

ERMENİCE
İNCİL VE TEVRAT

Գալարու Ընդհանրական	5	276
Պետրոսի Ե. Ընդհանրական	5	280
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	3	281
Յովհաննու Ե. Ընդհանրական	5	282
Ընդհանրական Բ.	1	290
Յովհաննու Բ.	1	291
Յովհաննու Գ.	1	292
Յուդայի Ընդհանրական	1	293
Յայտնու թիւն Յովհաննու	22	294

ARMEN. 4th Ed.

ԳԼՈՒԽ Ե

Սկզբն Մատուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց։ Ու երկինքն անէն ու պարսպ էր։ Եւ անդունդին վրայ խաւար կար։ Եւ Մատուածոյ Հոգին ճուրհրուն վրայ կը շարժէր։ Եւ Մատուած բաւ։ Եւ լոյս բլլայ։ Եւ լոյս եղաւ։ Եւ Մատուած տեսաւ լոյսը որ բարի է։ Եւ Մատուած լոյսը խաւարէն զատեց։ Եւ Մատուած լոյսին առնունք Յորեկ։ Եւ խաւարին առնունք՝ Վիշեր գրաւ։ Եւ իրիկուն ու առտու բլլալով՝ առաջին օրը եղաւ։ Եւ Մատուած բաւ։ Եւ ճուրհրուն մէջտեղը հաստատութիւն բլլայ։ որ ճուրհրը ճուրհրէն զատէ։ Եւ Մատուած հաստատութիւնը բաւ։ ու հաստատութիւնը տակ եղած ճուրհրը՝ հաստատութիւնը վրայ եղած ճուրհրէն զատեց։ ու այնպէս եղաւ։ Եւ Մատուած հաստատութիւնը՝ Երկինք կոչեց։ Եւ իրիկուն ու առտու բլլալով՝ երրորդ օրը եղաւ։

Եւ Մատուած բաւ։ Երկինքին տակը եղած ճուրհրը մէկտեղ ժողովուին։ ու ցամաքը երկնայ։ Եւ այնպէս եղաւ։ Եւ Մատուած ցամաքին սնունքը Երկիր գրաւ։ ու ճուրհրուն ժողովքը՝ Նոպիւր կոչեց։ Եւ Մատուած տեսաւ որ բարի են։ Ու բաւ Մատուած։ Երկիրը կանանէ խոտ բուսցընէ։ սերմ տուող խոտ։ Եւ իր տեսակին պէս պտուղ տուող պտղաբեր ծառ։ որ իր մէջը իր սերմը ունենայ երկրի վրայ։ ու այնպէս եղաւ։ Եւ երկիրը կանանէ խոտ։ իր տեսակին պէս սերմ տուող խոտ։ Եւ իր տեսակին պէս

սերմ տանցող պտղաբեր ծառ հանեց։ ու Մատուած տեսաւ որ բարի են։ Եւ իրիկուն ու առտու բլլալով՝ 13 երրորդ օրը եղաւ։

Եւ բաւ Մատուած։ Երկնից հաստատութիւնը մէջ լուսաւորներ բլլան։ որ ցորեկը գիշերէն զատեն։ Եւ նշաններու ու աստեղներու։ Եւ օրերու։ ու տարիներու համար բլլան։ Ու երկնից հաստատութիւնը մէջ 14 լուսաւորներու համար բլլան։ որ երկրի վրայ լոյս տան։ ու այնպէս եղաւ։ Եւ Մատուած երկու մեծ 15 լուսաւորները բաւ։ մեծ լուսաւորը ցորեկին իշխելու համար։ ու պզտիկ լուսաւորը գիշերին իշխելու համար։

աստղերն ալ Եւ Մատուած 17 երկնից հաստատութիւնը մէջ գրաւ։ զանոնք։ որ երկրի վրայ լոյս տան։ Եւ ցորեկին ու գիշերին իշխեն։ Եւ 18 լոյսը խաւարէն զատեն։ ու Մատուած տեսաւ որ բարի են։ Եւ 19 իրիկուն ու առտու բլլալով՝ չորրորդ օրը եղաւ։

Եւ բաւ Մատուած։ Եւ ճուրհրը 20 կենդանութիւն տուն։ ունեցող շատ սողուններ հանեն։ Եւ թռչունները երկրի վրայ՝ երկնից հաստատութիւնը երեսը թռչին։ Եւ Մատուած 21 ստեղծեց մեծամեծ կէտերը։ Եւ ամէն սողալող շնչաւոր կենդանին որ ճուրհրը առաւ հանեցին անոնց տեսակին պէս։ ու ամէն թռչաւոր թռչունը իր տեսակին պէս։ Եւ Մատուած տեսաւ որ բարի են։ Եւ 22 Մատուած օրհնեց զանոնք՝ ըսելով։ Բնեցէք ու շատցէք։ Եւ ծովերուն մէջ եղած ճուրհրը լեցուցէք։ Թռչուններն ալ երկրի վրայ շատան։ Եւ իրիկուն ու առտու բլլալով՝ 23 հինգերորդ օրը եղաւ։

- 24 Լա ըստս Եստուած : Երկիրը թող համե ընչաւ որ կենդանի իր տեսակին պէս , անասուններ , առգուններ ու երկրի գազաններ իրենց տեսակին պէս . և այնպէս եղաւ :
- 25 Ու Եստուած երկրի գազանները իրենց տեսակին պէս , և ընտանի անասունները իրենց տեսակին պէս , ու գետների ամեն սողունները իրենց տեսակին պէս ըրաւ . և Եստուած տեսաւ որ բարի են :
- 26 Լա ըստս Եստուած : Մեր պատկերին ու մեր նմանութեանը պէս մարդ ընենք , և ծախս ձուկերուն , ու երկիրքի թռչուններուն , և անասուններուն , ու բոլոր երկրին , ու երկրի վրայ սողացող բոլոր ստորանկերուն թող իշխեն : Լա Եստուած իր պատկերովը ստեղծեց մարդը : Եստուածայ պատկերովը ստեղծեց զանիկայ : արաւ և էգ ստեղծեց զանոնք : Ու Եստուած օրհնեց զանոնք , և Եստուած անոնց բաւա : Եւնեցէր ու շառցէր , ու երկիրը կցուցէր , և անոր տիրեցէր . ու այլու ձուկերուն , ու երկիրքի թռչուններուն , և երկրի վրայ սողացող ամեն կենդանիներուն իշխեցէր :
- 29 Լա ըստս Եստուած : Եւնա մեզի տուի բոլոր երկրի վրայ եղած ամեն սերմ ունեցող խոտը , ու ամեն ծառը որուն մէջ սերմ տուող ծառի պտուղ կայ : մեզի կերակուր պիտի ընեն զանոնք : Լա երկրի բոլոր գազաններուն , և երկրի վրայ կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր սողուններուն ամեն կանանչ խոտը կերակուրի համար պահէ : ու այնպէս եղաւ :
- 30 Բայց . Ու երկրի բոլոր գազաններուն , ու երկիրքի բոլոր թռչուններուն , և երկրի վրայ կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր սողուններուն ամեն կանանչ խոտը կերակուրի համար պահէ : ու այնպէս եղաւ :
- 31 Լա Եստուած իր ամեն բրածը տեսաւ , և ահա շատ բարի էր : Լա իրիկուն ու առաւուր ըլլալով վեցերորդ օրը եղաւ :

ԳԼԻԿ Բ

- 1 Ու կատարուեցաւ երկինքն ու երկիրը և անոնց ամեն զարդերը :
- 2 Լա Եստուած իր բրած գործերը եօթներորդ օրը ըմբոց , ու եօթ-

ներորդ օրը հանգստացաւ իր բրած բոլոր գործերէն : Լա օրհնեց Եստուած եօթներորդ օրը , ու օրրեց զանիկայ . ինչու որ անոր մէջ հանգստացաւ իր ամեն գործերէն որ Եստուած ստեղծեց ու ըրաւ :

Եստուած երկրից ու երկրի ծերունոցները անոնց ստեղծուած տեսանք , ան օրը որ Տէր Եստուած երկիրն ու երկիրքը ըրաւ : Ու դառնին բոլոր բոցները զեռ երկրի վրայ լէշած , և դառնին բոլոր խոտը զեռ լըռուած . ինչու որ Տէր Եստուած երկրի վրայ տակաւին անձրեք եղաւ լէշ , ու գետները գործելու մարդ չկար : Հապա երկրն լողի կ'ընէր , ու գետները բոլոր երեսը կ'ընէր : Լա Տէր Եստուած գետների հողէն շինեց մարդը , և անոր ողնադաղը կենդանութեան շունչ փչեց : ու մարդը կենդանի հողի եղաւ :

Լա Տէր Եստուած արեւելքին կողմը Լոզիմի մէջ պարտեղ տնկեց : ու իր ջինած մարդը հոն գրաւ : Լա Տէր Եստուած գետնէն տեսնելու համեղի և ուտելու աղէկ ամեն ծառը , ու պարտեղին մէջ տեղը կենաց ծառը , և բարին ու շարը գիտնալուն ծառն ալ բուսցուց : Լա պարտեղը ջրելու համար Լոզիմին գետ մը կ'ընէր , ու անիկ ջրաւ գլխու կը բամռուէր : Մէկուն անունը փիտոն է . ասիկայ Լա իւրայի բոլոր երկիրը կը պտրտի : ու որ ոսկի կայ : Լա ան երկրին ոսկին աղիւ է . սուտակ ու եղնոնաբար կայ հոն : Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է . ասիկայ Վաւիլ բոլոր երկիրը կը պտրտի : Ու երրորդ գետին անունը Տիգրիսն է . ասիկայ Բաբելոնի արեւելեան կողմը կ'երթայ : Լա չորրորդ գետը Եփրատն է : Լա Տէր Եստուած առաւ մարդը , ու Լոզիմի պարտեղին մէջը դրաւ , որ զանիկայ գործէ ու պահէ : Լա Տէր Եստուած պատուիրեց մարդուն ըսելով , Պարտեղին ամեն ծառէն համարձակ կ'եր . Բայց բարի ու

չորի գիտութեան ծառն մի ուտել . քանզի անկէ կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս :

18 Լա Տէր Եստուած ըսաւ : Եղէկ չէ որ Եղամ միշտակ ըլլայ . անոր օղնակն մը ընեմ իրեն յարմար :

19 Լա Տէր Եստուած դառնին բոլոր գազանները ու երկիրքին բոլոր թռչունները հողէն շինեց , և Եղամ մին առինք բերաւ , որ տեսնէ ինչ անոնց ինչ անուն կը դնէ . և Եղամ ինչ անուն որ դրաւ ընչաւ որ կենդանի , ան եղաւ անոր անունը :

20 Եստուած Լա Եղամ բոլոր անասուններուն , ու երկիրքի թռչուններուն , և զառնի բոլոր գազաններուն անուններ դրաւ . բայց Եղամին իրեն յարմար օղնակն մը չգտնուեցաւ :

21 Լա Տէր Եստուած խորունկ քուն մը բերաւ Եղամին վրայ . ու անիկայ յնացաւ : և անոր կողմն ոսկորներէն մէկը առաւ , ու անոր տեղը միս լեցուց : Լա Տէր Եստուած Եղամին առած կողմն ոսկորը կնիկ շինեց , ու զանիկայ Եղամին բերաւ :

22 Լա Եղամ ըսաւ : Հիմա ասիկայ ոսկորէն ոսկոր , ու մարմնէս մարմն է . ասիկայ Կնիկ կոչուի . քանզի ինչ երկին անուններուն մէջ չկայ :

23 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

24 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

25 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

26 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

27 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

28 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

29 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

30 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

31 Եստուած Եղամին Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ : Լա Եղամ ըսաւ : Եստուած Կնիկը պիտի անուն դնէ :

աշխարհի պիտի բացուի , և անասուններու պէս պիտի ըլլաւ բաւական ու շարք գիտնալով :

6 Լա կնիկը տեսնելով որ ծառը աղէկ էր կերակուրի համար , և համեղի աշխարհ , ու փափարելի իմաստուն ընելու համար , առաւ անոր պտուղէն ու կերաւ , և իրեն հետ իր երկուն ալ տուաւ , և անիկայ կերաւ :

7 Ու անոնց երկուն իրեն աշխարհ բացուեցան , ու միակ ըլլալին գիտցան . և ինչպէս իրենք անոր կարեցին ու իրենց ծածկոցներ ըրին :

8 Լա օրուան քով անոնք պարտեղին մէջ պտրտող Տէր Եստուածայ ձայնը լսեցին . և Եղամ ու իր կնիկը Տէր Եստուածայ երեսն պարտեղին ծառերուն մէջ պահուեցան :

9 Լա Տէր Եստուած Եղամը կանեց ու ըսաւ անոր , Ո՛ր ես : Լա անիկայ ըսաւ , Պարտեղին մէջ յու ձայնդ լսեցի , ու փախցայ , ինչու որ մերկ էի , ու պահուեցայ :

10 Լա Եստուած ըսաւ , Ո՛ր պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

11 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

12 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

13 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

14 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

15 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

16 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

17 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

18 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

19 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

20 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

21 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

22 Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ : Լա Եստուած ըսաւ , Եստուածայ պատմեց ինչի , ու փախցայ :

ան ծառէն կերար , որուն համար
պատուիր յիշի յիշի Եւրոպ , 20
անս անկէ , երկիրը քաւ պատանա-
ռափց անխեղաւ բայց , կենացոյ բոլոր
օրերուն մէջ նեղութիւնով ուսես
18 անկէ : Իւր փութ : ու ստատակ բուս-
ցան յիշի , և դաշտին խոտը ու-
19 անս : Երեսոյ յարմարօք ուսես
ուս հազգ , մինչև գետինը դա-
նալ , որ անկէ ստանաւցար :
քանզի հոգ եկէ դուն , ու հոգին
պիտի դառնաս :

20 Իւր Էդամ իր կնկանը անուը
Էդայ դրաւ : ինչու որ ամեն կեն-
դանս իմին ունեցողներուն մայրը
21 անկիւն էր : Իւր Տէր Բառուած
Էդամին ու անոր կնկանը կաշի
հանդերձներ շինեց , ու անոնց հագ-
22 ցուց : Իւր Տէր Բառուած բաւ :
Էհա Էդամ մեղմ մեղան պէս և-
դաւ քարին ու շարք գիտնալու : և
հիմա շրջալ որ իր ձեռքը երկրնցընէ ,
ու կենաց ծառէն ալ առնէ , և ուտ
23 ու յախտան տարի : Ուստի Տէր
Բառուած Լոգեմի պարտեղէն դուրս
բաւ : զանիկայ , որ երկիրը գործէ ,
ուսկից որ ստանաւցաւ : Էհապէս
մարտեղ Էդամը : ու Լոգեմի պար-
տեղին արեւելեան կողմէն յարմարե-
24 ները , ու ամեն կողմ զարմոց
բոցեղէն տարը գրաւ , կենաց ծա-
ռին ձառնան պահելու համար :

ԳԼԴ

1 Իւր Էդամ զիտցաւ իր Էդայ կնի-
կը , ու ան յապաւ , ու Ապե-
նը ծնաւ , և բաւ : Մարդ ստացայ
2 Տէրօջմէն : Իւր զարմաւ անոր
Հարէ , եղբայրը ծնաւ : և Հա-
րէ ոչխարներու հովիւ եղաւ , բայց
3 Ապեն երկիրը կը գործէր : Ու
եղաւ որ ժամանակ մը ետք՝ Ա-
րէն երկրի սրտեղէն Տէրօջը ընծայ
4 բերաւ : Իւր Հարէ ինքն ալ իր
ոչխարներուն առջիններէն , ու
անոնց պարարտներէն բերաւ , և
Տէրը Հարէին ու անոր ընծային
5 նայեցաւ : Բայց Ապենին ու անոր
ընծային նայեցաւ : ուստի Ապեն
խիտ բարկացաւ , ու երեսը կա-
6 խեց : Իւր Տէրը Ապենին ըսաւ ,

Ինչո՞ւ բարկացար , ու ինչո՞ւ երեսը
կախեցիր : Ինչ որ աղէկ ընես ,
ընդունելի չբար : և ի՞նչ որ ա-
ղէկ ընես մեղքը գործը քով պատ-
կած է : և անիկայ յիշի պիտի
ձագանդի , ու դուն անոր պիտի
խիտես :

Իւր Ապեն իր Հարէն եղբորը
հետ խոսեցաւ : ու եղաւ որ երբ
անոնք դաշտն էին , Ապեն իր Հա-
րէն եղբորը փայլ երաւ , ու աղան-
նեց զանիկայ : Իւր Տէրը Ապենին
բաւ : Ուր է քու եղբայրդ Հա-
րէն : Իւր անիկայ բաւ : 26
գիտեր : միմէ ևս իմ եղբորս պա-
հապանն եմ : Իւր Տէրը բաւ :
Ինչ բոլոր : քու եղբորդ արիւնին
նայր գետնէն ինծի կը բողբոլէ :
Իւր հիմա դուն անիմեալ ևս երկ-
րէն , որ իր բերանը բացաւ եղբորդ
արիւնը քու ձեռքդ ընդունելու :
Երբ որ երկիրը գործէ , պատ-
հան իր արդիւնքը շաղ յիշի :
երկրի մէջ ստատեղական ու իմա-
փառական բլրաւ : Իւր Ապեն բաւ
Տէրօջը , իմ մեղքս խոգս իմին
զանելու շափէն աւելի մեծ է : Էհա
զիս պար երկրիս երեսն փրկուե-
ցիր , ու ևս քու երեսդ պիտի
պահուիմ , ու երկրի մէջ ստատե-
ղական ու իմափառական պիտի
բլրամ : և պիտի բլրայ որ ո՞վ որ
զիս գանէ , զիս պիտի մեղցրնէ :
Իւր Տէրը բաւ անոր : Ուրեմն ո՞վ
որ Ապենը սպաննէ , անկէ ետեմ
պատիկ փրկմ անուի : Իւր Տէրը
նշան մը գրաւ Ապենին , որ զանի-
կայ զանոց մեկը զմեղքն զանի-
կայ :

Իւր Ապեն Տէրօջը առնէն երաւ ,
ու Լոգեմի արեւելեան կողմը՝ Դայիտ
երկիրը բնակեցաւ : Իւր Ապեն իր
կնկիւն իտացաւ , ու անիկայ յա-
պաւ , ու Լնուփը ծնաւ : և յապա
մը կը շինէր ան ապիւնը , ու յապա-
քին անուը իր որդւոյն անուանը պէս
Լնուփը գրաւ : Ու Լնուփը ծնաւ
Վայերաղը , և Վայերաղ ծնաւ
Սայիւնը , ու Սայիւն ծնաւ Սա-
թուաղը , և Սաթուաղ ծնաւ
Ղամբը : Իւր Ղամբը իրեն եր-

կու կնիկ առաւ : մկուն անուը
Էդգա , ու միւսին անուը Սկլա
20 էր : Իւր Էդգա ծնաւ Հարէն ,
որ փրկանքն անուըն ու հոգիանե-
21 բուն Լնուփն էր : Ու անոր եղբոր
անուըն Հարաւ էր , որ բոլոր ծնա-
րահարներուն ու սրեղաշարներուն
22 Լնուփն էր : Իւր Սկլա ալ ծնաւ
Թարկիւնը , որ պղնձն ու եր-
կաթէն ամեն գործիւ կը շինէր : և
Թարկիւնին քուրը Դաւան էր :
23 Իւր Ղամբը իր կնկանը՝ Էդ-
գային ու Սկլային բաւ : 24
Էդային ո՞վ Ղամբի կնիկները ,
անանձ գրէր իմ ետքս : ինչու
որ ևս մարդ մը սպաննեցի ինձի
փէր , ու երեստապա մը ինձի հա-
25 րաւար շարժէ : Ինչ որ Ապենին
համար ետեմպատիկ փէր առ-
նաւ , Ղամբին համար ալ ետեմ-
նաւ : Իւր Էդամ զարմաւ իր կնիկը
զիտցաւ , ու անիկայ որդի մը ծը-
նաւ , և անոր անուը Սկթ գրաւ :
քանզի շաւ , Բառուած ինձի Ա-
րիւն մեղացած Հարէին տեղը
126 ուրիշ տեղում մը տաւա : Իւր
Սկթ ալ որդի մը ծնաւ , ու անոր
անուը՝ Լնուփ գրաւ : ան ատենը
սկուեցաւ Տէրօջը անուը կան-
չէ :

ԳԼԵ

1 Եւ Էդամն ազգաբանութեան
զերբը : Են օրը որ Բառուած
մարդ ստեղծեց , Բառուած պատ-
2 կերօք բաւ զանիկայ : Էրա և կը
ստեղծեց զանոնք , և օրէնց զա-
նոնք , ու անոնց ստեղծուած օրը
անոնց անուը ապա՞մ գրաւ :
3 Իւր Էդամ հարիւր երեսու տարի
ապրեցաւ , և իր նմանութեամբ
իր պատկերին պէս որդի ծնաւ , և
անոր անուը Սկթ գրաւ : Իւր
Էդամն օրերը Սկթ ծնանէն
ետք ուրիշ հարիւր տարի եղաւ ,
և ապրեցաւ ու աղէկներ ծնաւ :
4 Իւր Էդամն կենացը բոլոր օրերը
ինք հարիւր երեսու տարի եղաւ :
ու մեռաւ :

Իւր Սկթ հարիւր հինգ տարի

ապրեցաւ , ու ծնաւ Լնուփը : Իւր
Սկթ՝ Լնուփը ծնանէն ետքը
ուրիշ հարիւր ետքը տարի ապրե-
ցաւ , և ապրեցաւ ու աղէկներ
ծնաւ : Իւր Սկթին բոլոր օրերը
ինք հարիւր տասուերկու տարի ե-
ցաւ : ու մեռաւ :

Ու Լնուփը իննսուն տարի ապ-
րեցաւ , և Ապենը ծնաւ : Ու
Լնուփը Ապենը ծնանէն ետքը
ուրիշ հարիւր տասու հինգ տարի
ապրեցաւ , և ապրեցաւ ու աղէկներ
ծնաւ : Ու Լնուփին բոլոր օրերը
ինք հարիւր հինգ տարի եղաւ : ու
մեռաւ :

Իւր Ապենն ետեմաւան տարի 12
ապրեցաւ , ու ծնաւ Մադաղիւնը :
Իւր Ապենն Մադաղիւնը ծնանէն
ետքը՝ ուրիշ հարիւր քառասուն տարի
ապրեցաւ , և ապրեցաւ ու աղէկ-
ներ ծնաւ : Իւր Ապենին բոլոր 14
օրերը ինք հարիւր տասը տարի
եղաւ : ու մեռաւ :

Իւր Մադաղիւնը փաթսուս հինգ 15
տարի ապրեցաւ , ու ծնաւ Հա-
րիւն : Իւր Մադաղիւնը հարիւր 16
ծնանէն ետքը՝ ուրիշ հարիւր
երեսու տարի ապրեցաւ , և ապրե-
ներ ու աղէկներ ծնաւ : Իւր Մա- 17
դաղիւնը բոլոր օրերը ուրիշ հարիւր
իննսուն հինգ տարի եղաւ : ու
մեռաւ :

Իւր Հարիւր հարիւր փաթսուս 18
ուերկու տարի ապրեցաւ , ու ծնաւ
Լնուփը : Իւր Հարիւր՝ Լնուփը 19
ծնանէն ետքը՝ ուրիշ հարիւր տա-
րի ապրեցաւ , և ապրեցաւ ու աղ-
էկներ ծնաւ : Իւր Հարիւրն բո- 20
լոր օրերը ինք հարիւր փաթսուս
ուերկու տարի եղաւ : ու մեռաւ :

Ու Լնուփը փաթսուս հինգ տա- 21
րի ապրեցաւ , և ծնաւ Մաթսուս-
դան : Ու Լնուփը՝ Մաթսուսդան 22
ծնանէն ետքը՝ իրեք հարիւր տա-
րի Բառուած հետ յապեց , և ապրե-
ներ ու աղէկներ ծնաւ : Ու Լ- 23
նուփին բոլոր օրերը իրեք հարիւր
փաթսուս հինգ տարի եղաւ : Ու 24
Լնուփը Բառուած հետ յապեց , և
չէր գտնուեր , ինչու որ Բառուած
առաւ զանիկայ :

- 25 Եւ Սաթուսաղայ հարիւր ութսուտուեւեթի տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Ղաւմբը : Եւ Սաթուսաղայ Ղաւմբը ծնանելէն ետքը՝ եւթի հարիւր ութսուտու երկու տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ : Եւ Սաթուսաղային բոլոր օրերը ինը հարիւր վաթսուտու ինը տարի եղաւ : ու մեռաւ :
- 26 Եւ Ղաւմբ հարիւր ութսուտու երկու տարի ապրեցաւ, ու որդի մը ծնաւ : Եւ անոր անունը Նոյ դրաւ : Ըսելով, Եւթիկայ մեզ պիտի հանգստացրնէ մեր զործյարէն ու մեր ձեռքերուն աշխատութենէն՝ որ Տէրօքը անխած երկրին պատճառաւ :
- 30 Ուստի ինչ ինչ : Եւ Ղաւմբ Նոյը ծնանելէն ետքը՝ հինգ հարիւր ինըսուտու հինգ տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ : Եւ Ղաւմբին բոլոր օրերը եօթը հարիւր եօթսուտու եօթը տարի եղաւ : ու մեռաւ :
- 32 Եւ Նոյ հինգ հարիւր տարեկան եղաւ : և Նոյ ծնաւ Սէմը, Բամբը ու Հաբեթը :

ԳԼՈՒԹ

- 1 Եւ եղաւ որ երբ մարդիկ երկրի վրայ շատնայ սկսեցին, ու իրենց
- 2 աղջիկներն ծնան, Եւստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկներուն գեղեցիկ ըլլալը տեսնելով՝ ամեն իրենց բնորածներէն իրենց կնիկներ կ'առնէին :
- 3 Եւ Տէրը րատ : Իմ հոգիս միշտ մարդու վրայ պիտի չմնայ : վասն զի անիկայ մարմին է : բայց անոր օրերը հարիւր րատն տարի ըլլայ : Եւ օրերը երկրի մէջ հսկաներ կային : և անկէ ետքն ալ երբոր Եւստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկներուն կը մոռնէին, որոնք անոնց քանիք կը ծնանէին, ասոնք ի վաղուց հետէ զօրաւոր ու անուանի մարդիկ էին :
- 5 Եւ Տէրը երբոր տեսաւ որ մարդոց չարութիւնը երկրի վրայ կը շատնար, և անոնց սրտին խորհուրդներուն բոլոր դաժափանքները միայն չար էին ամեն օր, Տէրը երկրի վրայ մարդը

ստեղծելուն զգնաց, ու իր սրտին մէջ արտաճեցաւ : Եւ Տէրը րատն երկրին վրայէն ճնշեմ մարդը՝ որ ստեղծեցի, մարդէն մինչև անասուններ, և սողուններ, ու երկրիներէն խոշորները : ինչու որ զանոնք ստեղծելուս կը զգնամ : Եւ Նոյ Տէրօքը ասիւնք շնորհք դրաւ :

Եւ է Նոյի պատմութիւնը : Նոյ իր զարուն շարքով մէջ արդար ակառարեալ մարդ մըն էր : Նոյ Եւստուծոյ հետ յաջեց : Եւ Նոյ ծնաւ իրեք որդի, Սէմը, Բամբը ու Հաբեթը : Եւ երկիրը Եւստուծոյ ասիւնք ապականեցաւ, ու երկիրը անիրաւ ու խեղճ լեցաւ : Եւ Եւստուծոյ երկրի վրայ նայեցաւ, և ահա՛ ապականած էր : ինչու որ երկրի վրայ ամեն մարմին իր ճամբան ապականեւ էր : Եւ Եւստուծոյ րատն Նոյին (Նոյոր մարմնին) փրկէր հասած է իմ առջիկ : ինչու որ երկիրը անոնց միջոցով անիրաւ ու խեղճ լեցաւ : և ահա՛ եւ զանոնք երկրին հետ պիտի սուրճ : Բայց դուն քեզի խիտաւրեք վայրտ ստապան մը չին : տապանին մէջ խորքեր չին, և զանիկայ ներսն ու զուրսն ձիւթով ձեփէ : Եւ աս ձեփով չինուն անիկայ : տապանին երկայնութիւնը իրեք հարիւր կանգուն, լայնութիւնը յիսուն կանգուն, և բարձրութիւնը երեսուն կանգուն ըլլայ : Տապանին յատմուտ չինես, ու զանիկայ մէկ կանգունի չափով լիցնցընես փրկէ, և տապանին զուրք ձիւ կողմէն գնես : Ներքնաստեղծ չինես անիկայ : Եւ եւ ահա՛ երկրի վրայ ջրհեղեղ պիտի բերեմ, երկիրին տակը կենդանութեան ջուշ ունեցող բոլոր մարմինը կորսնցընելու համար : երկրի վրայ ինչ որ կայ՝ պիտի սատկի : Բայց քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ, ու տապանը պիտի մոռնաս, դուն ու քու որդիքդ, և կնիկդ ու որդեղդ կնիկները քու հետդ : Եւ ամեն անասուններն

ամեն մարմինն՝ ամենն էրկերկու
հաստ տապանը բերես , որ թեղի
հետ ողջ մնան . արու և էղ բլլան
20 անոր : թուռններն իրենց տե-
տակին պէս , և ընթանի անասուններն
իրենց տեսակին պէս , երկրի բոլոր
սողուններն իրենց տեսակին պէս ,
ամենն էրկերկու հաստ թեղի պիտի
21 դան՝ ողջ մնալու համար : Եւ
դուն առ թեղի ամեն ուտելիքներն
որ կ'ուտան , ու թո՛վց ժողով , որ
22 թեղի ու անոնց ուտելիք բլլայ : Եւ
բրաւ 'Այլ Բստուծոյ իրեն բոլոր
պատու իրածին պէս , այնպէս բրաւ :

ԳԼ Է

1 Եւ Տէրը բրաւ 'Այլին , Դուն յու
բոլոր տունովդ տապանը մտիւ .
ինչու որ սա դարուս Եւրոպայ մէջ
թեղ իմ առջեւ արդար տեսայ :
2 Եւն մարդու անասուններն թեղի
եօթնական հաստ առնես՝ արու և
էղ . իսկ անմարդու անասուններն
3 երկերկու հաստ՝ արու և էղ : Եւ-
կինքի թռչուններն ալ եօթնական
հաստ առնես՝ արու և էղ , բոլոր երկ-
րի վրայ անոնց սերունդը ողջ պահելու
4 համար : Ինչու որ եօթը օրն
հորը՝ երկրի վրայ յառաւուն օր ու
քառասուն գիշեր անընկալ պիտի բե-
րեմ , և ամեն էակը՝ որ բերի , երկ-
րին վրայէն պիտի ջնջեմ : Եւ 'Այլ
5 Տէրն ըրաւ՝ բոլոր իրեն պատու իրածին
պէս բրաւ : Եւ ջրհեղեղս երկրի
վրայ եղած ատենը՝ 'Այլ վեց հարիւր
6 տարեկան էր : Եւ 'Այլ ու իր որ-
դերը , և իր կնիկը ու իր որդւոցը
7 կնիկները իր հետը՝ ջրհեղեղին ջու-
րերուն պատճառաւ տապանը
մտան : Մարդու անասուններն ,
8 ու անմարդու անասուններն , և
թռչուններն , ու երկրի վրայ
ամեն սողալողներն՝ Ջշոյր զոյր
արու և էղ տապանին մէջ 'Այլին
9 դային , ինչպէս որ Բստուած 'Այլին
պատու իրած էր : Եւ եղաւ որ
եօթը օրն հորը՝ ջրհեղեղին ջու-
րերը երկրի վրայ եկան : 'Այլին
10 կենացը վեց հարիւր երորդ տարին՝
երկրորդ ամիսը՝ ամսուն տասնու-
եօթներորդ օրը՝ նոյն օրը մեծ ան-

դունդին բոլոր աղբիւրները ճեղ-
քուեցան , ու երկնից պատուհան-
ները բացուեցան : Եւ երկրի վրայ 12
յառաւուն օր ու քառասուն գիշեր
անընկալ եկաւ : Ճիշդ նոյն օրը 13
'Այլ , և 'Այլին որդիները՝ Սեմ ու
'Կամ և Հաբելն , և 'Այլին կնիկը ,
ու անոր որդւոցը իրեք կնիկները
անոնց հետ տապանը մտան : Եւ 14
նոր , ու բոլոր դազանները իրենց
տեսակին պէս , և բոլոր ընթանի
անասունները իրենց տեսակին պէս ,
ու երկրի վրայ սողացող բոլոր
սողունները իրենց տեսակին պէս , և
բոլոր թռչունները իրենց տեսակին
պէս , ամեն տեսակ թեւատր թռու-
չուն , և անոնց անոնց ջուռն ունե- 15
ցող ամեն մարմինն էրկերկու հաստ
'Այլին յով տապանը մտան : Եւ 16
քառասուն մոնդները արու և էղ մտան
ամեն մարմինն , ինչպէս որ Բս-
տուած անոր պատու իրեր էր . և
Տէրը անոր հետն քառասուն գիշեր :
17 Եւ երկրի վրայ յառաւուն օր ջրհեղեղ
եղաւ : և ջուրերը շատցան , ու
տապանը վերցուցին , և անիկայ
երկրն բարձրացաւ : Եւ ջուրերը 18
գորացան , ու խիստ շատցան երկրի
վրայ : ու տապանը ջուրերուն երե-
սին վրայ կը պարտէր : Եւ ջու- 19
րերը երկրի վրայ խիստ շատ գորա-
ցան , ու բոլոր երկրեքին տակը եղող
ամեն բարձր լեռները ծածկուեցան :
20 Եւ ջուրերը տասնուհինգ կանգուն
վեր բարձրացան , և լեռները ծած-
կուեցան : Եւ երկրի վրայ շարժող 21
ամեն մարմին՝ թէ թռչուն , թէ
անասուն , թէ գազան , և թէ երկ-
րի վրայ սողացող ամեն սողուն , և
ամեն մարդ մտաւ : Համարի վե- 22
րայ եղող ամենը՝ որ անդայը
մէջ կենդանութեան շունչ ուներ ,
ամենն ալ մտաւ : Եւ երկրի երե- 23
սին վրայ եղող ամեն էակը ջնջուե-
ցաւ , մարդէն մինչեւ անասունը ,
սողունէն մինչեւ երկինքի թռչունը .
անոնք երկրն ջնջուեցան . ու մնակ
'Այլ մնաց՝ և իրեն հետ տապանին
24 մէջ կողոնները : Եւ ջուրերը երկ-
րի վրայ հարիւր յիսուն օր բարձրա-
յաճ մնացին :

9.1. 2

1 Ի՛նչ Եւթուած յիշեց 'Աշը ու անոր
Հետ տապանին մէջ եղած բոլոր
դապանները ու բոլոր անասուն-
ները . և Եւթուած երկրի վրայ հով
մբ բերաւ , ու ջուրերը նուազե-
2 յան : 'Ասե անդռնդին աղբիւր-
ները ու երկինքին պատու հանները
դոյրուցան , և երկինքն անձրև
3 կորցաւ : Ու երկաւոր ջու-
րերը երկրին վրայն կը քաշուին ,
ու հարկուր յիսուն օրէն Էաջր
4 ջուրերը քիչրան : Ի՛նչ եօթներորդ
ամիսը՝ ամառն տաճու եօթներորդ
օրը՝ տապանը Եդարազ լեռներուն
5 վրայ նստաւ : Ի՛նչ ջուրերը երկա-
ւոր կը քիշուային մինչև տաճու-
բորդ ամիսը : և տաճուբորդ ամ-
սուն ստափն օրը լեռներուն զլուխ-
ները երեցան :
6 Ու եղաւ որ քառասուն օրէն
Էաջր , 'Աշը իր շինած տապանին
7 պատուհանը բացաւ . Ի՛նչ աղաւա-
ր արձակեց , որ ելաւ ու անդին ապրին
կը պարտէր՝ մինչև երկրին վրայն
8 ջուրերուն ջամբելը : Եղաւնին ալ
քօվէն արձակեց , որ տեսնէ թէ արդ-
եք երկրին վրայն ջուրերը քիշ-
9 յան են . Ի՛նչ աղաւնին իր
ոտքին թափը դնելու տեղ չը-
տաւ , ու դէպ ի՛նչ անոր՝ տապանը
դարձաւ . ինչու որ բոլոր երկրին
երեսը ջուրեր կային , ան տակեր
իր ձեռքը երկընդուրջ ու առաւ դա-
նելիպ , և իր քօվը տապանին մէջ
10 բերաւ : Ու եօթը օր ալ սպասեց ,
և նորէն աղաւնին տապանէն արձա-
11 կեց : Ու իրիկուան դէմ աղաւնին
անոր եկաւ , և ահա իր բերանը ձի-
թէնի ձի նոր վրայուած տերեւ մբ կար .
ուստի 'Աշը դիտցաւ որ ջուրերը
12 երկրին վրայն քիշցած են : Ի՛նչ
եօթը օր ալ սպասեց , ու նորէն
աղաւնին արձակեց , որ ալ անոր
չդարձաւ :
13 Ի՛նչ եղաւ որ 'Աշին քննաց զից
հարկուր ու մէկ տարին՝ առաջին
ամսուն առաջին օրը՝ ջուրերը երկ-
րին վրայն ջամբեցան . և 'Աշ
տապանին ծածկոյը վերցուց ու

Հայեցաւ, և ահա երկրին երևալ
 զամբեր և: Եւ երկրորդ ամիսը: } 4
 ամսուն ըստանաւ Էօփեւերոյ օրը,
 երկիրը չբացաւ:

Իւր Բարութեան Խառնեցաւ Նշանն , 15
 ու բոլորս , Տապաւնէն զուրաւ ելիւր , 16
 զուրն ու թաւ կնիկդ եւ թաւ որդիւնդ
 եւ թաւ որդւոցդ կնիկները բնգիւն հետ :
 Վրաս հետոյ եղող ամեն կնիւններն 17
 ամեն մարմինն ին է ին որչառնները ,
 ին է անասուններն , եւ ին է երկրի
 վրայ ստղայոցը բոլոր ստղանները
 թաւ հետոյ հանել , որ երկրի վրայ
 բազմանան ու երկրի վրայ ամին
 ու շատնան : Իւր Նշանն ու իւր որ- 18
 զիւրն եւ իւր կնիկը ու իւր որդւոցը
 կնիկները իւր հետոյ երան . Բան 19
 անասուն , ամեն ստղուն ու ամեն
 ին որչառն երկրի վրայ ամեն շարժող-
 ները իրենց անասկին պէս ստապա-
 նելն երան :

ԼՂ՝ Կոչ սեղան մը շինեց Տէրաճը, 20
ու ամեն մարտի անասունն և
ամեն մարտի խոշորունն առաւ,
ու սեղանին վրայ որդակեցներ մա-
տուց: ԼՂ՝ Տէրը անուշ հոտը 21
հոտու բաւաց, և Տէրը իր սրտին մէջ
բաւաւ, Եւ ասկէ ետեւ մարդուն
համար նորէն երկիրը պիտի չանի-
ճեմ, քանզի մարդուն սրտին խո-
հուրդը իր մանկութենէն չար է,
նշ ալ նորէն պիտի ճարդեմ ամեն
կենդանի Խոշորուն, ինչպէս որ ըրի:
Եւ անի որ երկիրը կը մնայ, սերմ 22
ու հունձը, ցուրտ ու տաքութիւն,
ամառ ու ձմեռ և, ցորենը ու գինձը
պիտի չզաղարին:

$$q_{s1} = \{0\}$$

Եւ Բառուած օրհնէց 'նշը' . ու
անոր որդիները , և բառս ա- 1
նոնց , Աճեցէք ու շառցէք , ու
երկիրը լեցուցէք . Եւ ձեր վախը ու 2
երկիրդը երկրի բոլոր գաղափներուն
վրայ , ու երկինքի բոլոր իմաս-
տաներուն վրայ պիտի բլայ .
անոնք , երկրի վրայ բոլոր շարժոյշ-
ներուն հետ , ու ծովոս բոլոր ձու-
նի բուն հետ ձեր ձեռքը տրուած են :
Եւ մէն շարժուն կենդանին ձեզի կէ- 3
տակուր բլայ . ամէնը ձեզի բան-

4 Նորի պէս տալի Եւրոպայ միայն
 ողջութիւնով ապրիւմը — զանազան անոր արհա-
 5 նարք չուսէր ։ Եւ անշուշտ ձեռք
 կենդանոր համար՝ արհեստիւ պիտի
 խնդրեմք ։ ամեն գաղափարն ձեռքին
 ու մարդուն ձեռքին պիտի խնդրեմք
 6 ձեռքին պիտի խնդրեմք ։ Ի՞նչ որ
 մարդու արհեստի խնդիր, իր արհեստն
 — մարդկ պիտի խնդրուի ։ Ինչ
 որ Բնասումն իր պատմութիւնն պէս
 7 ստեղծեց մարդը ։ Եւ զայն ամեն
 զէջ ու շարժեց, երկրի վրայ բազ-
 մայէր ու անոր մէջ շարժեց ։
 8 Եւ Բնասումն խնդրեմք «Երկին»
 ու անոր արդարեւ անոր հետ՝ բաշ-
 9 լով ։ Եւ եւ անշուշտ ձեռք հետ՝ ու
 ձեռք կողմէ մեր անհատն ձեռք իմ
 10 ու խոստ պիտի հաստատեմ ։ Եւ
 ձեռք հետ կողմէ ամեն շնորհ
 կենդանութիւն հետ, իմ խնդիրն
 իմ անասունն, եւ իմ ձեռք հետ
 կողմէ երկրի ամեն գաղափարն հետ,
 տարածելն երաններուն ամենուն
 հետ, ու երկրի բոլոր անասունն
 բուն հետ ։ Եւ ձեռք հետ իմ
 ու խոստ պիտի հաստատեմ, որ
 միշտն ալ ամեն մարմինն չորհրդին
 չորհրդին չորհրդին ։ Եւ ալ նորին
 չորհրդին բոլոր երկրի անասուն
 համար ։ Եւ իսկ Բնասումն ։
 Իմ ու մեր մէջ, եւ ձեռք հետ կողմէ
 ամեն շնորհ կենդանութիւն մէջ
 յաւիտեան կողմէ գաղափարն համար
 բոլոր ու խոստ նշանքն ալ ։ Իմ
 ապագայ ամեն մէջ պիտի գտնեմ,
 եւ ան պիտի բոլոր իմ ու երկրի
 մէջտեղ կողմէ ու խոստ նշանքն
 Եւ պիտի բոլոր որ երբոր երկրի
 վրայ ամեն տեղին, ապագայ ամեն
 մէջ պիտի անհատի ։ Եւ իմ ու
 մեր մէջտեղ ։ ու ամեն մարմին
 նշան ամեն շնորհ կենդանութիւն մէջ
 տեղ կողմէ իմ ու խոստ պիտի գտ-
 նեմ ։ եւ միշտն ալ ամեն մարմինն
 կողմէ չորհրդին համար՝ չորհրդին
 հետ կողմէ պիտի չորհրդին ։ Եւ ապագայ
 ամեն մէջ պիտի բոլոր, ու անոր
 պիտի նշանքն ։ որ Բնասումն ու
 երկրի վրայ կողմէ ամեն մարմինն
 բոլոր կենդանի անասունն մէջ-

տեղից Եղած քառասունամյան ուխտը
 յիշեմ : Եւ Լուսուած Նոյն 17
 քառս Լուս Եւ ան ուխտին Նշանը՝
 զրն ոյ Լս Կատարեցի իմ ու Երկրի
 զյայ Եղող ամեն մարմինն մէջ
 տեղից Եւ

Լս. 'Աղին որդիքը' որոնք առա- 18
պանեն հրան , իւր , Վաստ ու
Հարկիք էին . և Վաստ Վանանու
հարան էր . Ըս իրիքը 'Աղի որդիքն 19
էին , և աստիպիլ բոլոր երկիրը
առանձնապէս էր :

Լա՛ 'նշը սկսաւ երկիրը դորձեալ , 20
 ու պղղի անկէջ . Լա՛ զինիկն խմեց , 21
 ու զինովորաւ , և իր գլումին մէջը
 մերկացաւ : Ու Վանանու հայրը 22
 Վա՛մ իր հօրը մերկութիւնը ան-
 տաւ , ու զուր Էււո՛ւ իր երկու
 եղբայրներուն պատմեց : Լա՛ Ու՛մ 23
 ու Հաբեթի համդերս առին , և
 իրենց երկուբին ուսերուն գլաց զը-
 բին , ու ետ ետ երկմայով իրենց
 հօրը մերկութիւնը ծածկեցին : և
 իրենց երկուր էտնուն Գա՛րշա՛ն րը-
 լայով՝ իրենց հօրը մերկութիւնը
 զտեսան : Լա՛ 'նշը իր զինիկն ար- 24
 ժըմնալով՝ իր պղտիկ որդւոյն իրեն
 րածը խնցաւ : Ու բաւ , Լա՛ի- 25
 նաւը բլրցր Վանան . ծառաներու
 հաւաք ըլլաց իր եղբայրներուն ,
 Կաե բաւ : Օրջնալը բլրաց Սեփն 26
 Տէր Բառաածը , և Վանան անոր
 Կաւաք բլրցր : Բառաած իմոց 27
 խաղաղասկէ Հաբեթի , ու Սեփն
 լուծարեալը բնակի , և Վանան անոր
 Կաւաք բլրցր :

Ու՛րաց ճոհեղեղն հարբ՝ իրեր 28
Հարիւր յիսուն տարի սպրեկցաւ . Լս. 29
Ղազին բոլոր օրերը ինը հարիւր յիսուն տարի եղաւ . Եւ. ժողով. 1

9.1. 1.

Լաւոյն որդւոցը՝ Աւան, Վաւան 1
 ու Տարեթին ծնունդները ստանդ
 են . ու ջրհեղեղէն ետքը ամանց որ- 2
 գինը ծնան :

Տարեթին որդիքը՝ Գամեր, Կա- 3
 դոյ, Կադայ, Տաւան, (ժողովը ,
 Կադոր ու Կիրաս էին : Լաւ Գամու- 4
 բին որդիքը՝ Կարանան, Բիւխաթ ու
 (ժողովուհ) էին : Լաւ Տաւանին

Հայրենիքն որդիքը՝ Գողմեր, Սա- 2
ղոյ, Սաղոյ, Հաւան, Թորքէ, 3
Սաղոյ ու Թորքաս էին : Իս. Գողմեր 3
բնն որդիքը՝ Բարանաս, Բիւրաթ ու
Թորքոմն էին : Իս. Հաւանին 4

Գող , Սողոմոն , Համան , Սողոմոն ,
Սողոմոն ու Սողոմոն էին : Իս. Գողմոն 3
բին ողողլը՝ Եղբայնան , Գողմոն ու
Սողոմոն էին : Իս. Համանին 4

(Գ) Կրկնական Էջեր 12 3} Կապակերտ 4

ազգեբան բազմութեան հայր ըրի :
 6 Լա քեզ խիտա պիտի աննայրենի :
 ու քեզ ազգեր պիտի բնեմ . ու
 քեզմէ թագաւորներ պիտի ելին :
 7 Լա իմ ու թու մէջտեղդ ու քեզմէ
 ետքը թու սերունդիդ մէջտեղը
 իրենց ազգերուն մէջ իմ ու խառ
 պիտի հաստատեմ յաւիտեական
 ուխտ մը , որ քեզի ու քեզմէ
 ետքը թու սերունդիդ Վատուած
 8 ըլլամ : Լա պիտի տամ քեզի ու
 քեզմէ ետքը թու սերունդիդ յաւի-
 տեական ժառանգութեան համար
 ան երկիրը , ու որ պանդուխտ
 եղար , բոլոր Վատանու երկիրը .
 ու անոնց Վատուած պիտի ըլլամ :
 9 Լա Վատուած բառ Վերահամին :
 Ուստի դուն ու քեզմէ ետքը թու
 սերունդդ իրենց ազգերուն մէջ
 10 պահէր իմ ուխտս : Եւ ե իմ ու
 ձեր մէջտեղը , ե քեզմէ ետքը թու
 սերունդիդ մէջտեղը իմ ու խառ
 ու խառ որ պիտի պահէր . ձեզմէ
 11 ամեն արուն թիբատուի . Չեր
 անթիբատու թեան մարմինը թիբա-
 տու , ու անիկայ իմ ու ձեր մէջ-
 տեղը իմ ու խառն նշանը ըլլայ :
 12 Լա ձեր ազգերուն մէջ ամեն ութ-
 օրուան արու զանգի կամ տու-
 նը ծնածը , կամ թու սերունդեկ
 չեղող բոլոր տաւարականներէն ըս-
 տակով ծախու առնուածը թիբա-
 13 տուի : Վու տունդ ծնածը , ե ըս-
 տակով ծախու առնուածը ան-
 շուշտ պիտի թիբատուի . ե իմ
 ուխտս ձեր մարմինին մէջ յաւիտե-
 14 նական ուխտ մը ըլլայ : Լա ան-
 թիբատու արուն որուն անթիբատու
 թեան մարմինը թիբատուած չէ ,
 ան անծը իր ժողովուրդէն պիտի
 կորսուի . անիկայ իմ ուխտս անար-
 դած է :
 15 Լա Վատուած բառ Վերահամին ,
 Վու կանց Սարային անունը Սարայ
 մի կանէր , հապա անոր անունը
 16 Սարայ ըլլայ : Ու զանիկայ պիտի
 օրէնեմ , նաե անիկ որդի մը պիտի
 տամ քեզի . ու պիտի օրէնեմ
 զանիկայ , ու ազգերու հայր պիտի
 ըլլայ . ժողովուրդներու թագաւոր-
 17 ներ պիտի ելին անիկ : Լա Վերա-

համ երեսի վայր ինկու , ու
 ինքնայ , ե իր սրտին մէջ բառ ,
 շարիւր տարեկան մարդուն դասակ
 պիտի ըլլայ արդեալ . Ե Սարայ
 որ իննսուն տարեկան է , պիտի
 18 ծնանի : Ու Վերահամ ըստ
 Վատուած , իմա Վատայլը ազգի
 թու առնէր : Լա Վատուած բառ :
 19 Վա թու կնիկդ Սարայ որդի
 պիտի ծնանի քեզի , ու անոր
 անունը Իսահակ պիտի դնես .
 ե անոր հետ , ու անիկ ետքը անոր
 սերունդին հետ իմ ուխտս պիտի
 հաստատեմ յաւիտեական ուխտ
 մը : Լա Իսահակին համար ալ
 20 լսեցի քեզի . ահա օրէնցի զանիկայ ,
 ու պիտի աննայրենի զանիկայ ,
 ու խիտա պիտի ըստցենեմ . անի-
 կայ տաւարեկու իննսուն պիտի
 ծնանի , ե մեծ ազգ մը պիտի
 21 բնեմ անիկայ : Բայց զալ տարի
 աս տաւար Սարային քեզի ծը-
 նանկու Իսահակին հետ իմ ուխտս
 պիտի հաստատեմ :
 Լա անոր հետ խախտ ըմբոց ,
 22 ու Վատուած Վերահամին յովն
 վեր երա : Լա առա Վերահամ
 23 իր որդին Իսահակ , ու բոլոր իր
 տունը ծնածները , ե բոլոր ըս-
 տակով ծախու առնուածները Վե-
 րահամին բնտանեացը մէջ զրա-
 նուած ամեն արուն , ու նոյն օրը
 անոնց անթիբատու թեան մար-
 մինը թիբատու , ինչպէս որ Վա-
 տուած անոր բեր էր : Լա Վե-
 24 րահամ իննսունութը տարեկան
 էր՝ երբ որ իր անթիբատու թեան
 մարմինը թիբատուեցաւ : Լա իր
 25 որդին Իսահակ տաւարեկու տա-
 րեկան էր՝ երբ որ իր անթիբատու
 թեան մարմինը թիբատուեցաւ :
 Ենչն օրը թիբատուեցաւ Վերա-
 26 համ , ու իր որդին Իսահակ :
 Լա իր տանը բոլոր մարդիկը թե
 27 իր տունը ծնած ե թե տաւարկան-
 ներէն տաւարով ծախու առնուած
 իրեն հետ թիբատուեցան :

ԳԼ. ԺԸ

Լա Տերը երեցաւ անոր Սամ- 1
 րէի կողմներուն մէջ : Ու

անիկայ որուն անոր տանը վե-
 2 ընանի գաւառը նստը էր , Լա իր
 աչքերը վերցուց ու նայեցաւ , ե
 ահա իրէր մարդիկ կայներ էին
 իրեն մաս . ու երբ որ տեսաւ զա-
 նոնց՝ զանին զանին զանցն զանոնք
 դիտաւարելու , ու մինչե գետներ
 ծախել խնարհութիւն ըրաւ :
 3 Լա բառ , Տէր իմ հիմա ինչ որ
 ծարճը գաւառ թու առնէր , կ'աղա-
 լեմ քեզի թու ծառայիկ բնա-
 4 կարանէն մի անցնիր . Սարայեմ
 ձեզի քի մը չուր բերուի , ու ու-
 քերիդ ըստցէր , ու ծառին տակը
 5 հանգստացէր : Լա պատաս մը
 հաց բերեմ , ու սրտեկիդ զա-
 րացուցէր , ետքը անցէր . քանդի
 տար համար ձեր ծառային թով
 եկար : Լա անոնք լսին , ինչպէս
 6 որ ըսէր , անանկ բոն : Լա Վերա-
 համ արարաւ զկէպ 'ի վրանը՝
 Սարային զնայ , ու բառ , Ես
 տով իրէր զքի . բարակ ալիւր շաղէ ,
 7 ու ըմբէր չմեծ : Լա Վերահամ
 վազեց արձաններուն , ու մատաղ
 և աղէկ որթ մը առաւ , ու պա-
 տանիի մը տուաւ . ան ալ շու-
 8 տով պատրաստեց զանիկայ : Լա
 կոզի ու կաթ ու իր պատրաս-
 տած որթը առաւ , ե անոնց
 տակը դրաւ . ու ինքը ծառին
 տակը անոնց թով կայնեցաւ , ու
 9 անոնք կերան : Լա լսին իրեն ,
 Ուր է թու Սարայ կնիկդ . ու
 ինքը բառ , Ես վրանին մէջն
 10 է : Լա Տէրը բառ , Գալ տա-
 րի անշուշտ քեզի պիտի գառնամ ,
 ե ահա թու կնիկդ Սարայ որդի
 մը պիտի ունենայ . ե Սարայ
 մօրի կ'ընէր վրանին գրանը մէջ՝
 11 որ անոր ետեւ էր : Լա Վերահամ
 ու Սարայ ծերացած էին ու օրեր-
 նին անցուցած . Ե Սարային
 պահած էր կանանց օրէնքին մէջ
 12 ըլլալը : Լա Սարայ իր մօրին
 մէջ ինկալ ըսելով , Լա պատե-
 վեա ետքը զուարճութիւն պիտի
 ունենամ , տերա ալ ծերացած ըլ-
 13 լալով : Լա Տէրը բառ Վերա-
 համին , Սարայ ինչե ինկալ ,
 ըսելով , Որքէ ես իրաւընէ

պիտի ծնանի՞մ , որ պատեւը եմ :
 Տէրոջ առէր զմաւորին բառ
 14 կայ արդեալ . առհասարակ ժամա-
 նակին՝ զալ տարի քեզի պիտի
 գառնամ , ու Սարայ որդի մը
 պիտի ունենայ : Լա Սարայ
 ուրացաւ ու բառ , Չմոզայի .
 ինչու որ վախցաւ : Լա Վերայ
 բառ , Չէ , ինկալի :
 Լա մարդիկը ելան անիկ , ու
 16 երեսին գէպ 'ի Սողոմ շտակեցին .
 ե Վերահամ զանոնք յաղարկելու
 համար հետեւին զնայ : Լա Տէ-
 17 րը բառ , Որքէ Վերահամին
 պահեմ ինչ որ բնեցաւ եմ . Որքէ
 18 հետեւ Վերահամ անշուշտ մեծ ու
 զորաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ , ու
 երկրի բոլոր ազգերը անով պիտի
 19 օրէնուին : Վանդի գիտեմ զանի
 կայ , որ իր որդեցը ու իրմ ետ-
 քը իր տանը պիտի պատուիրէ , ե
 անոնք արդարութեան ու իրաւունք
 բնեցաւ համար՝ Տէրոջ ծառան
 պիտի պահէ . որպէս զի Տէրը
 Վերահամին վայր բերէ ինչ որ
 20 խաւկաւ : Լա Տէրը բառ , Ու
 ըսելով Սողոմին ու Վանդին ա-
 զաղակը շատցաւ , ե անոնց մեղքը
 խիտա ծանաղցաւ , շինա պիտի
 21 իջնեմ տեսնելու՝ ինչ որ ըստցին
 ինչի կ'իմար աղաղակին պէս ըրին .
 ե ինչ որ չէ , գիտեմ : Լա ան
 22 մարդիկը անիկ ելան , ու գէպ 'ի
 Սողոմ գացին . ե Վերահամ տա-
 կաւին Տէրոջ առէր կայներ էր :
 Լա Վերահամ մտախառն ու ը-
 23 տաւ , Երգեց ամբարշտին հետ
 արդման ալ պիտի կորսնցընես .
 Գուցէ ան յաղարկին մէջ յիտուն
 24 արդար ըլլան . արդեալ անոր մէջ
 եղած յիտուն արդարին համար
 չմոռցնելով պիտի կորսնցընես ան
 տեղը : Վա . լիցի քեզ ասանկ բան
 25 ընելը որ արդարը ամբարշտին հետ
 մոռցնես , ու արդարը ամբարշտի
 պէս ըլլայ . թու լիցի քեզ
 բոլոր երկրին Վատուորը արդա-
 26 ըսելով ան պիտի չընէ : Լա Տէրը
 բառ , ինչ որ Սողոմին մէջ յի-
 տուն արդար գտնեմ յաղարկին մե-
 27 լը , անոնց համար բոլոր տեղը պի-

27 տի խնայեմ : Լա Երբա՛ստ արա-
տաւորան տաւաւ ու բաւաւ : Եւն
հիմա՛ն եւ որ հոգ ու մեխիւր եմ :
28 Տերա՛ջ հետ խաւելու ակեցի : Գա-
ցի յիսուն արդարեւն հինգ պակաս
բայց , աւն հինգին համար բարբ
քաղաքի պիտի կորսնցընեմ : Լա
Եւն : Բայց զանեմ , չեմ կորսնցը-
նեմ : Լա զարմեալ խաւեցաւ անոր
ու բաւաւ : Գաւցի հան քառասուն
զանուի : Լա Եւն : Բայց զանուի : Բաւա-
տանին համար ու չեմ բնեմ : Լա
Բաւ : Բայց : Ի՜նչ : Տերբ քաղա-
նայ , ու խաւեմ : Գաւցի հան եր-
սուն զանուի : Լա Տերբ : Բայց ,
ի՜նչ որ հան երսուն զանեմ , չեմ
31 բնեմ : Լա Բաւ : Բայց : Եւն հի-
մա Տերա՛ջ հետ խաւելու ակեցի :
Գաւցի հան քաւն զանուի : Լա
Եւն : Բայց : Բաւանին համար ու
32 չեմ կորսնցընեմ : Լա Բաւ : Բայց ,
Ի՜նչ : Տերբ քաղաւանայ , ու մինակ
աւ անդամ խաւեմ : Գաւցի հան
տաւոր զանուի : Լա Եւն : Բայց : Բ-
տաւ : Տաւանին համար ու չեմ կոր-
33 սնցընեմ : Լա Տերբ Երբա՛ստ
մին հետ խաւելու յմեղուցածին պէս
զնայ : Երբա՛ստ ալ իր տեղը
զարձաւ :

ԳԼԽԻՆ ԺԹ

1 Լա ան երկու հրեշտակները իրի-
կուան զէմ Սողոմ եկան : ու
Ղափա Սողոմին դուր աստեր էր ,
և Ղափա տեսնելով զանոն գիտա-
ւորելու եկաւ , ու իր երկու մինչև
զեռտինը ծախել խանարհովիւնը :
2 Բա : Ու բաւ , Եղէ իմ տերես
կ'աղաչեմ , ձեր ծառային տունը
զարձէր , և զիշերը ձոն կեցէր ,
ու օտրերնիդ լուսեցէր : ու առ-
տաւանց կանուխ ելէք ու ձեր ձա՛մ
բան զայցէր : Լա անոնք բսին ,
Չէ , զիշերը փողոցը կը կենանք :
3 Լա շատ բանադատեց զանոնք , ու
անոր զարձան , և անոր տունը
մտան : ու անոնց խնայք բաւ ,
և բաղարջ եփեց , ու կերան :
4 Բայց անոնց պատկելն առաջ՝
քաղաքին մարդիկը՝ աշխատեալ Սողո-

մայրը՝ երեսասարդներն մինչև ձե-
րերը՝ ամեն կողմէն բարբ ծաղ-
գաւրք տանը պատեցին : Լա
Ղափա կանչեցին՝ ու անոր բսին ,
Ուր եւ ան մարդիկը՝ որ աւ զիշեր
քեզի եկան : անոնք դուր հանե-
մեզի , ու զիտանոր տանը : Լա
Ղափա զանեմ զաւա եկաւ անոնց
քաղ , ու իր ետեւն դուր զայցէր :
Լա բաւ : Եւ զարմեալ կ'աղաչեմ
ձեզի շարսի խնայ մի լնէք : Եւն
հիմա երկու աղիկ ունեմ , որ երկ
մարդ չեն գիտեր , անոնք հիմա
ձեզի դուր հանեմ , ու ձեր աշխիւ
տանը աղիկ եղանք բոլք անոնց :
Բայց միայն աւ մարդոց բան մը
մի բնեմ : քանզի անոր համար իմ
քաղիկա շախի տակը մտան : Լա
անոնք բսին , Ի՜նչ զի կեցիր : ու
բսին ալ : Երկու պատեց խաւեմ
կաւա , ու զառաւանան բնեկ կու-
ղէ : հիմա քեզի անոնցմէ զէշ կ'ը-
նենք : Լա տառակ բանադատե-
ցին մարդը՝ աշխատեալ Ղափա , ու
զուր կորսելու մտեցան : Բայց
ան մարդիկը ձեռքերն երկու-
ցայցին , ու Ղափա տանը մէջ
քաղիկն առին , ու դուր զո-
նեցին : Լա տանը դուր կայնած
մարդիկը կուրսի ետեմ զարկին
պատիկն մինչև մեծը : անոնք որ
զուր զանեցին իմ լնան :
Լա մարդիկը բսին Ղափան ,
Հաւ ուրիշ ու՛ր ունիս : փեսանք
ու որդիներդ և աղիկներդ , ու
քաղաքին մէջ ինչ որ ունիս աւ
տեղէն հանէ : Ինչու որ մեր
աւ տեղը պիտի կորսնցընեմ :
քանզի անոնց աղաղակը Տերա՛ջ
առջեւ մեծ եկաւ : ու Տերբ մեզ
խրկեց անիկայ կորսնցընելու : Լա
Ղափա եկաւ , ու իր աղջիկները
անոնց փեսաներուն խաւեցաւ , ու
բաւ : Եւն : ու աւ տեղէն զա-
ցէր , ինչու որ Տերբ պիտի կոր-
սնցընէ աւ քաղաքը : Բայց իր
փեսաներուն ծաղը բնոց մը երկ-
ցաւ :
Լա առաւու եղածին պէս՝ հրեշ-
տակները արտայայցին Ղափա
բսնելով : Եւն : Երկու ու հա-

զանուան երկու աղիկը մաւ , որ
քաղաքին անտրեւելեանք մէջ
16 չկորսաւ : Լա Երբոր անիկայ
կը անտնար , ան մարդիկը բաւ-
նեցին անոր ձեռքն ու անոր կրն-
կանք ձեռքն : և անոր աղիկնե-
րուն ձեռքերն : Տերա՛ջ անոր ու
զորմիկը , ու հանեցին անիկայ ,
և քաղաքին դուրս գին զբն :
17 Ու եկաւ որ երբ զանոնք զաւա
հանեցին , Եւն : Բայց : Բաւա-
տանին համար փախիւր : Եւն :
մի նայիր , և բարբ զաւաին մէջ
մի կայնիր : Եւն : փախիւր , շուրջ
18 որ կորսաւ : Լա Ղափա ըսաւ
անոնց , Չէ Տեր իմ ծնորդ բոլ :
19 Եւն : հիմա ծառայք զաւա առջեկ
ծնորդ զաւա , ու իմ կանոն աւ
զաւաւով ինձի մեծ երախտաւ բոլք :
և Եւ չեմ կրնար լնեմ փախիւր ,
շուրջ որ շարի համար ինձի՝ ու
20 մտնեմ : Եւն աւ քաղաքը՝ ու
հան փախիւր մաւ է , ու ան պրդ-
տիկ է : Ծնորդ բոլ՝ հան փախիւր ,
(Եւն որ անիկայ պրդտիկ է ,) և
21 իմ անաւ ող մնայ : Ու բաւ
անոր : Եւն աւ բանին մէջ ալ
զաւա արաւանդը բնոյունցի , որ աւ
քաղաքը չկորսնցընեմ որուն հա-
22 մար խաւեցաւ : Եւն : Բայց : Բաւ-
տանին համար փախիւր : Եւն :
հան զաւա : քանզի զաւա մինչև որ
հան շտանիս , Եւն : ան մի չեմ կր-
նար բնեկ : անոր համար ան քաղա-
23 քին անտնար Երբա՛ստ զաւա : Ե-
րբ երկրի վրայ կը ծաղէր , երբ
24 որ Ղափա Երբա՛ստ մտաւ : Եւն
առնոր Տերբ Սողոմին ու զան-
25 բն վրայ ծծաւոր ու կրակ տեղաց
ան քաղաքները , ու բարբ զաւա ,
և ան քաղաքներուն բարբ բնակիչ-
ները ու երկրի վրայ բաւաւ կոր-
26 սնցընց : Ու ետեւն անոր կնիկը
Իւն : նայեցաւ , ու աղ արձան եկաւ :
27 Լա Երբա՛ստ՝ առաւանց կա-
նուխ երկու Տերա՛ջ առջեւ կայ-
28 նած տեղը Եւն : Լա Սողոմին ու
զանոնք ու բարբ զաւաի երկրին
վրայ նայելով՝ տեսաւ որ աշան ան
երկրէն չեցի մուխ պէս մուխ
կ'եւրէր :

Երբա՛ստ եկաւ՝ որ երբոր Եւն :
ան զաւաին քաղաքները կը կոր-
սնցընէր : Եւն : Եւն : Երբա՛ստ
փաղը բարաւ , ու երբոր Ղափան
բնակած քաղաքները կը կորսն-
ցընէր , ան կործանումն մէջտեղէն
Ղափա հանեց :
Լա Ղափա Երբա՛ստ եկաւ ու
3 լնեմ բնակեցաւ , և իր երկու աղ-
ջիկները իր հետ : Ինչու որ Եւ-
զափին մէջ բնակելու կը փախար :
ու մեկ այրի մը մէջ բնակեցաւ՝
Ինչու ու իր երկու աղջիկները :
Լա մեծ աղիկ պրդտիկն բաւ : 31
Ուն : չորր մեկ է , ու երկրն մէջ
մեկը չեցի՝ որ ամեն երկրն սովա-
րուի ետեմ պէս մեզի մանկ : Եւն :
մեր հորը զինի խնայեցին , ու իր
հետը պաւկեց , ու մեր հորմէն
սերունդ պահեց : Լա ան զիշերը 33
երկնց հորը զինի խնայեցին , ու
մեծ աղիկ մտաւ , ու իր հորը հետ
պաւկեցաւ : և Ղափա չեմայ
անոր պատկել ու երկը : Ու 34
եկաւ որ հետեւալ որը մեծ աղիկը
պրդտիկն բաւ : Եւն երկ զիշեր
հորը հետ պաւկեցաւ : աւ զիշեր ալ
անոր զինի խնայեցին , և մուխ ու
իր հետը պաւկէ , ու մեր հորմէն
սերունդ պահեց : Լա ան զիշերը 35
ալ իրկնց հորը զինի խնայեցին ,
և պրդտիկ աղիկը եկաւ , ու անոր
հետ պաւկեցաւ : և Ղափա չեմա-
ցաւ անոր պաւկելն ու երկը : Եւն : 36
պէս Ղափան երկու աղջիկները
իրկնց հորմէն յոյ մնային : Լա 37
մեծը որդի մը ծնաւ , ու անոր
անունը Սողոմ զրաւ : տակալ Սա-
փաղաւոյց հայրն է մինչև պար :
Լա պրդտիկն ալ որդի մը ծնաւ , ու 38
անոր անունը Բեւա՛միս զրաւ :
տակալ Բեւա՛միսայց հայրն է մին-
չև պար :

ԳԼԽԻՆ Ի

Լա Երբա՛ստ անիկ զէպ 'ի հա-
1 ռաւային երկրը շուրջ : և Եւ-
զեւն ու Սողոմ մէջտեղը բնակե-
ցաւ , ու Գերարայի մէջ պան-
2 դախա եկաւ : Լա Երբա՛ստ իր
կնոջը Սողոմին համար՝ Երկայ

- ան, ու Սորիայի երկիրը զան, և հան զանիկայ ողջակէզ բոլ լեռնեաւն մէկուն վրայ՝ որն որ եւ քե-
- 3 զի պիտի բռնմ : Իւ Երբաւամ առտուանց կանուխ ելաւ, ու իր իշուն համետը դրաւ, և իր հետը երկու ծառայ, ու իր Խաւհակ որդին առաւ : և ողջակէզի համար փայտ ճեղքեց, ու ելաւ զնաց ան տեղը՝ որ Եստուած իրեն բաւ :
- 4 Աւ երբորդ որը Երբաւամ իր աշխերը վեր վերցուց, ու հետուն տե-
- 5 սաւ ան տեղը : Իւ Երբաւամ բաւ իր ծառաներուն : Դուք իշուն հետ հոս մնացէր, և եւ ու տղան մինչև հան երկմանը, ու երկրագոյն խնայ ընկնէր, և նորէն ձեզի դառնանք :
- 6 Աւ Երբաւամ ողջակէզին փայտերը առաւ, ու իր որդւոյն Խաւհակին վրայ դրաւ, և ինքը իր ձեռքը առաւ կրակը ու զանակը, ու
- 7 երկուքին մէկտեղ գացին : Իւ Խաւհակ իր հորը Երբաւամին խոսեցաւ ու բաւ : Հայր իմ, և անիկայ բաւ : Եհա հոս եմ որդիս : Իւ անիկայ բաւ : Եհա կրակը ու փայտը, բայց ողջակէզ
- 8 բոլորու զառը մէր է : Իւ Երբաւամ բաւ : Եստուած իրեն ողջակէզ բոլորու զառը պիտի պատ- բաւտէ, որդեակ իմ : Երբեւ
- 9 երկուքը մէկտեղ գացին : Աւ եկան ան տեղը՝ որ Եստուած անոր բեր էր : և Երբաւամ հոն տեղան շե- նեց, ու փայտերը շարեց, և իր որդին Խաւհակը կապեց, ու զա- նիկայ տեղանը՝ փայտերուն վրայ
- 10 դրաւ : Իւ Երբաւամ իր ձեռքը երկրնցուց, ու զանակը առաւ
- 11 որ իր որդին մորթէ : Իւ Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն անոր կանչեց, ու բաւ : Երբաւամ Երբաւամ, և անիկայ բաւ : Եհա հոս եմ :
- 12 Իւ բաւ : Տղան ձեռք մի գողը- ներ, և անոր բան մը մի բնիւր : քանզի հիմա զխոցայ որ Եստուած մէկը փաննաւ : որովհետեւ քու մեկ- հատիկ որդիդ ինծմէ շնայեցիր :
- 3 Իւ Երբաւամ իր աշխերը վեր վեր- ցուց ու նայեցաւ, և ահա ի՞նչ ետեւ խիտ մնացաներուն մէջը եղջիւրնե-

րէն բանուած խոյ մը կար : ու Եր- բաւամ զնայ, ու խոյը առաւ, և զանիկայ իր որդւոյն տեղը ողջակէզ մատուց : Իւ Երբաւամ ան տեղին անունը Իհովայիք կոչեց, ու մինչև պայտ կ'ըստէր : Տէրը լեռանը մէջ պիտի երևնայ : Իւ Տէրոջը հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն Երբաւամը կանչեց, Աւ բաւ : Իմ անձիս վրայ եղաւ մ' բոլ կ'ըսէ Տէրը, որովհետեւ առ բանը բոլը, ու ինքի համար քու մեկհատիկ որդւոյդ շնայեցիր : Բեզ որջեւոյ պիտի որջեւմ : ու քու տեղանցդ երկինքի տաղերուն, ու ձովեղբորդ եղող աւալին պէս խիտ պիտի շաղցրեմ : և քու տեղանցդ իր խնամքներուն քաղաքները պիտի ծառանգէ : Աւ երկրի բոլոր աղ- դերը քու տեղանցով պիտի որջեւնին : որովհետեւ իմ ձայնիս ա- կանջը դրին : Երբեւ Երբաւամ իր ծառաներուն զարեւաւ, ու եկան ու մէկտեղ Բեբաարէկ գացին : և Եր- բաւամ Բեբաարէկէ մէջ կը բնա- կեր :

Աւ եղաւ որ առ բանեքէն ետքը՝ Երբաւամին պատմեցաւ՝ բոլոր, Եհա՝ Սեղգան՝ ինքն ալ որդիներ ծնաւ քու եղբորդ Կարովին : Եւ ջինեկ որդին Հուսը, և անոր եղ- բայրը Բուզը, ու Երբաւամ հայրը Կամուէր, Իւ Վազադը, ու Ե- սաւը, և փաղգաւոր, ու Հեղլա- փը, և Բաթուէր : Իւ Բա- թուէլ ծնաւ Սերեկան : առ ու իմը

Մեղգան ծնաւ Երբաւա- մին եղբորը Կարովին : Իւ անոր հարձը որուն անունը Սեուան էր, անիկայ ալ ծնաւ Տերաբը, և Վա- ամը, ու Բաբարը, և Սապան :

ԳԼԿ ԻԿ

Իւ Սարբա հարիւր քանուեօթը տարի ապրեցաւ : Եւ Սարբային կենացը տարիները : Իւ Սարբա մեռաւ Կարիաթարայի մէջ, որ է Վերրոն՝ Վանանու երկ- րին մէջ : ու Երբաւամ Սարբային համար սուղ ընկաւ ու Սարբայե- կաւ : Իւ Երբաւամ իր մեռելէն

քովն էլաւ , ու Վեաթն որդիներն
 4 բունն Հեա խաւեցաւ , բաւելով , Լա
 14 ձեր մէջը օտարականն ու պանդուխտ
 15 եմ . ձեր մէջը ինծի գերեզմանի
 16 ստացուածքն տուէր , որ իմ երեսխա
 5 առնէն մեռելը թաղեմ : Լա Վե-
 15 աթն որդիները պատասխան տուին
 16 իմ մօիկ բոլ մեզի , զոն մեր
 17 մէջը իշխան Եստուծոյ ես . մեր
 18 առնէն բնախի գերեզմանին մէջը
 19 թաղելու համար միգում մկր չեմա-
 20 յեր իր գերեզմանը քեզի տալու :
 7 Լա Երբաշամ էլաւ , ու խոնարհու-
 8 ինքն բաւաւ ան երկրին ժողովուր-
 9 զին Վեաթն որդիներուն : Լա ա-
 10 նոց զօրոյցից բաւելով , լծէ որ կը
 11 հաճէր որ ես իմ երեսխա առնէն
 12 մեռելս թաղեմ , ինծի մօիկ բոլք :
 13 Եւ ինծի համար Սաշաթն որդւոյն
 14 Լափրանին Հեա խաւեցէր , Որ իր
 15 արտին ծայրը եղած Սափիւղի
 16 ինծի տալու : անկողն ձեր մէջը
 17 ինծի գերեզմանի ստացուածք բլաւ
 18 լաւ համար բնան գնով տալ : Ու
 19 Լափրան Վեաթն որդւոյն մէջ կը
 20 նստէր : Լա Վեաթն Լափրանը
 21 պատասխան տուաւ . Երբաշամին
 22 երբոր իր քաղաքին դուռը մանող
 23 բոլոր Վեաթն որդիները կը լսէին ,
 24 ու բաւաւ : Եւ , տէր իմ , ինծի
 25 մօիկ բոլք : արտը քեզի կու տամ ,
 26 Եւ հոն եղած այրն ալ քեզի կու
 27 տամ : իմ ժողովուրդիս որդւոցը
 28 առնէր ան քեզի տուի : թաղէ քու
 29 մեռելը : Լա Երբաշամ ան երկ-
 30 րին ժողովուրդին առնէր խոնար-
 31 հաւեալն բաւաւ : Ու Լափրանին ժող-
 32 անցաւ , երբոր ան երկրին ժող-
 33 վուրդը կը լսէին , ու բաւաւ : Եւ
 34 թէ որ ան ինծի պէտքն որաւ , կ'աղա-
 35 շեմ քեզի ինծի մօիկ բոլք : ես ար-
 36 տին ստակը տամ , մա ինծի : ու
 37 ես իմ մեռելս հոն թաղեմ : Ու
 38 Լափրան պատասխան տուաւ . Երբա-
 39 շամին ու անոր բաւաւ : Տէր իմ լաւ
 40 ինծի : զեաթնը շորս հարիւր սիկո
 41 արծաթ իւրեքէ , իմ ու քու մէջ-
 42 տեղ ան լիւնէ : ու բռնին թաղէ
 43 քու մեռելը : Լա Երբաշամ Լափ-

րանին մօիկ բաւաւ : ու Երբաշամ
 44 կշտեց արծաթէր , ու առաւ Լափ-
 45 րանին , ինչպէս որ անիկայ Վեաթն
 46 որդւոցը առնէր խաւեր էր , աշխն
 47 շորս հարիւր սիկո արծաթ վաճաւ :
 48 առկաններուն մէջ անցած զեւթ :
 49 Ու Լափրանին արտը որ Սափիւղա-
 50 ին մէջ Սափրէին գիւնացն է , ար-
 51 տը ու հոն եղած այրն ու անոր բու-
 52 լորտիքի սահմաններուն մէջ եղած
 53 արտին մէջի բոլոր ծառերը Երբա-
 54 շամին ստացուածք բլաւաւ . համար
 55 հատաստեցաւ , անոր քաղաքին
 56 զոնէն մանող բոլոր Վեաթն որդւո-
 57 ջը առնէր : Լա անկէ ետքը Եր-
 58 բաշամ իր կնիկը Սափրան թաղեց
 59 Սափրէին գիւնացը եղող Սափիւ-
 60 լայի արտին այրին մէջը որ է Վեաթ-
 61 րան Վանանու երկրին մէջ : Լա
 62 արտը ու հոն եղած այրը Վեաթն
 63 որդիներէն Երբաշամին գերեզմանի
 64 ստացուածք բլաւաւ . համար հատա-
 65 տեցաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Լա Երբաշամ օրերը անցուցած ու
 1 ծերացած էր . ու Տէրը ամեն
 2 բանի մէջ օրհնեց Երբաշամը : Լա
 3 Երբաշամ բաւաւ իր ամուր երեց ծա-
 4 ռային որ իր բոլոր ունեցածին վե-
 5 ռային էր : Սափրան քեզի
 6 ձեռք իմ երանքիս տակը դիր : Լա
 7 քեզ կ'երկմանք Տէրոյնով , որ
 8 երկիրին Եստուածը ու երկրին Լա-
 9 տուանն է , որ իմ որդւոցս կնիկ
 10 շառնես Վանանուցոց աղջիկներէն ,
 11 որոնց մէջը որ ես կը բնակիմ : Եւ
 12 պա իմ երկիրս ու իմ ազգականնե-
 13 բաւ երթաս , ու իմ որդւոցս խաւ-
 14 հակին անկէ կնիկ առնես : Լա
 15 ծառան բաւաւ անոր , Վաւցէ կնիկը
 16 իմ ետեւս աս երկիրը գաւ շուգէ :
 17 Կ'ըլլայ որ քու որդիդ ան երկիրը
 18 զարձնելով ուսկից որ դուն ետար :
 19 Լա Երբաշամ բաւաւ անոր : Զգու-
 20 շացի որ իմ որդիս հոն չգարձնես :
 21 Լափրան Տէր Եստուածը որ զեա իմ
 22 ձորս տունէն , ու իմ հասեցաւ ինծի , ու
 23 հանց , Եւ որ խաւեցաւ ինծի , ու
 24 երգում բաւաւ ինծի , լսելով , Եւ
 25 երկիրը քու սերունդիդ պիտի տամ :

անիկայ իր հրեշտակը քու առնից
 պիտի խրկէ, ու դուն անկէ իմ որ-
 7 գոյս կնիկ պիտի առնես: Այս իմ
 որ կնիկը քու հասնից դաս չուզէ,
 սա իմ երգումնս դուն անպարտ
 կ'ըլլաս: միայն իմ իմ որդիս հան-
 9 չարաբանն: Այս ծառան իր տիրո-
 չի՝ Բարաշամին երանացը առկը
 դրաս իր ձեռքը, ու սա բանին հա-
 մար երգում է բոլոր անոր:
 10 Այս ծառան իր տիրոջը ուղտերն
 տաւոր ու զոտ առաւ ու գնաց: քանզի
 իր տիրոջը բոլոր բարեքները իր
 ձեռքն էր: և եկաւ ու գնաց ի Խի-
 11 ջապետ: Կարողութիւն քաղաքը գնաց:
 12 Այս քաղաքին դուրսի գին ուղտերը
 նստեցաւ ջուրի մը քով իրիկուն
 13 գէտ կնիկներուն հետ: քանզի երան-
 12 առնէր: Այս բոլոր: Իմ Տէր՝ իմ
 տիրոջն Բարաշամին Բառուածը,
 կ'աղագնէմ քեզի՝ յաջող ինծի ապար,
 և իմ տիրոջն Բարաշամին բարեբա-
 13 րութիւնն բոլոր: Բայն ես հոսի աղ-
 14 ջարիս քովը կը կայնիմ: և սա քա-
 ղաքին բնակչացը աղջիկները ջուր
 14 համելաւ: Կ'եկին: Եւ բոլոր իմ
 երբոր աղջկանն բռնէ: Եւ շնորհ
 բոլոր ստափորդ ինչոյն որ խմէ: ու
 անիկայ բոլոր իմ իմ: ու քու ուղ-
 տերուդ ալ խնայրնէմ, անիկայ բո-
 15 լոր քու Բառաշակ ծառայիդ համար
 սաշմանածդ: և ստով գիտնամ որ
 իմ տիրոջն բարեբարութիւնն բոլոր:
 15 Իւ եղաւ որ տակաւին իր խոտը
 չմընցուցած, ահա՛ Բարաշամին
 երբոր Կարողութիւն կնոջը Խեղապին
 որդոյն Բառուածին ծնած Ոսկե-
 16 կան եկաւ, իր ուսին վրայ ստափ-
 16 րը ունենալով: Այս աղջիկը խոտ
 գեղեցիկ տեսքով կորս մըն էր, ու ե-
 րիկ մարդ մը գանիկայ գիտցած չէր:
 և անիկայ ինչաւ աղբիւրը, ու իր սա-
 17 փորը լեցուց ու կը գտնար: Այս
 ծառան գանիկայ գիտնաբերաւ փա-
 18 զեց, ու բաւ: Եւ շնորհ բոլոր քու
 ստափորեդ ինծի քիւ մը ջուր խնայր:
 18 Այս անիկայ բաւ: Իմ ալ տէր իմ:
 ու չուտով ստափորը իր ձեռքին վրայ
 19 ինչոյց, և խնայց անոր: Իւ եր-
 բոր անոր խնայց լմընցուց, բաւ:
 Իւ զտերուդ ալ ջուր քաշեմ, մինչև

որ առնէր իմն: Այս բոլոր սա-
 փորը ու աղանին մէջ պարպեց, ու
 նորն իրոր փաղեց ջուր քաշեց, և
 անոր բոլոր ուղտերուն համար ջուր
 քաշեց: Այս մարդը գտնեալով
 անոր վրայ յուս կը մնար, մտածե-
 21 լով իմ աղեկոյ Տէրը անոր ծառ-
 անն յաջողեց, իմ իմ: Իւ երբոր
 22 ուղտերը խմէր լմընցուցին, մարդը
 կէս սիկոյ սակիլ տակ մը, և անոր
 ձեռքերուն համար տաւոր սիկոյ սակիլ
 երկու աղաքանիւն հանեց, ու ջուր
 23 քաշեց: Իւ բոլոր: Եւ ջուրն որդուն
 աղջիկն ես, կ'աղագնէմ բոլոր ինծի:
 քու հարց տունը մեզի համար գիտե-
 24 րը կնեայ: տեղ կա՛յ: Այս անիկայ
 24 բաւ անոր: Եւ Խեղապին որդոյն
 Բառուածին աղջիկն եմ, ու իմ որ
 Խիւս: Կարողութիւն ծնաւ: Եւսն
 25 բաւ անոր: Իմն քու յարց ու
 ծարակ ունիւր, և գիտէր կնեայ:
 տեղ ալ: Իւ մարդը խմեալեցաւ, 26
 ու Տէրոյն երկրպագութիւնն բոլոր:
 Այս բոլոր: Օրինակ բոլոր իմ տի-
 27 բոյն Բարաշամին Տէր Բառուածը,
 որ իմ տէրս իր որդուն իմնէն ու իր
 ծննդաբան իմնէն չզրկեց: քանի որ ես
 ծննդուն մէջն էի, Տէրը գիտ իմ
 տիրոջն երազներուն տունը ստափ-
 28 անորդ: Այս աղջիկը փաղեց, ու
 սա բաները իր մորը տունը պատ-
 մեց:
 Այս Ոսկեկան երազը մը ունէր 29
 Բարան անունով: ու Բարան դուրս
 փաղեց գնաց ի աղբիւրը մարդուն
 30 քով: Ինչու որ տեսնելով տակը,
 և իր քրոջը ձեռքերուն վրայ ապա-
 րանքները, ու լսելով իր քրոջը
 Ոսկեկային խոսքերը, որ կ'ըսէր
 իմ: Եւ մարդը առանկ խոսեցաւ
 ինծի, մարդուն եկաւ: և ահա
 անիկայ ուղտերուն քովը աղբիւրին
 31 նոյն կայնէր էր: Իւ բոլոր անոր:
 Երկուր՝ ու Տէրոյն օրինակը, ինչու
 դուրս կայնէր ես: քանզի տունը
 պատրաստեցի, և ուղտերուն համար
 տեղ մը: Իւ մարդը տունը եկաւ: 32
 ու ուղտերը քակեց, և ուղտերուն
 յարց ու ծարակ՝ և անոր բարեբար
 անոր հետ երազ մարդոյն ուղտերը
 լուար: Եւսն տուաւ: Այս անոր առ- 33

չէր կերակուր գրուցաւ: քանզի
 անիկայ բաւ: Իմնէն որ իմ խա-
 34 յարս չգրուցեմ, լիմ ուտեր: և
 անիկայ բաւ: Այս Բարաշամին
 35 ծառան եմ: Այս Տէրը մեծապէս
 օրինէր իմ տէրս, ու մեծ մարդ մը
 եղաւ: և անոր համար, ու աղագնե-
 36 լէր, և աղագնէմ, ու սակի, և
 ծառանէր, ու աղագնէմ, և ուղ-
 տեր ու Լիւր տուաւ: Այս իմ տի-
 37 բոյն կնիկը Խարան իր պատու-
 ինքն տեսնէր որդի մը ծնաւ իմ
 տիրոջն, որ բոլոր իր ունեցածը
 37 անոր տուաւ: Այս իմ տէրս ինծի
 երգում լիմ տուաւ: քանզի: Եւսն
 38 Բարաշամին աղջիկներն, որոնց
 երկրորդ որ ես կը բնակիմ: Եւսն
 իմ հորս տունը ու իմ աղագնէմ
 երկուս, ու իմ որդոյն կնիկ տունն:
 39 Այս ես իմ տիրոջն բոլոր: Եւսն
 40 կնիկը իմ հետն չգաց: Այս անիկայ
 ինծի բաւ: Տէրը որուն աղբիւրն
 կը քաշեմ, իր հրեշտակը քեզի հետ
 պիտի խրկէ, ու քու ծառայող պիտի
 յաջողէ, և իմ որդոյն իմ աղագ-
 41 նաշմաւ: ու իմ հորս տունն կնիկ
 պիտի առնէ: Իսկ դուն ան տեսնէր
 իմ երգումն անպարտ պիտի բոլոր:
 երբոր իմ աղագնէմ երկուսով,
 42 քեզի հետ չտան, ան տեսնէր իմ եր-
 գումն անպարտ պիտի բոլոր: Այս
 աղբիւրը եկայ պարս, ու բոլոր: Իմ
 Տէր՝ իմ տիրոջն Բարաշամին Բա-
 43 րուածը, իմ որ հիմա սա իմ եր-
 իտաւ: Ծառան դուն կը յաջողէ,
 44 Բայն ես ջուրի աղբիւրին քովը կը
 կայնիմ: և բոլոր որ աղջիկը ջուր
 քաշեցաւ: և ես անոր բռնէմ իմ
 Եւսն բոլոր: Ինծի քու ստափորեդ
 45 քիւ մը ջուր խնայր: Այս անիկայ
 համար ալ ջուր քաշեմ բոլոր, իմ
 անիկայ բոլոր Տէրոյն սաշմանած կը-
 նիկը իմ տիրոջն որդոյն համար:
 45 Եւ իմ պատիւ մէջն տակաւին խոտը
 չմընցուցած, ահա՛ Ոսկեկան կ'ե-
 կը ստափորը իր ուսին վրայ ու-
 նենալով: և աղբիւրը ինչաւ, ու
 ջուր քաշեց, և բոլոր անոր: Եւսն

բոլոր ինծի ջուր խնայր: Այս անիկայ 46
 յուտով ստափորը իր ուսին վար ա-
 ռաւ, ու բաւ: Իսկ, և ուղ-
 տերուդ ալ խնայրնէմ: ուստի ես
 իմնի, ու ուղտերուն ալ խնայր:
 47 Այս հարցոյն անոր ու բոլոր: Եւսն
 որդուն աղջիկն ես, և անիկայ բաւ:
 Խեղապին աղջիկն եմ, ան տեսնէր
 48 տակը անոր ձեռքերուն վրայ գրի: Այս
 խմեալեցաւ, ու Տէրոյն երկրպա-
 գութիւնն բոլոր, և իմ տիրոջն Բա-
 րաշամին Տէր Բառուածը օրինէր,
 որ իմ տիրոջն երբոր աղջիկը իր որ-
 49 դին տեսնէր համար՝ գիտ ուղեղ
 ծառան ստափորեղ: Այս հիմա
 իմ որ իմ տիրոջն ծարակ ու ծննդ-
 50 առութիւնն պիտի բնէր, ինծի պատ-
 մեցէր: և իմ ջուրն ունիւր ինծի
 բոլոր, որ ես ալ կողմը կամ ձախ
 կողմը գտնամ: Իստի Բարան 50
 ու Բառուածն պատասխան տուին ու
 բոլոր: Եւսն իմ Տէրոյն է, մեզ
 քեզի գէշ կամ աղեկ չեմ կրնար
 51 բոլոր: Եւսն Ոսկեկան քու աղեղ
 է, սա ու գնաւ: և Տէրոյն բո-
 52 սածին պէս իմն քու տիրոջն ու-
 գոյն կնիկ բոլոր: Իւ եղաւ որ
 երբոր Բարաշամին ծառան անոնց
 53 խոսքերը լսեց, մինչև գիտնէր ջու-
 րոյն: և երբոր Բարաշամին ծառան անոնց
 54 խոսքերը լսեց, մինչև գիտնէր ջու-
 րոյն: Այս ծառան արձախեցէն
 55 զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր և հան-
 գեթներ հանեց, ու Ոսկեկային
 տուաւ: և անոր երբոր ու մորը
 պատուական բնածնէն տուաւ: Այս 54
 կերան ու խմեցին ինչ ու իր հետը
 երազ մարդիկը: ու գիտէր ջու-
 55 մնացին: և ստափորը երան, ու
 ինչ բոլոր: Եւսն իմ տիրոջն խոտը
 կնէր: Այս աղջկանը երբոր ու
 56 մայրը բոլոր, իմն աղջիկը բոլոր
 մը որ գտնէ տաւոր զքեզ քովը կե-
 57 նայ, ու երբը երկուս: Այս ինչը
 58 բաւ անոնց: Եւսն մը աղջիկը
 ինչու որ Տէրը իմ ծառան յաջողեց:
 Ինչ տակը գիտ որ տիրոջն եր-
 59 իմն: Այս անոր բոլոր: Եւսն
 կանչէր ու անոր բերանը փնտը-
 60 լիւր: Այս կանչեցին Ոսկեկան, 58

- ու ըսին անոր, Լա մարդուն հետ
կ'երթամա. և անիկայ՝ Ա'երթամ
59 ըսաւ: Ու իրենց քոյրը Սերեկան
ու անոր դայեակը, և Բարաճամին
ծառանն ու անոր մարդիկը խրկեցին:
60 Լա օրհնեցին Սերեկան, ու ըսին
անոր, Ղաւն մեր քոյրն ես. հա-
ղարաւ որ բիւրերու Լա քոյրս, և
քու սերունդդ իր թնամներուն
61 քաղաքները ժառանգէ: Լա Սե-
րեկա ու իր աղախները ելան և
ուղտերը հեծան, ու ան մարդուն
ետեւն գացին: Լա ծառան առաւ
Սերեկան ու գնաց:
62 Լա Խաւհակ Լաւոյրդի ջրհորէն
դարձած կու դար. ինչու որ անիկայ
63 հարաւային երկիրը կը բնակէր: Լա
Խաւհակ իրիկուան դէմ դաւադր էր
էր մտածուի թիւն բնելու. ու իր աշ-
քերը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա
64 ուղտեր կու գային: Լա Սերեկա
իր աշքերը վերցուց, ու երբոր Խ-
աւհակը տեսաւ, ուղաւն վար ի-
65 նաւ. Լա ըսաւ. ծառային, Ղաւ-
տին մէջ գէպ ի մեզի եկող մարդը
միջ է. և ծառան ըսաւ, Խաւհակ
է. ու ինքը քոջը առաւ ու ծած-
66 կուեցաւ: Լա ծառան իր բոլոր
բըած բաները պատմեց Խաւհակին:
67 Լա Խաւհակ զանիկայ իր մօրը Սար-
բային վրանը տարաւ, ու առաւ
Սերեկան, որ իր կնիկը եղաւ. և
ինքը սիրեց զանիկայ: Ու Խա-
ւհակ մխիթարուեցաւ իր մօրը վը-
րայով:

ԳԼ. ԻԵ

- 1 Լա Բարաճամ նորէն կնիկ մը ա-
ռաւ, ու անոր անունը Վետուրա
2 էր: Լա անիկայ Օւմրանը, ու
Հիկիանը, և Մադանը, ու Մա-
դիանը, և Հիւրեկը ու Սովէն
3 ծնաւ անոր: Լա Հիկիան ծնաւ
Սարան ու Վեդանը. և Վեդանին
որդիքը Բաւրիմ, ու Լատուսիմ և
4 Լափոփիմ էին: Լա Մադիանին
որդիքը՝ Վեփա, ու Բիէր, և Լա-
նովք, ու Բրիդա և Լըլապա էին,
ասոնք ամէնը Վետուրային որդի-
ներն էին:
5 Լա Բարաճամ իր բոլոր ունեցա-

ծէր Խաւհակին տուաւ. Բայց Բար-
աճամին հարձերուն որդւոյն Բար-
աճամ պարզեւներ տուաւ, և իր
կենդանութեանը ասունը՝ զանոնք իր
որդւոյն Խաւհակին քովն գէպ ի
տակելիք տրեւեւան երկիրը խր-
կեց:

Լա Բարաճամին կենացը տարի-
ներուն օրերը՝ որ ինքը ապրեցաւ,
հարիւր եօթամասունու հինգ տարի
էր: Լա Բարաճամ աղկկ ծերու-
թեամբ ձերացած ու իր օրերը լե-
ցուած՝ ասանդեց իր հոգին, ու մե-
ռաւ, և իր ժողովուրդին խառնուե-
ցաւ: Լա իր որդիքը՝ Խաւհակ ու
Խամեղէլ թաղեցին զանիկայ Սար-
փելայի պրին մէջ, որ Վետուրի
Սաւառին որդւոյն Լափրոնին ար-
տին մէջ Սամբրէին գիմեցն է:
Որ ան արտը Բարաճամ՝ Վետին
որդիներէն ծախաւ առած էր. հոն
թաղուեցաւ Բարաճամ, և իր կը-
նիկը Սարբան:

Ու Էղաւ որ Բարաճամի մեռնե-
լէն Էտրը՝ Բատուած օրհնեց անոր
որդին Խաւհակը. և Խաւհակ Լա-
ւոյրդի ջրհորին քովը բնակեցաւ:

Լա ասոնք են Բարաճամի որ-
դւոյն Խամեղէլին ծնունդները, որ
զանիկայ Սարբային Լըլիպատայի ա-
ղախներ Հադար ծնաւ Բարաճա-
մին: Լա Խամեղէլին որդւոյն ա-
նունները ասոնք են՝ իրենց անուն-
ներովը ու իրենց ծնունդներովը.
Խամեղէլին անդրանիկը՝ Վարեօթ,
Էտրը կեդար, Էդրեւէլ, Սար-
սամ, Մամա, Ղաւմա, Սաւա, 14
Վոդադ, Թեմա, Հիտուր, Վա- 15
փէս ու կեդմա: Բաւրն են Խամ- 16
լիլին որդիքը. և իրենց վրաննե-
րովը ու իրենց զեղերովը իրենց ա-
նունները ասոնք են. իրենց աղջե-
րուն համեմատ տասուերկու իշխան-
ներ էին: Լա Խամեղէլին կենացը 17
օրերը հարիւր երեսունուեօթ տարի
էղան. և իր հոգին աւանդելով մե-
ռաւ, ու իր ժողովուրդին խառ-
նուեցաւ: Լա Խամեղէլայի բը- 18
նակեցան Լալիլային մինչև Սուր,
որ Լըլիպատայի գիմեցը Բաւրեւ-
տան երթալու ճամբուն վրայ է:

բոլոր իր հղացքներուն առէնք բը-
նակեցաւ :

- 19 Եւ Երրասմանն որդւոյն Խաւհա-
կին ծնունդները ասոնք են . Երրա-
20 չամ ծնաւ Խաւհակ : Եւ Խա-
հակ քառասուն տարեկան էր , երբոր
Սիւսազեանն Եսորի Բաթմակին աղ-
ջիկը Եսորի Լարանին քոյրը Ուն-
21 րեկան իրեն կնիկ առաւ : Եւ Խ-
աւհակ աղաչեց Տէրոջը իր կնկանը
Համար՝ ամուլ բլլայուն պատճա-
ռաւ . և Տէրը անոր աղաչանքը
բնդունեց , ու անոր կնիկը Ուրե-
22 կան յղացաւ : Եւ աղայները անոր
առջնորդն մէջը կը կուտէին , ու
բաւա : Թե՛ որ այսպէս է , ինչո՞ւ
եղաւ ինծի տախկայ : և Տէրոջը
23 հարցընելու գնաց : Ու Տէրը
բաւա անոր , Երկու. ազգ կան ար-
դանդիդ մէջը , և քու որովայնդ
երկու ժողովուրդ պիտի գատուի .
ու ժողովուրդին մէկը մէկալն գո-
բաւոր պիտի բլլայ , և մեծը պիտի
24 ծառայէ պպտիկին : Ու երբոր ա-
նոր ծնանելու օրերը լեցուեցան ,
ա՛հա երկու որեակ էին անոր արդան-
25 դին մէջը : Եւ առջինը երաւ կար-
մբազոյն , բոլոր Եսորի մազոտ
վերարկուի պէս էր . ու անոր ա-
նունը Լաւաւ դրին : Եւ անկէ
26 ետքը անոր հղայքը եղաւ , ու ա-
նոր հետքը Լաւան գարշապարեն
րոտեր էր , և անոր անունը Հակոր
դրին . ու անոնց ծնած ատենը Խ-
աւհակ վաթսուս տարեկան էր :
27 Եւ մանկուցքը մեծցան . ու Լաւա-
ղաշտի մարդ՝ վարպետ որսորդ ե-
ղաւ . իսկ Հակոր Հանդարտ բար-
քով մարդ էր ու վրամներու մէջ կը
28 բնակէր : Եւ Խաւհակ կը սիրէր
Լաւաւը , ինչու որ անոր որսէն կ'ու-
տէր . բայց Ուրեկան Հակորը կը
սիրէր :
- 29 Օր էջ երբոր Հակոր ապուր կ'ե-
փէր , Լաւաւ դաշտէն եկաւ և տե-
30 լութիւնէ կը մարէր . Ու Լաւա-
Հակորին բաւա , Եւ շորհք բը-
նաւ շէկաթանէն տուր որ ուտեմ ,
քանզի կը մարիմ , անոր Համար
անոր անունը Լոյովմ կոչուեցաւ :
31 Եւ Հակոր բաւա , Հաթիսէ ինծի

այսօր քու անդրանկութեանդ ի-
րաւունքը : Ու Լաւաւ բաւա : 32
Եւ անունը կը մտնում , և
անդրանկութեան ինծի ինչ օգուտ
կայ : Եւ Հակոր բաւա , Եսոր 33
ինծի երդումը բը՛ւ և անիկայ եր-
դումը բաւա անոր , ու իր անդրան-
կութեան իրաւունքը ծախեց Հա-
կորին : Եւ ատենը Հակոր Հայ ու 34
ապէ ապուր առաւ Լաւան . և
անիկայ կերաւ ու խմեց , ու երաւ
դնայ . այսպէս Լաւաւ իր անդրան-
կութիւնը անարգեց :

ԳԼ. Ի.Զ.

Ու երկրին մէջ սով եղաւ , առջի 1
սովէն զատ՝ որ Երրասմանն օրե-
րը եղեր էր . և Խաւհակ Պերարա
գնաց՝ Փղոսացոյց Երթմէկը ինա-
զատորին : Եւ Տէրը երեցաւ ա- 2
նոր ու բաւա , Եղիպոտս մի ինչեր ,
բնակէ ան երկրին մէջ որն որ քեզի
պիտի բսմ . Պանդուխտ եղեր աս
երկրին մէջ , ու ես քեզի Հետ պի-
տի բլլամ , և քեզ պիտի օրհնեմ .
ինչու որ բոլոր աս երկրիները քեզի
ու քու սերունդիդ պիտի տամ ,
ու քու հորդ Երրասմանն բրած
երդումն պիտի Հաստատեմ . Եւ 4
քու սերունդդ երկնցի աստղերուն
շափ պիտի շաղկընէ , և բոլոր աս
երկրիները քու սերունդիդ պիտի
տամ . ու երկրի բոլոր ազգերը քու
սերունդիդ պիտի օրհնեն : Ինչու
որ Երրասման իմ՝ Հայնիս ականջ
5 դրաւ , և իմ՝ Հրամաններս ու պա-
տուիրանքներս , իմ կանոններս
ու օրէնքներս պահեց :

Եւ Խաւհակ բնակեցաւ Պերա- 6
ւայի մէջ : Ու ան տեղին մար- 7
դիկը հարցուցին տուր իր կնկանը
Համար . և անիկայ բաւա : Իմ
քոյրս է . քանզի Իմ կնիկս է՝ բնե-
լու վաթսուս . չըլլայ որ՝ լաւա ,
աս տեղի մարդիկը զիս մոռցնեն
Ուրեկային Համար . ինչու որ անի-
կայ տեղադր զեղեցիկ էր : Ու 8
եղաւ որ երբ Հոն շատ առնէ կե-
ցաւ , Փղոսացոյց իմ աղաւորը Ե-
րթմէկը պատուհանէն նայեցաւ ու
տեսաւ , և ա՛հա Խաւհակ իր կըն-

- կանը Սերեկային Հետ կը խաղար :
- 9 Լա Բրիմելէք կանչեց Խառնակը ու բաւա : Եւ ինչ իրաւ ջընէ անիկայ քու կնիկդ է : Եւ ի՞նչպէս Երեկայ իմ քոյրս է՝ բոխր : ու Խառնակ բաւա անոր : Բանդի բոխ թէ Չըլլայ որ անոր պատճառովը մեռնիմ :
- 10 Լա Բրիմելէք բաւա : Ի՞նչ է առ քու մեզի բրանդ : Բիւ մնաց որ ժողովուրդէն մեկը քու կնկանդ Հետ պատկեր : ու Մեր վրայ յանցանք
- 11 պիտի բերէիր : Լա Բրիմելէք Ի՞ր բոլոր ժողովուրդէն պատու իրեց՝ բանելով : Ի՞վ որ առ մարդուն կամ անոր կնկանը զպշելու ըլլայ : անչու չու պիտի սպաննուի :
- 12 Լա Խառնակ ան երկրին մէջ ցանեց : ու ան տարին Հարի բապատիկ ~~արդիւն~~ քաղեց : Եւ Տէրը օրհնեց զանիկայ : Ու մարդը բարձրացաւ : ու երթալով մեծցաւ : անանկ որ խիստ մեծ եղաւ : Լա ունեցաւ ուշադրանք : ու արջաւներ : Եւ շատ ծառաներ : ու Փղտաղիք նախանեցան անոր : Լա իր հօրը Բարահամին օրերը իր հօրը ծառաներուն փորած բոլոր ջրհորները Փղտաղիք զոյնցին : ու հողով լեցուցին զանոնք :
- 16 Լա Բրիմելէք բաւա Խառնակին : Վնա մեզմ : Ինչու որ մեզմ շատ աւելի զբաւոր եղար : Լա Խառնակ զնաղ անկից ու իր վրանները Վերաբայի ձորին մէջ բացաւ : ու Հոն բնակեցաւ :
- 18 Լա Խառնակ նորէն փորեց ան ջրհորները : որոնք իր հօրը Բարահամին օրերը փորեր էին : ու Բարահամին մեռնելէն ետքը Փղտաղիք զոյնք էին : Եւ իր հօրը զբաւ անուններուն պէս անոնց անուններ զբաւ : Ու Խառնակին ծառաները ան ձորին մէջը փորեցին : ու Հոն վազուն ջուրի հօր զտան : Լա Վերաբայի հօն փնները Խառնակին հովիւներուն Հետ կը կուտէին՝ բոխով : Ժուրը Հետ կը կուտէին : Լա անոր համար ան հօրին մերն է : անոր համար ան հօրին անունը Լսէք զբաւ : Ինչու որ անոր Հետ կուտեցան : Լա ուրիշ հօր մը փորեցին : ու անոր համար ալ կը կուտէին : Եւ անոր անունը Որդնա ուտեցան : Եւ անոր անունը Որդնա 22 զբաւ : Ու անկից ելաւ : Եւ ուրիշ

հօր մը փորեց : Եւ անոր համար չը կուտէցան : Եւ անոր անունը Ուտեցան զբաւ : Բանդի Հիմա Տէրը մեզ ընդարձակեց : ու երկրի մէջ պողարներ պիտի ըլլանք :

Լա անկից Բերաբէէ ելաւ : 23 Ու ան գիշերը Տէրը երեցաւ անոր : 24 ու բաւա : Լա քու հօրդ Բարահամին Բառուան էմ : մի փախաւ : Ինչու որ ես քու Հետ էմ : Եւ իմ ծառայիս Բարահամին համար քեզ պիտի որհնեմ : ու քու սերունդդ պիտի շատցընեմ : Լա Հոն սեղան մը շինեց : 25 ու Տէրոջ անունը կանչեց : Եւ Հոն իր վրանք բացաւ : ու Խառնակին ծառաները հօր մը փորեցին ան տեղ : Լա Բրիմելէք : ու իր բարեկամը 26 Որդալի : ու իր սպարապետը Փիւքով Վերաբային անոր զացին : Լա 27 Խառնակ բաւա անոնց : Ի՞նչ պատճառաւ ինչի եկաք : որովհետեւ զիս տանցիք : ու զիս ձեզմ վրեժակիր : Լա անոնք բոխ : Ստուգիւ տեսանք 28 որ Տէրը քեզի Հետ է : ու բոխր : Հիմա մեր մէջը ~~արդիւն~~ մեր ու քու մէջանց եղում մը ըլլայ : Եւ քեզի Հետ ուխտ ընենք : Որ մեզի 29 զէլու թիւն չընես : Ինչպէս որ մեր քեզի բան մը չըրինք : միայն թէ քեզի աղէկութիւն բոխք : ու քեզ խաղաղութեամբ յուզարկեցինք : Դաւն Հիմա Տէրոջ օրհնալն ես : Լա ինքը անոնց խնդրք բաւա : ու 30 անոնք կերան ու խմեցին : Լա առ 31 տունաց կանուխ ելան : ու իրարու երդում ըրին : Եւ Խառնակ յուզարկեց զանոնք : ու անոնք խաղաղութեամբ իրմէն զային : Ու եղաւ որ 32 նոյն օրը Խառնակին ծառաները եկան : Եւ անոր պատմեցին իրեց փութած հօրին համար : ու անոր բոխ : Ժուր զտանք : Լա ինքը անոր 33 անունը Սարէէ զբաւ : անոր համար մինչեւ այսօր ան քաղաքին անունը Բերաբէէ է :

Ու Լաւա քառսուն տարեկան էր՝ 34 երբոր իրեն կնիկ առաւ Վերաբայի Բեհերին աղջիկը Հուդիթը : ու Վերաբայի Ելենին աղջիկը Բառանաթը : Լա անոնք Խառնակին ու Ուտե 35 բեկային սրտի ցաւ եղան :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

- 1 Ո՛ր եղաւ որ երբ Խաւհակ ծերա-
ցաւ, ու իր աշխարհը տեսնելու
գորոտիւնէն տկարացան, իր մեծ
որդին Լշաւը կանչեց, ու ըսաւ
անոր, Ո՛րդեակ իմ. և անիկայ
2 ըսաւ, Ե՛հն ճառ եմ: Լշ. Խաւհակ
ըսաւ, Ե՛հն ես ծերացեր եմ, ու
3 մեռնելուս օրը չեմ գիտեր. Լշ.
հիմա զենքերդ՝ կապարձդ ու աղեղդ
առ, և դա՛նդը ելի՛ր ու ինծի ո՛րս
4 մը որսաւ. Լշ. իմ սիրածին պէս
ինծի խորտիկները բռն, ու ինծի
բեր որ ուտեմ, որպէս զի մեռնելէս
5 առաջ իմ հողին քեզ օրձէ: Լշ.
Ուերեկա լսեց՝ երբ որ Խաւհակ իր
որդւոյն Լշաւին կը գրուցեր. ու
Լշաւս դա՛նդը գնաց որս մը որսալու
և բերելու:
6 Լշ. Ուերեկա իր որդւոյն Նակորին
գրուցեց՝ բսկով, Ե՛հն ես լսեցի եր-
բոր քու հայրդ քու եղբորդ Լշաւին
7 խոսեցաւ ու ըսաւ, Ինծի ո՛րս բեր,
ու ինծի համար խորտիկներ բռն,
որ ուտեմ, ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Տերօջը առջևը օրձեմ: Լշ. հիմա
որդեակ իմ՝ ինչ որ ես քեզի պա-
տուիրեմ, իմ խօսքս մտիկ բռն:
9 Հիմա զեպ' ի հօտը դնա, ու անիկդ
ինծի երկու աղէկ ճւղ բեր պոծերէն,
և զանոնք քու հօրդ համար խոր-
10 տիկներ բռնեմ իր սիրածին պէս. Ու
հօրդ տար որ ուտեմ, որպէս զի իր
11 մեռնելէն առաջ քեզ օրձէ: Ու
Նակոր ըսաւ իր մօրը Ուերեկային,
Ե՛հն իմ եղբայրս Լշաւս մագոտ մարդ
մին է, ու ես լիւրի մարդ մըն եմ:
12 Ղուցէ հայրս զիս ջօշափէ, ու
ես իր աշխին խաբողի մը պէս ե-
րևնամ, և իմ վրաս անէծք բերեմ,
13 ու չէ՛ թէ օրձու թիւն: Լշ. իր
մայրը ըսաւ անոր, Ո՛րդեակ իմ՝
քեզի ճա՛ւռ անէծքը իմ վրաս բլլայ.
14 միայն թէ դուն իմ խօսքս մտիկ
բռն, ու դնա ինծի բեր զանոնք: Լշ.
անիկայ զնայ, ու առաւ. և իր մօրը
բերաւ. ու մայրը անոր հօրը սիրա-
15 ծին պէս խորտիկներ բռաւ: Լշ. Ուե-
րեկա իր մեծ որդւոյն Լշաւին ապնիւ
հանդերձները առաւ՝ որոնք տանը

մէջ իր քօղնէն, ու իր պատիկ
որդւոյն Նակորին հաղցուց: Լշ. այ- 16
ծի ուլերուն մօրթերը անոր ձեռքե-
րուն ու անոր լիւրի պարանոցին վրայ
գրաւ. Լշ. իր ըրած խորտիկները 17
ու հաղը իր որդւոյն Նակորին ձեռ-
քը տուաւ: Լշ. անիկայ իր հօրը 18
եկաւ, ու ըսաւ, Ո՛վ հայր իմ. և
անիկայ ըսաւ, Ե՛հն ճառ եմ. ո՛վ
ես դուն՝ որդեակ իմ: Ու Նակոր 19
իր հօրը ըսաւ, Լշ. քու անդրանիկ
որդիդ Լշաւն եմ. ինծի ըսածիդ
պէս բրի. շնորհք բո՛ւն ելի՛ր, նստէ,
և իմ որսեա կեր՝ որ քու հօրիդ զե-
20 օրձէ: Լշ. Խաւհակ ըսաւ իր որ-
դւոյն, Ե՛նչպէս պղլլափ չուտով
գտար՝ որդեակ իմ. ու անիկայ
ըսաւ, Ղանգի Տէրը քու Բստուածդ
իմ առջև բերաւ: Լշ. Խաւհակ ը- 21
սաւ. Նակորին, Ո՛րտ եկուր որ քեզ
ջօշափեմ, որդեակ իմ, թէ աղե-
կոյ դուն իմ որդիս Լշաւն ես,
թէ չէ: Լշ. Նակոր իր հօրը
Խաւհակին մօտեցաւ, որ ջօշա-
փեց զանիկայ, ու ըսաւ, Չայնը
Նակորին ձայնն է, բայց ձեռքերը
Լշաւին ձեռքերն է: Եւ լսպէս չճանչ- 23
ցաւ զանիկայ, ինչու որ անոր ձեռ-
քերը իր եղբօրը Լշաւին ձեռքերուն
պէս մագոտ էին. և օրձեց զանիկայ.
Ու ըսաւ, Դ՛ուքն ես իմ որդիս Լշ- 24
աւը. և անիկայ ըսաւ, Լշ. եմ:
Լշ. ինքը ըսաւ, Ո՛րտ բեր ինծի, 25
ու իմ որդւոյս որսն ուտեմ, որ իմ
հօրիս քեզ օրձնէ. և մօտեցուց ա-
նոր, ու կերաւ. և զինի բերաւ ա- 26
նոր, ու խմեց: Լշ. անոր հայրը Լշ-
աւհակ ըսաւ անոր, Հիմա մօտե-
ցի՛ր, ու զիս համբուրէ՛, որդեակ իմ:
Լշ. անիկայ մօտեցաւ. ու համբու- 27
րեց զանիկայ. և անոր համբերմին
հօտը հոտուրտաց, ու օրձեց զա-
նիկայ. ու ըսաւ, Ե՛հն իմ որդւոյս
հօտը Տէրօջը օրձած արտին հոտին
պէս է: Ուստի Բստուած տայ քեզի 28
երկինքի ցօղէն, ու երկրի պարար-
տութիւնէն, և ցորենի ու զինիի ա-
ռատութիւն. Թ՛ա՛ղ Ժողովուրդներ 29
քեզի ծառայեն, և աղգեր քեզի
խոնարհութիւն բռն. քու եղբայր-
ներուդ ա՛նքը եղի՛ր, և քու մօրդ

որդիքը քեզի խնամարհութիւն ընեն . քեզ անխնայոր անխնայ ԲՆԱՅ : ու քեզ օրհնողը՝ օրհնեալ :

30 Իւ եղաւ որ երբ Խաւհակ զա- զարկեալ ձաւորը օրհնելն , ու հաղիւ թէ Հակոբ իր հօրը Խաւհա- կին առնէն երբ էր , անոր եղբայրը

31 Իսաա . որսէն եկաւ : Իւ անիկայ ալ խորտկներ ըրաւ , ու իր հօրը բե- րաւ , և իր հօրը բաւ : Բնայ իմ հայրս ելլէ , ու իր որդւոյն որսէն աւտէ , որ քու հողիդ իս օրհնէ :

32 Իւ անոր հայրը Խաւհակ բաւաւ ա- նոր , Դաւիթ մի կա . և անիկայ բաւաւ , Իսա քու որդիդ քու անդրանիկդ

33 Իսաան եմ : Ու Խաւհակ խիստ շատ ստորափեցաւ . ու բաւաւ : Ին որբը բռնող ու ինծի բերողը մի էր , որ ես քու գալիդ առաջ ամենէն կերայ , և օրհնեցի զանիկայ . ալ անուշաւ

34 անիկայ օրհնեալ պիտի ըլլայ : Երբ- որ Իսաա իր հօրը խորտկեր լսեց , խիստ մեծ ու դառն ազաղակով լա- ցաւ , և իր հօրը բաւաւ : Իսա իս ալ օրհնէ՝ մի հայր իմ : Իւ անիկայ

35 բաւաւ , Դաւ եղբայրդ եկաւ նեղութե- թեամբ՝ ու քու օրհնութիւնդ ա-

36 ռաւ : Իւ ինքը բաւաւ : Ենոր անու- նը Հակոբ կոչուելուն համար է որ առ երկու անգամ իս խորեց . իմ անդրանկութեան իրաւունքս տաւ , և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ առաւ : Դաւս բաւաւ : Ինծի համար օրհնու-

37 թիւն մը չթողցուցր : Իւ Խա- շակ պատասխան տուաւ . ու բաւաւ Իսաին , Եհա զանիկայ քեզի տէր ըրի , և անոր բոլոր եղբայրները իրեն ծառաներ ըլլալու տուի , ու զանիկայ ցորենով ու զխիով հաս- տատեցի : ալ հիմա քեզի ի՞նչ ընեմ՝

38 որդեակ իմ : Իւ Իսաա իր հօրը բաւաւ : Ով հայր իմ՝ քու օրհնու- թիւնդ միայն մեզի մէն է . իս իս ալ օրհնէ՝ մի հայր իմ . ու Իսաա

39 իր ծայրը վերցուց ու լացաւ : Իւ իր հայրը Խաւհակ պատասխան տուաւ . ու բաւաւ անոր , Եհա քու բնակութիւնդ երկրի պարարտու- թեան , ու վերէն՝ երկինքի ցողէն

ԲՆԱՅ որ անիկ անորան առնեց՝ անոր լուծը քու պարանոցէդ կու- րեա :

41 Ու Իսաա տեսց Հակոբը ան օրհնութեանը համար՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկայ . ու Իսաա իր սրտին մէջ բաւաւ : Իս հօրս առիկն որբը մնաւ են , ան տանեմ իմ եղբայրս Հա- կոբը կը մեղցընեմ : Իւ Ուրեկային պատմեալցաւ իր մեծ որդւոյն Ի-

42 սաին խորտկը . ու իր պղտիկ որ- դին Հակոբը կանչել տուաւ , ու բաւաւ անոր , Եհա քու եղբայրդ Իսաա քեզ մեղցընել ինչպէս քու վտայովդ ինքզինքը կը միտնար :

43 Իւ հիմա որդեակ իմ՝ իմ խորտ- մանիկ բրե , ու երբ զեկ 'ի Խա- ռան իմ Լարան եղբորս փախի . Իւ անոր քովը առնեմ մը կիցի ,

44 մինչև երբորդ բարկութեանը անց- նիլ . Որչեւ որ եղբորդ բարկու- թիւնը քեզմէ անցնի , ու քու ա-

45 նոր բռնող մտնայ . ետքը քեզ անիկայ բերել կու տամ . ինչու- ձեր երկուքն ալ մի օրուան մէջ գրկուիմ :

Իւ Ուրեկայ բաւաւ Խաւհակին , 46

Դաւին աղջիկներուն պատճառաւ օրհնեալ զաւեր եմ . թէ որ Հակոբ առ երկրին աղջիկներէն՝ ասանց պէս Դաւին աղջիկներէն կնիկ տանէ , ալ առ կեանքս ի՞նչ պետք է ինծի :

ԳԻՒՐԻՆ ԻՆ

1 Իւ Խաւհակ կանչեց Հակոբը , ու օրհնեց անիկայ , և անոր պատ- ուիրեց ու բաւաւ : Դաւանու աղ- ջիկներէն կնիկ շտանաւ : Երբ 'ի զեկ 'ի Որհնողի քու մարդ հօրը Դաւին

2 Ելին ասանց զնա , և անիկայ քու մարդ եղբորը Լարանին աղջիկներէն քեզի կնիկ առ . Ու Եմուակարդ Լարուածը քեզ օրհնէ , ու քեզ ա-

3 ճեցընէ , և քեզ շտողընէ . ու շատ ժողովուրդներու հայր ըլլաւ : Իւ քե- ղի Երբահամին օրհնութիւնը տայ , քեզմէ ու քեզի հետ քու սերունդիդ . որպէս զի ժառանգիս քու պան-

4 զխաւցած երկիրդ՝ որն որ Ես- տուած Երբահամին տուաւ : Իւ Խա- շակ խրկեց Հակոբը , և անիկայ

զնայ զեկ 'ի Որհնողի քու մարդ Դա- թուելի որդւոյն Լարանին , 5

6 Իւ Իսաա տեսնելով որ Խաւհակ օրհնեց Հակոբը , ու խրկեց զա- նիկայ զեկ 'ի Որհնողի քու մարդ իրեն կնիկ տանելու համար , և որ զանիկայ օրհնած ասանց պատուիրեց անոր՝ բնայ : Դաւանու աղջիկ-

7 ներէն քեզի կնիկ շտանաւ , Իւ որ Հակոբ Զաւանդեցաւ իր հօրը ու իր մարդ , ու Որհնողի քու

8 Եհա Իսաա տեսնելով որ Դա- յանու աղջիկները իր հօրը Խաւհակին հաճեցին զնա , Են ասանց Իսաա Դա- միւրէն զնայ , և իր 5

9 ներէն 'ի զաւ՝ Երբահամին որդւոյն Խաւհակին աղջիկը Լարուակին քու Որհնողի քեզի կնիկ առաւ :

10 Իւ Հակոբ Երբահամին եկաւ . ու զեկ 'ի Խաւհակ զնայ : Իւ տեղ մը հասաւ , ու զիւրը հոն մնաց , ինչու որ արեւ մարդ մտած էր .

11 և ան տեղի քարերէն առաւ , ու իր զլեռն տակը զրաւ , և ան տեղը

12 պատկեցաւ : Ու երազ մը տեսաւ , և ահա ասանց իս մը երկրի վրայ զրուած էր , որուն զլուրը եր-

13 կնիքը կը համարէ , և ահա Ես- տուածը հրեշտակներ անիկայ կ'ե- լին ու կ'իջնէին : Իւ ահա Տէրը

14 կայնեցաւ անոր վրայ , ու բաւաւ , Իսա եմ Դաւին քու հօրդ Երբահամին Լարուածը , ու Խաւհակին Ես- տուածը . առ երկրիդ՝ որուն վրայ

15 զուրեղիդ պիտի տամ : Իւ քու սերունդդ երկրի առաջին շափ լո- պիտը ըլլայ , ու զեկ 'ի արեւմուտք ու արեւելք , և զեկ 'ի հիւսիս ու հարաւ պիտի տարածուի . ու երկրի բոլոր աղջերը քեզմէ ու քու սե-

16 լուրդովդ պիտի օրհնուին : Իւ ահա Են քեզի հետ եմ , ու ամեն ուր որ քեզ առ երկրիդ պիտի պահեմ , ու քեզ առ երկրիդ պիտի դարձնեմ . քանզի մինչև որ իմ քեզի գրուածս չընեմ , քեզ պիտի շնորհուի : Իւ Հակոբ արթնացաւ իր քունէն ու բաւաւ , Երբահամին Տէրը առ տեղ

և եղբր , ու ես չգիտցայ : Իւ Դաւի- ցաւ . ու բաւաւ , Եհա ասանց քու տեղը . առ երկը բան չէ՝ բաց միայն Եստուածը տանը , ու առ և երկինքին դուռը : Իւ Հակոբ առտուանց կանուխ եկաւ , ու իր զլեռն տակը զրաւ քարը առաւ , և զանիկայ արեւան կանգնեցուց , ու անոր զլուրը կը թափեց . Իւ ան տեղին անուր թիւիլ զրաւ , բաց առաջ ան քաղաքին անուր

Լուրէր : Իւ Հակոբ ուխտ ըրաւ . ու բաւաւ , թե որ Եստուած ինծի հետ ըլլայ , ու առ երկալու ճամ- բուս մէջ զեկ պահէ , և ինծի ու-

տեղս հաց ու հաղնեկ հանդիմ- տայ , Իւ իմ հօրս տունը խաղաղու- թեամբ դառնամ , Տէրը ինծի Եստուած ըլլայ . Իւ առ քարը՝ որն

որ ես արեւան կանգնեցի , Եստուածը տանը ըլլայ . և ան ամենէն՝ որ ինծի տաւ , քեզի տաճանորդ տամ :

ԳԻՒՐԻՆ ԻՆ

1 Իւ Հակոբ ճամբայ եկաւ , ու առ քեզին ժողովուրդը երկիրը ե-

2 կաւ : Իւ նայեցաւ , ու ահա զաւ- ան Դաւ հօր մը կար , և ահա հոն անոր քովը ուխտներու իրք հոտ պատկեր էր . ինչու որ ան հօրէն կը խնայէին հօտերը . ու հօրին բերանը մեծ քար մը կար . Իւ

3 բոլոր հօտերը հոն կը ժողովէին . ու հովիտներ հօրին բերնէն քարը մեկդի կը զլուրեցընէին , ու հօտերը կը խնայէին , և քարը նորէն իր տեղը հօրին բերանը կը դնէին : Իւ

4 Հակոբ բաւաւ անոնց : Ով եղ- բայրներս՝ մեկից էր դուք . և առ նմար լսին : Որք Խաւհակն են :

5 Ու բաւաւ անոնց : Դաւանու որդի Լարանը կը ճանչնար . և անոր լսին : Ար ճանչնար : Իւ բաւաւ անոնց : Ողջ առնող է . և անոր լսին : Ողջ է , և ահա անոր Ուս- քէլ աղջիկը ուխտներուն հետ կու-

6 գայ : Իւ անիկայ բաւաւ , Եհա տախտակ իրկիւն ըլլաւ . շատ առ տն կայ , և հօտերուն ժողովուրդ տանը չէ . ուխտները խնայեցէ :

8 ու դառնէր արածեցէ՛ք : Եւ անոնք
բախն : Սենք շնոր կրնար , մէնչե որ
բոլոր հասերը մեկանց չմոզուին :
ու Էթէր հորին բերնի քարը մեկդի
դառաղցրենն , ան ասունը ոչխարները
9 կը խնցրենէր : Եւ երբոր տակա-
ւին անոնց հետ կը խաւեր , Սաքել
իւ հորը ոչխարներուն հետ եկաւ :
ինչու որ անիկայ էր անոնց հովիւը :
10 Ու եղաւ որ երբ Հակոր իր մարդ-
բորը Լարանին Սաքել աղէիկը ,
ու իր մարդորբը Լարանին ոչխար-
ները տեսաւ , ան ասունը Հակոր մե-
տեցաւ , և քարը հորին բերնէն
դառաղց , ու իր մարդորբը Լարա-
11 նին ոչխարները խնցրց : Եւ Հա-
կոր համբուրեց Սաքելը , ու ձայնը
12 վերցրենէլով լսեցաւ : Եւ Հակոր
պատմեց Սաքելին թէ ինքը անոր
հորը ազգականը : ու Սեբեկայի որ-
դին է . ան ալ վաղեց ու իր հորը
13 պատմեց : Ու երբոր Լարան իր
բրոնք որդւոյն Հակորին վաղեղ
լսեց , զանիկայ դիմաւորելու վաղեց ,
և դրեց ու համբուրեց զանիկայ ,
ու իր տունը տարաւ : և անիկայ
պատմեց Լարանին բոլոր աս բանն-
14 րը : Եւ Լարան բաւ անոր ,
Լարացրեն զոն իմ ոսկորս ու մար-
մինս եւ : և անոր հետ ընան ամիս
մը կեցաւ :
15 Եւ Լարան բաւ Հակորին ,
Գուսն իմ եղբայրս բլաւորդ համար
ինծի ձրի՞ պիտի ծառայես . բսէ
16 ինծի ի՛նչ բլաւորդ աս վարձրդ : Եւ
Լարան երկու աղէիկ ուներ . մծին
անունը Լիւն : ու պղտիկին անունը
17 Սաքել էր : Եւ Լիւնին աշխրը
տկար Էթէր լալց Սաքել գեմբով ու
տեսրով զեղեցիկ էր : Եւ Հակոր
18 սիրեց Սաքելը , ու ըսաւ , Վու
պղտիկ աղէիկանդ Սաքելին համար
եօթը տարի քեզի կը ծառայեմ :
19 Եւ Լարան բաւ , Ենիկայ քեզի
տալը ուրիշ մարդու մը տալէն ա-
20 ղէկ է . բնակէ ինծի հետ : Եւ
Հակոր Սաքելին համար եօթը տա-
րի ծառայեց . ու զանիկայ սիրե-
լուն պատճառաւ իրեն քանի մը
օրի շափ երեցաւ :
21 Եւ Հակոր ըսաւ Լարանին , Իմ

կնիկս տուիք . ինչու որ օրերս լե-
ցուած են , որ ես անոր մտնեմ : Եւ 22
Լարան ան անգին բոլոր մարդիկը
մոզեց , ու ինչոյ՞ք բաւ : Ու 23
եղաւ որ իրեկունը իր Լիւն աղէիկը
տեսաւ , և անոր բերաւ : ու անիկայ
անոր մտաւ : Եւ Լարան իր ա- 24
ղախներ Օհեղիան իր աղէիկանը Լիւ-
նին աղախին տեսաւ : Ու երբոր 25
առտուն եղաւ , աշն անիկայ Լիւն
էր . ու Հիւն Լարանին բաւ ,
Ինչու և ասքու ինծի բրածդ . ես քե-
զի Սաքելին համար չծառայեցիք .
ու ասի ինչու . զիս խարեցիր : Եւ 26
Լարան ըսաւ , Սէր երկրին մէջ ա-
նանկ բան չլրար , պղտիկը մեծէն ա-
ռաջ տալ : Լիւնը քառասոր հարեւ- 27
սի շարախը , և ինծի եօթը տարի
ալ ծառայելուք համար՝ ան ալ քե-
զի տամ : Եւ Հակոր անանկ բաւ , 28
ու Լիւն շարախը լիւնցուց . և
Լիւն իր Սաքել աղէիկը անոր
կնիկ շարախ տեսաւ : Ու Լարան 29
իր Բաղդա աղախներ՝ իր աղէիկանը
Սաքելին աղախին տեսաւ : Եւ 30
Հիւն Սաքելին ալ մտաւ , ու
Սաքելը Լիւնին աւելի սիրեց . և
Լիւն ինչեւ եօթը տարի ալ ծառայեց :
Եւ Տէրը երբոր Լիւնին աստի 31
բլաւը տեսաւ , անոր արգանդը բա-
ցաւ . բալց Սաքել անուէր էր : Եւ 32
Լիւն յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ ,
և անոր անունը Սուրեն դրաւ :
քանզի բաւ , Տէրը իմ տառապան-
քին նայելուն համար , ասկէ ետե-
կիկս զիս պիտի սիրէ : Եւ նորէն 33
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու բ-
աւ : Սուրենէտե Տէրը իմ աստի
բլաւը լսեց , անոր համար ինծի աս
որդի ալ տեսաւ : ու անոր անունը
Շմաուն դրաւ : Եւ դարձաւ 34
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու
բաւ : Հիւն աս անգամին երկիս
ինծի հետ պիտի միաւորի . քանզի
իրեր որդի ծնայ իրեն . անոր համար
անոր անունը Վեի դրաւ : Եւ 35
մէկըն ալ յղացաւ , ու որդի մը
ծնաւ , և ըսաւ , Ես անգամ պիտի
զոհանամ Տէրոյմէն : անոր համար
անոր անունը Հուդա դրաւ . ու
զաղարեցաւ ծնանէն :

ԳԻՒ Լ
1 Եւ երբ Սաքել տեսաւ որ ինքը
Հակորին աղախի 22
Սաքել իր քրոն նախանկցաւ , ու
Հակորին բաւ : Ինծի զաւակներ
2 տուր , Էթէն ու կը մեռնիմ : Եւ
Հակորին բարկութիւնը բարորե-
ցաւ Սաքելին դէմ , ու ըսաւ , Սի-
թէ ես Լաուսայ անգն եմ , որ ար-
գանդի պատգը քեզմէ արդիւնց :
3 Եւ անիկայ բաւ , Էթէն իմ աղա-
խինս Բաղդա՝ անոր մօրը . ու ա-
նիկայ իմ ծուկերուս վրայ ծնանի ,
և ես ալ անիկ որդիներս տեսնամ ,
4 Ու իր Բաղդա աղախներ անոր կնիկ
բլաւը տեսաւ , և Հակոր անոր
5 մտաւ : Ու Բաղդա յղացաւ , ու
6 Հակորին որդի մը ծնաւ : Եւ Սա-
քել բաւ , Լաուսա ինծի զա-
տառան բաւ , ու իմ ձայնս ալ
լսեց , և ինծի որդի մը տեսաւ : ա-
նոր համար անոր անունը Գան
7 դրաւ : Եւ Սաքելին աղախներ
Բաղդա զարձակ յղացաւ , ու Հա-
կորին երկրորդ որդի մը ծնաւ :
8 Եւ Սաքել բաւ , իմ քրոն հետ
մծ բնիւնարաւ իմ իմով մարտն-
չեցուց , և յաղթեցի . ու անոր ա-
նունը Վեիվիմպիմ դրաւ :
9 Երբոր Լիւն տեսաւ որ ինքը ծնա-
նէն զաղարեցաւ , իր աղախներ
Օհեղիան տեսաւ , ու Հակորին կնիկ
10 ին աղախներ Օհեղիա՝ Հակորին
11 որդի մը ծնաւ : Եւ Լիւն բաւ ,
Բաղդա յաղթեցաւ . ու անոր ա-
12 նունը Գաղ դրաւ : Եւ Լիւնին
աղախներ Օհեղիա՝ երկրորդ որդի
13 մը ծնաւ Հակորին , Եւ Լիւն բ-
աւ , Լարանի եմ ես . ինչու որ
աղէիկները ինծի երանի պիտի բւեն .
ու անոր անունը Եսեր դրաւ :
14 Եւ Սուրեն զնայ ցորենի Զոնց
օրերը , ու արտին մէջ մանրագործեր
գտաւ , ու իր մեր Սաքելին բերաւ .
ու Սաքել բաւ Լիւնին բերաւ .
15 զաւեմ տուր ինծի որդւոյ ման-
րագործերն : Եւ անիկայ ըսաւ
անոր , Իմ երկիս աւանդ քեզ
եկաւ որ իմ որդւոյս մանրագոր-

նէն ալ պիտի առնես . և Սա-
քել բաւ : Սուրի քու որդւոյդ
մանրագործերուն համար աս զեւե-
րդի հետ պտակի : Եւ իրեկունը 16
երբոր Հակոր զաւակն կու գար ,
Լիւն զանիկայ դիմաւորելու եկաւ ,
ու ըսաւ , Ինծի պիտի մտնես .
քանզի իրաւցըն վարձրով ասի
քեզ իմ որդւոյս մանրագործերովք .
և ան զիւնքը անոր հետ պտակեցաւ :
Եւ Լաուսա լսեց Լիւնին . ու յղա- 17
ցաւ , ու Հակորին հնդերորդ որդի
ծնաւ : Եւ Լիւն բաւ , Լաուսա ին- 18
ծի վարկ տեսաւ , որովհետեւ ա-
ղախինս իմ երկանս տուի : և անոր
անունը Խաղար դրաւ : Եւ Լիւն 19
նորէն յղացաւ , ու Հակորին վեց-
երորդ որդի ծնաւ : Եւ Լիւն բ- 20
աւ , Լաուսա ինծի բարի պարգե-
մը պարգեց . աս անգամին երկիս
ինծի հետ պիտի բնակի , ինչու որ
իրեն վեց որդի ծնայ . ու անոր ա-
նունը Օլարուզն դրաւ : Եւ անիկ 21
ետե աղէիկ մը ծնաւ , ու անոր ա-
նունը Դիմա դրաւ :
Եւ Լաուսա լիւնց Սաքելը , ու 22
Լաուսա լսեց անոր , և անոր ար-
գանդը բալցաւ : Ու յղացաւ , ու 23
որդի մը ծնաւ . և ըսաւ , Լաուսա
իմ նախատիւնը վերցուց : Եւ անոր 24
անունը Հոմեկի դրաւ , ու ըսաւ ,
Տէրը ինծի ուրիշ որդի մըն ալ
պիտի աւելորեն :
Ու եղաւ որ երբ Սաքել Հոմեկ- 25
էր ծնաւ , Հակոր բաւ Լարա-
նին , լծեղ տուր զիս որ իմ աղա-
ու իմ երկիս երեմամ . Իմ կնիկ- 26
ներս ու աղախներս՝ որոնց համար
քեզի ծառայեցի , տուր ինծի որ
երեմամ . ինչու որ քեզի բրած ծա-
ուպտ իմ հետ զուս դիտես : Եւ Լա- 27
բան բաւ անոր , լծե որ քու առ-
ջեղ շնորք գտայ՝ կ'աղաչեմ քեզի ,
Էթէր . քանզի փորձով զաղացայ որ
Տէրը քեզի համար իս օրէնց : Եւ 28
բաւ , Վու վարձրը ինծի խն-
ցուր , ու պիտի վճարեմ : Եւ ա- 29
նիկայ բաւ անոր , Գուսն զիտես որ
ես ինչպէս ծառայեցի քեզի , ու քու
անառանդերդ ինչպէս էին իմ քովս .
Ինչու որ իմ զալէս առաջ քեզ էր 30

- քու ունեցածդ, և խիստ շատացաւ, ու Տէրը յեղ օրհնեց իմ գալուստս և հիմա ես ալ իմ տանս համար
- 31 երբ պիտի աշխատեմ : Ու անիկայ բաւ : Բեգի ինչ տամ : Եւ Հակոբ բաւ : Ինծի բան մը մի տար . թէ երբ աս բանը ինծի բնեւ, նորէն քու հօտերդ կ'արածեմ : — Կը պահեմ :
- 32 Կեմ : Եւ յոր քու բոլոր հօտերուն մէջէն անցնիմ, անկից ամէն պիտակ ու խայտախարիւ ոչխարը, և ամէն սեւ ոչխարը, ու խայտախարիւ և պիտակ այծերը դատեմ, ու իմ
- 33 փաթիւս անոնք բլրան : Եւ ասկէ ետեւ իմ արդարութիւնս քու առջեւ պիտի յայտնուի, երբոր իմ փաթիւս հօգ տանիս . իմ քովս գտնուած ամէն պիտակ ու խայտախարիւ չեղած այծ, ու սեւ չեղած ոչխար դողցուած սեւ
- 34 պտի : Եւ Լարան բաւ : (մ)նդ
- 35 քու բաժնիդ պէս բլրայ : Ու ան օրը գտանից բոլորախայտ ու խայտախարիւ նոխապներ, և բոլոր պիտակ ու խայտախարիւ էլ այծերը, և ամէն ձերմակ ունեցողը, ու բոլոր սեւ ոչխարները, և իր օրդիներուն ձեռքը տուաւ : Եւ իր ու Հակոբին մէջտեղը իրիկ օրու ան ճամբայի միջոց դրաւ : և Հակոբ Լարանին մնացած հօտերը կ'արածէր :
- 37 Ու Հակոբ իրեն գալար կաղաւթախի և նուշի ու սօսիի գաւազաններ առաւ, և անոնց կեղեկները տեղ տեղ հանեց, անանիկ օր գաւազաններուն մէջը եղած ձերմակը կ'երեւար :
- 38 Եւ իր կեղեկած գաւազանները ջուր խմցնելու աւազաններուն մէջը դրաւ, որ երբ հօտերը ջուր խմելու գան, ան գոռոռոռոռ ոչխարներուն առջեւը բլրան, և անոնք խմելու եկած ատենին տալան : Ու ոչխարները գաւազաններուն առջեւ տաքնալով բոլորախայտ, պիտակ և խայտախարիւ գոռոռոռ կը ծնանին :
- 40 Եւ Հակոբ կը զատէր զատները, ու հօտերուն երեսը Լարանին հօտերուն մէջ եղած բոլորախայտ ու ամէն սեւ ոչխարները կը գործէր : և իր հօտերը գաւազան, ու զանոնք Լարանին հօտերուն քովը
- 41 չգրաւ : Եւ երբոր զորաւոր ոչ-

խարները կը տալանային, Հակոբ ան գաւազանները ոչխարներուն առջեւ տալան : Եւ Լարանին հօտերը կը գործէր : և անոնք Լարանին հօտերուն մէջը եղած բոլորախայտ, պիտակ և խայտախարիւ գոռոռոռ կը ծնանին : Եւ Լարանին հօտերը կը գործէր : և անոնք Լարանին հօտերուն մէջը եղած բոլորախայտ, պիտակ և խայտախարիւ գոռոռոռ կը ծնանին : Եւ Լարանին հօտերը կը գործէր : և անոնք Լարանին հօտերուն մէջը եղած բոլորախայտ, պիտակ և խայտախարիւ գոռոռոռ կը ծնանին :

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

- Եւ լսեց Լարանին օրդոյ զորաւորները, որ կ'ըսէին : Հակոբ մեր հօրը բոլոր ունեցածը առաւ, ու բոլոր աս փաթիւ մեր հօրը տալան : Եւ Հակոբ Լարանին երեսը տեսաւ, և ահա իրեն երկուսն ու մէկալ օրու ան պէս չէր : Եւ Տէրը բաւ : Հակոբին, Բաւ հայրերդ երկիրը, ու քու աղցակներուն գործիքը, ու ես բեգի հետ պիտի բլրամ :
- Եւ Հակոբ Բեգ խրեց, ու Ուստի իր և Լարանի գաւազան իր հօտերուն քովը կանգնել տուաւ : Ու բաւ առնեց : Եւ ան հօրը երեսը կը տեսնէ, որ ինծի երկուսն ու մէկալ օրու ան պէս չէ : Բայց իմ հօրս Լարանին ինծի հետ եղաւ : Եւ Գաւազանը որ ես իմ բոլոր օրու իմ հօրը ծառայեցի : Իսկ ան հայրը իս խաբեց, ու իմ փաթիւս տաք անգամ փոխեց : Բայց Լարանին չմոռցուց զանիկայ օր ինծի փաթիւս մը բնե : Եւ ան իմ օր առնիկայ պապէս ըսէր : Բաւ փաթիւ պիտակները բլրան, ան ատենը բոլոր ոչխարները պիտակ կը ծնանին : և իմ օր պապէս ըսէր : Բաւ փաթիւ բոլորախայտները բլրան, ան ատենը բոլոր ոչխարները բոլորախայտ կը ծնանին : Եւ պապէս Լարանին հօրը հօտերը առաւ, ու ինծի տուաւ : Եւ եղաւ որ հօտերուն ձերմանցած ատենը, աչքերս վերցուցի, ու երազի մէջ տեսայ, և ահա հօտերուն հետ զուգաւորող նոխապները ու խոյրերը ամէն ալ խայտախարիւ, պիտակ ու գորշախայտ էին :

- 11 Իւ Բատուծոյ Հրեշտակէր բառս ինծի
երազի մէջ : Ո՛ր Հնակոր . ու եւ
12 բախ : Բնան հաւ եմ : Իւ բառս ,
Հիմա աշխարհ վեր վերջոյ , ու
Հասերուն հետ գուցաւ որոյ նախագ-
ներուն նոյն , ամենքը խորտախա-
րիս , պիտակ ու դարչախորտ են .
ինչու որ Լարանին բոլոր քնդի բ-
13 րածները տեսայ : Իս եմ Լեխմե-
ին Բատուածը , որ հան արեան անե-
ցիր , և հան ինծի ուխտ բրիր . հի-
մա ելիր դեռ առ երկրէն , ու քու
ծննդեանդ երկիրը դարբիր :
- 14 Իւ Ուարէլ . ու Լիա պատաս-
խան տունն ու բոխն անոր : Տախա-
ւին մեր հօրը տանը մեզի համար
բառին ու մասնագու ինչուն կայ :
15 Ունը օտարականներ շնորհակցանք
անոր , քանզի մեզ ծախեց , ու մեր
16 աստին ալ բոլորովն կերաւ : Ինչ-
չու որ բոլոր հարստութիւնը՝ որ
Բատուած մեր հօրմէն վերջոյ ,
մերն է ու մեր գաւակներուն , և
հիմա ինչ որ Բատուած քնդի բառս ,
բըն :
- 17 Ուտի Հնակոր երա , ու իր որ-
դինները ու կնիկները ու գոսերուն վրայ
18 հեծցուց : Իւ իր բոլոր անասուննե-
րը , ու իր բոլոր ստացումները՝ որ
ինքը ստացաւ , իր ստացած անա-
սունները որոնք Որհնակուն մէջ
ստացաւ , ճամբոյ հանեց Վանա-
նու երկիրը գէպ 'ի իր Խառնակ հո-
19 րը երթալու : Իւ Լարան իր խա-
շները տարախառը բնելու գացեր էր .
20 ու Ուարէլ իր հօրը կուրները գող-
չուա : Իւ Հնակոր Ետրի Լարա-
նէն զաղտուի փախաւ . ինչու որ իր
21 փախելը չպիտուից անոր : Բա-
պէս անիկայ իր բոլոր ունեցածովը
փախաւ , ու երա ու Վեմէն ան-
ցաւ , և իր երեսը գէպ 'ի Վաղարադ
ընդ շեռակց :
- 22 Ու երեսը որը Հնակորին փախ-
23 շելը Լարանին պատմուեցաւ : Իւ
անիկայ իր եղբայրները հետը առ-
նելով , անոր ետէն ետքը օրուան
ճամբոյ գնաց , ու անոր հասաւ
24 Վաղարադ լեռ . Իւ Բատուած գի-
շերտան երազի մէջ Ետրի Լարանին
եկաւ , ու ըսաւ անոր , Օգնչ . կեցիր

որ Հնակորին աղէկ կամ գէշ չգրու-
ցես : Ուտի Լարան հասաւ Հաւ 25
կորին . և Հնակոր իր վրանը լեռը
կանդներ էր . ու Լարան իր եղ-
բայրներուն հետ Վաղարադ լեռը
իկա :

Իւ Լարան բառս Հնակորին , 26
Ինչ . և առ քու բրածդ որ ինձմ
զաղտուի փախար , և իմ աղջիկներս
սրով տանուած գերիներու պէս փա-
րեցիր : Ինչ . փախելիզ զաղտուի 27
պահեցիր , և ինձմ փախար , ու ին-
ծի շեռակցցիր , որ ես չեմ ուրա-
խութեամբ ու երգերով , խմբակ-
ներով ու քնարներով խրկէի :
Իւ շեռակցցիր դիւ որ իմ որդիներ 28
ու աղջիկներս համրուելի . հիմա
առ բանը անհետ լիւամբ բրիր :
Չեղի շարիր բնելու գործ ինչ ու 29
նիմ՝ ձեռքիս մէջ . բայց մեր հօրը
Բատուածը երկ գիշեր ինծի խոտ-
ցաւ՝ բառով , Օգնչ . կեցիր որ
Հնակորին աղէկ կամ գէշ չգրու-
ցես : Իւ հիմա՝ ինչպէս քու 30
հօրդ տանը շատ փափաքելով հա-
մար գացիր , քան ինչ . իմ տա-
տուածներս գողտար : Իւ Հնակոր 31
պատասխան տուաւ . ու բառս Լա-
րանին Վաղարադ լեռը գողտ-
ուցաւ . և եր որ վախոցաւ , քանզի բախ ,
Չբայց որ քու աղջիկներդ բռնու-
թեամբ ինձմ տանես . Ինչ . քու 32
ստատւածներդ որուն քով որ գրա-
նես , ինչ անիկայ շաղբի . մեր
եղբայրներուն տանը քննէ . ու
նաչէ , ինչ որ իմ քովս քու մէկ
բանդ գողտաւ՝ առ . քանզի Հնակոր
չեր գիտեր որ Ուարէլ գողցեր էր
զաններ : Իւ Լարան Հնակորին 33
վրանը ու Լիային վրանը և երկու
աղախներուն վրանը մտաւ , բայց
չգտաւ . ետքը Լիային վրանէն ե-
լաւ , ու Ուարէլն վրանը մտաւ :
Իւ Ուարէլ առաւ կուրքերը , ու 34
զաններ ու զախ պատատին մէջը դը-
րաւ , ու վրան նստաւ . և Լարան
բոլոր վրանը փնտռեց , բայց չե-
զտաւ : Իւ անիկայ իր հօրը ըսաւ , 35
Իմ տիրոջ աշխարհուն ծանր շեռ-
նայ , որ քու տանը չեմ կրնար
ուրը ելել , ինչու որ կանանց սո-

վորութեանը մէջ եմ : Այսպէս փնտռեց , բայց կուտընէր չգտաւ :

36 Եւ Հակոբ բարկացաւ ու Լարանին հետ կը վիճէր : Եւ Հակոբ պատասխան տուաւ ու բաց Լարանին , Ի՞նչ է իմ յանցանքս , Ի՞նչ է իմ մեղքս , որ տաքու-

37 Թիւնով ետեկս ինկար : Որովհետեւ իմ բոլոր կարասիքս խառնեցիր , քու տանդ ամէն կարասիքէն ինչ որ դուար , հաս իմ եղբայրնե-

38 րոսս ու քու եղբայրներուդ առջեւ դիւր , որ երկուքնուս մէջտեղը դա-

39 քու հօտով խոցեցիր չկերայ : Գա-

ղէ քու մտաւ ես կը քաշէի : յորեկը զողորմածը ու զիւնէր զողորմածը

40 իմ ձեռքէս կը պահանջէիր : Այսպէս էի : յորեկը տաքը ու զիւնէրը յորաւը կը մաշէր զիս , եւ աշխարհս

41 քունս կը փակէր : Այսպէս եղայ քսան տարի քու տանդ մէջ : քու երկու աղջիկներուդ համար տանն ու չորս տարի ծառայեցի քեզի , եւ հօտերուդ համար վեց տարի ծառայեցի , եւ իմ վարձքս տասը անգամ

42 փոխեցիր : Իմէ որ իմ հօրս Լարանուածը , Երրահամին Լստուածը եւ Իսահակին Աշկիւղը ինծի հետ չըլար , իրաւիքնէ զիս հիմա դատարկ կը խրկէիր : Լստուած իմ տառապանքս ու իմ ձեռքիս աշխատանքիսը տեսաւ , ու երեկ զիւնէր քեզ յանգիմանեց :

43 Եւ Լարան պատասխան տուաւ , ու բաց Հակոբին , Ես աղջիկները իմ աղջիկներս են , եւ աս որդիները իմ որդիներս են , եւ աս հօտերը իմ հօտերս են , եւ ամէն որ կը տեսնես , իմն են : Եւ Ի՞նչ բնեմ այսօր աս իմ աղջիկներուս կամ իրենց

44 ծնած գաւախներուն : Ուստի հիմա եկո՛ւր , ես ու զոն ուխտ ընենք , որ իմ ու քու մէջտեղ վկայու-

45 թեան համար ըլլայ : Եւ Հակոբ քար մը ստաւ , ու արձան կանգնեց

46 զանիկայ : Եւ Հակոբ իր եղբայր-

ներուն բաց : Բարեւ ժողովեցէք : Եւ անոնք քարեր առին ու զէզ մը ըրին , եւ հոն զէզն վկայ եղան կերան : Ու Լարան անոր անունը՝

47 Եւ կար սահմանադրեալ զրաւ : Եւ Լարան անոր անունը՝ Գաղատաղ զրաւ : Եւ Լարան բաց : Ես

48 զէզը իմ ու քու մէջտեղ վկայ մըն է այսօր : անոր համար անոր անունը՝ Գաղատաղ բուռեցաւ : Եւ Ուս-

49 փա ալ ըստէս : Եւ անգի բաց : Ու կար իրարմ զատուած առնենիս , իմ ու քու մէջտեղ Տէրը դիտէ :

50 Իմէ որ իմ աղջիկներս վատացրնես , եւ կամ իմէ որ իմ աղջիկներուս վկայ եղան կանգնեց , հետեւինիս մէկը չկայ : Եւ իմ ու քու մէջտեղ վկայ՝ Լստուած է :

51 Եւ Լարան բաց : Հակոբին , Եւ հոն աս զէզը , եւ աս իմ ու քու մէջ-

52 տեղ իմ կանգնած արձանս : Ես զէզը վկայ ու աս արձանը վկայ է , որ աս զէզն չանցնիմ քեզի գաւ-

53 Եւ զոն աս զէզն ու աս արձանէն չանցնիս ինծի գաւ-

54 Եւ քարի բնեւ համար : Երրահամին Լստուածը , Եւ Իսահակին Լստուածը , անոնց հայրերուն տառուածը մեր մէջը դա-

55 տաւ որ ըլլան : Եւ Հակոբ իր հօրը Իսահակին Աշկիւղովը երգում ըրաւ :

Եւ Հակոբ զոհեւ մատուց ընա-

56 նը վրայ , ու իր եղբայրները հաց ուտելու հրաւիրեց : Եւ հաց կերան , ու զիւնէր ընդ միտցին :

57 Եւ Լարան աստուանց կանխիկ եղաւ , ու իր որդիները ու իր աղջիկները համբուրեց : ու որդեկ գանձեց : Եւ Լարան զնայ , ու իր տեղը դար-

58 ձաւ :

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

Եւ Հակոբ իր ձառնան զնայ , ու

1 Լստուծոյ հրեշտակները անոր պատահեցան : Եւ Հակոբ երրորդ տեսաւ զանոնք , ըսաւ , Լս Լստու-

2 ծոյ բանախ է : Եւ ան տեղին անունը Բանայիմ զրաւ :

3 Եւ Հակոբ իր առջեւն պատգամաւորներ խրկեց իր եղբորը Լստին զէզ ի Սէր երկիրը՝ Ագուլնի գա-

4 ատուր . Եւ պատուիրեց անոնց՝ բ-
սելով , իմ տիրոջն Լատին ասանկ
բսէք , Վաւ ծառայող Հակորբ ա-
սանկ կ'ըսէ , Լարանին քովը պան-
դիտուի իմն ըրի , ու մինչև Հիմա
5 ու լայայ . Եւ աւելի արշաւաներ ու
էլեր , հօտեր ու ծառաներ և աղա-
խիններ . և խրկեցի իմ տիրոջն
իմացրնելու , որ քու առջևդ շնորհ
6 զանեմ : Եւ պատգամաւորները
զարման Հակորբին ու բսին , Վաւ
եղբորդ Լատին զայնից , ու անի-
կայ ալ չորս հարիւր մարդով քեզ
զիմաւորելու կու գայ :
7 Եւ Հակորբ խիստ վախցաւ ու
խոռովցաւ , և իր հետը եղած ժողո-
վարը ու հօտերը և արջառնե-
րը և ուղտերը երկու խումբի
8 բաժնեց , Եւ ըսաւ , թէ որ Լատ
մէկ խումբին հասնի , ու ան զար-
նելու ըլլայ , մէկալ խումբը կ'ա-
9 զատի : Եւ Հակորբ ըսաւ , Ի՞նչ
իմ հօրս Երբահաթին Բառուածը ,
ու իմ հօրս Խառահակին Բառուածը ,
ի՞նչ Տէր՝ որ ըսիք ինձի , Վաւ եր-
կերդ ու քու հայրենիքդ զարմիր ,
10 ու քեզի բարիք բնեմ . Բաժանի
չեմ ան առնն ողորմութիւններուն և
առնն հաւատարմութեանը , որ դուն
քու ծառայիդ ցուցուցիր . ինչու որ
իմ գաւաղանովս անցայ աս Հօրդա-
նանէն , և Հիմա երկու խումբի Բէշ
11 եղայ : Ա'տաղչեմ քեզի , ազատե
զիս իմ եղբորս Լատին ձեռքէն .
ինչու որ ես անկէ կը վախնամ , որ
չըլլայ թէ զայ ու զարնէ զիս , ու
12 մայր տղայներովը : Եւ դուն ըսիք
թէ Բնչու շտ քեզի բարիք պիտի
ընեմ , ու քու սերունդդ ծովի ա-
ւազնն չափ պիտի բնեմ , որ շա-
տուի թէնէն չհամբուիր :
13 Եւ ան զիւրեր հոն կեցաւ . ու իր
ձեռքը գտնաւածէն իր եղբորը Լա-
տին համար բնծանր պատրաս-
14 տեց , Երկու հարիւր այծ և քան
նոխազ , երկու հարիւր էգ ոչխար և
15 քան խոյ , Երեսն ծիծ տուող
ուղա իրենց ձագերովը , քառասուն
կով ու տասը ցուլ , քան էգ էլ
16 և տասը աւանակ : Եւ առնն մէկ
հօտը զատ զատ իր ծառաներուն

ձեռքը յանձնեց , ու ըսաւ . իր ծա-
ռաներուն , Եւ ձեռն անցէր , ու հօ-
տերը իրարմէ քիչ մը հեռու խողո-
ղէր : Եւ առնէն զայցողն պա- 17
տուիրեց բսելով , Երբոր իմ եղ-
բայրս Լատ քեզի պատահի , ու
քեզի հարցունէ , բսելով թէ 'Խոն
որո՞նք ես , և ուր կ'երթնաս , և աս
առնէր եղածները որո՞նք են . Եւ 18
առնէր ըսէ որ Վաւ ծառայող Հա-
կորբնն է . իմ տիրոջն Լատին
խրկած բնծան և . և ահա ի՞նչ ալ
եսնէիս : Եւ պապէս երկրոր- 19
դին , ու երրորդին , և հօտերուն
եսնէն բոլոր զայցողներուն պատուի-
րեց բսելով , Եւ խապնէ պէս գրա-
ցեցէր Լատին երրորդին զանէք .
Եւ ահա քու ծառայող Հակորբն ալ 20
եսնէիս Եւ ըսէք . քանիք ըսաւ ,
Եւ ձեռն զայցող բնծաներով անոր
երեսը կը կակուղորնեմ , և անկէ
ետը անոր երեսը կը տեսնեմ .
21 գուցէ զիս բնչունի : Եւ յապէս բն-
ծաները անոր առնէն զայցին . և
ինչը ան զիւրեր հոն մնաց բաժակին
մէջ : Եւ ան զիւրեր ելաւ , ու իր 22
երկու կնիկները , և իր երկու ա-
գախիւնները , ու իր տաճարմէկ որ-
դինները առաւ , և Հարսիկն անց-
քէն անցաւ : Եւ առաւ զանոնք , 23
ու վտակէն անցուց , և իր Բաւ
ունեցածը անցուց :
Եւ Հակորբ մինակ մնաց , ու 24
մարդ մը կը գտնէմարտէր անոր հետ
մինչև արշաղէյս . Եւ երբ տեսաւ 25
որ իր ուժը անոր չհասաւ , անոր
զատին ամբարջիւնն դադար , և անոր
հետ գտնէմարտած տանը՝ Հակորբին
զատին ամբարջիւն խախտեցաւ : Եւ 26
անիկայ ըսաւ , թէ որ տուր իս ,
ինչու որ արշաղէյսը երեցաւ . և
Հաւաթ ըսաւ , Դեմ խողո՞ր քեզ՝
մինչև որ իս չորհնի : Եւ անիկայ 27
ըսաւ անոր , Դ՞նչ է անուոյ . ան
ալ ըսաւ , Հակորբ է : Եւ անիկայ 28
ըսաւ , Եւ մէկին ալ քու անունդ
Հակորբ քրտի , հապա Խորպէլ
ըսէ . ինչու որ Բառուածդ հետ ու
մարդոց հետ մարտնչեցար , և յաղ- 29
թեցիր : Եւ Հակորբ հարցուց ու
ըսաւ , Եւ որքէնք ըրէ՞ անունդ ընէ՞

- 30 Եւ անիկայ ըսաւ : Ինչո՞ւ
 Իմ անունս կը հարցցնես . և հոն
 30 որքե՞նց զանիկայ : Եւ Հակոբ ան
 տեղին անունը Փանուկէլ զրաւ .
 քանզի շա՜տ , Դէմ առ դէմ տեսայ
 21 Եւ Փանուկէլն անդամին պէտ
 արեւը անոր վրայ ծագեցաւ . ու իր
 32 զստին վրայ կը կազար : Եւոր համար
 Խարայէլի որդիքը զստին վրայի իմ ըմ
 բած ինչը շնն ուտեր մինչև այսօր .
 ինչու որ Հակոբին զստին իմբած
 ինչին դպաւ :
- ԳԼԻ ԼԳ
- 1 Եւ Հակոբ իր աշխերը վեր վեր
 ցուց ու նայեցաւ , և ահա Եսաւ
 կու գար . ու անոր հետը շորս հա
 բուր մարդ . և ինչ զաւակները
 Եփային ու Ուրեկին ու երկու
 2 աղախիններուն բաժնեց : Եւ աղա
 խինները իրենց զաւակներովը առնէր
 զրաւ , և Եփայ իր զաւակներովը
 ետէր , և Ուրեկն ու Հովսէփը
 3 զաւակները : Եւ ինքը անոնց
 առնէր անցաւ , ու մինչև իր եղ
 րորը մօտենալուն , զեանին հա
 ւատար եօթը անգամ խոնարհու
 4 ի ինն ըրաւ : Ու Եսաւ զանիկայ
 զիմաւորելու վազեց , ու զրկեց զա
 նիկայ , և անոր պարանոցին վրայ ին
 կաւ . ու համբուրեց զանիկայ . և լա
 5 ցին : Ու Եսաւ իր աշխերը վեր վեր
 ցուց , ու տեսաւ Կնիկները ու զաւակ
 ները , և ըսաւ , Կսոնք քուկին թնչ
 են . և անիկայ ըսաւ , Եստուծոյ քու
 ծառայիդ պարգևած զաւակներն են :
 6 Եւ ատենը աղախինները ու անոնց
 զաւակները մօտեցան , ու խոնար
 հութիւն ըրին : Եւ Եփայ ալ ու
 իր զաւակները մօտեցան , ու խո
 նարհութիւն ըրին . և ետքը Հով
 սէփն ու Ուրեկը մօտեցան , ու
 8 խոնարհութիւն ըրին : Ու Եսաւ
 ըսաւ , Ես քու բոլոր խումրդ ինչ
 պիտի բլայ , որուն ես պատահեցայ .
 և Հովսէփ ըսաւ , Իմ տիրոջն առնէր
 9 շնորհք զտնելու համար է : Ու Ես
 աւ ըսաւ , Ես չառ ունիմ եղբայր
 10 իմ , քուկինդ քեզի բլայ : Եւ
 Հակոբ ըսաւ , 2^ր , Կ'աղաչեմ

քեզի իմ որ հիմա քու առնէր շնորհք
 դատայ , իմ մեղքէս բնծառ բնդունէ .
 ինչու որ քու երեսդ՝ Եստուծոյ երեսը
 տեսնելու պէտ տեսայ , և ինչի համե
 ցար : Եւորհք բրէ , քեզի բե
 րուած բնծառ առ . քանզի Եստուած
 ողորմեցաւ ինձի , և քանզի ես ամէն
 բան ունիմ . և ասիպեց անոր , ու
 ան ալ բնդունեց : Եւ անիկայ ըսաւ ,
 12 Ելլենք երթանք : Եւ քու առնէր
 կ'երթամ : Եւ Հովսէփ ըսաւ անոր ,
 13 Իմ տէրս զիտէ որ զաւակները
 մօտադաշ են , ու հետս եղած հետերը
 ու արջաւները ծագերով են . և իմ
 որ մէկ օր մը բռնու իմեմք վարեն
 զանոնք , բոլոր հետերը պիտի մեռ
 նին : Ուրեմն իմն իմ տէրս իր
 14 ծառային առնէր անցնի . ու ես կա
 մայց կամայց առնէս եղած անասուն
 ներունս ոտքով ու աղաքներուն
 ոտքով կ'երթամ , մինչև որ
 իմ տիրոջն Ուրեկ հասնիմ : Եւ
 15 Եսաւ ըսաւ , Եթդ իմ հետս եղող
 ծառայիդ ինչ քու քովդ ձգեմ .
 և անիկայ ըսաւ , Ինչ պէտք է .
 իմն իմ տիրոջն առնէր շնորհք
 զտնեմ : Եւսպէս Եսաւ ան օրը իր
 16 ծառայն դարձաւ զեղ Ի Ուրեկ :

Եւ Հակոբ Սեղանով շուեց , ու
 17 իրեն տուն մը շինեց , և իր հառե
 րուն փարախներ շինեց . անոր հա
 մար ան տեղին անունը Սեղանով
 բառեցաւ :

Եւ Հակոբ Սեղանով զարձան
 18 ատենը Սիւրբանոց Սաղմ քա
 ղաբը եկաւ , որ Բանանու երկրին
 մէջն է , և քաղաքին առջին բա
 նակեցաւ : Եւ իր վրանը կանգնած
 19 արտին կալուածքը Սիւրբմին հօրը
 Լամբին որդիներէն ծախաւ առաւ
 հարկու կտոր ստակի : Եւ հոն
 20 սեղան մը շինեց , ու անունը Լե
 էրհէ Խարայէլ զրաւ :

ԳԼԻ ԼԴ

- Եւ Եփայն Հակոբին ծնած աղջիկը
 1 Դինա՝ ան երկրին աղջիկները
 տեսնելու եկաւ : Ու ան երկրին
 2 իշխանը Իսկայի Լամբին որդին
 Սիւրբմ տեսաւ զանիկայ , և առաւ
 ու պառկեցաւ անոր հետ , ու պղծեց

3 զանիկայ : Լա անոր հոգին Հակոբին
 Դին Վինա աղջկանը յարեցաւ . ու
 սիրեց աղջիկը , և աղջկան քաղոր-
 4 թութեամբ խոսեցաւ : Եւ Սիւքեմ
 իր հօրը Լամբրին զբողեց ըսելով ,
 5 Եւ աղջիկը ինծի կնիկ առ : Լա
 Հակոբ լսեց որ անիկայ իր Վինա
 աղջիկը պղծեց . բայց իր որդիները
 իր հօտերուն հետ դաւաճեալ էին . ու
 մինչև անոնց զաւթ Հակոբ լուռ
 կեցաւ :
 6 Լա Սիւքեմին հայրը Լամբր զնայ
 Հակոբին , որ անոր հետ խափ :
 7 Լա Հակոբին որդիները լսածուն
 պէ՛մ դաւաճեալ էկան . և մարդիկը
 դժուարեցան , ու խիստ բարկացան .
 Ենչու որ Հակոբին աղջկանը հետ
 պատկերով Խարայելի մէջ անգա-
 մութիւն բրաւ , որ ասանկ ըլլալու
 8 չէր : Եւ Լամբր խոսեցաւ անոնց
 հետ ըսելով , Իմ Սիւքեմ որդւոյս
 հոգին ձեր աղջկանը սիրահարեցաւ .
 կ'աղաչեմ ձեզի , զանիկայ անոր
 9 կուտիմ ան տուէք : Լա մեզի հետ
 խնամութիւն ըրէք . ձեր աղջիկները
 մեզի տուէք , ու մեր աղջիկները ձե-
 10 զի առէք : Լա մեզի հետ բնակեցէք ,
 ու աս երկիրը ձեր առջևը պիտի
 ըլլայ . անոր մէջ բնակեցէք ու ա-
 ռուտուր ըրէք , և անոր մէջ կա-
 11 լուածքներ ստացէք : Եւ Սիւքեմ
 ըսաւ աղջկանը հօրը . ու անոր եղ-
 րայրներուն , ինչո՞ք ձեր առջևը
 շնորհք գտնեմ , և ինչ որ ինծի
 12 ըսէք , կու տամ : Ինչո՞րեցէք ինծի
 խիստ շատ օգիտ ու բնայ , ու ինծի
 ըսածնուդ պէս պիտի տամ . միայն
 թէ աղջիկը ինծի տուէք՝ կնիկ ըլլա-
 13 լու համար : Լա Հակոբին որդիքը
 խարեւոյթեամբ պատասխան տուին
 Սիւքեմին ու անոր հօրը Լամբրին ,
 ու ըսին , (բանդի անիկայ իրենց
 14 Վինա քոյրը պղծեց) : Լա ըսին ա-
 նոնց , Ս'ենք աս բանը չենք կրնար
 ընել , որ մեր քոյրը անխիղատկ մար-
 դու մը տանք . ինչու որ աս մեզի
 15 ամօթ բան մըն է : Բայց միայն ա-
 սով կը հաճինք ձեզի , թէ որ ձեզ-
 մէ ամէն արուն թըրխատուելով՝ մե-
 16 զի պէս ըլլաք , Եւ ասանք մեր աղ-
 ջիկները ձեզի կու տանք , և ձեր

աղջիկները մեզի կ'առնենք , ու ձեզի
 հետ կը բնակինք , ու ձեզի հետ մէկ
 ժողովուրդ կ'ըլլանք : Բայց թէ որ
 17 մեզի մօտիկ չընելով՝ չթըխատուիք ,
 ան ասանք մեր աղջիկը կ'առնէք
 ու կ'երթանք : Լա անոնց խօսքը
 18 հաճեց եղաւ Լամբրին , ու Լամբր
 որդւոյն Սիւքեմին : Լա ան պա-
 19 տանին աս բանը ընելու շուրջաւ .
 քանզի Հակոբին աղջկանը զմայլած
 էր . և իր հօրը տանը մէջ եղողնե-
 թուն ամենէն պատուականն էր անի-
 կայ :
 Եւ Լամբր և անոր որդին Սիւքեմ
 20 իրենց քաղաքին դուռը եկան , ու
 իրենց քաղաքին մարդոցը հետ խո-
 սեցան ըսելով , Եւ մարդիկը խա-
 21 ղաղութեամբ կը վարուին մեզի հետ .
 ուստի թո՛ղ աս երկրին մէջ բնակին ,
 ու անոր մէջ առուտուր ընեն . ին-
 չու որ ահա երկիրը ընդարձակ է ա-
 նոնց առջևը . Ի՛նչ՞ անոնց աղջիկ-
 22 ները մեզի կնիկներ առնենք , և մեր
 աղջիկները անոնց տանք : Բայց ան
 մարդիկը մեզի հետ բնակելու , մէկ
 ժողովուրդ ըլլալու համար միայն աս
 բանով կը հաճին մեզի , որ անոնց
 թըրխատուելուն պէս մեր ամէն արուն
 23 թըրխատուի : Անոնց հօտերը , ու ա-
 նոնց ստացուածքը , և ամէն անա-
 տունները մերը ըլլա՞նք : Միայն
 թէ մերք անոնց հաճինք , որ մեզի
 24 հետ բնակին : Եւ Լամբրին և անոր
 որդւոյն Սիւքեմին մօտիկ ըլլին ան ա-
 մէնը՝ որ անոր քաղաքին դռնէն դուրս
 կ'ելլէին . և ամէն արու որ անոր
 քաղաքին դռնէն դուրս կ'ելլէր ,
 թըրխատուեցաւ :
 Եւ եղաւ որ երբորդ օրը երբոր ա-
 25 նոնք զաւին մէջն էին , Հակոբին
 երկու որդիքը Համառն ու Վեթ
 Վինային եղբայրները ամէն մէկը իր
 սուրը առաւ , և համարձակ քաղաքը
 մտան , ու արամնեցին ամէն արուն :
 Եւ Լամբրը և անոր որդին Սիւքեմը
 26 սուրի բերնէ անցուցին . և Սիւքե-
 մին տունէն առին Վինան , ու դուրս
 եկան : Լա Հակոբին որդիքը սպանե-
 27 նուածներուն վրայ եկան , ու քա-
 ղաքը կողապտեցին , իրենց քոյրը
 պղծեալուն համար : Անոնց հօտերը , 28

- ու անոնց արձանները, ու էշերը, և քաղաքին մէջ եղածը, ու դաշտին մէջ եղածը առին. Եւ անոնց բոլոր ստացուածքը ու անոնց բոլոր տղաքները ու կնիկները դերի առին, և տուններուն մէջ բոլոր զանուածքը կողոպտեցին: Եւ Հիսկոր բաւաւ չմասնին ու Ղեկին, Օխա աւելիքին բնակչացը՝ Վանանացոց ու ֆերեզացոց մէջը առաւել բնակով՝ զիս փորձանքի մէջ ձգեցիր. և ինծի հետ ինչ մարդիկ ըլլալով՝ անոնք իմ փրստ պիտի հաւարուին, ու զիս պիտի դարձնեն, և ես ու իմ տունս պիտի կորսուինք: Եւ անոնք բախն, և ապա մեր քոյրը բողի պէս գործածել պէտք էր անոր:

ԳԼ. 1, Ե

- 1 Եւ Վատուած բաւաւ Հիսկորին, Եւ լինք՝ վեր գէպ ի Բեթէլ գնա, ու հոն բնակէ, և հոն սեղան մը շինէ Վատուծոյ՝ որ քեզի երեցաւ, քու եղբորդ Լաւաին երեսէն փախած 2 առնելով: Եւ Հիսկոր իր ընտանիքին ու բոլոր իրեն հետ եղողներուն ըստաւ. Զեր մէջը եղող օտար աստուածները վերցուցէր, ու մարբուեցէր, և հանդերձնիդ փոխեցէր. 3 Եւ ըլլելով գէպ ի Բեթէլ վեր երթանք. ու հոն սեղան մը շինեմ Վատուծոյ, որ իմ նեղութեանս որր ինծի լսեց, ու իմ զայցած ճամբուս 4 մէջ ինծի հետ էր: Եւ իրենց ձեռքը եղած բոլոր օտար աստուածները, ու իրենց ականջները եղած օղերը Հիսկորին առին. և Հիսկոր թաղեց զանոնք Սիբեմի մաս եղած բնակիչին տակը: Եւ ճամբայ ելան. և իրենց բոլորակը եղած քաղաքներուն վրայ Վատուծոյ փխր լնկաւ, ու Հիսկոր իր զուգորդ ետեւէն շինկան: Եւ Հիսկոր Վանանու երկրին մէջ եղող 1 ուղ պիտիքն Բեթէլ եկաւ, ինքը ու իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը. Եւ հոն սեղան մը շինեց, ու ան տեղին անունը Եւ Բեթէլ դրաւ. քանզի իր եղբորը երեսէն փախած առնելով Վատուած հոն իրեն երեցեր էր: 8 Եւ Սեբեկային զայեակը Դերոսան մեռաւ, ու Բեթէլին փարի կողմը կաղնիին տակը թաղուեցաւ. ու անոր անունը Եւանդախաթ դրուեցաւ: Եւ Վատուած նորին երեցաւ Հիսկորին՝ երբ որ անիկայ Սիբեմի տակը դարձեր էր, ու որքեց զանիկայ: Եւ Վատուած բաւաւ անոր, Եւ անունը Հիսկոր է. ալ մէկին ալ քու անունը Հիսկոր շրտուի, և աւանոր անունը Խարայէլ դրաւ: Եւ Վատուած բաւաւ անոր, Եւ Վանանու կարող Վատուած եմ. աճիս ու շատնաս. քեզմէ ազգ՝ ու ազգերու բազմութիւն ըլլայ, և քու երանքեզ թագաւորները ելլեն: Եւ ան երկիրը որ Երուսաղիմն և Իսահակին տուի, քեզի պիտի տամ. ու քեզմէ ետքը քու տերունդիդ պիտի տամ ան երկիրը: Եւ Վատուած ան տեղը՝ ուր որ անոր հետ խօսեցաւ, անոր քովէն վեր ելաւ: Եւ Հիսկոր քարէ արձան մը կանգնեց ան տեղը ուր որ Վատուած իր հետը խօսեցաւ. և անոր վրան թափելու նուէր մատուց, ու անոր վրան իւղ թափեց: Եւ Հիսկոր ան տեղին անունը՝ ուր որ Վատուած իր հետը խօսեցաւ, Բեթէլ դրաւ: Եւ Բեթէլին ճամբայ ելան, ու գետ Եփրատէն շեկած ինչ մը ճամբայ մտալով՝ Սարէլ ծնաւ, և ծնած ատենը շատ զժուարութիւն քաշեց: Եւ եղաւ որ երբ իր ծնունդէն շատ զժուարութիւն կը քաշէր, ծնուցիւր բաւաւ անոր, Սիբեմիս: Եւ անոր աս ալ քեզի որդի է, Եւ եղաւ որ երբ անոր հոգին կ'ընէր, (քանզի մեռաւ,) անոր անունը Բեթեմի դրաւ. բայց անոր հայրը՝ Բեթեմի կոչեց զանիկայ: Եւ Սարէլ մեռաւ, ու թաղուեցաւ. Եփրատէն անոր անունը որ Բեթէլն է: Եւ Հիսկոր անոր զերեգմանին վրայ արձան մը կանգնեց, որ մինչև այսօր Սարէլին զերեգմանին արձանն է: Եւ Սարայէլ ճամբայ ելաւ, և իր վրանը Սիկտաւ — եղերի անդէի կողմը կանգնեց: Եւ եղաւ որ

երբոր խարայել ան երկիրը կը բռնակեր, Սուրբն զնայ ու իր հօրը խաղաւ հարձին հետ պատկեցաւ . և խարայել լսեց — էլ — :

Երգ Հակոբին որդիբը տաս-
23 ու երկու էին : Ինչպիսի որդիբը՝ Հա-
կոբին անդրանիկը Սուրբն, Ե-
ման, Վեի, Հնուդա, Խաչար
24 ու Օլարու զոն : Ստեփանն որդիբը
25 Հնուդի ու Վեիստին : Եւ Սա-
քին Վաղարա աղսիսինին որդիբը՝
26 Վան ու Վեիստին : Եւ Վա-
քին Օլարու աղսիսինին որդիբը՝
Վաղ ու Վեի : Վանը եւ Հակո-
բին որդիբը, որոնք Ստեփանի մէջ
ծնան անոր :

27 Եւ Հակոբ եկաւ իր հօրը Խա-
հակին գեղ 'ի Սուրբն՝ Երարայի
քաղաքը՝ պոխնն Վերբն, ուր որ
Երբա՛համ ու Խա՛հակ պանդխտու-
28 ինքեանք բնակեցան : Եւ Խա՛հակ
էին օրերը հարիւր ու յետոյն տարի
29 եղան : Եւ Խա՛հակ ծերացած ու
օրերը լեցուն՝ աւանդեց հօգին ու
մեռաւ, և իր ժողովուրդին խառ-
նուեցաւ . ու անոր որդիբը Լաւա-
ու Հակոբ իմաղցին զանիկայ :

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

1 Եւ ասոնք են Լաւան ծնունդները՝
2 որ է Լադովն : Լաւա իրեն
կնիկներ առաւ Վանանու աղջիկ-
ներէն, Վեապի Լաւան աղջիկը
Լադան, ու իսկայի Սերեզանին
աղջկանը Լաւային աղջիկը Ողի-
3 բանն, Եւ Լաւայի կնիկն աղջիկը
Կարէօնին քոյրը Վասեմանը :
4 Եւ Լադա ծնաւ Լաւան լադի-
գե, ու Վասեման ծնաւ Ողի-
5 ելը, Եւ Ողիբան ծնաւ Հեուսը
ու Հեղզամը և Սերիսը . ասոնք են
Լաւան որդիբը՝ որ ծնան իրեն՝
Վանանու երկրին մէջ :
6 Ու Լաւա առաւ իր կնիկները ու
տղարները և աղջիկները ու իր տանը
բոլոր մարդիկը՝ և իր հօտերը ու իր
բոլոր անասունները՝ և իր բոլոր ըս-
տացուածքը՝ որ Վանանու երկրին
մէջ տաւաւ, և իր Լադօրը Հա-
կոբին երեսն ու երկու երկիր մը գը-
7 նաց : Ինչու որ իրենց տաւաւաւքը

շատ բլրաւուն համար՝ շէն կրնար
մեկտեղ բնակիլ . և իրենց հօտե-
րուն պատճառովը՝ իրենց պանդխ-
տութեանը բնակած երկիրը բաւա-
կան չէր իրենց : Ու Լաւա Սէի-
րիսը բնակեցաւ . Լաւա՛ւ՝ Լադովն
է :

Եւ Սէիս լեռը Լադովն-
կոյնը հօրը Լաւան ծնունդները ա-
սոնք են : Լաւա ի որդեգր անուն
ները ասոնք են . Լաւան կնկանը
Լադային որդին Լադիբա՛ւ, ու Լա-
ւան կնկանը Վասեմանին որդին
Ողի-
8 գիբը՝ Սեման, Օմար, Սեփո, և
Վոդամ՝ ու Սեւեզ էին : Եւ
9 Սեման՝ Լաւան որդեգր Լադիբա-
զին հարձն էր, որ Լադիբազին՝ Լա-
մաղէկը ծնաւ . Լաւան կնկանը
Լադային որդիբը ասոնք էին : Եւ
10 Ողի-
11 Լադիբան որդիբը ասոնք են .
Վա՛համ, Օլարա, Սեման ու
Սեփո . ասոնք էին Լաւան կըն-
կանը Վասեմանին որդիբը : Եւ
12 Լաւան կնկանը Սերեզանի աղջի-
կանը Լաւայի աղջկանը Ողիբանցին
որդիբը ասոնք են . և ծնաւ Լաւա-
ւին՝ Հեուսը ու Հեղզամը և Սեր-
իսը :

Լաւա ի որդեգրմէ կողմ իշխան-
ները ասոնք են . Լաւան անդրան-
կանը Լադիբազին որդիբը՝ Սեման
իշխան, Օմար իշխան, Սեփո իշ-
խան, Սեւեզ իշխան, Սերիս իշ-
խան, Վոդամ իշխան, Լամաղէկ
իշխան : Լադովն երկրին մէջ Լադի-
բազին կողմ իշխանները ասոնք են .
17 ասոնք Լադայի որդիբն էին : Ու Լա-
ւան որդեգր Ողիբան որդիբը
ասոնք են . Վա՛համ իշխան, Օլարա
իշխան, Սեման իշխան, Սեփո իշ-
խան, Լադովն երկրին մէջ Ողի-
բան կողմ իշխանները ասոնք են .
Լաւան կնկանը Վասեմանին որդի-
բը ասոնք էին : Ու Լաւան կնկանը
18 Ողիբանցին որդիբը ասոնք են .
Հեուս իշխան, Հեղզամ իշխան,
Սերիս իշխան . Լաւան կնիկն
Լաւայի աղջիկը կողմ Ողիբանցին
ծնած իշխանները ասոնք էին : Եւ
19 ասոնք են Լաւան՝ պոխնն Լադովն

որդիները, և աստեղք են անոնց ի
խանները :

20 Լք ան երկրին մէջ բնակող
Վրոնցի Սէրբին որդիքը աստ
են : Վրոնան, և Սորազ, ու Ս
21 րեզան, և Ման, Ս. Վրոնան, ու Ս
սեր և Վրոնան : աստեղք էին Վրոն
ցուդ իշխանները Սէրբի որդիքը և
22 զոմփի երկրին մէջ : Լք Վրոնան
որդիքը՝ Վրոն ու Հեման էին, ո
23 Վրոնանին քոյրը (Սաման : Լք Ս
րազին որդիքը աստեղք են : Վազու
ան, ու Սանարաթ, և Վերազ
24 Սեփ ու Օնամ : Լք Սերեզանին
որդիքը աստեղք են : Վրոն ու Ման
աս ան Մանն է, որ իր հօրը Սերե
զանին էլքը արածած ատենը՝ անա
պատին մէջ ջերմութենքը զտա
25 Լք Մնային որդիքը աստեղք են :
Վրոն, ու Մնային աշէիկը Սերա
26 ման : Լք Վրոնին որդիքը աստեղ
ք են : Վնայան, ու Վարան, և
27 Հեթերան ու Վրոնան : Վերին
որդիքը աստեղք են : Վազան, ու
28 Օսաւան և Վրոն : Վրոնին
որդիքը աստեղք են : Հուս ու Մ
29 ոն : Վրոնցուդ իշխանները աս
տեղք են : Վրոնան իշխան, Սորազ
30 իշխան, Սերեզան իշխան, Ման իշ
խան, Վրոն իշխան, Վեր իշխան,
Վրոնան իշխան : աստեղք են Վրոն
ցուդ իշխանները Սէրբի երկրին մէջ՝
իրենց իշխանութեանը հաս
31 32 33 34 35

Լսե՛ի՛՛ք էր : Լս. Եղա՛ց մնա՛ւ, 36
 ու. անձոր տեղը Սաւաթեղացի Սա-
 մազան թաղաւորեց : Լս. Սամա՛ւ, 37
 զա մնաւ : ու. անձոր տեղը Վեփեմ
 քո՛ղը Սաբոթիկէն եղո՛ղ Սաւաթը
 թաղաւորեց : Լս. Սաւաթ մն- 38
 աւ : ու. անձոր տեղը Եւթորթի որ-
 ղին Բաաղանուն թաղաւորեց :
 Լս. Եւթորթի որդին Բաաղանուն
 մնաւ : ու. անձոր տեղը Եղա՛ց 39
 թաղաւորեց : և. անձոր քաղաքին
 անունը վեղո՛ղ էր : ու. անձոր կըն-
 կանը անունը Սեւտարեկէ էր : 40
 Սեւտարին աղջկանը Սաւաթիկին
 77 էին 77 :
 Լս. իրենց տա՛ճմերուն ու. իրենց 40
 տեղերուն համեմատ իրենց անուն-
 ւերո՛ղը լքաւէն եղած իշխաններուն
 անունները ասոնք են . Բաամա
 լիւան , Վաւլաւ իշխան , Հէկեփաթ
 լիւան , Սիբիւսան իշխան , Լւրա իշ- 41
 ան , Փրեան իշխան , Անեկ իշ- 42
 ան , Բաւման իշխան , Սարգաթ
 լիւան , Սաղեղ իկէ իշխան , Իրա՛մ 43
 լիւան : Եսոնք են Լոգոփիլ իշխան-
 ւոր իրենց լաւհոգիներն : համե-
 սի իրենց ստացուածքին երկրին
 2 . սա է լքաւ. Լոգոփիլացիաց
 77 77 :

94. 112

Եւ Յակոբ իր հօրը պանդխտացած
Երկրին Վասնանու երկրին մէջ
բնակեցաւ : Բայց են Հակոբին
ծնունդները : Հովսէփ տանուեօքը
տարիկան էր , երբոր իր եղբայրնե-
րուն հետ հօտերը կ'արածէր , և
պատանի ըլլալէ իր հօրը կնիկնե-
րուն խաղաղային որդիներուն հետ ու
Հեղեղային որդիներուն հետ էր : և
Հովսէփ անոր չար լուրը անտէր հօ-
րը կը բերէր : Եւ Խարայէլ իր
բոլոր որդիներէն առին կը սիրէր
Հովսէփը : Ինչու որ իր ծերու թեա-
ւեղ որդին էր անիկայ : և բազմազոյն
պատմանքս մը չենեց անոր : Եւ
անոր եղբայրները անանկով որ ի-
ննէ հայրը կը սիրէ զանիկայ իր բո-
լոր եղբայրներէն առին , ասեղին
անիկայ , ու խաղաղութիւնամբ չէին
բնար խօսիլ անոր հետ :

5 Իւ Հոփօսի երազ մը տեսաւ , ու
իր եղբայրներուն պատմեց . և ա-
6 նոնք աւելի ատեցին զանիկայ , Ու-
րաս անոնց , Ա՛ղաչեմ՝ ձեզի ,
մօրկ ըրէր աս իմ տեսած երազս .
7 Ի՛նչ մենք զաշտին մէջ որաներ կը
կապէիք , և ա՛հա իմ որաս եկաւ ,
ու շնորհ կանգնեցաւ . և ա՛հա մեր
որաները անոր բոլորտիցը կայնե-
ցան , ու իմ որայիս երկրպագու-
8 ինքն ըրին : Իւ անոր եղբայրնե-
րը ըսին անոր , Իրացքնէ մեր
վրայ պիտի ինպատարնս , կամ ի-
րացքնէ մեր վրայ պիտի տրեմս .
և անոր երացներուն ու խոսքերուն
համար աւելի ատեցին զանիկայ :
9 Իւ ուրիշ երազ մին ալ տեսաւ , ու
զանիկայ իր եղբայրներուն պատմեց ,
ու ըսաւ , Ի՛նչ երազ մին ալ տե-
սայ , և ա՛հա արեւ ու յուսինք՝ ու
սասնումս մէկ աստղեր ինծի երկրպա-
10 գով ինքն ըրին : Իւ իր հօրը ու
իր եղբայրներուն պատմեց . և իր
հայրը յանդիմանեց զանիկայ , ու ը-
սաւ անոր , Ի՛նչ է աս քու տեսած
երազդ . միմէ ես ու քու մայրդ և
քու եղբայրներդ իրացքնէ՞ պիտի
զանք՝ մինչև դիտինք քեզի խոնար-
11 հով ինքն ընկեր : Ու եղբայրները
նախանձեղան անոր . բայց հայրը է-
րօշ պահեց աս խօսքը :
12 Իւ անոր եղբայրները զաղին որ
իրենց հօրը հօտերը Սիւքմի մէջ
13 արածեն : Իւ Խարայէլ ըսաւ Հոփ-
սիին , Վրա եղբայրներդ Սիւքմի
մէջ չե՞ն արածեր ու՛րաքե՛րը . եկուք
ևս քեզ անոնց խրկեմ . ու անիկայ
14 ըսաւ , Ի՛նչ ես հոռ եմ : Իւ ըսաւ
անոր , Գնա՛ նայէ՛ թէ քու եղբայր-
ներդ ողջ ատողջ են , և հօտերը ողջ
են , ու ինծի լուր մը բեր . այսպէս
խրկեց զանիկայ Վերդոնի հովտներ .
15 և ան ալ Սիւքմէ եկաւ : Ու մարդ-
մը գտաւ զանիկայ , որ դաշտին մե-
ջը ասղին անդին կը պտըտէր . և
ան մարդը հարցուց անոր ըսելով ,
16 Ի՛նչ կը փնտռես : Իւ անիկայ
ըսաւ , Իմ եղբայրներս կը փնտ-
րուեմ . կ'աղաչեմ՝ ըսէ՛ ինձի , անուք
17 որ կ'արածեն : Իւ ան մարդը ը-
սաւ , Ետէ՛ եկան . քանզի լսեցի որ

'Խոփալի' երկնային՝ կ'ըսեն և Լու-
 չիփալի իր եղբայրներուն հետեւն
 զնաց, ու զանոնք 'Խոփալի' մէջ
 դասու և Լու երբ զանիկայ հետեւն
 ռեսան, զեռ ինքը անոնց շնորհացմ,
 զանիկայ մեղացնելու. դասաւանդու-
 ի ինն բրին և Լու իրարու ըսին, Լու
 ան երազ տեսնողը կու գայ և Լուսի
 հիմա եկէք մեղացնելը զանիկայ, ու
 զուրի մը մէջ նետելը, ու ըսնէք
 ինչ 'Չար գաղան մը կերաւ. զանի-
 կայ և տեսնելը ինչ անոր երազնե-
 րը ինչ պիտի բլլան և Լու Լուս-
 ըն ըսածին պէս՝ անոնց մեղքն ա-
 զատեց զանիկայ, ըսելով, 'Չմեղ-
 ցնելը զանիկայ և Լու Լուսին ը-
 սաւ. անոնց, Լիսին մի՛ խափէք,
 Բայ՝ զանիկայ առ զուրք նետեցէք՝
 որ անասպատին մէջն է և անոր
 մեղք մի՛ զարնէք. ու Լուսին՝ որ
 կարենայ ազատել զանիկայ անոնց
 մեղքն իր հօրը դարձնելու. հա-
 մար և
 Լու եկաւ. որ չիփալի իր եղբայր-
 ներուն յովք եկածին պէս՝ միկա-
 յուցին չիփալիք իր պատմուհա-
 լեն և յայնչէ իր վրայի բազմադոշ
 պատմուհաւեն և Լու տաին զանիկայ,
 ու զուրք նետեցին և զուրք դա-
 տարի էր, մէջը ըստ չկար և Լու
 ստանա հայ տակելու և ու իրենց աշ-
 ակեր վերցուցին ու տեսան, և ահա
 սամայէրայոց մէկ կարտանը կու-
 ար Գաղատայէն, որ իրենց ուղտ-
 ք համմեմելով, և բարասանով
 և ցմեռանով բերանաւորած՝ Լիսիկ-
 ան տակելու կ'երթային և Լու
 չուղա ըսաւ իր եղբայրներուն 7
 Եւ զուրք կ'ըլլայ ինչ որ մեր եղ-
 արը մեղացնէք, ու անոր արիւ-
 ը ծածկենք և Լիսիկ Խամայէրայի-
 երուն ծախենք անիկայ, և մեր
 եղբայր անոր չլլալէ ինչու որ անի-
 կայ մեր եղբայրը ու մեր մարմինն է
 և անոր եղբայրները համեցան և Լու
 զուրք Կաղիմանայի վաճառական-
 քը կ'անցնեն, չիփալիք զուրքն
 աշխուցին ու զուրք համեցին իր եղ-
 արները, և Խամայէրայիներուն ծա-
 ւեցին չիփալիք ըսան Խոր արծա-
 լի անոնք ալ չիփալիք Լիսիկ-
 ան

- 29 տոս սարին : Եւ Սուրեն զէպ 'ի
գուրին դարձաւ , և ահա Հովսեփ
գուրին մը չէր . ու իր հանդերձ-
30 ները պատուեց : Եւ դարձաւ իր
եղբայրներուն ու բաւա . հըսն չկայ .
ու եւ մէր երթամ :
- 31 Եւ առին Հովսեփին պատմու ճա-
նը , ու այժեւն նոխաղ մը մոր-
թեցին , և պատմու ճանը արիւնը
32 թափեցին : Եւ իրենց բազմա-
զոյն պատմու ճանը , ու իրենց հո-
րը տարին , ու բաւն : Եւ գտանք
մենք . զիտցին հինա թէ աս քու որ-
33 զէպ պատմու ճանն է թէ չէ : Եւ
անիկայ ճանչցաւ ան , ու բաւա :
Իմ որդւոյս պատմու ճանն է , շար
զազան մը կերած է զանիկայ : Հով-
34 սեփը անշուշտ գիշատուեցաւ : Եւ
Հակոբ պատուեց իր հանդերձները ,
ու քուրձ հագաւ իր մէջքին վրայ . և
իւր որդւոյն համար շատ օրեր սուգ
35 ըրաւ : Եւ իր բոլոր որդիները ու
իւր բոլոր աղջիկները զնորք միւ-
թարելու ելան . բայց ինքը միւ-
թարուիլ չէր ուզեր . ու բաւա ,
Եւ սուգով պիտի իջնէ՞ զերեզմա-
նը՝ իմ որդւոյս քովը : Եւ յայն
անոր հայրը լացաւ անոր համար :
36 Եւ Սաղիսնայիները ծախցին զա-
նիկայ Լզդիպոսի մէջ փարաւոնի
նեքրինին՝ Ոլետափրէս զահճապե-
տին :

ԳԼ ԼԵ

- 1 Եւ եղաւ որ ան ատենը Հուդա իր
եղբայրներուն քովն իջաւ , ու
Ողոզմայի մէկու մը քով զնայ ,
2 որուն անունը Իրաւ էր : Եւ Հու-
դա Հաւա անունով Քանանացիի
մը աղջիկը տեսաւ , ու առաւ զանի-
3 կայ , և մտաւ անոր : Եւ անիկայ
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ . և
4 անոր անունը Լըզ Գրաւ : Եւ նո-
րեն յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ . և
5 անոր անունը Օնան Գրաւ : Եւ
գարձեալ որդի մըն ալ ծնաւ , ու
անոր անունը Սեղմ Գրաւ . և եր-
բոր զանիկայ ծնաւ՝ Հո- Գրա
գերի մէջ էր :
6 Եւ Հուդա իր առջինի տղուն
Լըզին կնիկ մը առաւ , որուն ա-

- նունն էր Թամար : Եւ Հուդային
առջինիկը Լըզ Գրա էր Տերոջը առ-
ջը . ու Տերը մեղացի զանիկայ :
Եւ Հուդա բաւա Օնանին . Սեղմ
քու եղբոր կնիկն , ու տաղու-
թեան իրաւունքը կատարէ անոր , և
քու եղբոր սերունդ հանէ : Եւ
Օնան գիտցաւ որ սերունդը իրենը
պիտի չըլլար . անոր համար երբոր
իւր եղբոր կնիկն կը մանկէ , - Եւ
զեռեց կը թափէր՝ որ իւր եղբոր
սերունդ լուցայ : Եւ աս բրած բա-
նը Տերոջը առջին զէպ երեցաւ , ու
զանիկայ ալ մեղացի : Եւ Հուդա
իւր Թամար հարսին բաւա : Եւ Թա-
մար ինքն էր հօգը տունը՝ մինչև որ
իմ Սեղմ որդիս մեծնայ . քանզի
բաւա : Զըլլայ որ աս ալ իւր եղ-
բայրներուն պէս մեռնի . և Թամար
զնայ ու իւր հօգը տունը նստաւ :
Եւ շատ օրերն ետքը մտաւ
7 Հաւային աղջիկը՝ Հուդային կնի-
կը . և Հուդա միսթարուեցաւ ,
ու Թամար զնայ իր հօտերը աս-
րակտուր 'բնոցներուն' ինքը ու
իւր բարեկամը Ողոզմայի Իրա-
ւը : Եւ զրուցուեցաւ Թամար
8 բնէ ըսելով , Եհնա քու սկեռայրդ
զէպ 'ի Թամար կնիկ ' իր ոչխար-
ները տարակտուր ընելու : Եւ ալ
իւր որբեարու թեան հանդերձները
հանց իր վրայն , ու քողով մը
ծածկուեցաւ ու փաթեթուեցաւ , և
Թամարի ճամբուն մէջը եղող
Լնայիմ մուտքը նստաւ . քանզի
տեսաւ որ Սեղմ մեծցաւ , ու ինքը
անոր կնիկ ըլլալու չարուեցաւ :
Երբոր Հուդա տեսաւ զանիկայ ,
15 բող կարծեց , ինչու որ իւր երեսը
ծածկեր էր : Եւ ճամբան անոր
գարձաւ ու բաւա : Հընդհար
թեղի մանկ . քանզի չէր գիտեր
թէ անիկայ իր հարսն է : Եւ ա-
նիկայ բաւա : Ինծի մանկու համար
ի՞նչ քու տաւ ինծի : Եւ ալ բաւա :
Եւ Թեղի պէտք ուլ մը կը խրկեմ
հօտերն . և անիկայ բաւա : Գրաւ
մը կու տամ մինչև խրկելը : Եւ
18 Հո- Գրա
բաւա : Ի՞նչ Գրա տամ
քեզի . ու անիկայ բաւա : Ի՞նչ
կնիկդ ու Թապաւնդ և ձեռքիդ

ԳԼ ԼԵ

- զաւազանը Թեղի . ան ալ տեսաւ
անոր , ու մտաւ անոր , և Թամար
անիկ յղի մնաց : Եւ ելաւ ու զնայ ,
19 ու իւր վրայն քող հանց , ու իւր
որբեարու թեան հանդերձները հա-
գաւ : Եւ Հուդա իւր բարեկամին
Ողոզմայիին ձեռքով պէտք ուլ
խրկեց , որ կնիկն ձեռքը գրաւ
20 փին հետն էր , ու անիկայ յաջողակ
մարդ մըն էր . ու իւր Լզդիպոսի
տիրոջ տունն էր անիկայ : Եւ
անոր տէրը տեսաւ որ Տերը անոր
հետն է . քանզի ինչ որ ընէր ,
Տերը կը յաջողէր անոր ձեռքով :
21 Եւ Հովսեփ շնորհ գտաւ անոր առ-
ջը , ու կը ծառայէր անոր , որ իւր
տանը վրայ վերակացու ըրաւ զա-
նիկայ , և իւր բոլոր ունեցածը անոր
22 ձեռքը յանձնեց : Եւ եղաւ որ զա-
նիկայ իւր տանը ու իւր բոլոր ու-
նեցածին վրայ վերակացու ըրած
մամանակն՝ Տերը Լզդիպոսիին
տունը օրհնեց Հովսեփին համար .
և թէ տանը մէջ և թէ գարնին
23 մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ
Տերոջը օրհնութիւնը եղաւ : Եւ իւր
բոլոր ունեցածը Հովսեփին ձեռքը
թողուց . ու ինչ որ կար անոր քու-
24 վը՝ չէր գիտեր , իւր կերած հացն
զատ : Եւ Հովսեփ զեղեցիկ էր զէմ-
քով ու զեղեցիկ տեսքով :
Եւ եղաւ որ աս բաներն ետքը՝
7 անոր տիրոջ կնիկը աչք անկեց
Հովսեփին վրայ , ու բաւա . Պառ-
կէ ինծի հետ : Բայց անիկայ չհա-
8 ճեցաւ , ու իւր տիրոջ կնիկն
բաւա : Եւ Եւ իմ տէր տանը մէջ
28 իմ քովն ինչ որ կայ՝ չլիտեր . և
իւր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս յան-
նեց : Եւ տանը մէջ ինծմէ մեծը
9 չկայ . ու բան մը ինծմէ չարգիլեց
քեզմ 'ի գաւ , ինչու որ դուն
անոր կնիկն ես . ուրիշն ես ի՞նչպէս
աս մեծ չարութիւնը բնեմ , ու
Լստուծոյ զէմ մեղանկեմ : Եւ
10 քանի որ անիկայ օրէ օր Հովսեփին
կը զրուցէր , անիկայ մոտիկ չէր
ընէր անոր՝ որ հետը պատկի
հետը ըլլայ : Եւ եղաւ որ օր մը
11 իւր գործին համար տուն եկաւ . և
հոն տանը մէջ տանը մարդիկներն

- Եւ Հովսեփ Լզդիպոսիին ինչոյցն .
և փարաւոնի նեքրինին՝ Լզ-
դիպոսիին Ոլետափրէս զահճապե-
տին տեսաւ զանիկայ Թամար
լազինեալ ձեռքը , որոնք զանիկայ
հոն ինչոյցն : Եւ Տերը Հովսեփ-
2 փին հետն էր , ու անիկայ յաջողակ
մարդ մըն էր . ու իւր Լզդիպոսիին
տիրոջ տունն էր անիկայ : Եւ
անոր տէրը տեսաւ որ Տերը անոր
հետն է . քանզի ինչ որ ընէր ,
Տերը կը յաջողէր անոր ձեռքով :
Եւ Հովսեփ շնորհ գտաւ անոր առ-
3 ջը , ու կը ծառայէր անոր , որ իւր
տանը վրայ վերակացու ըրաւ զա-
նիկայ , և իւր բոլոր ունեցածը անոր
4 ձեռքը յանձնեց : Եւ եղաւ որ զա-
նիկայ իւր տանը ու իւր բոլոր ու-
նեցածին վրայ վերակացու ըրած
մամանակն՝ Տերը Լզդիպոսիին
տունը օրհնեց Հովսեփին համար .
և թէ տանը մէջ և թէ գարնին
5 մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ
Տերոջը օրհնութիւնը եղաւ : Եւ իւր
բոլոր ունեցածը Հովսեփին ձեռքը
թողուց . ու ինչ որ կար անոր քու-
6 վը՝ չէր գիտեր , իւր կերած հացն
զատ : Եւ Հովսեփ զեղեցիկ էր զէմ-
քով ու զեղեցիկ տեսքով :
Եւ եղաւ որ աս բաներն ետքը՝
7 անոր տիրոջ կնիկը աչք անկեց
Հովսեփին վրայ , ու բաւա . Պառ-
կէ ինծի հետ : Բայց անիկայ չհա-
8 ճեցաւ , ու իւր տիրոջ կնիկն
բաւա : Եւ Եւ իմ տէր տանը մէջ
28 իմ քովն ինչ որ կայ՝ չլիտեր . և
իւր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս յան-
նեց : Եւ տանը մէջ ինծմէ մեծը
9 չկայ . ու բան մը ինծմէ չարգիլեց
քեզմ 'ի գաւ , ինչու որ դուն
անոր կնիկն ես . ուրիշն ես ի՞նչպէս
աս մեծ չարութիւնը բնեմ , ու
Լստուծոյ զէմ մեղանկեմ : Եւ
10 քանի որ անիկայ օրէ օր Հովսեփին
կը զրուցէր , անիկայ մոտիկ չէր
ընէր անոր՝ որ հետը պատկի
հետը ըլլայ : Եւ եղաւ որ օր մը
11 իւր գործին համար տուն եկաւ . և
հոն տանը մէջ տանը մարդիկներն

Տառ . և անիկայ իր հանգեղանք ա-
նոր մեք թողուց : ու փախաւ .
13 զորս ելաւ : Աւ երբոր տեսաւ որ
անիկայ իր հանգեղանք թողուց , ու
14 զորս փախաւ , իր տանը մար-
դիկը կանկնց , և զրուցեց անոնց
բռնել , և անիկայ . և զիկ Երբա-
յեցի մը բերաւ . մեզ խաղաղակ
բռնելու համար . անիկայ ինձի եկաւ .
ինձի հետ պատկելու համար , ու եւ
15 բարձր ձայնով պոռացի . Աւ երբոր
լսեց իմ բարձր ձայնով պոռալս ,
իր հանգեղանք քով թողուց , և
16 փախաւ . զորս ելաւ : Աւ մինչև
որ անոր տէրը տունն եկաւ , անոր
17 հանգեղանք իր քովը պաշնց : Աւ
խաղաղաւ . անոր աս խաղաղութն պէս
բռնել , և Երբայեցի ծառան՝ որ
զուն մեղի բերի , իս խաղաղապակ
18 բռնելու համար եկաւ . ինձի : Աւ
երբոր իմ ձայն վերցուցի ու պո-
ռացի , իր հանգեղանք քով թողուց ,
ու զորս փախաւ :
19 Աւ եղաւ . որ երբ անոր տէրը
լսեց իր կնիկան խաղաղութն՝ որ զրուցեց
իրեն՝ բռնել , և Բաւ ծառայ ինձի
պաշնալս բաւ , իր բարկութիւնը
20 բորբոքեցաւ : Աւ Հոփսեփին տէրը
առաւ զանիկայ ու բանոր դրաւ ,
ան տեղը՝ որ որ թաղաւորին բան-
տարկեալները կապուած էին . և
21 հոն բանտին մէջ մնաց : Բայց
Տէրը Հոփսեփին հետն էր ու ողոր-
մութիւն ցուցուց անոր . և բան-
տապետին առջևը շնորհք գտնել
22 տուաւ անոր : Աւ բանտապետը
Հոփսեփին ձեռքը յանձնեց բանտին
մէջ . եղած բոլոր բանտարկեալները .
և հոն ամէն զործը տեսնողը անիկայ
23 էր : Բանտապետը անոր ձեռքը
եղած մեկ բանին չէր նայեր . ինչու
որ Տէրը անոր հետն էր , և անոր
ամէն ըրածները Տէրը կը յաջողէր :

ԳԼ . Խ

1 Աւ եղաւ որ աս բաններն ետքը՝ Ա-
ղիպտոսի թաղաւորին մատու-
ալը ու հացադործը իրենց տիրոջը
Աղիպտոսի թաղաւորին դէմ յան-

անք զործեցին : Աւ փառաւ ոն բար- 2
կայցաւ իր երկու ներքիններուն՝ ու
անք մատուալապետին ու հա- 3
ցադործապետին . Աւ զանոնք զաշ-
նապետին տանը բանտին մէջ բան-
տարկեց՝ որ որ Հոփսեփ բանտա- 4
կուած էր : Աւ զաշնապետը Հոփ-
սեփին ապապրեց անոնց համար . ու
անիկայ կը ծառայէր անոնց . և ա-
նոնք ասանք բանտը մտցան : 5
Աւ Աղիպտոսի թաղաւորին մա-
տուալը ու հացադործը՝ որոնք
բանտին մէջ կապուած էին , եր-
կուքն ալ մեկ գիշեր՝ միմեկ երազ-
տեսան , ամէն մեկուն երազին նշա- 6
նակաւ թեանք պէս : Աւ Հոփսեփ
տեսաւ անց անանց եկաւ , ու տեսաւ
զանոնք որ խոռոչէր էին : Աւ իր տի- 7
բոյժ տունը իր հետը բանտարկուած
Փարաունին ներքիններուն հացուց
բռնելով , Ինչո՞ւ համար ձեր երեսները
տրտում են այսօր : Աւ անոնք բռն
անոր , և բազ առանց , ու զանի- 8
կայ մեկնող վայ . և Հոփսեփ բաւ-
անոնց : ԶԱ՞ որ Բաւու ծոյ կը վե-
բարկին մեկնու թիւները . ալ՞
պատմեցէք ինձի : 9
Աւ մատուալապետը իր երազը
պատմեց Հոփսեփին , ու բաւ ա-
նոր . Երազիս մէջ տեսայ որ առ- 10
ջես որթ մը կար : Աւ որթին վայ
իրեք ուս կային . և ան բողբոջներն
պէս՝ ծաղիկ բացաւ , ու անոր ող- 11
կոյնները խաղաղ հացուցին . Աւ
Փարաունին գաւաթը ձեռքս էր .
ու խաղաղները առի , և Փարաունին
գաւաթին մէջ ճմլեցի , ու գաւաթը 12
Փարաունին ձեռքը տուի : Աւ
Հոփսեփ անոր բաւ : Բայց մեկ-
նութիւնը աս է . իրեք ուսը իրեք 13
օր է . Իրեք օրէն ետքը Փարաուն
բաւ զլուխը պիտի բարձրացնէ ու
բեղ նորէն բաւ պաշտօնիդ պիտի
դարձնէ . և Փարաունին գաւաթը
անոր ձեռքը պիտի տա՝ անոր մա- 14
տուալը . եղածիդ առջև տոբոյն
թեանը պէս : Բայց բեղի բարկը
եղած ասանք իս միտք բեր , և
կ'աղաչեմ քեզ՝ ինձի բարեբարու-
թիւն ըրէ , և զիս Փարաունին առ-
ջևը յեղելով՝ զիս աս տունն զորս

6) Հանձն . Կանգնի իրաւորն զոչորեւ-
 ցայ Լորդակցոց երկրէն . և հոս
 ալ բան մը չըրի որ իստա դուրս
 նետեն :
 7) Լորդոր հացադործապետը տեսաւ
 որ աղէկ մեկնութիւն տուաւ , բաւ
 էջովեփին . Լա ալ երազիս մէջ
 տեսայ՝ որ գլխուս վրայ իրէք ձերանկ
 7 սակաւ ունէի . Լա ամենուն վրայի
 սակաւին մէջ հացադործի շինած
 վարաւնին ամէն կերակուրներն
 էջ . ու թռչուններ կ'ուսէին զա-
 18 նոց գլխուս վրայի սակաւէն : Լա
 էջովեփ պատասխան տուաւ . ու
 բաւ , Լորդ մեկնութիւնը տաւ .
 19 իրէք սակաւը իրէք որ է . իրէք
 որէն ետքը վարաւն վրայէկ պխի
 վերջընէ քու գլուխդ , ու քեզ
 ծառն մը պխի կ'ախ . և թռչուն-
 ները վրայէկ քու մարմնդ պխի
 ուսուն :
 20) Ու եղաւ որ երբորդ որք՝ վարաւ-
 տնին ծննդեանը որն էր , և իր
 բոլոր ծառաներուն խնոյցը բրաւ .
 և իր ծառաներուն մէջ մատուաւ-
 կապեալն ու հացադործապետին
 21 զրախները վերցուց . Ու զարծուց
 մատուակապեալն իր պաշտման , և
 անիկայ զաւանքը վարաւնին ձեռքը
 22 տուաւ . Բայց հացադործապետը
 կ'ախէ տուաւ , ինչպէս որ Զովեփ
 23 մեկնէր Լը անոնց : Լա մատու-
 ապետը միտքը չըրաւ Զովեփ-
 փը , հապա մտցաւ զանիկայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1) Ու եղաւ որ բնան երկու տարիէն
 ետքը՝ վարաւն երազին մէջ տե-
 սաւ՝ որ գետին եզերքը կայներ Լը :
 2) Լա ահա գետին գեղեցիկ տեսքով ու
 պարարտ մարմնով հոփը երինջներ
 ելան , ու մարգագետինին վրայ կ'աւ-
 3 լածուէին : Լա ահա անոնց հառնէն
 գետին ուրիշ հոփը երինջներ ելան
 զաղիր տեսքով ու նիհար մարմնով ,
 ու Բեթ-Լ երինջներուն քովը՝ գետին
 4 եզերքը կայնէցան . Լա զաղիր տե-
 քով ու նիհար մարմնով երինջներ
 ելան հոփը գեղեցիկ տեսքով ու
 պարարտ երինջները : Լորդ վարա-
 5 տն արթնցաւ : Լա քնացաւ , ու

երկրորդ անգամ երազին մէջ տե-
 սաւ՝ որ մէկ ծղարի վրայ հոփը պա-
 րարտ ու աղէկ հասկեր կ'երկէին :
 Լա ահա անոնց հառնէն հոփը նիհար
 ու խորակահար հասկեր կը բուս-
 6 նէին . Լա ան նիհար հաս-
 7 կերը կ'երկէին հոփը պարարտ ու
 լիցուն հասկերը : Լա վարաւն
 արթնցաւ , և ահա երազ էր : Ու
 8 եղաւ որ առտուանց անոր հոգին նե-
 զացաւ , ու կանչել տուաւ Լը իւր-
 տախ բոլոր մեղերը , և ան տեղի
 բոլոր խնամունքը . ու վարաւ-
 տն պատմեց անոնց իր երազները :
 Բայց մէկ չար որ զանոց վարաւ-
 տնին մեկնէ :

Ըն առեւը մատուակապետը 9
 զրուցեց վարաւնին՝ բանով . Լա
 որ եւ իմ յանցանքներս կը յիշեմ :
 վարաւն բարկացաւ իր ծառա-
 10 ներուն , ու զեւ զահապետին տու-
 նը բանդը գրաւ , զիս ու հացա-
 դործապետը : Լա ես ու անիկայ մէկ
 11 զիշեր երազ տեսանք . ամէն մե-
 կերեւիս իր երազին նշանակութեանը
 պէս երազ տեսանք : Լա հոն մեզի
 12 հետ զահապետին ծառան՝ Լը բաւ
 յիշի պատանի մը կար , ու անոր
 պատմեցինք , և անիկայ մեկնեց մեզի
 մեր երազները . ամէն մեկերուն՝ իր
 երազին պէս մեկնեց : Ու ինչպէս
 13 որ անիկայ մեզի մեկնեց , անունկ ե-
 զաւ , զիս իմ պաշտման զարծուց ,
 ու զանիկայ կ'ախեց :

Ըն առեւը վարաւն հարդ իրկեց՝ 14
 ու կանչեց Զովեփը , և շուտով
 բանաւն հանեցին զանիկայ . և ամի-
 լոցեցաւ , ու իր հանդերձները փո-
 խեց , ու վարաւնին եկաւ : Լա
 15 վարաւն բաւ Զովեփին , Լը աղ-
 տեսայ , ու զանիկայ մեկնող մը
 չկայ . և քեզ համար բնեցի որ կ'ը-
 սեն , թէ լաւ երազ կը մեկնես :
 Լա Զովեփ պատասխան տուաւ
 16 վարաւնին ու բաւ , Չէ թէ ես .
 Լա տուած պխի տայ խաղաղութեան
 պատասխան վարաւնին :

Լա վարաւն բաւ Զովեփին : 17
 Լը աղէկ մէջ տեսայ որ գետին եզեր-
 քը կայներ էի . Լա ահա գետին եւ-
 18 թը երինջներ ելան՝ պարարտ մարմ-

- 12 մէկը չկար : Ու Կիլիկիոյ անոր հանդերձնէն՝ ըսելով : Պատկէ՛ ինծի հետ . և անիկայ իր հանդերձը աւանոր ձեռքը թողուց : ու փախաւ :
- 13 զուրա ելաւ : Ու երբոր տեսաւ որ անիկայ իր հանդերձը թողուց : ու 14 զուրա փախաւ : Իր տանը մարդիկը կանչեց : և զրուցեց անոնց ըսելով : Կայեցէ՛ք : մեզի Երբա-յեցի մը բերաւ՝ մեզ խաղաղասակ ընելու համար . անիկայ ինծի եկաւ՝ ինծի հետ պատկելու համար : ու ես 15 բարձր ձայնով պոռացի : Ու երբոր ըսեց իմ բարձր ձայնով պոռալով : իր հանդերձը քոփա թողուց : և 16 փախաւ : զուրա ելաւ : Ու մինչեւ որ անոր տէրը տուն եկաւ : անոր 17 հանդերձը իր քովը պահեց : Եւ խոսեցաւ անոր աս խոսքերուն պէս՝ ըսելով : Եւ Երբայեցի ծառան՝ որ զուն մեզի բերիր : իս խաղաղասակ 18 ընելու համար եկաւ ինծի : Ու երբոր իմ ձայնս վերցուցի ու պո-ռացի : իր հանդերձը քոփա թողուց : ու զուրա փախաւ :
- 19 Իս եղաւ որ երբ անոր տէրը ըսեց իր կնկանը խոսքերը՝ որ զրուցեց իրեն՝ ըսելով : Կու. ծառադ ինծի պապկա ըրաւ : իր բարկութիւնը 20 բորբոքեցաւ : Իս Հովսեփին տէրը տուաւ զանիկայ ու բանտը դրաւ : ան տեղը ուր որ թաղաւորին բան-տարկեալները կապուած էին . և 21 հոն բանտին մէջ մնաց : Բայց Տէրը Հովսեփին հետն էր ու ողոր-մութիւն ցուցուց անոր . և բան-տապետին առջեւ շնորհք գտնել տուաւ անոր : Ու բանտապետը Հովսեփին ձեռքը յանձնեց բանտին մէջ եղած բոլոր բանտարկեալները . և հոն ամեն գործը տեսնողը անիկայ 22 էր : Բանտապետը անոր ձեռքը եղած մէկ բանին չէր նայեր . ինչու որ Տէրը անոր հետն էր : և անոր ամեն ըրածները Տէրը կը յաջողէր :

ԳԼ. Խ

1 Ու եղաւ որ աս բաներէն ետքը՝ Ե-րզրայտոսի թաղաւորին մատու-ակը ու հացադործը իրենց տիրոջը Երզրայտոսի թաղաւորին գէտ՝ յան-

ցանք գործեցին : Իս փարաւոն բար-կացաւ իր երկու ներքիններուն՝ աշ-տիւն մատուակապետին ու հա-ցադործապետին : Իս զանոնք զահ-ճապետին տանը բանտին մէջ բան-տարկեց՝ ուր որ Հովսեփ բանտար-կուած էր : Իս զահճապետը Հով-սեփին ապապրեց անոնց համար : ու անիկայ կը ծառայէր անոնց . և ա-նոնք ատեն մը բանտը մնացին :

Ու Երզրայտոսի թաղաւորին մա-տուակը ու հացադործը՝ որոնք բանտին մէջ կապուած էին : եր-կուն ալ մէկ գիւնը՝ միմեկ կըրաց տեսան : ամեն մէկուն երազին նշա-նակութեանը պէս : Իս Հովսեփ առտուանց անոնց եկաւ : ու տեսաւ զանոնք որ խռովեր էին : Ու իր տի-րոջը տունը իր հետը բանտարկուած փարաւոնին ներքիններուն հարցուց ըսելով : Ինչու համար ձեր երեսները տրտում են այսօր : Իս անոնք ըսին անոր : Երազ տեսանք : ու զանի-կայ մեկնող չկայ . և Հովսեփ ըսաւ անոնց : Զէ՛ որ Եստուծոյ կը վե-րաբերին մեկնութիւնները . աղէ՛ պատմեցէ՛ք ինծի :

Իս մատուակապետը իր երազը պատմեց Հովսեփին : ու ըսաւ ա-նոր . Երազիս մէջ տեսայ որ առ-ջես արի մը կար . Իս որիմէն վրայ իրեր ուս կային . և ան բողբոջելուն պէս՝ ծաղիկ բացաւ : ու անոր ող-կոյնները խաղաղ հացոյցին : Իս փարաւոնին գաւաթը ձեռքս էր . ու խաղաղները առի : և փարաւոնին գաւաթին մէջ ձմեռեցի : ու գաւաթը փարաւոնին ձեռքը տուի : Իս Հովսեփ անոր ըսաւ : Ետոր մեկ-նութիւնը աս է . իրեր ուսը՝ իրեր օր է . Իրեր օրէն ետքը փարաւոն քու զլուխդ պիտի բարձրացնէ ու քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի զարձնէ : և փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռքը պիտի տա՝ անոր մա-տուակը եղածիդ առջի սովորու-թեանը պէս : Բայց քեզի բարկը եղած ատենը իս միտքդ բեր : և կ'աղաչեմ քեզ՝ ինծի բարեբարու-թիւնն ըրէ : և զիս փարաւոնին առ-ջեւ յիշելով՝ զիս աս տունէն դուրս

- 15 հան . Կանգի իրաւքնէ գողցուե-ցայ Երբայեցոյ երկրէն . և հոս ալ բան մը չըրի որ իս աս գուրը նետեն :
- 16 Երբոր հացադործապետը տեսաւ որ աղէկ մեկնութիւն տուաւ : ըսաւ Հովսեփին . Իս ալ երազիս մէջ տեսայ՝ որ զլուսն վրայ իրեր ձմեռեցի տակաւին մէջ հացադործի վնասը փարաւոնին ամեն կերակուրներն իւր . ու թռչունները կ'ուտին զա-նոնք զլուսն վրայ տակաւին : Իս իրեր տակաւը իրեր օր է . Իրեր օրէն ետքը փարաւոն վրայէդ պիտի վերցնէ քու զլուխդ : ու քեզ ձառն մը պիտի կախէ . և թռչուն-ները վրայէդ քու մարմնիդ պիտի ուտեն :
- 20 Ու եղաւ որ երբոր օրը՝ փարա-ւոնին ձմեռեանը օրն էր : և իր բոլոր ծառաներուն ինքնուր ըրաւ . և իր ծառաներուն մէջ մատուա-կապետին ու հացադործապետին 21 զլուխները վերցուց : Ու զարձուց մատուակապետը իր պաշտօնին : և անիկայ գաւաթը փարաւոնին ձեռքը տուաւ : Բայց հացադործապետը կախել տուաւ : ինչպէս որ Հովսեփ մեկնէր էր անոնց : Իս մատու-ակապետը միտքը չընրաւ Հովսե-փը : հապա մոռցաւ զանիկայ :

ԳԼ. ԽԻԵ

- 1 Ու եղաւ որ ըսան երկու տարիէն ետքը՝ փարաւոն երազին մէջ տե-սաւ՝ որ զեւթին եղերը կայներ էր : 2 Իս ահա՛ զեւթն զեղեցիկ տեսաւ՝ ու պարարտ մարմնով երկուն երկնջներ էրան : ու մարդապետին վրայ կ'ա-ղեւտէ ուրիշ եօթը երկնջներ կ'ա-ղեւտէ ուրիշ եօթը երկնջներ կ'ա-ղեւտէ : և փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռքը պիտի տա՝ անոր մա-տուակը եղածիդ առջի սովորու-թեանը պէս : Բայց քեզի բարկը եղած ատենը իս միտքդ բեր : և կ'աղաչեմ քեզ՝ ինծի բարեբարու-թիւնն ըրէ : և զիս փարաւոնին առ-ջեւ յիշելով՝ զիս աս տունէն դուրս

երկրորդ անգամ երազին մէջ տե-սաւ՝ որ մէկ ծղոտի վրայ եօթը պա-րարտ ու աղէկ հասկեր կ'եղէին : Իս ահա՛ անոնց ետեւն եօթը նիհար ու խորշակահար հասկեր կը բուս-նէին . Իս ան նիհար հաս-կերը կ'ընցին եօթը պարարտ ու ընցուն հասկերը : Իս փարաւոն տրիւնեցաւ : և ահա՛ երազ էր : Ու եղաւ որ մատուանց անոր հոգին նե-ղացաւ : ու կանչել տուաւ Երզրա-տոսի բոլոր մեղերը : և ան տեղի բոլոր իմաստունները . ու փարա-ւոն պատմեց անոնց իր երազները : բայց մէկը չկար որ զանոնք փարա-ւոնին մեկնէ :

Իս ատենը մատուակապետը գրուցեց փարաւոնին՝ ըսելով : Կայ-որ ես իմ յանձնարարներ կը յիշեմ : փարաւոն բարկացաւ իր ծառա-ներուն : ու զիս զահճապետին տու-նը բանտը դրաւ : զիս ու հացա-դործապետը : Իս ես ու անիկայ մէկ զիւնը երազ տեսանք : ամեն մէ-կերնիս իր երազին նշանակութեանը պէս երազ տեսանք : Իս հոն մեզի հետ զահճապետին ծառան՝ Երբա-յեցի պատանի մը կար : ու անոր պատմեցինք : և անիկայ մեկնեց մեզի մեր երազները . ամեն մէկերնու՝ իր երազին պէս մեկնեց : Ու ինչպէս որ անիկայ մեզի մեկնեց : անոնք ե-ղաւ . զիս իմ պաշտօնիս զարձուց : ու զանիկայ կախեց :

Իս ատենը փարաւոն խաբ խրկեց 14 ու կանչեց Հովսեփը : և շուտով բանտէն հանեցին զանիկայ . և ամի-րուցաւ : ու իր հանդերձները փո-խեց : ու փարաւոնին եկաւ : Իս փարաւոն ըսաւ Հովսեփին : Երազ տեսայ : ու զանիկայ մեկնող մը չկայ . և քեզի համար ըսեցի որ կ'ը-սեն : թէ ըսած երազը կը մեկնուի : Իս Հովսեփ պատասխան տուաւ 16 փարաւոնին ու ըսաւ : Զէ՛ թէ ես . Եստուած պիտի տայ խաղաղութեան պատասխան փարաւոնին :

Իս փարաւոն ըսաւ Հովսեփին : 17 Երազիս մէջ տեսայ որ զեւթին եղե-րը կայներ էր : Իս ահա՛ զեւթն ե-թը երկնջներ կ'աղեւտէ : ու փարա-ւոն արիւնջեցաւ : Իս ընացաւ : ու

- 46 Եւ Յովսէփ Նզդիպտոսի փարա-
սոն թագաւորին առջև ելած առե-
նք երսուն տարեկան էր : Եւ
Յովսէփ փարսաւոնին առջևն երա-
տէ Նզդիպտոսի բոլոր երկիրը պար-
47 տարիներուն մէջ երկիրը խիստ
չափ աղքատացաւ : Եւ Նզդիպ-
տոսի երկրին մէջ եղած եօթը տա-
րիներուն բոլոր պաշարք ժողովոյ ,
ու քաղաքներուն մէջ գրաւ պաշա-
րք . ահա քաղաքին բոլորակարգ ե-
ղած արտերուն պաշարք նոյն տա-
48 ղին մէջ գրաւ : Եւ Յովսէփ ծովի
աւազին չափ խիստ չափ ջրերն դի-
պեց . անանկ որ հաշիւի չպաշտէ
համար չափեր ձգեց :
- 50 Եւ սովին տարեկները գալէն առաջ
Յովսէփին երկու որդի ծնաւ , որ
Երեմ քաղաքին Պետտիփրեայ քու-
մին սպի իկը Բամնիմ ծնաւ անոր :
- 51 Եւ Յովսէփ առջինեկին անունը
Սամնակ գրաւ . քանզի ըսաւ ,
Բառուած ինծի մոռցուց իմ բոլոր
փշտերս ու իմ հօրս բոլոր տունը :
- 52 Եւ երկրորդին անունը Եփրեմ
գրաւ . քանզի ըսաւ , Բառուած
իմ տառապանացս երկրին մէջ ահա
յուց դիւ :
- 53 Եւ Նզդիպտոսի երկրին մէջ եղած
առաւտութեան եօթը տարին ան-
54 ցաւ : Եւ Յովսէփին ըսածին պէս
սովին եօթը տարին գալ սկսեց . և
բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ ,
բայց Նզդիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
55 հաց կար : Եւ երբոր Նզդիպտոսի
բոլոր երկիրը անտօմեցաւ , ժող-
փութը հացի համար փարսաւոնին
աղաղակեց . և փարսաւոն ըսաւ բո-
լոր Նզդիպտոսիներուն , Յովսէփին
գացեք . ինչ որ ձեզի ըսէ , ահ
ըրէք :
- 56 Եւ երկրին բոլոր երեսին վրայ
սով եղաւ . և Յովսէփ բացաւ բո-
լոր շտեմարանները , ու Նզդիպտո-
սիներուն պաշար ծախեց . և սո-
փե սաստկացաւ Նզդիպտոսի երկրին
57 մէջ : Եւ բոլոր աշխարհ Նզդիպ-
տոս կու գային Յովսէփին պաշար
ծախու առնելու . ինչու որ ամէն
երկրի մէջ սովը սաստկացաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

- Եւ Յակոբ երբ իմացաւ Նզդիպտոսի
մէջ պաշար բացաւ , Յակոբ ը-
սաւ իր որդիներուն , Եւնճու իրա-
րու կը նայիք : Եւ ըսաւ , Եւնճ
2 լեցի որ Նզդիպտոսի մէջ պաշար
կայ . հոն ի՞նչ . ու անկէ մեղի հա-
մար ծախու առեք , որ որչ մնանք
ու ջմանինք : Եւ Յովսէփին տասը
3 եղբայրները ի՞նչ . Նզդիպտոսն ցո-
րեն ծախու առնելու : Բայց Յա-
կոբ Յովսէփին եղբայրը Եւնիամնը
անոր եղբայրներուն հետ չերկեց .
քանզի ըսաւ , Զըլայ որ փորձանք
մը պատահի անոր :
- Եւ Խորայեկին որդիները հոն գա-
յողներուն հետ պաշար ծախու առ-
նելու եկան . քանզի Բամնանու երկ-
րին մէջ սով կար : Եւ Յովսէփ
ան երկրին իշխանն էր , և ինքը
երկրին բոլոր ժողովուրդին պաշար
կը ծախէ . ու Յովսէփին եղբայր-
ները եկան , ու իրենց երեսները
մինչև դիտներ խմարհով խն ըրին
անոր : Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
7 անտանին պէս ճանչցաւ զանոնք ,
բայց ինքզինքը անոնց չճանչցուց ,
ու անոնց հետ խառնութեամբ իս-
տեցաւ , և անոնց ըսաւ , Ո՞ւր եղ-
եկաք . և անոնք ըսին , Բամնանու
երկրին կերակուր ծախու առնելու
իշխան : Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
ճանչցաւ , բայց անոնք զինքը չճանչ-
ցան : Եւ Յովսէփ անոնց վարդ-
9 իր տեսած երայրները միայն ըրաւ ,
ու ըսաւ անոնց , Գուք ըստներ
էք . երկրին տկարութիւնը տեսնե-
լու եկած էք : Եւ ըսին անոր ,
10 Չէ , տէր իմ , հասցա ըսաւ ծառա-
ներդ կերակուր ծախու առնելու և-
կանք : Եւնք ամենքս մէկ մարդու
11 մը որդիներ ենք , մենք չեա՞նկ Խոր-
այեկ ենք . ծառաներդ ըստներ չեն :
Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Չէ , հա-
պա երկրին տկարութիւնը տեսնելու
եկած էք : Եւ անոնք ըսին , Եւնք
12 ըսաւ ծառաներդ Բամնանու երկրին
մէջ մէկ մարդու մը որդիքը բացաւ
13 տասու երկու եղբայրներ ենք . և ահա
առնէն պղտիկը պարս մեր հօրը քովն

- նով ու գեղեցիկ տեսքով, և մար-
 19 դադեալին վրայ կ'արածուկին: Եւ
 ահա անոնց ետեւն ուրիշ եօթը ե-
 րինջներ ելան նիւտար ու խիստ դա-
 զեր տեսքով և վախ մարմնով, որ
 անոնց պէս զազեր բնաւ չտեսայ Եւ-
 20 դիպտոսի բոլոր երկրին մէջ: Եւ
 նիւտար ու զազեր երինջները կերան
 ան առջի եօթը պարարտ երինջնե-
 21 թը: Եւ անոնց վորը մանկէն ետքը
 չէր դիպտոսի թէ անոնց անոնց վա-
 թը մտան: Հասաւ անոնց տեսքը առ-
 ջինին պէս զազեր էր: Եւ որը առ-
 22 թընցայ: Եւ Գալիլէ երազեա մէջ
 տեսայ որ ահա մէկ ծղատի վրայ ետ-
 թը լեցան ու աղէկ հասկեր կ'ել-
 23 լին: Եւ ահա անոնց ետեւն ետ-
 թը չոր: Եւ նիւտար — խորշակահար
 24 հասկեր կը բուսնէին: Եւ նիւտար
 հասկերը կ'եցին ան եօթը աղէկ
 հասկերը: Եւ պատմեցի մոգե-
 րուն, բայց մէկը չկայ որ ինծի մեկ-
 նէ:
 25 Եւ Հովսեփ ըսաւ Վարաւոնին:
 Սէկ է Վարաւոնին երազը: Եւ
 26 բաւոնին: Եւ եօթը աղէկ երինջնե-
 թը եօթը տարի են, և եօթը աղէկ
 հասկերը եօթը տարի են: Երազը
 27 մէկ է: Եւ անոնց ետեւն ելած
 եօթը նիւտար ու զազեր երինջները
 եօթը տարի է, և եօթը պարապ
 — խորշակահար հասկերը եօթը
 28 տարուան սով է: Վարաւոնին
 գրուցած խոսքս աս է: Բառուած իր
 ընկիրը Վարաւոնին ցուցուցր է:
 29 Եւս բոլոր Լադիպտոսի երկրին մէջ
 եօթը տարի մեծ առատութիւն պի-
 30 տի դայ: Եւ անոնց ետեւն եօթը
 տարի սով պիտի դայ, ու Լադիպ-
 տոսի երկրին մէջ բոլոր առատու-
 թիւնը պիտի մոռցուի: և սովը պի-
 31 տի ապառէ երկրորդ: Եւ երկրին մէջ
 առատութիւնը պիտի չգիտցուի
 անկէ ետքը զալու սովին պատճա-
 րաւ: Ինչու որ խիստ սաստիկ պի-
 32 տի բլրայ: Եւ երազը երկու ան-
 զամ Վարաւոնին կրկնուելուն պատ-
 ճառը աս է որ աս բանը Եստուծոյ
 հաստատուեցաւ, և Եստուած չու-
 33 սով պիտի ընէ ան: Եւստի հիմա

թեղ Վարաւոն հանձնարեց ու ի-
 մաստուն մարդ մը գտնէ, ու գտնի-
 կայ Լադիպտոսի երկրին վրայ կ'ըց-
 նէ: Ինչ Վարաւոն ասաւ: Եւ ընէ, 34
 ու երկրին վրայ դարձակալներ գնէ,
 ու Լադիպտոսի երկրին արմատիքներն
 առատութիւն եօթը տարին երեսն
 մէջ հինգէն մէկը տանէ: Եւ ան 35
 զալու աղէկ տարին երեսն բոլոր պա-
 շարը ժողովն, ու Վարաւոնին ձեռ-
 քին ապկը ցորեն գիպէ, և քաղաք-
 ներուն մէջ պաշար պահէ: Եւ 36
 Լադիպտոսի երկրին մէջ բլրալու ետ-
 թը տարուան սովին գէժ աս պաշա-
 րը երկրին համար պահուի, որ եր-
 կրը սովին չկորսուի:
 Եւ աս բանը Վարաւոնին աշխին 37
 ու անոր բոլոր ծառաներուն աշխին
 աղէկ երեցաւ: Եւ Վարաւոն բ- 38
 սաւ իր ծառաներուն: Եւ անոնց
 գտնել տար պէս մէկը որ իր ներ-
 սիգին Եստուծոյ Հոգին ունի: Եւ 39
 Վարաւոն ըսաւ Հովսեփին, Որով-
 հետեւ Եստուած աս ամենը քեզի
 ցուցուց, քեզի պէս հանձնարեց ու
 խնամաւոր չկայ: Գտն իմ տանս 40
 վրայ կ'եցի, և իմ բոլոր ժողովուրդս
 քու բերանդ նային: Եւ միայն ա-
 թոսով քեզմէ մեծ բլրամ: Եւ 41
 Վարաւոն ըսաւ Հովսեփին, Եւս
 քեզ Լադիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
 կ'ըցուցի: Եւ Վարաւոն իր ձեռ- 42
 քին մասնին հանց, ու Հովսեփին
 ձեռքը դրաւ, և անոր բեհեզէ հան-
 զերձներ հաղցուց, ու անոր պարա-
 նոցը ոսկի մանեակ անցուց: Եւ 43
 զանիկայ իր երկրորդ կառքը հեծ-
 ցուց, ու կը պոսպին անոր առ-
 ջեւն, Նշնարադրութիւն ըրէր: և
 Լադիպտոսի բոլոր երկրին վրայ կե-
 ցուց զանիկայ: Եւ Վարաւոն բ- 44
 սաւ Հովսեփին, Եւ Վարաւոն եմ
 և առանց քեզի բնաւ մէկը իր ձեռ-
 քը կամ իր ոտքը չմերցնէ Լադիպ-
 տոսի բոլոր երկրին մէջ: Եւ Վա- 45
 րաւոն Հովսեփին անունը Վստմի-
 թմոնանէ դրաւ, և Երեզ քաղաքին
 Պետափրայ քուրմին աղջիկը Եսա-
 նէթը անոր կնիկ բլրալու տուաւ:
 ու Հովսեփ Լադիպտոսի երկրը
 պարտեւրու ելաւ:

14 է, ու մեկուկ չկայ: Եւ Յովսէփ
բաւաւ անոնց: Եւ եւ որ մեկի գրուցե-
ցի ըսելով, թէ զոսք լրտեսներ էք:
15 Եւսով պիտի փորձուիք: Փարաւո-
նին կենացը համար՝ զոսք ասկէ պի-
տի չեմք, թէ որ մեր պղտիկ եղ-
16 բայցը հոս չկայ: Չեղմէ մեկը մեր
եղբայրը բերելու խրկեցէք, ու զոսք
բանտը զրուիք, որ մեր խաղերը
փորձուին, թէ արդեօք մեր մէջը
ճշմարտութիւն կայ: Եւ թէ չէ՝
փարաւոնին կենացը համար՝ զոսք
17 լրտեսներ էք: Եւ իրեք օր բանտը
դրաւ զանոնք:
18 Եւ երբորդ օրը Յովսէփ բաւաւ
անոնց, Եւսանկ բռէր որ ողջ մնայ:
Բնաւ որ Եւս Եւստոս ծով կը փախնամ:
19 Թէ որ զոսք չիտակ չաղէ՞ք էք,
մեր եղբայրներին մեկը մեր բան-
տարկուած տանը մէջ արդիւրիւ:
Եւ զոսք զայցէք, մեր տանը անո-
նի թեկանը համար պաշտօն տարեք:
20 Ու մեր պղտիկ եղբայրը ինծի բե-
րէք, որ մեր խաղերը չիտակ ելին,
ու չմտնեք: Եւ անանկ ըրին:
21 Ու իրարու ըսին, Եւստոսընէ
մեր եղբորը վրայով յանդատը եկք:
Ինչու որ մեր տնտեսը անոր հոգի-
նի նեղութիւնը՝ երբոր ինքը մեկի
աղաչեց, ու մօտիկ չըրինք: անոր
համար առ նեղութիւնը վրանիս
22 եկաւ: Եւ Ուսուրէն պատասխան
տուաւ անոնց՝ ըսելով, Եւս մեկի
չգրուցեցիք, ըսելով թէ, Տղան
դէմ մեզք մի գործէք: ու զոսք
մօտիկ չըրինք: Եւ ասան հիմա անոր
տրիւնը հեղէ կը պահանջուի:
23 Եւ անոնք չէին գիտեր որ Յովսէփ
կը հասկընար: Ինչու որ թարգմա-
նով կը խօսէր իրենց հետ: Եւ
անոնցմէ զատուեցաւ ու լացաւ: Եւ
նորէն անոնց դարձաւ, ու խօսեցաւ
անոնց հետ: Եւ անոնցմէ Եւստոսը
ատաւ, ու անոնց աչքին սոցնէ կա-
պեց զանիկայ:
25 Եւստը Յովսէփ հրաման բրաւ որ
անոնց ամանները ցորենով լեցընեն,
ու ամէն մեկուն տասկը իր քուրձին
մէջը դնեն, Եւ անոնց ճամբու պա-
շար տան: Ու սասանկ ըրաւ ա-
նոնց:
26 Եւ անոնք իրենց էջերուն

վրայ ցորենով ցորենին, ու անկէ
զացին: Եւ անոնցմէ մեկը՝ Ինչու-
նին մէջ իր քուրձն կը տալու հա-
մար իր քուրձը բացածին պէս՝ իր
տասկը տեսաւ, որ ասան իր քուր-
ձին բերանն էր: Ու իր եղբայր-
ներուն բաւաւ, Եւստոսն Եւս տրե-
ուեցաւ, Եւ ասան հոս իմ քուրձին
մէջն է: ու անոնց սիրտը խռովե-
ցաւ, ու փախնալով իրարու ըսին,
Ի՞նչ է աս՝ որ Եւստոսած մեկի
ըրաւ:
Ու եկան Վաւանու երկիրը Ի-
րենց հօրը Յակոբին, Եւ բոլոր Ի-
րենց զոյալը եկածները պատմեցին
անոր ըսելով: Եւ երկրին տէրը Ե-
զոզ մարդը մեկի խառնութեամբ
խօսեցաւ, ու մեկ երկիրը լրտեսող-
ներու տեղ դրաւ: Եւ ըսինք ա-
նոր, Ունք չիտակ չաղէ՞ք ենք:
Լրտեսներ չենք: Ունք մեր հօրը
որդիքը՝ տասուեցին, եղբայրներ
ենք: մեկը չկայ, Եւ միշտ պղտիկը
Վաւանու երկրին մէջ մեր հօրը
քոյնն է պարտ: Եւ ան երկրին
տէրը եզոզ մարդը բաւաւ մեկի,
Չեր չիտակ չաղէ՞ք: Եւստը ասկէ
դիտեաւ: Եւ եղբայրներուն մեկը
Իմ քոյնն աղեցէք, Եւ մեր քնտնեա-
նը անօթու թեկանը համար պաշտ-
ն տար, ու զայցէք: Եւ մեր պղտիկ
եղբայրը ինծի բերէք, որ գիտնամ
թէ զոսք լրտեսներ չէք, հասցա
չիտակ չաղէ՞ք էք: Եւստը մեր
եղբայրը մեկի կու տամ, ու առ երկ-
րին մէջ առուտուր բռէք: Ու
եղաւ որ իրենց քուրձերը պարպած
տաններն, ասան ամէն մեկուն տա-
կին ծրարը իր քուրձին մէջն էր: Եւ
իրենք ու իրենց հայրն ալ պատկին
ծրարները տեսածուն պէս՝ փախ-
ցան: Եւ անոնց հայրը Յակոբ
բաւաւ անոնց, Եւ անորդի թողու-
ցիք: Յովսէփը չկայ: Եւստոսը
չկայ, Ինչիմամբն ալ պիտի տանեք:
տանց ամէնը իմ գիտու եկաւ:
Եւ Ուսուրէն խօսեցաւ իր հօրը ու
բաւաւ, թէ որ Եւս զանիկայ քեզի
չբերեմ, իմ երկու որդիներս մեռ-
ցուր: զանիկայ իմ ձեռքս յանձնէ,
ու Եւս քեզի ետ կը բերեմ անիկայ:

38 Իսկ Յովսէփ բաւաւ, Եւստը
մեկի հետ չերթար: Ինչու որ անոր
եղբայրը մեռած է, ու անիկայ մի-
նակ մնաց: Եւ թէ որ մեր երթա-
լու ճամբուն մէջ անոր փորձանք մը
պատահելու բայց, Իմ ձեռքս մեռ-
ցերս արտաժնի ինչով գերեզմանը
պիտի ինչընէր:
ԳԼ ԽԳ
1 Եւ սովը տաստեացաւ երկրին մէջ:
2 Ու եղաւ որ երբ Եզոզպատեն
բերած պաշարներն կերան հաւացու-
ցին, հայրենին բաւաւ անոնց, Գա-
ցէք նորէն մեկի քիչ մը ուտելիք
3 ծախու: տուէր: Եւ Յուզա գը-
րուցեց անոր ըսելով, Եւս մարդը
մեկի հատաւա միկայութեամբ խո-
սելով՝ բաւաւ, թէ որ մեր եղբայրը
հետեւեցի չըլլայ, իմ երկու պիտի
4 չտեսէք: Թէ որ մեր եղբայրը
մեկի հետ խրկեմ, կ'իջնէր ու քեզի
5 ուտելիք ծախու: Կ'ատնէր: Իսկ
թէ որ չխրկեմ, չենք իջնէր: Ինչու
որ ան մարդը բաւաւ մեկի, թէ որ
մեր եղբայրը հետեւեցի չըլլայ, իմ
6 երկու պիտի չտեսէք: Եւ Եւստ-
փէ բաւաւ, Եւստը համար չարու-
թիւն բրիք ինծի ան մարդուն իմա-
նընով թէ ուրիշ եղբայր ունիք:
7 Եւ անոնք ըսին, Եւս մարդը մեկի
համար ու մեր աղգակներուն հա-
մար ճգի: հարցոյց՝ ըսելով, Եւս
հայրը տակաւին ողջ է, ուրիշ եղ-
բայր ունիք: Եւ մենք առ խաղե-
րուն համեմատ պատասխան տուինք
անոր: արդեօք մենք կրնայինք
գիտնալ, որ անիկայ պիտի ըսէ թէ
8 Չեր եղբայրը ինչուցէք: Եւ
Յուզա իր հօրը Եւստընին բաւաւ,
Տղան ինծի հետ խրկէ, ու երկը
երթանք, որ ողջ մնանք ու չմեռ-
նինք, մենք ալ՝ դուն ալ՝ մեր ըն-
9 տաններն ալ: Եւ երաշխաւոր
կ'ըլլամ անոր համար: զանիկայ իմ
ձեռքս պահանջէ: Թէ որ անիկայ
քեզի չբերեմ, ու քու տղեկ չը-
կայնէնք: Եւ յախտան քեզի
10 յանդատը ըլլամ: Վաւան թէ որ
չլրացուինք, մինչեւ հիմա երկրորդ
անգամ դարձած կ'ըլլայինք: Եւ

անոնց հայրը Եւստընին բաւաւ անոնց,
Ինչիմամբ պղտիկ է, հիմա ան բռէք:
Չեր ամաններուն մէջը երկրիս ամէն
նէն աղէկ պատուընէրն տուէք, ու
մարդուն ընծայ տարէք: քիչ մը
բարատան, Եւ քիչ մը մեղր, հա-
մեմներ ու զմեռաւ, փառուդ ու
նոյշ: Եւ մեղրները կրկնապա-
տիկ տասկ տուէք, ու մեր քուրձե-
րուն բերանը եղած տասկը՝ որ ետ
բերուեցաւ, մեղրները տաւ ետ
տարէք: զուցէ սխալմանը եղած էր:
Եղբայրներդ ալ տուէք, ու երէք
նորէն ան մարդուն զայցէք: Եւ Ե-
մեմաւարդը Եւստոսընէ մեկի շնորհ
զանէլ տայ ան մարդուն առջեւ,
որ մեր մեկայ եղբայրը ու Ինչիմա-
մենք ինչոյ տայ մեկի: Եւ Եւս թէ որ
անպատակ մնալու եմ, թէ ոչ ան-
պատակ մնամ:
Եւ մարդիկը տաին առ ընծա-
ները, ու մեղրներն կրկնապատիկ
տասկ տաին, նաեւ Ինչիմամբն, ու
Եւս Եզոզպատու ինչու, Եւ Յով-
սէփն առջեւ կայնէցան: Եւ երբ
Յովսէփ Ինչիմամբն անոնց հետ
տեսաւ, իր տանը վերապաշտին
բաւաւ, Եւ Տղան տար առ մարդիկը,
ու պարարտ կենդանիներ մորթէ,
Եւ պատարատէ: Ինչու որ առ մար-
դիկը կէտերն ինծի հետ պիտի ձա-
շեն: Եւ ան մարդը Յովսէփին ը-
տանին պէս ըրաւ, ու ան մարդը
Յովսէփին տունը տարաւ մարդիկը:
Եւ մարդիկը վախցան Յովսէփին
տունը տարուելուն համար, ու
ըսին, Եւստը անպատկը մեր քուր-
ձերուն մէջը դարձած տասկին հա-
մար կը տարուէր, որ վրանիս
յարձակի, ու մեր վրայ կ'իջայ, մեզ
ճառանք տանէ՝ ու մեր էջերը:
Եւ Յովսէփին տանը վերապաշտուն
եղով մարդուն մտեցան, ու տանը
զրանք մէջ խօսեցան անոր, Ու
ըսին, Ու՛հ տէր, ասկէ առաջ
Եւ եղաւ որ երբ ինչեանք եկանք,
ու մեր քուրձերը լացինք, ասան
ամէն մեկին տասկը իր քուր-
ձին բերանն էր, մեր տասկը
ընեն կշտարով: Եւ զանիկայ մեր

22 ձեռքովը ետ բերինք . Ու ձեռքերն
նուս մէջ ուրիշ ստակ բերինք՝ կե-
րակուր ծախու. առնելու համար .
չենք գիտեր թէ եզ գրաւ մեր
23 ստակը մեր քուրճերուն մէջ : Լա-
անիկայ բաւա . Իսաղազու թիւն
ձեղի, մի փախնար . ձեր Բարուանք
և ձեր հօրը Բարուանք ձեզի դանձ
ստուաւ . ձեր քուրճերուն մէջ . ես
առի ձեր ստակը : Լա Ըմաւանք
գուրա հանեց անոնց :

24 Ու ան մարդը Հովսէփին առնը
ստորաւ մարդիկը , և ջուր տուաւ .
անոնց , ու իրենց ոտքերը լուացին ,
ու անոնց էջերուն կեր տուաւ :

25 Լա անոնք ընծաները պատրաստե-
ցին՝ մինչև Հովսէփին կէտարուան
զալը . քանզի խնայան որ իրենք
26 հոն հաց պիտի ուտեն : Լա երբ
Հովսէփի առնը եկաւ , իրենց ձեռ-
քը եղած ընծաները անոր մատու-
ցին տանը մէջ , ու մինչև գե-
տինը ծախել անոր խնարհութիւն
27 բրին : Լա անոնց ողջութիւնը
հարցուց՝ ըսելով , Եւ ձեր ձեր
հայրը՝ որուն վրայով խաւացար քննի ,
28 աղէկ է . տակաւին ողջ է : Լա
բրին : Վաւ ծառայ մեր հայրը
աղէկ է , տակաւին ողջ է . և
ծոկցան ու խնարհութիւն բրին :
29 Լա իր աչքերը վերցուց , ու իր
մօրը որդին՝ իր եղբայրը Բենիա-
մինը տեսաւ , և ըսաւ . Եւ ի
ձեր պղտիկ եղբայրը , որուն վրայով
խաւացար ինծի . ու ըսաւ Բենիա-
մին , Բարուան ողորմի՛ քեզի, որ-
30 զեակ իմ : Լա Հովսէփի շուտով
եկաւ . քանզի իր աղերք դալարե-
ցան իր եղբորը վրայ , և ըսաւ քեզ
կը փնտռէր . ու ներքին տեսակը
31 մտաւ ու հոն լացաւ : Լա լուաց
իր երեսը , ու գուրա եկաւ . և
զալից ինքզինքը , ու ըսաւ , Հաց
32 բերեք : Լա իրեն գատ , ու ա-
նոնց գատ , և իրեն հետ ուսող
Լզդիպատացիներուն գատ գրին .
քանզի Լզդիպատացիները Լըբայե-
ցոց հետ հաց չէին կրնար ուտել ,
ինչու որ Լզդիպատացիներուն զգուե-
33 լի էր : Լա նստան անոր առ-
ջեւ , անդրանիկը իր անդրանիկու-

թեանը պէս , և պղտիկը իր պղտ-
տիկու ինծանը պէս . և մարդիկը
իրարու նշանէ կը դարձանային :
Լա անիկայ իր աղէկէն բաժնէր
34 իրակց անոնց . բաց Բենիամինին
բաժնէր մէկաւնէրուն բաժնէն
հինգ անգամ աւելի էր . և խմե-
ցին , ու անոր հետ մէկտեղ զու-
արթացան :

ԳԻՐ ԻՐԻ

Լա իր տանը վերակացուին հրա-
ման բրաւ , բաւով , Եւ մար-
դոցը քուրճերը տանել կըբացանուն
չափ ուտելիք լըցուր , ու ամէն
մէկուն տակը իր քուրճին բերանը
4 զիր : Լա անոնք պղտիկին քուր-
ձին բերանը իմ գաւաթի՝ արծաթի
գաւաթի ու իր պատարին տակը
զիր : Ու անիկայ Հովսէփին ըսած
խաղին պէս ըսաւ :

Լա առաւօտուն լուացածին պէս
մարդիկը իրեկեցան , իրենք ու
3 իրենց էջերը : Եւ անք քաղաքին
կըբաժնէր զեւ չեղացած , Հովսէփ
իր տանը վերակացուին բաւա : Լա-
յիբ՝ ան մարդոցը ետեւէն փազէ ,
ու անոնց հափք , և բաժն անոնց :
Ինչու բարիին փոխարէն չոր հա-
տուցիք . Եւ ան չէ՞ որուն մէջէն իմ
5 տէրս կը խմէ , ու անով կը հանջէ ,
ստանկ ընելով՝ զէշութիւն բրին :
Լա անիկայ հասաւ անոնց , և ըսաւ
անոնց սա նոյն խաղերը : Լա բրին
6 անոր , Ինչու իմ տէրս տանկ
խաղեր կը գրուցէ . քան լըցի որ
քու ծառաներդ տանկ բան մը
7 ընեն : Եւ ան մեր քուրճերուն բե-
րանը գտած ստակին Վաւանու
երկրէն քեզի ետ բերինք . ուրեմն
Ինչպէս քու տիրոջդ տունէն արծաթի
կամ ոսկի պիտի գողնանք : Վաւ
9 ծառաներդ որուն քով որ զըտ-
նուի , թող անիկայ մեռնի , ու
մեր ալ իմ տիրոջս ծառաները ըլ-
լանք : Լա անիկայ ըսաւ , Հիմա
10 ճիշդ ձեր բաժնին պէս թող ըլլայ .
որուն քով որ գտնուի , ան ինծի
ծառայ ըլլայ , ու գուր անպարտ
ըլլաք : Ուստի ամէն մէկը արտո-
11 նք իր քուրճը գետինը ինչոց ,

ու ամէն մէկը իր քուրճը բացաւ :
12 Լա անիկայ մեծէն սկսեց փնտռել ,
ու մինչև պղտիկը նայեցաւ . և
գաւաթը Բենիամինին քուրճին մէջ
գտնուեցաւ :

13 Եւ անոնք իրենց հանդերձները
պատակցին . և ամէն մէկը իր էջը
բեռցուց , ու քաղաքը գաւաթան :
14 Լա Հուդա ու անոր եղբայրները
Հովսէփին տունը եկան , և անիկայ
տակաւին հոն էր , ու անոր առջեւ
15 զեախը ինկան : Լա Հովսէփի բ-
աւ անոնց , Եւ ինչ բան է որ բ-
րիբ . չէք գիտեր որ ինծի պէս
16 մարդ մը անշուշտ կը հանջէ : Լա
Հուդա ըսաւ , Իմ տիրոջս Ինչ
ըսեց , Ինչ խաղիք , կամ Ինչ
պէս արգարացանք ինքզինքին .
Բարուան քու ծառաներդ քան-
ցանք բունց . ահա մեր մեր տիրոջ
ծառաներ ենք , մեր ալ անիկա ալ
որուն քով գաւաթը գտնուեցաւ :
17 Լա անիկայ ըսաւ , Վաւ լըցի որ ես
պղտիկ ընեմ . հապա ան մարդը՝
որուն քով գաւաթը գտնուեցաւ ,
անիկայ ինծի ծառայ ըլլայ , ու գուր
խաղաղութեամբ ձեր հօրը կ'էլք :

18 Եւ անոնք Հուդա մտեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ , Ի՞նչ է իմ , շնորհ
ընէ թող քու ծառայ խաղ մը
խօսի իմ տիրոջս տակններուն , ու
ծառայիդ վրայ քու բարկութիւնդ
20 չըրբորի . ինչու որ գուն փարա-
ւանին պէս ես : Իմ տէրս իր ծա-
ռաներուն հարցուց՝ ըսելով , Հայր
21 կամ եղբայր ունի՞ր : Լա մեր բ-
անք մեր տիրոջը , թէ ձեր հայր մը
ունիք , և թէ ախիւյ էր ձերու
թեան արիւն ձա՞ծ պղտիկ որդի
մը աւել , ու անոր եղբայրը մեռած
է , և միայն անիկայ իր մօրմէն
մնաց , ու անոր հայրը կը սիրէ զա-
22 սիր . Ինծի ինչոցուցէր անիկայ , որ
տեսնեմ : Լա իմ տիրոջս ըսեց ,
Տղան իր հայրը չկրնար ձգել . քան-
զի թէ որ իր հայրը ձգելու ըլլայ ,
23 անիկայ պիտի մեռնի : Լա քու
ծառաներդ ըսեց , Թող որ ձեր
պղտիկ եղբայրը ձեզի հետ չեմնէ ,
իմ երես մէկըն ալ պիտի չտես-

Լա Հովսէփի չկրնա զապէլ ինք-
զինքը բաւը իր քով կ'աղան-
1 րուն առնէր , ու պոռայ , Վաւ
գուր հանեցէր բոլոր մարդիկը . և
կըր Հովսէփի ինքզինքը իր եղբայր-
ներուն ծանոցուց , քով մարդ մը
չեկցաւ : Լա ձայնը վերցնելով ըս-
2 ցաւ . ու Լզդիպատացի ընկցին , ու

2 ձեր : Ու երբոր քու ծառայիդ իմ
հօրս կ'աղան , իմ տիրոջս խաղերը
պատմեցինք անոր : Լա մեր հայրը
2 ըսաւ , Կապէք նորէն , ու մեզի
քի : մը կ'երակուր ծախու. տեղի :
Լա մեր ըսեց : Զնայ կրնար ինչ-
20 նէ . ինչ որ մեր պղտիկ եղբայրը
մեր հետը ըլլայ , ան տանը կ'իջ-
նենք . ինչու որ պիտի չկրնանք տես-
նել ան մարդուն երեսը , թէ որ մեր
պղտիկ եղբայրը մեր հետը ըլլայ :
Լա քու ծառայ իմ հայրս ըսաւ
27 մեզի : Կուր գիտէր որ իմ կնիկս
կ'երկա որդի ծնաւ ինծի . Լա մէկը
28 քովս եկաւ , ու ես ըսի : Եւ ան
չաղան է . գիտատուած է , ու
մինչև հիմա զինքը չտեսայ : Լա
29 թէ որ անիկա ալ քովս առնէք ,
ու անոր փորձանք մը պատահի , իմ
ներսիկ մազըս տրտմութիւնով զե-
րեզմանը պիտի ինչընէք : Ուստի
30 հիմա երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս
կ'երկամ , ու տղան մեր հետը ըլլ-
այ , անոր հոգին տղուն հոգին
հետ կ'ապուած ըլլալով , Երբոր
31 տեսնէ թէ տղան Բը հեղ չէ ,
պիտի մեռնի . և ծառաներդ քու
ծառայիդ մեր հօրը ձերսիկ մազը
տրտմութիւնով զերեզմանը պիտի
32 ինչընենք : Ինչու որ ծառայ
տղուն համար իմ հօրս երաշխաւոր
կ'ալ՝ ըսելով , Թող որ ես անիկայ
քեզի չերեմ , իմ հօրս յախտան
33 յանցար ըլլամ : Ուստի հիմա
կ'աղանեմ քեզի , տղան տեղը ծա-
ռայ իմ տիրոջս ծառայ մնայ , և
տղան իր եղբայրներուն հետ ելլէ .
Վաւ քեզի թէ որ տղան իմ հետ ըլլ-
այ , Ինչպէս ելլեմ իմ հօրս . ըլլ-
այ որ իմ հօրս գալու փորձանքը
տեսնեմ :

3 Փարսաւնէն տունն ալ լսեց : Եւ
 Հովսէփ բաւա իր եղբայրներուն ,
 Եւ Հովսէփն եմ . իմ հայրա տա-
 կաւն ճշդ է . ու եղբայրները չէին
 կրնար պատասխան տալ անոր . ին-
 չու որ անոր առջեւ աղաւթ մնա-
 4 ջին : Եւ Հովսէփ բաւա իր եղ-
 բայրներուն , ինծի մօտ եկէք . ա-
 նոնք ալ մօտ եկան . և բաւա : Եւ
 ձեր եղբայրը Հովսէփն եմ , որ Լը-
 գիպտոսս քաղաքէն ծախեցիք :
 5 Աստի հիմա զիս հոս ծախելուդ
 համար մի վշտանալ , ու ձեզի ծանր
 չեղանայ . ինչու որ Բաւոսած խրկեց
 զիս ձեր առջեւն կեանք պահելու
 6 համար : Վանդի երկրին վրայ սո-
 վին երկրորդ տարին է առ . և տա-
 կաւն հինգ տարի կայ որ ոչ վար-
 ուցան , ոչ ալ հաւեօք պիտի ըլ-
 7 լայ : Եւ Բաւոսած զիս ձեր առ-
 ջեւն խրկեց որ երկրի վրայ ձեզի
 սերունդ պահէ , և մեծ ապաստու-
 8 թի իւնով ձեզ ապրեցնէ : Եւ հի-
 մա զիս հոս խրկողդ դուք չէք , հապա
 Բաւոսած է . ու զիս Փարսաւնին
 հայր , և իր բոլոր տանը տէր , ու
 Լըգիպտոսի բոլոր երկրին իշխան
 9 զբաւ : Եւ ասով իմ հօրս ելէք ,
 ու բւէք անոր , Եւ յայնչ կ'ըսէ թու
 Հովսէփ որդիդ . Բաւոսած բոլոր
 Լըգիպտոսին տէր բաւա զիս . չու-
 10 շանա՞ ինծի իջնես . Եւ Վանսի
 երկրին մէջ պիտի բնակիս , որ
 ինծի մօտ ըլլաս , դուն ու թու որ-
 դիդ , և թու որդւոցդ որդիքը և
 հօտերդ ու արջաներդ , և թու բո-
 11 լոր ունեցածդ . Եւ հոն յեղ պիտի
 մտոյանեմ . ինչու որ տակաւին
 հինգ տարի սով կայ . չըլլայ որ
 դուն ու թու տունդ և թու բոլոր
 ունեցածդ չբաւ որով ինչ քաշէր :
 12 Եւ ահա ձեր աչքերը ու իմ եղբորս
 խնամքնին աչքերը կը տեսնեն որ
 13 ձեզի խառող իմ բերանն է : Ա-
 Լըգիպտոսի մէջ իմ ունեցած բոլոր
 փառս , ու ձեր բոլոր տեսածը
 պատմեցէք իմ հօրս . և շուտով իմ
 14 հայրս հոս իջեցուցէք : Եւ իր եղ-
 բորս խնամքնին պարանոցին վրայ
 ինկաւ ու լացաւ . խնամքնին ալ
 15 անոր պարանոցին վրայ լացաւ : Եւ

իր բոլոր եղբայրները համբուրեց ,
 ու անոնց վրայ լացաւ . և անկէ ետ-
 քը իր եղբայրները իրեն խառեցան :
 Եւ աս լուրը Փարսաւնին տանը
 մէջ լուսեցաւ իմ Հովսէփին եղ-
 բայրները եկեր են . և Փարսաւնին
 ու անոր ծառաներուն հաւեօք եղաւ :
 Եւ Փարսաւն բաւա Հովսէփին , 16
 Վու եղբայրներուդ բւէ : Եւ բւէք .
 ձեր անասունները բեռցուցէք , ու
 Վանսան երկիրը գացէք . Եւ ձեր 18
 հայրը ու ձեր բնականները առէք ,
 ու ինծի եկէք . և Լըգիպտոսի երկ-
 րին աղէկ քաղ ձեզի տամ , ու երկ-
 րին պարարտութենէն ուտէք : Եւ 19
 յեզի հրաման եղաւ . աս բւէք . ձեր
 աղաքներուն համար ու ձեր կնիկ-
 ներուն համար Լըգիպտոսի երկրէն
 կառքեր առէք ձեզի , և ձեր հայրը
 բերէք , ու եկէք : Եւ ձեր կարաւ 20
 փրկին մի շայիք . ինչու որ բոլոր
 Լըգիպտոսի երկրին բարիքը ձերն է :
 Եւ Խաղպէին որդիները անանք 21
 բրին . և Հովսէփ անոնց կառքեր
 տուաւ . Փարսաւնին խաղպին պէն , ու
 ձամբու համար պաշար տուաւ ա-
 նոնց : Եւ անց ամէն մէկուն դատ դատ 22
 փոխելու հանգրեանն տուաւ , բայց
 խնամքնին իրք հարիս խոտ ար-
 ծախ՝ ու հինգ ձեռք փոխելու հան-
 գերն տուաւ : Եւ իր հօրը ասոր 23
 պէս բաներ խրկեց . տասը էշ Լը-
 գիպտոսի բարիքներով բեռցած , և
 տասը էգ էշ յորենով ու հայրով և
 ուտելիքներով բեռցած իր հօրը
 ձամբորդութեանը համար : Եւ 24
 պէս իր եղբայրները խրկեց , ու գա-
 ցին . և բաւա անոնց , Քամբուն
 մէջ լիւսովիք :
 Եւ անոնք Լըգիպտոսն եկան , ու 25
 զեպ 'ի Վանսան երկիրը իրենց հո-
 րը Հաղորին գացին . Եւ անոր պատ- 26
 մային բուրով , Հովսէփ տա-
 կաւն ողջ է , ու Լըգիպտոսի բոլոր
 երկրին իշխանը անկիւն է : Եւ Հա-
 խիս սիրտը մարեցաւ . քանզի անոնց
 չաւատաց : Եւ անոր պատմեցին 27
 Հովսէփին բոլոր խաղերը որ իրենց
 բար էր , ու երբոր տեսաւ Հովսէ-
 փին խրկած կառքերը զնոր տա-
 նելու համար , անոնց հօրը Հաղո-

28 րին հոգին ողբեցաւ : Եւ Խաղա-
 յէլ բաւա , Բաւաւն է . իմ որ-
 դիս Հովսէփ տակաւին ողջ է .
 երկամ ու մեռնելէս առաջ տես-
 նեմ անկիւն :

ԳԼ ԻՅ

1 Եւ Խաղպէլ իր բոլոր ունեցածովը
 ձամբուց եղաւ , ու խնամքն է-
 կաւ . և իր հօրը Բաւահալին Բա-
 2 տանց զհօրը մատուց : Աւ Բա-
 տան զիւնրուան տեղիքին մէջ խա-
 սեցաւ Խաղպէլն ու բաւա : Հա-
 կոր Հաղոր . և անկիւն լուսաւ :
 3 Եւ աս եւ աս է : Եւ բաւա անոր ,
 Եւ եմ Բաւոսած թու հօրդ Բաւոսա-
 ժը . Լըգիպտոս իջնելու մի վախ-
 4 յար , ինչու որ հոն մեծ աղց մը պի-
 ղիպտոս պիտի իջնեմ , նաեւ յեղ
 անշուշտ պիտի հանեմ , ու Հով-
 սէփ պիտի գնէ իր ձեռքը թու աշ-
 5 քերդ վրայ : Եւ Հաղոր եղաւ
 Խնամքնին , ու Խաղպէլն որդի-
 ներ տարին իրենց հայրը Հաղորը
 ու իրենց տղաները և իրենց կնիկ-
 ները ան կառքերով , որոնք որ փա-
 րաւն խրկեց զանկիւն տանելու հա-
 6 մար : Եւ ասին իրենց անասուն-
 ները ու իրենց ստացուածքը որ
 Վանսան երկրին մէջ ստացեր էին ,
 ու Լըգիպտոս եկան Հաղոր ու
 անոր բոլոր սերունդը իրեն հետ .
 7 Իր որդիները ու իր որդւոցը որդի-
 ները իր հետը իր աղջիկները ու իր
 որդւոցը աղջիկները և իր բոլոր սե-
 րունդը իր հետը Լըգիպտոս բերաւ :
 8 Եւ անոնք Եւ Խաղպէլն որդւոցը
 անունները որ Լըգիպտոս եկան .
 9 Բաղոր ու անոր որդիքը . Հաղո-
 րի անդրանիկը Ուրբէն . Եւ
 Ուրբէնի որդիքը Լեւի , ու
 10 Լեւի Եւ Լեւիի որդիքը Եփրայիմ ,
 ու Եփրայիմի որդիքը Եփրայիմ ,
 և Ուսա , ու Ուսայի , ու Եփրայիմի
 11 որդին Սաուլ : Եւ Գլիկին որ-
 դիքը Գլիկին , Սաուլի որդիքը Լեւի ,
 12 Լեւի , Եւ Եփրայիմի որդիքը Լեւի ,
 ու Օնան , և Սեթ , ու Փարէս
 և Օւրա . բայց Լեւ ու Օնան

Վանսան երկրին մէջ մեռան . և
 փարսաւն որդիքը Լեւոն ու Զա-
 մուլ : Եւ Խաղաքին որդիքը խաղ-
 զա , ու Փուա , և Յոր ու Սամ-
 բուն : Եւ Օւրաւ որդիքը Լեւ
 Սամբ , ու Լեւն և Հաղէլ : Եւ
 անոր Լեւիի որդիքը , որոնք
 Սեղաւնու մէջ մեռաւ Հաղորին ,
 ու անոր Գլիկին աղջիկը . անոր բո-
 լոր որդիները ու աղջիկները երեսն-
 ու իրեր հոգի էին : Եւ Գաղին
 որդիքը Սամուն , ու Ենդի , Սամի ,
 և Լարան , Լորի , ու Լարդի և Լ-
 բելի : Եւ Եփրայիմի որդիքը Եփ-
 17 նա , ու Եփրայիմ , և Եփրայիմ , ու
 Բաղիս , և անոնց բոլորը Սարա .
 և Բաղիսի որդիքը Վարիս ու
 Սեղաւնու Եփրայիմի որդիքը Լեւ
 18 որդիքը որն որ Լարան իր Լիա
 աղջկանը տուաւ . և անկիւն մեռաւ
 ասոր Հաղորին տանու վրայ հոգի :
 Եւ Եփրայիմի կնիկը Սաղիկին որդի-
 19 քը Հովսէփն ու խնամքնին : Եւ 20
 Հովսէփին Լըգիպտոսի երկրին մէջ
 Մանասէ ու Լիբնէ մեռան , որոնք
 Երկ քաղաքին բարձր եղող Պե-
 տափրային աղջիկը Եւսեփէլը ծը-
 21 նաւ անոր : Եւ խնամքնին որ-
 դիքը Բաղա , ու Բարթ , և Բա-
 բէլ , Գերա , ու Գեհան , Լեֆ-
 ու Ուրբ , Սուփիմ , և Ուփիմ ու
 Երեդ : Եւ Եփրայիմի որդի-
 22 քը որոնք մեռան Հաղորին , ամեն
 տանու չորս հոգի : Եւ Գաղին որ-
 23 դիքը Զուսիմ : Եւ Գաղիմի որդի-
 24 մին որդիքը Հաղիմ , ու Գաղիմ ,
 և Հաղիմ ու Սեթիմ : Եւ անոր 25
 Բաղալային որդիքը որն որ Լարան
 իր Բաղէլ աղջկանը տուաւ . ու
 անկիւն Հաղորին ասոր մեռաւ , որ
 անոր հօքը հոգի էին : Հաղորին 26
 հետ Լըգիպտոս եկող բոլոր հոգի-
 քը , որ անոր երանքն երած էին ,
 Հաղորին որդւոցը կնիկներէն զա-
 ամենը փոխաւնու վրայ հոգի էին :
 Եւ Հովսէփին որդիքը որ Լըգիպ- 27
 տոսի մէջ անոր մեռան , երկու հոգի
 էին . Լըգիպտոս զայց Հաղորին
 անոր բոլոր հոգիները հօքման-
 տուն էին :
 Եւ անկիւն Հուգան իր առջեւ 28

խրկեց Յովսէփին, որ Վեսեմբ ցու-
ցրեն իրեն: և անոնք Վեսեմբ եր-
29 կիրը եկան: Եւ Յովսէփ իր կառ-
քը պատրաստեց, ու իր հայրը Խա-
րայէլը զխնայեց: Համար Վեսեմ
եկաւ: և երբ անոր զէմբ եկաւ,
անոր պարանոցին վրայ ինկաւ, ու
շատ մը ատեն անոր պարանոցին վր-
30 րայ լայցաւ: Եւ Խարայէլ բաւ-
Յովսէփին, շինա քու երեսդ տես-
նելէս ետքը ինձ դ մեռնիմ: Ինչու
31 որ տակաւին ողջ ես: Եւ Յովսէփ
իր եղբայրներուն ու իր հօրը տանը
լաւ, և լլլիմ, և Փարաւոնին պատ-
մեմ, ու բոնեմ անոր, իմ եղբայրներս
ու իմ հօրս բնասնիքը՝ որ Վանանու-
32 երկրին մէջն էին, ինծի եկան: Եւ
ան մարդիկը հովիւներ են, ինչու
որ խաշանց տէր են, և իրենց հո-
տերը ու իրենց արջատները և ի-
33 թենց բոլոր ունեցածը բերին: Եւ
բայց որ երբ Փարաւոն ձեզ կանչէ,
ու բոն թէ Լճն է արհեստնիդ:
34 Լճը, Վու ծառաներդ մեր ման-
կութենէն մինչև հիմա՝ մենք ալ,
մեր հայրերն ալ խաշանց տէր ենք:
որ Վեսեմբ երկրին մէջ բնակիք:
Ինչու որ ամեն հովիւ Լզիպտացոց
առջնը դարելի է:

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ Յովսէփ եկաւ ու պատմեց
Փարաւոնին ու բաւ, իմ հայրս
ու եղբայրներս, և անոնց հօտերը
ու արջատները, և անոնց բոլոր ու-
նեցածը եկան Վանանու երկրէն, և
2 ահա Վեսեմբ երկրին են: Եւ իր
եղբայրներուն մէջն հինգ մարդ ա-
ռաւ, ու զանոնք Փարաւոնին առ-
3 ջնը ներկայացուց: Եւ Փարաւոն
բաւ անոր եղբայրներուն, Լճն է
ձեր արհեստը, և անոնք Փարաւո-
նին ըսին, Վու ծառաներդ հովիւ-
ներ ենք, մենք ալ՝ մեր հայրերն
4 ալ: Վան ըսին Փարաւոնին, Ես
երկրին մէջ պանդխտանալու եկանք:
Վան զի Վանանու երկրին մէջ տոբ
սաստիկանալուն համար, քու ծառա-
ներուդ հօտերուն արծելիք չից:
ուստի հիմա շնորհք բրէ՝ ծառաներդ
5 Վեսեմբ երկրին մէջ բնակիք: Եւ

Փարաւոն խաւցաւ Յովսէփին՝ բոն-
լով, Վու հայրդ ու եղբայրներդ
քեզի եկան: Լզիպտոսի երկիրը
առջնդ է: քու հայրդ ու եղբայր-
ներդ երկրին առջնն աղէկ տեղը
բնակեցուց: Վեսեմբ երկրին մէջ
իմդ բնակին: և ինչ որ անոնց մե-
ջը ծարպիկ մարդիկ ըլլալը գիտես,
զանոնք իմ հօտերուս վրայ վերակա-
ցու բրէ:

Եւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբը 7
բերաւ, ու Փարաւոնին առջնը
հանց: և Յակոբ օրջնից փա-
րաւոնը: Եւ Փարաւոն բաւ: 8
Յակոբին, Վու կենացդ տարի-
ներուն օրերը մըշտի են: Եւ 9
Յակոբ բաւ Փարաւոնին, իմ
պանդխտութեան տարիներուն ա-
րեքը հարիւր երեսն տարի են: իմ
կենացս տարիներուն օրերը քիչ ու
ցաւով եղան, ու իմ հայրերուս
պանդխտութեան օրերուն մէջ եղած
իրենց կենացը տարիներուն օրերուն
չառան: Եւ Յակոբ օրջնից փա-
10 րաւոնը, ու զուրս եկաւ Փարաւո-
նին առջնէն:

Եւ Յովսէփ Լզիպտոսի երկրին 11
ամենն աղէկ կողմը՝ Ռամեսսի երկ-
րին մէջ բնակեցուց իր հայրը ու
եղբայրները, և անոնց կալուածք
տուաւ, ինչպէս որ Փարաւոն
հրամայէր էր: Եւ Յովսէփ իր 12
հայրն ու եղբայրները և իր հօրը
բոլոր տունը անոնց բնասնիքնե-
րուն համեմատ հացով կը սնու-
ցանք:

Եւ բոլոր երկրին մէջ հաց չկար, 13
ինչու որ տոբ խիտ սաստիկացաւ:
ու Լզիպտոսի երկիրը և Վանանու
երկիրը սոպիս պատմադիւր նսա-
ղեցաւ: Եւ Յովսէփ պալտը ծախու- 14
տանոցներէն Լզիպտոսի երկրին մէջ
ու Վանանու երկրին մէջ զանաւ
բոլոր ստակը ժողովց: և Յովսէփ
Փարաւոնին տունը տարաւ ստակը:
Ու երբոր Լզիպտոսի երկրին ու 15
Վանանու երկրին մէջ ստակը հա-
տաւ, բոլոր Լզիպտացիները եկան
Յովսէփին ու ըսին, Սնդ հնց
տուր: քանզի ստակ չըլլալուն հա-
մար ինչեւ մեռնիք քու առջնդ:

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16 Եւ Յովսէփ բաւ, Ձեր անասուն-
ները բերէք, և ինչ որ ստակ չից,
ձեր անասուններուն փոխարէն ստակ
17 ձեզ: Եւ անոք իրենց անասուն-
ները Յովսէփին բերին, և Յով-
սէփ հաց տուաւ անոնց՝ ձիերուն
փոխարէն, ու ոչխարներուն փո-
խարէն, և ուղտաներուն փոխարէն,
ու էջերուն փոխարէն: և ան սա-
րին զանոնք հացով կերակրեց իրենց
բոլոր անասուններուն փոխարէն:
18 Ու երբոր ընկեցաւ ան տարին,
հետեկաւ տարին եկան անոր ու
ըսին, Սնդ տիրոջմէն չենք պա-
հեր որ ստակը հատաւ, և մեր
անասուններն ալ մեր տիրոջն եղան:
ալ բան մը չմնաց մեր տիրոջը
առջնը: Բայց մեր անձիւր ու
19 երկիրը: Ինչեւ համար քու աշխդ
առջնը մեռնիք մենք ու մեր
երկիրը: միզ ու մեր երկիրը հա-
ցով ծախու առ, և մենք մեր երկի-
րով փարաւոնին ծառաներ ըլլանք:
և անք՝ տուր Դճ՝ որ ապրիք ու
չմեռնիք, և երկիրը ամայի ըլլայ:
20 Եւ Յովսէփ բոլոր Լզիպտոսի եր-
կիրը Փարաւոնին համար ծախու
տաւ: քանզի Լզիպտացոց վրայ
տոբ սաստիկ ըլլալուն համար ա-
նոնց տմէն մէկը իր սրտը ծախց,
21 ու երկիրը Փարաւոնին եկաւ: Եւ
Լզիպտոսի առհասարակ մէկ ծայրէն
մինչև մեկը ծայրը՝ ժողովուրդը
22 բազարէ բազար փոխադրեց: Սիւն
բուրմերուն երկիրը ծախու լաւաւ:
ինչու որ բուրմերը Փարաւոնին խա-
ղաւթ բաժին ունէին, ու կ'ուտէին
իրենց բաժինը, որ Փարաւոն կու-
տար անոնց: անոր համար իրենց
23 երկիրը չծախեցին: Եւ Յովսէփ
բաւ ժողովուրդին, Եւս պար
ծախու առի ձեզ ու ձեր երկիրը
Փարաւոնին համար: արդ ձեզի
ներք՝ Խոստ, ու սերմանեցէք
24 երկիրը: Եւ եւել արդիւնքին հին-
գէն մէկը Փարաւոնին պիտի տար,
ու չորս մար ձերը պիտի ըլլայ, որ
պիտի սերմ ու ձեզի և ձեր տանը
մէջ կողմերուն ու ձեր սղարնե-
25 րուն ուտելիք ըլլայ: Եւ ըսին,
Սեղ ապրեցուցիր: Թե՛ղ մեր տի-

րոջը առջնը շնորհք դանկը, ու
Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք: Եւ 26
Յովսէփ առ օրէնքը հաստատեց Լզ-
իպտոսի երկրին մէջ մինչև պարս-
որ հինգէն մէկը Փարաւոնին ըլլայ:
բայց ի քու բոնքուն երկրէն՝ որ փա-
րաւոնիք չէրաւ:

Եւ Խարայէլ կը բնակէր Լզիպ- 27
տոսի երկրին մէջ՝ Վեսեմբ երկիրը:
ու հոն կալուածք ստացան, և անե-
քան ու խիտ շատցան:

Եւ Յակոբ Լզիպտոսի երկրին 28
մէջ տանուեց իր տարի ապրեցաւ:
ու Յակոբին կենացը տարիներուն
օրերը հարիւր քառասունութը տա-
րի եղաւ: Ու երբոր Խարայէլ 29
մեռնելու օրերը մտեցան, կանչեց
իր Յովսէփ որդին, ու բաւ անոր,
Ինչ որ հիմա քու առջնդ շնորհք
դուց, կ'աղաչեմ քեզի՝ ձեռքդ իմ
կրանքիս տակը դիր, և ինծի մար-
դասիրութիւն ու ճշմարտութիւն
բրէ: կ'աղաչեմ քեզի իս Լզիպ-
տոսի մէջ մի թաղեր: Հապա իմ 30
հայրերուս հետ ննջեմ, ու դուն իս
Լզիպտոսէն հանես, և իս անոնց
գերեզմանը թաղես: Եւ անիկայ
բաւ, Եւ քու բաժնիդ պէս պիտի
ընեմ: Եւ ինքը բաւ, Ինծի եր- 31
գում բրէ: և անիկայ երդում բ-
րաւ անոր: Եւ Խարայէլ անկողն-
նին զիտուն վրայ երկրպագութիւն
ըրաւ:

ԳԼ. ԽԶ

Եւ եղաւ որ առ բաներէն ետքը 1
Յովսէփին ըսուեցաւ, Եւս
քու հայրդ հիւանդ է: և անիկայ
իր երկու որդիքը Մանուսէն ու Լի-
թիւք իր հետը առաւ: Եւ Եւս 2
կորին պատմուեցաւ ու ըսուեցաւ:
Եւս քու որդիդ Յովսէփը քեզի
կու գայ: և Խարայէլ ուժովաւ
ու անկողնին վրայ նստաւ: Եւ 3
Յակոբ բաւ Յովսէփին, Եւս
կարող Մատուածը Վանանու եր-
կիրը՝ Լուգի մէջ երեցաւ ինծի,
ու օրջնից դիւ: Եւ բաւ ինծի, Եւ 4
հոն քեզ պիտի աճեցընեմ ու շատ-
ցընեմ, և քեզ շատ ժողովուրդներու
հայր պիտի ընեմ, և առ երկիրը

26

27

28

29

30

31

1

2

3

4

քննման հարցը քու սերունդիդ յախ-
տենական հաշտածք բխալու պիտի
5 տամ : Լու հիմա քու երկու որ-
դիքդ՝ որ ծնան քեզի Լոգիպատար
երկրին մէջ՝ քեզի Լոգիպատար դաշտ
տաւա՞ : Իմե Եւ . Լոգիքմը ու Սա-
նասէն Սուրբէն ու Շմաւոնին
6 պէս իմ պիտի բլլան : Լու անոնց-
մէ հարցը քու ծնած որդիքդ քու կը
բլլան . — Իրենց ժառանգութեանը
մէջ Իրենց եղբայրներուն անուննե-
7 բոլոր կանչուին : Լու ես երբոր Սի-
նայեանէ կու գայի , Բանանու երկ-
րին մէջ ան ծամբուն վրայ՝ որ տա-
գալին Լոգիպատար երկնայալ . քիչ մը
տեղ կայ , Սարգէլ մեռաւ իմ բախ .
ու զանիկայ հոն Լոգիպատարին այս-
ինքն Ինիքիւհեմին ծամբուն մէջ
թաղեցի :
8 Լու Խարայէլ տեսաւ Հոփսեփին
որդիները ու բաւա : Ս'Վ են ա-
9 նոք : Լու Հոփսեփ բաւ իր հօրը ,
Իմ որդիներն են որ Եստուած հոս
կնծի տեսաւ . և անիկայ բաւ ,
Շնորհք բոլ' կնծի բեր զանոնք ,
10 որ օրհնեմ : Ու Խարայէլին աշխրբ
ծերութենէն ծանրացած էին , —
նա՞նք : Եւ կրնար տեսնել . և զա-
նոնք մառնուց անոր , ու անիկայ
11 համբուրեց զանոնք և զրկեց : Ու
Խարայէլ բաւ Հոփսեփին , Լու
էի յոսար որ քու երեսդ տեսնեմ ,
և ահա Եստուած կնծի քու սե-
12 բունդդ ալ զուցուց : Լու Հոփ-
սեփ հանեց զանոնք անոր ծունկե-
րէն , և իր երեսը մինչև զետիւր խա-
13 նարհու թիւն բաւ : Լու Հոփ-
սեփ առաւ անոնց երկուքն ալ Լոփ-
րեմը իր աջ ձեռքովը Խարայէլին ձախ
կողմը և Սանասէն իր ձախ ձեռքովը
Խարայէլին աջ կողմը , ու մառնուց
14 անոր : Լու Խարայէլ իր աջ ձեռքը
երկրնցուց , ու Լոփրեմին զլուսն
վրայ գրաւ , որ պղտիկն էր , ու իր
ձախ ձեռքը Սանասէլին զլուսն վը-
րայ . անիկայ խորհրդով իր ձեռքե-
րը փոխեց : Բնչու որ Սանասէն
15 անդրանիկն էր : Լու օրհնեց զՀոփ-
սեփ ու բաւ , Եւ Եստուածը՝ ու-
րուն առջևը իմ հայրերս Երբահա-
մը ու Խազաղը քաղցին , ան

Եստուածը՝ որ ծնած աստեղնա մըն-
չե պարս իս կերակրեց : Եւ Հրեշ- 16
տակը՝ որ իս ամեն շարքներէն ա-
գառնեց , օրհնե տա տղարները , և իմ
անունն ու իմ հայրերս Երբահա-
մին և Խազաղին անունը տառնց
վրայ կանչուի , ու երկրին մէջտեղը
Խիտա շատանա : Լու Հոփսեփ երբ 17
տեսաւ որ հայրը իր աջ ձեռքը Լոփ-
րեմին զլուսն վրայ գրաւ , իրեն
հաշտեց չեղաւ . և իր հօրը ձեռքը
բունց՝ որ զանիկայ Լոփրեմին զլու-
սուն վրայէն Սանասէլին զլուսն
վրայ փոխողը : Լու Հոփսեփ 18
բաւ իր հօրը , Ս'Վ այդպէս՝ հայր
իմ . Բնչու որ անդրանիկը տա է .
քու աջ ձեռքը անոնք զլուսն վրայ
գրեց : Լու իր հայրը շուրջն ու 19
բաւ , Գիտեմ որդեակ իմ , զի-
տեմ . տախայ ալ ժողովուրդ պի-
տի բլլայ , և տախայ ալ մեծ պիտի
բլլայ . բայց անոր պատիկ եղբայրը
անկէ աւելի մեծ պիտի բլլայ , ու
անոր սերունդը խիտա մեծ աղղ պի-
տի բլլայ : Լու ան օրը օրհնեց զա- 20
նոնք ու բաւ , Խարայէլ քեզմով
պիտի օրհնե , Եստուած քեզ Լոփ-
րեմին պէս և Սանասէլին պէս բնե՞
բնեւով . ու Լոփրեմը Սանասէլին ա-
ռաջ գրաւ :
Լու Խարայէլ բաւ Հոփսեփին , 21
Եհնա ես կը մեռնիմ , և Եստուած
ձեզի հետ պիտի բլլայ , ու ձեզ ձեր
հայրերուն երկիրը պիտի դարձնե :
Լու ես քու եղբայրներդ մէկ բա- 22
մին աւելի տուի քեզի , որն որ
Եմորհայրներուն ձեռքէն իմ օրովն
ու աղեղովն առի :
ԳԼԻ ԻԲԻ
Լու Հոփսեփ կանչեց իր որդիները 1
ու բաւ , Ժողովուրդէր , որ
վերջին օրերը ձեր զլուսն դալերը
պատմեմ ձեզի : Ժողովուրդէր՝ ու
ախնջ տուեք , իմ Հոփսեփ որ-
դիները , ու ձեր հօրը Խարայէլին
մօխի բռնեք :
Ս'Վ Սուրբն , իմ անդրանիկ՝ 3
իմ յոյս ու իմ զօրութեանս պիղ-
բը , յարգու թեան կատարելութե-
նը ու զօրութեան կատարելութեանը

4 զուսն է : Զուրի պէս եռացիր ,
տառնին պիտի շնորհաւ : Բնչու որ քու
հօրդ անկողինը կար . ան աստեղ
պղծեցիր : (Իմ անկողինն
կար :)
5 Շմաւոն ու Գիւր եղբայրներ
էն . սուրբներն անիտաւ իմեան
6 զօրքներն են : Իմ հօրիս անոնց
խորհուրդներուն շնան , իմ պա-
տիս անոնց ժողովքին հետ զմա-
նայ . Բնչու որ իրենց բարկութեան-
բը մարդ տգաննեցին , և իրենց կա-
մապաշտութեանը ցուրի լիկ կրա-
նութիւնը , Բնչու որ խիտա էր , ու
անոնց սրամտութիւնը , Բնչու որ
սաստիկ էր . զանոնք Հոփսեփին մէջ
պիտի բաժնեմ , ու զանոնք Խարա-
մէլին մէջ պիտի ցրտեմ :
8 Ս'Վ Հոփսեփ քու եղբայրներդ
քեզ պիտի գովեն . քու ձեռքը քու
թնամիտներդ պարանոցին վրայ բլ-
լայ . քու հօրը որդիք քեզի երկը-
9 պագաւ թիւն բնն : Հոփսեփ ա-
ռիւծի ձագ է . օրդեակ իմ կողո-
պուտէն կար : Երիւծի պէս ծունկ
կրկնեց , մատակ առիւծի պէս պառ-
կեցաւ . զանիկայ Տ'Վ պիտի ար-
թընցնեն : Ինչոպեթիւնը Հո-
փսեփին պիտի չլալիս , ի՞նչ ալ անոր
ոտերուն մէջտեղէն օրհնողիքը ,
մինչև որ Սիւլմը գայ . ու ժողո-
վուրդները անոր պիտի փազանդին :
11 Իր յաւանակը օրհնին պիտի կապէ ,
ու իր էդ իշուն ձագը ամենէն աղկ
օրթին . իր պատմութեանը զինիով
պիտի լուայ , ու իր հանդերձը խա-
12 զողի արիւնով : Իր աշխրբ զի-
նին կարմիր ու իր ախանները կա-
թէն ձերմակ պիտի բլլան :
13 Ջարուղան ծովին եղբայր պիտի
բնակի , ու անիկայ նաւերուն հան-
դիտը պիտի բլլայ , և անոր սահ-
մանը մինչև Սիւլմն պիտի հաճէ :
14 Խապար ուժեղ էլ մին է , որ
15 զոմերուն մէջտեղը կը պատկի : Լու
տեսնելով որ հանգստութեանը ա-
ղէկ էր , ու երկիրը՝ որ զեղեցիկ էր ,
իր ուսը բեռցնելու խնարհեցուց ,
ու հարկատու ծառայ եղաւ :
16 Դան իր ժողովուրդը պիտի դա-

տէ , Խարայէլի ցեղերն մէկուն պէս :
Դան ծամբու վրայ օձ մը պիտի 17
բլլայ , ու ծամբու վրայ իմ մը , որ
ձիուն զարշապարը կը խածնէ , ա-
նանկ որ հեծալը ետեւ կ'իջնայ :
Ս'Վ Տէր՝ քու փրկութեանդ 18
պատեցի :
Դադին՝ զուրդ մը վրան պիտի 19
յարձակի . բայց վերջապէս կնքը
պիտի յարձակի :
Եսեփին հայր պարարտ պիտի բու- 20
լլայ . ու ինքը թագաւորի համագամ
կերակուրներ պիտի տայ :
Կեփիւտղեմ՝ զեղեցիկ խաչեր 21
տաւաղ ազատ թողաւ եղբրու մըն
է :
Հոփսեփ պողատու ոստ մըն է , 22
աղբիւրի քով Դանա՞ն պողարեր
ոստ մը՝ որոնք բողբոջները պատի
վրայ կ'եղեն : Եղեղնաւորները վը-
23 տացուցին զանիկայ , ու նեառախ
կզան առը , ու ասեցին զանիկայ .
Բայց անոր աղեղը զօրաւոր մնայ :
24 և իր ձեռքը բազումները ուժով
ցան , Հոփսեփ բազումները Եստուած
մեռերովը : Խարայէլին վեմը Եստ-
հօփսեփ անկէ է : Եսեփ քու հօրդ 25
Եստուածին է որ քեզի պիտի օղնէ ,
և Եսեփապարդին՝ որ քեզ պիտի
օրհնէ , վերէն երկրին օրհնու-
թիւններովը , ու վարը պատկող
խորութեան օրհնութիւններովը , ծի-
ծերուն ու արգանդին օրհնութիւն- 26
ներովը : Դու հօրդ օրհնութիւն
ները՝ իմ նախնաց օրհնութիւննե-
րէն մինչև յաւանական բլուրնե-
րուն զազաթը զօրացան : Հոփսեփին
զլուսն վրայ պիտի բլլան , և անոր
զազաթին վրայ՝ որ իր եղբայրներն
զերպանց է :
Ինչիւմն պատառող գայլ պի- 27
տի բլլայ . առաւանց որսը պիտի
ուտէ , և զիւրը կողպուտը պիտի
բամնէ :
Եմեն տանք Խարայէլի տատեր- 28
կու ցեղերն են . և առ է՝ որ անոնց
հայրը խառնաւ անոնց , ու օրհնեց
զանոնք . ամեն մէկուն օրհնութեանը
պէս օրհնեց զանոնք : Լու պատուի- 29
րեց անոնց ու բաւ : Եւ իմ ժո-
ղովուրդիս պիտի խառնուիմ , իմ

Հայրերուս հետ ան այրին մէջ թա-
 զնցէք զիս, որ Վեհապետի Լճի մէջ
 30 արտին մէջն է, Եւ այրին մէջ՝ որ
 Վեհապետի Լճի մէջն է, Եւ այրին մէջն է, Եւ
 մայրը եղող Մարգարէի արտին մէջն
 է, որն որ Երբաւամ արտին հետ
 մէկունց զերկրամէկ կալուածքի հա-
 մար՝ Վեհապետի Լճի մէջն է, Եւ
 31 ասա՝ Երբաւամը ու անոր կնիկը
 Մարգարէի հետ թաղեցին. Իսահակը
 ու անոր կնիկը Սեբեկի հետ թա-
 զեցին. Եւ ալ Իսահակը հետ թաղեցին
 32 Եւ արտը ու հետ եղած այրը Վեհապետի
 33 արգիւններէն ծախու առնուեցաւ. Եւ
 Հաւարը երբ ըմբոսաց իր որդւոցը
 պատուէր տալը, իր որդիները անկո-
 զնին մէջ յողմեց, ու հողին ա-
 լանդեց, և իր ժողովուրդին խառ-
 նուեցաւ:

ԳԼ. ԵՄ

1 Եւ Հովսէփ իր հորը երեսին վրայ
 ինկաւ, ու բացաւ անոր վրայ, և
 2 համբուրեց զանիկայ. Եւ Հովսէփ
 իր բժիշկ ծառաներուն հրամայեց որ
 իր հայրը դնեն. և բժիշկները
 3 զմահեցին Խաղաղութիւն: Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 4 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 5 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 6 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 7 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 8 դում ընել տուաւ:

Եւ անոր եղբայրները
 և անոր հորը տունը. Եւ անոր իրենց
 ընտանիքները ու իրենց հետերը և
 իրենց արքայները Վեհապետի Լճի
 մէջ թաղուցին. Եւ անոր հետ
 9 կառ բեր ու ձիւս որբերը ելան, ու շատ
 մեծ բանակ մը եղաւ. Եւ Ես
 10 Երբաւամը որ Հորդանանու մէ-
 կալ կողմն է. հետ մեծ ու խիստ
 սատակի բացով մը որդեգրեց, և իր
 հորը համար եօթն որ սուգ ըրաւ:
 11 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Վեհ-
 անապետները երբոր տեսան Երբաւ-
 անի մէջն սուգին ձառնալը, ըրին.
 12 Եւ մեծ սուգ մը ըլլաւ. և Լեւիտա-
 տայիներուն. անոր համար անոր
 անունը Երբաւամը դրին. որ
 Հորդանանու մէկալ կողմն է. Եւ
 13 անոր որդիները ըրին անոր ինչպէս որ
 պատուիրէր Եր. Եւ անոր որդիները
 Վեհապետի Լճի մէջն տարին զանի-
 կայ, ու թաղեցին զանիկայ Մարգար-
 14 Եւ անոր հետ թաղեցին. Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 15 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 16 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 17 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 18 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 19 դում ընել տուաւ:

Եւ անոր եղբայրները
 և անոր հորը տունը. Եւ անոր իրենց
 ընտանիքները ու իրենց հետերը և
 իրենց արքայները Վեհապետի Լճի
 մէջ թաղուցին. Եւ անոր հետ
 9 կառ բեր ու ձիւս որբերը ելան, ու շատ
 մեծ բանակ մը եղաւ. Եւ Ես
 10 Երբաւամը որ Հորդանանու մէ-
 կալ կողմն է. հետ մեծ ու խիստ
 սատակի բացով մը որդեգրեց, և իր
 հորը համար եօթն որ սուգ ըրաւ:
 11 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Վեհ-
 անապետները երբոր տեսան Երբաւ-
 անի մէջն սուգին ձառնալը, ըրին.
 12 Եւ մեծ սուգ մը ըլլաւ. և Լեւիտա-
 տայիներուն. անոր համար անոր
 անունը Երբաւամը դրին. որ
 Հորդանանու մէկալ կողմն է. Եւ
 13 անոր որդիները ըրին անոր ինչպէս որ
 պատուիրէր Եր. Եւ անոր որդիները
 Վեհապետի Լճի մէջն տարին զանի-
 կայ, ու թաղեցին զանիկայ Մարգար-
 14 Եւ անոր հետ թաղեցին. Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 15 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 16 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 17 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 18 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 19 դում ընել տուաւ:

Եւ անոր եղբայրները
 և անոր հորը տունը. Եւ անոր իրենց
 ընտանիքները ու իրենց հետերը և
 իրենց արքայները Վեհապետի Լճի
 մէջ թաղուցին. Եւ անոր հետ
 9 կառ բեր ու ձիւս որբերը ելան, ու շատ
 մեծ բանակ մը եղաւ. Եւ Ես
 10 Երբաւամը որ Հորդանանու մէ-
 կալ կողմն է. հետ մեծ ու խիստ
 սատակի բացով մը որդեգրեց, և իր
 հորը համար եօթն որ սուգ ըրաւ:
 11 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Վեհ-
 անապետները երբոր տեսան Երբաւ-
 անի մէջն սուգին ձառնալը, ըրին.
 12 Եւ մեծ սուգ մը ըլլաւ. և Լեւիտա-
 տայիներուն. անոր համար անոր
 անունը Երբաւամը դրին. որ
 Հորդանանու մէկալ կողմն է. Եւ
 13 անոր որդիները ըրին անոր ինչպէս որ
 պատուիրէր Եր. Եւ անոր որդիները
 Վեհապետի Լճի մէջն տարին զանի-
 կայ, ու թաղեցին զանիկայ Մարգար-
 14 Եւ անոր հետ թաղեցին. Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 15 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 16 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 17 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 18 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 19 դում ընել տուաւ:

Եւ անոր եղբայրները
 և անոր հորը տունը. Եւ անոր իրենց
 ընտանիքները ու իրենց հետերը և
 իրենց արքայները Վեհապետի Լճի
 մէջ թաղուցին. Եւ անոր հետ
 9 կառ բեր ու ձիւս որբերը ելան, ու շատ
 մեծ բանակ մը եղաւ. Եւ Ես
 10 Երբաւամը որ Հորդանանու մէ-
 կալ կողմն է. հետ մեծ ու խիստ
 սատակի բացով մը որդեգրեց, և իր
 հորը համար եօթն որ սուգ ըրաւ:
 11 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Վեհ-
 անապետները երբոր տեսան Երբաւ-
 անի մէջն սուգին ձառնալը, ըրին.
 12 Եւ մեծ սուգ մը ըլլաւ. և Լեւիտա-
 տայիներուն. անոր համար անոր
 անունը Երբաւամը դրին. որ
 Հորդանանու մէկալ կողմն է. Եւ
 13 անոր որդիները ըրին անոր ինչպէս որ
 պատուիրէր Եր. Եւ անոր որդիները
 Վեհապետի Լճի մէջն տարին զանի-
 կայ, ու թաղեցին զանիկայ Մարգար-
 14 Եւ անոր հետ թաղեցին. Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 15 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 16 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 17 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 18 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 19 դում ընել տուաւ:

ԳԻՐԻՐ ԵԼԻՒՅ

ԳԼ. ԴԻՒԻ Ե

1 Եւ Լեւիտայիք զայցաւ Խաղաղութիւն
 որդւոցը անունները ասանկ են.
 2 Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 3 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 4 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 5 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 6 դում ընել տուաւ:

Եւ անոր եղբայրները
 և անոր հորը տունը. Եւ անոր իրենց
 ընտանիքները ու իրենց հետերը և
 իրենց արքայները Վեհապետի Լճի
 մէջ թաղուցին. Եւ անոր հետ
 9 կառ բեր ու ձիւս որբերը ելան, ու շատ
 մեծ բանակ մը եղաւ. Եւ Ես
 10 Երբաւամը որ Հորդանանու մէ-
 կալ կողմն է. հետ մեծ ու խիստ
 սատակի բացով մը որդեգրեց, և իր
 հորը համար եօթն որ սուգ ըրաւ:
 11 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Վեհ-
 անապետները երբոր տեսան Երբաւ-
 անի մէջն սուգին ձառնալը, ըրին.
 12 Եւ մեծ սուգ մը ըլլաւ. և Լեւիտա-
 տայիներուն. անոր համար անոր
 անունը Երբաւամը դրին. որ
 Հորդանանու մէկալ կողմն է. Եւ
 13 անոր որդիները ըրին անոր ինչպէս որ
 պատուիրէր Եր. Եւ անոր որդիները
 Վեհապետի Լճի մէջն տարին զանի-
 կայ, ու թաղեցին զանիկայ Մարգար-
 14 Եւ անոր հետ թաղեցին. Եւ անոր քառ-
 տուն որը ըմբոսաց. ինչու որ զմեռ-
 սուածներուն որբերը ասանկ կը ըմբո-
 նար. և Լեւիտայիք անոր համար
 15 եօթնամասուն որ սուգ ըրին: Եւ
 երբ անոր սուգին որբերը անցան,
 Հովսէփ զրուցեց Փարաւոնին տանը՝
 ըսելով. իմ հոր հիմա ձեր առջիւ
 16 սեք. Եւ Իսահակը ինծի երգում
 է. Եւ Ես ևս կը մեռ-
 նիմ. իմ գերեզմանիս մէջն որ Ես
 ինծի համար Վեհապետի Լճի մէջն
 17 էմ, ու անոր հետ թաղելու ել-
 լամ, ու նորէն դամ: Եւ Փարաւ-
 18 լոն բոսաւ. Եւ ըրէր ու թաղէ քո-
 հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
 19 դում ընել տուաւ:

- շատ Լուս քաղց , ու հոտին իրմ
20 ցուց : Ըն ալ բաւա իր աղբիկնե-
րուն , Լու թոր է անիկայ . ինչու ան
մարդը սպողակս թող տուի . կան-
21 շեղէր անիկայ որ հաց ուտ : Լու
Սոփէս հաճեցաւ ան մարդուն հետ
բնակիլ , ու անիկայ իր Սեպիտրա
22 աղբիկը Սոփէսին տուաւ : Լու
Ինչ որդի մը ծնաւ , և անիկայ
անոր անունը Վերսամ գրաւ .
քանզի բաւա : Պանդուխտ եղպ
օտար երկրի մէջ :
23 Լու կրաւ որ շատ օրերէն ետք
Լոյիպոտոսի թաղաւորք մնաւ , և
Խարպէի որդիքը ծառայութեան
պատճառաւ հասաւեցին ու ազա-
ղակեցին . և ծառայութեան համար
անոնց աղաղակը Բառուծոյ կրաւ :
24 Լու Բառուած անոնց հեծութիւնը
լեց . ու Բառուած յիշեց իր ուխտը
որ Բերահամին , Խաահակին ու
25 Հակորին հետ քեզ էր : Լու Բա-
ռուած նայեցաւ Խարպէի որդեացը
վրայ , ու Բառուած գիտցաւ անոնց
վէճիլ :

ԳԼՈՒԽ Գ

- 1 Լու Սոփէս Սաղիամու քաղաքին իր
Հոթոր անոնքին հօտը կ'արա-
ծէր . ու հօտը անապատին ետին
քիչեով Բառուծոյ ճեղքը Վարեր և-
2 կաւ : Լու Տերոջը ընդառակը կրա-
կի բոցով մորենին մէջէն երեցաւ
անոր . և անիկայ տեսաւ որ ահա
մորենին կրակով կը վառէր , բայց
3 մորենին չէր ազատեր : Լու Սոփէս
բաւա , և իմա դառնաւ ու աս մեծ
տեսարանը տեսնելով թէ ինչու հա-
4 մար մորենին չարիր : Լու երբ Տերը
տեսաւ որ անիկայ տեսնելու գար-
ձաւ , Բառուած մորենին մէջէն
կանչեց անոր ու բաւա , Սոփէս
Սոփէս . և անիկայ բաւա , Բահ
5 հաւ եւ : Լու Բառուած բաւա ,
և աս մի մտնեար . կռիւներդ հա-
նէ քու ոտքերդ . ինչու որ ան տե-
զը որուն վրայ գուն կայներ ես ,
6 սուրը երկիր է : Եւս բաւա անոր ,
Լու եւ : քու հօրդ Բառուածը Վա-
րահամին Բառուածը , Խաահակին
Բառուածը ու Հակորին Բառուած

ծր . և Սոփէս իր երեսը պահեց .
ինչու որ Բառուծոյ նայելու վախ-
ջաւ :

- Լու Տերը բաւա , Լոյիպոտոսի մէջ 7
եղող մողովուրդիս շարքաւորք յի-
րաւի տեսայ . և դործաւորներուն
պատճառաւ անոնց Լեւոն-Յոն
զաղակը լեցի . ինչու որ անոնց նե-
ղութիւնները գիտեմ : Լու զանոնք 8
Լոյիպոտոսոց ձեռքէն ազատելու ,
ու զանոնք ան երկրէն մէկ աղէկ ու
լոյնարակ երկիր մը կամ ու միջը
բղիտը երկիր մը Վանանացոց ու
Վնտացոց և Եմերացոց ու Փե-
րիպոսոց և Իսաացոց ու Հերուսա-
ցոց տղ անոր հանելու ինչ : Լու 9
ահա հիմա Խարպէի որդեացը աղա-
ղակը ինծի հասած է . ու Լոյիպ-
ոտայինքուն անոնց բոսը հարստա-
հարստ թիւն ալ տեսայ : Սատի 10
եկուր հիմա քեզ փարսանին իւր-
կեմ , և իմ մողովուրդս Խարպէի
որդիքը Լոյիպոտոսն հանաւ : Լու 11
Սոփէս բաւա Բառուծոյ , Լու թիւ
եմ որ փարսանին երթամ , ու
Խարպէի որդիքը Լոյիպոտոսն հա-
նեմ : Լու բաւա , Եւս շտ ես քե- 12
զի հետ պիտի բլրամ . և աս բլրայ
քեզի նշան որ ես քեզ խրկի եմ .
երբոր մողովուրդը Լոյիպոտոսն հա-
նաւ , աս լեւանը վրայ պիտի պաշ-
տէր Գ Բառուած :
Լու Սոփէս բաւա Բառուծոյ , Եւ 13
հա ես կ'երթամ Խարպէի որդեա-
ցը ու կ'ընեմ անոնց , Ձեր հայրե-
րուն Բառուածը իս ձեզի խրկեց .
և Եմեր բուն ինծի թէ Եւս է ա-
նոր անունը , Եւս բուն անոնց :
Լու Բառուած բաւա Սոփէսին , Լու 14
եմ ՈՐ Լէն . Լու բաւա , Եւսպէս
պիտի բաւա Խարպէի որդեացը , Խա 15
ՈՐ Լէն խրկեց ձեզի : Լու գար-
ձաւ Բառուած բաւա Սոփէսին ,
Եւսպէս պիտի բաւա Խարպէի որդեա-
ցը . Ձեր հայրերուն Լահոյց Եւս-
տուածը , Բերահամին Բառուածը ,
Խաահակին Բառուածը ու Հակորին
Բառուածը իս ձեզի խրկեց , իմ ա-
նունա յախտեան աս է , և աղպէ
աղք իմ յիշատակս աս է : Վահ 16
Խարպէի ձերքը մէկտեղ մողով :

- ցան : ու Լոգիստոսի թագաւորին
 18 Իրենց բաժնին պէս չբոլորն . հապա-
 արունները ողջ կը թողուն : Լո-
 ցիստոսի թագաւորը կանչեց
 մանկաբարձները , ու բաւականաց
 19 Ինչո՞ւ սա բանը բոլոր : Լու. մանկա-
 բարձները բոլորն Փարաւոնին ,
 Վանդի Լորացիցի կնիկները Լոգիս-
 տոսի կնիկներուն պէս չեն . ինչու
 որ առողջ են . մանկաբարձք անոնց
 20 չկարողանալ կը ծնանին : Ընթեր համար
 Լատուս մանկաբարձներուն բա-
 րիք բաւ . և ժողովուրդը շատ
 21 ցաւ , ու խիստ դորացաւ : Լու.
 եղաւ որ մանկաբարձները Լատուս
 մէ փախնալուն համար , անոնց
 22 տուններ շինեց : Լու. Փարաւոն իր
 բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝ բաւ-
 լով , Բաժնի ծնած տղան զետեղել
 տեղեք , և ամէն աղջիկը ողջ թող
 զուցեք :

Գ. Ի. Բ.

- 1 Լու. Դ և իմն տունէն մեկը գնաց ,
 ու Դ և իմն Դե՛լ աղջիկը Բե՛լ ա-
 2 ուս : Լու. կնիկը յրացաւ , ու որ-
 դի մը ծնաւ . և անոր զեղեցիկ բայց
 տեսնելով՝ իրեք ամիս պահեց զա-
 3 նիկայ : Լու. երբ ալ չէր կրնար
 պահել անիկայ , պրտուեղէն տա-
 պանակ մը առաւ անոր համար ,
 և կպրով ու ձիւթով ձեփեց ան ,
 և տղան մէջը դրաւ , ու զետեղե-
 4 լու. անոր քոյրը հետուն կայնեցաւ ,
 որ տեսնէ թէ ինչ կնիկն պատահի
 5 անոր : Լու. Փարաւոնին աղջիկը
 զետեղ իջաւ լուսացուելու , և անոր
 աղախանները զետեղ եղբորը կը պը-
 տրտէին . և երբ անիկայ շամբին
 մէջտեղը տապանակը տեսաւ , իր
 աղախներ խրկեց , որ բերաւ անի-
 6 կայ : Լու. երբոր բացաւ , տղան տե-
 սաւ , և ահա տղան կու լար . և
 խղճաց անոր վրայ , ու բաւ , Բաթ-
 կայ Լորացիցի տղայներէն է :
 7 Լորը անոր քոյրը բաւ Փարաւոն-
 նին աղջկանը , Լորթամ ու քեզի
 Լորացիներէն ծիծ տուող կնիկ
 մը կանչեմ , որ տղան սնուցանեմ

քեզի համար : Լու. Փարաւոնին
 աղջիկը բաւ անոր , Գան . և աղ-
 ջիկը գնաց , ու տղան մայրը կան-
 չեց : Լու. Փարաւոնին աղջիկը
 բաւ անոր , Լու. սա տղան՝ որ սը-
 նուցանեալ ինծի համար , ու ևս քու
 վարկդ կու տամ . և կնիկը առաւ
 տղան ու սնուց անիկայ : Լորոր
 տղան մեծցաւ , Փարաւոնին աղջի-
 կանք բերաւ զանիկայ , ու անոր
 որդին եղաւ . և անոր անունը
 Մոփսէս դրաւ , ու բաւ , Վանդի
 ծուրէն հանեցի զանիկայ :

- Լու. ան օրերը երբոր Մոփսէս
 մեծցաւ , իր եղբայրներուն երաւ ,
 ու անոնց ծանր դործներուն նա-
 յեցաւ . և տեսաւ Լոգիստոսի
 մը որ իր Լորացիցի եղբայրներէն
 մեկը կը ծնէր : Լու. երբ անդին
 12 տալին նայելով՝ տեսաւ որ մեկը
 չկայ , մեծցուց Լոգիստոսին , ու
 առաջին մէջը թագեց զանիկայ : Լու.
 13 հետեւեալ օրը եղաւ , և ահա երկու
 Լորացիցի մարդիկ կը կուտէին ի-
 բարաւ հետ , և բաւ անոր՝ որ ի-
 բարաւ չուներ , Ինչո՞ւ քու ըն-
 կերիդ կը զարնես : Լու. անիկայ
 14 բաւ , Մոփսէս քեզ մեր վրայ իշխան
 ու զատաւոր դրաւ . Թաւ մեծ
 ցրնելու միտք ունիս , ինչպէս որ
 Լոգիստոսին մեծցուցիր : Լու.
 Մոփսէս փախցաւ ու բաւ : Ըն-
 շուստ սա բանը խնայուած է : Լու.
 15 երբ Փարաւոն լսեց սա բանը ,
 Մոփսէսը մեծցրնել կ'ուզէր . բայց
 Մոփսէս Փարաւոնին երեսն փա-
 խաւ , ու Մաղիամն երկիրը բը-
 նակեցաւ , և հորի մը քով նստաւ :
 Լու. Մաղիամն քորով ետք աղ-
 16 ջիկ ուներ . ու անոնք եկան և ջու-
 քաշեցին , ու իրենց հորը հօտը
 խնցրնելու համար առաքանները լե-
 ցուցին : Լու. հովիտները եկան ու
 17 փախնեցին զանոնք . և Մոփսէս
 եղաւ ու աղախեց անոնք , և անոնց
 հօտին ջուք խնցուց : Լու. երբ ա-
 18 նոնք իրենց հօրը Մաղիամին եկան ,
 անիկայ բաւ , Բաթր Թե՛ն պատ-
 ճատով չուտ եկար : Լու. բոլորն
 19 Սեկ Լոգիստոսի մը մեզ հովիտնե-
 րուն ձեռքէն աղաւտեց , և մեզի ալ

- դուն խաւ անոր, ու անոր բերանը
խաւեր զիր. և ես քու բերնից ու
անոր բերնին հետ պիտի բլբամ, ու
ձեզի պիտի սորվեցրեմ ինչ որ պի-
16 ընէք: Եւ քու տեղց անիկայ թող
խօսի ժողովուրդին. և անիկայ քե-
զի բերնի տեղ բլբայ, ու դուն անոր
17 Բառածոյ տեղ բլբաս: Եւ առ դա-
ւապանք ձեռքդ առ, որ անով նշան-
ները ընես:
- 18 Եւ Մովսէս գնաց, ու իր էջիմոր
աներին դարձաւ, ու բառս անոր,
Հիմա երթամ, ու Լզիպատուի մէջ
եղող Եզրայքներուս գառնամ, և
նայիմ թէ ասպախն ո՞րք են անոնք.
ու. Եջիմոր բառ. Մովսէսին, Վնա
19 խաղաղութեամբ: Եւ Տէրը Մա-
դիափին մէջ բառս Մովսէսին, Վնա՛
Լզիպատոս դարձիր. ինչու որ քու
կեանքդ փնտռող բոլոր մարդիկը
20 մեռան: Եւ Մովսէս իր կնիկը ու
իր որդիները առաւ, և իշու. վրայ
հեծցուց զանոնք, ու Լզիպատուի
երկիրը զարձաւ. և Մովսէս Եւ-
տուծոյ դաւադանք իր ձեռքը առաւ:
- 21 Եւ Տէրը բառս Մովսէսին, Երբոր
զառնամ Լզիպատու երթմաս, նայի-
մոր Փարաւոնին ստֆեր բոլոր հրաշք-
ները ընես, որոնք քու ձեռքդ զրի.
և ես անոր սիրտը պիտի պնդուցե-
նեմ, ու ժողովուրդը պիտի չեմ որու:
- 22 Եւ ըսես Փարաւոնին. Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ. Խարպէլը իմ որդեմ
23 իմ անդրանիկս է: Եւ քեզի կ'ը-
սեմ, Իմ որդիս թող սուր՝ որ իս
պաշտէ. բայց թէ որ անիկայ թող
ստալ չտուես, ահա ես քու որդիդ
Իսահակը քու անդրանիկդ կ'ըս-
պանեմ:
- 24 Եւ եղաւ որ ճամբան իջած տեղը՝
Տէրը անոր պատահեցաւ, և ուզեց
25 սպաննել զանիկայ: Աւտաի Անգ-
փարա սուր քար մը առաւ, ու իր
որդոյնն անեմբխատութիւնը թըլ-
փառեց, և անոր ոտքերուն ձգեց,
ու բառս, Խրաշքնէ դուն ինձի ա-
26 ընետու երկի մըն ես, Այսպէս Տէ-
րը թող սուտ. զանիկայ. անտուե-
նը թըրխատութեանը համար Աեպ-
փօրը բառս, Երիւնտու երկի մըն ես:
- 27 Եւ Տէրը բառս Բհարոնին, Վնա

անապատը Մովսէսը գիմաւորելու.
և անիկայ գնաց, ու Բառածոյ լե-
ռանը վրայ պատահեցաւ անոր, և
համբուրեց զանիկայ: Եւ Մովսէս 28
պատմեց Բհարոնին Տէրոջը բոլոր
խօսքերը որ իրեկեց զնա, և բոլոր
նշանները որ իրեն պատուիրեց:

Եւ Մովսէս ու Բհարոն գացին, 29
ու Խարպէլի որդւոյնը բոլոր ձերերը
ժողովեցին: Եւ Բհարոն Տէրոջը 30
Մովսէսին բառս բոլոր խօսքերը զը-
րուցեց ինչպէս. ու ժողովուրդին ստ-
ֆեր նշանները բառս: Եւ ժողո- 31
վուրդը հաւատաց. և երբոր բեկին
թէ Տէրը այցելութիւն բրած է
Խարպէլի որդւոյնը, և թէ անոնց
հաւատն ձեռք թիւններուն նայած է,
խնարհեցան ու երկպառակութիւն
ըրին:

ԳԼՈՒԽ Լ

- Եւ ետքը Մովսէս ու Բհարոն փա- 1
րաւոնին մտան ու բռին, Խա-
րպէլին Լահովայ Բառուածը այսպէս
կ'ըսէ. Իմ ժողովուրդս թող
սուր՝ որ անապատին մէջ ինձի
սոճախմբութիւն ընեն: Եւ փա- 2
րաւոն բառս, Լահովան ճիշդ է, որ
անոր խօսքը մոռիլ ընելով՝ Խարա-
վելը թող սամ: Լահովան չեմ
ճաննար, և Խարպէլն ալ չեմ թո- 3
ղուր: Եւ անոնք բռին, Լըրայի-
ցոյց Բառուածը մեկի հանդիպե-
ցաւ. հրաման աւր որ իրեք օրուան
ճամբայ անապատը երթանք, ու
մեր Լահովայ Բառածոյն զորհ մա-
տուցանենք, որ չըլլայ թէ ժանտ-
ախտով կամ սրով մեկի զեմ ել- 4
լէ: Եւ Լզիպատուի թաղաւորը
բառս անոնց, Միջ Մովսէս ու Բ-
հարոն ինչպէս ժողովուրդը իրենց
զործքերէն ես կը թողուք. զայցէր
աշխատեցէք: Եւ Փարաւոն բա- 5
տաւ, Բհարոն հիմա երկրին ժողո-
վուրդը շատ է, ու զուգը կը հան-
դաւաղընէր զանոնք իրենց զործքե-
րէն:
- Եւ Փարաւոն ան օրը ժողովուր- 6
դին զործավարներուն ու անոնց վե-
րակայուներուն հրամայեց՝ ըսելով,
Լըրէկուան ու մեկալ օրուան պէս 7

ու ըսէ անոնց : Չեք հայերուն Լ-
հովայ Եստուածը՝ Եբրահամին՝ Ի-
սահակին ու Հիսկորին Եստուածը
երեցաւ ինձի՝ ըսելով : Եղբարե
այլընդամենը ըրի ձեզի, ու Լզիպ-
17 անսի մէջ ձեր քաղաքը Գազա : Լ-
ըսի որ ձեզ Լզիպոսի յարարան-
քէն՝ զէպ 'ի Վանանացոյ ու Վա-
նացոյ ու Եմորհացոյ ու Փերեզա-
ցոյ ու Իսաացոյ ու Հերուացոյ
երկիրը՝ կաթ ու մեղր բղետդ երկի-
18 ըր հանեմ : Լ-ն անոնք քու ձայնիդ
մօտիկ պիտի ընեն . և դուն ու Իս-
րայէլն ծերերը Լզիպոսի թաղա-
ւորին պիտի մոնեն, ու ըսէք անոր,
Լըրայիցոյ Եստուածը Լհովան
մեզի հանդիպեցաւ . և հիմա կ'ա-
ղաչենք իրեն օրուան ծամբայ եր-
թանք զէպ 'ի անապատը, որ մեր
Լհովայ Եստուծայն զոհ մատուցա-
19 նենք : Լ-ն եւ գիտեմ որ Լզիպ-
ոսի թաղաւորը պիտի լիծողու ձեզ
որ երթաք, ոչ ալ զօրաւոր ձեռ-
20 քով : Լ-ն եւ ձեռքս պիտի երկըն-
ցենեմ, ու պիտի դարեմ Լզիպոս-
սը իմ ամեն հրաշքներովս որ անոր
մէջ պիտի ընեմ . և անկէ ետք
21 ձեզ պիտի թողու որ երթաք : Լ-
ն առ ժողովուրդին խորհրդս պիտի տամ
Լզիպոսացոյ առջեւ . ու երբոր
ելլէք, զատարկ պիտի լիլլէք :
22 Ապա ամեն կնիկ իր զրացիէն ու
իր տանը մէջ բնակող կնիկէն աը-
ծաթեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զար-
դեր ու հանդերձներ պիտի խնդրէ,
և անոնք ձեր որդիներուն ու աղջիկ-
ներուն վրայ պիտի կոչենք . ու Լ-
զիպոսը պիտի կողոպտէք :

ԳԼՈՒԹ

1 Լ-ն Մովսէս պատասխան տուաւ ու
բաւ : Բայց ահա անոնք ինձի
պիտի չհաւատան, ոչ ալ իմ ձայ-
նիս մօտիկ պիտի ընեն . քանզի պի-
տի ըսեն թէ Տէրը քեզի չերեցաւ :
2 Լ-ն Տէրը բաւ անոր, Լ-ն քու
ձեռքիդ ի՞նչ ի՞նչ է . և անիկայ բաւ :
3 Գաւազան : Լ-ն բաւ անոր, Գա-
տիքն ձգէ ան . և անիկայ զեռնը
ձգեց, ու օձ եղաւ . և Մովսէս ա-
4 նոր առջէն փախաւ : Լ-ն Տէրը

բաւ Մովսէսին, Չեքդ երկըն-
ցուր ու պոչէն բռնէ . և անիկայ
իր ձեռքը երկընցոյց ու զանիկայ
բռնեց, և գաւազան եղաւ իր ձեռ-
քին մէջ . Որ հաւատան թէ իրենց
հայերուն Տէր Եստուածը՝ Եբրա-
համին Եստուածը՝ Իսահակին Ես-
տուածը ու Հիսկորին Եստուածը
երեցաւ քեզի :

Լ-ն Տէրը դարձեալ բաւ անոր,
Հիմա քու ձեռքդ ծոցդ զիւր . ու
անիկայ իր ձեռքը ծոցդ դրաւ . և
երբոր դուրս հանեց, ահա իր ձեռքը
ձիւնի պէս մէլմէլ բորբոս եղաւ :
Լ-ն Տէրը բաւ, Չեքդ նորէն
ծոցդ զիւր . և անիկայ նորէն իր
ձեռքը ծոցդ դրաւ, և երբոր ծոցէն
հանեց, ահա նորէն իր քնուկն մար-
մինն պէս եղաւ : Լ-ն բլրաց որ
8 եթէ քեզի չհաւատան ու առջի
նշանին ձայնին մօտիկ չընեն, ետքի
նշանին ձայնին պիտի հաւատան :
Իսկ թէ որ առ երկու նշաններուն
9 ալ չհաւատան, ու քու ձայնիդ ալ
մօտիկ չընեն, զեռն ճուրէն առ, ու
ցամաք գիւղի թափէ . և ան ճու-
րը՝ որ զեռն առիր, ցամաքին վրայ
արիւն պիտի բլրայ :

Լ-ն Մովսէս բաւ Տէրոջ, Ո՛հ, 10
Տէր իմ, եւ ճարտարախօս լիմ,
ոչ երեկոյնէն ու մեկալ օրուրէն,
ոչ ալ ծառայիդ հետ խօսելիդ ե-
տե . հապա եւ ծանրախօս ու ծան-
րալիզու եմ : Լ-ն Տէրը բաւ ա- 11
նոր : Ո՛վ տուաւ մարդուն բերան .
կամ մ'ի վրաւ համբը կամ խոյր՝
կամ աչք ունեցող կամ կոյր : չե՞
որ եւ Տէրս : Ուտի զնա հիմա, 12
ու եւ քու բերնիդ հետ պիտի բլ-
լամ, և քեզի պիտի սորվեցնեմ
ինչ որ պիտի խօսիս : Լ-ն անիկայ 13
բաւ : Ո՛հ, Տէր իմ, կ'աղաչեմ
ու պարագայ որո՞ւ ձեռքով խրկի-
կ'ուզեմ խրկի : Լ-ն Տէրոջը բար- 14
կութիւնը բորբոքեցաւ Մովսէսին
զէմ, ու բաւ : Գաւազան Ես-
տուած քու եղբայրդ լի՞նչ . եւ զիտեմ
որ անիկայ ճարտարախօս է . նաեւ
ահա անիկայ քեզ զիմաւորելու պի-
տի ելլէ, և քեզ տեսածին պէս իր
սրտին մէջ պիտի ուրախանայ : Լ-ն 15

- քաղց ծանր դորեքերուն տակէն հա-
նող Տէրը՝ ևնր Բարսաւածը եւ եմ :
Լը ձեզ ան երկիրը պիտի տանիմ ,
որն որ Բարսաւածին՝ Խաւհակին ու
էջակորին տալու երդում բրի , ու
ան ձեզի ժառանգութիւն բլլալու
պիտի տամ . եւ եմ Տէրը : Լը
Սոփէա Խարայէի որդւոյր ասանկ
զրուցէ . բայց անոնք հողին նեւ
զուխնէն ու դործին ծանրութեւ
նէն մտիկ չորին Սոփէան :
- Լը Տէրը խաւհաւ Սոփէանը բ-
նելով , Սոփի՝ խաւհ Լզիպատոսի
ժառանգն ինազատորին որ Խարայէի
որդիքը իր երկրէն արձակէ : Լը
Սոփէա խաւհաւ Տէրոջը տալն իր
անկով , Բնա Խարայէի որդիքը
ինծի մտիկ չորին , հապա ժառա-
ւան ինծի ի՞նչպէս մտիկ պիտի բ-
նէ . որ եւ ծանրալիցու եմ : Լը
Տէրը խաւհաւ Սոփէանին ու Բ-
հարունին , ու հրաման րաւ անոնց՝
Խարայէի որդւոյր ու Լզիպատոսի
ժառանգն ինազատորին իշխան , Խա-
լայէի որդիքը Լզիպատոսի երկրէն
հանելու համար :
- Բնոնց հայրերուն տուներուն զլուխ-
ները ասոնք են . Խարայէին անդ-
րանկանը Սոփէանին որդիքը՝ Լը-
նուէ , Փարգուս , Լսարոն եւ Քար-
մի . ասոնք են Սոփէանին տոհմերը :
- Լը Շմաւոնին որդիքը՝ Համուէ ,
Համին , Սահաղ , Էջպին , Սահաւ ,
եւ Բամանայի կնիկան որդին Սա-
ւուղ . ասոնք են Շմաւոնին տոհ-
մերը : Լը Ղէիին որդւոյր ա-
նունները իրենց ծնունդներուն հա-
մանաւ ասոնք են . Ղեքոն , Սա-
հաթ եւ Սերաբի : Լը Ղէիին
կնեայը տարիները հարիւր երսուն-
ուեօթը տարի եղան : Ղեքոնին
որդիքը իրենց տոհմերուն համանաւ՝
Ղորենի ու Սեմէի էին : Լը Սա-
հաթին որդիքը՝ Սեմաւ , Խաւհաւ ,
Ղերբոն ու Ողեւէ : Լը Սահա-
թին կնեայը տարիները հարիւր եր-
սունուիւր տարի եղան : Լը Սա-
րաբիին որդիքը՝ Սողեի ու Սուսի .
Ղէիին տոհմերը իրենց ծնունդնե-
րուն համանաւ ասոնք են : Լը Սեմ-
աւ իր հորաքոյրը՝ Հորաբեդը իրեն

կնիկ առաւ , որ ծնաւ իրեն Բհարա-
նը ու Սոփէանը : Լը Սեմաւին կի-
նայը տարիները հարիւր երսունու-
եօթը տարի եղան : Լը Խաւհաւ 21
ոին որդիքը՝ Սոփի , Սոփիկ եւ
Տէքրի : Լը Ողեւէին որդիքը՝ 23
Սիսայէ , Լզիպատոս եւ Սեթրի :
Լը Բհարոն իրեն կնիկ առաւ Սոփ- 23
նայարին աղջիկը՝ Կաւանին յորը
Լզիպատոսի , եւ ծնաւ իրեն Կա-
լարը ու Լիթուղը , Լզիպատոսը ու
Լիմամարը : Լը Սոփիին որդիքը՝ 24
Սիթ , Լզիպան եւ Լիթասափ . ասոնք
են Սոփիցւոյ տոհմերը : Լը Բնա 25
րոնին որդին Լզիպատոս Փոտիե-
լին աղջիկներէն իրեն կնիկ առաւ .
եւ ծնաւ իրեն Փեմէհէն . ասոնք են
Ղեպաղոյ հայրերուն զլուխները
իրենց տոհմերուն համանաւ :

Բնոնք են ան Բհարոնը ու Սոփէ- 26
ան՝ որոնց րաւ Տէրը , Խարայէի
որդիքը իրենց զորքերովը Լզիպատոսի
երկրէն հանեցէր : Խարայէի որդի- 27
քը Լզիպատոսն հանելու համար՝ Լը
զիպատոսի ժառանգն ինազատորին
խառնողները ասոնք են . աս Սոփէանը
ու Բհարոնը :

Լը ան որը որ Տէրը խաւհաւ 28
Սոփէանին՝ Լզիպատոսի երկրին մէջ ,
Բն ասոնք Տէրը Սոփէանին զրուցիկ 29
բաւով , Լը եմ Լհոփան . ամէն
ինչ որ քեզի կ'ըսեմ , Լզիպատոսի
ժառանգն ինազատորին խաւհ : Լը 30
Սոփէա Տէրոջը տալն րաւ , Բնա
եւ ծանրալիցու եմ , ու ժառանգն
ի՞նչպէս մտիկ պիտի բնէ ինծի :

ԳԼՈՒԽ Լ

Լը Տէրը րաւ Սոփէանին , Կայէ , 1
քեզ ժառանգնին աստուած բրի ,
ու քու եղբայրը՝ Բհարոնը քու մար-
դարեկը բլլայ . Գոն խալա ան ա- 2
մէնը՝ որ քեզի կը թափեցեմ , եւ քու
եղբայրը՝ Բհարոն Տեղա խալի ժա-
ռանգնին՝ որ Խարայէի որդիքը իր
երկրէն արձակէ : Լը եւ ժառանգ- 3
նին սիրտը պիտի խառնեցնեմ , ու
իմ նշաններս եւ հրաչանքս Լզիպ-
ատոսի երկրին մէջ պիտի շտայրենեմ :
Լը ժառանգն ձեզի մտիկ պիտի չը- 4
նէ . ու եւ իմ ձեռքս Լզիպատոսի

- ալ մէջմէն ալ ժողովուրդին յարգմի տար աղիւս շինելու համար . թող իրենք երթան ու իրենց յարգմի ժողովն : Եւ աղիւսներուն սակը 8 ինչպէս որ առաջ կը շինէին , անոնց վրայ գրէր , անկէ մի պակսեցընէր . ինչու որ ծոյլ են , ու անոր համար կը պտուան բռնելով : Եւ թանք մեր Մատուծոյն զոհ մատուցողը 9 վրայ ծանրանայ , որ անով աշխատին , ու փուշ խաղերու մը :
- 10 Եւ թող շինեն : Եւ ժողովուրդին զործավարները ու վերակաշուները ելան , և ժողովուրդին խառնցանք բռնելով , փարաւան ասանկ կ'ըսէ .
- 11 Եւ անգի յարգ չեմ տար . Գուրգաղէք՝ անգի յարգ առէք՝ ուր տեղ որ կրնար գտնել . Բայց ձեր զործին 12 բան մը պիտի չպահար : Եւ յայնչ ժողովուրդը Լզիպտոսի բոլոր երկրին մէջ յրուսեյան՝ յարգի տեղ 13 խողան ժողովուրդը համար : Եւ զործավարները կը ստիպէին զանոսք բռնելով , Զեր առնէն օրուան զործը լմնցուցէր , ինչպէս երբ որ յարգ 14 ունէր : Եւ փարաւանին զործավարները Խարայէի որդւոցը վրայ իրենց զբաժ վերակաշուները ծեծեցին , ու բռնին , Զեր վրայ զբուսած աղիւսներուն սակը երեկ ու այսօր 15 ինչպէս շինցուցիք առնինն պէս :
- 16 Եւ Խարայէի որդւոցը վերակաշուները եկան ու փարաւանին բոլորեցին բռնելով , Ինչպէս քու ծառաներուդ ասանկ կ'ընեն : Գուրգաղէք յարգ չեն տար , ու մեզի կ'ըսեն թէ Եղիւսներ շինեցէք . և ահա քու ծառաներդ ծեծկրան , ու յանցանք քու ժողովուրդիդն է : Եւ անիկայ բաւ , 17 չոյլ էք գուրգ ծոյլ . անոր համար կ'ըսէք թէ Լըթանք Տէրոջը 18 զոհ մատուցանենք : Աստի գացէք հիմա բանեցէք , ու անգի յարգ պիտի չըրուի , Բայց աղիւսներուն 19 սակը պիտի տար : Եւ Խարայէի որդւոցը վերակաշուները ինքզինքնին փորձանքի մէջ տեսան , երբոր ըսուեցաւ թէ Եմն օրուան ձեր

վրայ զբուսած աղիւսներուն թիւն չպահեցընէր : Եւ փարաւանն զորս ելած աստննին՝ հանգիպեցան 2 Սոփսէսին ու Լհարոնին , որ գիրենք գիտնաբերելու կը սպասէին . Եւ ըսին անոնց , Տէրը անգի նայի ու դատէ . ինչու որ զարշնի բրիթ մեր հոտը փարաւանին առնէր , ու անոր ծառաներուն առնէր , մեզ ըսպաննելու համար անոնց ձեռքը սուր տալով :

Եւ Սոփսէս Տէրոջը զարձաւ ու ըսաւ , Եւ Տէր , ինչպէս աս ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձեռքիք , և իս ինչպէս իրկեցիր . Եւ ասն գի 23 քանի որ քու անունովք փարաւաննին զբուցելու եկեր եմ , անիկայ աս ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձեռքիք . ու զուն բնաւ չփրկեցիր քու ժողովուրդդ :

ԳԼ Զ

Եւ Տէրը ըսաւ Սոփսէսին , փարաւանին ինչ բնիկքս հիմա պիտի տեսնես . որ հզոր ձեռքով պիտի թողու զանոնք , ու հզոր ձեռքով պիտի վերստէ զանոնք իր երկրէն : Եւ Մատուած խառնցաւ Սոփսէսին ու ըսաւ անոր , Եւ եմ Լհարոնին . Եւ Երբահամին Խառնցաւ ու Հաղորին Եմնանկարող Եւստուծոյ անունով երեցայ . Բայց իմ Լհարոյն անունով անոնց չբացանուցուց : Կաւ անոնց հետ իմ ուխտս հաստատեցի , որ անոնց տամ Կաւանու երկիրը , անոնց օտարու թեան երկիրը՝ ուր որ պանդխտացան : Եւ ընդի ալ Խարայէի որդւոցը հառաչանքը , որ Լզիպտայիները ծառայեցուցին , ու իմ ուխտս մեծցի : Եւ որ համար Խարայէի որդւոցը ըսէ , Եւ եմ Լհարոն . և ես ձեզ Լզիպտացուց ծանր զործքերուն տակէն պիտի հանեմ , ու ձեզ անոնց ծառայուն թեան պիտի ազատեմ , և ձեզ երկրնցած բազուկով ու մեծ դատաստաններով պիտի փրկեմ : Եւ ձեզ ինչ ժողովուրդ պիտի առնեմ , ու անգի Մատուած պիտի ըլլամ . և պիտի գիտնար որ ձեզ Լզիպտա-

- վրայ պիտի նշեմ, և իմ գործերս՝
 իմ ժողովուրդս Խաղալիկ որդիքը
 մեծ դատաստաններով պիտի հա-
 5 նեմ Լազիպտոսի երկրէն : Լա. երբ-
 որ իմ ձեռքս Լազիպտոսի վրայ եր-
 կընցընեմ՝ ու Խաղալիկ որդիքը ա-
 նոնց մէջէն հանեմ, պիտի գիտնան
 Լազիպտոսի թէ ես եմ Տէրը :
 6 Լա. Սոփսէս ու Մհարոն Տէրօքը ի-
 րենց պատուիրածին պէս ըրին . ա-
 7 նանկ ըրին : Լա. Սոփսէս ու թառն
 տարեկան էր, ու Մհարոն ու թառն
 ու իրենց տարեկան էր, երբոր փա-
 րաւներն հետ խօսեցան :
 8 Լա. Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին ու
 9 Մհարոնին՝ ըսելով, Երբոր փա-
 րաւն մեղի խօսի ու ըսէ, Չեղի
 համար հրաշք ցուցուցէք . ան առե-
 10 նք Մհարոնին ըսն թէ Պաւագանդ
 առ, ու փարաւոնին առնէր նետէ .
 և անիկայ վիշապ պիտի ըլլայ : Լա.
 Սոփսէս ու Մհարոն մտան փարաւո-
 11 նին . և Տէրօքը պատուիրածին պէս
 ըրին . և Մհարոն իր գաւազանը
 նետեց փարաւոնին առնէր, ու անոր
 12 ձաւ : Լա. փարաւոն ալ թմա-
 տունները ու կախարդները կանչեց .
 և Լազիպտոսի մոզերը՝ անոնք ալ ի-
 13 ըրին : Լա. ամէն մէկը իր գաւազա-
 նը նետեց, ու անոնք վիշապներ ե-
 14 ղան . բայց Մհարոնին գաւազանը
 15 անոնց գաւազանները կլկեց : Լա.
 փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ, ու
 անոնց մօտիկ չբաւ, քնչպէս որ Տէ-
 16 րը զգուցիւ էր :
 17 Լա. Տէրը ըսաւ Սոփսէսին, փա-
 րաւոնին սիրտը խտացաւ . ժողո-
 վուրդը արձակել չուզէր : Եւտուանց
 փարաւոնին գնա . ահա անիկայ դէպ
 'ի ձուրը կ'երէ . ու զոն գետին ե-
 18 ղերբը անոր դիմացը կայնէ, և ան
 ոձ դարձած գաւազանը ձեռքդ առ .
 19 և Լա. ըսէ՛ անոր, Երբայցուց Լազի-
 վայ Եւտուածը իս քեզի խրկեց՝ ը-
 սելով, Երձակէ իմ ժողովուրդս՝ որ
 դիս պաշտեն անապատին մէջ . և
 20 ահա մինչև հիմա մօտիկ չըրիք : Եւտ-
 վան կ'ըսէ Տէրը, Եւտ. զիմաստ
 թէ ես եմ Տէրը . ահա ես իմ ձեռքս

եղած գաւազանով գետին մէջի ձու-
 րերուն պիտի զարնեմ, ու արին
 պիտի դառնան : Լա. գետին մէջ ե-
 ղած ձուկերը պիտի մոռնին, ու գե-
 տը պիտի հոտի . և Լազիպտոսիք
 պիտի զգուցիւ գետին ձուր խմելու :

Լա. Տէրը ըսաւ Սոփսէսին, Եւտ.
 Մհարոնին, Պաւագանդ առ, ու
 մեղքը երկընցուց Լազիպտոսի ոչ ձու-
 րերուն վրայ, անոնց առեւններուն
 վրայ, անոնց գետերուն վրայ, ու
 անոնց լիճներուն վրայ, և անոնց բո-
 լոր ջրակուտակներուն վրայ՝ որ ա-
 րին ըլլան . ու Լազիպտոսի բոլոր
 երկրին մէջ՝ փայտի ու քարէ ա-
 մաններուն մէջի ձուրքը արին բո-
 լան : Լա. Սոփսէս ու Մհարոն Տէ-
 1 ըրցը պատուիրածին պէս ըրին . և
 գաւազանը վերցուց, ու փարաւո-
 2 նին առնէր, և անոր ձաւաւներուն
 առնէր գետին մէջի ձուրերուն դար-
 կաւ, և գետին մէջի բոլոր ձուրերը
 3 արին զարնան : Լա. գետին մէջ
 եղած ձուկերը մոռան, ու գետը հո-
 տեցաւ, և Լազիպտոսիք չէին կրնար
 գետին ձուր խմել . ու Լազիպտոսի
 4 բոլոր երկրին մէջ արին կար : Լա.
 Լազիպտոսի մոզերն ալ խրկեց կա-
 5 խարդու թխններով անանկ ըրին .
 և փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ,
 6 ու Տէրօքը ըսածին պէս՝ անոնց մօտիկ
 չբաւ : Լա. փարաւոն զարնաւ՝ ու
 7 իր տունը եկաւ, ու առ ալ անոր
 8 սրտին չոպաւ : Լա. բոլոր Լազիպ-
 9 տոսիք գետին բոլորտիցը փորկին
 խմելու ձուրի համար . ինչու որ գե-
 10 տին ձուրէն չէին կրնար խմել : Լա.
 Տէրը գետը զարնելէն ետքը՝ եօթը
 11 օրը լիցնցաւ :

ԳԼԵ Ը

Լա. Տէրը ըսաւ Սոփսէսին, փարա-
 ւոնին մօտիկ, ու ըսէ՛ անոր, Տէ-
 1 ըրը պաշտէ կ'ըսէ, Երձակէ իմ ժո-
 ղովուրդս որ պաշտեն զիս : Լա. թէ
 որ զանո՞ք արձակել չուզէս, ահա ես
 2 քու բոլոր սահմաններդ գործերով
 պիտի զարնեմ : Լա. գետը շատ
 3 գորտեր պիտի հանէ, ու անոնք պի-
 տի ելնէ, ու քու տանդ՝ և անկո-
 4 ղինի սննակիդ՝ ու անկողինիդ՝ և

- քու ծառաներուդ տուներուն՝ և քու
 ժողովուրդիդ՝ ու քու խնայողներուդ՝
 և խմորի տաշտերուդ մէջ պիտի
 4 մանեն : Եւ զորտեղ քու վրայ
 և ժողովուրդիդ վրայ ու բոլոր ծա-
 ռաներուդ վրայ պիտի ելին :
- 5 Եւ Տէրը բառաւ Մովսէսին , Եւ
 հարսնին աշակերտէ . Եւ տունը
 վրայ՝ դետերուն վրայ ու լինան
 վրայ ձեռքդ երկնցոք քու գաւա-
 զանոց , ու Եզրիպտոսի երկրին վրայ
- 6 զորտեղ հանէ : Եւ Եհարոն եր-
 կնցուց իր ձեռքը Եզրիպտոսի ճու-
 րտուն վրայ . և զորտեղ ելան՝ ու
- 7 Եզրիպտոսի երկիրը ծածկեցին : Եւ
 մոգերն ալ իրենց կախարդութիւն-
 ներովը այնպէս բռն՝ որ մոսներ հա-
 նեն , բայց չբացան . այսպէս մարդոց
 ու անասուններուն վրայ մուն եղաւ :
 Եւ մոգերը բռն վարաւսնին , Եւ
- 8 Եւ վարաւսն կանչեց Մովսէսը ու
 Եհարոնը և բառաւ , Կապտեղ Տէրո-
 ճէ՝ որ ինձմ ու իմ ժողովուրդէս փր-
 ցին զորտեղը , ու ժողովուրդը պի-
 տի արձակեմ որ Տէրոյն զոհ մատու-
- 9 ղանեն : Եւ Մովսէս բառաւ վարաւս-
 նին , ժաւանդ մը որով ինձի , ինչ
 երբ քեզի համար ու ծառաներուդ
 համար և ժողովուրդիդ համար աղա-
 շեմ , որ քեզմ ու քու տուներեդ
 զորտեղը կորստին , ու միայն գետին
 10 մէջ մնան : Եւ անիկայ բառաւ ,
 Սաղմ . Եւ ինքը բառաւ , Եւ իստ-
 քիդ պէս բլաց , որ զիտնաս ինչ մեր
 Եհարոն Եւ տունը զանաւոր պի-
 11 Եւ քեզմ ու քու տուներեդ՝ և քու
 ծառաներեդ ու քու ժողովուրդեդ
 զորտեղը պիտի վերանա . միայն գե-
 12 տին մէջ պիտի մնան : Եւ Մովս-
 սէս ու Եհարոն վարաւսնին քովն
 ելան . ու Մովսէս Տէրոյն աղաղա-
 կեց ան զորտեղուն համար՝ որ վա-
 13 րաւսնին վրայ բերեղ էր : Եւ Տե-
 րը Մովսէսին բառին պէս բառաւ .
 ու տուներն , բակերն և արտերն
 14 զորտեղը մնան : Եւ զէզ զէզ
 ժողովցին զանոք , ու երկիրը հոտե-
 15 ցաւ : Բայց երբոր վարաւսն հան-
 ցաւսն իստացոյց , ու անոնց մոտիկ
 շրջաւ՝ Տէրոյն բառին պէս :
- 16 Եւ Տէրը բառաւ Մովսէսին , Բա-
 Եհարոնին , Եւ գաւաղանդը եր-

կնցոք , ու երկրի հողին զարկ ,
 որ Եզրիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
 մուն բլաց : Եւ անանկ բռն . 17
 քանզի Եհարոն իր գաւաղանդը իր
 ձեռքը երկնցոյց , ու երկրի հողին
 զարկաւ , և մարդոց վրայ ու անա-
 սուններուն վրայ մուն եղաւ . Եւ
 զիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկրին
 18 բոլոր հողը մուն եղաւ : Եւ մո-
 գերն ալ իրենց կախարդութիւն-
 ներովը այնպէս բռն՝ որ մոսներ հա-
 նեն , բայց չբացան . այսպէս մարդոց
 ու անասուններուն վրայ մուն եղաւ :
 Եւ մոգերը բռն վարաւսնին , Եւ

19 Եւ տունը զանաւոր պիտի շրջաւսնին
 Տէրոյն զոհ մատու- 20
 ղանեն : Եւ Մովսէս բառաւ վարաւս-
 նին , ժաւանդ մը որով ինձի , ինչ
 երբ քեզի համար ու ծառաներուդ
 համար և ժողովուրդիդ համար աղա-
 շեմ , որ քեզմ ու քու տուներեդ
 զորտեղը կորստին , ու միայն գետին
 21 մէջ մնան : Եւ անիկայ բառաւ ,
 Սաղմ . Եւ ինքը բառաւ , Եւ իստ-
 քիդ պէս բլաց , որ զիտնաս ինչ մեր
 Եհարոն Եւ տունը զանաւոր պի-
 22 Եւ քեզմ ու քու տուներեդ՝ և քու
 ծառաներեդ ու քու ժողովուրդեդ
 զորտեղը պիտի վերանա . միայն գե-
 23 տին մէջ պիտի մնան : Եւ Մովս-
 սէս ու Եհարոն վարաւսնին քովն
 ելան . ու Մովսէս Տէրոյն աղաղա-
 կեց ան զորտեղուն համար՝ որ վա-
 24 րաւսնին վրայ բերեղ էր : Եւ Տե-
 րը Մովսէսին բառին պէս բառաւ .
 ու տուներն , բակերն և արտերն
 25 զորտեղը մնան : Եւ զէզ զէզ
 ժողովցին զանոք , ու երկիրը հոտե-
 ցաւ : Բայց երբոր վարաւսն հան-
 ցաւսն իստացոյց , ու անոնց մոտիկ
 շրջաւ՝ Տէրոյն բառին պէս :

- տուցանենք : թէ որ Լզիպատացոց
գարնելի ~~աշխարհ~~ իրենց աշխարհին
առջեւ զոհ մատուցանելու բլլանք :
- 27 պիտի չգարկոծեն մեզ : Մենք ի-
րեն որուան ճամբայ պիտի երթանք
անապատին մէջ , ու զոհ պիտի մա-
տուցանենք մեր Տէր Եստուծոյն ,
ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրէ :
- 28 Լու վարաւոն բաւ , Լու ձեզ թող
կու տամ որ երթար անապատին
մէջ ձեր Լզիպայ Եստուծոյն զոհ մա-
տուցանէք , միայն թէ շատ հեռու
չերթար : Ինծի համար աղաչեցէք :
- 29 Լու Սոփէս բաւ , Լհն եւ քու քո-
վէզ կ'եղեմ որ Տէրոջը կ'աղաչեմ որ
վաղը վարաւոնեն անոր ծառանե-
րէն ու անոր ժողովուրդէն շանա-
ձանքը երթայ : Բայց վարաւոն մէ-
ջն ալ Զէւ չխարէ՛ ժողովուրդը թող
չտալով Տէրոջը զոհ մատուցանելու :
- 30 Լու Սոփէս վարաւոնին քովէն ե-
լաւ , ու Տէրոջը աղաչեց : Լու Տէ-
րը Սոփէսին խօսքին պէս բաւ , ու
վարաւոնեն անոր ծառաներէն և ա-
նոր ժողովուրդէն շանաձանքը վեր-
ցուց : մէկ հատ մըն ալ չմնաց :
- 31 Լու վարաւոն ան անգամին ալ իր սիր-
աբ խառացուց , ու ժողովուրդը շար-
ձակեց :

ԳԼԽ ԹԵ՛

- 1 Լու Տէրը բաւ Սոփէսին , փա-
րաւոնին մօտիւ , ու խօսէ անոր ,
Լորպեցեոց Տէր Եստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Երթակէ իմ ժողովուրդս որ
2 իս պաշտին : Վանդի թէ որ ~~աշ-
խարհ~~ արձակել չուզես , ու տախտին
3 պինդ բռնես զանոր , Լհն Տէրոջը
ձեռքը զաշտին մէջ եղած քու հօ-
տերուդ վրայ բլլալով , ձերուն՝ ե-
չերուն՝ ու զտերուն՝ արջաներուն ու
ովնարներուն վրայ խիստ սատարի կո-
4 տորած պիտի բլլայ : Լու Տէրը
Խարպելի հօտերուն ու Լզիպատոսի
հօտերուն մէջանալով պիտի գտնէ . և
Խարպելի որդւոցը մէկ ~~անասուն~~
5 պիտի չմեռնի : Լու Տէրը ժամա-
նակ որունց՝ բռնելով , Վաղը Տէրը
աս բանը պիտի ընէ երկրին վրայ :
6 Լու հետեւալ որը Տէրը աս բանը
բաւ , ու Լզիպատացոց բոլոր հօ-

տերը մեռան , բայց Խարպելի որ-
դւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ : Լու
փարաւոն ~~աշխարհ~~ խրկեց , ու աշխարհ
Խարպելի հօտերէն մէկն ալ մեռա-
ւէր , և փարաւոնին սիրտը խառա-
ցաւ , ու ժողովուրդը շարձակեց :

Լու Տէրը բաւ Սոփէսին ու Ե-
հարոնին , Եւէք ձեզի ձեռքերնիդ
ընցուն շոգի մօտիւ , և Սոփէս զեւ
'ի երկիրքը ցանկ ան՝ փարաւոնին
առջեւ : Սի Լզիպատոսի բոլոր երկ-
րին մէջ փոշի պիտի բլլայ , ու Լու
զիպատոսի բոլոր երկրին մէջ մարդոց
ու անասուններուն վրայ խաղա-
ւարտներ հանող ու ռեյքներ պիտի
բլլայ : Լու շոգի մօտիւր առին , ու
փարաւոնին առջեւ կայեցան : և
Սոփէս զեւ 'ի երկիրքը ցանկ ան ,
ու մարդոց և անասուններուն վրայ
խաղաւարտներ հանող ու ռեյքներ
եղաւ : Լու մոզերը ու ռեյքներուն
պատճառով չկրցան կայնիլ Սոփէ-
սին առջեւ : Ինչու որ ու ռեյքները
մոզերուն վրայ ալ՝ ու բոլոր Լզիպ-
տացոց վրայ ալ եղաւ : Լու Տէրը
կարծրացուց փարաւոնին սիրտը ,
ու անոնց մօտիկ չբաւ , ինչպէս որ
Տէրը Սոփէսին բեր էր :

Լու Տէրը բաւ Սոփէսին , Եւ-
տուանց կանախ ելիր , ու փարա-
ւոնին առջեւ կայնէ , ու անոր բռն է
Լորպեցեոց Տէր Եստուածը առանկ
կ'ըսէ . Երթակէ իմ ժողովուրդս որ
իս պաշտես : Վանդի աս անգամ
իմ բոլոր հարուածներս պիտի
խրկեմ քու վրայ՝ և քու ծառանե-
րուդ՝ ու քու ժողովուրդիդ վրայ :
որ զիմաս թէ բոլոր երկրի մէջ
ինծի պէս Զէւ չկայ : Վանդի հիմա
իմ ձեռքս պիտի երկնցընեմ՝ որ
քեզ ու քու ժողովուրդդ ժանա-
տախտով զարնեմ , ու երկրէն պիտի
կորսուի : Լու ասոր համար քեզ
վերջոյցի՝ որ իմ զորութիւնս քեզ
մով ցուցընեմ , ու բոլոր երկրի մէջ
իմ անունս պատմուի : Դուն տա-
կաւն իմ ժողովուրդիս զեմ կե-
նալով՝ պիտի շարձակու զանոց :
Լհն եւ վաղը աս առնէ խիստ սա-
տիկ կարկուտ պիտի տեղամ , որ
անոր պէս Լզիպատոսի մէջ եղած չէ՝

- անոր հաստատում արէն մինչև հի-
 19 մա : Եւ հիմա շաբաթ խրկէ , ու
 ժողովք թա հասերդ՝ ու ինչ որ ու-
 նիս դաշտին մէջ , ամեն մեծ մարդ
 ու անասուն որ դաշտին մէջ գրա-
 նախ ու տուները ժողովում չըլլայ ,
 անոնց վրայ կարկուտ պիտի իջնէ ,
 20 ու պիտի մահանն : Փարսաւնին
 ծառաներէն ո՞վ որ Տէրոջը խաղէն
 կը փսնտար՝ իր ծառաները ու հաւե-
 21 ըր տաններէն մէջ ժողովեց : Եւ ո՞վ
 որ Տէրոջը խաղէն ու զայլաւ խիտն
 չըրաւ , իր ծառաները ու իր հասերը
 դաշտին մէջ խոյսցաւ :
 22 Եւ Տէրը թառա Մովսէսին , Վա-
 ձնաբղ գեղո՞ւ ի երկինքը երկնցոյց ,
 ու Ազգիպատի բոլոր երկրին մէջ
 մարդոց ու անասուններուն վրայ՝ եւ
 Ազգիպատի երկրին մէջ եղած ար-
 տերուն բոլոր խառնին վրայ կարկուտ
 23 պիտի գայ : Եւ Մովսէս իր գա-
 տաբանը գեղո՞ւ ի երկնքը երկն-
 ցոյց , ու Տէրը որոտում է կար-
 կուտ խրկեց , ու երկրին վրայ կրակ
 կը փայլէր : ու Տէրը Ազգիպատի
 24 երկրին վրայ կարկուտ տեղաց : Եւ
 կարկուտ ու կարկուտին մէջտեղ
 խառնում կրակ եկաւ : անանկ
 տասնիկ էր որ Ազգիպատի բոլոր
 երկրին մէջ ազգ բրաբէն հեռէ անոր
 25 պէս եղած չէր : Եւ կարկուտը Ա-
 զգիպատի բոլոր երկրին մէջ՝ դաշտը
 եղածին ամեն մարդէն մինչև անա-
 սուն դարկաւ : և կարկուտը գաշ-
 տին բոլոր խոտը զարկաւ , ու գաշ-
 26 տին բոլոր ծառերը կտրեց : Մի-
 այն Գեհեմի երկրին մէջ՝ ուր որ
 Խարալէի որդիքը իւր ընտանիքն , կար-
 կուտ չեղաւ :
 27 Եւ Փարսաւն շաբաթ խրկեց , ու
 կանչեց Մովսէսը ու Բարսան և բ-
 տաւ անոնց : Եւ անգամ մեզանչե-
 ցի : Եւ հիմա արդար է , և եւ ու
 28 իմ ժողովաւոյ յանձնարար էր : Եւ
 զաւեցէր Տէրոջը որ Բառաւոյ որո-
 տունները ու կարկուտը դադարին :
 ու ձեզ պիտի արձակեմ , և ալ պի-
 29 տի չկենար : Եւ Մովսէս թառ ա-
 նոր , Վաղարէն գաւառ եղածիս պէս
 իմ ձեռքերս Տէրոջը պիտի երկն-
 ցնեմ , ու որոտունները պիտի դա-

դարին , և ալ կարկուտ պիտի չըլ-
 30 րայ : որ գիտնաս իմ երկիրը Տէ-
 րոջն է : Բայց եւ գիտեմ որ դուն
 ու թա ծառաներդ տակաւին Տէր
 Բառաւ մէջ չէք փսնտար :
 Եւ չիմանր ու դարին դարմաւե-
 31 ցան : Ինչու որ դարին հասած էր ,
 ու չիմանր տեղիս գացած : Բայց
 32 ցրեմք ու հաճաբը չարմաւեցան :
 Ինչու որ ու՛ : կը բաւմին :
 Եւ Մովսէս Փարսաւնին յովն
 33 բաղարէն գաւառ եկաւ , ու իր ձեռ-
 քերը Տէրոջը երկնցոյց , և որո-
 տունները ու կարկուտը դադարե-
 ցաւ , ու երկրին վրայ անձրեւ չկա-
 խեցաւ : Եւ Փարսաւն երբոր
 34 անձրեւին ու կարկուտին և որո-
 տուն մին դադարի տեսաւ , նորէն
 մեղանչեց , ու սիրտը խառայցոյց՝
 ինքր ու իր ծառաները : Եւ յովն
 35 Փարսաւնին սիրտը կարծապաւ ,
 ու Բարալէի որդիքը շարձակեց ,
 ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռ-
 քովը ըսեր էր :

ԳԼՈՒԽ Ժ

- Եւ Տէրը թառ Մովսէսին : Ստի-
 1 Փարսաւնին : Ինչու որ եւ ա-
 նոր սիրտը ու անոր ծառաներուն
 սիրտը խառայցիկ , որ առ իմ նը-
 աններս ցուցնեմ անոնց մէջը :
 Եւ որ պատմես թա որդիիդ ու
 2 թա որդւոյդ որդիին անանչներուն
 ինչ որ բոխ Ազգիպատոյց մէջ , և
 իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցու-
 ցուցի , որ գիտնաք իմ եւ եմ
 Տէրը :
 Եւ Մովսէս ու Բարսան մտան
 3 Փարսաւնին , ու թան անոր , Եր-
 անցոյցը Եւ հովն Բառաւոյ պը-
 պէս կ'ըսէ : Մինչև ե՞րբ պիտի չը-
 կամես խոնարհիլ իմ առջեւ : ար-
 4 ձակէ իմ ժողովաւդու որ իս սրաշ-
 տին : Միայն զի իմ որ իմ ժող-
 վաւդս արձակել չուզես , ահա
 5 վաղը թառ ահմաններուդ վրայ մա-
 բաններ պիտի խրկեմ : Եւ երկրին
 երեսը պիտի ծածկեն , և Դէլ պի-
 տի չկրնայ տեսնել երկիրը , ու
 կարկուտին ազատումս ձեզի մնա-
 ցածը պիտի ուտեն , և արտին մէջ

բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն : Եւ թու տուններդ՝ ու
թու բոլոր ծառաներուդ տունները՝
և ամեն Լոգիպտոսացոյ տունները
պիտի լինուին . որ ոչ թու հայ-
րերդ ոչ ալ թու հայրերուդ հայ-
րերը տեսած են՝ իրենց երկրի վրայ
եղած օրէն մինչև այսօր : Եւ
գարնաւ . ու Փարաւոնին քովէն
դուրս ելաւ :

7 Եւ Փարաւոնին ծառաները բախն
անոր , Եփրայի Եփրայ աս Եփրայ մե-
ղի որդայքի պիտի ըլլայ . արձակե
մարդիկը որ իրենց Լոգիպտոս
տունածը պաշտեն . սակաւին չե՞ս
դիտեր որ Լոգիպտոսը տարուեցաւ :

8 Եւ Մոփսէսը ու Եփրայի Փարաւո-
նին դարձուցին . և անիկայ բաւ
անոնց , Գաղէք պաշտեցէք ձեր
Լոգիպտոս Եփրայումը : Եւ որդիք
9 են զաղոյնները : Եւ Մոփսէսը Ե-
սաւ , Եփրայ մանկուններովը ու մեր
ձերերովը պիտի երթանք , մեր տը-
ղաքներովը ու մեր աղբիւններովը ,
մեր հօտերովը ու մեր արձաններովը
պիտի երթանք : Բանդի տուն պիտի
10 պահենք Տերօջը : Եւ ըսաւ ա-
նոնց , Տերը անանկ ձեր հետը ըլլայ ,
ինչպէս որ ես ձեզ ու ձեր տղաք-
ները կ'արձակեմ . զգուշացէք :

11 Բանդի շարքէ կան ձեր առջեւ : Սէ-
պարաւ . հիմա դուք երկի մար-
դիկներդ դարձէք ու Տերը պաշտե-
ցէք : Եւ որ դուք ստիկայ կ'ու-
ղենք : Եւ Փարաւոնին առջեւէն
վերադարձան :

12 Եւ Տերը ըսաւ Մոփսէսին , Եւ-
կենցաւր թու մեղքդ Լոգիպտոսի
երկրին վրայ մարախներուն համար ,
որ Լոգիպտոսի երկրին վրայ ելին ,
և երկրին բոլոր խոտը կարկուտէն
13 բոլոր մնացածը ուտեն : Եւ Մոփսէս
երկրնուց իր գաւազանը Լոգիպտոսի
երկրին վրայ , ու Տերը բոլոր ան օրը
ու բոլոր զիշերը երկրին վրայ արեւ-
եկան հօգի փռել տուաւ . և երբ
առտու եղաւ՝ արեւեկան հօգի մա-
14 թախները բերաւ : Եւ մարախ-
ները Լոգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
եկան , ու Լոգիպտոսի բոլոր սահ-
մաններուն վրայ ինչն . խիստ սաւ-

տիկ էին . անոնցմէ առաջ անանկ
մարախ չեղաւ , անոնցմէ ետքն ալ
անանկ պիտի չըլլայ : Եւ բոլոր
15 երկրին երեսը ծածկեցին , ու եր-
կրը մոլորեցաւ , ու երկրին բոլոր
խոտը՝ և կարկուտէն մնացած ծա-
ռերուն ամեն պտուղները կերան .
ու Լոգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
եղած ծառերուն վրայ և արախին խո-
տերուն վրայ բնաւ կանանչեղէն
չմնաց :

Սատի Փարաւոն շուտով կանչեց 16
Մոփսէսը ու Եփրայի , և ըսաւ .
Ձեր Տեր Եփրայի ու ձեզի գէտ
մեղանքիդ : Եւ հիմա ինչո՞ք բ-
17 ընէ՞ք միայն սա անգամ ներեցէք իմ
յանցանքս , ու ձեր Տեր Եփրայի
աղաչեցէք՝ որ իմ վրայէն միայն սա
մահը վերցնէ : Եւ անիկայ փա- 18
րաւոնին քովէն դուրս ելաւ , ու
Տերօջը աղաչեց : Եւ Տերը խիստ
19 սաստիկ արեւմտեան հօգի մէ խրեց ,
որ մարախները վերցուց , ու Կար-
միր ծովը քնեց զանոնք : Լոգիպ-
տոսի բոլոր սահմաններուն մէջ միկ
20 մարախ մը չմնաց : Բայց Տերը
կարծադրեց Փարաւոնին սիրտը ,
ու անիկայ Խարայէի որդիքը շար-
ձակեց :

Եւ Տերը ըսաւ Մոփսէսին , Ձեռքդ 21
գէպ 'ի երկրները երկրնոցդ , որ Լո-
գիպտոսի երկրին վրայ խաւար ըլլայ ,
շարժիկէ խաւար մը ըլլայ : Եւ 22
Մոփսէս իր ձեռքը գէպ 'ի երկրները
երկրնուց , ու Լոգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ թանձր խաւար եղաւ ի-
րեք օր . Եփրայի չէին տեսներ , և 23
իրեք օր մէկը իր տեղէն չեկաւ . բայց
Խարայէի բոլոր որդիքը իրենց բը-
նակութեանցը մէջ լոյս տեսին :

Եւ Փարաւոն կանչեց Մոփսէսը 24
ու ըսաւ . Գաղէք՝ պաշտեցէք Լոգի-
պտոս , միայն ձեր հօտերը ու ձեր ար-
ջանները միայն . ձեր բնասանիքներն
ալ ձեզի հետ խող երթան : Եւ 25
Մոփսէս ըսաւ , Պէտք է որ դուք մեր
ձեռքը զոհէք ու աղաչեցէք ալ
տաւ , որ մեր Տեր Եփրայի մա-
26 մեր հետը պիտի երթան՝ անոնցմէ
մէկ կ'ընտրեմք : Եւ ինչու որ

մեր Տեր Եփրայումը պաշտելու հա-
մար անոնցմէ պարտինք առնել . ու
մեր մինչև որ հոն չերթանք , չենք
գիտեր ի՞նչ ինչով պիտի պաշտենք :

27 Տերը : Եւ Տերը կարծադրեց փա-
րաւոնին սիրտը , որ չուզէր արձա-
նալ , Եփրայի դնա . զգուշացի՛ն

28 կե՛լ զանոնք : Եւ Փարաւոն ըսաւ
անոր , Եփրայի դնա . զգուշացի՛ն
բո՛ւ թու անիկ , մէջքէն իմ երես
շտեմեն . Եփրայի ան օրը որ իմ և
29 բնա տեսնես , պիտի մեռնիս : Եւ
Մոփսէս ըսաւ , Եղե՛ք բախ . մէջքէն
ալ թու երեսդ պիտի շտեմեն :

ԳԻՐ ԵՆԻՆ

1 Եւ Տերը ըսաւ Մոփսէսին , Փարա-
ւոնին վրայ ու Լոգիպտոսի վրայ
հարուած մին ալ պիտի բերեմ ,
անիկ ետեւ ձեզ սակե պիտի արձա-
կե . և երբոր Եփրայ արձակե , ձեզ
սակե բոլորովին դուրս պիտի բնե .

2 Հիմա խոտ ժողովուրդին սկսեց
ներսն , ու ամեն մարդ իր զրուցի-
կն և ամեն կնիկ իր զրուցիկն արձա-
թեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր
3 խնդրեն : Եւ Տերը Զորօք տուաւ
ժողովուրդին Լոգիպտոսացոյ առջեւ .
Մոփսէս ալ Լոգիպտոսի երկրին մէջ
Փարաւոնին ծառաներուն առջեւ ու
ժողովուրդին առջեւ խիստ մեծ մարդ
մին էր :

4 Եւ Մոփսէս ըսաւ , Տերը պաշտե-
կըսե . Ես կես զիշերին Լոգիպտոսի
5 մէջտեղը պիտի ելեմ . Ու Լոգիպ-
տոսի երկրին մէջ ամեն առջինեկը
պիտի մեռնի , իր սիրտին վրայ
նստող Փարաւոնին առջինեկէն մին-
չե աղապրին ետեւ եղող աղաքի-
նին առջինեկը՝ և բոլոր անասուննե-
6 բուն առջինեկը : Ու Լոգիպտոսի բո-
լոր երկրին մէջ մեծ աղապրակ պիտի
ըլլայ , անանկ որ անոր պէս ոչ եղած
7 է , ոչ ալ նորէն պիտի ըլլայ : Եւ Խա-
րայէի որդիքը մեկուն գէտ մարդէն
մինչև անասունն շուն մին ալ պիտի
չչարժէ իր լեզուն . որ գիտնար թէ
Տերը Լոգիպտոսացոյ ու Խարայէի մէջ
8 տեղը տարբերութիւն կ'ընէ : Եւ
սա բոլոր թու ծառաներդ ինծի պիտի
իջնեն , ու ինծի խնամահատիւն
ընեն՝ բոլորով , Գաւառ ու բոլոր քեզի

ԳԻՐ ԵՆԻՆ

Եւ Տերը խոտեցաւ Մոփսէսին ու 1
Եփրային Լոգիպտոսի երկրին մէջ
բոլորով , Ես ամբար ձեզի ամբանե- 2
րուն սկիզբը ըլլայ . ձեզի տարւոյն
ամբաներուն առաջինը ըլլայ : Եւ 3
բոլորի բոլոր ժողովքին զրուցեցէք՝
բոլորով , Ես ամենուն տունին ամեն
մէկը իրեն զանապակ մը տան՝ իրենց
հայրերուն տանը համեմատ , այս- 4
ինչ տան զրուս մէջտեղ զանապակ :
Եւ ի՞նչ որ մէկ տունը մէկ զանապակ 5
կնիքիչ կու գայ , ան Եփրայ իր տա-
նը քովը եղած զրուցիկին հետ՝ հո-
գիմեկուն համեմատին համեմատ առ- 6
նէ . զանապակի վրայով՝ ամեն մե-
կուն իր կերածին չափ հաշիւ բնէր : 7
Ձեր զանապակ անասունն՝ արու՝ մէկ
տարեկան ըլլայ . ոչխարներէն կամ՝ 8
հէնք ան . ու Խարայէի ժողովքին
բոլոր բազմութիւնը մարմինն անի-
կայ իրիկուսն գէտ : Եւ արիւ- 7
նէն առնեն ու տուններուն երկու-
կողմի զրանդեալը ու վերի սեմին
վրայ թնեն , ուր որ զանիկայ պիտի
ուտեն : Եւ միայն ան զիշերը ու 8
սկսն . զանիկայ կրակի վրայ խորո-
ված՝ բազարքով՝ ու լեզի խոտերով
պիտի ուտեն : Եփրայի հոգի կամ 9
Զորի մէջ կիսած շուտեք , բայց
կրակի վրայ խորոված , անոր զրու-
սը տարբերութիւն ու փոքրութիւն մէկ- 10
տեղ ու պէտք : Եւ անիկ բուն մը
չեմողութիւն միայն . առտու . ու անիկ
ինչ որ առտուսն կը մնայ , կրա-

- 11 Կող սցրեք : Եւ պայտէս պիտի ուտե՛ք աւ . ձեր զօտիները մէջքերնիդ՝ և ձեր ջուպերը ձեռքերնիդ ըլլալով . զանիկայ արտօնեմ ուտե՛ք . Տէրօջը զատիկն է ան : Եւ ան գիշերը Եւ զիպտոսի երկրէն պիտի անցնիմ , ու Լոյսպտոսի երկրին մէջ ամեն առօրէն կը մարդէն մինչև անասուն պիտի զարնեմ . և Լոյսպտոսի բոլոր աստուածներուն վրայ դատաստան պիտի կատարեմ . ևս եւմ Տէրը :
- 13 Եւ արիւնը ձեր եղած տուններուն վրայ նշանի համար ըլլայ , ու երբոր արիւնը տեսնիմ ձեր վրայէն պիտի անցնիմ . և հարուածը ձեր վրայ պիտի չգայ քիչ կորսնցընելու , երբ որ Լոյսպտոսի երկիրը զարնեմ :
- 14 Եւ ան օրը ձեզի յիշատակէ համար ըլլայ , և զանիկայ Տէրօջը տուն պահէք . ձեր սերունդին մէջ յաւիտենակ կանոնով մը ան պահէք ան :
- 15 Եւ թէ որ բազարձ ուտե՛ք . նոյն իսկ առաջին օրը ձեր տուններէն դուրս ձգէք խմորը . ինչու որ առջի օրէն մինչև Եփրատի օրը ու՛ր որ խմորեալ հաց ուտէ , ան անք խարայէնէն պիտի կորսուի : Եւ առաջին օրը սուրբ ժողով մը ըլլայ , Եփրատի օրէն ալ ձեզի սուրբ ժողով մը ըլլայ . ան տէրը բնաւ գործ մը չդորձուի , բայց ամեն մէկուն ուտեմ :
- 17 Եւրը , ան միայն պատրաստե՛ք : Եւ բազարձներուն քիչ պահէք . քանզի ան նոյն օրուանը մէջ ձեր զօրքերը Լոյսպտոսի երկրէն հանեցի . ուստի ձեր սերունդին մէջ յաւիտենական կանոնով մը ան օրը պահէք : Եւ առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրուան իրիկունին մինչև ամսուն քսանութեկերորդ օրուան իրիկունը բազարձ պիտի ուտե՛ք : Եւ թէ որ տուններէն խմոր չգտնուի . քանզի ու՛ր որ խմորեալ հաց ուտէ , ան անք ձեր խարայէնէն ժողովքէն պիտի կորսուի , թէ ստարական ըլլայ և թէ երկրէն բնակը : Խմորեալ բան մը պիտի չուտե՛ք . ձեր բոլոր բնակուածները մէջ բազարձ ուտե՛ք :
- 20 Եւ Մովսէս կանչեց Խարայէն բոլոր ծերերը . ու ըսաւ անոնց , Ձեր

ընտանեացը համեմատ ընտրեցէ՛ք : ու առե՛ք ձեզի զօրք : ու զատիկն համար մօրթեկցէ՛ք : Եւ զպայտի փունջ մը առե՛ք , ու կանքին մէջ եղած արիւնին իմ արիւնջէք , և դրանք վրայի անմին ու երկու քովի գրանդեացը վրայ կանգնի մէջ եղած արիւնէն քսեցէ՛ք , և մինչև առասու ձեզմէ մէկը իբր տանը գտնէն դուրս չեմ . Կանցի Տէրը Լոյսպտոսիները զարնելու պիտի անցնի , և երբ դրանք վրայի անմին ու երկու կողմի գրանդեացը վրայ արիւնը տեսնէ , Տէրը ան դրանք վրայէն պիտի անցնի , և պիտի չնոսրուի աստակելով որ ձեր տունները մահէ քիչ զարնելու համար : Եւ աս բանք քեզի ու բոլորդ կանոն ըլլալու համար պահէ՛ք յաւիտեն : Եւ ըլլայ թէ երբոր ան երկիրը գտնի որ Տէրը ձեզի պիտի տայ իբր տուններով արև , և ան պատանք պահէք : Եւ ըլլայ թէ երբոր ձեր որդիքը ձեզի բռն թէ Եւ պաշտօնով ինչ բանէ կ'ուղէք . Եւ երբ որ Եփրայ Տէրօջը զատիկն գտնէ , որ անիկայ Լոյսպտոսի մէջ Խարայէն օրդոջը տուններուն վրայէն անցաւ՝ երբոր Լոյսպտոսիները զարնաւ , ու մեր տունները ապանց : Եւ ժողովուրդը խմորակցաւ ու երկրպագու թիւն ըրաւ : Եւ Խարայէն օրդէքը գտնի , ու Տէրօջը Մովսէսին ու Եփրայէնին պատուիրածին պէս ըրիմ . անանկ բոլին :

Եւ երբ որ կէս գիշերին Տէրը Լոյսպտոսի երկրին մէջ ամեն տաճարէն զարնաւ , իր արիւնքը նստող Պարտանին առջնեկէն մինչև բանտի մէջ եղած գերիներն առջնեկէ՛ք և ամեն անասունին առջնեկէ՛ք : Եւ անք գիշերը երաւ Պարտան ու անոր բոլոր ծառաները և բոլոր Լոյսպտոսիները , ու Լոյսպտոսի մէջ միւս զապակ մը եղաւ . քանզի տուն մը չկար որ անոր մէջ մտնեալ ըլլար :

Եւ գիշերով կանչեց Մովսէսը ու Եփրայէնը և ըսաւ , Երեք , ու եւէք իմ ժողովուրդին մէջէն դուրս ալ և Խարայէն օրդէքն ալ , ու զպայտ

- պատկերէր իշխման ինչպէս որ բ-
- 32 սիւր . Կան ձեր հետերը ու ձեր ար-
ջաւանները առէք ինչպէս որ ըսէք ,
ու զայցէք . և իս ալ օրէնքէք :
- 33 Եւ Նշխարաւորք բռնադատեցին
մարդիկը որ չուսով ան երկրէն
զուրս իրկէն զանեմք . բանդի բոխն :
- 34 Եւ մէրս ալ կը մեռնինք : Եւ մե-
ղաւորք իրենց զանգուածը դեռ
շտնարած իրենց խմբի տաշտերը ի-
րենց լաթերովք փաթկնամ ուսերը :
- 35 Նուն վրաց վերջոյցին : Եւ Խարա-
շէն որդիքը Մովսէսին խաղին պէս
բրին , ու Նշխարաւորքն արծա-
թեղէն զարդեր և ոսկեղէն զարդեր
ու հանդերձներ խնդրեցին : Եւ
Տէրը մարգարէքին ջարհէր առաւ
Նշխարաւորքէն անմեղ խնդրածը .
ու անմեղ կողմաւորքն Նշխարաւոր-
ները :
- 37 Եւ Խարաւորք որդիքը Մամմաւն
զեղէր Մովսէսին հուկէն . բնաս-
նիքներէն զատ՝ վրաց հարկեր հազարի
չափ հետեակ երկի մարդիկ էին :
- 38 Եւ անմեղ հետ խառնիճարանք բազ-
մաթիւն ալ ելաւ . և ոչխարները
ու արծառները խիստ մեծ հաս էին :
- 39 Եւ Նշխարաւորք իրենց համաձ-
գանդով անմեղ շաթեր և
փեղին , ինչու որ խմբեալ չէր .
բանդի Նշխարաւորքն փառնուեցան ,
ու չէին կրնար ուշանալ . ու իրենց
պաշար ալ չէին պատրաստեր :
- 40 Եւ Նշխարաւորք մէջ Խարաւորքի
որդեացը բնակած ժամանակը չորս
հարիւր երեսուն տարի էր : Եւ ելաւ
որ չորս հարիւր երեսուն տարիներուն
վերջը՝ ան նոյն օրը Տէրոջը բոլոր
զորքերը Նշխարաւորք երկրէն ելան :
- 42 Երկուց Տէրոջը համար պահելու
պիտի մին է , ինչու որ զանեմք Ն-
շխարաւորք երկրէն հանեց . սա ան
պիտի է Տէրոջը համար Խարաւորքի
բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն
մէջ պահուելու :
- 43 Եւ Տէրը բաւաւ Մովսէսին ու Ե-
հարանին , Եւ է զառկին կանոնը .
բնաւ մէկ տարակնուն մը անկէ պիտի
չուտէ . Բայց ամէն մարդուն տաւ-
- 44 կով ծախու առած ծառան՝ երկրոր

գանդից իշխաւաւ , ան տանը իմող
ուտէ անկէ : Օտարակնուն ու վարձ- 45
կան ծառան անկէ պիտի չուտէ .
Եւ է տան մէջ պիտի ուտուի ան . 46
տունէն զուրս հանես ան միակն .
ու անոր մէկ ոսկորը պիտի չկտրէր :
Խարաւորք բոլոր մարդեք ընէ ան : 47
Եւ երբ տարակնուն մը քաւ քովք 48
պանդխտանալու բլրաց , ու Տէրոջը
զառկի ինչու բլրաց , անոր ամէն
արուն իմող իմ վաստուի , և ան ա-
տանք ան ընելու մտնեաց , ու Բըք 49
երկրէն բնակին պէս բլրաց . բանդի
անկէ փառ մէկը բնաւ անկէ պիտի
չուտէ : Երկրաւորքն ու ձեր մէջ 49
բնակող տարակնունքն մէկ օրէնք
բլրաց : Եւ Խարաւորք բոլոր որդի- 50
քը Տէրոջը Մովսէսին ու Եհարանին
պատու իրածին պէս բրին . անմեղ
բրին : Եւ ելաւ որ ան նոյն օրը 51
Տէրը Նշխարաւորք երկրէն հանեց Խա-
րաւորք որդիքը իրենց զորքերովք :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Եւ Տէրը խառնաւ Մովսէսին բ- 1
սկով , Արքէ ինծի ամէն անդ- 2
բանիկը՝ ամէն արդանող բացող : Խա-
րաւորք որդեացը մէջ , մարդէն ալ՝
անտարունէն ալ . ան իսն է : Եւ 3
Մովսէս բաւաւ մարգարէքին , Հի-
շեղէր սա օրը որ Նշխարաւորքն՝ ծա-
ռացու ինքն տունէն ելաք . ինչու որ
Տէրը ձեզ անկից զորաւոր մեղաթ-
հանեց . և խմբեալ հաջ պիտի չու-
տուի : Դուք պարտ ելաք , Երկուց 4
ամառն մէջ : Եւ բլրաց որ երբ Տէ- 5
րը տանելու բլրաց քեզ . Բանաս-
ցաւ ու Բանասցաւ և Երկուցաց
ու Բանասցաւ և Հերոսացաւ եր-
կիրը՝ որն որ քեզի տալու համար
չու հայրերովք երկուս բլրաւ , ան
երկիրը որ կաթ ու մեղք կը բլրեւ ,
սա ամառն մէջ պիտի կատարես սա
պաշտունք : Երկրոր օր բազարք պի- 6
տի ուտես , և եօթներորդ օրը ամէն
բլրաց Տէրոջը : Եւ եօթը օրերուն
մէջ բազարք պիտի ուտուի . ու
քովք խմբեալ հաջ պիտի չուտէ
նուի . մէջ ալ քաւ քովք խմբ պիտի
տնտուի բու բոլոր սահմանեալ
մէջ : Եւ ան օրը քաւ որդեացը 8

- որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով
կ'երթային , և չուրերը անոնց աջ
կողմէն ու ձախ կողմէն անոնց պա-
30 ըհալ էին : Եւ Տէրը ան օրը Ե-
զրիպտացոց ձեռքէն ազատեց Իս-
րայէլը . ու Իսրայէլ մոռած տեսաւ
Եզրիպտացիները ծովուն եզրքը :
31 Եւ Իսրայէլ տեսաւ ան մեծ դործը
որն օր Տէրը բրաւ Եզրիպտացոց
փրայ . ու ժողովուրդը վախճաւ Տէ-
րոջմէն , ու հաւատաց Տէրոջը և ա-
նոր ծառային Մովսէսին :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Եւ ատենը Մովսէս ու Իսրայէլի որ-
դիքը աւ երգը երգեցին Տէրոջը ,
և խօսեցան ըսելով , Պիտի երգեմ
Տէրոջը , ինչու որ փառքով փառա-
ւորեալ է . ձին ու անոյ՝ հեծեալը
2 ծովը նետին : Տէրն է իմ դորու-
թիւնս ու իմ գօրծի իմնս , և իմ
փրկութիւնս եղաւ : Ենկեց է իմ
Ետտուածս , ու պիտի փառաւո-
րեմ զանկեց իմ հօր Ետտուածն
է , ու պիտի բարձրացնեմ զանի-
3 կայ : Տէրը հօգօր պատերազմող
է . անոր անունը ԵՍՏՈՎԱՅ :
4 Փարսւսնին կառերըր ու անոր զօ-
րերը ծովը նետեց . և անոր բն-
տիր ոստիկանները Կարմիր ծովուն
5 մէջ ընկղմեցան : Եզրուդները
ծածկեցին զանոնք , քարի պէս խո-
6 բունը ինն : Բայ աջ ձեռքդ՝
նով Տէր , փառաւորեալ է զօրու-
թեամբ . բայ աջ ձեռքդ՝ նով Տէր ,
7 խորտակեց թշնամին : Եւ բայ փա-
ռացք մեծութեամբ քեզի դեմ կե-
ցողները կործանեցիր . բայ բարկու-
թիւնդ խրկեցիր , ոչ զանոնք յարդի
8 պէս կեցաւ : Եւ բայ շունչդ փե-
լովը չուրեր ժողովեցան : Հեղեղ-
ները դեղե պէս կայնեցան . ծովուն
մէջուղը անդունդները պաղեցան :
9 Եւ թշնամին ըսաւ . Պիտի հալածեմ ,
պիտի հասնիմ , աւարը պիտի բաժ-
նեմ , իմ անձս անոնցմէ պիտի կը-
տանայ . իմ սուրս պիտի քաշեմ ,
10 իմ ձեռքս զանոնք պիտի աւրէ : Բայ
հովդ փեցիր , ծովը զանոնք ծած-
կեց . զօրաւոր չուրերուն մէջ կա-
11 պարի պէս ընկղմեցան : Ո՛վ Տէր ,

առաւանակեցան մէջ քեզի պէս ճով
կայ . սրբութեան մէջ փառաւո-
րեալ , օրջնութեան մէջ սրանչեղի :
հրաշքներ ընող ճով կայ քեզի նման :
Բայ աջ ձեռքդ երկնցուցիր , եր- 12
կիրը զանոնք կլեց : Բայ աջ ձեռքդ 13
մոլեմքով զառաւորեցիր աս ժո-
ղովուրդին որ դուն փրկեցիր . Բայ
զօրութեամբդ տարիր զանոնք . Բայ
աւար բնակութեանդ : Ժողովուրդը 14
նոր պիտի լսեմ . աւարտեցին .
Փառացոց երկրին բնակիչները ցա- 15
պիտի բռնէ : Եւ ատենը Եզրով
իջնանները պիտի տաղնապին . Բայ
փառին զօրաւորները պիտի զօղան . 16
Բանանու բողբ բնակիչները պիտի
հալին : Եւնոց վրայ փախ ու զոչ
պիտի իյնայ . բայ բաղու կիզ մեծու-
թեանէն քար պիտի կարին , մինչեւ
որ անցնի բայ ժողովուրդդ՝ նով Տէր :
մինչեւ որ անցնի աս ժողովուրդը՝ որ 17
դուն ստացար : Պիտի բերես դա-
նոնք , ու բայ ժառանգութեանդ լե-
նոր պիտի անկես զանոնք , նով Տէր ,
ան տեղը՝ զայ բայ բնակութեանդ
համար շինեցիր . նով Տէր , ան
որդաւորեց մէջ զայ բայ ձեռքդ
շինեցին : Տէրը պիտի թաղաւորէ 18
յաւիտեանս յաւիտեանց :
Բանեց փարսւսնին ձեռքը իր 19
կառերովը ու ձեռքովը ծովը
մտան , և Տէրը ծովուն չուրեր ա-
նոնց վրայ զարծուց . բայ Իսրայէ-
լի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով
զայցին :
Եւ Եհոննին քոյրը Մարիամ 20
մարգարէուհին թմբուկը իր ձեռքը
առաւ . ու բողբ կնիկները թմբուկ-
ներով ու պարերով անոր ետեւն
եկան : Եւ Մարիամ պատասխան 21
տուաւ անոնց , Երգեցէք Տէրոջը՝
ինչու որ փառքով փառաւորեալ է .
ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց :
Եւ Մովսէս Կարմիր ծովէն ճաճ 22
բայ հանեց Իսրայէլը , ու Սուրի ա-
նապատը եկան . և իրեք օրուան
ճամբայ զայցի անապատին մէջ , ու
չուր չգտան : Աւ երբոր Սեուայ ե- 23
կան , շին կրնար խմել Սեուային
ջուրերէն , ինչու որ դառն էին . ա-
նոր համար անոր անունը Սեուայ

24 կոչուեցաւ . Եւ ժողովուրդը տրանձնէր Մովսէսին զէմ՝ բռնելով ,
 25 Եւ խմելու : Եւ անիկայ Տէրո-
 չը աղաղակեց , ու Տէրը անոր փայտ-
 մը յորացուց , որն որ ջուրերուն մէջ
 զրամքն պէմ՝ ջուրերը անուշիցան :
 26 Գրաւ , և հոն փորակց գտնուեց , Եւ
 բաւ , թե՛ որ Տէրոջը քաւ Բաւու-
 ծայր ձայնին ու շաղբու թեւերէն մոտիկ
 բնեւ , ու ինչ որ անոր առջին շի-
 տակ է՝ բնեւ , և անոր պատուիրանը
 ներսն ահանջ՝ զնեւ , ու անոր բո-
 լոր կանոնները պահէս , ան ախտե-
 բուն մէկը քաւ վրադ պիտի չբերեմ ,
 որոնք Ազիպատայոց պայ ըրերի .
 Ինչու որ ես եմ Տէրը՝ որ քեզ կը
 բռնեմ :
 27 Եւ եկան Ազիմ , ու հոն առաւ-
 ու երկու ջուրի աղբիւրներ ու եփու-
 նատուն արմատենիներ կային . և հոն
 ջուրերուն քովը բանակ զբին :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ շուեցին Ազիմն , ու Խորալէի
 որդւոցը բոլոր ժողովքը եկան
 Մին անապատը՝ որ Ազիմին ու Մի-
 նային մէջակցն է , անոնց Ազիպատ-
 տի երկրէն երկրուն երկրորդ ամսուն
 տասուն հինգերորդ օրը : Եւ Խո-
 րալէի որդւոցը բոլոր ժողովքը անա-
 պատին մէջ Մովսէսին ու Մհարոնին
 3 զէմ՝ արտունջ ըրին . Եւ Խորալէ-
 լի որդւոցը բոլոր անոնց , Արամի թէ՛
 Տէրոջը ձեռքովը մուսած բլրայինը
 Ազիպատի երկրին մէջ , երբոր մի-
 տի կաթմասներուն քովը նստած էին ,
 4 Եւ իրաւ չաց կ'ուտէին . քանց
 մեզ առ անապատը հանեցիր , որ
 բոլոր առ ժողովքը անօթեւթեւեւ
 մոռցրէին :
 4 Եւ Տէրը քաւ Մովսէսին , Մհա-
 րոնի երկնքէն չաց պիտի տե-
 վամ , և ժողովուրդը պիտի ելլէ՝
 ու օրէ օր ժողով ամեն մէկ օրուն
 պէտքը կ'ածը , որ փորձեմ՝ գտնեմ
 թէ իմ օրէնքիս համեմատ պիտի
 5 քաղեն թէ՛ չէ : Եւ բլրայ որ վե-
 ցերորդ օրը իրաւածին պատրաստեն ,
 և անիկայ ամեն օրուն ժողովածներ-
 նուն կրկինը բլրայ :

Եւ Մովսէս ու Մհարոն բոլոր Խո-
 րալէի բոլոր որդւոցը , Եւ իրիկուն
 պիտի զիտնար որ մեզ Ազիպատի
 երկրէն հանուր Ահագուն է : Եւ առաւ-
 7 անոնց պիտի տեսնէր Տէրոջը փառ-
 քը , ինչու որ Տէրոջը զէմ՝ ձեռք բռնած
 տրտունջը ինքը բնեւ . և մենք ո՞վ ենք՝
 որ մեզի զէմ՝ կը արտնջէր : Եւ Մով-
 8 սէս քաւ , Երբոր Տէրը մեզի իրիկու-
 նը ու տեղու միտ , ու առաւտուն կը-
 տանալու շափ չաց տայ , 9 Եւ Տէր-
 ք Տէրը բաւ է իրեն զէմ՝ բաւ տրե-
 տունջնիդ . և մենք ո՞վ ենք . ձեռք
 տրտունջը մեզի զէմ՝ չէ , հապա Տէ-
 9 րոջը զէմ : Եւ Մովսէս քաւ Մհա-
 րոնին , Խորալէի որդւոցը բոլոր ժո-
 ղովքին բաւ , Տէրոջը առջեւ մտե-
 ցէր . ինչու որ ձեռք տրտունջը բնեւ :
 Եւ կ'աւ որ երբ Մհարոն Խորա-
 10 լէի որդւոցը բոլոր ժողովքին կը
 խաւեր , անոնք զէպ 'ի անապատը
 նայեցան , և ահա Տէրոջը փառքը
 11 ամպին մէջ երեցաւ : Եւ Տէրը
 խօսեցաւ Մովսէսին՝ բռնելով , Խո-
 12 րալէի որդւոցը տրտունջը բնեւ ,
 խաւ անոնց՝ բռնելով , Խորիկուն
 զէմ՝ միտ պիտի ուտէր , ու առաւ-
 անց հացով պիտի կշտանար . և
 պիտի զիտնար թէ ես եմ՝ Ահագայ
 13 ձեռք Բաւուսածը :
 Եւ կ'աւ որ իրիկունը բռնաւ-
 13 զինք երբն , ու բանակը ծածկե-
 ցին . և առաւտանց բանակին բո-
 լորտիքը ցոյ իջաւ : Աւ երբոր
 14 իջած ցոյը վերցաւ , ահա անապա-
 տին երեսին փայ մանր թեւփածն
 մը կար՝ եղեամբ պէս մանր գետնին
 15 փայ : Աւ երբոր Խորալէի որդւոցը
 տեսան , իրարու բոլին , Եւնչ է առ .
 քանց ինչ բլրայ չէին գիտեր . ու
 Մովսէս քաւ անոնց , Եւ է ան հա-
 16 ցը՝ որ Տէրը մեզի ուտելու տուաւ :
 Տէրոջը պատուիրած բանը առ է .
 16 ժողովքէր ամէկ ամէն մէկերնիդ իր
 կրամքն շափ . ամէն մէկերնիդ իր
 վրանին մէջ կըղանքուն համար՝
 17 ձեռք հոգնեւուն համարակն նայելով՝
 մարդ գլուխ մէյակի օմէր անէր :
 Եւ Խորալէի որդւոցը պնդեւ բրին .
 17 և որը շատ ու օրը թիւ ժողովց :
 Եւ երբ օմերով կը շափէին , շատ
 18

- ունեցողները չափաւորաւ, ու ի՞նչ ունեցողները չափաւորաւ. ամէն մէկը
- 19 իր կերածին չափ ժողովեց : Եւ Մովսէս ըստ անոնց, Սէկը անկէ
- 20 մինչև առտու չափէ : Բայց մօտիկ չորին Մովսէսին, հապառմանը թողուցին անկէ մինչև առտու, և որդեապառաւ ու հոտեցաւ. և Մովսէս
- 21 բարկացաւ անոնց : Եւ ամէն առտու կը ժողովէին անկէ ամէն մէկը իր կերածին չափ. ու արեւ տաքացածին պէս կը հալէր :
- 22 Եւ եղաւ. որ վիշերորդ օրը կըրկնապատիկ ուտելիք ամէն մէկուն համար երկու օմլը ժողովեցին. և ժողովին բոլոր իշխանները եկան ու պատմեցին Մովսէսին :
- 23 Եւ անիկայ ըստ անոնց : Եւ է Տէրոջը բաժնի. Սաղը հանդատութեան սուրբ շարաքին է Տէրոջը. Ինչ որ պիտի եփէր՝ եփեցէր, և Ինչ որ պիտի եռացրէր՝ եռացուցէր, ու Ինչ որ կ'աւելնայ՝ ձեղի համար առտու ան պահուելու թողուցին Մովսէսին հրամայածին պէս. և Տէր հոտեցաւ, ոչ ալ անոր մէջ օրդ
- 24 եղաւ : Եւ Մովսէս ըստ, Եւսոր կերէր ան, ինչու որ այսօր շարաքէ Տէրոջը. այսօր դաշտին մէջ անկէ
- 25 պիտի չլանէր : Այց օր պիտի ժողովէր անիկայ. բայց եօթներորդ օրը չշարաքէ, պիտի չլանուէ :
- 26 Եւ եղաւ. որ եօթներորդ օրը ժողովուրդէն ոմանք ժողովուրդ եկան, ու չլանան : Եւ Տէրը ըստ Մովսէսին, Մինչև մեր չէր ուզեր պահել իմ պատուիրաններս ու օրէնքներս :
- 27 Եւսյեցէր որ Տէր տուաւ ձեզի շարաքէ, անոր համար վիշերորդ օրը չլանէր ձեզի երկու օրու անոնց հաց կուտայ. ամէն մէկին իր տեղը թողնալով : մէկը իր տեղէն չեմէ եօթներորդ օրը : Եւ ժողովուրդը
- 28 հանգստացաւ եօթներորդ օրը : Եւ Խարայէլի որդիքը անոր անունը Սան դրին. ու ան դինձի սերմի պէս ճերմակ ու անոր համը մեղրով քնաւ : զաթայի պէս էր :
- 29 Եւ Մովսէս ըստ, Տէրոջը հրամայած բանը աս է. Ենկէ օմլը մը լեցուցէ՛ք՝ որ ձեր ազգերուն մէջ պահուի. որ անոնք տեսնեն ան հաջորդ՝ որն որ ձեզի կըրցուցի անապատին մէջ՝ երբ որ ձեզ Լեզիպտոսի երկրէն հանեցի : Եւ Մովսէս ըստ
- 30 Մարտիի, Սարգիս մի ան, ու անոր մէջ օմլը մը լեցուցէ՛ք ձեր ազգերուն մէջ պահուելու : Եւ անիկայ ձեր ազգերուն համար Տէրոջը առջև դիր : Եւսյեցէր որ Տէր Մովսէսին պատուիրեց, անանկ ալ Եւսորն վիշայու թեան առջև դրաւ. դանիկայ՝ որ պահուի : Եւ Խարայէլի որդիքը
- 31 իր քառասուն տարի կերան մանաւանդ իր. մինչև որ չէն երկիր եկան. մանաւանդ կերան՝ մինչև որ Վանան ու երկրին սահմանը եկան : Եւ օմլը արդու ին տասներորդ մասն է :
- ԳԼԻՆ ԺԼԻ
- Եւ Խարայէլի որդիքը բոլոր ժողովրդը Տէրոջը խօսքին պէս իրենց գնացքին համեմատ ին անապատէն չուեցին, և Սարայէլի մէջ բանակ դրին. ու ժողովուրդին համար խմելու ջուր չկար : Եւ ժողովուրդը Մովսէսին հետ վիճեցաւ. ու ըստ, Սեկէ ջուր տուր որ խմենք. և Մովսէս ըստ անոնց, Եւսորն ինձի հետ կը վիճէր. Ինչ որ Տէրը կը փորձէր : Եւ ժողովուրդը հոն ջուրի համար ծարաւեցաւ. ու ժողովուրդը Մովսէսին դէմ տրտունջ ըրաւ ու ըստ, Եւսորն համար մեզ Լեզիպտոսէն հանեցիր, որ մեզ ու մեր որդիները և մեր հօտերը ծարաւ թեւաթեմա մեռցնեն :
- Եւ Մովսէս Տէրոջը աղաղակեց ըսելով, Եւսորն աս ժողովուրդին. զրեթէ պատրաստ են իսրայէլեցիները : Եւ Տէրը ըստ Մովսէսին, Ժողովուրդին առջև անհետցէ, ու Խարայէլի ծերերէն քուհեաց ան, և քու գաւազանդ՝ որով զեւր զարկիր, ձեռքդ ան ու դնա : Եւսորն Քորեբին մէջ ժայռին վրայ հոն քու առջև կը կայնիմ, և ժայռին վրայ, ու անկէ ջուր պիտի ելնէ, և ժողովուրդը պիտի խմէ : Եւ Մովսէս անանկ ըրաւ. Խարայէլի ծերերուն առջև : Եւ ան տեղին

- անունը Սասնա ու Սերիպա գրաւ .
 Բնու որ Խարսէլի որդիքը հոն վի-
 ճեցան, և Տէրը փորձեցին՝ բսելով ,
 Երդեօք Տէրը մեր մօջը է՝ Թէ չէ :
- 8 Են առնէր Բնաղէկը եկաւ, ու
 Սփիւղիոմի մէջ Խարսէլին հետ
 9 պատերազմեցաւ : Եւ Սփսէս ըսաւ
 Հնաւին, Սեպի մարդիկ ընտրէ ,
 ու Բնաղէկին հետ պատերազմելու
 էլէր . վաղը ևս բլուրին գլուխը
 պիտի կայնիմ : Բատուծոյ դաւազա-
- 10 նը ձեռքս առնեալ է : Եւ Հնաւ
 Սփսէսին ըսածին պէս ջրաւ, ու
 Բնաղէկին հետ պատերազմեցաւ, և
 Սփսէս, Բհարոն ու Սվր բլու-
- 11 րին գլուխը ելան : Եւ կ'ըլլար որ
 երբոր Սփսէս իր ձեռքերը վեր կը
 վերցնէր, Խարսէլը կը յաղթէր,
 ու երբոր իր ձեռքերը վար կ'իջնէր-
- 12 նէր, Բնաղէկը կը յաղթէր : Եւ
 Սփսէսին ձեռքերը ծանրանալուն
 րար մը առին ու անոր տակը գրին,
 և ինքը անոր վրան նստաւ . ու Բ-
 հարոն և Սվր մէկը մէկ կողմն
 ու մէկը միւս կողմն՝ անոր ձեռ-
- 13 քեր վեր բանեցին, ու մինչև արե-
 զակնին մար ձանկը անոր ձեռքերը
 14 հաստատուն մնացին : Եւ Հնաւ
 սուրի բերնէ անցոյց Բնաղէկը ու
 15 անոր ժողովուրդը : Եւ Տէրը բ-
 րաւ Սփսէսին, Բսիկայ յիշատակի
 համար գիրքի մէջ գրէ, ու Հնաւին
 իմացնէր որ Բնաղէկին յիշատակը
 երկինքին տակն րորորովին պիտի
- 16 ջնջուի : Եւ Սփսէս սեղան մը շե-
 նեց, ու անոր անունը Լահովանիսի
 գրաւ, Սւ ըսաւ, Քանցի Տէրը
 երդում ըսաւ ըսեալ թէ Տէրը ազգե
 ազգ պիտի պատերազմի Բնաղէկին
 դէմ :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

- 1 Եւ Սփսէսին աները՝ Սադիամու
 րուքը Յոթոր բնց ան ամենը
 որ Բատուած ըրաւ Սփսէսին ու իր
 Խարսէլ ժողովուրդին, և թէ Տէրը
 2 Լոգիպտոսէն հանեց Խարսէլը . Եւ
 Սփսէսին աները Յոթոր առաւ
 Սփսէսին կնիկը Սեպիօրան, անի-
 3 կոյ ևս խրիկէն և տըր . Եւ անոր
 երկու որդիքը՝ որոնց մէկուն անու-

- նը Վահրամ էր . Ինչու որ ինքը բ-
 սեր էր . Օտար երկրի մէջ պան-
 դախտ եմ : Եւ մէկալին անունը 4
 Լոգիպտար էր . Բնու որ ըսե էր,
 Իմ հօրս Բատուածը իմ ողնակուն
 էր, ու իս փարաւսնին սուրեն ա-
- 5 զաւեց : Եւ Սփսէսին աները Հո-
 թոր անոր որդիներովը ու անոր
 կնիկովը եկաւ Սփսէսին դէպ 'ի ա-
 նապատը՝ ուր որ անիկոյ բանակ
 դրեր էր Բատուծոյ ընտանը քովը .
- 6 Եւ իմացոյց Սփսէսին ըսեալ, Եւ
 քու աներդ Յոթոր քեզի կու գամ՝
 նաեւ քու կնիկդ իր երկու որդիքը
 իր աները գիմնաորելու ելաւ, և
- 7 անոր խոնարհութիւն ըրաւ . ու համ
 բուրեց զանիկոյ . և իրարու ող-
 ճութիւնը հարցուցին ու վրանը
 մտան : Եւ Սփսէս իր աներոց
- 8 պատմեց ան ամենը՝ որ Տէրը ըրաւ
 փարաւսնին ու Լոգիպտոսիներուն՝
 Խարսէլին համար, և ճամբուն մէջ
 րար իրենց քաշած աշխատութիւ-
- 9 նը, ու Տէրոջ զանոնք ազատելը :
 Եւ Յոթոր ուրախացաւ բոլոր բա-
 րութիւններուն համար որ Տէրը բ-
- 10 րաւ Խարսէլին, փրկելով զանոնք
 Լոգիպտոսոյց ձեռքէն : Եւ Հո-
 թոր ըսաւ, Օրջեան ըլլայ Տէրը՝
 որ ազատեց մեզ Լոգիպտոսոյց ձեռ-
- 11 քէն՝ ու փարաւսնին ձեռքէն . Ին-
 չու որ ազատեց ժողովուրդը Լոգիպ-
 տոսոյց ձեռքէն տակն : Եւ ինս
 գիտեմ որ Լահովան րորը առաւաճ-
- 12 ներէն մեծ է . քանզի Բնւ բա-
 նի մէջ որ կը հպարտանային, ա-
 նոնցմէ վեր էրեցաւ : Եւ Սփսէ-
- 13 սին աները Յոթոր ողնակէլ ու զո-
 հեր բերաւ Բատուծոյ . և Բհարոն
 ու Խարսէլի բոլոր ձերերը Սփսէ-
 սին աներոց հետ Բատուծոյ առջևը
 հաց ուտելու եկան :
- Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Սփ- 13
 սէս ժողովուրդը զատելու նստաւ,
 ու ժողովուրդը առաւառն մինչև
 իրիկուն Սփսէսին քովը կայնեցաւ :
 Եւ Սփսէսին աները երբոր տեսաւ 14
 Բնւ որ կ'ընէր Սփսէս ժողովուր-
 դին, ըսաւ, Ի՞նչ է սա բանը՝ որ
 դուն կ'ընես ժողովուրդին . Ինչու

- դուն մինակ կը նստիս , ու բոլոր ժողովուրդը առաւօտին մինչև իրի-
 15 կուն քու քովը կը կայնի : Եւ Մովսէսն ըսաւ իր աներոջ , Վանդի ժողովուրդը կու գայ ինծի Մատուծմէ
 16 Դուրսէն հարցնելու : Երբոր անոնք բան մը ունենան ինծի կու գան , և ես անոնց մէջտեղը դա-
 տաւտան կ'ընեմ , ու Մատուծոյ կա-
 նոնները ու օրէնքները անոնց կը
 17 դիտցնեմ : Եւ Մովսէսին աները ըսաւ անոր , Վաւ ըրածդ աղէկ
 18 բան է : Իրաւցընէ դուն պիտի մայիս , դուն ալ առ քու հետդ ե-
 ղած աս ժողովուրդն ալ : Ինչու որ
 19 մինակ չես կրնար ընել աս : Հիմա մօրիկ ըրէ իմ խօսքս , ևս քեզի
 խրատ տամ , ու Մատուծմէ քեզի հետ
 պիտի ըլլայ : Ժողովուրդին համար
 Մատուծոյ առջեւ դուն զը-
 նա , որ ժողովուրդը դուն ներկայացը-
 20 նես Մատուծոյ : Եւ անոնց սորվե-
 ցաւ կանոնները ու օրէնքները , և
 գիտցաւ անոնց իրենց քաւելու ճամ-
 բան ու իրենց ընելու գործը :
 21 Սատի դուն բոլոր ժողովուրդէն
 կարող մարդիկ՝ Մատուծմէ վախճող
 ճշմարտասեր ու ազաւթիւնը ա-
 տող մարդիկ ընտրէ , ու ասոնք հա-
 զարապետներ՝ հարկաւարապետներ՝ յիս-
 նապետներ ու տաւմապետներ զիւր
 22 անոնց վրայ : Եւ ամէն ատեն թոճ
 անոնք դատեն ժողովուրդը , և ամէն
 մեծ բանը քեզի ներկայացընեն , ու
 ամէն պգտիկ բանը անոնք դատեն :
 պապէս քեզի օգնելով՝ քու վրայէդ
 23 Բեւ կը թեթեւցընեն : Եւ որ
 աս բանը ընես , ու Մատուծմէ ալ
 քեզի առաջ պատուիրէ , ան ատենը
 կարող կ'ըլլաս կ'իմանալու , և բո-
 լոր աս ժողովուրդն ալ խաղաղու-
 թեամբ իրենց տեղը կ'երթան :
 24 Եւ Մովսէս իր աներոջը խօսքը
 մոտիկ ըրաւ , ու անոր ամէն ըսածը
 25 ըրաւ : Եւ Մովսէս բոլոր Խաւքե-
 լէն կարող մարդիկ ընտրեց , ու
 զանոնք ժողովուրդին վրայ դուխ-
 ներ՝ այլեւս հազարապետներ՝ հա-
 րկաւարապետներ՝ յիսնապետներ ու
 26 տաւմապետներ կարգեց : Եւ ամէն

ատեն անոնք կը դատէին ժողովուր-
 զը : Գժուարին բանը Մովսէսին կը
 ներկայացընէին , ու ամէն պգտիկ
 բանը իրենք կը դատէին : Եւ 27
 Մովսէս իր աները ծախայ հանեց ,
 ու անիկայ իր երկիրը դնաց :

ԳԼԻԲ ԼԵՒԷ

Երբոր , ամսուն մէջ՝ Խաւքե-
 1 որդեայը Լաղիպտոսի երկրէն ել-
 լելէն ետքը , նոյն օրը Մինայի անա-
 2 պատը եկան : Վանդի Սափի-
 զիմէն չուեցին , ու Մինայի անա-
 պատը եկան , ու անապատին մէջ
 բանակ զրին : և Խաւքեյը հոն
 3 լեռանը գիմնաց բանակ դրաւ : Եւ
 Մովսէս Մատուծոյ ելաւ , ու Տէրը
 լեռնէն կանչեց զանիկայ՝ բուրով :
 և հաւորին տանը ասանկ բոս , և
 Խաւքեյի որդեայը իմացընես :
 4 Ղուր տեսաք ինչ որ բրի Լաղիպ-
 տոսոյ : և Եւսէս և զարծիւ
 5 թեկուն վրայ վերցուցին ու քով
 բերի : Եւ հիմա թե որ իրացընէ
 իմ ձայնիս՝ հաղանդիք ու իմ ուխ-
 տըս պահէք , դուք ինծի սեփական
 6 քաւելու պիտի ըլլաք ամէն ազ-
 գերէն : Ինչու որ բոլոր երկիրը իմ
 է : Եւ դուք ինծի քահանաներու
 թաղաւորութիւն ու սուրբ ազգ
 մը պիտի ըլլաք : Խաւքեյի որ-
 7 դեայը զորոցն խաւքեյը ասոնց
 են :

Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուր-
 7 զին ծեղրեց կանչեց , և Տէրոջը իրեն
 պատուիրած աս բոլոր խօսքերը ա-
 8 նոնց առջեւ դրաւ : Եւ բոլոր ժո-
 ղովուրդը միաբերան պատասխա-
 նեցին ու ըսին , Տէրոջը բոլոր ը-
 սածները պիտի ընենք : Եւ Մովս-
 9 սէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
 դարձուց :

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Եւս
 ևս քեզի կու դամ թանձր ամառի մը
 մէջ , որ ժողովուրդը լե՛կ երբոր ես
 քեզի հետ խօսիմ , ու նաեւ յաւի-
 տան քեզի հաւատայ : Եւ Մովս-
 սէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը
 պատմի : Եւ Տէրը ըսաւ Մովս-
 1 սէսին , Գնա ժողովուրդին , և զա-
 նոնք սրբէ այսօր ու վաղը , և թոճ

- 11 իրենց լսեմերը լուսն , Աւ երբորդ
օրուան համար պատրաստ րլան .
քանզի երբորդ օրը Տէրը բոլոր մո-
ղովուրդին աչքին առջևը Ամսայ
12 լեռանը վրայ պիտի իջնէ : Եւ դուն
ժողովուրդին բոլորեալը սահման
զենե՞ ըսելով , Խնդիրներդ լեռը
եւթլէն՝ կամ անոր ծայրին գոյն-
վն զգուշացուցէք . ով որ լեռա-
նը գպի , անշուշտ պիտի մեռ-
13 յուի : Անոր ձեռք չգպի . քանզի
Եւթլէն անպատճառ պիտի քա-
րծուի , կամ յետով պարնուի .
իմէ անասունն ըլլայ եւ իմ մարդ .
պիտի չապրի . երբոր փողին ձայնը
երկար Զեռի , անոնք լեռը պիտի
երկն :
14 Եւ Ափսէս լեռնէն գեպ 'ի մո-
ղովուրդը իջաւ , ու սրբեց ժողո-
վուրդը . Եւ անոնք իրենց լսեմերը
15 լուսպին . Եւ անիկայ րատ մո-
ղովուրդին , խրորդ օրուան համար
պատրաստ եղեք . յէր կնիկներուն
մի մերձեցաք :
16 Եւ եղաւ որ երբորդ օրը առ-
տուանց որոտումներ ու կայծակներ
իլլային , եւ իմանք ամպ մը կար
լեռանը վրայ , ու խոտ աստիկ
փողի ձայն մը , եւ քանակին մէջ
եղած բոլոր ժողովուրդը զարհու-
17 րեցաւ : Եւ Ափսէս քանակէն
Ետուծոյ առջևը հանեց ժողովու-
րը . ու անոնք լեռանը տակը կոյ-
18 նեցան : Եւ Սինայ լեռը բոլորե-
վին կը մկար , ինչու որ Տէրը անո-
վոյ վրայ կրակով իջաւ . ու անոր
մուկը Զոցի մուխի պէս կ'իլլէր , եւ
19 բոլոր լեռը աստիկ կը դողար : Եւ
քանի որ փողին ձայնը կը տատկա-
նար , Ափսէս խոսեցաւ , ու Եւ-
տուած ձայնով մը անոր պատու-
20 խան տուաւ : Եւ Տէրը Սինայ
լեռանը վրայ՝ լեռանը գլուխը ի-
ջաւ . ու Տէրը կանեց Ափսէսը
լեռանը գլուխը , եւ Ափսէս եղաւ :
21 Եւ Տէրը րատ Ափսէսին , Իջի՛
ժողովուրդին պատուիրէ , որ չըլ-
լայ իմ Տէրը տեսնելու համար
սահմանէն անցնին , ու անմոյմէ
22 շատերը կորսուն : Եւ Տէրօն
մտաւոր քահանաներն ալ սրբը

9.1. 1

- Եւ Բատուած աւ բոլոր խօսքերը 1
 զորոցցի՝ բոկոյով ,
 Եւ եւ՛ Եւհովսայ քու Բատուածդ՝ 2
 որ յից Եզրիպատոսի երկրէն՝ ծառա-
 յու թիժան տունէն Հանեցի :
 Եւ ծմէ զլատ ուրիշ աստուածներ 3
 չունենան :
 Դուք յիցի կուտք շինենս , ոչ ալ 4
 վերը երկինքի մէջ կամ վարը երկրի
 վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրերուն
 մէջ եղած բաներէն մէկ նմանութիւն 5
 նը . Եւ նոց երկրպագութիւն չընենս ,
 ու . զանոնք պաշտենս . ինչու որ ես
 քու Տէր Բատուածդ . Նախանշոտ Բա-
 տուած եմ որ կը Հատուցանեմ Հայ-
 բերուն անօրէնութիւնը որդւոցը
 վրայ՝ մինչեւ անոց երրորդ ու չոր- 6
 րորդ ապրի՝ որ կ'ատեն զիս . Եւ
 Ի՞նչորոքմի՜ անոց մինչեւ Հազար ագ-
 ղու որ կը կը սիրեն զիս ու իմ պա-
 տու իրանքներս կը պահեն :
 Տէրօք քու Բատուծայդ անունը 7
 պարսպ տեղը բերանդ չառնենս . ինչ
 չու որ Տէրը իր անունը պարսպ
 տեղը բերան առնողը անմահ պիտի
 չսպէ :
 Հանգստութեան օրը մի տղ- 8
 բեր՝ անխկայ սուրբ պահելու Հա-
 մար : Ալ եց որ պիտի աշխատի , 9
 ու բոլոր զործդ ընեն . Իսցեւ եօթ- 10
 ներորդ օրը Տէրօք քու Բատուծայդ
 Հանգստութեան օրն է . ահ օրը զործ
 մը պիտի չգործես , ոչ դուն՝ ոչ քու
 որդիդ՝ ոչ քու աղջկիդ՝ ոչ քու ծա-
 ուղդ ու աղախինդ՝ ոչ քու անա-

- 12 Սարգ զարնող մեղքնողը ան-
 13 շուշտ պիտի մեռցուի : Իսկ ի՞նչ
 ի՞նչ որ զարանսմուտ չեղաւ , հապա
 զանչայ : Բայտուած մասնեց անոր
 ձեռքը , քեզի տեղ մը պիտի սահ-
 մանեմ , որ անիկայ հոն փախչի :
 14 Եւ այլ ի՞նչ որ մէկը իր զրադիին տի
 ունենայ , և զանիկայ նենդ ու խեղճ
 մեռցնել , իմ սեղանն ալ պիտի
 15 ասնես զանիկայ՝ որ մեռնի : Եւ
 իր հօրը կամ մօրը զարնողը ան-
 շուշտ պիտի մեռցուի :
 16 Եւ մարդ գողցողը ի՞նչ զանիկայ
 ծախած բլլայ , և ի՞նչ իր ձեռքը
 զտնուի , անշուշտ պիտի մեռ-
 17 ցուի : Եւ իր հայրը կամ մայրը անի-
 ծողը անշուշտ պիտի մեռցուի :
 18 Եւ ի՞նչ որ մարդիկ իրարու հետ
 վէճ բնեն , ու մէկը մեկային քա-
 ռով կամ բռնուցով զարնել , ու
 19 անիկայ լինեն , հապա անկողինը
 պառկի , ի՞նչ որ նորէն ելլէ , ու
 20 ցուցով պտուտի , զարնողը անպարտ
 բլլայ , միայն անոր կորսնցնուցած
 ժառանգիկն առիւթը հատուցանել ,
 ու բոլորովն առողջացնել զանի-
 21 կայ : Եւ ի՞նչ որ մէկը զաւազանով իր
 ծառան կամ իր աղախինը զարնել ,
 ու անիկայ իր ձեռքին տակը մեռ-
 22 նի , անշուշտ անիկ վրէժ պիտի
 21 առնուի : Բայց ի՞նչ որ որ մը կամ
 երկու որ ապրի , անիկ վրէժ չառ-
 նուի : Ինչու որ անիկայ իր ստակն
 է ,
 22 Եւ ի՞նչ որ մարդիկ կռուին , ու
 յդի կնկան մը զարնելով՝ անոր տը-
 ղան անցընել տան , և ուրիշ
 մը չըլլայ , անիկայ անշուշտ ան
 կնոջն էրկանը իր վրայ զրած
 23 տղիք պիտի քաշէ , գառաւորնե-
 րուն զարնուցանելն պէս հատուցա-
 23 նելով : Բայց ի՞նչ որ փեսա մը
 բլլայ , անձի տեղ անձ պիտի տա ,
 24 Եւ ի՞նչ տեղ՝ աչք , ակուցի տեղ՝
 25 ակուց , ձեռքի տեղ՝ ձեռք , ոտի
 տեղ՝ ոտ , Խարանի տեղ՝ Խարան ,
 վէրքի տեղ՝ վէրք , հարուածի
 տեղ՝ հարուած :
 26 Եւ ի՞նչ որ մէկը իր ծառային
 աչքը կամ իր աղախինն աչքը
 զարնել ու կուրցնել , զանիկայ իր
 աչքին փոխարեն ապառ պիտի առ-
 27 նակ : Եւ ի՞նչ որ իր ծառային ակ-
 ուն կամ իր աղախինին ակուան
 իժափել , զանիկայ իր ակուցին
 28 փոխարեն ապառ պիտի առնակ :
 Եւ ի՞նչ որ եզ մը իր եզին բովը
 մարդ մը կամ կնիկ մը զարնել մեռ-
 29 ցնել , եզը անշուշտ պիտի քառ-
 կոծուի , ու անոր միւրը պիտի չու-
 տուի : Բայց եզին տեղը անպարտ բլ-
 30 րայ : Եւ ապա ի՞նչ որ եզը երկու բնէ
 կամ մեկայ՝ որուն զարնող է , և
 անոր տիրոջն ալ զրուցուած է , ու
 զանիկայ սրահած չէ , ի՞նչ որ մարդ մը
 կամ կնիկ մը մեռցունելու բլլայ , եզը
 պիտի քառկոծուի , ու անոր տեղն ալ
 պիտի մեռցուի : Ի՞նչ որ փրկանք
 31 մը ձգուի անոր վրայ , անիկայ իր
 անձին ազատու իժառնը հատուր՝ ինչ
 որ իր վրան ձգուի պիտի վճարէ :
 32 Ի՞նչ տղայ մը և ի՞նչ աղջիկ մը
 զարնելու բլլայ էջ , առ դատաւորու-
 նին պէս բլլայ անոր : Ի՞նչ որ եզը
 33 ծառայ մը կամ աղախին մը զար-
 նել , անոնց տիրոջը երեսն սիկղ
 34 արծաթ պիտի տայ , ու եզը պիտի
 քառկոծուի :
 Եւ ի՞նչ որ մէկը փոս մը բանայ ,
 կամ մէկը փոս մը փորէ ու չծածկէ ,
 և հոն եզ մը կամ էջ մը ինձալու
 35 բլլայ , և նաոր փոսին տեղը պիտի
 34 քաշէ , ու անոնց տիրոջը ստակ պի-
 տի տայ , և մեռածը իրը պիտի
 բլլայ :
 Եւ ի՞նչ որ մէկու մը եզը իր զրա-
 35 ցիին եզը զարնել մեռցնել , ողջ եզը
 պիտի ծախեն , ու անոր ստակը
 բաժնեն , և մեռածն ալ բաժնեն :
 36 Եւ ապա ի՞նչ որ եզին երկու բնէ կամ
 մեկայ՝ որուն զարնող բլլայ զփո-
 ցուած բլլալով , անոր տեղը զանի-
 կայ սրահած չէ , անշուշտ եզին տեղը
 եզ պիտի հատուցանել , ու մեռածը
 իրը պիտի բլլայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԿ

Ի՞նչ որ մէկը արջու մը կամ ուղտը
 մը զոռնայ ու մարմէ կամ ծա-
 խէ զանիկայ , մեկ արջուին տեղը

- ստանդ՝ ոչ ալ տանդ մէջ եղած
 11 օտարականդ . Վանդի Տէրը վեց
 օրուան մէջ բրտա երկինքը ու եր-
 կիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ ե-
 ղածները, և եօթներորդ-օրը հանգս-
 տացաւ . անոր համար Տէրը օրօշեց
 հանգստութեան օրը ու սրբեց զա-
 նիկայ :
- 12 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ ,
 որ քու օրերդ երկար ըլլան ան երկ-
 րին վրայ՝ որն որ քու Տէր Ես-
 տուածդ կու տայ քեզի :
- 13 Սպանութիւն մի ըներ :
- 14 Հնութիւն մի ըներ :
- 15 Գողութիւն մի ըներ :
- 16 Վաւ դրացիիդ դէմ սուտ վկա-
 յութիւն մի ըներ :
- 17 Վաւ դրացիիդ տանը մի ցան-
 կար . քու դրացիիդ կնիկանդ՝ կամ
 անոր ծառայի՜ն՝ կամ անոր աղախի-
 նին՝ կամ անոր եգին՝ կամ անոր ի-
 շուան՝ և քու դրացիիդ ամենին մէկ
 բանին մի ցանկար :
- 18 Եւ բոլոր ժողովուրդը կը տեսնե-
 ին որոտումները ու կայծակները և
 փողին ձայնը ու լեռանը մկալը :
 Եւ երբ ժողովուրդը տեսաւ , և ու-
 րաշուեցաւ ու հեռու կայնեցաւ .
- 19 Եւ ըսին Մովսէսին , Գահն խօսէ
 մեզի հետ , ու մօտիկ կ'ընենք . բայց
 Եստուած թո՛ղ շխտի մեզի հետ՝ որ
 20 շնունինք : Եւ Մովսէս ըսաւ ժո-
 ղովուրդին , Մի՛ վախճար . ինչու
 որ Եստուած մեզ փորձելու եկաւ ,
 անանկ որ անոր փախը մեր առջևը :
- 21 Ըլլայ , որ շնդանէք : Եւ ժողո-
 վուրդը հեռու կայնեցաւ . ու Մով-
 սէս մտնեցաւ ան թամաճը խաւարին՝
 ուր որ Եստուած էր :
- 22 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ե-
 տանկ պիտի ըսես Խաղայելի որդեա-
 յը . Դուք տեսաք որ մեզի հետ եր-
 23 կինքն խօսեցաւ . Ինծի հետ առ-
 ծաթ աստուածներ չենէք , ոչ ալ
 ոսկի աստուածներ չենէք մեզի :
- 24 Ինծի հողէ սեղան մը շինես , ու ա-
 նոր վրայ քու ողջակէշներդ ու խա-
 ղաղութեան զոհերդ՝ քու ոչխարներդ
 ու արջառներդ մատուցանես : և ա-
 մեն տեղ՝ ուր որ իմ անունս յիշե-
 կու տամ , քեզի պիտի գամ , ու
- քեզ պիտի օրհնեմ : Եւ թէ որ 25
 ինծի քարէ սեղան չենելու ըլլաս ,
 տաշած քարէ չ'ենես . քանզի թէ որ
 անոր վրայ երկաթի գործիք վերցը-
 նես , կը պղծես անիկայ : Եւ աստի- 26
 ճաններով չ'ըլլես իմ սեղանս , որ քու
 մերկութիւնդ ջրացուի անոր վրայ :

ԳԼ . ԻԷ

- Եւ անոնց առջևը դնելու դատաս- 1
 տաններդ ասոնք են . թմէ որ 2
 Երբայեցի ծառայ մը ծախու առ-
 նելու ըլլաս , անիկայ վեց տարի
 պիտի ծառայէ , և եօթներորդ
 7-րէն ձրի ազատ պիտի ելլէ : Թմէ 3
 որ մինակ մտաւ , մինակ պիտի ել-
 լէ . թէ որ կնիկ ունէր , կնիկն ալ
 իր հետը պիտի ելլէ : Թմէ որ իր 4
 տէրը իրեն կնիկ տուաւ , ու անիկայ
 իրեն որդիներ կամ աղջիկներ ծնա-
 լէ , կնիկը ու անոր տղայը տիրոջը
 պիտի ըլլան , ու ինքը մինակ պիտի
 ելլէ : Հապա թէ որ ծառան 5
 յայտնի ըսելու ըլլայ թէ Ես կը
 սիրեմ իմ տէրս՝ իմ կնիկս ու իմ
 տղայներս , չեմ ուզէր որ ելլեմ և
 ազատ ըլլամ : Եւ ատենը անոր տե- 6
 բը դատաստաններուն պիտի տանի
 զանիկայ , և դրանը կամ դրան-
 դիսցը մտնեցնեն : ու անոր տէրը
 անոր ականջը հերիւնով պիտի ծա-
 կէ , և անիկայ յաւիտեան ծառայ
 պիտի ըլլայ անոր :
- Եւ թէ որ մէկը իր աղջիկը ա- 7
 ղախին ըլլալու համար ծախէ , ա-
 նիկայ ծառաներուն ելլելուն պէս
 պիտի չ'ըլլէ : Թմէ որ անիկայ հա- 8
 ճիկն չ'երևոյի իր տիրոջը աչքին՝ որ
 զանիկայ իրեն նշաներ էր , թո՛ղ
 փրկել տայ զանիկայ . Բայց զանիկայ
 օտար աղջի ծախելու կարող չ'ըլլայ :
 Ինչու որ խաղաութիւն ըրաւ անոր :
 Եւ թէ որ զանիկայ իր որդւոյն նը- 9
 շանած է , աղջկանց օրէնքին հա-
 մեմատ պիտի ընէ անոր : Թմէ որ 10
 իրեն ուրիշ բնի առնէ , անոր ու-
 տելիքը հանդերձը ու մերձաւորու-
 թիւնը պիտի չ'առնէ : Եւ թէ որ 11
 անոր առ իրեր ըսան չ'են , ան ատենը
 անիկայ առանց ստակի ձրի պիտի
 երթայ :

- Հինգ արձա՞ն ու մէկ ոչխարն տեղը չըսա ոչխար պիտի հատուցանէ :
- 2 Թէ որ զող մը ~~բա՛ն~~ ծակելու վրայ գտնուի , ու զարնուի մուռնի , անոր
- 3 համար արինն չթափուի : Թէ որ անոր վրայ արեւը ծագեր էր , անոր համար արինն պիտի թափուի : Եւ նիկայ լման կրնար հատուցանել .
- 4 Թէ որ բան մըն ալ չունենար , ան տունը իր գողորդն թանկն համար կրնար ծախուիլ : Թէ որ զող-
ցածը իր ձեռքը ողջ գտնուի , թէ եզ ըլլայ՝ թէ էշ և թէ ոչխար , կրկինը պիտի հատուցանէ :
- 5 Թէ որ մէկը արտի մը կամ պղիի մը փնտա տայ , թող տալով իր ա-
նատունը ուրիշի մը արտին մէջ ա-
րածելու , իր արտին ամենէն աղէկ
~~արգիւն~~ ու իր պղիին ամենէն աղէկ
~~բարեկ~~ պիտի հատուցանէ :
- 6 Թէ որ կրակ դափնի ու ջանքն փու-
շերուն փակչի , և զիգուած որանե-
րը կամ չձեռած յորենը կամ ար-
տը այրի , կրակը վառողը պարանոցն
արգիւն լման պիտի հատուցանէ :
- 7 Թէ որ մէկը իր գրադիին ստակ
կամ ամաններ տայ պահելու հա-
մար , և ան մարդուն տունէն զող-
ցուի , թէ որ զողը գտնուի , անի-
կայ կրկինը պիտի հատուցանէ :
- 8 Թէ որ զողը չգտնուի , տանուտէրը
դատաւորներուն պիտի տարուի , իր
ձեռքը իր գրադիին ստացուածքին
- 9 չզպցնելը ~~բա՛ն~~ համար : Եւ մէկ
կերպ անիրաւութեան համար , թէ
եզի թէ իշու՝ թէ ոչխարի և թէ
հանգերձի համար , կամ ամէն կերպ
կորսուած բանի համար՝ որն որ ~~Բէ~~
կը հաստատէ թէ ինչ է , երկու կող-
մին դատը դատաւորներուն առջին
տարուի , ու դատաւորները որո՞ւ
վրայ վճռելու ըլլան , անիկայ իր
գրադիին կրկինը պիտի հատու-
ցանէ :
- 10 Թէ որ մէկը իր գրադիին էշ մը
կամ եզ մը՝ կամ ոչխար մը՝ կամ
ինչ և իյնէ անատուն մը պահելու
համար տայ , ու անիկայ մուռնի կամ
փնտսի կամ թշնամին առնէ տանի
ու տնանող մը չըլլայ : Եւ ~~արգիւն~~ եր-
կուքին մէջտեղը Տէրոջը երգումը

- ըլլայ՝ իր գրադիին ստացուածքին
ձեռք չզպցնելու համար . ու ա-
նոր տէրը պիտի ընդունի ~~բա՛ն~~ ,
և ինքը պիտի չհատուցանէ : Եւ
- 12 Թէ որ իրաւորն իր քովէն զողցու-
նէ , ինքը անոր տիրոջը պիտի հա-
տուցանէ : Թէ որ ~~Բէ~~ պատա-
հուած է , թող բերէ անիկայ
վկայութիւն ըստ ~~Բէ~~ .
- 14 Եւ թէ որ մէկը իր գրադիին ~~Բէ~~
~~Բէ~~ փոխ առնէ , ու անիկայ փն-
տուելու կամ մուռնելու ըլլայ՝ անոր
տէրը հետը չըլլալով , ինքը անշուշտ
պիտի հատուցանէ : Եւ թէ որ ա-
նոր տէրը հետն էր , պիտի չհատու-
ցանէ : Թէ որ վարձքով առնուած
էր , վարձքին տեղը սեպուի :
- 16 Եւ թէ որ մէկը շնանուած աղ-
ջիկ մը խորէ , ու անոր հետ պառ-
կի , անշուշտ անոր օժիտը ինքը
տալով՝ զանիկայ իրեն կնիկ պիտի
ընէ : Թէ որ անոր հայրը ամե-
17 նիկն չուզէ անոր տալ , անիկայ կոյ-
սերուն օժիտին չափ ստակ պիտի
տայ :
- 18 Աստուծոյ կնիկը չապրեցը-
նես :
- 19 Եւ որ անատունի հետ պառկի ,
անշուշտ պիտի մեռայ :
- 20 Եւ ինչն Տէրոջմէն՝ ի գատ՝ ~~Բէ~~
աստուածներու զոհ ընողը բոլորովին
պիտի կորսուի :
- 21 Եւ օտարականը մի չարչարեր ,
ու զանիկայ մի նեղեր . ինչու որ
դուք ալ Լոկայտուի երկրին մէջ
օտարական էիք : Արեւաբնի ու որ-
22 րը ընտ . մի չարչարէք : Թէ որ դու
23 նոյն չարչարէք ինչ և իյնէ կերպով
մը , ու անորն ինծի բողբոջելու ըն-
լան , անշուշտ պիտի լսեմ անոնց ա-
զաղակը . Եւ իմ բարկութիւնս
պիտի բոլորուի , ու ձեզ սրով պի-
տի մուրհակ . և ձեր կնիկները որ-
րեւարի ու ձեր տղաքները որբ պի-
տի ըլլան :
- 24 Թէ որ իմ ժողովուրդէս քու
25 քովդ եղած աղքատ մէկու մը փոխ
ստակ տաս , վաճառ առնողի մը պէս
մի ըլլար անոր , ու անոր վրան

- 26 վաճառ մի գնէր : Թէ որ քու գրա-
դիիդ հանգերձը գրառ տունս , ա-
րեւ մարը չմտած՝ իրեն ետ դարձը-
նես . ինչու որ ան է միայն անոր
27 ծածկողը , իր մարմինն հանգերձն
է ան . ինչ ~~Բէ~~ պիտի պատկի . և
պիտի բլրայ որ երբոր ինծի աղաղա-
կէ , պիտի լսեմ , քանզի ես որբ-
մած եմ :
- 28 Դատաւորները մի հայհոյէր , և
քու ժողովուրդիդ իշխանը մի ա-
նիկեր :
- 29 Դու արեւելիներուդ ու հեղա-
նի իններուդ երախտայրները մի ու-
նայրներ . քու որդւոյդ անդամիկ-
30 ները ինծի պիտի տաս : Դու եզիկ
ու ոչխարիդ ալ ամանիկ պիտի ընես .
եօթը որ մերը հետ պիտի բլրայ . ու
թերթը որը ան ինծի պիտի տաս :
31 Եւ դուք ինծի սուրբ մարդիկ
պիտի բլրաք . և դաշտին մէջ ~~Բէ~~
զանչիք՝ զիշատուածին միայն պի-
տի չուտէք : Չունեւորն պիտի նե-
տէք ան :

- 1 Սուտ լուր չտանիս . անորնի
հետ ձեռքդ չդնես անիրաւ
2 վրայ ըլլալով : Զարու ինչն ը-
նելու համար՝ բարութեանը չհե-
տեմ . ու դատաւորներ մէջ իր-
անէ՛ք ծախելու համար չառեւուն
կողմը խտրելով՝ խօսք չտաիս :
3 Եւ աղքատին աշատութիւն չընես
իր գատին մէջ :
- 4 Թէ որ քու թշնամիդ մեղ-
քած եզին կամ իշուն հանդիպե-
լու ըլլաս , անշուշտ իրեն դար-
5 ձընես անիկայ : Թէ որ քեզ ա-
տողին էջը ընդի տակ ինկած տես-
նես , ու զանիկայ ապատելէն հրա-
ժարելու ալ ըլլաս , անշուշտ ա-
նոր հետ էլէ աղաւտես :
- 6 Դու աղքատիդ գատին մէջ
7 անոր իրաւունքը չծնես : Սուտ
խօսքին հետեւ կեցիր . և ամմողը
ու արդարը մի մեռցնէր . ինչու
որ ես չարը պիտի չարաբարացնեմ :
8 Եւ կաշտու պիտի չառնես . ինչու
որ կաշտը աչքը բայ մարդիկը կը

- կուրացնէ , և արդարներուն խօս-
քերը կը խանդարէ :
- 9 Եւ օտարականը մի նեղեր . ինչու
որ դուք օտարականին սիրտը զի-
տէք . որովհետեւ դուք ալ Լոկիդ-
տուի երկրին մէջ օտարական էիք :
- 10 Եւ քու երկրիդ վնջ տարի
անբանես , ու անոր արդիւնքը ժող-
11 վես . Լոկայ եօթներորդ ~~Բէ~~ ան-
գործ ձգես ու թողուս ան , որ քու
ժողովուրդիդ աղքատները առնէ ,
և անոնցմէ մնացածը դաշտին անա-
տանները առնէ . քու պղիիդ ա-
ձիկատանիդ ալ ամանիկ ընես :
- 12 Վնջ որ քու գործդ գործէ , ու
եօթներորդ որը հանդստացիր , որ
քու եզդ ու էշդ հանգստանայ , և
քու աղախինիդ որդին ու օտա-
րականը չունէ աման : Եւ բոլոր
13 ձեզի զրուցածներուն մէջ զգուշա-
ւոր ըլլաք : և ուրիշ աստուած-
ներուն անունը չիշէք : քու բեր-
նէդ աճա՞ն :
- 14 Տարին իրեք անգամ ինծի տուն
15 պահէ : Բազարեցակերպ տներ պա-
հէ . քեզի պատու իրածիս պէս եւ-
թը որ անիտը հայ պիտի ուտես
Լոկիդ ամառն մէջ սահմանուած ժա-
մանակին . ինչու որ ան ~~Բէ~~ մէջ
Լոկիտուսէն երբ . և բնաւ մէկը
Եւ արտին մէջ ցանելու աշխատու-
16 Եւ արտին մէջ ցանելու աշխատու-
թեանը երախտայրի պատուը ձեռն-
տներ՝ ու տարեցն վերջը ժողովու-
տներ զ-ձէս , երբոր արտէն քու
տները զ-ձէս , երբոր արտէն քու
17 աշխատութիւնդ կը ժողվես : Տա-
րին իրեք անգամ՝ քու ամեն ա-
րուններդ Տէր Լահուցին առջեւ
պիտի երևան :
- 18 Իմ զոհիս արիւնը խմբեալ
հացով շնատուցանես , ու իմ տա-
նին ճարպը մինչև առտու պիտի
չմնայ : Դու երկրիդ առջի երա-
19 խայրները քու Տէր Բառուցդ
տունը տանիս :
- 20 Ու եւ իմ մարը կաթին մէջ չե-
փես :
- 21 Եւ քու առջեւդ հրեշտակ մը
կը խրկեմ : որ քեզ ճամբուն մէջ
պահպանէ , ու իմ պատրաստած
տեղը տանի քեզ : Եւ ինչ զգուշա-

- ծառու թեամբ, բուն երկինքին պէս
11 էր : Եւ Խարայէի որդւոցը բնա-
րեալներուն վրայ իր ձեռքը չերկնե-
ցուց : և զՄատան տեսան, ու
կերան և խմցին :
12 Եւ Տէրը բաւա Սոփստին : Եւ
որ ելիք ինծի ու հոն կայնէ, և
պիտի տամ չեղի բարեղէն տախ-
տակները ու իմ դրած օրէնքս և պա-
տուիրանքներս՝ որ անոնց տարփեցը-
13 նես : Եւ Սոփստ ու անոր պաշտա-
նեան Հէտու երան, և Սոփստ Սո-
14 տուծոյ լեռը ելաւ : Եւ բաւա ծե-
րերուն, Դոսը հոս մեզի սպասե-
ցէք, մինչեւ որ ձեզի դառնայք : և
ահա Մհարան ու Սփր ձեր հետն
են : Ի՞նչ որ մէկը դառտ մը ունենայ՝
ի՞նչ անոնց երկայ :
15 Եւ Սոփստ լեռը ելաւ, ու ամպը
16 պատեց լեռը : Եւ Տէրոջը փառքը
Սինայ լեռանը վրայ հանդէցաւ :
ու ամպը պատեց զանիկայ վեց օր :
և եօթներորդ օրը Տէրը ամպին մէ-
17 ջնէ կանչեց Սոփստը : Եւ Տէրոջը
փառաց տեսիլքը լեռանը զաղաթին
վրայ մտադ կրակի պէս էր Խարայէ-
18 լի որդւոցը առնէր : Եւ Սոփստ
ամպին մէջ մտաւ : ու լեռը ելաւ,
և Սոփստ քառասուն օր ու քառասուն
դիւրս լեռը կեցաւ :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Եւ Տէրը խոսեցաւ Սոփստին՝ բնե-
2 լով : ԶՌուցէ Խարայէի որ-
դւոցը՝ որ ինծի բնծայ բերեն : ամեն
քոթար կամբք պատու մարդէն պիտի
3 տանէք իմ բնծաս : Եւ ձեր ա-
նոնցմէ առնելու բնծան առ է : ու-
4 կի՛ն և արծաթ՝ ու պղինձ, Եւ կա-
պուտակ՝ ու ծիրանեղպն՝ և կրկնակի
կարմիր՝ ու բարակ քիթան՝ և այծի
5 մազ, Եւ կարմիր ներկուած խոյի
մորթեր՝ ու թէհաշի մորթեր՝ և
6 Սատիմի փայտեր, Եւ իր համար եղ-
ծածան եղի համար ու անուշահոտ
7 խուռնի համար համեմներ, Եւ զնոյնա-
նարեր՝ ու եփուտին ու բանձապա-
նակին վրայ դառնելու բարեր :
8 Եւ ինծի սրբարան մը շինեն՝ որ
9 իրենց մէջը բնակիմ : Խորանին օւ-
րինակը և անոր բոլը կարասիքին

օրինակը՝ բոլոր չեղի յօշոյնացածիս
պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք :

- Եւ Սատիմի փայտէ տապանակ 10
մը շինեն : անոր երկայնութիւնը
երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայ-
նութիւնը մէկ կանգուն ու կէս՝ և
անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն
ու կէս բլրայ : Եւ անիկայ զուտ 11
սակիով պիտի պատեն, ներսն ու
դուրսն պիտի պատեն ան : և անոր
վրան բոլորաթիւր սակի շրջանակ մը
շինեն : Եւ անոր համար շորս 12
սակի օղակ ձուլեն, ու անոր շորս
անկիւնները գնեն դռներ, որ ա-
նոր մէկ կողմը երկու օղակ՝ ու
մէկալ կողմը երկու օղակ բլրայ :
Եւ Սատիմի փայտէ ձողեր շի- 13
նես, ու զանոնք սակիով պա-
տեն : Եւ ձողերը տապանակին
քովքը եղած օղակներուն անցը- 14
նեն, որ տապանակը անոնցմով
վերցուի : Զողերը տապանակին օւ- 15
ղակներուն մէջը մտան : անկէ չհա-
նուին : Եւ տապանակին մէջ գնեն 16
վկայութիւնը՝ որն որ չեղի պիտի
տամ :

- Եւ զուտ սակի յաւութիւն մը 17
շինեն, անոր երկայնութիւնը եր-
կու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայ-
նութիւնը մէկ կանգուն ու կէս
բլրայ : Եւ սակի երկու չեղով- 18
րէնքը շինես յաւութիւնին երկու
ծայրին վրայ : կուսոյ շինես զա-
նոնք : Եւ մէկ բերդիւն մէկ 19
ծայրէն՝ ու միւս չեղովէն մե-
կալ ծայրէն շինես : չեղովէնքը
յաւութիւնէն՝ անոր երկու ծայ- 20
րերուն վրայ շինես : Եւ չեղովէ-
նքը թեկերնին վերէն տարածե-
լով՝ իրենց թեկերով յաւութիւ-
նը պիտի ծածկեն : և անոնց ե-
րեսները իրարու պէտք ապա-
րովէնքուն երեսները դէպ ՚ի յա- 21
ւութիւնը պիտի բլրան : Եւ յա-
ւութիւնը տապանակին վրայ պիտի
գնես : և չեղի տալու վկայութիւ- 22
նըս տապանակին մէջ գնես : Եւ
հոն ևս չեղի պիտի հանդիպիմ : ու
յաւութեանը վրայէն վկայութեան
տապանակին վրան եղած երկու չե-
ղովէնքուն մէջտեղէն՝ Խարայէն

- ցին , ու անոր խօսքը մտիկ ընէ ,
անոր անհնազանդ մի ըլլար . ին-
չու որ անիկայ ձեր յանձնքը պիտի
լինէր , քանզի իմ անունն անոր
22 վրայ է : Իսկ թէ որ ուշադրու-
թեամբ անոր խօսքը մտիկ ընես ,
ու իմ բոլոր ըսածս ընես , ան ա-
տենը քու թշնամիներուդ թշնամի
պիտի ըլլամ , և քու հակառա-
23 կորդներուդ՝ հակառակորդ : Բան-
գի իմ հրեշտակս քու առջևդ պիտի
երթայ , և քեզ Վճարհացոյց ու
Վճարացոյց և Վերկապոյց ու
Վանանացոյց , Խեացոյց ու Հիւ-
բուսացոյց պիտի տանի , և ես պի-
24 տի քարգնամ զանոնք : Եւնոնց աս-
տուածներուն երկրպագութիւն կամ
ծառայութիւն չընես , ու անոնց
ըրածին պէս չընես . հապա բո-
լորովին կործանես զանոնք , ու
անոնց կուրծքը բոլորովին կո-
25 տըրտես : Եւ ձեր Տէրը Ես-
տուածը պաշտէք , ու ինքը քու
հացդ ու ջուրդ պիտի օրէն . և
26 ձեր մէջէն հիւանդութիւնը պիտի
վերջնան : Բաւ երկրիդ մէջ վի-
ժող ու ամուլ պիտի չըլլայ . քու
օրերուդ թիւը պիտի լըցնեն :
27 Իմ երկիւղս քու առջևդ պիտի
խրկնամ , և պիտի կորսնցընենք ան
բոլոր ժողովուրդը՝ որուն որ զուն
կ'երթաս , ու քու բոլոր թշնամի-
ներուդ կոնակը քեզի պիտի դար-
28 ձընեն : Եւ քու առջևդ իշա-
մաղուն պիտի խրկեն , որ Խեացի-
նէրը՝ Վանանացիները ու Վճար-
ցիները քու առջևդ վերնուն :
29 Եւնոնք քու առջևդ մէկ տարուան
մէջ պիտի վերնտան , որ չըլլայ
թէ երկիրը ամալի ըլլայ ու քու
վրադ դաշտին գաղանները շատան :
30 Եւնոնք քու առջևդ կամաց կամաց
պիտի վերնտան , մինչև որ զուն
բազմանաւ ու երկիրը ժառանգես :
31 Եւ քու սահմաններդ կարմիր ծո-
վէն մինչև փոքրացոյց ծովը՝ ու
անապատէն մինչև Լճաւոր գետը
պիտի զնեն . ինչու որ ան երկրի
բնակիչները քու ձեռքդ պիտի
տամ . ու զանոնք քու առջևդ
32 վերնտան : Եւնոնց հետ ու ա-

նոնց աստուածներուն հետ ուխտ
չընես : Բաւ երկրիդ մէջ չընա- 33
կին , որ քեզի մեղք գործե-
լտան ինծի դէմ . ինչու որ եթէ
անոնց աստուածները պաշտես ,
անուշտ ան քեզի որդայթ պի-
տի ըլլայ :

ԳԼԽ ԵՂԵՅ

- Եւ քու Սոփեսին , Տէրոջը Եւր 1
դուն ու Վճարոն , Կաղար ու
Վերիուդ՝ և Խարայէի ծերերէն
եթեանասուն Հոգի , ու հետեւն
երկրպագութիւն ընէք : Եւ մի- 2
այն Սոփես մատենայ Տէրոջը , ու
անոնք շմատենան , ու ալ ժողո-
վուրդը անոր հետ ելլէ :
- Եւ Սոփես եկաւ , ու Տէրոջը 3
բոլոր խօսքերը և բոլոր դատա-
տանները պատմեց ժողովուրդին . և
բոլոր ժողովուրդը միաձայն պա-
տասխան տուին ու ըսին , Տէրոջը
գրուած բոլոր խօսքերը պիտի ը- 4
նենք : Եւ Սոփես Տէրոջը բոլոր
խօսքերը զրից , ու արտումնց կա-
նուխ եկաւ , ու լեռանը տակը սե-
ղան մը շինեց . ու Խարայէին
տասուերկու յեղերուն համեմատ
տասուերկու արձան խօսեց : Եւ 5
Խարայէի որդւոցն պատանիներ
խրկեց , ու ողջակէզներ մատուցին
և խաղաղութեան զօհերու համար
զուարակներ զօհեցին Տէրոջը : Եւ 6
Սոփես արիւնին կէսը առաւ , ու
կոնքերու մէջ դրաւ . և արիւնին
կէսը սեղանին վրայ սրսկեց : Եւ 7
առաւ ուխտին գիրքը ու ժողովուր-
դին ականջներուն կարգաց . և ա-
նոնք ըսին , Տէրոջը բոլոր խօսք
պիտի ընենք , ու անոր պիտի նա- 8
զանդինք : Եւ Սոփես առաւ ա-
րիւնը , ու ժողովուրդին վրայ սրս-
կեց , ու ըսաւ , Վճա բոլոր աս
խօսքերուն համեմատ՝ Տէրոջը ձեզի
հետ ըրած ուխտին արիւնը :
- Եւ ատեն Սոփես ու Վճարոն՝ 9
Կաղար ու Վերիուդ՝ և Խարայէի
ծերերէն եթեանասուն Հոգի եկան .
Եւ Խարայէի Մատուածը տեսան . 10
ու անոր ոտքերուն տակը աղիւսով
յատակածի պէս շափեղայ և պոյ-

որդեղը համար բոլոր քեզի պատուիրելու բանքս փրկով պիտի խօսիմ քեզի հետ :

- 23 Եւ Սատիմի փայտէ սեղան մը շինես . անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն՝ ու անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու
- 24 կէս փոքի շաշմ : Եւ անիկայ զուտ սակիով պատես . ու անոր բոլորէրը սակի չըլանակ մը չի նետ : Եւ անոր չորս մասնաշափ սպառուած մը չինես . ու սպառուածին բոլորէրը սակի չըլանակ մը չինես : Եւ անոր չորս սակի օղակ չինես . ու անոր չորս անկիւնը՝ չորս ոտքին քովը դրնես օղակները : Օղակները բապտուածին քովը պիտի բլլան , որ սեղանը վերցնելու համար՝ ձողերուն տեղերը բլլան : Եւ ձողերը Սատիմի փայտէ շինես , ու զանոնք սակիով պատես . և սեղանը անոնցմով պիտի վերցուի :
- 29 Եւ անոր սկուտեղները ու անոր խնկամանները և բաժակները ու գաւաթները չինես , որ անոնցմով թափելու նուէր մատուցուի . զանոնք զուտ ոսկիի չինես : Եւ սեղանին վրան առաջաւորութեան հայրը դնես միշտ իմ առջեւ :
- 31 Եւ զուտ ոսկիի աշտանակ մը չինես . կուածոյ պիտի չինուի աշտանակը , ու անոր բունը՝ ձիւղերը՝ սկահակները՝ գնդակները ու ծաղիկները իրմէն պիտի բլլան :
- 32 Եւ անոր քովերէն վեց ձիւղեր ելուն . աշտանակին մէկ քովէն իրեք ձիւղ և աշտանակին մէկաւ քովէն իրեք ձիւղ ելեն . Սէկ ձիւղին վրայ նշաձե իրեք սկահակ բլլայ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէկաւ ձիւղին վրայ նշաձե իրեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով . աշտանակէն ելած վեց ձիւղերը աւանակ պիտի բլլան : Եւ աշտանակին վրայ չորս նշաձե սկահակ պիտի բլլայ իրենց գնդակներովը ու ծաղիկներովը :
- 35 Եւ աշտանակին ելած վեց ձիւղերուն՝ երկու ձիւղին տակը

իրմէն մէկ գնդակ՝ ու երկու ձիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ և երկու ձիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ պիտի բլլայ : Եւ անց գնդակները ու ձիւղերը իրմէն պիտի բլլան . ամենը մէկ փոքի զուտ ոսկիի կուածոյ պիտի բլլայ : Եւ անոր ետքը ձիւղները վառուած առնէր չորս առնէն տան : Եւ անոր ունեւները ու անոր բազմակարկները զուտ ոսկիի պիտի բլլան : Եւ անիկայ բոլոր ասործիքներով տաղանդ մը զուտ ոսկիի պիտի չինուի : Եւ նոյն որ բոլոր քեզի ցուցուած օրինակին պէս չինես :

ԳԼ . Ի. Գ.

- Եւ խորանը չինես տասը փառապարներով՝ մանուած քարակ քիման ու կարու տակի և ծիրանեղջիկ ու կրկնակի կարմիր . փարպետի գործ չինես զանոնք քերտօրէնէրով : Սէկ փարապարին երկայնութիւնը քանուութիւն կանգուն և մէկ փարապարին լայնութիւնը չորս կանգուն պիտի բլլայ . բոլոր փարապարներուն չափը մէկ բլլայ : Եւ փարապարները իրարու պիտի կըցուին , և ձիւղ ձիւղ փարապարները իրարու պիտի կցուին : Եւ կցուածքին ծայրի մէկ փարապարին եզերքին վրայ կապուտակեայ օղակներ չինես . մէկաւ կցուածքին ծայրի փարապարին եզերքին աւանակ ընես : Սէկ փարապարին վրան յիսուն օղակ չինես , և մէկաւ կցուածքին վրան եղած փարապարին ծայրն աւ յիսուն օղակ չինես . օղակները զիմացէ դիմաց պիտի բլլան : Եւ յիսուն կարթածն ոսկի ճարմանդներ չինես . ու փարապարները ճարմանդներով կոծիես , և մէկ խորան պիտի բլլայ :
- Եւ խորանին վրան ծածկոց բլլալու համար այծի մաղէ փարապարներ չինես . տասնումէկ փարապար ընես անոնք : Սէկ փարապարին երկայնութիւնը երեսուն կանգուն և մէկ փարապարին լայնու-

- թիւներ չորս կանգուն ըլլայ . տաս-
 նումակ վարադուրներուն չափը
 9 մէկ ըլլայ : Եւ հինգ վարա-
 դուրները գատ՝ ու վեց վարա-
 դուրները գատ կցես . և վեցե-
 ռորդ վարադուրը խորանին առ-
 10 ձեի կողմէն երկպատիկ ընես : Եւ
 կցուածքին ծայրը եղած մէկ վա-
 րադուրին եղբայրին վրայ յիսուն օ-
 ղակ՝ ու մէկայ կցուածքին ծայրը
 եղած վարադուրին եղբայրին վրայ
 11 յիսուն օղակ շինես : Եւ պղնձ
 յիսուն կարթնաձէ ճարմանդներ շի-
 նես , ու ճարմանդները օղակնե-
 րուն անցընես , և վրանը կոծ-
 12 կես , ու մէկ ըլլայ : Եւ վրանին
 վարադուրներէն աւելորդ մնացա-
 ծը՝ աչաքնէն վարադուրին աւելցած
 կէսը՝ խորանին հետէն կախուած
 13 պիտի մնայ : Եւ վրանին վարա-
 դուրներուն երկայնութենէն մէկ
 կանգուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ
 կանգուն մէկայ կողմէն աւելցա-
 ծը՝ խորանին քովերը կախուած
 մնայ՝ գանդիկս մէկ կողմէն ու մե-
 14 կայ կողմէն ծածկելու համար : Եւ
 վրանին համար կարմիր ներկուած
 խցի մորթերէն ծածկող մը , ու
 աւար վրայէն թէհաչի մորթերէն
 ծածկող մը շինես :
 15 Եւ խորանին տախտակները Սա-
 տիմի վայտէ շինես որ կանգնած
 16 մնան : Սէկ տախտակին երկայ-
 նութիւնը տասը կանգուն և մէկ
 տախտակին լայնութիւնը մէկ ու
 17 կէս կանգուն պիտի ըլլայ : Եւ մէկ
 մէկ տախտակը երկերկու աղու-
 ցիկ ծայրեր պիտի ունենայ իրա-
 րու համեմատ . խորանին բոյր
 18 տախտակներուն ասանկ ընես : Եւ
 խորանին տախտակները շինես .
 զէպ 'ի հարաւ՝ հարաւային կողմը
 19 քսան տախտակ լինի : Եւ քսան
 տախտակներուն տակը քառասուն
 արծաթ խարխա շինես . մէկ տախ-
 տակին տակը իր երկու աղուցիկ
 ծայրը աչքէն համար երկու խա-
 րխի՝ և մէկալ տախտակին տակը
 իր երկու ծայրը աչքէն հա-
 մար երկու խարխա պիտի ըլլայ :
 20 Եւ խորանին մէկալ կողմին հա-
 մար հիստային կողմը՝ քսան տախ-
 տակ , Եւ անոց քառասուն արծաթ
 21 խարխաները , մէկ տախտակին
 տակը երկու խարխի՝ ու մէկալ
 տախտակին տակը երկու խարխա
 22 լինի : Եւ խորանին հետի կողմ
 մին համար արեմոնան կողմը վեց
 տախտակ շինես : Եւ խորանին ան-
 23 կիւններուն համար հետի կողմը
 երկու տախտակ շինես : Եւ վա-
 24 րէն պիտի կցուին , ու վերէն մէկ
 օղակով կցուած մէկ պիտի ըլլան .
 երկուքն ալ ասանկ պիտի ըլլան .
 անոց երկու անկիւններուն համար
 պիտի ըլլան . Եւ աչաքն՝ ասոր
 25 ու իւր տախտակ պիտի ըլլան . ու
 անոց արծաթ խարխաները տասն-
 ու վեց խարխա պիտի ըլլան . մէկ
 տախտակին տակը երկու խարխի՝
 ու մէկալ տախտակին տակը եր-
 կու խարխա ըլլայ : Եւ Սատիմի
 26 վայտէ նիզեր շինես . խորանին
 մէկ քով տախտակներուն համար
 հինգ ձի՝ Եւ խորանին մէկալ քո-
 27 ճի տախտակներուն համար հինգ
 նիզ , ու զէպ 'ի արեմուտք խորա-
 նին հետի կողմ տախտակներուն
 համար հինգ նիզ պիտի ըլլայ : Եւ
 28 մէջտեղի նիզը , աչաքն տախտակ-
 ներուն մէջտեղը եղածը՝ մէկ ծայ-
 րէն մէկալ ծայրը պիտի անցնի :
 Եւ տախտակները ոսկիով պատես ,
 29 ու անոց օղակները՝ աչաքն նի-
 ղերուն տեղերը ոսկիէ շինես . և
 նիզերը ոսկիով պատես :
 Եւ խորանը կանգնես իր ձեռն
 30 համեմատ , ինչպէս որ լեռանը վրայ
 քեզի ցուցուեցաւ :
 Եւ կապուեալկէ՝ ու ծիրանկող-
 31 նէ՝ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մա-
 նուած բարակ քիթանէ վարադուր
 մը շինես . անիկայ վարպետի դործ
 քերովներով պիտի շինուի : Եւ
 32 անիկայ Սատիմի աչաքն չորս ու-
 կիապատ սիւններու վրայ գնես . ա-
 նոց ճանկերը ոսկի պիտի ըլլան .
 ու չորս արծաթ խարխաներու
 վրայ պիտի ըլլան : Եւ վարադու-
 33 րը ճարմանդներէն վար կախես ,
 ու հոն վարադուրին ներսի կող-
 մը վիպուծեան տապանակը բե-

հինգ կանգուն . իւրաքանչիւր մասն
նուաճ բարակ քիմանէ պիտի բլլան ,
ու անոնց խորհրդները պղնձէ պիտի
19 բլլան : Խորանին բոլոր դործիք-
ները իր ամեն պատշաճին համար և
անոր բոլոր ցիցերը ու սրահին բո-
լոր ցիցերը պղնձէ պիտի բլլան :
20 Եւ դուն պատուիրես Խարայե-
լի որդւոցը՝ որ քեզի ծնծուած մաս-
քուր նեթ բերեն լըտի համար ,
որ կանթեղները միշտ փառին :
21 Ահարոն ու անոր որդիները մո-
ղովքի խորանին մէջ՝ վկայութեանը
առջևի վարդապետի դուռի զին-
իրկուրնէ մինչև առաւել Տէրոջը
առջևը ան իւրաքանչիւր կարգադրին .
ասիկայ անոնց յախտենական կանոն
բլլայ իրենց ազգերուն մէջ Խարայե-
լի որդւոցը կողմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ դուն քեզի մօտեցո՛ւր քու
եղբայրդ Ահարոնը ու անոր որ-
դիները իր հետը՝ Խարայելի որդւոցը
մէջէն , որ ինծի քահանայութիւն
ընեն . Ահարոնը և Ահարոնին որ-
դիները Կաղաթը ու Եփուզը՝ Եւ-
2 դիպարը ու Իթմարը : Եւ քու
եղբորդ Ահարոնին սուրբ զգեստներ
պիտի շինես պատուոյ ու փառաց
3 համար : Եւ դուն ըսէ բոլոր Ի-
մաստուն միտք ունեցողներուն՝ ու-
րոնք որ ես իմաստութեան հոգիով
լինցուցի , որ Ահարոնին զգեստները
շինեն՝ անիկայ օրէնքով համար՝ որ
4 ինծի քահանայութիւն ընեն : Եւ
անոնց շինելու զգեստները ասոնք
են . բանջապանակ ու եփուտ և
պատմունձան ու նկարագործ շապիկ
խոյր և գօտի , և սուրբ զգեստներ
շինեն քու եղբորդ Ահարոնին ու
անոր որդիներուն , որ ինծի քահա-
նայութիւն ընեն :
5 Եւ անոնք պիտի առնեն ոսկին ու
կապուտակը և ծիրանեղջյուր ու
կրկնակի կարմիրը և բարակ քիմա-
6 նը . Եւ ոսկի թելէ կապուտակէ ու
ծիրանեղջյուր , կրկնակի կարմիրէ և
մանուած բարակ քիմանէ վարպետի
7 դործ պիտի շինեն եփուտը : Եւսոր եր-
կու ծայրերը երկու կշուած վահաններ

պիտի ունենան , որ իւրաքանչիւր միա-
ցած բլլայ : Եւ եփուտին վրայ 8
եղած ժապուէնը անոր շինուածքին
պէս նոյն բանէն պիտի բլլայ . ոսկիէ՝
կապուտակէ ու ծիրանեղջյուր և կրկն-
ակի կարմիրէ ու մանուած բարակ
քիմանէ պիտի բլլայ : Եւ երկու եւ
9 զնոյնաբար տունեն , ու անոնց
վրան Խարայելի որդւոցը անուննե-
րը փորագրես : Եւսոյ անուննե-
10 րուն վէրը մէկ քարին վրայ՝ և
միացած վից անունները մէկաւ
քարին վրայ անոնց ծնունդներուն
համեմատ իւրաքանչիւր : Եւ երկու 11
քարերուն վրայ Խարայելի որդւո-
ցը անունները ակունք բանողի
գործով՝ աշխատեն կնիք փորագրած-
նուն պէս փորագրես . ոսկի խոր-
շեքու մէջ զամեն անոնք : Եւ եր- 12
կու քարերը եփուտին ուսերուն
վրայ պիտի դնես , ու Խարայելի
որդւոցը յիշատակի քարեր ըլլան .
ու Ահարոն անոնց անունները յի-
շատակի համար իր երկու ուսե-
րուն վրայ պիտի կրէ Տէրոջը առ- 13
ջևը : Եւ ոսկի խորշեր պիտի
շինես . Եւ գլուտ ոսկիէ ոլորուած
հիւսուած երկու շղթաներ պիտի 14
շինես , ու հիւսուած շղթաները
խորշերուն անցընես :
Եւ զատաստանի բանջապանակը 15
վարպետի դործ շինես . անիկայ
եփուտին շինուածքին պէս շինես .
ոսկիէ կապուտակէ ու ծիրա-
նեղջյուր և կրկնակի կարմիրէ ու
մանուած բարակ քիմանէ շինես :
Կառուակուտի պիտի բլլայ երկու 16
քի ծայրերով , անոր երկայնու-
թիւնը մէկ թիւղ՝ ու անոր լայ-
նութիւնը մէկ թիւղ պէտէ ըլլայ :
Եւ անոր մէջ ակունքներու զամեւած 17
քին համեմատ՝ չորս կարգ քարեր
պիտի զամես . ու կարգը՝ սարդե-
ռն , տպաղինն ու զմիտխո՛ւ առաջին
կարգը պիտի բլլայ : Եւ երկրորդ 18
կարգը պիտի բլլայ կարկեհան , շա-
փուղայ ու անդամանդ : Եւ երրորդ 19
կարգը պիտի բլլայ զոճաղ՝ , ակառ
ու մեղեսիկ . Եւ չորրորդ կարգը 20
պիտի բլլայ ոսկեքար՝ եղնաբար ու
յառպիս . ասոնք ոսկի խորշերու մէջ

- ընս . և վարագուրը ձեզի պիտի բաժնէ սրբութիւնն . ու սրբութեանց
- 34 սրբութիւնին մէջտեղը : Եւ քան թիւնք վկայութեան տապանակին վրայ սրբութեանց սրբութիւնն
- 35 նին մէջ դնես : Եւ վարագուրին դուրսի դին սեղանը , ու սեղանին դիմացը խորանին հաւաքային կողմէ՝ աշտանակը դրնես . ու սեղանը հիւսիսային կողմէ դնես :
- 36 Եւ վրանին դրանք համար կապուտակէ՝ ու ծիրանեղջիկէ՝ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մանուած բարակ քիթանէ՝ նկարագործ դրան
- 37 վարագոյր մը շինես : Եւ դրան վարագուրի համար Սատիմի քաշէ՝ հինգ սին շինես , ու զանոց ոսկեղով պատես . և անոնց ճանկերը ոսկիէ ըլլան . ու անոնց համար պղնձէ հինգ խարխուժուլս :

ԳԼ . ԻԷ

- 1 Եւ զհէ սեղանը Սատիմի վայտէ շինես , երկայնութիւնը հինգ կանգուն , ու լայնութիւնը հինգ կանգուն . սեղանը քառակուսի ըլլայ . և անոր բարձրութիւնը իւրեք կանգուն ըլլայ : Եւ անոր եղջիրները անոր չորս անկիւններուն վրայ շինես . անոր եղջիրները իրմէն ըլլան . ու զանկայ պղնձով պատես : Եւ անոր մոխիրը ժողվելու համար անոր թաղարները՝ ու անոր թխակները՝ և անոր կոնքերը՝ ու անոր մահահանները՝ ու անոր կրակի ամանները շինես . անոր բոլոր գորշ ծիրանները պղնձէ շինես : Եւ անոր ցանցակերպ կապարայ մը շինես պղնձէ . ու ցանցին վրայ չորս պղնձէ օղակ շինես՝ անոր անկիւններուն վրայ : Եւ անկայ սեղանին շրջանակին տակը դրնես ներքեւէն , որ ցանցը զրկելէ
- 2 սեղանին մէջտեղը ըլլայ : Եւ սեղանին համար ձողեր շինես . ձողերը Սատիմի վայտէ ըլլան . ու զանոց պղնձով պատես : Եւ անոր ձողերը օղակներ
- 3 րուն պիտի անցուին . ու ձողերը սեղանին երկու թուրքեր պիտի ըլլան՝ անիկայ վերջընելու համար : Եւ իկայ տախտակներէ՝ մէջը դատարկ պիտի լինեն . լեւոր թուրքի յուսոյածին պէս անանկ պիտի լինեն . և :
- 4 Եւ խորանին սրահը շինես . հարաւային կողմին համար՝ սրահին վարագուրները մանուած բարակ քիթանէ դրան պղնձէ , սիններուն ճանկերը ու անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլլան : Եւ անոր քան սինները ու անոնց քան խարխիւնները պղնձէ , սիններուն ճանկերը ու անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլլան : Եւ արեւմտեան կողմին համար սրահին լայնութեանը նայելով՝ վարագուրները յիսուն կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սինները տասը ու անոնց խարխիւնները տասը պիտի ըլլան : Եւ սրահին արեւելեան կողմին համար՝ անոր լայնութիւնը արեւելեան կողմին յիսուն կանգուն պիտի ըլլայ : Եւ զհէ թուրքի վարագուրները տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սինները իրեք , ու անոնց խարխիւնները իրեք : Եւ մեկալ թուրքի վարագուրները տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլլան . անոնց սինները իրեք , ու անոնց խարխիւնները իրեք : Եւ սրահին դրան համար՝ կապուտակէ՝ ու ծիրանեղջիկէ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մանուած բարակ քիթանէ՝ քան կանգունի նկարագործ վարագոյր մը քիթանէ շինես . անոնց սինները չորս ու անոնց խարխիւնները չորս պիտի ըլլան : Եւ սրահին բոլորակերպ թուրք սինները արծաթ՝ կապերով՝ ու անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և անոնց խարխիւնները պղնձէ պիտի ըլլան : Եւ սրահին երկայնութիւնը հարիւր կանգուն ու լայնութիւնը տասնուհինգ յիսուն և բարձրութիւնը

- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18

- 21 գամուած պիտի ըլլան : Եւ իսկ իսկ
 ընդ խարայելի որդւոցը անուննե-
 րուն պէտ տասուերկու պիտի ըլլան ,
 անոնց անուններուն համեմատ ամեն
 մէկը իր անունովը տասուերկու յե-
 ղեն համեմատ կնիք փորագրողի
 գործով փորագրուած պիտի ըլլան :
- 22 Եւ լանջապանակին վրան զուտ ոսկիէ
 ոլորուած հիւստւած յղծաներ պի-
 տի շինես : Եւ լանջապանակին
 վրան երկու ոսկի ողակներ շինես ,
 ու ան երկու ողակները լանջա-
 պանակին երկու ծայրերուն վրայ
- 24 զնես : Եւ ան երկու հիւստւած
 ոսկի յղծաները լանջապանակին
 ծայրը եղած երկու ողակներուն
 անցընես . Եւ երկու հիւստւած
 յղծաներուն մէջ երկու ծայրե-
 րը ան երկու խորշերուն ան-
 ցընես . ու լանջապանակին ան-
 ճի կողմն ուսերուն վրայ դը-
 նես : Եւ երկու ոսկի ողակներ
 լանջապանակին երկու ծայրեր
 կցուած եղբայրներ երկու ծայրերը
- 27 զնես : Եւ լանջապանակին
 վրան երկու ոսկի ողակներ
 անոր առջևի կողմը կցուածքին
 մաս երկուսին ժապաւենին վրա-
 յեն անցընես : Եւ լանջապանակ
 կը իր ողակներէն կապուտակէ փ-
 ճաւ լարով երկուսին ողակներուն
 կապէն , որ երկուսին ժապաւենին
 վրայ ըլլայ , ու լանջապանակը և
- 29 փուտին վրայն չգաւորի : Եւ Վ-
 հարոն երբոր սրբարանը մտնէ ,
 Խարայելի որդւոցը անունները Տե-
 րօջ առջև յիշատակի համար
 միշտ իր սրտին վրայ եղած դատա-
 տանի լանջապանակին վրայ պիտի
- 30 կրէ : Եւ դատաստանի լանջապա-
 նակին մէջ Ռ-բիմը ու Թ-ու-
 մը զնես . և Վհարոնին սրտին
 վրայ պիտի ըլլան , երբոր անիկայ
 Տերօջ առջև կրկնայ . ու Վհարոն
 Տերօջ առջև կրկնայ իր սրտին վրայ
 պիտի կրէ Խարայելի որդւոցը դա-
 տասանը :
- 31 Եւ երկուսին պատմութեանը բո-
 լորովն կապուտակէ պիտի շինես :
- Եւ անոր մէջտեղը զլուս անցնելու
 ճիւղումը մը պիտի ըլլայ . ճիւղ-
 անցնելին բոլորակը գոհի ճիւղ-
 անցնելին պէս հիւստւած եղբ-
 անները որ չապտուի : Եւ անոր
 ճիւղանցնելուն վրայ կապուտակէ
 ու ծիրանեղանէ և կրկնակի կար-
 միք շուրճեր պիտի շինես ճիւղանց-
 ներուն բոլորակը , ու անոնց մէջ-
 տեղը լանջապանակի ոսկի զանգակներ :
 Պատմութեան ճիւղանցնել վրայ լուս-
 անակի ոսկի զանգակ մը ու շուրճ
 մը ոսկի զանգակ մը ու շուրճ մը
 պիտի ըլլայ : Եւ պատմութեան համար
 անիկայ Վհարոնին վրան պիտի ըլ-
 լայ . ու Տերօջ առջև սրբարանը
 մտած ու ելած ատենը անոր ծայրը
 պիտի լուսի որ ճիւղանցնել
- Եւ զուտ ոսկիէ թիֆեղ մը պի-
 տի շինես , ու անոր վրան կնիք փո-
 րագրանուն պէս ՍԵԼԻՆԻՆԻՆ
 ՏԵԼԻՆԻՆ փորագրես : Եւ կա-
 պուտակ ժապաւեն մը անցընես ա-
 նոր որ խորշին վրայ դրուի . և
 խորշին վրան անոր առջևի կողմը
 ըլլայ : Եւ անիկայ Վհարոնին ծա-
 կատին վրայ պիտի ըլլայ , որ լա-
 ըսելի որ որդւոցը շուրճը բոլոր
 սուրբ բնաներուն անորմէն թիւեր
 Վհարոն կրէ . ու միշտ իր ծակա-
 տին վրայ պիտի ըլլայ , որ անոնք
 ընդունելի ըլլան Տերօջ առջև :
- Եւ շապիկը բարակ բիծանէ նկա-
 րէն հիւստես , ու խորշը բարակ բիծա-
 նէ պիտի շինես , և գոտին նկարա-
 գործ պիտի շինես :
- Եւ Վհարոնին որդւոցը շապիկներ
 պիտի շինես , ու անոնց գոտիներ
 պիտի շինես . և պատուոյ ու փա-
 տայ համար անոնց ապարանքներ պի-
 տի շինես : Եւ զանոնք իսկ եղ-
 բոր Վհարոնին ու իր հետը իր
 որդւոցը պիտի հաղորդեն . ու ա-
 նոնք պիտի օծես , և պիտի օրհնես ,
 ու սրբես անոնք որ ինծի թահա-
 լութիւն ընեն : Եւ անոնց կատե-
 անդրապարտիքներ պիտի շինես Ե-
 ղեց մարմինն մերկութիւնը ծած-
 կելու համար . անոնց մէջքերէն մի-
 ջն ծունկերէն պիտի համեն : Եւ
 անոնք Վհարոնին ու անոր որդւոցը

վրայ պիտի բլլան երբոր մողովքի խորանը մտնեն, կամ երբոր սեղանին մատենան սրբարանին մէջ պաշտելու համար, որ ընկայ ինչ անորձնութիւն կրնն ու մեռնին։

— Ի՞նչ յախտնական կանոն մը բնայ իրեն՝ ու իրմէ կտոր իր սեղանիցին։

ՊԵՐՈՒՄ ԻՐԱՆ

- 1 Եւ աս է որ անոնց պիտի բնեն զանոնք սրբելու համար, որ ինծի քահանայ բլլան։ արձաններն զուարակ մը ու երկու անասանք իւր անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 2 Եւ իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 3 Եւ իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 4 Եւ իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 5 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 6 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 7 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 8 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 9 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 10 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։
- 11 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

12 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

13 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

14 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

15 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

16 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

17 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

18 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

19 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

20 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

21 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

22 Եւ անոնք իւրաքանչեւ անուն, Լու անխմոր հայ՝ ու եղով շաղուած անխմոր շփեր՝ ու եղով օծուած անխմոր լուսանքը։

- Թաղանթը՝ ու երկու երկամուսրը
և անոնց վրայ եղած ճարպը ու աղ-
գիտոր . ինչու որ աս ~~ստեղծող~~ օրհ-
նու թեան խոյն է : Եւ Տէրոջ
առջևը եղած անխմոր հացի սակա-
ռէն մէկ պան հացի՝ ու մէկ եղով
հացի չօթ՝ և մէկ լաւաշ ա-
24 յիւ : Եւ ամենը Մհարոնին ձեռքը
ու անոր որդւոցը ձեռքը դնես ,
և զանոնք Տէրոջ առջևը երեցընե-
25 լու ընծայ մատուցանես : Եւ ա-
նոնց ձեռքէն առնես զանոնք , ու սե-
ղանին վրայի ողակեղին վրայ պրես
Տէրոջ առջևը անդշ հոտի համար .
ասիկայ պատարագ մին է Տէրոջ :
26 Եւ Մհարոնին ~~ստեղծող~~ օրհուելուն
համար պատարատուած խոյն եր-
բուծը առնես , ու զանիկայ Տէ-
րոջ առջևը երեցընելու ընծայ
մատուցանես . և ան քու բաժի-
27 նըդ ըլլայ : Եւ Մհարոնին հա-
մար ու անոր որդւոցը համար ե-
ղած ~~ստեղծող~~ օրհուելան խո-
յն երեցընելու երբուծը ու
բարձրացընելու գիտը սրբես :
28 Եւ ասիկայ յաւիտեանական կանո-
նով Մհարոնին ու անոր որդւոցը
պիտի ըլլայ՝ Խաղալի որդւոցը
կողմանէ : Ինչու որ աս բարձրա-
ցընելու ընծայ է , և պիտի ըլ-
լայ բարձրացընելու ընծայ՝ Խա-
ղալի որդւոցմէն իրենց խաղաղու-
թեան զոհերէն բռն իրենց բարձրա-
ցընելու ընծան Տէրոջ :
- 29 Եւ Մհարոնին սուրբ պահանքը
իրմէն ետքը իր որդւոցը պիտի ըլ-
լան , որ անոնցմով օծուին , ու ա-
30 նոնցմով օրհուին : Եւ անիկայ որ
իր որդւոցմէն իր տեղը բահանայ ըլ-
լալով՝ սրբաբանի մէջ պաշտօն կա-
տարելու համար ժողովքի խորանը
պիտի մտնէ , զանոնք եօթը օր
31 հաջի : Եւ ~~ստեղծող~~ օրհու-
թեան խոյն առնես՝ ու անոր միւր
սուրբ տեղ մը եկես . Եւ Մհարոն
ու անոր որդիքը ժողովքի խորանին
զրանը քով պիտի ուտեն խոյն միւր՝
33 ու սակառին մէջի հաղը : Եւ ա-
նոնք պիտի ուտեն ան բաները՝ որ
իրենց օրհուելուն ու սրբուելուն
համար անոնցմով քաւութիւն եղաւ ,
և օտարական մը անոնց պիտի չու-
տէ . ինչու որ անոնք սուրբ են : Եւ
34 թէ որ օրհուութեան միւսէն ու հացէն
միւսէն առտու մնայ , աս աւելցածը
կրակով պրես . անիկայ պիտի չու-
տուի , ինչու որ սուրբ է :
- Եւ Մհարոնին ու անոր որդւո-
ցը ասանկ ընես , բոլոր քեզի ա-
պրապրածիս պէս . եսիւր որդուան
մէջ կատարես անոնց օրհուութիւ-
նը : Եւ օրը մէկ զուարակ մեղ-
36 յի պատարագ ընես քաւութեան
համար . ու սեղանին համար քա-
ւութիւն ընելու առնելոյ մարքես
զանիկայ , և սուրբ ընելու հա-
մար օծես զանիկայ : Եւ զանին
37 համար եօթը օր քաւութիւն ը-
նես , ու սուրբ ընես ան . և սե-
ղանը ամենատուր պիտի ըլլայ .
ինչ որ սեղանին դպի սուրբ պիտի
ըլլայ :
- Եւ սեղանին վրայ ընելու ~~ստեղծող~~ աս
է . միշտ ամէն օր մէկ տարեկան
երկու գառինք . Եւ մէկ գառը առ-
39 տուանց մատուցանես , ու մե-
կալ գառը իրիկուան գէմ մատու-
ցանես : Եւ մէկ գառին հետ մէկ
40 հիմնի քառորդ ձեծուած ձկնով
լաղուած մէկ տատանորդ բարակ ա-
լիւր , և թափելու նուէրին համար
մէկ հիմնի քառորդ մը զմի մա-
41 ~~ստեղծող~~ : Եւ մեկալ գառը ի-
րիկուան գէմ զօհես . ու առ-
տուան հացի ընծային պէս՝ և ա-
նոր թափելու նուէրին պէս ընես
անոր . աս՝ անուշահոտ պատարագ
մին է Տէրոջ : Եւ ինչպէս ձեր ազգե-
42 րուն մէջ մշտնջենաւոր ողակեղ
պիտի ըլլայ Տէրոջ առջևը ժողովքի
խորանին զրանը ~~ստեղծող~~ , ու որ ձեզի
պիտի հանդիպիմ , քեզի հետ խօ-
սելու : Եւ հոն Խաղալի որդւոցը
43 պիտի հանդիպիմ , ու Խորանը իմ
փառքուն սուրբ պիտի ըլլայ : Եւ
44 ժողովքի խորանը ու սեղանը պիտի
սրբեմ , Մհարոն ու անոր որդի-
նքն ալ պիտի սրբեմ , որ ինծի
քահանայութիւն ընեն : Եւ Խա-
45 լալի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ ,
ու անոնց Մատուած պիտի ըլլամ .
Եւ պիտի գիտնան թէ անոնց Տէր

Ետուածը ես եմ, որ անոնց մէջը
բնակելու համար Ազդիպտոսի երկ-
րէն հանեցի գտնողք։ Ես եմ անոնց
Տէր Ետուածը։

ԳԼ. Լ

- 1 Եւ խունկ ծխելու սեղան մը շինեալ . Սատիսի փայտէ շինեալ
- 2 անիկայ . Ընտր երկայնութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը կանգուն մը՝ քառակուսի պիտի ըլլայ, և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն . անոր եղջիւր-
- 3 ներք իրմէն պիտի ըլլան։ Եւ անոր վրան՝ ու անոր քովերը շուրջանակի՝ և անոր եղջիւրները դուռ ուղիով պատեն . ու շուրջանակի
- 4 ուղի պտակ մը շինես անոր։ Եւ երկու ուղի ուղիներ շինես անոր . պտակին տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու կողմերէն շինես, որ անոնցմով վերցունելու համար ձողերուն առջեւ տեղերը ըլ-
- 5 լան։ Եւ ձողերը Սատիսի փայտէ շինես, ու անոնք ուղիով
- 6 պատեն . Եւ անիկայ զնես վառարաններ վրայի քառութիւնին առջեւ՝ վրայութեան տապանակին վրայ եղած վարդաւորին առջեւ, որ որ ես քեզի պիտի հանդի-
- 7 պիմ։ Եւ Եհարոն անոր վրայ անուշահոտ խունկ պիտի ծխէ . ամէն առտու ճրագները շիտկած
- 8 ատենը խառն պիտի ծխէ։ Եւ Եհարոն իրիկուան դէմ ճրագնե-
- 9 ըն վառած ատենը խառն պիտի ծխէ, որ Տէրոջը առջեւ մտնե-
- 10 վանաւոր խունկ ըլլայ ձեր ազգե-
- 11 րուն մէջ։ Ընտր վրան օտար խունկ, կամ ողջակէլ, կամ հացի բն-
- 12 օցայ զմատուցանէք . ոչ ալ անոր վրան նուէք թափէք։ Եւ Եհարոն տարին անգամ մը անոր եղջիւր-
- ներուն վրայ քառութիւն պիտի ընէ . անիկայ քառութիւններուն մեղքի պատարարդին արինովը անոր վրայ քառութիւն պիտի ընէ տարին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ . ա-
- նիկայ ամենասուրբ է Տէրոջը։
- Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
- ըսելով, Եւ որոք Խարսէլի որդւոցը

դուժարը տոնելու ըլլա՞ծ իրենց խառն նայելով, ան ատենը անոնց ամէն մէկը իր հողոցն փրկանցը պիտի տայ Տէրոջը՝ գտնողք համարած ատենը, որ անոնց մէջը հարուած չըլլայ՝ երբոր գտնողք համարեն։ Եւ 13 նոնք առ պիտի տան . ամէն մէկը որ կ'անցնի՝ կը համարի, որքա՞նք նին սիկղին համեմատ կ'ես սիկղ տա՞նք . մէկ սիկղը քսան կ'ըստէ . Տէրոջը բնծան կ'ես սիկղ պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն տարեւ 14 կանն վեր եղողք՝ որ կ'անցնի կը համարի, ու բնծան Տէրոջը պիտի տայ։ Եւ որքա՞նք հողիներուն քա- 15 տութիւնը շինես համար Տէրոջը բնծայ տան, կ'ես սիկղն ոչ հարուած տը աւելի՞ ու ոչ աղքատը պակաս պիտի տայ։ Եւ Խարսէլի որդւոց՝ 16 մէ քառութեան արծաթը տոնեն, ու ժողովքի խորանին պաշտօնին տաս, որ Տէրոջը առջեւ յիշաւ տակ ըլլայ Խարսէլի որդւոցը՝ ձեր հողիներուն քառութիւնը շինես համար։

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 17 ըսելով, Եւ Եւ պընձ աւագան մը 18 շինես լուսցման համար, ու անոր խորիսին ալ պընձ ըլլայ . և ժողովքի խորանին ու սեղանին մէջ տեղը զնես ան, ու անոր մէջը 19 ձուր լեցընես։ Եւ Եհարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու ոտ- 20 քերը պիտի լուան անիկի։ Եւ որք անոնք ժողովքի խորանը մանկու ըլլան, կամ երբոր սեղանին մօտենալու ըլլան պաշտոն կատարելու և կրակով Տէրոջը զոհ մատուցանելու համար, ճրով լուսցունի որ զմտնին։ Եւ յապէս իրենց ձեռք- 21 քը ու ոտքերը լուան որ զմտնին . և ամէն իրենց յախտնական կանոն պիտի ըլլայ, թէ իրեն և թէ իր սերունդին իրենց ազգերուն մէջ։

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 22 ըսելով, Եւ քեզի պատուական հա- 23 մաներ, զուտ գմուռս հինգ հարիւր տէկ, և անոր կէսին չափ տշախիւ երկու հարիւր յիսուն տէկ անուշահոտ կ'ըստէ, ու երկու հարիւր յիսուն տէկ անուշահոտ խունկեղէն, և

- 24 Եւ հինգ հարիւր -իւ կատիայ
սրբարանին սիկդին համեմատ, ու
25 մէկ հիմն ձեւ . Եւ սուրբ օծ-
ման եղ շինես ան իւղադործի ար-
հեստով բաղադրուած . անիկայ
26 սուրբ օծման եղ պիտի բլլայ : Եւ
անով օծես ժողովքի խորանը, ու
27 վկայութեան տապանակը : Եւ սե-
ղանը ու անոր ամէն անօթները,
և աշտանակը ու անոր զործիք-
28 ները, և խունկին սեղանը, Եւ
ողակեղէն սեղանը իր ամէն զոր-
ծիքներուն հետ մէկտեղ, և աւա-
29 դանը ու անոր խարխիւր : Եւ
սրբես անոնք, որ ամենասուրբ բլ-
լան . Ինչ որ անոնց դպչի՝ սուրբ
30 պիտի բլլայ : Եւ Վհարանը ու ա-
նոր որդիքը օծես, ու սուրբ բ-
նես անոնք, որ ինծի քահանայու-
31 թիւն ընեն : Եւ Խարայել որդւոցը
զրուցես՝ բնելով, Եւսիկայ ինծի
սուրբ օծման եղ պիտի բլլայ ձեր
32 ազգերուն մէջ : Եւ արդու մարմնի
վրայ պիտի չեթափուի ան, և անոր
բաղադրութեանը պէս անոր նմանը
չշինես . աս սուրբ է, ու ձեզի
33 սուրբ պիտի բլլայ : Մի որ անոր
նմանը չինէ, կամ ճի որ անիկ
օտարականի վրայ դնէ, իր ժողո-
վուրդէն պիտի կորսուի :
34 Եւ Տէրը բաւ. Կովստին, Եւ
քեզի անուշահոտ համեմներ, ու
ինչ ստաշին ու եղունգն և քաղ-
բան, ու անուշահոտ համեմները
մաքուր կնդրուելով . ամէնը հա-
35 շատար կըլծով պիտի բլլան . Եւ
զանոնք իւղադործի արհեստով ի-
րար խառնուած բաղադրութիւն
մը՝ խունկ շինես մաքուր ու սուրբ :
36 Եւ անիկ Կէլե ծնէս շատ բա-
րակ, ու ժողովքի խորանին մէջ
վկայութեանը առջեւ դնես, ու
որ ես քեզի պիտի հանդիպիմ .
անիկայ ձեզի ամենասուրբ պիտի
37 բլլայ : Եւ ան քու շինելու խուն-
կիւ բաղադրութեանը համեմատ
զուր ձեզի համար չշինես . ան քեզի
սուրբ պիտի բլլայ Տէրօջը համար :
38 Մի որ հոտոտելու համար անոր
նմանը չենելու բլլայ, իր ժողո-
վուրդէն պիտի կորսուի :

ԳԼ. ԼԵ

Եւ Տէրը խոսեցաւ. Կովստին ըսե-
լով, Եւս հոգայի ցեղէն Ուրի
որդւոցն Ուրիին որդին Բեսելելը
անունովը կանչեցի . Եւ Կատուծոյ
2 Զողիովը՝ խմաստութիւնով ու հա-
նարով և դիտութիւնով ու ամէն
փոյ ճարտարութիւնով լեցուցի ա-
նիկայ, Որ վարպետի զործեր ֆա-
3 ընելով՝ սկսելով ու արծաթով և պը-
ղծնով զործէ . Եւ գամելու հա-
մար քարեր բանելով՝ ու փայտեր
քանդակելով՝ ամէն կերպ արհեստ
բանի, Եւ ահա՝ Կանի ցեղէն Եւ
քիտամային որդին Ողիարը առի
անոր հետ . ու ամէն խմաստունին
սրտին մէջ խմաստութիւն զրի, որ
բոլոր քեզի պատուիրածս ընեն .
4 ժողովքի խորանի և վկայութեան
տապանակը ու անոր վրայ եղած
քառութիւնը և խորանին բոլոր
կարասիները, Եւ սեղանը ու անոր
անօթները և մաքուր աշտանակը իր
5 բոլոր զործիքներովը՝ և խունկին
սեղանը, Եւ ողակեղէն սեղանը իր
6 բոլոր զործիքներովը՝ և աւադանը
ու անոր խարխիւր, Եւ սրաշտանին
զեւսանները ու Վհարան քահանային
սուրբ զեւսանները և անոր որդւոցը
զեւսանները՝ քահանայութիւն ընելու
7 համար, Եւ օծման եղը ու սրբարա-
նին համար անուշահոտ խոնկը՝ բո-
լոր քեզի պատուիրածիս պէս պիտի
ընեն :
8 Եւ Տէրը խոսեցաւ. Կովստին ու
բաւ, Օքուրցէ նաեւ Խարայելի
9 որդւոցը՝ բնելով, Եւսուշտ իմ
շարափներս պահէք . Ինչու որ
աս նշան մըն է իմ ու ձեր միջ-
10 տեղը ձեր ազգերուն մէջ, որ դիտ-
նար թէ ձեզ սուրբ բնող Տէրը
ես եմ : Ուստի շարափը պահէք .
11 Ինչու որ ան ձեզի սուրբ է . ճի որ
զանիկայ պղծէ՝ անշուշտ պիտի մեռ-
նի . քանզի ով որ ան օրը զործ մը
զործէ, ան անըն իր ժողովուրդին
մէջէն պիտի կորսուի : Մեզ օր
12 զործ պիտի զործուի, բայց եթա-
ներորդ օրը հանդատութեան շարա-
թը սուրբ պիտի բլլայ Տէրօջը .

- 16 անշուշտ պիտի մտադրուի : Անոր համար խորացելի որդիքը պիտի պահեն շարափը , որ շարափը իրենց ազգերուն մէջ յախտեալան 17 ուխտ մը բնեն : Անիկայ յախտեալան նշան մըն է իմ ու խորա-
ժելի որդիքը մէջանողը . շանդի-
Տէրը վեց որդեան մէջ ստեղծեց
երկիրը ու երկիրը , և երկրներով
որը դադարեցաւ ու հանդատացաւ :
18 Եւ երբոր Անայ լեռանը վրայ
Սոփեսին հետ խափել ընդունաց ,
վրայելեան երկու տախտակները
տուաւ անոր , Բառուցող մատուց
գրուած՝ քարէ տախտակներ :

ՊԵՏԱԿԱՆ ԼՐԱ

- 1 Եւ ժողովուրդը տեսնելով որ
Սոփեսն ու լացաւ լեռնէն իջնե-
լու , ժողովուրդը Բհարման քովը
ժողովեցան ու բռն անոր , Լշին ,
միջի սատուածները շինէ որ մեր առ-
ջեն երկուն . բանիկ ան Սոփեսը՝
միջ Լզխալուսի երկրէն հանող
մարդը , շինք գիտեր թէ քնէ եղաւ
2 անոր : Եւ Բհարմն ըսաւ անոնց ,
Չեր կնիկներուն , ձեր տղայնե-
րուն և ձեր ազգիկներուն տխմն-
ները եղած ոսկի օղիք հանեցէք ,
3 ու ինծի բերէք : Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը իրենց տխմնները եղած
ոսկի օղիքը հանեցին ու Բհարմին
4 բերին : Եւ անիկայ ստաւ անոնց
ձեռքէն , ու տնդով մը շինեց , և
ձուլածոց որթ մը ըսաւ : Եւ ը-
սին , Ո՛վ Խորացել , ասոնք են յու
սատուածներդ՝ որ քեզ Լզխալուսի
5 երկրէն հանեցին : Եւ երբ Բհա-
րմն տեսաւ առջիկայ , անոր առջիկ
սեղան մը շինեց . և Բհարմն հրա-
տարակել տուաւ բարիք , Սաղ
6 տուն է Տէրօջը : Եւ հետեւալ
ստաւասուն կանուխ Էրան , ու ոչ-
ջակեցներ մատուցին , և խաղաղու-
թեան զոհեր բերին , և ժողովուր-
դը ուտելու ու խմելու նստան , ու
խաղաղու Էրան :

- 7 Եւ Տէրը ըսաւ Սոփեսին , Գնա
Իջի . ինչու որ ապականեցաւ յու
ժողովուրդդ՝ որ Լզխալուսի երկրէն

հանեցիր : Բնոյն շուտով խոտորե- 8
լան ան ձախալելն՝ որն որ իրենց
պատու իրենց . իրենց մտաւոյ
որիմ շինեցին , և անոր երկրպա-
ղախիւն ըրին , ու անոր զոհեր
մատուցին , ու բռն , Ո՛վ Խորա-
ցել , ասոնք են յու սատուածներդ՝
որ քեզ Լզխալուսի երկրէն հանե- 9
ցին : Եւ Տէրը ըսաւ Սոփեսին ,
Եւ տեսայ առ ժողովուրդը , և ահա
առ խառնադարանոց ժողովուրդ մըն
է : Աստի հիմա իմ ոչ տուր իմ՝ որ 10
իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բո-
րաքի , ու փնայքնեմ գանձեք . և
քեզ մեծ ազգ մը բնեմ : Եւ Սոփ- 11
եսն իր Տէր Բառուցողն առջիկ ա-
ղալեց , ու ըսաւ , Ո՛վ Տէր , ին-
չեմ յու բարկութիւնդ բորբորի
յու ժողովուրդիդ վրայ , որ Լզխալ-
ուսի երկրէն հանեցիր մեծ գորու-
թիւնով ու գորաւոր ձեռքով .
Ինչեւ համար Լզխալուսի խափն 12
ու բռն թէ Չարութեան համար
հանեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջ
մուցրնէ , ու զանոնք երկրի երեսն
փնայքնէ . զարձիք յու սատուիկ
բարկութեանդ , ու դադարէ առ
շարիքը յու ժողովուրդիդ վրայ
Էքեքէք : Եւ յու մտաւաներդ 13
Երբահամը Խաշակը ու Խորաց-
լը , որոնց դուն յու անտով եր-
դում ըրիր , ու ըսիր անոնց , Չեր
սերունդը երկիրքին սատուեալն պէս
պիտի շաղարկեմ , և բոլոր առ եր-
կիրը որուն վրայով խառնայ , ձեր
սերունդին պիտի ստամ , ու ան
պիտի ժառանգեն յախտեան : Եւ 14
Տէրը զոնց ան շարիքին համար՝ որ
բարի էր թէ իր ժողովուրդին պիտի
բնէ :

Եւ Սոփեսն գարձաւ ու լեռնէն 15
իջաւ , ու վրայելեան երկու տախ-
տակները իր ձեռքն Էին . տախտակ-
ները իրենց երկու յաղակէն գրուած
էին . անոնք մէկ կողմէն ու մէկու
կողմէն գրուած էին : Եւ տախ- 16
տակները Բառուցող գործին էին . ու
տախտակներուն վրայ փորագրուած
գիրը Բառուցող գրածն էր : Աւ
երբոր Զհաու պոռապող ժողովուր- 17
դին ձայնը ընց , ըսաւ Սոփեսին

- ձեզ բնաջինջ պիտի բնեմ . ուստի
հիմա ձեր վրայէն զարդերնդ վեր-
ցուցեմ, որ ձեզի բնելիքս գիտնամ :
- 6 Եւ Խարայելի որդիբը իրենց զարդե-
բը հանեցին Վարդի լեռանը քովը :
- 7 Եւ Մովսէս առաւ խորանը, ու
բանակին դուրսի դին բանակէն հե-
ռու կանգնեց ան, և անոր անունը
ժողովրդի խորան դրաւ . և ով որ
Տէրը կը խնդրէր, բանակին դուրսի
դին ելած ժողովրդի խորանը կ'ել-
- 8 Էր : Ու երբոր Մովսէս խորանը
կ'երթար, բոլոր ժողովուրդը կ'ել-
էր, ու ամեն մէկը իր վրանին դու-
ռը կը կայնէր, մինչև որ անիկայ
խորանը ժամէր : Եւ Մովսէս խո-
րանը մտածին պէս ամպի սիւնը
կ'իջնէր, ու խորանին դուռը կը-
կայնէր, և Տէրը Մովսէսին հետ
կը խօսէր : Եւ բոլոր ժողովուրդը
կը տեսնէր որ ամպի սիւնը խորանին
դուռը կը կայնէ . ու բոլոր ժողո-
վուրդը կ'ելէր և ամեն մէկը իր վը-
րանին դուռը երկրպագութիւն կ'ը-
նէր :
- 11 Եւ Տէրը կը խօսէր Մովսէ-
սին հետ զէմ առ զէմ, բնապէս որ
մարդ մը իր բարեկամին հետ կը
խօսի . ու Մովսէս նորէն բանակը
կը դառնար . բայց անոր ծառան
Նաաբի որդին չէտաւ պատանին
խորանին մէջէն չէր հեռանար :
- 12 Եւ Մովսէս բաւ Տէրոջը, Նայե
դուն կ'ըսէ ինծի, ու անի աս ժո-
ղովուրդը . ու դուն ինծի չգիտցու-
ցիր թէ ով ինծի հետ պիտի խըր-
կես . ու լսիր, Վեզ անունովդ
կը ծանշնամ, ու նաեւ իմ առջես
չնորհչր դատար : Ուստի հիմա կ'ա-
ղաչեմ, թէ որ քու առջեղ շնորհք
դուայ, ինծի ցուցուր ուրիմն քու
ծափաղ' որ ծանշնամ քեզ, անանկ
որ քու առջեղ շնորհք դասեմ . ու
միտքդ բեր որ աս աղջը քու ժողո-
վուրդդ է :
- 14 Եւ անիկայ բաւ, իմ ներկայութիւնս գաւ հեռոք պի-
տի երթայ, ու քեզ պիտի հան-
գատացնեմ :
- 15 Եւ Մովսէս բաւ անոր, թիկ որ քու ներկայու-
թիւնդ Բե հեռոք չերթայ, մեզ աս
տեղէն մի հասնէր :
- 16 Վանդե ին-

չով պիտի գիտցուի թէ ևս ու քու
ժողովուրդդ քու առջեղ շնորհք դը-
տար . չէ' որ քու մեղի հետ եր-
թալով . այսպէս ևս ու քու ժողո-
վուրդդ երկրի ներսին վրայ եղած
բոլոր ժողովուրդներէն պիտի զա-
տախէր :

Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, Եւ 17
բանն ալ պիտի բնեմ' որ դուն ը-
սիր, ինչու որ իմ առջես շնորհք
դատար, ու ևս քեզ անունովդ կը
ծանշնամ : Եւ անիկայ բաւ, 18
կ'աղաչեմ' քու փառք ցուցնը
ինծի : Եւ Տէրը բաւ, իմ բո- 19
լոր բարութիւնս քու առջեղ պիտի
անցնեմ, ու Տէրոջը անունը քու
առջեղ պիտի կանչեմ, և որով որ
պիտի ողորմեմ' կ'ողորմեմ' ու որով
վրայ որ պիտի գիւժեմ' կը գիւժեմ :
Ու բաւ, Նաաբ իմ երես չես կրնար 20
տեսնել . ինչու որ մարդ չկրնար իս
տեսնել ու ապրիլ : Եւ Տէրը ը- 21
սաւ, Եհն քովս տեղ մը կայ, ու
ժայռին վրայ կայնէ . Եւ ըլլայ որ 22
երբ իմ փառքս անցնէրու բլրայ,
քեզ ժայռին խառնէին մէջը դնեմ,
ու քեզ իմ ձեռքովս ծածկեմ, մին- 23
չև որ ևս անցնիմ : Եւ որ իմ ձեռքս
պիտի վերցընեմ, ու իմ ետիս պի-
տի տեսնես, բայց իմ երեսս պիտի
չտեսնուի :

ԳԼ . ԼԴ

Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, Վեղի 1
երկու քարէ տախտակներ կոփէ
առջիններուն պէս . ու ան տախ-
տակներուն վրայ պիտի գրեմ առջի
տախտակներուն վրայի խօսքերը' որ
անմը դուն կոտորակցիր : Եւ առ- 2
տուան համար պատրաստ եղիր, ու
առտուանց Մինայ լեռը հլիր, և
հոն լեռանը գլուխը առջես կայնէ :
Ու մէկը պիտի չերէ քեզի հետ, և 3
մէկը պիտի չտեսնուի բոլոր լեռանը
վրայ, ոչ ալ աս լեռանը ստորտոր
ոչխար կամ արջաւ պիտի արա-
ծուի :

Եւ առջիններուն պէս երկու քա- 4
րէ տախտակներ կոփեց . ու Մովսէս
առտուանց կանուխ ելաւ, ու Տէ-
րոջը իրեն պատուիրածին պէս Մի-

- 18 Բանակին մէջ պատերազմի ձայն կայ : Լա անիկայ բաւաւ , Լա յաղթողներու աղաղակի ձայն չէ , ալ յաղթուածներու աղաղակի ձայն է . հապա խաղի ձայն կը լսեմ ես :
- 19 Լա եղաւ որ բանակին մոտենալով՝ որթը ու պար բռնողները տեսածին պէս , Սոփեստին բարկութիւնը բորբոքեցաւ . ու տախտակները իր ձեռքէն նետեց , ու լեռանը փարի դին կոտորեց զանոնք : Լա անոնց չնշած որթը առաւ , ու կրակով այրեց , ու մանրեց փոշի ըրաւ , և ջուրին վրայ ջանեց , ու Խարայէի որդեացը խմցուց :
- 21 Եւ Սոփեստ բաւաւ Ահարոնին , Լա ժողովուրդը ինչ ըրաւ քեզի , որ անոնց վրայ $\frac{1}{2}$ մեծ մեղք մը :
- 22 Ընդեր , Լա Ահարոն բաւաւ , իմո՞ղ իմ տիրոջ բարկութիւնը քորբորի . դուն զիտես աս ժողովուրդը՝ որ լաւին հակամարտեալ են . Լա ինծի ըսին թէ՛ Մեզի աստուածներ չեն՝ որ մեր առջեւն երթան , ինչու որ ան Սոփեստը մեզ իշխպտոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք զիտեր թէ անոր ինչ եղաւ : Լա ես ըսի անոնց , Սփ որ ոսկի ունի , թո՞ղ հանէ . ու ընդին ինծի . և կրակը ձգեցի ան , ու աս որթը եղաւ :
- 25 Լա երբոր Սոփեստ ժողովուրդին անտառակութիւնը տեսաւ , (քանզի Ահարոն թող տուեր էր զանոնք անտառակութիւն ընելու իրենց թնաւորներուն մէջը խալտառակ ըլլալու) Լա ատենը Սոփեստ բանակին դուռը կայնեցաւ , ու բաւաւ , Սփ որ Տէրոջը կողմէն է , թող ինծի $\frac{1}{2}$. և Սփ ինքն բոլոր որդիքը անոր քովը ժողովուրդին : Լա բաւաւ անոնց , Խարայէին Տէր Աստուածը ասանկ կ'ըսէ . Լա մեն մարդ իր սուրը թող իր մէջքը դնէ , ու բանակին մէջ դուռն դուռ անցին զառնան , և ամէն մարդ իր եղբայրը՝ ու ամէն մարդ իր ընկերը՝ և ամէն մարդ իր եղբայրն : Լա Սփ ինքն որդեքը Սոփեստին խօսքին պէս ըրին , ու ան օրը ժողովուրդէն իրեք հա-
- 28 զար մարդու չափ ինկան : Բանցի Սոփեստ ըսեր էր թէ Աստուած ձեզմէ

ամէն մէկը իր որդւոյն վրայ ու իր եղբորը վրայ ինքզինքը Տէրոջը նուրբէ , որ ձեր վրայ օրջու թիւն տայ այսօր :

Լա եղաւ որ հետեւեալ օրը Սոփեստ բաւաւ ժողովուրդին , Լա մեծ մեղք զործեց . ու հիմա Տէրոջը պիտի ելլեմ , դուք յաւաքեալ ընեմ ձեր մեղքին համար : Լա Սոփեստ զարեաւ , Տէրոջը՝ ու բաւաւ , Սփ , աս ժողովուրդը մեծ մեղք զործեց , իրեն ոսկիէ աստուածներ չենելով : Բայց հիմա ինչ որ անոնց մեղքերը կը ներեմ չեմ , եթէ ոչ՝ կ'աղաչեմ անրէ զիս քու զրա՞ծ զիւրեղ : Լա Տէր ըր բաւաւ Սոփեստին , Սփ որ ինծի զեմ մեղանչեց , անիկա իմ զեղքս պիտի աւրեմ : Սոստի հիմա զնա , ժողովուրդը ան տեղը տար , որն որ քեզի ըսի . ասն իմ հրեշտակս քու առջեւ պիտի երթայ : Բայց այլեւ լուր թիւն ընելու օրս՝ անոնց մեղքը իրենց վրայ պիտի բերեմ : Լա Տէրը զարեաւ ժողովուրդը , Ահարոնին չենած որթը չենելուն համար :

ԳԼ ԼԳ

Եւ Տէրը բաւաւ Սոփեստին , Լա իմ 1 ասկի դուռն՝ ու ժողովուրդն $\frac{1}{2}$ որ իշխպտոսի երկրէն հանցիր , զնա ան երկիրը՝ որուն համար երգում ըրի Երրահամին՝ Խահակին ու Հակոբին՝ ըսելով , Բաւ սե բունցիդ պիտի տամ ան : Լա քու 2 առջեւ հրեշտակ մը պիտի խրկեմ , ու Բանանացին՝ Եմօհացին՝ Բեւտացին՝ փերեզացին՝ իսկացին ու Հերուսացին պիտի փութեմ : Կաթ ու մեղր բղկող երկիրը զեք 3 ելեմ . ինչու որ ես ձեր հետը պիտի չեմ , քանզի դուն խառապարանոց ժողովուրդ մըն ես : չըլլայ որ քեզ ճամբուն մէջ բնաջինջ ընեմ :

Լա երբոր ժողովուրդը աս չար 4 խօսքը լսեց , սուգ ըրաւ . և մէկը իր զարդը իր վրան չորաւ . Ինչու որ 5 Տէրը բաւած էր Սոփեստին , Լա Խարայէի որդեացը , Լա խառապարանոց ժողովուրդ մըն էր . մէկ բոսկէ մը ձեր մէջը ելելու ըրաւ ,

- նայ լեռը գնաց, և Երկու քարե
տախտակները իր ձեռքը առաւ։
- 5 Եւ Տէրը ամառով իջաւ, ու հոն ա-
նար քովը կեցաւ. ու Տէրոջ անու-
6 նը կանչեց։ Եւ Տէրը անոք առ-
նէն անցաւ, ու կանչեց, Տէր՝ Տէր
Մատուած՝ ողորմած ու բարեբա-
երկայնամիտ և առատ ողորմու-
թիւնով ու ճշմարտութիւնով,
- 7 Հազարներուն ողորմութիւնը Ը-
նող, անօրէնութիւնը՝ յանցանքը
ու մեղքը ներող, բայց յանցանքը
ամենին անպարտ չեղողը։ Հայ-
բերուն անօրէնութիւնը որդիներ-
րուն վրայ ու որդւոցը որդիներուն
վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ ազ-
8 զը հատուցանելով։ Եւ Սոփիս
աճապարելով մինչև զետիկը խո-
նարհեցաւ ու երկրպագութիւն Ը-
րաւ, Բւ բաւ։ Եւ Տէր՝ թէ որ
չլինա քու առջևը ճորհք դառայ,
կ'աղաժամ թող իմ Տէրս մեր հե-
տը երթայ։ Ինչու որ առիկայ խըս-
տապարանոց ազգ մըն է. և ներք
մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքե-
րը, և մեղ քու ժառանգութիւնը
ընէ։
- 10 Եւ Տէրը ըսաւ, Եհնա ես ուխտ
մը կ'ընեմ. քու բոլոր ժողովուր-
դիդ առջևը սնանկ սրանքիքներ
պիտի ընեմ, որ բոլոր երկրի վրայ
ու բոլոր ազգաց մէջ չեղան. և բո-
լոր ժողովուրդը՝ որուն մէջն ես
գուն, պիտի տեսնեն Տէրոջ գոր-
ծը. քանզի հիմնայի է ան լսանք
- 11 որ քեզի պիտի ընեմ։ Եւ Բարդ-
պաշէ ինչ որ ես քեզի կը պատուե-
րեմ պսօր. ահա պիտի վերստեմ
քու առջևդ Եմբհային ու Վա-
նանային և Վերտային ու Փերեզա-
ցին և Իււային ու Զերուային։
- 12 Օգրուշայիլ քու անձիդ, չըլլայ
որ քու երթալու երկրիդ բնակալը
հետ ուխտ ընես, չըլլայ որ անիկայ
- 13 քու միջոցդ որդայթ ըլլայ. Հա-
պա անոնց բաղինները կործա-
նէք, ու անոնց կուռքերը փռե-
րէք, և անոնց Կատարովները
- 14 կոտորէք։ Ինչու որ ուրիշ աւ-
տուծոց երկրպագութիւն պիտի չը-
նես. քանզի Եհնան Կախանձոտ

կը կուլուի, և Կախանձոտ Մատուած
է։ Զըլլայ որ ան երկրին բնակ- 15
չալը հետ ուխտ ընես, և անոնք
իրենց աստուածներուն ետեւն եր-
թալով՝ պոռնկութիւն ըրած ա-
տեննին ու իրենց աստուածներուն
զոհ ըրած ատեննին՝ քեզ կանչեն,
ու գուն անոնց զոհէն ուտես։ Եւ 16
անոնց աղէ իկներն քու որ-
դիներուդ ինչ առնես, ու անոնց
աղէ իկները իրենց աստուածներուն
ետեւն երթալով՝ պոռնկութիւն
ըրած ատեննին՝ քու որդիներուդ
պոռնկութիւն ընել տան իրենց
աստուածներուն ետեւն. և 17
չիմես։

Բաղարջակերաց տանը պիտի պա- 18
հես. Եպիպ ամսուն որոշ ժամա-
նակին մէջ քեզի պատուիրածիս
պէս եօթը որ բաղարջ պիտի ու-
տես. ինչու որ Եպիպ ամսուն մէջ
Եզրիպտոսն երթոք։

Եմն Տէրը արգանդը բացող իմն 19
է. և քու անասուններուդ մէջ
ամեն արու առջինկը՝ Է՛ւ արջատ
և թէ ոչխար, Է՛ւ է. Բայց 20
իրուն առջինկը դառնուկով փրը-
կես. և թէ որ չես փրկեր, ան
ատենը անոր վիզը կտրես։ Վաւ
որդւոցդ ամեն առջինկը փրկես
ու մէկը իմ առջես անոնուայն
չերենայ։

Ոչն որ պիտի գործես, ու 21
եօթներորդ օրը հանգստանաս.
թէ փառսցան ընելու և թէ
ձմելու ատենը հանգստանաս։

Եւ շարաթներուն՝ Եյնէն ցո- 22
րենի հունքին երախայրներուն
տանը, ու տարւոյն վերջը՝ Եւր-
ոթէն ժողովելու տանը բըռ-
նես։

Զեր ամեն արու գաւաղը 23
տարին իրեք անգամ Կարայէլի
Կատուծոյն Եհնայ Տէրոջ առ-
ջևը երևնայ։ Ինչու որ քու 24
առջևդ ազգերը պիտի վերն-
տեմ, և քու սահմաններդ պի-
տի ընդարձակեմ. ու տարին
իրեք անգամ քու Տէր Մատու-
ծոյդ առջևը երևնալու կլած

առնելո՞ւ մէկը քու երկրիդ պիտի չքանկայ :

- 25 Ի՞նչ գոչերս խմորեալ հացով չը-
նուիրես , ու գատիկ տանին գոչը
26 մինչև առտու չմնայ : Բաւ երկ-
րիդ երախալքներուն առջինները
քու Տէր Եստուծոյդ տունը բե-
րես :
- Այլ ի՞նչ մօրը կաթին մէջ չե-
փես :
- 27 Ի՞նչ Տէրը բաւա Կովստին , Գրե-
աս խալերը . ինչու որ աս խալե-
րուն համեմատ քեզի հետ ու Կա-
28 ռայելին հետ ուխտ ըրի : Ի՞նչ ա-
նիկայ հոն կեցաւ Տէրոջը հետ քառու-
սուն որ ու քառասուն գիշեր . ո՞չ
հաց կերաւ՝ ո՞չ ալ ջուր խմեց . և
տախտակներուն վրայ ուխտին խա-
քերը գրեց՝ աշխարհ տասը պա-
տուիրանքները :
- 29 Ի՞նչ եղաւ որ երբ Կովստն Կանայ
լեռնէն իջաւ , վկայութեան երկու
տախտակները Կովստին ձեռքն էր
լեռնէն իջած առնելը , ու Կովստն իր
երեսին մօրթը լուսափայլ ըլլալը
չէր գիտէր՝ երբոր Տէրը իր հետը
30 խօսեցաւ : Ի՞նչ Եստուն ու Խառա-
մելն բոլոր որդիքը տեսան Կովստ-
նը , և ահա անոր երեսին մօրթը
լուսափայլ էր , ու անոր մօտենալու
31 վախցան : Ի՞նչ Կովստն կանեց ա-
նոնք , ու Եստուն և ժողովքին բա-
լըր իխտանները գարձան անոր , ու
32 Կովստն խօսեցաւ անոնց հետ : Ի՞նչ
անիկ ետք Կարայելի բոլոր որդիքը
մօտեցան , ու պատուիրեց անոնց ա-
մէն բնէ որ Տէրը խօսեր էր իրեն
33 հետ Կանայ լեռնէն : Ի՞նչ Կովստն
Քէշ անոնց հետ խօսիլը ըմբռնելը՝
34 իր երեսը քող գրաւ : Կայց Կովստն
Տէրոջը առջև՝ անոր հետ խօսելու
մօտ՝ առնելը՝ մինչև գուրս ելելը
քողը կը վերցնէր . ետքը գուրս
կ'եղէր ու իրեն պատուիրուածը Կա-
35 ռայելի որդիքը կը խօսէր : Ի՞նչ Կա-
ռայելի որդիքը Կովստին երեսը կը
տեսնէին , որ Կովստին երեսին մօր-
թը լուսափայլ էր . ու Կովստն իր
երեսը քողով կը ծածկէր՝ մինչև Ե-
նոր հետ խօսելու մօտնը :

ՊԼԱՆ ԼԵ

- Ի՞նչ Կովստն ժողովքը Կարայելի որ- 1
դիքը բոլոր ժողովքը , ու բաւա-
անոնց , Եստնք են ան բաները որ
Տէրը պատուիրեց որ անոնք ընէր :
Այլ որ գործ գործուի , բայց 2
կոխներդրող որը սուրբ պիտի ըլլայ
ձեզի՝ աշխարհ հանգստութեան չա-
րախ՝ Տէրոջը . ան որը գործ գործու-
ող պիտի մեղացի . Եստանմ որը 3
ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ
կրակ պիտի չվառէր :
- Ի՞նչ Կովստն խօսեցաւ Կարայելի 4
որդիքը բոլոր ժողովքին՝ բաւ-
լով , Տէրոջը պատուիրած բանը
աս է . Չեր մէջէն ընծայ առէք 5
Տէրոջը . ո՞վ որ արտով կը լաւարթի
թող անիկայ Տէրոջը ընծան բերէ ,
ոսկի ու արծաթ և պղինձ , Ու կա- 6
պուտակ և ծիրանագոյն ու կրկնակի
կարմիր և բարակ քիծան ու պղծի
մաղ , Ի՞նչ կարմիր ներկուած խոյի 7
մօրթեր ու ինկնաչի մօրթեր և
Կատմի փայտեր , Ու լոյսի համար 8
եղ և օծման եղի համար ու անուշ
չափտ խունկի համար համեմներ , 9
Ի՞նչ կընդապրանք ու եփուտին հա-
մար և լանջապանակին համար գա-
մուխու քարեր : Ի՞նչ ձեր մէջը ա- 10
մէն արտով խմաստուն կողոնները
թող պան , ու Տէրոջը բոլոր պա- 11
տուիրած բաները չինն : Խորանը՝
անոր վրանը ու անոր ծածկոցը՝ ա- 12
նոր ճարմանկները ու անոր տախ-
տակները՝ անոր նիզերը՝ անոր սիւնե-
րը և անոր խարխիւները , Տապա- 13
նակը ու անոր ձողերը՝ քառույթիւնը
ու ծածկող վարադոյրը , Աղանը 14
ու անոր ձողերը ու անոր բոլոր ան-
նօթները՝ և առաջադրութեան հա-
ցը , Ի՞նչ լոյսի աշտանակը ու անոր 15
գործիքները և անոր ճրտանները ու
լոյսի եղը , Ի՞նչ խունկին սեղանը ու
անոր ձողերը՝ ու օծման եղը՝ և անուշ 16
չափտ խունկը՝ ու խորանին դրան
վարադոյրը , Աղանկէզին սեղանը ու
անոր պղնձէ ցածցալէրու կապարածը՝
անոր ձողերը ու անոր բոլոր գոր- 17
ծիքները՝ առաջանը ու անոր խա-
րխիւր , Սրահին վարադոյրները՝ առ 17

նոր սիւները ու խարխիւնիրը, և
 18 սրահին դրան վարագոյրը, խորա-
 նին յիշերը ու սրահին յիշերը ու ա-
 19 նոնց չուսները, պաշտօնին զգեստ-
 ները՝ սրբաբանին մէջ պաշտելու
 համար, և Վհարուն քահանային սուրբ
 զգեստները ու անոր որդւոցը զգեստ-
 ները, որ քահանայութիւնն են։
 20 Եւ խարայէի որդւոցը բոլոր մո-
 զովքը Սոփսէսին առջնէն գացին։
 21 Եւ ամէն յոծարարութեան եղողը ու
 ամէն՝ բոլոր հոգիով կամեցողը եւ-
 կան, ու մոզովքի խորանին գործին
 համար՝ ու անոր բոլոր պաշտօնին
 համար՝ ու սուրբ զգեստներուն հա-
 22 մար՝ Տէրոջը ընծան բերին։ Եւ
 եկան երկի մարդիկ ու կնիկներ՝ ու
 չափ որ սրտով կամեցող կային, ու
 քահանայները և ողեր ու մատնի-
 ները և մանեակները՝ ամէն տեսակ
 ոսկի զարդեր բերին, ամէն բն-
 23 ծայ բերողը ոսկի ընծայ քիւր-
 Տէրոջը, և իւր ան ամէնը՝ որուն
 քովը կը գտնուէր կապուտակ ու
 ծիրանեղջյն և կրկնակի կարմիր ու
 բարակ բիւն և այծի մազ ու
 կարմիր ներկուած խոյի մորթիներ և
 24 թէհաչի մորթիներ, բերին։ Եւ ամէն
 արծաթ ու պղինձ ընծայ տուողը
 Տէրոջը ընծան բերաւ, և որոն քով
 որ պաշտօնին ամէն գործին քիւր-
 25 Սատիմի փայտեր կը գտնուէր՝ բե-
 րաւ։ Եւ ամէն սրտով խնայողուն
 եղող կնիկները իրենց ձեռքերովը
 մանեցին, ու իրենց մանած կապու-
 տակը՝ ծիրանեղջյնը՝ կրկնակի կար-
 միրը ու բարակ քիւններ բերին։
 26 Եւ բոլոր սրտով փափարող և յա-
 ջողակութիւն ունեցող կնիկները
 27 այծի մազ մանեցին։ Եւ իշխան-
 ները եղիշարաբեր, ու եփուտին և
 լանջապանակին համար գամուկու
 28 քարեր բերին, Վլան լըքի համար՝
 ու օծման եղի համար՝ և անու քահա-
 խուսիկի համար՝ համեմունք ու եղ։
 29 Խարայէի որդիքը յոծարարութեան
 ընծայ բերին Տէրոջը, ամէն մարդ ու
 կնիկ՝ որոնք յոծարարութիւն ունեին
 բերելու ամէն քիւր գործի համար՝
 որ Տէրը Սոփսէսին ձեռքովը պա-
 տուէրեց որ շինուի։

Եւ Սոփսէս բաւ խարայէի որ-
 30 դւոցը, Եւս Տէրը Հոգւոյն յե-
 ղէն Սոփի որդւոյն Սոփին որդին
 Սոփի իւր անունովը կանչեց։ Եւ
 31 Սոփու ծոյ Հոգիովը՝ խնայողութիւ-
 նով՝ հանձնարով՝ և զիտութիւնով՝
 ու ամէն քիւր խնայողութիւնով
 լիցուց զանիկայ։ Եւ փարպետի
 32 գործերը կարգելով՝ ոսկիի ու արծա-
 թիի և պղինձի փայլ բանի։ Եւ զա-
 33 մէլու համար քարեր բանելով, ու
 փայտեր քանդակելով՝ ամէն
 կերպ փարպետի գործ բնէ։ Եւ
 34 անոր սրտին մէջ սորվեցան լու-
 զոյնքը՝ զիւր զբաւ, անորն ալ՝ ու
 Սոփի յիշէն Սոփսէսային որդւոյն
 Սոփիարին ալ։ Եւ Սոփի խնայող-
 35 թիւնով լիցուց զանոցը, որ ամէն
 քիւր՝ գործ գործող և խարայէի
 խարոյ քանդակարարի ու արուես-
 տարի ամէն գործը, նաեւ կա-
 պուտակի ու ծիրանեղջյնի և կրկն-
 նակի կարմիրի և բարակ քիւնների
 փայլ նկարադործողի և ոստայնանկի
 4-7-ը ընեն։

ԳԼԽ ԵԼԻՅ

Եւ ամէնք Սոփի իւր ամէն սրտով խնայողուն եղողը՝
 որոնց որ Տէրը խնայողութիւն ու
 հանձնար տուաւ սրբաբանին պաշ-
 1 տօնին ամէն քիւր գործերը ընել
 զիտաբար։ Համար, Տէրոջը բոլոր
 պատուիրածին պէս գործելին։ Եւ
 2 Սոփսէս կանչեց Սոփի իւր ու Սոփի-
 արը և ամէն սրտով խնայողուն և
 զոյր՝ որուն սրտին մէջ Տէրը խնայ-
 տութիւն գրաւ, ու քիւր ան ամէնը՝
 որուն սրտը կը փափարէր բանելու
 3 համար գործի մանուար։ Եւ ա-
 նոնք որ խարայէի որդիքը բերին
 սրբաբանին պաշտօնին գործը ու
 նոնքով ընելու համար։ Եւ անոնք
 տակաւին ամէն տուաւ կամուոր
 ընծաներ կը բերէին անոր։
 4 Եւ սրբաբանին ամէն գործը բա-
 նող բոլոր խնայողուն մարդիկը
 ամէն մէկը իր բաւ գործէն եկան։
 5 Եւ խոսեցան Սոփսէսին բոկով
 մոզովքովը աւելի կը բերէ՝ քան

որոնք պէտք էր Տէրոջը շինելու
 պատուիրած բաներուն գործին հա-
 6 մար։ Եւ Սոփսէս պատուիրեց քա-
 ռոյ կարգող բանակին մէջ՝ բոկով
 Եւ ու մարդ՝ ու ալ կնիկ գործ
 մը գործէն սրբաբանին ընծային հա-
 մար։ Եւ յապէս մարդու բոկ ընծայ-
 7 բերէին զապարկանք ու իւր ան
 նիւթերը բոլոր գործը շինելու հա-
 մար բաւական էր իրենց, ու աւելի
 ալ։
 8 Եւ խորանին գործը բանողներն
 բոլոր սրտով խնայողուն եղողները՝
 մանուած բարակ բիւնէն ու կա-
 պուտակէն և ծիրանեղջյնէն ու
 կրկնակի կարմիրէն տար փարպոյց
 շինեցին։ Եւ անոնք փարպետի գործ
 9 ծիրանեղջյնով շինեցին։ Եւ փա-
 րագութիւն երկայնութիւնը քան-
 ուսիւր կանգուն՝ ու մէկ փարպո-
 րին բոյնութիւնը չորս կանգուն էր։
 10 Եւ հինգ փարպոյցը իրարու կցեց։
 ու հինգ հինգ փարպոյցը ու իրա-
 11 ռու կցեց։ Եւ կցուածքին ծայրի
 մէկ փարպոյցին եկերբին փայլ կա-
 պուտակ տակներ շինեց։ Եւ մէկ
 կցուածքին ծայրի փարպոյցին եւ-
 12 զերբն ալ անանկ բրաւ։ Եւ
 փարպոյցին փայլ փայտն օղակ
 շինեց, և մէկալ կցուածքին փայլ
 եղած փարպոյցին ծայրն ու փայտն
 օղակ շինեց։ Եւ օղակները զիտեց։
 13 զիտեց էին։ Եւ փայտն հաս-
 կարիւն օղակ ծաղկանոցներ շինեց։
 ու փարպոյցները ծաղկանոցներով
 իրարու հետ կանգեց, անանկ որ
 խորանը մէկ էրաւ։
 14 Եւ խորանին փայլ փայտին հա-
 մար այծի մազէ փարպոյցներ շի-
 նեց։ Եւ անոնք տանուած փարա-
 15 զոյր շինեց։ Եւ փարպոյցին ու
 երկայնութիւնը երեսուն կանգուն՝ ու
 մէկ փարպոյցին բոյնութիւնը չորս
 կանգուն բարակ մէկ էր։ Եւ հինգ
 16 փարպոյցները զատ՝ ու փայլ փար-
 17 պոյցները զատ կցեց։ Եւ կցուած-
 քին ծայրի փարպոյցին եկերբին փ-
 րոյ փայտն օղակ ու մէկալ կցուած-
 քին ծայրի փարպոյցին եկերբին

փայլ փայտն օղակ շինեց։ Եւ փ-
 18 փայտն հաս կարիւն օղակ ծաղ-
 փայտներ շինեց, որ փայտը կանգնէ,
 ու մէկ բոկով։ Եւ փայտն համար
 19 կարմիր ներկուած խոյի մորթիներ
 ծածկեց մը՝ ու անոր փայլն ինչ հաշի
 մորթիներ ծածկեց մը շինեց։
 Եւ խորանին համար Սատիմի
 20 փայտ կանգնած տախտակներ շի-
 նեց։ Եւ փայտակներ երկայնութիւն
 21 ինչն որ տար կանգուն և մէկ տախ-
 տակներ բոյնութիւնը մէկ ու կն-
 կանգուն էր։ Եւ ամէն տախտակ
 22 իրարու համեմատ երկերկու օղակ
 ծայր ունէր։ Եւ խորանին բոլոր տախ-
 տակներուն տանակ բրաւ։ Եւ խո-
 23 րանին տախտակները տանակ շինեց։
 զէպ ի հարաւ՝ անոր հարաւային
 կողմին համար քան տախտակ
 24 քիւր։ Եւ քան տախտակներուն
 տակը՝ քանտուն արծաթ խորան
 25 քիւր մէկ տախտակներ տակը իր
 երկու ծայրը քիւր։ Եւ համար եր-
 կու խորանի ու մէկալ տախտակներ
 տակը իր երկու ծայրը քիւր։
 26 Եւ համար երկու խորանի շինեց։
 Եւ խորանին մէկալ կողմին համար
 27 զէպ ի հարաւ քան տախտակ շի-
 նեց։ Եւ անոնց քանտուն արծաթ
 խորան, մէկ տախտակներ տակը
 երկու խորանի ու մէկալ տախտա-
 կներ տակը երկու խորանի քիւր։
 28 Եւ խորանին ետեի կողմին
 անկիւններուն համար՝ երկու տախ-
 տակ շինեց։ Եւ անոնք փայտն կը
 29 փայտային, ու փայտն ալ մէկ օղակով
 մէկալ կը փայտային։ Եւ երկու բո-
 ալ երկու անկիւններուն տանակ բ-
 30 րաւ։ Եւ յապէս ու իւր տախտակ էին
 ու անոնց արծաթ խորանները
 տանու փայլ խորանի էին, ամէն մէկ
 տախտակներ տակը երկերկու խո-
 31 րանի քիւր։ Եւ Սատիմի փայ-
 տն նիւթեր շինեց։ Եւ խորանին մէկ
 32 քովի տախտակներուն համար հինգ
 Ու խորանին համար հինգ նիւթ և խո-
 տակներուն համար հինգ նիւթ և խո-
 րանին զէպ ի հարաւ քան տախտակ
 տեի կողմին տախտակներուն համար

- 33 Հինդ նիդ : Լը. միջոցի նիդը
միջոցին մեկ ծայրին մինչև մեկալ
34 ծայրը անցնի : Լը. տախտակները
ոսկիրով պատելը . ու. անոնց օգակ-
ները ոսկիրէ շինելը նիդերուն տեղեր
ընդունալ . նիդերն ալ ոսկիրով
պատելը :
- 35 Լը. կապուտակէ ու ծիրանեղջյ-
նէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ յիմանէ շինելը վարադոյ-
րը : վարպետի գործը՝ քերովելնե-
րով շինելը անիկայ : Լը. Սատի-
մի քիւրէ չորս սիւն շինելը անոր .
ու. ոսկիրով պատելը զանոնք . անոնց
ձանկերը ոսկի էին . և անոնց չորս
37 արծաթ խարխալ ձուլելը : Լը. խո-
րանին դրանք համար կապուտակէ
ու ծիրանեղջյնէ և կրկնակի կարմի-
րէ ու մանուած բարակ յիմանէ
նկարագործ դրանք վարադոյր մը շի-
նելը . Լը. անոր հինգ սիւններ ու
38 անոնց ձանկերը մէջ . և անոնց խո-
րանները ու անոնց կապերը ոսկիրով
պատելը . և անոնց հինգ խարխալ-
ները պղնձէ էին :

ԳԼԵ ԼԵ

- 1 Երկուսից Լատիմի վայրէ շինել
տապանակը . անոր երկայնութիւն
նը երկուք ու կէս կանգունն ու անոր
լայնութիւնը մեկ ու կէս կանգունն և
անոր բարձրութիւնը մեկ ու կէս կան-
2 գուն էր : Լը. ներսէն ու դուրսէն գուտ
ոսկիրով պատելը անիկայ . և անոր բո-
3 լորտիքը ոսկի շինանակ մը շինելը : Լը.
անոր չորս անիւններուն համար չորս
ոսկի օղակներ ձուլելը , պայման անոր
մէկ կողմէն երկու օղակ ու մեկալ կող-
4 մէն երկու օղակ : Լը. Սատիմի վայրէ
ձողեր շինելը , ու զանոնք ոսկիրով պա-
5 տելը : Լը. ձողերը տապանակին քո-
վերը եղած օղակներուն անցուց , որ
անոնցով տապանակը վերցուի :
- 6 Լը. քառակիւնը գուտ ոսկիրէ շի-
նելը . անոր երկայնութիւնը երկուք
ու կէս կանգունն ու անոր լայնու-
թիւնը մեկ ու կէս կանգունն էր :
- 7 Լը. երկու ոսկիրէ քերովելներ շինելը .
զանոնք կուածոց շինելը քառակիւնին
8 երկու ծայրերէն . Մէկ քերովելն

մեկ քովի ծայրէն ու մեկալ քերով-
ելն մեկալ քովի ծայրէն ընդունալ .
քերովելները քառակիւնէն երկու
ծայրերէն շինելը : Լը. քերովելները
եղեց թեւերը վերէն տարածելով՝ ի-
րենց թեւերովը քառակիւնը կը
ծածկէին , ու անոնց երեսները ի-
րարու լը. եղեց . քերովելներուն
երեսները քառակիւնին վրայ էին :

Լը. սեղանը Սատիմի վայրէ շի- 10
նելը . անոր երկայնութիւնը երկու
կանգունն , ու լայնութիւնը մեկ
կանգունն , և բարձրութիւնը մեկ ու
կէս կանգունն էր : Լը. գուտ ոսկի- 11
ով պատելը ան . ու անոր բոլորտի-
քը ոսկի շինանակ մը շինելը : Լը. 12
անոր բոլորտիւնն ալ չորս մասնա-
շափ սպառուած մը՝ ու սպառուած
ծին բոլորտիւնը ոսկի շինանակ մը
շինելը : Լը. չորս ոսկի օղակ ձուլելը 13
անոր համար , ու օղակները անոր
չորս ոտքերուն քովը չորս անիւն-
ները դրաւ : Օղակները սպառուած 14
ծին քովը բլրալով՝ սեղանը վերցը-
նելու համար ձողերուն տեղումներն
էին : Լը. սեղանը վերցընելու հա- 15
մար ձողերը Սատիմի վայրէ շի-
նելը , ու զանոնք ոսկիրով պատելը :

Լը. սեղանին վրայ եղած անոթները , 16
անոր սկուտակները ու խնկամանե-
րը և նուէր մատուցանելու դա-
ւաթները ու բամակները գուտ ոս-
կիրէ շինելը :

Լը. աշտանակը գուտ ոսկիրէ շի- 17
նելը . կուածոց շինելը աշտանակը .
անոր բունը ու ճիւղերը՝ անոր սկա-
հակները՝ գնդակները ու ծաղիկնե-
րը իրմէն էին : Լը. անոր քովերէն 18
վեց ճիւղեր կ'երկէին . աշտանակին
մէկ քովէն իրեք ճիւղ՝ ու աշտա-
նակին մեկալ քովէն իրեք ճիւղ . 19
Մէկ ճիւղին վրայ նշառն իրեք սկա-
հակ գնդակով ու ծաղիկով , և մե-
կալ ճիւղին վրայ նշառն իրեք սկա-
հակ գնդակով ու ծաղիկով . աշ- 20
տանակէն ելած վեց ճիւղերը առանկ
էին : Լը. աշտանակին վրայ զըն-
գակներով ու ծաղիկներով չորս
նշառն սկահակ կային : Լը. անիւն 21
եղած վեց ճիւղերուն նպակով՝ երկու
ճիւղէն տակը իրմէն գնդակ մը՝ ու

երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
 22 գնդակ մը կային : Ընտել գնդակ-
 ները ու ճիւղերը իրմէն էին . ամ-
 նը մէկ՝ զուտ սակիէ կուածոյ էին :
 23 Եւ անոր ետեւը ճիւղները և ունե-
 լիները ու անոր բազմակաշէնը
 24 զուտ սակիէ չէնեց : Գլանիկայ իր
 բոլոր գործիքներովը մէկ տաշանդ
 զուտ սակիէ չէնեց :
 25 Խուռնի սեղանը Սատիմի փայտէ
 չէնեց . անոր երկայնութիւնը կան-
 զուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը
 կանգուն մը՝ քառակուսի բլաւով ,
 և անոր բարձրութիւնը երկու կան-
 զուն էր . անոր եղջերները իրմէն
 26 էին : Եւ անոր վրան ու չորքա-
 նակի քովերը և անոր եղջերները
 զուտ սակիով պատեց . և բոլոր-
 ակիր սակի շքանակ մը չէնեց անոր :
 27 Եւ անոր համար՝ անոր շքանակին
 տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու
 կողմէն երկու սակի օղակներ չէնեց ,
 որ անոնց ձողերուն տեղումները ըն-
 28 լալով՝ անոնցմով վերցուի : Եւ
 ձողերը Սատիմի փայտէ չէնեց , ու
 29 զանոնք սակիով պատեց : Եւ
 սուրբ օծման եղբ ու մարտի անու-
 շահոտ խուռներ չէնեց խզադործի
 արհեստով :

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ ողջակէզի սեղանը Սատիմի
 փայտէ չէնեց . անոր երկայնու-
 թիւնը չինդ կանգուն՝ ու անոր լայ-
 նութիւնը չինդ կանգուն՝ քառա-
 կուսի էր , և անոր բարձրութիւնը
 2 իրեր կանգուն : Եւ անոր եղ-
 չիւրները չորս անկիւններուն վրայ
 չէնեց . անոր եղջերները իրմէն
 3 էին . ու պղնձով պատեր ան : Եւ
 սեղանին բոլոր գործիքները աշխիւ
 թաղարները և թխակները ու կոն-
 քերը և մահահանները ու կրակի ա-
 մանները չէնեց . անոր բոլոր գոր-
 4 ծիքները պղնձէ չէնեց : Եւ սեղա-
 նին համար անոր շքանակին տակէն
 գրեթէ մէջակցը պղնձէ ցանցակերպ
 5 կաակարայ մը չէնեց : Եւ պղնձէ
 կաակարային չորս անկիւնները չորս
 օղակներ ձուլեց ձողերուն տեղերը ըն-

1 Եւ ձողերը Սատիմի
 փայտէ չէնեց , ու զանոնք պղնձով
 պատեց : Եւ ձողերը սեղանին քա-
 2 վերը եղած օղակներուն անոնց , որ
 անիկայ անոնցմով վերցուի : Գլանի-
 կայ տախտակներով չէնեց՝ ու մէջը
 զատարի :
 Եւ պղնձէ տապանը ու անոր
 պղնձէ խարխիւրը՝ մողովի խորանին
 3 զուտ խուռներով մողովուող կնիկ-
 ներուն հայելիներէն չէնեց :
 Եւ սրահը չէնեց . հարաւային
 4 կողմին համար՝ սրահին վարդաւոր-
 ները մանուած բարակ քիմանէ ըն-
 լալով՝ հարիւր կանգուն էին : Եւ
 5 նոնց սիւնները քսան՝ ու անոնց պղնձ
 խարխիւնները քսան էին . սիւններուն
 ձանկերը ու անոնց կապերը արծաթ
 6 էին : Եւ հիւսիսային կողմին հա-
 մար՝ շառագուռները հարիւր կան-
 զուն , անոնց քսան սիւնները ու ա-
 նոնց քսան խարխիւնները պղնձէ էին .
 7 սիւններուն ձանկերը ու անոնց կա-
 պերը արծաթ էին : Եւ սրահը
 8 տեան կողմին համար՝ վարդաւորնե-
 րը յիսուն կանգուն էին . անոնց
 սիւնները տասը՝ ու անոնց խարխիւ-
 9 ները տասը էին . սիւններուն ձա-
 կերը ու անոնց կապերը արծաթ
 10 էին : Եւ արեւելեան կողմին հա-
 մար՝ շառագուռները յիսուն կանգուն
 11 էին : Գլանիկ մէկ կողմին վար-
 դուրները տասնուհինգ կանգուն՝ ա-
 նոնց սիւնները իրեր՝ ու անոնց խա-
 12 ռիսները իրեր էին : Եւ մէկաւ
 կողմին համար ալ՝ աշխիւ սրահին
 13 գրանը մէկ կողմին ու մէկաւ կող-
 մին վարդաւորները տասնուհինգ
 կանգուն , անոնց սիւնները իրեր՝ ու
 անոնց խարխիւնները իրեր էին :
 Սրահին բոլոր վարդաւորները չորս-
 14 քանակի մանուած բարակ քիմանէ
 էին : Եւ սիւններուն խարխիւնները
 15 պղնձէ՝ սիւններուն ձանկերը ու ա-
 նոնց կապերը արծաթէ և անոնց
 խղակները արծաթապատ՝ ու սրա-
 հին բոլոր սիւնները ալ արծաթ կա-
 16 պերով էին : Եւ սրահին գրանը
 վարդաւորը նկարագործ էր , կա-
 17 պուտակէ ու ծիրանեղջիւնէ և կրկ-
 նակի կարմիրէ՝ ու մանուած բարակ

23 խաբխախ էլ... : Եւ հազար հոգի
հաբխախ հոգիսնստուհոհանգիւն
արթնախ սինկրուն ճանկերը շինկի,
ու անկնց խղիւղները պատնից, և

Ն. Կապուտակե ու ծիրանդոյն
և կրկնակի կարմրե շնեցին
պաշտոնի հանդերձները՝ սրբաբանին
Ք. պաշտոն կատարելու համար։
Մշարունին համար սուրբ զգեստ-
ները շնեցին, Տերօջ Մովսէսին
պատու իրանին պէս։

Ինչպիսիք խորհրդերու մէջ եղեցեալս 6
բարերը զամեցին, առ անոնց վրայ
Խորաշէն որդւոցը անունները կիկէ
փորագրելու պէս փորագրեցին : Ինչ
7. զանոնք եկեղանիս ուսերուն վրայ
դրաւ, որ յիշատակի բարերը ըստ
Խորաշէն որդւոցը, Տէրոցը Մովս-
սէսին պատուիրածն պէս :

Եւ լինելապանակը ճարտարու- 8
թեանը կտրուին գործին պէս ու-
կելէ՝ կապուտակն ու ծիրանեղջյնէ
է կընակել կարմրել։ ու մանուած
լարակ զիջանէ շինեց , Բառա 9

- 37 թեան հացը : Օրուս առաջնա-
նակը իր ծրագրերովը աշխարհ կար-
գաւ գրուած ծրագրերովը ու իր
բոլոր գործիքներովը և լրջին եղբ
38 Լւս ոսկի սեղանը ու օծման եղբ և
անուշահոտ խուանկը ու խորանին
39 գրանը վարագոյրը : Պղնձե սեղա-
նը ու անոր պղնձե կահարան , ա-
նոր ձողերը և անոր բոլոր գործիք-
ները , աւագանը ու անոր խորխիսը :
40 Սրահին վարագուրները , անոր սի-
ները ու խորխիսները և սրահին
գրանը վարագոյրը , անոր լուսանները
ու ցիցերը և խորանին աշխարհ ժո-
ղովի վրանին պաշտօնին համալ-
41 էլ լրջոր կարտախրը , Կրթարա-
նին մէջ պաշտօնը , համար պաշտո-
նին հանդերձները , ու Բնարոն քա-
հանային սուրբ զգեստները , որ քա-
42 հանայութիւն ընեն : Եւ ամենու-
պէս որ Տէրը Մովսէսին պատուի-
րեց , անպակ ըրին Խարայեւր որդիքը
ամեն գործը :
43 Լւս Մովսէս բոլոր շինուածքին
նայեցաւ , և ահա Տէրոջը պատուի-
րածին պէս ըրին ան . ամանկ ըրին ,
և Մովսէս որչինց կանոնք :

ԳԼ . Խ

- 1 Լւս Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին ըսն-
2 լով : Բնարոն ամուսն առաջին
օրը կանգնես խորանը :
3 Ժողովքի վրանը : Լւս անոր մէջ
դնես վկայութեան տապանակը ,
ու վարագուրովը ծածկես տա-
4 պանակը : Լւս սեղանը ներս բե-
րես . ու անոր վրայ շարուելու
հարկը շարես , և աշտանակը
ներս բերես , ու անոր ծրագրե-
5 րը վառես : Լւս վկայութեան
տապանակին առջեւ դնես խու-
կին ոսկի սեղանը . ու խորանին
6 գրանը վարագոյրը դնես : Լւս
խորանին աշխարհ ժողովքի վրա-
նին գրանը առջեւ , որչափեղի սե-
7 ղանը դնես : Լւս ժողովքի վրա-
նին ու սեղանին մէջտեղը դնես
աւագանը , ու անոր մէջ ջուր դը-
8 նես : Լւս յուրանակի սրահը կանգ-
նես , ու սրահին գրանը վարագոյ-

րը դնես : Լւս օծման եղբ առ- 9
նես , ու խորանը և անոր մէջ
եղած ամեն բաները օծես . և ա-
նիկայ ու անոր ամեն անօթները
սրբես , որ սուրբ բնայ : Լւս ոչ- 10
նակեղի սեղանը , ու անոր բոլոր
գործիքները օծես , ու սեղանը սրբ-
րես . և սեղանը ամենասուրբ պի-
տի բնայ : Լւս աւագանը ու ա- 11
նոր խորխիսը օծես , ու սրբես
անիկայ : Լւս Բնարոնը ու անոր 12
որդիքը ժողովքի խորանին գրա-
նը մտնեցնես , ու կանոնք ջուր
լուսաւ : Լւս Բնարոնին հագցընես 13
սուրբ զգեստները , ու օծես ա-
նիկայ , և սրբես անիկայ , որ
ինձի քահանայութիւն ընէ : Լւս 14
անոր որդիքն ալ մտնեցընես , ու
անոնց շապիկներ հագցընես : Լւս 15
անոնց հայրը օծածիդ պէս օ-
ծես կանոնք , որ ինձի քահանա-
յութիւն ընեն . և անոնց օծումը
յրենց ապկերուն մէջ յախտնա-
կան քահանայութեան համար պիտի
բնայ :

Լւս Մովսէս Տէրոջը իրեն բոլոր 16
պատուիրածին պէս բրաւ : ամանկ
բրաւ : Լւս եկաւ որ երկրորդ տա- 17
րին առաջին ամուսն առաջին շրջ
խորանը կանգնուեցաւ : Լւս Մով- 18
սէս կանգնեց խորանը ու անոր
խորխիսները դրաւ , և անոր տախ-
տանները կանգնեց ու անոր նի-
ղերը անցուց , ու սիւները կանգ-
նեց : Լւս խորանին վրայ տարա- 19
ծեց վրանը , ու վերին վրանին ծած-
կեցը անոր վրայ գրաւ : Բնարոն որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեց էր :
Լւս վկայութիւնը առաւ ու տա- 20
պանակին մէջը դրաւ . և ձողերը
տապանակին վրայ անցուց , ու վե-
րին տապանակին վրայ քաւութիւ-
նը դրաւ : Լւս տապանակը խո- 21
րանին մէջը բերաւ , ու ծածկող
վարագոյրը դրաւ , և վկայութեան
տապանակը ծածկեց , Բնարոն որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեց էր :
Լւս ժողովքի վրանին մէջ խորա- 22
նին հիւսիսային կողմէ՝ վարագու-
րին գուրի գին դրաւ սեղանը .
Լւս անոր վրայ շարուելու հացերը 23

- շարեց Տէրոջը առջև, քնչակա որ
 Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր :
 24 Եւ ժողովքի վրանին մէջ սեղանին
 զինացը խորանին հարաւային կողմը
 25 դրաւ աւստանակը : Եւ Տէրոջը
 առջև ճրագները փռեց, քնչակա
 որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր :
 26 Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ փարա-
 ղուրին առջև դրաւ ոսկի սեղանը :
 27 Եւ անոր վրայ անուշահոտ խունկ
 ծխեց, քնչակա որ Տէրը Մովսէսին
 28 պատուիրեր էր : Եւ խորանին
 29 զրանը փարազայրը դրաւ : Եւ
 խորանին՝ աշխատեց ժողովքի վրանին
 զրանը չափ ողջակէզին սեղանը դը-
 րաւ : ու անոր վրայ ողջակէզը ու
 հայի բնձան մատուց, քնչակա որ
 Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր :
 30 Եւ ժողովքի վրանին ու սեղանին
 մէջակցը դրաւ աւազանը, և անոր
 մէջը՝ լուսպոտեալ համար ջուր դը-
 րաւ : Եւ Մովսէս ու Մհարուն և
 31 անոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու
 32 ոտքերը անկէ կը լուսյին : Ժա-

ղովքի վրանը մտած առեւնին, և
 սեղանին մատնալու առեւնին կը
 լուսյուէին, քնչակա որ Տէրը Մով- 33
 սէսին պատուիրեր էր : Եւ խո-
 րանին ու սեղանին բոլորովորէր սրա-
 չը կանգնեց, և սրահին զրանը վա-
 րազայրը դրաւ : Եւսպէս Մովսէս
 Ըսէր զորմը ընդհուպ :
 Եւ ամէկ մը ծածկեց ժողովքի 34
 վրանը, և Տէրոջը փառքը լեցուց
 խորանը : Եւ Մովսէս չէր կրնար 35
 մանկ ժողովքի վրանը : Ինչու որ
 ամէկը անոր վրայ կը կենար, ու Տէ-
 րոջը փառքը լեցուցէր էր խորանը :
 Եւ Խաղայէն որդիքը իրենց բոլոր 36
 ճամբորդութեանցը մէջ՝ երբոր ամ-
 պը խորանին վրայէն վերնար, ու ա-
 րեւը կը շուէին : Եւ ինչ որ ամէկը 37
 չէր կրնար, մինչև անոր վերնալու որը
 չէին շուեր : Եւսպէս զորովոր Տէ- 38
 րոջը ամէկը խորանին վրայ էր, և
 զիշերը անոր վրայ կրակ կար, Խա-
 լայէնի բոլոր ժողովուրդին առջև ի-
 լենց ստէն ճամբորդութեանցը մէջ :

ԳԼՈՒԽ ԳԼԵԽՆԵՑԵՑԻՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ Տէրը կանեց Մովսէսը, ու
 ժողովքի խորանէն խոսեցաւ աւ-
 2 նոր՝ բակով, և խոսէ Խաղայէն որ-
 զուրը, ու բաժն անուց, Թէ որ
 ձեզմէ մէկը անասուններէն բնձայ
 մատուցանելու բոլոր Տէրոջը, ձեռք
 բնձան արջատներէն կամ՝ հօտերէն
 պիտի մատուցանէր :
 3 Թէ որ անոր բնձան արջատներէն
 ողջակէզ է, արու անարատ պիտի
 մատուցանէ : ու ժողովքի խորանին
 զրանը չափ պիտի մատուցանէ ան
 Տէրոջը առջև ընդունելի բոլորու-
 4 համար : Եւ իր ձեռքը ողջակէզին
 զիշուին վրայ պիտի գնէ, ու ան ի-
 րեն իսառութիւն բոլորու համար ըն-
 5 դունելի պիտի բոլոր : Եւ պաւա-
 րակը պիտի մերթէ Տէրոջը առջև :

ու Մհարուն որդիքը իսառանե-
 րը՝ արիւնը պիտի մոտեցնեն, և
 ժողովքի խորանին զրանը չափ և
 դաժ սեղանին վրայ շուրջանակի պի- 6
 տի սրակին արիւնը : Եւ ողջակէ-
 զին մերթը պիտի հանէ : ու կտոր
 կտոր պիտի ընէ աշխատեց : Եւ Մ- 7
 հարուն իսառանային որդիքը սեղանին
 վրայ կրակ պիտի գնեն, ու կրակին
 վրայ փայտեր ջաբեն : Եւ Մհարու- 8
 նին որդիքը իսառանեցը՝ սեղանը
 եզոժ կրակին վրայ փայտերուն վրայ
 պիտի ջաբեն կտորները՝ դուրսը ու
 ճարպը : Բայց անոր փորտիքը ու 9
 ոտքերը ջրով պիտի լուսյ, և իս-
 հանան պիտի այրէ ամենը սեղանին
 վրայ՝ ողջակէզ ու Տէրոջը անուշա-
 հոտ պատարաւը ըստ Տէրոջը :

Եւ ինչ որ անոր ողջակէզին բնձան 10
 հօտերէն՝ աշխատեց ողջարներէն կամ

այնքան է, որու անարատ պիտի
 11 մատուցանէ : Եւ պիտի մտնէ ա-
 նիկայ Տէրոջը առջեւ սեղանին հի-
 սիսային կողմը . ու Վհարոնին որ-
 Դէքը քահանաները սեղանին վրայ
 շուրջանակի պիտի սրսկեն անոր ա-
 12 ընդը : Եւ կտոր կտոր պիտի ըն-
 ան գլխովը ու ձարպովը . և քա-
 հանան սեղանը եղած կրակին վրայի
 փայտերուն վրայ պիտի շարէ անոնք :
 13 Եւ փորոտիքը ու ոտքերը ջրով պի-
 տի լուայ : ու քահանան ամենը
 պիտի բերէ ու սեղանին վրայ պրէ .
 ասիկայ որչափեզ ու անուշահոտ
 պատարագ մըն է Տէրոջը :
 14 Եւ թէ որ որչափեզ համար Տե-
 րոջը հաւանքով ընծան թողան-
 ներն է, ան ատենը ասիկայ իր ըն-
 ծան տառարակներն կամ աղանի-
 15 ձաղերն պիտի մատուցանէ : Եւ
 քահանան սեղանին մօտ բերէ ան-
 ու անոր զլուխը փրցնէ, և սեղա-
 նին վրայ պիտի պրէ, ու անոր
 16 արիւնը սեղանին շէ քովը քամուի :
 Եւ անոր կրծքովը ու աղբը պիտի
 զատէ, և սեղանին արեւելեան կողմը
 17 եղած մխրատոյր նետէ : Եւ գա-
 նիկայ թեւերն պիտի պատռէ ա-
 ռանց զատելու . ու քահանան պի-
 տի պրէ զանիկայ սեղանին վրայ
 կրակին վրայի փայտերուն վրայ .
 աս որչափեզ ու անուշահոտ պա-
 տարագ մըն է Տէրոջը :

ԳԼ . Բ

1 Ու երբոր մէկը հացի ընծայ մա-
 տուցանելու ըլլայ Տէրոջը, անոր
 ընծան բարակ ալիւրէ պիտի ըլլայ .
 ու անոր վրան եզ պիտի թափէ, և
 2 կեդրուի գնէ վրան : Եւ Վհարոնին
 որդւոյը քահանաներուն պիտի բե-
 րէ ան . ու քահանան անկէ իր
 ձեռքը ընդուն անոր բարակ ալիւրն
 ու եղն պիտի առնէ բոլոր կեդ-
 րուկին հետ մէկտեղ, և քահանան
 յիշատակի համար սեղանին վրայ
 պրէ Տէրոջը անուշահոտ պատարագ
 3 ըլլալու համար : Եւ հացի ընծայն
 մնացածը Վհարոնին ու անոր որ-
 դւոյը պիտի ըլլայ . ասիկայ ամե-
 նատուրը պատարագ մըն է Տէրոջը :

Եւ թէ որ թեւերի մէջ եղած
 հացի ընծայ մատուցանելու ըլլաւ,
 բարակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
 խմոր շոթիկէ կամ եղով օծուած
 անխմոր լաւանքէ պիտի ըլլայ :
 Եւ թէ որ քու ընծայ տապալի
 5 վրայ ինչպէս հացի ընծայ է, բա-
 րակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
 խմոր պիտի ըլլայ : Կտոր կտոր պի-
 տի կտրատու ան, ու վրան եզ
 թափես . ասիկայ հացի ընծայ է :
 Եւ թէ որ քու ընծայ ամբի ինչ
 7 ինչպէս հացի ընծայ է, բարակ ա-
 լիւրէ եղով պիտի լինուի : Եւ ա-
 8 սոնցմէ լինուած հացի ընծան Տե-
 րոջը պիտի բերես, ու քահանային
 ներկայացընես, և ինքը սեղանին
 9 մօտեցընէ ան : Եւ քահանան ըն-
 ծայն անոր յիշատակը պիտի առ-
 նէ, ու սեղանին վրայ պրէ Տէրո-
 10 լի անուշահոտ պատարագ ըլլալու :
 Եւ ընծայն մնացածը Վհարոնին
 ու անոր որդւոյը պիտի ըլլայ . աս
 11 ամենատուրը պատարագ մըն է
 Տէրոջը :
 Հացի ընծան որ դուք Տէրոջը
 պիտի մատուցանեք՝ ընաւ խմ-
 րեալ պիտի ըլինուի . ինչու որ
 պատարագի համար ամենին խմոր
 կամ մեղ պիտի չպրէ Տէրոջը :
 12 Եւ անոր իրեն երախայրի պատ-
 ծայ մատուցանեք Տէրոջը . բոլոր
 սեղանին վրայ պիտի չալուին անու-
 13 շահոտութեան համար : Եւ քու
 ամեն հացի ընծայիդ աղ պիտի
 դնես, ու քու հացի ընծայիդ քու
 14 Կտուածորդ ուխտին աղը պակաս չը-
 նես . քու ամեն ընծայիդ աղ ու
 մատուցանես :
 Եւ թէ որ առջի պտուղներուն
 ընծան մատուցանելու ըլլաւ Տէրո-
 15 լի, առջի պտուղներուն ընծայն
 համար կրակով բոհրած թարմ
 հասկերէն ծեծուած ջրին մատու-
 16 ցանես : Եւ անոր վրան եզ պիտի
 թափես, ու կեդրուի գնես վրան .
 ասիկայ հացի ընծայ է : Եւ քա-
 հանան անոր ծեծուած ջրին ու
 անոր եղն անոր բոլոր կեդրուի
 անոր յիշատակը պիտի պրէ Տե-
 17 րոջը պատարագ ըլլալու համար :

ԳԼ . Գ

1 Եւ թէ որ անոր ընծան խաղաղու-
 թեան զոհ է, երբոր արջառնե-
 2 թն կը մատուցանէ, թէ արու ըլլայ
 և թէ եզ, Տէրոջը առջեւ անարատ
 պիտի մատուցանէ ան : Եւ իր
 3 ձեռքը իր ընծայած անխմոր զը-
 խուն վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի
 խորանին դուռը մտնի ան : Եւ Վ-
 4 հարոնին որդիքը քահանաները սե-
 ղանին վրայ շուրջանակի պիտի
 5 սրսկեն արիւնը : Եւ խաղաղու-
 թեան զոհն պատարագ պիտի մա-
 տուցանէ Տէրոջը, այնչափ փոր-
 6 տիքը ծածկող ճարպը ու փորոտի-
 7 քին վրայ եղած բոլոր ճարպը, և
 8 երկու երկկամուրուն ու կուշտին
 վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և
 9 լիւրդին թաղանթը երկկամուր-
 10 ներով մէկտեղ պիտի փրցընէ : Եւ
 Վհարոնին որդիքը սեղանը եղած
 կրակին վրայի փայտերուն վրայ ող-
 11 ջակէին հետ պիտի պրեն ատոնք,
 Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլ-
 12 լալու համար :
 Եւ թէ որ խաղաղութեան զոհի
 համար Տէրոջը հաւանքով ըն-
 13 ծան հօտերն է, թէ արու ըլլայ և
 թէ եզ՝ անարատ պիտի մատուցանէ
 14 ան : Թէ որ անիկայ իր ընծայն
 համար գտան մատուցանէ, Տէրոջը
 15 առջեւ պիտի բերէ ան, Եւ ձեռքը
 իր ընծայն գլխուն վրայ պիտի դը-
 16 նէ, ու ժողովքի խորանին առջեւ
 մտնի ան : Եւ Վհարոնին որդիքը
 17 սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի
 սրսկեն անոր արիւնը : Եւ խաղա-
 18 թեան զոհն պատարագ պիտի մա-
 տուցանէ Տէրոջը, այնչափ անոր
 ճարպը ու բոլոր գմակը տակն
 19 փրցընելով, և փորոտիքը ծածկող
 ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած
 20 բոլոր ճարպը, և երկու երկկա-
 մուրուն ու կուշտին վրայ եղած ա-
 նոնց վրայի ճարպը և լիւրդին թա-
 ղանթը երկկամուրներով մէկտեղ
 21 պիտի փրցընէ : Եւ քահանան սե-
 ղանին վրայ պիտի պրէ ատոնք՝ Տե-
 22 րոջը պատարագ ըլլալու համար :
 Եւ թէ որ անոր ընծան այծ է,

Տէրոջը առջեւ պիտի բերէ ան : Եւ
 իր ձեռքը անոր գլխուն վրայ պիտի
 դնէ, ու ժողովքի խորանին առջեւ
 մտնի ան : Եւ Վհարոնին որդիքը
 սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի
 սրսկեն անոր արիւնը : Եւ անիկայ
 14 իր ընծայն պատարագ պիտի մա-
 տուցանէ Տէրոջը, այնչափ փորոտի-
 քը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին
 վրայ եղած բոլոր ճարպը, և եր-
 15 կու երկկամուրն ու կուշտին վրայ
 եղած անոնց վրայի ճարպը և լիւր-
 16 դին թաղանթը երկկամուրներով
 մէկտեղ պիտի փրցընէ : Եւ քա-
 հանան սեղանին վրայ պիտի պրէ
 անոնք, անուշահոտ պատարագ ըլ-
 17 լալու համար : ամեն ճարպը Տե-
 րոջը է : Զեր աղցիւրուն մէջ ձեռ-
 18 բոլոր բնակարաններուն մէջ յախ-
 տնական կանոն ըլլայ, որ ոչ ճարպ
 ուտէք ոչ ալ արիւն :

ԳԼ . Դ

Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ բա-
 1 լով, խոսե խաղաղի որդւոյը
 ու ըսէ, թէ որ անմ մը սխալմամբ
 2 մեղանէ, ու Տէրոջը բոլոր արդի-
 լած բաներուն մէկը ընէ, թէ որ օ-
 3 ծուած քահանան ժողովուրդը յան-
 յաւոր ընելու մեղք մը գործելու ըլ-
 4 լայ, իր գործած մեղքին համար ար-
 ձաններն անարատ զուարակ մը
 մեղքի պատարագ մատուցանէ Տե-
 5 րոջը : Եւ ժողովքի խորանին դու-
 6 րը՝ Տէրոջը առջեւ պիտի բերէ զու-
 արակը, ու իր ձեռքը զուարակին
 7 գլխուն վրայ դնէ, և Տէրոջը առջեւ
 մտնի ան : Եւ օծուած
 8 քահանան զուարակին արիւնն պի-
 տի առնէ ու ժողովքի խորանը բե-
 9 րէ : Եւ քահանան իր մատը ա-
 ընելով պիտի թափի, ու Տէրոջը
 10 առջեւ սրբաբանին վարագուշին
 առջեւ եօթը անգամ սրկէ արիւ-
 11 նէն : Եւ քահանան արիւնն ին-
 չը պիտի գնէ Տէրոջը առջեւ անու-
 շահոտ խոնկի սեղանին եղնի բնե-
 12 րուն վրայ, որ ժողովքի խորանին
 մէջն է . ու զուարակին հաղած
 բոլոր արիւնը ժողովքի խորանին
 13 դրանը քով եղած որչափեզ սեղա-

- Թով հօտերէն անարատ խոյ մը
46 պիտի բերէ Տէրոջը : Եւ սուրբ
բաներուն մէջ իբր բրած վնասը
պիտի հատուցանէ , ու անոր վն-
ասն հինգերորդ մաս մըն աւ-
ելցընէ , և քահանային տայ ան .
ու քահանան յանցանքի պատա-
րագին խոյովը քառութիւն ընէ
անոր , և թողութիւն բլլայ անոր :
17 Եւ թէ որ անձ մը մեղանէ , ու
Տէրոջը բոլոր արգիլած բաներէն
մէկը ընէ , թէ և անդիտութեամբ ,
անիկայ յանցաւոր է , ու իր անօրէ-
նութիւնը պիտի կրէ : Եւ քու
արձեցուցած իդ պէս յանցանքի պա-
տարագին համար հօտերէն անարատ
խոյ մը պիտի բերէ քահանային . ու
քահանան անոր համար քառութիւն
պիտի ընէ՝ անոր անդիտութեամբ
սխալութուն համար . և անոր թողու-
թիւն պիտի բլլայ : Եւ յանցանքի
պատարագ է . անիկայ անուշտ յան-
ցաւոր եղած է Տէրոջը առջևը :
- ԳԼԴ
- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին բն-
2 լով , թէ որ անձ մը մեղանէ ,
ու Տէրոջը զէմ յանցանք մը ընէ ,
և իր զրացիին ստութիւն խօսի աւ-
անդի մը համար կամ իր ձեռքը
յանձնուած բանի մը համար և կամ
յափշտակուած բանի մը համար ,
կամ իր զրացիին խաղախութիւն
3 բնելու բլլայ , կամ կորուսած բան
մը գտնէ , և ուրանալով սուտ տե-
ղը երդում ընէ , բոլոր առ բանե-
րուն մէկուն մէջ՝ որ մարդ կրնայ
4 ընել , մեղանշելու բլլայ , Եւ ատե-
նը մեղք գործելուն ու յանցաւոր բլ-
լալուն համար բռնութեամբ յափըշ-
տակած բանը կամ խաղախու-
թեամբ առած բանը կամ իրեն
յանձնուած աւանդը՝ կամ գտած
5 կորուստը ետ պիտի տայ . կամ ա-
մէն բան որուն համար սուտ տեղը
երդում ըրած է , անիկայ ընն պի-
տի հատուցանէ , ու անոր վրայ հին-
գերորդ մաս մը աւելցընէ , և իր
յանցանքի պատարագին օրը՝ որո-
ր կը վերաբերէր՝ անոր պիտի տայ :
6 Եւ իր յանցանքի պատարագը Տէ-

րոջը պիտի բերէ , ու յան-
անարատ խոյ մը՝ քու արձեցուցած իդ
հատմամբ , քահանային առ-
ջևը յանցանքի պատարագի համար : Եւ
քահանան անոր համար քառութիւն
պիտի ընէ Տէրոջը առջևը . և ինչ
բանի համար որ յանցանք բրած է ,
թողութիւն պիտի բլլայ անոր :
Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բ-
նելով , Պատուիրէ Եհարոնին ու
անոր որդւոյը և բաւ , Ողջակէպին
օրէնքը առ է . ողջակէպը բոլոր գի-
շերը մինչև առաւուս սեզանը եղած
կրակին վրայ պիտի բլլայ , ու անգա-
նին կրակը մշտ անոր մէջ վրասած
պիտի մնայ : Եւ քահանան իր
թիմանէ պատմութեանը պիտի հաղ-
նի , ու էջ թիմանէ վարտիքը մար-
մինին վրայէն հաղնի , և կրակով
այրուած ողջակէպին մեխիբը սեզա-
նին վրայէն պիտի վերցընէ , ու ան-
գանին քովը գնէ : Եւ իր զգեստ-
ները պիտի հանէ , և ուրիշ զգեստ-
ներ հագնի . ու մեխիբը բանակէն
7 ուր մագրուր տեղ մը պիտի հանէ :
Եւ սեզանին վրայի կրակը անոր մէջ
8 մշտ վրասած պիտի բլլայ . ու պիտի
զմարի . և քահանան ամէն առաւու-
ս անոր վրայ վարտիքը պրէ , ու անոր
վրան ողջակէպը շարէ , և անոր վրան
խաղաղութեան զօհերուն ճարպը
պիտի պրէ : Արակը սեզանին
9 վրայ միշտ վրասած պիտի բլլայ . ու
պիտի շմարի :
Եւ հացի ընծային օրէնքը առ է .
14 Եհարոնին որդիքը պիտի մատուցա-
նեն անիկայ Տէրոջը առջևը՝ սեզա-
նին առջևն : Եւ իր ձեռքը լեցուն
15 անկէ՝ ու յանցանքի ընծային բարակ
ալիւրէն ու անոր եղէն՝ և հացի ըն-
ծային վրայ եղած բոլոր կնդրակը
պիտի վերցընէ , և անոր յիշատակը
սեզանին վրայ անդիշ հօտի համար
պրէ Տէրոջը : Եւ անկէ մնացածը
16 Եհարոն ու անոր որդիքը պիտի
ուտեն . անիմար հացիքը վնասելով
սուր տեղը պիտի ուտուի ան . ժո-
ղովքի խորանին սրահին մէջ ուտեն
ան : Խմբով պիտի շնորհուի . իմ
17 պատարագներէն անոց տուի ան ի-
րենց բաժինը բլլալու . անիկայ մեղքի

- ու յանձնարարի պատարագներու պէս
 18 ամենատուրք է : Եւ չարսնին որդւո-
 Յը բարբ արուները պիտի ուտեն
 ան : Տէրոջը պատարագներէն մեր
 աղերսուն մէջ յախտնական կա-
 նան ըլլայ աս : ամէն անոնց զպէտը
 սուրբ ըլլայ :
- 19 Լւ. Տէրը խօսեցաւ Սաբաթին ը-
 20 սեղով : Եւ չարսնին ու անոր որդւոցը
 ժողովուրդ օրը՝ Տէրոջը մատուցանելու
 զոհներին աս է . արդարեւ տառնե-
 րորդ մասը բարակ ալիւր ամէն որ
 հացի բնծայի համար պէտէ Լուսն-
 21 շաբթի : Եւ աստուածն ու կէտը
 իրիկունը : Տաղաթի մէջ ինչեւ-
 ճաշի՝ եղով պիտի լինուի . բազա-
 զըսալ պիտի բերես ան, և հացի բն-
 ծային եկած կտորումքները անոյշ
 հոտի համար Տէրոջը պիտի մատու-
 22 ցանես : Լւ. իր որդիներէն իր տե-
 զը օծուելու քահանան պիտի մա-
 տուցանէ ան : ասէ՛լայ Տէրոջը յա-
 վտեական կանոն ըլլալով՝ բոլորո-
 վին պիտի պրտի : Լւ. քահանա-
 23 վին ամէն հացի բնծան բոլորովին
 պիտի պրտի : պիտի չուտուի :
- 24 Լւ. Տէրը խօսեցաւ Սաբաթին ը-
 25 սեղով : Խօսէ Եւ չարսնին ու անոր
 որդւոցը և ըսէ, Սեղի պատա-
 րագին օրէնքը աս է . ողջակէսն
 մորթուած տեղը պիտի մորթուի
 26 մեղքի պատարագը Տէրոջը առջեւ .
 աս ամենատուրք է : Սեղի պա-
 տարագը մատուցանող քահանան
 պիտի ուտէ ան : սուրբ տեղը՝ ժո-
 ղովի խորանին սրահը պիտի ու-
 27 տուի : Ինչ որ անոր միտն զպէ-
 րտի պիտի ըլլայ . և թէ որ անոր
 արիւնէն հանդերձի մը վրայ ջաթիկէ,
 28 սուրբ տեղը պիտի լուսանէ որուն
 վրայ ջաթիկէր էր : Լւ. հոգէ ամա-
 նը՝ որուն մէջ եռացուցուած է աս
 29 փաշ, պիտի կտորուի . ու թէ ոյ
 պնծէ ամանի մէջ եռացուցուած
 30 ըլլայ, պիտի ջիտի ու ջրով լուա-
 ցուի : Բաճանայից բոլոր արու-
 ները պիտի ուտեն անիկայ . աս ա-
 մենատուրք է : Լւ. ամէն մեղքի
 պատարագը՝ որուն արիւնէն ժողով-
 քի խորանը կը բերուի սուրբ տեղին
 մէջ քաւաթիւն ընելու համար,

պիտի չուտուի, կտրելով պիտի պր-
 տուի :

ՅԻ. Լ:

- Լւ. յանձնարարի պատարագին օրէնքը 1
 աս է . աս ամենատուրք է .
- Սեղանէն մորթած տեղերին յան- 2
 ցանքի պատարագը պիտի մորթին ,
 և անոր աղիւնը տեղանին վրայ չու-
 ցանակի պիտի արոկէ : Լւ. անիկ 3
 բոլոր ճարպը՝ ասիւնն զմալը ու
 փորտիքը ծածկող ճարպը պիտի
 մատուցանէ . Լւ. երկու երկուս 4
 մանցը ու կուտին վրայ եղած ա-
 նոնց վայի ճարպը և ընտրոյն վրայի
 խաղանիւր երկխոսանքներով մէկ- 5
 տեղ պիտի փրցնէ : Լւ. քահա-
 նան տեղանին վրայ պիտի պրէ ա-
 նոք՝ Տէրոջը պատարագ ըլլալու .
 ասիկայ յանձնարարի պատարագ է : 6
 Բաճանայից ամէն արուն պիտի ու-
 տէ ան : սուրբ տեղը պիտի ուտուի ,
 7 ասիւնն ամենատուրք է : Սեղի պա-
 տարագը ինչպէս որ ըլլայ, յան-
 ցանքի պատարագն ալ տնակ ըլ-
 2 Լայ . անոնց օրէնքը մէկ է . անով
 քաւաթիւն ընող քահանային պի-
 տի ըլլայ ան : Լւ. քահանայ մը 8
 որ մեկուն ողջակէցը կը մատուցա-
 նէ , ան քահանան իր մատուցած
 ողջակէսն մորթը իրեն պիտի առ-
 9 նէ : Լւ. բոլոր թոնիքի մէջ և
 փուած՝ ու բոլոր անի մէջ և տա-
 պակի վրայ լինուած հացի բնծան
 զանիկայ մատուցանող քահանային 10
 պիտի ըլլայ : Լւ. ամէն եղով շա-
 ղուած՝ կամ տունաց եղի հացի բն-
 ծան Եւ չարսնին բոլոր որդւոցը պի-
 տի ըլլայ . ամէն մեկուն փաշիւն
 հաւատար պիտի ըլլայ :
- Լւ. Տէրոջը մատուցանելու խա- 11
 ղաղութեան զոհին օրէնքը աս է .
 12 թմէ որ շնորհակալութեան համար
 մատուցանէ ան , ան տունը շնոր-
 հակալութեան զոհին հետ եղով
 շաղուած անխմոր ջոթիք ու եղով
 օծուած անխմոր լաւանք և բարակ
 ալիւրէ եղով շաղուած՝ բաղադրեալ
 ջոթիք պիտի մատուցանէ : Եւ շնոր- 13
 հակալութեան համար եղած իր խա-
 ղաղութեան զոհին ջոթիքին դաս՝

խոնարհակ հասցէ ընծայ մը պիտի մա-
 14 տուցանէ : Լա. անկէ՝ առի՞ն առնէ
 ընծաներէն մէկ հատ բարձրացրնե-
 լու ընծայ պիտի մատուցանէ Տէրո-
 չը . և ասիկայ խաղաղութեան զո-
 հին արիւնը սրսկող քահանային
 15 պիտի ըլլայ : Լա. շնորհակալու-
 թեան համար՝ իր խաղաղութեան
 զոհին միւր մատուցուած օրը պի-
 տի ուտուի . անկէ մինչև առաու-
 16 լմայ : Լա. թէ որ իր ընծան ուխ-
 տի համար է կամ կամուտը զոհ
 է, զոհը մատուցած օրը պիտի ու-
 տուի, ու մնացածը հետեւալ օրը
 17 պիտի ուտուի : Լա. զոհին միւսն
 երրորդ օրուան մնացածը կրակով
 18 այրուի : Լա. թէ որ երրորդ օրը
 իր խաղաղութեան զոհին միւսն ու-
 տուելու ըլլայ, ընդունելի պիտի
 ըլլայ : Բայ ալ անիկայ մատուցա-
 նողին զոհ պիտի սկսուի . պղծու-
 թիւն պիտի ըլլայ, ու անկէ ուտող
 19 անէր իր անօրէնութիւնը պիտի
 կրէ : Լա. ամէն պիտի սնմարու
 բանի զպած միւր պիտի չուտուի,
 կրակով պիտի այրուի . սակայն ա-
 20 զանոնք որ երրորդ պիտի ուտէ իւ-
 անէր՝ որ իր անմարդութիւնը իր
 վրան ունենալով, Տէրոյն խաղա-
 զութեան զոհէն միւս ուտէ, ան ան-
 ձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի :
 21 Լա. ամէն պիտի սնմարու բանի իւ-
 թէ մարդու անմարդութեան՝ թէ
 անմարդու անասունի՝ և թէ ամէն
 կերպ անմարդու պիտի բանի մը
 դպող անէր թէ որ Տէրոյն խա-
 զութեան զոհին միւսն ուտելու
 ըլլայ, ան անէր իր ժողովուրդէն
 պիտի կորսուի :
 22 Լա. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
 23 ըսելով, Խաւ Խաւայէի որդւոյն
 ու ըսէ, Ինչաւ արձառի կամ ոչ
 24 տէր : Լա. մեռած անասունին
 ճարպը ու գիշատուածին ճարպը
 սոմէն դործի մէջ պիտի դործու-
 ծուի, բայց անկէ ընաւ պիտի չու-
 25 տէր : Կանգնի ո՞վ որ Տէրոյն պա-
 տարադ մատուցուելու անասունին
 ճարպին ուտուելու ըլլայ, ան ուտող

անէր իր ժողովուրդէն պիտի կոր-
 սուի : Լա. անէր ամէն բնակարան- 26
 ներուն մէջ բնաւ արիւն պիտի չու-
 տէր, թէ ինչունի ըլլայ և թէ
 անասունի : Կան անէր որ ինչ և 27
 իցէ արիւն ուտէ, ան անէր իր ժո-
 լովուրդէն պիտի կորսուի :
 Լա. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 28
 ըսելով, Խաւ Խաւայէի որդւոյն 29
 ու ըսէ, Լա. խաղաղութեան զոհը
 Տէրոյն մատուցանողը իր խաղաղու-
 թեան զոհին ընծայ մը պիտի բերէ
 Տէրոյն : Տէրոյն պատարագներէր իր 30
 ձեռքով պիտի բերէ . երրորդ
 ճարպը պիտի բերէ, որ երրորդը
 երկրորդէն ընծայի համար երեւ- 31
 ցուի Տէրոյն առջև : Լա. քահա-
 նան ճարպը պիտի պրէ սեղանին
 վրայ . բայց երրորդը Մհարոն ու 32
 անոր որդւոյն պիտի ըլլայ : Լա. 33
 անէր խաղաղութեան զոհերէն աշ-
 դիստը քահանային պիտի տաք
 բարձրացրնելու ընծայի համար :
 Կհարոնի որդւոյն խաղաղութեան 34
 զոհին արիւնը ու ճարպը ո՞վ որ
 մատուցանէ, աշ դիստը անոր բա-
 ժինը պիտի ըլլայ : Կհարոնի անոր
 խաղաղութեան զոհերէն երկրորդն- 35
 իւ երրորդը և բարձրացրնելու զիս-
 տը Խաւայէի որդւոյն առի, և
 անոր յախտեալան կանտով Խա- 36
 ղայէի որդւոյն Մհարոն քահա-
 նային ու անոր որդւոյն տուի : Կ- 37
 սիկայ Տէրոյն պատարագներէն Կ-
 հարոնին և անոր որդւոյն օծման
 իրաւունքի համար որդւոյն, զա-
 նոնք Տէրոյն քահանայութիւն ընե- 38
 լու մատուցած օրը, Որ զանոնք
 օծած օրը Տէրը հրամայեց որ Խա-
 ղայէի որդւոյն իրենց յեղբորուն
 մէջ յախտեալան կանտով անոնց
 տուի :
 Ողջակեղն հացի ընծային և 37
 միզի պատարագին՝ և յանդերձ
 պատարագին ու օրհնութիւններուն
 և խաղաղութեան զոհին օրէնքը առ-
 է, Որ Տէրը պատուիրեց Մովսէ-
 սին Սինայ լեւը, ան օրը որ Խա-
 ղայէի որդւոյն պատուիրեց իրենց
 ընծաները Տէրոյն մատուցանելու :
 Սինայ անապատին մէջ :

ԳԼ Ը

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
 2 լով, Ե. Կհարոնը ու անոր
 որդիքը իր հետը, և զգնաները
 ու օծման եղբ և մեղքի պատարա-
 գին զուարակը ու երկու խոյրը և
 3 անիմար հացին սակաւը : Լա. ժող-
 վէ բոլոր ժողովքը մէկտեղ ժողով-
 4 քի խորանին դուռը : Լա. Մովսէ-
 Տէրոյն իրեն պատուիրածին պէս
 5 ըրաւ . ու ժողովքը մէկտեղ ժող-
 վանքաւ ժողովքի խորանին դուռը :
 Լա. Մովսէս ըսաւ ժողովքին, Ե. 6
 է բանը որ Տէրը պատուիրեց
 6 ընելու : Լա. Մովսէս խօսեցուց
 Կհարոնը ու անոր որդիքը, և զա-
 7 Նոնք ջրով լուաց : Ե. անոր հագ-
 ցուց շապիկը, ու անոր մէջքը կա-
 պեց զօտին, և պատմունքները հագ-
 ցուց անոր, ու եփուտը անոր վրայ
 8 զրաւ, ու եփուտին յապաւենով
 վախճեց, ու անով զօտերեց զա-
 9 վայ զրաւ, ու անով զօտեցանակին մէ-
 յապաւենով զրաւ : Լա. Մովսէս
 խոյրը անոր զլուխը զրաւ, ու խոյ-
 10 բին վրայ՝ անոր առջևի կողմէն ոսկի
 թիթեղը՝ աշխատեալ արծաթէ պատու-
 11 րածին պէս : Լա. Մովսէս օծման եղբ առաւ,
 ու խորանը և բոլոր անոր մէջի և
 12 զածները օծեց, ու սրբեց անոնք .
 Ե. անկէ սեղանին վրայ սրսկեց եփե-
 13 րածին և սեղանը ու անոր բոլոր
 զործիքները և աւաղանը ու անոր
 խորանը օծեց, զանոնք սրբելու
 14 համար : Ե. օծման եղբ Կհարո-
 նին զիստուն վրայ թափելով՝ անիկայ
 15 սրբելու համար օծեց : Ե. Մովսէ-
 սանց շապիկները հագցուց, և մէ-
 16 քանիսն զօտի կապեց, ու անոնց
 17 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 18 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 19 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 20 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 21 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 22 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 23 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 24 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 25 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց

զիստուն վրայ դրին : Լա. մարմնեց 15
 զանկէ : Ե. Մովսէս արիւնը առաւ,
 ու իր մատով սեղանին եղբիւրնե-
 րուն վրայ դնելով՝ շաղկապեց
 մարմնեց սեղանը . ու արիւնը սեղա-
 նին յատուկը թափեց, և անոր վրայ
 16 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 17 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 18 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 19 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 20 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 21 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 22 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 23 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 24 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց
 25 քանիսն զօտի կապեց, և անոնց

- 26 ասա . Եւ Տէրոջ առջեւ եղած ան-
խմբ հացի սակաւն անխմբ չմթ
մը՝ եղով հացի չմթ մը ու լաւա-
մը առաւ , և ձորպէսն վրայ
- 27 ու աջ զառնն վրայ դրաւ : Եւ ա-
մէնը Ահարոնն ու անոր որդեա-
ցը ձեռքը դնելով՝ զանոնք Տէրոջ
առջեւ երկրորդնելու ընծայ մատուց :
- 28 Եւ Սաթուա անոնց ձեռքն առաւ
զանոնք , ու սեղանը եւս որդեա-
կնդն վրայ պրեց . ասոնք օրնու-
թեան համար անուշահոտ պատա-
- 29 րագ էին Տէրոջ : Եւ Սաթուա
երեսէք առաւ , ու Տէրոջ առջեւ
երկրորդնելու ընծայ մատուց . ասի-
կայ օրնութեան խոյն Սաթուան
բաժինը եղաւ , Տէրոջ Սաթուան
- 30 պատուիրածին պէս : Եւ Սաթուա
օժման եղէն ու սեղանն վրան եղած
աղինն առնելով՝ Ահարոնն վրայ
— անոր հանդերձներուն վրայ՝ և
անոր հետ անոր որդեցը վրայ ու
անոր որդեցը հանդերձներուն վրայ
որակեց . և Ահարոնը — անոր հան-
դերձները՝ և անոր հետ անոր որդե-
ցը ու անոր որդեցը հանդերձնե-
րը սրբեց :
- 31 Եւ Սաթուա բաւ Ահարոնն ու
անոր որդեցը , Սաթուա ժողովրդի
խորանին դրանք քով Լուպուցէք ,
և հոն օրնութեան սակաւն մէջ
հացերովը կերէր զանիկայ , ինչպէս
ոչ ինծի պատուիրուեցաւ ըսելով
թէ՛ Ահարոն ու անոր որդեցը պիտի
ուտն զանոնք : Եւ միսն ու հա-
ցն աւելածը կրակով պրեցէք :
- 33 Եւ եօթը որ ժողովրդի խորանին
դռնէն դուրս մի կրէք , մինչև ձեր
օրնութեան օրերուն վերջն օրը .
ինչու որ ձեր օրնութիւնը եօթը օր
կ'ըլլայ : Եւ օրուան եղածին պէս՝
Տէրը հրաման բրաւ — ձէ՛ք ընել :
- 35 Ուստի ցորեկը ու գիշերը եօթը օր
ժողովրդի խորանին դրանք քով պի-
տի նստիք , ու Տէրոջ պահպանու-
թիւնը պիտի ընէք՝ որ չմոռնիք .
քանզի ասանկ պատուիրուած է ինծի
- 36 Տէր-ձէ՛ք : Եւ Ահարոն ու անոր
որդեք Տէրոջ Սաթուան ձեռքովը
պատուիրած ամէն բաները ըրին :

Եւ եղաւ որ ուրիշ որդի Սաթու-
անից Ահարոնն ու անոր որդեք
և խորանի ձեռքերը . Եւ բաւ Ահա-
րոնն , Եւ քեզի մեղքի պատարագի
համար արժանեկէն զուարակ մը ,
ու ողջակեզի համար խոյ մը . անոնք
անարատ բլրան . և Տէրոջ առջեւ
մատուցուր : Եւ խորանի որդեցը
պիտի խօսիս՝ ըսելով , Սաթուա պա-
տարագի համար պնդեմն նստայ մը՝
և ողջակեզի համար զուարակ մը ու
զառնուկ մը առէք . մէկ տարեկան՝
անարատ բլրան : Եւ աս խաղաղու-
թեան զոհերուն համար Տէրոջ առ-
ջեւ զոհելու արժատ մը ու խոյ մը
ու եղով շաղուած հացի ընծայ ձե-
ռէ՛ք — ձէ՛ք . ինչու որ այսօր Տէրը
ձեզի պիտի երենայ : Եւ Սաթու-
ան պատուիրածը ժողովրդի խորա-
նին առջեւ ըրին . ու բոլոր ժո-
ղովքը մատկան ու Տէրոջ առջեւ
կայնեցան : Եւ Սաթուա բաւ ,
Եւ է Տէրոջ պատուիրած բանը .
աս բրէք , ու Տէրոջ փառքը ձեզի
պիտի երենայ : Եւ Սաթուա բաւ
Ահարոնն , Սեղանն մատուցիք , ու
քաւ մեղքի պատարագի ու ողջակեզ
ըրէ , և քեզի համար ու ժողովուր-
դին համար քաւութիւն ըրէ . և
ժողովուրդին ընծան մատուցանե-
լով՝ անոնց համար քաւութիւն ըրէ ,
Տէրոջ պատուիրածին պէս :

Աստի Ահարոն սեղանն մատ-
ցաւ , և իրեն համար եղած մեղքի
պատարագին զուարակ մտրթեց :
Եւ Ահարոնն որդեքը արինը մա-
տկուցին անոր , ու անիկայ իր մա-
տը արինը թափեց . ու սեղա-
նին եղջերներուն վրայ դրաւ . և
հաշտ արինը սեղանն յատակը
թափեց . Բայց մեղքի պատարա-
գէն ճարպը ու երկամունքները և
լեարդին թաղանթը սեղանն վրայ
պրեց , ինչպէս որ Տէրը Սաթուան
պատուիրէր էր : Եւ միտ ու մոր-
թը բանակին դուրս դին կրակով
պրեց : Եւ ողջակեզ մտրթեց . և
Ահարոնն որդեքը արինը անոր
ըրին , և սեղանն վրայ շուրջա-

- ուսելք . մարտիր իր տեսակին պէս ,
 ու գրաւ ինք՝ իր տեսակին պէս , և
 խաբարագուր՝ իր տեսակին պէս , ու
 23 չորեակէր իր տեսակին պէս : Բայց
 մասն ըրողը չորս ոտքով խոշոր
 24 գետունները մեզի պիղծ բլրան . Եւ
 ասանցմով զուր անմարտի պիտի բլ-
 րաց . ամեն անոնց զիւրուն զպշտղը՝
 մինչև իրիկուն անմարտի պիտի բլ-
 25 րաց : Եւ ամեն անոնց զիւրը վեր-
 ցրնողը՝ իր հանդերձները պիտի
 բլրաց , ու մինչև իրիկուն անմարտի
 26 պիտի բլրաց : Բոլոր անասունները՝ ու-
 րոնք կճրակարաւն են , բայց կճրակին
 մարդուսմ չէ և չեն որոճար , անմա-
 րտի են մեզի . ով որ անոնց քէ-
 րան զպշտղ անմարտի պիտի բլրաց :
 27 Եւ բոլոր չորս ոտքի վրայ քաղող
 անասուններն իմաճեցնուն վրայ
 քաղողներուն ամենը անմարտի բլրաց
 մեզի . ամեն անոնց զիւրուն զպշտ-
 ղը մինչև իրիկուն անմարտի պիտի
 28 բլրաց : Եւ անոնց զիւրը վերցրնու-
 ղը իր լսիմէնը պիտի լուայ , ու
 մինչև իրիկուն անմարտի պիտի բլ-
 րաց . անոնք անմարտի են մեզի :
 29 Եւ երկրի վրայ սողացող սողուն-
 ներուն մէջ ասոնք անմարտի բլրան
 մեզի . պիտի ու մեկը և տիտեը
 30 իր տեսակին պէս , Եւ կոփաղիւսն՝
 ու մեղերը՝ և քարաթռչը՝ ու խո-
 31 մէթը . և գեամատիւծը : Բոլոր սո-
 զացողներուն մէջ մեզի անմարտի
 եղածները ասոնք են . ամեն անոնց
 մուսածին զպշտղը մինչև իրիկուն
 անմարտի պիտի բլրաց :
 32 Եւ անոնց մէկ մուսածը ինչ բանի
 վրայ որ ինոյ , ինչ փայտե աման
 ըլլայ՝ կամ հանդերձ՝ կամ մորթի
 կամ քորթ՝ ինչ տեսակ զործա-
 ծական աման որ բլրաց , անմարտի
 պիտի բլրաց . չորսը պիտի ձգուի
 ան , ու մինչև իրիկուն անմարտի
 բլրաց , և ետքը մարտի սեպուի :
 33 Եւ ասոնց մեկը որ հողէ ամանին
 մէջ ինոյուր բլրաց , ամեն անոր մե-
 ջի եղածը անմարտի պիտի բլրաց :
 34 ու ան ամանը պիտի կտրէր : Եւ
 մեն ուսուելու կերակուրը՝ որուն
 վրայ չորս կայ , ու անոնց մէկը
 ինոյ , անմարտի պիտի բլրաց . նոյն-

պէս ամեն ամանի մէջ եղած բոլոր
 խմուելու խմելիքը անմարտի պիտի
 բլրաց : Եւ ամեն բան որուն վրայ
 35 ասոնց զին ինոյ , անմարտի պի-
 տի բլրաց : Եւ իմնի բլրաց և ինչ
 փառարան՝ պիտի տարուի . ասոնք
 անմարտի են , ու անմարտի պիտի
 սեպուին մեզի : Բայց սպրիքը կամ
 36 հորը՝ ու ու մարդուսմ չորս Եւ ,
 մարտի պիտի բլրաց . ոսկայն անոնց
 զիւրուն զպշտղը անմարտի բլրաց :
 Եւ ինչ որ անոնց զին ցածուելու
 37 սերմի մը վրայ ինոյ , մարտի պիտի
 բլրաց ան : Բայց ինչ որ սերմին
 38 վրայ չորս գրուած բլրաց՝ ու անոր
 վրան անոնց զին ինոյ , ան մեզի
 անմարտի պիտի բլրաց :

Եւ ինչ որ մեր ուսուելու կենդա-
 39 նիններն մէկը մեանի , անոր զին
 զպշտղը մինչև իրիկուն անմարտի
 պիտի բլրաց : Եւ անոր զին ու-
 40 տողը իր հանդերձները պիտի լուայ ,
 ու մինչև իրիկուն անմարտի պիտի
 բլրաց : և անոր զին վերցրնողը իր
 հանդերձները պիտի լուայ , ու մին-
 41 չև իրիկուն անմարտի բլրաց :

Եւ երկրի վրայ սողացող ամեն
 41 սողունը պիղծ է . պիտի չուսուի .
 ան : Երկրի վրայ բոլոր սողացող
 42 սողուններն ամեն իր փորին վրայ
 քաղողը՝ կամ ամեն չորս ոտքի վրայ
 պտուղողը և կամ ամեն քաղցրատանի
 եղածները պիտի չուսուի . Ինչու որ
 պիղծ են : Ինչու սողացող սողուն
 43 նով մը անմարտի մի պղծէր . ու
 ալ անոնցմով պղծուելով անմար-
 44 նիկ անմարտի բնէր . Ինչու որ եւ
 եւ մեր Տէր Բառուսածը . ուսուի
 սրբեցէր անմարտի ու սուրբ եղիւ ,
 Ինչու որ եւ սուրբ եւ . ու Ինչու
 երկրի վրայ մէկ սողացող սողունով
 մը անմարտի մի պղծէր : Ինչպիսի
 45 եւ եւ Եւստիան որ մեզ Երկրորդ
 երկրէն հանեցի որ մեզի Բառուսած
 բլրած . ուսուի սուրբ եղիւ , Ինչու
 որ եւ սուրբ եւ :

Չորս ամաններուն և ինչուն
 46 ներուն՝ ու չորսերուն մէջ չարժող
 բոլոր շնչաւոր կենդանիներուն և
 երկրի վրայ սողացող ամեն կենդա-
 47 նիններուն օրէնքը առ է . Եւ անմա-

- 13 սուրբ է : Սուրբ տեղը կերեք ա-
նիկայ , ինչու որ Տէրոջը պատարադ-
ներն քու իրաւունքդ ու քու որ-
դադդ իրաւունքն է . քանզի ինձի
14 ասանկ պատուիրումն է : Լաւ ե-
րեցընելու երրուծը ու բարձրա-
ցընելու պիտո՞ր դուն ու քու որդիքդ
և քու աղջիկներդ քու հետդ մարտը
տեղ մը պիտի ուտե՞ք . ինչու որ
Խարայէի որդւոցը խաղաղութեան
զօհներն քու իրաւունքիդ ու քու
որդւոցդ իրաւունքին համար տրուած
են : Խարճաղընելու պիտո՞ր ու ե-
15 րեցընելու երրուծը ճարպին պա-
տարադներով Տէրոջը առջևը երե-
ցընելու համար պիտի բերեն . և
Տէրոջը պատուիրածին պէս քուկդ
ու քեզի հետ քու որդւոցդ պիտի
ըլլայ յաւիտենական կանոնով :
16 Լա Մովսէս մեզի պատարադին
նոխազը զգուշութեամբ փնտնէ ,
և ահա այրուած էք . ուստի Մհա-
րունին մնացած որդիներուն՝ Լիզա-
զարին ու Լիմամբին բարկացաւ՝
17 բռնով : Ինչու մեզի պատարազը
սուրբ տեղը չէիրաք : քանզի առա-
մնասուրբ է , ու Տէրը սուսաւ ձե-
զի որ ժողովքին անօրէնութիւնը
վերջներէ՝ ու Տէրոջը առջևը անոնց
18 համար քառութիւն բնէք : Մհա-
նան արիւնը սրբարանին մէջը չը-
բերուեցաւ . դուք ի՞նչ պատուիրա-
ծիս պէս անպառճառ սուրբ տեղը
19 ուտելու էիք ան : Լա Մհարոնը
առաւ Մովսէսին , Մհա այսօր իրենց
մեզի պատարազը ու ողջակեղ Տէ-
րոջը առջևը մատուցին , ու զխոս
ասանկ բաներ եկան . և լէ որ այսօր
մեզի պատարազը ուտելու ըլլայի ,
Տէրոջը առջևը հաճոյ պիտի ըլլա՞ր
20 արեւօք : Լա երբ Մովսէս առ ընց ,
հաւանցաւ :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Մ-
2 հարունին՝ ըսելով անոնց , խօսեցէք
Խարայէի որդւոցը ու ըսէք , Լիզրի
վրայ եղած բոլոր անասուններն ձեր
ուտելու անասունները ասոնք են .
3 Բմն ձեզ բուած կնճակ ունեցող կըճ-
ղակաբաշխ ու որոճացող անասունը

պիտի ուտէք : Բայց որոճացողն
ցամ կնճակաբաշխ եղածն՝ ասոնք
պիտի չուտէք . ուղար , ինչու որ
անիկայ թէ և կ'որոճայ , բայց կնճա-
կաբաշխ չէ , անիկայ ձեզի անմայր
ըլլայ : Լա ճագարը , ինչու որ ա-
նիկայ կ'որոճայ , բայց կնճակաբաշխ
չէ , անիկայ ձեզի անմայր ըլլայ :
Լա նապաստակը , որ թէ և կ'որո-
ճայ , բայց կնճակաբաշխ չէ , անի-
կայ ձեզի անմայր ըլլայ : Լա խո-
զը , որ թէ և կնճակաբաշխ է և ձեղ-
քուած կնճակ ունի , բայց չորոճար ,
անիկայ ձեզի անմայր ըլլայ : Եւսոյց
միան պիտի չուտէք , ու գիւրնուն
չապէք . ձեզի անմայր են :

Ծուրերուն մէջ բոլոր եղածնե-
րն ասոնք պիտի ուտէք . ճուրբու
մէջ՝ աշխն ծովերու մէջ և գետե-
բու մէջ ամեն թէ և ու թէ կ'ունեցա-
ղ պիտի ուտէք : Լա ծովերու մէջ
ու գետերու մէջ եղած բոլոր անիւ
ու անիւնի եղածները՝ ճուրբուն
բոլոր վերուններն և ճուրբուն մէջ
եղած չունը ունեցող բոլոր կենդա-
նիներն՝ պիտի ըլլան ձեզի : Եւսոյց
ձեզի պիտի պիտի ըլլան . անոնց մի-
սն պիտի չուտէք , և անոնց պիտի
պիտի զգուր : Ծուրերուն մէջ
եղած բոլոր անիւ ու անիւնի եղած-
ները ձեզի պիտի ըլլան :

Լա թռչուններուն մէջ ասոնք
պիտի պիտի սեպէք . պիտի չու-
տուին , պիտի են . արծիւի՝ և պատ-
կուճի՝ ու գետարծիւի , Լա ջիմի՝ ու
անոյց իր տեսակին պէս , Լա ամն
սպառը իր տեսակին պէս , Լա ճայ-
լամը՝ ու բուն՝ և կիւն՝ ու բաղէն
իր տեսակին պէս , Լա հապասիրը՝
ու հոգամաղը՝ և քաջահաւը , Ու
կարապը՝ և հաւալուսը՝ ու սե անո-
ղք : Լա արապիւր՝ ու քարապը իր
տեսակին պէս , և յապալը՝ ու շեղ-
ջը :

Բմն չորս ոտքի վրայ քաղղ
թռչող զետուն ձեզի պիտի ըլլայ :
Մակայն ասոնք պիտի ուտէք . բու-
լը չորս ոտքի վրայ քաղղ թռչող
զետուններն երկրի վրայ յալմկելու
համար ոտքերուն վրայ ապրը ունե-
ցողները : Եւսոյցմէ ասոնք պիտի

քահանայն անոր անմայրութիւնը
պիտի ծանուցանէ, զոչուած չը-
պահէ զանիկայ, ինչու որ անմա-
յրութիւնն է :

12 Եւ ինչ որ բարոտութիւնը մեր-
թիւն մէջ տարածուի է, ու արի-
տակրին բոլոր մերթիւր զլիւն մինչեւ
ոտքը, աչքն ալ քահանային աշ-
խարհի բոլոր տեսած տեղը բարո-
տութիւնը պատուի է, Եւ քահա-
նայն տեսնէ որ բարոտութիւնը ա-
նոր բոլոր մարմինը պատած է, ան
առեւտր արտաքին մարտի բոլոր
ծանուցանէ. քանզի բոլորովին ձեռ-
նադի զարկաւ, անիկայ մարտի է :

13 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

14 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

15 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

16 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

17 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

18 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

19 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

20 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

21 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

22 Իսկ երբ որ անոր վրայ ողջ միտ
տեսնուի, անիկայ անմայրութիւն
բոլոր է : Եւ քահանայն պիտի տեսնէ
ողջ միտը, և անոր անմայրութիւնը
բոլոր ծանուցանէ. ողջ միտը ան-
մարտի է. բարոտութիւնն է :

բոլոր պիտի ծանուցանէ :

Իսկ ինչ որ մարմինն մերթիւր 24
մէջ կրակի պայծառ բոլոր, ու պ-
րածին նշանը քիչ մը կարմրած
ձեռքակ կամ բոլորովին ձեռքակ
պաղպաղ բոլոր, Կահանայն անոր 25
նայած տեսնէ, ինչ որ պաղպաղին
մէջ մարդ ձեռքակի զարկած է, ու
մերթիւն խորունկ կ'երևայ, անի-
կայ պայծառն քառաձէ կ'առ բարո-
տութիւնն է. և քահանայն անոր
անմայրութիւնը ծանուցանէ. անի-
կայ բարոտութեան ախտն է :

Իսկ ինչ որ քահանային նայած տեսնէ 26
պաղպաղին մէջ մարդ ձեռքակի չէ,
ու մերթիւն խորունկ չէ, հապա-
ղացած է, ան տեսնէ քահանայն
հոգի որ զոչուած պիտի պահէ ա-
նիկայ : Եւ հոգին որդի որ քա- 27
հանայն պիտի նայի անոր. ինչ որ
մերթիւն մէջ տարածուած է, քա-
հանայն անոր անմայրութիւնը ծա-
նուցանէ. անիկայ բարոտութեան
ախտն է :

Եւ ինչ որ պաղպաղը իր 28
տեսնէ կը կ'երևայ ու մերթիւն մէջ
տարածուած չէ, հապաղացած է,
անիկայ պայծառն ուսեցնէ. և քա-
հանայն անոր մարտի բոլոր ծա-
նուցանէ. ինչու որ պայծառն ապ-
րէն է :

Եւ ինչ որ մարդու մը կամ կ'երևան 29
մը զլուսը կամ կ'զարկ արիւն մը
բոլոր, Կահանայն պիտի տեսնէ ախ- 30
տը. և ինչ որ մերթիւն խորունկ
երևայ, ու անոր մէջ բարակ զե-
ղին մեղ բոլոր, ան տեսնէ քահա-
նայն անոր անմայրութիւնը բոլոր
ծանուցանէ. անիկայ զոնջութիւնն
է, զլուսին կամ կ'զարկ բարոտու-
թիւնն է :

Եւ ինչ որ քահանայն 31
զոնջութեան արտաքին տեսնէ որ մեր-
թիւն խորունկ չերևար, ու անոր
մէջ ու մեղ չիկայ, ան տեսնէ քա-
հանայն զոնջութեան արտաքին
հոգի որ զոչուած պիտի պահէ :

Եւ հոգին որդի որ քահանայն 32
տեսնէ պիտի նայի, ու ինչ որ
զոնջութիւնը տարածուած չէ, և
անոր մէջ զեղին մեղ չիկայ, ու զոն-
ջութիւնը մերթիւն խորունկ չերե-
նար, Կահանայն պիտի տեսնէ 33

քուրին ու մարութին մէջտեղը՝ և ուտուելու անասունին ու չուտուելու անասունին մէջտեղը ստարիբու թիւն ընէր :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , թէ որ կնիկ մը սերմ ստնէ ու արու զաւակ ծնանելու ըլլայ , նոյնը որ անմարդու պիտի ըլլայ : Իր զաւորանին համար զատուելու օրերուն համեմատ անմարդու պիտի ըլլայ : Եւ ու թերորդ օրը Խօսէ անթիւքատու թեան մարդինը պիտի թիւստուի : Եւ անիկայ իր մարդուելուն արիւնովը երստուելիբը օր պիտի նստի . ու մինչեւ իր զաւորուելու օրերուն ըմբն նալը բնաւ սուրբ բանի մը պիտի չգպի : Եւ ալ սրբաբանը մտնէ :
- 2 Իսկ թէ որ անիկայ աղջիկ ծնանելու ըլլայ , երկու չարաթմ անմարդու պիտի ըլլայ իր զաւորանին խառնուելու պէս , և վաթմանուիկց օր իր մարդուելուն արիւնովը պիտի նստի :
- 3 Եւ երբ աղայ կամ աղջիկ զատուի համար իր մարդուելու օրերը ըմբնայ , մորովքի խորանին դուռը ողջակէղի համար մէկ տարեկան զաւան՝ ու մեղքի պատարաղի համար աղաւների ձաղ մը կամ տատաբակ մը պիտի բերէ քահանային :
- 4 Որ պիտի մատուցանէ զանիկայ Տէրոջը առջնը՝ ու քառութիւն ընէ աւնոր համար , և անիկայ իր արեանը աղբուրէն պիտի մարդուի : Երու կամ եղ զաւակ ծնանողին օրէնքը աս է : Եւ թէ որ զառն բերելու կարող չէ , երկու տատաբակ կամ աղաւների երկու ձաղ ստնէ , մէկը ողջակէղի՝ ու մէկը մեղքի պատարաղի համար , և քահանան քառութիւն ընէ անոր համար , ու անիկայ մարդուի :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու ըսէ , Եւ զարնին ըսելով , Մարդու մը մարմինն մորթին մէջ ուսեցը կամ քոս կամ պաղպաղ ըլլալով՝ անոր

մարմինն մորթին մէջ բորբոսութեան ախտին պէս նշան չը երևնալու ըլլայ , ան ատենը անիկայ Կահանային քահանային կամ անոր որդւոցը քահանաներուն մէկուն պիտի բերուի : Եւ քահանան պիտի նայի մարմինն մորթին մէջ եղած ախտին նշաններն . ու թէ որ ախտին մէջի մագերը ճերմակի զատուելով՝ ախտը մարմինն մորթին խորունկ երևնայ , բորբոսութեան ախտ է ան . և քահանան պիտի նայի անոր՝ ու պիտի ծանուցանէ անոր անմարդու ըլլալը : Եւ ապա թէ որ անոր մարմինն մորթին մէջ պաղպաղ ճերմակ է՝ ու մորթին խորունկ չերևնար , և մաղն ալ ճերմակի զարնած չէ , ան ատենը քահանան Եփրօ օր զոցուած պիտի պահէ ախտակիրը : Եւ քահանան Եփրօնորդ օրը պիտի նայի անոր . ու թէ որ ախտը զեռ կը կենայ , ու մորթին մէջ տարածուած չէ , ան ատենը քահանան Եփրօ օր ալ զոցուած պիտի պահէ անիկայ : Եւ քահանան Եփրօնորդ օրը նորէն պիտի նայի անոր , ու թէ որ ախտը չլաղած ըլլայ , ու մորթին մէջ տարածուած չըլլայ , քահանան պիտի ծանուցանէ անոր մարդու ըլլալը . անիկայ մէջ քոս մին է . և անիկայ իր թիւնը պիտի լուայ , ու մարդու ըլլայ : Իսկ թէ որ իր մարդուելուն համար քահանայէն նայուելէն հոսքը մորթին մէջ տարածուի , քահանան նորէն պիտի նայի անոր : Եւ քահանային նայած ատենը՝ թէ որ քոսը մորթին մէջ տարածուած է , ան ատենը քահանան անոր անմարդու ըլլալը պիտի ծանուցանէ . բորբոսութեան է :

Երբոր մարդու մը վրայ բորբոսութեան ախտը ըլլայ , անիկայ քահանային պիտի տարուի : Եւ քահանան պիտի նայի . և թէ որ մորթին մէջ ճերմակ ուսեցը կայ՝ ու ճերմակի զարնելու մեղք է ու ուսեցը մէջը ողջ միտի նշան կայ , Եփրօնայ անոր մարմինն մորթին մէջ հիւցած բորբոսութեան է . և

- զոննութիւնը պնդել չածիլէ . և քահանան եւթը որ ալ զողորմած պիտի պահէ զոննութիւն ունեցողը :
- 34 Եւ եօթներորդ օրը քահանան զոննութիւն ունեցողին պիտի նայի . և թէ որ զոննութիւնը մորթին մէջ տարածուած չէ , ու մորթին խորունկ չերեւար , ան ատենը քահանան անոր մարմինը ըլլալը ծանուցանէ . և անիկայ իր լաթերը պիտի լուայ , ու մարմինը ըլլայ : Բայց թէ որ իր մարմինը լաթը զոննութիւնը մորթին մէջ տարածուի ,
- 36 Եւ ատենը քահանան պիտի նայի անոր . և թէ որ զոննութիւնը մորթին մէջ տարածուած է , ան ատենը քահանան՝ ալ զեղին մազ պիտի չփնտռէ . անիկայ անմարմին է : Բայց թէ որ զոննութիւնը եղանին պէս կը կենայ , և անոր մէջ ալ մազ բուսեր է , զոննութիւնը բժշկուած է . անիկայ մարմինն է , ու քահանան անոր մարմինը ըլլալը ծանուցանի :
- 38 Եւ թէ որ մարդ մը կամ կենի մը իր մարմինն մորթին մէջ պողպատեղէնէ շերտակ պաղպաղէնը ունենայ , Եւ ատենը քահանան պիտի նայի , և թէ որ անոր մարմիններուն մորթին մէջ պողպատէնը չարած շերտակ ըլլան , անիկայ մորթին մէջ զոյսցած պիտակ է . անիկայ մարմինն է :
- 40 Եւ թէ որ մարդ մը զփնտռման մազը թափելու ըլլայ , անիկայ կրնա լինի Բայց մարմինն է : Եւ թէ որ անոր երեսին կողմէն գլխուն մազերը թափած ըլլայ , անիկայ ճեղք է Բայց մարմինն է : Հապա թէ որ կրտուսութեան կամ ճեղքութեան մէջ քիչ մը անոր կրտուսութեան կամ ճեղքութեան մէջ զոյսցած բորբոսութիւն
- 43 է : Եւ ատենը քահանան պիտի նայի անոր . և թէ որ անոր կրտուսութեան կամ ճեղքութեան մէջ քիչքիչ ունեցրը քիչ մը կարմրած ճեղքակ ըլլայ մարմինն մորթին մէջ եղած
- 44 բորբոսութեան երեւոյթին պէս , Եւ մարդը բորբոս է , անմարմին է . քահանան անպատճառ անոր անմարմին

ըլլալը պիտի ծանուցանէ . ան անոր իր գլխին է :

Եւ ան ունեցող բորբոսին համար զերէր պատուած պիտի ըլլայ , և անոր զլուխը մերկ , ու անոր շրթները ծածկուած պիտի ըլլայ : և անոր պիտի տայ թէ Եւ մարմինն անմարմին : Եւ անոր իր վրան եղած բոլոր օրերը անմարմին պիտի ապրի . և անիկայ անմարմին է . անոր պիտի նայի . անոր բնականութիւնը բանական զուրա պիտի ըլլայ :

Եւ ան հանդերձը որուն մէջ բորբոսութեան անոր կայ , թէ բորբոսին համար ըլլայ , և թէ յիշանէ հանդերձը , Եւ թէ անոր կամ բորբոսին առէր կամ թէ զանի մէջ կամ մորթին մէջ և կամ մորթին չփնտռած ամեն բանի մէջ , Եւ անոր թէ որ հանդերձը կամ մորթին մէջ կամ առէր թէ կամ թէ զանի մէջ կամ մորթին մէջ քիչ քիչ կանանչ կամ կարմրած անոր նշան ըլլայ , բորբոսութեան անոր , ու քահանան պիտի ցուցուի : Եւ քահանան պիտի նայի անորն . ու եթէ որ զողորմած պիտի պահէ անոր տաքեալ բանը : Եւ եթէ անոր օրը անոր տաքեալ բանին պիտի նայի , թէ որ անոր նշանը տարածուած է հանդերձը մը մէջ կամ առէր կամ թէ զանի մէջ կամ մորթին մէջ , և կամ զործածուելու համար մորթին չփնտռած ամեն բանի մէջ , ան անոր բորբոսութեան թիւնն է , անմարմին է : Եւ անոր անիկայ պիտի այլ բորբոսին կամ թէ անոր հանդերձը կամ առէր կամ թէ զանի , կամ ամեն կերպ մորթին չփնտռած բանը որուն մէջ ան անոր կայ . քիչու որ բորբոսութեան թիւնն է ան , կրակի մէջ պիտի պարտուի : Եւ թէ որ քահանան անոր անոր նշանը հանդերձին մէջ կամ առէր կամ թէ զանի մէջ կամ ամեն կերպ մորթին չփնտռած բանին մէջ տարածուած չէ , Եւ անոր քահանան պիտի հրամայէ որ ան անոր տաքեալ բանը լուան . ու

նորէն եօթը որ զոգուած պիտի
55 պահէ ան : Եւ ախտացնալ բա-
նը լուացուելէն ետքը՝ թէ որ
քահանան տեսնէ որ պիտի նշանը
իր գոյնը չէ փոխեր , ու ախտը տա-
րածուած ալ չէ , անիկայ անմարտը
է . կրակի մէջ պիտի այրես ան .
անոր տակը կամ վրան փառ թիւն
56 կայ : Եւ թէ որ քահանան տեսնէ
որ անոր լուացուելէն ետքը ախտին
նշանը չուացած է , ան տանէր ան
միջոցիւ խաւս հանգերէն կամ
մորթէն կամ առէլէն և կամ թեւ-
57 զանէն պիտի պատուէ : Եւ թէ որ
ան հանգերէն մէջ՝ կամ առէլէն
կամ թեւանին մէջ՝ կամ ամեն վիշտ
մորթէ վնասէ բանին մէջ նորէն
երեւալու բլլայ , անիկայ տարա-
ծուած քորտուցէն է . վրան
ախտ ունեցող բանը կրակի մէջ
58 այրես : Եւ ան հանգերէն , կամ
առէլը կամ թեւանը , կամ ա-
մեն վիշտ մորթէ վնասէ բա-
նը՝ որ լուացուելէն ետքը ախտը
անիկ զացած է , նորէն պիտի լուա-
59 ցուի , ու մարտը բլլայ : Եւ որդէ
կամ քիմանէ հանգերէն մէջ՝ կամ
առէլէ կամ թեւանին մէջ՝ կամ
մորթէ վնասէ ամեն վիշտ բանի
մէջ երեւալէ բորտութեան ախտին
օրէնքը տես , անոր մարտը կամ
անմարտը ըստ ծանուցանելու հա-
մար :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ բա-
2 լով : Բորտութիւն օրէնքը տես է իր
մարտուելու օրը . անիկայ քահա-
3 նային պիտի տարուի : Եւ քահա-
նան բանակէն դուրս պիտի ելլէ ,
ու քահանան պիտի նայի , ու թէ
որ բորտութիւն բորտութեան ախտը
4 բժշկուած է , Եւ տանէր քահանան
պիտի հրամայէ որ մարտուելու խա-
լուս համար երկու ողջ և մարտը
թռչուն ու եղևնափայտ ու կրկնա-
5 կի կարմիր և զօրայ առնուի : Եւ
քահանան պիտի հրամայէ որ թռչ-
նունքն մէկը հողէ ամանի մէջ մէջ
կենդանի ջուրի վրայ մորթուի :
6 Եւ ողջ թռչունը ու եղևնափայտը

և կրկնակի կարմիրը ու զօրայ ախ-
տի առնէ , և սասնը ողջ թռչունին
հետ կենդանի ջուրին վրայ մոր-
թուած թռչունին արեանը մէջ պի-
տի թափուի : Եւ բորտութեանէն
7 մարտուելու խաւս վրայ եօթը ան-
գամ սրով , ու մարտը ամրկայ . և
ողջ թռչունը դէպ ի գաւոր սր-
նակէ : Եւ մարտուելու խաւս
8 իր հանգերէնը պիտի լուայ , ու
իր բոլոր մաղերը ամրկէ , և ջուր
պիտի լուացուի , ու մարտը . և
անիկ նաև բանակը պիտի թափէ , ու
կոխը որ իր վրանին դուրս դին
պիտի կենայ : Եւ եօթնեկող օրը
9 իր բոլոր մաղերը ամրկէ , իր զու-
սի ու մարտը և քմերը՝ պայծառ
իր բոլոր մաղերը ամրկէ , և իր լա-
թիները պիտի լուայ , ու իր մարմնը
ջրով լուայ , ու մարտը բլլայ :

Եւ ութնեկող օրը երկու անա- 10
բառ արու զատն՝ ու մէկ տարեկան
մէկ անարատ եղ զատն՝ և հացի ըն-
ծայի համար եղով շաղուած իրեք
տասանեկող բարակ ախիւր՝ ու մէկ
11 ճաշակ եղ պիտի առնէ : Եւ մար-
տը քահանան մարտուելու մարտը
սասնեցնով Տէրոջ առջև ժողովրդի
խորանին դուռը պիտի կայնեցնէ :
Եւ քահանան արու զատին մէկը 12
պիտի առնէ ու մանեցնէ յան-
ցանքի պատարագի համար . ու եղևն
ճաշակը պիտի առնէ , և զանոնք
Տէրոջ առջև երկրորդելու ընծայ
պիտի ընէ : Եւ զատը պիտի մոր- 13
թէ մեղքի պատարագին ու ողջակե-
զին մորթուած տեղը , տուր տեղը
պիտի հորթէ . ինչու որ յանցանքի
պատարագը մեղքի պատարագին
պէս քահանային է . անիկայ ամե- 14
նատուր է : Եւ քահանան յան-
ցանքի պատարագին արեանն պիտի
առնէ , ու քահանան մարտուելու
մարդուն աջ ականջին բլթակին
վրայ և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին
վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ մատին
վրայ պիտի դնէ ան : Եւ քահա- 15
նան եղևն ճաշակէն իւր իւր պիտի
առնէ , ու իր ձախ ձեռքին մէջ թա-
փէ : Եւ քահանան աջ մատը իր 16
ձախ ձեռքին մէջ եղած եղևն պիտի

Թաթիս, ու իր մատուց Տերոյն
 առջևը եօթը տողում սրսկէ ան է-
 17 զնէ : Լա. քահանան իր ձեռքին
 մէջը մնացած եղին մարդուկու մար-
 դուն աջ ականջին բլթակին վրայ
 ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին
 վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մատին
 վրայ՝ յանդանքի պատարագի արիւ-
 18 նին վրան պիտի դնէ : Լա. քահա-
 նան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը
 մարդուկու մարդուն գլխուն վրայ
 պիտի դնէ, ու անոր համար
 քառութիւն պիտի ընէ Տերոյն
 19 առջևը : Լա. քահանան մեղքի
 պատարագը պիտի մատուցանէ, և
 իր անմարդութենէն մարդուկու մար-
 դուն համար քառութիւն ընէ : ու
 20 անկէ ետեւ ողջակեզ մորթի : Լա.
 քահանան ողջակեզ ու հացի բնծան
 սեղանին վրայ պիտի մատուցանէ,
 ու անոր համար քառութիւն ընէ,
 և անկիւն պիտի մարդուի :
 21 Լա. թէ որ անկիւն աղքատ բլայ
 ու պաշտօնին իր կարողութիւնը չը-
 հանի, ան ասունը անոր քառու-
 թիւն ընելու համար երկըցնելու
 յանդանքի պատարագի զանոնու մը
 և հացի բնծային համար եղով ըս-
 22 զուած տասանորդ մը բարակ ալիւ-
 ու ձառակ մը եզ պիտի առնէ : Լա.
 երկու տասարակ կամ աղանձիկ եր-
 կու ձառ՝ որը որ գտնէ, և մէկը
 մեղքի պատարագ՝ ու մէկը ողջա-
 23 կեզ բլայ : Լա. ութերորդ օրը
 իր մարդուկուն համար զանոնք քա-
 հանային պիտի բերէ ժողովքի խո-
 24 բանին դուռը Տերոյն առջևը : Լա.
 քահանան պիտի առնէ յանդանքի
 պատարագին զանոնուկը ու եղին
 ձառակը, և զանոնք Տերոյն առջևը
 երկըցնելու ընծայ մատուցանէ :
 25 Լա. յանդանքի պատարագին զառ-
 նուկը պիտի մորթէ, ու քահանան
 յանդանքի պատարագին արիւնէն
 պիտի առնէ, ու մարդուկու մարդուն
 աջ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր
 աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու ա-
 նոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դնէ
 26 ան : Լա. քահանան եղին իր ձախ
 27 ձեռքին մէջը պիտի թափէ : Լա.
 քահանան իր աջ մատով իր ձախ

ձեռքին մէջ եղած եղին Տերոյն առ-
 ջևը եօթը անգամ պիտի սրսկէ :
 Լա. քահանան իր ձեռքին մէջ եղած
 եղին մարդուկու մարդուն աջ ա-
 կանջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ
 ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր
 աջ ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յան-
 28 ձեռքի պատարագին արիւնը եղած
 տեղին վրայ պիտի դնէ : Լա. քա-
 հանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը
 մարդուկու մարդուն գլխուն վրայ
 պիտի դնէ Տերոյն առջևը անոր հա-
 մար քառութիւն բնելով : Լա.
 30 տասարակներէն կամ աղանձիկի ձա-
 ղերէն մէկը՝ որը որ գտնէ : Լա. քա-
 հանան որ իր ձեռքը համար
 մէկը մեղքի պատարագի համար
 և մէկը ողջակեզի համար՝ հա-
 31 ցի ընծային հետ մէկտեղ պիտի
 մատուցանէ, և քահանան մար-
 դուկու մարդուն համար քառու-
 թիւն ընէ Տերոյն առջևը : Լա.
 32 ըրտութեան աստ ունեցողին ու
 իր մարդուկուն համար կարո-
 ղութիւն չունեցողին օրէնքը աս
 է :
 Լա. Տերը խօսեցաւ Մովսէսին ու
 33 Վհարոնին բնելով, Լա. քահանայ
 34 Վհարոնու երկիրը՝ որ անցի տաս-
 ցուածք բլայու պիտի տամ : և ձեր
 տոհմացուծքը եղած երկրին մէկ տա-
 35 նը մէջ բորոտութեան հարուածը
 տարու բլամ, Լա. ասունը տէրը պի-
 տի զայ, ու խնայքնէ քահանային
 բնելով, Լա. իր երկրից որ ասուն
 36 մէջը աստ կայ : Լա. քահանան պի-
 տի հրամայէ որ տունը սրբալին,
 զեռ. ինքը տնտէսու ներս չմը-
 տած, որպէս զի տանը մէջ է-
 զած բաներէն մէկը անմարդու չըլ-
 37 լայ : ու անկէ ետեւ քահանան
 տունը տնտէսու պիտի մտնէ :
 Լա. աստին նշանէր քահանայի նա-
 յի, ու թէ որ աստը տանը պա-
 տերուն վրայ քիչ մը կանանչած
 կամ կարմրած փոս տեղուանը
 38 ըրեր է, ու անոնք պատին երե-
 սէն խորունկ կ'երեւան, Լա. ասունը
 քահանան տունէն պիտի երէ տանը
 դուռը : և եօթը օր տունը պիտի
 39 դայէ : Լա. եօթներորդ օրը քահա-
 նան նորէն պիտի զայ ու նայի : և

Թէ որ աստը տանը պատերուն վրայ
 40 տարածուած է, Լա. ասունը քահա-
 նան պիտի հրամայէ որ աստացիաւ
 քարերը հանեն, և քաղաքն զուր-
 անմարդու տեղ մը նստեն զանոնք :
 41 Լա. տունը ներսէն չորհմանակի չի-
 բն պիտի տայ, ու անոնց քերած
 հողը քաղաքին դուրսի գին տնտ-
 42 քուր տեղ մը պիտի թափեն : Լա.
 ուրիշ քարեր պիտի առնեն ու ան
 քարերուն տեղը պիտի դնեն, և ու-
 բիշ հող պիտի առնեն, ու տունը
 43 ծեփեն : Լա. թէ որ քարերը հանե-
 լն ետքը ու տունը քերելէն և ծե-
 փելէն ետքը՝ աստը նորէն զայ ու
 44 տանը մէջ երևան երէ, Լա. ասունը
 քահանան պիտի զայ ու նայի : և
 թէ որ աստը տանը մէջ տարա-
 ծուած է, տանը մէջ բորոտութեան
 45 անմարդու կայ : անմարդու է ան :
 Լա. տունը աշխատանք անոր քարերը ու
 փայտերը՝ ու տանը բոլոր ձիւ-
 հողը փայրեն, և քաղաքին դուրսի
 46 գին անմարդու տեղ մը հանեն : Լա.
 թէ որ ան տունը մտնէ անոր բոլոր
 զոյցուած օրերը, և մինչև իրիկուն
 47 անմարդու պիտի բլայ : Լա. ան
 տունը սրտիկող իր հանդերձները
 պիտի լուայ : ու ան տանը մէջ հաց
 ուտողը իր հանդերձները պիտի
 48 լուայ : Լա. թէ որ քահանան զայ
 ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետքը
 49 աստը տանը մէջ տարածուած է,
 ան ասունը քահանան ան տանը մա-
 քուր բլայը ծանուցանէ : Լա. քա-
 հանը մարդութեանը համար երկու
 50 կարմիր ու զոպայ պիտի առնէ : Լա.
 պիտի մորթէ թռչունին մէկը հողէ
 51 ամանի մը մէջ կենդանի ջուրի վրայ,
 Լա. եղենափայտը ու զոպան և
 կրկնակի կարմիրը ու ողջ թռչունը
 պիտի առնէ, ու զանոնք մորթուած
 թռչունին արեանը և ան կենդանի
 52 ջուրին մէջ պիտի թափեն, ու ետ-
 թէ անդամ տանը վրայ սրսկէ : Լա.
 թռչունին արեանով ու ան կենդանի
 ջուրով և ան ողջ թռչունով ու եղե-
 նափայտով և զոպայով ու կրկնակի
 կարմիրով պիտի մարդէ տունը :

Լա. ողջ թռչունը քաղաքին դուրսի 53
 գին գեղ 'ի գաւառը պիտի արձակէ,
 ու տանը համար քառութիւն ընէ,
 և պիտի մարդուի ան :
 Լա. քահանայ թռչուն թռչուն աստին ու 54
 զանոնք թռչուն, Լա. հանդերձի կամ 55
 տան մը բորոտութեան, Լա. ու 56
 տեղի ու քոսի և պոպոպակի օրէնքը
 աս է : ՍԵԼԵԿԵՆ ԵՍ ԵՍ ԵՍ ԵՍ ԵՍ ԵՍ ԵՍ
 մարդու բլայը ու քոսան անոր
 մարդու իր սրտիկողնէն համար բու-
 րոտութեան օրէնքը աս է :

ԳԻՐ ԴԵ

Լա. Տերը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ե-
 1 հարոնին բնելով, Լա. քահանայ Լա. քա-
 ղի որդեգր ու ընէր անոնց : Լա. քա-
 հանը մարդու մը մարմինէն ծորում բլ-
 2 լայ, անոր ծորումը անմարդու է : Լա.
 իր ծորումին ժամանակը իր անմար-
 3 քութիւնը աս պիտի բլայ : Եւ որ իր
 մարմինէն իր ծորումը վազէ, կամ
 իր մարմինը իր ծորումէն զոյցուի,
 4 աս է իր անմարդութիւնը : Եւ ան
 անկողին որուն վրայ ծորում ունե-
 ցողը կը պառկէ, անմարդու է : և
 ամէն քան որուն վրայ անկողն
 5 նստի, անմարդու պիտի բլայ : Լա.
 անոր անկողինը զոպող մարդը իր
 հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը
 6 ջրով լուացուի, ու մինչև իրիկուն
 անմարդու բլայ : Լա. ծորում ու-
 նեցողին նստած քանին վրայ նստողը
 իր հանդերձները պիտի լուայ, ու
 7 ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրի-
 կուն անմարդու բլայ : Լա. ծորում
 ունեցողին մարմինը զոպողը իր հան-
 8 դերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով
 լուացուի, և մինչև իրիկուն անմար-
 9 քութիւնը իր հանդերձները պիտի
 լուայ : Լա. քահանան անմարդու բլ-
 10 անմարդու մարդու մը վրայ թռչունու
 լայ, անկողն իր հանդերձները պի-
 տի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի :
 Լա. ամէն թամբ որուն վրայ ծորում
 ունեցողը կը հեծնէ, անմարդու պի-
 տի բլայ : Լա. ամէն անոր տանը
 եղած քանին զոպողը մարդու բլ-
 անմարդու պիտի բլայ : ու զանոնք
 փրցընողը իր հանդերձները պիտի
 լուայ, և ինքը ջրով լուացուի, ու

գուն կա՞մ կնկանը՝ ու անմարտի
կնկան հետ պատկող մարդուն որն
քը առ է :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

- 1 **Ե**՛րբ խառնու Սոփեփին ,
Մհարանին երկու որդւոցը
մտնելէն ետքը , որոնք Տէրոջ
2 առջևը մտնեցան ու մնան : Եւ
Տէրը քառ Սոփեփին , խառ
քառ եղբորդ Մհարանին որ ա-
ման ատեն սուրբ տեղը՝ վարագու-
րին ներսի դին տապանակին վրայ
եղած քառութիւնին առջևը շմունէ ,
որ շմունի . ինչու որ ամպի մէջ
պիտի երևնամ քառութիւնին վրայ :
- 3 Մհարան առ քառութիւն պիտի մտնէ
սրբարանը . մեղքի պատարագի հա-
մար զուարակով մը , ե ողջակեզի
- 4 համար խոյով մը : Ատառն սուրբ
շապիկ պիտի հագնի , ե իր մարմ-
նայն վրայէն կտառէ վարսիք ունե-
նայ , ու իր մէջքը կտառէ զօտի կա-
պէ , ե իր գլուխը կտառէ խոյը գնէ .
ատանք սուրբ զգեստներ են . ուստի
իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու
- 5 զանոնք հագնի : Եւ Խորայլի որ-
դւոցը ժողովքէն մեղքի պատարագի
համար այժեկէն երկու նոխազ՝ ու
ողջակեզի համար մէկ խոյ մը պիտի
- 6 առնէ : Եւ Մհարան իր մեղքի
պատարագին զուարակը պիտի մա-
տուցանէ , ե իրեն համար ու իր
տանը համար քառութիւն պիտի
- 7 ընէ : Եւ երկու նոխազը պիտի
առնէ , ու Տէրոջ առջևը ժողովքի
- 8 խորանին դուռը կեցրնէ : Եւ Մ-
հարան ան երկու նոխազներուն վրայ
փծակներ պիտի ձգէ . մէկ փծակը
Տէրոջ համար՝ ու մեկը՝ փծակը
ազատ արձակուելու նոխային հա-
մար : Եւ Մհարան պիտի մտնե-
- 9 ցրնէ ան նոխազը որուն վրայ Տէ-
րոջ փծակը եղաւ , ու մեղքի պա-
տարագը ընէ զանկիայ : Եւ ան
- 10 նոխազը որուն վրայ ազատ արձա-
կուելու փծակը եղաւ , Տէրոջ առ-
ջևը ողջ պիտի կայնեցընէ՝ որ անով
քառութիւն ընէ , ու ազատ արձա-
կուելու համար գեպ 'ի անապատը
խրիկէ :

Եւ Մհարան իր մեղքի պատարա- 11
գին զուարակը պիտի մատուցանէ ,
ե իրեն համար ու իր տանը համար
քառութիւն պիտի ընէ , ե իր մեղ-
քի պատարագին զուարակը մոր-
թէ : Եւ Տէրոջ առջևը եղած 12
սեղանին վրայէն բարձրորը լեցուն
կրակի կայծեր պիտի առնէ , ու բա-
րակ ձեռնուած անուշադոս խառնէն
իր ձեռքերը լեցրնէ , ու վարագու-
րին ներսի դին բերէ : Եւ խառնէր 13
կրակին վրայ պիտի գնէ Տէրոջ
առջևը , ու խառնէին մօտը վկայու-
թիւնին վրայի քառութիւնը պիտի
ծածկէ , որ շմունի : Եւ զուարա- 14
կին արիւնէն պիտի առնէ , ու իր
մատովք քառութիւնին վրայ արեւ-
ելեան կողմը սրակէ , ե իր մատովք
արիւնէն քառութիւնին առջևը եռ-
թիւր անգամ սրակէ :

Եւ ժողովուրդին համար մեղքի 15
պատարագ ըլլալու նոխազը պիտի
մորթէ , ու անոր արիւնը վարա-
զուրին ներսի դին պիտի բերէ . ե
զուարակին արիւնովք բրածին պէս
ընէ անոր արիւնովք , այսինքն քառ-
ութիւնին վրայ ու քառութիւնին
առջևը սրակէ ան : Եւ սրբարանին 16
համար քառութիւն պիտի ընէ՝ Խա-
րայլի որդւոցը անմարտութիւննե-
րէն ու անոնց բոլոր մեղքերուն
յանցանքներէն ազնկայ : Եւ
անիկ պիտի ընէ ժողովքի խորանին
համար ալ , որ անոնց հետ ա-
նանոց անմարտութիւններուն մէջ
կը կենայ : Եւ սրբարանը քառ 17
ութիւն ընելու մտած ատենը՝
մինչեւ որ իրեն համար ու իր տանը
համար եւ Խորայլի բոլոր ժողովքին
համար քառութիւն ընէ ու զուրս
կը , ժողովքի խորանին մէջ մարդ-
մը պիտի չըլլայ : Ետքը Տէրոջ 18
առջևը եղած սեղանը պիտի կըլէ ,
ու անոր համար քառութիւն ընէ .
ե զուարակին արիւնէն ու նոխազին
արիւնէն առնէ , ե սեղանին եղջիւր-
ներուն վրայ շուրջանակի գնէ : Եւ 19
արիւնէն իր մատովք եօթը անգամ
անոր վրայ պիտի սրակէ . ու Խա-
րայլի որդւոցը անմարտութիւննե-
րէն մարթէ , ու սուրբ ընէ ան :

- մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 11 Եւ ծորում ունեցողը՝ իր անոր ջուրը չաթած՝ որոն որ դպելու բլայ, անիկայ իր հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 12 Եւ ծորում ունեցողին դպած հողէ ամանը պիտի կտորուի, ու ամեն փայտէ աման ջուրը պիտի խաթուի :
- 13 Եւ երբ ծորում ունեցողը իր ծորումն մաքրուի, իր մաքրուելուն համար եօթը օր պիտի համբէ իրեն, և իր հանդերձները լուայ, ու իր մարմինը կենդանի ջուրի մէջ լուայ, և մաքուր պիտի բլայ :
- 14 Եւ ութերորդ օրը երկու տատրակ կամ աղանիկի երկու ձագ պիտի առնէ իրեն, ու Տէրոջը առջև ժողովքի խորանին դուռը դայ, և անոնք քահանային տայ :
- 15 Եւ քահանան առնող մէկը միգքի պատարագ՝ ու մէկայը որդակեց պիտի ընէ, և քահանան Տէրոջը առջև քառութիւն ընէ անոր՝ իր ծորումն համար :
- 16 Եւ թէ որ մարդու մը զուգաւորութեան սերմը իրմէն ելելու բլայ, իր բոլոր մարմինը ջրով պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 17 Եւ ամեն հանդերձ ու ամեն մորթ՝ որուն վրայ զուգաւորութեան սերմ կայ, ջրով պիտի լուացուի, ու մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 18 Եւ երբոր մարդ մը կնկանը հետ զուգաւորելու համար պատկի, անոնք երկուսն ալ ջրով պիտի լուացուին, ու մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 19 Եւ թէ որ կնիկ մը ծորում ունենայ ու անոր մարմնի մը ծորումը արիւն է, եօթը օր զատուած պիտի կենայ, և ամեն անոր դպողը մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 20 Եւ անոր զատուած ատենը ինչ բանի վրայ որ պատկի, ան բանը անմաքուր պիտի բլայ, և ինչ բանի վրայ որ նստի, ան բանը անմաքուր պիտի բլայ :
- 21 Եւ ամեն անոր անկողինին դպողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :
- 22 Եւ ով որ դպել բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ

նստաւ, իր հանդերձները պիտի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :

23 Եւ անկողինին դպողը՝ կամ մէկ բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ կը նստի, մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի բլայ :

24 Եւ թէ որ մարդ մը անոր հետ պատկի, անանկ որ անոր պղծութիւնը իրեն դպի, ան եօթը եօթը օր անմաքուր պիտի բլայ, և ամեն անկողին՝ որուն վրայ անիկայ պատկի՝ անմաքուր բլայ :

25 Եւ կնիկ մը՝ թէ որ դաշտանին ատենը չկան, իր արիւնին ծորումը լաւ օրեր վազէ, կամ իր դաշտանին աւելի վազելու բլայ, իր անմաքրութեանը ծորումն բոլոր օրերը իր դաշտանին օրերուն պէս պիտի բլայ :

26 Եւ անիկայ անմաքուր է : Եւ ծորումն բոլոր օրերը՝ ամեն անկողին՝ որուն վրայ անիկայ կը պատկի, իր դաշտանին անկողինին պէս պիտի բլայ իրեն, և ինչ քանի վրայ որ կը նստի, իր դաշտանին անմաքրութեանը պէս անմաքուր պիտի բլայ :

27 Եւ ամեն անոնց դպողը անմաքուր պիտի բլայ, ու իր հանդերձները պիտի լուայ, և ինքը ջրով լուացուի, ու մինչև իրիկուն անմաքուր բլայ :

28 Եւ թէ որ իր ծորումն մաքրուի, ան ատենը եօթը օր պիտի համբէ իրեն, և ան հէ ետեւ մաքուր բլայ :

29 Եւ ութերորդ օրը՝ երկու տատրակ կամ աղանիկի երկու ձագ պիտի առնէ իրեն, ու ժողովքի խորանին դուռը քահանային պիտի բերէ անոնք :

30 Եւ քահանան մէկը միգքի պատարագ ու մէկայը որդակեց պիտի ընէ, և քահանան Տէրոջը առջև քառութիւն պիտի ընէ անոր՝ իր անմաքրութեանը ծորումն համար :

31 Եւ յապէս Խարայիկի որդիքը իրենց անմաքրութենէն պիտի զզուալուին, որ իրենց մէջը եղած իմ խորանս պղծելով՝ իրենց անմաքրութեանը պատճառով չմեռնին :

32 Եւ որում ունեցողին և իրմէ զուգաւորութեան սերմը ելելով անմաքուր եղողին, Եւ իր դաշտանովը հիւանդ եղող

33 կնկանը և ծորում ունեցող մար-

- 20 Եւ սրբաբանին ու ժողովքի խո-
րանին և սեղանին համար քառու-
թիւն ընելը լմնացնելն և ոտքը ,
21 ողջ նոխազը պիտի մտնեցնեն և Եւ-
հիւստիոս իր երկու ձեռքերը ողջ նո-
խազին զլիսուն վրայ պիտի դնէ ,
ու Խորապետի որդւոցը բոլոր անօրե-
նութիւնները և անոնց բոլոր յան-
դանքները և բոլոր մեղքերը պիտի
խոստովանի անոր վրայ . և զանոնք
նոխազին զլիսուն վրայ դնելով՝ քառ-
ամար մարդու մը ձեռքով անապատը
22 խրկէ : Եւ նոխազը անոնց բոլոր
անօրենութիւնները իր վրան առն-
անքնակ երկիր մը պիտի տանի .
և Խորապետ անապատին մէջ թող տայ
նոխազը :
23 Եւ Եհիւստիոս ժողովքի խորանը
պիտի մտնէ , ու սրբաբանը մտնելու
ժամանակին հաղած կտուռէ հան-
դերձները հանէ , և զանոնք հոն
24 դնէ : Եւ սուրբ տեղը իր մարմինը
ջրով պիտի լուայ , ու իր հանդերձ-
ները հաղնի . և կէլէ իր ողբակեցը
ու ժողովուրդին ողբակեցը մատու-
ցանէ , ու իրեն համար և ժողովուր-
25 դին համար քառութիւն ընէ : Եւ
մեղքի պատարագին ճարպը սեղա-
նին վրայ պիտի սյրէ :
26 Եւ նոխազը ազատ արձակելու
տանողը իր հանդերձները պիտի
լուայ , ու իր մարմինը ջրով լուայ ,
և ևտքը բանակը մտնէ :
27 Եւ ան մեղքի պատարագին գուա-
րակը ու մեղքի պատարագին նոխա-
զը՝ որոնց արիւնը քառութիւն ընե-
լու համար սուրբ տեղը բերուեցաւ ,
բանակին գուռս պիտի հանեն , և
անոնց մօրթերը ու անոնց միսերը և
28 անոնց ազրը կրակով սյրեն : Եւ
զանոնք պարզը իր հանդերձները
պիտի լուայ , ու մարմինը ջրով
լուայ , ու ևտքը բանակը մտնէ :
29 Եւ աս ձեզի յախունական կա-
նոն բլայ , որ եօթներորդ ամսուն
մէջ՝ ամսուն տասներորդ օրը ձեր
անձերը պիտի խոնարհեցնէք , ու
բնաւ զործ մը չզործէք , թէ երկ-
րացին և թէ ձեր մէջը զանուոյ
30 օտարականը : Բանդի ան օրը քա-
նանա ձեզի քառութիւն պիտի ընէ

ձեզ մարերու հասար , որ ձեր բո-
լոր մեղքերն մայրութիւն Տէրոջ առ-
նէն : Եւ ձեզի հանդատութեան
շարաթ պիտի բլայ , և յախուն-
նական կանոնով մը պիտի խոնար-
հեցնէք ձեր անձերը : Եւ իր հօրը
տեղը քահանայութիւն ընելու հա-
մար օծուած ու օրհնուած քահանան
քառութիւնը պիտի ընէ , և հաղնի
կտուռէ հանդերձները՝ պահուած սուրբ
հանդերձները . Եւ ամենատարբ-
տեղին համար քառութիւն պիտի
ընէ , և ժողովքի խորանին համար
ու սեղանին համար քառութիւն ը-
նէ , և քահանաներուն ու ժողովքին
բոլոր ժողովուրդին համար քառու-
թիւն ընէ : Եւ ասիկայ ձեզի հա-
պտենական կանոն բլայ՝ Խորապետի
որդւոցը համար իրենց բոլոր մեղ-
քերուն քառութիւն ընելու տարին
անգամ մը : Եւ անկող Տէրոջ
Սոփեսան պատուիրածին պէս ը-
բաւ :

ԳԼԽ ԺԵ

Եւ Տէրը խառնցաւ Սոփեսան ըսե-
լով , Խառն Եհիւստիոսին ու ա-
նոր որդւոցը և Խորապետի բոլոր որ-
դւոցը , ու բոլր անոնց : Եւ է որ
Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով , Խորա-
պետի տունէն ո՞վ որ արձատ մը կամ
ոչխար մը և կամ այծ մը բանակին
մէջ մօրթէ , կամ բանակէն դուրս
մօրթէ , Եւ Տէրոջ խորանին տա-
նէն Տէրոջ զոհ մատուցանելու հա-
մար ժողովքի խորանին գուռը չբե-
րէ , արիւն պիտի սկսուի ան մար-
դուն . անիկայ արիւն թափած է ,
ու ան մարդը իր ժողովուրդին մե-
ջն պիտի կորսուի . Որպէս զի Խա-
ռապետի որդիքը ան զոհերը որ հի-
շա գալարի մէջ կը մօրթեն , Տե-
րոջ բերեն , պարկեցն ժողովքի խո-
րանին գուռը քահանային բերեն ,
և խաղաղութեան զոհերու համար
զանոնք Տէրոջ զոհեն : Եւ քա-
հանան պիտի սրակէ արիւնը ժո-
ղովքի խորանին գուռը՝ Տէրոջ
սեղանին վրայ , ու ճարպը անոյշ
հոտի համար սյրէ Տէրոջ առ-
նէն : Եւ իրենց զոհերը աւ չզոհն

- գեներուն՝ որոնց հետեւն երբեք
պահելու թիւն ըսին . առիկաց ա-
նոնց յախտեալեան կանոն պիտի
8 ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ . Եւ
պիտի բաւաւ անոնց , Իւրացիք տու-
նէն կամ ձեր մէջ պանդխտացած
օտարականներէն մէկ մարդ մը որ
ձակեց կամ դո՛ւ մատուցանելու ըլ-
9 լայ , Եւ զանիկայ Տէրոջը մատու-
ցանելու համար ժողովքի խորանին
դուռը չընել , ան մարդը իր ժողո-
վորդին մէջէն պիտի կորսուի :
- 10 Եւ Իւրացիքի տունէն կամ ձեր
մէջը պանդխտացած օտարականնե-
րէն մէկ մարդ մը ինչ . ե իյն արիւն
ուտելու ըլլայ , իմ երես ան արիւն
ուտող անձին վրայ պիտի տնկեմ ,
ու զանիկայ իր ժողովուրդին մէջէն
11 կորսնցընեմ . Ինչու որ մարմինին
կենդանութիւնը արիւնին մէջն է .
եւ ես ձեզի տուի ան , որ սեղանին
վրայ ձեր հոգիներուն համար քա-
տու թիւն ընէր . քանզի հոգիին հա-
մար քաւութիւն ընողը արիւնն է :
- 12 Եւոր համար Իւրացիքի որդւոցը բ-
սի . Զեղա՛մ մէկը արիւն չու-
տէ . ձեր մէջը պանդխտացած օ-
տարականն ալ արիւն չուտէ :
- 13 Եւ Իւրացիքի որդւոցմէ՛ կամ ձեր
մէջը պանդխտացած օտարականէն
մէկը՝ ուտուելու անասունի կամ
թռչունի օրս որսալու ըլլայ , անոր
արիւնը պիտի թափէ , ու հողով
14 ծածկէ ան : Ինչու որ ամեն մար-
մինին կենդանութիւնը իր արիւնն
է . անիկայ է բուն կենդանու-
թիւնը , ուստի Իւրացիքի որդւոցը
լսի , Ինչու մարմինի մը արիւնը
պիտի չուտէք , քանզի ամեն մար-
մինին կենդանութիւնը իր արիւնն
է . ո՞վ որ ուտէ ան՝ պիտի կոր-
սուի :
- 15 Եւ երկրացիներէն կամ օտարա-
կաններէն՝ զի կամ զիշատուած ու-
տող ամեն մարդ իր լսիները պիտի
լսայ , ու ինքը ճշով լսուցուի , եւ
մինչեւ իրիկուն անմարտը ըլլայ , ու
16 ետքը մարտը ըլլայ , Իսկայ ինչ որ
չուայ գտնուի , ե իր մարմինը չը-
լուայ , ան ասունը իր անօրէնու-
թիւնը պիտի կրէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

- Եւ Տէրը խոսեցաւ Սոփեսին՝ բսե- 1
լով , Իսա՛է Իւրացիքի որդւոցը 2
ու բսէ անոնց , Եւ եմ՝ Լեհօփայ
ձեր Մատուածը : Եւ ձեր ընտրած 3
Լեզիպտուսի երկրին բրածին պէս
պիտի չընէք . ե Վանանու երկրին
բրածին պէս՝ ուր որ ձեզ պիտի
տանեմ , պիտի չընէք , ու անոնց
կանոններուն համեմատ պիտի չքա- 4
լէք : Իմ՝ զատաստաններս պիտի
ընէք , ե իմ կանոններս պահէք ,
որ անոնցմով քալէք . ես եմ՝ Տէրը 5
ձեր Մատուածը : Ուստի իմ՝ կա-
նոններս ու իմ զատաստաններս պի-
տի պահէք , որ զանոնք կատարող
մարդը անոնցմով պիտի սպրի . ես 6
եմ՝ Տէրը :
- Ինչու մէկը իր մօտ ազգականին 7
պիտի չմօտենայ՝ անոր մերկութիւնը
բանալու համար . ես եմ՝ Տէրը :
- Վաւ հօրդ մերկութիւնը կամ քու 8
մօրդ մերկութիւնը չըսանա . ա-
նիկայ քու մայրդ է . անոր մեր-
կութիւնը չըսանա : Վաւ հօրդ 9
կնկանը մերկութիւնը չըսանա .
ան քու հօրդ մերկութիւնն է :
Վաւ հօրդ աղջկանը կամ քու մօրդ 10
աղջկանը քու քրոջդ մերկութիւ-
նը , ինչ տանը մէջ ծնած ըլ-
լայ ինչ զուար ծնած , անոնց
մերկութիւնը չըսանա : Վաւ որ- 11
դւոյդ աղջկանը կամ քու աղջի-
կիդ աղջկանը մերկութիւնը՝ ա-
նոնց մերկութիւնը չըսանա , ին-
չու որ անոնց մերկութիւնը քու կը 12
է : Վաւ հօրդ կնոջը աղջկանը
մերկութիւնը՝ քու հօրմէջ ծնած
քու քոյրդ ըլլալով՝ անոր մերկու- 13
թիւնը չըսանա : Վաւ հօրդ քրոջը
մերկութիւնը չըսանա , անիկայ
քու հօրդ ազգականն է : Վաւ 14
մօրդ քրոջը մերկութիւնը չըսանա ,
ինչու որ անիկայ քու մօրդ ազ-
գականն է : Վաւ հօրդ եղբորը
մերկութիւնը չըսանա , անոր կըն- 15
կանը չմօտենա . անիկայ քու հօ-
րաքոյրդ ինչ համբարն է : Վաւ հար-
սիդ մերկութիւնը չըսանա . անի-
կայ քու որդւոցդ կեիկն է , անոր

- 16 մերկութիւնը չբանաս : Վաւ եղ-
բորդ կնկանը մերկութիւնը չբա-
նաս . ան քու եղբորդ մերկու-
17 թիւնն է : Կնկան մը ու անոր
աղջկանը մերկութիւնը չբանաս .
և անոր որդւոյն աղջիկը կամ ա-
նոր աղջկանը աղջիկը չառնես՝
անոնց մերկութիւնը բանալու հա-
մար . անոնք անոր ազգականներն
18 են . անօրէնութիւն է ան : Լը-
կնիկ մը իր քրոջը հետ չառնես զ-
նիւնք իր կենդանութեան ատենը
վստացընելու համար՝ մէկալին մեր-
կութիւնը բանալով :
- 19 Լը իր անմայրութեանը ատե-
նը զատուած կնկան մը չմտնեաս՝
20 անոր մերկութիւնը բանալու : Լը
զուգաւորութեան համար՝ քու զրա-
ցիկդ կնկանը հետ չպատկիս , ա-
21 նոր հետ աղծուելով : Վաւ սե-
րունդէդ Սողոմոն համար իշ-
անցընելու չթողու , և քու Մա-
տուծոյդ անունը չպղծես . Ես եմ
22 Տէրը : Լը արուի հետ՝ կնկան
հետ պատկելու պէս չը պատկիս :
- 23 Աղծութիւն է ան . Լը բնաւ ա-
նասունի մը հետ չզուգաւորիս , ա-
նոր հետ աղծուելով . ու բնաւ
կնիկ մը անասունի մը սառն չկայ-
նի՝ անոր հետ զուգաւորելու . դար-
չութիւն է ան :
- 24 Կանց մէկովն ալ բնաւ չպղծ-
ծուիր , ինչու որ բոլոր ասոնցմով
աղծուեցան ան ազգերը՝ որ ձեր
25 առնէն պիտի վերնտեմ : Լը ան
երկիրը աղծուելով՝ անոր անօրե-
նութիւնը անոր վրայ պիտի հատու-
ցանեմ , ու ան երկիրը իր բնակիչ-
26 ները պիտի փակէ : Ուստի դուք
իմ կանոններս ու դատաստաններս
պահէք , ու աս աղծութիւններէն
մէկն ալ չընէք , ճշ երկրացին , ճշ
ալ ձեր մէջ պանդխտացող օտա-
27 րակներ : Վանգի ձեզմէ առաջ ե-
ղած ան երկրին մարդիկը աս բոլոր
աղծութիւնները ըրին , ու ան եր-
28 կիրը աղծուեցաւ : Ուրիշ տո-
ւոյ՜ , որ չըլլայ թէ ան երկիրը ձեզ
ալ դուրս փակէ՝ ան աղծած ատեն-
նիդ , ինչպէս որ ձեզմէ առաջ եղած
29 աղջերը փսխեց : Վանգի ո՛վ որ

աս ամէն աղծութիւններէն մէկը
ընելու ըլլայ , ան բնոյ անձիւնը
իրենց ժողովուրդին մէջն պիտի
կորսուին : Քառի իմ հրամաններս 30
պահէք , որ ձեզմէ առաջ զործուած
պիղծ սովորութիւններէն ճշը չը-
նէք , ու անոնցմով չպղծուիք . Ես
եմ Տէրը ձեր Մատուածը :

ԳԼ ԺԹ

Լը Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բաւ- 1
լով , Իսու Խարայիկի որդւոյը 2
բոլոր ժողովքին ու ըսէ անոնց ,
Դուք սուրբ եղիք , ինչու որ Ես ձեր
Լըհոյսը Մատուածը օտորեմ :
3 Ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր
հօրմէն պիտի փախնայ . և իմ շա-
րաթներս պիտի պահէք . Ես եմ
Տէրը ձեր Մատուածը :

4 Մուսքերուն մի դառնաք , և ձե-
զի ձուլածոյ աստուածներ մի չե-
նէք . Ես եմ Տէրը ձեր Մատուա-
ծը :

Լը թէ որ խաղաղութեան զոհ 5
մատուցանէք Տէրոյը , նախ մա-
տուցէք որ ընդունելի ըլլայ : Զո- 6
հր մատուցած օրերնիկ և հետեւալ
օրն ալ պիտի ուտուի . ու երբորդ
օրուան մնացածը կրակով պիտի
այրուի : Լը թէ որ անկէ երբորդ 7
օրը ուտուելու ըլլայ , ան պիղծ է ,
պիտի չընդունուի : Լը զանիկայ 8
ուտողը իր անօրէնութիւնը պիտի
կրէ , ինչու որ Տէրոյը սուրբ բանը
պղծեց , ու ան անկը իր ժողովուր-
դէն պիտի կորսուի :

Լը ձեր երկրին հունձքը 9
լու ատեննիդ՝ քու արտիդ եղեր-
քը ընան չնձիս , ու քու հունձ-
քդ ինկած հասկից չթողվիս :
Լը քու պղծ հաւարաղ չընես , 10
պիտիւն պղծիդ մէջ մնացած ող-
կոյնները չգաղես . զանոնք աղ-
քատին և օտարականին համար
թողուս . Ես եմ Տէրը ձեր Մա-
տուածը :

Վողութիւն մի ընէք , սուտ մի 11
զրուցէք , և մէկմէկ մի խարէք :
Լը իմ անունովս սուտ տեղը եր- 12
զում մի ընէք , ու ձեր Մատուծոյն
անունը մի պղծէք . Ես եմ Տէրը :

- 13 Քու գրացիկդ գրեաւք մի բնէր , և յափշտակութիւն մի բնէր . յեղի վարձրով բանողին զբաւն վարձքը մէկ գիշեր մինչև առտու յու քովդ չմնայ :
- 14 Խու լին մի հայհոյներ , ու կոյրին առջև դպցիմակդութիւն մի գնէր , հապա յու Բառուձմէկ վախցիր . ես եմ Տէրը :
- 15 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն մի բնէր . աղքատին աշատութիւն մի բնէր , և անձը մի շողորովէր . յու գրացիկ արդարութիւնով դատու :
- 16 Քու ժողովարդիկ մէջը շարախօսութիւն բնէր չպարտին . յու բնկերիկ արխներ չմտնես . ես եմ Տէրը : Աղբայրդ յու սրբուհի մէջը չտեսն . յու գրացիկ անպատճառ յանդիմանես , որ անոր համար մեղք չկրես :
- 18 Սքէտ չտանես , և յու ժողովարդիկ որդուցը զի չպահես , հապա յու բնկերկ յու անձիկ պէս սիրես . ես եմ Տէրը :
- 19 Իմ կանոններս պահէք . յու անասունիկ մէկ տեսակը ուրիշ տեսակին հետ զուգաորել չտաս . յու արտիկ մէջ զանազան սերմ չքանես . և երկու նիւթէ զործուած պլախառն հանդերձ չհագնես :
- 20 Եւ թէ որ մէկը կնկան մը հետ պատկերով զուգաորութիւն բնէ , ու անիկայ մէկու մը նշանուած աղախինն է ու փրկուած չէ , ոչ ալ անոր արատութիւն արուած , անոնք պիտի պատժուին . անոնք պիտի չմտնին , ինչու որ Ինչիւ ապատ չէր :
- 21 Եւ Խորէ իր յանցանքին պատարայր Տէրոջ պիտի բերէ ժողովրդի խորմոնի գուռ , իւր մը յանցանքի պատարայրի համար : Եւ քահանան յանցանքի պատարայրին խոյովը Տէրոջ առջև բաւութիւն պիտի բնէ անոր իր բրած մեղքին համար . և անոր բրած մեղքը պիտի ներուի իրեն :
- 22 Ու երբոր ան երկիրը մտնէր , ու ամեն տեսակ ծառեր տնկէր՝ պտուղ
- ու տէրու համար , ան տանէր անոր պտուղը չիմփատուածի պէս անմայրու պիտի սեպէր . ան ձեզի իրեր տալի չիմփատուածի պէս անպտուկով՝ պիտի չուտուի : Եւ շորը 24
- բորդ տարին՝ անոր բոլոր պտուղը Տէրը փառաբերելու համար տար պիտի բլայ : Եւ հինգերորդ տարին՝ անոր պտուղը պիտի ուտէր , որ իր արդիւնքը ձեզի համար սակցունէ . ես եմ Տէրը ձեր Բառուձմէկ 25
- մէջ : Սէն արխներ չուտէք . 26
- չմայէք , և զուգախիւն չունէք : 27
- Ձեր զուխներուն եղբրի մեղքը չկրէք , ու յու մորտքիկ եղբրը չարես : Եւ մէկու 28
- մի տալին համար ձեր մարմնոյն լայ կտրածներ չունէք , ու ձեր փառն գիրի նշան չունէք . ես եմ Տէրը :
- Մշտիկ պոռնիկ բնկով մի պղծ 29
- ձեր , որ երկիրը պոռնկութեան մէջ չիմայ , ու երկիրը շարութիւնով չիկուի :
- Իմ շարախներս պահէք , ու 30
- իմ սրբարանս յարդէք . ես եմ Տէրը : Սկսեալնուն մի նայիք , 31
- և հմայողներուն բռն մի հարցունէք , որ աննպմով չպղծուիք . ես եմ Տէրը ձեր Բառուձմէկ :
- Սաղը ձերմիածին առջև ձոր 32
- կիր , և ձերը պատուէ , ու յու Բառուձմէկ վախցիր . ես եմ Տէրը :
- Եւ թէ որ օտարական մը ձեր 33
- երկրին մէջ ձեր քովը պանդխտաշաղու բլայ , շնեղէք զանիկայ :
- Ձեր քովը պանդխտացող օտարա- 34
- կանը ձեր երկրին բնակին պէս բլայ ձեզի , և յու անձիկ պէս սիրես անիկայ . ինչու որ զուր ալ իշգիպոտի երկրին մէջ օտարական էիք . ես եմ Տէրը ձեր Բառուձմէկ :
- Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն 35
- չունէք , կանգունի մէջ կշիռի մէջ ու չարի մէջ ալ :
- Ձեր կշիռները լմն՝ ձեր Ինչիւ 36
- յարբեր լմն՝ ձեր արդուն լմն ու հիմնը լմն պիտի բլայ . ձեզ Եւ զիպտուի երկրէն հանող Տէրը ձեր

- 21 ԲԵ պիտի կրեն . անգլուակ պիտի մեռնին : Եւ թէ որ մարդ մը իր հարցոյ կնիկը առնէ , պղծութիւնն է ան . անիկայ իր հարցոյ մերկութիւնը կը բանայ . անգլուակ պիտի բլասն :
- 22 Ուստի իմ բոլոր կանոններս եւ իմ բոլոր գաղափարներս պահէ՛ք , ու ընէ՛ք անոնք , որ ան կրկնէ՛ք : որ մեզ պիտի տանձնահոն բնակելու , դուրս չխախտ մեզ :
- 23 Եւ պիտի չգտնէք ան ապերաւս ստեղծութիւններով՝ որոնք մեր ստեղծն պիտի փոքրանան . քանզի ստեղծութիւնները բոլոր անոնք , ու ես գտնուող անոնցմ . Եւ բոլոր մեզի , Եւնոյն կրկնէք դուք պիտի մատանդէք , ու ես անիկայ մեզի պիտի տամ ստացուածք բոլորս , կրկնէք մի որ կախ ու մեզ կը բռնէ . եւ եւմ Տէրը մեր Բառուածք՝ որ անգլուակն դատեցի մեզ : Աստի մահ քուր ու անմեղութ անասուններուն մէջակց՝ եւ անմեղութ ու մաքուր խնայուններուն մէջակց տարբերութիւն պիտի բնէք . եւ մեր անմեղութ չպղծէք անասուններով կամ խնայուններով կամ գետնի վրայի բոլոր ստեղծութիւններով՝ որոնք եւս դատեցի :
- 26 Անոյն իրոք անմեղութ : Եւ դուք սուրբ պիտի բոլոր ինձի . ինչու որ եւս Տէրս սուրբ եմ , ու մեզ անգլուակն դատեցի՝ որ խնայ բոլոր :
- 27 Ոչ ոք կամ հանցող կողմը թէ կրկն մարդ բոլոր եւ թէ կնիկ անչուտ պիտի մեղացուի . քարկոծեն դռները . անոնց արիւնք իրենց վրայ լցայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

- 1 Եւ Տէրը բառ Կաթոնին , Խառն Բնարանին որդւոցը քահանաներուն , ու բոլոր անոնց , Բնարանայն մեկուն խառնար ճամբար անմահութիւն չբոլոր իր ժողովուրդին մէջ . Բնարան միայն իր մօտ ազգակառնին ճամբար , Կաթոնին իր մօրը ու իր հօրը եւ իր որդւոյն ու իր աղջկանք եւ իր կողմը ճամբար , Եւ իր կողմ քրոջը ճամբար որ մօտ է իրեն ու երկան տրուած չէ , կրնայ անմեղութ

բոլոր . Եւնոյն իր ժողովուրդին մէջ պիտի որ մարդ լաւագոյն անմահութիւն պիտի չբոլոր իր ժողովուրդին մէջ : Եւնոյն գլուխին փետակով կնուակ պիտի չբնեն , եւ իրենց անբոյրին կզկնէր չածիլին , ու իրենց մարմինին վրայ կտրածներ չբնեն . Սուրբ պիտի բլասն իրենց Բառուածքն . եւ իրենց Բառուածքն անունը չպղծեն , ինչու որ Տէրուն պատարագները անիկայն անունը կը մատուցանեն . ուստի սուրբ պիտի բլասն : Պոռնիկ կամ պղծուած կնիկ չառնեն , եւ իր կրկնէն արձակուած կնիկ մը չառնեն . ինչու որ անունս սուրբ է իր Բառուածքն : Սուրբ պիտի սրբես անիկայ , ինչու որ քու Բառուածքը հայր անիկայ կը մատուցանէ . անիկայ սուրբ պիտի բլասն չիլին , քանզի եւ Տէրս որ մեզ կը սրբեմ , սուրբ եմ : Եւ թէ որ քահանայի մը աղջկան պոռնիկութիւն բնակով պղծուելու բլաս , իր հայրը կը պղծէ . անիկայ կրակով պիտի սրբուի :

Եւ իր կողմայններն մեծ կողմ քահանան սրուն գլխուն վրայ օժման կողմ խառնուած է , ու գլխունները հաղնիկն օրձուած , իր գլուխը պիտի չբանայ , եւ իր լաթները չփառուէ , Եւ մեծած մարդու մը թով չեղնայ . Եւ ալ իր հօրը կամ իր մօրը ճամբար անմեղութ բլայ . Եւ սրբարանին դուրս չեղնէ , ու իր Բառուածքն սրբարանը չպղծէ . ինչու որ իր Բառուածքն օժման կղին պատկը իր վրան է , եւ եւմ Տէրը : Եւ անիկայ կողմ մը իրեն կնիկ պիտի առնէ . Արքաարի կամ արձակուած կամ պղծուած կամ բոլոր չառնէ , հապա կնիկ լաւագոյն համար իր ժողովուրդէն կողմ մը սուրբ , Ար իր սեղմը չպղծէ իր Ժողովուրդին մէջ , ինչու որ եւ Եւ Տէրը՝ որ կը սրբեմ զանիկայ :

Եւ Տէրը խառնար Կաթոնին քանակ , Խառն Բնարանին ու բոլոր , Բնարանայն իրենց ապերաւս մեջ իմ որ իր վրան տրուած մը առնէ :

37 Եստուածը ես եմ : Ուստի իմ
բոլոր կանոններս ու իմ բոլոր
դատաստաններս պահէք , և ընէք
անոնք . ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Ի

1 **Ս**էրը խոսեցաւ Սոփսիսին
2 ըսելով , Դասեալ Խաբայելի որ-
դաշը ըսես , Խաբայելի որդւոցմէն
և Խաբայելի մէջ պանդխտացող օ-
տարականներէն ձգ որ իր սերուն-
դէն Սողոմոն տայ , անշուշտ պիտի
մեռցուի . սն երկրին ժողովուրդը
քարերով պիտի քարկոծեն անի-
3 կայ : Եւ ես իմ երեսս ան մար-
դուն վրայ պիտի տնկեմ , ու զա-
նիկայ իր ժողովուրդին մէջէն կոր-
սըցընեմ , ինչու որ անիկայ իր
սերունդէն Սողոմոն տուած է իմ
սրբաբանս պղծելու ու իմ սուրբ
4 անունս անաբղելու համար : Եւ
թէ որ ան մարդը իր սերունդէն
Սողոմոն տուած անոնք , ան երկրին
ժողովուրդը չտեսնելու դառով , ա-
5 նիկայ շնորհընէ , Եւ ատեն ես
իմ երեսս պիտի տնկեմ ան մար-
դուն վրայ ու անոր ընտանիքին
վրայ , և անիկայ և Սողոմոն հետ
պատկոթութիւն ընելու համար ան
մարդուն ետեւէն բոլոր զայրոյնքը
իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի
կորսըցընեմ : Եւ վհուկներուն
6 ու հմայրներուն ետեւէն երթալու
գարնող մարդուն վրայ ալ երեսս
պիտի տնկեմ , ու անիկայ իր ժո-
ղովուրդին մէջէն կորսըցընեմ :
7 Ուստի որբեցէք ձեր անձերը , ու
սուրբ եղիք , ինչու որ ես եմ Տէրը
8 ձեր Եստուածը : Եւ իմ կանոն-
ներս պահեցէք , ու բոլոր զա-
նոնք . ես եմ Տէրը որ ձեզ կը
սրբեմ :

9 Ով որ իր հայրը կամ իր մայրը
անիծէ , անշուշտ պիտի մեռցուի .
անիկայ իր հայրը կամ իր մայրը
անիծեց , անոր արխնը իր վրայ
10 ըլլայ : Եւ ձգ որ ուրեւ մարդու
մը կնիանը հետ շնութիւն ընէ , իր
շրաքիկն կնիանը հետ շնութիւն
ընողը անշուշտ պիտի մեռցուի .
շնայրդն ալ շնայեալն ալ պիտի

մեռցուի : Եւ ձգ որ իր հօրը 11
կնիանը հետ պատկի , իր հօրը մեռ-
կութիւնը բացած է . անշուշտ եր-
կուքն ալ պիտի մեռցուի , անոնց
արխնը իրենց վրայ ըլլայ : Եւ թէ 12
որ մարդ մը իր հարսին հետ պատ-
կի , անշուշտ երկուքն ալ պիտի
մեռցուին . դարձութիւն ըրին , ա-
նոնց արխնը իրենց վրայ ըլլայ : Եւ թէ 13
որ մարդ մը կնիկ մը կնիան հետ
պատկելու պէս արտի հետ պատ-
կի , երկուքն ալ պղծութիւն ըրին .
անշուշտ պիտի մեռցուին : անոնց
արխնը իրենց վրայ ըլլայ : Եւ թէ 14
որ մարդ մը կնիկ մը ու անոր մայրը
առնէ , անորեւութիւն է . ան ալ
անոնք ալ կրակով պիտի սրբուին ,
որ ձեր մէջը անօրեւութիւն ըլլայ :
Եւ թէ որ մարդ մը անասունի հետ
15 պատկի , անշուշտ պիտի մեռցուի ,
ու անասունը պիտի սպաննէք : Եւ
թէ որ կնիկ մը որ և իջէ անասունի
հետ զուգասորելու համար անոր
մատենայ , կնիկն ալ անասունն ալ
պիտի սպաննեն . անոնք անշուշտ
պիտի մեռցուին . անոնց արխնը
իրենց վրայ ըլլայ : Եւ թէ որ մարդ 17
մը իր զորքը առնէ իր հօրը աղջիկը
կամ իր մօրը աղջիկը , ու անոր
մեղքութիւնը տեսնէ , ու աղջիկն
ալ անոր մեղքութիւնը տեսնէ , շա-
քութիւն է . անոնք իրենց ժողո-
վուրդին աչքին առջեւ պիտի կոր-
սուին . անիկայ իր բրօնքը մեղքու-
թիւնը բացաւ . իր անօրեւութիւնը
պիտի կրէ : Եւ թէ որ մարդ մը 18
իր դաշտանին մէջ եղող կնիան մը
հետ պատկի ու անոր մեղքութիւնը
բանայ , ինքը անոր աղբիւրը բա-
ցաւ , կնիկն ալ իր արեանս աղ-
բիւրը բացաւ . երկուքն ալ իրենց
ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
սուին : Եւ քու մարդ բրօնքը կամ 19
քու հօրդ բրօնքը մեղքութիւնը
չտեսնաս , ինչու որ եթէ մէկը իր
աղջականին մեղքութիւնը բանալու
ըլլայ , իբրեւ ալ իրենց անօրե-
ւութիւնը պիտի կրեն : Եւ թէ 20
որ մարդ մը իր հօրեղբօր կնիանը
հետ պատկի , իր հօրեղբօր մեղքու-
թիւնը բացաւ . անոնք իրենց մեղք-

Թէ զմանկեանս իր Բառուճոյն հայր
մատուցանելու . Ինչու որ բնա-
արատ ունեցող մարդ մը պիտի չը-
մանկեայ . կոյր մարդը՝ կազմ կամ
կարծունք՝ կամ ինչ անորոշութեամբ
19 աւելորդ բան մը ունեցողը , Սամ-
սուրը կուտրած՝ կամ ձեռքը կուտրած
20 մարդը , Սամ սապատողը՝ կամ
թղթակը՝ կամ իր աչքին մէջ բիծ
ունեցողը՝ կամ քոստոր՝ կամ որ-
21 քիւնտոր՝ կամ փռչտանկը . Մհա-
րոն քահանային սերունդէն արատ
մը ունեցող մարդը Տէրոջ պա-
տարագները մատուցանելու պիտի
չմանկեայ , Էստ արատաւոր ըլլա-
լով՝ իր Բառուճոյն հայր մատուցա-
նելու պիտի չմանկեայ : Երկրայ
իւր Բառուճոյն հայր պիտի ուտէ ,
թէ ամենատուր բաներէն և թէ
23 սուրբ բաներէն . Երայն խաբա-
ղուրին քով պիտի չմանկէ , և սեղա-
նին չմանկեայ , ինչու որ արատ ու-
նի , ու իմ սուրբ բաներս չպղծէ ,
քանզի անոնք սրբող Տէրը ես եմ :
24 Եւ Սոփես խօսեցաւ . Բառուճոյն
Մհարոնին ու անոր որդւոցը և
Խարայէի բոլոր որդիներուն :

ԳԼԸ ԻԲ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ըսե-
լով , Խօսե՛ Մհարոնին ու անոր
2 որդւոցը՝ որ Խարայէի որդւոցը և
որոշող սուրբ բաներէն զոյշ կե-
նան , և իմ սուրբ անունս չպղծեն
ու Բառուճոյն որ ինծի կը սրբեն . ես
3 եմ Տէրը : Բա՛ն անոնց , Չեր
բոլոր սերունդէն ձեր ազգերուն
մէջ՝ ո՞վ որ իր անմարդութիւնը իր
փրան ունենալով մանկեայ ան սուրբ
բաներուն որ Խարայէի որդիքը կը
սրբեն Տէրոջ , ան անձ իմ առջեւ
պիտի կորսուի . ես եմ Տէրը :
4 Ո՞վ որ Մհարոնին ցեղէն բորոտ ը-
լայ , կամ ծորում ունենայ , սուրբ
բաներէն պիտի չուտէ՝ մինչև իր
մարդութիւնը . և ո՞վ որ մեռելէ պըղ-
ծուած բանի մը դպի , կամ մարդ
մը որուն զուգարարութեան սերմը
5 իրմէն ելած է , Սամ ո՞վ որ դպի
որ և իցէ սողունի մը՝ որով կրնայ
անմարդութիւնը ըլլալ , կամ մարդու մը՝

որմէն կրնայ անմարդութիւնը ըլլալ , որ և
իցէ անմարդութիւնը որ անիկայ ու-
նենայ , Երայն զպաշտ մարդը մինչև
իւրիկուն անմարդութիւնը ըլլայ ,
և սուրբ բաներէն չուտէ , հա-
պա իր մարմնը ջրով լայ .
1 Եւ երբ արեգակը մարդ մանկ , մա-
քուր պիտի ըլլայ , ու ետքը սուրբ
բաներէն ուտէ , ինչու որ ան իր
հայն է : Երկրայ մեռած կամ գա-
զանարեկ պիտի չուտէ , որ անով
չպղծուի . ես եմ Տէրը : Եւ իմ
կարգադրութիւնս պիտի պահեն ,
որ անոր համար մեղք չլինի , ու ան
պղծելուն համար չմեռնին . ես եմ
Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ :

Ինչու օտարական մը սուրբ բանէ
պիտի չուտէ . քահանային հիւրը
կամ փարէկանը սուրբ բանէ պիտի
չուտէ : Բայց քահանային իր բա-
տակով ծախու . առած անձը ու իր
տունը ծնածը անիկ պիտի ուտէ .
անոնք անոր կերակուրէն պիտի ու-
տեն : Ինչ որ քահանային աղիկը
օտարականի մը հետ ամուսնանայ ,
անիկայ նուիրուած սուրբ բաներէն
պիտի չուտէ : Բայց թէ որ քա-
հանային աղիկը որդեակը կամ
արձակուած ըլլայ՝ ու գաւակ չունե-
նայ , և իր հօրը տունը դանկ ,
ան արեւը իր աղիկը թեւոյր մամա-
նակին պէս՝ իր հօրը հայրեն պիտի
ուտէ . սակայն բնաւ օտարական մը
անիկ չուտէ :

Եւ թէ որ մարդ մը անդիտու-
թեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ , ա-
նոր փայ հինգերորդ մաս մը պիտի
աւելցնեն , ու սուրբ բանով մեղ-
տեղ քահանային սայ : Եւ Խա-
րայէի որդւոցը Տէրոջ մատու-
ցած սուրբ բաները չպղծեն : Եւ
իւրեք սուրբ բաները ուտելով
քահանայ անօրէնութիւնը իրենց
փայ չլինի , ինչու որ ես եմ Տէ-
րը որ զանոնք կը սրբեմ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Խօսե՛ Մհարոնին ու անոր
որդւոցը և Խարայէի բոլոր որդւո-
ցը , ու ըսէ՝ անոնց , Խարայէի տունէն
կամ Խարայէի մէջ Բառուճոյն
կաններէն անոնց ողջակեղ համար

Տէրոջ մատուցածը՝ իրենց բոլոր
ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ըն-
ծանքերուն համար , իր զօ՛ր մա-
տուցանող ամէն մարդը , Երայն
նեղէն ուխտներէն կամ պղծելու
անարատ արու . Եւ Խարայէի , որ
20 ձեզի համար ընդունելի ըլլայ , Ինչու
արատ մը ունեցող պիտի չմատու-
ցանէ , ինչու որ ձեզի համար ըն-
21 դունելի ըլլար : Եւ ուխտ կատա-
րելու համար կամ կամաւոր ըն-
ծայի համար՝ ո՞վ որ արձաններէն
կամ ուխտներէն Տէրոջ խաղաղու-
թեան զօ՛ր մատուցանելու ըլլայ ,
անարատ պիտի ըլլայ ան , որ ընդու-
նուի . բնաւ արատ պիտի չըլլայ ա-
նոր փայ : Այլը՝ կամ ձեզ խա-
կուտած՝ կամ կարուած՝ կամ խա-
ղաւարտ ունեցող՝ կամ քոստ՝ կամ
որդիւնաւ եղածներէն Տէրոջ պիտի
չմատուցանէ , ո՞չ ալ ասոնցմէ
Տէրոջ պատարագի համար սեղանին
փայ պիտի դնէ : Բայց անոր
23 բա՛ն ձեզ աւելորդութիւն կամ պա-
կատութիւն ունեցող զուարակը
կամ ուխտը կամաւոր ընծայի հա-
մար մատուցանեն . սակայն ուխտի
համար պիտի չընդունուի ան :
24 Եւ Երայն ձեզի համար՝ կամ կարուա-
ծը՝ կամ փրցուածը՝ կամ կարուա-
ծը չմատուցանէ Տէրոջ , և ձեր
25 երկրին մէջ չննէ . Բառուճոյն
օտարականի մը ձեռքէն ալ ամէն
ասոնցմէ ձեր Բառուճոյն պատա-
րող չմատուցանէ , ինչու որ ա-
նոնց մէջ խեղճութիւն ու արատ կայ .
անոնք ձեզի համար ընդունելի պի-
տի չըլլան :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Խօսե՛ Խարայէի որդւոցը
ու ըսէ՝ անոնց , Տէրոջ տունը՝ որ
զուր սուրբ ժողով պիտի կուէ ,
իմ տներս ասոնք են : Ո՞չ որ զործ
զործուի , բայց եօթներորդ . որը
հանգստութեան շարաքը ըստ
սուրբ ժողով է . բնաւ զործ պիտի
չգործէ : Տէրոջ շարաքը՝ ո՞վ ը-
լայ ձեր բոլոր ընտելութեանց մէջ :
Տէրոջ տները՝ որ իրենց աստեղն
համեմատ սուրբ ժողովներ պիտի
քարոզէ , ասոնք են : Եւ Խա-
րայէի ամուսն չորդեատասներորդ
որը իրի-
կուան գէմ՝ Տէրոջ գաւակն է : Եւ
նոյն ամուսն Չղեկոսաներորդ . որը
բազարակերաց տն է Տէրոջ . եւ
թէ որ բազարը պիտի ուտէ , Եւ
նազին որ սուրբ ժողով պիտի ու-
նենայ . բնաւ ծառայութեան զործ
պիտի չգործէ : Եւ եօթը որ պա-
տարազ պիտի մատուցանէ Տէրոջ .
եօթներորդ . որը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ . բնաւ ծառայութեան զործ
պիտի չգործէ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Խօսե՛ Խարայէի որդւոցը ու
ըսէ՝ անոնց , Խարայէի մեռելք ան եր-
կրը որ ձեզի կու տամ , ու անոր
հունքը ձեռք , ձեր հունքէն երա-
խայրի որայ մը քահանային բն-
րէք : Եւ ալ Տէրոջ առջեւ երկ-
ջընկով պիտի մատուցանէ որան ,
որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ .
քահանան շարաքին հետեւալ որը
պիտի մատուցանէ ան : Եւ որան
մատուցած օրերնիդ՝ ողջակեղ հա-
մար մեկ տարեկան անարատ զառ-

26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Խօսե՛ զուարակ կամ ուխտ
կամ պղծ ծնանի , եօթը որ իր մօրը
կամ պղծ ծնանի , եօթը որ իր մօրը
քով պիտի մնայ , և ուխտերով
ու անիկ ետք Տէրոջ ընդունելի
պիտի ըլլայ պատարագի ընծայի հա-
մար : Եւ կովը կամ ուխտը իր
28 ձագովը մեկտեղ մեկ օրուան մէջ
չմորթէ :

Եւ երբոր զհօտութեան զօ՛ր մա-
տուցանէ Տէրոջ , անանկ պիտի
մատուցանէ որ ձեզի համար ըն-
30 դունելի ըլլայ . Եւ որը պիտի ու-

տուի անիկայ . անիկ մինչև առաւու-
շեկորդ . ես եմ Տէրը :

Եւ Խա-
րայէի իմ պատուիրաններս 31
պահէ , և ընէք անոնք . ես եմ
Տէրը : Եւ իմ սուրբ անունս 33
չպղծէ , որ ես սրբութիւն Խաբա-
լէի որդւոցը մէջ . ես եմ Տէ-
րը որ ձեզ կը սրբեմ : Եւ ձեզի Եւ-
տուած ըլլալու համար՝ ձեզ Լզիպ-
տաւ երկրէն հանեցի . ես եմ Տէ-
րը :

ԳԼԸ ԻԳ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ըսե-
լով , Խօսե՛ Խարայէի որդւոցը
ու ըսէ՝ անոնց , Տէրոջ տները՝ որ
զուր սուրբ ժողով պիտի կուէ ,
իմ տներս ասոնք են : Ո՞չ որ զործ
զործուի , բայց եօթներորդ . որը
հանգստութեան շարաքը ըստ
սուրբ ժողով է . բնաւ զործ պիտի
չգործէ : Տէրոջ շարաքը՝ ո՞վ ը-
լայ ձեր բոլոր ընտելութեանց մէջ :

Տէրոջ տները՝ որ իրենց աստեղն
համեմատ սուրբ ժողովներ պիտի
քարոզէ , ասոնք են : Եւ Խա-
րայէի ամուսն չորդեատասներորդ
որը իրի-
կուան գէմ՝ Տէրոջ գաւակն է : Եւ
նոյն ամուսն Չղեկոսաներորդ . որը
բազարակերաց տն է Տէրոջ . եւ
թէ որ բազարը պիտի ուտէ , Եւ
նազին որ սուրբ ժողով պիտի ու-
նենայ . բնաւ ծառայութեան զործ
պիտի չգործէ : Եւ եօթը որ պա-
տարազ պիտի մատուցանէ Տէրոջ .
եօթներորդ . որը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ . բնաւ ծառայութեան զործ
պիտի չգործէ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Խօսե՛ Խարայէի որդւոցը ու
ըսէ՝ անոնց , Խարայէի մեռելք ան եր-
կրը որ ձեզի կու տամ , ու անոր
հունքը ձեռք , ձեր հունքէն երա-
խայրի որայ մը քահանային բն-
րէք : Եւ ալ Տէրոջ առջեւ երկ-
ջընկով պիտի մատուցանէ որան ,
որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ .
քահանան շարաքին հետեւալ որը
պիտի մատուցանէ ան : Եւ որան
մատուցած օրերնիդ՝ ողջակեղ հա-
մար մեկ տարեկան անարատ զառ-

- 13 Եւ մատուցանէք Տերոջը . Եւ ա-
նոր հացի բնեան եղով շաղաւած
երկու տասանորդ բարակ ալիւր պի-
տի ըլլայ . Եւ անուշաճոտ պա-
տարագի համար է Տերոջը . Եւ անոր
թափելու նուէրը հիմնին չորրորդ
14 մասը պիտի պիտի ըլլայ . Եւ մինչեւ
ան որը որ ձեր Մատուցոյն բնեան
կը մատուցանէք , հաց կամ բոճրած
ցորեն կամ թաթմ հասկեր
չուտէք . Եւ ազգերուն մէջ ձեր
բոլոր բնակարաններուն մէջ Եւ յի-
շմ յախտնական կանոն պիտի ըլ-
լայ .
15 Եւ շարաթին հետեւալ օրէն որ
գործ նուիրման որան բերէք , լման
եօթը շարաթ պիտի համբէր ձե-
ղէ . Սինչեւ եօթներորդ շարաթին
հետեւալ օրը յիսուն օր պիտի
համբէր , Եւ նոր հացի բնեաց մա-
17 տուցանէք Տերոջը . Չեր բնակա-
րաններէն երկրորդէն ընծայի հա-
մար երկու հաց պիտի բերէք , որ
անոնք երկու տասանորդ բարակ ա-
լիւրէ ըլլալով խմորեալ եփած պի-
տի ըլլան . Եւ երախայրի է Տերո-
18 յը . Եւ հացին հետ մէկ տարե-
կան եօթը հատ անարատ դառնիք ,
Եւ արձաններէն մէկ գուարակ մը , ու
երկու խոյ պիտի մատուցանէք Տե-
րոջը , որոնք հացի բնեաներուն ու
թափելու նուէներուն հետ որդակեղ
անուշաճոտ պատարագ պիտի
19 ըլլան Տերոջը . Եւ մեղքի պատա-
րագի համար այծերէն մէկ նոխալ
Եւ խաղաղութեան զօհի համար մէկ
տարեկան երկու գառնիք պիտի մա-
20 տուցանէք . Եւ բաճանան երա-
խայրի հացին հետ երկրորդէն ըն-
ծայի համար երկու գառնիք պիտի
մատուցանէ Տերոջը առջեւ . Եւ քա-
21 հանային ըլլան . Եւ ան նոյն օրը
պիտի քարոզէք որ ձեզի սուրբ ժո-
ղով ըլլայ . Եւ ան ծառայութեան
գործ չգործէք . Եւ ձեզի յախ-
տնական կանոն ըլլայ ձեր բոլոր
բնակարաններուն մէջ ձեր ազ-
գերուն մէջ .
22 Եւ երբոր ձեր երկրին հունձրը
շնձէք , շնձած լաւեղ աքաթն եղբ-

- քը լման չիձնա , ու հունձրիդ
մնացած հասկերը չմոզվես . Եւ
նոնք աղքատին ու օտարականին
խոզու . Եւ եւմ Տերը ձեր Եւ-
տուածը .
Եւ Տերը խոտեցաւ Մովսէսին բ- 23
սելով , Եւսեւ Խարայելի որդւոյը 24
ու բսե . Եւ եօթներորդ ամսուն մէջ
ամսուն առաջին օրը ձեզի հանդըս-
տութեան օր՝ փող շնչեղանելուն
յիշատակէք՝ սուրբ ժողով պիտի ըլ-
լայ . Եւ ան ծառայութեան գործ 25
պիտի չգործէք , հապա պատարագ
մատուցանէք Տերոջը .
Եւ Տերը խոտեցաւ Մովսէսին բ- 26
սելով , Եւսեւ Խարայելի որդւոյը 27
սուն տասներորդ օրը յախտնական
օրը ըլլալով՝ սուրբ ժողով ըլլայ
ձեզի . Եւ պիտի խոտարհեցնէք ձեր
հոգիները , ու պատարագ մատու-
ցանէք Տերոջը . Եւ ան օրը բնա- 28
զործ չգործէք , ինչու որ Տերոջը
ձեր Մատուցոյն առջեւ ձեզի հա-
մար քառութիւն բնեալ օր քա-
ուսութեան է . Եւ անիկ օր նոյն 29
օրը շնոնարհի իր ժողովուրդին մե-
ջէն պիտի կորսուի . Եւ օր նոյն 30
օրը գործ մը գործէ , ան անձը իր
ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսն-
ցենեմ . Եւ ան գործ մը պիտի չը- 31
կործէք . Եւ ան ձեզի ազգերուն մէջ
ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ յա-
խտնական կանոն ըլլայ . Եւ ձեզի 32
հանդատութեան շարաթ պիտի ըլ-
լայ , Եւ ձեր հոգիները պիտի խո-
տարհեցնէք . Եւ անուս իններորդ
օրուս իրիկունը ձեր շարաթը պի-
տի պահէք իրիկունէ մինչեւ իրի-
կուն .
Եւ Տերը խոտեցաւ Մովսէսին բ- 33
սելով , Եւսեւ Խարայելի որդւոյը ու 34
բսե , Եւ եօթներորդ ամսուն շնչե-
տասաններորդ օրը եօթը օր տաղա-
ւարահարայ սուն է Տերոջը . Եւ ան 35
ջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ,
բնա ծառայութեան գործ պիտի
չգործէք . Եւ եօթը օր պատարագ 36
մատուցանէք Տերոջը . Եւ ու-
թերորդ օրը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ ձեզի , Եւ պատարագ մատու-
ցանէք Տերոջը . Եւ ամսութեան

- 37 չգործէք . Տերոջը պատարագ , պա-
նքն որդակեղ ու հացի բնեաց՝ զօհ
Եւ թափելու նուէրներ՝ ամեն օր-
ուան պէտք եղածը մատուցանելու
համար ձեր սուրբ ժողովներ կուրա-
38 Տերոջը ամենը ամենը են , Տերոջը
շարաթներէն զատ Եւ ձեր բնեան-
րէն զատ ու ձեր բոլոր ուխտներէն
զատ Եւ ձեր բոլոր Տերոջը տարու
39 կամուտը բնեաներէն զատ . Եւսեւ
եօթներորդ ամսուն շնչետասան-
բորդ օրը երկրի արդիւնքը ժողոված
տաննիկը՝ եօթը օր ամեն պիտի պա-
հէք Տերոջը . Եւ անիկ օրը շարաթ
Եւ ութերորդ օրը շարաթ զօհի օր-
40 զօհ . Եւ ամսային օրը ձեզի զեղե-
ցիկ ծառերու պատու , արձանների
պատու , ու տերեւախոտ ծառերու ու-
տեղ Եւ ձեր ուսմանու ուսման պի-
տի ամեն , ու Տերոջը ձեր Մատու-
ցոյն առջեւ եօթը օր ուսմանար .
41 Եւ ան ամեն տարին եօթը օր պիտի
պահէք Տերոջը . Եւ ազգերուն մէջ
յախտնական կանոն ըլլայ ան ,
եօթներորդ ամսուն մէջ պիտի բնե-
42 ան . Եւ եօթը օր տաղաւարներու
մէջ պիտի բնակէք . Խարայելի բո-
լոր բնակները տաղաւարներու մէջ
43 բնակին . Խարայել զի ձեր սերունդ-
ները դիմանա ի՞նչ Խարայելի որդի-
քը Խարայելի երկրէն համաժ ա-
տենա՝ տաղաւարներու մէջ բնակե-
ցուցի զանոնք . Եւ եւմ Տերը ձեր
44 Մատուածը . Եւ Մովսէս Խարա-
յելի որդւոյը պատմեց Տերոջը սո-
ները .

ԳԻՐ ԻԴԻ

- 1 Եւ Տերը խոտեցաւ Մովսէսին՝ բնե-
2 լով , Սատուիրէ Խարայելի որ-
դւոյը՝ որ ծեծուած մարդը ձեզի
բերին քիզի ըլլալ համար , որ միշտ
3 ճրայ զատի . Ժողովի խորանին
մէջ՝ վաղու ժամանակ փարագութիւն
գուրիի զին Մատու միշտ պիտի
պատարաստէ ան իրիկունէ մինչեւ
առաւ Տերոջը առջեւ զատու հա-
մար . Եւ անիկ օրը ազգերուն մէջ յա-
4 խտնական կանոն ըլլայ . Եւ քաղ-
ները զատ ուսման աշտանակին վը-

- րայ Տերոջը առջեւ միշտ պիտի
պատարաստէ .
Եւ բարակ ալիւր պիտի առնես , 5
ու անով տասներկու շաբ եփես .
ամեն մէկ շաբ երկու տասանորդէ
պիտի ըլլայ . Եւ զանոնք Տերոջը 6
առջեւ մարդիկ սեղանին վրայ երկու
խարոյ՝ պիտի դնես . Եւ ամեն մէկ
խարոյ՝ վրայ վրայ հատ ըլլայ . Եւ 7
Եւ խարոյն վրայ զատ կնդրուկ
պիտի դնես , որ հացին վրայ պա-
տարագի յառաակ ըլլայ Տերոջը .
Խարայելի որդւոյը կողմանէ յախ- 8
տնական ուխտով ամեն շարաթի
օր միշտ Տերոջը առջեւ զանիկայ
պիտի կարգադրէ . Եւ անիկայ 9
Մատուին ու անոր որդւոյը պիտի
ըլլայ , ու սուրբ տեղը ուսման զա-
նիկայ . Եւսեւ որ ան Տերոջը պա-
տարագներէն յախտնական կա-
նոնով ամենատար Եւ անոր .
Եւ Խարայելի որդւոյը մէջ Եւսեւ 10
բարեկարգի կնիւն մը որդին երա ,
որուն հայրը Խարայելի էր . ու
ան Խարայելի կնիւն որդին Եւսեւ
բարեկարգի մարդու մը հետ բանակին
մէջ կուրեցաւ . Եւ ան Խարայելու 11
ցի կնիւնը որդին հայհոյեց Տերոջը
անունը՝ ու անիկայ . Եւ Մովսէսին
բերին անիկայ . ու անոր մօրը ա-
նունը Մատուիրէ էր , Եւ անիկ ցիզէն
Խարայելի աղջիկը . Եւ բանտար- 12
կեցին զանիկայ , մինչեւ որ Տերոջը
հրամանը յայտնուի իրենց . Եւ 13
Տերը խոտեցաւ Մովսէսին՝ բնե-
լով , Եւ հայհոյող մարդը բանակին գործ 14
հանէ , Եւ բոլոր բողոքները ձեռքերէն
անոր զնաւու վրայ դնեն , ու բոլոր
ժողովը քարկածեն զանիկայ . Եւ 15
պիտի խոտ Խարայելի որդւոյը բնե-
լով , Եւ օր իր Մատուածը կա-
նի՞ն , իր մեղքը պիտի կրէ . Եւ 16
Տերոջը անունը հայհոյողը անուշա-
պիտի մեղքուի . բոլոր ժողովը
անուշա պիտի քարկածեն զանիկայ .
Եւ օտարական ըլլայ Եւ ի՞նչ երկա-
ցի , Տերոջը անունը հայհոյողը պի-
տի մեղքուի .
Եւ օր նոյն օր մարդ մը կը սպաննէ , 17
անուշա պիտի մեղքուի . Եւ ան 18
որ անատուն մը կը մեղքուն , անա-

սուսնի տեղ անասուն պիտի հասնու-
 19 ցանէ . Լա թէ որ մարդ մը իր դը-
 րացիին խեղճութեանը պատճառ ըլ-
 20 լայ , իր բռածին պէս պիտի բնե-
 իրեն . Ինկնան տեղ՝ բեկում , աշ-
 քի տեղ՝ աշք , ակոսայի տեղ՝ ակ-
 օայ , ինչպէս որ անիկայ մարդու մը
 խեղճութիւն պատճառով է , անանկ
 21 ալ պիտի ըլլայ իրեն : Լա անա-
 սուն մեղքընդդ պիտի հասնուցանէ
 ան . բայց մարդ մեղքընդդ պիտի
 22 մեղքուի : Ինչ օտարականին հա-
 մար և թէ երկրացիին համար ձեր
 օրէնքը մէկ պիտի ըլլայ . ինչու որ
 ևս եմ՝ Տէրը ձեր Կտուածը :
 23 Լա Սոփեսա Խոսեցաւ Խարայի
 որդւոցը՝ որ ան անիծող մարդը
 բանակէն դուրս հանէն , և քարե-
 րով քարկոծեն զանկիւյ . ու Խա-
 րայի որդիքը Տէրոջը Սոփեսային
 պատուիրածին պէս ըրին :

ԳԼ . ԻԵ

1 Լա Տէրը Խոսեցաւ Սոփեսային Սի-
 2 նայ լեռը՝ ըսելով , Խոսէ Խա-
 րայի որդւոցը ու ըսէ անոնց ,
 Երբոր ան երկիրը մոռնէ՝ որն որ ևս
 ձեզի պիտի տամ , թող ան երկիրը
 հանգստութեան շարաթ մը պահէ
 3 Տէրոջ : Այլ տարի քու արող պի-
 տի ցանեա , և քու այգիդ վեց տարի
 4 քուս , ու անոր արգիւնքը ժող-
 փես . Բայց եօթներորդ տարին
 երկրին համար հանգստութեան շա-
 րաթ , այսինքն Տէրոջը համար շա-
 րաթ ըլլայ . քու արող պիտի չը-
 ցանեա , և քու այգիդ չքուս .
 5 Քու արողդ քնքրիմբ բուսածը պի-
 տի չնձիս , և քու չքուած այգիդ
 խորոզները չտողփես . հանգստու-
 թեան տարի ըլլայ ան երկրին :
 6 Լա երկրին շաբաթը ձեզի կերակու-
 պիտի ըլլայ , քեզի և քու ծառայիդ
 և քու աղախինիդ . ու քու վարձկա-
 նիդ՝ և քու քովդ պանդխտացած օ-
 7 տարականիդ . Լա քու անասունեան
 բուդ ու քու երկրիդ մէջ եղած
 կենդանիներուն կերակուր ըլլայ ա-
 նոր բոլոր արգիւնքը :
 8 Լա զուն քեզի տարիներու եօ-
 թը շաբաթ համբես , այսինքն եօ-

թը անգամ եօթը տարի . ու տա-
 րիներուն եօթը շաբաթներուն ժա-
 մանակը քառասունութը տարի պի-
 տի ըլլայ քեզի : Լա եօթներորդ
 9 ամսուն տամներորդ օշ- աղցարա-
 բութեան փողը պիտի ֆէշընես ,
 քառսութեան օրը ձեր բոլոր երկրին
 10 մէջ պիտի ֆէշընէ փողը : Լա
 քիտաներորդ տարին պիտի սրբէք ,
 ու երկրի վրայ անոր բոլոր բնակիչ-
 ներուն համար աղատութիւն քարոզ-
 կարկալ տար . ասիկայ ձեզի Հո-
 րեկեան քառս ըլլայ . և ձեզմ առն
 մէկը իր ստացուածքին պիտի դառ-
 նայ , ու ձեզմ առն մէկը իր աղ-
 11 գատոհմին դառնայ : Եւ քիտանե-
 րորդ տարին Հորեկեան տարի ըլ-
 12 լայ ձեզի . ոչ պիտի ցանէք , ոչ
 ալ ինքիւրմբ բուսածը պիտի ֆէշէք ,
 և ձեր չքուած քեզի պիտի չտող-
 փէք . Ինչու որ Հորեկեան քառս
 է , ան ձեզի սուրբ պիտի ըլլայ .
 13 արտէն անոր արգիւնքը պիտի ու-
 տէք : Եւ Հորեկեան տարին՝ ձեզ
 մէ առն մէկը իր ստացուածքին պի-
 տի դառնայ :
 Լա թէ որ քու դրացիիդ բան մը
 14 ծախելու ըլլաս , կամ քու դրացիիդ
 ձեռքէն ծախու . առնելու ըլլաս ,
 ձեզմ մէկը իր ընկերին անիրաւու-
 15 թիւն պիտի չընէ . Հորեկեան քա-
 ռէն ևսորդ եղած տարիներուն հա-
 չնովը ծախու . պիտի առնես քու
 դրացիդ , անիկայ ալ արգիւնքին
 տարիներուն հաչնովը պիտի ծախէ
 16 քեզի : Տարիներուն շատութեանը
 նայելով՝ պիտի աւելցնես անոր դի-
 նը , և տարիներուն քիշութեանը
 նայելով՝ պիտի պակսցնես անոր
 17 դինը . ինչու որ անիկայ արգիւն-
 քին հաչնովը կը ծախէ քեզի : Լա
 ձեզմ մէկը իր ընկերին անիրաւու-
 թիւն չընէ , ու քու Կտուածմէդ
 պիտի վախնաս . ինչու որ ևս եմ՝
 Տէրը ձեր Կտուածը :
 Լա իմ կանոններս պիտի բնէք ,
 18 ու իմ գատատառներս պահէք և
 ընէք անոնք , ու ան երկրին մէջ
 սպահովութեամբ պիտի բնակիք :
 Լա երկիրը իր արգիւնքը պիտի
 19 տայ , ու մինչև կշտանալիդ պիտի

ուտէք . և անոր մէջ ապահովու-
 20 թեամբ պիտի բնակիք : Լա թէ
 որ ըսէք թէ Եօթներորդ տարին
 Խնչ պիտի ուտենք . ահա պիտի
 չըսանք ու մեր արգիւնքները պի-
 21 տի չտողփենք . Արեմն վեցերորդ
 տարին ձեր վրայ պիտի իրկեմ իմ
 22 օրհնութիւնս , և իրեր տարուան
 արգիւնք պիտի տայ : Լա ու թե-
 րորդ տարին պիտի ցանէք , ու հին
 արգիւնքին պիտի ուտէք մինչև ին-
 ներորդ տարին . մինչև անոր ար-
 23 գիւնքին հասնիլը՝ հինն պիտի
 ուտէք :
 Լա երկիրը պիտի չծախուի մը-
 տնէնսպէս . ինչու որ երկիրը իմ
 է , ու դուք իմ քովս պանդխտու-
 24 ներ ու հիւրեր էք : Լա ձեր կա-
 լուածքին բոլոր երկրին մէջ փրկանք
 25 պիտի տար երկրին համար : Ինչ
 որ քու եղբայրդ աղքատանայ և իր
 ստացուածքին մէջ քու ծախէ , ու
 թէ որ անոր մօտ աղցականը անոր
 26 վայ , անիկայ իր եղբորը ծախածը
 փրկող մը չունի , ու ինքիւրմբ կա-
 27 ռդանայ ան փրկելու , Եւ անոնը
 իր ծախելէն հաչիւ ընէ տարիները ,
 և աւերածը ետ տայ ան մարդուն
 որուն ծախած էր , ու իր ստա-
 28 ցուածքին դառնայ : Բայց թէ որ
 անոր ետ տալու կարող չէ , ան ա-
 տենը իր ծախած բանը ծախու առ-
 նողին ձեռքը պիտի մնայ մինչև Հո-
 րեկեան տարին , և Հորեկեան քա-
 29 ռն պիտի ելլէ , ու քառսը իր
 ստացուածքին պիտի դառնայ :
 Լա թէ որ մէկը պարսպաւոր քա-
 ղարի մէջ բնակելու տուն մը ծա-
 խէ , զանիկայ ծախելէն մինչև ընն
 տարի մը կրնայ փրկել ան . անոր
 փրկանքը մէկ տարուան մէջ պիտի
 30 ըլլայ : Լա թէ որ բոլոր տարուան
 ըննապուն անիկայ փրկուի , ան
 առնը պարսպաւոր քաղաքին մէջ
 եղած տունը միշտ ծախու առնողին
 պիտի մնայ իր աղցերուն մէջ . Հո-
 31 րեկեան քառս ան քառսը պիտի
 չըսանայ : Բայց բոլորտեք պարս-
 պաւոր չեղած զիւրարազարներուն
 տունները երկրին արտերուն պէս

պիտի սեպուին . անոնք կրնան փրկ-
 կուիլ , ու Հորեկեան քառսն պիտի
 դառնան : Իսկ Եւտացոյ քաղաք- 32
 ներուն մէջ իրենց կայուածքի քա-
 ղարներուն տունները , Եւտացիները
 միշտ կրնան փրկել : Լա թէ որ մէկը 33
 Եւտացիներն ծախու . առնելու ըլ-
 լայ , ան առնը իր կայուածքը ե-
 ղած քաղաքին մէջ ծախուած տա-
 նը Հորեկեան քառսն պիտի դառ-
 նայ . ինչու որ Եւտացի որդւոցը մէջ
 Եւտացոյ քաղաքներուն տունները
 իրենց կայուածքն են : Բայց իրենց 34
 քաղաքացի արու արեւմտեան արտե-
 րը պիտի չծախուին , ինչու որ անոնց
 յախտեանկան կայուածքն է ան :
 Լա թէ որ քու եղբայրդ քու 35
 քով աղքատանայ՝ ու անոր ձեռքը
 տկարանայ , անոր պիտի օգնես օ-
 տարականի . ու պանդխտութի պէս ,
 որ քու քով ապրի : Ենկէ վաչի 36
 ու տոկոսիք պիտի չառնես , հապա
 քու Կտուածմէդ վախնաս , որ եղ-
 37 բայրդ քու քով ապրի : Քու
 ստակդ վաչում պիտի չտաս անոր ,
 և քու կերակուրդ տոկոսիքով չտաս :
 Լա եմ Տէրը ձեր Կտուածը , որ 38
 ձեզ Եւտացի երկրէն հանցի՝
 Քանանու երկիրը ձեզի տալու հա-
 մար , և ձեզի Կտուած ըլլալու
 համար :
 Լա թէ որ եղբայրդ քու քով աղ- 39
 քատանայ , ու ինքիւրմբ քեզի ծա-
 խէ , անիկայ ծառայի մը պէս պիտի
 չգործածես : Ենիկայ քու քով վառ- 40
 կանի կամ պանդխտութի պէս պիտի
 ըլլայ , ու ծառայէ քեզի մինչև Հո-
 41 րեկեան տարին : Լա ան քառսը քու
 քովդ պիտի ելլէ , ինչու ալ ու իր
 օրդէն ալ իր հետը , և իր աղ-
 42 գատոհմին դառնայ , ու իր հայրե-
 րուն կալուածքին դառնայ : Քան-
 43 զի անոնք իմ ծառաներս են՝ որ Ե-
 զրպտոսի երկրէն հանցի . անոնք
 ծառայի ծախուելուն պէս պիտի
 չծախուին : Կտուածեամբ պիտի 43
 չեղնես անոր վրայ , հապա քու Կ-
 տուածմէդ վախնաս : Քու ունե- 44
 նայր ծառայ ու աղախինը ձեր բո-
 լորտիքը եղած աղցերէն ըլլան . ծա-
 ուայ ու աղախին անոնցմէ կրնայ ծա-

- 14 Իսկ թէ որ ինծի մօտիկ չընէր ,
 15 տարէր , Լա իմ կանոններս անար-
 զէր , ու ձեր հոգին իմ դատաս-
 տաններէս զգուի , տեսնել որ իմ
 16 իմ ուխտս ատէր , Լա ալ ձեզի
 աւ պիտի բնեմ , աբխնչն ձեր վը-
 րայ աչք փնայրենոյ , և սիրտ մարե-
 ցընոյ փոխը ծիւրական տխուր ու
 հրատապանոյ տենդը պիտի խրկեմ ,
 և ձեր սերմը պարսպոյ տեղը պիտի
 սերմանէր . ինչու որ ձեր թշնամի-
 17 ները պիտի ուտեն ան . Լա իմ
 երես ձեր վրայ պիտի տնեմ , ու
 ձեր թշնամիներուն առջիկ պիտի
 սպաննուի . և ձեզ ատողները պիտի
 իշխեն ձեր վրայ , ու ձեզ հալածող
 մը չեղած ատենը պիտի փախչի :
 18 Լա թէ որ աստուծոյ ալ ինծի
 մօտիկ չընէր , ան ատենը ձեր մեղ-
 քերուն համար ձեզ եսթնպատիկ
 19 ալ պիտի պատմեմ : Լա ձեր զո-
 րութեանը հպարտութիւնը պիտի
 խորտակեմ , ու ձեր երկիրը եր-
 կաթի պէս և ձեր երկիրը պղծի
 20 պէս պիտի բնեմ : Լա ձեր ցոյժ
 պարսպ տեղը պիտի հասնի , ու ձեր
 երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ ,
 և երկրին ծառերը իրենց պտուղը
 չտան :
 21 Լա թէ որ դուք ինծի հետ հա-
 կատակ երթալք ու շուղք ինծի
 մօտիկ բնել , ան ատենը ձեր մեղ-
 քերուն համեմատ եսթնպատիկ հա-
 րուածք պիտի աւելորենեմ ձեր վրայ :
 22 Լա ձեր վրայ դաշտի դազանները
 պիտի խրկեմ , ու ձեզ անդատակ
 պիտի բնեն , ու ձեր անասունները
 քարկեն , և ձեզ պիտի քիչընեն .
 ու ձեր ճամբաները անասպատ պիտի
 23 դառնան : Լա թէ որ աստուծոյ
 ալ չխրատուիք ինծի , ու ինծի
 24 հետ հակառակ երթալք , Են ատենը
 եւ ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի
 երթամ , և եւ ալ ձեր մեղքերուն
 համար եսթնպատիկ պիտի պատ-
 25 ժեմ ձեզ : Լա ձեր վրայ ուխտիս
 վեճը առնող սուրը պիտի խրկեմ ,
 ու ձեր քաղաքներուն մէջ պիտի
 փողվուիք , և ձեր մէջը ժանտախտ

պիտի խրկեմ , ու թշնամիքն ձեռ-
 քը պիտի մատնուիք : Զեր հացը
 26 ցուպը կտրած ատենս , տասը կնիկ
 մէկ թնիքի մէջ պիտի եփեն ձեր
 հացը , և ձեր հացը կտրով պիտի
 տրուի ձեզի . ու պիտի ուտէր և
 չկշտանար :

Լա թէ որ աստուծոյ ալ ինծի
 մօտիկ չընէր , հապա հակառակ եր-
 27 թալք ինծի հետ , Են ատենը եւ ալ
 ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ
 28 բարկութեամբ , և ձեր մեղքերուն
 համար եսթնպատիկ պիտի պատ-
 մեմ ձեզ . Լա ձեր աղաքներուն
 29 միւր պիտի ուտէր , ու ձեր աղ-
 ճիներուն միւր ուտէր : Լա ձեր
 30 բարձր տեղաւանը պիտի առեմ ,
 ու ձեր արեգական կուռքը կտրու-
 տեմ , և ձեր գիւղերը ձեր կուռքե-
 րուն գիւղերուն վրայ պիտի գնեմ ,
 ու իմ հոգիս ձեզմէ պիտի զգուի :
 Լա ձեր քաղաքները աւերակ՝ ու ձեր
 31 սուրը տեղը ամացի պիտի բնեմ ,
 և ձեր անոջ հոտը պիտի հոտուր-
 տամ : Լա ան երկիրը ամացի պի-
 32 տի բնեմ , որ հոն բնակող ձեր
 թշնամիները զարմանան անոր վրայ :
 Լա ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ջը-
 33 րուեմ , ու ձեր ետեւն սուր պիտի
 յաշեմ , և ձեր երկիրը ամացի պիտի
 բլրայ , ու ձեր քաղաքները աւերակ :
 Են ատենը երկիրը իր ամացութեանը
 34 բոլոր օրերը իր շարափները պիտի
 փայլէ , երբոր դուք ձեր թշնամի-
 ներուն երկիրը բլրայ . երկիրը ան
 ատենը հանդիստ բլրայով իր շա-
 35 րափները պիտի փայլէ . Իր ա-
 մացութեանը բոլոր օրերը պիտի
 հանդատանայ . քանզի ձեր շարափ-
 ներուն մէջ չէր հանդատանար , երբ-
 36 որ անոր վրայ կը բնակէիք : Լա
 ձեզմէ ոգ մնացածներուն արտին-
 դողում պիտի լսեմ իրենց թշնա-
 մացը երկիրներուն մէջ , ու հովիւ
 քշած տեղին ձայնը պիտի հա-
 րածէ զանոնք , և սուրի բերեւ խե-
 37 լիւ պէս պիտի փախչին անոնք ,
 ու հալածող մը չեղած ատենը պի-
 տի իշխան : Լա հալածող մը չե-
 ղած ատենը սուրի երես խեղճ
 պէս իրարու վրայ պիտի իշխան . և

- 45 խառնակ : Կան ձեր քովը բնա-
կող օտարականներուն գտականներն ,
կամ անոնցմէ և կամ ձեզ քովը եղող
անոնց բնութանքներն : որ ձեր երկի-
բը ծնած են , կրնայ ծախսու առնել ,
46 որ ձեր ստացումները բլրան . Եւ
ձեզմէ ետքը ձեր որդւոյը ժառան-
գութեան ստացումները բլրալու հա-
մար թողուր զանոնք , որ միշտ ձեր
ծառանները բլրան . բայց ձեր եղբայր-
ներուն Խարայելի որդւոյը համար
իրարու վրայ խառնութեամբ պիտի
չեղնէք :
- 47 Եւ թէ որ քու քովը եղած օտա-
րականը կամ պանդուխտը հարբու-
տանայ , ու անոր քովը քու
եղբայրդ ազգատանայ , և քու քովը
պանդխտացած օտարականին , կամ
ան օտարականին բնութանայք : Եւ
ազգականին ինքեցեք ծախելու բլ-
48 րայ , Եւրդները ծախելն ետքը ա-
նիկայ կրնայ փրկուիլ . իր եղբայր-
ներն մէկը կրնայ փրկել զանիկայ .
49 Եւ որ հօրեղբայրը կամ հօրեղբորը
զին փրկէ զանիկայ , կամ իր ազ-
գատահմին մէջ իր մօտ ազգականնե-
րն մէկը փրկէ զանիկայ . կամ ինչ
որ կարողանայ , ինքեցեք իմ ալ փր-
կէ : Եւ անիկայ ծախու առնուին
50 հետ ինքեցեք անոր ծախած տարին
մինչեւ Հօրեղեան տարին հաշիւ պի-
տի ընէ , և իր փրկուելուն ստակը
տարիններուն հաշիւովը բլրայ . անոր
քուսմէ վարձկանի ժամանակին
51 պէս հաշուուի . թէ որ տակաւին
շատ տարի կայ , անոնց նայելով իր
ծախուած գինն իր փրկանքը պիտի
52 տայ . Եւ թէ որ Հօրեղեան տարին
քիչ տարի մնայր է , անոր հետ հա-
շիւ պիտի ընէ , աւ իր տարիններուն
53 համեմատ իր փրկանքը տայ : Եւրդ
անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս
պիտի սեպուի . ու ան ալ խառն-
ութեամբ չեղնէ անոր վրայ քու առ-
54 ջիդ : Եւ թէ որ աս կերպերով
չփրկուի , Հօրեղեան տարին ինչն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը պի-
55 տի ելլեն . Եւնու որ Խարայելի որդի-
քը իմ ծառաններս են . Եւ իրարոսի
երկրէն իմ հանած ծառաններս են ա-
նոնք . ես եմ Տէրը ձեր Ետուածը :

ԳԻՒՐ ԴԵՑ

- Գուր ձեզի շատուածներ ու կուտ-
1 քեր պիտի չլինէք , և ձեզի առ-
ձաններ պիտի չխանդնէք , և ձեր
երկրին մէջ պատկերաւ որ կոթող
պիտի չդնէք : անոր երկրպագու թիւն
ընելու համար . ինչու որ ես եմ Տէ-
րը ձեր Ետուածը :
- Եւ շարափներս պիտի պահէք ,
2 ու իմ սրբաբանս յարգէք . ես եմ
Տէրը :
- Եւ որ իմ կանոններովս քաղէք ,
3 և իմ պատու իրանքներս պահէք . ու
զանոնք ի գործ դնէք , Եւ ալ ձեզի
4 անոնք ք տանին պիտի տամ , և եր-
կիրը իր արդիւնքը պիտի տայ , ու
զաշտին ծառերը իրենց պատուը պի-
տի տան . Եւ ձեր կայր մինչեւ պղծե-
5 կու իր պիտի համար , ու պղծելու իր
մինչեւ ցանկելու ժամանակը համար .
և ձեր հայր կու չտ պիտի ուտէք , ու ձեր
երկրին մէջ ապահովու թեամբ բնա-
6 կէք : Եւ խաղաղութիւն պիտի
տամ երկրին , ու անոնք պիտի
պատկիր , և փախչող մը պիտի
չբլայ . ու երկրէն շար զազանները
պիտի հառցընեմ , և ձեր երկրէն
7 սուր պիտի չանցնի : Եւ ձեր իմ ընա-
մենքը պիտի հաղածէք , ու անոնք
սրով պիտի իյնան ձեր առջիւ : Եւ
8 ձեզմէ հինգ հոգին հարիւրս որը պի-
տի հաղածէ , և ձեզմէ հարիւր հոգին
բիւրս որը պիտի հաղածէ , ու ձեր
9 իմ ընամենքը սրով պիտի իյնան ձեր
առջիւ : Եւ ձեզի պիտի նայիմ , ու
10 ձեզ առեցրնեմ և շաղկընեմ , ու ձե-
զի հետ իմ ուխտս հաստատեմ : Եւ
հին պաշտը պիտի ուտէք , ու նո-
րին տեղ ընելու համար հինգ դուրս
պիտի հանէք . Եւ իմ խորանս
11 ձեր մէջ պիտի գնեմ , ու իմ հո-
ղիս ձեզմէ պիտի չզուի . Եւ ձեր
12 մէջը պիտի քաղեմ , ու ձեզի Եւ-
տուած բլրամ , և զուր ինծի ժողո-
փուրդ պիտի բլրար : Եւ եմ Տէրը
13 ձեր Ետուածը , որ ձեզ Եւրպատա-
ցուց երկրէն հանեցի , որ անոնց ծա-
նոյ չբլար , ու ձեր լուծին կապիր
խորտակեցի , և ձեզ բարձրադուր
քաղցուցի :

ԳԼ. ԻԼ

- պիտի չլինար ձեր թշնամիներուն
 38 առջևը կայնիլ : Եւ ապգերուն
 մէջ պիտի կորսուիք , ու ձեր թը-
 նամիներուն երկիրը ձեզ պիտի ու-
 39 տէ : Եւ ձեզմէ մնացածները ի-
 ռենց անօրէնութիւնովը պիտի հա-
 լին ձեր թշնամացը երկիրներուն
 մէջ . նաև իրենց հարցը անօրէնու-
 թիւններովը մէկտեղ պիտի հալին :
 40 Եւ թէ որ խոստովանին իրենց
 անօրէնութիւնը ու հայրերուն ա-
 նօրէնութիւնը՝ ինծի գէմ գործած
 իրենց յանցանքներովը , և թէ ի-
 ռենց ինծի հետ հակառակ երթալը ,
 41 Ու նաև իմ անոնց հետ հակառակ
 երթալը , ու զանոնք իրենց թշնա-
 միներուն երկիրը բերելու . թէ որ
 ան ատենը անոնց անթիլատ սիրտը
 խոնարհի , և իրենց անօրէնութիւն-
 նը պատիժը յոժարութեամբ ըն-
 42 դառնին , Եւ ատենը պիտի յիշեմ
 Հակոբին հետ զոր ուխտս , նաև
 Դաւիթին հետ զոր ուխտս , և
 Դարաճամբն հետ զոր ուխտս ալ
 պիտի յիշեմ , ու ան երկիրն ալ
 պիտի յիշեմ :
 43 Եւ յետոյ ան երկիրը պիտի
 ձուլուի անոնցմէ , ու իր շարաթները
 պիտի վայելէ , քանի որ անոնցմէ
 ամայի մնայ . և անոնք իրենց ա-
 նօրէնութեանը պատիժը յոժարու-
 թեամբ պիտի ընդունին . քանզի
 իմ դատաստաններս անարգելիքն ,
 ու անոնց հոգիները իմ կանոններէս
 44 զզուեցան : Եւստամանայնիւ երբ-
 որ իրենց թշնամիներուն երկիրը ըլ-
 լան , անոնք պիտի չմոլորեմ , և
 զանոնք բոլորովն կորսնցնելու . ու
 անոնց հետ բրած ուխտս ընկելու
 չափ պիտի չզոգուիմ անոնցմէ . ին-
 45 ծը . Բայց անոնց համար պիտի
 յիշեմ իշխն Նախնացը ուխտը ,
 որոնք Եղիպտոսի երկրէն հանելո՛
 ազգայ առջևը անոնց Եստամա-
 թալու համար . ևս եմ Տէրը :
 46 Եստեք են ան կանոնները և դա-
 տաստանները ու օրէնքները որ Տէ-
 րը տուաւ իր ու Դարայելի որ-
 դոցը մէջ Սինայ լեւը Մոսէսին
 ձեռքովը :

- Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին՝ Եւ
 1 սեղով , Խօսե Դարայելի որդւո-
 2 զը ու ըսէ անոնց , Երբ որ մէկը
 ուխտ ընելու ըլլայ , անձանց զին-
 3 քու արժեքուցածիդ պէս՝ Տէրոջ
 պէտք ըլլայ : Եւ քու կտրելու
 զինդ առաջ պիտի ըլլայ . Եւստան
 տարեկանէն մինչև վաթսուս տարե-
 4 կան եղող արուին կտրելու . զինդ
 սրբարանին սիկդին համամատ՝ յի-
 սուն սիկդ արծաթ պիտի ըլլայ .
 Եւ թէ որ էղ է , քու կտրելու
 5 զինդ հրսուն սիկդ պիտի ըլլայ :
 Եւ թէ որ հինգ տարեկանէն մինչև
 քսան տարեկան է , ան ատենը
 արուին համար քու կտրելու . զինդ
 քսան սիկդ՝ ու էղին համար տա-
 6 սր սիկդ պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ
 մէկ ամսականէն մինչև հինգ տա-
 րեկան ըլլայ , ան ատենը արուին
 համար կտրելու . զինդ՝ հինգ սիկդ
 արծաթ , ու էղին համար կտրելու
 զինդ՝ իրեք սիկդ արծաթ պիտի
 7 ըլլայ : Եւ թէ որ վաթսուն տարե-
 կանէն վեր ըլլայ , արուին համար
 քու կտրելու . զինդ տասնուհինգ
 սիկդ՝ ու էղին համար տասը սիկդ
 պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ քու
 8 կտրելու զնոյդ անոր կարողութիւնը
 չհասնի , ապա քահանայն առջևը
 պիտի ելլէ , ու անոր զինք քահա-
 նան կտրէ . քահանան ուխտ ըն-
 9 զին կարողութեանը նայելով՝ անոր
 զին պիտի կտրէ :
 Եւ թէ որ էր Երբ Տէրը զոհ
 10 մատուցուելու անասուններէն է ,
 անոնցմէ Բնը որ Տէրոջը տայ , սուրբ
 պիտի ըլլայ : Երբ պիտի չփոխէ ան ,
 և աղէկը գէշին հետ կամ գէշը աղ-
 11 կին հետ չփոխէ . և թէ որ անասու-
 նը անասունի հետ երէք փոխու-
 ըլլայ , ան ատենը ան ընթացածը
 ու անոր փոխանակը սուրբ պիտի
 12 ըլլայ : Եւ թէ որ էր Երբ Տէ-
 րոջը զոհ զմատուցուելու անասնոր
 անասուններէն ըլլայ , ան ատենը
 քահանայն առջևը պիտի հանէ ան
 անասունը . Ու քահանան անոր տ-
 զէկութեանը կամ գէշութեանը նա-

- յիւրով՝ զին պիտի կտրել . քահանան
 ինչ զին որ կտրել , անանկ խոշ
 13 ըլլայ : Իսկ թէ որ զանիկայ երբէք
 փրկելու ըլլայ , ան ատենը քու
 կտրած զնոյդ վրայ հինգերորդ մաս
 մը պիտի աւելցնէ :
 14 Աւերոր մարդ մը իր տունը
 Տէրոջ սուրբ ըլլալու համար բն-
 ծայէ , ան ատենը քահանան անոր
 աղկու թեւանը կամ՝ գէլութեանը
 նայելով՝ զին պիտի կտրել . քահա-
 նան անոր ինչ զին որ կտրել , ա-
 15 նանկ պիտի կենայ : Եւ թէ որ
 բնծայողը իր տունը փրկելու ըլլայ ,
 քու կտրած զնոյդ ստակին վրայ
 հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցը-
 նէ , ու քառեւ անորը պիտի ըլլայ :
 16 Եւ թէ որ մարդ մը իր կալուած-
 քին արտէն բնծայելու ըլլայ Տէրո-
 ջն , ան ատենը քու կտրած զինդ
 անոր սերմին համեմատ պիտի ըլ-
 17 լայ . մէկ քու զարիի սերմի հա-
 մար՝ յիսուն սիկդ արծաթ ըլլայ :
 18 Թէ որ իր արտէն կենայ : Եւ թէ որ իր ար-
 տը Հօրեիւան քառիկն ետքը բնծա-
 յէ , քահանան անոր հետ ստակը
 մինչև Հօրեիւան տարիին մնացած
 տարիներուն նայելով՝ հաշիւ պիտի
 19 ինցընէ . Իսկ թէ որ արտը բնծա-
 յողը երբէք փրկելու ըլլայ զանիկայ,
 ան ատենը քու կտրած զնոյդ ստա-
 կին վրայ հինգերորդ մաս մը աւել-
 20 ցընէ , ու ան քառեւ պիտի հաստա-
 տուի անոր : Եւ թէ որ արտը
 չփրկէ , կամ արտը մէկ ուրիշ մը
 21 ծախած ըլլայ , ալ նորէն պիտի չը-
 փրկուի ան . Հապա արտը՝ երբ
 որ Հօրեիւան քառիկն մէջ դառնայ ,
 նուիրուած արտի պէս սուրբ պիտի
 ըլլայ Տէրոջ . անոր կալուածքը
 քահանայինը պիտի ըլլայ :
 22 Եւ թէ որ Բել Տէրոջը բնծայե-
 իր ծախու առած արտը , որ իր կա-
 23 լուածքին արտէն չէ , Ըն ատենը
 քահանան անոր հետ քու կտրած

զնոյդ հաշիւը ընէ մինչև Հօրեիւան
 տարին , և ան որը քու կտրած զինդ
 սուրբ բանի պէս պիտի տայ Տէ-
 րոջ : Հօրեիւան տարին՝ արտը 24
 ծախողին՝ քառիկն որուն որ կը վե-
 ռարէրի գետնի կալուածքը , անոր
 պիտի դառնայ : Եւ քու բոլոր 25
 կտրած զինքդ սրբարանին սիկդին
 համեմատ պիտի ըլլան . սիկդը քսան
 կերատ ըլլայ :

Միայն թէ անասուններուն առ- 26
 չինեկը՝ առջի ծնած ըլլալուն համար
 Տէրոջ ըլլալով , մէկ պիտի չըն-
 ծայէ ան . թէ արջառ ըլլայ և թէ
 աշխար , Տէրոջն է : Եւ թէ որ 27
 անմարտը անասուններէն է , քու
 կտրած զնոյդ համեմատ պիտի փը-
 կէ ան , ու անոր վրայ հինգերորդ
 մաս մը աւելցընէ . և թէ որ չփը-
 կուի , քու կտրած զնոյդ խոշ ծա-
 խուի :

Բայց մարդու մը իր բոլոր ունե- 28
 ցած մարդոցմէն և անասուններէն ու
 իր կալուածքին արտէն Տէրոջը նուի-
 րածը պիտի չծախուի ու չփրկուի .
 ամէն նուիր ամենասուրբ է Տէրոջը :
 Մարդոցմէ նուիրուած նուիր մը 29
 բնաւ պիտի չփրկուի , հապա ան-
 չուշտ պիտի մեղուի :

Եւ երկրին բոլոր տասանորդը՝ 30
 Ըէ՛ երկրին հունտերէն և Ըէ՛ ծառե-
 րուն պտուղէն՝ Տէրոջն է . անիկայ
 սուրբ է Տէրոջն : Եւ թէ որ մարդ 31
 մը իր տասանորդներէն երբէք փրկել
 ուզէ , անոր վրայ հինգերորդ մաս մը
 պիտի աւելցընէ : Եւ արջառներուն 32
 ու ուղտերներուն ամէն տասանորդը՝
 զաւապանին տակէն ամէն անցնողին
 տասանորդը՝ սուրբ պիտի ըլլայ
 Տէրոջ : Եղէկին ու գէշին մէջտեղը 33
 տարբերութիւն պիտի չընէ , ու
 չփոխէ ան . և թէ որ երբէք փո-
 խելու ըլլայ , ան ատենը ան ալ ա-
 նոր փոխանակն ալ սուրբ պիտի ըլ-
 34 լայ , պիտի չփրկուի :

Տէրոջը՝ Խարայէի որդւոցը համար 34
 Սինայ լեռը Մովսէսին պատուիրած
 պատուիրանները ասոնք են :

Գ Ի Ո Ւ Ի Ե

- 1 Եւ Տէրը Մովսէսին խոսեցաւ Սի-
նայի անապատը ժողովքի խո-
րանին մէջ՝ անոնց լազիպտոսի երկ-
րէն ելելուն երկրորդ տարին երկ-
րորդ ամսուն առաջին օրը բսելով ,
- 2 Եւ Էք Խարայէի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքին զումարը , իրենց ազգատոհմ-
ներուն ու իրենց հարցը տուններուն
համեմատ՝ ամէն մէկ արուն իրենց
անուններուն թուովը հաշիւել :
- 3 Գուցն ու Բհարոն Խարայէի մէջ
բոլոր պատերազմելու կարող եղող-
ները քսան տարեկանէն վեր անոնց
զուններուն համեմատ պիտի համ-
ըկը : Եւ ձեր հետք ամէն յեղին
մշակել մարդ պիտի բլլայ . անոնց
ամէն մէկը իր հօրը տանը իշխանը
բլլայ :
- 5 Եւ ձեզի հետ կենալու մարդոցը
անունները աստիք են . Սուրենէն՝
- 6 Սեղիտրի որդին Լզիսուր , Եւ Բ-
մաւսէն՝ Սուրիսաղայի որդին Սա-
7 զամիւլ , Հուդայէն՝ Բմիսաղարի
8 որդին Կաառն , Խաարարեն՝ Սով-
9 զարի որդին Կաթմանայէ , Բա-
բունգոն՝ Կեղանի որդին Լզի-
10 ար , Հովսէփի որդւոցմէ Լզիբեմէն՝
Բմուդի որդին Լզիսամա , Սա-
նատէն՝ Փաղատուրի որդին Գա-
11 մաղիւլ , Իննիամիւնէն՝ Կեղանի
12 որդին Երիկան , Կանէն՝ Բմիսա-
13 զայի որդին Երիկան , Եսերէն՝
14 Լըբրանի որդին Փաղիւլ , Գա-
ղէն՝ Կաղուսի որդին Լզիսատի ,
15 Կեփիթաղիւն՝ Լեանի որդին Եսեր-
16 ըն : Եստեք էին ժողովքին երե-
ւելիները՝ իրենց հարցը յեղինուն
իշխանները՝ Խարայէի հազարապետ-
ները :
- 17 Եւ Մովսէս ու Բհարոն առ իբե-
անուններովը յիշուած մարդիկը ա-
18 սին . Եւ երկրորդ ամսուն առաջին
օրը բոլոր ժողովքը ժողովցին ,
որոնք իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուններուն համեմատ՝ քսան

տարեկանէն վեր ամենքը մէկ մէկ
համարուելով իբեան անուններուն
թուովը արձանագրեցան : Տէրը
Մովսէսին ինչպէս որ պատու իրեց ,
անիկայ Միսայի անապատին մէջ ա-
նանկ համբոյս ցանկեր :

Եւ Խարայէի անդամներ իրեցն
Սուրենին որդիքը իրենց սերուն-
դովը իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուններուն համեմատ՝ քսան
տարեկանէն վեր բոլոր պատերազ-
մելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ
արուն իբեան անուններուն թուովը ,
Սուրենի յեղին համարածները
քսանունովը իրենց հարցը հինգ հարիւր
հաշիւել :

Եւ մասնի որդիքը իրենց սե-
րունգովը իրենց տոհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուններուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմելու կարող եղողները՝ ամէն
մէկ արուն իբեան անուններուն թուովը ,
Եւ մասնի յեղին համարածներ-
ը յիսունունովը հազար իրեք հա-
րիւր հաշիւել :

Կաղի որդիքը իրենց սերուն-
դովը իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուններուն համեմատ՝ ք-
սան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմելու կարող եղողները՝ իբեան
անուններուն թուովը , Կաղի յե-
ղին համարածները քսանունուն-
հինգ հազար վեց հարիւր յիսուն
հաշիւել :

Հուդայի որդիքը իրենց սերուն-
դովը իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուններուն համեմատ՝ քսան
տարեկանէն վեր բոլոր պատերազ-
մելու կարող եղողները՝ իբեան ա-
նուններուն թուովը , Հուդայի յե-
ղին համարածները եօթնանասունու-
չորս հազար վեց հարիւր հաշիւել :

Խաարարի որդիքը իրենց սերուն-
դովը իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուններուն համեմատ՝ ք-
սան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմելու կարող եղողները՝ իբեան

- 29 անուններուն թուովը , Խաարարի
յեղին համարածները յիսունուչորս
հազար չորս հարիւր հաշիւել :
- 30 Բաբունգոնի որդիքը իրենց սե-
րունգովը իրենց տոհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուններուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ իբեան
անուններուն թուովը , Բաբուն-
գոնի յեղին համարածները յի-
սունունովը հազար չորս հարիւր
հաշիւել :
- 32 Կեփիթի որդւոցմէ Լզիբեմի որ-
դիքը իրենց սերունգովը իրենց
տոհմերուն ու իրենց հարցը տունե-
րուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն
վեր բոլոր պատերազմելու կարող
եղողները՝ իբեան անուններուն թուովը ,
Լզիբեմի յեղին համարածները
քսանուն հազար հինգ հարիւր հաշիւ
ել :
- 34 Մանատի որդիքը իրենց սե-
րունգովը իրենց տոհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուններուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ իբեան
անուններուն թուովը , Մանատի
յեղին համարածները երեսունե-
կու հազար երկու հարիւր հաշիւել :
- 36 Իննիամիւնի որդիքը իրենց սե-
րունգովը իրենց տոհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուններուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմելու կարող եղողները՝ իբեան ա-
նուններուն թուովը , Իննիամիւնի
յեղին համարածները երեսունուհինգ
հազար չորս հարիւր հաշիւել :
- 38 Կանի որդիքը իրենց սերունգովը
իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը
տուններուն համեմատ՝ քսան տարե-
կանէն վեր բոլոր պատերազմելու
կարող եղողները՝ իբեան անուններուն
թուովը , Կանի յեղին համարած-
ները վաթսուսուերկու հազար եօթն
հարիւր հաշիւել :
- 40 Եսերի որդիքը իրենց սերունգովը
իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը
տուններուն համեմատ՝ քսան տարե-
կանէն վեր բոլոր պատերազմելու
կարող եղողները՝ իբեան անուններուն

թուովը , Եսերի յեղին համարած
ները քսանունունովը հազար հինգ
հարիւր հաշիւել :

Կեփիթի որդիքը իրենց սե-
րունգովը իրենց տոհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուններուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ իբեան
անուններուն թուովը , Կեփիթա-
ղի յեղին համարածները յի-
սունունովը հազար չորս հարիւր
հաշիւել :

Եստեք են ան համարած հողի-
ները , որ Մովսէս , Բհարոն ու
Խարայէի իշխանները համբոյս
էն անոնց տառու երկու մարդիկ էին ,
ամէն մէկը իր հարիւրուն ամար
կողմէն : Եւ Կաղի Խարայէի որ-
դւոցը ամէն իրենց հարցը տունե-
րուն համեմատ՝ Խարայէի մէջ քսան
տարեկանէն վեր բոլոր պատերազ-
մելու կարող եղողները համարե-
ցան : Եւ բոլոր համարածները վեց
հարիւր իրեք հազար հինգ հարիւր
յիսուն հաշիւել :

Կայց Կատայիները իրենց հոգ-
րեւուն յեղովը ամոնց հետ չհամ-
բուեցան . Կամոյի Տէրը խօսեց Էր
Մովսէսին բսելով , Սիայն Կե-
տացոյ յեղը պիտի չհամբու , Եւ
Խարայէի որդւոցը հետ անոնց զո-
մարը պիտի չառնեն : Կայց Գուցն
Կատայիները վիպել թեան խորա-
նին ու անոր բոլոր կարամներուն
Եւ անոր վերաբերեալ բոլոր բանե-
րուն վերապաշտ պիտի զննու . ա-
նոնք պիտի վերցնեն խորանը ու
անոր բոլոր կարամները , Եւ անոր
պատաստ որո թիւը անոնք պիտի բ-
նեն . ու խորանին բոլորակը ա-
նոնք պիտի բանակին : Եւ խորա-
նին չուելու ամենը՝ Կատայիները
վար պիտի առնեն ան , ու խորանին
իջևան ընելու ամենը՝ Կատայիները
պիտի կանգնեն ան . Եւ անոր մասե-
ցող օտարականը պիտի մեղցուի :

Եւ Խարայէի որդիքը իրենց զուն-
դերովը ամէն մէկը իր բանակին
քովը ու ամէն մէկը իր զբաղակն
քովը իջնան պիտի բնեն : Կայց
Կատայիները վիպել թեան խորա-

նին բոլորտիքը պիտի բանակին , որ Խարայէի որդւոցը ժողովքին վրայ բարկութիւն չդայ . ու Վե-
 54 պահպանութիւնը պիտի բնեն : Եւ Խարայէի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ամեն պատուիրածին պէս ըրին : ա-
 նանկ ըրին :

ԳԻՒՐԻՔ

- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
- 2 Եհարոնին՝ ըսելով : Խարայէի որդւոցը ամեն մէկը իր գրօշակին քովը իրենց հայրերուն տանը նշա-
 նովը իջեան պիտի բնեն . ժողովքի խորանին դիմացը չուրջանակի ի-
 ջեան բնեն :
- 3 Եւ առջեւ կողմը՝ դէպ 'ի արեւելք իջեան ընողները Հօգայի բանա-
 կին զօրքերը բլրան իրենց գունդե-
 բուն կարգովը . և Վմնադարի որ-
 դին Վասսոն Հօգայի որդւոցը
- 4 իջեան պիտի ըլլայ : (Եւ անոր համ-
 բուած զօրքը եսթանսունու չորս հազար վեց հարիւր հօգէ էին :)
- 5 Եւ անոր քովը իջեան ընողները Խասթարի ցեղը պիտի ըլլայ . և Սոլ-
 դարի որդին Վաթանայէլ Խա-
 քարի որդւոցը իջեան պիտի ըլլայ :
- 6 (Եւ անոր համբուած զօրքը յիսուն-
 ու չորս հազար չորս հարիւր հօգէ էին :)
- 7 Եւ Եհարոնի ցեղը . և Վեղո-
 նի որդին Լադիար Եհարոնի
- 8 որդւոցը իջեան պիտի ըլլայ : (Եւ
 անոր համբուած զօրքը յիսունու-
 եօթը հազար չորս հարիւր հօգէ
 9 էին :) Եւ Եհարի բանակին մեջ համ-
 բուածներուն ամենը իրենց գունդե-
 բուն համբուած հարիւր ութսունու-
 վեց հազար չորս հարիւր հօգէ էին :)
 Եսոնը առջեւն պիտի չուեն :
- 10 Հարաւային կողմը՝ Ռուբենի
 բանակին գրօշակը պիտի ըլլայ՝ ի-
 լենց գունդերուն կարգովը . և Ռու-
 բենի որդւոցը իջեան՝ Սեդիուրի
- 11 որդին Լադիուր . պիտի ըլլայ : (Եւ
 անոր համբուած զօրքը քառասունու-
 վեց հազար հինգ հարիւր հօգէ էին :)
- 12 Եւ անոր քովը իջեան ընողները
 Շմաւոնի ցեղը պիտի ըլլայ . ու
 Շմաւոնի որդւոցը իջեան՝ Սուբի-

սադայի որդին Սաղամիէլ պիտի
 ըլլայ : (Եւ անոր համբուած զօր- 13
 քը յիսունուներ հազար իրեք հա-
 բիւր հօգէ էին :) Եւ Եփթալի 14
 Վաղուէի որդին Լադիսափ պիտի
 ըլլայ : (Եւ անոր համբուած զօր- 15
 քը քառասունուհինգ հազար վեց հա-
 բիւր յիսուն հօգէ էին :) Ռուբենի
 բանակին մեջ համբուածներուն ա-
 մենը իրենց գունդերուն համբուած
 հարիւր յիսունու մէկ հազար չորս
 հարիւր յիսուն հօգէ էին :) Եւ
 Երկրորդ ասոնը պիտի չուեն :
 Եւ Եսոնը Վասալոց բանակին հետ 17
 բանակներուն մեջտեղը ժողովքի
 խորանը պիտի չուէ . ամեն մարդ
 իր տեղը իրենց գրօշակներուն քովը
 իջեան բաժնուն պէս պիտի չուեն :
 Երեմոնան կողմը՝ Լափրեմի բա- 18
 նակին գրօշակը պիտի ըլլայ՝ իրենց
 գունդերուն կարգովը . ու Լափրեմի
 որդւոցը իջեան՝ Վմուդի որդին
 Լափրեմա պիտի ըլլայ : (Եւ անոր 19
 համբուած զօրքը քառասուն հազար
 հինգ հարիւր հօգէ էին :) Եւ ա- 20
 նոր քովը Մանասէի ցեղը . ու Մա-
 նասէի որդւոցը իջեան՝ Վադսուու-
 րի որդին Վամադիէլ պիտի ըլլայ :
 (Եւ անոր համբուած զօրքը երեսուն- 21
 ու երկու հազար երկու հարիւր հօգէ
 էին :) Եւ Եփթալի Եհարոնի ցե- 22
 ղը . և Ռենիամինի որդւոցը իջեան՝
 Վեղեօնի որդին Երիդան պիտի
 ըլլայ : (Եւ անոր համբուած զօր- 23
 քը երեսունուհինգ հազար չորս հա-
 բիւր հօգէ էին :) Լափրեմի բանակին
 մեջ համբուածներուն ամենը իրենց
 գունդերուն համբուած հարիւր ու-
 թը հազար հարիւր հօգէ էին :) Եւ
 Երրորդ ասոնը պիտի չուեն :
 Հիւսիսային կողմը՝ Վանի բանա- 25
 կին գրօշակը պիտի ըլլայ՝ իրենց գուն-
 դերուն կարգովը . և Վանի որդւո-
 ցը իջեան՝ Վախադայի որդին Ե-
 փեկը պիտի ըլլայ : (Եւ անոր 26
 համբուած զօրքը վաթսունուերկու
 հազար եօթը հարիւր հօգէ էին :)
 (Եւ անոր քովը իջեան ընողները 27
 Եսերի ցեղը պիտի ըլլայ . ու Եսերի
 որդւոցը իջեան՝ Լաբանի որդին

- 21 Վերստնեն՝ Վրեննանց տոհմը և Սեմեանց տոհմը եղաւ . Վերստնեանց տոհմըը ասոնք են : Լեւոնյան համրուածները՝ մեկ ամսական են վեր եղող բոլոր արուններուն թուոյն համեմատ համրուածները՝ եօթը հազար հինգ հարիւր հազար 22 էն : Վերստնեանց տոհմըը խորանին ետեի կողմը դէպ ի արեւմուտը իջեան պիտի ընեն : Լեւ 23 Վերստնեանց հօրը տանը իշխանը՝ լանլի որդին Նդիասափ պիտի ըլլայ : Լեւ 24 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 25 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 26 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 27 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 28 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 29 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 30 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 31 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 32 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 33 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը 34 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը
- համրուածները մեկ ամսական են վեր եղող բոլոր արունները իջեան պիտի ընեն : Լեւ 35 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 36 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 37 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 38 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 39 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 40 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 41 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 42 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 43 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 44 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը 45 Վերստնին որդւոյք պահպանութեանը յանձնարարութեանը յանձնարարութեանը

մէն առջիններէն ահա՞ր՝ Վեռա-
ցիները , և անոնց անասուններուն
ահա՞ր՝ Վեռացի ող անասունները առ ,
որ Վեռացիները իմն բլլան . ևս եւմ
46 Տէրը : Լա Վեռացի ող Բէ-
ւեքամ՝ Խորացիի որդւոցը երջու
Հարիւր եոթ անասունու իրելի առջի-
նէներուն փրկանք բլլալու համար ,
47 Սարգ դուռն հինգ սիւղ պիտի առ-
նես . սրբաբանին սիւղին համեմատ
պիտի առնես . մէկ սիւղը քամե կե-
48 բառ է : Լա անոնց մէջ աւելցած-
ներուն փրկանքին ստակը Վհարանին
49 ու անոր որդւոցը ստա : Լա Սոմ-
սէս Վեռացիներով փրկուածներուն
աւելցածներէն փրկանքին ստակը
50 ստա : Խորացիի որդւոցը առջի-
նէներէն սրբաբանին սիւղին համե-
մատ հազար իրելի Հարիւր փոխառն-
51 ու հինգ Բէլ արծաթ ստա : Լա
Սոմսէս Տէրը խաւքին պէս փր-
կուածներուն ստակը Վհարանին ու
անոր որդւոցը ստա , ինչպէս որ
Տէրը Սոմսէսին պատու իրելի էր :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Լա Տէրը խաւքաւ Սոմսէսին ու
2 Վհարանին՝ բաւով , Վեիի որ-
դւոցը մէջն Վահաթի որդւոցը
զուամար առ իրենց առջմերուն ու
իրենց հարցը տուներուն համեմատ .
3 Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ մողովքի խորանին
մէջ ծառայութիւն ընելու համար
զուեղին մէջ ամեն մանուկը հաւելու :
4 Մողովքի խորանին մէջ Վահաթի
որդւոցը պաշտօնը ամենատարբ բա-
5 ները Բէլ Եւա : Լա երբոր բա-
նակը շուկու բլլայ , Վհարան ու
անոր որդիքը պիտի գան , ու ծած-
կոյնի փարսպոյքը իջեցնեն , և ա-
նով վկայութիւն տալանակը ծած-
6 կեն : Լա թէհաշի մորթիքէ ծած-
կոյքը անոր վրայ պիտի դնեն , ու ա-
նոր վրայ բոլորովին կապուտակ լաթ
մը տարածեն , և անոր ձողերը պիտի
7 անցնեն : Լա առաջատարութեան
սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը
տարածեն , ու անոր վրայ սկու-
տեղները և խնկամանները ու
դաւաթները և թափելու նուէր

մատուցանելու բաժանները պիտի
դնեն , ու հանապազորեաց հացերը
անոր վրայ պիտի բլլան . Լա անոնց 8
վրայ կրկնակի կարմիրէ լաթ մը
տարածեն , ու թէհաշի մորթիք-
րէ ծածկոցով ծածկեն ան . և ա-
նոր ձողերը անցնեն : Լա կա- 9
պուտակ լաթ մը առնեն , ու
ծածկեն լոյսի աշտանակը և անոր
նրազները՝ ու անոր ունեղները և
բազմակարկները՝ ու անոր բոլոր եղի
ամանները՝ որոնցմով կը ծառայեն
անոր . Լա զանիկայ իր ամեն զոր- 10
ծիքներովը թէհաշի մորթիքէ ծած-
կոցի մը մէջ դնեն , ու լծակի
մը վրայ դնեն ան : Լա ոսկի սե- 11
ղանին վրայ կապուտակ լաթ մը
տարածեն , ու թէհաշի մորթիք-
րէ ծածկոցով մը ծածկեն ան .
և անոր ձողերը անցնեն : Լա 12
սրբաբանին պաշտօնին զործա-
ծուած բոլոր զործիքները պիտի
առնեն , ու կապուտակ լաթի մը
մէջ փաթիւն , և թէհաշի մոր-
թիքէ ծածկոցով ծածկեն զանի-
կայ , ու լծակի մը վրայ դնեն : Լա 13
Բէլ-Բէլ սեղանէն մոխիրները հանե-
լով՝ անոր վրայ ծիլանեղոյն լաթ
տարածեն , Լա անոր վրայ պաշտու 14
նին համար զործածուած անոր բո-
լոր զործիքները Բաշի կրակի ա-
մանները՝ մահահանները՝ ու թխակե-
րը և կոնքերը՝ (սեղանին բոլոր
զործիքները) ան Լա վրայ
դնեն , ու անոր վրայ թէհաշի մոր-
թիքէ ծածկոց մը տարածեն , և ա-
նոր ձողերը անցնեն : Լա Վհարան 15
ու անոր որդիքը բանակին չուած
ստները՝ սրբաբանը ու սրբաբանին
բոլոր կարասիները ծածկելը ըմպը-
նեն . ու ետքը Վահաթին որդիքը
զանոս վերցնելու գան . բայց սուրբ
բաներու չղպին՝ որ չմտնեն . Վա-
հաթի որդւոցը բեռները ստուր պի-
տի ըլլան մողովքի խորանին մէջ :
Լա Վհարան քահանային որդին 16
Լոյսազար լոյսի եղին՝ ու անուշա-
հոտ խունկին՝ և հանապազորեաց
հացի ընծային՝ ու օծման եղին վը-
րայ վերակալու պիտի ըլլայ . և բո-
լոր խորանին ու անոր մէջի ամեն

- բաներուն , սրբաբանին ու անոր
կարասիներուն վրայ վերակայու
լայ :
- 17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
18 Մհարոնին՝ ըսելով , Վհապոյոյ մե-
ջէն Սահաթեանց տոհմերուն ցեղը
19 մի կորսնցընէք . Բայց անոնց ա-
սանկ ըրէ՛ք՝ որ ամենատուր բանե-
րուն մօտեցած ատեննին որջ մնան
ու չմտնին . Մհարոն ու իր որդի-
քը զան , ու անոնց ամէն մե-
կուն իր պաշտօնը ու իր բեռը որո-
շէն : Եւ երբոր սուրբ բաները կը
20 ծածկեն , անոնք տեսնելու համար
նեքա չմտնեն՝ որ չմտնին :
- 21 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին բ-
22 սելով , Վահ Գերսոնի որդւոցը
զումարը առ՝ իրենց հարցը տունե-
րուն ու իրենց տոհմերուն համա-
23 մատ . Երսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար՝ զունդին մէջ ամէն մօտեց-
24 ները պիտի համբա : Գերսոնեանց
տոհմերուն ծառայելու ու բեռ վեր-
25 ցընելու պաշտօնը աս է . Ենոք պի-
տի վերցընեն խորանին վարագու-
ները՝ ու ժողովքի խորանը՝ անոր
ծածկողը՝ ու անոր վրայի թէհաշի
ծածկողը՝ և ժողովքի խորանին դը-
26 րանը վարագոյրը . Եւ խորանին ու
սեղանին բոլորսիքը եղած սրահին
վարագուրները՝ ու սրահը մօտելու
դրան վարագոյրը՝ ու անոնց չու-
անները՝ ու անոնց պաշտօնին բոլոր
զործիքները պէտք վերցընէ . ու աս-
տոնց հարկաւոր եղած բոլոր սպա-
սաւորութիւնները պիտի ընեն :
- 27 Գերսոնեանց որդւոցը բոլոր պաշ-
տօնը իրենց ամէն բեռներուն ու ի-
րենց ամէն պաշտօններուն համար՝
Մհարոնին ու անոր որդւոցը հրա-
մանովը պիտի ըլլայ . և անոնց բոլոր
բեռները անոնց պահպանութեանը
28 յանձնէք : Գերսոնեանց որդւոցը
տոհմերուն պաշտօնը աս պիտի ըլլայ
ժողովքի խորանին մէջ . և անոնց
պահպանութիւնը Մհարոն քահա-
նային որդւոյն Իթամարին ձեռքին
տակը պիտի ըլլայ :
- 29 Սերարիի որդիքն աւ համ-

րեն , իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համամատ . Եւ
30 սուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն
տարեկանը՝ ժողովքի խորանին ծա-
ռայութիւնը ընելու համար զուն-
դին մէջ ամէն մօտեցնելու համար :
Եւ ժողովքի խորանին մէջ անոնց
31 ամէն պաշտօններուն համամատ՝ ա-
նոնց յանձնուած բեռները աստե-
ք են . խորանին տախտակները , ու
անոր նիղերը , և անոր սիւները ու
խարխիւները , Եւ չուրջանակի սրա-
32 հին սիւները ու անոնց խարխիւները
և յիղերը ու չուանները՝ անոնց ամէն
զործիքներովը և անոնց ամէն պաշ-
տօնովը . անոնց պահպանութեա-
նը բեռները եղած զործիքները ա-
նուններովը պիտի յանձնէք անոնց :
Եւ է Սերարիի որդւոցը տոհմերուն
33 ամէն պաշտօնը ժողովքի խորանին մէջ՝
իրենց բոլոր պաշտօններուն համա-
մատ՝ Մհարոն քահանային որդւոյն
Իթամարին ձեռքին տակը :

Եւ Մովսէս ու Մհարոն և ժողով- 34
քին իշխանները համբոյցին Սահա-
թեանց որդիները անոնց տոհմերուն
ու անոնց հարցը տուներուն համա-
35 մատ , Երսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար զունդին մէջ ամէն մօտեց-
36 ները . Եւ անոնց համար անոնք ի-
րենց տոհմերովը երկու հազար եօթը
հարիւր յիսուն հօգէ էին : Եւ անոն-
37 են ժողովքի խորանին բոլոր ծառա-
յութիւնը ընող Սահաթեանց տոհ-
մերուն համարուածները , որ Մովսէս
ու Մհարոն համբոյցին , ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պատուի-
րեր էր :

Եւ Գերսոնի որդւոցը համարուած- 38
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համամատ , Եւ
39 սուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին
մէջ ծառայութիւն ընելու համար
զունդին մէջ ամէն մօտեցնելու
համար . Եւ անոնց համարուած- 40
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համամատ՝ երկու
հազար վեց հարիւր երսուն հօգէ

- 41 էին : Եստե՛ք են ժողովքի խորանին մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գեղարտի որդւոցը տոհմերէն համբուսածները , որ Սոփսէս ու Եհարոն համբոյցին՝ Տէրոջը պատուիրածին պէս :
- 42 Եւ Սերաբիի որդւոցը տոհմերուն համբուսածները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուններուն
- 43 համեմատ , Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար դունդին մէջ ամէն մոնող-
- 44 ները հաշուեցան , Եւ անոնց համբուսածները իրենց տոհմերովը՝ իրենց հազար երկու հարիւր հօգէ՛ էին :
- 45 Եստե՛ք են Սերաբիի որդւոցը տոհմերուն համբուսածները , որ Սոփսէս ու Եհարոն համբոյցին , ինչպէս որ Տէրը պատուիրե՛ր էր Սոփսէսին ձեռքով :
- 46 Դեռ տալոց բոլոր համբուսածները՝ որ Սոփսէս ու Եհարոն եւ Խարայէի իշխանները համբոյցին իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուններուն
- 47 համեմատ , Երսուն տարեկանէն վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ պաշտօնը ու բնակելու ծառայութիւնը ընելու ամէն
- 48 մոնողները , Եսսինքն անոնց համբուսածները ութը հազար հինգ հա-
- 49 ռիւր ութսուն հօգէ՛ էին : Եստե՛ք Տէրոջը պատուիրածին պէս համբուսեցան Սոփսէսին ձեռքովը , ամէն մէկը իր պաշտօնին ու իր բնակին նայելով . այսպէս համբուսեցան անոնք , ինչպէս որ Տէրը պատուիրեց Սոփսէսին :

ԳԼ . Ե

- 1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին՝ բնելով . Հրաման ըրէ Խարայէի որդւոցը՝ որ բանակէն դուրս ձգեն ամեն բորոտը՝ եւ ամէն ծորում ունեցողը՝ ու մեռելէ մը ամէն անմարդ
- 3 եղողը . Երուն ալ եղն ալ դուրս ձգեցէք . բանակէն դուրս պիտի ձգէք անոնք , որ չպղծեն իրենց բանակները՝ որոնց մեծողը եւ կը ընան
- 4 կիւ՝ : Եւ Խարայէի որդիքը այնպէս ըրին , ու բանակէն դուրս ձգե-

ցին զանոնք . ինչպէս որ Տէրը Սոփսէսին խօսեցաւ , անանկ ըրին խարայէի որդիքը :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին՝ բնելով , Խօսէ Խարայէի որդւոցը , Երբոր մարդ մը կամ կնիկ մը մարդոց ամէն մեղքերէն մէկը գործելով՝ Տէրոջը զէմ մեղանէ , ու աստ անձը լաւեցաւ որ ըլլայ , Եւ տունը իր բոսած մեղքը պիտի խոտորմանի , եւ անիկայ իր Եւսէ փեսայը ըման պիտի հասուցանէ , ու անոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ , ու զանիկայ փեսայը քաջողին պիտի տայ :

Եւ ի՞նչ որ ան Է-- Էրբայ մարդուն մէկ ազգականն ու չըլլայ , որուն -- փեսայը հասուցուի , աւաքիւն՝ Էրբայ փեսայը Տէրոջը հասուցուելով՝ քահանային պէտէ ըլլայ , բայց ի քահանային խոյն , որով ան յաւատարմութեան համար քահանային պիտի ըլլայ :

Եւ Խարայէի որդւոցը բոլոր սուրբ բաներուն ամէն ընծան որ կը բերեն քահանային , անոր պիտի ըլլայ : Եւ ամէն մէկուն սուրբ բաները անոր պիտի ըլլան . ամէն մարդինչ որ տայ քահանային , անոր ըլլայ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին ըսելով , Խօսէ Խարայէի որդւոցը ու ըսէ անոնց , ի՞նչ որ մարդու մը կնիկը խոտորի ու անոր անհաւատարմութիւն ընէ , Եւ մէկը անոր հետ պառկելով՝ գողաւորի , ու անոր էրիկը տեսած չըլլալով՝ բանը զաղտուկ մնայ , եւ անոր պղծուած ատենը՝ տեսնող մը չըլլայ , ու կնիկը չըմանուի , Եւ երբեք վրայ նա-

Խանձաւորութեան ոգի զարով՝ իր կնկանը պղծուելուն համար նախանձի . կամ կնիկը պղծուած չըլլալով՝ երբեք վրայ նախանձաւորութեան ոգի զայ՝ ու նախանձի , Եւ տունը ան մարդը իր կնիկը քահանային պիտի բերէ , եւ անոր ընծային համար՝ զարիւր աւելբէն արդուն տասներորդ բաժինը պիտի բերէ . եղ պիտի չԹափէ անոր վրան՝ ոչ ալ կնդրուկ զնէ վրան , ինչու որ նախանձաւորութեան ընծայ մըն է ան :

- գինքը նուիրելուն բոլոր օրերը ինքը
 9 սուրբ է Տէրոջը : Այս թէ որ իր
 քովը յանկարծ մարդ մը մտնի , ու
 իր նուիրած գլուխը պղծուի , իր
 մարտուելու օրը իր զուտիւր ամի-
 լէ : Եօթներորդ օրը ամիլէ սնն :
 10 Այս ութերորդ օրը ժողովքի խո-
 րանին զուտը երկու տասարակ
 կամ աղանձի երկու ձաղ բերել
 11 քահանային : Այս քահանան մէկը
 մեղքի պատարագ՝ ու մէկայը ող-
 ջակէլ պիտի մատուցանէ , և մե-
 ռեկին պատճառօրէ եղած մեղքին
 համար քահաթիվն պիտի բնէ ա-
 նոր : Աս նոյն օրը պիտի սրբէ ա-
 նոր :
 12 Նոր զուտը : Այս իր ուխտին օրերը
 Տէրոջը նուիրել , ու յանցանքի պա-
 տարագի համար մէկ տարեկան գաւ-
 նուկ մը բերել , և առջի օրերը պիտի
 չճանրուին , ինչու որ իր ուխտը
 պղծուեցաւ :
 13 Այս ուխտաւորին օրերը սա է :
 Երբոր ինքզինքը նուիրելուն օրերը
 ընծայ , անիկայ ժողովքի խորանին
 14 զուտը պիտի բերուի : Այս իր զուտը
 Տէրոջը պիտի մատուցանէ , մէկ տա-
 րեկան անարատ աղու գաւնուկ
 մը ողջակէլի համար , ու մէկ տա-
 րեկան անարատ էգ գաւնուկ մը
 մեղքի պատարագի համար , և մէկ
 անարատ խոյ մը խաղաղութեան գո-
 15 ճի համար : Այս սակաւ մը բարակ
 պիտի եղով շաղուած անխմոր ջո-
 թիւր , ու եղով օծուած անխմոր
 լուաններ , և անոնց հացի ընծան ու
 16 թափելու նուէրը Ժողովքին : Այս
 քահանան անոր մեղքի պատա-
 րագը ու անոր ողջակէլը Տէրոջը
 առջևը մօտեցընելով պիտի մա-
 17 տուցանէ : Այս խոյը խաղաղու-
 թեան զոհ պիտի մատուցանէ Տէ-
 րոջը անխմոր հացին սակաւօրէ :
 ու քահանան անոր հացի ընծան
 ու թափելու նուէրը մատուցա-
 18 նէ : Այս ուխտաւորը իր նուիրած
 զուտը պիտի ամիլէ ժողովքի
 խորանին զուտը : ու իր նուիրած
 զխուն մազը առնէ՝ և խաղաղու-
 թեան զոհին տակը եղած կրա-
 19 կին մէջը գէնէ : Այս քահանան խո-
 ջենն եփած թեւը , և սակաւէն մէկ

անխմոր ջոթն ու մէկ անխմոր լա-
 տա՝ առնէ և ուխտաւորին ձեռ-
 քերուն վրայ դնէ՝ մազերը ամիլուե-
 լնն ետքը : Այս քահանան երեքը
 20 նելու ընծայ մատուցանէ զանոնք
 Տէրոջը առջևը : ասոնք երեքընելու
 երբեւեմով ու բարկալցընելու պիտ-
 տով քահանային համար սուրբ են :
 և անկէ ետեւ ուխտաւորը զինի թող
 իմէ : Սխտաւորի մը աւտոր
 21 նուիրելուն համար Տէրոջը խոստա-
 ցած իր ընծային օրերը սա է , իր
 ձեռքը հասածն ի գատ : անիկայ
 իր բրած խոստանոցը իր նուիրուե-
 լուն օրերովը պիտի կատարէ :

Այս Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ք- 22
 սելով , Խաւէ Եհարանին ու անոր 23
 որդւոյը և լաւ , Ելյալս պիտի
 օրջէք Խարալէի որդւոյը բոկով
 անոնց , Տէրը օրջէ քեզ , և պահէ 24
 քեզ : Տէրը պայծառացուն իր եւ 25
 բնոր քու վրայ , ու ողորմի քեզի :
 Տէրը իր երեսը քու վրայ վերցնէ , 26
 և խաղաղութեան տայ քեզի : Այս 27
 իմ անունս Խարալէի որդւոյը վրայ
 պիտի դնեն , ու ես պիտի օրջեմ
 զանոնք :

ԳԼՈՒԽ Լ

Այս եղաւ որ սն օրը որ Մովսէս 1
 ընծայուց խորանը կանգնելը , և
 զանիկայ ու անոր բոլոր անօթները
 օճեց ու սրբեց , և սեկանը ու անոր
 բոլոր զօրծիրները օճեց , ու զանոնք
 սրբեց , Եւ ասոնք Խարալէի իւ- 2
 խանները իրենց հայրերուն տանը
 զլուխները Ժողովքին համարուե-
 լուն վրայ վերակալու եղող յեղե-
 րուն իշխանները ընծաներ տուին :
 Այս բերին իրենց ընծաները Տէրոջը 3
 առջևը , վեց ծածկուած սպլեր և
 տասուերկու եգներ , ամեն երկու
 իշխանները մէկ սպլ , և ամեն մէկը
 մէկմէկ էգ : և մօտեցուցին զանոնք
 խորանին առջևը : Այս Տէրը խա- 4
 սեցաւ Մովսէսին՝ բոկով , Եւնոյմէ 5
 առ ու Վեռայուց տուր ասոնք՝
 ամեն մէկուն իր պաշտօնին նայելով ,
 որ ժողովքի խորանին պաշտօնին
 մէջ գործածուին : Այս Մովսէս ա- 6
 ռաւ սպլերը ու եգները , ու զանոնք

- յիշատակի ընծայ՝ որ մեղքը կը յիշատակէ : Լա. քահանան կնիկը պիտի մոտեցընէ , ու Տէրոջը առջևը
- 17 կայնեցընէ : Լա. քահանան հոգի ամանով սուրբ ճուր պիտի առնէ . ու քահանան խորանին յատակը եղած հոգին պիտի առնէ , և ճուրին
- 18 մէջը դնէ : Լա. քահանան Տէրոջը առջևը պիտի կայնեցընէ կնիկը , ու կնիկանը գլուխը բանայ , և յիշատակի ընծան՝ այսինքն նախանձաբոյ թեան ընծան անոր ձեռքը պիտի տայ . ու անեծքին լեղի ճուրը քահանան իր ձեռքը պիտի ունենայ :
- 19 Լա. քահանան անոր երգումը ընկ պիտի տայ , ու ըսէ կնիկանը , թէ որ մարդ մը քեզի հետ պատկեցաւ , և թէ որ քու երկանդ անհաւատարմութիւն ընկաւ չարճուեցար , անեծքին աս լեղի ճուրը քեզի վրաս
- 20 մը դնէ : Բայց թէ որ քու երկանդ անհաւատարմութիւն ընկաւ՝ պրդծուեցար , և քու երկիկը վատ ուրիշ մարդ մը քեզի հետ պատկեցաւ , (Եւ ասունը քահանան կնիկանը անեծքի երգումը ընկ պիտի տայ , և քահանան կնիկանը պիտի ըսէ , Տէրը քեզ քու ժողովուրդիդ մէջոցը՝ անեծքի ու երգումի համար պիտի դնէ , երբոր Տէրը քու գիտող փոսեցընէ՝ ու քու փող ուռեցընէ : Լա. աս անեծքին ճուրը քու աղիքներուդ մէջ պիտի երթայ , որ քու փող ուռեցընէ , ու քու գիտող փոսեցընէ , և կնիկը
- 23 պիտի ըսէ , Եմեն՝ ամեն : Լա. քահանան աս անեծքները գիրքի մը մէջ պիտի գրէ , ու ան լեղի ճուրը
- 24 պիտի առնէ : Լա. անեծքին լեղի ճուրը ան կնիկանը պիտի խմցընէ . ու անեծքին ճուրը անոր ներսի դին պիտի երթայ՝ լեղի ըլլալ համար :
- 25 Լա. քահանան կնիկանը ձեռքին նախանձաբոյ թեան ընծան պիտի առնէ , ու Տէրոջը առջևը երեքընէ ընծան , և սեղանին
- 26 մօտեցընէ ան : Լա. քահանան ընծային իր ձեռքը լեցուն պիտի առնէ յիշատակի համար , ու սեղանին վրայ պիտի այրէ ան , ու ետքը ան ճուրը կնիկանը պիտի խմցը-

նէ : Լա. ճուրը անոր խմցընէն 27 ետե՝ թէ որ անիկայ պղծուած է , ու իր երկանը անհաւատարմութիւն ըրած է , անեծքին ճուրը լեղի ըլլալով՝ երբոր մոտէ անոր ներսի դին , անոր փողը պիտի ուռենայ , ու անոր գիտող փոսի , և կնիկը իր ժողովուրդին մէջը անիծեալ պիտի ըլլայ : Իսկ թէ որ կնիկը պղծուած 28 չըլլալով մարդու է , վրաս պիտի չկրէ , ու գաւակ պիտի ծնանի : Կախանձաբոյ թեան օրէնքը աս է , երբոր կնիկ մը իր երկանը անհաւատարմութիւն ընկալով՝ պղծուի , Կամ երբոր մարդու մը վրայ նա 29 խանձաբոյ թեան ողի գայ՝ ու իր կնիկանը վրայ նախանձի , Տէրոջը առջևը պիտի կայնեցընէ կնիկը , և քահանան կատարէ աս բոլոր օրէնքը անոր վրայ : Լա. ան մարդը աս 31 գատ պիտի ըլլայ յանցանքին , և կնիկը իր յանցանքը պիտի կրէ :

ԳԼ . Զ.

Լա. Տէրը խոնկցաւ Բաբելոնի բան- 1
լով , Խօսեւ Խորայիկի որդի որդը 2
ու բաւ անոնց , թէ որ մարդ մը կամ կնիկ մը ինքզինքը Տէրոջը նուիրելու համար ուխտաւորի մեծ ուխտ ընկաւ ըլլայ , Կնիկին և օղին պիտի դժուրանայ , զինքի քայտախ կամ օղի քայտախ վառէ , և բնա խաղողի օշարակ չառնէ , ու խաղող կամ չառնէ չուտէ : Ինքզինքը 4
նուիրելուն բոլոր օրերը՝ օրինէն եղած բան մը չուտէ , կուտնէն մինչև կեղեւ : Ինքզինքը նուիրելու ուխտին բոլոր օրերը՝ իր զկուռն անիկ չպցընէ : Ինչև ինքզինքը Տէրոջը նուիրած օրերուն ըմբնալը՝ ինքը սուր ըլլայ . և իր զկուռն մազերուն վարքը թող տայ որ ածի : Ինքզինքը Տէրոջը նուիրած բոլոր օրերը՝ մեռած մարմինի մը չմանկը : Իր հօրը համար կամ մոր համար իր եղբոր կամ իր քրոջ համար ինքզինքը պիտի չպղծէ , երբոր անոնք մեռնին , ինչու որ իր Եստուծոյն ուխտը իր զկուռն վրան է : Ինք- 8

- 7 'Անտառաց տուաւ : Երկու սայլ
ու չորս եզր Գերանի որդւոցը
տուաւ : անոնց պաշտօնին նայելով :
- 8 Եւ չորս սայլը և ութը եզր Մերա-
րիի որդւոցը տուաւ : Մհարոն քա-
հանային որդւոյն Իթամարին վերա-
կացութեամբը Էթթ անոնց պաշ-
տօնին նայելով : Եւ յոգ Սահաթի
որդւոցը տուաւ : Ինչու որ սրբաբա-
նին պաշտօնը անոնց վրայ ըլլալով ,
իրենց ուսերով պիտի վերցնէին :
- 10 Եւ սեղանին անուած օրը՝ անոր
նոսրիման հանդէսին համար իշխան-
ները ընծաներ տուին : և իշխաննե-
րը իրենց ընծաները սեղանին առ-
նալ :
- 11 Ընդ մատուցին : Եւ Տէրը բաւ-
Սիփակին , Սեղանին նոսրիման
հանդէսին համար՝ ամէն մէկ իշխան
մէկ մէկ օր իրենց ընծաները մատու-
ցանէն :
- 12 Եւ առաջին օրը իր ընծան մա-
տուցանողը Հուդայի ցեղին Էթթ
Սմիսադարի որդին 'Ասասոն էր :
- 13 Եւ Էթթ անոր ընծան : սրբաբանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ , Եւ
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով չաղուած բարակ ա-
լիւրով , Տասը Էթթ ոսկիէ մէկ
խնկաման խունկով լեցուն , Սէկ
զուարակ , մէկ խոյ և մէկ տարեկան
մէկ զառն ողջակեղի համար , Մօթե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի
համար , Եւ խաղաղութեան զոհի
համար երկու արջառ , հինգ խոյ ,
հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան զառիւր : Եւ Սմիսադարի
որդւոյն 'Ասասոնին ընծան աս էր :
- 18 Երկրորդ օրը մատուցանողը Ի-
սաքարի իշխանը Սիփարի որդին
19 'Աթմանայէլ էր : Եւ նոր մատու-
ցած ընծան աս էր . սրբաբանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ , Եւ
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով չաղուած բարակ ա-
լիւրով , Տասը Էթթ ոսկիէ մէկ
խնկաման խունկով լեցուն , Սէկ
զուարակ , մէկ խոյ և մէկ տարեկան
- մէկ զառն ողջակեղի համար , Մօթե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի
համար , Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան զա-
ռիւր : Բիւրոյնի որդւոյն Երեմի
ընծան աս էր :
- Երրորդ օրը մատուցանողը Սու-
րենի որդւոյ իշխանը Սեղիուրի
որդին Երեմի էր : Եւ նոր ընծան
Էթթ . սրբաբանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ ար-
ծաթ սկուտեղ , Եւ թանասուն սիկ-
ղէ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն ալ
լեցուն էին հացի ընծայի համար Է-
թով չաղուած բարակ ալիւրով ,
Տասը Էթթ ոսկիէ մէկ խնկաման
խունկով լեցուն , Սէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ զառն
ողջակեղի համար , Մօթերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան զա-
ռիւր : Սեղիուրի որդւոյն Երե-
միին ընծան աս էր :
- Քաղաքի օրը մատուցանողը 36
Եւ մատուցի որդւոց իշխանը Սուրի-
սադայի որդին Սաղամիէլ էր :
Եւ նոր ընծան աս էր . սրբաբանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ , Եւ

Թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ըն-
ծայի համար եղով շաղուած բարակ
38 ախրբով, Տասը -էկ ոսկիէ մէկ
39 խնկաման խունկով լեցուն, Սէկ
զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան
40 մէկ գառն ողջակէզի համար, Մօթե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարադի
41 համար, Լը խաղաղութեան զոհ
համար երկու արջառ, հինգ խոյ,
հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տա-
րեկան գառինք. Սուրխադայի որ-
դւոյն Սաղամիկին ընծան աւ էր :
42 Արկերորդ որը հաթոց-նազ Վա-
դի ողբոց իշխանը Վաղուկի որ-
43 զին Լոյիսամաի էր : Ընոր ընծա
-- էր . սրբաբանին սիկղին համ-
մաս հարիւր երսուն սիկղէ մէկ ար-
ծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկ-
ղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ
լեցուն էին հացի ընծայի համար ե-
ղով շաղուած բարակ ախրբով,
44 Տասը -էկ ոսկիէ մէկ խնկաման
45 խունկով լեցուն, Սէկ զուարակ,
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
46 ողջակէզի համար, Մօթերէն մէկ նո-
խազ մեղքի պատարադի համար,
47 Լը խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք. Վաղուկի որդւոյն Լոյիս-
ամաիին ընծան աւ էր :
48 Լեօնեկորդ. որը հաթոց-նազ
Լեփրեմի որդւոց իշխանը Վիմուդի
49 որդին Լոյիսամաի էր : Ընոր ըն-
ծան աւ էր . սրբաբանին սիկղին
համմաս հարիւր երսուն սիկղէ
մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանա-
սուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, եր-
կուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ախր-
50 բով, Տասը -էկ ոսկիէ մէկ խնկա-
ման խունկով լեցուն, Սէկ զուա-
51 րակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ
52 գառն ողջակէզի համար, Մօթերէն
մէկ նոխազ մեղքի պատարադի հա-
53 մար, Լը խաղաղութեան զոհի հա-
մար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ
նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան
գառինք. Վիմուդի որդւոյն Լոյի-
սամային ընծան աւ էր :

Սփեհրորդ օրը հարս-ցանաց 54
Սամաւի որդւոյ էլիսանը վաղաւ-
ստի որդին Վամագիւն էր :
Ընծան ա էր . սրբաբանին 55
սիկզին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկզէ մէկ արծաթ սկուտեղ , եւ
խմանսուն սիկզէ մէկ արծաթ կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ըն-
ծացի համար եղով շաղուած բարակ
ալիւրով , հասր ալիւ ոսկիէ մէկ 56
խնկաման խունկով լեցուն , Սէկ
զուարակ , մէկ խոյ և մէկ տարեկան
մէկ զատն ողջակէի համար , Լաժե- 58
րէն մէկ նոխաղ մեղքի պատարագի
համար , Լա խաղաղութեան զոհի 59
համար երկու արջու , հինգ խոյ ,
հինգ նոխաղ և հինգ հատ մէկ տա-
րեկան զատինք . վաղատուրի որ-
դոյն Վամագիւնին ընծան աւ էր :
Սփեհրորդ օրը հարս-ցանաց (Եւ- 60
սիսի որդին որդւոյ էլիսանը Վեղեւ-
նիի որդին Լաիդան էր : Ընծո- 61
նծան ա էր . սրբաբանին սիկզին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկզէ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եւ խմանսուն
սիկզէ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծացի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
հասր ալիւ ոսկիէ մէկ խնկաման 62
սունկով լեցուն , Սէկ զուարակ ,
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ զատն
ողջակէի համար , Լաժերէն մէկ 63
ոխաղ մեղքի պատարագի համար ,
և խաղաղութեան զոհի համար 65
երկու արջու , հինգ խոյ , հինգ նո-
խաղ և հինգ հատ մէկ տարեկան
աւինք . Վեղեւնիի որդոյն Լա-
իդանին ընծան աւ էր :
Համեհրորդ օրը հարս-ցանաց 66
սանի որդւոյ էլիսանը Վախագիւ
որդին Լաիկեղը էր : Ընծո- 67
նծան ա էր . սրբաբանին սիկզին
սամեմատ՝ հարիւր երսուն սիկզէ մէկ
արծաթ սկուտեղ , եւ խմանսուն
սիկզէ մէկ արծաթ կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծացի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
հասր ալիւ ոսկիէ մէկ խնկաման 68
ունկով լեցուն , Սէկ զուարակ 69
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ զատն
ողջակէի համար , Լաժերէն մէկ նո- 70

- 4 Եւք ան : Իւ. Սոփեստիստեցաւ :
Խարայելի որդւոցը որդատիկը ընեն :
- 5 Իւ. անոնք առաջին ամսուն չորեք-
տասանը որդ օրը իրիկուան դէմ
զատիկը ըրին Սինայի անապատին
մէջ . Տէրոջը Սոփեստիստի որդը պա-
տուիրածին պէս : Խարայելի որդիքը
անանկ ըրին :
- 6 Իւ. կային ոմանք՝ որ մարդու մե-
ռելի պղծութեամբ ըլլալով , ան օրը
չորդան զատիկը ընէ : Եւ ան օրը
Սոփեստիստ ու Վհարանիս առկը Ե-
7 կան . Իւ. ան մարդիկը ըսին անոր ,
Մենք մարդու մեռած մարմինն պղծ-
ութեամբ ենք : Ինչու . Համար Խարա-
յելի որդւոցը մէջ Տէրոջը պատա-
րազը իր որոշութեամբ ժամանակին մա-
տուցանելէն արգիլուինք : Իւ. Սոփ-
8 եստ ըսաւ անոնց , Անցէք նայիմ
Տէրը Բնէ կը պատուիրէ մեր վը-
րայով :
- 9 Իւ. Տէրը խօսեցաւ Սոփեստիստ ը-
10 սելով , Խօսէ Խարայելի որդւոցը
ու բռն , ինչ որ մեղմէ կամ մեր
սերունդէն մէկը մեռած մարմինն մը
պղծուի , կամ Հեռաւոր ճամբոր-
դութեան մէջ ըլլայ , անիկայ ալ
զատիկը պիտի ընէ Տէրոջը .
- 11 Երկրորդ ամսուն չորեքտասանը
12 ըրդ օրը իրիկուան դէմ ընեն
ան . Բաղարջով ու ընդի խոտե-
13 բով ուտեն ան . Ինչէ մինչեւ առ-
տու բան ժը չեղորուն , Եւ ան-
կէ ոսկոր ժը չկոտրեն . զատկին
բոլոր կանոններուն համեմատ ընեն
ան : Բայց թէ որ մարդու եղող՝
ու ճամբորդութեան մէջ չեղող
մարդը զատիկը ընելը զանց ընէ , ան
աննը իր Ժողովուրդին մէջէն պիտի
կոտորուի : Ինչու որ Տէրոջը պատա-
րազը իր որոշութեամբ ժամանակին չը-
մատուց . ան մարդը իր մեղքը պի-
14 տի կրէ : Իւ. Թէ որ օտարական
մը մեր մէջը պանդխտանայ , ու զա-
տիկը ընելու ըլլայ Տէրոջը , զատկին
կանոնին Եւ անոր կարգադրութեա-
նը համեմատ պիտի ընէ . Թէ օ-
տարականին Եւ Թէ երկրին բնա-
կին համար մէկ կանոն պիտի ու-
նենար :
- 15 Իւ. ան օրը՝ որ խորանը կանգ-

նաւ եղաւ , վարարութեան վրանին
վարարը ամպը պատեց խորանը .
ու իրիկուան մինչեւ առտու խորա-
նին վրայ կրակի երեւոյթով կը կե-
նար : Ահա առանկ էր . Գոհե-
16 ամպը կը ծածկէր ան , Եւ գիշերը
կրակին երեւոյթը : Ս. երբոր ամ-
17 պը խորանէն կը վերնար , անկէ ետեւ
Խարայելի որդիքը կը չուէին . Եւ
նոր որ ամպը կը կենար , Հոն Խա-
րայելի որդիքը իջեան կ'ընէին :
Տէրոջը հրամանով Խարայելի որդի-
քը կը չուէին , Եւ Տէրոջը հրամա-
նով իջեան կ'ընէին . ամպը խո-
րանին վրայ որդափ առնէ որ կը կե-
նար , անոնք իրենց վրաններուն մէջ
կը մնային : Իւ. երբոր ամպը բար-
19 օրեր խորանին վրայ մնար , Խարա-
յելի որդիքը Տէրոջը պահպանու-
թիւնը կը պահէին , ու չէին չուեր :
Վոյնպէս ալ երբոր ամպը խորանին
20 վրայ քիչ օր կենար . Տէրոջը հրա-
մանին համեմատ իջեան կ'ընէին , ու
Տէրոջը հրամանին համեմատ կը չու-
էին : Վոյնպէս ալ երբոր ամպը
21 իրիկուան մինչեւ առտու մնար , առ-
տուանց ամպին վեր ելած առնէր կը
չուէին . Թէ ցորեկ ըլլար Եւ Թէ
գիշեր՝ ամպին ելած առնէր կը չու-
էին : Կամ երկու օր՝ կամ մէկ ա-
միս՝ Եւ կամ մէկ տարի՝ որ ամպը
խորանին վրայ կենալով մնար , Խա-
րայելի որդիքը իջեան կ'ընէին , ու
չէին չուեր . Բայց երբոր վերնար ,
կը չուէին : Տէրոջը հրամանին հա-
23 մեմատ իջեան կ'ընէին , Եւ Տէրոջը
հրամանին համեմատ կը չուէին .
Սոփեստիստ մեղքով որդւոց Տէրոջը
հրամանին համեմատ Տէրոջը պահ-
պանութիւնը կը պահէին :

ԳԼ . Ժ

Իւ. Տէրը խօսեցաւ Սոփեստիստ ըսե-
1 լով , Վեպէ երկու հատ ար-
2 ծաթէ փող շինէ . Կոածոց պիտի
շինես անոնք , որ Ժողովրդ կանգնու-
համար ու բանակներուն չուելուն
համար դործածես : Իւ. երբոր զա-
3 նոնք ձեւեղներն , բոլոր Ժողովրդ
բոլոր պիտի Ժողովուն Ժողովրդի խո-
րանին դուռը : Իւ. Թէ որ Ժողով

5 մէկ ֆէլգրենն , իշխանները՝ Խարա-
 յէի հագարապետները քովց պիտի
 6 ժողովուին : Եւ երբոր ազգարա-
 րութեան համար ֆէլգրենէր , արե-
 7 նորը իջեան ընող բանակները պի-
 8 տի չուեն : Աւ երբոր երկրորդ ան-
 9 գամ ազգարարութեան փոք ֆէլ-
 10 ցրենէր , հարաւային կողմը իջեան
 11 ընող բանակները պիտի չուեն . ա-
 12 նոնց չուելուն համար ազգարարու-
 13 ները ժողովարարը ժողգնու . ըլլալ՝
 14 փոք պիտի ֆէլգրենէր , բայց ազգա-
 15 բարութիւն պիտի չընէր : Եւ փո-
 16 ղերը ֆէլգրենողները Մհարոնին որ-
 17 դիւր քահանաները պիտի ըլլան . և
 18 ապիկայ ձեր ազգերուն մէջ լատիտե-
 19 նակուն կանոն ըլլալ ձեզի : Եւ ինչ
 20 որ պատկազմելու երկուք՝ ձեր երկ-
 21 րին մէջ ձեզի նեղութիւն առաջ
 22 ինչապիւն դեմ , փողերով ազգա-
 23 բարութիւն պիտի ընէր . ու պի-
 24 տի յիշուիք Տէրոջ ձեր Մատուոյն
 25 առջև , և ձեր ինչապիւն ընէն ազա-
 26 տուիք : Եւ ձեր ուրախութեան
 27 օրերուն ու ձեր տոններուն և ձեր
 28 ամապարտանքուն մէջ՝ փողերը պի-
 29 տի ֆէլգրենէր ձեր ողջակեցներուն
 30 վրայ , ու ձեր խաղաղութեան զոհե-
 31 րուն վրայ , որ ձեզի ինչապիւն հա-
 32 մար ըլլան ձեր Մատուոյն առջև .
 33 և եմ Տէրը ձեր Մատուոյն :
 34 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին երկ-
 35 րորդ ամառն քամներորդ օրը՝ վա-
 36 յութեան խորանին վրայէն ամպը
 37 վեր ելաւ : Եւ Խարայէի որդիքը
 38 իրենց զնապքին համաժամ չուեցին
 39 Սինայի անապատն . ու ամպը վա-
 40 ռանի անապատին մէջ կեցաւ : Եւ
 41 առաջ՝ Սոփսէսին ձեռքովը արեւմտ
 42 Տէրոջ հրամանին պէս չուեցին :
 43 Եւ առաջ՝ Յօդայի որդեւորը բա-
 44 նակին դրօշակը չուեց իրենց զուե-
 45 ցերուն կարգով . ու անոր զուե-
 46 ցին վրայ Սինայի որդիքն Վա-
 47 ասոն էր : Եւ Խարայի որդեւորը
 48 զեղին զուեցին վրայ Սոփսէսի որ-
 49 ցին Վաթամայէլ էր : Եւ Օւա-
 50 րուզնի որդեւորը զեղին զուեցին
 51 վրայ Բեզանի որդիքն Լզիս . էր :
 52 Եւ խորանը վար իջեցուցին . ու

խորանը վերցրեալ Գեթանի որդի-
 քը և Սարաբի որդիքը չուեցին :
 Եւ Սարաբի բանակին դրօշակը
 չուեց իրենց զուեցերուն կարգով .
 ու անոր զուեցին վրայ Սինայի
 որդիքն Լզիս . էր : Եւ Շա-
 մուսնի որդեւորը զեղին զուեցին
 վրայ Սարաբայի որդիքն Սաղա-
 մեկէլ էր : Եւ Գադի որդեւորը զե-
 ղին զուեցին վրայ Գադուի որ-
 ցին Լզիս . էր : Եւ սրբա-
 րանը վերցրեալ Սահաբայի որդիքը
 չուեցին . ու խորանը կը կանգ-
 նուէր մինչև անոնց զալը : Եւ
 Լզիսի որդեւորը բանակին դրօշակը
 չուեց իրենց զուեցերուն կարգով .
 ու անոր զուեցին վրայ Սինայի
 որդիքն Լզիս . էր : Եւ Սա-
 նակի որդեւորը զեղին զուեցին վրայ
 Սահաբայի որդիքն Սահաբեկէլ
 էր : Եւ Սինայի որդեւորը զե-
 ղին զուեցին վրայ Գեդուի որ-
 ցին Լզիս . էր : Եւ Գադի որ-
 դեւորը բանակին դրօշակը իրենց
 զուեցերուն կարգով ընող բանակ-
 ներուն հետեւն չուեց . ու անոր
 զուեցին վրայ Սահաբայի որդիքն
 Լզիս . էր : Եւ Սինայի որդեւ-
 ցը զեղին զուեցին վրայ Լզիս .
 որդիքն Սահաբէլ էր : Եւ Լզի-
 ինայի որդեւորը զեղին զուեցին
 վրայ Լանի որդիքն Լզիս . էր :
 Եւ էր Խարայի որդեւորը չուելուն
 կարգը իրենց զուեցերուն համաժամ
 երբոր կը չուէին :
 Եւ Սոփսէս իր աներոջն՝ աշխա-
 Սահաբայի Սահաբէլի որդեւ-
 Յորաբին ըսաւ , Սինայ կը չուեց
 ան տեղը՝ որուն համար Տէրը ըսաւ .
 որ Ձեզի պիտի տամ . մեզի հետ
 եկուր , ու բարիք պիտի ընենք յի-
 ցի . ինչու որ Տէրը Խարայէին բա-
 իրք խոտապաւ : Եւ անիկայ ը-
 սաւ անոր , Ձեմ երկուք , այլ իմ
 երկիրս ու իմ ազգականներուս պի-
 տի երկամ : Եւ ինքը ըսաւ ,
 Շահրհք ըրէ՛ մեզ մի խորան .
 քանզի անապատին մէջ ձեր իջեան
 ընելու տեղերը գիտեմ , ու մեզի
 առաջնորդ կ'ըլլաս : Եւ ինչ որ
 մեզի հետ երկամալու ըլլաս , ինչ

Մովսէս անանկ չէ, որ իմ բոլոր
 8 տանս մէջ հաւատարիմ է: Անոր
 հետ բերան 'ի բերան յայտնապէս
 կը խօսիմ, և ոչ թէ անակոմ: Եւ
 ու անիկայ Տէրոջ կերպարանքը կը
 տեսնէ: Ուստի իմ ծառայիս Մով-
 սէսին դէմ խօսելու ինչո՞ւ չվախ-
 9 ցար: Եւ Տէրոջ բարկութիւնը
 անոնց վրայ բորբոքեցաւ: ու Ներք
 զնայ: Եւ ամպը վերայաւ խորա-
 10 նէն, ու ահա Մարիամ ծիւնի պէս
 բորբոք եղաւ: և Մհարոն Մարիա-
 մին նայեցաւ, և ահա անիկայ բո-
 11 ղոտ էր: Եւ Մհարոն ըսաւ Մով-
 սէսին, Ո՛հ, տէր իմ, կ'աղաչեմ,
 վրանիս մեղք մի զնեւ: քանզի յի-
 մարութիւն բռնեմ, ու մեղք գոր-
 12 ծեցիմք: Ինչո՞ղ չմտնի ան մեռած
 որո՞ւն որ իր մօր արդանդէն ելած
 ատենը անոր մարմնոյն կէսը սպա-
 13 ռուած է: Եւ Մովսէս աղաղակեց
 Տէրոջ՝ ըսելով, և Սր խնդրեմ թեղ-
 մէ, ո՞վ Մհարոն, բժշկէ անիկայ:
 14 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ինչ
 որ անոր հայրը միայն անոր երեսը
 Թքնելու ըլլար, եօթը օր պիտի
 չամբնար: Թող անիկայ եօթը օր
 բանակէն դուրս գոցուած պահուի,
 15 ու անկէ ետեւ ընդունուի: Եւ
 Մարիամ բանակէն դուրս եօթը օր
 գոցուած մնաց: ու ժողովուրդը
 չուսեց մինչև Մարիամին ընդու-
 նուիլը:

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ ետքը ժողովուրդը Մարիամին
 չուսեցին, ու Փառանի անապատը
 2 իջնան ըրին: Եւ Տէրը խօսեցաւ
 3 Մովսէսին ըսելով, Մարդիկ խոր-
 կէ որ լրտեսն 'Բանանու երկրը,
 որն որ Խարայէն որդւոցը պիտի
 տամ: անոնց ամէն մէկը իշեան բւ-
 4 լալով մէյմէկ մարդ իր հայրերուն
 Տէրոջ հրամանին համեմատ խրկեց
 զանոնք Փառանի անապատէն: բո-
 5 լոր ան մարդիկը Խարայէն որդւոցը
 զկառարներն էին, Որոնց անուն-
 ները ասոնք են: Սուրենի ցեղէն
 6 Օհարուրի որդին Սամուս, Ը-
 մաւոնի ցեղէն՝ Վառիի որդին Սա-

փաւ, Զուդայի ցեղէն՝ Զէփո- 7
 նի որդին Վաղէր, Խաբարի 8
 ցեղէն՝ Զովսեփի որդին Իգալ, 9
 Լափթի ցեղէն՝ Կաւէի որդին Օ- 10
 սէս, Իննիամիւնի ցեղէն՝ Սա- 11
 փուրի որդին Փաղաթ, Օհարու- 12
 զանի ցեղէն՝ Սուդի որդին Վեղ- 13
 զիէլ, Զովսեփի ցեղէն՝ Ե- 14
 Մամաւէի ցեղէն՝ Սուսի որդին 15
 Վաղգի, Կանի ցեղէն՝ Վամաղի 16
 որդին Վաթէլ, Կարի ցեղէն՝ Սի- 17
 քայիլի որդին Սաթուր, Կեփ- 18
 Թաղիմի ցեղէն՝ Սափաթի որդին 19
 Կարի, Կաղի ցեղէն՝ Մաքարի 20
 որդին Վուէլ:
 Ետքը են ան մարդոցը անունն- 21
 քը որ Մովսէս խրկեց երկրը լրտե- 22
 սելու: և Մովսէս Կաւէի որդւոյն 23
 Օսեսին անունը Զէսու զրաւ: Եւ 24
 Մովսէս խրկեց զանոնք՝ Բանանու
 երկրը լրտեսելու, ու ըսաւ անոնց,
 Եւ հարաւային կողմէն դէպ 'ի վեր
 երթալով՝ լինու ելէք: Եւ ան երկ- 25
 րին ինչպէս ըլլալով՝ ու հոն բնակող
 ժողովուրդին զօրաւոր կամ տկար,
 քիչ որ կամ շատ որ ըլլալը տեսէք:
 Եւ ան երկրի՝ ուր որ անոնք կը
 բնակին՝ ինչպէս է, աղէկ է թէ
 զեշ և ինչպէս են ան քաղաքները՝
 ուր որ անոնք կը բնակին: վրան-
 ները՝ բաղադրած են թէ պարբ-
 պաւոր են: Եւ երկրի ինչպէս է,
 պարմուր է թէ անրիւր: մէջը ծա-
 ւեր կան թէ ոչ: Եւ միջը եղբ,
 ու ան երկրին պտուղէն առէք: Եւ
 ան օրերը խաղաղին նոր ելած օրերն
 էին: Եւ ելան ու ան երկրի լրտե-
 սեցին Սին անապատէն մինչև դէպ
 'ի Լանիթ երթալու: Ետքը Եւ
 հարաւային կողմէն ելան, ու դէպ 'ի
 Վերրոն եկան: ու հոն իջ Բա-
 Լանիի որդիքը Վաթիման Սեսի
 և Իսլովի: ու Վերրոն Լափպատի
 Տայանիս քաղաքն եօթը տարի ա-
 ռաջ շինուած էր: Եւ մինչև Լա-
 քողի ձորը եկան, ու անկէ խաղաղ
 ողջոյ մը կարեցին ուսով մեկ-
 սեղ: և երկու հոգի լծակով վեր-
 ցուցին անիկայ: և նուտերն ու
 Թուզերն ալ գործին: Խարայէն 25
 որդւոցը անկէ կարած ողբուքն հա-

մար՝ ան տեղին անունը Լափպի 26
 դրուեցաւ: Եւ յառաջ օրէն ետ-
 քը ան երկրի լրտեսելն դարձան:
 27 Եւ գալով հասան Մովսէսին ու Մ-
 հարոնին և Խարայէնի որդւոցը բո-
 լոր ժողովին՝ Փառանի անապատը
 Մովսէս և անոնց ու բոլոր մե-
 ղովքին լուր բերին: և երկրին պը-
 28 տուրը յորհուրդին անոնց: Եւ
 պատմեցին անոր ու ըսին, Մեզ
 խրկած երկրի լրտեսելն: Խորացնե-
 կա՞նք ու մեզը կը լողնեն ան, և անոր
 29 պտուղը աս է: Եւ այդ ան երկրին
 մէջ բնակող ժողովուրդը զօրաւոր
 է: և քաղաքները պարսպաւոր
 խիստ մեծ են: և ան հոն լնակին որ-
 30 զիքը տեսանք: Եւ մարդիկայիք ան
 երկրին հարաւային կողմը կը բնա-
 կին: ու Վերաւայիք և Զերաւայիք
 ու Եմարհայիք լեռները կը բնակին,
 և Վանանայիք ծովուն քովը ու
 Զորաւանայիք երկրի կը բնակին:
 31 Եւ Վաղէր՝ ժողովուրդը Մովսէսին
 առջեւ լուսեցուց, ու ըսաւ: Եւ զե-
 րկիւր, ու ժառանգենք ան: քան-
 32 թիւր լու: Եւ այդ անոր հետ ժող-
 մաւորիկը ըսին: Եւ ան ժող-
 մաւորիկը վրայ կ'ելլու: կարող լինի,
 33 Եւ անոր անունը մեզմէ զօրաւոր են:
 Եւ իրենց լրտեսած երկրին համար
 զեշ լուր բերին Խարայէնի որդւոցը՝
 ըսելով, Եւ երկրի՝ որուն մէջ
 տեղէն անցանք՝ զանիկայ լրտեսելու
 համար, իր բնակիչները ուսող
 34 ժողովուրդը որ մենք տեսանք, յաղ-
 թահասակ մարդիկ են: Եւ հոն
 տեսանք հսկաները: Եւ անանկ որ
 զիքը որ հսկաներն էին՝ անանկ որ
 մենք մեր աչքին մարտի պէս երե-
 ցանք, և անանկ ալ անոնց աչքին
 երեցանք:

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ բոլոր ժողովքը Լափք վերցնե-
 լով՝ աղաղակեց: և ժողովուրդը
 2 լալաւ ան գիշերը: Եւ Խարայէնի
 բոլոր որդիքը արտաջեցին Մովսէսին
 ու Մհարոնին դէմ: ու բոլոր մե-
 ղովքը ըսաւ անոնց: Եւ անին թե

Լափպատի երկրին մէջ մեռած ըլ-
 3 լալիմք: Երանի թէ աս անապատի
 մէջ մեռած ըլլալիմք: Եւ ինչո՞ւ 3
 համար Տէրը մեզ աս երկրի բերաւ:
 որ սրով ինանք, և մեր կեիկները:
 ու մեր որդիքը յափշտակուին:
 աղէկ չե՞լար մեզի: որ Լափպատ
 4 դառնալը: Եւ իրարու ըսին:
 Մեզ մեկ զօրաւորութիւն մի ընտրեց:
 ու Լափպատ դառնալը: Եւ Մով- 5
 սէս ու Մհարոն իրենց երեսն վրայ
 ինչպէս Խարայէնի որդւոցը բոլոր
 ժողովուած ժողովքին առջեւ: Եւ 6
 երկիրը լրտեսողներն՝ Կաւէի որ-
 դին Զէսու ու Զեփանի որդին
 Վաղէր իրենց համակրանքը պա- 7
 տեցին: Եւ Խարայէնի որդւոցը բո-
 լոր ժողովքին խօսեցան՝ ըսելով, Եւ
 Եւ երկիրը՝ որուն մէջտեղէն անցանք,
 զանիկայ լրտեսելու համար, խիստ
 8 բարի երկիր մըն է: Ինչ որ Տէրը մե-
 ղի համար, մեզ ան երկրի պիտի տա-
 նի, և զանիկայ մեզ պիտի տայ: որ
 կա՞նք ու մեզը բոլորը երկիր մըն է:
 9 Միայն թէ Տէրոջ դէմ ապստամբ
 մի ըլլաք: և ան երկրին ժողովուր-
 դէն մի վանանք: քանզի անոր մեր
 10 կերակուրն են: անոնց պաշտպանու-
 թիւնը գաղած է իրենց վրայն, ու
 Տէրը մեզի հետ է: անոնցմէ մի
 վանանք: Եւ բոլոր ժողովքը ըսին 11
 թէ: քարեղով քարկոծեն զանոնք:
 Եւ Տէրը ըսաւ Մովս-
 սէսին: Եւ ժողովուրդը մինչև Երբ
 սեփն: Եւ ժողովուրդը հրաշքներով ալ
 12 մինչև Երբ պիտի չհաւատան ինչի:
 Եւ անոնք ժանտախտով պիտի զար-
 նեմ, ու կորսնցնեն անոնք: և թեղ
 անոնցմէ մեծ ու զօրաւոր աղջ մի
 պիտի ընծա: Եւ Մովսէս ըսաւ 13
 Տէրոջ, Եւ անոնք Լափպատի
 պիտի լսեն: քանզի դուք բոլոր կար-
 ղուեցաք: աս ժողովուրդը անոնց
 14 մեզն հանցիլ: Եւ անոնք պիտի
 մեղն հանցիլ: Եւ անոնք ինչի
 15 ինչի անոնք լսած են որ դուք ո՞վ
 Տէր, աս ժողովուրդին մէջտեղէն է,
 որ դուք ո՞վ Տէր, դէմ առ դէմ կը

տեսնուիս , և որ քու ամպդ անոնց
 վրայ կը կայնի , և որ ցորենը ամպի
 սիւնով՝ ու գիշերը կրակի սիւնով
 15 կը քալեն անոնց առջեւն : Հիմա
 թէ որ աս ժողովուրդը մէկ մարդու
 մը պէս մուցընելու ըլլաս , քու
 համբաւդ լսող ազգերը պիտի խո-
 16 սին՝ բնելով : Տէրը աս ժողովուր-
 դը՝ անոնց երդումով խոստացած
 երկիրը տանելու : Կարող չըլլալուն
 համար , անապատին մէջ մուցուց
 17 դանտը : Եւ հիմա թէպէտ իմ Տէ-
 րոջն կարողութիւնը մեծ ըլլայ ,
 18 ինչպէս որ խոսեցա՞ր բնելով , Տէրը
 երկայնամիտ է , և առատ ողորմու-
 թիւնով , անօրէնութիւնը ու քան-
 ցանքը ներող : Բայց քանցապէս
 ամենին անապատ լի ողորմ , հայրեն-
 քուն անօրէնութիւնը որդիներուն
 վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ ազ-
 19 դը հատուցանելով : Կ'աղայեմ՝ քու
 մեծ ողորմութեանդ համեմատ ներքե-
 ան ժողովուրդին անօրէնութիւնը ,
 20 ինչպէս որ ներեցիր աս ժողովուրդին
 Եգիպտոսէն մինչև հոս : Եւ Տէրը
 ըստ : Կ'ու խօսքիդ պէս ներեցի :
 21 Բայց կ'ընդանի եմ ես , որ բոլոր
 երկիրը Տէրոջ փառքով պիտի լն-
 22 յուի , Բանգի բոլոր ան մարդիկը որ
 Եգիպտոսին մէջ ու անապատի մէջ
 իմ փառքս ու իմ բրաւ հրաշքներս
 տեսան , և մինչև հիմա իս տասը
 անգամ փորձեցին , ու իմ խօսքս
 23 մտիկ չորին , Արտի չտեսնեն ան
 երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն
 քաղաքը երդում ըրի : Իս արհամար-
 հողներուն մէկն ալ պիտի չտեսնե-
 24 ան : Բայց որովհետեւ իմ ծառաս
 Քաղէր՝ որքէ միտք ունեցաւ , ու
 ինծի բոլոր սրտով հնազանդեցաւ ,
 ես ալ անիկայ՝ իր գաղանք երկիրը
 պիտի տանիմ , և անոր սերունդը
 պիտի ժառանգէ ան : Եւ Լեւի
 25 ղեկադիր ու Քանանադիւ ձորերու
 մէջ կը նստին : Վաղը դարձէր , և
 դէպ ի անապատը Կարմիր ծովուն
 ճամբան լուեցէր :
 26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
 27 Բարոնին՝ բնելով : Մինչև իր
 ան չար ժողովքին ինծի դէմ տըր-
 տնելու համբերիմ , ևս լուցի իս

բացի որդեցը արտունջը՝ որ ինծի
 դէմ կը տրտնեն : Եւ անոնց , 28
 Եւ կենդանի եմ՝ Կ'ըսէ Տէրը , որ
 ինչպէս դուք իմ ականջներուս իռ-
 սեցաք , անանկ ալ պիտի ինծի մե-
 29 ղի : Եւ որդիները աս անապատին
 մէջ պիտի խնան : և շեր բոլոր
 հաշիւն համեմատ՝ ձեզմէ ամեն
 համբաւները քանն տարեկանն
 վեր եղողները՝ դուք ահա-դ որ ինծի
 դէմ տրտնեցիք , Եւ շուտ պիտի
 30 լմտնէք ան երկիրը՝ որուն մէջ ձեզ
 լնակեցընելու երդում ըրի : Բայց ի
 Հիւսիսէն որդին Քաղէրէն՝ ու
 31 Կաւէի որդին Հիւսիսէն : Բայց
 մեր որդիքը՝ որոնց համար դուք
 ըսիք թէ պիտի յափշտակուին ,
 անոնք պիտի տանիմ , և մեր հաւ-
 նած երկիրը անոնք պիտի տեսնեն :
 32 Բայց մեր դիւրը աս անապատին մէջ
 պիտի խնան : Եւ մեր որդիքը աս
 33 անապատին մէջ քառասուն տարի պի-
 տի մնորին , ու մեր պտուղութիւն-
 ները կրնն , մինչև որ մեր գիւրը
 անապատին մէջ սպառին : Եւ
 34 պէս որ երկիրը քառասուն օրուան մէջ
 լրտեսեցիր , անանկ ալ ան օրերուն
 թուոյն համեմատ՝ ամեն մէկ օրուան
 տեղը միւսէկ տարի պիտի լն-
 սուն տարի պիտի կրնն : Եւ անօրե-
 նութիւնները , ու իմ Յիշի հիւս-
 նալ ձուլնաք , ևս Տէրս ըսի : 35
 ինծի դէմ ժողովուած բոլոր ատ չար
 ժողովքին անշուշտ պիտի ընեմ աս
 բանք : անոնք աս անապատին մէջ
 պիտի սպառին , ու հոն մնան :
 36 Եւ ան մարդիկը՝ որ Մովսէս խրկեց
 ան երկիրը լրտեսելու , որոնք դար-
 ձան ու երկրին վրայով գեշ լուր
 հանելով՝ բոլոր ժողովուրդը անոր դէմ
 37 տրտնեցելու : Գրգռեցին , Եւ մարդի-
 կը որ ան երկրին վրայով գեշ լուր
 հանեցին՝ հարուածով մուսն Տէրո-
 38 ջը առնել : Բայց Կաւէի որդին
 Հիւսիս և Հիւսիսէն որդին Քա-
 ղէր որ երկիրը լրտեսելու գաղղ
 մարդորմն էին : Եւ մնացին :
 39 Եւ Մովսէս աս խօսքերը Խարայէն
 բոլոր որդեցը գրողից , ու ժող-
 40 վուրդը մեծ սուգ բրաւ : Եւ առ-
 տունաց կանուխ լեռանը դուրսը եւ

բան՝ բնելով, Եւն մենք պատրաստ
 Ին, և Տէրոջ բանն տեղք պիտի
 ելլենք. ինչու որ մեղք գործեցինք:
 41 Եւ Սոփեսա բաւ: Ինչը: Տիմո
 Տէրոջ հրամանն զուրկ ելլէք:
 42 աս բանը պիտի չբախդի: Ար
 ելլէք, (յսանդե Տէրը մեր մէջը չէ,)
 չբախդի որ մեր ինչափներուն առջեւ:
 43 Զարգուիք: Ինչու որ Բնադէկացիք
 ու Վանանացիք հոն առջեւնիդ են,
 և սրով պիտի էյնաք: զուր Տէրոջ
 մէն ետ դառնալուդ համար՝ Տէրը
 44 մեզի հետ պիտի չբախդի: Բազդ ա-
 նոնք յամուսութիւն բնելով՝ լեռա-
 նը գլուխը երան: ասկայն Տէրոջ
 ուխտին տապանակը ու Սոփեսա
 45 բանակին մէջն չգաւտուցան: Եւ
 առնոր սն լեռանը վրայ բնակող
 Բնադէկացիք ու Վանանացիք իման,
 և զարկին անոնք, ու հարածեցին
 մինչև օրսն:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսան՝ բնե-
 2 լով, խօսէ Խորայէի որդւոցը,
 ու բն անոնց, Երբոր մօտէր մեր
 բնակութեան երկիրը՝ որն որ մեզի
 3 պիտի տամ, Եւ Տէրոջ անուշ
 հոտնու իրելու համար՝ արջառնեղն
 հատ հասերն պատարազ պիտի
 մատուցանէք Տէրոջ, որջակէզ
 կամ ուխտ կատարելու զո՞ ինչ
 կամաւոր ընծայի համար, և ինչ
 4 մեր տօներուն մէջ, Եւ առնոր
 իր զոհը Տէրոջ մատուցանողը՝
 հացի ընծայի համար հիմնի մը չոր-
 րորդ մասը եղով շաղուած մէկ տա-
 5 սանորդ բարակ ալիւր պիտի մա-
 տուցանէ: Եւ որջակէզին կամ
 զոհին հետ մէկ զատի համար՝ հի-
 6 մնի մը չորրորդ մասը դինի թա-
 վելու նուէր պիտի ընես: Սամ
 խցի մը համար՝ հիմնի մը երրորդ
 մասը եղով շաղուած երկու տասա-
 7 նորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ
 պիտի ընես: Եւ թափելու նուէրի
 համար՝ հիմնի մը երրորդ մասը
 8 գինի անոյշ հոտի համար Տէրոջ
 պիտի մատուցանես: Եւ երբոր
 որջակէզի համար՝ կամ ուխտ կա-
 տարելու զոհի համար՝ կամ խաղա-

զութեան զոհի համար զուարակ մը
 մատուցանես Տէրոջ, Եւ առնոր
 զուարակին հետ կէս հիմն եղով
 շաղուած իրէր տասանորդ բարակ
 ալիւր հացի ընծայ մատուցանես:
 Եւ թափելու նուէրի համար կէս
 10 հիմն գինի մատուցանես: Եւ
 Տէրոջ անուշաճառ պատարազ մըն
 է: Եւ մէկ զուարակի կամ խցի
 համար՝ կամ ուխտի կամ պծի
 համար ասանկ պիտի բլլայ: Զեր
 12 պատարտելու թուոյն նայելով՝ ա-
 նոնք ինչոյն համեմատ՝ ամէն մէ-
 կուն անանկ պիտի ընէ: Երբին
 13 ամէն բնակը աս բաները անանկ
 պիտի ընէ, Տէրոջ անուշաճառ
 պատարազ մատուցանելու համար:
 Եւ թէ որ մեր քով պանդխտացած
 14 օտարականը՝ կամ մեր ազգերուն
 մէջ մեր մէջը բնակող Տէրոջ ա-
 նուշաճառ պատարազ ընելու բլլայ
 15 և մեր բրածին պէս անիկայ ալ անանկ
 պիտի ընէ: Եւ ժողովք՝ մեզի
 համար և իւր թէ պանդխտացած
 16 օտարականին համար մէկ կանոն
 պիտի բլլայ, մեր ազգերուն մէջ
 յախտեանս կանոնով: Տէրոջ
 առջեւ ինչպէս էք զուր, անանկ
 պիտի բլլայ օտարականն ալ: Եւ
 17 զի համար և մեր քով պանդխտա-
 ցած օտարականին համար՝ մէկ
 18 ընէք ու մէկ կարգադրութիւն պի-
 տի բլլայ:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսան՝ բ-
 17 սնելով, խօսէ Խորայէի որդւոցը
 18 ու բն անոնց, Երբոր սն երկիրը
 մօտէք՝ ուր որ մեզ պիտի տանիմ,
 Եւ բլլայ որ երբ սն երկրին հա-
 19 ցն ուտէք, բարձրացրելու ըն-
 20 ծայ մատուցանէք Տէրոջ: Զեր
 առջի խմորէն շօթ մը բարձրացրե-
 21 լու ընծայ պիտի մատուցանէք: Կա-
 լէ բարձրացրելու ընծան ինչպէս
 որ կ'ընէք, աս ալ անանկ պիտի
 բարձրացրէք: Զեր առջի խմոր-
 22 քնն բարձրացրելու ընծայ պիտի մա-
 տուցանէք Տէրոջ՝ մեր ազգերուն
 մէջ:

Իսկ թէ որ սխալէք ու չընէք աս
 22 բոլոր պատուիրանները՝ որ Տէրը
 23 ըսաւ Սոփեսան, Եւ սն ամէնը՝

- որ Տէրը ձեզնի պատուիրեց Սոփսանին ձեռքովը ան օրէն 'ի վեր' որ Տէրը պատուիրեց ձեռք ազգերուն
- 24 մէջ յաւիտեան . Եւ ըլլայ որ թէ ժողովքը սխալմամբ յանցանք մը ընէ , ան ատենը բոլոր ժողովքը՝ Տէրոջ անուշահոտ ողբակեզի համար՝ մէկ գուարակ մը պիտի մատուցանէ ըստ օրինի հացի ընծայով ու թափելու նուէրով , և մեղքի պատաճազի համար այծերէն մէկ նոխազ :
- 25 Եւ քահանան քառութիւն պիտի ընէ Խարայէի որդւոցը բոլոր ժողովքին համար , ու թողութիւն պիտի ըլլայ անոնց , ինչու որ սխալմանք էր , և անոնք իրենց սխալելուն համար իրենց ընծան Տէրոջ պատաճազ բերին , ու նաեւ իրենց մեղքի պատարագը Տէրոջ առջևը . Բայտի Խարայէի որդւոցը բոլոր ժողովքին ու անոնց մէջ պանդխտացած օտարականներուն թողութիւն պիտի ըլլայ . քանզի բոլոր ժողովուրդը սխալման մէջ էր :
- 27 Եւ թէ որ անձ մը սխալմամբ մեղք գործէ , ան ատենը մեղքի պատարագի համար մէկ տարեկան էջ այծ մը պիտի բերէ . Եւ քահանան քառութիւն պիտի ընէ սխալմամբ մեղք գործող անձին համար . երբոր Տէրոջ առջևը սխալմամբ մեղք գործէ , անոր համար քառութիւն պիտի ընէ , ու անոր թողութիւն ըլլայ :
- 29 Սխալմամբ մեղք գործողին համար՝ թէ Խարայէի որդւոց մէջ բնակին տացած օտարականին համար , մէկ օրէնք պիտի ունենար :
- 30 Եւ այդ ան անձը որ յանդնութեամբ Բան Է կ'ընէ , թէ երկրին բնակը ըլլայ՝ և թէ օտարական , անիկայ Տէրը կը նախատէ . ան անձը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի : Տէրոջ խօսքը արհամարհելուն ու անոր պատուիրանը զանց ընելուն համար՝ ան անձը անշուշտ պիտի կորսուի . անոր անօրէնութիւնը իր վրան պիտի ըլլայ :
- 32 Եւ երբ Խարայէի որդիքը անապատն էին , մարդ մը գտան՝ որ շաբաթ օրը փայտ կը ժողվէր : Եւ

անոնք որ փայտ ժողվելու վրայ գտան զանիկայ , Սոփսանն ու Եհաննան և բոլոր ժողովքին առջև բերին : Եւ քահանայիցին զանիկայ , Բան որ անոր հնչ ընելէն ինչ ծանուցուած չէր : Եւ Տէրը և ասա Սոփսանն , Եւ մարդը անապատն ապիտի մեռցուի . բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս քարերով պիտի քարկոծեն զանիկայ : Եւ բոլոր ժողովքը Տէրոջ Սոփսանն պատուիրածին պէս՝ բանակէն դուրս հանեցին զանիկայ , և քարերով քարկոծեցին , ու մեռաւ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսանն՝ ըսելով , Իսով Խարայէի որդւոցը , ու ըսէ անոնց , որ իրենց ծոպեր չինեն իրենց հանդերձներուն քրդանցքներուն վրայ՝ իրենց ազգերուն մէջ . ու բղանցքի ծոպերուն վրայ կապոյտ ժապաւէն մը դնեն . Եւ ան ձեզի ծոպ պիտի ըլլայ , որ զուտ տեսնէք ան՝ ու Տէրոջ բոլոր պատուիրանները միտքերնիդ բերէք , և ընէք անոնք : ու ձեր սրտերուն և ձեր աչքերուն ցոյցաւորեալը չհետեւի՝ որոնց ետեւն դուր կը մնորիք . Եւ անց որ միտքերնիդ բերէք՝ ու ընէք իմ բոլոր պատուիրաններս , ու սուրբ ըլլաք ձեր Ետուծոյն առջևը : Եւ եմ ձեր Տէր Ետուածը , որ ձեզի Ետուած ըլլալու համար ձեզ Լոյսաբոսի երկրէն հանեցի . ես եմ Լահույա՝ ձեր Ետուածը :

ԳԼՈՒԾ

Եւ Դևիի որդւոյն Սահաթի որդւոյն Խահաթին որդին Սորիս . և Սուրենի որդւոցմէ Լոյսարի . որդիքը Դաթանն ու Լիթրոն և Գաղգիի որդին Օն Ելան , Եւ Խարայէի որդւոցմէ երկու հարիւր յիսուն հոգի ժողովքի խորհրդական զԵսաւորներ՝ ու անուանի մարդիկնէր Էփթիբին առէլով Սոփսանն առջևը եկան , Եւ Սոփսանն ու Եհաննան և Եւ Տէրը և Եհաննան և Եւ Տէրը անոնց մէջէն և Եւ ինչ

Տերոնք ժողովարդին վրայ դուք մեզ
4 կը բարեբաղնէք : Եւ երբ Սոփ-
սէս — լսեց , իր երեսին վրայ ին-
5 կա . Եւ խօսեցաւ . Արքիւն և անոր
բոլոր ժողովքին՝ ըսելով , Ապր
Տէրը պիտի ցուցնէ թէ եսն է իրը ,
և եսն է սուրբը , ու . Եւսկէս իրեն
պիտի մօտեցնէ . և եսն որ ինքը
կ'ընտրէ , իրեն պիտի մօտեցնէ :
6 Եւ ըրէք . առէ՛ք մեզի բարձրա-
նիւր , դուք ո՞վ Արքիւն և քու բոլոր
7 ժողովքդ . Եւ փաղը անոնց մէջը
կրակ գրէք , ու Տէրոնք առնէ՛ք ա-
նոնց վրայ խոնակ գրէք . և սուրբը
անիկայ ըլլայ , որն որ Տէրը կ'ընտրէ .
ալ հերիք է ըս-ձէ՛ք՝ ո՞վ 'Վեիի
8 որդիքը : Եւ Սոփսէս ըսաւ . Ար-
խիւն , 'Վեցէք՝ ո՞վ 'Վեիի որդիքը .
9 Պարկի՛ն բան կ'երևնայ մեզի՞ որ Խա-
ղապիւնն Մատուածը մեզ իրեն մօ-
տեցնելու . համար՝ Խաղապիւն ժողով-
քին զատեց մեզ , որ Տէրոնք խո-
րանին պաշտօնը ընէք , և ժողով-
քին առնէ՛ք կայմիք՝ անոնց սպա-
10 սաւորութիւնը ընելու . Եւ քեզ
ու քեզի հետ քու բոլոր եղբայր-
ներդ 'Վեիի որդիքը իշխէ՛ մօտեցուց ,
ու դուք քահանայութիւն ալ կը
11 փնտռէք : Եւ ըսէմս դուք ու քու
բոլոր ժողովքդ Տէրոնք դեմ ժող-
վուեցաք . և Մարտն ո՞վ է որ ա-
նոր դեմ դուք որոտունջ կ'ընէք :
12 Եւ Սոփսէս՝ Եղեարքին որդիքը 'Խա-
լապիւնն ու Երիւնդը կանչելու . հա-
մար Լաւր խրկեց . և անոնք ըսին ,
13 'Չէ՛ք ելլեք . Սեղ անապատին
մէջ մօտեցնելու . համար՝ կաթ ու
մեղր բղնող երկրէ մը մեզ հանելոյ
քի՞ն բան է , որ նաեւ մեր վրայ
14 տիրապետել կ'ուզէս : Եւ մեզ
կաթ ու մեղր բղնող երկրի մը
չտարիք , ո՞չ ալ մեզի արտի ու
այգիի ժառանգութիւն տուիր .
միթէ՛ աս մարդոցը աշխրհի պի-
տի հանես . մենք չենք ելլեք :
15 Եւ Սոփսէս խիստ բարկացաւ , ու
ըսաւ . Տէրոնք , Սեղ նայիր անոնց
ընծաներուն . անոնցմէ էլ մըն ալ
չտարի , և անոնց մեկուն չարիք
16 մը չըրի : Եւ Սոփսէս ըսաւ . Ար-
խիւն , Ապրը դուք ու քու բո-

լոր ժողովքդ Տէրոնք առնէ՛ք ներ-
կայանաք , դուք և անոնք ու Մար-
տն . Եւ առէ՛ք ամեն մեկերնիդ
17 մէք բարձրանէ՛ք , ու անոնց մէջը
խոնակ գրէք , և ամեն մեկը իր
բարձրաւոր առնէ՛ք իշխան երկու-
հարիւր յիսուն բարձրանէ՛ք , և
դուք ալ ու Մարտն ամեն մեկեր-
նիդ մէք բարձրանէ՛ք Տէրոնք առ-
նէ՛ք մօտեցուցէք : Եւ ամեն մեկը իր
18 բարձրաւոր առնելով՝ անոնց մէջը կը-
րակ գրին , ու անոնց վրայ խոնակ
գրին , և ժողովքի խորանին դուք
կայմեցան Սոփսէսին ու Մարտնին
հետ : Եւ Արքիւն անոնց դեմ ժո-
ղովքի խորանին դուք ժողովք բո-
լոր ժողովքը . ու Տէրոնք փառքը
բոլոր ժողովքին երեցաւ :
Եւ Տէրը խօսեցաւ . Սոփսէսին ու
19 Մարտնին՝ ըսելով , Եւ ժողովքին
մէջէն զատուեցէ՛ք , որ չուտով կը-
սընցընէ՛ք ստոնք : Եւսկէս անոնք
20 երեսուն վրայ ինկան՝ ու ըսին ,
Ո՞վ Մատուած՝ բոլոր մարդոց հո-
ղիներուն Մատուածը , մէկ մարդուն
մեղանչելովք՝ բոլոր ժողովքի՛ն վրայ
պիտի զոյ քու բարկութիւնդ :
Եւ Տէրը խօսեցաւ . Սոփսէսին ը-
21 սելով , Խալ ժողովքին ու ըսէ ,
Արքիւն՝ 'Խալապիւնն ու Երիւնդը
ընտրութեանը բոլորարեքն հետա-
22 յեցէք : Եւ Սոփսէս կ'ըսէ . 'Խալապի-
ւնն և Երիւնդը զնայ , և Խաղապիւն
ծերերը անոր ետեւէն զապին : Եւ
23 խօսեցաւ . ժողովքին՝ ըսելով , Եւս-
կէս մարդոցը վրաններուն քովէն
եւ քահանայք , ու անոնց մէջ
բանին մէջ կ'աչէք , որ անոնց բոլոր
մեղքերովք չորսուիք : Եւսկէս
24 անոնք Արքիւնին՝ 'Խալապիւնն ու Երի-
ւնդին ընտրութեանը՝ բոլորարեքն
հետապնդ . և 'Խալապիւնն ու Երիւնդը
և անոնց կրիկները ու անոնց որդի-
քը և ընտանիքը իրենց վրաններուն
դուք ելան կայմեցան : Եւ Սոփ-
25 սէս ըսաւ , Եւսկէս պիտի զիտուեք
թէ Տէրն է իս իրեղոյ բոլոր սո-
ղոթելը ընելու , և ոչ թէ ես ինծ-
26 մ Բան է ըրի : Եւսկէս թէ որ ա-
27 ստիւր ամեն մարդու մօտներուն պէս
մօտնին , և թէ որ ամեն մարդու

- պատահածը ասոնց ալ պատահի ,
 30 Տէրը իս խրկած չէ : Իսկ թէ որ
 Տէրը հրաշք մը բնէ , և երկիրը իր
 բերանը բանայ , ու զանոնք և ա-
 նոնց բաւոր ունեցածը կլլէ , ու ա-
 նոնք ողջ ողջ զժողովը իննն , ան
 առկնէր պիտի գիտնաք որ աս մար-
 31 ղիկը Տէրը անարգելցին : Իշ. եղաւ
 որ աս բոլոր խաբերը խախը լմն-
 ցուցածին պէս , անոնց տակի զե-
 32 տինը պատուեցաւ . Իշ. երկիրը իր
 բերանը բացաւ , ու զանոնք և ա-
 նոնց տունները ու Աորխին ունեցած
 բոլոր մարդիկը և բոլոր ունեց ինչ-
 33 քը կլլեց : Իշ. անոնք ու բոլոր
 անոնցները ողջ ողջ զժողովը ի-
 նն . և երկիրը ծածկեց զանոնք ,
 ու ժողովքին մէջէն կորսուեցան :
 34 Իշ. անոնց բոլորտիքը եղած բոլոր
 Խարայելը անոնց ձայնէն փախան .
 քանզի բոխն , Զըլայ որ երկիրը
 35 մեղ ալ կլլէ : Իշ. Տէրոջմէն կրակ
 ելաւ , ու խունկ մատուցանող եր-
 կու հարիւր յիսուն հողին սպա-
 ուղ :
 36 Իշ. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
 37 սելով , Իսաւ Բհարոն քահանային
 որդւոյն Լազիազարին՝ որ բուրվառ-
 ները ան այրումին մէջէն վերցրնէ .
 և դուն անոնց հէջը իզմ կրակը ան-
 ղին յորուէ . քանզի անոնք սուրբ
 38 եղան : Եւ իրենց հողներուն զեմ
 մեղք զործողներուն բուրվառներէն
 թիթեղներ չինն՝ սեղանը պատելու
 համար . ինչու որ անոնք Տէրոջը
 առջևը մատուցուելով՝ սուրբ եղած
 են . և Խարայելի որդւոցը նշան պի-
 39 տի բլան : Եւ Լազիազար քահա-
 նան ան այրուած մարդոցը մատու-
 ցած պղնձէ բուրվառները առաւ .
 և զանոնք սեղանը պատելու համար
 40 թիթեղներ չինն . (Խարայելի
 որդւոցը յիշատակ ըլլաւ համար ,
 որ Բհարոնի սերունդէն զեղող օտար
 մէկը Տէրոջը առջևը խունկ մատու-
 ցանելու չմօտենայ , և Աորխին պէս
 ու անոր ժողովքին պէս լըլայ .)
 ինչպէս որ Տէրը ըսաւ անոր՝ Մով-
 սէսին ձեռքովը :
 41 Իշ. հետեւալ օրը Խարայելի որ-
 դւոցը բոլոր ժողովը Մովսէսին

զեմ ու Բհարոնին զեմ տրտունջ ը-
 րին՝ ըսելով , Դուք Տէրոջը ժողո-
 վուրդը մեղացիք : Իշ. եղաւ որ
 42 երբ ժողովը Մովսէսին ու Բհարո-
 նին զեմ ժողովուած էին , զեպի
 ժողովքի խորանը նայեցան , և ահա
 ամպը ծածկեց ան , ու Տէրոջը փառ-
 քը երեցաւ : Իշ. Մովսէս ու Բ-
 43 հարոն ժողովքի խորանին առջևը
 եկան : Իշ. Տէրը խօսեցաւ Մովսէ-
 44 սին՝ ըսելով , Եւ ժողովքին մէջէն
 45 ելէք , որ չուտով սպառեմ զա-
 նոնք . և ասոնք երեսունն վրայ ին-
 կան :

Իշ. Մովսէս ըսաւ Բհարոնին ,
 46 Դուք ասա , ու մէջը սեղա-
 նին վրայէն կրակ զիւր , և իշ-
 նին խոնկ զիւր , ու չուտով ժողովքը
 ղնա , ու անոնց համար քառու թիւն
 բրէ , ինչու որ Տէրոջմէն բարկու-
 թիւն ելաւ . ժանտախտը սկսաւ :
 Իշ. Բհարոն Մովսէսին ըսածին պէս՝
 47 Բարեւոյց առաւ , ու ժողովքին
 մէջը վազեց , և ահա ժանտախտը
 սկսած էր ժողովուրդին մէջը , և
 իշ. խոնկ զրաւ , ու ժողովուրդին
 համար քառու թիւն ըրաւ . Իշ.
 48 մոտենալուն ու ողջերուն մեջտեղը
 կայնեցաւ , ու ժանտախտը զաղա-
 49 րեցաւ : Իշ. ժանտախտն մտած-
 ները տաանուշորս հաղար ետիւ զա-
 րիւր հողի էին , Աորխի բանին հա-
 մար մտածներէն զատ : Իշ. Բհա-
 50 րոն զարձաւ Մովսէսին՝ ժողովքի
 խորանին դուռը , ու ժանտախտը
 զաղարեցաւ :

ԳԼ . ԺԼ :

- Իշ. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
 1 լով , Իսաւ Խարայելի որդւոցը ,
 2 ու անոնցմէ իբեյ հարցը տուններուն
 համեմատ մէյմէկ զաւազան՝ ուշիւն
 երկնց հարցը տուններուն բոլոր իշ-
 խաններէն տաանուրիւ զաւազան
 3 աս . ամէն մարդուն անունը իր
 զաւազանին վրայ գրէ : Իշ. Բհա-
 րոնին անունը՝ Կեխին զաւազանին
 վրայ պիտի գրես , ինչու որ անոնց
 հայրերուն տանը ինչսանին համար
 մէկ զաւազան պիտի բլայ . Իշ.
 4 զանոնք ժողովքի խորանը՝ վրայու-

Թիւնին առջևը դնես, ուր որ մեզի
 5 պիտի հանդիպիմ : Եւ պիտի ըլ-
 ցայ որ իմ ընտրած ժողովուրդս պա-
 ւապանը պիտի ծագի : ու պիտի
 դադարեցնեմ ինձմէ Խորայէի որ-
 դոցը տրտունջը որոնք կը տարնե-
 6 շին ձեր վրայով : Եւ Մովսէս խո-
 սեցաւ Խորայէի որդոցը : ու ա-
 նոնց բոլոր իշխանները իրենց հորցը
 տուններուն համեմատ՝ առաստաւովու
 դասադան տուին անոր, ամէն մէկ
 իշխանին համար մէկով կասադան,
 և Մհարանին դասադանը անոնց գա-
 7 տապաններուն մէջն էր : Եւ Մով-
 սէս դասադանները Տերօջը առջևը
 դրաւ վրայու թիւան խորանին մէջ :
 8 Եւ եղաւ որ հետեւեալ որք Մովսէս
 վրայութեան խորանը մտաւ : և
 ահա Ղեիի տանը կողմէն որտա-
 Վհարոնին դասադանը ծագեցաւ,
 ու Ելիշա, և ծագիլ բացաւ, ու
 9 նուշեր հասցորց : Եւ Մովսէս բո-
 լոր դասադանները Տերօջը առջևէն
 դուրս հանեց Խորայէի բոլոր որ-
 դոցը առջևը : ու անոնք տեսան,
 և ամէն մէկը իր դասադանը առաւ :
 10 Եւ Տերը բաւա Մովսէսին, Մհա-
 րանին դասադանը վրայութիւնին
 առջևը ետ դարձուր, որ ապստամբ-
 ներուն նշան ըլլայու համար պա-
 հուի : ու անոնց տրտունջը ինձմէ
 11 վերցրնես, որ շնոնին : Եւ Մով-
 սէս Տերօջը իրեն պատուիրածին պէս
 12 ըրաւ, անանկ ըրաւ : Եւ Խորա-
 յէի որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝
 բնեղ : Եւ զի կը մոռնիր, կը
 կորսուի : Եւ անք ամէնքս կը կոր-
 սուին : Եւ ամէն ով որ Տերօջը խո-
 13 րանին մօտենայ՝ կը մեռնի : ամէնքս
 ալ պիտի մեռնին :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եւ Տերը բաւա Մհարոնին : Եւ ան
 ու թեղի հետ քու որդիքդ և
 քու հորդ տունը սրբարանին ա-
 նօրէնութիւնը պիտի կրէք : և դուն
 ու թեղի հետ քու որդիքդ ձեր բա-
 հանայութեանը անօրէնութիւնը
 2 պիտի կրէք : Եւ քու հորդ ցե-
 դէն՝ աշխնա Ղեիին ցեղէն եղող քու
 եղայրներդ մօտեցնես, որ թեղի

հետ միանան, ու թեղի սպասաւո-
 րութիւն ընեն : և դուն ու թեղի
 հետ քու որդիքդ վրայութեան խո-
 3 րանին առջևը պիտի ըլլայ : Եւ
 քու պահպանութիւնդ ու բոլոր խո-
 րանին պահպանութիւնը պիտի պա-
 հեն : միայն ի՞նչ սրբարանին անօրե-
 ներուն ու սեղանին շնոնեան, որ
 ոչ անոնք մեռնին՝ ոչ ալ դուք :
 4 Եւ անոնք ձեզի հետ պիտի միանան,
 ու ժողովքի խորանին պահպանու-
 փիւնը պիտի պահեն խորանին ա-
 մէն պաշտօնին նայելով : և օտար
 մէկը պիտի շնոնեայ ձեզի : Եւ
 սրբարանին պահպանութիւնը ու
 սեղանին պահպանութիւնը պիտի
 պահէր, որ ալ Խորայէի որդոցը
 վրայ բարկութիւն ըլլայ : Եւ ա-
 6 հա եւ Խորայէի որդոցը մէջէն ձեր
 եղայրները Ղեուցիները առի-
 անոնք ձեզի Տերօջը համար պարգե-
 տրուած են, որ ժողովքի խորանին
 պաշտօնը ընեն : Եւ դուն ու թե-
 7 զի հետ քու որդիքդ սեղանին բո-
 լոր բաներուն համար և վարագո-
 րին ներսը եղած բաներուն համար
 ձեր յահանայութիւնը պիտի պա-
 հէք, ու պաշտօնը կատարէք : ձեր
 յահանայութիւնը յիշ պարզի
 պաշտօն տուի, և մօտեցող օտարու-
 կանը պիտի մոռցուի :

Եւ Տերը խօսեցաւ Մհարոնին,
 8 Եւ եւ ահա Խորայէի որդոցը բո-
 լոր սուրբ բաներէն իմ ընծաներուս
 պահպանութիւնը թեղի տուի : և
 անոնք օծման իրաւունքի համար լե-
 զի և քու որդոցդ տուի յախե-
 նական կանոնով : Բոնք քու կը
 9 պիտի ըլլան ամենատուր բաներէն՝
 որ լին այրուի : անոնց ամէն հացի
 ընծաներուն՝ անոնց ամէն մեղքի
 պատարագներուն՝ և անոնց ամէն
 յանցանքի պատարագներուն բոլոր
 ընծաները՝ որ ինձի պիտի հատու-
 ցանեն, ամենատուրք են թեղի ու
 10 քու որդոցդ համար : Եւ ան-
 տուր տեղին մէջ պիտի ուտես ան,
 ամէն արու պիտի ուտես ան : անի-
 կայ սուրբ պիտի ըլլայ թեղի : Եւ
 11 ալ քու կը պիտի ըլլայ : անոնց
 պարգէներուն բարձրացնելու ըն-

ծան, և Խարայելի որդւոցը բոլոր
 երեքընեւ ընծաները. քեզի և
 քեզի հետ քու որդւոցդ ու քու
 աղջիկներուդ տուի անոնք յախտե-
 նական կանոնով. քու տանդ մէջ
 ամէն մարդու եղողը անկէ պիտի ու-
 տէ: Կ'մենէն աղէկ եղին և ամե-
 նէն աղէկ գինիին ու ջորենին բոլոր
 երախայրիները՝ որ Տերոջը պիտի
 մատուցանեն, քեզի տուի: Կ'նոնց
 երկրին մէջ եղած ամէն բեր-
 երախայրիները՝ որ Տերոջը պիտի
 բերեն, քու կը պիտի բլլան: քու
 տանդ մէջ ամէն մարդու եղողը ան-
 կէ պիտի ուտէ: Խարայելի մէջ
 ամէն նուիրուած բանը քու կը պի-
 տի բլլայ: Կ'մէն մարմինի ամէն
 արգանդը բացողը որ Տերոջը կ'ըն-
 ծայեն, քե՛ մարդ բլլայ և թէ անա-
 տուն քու կը պիտի բլլայ: միայն թէ
 մարդուն առջին կը անշուշտ պիտի
 փրկեն: և անմարդու անատունին
 առջին կը ալ պիտի փրկեն: Ու
 երբոր փրկուելու պաշտօն մէկ ամ-
 տուան ըլլան, սրբաբանին սկիզբն
 համեմատ՝ հինգ սկիզբ արծաթի
 դնով պիտի փրկեն: Եւ քան
 17 կերատ է: Բայց կողմն առջին կը
 և ոչխարին առջին կը կամ պծին
 առջին կը պիտի չփրկեն, անոնք
 սուրբ են: անոնց արիւնը սեղանին
 վրայ պիտի սրսկեն, ու անոնց ճար-
 պը պիտի այրեն անուշահոտ պա-
 տարազ ըլլալով: Տերոջը. Եւ անոնց
 18 միւր քու կը պիտի բլլայ, երեքը-
 նելու երբուծը ու աջ պիտի քու կը
 19 բլլալուն պէս: Ուրբ բաներէն
 ամէն բարձրացրելու ընծաները՝ որ
 Խարայելի որդիքը Տերոջը կը մա-
 տուցանեն, քեզի և քեզի հետ քու
 որդիներուդ ու աղջիկներուդ տուի
 յախտնական կանոնով: անկայ
 Տերոջը առջև քեզի և քեզի հետ
 քու սերունդիդ՝ աղի ուխտ մըն է
 20 յախտնական: Եւ Տերը ըսաւ Կ-
 հարոնին, Կ'նոնց երկրին մէջ դուն
 ժառանգութիւն պիտի չունենաս,
 ու անոնց մէջտեղը բաժին չունեն-
 նաս: Խարայելի որդւոցը մէջ քու
 բաժնիդ ու ժառանգութիւնդ. ևս
 եմ:

Եւ անչա Խարայելի բոլոր տասա- 21
 նորդը Կ'էի որդւոցը տուի ժա-
 ժառանգութեան համար՝ իրենց պաշ-
 տծին փոխարէն, ժողովքի խորա-
 նին պաշտօնը ընելուն համար:
 Եւ Խարայելի որդիքը ալ ժողովքի 22
 խորանին պիտի մատնան, որ մեղք
 չկրեն ու չմոռնին: Եւ ժողովքի 23
 խորանին պաշտօնը Կ'ետացիք պի-
 տի բնեն, ու իրենց անորեւթիւնը
 իրենք պիտի կրեն: Եւ քան զերուս-
 զելուն մէջ յախտնական կանոն
 պէտք ըլլայ, որ անոնք Խարայելի որ-
 դւոցը մէջ ժառանգութիւն չուն-
 են: Եւ Կ'անդի Խարայելի որդւո- 24
 չը տասանորդը՝ որոնք Տերոջը կ'ըն-
 ծայեն, Կ'ետացիք ժառանգութիւն
 տուի: աս պատճառով անոնց հա-
 մար ըսի որ Խարայելի որդւոցը մէջ
 ժառանգութիւն չունենան:
 Եւ Տերը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բ- 25
 սելով, Եւ յայտն խօսէ Կ'ետացի 26
 ու ըսէ անոնց, Երբոր Խարայելի
 որդւոցմէն տասանորդը առնէք՝ որն
 որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառան-
 գութեան համար տուի, ան առնելը
 անկէ՝ տասանորդին տասանորդ մա-
 սը բարձրացրելու ընծայ պիտի մա-
 տուցանեն Տերոջը: Եւ աս ձեր 27
 բարձրացրելու ընծան՝ կալի ջորենի
 պէս և քանի բերքի պէս պիտի սե-
 պուի ձեզի: Եւ յայտն Խարայելի որ- 28
 դւոցմէ ձեր առած բոլոր տասանորդ-
 ներէն դուք ալ բարձրացրելու ըն-
 ծայ պիտի մատուցանէք Տերոջը.
 և անոնցմէ՝ Տերոջը բարձրացրելու
 ընծան Կ'հարոն քահանային պիտի
 տար: Ինչոք ձեզի եղած ընծանե- 29
 ըն՝ Տերոջը ամէն բարձրացրելու
 ընծան բոլորովն անոր ամենալա-
 վէն անոր սուրբ մասէն պիտի մա-
 տուցանէք: Եւ ասի պիտի բնիս 30
 անոնց, Երբոր անոր ամենալաւէն
 մատուցանէք, ան առնելը քահանայ
 կալի արդիւնքի պէս ու քանի ար-
 դիւնքի պէս սեպուի Կ'ետացիներ-
 ըուն: Եւ ամէն տեղ պիտի ու- 31
 տէք ան, դուք ու ձեր ընտանիքնե-
 ըր: Վասն զի ժողովքի խորանին
 մէջ ձեր ընտ- պաշտօնին փոխա-
 րէն ձեր վարձքն է ան: Եւ անկէ 32

ամենալաւը մատուցանելն և որ
 անոր համար մեղք պիտի չկրէք, ու
 Խարայելի որդւոցը սուրբ բաները
 չպղծէք որ չմոռնիք:

ԳԼՈՒԽ ԺԻՆ

1 Եւ Տերը խօսեցաւ Մովսէսին ու
 2 Կ'հարոնին բնելով, Եւ է օրէն-
 քին կանոնը որ Տերը պատուիրեց՝
 բնելով: Խօսէ Խարայելի որդւոցը՝
 որ քեզի կարմիր երնմը մը բերն
 անարատ ու անբիծ՝ որուն վրայ լուծ
 3 դրուած ըլլայ: Եւ Լեզուազար քա-
 հանային պիտի տար անկիւյ, որ
 բանակէն դուրս հանէ, ու իր առ-
 4 ջը մարմին անկիւյ: Եւ Լեզուա-
 զար քահանան իր մատովը անոր ա-
 րիւնէն պիտի առնէ, ու զեղ Ի ժո-
 ղովքի խորանին առջև կողմը եօթը
 5 անգամ պիտի սրսկէ անոր արիւ-
 նէն: Եւ որք իր աչքին առջև
 պիտի այրեն երնմը. անոր մարմնը
 ու միւր և անոր արիւնը աղբով
 6 մեկտեղ պիտի այրեն: Եւ քա-
 հանան պիտի առնէ կղերական փայտ
 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 7 ընթին այրուած կրակին մէջ պիտի
 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 8 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 9 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 10 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 11 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-
 12 զոպոյ ու կրկնակի կարմիր, և և-

մարմնի պիտի տայ երբորդ օրը,
 և եօթներորդ օրը մարդու պիտի
 բլլայ: Բայց թէ որ չմաքրուի եր-
 բորդ օրը, եօթներորդ օրը մա- 13
 քրու պիտի ըլլայ: Կ'մ որ մեռած
 մարդու մը մարմինն զպէն ու ինք-
 զինքը չմաքրէ, Տերոջը խորանը կը
 պղծէ: և ան անը Խարայելին պի-
 տի կորսուի: անոր վրայ մաքրու-
 թեան ջուրը չարկուելուն համար ա-
 նկիւյ անմաքրու է: իր անմաք-
 րու թիւեր տախտակ իր վրան է:
 վրանի մէջ մոռնող մարդուն հա- 14
 մար օրէնքը աս է: ան վրանին մէջ
 ամէն մարդը և ան վրանին մէջ ամէն
 կողմը եօթը օր անմաքրու պիտի
 բլլայ: Եւ ամէն բայ ամենը որ 15
 իր վրան կապուած խօսի չունի,
 անմաքրու պիտի բլլայ: Եւ ով որ 16
 զպէն զաւոր վրայ սրով պատնուա-
 ծի մը՝ կամ իր մահմէ մեռածի մը՝
 կամ մարդու ոսկորի մը՝ և կամ զե-
 րեզմանի մը, եօթը օր անմա- 17
 քու պիտի բլլայ: Եւ անմա-
 քու եղողն համար ան մեղաց
 համար այրուած երնմէ միտիւն
 առնելով՝ ամանի մը մէջ վրան կեն-
 18 զանի ջուր դնեն: Եւ մարդ մարդ
 մը զոպոյ պիտի առնէ, ու ան ջուրը
 խոթէ, և վրանին վրայ ու բոլոր
 ամաններուն վրայ և հոն եղած մար-
 19 զոպ վրայ ու ոսկորի մը կամ պաւն-
 նուածի մը կամ մեռածի մը և կամ
 զերեզմանի մը զպաղտն վրայ պիտի
 սրսկէ: Եւ մարդ մարդ պիտի 19
 սրսկէ անմաքրութիւն վրայ երբորդ օրը
 ու եօթներորդ օրը: և եօթներորդ
 օրը զանկիւյ պիտի մաքրէ, ան ալ
 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 20 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 21 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 22 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 23 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 24 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 25 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 26 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 27 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 28 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 29 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 30 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 31 իր հանդերձները պիտի լուայ ու
 32 իր հանդերձները պիտի լուայ ու

19 Ու Մարտիանայէն զէպ 'ի 'Կապիկէ ,
 20 ու 'Կապիկէն զէպ 'ի 'Բամիթ , Լու
 Բամիթէն Մովսրի գաշտին մէջ
 զէպ 'ի 'Լախմոն նապոյ փառապան
 դազաթը Եղած հովիտը :
 21 Լու Իսրայէլ զնապաններ խրկեց
 Բժորհացոց Սեհոն Թաղաւորին :
 22 սելով , Բաւ երկրէն անցնինք . ար-
 տի կամ այդի ի մէջ չենք մոտեր , հորի
 քուրէ չենք խմեր . մինչե քու սահմա-
 նեդ անցնելիս՝ արքունական ճամ-
 23 բայէն կ'երթանք : Լու Սեհոն իր
 սահմանէն ճամբայ չտուաւ Իսրայէ-
 րին . հապա Սեհոն իր բոլոր ժողո-
 վուրդը ժողկեց , և զէպ 'ի անապատը
 Իսրայէլին զէպ ելաւ , ու Հասսա
 եկաւ , և Իսրայէլին հետ պատե-
 24 բազմեցաւ : Լու Իսրայէլ սուրի
 բերնէ անցուց զանիկայ , ու տիրեց
 անոր երկրին , Երնոնէն մինչե Հա-
 բոկ մինչե Բամիթի որդւոց եր-
 25 ինչ . ինչու որ Բամիթի որդւոց
 սահմանը դժուարին էր : Լու Իս-
 րայէլ աս բոլոր քաղաքները առաւ .
 ու Իսրայէլ Բժորհացոց բոլոր քա-
 ղաքներուն մէջ բնակեցաւ , Լսերո-
 նի մէջ ու անոր բոլոր զեղերուն
 26 մէջ . Բանգի Լսերոն Բժորհացոց
 Սեհոն Թաղաւորին քաղաքն էր .
 ինչու որ անիկայ Մովսրի առջի
 Թաղաւորին հետ պատերազմելով ,
 անոր ձեռքէն անոր բոլոր երկիրը
 27 մինչե Երնոն առած էր : Ենոր
 համար առակ խօսողները կ'ըսեն ,
 Լսերոն եկեր . Թող Սեհոնին քա-
 ղաքը շինուի ու պատրաստուի .
 28 Սասն զի Լսերոնէն կրակ ելաւ , ու
 Սեհոնի քաղաքէն բոց . Մովսրին
 Երը պրեց , ու Երնոնին բարձր
 29 տեղերուն տերերը : Սայրեղ Սո-
 վաթ , հով Բամիթի ժողովուրդը
 կորսուեցար . իր փախած որդի-
 քը ու աղջիկները Բժորհացոց Սե-
 հոն Թաղաւորին զերութեան տու-
 30 աւ . Օւանոնը նետերով զարկինք .
 Լսերոն կորսուեցաւ . մինչե Գե-
 բոն . և կորսնցուցնիք զանոնք մինչե
 Սեղաւային քովը եղած Կովա :
 31 Եյսպէս Իսրայէլ Բժորհացոց
 32 երկիրը բնակեցաւ : Լու Մովսե-
 խոյ խրկեց Հաղեղը լրտեսելու ,

ու անոր զեղերը առին , և հոն ե-
 ղած Բժորհացիները վերնտեցին :
 Լու զարձան ու Բասանի ճամբան
 33 ելան . և Բասանի Ուր խաղաւ-
 րը՝ ինքն ու իր բոլոր ժողովուրդը
 անոնց զէպ Լզրայի մէջ պատե-
 34 բազմի ելան : Լու Տէրը ըսաւ .
 Մովսեխ , Ենկե մի փախար .
 քանզի քու ձեռքը մատնեցի զանի-
 կայ ու անոր բոլոր ժողովուրդը ,
 և անոր երկիրը . և զուե Լսերոնի
 մէջ բնակող Բժորհացոց Սեհոն
 35 խաղաւորին բրածիդ պէս պիտի բ-
 նեն անոր : Եյսպէս զարկին անի-
 կայ և անոր որդիքը ու անոր բո-
 լոր ժողովուրդը , անանկ որ մէկն ալ
 չմնաց . և անոր երկրին տիրեցին :

ԳԻՆԻՆԻ

Լու Իսրայէլի որդիքը չուեցին , ու
 Մովսրի գաշտերուն մէջ Հոր-
 դանանու անդիի կողմը Լըրիքովի
 1 քովէն ինչեւ ըրին :
 Լու Սեպփորի որդին Բաղակ
 2 տեսաւ ան ամենք որ Իսրայէլ բրաւ
 Բժորհացոց : Լու Մովսր խիստ
 3 վախեցաւ ժողովուրդէն , ինչու որ
 շատուր էին . ու Մովսր Իսրա-
 յէի որդւոցը Երնոն տաղանակի
 4 մէջ էր : Լու Մովսր Մաղիամու
 ձերերուն ըսաւ , Երմա աս ժողո-
 վուրդը պիտի լցնէ մեր բոլորտիքը
 եղած ամենք , ինչպէս որ արձառը
 զաշտին խոտը կը լցէ : Լու Սեպ-
 փորի որդին Բաղակ Մովսրի
 5 Թաղաւորն էր ան տանը , Լու
 Բեռփորի որդւոյն Բաղասամին զեւ-
 պաններ խրկեց Փաթուր քաղաքը
 (որ անոր ժողովուրդին որդւոցը
 երկրին Գեռտին եղերէն էր ,) զա-
 նիկայ կանչելու և բռնելու , Եհն
 Լզրիպտոսէն ժողովուրդ մը եկաւ .
 ահա երկրին երեսը ծածկեց , և իմ
 6 Գիմացս կը նստի . Եւստի հիմա
 կ'աղաչեմ՝ եկէ՛ք , ինծի համար ա-
 նիծէ աս ժողովուրդը . քանզի ա-
 նիկայ ինծեմ զօրաւոր է . զուցէ կա-
 րող ըլլամ անիկայ զարնել , ու
 երկրէս վերնտեմ զանիկայ . վասն
 զի գիտեմ որ քու օրհանդ օրհնաւ
 է , և քու անիծածդ անիծեալ :

7 Լու Մովսրին երեքը ու Մաղի-
 ամու ձերերը իրենց ձեռքերուն մէջ
 հմայութեան վարձքերով զացին .
 և Բաղասամին եկան ու Բաղակին
 8 խօսքերը ըսին անոր : Լու անիկայ
 ըսաւ անոնց , Եւ գիշեր հոս մնա-
 ցէք . և Տէրը ինչ որ ինծի խօսե-
 րու ըլլայ , անոր համեմատ պատաս-
 31 խան պիտի տամ ձեզի . ու Մովս-
 րի իշխանները Բաղասամին քովը
 9 մնացին : Լու Բաղասամ Բաղա-
 մին եկաւ . ու ըսաւ , Ով են ատ
 10 քու քովդ ելած մարդիկ : Լու
 Բաղասամ ըսաւ Բաղասամ , Մովս-
 րի խաղաւորը Սեպփորեան Բա-
 ղակ առաւ ինծի խրկեց՝ ըսելով ,
 11 Եյսա Լզրիպտոսէն ժողովուրդ մը ե-
 լաւ , ու երկրին երեսը ծածկեց .
 հիմա եկէ՛ք՝ անիծէ զանիկայ ինծի
 համար , որ զուցէ կարող ըլլամ
 անոր յաղթել ու զանիկայ վարն-
 12 տել : Լու Բաղասամ ըսաւ Բա-
 ղասամին , Երնոնց հետ չերթան ,
 ժողովուրդը չանիծես . վասն զի ա-
 13 անիկայ օրհնաւ է : Լու Բաղասամ
 առաւ անց եկաւ , ու ըսաւ Բաղա-
 կին իշխաններուն , Գուր ձեր եր-
 կիրը զացէք . ինչու որ Տէրը իս
 14 չիմողութե անիծէ հետ երթալու : Լու
 Մովսրի իշխանները ելան , ու Բա-
 ղակին եկան և ըսին , Բաղասամ
 մեզի հետ գալ չուզեց :
 15 Լու Բաղակ զարձեալ անոնց-
 մէ տեղի շատ և տեղի պա-
 16 տուաւ որ իշխաններ խրկեց : Լու ա-
 նոնք Բաղասամին եկան ու ըսին ա-
 նոր , Սեպփորի որդին Բաղակ
 17 սասնիկ կ'ըսէ , Բաղակեմ ինծի
 զալէն մի հրաժարիք . Բանգի քե-
 զի շատ պատիւ պիտի բնեմ , և
 ինծի ինչ որ ըսես՝ պիտի բնեմ .
 ուստի կ'աղաչեմ՝ եկէ՛ք՝ անիծէ աս
 18 ժողովուրդը ինծի համար : Լու
 Բաղասամ պատասխան տուաւ . ու
 ըսաւ Բաղակին ծառաներուն , Ով
 որ Բաղակ իր տունովը լեցուն ար-
 ծաթ ու ուկի տայ ինծի , իմ Տէր
 Բաղասամ խօսքէն չեմ կրնար անց-
 19 ընել , պզտիկ կամ մեծ բան մը
 Լու հիմա կ'աղաչեմ՝ աս
 զիւր զուգ ալ հոս կեցէք , որ զիտ-

նամ թէ Տէրը ուրիշ ինչ պիտի
 ըսէ ինծի : Լու Բաղասամ գիշերը
 20 Բաղասամին եկաւ . ու ըսաւ անոր ,
 Ով որ մարդիկը քեզ կանչելու
 զան , եկէ՛ք՝ անոնց հետ զնա . բայց
 ինչ որ քեզի խօսիմ , ան պիտի
 ընես :
 Լու Բաղասամ առաւ անց եկաւ , ու
 իր իշուն համեմատ զրաւ , և Մովսրի
 իշխաններուն հետ զնաց : Ու եր-
 22 իմալուն համար Բաղասամ ըսաւ
 կուխիւնը բորբոքեցաւ , ու Տէրոյն
 հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ .
 իրեն անոր իշնամի մը . և անիկայ
 իր իշուն վրայ հեծած էր , ու անոր
 երկու ծառաները իր հետն էին :
 Լու էջ տեսաւ Տէրոյն հրեշտակը ,
 23 որ ճամբուն վրայ կայնած էր , ու իր
 ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , ու
 էջը ճամբայէն դարձաւ և արտը մը-
 տաւ . ու Բաղասամ էջը ձեռքէ՝ որ
 իր ճամբուն զարկնէ զանիկայ :
 Լու Տէրոյն հրեշտակը պղծեց իշուն
 24 նեղ ճամբուն մէջ կայնեցաւ , ու
 որ մէկ կողմէն պատ՝ ու միւս կող-
 մէն պատ կար : Լու երրոր էջը Տէ-
 25 րոյն հրեշտակը տեսաւ , պատին
 քով խոթուեցաւ , և Բաղասամին
 ոտքը պատին քովը ձնեց : ան ալ
 նորէն ձեռք զանիկայ : Լու Տէրո-
 26 յն հրեշտակը առաջ գնաց , ու նեղ
 տեղ մը կայնեցաւ , ու ար ամ կամ
 ձախ կողմը խոտորելու ճամբայ չը-
 կար : Լու երրոր էջը Տէրոյն հրեշ-
 27 տակը տեսաւ , Բաղասամին տակը
 նստաւ . ու Բաղասամին բարկու-
 թիւնը բորբոքեցաւ , և զաւազանով
 ձեռքէն էջ : Լու Տէրը իշուն բե-
 28 րանք բացաւ , ու անիկայ Բաղա-
 մին ըսաւ , Եւ ի՞նչ ըրի քեզի՝ որ
 պայտի իրքը անգամ իս ձեռքերի :
 Լու Բաղասամ ըսաւ իշուն , Իս ծաղը
 29 ընելուդ համար . երանի թէ ձեռքս
 սուր մը ըլլար , որ հիմա քեզ մեռ-
 յընէի : Լու էջ ըսաւ Բաղասամին ,
 30 Լու ան քու էջդ չեմ , որուն վրայ
 կը հեծնէիր քու մանկութենէդ մինչ-
 չե պայտ . քեզի առանկ ընել իմ
 սովորութիւնս էր . ու անիկայ ը-
 սաւ , Զէ . Լու տանը Տէրը
 31 բացաւ Բաղասամին աչտերը . ու

- երբ տեսաւ որ Տէրոջ հրեշտակը
ձամբուն վրայ կայնած էր , և իր
մեղքը մերկ սուր մը ունէր , իր
երեսին վրայ ինկաւ . ու երկրպագու-
- 32 Թիւն բրաւ : Եւ Տէրոջ հրեշտա-
կը ըսաւ անոր , Ինչու ասանկ ի-
րեր անգամ քու էլոյ ձեռքեր .
աչան ես քեզի թշնամութիւն ընե-
լու ելայ . վասն զի քու ձամբադ
- 33 ուղիղ չէ իմ առջեւ . Եւ էլք իս
տեսաւ , ու աս իրեր անգամ է որ
իմ առջեւն մէկդի քաշուեցաւ .
Թէ որ անիկայ իմ առջեւն մէկդի
չքաշուէր , հիմա ես քեզ անշուշտ
մեղացուցնէր , ու զանիկայ ողջ թա-
- 34 զուցէր էի : Եւ խաղաւ ըսաւ
Տէրոջ հրեշտակին , Սեղա զոր-
անցի՝ չգիտնալով որ ձամբուն վրայ
ինծի դէմ կայնէր էի . ուստի թէ
որ քեզի անհաճոյ կ'երեւնայ իմ էք-
- 35 քաւ , ետ դառնամ : Եւ Տէրոջ
հրեշտակը ըսաւ խաղաւին , Գոր-
նան ատ մարդոցը հետ , բայց ան
խօսքը որ քեզի պիտի գրուիմ , ան
միայն խօսիս . և խաղաւմ զնայ
խաղակին իշխաններուն հետ :
- 36 Եւ խաղակ երբոր լսեց որ խա-
ղաւմ կու գայ , զանիկայ դիմա-
ւորելու ելաւ . էք սահմանը եղած
Լիւնոն գետին քովի Սոփարացոյ
մէկ քաղաքը՝ որ սահմանին ծայրն
- 37 է : Եւ խաղակ ըսաւ խաղաւին ,
Ինչ կանչելու յատկապէս չերկեցի՝
ինչու չեկար ինծի . արդեօք քեզի
պատիւ ընելու կարողութիւն չու-
- 38 նիմ : Եւ խաղաւմ ըսաւ խա-
ղակին , Աչան ես քեզի եկայ . բայց
ես բնաւ զօրութիւն ունիմ՝ բան
մը ըսելու . Լստուած իմ բերանս
ինչ խօսք որ դնէ , ան պիտի խօ-
- 39 սիմ : Եւ խաղաւմ խաղակին
հետ զնայ , ու Սարկաթ հուսովի
եկան : Եւ խաղակ արջառներ ու
ոչխարներ մորթեց , ու խաղաւմին
և անոր հետ եղող իշխաններուն
խրկեց :
- 40 Բէ երբոր առտու եղաւ , խաղակ
առաւ խաղաւմը , և խաղակին
բարձր տեղունքը հանեց զանի-
կայ . ու անկէ ժողովուրդին ծայրը
տեսաւ :

ԳԼ . ԻԳ

- Եւ խաղաւմ ըսաւ խաղակին , 1
Հոս ինծի եօթը սեղան չինէ ,
ու հոս ինծի եօթը զուարակ և եօ-
- 2 Թէ խոյ պատրաստէ : Եւ խա-
ղակ խաղաւմին ըսածին պէս ը-
րաւ . և խաղակ ու խաղաւմ մի-
մէկ սեղանին վրայ մէյմէկ զուարակ
ու մէյմէկ խոյ մատուցին : Եւ
- 3 խաղաւմ ըսաւ խաղակին , Գուն
քու ողջակեղիդ քովը կայնէ , ու ես
երթամ , զուցէ Տէրը իմ զխնացս
եղէ . և ինչ որ ինծի ցուցնէ ,
քեզի պիտի ըսէմ . ու բարձր տեղ
մը ելաւ : Եւ Լստուած խաղաւմ
- 4 մին հանգիսեցաւ . ու խաղաւմ ը-
սաւ անոր , Եօթը սեղան պատ-
րաստեցի , ու մի մէկ սեղանին
վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ
խոյ մատուցի : Եւ Տէրը խաղաւմ
- 5 մին բերանը խօսք դրաւ . ու ըսաւ ,
Խաղակին խաղակին և ասանկ խօ-
սէ : Եւ զարձաւ անոր . և աչան
- 6 անիկայ իր ողջակեղին քովը կայնէր
էր , ինքը ու Սոփարի բոլոր իշ-
խանները : Եւ իր առակը սկսեց
ու ըսաւ ,
- 7 Սոփարի թագաւորը խաղակ
զիս Լիւնոն արեւելեան լեռներէն
բերաւ , ըսելով , Լիւնոն՝ Հակոբը
անիծէ ինծի , եկո՛ւ Խարպելը նոր-
- 8 վէ : Լստուած չանիծածը ի՞նչ
պէս անիծեմ , կամ Տէրոջ շնոր-
- 9 վածը ի՞նչ պէս նորովեմ . Ասան զի
լեռներուն զլսեն տեսայ անիկայ ,
և բլուրներէն կը նայիմ անոր .
աչան աս ժողովուրդը դատ պիտի
ընակի , ու ազդերուն հետ պիտի
չսկապի : Հակոբին փռչին ո՞վ
- 10 կրնայ համբել , և Խարպելին քա-
նորդը ո՞վ կրնայ հաշուել . Թող
իմ անձս արդարեւրուն մահովը
մեռնի , ու իմ փախճանս անոնց
ժախճանքին պէս ըլլայ :
- Եւ խաղակ ըսաւ խաղաւմին , 11
Եթէ ի՞նչ ըրիք ինծի . ես քեզ բերի
իմ թշնամներս անիծելու , և աչան
դուն բոլորովն օրջեցիր : Եւ ա-
- 12 նիկայ պատառախան տուաւ ու ըսաւ ,
Ինչ որ Տէրը իմ բերանս դնէ , ան

խօսելու հոգ տանելու չեմ :

- 13 Եւ խաղաղ Զորքն ըսաւ անոր ,
 Ս'աղաչեմ' ինծի հետ ուրիշ տեղ
 մը եկուր , որ անոնք տեսնեն անկէ .
 անոնց միայն մէկ ծայրը տեսնես , եւ
 անոնց ամենը պիտի չտեսնես . ու
 անկէ անիծել անոնք ինծի համար :
- 14 Եւ տարաւ զանիկայ Սոփիին ար-
 տը՝ փառապան դուխը , ու եօթը
 սեղան չինէ , եւ ամէն մէկ սեղանին
 վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ
 խոյ մատուց : Եւ ըսաւ խաղաղին ,
 Խոն հոս քու ողջակէզիդ քովը կայ-
 նէ , ու եւ հոն Տէրը դիմաւորեմ :
- 15 Եւ Տէրը խաղաղամբն զիմացող ելաւ ,
 եւ անոր բերանը խոսք դրաւ ու ը-
 սաւ , խաղաղին զարմիր ու ասանկ
 ըսէ . Եւ երբոր եկաւ անոր , ահա
 անիկայ իր ողջակէզին քովը կայնէր
 էր . Սոփիան իշխաններն ալ անոր
 հետն էին . եւ խաղաղ ըսաւ անոր ,
 18 Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ : Եւ անիկայ
 իր առակը սկսեց ու ըսաւ ,

- Ելիք ո՞վ խաղաղ , ու լսե՛ . ո՞վ
 Սեպիօրի որդին ինծի մօտիկ բրէ :
 19 Եստուած մարդ չէ՞ որ աւուտ խօսի ,
 ո՞չ ալ մարդու որդի՞ որ զգնայ .
 ինքը ըսաւ , ու պիտի չընէ՞ , կամ
 ինքը խօսեցաւ , ու տեղը պիտի
 20 չբերէ՞ : Եհնա Հրաման առի օրձե-
 լու . եւ ինքը օրձեց , ու եւ չեմ
 21 կրնար ետ դարձրնել : Յակոբին
 վրայ անօրէնութիւն մը չգնեց , ոչ
 ալ Խարայէլին վրայ անպատեհութիւն
 տեսաւ . անոր Տէր Եստուածը իր
 հետն է . եւ անոր մէջը թաղաւորի
 22 ցնծութեան ձայն կայ : Օտանոք
 Եղիպտոսէն հանողը Եստուած է .
 անիկայ միեղջերուի պէս ուժ ունի :
 23 Քանից Յակոբին դէմ կախարդու-
 թիւն չըլլար . ու Խարայէլին դէմ
 դիւթութիւն չըստիր . ու Յակո-
 բին ու Խարայէլին վրայով՝ փամա-
 նակին պիտի ըսուի թէ Ես-
 24 տուած ինչքն ըրաւ : Եհնա սա
 ժողովուրդը մատակ առիւծի պէս
 պիտի ելլէ , ու առիւծի պէս պի-
 տի բարձրանայ . ու պիտի չպառ-
 կի մինչեւ որ որքը չըստէ , ու
 ապանաւաճաներուն արիւնը չսմէ :
- 25 Եւ խաղաղ ըսաւ խաղաղամբն ,

Ո՛չ անկէք տուր անոնց՝ ո՞չ ալ
 օրձութիւն : Ու խաղաղամբ պա- 26
 տախան տալով՝ խաղաղին ըսաւ ,
 Ս'իմէ եւ քեզի խօսեցայ՝ ըսելով ,
 Ի՛նչ որ Տէրը խօսի՝ ան պիտի ը-
 նեմ :

Եւ խաղաղ ըսաւ խաղաղամբն , 27
 Եկե՛ք մէկ ուրիշ տեղ մը տանիմ'
 քեզ . դուցէ Եստուած հաճի , որ
 անկէ անիծես զանոնք ինծի համար :
 Սատի խաղաղ տարաւ խաղաղամբ 28
 փողօղբին զազաթը , որ զէպ 'ի
 Եսիմն կը նայի : Ու խաղաղամբ 29
 ըսաւ խաղաղին , Հոս ինծի եօթը
 սեղան չինէ , ու հոս ինծի եօթը
 զուարակ ու եօթը խոյ պատրաստէ :
 Եւ խաղաղ խաղաղամբն ըսածին պէս 30
 ըրաւ , ու ամէն մէկ սեղանին վրայ
 մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ խոյ մա-
 տուց :

ՊԼԱՆԻԻ

Երբոր խաղաղամ տեսաւ որ Տէ- 1
 րը կը հաճի Խարայէլը օրձեւ ,
 միւս անգամներուն պէս հմայքներ
 փնտռելու ջնաց , այլ իր երեսը
 զէպ 'ի անսպասու դարձուց : Ու 2
 խաղաղամ իր աչքերը վերցնելով
 տեսաւ որ Խարայէլ իր ցեղերուն
 կարողութեամբ ինչ ինչ բանակած է .
 ու Եստուծոյ Հոգին անոր վրայ եւ-
 կաւ : Ու իր առակը սկսեցով ըսաւ , 3
 Ի՛նչպիսի որդւոյն խաղաղամբն
 խօսքը՝ ու աչքը բաց մարդուն խա- 4
 ռը , Եստուծոյ խօսքերը լսող , ու
 Եմնակարողին տեսիլքը տեսնող ,
 5 Ի՛նչպիսի որդւոյն խաղաղամբն
 Խարայէլ քու խորաններդ ի՛նչ զե- 6
 ղեցիկ են . Չորերու պէս տարած-
 ունցան . գետերու քով եղող պար-
 տեղներու պէս , Տէրոջ տնկած հա- 7
 լուէի ծառերուն ու ճուղին եկերը
 եղող եղիններուն պէս են : Եւ որ 8
 զոյլերն էր պիտի վազէ , ու ա-
 նոր սերմը առատ ճուղերու մէջ պէ-
 րէ ըլլայ , անոր թաղաւորը Եղաղէն
 աւելի պիտի բարձրանայ , ու թա-
 ղաւորութիւնը աճի : Օտանիկայ
 Եղիպտոսէն հանողը Եստուած է .

միեղներուի պէս դժ ունի . իրեն
 թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ ,
 անոնց ոսկորները պիտի կոտորուի ,
 ու զանազան իր նետերով պիտի դար-
 9 նէ . Լաւիճի պէս նստաւ . պատկե-
 ցաւ , ու մատակ առիւծի պէս .
 զանիկայ մը պիտի արթնցնէ :
 Բեզ օրջողները օրջնան ըլլան ,
 ու քեզ անիծողները անիծեալ :
 10 Լն ատենը խաղակ շատ սրդողե-
 ցաւ խաղաամբն , ու ձեռքերը իրա-
 բու գարկաւ . և խաղակ ըսաւ խա-
 ղաամբն , Լն քեզ կանչեցի որ իմ
 թշնամիներուս անէծք տաս , և ահա
 աս իրեք անգամ է որ անոնց օրջու-
 11 թիւն տուիք : Ուստի դուն հիմա
 քու տեղդ փախիր . քեզի շատ պա-
 տիւ ընեմք ըսի , բայց ահա Տէրը
 12 քեզ պատիւէ զրկեց : Լն խա-
 ղամբն ըսաւ խաղակին , Լն քու
 խրկած դեպքաններուդ ալ չխօսե-
 13 ցայ՝ ըսելով , խաղակ թէ որ ինծի
 իր տառնովը լեցուն արծաթ ու ոսկի
 տայ , և Տէրովը խօսքէն չեմ կրնար
 անցնիլ . որ ինքիքմէս աղէկ կամ
 14 զեշ բան մը ընեմ . Տէրը թնչ որ
 ըսէ , ան պիտի խօսիմ : Լն ահա
 ևս հիմա իմ հայրենիքս կ'երթամ .
 եկուր , քեզի հասկըցնեմ թէ աս
 ժողովուրդը ետքի օրերը ինչ պիտի
 15 ընէ քու ժողովուրդիդ : Լն ատե-
 նը իր առակը սկսելով ըսաւ ,
 Ինձովի որդւոյն խաղաամբն խօս-
 16 քը՝ ու աչքը բայց մարդուն խօսքը ,
 Լն աստուծոյ խօսքերը լսող՝ և խաղ-
 ակն զիտութիւնը զխոյոյող , ու
 Լն անխաղաղովն տեսիլքը տեսնող ,
 և ճանաչաւ զիտութիւնը ինչող ու
 աչքը բայց եղողին խօսքը աս է .
 17 Օհանիկայ պիտի տեսնեմ , բայց հի-
 մա չէ . զանիկայ պիտի զննեմ ,
 բայց մօտեքս չէ . Հաղորէն մեկ
 Լսող մը պիտի ծագի , ու Խարայե-
 18 լէն ինչանո՞ւնէն զաւազան մը պի-
 տի ելլէ , և Մովսէս իշխանները
 պիտի դարնէ , ու Սեթի բոլոր որ-
 18 զինները ընաճին՝ պիտի ընէ : Կաւ
 Լոգովմ պիտի նուաճի . Սէիր ալ
 իր թշնամիներէն պիտի նուաճի .
 բայց Խարայէլ քաջութիւն պիտի
 19 ընէ : Լն Գաղոբէն ետք պիտի

իշխէ , ու քաղաքին մէջ մասցորդը
 պիտի կորսնցընուի :
 Լն արքա Լմաղեկին նայեցաւ , ու իր 20
 առակը սկսելով ըսաւ , Լմաղեկ
 ազգերուն զուգն է , բայց վերջը
 բոլորովն պիտի կորսուի :
 Ու Սենեցիին նայեցաւ , և իր ա- 21
 ռակը սկսելով ըսաւ , Եթէ քեզ
 քու նստած տեղդ անտրիկ է , ու
 քու բոյնդ ապառաժի վրայ գրեւ ես .
 Լն արքա Սենեցիին պիտի աւրուի , մին- 22
 չն որ Լսուր քեզ զերի տանի :
 Լն արքա իր առակը սկսելով ըսաւ , 23
 Լիփսոս , երբոր Լսուրած աս բա-
 ներս ընէ , ո՞վ որդի պիտի մնայ :
 Ու նա Լիսուրացի եղբորներէն նա- 24
 լեր զիսէ քան , և Լսուրը պիտի
 չարաբան , ու Լքերը չարաբան .
 բայց անոնք ալ բոլորովն պիտի
 կորսուին :
 Լն արքա Լաղամբն ելաւ զնայ , ու 25
 իր տեղը դարձաւ . և խաղակ ալ
 իր ձամբան զնայ :

ԳԼ . ԻԼ

Լն Խարայէլ Մատիմի մէջ ընտել- 1
 ցաւ , ու ժողովուրդը Մովսէսի
 աղբիկներուն հետ սկսաւ պոռնկու-
 2 թիւն ընել : Ու անոնք ժողովուր-
 դը հրաւիրեցին իրենց աստուած-
 ներուն զոհերուն . ու ժողովուրդը
 3 զոհերէն ուտելով անոնց աստուած-
 ներուն երկրպագու թիւն բրին : Լն
 Խարայէլ Բեղիկովի յարեցաւ .
 ուստի Տէրովը բարկութիւնը Լա- 4
 ղայէլի վրայ բորբոքեցաւ : Լն Տէ-
 րը Մովսէսին ըսաւ , Ժողովուրդին
 բոլոր իշխանները մոռ , ու զանոնք
 Տէրովը առջև արեւին դէմ կախէ ,
 որ Տէրովը աստուծի բարկութիւնը
 Խարայէլէն դառնայ : Լն Մովսէս 5
 Խարայէլի դատաւորներուն ըսաւ ,
 մեզոյցէք ամէն մէկին իր ձեռք
 մարդիկը որ Բեղիկովի յարե-
 ցան : Լն ահա Խարայէլի որդւոյն 6
 մեկը եկաւ , ու իր եղբայրներուն
 մեկ Մաղիանայի կնիկ մը բերաւ՝
 Մովսէսին աչքին առջև , ու Լա-
 ղայէլի որդւոյն բոլոր ժողովրդին առ-
 7 վին դրանք քովը կու լային : Լն

Եհարան քահանայի որդւոյն Լաղիա-
 2 քարին որդին փնէնէնէս -- քան
 տեսնելով՝ ժողովքին մէջն ելաւ ,
 8 ու ձեռքը զեղարդ մը առաւ , Լն
 Խարայէլացի մարդուն ետեւն սե-
 նեալը մտաւ , ու երկուքն ալ --
 9 սին Խարայէլացի մարդը և կնիկը
 փորէն խոցեց . ու հարուածը Լա-
 2 րայէլի որդւոյն դադարեցաւ : Ու
 հարուածէն մեռածները քանոն-
 3 քաւ հազար հազի էին :
 10 Լն Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
 11 սելով , Եհարան քահանայի որ-
 ւոյն Լաղիաքարին որդին փնէնէնէս
 իմ բարկութիւնն Խարայէլի որ-
 ւոյն զոհողը դարձաւ , որովհետեւ անի-
 կայ ինծի համար նախանձ ունեցաւ
 անոնց մէջ . պայտէս ես իմ նա-
 խանձով Խարայէլի որդիքը ընա-
 12 ղին՝ չբրին : Լն արքա մարդ ըսէ որ
 Եհար ևս անոր կու տամ իմ խաղա-
 13 ղութիւնն ու խաւս . Լն անոր ու ան-
 կէ կարք անոր սերունդին յախտե-
 նական քահանայութեան ու խաւս մը
 ըլլայ . որովհետեւ իր Լսուր ծոյն նա-
 խանձը ունեցաւ , ու Խարայէլի որ-
 ւոյնը համար քահանայութիւն ըրաւ :
 14 Լն Մաղիանայի կնիկանը հետ դար-
 նուող Խարայէլացի մարդուն անու-
 նը Օհամբին էր , որ Մաղիի որդին
 -- Ըմառնեանց մէկ տոհմին իշ-
 15 խանն էր : Ու զարնուող Մաղիա-
 նայի կնիկանը անունը Բաղիի էր ,
 որ Մաղիանու մէջ ապաստոհի իշ-
 խան եղող Սուրին աղբիկն էր :
 16 Լն Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
 17 ըսելով , Մաղիանայի թշնամու-
 թիւնն բրեւ , ու անոր զարկէք .
 18 Բանգի անոնք իրենց բլրած նեղու-
 թիւններովը ձեռք թշնամութիւն
 ըրին ժողովրդի գործին մէջ՝ ու ի-
 բնեց քրոջը գործին մէջ՝ այնքան
 Մաղիանայի իշխանին աղբկանը
 Բաղիին , որ հարուածին օրը զար-
 նուեցաւ ժողովրդին համար :

ԳԼ . ԻԶ

1 Ու հարուածէն ետք Տէրը Մով-
 սէսին և Եհարանի որդւոյն Լաղիա-
 2 քար քահանային խօսեցաւ ըսելով ,
 2 Խարայէլի որդւոյն բոլոր ժողովրդին

զուամար առէք , անոնց հարցը
 տուններուն համեմատ , քան տարե-
 կանէն վեր եղողները՝ այնքան Լա-
 3 րայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու
 կարող եղողները հաշիւով : Ուս-
 տի Մովսէս ու Լաղիաքար քահանան
 Մովսէսի դաշտերուն մէջ Լաղիաքար
 4 զոհողը (որդանանու մօտ անոնց
 հետ խօսեցան) ըսելով , Բանգ տա-
 րեկանէն վեր եղողները հաշիւով ,
 ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ու Լա-
 գիաքարի երկրէն ելած Խարայէլի
 որդւոյն հրամայեց :
 Սուրին Խարայէլի անդրանի- 5
 կը , և Սուրինի որդիքը . Լնով-
 քէն Լնովքեանց տոհմը , Փաղ-
 6 ղուան Գաղգուանեանց տոհմը , Լա-
 րոնէն Լարոնեանց տոհմը , Բար-
 օնէն Բարոնեանց տոհմը , Եսա-
 7 իմ -- Սուրինեանց տոհմը ա-
 սուր են . ու անոնց համարուածները
 քառասունութիւնը հազար եօթը հա-
 8 ռիւր երեսուն հազի էին : Լն Փաղ-
 9 ղուանի որդին Լաղիաքար էր : Ու
 Լաղիաքարի որդիքը Լսուրն էր , Լա-
 թան ու Լքիւրն էին . աս Գաղիա-
 նը ու Լքիւրն ժողովքին մէջ երկ-
 10 տեղներէն էին , -- ասոնք էին որ Տէ-
 րովը դէմ կեցող Սուրինի ժողովքին
 մէջ՝ Մովսէսին ու Եհարանի դէմ
 կեցան . Լն երկիրը իր բերանը 10
 բանաւով՝ իւրից զանոնք ու Սուրին
 ալ , ան ժողովքին մեռած ատենը
 երբոր կրակը ան երկու հարիւր
 յիսուն մարդիկը կերաւ . ու ա-
 նոնք ահաւո՞ւն օրինակ եղան : Լն 11
 Սուրինի որդիքը չմեռան :
 Ըմառնի որդիքը իրենց տոհ- 12
 մերովը . Գաղիանէն՝ Գաղիանեանց
 տոհմը , Համբինէն՝ Համբեանց
 տոհմը , Հարինէն՝ Հարեանց
 տոհմը , Օհարայէն՝ Օհարայեանց 13
 տոհմը , Սաուդէն՝ Սաուդեանց
 տոհմը , Եսաւի Եսաւի 14
 նանց տոհմը ասոնք են , քանոն-
 երկու հազար երկու հարիւր հազի :
 Գաղիի որդիքը իրենց տոհմերու- 15
 վը . Սափոնէն՝ Սափոնեանց տոհմը ,
 Լնգիէն՝ Լնգեանց տոհմը , Սու-
 16 նիէն՝ Սունեանց տոհմը , Եղնիէն՝
 Եղնեանց տոհմը , Լքիւրնէն՝ Լքեանց

17 տոհմը, Լաղդիկէն՝ Լաղդիանց տոհմը, Լաղիկէն՝ Լաղիանց տոհմը յա-

18 տէլ էին: Վաղդի որդւոցը տոհմերը ասոնք են. ու անոնց համարուածները յառառն հազար հինգ հարիւր հոգի էին:

19 Հուդայի որդիքը Լշր ու Օնան էին. բոլոր Լշր ու Օնան Վա-

20 նանու երկրին մէջ մնաւ: Լաղդիայի որդիքը իրենց տոհմերովը տոհմ էին. Սելածէն՝ Սելածիանց տոհմը, Վարսէն՝ Վարսեանց տոհմը, Զարայէն՝ Զարայանց տոհմը յա-

21 տէլ էին: Ու վարսեի որդիքը տոհմ էին. Լարոնէն՝ Լարոնեանց տոհմը, Համուլէն՝ Համուլեանց տոհմը յա-

22 տէլ էին: Հուդայի տոհմերը ասոնք են. անոնց համարուածները եօթանասուն ու վեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին:

23 Խաարաբի որդիքը իրենց տոհմերովը. Բուդայէն՝ Բուդայեանց տոհմը, Փուայէն՝ Փուայեանց տոհմը, Հասուրէն՝ Հասուրեանց տոհմը, Սամրոնէն՝ Սամրոնեանց տոհմը յա-

24 տէլ էին: Խաարաբի տոհմերը ասոնք են. անոնց համարուածները վաթսուներորս հազար իրեք հարիւր հոգի էին:

26 Զարուզոնի որդիքը իրենց տոհմերովը. Սարդէն՝ Սարդեանց տոհմը, Լշոնէն՝ Լշոնեանց տոհմը, Հաղիքէն՝ Հաղիքեանց տոհմը յա-

27 տէլ էին: Զարուզոնի տոհմերը ասոնք են. անոնց համարուածները վաթսուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին:

28 Հոյսեփի որդիքը իրենց տոհմերովը՝ Սանասէն ու Լիփրեմն էին:

29 Սանասեի որդիքը՝ Սաբիբէն՝ Սաբիբեանց տոհմը յա-

30 տէլ էին: Վաղաադին որդիքը ասոնք են. Խեղեբէն՝ Խեղեբեանց տոհմը, Վեղեղէն՝ Վեղեղեանց տոհմը, Ու Եսրիկէն՝ Եսրիկեանց տոհմը, Ու Սիբեմէն՝ Սիբեմեանց տոհմը, ու Սեմիդայէն՝ Սեմիդայեանց տոհմը, ու Ոփերէն՝ Ոփերեանց

ստոճմբ յառաջ եկաւ : Ու Սփերի 33
որդին Սալպատի քանա աղաքներ
լուսեցաւ, միայն աղբիկներ ան-
ցաւ . ու Սալպատի աղբիկնե-
րուն անուները Սալպա, Ղաւա,
Լըզա, Սփերա ու Բուրաա էին :
Սալպատի ստոճմբը աստիք էն . ու 34
անոնց համրուածները Սալպատե-
կու հաղար եօթը հարիւր հօգէ
էին :

Լըփրեմի որդիքը իրենց ստոճմ- 35
բովը աստիք էն . Սուտաղայէն Սու-
տաղայեանց ստոճմբ, Բորբուն Բա-
րունեց ստոճմբ, Բաւանէն Բա-
անեանց ստոճմբ յառաջ եկաւ : Ու 36
Սուտաղային որդիքը աստիք էն .
Լըրանէն Լըրանեանց ստոճմբ յառաջ
էկաւ : Լըփրեմի որդիքը ստոճմբը 37
աստիք էն . անոնց համրուածները
Երուսաղեմի հաղար ճիւղ հարիւր
հօգէ էին : Հոփսեփի որդիքը իրենց
ստոճմբովը աստիք էն .

Բենիամինի որդիքը իրենց ստոճ- 38
մբովը . Բաղայէն Բաղայեանց
ստոճմբ, Բարեթն Բարեթեանց
ստոճմբ, Բարիամն Բարիամեանց
ստոճմբ, Սուփամն Սուփամեանց 39
ստոճմբ, Սփիսն Սփիսեանց ստոճ-
մբ յառաջ եկաւ : Ու Բաղային 40
որդիքը Բարդ ու Կեմման էին .
Բեթլէն Բարեթեանց ստոճմբ, Կե-
մմանն Կեմմանեանց ստոճմբ յառաջ
էկաւ : Բենիամինի որդիքը իրենց 41
ստոճմբովը աստիք էն . ու անոնց
համրուածները քառասուն ճիւղ հա-
ղար վեց հարիւր հօգէ էին :

Դանի որդիքը իրենց ստոճմբովը 42
աստիք էն . Սուհամն Սուհա-
մեանց ստոճմբ յառաջ եկաւ . Դանի
ստոճմբը իրենց ստոճմբովը աստիք
էն : Սուհամեանց բոլոր ստոճմն 43
րուն համրուածները վաթսուսու-
որս հաղար չորս հարիւր հօգէ էին :

Եսերի որդիքը իրենց ստոճմբու 44
ղը . Հեմայէն Հեմայեանց ստոճ-
մբ, Հեսուրէն Հեսուրեանց ստոճ-
մբ, Բարիայէն Բարիայեանց ստոճ-
մբ, Բարիայի որդեղմը . Գարե 45
նէն Գարեթեանց ստոճմբ, Սեղթիե-
ն Սեղթիեանց ստոճմբ յառաջ
էկաւ : Ու Եսերին աղջկանը աւ 46

47 Դռները Սարա էր ։ Եւերի որդւոցը
տոհմերը ասոնք են . անոնց համ-
բուածները յիսունուիւրը հազար
չորս հարիւր հօգի ելին ։

48 Կեփիմաղիմի որդիքը իրենց տոհ-
մերով . Հասիելէն Հասիիկեանց
տոհմը , Գառնիէն Գառնեանց տոհ-
մը , Հասիթէն Հասիթեանց տոհ-
մը , Սիլիեիէն Սիլիեմեանց տոհմը

49 Եւ — և եւ — Կեփիմաղիմի տոհ-
մերը իրենց տոհմերով ասոնք են .
ու. անոնց համբուածները քառասուն-
ուհինգ հազար չորս հարիւր հօգի
ելին ։

51 Եւ եւ Խաւայիկի որդւոցը զումա-
բը . Չից հարիւր ու մէկ հազար
եօթը հարիւր երսուն ։

52 Իւ Տէրր խառնյաւ Սոփսէան՝ Ը-
սելով , Եւ երկիրը մասանդու-
թեան համար ասոնց բամնուի ի-
րենց անուններուն խնոցն համ-
մատ ։

53 Հասուր եղողին՝ մասան-
դութիւնը շատ տաս , ու. քիչոր
եղողին՝ մասանդութիւնը քիչ
տաս . ամէն մէկուն իր համբանքին
համմատ մասանդութիւն տրուի ։

54 Իայց երկիրը վիճակով բամնուի ,
ու. իրենց նահապետաց յեղերուն ա-
նուններուն համմատ մասանդեն ։

55 Հասուրի ու քիչորի մէջ մա-
սանդութիւնը վիճակով բամնուի ։

56 Ու. Գետալայց համբուածները ի-
րենց տոհմերով ասոնք են . Գերսո-
նէն Գերսոնեանց տոհմը , Սահաթիէն
Սահաթեանց տոհմը , Սերարիէն
Սերարեանց տոհմը Եւ — և եւ —

57 Գետալայց տոհմերը ասոնք են .
Դորենեանց տոհմը , Գերրոնեանց
տոհմը , Սողեանց տոհմը , Սա-
մանց տոհմը — Կորիսեանց տոհ-
մը ։ Իւ Կահաթ ծնաւ Եփրամը ,
Ու Եփրամին կիսիկը անուաւ Հո-
բարեղ էր , Կէիկն աղիկը , որուն
յայցը զանիկայ Լզդիպատի մէջ ծնաւ
Գեիկին . ու. անիկայ Եփրամին ծնաւ
Եհարոնը ու. Սոփսէայ և անոնց

58 Բոցըր Սարիամը , Իւ. Եհարոնին՝
Կաղար և Երիուդ , Եղիաղար
ու. Եփրամը ծնաւ Իայց Կա-

59 Կար ու. Երիուդ Տերոցը առջևը ու
տար կրակ մատուցած անուննին մե-

ուսման 1. Լեզու աստեղծեմ համարումս 62
 ներքև՝ այսինչ մէկ ամսականէն վեր
 երդող բոլոր արուները յասնուիրեք
 հազար Հօգէ էին . յամպի անոնք
 Խարայէի որդեպը՝ հետ չհամարուե-
 յանս : Խարայէի որդեպը մէջ ա-
 ննեց ժառանգութիւն չարուելուն
 համար :
 Խովարի դաշտերուն մէջ՝ Լըրի- 63
 քովի շինուա ձորի անտառն մաս՝
 Խարայէի որդիքը հաչելի անցլնող
 Խովակերտ ու Լըրիպար յահմանային
 համարածները ասոնք են : Լըր ա- 64
 անց մէջը բնաւ մէկ մարդ մը չկար
 Խարայէի որդեպը՝ աւել համարում-
 ներէն՝ որոնք որ Խովակ ու Լհարոն
 յահանանս Խիչիի անտառսին մէջ
 համբեցին : Վանդի Տէրը աննց 65
 համար ըսեր էր որ Լնչուլտ անա-
 պատին մէջ պիտի մկոնին : ուստի
 անոնքն աւարդ էր չլմաց, բայց ՚ի
 Հիւփոնէնս Վաղէրէն ու Լսաւան
 Հիւսուէն :

9.1. 1.12

1 1
 2 2
 3 3
 4 4
 5 5
 6 6
 7 7

- ժառանգութիւնը իրենց վրայ դար-
 8 ձընես . Եւ Խարայէի որդւոցը խո-
 սիս ու ըսես , (եւ որ մարդ մը
 մնաի , ու տղայ չունենայ , անոր
 ժառանգութիւնը իր աղջկանը վրայ
 9 դարձնէր . Եւ թէ որ անիկայ աղ-
 ջիկ աւ չունենայ , ան ատենը անոր
 ժառանգութիւնը իր եղբայրներուն
 10 տար . Եւ թէ որ եղբայրներ աւ
 չունենայ , ան ատենը անոր ժա-
 ռանգութիւնը իր հօրեղբայրներուն
 11 տար . Եւ թէ որ հօրեղբայրներ աւ
 չունենայ , անոր ժառանգութիւնը
 իր տոհմին մէջ իր ամենէն մօտ աղ-
 ցականին տար , ու ան բլայ անոր
 ժառանգը . Եւ ասիկայ Խարայէի որ-
 դւոցը զատաստանի կանոն բլայ ,
 ինչպէս որ Տէրը Սոփսէսին պա-
 տուիրեց :
- 12 Եւորը Տէրը Սոփսէսին ըսաւ ,
 Եւ Երարիմի լէոը ելիր ու տես
 ան երկիրը , որն որ Խարայէի որ-
 13 դւոցը պիտի տամ . Եւ ան տես-
 նելէդ ետքը , դուն աւ քու ժողո-
 վուրդիդ պիտի խառնուիս , ինչպէս
 որ քու եղբայրդ Նաբոն խառ-
 14 նուեցաւ . Որովհետեւ դուք իմ հրա-
 մանիս զէմ ապստամբութիւն բրիւր
 Սին անապատին մէջ՝ ժողովքին
 հակառակութիւն ըրած ատենը , ու
 անոնց առջևը զիս չփառաւորեցիր
 ան ջուրին քովը : (Եւ է Սաղեսի
 Սերիպայի ջուրը՝ Սին անապատին
 մէջ ,)
- 15 Եւ Սոփսէս խօսեցաւ Տէրոյն ու
 16 ըսաւ , Տէրը բոլոր մարդոց հոգի-
 ներուն Մատուածը աս ժողովուրդիս
 17 վրայ մարդ մը կեցընէ , Որ անիկայ
 անոնց առջևէն ելլէ ու մօնէ , ու
 զանոնք հանէ ու մոցընէ , որպէս
 զի Տէրոյն ժողովքը անհովիւ ու-
 խարներու պէս լըլայ :
- 18 Եւ Տէրը ըսաւ Սոփսէսին , Եւ
 քեզի Նաաէին որդին Հեսուն՝ ու-
 բուն վրայ Հողի կայ , ու անոր
 19 վրայ ձեռքդ դիր . Եւ զանիկայ Եւ-
 ղիազար քահանային ու բոլոր ժո-
 ղովքին առջևը կայնեցուր . Եւ ա-
 նոնց աչքին առջևը անոր պատուէր
 20 տուր . Եւ քու փառքէդ անոր վրայ
 գիր , որպէս զի Խարայէի որդւոցը

բոլոր ժողովքը աւոր քահանայու-
 թիւն ընեն : Եւ անիկայ Եղիազար 21
 քահանային առջևը պիտի կայնի ,
 ու Տէրոյն առջևը Ուրիմի կանան-
 վը անոր պիտի հարցընէ . անոր խօս-
 քովը պիտի ելլեն , ու անոր խօսքու-
 վը մօնեն , ինքը և իրեն հետ բոլոր
 Խարայէի որդիքը ու բոլոր ժողով-
 քը : Եւ Սոփսէս անանկ ըրաւ , 22
 ինչպէս որ Տէրը անոր հրամայե-
 ր . առաւ Հեսուն , ու զանիկայ
 Եղիազար քահանային ու բոլոր ժո-
 ղովքին առջևը կայնեցուց : Եւ իր 23
 ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ անոր
 պատուէր տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
 Սոփսէսին ձեռքովը խօսեր էր :

ԳԼ . ԻԸ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփսէսին ը- 1
 սելով , Պատուիրէ Խարայէի 2
 որդւոցը ու անոնց բնէ , Եւ ա-
 նուշահոտ պատարագներու բնծա-
 յուած հայր՝ որոշուած ատենին
 ինծի մատուցանելու գղուելութիւն
 3 ընէր . Եւ անոնց բնես , Եւսոյք են
 ան պատարագները որ Տէրոյն պի-
 տի մատուցանէր . Օրը երկու հատ
 մէկ տարեկան անարատ զառներ
 մշտնջենաւոր ողջակէպի համար .
 4 Սէկ զառը առատանց մատուցա-
 նես , ու միւս զառը իրիկուան
 5 զէմ մատուցանես : Եւ մէկ ար-
 զուին տասներորդ մասը բարակ
 պիւրով՝ հացի բնծայ ընէ , ու
 շաղուած պիւր ըլլայ հիմնի մը քա-
 ոտը ձեռուած եղով : Եւսիկայ 6
 Սինայ լեռանը վրայ սահմանուած
 մշտնջենաւոր ողջակէպ է , Տէրոյն
 անուշահոտ պատարագ բլլալու հա-
 մար : Եւ անոր թափելու նուէրը 7
 մէկ զառին համար՝ հիմնի մը
 շորորդ մասն բլլայ . ոգին սուրբ
 տեղին մէջ թափելու նուէր ընես
 Տէրոյն . Եւ միւս զառը իրիկուան 8
 զէմ մատուցանես . աս առատուած
 հացի բնծային ու անոր թափելու
 նուէրին պէս ընես , Տէրոյն անու-
 շահոտ պատարագ ըլլալու :
 9 Եւսյ շարաթ օրը՝ մէկ տարեկան
 երկու անարատ զառներ՝ ու եղով
 շաղուած երկու տասանորդ բարակ

- աղիւս հացի ընծայի համար , ու
անոր թափելու նուէրը պէտք է
10 արագանէ : Եւ մշտնջենաւոր
ողջակէզն ու անոր թափելու նուէ-
րէն 'ի զատ , ամեն շաբաթ զբա-
ղակէզը պէտք է ըստ :
- 11 Եւ անոր ամառադ խմերուն մէջ
Տէրոջն ողջակէզ մատուցանէք , եր-
կու զուարակ' մէկ խոյ ու եօթը
հատ մէկ տարեկան անարատ զառ-
12 նէր . Եւ մէկ մէկ զուարակին հա-
մար եղով շաղուած իրեք տասա-
նորդ բարակ աղիւս հացի ընծայ , և
մէկ խոյին համար եղով շաղուած
երկու տասանորդ բարակ աղիւս հա-
13 ցի ընծայ , Ու մէկ մէկ զատին
համար եղով շաղուած մկմկ տա-
սանորդ բարակ աղիւս հացի ընծայ
հապարակէ : Տէրոջն ողջակէզ ու
անու շահոտ պատարագ ըստ :
- 14 Եւ անոնց թափելու նուէրները ու-
նէ մէկ զուարակին համար կէս հի-
մն , ու մէկ խոյին համար հիմնին
երրորդ մասը , և մէկ մէկ զատին
համար հիմնին չորրորդ մասը զի-
նի պիտի ըլլայ . ասիկայ տարւոյն
սափմներուն համար' ամեն ամիս հա-
15 րապարակէ : Եւ մըշ-
տնջենաւոր ողջակէզն 'ի զատ' մեղ-
քի պատարագի համար պցներն նո-
խազ մը իւր թափելու նուէրովը
մկմկ մատուցուի Տէրոջն :
- 16 Եւ առաջին ամսուն չորեքտասա-
17 ներորդ օրը զատիկ է Տէրոջն . Ու
ան ամսուն Քրիստոսաներորդ օրը
տուն է . եօթը օր բազարէ ուսուի :
- 18 Եւ առաջին օրը սուրբ ժողով պէտք
19 ըլլայ . բնաւ ծառայական զործ մը
չընէք . Եւ Տէրոջն պատարագ ու
ողջակէզ մատուցանէք , երկու զու-
արակ' մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ
տարեկան զառներ . անոնք անարատ
20 ըլլան ձեզի . Եւ անոնց հացի ըն-
ծան եղով շաղուած բարակ աղիւս
ըստ . Եւ մէկ զուարակին համար
իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին հա-
մար երկու տասանորդ մատուցա-
21 նէք . Եւ եօթը զառներէն' մէկ մէկ
զատին համար մկմկ տասանորդ
մատուցանէք . Եւ ձեզի քառուիւն
22 ընելու համար պցներն մէկ նոխազ

- մեղքի պատարագ հապարակէ :
Եւ անոր մշտնջենաւոր ողջակէզ եղող 23
առտուան ողջակէզներն 'ի զատ
պիտի մատուցանէք : Եւ եօթը 24
օրերուն մէկ մէկ օրը անոնց պէս
Տէրոջն անու շահոտ պատարագ ը-
նէք . մշտնջենաւոր ողջակէզն 'ի
զատ ափիկայ ու սուր թափելու
նուէրը պիտի մատուցուի : Եւ 25
եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ ձեզի . բնաւ ծառայական
զործ մը պիտի չընէք :
- Եւ երեսայրներուն օրը' երրորդ 26
ան շաբաթներուն քանի մէջ Տէրո-
ջն նոր հացի ընծայ կը մատուցա-
նէք , սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի .
բնաւ ծառայական զործ մը չընէք .
Ու Տէրոջն անու շահոտ ողջակէզ 27
համար երկու զուարակ , մէկ խոյ
ու մէկ տարեկան եօթը հատ զառ-
ներ մատուցանէք . Եւ անոնց հացի 28
ընծան' մէկ մէկ զուարակին համար
իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին
համար երկու տասանորդ , Եւ եօթը 29
զառներէն' մէկ մէկ զատին համար
մկմկ տասանորդ եղով շաղուած
բարակ աղիւս հապարակէ : Եւ 30
ձեզի քառուիւն ընելու համար
պցներն մէկ նոխազ հապարակէ :
Մշտնջենաւոր ողջակէզն ու անոր 31
հացի ընծայն 'ի զատ , անոնք ու
իրենց թափելու նուէրներովը մա-
տուցանէք . անարատ ըլլան ձե-
զի :

ՊԼԱՆԻՆ ԻՅՈՒՆ

- Եւ եօթներորդ ամսուն մէջ' ամ- 1
սուն առաջին օրը սուրբ ժողով
ըլլայ ձեզի . բնաւ ծառայական զործ
մը չընէք . փող Քշեցընելու օր
ըլլայ ձեզի : Եւ Տէրոջն անու շա- 2
հոտ ողջակէզ համար մէկ զուա-
րակ , մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ
տարեկան անարատ զառներ մատու-
ցանէք . Եւ անոնց հացի ընծան' 3
մէկ զուարակին համար իրեք տա-
սանորդ , ու մէկ խոյին համար
երկու տասանորդ , Եւ եօթը զառ- 4
ներէն' մէկ մէկ զատին համար մկ-
մկ տասանորդ եղով շաղուած բա-
րակ աղիւս ըստ : Եւ ձեզի քառու- 5

- Թիւն ընկելու համար այժմերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարազ հարաւորու-
- 6 Եւ Եւ Տէրոջը անուշահոտ պատարազ հարաւորուէ, ամսա- մուտի ողջակէզը ու անոր հացի ըն- ծան, և մշտնջենաւոր ողջակէզը ու անոր հացի ընծան, և անոնց թա- փելու նուէրները իրենց կանոնովը հարաւորուէ ի զատ:
- 7 Եւ աս եօթներորդ ամսուն տաս- ներորդ եւ սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. ու ձեր անները պիտի խո- նարհեցնէր, ու ամենին գործ մը
- 8 չընէր: Եւ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար մէկ զուարակ, մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ տա- րեկան դառներ մատուցանէր. և
- 9 նոնք ձեզի անարատ ըլլան: Եւ անոնց հացի ընծան՝ մէկ մէկ զուա- րակին համար իրեք տասներորդ, ու մէկ խոյին համար երկու տասա-
- 10 նորդ, Եւ եօթը դառներէն մէկ մէկ զառին համար միմիկ տասներորդ եղով շաղուած բարակ ախիւր ըլլայ:
- 11 Ու այժմերէն մէկ նոխազ մեղքի պա- տարազ հարաւորուէ. բաց ի քառու թեան եւ հարաւորուէ մեղ- քի պատարազին ու մշտնջենաւոր ողջակէզին և անոր հացի ըն- ծային, ու անոնց թափելու նուէր- ներէն:
- 12 Եւ եօթներորդ ամսուն շոգեռա- սաներորդ եւ սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի. բնաւ ծառայական գործ մը չընէր. ու եօթը օր Տէրոջը տօն
- 13 պահէր: Եւ Տէրոջը ողջակէզ ու անուշահոտ պատարազի համար՝ տասուիրեք զուարակ, երկու խոյ ու մէկ տարեկան տասնուչորս զառ- ներ մատուցանէր. անոնք անարատ
- 14 պիտի ըլլան: Եւ անոնց հացի ըն- ծան՝ տասուիրեք զուարակներէն ու մէկ զուարակին համար իրեք տասներորդ, ու երկու խոյերէն մէկ մէկ խոյին համար երկու տասա-
- 15 նորդ, Եւ տասնուչորս դառներէն մէկ մէկ զառին համար միմիկ տա- սանորդ եղով շաղուած բարակ ա-
- 16 լիւր ըլլայ: Ու այժմերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարազ հարաւորուէ, բաց ի մշտնջենաւոր ողջակէզին ու

անոր հացի ընծային և թափելու նուէրին:

- Եւ երկրորդ օրը տասուերկու 17 զուարակ, երկու խոյ ու մէկ տա- րեկան տասնուչորս անարատ զառ- ներ հարաւորուէ: Եւ անոնց հա- ցի ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու զառ- ներուն համար, իրենց թառոյն հա- մեմատ՝ բոս օրինի պէտք ըլլաւ: Ու 18 այժմերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա- րազ հարաւորուէ, բաց ի մշտնջենաւոր ողջակէզին և անոր հացի ըն- ծային ու թափելու նուէրներէն:
- Եւ երրորդ օրը տասնու մէկ 20 զուարակ, երկու խոյ ու մէկ տա- րեկան տասնուչորս անարատ զառ- ներ հարաւորուէ: Եւ անոնց հացի 21 ընծան ու թափելու նուէրները՝ զուարակներուն, խոյերուն ու զառ- ներուն համար, իրենց թառոյն հա- մեմատ՝ բոս օրինի պէտք ըլլաւ: Ու մէկ նոխազ մեղքի պատարազ 22 հարաւորուէ, բաց ի մշտնջենաւոր ողջակէզին և անոր հացի ընծային ու թափելու նուէրին:
- Եւ չորրորդ օրը տասը զուա- 23 րակ, երկու խոյ ու մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ զառներ հարաւորուէ: Եւ անոնց հացի ընծան 24 ու թափելու նուէրները՝ զուարակ- ներուն, խոյերուն ու զառներուն համար, իրենց թառոյն համեմատ՝ բոս օրինի պէտք ըլլաւ: Ու այժմերէն 25 մէկ նոխազ մեղքի պատարազ հա- րաւորուէ, բաց ի մշտնջենաւոր ողջակէզին և անոր հացի ընծային ու թափելու նուէրին:
- Եւ հինգերորդ օրը ինը զուա- 26 րակ, երկու խոյ ու մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ զառներ հարաւորուէ: Եւ անոնց հացի ընծան 27 ու թափելու նուէրները՝ զուարակ- ներուն, խոյերուն ու զառներուն համար, իրենց թառոյն համեմատ՝ բոս օրինի պէտք ըլլաւ: Ու մէկ նո- 28 խազ մեղքի պատարազ հարաւորու- ւէ, բաց ի մշտնջենաւոր ողջակէ- գին և անոր հացի ընծային ու թափելու նուէրին:
- Եւ վեցերորդ օրը ութը զուա- 29

- րակ , երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ
 30 Խառացանէ՛ք : Եւ անոնց հացի ընծան ու խափելու նուէրները՝ զուարակներուն , խոյերուն ու գառներուն համար , իրենց թուոյն համ-
- 31 մաս՝ ըստ օրինի պէտէ ըլլան : Եւ մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Խառացանէ՛ք , բաց 'ի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծան ու խափելու նուէրներն :
- 32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուարակ , երկու խոյ — մէկ տարեկան տասնուչորս անարատ գառներ
- 33 Խառացանէ՛ք : Եւ անոնց հացի ընծան ու խափելու նուէրները՝ զուարակներուն , խոյերուն ու գառներուն համար , իրենց թուոյն համ-
- 34 մաս՝ ըստ օրինի պէտէ ըլլան : Եւ մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Խառացանէ՛ք , բաց 'ի մշտնջենաւոր ողջակէզէն , և անոր հացի ընծայէն ու խափելու նուէրներն :
- 35 Եւ յօթերորդ օրը ևնգի տոնախմբութիւն ըլլայ : Բնաւ ծառայական
- 36 զօրծ մը չընէք : Եւ Տէրոջը ողջակէզ — անուշահոտ պատարագի համար՝ մէկ զուարակ , մէկ խոյ — մէկ տարեկան եօթը անարատ գառ-
- 37 ներ մատուցանէք : Եւ անոնց հացի ընծան ու խափելու նուէրները՝ զուարակներուն , խոյին ու գառներուն համար , իրենց թուոյն համամաս-
- 38 ըստ օրինի պէտէ ըլլան : Եւ մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Խառացանէ՛ք , բաց 'ի մշտնջենաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն ու խափելու նուէրներն :
- 39 Չոր տոններուն մէջ ասոնք պիտի մատուցանէք Տէրոջը , ձեր ուխտերուն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն ողջակէզներէն , հացի ընծաներէն , խափելու նուէրներէն ու խաղաղութեան զօհներէն 'ի զատ :
- 40 Եւ Սոփսէս Խարայէլի որդւոցը պատմեց ան ամենը որ Տէրը Սոփսէսին պատուիրէր էր :

ԳԼ . Լ .

- 1 Եւ Սոփսէս Խարայէլի որդւոցը յեղերու իշխաններուն խօսեցաւ

բաւելով , Տէրոջը պատուիրած բանը աս է . իսկ որ մէկ մարդ մը Տէրոջը ուխտ ընէ , կամ երդում ընելով իր անձը կապելու ըլլայ , իր խօսքը պարտաւ չհանէ . բոլոր իր բերքէն ելածին պէս ընէ :

Եւ ինչ որ մէկ կնիկ մը Տէրոջը ուխտ ընէ , ու իր մանկութեան ատենը իր հօրը տանը մէջ պէտք կապելու ըլլայ , Եւ անոր հայրը անոր ուխտը ու անձին վրայ կապած կապը լսէ , և անոր հայրը բան մը չըսէ անոր , ան ատենը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու անձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ պիտի հաստատուին : Բայց թէ որ անոր հայրը իր լսած օրը զանիկայ արգիլէ , ան ատենը անոր բոլոր ուխտերը ու անձին վրայ կապած կապերը անվաւեր պիտի ըլլան : Եւ Տէրը անոր թողու թիւն պիտի տայ . բանգի անոր հայրը զանիկայ արգիլեց :

Եւ թէ որ ուխտ ըրած , կամ իր չրթ ունքներէն իր անձը կապող անխորհուրդ խօսք մը ելած ըլլալով անմասնանայ , Եւ անոր էրիկը լսէ , և լսած օրը անոր բան մը չըսէ , ան ատենը անոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերն ալ պիտի հաստատուին : Բայց թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանիկայ արգիլէ , ան ատենը անոր վրայ եղած ուխտը ու չրթ ունքներէն ելած անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը կապեր էր՝ անվաւեր կ'ընէ : Եւ Տէրը անոր թողութիւն պիտի տայ :

Բայց որեւարիի կամ արձակուածի մը ուխտը — իր անձին վրայ կապած ինչ և իցի կապը իր վրայ հաստատ պիտի մնայ : Եւ թէ որ անիկայ իր էրկանը տանը մէջ ուխտ ըրած էր , կամ երդումով իր անձին վրայ կապ կապեր էր , Եւ անոր էրիկը լսելով բան մը ըրած չէր անոր , և զանիկայ արգիլած չէր , ան ատենը անոր բոլոր ուխտերը պիտի հաստատուին , ու իր անձին վրայ կապած կապերը հաստատ պիտի մնան : Բայց թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանոնք խաբանեց , ան

- նուած ամէն բան և ու ամէն փայտե-
ղէն աման մաքրեցէր :
- 21 Եւ իշխապար քահանան պատե-
րազմի գաղղ զօրքերուն ըսաւ .
Եհա ասիկայ է ան օրէնքին կանոնը :
որ Տէրը Սոփեսին հրամայեց :
- 22 Սիայն ոսկին , արծաթը , պղինձը ,
երկաթը , անագը ու կապարը ,
- 23 Եւն կրակը մոռնիլու . բանը կրակէ
անցընէր , ու մարութ պիտի ըլլայ ,
բայց մարութեան ջրով մարութի .
սակայն կրակը չմոռող ամէն բան
- 24 չուրէ անցընէր : Ու եօթներորդ օրը
մեր հանդերձները լուար և մարութ
ըլլար , ու ետքը բանակին մէջ միտ-
նէր :
- 25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Սոփեսին՝ ը-
սելով , Դաւիթ իշխապար քահանային
ու ժողովքին նահապետութեանց իշ-
խաններուն հետ՝ առնուած կողո-
պուտին դումարը առ , մարդէ մին-
- 27 չե անասուն : Եւ ան կողոպուտը
պատերազմի գաղղ պատերազմող-
ներուն ու բոլոր ժողովքին հաւասա-
- 28 րապէս բամբակ : Եւ պատերազմի
գաղղ պատերազմողներն Տէրոջ
հասը առնեն , հինգ հարիւրն մե-
կը՝ թէ մարդօցմէն , թէ արջառ-
ներէն , թէ էշերէն և թէ ոչխարնե-
- 29 րէն : Եւ հաւաք անոնց կէս բաժի-
նէն պիտի առնեն , ու իշխապար
քահանային տաս իրիկ Տէրոջ ըն-
- 30 ծայ : Եւ Խաղպէի որդւոցը կէս
բաժինէն յիսունէն մէկը առնեն ,
թէ մարդօցմէն , թէ արջառնե-
րէն , թէ էշերէն , թէ ոչխարներէն ,
և թէ ամէն անասուններէն . ու ա-
- 31 նոնք Տէրոջ խորանին պահպանու-
թիւնը ընող Ղևտացիներուն տաս :
- 32 Եւ Սոփես ու իշխապար քահանան
Տէրոջ Սոփեսին հրամայածին պէս
ըլին : Եւ կողոպուտը՝ աշխատե-
պատերազմող զօրքին առած աւա-
- 33 րին դումարը առ էր . վեց հարիւր
խօթանասունուհինգ հազար ոչխար ,
Եւ խօթանասունուերկու հազար ար-
- 34 ջառ , Ու վաթսուսուամէկ հազար
էշ . Եւ մարդօցմէն էրիկ մար-
- 35 դու անկողին չգիտող կնիկներուն
ամէնը երսունուերկու հազար հոգի
էին :
- Եւ պատերազմի դադողներուն 36
էն կէս բաժինը -- էր . ոչխար-
ներուն ինիւր իրեք հարիւր երսու-
նուեօթը հազար հինգ հարիւր էր . 37
Ու ոչխարներն Տէրոջ հասը վեց
հարիւր խօթանասունուհինգ եղաւ .
Եւ արջառները երսունուվեց հազար 38
ընամէ՝ անոնցմէ Տէրոջ հասը խ-
օթանասունուերկու . արջառ -- էր .
Ու էշերը երսուն հազար հինգ հա- 39
րիւր ընամէ՝ անոնցմէ Տէրոջ հասը
վաթսուսուամէկ էլ էր . Եւ մար- 40
դիկը տասնուվեց հազար հոգի
ընամէ՝ անոնցմէ Տէրոջ հասը եր-
սունուերկու հոգի էր .
- Եւ Սոփես Տէրոջ նուիրուած 41
հասը իշխապար քահանային տու-
աւ , ինչպէս որ Տէրը Սոփեսին
հրամայեր էր :
- Եւ Խաղպէի որդւոցը կէս բա- 42
ժինէն ալ՝ որն որ Սոփես պատե-
րազմողներն պատեր էր՝ Տէրոջ հա-
ւաք -- էր : Եւ ժողովքին կէս բա- 43
ժինը՝ իրեք հարիւր երսունուեօթը
հազար հինգ հարիւր ոչխար , Եւ 44
սունուվեց հազար արջառ , Եւսուն
հազար հինգ հարիւր էշ , Ու տաս 45
նուվեց հազար հոգի էր : Եւ Սոփ-
ես՝ Խաղպէի որդւոցը կէս բաժի- 46
նէն՝ թէ մարդէն , թէ անասունէն՝
յիսունէն մէկը առնելով , Տէրոջ
խորանին պահպանութիւնը ընող
Ղևտացիներուն տուաւ , ինչպէս որ
Տէրը Սոփեսին հրամայեր էր :
- Եւ զօրքին հազարաւորներուն 48
վերակացունները՝ աշխատե-
պատերազմողները ու հարիւրապետները
Սոփեսին մօտեցան . Ու Սոփեսին 49
ըսին , Դաւ . ծառաներդ՝ մեր ձեռ-
քին տակը կողղ պատերազմողնե-
րուն դումարը առինք , ու մեզմէ
մարդ մը պակաս չէ : Ուստի ա- 50
մէն մէկերնիս ինչ որ գտանք՝ Տէ-
րոջ ընծայ բերինք , ոսկիէ զար-
դեր , շղթաներ , ապարանջաններ ,
մասնիկներ , օղեր ու մանեակներ ,
որ Տէրոջ առջև մեր հոգիներ- 51
ուն քառութիւն ընենք : Եւ
Սոփես ու իշխապար քահանան ա-
նոնցմէ ոսկին առին . ամէն ալ
բանուած բաներ էին : Եւ հազա- 52

բազմաներն ու հարիւրապետներն
 Տէրոջ մատուցած բնօրինակ բոլոր
 ոսկին տանուող հազար եօթը
 53 հարիւր յիսուն սիկկ էր : Պա-
 տերազմողներուն ամեն մէկը իրեն
 54 համար կողոպուտ առեր էր : Եւ
 Սոփեսա ու Լզիկազար քահանան
 հազարապետներն ու հարիւրա-
 պետներն ոսկին առին , և ժողով-
 քի խորանը բերին , որ Տէրոջ առ-
 ձեւ խաչակի որդւոց յիշատակը
 ըլլայ :

ԳԼ . ԼԲ

1 Եւ Սուրենի որդիքը ու Վազի
 որդիքը խիստ շատ անասուններ
 ունէին : ուստի Յազնբի երկիրը ու
 Վազազի երկիրը տեսնելով՝ որ
 ահա ան տեղը անասուն պահելու
 2 յաբառ տեղ մըն է , Վազի որդիքը
 և Սուրենի որդիքը գալին , ու
 Սոփեսին , Լզիկազար քահանային
 և ժողովքի իշխաններուն հետ խո-
 3 սելով ըսին , Ետարովի , Վերո-
 նը , Հազնբ , Կամիա , Լսերո-
 նը , Լզեազէ , Սերանա , Կա-
 4 բա ու Իւան , Եւսէն Տէրոջ
 Խաչակի ժողովքին առջևը դարձած
 երկիրը՝ անասուն պահելու յաբառ
 երկիր մըն է , ու քու ծառաներդ
 5 անասուններ ունին : Եւ ըսին , (ձե-
 ր մէջ քու առջևը շնորհք դառնալ ,
 աս երկիրը քու ծառաներուդ կա-
 լուածքի համար տրուի : մեզ Հոր-
 դանանէն մի անցնենք :

6 Եւ Սոփեսա Վազի որդւոցը և
 Սուրենի որդւոցը ըսաւ , Չեր կո-
 րայրները պատերազմի երթան , ու
 7 դուք աս տեղս նստի՛ք : Եւ ինչու
 համար Խաչակի որդւոցը սիրտը
 կը թուլանայ , որ շանցին ան եր-
 8 կիրը որ Տէրը անոնց տուած
 է : Չեր հայրերն ալ ասանկ ը-
 րին , երբոր զանոց Պաղէս բառ-
 նալն խրկեցի երկիրը լուսնելու
 9 համար : Քանզի անոնք մինչև Լա-
 քով ձորը կայն , ու երկիրը տե-
 սան , և Խաչակի որդւոցը սիրտը
 թուլուցին , որ շանցին ան երկիրը
 10 որ Տէրը անոնց տուեր էր : Եւ
 նոյն օրը Տէրոջ բարկութիւնը բոր-

բոցեցաւ , ու երգում բնեղ ը-
 սաւ : Լզիկազարն էլ ան մարդի- 11
 կէ՝ քսան տարեկանն վեր եղող-
 ները բոլոր սրտով ինծի չձայան-
 դեմուն համար , բնաւ պիտի չտես-
 նեն ան երկիրը , որուն համար Եր-
 քահանայն , Խահակին ու Հակոբին
 երգում բոր պաշտ . Բայ ՚ի Ան- 12
 նեղեան Հեփոնի որդին Վազերն
 ու Կաւէի որդին Հեփոն , որոնք
 կատարելապէս Տէրոջ քաղաքը և
 զան : Եւ Տէրոջ բարկութիւնը 13
 Խաչակի վրայ բորբոքեցաւ , ու
 զանոնք քառասուն տարի անապատին
 մէջ պարտուց , մինչև որ Տէրոջ
 առջևը լարութիւն բնող ազն
 ըրաք մեր հայրերուն տեղը կար
 մեղաւոր մարդոց զաւակներու պէ-
 որ Տէրոջ սաստիկ բարկութիւնը
 Խաչակի վրայ նորէն աւելցնէր :
 Վասն զի թէ որ դուք անկէ խոտ- 15
 ըիք , ան ալ նորէն աս թողնալով
 անապատին մէջ պիտի մկէ : ու
 դուք աս բոլոր ժողովուրդին կորս-
 տանը պատճառ պիտի ըլլաք :

Եւ անոնք մտաւոր անոր ու ը- 16
 սին , Սեր աս տեղս մեր անասուն-
 ներուն համար փարսաններ , ու մեր
 բնտանաւոր համար քաղաքներ չի-
 նենք : Բայց մեր գէղերնիս առ- 17
 ներ , ու շատով Խաչակի որդւո-
 յը առջևն երթանք , մինչև որ
 զանոնք իրենց տեղերը տանինք , և
 մեր բնտանիքը պարսպաւոր քա-
 ղաքներու մէջ բնակին երկրիս
 բնակաւոր պատճառաւ : Ու մինչև 18
 որ Խաչակի որդւոց ամեն մէկը իր
 ժառանգութիւնը շահաւանդէ , մեր
 մեր տունները չդառնանք : Իսկ 19
 մեր Հորդանանու անդիի կողմը
 անոնց հետ ժառանգութիւն պիտի
 չառնենք : Ինչու որ մեր ժառանգու-
 թիւնը Հորդանանու ասդիի կողմը
 դէպ ՚ի արեւելք ինկած է :

Եւ Սոփեսա ըսաւ անոնց , (ձե 20
 որ աս բանը ընէք , ու Տէրոջ առ-
 ձեւ պատերազմի համար վրանիդ
 գէղը առնէք , Եւ Տէրոջ առջևը 21
 դուք ամենդ ալ գէղերով Հոր-
 դանանէն անցնէք , մինչև որ անի-

կայ իր Թաւմիսերը իր առջևն
 22 վերնտէ , Եւ ան երկիրը Տէրոջ
 առջևը նստած , անկէ ետեւ երբոր
 ետ դառնայ , Տէրոջ առջևը ու
 Խաչակին առջևը անմիջ պիտի ըլ-
 23 լաք : և աս երկիրը Տէրոջ առջևը
 մեզի կալուածք պիտի ըլլայ : Բայց
 թէ որ պարսկէ չնկէ , ահա Տէրոջ
 ղէ՛մ մեզ գործեցիր : ու զիտեցէ
 որ մեր մեղքը մեզ պիտի դռնէ :
 24 Չեր բնտանաւոր համար քաղաք-
 ներ , ու մեր հոտերուն համար փա-
 րսիներ չենեցէք , ու մեր բնեւն
 երածը ըրէք :

Եւ Վազի որդիքը և Սուրենի
 որդիքը խոտան Սոփեսին ըսե-
 25 լով , Կատաներդ մեր տիրոջը
 պատուիրածին պէս պիտի բնենք :
 26 Սեր գաւառները , մեր կիները ,
 մեր հոտերը ու մեր բոլոր անասուն-
 ները հոս Վազազի քաղաքներուն
 27 մէջ մնան : Բայց ծառաներդ մեր
 տիրոջը լսածին պէս , ամենքս ալ
 զուեղ գուեղ պատարաստինք , ու
 Տէրոջ առջևն անցնինք պատե-
 րազմի համար :

Եւ ատենը Սոփեսա Լզիկազար
 քահանային , ու Կաւէի որդւոյն
 Հեփոնին , և Խաչակի որդւոցը յե-
 28 ղերուն նահապետութեանց իշխան-
 ներուն աս պատուէրը տուաւ անոնց
 29 վրայով : Եւ Սոփեսա ըսաւ անոնց ,
 (ձե որ Վազի որդիքը և Սուրեն-
 նի որդիքը Տէրոջ առջևը ամենքս
 ալ պատերազմի համար պատրաստ-
 աւանք՝ մեզի հետ Հորդանանէն
 անցնին , ու ան երկիրը մեր առջևը
 նստած , ան ատենը Վազազի
 երկիրը անոնց կալուածք տուք :
 30 Բայց թէ որ պատրաստուած մեզի
 հետ չանցնին , անոնց կալուածքը
 մեզի հետ Վանանու երկրին մէջ
 31 ըլլայ : Իսկ Վազի որդիքը և Սու-
 րենի որդիքը պատարաստու տուին
 ու ըսին , Տէրը քու ծառաներուդ
 ինչպէս որ պատուիրեց , անանկ պի-
 32 տի ընենք : Սեր գէղերնիս առ-
 ձած՝ Տէրոջ առջևն Վանանու եր-
 կիրը պիտի անցնինք : Բայց մեր
 ժառանգութեան կալուածքը Հոր-
 33 դանանու ասդիի կողմը ըլլաւ : Ուս-

տի Սոփեսա անոնց՝ այսինքն Վազի
 որդւոցը , և Սուրենի որդւոցը
 և Հոփեսին անոնց Վանանէն կէս յե-
 ղին տուաւ Եմբհացոց Սեֆնի ինա-
 զաւորին ինազատորութիւնը , ու
 ինասանի Սիկ ինազատորին ինազա-
 տորութիւնը , երկիրը իր քաղաք-
 ներովը ու երկրին քաղաքներուն
 բոլորովը կղած սահմաններովը :
 Եւ Վազի որդիքը պարսպաւոր 34
 քաղաքներ շինեցին , այսինքն Գե-
 րոնը , Ետարովի ու Երոնը ,
 Եւ Ետարովի սովետներ , Հազնբը 35
 ու Հոփեսին , Եւ Ինքնամարտ
 ու Ինքնաբանը , և հոտերու փա-
 րսիներ ալ շինեցին :
 Սուրենի որդիքն ալ Լսերոնը , 37
 Լզեազէն ու Սարիսիմէն շինեցին :
 Սուրաւուր և Ինքնանը , (որ ա- 38
 տոնց անունները փոխեցին) ու Սե-
 բանն : ու իրենց շինած քաղաք-
 ներուն իրենց անունները դրին :
 Եւ Սոփեսան Սարիսիմի որդի- 29
 քը Վազազը գալին , ու ատին
 զանիկայ , և անոր մէջը Բախո-
 Եմբհացիները վերնադնէին : Եւ 40
 Սոփեսա Վազազը տուաւ Սոփես-
 սան Սարիսին , որ հոս բնակե-
 ցաւ : Սուրենի անունը Հոփեր 41
 գնաց անոնց զի զարապաքները ա-
 տու , ու զանոնք Հաւօթ յայր
 անուանեց : Եւ Կորա՛հ գնաց , 42
 ու Սոփեսա ու անոր գեղերը ա-
 տու , և զանոնք իր անունովը Կո-
 բահ կոչեց :

ԳԼ . ԼԳ

Սոփեսին ու Եմբհացին ձեռքովը 1
 Լզիկազարի երկրէն իրենց գոր-
 քերովը ելող Խաչակի որդւոցը
 ինքնաները առնոր են : Եւ Սոփ- 2
 ես Տէրոջ հրամանովը անոնց ինչ-
 աններուն համեմատ անոնց գնացը-
 ները դրեց : ու անոնց գնացընե-
 րուն համեմատ անոնց ինքնաները
 ատնոր են : Եւ Եմբհաց ամեն մէջ՝ 3
 այսինքն առաջին ամենը Հոփեսան-
 ներովը որը Սոփեսին շինեցին ,
 զատկէն հետեւեալ որը Խաչակի
 որդիքը բարձր ձեռքով կամ բոլոր
 Լզիկազարոց ազգերուն առջևը :

- 4 Ու Լալիպատայիք ինչն Դ-Է-Է-Է-Է
Կը թաղէին, քանզի Տէրը անոնց
բոլոր անգրանիկները փարկեց. և
Տէրը անոնց աստուածներուն վրայ
դատաստան բրաւ ։
- 5 Լա. Խարայէլի որդիքը՝ Ռամանէն
չուելով՝ Սոկրովթ ինչն ան բրին ։
- 6 Ու Սոկրովթէն չուելով՝ անապա-
տին ծայրը Եղած Ոթումը ինչն ան բրին ։
- 7 Լա. Ոթումէն չուելով՝ զԷպ Ի
Փիախրոթի դարձան, որ Բէկզե-
փոնին զիմայն է, ու Սաղգողին
առջևը ինչն ան բրին ։
- 8 Լա. Փիախրոթին առջևէն չուե-
լով, ու ծովուն մէջէն անցնելով՝
անապատը ինչն, և Ոթումի անա-
պատին մէջ իրիք որուն Զամրայ
քաղաքով՝ Սեուայ ինչն ան բրին ։
- 9 Լա. Սեուայէն չուելով՝ Լզիմ
եկան. ու Լզիմը միջ տասուերկու
ֆուրի աղբիւր ու եօթ անասուն ար-
մաւենի կային. ու հոն ինչն ան բրին ։
- 10 Լա. Լզիմէն չուելով՝ Սարմիր ծո-
վուն քովը ինչն ան բրին ։
- 11 Լա. Սարմիր ծովէն չուելով՝ Սին
անապատը ինչն ան բրին ։
- 12 Լա. Սին անապատէն չուելով՝
Վափկա ինչն ան բրին ։
- 13 Լա. Վափկայէն չուելով՝ Լզուս
ինչն ան բրին ։
- 14 Ու Լզուսէն չուելով՝ Ռափիղիմ
ինչն ան բրին. ու հոն Ժողովուր-
դին համար խմելու ֆուր չկար ։
- 15 Լա. Ռափիղիմէն չուելով՝ Սինայի
անապատը ինչն ան բրին ։
- 16 Ու Սինայի անապատէն չուելով՝
Սիբրովթ հաթիթափա ինչն ան բրին ։
- 17 Լա. Սիբրովթ հաթիթափայէն չուե-
լով՝ Մսերովթէն ինչն ան բրին ։
- 18 Ու Մսերովթէն չուելով՝ Ռա-
թամա ինչն ան բրին ։
- 19 Լա. Ռաթամայէն չուելով՝ Ռա-
մոն փարեա ինչն ան բրին ։
- 20 Ու Ռամոն փարեաէն չուելով՝
Իերնա ինչն ան բրին ։
- 21 Լա. Իերնայէն չուելով՝ Ռէսսա
ինչն ան բրին ։
- 22 Ու Ռէսսայէն չուելով՝ Աէէլա-
թա ինչն ան բրին ։
- 23 Լա. Աէէլաթայէն չուելով՝ Սոփար
ընդը ինչն ան բրին ։

- Ու Սոփար ընդըն չուելով՝ Վա- 24
բաղա ինչն ան բրին ։
- Լա. Վաբաղայէն չուելով՝ Սակե- 25
զովթ ինչն ան բրին ։
- Ու Սակեզովթէն չուելով՝ Բաա- 26
թը ինչն ան բրին ։
- Լա. Բաաթէն չուելով՝ Բաբա 27
ինչն ան բրին ։
- Ու Բաբայէն չուելով՝ Սաակա 28
ինչն ան բրին ։
- Լա. Սաակայէն չուելով՝ Հաս- 29
մոնա ինչն ան բրին ։
- Ու Հասմոնայէն չուելով՝ Սոսե- 30
րովթ ինչն ան բրին ։
- Լա. Սոսերովթէն չուելով՝ Բանե 31
յական ինչն ան բրին ։
- Ու Բանե յականէն չուելով՝ 32
Հորդագդագ ինչն ան բրին ։
- Լա. Հորդագդագէն չուելով՝ Լա- 33
տերափա ինչն ան բրին ։
- Ու Լատերափայէն չուելով՝ Լոր- 34
րոնա ինչն ան բրին ։
- Ու Լորրոնայէն չուելով՝ Վասիոն 35
գարիւր ինչն ան բրին ։
- Լա. Վասիոն գարիւրէն չուելով՝ 36
Սին անապատը՝ այսինքն Վաղէս
ինչն ան բրին ։
- Լա. Վաղէսէն չուելով՝ Հովը լե- 37
ռը ինչն ան բրին, որ Լզովթի երկ-
րին ծայրն է ։ Ու Մհարոն քա- 38
հանան Տէրաջը հրամանովը Հովը
լեռը եկաւ, և հոն մնաւ, Խարա-
նէի որդեղը Լզիպատոսի երկրէն
Երկուն քառասներորդ տարին՝ հինգ-
երորդ ամսուն առաջին օրը ։ Լա. 39
Մհարոն Հովը լեռանը վրայ մտած
ատենը հարիւր քսանուիրիք տարե-
կան էր ։
- Լա. Վանանու երկրին հարաւային 40
կողմը բնակող Մադի Վանանիս
թագաւորը Խարայէլի որդեղը գա-
լը ընց ։
- Լա. Հովը լեռնէն չուելով՝ Սել- 41
մոնա ինչն ան բրին ։
- Ու Սելմոնայէն չուելով՝ Փուշոն 42
ինչն ան բրին ։
- Ու Փուշոնէն չուելով՝ Որովթ 43
ինչն ան բրին ։
- Լա. Որովթէն չուելով՝ Սոփարի 44
սահմանին մէջ Եղող Լյէ արարիմ
ինչն ան բրին ։

- 45 Եւ իշէ Բաբելոնի շէնքի վերան
գաղ ինն րօին :
- 46 Ու Վերան գաղէն շէնքի վերան
մէն գերլաթէմ ինն րօին :
- 47 Ու Վերան գերլաթէմ մէն շէնքի վերան
Կարաթին առջին Կարաթին լեռնե-
քը ինն րօին :
- 48 Եւ Կարաթին լեռնեքն շէնքի վերան
Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանու մօտ
Մոփաթի դաշտերուն մէջ ինն րօին :
Ուստի անոնք (Յորդանանու մօտ
Մոփաթի դաշտերուն մէջ ինն րօին ,
Իսկ Երկրորդի վերան մին-
չէ Երկրորդի :
- 50 Եւ Տէրը Մոփաթի դաշտերուն
մէջ Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանու
մօտ) Խաւկաւ : Մոփաթին լեռնի վերան ,
Երկրորդի որդի որդի խաւկաւ : ու անոնք
51 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , Եւ
Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք
52 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք
53 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք
54 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք
55 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք
56 Երկրորդի Կարաթին (Յորդանանուն Վա-
նանայից Երկրորդի անցիկի , ու անոնք

Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 3
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 4
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 5
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 6
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 7
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 8
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 9
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 10
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 11
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 12
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 13
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 14
Կարաթին (Յորդանանուն Վանանայից
Երկրորդի անցիկի , ու անոնք 15

ԳԼՈՒԽ ԼԵ՛Խ

- 1 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
2 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
3 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
4 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
5 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
6 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
7 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
8 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
9 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
10 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
11 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
12 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
13 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
14 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-
15 Եւ Տէրը Խաւկաւ Մոփաթին լեռն-

կայ մարդասպան է . մարդասպանը
17 անպատճառ պիտի մեռցուի : Ամ
թէ որ մահաօրին բռնադատութի մը
մէկուն զարնէ , որ մեռնի , անի-
կայ մարդասպան է . մարդասպանը
18 անպատճառ պիտի մեռցուի : Ամ
թէ որ ձեռքով զործածուելու փոյ-
տեղէն մահաօրին զործիքով մը
զարնէ , որ մեռնի , անիկայ մար-
դասպան է . մարդասպանը անպատ-
6 19 ճառ պիտի մեռցուի : Երեսն փրկե-
լինդիրը պիտի մեռցուն մարդասպա-
նը . երբոր անոր հանդիպի իննդ
20 մեռցուն զանիկայ : Ամ թէ որ
թնամուխեամբ հրէ մէկը , ու նեն-
21 զուխեամբ վրան բռնէ Նեոխով
զանիկայ մեռցունը . բայց , Ամ
թէ թնամուխեան պատճառու
ձեռքով զարնէ անոր՝ որ մեռնի ,
զարնողը անպատճառ մեռցուի : ա-
նիկայ մարդասպան է . արեան
վրէժխնդիրը երբոր մարդասպանին
հանդիպի , զանիկայ մեռցունէ :
22 Բայց թէ որ յանկարծ ու առանց
թնամուխեան հրէ , կամ թէ ա-
ռանց Նեոխովեան անոր վրայ մէկ
23 զործիք մը նետէ , Ամ թէ առանց
տեսնելու , անոր վրայ խնդէ և իցէ
մահաօրին յար մը ձգէ , որ մեռնի ,
և անիկայ անոր թնամուխէն չէր , ու
անոր չարիքը չէր ուզեր , Ան ստե-
նը ժողովը սպաննողին ու արեան
վրէժխնդրին մէջտեղը առ օրէնքնե-
25 րուս համեմատ դատաստան րնէ .
Ան ժողովը պիտի ազատէ սպան-
նողը արեան վրէժխնդրին ձեռքէն ,
ու ժողովը զանիկայ նորէն իր ա-
պախեած ապատանի քաղաքը դար-
ձնէ . ու անիկայ հոն պիտի բնա-
կի , մինչև որ սուրբ եղով օծուած
26 քահանայապետը մեռնի : Բայց թէ
որ սպաննողը իր ապախեած ապա-
տանի քաղաքին տահմնէն դուրս
27 ելլէ , Ան արեան վրէժխնդիրը գա-
նիկայ իր ապատանի քաղաքին տահ-
մանէն դուրս գանէ , և արեան
28 վրէժխնդիրը սպաննողը մեռցունելու
բայց , մահապարտ չնկուի : Վան-
դի անիկայ իր ապատանի քաղաքը
նստուի . էր , մինչև որ քահանայա-
պետը մեռնէր . բայց քահանայա-

պետին մեռնելէն ետքը սպաննողը
իր կալուածքին երկիրը դառնայ :
29 Ետեղ ձեզի դատաստանի կանոններ
բլաննէր աղգելուս մէջ . ձեր բա-
լոր բնակութեանցը մէջ :

Մի որ մարդ կը մեռցունէ , ըս- 30
պաննողը վկաններուն բերնովը մեռ-
ցուի . բայց մարդ մը մեռցունելու
համար , Դ-յն մէկ վայրին վայրու-
թիւնը բռնուս չբլայ : Ան մա- 31
հապարտ սպաննողին կենացը համար
փրկանք չստնէր . յանդի անիկայ
անպատճառ մեռցունելու է : Ան 32
ապատանի քաղաքը փախողին հա-
մար փրկանք չստնէր , որպէս զի ա-
նիկայ իր քաղաքը դառնայ նստի
քահանայապետին մահէն առաջ :
Անոր ձեր բնակած երկիրը չորդ- 33
ձէր . քանզի արիւնք կը պղծէ եր-
կիրը . ու անոր մէջը իմպիւսած ա-
րիւնքն համար երկրին ուրիշ բռն-
էր քառութիւն չբլար , բայց երկ
անիկայ իմպիւստ արիւնքով : Ան 34
րեմն ձեր բնակած երկիրը չպղծէր ,
որուն մէջտեղը ևս պիտի բնակիմ .
քանզի ևս Տէրը կը բնակիմ Խառ-
ւելի որդւոց մէջը :

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

Ան Հոփսեփի որդւոցը տահմնէն 1
Անտառէի որդւոցն Սաբիթի որ-
դւոցն Պաղապարտ որդւոցն տահմն
իշխանները մահացան , ու Սոփսեփն
ստեղծ և Խառայելի որդւոցը նահա-
պետութեանց իշխաններուն առջևը
խօսեցան , Ան բախ : Տէրը մեր 2
տիրոջը հրամայեց , որ երկիրը Խա-
րայելի որդւոցը վիճակով ժառան-
գութիւն սայ . ու Տէրը մեր տի-
րոջը հրամայեց , որ մեր եզրօրը
Սաղապարտ ժառանգութիւնը ա-
նոր աղջիկներուն տայ . Երդ թէ 3
որ անոնք Խառայելի ուրիշ ցեղի մը
որդւոցը կնիկ ըլլան , անոնց ժա-
ռանգութիւնը մեր հայրերուն ժա-
ռանգութիւնէն պիտի վերնայ . ու որ
ցեղէ մարդոց որ կնիկ ըլլան , ան ցե-
ղին ժառանգութեանը պիտի խառ-
նուի , ու մեր ժառանգութեանը
վիճակէն պիտի վերնայ : Ան Խա- 4
րայելի որդւոցը Հայրեման դարնէ ,

շատցոյց, և ահա զուրպ այսոր
 Երկնից աստղերուն շափ շատ էր :
 11 Չէր հայցերուն Տէր Եստուածը
 ձեր եղածէն հազարապատիկ աւել-
 ցընէ ձեզ, ու ձեզի բաժնին պէս
 12 ձեզ օրհնէ : Եւ մինակ ի նշուէս
 կրնամ ձեր նեղութիւնը ձեր բեռը
 13 ու հակառակութիւնը կրել : Դուք
 ձեր զիջելուն իմաստուն ու հանձն-
 րեղ և անուանի մարդիկ տուէր,
 ու եւ անոնք ձեր վրայ իշխաններ կէ-
 14 ցընեմ : Դակ զուրք ինծի պատաս-
 խան տուիք ու ըսիք, Ես ը-
 15 սած խաղող ընկը աղէկ է : Ուստի
 եւ ձեր ցեղերուն երեսկիները խնա-
 տուն ու անուանի մարդիկը ա-
 ուրի, և ցանոնք ձեր վրայ իշխաններ
 կարգեցի, աչաքնն ձեր ցեղերուն
 մէջ հաղարապետներ, հարիւրա-
 պետներ, յիսնապետներ, տասնա-
 պետներ ու ռապիկաններ :
 16 Եւ ան ատենը ձեր դատաւորնե-
 րուն պատուիրէի ըսելով, Չէր
 եղացրներուն դատարը մօտիկ ըրէք,
 ու ամեն մարդուն դատը թէ իր
 եզրօրը հետ բլրայ և թէ օտարակա-
 նի հետ, արդարութեամբ դատե-
 17 ղէք : Դատաստանի մէջ աշտու-
 թիւն չընէք, պղտիրին մօտիկ պէս
 մօտիկ ընէք, բնա մարդու մը երե-
 սէ չբաշտիր : Բանդի դատաստա-
 նը Եստուծոյ է : ու ձեզի գիտար
 երեցած դատը ինծի խրկեցէք, որ
 18 անիկայ մօտիկ ընեմ : Եւ ան ա-
 տենը ձեր ամեն ընելու բաները ձե-
 ղի պատուիրեցի :
 19 Ետրը Բարերէն չուցինք, ու
 ինչպէս որ մեր Տէր Եստուածը մե-
 ղի պատուիրեր էր, Եմբհացոյ
 լեռանը ճամբով ան ձեր տեսած
 բոլոր մեծ ու ահագին անապատէն
 անցանք, ու մինչև Սաղէս բառ-
 20 նեայ եկանք : Եւ ձեզի ըսի, Դուք
 Եմբհացոյ լեռը եկաք, որն որ
 մեր Տէր Եստուածը մեզի կու տայ :
 21 Կայէ, քու Տէր Եստուածդ երկիրը
 քու առջևդ դրաւ : Եւ ձեռք կ'ըն-
 Ժառանգէ անկաջ, ինչպէս որ քու
 հայցերուդ Տէր Եստուածը քեզի
 ըսաւ : մի վախմար ու մի վար-
 հուրիք :

Եւ զուրք ամենք իմ քովս եկաք, 22
 ու ինծի ըսիք, Սեղմէ առաջ մար-
 գիկներ խրկենք, որ երկիրը լրտե-
 սեն մեզի համար, ու մեզի զան
 պատմեն թէ ինչ ճամբով հոն պի-
 տի ելլենք, ու ինչ քաղաքներու
 մէջ պիտի մտնենք : Եւ աս խօսքը 23
 ինծի հաճոյ թուելով, ձեզմէ տաս-
 ու երկու մարդ առի, ամեն մէկ
 ցեղէն մէյմէկ մարդ : Եւ անոնք 24
 զայցին լեռը երան, ու մինչև Լա-
 ջոգի ձորը հասան, ու ան էրէբը
 լրտեսեցին : Եւ ան երկրին պատ- 25
 ղէն ձեռքերնին առնելով մեզի բե-
 րին, ու մեզի գրուցեցին ըսելով,
 Եզէկ է ան երկիրը որ մեր Տէր Ես- 26
 տուածը մեզի կու տայ : Իսցց
 զուրք չուցեցիք ելլել, ու մեր Տէր
 Եստուծոյն հրամանին զէմ գրիք :
 Եւ ձեր վրաններուն մէջ տրտնե- 27
 լով ըսիք, Տէրը մեզ տեսչուն
 համար Լազիպտուի երկրէն մեզ
 զուրք հանեց, որ մեզ Եմբհացոյ
 ձեռքը մատնէ, ու մեզ կորսնցը- 28
 նէ : Ուր պիտի ելլենք : մեր եղ-
 րայրները մեր սիրտերը թուրու-
 ցին, որովհետեւ ըսին, Եւ ազգը
 մեզմէ մեծ ու բարձրահասակ է,
 քաղաքները մեծ, ու մինչև երկին- 29
 քը պարապաւոր են, ու հոն նսե-
 ւնակին որդիքը տեսանք : Եւ ձե- 30
 ղի ըսի, Մի վարհուրիք ու ա-
 նոնցմէ մի վախմար : Չէր Տէր
 Եստուածը որ ձեր առջևէն կ'ել-
 թայ, անիկայ ձեզի համար պիտի
 պատերազմի, ինչպէս որ Լազիպ-
 տուի մէջ ձեր աշխերուն առջիւր ձե- 31
 ղի բրաւ : Ու անապատին մէջն
 ալ տեսար որ, ինչպէս մարդ մը իր
 գաւակը կը տանի, քու Տէր Ես-
 տուածդ ալ քու բոլոր քաղաք
 ճամբաներուդ մէջը մինչև աս անդ
 զալդ քեզ անանկ տարաւ : Եւ 32
 ասով ալ ձեր Տէր Եստուծոյն չհա-
 ւատալիք, Որ անիկայ ճամբուն
 մէջ ձեր առջևէն կ'երթաւ հաճոյ
 իջեանելու տեղ փնտռելու համար,
 զիչեքը կրակի մէջ՝ երթալու ճամ-
 քանիդ ձեզի ցուցնելով, ու ցու- 33
 բեկն ալ ամպի մէջ : Եւ Տէրը
 34 ձեր խօսքերուն ձայնը ըսելով բար-

անոնց ժառանգութիւնը իրենց էրիկներուն յեղին ժառանգութիւնը պիտի խառնուի . ուստի անոնց ժառանգութիւնը մեր հայրերուն յեղին ժառանգութիւնէն պիտի վերնայ :

- 5 Եւ Սոփեսա Տէրօջը հրամանաւր Խարայէլի որդւոցը պատուիրեց ու ըսաւ , Յովսէփի որդւոց յեղին տակ կը խոսի : Սաւազապին աղօթիկներուն վրայով Տէրօջը հրամանաւր արեւմտեայ խորանէն . որունց որ կը հաճին անոնք , թող անոնց կնիկ ըլլան , միայն թէ իրենց հօրը յեղին եղողներուն կնիկ ըլլան :
- 7 Որպէս զի Խարայէլի որդւոցը ժառանգութիւնը մէկ յեղին ուրիշ յեղին չանցնի . քանզի Խարայէլի որդւոցը ամուսնաւոր իրենց հայրերուն յեղին ժառանգութիւնը պիտի յարին :
- 8 Եւ ամէն աղօթիկ որ Խարայէլի որդւոց յեղինուն մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ'ըլլայ , իր հօրը յեղին եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ ,

որ Խարայէլի որդւոցը ամէն մէկը իր հայրերուն ժառանգութիւնը ժառանգէ . Եւ ժառանգութիւնը մէկ յեղին ուրիշ յեղին չանցնի . բայց Խարայէլի որդւոցը յեղինուն ամէն մէկը իր ժառանգութիւնը յարի :

Եւ Տէրը Սոփեսային ինչպէս որ հրամայեց , Սաւազապին աղօթիկները անանկ բրին : Վանդի Սաւազապին աղօթիկները՝ Սաւազապին , Սոփեսա , Լիզա , Սիւզապա ու Սոփեսա իրենց հօրեղորորդւոցը հետ ամուսնացան : Եւ Յովսէփեան Սաւազապի որդւոցը տոհմերէն եղողներու կնիկ եղան , ու անոնց ժառանգութիւնը իրենց հօրը յեղին և ազգատոհմին մէջ մնաց :

Ետեք եւ ան պատուիրանները ու դատաստանները , որ Տէրը Սոփարի դաստերուն մէջ Լիբրոյի Եւրոպէական հօրը հորդանանու մօտ Սոփեսային ձեռքով Խարայէլի որդւոցը պատուիրեց :

ԳԻՐԻՆ ԵՐԿՐՈՐԿ ՕՐԵՆԱՆՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ետեք եւ ան խօսքերը որ Սոփեսա բոլոր Խարայէլին գրուցեց Յորդանանու ասդիկ կողմը անապատին մէջ . որ Սոփեսայի գիմայի դաստեր , Տոփիկի , Վարանի , Եսերովթի ու Տիգազապի մէջտեղէն
- 2 է : (Վարանիէն մինչեւ Կադես բառնեայ տաճարէն մէկ օր է Սէր լեռանը ճամբայով :) Երբ քառասներորդ տարին մուսասներորդ ամսուն առաջին օրը՝ Սոփեսա Խարայէլի որդւոցը գրուցեց քնէ որ Տէրը անոր պատուիրեց էր անոնց համար , Եսերանի մէջ բնակող Եսերահայոց Սեհոն թագաւորը և Եստարովթի ու Լիզապի մէջ բնակող Բասանի Ռիգ թագաւորը
- 5 զարնելէն ետք . Յորդանանու ասդիկ կողմը Սոփարի երկրին մէջ

Սոփեսա սկսաւ աս օրէնքը յայտնել , ըսելով ,

Սեր Տէր Եստուածը Վարանի գիմայ մեղի խոսեցաւ . ու ըսաւ , Ես լեռը կենանիդ հերիք է : Վարանի լեռնէք ու դայէք Եսերահայոց լեռը , և անոր ամէն շրջակայ տեղերը , դաշտերը , լեռները , ու հովիտները , և հարապին կողմը , ու ծովափերը , Վանանայոց երկիրը ու Եսերանի , մինչեւ մեծ գետը՝ որ Լիբրոս գետն է : Եւ ան երկիրը ձեր առջին դրի . դայէք ու ժառանգեցեք ան երկիրը , որ Տէրը ձեր հայրերուն՝ Եսերահայոց թագաւորին ու Յակոբին երդում բրաւ որ տայ անոնց ու անոնցմէ ետք անոնց զաւակներուն :

Եւ ան ասունը և ձեզի խոսեցայ ու ըսի , Ես մինակ չեմ կրնար ձեզ տանիլ . Ձեր Տէր Եստուածը ձեզ

- Սէրը՝ ստաճող Բոսեցիք կը բնա-
կէին , բայց Լստաի որդիքը գա-
նա՞նք փութակով ու իրենց առջեւն
գանա՞նք ֆարկով՝ անոնց տեղը բնա-
կեցան . ինչպէս որ Խարսկէլայիք
ըրին իրենց ժառանգութեանը երկ-
րին , որն որ Տէրը անոնց տուաւ :)
13 Հիմա էլէք , Օլարեղ ձորէն անցէք .
ու մենք Օլարեղ ձորէն անցանք :
14 Սէր պորտած որերը՝ Կապէս
բառնեալն ինչեւն մինչև Օլարեղ
ձորէն անցնելն իսկ երաւեստութիւն
տալի էլաւ . մինչև որ բառնակին
մէջն սրտակարգով մարդոց ան բա-
լը սպար հասաւ , ինչպէս որ Տէրը
15 անոնց երդում բերէր էր : Եւ գա-
նա՞նք բառնակին մէջն բառնակով բնե-
լու համար՝ Տէրոջը ձեռքը անոնց
փրկէր էր , մինչև որ անոնք հասան :
16 Ու երբ որ բոլոր պատերազմող մար-
դիկը ժողովուրդին մէջն մտան
17 ու հասան , Տէրը ինծի խօսեցաւ .
18 ըսելով , Գոն արար Սոփարին
սահմանը եղած Երէն պիտի անց-
19 նին պիտի մտնես . անոնց թշուա-
մութիւն մի՛ բնեք , եւ անոնց հետ
մի՛ ծնծկուիք . բանդի Բոսեցիք որ-
դոցը երկրէն քակել ժառանգութիւն
տալու չեմ , որովհետեւ անիկաց
Ղափաի որդոցը ժառանգութիւն
տալի : (Եւ ոչ հակառակու . երկիր
20 կը սկսուէր . առաջուց ան տեղը
հականեր կը բնակէին , ու Բոսե-
ցիքը գանա՞նք Օլարեղով մի՞ կը կո-
չէին . Բրոնք Երանիմեանքուն պէս
21 մեծ ու շատոր եւ երկայնահասակ
պղ օրէն էին . բայց Տէրը գանա՞նք
բնակեցան . Ինչպէս որ Սէր բնա-
կող Լստաի որդոցը համար ալ
22 ըլլաւ , երբոր Բոսեցիները բնա-
կեցն ըլլաւ . անոնց առջեւն . եւ գա-
նա՞նք փութակովն , ու անոնց տեղը
23 բնակեցան մինչև աս օրս : Եւ Բ-
այիները՝ որ մինչև Գաղա գիւ-
ղաբայաներու մէջ կը բնակէին ,
գանա՞նք ալ Կափիճորէն ելող Կափ-
թորայիքը Զարգեցին , ու անոնց տե-
24 ղը բնակեցան :) Եւէք , չուեցէք ,

ու Բոսեցի ձորէն անցէք . ահա Ե-
սեբոնի թագաւորը՝ Բոսեցի Սե-
հոնը ու անոր երկիրը յու. ձեռք
տուի . սկսէ անոնց ժառանգելու ,
ու անոր հետ պատերազմ ըրէ :
Եւ յոր յու. անոնք փախը ու ստ- 25
կումը՝ բոլոր երկիրքն տակը եղող
պղերուն վրայ պիտի սկսիմ գնել ,
անանկ որ յու. համարադ լաղնե-
րը յու. երեսկ. գողան ու տաղնա-
պին :

Եւ Կաղեմոնի անապատէն Եսե- 26
բոնի Սեհոն թագաւորին խաղաղու-
թեան խօսքերով գնապաններ խոր-
կեցի՝ ըսելով , Երանիմ յու. երկ- 27
րէդ . մեծ ձամբայէն պիտի եր-
թամ , ու աջ կամ ձախ կողմը
չեմ խոտորիք : Արաւելուրը ինծի 28
ստակով ծախէ որ ուսեմ , ու ջուրն
ու ինծի ստակով տու որ խմեմ .
միայն ի՞նչ ոտքովս անցնիմ : Ինչ- 29
պէս որ Սէր բնակող Լստաի որ-
դիքը ու Եր բնակող Սոփարա-
ցիք ինծի բերին . մինչև որ ես Հոր-
դանանէն անցնիմ գէպի՛ն ան եր-
կիրը , որն որ մեր Տէր Եստուածը
մեզի պիտի տայ : Բայց Եսեբոնի 30
Սեհոն թագաւորը չուեց որ մենք
անիկ անցնիմք . ինչու որ յու. Տէր
Եստուածդ անոր հողին խառացու-
ցիք էր , ու սիրտը կարճացուցեր
էր , որ գանիկաց տու. ձեռքդ տայ ,
ինչպէս որ պարտ լի Եսեբոն : Եւ 31
Տէրը ինծի լուսաւ , Եհոն Սեհոնը
ու անոր երկիրը սկսայ յու. ձեռքդ
տալու . սկսէ անոր տիրելու , որ ա-
նոր երկիրը ժառանգես :

Աստի Սեհոն ինքը իր բոլոր 32
ժողովուրդովը Հասապի մէջ մեր
գէմը ելաւ , որ մեզի հետ պատե-
րազմի : Եւ մեր Տէր Եստուածը 33
գանիկայ մեր ձեռքը մատնեց , ու
մենք անիկայ եւ անոր որդիքը ու
անոր բոլոր ժողովուրդը զարկիմք :
Եւ նոյն ատենը անոր բոլոր յու. 34
զապները տալիք , ու անոր բոլոր
քաղաքներուն մէջ եղած երկի մար-
դիկը , կնիկները ու տղաները
կորսնցուցիք , անոնցմէ մէկ մըն
ալ ողջ չմոզուցիմք . Սիայն անա- 35
ստաները ու ստած քաղաքներուն

- Կացաւ, ու երգում ընկելով բաւաւ,
- 35 Եւ մարդոցմէն՝ աս անտրէն ազգէն
բնաւ մարդ մը պիտի չտեսնէ ան
բարի երկիրը՝ որն որ ձեր հայրերուն
- 36 տալու երգում ըրի։ Բայց միայն
Հերոնէի որդին Վաղէր պիտի
տեսնէ ան, ու անոր կոխած երկի-
րը իրեն ու իր որդւոցը պիտի
տամ։ որովհետեւ անիկայ կատա-
- 37 րելապէս Տէրօջ հետեւեցաւ։ Զե-
ղի համար Տէրը ինծի ալ բարկա-
ցաւ ու բաւաւ, Դուն ալ հոն պի-
- 38 տի չմտնես։ Եւ չբաւ ապաստարդ
Վաղէի որդին Հեսու՝ անիկայ հոն
պիտի մտնէ։ Կորայնոր անիկայ,
վասնի զի ան Երեմիայ պիտի
- 39 ժառանգեցնէ Խարայէին։ Եւ ան
ձեր պարտիկ տղարը՝ որոնց համար
կ'ըսէիք թէ աւար պիտի ըլլան, ու
ան ձեր որդիները որ այսօր աղէկը
ու զէջը լին ծանշեալ, անոնք պիտի
մտնեն հոն։ անոնց պիտի տամ ան
- 40 Երեմիայ, ու անոնք պիտի ժառանգեն
ան։ Բայց դուք ետ դարձէք, ու
Կարմիր ծովուն ճամբայէն դէպ ի
անապատը չուեցէք։
- 41 Եւ որք զուր պատասխան տուիք
ու ինծի բտիք, Կենք Տէրօջ առ-
ջնը մեզք զործեցինք։ մենք պիտի
եղևեր պատերազմներ, ինչպէս որ
մեր Տէր Եստուածը մեզի պատուի-
րեց։ ու ամեն մեկերնիդ իր պատե-
- 42 րապետական զէրը առնելով, թեթե-
ւամուրթեամբ ու զեցիք լեռը ելլել։
- 43 Եւ Տէրը ինծի բաւաւ, Եւնց բո՛ւ,
Կի ելլէք ու մի՛ պատերազմէք,
քանզի ես ձեր մէջը չեմ։ չբլայ որ
ձեր թշնամիներուն առջնը փար-
- 44 զուիք։ Եւ ալ ձեզի խօսեցայ,
բայց դուք մտիկ չբրիք, հապա Տէ-
րօջը հրամանին դէմ զրիք, և յա-
մառութիւն ընկելով լեռը ելաք։
- 45 Ու ան լեռանը վրայ բնակող Ե-
մարհայեցիները մեղուներու պէս ձեր
դէմը ելլելով ձեզ հայածեցին, ու
Սէրիթ մէջ ձեզ զարկին մինչև
- 46 Հօրմա։ Եւ զատնալով Տէրօջ
առջնը լայիք, սակայն Տէրը ձեր
ձայնը չսեց, ու ձեզի ակամօ չգրաւ։
- Եւ Կադեսի մէջ շատ օրեր կեցաք,
Երջափ օրեր որ հոն կեցաք։

ԳԼ . Բ

Եւ ատենը ետ դարձանք ու Կար-
միր ծովուն ճամբայէն դէպ ի ա-
նապատը չուեցինք, ինչպէս որ Տէ-
րը ինծի բտիք իր, ու շատ օրեր
Սէր լեռանը բալբալիքը պտրտե-
ցանք։ Եւ Տէրը ինծի խօսեցաւ
ու բաւաւ, Եւ հերիք է աս լեռանը
բալբալիքը պտրտելիք։ հիստա-
յին կողմը դարձէք։ Եւ մոզո-
վորդին պատուիրէ ու բաւ, Դուն
հիմա Սէր բնակող ձեր եղբայրը
Եսաի որդւոցը սահմանէն պիտի
անցնէք։ անոնք ձեզմէ պիտի վախ-
նան, բայց դուք մեծապէս պոռ-
ցէք։ Եւնց հետ մի՛ ծեծկուիք։
քանզի ես ձեզ մենց երկրէն մէկ
անապատը՝ անդ մին ալ տալու չեմ,
որովհետեւ Սէր լեռը Եսաիին ժա-
ռանգութիւն տուել եմ։ Կերա-
կուրը ստակով ծախու առնէք ա-
նոնցմէ, և ուտէք, և ջուրն ալ
ստակով ծախու առնէք անոնցմէ
ու խմէք։ Վանդի քու Տէր Ես-
տուածք քու ձեռքիդ ամեն զործի-
րուն մէջ օրհնեց քեզ։ անիկայ դի-
տէ որ դուն աս մեծ անապատին մէջ
կը պտրտիս։ քու Տէր Եստուածդ
աս քառասուն տարին քեզի հետ
էր, ու բանի մը պակաս թիւն չբա-
շխիր։

Սատի մենք մեր եղբայրներուն՝
Եսաի որդւոցը քովէն որոնք Սէր
կը բնակէին, դաշտի ճամբայէն
Երջաթէն ու Կասիոն դարերէն ան-
ցանք։ ու անի՛ գատնալով Սոփա-
րի անապատին ճամբայէն անցանք։
Եւ Տէրը ինծի բաւաւ, Սոփա-
րոյ թշնամութիւն մի՛ բնէր, ու
անոնց հետ պատերազմ մի՛ բնէր։
քանզի անոնց երկրէն քեզի ժառան-
գութիւն տալու չեմ, որովհետեւ
Տէրը Վաղիթի որդւոցը ժառանգու-
թիւն տուի։ (Եւ տեղը ստաճու
Լիմմիները կը բնակէին, որոնք մեծ
ու շատուր ու Ենակիմիներուն պէս
երկայնահասակ ազգ մըն էին։ Եւ
անոնք ալ Ենակիմիներուն պէս հսկա-
նէր կը սեպուէին։ ու Սոփարացիք
զանոնք Լիմմ կը կռւէին։ Եւ

- 36 աւարները մեզի առինք : Եւնոն
 ձորին եզերքը եղած Բորոնէն՝ ու
 ձորին մէջը Էղած քաղաքին մինչև
 Գաղաաղ բնաւ մեզի գէժ գնող
 քաղաք մը չկաւ : մեր Տէր Ես-
 տուածը ամենն ալ մեր ձեռքը մատ-
- 37 նեց : Ի՞նչն թէ Բաժնի որդւոցը
 երկրին , ու բոլոր Հարսկ ձորին
 կողմերուն : և լեռնային քաղաքնե-
 րուն , ու մեր Տէր Եստուածոյն բո-
 լոր մեզի արդիւած տեղերուն շնորհ-
 ցար :

Գ Ի . Գ

- 1 Եւ մէ զարձանք՝ Բասանի ճամբան
 ելանք , ու Բասանի Ուզ թաղաւ-
 տորը ինչը իր բոլոր ժողովուրդովը՝
 Եզրայի մէջ մեր գէմը ելաւ պա-
- 2 տերազմելու համար : Եւ Տէրը
 ինձի ըսաւ , Ենկէ մը վախնար ,
 վասն զի անիկայ ու անոր բոլոր ժո-
 ղովուրդը ու երկիրը ճու ձեռքդ կու-
 տամ : ու անոր ալ Եստուծի մէջ
 բնակող Բորոնէացի Սեհոն թա-
- 3 զաւորին ըրածիդ պէս բռն : Եւ
 մեր Տէր Եստուածը Բասանի Ուզ
 թաղաւտորն ալ ու անոր բոլոր ժո-
 ղովուրդը մեր ձեռքը տուաւ : և
 մենք անանկ ճարդեցիք զանոնք ,
 որ անոնցմէ մէկ մըն ալ ողջ չմնաց :
- 4 Եւ նոյն տունը անոր բոլոր քա-
 ղաքները առինք : ու քաղաք մըն
 ալ չմնաց , որ անոնցմէ առած չըլ-
 անք : վախնաւ քաղաք շալմա
 բոլոր Երդովի զաւառը՝ Բասանի
 մէջ Ուզին թաղաւտորութիւնը :
- 5 Ետնց ամենն ալ բարձր պարիսպնե-
 րով , դռներով ու դռնափակներով
 ամրացած քաղաքներ էին . անպարիսպ
 քաղաքներէն ի զատ՝ որոնք խիստ
- 6 շատ էին : Եւ զանոնք բնակէնք
 ըրինք , ինչպէս որ Եստուծին Սեհոն
 թաղաւտորը ըրինք , ամեն քաղաք-
 ներու մէջ մարդիկը , կնիկները
 ու տղաքները կորսնցնելով :
- 7 Սակայն բոլոր անասունները ու
 քաղաքներուն աւարները մեզի ա-
- 8 ռինք : Եւ ան նոյն ժամանակին՝
 Հորդանանու անդիի կողմը եզր
 Բորոնէացի երկու թաղաւտորներուն
 ձեռքէն առինք երկիրը Եւնոն ձորին

մինչև Հերմոն լեռ : Ինչո՞ւնայից
 Հերմոնին՝ Սարիսն կ'ըսէին : Բայ
 Բորոնէացի զանիկայ Սանի կը կո-
 չէին : Բոլոր զաւառի քաղաքները
 բոլոր Գաղաաղը՝ ու բոլոր Բասա-
 նը՝ մինչև Սելթա ու Եզրայի՝ Բա-
 սանի մէջ Էղած Ուզին թաղաւտ-
 րու թեանը քաղաքները --- Եւ :
 Բանցի հսկաներուն թնայորդէն՝
 միայն Բասանի Ուզ թաղաւտորը
 թնայոր էր : ան անոր մահի՞նք՝ որ
 երկաթէ մահի՞նք մըն է , Եւնոնի
 որդւոցը Բարրային մէջը ինչո՞ւն է :
 երկայնութիւնը ինք կանգուն է ,
 ու լայնութիւնը չորս կանգուն է ,
 մարդ ու կանգունով :

Եւ նոյն ժամանակին մէջ՝ առ մեր
 առած երկիրը՝ Եւնոն ձորին վրայ
 եզրը Եստուծին մինչև Գաղաաղ լե-
 ոանք կ'եր իր քաղաքներովը Ուս-
 բենանց ու Գաղանանց տուի : Եւ
 Գաղաաղին թնայոր ու բոլոր
 Բասանը՝ շալմա Ուզին թաղաւ-
 տորութիւնը --- բոլոր Երդովի
 զաւառը՝ բոլոր Բասանին հետ , որ
 հսկայից երկիր կ'ըսուէր , Սանասի
 կէս ցեղէն տուի : Եւ Սանասան
 Հայկեր բոլոր Երդովի զաւառը
 առաւ՝ մինչև Գեմուրայից ու Սա-
 քաթայից սահմանը , ու անոնք իր
 անունովը մինչև պարս Բասան հա-
 տի յայի կռչէր : Եւ յապա Գա-
 ղաաղը Բարրին տուի : Եւ Գա-
 ղաաղէն մինչև Եւնոն ձորը՝ (շալ-
 մա ձորին մէջտեղը որ սահմանն
 է ,) ու մինչև Բաժնի որդւոցը
 սահմանը Էղած Հարսկ ձորը Բա-
 բենանց ու Գաղանանց տուի , Կա-
 ղաաղը Հորդանանու սահմանովը
 Բենեբեթէն մինչև Եզր ձորը զաւառային ձովը՝
 շալմա մինչև Եզր ձոր , արեւելեան
 կողմը եղած Բաղդովի փառային
 տակը :

Եւ ան տունը մեզի պատուիրե-
 ցի ու ըսի , Չեր Տէր Եստուածը
 առ երկիրը մեզի ժառանգութիւն
 տուաւ : ու որք զուր ամենքդ որ
 կորսնցնէք էք , գեղերէնիդ առէք ,
 ու Կարպի որդւոցը՝ ձեր եզրայի-
 ներուն առնէք անցէք : Բայց ձեր
 կնիկները՝ ձեր որդիները ու ձեր ա-

- նառաջնակը : (որովհետեւ ձեր անա-
տուններուն շատ բնաբն գիտեմ ,)
20) որոնք եւ ձեզի տալի : Մինչև որ
Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս
հանգստացնեն , ու մինչև որ անոնք
ալ ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ
ձեր Տէր Եստուածը Հորդանանու
անդիւի կողմէ անոնց պիտի տայ : ու
ետրք ձեզմէ ամեն մէկը դառնայ իր
ժառանգութեանը՝ որն որ եւ ձեզի
տալի :
- 21) Եւ ասեմք Հեռուն պատուիրե-
ցի բնելով , Քու աշխերդ տեսան
ինչ որ ձեր Տէր Եստուածը աս եր-
կու ինքնապարհաբանութեան քրաւ : ա-
նանկ ալ պիտի բնէ Տէրը ան ա-
մեն ինքնապարհաբանութեան , որոնց
22) վրայ դու ան պիտի երթաս : Եւնոյմ
շխախտար : ժամն զի ձեր Տէր Ե-
ստուածը ինքը կը պատերազմէ ձեզի
23) համար : Իսկ ան ասեմք Տէրոջը
24) ազաւելցի ու բսի , Ո՛վ Տէր Լոն-
գայ , դու ան սկսեցիր քու մեծու-
թեանդ ու քու գործերդ ձեռք քու
ծառայող ջուրներու : ժամն զի
երկրից մէջ կամ երկրից վրայ ո՛վ
է ան աստուածը , որ քու գործեր-
քու դ ու քու գործութեանդ պէս էր
25) էլ բնելու կարող ըլլայ : Եւնոյմ
ըրէ որ անցնիմ , ու Հորդանանու
անդիւի կողմէ բարի երկիրը , ան
բարի ընդ ու Իրանանը տեսնեմ :
26) Բայց Տէրը ձեր պատճառով ինծի
որդողելով՝ իմ ինդիրքս չընդու-
նեց : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Եւ
հերիք է ինքի : Եւնոյմ ալ աս
27) բանը ինծի չգրուցիս : Գրաւոր
գտալով ելիք , ու գէպ ՚ի արեւ-
մուտք , հիսսիս , հարաւ ու արեւելք
աշխերդ վերստին , ու քու աշխերդ
գիտէ : քանզի դու աս Հորդա-
28) նանէն պիտի չանցնիս : Ու Հե-
ստուն պատուէր տալով անիկայ զո-
րացիւր , ու անոր սիրտ տուր :
քանզի անիկայ պիտի անցնի աս ժո-
ղովուրդին առջև , Եւ քու գիտելու
երկիրդ անիկայ պիտի ժառանգեցը-
29) նէ անոնց : Ուստի մեր հովիտին
մէջ , Բեթփեղովի գիւղացը նըս-
տանք :

ԳԼՈՒԽ Դ

- Եւ հիմա , ո՛վ Իսրայէլ , իմ ինքի 1
սորվեցուցած կանոններս ու դա-
տաստաններս մոխի ըրէ , որ Դան-
ընելով որդ մնար , ու մանէք ժա-
ռանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր
հայրերուն Տէր Եստուածը ձեզի կու
տայ : Զեզի պատուիրած խաբիս 2
վրայ բան մը չաւելցնէք , ու անիկ
բան մը չպակեցնէք , այլ ձեր
Տէր Եստուածոյն պատուիրանները
պահէք , որոնք եւ ձեզի կը պա-
տուիրեն : Զեր աշխերդ տեսան 3
ինչ որ Տէրը Բեթփեղովի ըրաւ :
ժամն զի քու Տէր Եստուածը Բեթ-
փեղովիս ետեւէն զայդ ըրողը
մարդիկները ձեր մէջէն կորսնցուց :
Բայց դու որ ձեր Տէր Եստուածոյն 4
յարեցար , ամենքդ այսոր որդ էք :
Եւնոյմ ձեզի կանոններ ու դատա- 5
տաններ սորվեցուցի , ինչպէս որ իմ
Տէր Եստուածս ինծի պատուիրեց ,
որ քանոնք ՚ի գործ գնէք ան երկրին
մէջ , ու որ պիտի մանէք ժառան- 6
գելու համար : Ուստի դուք առաջ
պահեցէք ու ըրէք - ժամն զի ձեր
ինաստութեանը ու հանձարը աս
պիտի ըլլայ ազգայ առջև , որոնք
աս ըրողը կանոնները բնելով պիտի
ընեն , Իրաւցնէ աս մեծ ազգը
ինաստուն ու հանձարեղ ժողովուրդ
մին է : Քանզի Ձեր ազգը մշտն 7
մեծ է , որ իր աստուածները իրեն
մատ ըլլան , ինչպէս որ մեր Լոնգայ
Եստուածը Դու իմ է ամեն բանի
մէջ՝ որ անիկ կը ինդրենք : Ու 8
Ձեր ազգը այնպիսի մեծ է՝ որ իմ
այսոր ձեր առջև դրած աս ըրողը
օրէնքիս նման արդար կանոններ ու
դատաստաններ ունենայ : Միայն 9
ինք ազէ կ նայէ , ու քու հողոյդ
շատ զգուշութեան ըրէ , որ չըլլայ
իմ աշխերդ տեսած բաները մո-
նաս , Եւ չըլլայ իմ կենացդ ըրողը
օրերուն մէջ քու սրտդ ելնէ : այլ
անոնք քու որդիներուդ ու որ-
դուդ որդիներուն սորվեցնես :
Եւ օրը որ դու Բորեք քու Տէր 10
Եստուածոյդ առջև կեցիր էիր , Տե-
րը ինծի ըսաւ , ժողովուրդը ինծի

- ժողով, ու իմ խօսքերս լսել պիտի
տամ անոնց, որպէս զի սորվին
ինծմէ վախճանը ողորմի օրեր որ
երկրի վրայ պիտի ապրին, ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորովցնեն: Այս
գոյք մատենալով լեռանը տակը
կայնեցաք. ու լեռը խաւարով,
ամպով ու մառախուղով շնչե-
լաւ, մինչև երկինքը կրակով կը
12 բորբոքէր: Այս Տէրը կրակին մե-
ջէն ձեզի խոսեցաւ. գոյք անոր խոս-
քերուն ձայնը լսեցիք. ու նմանու-
թիւն մը չտեսաք, բայց միայն ձայն
13 լսեցիք: Այս իր ուխտով տասը պա-
տուիրանքները ձեզի խնայուց, ու
պատուիրեց որ անոնք ընէք. և զա-
նոնք երկու հատ քարէ տախտակ-
14 ներու վրայ գրեց: Այս ան առնել
Տէրը ինծի պատուիրեց, որ ձեզի
կանոններ ու դատաստաններ սորով-
ցնեմ, որ զանոնք ի գործ դնէք
ան երկրին մէջ, ու որ պիտի մըտ-
նէք ժառանգելու համար:
- 15 Այսինքն ձեր հոգիներուն ազել
զգոյշութիւն ըրէք. որովհետեւ ան
օրը որ Տէրը Քարեր լեռը կրակին
մէջէն ձեզի խոսեցաւ, բնաւ նմա-
16 նութիւն մը չտեսաք: Զբոյս որ
անօրինիք ու ձեզի կուրք մը չմ
և իցէ բանի պատկերը՝ թէ արուի
17 և թէ էգի նմանութիւնը, իմ
երկրի վրայ եղող անասունի մը նը-
մանութիւնը, չմ օգին մէջ թրո-
չող թեւաւոր թռչունի մը նմանու-
18 թիւնը, իմ երկրի վրայ օդում
սողունի մը նմանութիւնը, չմ
երկրին տակը ջուրերու մէջ եղող
ձուկի մը նմանութիւնը չենէք:
- 19 Եւ ան չբոյս որ աչքերդ երկնքը
վերցնելով, ու արեւ կամ լուսնի-
նը կամ աստղերը և երկնից բո-
լոր զարդը տեսնելով՝ խաբուիս,
ու անոնց երկրպագութիւն ընես,
և անոնք պաշտես. որովհետեւ քու
Տէր Մատուածդ զանոնք բոլոր
երկնից տակը եղող ապրերուն հա-
20 մար կարգաւորեց: Բայց Տէրը
ձեզ առաւ, ու ձեզ երկաթի հը-
նդեմ չգիպտուն հանեց, որ իրեն
մեպհակաւն ժողովուրդ ըլլաք, ինչ-
պէս որ այսօր էլ լինի:

Այս Տէրը ձեր պատմաւոր ինծի 21
սրգողելով երգում ըրաւ, որ Հօր-
դանէն լանցեմ, ու չմանեմ ան
բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր Մա-
տուածդ քեզի կու տայ ժառանգե-
լու համար: Երգ ևս աս երկրիս
22 մէջ պիտի մտնեմ, ու Հօրդ անանէն
պիտի լանցեմ. բայց գոյք պիտի
անցնէք, ու ան բարի երկիրը պի-
տի ժառանգէք: Զգոյշ կեցիք, 23
չբոյս որ ձեր Տէր Մատուածդ ձեզի
հետ ըրած ուխտը մոռնաք, ու ձեզի
կուրք մը չմ որ և իցէ բանի մը
նմանութիւնը չենէք, որն որ քու
Տէր Մատուածդ քեզի արդիւնց:
Ինչպէս քու Տէր Մատուածդ մաշող 24
կրակ է. անիկայ նախանձաւ Մա-
տուած է:

Երբոր գոյք որդիներ ու որդւոյ 25
որդիներ ծնանելու բլլաք, և ան
երկրին մէջ լաւ և չափն նստելու բլ-
լաք, և ան առնելու թէ որ անօրի-
նիք, և կուրք մը չմ որ և իցէ բա-
նի նմանութիւնը չենէք, ու ձեր
Տէր Մատուածդ առջևը չարութիւն
ընէք ու զանիկայ բարկացնէք,
Եւսօր երկնքը ու երկրը ձեզի 26
վրայ կը բռնեմ, որ գոյք անպատ-
ճառ չուտով պիտի կորսուիք ան
երկրէն, որն որ Հօրդ անանէն անց-
նելով պիտի ժառանգէք. և ան
տեղը կեանքներդ երկար պիտի չըլ-
լայ. այլ բոլորովն բնաջնջ պիտի
բլլաք: Այս Տէրը ձեզ ապրերուն 27
մէջ պիտի ցրուէ. ու ան տակա-
ւաթիւ պիտի մնայ ան ապրերուն
մէջ, ու որ որ Տէրը ձեզ պիտի քչէ:
Այս հոն մարդու ձեռքով չենուած 28
քարէ ու փայտէ աստուածներ պիտի
պաշտէք, որոնք ոչ կը տեսնեն ոչ
կը լսեն ոչ կ'ուտեն ու ոչ կը հա-
տուրան: Այս հոն քու Տէր Մա- 29
տուածդ պիտի փնտռես. ու թէ
որ զանիկայ բոլոր սրտով և բոլոր
հոգիով փնտռելու բլլաք, պիտի
գտնես: Երբոր քու փրկող նիզու- 30
թիւն դայ, ու աս բոլոր բաները
վերջին օրերը քեզի պատահին, թէ
որ քու Տէր Մատուածդ զատնաս,
ու անոր խօսքը մոռնիք ընես, Քու 31
Տէր Մատուածդ՝ որդրմած Մատուած

Հետ չբաւ, հասարակ մեղի հետ, որ
 4 Տէրը լեռանը վրայ կրակին մէջն
 մեղի հետ գէտ առ գէտ խոսեցաւ .
 5 (Եւ ան անունը Տէրոջը ու ձեռք
 մէջը կայնեցայ, որ Տէրոջը խօսքերը
 ձեղի պատմեմ . վասն զի դուք կրա-
 կին վախճալով լեռը շերտ .) և
 6 Եւ եմ Եհովայ քու Բառուածդ
 որ քեզ Լզդիպտոսի երկրէն ծառա-
 քութեան տունէն հանեցի :
 7 Եւ ձեռք զատ ուրիշ աստուածներ
 չունենան :
 8 Գուն քեզի կուտք չլինես, ոչ
 ալ վերը երկնից մէջ կամ վարը
 երկրի վրայ կամ երկրին տակի ջու-
 9 րերուն մէջ եղած բաներուն մէկ
 թիւն չընես, ու զանոնք չպաշտես .
 Ինչպէս որ ես քու Տէր Բառուածդ
 Եւրոպայի Բառուած եմ, որ կը
 հատուցանեմ հայրերուն անորեւնո-
 10 թիւնը որդւոցը վրայ մինչև անոնց
 երրորդ ու չորրորդ ազգը՝ որ կ'ա-
 տեն զիս . Եւ կ'ողորմեմ անոնց
 մինչև հազար ազգը՝ որ կը սիրեն
 զիս ու իմ պատուիրաններս կը
 պահեն :
 11 Տէրոջը քու Բառուածդ անունը
 պարապ տեղը բերանդ չառնես . ին-
 չու որ Տէրը իր անունը պարապ
 տեղը բերան առնողը անմեղ պիտի
 չտեսնէ :
 12 Հանգստութեան օրը զգուշու-
 թիւն ըրէ սուրբ պահելու, ինչպէս
 որ քու Տէր Բառուածդ քեզի պա-
 13 տուիր : Այդ օր պիտի աշխա-
 14 տես ու բոլոր զործքդ ընես . Բայց
 եօթներորդ օրը՝ Տէրոջը քու Բա-
 տուածդ հանգստութեան օրն է . ան
 օրը զործ մը չգործես, ոչ գուն, ոչ
 ոչ քու որդիդ, ոչ քու աղջիկդ, ոչ
 քու ծառայդ ու աղախինդ, ոչ քու
 քու եղբ ու եղբ, ոչ քու ամուսնու
 նասունդ, ոչ ալ քու տանդ մէջ
 եղած օտարականդ, որ քու ծառայ
 ու աղախինդ ալ քեզի պէս հանգս-
 15 տանայ . Եւ միտքդ բերես որ դուն
 Լզդիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր,
 ու քու Տէր Բառուածդ զօրաւոր

մեղքով ու բարձր բազուկով քեզ
 անկէ հանեց . անոր համար քու Տէր
 Բառուածդ քեզի պատուիրեց որ
 հանգստութեան օրը պահես :
 16 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ, 16
 ինչպէս որ քու Տէր Բառուածդ քեզի
 պատուիրեց, որ քու օրերդ երկար
 ըլլան, ու քեզի աղէկ ըլլայ ան երկ-
 րին վրայ, որն որ քու Տէր Բա-
 տուածդ քեզի կու տայ :
 17 Սպասութիւն մի ընէ : 17
 18 Եւ ընտելիւն մի ընէ : 18
 19 Եւ զորդութիւն մի ընէ : 19
 20 Եւ քու զրապիտիդ գէտ սուտ վրա-
 քութիւն մի ընէ :
 21 Եւ քու զրապիտիդ կնիւնը մի
 ցանկար . ու քու զրապիտի տանը՝
 կամ անոր արտին՝ կամ անոր ծա-
 րային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ
 անոր եղբն՝ կամ անոր իւրն՝ և քու
 զրապիտի ամուսնին մէկ բանին մի
 ցանկար :
 22 Տէրը աս խօսքերը լեռանը վրայ,
 կրակին՝ ամպին ու մառախուղին մէ-
 23 ջն բարձր ձայնով ձեր բոլոր ժո-
 զովքին զրուցեց, և ուրիշ բան չա-
 լեցուց . ու երկու հաս բարե տախ-
 տակի վրայ զրեց զանոնք, ու ինծի
 տուաւ : Իսկ լեռանը վրան ան
 23 տներ՝ երբոր խաւարին մէջն ան
 ձայնը լսեցիր, իմ քով եկար քառ-
 աշխարհ ձեր յեղբորուն բոլոր զխա-
 24 ւարները և ձեր ձերերը, ու ըսէր,
 Եհովայ Տէր Բառուածը իր փառ-
 քը ու մեծութիւնը մեզի զրուցուց,
 ու անոր ձայնը կրակին մէջն լսե-
 ցինք . այսօր տեսանք որ Բառուած
 մարդու հետ խօսեցաւ, ու Լաւրէ
 ողջ մնաց : Եւ հիմա մենք ինչմ
 25 մնանք . (քանզի աս մեծ կրակը
 մեզ պիտի սպառէ .) Եւ որ մենք
 մեր Տէր Բառուածին ձայնը մերթն
 ալ լսելու ըլլանք, պիտի մնանք :
 26 Վասն զի բոլոր մարմինն թէ է որ
 կրակի մէջն խօսող կենդանի Բա-
 տուածին ձայնը մեզի պէս լսեց ու
 ողջ մնաց : Գուն մտեցիր և մեր
 27 Տէր Բառուածին բոլոր լսելու խօսք-
 քէն լսէ, ու մեր Տէր Բառուածը
 քեզի հետ ինչ որ խօսի, դուն մե-
 զի ըսէ . մենք մտիկ կ'ընենք ու կը

28 կատարենք : Եւ Տէրը մեր խա-
 քերուն ձայնը լսեց, երբոր դուք
 ինծի կը խօսէիք, ու Տէրը ինծի
 քառա, Եւ ժողովուրդին քեզի բառ
 խօսքերուն ձայնը լսեցի . անոնց ա-
 29 մէն բառը չխախտէ : Եւ անոնց
 անոնց սիրտն ալ անանկ ըլլար, որ
 ինծի վախճալով իմ բոլոր պա-
 տուիրաններս միշտ պահէին, որ ի-
 30 ընէ աղէկ ըլլար ու իրենց որդւոցն
 31 Եւ խախտան : Գուն անոնց բռն,
 Եւ քու ձեռք վրանները զարկէր : Բայց
 դուն հոս իմ հետ կեցիր, ու բոլոր
 անոնց սորվեցրելու պատուիրա-
 ներդ, կանոններդ ու դատաստան-
 ներդ քեզի ըսեմ, որ զանեւ կատա-
 րեն ան երկրին մէջ որն որ ես ա-
 նոնց կու տամ ժառանգութեան
 համար :
 32 Երբ զգոյն եղիր մեր Տէր Բա-
 տուածին ձեզի պատուիրածին պէս
 ընելու, ու աջ գին կամ ձախ գին
 33 չխառնիր : Զեր Տէր Բառուածին
 ձեզի պատուիրած բոլոր ծառանե-
 րուն մէջ քաղէր, որ ապրէր ու
 ձեզի աղէկ ըլլայ, և ձեր ժառանգե-
 լու երկրին մէջ երկայնակաց ըլ-
 2 ւար :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ անոնք են ան պատուիրաննե-
 րը, կանոնները ու դատաստան-
 ները, որ մեր Տէր Բառուածը բն-
 պատուիրեց ձեզի սորվեցրելու հա-
 մար, որ ձեր մտնելու ու ժառանգե-
 2 լու երկրին մէջ ի գործ դնէք զա-
 մեզ վախճաւ, ու անոր ամեն կա-
 նոնները ու պատուիրանները՝ որ ես
 քեզի կը պատուիրեմ, քու կենացդ
 բոլոր օրերուն մէջ պահես, թէ
 3 զուն, թէ քու որդիդ ու ինչ քու որ-
 դւոցդ որդին, որ քու օրերդ երկար
 ըլլան : Երբ ոչ Խորապէս, մոխի
 ըրէ, ու զգուշութիւն ըրէ զանեւ
 կատարելու, որ քեզի աղէկ ըլլայ,
 և կաթն ու մեղր ըլլալ երկրին վրայ
 խիստ լաւանաւ, ինչպէս որ քու հայ-
 րերուդ Տէր Բառուածը քեզի խա-
 տայաւ :
 4 Ոչ Խորապէս, մոխի ըրէ . մեր

Տէր Բառուածը մի միայն Տէր է :
 5 Եւ քու Տէր Բառուածդ բոլոր
 սրտով, բոլոր հոգիով ու բոլոր
 զօրով իմանալի սիրես : Եւ աս
 6 խօսքերը որ ես պատուիրեցի քեզի
 պատուիրեցի, քու սրտիդ մէջ ըլլան .
 7 Եւ անոնք քու որդւոցդ կրկին և
 կրկին անգամ սորվեցրեն . և թէ
 տանդ մէջ նստած տանդ, թէ
 ծառայ քաղած տանդ, և թէ
 պատկեր ու երկրա տանդ անոնց
 8 վրայով խօսի . Եւ զանոնք նաեւ
 համար ձեռքիդ վրայ կապես, ու ձա-
 կանոնքի համար աշխարհ մէջ
 9 տեղը ըլլան . Գաւ անոնք քու
 տանդ զրանդեացը վրայ և զըն-
 ներուդ վրայ զրեց :
 10 Եւ երբոր քու Տէր Բառուածդ
 քեզ տանի ան երկրի՝ որուն հա-
 մար քու հայրերուդ՝ Երազման,
 Խաւսակին ու Հախարին երգում ը-
 րաւ, որ քեզի մեծ ու զեղեցիկ
 11 քաղաքներ տայ, որոնք դուն չկնած
 չես, Եւ ամեն բարեքներով լցուած
 տուններ, որոնք դուն լեցուցած
 չես, ու փորած ջրհորներ, որոնք
 դուն փորած չես, այդներ ու ձի-
 թիւններ, որոնք դուն տնկած չես,
 ու երբոր տան ու կշտանաս,
 12 Զգոյն կեցիր, որ չըլլայ թէ քեզ
 Լզդիպտոսի երկրէն ծառայութեան
 տունէն հանող Տէրը մոռնաս :
 13 Եւ քու Տէր Բառուածդ վախճաւ,
 ու զանեւ պաշտես, և անոր ա-
 14 նունով երգում ընես : Օտար
 աստուածներուն մեր բոլորսքը ե-
 զող ժողովուրդը աստուածներուն
 ետեւն չերթար . (Վասն զի քու
 15 Տէր Բառուածդ ոչ քու մեղեղ
 է, նախանձա Բառուած է .)
 չըլլայ որ քու Տէր Բառուածդ բար-
 կութիւնը քու վրայ բորբոքի,
 ու քեզ երկրի երեսն բնաջնջ
 ընէ :
 16 Զեր Տէր Բառուածը չփորձէր,
 ինչպէս որ Բառուածը մէջ փորձեցիք :
 17 Զեր Տէր Բառուածին պատուիրա-
 ները, ու ձեզ պատուիրած վրա-
 քութիւնները ու կանոնները զգու-
 շութեամբ պահէք : Եւ Տէրոջը
 18 առջեւ ինչ որ ուղի ու հանդէ

16) Երկուսն ժառանգեաւ ան բարի երկիրը որ որ Տէրը քու հայրերուդ
 17) Երկուսն բաւաւ քու հայրերուդ
 18) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ
 19) հաշտեալ, ինչպէս որ Տէրը բաւաւ
 20) Երկուսն ինչպէս որ Տէրը քու հայրերուդ
 21) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ
 22) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ
 23) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ
 24) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ
 25) Երկուսն թնամբներդ քու առջևեդ

7.1. 1:

1 Երբոր քու Տէր Եստուածդ տանը
քեզ ան երկիրը , ուր որ պիտի
մտնես ժառանգելու համար , ու քու
առջևէդ շատ ազգեր հալածէ , այս-
քէն Բետացիները , Կերդեա-
ցիները , Եֆթալացիները , Բանա-
նացիները , Փերկալացիները , Իսեա-
ցիները ու Հերուսացիները , առ
եօթը ապրկրը որոնք քեզմէ մեծ ու
2 զորաւոր են , Ու երբոր քու Տէր
Եստուածդ զանոնք քու ձեռքդ
տայ , զանոնք զարնես ու բոլորովն
կորսւնցընես , ահանջ հետ ուխտ
3 լինես , ու անոնց չողորմիս • Ո՛հ
աւ անոնց հետ ինամտի ին ընես ,
քու աղջիկդ անոր տղուն չտաս , ու

անոր աշխիւր թու. տղուց շատնես .
 Ս'ան գի թու. տղաների իմ Ժա-
 ռայութենէն պիտի դարձնեն օտար
 աստուածներ պատելու . ու Տէրը
 բարկութիւնը ձեր վրայ բարբոթե-
 լով ձեզ շուտով պիտի կորսնցը-
 լէ . Սակայն անոնց ասանկ բռէք .
 Եւոնց սեղանները կործանեցէք ,
 անոնց արձանները խորտակեցէք ,
 անոնց Եստարովիները կորեցէք ,
 ու անոնց քանդակուած կուսքերը
 կրակով այրեցէք . Բանդի դուն
 թու. Տէր Եստուծոյ սուրբ Ժողո-
 վուրդն էս . Է թու. Տէր Եստուածդ
 ըրիւր երեսն վրայ կողք բոլոր ազ-
 ւերուն մէջն ինչ բնութեց , որ
 ուն անոր սեպհական Ժողովուրդը
 լլատ : Տէրը որ ձեզ սիրեց ու
 տնայեց , ամէն ազգերէն շատոր
 վրայեղ չամար չէ , քանից դուք
 մէն ազգերէն ինչ որ էք . Եւս
 Տէրը ձեզ սիրելուն չամար , ու
 ք հայրերուն ըրած երգումը պա-
 լելու չամար , Տէրը ձեզ զօրաւոր
 դրով Ժառայութեան տունէն հա-
 յը , Է Լոյիպտացոյց վարաւուն
 ազատորին ձեռքէն ազատէք : Երդ
 տղին որ թու. Տէր Եստուածդ
 ուն է Եստուածը , Հաստարիմ
 տուածը , որ զինքը սիրողներուն
 իր պատուիրանքները պահողնե-
 յն մինչէ հազար ազգը ուխտ ու-
 բանութիւն կը պահէ . Լոյ զինքը
 ողնելուն ալ իրենց երեսն գէմ
 տիւր կու տայ , ու զանոց կը
 սննդընէ . զինքը ատողին առաջը
 շաղկեր , անոր երեսը կու տայ :
 Եւսն պահէ դուն ան պատուի-
 րանքը , կանոնները ու զատա-
 ւանքը՝ որոնք էս պար ինչի կը
 ուրիւրեմ՝ որ ընես :
 Եւսն ինչ որ աս զատատան-
 ք ընելով անոնք պահես ու 'ի
 զնես , թու. Տէր Եստուածդ
 ինչի չամար՝ թու. հայրերուդ
 ըրած ուխտը ու որդմու-
 քը պիտի պահէ . Կ'ան ինչ
 ի սիրէ Է ինչ օրհնէ ու ինչ
 շատընէ . Է թու. որովայնիդ
 զը , թու. երկրիդ պատուը , թու.
 Կ' , թու. զինիդ , թու. կող ,

կախուրդ ծնունդը, ու ոչխարեն
բուդ հօտերը պիտի օրշնէ ան երկ-
րին վրայ որն որ Տէջը քու հայրե-
քուդ եղումս բոլոր քեզի տայու
14 Վրան ամեն ազգերն աւելի օրշնէս
պիտի ըլլաս . ու ձեր մէջը և ձեր
անասուններուն մէջք խէ աւրունե-
րն և թէ էղերն ամուսն պիտի
15 չտանուի : Իւ Տէրը ամեն հի-
ւանդութիւնները քեզմէ պիտի
վերցընէ . ու ան Լոգիպատացի գէշ
յաւաբը որոնք դուս գիտես , բնա-
քու վաղ պիտի չեղնէ : այլ ա-
նոնք քու բոլոր Թշնամիներուդ
16 վրայ պիտի խրկէ : Իւ դուս պի-
տի սպառնա ան բոլոր ազգերը , ու
բոնք որ քու Տէր Մատուածդ քու
ձեռքդ պիտի տայ , ու քու աշգը
անոնց շինայլէ , ու անոնց ստուած-
ները չպաշտես , վասն զի ան քեզի
17 որդայիք պիտի ըլլայ : Եւ որ
բոլոր մէջը ըսես թէ Լն ազգերը
խնամէ շատուոր են , ևս Խնայէս
18 կրնամ անոնք հաշածել : Եւնոցմէ
մի վախնար , ալ միշտ յիշէ Կն
որ քու Տէր Մատուածդ քու վա-
րաւորն ու բոլոր Լոգիպատացիեն-
19 րուն , Լն մեծամեծ փորձերը որոնց
դուս ակնատես եղար , ան նշան-
ները ու հրաշքները , ան զորաւոր
ձեռքը ու բարձր բաղրուկ , ու
բոնցմով քու Տէր Մատուածդ քեզ
հանց . քու Տէր Մատուածդ ա-
նանկ պիտի ընէ ան բոլոր ազգե-
րուն , որոնցմէ դուս կը վախնաս :
20 Ու նաև քու Տէր Մատուածդ անոնց
վրայ իշամեղու պիտի խրկէ , որ
մնացածները ու քու երեսեզ պա-
21 հուրադները կորսուին : Ուրիշ
անոնց երեսէ մի վախնար . քանզի
քու Տէր Մատուածդ ան զորաւոր
ու ահաբեկ Մատուածը ձեր մէջն
22 է : Իւ քու Տէր Մատուածդ ան
ազգերը քու առջեկդ կամայ կա-
մաց ընաջիմը պիտի ընէ , դանոնք
չես կրնար մեկէն հատցընել , որ
23 ըլլայ թէ դաշտին դազանները վրադ
շատնաւ . Իւ քու Տէր Մատուածդ
զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնէ ,
ու զանոնք մեծ կործանումով պիտի
կործանէ , մինչև որ ամէնքը ընա-

ինչո՞ւ ըլլան ։ Կ'անսանոց Բազա- 24
 տրենբըրը քու ձեռքդ պիտի տայ , ե.
 անոնց անունները երկինց տակէն
 ունշաջընեն ։ ու. ընաւ ձեկը պիտի
 չկրնայ լեզիի զեծ կենալ , մինչեւ որ
 զանոնք կորուսեցնեն ։ Եւնոյց տա- 25
 տուածներուն յանդակութեամբ կուո-
 յեբրը կրակով պըրնա . ու անոնց
 վրայ եղած ռակիին ու. արծաթիմ
 աշ-ք անկելով՝ անոնք յեզի շառնեն .
 որ անաշքով որդայտի չբռնուիս .
 վասն զի անոնք քու Տէր Եւտանշոյդ-
 առնէր զարեւիկ են . Եւր զարեւի 26
 լւան մը առանդ մի տանիր , որ դուն
 ալ անոր պէս նպոված չըլլաս . ան-
 կէ թողորովին զգուիս , ու զանիւ-
 կայ իրիստ զարեւիկ սեպէս , վասն
 զի նշոված եւ ան .

$$q_1, \dots, q_n$$

1. Ան պատուիրանքները որ ես այս-
 2. րդ կը պատուիրեմ ձեզի գոյն
 եղիք որ ընկ, որպէս զի ապրիք,
 ու շատնար, ու մոնէք մատանդէք
 3. սն երկիրը որն որ Տէրը ձեր հայ-
 4. րերուն երգեմով խոստացաւ : Ա-
 մբ արդ պահէ սն բոլոր ճամբան,
 որ քու Տէր Աստուածդ աւ քառա-
 սուն տարին թեզ անապատին մէջ
 պտուղաց, թեզ խոնարհեցնելու
 5. ժողովելու ու սրտիդ մէջնը իմնաւ-
 6. ր. համար, որ ինք արդեօր զուն անոր
 պատուիրանքները պիտի պահես,
 թէ չէ : Եւ Տէրը թեզ խոնար-
 7. հնաց, անոխեցուց, և մանանա-
 յով կերակրեց, որն որ ձէ զուն
 կը ճանչնայիք, և ձէ քու հայրերդ,
 թեզ իմացընելու համար՝ թէ ձէ
 8. միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա
 մարդը Տէրոջ բերնէն ելած ամէն
 9. էտովէ կ'ապրի : Եւ քառասուն
 տարին քու վրայէդ լաթիւրդ չհն-
 10. ցան, ու ոտքերդ չուռեցան :
 11. Եւ սրտիդ մէջը դիտուն որ ինչ-
 12. պէս մարդ մը կը խրատէ իր որդին,
 13. քու Տէր Աստուածդ ալ թեզ անտէ
 կը խրատէ : Արեւն քու Տէր Աս-
 14. տուծոյդ պատուիրանքները պահես,
 որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես,
 ու անի վրինսն : Վրանգի քու
 15. Տէր Աստուածդ մէջ աղէկ երկիր մը

- կը տանի յեզ, անէ՛կ երկիր մը՝ որ
դաշտերէ ու լեռներէ բոլորով զետե-
րով՝ աղբիւրներով ու խորունկ ջու-
8 բերով վեցան է . Ենէ՛կ երկիր մը
որ ցորենով, դարիով, պղինձ-
բով, թզենիներով և նոններնե-
րով վեցան է . իւր տուող ձիթե-
9 նիներու ու մաղրի երկիր . Ենէ՛կ
երկիր մը որ հոն կուշտ հաց պիտի
տեսնես, ու անոր մէջ բնաւ բան մը
պիտի չպակսի յեզի . երկիր մը
որուն բարերը երկաթ են, ու անոր
լեռներն պղինձ պիտի հանես :
- 10 Ուտի երրորդ ուտես ու կշտա-
նաս, քու Տէր Մտուածդ օրինես
ան աղէկ երկիրը յեզի տալուն հա-
11 մար . Ի՛նչ անձիդ գգուչութիւն
բո՛ւ, չըլլայ որ քու Տէր Մտուածդ
մոռնաս, ու չպահես անոր պատուի-
բանքները, դատաստանները ու կա-
նոնները, որոնք ես այսօր քեզի կը
պատուիրեմ : Ու երբոր ուտես ու
կշտանաս, և զեղեղիկ տուններ չի-
13 նես, ու բնակիս անոնց մէջ, Ու
երբոր արծառներդ և հօտերդ շատ-
նան, ու նաեւ արծաթդ ու ոսկիդ
շատնայ, և քու ամէն ունեցածդ
14 շատնայ, Չըլլայ որ սիրտդ հպար-
տանայ, և քու Տէր Մտուածդ
մոռնաս, ան որ Նդիպատացոց երկ-
15 ընէ՛ ծառայութեան տունէն յեզ
հանեց, Եւ ան մեծ ու ահագին, և
կիզող օձերով ու կարիճներով վե-
ցան, չոր ու անձուր անապատին
մէջ յեզ պտտցուց, ու քեզի ա-
16 պառած քարէն ջուր հանեց . Եւ
անապատին մէջ քու հայրերուդ չը-
ճանչած մանանայովք յեզ կերակ-
րեց, որ յեզ խոնարհեցնէ ու փոր-
17 ձէ, և վերջը քեզի բարիք ընէ . Եւ
սրտիդ մէջը չըսես թէ Ես հարս-
տութիւնը իմ կարողութեամբս ու
իմ ձեռքիս ուժովը վատրեցայ .
- 18 Հապա քու Տէր Մտուածդ յի-
շուս, քանզի հարստութիւն ստա-
նալու համար քեզի դժ տուողը ան-
է, որ քու հայրերուդ իր երդու-
մով ըրած ուխտը հաստատէ, ինչ-
պէս որ այսօր կը պիտի տես :
- 19 Եւ թէ որ քու Տէր Մտուածդ
մոռնալով ուրիշ աստուածներու

Ետեկ երթաս, զանոնք պաշտես,
ու անոնց երկրպագութիւն ընես,
ես այսօր ձեզի կը վհայեմ որ դուք
բոլորովին պիտի կորսուիք : Են ազ- 20
գերուն պէս՝ որ Տէրը ձեր առջեւ
պիտի կորսնցընէ, անանկ պիտի
կորսուիք, ինչու որ ձեր Տէր Ես
տուածցն խօսքը մտիկ չըրիք :

Գ. Ե. Բ.

- Ո՛վ Խաբալէ՛ մոռնի՛ր բո՛ւ . Դու 1
այսօր Յորդանանէն կ'անցնիս,
որ երթաս յեզմէ մեծ ու զօրաւոր
ազգեր, ու մինչև երկիրը պարս-
պաւոր մեծ քաղաքներ ժառանգես,
Են մեծ ու երկայնահասակ ազգը՝ 2
Ննալիմներուն որդիքը՝ որոնք դու
կը ձանձնաս, ու նաեւ յսր ևս թէ
Ննալիմն որդւոցը ո՛վ կընայ զեմ
դնել :
- Երբ դու քսոս գիտցիր, որ քու 3
Տէր Մտուածդ ինքը քու առջեզ
կ'անցնի ի՛նչ մաշող կրակ մը, ու
զանոնք պիտի կորսնցընէ, և քու
առջեզդ զանոնք պիտի նուաճէ,
և դու անոնք պիտի հալածես, ու
չուտով կորսնցընես, ինչպէս որ
Տէրը քեզի ըսաւ : Երբոր քու Տէր 4
Մտուածդ զանոնք քու առջեզդ
հալածէ, սրտիդ մէջը չըսես թէ
Տէրը իմ արդարութեանս համար
դիւս աս երկիրը բերաւ որ ժառան-
գեմ . քանզի Տէրը աս ազգերը ի-
րենց անօրէնութեանը համար քու
առջեզդ կը վռնտէ : Եւ թէ քու 5
արդարութեանդ ու սրտիդ ուղղու-
թեանը համար կը մոռնաս անոնց եր-
կիրը ժառանգելու, այլ քու Տէր
Մտուածդ ան ազգերուն անօրէնու-
թեանը համար զանոնք քու առջեզդ
կը վռնտէ, որ հաստատէ ան խօս-
քը՝ որուն համար քու հայրերուդ՝
Նորահամին, Խազակին ու Յա-
կոբին երդում ըրաւ : Ուտի գիտ- 6
ցիր որ քու արդարութեանդ հա-
մար չէ որ քու Տէր Մտուածդ աս
բարի երկիրը քեզի ժառանգել կու-
տայ . քանզի դու աստապարանոց
ժողովուրդ մըն ես :
- Ահաքդ պահէ ու մի մոռնար : 7
որ դու քու Տէր Մտուածդ անա-

պատին մէջ բարկացուցիր . Եղիպ-
տոսի երկրէն ելած օրէջ մինչև հոս
եկած օրդ Տէրոջը անշաղկապ ե-
8 զար : Վարդի մէջ ալ Տէրը բար-
կացուցիք . և Տէրը ձեզ կորսն-
ցնելու . համար ձեզի բարկացաւ :
9 Երբոր ես լեռը ելայ , որ քարեղէն
տախտակները առնեմ , այսինքն Տէ-
րոջը ձեզի հետ բռած ուխտին տախ-
տակները , քառասուն օր ու քառասուն
գիշեր լեռը կեցայ . ոչ հաց կերայ
10 և ոչ ջուր խմեցի . Են ատենը Տէ-
րը տուաւ . ինծի Վատուծոյ մատուց-
գրուած երկու քարեղէն տախտակ-
ները . ու անոնց վրայ գրեալ էին
բոլոր անխօսեցիք , որոնք ժողովքին
օրը լիտանը վրայ կրակին մէջէն Տէ-
11 ըր ձեզի գրուցեց : Երբ քառասուն
օրէն ու քառասուն գիշերէն ետքը
Տէրը երկու քարեղէն տախտակնե-
րը՝ այսինքն ուխտին տախտակները
12 ինծի տուաւ : Եւ Տէրը ինծի բ-
տաւ , Եւ լուսնով ասկէ վար իջիւր .
քանզի ապականեցաւ քու ժողո-
վուրդդ՝ որ Եղիպտոսի երկրէն հա-
նեցիր . իմ պատուիրած ճամբայէս
չուտով խտորեցան . իրենց ձուլածոյ
13 կուր շնեցին : Ու նաև Տէրը ինծի
հետ խօսելով ըսաւ . Ես աս ժողո-
վուրդին նայեցայ , և ասէս խոստապա-
14 ընտոյ ժողովուրդ մըն է ան . թող
տուր զեա որ զանոնք կորսնցը-
նեմ , ու անոնց անունը երկնից
տակէն բնաջինջ ընեմ , և քեզ ա-
նոնցմէ զօրաւոր ու բազմաթիւ ազգ
մը պիտի ընեմ :
15 Են ատենը ես դարձայ , լուսնէն
վար իջայ . ու լեռը կրակով կ'այ-
րէր , և ուխտին երկու տախտակնե-
16 ըր երկու ձեռքերուս վրան էն : Եւ տ-
րը նայեցայ տեսայ որ ձեք Տէր Վա-
տուծոյն դէմ մեզք գործելով՝ ձեզի
ձուլածոյ որք շնեցիր էիք , Տէրոջը
ձեզի պատուիրած ճամբայէն չուտով
17 խտորեք էիք . Են ատենը ան երկու
տախտակները բռնեցի , ու իմ եր-
կու ձեռքերուս վրայէն վար նետեցի ,
և ձեք աչքերուս առջև զանոնք
18 կուտուցի : Եւ որք առջինին պէս
Վատուծոյ առջև աղաչեցի քառասուն
օր ու քառասուն գիշեր . ոչ հաց կե-

րայ ոչ ալ ջուր խմեցի , ձեք դոր-
ծած բոլոր մեղքին համար . վառ պի
Տէրոջը առջև շարուծիւն ընելով
զանիկայ բարկացուցիք էիք . Վառեց 19
վախցայ ան սոսկալի բարկութե-
նէն՝ որով Տէրը ձեք վրայ բարկացաւ
ձեզ կորսնցընելու . համար . սակայն
Տէրը ան անգամին ալ ինծի լսեց :
Եւ Տէրը Վահագնին խիստ բարկա- 20
ցաւ , անանկ որ զանիկայ պիտի կոր-
սնցընէր . ու նոյն ատենը Վահագ-
նին համար ալ աղօթք ըրի . Եւ 21
ձեք ըրած մեղքը՝ այսինքն որք ձե-
ռի , ու զանիկայ կրակով այրեցի .
ետքը զանիկայ ձեռքով լաւ մը
փշրեցի , մինչև որ մանր փոշի եղաւ .
և ան փոշին լուսնէն իջնող առուին
մէջը նետեցի :
Եւ Զարեայի , Ռասայի ու 22
Արբոթի շաթիթալայի մէջ Տէրը
բարկացուցիք : Ու երբոր Տէրը 23
ձեզ Ապդէս քառնեցաւ խրկեց , և
յեզ ըսաւ . Եւ իմ ձեզի
տուած երկիրս ժառանգեցէք , ան
ատենը ձեք Տէր Վատուծոյն հրամա-
նին անշաղկապութիւն ըրիք , ու
անոր հաւատարմով՝ անոր խօսքը
մօտիկ չըրիք : Զեզ ճանչցած օրէս 24
ի վեր Տէրոջը անշաղկապ էր :
Ու ատի իս քառասուն օր ու քառ- 25
ասուն գիշեր որ աղաչեցի , Տէրոջը
առջև աղաչեցի , որովհետեւ Տէ-
րը ըսաւ որ ձեզ կորսնցընէ : Եւ 26
ես Տէրոջը աղաչելով ըրի , Ով
Տէր Եհովայ , մի կորսնցընէր քու
ժողովուրդդ . ու ժառանգութիւնդ՝
որն որ քու մեծութեամբդ ապառն-
ցիր , ու զօրաւոր ձեռքով Եղիպ-
տոսէն հանեցիր : Վառ ծառաներդ՝ 27
Երրահամը , Ռահահը ու Յահորը
միջէ , և աս ժողովուրդին խառն-
ութեանը , անօրէնութեանը ու մեղ-
քին մի նայիր : Զըլայ որ ան 28
երկրին , ուսկից որ մեզ հանեցիր ,
Բաբելոնը ըսն թէ Տէրը կա-
րող չըլլալով զանոնք տանելու ան
երկիրը որ անոնց խոստացիւ էր ,
կամ զանոնք ատելով , հանց զա-
նոնք որ անապատին մէջ մեռցնէ :
Որովհետեւ անոնք քու ժողովուրդդ 29
ու ժառանգութիւնդ են , որոնք

դուն քու մեծ զօրութեամբդ ու
բարձր բազուկովդ ԼԵՒԻՍԻՆԻ ՀԱ-
ՆԵՅԻՐ :

ԳԼ . Ժ .

- 1 Եւ ասեւ Տէրը ինձի ըսաւ , Գե-
ղի առջիններուն պէս երկու հաս-
քարէ տախտակներ կոփե , ու լեռը
ինձի ելիր , ու նաեւ քեզի մէկ փայ-
տէ տապանակ մը շինե՛ . Եւ տախ-
տակներուն վրայ՝ քու կտորած առջի
տախտակներուդ վրայի խոպերը պի-
տի գրեմ , ու զանոնք տապանակին
3 մէջը դնես : Ուստի ես սատիւնի
փայտէ տապանակ մը շինեցի , ու
առջինին պէս երկու հաս քարէ
տախտակներ կոփեցի , ու ան երկու
տախտակները ձեռքս առնելով լեռը
4 ելայ : Եւ տախտակներուն վրայ՝
առջի գրութեան պէս ան տասը
խոպերը գրեց , որոնք Տէրը ձեզի
լեռանը վրայ կրակին մէջէն խաւե-
ցաւ : Ժողովին օրը . Ե Տէրը զա-
նոնք ինձի տուաւ : Եսկէ դառնա-
լով լեռնէն վար իջայ . ու տախ-
տակները շինած տապանակիս մէջը
գրի , որ ան տեղը կենան , ինչպէս
որ Տէրը ինձի պատուիրեց :
- 6 Եւ Խարայէի որդիքը Բերթի
բանէ յախանէ Սնաբա չուեցին .
Հոն մնաւ Մհարոն , ու Հոն թա-
ղանցաւ , Ե անոր որդին Լզիսպար
7 անոր տեղը քահանայ եղաւ : Եւ
կէ Վաղդադ , ու Վաղդադէն ճու-
րի առուններու երկիրը՝ Լեռերաթան
չուեցին :
- 8 Եւ ասեւ Տէրը Վեկին ցեղը
դատեց , որ Տէրոջը ուխտին տա-
պանակը կրէ , Տէրոջը առջնը կե-
նայ որ անոր ծառայութիւն ընէ ,
ու անոր անունովը օրձէ մինչեւ աս
9 օրը : Եւ պատճառաւ Վեկն իր
երարքը Հետ բաժին ու ժառան-
գութիւն չունի . անոր ժառանգու-
թիւնը Տէրն է , ինչպէս որ քու Տէր
Եստուածդ անոր ըսաւ :
- 10 Եւ ես առջի օրերուն համեմատ
քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լե-
ռանը վրայ կեցայ , ու Տէրը աս ան-
գամին ալ ինձի մօտիկ ընելով չու-

ղեց քեզ կորսնցընել . Եւ Տէրը 11
ինձի ըսաւ , ԼԵՒԻՐ՝ ու ժողովուրդին
առջին չուէ , որ մօտեն ու ժա-
ռանգեն ան երկիրը՝ որն որ անոնց
հայրերուն երկումը քի անոնց տա-
լու համար :

- 12 Ուրեմն ո՞վ Խարայէ , Հիմա քու
Տէր Եստուածդ քեզմէ ի՞նչ կը
պահանջէ , միայն թէ քու Տէր Ես-
տուածդ վախնաս , անոր ամեն
նամբաներուն մէջը քաշես Ե անի-
կայ սիրես , ու նաեւ քու բոլոր սրտ-
տովդ ու բոլոր հոգիովդ քու Տէր
Եստուածդ պաշտես , Ե Տէրոջը 13
պատուիրանները ու կանոնները
պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը
պատուիրեմ , որ քեզի ազէկ ըլ-
լայ : Եւն երկիրը ու երկնից եր-
կները , նաեւ երկիրը ու բոլոր անոր
մէջը եղածը՝ քու Տէր Եստուածդ
14 ինչ ձեռքիդ : Միայն թէ Տէրը
քու հայրերուդ հաւնեցաւ . ու զա-
նոնք սիրեց . Ե անոնցմէ ետքը ա-
նոնց դատակները՝ յաճեալ ձեզ ընտ-
րեց բոլոր ազգերուն մէջէն , ինչ-
պէս որ այսօր ինչ գիտեմ : Ուստի 16
ձեր սրտերուն անթիլատուութիւնը
թշխատեց , ու ձեր պարանոցները
ալ մի խտացընեց . Վանդի ձեր 17
Տէր Եստուածը աստուածներուն
Եստուածը ու տերերուն Տէրն է ,
մեծ , հզօր ու անեղ . Եստուածն
է , որ աշխատութիւն չընէր ու կա-
շտոց չառնէր . Եւիկայ որբին ու 18
որբերակէն իրաւունք կ'ընէ , պան-
դուխտը կը սիրէ , ու անոր հայ ու
հանգերձ կու տայ : Ուրեմն պան- 19
դուխտը սիրեցէ , բանդի դուք ալ
Լզիսպարայոց երկրին մէջ պան-
դուխտ եիք : Վաւ Տէր Եստուած- 20
մեզ վախնաս , ու զանիկայ սրու-
սես , Ե անոր յարիս , ու անոր
անունովը երկումը ընես : Վաւ 21
պարծանքդ անիկայ է , Ե քու Ես-
տուածդ անիկայ է , որ քեզի համար
աս մեծ ու սրանքէի բաները ըրաւ ,
որոնք դուն քու աշխրոյթդ տեսար :
Վաւ հայրերդ եօթանասուն հօդի 22
էին երբոր Լզիսպարս իջան . ու
Հիմա քու Տէր Եստուածդ քեզ եր-
կնքի աստուերուն պէս շարացոց :

պիտի վերանայ, և զուգ անգամ մեծ
 ու քորաւոր ազգերու վրայ պիտի
 24 տիրէր: Չեր ստորին ամեն կոխած
 տեղը ձեռք պիտի բլայ: ձեր սահ-
 մանը անապատեն ու լիբանանէն:
 զեռան՝ յաբան լիբրատ զեռան մի-
 չե արեւմտեան ծովը պիտի բլայ:
 25 Ինչաւ մէկը պիտի չկարենայ ձեզի
 դէմ գնել: ձեր Տէր Եստուածը
 ձեր ամեն կոխած երկրին վրայ ձեզ-
 մէ վրի մը ու սուսուած մը պիտի
 բերէ, ինչպիսի որ ձեզի բտաւ:
 26 Եւնա ասոր ձեր առջեւ օրհնու-
 27 թիւն ու անէք կը դնէմ: Օրհնու-
 թիւնը՝ թէ որ ֆաղանդութիւն ը-
 նէք ձեր Տէր Եստուծոյն պատուի-
 բանքներուն, որոնք ես պատր ձեզի
 28 կը պատուիրեմ: Եւ անէքը՝ թէ
 որ ձեր Տէր Եստուծոյն պատուի-
 բանքներուն չֆաղանդէք, ու խո-
 տորիք ան ձամբայէն որ ես պատր
 ձեզի կը պատուիրեմ, ու ձեր չե-
 ձանչաւած օտար աստուածներուն ե-
 29 տեւն երթաք: Ուստի երբոր քու
 Տէր Եստուածդ քեզ տանի ան
 երկիրը, ու որ պիտի մոնես ու
 ժառանգես, օրհնութիւնը՝ Գարի-
 զին լեռանը վրայ, ու անէքը Գե-
 30 բաղ լեռանը վրայ տաս: Եւնա ա-
 ստը Հորդանանու անդին կողմը
 արեւմտեան ձամբուն վրայ՝ Մորէի
 կաղնիներուն մօտ՝ Գաղղաղային զի-
 մայի Հոլիսին մէջ բնակող Քա-
 31 նանայոց երկրին մէջն են: Որով-
 Հետեւ զուգ Հորդանանէն պիտի
 անցնիք, որ մոնէք ու ժառանգէք
 ան երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր Ես-
 տուածը ձեզի պիտի տայ, ու զա-
 նիկայ պիտի ժառանգէք: Եւ անոր
 32 մէջ պիտի բնակիք: Ուրեմն ըզ-
 զուշութեամբ՝ ի գործ դրէք ան ա-
 մեն կանոնները ու դատաստանները՝
 որոնք ես պատր ձեր առջեւ կը դը-
 նեմ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Ետնք են ան կանոնները ու դա-
 տաստանները՝ որոնք զուգ պա-
 Հելու ու ընելու էք ան երկրին վը-
 րայ, որն որ ձեր Հայրերուն Տէր
 Եստուածը ձեզի պիտի տայ ժառան-

գելու: Համար, ինչպիսի ժամանակ
 որ երկրի վրայ ապրիք: Եւ բոլոր
 տեղանքը՝ ուր որ ձեր քաղաքիւր
 ազգերը՝ բարձր լեռներու վրայ,
 բլուրներու վրայ ու ամեն տեղանքի
 ծառերու տակ՝ իրենց աստուածնե-
 րը պաշտէր են, բոլորովին կործա-
 2 նէք: Եւ անոնց արեւմտեան կողմ
 ցընէք, և անոնց արեւմտեան կողմ
 տեք, անոնց Եստարութիւնները կրա-
 կով պրէք, ու անոնց աստուած-
 ներուն կուռքերը կտոր կտոր ընէք,
 3 և անոնց անունները ան տեղն
 ոչնչացընէք:
 Եւ ձեր Տէր Եստուծոյն պատու
 պիտի ցնէք: Հապա զուգ պիտի
 5 փնտռէք ան տեղը՝ որն որ ձեր Տէր
 Եստուածը ձեր ամեն ցեղերուն մե-
 ջն պիտի բնակէ իր անուանը բնա-
 կութեան համար, ու Հոն պիտի
 երթաք: Եւ ձեր որդիները
 6 ձեր զոհերը, ձեր տասանորդները,
 ձեր բարձրացընելու ընծաները,
 ձեր ուխտերը, ձեր կամուար ընծա-
 ները ու ձեր արջաններուն ու ոչ-
 խարներուն աղօթիկները Հոն տա-
 7 նիք: Եւ Հոն ձեր Տէր Եստու-
 ծոյն առջեւ ուտէք, և ձեր Տէր
 Եստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝
 ձեր ամեն ձեռք զարկած բաներուն
 մէջ ուրախանալ՝ թէ զուգ և թէ
 ձեր ընտանիքը:
 8 Եւ ընէք ան ամենուն համեմատ,
 որ մեզ պատր ան տեղը կ'ընենք,
 9 յաբան ամեն մարդ իր աշխարհ
 համայ եղածին պէս: Բանդի մի-
 չե Հիմն չհասար ան հանգստու-
 թեանը ու ժառանգութեանը՝ որ
 ձեր Տէր Եստուածը ձեզի պիտի
 տայ: Բայց զուգ Հորդանանէն
 10 պիտի անցնիք, ու պիտի բնակիք
 ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Տէր Ես-
 տուածը ձեզի ժառանգութիւն պի-
 տի տայ: Եւ ձեր բոլոր չքանկայ
 թշնամիներն ձեզ պիտի հանդըս-
 տացընէ, ու ապահովութեամբ պի-
 տի բնակիք: Եւ ան տեղը որ ձեր
 11 Տէր Եստուածը պիտի բնակէ իր
 անուանը բնակութեան համար,
 բոլոր ձեզի պատուիրածներս Հոն
 տանիք, ձեր որդիները՝ ձեր

զոհերը՝ ձեր տասանորդները՝ ձեր
 բարձրացընելու ընծաները ու ձեր
 բոլոր ուխտներուն ընտիր ընծաները,
 12 որ Տէրու պիտի ուխտէք: Եւ ձեր
 Տէր Եստուծոյն առջեւ ուրախու-
 թիւն ընէք, թէ զուգ՝ թէ ձեր
 աղայները ու աղօթիկները, ձեր ծա-
 ուանքը ու աղայիկները, և թէ
 ձեր զոհերը եղող Ղևապին, վասն
 զի անիկայ ձեզի Հետ բաժին ու ժա-
 ուանգութիւն լինի:
 13 Օգոյշ կեցիր, չըլլայ որ ամեն
 տեսած տեղը քու որդիներդ մա-
 14 տուցանես: Եւ քու որդիներդ
 ան տեղը մատուցանես, որն որ Տէ-
 րը քու ցեղերուդ մէկուն մէջ պիտի
 բնակէ, ու Հոն իմ բոլոր պատուի-
 15 բանք բանքս կատարես: Ուսկայն
 քու ամեն քաղաքներուդ մէջ սրտիդ
 զաւթին պէս առնալ ձեր ժողովու-
 րու միջին, որ քեզի ու քեզի հա-
 26 րը քու որդիներդ աղօթիկ ըլլայ, Տէ-
 րոյն առջեւ ուղիղ սեպուածը ըն-
 լովդ: Բայց քու նուիրելու բա-
 ներդ և ուխտերդ առնես, ու Տէ-
 27 րոյն բնակած տեղը երթաս: Եւ
 քու որդիներդ՝ միւր ու արիւնք
 քու Տէր Եստուծոյն սեղանին վրայ
 մատուցանես: Բայց քու զոհերուդ
 արիւնք քու Տէր Եստուծոյն սեղա-
 նին վրայ խափուի, ու միւր ու-
 տես:
 17 Զորեմիդ, զիւրիդ ու եղիդ տա-
 սանորդները, արջաններուդ ու Հո-
 տերուդ աղօթիկները, բոլոր ուխտ-
 18 քանք ուխտերդ, և կամուար ու
 բարձրացընելու ընծաներդ քու
 զոհերուդ մէջ պիտի ընտան ու-
 տես: Եւ քու ամեն քու Տէր Եստու-
 19 ծոյն առջեւ Տէր Եստուծոյն բնա-
 քանք տեղը ուտես, թէ զուգ՝ թէ
 քու աղայ ու աղօթիկ, թէ ծառայ
 ու աղայիկ, և թէ քու զոհերդ
 եղող Ղևապին: Եւ քու Տէր Ես-
 տուծոյն առջեւ քու բոլոր ձեռք
 20 զարկած բաներուդ վրայ ուրախա-
 նաս: Օգոյշ կեցիր, չըլլայ որ
 Ղևապին անտես ընես, քանի որ
 21 ողջ ես քու երկրի վրայ:
 Եւ երբոր քու Տէր Եստուածդ
 քեզի ըսածին պէս քու սահմանդ
 մեջցընէ, ու սիրող միւս ուտել ու-
 չելով՝ Միւս ուտեմ ըսես, սրտիդ
 բոլոր ցանկութեանը պէս միւս ու-
 տես, թէ որ քեզմէ Հետեւ ըլլայ
 ան տեղը՝ որ քու Տէր Եստուածդ

պիտի բնակէ իր անունը Հոն զնե-
 1 լու: Համար, քեզի պատուիրածիս
 պէս քու արջաններդ ու ուխտերդ
 ընդ մօրթեան, որոնք Տէրը քեզի
 պիտի տայ, ու քու սրտիդ բոլոր
 22 ցանկութեանը պէս քու քաղաքնե-
 րուդ մէջ ուտես: Եւ այնչափ
 ու եղբերուն ինչպէս որ կ'ուտուի,
 անոք ալ անանկ ուտես: միւր ու
 ու անմարդու խաղը անխտարար
 ուտես: Բայց աղէկ զգուշացիր
 23 որ արիւնք չուտես, վասն զի արիւ-
 նը ողին է: ու ողին միւսին Հետ
 չուտես: Եւ ինչպէս չուտես, այլ Հո-
 24 լի պէս զետնը խափես: Եւ ինչպէս
 25 մի՛ ուտեր, որ քեզի ու քեզի հա-
 րը քու որդիներդ աղօթիկ ըլլայ, Տէ-
 26 րոյն առջեւ ուղիղ սեպուածը ըն-
 լովդ: Բայց քու նուիրելու բա-
 ներդ և ուխտերդ առնես, ու Տէ-
 27 րոյն բնակած տեղը երթաս: Եւ
 քու որդիներդ՝ միւր ու արիւնք
 քու Տէր Եստուծոյն սեղանին վրայ
 մատուցանես: Բայց քու զոհերուդ
 արիւնք քու Տէր Եստուծոյն սեղա-
 նին վրայ խափուի, ու միւր ու-
 տես:
 28 Օգոյշ եղիր ֆաղանդելու առ
 բոլոր խոտերուն՝ որոնք քեզի պա-
 տուիրեցի, որպէս զի քու Տէր Ես-
 տուծոյն առջեւ աղէկ ու համայ
 եղածը ընելովդ՝ քեզի ու քեզի հա-
 29 րը քու որդիներդ յախտեան աղէկ
 ըլլայ:
 Երբոր քու Տէր Եստուածդ քու
 30 առջեւ ջարդէ ան ազգերը, որոնց
 երկրը զուգ ժառանգելու պիտի եր-
 թաս, ու երբոր անոք ժառանգեա
 ու անոնց երկրին մէջ բնակես,
 31 Օգոյշ կեցիր, չըլլայ որ անոնց
 քու առջեւ բնակեց ըլլալն ետ-
 քը՝ անոնց հետեւելով որոգայթի
 մէջ ինչաւ, և չըլլայ որ անոնց աս-
 տուածներուն վրայով Հարդուիւրձ
 ընես, ըսելով, Ես ազգերը թշն-
 պէս իրենց աստուածները կը պաշ-
 տէին: Ես ալ այնպէս ընեմ: Եւնա
 32 քու Տէր Եստուծոյն անանկ ընես:
 քանզի անոք Տէրոյն առնել եղած
 բոլոր զարքնեք բաները իրենց աս-
 տուածներուն կ'ընէին: որովհետեւ

անոնք իրենց աստուածներուն պէ-
տէն ընէլու համար մինչև անգամ
իրենց տղաքները ու աղջիկները
32 կրակով կ'այրէին : Եւ յետոյ ինչ
որ կը պատուիրէմ , զգուշացիք ան
ընելու : անոր վրայ բան մը չաւել-
ցրենս , ու անկէ բան մը չզրկեն-
ցրենս :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 ԹՎ որ ձեր մէջէն մէկ մարդարե մը
կամ երազատես մը ելլէ , ու
ձեզի նշան մը կամ հրաշք մը տայ ,
2 Եւ ձեզի ըսած նշանը կամ հրաշքը
կատարուի , ու ձեզի ըսէ թէ Լը-
թանք օտար աստուածները պաշ-
տենք , որոնք դուք չէք ճանչցած :
3 Եւ մարդարեմ կամ երազատես
խօսք մտիկ մի ընէք . քանզի ձեր
Տէր Վատուածը ձեզ կը փորձէ , որ
հասկընայ թէ արդեօք դուք ձեր
Տէր Վատուածը ձեր բոլոր սրտով
4 ու բոլոր հոգիով կը սիրէք : Զեր
Տէր Վատուածը հետեւող ըլլաք ու
անկէ վախճաք , անոր պատուիրանք-
ները պահէք , ու անոր խօսքին նա-
զանդութիւն ընէք , զանկիպ պաշ-
տէք : ու անոր յարիւր : Եւ ան
մարդարեմ կամ երազատես պիտի
մեռցուի , վասն զի ձեզ Լըդիպտոսի
երկրէն հանող ու ձեզ ծառայու-
թեան տունէն ազատող ձեր Տէր
Վատուածը դէմ ապստամբութիւն
խօսեցաւ , որ ձեզ խոտորեցնէ ան
ճամբայէն որ ձեր Տէր Վատուածը
5 ձեզի պատուիրեց որ անոր մէջ քա-
լէք . այսպէս չարութիւնը ձեր մե-
ջէն վերցնէք :
- 6 ԹՎ որ քու մորդ տղան քու եղ-
բայրդ , կամ քու տղայ , կամ աղ-
ջիկդ , կամ ծոցիդ կնիկդ , եւ կամ
քու բարեկամդ որ քու անձիդ պէս
էր քեզ , քեզ մարդընել ուզե-
լով ծածկարար ըսէ , Լըթանք եւ
օտար աստուածները պաշտենք , ու
բոլոր ոչ դուք ճանչցար ոչ ալ քու
7 հայրերդ . Զեր բոլորսիրը եղող
ազգայ աստուածներէն թէ ձեզի
մօտ ըլլան եւ թէ ձեզմէ հեռու ,
երկրիս հէջ ծայրէն մինչև հէլու ծայ-
8 րը , Եւ որ հաւանութիւն չունս ,

ոչ ալ անոր մօտիկ ընես . քու
աչքդ անոր չինայէ , ոչ ալ անոր
վրայ դու թ ունենալով պահես ա-
նիկայ . Եւ ինչ անուշտ մեռցընես . 9
ու զանկիպ մեռցընելու համար
նախ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ ,
ու ետքը բոլոր ժողովուրդին ձեռ-
քը . Կարեւոր քարկոծես անիկայ ,
որ մեռնի . քանզի ուզեց քեզ ապա-
տամեցընել քու Տէր Վատուածդ ,
որ քեզ Լըդիպտոսի երկրէն ծառա-
յութեան տունէն հանեց : Եւ բո-
11 լոր Խարքիւրը ընելով փախնայ , ու
Մէլքին ալ ձեր մէջը ատար պէս չա-
րութիւն մը չընես :

ԹՎ որ քու Տէր Վատուածդ
12 ընակութեան համար քեզի տուած
քաղաքներուն մէկուն վրայով ըսես ,
որ կ'ըսեն թէ Զեր մէջէն քանի մը
13 չար մարդիկներ ելան , ու իրենց
քաղաքին ընակիչները ապստամբե-
ցուցին , ըսելով , Լըթանք ձեր ջե-
ճանցած օտար աստուածները պաշ-
տենք , Եւ ատենը աղէկ մը քննես
14 ու հարցուփորձ ընես , ու երբոր
տեսնես որ ըսած քանի ճշմարիտ
ու ստոյգ է , եւ ան դարձելի քանը
15 ձեր մէջ եղած է , Եւ քաղաքին
ընակիչները անպատճառ սուրի բեր-
նէ անցընես , թէ ան եւ թէ անոր
մէջը եղած բոլոր բաները նորովով .
անասուններն ալ սուրի բերնէ ա-
16 ջընէ , Եւ անոր բոլոր աւարը ա-
նոր հրապարակին մէջը ժողովես , ու
ան քաղաքը եւ անոր բոլոր աւարը
քու Տէր Վատուածդ համար բոլո-
րովն կրակով այրես . ու անիկայ
յաւիտեան աւերակ ըլլայ , մէլքին
ալ չընուի : Եւ ան նորոգածէն
17 ձեռքիդ մէջ բան մը չգիտի , որ-
պէս զի Տէրը իր ստատիկ քարկո-
ծեմէն դառնայ , քեզի ողորմու-
թիւն ու զթութիւն ընէ , եւ քեզ
չստոյգնէ , ինչպէս որ քու հայրե-
բուդ երգում ըրաւ , թէ որ դու 18
քու Տէր Վատուածդ Լայնին նա-
զանդութիւն ընելով անոր բոլոր
պատուարները պահես , որոնք եւ
այսօր քեզի կը պատուիրեն , ու
Տէր Վատուածդ առջեւ ուղիդ եւ
զածը ընես :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ ընէլու դուք ձեր Տէր Վատու-
ածը որդիքն էք , մեռնի հա-
մար ձեր մարմնոն վրայ կտրածներ
չընէք , ու ձեր աչքերուն մէջտեղի
2 մագըրը չփակէք . Կանգի դուք
քու Տէր Վատուածդ սուրբ ժողո-
վուրդն ես . եւ Տէրը երկրի վրայ ե-
ղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն
3 ժողովուրդ ըլլաս : Եւ ապա պիտի
բան մը չուտես :
- 4 Եւ որք եւ ձեր ուտելու անասուն-
ները . արջաւոր , ուլաւոր ու այծը ,
5 Լըզերուն , պծեմամբ , փիթը , խար-
բուր , այծքաղը , յամպըր ու ա-
6 նալուխը : Եւ չորրօտաններուն
մէջ ամեն կծղակարաւն ու որոճա-
7 ցող անասունները ուտէք . Եւ այց
որոճացողներն կամ կծղակարաւն
եղողներն ասոնք չուտէք . ու զոր ,
նապաստակը ու ճաղարը . քանզի
անոնք թէպէտ եւ կ'որոճան , բայց
կծղակարաւն չեն . անոնք ձեզի ան-
8 մարդը ըլլան : Եւ խօզը որ թէ եւ
անիկայ կծղակարաւն է , բայց չո-
րճար , անիկայ ձեզի անմարդը ըլ-
լայ : Եւ որք միւր չուտէք , ու ա-
սոնց զիւրուն չըպէք :
- 9 Տուրբուն մէջ բոլոր եղած-
ներէն ասոնք ուտէք . ամեն թէ
10 ու թէկի ունեցողը ուտէք , Եւ այց
ամեն թէ եւ թէկի չունեցողը չու-
տէք . անիկայ ձեզի անմարդը ըլ-
լայ :
- 11 Եւ ձեր մարդը թուանք ուտէք ,
12 Եւ ձեր չուտելու թուանքը ա-
նոնք են . Եւրօնը եւ պատուծը ու
13 զեղարծիւր , Եւ ցինը ու անդը
14 եւ ուրուրը իր տեսակին պէս , Եւ
ամեն աղաւաք իր տեսակին պէս ,
15 Եւ ջայլամը ու բուն եւ կիւն ու
16 բազէն իր տեսակին պէս , Եւ հաւ-
պատիրը ու քաջահաւը եւ կարա-
17 պը , Եւ հաւալուրը ու սեւ անդը
18 եւ հողամիտը , Եւ արաղիւրը ու քա-
րաղը իր տեսակին պէս , եւ յոպո-
19 պը ու չիղը : Եւ ամեն թուանց
զեռուները ձեզի անմարդը ըլլան .
20 անոնք պիտի չուտուին : Եւ ձեր մա-

րդը թուանք ուտէք :
Եւ որք միւր մեռած ընես , չուտէք . 21
զանկիպ քու զանեղ եղող պան-
դուխտին տուս որ ուտէ , կամ օ-
տարազգի մը ծախես , քանզի դուք
քու Տէր Վատուածդ սուրբ ժողո-
վուրդն ես :
Ուր իր մարդ կաթին մէջ չե-
փես :
Տարիէ տարի քու ցանք սերմիդ . 22
արեւմտէն արեւելս ելած ամեն ար-
մառնեմն անպատճառ տասանորդ
տուս : Եւ քու ցորենիդ , գինիիդ 23
ու եղիդ տասանորդը , ու արջաւո-
նեքդ եւ ուլաւորներդ տոնինկնե-
րը քու Տէր Վատուածդ առջեւ ու-
տես , ան տեղը որ ինչը իր անուա-
նը ընակութեան համար պիտի
ընտրէ . որպէս զի միշտ քու Տէր
Վատուածդ փախնալ ստղծեալ : Եւ 24
թէ որ քու Տէր Վատուածդ քեզ
օրջեմուն համար ճամբան քեզի հե-
ռու ինչայ , եւ ան տեղը որ քու
Տէր Վատուածդ պիտի ընտրէ իր ա-
նունը հոն զնելու համար , քեզմէ
հեռու ըլլալով կարող չըլլաս զա-
նոնք հոն տանելու , Եւ ատենը դա-
25 նոնք ստակ ընես , ու ստակը ծրա-
րելով ձեռքդ առնէ , եւ քու Տէր
Վատուածդ ընտրելու տեղը երկուս .
Եւ ան ստակը սրտիդ բոլոր ցան-
26 կայած բաներուն , արջաւորնու կամ
ուլաւորնու , գինիի կամ օղիի , ու
սրտիդ ամեն ուրիշ բանին տուս , եւ
հոն քու Տէր Վատուածդ առջեւ
ուտես ու ուրիշ անասուն դուք եւ քու
ընտանիքդ . Եւ քու զանեղ եղող 27
Վատացին ալ զանց չընես , քանզի
անիկայ քեզի հետ բաժին ու ժա-
նանդութիւն չունի :
Եւ իրեք տարեցի վերջը ան նոյն
տարեցի արմառնեմն բոլոր տա-
սանորդը չանես , եւ զանիկայ քու
քաղաքներդ մէջ պահես . Եւ 29
Վատացին որ քեզի հետ բաժին ու
ժառանգութիւն չունի , եւ զանեղ
եղող օտարակներ , որք ու որեւա-
րին զան եւ ատեն կտանան . որ-
պէս զի քու Տէր Վատուածդ քեզ
օրջէ քու ձեռքիդ ըրած ամեն զործ-
քերուն մէջ :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 **Ան** եօթներորդ տարին թողու-
 2 թիւն ընես : **Ա.** թողութեան
 կանոնը աս է . **Ա.** ան պարտաւոր
 որ իր դրացիին բան մը փոխ տուած
 է , անիկայ պիտի թողու . իր դը-
 3 րացիին կամ եղբորմէն պիտի չպա-
 ճանջէ աւ , վասն զի թողութիւն
 4 քարոզուած է **Տէրոջ** : **Օ** տարազ-
 գիւն պիտի պաճանջես , բայց քու
 եղբորմէյ աննկերդ պիտի թողու .
 5 **Ա.** ինչն որ քու քովդ աղքատ չը-
 գտնուի . վասն զի **Տէրը** անշուշտ
 6 քեզ պիտի օրջիւ ան երկրին մէջ ,
 որն որ քու **Տէր** **Մատուածդ** քեզի
 ժառանգութիւն պիտի տայ որ ա-
 7 նոր տիրես : **Ա.** իսկ թէ որ քու
Տէր **Մատուածդ** խոսքին ամէն կեր-
 պով չապանդիս , ու աս բոլոր պա-
 տու իրանքները որ ես այսօր քեզի
 8 կը պատուիրեմ , զոչու թեմամբ 'ի
 9 զործ զնես , **Վու.** **Տէր** **Մատուածդ** ալ
 քեզի բաւածին պէս քեզ պիտի օրջիւ ,
 և զուն շատ ապգերու փոխ պիտի
 տաս , բայց դուն փոխ պիտի չառ-
 նես , զուն շատ ապգերու . վրայ պի-
 տի տիրես , բայց անոնք բնաւ քու
 վրայդ պիտի չտիրեն :
 10 **Վու.** **Տէր** **Մատուածդ** քեզի տուած
 երկրին մէջը , քու քաղաքներուդ
 մէկուն մէջ , թէ որ եղբայրներուդ
 մէկը աղքատ ըլլայ , խտաւորու-
 թիւն չընես , ու աղքատ եղբորդ
 11 ձեռքդ չդոցես . **Հ** ապա անպատ-
 ճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր ,
 ու անոր կարօտութեանը բաւա-
 կան ըլլալու չափ անոր փոխ տաս :
 12 **Չ** զոչու կեցիւ չըլլայ որ սրտիդ մե-
 ջէն չար խորհուրդ մը անցնես ,
 ու **Եօթներորդ** տարին թողու-
 թեան տարին մօտ է ըսելով , աղ-
 քատ եղբորդ վրայ անդուխտ աչքով
 նայիս , ու անոր քով չտաս . և ան
 13 քեզի դեմ **Տէրոջ** աղաղակէ ,
 ու դուն մեղքի տէր ըլլաս : **Ա.**
 պատճառ անոր պիտի տաս , ու ա-
 14 նոր տալու ատենդ բնաւ սիրող չնե-
 շի . վասն զի քու **Տէր** **Մատուածդ**
 աս պատճառաւ քու ամէն գործքե-
 15 րուդ ու ամէն ձեռք զարկած բանե-

րուդ մէջ քեզ պիտի օրջիւ : **Ա.** 11
 բովնեան երկրին մէջն աղքատ պա-
 կաս պիտի չըլլայ , անոր համար բն-
 զի կը պատուիրեմ ու կ'ըսեմ ,
 Վու. երկրիդ մէջ եղած աղքատ
 ու քաւոր եղբորդ ձեռքդ բայց ըլ-
 12 ցայ :

13 **Ա.** թէ որ քու եղբայրներդ
 14 **Երբայրդ** մարդ մը կամ կնիկ մը
 քեզի ծախուի , անիկայ վեջ տարի
 քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ , ու
 եօթներորդ տարին զանիկայ քու
 15 քովդ ազատ պիտի արձակես : **Ա.**
 քու քովդ ազատ արձակելու ա-
 տենդ զանիկայ պարսպ չարձակես .
 16 **Վու.** ոչխարներդ , քու կաթիկ և
 17 քու ձիանէյ անպատճառ պարզե-
 տաս անոր . քու **Տէր** **Մատուածդ**
 ինչպէս որ քեզ օրջիւ , աւանջ
 պիտի տաս անոր : **Ա.** միտդ բն-
 18 ըն որ դուն ալ Եղբայրս երկրին
 մէջ ծառայ էիր , ու քու **Տէր** **Մա-**
 տուածդ քեզ ալ պատեց . աս
 պատճառով այսօր քեզի կը պա-
 տուիրեմ աս բանը : **Բայց** թէ որ
 19 քեզ և քու տունդ սիրելուն համար ,
 ու անիկայ քու քովդ հանդիստ ըլլա-
 լուն համար , **Վաղիկ** չեմ երկր' ըսէ ,
 20 **Ա.** ատենը հերին մը աննես , ու
 21 անոր ականջը դրանք վրայ ծակես ,
 և անիկայ քեզի յախտան ծա-
 ռայ ըլլայ . աղախինիդ ալ այսպէս
 ընես : **Չ** անիկայ քու քովդ ազատ
 արձակելդ դժուար չերկնայ քեզի .
 վասն զի քեզի վեջ տարի ծառա-
 յութիւն ըրաւ , որ փարձկանի մը
 փարձքին կրկնապատիկ աչքով ա-
 22 չի . ու քու **Տէր** **Մատուածդ** ա-
 մէն գործքերուդ մէջ քեզ պիտի
 օրջիւ :

23 **Վու.** արձաններդ ու հօտերդ
 ծնած ամէն արու առջինները քու
Տէր **Մատուածդ** պիտի նուիրես .
 արձաններուդ առջիններուով չգոր-
 ծես , ու առջիննկ օջիւրներուդ
 24 բուրդը չտրես : **Տարիէ** տարի
 քու **Տէր** **Մատուածդ** առջիկ' **Տէրոջ**
 ընտրած տեղը պիտի ուտես զանոնք
 25 զուն և քու ընտանիքդ : **Բայց** թէ
 որ անոնք արատաւոր ըլլան , կաղ
 կամ կոյր ըլլան , խմ ընէ և ինչ

առիւ զէջ արտա մը սննդն , զա-
նոց քու Տէր Մատուցողդ չգտնես .
22 Եւանկը քու քաղաքներուդ մէջ
պիտի ուտես . մարդը ու անմարդը
եղողները անխորաբար առաջն աշ-
23 ծեաւի ու եղջերուի պէս : Սխալն
անոր արիւնը չուտես , ջուրի պէս
գետնը թափես ան :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եպիսկոսանուն զգուշութիւնով նա-
յի , որ գատիկը ընես քու Տէր
Մատուցող . վասն զի քու Տէր Մա-
տուածդ Եպիսկոսանուն մէջ գիշե-
րով հանեց քեզ Լոգիպոսուն :
2 Օգտակին համար քու Տէր Մատու-
ցող ոչխարներ ու արջառներ մոր-
թես ան տեղը՝ որ Տէրը պիտի
ընտրէ իր անուանը բնակութեան
3 համար . Եւոր հետ խմբեալ հաց
չուտես , եօթը որ նեղութեան
անխմոր հաց պիտի ուտես անոր
հետ . վասն զի Լոգիպոսի երկրէն
տաղնապով ելար . որ քու կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ Լոգիպոսի երկ-
4 րէն ելած օրդ միտքդ բերես : Եւ
քու բոլոր սահմաններուդ մէջ եօթը
օր բնաւ խմոր չերնայ քովդ . ու
սողի օրուան իրիկունք մորթած մը-
5 սեղ մինչև առտու չմնայ : Ինչ Տէր
Մատուցող քեզի տուած քու քա-
ղաքներուդ մէկուն մէջ բնաւ կարող
6 չըլլաս գատիկը մորթել . Հապա
միայն ան տեղը՝ որ քու Տէր Մա-
տուածդ պիտի ընտրէ իր անուանը
բնակութեան համար , հոն պիտի
մորթես գատիկը իրիկուան դէմ
արեւ մտած ատենը , Լոգիպոսուն
7 ելած ժամանակդ : Եւ քու Տէր
Մատուցող ընտրած տեղը անիկայ
եկես եւ ուտես . եւ առաւուանց
8 դառնաս՝ տունդ երթաս : Սկի օր
բազարջ ուտես . ու եօթներորդ
օրը քու Տէր Մատուցող համար
սոմախմորութեան օր ըլլայ , եւ զործ
մը չընես :
9 Դուռն քեզի եօթը շարափ հաւ-
րես . ու ան եօթը շարափը հունձ-
քերուն մէջը մանդաղ դրած ատե-
10 նէդ պիտի սխիս համբէլ : Եւ քու
Տէր Մատուցող շարափներուն

տունը ընելով՝ քու Տէր Մատուցող
քեզի տուած օրհնութեանը համե-
մաս՝ ձեռքդ եկած կամաւոր ընծան
պիտի տաս : Եւ ան տեղը որ քու
Տէր Մատուածդ պիտի ընտրէ իր
անուանը բնակութեան համար ,
հոն քու Տէր Մատուցող առջեւ
ուրախութիւն ընես , դուն ու քու
տղադ եւ աղջիկդ , քու ծառայ ու
աղախինդ , ու քու քաղաքներդ եւ
ղաղ՝ Դեռացին , եւ ձեր մէջը գտնու-
ած օտարականը , որք ու որբնա-
րէն : Ու Լոգիպոսի մէջ ծառայ
12 ըլլաց միտքդ բերելով՝ աս կանոն-
ները զգուշութեամբ ի գործ դը-
նես :

Ինչ կախի ու Զնանիդ Բերքը 13
ժողովելն ետքը եօթը օր տաղաւա-
րահարաց տունը պահես : Եւ տա-
14 նիդ մէջը ուրախութիւն ընես՝ դուն
ու քու տղադ եւ աղջիկդ , քու ծա-
ռայ ու աղախինդ , եւ քաղաքներդ
եղող Դեռացին , օտարականը , որ-
ք ու որբնաբուն : Ինչ Տէր Մա-
15 տուածդ քու բոլոր բերքերդ ու
ձեռքիդ բոլոր զործքերը օրհնելուն
համար , Տէրոջը ընտրած տեղը քու
Տէր Մատուցող եօթը օր տուն պա-
հելով ուրախութիւն ընես :

Տարին իրեք անգամ՝ յունիս 16
ղարջախիւաց տունին , շարափներու
տունին ու տաղաւարահարաց տունին՝
քու ամէն արուններդ քու Տէր Մա-
տուցող առջեւ պիտի երևնան ան
տեղը որն որ ինքը պիտի ընտրէ .
ու Դէլ Տէրոջը առջեւ Եւրք պա-
րապ չերնայ : Եւ ամէն մէկը քու
17 Տէր Մատուցող քեզի տուած օրհնու-
թեանը համեմատ , ձեռքէն եկածին
չափ պէտք Բերք :

Ինչ Տէր Մատուցող քեզի տու-
ած ամէն քաղաքներուդ մէջ , քու
ցեղերուդ համեմատ քեզի դատա-
ւորներ ու ոստիկաններ կարգես ,
ու անոց արդար դատաստանով
ժողովուրդը դատես : Եւ քու
չարձերնս , աշառութիւն չընես ու
կաշառք չառնես : Վասն զի կաշառ-
քը իմաստուններուն աչքը կը կու-
րացնէ , ու արդարներուն խոսքը
սուտ կը հանէ : Արդարութեան 20

արդարութեան հանդէս հետեոյ ըն-
լաս, որ որչա՛ն մասն և քու Տէր Ես-
տուծոյդ քեզի տալու երկիրը ծա-
ռանդես :

- 21 Քու Տէր Եստուծոյդ համար չե-
նելու սեղանիդ քովը ինչ և իցէ
- 22 ծառէ անտառ շտնկէս քեզի . Ես-
նան ալ շխտեցնես քեզի , ուսկից որ
քու Տէր Եստուծոյդ կը գտնուի :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Երատ մը իմ ինչ և իցէ պակա-
տութիւն մը ունեցող արջաւոր
կամ ուխտաբը քու Տէր Եստուծոյդ
զոհ շնորհակցանես . վասն զի աս
բանը քու Տէր Եստուծոյդ առջեւ
պիղծ է :
- 2 Եւ որ քու Տէր Եստուծոյդ քե-
զի տուած քաղաքներուն մէկուն մէջ
նեղմէ առաջ մարդ մը կամ կնիկ մը
զտնուի , որ քու Տէր Եստուծոյդ առ-
ջեւ շարութիւն ընելով ու անոր
ուխտը չպահելով , իմ հրամանիս
դէմ երթայ ուրիշ աստուածներու ,
արեւակին կամ լուսնին և կամ
երկնից որ և իցէ զարդերուն ծա-
ռայութիւն ու երկրպագութիւն ը-
նէ . Եւ աս բանը քեզի պատմուի ,
ու դուն լսելիդ ետքը աղէկ մը քնն-
նութիւն ընես , և ահա բանը ճշ-
մարիտ ու ստոյգ է , որ Խարայելի
մէջ անանկ պղծութիւն մը եղած
է . Եւ ատենը աս չարութիւնը ը-
նող մարդը կամ կնիկը դռներդ
հանես , և ան մարդը կամ կնիկը
քարերով քարկոծես , ու մեռնի :
- 6 Եւ ան մահապարտը երկու կամ
իրեք վայրի բերնովը մեռնի . մէկ
վայրի բերնովը զմեռնի : Եւ անի-
կայ մեղքներու համար , առաջ վը-
կաներուն ձեռքը անոր վրայ պիտի
ըլլայ , ու անիկ ետքը բոլոր ժողո-
վուրդին ձեռքը . աս կերպով չա-
րութիւնը ձեր մէջէն վերցնես :
- 8 Երբոր զանազան տեսակ արխն-
հեղութիւններու , զատերու կամ
վերքերու վրայով քու քաղաքներուդ
մէջ եղած վեճերուն վճռահատու-
թիւնը խիստ դժուար երևնայ քե-
զի , ան ատենը ելլես և քու Տէր
Եստուծոյդ ընտրած տեղը երթաս ,

Ու Դետացի քահանաներուն և ան
ժամանակի դատաւորին մօտենալով
խօսեալով հարցնես . ու անոնք դա-
տաստանին վճիռը քեզի պիտի ը-
նեն . Եւ պիտի ընես ան վճիռը
համեմատ որ Տէրոջը ընտրած տեղը
քեզի կ'ընեն , ու ինչ որ քեզի
սորվեցընեն , զգուշութեամբ 'ի գործ
դնես . Եւ անց քեզի սորվեցուցած օ-
րէնքը ու քեզի զրուցած դատաս-
տանը պիտի կատարես . անոնց քե-
զի յայտնած խօսքն չխոտորես . Եւ
աջ զին և աջ ձախ զին : Բայց
թէ որ մէկ մարդ մը հարարութիւն
ընելով քու Տէր Եստուծոյդ պաշ-
տելու կեցող քահանային կամ դա-
տաւորին խօսք մտիկ չընէ , ան
մարդը պիտի մեռնի , ու չարու-
թիւնը Խարայելին վերցընես : Եւ
բոլոր ժողովուրդը լսելով վախ-
նայ , ու մէքին ալ յանդգնու-
թիւն չընէ :

Երբոր քու Տէր Եստուծոյդ քե-
զի տուած երկիրը մոռնես , ու անոր
տիրելով հոն բնակիս , ու բնես ,
իմ բոլորտիքս եղող ամեն ազգե-
րուն պէս ես ալ իմ վրաս թաղա-
ւոր մը դնեմ . Եւ զատմաւ քու Տէր
Եստուծոյդ ընտրած Խաչք վրաց
թաղաւոր դնես . քու եղբայրներդ
մէկը վրաց թաղաւոր դնես . քու
եղբայրդ չեղող օտարականը դնելու
կարող չըլլաս : Ասկայն չըլլայ որ
անիկայ իրեն համար ձիեր շտոյցընէ .
նչ ալ շատ ձիեր ժողկելու համար
ժողովուրդը Երկրպագութիւն դարձնէ . ու
բովհետեւ Տէրը ձեզի բաւ որ Մէկ-
մըն ալ ան ճամբան չգտնար : Ու
նաեւ անիկայ իրեն կնիկներ չշառ-
ցընէ , որ սիրտը չխոտորի . ու ի-
րեն համար խիստ շատ արծաթ ու
ոսկի չժողկէ : Եւ իր թագաւո-
րութեանը ամբողջ վրայ նստա-
ծին պէս , աս օրինաց հրէի օրինակը
Դետացի քահանաներուն քովը և
զած օրինակին իրեն համար մէկ
զերբի մը մէջ դրէ : Եւ անիկայ
իր քովը մնայ , ու իր կնիկացը բո-
լոր օրերուն մէջ կարգայ . որպէս
զի իր Տէր Եստուծոյդ վախճալ
սորվէ , և աս օրէնքն բոլոր խոս-

քերը ու աս կանոնները զգուշու-
թեամբ 'ի գործ դնէ . Ու իր սիր-
տը իր եղբայրներուն վրայ չհար-
տանայ , ու աս պատուիրաններն
աջ զին կամ ձախ զին չխոտորի .
որ իր թագաւորութեանը վրայ
երկար կեանք մը վայելէ Խարայելի
մէջ թէ ինքը և թէ իր որդի-
ները :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Դետացի քահանաները 'Վեփն
բոլոր ցեղը Խարայելին հետ
բաժին ու ժառանգութիւն չունե-
նան . Տէրոջ պատարագները ու ա-
նոր ժառանգութիւնը ուտեն :
- 2 Այսին որոյ անոնք իրենց եղբայրնե-
րուն մէջ ժառանգութիւն չունե-
նան . անոնց ժառանգութիւնը
Տէրը ինքն է , ինչպէս որ անոնց
բաւ :
- 3 Եւ աս պիտի ըլլայ քահանայից
իրաւունքը ժողովուրդին կողմն
երբոր զոհ կը մատուցանեն , թէ
արջաւոր ըլլայ ան և թէ ոչխար .
թէնը , ծնունդը ու քաղերթը
քահանային պիտի տան : Բաւ ցո-
րենիդ , զինիկդ ու եղիդ երախայ-
րները , ու նաեւ ուխտաւորուդ առջի
բոլորը անոր պիտի տաս . Այսին
զի քու Տէր Եստուծոյդ քու բոլոր
ցեղերուդ մէջէն զանկիպ ընտրեց ,
որ Տէրոջը անունովը ծառայութիւն
ընելու միշտ կենայ ինքն ու իր
որդերը :
- 6 Ու երբոր Դետացի մը քու
քաղաքներուդ մէկէն՝ աշխիւս բո-
լոր Խարայելի մէջ իր պանդխտացած
տեղէն ելլէ ու իր սրտին բոլոր
փափաքովը Տէրոջը ընտրած տեղը
գայ , Եւ ատենը հոն Տէրոջը
առջեւ կեցող բոլոր իր Դետա-
ցի եղբայրներուն պէս իր Տէր Ես-
տուծոյն անունովը ծառայութիւն
ընէ . Ու միւսներուն հետ հա-
ւասար բաժին պիտի ուտէ , իր
հայրենական խառնուրդով զի-
ներէն զատ :
- 9 Երբոր քու Տէր Եստուծոյդ քե-
զի տուած երկիրը մոռնես , ան ազ-
գերուն գարշելի գործքերուն պէս
վախնաս :

Ընել չարովիս : Զեր մէջը զտնուի
անանկ մարդ մը , որ իր տղան կամ
աղջիկը կրակէ անցընէ , իմ բաղդ
նայի , իմ դուշակութիւն , կամ
հայտնութիւն և կամ դիւթութիւն
ընէ , Եւ ան կախարհ , կամ վճուկ ,
կամ նշանագէտ , կամ մոռեղանայ
չգտնուի . Այսին զի ով որ աս բա-
նէրը կ'ընէ՝ Տէրոջը առջեւ զարշի
է . ու աս զարշի ընտրութիւն համար
քու Տէր Եստուծոյդ քու առջեւ
կը հայտնէ զանոնք : Բաւ Տէր
Եստուծոյդ առջեւ կատարեալ ըն-
լաս . Այսին զի ան ազգերը որոնց
դուն պիտի տիրես , զուշակներուն
ու բաղդ նայողներուն մտիկ կ'ընեն .
բայց քու Տէր Եստուծոյդ քեզի
այսպէս ընելու հրաման չտուաւ :

Բաւ Տէր Եստուծոյդ քու եղ-
բայրներուդ մէջէն ինծի պէս մար-
դարէ մը պիտի հանէ քեզի . անոր
մտիկ ըրէր . Ինչպէս որ Բորիս
չաչ ժողովքին օրը քու Տէր Ես-
տուծոյդ ինքեղից , ըսելով , իմ
Տէր Եստուծոյդ ձայնը միշտ ալ
չսեմ , ու աս մեծ կրակը միշտ
ալ շտնանմ , որ շտնանմ . Եւ
Տէրը ինծի բաւ , Եւ ամ խօսքը-
նին չխտակ է . Բերդի պէս մարդարէ
մը պիտի հանեմ անոնց իրենց եղ-
բայրներուն մէջէն , և իմ խօսքն
անոր բերանը պիտի դնեմ . ու ինչ
որ անոր պատուիրեմ , անոնց պիտի
զրուցէ : Եւ ով որ մտիկ չընէ իմ
խօսքերս , որ անիկայ իմ անունով
պիտի խօսի , ան մարդէն և վեճ
պիտի խնդրեմ :

Իսկ թէ որ մարդարէ մը յանդ-
նի իմ չպատուիրած խօսքս իմ ա-
նունովը զրուցելու , կամ օտար աս-
տուածներու անունով ըսնալ զը-
րուցելու , ան մարդարէն պիտի
մեռնի : Եւ թէ որ դուն քու սրտ-
տիկ մէջ ըսես թէ Տէրոջը չխօսած
բանը ի՞նչպէս դիմանայ . Եւ որ
մէկ մարդարէ մը Տէրոջը անունով
բան մը ըսէ , ու ան բանը իր ք-
կատարուի , Տէրոջը չքած խօսք
ան է . ան մարդարէն յանդգնու-
թեամբ զրուցեր է ան . անկէ չը-
վախնաս :

ԳԼ . ԺԹ

- 1 Երբոր քու Տէր Եստուածդ բնա-
նինք ընէ ան ազգերը՝ որոնց եր-
կիրը քու Տէր Եստուածդ քեզի
պիտի տայ , և դուն անոնք վերն-
տելով՝ անոնց քաղաքներուն ու
2 տուններուն մէջ բնակիս , Վեդի ի-
րեր քաղաք դատես քու երկրիդ
մէջ որն որ քու Տէր Եստուածդ
3 քեզի կու տայ ժառանգելու . Վեդի
ճամբայ պատրաստես , և քու Տէր
Եստուածդդ քեզի ժառանգութեան
Համար տուած քու երկրիդ սահմա-
նը իրերի բաժնես . որպէս զի ամեն
մարդասպան հոն փախի :
- 4 Եւ հոն փախելու ու ողջ մնալու
մարդասպանին կանոնը աս է . Եւ
5 Եւ որ երկկուրնէ ու մեկալ
օրու ընէ թշնամութիւն չունենալով՝
անդ խտութեամբ իր դրացին մոռցը-
նէ . Եւ որ օրինակ՝ թէ որ մեկը իր
դրացիին հետ անտառը երթայ փայտ
կտրելու Համար , ու իր ձեռքովը
տապալտ փայտ կտրելու վերջուցած
ատենը երկաթը կոթին դուրս
ցալթելով զրացիին հանդիպի , և
զանիկայ մոռցրնէ . անիկայ աս
քաղաքներէն մեկուն մէջ փախի ,
6 որ ապրի , Եւ ըլլայ որ արեան վրէժ-
ինդ իրը սիրտը պրկելուն Համար
մարդասպանին ետեէն իյնայ , և
ճամբան հեռու ըլլալով անոր հաս-
նի ու զանիկայ մոռցրնէ , թէպէտ
և մոռնելու արժանի չէր , որովհետեւ
երկկուրնէ ու մեկալ օրու ընէ անոր
7 դէմ թշնամութիւն չունի : Եսոր
Համար եւ քեզի կը պատուիրեմ
ու կ'ըսեմ , որ քեզի իրեք քաղաք
դատես :
- 8 Եւ թէ որ քու Տէր Եստուածդ
քու Հայրերուդ երգումը ըրածին
պէս՝ քու սահմաններդ ընդարձակէ ,
ու քու Հայրերուդ խոստացած բո-
9 լոր երկիրները քեզի տայ , թէ որ
պահես ու կատարես աս բոլոր պա-
տուիրանքները՝ որ եւ այսօր քեզի
կը պատուիրեմ , և քու Տէր Ես-
տուածդ սիրես ու միշտ անոր
ճամբաներուն մէջը քայլես , ան ա-
տենը աս իրեք քաղաքին վրայ ուրիշ

իրեք քաղաք ալ աւելցրնես . Եւ
պէս զի քու երկրիդ մէջ՝ որն որ
քու Տէր Եստուածդ քեզի ժառան-
գութիւն պիտի տայ , անմեղ ա-
րիւն լինափութի . ու դուն արեան
պարտական չըլլաս :

Եւ թէ որ մեկ մարդ մը իր
դրացիին ուս ունենալով անոր դա-
րանամուտ ըլլայ , ու անոր դէմ եւ-
լելով անիկայ դարնէ մոռցրնէ , ու
11 Եւ աս քաղաքներուն մեկուն մէջ
փախելու ըլլայ , Եւ ատենը իր
քաղաքին ձեռքը Եւ իր իրկն , ու
զանիկայ անիկ ատենն , և արեան
վրէժինդ ընէ ձեռքը տան , որ մեռ-
նի : Վու աչքդ անոր չինայէ .
12 ու Խարայի ժողովն անմեղ արիւնը
վերցրնես , որ քեզի աղէկ ըլլայ :

Վու կալուածքիդ մէջ՝ որն որ
քու Տէր Եստուածդդ քեզի ժառան-
գութիւն տուած երկրին մէջ պիտի
ժառանգես , ըլլայ որ փոխես քու
դրացիիդ սահմանը՝ որ քու նախա-
Հայրերդ հաստատեցին :

Մէկ մարդու մը ո՞ր և իցէ անո-
15 թէնութեանը ու մեղքին Համար՝ ու-
րով կրնայ յանցաւոր ըլլալ , մեկ
վրայ մը բաւական չտեսնի . երկու
կամ իրեք վրաներու բերնով հաս-
տատուի Եւ բան :

Թէ որ մեկ մարդու մը դէմ սուտ
վրայ մը ելլէ , ու անոր վրայովը ա-

նորեւութեան մը Համար վրայէ , Եւ

ատենը ան երկու մարդիկը՝ որոնց
մէջ աս հակառակութիւնը կայ ,

Տէրջը առջը աս ան ժամանակի
քահանաներուն ու դատաւորներուն

առջը կայնին . Եւ դատաւորները

աղէկ մը քննեն . և թէ որ ան վրան
սուտ վրայ ըլլալով իր եղբորը դէմ

սուտ վրայութիւն ըրեր է , Եւ ա-

տենը ինչպէս որ անիկայ իր եղբորը
ընել խորհեցաւ , նոյնը ըրէք ա-

նոր , ու չարութիւնը ձեր մէջէն վեր-
ցուցէք . Եւ ուրիշներն ալ ըսելով

անանկ գէշ բան մը չընեն : Վու

աչքդ չինայէ . անձի տեղ անձ ,

աչքի տեղ աչք , ախպի տեղ

ախպայ , ձեռքի տեղ ձեռք , ու ոտ-

քի տեղ ոտք չլինի Եւ Եւ :

ԳԼՈՒԽ Ի

- 1 Երբոր քու թշնամիներուդ գէտ պատերազմելու ելլես, ու ձիեր և կառքեր ու թեզմէ շատոր ժողովուրդ տեսնես, անոնցմէ չփախնաս. վասն զի թեզ Ազիպտացոց երկրէն հանող քու Տէր Մատուածդ քու հետդ է: Երբոր պատերազմի մատնաս, քահանան մատնալով՝
- 3 ժողովուրդին պիտի խօսի, Եւ անոնց ըսէ, Եւ Խարայէլ մոռիկ ըրէ. պիտի դուք ձեր թշնամիներուն գէտ պատերազմելու կը մօտենայ. սրտերնիդ չիմուելայ, մի փախնար, մի գարհուրիք, ու անոնց երեսէն
- 4 մի դողայ. Վասն զի ձեր Տէր Մատուածը ձեզի հետ կ'երթայ, ձեզի համար ձեր թշնամիներուն գէտ պատերազմելու և ձեզ ազատելու:
- 5 Եւ ատենը ոտիկանները ժողովուրդին խօսելով պիտի բռնեն, Եւ որ նոր տուն շիներ է, ու անոր նաւակատիբը չէ ըրեր, երթայ իր տունը դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի, և ուրիշ մէկը նաւակատիբը ընէ. Եւ ո՞վ որ պղծի տնկեր է, ու անոր պտուղէն զեռ չէ կերած, երթայ իր տունը դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի, ու անոր առջի պտուղը ու
- 7 բիշ մարդ մը ուտէ. Եւ ո՞վ որ կնկան մը նշանուած է, ու զանկկայ չէ առած, երթայ իր տունը դառնայ. չըլլայ որ պատերազմին մէջը մեռնի, ու զանկկայ մէկ ուրիշ
- 8 մարդ մը առնէ. Եւ ոտիկանները իրենց խօսքը շարունակելով պիտի բռնեն ժողովուրդին, Եւ որ վախկոտ ու թուլասիրտ է, թող երթայ իր տունը դառնայ. չըլլայ որ իր եղբայրներուն սիրտն ալ իր սրտին պէս թուլընէ: Եւ երբոր ոտիկանները ժողովուրդին առջև իրենց խօսքը ընեն, ժողովուրդին վրայ զօրապետներ կարգեն:
- 10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտենաս անոր հետ պատերազմելու համար, զանկկայ խաղաղութեան հը-

րաւիրէ: Եւ ինչ որ թեզի խաղաղութեան պատասխան տալու ըլլայ, ու Եւ թեզի թեզի բանայ, մէջը զբաշտած բոլոր ժողովուրդը թեզի հարկատու ըլլան, ու թեզի ծառայութիւն ընեն: Եւ թեզի հետ խաղաղութիւն ընելու չէ. ու պատերազմ ընէ, ան ատենը անկկայ պաշարես. Եւ երբոր քու Տէր Մատուածդ քու ձեռքդ մատնէ զանկկայ, անոր բոլոր ատենները սուրի բերնէ անցընես. Եւ թեզի կնիկները, տղաքները ու անասունները և ինչ որ կայ ան քաղաքին մէջը, անոր բոլոր աւարը թեզի համար առնես. և քու Տէր Մատուածդ թեզի մատնած քու թշնամիներուդ աւարը ուտես: Եւ ասանկ պիտի բռնես թեզմէ խիստ հեռու. եղող ամէն քաղաքներուն, որ աս ազգերուն քաղաքներէն չեն: Եւ Խաղայն քու Տէր Մատուածդ թեզի ժառանգութիւն տուած աս ազգերուն քաղաքներուն մէջ ընես. չունչ ունեցող մը որդի չիտղոս. Եւ ան զի Բնապիները, Բմարհայիները, Բանանապիները, Գերեպպիները, Խնապիները ու Զիրուսայիները բոլորովին պիտի կորսնցընես, ինչպէս որ քու Տէր Մատուածդ թեզի պատուիրեց. Եւ պէս զի ձեզի շորք փեցընեն իրենց բոլոր գարուցիներուն համամատ ընել, ինչպէս որ անոնք իրենց աստուածներուն կ'ընեն. ու դուք Տէրոջը ձեր Մատուածին առջև մեղք չգործէք:

Երբոր մէկ քաղաքի մը դէմ պատերազմես, ու զանկկայ ատենը համար երկար ժամանակ պաշարելու ըլլաս, անոր ծառերուն տալար չղարնես. ու զանոնք չաւրես: Եւ ինչ որ անոնցմէ պիտի ուտես. ուրիշ անոնք չկորն. քանի դաւաքի ծառը մահող է որ քու երեսէ պաշարման մէջ մօտէ: Եւ թեզ ան ծառերը որոնք կը ճաննաս թէ ուտուելու պտուղ չեն բերեր, անոնք աւրես ու կորն, և թեզի հետ պատերազմող քաղաքին գիւղացի անոնցմէ պատնէշներ չնես, միշտ որ անկկայ նուաճի:

ԳԼ. ԻԷ

- 1 Թե որ քու Տէր Կառուածոյդ քեզի
ժառանգութիւն տուած երկրին
մէջ դաշտի վրայ ինկած — մեռ-
ցուած մարդ մը գտնուի, ու անի-
2 կայ դարձողը չգիտցուի: Են առնելը
քու ծերերդ ու դատաւորներդ էլ-
լին, և մեռցուած մարդուն իւր
դէպքն մինչև չընտելայ քաղաքները
3 չափեն: Ու մեռցուածին մօտ եղող
քաղաքին ծերերը արձառնելն չգոր-
ծանուած — լուծի տակ չմտած
4 երինջ մը առնեն: Եւ ան քաղաքին
ծերերը երինջը մէկ չհերկուած ու
չըսանուած ապառաւ ձոր մը իջեցը-
նեն, ու ան ձորին մէջ երինջին վեր-
5 կտրեն: Եւ յիշին որդիքը քա-
հանաները մատնան: Վասն զի քու
Տէր Կառուածոյդ զանաւոր ընտրեց
իրեն ծառայութիւն ընելու, ու
Տէրոջը անունովը օրհնելու համար:
Եւ ամեն վեճ ու ամեն վերջ անոնց
6 խօսքովը պիտի դատուի: Եւ ան
մեռցուածին մօտ եղող քաղաքին
բոլոր ծերերը ձորին մէջ վերջ կտը-
րած երինջին վրայ ձեռքերնին լուսն,
7 Եւ պատասխան տալով ըսեն, Սիր
ձեռքերը չմտախնային աս արիւնը,
8 ու մեր աչքերը չտեսնան: Ու Տէր,
քաւէ քու Խարայէլ ժողովուրդդ,
որն որ դուն փրկեցիր, ու անմեղ
արիւնք քու Խարայէլ ժողովուրդիդ
մի սեպեր: Այսպէս ան արեանը
համար քառութիւն պիտի ըլլայ ա-
9 նոնց: Իսկ դուն Տէրոջը առջեւ
ուղիկ եղածը ընելով՝ անմեղ ա-
րիւնք քեզմէ վերցընես:
10 Արբոր քու թշնամիներդ զէմ
պատերազմի ելին, և քու Տէր Կա-
ռուածոյդ զանաւոր քու ձեռքդ տայ, ու
11 անոնցմէ վերիններ առնես, Եւ զե-
րինքուն մէջն զեղեցիկ տեսող
կնիկ մը տեսնես, ու զանիկայ սիրե-
լով քեզի կնիկ առնելու ըլլաս,
12 Օտանիկայ քու տունդ տանիս, և
անիկայ իր գլուխը անիկէ ու իր
13 ըղձազները կտրի: Եւ իր վրայէն
զերութեան լաթերը հանէ, ու քու
տունդ նստի, և ամբողջ ամիս մը իր

- հօրը ու մօրը համար լայ: ու անկէ
ետե անոր մատնաս, և դու անոր
երկը ըլլաս, ան ալ քու կնիկդ
ըլլայ: Թե որ անկէ դո՛ւ չըլլաս, 14
անիկայ ազատ պիտի արձակես:
Բայց ստակով բնաւ չծախես, ո՛չ
ալ ծառայեցընես, որովհետեւ քե-
զիք զանիկայ:
Թե որ մէկ մարդ մը երկու կնիկ
առնայ, ու մէկը սիրելի և միւսը
ատելի ըլլայ: ու սիրելին ալ և ա-
տելին ալ անոր զաւակներ ծնանին,
և թէ որ անդրանիկ զաւակը ատելի
կնիկէն ծնած է, Իր ստացուածքը 15
որդւոցը բաժնելու օրը կարող չը-
լլայ սիրելին զաւակը անդրանիկը
նկու, ու ատելին ծնած անդրա-
նիկը երեսէ ելնու: Հապա ատե- 17
լին զաւակը անդրանիկ ծնանալով՝
բոլոր իր ձեռքը գտնուածէն երկու
բաժին տայ անոր: Վասն զի իր զո-
րութեանը սկիզբը անիկայ է: անդ-
րանիկութեան իրաւունքը անոր կը
վերաբերի:
Թե որ մէկ մարդ մը ստամբակ ու 18
անշաղկապ տղայ մը ունենայ, որ իր
հօրը ու իր մօրը խօսքը բնաւ մոխի
չընեն, ու երբոր զանիկայ խրատեն,
անոնց չհաղանդիր: Են առնելը ա- 19
նոր հայրը ու մայրը զանիկայ բռնե-
լով, քաղաքին ծերերուն ու անոր
բնակչոց տեղին դուռը հանեն: Եւ
20 քաղաքին ծերերուն ըսեն, Ես մեր
տղան ստամբակ ու անշաղկապ է,
մեր խօսքը մոխի չընեն, որկրա-
մեղ ու գինեմեղ է: Են առնելը ա- 21
նոր քաղաքին բոլոր մարդիկը քա-
րերով քարկոծեն զանիկայ որ մեռ-
նի: ու չարութիւնը ձեր մէջն
վերցընես: և բոլոր Խարայէլը ըն-
ելով վախճան:
Ու երբոր մարդ մը մահու ար- 22
ժանի մեղք մը գործէ, և զանիկայ
մեռցընելու համար ծառէ մը կա-
խես, Ենոր մարմինը ծառին վրայ 23
գիւղերը ընկայ, հապա նոյն օրը ան-
պատճառ թաղեն անիկայ: Վասն
զի կախուածը Կառուածոյ անիւծան
է: ու չպղծն ան երկիրը որն որ
քու Տէր Կառուածոյդ քեզի կու տայ
ժառանգելու համար:

ԳԼ. ԻԸ

- 1 Երբոր տեսնես որ եղբորդ եզը կամ
ոչնաբը իր ձամբային խոտորե-
քէ, անոնք անտես չընես: անպատ-
ճառ զանաւոր քու եղբորդ պիտի դար-
2 ձնես: Բայց թէ որ քու եղբայրդ
քեզի մօտ չէ, կամ զանիկայ չես
ձանշար, ան առնելը քու տունդ
առնես ան, ու մինչև քու եղբորդ
զանիկայ փնտռելը քու քով թող
կենայ: Ետքը զանիկայ անոր դար-
3 ձնես: Ենոր իշուն ալ ասանկ
ընես, զգեստին ալ ասանկ ընես:
նաեւ եղբորդ ամեն կորսուած բանը
որ դու և կը գտնես, ասանկ ընես:
չըլլայ որ անոնք անտես ընեն:
4 Երբոր տեսնես որ եղբորդ էջը
կամ եզը ձամբուն վրայ ինկեր է,
անոնք անտես չընելով անպատճառ
անոր հետը վերցընես:
5 Անկան մը վրայ երկի մարդու հա-
գուստ չըլլայ, ու երկի մարդը կըն-
կան հագուստ չհագնի: քանզի ո՛վ
որ ասոնք կ'ընէ, քու Տէր Կառու-
ածոյդ առջեւ պիտի է:
6 Թե որ ձամբան ծառի մը վրայ
կամ զեռնի վրայ լազերով կամ
հակիթներով թռչունի մը բոյն
հանդիպի քու առջեւ, ու մայրը
ձաղերուն կամ հակիթներուն վրայ
նստած ըլլայ, մայրը իր լազերով
7 մէկտեղ չառնես: Ենպատճառ մայ-
րը արձակես, ու լազերը քեզի առ-
նես: որպէս զի աղէկ ըլլայ քեզի,
ու կենարդ երկայն ըլլայ:
8 Երբ տուն չեմա առնելու տանի-
քիդ ըրէ՝ Ի՞նչ չընանակ մը չընես,
որ չըլլայ թէ մէկը անկէ վար իյ-
նայ, ու քու տունդ արեան պար-
տական ընես:
9 Այդիկէ մէջ այլ և այլ սերմեր
չըսնես, որ ցանած սերմիդ ար-
դիւնքը ու այդիկէ բերքը չպղծ-
ծուի: Եւ մը ու էջ մը մէկտեղ
եկեք հերկելու չգործածես:
10 Բուրդով ու թիւնով գործուած
այլալախառն հանդերձ չհագնիս:
11 Հազած հանդերձիդ չորս ծայրը
ծուպեր չընես:
12 Թե որ մէկ մարդ մը կնիկ առ- 13

- նէ, ու անոր մատնալն ետքը զա-
նիկայ առէ, Եւ անոր վրայ զրպար- 14
տութեան խօսքեր զնելով անոր ա-
նունը զէջ հանէ, ու ըսէ, Ես աս
կնիկը տալի, բայց երբոր անոր մե-
տեցայ, անոր վրայ կուտութիւն
չգտայ: Են առնելը աղջկանը հայ- 15
րը ու մայրը աղջկան կուտութեան
նշան տանեն, և դուռը հանեն քա-
ղաքին ծերերուն առջեւ: Ու աղ- 16
ջկան հայրը ծերերուն պիտի ըսէ,
Ի՞մ աղջիկս աս մարդուն կնիկ տուի,
ու ասելով զանիկայ, Են առնելը 17
վրայ զրպարտութեան խօսքեր կը
դնէ, ըսելով թէ Ես քու աղջի-
կանդ վրայ կուտութիւն չգտայ:
Թե ան հիմ աղջկանս կուտու-
թեան նշան է: և լաթը քաղաքին
ծերերուն առջեւ պիտի փռեն:
Ետքը ան քաղաքին ծերերը ան 18
մարդը առնեն ու զանիկայ պատ-
ժեն, Եւ Խարայէլցի կոյս աղջկան 19
անունը աւրելուն համար անկէ հա-
րիւր ոչնիք արծաթ տղթ առնեն, ու
աղջկանը հօրը տան: և անիկայ
անոր կնիկը ըլլայ: ու իր բոլոր
կենացը մէջ կարող չըլլայ զանիկայ
արձակելու: Բայց թէ որ աս բա- 20
նը ստոյգ է, ու աղջկանը վրայ կու-
տութիւն չէ գտնուեր, Են առնելը 21
աղջիկը իր հօրը տանը դուռը հա-
նեն, ու անոր քաղաքին մարդիկ-
ները քարերով քարկոծեն զանիկայ,
որ մեռնի: որովհետեւ Խարայէլ մէջ
անգամութիւն ընելով իր հօրը
տունը պառնկութիւն ըրեր է: աս
կերպով չարութիւնը ձեր մէջն
վերցընես:
Թե որ մէկը երկի ունեցող կըն- 22
կան մը հետ պառնկած գտնուի,
ան առնելը երկուքն ալ մեռնին, թէ
ան կնիկան հետ պառնկող մարդը և
թէ ան կնիկը: ու Խարայէլն չա-
րութիւնը վերցընի:
Թե որ մէկ կոյս աղջիկ մը մար- 23
դու մը նշանած ըլլայ, ու մէկ մարդ
մը քաղաքի մէջ գտնելով զանիկայ
անոր հետը պառնկի, Երկուքն ալ ան 24
քաղաքին դուռը հանէք, ու զա-
նոնք քարերով քարկոծէք: որ
մեռնին: աղջիկը քանզի քաղաքին
մեռնին:

- մէջ գտնուելով չկանչուրուտեց . և մարդը՝ քանզի իր դրացիին կնիկը լցիկն . ու չարութիւնը ձեր մեջէն վերցընես :
- 25 Բայց թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ մը դաշտի մէջ գտնէ , ու զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պատկի , ան ատենը անոր հետ պատկող մարդը միայն մեռնի : Եւ աղջկանը բան մը չընես . աղջիկը մահու առջաւիժ յանցանք մը չունի . վասն զի ինչպէս որ մէկը իր դրացիին վրայ կը յարձակի ու զանիկայ կը մոռցընէ , աս դիպումս ալ այնպէս է : Վանդի դաշտի մէջ գտաւ զանիկայ . ու թէ և նշանած աղջիկը կանչուրուտեց , բայց զինքը ազատող մը չկար :
- 28 Ինչ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կըստ աղջիկ մը գտնէ , և զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պատկի , ու բանը խնայուի . Բն ատենը անոր հետ պատկող մարդը աղջկանը հօրը յիսուն ~~ս~~ արծաթ պիտի տայ , ու անիկայ իր կնիկը ըլլայ . որովհետեւ լցիկ զանիկայ , իր բոլոր կենացը մէջ զանիկայ արձակելու կարող չըլլայ :
- 30 Զըլայ որ մէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը առնէ , ու իր հօրը քղանցքը բանայ :

ԳԼ ԻԿ

- 1 Եմբռնիրը ճգմուած կամ կտրուած եւրդը՝ Տէրոջը ժողովքը չմոնէ :
 2 Այստեղիկորին Տէրոջը ժողովքը չմոնէ , ու անոր զաւակը մինչև տասնեկորդ ազգը Տէրոջը ժողովքը չմոնէ :
 3 Եմբռնացին ու Կոմարացին Տէրոջը ժողովքը չմոնէ , ու մինչև տասնեկորդ ազգը անոնց զաւակը Տէրոջը ժողովքը չմոնէ յաւտեան . Վանդի երբոր դուք Նդիպատուն ելար , ճամբուն մէջ հայրով ու ջրով ձեզ չգիմաւորեցին . ու Սիմօպետին փաթուր ~~ազատէ~~ Բեռլի որդին Բաղամար փարձրով բերել տուին , որ քեզ անիծէ :
 5 Բայց քու Տէր Եստուածդ լուրից Բաղամարն մտիկ ընել , հապա քու

Տէր Եստուածդ անկէքը քեզի որհնալ թեան դարձուց , որովհետեւ քու Տէր Եստուածդ քեզ սիրեց : Վերադարձ կենացդ մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու աղէկութիւնը չկնտոնեալ յաւտեան :

Զըլայ որ Նդիպացիին տեսնա , քանզի անիկայ քու եղբայրդ է : Նդիպացիին ալ շատես , քանզի անոր երկրին մէջը պանդուխտ էիր : Եւ անց ծնած զաւակներուն երբորդ ազգը Տէրոջը ժողովքը թող մեռնեն :

Երբոր թշնամիներուդ դէմ բանակով կ'երթաս , ամեն չար բանէն զղուշանաս : Ինչ որ ձեր մէջը մէկ մարդ մը երազափորձութեան պատճառաւ մարտը չէ , թող բանակէն դուրս ելլէ , ու բանակին մէջը չմոնէ : Եւ իրիկուան դէմ ջրով լուացուի , ու արեւ մտածին պէս բանակին մէջը մոնէ : Վասն բանակէն դուրս մէկ տեղ մը ունենաս , որ հոն դուրս ելլես . Եւ զենքերուդ մէջը ջիջդ ունենաս , որ երբոր դուրսը նստելու ըլլաս՝ անով փոքրես , ու դառնաս քու յաւելուածդ ծածկես : Վանդի քու Տէր Եստուածդ քեզ ազատելու համար , ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնելու համար՝ քու բանակիդ մէջը կը քայլէ . ուստի քու բանակդ մարտը ըլլայ , որ անիկայ քու վրադ ազատութիւն մը տեսնելով քեզմէ ետ չգնանայ :

Նշառայ մը որ տիրութեն փախելով քու քովդ ապաստաներ է , իր տիրութեւնը ձեռքը չմասնեն . Ինչ որ քեզի հետ բնակի իր հաւանած տեղը քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ ուր որ իրը կ'ուզէ , և զանիկայ չնեղես :

Խարայէի աղջիկներէն բոլոր չըլլայ , ու Խարայէի տղոցմէն իւրացեալ չըլլայ : Արեւ իյլե ուխտի համար բոլոր փարձր կամ չունի գինը քու Տէր Եստուածդ տունը չտանիս . քանզի քու Տէր Եստուածդ անոնք երկունք ալ պիտի են :

Ստակը կամ ուսուիքը և կամ որ և իյլե բանը՝ որ շահով կ'ընայ

տորութիւն , քու եղբորդ չահով չբռնես . (Գտարականն չահ առնես , բայց քու եղբորդ չահ չառնես , որ քու Տէր Կառուածդ քու ամեն ձեռք զարկած դործիրուդ . մէջ քեզ որքն ան երկրին վրայ , ուր որ պիտի մանեն անիկայ ժառանգելու համար :

21 Եւրբոր քու Տէր Կառուածդդ ուխտ մը բնես , առանց ուշացնելու . կատարես . քանզի քու Տէր Կառուածդ անպատճառ անիկայ քեզմէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տէր

22 պիտի ըլլաս . Բայց թէ որ ուխտ բնէլ չուզես , ան քեզի մեղք չըլլար : Ինչ որ բերնովդ կը խոստանաս , ու քու կամեցդ քու Տէր Կառուածդդ կ'ուխտես , քու չըրթունքներդ երաժը զգուշութեամբ կատարես :

24 Եւրբոր քու գրացիրդ պղին կը մանես , ու զածիդ չափ խաղող ուտես ու կշտանաս , բայց ամանիդ

25 մէջը չդնես : Եւրբոր քու գրացիրդ հունքին մէջը կը մանես , ձեռքովդ հասկերը փրցնես , բայց գրացիրդ հունքին մանդաղ չըրնես :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 (Թ)՝ որ մէկը կրիկ մը առնէ ու տնոր էրկը ըլլայ , և անոր վրայ անարդու թեան բան մը դանելուն համար անիկայ իր աւելին համայ ջրլայ , ան տունը անոր արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը

2 տայ , և իր տունն ձամբէ : Աւերբոր անիկայ անոր տունն ելլելով , երթայ ուրիշ էրկան մը Ինչ

3 ըլլայ , (Թ)՝ որ տարի էրկին ալ զանիկայ առելով , արձակման թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը տալով իր տունն ձամբէ , կամ թէ որ անոր հետ կարգուած կտրի էրկը մեռնի ,

4 Իսկն էրկը՝ որ զանիկայ ձամբեր էր , կարող չըլլայ զանիկայ դարձեալ իրեն կրիկ առնել , անոր պղծուելն կտրէ . քանզի Տէրօջ առնէր պղծութիւն է առ բանը . և պայտէր դուն մեղքով չեցընես ան երկիրը , որն որ քու Տէր Կառուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ :

Նոր ամենանշան մարդը պատե- 5
րադմի չերթայ , ու անոր բնաւ պաշտօն մը չտորի . տարի մը իր տանը մէջ ազատ թող նստի , ու իր առած կրիկը ուրախացնէ :

Չըլլայ որ Խաչդ Է աղօրիքը կամ անոր վեր քարը դրաւ . առնէ . քանզի Է ընկէն կեանքը դրաւ . առած կ'ըլլայ :

(Թ)՝ որ մարդ մը դանուի , որ իր եղբայրներուն , աշխատէ Խաչելի որդւոցը մէկը զոգնալով՝ զանիկայ ծառայեցուցիւր է կամ ծախիւր է , ան զոգը թող մեռնի . ու ձեր մէջն շարութիւնը վերցընես :

Խորտու թեան ախտին համար 4 զգուշութիւն բրէք , Դեռացի քահանաներուն բոլոր ձեզի սորվեցուցած բաները ճշդիւ պահելու . և բնելու . քնն որ անոնց պատուիրէր կամ , զգուշութեամբ ի դործ դնէք : Արտդ բեր քնն որ քու Տէր Կառուածդ Կարիսմին ըրաւ .

մէջ , Եւրբոր քու գրացիրդ մէկ բան մը 10

փոխ տաս , զրաւը առնելու համար անոր տունը չմտնես . Դուրսը կայ- 11

նիս , ու փոխ առնող մարդը գրաւը քեզի դուրս բերէ , Եւ թէ որ 12

ան մարդը աղքատ է , անոր գրաւովը չպատկիս . Երեւ մոտմին 13

պէս անպատճառ անոր գրաւը ետ տաս , որ անիկայ իր հանդերձովը պատկի ու քեզ որքն . և քու Տէր Կառուածդդ առնէր աս բանը քեզի արդարութիւն սեպուի :

Եղբատ ու կարօտ վարձկանին 14

զրկանք չընես , Է՛ք քու եղբայրներդ , և թէ քու երկրիդ մէջ քու քաղաքներդ զոտուող օտարական- 15

ներէն ըլլայ : Նշն որը արեւ չմտած անոր վարձըր հատուցանես .

քանզի անիկայ աղքատ է , ու անոր խելքը միտքը անոր վրայ է : Ճեպ 16

որ քեզի համար Տէրօջ բողբէ , ու մեղքի տէր ըլլաս :

Տղոց քանակին համար հայրերը չմեռցուին , ու հայրերուն քանակին համար տղաքը չմեռցուին . ամեն մարդ իր քանակին համար պիտի մեռցուի :

- 17 Օտարականին — որրին իրա-
ւունքը չծնէս, ու որրեւարին
18 հանդերձը դրաւ. չառնէս : Եւ
միտքդ բեր որ դուն Լազկատոսի
մէջ ծառայ էիր, ու քու Տէր Ես-
տուածդ քեզ անկէ ազատեց. անոր
համար եւ քեզի կը պատուիրեմ որ
աս բանը ընես :
- 19 Երբոր քու արտիզ մէջ հունձքդ
չիձնէ, ու արտին մէջ մէկ որայ մը
մոռցած ըլլաս, զանիկայ առնելու
համար եւ չցատնան. անիկայ օտա-
րականին, որրին ու որրեւարին
թող ըլլայ. որպէս զի քու Տէր
Եստուածդ քու ձեռքերուդ ամեն
20 գործքին մէջ քեզ օրհնէ : Չիթե-
նիդ թոթովնիդ ետքը ձեռն հագա-
նէք ոստէ ոստ չփնտռէս. անիկայ
օտարականին, որրին ու որրեւարին
21 թող ըլլայ : Եւ այդիկդ խաղող-
ները մոզմիւնդ ետքը ճոսքադ չը-
նէս. անիկայ օտարականին, որրին
22 ու որրեւարին թող ըլլայ : Եւ
միտքդ բեր որ Լազկատոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր. անոր համար եւ
քեզի կը պատուիրեմ որ աս բանը
ընես :

ԳԼ . Ի Ե

- 1 Երբոր մարդոց մէջ մէկ մը ըլլայ
եւ զատաստանի երթման, ք-
ուանէր անոնց դատը մոտիկ ընե-
լով իրաւունք ունեցողը արդարա-
ցընեն, ու յանցաւորը զատապար-
2 սան : Եւ յանցաւորը եղողը թէ
որ ձեծի արժանի է, զատաւորը
զանիկայ պատկեցընէ, ու անոր յան-
ցանքին համեմատ իր առջեւ ձեծել
3 տայ զանիկայ թաւով. Վատու-
նէն աւելի զարնել չտայ. չըլլայ որ
ասկէ աւելի զարնելով, եղբայրդ
քու աչքիդ առջեւ անարդուի :
- 4 Կալի մէջ աշխատող եղին դունչը
չկապնի :
- 5 Երբոր եղբարք մէկտեղ ընա-
կին, ու անոնց մէկը առանց զաւկի
մեռնի, մեռնողին կնիկը օտար մար-
դու հետ չկարգուի. տաղըը անոր
մատենայ, եւ զանիկայ իրեն կնիկ
առնէ, ու տաղըթման սպասու-
մարութիւնը անոր հատուցանէ :

Եւ անոր ծնած առջինիկ տղան 6
մեռնող եղբորը անունովը կանչուի,
որ չըլլայ թէ անոր անունը Խաւ-
թիլն ընչուի : Եւ թէ որ ան
7 մարդը իր հարսը առնել չուզէ,
ան ատենը հարսը դուռը ելլէ ձե-
րերուն ու բտէ, Եւ տաղըս Խա-
թայիկ մէջ իր եղբորը անունը հաս-
տատելէն կը հրաժարի. տաղըս-
թեան պարտաւորութիւնը ինծի հա-
տուցանել չուզեր : Եւ ատենը ա-
նոր քաղաքին ձերերը զանիկայ պիտի
կանչին, ու անոր խօսին. Եւ թէ
որ անիկայ հաստատ կենալով բտէ
թէ Խիկայ չէմ ուզեր առնել,
Եւ ատենը հարսը անոր պիտի մո-
8 տենայ ձերերուն առջեւ, եւ անոր
ոտքէն կոշիկը հանէ, ու անոր երե-
սը թքնէ, եւ խօսելով պիտի բտէ,
Եւ եղբորը ատենը չենել չուզող
մարդուն ասանկ կ'ըլլայ : Եւ ու-
9 նոր անունը Խաթայիկ մէջ՝ Կոշիկը
հանուած մարդուն տունը բառի :

Երբոր Երեմ մարդիկ իրարու 11
հետ կը ձեծկուին, եւ մէկուն կնիկը՝
զարնողին ձեռքէն իր էրիկը ազա-
տելու. համար մօտենայ, ու ձեռքը
երկընցընելով անոր ամբիւրդը բռն-
նէ, Եւ ատենը անոր ձեռքը կրա-
12 ընէ, Եւ քու աչքդ ընաւ. անոր
չանայի :

Սախաղիկ մէջ տեսակ տեսակ 13
մեծ ու պզտիկ կէտէ քարեր չըլլայ :
Հանդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու
14 պզտիկ արդունք չըլլայ : Վրու
կշեռքիդ քարը ընաւ ու արդար
ըլլայ, որ քու օրիկը երկար ըլլան
ան երկրին վրայ, որն որ քու Տէր
Եստուածդ քեզի կու տայ : Վան-
16 զի ամեն աս բաները ընողը, ամեն
անիրաւութիւն ընողը քու Տէր Ես-
տուածդ առջեւ պիտի է :

Լազկատոսի կլած ատենդ ճամ- 17
բան Եմաղեկին քեզի բրածը միտքդ
պահէ. Շամբուն մէջ կ'ընէ քեզ
18 զիմաւորից, եւ քու ետեւդ Եմա
լոր տկարները կոտորի, երբոր դուն
աշխատած եր, ու Ես-
տուած մէջ պիտի տայ : Ուտի երբոր 19
քու Տէր Եստուածդ քու բողը

չբակայ թ շնամինքեղ քեզ հան-
գատացնէ ան երկրին մէջ , որն
որ քու. Տէր Մատուածդ քեզի ժա-
ռանգութիւն կու տայ որ անոր տի-
րեա , ան ատենը Մնացեկին յիշա-
տակը երկիրքին տակէն բոլորովին
վերցնեն . լըլայ որ մտնաս :

ԳԼ. Ի.Օ.

- 1 Երբոր մտնես ան երկիրը որն որ
քու. Տէր Մատուածդ քեզի ժա-
ռանգութիւն կու տայ , և զանիկայ
2 ժառանգես , ու հոն բնակիս , Եւ
ատենը երկրին ամէն պատգներուն
կրթայրինքէն պիտի առնես , ու
բոնք քու. Տէր Մատուածդ քեզի
տուած երկրէն ժողովրդ ես , ու մէկ
կողովի մը մէջ դնելով երթաս ան
տեղը որ քու. Տէր Մատուածդ պիտի
բնորէ իր անունը հոն դնելու հա-
մար . Եւ ան օրերը եղող քահա-
նային երթաս բսես , Եւ այսօր քու.
3 Տէր Մատուածդ առէ՛ք կը խոստո-
վանիմ որ ես մտայ ան երկիրը , ու
բուն համար Տէրը մեր հայրերուն
երգում բրեր էր մեզի տալու :
4 Եւսրը քահանան կողովը քու ձեռ-
քեղ առնելով զանիկայ քու Տէր
Մատուածդ սեղանին առջև պիտի
5 զնէ . Եւ դուն պատասխան տալով
քու. Տէր Մատուածդ առջև բսես ,
Եւ հայրս իմափառական Մարի մը
ըլլալով , Երկրպտոս իջաւ , ու հոն
քիչ հողիներով պանդխտութիւն
ընելով մէկ մեծ , զօրաւոր ու շատ
6 տոր ազդ մը կղաւ . Ու Երկրպտա-
ցիք մեզ շարլարեցին , մեզ նեղե-
ցին և մեր վրայ ծանր ծառայու-
7 թիւններ դրին . Ու մեք մեր հայ-
րերուն Տէր Մատուածին աղաղակե-
ցինք . և Տէրը մեր խոյնը լսելով
մեր նկողութիւնը , աշխատութիւնը
8 ու մեզի կզած պիտանը տեսաւ . Եւ
Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր
բազուկով , մեծ ահաբեկութիւնե-
րով , նշաններով ու հրաշքներով
9 մեզ Երկրպտոսէն հանեց . Եւ մեզ
աս տեղս բերաւ , ու մեզի աս եր-
կիրը կաթ ու մեղը բղնող երկիրը
10 տուաւ : Եւ արդ' ո՛վ Տէր , ինձի
տուած երկրիդ պատգներուն կրա-

խայրները տեղ բերի . Ու անոր
քու. Տէր Մատուածդ առջև զնե-
լով Տէր Մատուածդ առջև երկրը
պաղտութիւն բնես . Եւ քու. Տէր
Մատուածդ քեզի ու քու. տանդ
տուած բոլոր բարիքներով ուրա-
խութիւն բնես , դուն ալ՝ Դէտա-
ցին ալ՝ և ձեր մէջ եղող օտարա-
կանն ալ :

Երբորդ տարին տասանորդի տա- 12
րի ըլլալով , երբոր դուն քու ար-
դիւնքներով բոլոր տասանորդները
զատես լմնացրես , և անոր Դէտա-
ցին , օտարականին , որրին ու որ-
րեւորին տաս , որ ձեռք ալ քու.
քաղաքներով մէջ ուտեն կշտա-
նան : Եւ ատենը քու. Տէր Մա- 13
տուածդ առջև բսես , Սուրբ և
զած բանը բոլորովին տունէս հանե-
ցի , և քու. բոլոր հրամայած պա-
տուիրանքներով համեմատ՝ զանի-
կայ Դէտացին , օտարականին , որ-
րին ու որրեւորին տուի . քու պա-
տուիրանքներդ զանց չբրի , ու զա-
նա՛ չմոցայ . Սուգիս օրերու մէջ 14
անկէ չկերայ , ու անմարդ բանի
մը չգործածեցի , և անկէ մեռելի
համար չտուի . Եւ Տէր Մատուածդ
խօսքը մոիկ բրի . Ինձի ինչ որ
պատուիրեցիր , անոր համեմատ բ-
րի . Կայլ երկիրքէն քու սուրբ 15
բնակարանդ , և օրձէ քու Խառ-
թէ ժողովուրդդ , ու ան երկիրը
որ տուիր մեզի , ինչպէս որ մեր հայ-
րերուն երդում բրած էր Գաւ-
երկիր մը որ կաթ ու մեղը կը բըռ-
թէ :

Եւսօր քու Տէր Մատուածդ քեզի 16
կը պատուիրէ որ աս կանոնները
ու դատաստանները 'ի գործ դնես .
ուստի բոլոր սրտով ու բոլոր հո-
գիով պահես ու կատարես զանոնք :
Դուն այսօր Տէրոջ խօսք կու տաս , 17
որ անիկայ քեզի Մատուած ըլլայ ,
ու դուն անոր ճամբաներուն մէջ
քալես , և անոր կանոնները , պա-
տուիրանքները ու դատաստանները
պահես , ու խօսքը մոիկ բնես .
Տէրն ալ այսօր քեզի խօսք կու 18
տայ , որ դուն իրեն թեպէական ժո-
ղովուրդ ըլլաս , ինչպէս որ քեզի

- ցին զաղտուկ կը մնայնել . և բոլոր
ժողովուրդը Միշն պիտի բռն :
- 25 Ենի՞ծեալ բոլոր ան որ անմեղ
մարդը մեղքներու համար կաշառք
կ'անել . և բոլոր ժողովուրդը Միշն
պիտի բռն :
- 26 Ենի՞ծեալ բոլոր ան որ աս օրէն-
քիս ամեն խաղերուն մէջը չենաւ
որ զանոնք կատարէ . և բոլոր ժողո-
վուրդը Միշն պիտի բռն :

ԳԼ . ԻԸ

- 1 Եւ թէ որ քու Տէր Բառուճոյդ
խօսքը ու շաղթութեամբ մօտիկ
ընելով՝ զոու լու թեամբ 'ի գործ գը-
նես անոր բոլոր պատուիրանքները՝
որոնք եւ այսօր քեզի կը պատուի-
րեմ , քու Տէր Բառուճոյդ երկրիս
բոլոր ազգերէն զերազանց պիտի բռն
2 քեզ : Եւ թէ որ քու Տէր Բա-
ռուճոյդ խօսքին չնազանդիս , աս
բոլոր որ'չու թխնները քու վը-
րադ դառով քեզի պիտի համեն :
- 3 Բաղարի մէջ օրջնեալ , ու զաշ-
4 տի մէջ օրջնեալ պիտի բլլաս . Բառ
որովայնիդ պտուղը , քու երկրիդ
պտուղը , քու անասուններուդ պը-
տուղը , կովերուդ ծնունդը ու ոչ-
խաղերուդ հօտերը օրջնեալ պիտի
5 բլլան : Բառ կողովդ ու տաշտոյ
6 օրջնեալ պիտի բլլան : Մասն ա-
տենոյ օրջնեալ , ու երան ատենոյ
7 օրջնեալ պիտի բլլաս : Տէրը քու
տաջեկդ ջարդել պիտի տայ քու
փառք ելլող թշնամիներդ : անոնք
քեզի դէմ մէկ ճամբով պիտի ել-
լին , և քու տաջեկդ եօթը ճամ-
8 բով պիտի փախչին : Տէրը քու
շտեմարաններուդ ու ամեն ձեռք
զարկելու բաներուդ օրջնեալ պի-
տի խրկել քեզի : և քու Տէր Բա-
ռուճոյդ քեզի տուած երկրին մէջ
9 քեզ պիտի օրջնէ : Թե որ քու Տէր
Բառուճոյդ հրամանները պահելով
անոր ճամբաներուն մէջը քայիս ,
Տէրը քեզի երգում բրածին պէս
10 քեզ իրեն տուր ժողովուրդ պիտի
հաստատէ . Ու երկրիս ամեն ժո-
ղովուրդները պիտի տեսնեն որ Տէ-
11 րը անունը քու վրայ կը կուշի ,
ու քեզի պիտի վախնան : Եւ

Տէրը բարեկեցութիւն քեզ պիտի լե-
ցնէ , քու որովայնիդ պտուղը ,
քու անասուններուդ պտուղը ու
քու երկրիդ պտուղը ~~պտուղը~~ ան
երկրին վրայ , որն որ Տէրը քու
հայրերուդ երգում բրածին քեզի տա-
լու : Տէրը իր բարութեան զան- 12
կը՝ աշխատէ երկիրը քեզի պիտի
բանայ , որ քու երկրիդ անձերը
ատենովոր տայ , ու քու ձեռքիդ ա-
մեն գործը օրջնէ . և զոուն շատ
ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց
զուն փոխ պիտի շտանես : Տէրը 13
~~խաղերուդ հօտերը~~ զոուն պիտի բռն
քեզ , և չէ թէ պոչ . զուն միշտ
փայ պիտի ելլես , ու բնաւ փար
պիտի չիճաս , թէ որ քու Տէր
Բառուճոյդ պատուիրանքները մը-
տիկ ընելով պահես ու կատարես ,
որոնք եւ այսօր քեզի կը պատուի-
րեմ , Եւ օտար աստուածներուն 14
եսեկն երթալու համար , ու անոնց
ճառարութիւն ընելու համար , աջ
կողմը կամ ձախ կողմը չխառնիս
ան բոլոր խաղերէն , որոնք եւ այս-
օր քեզի կը պատուիրեմ :

Բայց թէ որ քու Տէր Բառուճոյդ 15
խօսքին չնազանդիս , և չպահես ու
չընես անոր բոլոր պատուիրանքները
ու կանոնները՝ որոնք եւ այսօր քեզի
կը պատուիրեմ , ան ատենը աս
ամեն անձները քու վրայ դառով
քեզի պիտի համեն : Բաղարի 16
մէջ անիծեալ , ու զաշտի մէջ ա-
նիծեալ պիտի բլլաս : Բառ կողովդ
17 ու տաշտոյ անիծեալ պիտի բլլայ :
Բառ որովայնիդ պտուղը , երկրիդ
18 պտուղը , կովերուդ ծնունդը ու ոչ-
խաղերուդ հօտերը անիծեալ պի-
տի բլլան : Բառ մասն ատենոյ ա-
նիծեալ , ու քու երան ատենոյ անի-
ծեալ պիտի բլլաս : Եւ Տէրը քու 20
ամեն ձեռք զարկած գործերդ մէջը
անձը , տառապանք ու յանդիմա-
նութիւն պիտի խրկէ քեզի քու շար
գործքերուդ ու զիս ձգելուդ հա-
մար , մինչև որ չուտով բնաջնջ
բլլաս ու կորսուիս : Տէրը քեզի 21
ժամտախառ պիտի փակցնէ , մինչև
որ քեզ հապցնէ ան երկրին վրա-
յէն , ու որ զուն կը մտնես անի-

բաւ , որ անոր բոլոր պատուի-
 19 րանքները պահես . Եւ բոլոր իր
 ստեղծած ազգերէն զերազանց ընէ
 յեղ , զովս ի իւնով համբաւով ու
 փառքով , որ սուրբ ժողովուրդ մը
 բլաս քու Տէր Վատուծող՝ իր ըսա-
 ծին պէս :

ԳԼ . ԻԷ

- 1 Եւ Մովսէս Խարայէլի ձերերուն
 հետ ժողովուրդին պատուիրե-
 լով բաւ , Պահեցէր ան բոլոր
 պատուիրանքները որոնք ես այսօր
- 2 ձեզի կը պատուիրեմ : Ու Հոր-
 դանանէն քու Տէր Վատուծող քե-
 ղի տուած երկիրը անցած օրդ՝ քեզի
 մեծ քարեր կանգնես , ու զանոնք
- 3 կիրով ծեփես . Եւ աս օրէնքիս բո-
 լոր խտրերը անոնց վրայ զրես ,
 երբոր անցնիս ու մոնես ան երկիրը՝
 որն որ քու Տէր Վատուծող քեզի
 կու տայ , երկիր մը որ կաթն ու
 միզը կը բոխէ , ինչպէս որ քու հայ-
 բերուդ Տէր Վատուծող քեզի բ-
- 4 աս : Ուստի երբոր Հորդանանէն
 անցնիս , աս օրուան քեզի պատուի-
 րանքիս պէս՝ աս քարերը Վերադ
 լեռան վրայ կանգնես , ու զանոնք
- 5 կիրով ծեփես : Եւ հոն քու Տէր
 Վատուծող մէկ սեղան մը շինես ,
 քարերէ ինչպէս սեղան մը . անոնց
- 6 վրայ երկաթ չգալցնես . Սակայն
 քու Տէր Վատուծող սեղանը սա-
 բողջ քարերէ շինես , ու անոր վրայ
 քու Տէր Վատուծող ողջակէցներ
- 7 մատուցանես . Եւ խաղաղութեան
 զօհեր մատուցանելով՝ հոն ուտես ,
 ու քու Տէր Վատուծող առջեր ու-
- 8 բախանաս . Եւ աս օրէնքիս բոլոր
 խտրերը քարերուն վրայ խիստ
 պարզ կերպով մը զրես :
- 9 Եւ Մովսէս Ղևտացի քահանա-
 ներուն հետ բոլոր Խարայէլին խօսե-
 լով բաւ , Ո՛վ Խարայէլ , լուս
 կեցիք ու մօթիկ ըրէ . զոն այսօր
- 10 քու Տէր Վատուծող ժողովուրդը
 եղար . Ուստի քու Տէր Վատուծող
 խօսքը մօթիկ ընելով՝ ՚ի զործ զնես
 անոր պատուիրանքները ու կանոն-
 ները , որոնք ես այսօր քեզի կը պա-
 տուիրեմ :

Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովուրդին 11
 պատուիրելով բաւ , Երբոր Հոր- 12
 դանանէն անցնիք , ժողովուրդը
 օրէնքիս համար Վարիպին լեռան
 վրայ աստիք ինչ կայնին . Հմա-
 տն , Ղեի , Հուդա , Խապար ,
 Հիւսիսի ու Իսնիալին . Եւ անեծ- 13
 յի համար Վերադ լեռան վրայ ա-
 ստիք ինչ կայնին . Ուստի ,
 Վադ , Եսեր , Զարուզան , Վան
 ու Ենփիւաղիմ :

Ու Ղևտացիք Խարայէլի բոլոր 14
 մարդոցը հետ խօսելով՝ բարձր ձայ-
 նով պիտի բռնէ ,

Ենիծեալ բլրայ ան մարդը՝ որ ա- 15
 բուսաւ որի ձեռագործ՝ ու Տէրոջը
 առջեր պիղծ Խաղաղ փորուած
 կամ ձուլած զոտք կը շինէ , ու
 զաղտուկ տեղ մը կը զնէ . Եւ բո-
 լոր ժողովուրդը պատասխան տա-
 լով՝ Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր հօրը 16
 կամ մօրը զէմ հայհոյութիւն կ'ը-
 նէ . Եւ բոլոր ժողովուրդը Վա՛ն
 պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր զրա- 17
 ցին սահմանը կը փոխէ . Եւ բոլոր
 ժողովուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ կոյրը իր 18
 ճամբայէն կը խոտորեցնէ . Եւ բոլոր
 ժողովուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ պանդուխ- 19
 տին , որրին ու որրեալիին իրա-
 տանքը կը ծոկ . Եւ բոլոր ժողո-
 վուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր հօրը 20
 կնկանը հետ կը պառկի . քանցի
 իր հօրը քղանցքը կը բանայ . Եւ
 բոլոր ժողովուրդը Վա՛ն պիտի բռ-
 նէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ ու կոյր 21
 անասունի հետ կը պառկի . Եւ բոլոր
 ժողովուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր հօրը 22
 աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը եղող
 իր քրոջ հետ կը պառկի . Եւ բոլոր
 ժողովուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր գորան- 23
 շին հետ կը պառկի . Եւ բոլոր ժողո-
 վուրդը Վա՛ն պիտի բռնէ :

Ենիծեալ բլրայ ան՝ որ իր զրա- 24

- 22 կայ ժառանգելու : Եւ Տէրը քեզ
պիտի զարնէ ծիրական ակառով ,
հրատապանապ տենդով , զերմով ու
այրող տաքութիւնով , երաշտու-
թեամբ , խորշակահարութեամբ ու
աքիւնով զալուկով . և առնէ պիտի
հալածեն քեզ մինչև որ կորսուիս :
- 23 Եւ զլսուող վրայի երկինքը պղծէ , ու
տակի կըսծ երկիրը երկաթե պիտի
- 24 ըլլայ : Տէրը անձերի տեղ հող ու
փռչի պիտի տայ քու երկրիդ .
եւ երկինքէն քու վրադ պիտի իջնեն ,
մինչև որ դուն ընաճիս ըլլաս :
- 25 Տէրը քու թշնամիներուդ առջև
քեզ ճարդել պիտի տայ . անոնց
դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես , և
անոնց առջևէն եօթը ճամբով պի-
տի փախչիս . ու երկրիս բոլոր թա-
ղաւորութեանց մէջը թափառական
- 26 պիտի ըլլաս . Եւ քու մարմնդ
երկինքէն բոլոր թռչուններուն ու
երկրիս զաղաններուն կերակուր պի-
տի ըլլայ . և զառնէ վերնտող մը
- 27 պիտի չըլլայ : Տէրը Ազիպտոսի
պարսնեցով , թանջով , քոստու-
թեամբ ու եղբով պիտի զարնէ
քեզ , որ անոնցմէ չկարենաս բժրչ-
ելու :
- 28 Տէրը ապշութիւնով ,
կուրծիւնով ու սրտազոհով պի-
տի զարնէ քեզ . Եւ ինչպէս որ
կողբը խաւարի մէջ ձեռքովդ կը
խարխալի , դուն ալ կէս օրուան
տունի անանկ պիտի խարխալես ,
ու զործրերուդ մէջ բարեբաղդու-
թիւն պիտի չունենաս . և միշտ
զըկանք ու յախշտակութիւն պիտի
կրես , ու թէ՛ ազատող պիտի
- 30 չըլլայ : Դուն կնկան մը պիտի
նշանուիս , ու անոր հետ ուրիշք
պիտի պատկի . տուն պիտի չիմես ,
ու անոր մէջը դուն պիտի չընակիս .
այդի պիտի տնկես , ու անոր խա-
լի զողջ պիտի չժողովես . Դու եղբ քու
աչքիդ առջևը պիտի մորթուի ,
բայց դուն անկէ պիտի չուտես .
քու էջը քու առջևէդ պիտի յափըչ-
տակուի , ու քեզի ետ պիտի չը-
տրուի . հօտերդ քու թշնամիներուդ
պիտի մատնուին , ու զառնէ քեզի
- 32 ազատող պիտի չըլլայ : Դու տը-
ղաքներդ ու աղջիկներդ մէկ ուրիշ
- ժողովուրդի մը պիտի տրուին , և
աչքերդ պիտի տնկնեն ու բոլոր
օրը անոնց համար առնալ խո-
տաճիմք պիտի նուազն . և
ձեռքդ պիտի չհանի օգնելու : Դու 33
երկրիդ արդիւնքը ու քու բոլոր
աշխատութիւնդ քեզի անծանօթ ե-
ղած ժողովուրդ մը պիտի ուտէ .
և դուն ամէն օր միայն զըկանք ու
ձեռք պիտի կրես . Եւ աչքե- 34
րուդ տեսած բաներէն պիտի խն-
դենաս : Տէրը քու ծանկկիդ ու 35
սրունքներդ , առ սոյրիդ թափելն
մինչև զլիւրդ զազախը զէջ պա-
լարներով պիտի զարնէ , ու պիտի
չկրնաս բժշկութիւն զտնկի : Տէ- 36
րը պիտի տանի քեզ . և քու վրադ
դրած թաղաւորդ անանկ ազգի մը
որ ոչ դուն ճանչցած ես , ոչ ալ
քու հայրերդ . և հոն տուար աս-
տուածներու՝ փայտի ու քարի ծա-
ռայութիւն պիտի ընես : Եւ դուն 37
զարմանքի ու առակի և կատակի
ենթակայ պիտի ըլլաս ան բոլոր
ժողովուրդներուն մէջը , ուր որ
Տէրը քեզ պիտի տանի : Երտող 38
մէջը շատ սերմ պիտի հանես , ու
քիչ աչքիւն պիտի ժողովես . քան-
զի մարախները պիտի ուտեն զանի-
կայ : Եւ յիշեալ պիտի տնկես ու 39
զարմանես , բայց զինքն պիտի չխը-
մես , ու խոտաք պիտի չժողովես .
քանզի անիկայ որդերը պիտի ու- 40
տեն : Դու ամէն սահմաններուդ
մէջ շիթերներ պիտի ունենաս ,
բայց եղով պիտի չածուիս . քանզի
քու ձիթերներդ իջեց պտուղ 41
պիտի թափեն : Տղաքներ ու աղ-
ջիկներ պիտի ծնանիս , բայց յուկդ
պիտի չըլլան . քանզի անոնք զե- 42
րութեան պիտի երթան : Բոլոր
ծառերդ ու երկրիդ պտուղները
խառնիճը պիտի ուտէ : Զեր մէջը 43
եղող օտարականը քեզմէ զերա-
զանց պիտի ըլլայ , և շատ պիտի
բարձրանայ , ու դուն շատ վար պի-
տի իջնես : Եւ իկայ քեզի փոխ պիտի 44
տայ , բայց դուն անոր փոխ պիտի չը-
տաս . անիկայ զլուխ պիտի ըլլայ ,
բայց դուն պուլ պիտի ըլլաս : Եւ 45
աս բոլոր անձերները քու վրաս պիտի

- գան , քեզ պիտի հալածեն , ու քեզի պիտի հասնին , մինչև որ դուռն բնաջինջ ըլլաս . որովհետեւ քու Տէր Մատուծողը խօսքին ֆա- 55
զանդութիւն չբերի , և քեզի հա-
մայած պատու իրանքները ու կանոն-
ները չպահպիր . Եւ անոնք քու 56
վրադ ու քու սերունդիդ վրայ նշան
ու հրաշք պիտի ըլլան յաւիտեան :
- 47 Որովհետեւ դուն ամէն բանին ա-
ռատութեամբ համար՝ ուրախու-
թեամբ և քաղաք սրտով քու Տէր 57
Մատուծողը ծառայութիւն չբերի ,
Եւ որ համար դուն անօթութիւն-
նով , ծարաւով , մերկութիւնով ,
ու ամէն բանի կարօտութիւնով 58
ծառայութիւն պիտի ընես քու ինչ-
նամներովդ , որոնք Տէրը քու վրայ
պիտի խրկէ . և քու պարանոցիդ
վրայ երկաթէ լուծ պիտի դնէ , 49
մինչև որ բնաջինջ ընէ քեզ . Տէ-
րը քու վրայ հեռուէն երկրիս ծայ-
րէն արծիս ինչեղուն պէս մէկ
ազգ մը պիտի բերէ , անանկ ազգ 50
մը որուն լեզուն դուն չես հաս-
կընար , Ոլնտերես ազգ մը , որ
ծերոց պատիւ պիտի չընէ , ու տղա-
51
յոց վրայ դու ինչ պիտի չունենայ .
Եւ անիկայ քու անասուններուդ
պտուղն ու երկրիդ պտուղը պիտի
ուտէ մինչև որ դուն բնաջինջ ըլ-
լաս . որովհետեւ քեզի ցորեն , դի-
նի , եղ , կովերուդ ծնունդները ու
ոչխարներուդ հօտերը պիտի չի- 60
ղու , մինչև որ քեզ բնաջինջ ընէ .
Եւ անիկայ քու բոլոր քաղաքնե-
րուդ մէջ քեզ պիտի պաշարէ ,
մինչև որ կործանին քու բարձր ու
ամուր պարիսպներդ , որոնց դուն
ապասխներ ևս քու բոլոր երկրիդ
մէջ . և քեզ պիտի պաշարէ քու 61
ամէն քաղաքներուդ մէջ ու քու բո-
լոր երկրիդ մէջ , որն որ քու Տէր
53 Մատուծող քեզի կու տայ . Ու
պաշարման ատենը և քու թշա-
ւառ քեզ նեղը ձգած ատենը՝ քու
որովայնիդ պտուղը՝ քու Տէր Մա-
տուծողը քեզի տուած քու տը-
ղաքներուդ և աղէ իկներուդ միայն
54 պիտի ուտեն : Չեր մէջը քնքուշ
ու խիստ փափուկ մարդը իր եղ-
- բօրը ու իր ծոցի կնկանը և իր որդի
թողուցած որդւոցը ծուռ աչքով
պիտի նայի . Որպէս զի իր ուտե- 55
լու որդւոցը միտէն անոնց մէկուն
չտայ . քանզի պաշարման ատենը՝
ու քու թշնամիդ ամէն քաղաքնե-
րուդ մէջ քեզ նեղը ձգած ատենը՝
ու քու բարձր պիտի մնայ անոր :
Չեր մէջը խիստ քնքուշ ու փա- 56
փուկ եղող կնիկը՝ որ իր փափկու-
թեանն ու քնքուշ ըլլալէն՝ ոտքը
զեանի վրայ կոխելու ստիպած չէր ,
իր ծոցի երկանը , իր տղուն , իր
աղջկանը , Եւ իր ոտքերուն մէջ 57
տեղէն կըլող աղու ընկերին , ու իր
ծնած զաւակներուն ծուռ աչքով
պիտի նայի . քանզի պաշարման ատ-
ենը՝ ու քու թշնամիդ քու քա-
ղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած
ատենը՝ ամէն բանին պակսելուն
համար՝ զանոնք ծածկարար պիտի
ուտէ :
- Եւ որ դուն աս գրքիս մէջ 58
գրուած աս օրէնքիս ամէն խօսքե-
րը զգուշութեամբ չկատարես , և
աս՝ ԻՌՈՒ ԵՂՈՎԷՅ ԵՍՈՒ-
ԵՆՈՒ պատուական ու ահաւոր
անունէն չփախաս , Տէրն ալ ան- 59
տվոր հարուածներով , մեծ ու եր-
կարատեւ հարուածներով , զէշ ու
երկաթն հիւանդութիւններով պիտի
գարնէ քեզ և քու սերունդդ . Ու 60
Եղիպտոսի բոլոր հիւանդութիւնե-
րը՝ որոնցմէ դուն կը փախաս , քու
վրադ պիտի դարձընէ . Եւ անոնք 61
որինաց գրքին մէջը չգրուած ամէն
հիւանդութիւնը ու ամէն հարուա-
ծը Տէրը քու վրայ պիտի բերէ ,
մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս : Եւ 62
քու Տէր Մատուծողը խօսքին ֆա-
զանդութիւն չբերի ու համար , դուք
որ շատութեան կողմանէ երկինքի
աստղերուն պէս էիք , խիստ տակա-
ւաթիւ պիտի մնաք . Եւ ինչպէս 63
որ Տէրը մեզի աղէկութիւն ընելով
ու մեզ շատցնելով՝ մեր վրայ ու-
րախացաւ , անանկ ալ մեզ կոր-
սնցընելով ու բնաջինջ ընելով՝
մեր վրայ պիտի ուրախանայ , և պիտի
ընծուիք ան երկրին վրայէն , ուր որ

- յութիւն ընկ . չբայ որ մեր մէջ
 19 մատ մը գտնուի . Լու չբայ որ մե-
 կը աս անկէքին խաղերը ընկող
 սրտին մէջ իրեն որչափ ինն տա-
 լով բռն , իմե և իմ սրտիս յամա-
 ութիւններ մէջ քաղեմ , ինծի խա-
 ղադու ինն կ'ըլլայ , և այսպէս ա-
 նիկայ իր ծառայութեանը վրայ գին-
 20 վաճի ինն աւելցնել . Տէր պիտի
 չհաճի անոր խնայելու , հապա ան
 առնելը Տէրոյն բարկութիւնը ու
 նախանք ան մարդուն վրայ պիտի
 բորբոքի , և աս գրգիս մէջ գրուած
 ամեն անկէք անոր վրայ պիտի իջ-
 նէ , ու Տէրը անոր անունը երկին-
 21 քին տակէն ընաճնն պիտի ընկ .
 Լու Տէրը աս օրինաց զգրիս մէջ
 գրուած ուխտին ամեն անկէքներուն
 համեմատ անոր վրայ չարխի հաղ-
 22 ար . համար գանձիկայ Խաղաղիւն
 բոլոր ցեղերէն պիտի գտնուի , Լու
 պիտի բռն յետագայ ազգը՝ այսինքն
 ձեզմէ հոգը ելլող գաւաթներնիւ ու
 հետու երկրէ եկող օտարականը ,
 Երբոր տեսնեն ան երկրին հարուած-
 ները ու անոր հիւանդութիւննե-
 րը , որոնցմով Տէրը գանձիկայ պի-
 23 տի նեղէ . Եւ իբրեւոր տեսնել թէ ան
 բոլոր երկիրը ծծումբ , աղ ու այ-
 բած բլլալով , հոն բան մը չտանուիր ,
 ու պատու մը չերեր և խոտ մը
 չլուսնիր , Սողոմոն , Գոմրին ,
 Եղմային ու Սերգիսին աւերմանը
 պէս , որոնք Տէրը իր բարկու-
 24 թեամբը ու սրտմտութեամբը իր-
 նաճնն ըրաւ . Կան ամեն ազգերը
 պիտի բռն , Լու համար Տէրը
 աս երկրին պատկառ ըրաւ . աս մեծ
 սրտմտութեան ու բարկութեան
 25 պատճառ ինչ և Լու անոնց
 պիտի բռն , Պատճառը աս է որ
 անոնք մկրտեցին իրենց հարցը Տէր
 Ետուածոյն ուխտը , որն որ անոնց
 հետ ըրեր էր՝ գանձիկ Լոյսաբոսն
 26 հանած ատենը , Լու պայցին ուրիշ
 աստուածներու ծառայելին , ու ա-
 նոնց երկրպագութիւն ըրին , ա-
 նանկ աստուածներու որ իրենք բը-
 27 նաւ չէին ճանչըած , և որ Տէրը ու-

րարկութիւնը ան երկրին զէմ բոր-
 քաղեցաւ , որ աս գրգիս մէջ գրուած
 ամեն անկէքները անոր վրայ բերե .
 Լու Տէրը բարկութեամբ սրտմտու- 28
 թեամբ երկրին արմատաքի խլելով
 մէկ ուրիշ երկիր մը նետեց , ինչ-
 պէս որ այսօր ինչ տեղումս . Եւ ա- 29
 ծուկ բաները մեր Տէր Ետուածոյն
 ինչ տեղումս , բայց յայտնուած
 բաները մեզի ու մեր որդեգրը Եւ-
 բրահէ յաւիտեան , որ աս օրէն-
 քիս ամեն խաղերը կատարենք :

ԳԼՈՒ Լ.

- Երբոր աս քիզե ցուցուցած բա- 1
 ներս թէ անկէք և թէ օրնու-
 թիւնը քու վրա գտն , ու գուն
 անոր քու սրտիս մէջ նորէն յիշե-
 ան բոլոր ազգերուն մէջ , որ որ
 քու Տէր Ետուածոյն քեզ պիտի
 վերնուի , Լու գուն քու Տէր Ե- 3
 տուածոյն գտնաս , և բոլոր սրտով
 ու բոլոր հոգիով անոր խաղին հա-
 ղանդիս , թէ զուն և թէ քու սր-
 դիւր , ինչպէս որ աս այսօր քեզ
 պատուիրեցի , Եւ Տէր Ետուածոյ 3
 ալ քեզ գերութեան զարքանով
 պիտի ողորմի քեզ , ու նորէն պի-
 տի ժողով քեզ ան ամեն ազգերէն ,
 որոնց մէջ քու Տէր Ետուածոյ 4
 քեզ ցրուեր էր . թէ որ մինեւ
 երկնքին ծայրը գտնուած ալ բը-
 լաս , քու Տէր Ետուածոյ քեզ
 անկէ պիտի ժողով , ու անկէ
 պիտի առնէ քեզ . Լու քու Տէր 5
 Ետուածոյ քու հայրերու ժառան-
 րած երկիրը պիտի դարձնէ քեզ ,
 ու գանձիկայ պիտի տաւանդիս , և
 քեզի աղկիւթի ընկող ինչ քու
 հայրերէ աւելի պիտի շտայրնէ
 քեզ . Լու քու Տէր Ետուածոյ 6
 քու սիրտը և քու որդեգր սիրտը
 պիտի թըխտէ , որպէս զի քու
 Տէր Ետուածոյ բոլոր սրտով ու
 բոլոր հոգիով սիրէ , որ ապիս : 7
 Լու քու Տէր Ետուածոյ աս բոլոր
 անկէքները քու ինչապիւրով վը-
 րայ , քեզ ատողներուն ու հալա-
 ծողներուն վրայ պիտի դարձնէ :
 Լու գուն պիտի գտնաս , ու Տէր- 8

- Հիմա կ'երթար զանիկայ ժառանգե-
 64 լու : Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայրէն
 մինչև միւս ծայրը՝ բոլոր ժողո-
 վաբաներուն մէջ պիտի ցրուէ քեզ ,
 ու հոն ծառայութիւն պիտի ընես
 65 օտար ատուածներու՝ փայտի ու
 քարի , որոնք ոչ զուն ձանդեր
 էր' ոչ ալ քու հայրերդ : Եւ ան
 ազգերուն մէջը հանդատութիւն պի-
 տի չցանես , ու ոտքիդ թափին
 հանգչելու տեղ պիտի չըլլայ : Ե
 հոն Տէրը քեզի զողացող սիրտ ,
 աչքի նուազում , ու հոգիի տըրտ-
 66 մութիւն պիտի տայ : Եւ քու
 կեանքդ քու առջեւ կախման մէջ
 պիտի ըլլայ , ու զիներ յորեկ պիտի
 67 վախճուի պիտի չըլլաս : Ու սրտիդ
 պահողէն , և աչքերուդ տեսած
 բաներէն , առաւտուն պիտի բանս
 Լըանի թէ իրիկուն ըլլար , ու իրի-
 կուն ալ պիտի բանս՝ Լըանի թէ
 68 առտու ըլլար : Եւ Տէրը նաեւ
 բով Լոկայտոս պիտի դարձնէ քեզ
 ան ճամբայով , որուն համար քեզի
 ըսի թէ անիկայ մէջին ալ պիտի
 չտեսնես : Ե հոն ծառաներ ու ա-
 զախիմներ ըլլալու պիտի ծախուիք
 ձեր թնամքներուն : Ե ծախու առ-
 նող պիտի չըլլայ :

ԳԼ . ԻԹ

- 1 Եսոր են ան ուխտին խօսքերը , որ
 Տէրը Մովսէսին հրամայեց Խա-
 բայէի որդւոցը հետ ընելու Մովարի
 երկրին մէջ , անոնց հետ Վորերի
 վրայ բրած ուխտէն դատ :
 2 Ուստի Մովսէս բոլոր Խաբայէի
 կանգնով՝ անոնց բաւ , Ղուր տե-
 սար ան ամէնք որ Տէրը ձեր աչե-
 րուն առջեւ Լոկայտոսի երկրին մէջ
 ըրաւ Փարաւոնին , և անոր բոլոր
 ծառաներուն , ու անոր բոլոր երկ-
 3 ըին : Եւսէն յան մեծ փորձու-
 թիւնները , նշանները ու մեծ հը-
 բաշները , որոնք դուն քու աչքե-
 4 բով տեսար : Եւ Տէրը մինչև այսօր
 չտուաւ ձեզի անանկ սիրտ մը որ ի-
 մանար , և ոչ աչքեր որ տեսնէ ,
 5 ոչ ալ ախանջներ որ լսէ : Ու
 ես քառսուն տարի անապատին մէջ

ձեզ պարտադրի : Զեր վրայի բա-
 թերը չհնցան , ու ոտքերուդ կա-
 չիկները չմաշեցան : Զայ չեկուր
 ու զինի կամ օղի չմտնիր , որ
 դիտար թէ ես ձեր Տէր Մատուածն
 եմ : Ու երբոր աս տեղ եկար՝ Լոն-
 7 րոնի Ուհոն խաղաւոր և Խառանի
 Ույ թաղաւոր մեր առջեւ ելան՝
 մեզի հետ պատերազմելու , ու մենք
 8 զարկինք անոնք : Եւ անոնց երկիրը
 առինք , ու զանիկայ Ուտրեննանց ,
 Ղադենանց ու Մանասի կէս ցեղին
 9 ժառանգութիւն տուինք : Ուստի
 աս ուխտին խօսքերը պահէք ու կա-
 տարէք , որ ձեր ամեն զործքին մէջ
 յաջողութիւն գտնէք :

Եսոր դուք ամէնք ձեր Տէր Մա-
 10 տուծոյն առջեւ կը կայնիք : Զեր
 ցեղերուն իշխանները , ձեր ծերերը ,
 ձեր ոտքիկանները -- բոլոր Խառա-
 յէի մարդիկը , Զեր աղայնե-
 11 րը , ձեր կնիկները , և քու բանա-
 կիդ մէջ եղող օտարականը , քու
 փայտ կարողդ մինչև քու ջրկիրդ :
 Որ քու Տէր Մատուածդ ուխտին ու
 12 անոր երդումին մէջ մտնես , որն որ
 այսօր քու Տէր Մատուածդ քեզի
 հետ կ'ընէ , Որպէս զի քեզ այսօր
 13 իրեն ժողովուրդ հաստատէ , և ին-
 քը քեզի Մատուած ըլլայ , ինչպէս
 որ քեզի բաւ , ու ինչպէս որ քու
 հայրերուդ՝ Եբրահամին , Խաշա-
 կին ու Հիսկորին երդումը բաւ :
 Ու ես աս ուխտ և աս երդումը
 14 մինակ ձեզի հետ չեմ ընէր , Զապա-
 15 այսօր ձեզի հետ մեր Տէր Մատուածն
 առջեւ հոս կայնողներուն հետք , և
 այսօր ձեզի հետ հոս չեղողներուն
 հետ ալ : Վանդի դուք դիտէք
 16 թէ ինչպէս բնակեցանք Լոկայտոսի
 երկրին մէջ , և ինչպէս անցանք ան
 ազգերուն մէջէն որ դուք անցար :
 Ու անոնց քովը եղած անոնց զար-
 17 չեկ բաները , և անոնց փայտէ՛ քա-
 ը՛ արծաթէ՛ ու ոսկիէ կուսքերը
 տեսար : Զըլլայ որ ձեր մէջ երկի
 18 մարդ կամ կնիկ մարդ կամ աղ-
 զատոհմ կամ ցեղ մը զանուի ,
 որ իր սիրտը այսօր մեր Տէր Մա-
 տուծուն խոտորեցնելով , երթայ
 ան ազգաց ատուածներուն ծառա-

9 Իսկ խօսքին ֆազանդիս , ու . կատարեաւ անոր բոլոր պատուիրանքները որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ : Իւ . քու . Տէր Եստուած . քու ձեռագոյ բոլոր զօրէքերը՝ որովայնիդ պատուի՞ պատուեններդ պատուող ու . երկրիդ պատուող շատ ցընկելով քեզի յաջողութիւն պիտուայ . քանզի Տէրը աղկելութիւն ցնկելով նորէն պիտի ուրախանայ քու դուռը , ինչպէս որ քու . Տայրեն .

10 քու . զից այս ուրախացաւ , Երբ որ զուէն քու . Տէր Եստուածոյ խօսքին ֆազանդիս , ու . աւ օրինաց զբերէ մէջը դրուած անոր պատուիրանքները ու կանոնները պահէս , եւ բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու . Տէր Եստուածոյ զատնաս :

11 Կանգիս աւ պատուիրանքը որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , քեզի անխմանայի չէ , ու . քեզմէ հեռու ալ .

12 չէ : Ենիկայ երկները չէ , որ բռն թէ Ենգի համար ճիւ պիտի ելլէ երկները , եւ . ենիկայ մեզի պիտի բերէ , որ լսենք ու ընենք : Իւ . աւ .

13 ենիկայ ծովուն անդիի կողմէս ալ չէ , որ բռն թէ Ենգի համար ծովուն անդիի կողմը ճիւ պիտի անցնի , ու . զանիկայ մեզի պիտի բերէ , որ լսենք .

14 ու ընենք . Կանգիս աւ խօսքը քեզի շատ մօտ է , քու . բերնիդ . ու . սրտիդ մէջն է , որ դուէն անիկայ կատարես :

15 Եպէ , ես այսօր կենալը ու . բարեն , մահը ու չարք քու առջևդ դրի .

16 Որովհետեւ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ քու . Տէր Եստուածոյ սիրես , անոր ծամբաներուն մէջը քալես , ու . անոր պատուիրանքները , կանոնները ու զատաստանները պահես , որ ապրիս ու . շատնաս , եւ . քու . Տէր Եստուածոյ քեզ օրջի ան երկրին մէջը , ու . որ կ'երթաս ժառանգելու . համար : Եպց թէ որ քու սիրտդ զատնայ , ու . ֆազանդութիւն չընես , հասպա մուրերելով ուրիշ աստուածներու . երկրպաղու .

17 թիւն ընես ու զանոնք պաշտես , Զեզի այսօր կը ծանուցանեմ որ անշուշտ պիտի կորսուիք , ու . երկար կենալ պիտի չունենաք ան երկրին

վրայ, որ որ մտնելու ու անկիւյ
ժառանգելու համար Հորդանանն
կանցնիք : Եւ յոր երկինքը ու 19
երկիրը վրայ կը բռնէ՝ և կի, որ
կանարք ու մահը, օրջութիւնը ու
անկերը ձեր առջև զրի : Եւ ինչ
կանարք ընտրել որ ապրիք դուռն քու
սերունդդ : Ինչ Տէր Եստուածդ 20
սիրելով, անոր խօսքին ֆազունդ ու
ի՞նչ քու ընկա, ու անոր բարին, (վասն
է՜ քու կեանքդ ու օրերդ կ'երկոյն
նստիւթիւնը ան է,) որ դուռն ընկալիս
ան երկրին վրայ, որն որ Տէրը քու
հայրերդ : Եւ դա՛համ, Իսահա-
կին ու Հակոբին երգում ըրաւ ա-
նոց տալու :

9.1. 10

Եւ Մովսէս գնաց բոլոր Իսրայէլին
զորովցեց աս խաբէրքը . Աւ ա-
նոնց ըսաւ . Եւս այսօր հարիւր քը-
սան տարեկան եմ . ալ ելելու ու
մտնելու կարողութիւն չունիմ . և
Տէր ինծի ըսաւ . Դո՛ւն աս Հօր-
դանանէն պիտի չանցնիս . Դու Տէր
Մատուածդ ինքը քո առջեւ պիտի
անցնի . ու աս ազգերը քո առջեւ
ինքը պիտի կորսնցնեն . և դո՛ւն ա-
նոնց ժառանգութեանը պիտի տի-
րես . ու Տէրոյը ըսածին պէս Հնաու
պիտի անցնի քո առջեւ . Եւ Տէրը
անոնց այնպէս պիտի ընէ . ինչպէս որ
Լճորհացոցը Ահհոն ու Ովզ խաղա-
ւորներուն և անոնց երկրին բրաւ .
չանոնք ընազինել ընելով . Եւ Տէրը
դանոր ձեր ձեռքը պիտի տայ . ու իմ
ձեզի բոլոր պատուութեամբս պէս պի-
տի ընէք անոնց . Աւ ժողովքը ու
քան իկէք . մի վախճաք ու անոնց
երեսէն մի զարհուրիք . քանից քո
Տէր Մատուածդ ինքը քո հետդ
կ'երթայ . անիկայ քեզ չմոռոր
ու քեզ երեսէ չգերն :

ԼՂ-Սիովսես Տետուն կանգնեյ, ու 7
բոլոր Խարայէլին առջև անոր բոսս,
Ուժովոր ու քանկ եղիւ • քանկ
աս ժողովուրդը դուն պիտի տանիս
ան երկիրը, որն որ Տէրը անոնց
հայրերուն երդումը բոսս. անոնց տա-
լու • ու զանկայ դուն պիտի ժա- 8
ռանգեցրնես անոնց • ԼՂ քու առ-

- նէնդ գացողը նոյն ինքն Տէրն է , ա-
նիկայ քու հետդ պիտի ըլլայ , անի-
կայ քեզ պիտի չեղողու . ու քեզ
երեսէ պիտի չնշու . մի փախնար
ու մի գարհուրիր :
- 9 Եւդ Մովսէս աս օրէնքը գրեց ,
և զանիկայ Տէրոջն ուխտին տապա-
նակը վերցընող Ղեւտացի քահանա-
ներուն , ու Խարայէի բոլոր ձերե-
րուն տուաւ . Եւ Մովսէս անոնց
պատուիրելով ըսաւ , Եւ մէն եօթն-
ներորդ տարին թողութեան տա-
րոյն ասեանք տապաւարահարաց տո-
նին , Եւրոր բոլոր Խարայէ կու-
ղայ քու Տէր Մատուծոյն առջևը ե-
րենալու , անոր ընտրած տեղը , ան
ատենը բոլոր Խարայէին առջևը աս
օրէնքը պիտի կարդար , որ լսեն ,
12 Ժողովեցէր ժողովուրդը , Էրիկները
կիկիկերը տղաքները ու քաղաքներդ
եղող տաւախանդ , որ լսեն , և սոր-
վելով ձեր Տէր Մատուծմէն փախ-
նան , ու աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը
13 պահեն ու կատարեն . Եւ անոնց
չիտող տղաքները լսելով , ձեր
Տէր Մատուծմէն փախնալ սորվին ,
բոլոր ան օրերուն մէջ , որչափ որ
պիտի ապրիք ան երկրին վրայ , որն
որ ժառանգելու համար Հորդանա-
նէն կ'անցնիք :
- 14 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Եւն
մոռնելու օրերդ մոռնիցան . Հնեսուն
կանչէ , ու ժողովին խորանին մէջը
ներկայացէր , որ անոր պատուէր
տամ : Ուստի Մովսէս ու Հնեսու-
ղացին ժողովի խորանին մէջը ներ-
15 կայացան : Եւ Տէրը ամպի սիւնով
խորանին մէջը երեցաւ , ու ամպի
սիւնը խորանին դրանը վրայ կայնե-
16 յաւ : Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ ,
Եւն դուք քու հայրերուդ հետ պի-
տի ննջես , ու աս ժողովուրդը պի-
տի ելլէ , ու իր դացած երկրին տար
աստուածներուն հոտէն երթալով
անոր մէջ շնութիւն պիտի ընէ , և
զիս պիտի թողու , ու իրեն հետ ը-
17 րած ուխտս պիտի խափանէ : Եւ
ան օրը իմ բարկութիւնս անոնց
վրայ բորբոքելով զանոնք պիտի
մերժեմ , ու երես անոնցմէ պիտի
ծածկեմ , ու լնաջիմ պիտի ըլլան :

և շատ չարիքներու ու նեղութիւն-
ներու հանդիպելով ան օրը պիտի
ընեն , Սէր Մատուծը մեր մէջը
չըլլալուն համար չէ որ մենք աս ըր-
18 ըիքները կը կրենք : Եւ ան օրը
ես իմ երես բոլորովն պիտի ծած-
կեմ անոնց ըրած բոլոր շարութեա-
նը համար , որովհետեւ ուրիշ տա-
19 տուածներու դարձան : Ուստի հի-
մա աս երգը գրեցէր , ու Խարայէի
որդւոյն սորվեցուցէր , զանիկայ ա-
նոնց բիրանը դնելով , որպէս զի աս
երգը Խարայէի որդւոյն մէջ ինծի
վկայութիւնս համար ըլլայ : Դան-
20 զի անոնք պիտի տանիմ ան կաթն ու
մեղր բղետդ երկիրը , որուն համար
ես անոնց հայրերուն երգում ըրի .
և անոնք պիտի ուտեն ու կշտանան
և գիրնան . ու Խոր ուրիշ տա-
տուածներու դառնալով և անոնց
ծառայութիւն ընելով , զիս պիտի
արհամարհեն , ու իմ ուխտս պիտի
խափանեն : Իսկ երբոր անոնք շատ
չարիքներու ու նեղութիւններու
հանդիպին , աս երգը անոնց առջևը
վկայութիւնս պիտի տայ . որովհետեւ
անոնց պաւանկերուն բերնէն պիտի
չմոռցուի . վասն զի դիտեմ անոնց
խորհուրդը որ այսօր կ'ընեն , քանի
որ դեռ իմ երգումով խոտուցած
երկիրս տարած չեմ զանոնք : Ուս-
23 տի Մովսէս նոյն օրը աս երգը գրեց ,
ու Խարայէի որդւոյն սորվեցուց ա-
նիկայ :

Եւ Տէրը Կաւէի որդւոյն Հե-
23 սուն պատուիրելով ըսաւ , Զօ-
րացի ու քանջ եղի . քանպի Խա-
րայէի որդւոյն դուն պիտի տանիս
ան երկիրը , որուն համար անոնց
երգում ըրի . ու ես քու հետդ պի-
) տի ըլլամ :

Ու երբոր Մովսէս աս օրէնքիս ը-
24 լոր խօսքերը մէկ գրքի մը մէջ գրեց
լսնցուց , Տէրոջն ուխտին տապա-
25 նակը վերցընող Ղեւտացիներուն
պատուիրեց Մովսէս ու ըսաւ , Եւ
26 օրէնքիս գիրքը առէք , ու զանիկայ
մեր Տէր Մատուծոյն ուխտի տապա-
նակին քովը գրէք , որ հոն քեզ
դէմ վկայութեան համար ըլլայ .
Դանպի ես գու ապստամբութիւնդ

- 28 Եւ քու պարանոցիդ խառութիւնը
 գիտեմ . ահա այսօր որ տակաւին
 ես ձեզի հետ որդեմ՝ դուք Տէրոջ
 գէմ ապստամբութիւն կ'ընէք . աւ-
 29 ճրջափ աւելի իմ մեռնելէս ետքը .
 Ձեր յեղերուն բոլոր ծերերը ու ձեր
 ռաւորկանները իմ առջեւ ժողովեցէք ,
 որ անոնց աս խոսքերը պրտցնեմ , որ
 լսեն . և երկիրը ու երկիրը վիայ
 30 բռնեմ անոնց . Վանդի գիտեմ որ
 իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ
 անտրեկնութիւն պիտի բնէք , ու իմ
 ձեզի պատուիրած ծամբայէս պիտի
 խտրորէք . ու ետքի օրերը շարիք-
 ներու պիտի հանդիպիք . որովհետեւ
 Տէրոջ առջեւ շարութիւն պիտի
 բնէք , ու ձեր ձեռքերուն զործրերու-
 վը զանկիւյ պիտի սրբողորմէք :
 31 Աստի Մովսէս աս երգին խոսքերը
 խարսկէի բոլոր ժողովուն ականջնե-
 րուն ամբողջ պրտցցց :

ԳԼԽ ԼԻ

- 1 Ո՛վ երկիրք՝ ահանջ գրէք , որ խո-
 սեմ . ու երկիրը իմ բերեիս
 2 խոսքերը թող մոռնի բնէ . իմ
 խրատս անձրելի պէս պիտի կախնի .
 իմ խոսքս ջոցի պէս պիտի իջնէ .
 3 անձրելի պէս կանանչեղջնի վրայ , ու
 առատ անձրեւներու պէս խոտի վրայ .
 4 Վանդի Տէրոջ անունը պիտի կան-
 չեմ . մեր Մատուծոյն պատիւ-
 5 տուէք : Մատուծոյ զործր կատարեալ
 է . քանզի անոր ամէն ճամբաները
 իրաւունք են . Մատուծ հաստատա-
 6 բիմ է , ու անիրաւութիւն չունի .
 7 անկիւյ արդար և ուղիղ է : Վասն
 ապականեցան . իրենց արատը անոր
 որդեպող է . անկիւյ մէկ խոտորած
 8 ու ծոած աղօք մըն է : Տէրոջ ըրած
 հատուցումիդ ատկեցէ , ո՛վ յի-
 մար ու անմիտ ժողովուրդ . անկիւյ
 9 քու Հայրդ է , որ քեզ ստացաւ ,
 10 քեզ ստեղծեց ու քեզ հաստատեց :
 11 Եւ քեզ օրերը մի տրդ բեր , անցած
 դարերուն տարիները մոռնէ . քու
 12 հօրդ հարցնու , ու թող քեզի
 պատմէ . քու ծերերուդ հաջորդ ,
 13 ու թող քեզի ըսեն . Երբոր խորհ-
 14 րեալը ազգերուն ժառանգութիւն
 բաժնեց , ու Վդամի որդիքը տա-

15 րածեց , ազգերուն սահմանները խ-
 16 րայելի որդեպող թուով գրաւ .
 Վանդի Տէրոջ բաժնը իր ժող-
 17 վուրդն է , ու իր ժառանգութեան
 18 վիճակը Հակոբն է : Անկիւյ
 19 ամայի երկրի մէջ , անկոխ ու ահա-
 20 զին անապատի մէջ գտաւ . զանի-
 կայ պաշտպանեց , խրատեց , ու իր
 աշխիս բիրին պէս պահեց :

21 Եւ պէս որ արծիւ իր բոյնը կը
 22 զրդոն , կը շարժի իր ձագերուն
 վրայ , իր թեւերը կը տարածէ ,
 23 զանոնք վրան կառնէ . ու թեւերով
 կը վերցնէ , Եւսէ՛ւ Տէրը միայն
 24 զանկիւյ պրտողցուց , ու անոր հետ
 25 օտար աստուած չկար : Անկիւյ
 26 երկրիս բարձր տեղերուն վրայ հա-
 27 նեց , որ արտերուն պատուրդ ուտէ .
 28 ու անոր՝ վէմէն մեղր , ու ապառաժ
 29 վէմէն եղ ծծել տուաւ . Եւսէ՛ւ
 30 կովերու , իւղ ու ոչխարներու կախ-
 31 փեղքաց , զառնեցաւ ու Վասանի
 խոյրերու և նոխաղներու ճարպով
 ու յորենի ընտիր ալիւրով . և խա-
 զողին արինը՝ գինի խմելիք :

32 Աւ խարայել գիրնալով արայից .
 33 (գիրցար , հասարցար , եղ կապե-
 34 յիր .) ու իր Վարպիւ Մատուածը
 թողուց , և իր փրկութեան Վէմը
 35 արհամարհեց : (Ստար ապառաժ-
 36 ներով անոր նախանձը զրդոնցին ,
 37 ու զարշիւն բաներով զանկիւյ
 սրդողորմեցին : Վանդի զոհ մնա-
 38 տուցին , և ոչ Մատուծոյ , իրենց
 չգիտցած աստուածներուն , նոր ու
 մտերա եղողներուն , որ ձեր հայրերը
 անոնցմէ չվախցան , Վասն քեզ
 39 ծնանող Վէմը մոռցար , ու քեզ
 40 ստեղծող Մատուածը միաբեկ հա-
 41 նեցիր :

42 Եւ Տէրը տեսնելով զգուհեցաւ , 19
 որովհետեւ իր տղաները ու աղջիկ-
 20 ները քիչ սրդողորմեցին . Ու ըսաւ ,
 21 Մտեցմէ երես ծածկեմ , ու տես-
 նեմ թէ անոնց վերջը քիչ պիտի
 ըլլայ : Վասն զի անոնք ծուռ աղ-
 22 մբն են , անհաստ որդիներ են .
 23 Մտնը չատուածներով իմ նա-
 24 խանձս զրդոնցին , ու իրենց մտաւ
 25 բաներով զիս սրդողորմեցին . ևս ալ
 26 անպիտան ժողովրդով մը անոնց

նախանձը պիտի գրգռեմ, — ան-
միտ ազգով մը զանոնք պիտի ար-
22 զողորմեմ : Վանդի իմ բարկոյ ին-
նէս կրակ փառեցաւ, ու գժոխքին
մինչև ներքին տեղումը պիտի այ-
րէ : Երկիրը և անոր արմուխը
պիտի ուտէ, ու լեռներուն հիմերը
23 պիտի բոբնկցունէ : Ենոնց վրայ
չարիքներ պիտի դիգեմ, ք իմ նե-
տերս անոնց վրայ չեթլով պիտի
24 հատցունեմ : Ենթոյն ինեամբ պի-
տի մնայն, ու հրատարակայ տնե-
ղով և զսան ժանտախտով պիտի
հատնին, ու անոնց վրայ զազաննե-
րուն ակոսաները, ու գետնի վրայ
սողալողներուն թոյնը պիտի խոր-
25 կեմ : Եւրոսին սուրբ ու ներսն
կախը՝ Երիտասարդները ու կոյս
աղլիկները, կաթնիկը տղարները
ու ալեոր ձերերը պիտի ճարդեն :
26 Բաի որ զանոնք Երկրէն ամեն կող-
մը զրուեմ, անոնց յիշատակը մար-
27 գոց մէջն վերցնեմ, Եւրայն ին-
թ թնամբին բարկոյ ինեէն վախցայ :
Շուրջ որ անոնց հակառակորդները
ուրանն * շուրջ որ բուն թէ
28 Եւ բոլոր բանը բնոցը մեր բարձր
ձեռքն է, և ոչ թէ Տէրը : Վան-
դի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն
են, ու անոնց մէջ խնայտութիւն
չկայ :
29 Եւրոսին ինէ իմատունը բլային,
ու աս բանը հասկնային, և իրենց
30 վախճանը մտածեն : Եւ ինչ մարդ
մը հազարը ի՞նչպէս կը հարածէր,
ու երկու մարդ տասը հազարը
ի՞նչպէս կրնար վախցնել, թէ
որ անոնց Վէմը զանոնք չծախեր,
31 ու Տէրը զանոնք զմտնէր : Վան-
դի անոնց վէմը մեր Վէմին պէս չէ,
ու մեր թնամբները ու Բանիս զա-
32 տար բլան : Ենչու որ անոնց
որթը Սողոմոն որթեմ է, ու Գո-
մորի արտէն է : անոնց խաղողները
թունաւոր խաղողներ են, ու անոնց
33 որդիները զաւն են : Ենոնց գի-
նին վիշտայնեան բարկութիւնը
ու ինքրուն մահառիթ թոյնն է :
34 Եւրկայ իմ բովս պահուած, ու իմ
շտեմարաններուս մէջ կնքուած չէ՞
35 արդեօք : Եւն է վրէժխնդրութիւնը

ու հատուցումը : անոնց ոտքը ու
մանուշ Ժամանակին պիտի գլորի
ինչու որ անոնց կորստեան օրը մտ-
է, ու անոնց գլխուն զախիքները
կ'արտարան :

Վանդի Տէրը իր ժողովուրդը 36
պիտի դատէ, ու իր ծառաներուն
վրայ պիտի գիւնայ, որովհետեւ պիտի
տեսնէ անոնց տկարութիւնը, Երբոր
գոյցուած ու ձգուած չկայ : Եւ պի- 37
տի բռն : Եւր Են անոնց աս-
տուածները, ան վէմը, որուն վրայ
իրենց յըսը դրեր էին, Ենոնց զո- 38
հերուն ճարպը ուտողները, ու թա-
փելու նուէրներուն գինին խմողները :
Թող Երկն ու ձեզի օդնեն և ձեզի
պատգամն բլան : Եւ իմն նայե- 39
ցէք, որ միայն Եւր Եւր, ու Բնմէ
ուրիշ Եւրանու չկայ : Եւ կը մեռ-
ցնեմ ու Ես կ'ապրեցնեմ : Ես
կը զարնեմ ու Ես կը բժշկեմ,
ու իմ ձեռքս ապրտող մը չկայ :
Վանդի ձեռքս երկիրը վերցնելով 40
կ'ըսեմ, Եւս յաւիտեան կենդանի
եմ : Եւ թէ որ փայլակի պէս սուր
սրեմ, ու ձեռքս զատատամնի եր- 41
կնցնեմ, իմ թնամբներուս վը-
րէժխնդրութիւն պիտի բնեմ, և
պիս ատողներուն հատուցումը բնեմ :
Եւ անոնք ամեն բան Եւր Եւր 42
արիւնէն թնամեաց իշխաններուն
գլխէն իմ նեւերս արիւնով պիտի
արբեցնեմ, ու իմ սուրս միս պի-
տի ուտէ :

Ո՞վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին 43
ու բախտակից եղիք, քանզի իր ծառա-
ներուն արեան վրէժ պիտի խնդրէ :
Իր թնամբներէն վրէժ պիտի առ-
նէ, և իր երկիրն ու ժողովուրդին
քաւութիւն պիտի բնէ :

Ուստի Եւրպէս Եւրեան Հի- 44
տուն հետը եկաւ, ու աս երդին
բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-
կանջներուն զրուցեց : Ու երբոր 45
Մովսէս աս ամեն խօսքերը բոլոր
Եւրպէսին զրուցեց լմնցոյց, Եւ 46
նոնց ըսաւ, Զեր սրտին մէջը դրէք
ան ամեն խօսքերը՝ որոնք այսօր ձեզի
վայցում թիւն ընրի, որ անոնք ձեր
տղջը պատուիրէք, որ աս օրէնքիս
ամեն խօսքերը պահէն ու կատա-

- 47 ընն : Վանգի ասիկայ ձեզի պա-
րայ բան մը չէ . որովհետեւ ձեր
կենտրն է , ու աս բանով երկայ-
նակեայ պիտի բլլար ան երկրին
վրայ , որուն համար Հորդանանէն
կ'անցնիք անիկայ ժառանգելու :
- 48 Եւ Տէրը նոյն օրը խօսեցաւ Սոփ-
49 սեմին ըսելով , Եւ Մարթա լեռը
Եփր' Սոփարի երկրին մէջը եղող
Լորիւրովն զխնայի Նաբաւ լեռը ,
ու տես Վանանու երկիրը , որն որ
Խարայէի որդւոցը կալուածք պիտի
50 տամ : Եւ դուն ան քու երսժ լե-
ռանդ վրայ մեռնիս , ու քու ժողո-
վորդիդ խառնուիս , ինչպէս որ
քու եղբայրդ Վհարոն Հովր լեռա-
նը վրայ մեռաւ , ու իր ժողովուրդին
51 խառնուեցաւ : Որովհետեւ Խարայէ-
ի որդւոցը մէջ՝ Սին անապատը՝
կաղեսի հակառակուի թեան ջուրե-
րուն վրայ ինծի անձապանդ եղար .
քանզի Խարայէի որդւոցը մէջ զիս
52 չփառաւորեցիք : Ուստի ան եր-
կիրը հիւռուէն պիտի տեսնես , բայց
դուն հոն պիտի չմտնես , ան երկի-
րը որ ես Խարայէի որդւոցը կու
տամ :

ԳԼ . ԼԳ

- 1 Եւ աս է ան օրձութիւնը՝ որով
Մատուոյ մարդը Սոփսէս իր
մեռնելէն առաջ Խարայէի որդիներն-
2 ըը օրձեց . Ու բաւ :
Տէրը Սինայէն եկաւ , ու Սէիրէն
անոնց երեցաւ , և փառան լեռնէն
փայլեցաւ , ու բիւրաւոր սուրբերով
եկաւ . անոր աջ ձեռքէն օրինաց
3 կրակը ելաւ անոնց : Եւ , անի-
կայ ժողովուրդները կը սիրէ . բո-
լոր սուրբերը քու ձեռքդ են . ու
անոնք քու խօսքիդ ընդունելու
համար քու ոտքերուդ քովը կը
4 նստին : Սոփսէս ձեզի տուաւ օրէն-
քը , Հակոբի ժողովքին ժառան-
5 գութիւնը : Ու երբոր ժողովուր-
դին զլսաւորները Խարայէի ցեղե-
րուն հետ մէկտեղ ժողովուեցան ,
ինքը Խարայէի մէջ իշխան եղաւ :
6 Ուստի թող ապրի ու շինու-
նի , և անոր ժողովուրդը շատուր
բլլան :

Եւ Հօգային համար աս բանը 7
բաւ , Ու Տէր՝ Հօգային ձաքը
լսէ , ու զանիկայ իր ժողովուրդին
տար . անոր ձեռքերը իրեն բաւա-
կան բլլան , և անոր ինչամեացը
զեմ օգնական եղր :

Ու Դեհին համար բաւ , Վու 8
Խուամիդ և Ուրիմը քու սուրբ
մարդուդ բլլայ , որ զանիկայ Սա-
սայի մէջ փորձեցիր , ու Սէրի-
պայի ջուրին վրայ անոր հետ վիճե-
ցար : Եւ որ իր հօրը ու մորը հա- 9
մար Օւանիկայ լսեսայ՝ բաւ , և իր
եղբայրները շինեցաւ , ու իր օր-
դիւրը լցիւրցաւ . քանզի անոնք քու
խարիդ գցու լուծին բրին ու քու
ուխող պահեցին : Վու գատաս- 10
տաններդ Հակոբին , ու քու օրէնքդ
Խարայէին անտրք պիտի սորվեցը-
նեն . քու առջեկ խառնկ պիտի մա-
տուցանեն , ու քու սեղանիդ վրայ
ողջակեղ : Ու Տէր՝ անոր զօրու 11
թիւնը օրձէ , ու անոր ձեռքին
զօրքը ընդունէ . անոր վրայ ել-
լողնելուն ու անոր ինչամեներուն
մէջը կոտրէ , որ միշին ալ լեւ-
լին :

Խնիւամիւնին համար բաւ , Տեւ 12
բոջը օրէնքին անոր քովը ապահովու-
թեամբ բնակի . Եւ քառաձ միւշտ
զանիկայ պաշտպանէ , ու անոր ու-
սերուն մէջը բնակի :

Ու Հովսեփին համար բաւ , Եւ 13
նոր երկիրը Տերոջմն օրձեալ բլ-
լայ , երկիրին ընտիր պարզներու-
վը , յօգովը , ու վարը պատկող ան-
դունդներովը , Եւ արեգակէն յա- 14
ռաջ եկած ընտիր բերքերովը , ու
ամիսներուն ընտիր արդիւնքներովը ,
Եւ հին լեռներուն ընտիր պատուքե- 15
րովը , ու մշտնջնաւոր բլլաններուն
ընտիր պարզներովը , Եւ երկրիս 16
ու անոր առատութիւններ ընտիր
պարզներովը , ու մարկին մէջը
բնակողին բարեհաճութեամբ . ու
սոք Հովսեփին զխուն վրայ , իր
եղբայրը մէջ երեւել եղողին զա- 17
գաթին վրայ թող զան : Եւ իկայ
իր յուլին առջիններէն պէս գեղեց-
կութիւն ունի , ու իր եղբիւրները
միեղջերուի եղջիւրներու ինչմանի :

- աննշմով պիտի զարնէ մողովուրդ-
ները մինչև երկրիս ծայրերը . ա-
ռիւր են Նփրեմին բիւրաւորները .
ու Սանսալին հաղարաւորները :
- 18 Եւ Օսարուդին համար ըսաւ ,
Սարախայի ձգ Օսարուդն իմ
ելած ատենդ , ու գուն՝ ով Խա-
րաբ՝ իմ վրաններուդ մէջը : Դա-
ղովուրդները լուր հրաւիրելով՝ հոն
արդարութեան զոհեր պիտի մա-
տուցանեն . իմնդի անոնք ծովերուն
ատաւան թիւեր ու աւազին ծածուկ
զանները պիտի ծծեն :
- 20 Ս. Վաղին համար ըսաւ . Վա-
մը ընդարձակողք օրհնելով ըլլայ
մատակ առիծի պէս կը նստի , ու
թեւեր և դուխանը կը զիւատէ .
- 21 Եւ անիկայ՝ Երեմի առաջին մասը
իրեն յարգող տեսաւ . իմնդի հոն
օրհնողին քառք ըստինն մէջը
պահուեցաւ , և մողովուրդին զընա-
ւորներովը զարկով՝ Տերոնը արդա-
րութիւնը ու անոր գաղտնասանե-
լը Խարայէի հետ ի գործ դրաւ :
- 22 Եւ Վանին համար ըսաւ . Վան
առիծի ձագ է . անիկայ Վասանէն
պիտի յաթկէ :
- 23 Ս. Նեփթաղիմին համար ըսաւ .
Նեփթաղիմ՝ Վաքոնայ շնորհովը
կըտայած , և Տերոնը օրհնութիւնու-
լը լուսած , արևմուտքը ու հարաւը
պիտի մառանգէ :
- 24 Ս. Բսերին համար ըսաւ . Բսեր
որդւոյն օրհնութի . իր եղբայր-
ներուն հաճոյ ըլլայ , ու ոտքը եղի
մէջ թափիս :
- 25 Բաւ կռիւներդ
երկաթէ ու պղնձէ ըլլան , և իմ
ոյժդ իմ օրերուդ չափ ըլլայ :
- 26 Խարայէի Վատուոյն պէս չկայ .
անիկայ քեզի օգնութիւն ընելու
համար , իր մեծ վայելչութեամբը
երկիրներու ու ամպերու վրայ կը
նստի : Վախենալան Վատուածը
Էդէ ապաւնէ է , ու անոր յախտե-
նական բազուկները Էդէ պաշտպան
են . իմնդի թշնամիները իմ առ-
ջէդ պիտի վաշտէ , ու Օւանտ
կտորէ , պիտի ըսէ : Եւ Խարայէ-
ն ապահովութեամբ առանձին պի-
տի բնակի . Հակորին աղբիւրը ցո-
լնելի ու գինիի երկրին մէջ պիտի

ըլլայ , ու անոր երկիրն ցոյ պիտի
կաթի : Երանի քեզ՝ ով Խա-
րաւ . ով մողովուրդը քեզի պէս
Տերոնը ձեռքովը փրկուած է . Հա-
ն իմ օգնութեանդ աւարը անիկայ է .
իմ թշնամիներդ քեզի պիտի խո-
նարին , ու անոնք բարձր տե-
ղանքը պիտի կոխեն :

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

- Եւ Վաղին Վաղարի գաւառին՝ 1
Խարաւ լեռանը վրայ Ներքովի
գիմնայի փառային գաղաթը ելաւ .
և Տերը անոր ցուցուց բոլոր Վա-
ղապառու երկիրը մինչև Վան ,
Վան բոլոր Նեփթաղիմը , ու Նփ-
րեմի և Սանսալի երկիրը , ու Հիւ-
ղայի բոլոր երկիրը մինչև արեւմ-
տեան ծովը , Եւ հարաւային կողմը ,
ու Ներքովի հովիտին գաւառը , ու
Երմաւեանայ քաղաքը մինչև Սե-
ղովը : Եւ Տերը անոր ըսաւ .
Ես է ան երկիրը՝ որուն համար Եր-
րահամին , Խահակին ու Հակորին
երդում ըրի՝ ըսելով , Վաւ սե-
լունդիդ պիտի տամ անիկայ . ահա՛
իմ աշխրուդ ցուցուցի , բայց
դուն հոն պիտի չանցնի :
- Սատի Տերոնը ծառան Վաղին 5
հոն Վաղարի երկրին մէջ Տերոնը
ըստին պէս մտաւ . Եւ գանիկայ 6
Նեփթաղիմին գիմնայը՝ Վաղարի
երկիրը ձորիմը մէջ թաղեց . ու
մինչև աս օրս անոր գերեզմանը
մարդ մը չգիտցաւ : Եւ Վաղին իր 7
մեռած ատենը հարիւր իման տա-
րեկան էր . անոր աշխրը չտկարա-
ցան , ու անոր ոյժը չցնաց : Եւ 8
Խարայէի որդիքը Վաղարի գաւառե-
լուն մէջ՝ Վաղեսին համար երե-
սուն օր լացին . ու Վաղեսին հա-
մար սուգի լացին օրերը լմրեցան :
- Եւ Վաղարի որդին Հիսու . իմա-
տութեան հողիով լրուեցաւ , որով-
հետեւ Վաղեսն իր ձեռքերը անոր
վրայ դրեց էր . ու Խարայէի որդիքը
անոր հաղապարհութիւն ըրին , և Տե-
րը ինչ որ Վաղեսին պատուիրեր
էր , անանկ ըրին :
- Եւ անկէ ետեւ Տերոնը երես 10

երես անշարժ Մովսէսին պէս՝ Խա-
 11 բայելի մէջ մարդարեւ մը չլիաւ, Եւ
 բոլոր նշաններով ու հրաշքներով,
 որ Տէրը իրկեց զանիկայ Լազարի-
 առաի երկրին մէջ ընելու փա-

րասնին ու անոր ամէն ծառանե-
 բուն և անոր բոլոր երկրին, Եւ 12
 ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր
 մեծ ստեղծմով՝ որ Մովսէս ըրաւ
 բոլոր Խաղաղութիւն աշխին առջեւ:

ԳԻՐԻՔ ՅԵՍՈՒՆՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Տէրոջ ծառային Մովսէսին մեռնե-
 լն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին սպա-
 տաւորին՝ Կառէի որդւոյն Յեսուին
 2 հետ խօսեցաւ. ըսելով, Խա՛ ծառաս
 Մովսէս մեռաւ. հիմա եւ անցիր
 աս Յորդանանէն՝ դու և աս բոլոր
 ժողովուրդը՝ ան երկիրը, որն որ
 ես Խաղաղեի որդւոյը կու տամ:
 3 Չեր ոտքին բոլոր կոխած տեղերը
 ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մով-
 4 սէսին բսի. Եւսպատեն ու աս Լի-
 բանանէն մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ
 Եփրատ գետը, Բետագոց բո-
 լոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արև-
 մուտան կողմը ձեր սահմանը ըլլայ:
 5 Բաւ կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
 մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դը-
 նել. ինչպէս որ Մովսէսին հետ
 էի, քեզի հետ ալ անմեղ պիտի ըլ-
 լամ. քեզ պիտի չթողում ու
 6 քեզ անտես պիտի չընեն: Զօ-
 րացիր ու քաջասիրտ եղիւ. քան-
 զի աս ժողովուրդին դու և աս պիտի ժա-
 ուանդեցնես ան երկիրը, որուն
 համար ասոնց հայրերուն երգում
 7 ըրի ասոնց տալու: Երբայն թէ
 զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր, որ
 իմ ծառային Մովսէսին բոլոր քեզի
 պատուիրած օրէնքը պահես ու ը-
 նես. անկէ աջ կամ ձախ կողմը
 չխտորիս, որ քու ամէն երթալու
 8 տեղդ յաջողութիւն գտնես: Ես
 օրինաց դիրքը քու բերնէդ չպա-
 տուի, հապա գիշեր ցորեկ անոր վրայ
 մնա՛ծես, որ բոլոր անոր մէջի դը-
 բուածները պահես ու կատարես.
 քանզի ան ատենը քու զործքերդ
 առաջ կը տանիս, և ան ատենը

յաջողութիւն կը գտնես: Եւս 9

քեզի կը պատուիրեմ, զօրացիր ու
 քաջասիրտ եղիր, մի՛ փախար ու
 մի՛ զարհուրիր. քանզի քու ամէն
 երթալու տեղերդ քու Տէր Ես-
 տուածդ քու հետդ է:

Եւկէ ետքը Յեսու ժողովուրդին 10
 ոտականներուն պատուիրելով՝ ը-
 սաւ, Բանակին մէջն անցէք, ու 11
 ժողովուրդին ապարկելով ըսէք,
 Ձեզի պաշար պատրաստեցէք.
 քանզի իրեք օրէն ետե գուք աս
 Յորդանանէն պիտի անցնիք, որ
 երթալ ժառանգէք ան երկիրը, որն
 որ ձեր Տէր Եստուածը ձեզի ժա-
 ռանդութիւն կու տայ:

Եւ Բաւրենեանց ու Գաղեանց և 12
 Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խօ-
 սեցաւ ու ըսաւ. Երբեք չի-
 13 ըրէ ան խօսքը, որ Տէրոջ ծառան
 Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով,
 Ձեր Տէր Եստուածը ձեզ հանգս-
 տացուց, ու աս երկիրը ձեզի տուաւ:
 14 Ձեր կիները, ձեր տղայները և
 ձեր անասունները թող ընակին ան
 երկրին մէջ, որ Մովսէս ձեզի տուաւ.
 Յորդանանու ասդի կողմը. բայց
 դուք ամէնքդ որ ուժով կարիճներ
 էք՝ սպասադիմեալ ձեր եղբայրնե-
 րուն առջևը անցնելով՝ անոնց օգ-
 15 նութիւն ընէք, Եւնչև որ Տէրը
 ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս հանգս-
 տացնեն, և անոնք ալ ժառանգեն
 ան երկիրը, որն որ ձեր Տէր Ես-
 տուածը անոնց կու տայ. ու Երբ
 ձեր ժառանգութեան երկիրը դառ-
 նաք, և ժառանգէք զանիկայ, որն
 որ Տէրոջ ծառան Մովսէս ձեզի
 տուաւ. Յորդանանու ասդի կողմը
 դէպ ի արևելք:

16 Եւ անոնք Յեսուին պատասխա-
 տուին ու ըրին, Եւս ամէն պա-
 տուիրածներդ պիտի ընենք, և ձեռք
 որ մեզ իրկես պիտի երթանք:
 17 Ինչպէս որ Մովսէսին ֆազանդու-
 թիւն կ'ընէինք, անանկ ալ քեզի
 ֆազանդութիւն պիտի ընենք. միայն
 թէ քու Տէր Եստուածդ քու հետդ
 ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսին հետն
 18 էր: Եւս մարդ որ քու հրամանդ
 դէմ դնէ, և ամէն ինչ որ անոր
 պատուիրես, քու խօսքերդ մոտիկ
 չընեն, պիտի մուտցուի. միայն թէ
 զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր:

ԳԼ. Բ

1 Եւ Կառէի որդին Յեսու Սառի-
 մն երկու մարդ իրկեց՝ ծածկա-
 բար երկիրը լրտեսելու. համար, ու
 անոնց ըսաւ, Գաղեք՝ ան երկիրը
 ու Լըբերով տեսէք. և անոնք զա-
 ցին ու Սառիար անունով պոռնիկ
 կիսան մը տունը մտան, և հոն մնա-
 2 յին: Եւ ատենը Լըբերովի թագաւոր
 Երբն լուր տուեցաւ ըսելով, Եւս
 աս գիշեր երկիրը լրտեսելու համար
 Խաղաղեի որդւոյմ մարդ ինքն եկեր
 3 են հոս: Եւ Լըբերովի թագաւորը
 Սառիարին մարդ իրկեց ըսելով,
 Բեզի եկող ու ասոնց մտնող մար-
 4 գիլը գուրս հանէ. քանզի ա-
 նոր աս բոլոր երկիրը լրտեսելու
 5 էկեր են: Եւ կիսկը ան երկու
 մարդը առաւ պահէց, ու ըսաւ,
 Երան ան մարդիկը ինձի կիսն,
 6 բայց ուսկից ըլլալին չցիտցայ. Եւ
 զոններուն գոցուելու ատենը մու-
 թուն ան մարդիկը գուրս կ'ընեն.
 7 Եւ ան մարդիկներուն ձեռք երթալը
 չէ՛մ գիտեր. չուտով անոնց ետեջն
 8 ինկէր, որ անոնց հասնէր. Իսկ
 ինքը տանիքը համեղով գանդը պա-
 հեր էր. թմանի կեղծներուն մէջ՝ որ
 տանիքին վրայ դիզուած ունէր:
 9 Եւ ան մարդիկը Յորդանանու
 ծածկով մինչև անցբերը անոնց
 10 ետեջն ինկան, և անոնց ետեջն ին-
 կողմերը գուրս կ'ընէին ետքը գուրս
 11 զոյցիցին:
 12 Եւ երբոր անոնք գետ չէին քնա-
 ցած՝ կիսկը տանիքին վրայ անոնց

9 քովը ելաւ, Եւ մարդոցը ըսաւ,
 10 Եւս գիտեմ որ Տէրը ան երկի-
 րը ձեզի տուաւ, ու ձեր փախը
 մեր վրայ ինկաւ, և ձեր պատանա-
 11 ռաւը աս երկրիս բոլոր բնակիչները
 հալեցան. Իսկ ձեզ մէջ լսեցինք թէ
 12 ինչպէս Տէրը ձեր Լըբերովին կ'առ-
 ատենը Կարմիր ծովուն ճուրբըր ձեր
 13 առջևէն ցամքեցուց. նաե ինչ որ
 դուք ըրիք Յորդանանու. անդի
 կողմը Բաւի Եստուածդ երկու
 14 թագաւորներուն Եւս հոն ու Սառի
 որոնք բնակնէն ըրիք. Եւս ան
 15 Բանիքը լսածնու պէս սիրտերնիս
 հալեցաւ, ու ձեր երեսն չէ՛մ
 16 նա համար մեկու մը վրայ համար-
 ձակութիւն չմնաց. քանզի ձեր Ես-
 17 տուած Եստուածը վեր երկրիդ
 մէջ ու վարը երկրիս վրայ Եստուած
 18 անիկայ է. Եւս կ'աղաչեմ, Տէ-
 19 բոյմով երգում ըրէք ինձի, որ ես
 20 ձեզի ողորմութիւն ընելու համար,
 21 դուք ալ իմ հօր ասան ողորմու-
 թիւն ընէք. և ինձի ճշմարիտ
 22 նշան մը տուէք, Եւ իմ հայրս,
 23 մայրս, եղբայրներս, քոյրերս ու բո-
 24 լոր անոնց վերաբերեալները ողջ պի-
 տի թողուք, և մեր անձը մահուանէ
 25 պիտի ազատէք. Եւ ան մարդիկը
 26 անոր ըսին, Ի՞նչ որ աս մեր բանը
 27 չայցնէք, ձեր տեղը մեր անձիդը
 28 մեռնին. ու երբոր Տէրը ան երկի-
 29 րը մեզի տայ, քեզի ողորմութիւն
 30 ու հաւատարմութիւն պիտի ընենք:
 31 Ետքը գանդը մեկ չուտով մը պա-
 32 տուհանէն վար ինկցուց. Եւ քանզի
 33 իր տունը բերդին պարսպին վրայ
 34 էր, ու ինքը պարսպին վրայ կը
 35 բնակէր. Եւ անոնց ըսաւ, Եւս
 36 զայցէք, չըլլայ որ հալածողները ձե-
 37 ճի հանդիպին, ու հոն իրեք օր պա-
 38 հուեցէք, մինչև որ հալածողները
 39 ետ դառնան, անկէ ետե ձեր ծամ-
 40 բան պայցէք: Եւ ան մարդիկը ա-
 41 նոր ըսին, Եւս մնալ աս մեզի ը-
 42 նել տուած երգումէդ աս ինքով
 43 անպարտ կ'ըլլանք. Երբոր մնալ
 44 երկիրը մոտենք, աս կարմիր դը-
 45 ձանէ չուանք ան պատուհանին վրայ
 46 կայես, ուսկից որ մեզ ինկցուցիք.
 47 և քու հարդ, մայրդ, եղբայրներդ,

- 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու
 20 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու
 21 20 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու
 22 21 20 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու
 23 22 21 20 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու
 24 23 22 21 20 19 ու թու հօդդ բոլոր տունը թու թու

ԳԻՐԻՆ

- 1 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 2 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 3 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 4 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 5 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Արեւելքէ մեր աններք քանդի Տէրը
 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

(ինչու որ հունքի բոլոր մամանա-
կը Հորդանանու ջուրը առատա-
նալով իր բոլոր եղերքները կը կո-
խէ) 16 Եւ ասանք վերէն իջնող հու-
րը կայնէցաւ, ու Սարգիսն իր փո-
կեղը Բզաւմ յաղարկն շատ հեռու
կարհատակոյտի մէջ պէս քարերա-
ցաւ. ու դաշտի ծովը՝ շոյնն Բզի
ծովը իջնողը լցնցաւ կարեցաւ. և
Ժողովուրդը Լըրիքովի դիմացը ան-
17 յաւ. Եւ Տէրոջ ուխտին տապա-
նակը վերցնող քահանաները
Հորդանանու մէջը ցամայի փայ
հաստատ կայնէցան. ու բոլոր Խա-
րայքը ցամայով անցաւ, մինչև որ
բոլոր Ժողովուրդին Հորդանանն
անցնիլը լցնէցաւ:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ երբոր բոլոր Ժողովուրդին Հոր-
դանանն անցնիլը լցնցաւ, Տէ-
2 րը խօսեցաւ Հեսուին ու բաւ,
Ժողովուրդէն տասուերկու մարդ
առէք, ամեն յեղէն մշմէկ մարդ,
3 Եւ անոնց պատուիրելով ըսէք,
Եսէ Հորդանանու մէջէն՝ քահա-
նայից ոտքերուն ամուր կեցած տեղէն՝
մեղի տասուերկու քար վերցուցէք,
և զանոք մեր հետը տարէք, ու գը-
րէք ան տեղը՝ ուր որ աս գիշեր ի-
4 ղեան պիտի ընէք. Եւ Հեսու
Խարայքի որդւոցմէ իր որոշած տա-
սուերկու մարդիկը կանչեց, ամեն
5 յեղէն մշմէկ մարդ. Եւ Հեսու
անոնց բաւ, Հորդանանու մէջը
մեր Տէր Բառուժոյն տապանակին
առջևը անցէք, ու Խարայքի որ-
դւոցը յեղերուն թուովք՝ ամեն մե-
կերիդ մեր ուսերուն փայ մշմէկ
6 քար վերցուցէք ահէ. Եւ ասիկայ
մեր մէջը նշան բրայ. ու երբոր վաղը
մեր որդիքը յիսէ հարցնելու բլան
ու բան թէ Ես քարերը թնչ
7 դէպ ըստ մեղի. Բանդ ըսէք,
Բանդի Տէրոջ ուխտի տապանակին
առջևէն Հորդանանու ջուրերը
կորուեցան. երբոր անիկայ Հորդա-
նանէն կ'անցնէր Հորդանանու ջու-
րը կարեցաւ. ու աս քարերը Խա-
րայքի որդւոց մէջը յիշատակի համար
8 պիտի ըլլան յաւիտեան. Եւ Խա-

րայքի որդիքը Հեսուին պատուի-
րածին պէս բրին. ու Հորդանա-
նու մէջէն տասուերկու քար ա-
ռին՝ Խարայքի որդւոցը յեղերուն
թուովք, ինչպէս որ Տէրը Հեսուին
հրամայել էր, և զանոք իրենց հետը
իջևանի տեղը տարին, ու հոն դրին.
Եւ Հեսու քարէն տասուերկու քա-
րեր ալ կանգնեց Հորդանանու
մէջը, ու խափն տապանակը վերցը-
նող քահանայից ոտքերուն կեցած
տեղը, ու մինչև աս օրս հոն են.
Եւ տապանակը վերցնող քահա-
նաները Հորդանանու մէջը կայնե-
ցան, մինչև որ ըմբցաւ ան բու-
լըր խօսքը, որն որ Տէրը Հե-
սուին պատուիրեց Ժողովուրդին ը-
սելու, ինչպէս որ Սոփես Հեսուին
պատուիրել էր. և Ժողովուրդը
արտորալով անցաւ. Եւ երբոր
բոլոր Ժողովուրդին անցնիլը լցնե-
ցաւ, ան ասանք Տէրոջ տապանա-
կը ու քահանաները Ժողովուրդին
առջևը անցան:

Եւ Սուրբնի որդիքը ու Գաղի 12
որդիքը և Սամասէի կէս յեղը բա-
պատակեանալ՝ Խարայքի որդւոցը
առջևը անցան, ինչպէս որ Սոփես
անոնց բար էր. Բառասուն հա- 13
զարի շափ պատրաստուած զօրք
Տէրոջը առջևը պատերազմի համար
Լըրիքովի դաշտը անցան:
Նոյն օրը Տէրը բոլոր Խարայքին 14
աշխերուն առջևը Հեսուն մեծուց,
ու անոր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ՝ Սոփեսն փախցածնուն պէս
անիկ կը փախնային. Եւ Տէրը 15
խօսեցաւ Հեսուին ըսելով, Սկա-
16 յաթեան տապանակը վերցնող
քահանաներուն հրաման բրէ որ
Հորդանանէն կըլին. Եւ ասի Հե- 17
սու քահանաներուն հրամայեց ու
բաւ, Հորդանանէն կ'էք. Եւ 18
երբոր Տէրոջ ուխտին տապանակը
վերցնող քահանաները Հորդա-
նանու մէջէն ելան, և քահանայից
ոտքերուն թափերը ցամայի փայ
կոխեցին, Հորդանանու ջուրը իր
տեղը դարձաւ, ու ամէնին պէս իր
բոլոր եղերքներուն փայ քալեց.
Եւ առաջին ամառն սամելորդք 19

բաւ, Իմ տերս իր ծառային ի՞նչ
15 կը հրամայէ : Ու Տէրոջը զօրա-
վարը Հիսուին բաւ, Ուրբերդ կօ-
շիկներդ հանէ, յանդի կայնած տեղդ
սուրբ է . և Հիսուս այնպէս բաւ :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ու Երէիքով Իսրայէլի որդւոցը
պատճառաւ . ամաւր կերպով մը
փակուած էր . կրող ու մանող
2 չկար : Իս Տէրը Հիսուին բաւ,
Նայէ, Երէիքով ու անոր թաղա-
որը և զօրաւոր կործինները յու-
3 չեցրէր տուի : Ուստի ամէն պա-
տերազմական մարդ ինչ . յաղաքին
բոլորութիւնը դառնալով, մէկ ան-
գամ յաղաքին բոլորութիւնը պտը-
4 տիք . վեց օր ատանկ ընել : Իս
տապանակին առջեւը եօթը յաշա-
նայ եօթը Հօթիւկան փողերը առ-
նէն . ու եօթներորդ օրը յաղաքին
բոլորութիւնը եօթը անգամ պտը-
տիք, և յաշանաները փողերը ֆէ-
5 ցընէն . Ու երրորդ Հօթիւկան եղ-
ջիւնները երկար ֆէցընէն, և զու-
փողերուն ձայնը յետք, բոլոր ժողո-
վուրդը մեծ աղաղակ մը հանէ . և
յաղաքին պարիսպները վար պիտի
իյնան, ու ժողովուրդին ամէն մէկը
շնտակ առաջ էքնալ ներս պիտի
մտնէ :
6 Իս Նաւէի որդին Հիսուս յա-
շանաները կանչեց ու անոնց բ-
աւ, Ուստի տապանակը վերցու-
ցէր, ու Տէրոջը տապանակին առ-
ջեւն եօթը յաշանայ եօթը Հօթի-
7 լեան փողեր տանէն : Իսորք ժողո-
վուրդին բաւ, Բնցէր ու յա-
ղաքին բոլորութիւնը պտըտեցէր, և
ղինուորները Տէրոջը տապանակին
8 առջեւ անցնին : Ու երրորդ Հիսուս
ժողովուրդին պատուիրեց, եօթը
յաշանաները, որ եօթը Հօթիւկան
փողերը ունէին, Տէրոջը առջեւ
անցնելով փողերը ֆէցընցնին, ու
Տէրոջը ուստի տապանակը անոնց
ետէնէն կ'երթար :
9 Իս զղինուորները փողերը ֆէցը-
նող յաշանաներուն առջեւն կ'եր-
թային, յայց վերջապահները տա-
պանակին ետէնէն . ու խառնաները

փողերը ֆէցընելով կ'երթային :
Իս Հիսուս ժողովուրդին պատուի- 10
րելով բաւ, Ինտ . աղաղակ մը
հանէր, և ձայններով շարունակ
էր լսելն իսորք մը լսել, մինչե-
ան օրը որ ևս ձեզի բաւ թէ Ե-
ղաղակ հանցեց . ան ատենը աղա-
ղակեցէր : Ուստի Տէրոջը տապա- 11
նակը յաղաքին բոլորութիւնը մէկ ան-
գամ պտըտեցնէն ետեւ յառակը դար-
ձան, ու զիւրք բանակին մէջը
մնացին :

Իս Հիսուս առտուանց կանուխ 12
կրաւ, ու յաշանաները Տէրոջը
տապանակը վերցուցին : Իս եօթը 13
Հօթիւկան փողերը կրող եօթը յա-
շանաները Տէրոջը տապանակին առ-
ջեւն կ'երթային փողերը ֆէցընե-
լով, ու զղինուորները անոնց առ-
ջեւն կ'երթային, ու վերջապահները
Տէրոջը տապանակին ետէնէն . և խ-
առնաները փողերը ֆէցընելով կ'եր-
թային : Երկրորդ օրն ալ յաղա- 14
քին բոլորութիւնը մէկ անգամ պտը-
տելով լսելով լսանակը դարձան . վեց օր
պայպէս բոյն : Ու եօթներորդ օրը
կանուխ կրած՝ արշալուսին ծագած
ատենը, ու յաղաքին բոլորութիւնը
եօթը անգամ պտըտեցան նոյն կեր-
պով . միայն թէ ան օրը յաղաքին
բոլորութիւնը եօթը անգամ պտըտե-
ցան : Ու եօթներորդ անգամին 16
երրորդ յաշանաները փողերը ֆէ-
ցուցին, Հիսուս ժողովուրդին բ-
աւ, Բաղաղակեցէր, յանդի Տէրը
յաղաքը ձեւ ձեւքը տուաւ :
Իս յաղաքը ու բոլոր անոր մէջը 17
եղածը Տէրոջմէ նզոված բլրան .
միայն Ուստի պտըտիկը մեր իւր-
կած լրտեսները պահելուն համար՝
ողջ մնայ, թէ ինքը և թէ իրեն
հետ տանը մէջ բոլոր եղողները :
Իսպի գուր ամէն կերպով զգուշա- 18
նար նզովածէն . չլսող որ նզովածէն
առնելով գուր և նզոված բլրաւ,
ու Իսրայէլի բանակը նզովի մէջ
ձգելով, զանիկայ նեղութիւն հան-
դուցընէր : Իս բոլոր արծաթէ 19
ու ոսկին և պղնձէ ու երկաթէ ա-
մանները Տէրոջը համար սուրբ ըլ-
լան, Տէրոջը զանաւ մտնեն :

- 11 երեւից վրայ ինկեր եւս . Խարայել
մէջը դորձեց , ե իմ անոնց հրամա-
յած ուխտս զանց բրին . քանզի նոր-
գածն ապին , ու զողութիւն բրին ,
եւ սուտ դրուցեցին , ու նաև իրենց
12 կարասիներուն մէջը դրին . Ուս-
տի Խարայել որդիքը պիտի չկրնան
իրենց իմ նաւթներուն առջևը կենալ .
իրենց իմ նաւթներուն առջևը կոնակ
պիտի դարձնեն , քանզի նորգած
եղան . եւ ալ ձեր հետը պիտի չը-
լամ , թէ որ դուք նորգածը ձեր
13 մէջն բնաջինջ քնեք : Եւ իմ ժո-
ղովորդը սրբէ , ու բաւ , Վա-
ղուան համար սրբուեցէք , քանզի
Խարայելն Տէր Եստուածը պապե-
կ'ընէ . Վի Խարայել ձեր մէջը նոր-
գած կայ . մինչև որ նորգածը ձեր
մէջն չվերցրնէք , քու իմ նաւթնե-
րուդ առջևը պիտի չկրնաս կենալ :
14 Ուստի առաւուսնց ձեր ցեղերով
մտնեալ , ու Տէրը որ ցեղը վճիռ-
բռնելու բլրաց , անիկաց իր ազգա-
տոհմերով մտնեալ . եւ Տէրը որ
ազգատոհմը բռնելու բլրաց , անիկաց
իր տուներով մտնեալ . ու Տէրը
որ տունը բռնելու բլրաց , անիկաց
15 իր մարդիկներով մտնեալ . Եւ ո՞վ
որ նորգածով բռնուի , կրակով
պիտի պղտուի , թէ ինքը եւ թէ իր
առնն ունեցածը . քանզի Տէրոջ
ուխտը զանց բրաւ , ու Խարայելի
մէջ անպատու թիւն բրաւ :
16 Ուստի Հիսուս առաւուսնց կանուխ
երաւ , ու Խարայել իր ցեղերով
մտնելուց , եւ Հուդայի ցեղը բրո-
17 նուցաւ . Ու Յուդայի ազգատոհմ-
ները մտնելուն , Օւարայեանց
ազգատոհմը բռնուեցաւ . ու Օւա-
րայեանց տոհմը մարդիկներով մո-
տնելուն , Օւարային բռնուեցաւ .
18 Եւ որքան անոր տունը մարդիկներով
մտնելուն , Հուդայի ցեղն
Օւարայի որդւոյն Օւարդիի որդւոյն
Վարսիին որդին Երարը բռնուե-
19 յաւ : Եւ ասունը Հիսուս Երարին
բաւ , Ուրդիս , Հիսուս Խարայելի
Տէր Եստուածոյն փառք տուր , ու քա-
նից անոր խառնակն , եւ քու ը-
րածդ Հիսուս ինծի յայտնէ , ինծի
20 մի պահեր : Ու Երար պատաս-

խան տուաւ . Հիսուսին եւ բաւ ,
Խարայելն եւ Խարայելի Տէր Եստու-
ծոյն զէմ մեղք դորձեցին , ու սասնկ
ասանկ բան մը ըրի . Եւստինն ա- 21
ւարին մէջը մէկ աղւոր բանուած
Խարիլոնի վերարկու մը , ու երկու
հարիւր սիկղ արծաթ , եւ յիսուն
սիկղի ծանրութեամբ մէկ ոսկի լե-
զու մը տեսայ , ու անոնց ցանկալով
առի . եւ ահա անոնք իմ վրանիս մէջ
հողին տակը պահուած են , ու ար-
ծաթը անոր տակն է : Ուստի Հի- 22
սուս յարկներ իրկեց . ու անոնք
վրանը վաճեցին . եւ ահա վրանին
մէջը պահուած էր աւ , ու արծաթը
անոր տակն էր : Եւ զանոնք վրա- 23
նին մէջն առնելով Հիսուսին ու
բոլոր Խարայելի որդւոյն բրին , եւ
զանոնք Տէրոջ առջևը դրին :

Եւ ասունը Հիսուս ու իրեն հետ
բոլոր Խարայել Օւարայեան Երա-
րը ու ան արծաթը եւ վերարկուն ,
ու ոսկի լեզուն եւ անոր տղարը ,
աղջիկները , արջառները , էջերը ,
ռիտարները , վրանը ու անոր առն
բանը առին , եւ զանոնք Երովի ձա- 25
րը հանեցին : Ու Հիսուս բաւ ,
Խնձու համար դուն մեզ նեղեցիր .
Տէրը այսօր քեզ պիտի նեղէ . ուս-
տի բոլոր Խարայել զանիկաց քարե-
րով քարկոծեցին , ու զանոնք քա-
րերով քարկոծելն ետև կրակով
այրեցին : Եւ որքան անոր վրայ մէկ 26
մեծ քարակոյտ մը դիգեցին , որ իշ-
խայ մինչև աս օրս : Ու Տէրը իր
սաստիկ բարկութենէն դադարե-
ցաւ . առ պատճառաւ ան տեղին աւ
նունը Երովի ձոր ըսուեցաւ մինչև
աս օրս :

ԳԼ Ը

Եւ Տէրը Յիսուսին բաւ , ՍԻ 1
փախնար , ու մի դարձուրիւր .
բոլոր պատերազմող մարդիկները
հետդ առ , ու ելիւր դէպ 'ի Վայի
գնա . ահա Վայի թաղաւորը ու
անոր ժողովուրդը եւ անոր քաղաքը
ու անոր երկիրը քու ձեռք տուի .
Եւ Երկրովին ու անոր թաղաւորին 2
ըրածիդ պէս , Վայիին ու անոր
թաղաւորին աւ ընես , միայն թէ .

- 20 Ուստի ժողովուրդը աղաղակեց , որովհետեւ փողերը ֆլուէրան . ու երբոր ժողովուրդը փողերուն ձայնը լսեց , ու ժողովուրդը բարձրաձայն աղաղակեց , պարիսպները վար ինկան . և ժողովուրդին ամեն մէկը շատակ առաջ քաղաքը մտնելով :
- 21 Քաղաքը առին . Ու բոլոր քաղաքին մէջը եղողը՝ այր և կին , երիտասարդ և ծեր , արջառ , ոչխար ու էշ , սուրի բերնէ անդունդ կորսնցնուցին : Եւ Հիսուս ան երկիրը լրտեսող երկու մարդոցն բաւ . Եւ պոռնիկ կնկանք տունը դապեց , ու ինչպէս որ անոր երգում բրիք , կնիկը ու անոր ամեն ունեցածը անկէ դուրս հանեցէք : Ուստի ան լրտես երիտասարդները դապին , ու Ուստի անոր հայրը ու մայրը ու եղբայրները և անոր ամեն ունեցածը դուրս հանեցին , ու անոր բոլոր ազգատոհմն ալ դուրս հանեցին , և զանոնք Խարալէի բանակին դուրսը կեցողին : Ու քաղաքը և բոլոր անոր մէջը եղածը կրակով այրեցին . միայն արծաթիք ու ոսկին և պղնձէ ու երկաթէ ամանները Տէրոջը տանը գանձին մէջը դրին :
- 25 Եւ յապէս Հիսուս որջ պահեց Ուստի պոռնիկը ու անոր հօրը տունը և անոր ամեն ունեցածը . ու անիկայ Խարալէի մէջ բնակեցաւ : մինչեւ այսօր . քանզի անիկայ պահեց ան լրտեսները՝ որոնք Հիսուս խրիկը եր Լըրիքովը լրտեսելու համար :
- 26 Եւ ան ատենը Հիսուս երդում բնելով բաւ . Տէրոջը առջև աշիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ ելլէ ուս Լըրիքով քաղաքը շինէ . իր անդրանիկովը անոր հիմերը դնէ , ու անոր գոներն ալ իր պղտիկ տղովը կանգնէ :
- 27 Եւ Տէրը Հիսուսին հետ եր , ու անոր համարաւ բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ :

ԳԼ . Լ :

- 1 Եւ այց Խարալէի որդիքը նորովի փայտով յանցանք գործեցին . քանզի Եռեդսի ցեղէն Վարայի

որդոցն Վարդիի որդոցն Վարմիի որդին Վարար նգովածէն առաւ , ու Տէրոջը բարկութիւնը Խարալէի որդոցը վրայ բորբոքեցաւ :

Եւ Հիսուս Լըրիքովը մարդիկ իրկեց զէպ'ի Վայի , որ Լեթանանին մտաւ , Լեթելին արեւելեան կողմը , և իստեցաւ անոնց բնելով , Լըլէք ու ան երկիրը լրտեսեցէք . և ան մարդիկը կան ու Վային լրտեսեցին : Եւ Հիսուսին զարձան ու անոր բուն , Բոլոր ժողովուրդը շնչէ , Դաշ երկու կամ իրիք հազար մարդու չափ ելլեն , ու Վային զարնեն . բոլոր ժողովուրդը հոն տանելով մի յորդնեցներ . բանդի անոնք քիչ որ են : Ուստի ժողովուրդէն իրեք հազարի չափ մարդ հոն ելան , բայց Վայիի մարդոցը առջևէն փախան . Եւ Վայիի մարդիկը անոնցմէ երսունու ու վեց մարդու չափ զարկին , քանզի զանոնք զբանը առջևէն մինչեւ Լեթարիմ հալածեցին , ու զառ'ի վայրին վրայ զանոնք զարկին . ուստի ժողովուրդին սիրտը հաւեցաւ ու ջուրի պէս եղաւ :

Եւ Հիսուս իր հանդերձները պատռելով Տէրոջը տապանակին առջև երեսին վրայ դետիրն ինկաւ : մինչեւ իրկուս , թէ ինքը և թէ Խարալէի ծերերը , ու իրենց զխուն վրայ հող ցանեցին : Եւ Հիսուս բաւ , Խ' , Տէր Լահովայ , ինչու համար աս ժողովուրդը Հորդանանու առջիի կողմը անցուցիր , որ մեզ Եմորհացոց ձեռքը մատնեալ , ու մեզ կորսնցընեն . երանի թէ Հորդանանու անդիի կողմը զոհ ըլլալով մնայնոր : Խ' Տէր , Խարալէ իր թշնամիներուն առջև կոնակ դարձնելէն ետեւ ալ ես ի՞նչ բռնեմ : Որովհետեւ Վանանայեցիները ու երկրին բոլոր բնակիչները լսելով՝ մեզ պիտի պաշարին , ու մեր անունը երկրիս վրայն բոլորովն պիտի վերցընեն . ան ատենը քու մեծ անունդ ի՞նչ պիտի ընես :

Եւ Տէրը Հիսուսին բաւ , Ոտքի վրայ ելլէ , ինչու համար պապէս

- անոր աւարը ու անասունները ձե-
 3 ղի առնէր : Վաղարին ետեւի կող-
 տի էջնու. ու բոլոր պատերազմող
 մարդիկը ոտք ելան , որ Վայիկի
 վրայ երթան . և էջնու երսուն հա-
 4 զար զորաւոր մարդ ընտրեց , ու զա-
 նոնք գիշերով խրկեց . Եւ անոնց
 պատուիրելով ըստ , **Նայեցէր** ,
 զուր քաղաքին ետեւէն ան քաղա-
 քին համար զարանի մէջ պիտի
 նստին . քաղաքէն շատ մը հեռա-
 նաք , և ամենքիդ ալ պատրաստ
 5 ըլլաք . Եւ ես իմ հետս եղող բո-
 լոր ժողովուրդով քաղաքին պիտի
 մտնեմ . ու երբ որ անոնք առջի
 անդամին պէս մեզի գէտ ելլեն ,
 անոնց առջեւ պիտի փախնէք .
 6 Եւ անոնք մեր ետեւէն պիտի ելլեն ,
 մինչեւ որ զանոնք քաղաքէն զա-
 տնէր . որովհետեւ անոնք պիտի բ-
 սեն թէ Մեր առջեւ փախան
 առջի անդամին պէս . ու մեր ա-
 7 նոնց առջեւ պիտի փախնէք : Եւ
 առնէր զուր զարանէն ելլէք , ու
 քաղաքը առնէք . քանզի ձեր Տէր
 Եստուածը զանկիւյ ձեր ձեռքը պի-
 8 տի տայ : Եւ երբոր քաղաքը առ-
 նէք , քաղաքը կրակով պրէք .
 Տէրոջը ըսածին պէս ընէք . ահա
 9 ձեզի պատուիրեցի : Եւ էջնու
 զանոնք խրկեց , ու անոնք զայն
 զարանը նստան Բեթելի ու Վայիկի
 մէջտեղը , Վայիկի արեւմտեան կող-
 մէն . և էջնու ան գիշերը ժողո-
 վուրդին մէջ մնաց :
 10 Եւ էջնու առտուանց կանուխ
 ելաւ . ու ժողովուրդը աչքէ ան-
 ցուց , և ինքը Խարայէի ծերերուն
 հետ ժողովուրդին առջեւէն գէպ'ի
 11 Վայի գնաց . Եւ իր հետը եղող
 բոլոր պատերազմական մարդիկներն
 ալ ելան , ու մտնալով քաղա-
 քին առջեւ գացին , ու Վայիկի
 հիւսիսային կողմը բանակեցան , և
 անոնց ու Վայիկի մէջտեղը մէկ ձոր
 12 մը կար : Եւ հինգ հազարի չափ
 մարդ առաւ , ու զանոնք զարանի
 մէջ նստեցուց Բեթելի ու Վայիկի
 մէջտեղը քաղաքին արեւմտեան կող-
 13 մը : Եւ ժողովուրդը քաղաքին
 հիւսիսային կողմը զրաւ բոլոր բա-
 նակը , ու քաղաքին արեւմտեան
 կողմը զարանը . և էջնու ան գի-
 շերը ձորին մէջ գնաց :
 Եւ երբոր Վայիկի խաղաղորդ
 14 զանգի տեսաւ , քաղաքին մար-
 դոցմով շուտով ու կանուխ զուրս
 ելաւ , որ ինքը ու իր բոլոր ժողո-
 վուրդը որոշ ժամանակով մը զառ-
 տի վրայ Խարայէի գէտ պատերազ-
 մին , ու չէր գիտեր որ քաղաքին
 ետեւ իրեն համար զարան գործ-
 15 արած էր : Եւ էջնու ու բոլոր
 Խարայէլ անոնց առջեւ գիւրնէք
 զարանածի պէս ցուցնելով՝ անա-
 պատին ճամբան փախան : Եւ քա-
 16 ղաքին մէջ եղող բոլոր ժողովուր-
 դը ժողովուրդացաւ . որ զանոնք հալա-
 ծեն , ու էջնուին ետեւէն ինտրով
 քաղաքէն գատուեցան : Եւ Վայիկի
 17 ու Բեթելի մէջ մարդ չմնաց՝ որ
 Խարայէին ետեւէն չլլէ . ուստի
 քաղաքը ըստ ինողոյցին , ու Խա-
 ռայէլին ետեւէն ինկան :
 Եւ Տէրը էջնուին ըստ , Զեռդ
 18 եղած նիզակը գէպ'ի Վայի երկրն-
 ցուր . քանզի զանկիւյ չու ձեռք
 պիտի սամ . և էջնու ձեռքը եղած
 նիզակը գէպ'ի քաղաքը երկրն-
 ցուց . Եւ զարանակները շու-
 19 տով իրենց տեղէն ելան , և անկիւյ
 իր ձեռքը երկրնցուցածին պէս ,
 փաղցեցին քաղաքը մոտն ու առին
 անկիւյ , և շուտով մը քաղաքը
 կրակով բռնկեցուցին : Եւ Վայիկի
 20 բնակիչները ետեւին զարման տե-
 սան որ ահա քաղաքին ծուխը մին-
 չե երկինքը կ'ելլէր . և անոնք հոս
 կամ հոն փախչելու կարողութիւն
 չունէին . ու անապատը փախող
 ժողովուրդն ալ իր ետեւէն ինկոյն-
 21 րուն վրայ զարձաւ : Եւ էջնու ու
 բոլոր Խարայէլ երբոր տեսան որ
 զարանակները քաղաքը ստին ,
 ու քաղաքին ծուխը վեր կ'ելլէր ,
 իրենք ալ ետ զարձան , ու Վայիկի
 մարդիկը զարկին : Սիւններն
 22 ալ քաղաքէն անոնց գէտ ելան ,
 ուստի մէկ կողմանէ աստիւր ու
 միւս կողմանէ ալ անոնք ըլլալով ,
 Վայիկի Լաբէի Խարայէլուց ոց

մէջտեղը մնացին . ու զանոնք զար-
կին մինչև որ անտոյմ մարդ մը
23 ոչ չմնաց ու չապատեցաւ : Եւ
Վայելի թագաւորը ոչ բռնեցին , ու
զանիկայ Հնուին բերին :
24 Ու երբոր Խարայէլայի Վայելի
բոլոր բնակիչները՝ զերենը հալա-
ծողները գալոյն ու անապատին
մէջ Զարգեցին , ու անոնց ամէնքն
ալ սուրի բերել ինսպով հասան ,
բոլոր Խարայէլայի Վայելի դարձան ,
ու զանիկայ սուրի բերել անցուցին :
25 Եւ ան որը ինկածներուն ամէնը՝
թէ էրիկ մարդ և թէ կնիկ մարդ ,
տասուելու հազար էր , այսինքն
26 Վայելի բոլոր մարդիկը : Ու
Հնու նիկակով երկրնցուցած ձեռ-
քը ետ չբաշց մինչև որ Վայելի
բոլոր բնակիչները բնաջինջ բրաւ :
27 Եւ Վայել Խարայէլայի անասունները
ու քաղաքին աւարը իրենց առին ,
Տէրոջը Հնուին հրամայած խօսքին
28 համեմատ : Եւ Հնու Վայելն այ-
րեց , ու զանիկայ մշտնջնասուր ա-
ւերակներու զէջ բրաւ մինչև այս-
29 օր : Եւ Վայելի թագաւորը ծառ
մը կախեց մինչև իրիկուն : ու ա-
րեւ մտնելուն՝ Հնու հրամայեց որ
անոր մտած մարմինը ծառէն վար
իջեցնեն . և զանիկայ քաղաքին
զրանք առջևը բնակեցին , ու անոր
վրայ մէկ մեծ քարակոյտ մը դիզե-
ցին , որ իւրեք մինչև այսօր :
30 Եւ ատենը Հնու Խարայէլի Տէր
Եստծոյն սեղան մը շինեց Վերադ-
31 լուան վրայ , Եւսպէս որ Տէրոջը
ծառան Սոփես Խարայէլի որդւոյը
պատուիրեր էր . ու Սոփեսին օրի-
նաց զբերն մէջի գրուածին պէս՝
Հնու ու սեղանը ամրոջ քարերէ
մէջ , որոնց վրայ երկաթ չէր դը-
պած . և անոր վրայ Տէրոջը ողջ-
կեցիներ ու խաղաղութեան զոհեր
32 մատուցին : Եւ հոն ան քարերուն
վրայ զրեց Սոփեսին օրինաց քրքի
օրինակը , որն որ Խարայէլի որդւոյը
33 առջևը զրեց : Ու բոլոր Խարայէլ
և անոնց ծերերը ու ոստիկանները
և դատաւորները տապանակին մէկ
կողմէն ու միւս կողմէն Տէրոջը
ուխտին տապանակը վերցնող Վա-

տայի քահանաներուն առջև էն կ'եր-
թային , թէ օտարականները և թէ
բնակները . անոնց կէսը Վարդիլն
լեռանը կողմը ու կէսն ալ Վերադ-
լեռանը կողմը խաչեցան , ինչպէս որ
Տէրոջը ծառան Սոփես պատուիրեց
էր առաջ որ Խարայէլի ժողովուրդը
օրջնէ : Եւ անկէ ետեւ օրէնքին բոլոր
34 խօսքերը կարդաց , թէ օրջութիւն
ները և թէ անէծքները , ինչ որ
գրուած էր օրինաց դրօշին մէջ :
Սոփեսին բոլոր պատուիրածներէն
35 բնաւ խօսք մը չմնաց , որ զանիկայ
Հնու Խարայէլի բոլոր ժողովքին
և անոնց կնիկներուն ու տղայներուն
և անոնց մէջ պտըտող օտարակա-
նին առջևը չկարդայ :

ԳԼՈՒԽ Թ

Ու երբոր Հնորդանանու առդի 1
կողմը եղող բոլոր թագաւորնե-
րը՝ որոնք լեռան վրայ , դաշտի վրայ
ու մեծ ծովուն բոլոր եզերքը մինչև
Լիբանանին դիմացը իւրեք-չորս ,
այսինքն Վերադի , Եմորայի ,
Վանանայի , Փերեգայի , Խեա-
ցիք ու Վերուսայիք ու Բաշթը
լեցին , Սիւրաանու թեմաք ժող-
վուկան՝ որ Հնուին ու Խարայէլին
զեմ պատերազմին :
Եւ Վայել Կարաւոնի բնակիչները 3
երբոր լեցին ինչ որ Հնու Լըի-
քովին ու Վայելին ըսեր էր , Իրենք 4
ալ վարպետութիւն մը բանեցու-
ցին . զացին պաշարներ պատրաս-
տեցին , ու իրենց էջերուն վրայ հին
քուրճեր , ու հին պատուած ու
կարկըտած զինի տիկեր զրին , Եւ
իրենց ոտքերուն կոշիկները հնչեցած
ու կարկըտած էին , ու վրանին ալ
հին լաթեր ուն . և բոլոր իրենց
պաշար ուսած հալը չորցած ու
մղած էր : Ու բանակը զացին Հնե- 6
սուին Վաղգաղայի մէջ , և անոր
ու Խարայէլի մարդոցն ըսին ,
Սենք հեռու երկրէ կու դանք .
ուստի հիմա մեղէ հետ դաշնակ-
ցութիւն ըրէք : Եւ ատենը Խա- 7
րայէլի մարդիկը ան Խեաղնիւրուն
ըսին , Վաղգ դուք մեր մէջ կը

- քնակիք , ու ձեզի հետ ի՞նչպէս
 8 զաշխակցութիւն ընենք : Բայց ա-
 նոնք Հիսուսին ըսին , Սենք քու
 ծառաներդ ենք . և Հիսուս անոնց
 բաւ , Գուք թիւ էք , և թակից
 9 կու զար . Ու անոր ըսին , Գու
 ծառաներդ խիստ հեռու երկրէ և-
 կած են քու : Իհումայ Բատուծոյդ ա-
 նուանը համար , քանզի անոր համ-
 բար ու Իզդիպտոսի մէջ բոլոր բ-
 10 րածները լսեցինք . Ու նաև Հոր-
 զանանու անդիտի կողմը Բա-
 մարհացոց երկու . թաղաւորներուն՝
 Իսերոնի Սեհոն թաղաւորին ու
 Բաւարտովթ Բա-
 11 թաղաւորին զէմ բոլոր բրած բա-
 ները Էթէն : Իւ մեր ծերերը ու
 մեր երկրին բոլոր քնակիչները միգի
 խօսեցան ու ըսին , Չեղբերնիդ
 ճամբու համար պաշար առէք , և
 զանոնք զիմաւորելու զացէք , ու ա-
 նոնց բռնէք , Սենք ձեր ծառաներն
 ենք , հիմա մեզի հետ զաշխակցու-
 12 թիւն ըրէք : Եւ օրը որ մենք
 ելանք ձեզի դալու համար , առ պա-
 շարի հացերնիս մեր տուններէն տար
 առինք , և ահա հիմա չորրորդն ու
 13 մկած են : Իւ առ զինի տիկերը
 նոր էին , երբոր լեցուցինք , բայց
 ահա պատռած են . ու առ մեր հան-
 զերծները և կոշիկները ճամբուն
 խիստ երկայնութեանը համար հին-
 14 յան : Ու անոնց պաշարին նայե-
 լով ան մարդիկը ընդունեցին ,
 15 ու Տերօջը չհարցուցին : Իւ Հե-
 սու անոնց հետ խաղաղութիւն բ-
 րաւ , ու անոնց ուխտից որ զանոնք
 ապրեցնէ . և ժողովքին իշխաններն
 ալ անոնց երդում ըրին :
 16 Ու անոնց հետ զաշխակցութիւն
 ընելէն իրեք որ ետքը լսեցին որ ա-
 նոնք իրենց գրացիներն են , ու իրենց
 17 մէջը կը բնակին : Իւ Խարայէի
 որդիքը չուեւով՝ երբորդ օրը անոնց
 քաղաքները մտան . ու անոնց բա-
 18 զարները Գարաւոն , Կեփիրա , Բե-
 րովթ և Կարիթարիմ էին : Ու
 Խարայէի որդիքը զանոնք չգարկին .
 քանզի ժողովքին իշխանները Խա-
 րայէի Տէր Բատուծոյն անուանով ա-
 նոնց երդում ըրեր էին . բայց բոլոր

ժողովքը իշխաններուն զէմ տրուե-
 լեցին :

Իւ ամեն իշխանները բոլոր ժո- 19
 ղովքին բնին , Սենք Խարայէի Տէր
 Բատուծոյն անուանեց երդում
 ըրինք , ու հիմա լենք կրնար անոնց
 զպէի : Եւ անոնց այսպէս ընենք . 20
 զանոնք որդի թողունք , որ մեր վրայ
 բարկութիւն չցայ անոնց երդում
 բնեղուս համար : Ուստի իշխան- 21
 ները անոնց բնին , Բա-
 ժողովքին փայտակոտոր-
 ներ ու ջրկիրներ բլան . և փայտ-
 փայտներ և քարեր , Ինչպէս
 որ իշխանները անոնց բնին :

Իտոր Հիսուս զանոնք կանչեց , ու 22
 անոնց խօսեցաւ ըսելով , Ինչո՞ւ
 համար միգ խարեցիք ու բռնէ ինչ
 չեղով շատ հեռու ենք , ու զար մեր
 մէջը կը բնակիք . Ու բնին զար հի- 23
 մա անթեալ էք , ու իմ Բատուծոյս
 տանը համար ձեզմէ ծառայ , փայ-
 տակոտոր ու ջրկիր չպակի : Իւ 24
 անոնք Հիսուսին պատասխան տուին
 ու ըսին , Բանդի քու ծառաներդ
 ստուգիս իմացան , որ քու Իհումայ
 Բատուծոյ իր ծառային Մովսէսին
 հրամայեք է . ու բոլոր երկիրը ձեզի
 տալու , ու առ երկրիս բոլոր բնակիչ-
 ները ձեր առջևն են բնակու-
 ուստի մենք ձեր պատճառաւ մեր
 անձերուն համար շատ փայտանք , ու
 առ բանը ըրինք : Իւ ահա հիմա 25
 քու ձեռքը ենք . յեզի բնէ որ հա-
 ճոյ ու արդար կ'երենայ , ան բռն
 մեզի : Ուստի անոնց այնպէս բրաւ , 26
 և զանոնք Խարայէի որդիքը ձեռքն
 ազատեց , ու զանոնք չմոռցուցին :
 Իւ Հիսուս նոյն օրը փայտակոտոր 27
 ու ջրկիր բրաւ զանոնք ժողովքին ու
 Տերօջը սեղանին համար , որ Տերօջ
 բնակու- տեղը Զառայէն մինչև առ
 օրս :

ԳԼ . Ժ

Ու երբոր Լորտաղեմի Եղնիսե- 1
 ղեկ թագաւորը լսեց թէ Հե-
 սու Գային առաւ ու զանիկայ բա-
 լըրովն կործանեց , և Բէ բնէ որ
 Լըրեթովն ու անոր թաղաւորին բ-
 րաւ , Գային ու անոր թաղաւորին

ալ այնպէս բնութիւնս . և թէ Վարդապետ
նի բնակիչները Խորաշրջանաց հետ
հաշտութիւն ըրին , ու անոնց մէջը
2 մնային , Հաստ փախցան իւրեւոր
խառնուրդով : քանզի Վարդապետը
թագաւորանիստ քաղաքի մը պէս
մէջ քաղաք մըն էր , ու անիկայ Վա-
րդապետն էր , և անոր բոլոր մար-
3 գէնը գործաւոր էին : Եւստի հա-
մար Երուսաղէմի Եղնիսեղիկ թա-
գաւորը՝ Վերքոնի շահաւոր թա-
գաւորին , Հիւրիմու թի միտամ թա-
գաւորին , ու Լաքիսի Հափիկ թա-
գաւորին , ու Լազղոնի Վարդի թա-
գաւորին Լաքիսի թիւով ,
4 Լոնի Ելէք որ Կարաւանը գտնենք .
քանզի Հիւսուին հետ ու Խորաշրջան
որդուցը հետ հաշտութիւն բնութիւնս :
5 Ուստի Եւստիացի հինգ թագա-
ւորները Երուսաղէմի թագաւորը ,
Վերքոնի թագաւորը , Հիւրիմու թի
թագաւորը , Լաքիսի թագաւորը
ու Լազղոնի թագաւորը ժողովու-
ցան , և իրենք ու իրենց բոլոր բա-
նակները ելան , և Վարդապետին
քովը բանակ զրին , ու անոր զեմ
պատերազմ ըրին :
6 Եւ Վարդապետի բնակիչները
Վաղագաղայի մէջ բանակը Հիւսուին
Լաքիսի թիւով , Բու ծա-
ռաներէկ ձեռքդ մի քաշեր , շու-
տով մեզի Եւ , մեզ ազատե՛ ու
մեզի օգնութիւն ըրէ . քանզի լեռ-
7 նաբնակ Եւստիացի բոլոր թագա-
ւորները մեր վրայ ժողովուցան : Եւ
Հիւսուին ինքը ու իրեն հետ բոլոր
պատերազմական մարդիկը և գորբին
բոլոր գործաւորները Վաղագաղայն
8 ելան : Ու Տէրը Հիւսուին ըստ .
Եւստիմէ մի փախար , քանզի զա-
նոնք քու ձեռքդ առի . քնատ ս-
նոնցմէ մէկը պիտի չկարենայ քու
9 առջեկ կայիլ : Եւ Հիւսուին Վաղ-
ագաղայն բոլոր գիւղերը քաշելով
թանկաթմակի անոնց վրայ հասաւ :
10 Ու Տէրը խոռովուց գանոնք Խա-
րայէլին առջեկ , և գանոնք Վա-
րաւորի Եւստի մեծ կոտորածով մը
կոտորեց , ու գանոնք Բնիթորն ել-
լու . ծախուին վրայ հալածեց , և

գանոնք մինչեւ Եղեկա ու Մակեդա
գարկաւ : Ու Էրրոր անոնք Խորա-
11 լիին առջեկն կը փախչէին , ու
Բնիթորնէն վար կ'իջնէին , Տէրը
անոնց վրայ երկինքէն խառն
քարեր նետեց մինչեւ Եղեկա , ու
մեռան . կարկուտին քարերէն մեռ-
նողները Խորաշրջանի որդուցը արով
մոցուցածներն ըստ էին :
12 Եւ աստեղը Հիւսուին Տէրը հետ
խառնեցաւ , ան օրը որ Տէրը Եւստի-
ացիները Խորաշրջանի որդուց ձեռքը
տուաւ , ու Խորաշրջանի առջեկը ը-
տաւ , Եւստի , գուն Վարդապետին
գիւղացը կայնէ . Եւստի , գուն ալ
Եղեկոնի ձորին գիւղացը խառն :
13 Ու արեւ կայնեցաւ , և Եւստիներ իր
տեղը մնաց , մինչեւ որ ժողովուրդը
իր թշնամիներն վրէժ տուաւ :
Միմէլ անիկայ Ուղեղին զգրին
մէջը գրուած չէ . ուստի արեւը
երկինքին մէջտեղ կայնեցաւ , ու
14 ընան մէկ օրի մը չափ մոտեցու-
շարտորաց : Եւստի պէս օր մը չե-
ղաւ , ոչ առաջ ու ոչ հետք , որ
Տէրը մարդու ձայնը լսեց . քանզի
Տէրը Խորաշրջանի համար պատերազ-
մեցաւ :
15 Եւստի Հիւսուին ու անոր հետ բոլոր
Խորաշրջանի Վաղագաղա բանակը դար-
16 ձան : Եւ հինգ թագաւորները
փախան , ու Մակեդա՝ այրին մէջ
պահուցան : Եւ Հիւսուին պատ-
17 մուցաւ . բնակով , Եւ հինգ թա-
գաւորները Մակեդա՝ այրին մէջ
պահուած գանուցան : Եւ Հիւ-
18 սու ըստ . Եւստին բերանը մեծ
քարեր գլորեցէք , ու անոր վրայ
մարդիկներ զրէք՝ որ պահպանու-
19 թիւն ընեն : Բայց դուք մի կայ-
նիք , ձեր թշնամիները հալածե-
ցէք , ու անոնց ետեմները դա-
կէք , և անոնց թող մի տար որ
իրենց քաղաքները մոտեն . քանզի
20 ձեր Տէրը Եւստիաւ զանոնք ձեր
ձեռքը մատնեց : Ու Էրրոր Հիւսու
Խորաշրջանի որդուցը հետ գանոնք
խիստ մեծ կոտորածով մը կոտորեց ,
ու գանոնք հաւաքուց լմնացուց , և
անոնց փախաւականները պարսպա-
21 ւոր քաղաքներու մէջ մտան , Բոլոր

- մոռոյութիւնը խաղաղութեամբ Մա-
կեդա՝ րանակը Հետուին դարձաւ :
— Խարայէլն որդւոցը գէտ քնա-
ւելը իր լեզուն չարմեց :
- 22 Եւ ատենը Հետու ըսաւ , Եւ իրեն
բերանը բացէր , ու այրեն ան հինգ
թագաւորները հանեցէր ինծի քի-
շի : Եւ այնպէս ըրին , ու այրեն
ան հինգ թագաւորները՝ աշխարհ
կրօնապետ թագաւորը , Վերքո-
նի թագաւորը , Հերիմոթի թա-
գաւորը , Խարիսի թագաւորը —
Լզգոնի թագաւորը հանեցին անոր
դռնին : Ու երբոր աս թագաւոր-
ները Հետուին — էլ — հանեցին ,
Հետու Խարայէլն բոլոր մարդիկները
կաննեց , ու իրեն հետ դաշոյ պա-
տերազմողաց զինուորներուն ըսաւ ,
Մտնեցէր ու ձեր ոտքերը աս թա-
գաւորներուն պարանոցներուն վրայ
դրէր . և անոնք մտնեցան ու ի-
րենց ոտքերը անոնց պարանոցներուն
վրայ դրին : Եւ Հետու անոնց ը-
սաւ , Մի վախճար ու մի դարհու-
րիք , ու մոռնէր և քաջասիրտ և-
ղիք . քանզի Տէրը ասանկ պիտի
ընէ ձեր ամեն թշնամիներուն , ու
րոնց հետ որ դուք պիտի պատե-
նէր :
- 26 Բազմիւր : Եւ անկէ ետեւ Հետու
զանոնք զարկաւ մեռցուց , ու զա-
նոնք հինգ ծառէ կտխեց , և ծառե-
րուն վրայ մինչև իրիկուն կախուած
մնացին : Ու արեւ մտնելուն Հե-
տու հրամայեց , ու զանոնք ծառե-
րուն վրայէն իջնուցին , և իրենց
պահուած այրին մէջ նետեցին զա-
նոնք , ու այրին բերանը մեծ քարեր
դրին , որ իւր քիւնն մինչև այսօր :
- 28 Եւ Հետու նոյն օրը Մակեդան
աւաւաւ . ու զանկիւյ սուրի բեր-
նէ անցուց , և անոր թագաւորը
ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հողի-
ները կորսնցուց , և մէկը ողջ չե-
թողց . ու Մակեդայի թագաւորին
աւ անանկ ըրաւ , ինչպէս որ
Լըրիքովի թագաւորին ըրած էր :
- 29 Եւ որք Հետու և իրեն հետ բոլոր
Խարայէլ Մակեդայէն Լերնա ան-
ցան , ու Լերնային գէտ պատերազ-
մեցան : Եւ Տէրը զանկիւյ աւա-
նոր թագաւորովը Խարայէլին ձեռքը

մատնեց , և զանկիւյ ու անոր մէջ
գտնուած բոլոր հողիները սուրի
բերնէ անցուցին , — մէկը ողջ չե-
թողցին . և անոր թագաւորին
անանկ ըրին , ինչպէս որ Լըրիքովի
թագաւորին ըրած էին :

Եւ որք Հետու ու իրեն հետ բոլոր 31
Խարայէլ Լերնայէն Խարիս ան-
ցան , և անոր քովը բանակելով
անոր գէտ պատերազմեցան . Եւ 32
Տէրը Խարիսը Խարայէլին ձեռքը
մատնեց , և զանկիւյ երկրորդ օրը
առնելով , զանկիւյ ու անոր մէջ
գտնուած բոլոր հողիները սուրի
բերնէ անցուցին , ինչպէս որ Լը-
նային ըրած էին :

Եւ ատենը Վազրիի Հօրամ 33
թագաւորը Խարիսին օգնութիւն
ընելու ելաւ . և Հետու զանկիւյ
ու անոր մոռոյութիւնը կտրեց , ա-
նանկ որ անոնք մէկը ողջ չմնայ :
Եւ որք Հետու և իրեն հետ բոլոր 34
Խարայէլ Խարիսէն Լզգոն անցան ,
և անոր քովը բանակելով , անոր
գէտ պատերազմ ըրին . Եւ զանի- 35
կայ նոյն օրը առնելով սուրի բերնէ
անցուցին . ու Հետու նոյն օրը ա-
նոր մէջ գտնուած բոլոր հողիները
կորսնցուց , ինչպէս որ Խարիսին
ըրած էր :

Եւ որք Հետու ու իրեն հետ բոլոր 36
Խարայէլ Լզգոնէն Վերքոն ելան ,
ու անոր գէտ պատերազմ ըրին .
Եւ զանկիւյ առնելէն ետք՝ սուրի 37
բերնէ անցուցին զանկիւյ ու անոր
թագաւորը , և անոր բոլոր քա-
ղաքները ու անոր մէջ գտնուած
բոլոր հողիները , և մէկը ողջ չե-
թողցին , ինչպէս որ Լզգոնին ըրին .
այսպէս զանկիւյ ու անոր մէջ գտն-
ուած բոլոր հողիները կորսն-
ցուց :

Եւ որք Հետու և իրեն հետ բոլոր 38
Խարայէլ Խարիսի դարձաւ , ու ա-
նոր հետ պատերազմեցաւ . Եւ զա- 39
նկիւյ ու անոր թագաւորը և անոր
բոլոր քաղաքները առին , ու զա-
նոնք սուրի բերնէ անցուցին . և ա-
նոր մէջ գտնուած բոլոր հողիները
կորսնցուցին , — մէկը ողջ չե-
թողցին . ինչպէս որ Վերքոնին ը-

- րաւ , և ինչպէս որ Լերնային ու ա-
նոր թագաւորին ըրաւ , անանկ ալ
Խարիսին ու անոր թագաւորին ը-
րաւ :
- 40 Եւ Հետու բոլոր լեռնային , հա-
րաւային , դաշտային ու լեռնե-
րուն տակը եղած երկիրները և ա-
նոնց բոլոր թագաւորները զարկաւ ,
— մէկը ողջ չեթողց , հապա ամեն
շնչաւոր մեռցուց , ինչպէս որ Խա-
րայէլն Տէր Մատուածը պատու իրեն
էր : Եւ Հետու Սաղէս բառնեա-
լէն մինչև Վազա , ու բոլոր Վաս-
մի երկիրը մինչև Վարաւան զանոնք
41 զարկաւ : Եւ աս բոլոր թագա-
ւորները ու անոնց երկիրը Հետու
մէկէն առաւ . քանզի Խարայէլն
համար Խարայէլն Տէր Մատուածը
42 պատերազմ կ'ընէր : Եւ Հետու
ու իրեն հետ բոլոր Խարայէլ Վազ-
աղա բանակը դարձան :
- ԳԻՐԻՆ ԴԵ
- 1 Եւ Հասորի Հարին թագաւորը
երբոր — Բաւեղը լսեց , Մա-
դոնի Հորար թագաւորին , և Սա-
րոնի թագաւորին ու Վրապի թա-
գաւորին , Եւ հիւսիսային լեռնե-
2 րը , ու Վերքոնի հարաւային
գաղար ու հովիտը և արեմտեան
կողմէ՝ Վոյլի գաւառներուն մէջ
3 եղող թագաւորներուն՝ Վրեկեան
ու արեմտեան կողմի եղող Վանա-
նայիներուն , Վոթհայիներուն ,
Վեռայիներուն , Վերքոնայիներուն
ու լեռնայնակ Հերոսայիներուն ,
և Հերոնին տակը Մատաի երկի-
րը եղող խնայիներուն ձաք խը-
4 կեց : Ուստի անոնք իրենց բոլոր
բանակներով — շատ մոռոյութիւնով
սուրի բերնէ անցուցին , մինչև որ
զանոնք բնակն ըրին , — ըսաւ մէկ
շնչաւոր մը չեթողցին : Ինչպէս 15
որ Տէրը իր Մովսէս ծառային պա-
տուիրէր էր , անանկ ալ Մովսէս
Հետուին պատու իրեց , ու Հետու
ալ այնպէս ըրաւ . և ինչ որ Տէրը
Մովսէսին պատու իրէր էր , ըսաւ
անոնց մէկը զանց չըրաւ :
- Ուստի Հետու ան բոլոր երկիրը 16
առաւ , լեռնակողմը ու բոլոր

- հարաւային կողմը և բոլոր Վա-
ստի երկիրը, հովիտը ու զաւարը,
և Խարայէի լեռը ու անոր հովիտը,
17 Աէր Էլուդ Վալակ լեռնէն մինչև
Հերմոն լեռանը տակը Լիբանանու
հովտին մէջը եղող Բաաղապը, և
անոնց բոլոր թաղաւորները բոնեց,
18 ու զանոնք զարկաւ մեղացոյց: Հե-
սու աս բոլոր թաղաւորներուն հետ
19 շատ արեր պատերազմ՝ բռաւ: Վա-
րաւորն մը բնակող Խեալիներէն
ի զաւա՝ Խարայէի որդւոցը հետ
հաշտութիւն բնող քաղաք մը չը-
կար: ամենն ալ պատերազմով աւ-
20 ռին: Վանդի անոնց սրտին կարծ-
րանալը, ու պատերազմով Խարա-
լէին զէմ՝ զնեյին Տերօջմէն Է-
զաւ, որ անոնց ողորմութիւն չը-
լալով զանոնք կորսնցըրն ու բնա-
ջինջ բնէ, ինչպէս որ Տէրը Սոփե-
սին պատու իրեր էր:
- 21 Եւ ան ատենը Հիսուս զնաց՝ ու
լեռներէն՝ Վերբոնէն, Վարբիւն,
Բնարէն ու Հուդայի բոլոր լեռնե-
րէն, և Խարայէի բոլոր լեռներէն
Լճակիմները կտարեց: Հիսուս գա-
նոնք իրենց քաղաքներով մկտեղ
22 կորսնցուց: Եւ Խարայէի որ-
դւոցը երկրին մէջ Լճակիմներէն
Էփէ չմնաց, բաց մնաց Գաղայի,
Գեթի ու Բսեղովի մէջ մնա-
ցին:
- 23 Ու Հիսուս բոլոր երկիրը առաւ,
ինչպէս որ Տէրը Սոփեսին պա-
տու իրեր էր, և Հիսուս զանիկայ
Խարայէին ժառանգութիւն տուաւ,
անոնց ցեղերուն բաժիններուն հա-
մեմատ: ու երկիրը պատերազմէն
հանգստացաւ:

ԳԼ . ԺԻ

- 1 Եստեղ են ան երկրին թաղա-
ւորները՝ զորոնք Խարայէի որ-
դւոցը զարկին, ու անոնց երկիրները
առին, Հորդանանու անդի կողմը
զէպ ի արեւելք, Եսնոն ձորէն մինչև
Հերմոն լեռ՝ արեւելեան կողմին
2 բոլոր զաւտովը, Լսերոնի մէջ բնա-
կող Եմօրհացոյց Սեհոն թաղաու-
րը, որ անիկայ՝ Եսնոն ձորին եզեր-
քը եղող Երոնէն, և ձորին մէջ
- տեղէն, ու Վաղապին կէսէն մինչև
Եմօնի որդւոցը սահմանը եղած
Հարոնի ձորը, Վանկ զաւարին, աւ-
րեւելեան կողմէն մինչև Վեհերիթի
ծովը, ու արեւելեան կողմէն Բե-
թսիմիթի ձաւքան, ու հարաւային
կողմէն Բսեղովի փաղային տակը
մինչև զաւարի ծովը՝ այնքան մինչև
Եզի ծովը կը տիրէր: Ու հսկանե-
րուն մնացորդէն Բաաւորի Ոփ թա-
ղաւորին սահմանը, որ անիկայ Բա-
տարովի ու Լզրայի մէջ կը բնա-
կէր, Լա կը տիրէր Հերմոն լե-
ռանը, ու Սեղայի և բոլոր Բա-
սանի մինչև Վեսուրացոյց ու Սա-
քալացոյց սահմանը, ու մինչև
Վաղապին կէսը, ու Լսերոնի
Սեհոն թաղաւորին սահմանն էր:
Եստեղ Տերօջ ծառան Սոփեսա Խա-
րայէի որդւոցը հետ զարկաւ, ու
անոնք Էփէնէն Տերօջ ծառան
Սոփեսա Սուրենանց, Վաղեանց
ու Սանաւի կէս ցեղին ժառան-
գութիւն տուաւ:
- Եւ ատեղ են երկրին թաղաու-
րները, որ Հիսուս ու Խարայէի որ-
դւոցը զարկին Հորդանանու ասդի
կողմը զէպ ի արեւմուտք, Լիբանա-
նու հովտին մէջը եղող Բաաղա-
պէն մինչև Վաւոր լեռը, որ Սէր
կէլէ: և Հիսուս անոնց Էփէ-
նէնը Խարայէի ցեղերուն ժառան-
գութիւն տուաւ իրենց վեհակներուն
համեմատ: Լեռներուն ու հովիտ-
ներուն և դաշտերուն մէջը, ու
լեռներուն ստորոտները և սնա-
պատը, ու հարաւային կողմը Բե-
թա՝ Վեսուրայիները, Եմօրհացինե-
րը, Վանանայիները, Փերեզայի-
ները, Խեալիները ու Հերուսայի-
ները: Երկրով թաղաւորը մկ,
Բեթեղէ քովը եղող Վայի թա-
ղաւորը մկ, Լքուսաղեմի թա-
ղաւորը մկ, Վերբոնի թաղաւորը
մկ, Հերիմիթի թաղաւորը մկ,
Լաքիս թաղաւորը մկ, Լզզոնի
թաղաւորը մկ, Վաղերի թաղա-
ւորը մկ, Վարիի թաղաւորը
մկ, Վաղերի թաղաւորը մկ,
Հորմայի թաղաւորը մկ, Երադի
թաղաւորը մկ, Լեռնայի թա-

գաւառին ամեն քաղաքները , ու
 Լսեալուն մէջ թագաւորոյ՝ Վերջա-
 ցոյց Սեզոն թագաւորին բոլոր
 թագաւորութիւնը , որ զանկայ
 ու Սաղիսմու իշխանները՝ Լսին ,
 Բեկմը , Սուրբը , Ուրբը , ու Սա-
 բին , առ երկրին մէջ բնակող Սե-
 ճոնն նախարարները Սոմսէս զար-
 22 կաւ : Լսւ իսրայէլի որդիքը Բե-
 ոմբան խաղամբ հարցոյն ալ
 սրով մեղցոյցին փառսպանութեան
 23 ներուն հետ : Ու Ռուբենի որ-
 դւոյը սահմանը Յորդանան և
 սահմանը եղաւ : Ռուբենի
 որդւոյը ազգատոհմներուն ժառան-
 գութիւնը ասիկայ է , քաղաք-
 24 ները ու ամեն զեղերը :
 Լսւ Սոմսէս Գաղի յեղին Գաղի
 որդւոյը իրենց ազգատոհմներուն
 համեմատ քաղաքներն տուաւ :
 25 Ու անոնց սահմանը սահմանը եղաւ :
 Հաղեր ու բոլոր Գաղապի քա-
 ղաքները , և Լսինի որդւոյը երկ-
 րին կէսը մինչև Եզրէ , որ Ռար-
 26 րայի գիւնացի է : Ու Լսեալուն
 մինչև Սաղիսի Սամուիլը ու Բո-
 տանիս , և Սանայի մինչև Գա-
 27 բիբի սահմանը : Ու հովիտի մէջ
 Բեկմարաւ ու Բեկմարաւ , Սե-
 րովի ու Սալոնի՝ Լսեալուն Սեզոն
 թագաւորին թագաւորութեանը
 մնացորդը , Յորդանան ու անոր
 սահմանը , մինչև Բեկմի ծովուն
 եղերը՝ Յորդանանու անդին կողմը
 28 զէպ 'ի արեւելք : Գաղի որդւոյը
 ժառանգութիւնը իրենց ազգատոհմ-
 ներուն համեմատ ասիկայ է , քա-
 ղաքները ու ամեն զեղերը :
 29 Լսւ Սոմսէս Սանասէի կէս յեղին
 ու քաղաքներն տուաւ , որ Սա-
 նասէի որդւոյը կէս յեղին եղաւ
 իրենց ազգատոհմներուն համեմատ :
 30 Ու անոնց սահմանը սահմանը եղաւ :
 Սանայի մէջ Գառանի Ուրբ թագա-
 ւորին բոլոր թագաւորութիւնը
 բոլոր Բառան , ու Բառանի մէջ
 եղող Հայկի բոլոր զիւղաքաղա-
 31 քները վախճան քաղաք : Ու Գա-
 ղապին կէսը և Բատարովի ու
 Լազարի , Բատանի մէջ Ուրբին
 թագաւորութեանը քաղաքները

Սանասէան Սարգիսն որդւոյը և-
 ղաւ , քաղաքն Սարգիսն որդւոյը
 կէսին իրենց ազգատոհմներուն հա-
 մեմատ :
 Լսեալուն և քաղաքները , որ 32
 Սոմսէս Սոմարի զաւանդուն մէջ
 Լազարովի քաղաքը Յորդանանու ան-
 զին կողմը զէպ 'ի արեւելք ժառան-
 33 գութիւն տուաւ : Բայց Սոմսէս
 'ի յեղին ժառանգութիւն տու-
 աւ , անոնց ժառանգութիւնը Լա-
 ղապին Տէր Բատուան է , ինչպէս
 որ անոնց ըսաւ :
 ԳԼԻՐ ԺԴ
 Ու Սանասէս երկրին մէջ Բարայի-
 1 լի որդւոյը ժառանգութեանը
 անոր և , որ Լազարաւ քաղաքն
 և Գառանի հետ : ու Բարայի
 որդւոյը յեղերուն նահապետու-
 թեան իշխանները ժառանգեցոյցին
 2 անոնց : Ինչ ու կէս յեղերուն վե-
 ճակով քաղաքներն անոնց ժառան-
 գութիւնը , ինչպէս որ Տէրը Սոմ-
 3 սէսին ձեռքովը հրամայեց էր : Բան-
 զի Սոմսէս երկուք ու կէս յեղերուն
 Յորդանանու անդին կողմը ժառան-
 գութիւն տուաւ էր : Բայց անոնց
 մէջ 'ի Լազարիներուն ժառանգու-
 թիւն տուած էր : Արովհետեւ Հով-
 4 սեփի որդիքը երկու յեղ էին , Սա-
 նասէ ու Լազար : ու երկրին մէջ
 'ի Լազարայի քաղաքն տուին , բայց
 միայն քաղաքներ՝ բնակելու համար ,
 ու արուարձաններն ալ անոնց խա-
 5 ջանքը և ստացուածոցը համար :
 Ինչպէս որ Տէրը Սոմսէսին պա-
 տուիր էր , Բարայի որդիքը
 այնպէս ըրին , ու երկրը բաժնե-
 ցին :
 Լսւ Յուդայի որդիքը Գաղա-
 6 ղայի մէջ Հնտուն մասկան , ու
 Անեղանի Հեփոնէին որդին Բա-
 ղէր անոր ըսաւ : Գառն գիտեալ ան
 խօսքը՝ որն որ Տէրը Սոմսէս Բա-
 7 տանի մէջ Բատուան մարդուն Սոմ-
 սէսին հետ խօսեցաւ ինչ ու քեզի
 համար : Երբոր Տէրոյը ծառան
 Սոմսէս զիս Սաղիս բաժնեպէն
 իրենց երկրը քաղաքներ համար ,
 և քաղաքներ տարեկան էր : ու

որոն մէջ եղանին պէս անոր լուր
 8 բերի : Սաղիս իմ հետ ելող եղ-
 րայներս ժողովուրդին սիրտը թուե-
 յացին : Բայց և իմ բոլոր սրտով
 իմ Տէր Բատուան Քաղաքեցոյ :
 9 Լսւ նոյն որը Սոմսէս երգում ըսաւ՝
 քաղաք , Լսւ քաղաք կոխած
 երկրը անպատճառ քեզի ու քա-
 որդւոյը քաղաքան ժառանգու-
 թիւն պիտի բլայ : որովհետեւ իմ
 10 Տէր Բատուան քաղաք սրտով
 Քաղաքութիւն ըրին : Երբ ան
 Տէրը իր ըսածին պէս աս քաղա-
 ստան հինգ տարին իմ կեանքս պա-
 11 ճեց , ան ժամանակին 'ի վեր որ Տէ-
 րը աս խօսքը Սոմսէսին ըսաւ , քա-
 ղի որ Բարայի անապատին մէջ կը
 պտուրէ : և ան ևս պտուր ու թի-
 ստան հինգ տարեկան եմ : Լսւ
 պտուր տակաւն ու ժող եմ , ինչ-
 պէս որ է Սոմսէսին զիս խրկած
 12 որը : ան տունի զորութիւնս խա-
 էր , հիմնական զորութիւնս ալ
 անանկ է , պատերազմելու , և ել-
 13 լելու ու մտնելու կողման : Ռատի
 հիմն ինչի տուր ան լուր , որուն
 համար Տէրը ան որը խօսեցաւ :
 14 քանզի գառն ան որը լուր որ Լա-
 ղապինները հոն էին , ու մեծ
 պարագայ որ քաղաքներն ան : զո-
 ղե Տէրը իմ հետ բլայ , ու ևս զա-
 15 նոյն վերտեմ , ինչպէս որ Տէրը
 ըսաւ : Լսւ Հնտու զանկայ որդիքն
 ու Հեփոնէան Բաղիսին Բերրոն
 16 ժառանգութիւն տուաւ : Բոր
 համար Բերրոն Անեղանի Հե-
 փոնի որդւոյն Բաղիսին ժառան-
 գութիւնը եղաւ մինչև պտուր , որով-
 հետեւ Բարայի Տէր Բատուան բո-
 17 լոր սրտով Քաղաքութիւն ըրաւ :
 Ու Բերրոնին անունը տապուց
 Բարիսիս արար էր : ու ան Բե-
 լեակիներուն մէջ մեծ մարդ մըն
 էր :
 Ու երկրը պատերազմէն հանգս-
 տացաւ :
 ԳԼԻՐ ԺԵ
 1 Լսւ Յուդայի որդւոյը յեղին վեճա-
 կը իրենց տոհմերուն համեմատ՝
 մինչև Լազարայից քաղաքն կը

համար : հարաւային կողմէն Սին
 անապատը անոնց հարաւային ծայրն
 էր :
 Լսւ անոնց հարաւային սահմանը 2
 ու եղաւ : Բեկ ծովուն ծայրէն քա-
 ղան հարաւային կողմը ծայրէն
 3 սահմանը , ու հարաւային կողմէն
 Երբարի զառ 'ի վեր կը լուրդ
 Սին կ'անցնի , ու հարաւային
 կողմէն Սաղիս բաժնեպէն կը լուրդ
 Լազար կ'անցնի : Երբ զէպ 'ի
 4 Եղար կը լուրդ՝ Բարայի կողմը
 կը պտուր : Լազար Բեկման
 անցնելով՝ Լազարայի հեղեղատը
 կ'անցնի , ու ան սահմանը ծովուն մէջ
 կը վերջանայ : և ևս հարաւային սահ-
 մանը աս է :
 Լսւ արեւելան սահմանը Բեկ 5
 ծովն է , մինչև Յորդանանու ծայ-
 րը :
 Ու հիստային կողմի սահմանը
 Յորդանանու ծայրը եղող ծայրէն
 6 է Բեկ : Լսւ ան սահմանը մինչև
 Բեկմարաւ կ'անցնի , ու Բեկմա-
 րային հիստային կողմէն կը
 պտուր : և ան սահմանը մինչև
 7 Ռուբենին Բատանի վեճի կ'անցնի :
 Լազար ան սահմանը Բաղիսի ծո-
 րէն Բարիս կ'անցնի , ու հիստային
 կողմէն Գաղապի կը դառնայ ,
 որ ան ծորին հարաւային կողմը
 8 Լազարի զառ 'ի վերին գիւնացի
 է : և ան սահմանը Լազարայի
 ծորէն կ'անցնի , ու Ռովիսի աղ-
 9 րիսը կը վերջանայ : Լսւ ան սահ-
 մանը Լազարի որդւոյն ծորը հա-
 րաւային կողմէն Հեփոնէին պտուր
 Լազարային կողմէն Բաղիսին
 10 ան սահմանը մինչև ան լուսնը գը-
 լուր կ'անցնի , որ արեւմտան կող-
 մէն Լազարի ծորին գիւնացի է , ու
 հիստային կողմէն Ռափայից ծո-
 րին ծայրն է : Լսւ ան սահմանը
 11 լուսնը գըլուր մինչև Գաղիսի
 ծորէն աղիսը կը հասնի , ու Լա-
 բոն լուսնը քաղաքները կ'անցնի :
 Երբ ան սահմանը մինչև Բատա-
 րային Բարիսիս կը հասնի :
 Լսւ ան սահմանը Բատապի զէպ 'ի
 12 արեւմտային կողմէն Յարիսի լու-

11 Գիրքն ու խնաման Գիրքն . Եւ
 12 Ու արեւմտեան սահմանը մեծ ծո-
 13 փուն եղբայրն է : Հօգույի որդւոցը
 սահմանը չորքանակի իրենց տոհմե-
 րուն համեմատ աւիկայ է :
 14 Եւ Հերոնեան Վարդիբն Հու-
 15 գայի որդւոցը մէջ Լեւակի հօրը
 16 Երբային քաղաքը այսինքն Վերբո-
 17 նը բաժին տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
 18 Հնաւին հրամայեր էր : Եւ Վա-
 19 ղէր անկէ Լեւակին իրեք որդիները
 20 Սէաին ու Բաբանը և խորվին
 21 Լեւակին որդիքը փոքանց . Եւ
 22 անկէ Վարդիբն բնակաւքը փոք գը-
 23 նաց . (ու Վարդիբն անունը ա-
 24 ռաջուց Կարիաթ սեփեր էր .)
 25 Եւ Վաղէր բաւ : Ո՛վ որ Կարի-
 26 աթ սեփերը զարնէ ու առնէ , իմ
 27 Երսա աղջիկս անոր կնուխեան պի-
 28 17 աի տամ : Եւ Վաղէրն եղբորը
 29 Կենեղին որդին Վաթնիկէ առաւ ,
 30 զանկայ . ու Վաթնիկէ իր Երսա
 31 աղջիկը անոր կնուխեան տուաւ :
 32 18 Ու երբոր անոր կ'երթար , զանկայ
 33 յորդորեց որ իր հօրմէն մեկ աղա-
 34 բակ մը ուղէ . և իշուն փայլէն փար
 35 ինա : ու Վաղէր անոր բաւ :
 36 19 Եւնչ եղաւ քեզի . Եւ աղջիկը Ե-
 37 սա : Ինծի օրհնութիւն տուր . ու
 38 բովհեա եմ ի հարաւային երկիր
 39 մը տուիր , ինծի ճուրի աղբիւրնե-
 40 ր ալ տուր . ուստի անոր փերի աղ-
 41 բիւրները ու փարի աղբիւրները
 42 տուաւ :
 43 20 Հուգայի որդւոցը ցեղին ժա-
 44 ուանդութիւնը իրենց տոհմերուն
 45 համեմատ աւիկայ է :
 46 21 Ու Լոգովմի սահմանին քովը
 47 հարաւային կողմը Հուգայի որդւո-
 48 ցը ցեղին վերջին քաղաքները ասոն-
 49 են . Կարեւեւ , Լոգեր , Հագուր ,
 50 22 Կինա , Գեմնա , Եղազ ,
 51 23 Կազէս , Հասար , Հեկման ,

52 Վաթ , Տէր , Բասար , 24
 53 Հասար աղաթա , Կարիթ , Լա- 25
 54 ղա ու Հասար , Բան , Կան , 26
 55 Մարգա , Եւր քաղաք , Եանն , 27
 56 Բեկթաղ , Եւր քաղաք , Բեր- 28
 57 սար , Բաղաթ , Բասար , 29
 58 Եթ , Եթ , Լոգուգ , Բե- 30
 59 սի , Հօրն , Սիկեակ , Մաղան- 31
 60 նա , Սանանն , Խարաթի , Սե- 32
 61 լէ , Բաթն , ու Բեմն . ամենը
 62 քանութիւնը քաղաք է , ու անոնց
 63 զեղերը :
 64 Վաշտալայի մէջ Լաթա ու Ղ , 33
 65 Սարա , Բան , Օւանով , Լա- 34
 66 զանի , թափուա , Լեւայի ,
 67 Հեկման , Ոգողմ , Սարով , 35
 68 Եղեկ , Սաղարթ , Բաթիկայի , 36
 69 և Կազէր , (ու Վաղէրթա-
 70 յիմ .) տասնուչորս քաղաք ու ա-
 71 նոնց զեղերը : Սեննա , Եղասա , 37
 72 Սաղաղաղաղ , Վաղան , Սա- 38
 73 փա , Հեկմով , Լաթա , Բաղ- 39
 74 կաթ , Լոգան , Բարթն , Լամա , 40
 75 Վիթիկ , Վաղէրթ , Բեկդա- 41
 76 ղան , Կաման , ու Սակեզ . տասն-
 77 ու վեց քաղաք և անոնց զեղերը :
 78 (12) Լերնա , Լեթեր , Բան , Հեկ- 43
 79 եմա , Բան , Կեպեր , Կե-
 80 լա , Եթեղեր , և Սարեա . 44
 81 ինը քաղաք ու անոնց զեղերը :
 82 Եկարուն իր գիւղաքաղաքներով ու 45
 83 զեղերով . Եկարունն մինչև ծովը ,
 84 Եսեղովմին քովի բոլոր քաղաք- 46
 85 քեր իրենց զեղերով . Եսեղովմ 47
 86 իր գիւղաքաղաքներով ու զեղերով-
 87 ք ու Կազա իր գիւղաքաղաքներով
 88 ու զեղերով . մինչև Լոգիպտոսի
 89 հեղեղաւոր ու մինչև մեծ ծովը իր
 90 սահմաններով :
 91 Եւ լեւնալայի փոյ՝ Սամիր , 48
 92 Հաթիլ , Սարով , Կաննա , Կա- 49
 93 րիաթ սաննա՝ այսինքն Վարդի , 50
 94 Ենար , Լաթեմով , Եթի , Գու-
 95 սով , Բողն ու Գեղն . տասն-
 96 ու մեկ քաղաք ու անոնց զեղերը :
 97 (52) Լեր , Կամա , Լասն , Հա- 53
 98 նով , Բեկթափուա , Եփեկ ,
 99 Վամնաւա , Կարիաթ արա՝ այս- 54
 100 ինքն Վերբոն , ու Սիով . ինը
 101 քաղաք և անոնց զեղերը : Սան , 55
 102 Կարմիզա , Օւթի , Հեաւա , Հեզ- 56

57 Բաղ , Հեկաւա , Օւանով ,
 58 Կաթն , Կարաւա ու թաւաւա .
 59 ասոնք քաղաք ու անոնց զեղերը :
 60 Եւնչ , Բեկթաւ , Գեղաթ ,
 61 Կարիաթ , Բեկթաւ ու Լա-
 62 թիկն . վեց քաղաք ու անոնց զե-
 63 ղերը : Կարիաթ քաղաք այսինքն
 64 Կարիաթարթ ու Կարաւա . երկու
 65 քաղաք ու անոնց զեղերը :
 66 Լաւապաթն մէջ Բեկթաւա ,
 67 Սաղաթն , Սեթաւա , Կեթան ,
 68 Գեթաղաթ ու Լեղաղաթ . վեց
 69 քաղաք ու անոնց զեղերը :
 70 Բայց Հուգայի որդիքը կարող
 71 չէին Լոգուաղեմի մէջ բնակոյ
 72 Կեթաւայինքը փոքանելու . ուս-
 73 տի Հեթաւայինքը Հուգայի որ-
 74 ւոցը հետ Լոգուաղեմի մէջ կը
 75 բնակին մինչև այսօր :

ԳԼ . Ժ . Ժ .

1 Եւ Յոսիֆի որդւոցը փնակը
 2 ասոնք էլա . անոնց անունը
 3 Երեթովն Դիւնջ Հորդանանն
 4 Երեթովն ճուրի արեւելեան կողմն
 5 ան անապատը կ'երթայ , որ Լորի-
 6 քովն լեւնակովմը Բեկէկ կ'ըլլէ ,
 7 2 Ու Բեկէկէն Լազ կ'ըլլէ , և Եր-
 8 փի առարթի սահմանն կ'անցնի ,
 9 3 Ու արեւմտեան կողմն Հեկաթի
 10 սահմանը կ'իջնէ , մինչև փար Բե-
 11 թորնին սահմանը ու մինչև Գա-
 12 ղեր , և ծովուն մէջ կը վերջանայ :
 13 Եւ Յոսիֆին որդիքը Սանակ
 14 ու Լիթիմ ժառանգութիւն ա-
 15 ղին :
 16 Ու Լիթիմի որդւոցը սահմանը
 17 իրենց տոհմերուն համեմատ աւ-
 18 ղա . այսինքն անոնց ժառանգու-
 19 թեան սահմանը արեւելեան կողմն
 20 Կարթի աղաթ եղաւ . մինչև վե-
 21 ճի Բեկթորն . Եւ աւ սահմանը
 22 հեթաւային կողմն Գեթ'ի Սարմե-
 23 թաթ ծովը կ'ըլլէ , ու աւ սահ-
 24 մանը արեւելեան կողմն մինչև
 25 Թեմաթեթով կը պարտի , ու հա-
 26 թը արեւելեան կողմն Հանովմ կը
 27 ծնէ , Եւ Հանովմէն Կարթովմ
 28 ու Կարաւ կ'իջնէ , ու Երեթովմ
 29 քովն անցնելով Հորդանան կ'ըլ-
 30 լէ : Եւ աւ սահմանը թափուային

Սանակ հեղեղաւոր կ'երթայ արե-
 վմեան կողմն , ու ծովուն մէջ կը
 վերանայ : Լիթիմի որդւոցը ցե-
 ղին ժառանգութիւնը իրենց տոհ-
 մերուն համեմատ աւիկայ է : Եւ 9
 Լիթիմի որդւոցը համար ժառանգ
 քաղաքները Սանակի որդւոցը
 ժառանգութեանը մէջ է , բոլոր
 քաղաքները իրենց զեղերովը :
 Եւ անոնք Վաղէրի մէջ բնակող 10
 Վանանայինքը չփոքանցին . ու
 Վանանայինքը մինչև այսօր Լի-
 Թի մէջ բնակելով հարկատու
 ծառաներ եղան :

ԳԼ . ԺԼ

1 Եւ Դիւնայ եղաւ Սանակի ցեղին
 2 փնակը , քանզի անկայ Յոսի-
 3 փին անդրանիկն էր . Սանակին
 4 անդրանիկը Սաղիբ՝ Վաղաղի
 5 հայրը պատերազմող ժողովը բը-
 6 լաւուն համար , Վաղաղ ու Բա-
 7 սան անորը եղաւ : Եւ Սանա-
 8 սին միւս որդիքն ալ՝ Երեթովն
 9 որդիքը , Վեղեթն որդիքը , Ե-
 10 րեթին որդիքը , Սիթիմն որդի-
 11 քը , Ոփերին որդիքը , ու Սեմի-
 12 դային որդիքը իրենց տոհմերուն
 13 համեմատ յաւանդութիւն առնեցան :
 14 Յոսիփեան Սանակին արու զա-
 15 ւակները իրենց տոհմերուն համե-
 16 մատ առնող էին : Եւ Սանակի
 17 որդւոյն Սաղիբի որդւոյն Վաղաղի
 18 որդւոյն Ոփերին որդին Սաղաղա-
 19 տաքներ չունէր , բայց միայն աղ-
 20 ջիկներ , ու անոր աղջիկներուն ա-
 21 նունները ասորն էին : Սաղա ,
 22 Կուա , Լոգա , Սեթա ու Թեթ-
 23 սա : Եանք Լոգաղաք քահանային
 24 տոհմը , Կուեան Հեսուին առ-
 25 ջեը , ու Իլնաններուն առջեւ ներ-
 26 կայանալով ըսին , Տէրը Սոփեսին
 27 հրամայեց որ մեր եղաւորը մէջ մեզ
 28 ժառանգութիւն տրուի : Եւ Հե-
 29 սա Տէրոյն հրամանաւ անոնց հօ-
 30 րը եղաւորը մէջ անոնց ժառան-
 31 գութիւն տուաւ : Եւ Սանակի
 32 Հորդանանու անդիկի կողմն եղաւ
 33 Վաղաղի ու Բասանի երկրն ի
 34 զատ տասը բաժին ինու . Վանդի
 35 Սանակին աղջիկները անոր տղայը

մէջ ժառանգութիւն առին, ու
 Գաղատայոց երկիրը Բանաստեղծ
 միւս որդւոցը եղաւ :
 7 Եւ Բանաստեղծ սահմանը սահման
 եղաւ : Բանաստեղծ մինչեւ Բանաստեղծ
 թիւը, որ Բանաստեղծ գիտնայն է, ու
 սահմանը աջ կողմը դառնալով
 8 մինչեւ իմաստաւոր աղբիւրին սահման
 բնակողներուն կը հասնի : Բանաստեղծ
 Բանաստեղծ Բանաստեղծ եղաւ :
 ու Բանաստեղծ սահմանին մէջ իմաստ
 իմաստաւոր սահմանը Բանաստեղծ
 9 ցը եղաւ : Եւ սահմանը Բանաստեղծ
 նայ հեղեղատը կ'իջնէ, հեղեղատին
 հարաւային կողմէն : Բանաստեղծ
 Բանաստեղծուն մէջ սահմանը Բանաստեղծ
 Բանաստեղծուն է : Եւ Բանաստեղծ սահմանը
 10 հեղեղատին հիւսիսային կողմէն
 է, ու ծովուն մէջ կը վերջանայ :
 Զարաւային կողմը Բանաստեղծուն, ու
 հիւսիսային կողմը Բանաստեղծուն բնա-
 11 լով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ :
 Եւ հիւսիսային կողմէն Բանաստեղծուն, ու
 արեւելեան կողմէն Բանաստեղծուն հետ
 12 կը միանան : Եւ Բանաստեղծուն ու
 Բանաստեղծուն մէջ իմաստ
 սահմանը անոր գիւղաքաղաքները,
 Եւ Զեքիայոս ու անոր գիւղաքա-
 13 ղաքները, Եւ Գալիլի բնակիչները
 ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Լեւ-
 14 զաիլի բնակիչները ու անոր գիւ-
 ղաքաղաքները, Եւ Բանաստեղծ բնա-
 կիչները ու անոր գիւղաքաղաքնե-
 15 րը, Բանաստեղծ բնակիչները ու
 անոր գիւղաքաղաքները, սա իրեք
 12 զաւատը Բանաստեղծ եղաւ : Եւ
 Բանաստեղծ որդիքը չկրցան սա քա-
 ղաքներուն բնակիչները դուրս մը
 13 տել : Եւ Բանաստեղծները կամակու-
 րութեամբ ան երկրին մէջ բնակե-
 14 յան : Եւ Բանաստեղծ որդիքը երբ
 որ ուժովան, հարկատու ըլլին
 Բանաստեղծները, քայքայ զանոնք չը-
 վարենցն իսպառ :
 14 Եւ Զովսեփի որդիքը Զեքիային
 հետ խոսեցան ու ըսին : Եւ Զե-
 15 համար ինծի Զեքիայի մէջ վնաս
 մը ու մէկ բաժին մը ժառանգութիւն
 ստուիր, ու ես բաժնաւոր ժողո-
 վարդ մըն եմ : Զանցեւ Բանաստեղծ
 15 մինչեւ հիմա զիս օրհնեց : Եւ Զե-

սա անոնց բնաւ : Եւ ինչ որ զան
 բաժնաւոր ժողովուրդ ես, անաս-
 16 ուր երբ ու զանիկայ կորէ, Եւ
 Զեքիայոս ու Բանաստեղծ երկրին
 մէջ Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի նեղ կու գայ :
 Եւ Զովսեփի որդիքը ըսին, Եւ Զե-
 17 լուի համար չէ : ու Զովսեփի
 երկրին մէջ ինքնաստի մէջ ու
 անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, Եւ
 Զեքիայոսի հովսեփի մէջ բնակող
 18 բոլոր Բանաստեղծները երկաթէ
 կառքեր ունին : Եւ Զեքիայի Զե-
 19 քիային տանը Զեքիայի Զեքիայի ու
 Բանաստեղծ հետ խոսելով ըսաւ :
 Եւ Զեքիայի լեւոր թեղի Զե-
 20 քիայի մը չըլլայ : Եւ Զեքիայի լե-
 21 լուի Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 22 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 23 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 24 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 25 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 26 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 27 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 28 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 29 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 30 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 31 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 32 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 33 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 34 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 35 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 36 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 37 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 38 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 39 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 40 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 41 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 42 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 43 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 44 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 45 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 46 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 47 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 48 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 49 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 50 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 51 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 52 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 53 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 54 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 55 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 56 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 57 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 58 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 59 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 60 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 61 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 62 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 63 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 64 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 65 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 66 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 67 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 68 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 69 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 70 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 71 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 72 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 73 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 74 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 75 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 76 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 77 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 78 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 79 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 80 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 81 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 82 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 83 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 84 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 85 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 86 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 87 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 88 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 89 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 90 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 91 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 92 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 93 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 94 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 95 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 96 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 97 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 98 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 99 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի
 100 Զեքիայի Զեքիայի, որովհետեւ
 Զեքիայի լեւոր թեղի Զեքիայի

ԳԼԽԻՆ ԴԻՆ

Եւ Բարսեղի որդւոցը բոլոր ժո-
 1 ղովքը Երուսաղէմէ մէջ ժողովուրդան,
 Եւ զոն ժողովքի խորանը կանգնեցին,
 2 ու երկիրը անոնց տոնէն նուաճե-
 3 յաւ :
 Եւ Բարսեղի որդւոցը մէջ եւ-
 4 թը ցեղ մնացեր էր, որոնք իրենց
 5 ժառանգութիւնը առած չէին : Եւ
 6 Զեքիայ Բարսեղի որդւոցը ըսաւ :
 Եւ Զեքիայի որդւոցը անհոգութիւն պիտի
 7 ընէք, ու պիտի չըլլաք ժառան-
 8 գելու ան երկրի, որն որ ձեր հոյ-
 9 բերուն Տէր Եստուածը ձեզի տը-
 10 լաւ : Եւ Զեքիայի որդւոցը իրեք մարդ
 11 ընտրեցին, ու զանոնք խրիստ, որ
 12 ելին ան երկրին մէջ պարտին,
 13 ու զանիկայ իրենց ժառանգութեա-
 14 նը համեմատ զրին, ու երբ ինծի
 15 գաւառ : Եւ զանիկայ եօթը մա-
 16 սերու բաժնէն : Զուգա իր սահ-
 17 մանին մէջ հարաւային կողմը կե-
 18 նայ, ու Զովսեփին տունը իրենց
 19 սահմաններուն մէջ հիւսիսային
 20 կողմը կենան : Եւ զուր երկիրը
 21 եօթը բաժին զրեցէք, ու հոս

ինծի բերէր, Եւ ձեր Տէր Եստու-
 2 ծոն տունը հոս ձեզի համար վնաս
 3 չէր : Եւ Զովսեփի Զովսեփիները ձեր
 4 մէջ բաժին չունին, որովհետեւ
 5 անոնց ժառանգութիւնը Տէրոջ
 6 քահանայութիւնն է : Եւ Զուր
 7 ու Բարսեղի Եւ Բանաստեղծ կես
 8 ջեղը Զորդանանու անդիտի կողմը
 9 զեպ 'ի արեւելք' իրենց ժառանգու-
 10 թիւները առին, որոնք Տէրոջ
 11 ծառան Բարսեղի անոնց տուաւ :
 12 Եւ ան մարդիկը ելան դային.
 13 ու Զեքիայ ան երկիրը զրեցէք գա-
 14 ղաղներուն պատուիրէք ըսելով,
 15 Զուրքէր, Եւ ան երկրին մէջ պար-
 16 տելով զանիկայ զրեցէք : Եւ որք
 17 ինծի դարձեր, որ հոս Երուսաղէմէ
 18 Տէրոջ տունը ձեզի համար վնաս
 19 չէր : Եւ ան մարդիկը գա-
 20 յին, ու ան երկրին մէջ պարտե-
 21 յան, Եւ զանիկայ իր քաղաքներու
 22 եօթը բաժին չէլէ գիրքի մը վրայ
 23 զրեցին, ու Երուսաղէմը եկան
 24 Զեքիային : Եւ Զեքիայ Երուսաղէմէ
 25 Տէրոջ տունը անոնց համար վնաս
 26 չէր : Եւ Զեքիայ հոն երկիրը բա-
 27 ձեց Բարսեղի որդւոցը իրենց բա-
 28 ժիններուն համեմատ :
 29 Եւ Զեքիայ ինքնամիտ որդւոցը ցե-
 30 ղին վնասը ելաւ իրենց տոնէրուն
 31 համեմատ : Եւ իրենց վնասին սահ-
 32 մանը Զուրգայի որդւոցը ու Զով-
 33 սեփի որդւոցը մէջտեղը ելաւ : Եւ
 34 անոնց հիւսիսային կողմի սահմանը
 35 Զորդանանու եղաւ : Եւ սահ-
 36 մանը հիւսիսային կողմէն Երուսաղէմ
 37 քովը կ'իջնէ, Եւ զեպ 'ի արեւմուտք'
 38 լեւոր վեր կ'իջնէ, ու ինքնամիտ
 39 սահմանը անկէ ինքնամիտ Եւ զե-
 40 կանցին, Եւ զեպ 'այսինքն' ինքն-
 41 ամաստեղծ, Եւ զեպ 'այսինքն' ինքն-
 42 ըն հարաւային կողմէն : Եւ որք
 43 սահմանը Եստուածը աղաք կ'իջնէ,
 44 որ վարի ինքնամիտ հարաւային
 45 կողմը եղաւ լեւանը բովն է : Եւ
 46 սահմանը արեւմտեան ծայրը
 47 համեմատ զեպ 'ի հարաւ' կը գա-
 48 նայ հարաւային կողմէն ինքնամիտ
 49 նին զիմացի լեւան, ու կը վերջա-
 50 նայ Երուսաղէմէ մէջ, որ է Եւ
 51 ըլլաւ արեւմտ, Զուրգայի որդւոց քա-

ղաքը : Եւ Զեքիայի ծայրը արեւմուտք
 15 է : Եւ հարաւային կողմը Եւ
 16 իրամիտ արեւմտ ծայրէն ինքնամիտ, սահ-
 17 մանը զեպ 'ի արեւմուտք' կ'երթայ,
 18 ու Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 19 կ'իջնէ : Եւ սահմանը Եւ
 20 ծայրը հովիտին մէջ հիւսիսային
 21 կողմը եղաւ Եւ Զովսեփի որդւոցը
 22 ծայրէն արեւմուտք կ'իջնէ, ու
 23 Զեքիայի լեւանը եղաւ Եւ զեպ 'ի
 24 հարաւ' ծայրէն արեւմուտք կ'իջնէ :
 25 Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 26 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 27 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 28 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 29 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 30 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 31 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 32 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 33 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 34 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 35 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 36 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 37 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 38 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 39 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 40 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 41 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 42 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 43 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 44 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 45 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 46 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 47 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 48 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 49 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 50 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 51 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 52 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 53 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 54 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 55 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 56 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 57 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 58 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 59 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 60 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 61 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 62 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 63 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 64 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 65 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 66 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 67 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 68 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 69 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 70 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 71 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 72 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 73 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 74 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 75 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 76 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 77 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 78 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 79 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 80 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 81 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 82 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 83 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 84 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 85 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 86 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք
 87 կ'իջնէ : Եւ Զովսեփի ծայրէն արեւմուտք

- ու անոնց ժառանգութիւնը՝ Հու-
ղայի որդւոցը ժառանգութեան մե-
2 թը եղաւ։ Եւ իրենց ժառանգու-
թեանը մէջ առ քաղաքները ունե-
ցան։ Իսրայէլէ, (Սարէլ,) Սո-
3 լոգա, Եսեր սուաղ, Բաղա,
4 Եսեմ, Լշիմ ուղաղ, Բաթմու,
5 Լորմա, Սիկերակ, Իսթմարա-
6 րովիմ, Եսեր սուա, Իսթմարա-
ովիմ և Սարուհէն։ տասուիւրեք
7 քաղաք ու անոնց զեղերը։ Եսին,
Սեման, Լշիեր և Եսան։ չորս
8 քաղաք ու անոնց զեղերը, Լու առ
քաղաքներուն բոլորսիւրը եղած բա-
լոր զեղերը՝ մինչև Բաազիթ բե-
կը։ — Տարաւային Սաման։ Եւ
մասնի որդւոցը յեղին ժառանգու-
թիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ
9 աւիկայ է։ Եւ մասնի որդւոցը ժա-
ռանգութիւնը Հուղայի որդւոցը
բաժնին եղաւ։ քանզի Հուղայի
որդւոցը բաժնիւր շատ էր իրենց։
անոր համար Եւ մասնի որդիքը ա-
նոնց ժառանգութեանը մէջ ժա-
ռանգութիւն աւին։
10 Ու երբորդ փնծակը Ջարուգոնի
որդւոցը ելաւ իրենց տոհմերուն
համեմատ։ Եւ անոնց ժառանգու-
թեանը սահմանը մինչև Սարիգ
11 եղաւ։ Ու անոնց սահմանը զէպ'ի
ծովը ու Սարաղա կ'երկ, և Գա-
րաւթ կը հասնի, ու Հեկնամի
12 դիմացը եղող ձորը կը հասնի, Լու
Սարիգէն զէպ'ի արեւելեան կողմը՝
Վաաղովիմ թարօրին սահմանը կը
13 դառնայ, ու Գարարաթէն ելլելով
վեր Հաթիէ կեղե, Լու անկէ զէպ'
ի արեւելք անցնելով՝ Վեթթա-
փեր և Իթաղասին կ'անցնի, ու
Սեման մեթթար և Կուա կ'ե-
14 լէ։ Եւ որդը առ սահմանը հիւ-
սիսային կողմն լնաթն կը
պտուտի, ու Հեթիթայէի ձորին
15 մէջ կը վերջանայ։ Եւ Սաաթաթ,
ու Կաաղը, և Սամրոն, ու Հա-
գելա և Իսթիլէհէմ։ տասուեր-
կու քաղաք ու անոնց զեղերը։
16 Ջարուգոնի որդւոցը ժառանգու-
թիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ
աւիկայ է, առ քաղաքները ու ա-
նոնց զեղերը։

Չորրորդ փնծակը Խապարին և 17
լաւ, Խապարի որդւոցը իրենց տոհ-
մերուն համեմատ։ Ու անոնց սահ- 18
մանը առիկայ եղաւ։ Հեղրայէլ,
ու Կաաթիթովիմ, և Սուսաթ, և 19
Եփերեմ, և Սիան, ու Ենարթիմ,
Լու Սարրիթ, ու Կեպան, ու Լ- 20
րէա, Լու Սամաթ ու Լնդանթ, 21
և Լնդաղա, ու Իսթիթասա։ Լու 22
առ սահմանը թարօր, Սաթմա
ու Իսթիթասմա կը հասնի, ու ա-
նոնց սահմանը Հորդանանու մէջ
կը վերջանայ։ տասուիւրեք քաղաք
ու անոնց զեղերը։ Խապարի որ- 23
դւոցը յեղին ժառանգութիւնը ի-
րենց տոհմերուն համեմատ աւիկայ
է, առ քաղաքները ու անոնց զե-
ղերը։

Լու հինգերորդ փնծակը Եսերի 24
որդւոցը յեղին ելաւ իրենց տոհմ-
րուն համեմատ։ Ու անոնց սահ- 25
մանը առիկայ եղաւ։ Կեղիթիմ,
Եղի, և Իստէն, ու Երաթի, Լու 26
Ելամիլէր, ու Եմաղ, և Սաաղ.
ու արեւմտեան կողմն մինչև Կար-
մաղա և Սիթիթիթաթ կը հասնի,
և արեւելեան կողմն զէպ'ի Իսթի- 27
ղաղոն կը դառնայ, ու հիւսիսային
կողմն Ջարուգոն, Հեթիթայի
ձորը, Իսթիթակ ու Կեթիլ կը
հասնի, և ձախ կողմն Կարթ 28
կ'եղէ, և Լըրոն, և Բոր, ու
Լամմոն, և Սանա, մինչև մեծ
Սիդոն։ Եւ որդը առ սահմանը Սա- 29
մա կը դառնայ, մինչև Տիբրոս՝ ա-
մուր քաղաք, և առ սահմանը
Սաա դառնալով՝ ծովուն մէջ՝ Ե- 30
թեղերի փնծակը մէջ կը վերջա-
նայ։ Ու Եմոն, և Եփէկ, ու Բոր.
քաաուերկու քաղաքներ ու անոնց
զեղերը։ Եսերի որդւոցը յեղին 31
ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն
համեմատ աւիկայ է, առ քաղաքնե-
րը ու անոնց զեղերը։

Վեցերորդ փնծակը Կեթիթաթի 32
որդւոցը ելաւ, այսինքն Կեթիթա-
թիմի որդւոցը իրենց տոհմերուն
համեմատ։ Ու անոնց սահմանը 33
առիկայ եղաւ։ Հեթիթէն առ Ելամի
մինչև Սամանթ, ու Ելամի նա-
գեր, և Հարնէլ մինչև Լա-

34 Բայց կը վերջանայ : Իսկ առ սահմանը արեւմտեան կողմէն Բլանոֆթ խաչուր կը դառնայ , ու անկէ հեկտէ կ'ենլէ . և հարաւային կողմէն մինչև Ճարուզուն կը հասնի , ու արեւմտեան կողմէն մինչև Եսեր , և արեւելեան կողմէն մինչև Յուզա ու Յորդանան կը հասնի :
 35 Իսկ պարսպաւոր քաղաքները՝ Եսեր , Երիւ , Եմաթ , Ռեկկաթ ,
 36 Բենեթեթ , Բլամա , Ռամա ,
 37 Հասոր , Կաղէս , Եզրայի , Եմ-
 38 հասոր , Հարան , Սահպաղիէ ,
 Հարէմ , Բեթանաթ ու Բեթաս-
 մուս . տասներկու քաղաք և անոնց
 39 զեղերն են : Կեփթաղիմ որդու-
 Յը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
 տոհմերուն համեմատ ստիկայ է , ու
 քաղաքները ու անոնց զեղերը :
 40 Եթովնորդը վիճակը Դանի որ-
 դուցը ցեղին ելաւ . իրենց տոհմ-
 41 բուն համեմատ : Իսկ անոնց ժա-
 ռանգութեան սահմանը ասէպի ն-
 42 զաւ . Սարաա , ու Եսթաուզ , և
 Երասա , և Երասարին , և Երի-
 43 շոն , ու Հեթեթ , և Երեմ , ու
 44 թաւաւաթ , և Եկկարան , և Եր-
 թեկէ , և Կարաթուն , ու Դաարթ ,
 45 և Եհուզ , և Բանէ բարակ , ու
 46 Կեթեթեմ , և Երեւրիս ու Կալ-
 կուն , Հուպէին զիւնցը եղած սահ-
 47 մանոյն մկուղ : Իսկ Դանի որ-
 դուցը սահմանը իրենց պարթէ ելաւ .
 ուստի Դանի որդիքը ոտը ելան , ու
 Լեւոնի հետ պատերազմեցան և զա-
 նիկայ տանէին ետքը սուրի բերել
 անցուցին , ու անիկայ ժառանգելով
 անոր մէջը բնակեցան , և Լեւոնը
 իրենց հորը Դանին անունովը Դան
 48 կոչեցին : Դանի որդուցը ցեղին
 ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն
 համեմատ ստիկայ է , առ քաղաք-
 49 ները ու անոնց զեղերը :
 50 Ու երկիրը իր սահմաններովը
 բաժնելով ընդդրեկէն հարը , Իս-
 րայէլի որդիքը Կաւեան Հետուին
 իրենց մէջը ժառանգութիւն տուին ,
 Տերուցը հրամանաւ անոր ուզած
 քաղաքը թաւաւաթ սարան իրեն
 տուին Երիւնի լեռանը վրայ , ու

անիկայ քաղաքը շինեց , և անոր մէջ
բնակեցաւ :

Եւսոնք են ան ժառանգութիւնն .
 Երբ որ Երիւսաքառ քահանան և
 Կաւեան Հետու . ու Իսրայէլի
 որդուցը ցեղերուն նահապետները
 Սիւլովի մէջ Տերուցը առջեւ ժողով-
 քի խորանին դրանք քովը վիճակով
 բաժնեցին . ու երկիրը բաժնելը
 ընդունցին :

ԳԼՈՒԽ Ի

Երբ Տերը խոսեցաւ Հետուին՝ բն- 1
 ւով , Իսուէ Իսրայէլի որդուցը 2
 ու բնէ , Սոփսէսին ձեռքովը ան իմ
 ձեղի բնած սպաստանի քաղաքներս 3
 ձեղի համար որդեկէր . Որպէս զի
 սխալեմար ու անդխտութեամբ ձեռք
 զարնող սպանողը հոն փախի . ու
 անոնք ձեղի սպաստանարան բլան
 արեան վրէժինդ իր եղովն . Իս- 4
 րայէլուսն իմ քաղաքներուն մէկուն մէջ իմ ձգ փախ-
 չի , ու քաղաքին դուռը կայնի ,
 և ան քաղաքին ձեռքերուն իր իրա-
 տուքը խախ , որ բնէ . ու անոնք
 զանիկայ քաղաքին մէջը իրենց բո-
 վը առնելով՝ անոր մէկ տեղ մը
 տան , որ իրենց հետ բնակի : Ու 5
 երբոր արեան վրէժինդ իրը անոր
 ետեւն ինայ , սպանողը անոր
 ձեռքը չտան . քանզի անիկայ իր
 զրացին անդխտութեամբ մեռցու-
 ցեր է , և առաջուց անոր դէմ թը-
 նամութիւն մը չունէր : Իսկ անի- 6
 կայ ան քաղաքին մէջը պիտի բնա-
 կի , մինչև որ դատաւանի համար
 ժողովքին առջև կայնի , ու մինչև
 որ ան օրերը եղող քահանայապետը
 մեռնի . ետքը սպանողը իմ ձգ
 դառնայ , իր քաղաքը ու իր տունը
 երթայ , աշխուհ ան քաղաքը ուս-
 կից որ փախէր էր :

Ուստի Կալեկայի մէջ Կաղէսը 7
 զատեցին Կեփթաղիմի լեռնակող-
 մը , Սեթեմը Երիւնի լեռնակող-
 մը , և Կարաթա արբանձ պարթին
 Բերրուցը Հուպէի լեռնակողմը :
 Ու Երիւսաքառ քահանայի անդի-
 8 թի կողմը դէպ ի բրեւէ : Ուս-
 րէնի ցեղէն անապատին դաշտն

մէջ մինակ չմեռաւ :

- 21 Եւ Ռուբենի որդիքը Վաղի որդիքը ու Սանասէի կէս ժողովրդը պատահաւ տուին , ու Խարայէի հաստածներուն Լճովայ Մատուածը , ստատուածներուն Լճովայ Մատուածը , Բնորդի Գիտէ . ու Խարայէի ալ թող զիտնայ , թէ որ ու Բնորդի Գիտէի համար կամ Տէրոջը զէմ , յանդարդող զործելու համար ընէ , մեզ պարտ չարկեցրնէ . թէ ու մեզի սեղան շինեցիր Տէրոջմէն իտ զատուելու համար , կամ անոր վայր ողջակէզ . ու հայի ընծայ մատուցանելու համար , և կամ անոր վայր խաղաղութեան զոհեր ընելու համար , Տէրը ինքը յանութիւն ընէ , Եւ մեզ ասիկայ մեր վատն շինեցիր , մտածելով որ զուրկ վաղը ձեր որդիքը մեր որդեացը խաղին ու բոն թէ Վուր Խարայէի Տէր Մատուածը հետ ինչ ունիք :
- 22 Ով Ռուբենեանք ու Վաղեանք , Տէրը մեր ու ձեր մէջ Տէրոջմէն ասանակ գրաւ , զուրկ Տէրոջմէն բնաւ բաժին չունիք . և ու Բնորդի զորդիքը մեր որդեացմէ Տէրոջը երկուք վերցրնեն . Եւ պատմաւոր ըսինք , Հիմա մեզի մէկ սեղան մը չինենք , Բայց չէ թէ ողջակէզի հաստած , Բայց չէ թէ զոհի համար , Եւ զորդի զիտնայ մեր ու ձեր մէջ , և մեզմէ ետքը մեր սերունդներուն մէջ միայն թիւն ըլլայ , որ մեր ողջակէզներովք , մեր պատարաղներովք ու մեր խաղաղութեան զոհերովք Տէրոջ ծառայութիւնը Եւր որտեղեւ ընենք , ու վաղը ձեր որդիքը մեր որդեացը չըսն թէ Վուր Տէրոջմէն բաժին չունիք : Ու ըսինք , թէ որ մեզի կամ մեր սերունդին վաղը ու Բնորդի ըսնաւ , պիտի ըսնայ թէ Տէր Տէրոջը սեղանին օրինակը՝ որն որ մեր հայրերը չինեցին , չէ թէ ողջակէզի համար կամ զոհի համար , հապա մեր ու ձեր մէջ վայրութիւն մը ըլլաւ հաստած : Բաւ ըլլի որ մեր Տէրոջմէն պատարաղներ , ու պարտ Տէրոջմէն ետ դառնալով , խորանին առջեւ

եղող մեր Տէր Մատուածը սեղանն ի գաւ՝ ողջակէզի համար , հացի ընծայի համար և զոհի համար սեղան չինենք :

Ու երբոր փնէկէս քահանան և 30 անոր հետ եղող ժողովքին իշխանները , ու Խարայէին հաղարապետները Ռուբենի որդեացը , Վաղի որդեացը ու Սանասէի որդեացը ըսած խօսքերը լսեցին , իրենց հաճող երեցաւ . Ու Լոգիազարի որդին 31 փնէկէս քահանան Ռուբենի որդեացը , Վաղի որդեացը ու Սանասէի որդեացը ըսաւ , Եւր որ զիտնայ մեր Տէրը մեր մէջ է , որովհետեւ զուրկ Տէրոջը զէմ աս յանդարդ չործեցիր , և Խարայէի որդիքը Տէրոջը ձեռքին ապահովիր :

Եւրայ Լոգիազարի որդին փնէկէս քահանան և իշխանները Ռուբենի որդեացը ու Վաղի որդեացը քովէն Վաղապաղու երկրէն Բանանու երկիրը Խարայէի որդեացը դարձան , և անոնց լուր ըրին : Ու աս բանը Խարայէի որդեացը 33 հաճող երեցաւ , և Խարայէի որդիքը զ Մատուած օրհնեցին , ու Ռուբենի որդեացը և Վաղի որդեացը բնակարան երկիրը կործանելու համար անոնց վայր երկմանք պատեալաղովք ըսին : Եւ Ռուբենի որդիքը ու Վաղի որդիքը ան սեղանին անունը Ով յայնքէն զրին , որովհետեւ ընէ , Եւրայ մեր մէջ վկայ է , որ Բնոր Մատուածը Լճովան է :

ԳԼՈՒԽ ԴԳ

Ու շատ օրերէն ետք՝ որ Տէրը 1 հանդատարարներ էր Խարայէը անոր բողոքովքը եղած ամէն թիւն միներէն , Հետեւ ծերացած ու նաեւ ըրէր առաւ էր : Եւ Հետեւ կան ընց բոլոր Խարայէը՝ անոր ծերերը , իշխանները , դատարարները ու ստիկանները , և անոնց բաւ : Եւ 3 ծերացայ ու տարիքաւ առի . Եւ զուրկ տեսար ան ամենը , որ ձեր Տէր Մատուածը ձեր առջեւ բաւ աս բոլոր աղջիկուն . քանզի ձեր Տէր Մատուածը ինքը ձեզի համար

- տուածքը մեր եղբայրները հանդրա-
տացուց , ինչպէս որ անոնց բառա-
նուստի հիման զարթեք , մեր վրան-
ները — մեր կալուածաց երկիրը
զաղէք , որն որ Տէրոջ ծառան
Սոփսէս Հօրդանանու անդիի կողմը
- 5 ձեզի տուաւ : Միայն թէ աղէկ
զգուշութիւն ընէք 'ի գործ զնկու-
ան պատուիրաները ու օրէնքը , որն
որ Տէրոջ ծառան Սոփսէս ձեզի
պատուիրէր , որ մեր Տէր Մատուածը
սիրէք և անոր ամեն ձաճանքներուն
մէջը բայէք , ու անոր պատուիրանք-
ները պահէք , և անոր յարիք , ու
մեր բոլոր սրտով եւ բոլոր հոգիով
- 6 զանիկայ պաշտէք : Ու Հնաու
օրէնց զանոնք և արձակեց : ու
անոնք իրենց վրանները զաղին :
- 7 (Եւ Սանատէի կէս ցեղին Սոփսէս
իւր — քանի որ տուեալ էր խառանի մէջ ,
ու հիւսն — կէսին Հնաու անոնց եղ-
բայքներուն հետ 'Հօրդանանու աս-
դիի կողմը տուաւ զեպ 'ի արեւ-
մուտք :) Ու երբոր Հնաու զանոնք
իրենց վրանները իրկէր , զանոնք
- 8 օրէնց : Եւ անոնց խօսեցաւ ըսե-
լով , Հաստ հարստութիւնով ու
խիստ շատ անասուններով , արծա-
թով , ոսկիով , պղնձով , երկա-
թով ու խիստ շատ հանդերձներով
մեր վրանները զարթեք , — մեր
թշնամիաց աւարը մեր եղբայրնե-
րուն հետ բաժնեցէք :
- 9 Ուստի Ռուբենի որդիքը 'Վազի
որդիքը ու Սանատէին կէս ցեղը
'Եւանանու երկիրը Սելովի մէջ Խա-
րայելի որդւոցմէ զատուեցան զա-
ցին , որ իրենց ժառանգութեան
երկիրը — Եւանանու Վաղաաղու երկիրը
երթան , որն որ Սոփսէսին մեղքովը
պարտաւ Տէրոջ հրամանաւ առեւ
էին :
- 10 Ու երբոր Հօրդանանու մօտ տե-
ղուները եկան , ան կողմը որ Վա-
նանու երկրին մէջն է , Ռուբենի
որդիքը 'Վազի որդիքը ու Սանա-
տէին կէս ցեղը հոն Հօրդանանու
քովը մէկ սեղան մը շինեցին , երե-
ւոյթով մեծ սեղան մը : Ու Խարա-
- 11 յելի որդիքը ընեցին որ ահա Ռու-
բենի որդիքը 'Վազի որդիքը և
Սանատէին կէս ցեղը 'Վանանու
երկրին կողմը 'Հօրդանանու մօտ'
ու որ Խարայելի որդիքը անցիր
էին , սեղան մը շինեւ են : Ու եր-
բոր Խարայելի որդիքը լսեցին , Խա-
րայելի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սե-
լովի մէջ ժողովուեցան , որ անոնց
վրայ երթան պատերազմելու հա-
մար : Եւ Խարայելի որդիքը Ռու-
բենեանց 'Վաղաաղու երկիրը
խրկեցին 'Եղեազարին որդին վե-
նէ հետ քահանան , Եւ անոր հետ
աւար իշխան , — Եւ Խարայելի
ամեն ցեղերուն նահապետներն
մէլմէլ իշխան , որոնց ամեն մէկը
Խարայելի հաղաբարներուն նա-
հապետութեանց իշխաններն էին :
Եւ անոնք 'Վաղաաղու երկիրը զա-
ցին Ռուբենի որդւոցը 'Վազի որ-
դւոցը ու Սանատէի կէս ցեղին , և
անոնց հետ խօսեցան ըսելով , Տէ-
րոջ բոլոր ժողովքը այսպէս կ'ըսէ ,
Եւ ի՞նչ մեղք է , որ զուր Խարա-
յելի Մատուածն զեւ՝ գործեցիք՝
այսօր Տէրոջմէ խտտորկով , և այս-
օր Տէրոջը զեւ՝ ապստամբութիւն
ընելու համար ձեզի սեղան շինե-
ցիք : Միթէ փողովքին անորոնու-
թիւնը պղտիկ բան մըն է միջի ,
որ անկէ՛ մինչև աս օրս չմարտե-
ցանք , ու Տէրոջը ժողովքին վրայ
ան հարուածք եկաւ : Եւ զուր
այսօր Տէրոջմէ խտտորկացք : ուստի
թէ որ զուր այսօր Տէրոջմէ ապս-
տամբիք , ան ալ վարդ Խարայելի
բոլոր ժողովքին վրայ պիտի բարկա-
նայ : Սակայն թէ որ մեր կա-
լուածաց երկիրը ամառուր է չա-
նալէ , Տէրոջը կալուածաց երկիրը
անոցէք , ուր որ Տէրոջը խորանը
կանգնած է , ու մեր մէջ ժառան-
գութիւն առեք , և մեր Տէր Մա-
տուածն սեղանէն 'ի զատ ձեզի սե-
ղան շինելով Տէրոջը ապստամբ մի-
բլաք , ու մեզմէ ալ մի՛ ապստամ-
բիք : Երբոր Չարայեան Մարտ
նպովածէն առեւելք մեզ գործեց ,
միթէ Տէրոջը բարկութիւնը Խարա-
յելի բոլոր ժողովքին վրայ չեկաւ :
ու ան մարդը իր անօրէնութեանը

- միջ ծովը ձեր հայրերուն հտեկն ին-
 7 կան : Եւ ասանք անոնք Տերօջը
 աղաղակեցին , և անիկայ ձեր ու
 Լոյսիպոսոյ ոչ մէջեղ խաւար չը-
 գեց , ու ծովը անոնց վրայ բերելով
 զանոնք ծածկեց . և ձեր աշխրը
 Լոյսիպոսի մէջ բրած բաներս տե-
 8 ան . ու շատ ժամանակ անապա-
 տին մէջը բնակեցար : Ետքը ձեզ
 բերի Հորդանանու անդիի կողմը
 բնակող Եմօրհայոց երկիրը , ու
 ձեզի հետ պատերազմ բրին . և զա-
 նոնք ձեր ձեռքը տուի , ու անոնց
 երկիրը ժառանգեցիք . և զանոնք
 9 ձեր առջեկն բնաջննջ բրի : Ետքը
 Սոփարի թապաւորը Սեպտորեան
 Բաղաի երաւ , ու Իսրայէլին զէմ
 պատերազմ բրաւ , և Խաբէ խրկեց
 Բէռօրեան Բաղաւամբ կանչելու , որ
 10 ձեզ նորով . Բայց չուզեցի Բա-
 զաւմին մօտիկ ընել . ու անիկայ
 ձեզ բուրբոյնն օրինց , և անոր
 11 ձեռքէն ձեզ ապստեցի : Ետքը
 Հորդանանէն անցնելով Երիբով
 եկար , ու Երիբովի բնակիչները ,
 Եմօրհայները , Փերեզայները ,
 Բանանայները , Բեռայները ,
 Պերեզայները , Խեռայները ու
 Հերուայները ձեզի զէմ պատե-
 12 բազմ բրին , ու զանոնք ձեր ձեռքը
 տուի : Եւ ձեր առջեկն իշաւագու-
 ները խրկեցի , որ զանոնք այսօր
 Եմօրհայոց երկու թապաւորները
 ձեր առջեկն փրկուեցին . ոչ քու
 սրտից և ոչ քու աղեղովից ձեռն-
 13 արաւքան . Ու ձեզի մէկ երկիր մը
 տուի , որ դուք անոր մէջը չաշխա-
 տեցար , և քաղաքներ որ դուք չը-
 շինեցիք , ու անոնց մէջը կը բնա-
 կիք . Է կ'աւաք ան պղծներէն
 ու ձիւթներէն , որ դուք չտնկե-
 14 յիք : Ու ասի հիմա դուք Տերօջմե-
 փակեք , և անոր հաւատարմու-
 թեամբ ու ճշմարտութեամբ ծա-
 նայութիւն բրէք , և ան աստուած-
 ուրի որոնց ձեր հայրերը Գեոտին
 անդիի կողմը ու Լոյսիպոսի մէջ
 ծառայութիւն բրին , մեկտի ձգե-
 15 յէք , և Տէրը պաշտեցէք : Բայց
 թէ որ Տէրօջը ծառայութիւն ընելը

ձեզի հաճոյ չերենար , ձեզի բնորե-
 յէք պար թէ ո՞վ պիտի պաշտէք ,
 Գեոտին անդիի կողմը ձեր հայրե-
 րուն պաշտած աստուածները , թէ
 Եմօրհայոց աստուածները որ դուք
 անոնց երկիրն մէջը կը բնակիք .
 բայց ես ու իմ ասուս Լոյսիպոս պի-
 տի պաշտելը :

Եւ Ժողովուրդը պատասխան 16
 տուաւ . ու ըսաւ , Գեաւ լիցի , որ
 մենք Լոյսիպոս թողուցք և ուրիշ
 աստուածներ պաշտելը . Գաւգի Եմ- 17
 հոփան ինքն է մեր Աստուածը , որ
 մեզ ու մեր հայրերը Լոյսիպոսի
 երկրէն ծառայութեան տունէն հա-
 ննց , և ինքը մեր աշխրուն առջե-
 րս մեծ նշաններն բրաւ , ու մեզ
 պաշէց մեր ամէն զայցած ճախուն
 մէջ . և ամէն ազգերուն մէջ , որոնց
 մէջն որ անցանք : Ու Լոյսիպոս 18
 բոլոր ազգերը ու և երկրիս մէջ
 բնակող Եմօրհայները մեր առջեկն
 փրկուեց . մենք ալ Լոյսիպոս պիտի
 պաշտելը , որովհետեւ մեր Աստուա-
 ծը ինքն է :

Եւ Հեռու Ժողովուրդին ըսաւ , 19
 Դուք չէք կրնար Լոյսիպոս պաշտել ,
 քանզի անիկայ սուրբ Աստուած է .
 ու անիկայ նախանձառ Աստուած
 բխալով ձեր յանցանքները ու մեզ-
 20 քերը շնորհ : Գաւգի երբոր Եմ-
 հոփան թողուր ու օտար աստուած-
 ները պաշտէր , ան ատենը պիտի
 դառնայ , ու ձեզի բարեք ընելուն
 տեղը ձեզ չարաբերով բնաջննջ
 պիտի ընէ :

Եւ Ժողովուրդը Հեռուն ըսաւ , 21
 22 . Հապա մենք Լոյսիպոս պիտի
 պաշտելը :

Ու Հեռու Ժողովուրդին ըսաւ , 23
 Դուք ձեր անձանքը վկայ էք , որ
 դուք ձեզի Լոյսիպոս բնորեցիք զա-
 նիկայ պաշտելու համար . (ու ա-
 նոնք ըսին , Վկայ ենք .) Ուրեմն 23
 հիմա ձեր մէջը եղած օտար աս-
 տուածները վերցուցէք , և ձեր սիր-
 անք Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն դար-
 ձուցէք : Ու Ժողովուրդը Հեռուն 24
 ըսաւ , Մենք մեր Տէր Աստուածը
 պիտի պաշտելը , ու անոր խօսքը
 մօտիկ ընելը :

- 4 պետեալքս ըրաւ : 'Կարեցէք', եւ
 5 անդի աս մնացած բոլոր ազգերը
 վիճակով ժառանգութիւն բաժնեցի
 6 և քնդերուն համեմատ, Հորդանա-
 նէն՝ իմ կտորած բոլոր ազգերով
 7 մէկտեղ մինչեւ մեծ ծովը դէպ 'ի
 8 արեւմուտք : Եւ ևեր Տէր Ես-
 9 տուածը ինքը ևեր առնէն պիտի
 10 հալածէ զանոնք ու պիտի վերն-
 11 տէ, և անոնց երկիրը զուր պիտի
 12 ժառանգէք, ինչպէս որ ևեր Տէր
 13 Եստուածը ևեզի ըսաւ : Ուստի
 14 խիտ մի բեր, որ Եստուածն օր-
 15 նայ զբոլոր մէջը զբոլոր բա-
 16 ները զգուշութեամբ 'ի զործ գնէք,
 17 ու անկէ աջ կողմը կամ ձախ կողմը
 18 չխտորէք : Որպէս զի ևեր քովը
 19 մնացած աս ազգերուն հետ չխոտ-
 20 նուիք, ու անոնց աստուածներուն
 21 անունները չգրէք, և անոնցմէ եր-
 22 դուստ չընէք, ու անոնց երկրա-
 23 զուստ չընէք : Զապա ևեր Տէր
 24 Եստուածն յարիք, ինչպէս որ մին-
 25 չե աս օրս ըրէք : Եւ Տէրը ևեր
 26 անգնէն մեծ ու զօրաւոր ազգեր
 27 վերնտեց, ու մինչեւ աս օրս ընա-
 28 մէկը չկրցաւ ևեզի դէմ գնել :
 29 Զեղով մէկը անոնց հաղարը պիտի
 30 հալածէ, քանզի ևեր Տէր Եստուա-
 31 ծը ինքը ևեզի համար կը պատե-
 32 րազմի, ինչպէս որ ևեզի ըսաւ :
 33 Ուստի ևեր անձերուն աղէկ զգու-
 34 շութիւն ընէք, որ ևեր Տէր Ես-
 35 տուածը սիրէք : Բայց թէ որ ան-
 36 կէ դառնալու բոլոր, ու ևեր քովը
 37 մնացած աս ազգերուն մնացորդին
 38 յարիք, և անոնց հետ խնամութիւն
 39 ընէք, ու զուր անոնց հետ խոտ-
 40 նուիք, և անոնք ալ ևեզի հետ,
 41 Սոնց զիտեցէք որ ևեր Տէր Ես-
 42 տուածը մէջմէն ալ աս ազգերը ևեր
 43 առնէն պիտի չվերնտէ : Զապա ա-
 44 նոնք ևեզի որդայթ ու զայթակա-
 45 թիւն պիտի բլլան, և ևեր կողերուն
 46 խթաններ, ու ևեր աչքերուն փու-
 47 չեր, մինչեւ որ բնաջնջ բլլաք աս
 48 բարի երկրին վրայէն, որն որ ևեր
 49 Տէր Եստուածը ևեզի տուաւ : Եւ
 50 ուհի ևս այսօր ամէն երկրին ճամբան
 51 էրթամք, ու զուր ևեր բոլոր սր-
 52 անջ ու բոլոր հոգիով զիտէք որ

ևեր Տէր Եստուածը ևեզի համար
 որչափ բարի խօսքեր որ ըսաւ, ա-
 նոնցմէ բան մը չպակեցաւ : անոնց
 1 ամէն ալ ևեր վրայ կատարուեցաւ :
 2 անոնցմէ բնաւ մէկ խօսք մը չետի-
 3 նը չինկաւ : Ու ինչպէս որ ևեր
 4 Տէր Եստուածն ևեզի համար ըրած
 5 ամէն բարի խօսքերը ևեր վրայ կա-
 6 տարուեցաւ, նոյնպէս ալ Տէրը ա-
 7 մէն չար խօսքերը ևեր վրայ պիտի
 8 բերէ, մինչեւ որ բնաջնջ ընէ ևեզ
 9 աս բարի երկրին վրայէն, որն որ
 10 ևեր Տէր Եստուածը ևեզի տուաւ :
 11 Եւ ևեր Տէր Եստուածն ևեզի
 12 պատուիրած ու խոր զանց ընէք, ու
 13 երթաք օտար աստուածներ պաշ-
 14 տէք, և անոնց երկրազուստիւն
 15 ընէք, Տէրը բարիութիւնը ևեր
 16 վրայ պիտի բորբոքի, ու ան ևեզի
 17 տուած բարի երկրին վրայէն չուտով
 18 պիտի կորսուիք :

ԻՆՆՆՆ

Եւ Հետու Խորայելի ամէն ցեղերը 1
 Սիւրեմի մէջ ժողովեց, ու Խա-
 2 րայելի ձերերը, իշխանները, զա-
 3 տաւորները և աստիկանները կան-
 4 չեց : ու անոնք Եստուածն առնէր
 5 կայնեցան : Եւ Հետու բոլոր ժո-
 6 ղովորդին ըսաւ, Խորայելի Տէր
 7 Եստուածը պապէս կ'ըսէ : Եւ առջ
 8 ևեր հայրերը՝ Եստուածին հայրը ու
 9 Խորայելին հայրը թաւա Գեաթին
 10 անդի կողմը բնակեցան, և օտար
 11 աստուածներ պաշտեցին : Ու ևս
 12 ևեր հայրը Եստուածին Գեաթին ան-
 13 զի կողմէն առի, ու զանկապ Քա-
 14 նանու բոլոր երկրին մէջ պարտու-
 15 ցի, և անոր սերունդը շատոյցի,
 16 ու Խաւհաղը անոր տուի : Եւ Խա-
 17 հաղին Հաղորը ու Խաւհաղը տուի :
 18 ու Խաւհաղը Սիւր լուր ժառանգու-
 19 թիւն տուի : և Հաղոր ու անոր
 20 որդիքը Լզիպատու իջան : Եւ
 21 Մովսէսը ու Եստուածը խրկելով
 22 Լզիպատու զարկի, (ինչպէս որ
 23 անոր մէջը ըրի,) ետքը ևեզ հա-
 24 նեցի : Ուստի ևս ևեր հայրերը Ե-
 25 ճիպտուն հանեցի, և զուր ծովը
 26 եկաք : ու Լզիպատուները կտրե-
 27 թով ու ևիաւորներով մինչեւ Կար-

- 25 Եւ նոյն օրը Հնաւ ժողովուրդին
Հետ ուխտ բրաւ, ու Սիւրբմի մէջ
անոր կանոն ու դատաստան գրաւ :
- 26 Եւ Հնաւ առ խօսքերը Մատուծոյ
օրինաց զբռնի մէջ զբնց, ու մէկ
մեծ քար մը առաւ, և զանի-
կայ Տէրոջ սրբաբանին քովը եղած
- 27 Բեկեղիսին տակը կանգնեց : Ու Հն-
աւ բոլոր ժողովուրդին բաւ, Եւ նա
առ քարը մեկի վկայ բլրայ, քանդի-
աւիկայ Տէրոջ մեկի Հետ խօսած
բոլոր խօսքերը լսեց : Եւ ստի աւիկայ
ձեպի վկայ բլրայ, որ չբլրայ ինչ ձեռ
- 28 Եւստուածը ու բանար : Եւ որք Հն-
աւ ժողովուրդը արձակեց, և ամեն
մարդ իր ժառանգութեանը վնայ :
- 29 Եւ առ բաներէն ետքը Տէրոջ
ծառան Կառեան Հնաւ մեռաւ,
Հարիւր տարւ տարեկան քաւալով :
- 30 Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը
սահմանին մէջ Կառա լեռանը հիւ-

ստային կողմը՝ Լիւրիմի լեռը (Եւստ-
նաթ առաքի մէջ իմացեցին :

Եւ Հնաւին բոլոր օրերուն մէ- 31
ջը ու Հնաւին ետքը ողջ մնացող
և Խարայէի համար Տէրոջ բրած
ամեն զորքերը զխաղող ձերերուն
բոլոր օրերուն մէջ՝ Խարայէ Տէ-
րոջ ծառայութիւնը բրաւ :

Եւ Յովսէփին ոսկորները՝ որ Խա- 32
րայէի որդիքը Եղիպտոսէն հանեց
էին, Սիւրբմի մէջ իմացեցին ա-
զարակին ան մասին մէջ, որն որ
Հնաւոր Սիւրբմի հօրը Լամիսին
որդիներէն Հարիւր կտոր արծաթի
ծախաւ առեր էր : ու անիկայ Հով-
սէփի որդւոցը ժառանգութիւն
եղաւ :

Եւստուածի որդին Եղիպտոս ալ 33
մեռաւ, ու զանիկայ Լիւրիմի լեռը
անոր որդւոյն ՓենէՀնաւն տրուած
բլուրին վրայ իմացեցին :

ԳԻՐԻՐ ԴԵՏԵՆՈՐԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ Հնաւին մեռնելէն ետքը Խա-
րայէի որդիքը Տէրոջ հարցու-
ցին ու բանին, Սեպի համար Վա-
նանայոց վրայ առաջ ելլէ և ա-
- 2 նոնց Հետ պատերազմելու : Եւ
Տէրը բաւ, և Յուդա իմող ելլէ :
ահա երկիրը անոր ձեռքը տուի :
- 3 Եւ Յուդա իր եղբորը Հմաւնին
բաւ, և ինծի Հետ իմ զինանքս եկի,
ու Վանանայոց Հետ պատերազ-
միմք, և ես ալ քեզի Հետ քու վե-
ճակդ երթամ : ու Հմաւն ա-
- 4 նոր Հետ գնաց : Եւ Յուդա ե-
լաւ, ու Տէրը Վանանայիները
ու Փերեզացիները անոնց ձեռքը
տուաւ : ու անոնցմէ Իսգեկի մէջ
- 5 տասը հազար մարդ կտրեցին : Եւ
Իսգեկի մէջ Եղնիւրեզեկը զսե-
լով՝ անոր Հետ պատերազմեցան, ու
Վանանայիները և Փերեզացիները
- 6 զարկին : Եւ Եղնիւրեզեկ փա-
խաւ : Բայց անոնք անոր ետեւէն իյ-

նալով զանիկայ բռնեցին, ու անոր 7
ձեռքերուն ու ոտքերուն մեծ մասե-
րը կտրեցին : Եւ Եղնիւրեզեկը բ-
աւ, և ձեռքերուն ու ոտքերուն
մեծ մասերը կտրած եօթանասուն
թաղաւորներ իմ սեղանիս տակը
նիւստ գլխածէլը կը ժողվէին : և
ինչպէս որ բրի, Եւստուած ալ ինծի
այնպէս հաստցում բրաւ : Եւ
զանիկայ Լեւուսալէմ տարին, ու
հոն մեռաւ :

Եւ Յուդայի որդիքը Լեւուսա- 8
լէմի Հետ պատերազմ ընելով զա-
նիկայ տաին, ու սուրի բերնէ ան-
ցընելով քաղաքը կրակով այրե-
ցին :

Մեկէ ետեւ Յուդայի որդիքը փա- 9
րէան, որ լեւնակողմը ու հարաւա-
յին կողմը ու զաւրի մէջ բնակող
Վանանայոց գէմ պատերազմին
Եւ Յուդա Քերրոնի մէջ բնակող 10
Վանանայիներուն վրայ գնաց : (ու
Քերրոնին անունը առաջուց Կա-
րիաթ արբա էր) և անոնք Մէ-

- մին, Երեմանը ու թաղմին զար-
 11 կին : Եւ անկէ Վարդիբ բնակ-
 լայր փոյց դեպ . (ու Վարդիբն
 անունը առաջուց Կարիաթ սեփեր
 12 էր .) Եւ Վաղէր բաւ . Ի վ որ
 Կարիաթ սեփերը զարնէ ու առնէ ,
 իմ աղջիկն Եփան անոր կնուիման
 13 պիտի տամ : Աստի Վաղերին
 պարիկ եղբորը Կենեղի որդին Գա-
 թնիկէ զարիւն առաւ զանիկայ .
 և Վաղէր իր աղջիկը Եփան անոր
 14 կնուիման տուաւ : Աւ երրորդ աղ-
 չիկը անոր կ'երթար , զանիկայ յոր-
 դորեց որ իր հօրմէն ապարակ մը
 ուղէ , և էջնէ վար իջաւ . ու Վա-
 ղէր բաւա անոր , Վեդի ի՞նչ և-
 15 զաւ . Եւ աղջիկը անոր բաւա ,
 Ինծի որջութիման տուր . որովհետեւ
 ինծի հարաւային երկիր մը տուիր ,
 ինծի հուրի ապրիսնէն սլ տուր :
 Աստի Վաղէր վերի աղբիւրները ու
 վարի աղբիւրները տուաւ անոր :
 16 Եւ Սոփեսին աներոջը Կենեցիին
 որդիքը Հուդայի որդւոցը հետ
 Երմանենաց քաղաքէն Երադի հա-
 բաւային կողմը եղող Հուդայի ա-
 նապատը երան , ու դացին ժողո-
 վարդին հետ բնակեցան :
 17 Եւ Հուգա իր եղբորը Եմաու-
 նին հետ գնաց . ու Սեփաթի մէջ
 բնակող Վանանայիները զարկին ,
 և զանիկայ նշովեցին , ու ան քա-
 18 ղաքին անունը Հօրմն կոչեցին :
 Երբը Հուդայեանք Գաղան ու ա-
 նոր սահմանը , և Եփաղանը ու ա-
 նոր սահմանը , և Միկարանը ու ա-
 19 նոր սահմանը առին : Եւ Տէրը
 Հուդային հետն էր , ու անիկայ լե-
 ոանք տիրեց , բայց հովանութունը
 նակիչները չկրցաւ վաճառել , քան-
 20 զի անոք երկաթէ կառքեր ունէին :
 Աւ Վերքոնքը Վաղերին տուին ,
 ինչպէս որ Մոփեսն բար էր . ու
 անկէ Երմանին իրեք որդիները վաճա-
 21 լու Բենիամինի որդիքը Երու-
 սաղմոյ մէջ բնակող Հերուսայի-
 ները չվաճառեցին . ու Հերուսայիք
 Բենիամինի որդւոցը հետ Երուսա-
 22 ղեմի մէջ բնակեցան մինչև աս օրս :
 Եւ Հովսեփին տունն ալ Բե-

թիկի փոյց երան , ու Տէրը անոնց
 հետն էր : Եւ Հովսեփին տունը 23
 Բեթէկը կոստեցին . (ու ան քա-
 ղաքին անունը առաջուց Լուզ էր .)
 Եւ պահապանները մարդ մը տեսան
 24 որ ան քաղաքէն կ'երկէր , ու անոր
 բռնին , Եւնորհք բրէ , քաղաքը
 մոնելու կողմը մեցի ցուցնուր , ու
 քեզի ողորմութիման կ'ընենք : Եւ 25
 անիկայ քաղաքը մոնելու կողմը
 ցուցուց անոնց . ու քաղաքը սուրի
 բերնէ անցուցին , բայց ան մարդը
 և անոր բոլոր ազգատոհմը թող
 տուին : Աւ ան մարդը Վանացուց 26
 երկիրը գնաց , և Հա մէկ քաղաք
 մը շինեց , ու անոր անունը Լուզ
 կոչեց : և մինչև աս օրս անոր ա-
 նունը աս է :

Աւ Սանաթ Բեթանը և անոր 27
 գիւղաքաղաքները , թամապը ու ա-
 նոր գիւղաքաղաքները , Գովի բնա-
 կիչները և անոր գիւղաքաղաքները ,
 Հերդատաթի բնակիչները ու անոր
 գիւղաքաղաքները , Սակեղգովի բը-
 նակիչները ու անոր գիւղաքաղաքնե-
 րը չգարկաւ . և Վանանայիք կա-
 մակորութիմամբ աս երկրին մէջ բը-
 28 նակեցան : Աւ երրորդ Խարպէլ ու-
 ժովյաւ , Վանանայիները հարկա-
 տու բրաւ , բայց զանոք բոլորովին
 չվաճառեցին :

Եփրեմ ալ Գաղերի մէջ բնա- 29
 կող Վանանայիները չվաճառեց . ու
 Վանանայիք անոր հետ Գաղերի
 մէջ բնակեցան :

Հարուղան Կեթոնի բնակիչ 30
 ները և Կաաղոթի բնակիչները չը-
 վաճառեց . ու Վանանայիք անոնց
 մէջ բնակեցան հարկատու եղան :

Եսեր Եփրոմի բնակիչները , ու 31
 Սիդոնի , Եփաղբի , Եփեղբի ,
 Երայի , Եփեկի ու Բորի բնա-
 կիչները չվաճառեց . Հապա Եսե- 32
 թեանք ան երկիրը բնակող Վանա-
 նացուց մէջ բնակեցան , որովհետեւ
 զանոք չվաճառեցին :

Կեփթապիմ Բեթամափոսի բը- 33
 նակիչները ու Բեթանաթի բնա-
 կիչները չվաճառեց , հապա ան եր-
 կիրը բնակող Վանանացուց մէջ
 բնակեցաւ , և Բեթամափոսի ու

Բ/Թանաթի բնակիչները անոր
Հարկատու եղան :

- 34 Եւ Մօրհայրի Գանի որդիները
լեռան վրայ նեղը ձգեցին . քանզի
անոնց թող չտուէն որ հովիտները
- 35 Խննն : Ու Մօրհայրի կամակո-
րութեամբ Հարէս լեռը , Ելեղծի
ու Սաղարինի մէջ բնակեցան . բայց
երբոր Հովսեփին տանը ձեռքը ու-
- 36 Եւ Մօրհայրի սահմանը Եկարի-
ւի զառ 'ի վերէն' Սէմէն 'ի վեր էր :

ԳԼ . Բ

- 1 Եւ Տէրօջ հրեշտակը Գաղգաղա-
յին Բորիմ ելաւ , ու բաւաւ ,
Ձեզ Լոգիստոսէն հանեցի , և ձեզ
ան երկիրը բերի , որուն համար ձեր
Հայրերուն երդումը բեր էի . ու ը-
սի որ Ձեզի հետ բաժն ուխտս յա-
- 2 Իտեան պիտի չարեմ . Եւ աս
երկրին բնակչացը հետ դաշնակցու-
թիւն մի բնէր , անոնց սեղանները
վրտոյէր . բայց դուք իմ խօսքիս
Հաղանդութիւն չբերի . ինչու հա-
- 3 Մար աս բանը բերի : Եւ ալ ըսի ,
Օ՛ անոնք ձեր առջևէն պիտի չվարն-
տեալ , հապա անոնք ձեզի թշնամի ,
ու անոնց աստուածներն ալ ձեզի
- 4 որդայթ պիտի ըլլան : Ու երբոր
Տէրօջ հրեշտակը բոլոր Խարայելի
որդուցը աս խօսքերը ըսաւ , ժողո-
վուրդը ձայնը վերցնելով լացաւ :
- 5 Եւ ան տեղին անուներ Բորիմ կոչե-
ցին . ու հոն Տէրօջ գոհ մատուցին :
- 6 Ու երբոր Հիսուս ժողովուրդը ար-
ձակեց , Խարայելի որդիքը ամեն
մէկը իր կալուածքը գնաց , երկիրը
- 7 ժառանգելու համար : Եւ ժողո-
վուրդը Հիսուսէն բոլոր օրերուն
մէջ , ու Հիսուսէն ետքը ողջ մնա-
ցող և Խարայելի համար Տէրօջը ը-
րած ամեն մի գործերը տեսնող
ծերերուն բոլոր օրերուն մէջ՝ Տէրօ-
- 8 ջը ծառայութիւն ըրին : Եւ Տէ-
րօջը ծառայու Հիսուս . Կաւեան հա-
- 9 ըրիւր տասը տարեկան մուտա . Ու
զանիկայ իր ժառանգութեանը սահ-
մանին մէջ Գառս լեռանը հիւ-
սիսային կողմը՝ Եփրատի լեռը թափ-
նաթ հարեալին մէջը թաղեցին :

Եւ ան դարուն բոլոր մարդիկները 10
իրենց Հայրերուն խառնուեցան . ու
անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշ ազգ մը
եկաւ , որ Տէրը ու Խարայելի հա-
մար անոր ըրած գործերը չճանա-
ցան :

Եւ Խարայելի որդիքը Տէրօջ 11
առջևը չարութիւն ըրին ու Բա-
հաղիմը պաշտեցին . Եւ թողուցին 12
իրենց Հայրերուն Տէր Կատուածը ,
որ զիրենք Լոգիստոսի երկրէն հա-
ներ էր , ու օտար աստուածներու
ետեւ գաղին , այսինքն իրենց բո-
լորտիքը եղող ազգաց բաժնը աս-
տուածներուն , ու անոնց երկրպա-
գութիւն ըրին , և Տէրը սրդող-
ցուցին : Ուստի Տէրը թողուցին 13
և Բահաղը ու Կատուածը պաշ-
տեցին : Եւ Տէրօջը բարկութիւն 14
նր Խարայելի վրայ բարբոքեցաւ , ու
զանոնք կողոպտիչներու . ձեռքը
մատնեց , ու զանոնք կողոպտեցին .
և զանոնք չքակեց թշնամիներուն
ծախեց , ու ալ չէին կրնար իրենց
թշնամիաց առջև կայնիլ : Ու 15
որ երթային , Տէրօջը ձեռքը անոնց
վրայ էր չարիք ընէլ . համար , ինչ-
պէս որ Տէրը բեր էր , և ինչպէս
որ անոնց երդումը բերէր . ու խիստ
մեծ նեղութեան մէջ էին :

Եւ Տէրը գատաւորներ հանեց , 16
որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ա-
զատեցին զանոնք : Սակայն իրենց 17
գատաւորներուն ալ մոտիկ չբերին , ու
օտար աստուածներու ետեւ Իրե-
ւէ պտնակութիւն ըրին , ու անոնց
երկրպագութիւն ըրին . շուտով
խտորեցան ան ձամբայէն՝ որուն
մէջ իրենց Հայրերը կը քալէին Տէ-
րօջը հրամաններուն Հաղանդելով ,
Բայց տոնք այնպէս չբերին : Ու 18
երբոր Տէրը անոնց գատաւորներ կը
հանէր , Տէրը գատաւորին հետը բը-
լալով՝ գատաւորին բոլոր օրերը
զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռ-
քէն կ'արատէր . բանցիկ անոնց հե-
լութիւն տուողներուն ու չարչա-
րողներուն երեսն անոնց հեծու-
թիւններուն համար Տէրը կը գոչար :
Ու երբոր ան գատաւորը մուտէր , 19
կը գատաւային նորէն օտար աս-

տուածնեբոյ. ետեւ կ'երթային, զանոնք կը պաշտէին և անոնց երկրբպագութիւն կ'ընէին, ու իրենց հայրերն աւելի անօրէնութիւն կ'ընէին. իրենց չէր զործքերէն ու իրենց ծուռ ճամբայէն չէին դառնար : Ուստի Տէրոջը բարկութիւնը Խարայէի վրայ բորբոքելով՝ ըստ : Որովհետեւ աս ազգը իրենց հայրերուն պատու իրած ուխտս զանց բնկում՝ իմ ձայնիս ֆազանդութիւն չբերին, Լա ալ պշտուհետեւ անոնց առջեւն ընտա մէկը պիտի չվերնանամ ան ազգերէն, որոնք Յիսու իր մեռած ատենը թողուց, Որպէս զի անոնցմով Խարայէը փորձեմ, ինչ արդիւոր իրենց հայրերուն պէս զտուչութիւն պիտի բնեն Տէրոջը ճամբան քակելու, ինչո՞ւ : Ուստի Տէրը աս ազգերը թող տուաւ, և շուտով չփրկուեց, ու զանոնք Յիսուին ձեռքը լծանայ :

ԳԼ. Գ

1 Լա ասոնք են ան ազգերը որոնք Տէրը թող տուաւ, որ անոնցմով Խարայէը աշխատէ Քանանացոց բոլոր պատերազմները ամեն չգիտողները փորձէ : (Սխալն ասոր համար՝ որ Խարայէի որդեաց սերունդը՝ մանաւանդ առաջնեաց չգիտողները պատերազմ սորվին ու գիտնան :) Փղշտացոց հինգ նախարարութիւնները, և բոլոր Քանանացիները ու Սիդոնացիները, Լիբանան լեռը բնակող խեղճները, Բաազհերմոն լեռնէն մինչև Լանանի մարտը : Ետնցմով պիտի փորձէր Խարայէը որ գիտնայ ինչ արդիւոր պիտի ֆազանդին Տէրոջը պատուիրաններուն, որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց հայրերուն հրամայեր էր :

5 Լա Խարայէի որդիքը Քանանացոց, Քեմացոց, Եմարհացոց, Փերեզացոց, Խեմացոց ու Յեբուսացոց մէջը բնակեցան, Լա անոնց աղջիկները իրենց կնիկ առին, ու իրենց աղջիկներն ալ անոնց տղոցը տուին, և անոնց աստուածները պաշտեցին : Ու Խա-

րայէի որդիքը Տէրոջը առջեւ չարութիւն ըրին, և իրենց Տէր Եստուածը մոռնալով Քանայիմը ու Եստաբովիմը պաշտեցին : Լա Տէրոջը բարկութիւնը Խարայէի վրայ բորբոքեցաւ, ու զանոնք Սինագետի Քուսարսաթեմ թագաւորին ձեռքը մատնեց. և Խարայէի որդիքը ունեւ տարի ծառայութիւն ըրին Քուսարսաթեմին :

Խորը Խարայէի որդիքը Տէրոջը ազազակեցին. ու Տէրը Խարայէի որդեացը փրկիչ մը հանեց, Քաղէրին պղտիկ եղբորը Աննիզին որդին Վոթմոնիկը, որ զանոնք ազատեց : Լա Տէրոջը Հողին անոր վրայ ըլլալով Խարայէի մէջ դատաւորութիւն կ'ընէր. ու երբոր պատերազմի էլաւ, Տէրը Սինագետի Քուսարսաթեմ թագաւորը անոր ձեռքը տուաւ, և անոր ձեռքը Քուսարսաթեմին զէնք գործադրաւ : Ու երկիրը քառսուն տարի հանդաւադաւ. և Աննիզեան Վոթմոնիկը մեռաւ :

Ու Խարայէի որդիքը նորէն Տէրոջը առջեւ չարութիւն ըրին. և Տէրոջը առջեւ չարութիւն ընելուն համար Տէրը Մովսէսի Լզգուն թագաւորը Խարայէին զէնք ուժովուց. Լա անիկաց Եմմոնի ու Եմազեկի որդիքը իր քովը ժողովեց, և զնայ Խարայէը զարկաւ. ու Եմմոնեանց քաղաքին տիրեց : Լա Խարայէի որդիքը Մովսէսի Լզգուն թագաւորին տառնուովն տարի ծառայութիւն ըրին :

Ու Խարայէի որդիքը Տէրոջը ազազակեցին, և Տէրը անոնց մէկ փրկիչ մը հանեց, Քեմեմոնեան Վերայի որդին Եռոզը՝ որ աշխուհործ էր. ու Խարայէի որդիքը անոր ձեռքովը Մովսէսի Լզգուն թագաւորին ընծայ խրկեցին : Լա Եռոզը մէկ կանգնաչափ երկաթու թեւամբ երկաթի սուր մը շնեց իրեն, ու զանիկայ լսվեալուն տալէն իր աջ ազգին վրայ կապեց : Լա բնծան Մովսէսի Լզգուն թագաւորին տարաւ. (ու Լզգուն խիստ գէր մարդ մըն էր.) Ու երբոր ըն-

ծան տուաւ ըմբոյց , բնծան կրող
 19 մարդիկները եւ խրկեց . Լա ինքը
 Վաղագաղտի մաս եղած քարահան-
 քէն եւ դարձաւ . ու ըսաւ , Ո՛վ
 թագաւոր՝ քեզի մէկ ծածուկ խաւ-
 մը ունիմ . և անիկայ ըսաւ , Ի՞նչ
 կեցիր . ու բոլոր անոր քովը եղող-
 20 ները դուրս ելան : Լա Վաղց ա-
 նոր քովը մտնեցաւ , ու անիկայ
 նստեւ էր իրեն յատկացեալ ա-
 մանային վերնատանը մէջ . և
 Վաղց անոր ըսաւ , Բնկի Բառու-
 ծոյ կողմանէ մէկ խոսք մը ունիմ . ու
 21 անիկայ աթոռին վրայէն ելաւ : Լա
 Վաղց իր ձախ ձեռքը երկնցքնե-
 լով սուրը իր աջ ազդրին վրայէն
 22 Բալսէս որ երկաթին ետեւէն կոխն
 ալ ներս մտաւ . ու գիրուցը երկա-
 թը բռնեց , անանկ որ սուրը անոր
 23 փորէն շրջաւ հանել , ու աղբը
 ելաւ , ու վերնատանը դռները
 24 անոր վրայէն գոցեց ու կրցեց .
 Լա ինքը ելաւ . Զաւ : Ու անոր
 ծառաները զայն նայեցան որ ահա
 վերնատանը դռները կը պուրծնէին .
 ու ըսին , Բնիկայ անտարակցոյ իր
 25 ամանային սենեակին մէջը հար-
 կա որով թեան զայցած է : Լա
 անոնք ապառնցին , մինչեւ որ ամբ-
 յան , բայց ահա վերնատանը դռնե-
 րը չէր բանար . ու բանային սոսի
 26 բայցն . և ահա իրենց տերը գետնի
 վրայ ինկած մեռած էր : Ու քանի
 որ անոնք կը անտարնային , Վաղց
 27 փախաւ , և քարահանքին անցնելով
 ողջ առողջ Սէրիս հասաւ :
 Ու երբոր հասաւ , Լա իրենի լե-
 28 ւանէս եկէր , քանզի Տէրը ձեր
 թշնամիները Բաղարացիք ձեր
 29 ձեռքը տուաւ . ուստի անոր ետեւէն
 իջան , և Սաբաբն առնէն Յոր-
 դանանու անցքերը բռնեցին , ու
 թող չտուին որ մարդ մը անցնի :
 Լա ան ժամանակը Սաբաբն տաւ
 հաղարի չափ մարդ կտորեցին ,

որոնք ամենն ալ յաղթանդամ ու
 զորաւոր մարդիկներ էին . և մէկը
 30 շրջաւ փախել : Ու ան որը Սա-
 փաբ Խարսկին ձեռքին տակը նստա-
 ծնցաւ . ու երկիրը ու թաւն տարի
 հանգստացաւ :
 Լա անիկ ետեւ Բաթիբ որդին
 31 Սամկար ելաւ , ու երկրու իր-
 թանով մը Փղնայեցիներէն վեց
 հարիւր մարդ կտորեց . և անիկայ
 ալ Խարսկը աղաւտեց :
 ԳԼ . Գ
 Լա Վաղցին մոտենէն ետք իս-
 1 ղայցիկ որդիքը Տէրոջ տղն
 նորէն չարախօսեալ ըլն . Ու Տէ-
 2 րը մասնեց զանոնք Վանանայոց
 Հարին թագաւորին ձեռքը , որ
 Հասորի մէջ կը թագաւորէր . և
 անոր զորաւոր իր Սաբաբ էր , ու
 3 սպայա Վաթիբի մէջ կը բնա-
 կէր : Լա Խարսկի որդիքը Տէ-
 4 րոջ աղաւտեցին . քանզի անիկայ
 5 ինք հարիւր երկաթէ կտորէր ու-
 ներ , ու անիկայ քան տարի իս-
 6 րայցիկ որդիքը տառակնեց :
 Լա ան տանը Գեորգի մարդա-
 7 ընէն՝ Գարիգի մէջ իրեն իս-
 8 ղայցիկ մէջ գտաւ որով իրեն կ'ը-
 նէր : Ու անիկայ Լա իրենի լեւա-
 նը վրայ՝ Սամկի ու Բնիկի մէջ-
 9 տեղը Գեորգի արմաւենիին տա-
 կը կը բնակէր , և Խարսկի որ-
 10 դիքը գառաւորանէ համար անոր
 կ'ընէին : Ու Գեորգի ձեռք իր-
 11 ցեց , և Գեորգի մարդէն Լա
 12 իրենում որդին Խարսկը կանչեց ,
 ու անոր ըսաւ , Խարսկի Տէր
 13 Բառուածը Գեորգի անունով ին-
 14 քա ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 15 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 16 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 17 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 18 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 19 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 20 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 21 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 22 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 23 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 24 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 25 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 26 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 27 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 28 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 29 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ

9 թար : Լա անիկայ ըսաւ , Բն-
 ծոյ ինչ եւ քու հետոյ պիտի երթամ ,
 10 Բնայ : Լա Խարսկ Օլարուզն
 11 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 12 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 13 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 14 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 15 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 16 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 17 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 18 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 19 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 20 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 21 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 22 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 23 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 24 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 25 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 26 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 27 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 28 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ
 29 ինքն ինկած մեռած էր : Ու Խարսկ

ընէ ինծի քիւ մը ճիւղ տուր որ
 իմեմ , քանզի ծառած եմ , Լա
 ալ կաթին տիկը բացաւ , ու անոր
 խնայեց . ետքը քանիկայ ծածկեց ,
 20 Լա անիկայ ինկած ըսաւ , Սաբաբն
 դուրս կեցիր , ու թէ որ մարդ մը
 գայ , քեզի հարցնէ ու բնէ թէ
 Լա տեղա մարդ կայ , Զիկ ըստ :
 21 Ու Խարսկին ինկը Հայկ զգա-
 նին մէկ ցիլը տուաւ , և ունի ալ
 22 ձեռքը բռնելով կամեցաւ մը անոր
 քովը գնայ , ու ցիլը անոր ծամե-
 լիքը միտելով մինչեւ գետնը գա-
 մեց , և անիկայ յոյժած ըլլալուն
 համար խորունկ քնց մէջ էր . սոս-
 23 պէս մեռաւ : Լա ահա Խարսկ
 Խարսկին ետեւէն կը վազէր , և
 Հայկ զանիկայ գիտաւ որ ինչ
 24 ու անոր ըսաւ , Լա ինչ , քու քնոր-
 ում մարդ քեզի ցուցնեմ , ու
 անիկայ ինկած հետ ներս մտաւ , և
 ահա Խարսկին մեռած պտկեր
 էր , ու ցիլը անոր ծամելէին մէջն
 էր :
 Լա Բառուած ան որը Վանանա-
 25 յոց Հարին թագաւորը Խարսկի
 որդեաց տղնը կորագրուի ըսաւ :
 26 Ու Վանանայոց Հարին թագա-
 ւորին գէմ Խարսկի որդեաց ձեռքը
 27 օրէ օր կը զորանար , մինչեւ որ Վա-
 նանայոց Հարին թագաւորը ընա-
 ճինք ըլնէ :
 ԳԼ . Ե
 Լա ան որը Գեորգի ու Բաթիբ
 1 որդին Խարսկ երկնցին ու ը-
 սին ,
 2 Խարսկի զորաւորացը առաջնոր-
 դելուն , ու ժողովուրդին յաղար-
 կամ անձնանուէր ըլլալուն համար
 Տէրը օրհնեց :
 Ո՛վ թագաւորներ՝ մոխի բռնէ ,
 3 ո՛վ նախարարներ՝ ակնաջ գրէր .
 և Տէրոջ պիտի երգեմ , Խարսկի
 Տէր Բառուածն սաղմս պիտի ը-
 սեմ :
 Ո՛վ Տէր՝ երբոր գուն Սէր-
 4 ընէ ելար , ու Լա ինչ զաւա-
 լուցիկ , երկիրը չարակցաւ , եր-
 կինը առնէ անգայ , անկին ալ
 5 ջուր կաթեցուցին : Տէրոջ երկուն

- լեռները հալեցան, Խարայէի Տէր
Եստուծոյն երեսն Սինայ ալ շա-
լիցաւ :
- 6 Եւստի որդւոյն Սամուէլին օ-
րերը չհալեին օրերը մեծ ճամբա-
ները անկոխ էին, ու ճանապարհ-
հորդները խոտորնակ ճամբաներէ
7 կ'երթային : Խարայէի մէջ զօրա-
վարներ չմնացին, չմնացին, մինչեւ
որ եւս Դերօրաւ ելայ, մինչեւ որ ելայ
Խարայէի մէջ մայր քաղաք :
8 Կ'որ աստուածներ բնակեցին, ան
աստուածներ չունեցան մէջ պատե-
րազմ եղաւ : արդեօր Խարայէի
քառասուն հազար զօրք մէջը վա-
9 հան կամ նիզակ երեցան : Իսկ
սիրտ Խարայէի իշխաններուն վրայ
է : Իսկ ժողովուրդին անձնանուէր
10 եղողները, Տէրը օրհնեցէք : Ճեր-
մակ էլերու, փայլ հեծնողներ, դա-
ստասանի աստուածներ նստողներ, ու
ճամբու փայլ պարտողներ՝ դուրսե-
11 ցէք : Եղեղնաւորներուն ձայնն ու
զօրութիւնն ջուր հանելու տեղերուն
մէջ, հոն Տէրօն արգարտութիւննե-
րը, ու Խարայէի մէջ անոր զօրա-
վարացը արգարտութիւնները պատ-
ման : ան աստուած Տէրօն ժողովուր-
դի գանձեր իջան :
- 12 Երթնայի, արթնայի, Իսկ Դերօ-
րա, արթնայի, արթնայի, ու երդ-
րակ : Իսկ Խարայէի ելիք : Իսկ Ե-
րթնամի որդի՝ քու գերութիւնդ
13 զերի բըէ : Եւ աստուած փախտա-
կանները ժողովուրդին զօրաւորնե-
րուն յարձակեցան : Տէրը ինծի
հետ զօրաւորներուն դէմ իջաւ :
- 14 Երթնամի արմատէն եղողները Ե-
մաղեկին վրայ էլան : Բնիսամին
քու ետեւդ քու ժողովուրդիդ մէջ
էլաւ : Դերօրա իշխաններ, ու
Օարուգնէն զպի գրէչ բռնող-
15 ներ իջան : Եւ Խարայի զօրա-
վարները Դերօրային հետ, ու Խա-
րար ալ Խարային պէս իր ոտը-
րովը հովիտը խրկուեցաւ : Ուս-
րէնի տոհմերուն մէջը մեծ յուզմունք
16 կար : Ինչո՞ւ համար փարայիներուն
մէջը նստար, որ հօտերուն մայրը
լին : Ուստի տոհմերուն մէջը
17 մեծ տարախուսածք կար : Վաղապ-

- հարգանաւոր անդի իր զօրք կը
բնակէր, ու Դան ինչո՞ւ համար
նստարու մէջ պանդուխտ մնաց :
Եւստի ծովուն եզերքը կը նստէր,
ու իր նաւահանգիստներուն քովը
կը բնակէր : Օարուգնէն ու
18 Կեփթաղիմ շաբաթ ժողովուրդ
մէջ է, ու զաւուրն բարձր տեղուն-
քը զինքը մահուան վտանգի մէջ
կը գնէ :
- Թաղաւորները եկան, պատե-
րազմ բրին : ան աստուած Կանա-
նացոց թագաւորները Մահեղդովի
ջուրին քովը թաղաւորի մէջ պատե-
րազմ բրին : ստակ չշահեցան :
- Երկիրներն պատերազմ բրին : 20
աստուածներ իրենց զօրանքներն Սի-
նայի մէջ պատերազմ բրին :
Արման հեղեղատը՝ ան հին հեղեղա-
21 տը՝ Արման հեղեղատը գանձեր քշեց
տարաւ : Ո՞վ իմ անձն առնեց զօ-
րութիւնը կրկնեց : Եւ աստուած 22
ձիւրուն անկողնի տասնիկ փաղէ-
նուն համար կտոր կտոր եղան, զօ-
րաւորներուն փաղանքները : Տէրօն 23
հրեշտակը ըսաւ, Մարտիր նշովե-
ցէք, անոր բնակիչները սաստիկ
նշովեցէք : քանի Տէրօն օգնու-
թեանը զօրաւոր Եւստիստէն դէմ 24
Տէրօն օգնութեանը լինան : Այն-
նեցի Կարեկին կրկնը չհալէ կրկ-
նութեան մէջը : Իսկ աստուած 25
բոլոր փաղանքներուն մէջ Բա-
նիկներն աստուած օրհնեց բոլոր :
Այսպէս ջուր ուղեց : կամ տուաւ,
իշխանաց ամենայն կողի մասուց :
Եւստի իր ձեռքը ցրցին, ու իր 26
աջ ձեռքը հիւսան ուղի երկն-
ցուց, և Սինայի վարդերով
զլուրը ձեղքեց : ու ցնջ անոր
ճամբները միակով խողեց : Եւս- 27
տի ծնեցաւ, Եւստիստէն ոտերուն մե-
ջը ծնեցաւ ինկաւ : ու որ Եւս-
տի, հոն մուտք ինկաւ :
- Սինայի մայրը պատուհանէն 28
նայեցաւ, ու փաղանքին ետեւն
աղաղակեց : Ինչո՞ւ համար անոր
կապը կ'ուշանայ գալու, ինչո՞ւ
անոր կապերուն քայլերը ետ կը
մնան : Եւստիստէն անկողնի 29

- անոր պատախաճան տուին, ինքն ալ
իր խոսքերուն պատախաճանը իրեն
30 կու տար : Եւստիստէն անոր աւար
գտան, զանիկայ բաժնելու փայլ էն :
ամեն կարծիք համար մէկ կամ եր-
կու աղէիկ, Իսկ Սինայի համար
զոյնգոյն աւար մը, զոյնգոյն նկա-
րադործ աւար մը, երկու կողմը
բանուած ու զոյնգոյն վանդակ ա-
ւար ուստի ցնջեց :
- 31 Ո՞վ Տէր՝ քու բոլոր թշնամի-
ներդ պայտէս կորսուի : Իսկ զԵ-
ստիստէն սիրողները իր զօրութեամբ
կըրդ արեւուն պէս բլրան :
- Ու երկիրը քառասուն տարի հան-
գըտացաւ :

ԳԼ Դ

- 1 Եւ Խարայէի որդիք Տէրօն առ-
նէր շարութիւն բրին, ու Տէ-
րը գանձեր եօթը տարի Մաղիանա-
2 յոց ձեռքը մատնեց : Եւ Սա-
ղիանացոց ձեռքը Խարայէի վրայ
մտնորաւ : ու Խարայէի որդիք
Մաղիանացոց պատճառաւ իրենց
համար լեռներու մէջ խոտողներ,
քարայրներ և պատնէշներ շինեցին :
3 Ու Երբոր Խարայէի որդիք սերմ կը
ցանկնին, Մաղիանացիք անոնց վրայ
կ'երթնին, և Մաղիանացիք ու ա-
րեւելի բնակիչներն ալ կ'երթնին :
4 Եւ անոնց դէմ բանակ կազմելով
զեռնին բերքը կ'առնին մինչեւ
Վաղա, ու Խարայէի ապրուստ մը
չէին թողուր, ոչ ոչնար, ոչ ար-
5 ջաւ և ոչ էշ : Կանգնեց անոր ի-
րենց հօտերով ու վրաններով կ'եր-
թնին, և մարախի պէս բաղնու-
թեամբ կու գային : Թէ անոր և
թէ անոնց ուղեքը չէին համուրդ-
ու : Խարայէի երկիրը կու գային զա-
6 նիկայ տարու համար : Եւ Խա-
րայէի Մաղիանացոց պատճառաւ
շատ աղքատացաւ : ու Խարայէի
որդիքը Տէրօն աղաղակեցին :
7 Ու երբոր Խարայէի որդիք Տէ-
րոն աղաղակեցին Մաղիանացոց
8 պատճառաւ, Տէրը Խարայէի որ-
դիքը մէկ մարգարէ մը խրկեց : ու
անիկայ ըսաւ անոնց : Խարայէին
Տէր Եստուածը պայտէս կ'ընէ, Եւ
- 11 Եւ Տէրօն հրեշտակը եկաւ, ու
Երթնայի մէջ հովիտին ինկողն
էր : ու անոր որդին Գեղե՞ն ձեռ-
նին մէջ ցորեն կը ծեծէր՝ Մաղիա-
նացոց երեսն փաղանքներու հա-
մար : Եւ Տէրօն հրեշտակը անոր 12
երեցաւ, ու ըսաւ : Ո՞վ զօրաւոր
կործ, Տէրը քու հետդ է : Եւ
13 Գեղե՞ն անոր ըսաւ : Ո՞՞ Տէր
իմ, թէ որ Տէրը մեր հետն է,
ինչո՞ւ համար աւելորդ բաներ մեր
զլուրը եկաւ : և Եւստիստէն անոր ա-
մեն հրաշքները, որոնք մեր հայրերը
մեզի կը պատմեն ըսելով թէ Տէ-
րը մեզ Երթնայի մէջ երեսն ձեռք, ու
մեզ Մաղիանացոց ձեռքը մատ-
նեց : Եւ Տէրը անոր նայեցաւ, 14
ու ըսաւ : Եւստիստէն զօրութեամբ
գնաւ, որ Խարայէի Մաղիանացոց
ձեռքէն ազատեն : չէ՞ որ եւս քեզ
խրկեցի : Ու անիկայ անոր ըսաւ : 15
Ո՞՞ Տէր իմ, Խարայէի ինչո՞ւ ա-
ղաղեց : ահա իմ աղքատացի
Մաղիանայի ցեղն պիտո աղքատն է,
ու եւս իմ հօր տանը պիտո պղծի
եմ : Եւ Տէրը անոր ըսաւ : Եւս-
տիստէն քու հետդ պիտի ըլլամ, ու
Մաղիանայի մէկ մարգարէ մը պէս
պիտի գարնես : Եւ անիկայ անոր 17
ըսաւ : Մարաշեմ : Թէ որ եւս քու
աչիքդ առնէր ձորհրդ գտայ, ինծի
նշան մէջ ցուցուր, որ քեզմէ բե-
18 ինծի հետ խոտող դուս ես : Կ'ա-
ղաղեմ որ աստի չեթեմա, մինչեւ որ
եւս քեզի գամ, իմ ընծաւ բերեմ
ու քու առնե՞ր դնեմ : Եւ անիկայ
ըսաւ : Եւստիստէն, մինչեւ որ

19 զոն զանաւս : Ու Վեդեօն ներս
մուս , այնքէն ու մը և մկ ար-
գու ախրէ բաղարջ չօթեր պատ-
րաստեց . միւր սակաւի մը մէջ
գրաւ , ու արգանակն ալ պտուղի
մը մէջ գրաւ , և անոր առջեւ հա-
նեց ընկնիին տակը ու անոր մա-
տոց : Եւ Եստուծոյ հրեշտակը
անոր բաւ , Խիսր ու բաղարջ
չօթերը առ , առ վէմին վրայ դիւ
21 ու արգանակը խափէ : Եւ անիւ-
կայ անանկ բաւ : Ետքը Տէրօջը
հրեշտակը իր ձեռքի զաւազանին
ծայրը երկնցուց , ու միսն և բա-
ղարջ չօթերուն դպաւ . ու վէմն
կրակ երկով միս և բաղարջ չ-
օթերը պրեց : Ու Տէրօջը հրեշտակը
22 անոր աշխրուն առնէն գնաց : Եւ
Վեդեօն տեսաւ որ անիկայ Տէրօջը
հրեշտակն է . ու Վեդեօն բաւ ,
Ո՛հ Տէր Լո՛հօյայ , որ Տէրօջը հրեշ-
23 տակը երևաւ երև տեսայ : Բայց
Տէրը անոր բաւ , Խաղաղութիւն
ըլայ քեզի . մի՛ վախնար , պիտի
չենանա :

24 Եւ Վեդեօն հոն Տէրօջը սեղան
մը շինեց , ու անոր անունը Լո՛հօյա-
շալով կոչեց , որ մինչև առ օրս Լ-
րիկեղեբանց Լորդային մէջ կեցած
է :

25 Եւ ան զիւրք Տէրը անոր բաւ ,
Բո՛ւ հօրդ զուարակը , եօթը տա-
րեկան երկրորդ զուարակը առ , և
քու հօրդ ունեցած Բա՛հաջի սե-
ղանը փրուր , ու քովի Եստարով-
26 թը կտրէ : Եւ առ ապաւաժ քա-
րն զլուխը օրինաւ որ կերպով քու
Տէր Եստուծոյդ սեղան մը շինէ ,
ու երկրորդ զուարակը առ , և քու
կտրած Եստարովթիդ փայտերովը
27 ողջակէ գրէ : Ու Վեդեօն իր ծա-
ռաններէն տաւը մարդ առաւ , և
Տէրօջը իրեն ըսածին պէս ըրաւ ,
28 ու իր հօրը առնէն , և քաղաքին
մարդիկներէն վախնալով առ բանը
ցորեկը ընելու՝ զիւրքը ըրաւ :

Ու երբ որ քաղաքին մարդիկները
առաւօտուն կանուխ ելան , տեսան որ
Բա՛հաջին սեղանը փլած , և անոր քո-
վի Եստարովթը կտրած , ու երկրորդ
զուարակը չկուած սեղանին վրայ

ողջակեց եղած էր : Աստի իրաւ 29
բու բոն , Եւ բանը ո՞վ բաւաւ ,
ե. փնտռեցին ու քննեցին . ու բաւե-
ցաւ . թէ Եւ բանը Հիփոսիոն որ-
դին Գեղեօն բրաւ , Եւ քաղաւ 30
քին մարդիկները Հիփոսիոն բոն ,
Արդիդ զձեռք չանէ որ մանի ,
բանդի Բահաղին սեղանը փոփո-
ցեր , ու անոր քով Եստարովը
կորեր է : Եւ Հիփոս իր փան 31
կեղծ բոլոր մարդիկներուն բաւաւ ,
Արթիկ Բահաղին իրաւ ունը զձեռք
պիտի պաշտպանէ , կամ թէ զձեռք
նիկայ զձեռք պիտի ազատէ : Ինչ
որ անոր իրաւ ունը պաշտպանէ ,
թէ ո՞վ մեղացի մինչեւ աստու . թէ
որ անիկայ աստու ան է , թէ ո՞վ ինքը
իր իրաւ ունը պաշտպանէ անոր զէմ ,
իր սեղանը փոքրեկուն համար : Եւ 32
նոյն օրը դանիկայ Հիփոսառը ա-
ստանեց . քանի բաւաւ : Ինչ Բա-
հաղ իր իրաւ ունը պաշտպանէ ա-
նոր զէմ , իր սեղանը փոքրեկուն
համար :

Եւ բոլոր Մաղիանացիները , 33
Մաղիկացիները ու արեւելի բնա-
ւանները մեկտեղ ժողովուեցան , ու
Երբեմնեան անցնելով Հիփոսիոն
ովիտին մէջ բանակեցան : Եւ Տե- 34
ղոյն Հողին Գեղեօնին միայ Հանդ-
եցաւ , ու անիկայ փող Զեկցուց ,
Երեւելեանք անոր հետեւ ժող-
ուեցան : Ու բոլոր Մանատին 35
աստղամառորներ խրից , ան ալ ա-
րը հետէն ժողովուեցաւ . եւ Բսերին ,
Հարուզնին ու Երեմիակիմին ալ
աստղամառորներ խրից , ու անոնք
այսին գանոնք դիմառորելու :

Եւ Գեղեօն Եստուծոյ բաւաւ , 36
եւ որ բաւաւիդ պէս Խորայէր իմ
բարեւ ազատելու եւ , Եհն եւ 37
դին մէջ բոլորի զգաւմ մը կը
եմ . թէ որ միմեկ զգաւմին միայ
ու բոլոր զեանին միայ չորու-
նէն ըլլայ , ան ասունը պիտի
անտամ որ բաւաւիդ պէս Խորայէր
մեղաւ պիտի ազատուի : Եւ 38
պիտի եղաւ . փան զի աստուտուն
նտիկ եղաւ , ու զգաւմը քամից ,
զգաւմէն ջորը հանեց , որ կոնք մը
ուն ջուր էլու : Եւ ասունը 39

Գեղե՛կն Բաառնոյ բաւ , չու
բարկուի ինչ իմ վրաս չբորբորի
ու մինակ սա անգամ ալ խօսիմ .
միայն սա անգամ զգաիմ ուր փոր-
նեմ . Հիմա մինակ զգաիմն վրայ
չորութիւն , ու բոլոր գեանին վրայ
40) ցօղ բլրայ : Իսկ ան զիւնր Եւ-
ստան արեւելս բաւ : մինակ զբ-
ղաիմն վրայ չորութիւն՝ ու բոլոր
գեանին վրայ ցօղ եղաւ :

9.1. 12

1 Եւ Յերոսաղէպոսիւնս Վեդեմն
ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը կանախ ելան, և արդի աղբիւրին քովը բանակեցան ։ ու Մաղիամու բանակը անոր հետ սխառ լին կողմի կէպ 'ի Սարէի բլուրը ։

2 Հովիւնս մէջն էր ։ Եւ Տէրը ըստ Վեդեմնին, Վառ հետդ եղող ժողովուրդը շատ է ։ Վե՛ր ապր Սաղիմի անոնց ձեռքը տալ ։ չբնայ որ Խարայի լիճի դեմ պարմանայ ու բռն լին Խմ ձեռքս զիս ապաստեց ։

3 Ուստի հիմա քարող կարգալ տաս որ ժողովուրդը բռն, ու բռն ։ Ո՛վ որ փառասիրտ ու երկնոտ է՝ թող հո գտանայ, և չուսով Գաղատաղ լեռնին երթայ ։ ու ժողովուրդն քանուկեկու հազար հազար ձգէ հո դարձան, ու տասը հազար մնացին ։

4 Եւ Տէրը ըստ Վեդեմնին, ժողովուրդը տակաւին շատ է ։ Ընդրին քովը իջեցուր գանձոյր, ու հոն քեզի համար գանձոյ փորձեմ ։ և որուն համար քեզի ըսեմ թէ Վառիկայ քու հետդ երթայ, անիկայ քու հետդ թող երթայ, ու որուն համար քեզի ըսեմ թէ Վառիկայ քու հետդ չերթայ, անիկայ թող չերթայ ։

5 Ուստի ժողովուրդը չուրին քովը իջեցուց ։ և Տէրը Վեդեմնին ըստ, Ո՛վ որ չունի լավերուն պէս չուրը լեզուովը լավի, անիկայ գատ կայնեցնես, ու ո՛վ որ խախտ համար իր ծունկերուն վրայ ծախ, անիկայ

6 Խառ լաւ դաս խոյնեցնես ։ Եւ ձեռքը բերանը դռնէն լավոյներուն թիւը իրեք հարիւր մարդ էր ։ և բոլոր մնացած ժողովուրդը իրենց ծունկերուն վրայ ծոցեան ջուր խախ

10. Համար : Ա Տերը Գեղեզնիկն
 բառ . Ըն իրեք հարիւր մարդիկ
 ներսով՝ որոնք հազար լափեցին , ձեզ
 պիտի ազատեն , և Սաղիամը քու
 ձեռքդ պիտի մատնէ . ու բոլորը
 հաղորդեալ ժողովուրդը՝ ամեն մարդ իր
 տեղը երթալ : Աւտի ժողովուրդը
 իրենց ձեռքը պաշար առին և իրենց
 փողերն ալ : Իս Գեղեզնիկն Խարպե-
 լի բոլոր մարդիկները՝ ամեն մէկը իր
 դրանը խրեց , բայց առ իրեք հա-
 ղիւր մարդը իր քովը պահեց . ու
 Սաղիամու բանակը անոր տակը
 հովիտին մէջ էր :
 Իս նոյն գիշերը Տերը անոր բ-
 11. աս . Սփք ելէր , -- -- Ի բանա-
 կը իջիւր , քանդի գանձիկաց քու
 ձեռքդ մատնեցի : Իս թէ որ դուն
 իջնելու կը փանաս , նախ դուն
 քու ծառայիչ փորաքցին հետ բանա-
 կը իջէր . Իս պիտի լսես թէ ա-
 նորք ինչ կը խօսին . անիկ ետեւ քու
 ձեռքերդ պիտի ուժովնան , որ բա-
 նակը իջնես : Աւտի ինքը և իր
 ծառան փորաք բանակին մէջի դուն
 դերուն ծայրը իման : Աւ Սաղիա-
 12. մը և Լմաղէկ ու բոլոր արեւել-
 յիները մարախներու պէս բազմու-
 լի համը հովիտին մէջ պատկեր էին ,
 և անոնց ուղտերը անթիւ էին , --
 ծովուն եղբայր եղող աւազին չափ
 լատ էին : Իս Գեղեզնիկն երթա-
 13. լով՝ Եւջ որ միկ մարդ մը իր ընկե-
 րին երազ կը պատմէր . ու կ'ըսէր ,
 Իս երազ մը տեսայ , և ահա մէկ
 զարեղէն հայ մը դպալ 'ի Սաղիամու
 բանակը կը գլորուէր և վրանին
 համալրով՝ գանձիկաց զարեալ , որ
 ինկաւ , ու վրիժար զարծոյց , և
 վրանը ինկաւ : Աւ անոր ընկերը
 14. պատասխան տուաւ . և ըսաւ , Ը-
 տիկաց ուրիշ բան չէ , բայց միայն
 Խարպեւոցի Հովիտն որդւոյն Գե-
 ղեզնիկն սուրբ . Ետուած Սաղիա-
 մը ու բոլոր բանակը անոր ձեռքը
 մատնէր է :
 Աւ երբոր Գեղեզնիկ երազին պատ-
 15. մեւթիւնը ու անոր մեկնութիւնը
 լսեց , Տերը ալ երկրպագութիւնը
 բռնաւ , և Խարպեւին բանակը դար-
 ձաւ ու բաւալ , Սփք ելէք , քան-

- 31 կնիքներ ունէր : Ու Սիւքեմի մէջ
ունեցած հարձն ալ անոր տղայ մը
ծնաւ , և անոր անունը Միքիմիէք
32 դրաւ : Ու Հովսէփ որդին Վե-
ղեան բարի ծերութեամբ մնաւ ,
և Միքիմիէքի անց Լիփրային մէջ իր
հօրը Հովսէփի գերեզմանը թաղուե-
ցաւ :
33 Լւ Վեղեան մեռածին պէս Լա-
րայիէն որդիքը դարձան ու Բահա-
ղիմիս կոսէին Էֆրայիմ պոստիկեան ,
որ Բահաղիմի ընտանիք իրենց աս-
34 տուած ըրին : Լւ Լարայիէն որ-
դիքը չիփեցին իրենց Տէր Մա-
տուածը , որ զիրենք ազատեր էր
իրենց բոլորութիւնը եղած ամէն թիւը :
35 Նամիսներուն ձեռքին : Ու Հիւր-
տաղին (այսինքն Վեղեանին) տա-
նը անոր Լարայիէն բրած բոլոր
բարութեանը համեմատ , զթու-
թիւն չըրին :

ՊԼ - Թ

- 1 Ու Հիւրտաղին որդին Միքիմիէ-
քը Սիւքեմ իր մօրը եղբայրնե-
րուն դնաց . և անոնց հետ ու իր
մօրը հօրը բոլոր ազգաստեղծին հետ
2 խօսեցաւ , ըսելով , Ենթահր բ-
ռէք՝ Սիւքեմի բոլոր բնակացը ա-
կանակներուն զրոյցները թէ Զեդի
մը աղէկ է . Հիւրտաղին բոլոր
որդոցը՝ Եփրայիմի մարդոց ձեռ
վրայ թագաւորելը , թէ մէկ մար-
դուն ձեռ վրայ թագաւորելը . և
միտքերնիդ ըրէք , որ ես ձեր ու-
3 կրն ու ձեր մարմնն եմ : Ուս-
տի իր մօրը եղբայրները անոր վրա-
յով ամէն աս խօսելը Սիւքեմի
բոլոր բնակացը ակնաշնորհուն զրու-
ցեցին . ու անոնց սիրտը Միքիմի-
քիին դարձաւ . քանզի ըսին թէ
4 Ենիկայ մեր եղբայրն է : Լւ Բա-
հաղ ընտանիքն տունէն Եփրայիմ
կտոր արծաթ տունն անոր , ու Մ-
րիմիէք անոնցմով դատարկեաց
ու սրիկայ մարդիկներ վարձրով
բռնեց , և անոր կոսէին զայցին :
5 Ու Լիփրայի մէջ իր հօրը տունը մը-
տաւ , և իր եղբայրները Հիւրտա-
ղին որդիքը՝ Եփրայիմի հօգին
մէկ քարի մը վրայ սպաննեց . բայց

Հիւրտաղին պատիկ տղան Հովս-
թամ պահուելով ոչ մնաց : Եւրբ
բոլոր Սիւքեմի բնակիչները , և Վե-
ղեան բոլոր տունը մէկտեղ ժող-
լուեցան , ու զայցին Սիւքեմի մէջ
պահապանաց կազմին քովը Միք-
իմիէքը թաղաւոր ըրին :

Ու երբոր աւ բռնէ Հովսթամին
խնայուցին , անիկայ դնաց Վարդիմ
ընտանը զընտը կայեցաւ , և ձայնը
վերցնելով պտուղ ու անոնց բաւ ,
Ու Սիւքեմի բնակիչները ինծի
մտիկ ըրէք , և Նատուած ձեզի մտիկ
ընէ : Նատուած զայցին որ իրենց
համար թագաւոր մը օծեն , ու ձի-
թենին ըսին , Սեր վրայ թագա-
ւոր եղիւ : Բայց ձիթենին անոնց
ըսաւ , Իմ պարտաւ թիւն թու-
ղում , որ ինծիմով Վատուած ու
մարդիկները կը պատուեն , ու եր-
թամ ծառերուն վրայ իշխան ըլ-
լամ : Լւ ծառերը թիւնին ըսին ,
Դուն եկուք մեր վրայ թագաւոր
եղիւ : Լւ թիւնին անոնց բաւ ,
Իմ քաղցրութիւն ու աղէկ պը-
տուքս թողում , ու երթամ ծա-
ռերուն վրայ իշխան ըլլամ : Եւ
ատենը ծառերը որթին ըսին , Դուն
եկուք մեր վրայ թագաւոր եղիւ :
Որթին ալ անոնց բաւ , զՎատուած
ու մարդիկները ուրախացնող զի-
նիս թողում , ու երթամ ծառերուն
վրայ իշխան ըլլամ : Եւ ատենը ա-
մէն ծառերը դմիկին ըսին , Դուն
եկուք մեր վրայ թագաւոր եղիւ :
Լւ դմիկը ծառերուն բաւ , թե
որ դուք իրաւքնէ զիս ձեռ վրայ
թագաւոր կ'օծէք , եկէք իմ հովա-
նին տակը նստէք , եթէ ոչ՝ դմի-
կն կրակ թող ելլէ , ու Լիքանա-
նու եղևիկները պրէ : Լւ հիմն
թէ որ դուք Միքիմիէքը թագաւոր
ընելով՝ ճշմարտութեամբ ու արդա-
րութեամբ վարուեցաք , և թէ որ
Հիւրտաղին ու անոր տանը բարու-
թեան համեմատ անոր հատուցում
ըրիւք . (Բանդի իմ հայրս ձեզի
համար պատկազմ ըրաւ , ու իր
անձը վաճառի մէջ դրաւ , և ձեզ
Մաղիսմա ձեռքէն ազատեց . Իսկ

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

- զուր պատր իմ հօրս տանը զէմ ոտք
կըսք , ու անոր որդիքը՝ եօթանաս-
տուն մարդ. մէկ քարի մը վրայ ըս-
պաննեցիր , ու անոր ազատիւնին
տղան Արիմիւլէքը մեր եղբայրը ըն-
լայուն համար՝ Սիւքեմի բնակչացը
19 վրայ թաղաւ որ ըրիք .) Ուստի թէ
որ պատր Հերորաաղին ու անոր տա-
նը վրայով ճշմարտութեամբ ու ար-
դարութեամբ վարուեցար , Արիմի-
ւլէքին վրայ ուրախացէր , ան ալ
20 ձեր վրայ թէ՛ որ արախանայ . Ապա
թէ ու՛ր թէ՛ Արիմիւլէքին կրակ ել-
լէ , ու Սիւքեմի բնակիչները ու
Սիւքեմի տունը այրէ . և Սիւքեմի
բնակիչներէն ու Սիւքեմի տունէն
կրակ ելլէ , և Արիմիւլէքը այրէ :
- 21 Ետքը Հովսեփամ՝ փախաւ. աղա-
տեցաւ , ու խէր զնաց , և իր Ա-
րիմիւլէք եղբորմէն լռեալով համար
հօն բնակեցաւ :
- 22 Եւ Արիմիւլէք Խորալէի վրայ ի-
23 ընք տարի թաղաւորեց : Ու Ես-
տուած Արիմիւլէքին և Սիւքեմի
բնակիչներուն մէջ չար ոգի մը խոր-
կեց , ու Սիւքեմի բնակիչները Ա-
րիմիւլէքին հետ նենդութեամբ վա-
24 րուեցան : Որպէս զի Հերորաաղին
եօթանասուն որդեղքը եղած անիւ-
բաւութիւնը զայ՛ և անոնց բա-
զանք արիւնը անոնց եղբորը Ա-
րիմիւլէքին վրայ համար , որ զանոնք
ապաններ էր , ու Սիւքեմի բնակ-
չացը զայ՛ որոնք անոր ձեռքերը ու-
ժողոջուցի էին իր եղբայրները ըս-
25 պաննելու : Ուստի Սիւքեմի բնա-
կիչները լեռներուն զլուխները անոր
զարաններ պատրաստեցին , և ճամ-
բան իրենց քովէն ամէն անցնողները
կը թալլէին . ու առ Բաւը Արիմի-
26 վէքին խնայուցին : Եւ Արեգի որ-
դին Վաաղ ու անոր եղբայրները
եկան Սիւքեմի մէջ մտան . և Սիւ-
քեմի բնակիչները անոր ապաւինե-
27 ցան : Ու զաշուր ելլելով իրենց
պալիսերուն խաղողները քաղեցին ,
և կոխելով ուրախութիւն ըրին , ու
իրենց աստուծոյն տունը մանկելով՝
կերան ու խմեցին , և Արիմիւլէքը
28 անիծեցին : Ու Արեգեան Վաաղ
ըսաւ , Արիմիւլէք թիւ է , և Սիւ-
- քեմ թիւ է՝ որ մենք անոր ծառայ-
ըլանք . անկիպ Հերորաաղին տղան
է՞ , ու Օւրուզ անոր փոխանոր-
դը չէ՞ : Սիւքեմի հօրը՝ Եմեփրին
մարդիկներուն ծառայութիւնն ը-
րէր . ու մենք ինչե՞ր համար անոր
պիտի ծառայենք : Այսմէ թէ աս
ժողովուրդը իմ ձեռքիս տակը անց-
նէր , ու ևս Արիմիւլէքը վերջնէի .
և Արիմիւլէքին ըսաւ . Օւրբերդ
չառցուր ու ելիւ :
- Եւ քաղաքին իշխանը Օւրուզ 30
երորդ Արեգեան Վաաղին խաղերը
ընց , խիստ րարիպաւ . Եւ ծա- 31
ծուկ կերպով մը Արիմիւլէքին պատ-
գամաւորներ խրկեց , ըսելով , Եհան
Արեգեան Վաաղ ու իր եղբայր-
ները Սիւքեմ եկան , և ահա անոնք
քեզի զէմ քաղաքը ոտք կը հանեն :
Ուստի հիմա դուն զիւկողդ ելիւ , 32
ու դաշուր դարանի մէջ նստաւ քու
հետք եղող ժողովուրդով . Եւ ա- 33
ռաւտուն արեւը ծագածին պէս
կանուխիկ ելիւ , ու եկնիւր քաղա-
քին վրայ քարծակէ . և ահա անիւ-
կայ ու անոր հետ եղող ժողո-
վուրդը քեզի զէմ պիտի ելին
ան տանը ձեռքէդ եկածը ընես ա-
նոր :
- Ուստի Արիմիւլէք և անոր հետը 34
եղող բոլոր ժողովուրդը զիւկող
եկան , ու չորս գունդի բաժնեւելով
Սիւքեմի զէմ դարանի մէջ նստան :
Եւ Արեգեան Վաաղ եկաւ , ու 35
քաղաքին դրանք առջին կայնեցաւ .
և Արիմիւլէք իր հետը եղող ժողո-
վուրդով դարաններէն դուրս եկաւ :
Ու Վաաղ ան ժողովուրդը տեսնե- 36
լով Օւրուզին ըսաւ , Եհան լեռ-
ներուն զիւկն ժողովուրդ կ'իջնէ :
Ու Օւրուզ անոր ըսաւ , Լեռնե-
րուն չուրք քեզի մարդոց պէս կ'երև-
նայ : Եւ Վաաղ դարձեալ խո- 37
տեցաւ ու ըսաւ , Եհան երկրին
բարձր տեղումներէն ժողովուրդ
կ'իջնէ , և մէկ գունդը մին ալ
Սիւքեմի իմ կազնիին ճամբովը կու-
գայ : Ու Օւրուզ անոր ըսաւ , 38
Ո՛ր է ան քու բերանդ , որով
կ'ըսէիր թէ Արիմիւլէք թիւ է՝ որ
մենք անոր ծառայութիւն ընենք .

- քու վար զարկած ժողովուրդդ ա-
տիկայ չէ՞ : Հիմա ելիք ու անոր հետ
39 պատերազմ՝ ըսէ : Ուստի Գաաղ-
Արիքովի բնակեացը առջեւն ելի-
լով՝ Արիքովիքի հետ պատերազմ
40 բրաւ : Եւ Արիքովիքի զանկայ հա-
լածեց : ու անիկայ անոր առջեւն
փախաւ : ու մինչև զրանը առջեւ
41 շատերը մտած ինկան : Եւ Արի-
քովիք Արիքովի մէջ նստաւ : ու
Օլորուդ Գաաղը և անոր եղբայր-
ները վաճառեց : որ — Լ Սիւքե-
42 մի մէջ շնակին : Եւ հետեւալ
օրը ժողովուրդը դատար ելաւ : ու
43 երբոր Արիքովիք ինկացաւ : Լ Սի-
զովուրդը առաւ իրեն զուեցի բաժ-
նեց : և դաշտին մէջ զարանաճուտ
եղաւ : ու երբ տեսաւ որ ժողովուր-
դը քաղաքին զօրս կենքէ : անոնց
փոյ յարձակելով՝ զանոք զարկաւ :
44 Եւ Արիքովիք ու անոր հետ եղող
զուեցը յարձակելով՝ քաղաքին զր-
բանը առջեւ կայեցան : ու երկու
զուեցիք բոլոր գաւառի մէջ եղող-
ներուն փոյ յարձակելով՝ զանոք
45 գարկին : Եւ Արիքովիք ան բոլոր
օրը քաղաքին հետ պատերազմե-
ցաւ ու քաղաքը ստաւ : և մէջը
եղող մարդիկները կոտորեց : ու քա-
ղաքը փլուց : և հոն աղ ջանեց :
46 Ու Սիւքեմի աշտարակին բոլոր
բնակիչները երբոր — Բաւել լսե-
ցին : իհրիքի սատուճոյն տանը
47 բերդը մտան : Եւ Արիքովիքին ի-
մացուցին թէ Սիւքեմի աշտարակին
բոլոր բնակիչները ժողովուրդ են :
48 Եւ ատենը Արիքովիք իր հետը և-
ղող բոլոր ժողովուրդով Սեւմն
լիւր ելաւ : ու Արիքովիք տապա-
լը ձեռքը առնելով ծառի ոտ մը
կոտորեց : ու զանկայ վերջուց իր ու-
սին փոյ գրաւ : և իր հետը եղող
ժողովուրդին ըսաւ : Եւ հոն տեսաք
ինչ որ ես ըրի : շատով զուք ալ
49 ինծի պէս ըրէք : Ուստի ժող-
վուրդին ամենն ալ միմեկ ոտ
կոտորեցին : ու Արիքովիքին ետեւն
գալին : և Բաւելը բերդին քովը
դրին : ու անոնցով բերդը կրա-
կով պրկեցին : այսպէս Սիւքեմի
աշտարակին բոլոր մարդիկներն ալ՝

- որոնք հազարի չափ էրին ու կենիկ
մարդիկ էին : մտան :
Եւ Արիքովիք լիւր ելաւ : ու 50
լիւր ելաւ պաշարեց : ու զանկայ
առաւ : Եւ քաղաքին մէջտեղը 51
մեկ ամուր աշտարակ մը կար : ու
քաղաքին բոլոր բնակիչները՝ թէ
էրին և թէ կենիկ մարդիկները հոն
փախան : զուքը ներսն զոյցեցին :
ու աշտարակին տանիքը ելան : Եւ 52
Արիքովիք մինչև աշտարակը գնաց :
ու անոր հետ պատերազմ բրաւ : և
աշտարակին զրանը մտեցաւ՝ որ զա-
նիկայ կրակով պրկէ : Ու կենիկ մը 53
Արիքովիքին գլխուն փոյ երկանա-
քարի կոտոր մը նետեց : և անոր
զագաթը կոտորեց : Ու անիկայ 54
շուտով իր գլխիցը կրող երկուս-
տայրը կանչեց՝ և անոր ըսաւ :
Սուրբ քաջ : ու զիս մեռցո՛ւր :
չբոյց որ ինծի համար ըսեն թէ 55
Բաւելի մեկ կենիկ մը մեռցուց :
Եւ երկուստայրը զանկայ առ-
կողեց : ու մտաւ : Ու Խարայի 56
մարդիկները Արիքովիքին մեռելը
տեսնելով : ամեն մարդ իր տեղը
գնաց :
Եւսպէս Բատուած Արիքովիքին 56
Բաւել զարկուց ան չարութիւնը :
որն որ անիկայ իր հօրը ըրեր էր : իր
եւթամասուն եղբայրները պարանե-
լով : Եւ Սիւքեմի մարդոցը բոլոր 57
չարութիւնը Բատուած անոնց զու-
րը զարկուց : ու Հերոսապի որ-
դոյն Հոփաթամին անեծքը անոնց
վայ եկաւ :
ԳԼ . Ժ
Եւ Արիքովիքն ետը Խարայեան 1
Գոփայի որդոյն Գոփայի որ-
դին թափաւ երաւ՝ Խարայեւ աղա-
տելու համար : ու անիկայ Կիւրի
լիւր Սամիրի մէջ կը բնակէր : 2
Եւ Խարայի մէջ քանուրդի տա-
լի գատաւարութիւն ըրաւ : ու մե-
ռաւ : և Սամիրի մէջ թաղուե-
ցաւ :
Ու անիկ ետեւ Գաղատայի Հա- 3
միր ելաւ : և Խարայի մէջ քան-
ուրդու տարի գատաւարութիւն
ըրաւ : Ու անիկայ երեսուն որդի 4

- ունէր : որոնք երեսուն տասնակի փոյ
կը հեծնէին : և անոնք Գաղատայու
երկրին մէջ երեսուն քաղաք ունէին :
որոնք մինչև առ օրս Հայկերի գիւ-
5 զարաղայիները կ'ըստին : Եւ Հա-
միր մեռաւ : ու Կամենի մէջ թա-
ղուեցաւ :
6 Եւ Խարայի որդիքը նորէն Տե-
րոնք առջեւ չարութիւն ըրին : ու
Բաւելի և Բատարովիքը : ու
Բատարայ աստուածները : և Խիւրի
աստուածները : ու Խիւրի աս-
տուածները : և Բամենի որդոցը
աստուածները : ու Գիւլայի որդի
աստուածները պաշտեցին : և Տերը
թողուցին ու անոր ծառայութիւն
7 չըրին : Եւ Տերոնք բարկութիւնը
Խարայի փոյ բարբարեցաւ : ու զա-
նոնք Գիւլայի մեռաւ : Եւ Բամենի
8 որդոցը ձեռքը մտանց : Եւ ա-
նոնք ան տարին մինչև տասնու-
թուր տարի Խարայի որդիքը նեղե-
ցին ու հարստահարեցին : այնքան
բոլոր Խարայի որդիքը : որոնք
Հորդանանէն անցին կողմը Գա-
ղատայու մէջ՝ Եսթրաղայ երկրին
9 մէջ իւր Բաւելին : Եւ Բամենի
որդիքը Հորդանանէն անցան : որ
Հորդանանի հետ : Բանիսամինի հետ
ու Լիւրի մի տանը հետ ալ պատե-
լալով ընեն : ու Խարայի խիստ
մեծ նեղութեան մէջ էր :
10 Եւ Խարայի որդիքը Տերոնք ա-
ղաղակեցին ու ըսին ՝ Բեկի գէտ
մեղք գործեցինք : քանզի մեր Ես-
տուածը թողուցինք ու Բաւելի
11 պաշտեցինք : Եւ Տերը Խարայի
որդոցը ըսաւ : Եւ որ չէր աղ-
թեց իջի պատուանդները : Եսթրա-
ղայներն : Բամենի որդոցմէն ու
12 Գիւլայիներն : Եւ Բատարայիները
ու Բատարայիները ձեռք նեղեցին : ու
զուք ինծի աղաղակեցիք : և ձեռք
13 անոնց ձեռքն աղաղակեցի : Եւ Բայ
զուք զիս թողուցիք : և ուրիշ աս-
տուածներու ծառայութիւն ըրիք :
անոր համար ևս մէքն ալ ձեռք
14 պիտի չապառնեմ : Գաղէք ձեր
ընտրած աստուածներուն աղաղա-
կեցէք : ձեր նեղութեան ատենը

- թող անոնք ձեռք աղաղակեցին : Եւ 15
Խարայի որդիքը Տերոնք ըսին :
Խեղք գործեցինք : քու աշխարհ առ-
ջեւ ինչ որ հաճելի է : ան ըրէ մե-
զի : բայց միայն կ'աղաչենք : աղա-
տէ մեզ պարտ : Ուստի իրենց մե- 16
ջն ստար աստուածները վերցու-
ցին : ու Տերոնք ծառայութիւն ը-
րին : և Եւստր սիրտը ինչաւ Խարա-
յի նեղութեանը համար :
Եւ Բամենի որդիքը ժողովուրդան : 17
ու Գաղատայու մէջ բանակեցան :
Խարայի որդիքն ալ ժողովուրդան :
ու Բատարայի մէջ բանակեցան : Եւ 18
ժողովուրդը — Գաղատայու իշխան-
ները իրարու ըսին : Եւ որ Բե-
մենի որդոցը հետ պատերազմ ը-
նելու սկսի : անիկայ Գաղատայու
բոլոր բնակաւոր զուսի բլայ :
ԳԼ . ԺԵ
Եւ Գաղատայի Հեփթայէն զո- 1
րաւոր ու կորին՝ մարդ մըն էր :
ու անիկայ պատնիկ կնկան մը գաւակ
էր : ու Հեփթայէն հայրը Գա-
ղատայ էր : Եւ Գաղատայու կնիկը 2
անոր գաւակները ծնաւ : ու երբոր
կնիկը գաւակները մեծցան : Հեփ-
թայէն վաճառեցին : ու անոր ըսին :
Գաւակ մեր հօրը տանք մէջ ժառան-
գութիւն պիտի չունենանք : քանզի
զուս ստար կնիկն մը գաւակ է :
ու Հեփթայէն իր եղբայրը երեսն 3
փախելով Տոփի երկրին մէջ բնա-
կեցաւ : և Հեփթայէն քովը սրիկայ
մարդիկներ ժողովուրդան : ու անոր
հետ կը պտուղէին :
Եւ երաւ որ ատենը մը ետքը 4
Բամենի որդիքը Խարայի հետ պա-
տերազմ ըրին : Ու երբոր Բամենի 5
որդիքը Խարայի հետ պատերազմ
կ'ընէին : Գաղատայու ձեռքը գա-
ցին որ Հեփթայէն Տոփի երկրին
առնեն : Եւ Հեփթայէն ըսին : 6
Եւ որ մեզ զորակցեցին եղբի : որ
Բամենի որդոցը հետ պատերազմ
ընենք : Ու Հեփթայէն Գաղատա- 7
յու ձեռքերուն ըսաւ : Եւստր զուք
զիս ատեցիք : և իմ հօրս տունէն
զիս վաճառեցիք : ու հիմա որ նե-
ղութեան մէջ էք : ինչո՞ւ համար

- (քանզի չէր կրնար չխտակ արտա-
բերել .) ուստի զանիկայ կը բըռ-
նէին , և Հորդանանու անցքերուն
մէջը կը սպաննէին . ու ան ատենը
Եփրեմէն քառասունուերկու հազար
հարգ ինկաւ :
- 7 Եւ Հեփթայէ Խարայէի մէջ վեց
տարի զատաւորութիւն ըրաւ . ու
Վաղապաղայի Հեփթայէ մեռաւ ,
և Վաղապաղու քաղաքներուն հիւս-
մէջ թաղուեցաւ :
- 8 Ու անկէ ետեւ Խարայէի մէջ
ԻնթրէՀեմացի Երեսասն զատա-
ւորութիւն ըրաւ : Եւ անիկայ
երսուն տղայ ունէր , ու երսուն աղ-
ջիկ որոնք զուրս տուաւ , ու զուր-
սէն ալ իր տղոցը երսուն աղջիկ
ունէրս տուաւ . ու ինքը Խարայէի մէջ
եօթը տարի զատաւորութիւն ը-
րաւ :
- 10 Եւ Երեսասն մեռաւ , ու
ԻնթրէՀեմի մէջ թաղուեցաւ :
- 11 Եւ անկէ ետեւ Ջարուգոնացի
Ելթն Խարայէի զատաւոր եղաւ .
ու Խարայէի մէջ տասը տարի զա-
տաւորութիւն ըրաւ :
- 12 Եւ Ջա-
րուգոնացի Ելթն մեռաւ , ու Ջա-
րուգոնի երկիրը՝ Եսիզոնի մէջ թա-
ղուեցաւ :
- 13 Եւ անկէ ետեւ Փարաթոնացի
Հեկիլի որդին Երզոն Խարայէի
զատաւոր եղաւ : Ու անիկայ քառ-
սուն տղայ ու երսուն թոռ ունէր ,
որոնք եօթանասուն աւանակներու
վրայ կը հեծնէին . և ինքը Խարայէ-
ի մէջ ութը տարի զատաւորու-
թիւն ըրաւ :
- 15 Ու Փարաթոնացի
Հեկիլի որդին Երզոն մեռաւ ,
և Եմաղեկացոց լեռանք վրայ՝ Եփ-
րեմի երկիրը՝ Փարաթոնի մէջ թա-
ղուեցաւ :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ Խարայէի որդիքը նորէն Տէրոջը
առջևը չարութիւն ըրին . ու
Տէրը զանոնք քառասուն տարի Փղըշ-
տացոց ձեռքը մատնեց :
- 2 Եւ Վանի յեղէն Մանուէ անու-
նով Սարապի մարդ մը կար , ու
անոր կնիկը անուէ էր . և զաւակ
չէր ծնաներ :
- 3 Ու Տէրոջը հրեշտա-
կը առ կնիկանը՝ երեցաւ , և անոր

բաւա : Եհն գուն հիմա ամուլ ես ,
ու չես ծնաներ . բայց պիտի յղա-
նաս , ու որդի մը ծնանիս : Ուս-
տի հիմա զգոյշ կեցիր , չըլլայ որ
զինի կամ օղի խմես , հչ ալ ան-
մաքուր բան մը ուտես . Վանդի
ահն գուն պիտի յղանաս , և որդի
մը ծնանիս , ու անոր դիտուն վրայ
անելի պիտի չելլէ . քանզի ան տը-
ղան էր հեշտ արգանդէն՝ Եստուծոյ
ուխտաւորը պիտի ըլլայ . և անի-
կայ Խարայէը Փղըշտացոց ձեռքէն
ազատելու պիտի սկսի : Ու կնի-
կը գնաց , և իր երկանը պատմեց
բոնով : Եստուծոյ մարդ մը ինծի
եկաւ , ու անոր գէմբը Եստուծոյ
հրեշտակի գէմբին պէս խիստ ահ-
արկու էր . և անոր ուսկից ըլլայը
չհարցոյցի , հչ ալ անիկայ իր ա-
նունը ինծի գտայցեց : Ու ինծի ը-
տաւ , Եհն գուն պիտի յղանաս ,
ու որդի մը ծնանիս . և հիմա զինի
ու օղի չխմես , ու անմաքուր բան
մը չուտես . քանզի ան տղան էր
հեշտ արգանդէն մինչև իր մահաւան
օրը՝ Եստուծոյ ուխտաւորը պիտի
ըլլայ :

Եւ Մանուէ Տէրոջը ազաւելով
բաւա , Կաղաշիմ՝ հով Տէր , ան
Եստուծոյ մարդը՝ որ գուն խրկեցիր ,
նորէն մոկի գնաց , ու մոկի սորկեցը-
նէ թէ ան ծնանիս . տղուն ինչ
ընէր : Եւ Եստուած Մանուէին
նայնը ըսց . ու Եստուծոյ հրեշտա-
կը նորէն կնիկանը եկաւ , երբոր ա-
նիկայ արաքին մէջը նստեր էր . ու
անոր երկը Մանուէ անոր հետը
չէր : Եւ կնիկը շուտով վազեց ,
ու իր երկանը պատմեց , և անոր
բաւա : Եհն ան օրը ինծի եկող
մարդը նորէն ինծի երեցաւ : Ու
Մանուէ երաւ՝ իր կնիկանը ետեւէն
գնաց , և ան մարդուն քովը մօտե-
ցաւ , ու անոր բաւա : Կնիկանը հեռ
խօսող մարդը գհնէ ես . ու անի-
կայ բաւա : Եւ ետ՝ Եւ Մանուէ
բաւա , Երբոր քու բաւածը ըլլայ ,
տղուն պէտք եղածը ի՞նչ է , ու
ի՞նչ ընելու է : Եւ Տէրոջը հրեշ-
տակը Մանուէին բաւա : Կնիկը ա-
մէն ըսածէն թող զուշանայ . Որ-

թէն ելած բան մը բնաւ չուտէ , և զիսի ու օղի չիտէ , և անմարտը բան մը բնաւ չուտէ , — իմ ամէն պատուիրածս պահէ :

15 Իւ Սանուէ Տէրօնջ հրեշտակին բնաւ : Կապուած , շին մը մեր թոյն նստէ , ու այծերէն ուլ մը պատրաստենք — թու առնել թշ-

16 Եւ Տէրօնջ հրեշտակը Սանուէին բնաւ : Իս թու թոյն նստալիմ ալ , թու հացել պիտի չուտէմ : Բայց թէ որ որդակել պիտի բնեմ , զանիկայ Տէրօնջ բնեցի : Գանգի Սանուէ չիտայաւ թէ անի-

17 Կայ Տէրօնջ հրեշտակին է : Իւ Սանուէ Տէրօնջ հրեշտակին բնաւ : Եւ թու թոյն նստալիմ ալ , թու հացել պիտի չուտէմ : Բայց թէ որ որդակել պիտի բնեմ , զանիկայ Տէրօնջ բնեցի :

18 Ու Տէրօնջ հրեշտակը անոր բնաւ : Իմ անունս ինչու ասանկ կը հարցուն , որովհետեւ անիկայ պան-

19 շէն է : Իւ Սանուէ ուր ու հացի բնեմ անուտաւ , և ապառաժին վրայ Տէրօնջ բնեցի : ու հրեշտակը Սանուէին և անոր կնիանը աշխարհուն

20 ստնէր հրաշք մը բնաւ : Բանդի երբոր բոցը սեղանէն գեպ ի երկինս յը վըր կ'ելլէր , Տէրօնջ հրեշտակն ալ սեղանին բոցովը վըր ելաւ : և Սանուէ ու իր կնիկը կը նայէին ,

21 ու երեսի վրայ գետնը ինկան : Իւ Տէրօնջ հրեշտակը միշտ ալ Սանուէին ու անոր կնիանը շնորհաւ : ան ատենը Սանուէ հասկըցաւ որ անիկայ Տէրօնջ հրեշտակն է :

22 Սանուէ իր կնիանը բնաւ : Եւ թու թոյն նստալիմ ալ , թու հացել պիտի չուտէմ : Բայց թէ որ որդակել պիտի բնեմ , զանիկայ Տէրօնջ բնեցի :

23 Իւ կնիկը անոր բնաւ : Թէ որ Տէրը մեզ մոռցնուէ ու գէր , մեր ձեռքէն որդակելը ու հացի բնեմ չէր բնեցունք , ու աս բոլոր բաները մեզի չէր ցուցնենք , և աս միջոցին մեզը ասանկ իտեղի մեզի լսել չէր տար :

24 Ու կնիկը որդի մը ծնաւ , և անոր անունը Սամիսոն կոչեց : ու աղան մեծցաւ , և Տէրը զանիկայ

25 օրնէց : Ու Տէրօնջ Հոգին Սանուէին ու Իսաիաւուզի մէջ՝ Գանի բանակին մէջ՝ սկսաւ անոր վրայ զաւ :

ԳՆԱԿ

Ի Սամիսոն թամաթաթա ինչաւ , 1 ու թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 2 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 3 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 4 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 5 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 6 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 7 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 8 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 9 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 10 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 11 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

Իւ հոգին իր թամաթա ինչաւ , ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու բնաւ : 12 թամաթաթայի մէջ ժողջաւ-

տեսան , երսուն ընկեր բերին , որ
անոր հետը բլլան :

- 12 Եւ Սամիսուն անոնց բաւաւ Է ի-
մա ձեզի մէկ հանելուկ մը պիտի բ-
սեմ . թէ որ զանիկայ աս խնջոյքիս
եօթը օրուանը մէջ ինծի բացատ-
րէք ու գտնէք , ես ալ ձեզի եր-
սուն չապիկ ու երսուն ձեռք փոխե-
լու հանդերձ կու տամ . Բայց թէ
որ չկարենաք լռելիս ինծի բացատ-
րել , ան ատենը դուք ինծի եր-
սուն սաւան ու երսուն ձեռք փոխե-
լու հանդերձ տար . և անոր բախն Է
Վաւ հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք :
- 14 Ու անոնց բաւաւ Է Վերոյին կերա-
կուր ելաւ , ու հզօրէն անոյն ելաւ .
Եւ անոնք ու հանելուկը իրեք օ-
րուան մէջ չբացարկեցին :
- 15 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին կըն-
կանը բախն , Էրեկդ խորէ որ հա-
նելուկը մեզի բացատրէ , որ չբացարկ
թէ քեզ ու քու հօրդ տունը կրա-
կուլ պղծենք . մեզ թաղելու հա-
մար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 16 Սամիսունին կնիկը անոր քոյր բա-
լով բաւաւ Է Վաւ հանելուկդ մեզի
բոլոր անոնք , մեզ թաղելու հա-
մար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 17 Եւ իրենց խնջոյքին ետ-
եօթը օրուանը մէջ անոր քոյր բա-
լով բաւաւ Է Վաւ հանելուկդ մեզի
բոլոր անոնք , մեզ թաղելու հա-
մար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 18 Հանելուկը Է Վաւ հանելուկդ մեզի
բոլոր անոնք , մեզ թաղելու հա-
մար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 19 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 20 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :

Սամիսունին կնիկը անոր քոյր բալով
բաւաւ Է Վաւ հանելուկդ մեզի
բոլոր անոնք , մեզ թաղելու հա-
մար կանչեցիր . անտէկ չէ :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ եղաւ որ Սամիսունին մը ետքը
յորենի ձեռք օրերը Սամիսուն
այծերէն ուլ մը տուաւ , ու իր կըն-
կանը պղծելու իմանալով , որ իր
կնիկը անոնց քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 2 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 3 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 4 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 5 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 6 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 7 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 8 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 9 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 10 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 11 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ Սամիսուն Վաւա զնայ , ու
հանելուկը մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 2 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 3 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 4 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 5 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 6 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 7 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 8 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 9 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 10 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :
- 11 Եւ անոնք չբացարկեցին Սամիսունին
կնիկը անոր քոյր բալով բաւաւ Է Վաւ
հանելուկդ մեզի բոլոր անոնք , մեզ թաղելու
համար կանչեցիր . անտէկ չէ :

ու. ինծի սուտ՝ զգուցեցիր. հիմա կ'աղաչեմ՝ յայտնէ ինծի, թէ ինչ
 11 չով կը կապուիս : Եւ անոր բա-
 տաւ : Թե՛ որ զիս նոր ու չգործա-
 ծուած չուաններով աղէկ մը կա-
 պեն, ան ատենը կը տկարանամ :
 12 Եւ մարդոց մեկուն պէս կ'ըլ-
 լամ : Ու Վախըս նոր չուաններ
 առաւ, և անոնցմով զանիկայ կա-
 պեց, ու անոր բաւաւ : Ո՛վ Սամի-
 սան՝ Փղշտացիք բու վրադ ի՞նչ քա-
 (և զարանակարները ներքին սե-
 նեակին մէջը նստիւ էին.) ան ա-
 տենը զանոնք իր թեւերէն մէկ զէր-
 13 ձանի մը պէս վրցուց : Ու Վա-
 լիւս բաւաւ : Սամիսանին, Սինչե
 հիմա զիս խարեցիր, և ինծի սուտ
 զգուցեցիր : Եւ ինծի թէ ինչով
 կը կապուիս : Ու անիկայ անոր
 բաւաւ : Թե՛ որ զիսուս ետի՛ր բա-
 14 ժին մաղերը աղբով հիւստիս : Եւ
 անիկայ սո՛ւտ բաւաւ : Եւ ինչո՞ւ
 բաւե՛ն ցիւղովը ամառացուց, ու անոր
 բաւաւ : Ո՛վ Սամիսան՝ Փղշտացիք
 բու վրադ ի՞նչ քա- : Եւ անիկայ
 բուանէն արթնցաւ, ու ոստոյցին
 15 ցիւղը աղբովը մեկունը քաշեց քա-
 ռաւ : Եւ ատենը Վախըս անոր
 բաւաւ : Վա. սիրտդ իմ հետս չէ,
 ու ի՞նչպէս կ'ըսես թէ Վեղ կը
 սիրեմ : Հիմա առ իրեք անգամ է
 որ զիս խարեցիր, ու ինծի զգուցե-
 16 յիր թէ բու մեծ զորութիւնդ ին-
 չէն է : Եւ որովհետեւ ամէն օր իր
 խօսքերովը անոր նեղութիւնն կու-
 տար, ու զանիկայ կը բռնադա-
 տէր, անանկ որ անոր սիրտը մինչեւ
 17 մահուան ասորի՛նքն նեղացաւ, ին-
 լոր իր սրտին մէջ եղածը անոր
 զգուցեց, ու բաւաւ անոր : Իմ զը-
 խուս վրայ ամենի չէ եղած. բան-
 զի իմ մօրս արդանդէն եւ Վատուծոյ
 ուխտաւոր եմ. թէ որ ամիսիւմ,
 իմ դժս ինծե՛մ կ'երթայ ու կը
 տկարանամ, և ամէն մարդոց պէս
 18 կ'ըլլամ : Ու երբոր Վախըս տե-
 սաւ որ անիկայ բոլոր իր սրտին մե-
 ջը եղածը իրեն զգուցեց, Փղշտա-
 ցուց նախարարները կանչել տուաւ,
 ու բաւաւ : Եւ անգամ էլէք. քան-
 ջն բոլոր իր սրտին մէջ եղածը ին-

ծի զգուցեց : Եւ ատենը Փղշտա-
 ցուց նախարարները անոր քովը ե-
 լան, ու արծաթին ալ հետերնին
 19 ընդին : Եւ Վախըս զանիկայ իր
 ծուաններուն վրայ քանցուց, ու մարդ-
 մը կանչեց, և անոր զիսուն ետի՛ր
 բաժին մաղերը ամիսիւ տուաւ, ու
 սկսաւ զանիկայ նեղել. և անոր դ-
 20 ժը իրմէն գնաց : Ու ինչե՛ւ բաւաւ :
 Ո՛վ Սամիսան՝ Փղշտացիք բու վր-
 ցադ ի՞նչ քա- : և անիկայ բուանէն
 արթնցաւ : Եւ ինչե՛ւ, ու
 առջի անդամներուն պէս թոթ-
 21 վուիւմ. և անիկայ չէր զիստեք որ
 Տէրը իրմէ զացեր է : Ու Փղշտա-
 ցիք զանիկայ բուանցին, և անոր
 աչքերը փորեցին, ու զանիկայ Վա-
 զա ինչցուցին, և ոտնակապերով
 կապեցին : և բանտին մէջը աղ-
 22 րէքի քար կը դարձնէր :
 Եւ անոր զիսուն մաղը ամիսիւն
 23 լէն ետըր՝ բուանիւ սկսաւ : Ու
 Փղշտացուց նախարարները մոզ-
 վեւեցան, որ իրենց ատուածքն Վա-
 զուին մեծ զոհ մատուցանեն և ու-
 24 թախտիւ ինչ քան. ու բոնն Վեղ
 սատուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր
 թշնամին Սամիսանը : Ու մոզ-
 25 վորդը զանիկայ տեսնելով՝ իրենց
 սատուածը գողնցին. քանզի բոնն
 Վեր սատուածը մեր ձեռքը մատնեց
 մեր թշնամին, մեր երկիրը աբող
 և մեր մեռելները շտայցնող :
 Եւ երբոր անոնց սիրտը ուրախ էր,
 26 բոնն : Սամիսանը կանչեցէր որ
 մեր սոցը խողաց : Եւ ատի Սամի-
 սանը բանտէն կանչեցին, ու անոնց
 առջը խողաց : և զանիկայ սիրե-
 27 լուն մեջտեղը կայնցուցին : Ու
 Սամիսան իր ձեռքէն բռնող զը-
 տանիին բաւաւ : Թե՛ որ տուր ին,
 որ առ տունը վերցնող սիւները
 բռնեմ, ու անոնց վրայ կ'ընթիւմ :
 Եւ ատենը երկի ու երկի մարդիկնե-
 28 ռով լեզուն էր. ու Փղշտացուց բո-
 լոր նախարարները հոն էին : և
 տանիքին վրայ իրեք հազարի չափ
 մարդիկներ ու կնիկներ կային, ու
 բոնը Սամիսանին խաղալը կը դի-
 տէին : Եւ Սամիսան Տէրոջը ա-
 29 զաղակելով բաւաւ : Ո՛վ Տէր Ե-

հոգայ, կ'աղաչեմ՝ զիս լիւն. և իմ
 Վատուած, միայն առ անգամ ալ
 զիս ուսուցնէր, որ Փղշտացիներն
 իմ երկու աչքերուս վրէժը մէկնե-
 29 առնեմ : Ու Սամիսան ան տունը
 վերցնող երկու միջին սիւնները
 մէկը աջ ձեռքով ու միւսը ձախ
 ձեռքով բռնելով՝ անոնց վրայ կը բա-
 30 թընկաւ : Եւ Սամիսան բաւաւ : Իմ
 անն Փղշտացիներուն հետը մեռնի.
 ու բոլոր ուսուցիչ ծնեցաւ. և ատենը
 նախարարներուն ու մէջը եղող բու-
 31 լոր մոզովս բոնն վրայ ինկաւ. և իր
 մեռած ատենը մեռցուցածները իր
 կենդանութեան ատենը մեռցու-
 ցան : Եւ անոր
 եղբայրները և բոլոր հօրը ատենը
 ինչն, ու զանիկայ վերցուցին. և
 հանեցին իր հօրը Սամիսանի գե-
 րեզմանը թաղեցին զանիկայ Սա-
 32 միայն ու իսթաուղի մէջտեղը :
 Եւ անիկայ Խարայէի մէջ բաւաւ
 տարի զատուորով ինչ քան :

ԳԻՒՐԻ ԴԵՏԵՒՈՐԵՅ

1 Ու Եփրեմի բուանէն Վերա անու-
 2 նով մարդ մը կար : Եւ անի-
 կայ իր մօրը մը կար : Եւ անի-
 3 կայ իր մօրը զարմուց. քանզի քան-
 4 իմ հազար հարիւր իտար արծաթ
 որուն համար անեծք տուիր (ու իմ
 առջև զգուցեցիր, ահա ան արծա-
 թը իմ քովն է, զանիկայ ես առի.
 ու մայրը անոր բաւաւ : Որդեակ
 5 իմ, Տէրը քեզ օրօնէ : Եւ ա-
 նիկայ հազար հարիւր իտար արծա-
 թը իր մօրը զարմուց. քանզի անոր
 մայրը բաւաւ : Եւ ան արծաթը իմ
 ձեռքէս բոլորովն Տէրոջը նուիրեցի
 իմ աղաւս համար, անով քանդա-
 կած ու թափեմու կուրք շինելու
 համար. ուստի հիմա զանիկայ
 6 քեզի ես կու տամ : Իսկ Սա-
 մի արծաթը իր մօրը զարմուց.
 և մայրը երկու հարիւր իտար ար-
 ծաթ տուաւ, ու անոնք ոսկերի-
 ջին տուաւ. ան ալ անոնցմով
 քանդակած ու թափեմու կուրք շի-
 նեց. և անոնք Վերային տունը
 7 գրուեցան : Ու աս մարդը Վերա
 սատուածներու տուն մը ունեցաւ.
 ու եփուտ և թերափիմ շինեց, ու

իր տղոցը մէկը օրօնեց, որ իրեն
 քահանայ եղաւ : Եւ օրերը Խա-
 8 րայէի մէջ թաղաւոր չկար. ամէն
 մարդ իր աչքին համընդ եղածը
 կ'ընէր :
 Եւ Հուդայի ազգատոհմն ու
 9 Հուդայի Իսթիւհեմէն մէկ պատա-
 նի մը կար. և անիկայ Վատայի
 էր, ու հոն կը բնակէր պանդուխտի
 պէս : Եւ աս մարդը Հուդայի
 10 Իսթիւհեմ քաղաքէն եկաւ, որ
 անոր գտած տեղը պանդխտու-
 թիւն ընէ, ու ճամբորդութիւն
 ընելով՝ մինչեւ Եփրեմի լեռը ու
 11 մինչեւ Վերային տունը եկաւ : Եւ
 Վերա անոր բաւաւ : Ու անիկայ կու-
 գաս : Ու անիկայ անոր բաւաւ,
 12 Եւ Վատայի եմ, ու Հուդայի
 Իսթիւհեմէն ինչ քան : և աս
 թաղաւոր չկար. և ան քեզի տա-
 13 րուէ տարի տասը իտար արծաթ,
 ձեռք մը փոխեմ. հանդիպ, ու քու-
 ուսուցիչը կու տամ : Եւ Վատա-
 14 ցին հոն գնաց : Ու Վատային ան
 մարդուն հետը բնակելու համար
 թիւն տուաւ. և աս պատանին ա-
 նոր որդեացը մեկուն պէս եղաւ ա-
 15 նոր : Ու Վերա Վատային օրօ-
 նեց, և պատանին անոր քահանան
 եղաւ, ու Վերային տունը կը բը-
 16 նակէր : Եւ Վերա բաւաւ : Եւ ինչ
 առջի զիսեմ որ Տէրը ինծի բարիք
 պիտի ընէ, քանզի ու Վատային
 իմ քահանայ եղաւ :

ԳԻՒՐԻ ԴԵՏԵՒՈՐԵՅ

1 Եւ օրերը Խարայէի մէջ թաղաւոր
 չկար. ու ան օրերը Վանի ցիւղը
 իրեն ժառանգութիւն մը կը փնտր-
 ուր բնակելու համար. քանզի մինչեւ
 2 ան օրը Խարայէի ցիւղերուն մէջ
 անոր բաւաւ ժառանգութիւն ին-
 կած չէր : Եւ Վանի որդիքը իրենց
 ազգատոհմներէն ու իրենց սահման-
 ներէն Սարայէն ու Իսթաուղէն
 հինգ զորաւոր մարդ խրկեցին, որ
 երկիրը լրտեսեն ու քննեն. և ա-
 նոնց բոնն, Վաշէք երկիրը քննե-

ու. քահանան առիք գաղիք, և սակե
 նտե ինծի լինէ կը մնայ. ու ինծի
 ինչո՞ւ. համար կ'ըսէք թէ Վեդի
 25 ինչ եղաւ: Եւ Վանի որդիքը
 անոր բսին. Սէր մէջը քաւ լայնոյ
 շրտի. չբխայ որ բարկախորտ մար-
 գիկները ձեր վրայ յարձակին, ու
 քաւ կ'անշար և քաւ բնութեանցդ
 26 կ'անշար կորսնցընես: Ու Վանի
 որդիքը իրենց ճամբան գացին. և
 Սիրքա տեսնելով որ անոնք իրմէն
 գորտաւոր են, դարձաւ իր տունը
 գնաց: Եւ
 27 Ու անոնք Սիրքային շնամները
 և անոր քահանան առին, ու Վայի-
 սի վրայ՝ հանդիստ և անհոգ կեցող
 ժողովուրդի մը վրայ գացին, ու գա-
 նմոր սուրի բերնէ անցրնելով՝ քա-
 28 զարը կրակով այրեցին: Եւ անոնք
 Սիգանէն հեռու բլլալուն, ու մար-
 գու մը հետ գործ շունենալուն հա-
 մար, գանձեալ ազատող մը չկար. և
 ան բազմաթիւ Նիւթրորի հովիտին
 մէջն էր. ու քաղաքը շինեցին, և
 29 անոր մէջը բնակեցան: Ու քաղա-
 քն անունը իրենց հօրը Խարայե-
 լեան Վանին անունով՝ Վան կոչե-
 ցին. բայց քաղաքին անունը ա-
 30 սաղապ լայն էր: Եւ Վանի որ-
 դիքը քանդակած կուռքը կանգ-
 նեցին իրենց. ու Սանատէի որդւոյն
 Վերստին որդին Հովնաթան,
 ինքը ու իր որդիքը մինչև երկրին
 գերութեան օրը Վանի ցեղին քա-
 31 հանաներն էին: Ու ստի անոնք
 Սիրքային շնամ կուռքը իրենց պա-
 հեցին, որչափ ժամանակ որ Ես-
 տուծոյ տունը Սելզի մէջ էր:

ԳԼՈՒԽ ԺԺ

1 Եւ եղաւ որ (ան օրերը որ Խարա-
 յէլէ մէջ թագաւոր չկար,) Եփ-
 րուսի լեռանը կողմերը բնակող
 մէկ սքանչելի Վեռացի մը կար.
 ու անիկայ Հուգայի Նիւթրէ-հեմն
 2 մէկ հարձ մը ստաւ իրեն: Եւ
 անոր հարձը ճութիւն բնեղով ան-
 կէ իր հօրը տունը՝ Հուգայի Նիւթ-
 րէ-հեմնի դնաց, ու չորս ամիսի շտի
 3 հոն կեցաւ: Եւ երբիւր ելաւ անոր
 կտակէն դնաց, որ քաղաքութեամբ

խոսի անոր հետ ու զանիկայ ետ
 բերէ. և իր հետը աւելի էր իր
 ծառան ու երկու էլ. ու Սելզ
 զանիկայ իր հօրը տունը տարաւ.
 և աղջկան հայրը երբոր զանիկայ
 տեսաւ, ուրախութեամբ զանիկայ
 գիմարեց: Ու աղջկան հայրը ա-
 4 նոր աները զանիկայ ներս առաւ. և
 իրեր օր անոր հետը նստաւ. կե-
 րան խմեցին ու դիւրեմները հոն մը-
 նացին:

Եւ շորորդ օրը երբոր առաւ
 տուն կանուխ ելան, անիկայ ոսոյ և
 լաւ որ երեւայ. բայց աղջկան հայրը
 իր փեսային բաւ. Կտոր մը հնց
 կեր, որ սիրտդ ուժովնայ, ու ետքը
 կ'երթայ: Եւ նստան ու երկուքը
 մէկտեղ կերան և խմեցին. ու աղ-
 5 ջրկան հայրը ան մարդուն բաւ. և
 Վաղաշեմ, աս գիշեր ալ հոն կե-
 ցիր, ու սիրտդ պատրաստայ: Եւ
 6 ան մարդը ելաւ որ երեւայ. բայց
 անոր աները զանիկայ բռնապատե-
 լուն համար, դարձաւ դիւրը հոն
 մնայ: Ու հինգերորդ օրը առա-
 7 տուն կանուխ ելաւ որ երեւայ. և
 աղջկան հայրը բաւ, Վաղաշեմ,
 սիրտդ ուժովնայ. և ու շաքան մինչև
 կէս օրը անցնելը, ու երկուքը հեռու
 կերան: Ու ան մարդը ելաւ, ին-
 8 չքը՝ իր հարձը ու իր ծառան՝ ճամբայ
 երթալու համար. բայց անոր անե-
 րը՝ աղջկան հայրը բաւ. անոր և Ե-
 9 հան օրը իրիկուն բլլալու վրայ է.
 կ'աղաչեմ, գիշերը հոն մնացէք.
 ահա օրը կ'իջնէ, գիշերը հոն կե-
 ցիր, ու սիրտդ պատրաստայ. և
 վաղը կանուխ ճամբայ ելէք ու ձեր
 վրանը գացէք: Եւ ան մարդը գի-
 10 շերը մնալ չուզեց, ու ելաւ դնաց,
 ու մինչև Հերուսին՝ այրելն Երու-
 սաղեմին դիմացը եկաւ, և իր հետը
 երկու համեստ էլ ունէր, ու իր
 հարձն ալ իր հետն էր:

Ու երբոր Հերուսին մոտեցան, 11
 օրը շատ անցած ըլլալուն համար,
 ծառան իր սիրտը բաւ. և Եփս-
 սա Հերուսացոյ քաղաքը խոտո-
 բնեց, ու գիշերը հոն մնաց: Բայց
 12 տէրը անոր բաւ. Խարայէլի որ-
 դւոյմը չեղող օտարալիւնընուն

Ու երբոր Հերուսին մոտեցան, 11
 օրը շատ անցած ըլլալուն համար,
 ծառան իր սիրտը բաւ. և Եփս-
 սա Հերուսացոյ քաղաքը խոտո-
 բնեց, ու գիշերը հոն մնաց: Բայց
 12 տէրը անոր բաւ. Խարայէլի որ-
 դւոյմը չեղող օտարալիւնընուն

- ցէք . ու անոնք Եփրեմի լեռը մինչև Միքային տունը եկան , և գիշեր 3
 րը հոն մնացին : Եւ երբոր անոնք Միքային տունը քաֆն էին , Վատացի պատանիին ևայնք ճանչցան , և հոն դարձան ու ըսին , Մի՛ վրեժ հոս բերաւ , և դուն հոս թնշ կ'ընես , ու 4
 ինչքա՞ն համար հոս կեցցես : Եւ անիկայ ըստ անոնց , Միքա ինծի աւանիկ ստանկ ըրաւ , ու զիս փարկելով բռնեց , որ անոր քահանայ ըլլամ : 5
 Եւ անոր ըսին , հիմա Բաառուծոյ հարցո՛ւր , որ զիսնանք ի՞նչ արդեօր մեր զայցած ճամբան մնդի պիտի 6
 թափոյն : Եւ քահանան անոնց ըսաւ , Խաղաղութեամբ զացէք . մեր երթալու ճամբան Տէրոջ առջեւ 7
 Եւ ատենը ան հինգ մարդիկը զացին՝ Լայիս մտան , և անոր մէջ բնակող մողոմորդը տեսան՝ որ Սիդոնացոյ պէս անհոգութեամբ հանդիստ ու սպառնով կը բնակէին , և ան երկրին մէջ փառ տուող մը չկար՝ որ իշխեր անոնց վրայ . ու Սիդոնացիներէն հետոս ըլլալով՝ բնաւ մէկ մարդու մը հետ զորք չունէին : 8
 Եւ ան ճիշդ Լաբա՞նը Խառաս ու Լաւ խառ ու գարձան իրենց եղբայրներուն . և անոնց եղբայրները անոնց 9
 ըսին , Վա՛ր ի՞նչ քոն : Եւ անոնք ըսին , Ելէ՛ք , անոնց վրայ երթանք . քանզի մենք երկիրը տեսանք , և ահա շատ աղէկ է . ու զուր թի՛ղ կը կենաք . երթալու . երկիրը մասնաճեղատ համար հոն մտնելու 10
 անհոգութիւն մը բնէք : Երբոր հոն մտնէք , մէկ անհոգ մողոմորդի մը ու շատ բնդարձակ երկրի մը մէջ պիտի մտնէք , որ Բաառուծ գանձիկայ մեր ձեռքը տուեր է . ու անանկ տեղ ձեր է՝ որ հոն երկրի վրայ եղող բաներուն մէկը պահաս չէ : 11
 Եւ Վանի աղապատճմէն , անկէ՛ աչախէն Խառացին ու Լաւառուղէն վեց հարիւր սպառապնեալ մարդիկ 12
 զացին : Եւ երբն Հուգայի Ասրիաթարիմը բանակեցան . անոր համար ան տեղը մինչև աս օրս Սահանկան կ'ըսուի . ահա անիկայ 13
 Ասրիաթարիմն ետեսն է : Եւ անկէ Եփրեմի լեռը անցան , ու մինչև Միքային տունը եկան : Եւ Լաւառուծի երկիրը ըստեալու զայցող ան հինգ մարդը պատասխան տալով՝ 14
 իրենց եղբայրք ըսին , Վա՛ր քոն աս տուներուն մէջը եփուտ , խեղճութիւ՛ն և քանդակած ու խափծուկուտք կայ . ու հիմա մեր բնէր 15
 ըսնք զիսցէք : Եւ ատենը անոնք զէպ 'ի հոն դառնալով՝ ան Վատացի պատանիին տունը՝ Միքային տունը մտան , ու անոր ողջութիւնը հարցուցին : Եւ Վանի որդոց՝ 16
 մէկ եղող ան վեց հարիւր սպառապնեալ մարդիկները 17
 կայնեցան : Եւ երկիրը ըստեալու զացող ան հինգ մարդիկները հոն մտան , և քանդակած կուսք , և փուտք , խեղճութիւն ու խափծուկուտք տաին . և քահանան ան վեց հարիւր սպառապնեալ մարդիկներուն հետ զարմը բերանք կայնէր 18
 էր : Եւ երբոր անոնք Միքային տունը մտան , և քանդակած կուսք , եփուտք , խեղճութիւն ու խափծուկուտք տաին , քահանան անոնց ըսաւ , Վա՛ր ի՞նչ կ'ընէք : 19
 Եւ անոնք ըսին անոր , Լաւ կեցիր , ձեռք բերնիկ վեց գիր , ու մեր հետք եկուր , և մնդի հայր ու քահանայ եղիր . քեզի մէկ մարդու մը տանը քահանայ ըլլա՛րք աղէկ է , թէ Խաղաղէի մէկ ցեղին ու մէկ ազգատոհմին քահանայ ըլլա՛րք : Եւ 20
 քահանան սրտին մէջ ուրախմտւալով՝ եփուտք , խեղճութիւն և քանդակած կուտքք տաւ , ու մողոմորդին մէջը մտաւ : Եւ անոնք 21
 զարձան զացին , ու ընտանիքները և անասունները ու խանկաղին կաթախները իրենց առջիւ գրին : Երբոր անոնք Միքային տունէն 22
 հեռացան , Միքային տանը մտաւ և զող տաներուն մարդիկը մողոմուցան , ու Վանի որդոցը Եփրեմի հասան : Եւ Վանի որդոցը Եփրեմի կանաւրապնեցին , որոնք երկունին զարձուցին ու Միքային ըսին , Վե՛րք ի՞նչ եղաւ՝ որ աստի՛ բազմութիւնով կու գաս : Եւ անիկայ 24
 ըսաւ , Ի՞նչ չեմա՞ծ աստուածներու

Քաղաքը շատորինք . հապա մին
13 չէ Վարաւան անցինք : Լա իր ծա-
ռային ըստ : Լա իր ան տեղերուն
մէկուն մտնանք , ու գիշերը Վա-
րաւայի կամ Սամալի մէջ մնանք :
14 Լա անցան գաղին : ու երբոր Բե-
նիամինի Վարաւային մտնեցան , ա-
15 ընք մտաւ : Լա հոն դարձան , որ
Վարաւան մտնեն ու գիշերը չա-
նան : Եւ գնաց քաղաքին հրապա-
րակին մէջը նստաւ : ու մարդ մը
չկար որ գանձեր իր տունը առնէ
գիշերը անցընելու համար :
16 Լա ահա իր ինչունը արտէն մէկ
ծեր մարդ մը կու գար իր գործէն
բաւական : ու անիկայ Լա իր մի
լեռնէն էր : Եւ Վարաւայի մէջ պան-
դիր տալիք էր : ու ան տեղին ընա-
17 կիշերը Բենիամինի տանը էին : Ու
երբոր անիկայ աչքերը վերցուց , Եւ
ճամբորդ մարդը քաղաքին հրապա-
րակին մէջը տեսաւ , ծեր մարդը ը-
ստ : Սա իր կ'երթաւ , Եւ մօտեց
18 կու գաւ : Ու անիկայ ըստ : Սէնք
Հուդայի Բենիամինի մինչեւ Լա-
բի մի քանի կողմերը կ'անցնէին ,
Եւ ան տեղացի էմ , ու մինչեւ Հու-
դայի Բենիամինի գաղին , Եւ չէ-
Տերոն տունը կ'երթաւ : ու գի-
տր տունը ընդունող մարդ մը չկայ :
19 Բայց մեր էշերուն համար քաղ ու
ճարակ կայ : Եւ ինծի համար , բո-
ւաղախինիդ համար , ու բո- ծա-
ռայիդ հետ եղող մանչուն համար
հայ ու գինի ունիմ : Բնաւ մէկ
20 բան մը պակաս չէ : Լա ան ծեր
մարդը ըստ : Իսրայելու իմ իմ
գի . բո- ամեն պակասութեանդ հաշիւ
իմ վրա բլայ . բայց գիշերը հրա-
21 պարակին մէջ մի մնար : Ու գա-
նիկայ իր տունը տարաւ , Եւ էշերուն
կեր տուաւ : ու անոնք ոտքերնին
լուալէն կարը կերան Եւ խմեցին :
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը
զուարճանար , ահա քաղաքին բնա-
կիշերէն չար մարդիկներ տանը
չորս կողմը պաշարեցին , ու գու-
ձուր առին : Եւ տանք սիրտը ան
ծեր մարդուն հետ խօսեցան ու ը-
սին : Հաւնք եկող մարդը հանձ-
23 որ զանիկայ գիտնալ : Լա ան տա-

նուէր մարդը անոնց էլաւ , ու ա-
նոնց ըստ : Եւ , եղբայրներս .
կ'աղաչմ , զէշու իմն մի ընէք :
աւ մարդը իմ տուն մտնելէն հա-
24 քը , աւ անգղամութեանը մի ը-
նէք : Եւ իմ կ'ըստ աղէկա , ու
ան ճարձմ հարձը հիմա ձեզի հա-
նաւ , Եւ զանոնք լիկեցէք , ու ձեր
ուզածը բրէք անոնց , Եւ աւ մար-
դուն աւ անգղամութեանը գործը
մի ընէք : Բայց ան մարդիկները
չուզեցին անոր խօսքը մօտիկ ընել :
25 ու ան մարդը իր հարձը բռնեց
գուրս հանեց անոնց , Եւ անոնք գա-
նիկայ գիտնալ , ու բոլոր գիշերը
զանիկայ լիկեցին մինչեւ առաւօտ :
ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ ,
զանիկայ իմը տունը որ երթայ :
26 Լա ան կ'իկը առաւօտն զէմ գնաց ,
ու ինկաւ ան մարդուն տանը գրա-
նք առնէր , ու որ իր տէրը է
Բե- ու մինչեւ որ լուսնայա ,
27 չաւ ծայր : Լա անոր տէրը տա-
ւատուն երա , տանը գոնորը բա-
ցաւ , որ կ'ըլ իր ճամբան երթայ :
Եւ ահա կ'իկը իր հարձը տանը
գրանք առնէն ինկը էր , Եւ ձեռ-
28 քերը սեմին վրայ էր : Ու անոր
ըստ : Լա իր երթանք , բայց պա-
տաւան տուող չկար : Եւ տա-
նը զանիկայ իր իշուն վրայ գրա ,
ու մարդը երա իր տեղը գնաց :
29 Լա երբոր իր տունը հասաւ , գա-
նակ մը տաւ , ու իր հարձը բր-
նեց Եւ զանիկայ տեղերնոր տա-
տեղերու կտորի բաժնեց , ու Լա-
րայելուն ամեն սահմանները խրկեց :
30 Լա ամեն տեսնողները կ'ըսէին ի՜նչ
Իսրայելի որդւոյը Լա իսրայէլի երկ-
րէն երա՞ծ օրէն մինչեւ աւ օրս տանիկ
բան մը ընէ եղեր է , ընէ ալ տե-
նուէր է : տաւ վրայ մտածեցէր ,
խորհարդ բրէք ու խօսեցէր :

ԳԻՒՌԻ Դ

Եւ տանք բոլոր Իսրայելի որդի-
քը երան , ու ժողովը մէկ մար-
դուն մը պէս Գաննէն մինչեւ Բերա-
բէ Եւ Վաղապառ երկրը Վարաւայի
մէջ Տերոն առնէր ժողովուրդին
Լա բոլոր ժողովուրդին Իսրայելի

բոլոր ցիւղերուն զիտար մարդիկ-
ները չորս հարիւր հազար սուր զա-
27 շէլ հետեակ զորք ընէր : Եւ տա-
նը ժողովուրդին ժողովին մէջ
3 Ներկայացան : Լա Բենիամինի որ-
դիւրը լիկեցին որ Իսրայելի որդիքը
Վարաւայի երկր են : Ու Իսրայելի
որդիքը լսին , Սէնք պատմեցէր ,
ի՜նչ աւ չարութիւնը Բենիամինի
4 գաւ : Լա ան Վաղապառ մարդը
մոռցած կ'իկընէր Լա իր պատա-
խան տաւա : ու ըստ : Լա ու իմ
հարձն Բենիամինի Վարաւան է-
5 կանք , որ գիշերը չաւ մնար : Լա
Վարաւայի բնակիչները ինծի գէմ
տալ կ'ըսն , ու գիշերով իմ եղած
տունս պաշարեցին , Եւ զիս մոռց-
նել կ'ուզէին , ու իմ հարձն լիկե-
6 ցին , Եւ մոռաւ : Լա ալ իմ հարձն
տալ , ու զանիկայ կտոր կտոր բրի ,
Եւ Իսրայելի ժողովուրդին տանք բո-
լոր երկրը խրկեց : Բանդի անոնք
Իսրայելի մէջ մեծ յանցանք ու անը-
7 զամութիւն ըրին : Եւ իմ գուր ա-
մերդ ալ Իսրայելի որդիք էր , հոս
ձեր մէջ խօսեցէք ու խորհարդ ը-
8 ըրէք : Լա բոլոր ժողովուրդը մէկ
մարդ մը պէս ոտք երա , ու ը-
ստ : Սէնք ըստ : մէկը իր վրանը
պիտի չերթայ , ու ըստ : մէկը իր
9 տունը չգրանայ : Լա հիմա Վա-
րաւային ընելու բաններն առիկայ
է . անոր վրայ վիճակով Բե- Բենի-
10 Ու Իսրայելին ամեն ցեղերէն հա-
րիւրէն տաւ , Եւ հազարէն հա-
րիւր , ու տաւ հազարէն հազար
մարդ անոնց , որ ժողովուրդին
պաշար տանին : անոնք ալ Բենիա-
մինի Վարաւան մտնելով , անոր Բե-
նիամին Իսրայելի մէջ ըրած բոլոր
11 սուր յանցանք : Լա ան քաղաքին վրայ
Բե- Բենիամինի Իսրայելի բոլոր
մարդիկները մէկ մարդուն մը պէս
մարաւանութեամբ ժողովուրդին
12 Ու Իսրայելի ցեղերը Բենիամին-
նին բոլոր ցեղին մարդիկներ խրկե-
ցին , ու ըսին , Եւ Բենիամինի
13 իմն է որ ձեր մէջը եղաւ : Լա
հիմա Վարաւայի մէջ եղող ան չար
մարդիկները տուէր , որ զանոնք

մոռցընէր , ու չարութիւնը Լա-
րայելին վերցընէր : Բայց Բենիա-
մինի տանք իրենց կողմը Իսրայելի
որդւոյ խօսքը մօտիկ ընել չուզե-
ցին : Ու Բենիամինի որդիքը Լա-
14 րայելի որդւոյը գէմ պատերազմ
ընելու համար իրենց քաղաքներն
Վարաւայի մէջ ժողովուրդին : Լա
15 ան օրը իրենց քաղաքներն Բե-
նիամինի որդիքը համարեցան :
ու քանու վրջ հազար սուր զաւոյ
մարդ քաղաքներն , բայց ի Վա-
րաւայի բնակիչներն որոնք Խոթը
հարիւր ընտիր մարդիկ համարե-
16 ցան : Եւ բոլոր ժողովուրդին մե-
ջը Խոթը հարիւր ընտրուած ահե-
կազոր ժողովիկներ կային , որոնց
ամեն ալ պարտաւորով մայի վրայ
քար կը նետէին առանց վրիպելու :
Լա Իսրայելի մարդիկներն ալ համ-
17 արեցան : ու Բենիամինն ի գաւ
չորս հարիւր հազար սուր զաւոյ
մարդ քաղաքներն , անոնք ամեն
ալ պատերազմող մարդիկներ էին :
Ու գաղին Բենիամինի էր : Եւ
18 Իսրայելի որդիքը Բենիամինի հա-
ցուցին ու ըսին : Բենիամինի հետ
պատերազմելու համար թիւ մեկ
առաջնորդ ըլլայ : Եւ Տերոն ըստ :
19 Իսրայելի որդիքը առաւօտուն է-
րան , Եւ Վարաւայի գիտնալ բանա-
կեցան : Ու Իսրայելացիք Բենիա-
մինի հետ պատերազմ ընելու երան :
Եւ Իսրայելացիք Վարաւային քաղ
անոնց գէմ չարուեցան պատերազմ
համար : Ու Բենիամինի որդիքը
21 Վարաւային երան , Եւ ան օրը Իսրա-
յելին քանուեցին : հազար մարդ
գետնը փռեցին : Ու ժողովուրդը
22 ալ Բենիամինի Իսրայելացիք Խոթը ու ժո-
ղին , Եւ գաղին պատերազմելու հա-
մար չարուեցան նոյն տեղը , ու որ
առնէր օրը չարուէր էին : (Ու Լա-
23 րայելի որդիքը երան , Եւ Տերոն
առնէր մինչեւ իրիկուն լացին , ու
Տերոն հարցընէր ըսին : Սէնք
եղբոր Բենիամինին հետ պատե-
րազմելու համար նորէն ելլէր :
Եւ Տերոն ըստ : Եւ որ գէմ ելլէր :
24 Ու երկրորդ օրը Իսրայելի որդիքը

- Բննիւմնի որդւոցը մատնեցան :
- 25 Ու երկրորդ օրը Բննիւմնեանք Վարապէն անոնց զէմ էլան պատերազմելու համար . և Իսրայէլի որդւոցմէ նորէն տառնուաթը հազար մարդ զեօնն փոխեցին . անոնց մէջն ալ սուր քաշող մարդիկն էին :
- 26 Եւ ատենը բոլոր Իսրայէլի որդիքը այսինքն բոլոր ժողովուրդը . լան Բնթէլ գացին , ու հոն Տէր , ոչը ատենը նստան բացին , և ան օրը մինչև իրիկուն ծած պահեցին , ու Տէրոջը ատենը ողջակեցներ և խաղաղութեան զոհեց մատուցին :
- 27 Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին . (ու ան օրերը Ըստուծոյ)
- 28 առաջին տաղանակը հոն էր . Եւ ան օրերը անոր ատենը Եւսարանեան Եղիազարին որդին փնէհէն կը կոչէին .) ու ըսին , Մեր Եղբորը Բննիւմնին որդւոցը հետ պատերազմելու համար նորէն մէյքին ալ ելլէ՞նք , թէ ետ բաշտինք : Եւ Տէրը ըսաւ , Ելէ՛ք : քանզի փաղ զանոնք ձեր ձեռքը պիտի մատնեմ :
- 29 Ու Իսրայէլացիք Վարապէն բուրբիքը զարանակալներ դրին : Եւ Իսրայէլի որդիքը երրորդ օրը Բննիւմնի որդւոցը վրայ գացին , ու մէկալ անգամներուն պէս Վարապէն զինացը շարունակեցան : Եւ ատենը Բննիւմնի որդիքը ժողովուրդին զէմը ելան , և քաղաքէն դատուեցան , ու ատեն անգամներուն պէս սկսան ժողովուրդը զարնել , ու երսունի չափ Իսրայէլացի մեղացիքն ան ճամբաներուն մէջը որոնց մէկը Բնթէլ կ'ըլլէր , ու միւսը զաւաթ Վարապէն : Եւ Բննիւմնի որդիքը ըսին , Եւսան անոր մեր ատենը ատեն անգամներուն պէս կը կտորուին : Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին , Փախչէ՛նք ու զանոնք քաղաքէն դուրս ճամբաները համեմար :
- 32 Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկները իրենց տեղէն ելան , ու Բաալթամարին ատենը շարունակեցան : Եւ Իսրայէլի զարանակալները քանակարձ իրենց տեղէն Վարապէն զաշտէն զուրս ելան : Ու Վարապէն
- ատենը բոլոր Իսրայէլէն տասը հազար ընտրուած մարդ ելան . և պատերազմը տատակացաւ . ու անոնք չէին զիտեր որ իրենց վրայ շարիք հասեր է : Եւ Տէրը Իսրայէլին 35 ատենը Բննիւմնի որդիքը զարկաւ , ու ան օրը Իսրայէլի որդիքը Բննիւմնի մինչև քանուհինգ հազար հարիւր մարդ կտորեցին . անոնց մալնն ալ սուր քաշող լաւիկներ էին : Եւ Բննիւմնի որդիքը իրենց քաղ- 36 թուիլը տեսան . քանզի Իսրայէլացիք Վարապէն բուրբիքը զարանակալներուն ապաւնելով Բննիւմնեանց տեղ տուին : Եւ զարանակալները լուսով Վարապէն վրայ քարակեցան , ու զարանակալները շարունակեցան , և բոլոր քաղաքը սուրի բերանէ անցուցին : Ու Իսրայէլացիք զարանակալներուն հետ ժամանակ մը որչէր էին , որ քաղաքն մեծ կրակով ծուխ հանեն : Եւ ատենը Իսրայէլի մարդիկը պատերազմին մէջ փախաւսոցուցուցին . ու Բննիւմնիւմնի սկսան Իսրայէլացիները զարնել , ու երեսուն մարդու չափ մեղացիքն . քանզի ըսին թէ Եւսարակոյս անոր մեր ատենը ատեն անգամներուն պէս կը կտորուին : Իսրայէլի որդիքը քաղաքէն կրակին ծու- 40 լի սխեռն պէս բարձրանալ սկսան , Բննիւմնի սկսան ետնին զառնալով նայեցան որ քաղաքին հրդեհը երկնիցը կ'ըլլէր : Ու երբոր Իսրայէլացիները նորէն ետ զարձան , Բննիւմնիւմնի տալեցան մեղացիք , քանզի տեսան որ շարիքը իրենց վրայ հասեր էր : Ու սուր անոնք Իսրայէլացիոց ատենէն զէպ'ի տառապալման ճամբան զարձան . բայց պատերազմը անոնց հասաւ . ու քաղաքներէն երոնները զանոնք իրենց մէջը մեղացուցին : Եւ յապետ 43 զանոնք հալածեցին , ու զանոնք զիւրու թեամբ մինչև Վարապէն զինացը արեւելեան կողմն զարկին : Եւ Բննիւմնի տառնու- 44 ութը հազար մարդ ինկաւ . անոնց մալնն ալ զոյստ որ մարդիկներ էին :
- 34

45 Ու Զաքարիայի զեղ 'ի ա-
նապատսր Ուսմանի վեմբ փախան .
անոնցմէ ճամբաներուն մէջ ճինդ
հազար մարդ ճառարաց ըրին . և
զանոնց մինչև Վեդամ հալածելով
անոնցմէ երկու հազար մարդ զար-
46 կին : Ու Ռենիամինն ան որը
Բոլոյ ինկածները քսանու հինգ հա-
զար սուր քառոյ մարդ էր . անոնց
ամենն ալ զորաւոր մարդիկնէր էին :
47 Եւ վեց հարիւր մարդ զարկան , ու
անապատսր Ուսմանի վեմբ փախան ,
ու Ռենիամի վեմբ չորս ամիս կեցան :
48 Եւ Խարայէլացիք Ռենիամինի որ-
դուցը գտնուալով , զանոնք սուրի
բերնէ անցուցին , քաղաքներուն մե-
ջ մարդիկներն մինչև անասուննե-
րը , ու բնէ որ գտնուեցաւ . ու
Բոլոյ գտնուած քաղաքներն ալ կը-
րակով պրկեցին :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Եւ Խարայէլի մարդիկները Սա-
փայի մէջ երդում բերէին ,
ու ըսէր էին թէ Սեբաբ ընտւ մէկ
մարդ մը իր աղջիկը Ռենիամինին
2 կնիկ բրայու չտայ : Եւ ժողո-
վուրդը Ռենիամի վեմբ չորս Ես-
տոնց առջևը մինչև իրկուսն նըս-
տան , ու խոսիւնքն վերցնելով
3 մեծ լացով մը լացին , Եւ ըսին ,
Ո՞վ Խարայէլի Տէր Բառուածը ,
ինչո՞ւ համար առ բանը Խարայէլի
մէջ պատահեցաւ , որ այսօր Խա-
4 րայէլէն ցեղ մը պակսի : Ու հե-
տեկաւ որը ժողովուրդը կանուխ ե-
լաւ , և հոն սեղան մը շինեցին ,
ու որդեակցներ և խաղաղութեան
զմհեր մատուցին :
5 Ու Խարայէլի որդիքը ըսին , Խա-
րայէլի ամեն ցեղերէն ժողովուր-
դին հետ Տէրոջ առջևը շեղոր մով
է . քանզի Տէրոջ առջևը Սափա
շեղոր մարդուն համար մեծ երդում
ըրէր էին , ըսելով թէ Բնիկայ ան-
6 պառճառ պիտի մնան : Եւ ատե-
նը Խարայէլի որդիքը իրենց եղբորը
Ռենիամինին համար ցաւելով ը-
սին , Եսօր Խարայէլէն մէկ ցեղ մը
7 բնաջնեմ եղաւ : Եւ մնացածնե-
րուն ի՞նչ ընենք , որ անոնց կնիկ-

ներ առնեն . քանզի մենք Տէրոջ
անուամբ երդում բրինք որ մեր աղ-
ջիկներէն անոնց կնիկ չտանք : Ու
8 ըսին , Խարայէլի ցեղերէն թ՛վ է որ
Տէրոջ առջևը Սափա չեկաւ . և
ահա Վաղապաղու Հարիսն ընտւ
մարդ մը եկած չէր բանակը ա- ժո-
ղովքը : Ու ժողովուրդը աշքե 9
անցուցին . և ահա անոնց մէջը
Վաղապաղու Հարիսի բնակիչներն
մարդ մը չգտնուեցաւ : Եւ ատե- 10
նը ժողովքը իխտ զորաւորներէն
հոն տասուերկու հազար մարդ խոր-
կեցին , ու անոնց պատուիրելով ը-
սին , Վաղէք , և Վաղապաղու Հա-
րիսն բնակիչները սուրի բերնէ
անցուցէք , կնիկներն ալ ու տղա-
ներն ալ : Եւ ձեր բնելու բանը 11
աս է . ամեն էրիկ մարդը ու էրիկ
մարդու անկողները զիսցող ամեն
կնիկը կորսնցուցէք : Եւ Վա- 12
ղապաղու Հարիսի բնակիչներուն մե-
ջ չորս հարիւր կոյս աղջիկներ զը-
տան , որ անոնք արուի հետ պառ-
կած չէին , ու էրիկ մարդ չէին գի-
տեր , և զանոնք Վառնանու երկրին
մէջ Սեբաբ բանակը բերին : Ու 13
բոլոր ժողովքը Զաքարիայի վեմբ ,
Ռենիամի վեմբ եղող Ռենիամինի որ-
դուցը խտեցան , և զանոնք խաղա-
ղութեան հրաբիրեցին : Ու ան 14
ատներ Ռենիամինեանք զարկան . և
անոնց ան կնիկները տուին , որ
Վաղապաղու Հարիսի կնիկներէն
ողջ թողուցեր էին . բայց անոնց
բաւական չեղան : Եւ ժողովուրդը 15
Ռենիամինի համար ցաւեցաւ . քան-
զի Տէրը Խարայէլի ցեղերուն մէջ
խրամատու թիւն բրաւ :

Ու ժողովքին ծիրիքը ըսին , Սե- 16
նացածներուն ի՞նչ ընենք կնիկներ
առաւ- համար , որովհետեւ Ռենիա-
մինի ցեղն կնիկները կորսուեցան :
Եւ ըսին , Ողջ մնացող Ռենիամի- 17
նեանց ժառանգութիւն ի՞նչ հայ ,
որ Խարայէլէն ցեղ մը բնաջնեմ չե-
լայ : Ու մենք անոնց մեր աղջիկ- 18
ներէն կնիկ չենք կրնար տալ . քան-
զի Խարայէլի որդիքը երդում ընե-
լով ըսին թէ Ռենիամինի կնիկ
տուողը անիծեալ ըլլայ : Եւ ը- 19

- պատմեցին ինծի, և իմ էնպէս
քու հայրդ ու մայրդ և ծնած եր-
կերդ թողուցիր, ու եկար ան ժո-
ղովորդին՝ որն որ առաջուց չէիր
- 12 ծանշնար: Վաւ գործքիդ փոխա-
րէն Տէրը հատուցում ընէ, և քու
վարձիդ Խարայէի Տէր Բատածոյն
կողմանէ առատապէս տրուի. քան-
զի զդուն եկար որ անոր իմեկուն
տակը ապաստանարան մը գտնես:
- 13 Ու անիկայ ըսաւ. Ո՛վ տէր իմ,
քու աշխրուդ առջեւ ընորհք դըտ-
նեմ. քանզի զդուն զիս մխիթարե-
ցիր, ու քու ազախինիդ քաղցրու-
թեամբ խօսեցար, իմպէս և ես
քու ազախիններուդ մեկուն պէս ալ
- 14 չեմ: Եւ Բոոս կերակուրի ատենը
անոր ըսաւ. Է՛ս եկուր: ու հա-
ցէն կէր, և պատառդ քաջախին
մէջը թափեալ: Սատի անիկայ
Քննչներուն քովը նստաւ. ու ա-
նոր բռնած ջրին տուաւ. ան ալ
կերաւ կշտացաւ. և աւելածը պա-
- 15 չեց: Ու երբոր հասկ ժողովելու ե-
լաւ, Բոոս իր մանչերուն պատուի-
րելով ըսաւ. իմող որաներուն
մէջն ալ ժողվէ, ու զանիկայ մի
- 16 ամէցընէք. Եւ խորձերէն ալ անոր
համար զետներ քղեցէք, ու թող
տուէր որ ժողվէ, և զանիկայ մի
- 17 յանդիմանէք: Ու անիկայ մինչեւ
իրիկուն ան արտին մէջը հաւով
հաւով ժողվեց. ու երբոր ժող-
վածը ծեծեց, մեկ արդուի լափ
- 18 գարի եղաւ: Եւ զանիկայ առաւ,
ու քաղաքը մտաւ. և կեսուրը ա-
նոր ժողվածը տեսաւ. ու Է՛ս-
հանց ան իր կշտացածէն աւելածը
անոր տուաւ:
- 19 Եւ կեսուրը անոր ըսաւ. Եւսոր
մշակից հաւ ժողվեցիր, և թւր բա-
նեցար. քեզի ծանչ որով իմն ընո-
ղը օրջեանդ ըլլայ: Են ատենը ա-
նիկայ իր կեսուրին խնայուց իմ ու-
րուն քովը բաներ է, ու ըսաւ. Են
մարդը՝ որուն քովը ես պսոր բանե-
- 20 յոյ, Բոոս կը կռուի: Եւ Կոե-
մի իր հարսին ըսաւ. Ենիկայ Տէ-
րովմէն օրջեանդ ըլլայ, որ կենդա-
նիներէն ու մեռածներէն իր ողոր-
մութիւնը չկորեց, և Կոեմի անոր

ըսաւ. Են մարդը մեր ազգասահման
է. անիկայ մտաւ ազգական է մեզի:
Ու Սոփարացի Է՛ս իմ ըսաւ. 1
Ենիկայ նաեւ ինծի ըսաւ իմ խմ
մանչերուն քովն չգատուիս, մինչեւ
որ անոնք իմ բոլոր հունչաւ լմնցը-
նեն: Եւ Կոեմի իր հարսին՝ Է՛ս-
ոս իմն ըսաւ. Եղէկ է՝ անգլիկս,
որ զդուն անոր աղջիկներուն հետը
կլկս, ու քեզ ուրիշ արտի մի մէջ
չտեսնեն: Եւ անիկայ Բոոսին աղ-
ջիկներէն չգատուեցաւ. ու մինչեւ
գարին Քննչը և զորներն Քննչը
լմննալը հաւ ժողվեց, ու իր կե-
սուրին քովը կը բնակէր:

ՊԼ. Գ

Եւ անոր կեսուրը Կոեմի անոր 1
ըսաւ. Եղէկս, քեզի հանդա-
տութիւն չխնամեմ, որ քեզի
աղէկ ըլլայ: Է՛ս իմն Բոոս մեր 2
ազգականը չէ, որ զդուն անոր աղ-
ջիկներուն քովը կեցար. ահա անի-
կայ աս զիշէր կալին մէջը գարին կը
հասէ: Եւ զդուն լուացուէ, ու 3
Է՛ս ծծուէ, և լաթերդ հագիր,
ու կնիք իջիր. և մինչեւ որ ուտեց
ու խմեր ջրնցընէ, ան մարդուն
մի յայտնուիր: Ու երբոր քնա- 4
նայ, անոր պատկած տեղը խնայիր,
և զնա անոր ոտքերուն կողմն ծած-
կոյր բաց ու պառկէ, և անիկայ
քեզի պիտի խնայըն իմ էն ընե- 5
լու ես: Ու Է՛ս-ն անոր ըսաւ. Եւ
մէն ինծի ապապրածներդ պիտի
ընեմ:

Եւ կար ինչաւ, ու կեսուրին ա- 6
մէն ապապրածին պէս ըսաւ. Եւ 7
Բոոս ուտելէն, խմելէն ու սիրտը
զուարճանալէն ետքը՝ զիզուած հա-
րէն եղերքը պառկելու գնաց, և 8
Է՛ս-ն ալ կամայուի մը գնաց,
ու անոր ոտքերուն կողմն ծածկոյր
բացաւ. և պառկեցաւ: Ու կէս 9
գիշերուն մարդը վախարաւ, ու ծը-
սելով որեւէն որ ահա իր ոտքերուն
քովը կնիք մը պառկեր էր: Եւ
ըսաւ. Գոուն թող ես: Ու անիկայ
ըսաւ. Եւ քու ազախինդ Է՛ս-
ոս իմն եմ. և քու քղանցրդ քու
ազախնոյդ վրայ տարածէ. քանզի

- աբնին կնիկը՝ Սոփարացի Հոռութն աւ ինծի կնիկ առի , որ մեռնողին անունը պահեմ իր ժառանգութեանը մէջ , ու մեռնողին անունը իր եղբայրներէն ու իր բնակարանին զոնէն չփերայ . զուր աս բանը
- 11 Համար այսօր փայ էք : Են ատենը զուր եղող բոլոր ժողովուրդը ու ծերերը ըսին , Վկայ ենք . Տէրը քու տունը մեռնող կնիկը Սարգիսն ու խային պէս ընէ , որ անոնց երկուքը խարայէին տունը չինեցին . և զուն Լափրազայի մէջ ուժովքի , ու Բեթլէհեմի մէջ անուն վաստը
- 12 կէ : Ու քու տունը փարսխն տանը պէս ըլլայ , որն որ լուամար ծնաւ . Հիւղային , ան սերունդով , որ Տէրը պիտի տայ քեզի աս նորահասակ կնիկէն :
- 13 Իս Բոռս Հոռութը առաւ , որ իրեն կնիկ եղաւ , ու անոր մուտ . և Տէրօք որդոմութեամբը յաջաւ ,
- 14 ու որդի մը ծնաւ : Իս կնիկները Կոնմին ըսին , Օրջնակ ըլլայ

Տէրը , որ այսօր քեզ առանց մօտ ազգականի չթողուց , որ անոր անունը խարայէի մէջ յիշուի . Ու 15 ասիկայ քու հոգոյդ մխիթարու թիւնը և ծերութեանը զատկանք ըլլայ . քանզի զանիկայ քեզ սիրող հարսդ ծնաւ , որ քեզի եօթը որդի աղէկ է : Ու Կոնմի տղան աւ 16 ռաւ , իր զիրիկ դրաւ , և անոր դաշեակը եղաւ : Իս դրացի Քնիկն 17 ըր անոր անուն զրին , բսկով : Կոնմին որդի մը ծնաւ . և անոր անունը Ուրեղ կոչեցին . ասիկայ Դաւիթին հօրը Հիսակն հայրն էր :

18 Ու փարսխն ծնունդները ասոնք են . փարսխ ծնաւ խարնը , Ու 19 խարն ծնաւ Երամը , և Երամ ծնաւ Լմինադարը , Ու Լմինադար ծնաւ 20 Կաամոնը , և Կաամոն ծնաւ Սաղմոնը , Ու Սաղմոն ծնաւ Բոռսը , 21 և Բոռս ծնաւ Ուրեղը , Ու Ուրեղ ծնաւ Հիսակն , և Հիսակ ծնաւ Դաւիթը :

ԵՌԵՋԻՆ ԳԻՐԻԹ ԹԵԳԵՒՈՐԵՅ

—

ԵՌԵՋԻՆ ԳԻՐԻԹ ՍԵԾՈՒՆԻԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ու Լափրեմի ընտնէն Երիմաթեմ սօփիսն Լաղնան անունով Լափրաթացի մարդ մը կար , որ Սոփիի որդւոյն լծովայն որդւոյն Լաղնուսի
- 2 որդւոյն Հիւրոամին որդին էր : Իս անիկայ երկու կնիկ ունէր . մէկուն անունը Եննա , ու միւսին անունը Փննանա էր , ու Փննանա զատկանք ունէր . բայց Եննա զատկանքներ էր : Իս ան մարդը տարուէ տարի իր քաղաքէն կ'ելէր , որ Սեւովի մէջ զօրութեանց Տէրօք երկրպագութիւն ու զոհ մատուցանէ . և հոն Հեղին երկու որդիքը Ուրի ու Փննէհէն Տէրօք քահանա
- 4 ներն էին : Ու Լաղնան իր զոհ

մատուցած օրը իր կնիկնը Փննանային և անոր տղաներուն ու աղջիկներուն մէջմէկ բաժին տուաւ . Իսկ Եննային կրկին բաժին տուաւ . քանզի անիկայ Եննան կը սիրէր . բայց Տէրը անոր արգանդը զոյնը էր : Ու անոր նախանշորդք փեռնա զանիկայ կոծցնելու համար խիստ վատացուց . որովհետեւ Տէրը անոր արգանդը զոյնը էր : Իս Եննա տարուէ տարի Տէրօք տունը ելած տանը՝ Լաղնա այնպէս կ'ընէր . Փննանա աւ նոյնպէս Եննան կը վատացնէր , ու անիկայ կու ըրէր և չէր ուտեր : Ու երկը Լաղնան անոր ըսաւ , Եննա ինչու կու ըսաւ , և ինչու չես ուտեր , ու ինչու համար սիրող այդպէս տըր-

- տու՛մ է . մի՛թէ ես քեզի տասը որ-
գիւ լաւ չե՛մ :
- 9 Եւ Մննա Սելովի մէջ ուտելն
ու խմելն ետքը ոտք ելաւ . (Ու
Հեղի քահանան Տէրոջը տաճարին
սեւեռքը քովը ախոռի մը վրայ նրա-
- 10 տեր էր .) Եւ տրտմանց հոգեով
Տէրոջը առջևը աղօթք րրաւ . ու
11 խիստ շատ յացաւ : Եւ ուխտը բ-
նելով՝ ըսաւ . Ո՛վ Տէր գորու-
թեանց , ի՞նչ որ քու աղախնոյդ
նկույթեանը նայիս ու զեռ յիշես ,
ե քու աղախինդ չմոռնարով՝ քու
աղախնոյդ արու գաւակ մը տաս ,
զանիկայ Տէրոջը պիտի նուիրեմ իր
կենացը բոլոր օրերուն մէջը , ու ա-
նոր զլեռն վրայ ամէկի պիտի շէկէ :
- 12 Ու երբոր անիկայ Տէրոջը առջևը
իր աղօթքը շարացուց , Հեղի անոր
13 ընթին կը նայէր : Եւ Մննա իր
սրտին մէջէն կը խօսէր . միայն անոր
չբժեռանքները կը չարմէին , բայց
ձայնը չէր լսուեր . անոր համար
Հեղի զանիկայ գինով կարծեց :
- 14 Եւ Հեղի անոր ըսաւ , Սինչե կ'ըր
գինովութիւն պիտի ընես . քու
15 զինիկ հրաժարե՛ . Եւ Մննա
պատասխան տուաւ . ու ըսաւ . Ո՛վ
տեր իմ , ապաքե՛ս չէ . ես վառացած
սրտով կնիկ մըն եմ , ե զինի կամ
օղէ չեմ խմած . սակայն Տէրոջը
16 առջևը իմ սիրտս բացի . Վրու ա-
ղախինդ չար կնիկ մը մի կարծեր ,
քանզի իմ վառաց ու նկույթեանս
շատուիթեանը համար մինչեւ հիմա
17 խօսեցայ : Եւ ասունը Հեղի պա-
տասխան տուաւ . ու ըսաւ . Վնա
խաղաղութեամբ , ե խրաղէյին Մա-
տուածը քու խնդրուածքդ . եւ աս
18 բնէ որ անկէ ինդրեցիր : Ու ա-
նիկայ ըսաւ . Վրու աղախինդ խոյ
քու առջևդ շնորհք գտնե՛ . ե կնիկը
իր ճամբան գնաց , ու կերաւ , ու
կերար միմիւս չորտմեցաւ :
- 19 Եւ անորք ասաւ . տուն կանուխ
կ'ըն , ու Տէրոջը առջևը երկրպագու-
թիւն րրին , ե Ոսան զարձան ու
իրենց տունը գացին : Ու Եղիանա
իր Մննա կնիկանը մոռեցաւ . ե Տէրը
20 զանիկայ յիշեց . Ու Մննա յղա-
ցաւ , ե ամանակը հասնելուն՝

տղայ մը ծնաւ , ու անոր անունը
Սամուէլ կոչեց՝ ըսելով . Վանդի
զանիկայ Տէրոջմէն ինդրեցի : Եւ 21
անոր էրիկը Եղիանա իր բոլոր ըն-
տանիքովը Սելով ելաւ , որ Տէրոջը
առջևը տարեկան զոհը մատուցանէ ,
ու իր ուխտը խաղաղէ : Եւ 22
նա չգնաց , քանզի իր երկանը բ-
սաւ : Սինչե տղուն կաթի կըտ-
րուիլը ինչ անգամ . ետքը զանիկայ կը
տանիմ , որ Տէրոջը առջևը երկնայ ,
ու միշտ հոն կենայ : Եւ էրիկը 23
Եղիանա անոր ըսաւ , Եղիանա
հաճե՛կ եղածը րրէ , մինչեւ որ վա-
նիկայ կաթի կտրես , նստէ . մի-
այն ի՞նչ Տէրը իր խաղը հաստատե՛ .
ուստի կնիկը նստաւ , ու մինչեւ իր
տղան կաթի կտրելը՝ զանիկայ կը
մոռեցանէր :

Եւ զանիկայ կաթի կտրածին 24
պէս իր հետը առաւ , ու իրիկ գուա-
րակով , մէկ արդու ախրով ու
մէկ տիկ գինով զանիկայ Տէրոջը
տունը տարաւ , որ Սելովի մէջ էր .
ու տղան վարիկ էր , Եւ մէկ 25
զուարթով մորթեցին , ու տղան
Հեղին տարին : Եւ Մննա ըսաւ . 26
Ո՛հ տեր իմ , քու անչդ կենդանի
է . ես ան կնիկն եմ , որ հոս քու
քովդ կայեցայ Տէրոջը աղօթք րրե-
լու համար : Եւ աս տղուն համար 27
աղօթք րրի , ու Տէրը իմ խնդ-
րուածքս ինձի տուաւ , բնէ որ
անկէ ինդրեցի : Հիմա ես ալ 28
զանիկայ Տէրոջը փոխ կուտամ , ա-
նիկայ իր բոլոր կենացը մէջ Տէրոջը
փոխ տրուած բլայ . ու անիկայ հոն
Տէրոջը երկրպագութիւն ըսաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ Մննա աղօթք ըսաւ . ու ըսաւ . 1
Իմ սիրտս Տէրոջմով ուրախա-
ցաւ , իմ եղիւրս Տէրոջմով բարձ-
րացաւ . բերանս իմ թշնամիներուս
վրայ բացուեցաւ , քանզի քու
փրկութիւնովդ ուրախացայ : Տէ- 2
րոջը պէս սուրբ չկայ : քանզի քեզ-
մէ ուրիշը չկայ : ու մեր Մատուցոյն
պէս մէկ չկայ : Եւ ասիկ ետեւ 3
հպարտութիւնով մի պարծեալ ,
ու ձեռ բերելն ամբարտաւանութիւն

չիլի. քանզի Տէրը գիտութեանց
Բառուսան է, ու անկեղայ անհաս-
4 գործքը կը կշռէ: Օգտութեան
բուն աղեղները կոտորեցան, ու տը-
5 կարները ոյսէ հազան: Կուշա եւ
զոզները հազի համար վարեկան ե-
ղան, և անտիկ եղողները կտաւան-
-- թողուցին: մինչև որ ամուլը
եօթը զաւաթ ծնաւ, ու լաւ գուակ
6 ունեցողը տխարացաւ: Կեղծողը
ու ողջացնողը, գերեզմանը ին-
ցրնողը ու վեր հանողը Տէրն է:
7 Եղբայրացնողը ու հարստացնողը,
ցածցնողը ու բարձրացնողը Տէրն
8 է: Կեղծող ազատը փռիկն կը
վերցնէ, ու կարտոր աղբիսան կը
հանէ, որ իշխաններուն հետը նըս-
տեցնէ, ու փառաց ախոռը անոնց
ժառանգեցնէ: քանզի երկրիս հի-
մերը Տէրոջն են, ու աշխարհս ա-
9 նոնց փայ հաստատեց: Կեղծող իր
սուրբերուն ոտքերը կը պահէ, ու
չարագործները մոխիրն մէջը պիտի
կորսուին: քանզի մարդը է ու ժող-
10 լայնի ու չբար: Տէրոջը գէտ հա-
կատակողները պիտի կոտորուին, եր-
կիրքն անոնց փայ պիտի որոտայ:
Տէրը երկրիս ծայրերը պիտի գտնէ,
և իր ինպարտութիւնն ոյս պիտի տայ,
ու իր օծեալին եղբայրը պիտի բարձ-
րացնէ:
11 Աւ Լեզիանա Ռամա իր տունը
գնաց, և Սաւա-էլ մանուկը Հե-
ղե քահանային առջևը Տէրոջը ծա-
12 տայութիւն կ'ընէր: Աւ Լեզին
որդիքը չար մարդիկներ բլրալով
13 Տէրը չէին ճանչնար: Լա քահա-
նայի սովորութիւնը աս էր, որ
երբոր ժողովուրդէն մէկը զոհ մա-
տուցանէր, միայն եփած ասեղնը
քահանային սպասաւորը ձեռքը ե-
րկրամասի մահաճան մը առած կու-
14 զար: Աւ գանկիկայ կաթնային, կամ
սանին, կամ եփարանին, կամ պը-
տուկին մէջը կը խաթէր, ու մա-
հանը ինչ որ հանելու բլրար, քա-
հանան գանկիկայ իրեն կ'առնէր: Ե-
նտըր Սեղովի մէջ՝ բոլոր հոն եկող
Խորայէլացիներուն պայտէս կ'ընէին:
15 Կաւ ձարպը պըրկէն առաջ՝ քահա-
նային սպասաւորը կու գար, ու զոհ

ընող մարդուն կ'ըսէր, Կահանա-
յին համար խորովելու միս տուր:
քանզի անկեղայ քեզմէ եկած միս
չառնէր: այլ հոսմէ Լա-էլ:
Լա ան մարդը երբոր բակը
16 թաղ հիմայ մարդը պըրէն, ու չ-
քա սրտիկ ու զածին լափ մաւ, ան
ասեղնը կ'ըսէր, Չէ՛ հիմա տուր:
եթէ ոչ՝ բանի կ'առնէմ: Եւ յայտ
17 ան երիտասարդներուն մեղքը Տէ-
րոջը առջևը լաւ մեծ էր, քանզի
մարդիկները Տէրոջը զոհը կ'արհա-
մարէին:
Լա Սամուէլ մանուկը քիմանէ
13 եփուտ հազած՝ Տէրոջը առջևը ծա-
տայութիւն կ'ընէր: Աւ անոր մայ-
րը Զեյնէ՛ պղտիկ պատմածն կը
չէնէր անոր, ու տարուէ տարի երբ-
որ իր երկանը հետ տարեկան զոհ
ընէր: կ'ըսէր, անոր կը տանէր:
Լա Հեղի Լեզիանան ու անոր ինկը
օրհնելով ըսաւ, Տէրը քեզ աս
կեղիկն գաւառներ տայ, Տէրոջը տը-
րուած փոխին տեղը: ու անոր իրենց
տեղը դայցին: Լա Տէրը պըրկու-
19 թիւն բար: Ենային, որ յոյսու-
ու իրէր տղայ ու երկու աղջիկ ծը-
նաւ: Սամուէլ մանուկն ալ Տէ-
րոջը առջևը մեծցաւ:
Լա Հեղի խիստ ծերացեր էր:
22 ու անոր որդիքը Բնէ որ կ'ընէին
բոլոր Խորայէլին, և Բնէպէս անոնց
ժողովրդի խորամին առջևը խորմե-
րով ժողովուած կնիկներուն հետ կը
պատկէին, ամենն ալ կը լսէր:
Լա անոնց բաւ, Խնէն համար ա-
սանկ բաներ կ'ընէր: քանզի ես աս
բոլոր ժողովուրդին բնէն մեղի
համար գէշ խաբէր կը լսեմ: Ար-
24 լէ՛ տղայք, քանզի աղէկ չեն ան
լուրերը որ ես կը լսեմ: Գուր Տէ-
րոջը ժողովուրդը իմ մոլորցընէ:
Ինչ որ մարդ մը մարդու գէտ մեղք
զործէ, անոր դատաստանը Բն-
տուած կը կտրէ: Բայց ինչ որ մարդ
մը Տէրոջը գէտ մեղք զործէ, անոր
համար Զիլ աղաւանդ պիտի ընէ:
Սակայն անոնք իրենց հորը խոյ՞
մոխի չէին ընէր, քանզի Տէրը զա-
նոնք մեղքընէ կ'ուզէր: Աւ Սա-
մուէլ մանուկը օրէ օր կը մեծնար:

և Տէրոջը ու մարդոց հաճոյ էր:
27 Լա Բառուսայ մէկ մարդը Հեղին
եկաւ, ու անոր բաւ: Տէրը պը-
պէս կ'ըսէ: Կաւ հորդ տանը յայտ-
նագէտ երեցայ, երբոր անոնք Լեզի-
անայ մէջ փարաւանին տանը ծա-
28 էին: Աւ Խորայէլի բոլոր ցեղերն
գանկիկայ ինծի քահանայ բնուրեցի,
որ իմ սեղաններուս վրայ զոհ մա-
տուցանէ, խաւիկ ծիւղ, ու իմ առ-
ջևս եփուտ հազնի: և Խորայէլի որ-
դիքը բոլոր պատարաղները քա-
29 հորդ տանը տուի: Աւ իմ տան
ձաւը պատուիրած զոհեր ու բն-
ծաններս ինչ՞ու կ'անարգէր, և քա-
որդիկնիկ ինծմ առէի կը փառա-
ւորէն, որ իմ ժողովուրդիս Խորա-
յէլին ընտիր զոհերով մեղ գիւղը-
30 նէր: Եսոր համար Խորայէլին Տէր
Բառուսայ պայտէս կ'ըսէ: Խորա-
յէլին բնէր էր որ քաւ տունը ու քաւ
հորդ տունը յախտան իմ առջևս
պարտին: Բայց հիմա Տէրը կ'ըսէ,
Կաւ լիցի: քանզի ես զիս փառա-
ւորողները պիտի փառաւորեմ, ու
զիս արհամարհողները պիտի անար-
գութին: Ենան օրեր պիտի գան,
31 որ քաւ թեղ ու քաւ հորդ տանը
թեղ պիտի կտրեմ, որ քաւ տանը
մէջ ծեր չցանուի: Լա Խորայէլ
ամեն տեսակ բարութիւն փայլած
32 ասեղնը, զուն իմ տանս մէջ զփայլ-
զութիւն պիտի տեսնեն, ու քաւ
տանը մէջ բնաւ ծեր պիտի չգըտ-
33 նուի: Լա քաւ Խորայէլի ձաւած
մարդը որ իմ սեղանէս չեմ կտրեր,
քաւ աշտիկը նուաղեցընելու ու քաւ
սիրտը վշտացընելու համար պիտի
չաւ: և քաւ տանը բոլոր գաւակ-
ները երիտասարդութեան մէջ պի-
34 տի մեռնին: Աւ քաւ երկու որ-
դիքը Ռփինին ու Փինէհիսին գըտ-
իւր զայլերը քեզի նշան բլրայ, այս-
Բնէ երկուքին ալ մէկ օրուան մէջ
մեռնելու: Լա ինծի մէկ հաւատա-
րիմ քահանայ մը պիտի հանեմ, որ
բոլոր իմ սրտիս ու հորդոյս մէջն է-
զածը կ'առարէ, և անոր մէկ հաւա-
տարիմ տուն մը պիտի չնեմ: ու
փրկ իմ օծեալին առջևը պիտի
36 պարտի: Լա քաւ տունեղ Զիլ որ

մնայ, կտոր մը արծաթի համար ու
նկանակ մը հացի համար պիտի դայ
անոր երկրպագութիւն ընէ, ու բնէ:
Կ'աղաչեմ, զիս մէկ քահանայա-
կան պարտծի մը փայ գիր, որ պա-
տաւ մը հաց ուտեմ:
ԳԼՈՒԽ Գ
Լա Սամուէլ մանուկը Հեղին 1
առջևը Տէրոջը ծառայութիւն
կ'ընէր: և ան օրերը Տէրոջը խաբը
հաղաւթիւտ էր, ու յայտնի տե-
սիկը չէար: Աւ որ մը Հեղի իր
տեղը պատկէր էր: (և անոր աշխ-
ըլ սխտը Լին ծանրանալ, ու չէր
կշար տեսնել:) Լա Բառուսայ
կանկիկը տակաւին մարած չէր, ու
Սամուէլ Տէրոջը տանարին մէջը կը
քաննար, որ որ Բառուսայ տապա-
4 նակը կար: Լա Տէրը կանչեց Սա-
մուէլը: ու անկեղայ Հոս եմ, Բ-
սաւ: Լա Հեղին փաղելով՝ ըսաւ:
Ենան հոս եմ: Ինչու որ զիս կանչե-
ցիր: Աւ անկեղայ բաւ, Լա չը-
կանչեցի: դարձիւր պատկէ: Են-
ալ դարձաւ պատկեցաւ: Լա Տէ-
6 րը մէկըն ալ Ռիլ Սամուէլ,
կանչեց: ու Սամուէլ եկաւ Հեղին
գնաց, ու ըսաւ, Ենան հոս եմ:
Ինչու որ զիս կանչեցիր: Աւ անի-
կայ բաւ: Ռիլեակ իմ՝ ես կան-
7 չեցի: դարձիւր պատկէ: Լա Սա-
մուէլ տակաւին Տէրոջը յայտը չէր
ճանչնար: ու Տէրոջը խաբը զիս
անոր յայտնուած չէր: Լա նորէն
8 երբոր անգամ Տէրը կանչեց, Ռիլ
Սամուէլ: ու Սամուէլ եկաւ Հե-
ղին գնաց, ու ըսաւ, Ենան հոս
եմ: Ինչու որ զիս կանչեցիր: Լա
Հեղի խնայաւ որ մանուկը կանչ-
9 ցը Տէրն է: Աւ Հեղի Սամուէլին
բաւ, Գնան պատկէ, ու ինչ որ
մէկըն ալ քեղ կանչէ, բնաւ:
Ռիլ Տէր՝ խաւէ, քանզի քաւ ծառ-
աւղ մոխի կ'ընէ: Աւ Սամուէլ
գնաց իր տեղը պատկեցաւ: Լա
10 Տէրը եկաւ կայեցաւ: ու առջ-
նակամբերուն պէս Սամուէլ, Սա-
մուէլ՝ կանչեց: ու Սամուէլ ըսաւ,
Խաւէ Տէր, քանզի քաւ ծառաւ
մոխի կ'ընէ: Են ասեղնը Տէրը 11

- Սամուէլին բտաւ : Եւ նա եւ Խորա-
յէին մէջ առնել բան մը պիտի բ-
նեմ , որ զանիկայ տանն լսողին եր-
12 կու տխմանէր : պիտի խափն : Եւ
որը Հեղին վրայ պիտի կատարեմ
ամեն ինչ : որ անոր տանը վրայով
խտակեմ եմ : պիտի սխալմ : ու պի-
13 տի լինցընեմ : Եւ իրեն խնայու-
ցեմ եմ որ անոր տանը պիտի գա-
տեմ մինչև յախտեան , իր զիտցած
անօրէնութեանը համար : քանզի ա-
նոր որդիքը իրենց վրայ անէ՛ք կը
բերեն , ու անիկայ չլանդ խնանց
14 զանոնք : Եւ պատճառաւ Հեղին
տանը համար երգում բրի , որ Հե-
ղին տանը անօրէնութեանը՝ զոհե-
րով ու բնծաներով յախտեան քա-
տութիւն չբլլայ :
- 15 Եւ Սամուէլ մինչև առաւ. պատ-
կեցաւ , ու ետքը Տէրոջը տանը
զոհեմը բացաւ . եւ Սամուէլ փախ-
ցաւ ան տեսիլքը Հեղին պատմու-
16 լու : Բայց Հեղի Սամուէլը կան-
չեց ու բտաւ , Սրբեակ իմ Սա-
մուէլ : ու անիկայ բտաւ : Եւ նա հոս
17 եմ : Եւ անիկայ բտաւ : Բեղի
բտած խոսքը ի՛նչ է . ինծմէ մի
պահեր . Ետտեւած քեզի պսակն
ու ասկէ աւելի բնէ , թէ որ քեզի
զրուցած բոլոր խօսքերն մէկ խոսք
18 մը ինծմէ պահեմ : Եւ Սամուէլ
բոլոր խօսքերը անոր պատմեց , ան-
կէ չպահեց : Ու Հեղի բտաւ : Եւ
նիկայ Տէրն է . իր աշխերուն հա-
ճոյ երեցածը թող բնէ :
- 19 Եւ Սամուէլ մեծցաւ , ու Տէրը
անոր հետն էր , եւ իր քառք խօսքե-
20 լեն մէկը զետիւր չձգեց : Ու Դա-
նէն մինչև Բերաբէէ բոլոր Խորա-
յէլ խնայաւ , որ Սամուէլ հաս-
տատուած է Տէրոջը մարդարէ բլ-
21 լալու : Եւ Տէրը Սեղովի մէջ
նորէն երեցաւ . քանզի Տէրը Սե-
ղովի մէջ Սամուէլին կը յայտնուէր
Տէրոջը խօսքով : Ու բոլոր Խորա-
յէին մէջ Սամուէլին խօսքը կը տա-
րածուէր :

ԳԼ . Դ

- 1 Եւ Խորայէլ պատերազմով Փը-
ղտայինները գիմաւորելու ելաւ :

ու Բերենդերի մէջ բանակեցաւ . ու
Փղտայիւր ալ Բեկկի մէջ բանա-
կեցան : Եւ Փղտայիւր Խորայէլին
2 գիմայը շարուեցան . ու պատե-
րազմը տարածուեցաւ . եւ Խորայէլ
յաղթուեցաւ Փղտայիւրի առջևը ,
որոնք ստուրազմի սապարէյին մէջ
չորս հարար մարդու չափ կտորեցին :
Ու ժողովուրդը բանակը դարձաւ .
3 եւ Խորայէլին ձերերը բռին : Եւ
համար Տէրը Փղտայիւրի առջևը
կտորեց մեզ պոսք . Տէրոջը ուխ-
տին ստապանակը Սեղովին մեր բոզի
առնելը , ու մեր մէջը զանուի , ու
մեզ ազատեմ մեր թշնամիներուն
4 ձեռքէն : Ուստի ժողովուրդը Լա-
թիէի խրկեց զեպ ի Սեղով , եւ
քերթիւններուն վրայ նստող զորու-
թեանց Տէրոջը ուխտին ստապանակը
անկէ վերցուցին . ու Հեղին եր-
կու որդիքը Ունի ու Փեղնէն հոն
Ետտեւոյ ուխտի ստապանակին հետն
էին : Ու երբոր Տէրոջը ուխտին
5 ստապանակը բանակին մէջ մտաւ ,
բոլոր Խորայէլ մեծ ձայնով մը ա-
ղաղակեց , ու զետիւր ձայն տուաւ :
Եւ Փղտայիւր ան աղաղակի ձայնը
6 լսելով՝ բռին : Եւ Խորայիւրի բանա-
կին մէջ աս բարձրաձայն աղաղակը
ի՛նչ պիտի բլլայ . ու խնայան որ
Տէրոջը ստապանակը բանակը եկեր
է : Եւ Փղտայիւր փախցան , քան-
զի բռին , Ետտեւած բանակին մէջ
էկաւ . ու նաեւ բռին , Վայ մեղի .
քանզի մինչև հիմա ասանկ բան ե-
8 զած չէ . Վայ մեղի , աս զորս որ
Ետտեւածներուն ձեռքէն հով մեզ
պիտի ազատեմ . ասոնք ան Ետ-
տեւածներն են , որ Լողիսրոսը ա-
մեն հարուածներով գարկին անա-
9 պատին մէջ : Ու ժողովը ու կորիճ՝
Եղիք՝ հով Փղտայիւր , չբլլայ որ
Լըբայիւրի ծառայ բլլայ , ինչպէս
որ անոնք ձեզի ծառայ կըսն . ուստի
կորիճ՝ Եղիք՝ եւ առնալ հեպ պատե-
10 րազմեցէր : Ու երբոր Փղտայիւր
պատերազմեցան , Խորայէլ յաղ-
թուեցաւ , եւ ամեն մարդ իր գրա-
նը փախաւ , ու շատ մեծ կոտորած
կեցաւ , եւ Խորայէլին երսուն հազար
հետեակ զօրք ինկաւ . Գահ Ետ-

- տուծոյ տապանակը առնուեցաւ . և
 Հեղինէն երկու որդիքը՝ Ոփնի ու
 Փեննէ՛նն մեռան :
- 12 Եւ Քենիափնեան մարդ մը բա-
 նակէն վագելով՝ նոյն օրը Սեղով
 հասաւ , ու իր լախերը պատուե-
 ր , և իր զիտուն վրայ հող Գրէ-
 13 եր : Ու երբոր Հա հասաւ , ահա
 Հեղի ախոռով մը ծամբուն յովը
 նստած՝ կը սպասէր . յանդի Մա-
 տուծոյ տապանակին համար սիրտը
 կը դողար : Ու երբոր ան մարդը
 քաղաքը մտնելով՝ առ Բաւը պատ-
 մից , բոլոր քաղաքը աղաղակեց :
- 14 Եւ Հեղի ան աղաղակին ձայնը թե-
 լով՝ բտաւ : Եւ աղմուկին ձայնը
 Խոն պիտի ըլլայ : Ու ան մարդը
 շուտով վագել եկաւ , ու Իս-
 15 Էրը Հեղին պատմեց : Եւ Հեղի
 իննսունու ութը տարեկան էր , ու
 աչքերը այնպէս տխրացած էին , որ
 16 չէր կրնար տեսնել : Եւ ան մարդը
 Հեղին բտաւ , Զօրգին մէջն
 եկողը եւ եմ , և պատեաղմէն պը-
 17 ր փոխաց : ու անիկայ բտաւ : Ու
 զեակ՝ ի՛նչ եղաւ : Եւ լուր բե-
 րողը պատասխան տուաւ . ու բ-
 տաւ : Խորայէն Փղփղոսոյ առջէն
 փախաւ , ու ժողովուրդին մէջը
 մեծ կոտորած եղաւ , և բու երկու
 որդիքը՝ Ոփնի ու Փեննէ՛նն մե-
 18 ռան , ու Մատուծոյ տապանակը
 առնուեցաւ : Ու երբոր անիկայ
 Մատուծոյ տապանակը յիշեց , Հեղի
 ախոռէն կանակի վրայ ինկաւ . զրա-
 19 նը քովը , և վիպին ոսկորը կտրե-
 ցաւ , ու մեռաւ . յանդի ծեր ու
 ծանրացած մարդ մըն էր . և անի-
 կայ Խորայէն մէջ յատուտն տարի
 զատուորութիւն ըրած էր :
- 19 Ու անոր հարսը՝ Փեննէ՛հան կնի-
 կը յիշ ու ծնանկու մօտ ըլլալով ,
 երբոր Մատուծոյ տապանակին առ-
 նուելուն և իր կեարայրին ու երկանը
 մեռնելուն լուրը լսեց , ծունկ ծռե-
 20 լով ծնաւ . յանդի ցաւերը անոր
 վրայ կոխեցին : Ու երբոր կը մեռ-
 նէր , քովը կայտը կնիկները անոր
 ըսին , Ո՛ր փաննար , ինչու որ
 քու ծնածդ տղայ է . բայց անիկայ
 պատասխան տուաւ և ու շողբու-

թիւն ըրաւ : Եւ տղուն անունը 21
 Խարսոյ կոչեց , բաւով : Խորա-
 յէլէն փառքը վերցաւ . (յանդի
 Մատուծոյ տապանակը առնուեցաւ ,
 և անոր կեարայրը ու երկիր Գր-
 22 նոք համար բտաւ , Մատուծոյ տա-
 պանակը առնուելուն համար Խա-
 րայէլէն փառքը վերցաւ :

ԳԼ . Ե

Եւ Փղփղոսայի Մատուծոյ տապա- 1
 նակը առին , ու զանիկայ Երե-
 նեգելէն Եզովտոս տարին : Եւ 2
 Փղփղոսայի Մատուծոյ տապանակը
 առին , ու զանիկայ Դագոնի տունը
 տարին , և Դագոնին քովը զրին :
 Ու հետեւեալ օրը Եզովտոսի իւ- 3
 առատուն կանուխ երկելով , տեսան
 որ Դագոն Տէրօն տապանակին
 առջէն երեսի վրայ զետինը ինկը
 էր . ու անոյ Դագոնը վերջուցին
 4 իր տեղը զրին : Եւ հետեւեալ օրը
 Գր-
 ու տեսան որ Դագոն Տէրօն տա-
 պանակին առջէն երեսի վրայ զետի-
 նը ինկը էր , և Դագոնին զլուխը
 ու ձեռքերուն երկու թափերը կոտ-
 րած՝ առ սեմին վրայ Իս-
 5 այն Դագոնին մարմինը մնացի էր :
 (Եւ պատճառաւ Դագոնի քուր-
 մերը ու Դագոնի տունը բոլոր
 մեռողները մինչև աս օրս Եզովտոս
 եղող Դագոնի սեմին վրայ չէն կո-
 6 խեր :) Ենիկ ետեւ Տէրօն ձեռքը
 Եզովտոսոյ վրայ ծանրացաւ , ու
 զանոյ կորսնցուց , և զանոյ Ե-
 զովտոսի ու անոր սահմաններուն մե-
 7 ջը թանգի ուռեցքներով զարկաւ :
 Եւ Եզովտոսի բնակիչները առ-
 սանկ ըլլալը տեսնելով , բտին : Խա-
 րայէլի Մատուծոյ տապանակը մեր
 քովը չկենայ . յանդի անոր ձեռքը
 մեր վրայ ու մեր աստուծոյն Դա-
 8 գոնին վրայ ծանրացաւ : Եւ հար-
 խեկեցին , ու Փղփղոսոյ բոլոր նա-
 խարարները իրենց քովը ժողովեցին :
 ու ըսին , Խորայէլի Մատուծոյ տա-
 պանակը ի՛նչ ընենք . ու ըսին ,
 Խորայէլի Մատուծոյ տապանակը
 Գէթ փոխադրուի : Ու Խորա-
 յէլի Մատուծոյ տապանակը Գէթ

14 Լուսալը Ռեկտամիտայի Հետուն
սրտը մտաւ . ու հոն կայնեցաւ .
ու որ մեծ քար մը կար . ու սալ-
լին փայտերը ձեղքեցին , և ան և-
րնեցները Տէրոջը ողջակէզ մատու-
15 ցին : Բ. Դ. սալիք Տէրոջը տա-
պանակը , և անոր հետ եղող ոսկի
պատկերներուն պզտիկ արկղը վար
իջցուցին , ու ան մեծ քարին վրայ
դրին . և ան որը Ռեկտամիտի
մարդիկը Տէրոջը ողջակէզներ ու-
16 զահեր մատուցին : Բ. Փղշտացոյ
հինգ նախարարները — Բաւերը
տեաներէն ետքը՝ նոյն օրը Բիկարուն
17 զարկան : Լուսն ոսկեղէն թանշ-
քի ուռեցիները՝ որ փղշտացիք
թանցանքի համար Տէրոջը բնոյ
տուն , ասոնք էին . Բեկ հատ մը՝
Բզդուտի համար , մեկ հատ մը՝
Գաղայի համար , մեկ հատ մը՝ Բա-
կաղանի համար , մեկ հատ մը՝ Գե-
թի համար , — մեկ հատ մը՝ Բի-
18 կարուն համար : Լուսնի մուկերը
Փղշտացոյ հինգ նախարարութիւն-
ներուն բոլոր քաղաքներուն թուովն
էին , պարսպաւոր քաղաքէն մինչեւ
անպարսպ գեղը , ու մինչև ան մեծ
քարը՝ որուն վրայ Տէրոջը տա-
պանակը դրուեցաւ . ու մինչև աս
օրս ան քաղը Ռեկտամիտայի Հե-
տուն արարին մէջը իջ իջալ :

19 Լուսէրը Ռեկտամիտի մարդիկ-
ները զարկաւ . քանզի անոնք Տէրոջը
տապանակին մէջը նայեցան . ու ժու-
ղովուրդէն յիսուն հազար եօթա-
նասուն մարդ զարկաւ . և Տէրը
Ժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած բ-
նեցուն համար Ժողովուրդը սուգ
20 բռնեց : Բ. Ռեկտամիտի մար-
դիկը բոլին , Բա սուրբ Տէր Բա-
սուծոյն առջեւ թվ կրնայ կայնիլ .
ու մեր քովն որճուն ելլէ : Լուսա-
21 բխարի մը բնակիչներուն պատ-
գամաւորներ խրիցին ըսելով .
Փղշտացիք Տէրոջը տապանակը ետ
բերին . իջէք , ու զանիկայ ձեր
բո՛վը հանեցէք :

անի հանեցին , և զանիկայ տարին
Բրինադարին տունը՝ որ բլուրին
վրայ էր . ու անոր որդին Լսկապա-
րը որունցին որ Տէրոջը տապանակին
պահպանութիւնը բնէ : Լուսա- 2
պանակը Կարխարի մէջ դը-
րուած օրէն ետքը շատ օրեր անցաւ ,
ու քսան տարի եղաւ , և Խարայի
բոլոր տունը Տէրոջը ետէն հաւա-
նեցին :

Ըն ասոնք Սամուէլ Խարայի 3
բոլոր տանը խառնաւ ըսելով , թե՛
որ զուք ձեր բոլոր սրտովը Տէրոջը
զարկէք էք , և ձեր մէջէն օտար տա-
տուածները , ու Բատարովիք վեր-
ցուցէք , և ձեր սիրտերը Տէրոջը
պատրաստեցէք , ու միայն զանիկայ
սրտեցէք . ու անիկայ Փղշտացոյ
ձեռքէն ձեզ պիտի ազատէ : Լու 4
Խարայի որդիքը Բահաղիմը ու
Բատարովիք վերցուցին , ու միայն
Տէրոջը ծառայութիւն բոլին : Լու 5
Սամուէլ բաւ , Բոլոր Խարայի
Սափայի մէջ Ժողովեցէք , ու ձեզի
համար Տէրոջը աղօթք բնեմ : Լու 6
Սափայի մէջ Ժողովեցան . ու
ջուր քաշեցին . և Տէրոջը առջեւ
թափեցին . ու ան օրը ծոմ բռնե-
ցին , և հոն ըսին , Տէրոջը դեմ
մեղք գործեցիմք : Լու Սամուէլ
Սափայի մէջ Խարայի որդոցը
դատաւորութիւն ըրաւ :

Բ. Երբոր Փղշտացիք լսեցին որ 7
Խարայի որդիքը Սափայի մէջ
Ժողովուր են , Փղշտացոյ նախա-
բարները Խարայի գեմ ելան . ու
Խարայի որդիքը աս լսելով , Փղշ- 8
տացոյ երեսէն վախճան : Լու Խա-
րայի որդիքը Սամուէլին բոլին :
Ընդադար մեր Տէր Բատուծոյն ա-
ղաղակէ մեզի համար , որ մեզ
Փղշտացոյ ձեռքէն ազատէ : Բ. 9
Սամուէլ մեկ կաթնկեր դառնուի
մը առաւ , ու զանիկայ բոլորովն
ողջակէզ ըրաւ Տէրոջը . և Սամուէլ
Խարայի համար Տէրոջը աղաղակե-
լով աղբիւր ըրաւ . ու Տէրը անոր
պատասխան տուաւ :

Բ. Երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը 10
մատուցանէր , Փղշտացիք մտնեցան
որ Խարայի գեմ պատերազմ ը-

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Լու Կարխարի մարդիկը զա-
ցին , ու Տէրոջը տապանակը

- 9 փոխադրեցին : Այս զանիկայ հան-
 փոխադրեցին ետքը , Տէրոջը ձեռքը
 ան քաղաքին վրայ ընկալով՝ մեծ
 խոտիւթ ինն էր : ու քաղաքին
 մարդիկը պղտիկէն մինչեւ մեծը
 զարկաւ : և անոնց վրայ թանչքի
 ուռեցքներ երեցան :
- 10 Այս Եստուծոյ տապանակը Եկ-
 կարուն խրկեցին : ու երբոր Եստու-
 ծոյ տապանակը Եկկարուն մտաւ ,
 Եկկարունայի կանչուք տեսլով բ-
 արեւ : Իսրայէլի Եստուծոյն տապա-
 նակը մեզի բերին՝ որ մեզ ու մեր
- 11 ժողովուրդը մեղցրեն : Այս Եստ-
 խրկելով՝ փղջապառնայ բոլոր նախա-
 րարները ժողովեցին , ու ըսին , Իս-
 րայէլի Եստուծոյն տապանակը թող
 տուէր երթայ , և իր տեղը գա-
 նայ , որ մեզ ու մեր ժողովուրդը
 լմեցնէ : քանզի բոլոր քաղաքին
 մէջը մահաւորութիւն տեսուի մը կար ,
 — հոն Եստուծոյ ձեռքը խիստ ծան-
- 12 րացեր էր : Այս լմեաւ մարդիկ-
 ները թանչքի ուռեցքներով զար-
 նուեցան : ու քաղաքին ազազակը
 երկնքը ելաւ :

ԳԼ . Բ

- 1 Այս Տէրոջը տապանակը փղջա-
 պառնայ երկրին մէջը եօթը ամիս
- 2 մնաց : Ու փղջապառնայ էրէնք բուր-
 մերը ու բազը նայողները կանչեցին
 ու ըսին , Ահա Եստուծոյն տապանակին
 ի՞նչ ընենք , մեզի խնայուցէր թէ
 զանիկայ ինչով իր տեղը խրկներ :
- 3 Եւնք ալ ըսին , թէ որ Իսրայէլի
 Եստուծոյն տապանակը խրկէր ,
 զանիկայ պարսպ չխրկէր : հապա
 անպատճառ յանցանքի պատարագ
 տուէր անոր : ան ատենը կը բժըշ-
 կուիր , ու ձեզի յայտնի կ'ըլլայ թէ
 ինչու համար անոր ձեռքը ձեր վա-
- 4 յեն չերթար : Այս անոնք ըսին ,
 Եւնք ի՞նչ տեսակ պատարագ մա-
 տուցանենք : Ու անոնք ըսին ,
 փղջապառնայ նախարարներուն թուո-
 վը հինգ ոսկեղէն թանչքի ուռեցք-
 ներ ու հինգ ոսկի մուկ ընծայ
 արուէ : քանզի ձեր ամենուն վրայ
 և ձեր նախարարներուն վրայ մի և
- 5 նոյն հարուածը եղաւ : Այս հիմա

ձեր թանչքի ուռեցքներուն պատ-
 կերները , ու ձեր երկիրը արող
 մուկերուն պատկերները շինեցէր , ու
 Իսրայէլի Եստուծոյն փառք տուէր ,
 կարելի է որ իր ձեռքը ձեր վրայէն ,
 ձեր աստուածներուն վրայէն ու ձեր
 երկրին վրայէն վերցընէ : Այս ին-
 չով համար ձեր սիրտերը կը խառա-
 ջընէր , ինչպէս որ Եղիպատայիք
 ու Փարաւոն իրենց սիրտերը խառա-
 ջուցին : Եւ որ Եստուծոյն անոնց
 մէջը հրաշալի գործեր ընէին ետքը՝
 զանոնք թող տուին որ երթան :
 — Իմա միկ նոր անց մը շինեցէր ,
 ու երկու հաս կաթնատու երկնք տա-
 ւէր , որ անոնց վրայ բնաւ լուծ
 դրուած չըլլայ : ու երկնքները անո-
 յին լծեցէր , և անոնց ձաղերը ան-
 ոնց ետէն տուն գարձուցէր : Ու
 Ահա Եստուծոյն տապանակը տուէր , և
 զանիկայ սպլին վրայ դրէր , ու ան
 ոսկեղէն պատկերները՝ որ դուք յան-
 ցանքի համար անոր ընծայ պիտի
 տար , պղտիկ արկղով մը անոր մէկ
 կողմը դրէր , ու զանիկայ և ա խրկե-
 ցէր որ երթայ : Այս նայեցէր , թէ
 որ իր սահմանին ճամբովը Բեթսու-
 մէս ելլէ , ա մեծ շարիքը մեզի
 բնոգը անիկայ է : ապա թէ ոչ
 դիտանք որ անոր ձեռքը բնաւ մեզի
 դպած չէ , հապա աս բանը զի-
 պուածով պատահէր է մեզի :

Այս ան մարդիկները պապէս ը-
 րին , երկու հաս կաթնատու երկնք
 տուին , ու զանոնք սպլին լծեցին ,
 և անոնց ձաղերը տան մէջ գոցե-
 ցին : Ու Տէրոջը տապանակը , և
 ոսկի մուկերուն ու իրենց թանչքի
 ուռեցքներու պատկերներուն պղտիկ
 արկղը սպլին վրայ դրին : Ու
 երկնքները շտապ Բեթսամիսի
 ճամբան բռնեցին , ու մեծ ճամբա-
 յեն բառակալով կ'երթային , և աջ
 կամ ձախ կողմը շտապորեցան : ու
 փղջապառնայ նախարարները մինչեւ
 Բեթսամիսի սահմանը անոնց
 ետէն գացին : Այս Բեթսամիսա-
 ցիք հովիտին մէջ ցորենի հունձք
 կը ֆոփէին , ու իրենց աչքերը վեր-
 ցնելով տապանակը տեսան , ու
 տեսնելուն համար ուրախացան :

նեն . և Տէրը նոյն օրը ժողտացոյց
 վրայ մեծ ձայնով մը որտաց , ու
 զանոնք խառնեցուց : ու Խարայէլն
 11 առնէր զարմուկն : Եւ Խարա-
 յէլն մտադիւր Սաափայէլն ելելով
 ժողտացիները հարածեցին , ու մին-
 չն ինկնալով ստակը զանոնք կառ-
 12 բեցին : Եւ ասոնք Սամուէլ մէկ
 քար մը առաւ , և Սաափայէլն ու
 Սեննն մէկտեղը կանգնեց , ու անոր
 անունը Երեմիակը կոչեց , բռնելով ,
 Տէրը մինչն աս անգա մեզի օգնեց :
 13 Եւ ժողտացիք կորազուիս եղան ,
 ու մէկին ալ Խարայէլի սահմանին
 մէջ յման . և Սամուէլն բոյր
 օրերը Տէրոյն ձեռքը ժողտացոյց
 14 վրայ էր : Ու ժողտացիք Խարայէ-
 լն ճրջալի քաղաքներ որ ասեր էին ,
 Եփրատնէն մինչն Գալիթ , Բաւ-
 ռ Խարայէլն եւ արուսեցան . ու
 Խարայէլ անոնց սահմանները ժող-
 տացոյց ձեռքին ազատեց . և Խա-
 րայէլն ու Եփրատացոյց մէկտեղը խա-
 ղաղով իսն կար :

15 Եւ Սամուէլ իր կենացը բոյր
 օրերուն մէջ Խարայէլը դատեց :
 16 Ու տարուէ տարի ինկնէ , Գաղ-
 զաղա ու Սաափա կ'երթար կը
 պտրտէր , և բոյր ան տեղուները
 17 Խարայէլը կը դատէր : Ու ահի-
 Սամու կը գտնար : քանզի իր
 տունը հոն էր . և հոն կը դատէր
 Խարայէլը . ու հոն Տէրոյն սեղան
 զինեց :

ԳԼ . Ը

1 Ու երբոր Սամուէլ ձերացաւ , իր
 որդիները Խարայէլի վրայ գա-
 2 տաւոր դրաւ : Եւ իր անդրանիկ
 որդւոյն անունը Հոգիէլ , ու երկ-
 րորդն անունը Երիա էր , ու ին-
 3 նկէն : Եւ անոր որդիքը անոր
 ձամբաներուն մէջը չբախցին , հա-
 պա ազատութեան ետեւէ իյնալով
 կաշառք կ'առնէին , և իրաւունքը
 4 կը ծռէին : Ու Խարայէլն ամեն
 ձերերը ժողովեցան , ու Սամու
 5 Սամուէլն գայցին , Եւ անոր ըսին ,
 Եհնա դու ձերացիք ես , ու քու
 որդիքդ քու ձամբաներուդ մէջ չեն

քաղեր : ուստի հիմա մեր վրայ
 թաղաւոր մը դիր , որ ամեն աղ-
 6 զերուն պէս մեզ կատարէ : Ու
 ուստի Սամուէլն առնէր զէն-
 երեցաւ , որ ըսին ինկնէ Եւ ին-
 ինկնալով մը տուր , որ մեզ կա-
 7 տարէ : ու Սամուէլ Տէրոյն ա-
 ղովէր բոյր : Եւ Տէրը Սամուէլին
 բաւ : Ժողովուրդին խաղը ու ա-
 նոնց քեզի ամեն ըսածը մօտիկ բրէ :
 քանզի անոնք քեզ չեն մերտէր , այլ
 8 զիս կը մերտէն , որ անոնց վրայ չը-
 թաղաւորեմ : Օգնածք Լեզիպ-
 տան հանած օրէս մինչն աս օր
 ինչ որ ըրին զիս թող տալով , և
 ուրիշ աստուածներու ծառայու-
 9 թիւն ընելով , նոյնք քեզի ալ
 կ'ընեն : Ու հիմա դու անոնց
 խաղը մօտիկ բրէ : Բայց անոնց
 յայտնի փայտութիւն ընէս , ու ա-
 նոնց վրայ իշխելու թաղաւորին վար-
 10 ձմէքը անոնց խնայրնու :

Եւ Սամուէլ Տէրոյն բոյր խա-
 10 յերը իրմէն թաղաւոր ու զոյգ ժո-
 ղովուրդին զտեցեց . Ու բաւ : 11
 Զեր վրայ իշխելու թաղաւորին
 վարմունքը անիկայ պիտի բլլայ :
 ձեր տղաքը պիտի առնէ , ու զա-
 նա իրեն համար իր կառքերուն ու
 ձիերուն վրայ պիտի դնէ . և իր
 կառքերուն առջէն պիտի վազեն :
 12 Ու իրեն հաղարայկաներ ու յիւ-
 նապետներ պիտի ընէ , և իր ար-
 տերը պիտի հերկեն , ու հունձերը
 չմեն , և իր պատերազմական զեն-
 13 քերը ու կառքերուն զործիքները
 չնեն : Եւ ձեր աղջիկները պիտի
 առնէ , որ իւզադործ , խնարար ու
 14 հացիկեաց բլլան : Եւ ձեր ընտիր
 արտերը , պղինձը ու ձիւնիւնե-
 րը առնելով իր ծառաներուն պիտի
 տայ : Եւ ձեր հոռնուրուն ու ձեր
 15 պղինձերուն տասանորդը պիտի առ-
 նէ , ու զանիկայ իր շէրքիններուն
 ու ծառաներուն պիտի տայ : Եւ
 16 ձեր ծառաները ու աղախները ,
 ու ձեր պինտ աղին կարծիները ,
 և ձեր էջերը պիտի առնէ . ու իր ծա-
 17 ույաւթեանը զործածէ : Զեր հօ-
 տերուն տասանորդը պիտի առնէ ,
 ու զուր անոր ծառաներ պիտի ըն-

18 լաք : Եւ օրը զուր ձեր ընտրած
 թաղաւորին պատմաւոր պիտի
 աղաղակէր , բայց Տէրը ան օրը
 ձեզի պատահաւոր պիտի չտայ :

19 Սակայն ժողովուրդը Սամուէլին
 խաղը մօտիկ ընէլ չուղեւ ըսին ,
 20 Զէ , անպատմաւոր մեր վրայ թա-
 լաւոր մը բլլայ : Ու մենք ալ բա-
 լաւոր մեզի պէս բլլանք , և մեր
 թաղաւորը մեզ կատարէ : ա-
 նիկայ մեր առջէն ելլէ , ու մեր
 պատերազմներուն մէջ առաջնոր-
 21 դութիւն ընէ : Եւ Սամուէլ ժո-
 ղովուրդին բոլոր խաղերը ընէ , ու
 զանոնք Տէրոյն սկանչներուն գրու-
 22 յեց : Եւ Տէրը Սամուէլն բաւ ,
 Եւ անց խաղը մօտիկ բրէ , ու անոնց
 վրայ թաղաւոր մը դիր : Եւ ա-
 նոնք Սամուէլ Խարայէլի մարդիկ-
 ներուն բաւ : Իմիջ ամեն մարդ
 իր քաղաքը երթայ :

ԳԼ . Թ

1 Ու ինկնալով որդւոյն Աիս ա-
 նունով զորաւոր մարդ մը կար .
 ու անիկայ ինկնալովն անիկայ
 որդւոյն ինկնալովն որդւոյն Սեր-
 2 ըի որդւոյն Երեմիան որդին էր : Եւ
 անիկայ որդի մը ունէր , որուն ա-
 նունը Սաափա էր . անիկայ կործ-
 ու զեղեցիկ էր , ու Խարայէլն որ-
 3 դւոյ մէջ անիկ զեղեցիկ մարդ չը-
 կար : բոլոր ժողովուրդէն ուսն
 վեր երկայն էր :

4 Եւ Սաափայն զօրը Աիսն էջերը
 կորսուեցան , ու Աիս իր որդւոյն
 Սաափայն բաւ : Սամուէլն մեզ
 5 Տէտ ատ . ու ելլէր զան էջերը
 6 վնասէ : Եւ ալ Եփրատի լեռնէն
 անցաւ , և Սաղաս երկրէն ալ
 անցնելով , զանաւ չգտան . ետքը
 Սաղասի երկրէն անցան , ու հոն ալ
 7 չէին : անիկ ինկնալովն անիկայ երկիրը
 անցնելով , հոն ալ չգտան : չգտան :
 8 Ու երբոր անոնք Սաափա երկիրը
 9 կան , Սաափա իր հետը ետը ման-
 ջուէր բաւ : Եւ ինչ որ իմ չայտ
 էջերուն հոգը թողու , ու մեզի համար
 10 չօղայ : Եւ մեզի համար չօղայ :
 11 Բայց անիկայ անոր բաւ : Եւ հոն
 քաղաքիս մէջ Սաափայ մարդը

կայ , ու անիկայ պատմաւոր մարդ
 մըն է , անոր ամեն ըսածը անուս
 կը կատարուի : հիմա հոն երթանք ,
 1 զուցէ մեր երթալու ճամբան մեզի
 խնայրնու : Եւ Սաափա իր ման-
 2 ջուն բաւ : Բայց ինչ որ երթալու
 ըլլանք , ան մարդուն ինչ տանիք .
 3 քանզի մեր ամաններն հաղը պակ-
 սեցաւ , ու Սաափայ մարդուն տա-
 նելու ընծայ մը չունէր : Եւ ինչ
 4 ինչ ունէր : Եւ մանց նորէն
 Սաափայն պատմաւոր տուաւ . ու
 5 բաւ : Եւ հոն իմ քոյս մէկ սիկիւն
 չորրորդ մասը արծաթ կայ . զանի-
 կայ Սաափայ մարդուն կու տամ ,
 6 որ մեր ճամբան մեզի խնայրնու : (Ե-
 7 ուստի Խարայէլի մէջ մեկ մարդ մը
 երբոր Սաափայ հաղընէլու կ'եր-
 թար , սցալէս կ'ըսէր . Եւ ինչ տե-
 8 անոնցին երթանք . քանզի այսօր մար-
 դաք ըստուր աստուծոյ տեսնող
 կ'ըսուէր :) Եւ Սաափա իր ման-
 9 ջուն բաւ : Եւ ինչ ըսէր , եկէր եր-
 թանք , ու Սաափայ մարդուն բը-
 10 նակած քաղաքը զայցնէ : Ու երբ-
 11 ու անիկայ ինկնալովն անիկայ
 որդւոյն ինկնալովն որդւոյն Սեր-
 2 ըի որդւոյն Երեմիան որդին էր : Եւ
 անիկայ որդի մը ունէր , որուն ա-
 3 նունը Սաափա էր . անիկայ կործ-
 ու զեղեցիկ էր , ու Խարայէլն որ-
 4 դւոյ մէջ անիկ զեղեցիկ մարդ չը-
 կար : բոլոր ժողովուրդէն ուսն
 վեր երկայն էր :

5 Եւ Սաափայն զօրը Աիսն էջերը
 կորսուեցան , ու Աիս իր որդւոյն
 Սաափայն բաւ : Սամուէլն մեզ
 6 Տէտ ատ . ու ելլէր զան էջերը
 7 վնասէ : Եւ ալ Եփրատի լեռնէն
 անցաւ , և Սաղաս երկրէն ալ
 8 անցնելով , զանաւ չգտան . ետքը
 Սաղասի երկրէն անցան , ու հոն ալ
 9 չէին : անիկ ինկնալովն անիկայ երկիրը
 անցնելով , հոն ալ չգտան : չգտան :
 10 Ու երբոր անոնք Սաափա երկիրը
 11 կան , Սաափա իր հետը ետը ման-
 ջուէր բաւ : Եւ ինչ որ իմ չայտ
 էջերուն հոգը թողու , ու մեզի համար
 12 չօղայ : Եւ մեզի համար չօղայ :
 13 Բայց անիկայ անոր բաւ : Եւ հոն
 քաղաքիս մէջ Սաափայ մարդը

Բնականներն երկրն չեղի մէջ մարդ
մը պիտի խրկեմ, և զանիկայ
իմ ժողովուրդիս Խարայէին վրայ
խնամ անես, որ անիկայ իմ ժող-
ովուրդս փղտապտոյ ձեռքն ազա-
տէ. քանզի ժողովուրդիս Կո-
նիանը նայեցայ, որովհետեւ անոր
17 աղաղակը ինծի հասաւ: Աւերբոր
Սամուէլ Սաուղը տեսաւ, Տէրը
անոր բառ: Եւ հիմա և քեզի բառ
մարդս. ասիկայ իմ ժողովուրդիս
18 վրայ պիտի խրկեմ: Եւ Սաուղ
զբանը մէջտեղը Սամուէին մտե-
ցաւ, ու բառ, Տեսանողին տունը
մուտքէ, կ'աղաչեմ ինծի ջուշմար:
19 Եւ Սամուէլ պատասխան տուաւ
Սաուղին ու բառ: Տեսանողը ես
եմ. իմ առջեւ քարծր անդը ելիր,
քանզի այսօր ինծի հետ կերակուր
պիտի ուտեմ. և վաղը քեզ կը
խրկեմ, ու բոլոր սրտիդ մէջի ե-
20 զածը քեզի կը պատմեմ: Եւ
քուկին իրեք օրու ընէ 'ի վեր կոր-
սուած էջերու: Համար մի հոգար,
քանզի անոնք զանուած են. ու Խա-
րայէի բոլոր փափաքը որքան է.
քեզի ու քու հօրդ բոլոր տանը չէ:
21 Եւ Սաուղ պատասխան տուաւ ու
բառ: Եւ Խարայէի յեղերուն
պիտի պզտիկն Բնիսամիսեան
չեմ, ու իմ ազգատոհմն Բնիսա-
միսի յեղին բոլոր ազգատոհմերուն
պզտիկը չէ. ուստի ինչու համար
ինծի ատանկ խօսք զրուցեցիր:
22 Եւ Սամուէլ առաւ Սաուղը ու
անոր մանչը, ու զանոնք Բեթ-Լե-
սուհը տարաւ, և զանոնք կոշնա-
կաններուն զլուխը նստեցուց, որոնք
23 երեսուն մարդու չափ էին: Աւ
Սամուէլ խոհարարին բառ: Բեր
ան բաժինը, որն որ քեզի տուի,
ու քեզի պատուիրեցի որ զանիկայ
24 բովոյ պահես: Եւ խոհարարը
ազգը վրայի եռմէ վերցնելով,
զանիկայ Սաուղին առջևը դրաւ:
Եւ Սամուէլ բառ, Եհուսայի
մնացածը, զանիկայ առջևը դիր
ու կեր. քանզի երբոր ըսի որ ժու-
ղովուրդը հրաւիրեի եմ, ան վոյր-
կեանն 'ի վեր անիկայ քեզի համար
պահուած է. ու ան օրը Սաուղ

Սամուէին հետ կերաւ: Եւ բարձր 25
տեղէն քաղաքը ինչն, ու Սա-
ուղ ինչ քան իմանիքն վրայ Սա-
ուղին հետ խոսեցաւ: Եւ ա- 26
ռաւտուն կանուխ ելան, ու ըսա-
ցանքն պէս Սամուէլ Սաուղը
տանիքը կանչեց ու բառ: Եւ ինչ
ու քեզ պիտի խրկեմ: Եւ Սա-
ուղ ելաւ, ու ինչը և Սամուէլ
մեկտեղ դուրս ելան: Երբոր ա- 27
նոնք քաղաքին ծայրը կ'իջնէին,
Սամուէլ բառ Սաուղին, Սամ-
ուին ըսէ որ մեր առջևը անցնի.
(և անիկայ անցաւ.) ու հիմա դուն
չես կեցիր որ Եստուծոյ պատգամը
քեզի խնայեմ:

ԳԼՈՒԽ

Եւ Սամուէլ եղին շէշ առաւ, ու 1
անոր զխնայ վրայ խոսեց, և
զանիկայ համարեց, ու բառ:
2 Զէ որ Տէրը քեզ իր ժառանգու-
թեանը վրայ խնամ անես: Եւս
ինծմէ զայնք ատենդ Բնիսամիսի
սահմանը՝ Սեբաֆի մէջ՝ Սաբիկն
զերեզմանին քովը երկու մարդ պիտի
զանես, ու քեզի պիտի ըսեն:
Գանուկեցան ան էջերը՝ որոնք փնտը-
ռելու զայնք էիր. և ահա քու
հայրդ էջերուն հազը թողուց, ու
անի համար կը հոգայ, ու կ'ըսէ:
3 Տղուս համար ի՞նչ ընեմ: Աւ
երբոր անիկ անցին երթաւ, և
Թարթի կայնին համախ, հոն իրեք
մարդ քեզի պիտի հանդիպին, որոնց
մէկը իրեք ուլ, մէկը իրեք հացի
նկանակ ու մէկն ալ տիկ մը գինի
տանելով՝ Եստուծոյ կ'ըսեն զեպ 'ի
Բեթէլ: Աւ քու ողջութիւնդ
հարցնելով, քեզի երկու հաց պի-
տի տան. դուն ալ անոնց ձեռքն
պիտի տանես: Եթէ ետքը Ես-
տուծոյ բուրդը պիտի երթնայ, ու
որ փղտապտոյ բերդապահ զօրքը
Բեթէլ: Աւ երբոր հոն քաղաքը մտ-
նես, բարձր տեղէն իջնող մարդա-
րէկը դուռդ մը պիտի հանդիպիս,
որոնք իրենց առջևն տաւիդ, խր-
բուկ, սրինգ ու քնար ունենալով՝
մարդարեւ ինչն պիտի ընեն: Եւ
քու վրայ Տէրը Զոգին պիտի

դայ, ու անոնց հետ մարդարեւ
Թիւն պիտի ընես. և դուն պիտի
փոխուիս, ուրիշ մարդ մը պիտի
7 ըլլաս: Աւ երբոր առ նշանները
քու վրայ դան, ձեռքդ եկածը բ-
նես. քանզի Եստուած քու հետդ
8 է: Եւ ինծմէ առաջ Գաղազու
իջնես. և ահա ես քեզի պիտի իջ-
նեմ, ողջակէզներ ու խաղաղութեան
զօհեր մատուցանելու. համար. Է
դուն եօթը օր սպասես, մինչև որ ես
քեզի դամ, ու քու ընկու գործդ
քեզի խնայեմ:
9 Աւ երբոր անիկայ իր կանուկը
գարնուց՝ Սամուէին քովէն երթա-
ւաւ. համար, Եստուած անոր մէկ
ուրիշ սիրտ մը տուաւ. և նոյն օրը
աս բոլոր նշանները կատարուեցան:
10 Աւ երբոր հոն բուրդը կան, ահա
մարդարէկը դուն մը անոր առջևը
եկաւ. և անոր վրայ Եստուծոյ Զո-
գին եկաւ, ու անոնց մէջ մարդա-
րեւութիւնը բառ: Եւ ամեն անոնք
որ զանիկայ առաջուց կը ճանչային,
երբոր տեսան որ անիկայ մարդարե-
ւութեան հետը մարդարեւութիւն կ'ը-
նէ, ժողովուրդը իրարու ըսին, Ես
Ի՞նչ բան է որ Ասիս որդւոյն հան-
գիպեր է. միմեկ Սամուէին ալ մար-
12 դարէներուն մէջն է: Եւ ան տե-
ղի մարդիկներուն մէկը պատասխան
տուաւ ու բառ, Զուպ անոնց
հայրը ո՞ր է: Եւս համար ասի-
կայ մէկ առաւկ մը եկաւ. Սիմէ
Սամուէին ալ մարդարեւութիւն մէջն
13 է: Աւ երբոր մարդարեւութիւնը
նկը ընկուցուց, բարձր տեղը ե-
կաւ:
14 Եւ Սաուղին հօրեղբայրը անոր
ու անոր մանչուն բառ: Ո՞ր գա-
նէր: Աւ անիկայ բառ, Եւս
փնտրեմ. Եւս երբոր տեսանք որ
15 չկան, Սամուէին գայինք: Եւ
Սաուղին հօրեղբայրը բառ, Սա-
մուէլ ձեզի ի՞նչ զրուցեց, պատմե՞
16 ինծի: Աւ Սաուղը իր հօրեղբորը
բառ, Եւս երբոր գտնուիլը մեզի
Եստուայիս խնայուց: Եւս իմա
դաւորութեան վրայով Սամուէին
բառ խօսքը անոր չարանց:
17 Եւ Սամուէլ ժողովուրդը Սաու-

փայի մէջ Տէրը առջևը ժողովեց:
Աւ Խարայէի որդւոյնը բառ, Խա- 18
րայէին Տէր Եստուածը պապէս
կ'ըսէ. Եւ Խարայէլ Լազիպառն
հանգի, ու ձեզ Լազիպառնոյ
ձեռքն և ձեզի նեղութիւն տուող
բոլոր թագաւորներուն ձեռքն ա-
զատեցի: Աւ դուք պարտ ձեր Ես- 19
տուածը մերժեցիք, որ ձեր ամեն
չարիքներն ու նեղութիւններն
ձեզ ազատեց, ու անոր ըսիք, Ես-
պատճառ մեր վրայ մէկ թագաւոր
մը դիր: Աւրեմ հիմա ձեր ցե-
ղերով ու հաղաւորներով Տէ-
րոն առջևը կայնեցէք: Աւ երբոր
20 Սամուէլ Խարայէին ամեն յեղերը
մտեցուց, փնտրել Բնիսամիսի ցե-
ղին եկաւ: Եւս Բնիսամիսի ցե-
ղը ազգատոհմերով մտեցուց, ու
փնտրել Սաուրին ազգատոհմին ե-
կաւ. ետքը Ասի որդւոյն Սաու-
ղին եկաւ. բայց երբոր զանիկայ
փնտրեցին, անիկայ չգտնուեցաւ:
Եւ նորն Տէրը հարցուցին, թէ 22
Երբոր ան մարդը հոս կու գայ.
ու Տէրը բառ, Եւս անիկայ կա-
րասներուն մէջտեղը պահուած է:
Եւ փայելով՝ զանիկայ անիկ առին, 23
ու ժողովուրդին մէջտեղը կայնե-
ցաւ. և բոլոր ժողովուրդն ուսն
փր երկայն էր: Աւ Սամուէլ բա- 24
լոր ժողովուրդին բառ, Տէրոն
ընտրած մարդը տեսաւ, որ բոլոր
ժողովուրդին մէջը անոր պէս չկայ.
և բոլոր ժողովուրդը աղաղակեց ու
բառ, Արցե՛ արքայ: Եւ Սա- 25
մուէլ թագաւորութեան կանոնե-
րը ժողովուրդին զրուցեց, ու զու-
նեմ գիրքի մը մէջ գրեց, ու Տէ-
րոն առջևը դրաւ. և Սամուէլ
բոլոր ժողովուրդը արձակեց, որ ա- 26
մեն մարդ իր տունը երթայ: Սա-
ուղ ալ Գաղաա իր տունը գնաց.
ու խումը մը մարդիկ անոր հե-
տը գային, որոնց սիրտը Ես- 27
տուածը զրկեց: Բայց չար մար-
դիկները ըսին, Նիկայ մեզ ի՞նչ
պէս պիտի ազատէ. ուստի զանիկայ
քամահրեցին, ու անոր ընծայ մը
չտարին. բայց անիկայ լուռ կե-
ցաւ:

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ Մաննացի Նաաս ելաւ . ու Վաղարազու չարիսի դէմ բաշակեցաւ . և չարիսի բոլոր բնակիչները Նաասին բռնեցին . Սեղի հետ զանակեցութիւն բրեցին . ու քեզի ծառայեցին : Բայց Մաննացի Նաաս անտէջ ըսաւ . Չեղի հետ աս պայմանով զանակեցութիւն կ'ընեմ , որ ձեր ամուսուն աջ կողմի աչքը փորեմ , ու աս բանը բոլոր Խարազիսի մարդերը անոր ըսին : Սեղի ետքը որ ժամանակ տուր , որ Խարազիսի բոլոր սահմանները պատգամաւորներ խրկենք , ու թէ որ մեզ աղատող չըլլայ , ան ատենը քեզի անձնատուր կ'ըլլան :
- 4 Աստի պատգամաւորները Սասուղին Վարաան զացին , և ժողովուրդին ակնհայտութիւն աս խօսքերը զրուցեցին . ու բոլոր ժողովուրդը ձայնեցին . Եւ ահա Սասուղ արտէն կու գար էր եղևրուն ետեւն . ու Սասուղ ըսաւ . Ժողովուրդին ինչ եղաւ որ կու լան . ու չարիսի բնակեացը 6 խօսքերը անոր պատմեցին : Եւ աս խօսքերը որ լսեց , Եստուծոյ Հոգի Սասուղին վրայ եկաւ , ու անոր բարկութիւնը խիստ բորբոքեցաւ :
- 7 Եւ զոյգ մը եղ . առաւ , ու զանոնք կտոր կտոր ըրաւ , ու պատգամաւորներուն ձեռքովը Խարազիսի բոլոր սահմանները խրկեց . ըսելով . Մի որ Սասուղին ետեւն ու Սամուէլին ետեւն չգայ , անոր եղևրուն պապէս պիտի ընեն : Եւ ժողովուրդին վրայ Տերոնջ վախը ինկաւ , ու առջեւ մէկ մարդու մը պէս ելան :
- 8 Եւ Սասուղ Բեղեկի մէջ համբոյ զանոնք , ու Խարազիսի որդիքը խրեց հարիւր հազար , և Յուդայի մարդերուն հազար էին : Ու եկող պատգամաւորներուն ըսին , Վաղարազու չարիսի բնակիչներուն մոյպէս բռնեց . Սաղը երբոր արևը տաքնայ , ձեզի աղատութիւն պիտի ըլլայ : Սաստի Էրբոր պատգամաւորները զացին , և չարիսի բնա-

կիչներուն աս բանը խնայեցին , անոնք ուրախացան : Ու չարիսի բնակիչները ըսին Մաննացիներուն , Սաղը ձեզի անձնատուր կ'ըլլան , ու ձեր աչքերուն ինչ որ համբոյ ըլլայ , ան բռնեց . Եւ հետեւ 11 եայ որը Սասուղ ժողովուրդը խրեց զուգի բաժնեց , ու առաւտեան պահուն բանակին մէջ մը տան . ու մինչև որ որը տարցաւ , Մաննացիները զարկին . և մնացածները սոյնպէս ցրուեցան որ անոնք իրկու ժողովուրդ չմնաց : Եւ ատենը ժողովուրդը Սամուէլին ըսաւ . Սասուղ մեր վրայ թաղար պիտի ըլլայ ըսողք , և ան մարդիկները տուէր որ մեղքներն : Ու Սասուղ ըսաւ . Եսոր մարդ մը չմնացուի . քանզի այսօր Տէրը Խարազիսի համար փրկութիւն ըրաւ :

Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ . Եղևր Վաղարազա երթանք , ու հոն թաղաւորութիւնը նորէն հաստատենք : Աստի բոլոր ժողովուրդը Վաղարազա զացին , ու հոն Վաղարազայի մէջ Տերոնջ առջեւ Սասուղը թաղաւոր ըրին , և հոն Տերոնջ առջեւ խաղաղութեան զհօհր մատուցին . ու Սասուղ և բոլոր Խարազիսի մարդիկը հոն մեծ ուրախութիւն ըրին :

ԳԼ . ԺԶ

Եւ Սամուէլ բոլոր Խարազիսի ըսաւ , Եհն դուք ինձի ինչ որ զրուցեցիք , և ձեր խօսքը մոխի ըրի , ու ձեր վրայ թաղաւոր զրի : Եւ ահա հիմա ձեր առջեւն թաղաւորը կ'երթայ . բայց և ձերացոյ ու մաղերս ճերմիկցան , և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են . ու ևս իմ մանկութեան մինչև աս օրս ձեր առջեւ քաղցի : Եհն ևս հաւանքեց . Տերոնջ առջեւ ու անոր օժեպէն առջեւ ինձի համար յայտնապէս զրուցեցիք , թէ ևս որոշեալ եղբ ատի , ու որուն էջը ատի , ու որուն զրկանք կամ անիրաւութիւն ըրի , ու որուն ձեռքէն կաշառք ատի , և անով իմ աչքերս զոցեցի :

- 4 ու ևս ձեզի ետ զարեւեմ : Եւ ըսին . Սեղի զրկանք կամ անիրաւութիւն բռնեց , ու բնաւ մարդու չեղ : Եւ անքի բան մը առած ձեւ : Եւ անիկայ ըսաւ . անտէջ . Եսոր Տէրը ու անոր օժեպէն ձեզի վրայ ըլլան , որ դուք իմ ձեռքիս մէջ բան մը չգտայ : Եւ անոնք ըսին , Սեղի զրկանք ըսաւ . Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ . Սամուէլ ու Եհն խօսքը ըսողք , և ձեր հայրերը Եղևրաւորի երկրէն համար Տէրն է :
- 7 Ու հիմա առաջ եկէք , և ձեզի հետ Տերոնջ առջեւ քանեմ ան բոլոր սրբաւորութիւնները , որ Տէրը ձեզի ու ձեր հայրերուն ըրաւ : Երբոր Եհնը Եղևրաւոր զանց , և ձեր հայրերը Եղևրաւոր Եղևրաւոր զանց , և Տէրը Սամուէլ ու Եհն խրեցին , որոնք ձեր հայրերը Եղևրաւորսն զուգի հանցին , ու զանոնք աս 10 տեղը բնակեցուցին : Բայց անոնք իրենց Տէր Սասուղը մոռցան . անիկայ ալ զանոնք Հասարի զրաւ զուխը եղող Սիսարային ձեռքը ու Փղապաղոյ ձեռքը և Սամուէլ թաղաւորին ձեռքը մատնեց , ու անոնք հետ պատերազմ ըրին : Եւ Տէրոնջ աղաղակելով ըսին . Սեղի մեզ զորեցինք , քանզի Տէրը թողուցինք , և Սահաղիմն ու Եստարովին ծառայութիւն ըրինք . և հիմա մեզ մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատեմ , ու քեզի ծառայ 11 յոյժին պիտի ընենք : Աստի Տէրը Յերուսաղը , Բեղանը , Յեփթալին ու Սամուէլը խրկեց , և ձեր շնորհակալ թշնամիներուն ձեռքէն ձեզ ազատեց . ու ապահովութեամբ ըրեց . Ու երբոր տեսար որ Մաննացոյ թաղաւորը Նաաս ձեր վրայ կու գայ , ինձի խրեց . Եւ անպատճառ մեր վրայ թաղաւոր մը ըլլայ . թէպէտ և ձեր թաղաւորը 13 ձեր Տէր Սասուղին էր : Եւ հիմա ահա ան թաղաւորը , որն որ ըսաւ ինչիք և ուղեցիք . ահա Տէրը ձեր վրայ թաղաւոր մը զրաւ : Թէ որ Տէրոնջ վրայնք , ու անոր ծառայութիւն ընէք , և անոր խօսքին շնորհակալ ըլլաք , ու Տէրոնջ պա-

տաւորներն զեմ չկենար , ան անտէր թէ դուք և թէ ձեր թաղաւորը , որ ձեր վրայ կը թաղաւորէ , ձեր Տէր Սասուղին ետեւն պիտի երթայ : Բայց թէ որ Տէրոնջ 15 խօսքին շնորհակալութիւն չընէք , ու Տէրոնջ հրամանին դէմ կենար , ան ատենը Տէրոնջ ձեռքը ձեր վրայ ու ձեր հայրերուն վրայ պիտի ըլլայ : Եւ հիմա կայնեցէք ու տեսէք ան 16 մեծ բանը որ Տէրը ձեր աչքերուն առջեւ պիտի ընէ : Եսոր ցրեմի հոնքի ժամանակ չէ . և Տէրոնջ պիտի աղաղակեմ , և անիկայ որոտում ու անձրեւ պիտի խրկէ , որ հասկնար ու տեսնէք թէ դուք Տէրոնջ առջեւ մեծ զարութիւն ըրեք , 17 ձեզի թաղաւոր մի ուղեղով :

Եւ ատենը Սամուէլ Տէրոնջ աղաղակեց , ու Տէրը նոյն օրը որոտում ու անձրեւ տուաւ . և բոլոր ժողովուրդը Տէրոնջն ու Սամուէլին խիստ վախցաւ : Ու բոլոր ժողովուրդը Սամուէլին ըսաւ . Բա՛ն Տէր Սասուղիդ առջեւք ըրէք . Եստուծոյ համար որ չմնանք , քանզի մեր ամեն մեղքերուն վրայ 18 աս շարեւրութիւն ալ աւելցուցինք , որ մեզի թաղաւոր ուղեցինք : Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ . Մի վախնաք . դուք թէ և աս բոլոր լուսնիւնք ըրեք , սակայն Տէրոնջ մի խաղաղ , ու բոլոր սրտաւիր Տէրոնջ ծառայութիւն ըրէք : Եւ 19 անի մի խաղաղ . քանզի ոչինչ բաներու ետեւ չառաւ : Եւ անոնք չեղ օգուտ մը ընելու . ու չեղ ազատելու կարող ձեւ . ինչու որ անոնք ոչինչ են : Բանից Տէրը իր մեծ անուան համար իր ժողովուրդը չմոռար . որովհետեւ Տէրը ուղեց ձեզ իրեն ժողովուրդ ընել : Բայց ևս , քան լիցի որ Տէրոնջ զեմ մեզ զորեցի , ձեզի համար աղօթք ընելն ևս կենար . հապա ևս ձեզի աղէկ ու չառաւ ծառայութիւն պիտի ստղծեցնեմ : Սիսար թէ Տէրոնջ 21 մեն վախցէք , և Տէրոնջ թաղաւորսն իրենք ըրէք . քանզի տեսար որ անիկայ ձեզի համար ինչ մեծ բաներ

25 բրաւ : Իսկ խէ որ շարունակէն բ-
նէր շարունակէր , խէ դուք և խէ
նէր խաղաւորը պիտի կորսուիք :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ ինչպէս ինչպէս ինչպէս , Սաուդ
մէկ տարուան խաղաւոր էր .
ու երբոր Խարայէլի փայլ երկու տա-
2 ռի խաղաւորս խիսն բրաւ , Սա-
ուդ Խարայէլէն իրեք հազար մարդ
բնորեց իրեն համար . երկու հազա-
րը Սաուդին հետ Մարմառ ու Բե-
խէի լեռն էին , և հազարն — Հոփ-
նախմանին հետ Բենիամինի Գա-
րաան էր . ու մնացած ժողովուրդը
ամեն մարդ իր փաներ իրեկն :
- 3 Իս Հոփնախման Գարայի մէջ և
զոյ՝ Փղշտացոյ պահապան զօրքե-
րը զարկաւ , ու Փղշտացիք լսեցին :
Եւ ատենը Սաուդ բոլոր երկրին
մէջ փոյ շնչեցնել տուաւ , բե-
լով . Եւրպեցիները խոյ լսին :
- 4 Իս բոլոր Խարայէլ լսեց որ Սա-
ուդ Փղշտացոյ պահապան զօր-
քերը զարկաւ , և Խարայէլ Փղշտա-
ցոյ առջիւր ատելի եղաւ . ու ժո-
ղովուրդը Գաղգաղայի մէջ Սաու-
5 ղին յովս ժողովուրդն : Իս Փղշ-
տացիք — ժողովուրդն , որ Խարա-
յէլի գէմ պատերազմ բնեն . և ու-
նոն երեսուն հազար կառ . ու փեց
հազար ձիաւոր առնէն , և ժողովուր-
դը ծովուն եզերքը եղող աւազին
չափ շատ էր . ու երան և Բենիամա-
նին արեւելեան կողմը Մարմառի մէջ
- 6 բանակեցան : Ու Խարայէլի մար-
դիկները զիրենք նեղութեան մէջ
տեսան . և ժողովուրդը տաղնա-
պիալ ըլլալով՝ սղերու , խուփե-
րու , մայրերու , աշտարակներու
7 ու փոսերու մէջ պահուեցան : Ու
Եւրպեցիք Հորդանանէն Գաղի ու
Գաղաաղի երկիրը անցան . բայց
Սաուդ զեռ Գաղգաղայի մէջ էր .
ու բոլոր ժողովուրդը զողալով անոր
ետեւն կ'երթային :
- 8 Իս անիկայ Սամուէլին որոշած
ժամանակին չափ եօթը օր սպասեց .
բայց Սամուէլ Գաղգաղա չե-
կաւ , ու ժողովուրդը անոր քովն
9 ցրուեցաւ : Ու Սաուդ ըստ ,

Ողջակեր և խաղաղութեան զոհ
խնդիր մտաւ բերէր . ու ինքը որդե-
կեց ժառանգ : Ու երբոր անիկայ
Ողջակեր ժառանգանքը ընկնուց ,
ան ատենը Սամուէլ եկաւ . և Սա-
ուդ երաւ զանիկայ գինաւ որ լու-
ու բարեկէր : Ու Սամուէլ ըստ :
10 Ինչ բոխր : Իս Սաուդ ըստ :
Տեսայ որ ժողովուրդը իմ յովս էր
ցրուի , ու դուն — որոշած օրե-
րու մէջ չեկար , ու Փղշտացիք
Մարմառի մէջ ժողովուրդն էն , Ու
12 լսի : Փղշտացիք հիմա իմ փառ
Գաղգաղա պիտի խնեն , ու ևս Տե-
րոջը առջիւր սղովք բրած չեմ .
ու ատի համարձակութեան բնեով
Ողջակեր ժառանգի : Ու Սամուէլ
13 ըստ Սաուդին : Հիմարս խիսն
բոխր , որ քու Տէր Եստուծոյ յե-
զի պատուիրած պատուիրանքերը
չպահեցիր . քանզի հիմա Տէրը քու
խաղաւորս խիսն Խարայէլի փայ
մինչև յախտեան պիտի հաստա-
տէր : Բայց հիմա քու խաղաւորս
14 խիսն հաստատ պիտի չըլլայ . Տե-
րը իրեն համար իր սրտին համեմա
մարդ մը կը փնտռէ , որն որ Տէրը
իշխան պիտի կարգէ իր ժողովուր-
դին վրայ . քանզի դուն Տէրոջը քե-
զի պատուիրած հրահանգ չպահե-
ցիր :

Եւրը Սամուէլ երաւ , ու Գաղ-
15 գաղայէն Բենիամինի Գարաան
գնաց : Իս Սաուդ իր յովս գրա-
նուող ժողովուրդը համբեց , ու փեց
հարիւրի չափ մարդ էին : Ու Սա-
ուդ և անոր որդին Հոփնախման
ու անոնց հետ գանուող մարդիկնե-
րը Բենիամինի Գարաան կը նը-
տէին . ու Փղշտացոյ բանակը
Մարմառի մէջ էր :

Իս Փղշտացոյ բանակէն իրեք
17 զունդ աւարաւու երաւ . զունդին
մէկը զէպ 'ի Լփրայի ճամբան
Սուաղի երկիրը դարձաւ . Իս զուն-
18 ղին մէկը զէպ 'ի Բենիամինի ճա-
ման դարձաւ . ու զունդին մէկն ալ
զէպ 'ի անապատը դարձաւ , —
Սերայի հովիտը նայուլ սահմանին
ճամբան բռնէր :

Իս Խարայէլ բոլոր երկրին մէջ
19

մէկ զաւրին մը չէր գտնուեր .
քանզի Փղշտացիք բեր էին խէ
20 շնչեղ զննէն : Ու բոլոր Խարայէ-
լայիք՝ ամեն մէկը իր բրեք , խո-
փը , տապարը ու բահը շնտելու-
համար Փղշտացոյ երկրէն կ'իջնէին :
21 Բայց բրեքներուն , խոփերուն , և
տաւանի գործիքներուն ու տապար-
ներուն համար , և խոփաները սը-
րելու համար Խարաոցներ ունէին :
22 Սաուի անանկ Էզա որ պատերազ-
մին սղը՝ Սաուդին ու Հոփնախմա-
նին հետ եղող բոլոր ժողովուրդին
ձեռքը ստր կամ նիզակ չէր գրա-
նուէր . միայն Սաուդին ու անոր
որդւոյն Հոփնախմանին քով կը
գտնուէր :

Ու Փղշտացոյ պահապան զօրքը
Մարմառի կիծը կըսն :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Իս երաւ որ մէկ օր մը Սաուդին
որդին Հոփնախման իր գ'երերը
կրող պատանիին ըստ : Լեկուր ,
անդիի կողմը Փղշտացոյ պահա-
պան զօրքին անցնիմք . բայց իր
2 հօրը չեմացուց : Ու Սաուդ
Գարաային ծայրը՝ Մարմառի մէջ
եղող Նունեիին տակը կը նստէր . և
անոր հետ եղող ժողովուրդը վեց
3 հարիւր մարդու չափ էր : Ու Հե-
զի որդւոյն փոքրէն հետ որդւոյն Լ-
րաորդին եղբորը Երիտօբին որդին
Երիա Սեղովի մէջ Տէրոջը քա-
հանան էր , որ և փուտ կը հազներ .
ու ժողովուրդը Հոփնախմանին եր-
4 խաւը չէր գիտեր : Իս ան կիր-
նէրուն մէջ , ուսկից որ Հոփնախման
Փղշտացոյ պահապան զօրքին անց-
նիլ կ'ուզէր , մէկ կողմանէ մէկ
քարաւայր մը՝ ու միւս կողմանէ
մէկ քարաւայր մը կար , որոնց մե-
կուն անուառ Բաղէն՝ ու միւսին
5 անունը Սեա էր : Եւ քարա-
ւայրերուն մէկը հիւսիսային կողմը՝
Մարմառն գիտնայր ցրած էր , ու
միւսը հարաւային կողմը՝ Գարաա-
նին գիտնայր : Իս Հոփնախման իր
զենքերը կրող պատանիին ըստ ,
6 Լեկուր ստ անթիշխաններուն պահա-

պան զօրքին անցնիմք , կարելի է որ
Տէրը մեր ձեռքովը բան մը ընէ .
քանզի շատ հաջողով կամ չի . Խա-
րայէլ ապաւնուլ կողմ արդեւ մը
չկայ Տէրոջը առջեւ : Ու իր գէն-
7 յերը կրողը անոր ըստ : Բոլոր քու
սրտիդ մէջը եղածը ըրէ . առանջ
դնա . ևս քեզի հետ իմ համ քու
ուզածիդ պէս : Իս Հոփնախման
8 ըստ , Հիմա մնաւ ան մարդիկնե-
րուն անցնիմք , ու անոնց երեսնայ .
Իմէ որ մեզի պայպէս բնին : Բայ-
9 նեցէք՝ միշտ որ մնաւ մեզի գան ,
ան ատենը մեր տեղը կայնիմք , ու
անոնց չեղնէր : Բայց խէ որ պա-
10 պէս բնէ , Մեզի ելէք , ան ատենը
երկնք . քանզի Տէրը զանոնք մեր
ձեռքը տուած է . ու ասիկայ մեզի
11 նշան ըլլայ : Ու երբոր երկուսն
մէկտեղ Փղշտացոյ պահապան
զօրքին երկայն , Փղշտացիք ըսին :
Եւս Խարայէլի իրենց պահապանած
12 ծակերէն դուրս կ'ելլեն : Իս պա-
հապան զօրքերը Հոփնախմանն ու
անոր զենքերը կրողն պատուիրան
տունին ու ըսին : Մեզի ելէք , ու
մեզի մէկ բան մը խնայեցնէր . և
Հոփնախման իր զենքերը կրողն ը-
տաւ : Իմ ետեւս ելէր . քանզի
Տէրը զանոնք Խարայէլին ձեռքը կու-
տայ : Ու Հոփնախման ձեռքերովը ու
13 ոսկերովը վեր ելաւ , և անոր զենքե-
րը կրողն ալ անոր ետեւն . ու Հոփ-
նախմանն առջեւ ինկան . անոր
զենքերը կրողն ալ անոր ետեւն կը
մեղցնէր : Իս Հոփնախման ու
14 անոր զենքերը կրողը ստ առաջին
կատարածին մէջ՝ քան մարդու չափ
մեղցուցին կէս լծափարի չափ գետնի
փայ : Ու բանակին մէջ՝ դաւախն
15 մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ
խառնութեան եղաւ . պահապան
զօրքերը ու աւարաւորներն ալ
զարհուրեցան , ու երկիրը դողայ ,
անանկ որ անոնց լույս Եստուծոյ խո-
հանէ վախ մը ինկաւ :

Իս Բենիամինի Գարաայէն Սա-
16 ւուդին գէտերը տեսան որ աշն ան
բայրնութիւնը մեծ չիթութեան
մէջ է , ու երթալով կը ցրուի :
Իս Սաուդ իր հետը եղող ժողո-
17

- իւ որքեղը կը կտրէ, ու վնաս կը քաշէ :
- 7 Ինչպէս որ կաղին ոսկերը կ'երեւան, այնպէս ալ յիմարին բերին մէջ առաւիլ :
- 8 Հիմարին պատիւ տուողը քարաւորտի մը մէջ պարտաւորութեամբ քարերու ծրար քանդակը կը նմանի :
- 9 Կռակը յիմարին բերին մէջ գինովին ձեռքը մանող փուլին պէս է :
- 10 Մեծ է ամեն բան Ստեղծողը, որ յիմարին վարձը կու տայ, և յանձնարարներուն վարձը կու տայ :
- 11 Ինչպէս որ շունը իր փոխածին կը դառնայ, այնպէս ալ յիմարը իր յիմարութեանը կը դառնայ :
- 12 Օրհնէ իմաստուն կարծող մարդ մը տեսար. առիւթ յոյս կայ յիմարէն քան թէ անիկ :
- 13 Օղջիւղ կ'ընէ թէ Ղամբուն մէջ առիւծ կայ, հրապարակներուն մէջ առիւծ :
- 14 Ինչպէս որ դուռը իր ծղկունքներուն վրայ կը դառնայ, այնպէս ալ ծղկը իր անկողնին վրայ :
- 15 Օղջիւղ իր ձեռքը ամանին մէջ կը խօթէ, ու բերանը անոր տակ ներքէն դժուարութիւն կը գտայ :
- 16 Օղջիւղ իր աչքերուն խնկայի պատասխան տուող եօթը մարդէն առիւթ իմաստուն կ'երեւայ :
- 17 Իրենը լեզուը դատին համար բարկացող անոնորը շունը աւանդներէն բռնողին պէս է :
- 18 Ինչպէս կատարած մարդը որ կրակի կայծեր, նետը ու մահ կը ցանէ, ինչպէս է ան մարդը որ իր բարեկամին ներգործութիւն կ'ընէ, ու ետքը կ'ընէ : Եւս կատակ ըրի :
- 19 Ետանց փայտի կրակը կը մարի, և թէ որ քու լեզուդ, կտրել կը դադարի :
- 20 Ինչպէս ամուսն կայծերուն, ու փայտը կրակին, այնպէս է կուսակալ մարդը վեճ բռնկեցնելու :
- 21 Բաւական խոսքերը քաղցր պատահներու պէս են, ու անոնք մինչ փորին շտապարանները կ'իջնեն :
- 22 Ետանցուն ջրօրհնները և շար

- տիրոջ արծաթի կղկնդրով ապեկած հողէ ամանի ինչ նմանի :
- Ետեցողը իր ջրօրհններովը կը կեղծէ, ու սրտին մէջը ներգործութիւն կը պահէ :
- Ետը գեղեցիկ խօսուածքին չհաւատաս. փաստը անոր սրտին մէջը եօթը գողեկն բան կայ :
- Եւ որ է ատելութիւնը նենդ ու զուգահեռ կը ծածկէ, անոր շարժումը ժողովրդի մէջ պիտի յայտնուի :
- Փոս փորողը ինքը մէջը պիտի իյնայ, և ան որ քար կը դրէ, իրեն պիտի դառնայ :
- Ստախոս լեզուն իր ծեծածները կ'ատէ, ու ջրգործութեան բերանը կ'որոտար կ'ընէ :
- ԳՒԼ ԻԼԵ
- 1 Աղուան համար մի պարծիր. փաստը չես գիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծաննի :
- 2 Բեղ ուրիշը գողի և չէ թէ քու բերանդ, օտարը և չէ թէ քու ջրօրհններդ :
- 3 Բարը ծանրութիւն, ու աւագը բեռնակ. բաց յիմարին բարեկամութիւնը երկուքն ալ ծանր է :
- 4 Բարկութիւնը անողորմ է, ու սրտմտութիւնը խիստ է. բայց նախանձին առջեւ միջ կընայ կեանք :
- 5 Հայտնի յանդիմանութիւնը ծածուկ սեղան աղէկ է :
- 6 Բարեկամին որ քու վերքերը հաւատարմիմ են, բայց թշնամիին համարեղբայրը առատ են :
- 7 Սուտ մարդը խորիմը կ'որհաւարէ. բայց անթիւ մարդուն առջեւ լեզու բան անուշ կու գայ :
- 8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը իր բոցին թափառական եղող թուռնին պէս է :
- 9 Եղբու խոսքը սիրողը կը զուարճացնեն. նմանապէս բարեկամին քաղցրութիւնը մոտերիմ խորհրդով :
- 10 Բաւականութեամբ, ու քու հօգի բարեկամը մի թողուր, և քու ներգործութեանը քու եղբորդ տու-

- նք մի երթար. մօտ դրացին հեռու եղող եղբորդ աղէկ է :
- 11 Որդեակի իմ իմաստուն եղբի, ու սիրտու ուրախացիր, որ զիս աւարդողին պատասխան տամ :
- 12 Խորագետը շարիքը կը տեսնէ, ու կը գտնուի. Բայց միամիտները առաջ կ'անցնին ու վնաս կը կրեն :
- 13 Օտարականի մի երաշխաւոր եղողը զգետը ան, և օտար կնկան համար երաշխաւոր եղողը գրանատն :
- 14 Թէ որ մէկը տաւառուն կանուխ կըլէ, ու իր դրացին բարձր ձայնով օրհնէ, ասիկայ անոր անէծք կը սեպուի :
- 15 Ենթերու օրուան շարունակ կաթիլը և կուտակը կնիկը իրարու կը նմանին :
- 16 Կայ ծածուկ պահողը հողը կը պահէ, և աջ ձեռքին մէջ Գող ինչ կը յայտնէ :
- 17 Երկաթը երկաթով կը սրուի, ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը սրէ :
- 18 Ինչպէս հող տանողը անոր պըտուղը կ'ուտէ, և իր տէրը պահպանողը պատիւ կը գտնէ :
- 19 Ինչպէս ճուրղը երեսը երեսին, նոյնպէս ալ սիրտը մարդը մարդուն կը ցոյցնէ :
- 20 Գիտեցիք ու կորուստը չեն կշտանար. մարդուն աչքերն ալ չեն կշտանար :
- 21 Ինչպէս հալողը արծաթը և քու բան ոսկին ինչ քոյնէ, այնպէս ալ մարդը զինքը գողող բերանը թող քոյնէ :
- 22 Հիմարը ցորենի հետ անկանի մէջ սանդիտոտով ծեծեն ալ, անոր յիմարութիւնը անկէ չերթար :
- 23 Բաւականութեամբ վիճակը աղէկ գիտցիր, և քու հօտերուդ աղէկ նայ :
- 24 Անիկ զի հարստութիւնը միշտ չմնար, ու թագը դարձ Ի դար չտեսնէ :
- 25 Անանք կը բուսնին, խոտը կ'երեւայ, և լեռներուն խոտերը կը ժողովին :
- ԳՒԼ ԻԼԵ
- 1 Մարդիկը առանց մեկու մը հաւատարմութեան կը փախէ. բայց արդարեւ կ'ըլլան :
- 2 Երկրին յանցանքովը անոր իշխանները շատ կ'ըլլան. բայց անոր վիճակը իմաստուն ու գիտուն մարդուն ձեռքովը չար արիւն կը զինանայ :
- 3 Նշարանները գրեող չբաւարարողը չհաջի կարօտութիւն բերող յորդանոն անձնի պէս է :
- 4 Օրհնէ մեթոդները անարարիշտները կը գողնան. բայց օրհնը պահողները անոնց դէմ կը կենան :
- 5 Չար մարդիկները իրարու մէջ հակառակարկ. բայց Տէրը փնտրողները ամեն բան կը հասկենան :
- 6 Իր կատարելութեանը մէջ քաղաքը աղքատը ծուռ ծամրանելու մէջ քաղաքը հարուստ մարդէն աղէկ է :
- 7 Օրհնէ պահողը իմաստուն տղայ է. բայց չապրանքուն բարեկամ եղողը իր հայրը կ'ամբողջնէ :
- 8 Իր ստացուածը տոկոսիքով և վաճառքով աւելորդողը զանկայ աղքատին ողորմութիւն բնողին համար կը ժողովէ :
- 9 Եւ որ օրհնը մօտիկ ընկնէ և ուր կը դարձնէ իր անանքը, անոր աղօթքը անգամ պիտի չէ :
- 10 Աղիւղները չար ծամրու մէջ մուրցնողը իր փոսին մէջ պիտի իյնայ. սակայն արդարեւ բարեկամ պիտի ժառանգեն :
- 11 Հարուստ մարդը իր աչքերուն իմաստուն կ'երեւայ. բայց հանձնարող աղքատը զանկայ կը թնէ :
- 12 Երբ որ արդարեւ ուրախանան, անծ փառք կ'ըլլայ. բայց երբ որ

վարդին ըստ : Եւքէ անցուցէր ,
ու նայեցէր որ մեզմէ ճշդ գացեր
է . ուստի անոնք աչքէ անցուցին ,
և ահա Հոփնաթան ու անոր զին-
18 քերը կրողը չկար : Են ատենը
Սաւուղ Եւքիցին ըստ : Եստուծոյ
տապանակը մտնեցոր : քանզի ան
ատենը Եստուծոյ տապանակը Խա-
19 րայէին որդւոցը հետն էր : Ու
երբոր Սաւուղ քահանային հետ կը
խտակէր , Փղտացոց քանակին մէջ
աղանկը երթալով կը շատնար . և
Սաւուղ ըստ քահանային : Չեղող
20 քաշէ : Ու Սաւուղ և իր հետը
եղող բոլոր ժողովուրդը մեկտեղ
ժողովուեցան , ու մինչև պատերազ-
մին քիչ գացին . և ահա ամեն
մարդ իր սուրը իր ընկերին վրայ
21 քաշեցէր : Եւ ան Երբա-
խցիները որ առաջուց Փղտացոց
հետ էին , ու ջրհակաց Եւքիցիին
անոնց հետ բանակը ելին էին , ա-
նոնք ալ Սաւուղին ու Հոփնաթա-
նին հետ եղող Խարայէին հետ
22 միացան : Ու Եւքիցիին ըստնը
վրայ պահու ըստն Խարայէին բոլոր
մարդիկները Փղտացոց փախչի
ընելով , անոնք ալ անոնց հետն
23 պատերազմին մէջը մտան : Եւ ան
որը Տէրը ազատեց Խարայէը . ու
պատերազմը լսեցաւ անցաւ :
24 Եւ ան որը Խարայէին մարդիկնե-
րը տաղնապեցան . քանզի Սաւուղ
ժողովուրդին երգում ընել տուեր
էր ըսելով : Եւ որ մինչև իրիկուն
հայ ուտէ անիծեալ բոլոր . որպէս
զի իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ .
ու բոլոր ժողովուրդը բերանը հայ
25 չըբաւ : Եւ բոլոր ժողովուրդը
մէկ անտառ մը մտաւ , ու զետնի
երկունք վրայ մեղ կար : Ու երբոր
ժողովուրդը անտառը մտաւ , տե-
26 առ որ մեղ կը վաղէր . բայց ձեռ-
քը բերնին մտնող չկար . քան-
զի ժողովուրդը երգումն վախցաւ :
27 Եւ Հոփնաթան չտեց , երբոր իր
հայրը ժողովուրդին երգում ընել
տուաւ . ուստի իր ձեռքի գաւազա-
նին ծայրը երկնցոյց , ու զանկաց
մեղին խորխորէն մէջը խփեց . ու

իր ձեռքը բերանը տանելով : աչ-
քերը բացուեցան : Են ատենը ժա-
28 ղովուրդին մէկը պատասխան տուաւ
ու ըստ : Դու հայրդ ժողովուրդին
մեծ երգում ընել տուաւ : քանզի
Եւքոր հայ ուտող մարդը անիծեալ
բոլոր : Եւ ժողովուրդը նուազած
էր : Ու Հոփնաթան ըստ , Իմ
29 հայրս ժողովուրդը նեղութեան մէջ
եղեց . նայեցէր , աւ մեղքն քիչ մը
ուտելուս պէս աչքերս բացուեցան :
Եւ որքան աւելի թէ որ ժողովու-
30 ղը պար իր թշնամիներէն զտած
աւարը կտանալով ուտեր . քանզի
հիմա Փղտացոց մէջ աւելի մեծ
կոտորած կ'ըլլար :
Եւ ան որը անոնք Փղտացիներ
31 րը Կարմառն մինչև Եւքիցն զար-
կին . ու ժողովուրդը խիստ նուազե-
ցաւ : Եւ ժողովուրդը աւարին վրայ
32 ինկաւ . ու ոչնորները , արջանե-
րը , և որթերը առին , ու զետնի վրայ
մարմնեցին : ու ժողովուրդը արիւ-
նով կերաւ : Եւ Սաւուղին խնա-
ցուցին ու ըսին : Եհն ժողովուրդը
Տէրոջը զէմ կը մեղանչէ , քանզի
արիւնով կ'ուտէ : Եւ անիկայ ը-
ստ , Եստուծոյ խիստ բոխ . հիմա
33 ինձի մէկ մեծ քար մը զըրեցէր :
Ու Սաւուղ ըստ : Ժողովուրդին
մէջը ջրուեցէր , և անոնց բռնք ,
Եմն մարդ իր արջառը ու իր ու-
թէ և ուտէ , ու արիւնով ուտե-
լով Տէրոջը զէմ մեղը չըրծէ :
Ուստի բոլոր ժողովուրդը ամեն
մարդ իր ձեռքով ան զիշերը իր
արջառը մտնեցուց , ու հոն մը-
թեց : Եւ Սաւուղ Տէրոջը սեղան
35 չինեց . աւ էր Տէրոջը համար Սա-
ւուղին չինած սոջի սեղանը :
Եւ Սաւուղ ըստ , Գիշերով
Փղտացոց հետնէ իջնէր , ու մին-
չև որ առաւօտը ծագէ՝ զանոնք թալ-
լէր , ու անոնցմէ մարդ մը լի-
զուր . և անոնք ըսին : Դու աչ-
քերուդ ինչ որ հաճոյ է ան բռն :
Ու քահանան ըստ : Հոս Եստու-
37 ծոյ քովը մտնանք : Եւ Սաւուղ
Եստուծոյ հարցոյց լսելով Փղտա-
ցոց հետնէ իջնէր , զանոնք Խա-

րայէին ձեռքը պիտի տամ : Բայց
ան որը պատասխան տուաւ անոր :
38 Են ատենը Սաւուղ ըստ : Հոս
մտնեցէր՝ ժողովուրդին բոլոր ին-
չնանները , և հասկըրէր ու տեսէր
թէ պարս աւ մեղքը որմն է :
39 Կանդի Խարայէը ազատող Տէրը
հինգանի է որ թէ և իմ որդւոցս
Հոփնաթանին ալ բոլոր , անպատ-
ճառ պիտի մտնի . ու բոլոր ժո-
ղովուրդին մէջը անոր պատասխան
տուող մը չկար : Են ատենը ա-
նիկայ բոլոր Խարայէին ըստ , Դուք
մէկ կողմը կայեցեցէր , ու ես և իմ
որդիս Հոփնաթան միւս կողմը
կայեցինք . ու ժողովուրդը Սաւու-
ղին ըստ : Եւքերուդ հաճոյ երեցա-
41 ծը բրէ : Եւ Սաւուղ Խարայէին
Տէր Եստուծոյ ըստ : Չ'անարտու-
թիւնը յայտնէ . և Հոփնաթան
ու Սաւուղ զձեռք ընտելեցան ,
42 ու ժողովուրդը ազատ մնաց : Եւ
Սաւուղ ըստ , Իմ վրաս և իմ
որդւոցս Հոփնաթանին վրայ վեճակ
եղեցէր . ու Հոփնաթան բռն-
43 նուեցաւ : Եւ Սաւուղ Հոփնա-
թանին ըստ , Ինձի խնայոր թէ
Խնչ բրիք . ու Հոփնաթան անոր
խնայոց ու ըստ : Չեղբա դա-
տապանն ծայրով քիչ մը մեղը կե-
44 ռիւմ : Եւ Սաւուղ ըստ , Ես
տուած Եւք պարս ու աւել աւելի
ընէ որ անուշտ պիտի մտնիս ,
45 Հոփնաթան : Բայց ժողովուրդը
Սաւուղին ըստ : Հոփնաթանը
պիտի մտնի , ան որ պարս Խարա-
յէին մէջ աւ մեծ փրկութիւնը բ-
րաւ . քան լիցի , կնիդանի է Տէրը
որ անոր զիտուն մէկ մեղը զետնը
պիտի չիցայ . քանզի պարս Ես-
տուծով յաղթեալն ըրաւ : Եւ քա-
պէս ժողովուրդը Հոփնաթանը ա-
46 զատեց , ու անիկայ շնորհաւ : Եւ
Սաւուղ Փղտացիներէն եւս զար-
ճաւ , ու Փղտացիք իրենց տեղը
գացին :
47 Ուստի Սաւուղ սկսաւ Խարայէին
վրայ թաղաւորել . ու բոլոր շը-
նակայ թշնամիներուն հետ պայման
Կախարհի հետ և Կաննի որդւո-

ցը հետ , Եւքիցի հետ , Սուրպի
թաղաւորներուն հետ ու Փղտա-
ցոց հետ պատերազմ ըրաւ . և որ
կողմը որ զարձաւ , յաղթութիւն
ըրաւ : Ու քահանային ընելով Եստու-
48 ձիւ իր կողպտիներուն ձեռքէն :
Ու Սաւուղին որդիքը Հոփնա-
49 թան , Հեսուի ու Մեղքիսաւէ
էին . և անոր երկու աղջիկներուն
անուններն ալ անոնք Սե-
րուի , ու պղտիկին անունը Մեղ-
քոյ էր : Եւ Սաւուղին կնիկն
50 անունը Եւքիսաւ էր՝ Եւքիսաւին
աղջիկը , ու անոր զգապարսն ա-
նունը Եւքիսներ էր՝ Սաւուղին հօր-
նուորը Կեքին որդին : Եւ Կիս-
51 Սաւուղին հայրը , ու Եւքիսներին
հայրը Կեքի իր որդիքն էին :
Եւ Սաւուղին բոլոր օրերը Փղ-
52 ղտացոց զէմ աստիկ պատերազմ
կար . ու Սաւուղ ամեն տեսած
զգաւոր մարդը և ամեն ուժի տէր
եղողը իր քովը կը ժողկէր :
ԳԼՈՒԽ ԺԵ
Եւ Սաւուղ ըստ Սաւուղին , 1
Տէրը զիս իր Խարայէ ժողո-
վուրդին վրայ քեզ թաղաւոր օժե-
լու իրիկեց . ու հիմա Տէրոջը խա-
2 վերուն ձայնը մոխի բրէ : Օրայ
Տէրը պարսն կ'ըսէ , Կախարհի
ինչ որ Եստուցէ ըրաւ Խարայէին ,
անոր Եւքիսաւուն եւս անոնք
ճամբուն մէջ անոր զէմ զնելով :
Հիմա զնա ու Եստուցէր զարկ , և
3 անոր բոլոր ունեցածը նոքմածի պէս
ընաճին՝ ըրէ ու անոր շնորհաւ .
և երկի մարդն մինչև կնիկ մարդը
ու տղայն մինչև կաթնիկը , ար-
ճաւն մինչև ոչնարը և ուղանն
մինչև էջը մոռցնեն :
Ուստի Սաւուղ ժողովուրդը
4 կանեց , ու Տեղախի մէջ զանոնք
համրեց , որ երկու հարիւր հազար
հետեակ զորք էին , ու Հոգեպետն
ալ տասը հազար : Եւ Սաւուղ
5 մինչև Եստուցէր մէկ քաղաք
զնաց , ու հեղեղատն մէջ զարա-
նակալ եղաւ : Եւ Սաւուղ Կե-
6 նեցիներուն ըստ : Գացէր , զա-

որ Խորալի վրայ թաղար որ չըլլաւ :
 27 Ու Սամուէլը դարձաւ որ Սամուէլը
 28 պատուեցաւ : Ան առնելը Սամուէլը
 անոր բաւ : Տէրը սցար քու վր-
 29 ալից Խորալի թաղար որ թաղար
 30 մարդ չէ որ գրէց : Եւ Սամուէլը
 31 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 32 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 33 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 34 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 35 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը

Ու Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 2
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 3
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 4
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 5
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 6
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 7
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 8
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 9
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 10
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 11
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը 12

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ Տէրը Սամուէլին բաւ : Սամուէլը
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը
 Սամուէլը Սամուէլը Սամուէլը

- տուեցէր ու Բանդեկացոց մէջէն
խէ՛ր , շարաց որ մեզ անոնց հետ
մեկտեղ դարձեմ : քանզի դուք բա-
լար Խարայէի որդւոցը որդաւն իմ ին-
րորի , անոնց Լոգիպատան երած ա-
տենք : Սուտի Աննէյիները Բան-
7 գեկացոց մէջէն դատուեցան : Լա-
Պատուդ Լախայէն մինչեւ Լոգիպ-
ատան գիւմաջի Սուրբ Բանդէկը
8 դարկաւ : Սուրբ Բանդէկին խաղա-
սորք Բզազը ողջ բռնեց , ու բոլոր
ժողովուրդը սուրի բերնով ճար-
9 գեց : Բազց Սուտի ժողովուրդին
հետ Բզազը և ոչխարներուն ու
արջառներուն աղէկները ու գէրե-
րը և դառները ու ամեն պա-
տուտները բաները խնայեցին , և
չու գեցին զանոնց ճարգէն , հապա-
րորքը անարգ ու անպատան անա-
տանները ճարգեցին :
- 10 Լա Տէրոջը խաղը Սամուէյին ե-
11 դաւ , բեկով , Սուտի խաղա-
սոր բնկաւս զգէցին : քանզի ինծմ
ես դարձաւ , ու իմ խաղերն շիւ-
տարեց : Լա Սամուէյ արամե-
ցաւ , ու բոլոր գիւղերը Տէրոջը ա-
12 զագակեց : Սուրբ Սամուէյ տառա-
տան կանուխ ելաւ , որ Էքէն Սա-
ուտի գիւմաջի , և Սամուէյին ի-
մացուցին ու բոն , Սուտի Ար-
մաղուս եկաւ , և ահա իրեն համար
յայտնուի իմեան նշան կանգնեց , ու
անիկ գառնալով անցաւ ու Վազ-
գարա իջաւ :
- 13 Լա Սամուէյ Սուտի գին քովը
գնաց , ու Սուտի անոր բաւ ,
Վան Տէրոջմէն որ՛նեմք բրաւ :
- 14 Տէրոջը խաղը կատարեցի : Լա-
Սամուէյ բաւ , և ապա սա ոչ-
խարներուն ձայնը ի՛նչ պիտի բլրայ
որ իմ անիմա կու գայ , ու ար-
ջառներուն ձայնը որ ևս կը բեմ :
- 15 Լա Սուտի բաւ , Զանաթը Բ-
մաղեկայիներէ բերին : քանզի ժո-
ղովուրդը պիտա աղէկ ոչխարները
ու արջառները ողջ խաղային , որ
զանոնք յաւ Տէր Ետուծոյ զոհ
մատուցանեն , սակայն միւսները
16 ճարգեցին : Բն ատենը Սամուէյ
բաւ Սուտի գին , Անիկը որ յիւր
պատմեմ բնչ որ Տէրը աւ գիւր
- Ինծի խաղաւ : Բն ալ անոր բ-
աւ , Խաղ : Լա Սամուէյ բաւ 17
Սամուէյն : Բն զոհն որ յաւ աչ-
քերու զպրակի կ'երեւայի , Խաղ-
իկի որդւոցը յեղերուն զոխ ե-
ղար , ու Տէրը յեղ Խարայէի վրայ
խաղաւ որ օծեց : Լա Տէրը յեղ 18
մեկ ճամբայ մը խրկեց՝ բեկով ,
Վան , ու ան մեղաւ որ Բանդեկա-
ցիները նորոգածի պէս ճարգէ , և
անոնց զէմ պատերազմ բրէ , մինչե
որ զանոնք բնաջինջ բնեն : Իսկ 19
զոհն ինչմ , համար Տէրոջը ձայնին
նապաստու իմ ինչ բրիւր , ու աւարին
վրայ իջնալով՝ Տէրոջը առնէր յա-
րա իմ ինչ բրիւր : Լա Սուտի բաւ 20
Սամուէյին : Բն ևս Տէրոջը ձայ-
նին նապաստու իմ ինչ բրիւր , ու Տէրը
զիւ որ ճամբան որ խրկեց , ան ճա-
ման զացի , և Բանդեկի խաղաւ որը
Բզազը բերի , ու Բանդէկը նոր-
փածի պէս բնաջինջ բրի : Սակայն 21
ժողովուրդը ան աւարին ոչխարներ
ու արջառները առաւ , նորոգածներն
պիտա աղէկները՝ որ զանա Վազ-
գարայի մէջ յաւ Տէր Ետուծոյ զոհ
զոհ բնեն : Լա Սամուէյ բաւ : 22
Սիմէ Տէրոջը առնէր ողջ աղէկները
ու զոհերը Տէրոջը ձայնին նապաս-
տու իմ ինչ բնկաւս յաղ՝ հանչէ , ու
ահա նապաստու իմ ինչ զոհն , ու
Էքէն մոտիկ բնէր խրկելուն ճարգէն
աղէկէ և : Վանիկ ապաստու իմ ին- 23
չը կախարդութեան մեղքին պէս ,
ու կամակար իմ ինչ կապաւտու-
թեան պէս է , որովհետեւ զոհն
Տէրոջը խաղը մերկայի , անիկայ
ալ յեղ մերկայ՝ որ խաղաւ որ չու-
րա :
- Լա Սուտի բաւ Սամուէյին : 24
Սեղք գործելի , որ Տէրոջը հը-
րամանը ու յաւ խաղերը զանց բ-
րի : քանզի ժողովուրդէն վախճա-
րաւ համար անոնց խաղը մոտիկ
բրի : Սուրբ խաղաւ , իմ 25
քանդանքան ներք , և իմ հետա դար-
ձիւր , որ Տէրոջը երկրպագու իմ ին-
չնեմ : Լա Սամուէյ բաւ Սա- 26
ուտին , Լա յաւ հնազ չեմ դա-
նար : քանզի զոհն Տէրոջը խաղը
մերկայի , Տէրն ալ յեղ մերկայ՝

իբր : ասիկայ օձէ : քանզի ասիկայ
 13 է : Լա Սամուէլ Էղնի Եղիբար
 առաւ : ու զանիկայ իր Եղբարցը մէջ
 օձեց : ու ան օրէն Եղբար Տէրաճը
 շողին Վառիթին վրայ եկաւ : ու
 Սամուէլ Էղնի Սամու գնաց :
 14 Լա Տէրաճը շողին Սամու զին
 չեռացաւ : ու Տէրաճը կողմանէ շար
 ողի մը անոր նեղութիւնն կու տար :
 15 Լա Սամու զին ծառաները անոր բ-
 օսին : Եւսն Եստուծոյ կողմանէ շար
 ողի մը քեզի նեղութիւնն կու տայ :
 16 Սէր տէրը իր առջեւ Էղնի ծառա-
 ներուն պրօցէ՝ որ աղէկ քնարաշար
 մը փնտտեն : ու երբոր Եստուծոյ
 կողմանէ ան շար ողին քու վրայ
 գայ : անիկայ իր ձեռքովը քաշը
 դարձ : ու զուն հանգստանաւ :
 17 Լա Սամու զ իր ծառաներուն բաւ :
 շինա ինծի մէկ աղէկ քնարաշար
 մը գտէր : ու զանիկայ ինծի բե-
 րէր : Լա ծառաներուն մէկը պա-
 տախան տուաւ ու բաւ : Եւսն
 լեւիթիէնացի Հեաւէին մէկ աղան
 տեսայ : որ քնար զարնէր գիտէ :
 ու անիկայ զորաւոր : պատերազմող :
 ճարտասան : ու զԷղնիկ տեսրով
 կործմ մըն է : Եւ Տէրը անոր հեան
 է : Ու Սամու զ Հեաւէին պատ-
 դանա որներ խրկեց ու բաւ : Ու
 խորներուն քովը զանուոյ աղաղ
 20 Վառիթը ինծի խրկէ : Լա Հեաւ
 քանէ Էւ չայ : անի մը զինի : ու այ-
 ձերն ու մը անունով՝ Էլու վրայ
 բէնաւ : ու զանոր իր աղուն
 Վառիթին ձեռքով Սամու զին խր-
 21 կեց : Լա Վառիթ Սամու զին Է-
 կաւ : ու անոր առջեւ կայնեցաւ :
 Լա Սամու զանիկայ շատ սիրեց :
 ու Վառիթ անոր կապարձակիրը Է-
 դաւ :
 22 Լա Սամու զ Հեաւէին Լաւր խր-
 կեց ըսելով : Վառիթը ինձ իմ
 առջեւ կայնի : քանզի անիկայ իմ
 23 առջեւ շնորհք գտաւ : Բա երբոր
 Եստուծոյ շար ողին Սամու զին վրայ
 կու գար : Վառիթ քնարը կ'առ-
 նէր : ու իր ձեռքովը կը զարնէր :
 Եւ Սամու զ կը հանգստանար ու կը
 զօրաքանար : Եւ շար ողին անոր
 վրայէն կ'երթար :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Լա Փղշտացիք իրենց զօրքերը ժող- 1
 վելին պատերազմելու համար :
 ու Հնու գայի Սողոմոն մէջ ժողովու-
 ցան : Եւ Սողոմոն ու Եղիկայի մէջ-
 տեղը Եփեսոսի մէջ քանակեցան :
 Լա Սամու զ ու Խարայէի մարդիկը 2
 ժողովուցան : ու Լաւրի հովիտին
 մէջ քանակեցան : Եւ Փղշտացոյ
 զէմ պատերազմ՝ բնելու համար 3
 կարգաւ շարուցան : Ու Փղշտա-
 ցիք մէկ կողմանէ մէկ լեռան մը
 վրայ կայնէր Էլին : ու Խարայէի
 միւս կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ
 կայնէր Էլին : ու հովիտը անոնց մէջն 4
 էր : Լա Փղշտացոյ քանակէն
 Վառիթին անունով՝ վեց կանգուն ու 5
 մէկ իմի քարանձաւի մէջ Վեթի
 տեսչին մըն էր : Եւսն զորիս
 պղնձ տաղաւարտ կար : ու հիւ- 6
 տան զորս մը հաղէր Էր : ու ա-
 նոր պղնձ զորսին ծանրութիւնը
 հինգ հաղար սիկը էր : Լա ու- 7
 քերուն վրայէն պղնձ տանալանէր :
 Եւ ուսըր մէջ պղնձ զեղարդ մը
 ունէր : Եւսն նիգակին բունը ու- 8
 տայանիկայ զընթին պէս էր : ու նի-
 գակին տեղը վեց հաղար սիկը ե-
 կաթէր Էր : Եւ անոր վաճանքը կրօր
 անոր առջեւ կ'երթար : Եւսն 9
 Էլու կայնեցաւ : ու Խարայէի զուն-
 զերուն կանչելով՝ անոնց բաւ :
 Էլու համար Էլու քէմ պատերազմ
 ընելու ելեր էր : ու զունդ երով շա- 10
 բուր էր : միմէ Էս Փղշտացի
 շէմ : ու զորս Սամու զին ծառա-
 ները շէր : Եւ մէջն մարդ մը
 ընտրեցէր : որ իջնէ ինծի շէր Է-
 11 նաւարդ : Ինձ որ կարող բոլոր ինծի
 հեա ձեռնկուելու : ու զիս մեղքնէ :
 ան առնէր մեր ձեղի ծառայ ըլլա՞ր :
 բայց ինձ որ Էս յաղթեմ ու զա-
 նիկայ մեղքնէմ : ան առնէր զուր
 մեղի ծառայ ըլլա՞ր ու մեղի ծառա-
 յութիւն ընէր : Լա ան Փղշտա- 12
 ցին բաւ : Լա պար Խարայէի
 զունդերը նախատեցի : ինծի մէկ
 մարդ մը տուէր : որ իրարու հեա
 ձեռնկուէր : Ու երբոր Սամու զ ու 13
 բոլոր Խարայէ Գղշտացիին առ խա-

քերը լեւեցին : զարհուրեցան ու
 խիստ վախցան :
 12 Լա Վառիթ Լաւրի մարդիկը պա-
 ինցն Հնու գայի լեւիթիէնացի Հեա-
 սէ անունով մարդու մը որդի էր :
 անիկայ ու իմ որդի ունէր : ու ա-
 նիկայ Սամու զին օրերը մարդոց մէջ
 13 ձեր մարդ կը սեպուէր : Լա Հեա-
 սէին իրէր մեծ որդիները էր քան
 երկրով Սամու զին Էստու պատե-
 րազմի դայեր էին : Եւ պատերազմի
 զայցող իրէր որդիները անունները՝
 անգրանիանը Լաւրի : երկրորդինը
 Երմիայար : Եւ երրորդինը Սամու
 14 էր : Ու Վառիթ անոր պղնձ
 տէրէր Էր : Եւ իրէր մեծերը Սամու-
 15 զին Էստու գային : Բայց Վառիթ
 Սամու զին քովէն երկրով լեւիթի-
 16 չէմ զարնէր Էր : որ իր հօրը ու-
 խորները պաճէ : Լա ան Փղշտա-
 ցին քանակէն օր առաւ : ու իրիւն
 կը մտնէր : ու զանաւ Դաւար-
 17 քան Դաւար Դաւար Դաւար կը կայնէր :
 Լա Հեաւէ իր որդիցն Վառիթին
 բաւ : Եւսն Էղբարցը համար առ
 մէկ աղաւ քան զորսն ու աս
 18 տար հայր մա : քանակը վաղէ
 Էղբարցը քան : Լա աս տար
 զընթին պանիրը անոնց հաղարսի-
 տին տար : ու նայէ որ Էղբարցի
 19 ուղէ առնէր Էն : ու անոնցմէ նշան
 ընէր : Լա Սամու զ ու անոր ու
 բոլոր Խարայէի մարդիկները Լաւրի
 հովիտին մէջ Գղշտացոյ հեա պա-
 տերազմ կ'ընէին :
 20 Լա Վառիթ առաւտուն կանուխ
 ելաւ : ու խորները պաճապան Էլու-
 21 նէ ինքն էր : ու Էս Էլու ըն-
 գնաց : ինչպէս որ Հեաւէ իրեն
 ապապներ էր : ու երբոր կարգու-
 22 տեղը հասաւ : զորսն կարգաւ կը
 շարուէին : ու պատերազմի հա-
 մար բարձր ձայնով կ'աղաղակէին :
 23 Վառիթ Խարայէ ու Փղշտացիք
 զօրք զօրքի գէմ զունդեր շարե-
 24 ընէր : Լա Վառիթ իր վրայէն ա-
 մանները քաշ առնէր մամաներու
 պահարանին ձեռքը յանձնեց : Եւ
 25 գէպ ի գունդը վաղեց : ու գնաց
 իր Էղբարցիներուն ուղիւ ինքնը հա-
 26 ցաց : Ու երբոր անիկայ անոնց

հեա կը խօսէր : Էս ան Փղշտա-
 ցի սխալեանը Վառիթին անունով
 27 Էր Վեթ Էր : Փղշտացոյ
 զունդերն էր : Եւ ան Էստու
 28 քերուն պէս զօրեց : ու Վառիթ
 լեւիթի : Լա Խարայէի բոլոր մար-
 29 գիկները երբոր ան մարդը տեսն
 անոր երեսն փախան ու զարհու-
 30 րեցան : Լա Խարայէի մարդիկն-
 31 րը բաւ : Եւ երբ մարդը տեսն
 որ Խարայէն նախատեցաւ կ'երթ
 32 անոր վրայէն մեղքնէ : ինչպէս
 որ զանիկայ մեղքնէ : ինչպէս
 որը մեծ հարստութիւնով պիտի
 հարստացնէ զանիկայ : ու իր աղ-
 33 ճիկը անոր պիտի տայ : Եւ անոր հօրը
 տունը Խարայէի մէջ ապառ պիտի
 34 ընէ : Ու Վառիթ իր քովը Էղբ
 մարդիկներուն հեա խօսեցաւ ու բ-
 35 տաւ : Եւ Փղշտացին մեղքնէր Եւ
 Խարայէն նախատեցաւ վերջնող
 մարդուն ինչ պիտի բոլոր : քանզի
 36 աս անթիւս փղշտացին Էր Է որ
 կենդանի Եստուծոյ զօրքերը նա-
 37 խաւ : Ու ժողովուրդը նոյն խա-
 38 քերը զօրեց անոր ու բաւ : Եւ
 նիկայ մեղքնէր մարդուն պնդե-
 39 պիտի բոլոր : Լա անոր մեծ Էղ-
 40 բարցը Լաւրի երբոր լեւիթ անոր խա-
 սիկը ան մարդիկներուն հեա : սա-
 41 տիկ բարեութեամբ Վառիթին օր-
 42 դողեցաւ Լաւրի : ու բաւ : Վառի
 43 ինչպէս հոս եկար : Եւ ան Էլու ու-
 խորները անապատին մէջ որուն
 44 ձեղեկը : Եւ քու հապարտութիւնդ
 ու սրտիդ շարութիւնը զիտեմ :
 45 անապատիցս զուն պատերազմը տես-
 46 նելու ինքն էր : Լա Վառիթ բ-
 47 տաւ : Եւսն ինչ ըրի : սա խօսը
 48 չէ : Ու անոր քովէն մէկ Էր
 49 մարդու մը զարնաւ : Եւ նոյն խա-
 50 քերը զօրեց : ու ժողովուրդն ալ
 51 առնէ խաբերուն պէս պատասխան
 տուին անոր :
 Լա Վառիթին բաւ խօսերը ու-
 52 տեցան : ու երբոր Սամու զին առ-
 53 ճէր պատմեցին : Սամու զ Էր քան
 54 լեւիթ տուաւ զանիկայ : Լա Վա-
 55 րիթ Սամու զին բաւ : Եւսն պատ-
 56 ճառաւ ըսաւ մէկ մարդու մը սիր-
 57 տը չկորսի : քու ծառադ պիտի եր-
 58 թայ : ու ան Փղշտացին հեա ձեռ-

- 33 կուր : Լա Սաուդ Վաւիթին բաւաւ : Վաւիթին Լա կրնար ան Փղշտա-
ցիին վրայ Երթալ , ու անոր հետ
ծեծկուիլ , քանզի դուն մանուկ ես ,
ու անիկայ իր մանկութենէն ի վեր
34 պատերազմող մարդ մըն է : Լա
Վաւիթին բաւաւ Սաուդին , Վաւիթին
ծառայող երրորդ իր հօրը ոչխարները
կ'արածէր , ու առիւծ կամ արջ կու
զար , և հօտերէն ոչխար կը տա-
նէր , Լա անոր ետեւէն երթալով
35 զանիկայ կը զարնէի , ու անոր բեր-
նէն կ'ազատէի . ու երրորդ անիկայ
իմ փրատ յարձակէր , զանիկայ մա-
րութեն կը բռնէի , կը զարնէի ու
36 կը մուցընէի : Վաւ ծառայող ա-
ռիւծ ալ մուցուցած է՝ արջ ալ .
ու սա անիթ լիտա Փղշտացին ալ
անոնց մկուն պէս պիտի բլրայ .
քանզի կենդանի Մատուծոյն զորքե-
37 րը նախատեց : Լա Վաւիթին բա-
ւաւ , Վաւիթին ու արջին ձեռքէն
զիս ազատող Տէրը աւ Փղշտացին
ձեռքէն ալ պիտի ազատէ : Լա
Սաուդ Վաւիթին բաւաւ , Գնա ,
38 ու Տէրը քաւ հետզ բլրայ : Լա
Սաուդ իր հանդերձները Վաւիթին
հազցուց , ու անոր զլուխը մէկ
պղնձեւ սաղաւարտ մը դրաւ , ու անոր
39 զրահ՝ ալ հազցուց : Լա Վաւիթին
հանդերձներուն վրայէն Սաուդին
սուրը մէջքը կապեց , ու սկսաւ քա-
լիլ , քանզի սորված չէր . ու Վաւ-
իթին Սաուդին բաւաւ , Մտնցմով
չեմ կրնար քալիլ , քանզի սորված
չեմ . ուստի Վաւիթին զանոնք իր
վրայէն հանեց :
40 Լա իր ցուպը ձեռքը առաւ , ու
հեղեղատեն իրեն համար հինգ հատ
զայլախաղ քար բնորեց , ու գա-
նոր իր հովուական ամենին՝ պա-
լիցը մտնողին մէջը դրաւ , ու
պարբը ձեռքը բռնելով Փղշտացին
41 մտնեցաւ : Լա Փղշտացին ալ ե-
կաւ . ու Վաւիթին մտնեցաւ . և
անոր փահանք վերցնող մարդը ա-
42 նոր առնէն էր : Ու երրորդ Փղ-
շտացին նայեցաւ ու Վաւիթին
տեսաւ , զանիկայ արհամարհեց .
քանզի անիկայ կարմիր գունով ու
գեղեցիկ դեմքով պատանի մըն էր :
- Լա Փղշտացին բաւաւ Վաւիթին , 43
Սիթիէ ևս չեմ եմ՝ որ իմ վրա
ցուպով կու գաս . ու Փղշտացին
իր սատուածներովք Վաւիթին նզը- 44
վեց : Լա Փղշտացին բաւաւ Վաւիթին
իմին , խնդրեց , ու քաւ մար-
մինդ Երկինքի խնայաներուն ու
զայտի զազաններուն տամ : Լա 45
Վաւիթին բաւաւ Փղշտացին , Վաւիթին
նմի սրով , նիզակով ու գեղար-
գով կու գաս . բայց ևս զորո-
ւիմանց Տէրը՝ քաւ նախատած
Խարայէի զորքերուն Մատուծոյն ա-
նունովք չեղի կու գամ : Լա 46
Տէրը չեղ իմ ձեռքս պիտի մատ-
նէ . ու ևս չեղ պիտի մուցընեմ ,
ու փայլող զլուխ պիտի ստնեմ .
և Փղշտացի ոչ բանակին զիսկոյնքը
պարբը Երկինքի խնայաներուն ու
Երկրի զազաններուն պիտի տամ .
որպէս զի բոլոր Երկիրը զիսնայ որ
Խարայէի Դէձ Մատուծ կայ : Լա 47
աւ բոլոր ժողովքը զիսնան որ Տէ-
րը սրով ու նիզակով չազատեւ .
քանզի պատերազմը Տէրոյն է . ու
անիկայ ձեզ մեր ձեռքը պիտի մատ-
նէ : Ու երրորդ Փղշտացին եկաւ , 48
ու եկաւ Վաւիթին մտնեցաւ , Վա-
ւիթին ալ չուտով պատերազմի տա-
պարեզը վաղեց Փղշտացին զիսնա-
ւորեաւ : Լա Վաւիթին իր ձեռքը 49
իր մտնողին մէջը խոփեց , ու անիկ
քար մը առաւ , և զանիկայ պարտով
նետեց , ու Փղշտացին ճակատը
զարկաւ . և քարը անոր ճակատին
մէջը մտաւ . ու անիկայ երեսի վրայ
զեռներ ինկաւ : Լա քալեա Վաւիթին 50
պարտով ու քարով Փղշտացին
չաղեմեց . և զարկաւ Փղշտացին ,
ու մուցուց զանիկայ . բայց Վաւ-
իթին ձեռքը սուր չար : Լա 51
Վաւիթին վաղեցով Փղշտացին վրան
կայնեցաւ . ու անոր սուրը առաւ .
պատեանէն հանեց , ու զանիկայ
մուցընէին ետքը զլուխը անով
կարեց : Լա Փղշտացի իրենց զո-
րաւոր մարդուն մտնելը տեսնելով
փախաւ : Ըն ստներ Խարայէի ու 52
Յուդայի մարդիկները երան , և ա-
զազաններով մինչեւ հովիտը ու մին-
չեւ Եկկարանի դռները Փղշտացին

- բը հալածեցին . և Փղշտացոց մեծացումները Սաղարիմի ճամբուն վրայ , ու մինչև Գեֆե ու Բիկա-
 53 թոն խնկան : Լա Խարպէլի որդի-
 քը Փղշտացիները հալածելէն ետ
 54 զապտեցին : Լա Դաւիթ Փղշտա-
 ցիին զուխը առաւ , ու զանիկայ
 Լըրու ազգէմ տարաւ . բայց անոր
 55 զենքերը իր վրանին մէջը դրաւ :
 Ու երբոր Սաուլը Դաւիթի
 սեռաւ , որ Փղշտացիին զէմ երե-
 քէ , էջ դորաւարին Բրեկներին բաւ ,
 Ու Բրեկները , աւ պատանին ու-
 րճուն տղան է : Ու Բրեկները բ-
 սաւ : Անեղանի է քու անձը , ով
 56 թաղաւոր , որ չեմ գիտեր : Լա
 թաղաւորը բաւ : Հարցնիւր թէ
 57 աւ պատանին որճուն տղան է : Ու
 երբոր Դաւիթ Փղշտացիին մեղքը-
 նելէն ետ զարձաւ , Բրեկներ ա-
 ռաւ զանիկայ , ու Սաուլին առ-
 58 ջնք տարաւ . ու Փղշտացիին զու-
 խը անոր ձեռքն էր : Լա Սաուլ
 ըստ անոր : Որճուն տղան եւ դուն
 պատանի : Ու Դաւիթ ըստ ,
 քու ծառայիդ Բեթլէհեմացի Հեա-
 սելին տղան եմ :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Ու երբոր Սաուլին հետ խօսիլը
 բնդուց , Հոֆաթմանին սիրտը
 Դաւիթին սրտին հետ կապուեցաւ .
 ու Հոֆաթման իր անձին պէս սի-
 2 բեց զանիկայ : Լա նոյն օրը Սա-
 ւուլ զանիկայ առաւ , ու թող չը-
 տուաւ որ իր հօրը տունը դառնայ :
 3 Լա Հոֆաթման Դաւիթին հետ
 ուխտ քրաւ . քանզի իր անձին պէս
 4 կը սիրէր զանիկայ : Ու Հոֆա-
 թման իր վրայի վերաբերուն հանեց ,
 և զանիկայ ու իր հանդերձները , մին-
 չն իր սուրբ , իր աղէզը ու իր գօտին
 5 Դաւիթին տուաւ : Լա Դաւիթ
 սաղն սեղ կ'երթար , ուր որ Սա-
 ւուլ զանիկայ կը խրէր . ու ի-
 մաստութեամբ կը փարուէր : և
 Սաուլ զանիկայ պատրազմական
 մարդիկներուն վրայ կեցուց , ու բո-
 լոր ժողովուրդին ու Սաուլին ծա-
 ւաններուն ալ հաճոյ եղաւ :
- Ու երբոր Դաւիթ Փղշտացիին 6
 մեղքներէն կը զանաւար , ու զբե-
 քը կու գային , Խարպէլի բոլոր քա-
 զապներէն կնիկները երգելով ու
 պար բռնելով , իմօրուկներով ,
 ու բախութեամբ ու ճնճղաներով
 Սաուլ թագաւորը գիմարերէն
 ելան : Լա պար բռնող կնիկները 7
 պատասխան տալով կ'երգէին ու
 կ'ըսէին : Սաուլ իր հաղաւոր-
 ները զարկաւ , ու Դաւիթ իր բիւ-
 րաւորները : Լա Սաուլ խիտ
 բարկացաւ , ու աւ խօսքին համար
 զժուարկեցաւ , ու ըստ : Խիւրա-
 ւորները Դաւիթին տուին , ու հա-
 զարաւորները խնձի տուին . ու հի-
 մա թագաւորութենէն ուրիշ 8
 պալատ հաջ անոր : Լա ան օրէն
 9 'ի վեր Սաուլ ծուռ աչքով կը
 նայէր Դաւիթին :
 Ու հետեւալ օրը Սաուլին վրայ 10
 Բատուճմէ չար ողի եկաւ , ու տա-
 նը մէջ մարգարէութիւն քրաւ . և
 Դաւիթ ուրիշ անգամներու պէս իր
 ձեռքովը ճաղ կը զարնէր . ու Սա-
 ւուլին ձեռքը նիզակ կար : Լա 11
 Սաուլ նիզակը նետեց՝ ըսելով :
 Դաւիթը պատին վրայ պիտի գա-
 մեմ . բայց Դաւիթ անոր երեսէն
 երկու անգամ մէկդի քաշուեցաւ :
 Եւ ստի Սաուլ Դաւիթին երեսէն 12
 կը փախնար . քանզի Տէրը անոր
 հետն էր , բայց Սաուլին հետացիր
 էր : Լա Սաուլ զանիկայ իր քո-
 13 վին հեռացուց , ու զանիկայ հաղա-
 ւապետ քրաւ . ու անիկայ ժողո-
 վուրդին առջևը կ'երթէր կը մանէր :
 Լա Դաւիթ իր առին ճամբաներուն
 մէջ խնաստութեամբ կը փարուէր .
 ու Տէրը անոր հետն էր : Լա Սա-
 ւուլ անոր այնքան խնաստութեամբ
 փարուիլը տեսնելով , անոր երեսէն
 կը փախնար : Ու բոլոր Խարպէլ 16
 և Հուզա Դաւիթը կը սիրէին :
 քանզի անոնց առջևը անիկայ կ'եր-
 էր կը մանէր :
 Լա Սաուլ Դաւիթին ըստ : 17
 Եհն իմ մեծ ազգիկը Սերովբը քե-
 ղն կնիկ պիտի տամ . միայն թէ
 դուն խնձի զօրաւոր մէկ մը եղիւր ,
 ու Տէրըն պատերազմները պատե-

բազմե՛ . քանզի Սաւուղ ըսաւ .
 Եւոր վրայ իմ ձեռքս չբռայ : Եւ
 Փղշտացոց ձեռքը անոր վրայ բռայ :
 18 Եւ Դաւիթ Սաւուղին ըսաւ . Եւս
 եղի եմ , ու իմ կեանքս իմ իմ չօրս
 ազգատոհմի Խորայէլի մէջ ի՞նչ է :
 19 որ իմ ազատորին փեսայ բլլամ : Եւ
 Սաւուղին աղէկէր Սեբուլի Դաւիթ
 իմին տրուելու տանէր : Սաւուղի
 Լազրիէին տրուեցաւ :
 20 Ու Սաւուղին Սեղաթ աղէկէր
 կը սիրէր Դաւիթին : ու երբոր Սա-
 ւուղին խնայուցին , առ բանք անոր
 21 աշխարհն հաճոյ երեցաւ : Եւ Սա-
 ւուղ ըսաւ . Եւս զանկիւց անոր
 տամ : որ անոր որդայիմ բլլայ , ու
 Փղշտացոց ձեռքը անոր վրայ բլլայ :
 Ուստի Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ .
 Ինծի այցոր երկրորդ փեսայ եղիր :
 22 Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն հրա-
 մայեց , որ Դաւիթին հետ ծածկա-
 բար խախն , ու ըսեն : Եւս իմ
 դատարը քեզի հաւնէր է , ու անոր
 բոլոր ծառաները քեզ կը սիրեն :
 ուստի հիմա իմ ազատորին փեսայ ե-
 23 զիր : Եւ Սաւուղին ծառաները
 առ խօսքերը Դաւիթին ակամօնե-
 բուն գրուցեցին : ու Դաւիթ ըսաւ .
 Իմ ազատորին փեսայ բլլալը ձեր աշ-
 քին պղտիկ բան կ'երենայ : քանզի
 ես աղքատ ու աննշան մարդ մըն
 24 եմ : Եւ Սաւուղին ծառաները ա-
 նոր խնայուցին ու ըսին , Դաւիթ
 25 այսպէս խօսեցաւ : Եւ Սաւուղ
 ըսաւ . Դաւիթին այսպէս ըսէր .
 Իմ ազատարը քեզի տէր լուրջեր ,
 բոլոր միայն Փղշտացոց հարիւր
 անխմբատութիւնը , որպէս զի իմ
 դատորին ինչամիներէն փոխ առ-
 նուի : (ու Սաւուղ կը խորհէր
 Դաւիթը Փղշտացոց ձեռքը մատ-
 26 նել :) Ու երբոր անոր ծառաները
 առ խօսքերը Դաւիթին խնայուցին ,
 առ բանք Դաւիթին աշխարհն ա-
 ղէկ երեցաւ : որ իմ ազատորին փեսայ
 բլլայ : Ուստի օրերը ըննանալէն
 27 ստաջ՝ Դաւիթ ելաւ , ու իր մար-
 դիկներովը գնաց , եւ Փղշտացիներ-
 ընէ երկու հարիւր մարդ մեղացու
 ու Դաւիթ անոնց անխմբատու-
 թիւնները բերաւ , ու զանոնք ըմն

իմ ազատորին տուն , որ իմ ազատ-
 օրին փեսայ բլլայ : Ու Սաւուղ իր
 Սեղաթ աղէկէր կնիկ տուաւ ա-
 28 նոր : Եւ Սաւուղ երբոր տեսաւ
 ու հասկերցաւ որ Տէրը Դաւիթին
 հետն է , ու Սաւուղին Սեղաթ
 աղէկէր զանկիւց կը սիրէ , Սա-
 29ւուղ՝ ալ աւելի փախցաւ Դաւիթ-
 ինէն : Եւ Սաւուղ շարունակ Դա-
 ւիթին ինչամիներէն կ'ընէր : Ու
 Փղշտացոց իշխանները ելան , եւ ա-
 30ւուղին ելնէն ետքը Դաւիթ Սա-
 ւուղին ամեն ծառաներէն աւելի ի-
 մաստութեամբ կը փարուէր : ու ա-
 նոր անունը շատ հռչակաւոր եղաւ :
 ԳԼԽԻ
 Եւ Սաւուղ իր որդային Հոնիա-
 թանին ու իր ամեն ծառանե-
 բուն ըսաւ . որ Դաւիթը մեղքեմն :
 1 Բոլոր Սաւուղին որդին Հոնիաթան-
 նը Դաւիթը շատ կը սիրէր : ու
 Հոնիաթան Դաւիթին խնայուց ու
 ըսաւ . Իմ հայրս Սաւուղ քեզ
 մեղքեմն կ'ուզէ : ու ըսին Հիմա
 մինչեւ առտու զոյգը կենաս , ու մէկ
 2 ծածուկ տեղ մը նստէ ու պահուէ :
 Ու ես երեմ , եւ քու նստած արտիդ
 մէջ հօրս քովը կայնիմ , ու քեզի
 համար իմ հօրս հետ խախն , եւ
 3 ինչ որ իմանամ , քեզի պատմեմ :
 Ու Հոնիաթան Դաւիթին փրցով
 աղէկ խօսէր զորուցի իր հօրը Սա-
 ւուղին , եւ անոր ըսաւ . Ո՛վ իմ
 դատար՝ քու ծառայիդ Դաւիթին զեմ
 մեղք մի գործեր : քանզի անկիւց
 4 քեզի զեմ մեղք մը չըրաւ , ու անոր
 գործերը քեզի շատ աղէկ են :
 Ինչու որ իր հօգին ձեռքին մէջ
 5 զրաւ , ու Փղշտացին զարկաւ : Եւ
 Տէրը բոլոր Խորայէլին մէկ մեծ
 փրկութիւն մը շնորհեց . զուր տե-
 սար եւ ուրախացար : Եւ ինչու հա-
 մար Դաւիթը առանց պատճառի
 մեղքեմնով՝ անմեղ արխնի մեղք
 պիտի մեմնէ : Եւ Սաւուղ Հոնի-
 6 նաթանին խօսքը մոռիկ բրաւ : ու
 Սաւուղ երգում ըսաւ՝ Ըսէլէ
 Տէրը կենդանի է որ անկիւց պիտի
 7 չմեղաւոր : Եւ Հոնիաթան Դա-
 ւիթը կանչեց . ու Հոնիաթան առ

բոլոր խօսքերը անոր պատմեց : Եւ
 Հոնիաթան Դաւիթը Սաւուղին
 տարաւ , ու անկիւց առնէին պէս
 անոր առնէր կը կայնէր :
 8 Եւ նորէն պատերազմ եղաւ : ու
 Դաւիթ ելաւ Փղշտացոց հետ պա-
 տերազմ բրաւ , ու անոնց մէջ մէկ
 մեծ կոտորած մը բրաւ : Եւ անոնք
 9 անոր առնէին փախան : Ու Սա-
 ւուղին վրայ Տէրոյմէ չար ոգի ե-
 կաւ : Եւ անկիւց իր տունը կը նըս-
 տէր , ու նիզակը իր ձեռքն էր :
 Դաւիթն ալ իր ձեռքովը նուազա-
 10 բանը կը զարնէր : Եւ Սաւուղ
 անկիւց որ Դաւիթը նիզակով զար-
 նէ , ու պատին վրայ գ-ձ . բոլոր
 անկիւց Սաւուղին երեսնէն մէկդի
 քաշուեցաւ , եւ Սաւուղ նիզակը
 պատին զարկաւ : ու Դաւիթ փա-
 11 խաւ , եւ ան գիշերը պաշտեցաւ :
 Բոլոր Սաւուղ Դաւիթին տունը
 մարդիկներ խրկեց , որ զանկիւց
 պաշտեն , ու առաւօտուն մեղքե-
 12 նէն : Սակայն Դաւիթին կնիկը
 Սեղաթ անոր խնայուց ու ըսաւ .
 Ինչ որ առ գիշեր քու անկիւց պաշտե-
 13 յընէ , վաղը քեզ պիտի մեռ-
 նի : Եւ Դաւիթ Սեղաթ Դաւիթ
 14 պատուհանէն վար ինչուց : Եւ
 անկիւց գնաց՝ փախաւ ու ազա-
 տեցաւ : Ու Սեղաթ մէկ արձան
 մը առաւ , եւ զանկիւց անկողինին
 մէջ դրաւ , ու անոր գլխուն տակը
 պղծ մեղք բարձ մը դրաւ , եւ զա-
 15 նիկայ ծածկողով մը ծածկեց : Ու
 երբոր Սաւուղ մարդիկներ խրկեց
 Դաւիթը բռնելու համար , անկիւց
 16 ըսաւ . Հիւանդ է : Եւ Սաւուղ
 նորէն մարդիկներ խրկեց Դաւիթը
 տեսնելու համար , ու ըսաւ , Օհ-
 նիկայ անկողնովը ինծի բերէք , որ
 մեղքեմն : Ուստի ան մարդիկ-
 ները եկան : Եւ ահա անկողնին
 մէջ մէկ արձան մը կար , ու գլու-
 17 խուն տակը պղծ մեղք բարձ մը :
 Եւ Սաւուղ Սեղաթին ըսաւ .
 Օհ ինչու համար այսպէս խաբե-
 յիր , ու իմ ինչամիտ թող տուիր ,
 ու ազատեցաւ : Ու Սեղաթ Սա-
 ւուղին ըսաւ , Եւնիկայ ինծի ըսաւ :
 Իմ իմ տուր զիս որ երթամ , ին-

չու մեղքեմն քեզ :
 Եւսպէս փախաւ Դաւիթ ու ա- 18
 զատեցաւ , եւ Սաւուղ գնաց Սա-
 մուէլին քով , ու անոր պատմեց
 ան ամենը որ Սաւուղ բերէր ին-
 ընէն : Եւսպէս անկիւց Սամուէլին
 հետ գնաց , ու Կաւաթի մէջ բը-
 նակեցան : Եւ Սաւուղին խնայու- 19
 յին ու ըսին : Եւս Դաւիթ Սա-
 մայի Կաւաթին մէջ է : Եւ ա- 20
 տենը Սաւուղ մարդիկներ խրկեց
 որ Դաւիթը բռնեն , ու անոնք
 մարդարեւութիւն ընող մարդարեւ-
 բուն թողուցին : անոնց վրայ կեցող
 Սամուէլը երբոր տեսան , Եւստուց
 Հոգին Սաւուղին խրկած մարդիկ-
 ներուն վրայ եկաւ , ու անոնք ալ
 մարդարեւութիւն ըսին : Ու երբոր 21
 Սաւուղին խնայուցին , ուրիշ մար-
 դիկներ խրկեց , եւ անոնք ալ մար-
 դարեւութիւն ըսին : Ու Սաւուղ
 նորէն երբոր անգամ մարդիկներ
 խրկեց , եւ անոնք ալ մարդարեւ-
 22 թիւն ըսին : Եւս առնուր ինքն ալ
 Սամու գնաց , ու մինչեւ Սեղաթի
 մեծ ծոցը զարկով , հարցուց ու ը-
 սաւ : Սամուէլ ու Դաւիթ ժու-
 են : Եւ Եւստուց Եւսպէս ըսաւ , Եւս
 23 առնուր Սամայի Կաւաթին էն : Սա-
 տի Սամայի Կաւաթը գնաց : Եւ
 անոր վրայ ալ Եւստուց Հոգին ե-
 կաւ , ու մինչեւ Սամայի Կաւաթը
 համարը ճամբան երթալով մար-
 դարեւութիւն կ'ընէր : Եւ անկիւց 24
 ալ իր լաթերը հանեց , ու Սա-
 մուէլին առնէր անկիւց ալ մարդա-
 բեւութիւն կ'ընէր : Եւ ան բոլոր օրը
 ու բոլոր գիշերը մեղք ինկաւ : Եւս
 25 Եւստուց Հոգին համար կ'ըսեն ինչ Սա-
 ւուղին ալ մարդարեւութիւն մէկ է :

- չընել ատանց ինծի յայտնելու . ու
 իմ հայրս ինչե՞ր համար ատ բանը
 ինծի պիտի պահէ . ատանկ բան
 3 չկայ : Իսկ Վասիկի երգում ալ
 բրաւ . ու բաւ : Վասիկը աղէկ
 զխօսէ որ եւ իսկ ատենդ շնորհը դը-
 տեր եմ . անոր համար կ'ըսէ ինչ
 Հոգեւորական աս բանը չգիտնայ ,
 չբացայ որ վատնայ . բայց կենդանի
 է Տէր , ու կենդանի է իսկ անկ ,
 որ իմ ու մահուան մէջտեղը միայն
 4 մէկ բայց մը մնացեր է : Իսկ Հոգեւոր-
 ական բաւ . Վասիկին : Արտիկ
 ու զան բանը ինչե՞ր բան , ու եւ ինչ
 5 ինչ : Իսկ Վասիկի բաւ . Հոգե-
 ւորականին : Բայց վաղը ամառը իսկ
 է , ու պետք է որ եւ իսկ ամառը իսկ
 հետ կերպով ուսուցի համար Ե-
 ւան նստիմ . սակայն զիս ինչ
 6 ատու , որ մինչեւ երբորդ որումս ի-
 րիկունը դառնին մէջը պահուիմ .
 ինչ որ իսկ հայրդ զիս փնտրելու
 բայց , բան որ Վասիկին ինչի շատ
 աղաչեց որ արտործոր իր քաղաքը
 Ինչի՞նչ երբեք . քանզի հան իր
 բոլոր ազգատոհմին տարեկան զոհը
 7 կ'ըլլայ : Ինչ որ պայտէս բան՝ Բ-
 րիկ , իսկ ծառայիկ խաղաղութիւն
 է . բայց ինչ որ խիստ բարեկամայ ,
 զիտղիք որ անիկայ որոշեր է ինչի
 8 շարութիւն ընելու : Իսկ ծառայիկ
 որոշութիւնն ընէ . քանզի զիս
 իսկ ծառայիկ հետ Տէրոջը ան-ան-
 ուիտ բոլոր . ու ինչ որ իմ վրաս
 մէկ յանձնար մը կայ , զիս մե-
 9 ջուր զիս . ինչե՞ր համար զիս իսկ
 հորդ տանիս : Իսկ Հոգեւորական
 բաւ . Վասիկին , որ եւ ստոյգ
 զիտանալով ինչ իմ հորս կողմանէ
 ինչի համար շարիք որոշում է ,
 10 ինչի յանձնարն : Ու Վասիկին բ-
 արս հայրդ ինչի խաղաղութիւն պա-
 տախան տայ , ինչի ինչ պիտի ի-
 11 մայրնէ : Իսկ Հոգեւորական բաւ .
 Վասիկին : Ինչի՞նչ դառն երկր ,
 ու երկրին զառն երկն :
 12 Իսկ Հոգեւորական բաւ . Վասիկին :
 Վասիկին է Խորհրդին Տէր Բ-
 տախան . ինչ որ վաղը աս տանիս
 կամ մեկտէ որ իմ հայրս ինչի
 տեսնեմ ինչ Վասիկին համար ա-
 զէկտ ինչի մը կայ , եւ նոյն տանիս
 13 Տէրը Հոգեւորականին պայտէս .
 սակէ անիկ ընէ . բայց ինչ որ իմ
 հայրս ինչի շարութիւն մը ընէ ,
 ու ինչ , ինչի պիտի խաղա-
 նեմ , ու ինչ պիտի արեւելիմ , որ
 խաղաղութիւն երկն , ու Տէրը
 իսկ հետ ինչ , ինչի պայտէս որ իմ
 14 կենդանութիւն տանիս զիս ինչի
 Տէրոջը որոշութիւնն ընէ որ եւ
 15 ինչի իմ տանիս իսկ ամառը իսկ
 իսկ , ու աս տանիս՝ երբոր
 Տէրը Վասիկին ինչի ինչի
 16 ինչի ինչի վրայն ինչի ինչի : Իսկ
 Հոգեւորական Վասիկին տանիս հետ
 զառնակցութիւն բաւ , ու բաւ :
 Տէրը Վասիկին ինչի ինչի ինչի
 17 ինչի տանի : Ու Հոգեւորական Վաս-
 իկին ինչի երկն երկն ինչի տանի :
 18 ինչի ինչի ինչի համար . քանզի
 ինչի ինչի ինչի պայտէս կը սիրէր :
 19 Իսկ Հոգեւորական անոր բաւ , ինչ
 անապատ ինչ , ու զիս պիտի փնտ-
 րուիս . քանզի իսկ սեղի պարապ
 20 պիտի մնայ : Ու երբորդ որ ինչ
 տու ինչի , եւ զիս ան սեղի որ
 որ զորին որ ինչ պահուցար , ու
 21 ինչի ինչի ինչի ինչի նստիս :
 Իսկ ինչի նստ պիտի նստեմ : Իսկ
 22 ահա մանչ պիտի ինչի ինչի :
 Վասիկին երբոր ինչի . ու ինչ որ
 մանչուն բան , Բայց նստերը ինչ-
 23 մէկ տու ինչ , զանոր մե . ան տ-
 տանիս զիս . քանզի ինչի ինչի
 ինչի ինչի , եւ Տէրը կենդանի է որ
 24 բան մը ինչ : Բայց ինչ որ ման-
 չուն պայտէս բան , Բայց նստերը
 ինչի անգին է . ան տու ինչ եր-
 25 ինչ : քանզի Տէրը ինչ կը ինչի :
 Ու աս ինչի համար որ եւ ու
 զիս ինչի տանիս ահա Տէրը իմ ու
 իսկ մէկ ինչի ինչի ինչի :
 Ուստի Վասիկին զառնին մէկ
 պահուցար . եւ ամառը ինչի հա-
 նելով ինչի որ ինչի կերպով ուսու-
 լու համար Եւան նստու : Իսկ ինչ

գաւորը իր սովորութեանը պէս իր
 26 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 27 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 28 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 29 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 30 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 31 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 32 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 33 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր
 34 մեղքը իր սովորութեանը պէս իր

հայրը զանկողն անարգեց :
 35 Իւ. Հովնաթան աստուծոուն դաշ
 36 37 38 39 40 41 42 43

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1. Իւ. Կաւիթ Կոր զնայ Երթմէք
 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43.

- որդիւր լինիսմին՝ մտիկ ըրէք .
 Սէթէն Հնետէի որդին ամենքուդ
 ալ արտեր ու պղծիւն՝ պիտի տայ ,
 ամենքիդ ալ հազարապետներ ու
 8 հարիւրապետներ պիտի լինէ , Որ
 ամենքի ինծի գէտ միտքաներ էք .
 ու Հնետէի որդիքն իմ որդւոյս հետ
 ըսած զանակցութիւնը իմ ական-
 ճիւս բող մը չկայ . և անք մէջը
 մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցա-
 ւի , ու ինծի յայտնէ թէ իմ
 որդիս իմ ծառաս ինծի գէտ ոտք
 հանկ , որ դարամամուտ բլայ ,
 ինչպէս որ Գոգ արար իւր անէն :
 9 Եւ Սատուղին ծառաներուն վե-
 րակացուն իշխանացիի Ղովկէ պա-
 տախան տուաւ . ու ըսաւ , Հնե-
 տէի որդին տեսայ , որ Կոր կեա-
 10 Երիտօրբի որդւոյն Երիտմէքին .
 Ու անիկայ անոր համար Տէրոջ
 հարցուց , ու անոր պատասխատուաւ ,
 և անոր վաղարայի Ղովկէին սուրբ
 տուաւ :
 11 Եւ ատենը թագաւորը Լորդ խը-
 կից , ու Երիտօրբի որդին Երիտմ-
 էք յաճանաւ , ու անոր հօրը բոլոր
 տունը Կորի մէջ կողք իր համա-
 ները կանչեց . ու ամենքն ալ թա-
 12 զաւորին կեան : Եւ Սատուղ ը-
 սաւ , Ով որդի Երիտօրբի մտիկ
 ըրէ . ու անիկայ ըսաւ , Եհն հոս
 13 եմ՝ տէր իմ : Եւ Սատուղ անոր
 ըսաւ , Ինչո՞ւ համար դուն ու Հնե-
 տէի որդին ինծի գէտ միտքանեցար ,
 ու դուն անոր հայ ու սուր տուիր ,
 և անոր համար Կատուծից հարցու-
 չիր , որ անիկայ կըլ ինծի դարա-
 մամուտ բլայ , ինչպէս որ պար
 14 իբեհայ : Եւ Երիտմէք պատաս-
 խան տուաւ թագաւորին ու ըսաւ ,
 Ի՞նչ բոլոր ծառաներուդ մէջը թի
 հաւատարիմ է Ղաւիթին պէս , որ
 թագաւորի վեհայ , բու ատենիդ
 վերակացուն , ու ինչ տանդ մէջ
 15 պատուար է : Սէթէն պարսկ սկը-
 սայ անոր համար Կատուծից հար-
 ցունելու . ինչ լիցի , թագաւորը
 էր ծառանին վրայ , ու իմ հօրս բո-
 յոր տանը վրայ առնէ լան մը ջնէ .
 քանզի ինչ ծառայող աս բոլոր բա-
 ներն պղծիկ կամ մեծ լան մը չէր

գիտեր : Եւ թագաւորը ըսաւ , 16
 Ով Երիտմէք՝ անպատճառ պիտի
 մեռնի , թէ դուն և թէ ինչ հօրդ
 բոլոր տունը : Ու թագաւորը իր 17
 իրիկ կայնող սուրհանդակներուն ը-
 սաւ , Ղաւիթ՝ Տէրոջ իր համա-
 ները մեղացեցէք . քանզի անոնց
 ձեռքն ալ Ղաւիթին հետ է , և ու-
 ըրովհետեւ անոր փախչելը զիտուելով
 ինծի յայտնեցին . բայց թագաւո-
 րին ծառաները չուզեցին իրենց մեղ-
 քը կրկնեցնել : Տէրոջ իր համա-
 ները զարնելու : Եւ թագաւորը 18
 Ղովկէին ըսաւ , Դուն զարմիր ,
 ու իր համաները գնիւր , ու Ե-
 ղովկէի Ղովկէ զարմաւ , և իր
 համաները զարմաւ , ու ան որդ տ-
 նիկայ ու թառանուհի մարդ մեղ-
 ցուց , որ քիտանէ կիտու կը հաղ-
 նէին : Եւ իր համաներուն Կոր 19
 իր իրիկ սուրբ իրենէ անցուց . կրիկ
 մարդէն մինչեւ կրիկ մարդը , տղա-
 յն մինչեւ կախնիկը մանուկը , ու
 մինչեւ արջաւոր , էր ու ոչխարը
 սուրի բերնէ անցուց :

Եւ Երիտօրբին Երիտմէքին 20
 մէկ որդին որուն անունը Երիտ-
 թար էր , աղաակցու , ու փախաւ
 Ղաւիթին հետէն փախ : Եւ Ե- 21
 իրախար Ղաւիթին պատմեց թէ
 Սատուղ Տէրոջ իր համաները մեղ-
 ցուց : Եւ Ղաւիթ Երիտօրբին 22
 ըսաւ , Եւ ան որդ զիտէի որ Ե-
 ղովկէի Ղովկէ հոս զանուելով
 անուշտ Սատուղին պիտի պատմէ .
 ինչ հօրդ տանը բոլոր մարդիկնե-
 րուն մահուանը և պատճառ կայ :
 Իմ ինչիս նառէ , մի փախար . 23
 ինչիս իմ հօրիս փնտրողը ինչ հո-
 ղիդ ալ կը փնտրէ . բայց դուն իմ
 իրիկ ապահով և :

ՊԼ . ԻՊ

Եւ Ղաւիթին իմացուցին , ըսե- 1
 լով , Եհն Փղջապետը Ալեքսի
 հետ պատերազմ կ'ընեն , ու կայե- 2
 րը կը կողոպտեն : Եւ Ղաւիթ
 Տէրոջ հարցուց ու ըսաւ , Եր-
 թամ աս Փղջապետները զարնէմ :
 Եւ Տէրը Ղաւիթին ըսաւ , Դուն
 Փղջապետները գնիւր , ու Ելեիլան

- 1 ինչ: Կայ ձեռքիդ տակը՝ խնձի հինդ
 հաց տուր, կամ ինչ որ կը գրա-
 2 նուի: Եւ քահանան Վառիթին
 պատասխան տուաւ ու բաւ: Եւ ձեռ-
 քիս տակը հասարակ հաց չկայ,
 միայն սուրը հաց կայ: Ինչ որ ման-
 3 չերը գտնէ կնիկներէ զգուշացած են:
 5 Եւ զաւրիւն: Եւ Վառիթ քահա-
 նային պատասխան տուաւ: ու անոր
 բաւ: Եւ քահանան կնիկները մեղմ
 4 հեռու են իմ ձեռքաց ելած օրէս,
 աշխարհ երկրու բնէ ու մեկալ օրու-
 5 նէ: Եւ մանչերուն ամանները մաքուր
 են: Եւ առ ալ հասարակ ձառ կրնայ
 6 անպուիլ, մանասանդ որ պարտա-
 մաններուն մէջը աւրել ձառ կը սր-
 7 բաղործուի: Ուստի քահանան
 սուրը ձառ տուաւ անոր: քանդի
 հոն ու բիշ հաց չկար, բայց միայն
 8 առաջատու թեւան հացը, որ Տե-
 րոջը առջեւն կը վերցուէր, ու վե-
 րուած օրը սուր հաց կը գրուէր:
 9 Եւ ան օրը Սաուղին ծառաներէն
 մէկը հոն Տերոյն առջեւ արգիլուած
 էր, ու անոր անունը Լզովիկեցի
 Վոփիկ էր: անիկայ Սաուղին հո-
 10 վաներուն գլուխն էր: Եւ Վառիթ
 Լզովիկեցիին բաւ: Եւ տեղս քու
 ձեռքիդ տակը նիդակ մը կամ սուր
 մը չկայ: քանդի թաղաւորին գոր-
 11 ծը ստիպողական բլրայուն համար
 իմ սուրս ու զնքերս հետս չառի:
 12 Եւ քահանան բաւ: Եւ հոն վաղարա-
 ցի Վոփիկին սուրը՝ որ զանիկայ
 Լզովի հոփիտին մէջը մուրցուցիր,
 անիկայ եփուտին ետեւ լափի մը
 մէջ փաթեթուած կը կենայ: Ինչ
 որ կ'ուզես զանիկայ առնել, ան
 քանդի հոս անկէ ուրիշ չկայ: ու
 Վառիթ բաւ: Եւ քու նմանը չկայ:
 զանիկայ ինձի սուր:
 10 Եւ ան օրը Վառիթ ելաւ, ու
 Սաուղին երեսէն փախաւ, Եւ Վե-
 11 թի Ենթու թաղաւորին գնաց: Ու
 Ենթուսին ծառաները անոր բոխն,
 Լզովի թաղաւորը Վառիթ ասի-
 կայ չէ՞, սորը համար չէ՞ որ պար-
 բունդները պատասխան տարով
 կ'երգէին ու կ'ըսէին: Սաուղ իր
 հաղարատները գտրկաւ, ու Վառ-
 12 իթ իր բխրատները: Եւ Վառ-

իթ առ խաղերը իր սրտին մէջ
 գրաւ, ու Վեթի թաղաւորին Են-
 քուսին երեսէն չառ փախաւ: Եւ
 անոնց առջեւ իր զեմքը փոխելով
 անոնց ձեռքին տակը զնքը խնդ
 3 ձեւացուց: զոնքերու փեղկերուն վրայ
 նշաններ կը գծէր, ու յորձանքները
 մարտիս վրայ կը փաղրենէր: Եւ
 Ենթուս իր ծառաներուն բաւ: Եւ
 4 հոն առ մարդուն իննդ բլրայն տե-
 սար: զանիկայ ինքն համար ինձի
 բերիք: Սիթիկ եւ խնդերու կա-
 5 թուս եմ, որ ասիկայ իմ առջեւ
 բերիք իննդ: Եւ ինչ քնելու համար
 ասիկայ իմ տունս մտնէ:

ԳԼԽ ԻԿ

Եւ Վառիթ անկէ գնաց, ու ողջ
 1 առողջ Սոփիայի քաղաքը հա-
 սաւ: ու իր եղբայրները Եւ Տեր-
 բոյր տունը լսեցին, ու հոն անոր
 իջան: Եւ բոլոր նեղութեան մէջ
 2 եղող՝ պարտք ունեցող ու սիրտը
 վերաւորուած մարդիկները անոր ք-
 3 վե ժողովուեցան, Եւ անիկայ անոնց
 վրայ զօրապալուի եղաւ: ու անոր
 քովը չորս հարիւրի չափ մարդ Ե-
 4 ղան:

Եւ Վառիթ անկէ Սոփիայի Սա-
 5 փան գնաց, ու Սոփիայի թաղաւո-
 րին բաւ: Եւ Սաղաշեմ, իմ հայրս
 ու մայրս ձեր քովը կենան, մինչեւ
 6 որ զխանամ թէ Եստուած ինձի
 ինչ պիտի բնէ: Ու զանոնք Սո-
 փայի թաղաւորին առջեւ բերել
 տուաւ: Եւ անոնք անոր քովը բնա-
 7 կեցան, որչափ ժամանակ որ Վառ-
 իթ բերդին մէջը կեցաւ:

Եւ Վառ մարդարէն Վառիթին
 8 բաւ: Եւ երգին մէջ մի նաւիր:
 Եւ Տերոյն երկիրը գնաւ: Ու
 Վառիթ գնաց Հարեթի անապատ
 9 մաս:

Եւ Սաուղ լսեց որ Վառիթ ու
 անոր հետ եղող մարդիկները զըս-
 10 նուէր են: ու Սաուղ Վարապի
 մէջ Սաուղի ծառին տակը նստե-
 ր, ու նիդակը իր ձեռքն էր, Եւ իր
 ամէն ծառաներն ալ իր բոլորով
 11 կայնէր ինչ: Ու Սաուղ իր քով
 կայնող ծառաներուն բաւ: Եւ Սա-

հնկանը Մարգարային իմացուց ու ըստ
 15 իմացուցանանք հետ : Բայց ան
 մարգարայինը մեզ հետ չառապարհ
 16 էին : ու մեզի քննա մը չտուին : և
 զատիկ մէջ որչափ ատեն որ անոնց
 հետ պարտեցանք , մեզմէ բան մը
 17 չկորսուեցաւ : Եւ որքան մեզի պարտապ
 էին իմէ գիշերը և իմէ ցորեկը , որ-
 18 չափ ատեն որ անոնց յոգի ունեւոր-
 ները կ'արածէինք : Եւ հիմա գիտ-
 19 ըմբեր ու տես իմէ ինչ պիտի ընեն ,
 20 քանզի մեր տիրոջը վրայ և անոր
 բոլոր տանը վրայ շարիքը հասած է :
 21 որովհետեւ անկողնի տնակն շար մարդ
 մըն է , որ անոր հետ մարդ չկրնար
 խաղալ :
 22 Եւ Երեմիայ չուտով երկու հա-
 բար հաց , ու երկու տիկ զինի , և
 հինգ կիսած ունեւոր , ու հինգ գրի-
 23 ւոր հաց յորին , հարիւր ողեղոյ շա-
 24 րաւ , ու երկու հարիւր շարք խմու-
 25 րաւ : ու զանոնք էշերու վրայ դը-
 26 րաւ : Եւ իր ծառաներուն բաւ ,
 27 Եւ իր անցէր . ահա ևս ձեր ետեւն
 28 կու գամ : Բայց իր երկանը Վարա-
 29 ղին չիմացուց : Եւ երբոր կնիկը
 իշու վրայ հեծած լեռանը դոյ տե-
 30 ղէն կ'իջնէր , ահա Վաւիթ ու ա-
 նոր մարգարայինը անոր առջեւ կ'իջ-
 31 նէին : ու անկողնի տնակն հանդիպե-
 32 ցաւ : Եւ Վաւիթ բեր էր : Եւ
 33 ընմն անուպատին մէջ աս մարդուն
 բոլոր ունեւոր լանտեր պարտապ
 տեղը պահէր իմ : ու անոր բոլոր
 ունեւորներն բան մը չկորսուեցաւ : և
 անկողնի տնակն անոնց հանդիպե-
 34 ցին : զէշու խմուրն բաւ : Եւ տուած
 35 Վաւիթին խմուրներուն պարտապ
 ու անկե տեղին ընէ , իմէ որ մինչեւ
 36 վարդ աստու . անոր մարգարայինը
 37 մէկ երկի մարդ մը որք խմուր :
 38 Եւ Երեմիայ Վաւիթը տեսածին
 39 պէս չուտով իշուն վրայէն իջաւ ,
 40 և Վաւիթին առջեւ երեսի վրայ
 41 ինքնապէս , մինչեւ գետինը երկը-
 42 պարտապ խմուրն բաւ : Եւ անոր ու-
 43 ըմբերն ու ըստ : Եւ տեղ իմ ,
 44 յայտնաբեր իմ վրաս ըլլայ : Բայց

հրաման տուի որ քու աղախինդ քու
 առջեւ խոսի , և քու աղախինդ
 25 խոսքերը մտիկ ընէ : Եւ աղախինդ
 որ իմ տեղս աս շար մարդուն Վա-
 26 րաղին համար իր սրտին մէջ բան չը
 չգնէ : քանզի իր անուանը պէս
 ինքն ալ անանկ է : անոր անունը
 27 Վարաղ է , ու անցանալ իմեն իր
 հետն է : Բայց ևս քու աղախինդ իմ
 տիրոջ խրկած մանկերը չտեսայ :
 28 Եւ հիմա , ո՞վ տեղ իմ , Տէրը կեն-
 դանի է , ու քու հոգիդ ալ կենդա-
 29 նի է , որ Տէրը քեզ չմոռուց որ ա-
 ըրին մոտեն , ու քու վիճիդ քու
 ձեռքով առնեն : և հիմա քու
 խմուրներդ ու իմ տիրոջ գէշու-
 խմուրն ուղղանք : Եւ քանզի քու
 30 խմուրն ևս ընծան որքու
 31 աղախինդ իմ տիրոջ բերաւ , իմ
 իմ տիրոջ ետեւն եկող մանկերուն
 տուի : Եւ աղախին , քու աղա-
 32 խինիդ յայտնաբեր ներք . քանզի Տէ-
 33 րը իմ տիրոջ անպատճառ հաստատ
 տուն պիտի ընէ : որովհետեւ իմ
 տեղս Տէրոյ պարտապները պա-
 տերապեցաւ , ու քու օրերուդ մե-
 34 ջը քու վրայ : քանզի իմ մը չգրա-
 35 նուեցաւ : Բայց իմէ և քեզ հա-
 36 ըմբեր : ու քու հոգիդ փնտրեալ
 37 համար մէկ մարդ մը ոտը երած է ,
 38 իմ տիրոջ հոգին քու Տէր Եւ-
 39 տու ծառ առջեւ կենաց ծառին մէջ
 40 ծառած : պիտի ըլլայ : Բայց անի-
 41 կայ քու խմուրներուդ հոգիները
 42 պարտապիկի մէջ էլ իմ տեղ
 43 պիտի նետէ : Եւ երբոր Տէրը բո-
 44 լոր քեզի համար ըսած աղեկու-
 45 խմուրները իմ տիրոջ ընէ , ու քեզ
 46 Եւրայէն վրայ խմուրաւոր դնէ , Եւ
 47 սիկայ քեզի զայն աղեկու խմուրն մը ու
 48 իմ տիրոջ պատին խեղճ մը ըլլայ ,
 49 իմ առանց պատճառի արին խա-
 50 վեցիք , կամ իմ իմ տեղս իր վե-
 51 ծը ինքը առաւ : ու երբոր Տէրը
 52 իմ տիրոջ բարութիւնն ընէ , քու
 53 աղախինդ միտող բերն :
 54 Եւ Վաւիթ ըստ Երեմիային
 55 Օրհնակ ըլլայ Եւրայէն Տէր Եւ-
 56 տուած , որ այսօր քեզ խրկեց զեւ
 57 զիմա որեւիտ : Եւ քու խոհանո-
 58 խիւղ օրհնակ ըլլայ , և զոն ալ

քու մէջ դատաստան րնէ . և տեսնել ու պաշտպանել զիս , և քու ձեռքէդ ապաստել :

- 17 Ու երբոր Վասիթ աս խօսքերը Սաուղին խօսիլը լսէնցուց , Սաուղ ըսաւ . Որդեանկ իմ Վասիթ , ատիկայ քու ձայնդ է . և Սաուղ
- 18 իր ձայնը վերցուց ու ըսաւ . Ու Վասիթին քանակ արդար ես . քանզի դուն ինծի բաւիս հաստցիր , բայց ես քեզի չաբիբ հաստցի : Ու դուն պատր քու ինծի բաւ աղէկութիւնդ յայտնեցիր , որովհետեւ Տէրը զիս քու ձեռքդ մատնեց , ու դուն զիս ձեռք
- 20 յուցիր : Սաուղի զի մէկ մարդ մը իր թնամբն զանկու ըլլայ , զանիկայ թող կու տայ որ խաղաղութեամբ երթայ . ուստի պատր քու ինծի բաւից փոխարէն Տէրը քեզի բաւ
- 21 բիբ հաստցանէ : Եւ հիմա ահա զիտեմ որ դուն անշուշտ թագաւոր պիտի ըլլաս . ու Խաբաբին թագաւորութիւնը քու ձեռքիդ մէջ պիտի հաստատուի : Եւ հիմա Տէրոջմով ինծի երգում բը՛ թէ ինծեւ ետոր իմ սերունդս պիտի ձեռքեն , ու իմ հօրս տունէն իմ ա-
- 23 նուն քնանմը պիտի չնեն : Եւ Վասիթ Սաուղին երգում ըրաւ . Ետոր Սաուղ իր տունը գնաց : ու Վասիթ իր մարդիկներովը ամուր տեղը ելաւ :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Եւ Սաուղէ մեռաւ , ու բոլոր Խաբաբը ժողովուեցան ու անոր համար սուգ ըրին . ու զանիկայ Սաուղի մէջ իր տունը թաղեցին : Եւ Վասիթ ելաւ փառանի անապատը իջաւ :
- 2 Եւ Սաուղի մէջ մարդ մը կար , ու անոր զործը Կարմեղոսի մէջ էր . և անիկայ խիստ մեծ մարդ էր , ու իրեր հազար ոչխար և հազար այծ ուներ . ու իր ոչխարները արաւիւր տուր ընելու համար Կարմեղոսի մէջ
- 3 կը գտնուէր : Եւ ան մարդուն առնունը Կարաղ էր , ու անոր կրնկանը անունը Նրիզեա . և կրնիկը խոհեմամբ ու զեղեցկադէմ էր :

Բայց էրիկը խաւարարդ ու շարագործ էր , ու անիկայ Կարմեղոսին էր :

- Եւ Վասիթ անապատին մէջ լըսեց որ Կարաղ իր ոչխարները տաւ խաւարը կ'ընէ : Ու Վասիթ ստար մանչ իրկեց , և Վասիթ մանչերուն ըսաւ . Կարմեղոս ելէր , ու Կարաղին զարկէր , և իմ անունովս անոր որդեւթիւնը հարցուցէր . Ու անոր պատկա ըսէր . Ո՞ր կեցիր . քեզի և քու տանդ ու քու բոլոր ստացուածքիդ խաղաղութիւն ըլլայ : Եւ հիմա լսեցի որ Կարմեղոս արաւիւր կ'ընէ . քու հոգիներդ մեր հետն էին , անոնց վրէնս մը չտուինք : ու անոր Կարմեղոսի մէջ որչափ տունն որ կեցան , անոնց մէկ բանը չկորսուեցաւ : Կու մանչերուդ հարցուր , ու քեզի թող ըսեն . ուստի առ մանչերը քու աշխրուդ առնէր շնորհք թող զտնեն , քանզի բարի որ եկանք . շնորհք ըրէ քու ծառաներուդ ու քու որդեւթը Վասիթին ձեռքդ եկածը տուր : Եւ Վասիթին մանչերը զայցին , ու աս բոլոր խօսքերուն համեմատ Վասիթին անունովը Կարաղին զրուցեցին , ու կայնեցան :
- Եւ Կարաղ Վասիթին ծառաներուն պատասխան տուաւ . ու ըսաւ . Վասիթը թո՛վ է , ու Հեսեկի որդին թո՛վ է . աս օրերս իրենց տէրերուն երեսն փախող ծառաները շատցեր են : Եւ իմ հայս , ջուրս ու արաւիւր ընողներուն համար մեր թա՛մ անասուններս տանեմ' ու առնա՛նք մարդիկներուն տամ , որոնց սակիկ ըլլալը չեմ գիտեր : Եւ Վասիթին մանչերը իրենց ծամբան զարձան , ու զայցին աս բոլոր խօսքերը անոր պատմեցին : Եւ Վասիթ իր մարդիկներուն ըսաւ . Եմն մարդ իր սուրը մէջքը կապէ . ու ամեն մարդ իր սուրը մէջքը կապեց . ու Վասիթին ետեւէն չորհ հարկաւ չտի մարդ ելաւ , ու երկու հարկաւ մարդ հա՛ն կարաւաններուն քովը մնացին :
- Եւ ծառաներուն մէկը Կարաղին

որհեալ ըլլաւ, որ այսօր զիս ա-
րիւնդիւր որ արեւն շինեն՝ ու իմ
34 զըւսն ձեռքով շարենեմ : Բայց
Խարաղին Տէր Եստուածը՝ որ զիս
արդիւնք քեզի շարութիւն ընելն,
կենդանի է, թէ որ զիս շարտով
չպար ու առնէս լեւելի, մինչ
վաղը առաւ : Խարաղին մէկ էրիկ
35 մարդը չէր մնար : Եւ Դաւիթ
անոր բերած ընծանէր ձեռքին ա-
ռաւ, ու անոր բաւ : Խարաղու-
թեամբ տունը զիս : ահա խարդ
մտիկ բրի ու քու խնդրեց ըն-
դունեցի :

36 Եւ Երիզնա Խարաղին զնայ,
ու ահա անիկայ իր ամբը մէջ թա-
ղաւորական կոչուեցի պէս կոչուեց
կ'ընէր : Եւ Խարաղին սիրտը զուար-
թացեր էր, ու անիկայ շատ զի-
նովքեր էր : ուստի կնիկը մինչեւ ա-
ռաւտեան չքոր պղտիկ կամ մեծ
37 բան մը չպատմեց անոր : Եւ ա-
ռաւտուն երբոր Խարաղ զինիկն
զգաստացաւ, աւ արեւն անոր կնի-
կը աւ բաները անոր պատմեց : ու
անոր սիրտը իր ներքի զին մնաւ,
38 ու քորի պէս եղաւ : Եւ տասը
օրի չար անցնելն ետեւ, Տէրը զար-
կաւ Խարաղը, որ մնաւ :

39 Եւ Դաւիթ Խարաղին մեռիկը
լսելով ըսաւ : Օրհնաւ է Տէրը,
որ Խարաղին ձեռքին քաշէ նա-
խաւորիս դատաստանը ինքը դա-
տեց, ու իր ծառան շարութեան ետ
պահեց : Եւ Տէրը Խարաղին շարու-
թիւնը անոր զլուխը դարձուց : Եւ
Դաւիթ քաշէ խրիկը Երիզնային
խօսեցաւ, որ զանիկայ իրեն կնիկ
40 առնէ : Եւ Դաւիթին ծառաները
Խարաղուս զայն Երիզնային, ու
անոր հետ խօսեցան ու բախ : Դա-
ւիթ մեղ քեզի խրիկը, որ քեզ ի-
րեն կնիկ առնէ : Եւ անիկայ ե-
լաւ ու երեսի վրայ մինչեւ զեռանը
երկրպագութիւն ըրաւ, ու ըսաւ :
41 Եհնա քու աղախնդ իմ տիրոջն ծա-
ռաներուն ոտքերը լուալու համար
42 ստրկութիւն թող ընէ : Եւ Ե-
րիզնա շուտով ոտք ելաւ, ու իրեն
պաասաւորութիւն ընող հինգ աղ-
ջիկներու հետ շէն հեծաւ, ու Դա-

ւիթին պատգամաւ որներուն ետեւն
զնայ, և անոր կնիկը եղաւ :
Եւ Դաւիթ Հեղաղին ալ Ե- 43
րիտամբ առաւ : ու ամենը երկուքն
ալ անոր կնիկները եղան : Բայց 44
Սաուլ իր Երիզնայ աղ իկը՝ ու
Դաւիթին կնիկն էր՝ Դաւիթին
Լայիսի որդւոյն փաղաքեղին տուաւ :

ԳԼ. Ի. Գ.

Եւ Օրիպայի Դաւաւս զայցն 1
Սաուլին, ու բախ : Եւ
Դաւիթ Լայիսին զինացը Լաթ- 2
ղայի բուրբն վրայ պահուեց է :
Եւ Սաուլը Լաւ Օրիպի անապա-
տը ինչաւ Խարաղին իրեք հազար
բնաւորած մարդ ինկերով, որ Օր- 3
պի անապատին մէջ Դաւիթը
փնտռէ : Եւ Սաուլը Լայիսին
զինացը Լաթղայի բուրբն ձախու-
ն վրայ բանակեցաւ : Դաւիթ ալ
անապատին մէջ նստեց էր, ու
երբոր տեսաւ որ Սաուլ իր ե- 4
տեւն անապատը կու գայ, Դաւիթ
լրտեաներ խրիկը, ու Սաուլին
սողոգ գալը խնայաւ :
Եւ Դաւիթ քաշէ քաշէ : Եւ 5
Սաուլին բանակ դրած տեղը ե-
կաւ : ու Դաւիթ Սաուլին ու
անոր զորավարին՝ Երեսն Երեսնե-
րն պատկած տեղը տեսաւ : Բայց
Սաուլը կառքերուն մէջտեղը պա-
կեր էր, ու ժողովուրդը անոր բո- 6
լորտերը բանակեր էին : Եւ Դա-
ւիթ պատասխան տուաւ, ու Բե-
տացի Երիզնային ու Հոփարին
եղբորը Եստուածեան Երեսնային ը-
սաւ : Եւ ինծի հետ Սաուլին
քովը բանակը կ'իջնէ : Եւ Երես- 7
նա ըսաւ : Եւ քեզի հետ կ'իջնեմ :
Եւ Դաւիթ Երեսնային հետ զինե-
րով ժողովուրդին մէջ մնաւ : Եւ
ահա Սաուլը կառքերուն մէջտեղը
պաակեր կը քանաւ : անոր նիզա-
կը զիսուն քովը զեռանը ցցուած
էր, և Երեսններ ու ժողովուրդը
անոր բոլորտերը պաակեր էին :
Եւ Երեսնա Դաւիթին ըսաւ : 8
Եստուած այսօր քու թշնամիդ քու
ձեռքդ մատնեց : ու հիմա թող
տուր որ նիզակով մէկ անգամին

զեռանը ցցեմ զանիկայ : ու չիքի-
նեմ հաշտեմ : Բայց Դաւիթ
Երեսնային ըսաւ : Օրիպայ մի
մեռցընէր : քանզի Տէրը օծեալն
մի կնիկ առաւ երկընցընել ու ան- 9
մեղ ըլլաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ :
Տէրը կնիկան է որ զանիկայ Տէրը
պիտի դարնէ, կամ անոր ատենը
պիտի գայ ու մեռնի, կամ թէ պա-
տերազի մէջ պիտի մննէ ու մեռ- 10
նի : Եստուած քեզ որ Տէրը օ-
ծեալն գէտ ձեռքս երկընցընեմ :
միայն թէ հիմա անոր զիսուն քովի
նիզակը ու ճուրին կուտ առ ու
11 երթամք : Եւ Դաւիթ Սաուլին
զիսուն քովին նիզակը ու ճուրին
կուտը առաւ : ու գացին, և տես-
նող չկար, խնայող չկար ու արթըն- 12
ցող չկար : որովհետեւ ամենքը կը
քանակային : քանզի Տէրը կողմնէ
անոնց վրայ խորունկ քուն մը ինկեր
էր :
13 Եւ Դաւիթ անդիի կողմը ան-
ցաւ, ու լուսնը զիսուն վրայ հե-
ռուանց կայեցաւ, ու անոնց մէջ
14 մեծ միջոց կար : Եւ Դաւիթ ժո-
ղովուրդին ու Երեսն Երեսններն
կանելով ըսաւ : Եւ Երեսն-
պատասխան չէս տար : ու Երես-
ներ պատասխան տուաւ ու ըսաւ :
Դաւիթ մի Ես, որ թագաւորին կը
15 կանչես : Եւ Դաւիթ Երեսններն
ըսաւ : Դաւիթ կը ինքն ինքն : ու
Խարաղին մէջ քեզի պէս մի կայ :
ու ինչեւ համար քու տիրոջ թա-
ղաւորին պահպանութիւն չըրիր :
քանզի ժողովուրդին մէկը քու տերդ
16 թագաւորը մեռցնելու եկաւ : Եւ
քու ըրած բանդ աղէկ չէ : կնիզա-
նի է Տէրը՝ որ զուր մեռնելու ար-
ժանի էր, քանզի Տէրը օծեալն
չէր տիրոջ պահպանութիւն չը-
րիր : ու հիմա նայէ, թագաւորին
նիզակը ու անոր զիսուն քովի ճու- 17
րին կուտը մի քան : Եւ ատենը
Սաուլը Դաւիթին ձայնը ձանչ-
ցաւ ու ըսաւ : Որդեան իմ Դա-
ւիթ՝ ատիկայ քեզ ձայնդ է : ու
Դաւիթ ըսաւ : Եւ մի տեղ իմ թա-
18 իմ տեղս ինչեւ համար պղպեւ իր

ծառային ետեւն ինկեր է : քանզի
ինչ ըրի, ու ձեռքիս մէջ ինչ
շարութիւն կայ : Եւ հիմա իմ 19
տեղս թագաւորը իր ծառային իսա-
քերը թող մոկի ընէ : թէ որ
Տէրը քեզ իմ վրաս ոտք հանց,
թող զոհ մը ընդունի : Բայց թէ
որ մարդոց որդիքը առ ձեռքն,
անոնք Տէրը առնէ անիծեալ ըլ-
լան : քանզի զիս այսօր վերանցնի
որ Տէրը ժառանգութեանը հետ
չմնամք, ու քեզ բախ : Դիմ
օտար աստուածներու ծառայու-
թիւն ըրէ : Եւ հիմա Տէրը 20
առնէ իմ արիւնս զեռանը ինչայ :
քանզի Խարաղին թագաւորը մէկ
լու մի փնտռելու եկաւ, ինչպէս որ
մէկ մարդ մը լուսնուն վրայ կարաի
մը ետեւ կ'իջնայ :
Եւ Սաուլը ըսաւ : Երիզնա 21
ձեցի : Գարնի՛ր որդեան իմ Դա-
ւիթ : իմ հոգիս այսօր քու աչքե-
րուդ պատուական երեսնուն հա-
մար քեզի միջմէն ալ շարութիւն
պիտի չընեմ : ահա իմարութիւն
բրի, ու մեծապէս սխալեցայ : Եւ 22
Դաւիթ պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ : Եւ թագաւորին նիզակը
մանկերուն մէկ թող գայ ու զա-
նիկայ առնէ : Եւ Տէրը ամեն մար- 23
դուն իր արդարութեանը ու իր հա-
ւատարմութեանը փոխարէնը հա-
տուցանէ : որովհետեւ Տէրը քեզ
այսօր քեզ ձեռքս տուաւ, Բայց եւ
Տէրը օծեալն ձեռքս երկընցընել
չուզեցի : Եւ ահա ինչպէս որ քու 24
հոգիդ այսօր իմ աչքերուս պա-
տուական երեցաւ, իմ հոգիս ալ
Տէրը առնէ արքայէ պատուական
երեսնայ, ու զիս ամեն ներութեան
ազատէ : Եւ Սաուլը Դաւիթին 25
ըսաւ : Որդեան իմ Դաւիթ, օրհ-
նաւ ըլլաս : քու գործերուդ մէջ
յաջողութիւն պիտի գտնես, ու
նաեւ յաջողող պիտի ըլլաս : Եւ
Դաւիթ իր ձախուս գնաց, ու Սա-
ուլ իր տեղը դարձաւ :
ԳԼ. Ի. Գ.
Եւ Դաւիթ իր սրտին մէջ ըսաւ : 1
Սէրձապէս մէկ օր մը Սաուլին

բաւորներովը կ'անցնէին . և յա-
 ւիթ ու իր մարդիկները անոնց
 ետեւէն Մարտիրոսին հետ կ'անցնէին :
 3 Ու փղշտացոց իշխանները ը-
 ւին , Լա Երբայեցիները ի՞նչ
 պիտի ըլլան : Լա Մարտիրոս փղշ-
 տացոց իշխաններուն ըսաւ . Երի-
 կայ Խաղաղութիւն թաղաւորին Սաու-
 ղին ծառան յաւիթին : Եւ , որ այս-
 շտի օրերէ՛ կամ մանաւանդ այսպիսի
 տարիներէ՛ ի վեր իմ քովս է . ու
 ի՞նչ ինկած օրէն մինչև աս օրս ա-
 նոր վրայ ամենեւին մէկ յանգած մը
 չցայ : Լա փղշտացոց իշխան-
 ները անոր սրգոյցեցան , ու փղշտա-
 ցոց իշխանները անոր ըսին . Եւ
 մարդը ետ խրկէ , ու երթայ իր
 տեղը , ուր որ զանկայ գրիւր . ու
 մեր հետը պատերազմի մէջ չմտնէ :
 4 Եւ քանի որ պատերազմին մէջ մեզի
 թշուառութիւն ընէ . քանզի անիկայ
 ինչով պիտի հաշուուի իր տիրոջը
 հետ , չէ՞ որ աս մարդոցը զուխ-
 5 ներովը Երկայ ան յաւիթին չէ՞ ,
 որուն համար ինչի՛նչ պար ընելով
 ու պատասխան տալով կ'ըսէին .
 Սաուղ իր հազարաւորները զար-
 կաւ , ու յաւիթ իր բիրաւորները :
 6 Լա Մարտիրոս յաւիթին կանչեց ,
 ու անոր ըսաւ . Տէրը կենդանի
 է որ դուն չեմոսկ մարդ մըն ես .
 և իմ հետս բանակին մէջ մտնելոյ
 ու ելլելոյ իմ աչքիս աղէկ կ'երե-
 նայ . քանզի ինծի եկած օրէկ մինչև
 աս օրս քու վրա չարութիւն մը
 չցայ : Բայց դուն նախարարներուն
 7 հէջին աղէկ չես երևնար . Սաուի
 հինգ հարձիքի և խաղաղութեամբ
 դնա , ու փղշտացոց նախարարնե-
 րուն աչքին զէշ երեցածը մի՛ ը-
 8 ներ : Լա յաւիթին Մարտիրոս ը-
 սաւ . Բայց ես ի՞նչ բրի , ու քու
 առջեկ կայնած օրէս մինչև աս օրս
 ծառայելով վրայ ի՞նչ գտար , որ ես
 չերթամ : Եւ իմ տիրոջ թաղաւո-
 րին թշնամիներուն հետ պատերազմ
 9 չընեմ : Լա Մարտիրոս պատասխան
 տուաւ . ու յաւիթին ըսաւ . Գի-
 տեմ որ դուն իմ աչքերուս Բաու-
 ճոյ հրեշտակին պէս աղէկ կ'երե-
 նաս . բայց փղշտացոց իշխանները

ըսին ի՞նչ Մարտիրոսին հետը պատե-
 րազմի չըլլէ : Սաուի առաւատուն 10
 կանուխ էլիք դուն ու քու տիրոջ
 ծառաները որոնք քու հետը եկան .
 առաւատուն կանուխ էլիք ու լուս-
 ցածին պէս զայցէք : Լա յաւիթին 11
 ինքը ու իր մարդիկները առաւո-
 տուն կանուխ ելան որ երթան , ու
 փղշտացոց երկիրը դառնան . իսկ
 փղշտացիք Յեզղայէ Էլան :
 Գ.Ի. Բ.Բ.
 Ու երբոր յաւիթ ու իր մարդիկ- 1
 ները երբորը օրը Սիկեւակ մտան ,
 ահա Եմաղեկացիք հարաւային երկ-
 րին ու Սիկեւակին վրայ յարձակե-
 լին . և Սիկեւակը զարնելով՝ զա- 2
 նիկայ կրակով պրեր ին . Ու հոն
 եղած կնիկները զերի տուր ին .
 պղծիկէն մինչև մեծը մարդ մը չէին
 մեռցուցեր , հապա զանա իրենց հե-
 տը տանելով՝ ծածրանին դադեր էին :
 Ու երբոր յաւիթ ու իր մարդիկնե- 3
 րը քաղաքը հասան , ահա անիկայ
 կրակով պրուած էր . ու իրենց կնիկ-
 ները , աղաքները ու աղջիկները զե- 4
 րի տանուած էին . Սաուի յաւիթ
 ու իր հետը եղող ժողովուրդը խո-
 ներին վերցուցին ու լային , մինչև
 որ անոնց վրայ որ չմնաց բարս :
 Լա յաւիթին երկու կնիկներ՝ 5
 Յեզղայեկացի Երեմոսմ ու Պար-
 մեւայի Կարաղին կնիկը Երեմոս-
 ալ զերի տանուած էին : Լա յա- 6
 յիթ մեծ տաղնապի մէջ էր , քան-
 զի ժողովուրդը զանկայ զարկած է
 կ'ուզէր . որովհետեւ բոլոր ժողո-
 վուրդէն ամեն մէկուն սիրտը կը
 կոկծար իր տղոցը ու աղջիկներուն
 համար . բայց յաւիթ իր Տէր Ես-
 տուծովը զորացաւ : Լա յաւիթին 7
 Երեմոսմի որդւոյն Երեմոսմ քա-
 հանային ըսաւ , Երեմոսմ մտեցի՛նք
 ինծի . ու Երեմոսմը կիտար յա-
 յիթին մտեցուց : Լա յաւիթին 8
 Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ . Ես
 դունդին ետեւէն ի՞նչմա՞մ . անոնց կը
 համեմա՞մ , ու Տէրը ըսաւ անոր .
 Ետեւէն ինկիւր , քանզի անոնք
 պիտի համեմա ու ամեն բանը պի-
 տի ազատես :

9 Լա յաւիթին ինքը ու իր հետը
 եղող վեց հարիւր մարդիկները դա-
 ցին , ու մինչև Խոսոր հեղեղատը
 եկան . ու ետ մնացողները հա-
 10 նցան : Լա յաւիթին չորս հարիւր
 մարդով ընտնէ հալածեց . (սա-
 կայն երկու հարիւր մարդիկը շատ
 յոգնած ըլլալուն համար) Խոսոր
 հեղեղատին ապրի կողմը մնացին ,
 11 ու չկրցան անցնիլ .) Ու դա-
 տին մէջ Լեզկապատցի մարդ մը գը-
 տան , և զանիկայ յաւիթին բե-
 րին . ու անոր հաց տուին , ու կե-
 րաւ . ու անոր ջուր խմեցին :
 12 Լա անոր քիւ մը չոր խմուց . ու
 երկու ողկոյց չափէ տուին , որ
 կերաւ . ու ողին վրան եկաւ . քանզի
 իրեր օր ու իրեր գիշեր հաց չէր կե-
 13 րած ու ջուր չէր խմած : Լա յա-
 յիթ անոր ըսաւ . Դուն որուն
 մարդն ես , և հուսկից ես : Լա
 անիկայ ըսաւ , Լա Լեզկապատցի պա-
 տանի մըն եմ , և Եմաղեկացի
 մարդու մի ծառայ . ու հիմա իրեր
 որ է որ հիւանդ ըլլալուս համար ,
 14 իմ տէրս զեւ հա խոզուց . Սէր
 Վերեթի հարաւային կողմը՝ Հու-
 դայի կողմերը ու Վաղբի հարա-
 վային կողմերը յարձակեցան , ու
 15 Սիկեւակը կրակով պրեցին : Լա
 յաւիթին անոր ըսաւ , Եւ աս զուն-
 զին կրնան ի՞նչընել : Ու անիկայ
 ըսաւ , Դուն ինծի Բաուսմով եր-
 16 դում ըրէ որ զիս պիտի չմեռցնես ,
 ու զիս իմ տիրոջս ձեռքը պիտի չը-
 տաս , ես ալ յեզ մն զունդին կ'ի-
 ջեցնեմ :
 17 Լա զանիկայ հա ինչուց , ու ա-
 հա անոր բոլոր զեւանքն երեսն
 վրայ ցրուած էր . կ'ուտէին ու կը
 խմէին , և փղշտացոց երկրէն ու
 Հուդայի երկրէն առած ան բոլոր
 մեծ աւարին համար ուրախութիւն
 18 կ'ընէին : Լա յաւիթին արշալոյսն
 մինչև հետեւեալ օրուս իրիկունը
 զանոց զարկաւ , ու անոնցմէ մարդ
 չազատեցաւ , բայց միայն չորս հա-
 19 բիւր երկուսուսուրներ՝ որոնք ուղա-
 ընալ վրայ հեծան ու փախան : Լա
 յաւիթին Եմաղեկացոց առած բոլոր
 բաները ազատեց , ու յաւիթին իր

երկու կնիկներն ալ ազատեց : Լա 19
 իրենց մէկ բանը պակաս չէր պղծի-
 կէն մինչև մեծը , թէ տղայ , թէ
 աղջիկ , և թէ աւար՝ ինչ որ անոնք
 առնէր տարն էին . յաւիթ ամեն
 ալ ետ բերաւ : Ու յաւիթին բո- 20
 լոր ոչխարները ու արջառները ա-
 ռաւ , և զանոնք ինչ հոտերուն
 առջեւէն կը տանէին , ու կ'ըսէին ,
 յաւիթին աւարը ստիկայ է :
 Լա յաւիթին ան երկու հարիւր 21
 մարդիկներուն եկաւ , որոնք շատ
 յոգնած ըլլալուն համար չէին կրցի-
 ՚ յաւիթին ետեւէն երթալ , ու գա-
 նոյր Խոսոր հեղեղատը նստեցուցեր
 էր . և անոր եւան յաւիթը ու
 անոր հետ եղող ժողովուրդը դի-
 մաւորելու . ու յաւիթին երբոր մո-
 ղովուրդին մտեցաւ , անոնց ողու-
 թիւնը հարցուց : Լա յաւիթին 22
 հետը զապող մարդիկներէն բոլոր
 չար ու անզգամ մարդիկները պա-
 տասխան տուին ու ըսին , Ետեւ
 մեր հետը չապնուն համար , մենք
 ալ անոնց մեր ազատած աւարէն
 23 չմը տար . ամեն մարդ միայն իր
 կնիկը ու աղաքները առնէ ու եր-
 թայ : Բայց յաւիթին անոնց ըսաւ ,
 Եւ ի՞նչ պէս մի՛ ընէք՝ եղբայրներս , ու
 24 բովհետեւ Տէրը մեզի տուաւ ստի-
 կայ , և ինքը մեզ պահեց , ու մեր
 վրայ եկող զունդը մեր ձեռքը մատ-
 նեց : Լա աս բանիս մէջ ո՞վ մեզի 24
 մոխի կ'ընէ . քանզի կարասիներուն
 քովը նստողներուն բաժինը պատե-
 րազմի զազողներուն բաժինին հետ
 հասաւոր պիտի ըլլայ . հասաւորա-
 25 պէս պիտի բաժնեն : Լա ան օրէն
 ի վեր ստիկայ Խաղաղութիւն մէջ
 կանոն ու օրէնք դրաւ , որ ինչ ինչ
 աս օրս :
 Լա յաւիթին Սիկեւակ եկաւ , ու 26
 ան աւարէն Հուդայի մերոյ՝ իր
 բարեկամներուն խրկեց՝ ըսելով .
 Եսն մեզի Տէրոջը թշնամիներուն
 աւարէն ընծայ ինչ ինչ . Եւ յաւիթին 27
 ինքեւն մէջ եղողներուն , հարա-
 վային Սաուիթի մէջ եղողներուն ,
 Հաւիթի մէջ եղողներուն , Երեմոսի
 28 մէջ եղողներուն , Եմաղեկացի մէջ
 եղողներուն , Եւ յաւիթին մէջ եղող-

29 ներուն , Բաբայի մէջ եղողներուն ,
 Հերամբայացոց քաղաքներուն մէջ
 եղողներուն , Կենեցոց քաղաքներուն
 30 բուն մէջ եղողներուն , Հօրմայի
 մէջ եղողներուն , Բաբայի մէջ եղողներուն
 եղողներուն , Բաբայի մէջ եղողներուն
 31 բուն , Բաբայի մէջ եղողներուն ,
 և ան ամեն տեղերը ուր որ Գաւիթ
 իր մարդիկներովը պաշտեր էր :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու փղատացիք Բաբայի հետ պա-
 տերայով կ'ընէին . և Բաբայի
 մարդիկները փղատացոց առջեւն
 2 փախան , ու Վեղորու լեռանը վրայ
 2 փրատորուած ինկան : Եւ փղատա-
 ջիւր Բաբային ու անոր որդւոցը
 ետեւն հասան , ու փղատացիք Բա-
 3 բային որդիքը Հոփնաթանը , Ե-
 րմայիցարը ու Բաբայի ստան
 4 կին : Եւ պատերազմը Բաբային
 վրայ ստանալու , ու աղեղնա-
 5 ները դանկիւյ դառնա . ու աղեղնա-
 6 լորներն սատակ վերադարձան :
 7 Եւ Բաբայ իր կապարձակիքին ը-
 սա , Բաբայ քաջէ , ու անով զիս
 8 խոցէ . չըլլայ որ աս անթիւփառնե-
 9 րը զան ու զիս խոցեն , և զիս ծաղը
 10 ընեն . բայց կապարձակիքը չու-
 11 ղեց . քանզի շատ մարդաւ : Եւ
 12 Բաբայ սուրբ առաւ , ու անոր
 13 վրայ ինկաւ : Եւ անոր կապար-
 14 ձակիքը Բաբային մեռնիլը տեսնե-
 15 լով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ,
 16 ու անոր հետ մեռաւ : Եւ Բաբայ

ու անոր իրեր որդիւր , ու կապար-
 ձակիքը և անոր բոլոր մարդիկները
 նոյն օրը մկառնեց :

Ու Հոփնաթան անդի կողմը և
 Հոփնաթան անդի կողմը եղող
 Բաբայի մարդիկները Բաբայի լա-
 2 ցոյց փախելը ու Բաբային և անոր
 որդւոցը մեռնիլը տեսնելով , քա-
 3 ղաքները ինքուրքն ու փախան . և
 4 փղատացիք եկան ու անոնց մէջ
 5 բնակեցան :

Եւ հետեւեալ օրը փղատացիք և
 6 կան , որ մեռնիլները մերկացընեն .
 ու Բաբայ և անոր իրեր որդիւրը
 7 Վեղորու լեռան վրայ ինկած գտան :
 8 Եւ ատենը անոր զուխը կտրեցին ,
 9 ու անոր էջէն զնկերը հանեցին . և
 10 փղատացոց երկրին չորս կողմը ի-
 11 րենց կառաւորներուն ու ժողովուր-
 12 զին ու քանդակաւ աւետարտաբա-
 13 ճամար խոր խրկեցին : Եւ անոր
 14 զնկերը Բաբայի մեռնիլը տեսնելով
 15 զնկերը , ու անոր մարմինը Բաբային
 պարիսպին կախեցին :

Եւ Գաղատացու Հարիսի բնա-
 16 կիւնները երբոր լսեցին ինչ որ փղ-
 17 ատացիք Բաբային բրած էին ,
 18 Բաբայ ու մի անոր մարդիկները ոտք
 19 եկան , ու բոլոր զիւրքը զայն ,
 20 ու Բաբային պարիսպին Բաբային
 մարմինը ու անոր որդւոցը մարմին-
 21 ները առին և Հարիսի եկան , ու
 22 հոն զանոնք պրկեցին . Եւ անոնց
 23 ոսկորները առին ու Հարիսի մէջ
 24 ծառին տակը թաղեցին , ու ետիւ
 25 օր ծով պահեցին :

Իմ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Բաբային մեռնիլն ետքը՝ երբ-
 որ Գաւիթ Բաբայի կողմերը
 զարնելն զարձեր էր , ու երկու օր

Սիւրբայի մէջ նստեր էր , Երբոր
 օրը ահա բանակէն Բաբային յովն
 մէկը եկաւ , որուն հանդերձները
 պատուած էին , ու զիւրուն վրայ հող
 կար . և անիկայ Գաւիթին բովեց

գալով՝ զետիւր ինկաւ ու երկրպա-
 3 զուխիւն բրած : Եւ Գաւիթ ը-
 սա անոր , Ուսկից կու գաս : Ու
 անիկայ ըսաւ . անոր , Եւ Բաբային
 4 բանակէն փախայ : Եւ Գաւիթ
 ըսաւ անոր , Բանը ի՞նչպէս եղաւ ,
 պատմէ ինձի : Ու անիկայ ըսաւ ,
 5 ժողովուրդը պատերազմէն փախաւ ,
 ու ժողովուրդէն շատ խորտակեցին
 6 մեռան . նաև Բաբայ ու անոր որ-
 7 դին Հոփնաթան մեռան : Եւ
 Գաւիթ իրեն լուր բերող պատա-
 8 ճիւն ըսաւ , Բաբային ու անոր որ-
 9 դւոյն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 10 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 11 պատմին ըսաւ , Բաբային
 12 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 13 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 14 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 15 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 16 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 17 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 18 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 19 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 20 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 21 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 22 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 23 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 24 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 25 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 26 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 27 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 28 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 29 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

Եւ Գաւիթ իրեն լուր բերող
 21 պատմին ըսաւ , Բաբային ու անոր
 22 զուխիւն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 23 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 24 պատմին ըսաւ , Բաբային
 25 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 26 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 27 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 28 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 29 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 30 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 31 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 32 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 33 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 34 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 35 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 36 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 37 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 38 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 39 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 40 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 41 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 42 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

Եւ Գաւիթ իրեն լուր բերող
 21 պատմին ըսաւ , Բաբային ու անոր
 22 զուխիւն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 23 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 24 պատմին ըսաւ , Բաբային
 25 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 26 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 27 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 28 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 29 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 30 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 31 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 32 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 33 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 34 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 35 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 36 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 37 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 38 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 39 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 40 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 41 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 42 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

Եւ Գաւիթ իրեն լուր բերող
 21 պատմին ըսաւ , Բաբային ու անոր
 22 զուխիւն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 23 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 24 պատմին ըսաւ , Բաբային
 25 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 26 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 27 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 28 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 29 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 30 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 31 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 32 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 33 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 34 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 35 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 36 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 37 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 38 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 39 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 40 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 41 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 42 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

Եւ Գաւիթ իրեն լուր բերող
 21 պատմին ըսաւ , Բաբային ու անոր
 22 զուխիւն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 23 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 24 պատմին ըսաւ , Բաբային
 25 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 26 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 27 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 28 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 29 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 30 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 31 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 32 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 33 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 34 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 35 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 36 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 37 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 38 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 39 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 40 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 41 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 42 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

Եւ Գաւիթ իրեն լուր բերող
 21 պատմին ըսաւ , Բաբային ու անոր
 22 զուխիւն Հոփնաթանին մեռնիլը տես-
 23 նեն : Եւ անոր լուր բերող
 24 պատմին ըսաւ , Բաբային
 25 Վեղորու լեռան վրայ գտնուեցաւ ,
 26 և ահա Բաբայ իր նիզակին վրայ
 27 կոթնէր էր , ու կառուրը և ձիա-
 28 ւորները անոր վրայ կը հասնէին :

Եւ ատենը ետեւ գաղատացու՝ զիս
 29 տեսաւ , ու զիս կանչեց . և ալ
 30 ըսի , Եւսն չու եմ : Եւ անիկայ
 31 ինձի ըսաւ , Բաբայի մեռնիլը եւ Եւս
 32 անոր ըսի ինչ Բաբայի կողմերը
 33 իմ վրան ելիւ ու զիս մեռցուր .
 34 քանզի վրաս իմեռնիլն մը եկաւ ,
 35 Բաբայ տակաւին հողի վրայ է : Եւ
 36 ատենը անոր վրայ եկաւ , ու զանիկայ
 37 մեռցուցի . քանզի և Բաբայի որ
 38 անիկայ ինչպէս ետքը պիտի չապ-
 39 րի . ու անոր զիւրուն վրայ ինչպէս
 40 և անոր ինչպէս վրայ եղած ապարան-
 41 ճանը առի , ու զանոնք հոս իմ տի-
 42 11 ռոջս բերի : Եւ ատենը Գաւիթ
 12 իր հանդերձները բռնեց պատուեց ,
 13 քանզի ալ անոր հետը եղող բոլոր
 14 մարդիկները : Եւ անոնք Բաբային
 15 համար , ու անոր որդւոյն Հոփնա-
 16 թանին համար , և Տերոն ժողո-
 17 վուրդին համար , ու Բաբային տա-
 18 նը համար սուգ բռնեցին ու լացին ,
 19 ու մինչև իրիկուն ծով բռնեցին ա-
 20 նոնց սրով ինչպիսիւն համար :

- 21 Նիկայ ըսաւ, իսկ եմ : Եւ Երեւ-
ներ անոր ըսաւ, Վառ ալ կամ ձախ
կողմէ խոտորէ, ու կտրիձներուն
մէջը բռնէ, ու անոր զնգերը
քնդի առ. բայց Եսայէլ անոր ե-
- 22 տեւն դառնալ չուզեց : Եւ Երեւ-
ներ նորէն մշտն ալ Եսայէլն ը-
սաւ, իստեւս դարձիր. քեզ ին-
չեւ համար դիտինը վարենմ. ան
ատենը ինչպէս երեսս վերցնեմ
- 23 քու եղբորդ Հովարին նայի : Բայց
անիկայ անոր խոսէն դառնալ չու-
զեց : Ու Երեւներ Նիգալին ետեւի
ծայրովը սնախուտէն վարիւս դանի-
կայ, ու Նիգալի անոր կոնակէն ե-
լաւ. ու հոն ինչպէս ու նոյն տեղը
մնաւ. ու ի՞նչ որ Եսայէլն ինկած
ու մնաած տեղը կու գար, կանկ
- 24 կ'առնէր : Եւ Հովար ու Երեսաս
Երեւներին ետեւն ինկած կը հալա-
ծէին զաշխարհ : ու երբոր անոնք
Վիպրի գիտցան՝ Վարաւոնի անա-
պատին ծածրան եղող Վանայի բը-
լուրը եկան, արեւ մտաւ :
- 25 Եւ Բենիամինի որդիքը Երեւ-
ներին ետեւն ժողովուեցան, գունդ
մը եղան, ու մէկ բլուրի մը գլու-
խը կայեցան :
- 26 Եւ Երեւներ Հո-
վարին պոռաւով ըսաւ, Միթէ
սուրը անդադար պիտի ուտէ. չե՞ս
զիտեր որ ասոր վերջը դառն կ'ըլ-
լայ. մինչեւ երբ ժողովուրդին պի-
տի չհրամայես, որ իրենց եղբայր-
- 27 ները հալածելէն ետ դառնան : Ու
Հովար ըսաւ, Անդաւնի է Ես-
տուած, թէ որ դուն գրուցած չըլ-
լայիր, ժողովուրդին ամեն ալ առ-
տուրնէ ի վեր իր եղբայրները հա-
լածելէն ետ պիտի դառնար :
- 28 Եւ ատենը Հովար փող ֆլե-
ցուց. ու բոլոր ժողովուրդը կանկ
առաւ, ու ալ Խարայէլն ետեւն
չնկան, ու մշտն ալ պատերազմ
չըրին : Եւ Երեւներ ու անոր մար-
- 29 դիկները ան բոլոր գիւղերը դաշտին
մէջէն երթաւով՝ Հորդանանէն ան-
ցան, ու բոլոր Բեթթոնը քաղաւով՝
Մանայիմ եկան : Եւ Հովար Ե-
րեւներէն դարձաւ, ու բոլոր ժող-
վուրդը ժողովեց. ու Վաւիթին ծա-
ռաներէն տասնութը մարդ ու Ե-

սայէլ կը պահէին : Բայց Վաւ- 31
իթին ծառաները Բենիամինն ու
Երեւներին մարդիկներէն իրեք հա-
րիւր վաթսուս մարդ դարկին, որոնք
մեռան : Եւ Եսայէլ վերցուցին, 32
ու գանիկայ Բեթթէն մէջ իր հո-
րը գերեզմանը թաղեցին : Ու
Հովար եւ անոր բոլոր մարդիկները
բոլոր գիւղերը քաղեցին, ու աքա-
լուսին Վերբոն հասան :

ԳԼՈՒԽ Գ

- Եւ Սաուղին տանը ու Վաւիթին 1
տանը մէջ երկայն պատերազմ
եղաւ. ու Վաւիթ երթաւով կը
գորանար, բայց Սաուղին առնը
երթաւով կը տկարանար :
- Եւ Վերբոնի մէջ Վաւիթին որ- 2
դինը ծնան. ու անոր անդրանիկը
Հեղապեղայի Եփրատմէն քաշ Վա-
նոն էր, Եւ անոր երկրորդը Սա- 3
մըլայի Վարապին կնիկէն Եփրատ-
մէն քաշ Վերբոն էր, ու երրորդը
Վաւորի թագաւորին խոյրին
աղջկանը Սապային որդին Եփ- 4
սողմն էր, Եւ չորրորդը Եղգիթին
որդին Եղոնիան էր, ու հինգերոր-
դը Երիտակն որդին Սափատիան 5
էր, Ու վեցերորդը Վաւիթին
կնիկէն Եղգայէն քաշ Հեթթոն
էր. Վերբոնի մէջ Վաւիթին ա-
ստիք ծնան :
- Եւ Սաուղին տանը ու Վաւի- 6
թին տանը մէջ քանի որ պատե-
րազմ կար, Երեւներ Սաուղին
տանը թիկունքն էր : Եւ Սաուղ 7
մէկ հարձ մը ունէր, որուն անունը
Ռեւփա էր, ու Եփրային աղջիկն
էր : Ու Հեթթոնի Երեւներին
ըսաւ, Իմ հոր հարձին ինչպէս մե-
տեցար : Եւ Երեւներ Հեթթոն 8
թէին խօսքերուն համար խիստ բար-
կացաւ, ու ըսաւ, Միթէ ես չան
զլեւիս եմ որ Հուդայի գէմ՝ քու
հորդ Սաուղին տանը, անոր եղ-
բայրներուն ու բարեկամներուն պա-
օր ողորմութիւն ըրի, ու քեզ
Վաւիթին ձեռքը չմտնեցի, ու
դուն պատ աս կնիկան համար իս
կը մեղագրես : Ետեւած Երեւնե- 9
րին պատէս ու ասիկ աւելի ընէ,

- ԻՆՆԱԿԼԱ ԻՆԿԱՆ . Ո՛վ ՀՅՈՎԻՄԻՔԻՆ
 ԳՈՒ ԲԱՐՁՐ ՍԵՂԵՐՈՒՂ ՎՐԱՅ ՄԵՐՈՅԵ-
 ԶԱՐ :
- 26 ՎԵՂԻ ՀԱՄԱՐ ԸՄԱՆ ԿՐ ԴՄԱԻՄ ,
 Ո՛վ ԵՂՐԱՅԻՐ ԻՄ ՀՅՈՎԻՄԻՔԻՆ . ԳՈՒՆ
 ԻՆՅԻ ԽԻՍՈՒ ՍԻՐԵԼԻ ԷՐ . ԳՈՒ ՍԵՐՂ
 ԻՆՅԻ ԴԱՐՄԱՆԱԿԻ ԷՐ , ԿԱՆԱՆՅ ՍԵՐԸՆ
 ԱՆԵԼԻ ԷՐ :
- 27 ՕՂՐԱՆՈՐՆԵՐԸ ԻՆՆԱԿԼԱ ԻՆԿԱՆ ,
 ՈՒ ԱԿԱՍԵՐԱՅՈՒՄԻ ՂԵՆՏԵՐԸ ԿՐՈՒՄԵ-
 ԶԱՆ :

ԳԼ . Բ

- 1 ԼԷ՝ ԱՍԵԼ ԼՈՒՆ ԳՈՒԽԻՄ ՏԵՐՈՏԵՐ
 ՀԱՐՂՈՒՂ ՈՒ ԸՄԱՆ . ՀՅՈՒՂԱՅԻ
 ԴԱԴԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԼԿԸ ԷԼԵՄ՝ : ԼԷ՝
 ՏԵՐԸ ԱՆՈՐ ԸՄԱՆ . ԼԷՐԸ : ՈՒ
 ԳՈՒԽԻՄ ԸՄԱՆ : ՈՒՐ ԷԼԵՄ՝ : ԼԷ՝
- 2 ՏԵՐԸ ԸՄԱՆ , ՎԵՐԵՐՆ : ԼԷ՝ ԳԱ-
 ՎԻՄ ԻՐ ԵՐԼՈՒ ԿՆԻՆԵՐԸ՝ ՊԵՐՆԵՆ
 ՀՅԵՂԱՅԵՐԱՅԻ ՄԵՐԻՆՈՒՄԸ ՈՒ ԿԱՐ-
 ՄԵՐԱՅԻ ՎԱՐԱՂԻՆ ԿՆԻԿԸ ՄԵՐԿԵԱՆ
- 3 ԻՐ ՀԵՍԵՐ ԱՆՆԻՄ՝ ՀՈՆ ԷՐԱՆ : ԼԷ՝
 ԳՈՒԽԻՄ ԻՐ ՀԵՍԵՐ ԵՂՂ ՄԱՐԴԻԿ-
 ՆԵՐՆ ԱՐ՝ ԱՄԼՆ ՄԼԿԸ ԻՐ ԸՆՈՒՄԻՐ-
 ԴՈՒՄ ԱՍՐԱՆ . ՈՒ ՎԵՐՐՈՆԻ ԴԱ-
- 4 ԴԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄԼՂ ԸՆՈՒՄԻՔԻՆ : ԼԷ՝
 ՀՅՈՒՂԱՅԻ ՄԱՐԴԻԿՆԵՐԸ ԷԼԱՆ , ՈՒ
 ՀՈՆ ԳՈՒԽԻՄ ՀՅՈՒՂԱՅԻ ԱՄՆԵՐ ՎՐԱՅ
 ԹԱԳԱՌ ՈՐ ՕԾԵՂԻՆ : ԼԷ՝ ԳՈՒԽԻՄԻՆ
 ԱԿԱՍԵՐԱՅԻՆ ՈՒ ԸՄԻՆ ԹԵ՛ ՀՅԱԳԱՍՏՈՒ
 ՀՅԱՐԻՍԻ ԸՆՈՒՄԻՔԻՆԵՐԸ ՍԱՆՈՂԸ
- 5 ԹԱՂԵՂԻՆ : ԼԷ՝ ԳՈՒԽԻՄ ՎԱԳԱՄ-
 ՂՈՒ ՀՅԱՐԻՍԻ ԸՆՈՒՄԻՔԻՆԵՐՈՒՆ ԱԿԱՍ-
 ՂԱՄԱՌՆԵՐԸ ԽՐԵԼՅ , ՈՒ ԱՆՈՒՅ ԸՄԱՆ ,
 ԳՈՒՐ ՏԵՐՈՏԻՆ ՕՐՖԵՆՈՒ ԸՄՄԱՐ , ՈՐ
 ՃԵՐ ՍԻՐՈՓԸ ՍԱՆՈՂԻՆ ՍԱ ՈՂՐՈՒՄ-
 ԹԻՒՆԸ ԸՐԻՐ , ՈՒ ՊԱՆԻԿԱՅ ԹԱՂԵ-
- 6 ՂԵՐ : ԼԷ՝ ՀԻՄԱ ՏԵՐԸ ՃԵՂԵ ՈՂՐ-
 ՄԱԹԻՒՆ ՈՒ ՃԱՄԱՐԱՌԻՒՆ ԸՆԵ .
 ՈՒ ՍԱ ԸՄԱՐ ԸՆԵԼԻՆՈՒՂ ՀԱՄԱՐ , ԵՍ
 ԱՐ՝ ՃԵՂԵ ՍԱ ԱՂԼԿՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՈՒՄ
- 7 ԶԵՆՂ ԱԼԻՍԻ ՀԱՄԱՌԱՅԱՆԵՄ : ԼԷ՝
 ՀԻՄԱ ՃԵՐ ՃԵՐԸ ՈՒՄՈՒՄԱՅ , ՈՒ ՊԵ-
 ՐԱՆՈՐ ԿԱՐԻՃԵՆԸ ԵՂԵՐ . ԴԱՆՂԵ ՃԵՐ
 ՍԵՐԸ ՍԱՆՈՂ՝ ՄԻՈՒՄ , Ե՛ ՀՅՈՒՂԱՅԻ
 ԱՄՆԸՐ ՂԵՍ ԽՐԵՆՅ ՎՐԱՅ ԹԱԳԱՌ
 ՕԾԵՂԻՆ :
- 8 ԻՍԵՒ ՍԱՆՈՂԻՆ ՉՐԱՄԱՐԸ ՎԵ՛-
 ՐԵԱՆ ՄԵՐԻՆԵՐ ՍԱՆՈՂԻՆ ՈՐԴԻՆ
 ՀՅԵՐԱՍԻՄԻՆ ԱՌԱՄ , ՈՒ ՊԱՆԻԿԱՅ

ՍԱՆԱՅԻՄ ԱՆՂՈՒՂ , ԼԷ՝ ՊԱՆԻԿԱՅ 9
 ՎԱԳԱՍՏՈՒ ՎՐԱՅ , ՄԱՐԻԻ ՎԵ-
 ՐԱՅ , ՀՅԵՂԱՅԻՒՆ ՎՐԱՅ , ԼՎԻՐԵՄԻ
 ՎՐԱՅ , ԼՆԻԿԱՄԻՆԻ ՎՐԱՅ ՈՒ ԸՄԱ-
 ՐԸ ԽԱՐԱՅԻՆ ՎՐԱՅ ԹԱԳԱՌ ՈՐ
 ԸՐԱՆ : ԼԷՐՈՐ ՍԱՆՈՂԻՆ ՈՐԴԻՆ 10
 ՀՅԵՐԱՍԻՄԻՆ ԽԱՐԱՅԻՒՆ ՎՐԱՅ ԹԱԳԱՌ
 ՈՐ ԵՂԱՆ , ԴԱՄԱՌՆ ՍԱՐԵԼԵԱՆ ԷՐ ,
 ՈՒ ԵՐԼՈՒ ՍԱՐԻ ԹԱԳԱՌՈՒՄԻՆ ԻՆՆ
 ԸՐԱՆ . ՄՈՒՅՆ ՀՅՈՒՂԱՅԻ ԱՄՆԸՐ ԳՈՒ-
 ՎԻՄԻՆ ՀԱՄԱՍԵԼ ԵՂԱՆ : ԼԷ՝ ՀՅՈՒՂ 11
 ՎՐԱՅԻ ԱՄՆԸՐ ՎՐԱՅ ՎԵՐՐՈՆԻ ՄԼՂ
 ԳՈՒԽԻՄԻՆ ԹԱԳԱՌՈՒՄԻՆ ԸՐԱՄԹ
 ՃԱՄԱՆԱԿԸ ԵՍԹԸՐ ՍԱՐԻ ՈՒ ՎՅՂ ԱՆ-
 ՈՒՄ ԷՐ :

ՈՒ ՎԵՐԵՐՆԵՐ ՄԵՐԻՆԵՐ Ե՛ ՍԱՆ 12
 ՍԱՂԻՆ ՈՐԴԱՂԻՆ ՀՅԵՐԱՍԻՄԻՆ ԺԱՆ
 ՈՒՄԵՐԸ ՍԱՆԱՅԻՄԻՆ ՎԱՐԱՄԱՌՆ Ե՛-
 ԼԱՆ : ԼԷ՝ ՇԱՐՈՒ ՀԵՍԱՅԻ ՈՐԴԻՆ 13
 ՀՅՈՒՄԱՐ ՈՒ ԳՈՒԽԻՄԻՆ ԺԱՄԱՆԵՐԸ
 ՎԵՐՔԱՆԵՆ ԷՐԱՆ , ՈՒ ՎԱՐԱՄԱՌԻ
 ԱՍԱԳԱՆԻՆ ԴՈՒՄ ԱՆՈՒՅ ՀԱՆՂԻՅԵ՛
 ԶԱՆ . Ե՛ ԱՄՈՒՐ ԱՍԱԳԱՆԻՆ ՄԼԿ ԿՈՂ-
 ՄԸ՝ ՈՒ ԱՆՈՒՐ ԱՍԱԳԱՆԻՆ ՄՐԱՍ ԿՈՂ-
 ՄԸ ՆՈՒՄԱՆ : ԼԷ՝ ՄԵՐԻՆԵՐ ՀՅՈՒՄԱՐԻՆ 14
 ԸՄԱՆ . ԻՍԹՂ ԿԱՐԻՃԵՆԸ ԵԼԼԵՆ ՈՒ
 ՄԻՐ ԱՌՖԵՐ ԹԱԳԱՆ : ԼԷ՝ ՀՅՈՒՄԱՐ
 ԸՄԱՆ , ԻՍԹՂ ԵԼԼԵՆ : ԼԷ՝ ՍԱՐԻ ԱՆ 15
 ՆՈՒՐ ԹՈՒՄՈՒ ԷՐԱՆ , ՈՒ ԼՆԻԿԱՄԻՆԸ
 ՈՒ ՍԱՆՈՂԻՆ ՈՐԴԱՂԻՆ ՀՅԵՐԱՍԻՄԻՆ
 ԿՈՂՄԻՆ ՍԱՄԱՆԵՐԼՈՒ ՏՈՐԸ , Ե՛ ԳՈՒ-
 ՎԻՄԻՆ ԺԱՄԱՆԵՐԻՆ ՍԱՄԱՆԵՐԼՈՒ
 ՏՈՐԸ ԱՆՂԱՆ . ՈՒ ԱՄԼՆ ՄԼԿԸ ԻՐ 16
 ԸՆԿԵՐԻՆ ՂԵՐՆ ԸՆՆԵՅ , Ե՛ ԻՐ ՍՈՐԸ
 ԻՐ ԸՆԿԵՐԻՆ ԿՈՂ ԽՈՒՆՅ , ՈՒ ՄԼԿԱՆՂ
 ԻՆԿԱՆ . ՈՒ ԱՆ ՍԱՂԻՆ ԱՄՈՒՆԸՐ ՎԵՂ-
 ԿԱԹ՝ ԱՍՈՐԻՄ ԸՄԱՆԵՂԱՆ , ՈՐ ԳՈՒ-
 ՐԱՄԱՌԻ ՄԼՂ Է :

ԼԷ՝ ԱՆ ՕՐԸ ԽԻՍՈՒ ՍԱՄԱՌԻՒՄ ԱՅՈՒՄ 17
 ՍԵՐԱՄՈՒՄ ԵՂԱՆ . ՈՒ ՄԵՐԻՆԵՐ ԽԱ-
 ՐԱՅԻՆ ՄԱՐԴԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՍ՝ ԳՈՒԽԻ-
 ՄԻՆ ԺԱՄԱՆԵՐՈՒՆ ԱՌՖԵՐ ԴՈՂՂ-
 ԹՈՒՄԱՅԱՆ : ԼԷ՝ ՇԱՐՈՒ ՀԵՍԱՅԻ Ի՛ 18
 ՐԵՐ ՈՐԴԻՐԸ՝ ՀՅՈՒՄԱՐ , ՄԵՐԱՄԱՌ
 ՎԱՅԻՆ ՀՈՆ ԷՐԱՆ . ՈՒ ՎԱՅԻՆ ՂԱՄԶ-
 ՍԻ ԱՅԾԵԱՄԻՄ ՄԸՐ ԱԼՍ ՈՐՈՒՄ ԹԵՐԻՆ 19
 ԷՐ : ԼԷ՝ ՎԱՅԻՆ ՄԵՐԻՆԵՐԻՆ ԵՍԵԼԻՄ
 ՍԵԼՆ ԻՆԼՈՒՄ , ՈՒ ՄԵՐԻՆԵՐԻՆ ԵՍԵԼԻՄ
 ՍՂ ԿԱՄ՝ ՃԱՄԱ ԿՈՒՄԸ ՃԱՄԱՌԵՂԱՆ :
 ԼԷ՝ ՄԵՐԻՆԵՐ ԵՍԵՐ ԴԱՐՄԱՆ ՈՒ Ը՛ 20
 ՈՒՄ : Վ՛ՍԱՅԻՆ՝ Դ՛ՔԵՆ ԵՍ : ՈՒ Ա՛՛

- բայ, ու անոր հօրը բոլոր տանը վերայ հասնի . ու Հովաքին տունեն սերմնախիթ , բոլորտ , ցուպի կոթը . նոյ , սրով ինկող ու հացի կարօտ
- 30 պակաս չգրայ : Եւսպէս Հովաք ու անոր եղբայրը Երեսաս Երեննե-
րը մեղուցին , քանզի անիկայ ա-
նոնց եղբայրը Եսպէլը պատերազմի
ժամանակ Գարաւոնի մէջ մեղու-
ցիւ էր :
- 31 Եւ Գաւիթ Հովաքին ու անոր
հետ եղող բոլոր ժողովուրդին ը-
սաս , Հանդիմանիդ պատուեցէք ,
ու քորձեր հացէք , և Երեններին
առնէն լացէք : Ու Գաւիթ թա-
ղաորը դադարդին ետէն զնաց :
- 32 Եւ Երենները Վերրոնի մէջ թա-
ղեցին . ու թաղաւորը ևայնը վեր-
ցուց ու Երեններին գերեզմանին
վրայ լացաւ . բոլոր ժողովուրդն ալ
լացաւ :
- 33 Եւ թաղաւորը Երեններին հա-
մար ողբաց ու լուսա . Եւ ինչ Ե-
րեններ պնպէս մեռաւ , ինչպէս որ
անոցամ մարդ մը կը մեռնի :
- 34 Վառ ձեռքիդ կապուած չէին , ու
ոտքիդ կապաւորի մէջ գրուած չէ-
ին : անարեւնեքուն առջեւ ինկողի
մը պէս ինկար : Ու բոլոր ժողո-
վուրդը նորէն անոր վրայ լացաւ :
- 35 Եւ քանի որ ցորեկ էր , բոլոր ժո-
ղովուրդը եկաւ , որ Գաւիթին հաց
կերցնեն . բայց Գաւիթ երգում
ըսաւ . ու ըսաւ , Եստուած ինձի
սրբաւ ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ
սրեւր մոռնէն առաջ հաց կամ
ուրիշ բան մը ճաշակեմ : Եւ բո-
լոր ժողովուրդը ուշադրութիւն ը-
րաւ , ու առ Բառն իրենց աչքին հա-
նց երեցաւ , ինչպէս որ թաղաւո-
րին ամէն ըրածը բոլոր ժողովուր-
դին աչքերուն հանց կ'երենար :
- 36 Եւ ան օրը բոլոր ժողովուրդը ու
բոլոր Խարայէլ հասկըցաւ որ Վե-
րեան Երեններին մեղուիլը թա-
ղաւորէն չէր : Եւ թաղաւորը իր
ծառաներուն ըսաւ : Չէ՞ք գիտեր
որ այսօր Խարայէլի մէջ մէկ մեծ գո-
ւաւոր մը ինկաւ . Ու ես այսօր
սկիւր եմ , թէպէտ և թաղաւոր օ-
ձուցայ . ու աս մարդիկները Եւս-

րուհեայի որդիքը ինձմէ խխտ են .
Տէրը հատուցանէ չարութիւն ընո-
ղին անոր չարութեանը համե-
մատ :

ԳԼՈՒԽ Գ

- Եւ Սաուղին որդին Յեթա-
երրոր Երեններին Վերրոնի մէջ
մեռնիլը լաց , և ետքերը թուլան ,
ու բոլոր Խարայէլ տաղնալցաւ :
- Եւ Սաուղին որդին երկու զնա-
պետ ունէր , մէկուն անունը Բասա-
նա' ու միւսին անունը Ուրար էր .
ասոնք Վեռնալմի գեղէն Վերով-
թացի Ումմին որդիքն էին .
(քանզի Վերովթ ալ Վեռնալմի-
նանց քաղաք կը սեպուէր , Ու
Վերովթացիները Գաւիթի վա-
խան , և հոն մինչև աս օրս պան-
դուխտի պէս բնակեցան) Ու
Սաուղին որդին Յովնաթանն ուտ-
երը կաղ տղայ մը ունէր , որ
երրոր Սաուղին ու Յովնաթանին
հաճախ լուրը Հեզալիէն եկաւ ,
անիկայ հինգ տարեկան էր . և անոր
դայեակը զանիկայ առաւ . ու փա-
խաւ . ու երրոր փախչելու կը փու-
թար , որով ինկաւ կաղ եղաւ . և
անոր անունը Սեմիթիւրութ էր :
Ու Վերովթացի Ումմին որդիքը
Ուրար ու Բասանա դաջին , ու ցո-
րեկուան տաք ատենը Հերուսթէն
տունը մտան , և անիկայ կնոթուան
ատենը պատերին կը քաննար : Ու
անոնք մինչև ատենը մեջտեղ մտան ,
լէք լէ ցորեն պիտի առնէին . և
զանիկայ անախուշտէն զարկին , ու
Ուրար և անոր եղբայրը Բասանա
անիւ փախան : Եւ կերպով տունը
մտան . ու երրոր անիկայ շերքին
սննեակը իր անկողնին մէջ կը քը-
նանար , զանիկայ զարկին մեղու-
ցին , և անոր գլուխը կտրեցին , ու
գլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը
դաշտին ճամփով դալին : Եւ
Հերուսթէն գլուխը Վերրոն տա-
րին Գաւիթին , ու թաղաւորին
ըսին , Ե՛հա քու թշուառիդ՝ քու
կեանքդ փնտրող Սաուղին որդիդն
Հերուսթէն գլուխը . և Տէրը
Սաուղէն ու անոր սերունդէն այսօր

գեղեցիկ զորութիւն տուաւ մեր թա-
 9 զատոր տիրոջ : Եւ Վաւիթ ին-
 րօյն աղի Ուսման որդւոցը Ուսմա-
 րին ու անոր եղբորը Վասնային պա-
 տախան տուաւ ու անոնց բաւ :
 10 Եւ հոգիս ամեն նեղութիւնն աղա-
 տաղ Տէրը կենդանի է , Որ ան որ
 ինծի պատմեց ու բաւ ինչ Սա-
 տուգ մեռաւ , կարծելով ինչ աւե-
 տիս տուող մը պիտի երեւայ Եւ ի ,
 զանիկայ բռնեցի , ու Սիկեյակի մէջ
 զանիկայ մեղացի , և անոր տուած
 11 աւետիսին վարձքը աս եղաւ . Որ-
 չափ աւելի ինչ լաւ լաւ ան
 չար մարդիկներուն , որոնք արդար
 մարդ մը իր տանը մէջ իր անկողի-
 նին վրայ մեղացոյցին . և հիմա անոր
 արխուն անշուշտ ձեր ձեռքէն պիտի
 պահանջեմ , ու ձեզ երկրիս վրայէն
 12 պիտի վերցնեմ : Եւ աստեղը Վա-
 յիթ իր մանչերուն հրամայեց , ու
 զանոնք մեղացոյցին . և անոնց ձեռ-
 քերը ու ոտքերը կտրեցին , ու
 Վերքոնի աւազանին վրայ կտրե-
 ցին : Իսկ Հիւրոսի կնիքը զլուսի
 առին , ու Վերքոնի մէջ Երեւնե-
 րին գերեզմանը թաղեցին :

ԳԼ . Ե

1 Եւ Խարայիկ բոլոր զեղերը Վեր-
 քոն եկան Վաւիթին , ու անոր
 բախ , Եւ չան մենք չու ռոկորդ ու
 2 չու մարմնիկ ենք : Եւ ասիկ ա-
 ռաջ ալ երբոր Սատուգ մեր վրայ
 թաղաւոր էր , Խարայիկ զուրս հա-
 նոց ու ներս բերողը դուռն էր . և
 Տէրը թեղի բաւ : Եւ ժողովուրդս
 Խարայիկ դուռն հովուեա , ու Խարա-
 3 յիկ վրայ իշխան ըլլաւ : Եւ Խա-
 րայիկ բոլոր ձերերը Վերքոն եկան
 թաղաւորին . ու Վաւիթ թաղա-
 ւորը Վերքոնի մէջ Տէրոյն առջեւ
 անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ .
 ու անոնք Վաւիթը Խարայիկ վրայ
 թաղաւոր օժեցին :
 4 Եւ Վաւիթ երսուն տարեկան
 էր՝ երբոր թաղաւոր եղաւ , ու
 չառտուն տարի թաղաւորութիւն
 5 ըրաւ : Վերքոնի մէջ Հիւրոսի
 վրայ եօթը տարի ու վեց ամիս թա-
 զաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսա-

ղեմի մէջ բոլոր Խարայիկ ու Հիւ-
 րոսի վրայ երսուն տարի տարի թա-
 զաւորութիւն ըրաւ :
 Եւ թաղաւորը իր մարդիկներովը 6
 Երուսաղեմ գնաց՝ ան երկիրը բնա-
 կող Հիւրոսացիներուն վրայ . ու
 Վաւիթին խոսեցան բոկով , ինչ
 որ կըրէր ու կաղերը զիւրքոն ,
 հոս պիտի չմտնես . կարծելով ինչ
 Վաւիթ չկրնար հոն մտնել : Բայց 7
 Վաւիթ առաւ Սիւնին բերդը ,
 (որ Վաւիթին քաղաքը ինչ Ե-
 8 ւաւ : Եւ Վաւիթ ան օրը բ-
 արեւ , Սիւն որ Հիւրոսացիները
 զարնէ , ու ջրանոցը համեմով
 Վաւիթին ատելի եղող կաղերը ու
 կըրէր վերջէն , անիկա զբաղ-
 անէ ըստ . անոր համար կ'ըսեն :
 9 Այլըր ու կաղը տունը չմտնէ : Եւ
 Վաւիթ ան բերդին մէջ նստաւ ,
 ու զանիկայ Վաւիթին քաղաքը ա-
 նուանեց . և Վաւիթ անոր չորս
 կողմը Սիւնին գեղ 'ի ներս վերջէ
 չինեց : Ու Վաւիթ երթալով կը 10
 մեծնար , ու զօրաց Տէր Սատուգ
 անոր հետն էր :
 Եւ Տիւրոսի թաղաւորը Վի- 11
 ռամ Վաւիթին գեղաններ իւր-
 կեց , նաեւ եղեմափայտեր ու հիւսեր
 ու որմնադիրներ՝ որոնք Վաւիթին
 12 տուն շինեցին : Եւ աստեղը Վա-
 յիթ խնայաւ որ Տէրը զենքը Խա-
 րայիկ վրայ թաղաւոր հաստատեց ,
 ու իր ժողովուրդին Խարայիկն հա-
 13 մար իր թաղաւորութիւնը բարե-
 րացուց : Եւ Վաւիթ Վերքոնին
 զալէն ետքը՝ Երուսաղեմն ուրիշ
 հարձեր ու կնիկներ ալ առաւ . ու
 Վաւիթին ուրիշ տղայներ ու աղ-
 14 ջիկներ ալ ծնան : Ու Երուսաղե-
 մի մէջ անոր ծնած տղայը անուն-
 ները ասոնք են . Սամա , Սոփ-
 15 րաբ , Վաւիթ , Սոթոմ , Հիւ-
 բաար , Եղիսուա , Վաւիկ , Հա-
 16 փիկ , Եղիսամա , Եղիսաղա ու Ե-
 ղիսաղէտ :
 Եւ Փղապետը Վաւիթին Խարա- 17
 յիկ վրայ թաղաւոր օժուիլ լու-
 լով , բոլոր Փղապետը սար երան որ
 Վաւիթը փնտռեն . երբոր Վաւիթ
 18 աս բանը լսեց , բերդը իջաւ : Ու

Փղապետը եկան և Սափապետը հո-
 19 վաւիթ մէջ տարածուեցան : Ու
 Վաւիթ Տէրոյն հարցուց ու բաւ ,
 Փղապետը զէմը ելլէմ , զանոնք
 իմ ձեռքս պիտի մատնեմ : Եւ
 Տէրը Վաւիթին բաւ : Եւ Տէր ,
 20 յանգլ Փղապետները անշուշտ չու
 ձեռք պիտի մատնեմ : Եւ աստեղը
 Վաւիթ Սափապետին գնաց .
 ու Վաւիթ զանոնք հոն զարկաւ ,
 ու բաւ : Տէրը իմ թաղաւորս
 իմ ձեռքս պատառեց , ինչպէս որ
 21 Տէրերը Եւ Տէրը կը պատառեն .
 անոր համար ան տեղոյն անունը
 Վաւիթի քաղաքին քաղեցաւ : Եւ
 Փղապետը հոն թողուցին իրենց
 կուսերը . ու Վաւիթ և իր մար-
 ղիկները զանոնք տարին :
 22 Ու Փղապետը նորէն մեղին ալ
 երան , և Սափապետը հովիտին մէջ
 23 տարածուեցան : Ու երբոր Վա-
 յիթ Տէրոյն հարցուց , անոր բաւ ,
 24 Եւ Տէրը Սափապետը ինչպէս
 կողմն անոնց վրայ երթաւ : Ու
 երբոր թիւնիներուն զլուսի քա-
 լուստը մը լացն ըսա , ան ատենը
 շարժա . զանոնք ան ատենը Տէրը
 25 բանալը զարնելու համար : Եւ
 Վաւիթ այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ
 Տէրը իրեն հրամայեց . ու Վարա-
 յեն մինչեւ Վաղեր Փղապետները
 զարկաւ :

ԳԼ . Զ

1 Եւ Վաւիթ նորէն Խարայիկ բոլոր
 ընտրուած մարդիկները ժողովեց ,
 2 որոնք երսուն հազար հօգի էին : Ու
 Վաւիթ իր հետը եղող բոլոր ժո-
 ղովուրդով երաւ և Հիւրոսի Սա-
 ղը գնաց , որ անիկ Սատուգ տա-
 պաւալը վեր հանէ , որ անոր վրայ
 3 թրովուէր վրայ նստող զօրութեանց
 Սատուգ տապանակը մէկ նոր սալ-
 լե մը վրայ դրին , ու զանիկայ բու-
 րացի Երթալարին տունէն վերջու-
 4 թին . ու Երթալարին որդերը՝
 Ողա ու Երթալ ան նոր սալը կը
 5 վարէին : Եւ զանիկայ Սատուգ
 6 Սափապետին հետ բոլորը Երթալ-
 7 զարին տունէն հանեցին . ու Երթալ
 8 տապանակին առջեւ կ'երթար :
 Եւ Վաւիթ ու Խարայիկ բոլոր 5
 տունը՝ մայր փայտէ վրայ առնե-
 6 տեալ նստալուստէր , ինչպէս
 7 ըրով , տալիքներով , իմքոնիկ-
 8 ըրով , զափերով ու ճնճաներով :
 Տէրոյն առջեւ կը խաղային :
 Ու երբոր Վարանին կալը եկան ,
 6 Ողա Եւ Երթալ Սատուգ տապանա-
 կին երկնցուց , ու զանիկայ բունց ,
 7 ինչպէս եղեցին զանիկայ ճակը Եւ
 8 Եւ Տէրոյն բարկութիւնը բորո-
 9 թեցաւ : Ողային զէմ , ու Սատու-
 10 գանակայ հոն աւ յանգանքին համար
 զարկաւ . և նոյն տեղը Սատուգ
 տապանակին յովը մեռաւ : Ու
 11 Վաւիթ տրտմեցաւ . զանոնք Տէրը
 հարուածով Ողան զարկաւ . ու ան
 տեղին անունը մինչեւ աս օրս Փա-
 12 թեղ ողա բաւեցաւ : Եւ Վաւիթ
 13 ան օրը Տէրոյն փախցաւ , ու բ-
 սաւ , Տէրոյն տապանակը ինչպէս
 14 ինծի պիտի մտնէ : Եւ Վաւիթ
 Տէրոյն տապանակը իր յովը՝ Վա-
 15 յիթին քաղաքը չուցեց տանել . ու
 Վաւիթ զանիկայ Վեթալի Երթա-
 16 ղովին տունը խոտորացուց : Եւ
 17 Տէրոյն տապանակը Վեթալի Եր-
 18 ղեղովին տունը իրեք ամիս մնաց .
 ու Տէրը Երթալովը ու անոր բոլոր
 տունը օրջեց :

Եւ Վաւիթ թաղաւորին պատ- 12
 մեցին ու բսին , Սատուգ տապա-
 նակին համար Տէրը Երթալովին
 տունը ու անոր ամեն ունեցածը
 օրջեց : Եւ Վաւիթ գնաց , ու
 Սատուգ տապանակը Երթալովին
 տունէն ուրախութեամբ Վաւիթին
 13 քաղաքը հանեց : Ու երբոր Տէ-
 րոյն տապանակը վերջնորդեցին
 14 ինչ առաջ զացին , արձաններ ու
 պարարտ զարդեր զոհեց : Եւ 14
 Վաւիթ Տէրոյն առջեւ բոլոր ու-
 ժովը կը խաղար , ու Վաւիթ քիտ-
 15 նէ եկուտ հաղիւ էր : Եւ Վա-
 յիթ ու Խարայիկ բոլոր տունը Տէ-
 րոյն տապանակը ուրախութեամբ
 ու փողերու ձայներով կը տանէին :
 16 Ու երբոր Տէրոյն տապանակը Վա-

անոնցմէ միայն հարկուր չի իջնէ հա-
 5 ւաք պահէց : Եւ Վասնակոսի Ե-
 սորինները՝ Սուրբայի թագաւորին
 Եղբարացին օգնութիւն ընելու ե-
 կան : ու Վասիթ Վասրիններն քր-
 տանուեցին : հազար մարդ զարկաւ :
 6 Եւ Վասիթ Վասնակոսի Եսորայ
 մէջ բերդապահ զօրքեր գրաւ : ու
 Վասրինները Վասիթին հարկատու
 ծառայ եղան : ու Վասիթ ուր որ
 կ'երթար, Տէրը անոր յաջողութիւն
 7 կու տար : Եւ Վասիթ Եղբա-
 րացին ծառաներուն ոսկիէ փահան-
 ները առաւ, ու զանոնք Լըուսա-
 8 ղէմ բերաւ : Եւ Եղբարացին
 քաղաքներէն՝ Բեթաւէն ու Բերո-
 թայէն Վասիթ թագաւորը խիստ
 շատ պղինձ առաւ :
 9 Ու Լեւիթի թագաւորը թափա-
 կերոր լսեց որ Վասիթ Եղբարացին
 10 բոլոր զօրքերը հարդէր է, թափա-
 կր որդին Հոփումը Վասիթ թա-
 գաւորին խրկեց, որ անոր բարե բ-
 նէ ու զանկեղ օրէնք, Եղբարացին
 ղէմ պատերազմ ընելուն ու զանի-
 կոյ զաքներուն համար : (քանզի
 Եղբարացի թափախն հետ պատե-
 րազմներ կ'ընէր :) Ու Հոփումը
 ձեռքը արծաթէ անոթներ, ոսկի
 անոթներ ու պղինձ անոթներ կա-
 11 ղին : Վասիթ թագաւորը զանոնք
 ալ Տէրոջը նուիրեց, Բէ- նուի-
 րաձ արծաթէն ու ոսկիէն հետ, ու
 12 քան թոյլը իր յաղթած ազգերէն
 Բեթաւէն, Բեթանի որդիներէն, Փղոսա-
 ղիններէն, Բեթանի որդիներէն, և Սուրբայի
 թագաւորին Սուրբ որդւոյն Եղ-
 13 րարը Եղի ձորին մէջ տանաւուիւր
 հազար Վասրինները կտրեց ու ետ
 զարձաւ, Բէ- անուն փատրեցաւ :
 14 Ու Լեւիթի մէջ բերդապահ զօրքեր
 գրաւ : բոլոր Լեւիթի երեւն մէջ
 բերդապահ զօրքեր գրաւ : և բոլոր
 Լեւիթիցիք Վասիթին ծառայ ե-
 ղան : ու Վասիթ ուր որ կ'երթար,
 Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար :
 15 Եւ Վասիթ բոլոր Խորայէն
 փայ թագաւորութիւն ըրաւ : ու
 Վասիթ իր բոլոր ժողովուրդին ի-

րաւունք ու արդարութիւն կ'ընէր :
 Եւ Եսորայի որդին Հոփումը
 16 զօրքերուն փայ էր : ու Երեւոյզի
 որդին Հոփումաւ յիշատակաց
 զպիւր էր : Եւ Երեւոյզի որդին
 17 Սագոմը ու Երեւոյզի որդին Ե-
 րեւոյզի քահանաներ էին : ու
 Սարայիս ատնապար էր : Եւ
 18 Հոփումայի որդին Բանեա Բեթ-
 թաներուն ու փեթիթիներուն շնոյ
 էր : ու Վասիթին որդիքը նախա-
 րարներ էին :

ԳԼ . Թ

Եւ Վասիթ ըսաւ : Երբեք Սա-
 1 ւաղին տունէն մնացած մարդ
 մը կայ, որ Հոփումաթանին սիրոյն
 համար անոր բարերարութիւն ը-
 նեմ : Ու Սաւուղին տունէն Սի-
 2 րա անունով ծառայ մը կար, ու
 զանկեղ Վասիթին կանչեցին : և
 թագաւորը անոր ըսաւ : Սիրան
 ղա՛ն ես : ու անկեղ ըսաւ : Ես-
 3 ապ էմ : Ու թագաւորը ըսաւ :
 Սաւուղին տունէն մնացած մարդ մը
 չկայ, որ անոր Եստուծոյ ոգրմու-
 թիւնը ընեմ : Եւ Սիրա ըսաւ
 թագաւորին : Հոփումաթանն ու-
 4 թերը կաղ որդի մը մնաց : Ու
 թագաւորը անոր ըսաւ : Երեւոյ
 Բէ- է : Եւ Սիրա ըսաւ թագա-
 ւորին : Եսն անկեղ Լաղարարի
 5 մէջ Երեւոյզի որդւոյն Սարիթին տունն
 է : Եւ Վասիթ թագաւորը հար-
 խրկեց, ու զանկեղ Լաղարարին
 6 Երեւոյզի որդւոյն Սարիթին տունն
 առաւ : Եւ Սաւուղին որդւոյն
 Հոփումաթանին որդին Սեմիթի-
 7 թէ երբոր Վասիթին եկաւ, Երե-
 սի փայ ինկաւ ու խոնարհութիւն
 ըրաւ : Եւ Վասիթ ըսաւ : Ո՛վ
 Սեմիթիթաթէ : ու անկեղ ըսաւ :
 Եսն քու ծառայ : Եւ Վասիթ
 անոր ըսաւ : Սի փանար : քանզի
 8 քու հօր Հոփումաթանին սիրոյն հա-
 մար քեզի անուշաւ բարերարութիւն
 պիտի ընեմ, ու քու հօր Սաւու-
 ղին բոլոր արտերը քու փաղ պիտի
 զարթնեմ : ու ղա՛ն միշտ իմ սե-
 ղանս հաց պիտի ուտես : Եւ անի-
 կոյ խոնարհութիւն ըրաւ ու Ե-

սաւ : Բնու ծառայ Բ՛վ է, որ ին-
 ծի պէս մեռած չան մը վրայ նայե-
 9 ցոր : Եւ թագաւորը՝ Սաւուղին
 ծառան Սիրան կանչեց, ու անոր ը-
 սաւ : Սաւուղին ու անոր տանը
 բոլոր ստացուածքը քու սիրով որ-
 10 ղիցն առաւ : Եւ ղա՛ն ու քու որ-
 ղիքդ ու ծառաներդ անոր համար
 կրկնէր զօրծէք, ու անոր ոգրու-
 11 թանքը զօրծէք, ու անոր ոգրու-
 թանքը հաց ունենայ : և քու սի-
 թով որդին Սեմիթիթաթէ միշտ
 իմ սեղանս հաց պիտի ուտես : Ու
 Սիրա տանաւու-ճինը որդի ու քան
 12 ծառայ ունէր : Եւ Սիրա ըսաւ
 թագաւորին : Եւ թագաւոր անոր
 քու ծառայող բնէ որ հրամայեց,
 քու ծառայող պնայս պիտի ընէ :
 Եւ Սեմիթիթաթէն (Ես- Վա-
 13 ճէն) թագաւորին որդւոյն մե-
 կուն պէս իմ սեղանս հաց պիտի
 ուտես : Ու Սեմիթիթաթէ մեկ
 պղտիկ տղայ մը ունէր, ու անոր
 անունը Սիրա էր : և Սիրային
 14 տունը բոլոր բնակիչները Սեմիթի-
 րաթէն ծառաներն էին : Ու
 Սեմիթիթաթէ Լըուսաղեմի մէջ
 բնակեցաւ, քանզի միշտ թագա-
 ւորին սեղանը հաց կ'ուտէր : ու
 անկեղ իր երկու ոտքերովը կաղ
 էր :

ԳԼ . Թ

Եւ անկէ ետեւ Բեթանի որդւոյ թա-
 1 գաւորը մեռաւ : ու անոր որդին
 Բեթան անոր տեղը թագաւոր եղաւ :
 2 Եւ Վասիթ ըսաւ : Կատարի որդւոյն
 Բեթան մարդասիրութիւն ընեմ,
 Բեթանն որ անոր հայրը ինձի մար-
 դասիրութիւն ըրաւ : ու Վասիթ
 իր ծառաները անոր խրկեց, որ զա-
 նիկեղ իր հօրը վայրով մտնէին :
 3 ու Վասիթին ծառաները Բեթանի
 որդւոյ կրկնէր զացին : Եւ Բեթ-
 անի որդւոյ իշխանները իրենց տի-
 4 թով Բեթան ըսին : Սիթէ Վասիթ
 քու հայրդ քու առջև պատուեցաւ
 համար քեզի մտնէին խրկեց :
 5 Եւ որ Վասիթ իր ծառաները քեզի
 խրկեց, ու քաղաքը առջև անցնեն
 ու ըստեն, որ Խաղ զանկեղ կոր-

ծանէ : Եւ Բեթան Վասիթին ծա- 4
 ռաները առաւ, ու անոնց մարդքն
 կեղը անկեղ տուաւ, ու անոնց
 հանդերձներուն ալ կեղը միշտ
 նստող տեղը կտրեց տուաւ, և անոնք
 5 խրկեց զանոնք : Ու երբոր Խա-
 ճէ Վասիթին պատմեցաւ, զանոնք
 զխաւարելու հարց խրկեց : քանզի
 ան մարդիկները շատ անարդուք
 էին : ու թագաւորը ըսաւ : Լըի-
 քովի մէջ նստէք՝ միշտ որ մարդ-
 6 նիկ անք, ու Խաղ զարձէր :
 Եւ Բեթանի որդիքը տեղանով որ
 Վասիթին հետ արուեցան, Բեթանի
 որդիքը հարց խրկեցին, ու Բեթ-
 7 անի Վասրիններն և Սուրբայի Ե-
 սորիններն քան հազար հետեակ,
 ու Սաւուղի թագաւորին հազար
 մարդ, և Խաղովէն տառաւրկու-
 հազար մարդ փարձով բռնեցին :
 8 Ու երբոր Վասիթ Խաղ, Հո-
 վարը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը
 խրկեց : Եւ Բեթանի որդիքը եկան,
 9 ու քաղաքին դրանք առջև կարգաւ
 պատերազմի շարուեցան : Բայց
 Սուրբայի և Բորի Վասրինները, ու
 Խաղովէն ու Սաւուղի զաւոյի մէջ
 զատ կայնէր էին : Եւ Հոփումը
 երբոր տեսաւ որ պատերազմը առ-
 10 ձեւն ու ետեւն իր վրայ կը հասնէ,
 Խաղովէն բոլոր ընտրուած մարդիկ-
 ներէն ընտրեց, ու Բաւոյն ղէմ
 պատերազմի շարեց : Եւ մնացած
 զօրքը իր եղբորը Երեւոյզին յանձ-
 11 նեց, ու Բեթանի որդւոյն ղիմացը
 շարէ : Ու ըսաւ : Ինչ որ Վասրին-
 12 րը զիս յաղթելու ըլլան, ինձի
 օգնութեան հասնիս : և ինչ որ Բեթ-
 անի որդիքը քեզ յաղթելու ըլլան,
 և քեզի օգնութեան պիտի հասնիս :
 Խաղովէն երբ, ու մեր ժողո-
 13 վարդին համար և մեր Եստուծոյն
 քաղաքներուն համար ուժով պա-
 տերազմեց, ու Տէրը իր առջև
 հաճոյ երեցած ինչ ընէ : Եւ
 14 Հոփումը իր հետ եղող զօրով Ե-
 սորիններուն մոտեցաւ, որ անոնք
 ղէմ պատերազմ ընէ : ու անոնք
 անոր առջև փախան : Եւ Բեթ-
 15 անի որդիքը Եստուղ փախելու
 տեղանով, անոնք ալ Երեւոյզին

5 երբոր Հովար քաղաքը պատարեց ,
 Ուրիան անանկ տեղ մը դրաւ : որ
 6 հոն զորսաւոր մարդիկներ գտնուիլը
 17 զիտէր : Եւ քաղաքին մարդիկները
 ելան , ու Հովարին հետ պատերազմ
 8 բրին . և զորքէն՝ Վաւիթին ծա-
 ռաներէն ինկան , ու Վիտայի Ու-
 9 ռիան ալ մտաւ : Եւ Հովար
 10 պատերազմաւոր էլ խրկեց , ու պա-
 տերազմին բոլոր պարագաները Վա-
 11 Վիթին խնայուց : Եւ պատգամա-
 տրին պատուիրելով բաւաւ : Պա-
 տերազմին բոլոր զիպուածները
 12 թագաւորին պատմելէկ ետքը , թն-
 որ թագաւորին բարկութիւնը ելլէ ,
 ու քեզի բռն թէ ինչո՞ւ պատերազ-
 13 մելու համար քաղաքին մտուցար .
 չէիք գիտեր որ պարսպէն նետ կը
 20 Նետեն : Հերարապոլին որդին Նի-
 միէլը որ մի մտայուց : չէ՞ որ մէկ
 21 փնիկ մը պարսպին վրայէն երկամա-
 քարի կտոր մը նետեց անոր վրայ ,
 որ անիկայ խնկեալի մէջ մտաւ .
 պարսպին ինչո՞ւ մտուցար . ան ա-
 22 տենը դուռն բռնս : Վաւ. ծառադ
 Վիտայի Ուրիան ալ մտաւ : Եւ
 պատգամաւորը զնայ , ու Հովարին
 23 բոլոր իրեն պատուիրածը Վաւի-
 թին պատմեց : Եւ պատգամա-
 տրը Վաւիթին բաւաւ : Եւ մար-
 զիկները մեր վրայ ուժովքան , ու
 միգի դէմ դաշուր ելան . բայց մեր
 24 մինչև քաղաքին դուռը հալածե-
 յինք զանոսք : Եւ աշտիւնաւորները
 պարսպին վրայէն քու ծառաներուդ
 նետեր նետեցին , ու թագաւորին
 ծառաներէն մէկ քանիները մտան ,
 և քու ծառադ Վիտայի Ուրիան
 25 ալ մտաւ : Եւ ատենը Վաւիթ
 պատգամաւորին բաւաւ : Հովարին
 պարսպէն բռնս : Եւ բանը քու աշտե-
 րուդ դէմ չերեւայ . քանզի սուրը
 երբեմն աստիկ պիտէ ու երբեմն
 անիկայ . քաղաքին վրայ պատերազ-
 մը սաստիկացիր , և զանիկայ փը-
 26 յմբ . ու զոտն ալ քաջալերէ զա-
 նիկայ : Եւ Ուրիային կնիկը իր
 երկանը Ուրիային մտնելը ընելով
 27 իր երկանը համար սուգ բաւ : Ու
 երբոր սուգը անցաւ , Վաւիթ մարդ
 խրկեց , ու զանիկայ իր տունը ա-

ռաւ . և անիկայ անոր կնիկը եղաւ .
 ու անոր որդի մը ծնաւ : Բայց
 Վաւիթին աս բոսճ բանը Տէրոջ
 աշտերուն գէշ երեցաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եւ Տէրը Վաւիթին Վաւիթին 1
 խրկեց . ու անոր եկաւ ու ա-
 նոր բաւաւ : Սէկ քաղաքի մը մէջ
 երկու մարդ կար , մէկը հարուստ
 ու միւսը աղքատ : Հարուստը 2
 խիստ շատ հօտեր ու արջառներ ու-
 ներ , Բայց աղքատը ուրիշ բան մը
 չուներ , միայն թէ եղ զառնուկ մը ,
 որ ծախու առեր էր , ու կը անուցա-
 ներ . և քառանկը անոր հետ ու
 անոր տղոցը հետ միկտեղ մնացաւ .
 անոր պատառէն կ'ուտէր , ու անոր
 զաւաթէն կը խմէր , և անոր ծոցը
 կը պառկէր , ու անոր աղջկան մը
 պէս էր : Եւ ճամբորդ մը եկաւ 4
 ան հարուստ մարդուն . ան ալ
 խնայելով իր հօտերէն ու արջառնե-
 րէն առնելու , ու իրեն եկող ճամ-
 բորդին իբրեւոր պատրաստելու ,
 քաջ ան աղքատ մարդուն եղ զառ-
 նուկը առաւ , ու զանիկայ իրեն ե-
 կող մարդուն համար պատրաստեց :
 Եւ ատենը Վաւիթին բարկու- 5
 թիւնը ան մարդուն դէմ տաստիկ
 բորբոքեցաւ , ու Վաւիթին բաւաւ :
 Տէրը կնիկանի է որ աս քանը բ-
 նող մարդը մտնելու արժանի է :
 Եւ ան զառնուկը չորեքստուիկ 6
 պիտի հատուցանէ . քանզի աս
 բանը բաւաւ ու զուր չունեցաւ :
 Եւ ատենը Վաւիթին Վաւիթին 7
 բաւաւ : Եւ մարդը դուռն եւ . Եւ
 բաւաւ Տէր Վաւիթին պարսպէն
 կ'ընէ . Վեկ Խարսկէի վրայ եւ
 թագաւոր օծեցի , ու քեզ Սա-
 8 լուդին ձեռքէն եւ ազատեցի : Եւ
 տիրոջ տունը քեզի ու տիրոջ
 քեզի քու ծոցը տուի , և Խա-
 կնիկները քու ծոցը տուի , և Խա-
 9 րսկէի ու Հուրայի տունը քեզի
 տուի : Եւ թէ որ քիշ իբրեւոր
 քեզի աստուծոյ աւել բաներ կու
 տայի : Եւ ինչո՞ւ համար Տէրոջ
 10 խօսքը անարդեցիր , անոր աշտերուն
 առջեւ շարութիւն ընելով . Վեկ
 11 տայի Ուրիան սրով մեղցուցիր , օղ-

առջևն փախան ու յազապը մտան :
Լը. Հովարը Բմննի որդիներն դար-
ձաւ , ու Լըուսաղէմ եկաւ :

- 15 Լըրորը Բսորինները տեսան որ ի-
րենք Խարայէլին առջևը կուտուե-
16 ցան , մէկտեղ ժողուեցան : Ու
Եղբազարը Լաշք խրկեց , և Գմտին
անդիի կողմը եղող Բսորինները սուր
Հանեց . ու Լըլամ՝ եկան . և անոնց
առջևն Եղբազարին դրապուխը
17 Ուրբանի իշխանը : Ու Երրորդ Դա-
ւիթին պատմեցին , անիկայ թոյր
Խարայէլը ժողովելով , Հօրդանանն
անցաւ . ու Լըլամ՝ Հասաւ . և Բսո-
րինները Դաւիթին զինացը դուռնե-
րով շարուեցան , ու անոր Հետ պա-
18 տերապմբ ըրին : Լը Բսորինները Դա-
ւիթին առջևն փախան . ու Դա-
ւիթը Բսորիններն ետիւր Հարիւր
կառք ու յառաւուն Հազար ձիաւոր
կառքից , ու անոնց պրապուխը Ուր-
19 բակը դարկաւ , որ Հան մեռաւ : Լը
Եղբազարին Հպատակ եղող բոլոր
խազաւորները երրորդ տեսան որ
Խարայէլին առջևը յաղթուեցան ,
Խարայէլին Հետ Հաշտութիւն ըրին ,
ու անոր ծառայ եղան . և Բսորինե-
րը անիկե Լաշքը Բմննի որդւոցը
օգնելու կը փախնային :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Ու Հետեւեալ տարին՝ թագաւոր-
ներուն պաշտօնաւորները ելլելու առե-
նը , Դաւիթը Հովարը ու անոր Հետ
իր ծառաները ու բոլոր Խարայէլը
խրկեց , որոնք Բմննացիները կու-
րեցին , ու Ուարդան պաշարեցին .
բայց Դաւիթը Լըուսաղէմ կը նըս-
2 տեր : Ու Զի օր Էը իրիկուան գէմ
Դաւիթ իր անկողինն ելլելով՝ պա-
լատին տանիքին վրայ կը պտրտեր ,
և տանիքին վրայէն մէկ կնիկ մը
տեսաւ որ կը լուսացուէր , ու ան
կնիկը տեսաւ խիտ գեղեցիկ էր :
3 Լը Դաւիթը Լաշք խրկեց , ու ան
կնիկանը Համար Հաջոցուց . ու Զի
լսաւ : Ետիկայ Բեռապի Ուրբային
կնիկը Լըլամին աղջիկը Բեռապին
4 է : Լը Դաւիթը պատգամաւորներ
խրկեց , ու զանիկայ առաւ , ու երբ-
որ ինչ անոր եկաւ , Դաւիթը անոր

Հետ պատկեցաւ . ու անիկայ իր ան-
մաքրութիւնն զիւր մաքրուե-
լը , Լաշքը ինչ և իր տունը գնաց
Լը կնիկը յարցաւ , ու Դաւիթին
լսուր խրկեց բաւելով , Լըս յիշեմ
Լը Դաւիթը Հովարին հշտեան խը-
կեց , ու ըսաւ : Բեռապի Ուրբային
ինծի խրկէ , Հովարը ալ Ու-
րբան Դաւիթին խրկեց : Ու երբ-
որ Ուրբան անոր եկաւ , Դաւիթը
Հովարին ողջութիւնը ու զօրքին
ողջութիւնը ու պատկապովն փնջա-
կը Հարցուց : Լը Դաւիթը Ուրբա-
յին ըսաւ : Տոնդ իշխր , ու աս-
քերդ լուսն : Լը Ուրբան թագա-
ւորին պարտան ելածին պէս , անոր
հետեւ թագաւորին պարզե զնայ :
Բայց Ուրբան իր տիրոջը բոլոր ծա-
ռաներուն Հետ պարտաւոր զու-
պատկեցաւ , ու իր տունը չիճաւ :
Լը Դաւիթին պատմեցին ու ըսին
թէ Ուրբան իր տունը չիճաւ : Լը
Դաւիթը Ուրբային ըսաւ , Դաւ-
նաւորայէ չէ՞ս եկեր , ինչո՞ւ Համար
յուս տունդ չես իջներ : Լը Ուրբա-
ն ըսաւ Դաւիթին : Տապանակը ու-
Խարայէլ ու Հուդա վրաններու
մէջ կը նստին , և իմ տէրս Հովար
ու իմ տիրոջս ծառաները բաշ
դաշտը մէջ կը բանակին , ու ես
ուսեկու ու խմելու և կնիկան Հետ
պատկելու Համար իմ տո՞ւնս եր-
թամ . դուն կենդանի ես , ու յու-
հողից կենդանի է՝ որ ես ատ բանը
չեմ ընէր : Լը Դաւիթը Ուրբային
ըսաւ , Ելածը ալ Հոս մնացիր , ու
փաղը քեզ խրկեմ : Լը Ուրբան ան
օրը ու Հետեւեալ օրը Լըուսաղէմ
մէջ մնաց : Լը Դաւիթը հրախրկեց
1 զանիկայ , որ անոր առջևը կըստ-
խանց . ու Դաւիթը զանիկայ գնում-
ցուց : Իսկ Դաւիթը իրիկունը եկաւ՝
ու իր տիրոջը ծառաներուն քովը իր
անկողինին մէջ պատկեցաւ . բայց
իր տունը չիճաւ : Լը առաւօտուն
Դաւիթը նամակ մը գրեց Հովարին ,
և Ուրբային ձեռքով խրկեց : Ու
նամակին մէջ գրեց ու ըսաւ : Ու-
րբան խիտ սաստիկ պատերազմին
զինացը գրէր , ու զօրք ես յա-
շտեցէր , որ զարնուի ու մեռնի : Ու

- անոր կնիկը քնիկ կնիկ առիւր, ու
 10 զանիկայ Վաննի որդւոց սրովը
 սպաննեցիր. Եւ հիմա զիս անար-
 զկուղ համար, ու Վեապի Ու-
 11 րիային կնիկը քնիկ կնիկ առնելու
 համար, քու տունէդ սուրը քաւի-
 տեան պակաս պիտի չբլայ: Եւ
 Տէրը պրպելս կ'ըսէ. Վհա եւ քու
 տունէդ քնիկ զէմ չարիք մը պիտի
 հանեմ. ու քու աշխարհդ առնէր
 քու կնիկներդ պիտի առնեմ, և զս-
 նոյք քու զորացիդ պիտի տամ. ու
 անիկայ սա արեգակին առնէր քու
 կնիկներուդ հետ պիտի պատկի:
 12 Վանիկ զուն ծածկարար բրիւր.
 բաց եւ սա բանը բոլոր Երայէլին
 առնէր ու արեգակին առնէր պիտի
 13 ընեմ: Եւ Դաւիթ Կաթանին ը-
 սա: Տէրոջ զէմ միգ քործեցի.
 ու Կաթան Դաւիթին ըսաւ. յ
 Տէրն ալ քու միգդ ներեց. պի-
 14 տի լսուին: Բաց որովհետեւ սա
 բանով Տէրոջ ի շնամբներուն հայ-
 ճոյթն ինն ընելու առիթ տուիւր,
 անոր համար սա քնիկ ծնած տղան
 անշուշտ պիտի մեռնի:
 15 Ու Կաթան իր տունը զնայ.
 Եւ Տէրը զարկաւ ան մանուկը՝ որն
 որ Ուրիային կնիկը Դաւիթին ծնե-
 ր, ու սաստիկ հիւանդացաւ:
 16 Եւ Դաւիթ մանուկին համար Ես-
 տուծոյ աղաւելց. ու Դաւիթ ծոմ
 պահեց, ու զնայ բոլոր զիւրերը
 17 զեանի վրայ պատկեցաւ. Եւ անոր
 տանը ծերերը անոր քովը զայցին,
 որ զանիկայ գետնէն վերցնեն.
 բաց անիկայ չուղեց, ու անոնց հետ
 18 հայ չկերաւ: Ու Եսթներոյ որը
 մանուկը մեռաւ. և Դաւիթին ծա-
 մաները մանուկին մեռնիլը անոր
 իմացընելու վախցան. քանզի ըսին.
 Վհա քանի որ մանուկը ողջ էր, ա-
 նոր զտոյցեցինք, ու անիկայ մեր
 խօսքը մոխի չբրաւ. և ի՞նչպէս ա-
 նոր ըսնէր ի՞նչ Մանուկը մեռաւ:
 19 որ զէւ բան մը ընէ. Բաց Դա-
 յիթ իր ծառաներուն չջանելու տես-
 նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռե-
 ր. և ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
 սաւ. Մանուկը մեռաւ. ու անոր
 20 լալն. Սեռաւ: Եւ ասունը Դաւ-
 յիթ գետնէն էլաւ, լուսացուցաւ,
 օծուեցաւ, հանգիւքները փոխեց,
 ու Տէրոջ տունը մանուկով՝ երկը-
 պագութիւն բրաւ. և ուղեց, ու անոր
 առնէր հայ զբն, ու կերաւ. Եւ
 21 ծառաները անոր բոն. Եւ բաժ-
 րանդ ի՞նչ պիտի բլայ. քանի որ
 մանուկը ողջ էր, աւագնէր ծոմ
 պահեցիր ու լալէր. և անոր պիտի
 Եսթներոյ որը մեռաւ. և Դաւիթ
 22 իր ծառաներուն չջանելու տես-
 նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռե-
 ր. և ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
 սաւ. Մանուկը մեռաւ. ու անոր
 23 լալն. Սեռաւ: Եւ ասունը Դաւ-
 յիթ գետնէն էլաւ, լուսացուցաւ,
 օծուեցաւ, հանգիւքները փոխեց,
 ու Տէրոջ տունը մանուկով՝ երկը-
 պագութիւն բրաւ. և ուղեց, ու անոր
 առնէր հայ զբն, ու կերաւ. Եւ
 24 ծառաները անոր բոն. Եւ բաժ-
 րանդ ի՞նչ պիտի բլայ. քանի որ
 մանուկը ողջ էր, աւագնէր ծոմ
 պահեցիր ու լալէր. և անոր պիտի
 Եսթներոյ որը մեռաւ. և Դաւիթ
 25 իր ծառաներուն չջանելու տես-
 նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռե-
 ր. և ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
 սաւ. Մանուկը մեռաւ. ու անոր
 26 լալն. Սեռաւ: Եւ ասունը Դաւ-
 յիթ գետնէն էլաւ, լուսացուցաւ,
 օծուեցաւ, հանգիւքները փոխեց,
 ու Տէրոջ տունը մանուկով՝ երկը-
 պագութիւն բրաւ. և ուղեց, ու անոր
 առնէր հայ զբն, ու կերաւ. Եւ
 27 ծառաները անոր բոն. Եւ բաժ-
 րանդ ի՞նչ պիտի բլայ. քանի որ
 մանուկը ողջ էր, աւագնէր ծոմ
 պահեցիր ու լալէր. և անոր պիտի
 Եսթներոյ որը մեռաւ. և Դաւիթ
 28 իր ծառաներուն չջանելու տես-
 նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռե-
 ր. և ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
 սաւ. Մանուկը մեռաւ. ու անոր
 29 լալն. Սեռաւ: Եւ ասունը Դաւ-
 յիթ գետնէն էլաւ, լուսացուցաւ,
 օծուեցաւ, հանգիւքները փոխեց,
 ու Տէրոջ տունը մանուկով՝ երկը-
 պագութիւն բրաւ. և ուղեց, ու անոր
 առնէր հայ զբն, ու կերաւ. Եւ
 30 ծառաները անոր բոն. Եւ բաժ-
 րանդ ի՞նչ պիտի բլայ. քանի որ
 մանուկը ողջ էր, աւագնէր ծոմ
 պահեցիր ու լալէր. և անոր պիտի
 Եսթներոյ որը մեռաւ. և Դաւիթ
 31 իր ծառաներուն չջանելու տես-
 նելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռե-
 ր. և ու Դաւիթ իր ծառաներուն ը-
 սաւ. Մանուկը մեռաւ. ու անոր
 լալն. Սեռաւ: Եւ ասունը Դաւ-

վարդը հանեց, ու զանոնք սղոցնե-
րու ու երկաթե կամնասայներու ու
երկաթե տապարներու տակ դրաւ,
և զանոնք աղիւսի փուռէ անցուց.
ու Վմնին որդւոցը բոլոր քաղաք-
ներուն պատկաւ ըրաւ. ու Վառիթ
բոլոր ժողովուրդով Լքուսաղէմ
դարձաւ:

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու անկէ ետքը՝ Վառիթին որդւոցն
Վրիտողովն մէկ զեղեցիկ քոյրը
կար, որուն անունը (Թամար էր.
ու զանկիւյ Վառիթին որդին Վմ-
նոն սիրեց: Եւ Վմնոն իր քրոջը
(Թամարին տէր) համար հիւանդա-
նալու չափ նեղացաւ. յանդի անի-
կայ կոյս աղէիկ ըլլալուն համար,
անոր բուն մը ընելը՝ Վմնոնին աշ-
քերուն գոտար կ'երևնար: Եւ
Վմնոն Հոփնադար անունով բարե-
կամ մը ունէր, որ անիկայ Վա-
ռիթին եղբորը Սամապին որդին
էր. ու Հոփնադար խիստ խորա-
4 զէտ մարդ մէն էր: Եւ անոր ը-
տաւ: Ս'վ թաղաւորի աղայ, դուն
նշու. համար պղպկս օրէ օր կը հա-
լնաւ. պարսմաւ ինծի չե՞ս յայտ-
նէր: Ու Վմնոն անոր ըսաւ. Եւ
իմ եղբոր Վրիտողովն քրոջ (Թա-
մարին սիրահարած եմ: Եւ Հոփ-
նադար անոր ըսաւ. Վնկողնիդ
մէջ պառկէ, ու քեզ հիւանդ
5 ձեռնուր. ու երբոր քու հայրդ քեզ
տեսնելու գայ, անոր ըսէ. Ս'ա-
ղալեմ որ իմ քոյրս (Թամար) ինծի
գայ, ու ինծի հայ կ'երդնէ, ու
իմ աջերուն առջևը կ'երակուր չե-
նէ, որ տեսնեմ ու անոր ձեռքէն
6 ուտեմ: Եւ Վմնոն պատկեցաւ,
ու զնկը հիւանդ ձեռնուց. ու
երբոր թաղաւորը զանկիւյ տեսնե-
լու եկաւ, Վմնոն թաղաւորին ը-
տաւ. Ս'աղալեմ, իմ քոյրս (Թա-
մար) թո՛ղ գայ, ու իմ աջերուն
առջևը երկու բլիթ չինէ, ու անոր
7 ձեռքէն ուտեմ: Եւ Վառիթ
(Թամարին խոր խրկեց տունը՝ ըսե-
լով. Վմնոն եղբորդ տո՛նը գնա,
8 ու անոր կ'երակուր չինէ: Եւ
(Թամար) իր եղբորը Վմնոնին տունը

գնաց. ու անկիւյ պառկած էր.
և ~~աջ~~ խորը առաւ շաղեց, ու
անոր աջերուն առջևը բլիթներ
չինէ ու եփեց. Եւ տապալը ա- 9
ռաւ. ու անոր առջևը պարպեց.
բայց անիկայ ուտել չուզեց. ու
Վմնոն ըսաւ. Վառիթ ամէն մարդը
դուքս հանեցէք. ու ամէն մարդ
անոր յովն դուրս էլան: Եւ Վմ- 10
նոն (Թամարին) ըսաւ. Կ'երակուր
սենեակը ներս ընէ, որ ձեռքդ
ուտեմ: Ու (Թամար) չնած բլիթ-
ները առաւ, ու իր եղբորը Վմնո- 11
նին սենեակը տարաւ. Եւ անոր
մատնացուց, որ ուտէ: Իսկ Վառ- 12
ի անկիւյ բունն ու անոր ըսաւ. Եւ
կուր քոյրդ ինծի հետ պառկէ: Եւ
անիկայ ըսաւ. անոր, Չէ, եղ-
բայրս՝ զի մի բռնադատուր. յան-
գի Խարպէի մէջ պղպկս բուն չը-
լար. առ անպատմութիւնը մի ը- 13
նէր: Ու ես իմ նախատիկս ուր
տանիմ. դուն ալ Խարպէի մէջ
անպատմութիւնը մէկուն պէս պիտի
ըլլաս. և հիմա կ'աղաչեմ թա-
ղաւորին գողցէ, ու անիկայ զիս
քեզմէ շարդիլը. Եւ 14
նոր խօսքը մտիկ ընել չուզեց.
հապա անկէ զօրաւոր ըլլալով, զա-
նիկայ բռնադատուց, ու անոր հետ
պառկեցաւ: Ու Էթը Վմնոն զա- 15
նիկայ խիստ շատ ատեց. անանկ որ
ունեցած ատելութիւնը ~~առ~~ ու-
նեցած սերէն աւելի մեծ էր. և
Վմնոն անոր ըսաւ. Եւ՛ր գնա: Ու 16
անիկայ անոր ըսաւ. Պատճառ
չկայ. զիս վաճառեալ շարու-
թիւնը միւս ինծի ըրածէդ աւելի
մեծ է. բայց Վառ անոր մտիկ ընել
չուզեց: Եւ իրեն ծառայութիւն 17
ընող մանչը կանչեց ու ըսաւ. Եւ
անիկայ յովն դուքս հանէ, ու եւ-
տեւն դուռը կըպէ: (Եւ աղբը- 18
կան վոյս բազմազայն պատմունան
մը կար, բանդի թաղաւորին կոյս
աղջիկները ասանկ պատմունան կը
հաղնէին:) Ու անոր ծառան զա-
նիկայ դուքս հանեց, ու Էտեւն 19
դուռը կըպէ: Եւ (Թամար) մոխի
առաւ. ու իր զիւնուն վոյս քանէ,
ու իր վոյս բազմազայն պատմուն-

20 անոր պատուով, և ձեռքը իր գլխուն
 վրայ դրաւ. ու բայով զնայ : Եւ
 անոր եղբայրը Երիտզում անոր բ-
 ասա : Ո՛րիկ եղբայրդ Բնուն զե-
 ղի հետ եղաւ : ու հինա քոյրս
 լուս կեցիր : ան քու եղբայրդ է .
 տակից սիրտդ մի գնեւ : և թա-
 մար իր եղբորը Երիտզումն տունը
 21 անմխիթար կը նստէր : Ու Դա-
 ռիթ թագաւորը աս ամէն բաները
 22 լսելով, խիտ բարկացաւ : Եւ
 Երիտզում Բնունին հետ աղէկ կամ
 զէջ խաղ մը չխաղցաւ : քանզի
 Երիտզում Բնունը կ'ատէր իր քոյրը
 թամարը ընկելուն համար :
 23 Ու երկու տարի անցնելէ ետք ,
 երբոր Երիտզումն ունեւորէր Լի-
 բնի մօտ եղած Բաաղասորին մէջ
 տարակտուր կ'ընէին , Երիտզում
 թագաւորին բոլոր որդիները հրա-
 24 իրէց : Եւ Երիտզում թագաւորին
 զնայ ու անոր բաս : Բնուն քու
 ծառայիդ ոչխարները տարակտուր
 կ'ընեն : Զնորհք բո՛ւ , թագաւորը
 ու անոր ծառաները քու ծառայիդ
 25 հետ երթան : Եւ թագաւորը Ե-
 րիտզումն բաս : 26 , որդիս ,
 ամէնքս շերտներ , որ քու վրայ
 ծանրութիւն չըլլան . ու զանիկայ
 ստիպեց : բայց Դաւիթ երթաւ
 26 չուղեց , ու զանիկայ օրէնց : Եւ
 Երիտզում բաս : Երթէ ոչ՝ գոնէ
 իմ եղբայր Բնուն մեր հետը գալ .
 ու թագաւորը անոր բաս : Եւ ի-
 27 կայ ինչու քու հետը երթայ : Բայց
 Երիտզում զանիկայ ստիպելուն հա-
 մար՝ Բնունը ու թագաւորին բոլոր
 28 որդիները անոր հետը խրկեց : Եւ
 Երիտզում իր մանկուն պատուի-
 լեց ու բաս : Կայեցե՛ք , երբոր
 Բնունին սիրտը գինիէն զուարթա-
 նայ , ու եւ ձեզի՛ Բնունը զարկէ՛ք
 բռն , զանիկայ մեռցուցէ՛ք : մի
 վրիժար : Ի՞նչ որ եւ ձեզի հրամա-
 յեցի : քաջաւոր ու զորաւոր կրա-
 29 բիճներ եղէր : Եւ Երիտզումն
 մանկերը Երիտզումն պատուիրա-
 ծին պէս ըրին Բնունին . ու թա-
 գաւորին բոլոր որդիքը ոտը ելան ,
 և ամէն մէկը իր ընդին հեծնելով
 30 փախան : Ու անոնք զեռ ծափան

բայով , Դաւիթին լուր բերին ու
 բսին : Երիտզում՝ թագաւորին բո-
 լոր որդիները մեռցուց , ու անոնցմ
 մէկը չմնաց : Եւ թագաւորը ոտք
 31 ելաւ , իր հանդերձները պատուեց ,
 ու զետներ պատկեցաւ : ու անոր
 բոլոր ծառաները հանդերձնէն պատ-
 ոած ունէր քաշաքէլ կը կոշնէին :
 Ու Դաւիթին եղբորը Բամապին
 32 որդին Հոփնազար պատուեալ
 տուաւ ու բաս : Իմ տէրս շարժե՛
 որ բոլոր երիտասարդները թագա-
 ւորին որդիները մեռցուցին . քանզի
 միտակ Բնուն մեռած է . վասն զի
 աս բանը Երիտզումն բերնովս որո-
 շուած էր , անոր քոյրը թամարը
 33 ըկած օրէն ի վեր : Ու հինա իմ
 թագաւոր տէրս իր սրտին մէջ ա-
 բանը չցնէ , կարծելով իմ թա-
 գաւորին բոլոր որդիքը մեռան ,
 քանզի միտակ Բնուն մեռած է :
 Եւ Երիտզում փախաւ : Ու երբ-
 34 որ Դաւիթն պատանին՝ զէմար աշ-
 քիւրը վերցուց նոյնցաւ , տեսաւ որ
 իր ետեւէն լեռանը քովէն խիտ շատ
 ժողովուրդ կու գար : Եւ ասունը
 35 Հոփնազար թագաւորին բաս :
 Բնուն թագաւորին որդիքը կու գան .
 ծառայիդ խաղը ելաւ : Եւ անի-
 36 կայ իր խօսքը ըննցուցանին պէս ,
 ահա թագաւորին որդիքը եկան ,
 ու ձայներնին վերցուցին ու լացին :
 և թագաւորն ալ ու անոր բոլոր
 ծառաները խիտ մեծ լացով մը լա-
 37 ցին : Իսկ Երիտզում փախաւ ու
 Գեսուրի թագաւորին՝ Բափուզի որ-
 դայն լծուղին զնայ : բայց Դա-
 ւիթ ամէն օր իր որդայն համար
 սուղ կ'ընէր : Եւ Երիտզում փա-
 38 խաւ ու Գեսուր զնայ , ու հոն
 իրէք տարի մնաց : Եւ Դաւիթ
 թագաւորը Երիտզումին երկու կը
 39 փափաքէր , քանզի մեռնող Բնու-
 նին վրայով մխիթարուեր էր :

ԳԼ . ԺԴ

Եւ Շարուհայի որդին Յովաբ
 1 իմացաւ որ թագաւորին սիրտը
 Երիտզումն վրայ է : Ու Հոփար
 2 թեկուէ ձաք խրկեց , և անի խե-
 ւացի կնիկ մը բերել տուաւ , ու ա-

նոր բաս : Դ'աղաւեմ , քեզ աղա-
 ւեթ ձեացուր , ու սուգի հանդերձ-
 ներ հաղիւր , եղով մի՛ օծուիւր , ու
 մեռելի մը համար շատոյմէ սուղ
 3 բռնող կնկան մը պէս եղիւ : Եւ
 թագաւորին մօտի , ու անոր աս
 կերպով խօսէ . և Հոփար անոր
 4 բերանը խօսքեր դրաւ : Ու ան
 թեկուացի կնիկը թագաւորին մը-
 տաւ խօսելու համար . ու երեսի
 վրայ զետներ ինչալով՝ անոր խո-
 նարհութիւն բրաւ : ու բաս :
 5 Ո՛վ թագաւոր՝ օգնէ թէ՛ : Եւ
 թագաւորը անոր բաս : Բեզի
 6 եմ , եւ անի կնիկը բաս :
 Ո՛հ , եւ մէկ որբուսի կնիկ մը
 7 եմ , ու իմ երկիս մեռած է : Եւ
 քու աղախինքը երկու որդի ունէր .
 ու երկուքը դաւաժ մէջ իրարու հետ
 ծեծկուեցան : և անոնց մէջ հաշ-
 տեցնող մը չըլլալուն համար , մե-
 8 կը միտք զարկաւ , ու զանիկայ
 9 մեռցուց : Եւ ահա բոլոր աղաւ-
 ստհար քու աղախինիդ զէմ ոտը
 ելան , ու բսին : Իր եղբայրը մեռ-
 ցունող տո՛ւր , որ զանիկայ մեռցու-
 ցնէր իր մեռցուցած եղբոր կենացը
 35 համար , ու ժառանգ ալ կորսն-
 ցանք : և ինձի մնացած կայծը
 պիտի մարնէ , երկրիս վրայ երկանս
 անունը ու մնացորդը չպահելով
 8 Եւ թագաւորը կնկանը բաս ,
 Տեւդ զնա , ու եւ քեզի համար
 9 կը պատուիրէմ : Ու թեկուացի
 կնիկը թագաւորին բաս : Ո՛վ
 տէր իմ թագաւոր՝ մեղքը իմ վրա
 ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ , բայց
 թագաւորը ու անոր աթուռ ան-
 10 պարտ ըլլայ : Եւ թագաւորը բ-
 սաւ : Թե՛ որ քեզի բան մը ըսող
 ըլլայ , անիկայ ինձի բեր , ու մէ-
 11 ժին ալ քեզի չպչէր : Եւ անի-
 կայ բաս : Թագաւորը շնորհք ը-
 նէ , իր Տէր Եստուածը յիշէ , ու
 չեղծուի որ արեան վրէժնդիրները
 շատան ապականելու , որ իմ որ-
 դիս մեռցնեն : Եւ անիկայ բաս ,
 Տէրը կենդանի է որ քու որդայ-
 4 էնէ մազ մը գետներ պիտի շե-
 12 նայ : Եւ ասունը կնիկը բաս ,
 թող քու աղախինք իմ սիրտն

թագաւորին մէկ խօսք մը զրուցէ .
 ու անիկայ՝ Զորուցէ բաս : Եւ
 13 կնիկը բաս : Ուրեմն Եստուծոյ
 ժողովուրդին վրայ ինչու՞ համար
 պրպկս բան կը մտածուի . որովհե-
 տեւ թագաւորը քանի որ իր պատ-
 ռածը եւ չցարձնէ , աս խօսքերը
 խօսելով թանցաւորի պէս կ'ըլլայ .
 Բանցի մէկը ի հարկէ պիտի մեռ-
 14 նիւր , ու զետներ թափած ճուրին
 կը նմանիւր , որ Զեմն ալ մէկտեղ
 չժողովուիր . և Եստուած Զի ձաք-
 քա՛ն հոգին շատներ , հապա մի-
 ճոցներ կը Զարէ , որ պարտուածը
 իրմ պարտուած չմնայ : Ու հինա
 15 եւ անոր համար իմ թագաւոր տի-
 ռոն աս խօսքը ըսելու եկայ , քան-
 զի ժողովուրդը զեւ փախցուց , ու
 քու աղախինիդ բաս : Զինն թա-
 գաւորին հետ խօսիմ , զուցէ թա-
 գաւորը իր աղախինին խօսքը կա-
 տարէ : Որովհետեւ թագաւորը մօտիկ
 16 ընելով՝ իր աղախինը պիտի ապաւ-
 սան մարդուն ձեռքէն , որ զեւ ու իմ
 որդիս մէկտեղ Եստուծոյ ժառան-
 գութեան ջնջել Բաւի : Եւ քու
 17 աղախինը բաս : Իմ թագաւոր
 տիրոն խօսքը մխիթարութիւն պի-
 տի ըլլայ : քանզի իմ թագաւոր
 տէրս Եստուծոյ հրէշտակի մը պէս
 է , ու բարին ու չարը կը հասկը-
 նայ . և քու Տէր Եստուածդ քու
 18 հետը ըլլայ : Ու թագաւորը պա-
 տախան տուաւ ու կնկանը բաս ,
 Բեզի հարցնելու բանս ինձմէ մի
 պահէր : Ու կնիկը բաս : Իմ
 թագաւոր տէրս թող զրուցէ : Եւ
 19 թագաւորը բաս : Երդեք աս ա-
 մէն բանիս մէջ Յովարին ձեռքը
 քեզի հետ է : ու կնիկը պատառ-
 խան տուաւ ու բաս : Ո՛վ տէր
 իմ թագաւոր , քու անձը կենդանի
 է որ իմ թագաւոր տիրոն բաժ-
 րուր խօսքերէն՝ բնաւ մէկը աջ գին
 կամ ձախ գին չընար խտորիլ .
 քանզի քու ծառադ Յովարն է ին-
 ձի պատուիրողը : ու աս բոլոր
 խօսքերը քու աղախինիդ բերանը
 զնող անիկայ է : Եւ խօսքիս ձեռ-
 20 դարձնելու համար՝ քու ծառայ-
 Յովար աս բանը ըրաւ , ու իմ

- 20 անոր պատուեց, և անոր իր գլխուն
 վրայ դրաւ. ու լալով զնայց: Լա-
 անոր եղբայրքը Բրիտողոմ' անոր բ-
 ասա: Եւ իմեք եղբայրքը Բնուն քե-
 ղի հետ եղաւ: ու հիմա քոյրս'
 լինա կեցիր: ան քու եղբայրք է.
 տախկայ սիրտդ մի գնեւ: և թա-
 մար իր եղբորը Բրիտողոմ' տունը
 21 ամբարիմար կը նստէր: Եւ Դա-
 իմ թագաւորը տա ամեն բաները
 22 լալով, խիտ բարկացաւ: Լա
 Բրիտողոմ' Բնունին հետ աղէկ կամ
 զէշ խաբ մը վտանցաւ: քանզի
 Բրիտողոմ' Բնունը կ'ատէր իր քոյրը
 թամարը լիկուն համար:
 23 Եւ երկու տարի անցնելէն ետք,
 երբոր Բրիտողոմ'ն հաշտեց իր
 բնի մատ եղած Բաաղասորին մէջ
 տարակտուր կ'ընէին, Բրիտողոմ'
 թագաւորին բոլոր որդիները հրա-
 24 իրեց: Լա Բրիտողոմ' թագաւորին
 զնայց ու առաջ բաւ: Բնուն քու
 ծառայիդ ոչխարները տարակտուր
 կ'ընեն: Չորհրդ բոլ, թագաւորը
 ու անոր ծառաները քու ծառայիդ
 25 հետ երթան: Լա թագաւորը Բ-
 րիտողոմ'ն բաւ: 26, որդիս,
 ամենքս շերթանք, որ քու վրայ
 ծանրութիւն չըլլանք: ու զանիկայ
 ստիպեց. բայց Դա-իմ երթաւ
 26 չուղեց, ու զանիկայ օրհնեց: Լա
 Բրիտողոմ' բաւ: Եւ իմ ոչ գոնե
 իմ եղբայրս Բնուն մեր հետը գալ.
 ու թագաւորը անոր բաւ: Եւ ի-
 27 կայ ինչու քու հետը երթայ: Բայց
 Բրիտողոմ' զանիկայ ստիպելուն հա-
 մար Բնունը ու թագաւորին բոլոր
 28 որդիները անոր հետ խրկեց: Լա
 Բրիտողոմ' իր մանչերուն պատուի-
 րեց ու բաւ: Եւ ինչեք, երբոր
 Բնունին սիրտը զինին զուարթա-
 նայ, ու ես անգի Բնունը զարկէք
 բանմ, զանիկայ մեռցուցէք: մի
 վարձար: Եւ որ ես անգի հրամա-
 յեցի, քաջասիրտ ու զօրաւոր կրտ-
 29 ընէր եղեք: Լա Բրիտողոմ'ն
 մանչերը Բրիտողոմ'ն պատուիրա-
 ծին պէս բոլին Բնունին: ու թա-
 զաւորին բոլոր որդիքը ոտը ելան,
 և ամեն մէկը իր ջորին հեծնելով,
 30 փախան: Եւ անոնք զեռ ծամբան

բլալով: Դա իմին լուր բերին ու
 բան, Բրիտողոմ' թագաւորին բո-
 լոր որդիները մեռցուց: ու անոնք
 31 մէկը լինայ: Լա թագաւորը ոտ
 ելաւ, իր հանդերձները պատուեց,
 ու զեռները պատկեցաւ: ու անո
 բոլոր ծառաները հանդերձնին պատ-
 ոած առաջ բաշտեց կը կայնէին:
 32 Եւ Դա իմին եղբորը Բամային
 որդին Հոմեադար պատուիրան
 տուաւ ու բաւ: Իմ տէրս վարձե-
 ր բոլոր երեսասարդները թագա-
 ւորին որդիները մեռցուցին: քանզի
 մինակ Բնուն մեռած է: վասն զի
 տա բանը Բրիտողոմ'ն բերնով որո-
 շուած էր, անոր քոյրը թամարը
 33 բկած օրէն ի վեր: Եւ հիմա իմ
 թագաւոր տէրս իր սրտին մէջ ա-
 բանը չոնէ, կարծելով իմ թա-
 զաւորին բոլոր որդիքը մեռան,
 քանզի մինակ Բնուն մեռած է:
 Լա Բրիտողոմ' փախաւ: Եւ երբ-
 34 որ Դա-իմին պատանին զէտը աշ-
 քերը վերցուց նայեցաւ, տեսաւ որ
 իր ետեւն ընանը քովն խիտ շատ
 ժողովուրդ կու գար: Եւ ամենը
 35 Հոմեադար թագաւորին բաւ:
 Բնուն թագաւորին որդիքը կու գան:
 ծառայիդ խաբը ելաւ: Լա անի-
 36 կայ իր խաբը ըմբոցուցածին պէս,
 աշն թագաւորին որդիքը եկան,
 ու ձայներնին վերցուցին ու լայնէ.
 և թագաւորն ալ ու անոր բոլոր
 ծառաները խիտ մեծ լացով մը լա-
 37 ցին: Եւ Բրիտողոմ' փախաւ ու
 Գեսուրի թագաւորին Բմուդի որ-
 դւոյն թողմին զնայց: Բայց Դա-
 իմ ամեն օր իր որդւոյն համար
 սուգ կ'ընէր: Լա Բրիտողոմ' փա-
 38 խաւ ու Գեսուր զնայց, ու հոն
 իրեք տարի մնաց: Լա Դա իմ
 թագաւորը Բրիտողոմ'ն երկու կը
 39 փախարէր: քանզի մեռնող Բնուն-
 նին վրայով մտնիմարուեր էր:

ՊԼ. ԺԴ

Լա Հարուհեայի որդին Հովար
 1 խնայաւ որ թագաւորին սիրտը
 Բրիտողոմ'ն վրայ է: Եւ Հովար
 2 թակուէ հաբը խրկեց, և անիկ խե-
 լացի կնիկ մը բերեւ տուաւ, ու ա-

նոր ըստ : Ս'աղաւստ՝, յեղ աղա-
ւստի ևնացուր, ու սուգի հանդերձ-
նէր հաղորդ, եղով մի՛ օծուիր, ու
մեռելի մը համար շատոնցմէ սուգ
3 բռնող կնկան մը պէս եղլը . Լու
թագաւորին մօտիւ, ու անոր աս
կերպով խօսէ . և Յովսէփ անոր
4 բերանը խօսերը դրաւ : Ու ան
թագաւորին կնիկը թագաւորին մը-
տաւ խօսելու համար . ու երեսի
վրայ գետնիւր ինչաւով՝ անոր խո-
նարհութիւն ըրաւ, ու ըսաւ :
5 Ո՛վ թագաւոր՝ օրնէ քնէ : Լու
թագաւորը անոր ըսաւ : Քեզի
ի՞նչ եղաւ : Ու կնիկը ըսաւ :
Ո՛հ, ես մէկ որբեալի կնիկ մըն
6 եմ, ու իմ էրիկս մեռած է . Լու
քու աղախինդ երկու որդի ունէր .
ու երկուքը դաւաժի մէջ իրարու հետ
ծեծկուեցան . և անոնց մէջը հաշ-
տեցընող մը չըլլաւուն համար, մե-
կը միւսը զարկաւ, ու զանիկայ
7 մեռցուց : Լու ահա՛ն բոլոր ազգա-
ւորսմը քու աղախինդ զէմ ոսկ
եղան, ու բռն : Լու եղբայրը մեռ-
ցընողը տո՛ւր, որ զանիկայ մեռցը-
նինը՝ իր մեռցուցած եղբօրը կենացը
համար, ու ժառանգն ալ կորսն-
ցընէր . և ինծի մնացած կայծը
պիտի մարին, երկրիս վրայ էրկանս
ստուռն ու մնացորդը չպահելով :
8 Լու թագաւորը կնիկներ ըսաւ :
Տո՛ւնդ զնա, ու ես քեզի համար
9 կը պատուիրեմ : Ու թակուացի
կնիկը թագաւորին ըսաւ : Ո՛վ
տէր իմ թագաւոր՝ մեղքը իմ վրաս
ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ, բայց
թագաւորը ու անոր աթոռը ան-
10 պարտ ըլլայ : Լու թագաւորը ը-
սաւ : Թե՛ որ քեզի բան մը ըսող
ըլլայ, անիկայ ինձի բեր, ու մէյ-
11 մին ալ քեզի չգպէր : Լու անի-
կայ ըսաւ : Թագաւորը շնորհք ը-
նէ, իր Տէր Մատուածը յե՛նէ, ու
չեծողու որ արեան վե՛ժ ինչիւրեքը
շատանս ապականելու, որ իմ որ-
դիս մեռցընեն : Լու անիկայ ըսաւ :
Տէրը կենդանի է որ քու որդւոյդ
գնէն մեզ մը գետնիւր պիտի չեյ-
12 նայ : Ըն ատենը կնիկը ըսաւ :
Թե՛ զ քու աղախինդ իմ տիրոջս

թագաւորին մէկ խօսք մը գրուցէ .
ու անիկայ՝ Օրուցէ ըսաւ : Լու 13
կնիկը ըսաւ : Ուրեմն Մատուծոյ
ժողովուրդին վրայ ինչո՞ւ համար
պղպէս բան կը մտածես . որովհե-
տե՛ թագաւորը քանի որ իր պարտ-
րածը ետ չդարձընէ, աս խօսքերը
խօսելով թանցաւորի պէս կ'ըլլայ :
Քանզի մէկը 'ի հարկէ պիտի մեռ- 14
նիր, ու գետնիւր թագաւոր ջուրին
կը նմանինք, որ ճշմն ալ մէկտեղ
չեղովուիր . և Մատուած Քի՛ տէր
քան Տոգին շտաներ, հապա մը-
նոցներ կը նարէ, որ պարտուած
իրմէ պարտուած չմնայ : Ու հիմա 15
ես անոր համար իմ թագաւոր տի-
րոջս աս խօսքը ըսելու եկայ, քան-
զի ժողովուրդը վէս զանցուց : ու
քու աղախինդ ըսաւ : Էլ ինչ թա-
գաւորին հետ խօսիմ, գուցէ թա-
գաւորը իր աղախինին խօսքը կա-
տարէ . Որովհետեւ թագաւորը մօտիկ 16
ընելով՝ իր աղախինը պիտի ապատե-
ան մարդուն ևնոքեն, որ զիս ու իմ
որդիս մէկտեղ Մատուծոյ ժառան-
գութեանն ճնշէլ թա-գ : Լու քու 17
աղախինդ ըսաւ : Իմ թագաւոր
տիրոջս խօսքը միտիմարտ իման պի-
տի ըլլայ . քանզի իմ թագաւոր
տէրս Մատուծոյ հրէշտակի մը պէս
է, ու բարին ու չարը կը հակը-
նայ . և քու Տէր Մատուածդ քու
հետը ըլլայ : Ու թագաւորը պա- 18
տասխան տուաւ ու կնիկներ ըսաւ,
Քեզի հաղցընելու բանս ինձմէ մի՛
պահէր : Ու կնիկը ըսաւ : Իմ
թագաւոր տէրս թող գրուցէ : Լու 19
թագաւորը ըսաւ : Երգեօք աս ա-
մեն բանիս մէջ Յովսէփին ևնորը
քեզի հետէ . ու կնիկը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ : Ո՛վ տէր
իմ թագաւոր, քու անձը կենդանի
է որ իմ թագաւոր տիրոջս ըսած
բոլոր խօսքերէն՝ ընաւ մէկը աջ գին
կամ ձախ դին չընար խտորիլ .
քանզի քու ծառադ Յովսէփն է ին-
ծի պատուիրողը : ու աս բոլոր
խօսքերը քու աղախինդ բերանը
գնողը անիկայ է . Ըս խօսքիս ևնը 20
դարձընելու համար՝ քու ծառադ
Յովսէփն աս բանը ըրաւ . ու իմ

- Տերոնք բրած ուխտս Վերոննի մէջ
 8 կատարեմ . Վանգի ծառայէրբոր
 Բարոնց Վանուրը կը բնակէի ,
 ուխտ բրի ու բրի թէ որ Տէրը զիս
 9 Երուսաղէմ դարձնէ , Տէրոնք ծա-
 ոյրու ինչն ընեմ : Եւ թագա-
 տոր անոր ըսաւ , Վան խաղաղու-
 ինեմք : Ու անիկայ երաւ Վեր-
 10 ընն զնաց : Եւ Երխողով Եւ-
 րայէի բոլոր զեղերուն լրտեսներ
 խրկեց , ու ըսաւ , Վոգին ձայնը
 լսելուդ պէս Երխողով Վերոննի
 11 մէջ թագաւոր եղաւ , բւէր : Ու
 Երխողովն հետ Երուսաղէմն եր-
 կու հարիւր մարդ զնայ հրաւի-
 բուած . անոնք միամտութեամբ
 զացին , ու ամենէն բան մը չէին
 12 զիտեր : Եւ Երխողով զոհէրը ը-
 րած ատենը Վաւիթին խորհրդա-
 կիցը Վեղոնացի Երխողովը իր
 Վեղոն քաղաքէն կանչել տուաւ .
 և զաւանանութիւնը զօրացաւ , ու
 ժողովուրդը երթալով կը շատնար
 Երխողովն քովը :
 13 Եւ Վաւիթին լռաբեր մը եկաւ
 ու ըսաւ , Խաղաղութիւն մարդիկներուն
 սիրտը Երխողովն հետ մէկ եղաւ :
 14 Եւ ատենը Վաւիթ Երուսաղէմ
 մէջ իր հետը եղող բոլոր ծառանե-
 րուն ըսաւ , Ելէք փախչիք . քան-
 զի Երխողովն երեսն մեկի ազա-
 տութիւն չկայ . շուտ բրեք զացէք ,
 չըլլայ որ անիկայ չուտով մեկի հաւ-
 նի , ու մեր վրայ չարիք հասցնէ ,
 ու քաղաքը սուրի բերնէ անցնէ :
 15 Եւ թագաւորին ծառաները թագա-
 ւորին լսին , Սեր տէր թագաւորը
 ինչ որ արժան համարի , ահա քու
 ծառաներդ պատրաստ ես ընելու :
 16 Ու թագաւորը և անոր հետէն
 անոր բոլոր տունը երաւ . ու թա-
 գաւորը իր հարձերէն տասը կնիկ
 թողուց , որ տանը մէջ պահպանու-
 17 թիւն ընեն : Եւ թագաւորը ու
 անոր հետէն բոլոր ժողովուրդը ե-
 լաւ , ու անոնք հետեւ տեղ մը կայ-
 18 նեցան : Եւ անոր բոլոր ծառանե-
 րը ու բոլոր Վերոննիները և բոլոր
 Վերոննիները անոր քովն կ'անց-
 նէին . ու անոր հետը Վերոննի եկած
 բոլոր Վերոննիները վեց հարիւր
 մարդ թագաւորին առջևն կ'անց-
 նէին : Եւ թագաւորը Վերոննի 19
 Երխողովն ըսաւ , Եւ զաւան-
 զուստը , ու թագաւորին հետը
 նստէ , քանգի դուն ստարակաւ ես ,
 ու նաև եղած տեղդ պանդուխտ ես :
 Վաւ երէկ եկար , ու պսօր ես քեզ
 20 տեղդ խախտեմ , որ ինձի հետ
 երթաւ . ահա ես կ'երթամ ուր
 որ պիտի երթամ . դուն դարձիր
 ու քու եղբայրներդ ալ դարձիր .
 ողորմութիւնք ու ճանապարհ
 թու հետդ ըլլայ : Ու Երխողով 21
 թագաւորին պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ , Տէրը կենդանի է , ու իմ
 թագաւոր տէրս ալ կենդանի է ,
 որ իմ թագաւոր տէրս ուր որ ըլ-
 22 լայ , թէ մահուան մէջ և թէ կեն-
 դանութեան մէջ , քու ծառայ ալ
 հոն պիտի ըլլայ : Եւ Վաւիթ
 Երխողովն ըսաւ , Ուրեք եկիւր
 անցիր . ու Վերոննի Երխողովն իր
 հետը եղող բոլոր մարդիկներով
 ու բոլոր ընտանիքներով անցաւ :
 Եւ բոլոր երկիրը մեծ ձայնով կու
 23 լար . ու բոլոր ժողովուրդը կ'անց-
 նէր . և թագաւորը Սեղոն հեղե-
 դատէն կ'անցնէր . ու բոլոր ժողո-
 վուրդը զէպ 'ի անապատին ճամբան
 կ'անցնէին :
 Եւ ահա Սաղոմի ալ ու անոր 24
 հետ բոլոր Վերոննիները Բառուց
 ուխտին տապանակը կը տանէին .
 և Բառուց տապանակը կայնկու-
 25 ցին , ու մինչև որ բոլոր ժողովուր-
 դը քաղաքէն երաւ ընդցաւ , Երի-
 ւթար զոհ կը մատուցանէր : Եւ
 թագաւորը Սաղոմիին ըսաւ , Եւ
 տուած տապանակը քաղաքը դար-
 26 ձուր . թէ որ Տէրոնք առջևը ջը-
 նորհք դանեմ , ան տունը զիս ետ
 պիտի դարձնէ , ու զանիկայ ու ա-
 նոր ընտանիքներ ինձի պիտի ցու-
 27 ցնէ : Բայց թէ որ ինձի պապէս
 լսէ . Վերոննի չեմ հաւանիր . ահա
 ես փախչեմ , իր աչքին հաճող երե-
 28 ցածին պէս թող ընէ ինձի : Եւ
 թագաւորը Սաղոմիին քահանային
 ըսաւ , Վաւ տեսանող է . իսա-
 ղաղութեամբ քաղաքը դարձիր , ու

տեղս Եստուծոյ հրեշտակի մը պէս
խնայաւորն է՝ բոլոր երկրիս վրայ ե-
ղած բաները գիտնալու :

21 Լա թագաւորը Հոգւորին բաւա-
լիւն հիմա առ բանը ըրի . զնա ,
Երիտզում պատանին եւս զարմար :

22 Են տանը Հոգւոր երեսի վրայ զե-
տմար ինկաւ . ու անոր խնայահո-
թիւն ըրաւ . ու օրհնէ թագա-
ւորը . եւ Հոգւոր բաւալի :

Բաւ ծա-
ւաղ այսոր զիտցաւ որ քաւ աշտե-
րուդ տանը ընդհար զտայ , ով տեղ
իմ թագաւոր . քանզի թագաւորը

23 իր ծառային խաբը կատարեց : Ու
Հոգւոր երաւ՝ Գնաւոր զնայ , ու
Երիտզումը Երուսաղէմ՝ ըրաւ :

24 Լա թագաւորը բաւալի : Ինչո՞ք իր
տանը զատնայ , ու իմ երեսս չը-
տեսնէ : Լա Երիտզում իր տունը
զարմաւ , ու թագաւորին երեսը
չտեսաւ :

25 Լա բոլոր Խաղաղի մէջ Երիտ-
զումին պէս զեղեցիկ ու զօրին մարդ
մը չկար . անիկայ ոտքին թաթէն
մինչեւ հիւսիս զազաթը արտա մը

26 չունէր : Ու երբոր իր մազերը կը
կտրէր , (որովհետեւ տարին անգամ
մը մազերը կը կտրէր , քանզի իր
վրայ ծանրութիւն կ'ըլլար ,) իր
զլխուն մազերը կը կտրէր , ու թա-
ղաւորական կշիռքով երկու հարիւր

27 սիկղ փաթէր : Լա Երիտզումին
իրեք տայ՝ ու թաւմար անունով
մէկ աղջիկ մը ծնաւ . անիկայ տես-
քով զեղեցիկ կնիկ մըն էր :

28 Լա Երիտզում Երուսաղէմի մէջ
ըման երկու տարի նստաւ . ու թա-

29 զաւորին երեսը չտեսաւ : Լա Ե-
րիտզում Հոգւորին մարդ իրկեց ,
որ զանիկայ թագաւորին իրկէ .
բայց անիկայ չուզեց անոր երթալ :
Ու նորէն երկրորդ անգամ մարդ
իրկեց . ու անիկայ երթալ չու-

30 զեց : Են տանը Երիտզում իր ծա-
ռաներուն ըրաւ . Տեսէր Հոգւորին
արար՝ որ իմ արդէն մասն է , ու
անիկայ հոն դարի ունի , զայցէ՛ր
զանիկայ կրակով պրկեցէր : Լա Ե-
րիտզումին ծառաները ան արարը

21 կրակով պրկեցին : Ու Հոգւոր եւ-
րաւ՝ Երիտզումին տունը զնայ , եւ

անոր բաւալի : Ինչո՞ք համար քաւ
ծառաները իմ արտա կրակով պր-
կեցին : Ու Երիտզում Հոգւորին 32

բաւալի : Են յիշի մարդ իրկեցի՝ ու
բաւալի : Են յիշի մարդ , ինչ թագա-
ւորին իրկեմ , որ բաւալի զի-
տալն ինչո՞ք եկայ . իմ հոն ըլլալը

ինչի տեսիլ աղէկ էր . եւ հիմա թա-
ղաւորին երեսը տեսնեմ : ու թէ
որ իմ վրաս չարութիւն մը կայ ,

33 ինչո՞ք զիտ մեղքընէ : Լա Հոգւոր
թագաւորին զնայ , ու քան-
զի անոր խնայուց . եւ անիկայ Երիտ-
զումը կանչեց . ու թագաւորին քա-
վը զնայ , եւ թագաւորին տանը ե-

րեսի վրայ փաթէր , ու մինչեւ զետմար
խնայահոթիւն ըրաւ . ու թա-
ղաւորը Երիտզումը համարեց :

ԳԼ . ԺԵ

Լա անիկ ետքը Երիտզում իրեն 1
համար կառեր , ձիւր ու իր
առջէն ծառայ յիշաւ տարհանողակ

2 մարդ պատրաստեց : Լա Երիտ-
զում կանտիս կ'ըլլէր . ու զրանը
նամրուն մէկ կողմը կը կայնէր . եւ

Երիտզում ամեն զատ ունեցող ու
զատաստանի համար թագաւորին
եկող մարդը կը կանչէր ու կ'ըրէր :

Գնաւ որ քաղաքն էս . ու երբոր
անիկայ՝ Ծառատը Խաղաղի յեղե-
րուն մէկն էմ կ'ըրէր , Երիտզում 3

անոր կ'ըրէր : Եւ յայն , քաւ զատ-
րանաւոր եւ ուղիկ է . բայց թա-
ղաւորին կողմանէ յիշի մոտիկ ընող

4 չկայ : Լա Երիտզում կ'ըրէր .
Երանի թէ զիտ առ երկրիս վրայ
զատաւոր զնէին , ու ամեն զէճ

կամ զատ ունեցող մարդը ինչի
զար , եւ անոր իրաւունք ընէի : Ու 5

երբոր մէկ մարդ մը մասնաւոր անոր
խնայահոթիւն ընէր , անիկայ
ձեռքը կ'երկրնայրէր , զանիկայ կը

6 բռնէր ու կը համարէր : Լա Ե-
րիտզում զատաստանի համար թա-
ղաւորին եկող բոլոր Խաղաղի
պապէս ընէր , Խաղաղի մար-
դիներուն սիրտը իրեն զարմաց :

Ու քառասուն տարին ըննալին 7
ետքը՝ Երիտզում բաւալի թագաւոր-
ին . Եւ յիշի ըրէ , երթամ ու

28 Երկու որդիները մեզի հետ : Եւսն
 եւ անապատին դառնալուն մէջ պի-
 տի ապաստմ , մինչեւ որ մեզմէ լուր
 29 մը առնեմ : Իւ. Սաղապի ու Երի-
 աթմար Եստուծոյ տաղանակէր Լըրու-
 տաղէմ դարձուցին , ու անոնք հոն
 մնացին :
 30 Իւ. Դաւիթ Չիթհենաց լեռնէն
 վեր կ'ելլէր , ու ելլելով կու ըսէր .
 և դուխը ծածկեր էր , ու անիկայ
 բոկոտն կը բալէր . և անոր հետ
 եղող բոլոր ժողովուրդն ալ՝ ամեն-
 քը իրենց զլուխը ծածկեր էին , ու
 31 բալով կ'ելլէին : Իւ. Դաւիթին
 պատմեցին ու բռին : Երիտոփէլ
 Երիտոփին հետ դառնաւ անոնք ին-
 ընդներուն մէջն է : Ու Դաւիթ
 բաւ : Ու վ Տէր՝ կ'աղագնէ , Երի-
 տոփէլին խորհուրդը խափանէ : Ու
 32 երբոր Դաւիթ ան բլուրը հասաւ ,
 ու որ Եստուծոյ երկրպագութիւն
 բրաւ , ահա Երաքացի Քուսին հաւ-
 քէնքէնը պատուած ու գլխուն վրայ
 հող քաշէ՝ զանկիւց զխնարեց :
 33 Իւ. Դաւիթը անոր բաւ : Իմէ որ
 իմ հետս գաւ , ինծի բեռ մը կ'ըլ-
 34 լաւ : Բայց իմ որ քաղաքը դառ-
 նաւ , ու Երիտոփին բռնաւ : Ու վ
 թագաւոր՝ եւ քու ծառագ պիտի
 ըլլամ . առաջուց քու հորդ ծառան
 էի , ու հիմա քու ծառագ եմ . ան
 ատենը Երիտոփէլին խորհուրդը ին-
 35 ծի համար կրնաս ցրուել : Իւ. ահա
 Սաղապի ու Երիտոփար քահանաները
 հոն քեզի հետ են . ու թագաւորին
 տունէն ինչ որ ըսաւ , Սաղապի ու
 Երիտոփար քահանաներուն պատ-
 36 մաւ : Եւսն հոն անոնց երկու որ-
 դիները Սաղապին որդի Երիտաւս
 ու Երիտաւրին որդի Զոթիա-
 թան իրենց հետն են : ու ամեն
 բան խաղերնիւ անոնց մեղքով ին-
 37 ծի խնայեցէր : Իւ. Դաւիթին բա-
 րեկամը Քուսի քաղաքը մտաւ , ու
 Երիտոփմ ալ Լըրուտաղէմ մտաւ :

ԳԼ . Ժ. Բ.

1 Ու երբոր Դաւիթ Լուսնը զլու-
 խէն քիւ մը անցեր էր , ահա

Մեմիկրոսթէկն ծառան Սիրա զա-
 նիկայ զխնարեց , Զորս երկու էլ
 2 Զորս Զորս , Զորս որդեղ զամիւ ,
 ու Զորս որ ամառնային պտուղ , ու
 տիկ մը գինի բեռնուած էր : Իւ.
 3 թագաւորը Սիրային բաւ : Երեք
 ինչ պիտի ընես : Ու Սիրա
 բաւ : Եւսն թագաւորին տանը
 համարեն , որ անոնք Լուսն հեծեն .
 և Զայր ու ամառնային պտուղները
 մանչերուն համարեն , որ ուտեն . ու
 4 գինին ալ՝ անապատին մէջ նուա-
 ղաներուն համար է , որ խմեն :
 Իւ. թագաւորը բաւ : Զապա քու
 տիրոջ որդին Զոր է : Ու Սիրա
 թագաւորին բաւ : Եւսն անիկայ
 Լըրուտաղէմ կը նստի . քանզի բաւ
 իմ Զորս թագաւորութիւնը ինծի պի-
 5 տի դարձնէ : Եւ ատենը թագա-
 ւորը Սիրային բաւ : Եւսն Մեմ-
 փրոսթէկն ամեն ունեցածը քեզի
 ըլլայ : Ու Սիրա բաւ : Ու վ տէր
 իմ թագաւոր՝ Զորսակալ եմ .
 թող քու առջիկ ընթերց դառնեմ :
 6 Իւ. Դաւիթ թագաւորը մինչեւ
 Բաւուրիմ եկաւ . և ահա անիկէ
 Սառուզին տանը ազգատոհմէն զե-
 7 րայի որդին Սեմի անունով մարդ
 մը ելաւ , ու ելլելով կ'անիծէր :
 Իւ. Դաւիթին ու Դաւիթ թագա-
 ւորին բոլոր ծառաներուն քար կը
 8 նետէր . ու բոլոր ժողովուրդը , ու
 բոլոր զորաւոր մարդիկները լաւա-
 9 ւորն ալ գինի ու ձախ գինի քիւ-
 լայն . Իւ. Սեմի աւելի
 տուած ատենը պապկա կ'ըսէր . Ե-
 10 լիք , ելիք ու վ արիւնահեղ մարդ :
 ու վ անորեն մարդ . Տէրը Սառուզին
 տանը բոլոր արիւնը քու վրայ
 11 դարձուց , որ անոր տեղը թագաւոր
 եղար . ու Տէրը թագաւորութիւ-
 12 նը քու որդեղը Երիտոփին մեղք
 տուաւ . և ահա քու շարիքը քեզի
 հասաւ , քանզի դու արիւնահեղ
 13 մարդ մինչեւ է : Իւ. Զարուհեղ
 որդին Երեսա թագաւորին ը-
 14 տաւ : Եւսն ամառն ըսէր ինչու հա-
 մար իմ տիրոջ թագաւորին անեծք
 տայ , թող տուր անցնեմ ք

10 անոր զլուխը առնեմ : Բայց իմա-
 ղաւորը բաւ : Ու վ Զարուհեղի
 որդիք , դուք ինծի հետ ինչ բան
 ունիք . թող տուէք որ պապկա
 11 անեծք տայ , քանզի Տէրը բաւ-
 անոր , Դաւիթը անիծէ . ու ու վ
 կրնայ բաւ իմ անեծք . համար
 12 սղակաւ ըրիք : Իւ. Դաւիթ Ե-
 րեսային ու իր բոլոր ծառաներուն
 բաւ : Եւսն իմ երանքս եղող որ-
 13 դիս իմ հողիս կը փնտռէ , ու
 մնաց աւ Բեռնապինանը . թող
 տուէք զանիկայ , որ անիծէ , քան-
 14 զ Տէրը բաւ անոր : Գուցէ Տէ-
 րը իմ նեղութեանս նայի , ու առ-
 ցուան անոր տուած անեծքին տեղը
 Տէրը ինծի բարեք հատուցանէ :
 15 Իւ. Դաւիթ իր մարդիկներուն հետ
 ձախան կ'երթար , ու Սեմի գի-
 մայն լեռանը բովն կ'երթար , և
 16 անեծք տալով քարեր նետելով՝ ու
 հող քանկելով կ'երթար : Իւ. թա-
 ղաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր
 ժողովուրդը յոյնած եկան ու հոն
 հանգչեցան :
 17 Իւ. Երիտոփմ ու բոլոր ժող-
 վուրդը Խորդիկի մարդիկը Լըրու-
 տաղէմ մտան . ու Երիտոփէլ անոր
 18 հետ էր : Ու երբոր Դաւիթին
 բարեկամը Երաքացի Քուսին Երի-
 տոփին քովը գնաց , Քուսի բաւ
 Երիտոփին , Սեմի արքայ , կեցցէ
 19 արքայ : Իւ. Երիտոփմ Քուսին
 բաւ : Բարեկամիդ վրայ ունեցած
 20 սեղոյ տակնայ է . ինչու բարեկա-
 միդ հետ զգայիք : Իւ. Քուսի բ-
 21 անոր Երիտոփին , Զէ , հապա
 Տէրոջ ու աւ ժողովուրդին և Դա-
 րայիկ բոլոր մարդիկներուն ընտրա-
 ծը ու վ որ ըլլայ , եւ անորը պիտի
 ըլլամ : ու անոր հետ պիտի նստիմ :
 22 Մէրին ըսէ՛ր իմ որդին ծառայութիւն
 պիտի ընէմ : անոր որդեղն չէ .
 23 ինչպէս որ քու հորդ առջիկ ծա-
 րայիցի , անանկ ալ քու առջիկ
 պիտի ըլլամ :
 24 Իւ. Երիտոփմ բաւ Երիտոփե-
 լին , Խորհուրդ ըրէր իմ ինչ ը-
 25 նելու եղբ : Ու Երիտոփէլ բաւ
 Երիտոփին , Քու հորդ հարձերուն
 մոխր , որոնք անիկայ տանը պահ-

պանութիւնը ընելու համար իմ
 զուց . ու երբոր բոլոր Խորայէլ աւ
 որ դուք քու հորդ տակի եղար , ան
 ատենը բոլոր քեզի հետ եղողներուն
 մեղքերը պիտի ու ժողան : Ու ատի
 22 տանիքին վրայ Երիտոփին համար
 վրան կանգնեցին . և Երիտոփմ բա-
 լոր Խորայէլին աչքերուն առջիկ իր
 հորդ հարձերուն մտաւ : Ու ան
 23 օրերը Երիտոփէլն տուած խոր-
 հուրդը պնդեցէր , ինչպէս որ մե-
 կը Եստուծոյ խորհրդը հարցնէր : Ե-
 րիտոփէլն ամեն խորհուրդը իմ
 Դաւիթին քով և իմ Երիտոփին
 քով պնդեցէր :

ԳԼ . Ժ . Ժ .

1 Իւ. Երիտոփէլ բաւ Երիտոփին :
 Զին տասուերկու հազար մարդ
 ընտրեմ ու ելլեմ , և աւ գիշեր
 2 Դաւիթին ետեւն ինձամ : Ու
 անիկայ քանի որ յոյնած ու մեղքե-
 րը թուրած է , անոր վրայ հասնիմ ,
 ու վախցնեմ զանիկայ , որ անոր
 հետ եղող ժողովուրդը փախի . ու
 3 մինակ թագաւորը զարնեմ : Եւսն
 պէս բոլոր ժողովուրդը քեզի պիտի
 դարձնեմ . քանզի քու փնտած
 մարդ քեզ աչքիս առջիկ
 4 մեղք անցած կը սեպուի , ու բո-
 լոր ժողովուրդը խաղաղութեան մէջ
 կ'ըլլայ : Իւ. աւ խաղաղ Երիտոփ-
 5 մին աչքին ու Խորայիկ բոլոր ծե-
 րերուն աչքին հաճոյ երեցաւ :
 Իւ. Երիտոփմ բաւ : Զին Ե-
 6 րաքացի Քուսին ալ կանգնէր , որ
 անոր խորհուրդն ալ ընէր : Ու
 երբոր Քուսի Երիտոփին քովը ե-
 7 կաւ , Երիտոփմ անոր հետ խոսե-
 ցաւ ու բաւ : Երիտոփէլ ասանկ
 8 բան մը բաւ . արդեօք անոր խոս-
 քը ընէ՞ր իմ չէ , դուք խոսէ :
 Իւ. Քուսի Երիտոփին բաւ : Ե-
 7 րիտոփէլն տուած խորհուրդը աւ
 անգամ աղէկ չէ : Իւ. Քուսի բ-
 8 տաւ , Դուք գիտես որ քու հայրդ
 անոր մարդիկները զորաւոր են . ու
 որտեղին պրած է , գաշտի մէջ
 ձաղերը կորսնցուցած արջու պէս .
 և քու հայրդ պատերազմող մարդ
 մին է , ու գիշեր ժողովուրդին հետ

եկաւ, Վժման որդւոցը Սարգսյէն
 Կատար որդին Սորի, ու Լադա-
 բարէն Վժմեղի որդին Սարիբ, և
 Սոմէգէլիմէն Վաղարադացի Ներգե-
 լի՝ Վճկողկներ, կոնքեր, հողէ ա-
 մաններ, ջորեն, դարի, ալիւր, ու
 բոհրած ցորեն, ու բակլայ, և ոսպ,
 ու բոհրած քիւր, Ու մեղը, և կո-
 դի, ու ոչխարներ, և կովու պանիր
 Վասիթին ու անոր հետ եղող ժո-
 ղովուրդին խորին որ ուսնէ. քան-
 ղի լուին, ժողովուրդը անուպատին
 մէջ անօթի յողմած ու ծարած է:

ՊԼ. ԺԸ

- 1 Եւ Վասիթ իր հետը եղող զօրքը
 համրից, ու անոնց վրայ հազա-
 բապետներ ու հարիւրապետներ
- 2 գրաւ: Եւ Վասիթ զօրքին եր-
 բորդ մասը՝ Յովթարին ձեռքը, ու
 երբորդ մասը՝ Յովթարին եղբորը
 Եղբուհեան Նրեհային ձեռքը,
 ու երբորդ մասը Վեթապի Նթիթի-
 րն ձեռքը յանձնեց. և թագաւորը
 ժողովուրդին բաւաւ, Վապատմա-
 նա ալ մեղի հետ պիտի ելլեմ:
- 3 Եւ այց ժողովուրդը բաւաւ, Սի ել-
 լիւր. քանզի թէ որ մէկ փախելու
 ըլլանք, անոնք մեղի համար հող չեն
 բնիւր. ու թէ և կենսեմն մոռնի,
 անոնք զանկիւր քանի մը տեղ չեն
 գնել. բայց դուն մեր տարը հա-
 ղաւրին չափ ես. ու հիմա աղէկը
 ան է որ, դուն մեղի քաղաքէն օգ-
- 4 նութիւն բնիւր: Եւ թագաւորը
 անոնց բաւաւ. Չեր աչքերուն համոյ
 երեցածը պիտի բնեմ. ու թագա-
 ւորը դարմը յով կայնեցաւ, և բո-
 լոր զօրքը հարիւրներով ու հազար-
- 5 ներով կ'ելլէին: Ու թագաւորը
 Յովթարին և Նրեհային ու Նթիթի-
 րն պատուիրելով բաւաւ, Եւսի հա-
 մար Նրիսողմ պատուիրին ինայի-
 յէր: Ու երբոր թագաւորը Ն-
 ռիսողմին համար բոլոր զօրափար-
 ներուն պատուիրեց, բոլոր զօրքերը
 լեղին:
- 6 Եւ զօրքը դաւոր եկաւ Խարպե-
 լին դէմ՝ դնելու համար. ու պատե-
 բազմը Նթիթիմ անտառին մէջ և-
- 7 ղաւ: Եւ հոն Խարպեղին զօրքերը

Վասիթին ծառաներուն տոնը բազ-
 թուեցան. ու հոն ան որք մեծ կո-
 տորած եղաւ, ու քոսն հազար մար-
 քիւր: Եւ հոն պատերազմը բո-
 լոր երկրին վրայ տարածուեցաւ, ու
 ան օրը անտարը սուրին հարաւան
 աւելի ժողովուրդ ջարդեց: Եւ
 Նրիսողմ Վասիթին ծառաներուն
 հանդիպեցաւ. ու Նրիսողմ ջորիի
 վրայ հեծեր էր. և ջորին մէկ մեծ
 բեկեմնի մը թաւ ոստերուն տակը
 մոտաւ. ու անոր զլուխը բեկեմնին
 բռնուեցաւ, ու երկնքի ու երկրի
 մէջ քիւրաւ մնաց. և ջորին տա-
 կէն անցաւ. քանց. Ու մէկ մարդ
 մը գնալով անանելով՝ Յովթարին
 պատմեց. ու բաւաւ, Եւսն Նրիսո-
 ղմը բեկեմնի մը կախուած տեսայ:
 Եւ Յովթար իրեն լուր բերող մար-
 դուն բաւաւ. Որովհետեւ գնալով
 տեսար, ինչքէ համար զանկիւր հոն
 գետինը զարկիւր. ան ատենը քի-
 ղի տարը քիւր արծաթ ու մէկ դո-
 տի մը կու տայի: Եւ ան մարդը
 Յովթարին բաւաւ. թէ որ իմ օտի
 հազար քիւր կ'եղարով ալ արծաթ
 դրուէր, թագաւորին որդւոյն ձեռք
 չէի երկնցըներ. քանզի մեր լու-
 ցինք, երբոր թագաւորը քիւր ու
 Նրեհային ու Նթիթիին պատուի-
 րեց՝ բաւելով, Եւսն մեկերեղ Նրի-
 սողմ պատանիին հոգ տարէր:
 Եւ թէ ու՝ պարապ տեղը իմ կիսմը
 վտանգի մէջ պիտի գնէի. քանզի
 բնաւ բան մը թագաւորին զաղտեղ
 չմտար. ու դուն ալ քիւր գէմ պի-
 տի կենայիր: Եւ Յովթար բաւաւ,
 Եւս քոս առնելու պայաւ ժամանակ
 չեմ անցըներ. ու իր ձեռքը իրե-
 նետ առաւ, ու անոնցմով Նրիսո-
 ղմին սիրտը խցեց, որ անիկայ
 տակաւին բեկեմնին վրայ ողջ էր:
 Եւ Յովթարին զնալիւրները տար
 պատունի չորս կողմը պաշարելով Ն-
 ռիսողմը գարկին, ու զանկիւր
 մեղացին: Եւ Յովթար փող հն-
 չեցուց, ու զօրը Խարպեղը հա-
 ճելէն ետ դարձաւ. քանզի Յովթար
 զօրքը գաւեց: Ու Նրիսողմը ա-
 ոին և զանկիւր անտառին մէջ
 մէկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին, ու

- 9 չկենար : Եւ հիմա անիկայ կամ
փոսի մը մէջ՝ կամ ուրիշ տեղ մը
պահուած է . ու թէ որ առջի ան-
գամ ասանցմէ իշխարու բլրան , ամեն
լսողը պիտի բռն թէ Երիտզումն
եռանէն զաղոյ՝ ժողովուրդը կտա-
10 թուեր է . Եւ ասանքը առիւծի պէս
սիրտ ունեցող զորաւոր մարդը ան-
գամ բոլորովն պիտի թռնուայ .
քանզի բոլոր Խարսէլ գիտէ որ քու
հաղորդ զորաւոր է , ու անոր հետ
եղողները ուսի տէր մարդիկն են :
- 11 Եւ պատճառաւ . եւ քեզի խորհուրդ
կու տամ՝ որ բոլոր Խարսէլ Վա-
նէն մինչեւ Բերաբալէ՝ ծովափերը
եղող աւազին պէս բազմութեամբ
քու քովդ ժողովին . դուն ալ ան-
ձամբ ունեց մէջը ~~պարսկացի~~ եր-
12 թաս : Եւ այսպէս անոր վրայ եր-
թանք՝ անիկայ ուր տեղ որ գտնուի ,
ու անոր վրայ համբներ՝ ինչպէս որ
ցողը գետնի վրայ կ'իջնէ , եւ զանի-
կայ ու անոր հետ եղող մարդիկնե-
13 լէն մէկը ~~առջ~~ ~~մտ~~ ժողովն : Եւ թէ
որ քաղաքի մը մէջ գոցուի , ան
քաղաքը բոլոր Խարսէլ շուաններ
տանի . ու զանիկայ մինչեւ հեղեղա-
տը քաշենք : այնպէս որ հոն մէկ
14 պղտիկ քար մը անգամ չմնայ : Եւ
Երիտզում ու բոլոր Խարսէլի մար-
դիկները բաժն : Երաքացի Վա-
սիին խորհուրդը Երիտօփեկին խոր-
հուրդէն աղէկ է : Վանդի Տէրը
Երիտօփեկին աղէկ խորհուրդը ցը-
րուելու հրաման տուեր էր , որ Տէ-
րը Երիտզումն վրայ շարիւր հա-
ցընէ :
- 15 Եւ Վաւսի Սաղոմի ու Երիա-
թար քահանաներուն ըսաւ : Երի-
տօփէլ Երիտզումն ու Խարսէլի
ծերանուն այս ինչ խորհուրդը
տուաւ : եւ ալ այս ինչ խորհուրդը
16 տուի . իմա շուտով ~~մարտ~~ խը-
կեցէր , ու Վասիին խնայուցէր
ու ըսէր : Վիշերը անապատին
գալտերուն մէջ մի կենար , հապա
շուտով անցիր : չըլլայ որ թագա-
ւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժո-
ղովուրդը յանկարծ զարնուին :
17 Եւ Հոփնաթան ու Երիմաս Ռով-
զիւն աղլիւրին քովը կայնիր էին ,

քանզի չէին կրնար քաղաքը մտնել
ու երեւալ . եւ աղախինը զնոց ու-
աննոց պատմեց , եւ անոնք զայն ու-
Վասիին թագաւորին խնայուցին :
Եւ պատանի մը տեսաւ զանոնք . ու
18 Երիտզումն պատմեց , բայց անոնք
երկուքը միտեց շուտով դադար ,
ու Վասուրիմ մէկ մարդու մը տուն
մտան . եւ անիկայ իր զաւիթիւն մէ-
ջը ջրհոր մը ունէր , ու անոնք հոն
19 ստաւ ջրհորին քերթին վրայ փոց ,
ու անոր վրայ ձաւար տարածեց , ու
բանը չշատկրուեցաւ . Եւ Երի-
տզումն ծառաները ան կնիւնը
տունը մտան ու բաժն : Երիմաս-
սը ու Հոփնաթանը սիրէն : Եւ
կնիկը աննոց ըսաւ : Եւ ուրիշ ան-
զիի կողմը անցան : Ու անոնք
փնտռեցին ու չգտան , ու Երուսա-
ղէմ դարձան : Եւ աննոց երթա-
21 լէն ետքը ջրհորէն ելան , ու զայն
Վասիին թագաւորին խնայուցին :
եւ Վասիին բաժն : Եւ ջր-
տով ջուրէն անցէր . քանզի Երի-
տօփէլ ձեզի համար ասանկ խոր-
հուրդ մը ըրաւ : Եւ Վասիին ու
22 անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը
եկան ու Հորդանանէն անցան . ու
մինչեւ առաւօտեան լոյսը Հորդա-
նանէն չանցած մարդ մը չմնայ :

Եւ Երիտօփէլ երբոր տեսաւ որ
23 իր խորհուրդը չհաւարուեցաւ , իբր
իշուէ համետը զրաւ , ու երաւ իբր
քաղաքը ու իր տունը գնաց . եւ իբր
տանը համար պատուէր տուաւ , ու
ինքնզինեց խեղդեց ու մեռաւ , եւ իբր
հորը գերեզմանը թաղուեցաւ :

Եւ Վասիին Սանայիմ հասաւ : 24
Երիտզում ալ բոլոր Խարսէլի մար-
դիկներուն հետ Հորդանանէն ան-
ցաւ : Եւ Երիտզում Հոփնաթին
25 տեղը Բմնային զրաւ զորքին վրայ .
ու Բմնայի Հեթեհը անուտով
Խարսէլացիի մը որդի էր , ու անի-
կայ Հոփնաթին մօրը Եւրուհային
բոլոր՝ Վասաին աղիկը Երիտան
26 տներ էր : Եւ Խարսէլ Երիտ-
զումն հետ Վաղապաղու երկրին մէջ
բանակեցաւ :

Ու երբոր Վասիին Սանայիմ 27

անոր վրան խիստ մեծ քարակոյտ մը
 զիջեցին . և բոլոր Խորշիկէ վա-
 խու՝ ամեն մէկը իր վրանը :
 18 Եւ Երիտողմ իր կենդանութեան
 ատենը մէկ արձան մը տուեր էր , ու
 զանկիւց իրեն համար թագաւորի
 հովիտին մէջը կանգնեց էր , բերով
 թէ Որդի չունիմ որ իմ անուան
 յիշատակը պահէ . ու ան արձանը
 իր անունովը կոչեց էր , որ անկիւց
 մինչև աս օրս Երիտողմին արձանը
 կ'ըսուի :
 19 Եւ Սաղովկի որդին Երիմաս
 ըսաւ . Հիմա վազեմ ու թագա-
 ւորին աւետիս տանիմ , որ Տէրը
 անոր իրաւունք ըրաւ , ու զանկիւց
 իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատեց :
 20 Ու Հոփար անոր ըսաւ , Դուն այս-
 օր աւետիս բանեցի մարդ չես . դուն
 մէկ ուրիշ օր մը աւետիս տամ ,
 բայց այսօր աւետիս մի՛ տանիր .
 քանզի թագաւորին որդին մուտն :
 21 Եւ Հոփար Վաւսիին ըսաւ , Դուն
 տեսածդ թագաւորին պատմէ . ու
 Վաւսի՛ Հոփարին խոնարհութիւն
 22 ըրաւ , և վաղելով զնաց : Ու
 Սաղովկի որդին Երիմասս նորէն
 Հոփարին ըսաւ , Եւ և իցէ հրա-
 ման տուր՝ որ ես ալ Վաւսիին ե-
 տեմ վազեմ : Ու Հոփար ըսաւ ,
 Եւն՞ու վազեմ՝ որդիս , որովհետեւ
 23 աւետիս մը չունիս տանելու : Եւ
 անիկայ ըսաւ , Եւ և իցէ վազեմ .
 ու անոր ըսաւ , Սաղէ : Եւ Ե-
 րիմասս դաշտին ճամբովը վաղեց ,
 ու Վաւսիին անցաւ : Եւ Վաւսիի
 երկու զոններուն մէջը կը նստէր .
 ու զէտը զրանը տանիքին վրայ
 զէպ 'ի պարիսպը գնաց , և աշերը
 վերցրելով տեսաւ որ ահա մէկ
 25 մարդ մը մինակ կը փաղէր : Եւ ա-
 տենը զէտը բարձր ձայնով թագա-
 ւորին խնայուց . ու թագաւորը ը-
 սաւ . Թե՛ որ մինակ է , անոր բե-
 րանը աւետիս կայ : Ու անիկայ
 կու գար ու կը մօտենար : Եւ զէ-
 տը մէկ ուրիշ վաղող մարդ մը տե-
 սաւ . ու զէտը զոնապանին բարձր
 26 ձայնով ըսաւ , Եհնա մէկ ուրիշ
 մարդ մըն ալ մինակ կը փաղէ : Եւ
 թագաւորը ըսաւ , Եւ ալ աւե-

տեսար է : Ու զէտը ըսաւ , Եւ 27
 չինին ընթացքը Սաղովկի որդւոյն
 Երիմասսին ընթացքին պէս կ'երե-
 նայ ինձի : Եւ թագաւորը ըսաւ .
 Ենիկայ բարի մարդ է , ու բարի ա-
 ւետիսով կու գայ : Եւ Երիմասս 28
 պատալով ըսաւ թագաւորին , Ող-
 չնի . ու երեսի վրայ գետնը կ'ա-
 լէ խոնարհութիւն ըրաւ թագա-
 ւորին , ու ըսաւ , (Որհնալ ըլլայ
 քու Տէր Բաւուածդ , որ իմ տի-
 բոջ թագաւորին զէմ ձեռք վերցը-
 նողները քու ձեռք մատնեց : Եւ 29
 թագաւորը ըսաւ , Երիտողմ պա-
 տանին ողջ է : Ու Երիմասս ը-
 սաւ , Երբոր Հոփար՝ թագաւորին
 ծառան ու զի քու ծառայող խրիկն ,
 մէկ մեծ խուփ մը տեսայ , բայց
 30 ինչ ըլլալը չիմացայ : Եւ թագա-
 ւորը ըսաւ , Դարձիր ու հոն կայ-
 նէ : Ու անիկայ դարձաւ ու կայ-
 նեցաւ : Եւ ահա Վաւսի եկաւ : 31
 ու Վաւսի ըսաւ , Իմ տիրոջն թա-
 գաւորին աւետիս ինչ քան , որ բո-
 լոր քու վրայ ելողներուն ձեռքէն
 Տէրը այսօր թէ՛ ազատեց , ու թե՛
 իրաւունք ըրաւ : Եւ թագաւորը 32
 Վաւսիին ըսաւ , Երիտողմ պա-
 տանին ողջ է : Եւ ատենը Վաւ-
 սի ըսաւ , Իմ տիրոջն թագաւո-
 րին թշնամիները ու չարութեան
 համար քու վրայ ելողները ան
 պատանիին պէս ըլլան : Եւ թա- 33
 գաւորը խոռվեցաւ , ու զրան
 վերնատունը ելաւ ու ըլլաւ . և
 քայլելով այսպէս կ'ըսէր , Որդեակ
 իմ Երիտողմ , որդեակ իմ , որ-
 դեակ իմ Երիտողմ , երանի թէ
 քու տեղդ ես մտնեի . Երիտողմ
 որդեակ իմ , որդեակ իմ :
 ԳԼ . ԺԹ
 Եւ Հոփարին պատմուեցաւ թէ 1
 Եհնա թագաւորը Երիտողմին
 համար կու լայ ու սուղ կ'ընէ : Եւ 2
 ան օրը յաղթութիւնը սուղի դար-
 ձաւ բոլոր զօրքին առջեւ . քանզի
 զօրքը լսից որ թագաւորը իր որ-
 դւոյն համար կը դառնայ : Ու ան 3
 օրը զօրքը զոգի պէս քաղաքը կը
 մտնէր , պատերազմէն փախած ու

4 ամբողջ զօրքի պէս : Եւ թագա-
 ւորը իր երեսը ծածկեց . ու թա-
 գաւորը մեծ ձայնով մը կը կանչէր ,
 Որդեակ իմ Երիտողմ , Երիտողմ
 որդեակ իմ , որդեակ իմ :
 5 Եւ Հոփար ներս մտաւ թագա-
 ւորին յովը , ու ըսաւ , Եւ քո քու
 կենսոյ , ու քու տղայներուդ ու
 աղջիկներուդ կենսոյ , և քու կը-
 նիկներուդ ու հարձերուդ կենսոյ
 ազատող ամեն ծառաներուդ երեսը
 6 այսօր ամբողջ ըրիր . Վանգի քեզ
 ատոյնները կը սիրես , ու քեզ սի-
 բոյները կ'ատես . փան գի այսօր
 յայտնեցիր որ քու իշխաններդ ու
 ծառաներդ բանիմը տեղ չես դնէր .
 և այսօր սղիկ հասկըցայ որ , Եթէ
 այսօր Երիտողմը ողջ մնար , ու
 մեր ամբողջ մտնէինք , ան ատենը
 քու աշերուդ հաճոյ պիտի երե-
 7 նար : Եւ Հիմա ոտք կ'էր ու
 զէտը եկուր , ու քու ծառաներուդ
 հետ քաղցրութեամբ խօսէ . քանզի
 Տէրը մեծ երախտ կ'ընէմ որ ե-
 թէ դուն գուր չեկաս , ապա զիւր
 քով մարդ մը պիտի չմնայ . ու
 ասիկայ քեզի քու տղայութենեդ
 մինչև Հիմա զուխը եկած ամեն
 մարդուն թիւններէն աւելի զէ-
 8 կ'ըլլայ : Եւ թագաւորը երաւ ու
 դուրսը նստաւ . ան ատենը բոլոր
 զօրքին պատմեցին ու ըսին , Եհն
 թագաւորը դուրսը նստեր է . ու
 բոլոր զօրքը թագաւորին առջեւ
 եկան , բայց Խորշիկի մարդիկ ի-
 9 բնոյ փառները փախեր էին :
 Եւ Խորշիկին ամեն ցեղերուն
 մէջ բոլոր մտաւորաբար կը դիմէին
 ու կ'ըսէին , Ո՛ր թշնամիներուն
 ձեռքէն մեզ փրկողը թագաւորն է ,
 ու Փղապտեղ ձեռքէն մեզ ազա-
 տողը անիկայ է . և Հիմա Երիտող-
 մին պատմաւորը աւ երկեւ . փա-
 10 խաւ : Ու Երիտողմ՝ որն որ մեր
 փայ թագաւոր օժեցեց , պատե-
 բաղմի մէջ մտաւ . և Հիմա դուր
 թագաւորը եւ դարձնելու փայով
 11 ինչքն բան մը չէր խօսիր :
 Ու Վաւսի թագաւորը Սաղովկի
 ու Երիմաս թագաւորներուն հա-
 խրիկն ըսելով , Հոփարի ձեռք-
 րուն Հետ խօսեցէք ու ըսէք , Թա-
 գաւորը իր տունը դարձնելու ին-
 չեմ եւ կը մնար . քանզի բոլոր
 Խորշիկին խօսքը թագաւորին հա-
 սաւ՝ մինչև անոր տունը . Դուրս 12
 իմ եղբայրներս , ոսկորս ու մարմնս
 էք . ու թագաւորը ինչ քան զար-
 ձնելու ինչեւ եւ կը մնայ : Եւ 13
 Վաւսիին ըսէք , Դուն իմ ոսկորս
 ու մարմնս չեմ . Բաւուած ինձի
 այսպէս ու աղի աւելի ընէ , թէ որ
 Հոփարին տեղը միտ իմ առջեւ
 զօրազուրի ըլլաս : Եւ Հոփարի 14
 մարդիկներուն սիրտը մէկ մարդու
 որդի պէս իրէն դարձուց . ու թա-
 գաւորին պատմաւորը խրիկեցին
 ըսելով , Դարձիր , թէ դուն և թէ
 քու ամեն ծառաներդ : Եւ ատե- 15
 նը թագաւորը դարձաւ , ու մինչև
 Հոփարան եկաւ . Հոփար ալ
 մինչև Վաղաղաւ եկաւ , որ թա-
 գաւորը զիմաւորէ ու թագաւորը
 Հոփարան անցնէ :
 Ու Վերայի որդին Վաւսիին 16
 խնամքով անցնէ անոր արտաբերով՝
 Հոփարի մարդիկներուն հետ Վա-
 ւսիին թագաւորը զիմաւորելու ին-
 17 չաւ , Եւ անոր հետ խնամքով
 տանը մարդ կար . ու Վաւսիին
 հինգ որդիներով և քան ծառանե-
 րով ինչ . ու թագաւորին առջեւ 18
 Հոփարան հասան : Եւ թա-
 գաւորին տունը անցնելու համար ,
 ու անոր աշերուն հաճոյ երեցածը
 ընելու համար մէկ նաւակ մը ան-
 19 յաւ . ու երբոր թագաւորը Հոփ-
 րան անցաւ , Վերայի որդին
 Վաւսիին թագաւորին առջեւ ին-
 20 յաւ , Եւ թագաւորին ըսաւ , Իմ
 տերս ինձի յանցանք չեմ , ու իմ
 թագաւոր տիրոջն Երաւաղեմէն ե-
 լած օրը ծառայիդ ըրած անօրէնու-
 թիւնը չիմ , ու թագաւորը զա-
 21 նիկայ իր արտին մէջ չընէ . Վանգի
 քու ծառայող զիտցայ որ մեղք զոր-
 ծեցի . և ահա այսօր Հոփարին
 բոլոր տունէն առաջ եւ եկայ , որ
 իմ թագաւոր տերս զիմաւորելու
 իջնեմ : Ու Հարուհայի որդին 21
 Երեսաւ պատմաւորան տուաւ ու ը-

- տաւ : Սիմէկ Անձի ասոր համար
 պիտի չմտնե՞ր , որ Տէրոջը օծեալը
 22 անիծեց : Իսկոյն յատիժի բաւ ,
 յատի ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք
 ո՞վ Շարուհեայի որդիք , որ այսօր
 ինծի թնամե՞ թիւն կ'ընէք : Սիմէկ
 այսօր Խարպէլէն մարդ մը պիտի
 մտնե՞ր . որովհետեւ գիտեմ որ ես
 այսօր Խարպէլի վրայ թաղաւոր եմ :
 23 Եւ թաղաւորը Անձիին ըսաւ .
 Սիմէկ չմտնիս : ու թաղաւորը ա-
 նոր երգում ըրաւ :
 24 Եւ Սաուդի որդին Անձիի բոս-
 թիւ թաղաւորը զիմաւորելու ի-
 նաւ . ու անիկայ թաղաւորին դա-
 ցած օրէն մինչեւ անոր խաղաղու-
 թեամբ եկած օրը , ոսրերը չէր
 դարձաներ , ու մօրուքը չէր չեակեր :
 25 Եւ լաթիւրը չէր լուացեր : Ու երբ-
 որ թաղաւորը զիմաւորելու համար
 Նրուսաղէմ եկաւ , թաղաւորը ա-
 նոր ըսաւ . Սիմէկ Անձիի բոսթիւն ,
 26 ինչո՞ւ ինծի հետ չգացիր : Եւ ա-
 նիկայ ըսաւ . Սիմէկ տե՛ր իմ թաղա-
 ւոր , իմ ծառաս պիտ խաբեց . քան-
 զի քու ծառայը ըսաւ , Եւ զպա-
 րաստեմ , որ վրան հեծնեմ , ու
 թաղաւորին հետը երթամ . փան
 27 զի ծառայը իմ թաղաւոր տիրոջն
 առջեւ բամբասեց . բայց իմ թա-
 ղաւոր տե՛րս Մատուծայ հրեշտակի մը
 պէս է . ուստի քու աչքերուդ հա-
 28 չոյ երեցածը ըրէ . Վանգի թե՛ւ
 պէտ եւ իմ հօրս բոլոր տունը իմ
 թաղաւոր տիրոջն առջեւ միայն
 մտնելու մարդիկներ եկն , բայց
 դու եւ քու ծառայը քու սեղանդ կե-
 րակուր ուռուղներուն կարող դրիք .
 ուստի ալ ասիկ ետեւ ի՞նչ իրա-
 ւունք ունիմ թաղաւորին բողոքե-
 29 լու : Եւ թաղաւորը անոր ըսաւ ,
 Եւ ինչո՞ւ քու բաներուդ վրայ կը
 խօսիս . ես ըսի որ դու եւ Սիւրան
 30 արտերը մեջեկեմք բամբէք : Ու
 Սիմէկի բոսթիւն ըսաւ թաղաւորին ,
 իմօ՞ղ անիկայ ամեն ալ առնէ ,
 որովհետեւ իմ թաղաւոր տե՛րս խա-
 ղաղու թեամբ իր տունը եկաւ :
 31 Եւ Վաղաւորայի Ներգիւլի Ոսով-
 զիւլմէն իջաւ , ու թաղաւորին հետ
 Հորդանանէն անցաւ , որ զանիկայ
 Հորդանանէն յուղարկէ : Ու Ներ-
 գիւլի խիստ ծեր էր , ու թաղաւոր
 իմանալով որ թաղաւորը Վաղաւորին
 մէջ կեցաւ , զանիկայ ինքը կերակ-
 րեց . քանզի խիստ մեծ մարդ մըն
 էր : Ու թաղաւորը Ներգիւլիին
 ըսաւ . Ինծի հետ անցիր , եւ քեզ
 իմ քովս Նրուսաղէմի մէջ կերակ-
 րեմ : Ու Ներգիւլի թաղաւորին
 ըսաւ . Իմ կենացս տարիներուն
 օրերը մը զովս պիտի ըլլամ որ թա-
 ղաւորին հետ Նրուսաղէմ ելլեմ .
 Ես այսօր ու թաղաւոր տարեկան եմ :
 35 միմէկ աղէկը ու դէշը կրնամ որո-
 չել . միմէկ ծառայ իր կերածին ու
 խմածին համը կրնայ առնել . եւ
 ասիկ ետքը խաղ կանչող մարդիկ-
 ներուն կամ կնիկներուն ձայնը կը-
 նաւմ լսել . ու քու ծառայդ իմ
 թաղաւոր տիրոջն ինչո՞ւ համար
 բոս ըլլայ : Վաւ ծառայ թաղա-
 ւորին հետ քիչ մը Հորդանանէն
 պիտի անցնի . ու թաղաւորը ին-
 37 չու . ինծի պատէս փոխարէն մը հա-
 տուցանէ : Իմօ՞ղ ծառայը դառ-
 նամ , ու իմ քաղաքիս մէջ իմ հօրս
 ու մօրս գերեզմանին քովը մտնիմ .
 ահա քու ծառայը Վամաւամ իմ
 տիրոջն թաղաւորին հետ անցնի .
 ու քու աչքերուդ հաճոյ երեցածը
 ըրէ անոր : Եւ թաղաւորը ըսաւ .
 38 իմօ՞ղ Վամաւամ ինծի հետ անցնի ,
 ու ես քու աչքերուդ հաճոյ երեցա-
 ծը պիտի ընեմ անոր . եւ ինծե՛կ
 բնէ որ ինչըրեւ , քեզի պիտի ընեմ :
 Ու բոլոր ժողովուրդը Հորդանանէն
 39 անցաւ . թաղաւորն ալ անցաւ :
 Եւ թաղաւորը Ներգիւլի համու-
 րեց ու զանիկայ օրհնեց . ան ալ
 իր տեղը դարձաւ : Եւ թաղաւո-
 40 րը Վաղաւորաւ անցաւ , ու Վա-
 մաւամ անոր հետ անցաւ . պատէս
 Հուդային բոլոր ժողովուրդը ու
 Խարպէլն ալ կէս ժողովուրդը
 թաղաւորն անցուցին :
 Եւ ահա որքան Խարպէլի մարդիկ
 41 ները թաղաւորին եկան , ու թա-
 ղաւորին ըսին . Ինչո՞ւ համար մեր
 եղբայրները Հուդայի մարդիկը քեզ

գողցան , ու թագաւորը և անոր
տունը ու անոր հետ Վաւիթին բա-
լը մարդիկները Հորդանանէն ան-
42 ցուցին : Եւ Հուդայի բոլոր մար-
դիկը Խարպէի մարդոցը պատա-
խան տունն ու լին : Վանգի թա-
գաւորը մեղի մատ ազգակիսն է , ու
աւա բանիս համար ինչու պրպէս կը
շեղանաջ : միթէ թագաւորն բան
մը կերա՞նք , կամ թէ անիկայ մե-
43 ղն պարզեմ մը տուա՞ն : Եւ Խար-
պէն մարդիկը Հուդայի մարդոցը
պատասխան տուին ու լսին : Եւնք
թագաւորին քովը տասը բամին
ունինք , ու շահ. Վաւիթին վրայ
մենք ձեզմէ աւելի իրաւունք ունինք :
և ինչու համար մեզ անարկեցիք ,
ու մեր թագաւորը ևս դարձնելու
համար առաջ մեզմէ խորհուրդ չը-
հարցուցիք , բայց Հուդայի մար-
դիկներուն խօսքը Խարպէի մար-
դիկներուն խօսքէն աւելի խիստ էր :

ՊԼ Դ

1 Եւ հոն խնիսամիտն ցեղէն Բորո-
րեան Սարէէ անունով անորէն
մարդ մը գտնուեցաւ . և անիկայ
փոք Չեցուց ու բաւ : Եւնք Վա-
ւիթին քովը բամին ու Հեսեի
որդւոյն քովը ժառանգութիւն չու-
նինք . ո՞վ Խարպէ՛լ ամէն մարդ իր
2 վանը գառաւայ : Ուստի Խարպէ-
ն բոլոր մարդիկները Վաւիթէն
զատուեցան , ու Բորորեան Սա-
րէէին ետեւէն դային : բայց Հու-
դայի մարդիկները Հորդանանէն
մինչև Երուսաղէմ իրենց թագա-
ւորին յարեցան :
13 Եւ Վաւիթ Երուսաղէմ իր տու-
նը եկաւ . ու թագաւորը իր տանը
պահպանութեամբ համար թողու-
ցած տասը հարձերը առաւ , ու զա-
նոնք մէկ տան մը մէջ պահել տու-
աւ , և զանոնք կը կերակրէր . բայց
անոնց մնտեցաւ . և անոնք մինչև
իրենց մնունիր . որը պահուած մնա-
ցին , ու որքեարքի պէս ապրեցան :
4 Եւ թագաւորը Վմեսային բաւ :
Եւնք իրեք օր Հուդայի մարդիկ-
ները ինծի կանչէ , ու դուն ալ հոս
5 ներկայ եղեր : Ուստի Վմեսայի

Հուդան կանչելու գնաց . ու Վա-
ւիթն դրած ատենէն աւելի ուշա-
ցաւ : Եւ ատենը Վաւիթ Երեւ- 6
սային բաւ , և ինչ Բորորեան Սա-
րէէ Երիսողմէն աւելի շարութիւն
պիտի ընէ մեզի . առէնք դուն քու
տիրոջ ծառաները քու հետդ առ ,
ու անոր ետեւէն ինկիր : չըլլայ որ
իրեն պարսպաւոր քաղաքներ գտնէ ,
ու մեր աշխէն անցայտ բլրայ : Եւս- 7
պէս Հովաթրն մարդիկները ու Վե-
րիթինները ու Վիթիթիները և բոլոր
զօրաւորները անոր ետեւէն երան , ու
Բորորեան Սարէէն հալածելու հա-
մար Երուսաղէմէն երան :

Երբոր անոնք Վարաւուն մէջ ե- 8
լող մեծ քարէն քովն էին , Եմե-
սայի անոնց դիմացը եկաւ . և Հո-
վաթր իր հագած հանդերձը գտնու-
ած էր , ու անոր վրայէն առէլ
գտնով՝ մէջքը սուր մը կապած էր
պատեանովը մէկտեղ . ու երբոր
անիկայ կ'երթար , առը զառիւ- 9
նէն ինկաւ : Եւ Հովաթր Վմեսա-
յիին բաւ : Եւ զարայր՝ ողջ առողջ
էս . ու Հովաթր Վմեսային համրու-
րելու համար՝ աջ ձեռքովը անոր մո-
10 րուրէն բռնեց : Եւ Վմեսայի Հո-
վաթրին ձեռքը եղած սուրէն չզօ-
ւացաւ . ու անով Հովաթր անկուշ-
տէն զարկաւ զանիկայ , և անոր ա-
ղիքները գետինը թափեց , ու անոր
երկու անդամ չզարկաւ . ու անի-
կայ մեռաւ : Եւ Հովաթր ու անոր
եղբայրը Երեսաա Բորորեան Սա- 11
րէէին ետեւէն ինկան : Եւ ատենը

Հովաթրն պատանիներուն մէկը անոր
քովը կանցեցաւ ու ըսաւ , Ո՞վ որ
Հովաթր կը սիրէ՞ ու ո՞վ որ Վա-
ւիթին կողմէն է , Հովաթրին ետեւէն
երթայ : Եւ Վմեսայի ճամբուն վրայ 12
իւր արեանը մէջ կը թաւաւէր : Ու
սն մարդը Երբոր տեսաւ որ բոլոր
զօրքը կանցեցաւ մնաց , Վմեսային
ճամբու վրայէ վերցուց առ արտի
մը մէջ յէլէ , և անոր վրայ լսի՞ մը
ծածկեց . քանզի տեսաւ որ ամէն
անոր քովը եկողը կանկ կ'առնէ :
Ու զանիկայ ճամբուն վրայէ վեր- 13
ցուցածին պէս՝ ամէն մարդ Հովա-
թին ետեւէն գնաց Բորորեան Սա-

4 Օրջեալ Տէրը կը կանչեմ, ու
5 իմ թշնամներս կ'աղագարեմ: Բան-
գի մահուան արիւնքը իմ բոլոր-
տիքս առին: — անորքեւ թեան
6 հեղեղները զիս վախճուցին: Գե-
րեզմանին յարերը իս պաշարեցին,
— մահուան որդայթները իմ առ-
7 ջնս առին: Իմ նեղութեանս մէջ
Տէրոջը կանչեցի, ու իմ Եստուծոյս
աղագարեցի: որ իր տաճարէն իմ
8 ձայնս բնց, ու իմ աղագարս անոր
ականջներուն: — Եւ ասեմք
երկիրը սասանեցաւ ու զոգաց: Եր-
կիրքին հիմերը շարժեցան ու սա-
սանեցան: քանզի Ենիկայ բարկա-
9 ցաւ: Եւոր քիթէն ծուխ ելաւ,
ու բերնէն մաշող կրակ: անկէ կայ-
10 ծախներ բորնկեցան: Եւ անիկայ
երկիրը խնայեցնեցուց ու իջաւ: Եւ
անոր ոտքերուն տակը մատախուղ
11 կար: Բա քերթիւքի մը վրայ ելաւ:
ու թռաւ: Եւ հովին թեկերուն վրայ
12 երեցաւ: Բա խաւարը ու թանկը
չուրերը — երկիրքին ամպերը իր
13 բոլորութիւնը վարադար քաշեց: Եւ
նոր առջնը եղող ճառագայթէն կը-
14 բախի կայծախներ բորնկեցան: Տէ-
րը երկիրքէն որոտաց, ու Բարձ-
15 րեայը իր ձայնը լսել տուաւ: Եւ
նեակը խրկեց ու զանոք ջրուկց,
կայծախներ ելեց: ու զանոք խոռ-
16 վիցուց: Եւ Տէրոջը յանդիմանու-
թիւնովը — անոր բարկութեան
հովին փշթողը, ծովին յատակները
երեցան, — աշխարհիս հիմերը
յոյրտուեցան:
17 Բարձրէն խրկեց — զիս բոնեց,
18 Եւ շատ չուրերէն զիս հանեց: Իմ
զօրեղ թշնամներս — զիս ստորեկե-
րէն ապաստեց զիս: փառս զի ինձմ
19 զօրաւոր էին: Իմ նեղութեանս
օրը իմ առջնս առին: քայց Տէրը
ինձի հաւատարմութեան գտաւան եւ
20 զաւ: Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը
հանեց, ու զիս ապաստեց: Ինչու որ
21 ինձի հաւանեցաւ: Տէրը իմ ար-
դարութեանս պէս ինձի փոխարեւն
կու տայ: իմ ձեռագոյ մարրութեանս
նը համեմատ հասուցում կ'ընէ
22 ինձի: Եւ ասն զի Տէրոջը ճամբանե-
րը պահեցի, ու իմ Եստուծոյս զեմ

ամբարշտութիւն չբրի: Գանդի 23
անոր ամէն զատաստանները իմ
առջնս էին: ու անոր օրէնքներէն
չհեռացայ: Եւ անոր առջնը կա- 24
տարեալ եղայ: ու իմ անորեւնու-
թիւնէս զգոյշացայ: Բա Տէրը ինձի 25
հասուցումը բրաւ, իմ արդարու-
թիւնէս համեմատ: Իմ քեւ- 26
մարտութեանը համեմատ, որ անոր
աշխարհուն առջնս է:
Աղորմածին հետ ողորմած կ'ըլ- 26
լաւ, կատարեալ մարդուն հետ կա-
տարեալ կ'ըլլաւ: Եւ զորքէն հետ 27
մարտը կ'ըլլաւ, ու ծուխէն հետ
կը ծախ: Եւ վառացած ժող- 28
ղորդը զուն կ'աղագարէ: ու քու
աշխարհը ամբարտաւաններուն վրայ 29
են: Եւ անոք ցանցեցին: Գանդի իմ
ճրագս դուն ես, ով Տէր: ու իմ
խաւարս Տէրը կը լրտատէ: 30
Սառն զի քիզեմք զունդի մը վրայ
կը վազեմ, — իմ Եստուծոյս պա-
րիսպէ կ'անցնեմ: Եստուծոյ ճամ- 31
բան կատարեալ է: Տէրոջը խո-
քերը փորձուած են: անիկայ ամէն
իրեն յատուցողներուն տաղար է:
Գանդի Տէրոջմէն գտաւ ով է Ես- 32
տուած, կամ մեր Եստուծոյս զատ
նով է զեմ:
Իմ զօրաւոր բերդս Եստուած 33
է, ու իմ ճամբանս կատարեալ
կ'ընէ: Իմ ոտքերս եղբորս օր- 34
էրեւն պէս կ'ընէ, ու իմ բարձր
տեղերուն վրայ զիս կը կայծեցնէ:
Չեղբերս պատեկապէս կը վարժէ: 35
ու իմ բազումներս պրծնէ ազգի զե-
րերէն: Ինձի նաեւ քու փրկու- 36
թիւնդ: անարար տուիր: ու քու
քաղցրութիւնդ զիս մեծցուց: Իմ 37
բարեւոյ ճամբանս ներքին լայնաց-
ցիր, ու իմ տաքիս յոյրտաները
չստանեցան: Իմ թշնամներս 38
հաւանեցին, ու զանոք չարեցի,
ու ես չցարձայ մինչեւ որ զանոք
հասցուցի: Եւ զանոք հասցու- 39
ցի, զեմերը զարկի, որ չանդ-
նին, անոք իմ ոտքերս տակը
ինկան: Բա պատեկապէս համար 40
ինձի զօրութիւնս հազարացիր: Եւ իմ
զրաւ եղբայրը տակա ձգեցիր: Բա 41
իմ թշնամներսս կոնակը ինձի

ԳԼՈՒԽ ԻԳ
Եւ զիս ատորները
42 չարեմ: Եւ զարեւելցին, քայց ա-
գատող չար: Տէրոջը — Եւ զիս
քայց անոք պատասխան չտուաւ:
43 Եւ ասեմք զանոք երկիր փոշիին
պէս մանրեցի: զանոք փողոցներուն
44 ցիխին պէս կոխեցի: — Եւ իմ
ժողովուրդիս կոխեցին զիս ա-
գատեցիր: — զիս պահեցիր, որ
ազգերս զլուխ ըլլամ: — Իմ չ-
զիտցած ժողովուրդս ինձի ծառա-
45 յեց: Օտարները ինձի խնայ-
հա իրեն բռին: Եւ անոք քաղաք
լաւնուն պէս ինձի հաւանեցին:
46 Եւ օտարները տկարացան, ու
իրենց պահուածքս տեղերէն զոգա-
ցին:
47 Տէրը կենդանի է, ու իմ վէմ
օրջեալ բոլոր: Եւ իմ փրկութեանս
48 վեմը Եստուած բարձր բլրաց: Եւ
ստուած է որ իմ վեմս կը խնդրէ,
ու ժողովուրդները ինձի կը շա-
49 զանդեցնեն: Իմ թշնամներս
զիս հանկույժ զիս իմ փառս կը օր-
գին տեղիս բարձրացուցիր, — բոլ-
50 նաւոր մարդէն ապաստեցիր: Եւ
համար՝ ով Տէր՝ ազգերուն մէջ
քեզ պիտի գտնեմ, ու քու ա-
51 նուանդ սպանն պիտի երգեմ:
Իր թագաւորին փրկութիւնները մեծ-
ընողը ու իր օծեալին Գաւիթին
ու անոր սերունդին յաւիտեան ու
զօրութեան ընողը Եւ է:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Եւ Գաւիթին վերջին խօսքերը ա-
նոք են:
Հետեւի որդին Գաւիթ կ'ընէ:
ան մարդ որ բարձրացաւ, Հախ-
րայ Եստուծոյն օծեալը, ու Բարա-
քիէ վախճուէ երգերը շարադրողը
2 կ'ընէ: Տէրոջը Զոյին ինձմով խո-
սեցաւ: ու անոր խօսքը իմ ընդհա-
3 վայէրէն: Եւ Բարաքիէն Եստուածը
լաւաւ, — Բարաքիէն Վեմը ինձի
խօսեցաւ: Եւ Եւ, Բարաքիէն վրայ
իշտող արդար ըլլայ: ու Եստուծոյ
4 վախճումը իշտէ: Եւ ասեմք — Եւ
ստուածունս լայն կը նմանի, որ
արեւուն ծագած ասեմը Բարաքիէն,
անանկ ստուածութիւն որ առանց ամ-

պի է: ու արեւ — ճառագայթին,
որ անքնէն ետք զեմէն կանանչ
խոտը լե բարձրէն: Ինչու Եւ իմ
ստուած Եստուածը բոլոր պայտէն չէ,
սակայն ինձի հետ յաւիտեան կան
ու իս մը բրաւ: որ ամէն բանի մէջ
պատարաստ ու հաստատ է: քանզի
իմ բոլոր փրկութիւնս ու իմ բոլոր
բաղձանքս ու է: ու պիտի չձաղ-
կեցնէ: — Եւ քայց բոլոր անորեւ-
ները զուրս նեղուած փոշերս պէս
պիտի ըլլան: քանզի անոք ձեռքով
չեն բռնուիր: Եւ անոք զաշխարհ
մարդը երկաթեւ ու շիգակին բունը
իրեն զէնք պիտի բնէ: ու իրենց ե-
ղած տեղը՝ բոլորովին կրակի մէջ
պիտի այրին:
Գաւիթին զօրաւոր մարդոցը ա- 8
նունները ստորք են: Հասեր բա-
սերին թափեցնեցան, որ զօրա-
վարներուն զլիստորն էր: անիկայ
է Եստուածի Բարեւոյն, որ անոք լե
ու իմ շարիւր մարդը մեկէն մեկ
ցուց:
Եւ անկէ ետքը Եւրոպացի Գաւ- 9
րային որդին Եւրոպացի որ Գաւի-
թին հետ եղող իրեք զօրաւորն
բուն մեկն էր, երբ որ անոք պատե-
րազմեցաւ համար հոն ժողովու-
ժողովուրդները նախատեցին, ու Բա-
րաքիէն մարդիկը փախան, Բարեւոյ 10
եղաւ, ու ժողովուրդները զարկաւ,
մինչեւ որ ձեռքը յոյնեցաւ, ու
ձեռքը իր սուրին վրայ փակաւ, Եւ
Տէրը ան օրը մեծ փրկութիւն ը-
բաւ: ու ժողովուրդը անոր հետեւն
դարձաւ, միայն կողպուտը առնե-
լաւ համար:
Եւ անկէ ետքը Եւրոպացի Բարեւոյ 11
որդին Սառման էր: ու ժողովուրդը
զունը մը կաղմեցին: ու հոն ու-
սով լեցուն ապարակ մը կար: Եւ
ժողովուրդը ժողովուրդաց առջեւն
փախաւ: Եւ անոք անիկայ ապարակին 12
մէջտեղը կանգնաւ, զանիկայ պաշտ-
պանեց, ու ժողովուրդները զարկաւ:
Եւ Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ:
Բա Եստուած զօրաւորներուն իրեք 13
իջան, Եւ հոնքի ատեն Ոգտովն
քարայրը՝ Գաւիթին եկան: ու
ժողովուրդաց մեկ զունդը Սառմանոյ

378

14 հովիտին մէջ բանակեր էր : Եւ
ան ատենը Վաւիթ բերդին մէջ
էր . ու ան ատենը Փղջուացիք
Բեթ-է-Համի մէջ բերդապահ զօրք
15 ունէին : Եւ Վաւիթ փափաքով
ըսաւ . Բեթ-է-Համի դուռը եղող
ջրհորէն ռ՝վ ինծի ճուր կը խցիքնէ :
16 Եւ ատենը աս իրեք զօրաւորները
Փղջուացուց բանակը ճեղքեցին ան-
ցան , ու Բեթ-է-Համի դուռը եղող
ջրհորէն ճուր քաշեցին , ու ասին
Վաւիթին տարին . բայց անիկայ
չուզեց անկէ խմել , հապա զանի-
կայ թափելով՝ Տերոնը նախէն .
17 Ու ըսաւ . Ո՛վ Տէր , քան լիցի
որ ես աս բանը ընեմ . իրենց
կեանքը վտանգի մէջ դնելով զա-
ցող մարդիկներուն արիճնը իմի .
ու անկէ խմել չուզեց : Բայց ես
ան իրեք զօրաւոր մարդիկներուն ը-
րանքները :

18 Եւ Եւրուհեան Հովաբին եղ-
բայքը Երեսաւ ան իրեք մարդոց
գլխաւորն էր . ու անիկայ իր նի-
զակը իրեք հարկուր մարդոց վրայ
վերցնելով՝ սպաննեց զանոս . ու
անիկայ իրեքին մէջ անուանի էր :
19 Եւ անիկայ իրեքէն աւելի համա-
րուժ ունենալուն համար , անոնց
գլուխ եղաւ . բայց առէ իրեքին
առաքեալն չհասաւ :

20 Ու մեծ գործեր գործող կարե-
սեկացի զօրաւոր մարդու մը որ-
դոնց Հովիազային որդին Բանեա
Մովաբին երկու զօրաւոր մարդիկ-
ները մուցուց . նաեւ ձիւնի ժամա-
նակ ինչա՞ն ու գուրին մէջը առիւծը
21 մուցուց : Եւ իրիկ երեւելի Լոյիս-
տայի մարդ մին ալ մուցուց . ու
Լոյիստայիին ձեռքը մէկ նիզակ մը
կար , բայց Վանեա ցուպով մը ա-
նոր վրայ ինչա՞ն , ու Լոյիստայիին
ձեռքէն նիզակը յափշտակեց , և
զանիկայ անոր նիզակովը մուցուց :
22 Հովիազայի որդին Բանեա աս
բաները ըրաւ , ու իրեք զօրաւոր-
ներուն մէջը անուանի եղաւ . Լը-
23 սուսէն աւելի պատիւ ունէր , բայց
առէ իրեքին առաքեալն չհասաւ .
ու Վաւիթ զանիկայ իր ատենին
վերակացու դրաւ :

Հովաբի եղբայքը Եւրուհէ էր- 24
սուսէն էր . նաեւ Բեթ-է-Համի
Վովաբի որդին Լը-է-Համի , 25
բողաքի Մամնա , Հարաբայի Լը-
կա , Փեղատայի Բեթ-է-Համ , 26
կուացի Լիզիսի որդին Իրաա , Լը-
27 նաթովաքի Երիզի , Ուստի
Սերուսայ , Երուսայի Սեւն , 28
Սետուիթայի Մասայ , Սետու-
29 ժաթայի Բանայի որդին Եւր ,
Բեթ-է-Համի որդուց Գարապեմ
Ուիկայի որդին Լեթի , փարա- 30
թոնայի Բանեա , Գասաի ձորերէն
Եղայի , Երաթայի Երիզն , 31
Բարուսայի Եղամիթ , Մաւարինա- 32
ցի Լըիարա , Հասնի որդիներէն
Հովիաթան , Երաթայի Մամնա , 33
Երաթայի Մարարի որդին Երիաթ ,
Մարաթի որդոնց Մհարայի որ- 34
դին Լըիաթա , Գեղամայի Երե-
սուիկի որդին Լըիաթ , Կարմուցի 35
Եսաբէ , Երաթի Փասայ , Սու- 36
րայի Կամանի որդին Լըիաթ ,
Վաղայի Բանի , Եմմուայի Սե- 37
լի , Եւրուհեան Հովաբին կա-
պարճակիքը Բեթ-է-Համի Կասա ,
Հեթերայի Իրաա , Հեթերայի 38
Կարե , Բետայի Ուրիա . ա- 39
մենը երեսունութն էին :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Եւ Տերոնը բարեութիւնը նորէն 1
Եւրայելի վրայ բարեկրկնաւ . ու
Վաւիթը անոնց դէմ զրդուց , ը-
սելով , Գնա Եւրայել ու Հուդան
համբ : Եւ թագաւորը իր քովը 2
եղող Հովաբ զօրապետին ըսաւ ,
Եւրայել բոլոր ցեղերուն մէջը՝ Վա-
նէն մինչեւ Բերսաբէն պտուտէ , ու
ժողովուրդը համբեցէք , որ ժող- 3
ովուրդին թիւը գիտնամ : Եւ Հո-
վաբ ըսաւ թագաւորին , Վաւ Տէր
Եստուածդ՝ ժողովուրդը որչափ որ
է , հարիւրապատիկ աւելցնէ , ու
իմ թագաւորութիւնս աւելցնէ տե-
սեն . բայց իմ թագաւոր տերս ին-
չո՞ւ համար աս բանս կը ցանկայ :
Ու երբ որ թագաւորին խօսքը Հո- 4
վաբին ու զօրապետներուն վրայ
ստատկայաւ , Հովաբ զօրապե-
տներուն հետ թագաւորին առնէն

եղաւ , որ Եւրայել ժողովուրդը 5
համբէ : Եւ Հորդանանէն անցան ,
ու Վաղի ձորին մէջ եղող քաղա-
քին աչ կողմը Երեւր բանակե- 6
ցան . ետքը Հաղի , Եւ Վա-
ղապ . ու թաղի խաղապի երկիրը
եկան . անկէ Գանեան , ու Սի- 7
գոնի շրջակաները եկան : Եւ անի-
ք Տիրուի ամրոցը ու խաղապ ու
Վանայի ամեն քաղաքները գա- 8
ցին . և Հուդայի հարաւային կող-
մը Բերսաբէն եկան : Ու բոլոր
երկիրը պտուտեցան . և ինք ամիսն 9
ու քսան օրէն ետքը Երուսաղէմ
գարձան : Եւ Հովաբ ժողովուր- 10
դին համարմին ցուցաւ թագաւ-
որին տուաւ . Ու Եւրայել մէ-
ուիքը հարիւր հազար տուր քաղա-
պատերապանկան մարդ կար . և
Հուդայեանք հինգ հարիւր հազար
մարդ էին :

11 Եւ Վաւիթ ժողովուրդը համբ-
ւէն ետքը իր խոշորները զինքը
զրդեց . ու Վաւիթ Տերոնը ըսաւ ,
Եւ ընելով մեծ միզ գործեցի . ու
Տէր հիմա քու ծառայիդ առ միզը 12
ներէ . քանզի մեծ յիմարութիւն
առաւ . Եւ երբ որ Վաւիթ առաւ-
թին տեսնողին՝ Վաղ մարգարէին
13 եղաւ , ըսելով , Գնա ու Վաւիթին
ըսէ . Տէրը պապէս կ'ըսէ . Եւ
քեզի իրեք բան կ'առաջարկեմ . ա-
նոնց մէկը ընտրէ որ քեզի ընեմ :
14 Եւ Վաղ Վաւիթին զարկով՝ անոր
պատմեց , ու անոր ըսաւ . Լոթի
տարի քու երկիրդ վրայ սո՛վ ըլլայ ,
կամ իրեք ամիս քու թշնամիներուդ
երեսէն փախչի , ու անոր քեզ
հալածեն , կամ թէ իրեք օր քու
երկիրդ վրայ ժանտախտ ըլլայ , հի-
մա մտածէ ու տես թէ ինչ պա- 15
տախտ տաւիմ զիս իրկողին : Եւ
Վաւիթ Վաղին ըսաւ , Խիտ մեծ
նեղութեան մէջ եմ . հիմա Տերոնը
ձեռքը ինձմբ , քանզի անոր զթու-
թիւնը շատ է . ու մարդու ձեռք
չիմամ :

Եւ Տէրը ան առաւտուն մինչեւ
որոշուած ժամանակը Եւրայելին
վրայ ժանտախտ իրկեց . ու Վանէն
մինչեւ Բերսաբէն ժողովուրդէն եւ-
թանապառն հազար մարդ մեռաւ :
Եւ Վաւիթը հրեւր մարդ մեռաւ : Եւ
Եւրայել մին վրայ երկնցուց որ
զանիկայ մէջ . ու աս շարիքին վրայ
Տերոնը սիրտը ինչա՞ն , ու ժողովուր-
դը ընձող հրեւրակէն ըսաւ , ու Տե-
րեք է . ալ մարդ քաշէ . ու Տե-
րոնը հրեւրակը Հերուսայի Ունա-
թին կալին քովէ էր : Եւ Վաւիթ 17
մին կալին քովէ հրեւրակը տես-
նելով , Տերոնը ըսաւ , Եւսն ես մե-
ղանցի . ու ես անորեւթիւն ը-
րի , բայց աս ոչխարները ի՞նչ ը-
րին . կ'աղաչեմ՝ քու մարդ իմ
վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըն-
ելու :

Եւ նոյն օրը Վաղ Վաւիթին ե- 18
կաւ , ու անոր ըսաւ . Լըիք՝ Բե-
րուսայի Ունային կալին մէջ Տերո-
նը սեղան մը կանգնէ : Եւ Վա- 19
ւիթ Վաղին ըսածին համեմատ վեր-
ելով , ինչպէս որ Տէրը պատուիր
էր : Ու Ունա նայեցաւ , ու երբ- 20
որ տեսաւ որ թագաւորը և անոր
ծառանքները դէպ ի իրեն կու գան ,
Ունա եկաւ , ու երեսը մինչեւ զե-
սինը խոնարհութիւն ըրաւ թա- 21
գաւորին : Եւ Ունա ըսաւ , Եւր-
դեք ի՞նչ պատճառով իմ թագա-
ւոր տէրս իր ծառային եկաւ : Ու
եւր տէրս իր ծառային եկաւ . Եւ
Վաւիթ ըսաւ , Եւ կալը քեզմէ
ժախտ առնելու , ու Տերոնը սեղան
մը շինելու համար , որ ժողովուրդին
վրայն հարուածը վերադ . Եւ 22
Ունա ըսաւ Վաւիթին , Խո՛ թա-
գաւոր տէրս զանիկայ առնէ , ու իր
աչքերուն հաճոյ երեցածին պէս զո՞-
րնէ . ահա եղները ողջակէն հա-
մար , կամեստայիք ու եղներուն
զործիքները փայտի համար ըլլան :
Եւ նոյն ամենը Ունա թագաւորի 23
մը պէս թագաւորին ըսաւ . Վաւ
Ունա թագաւորին ըսաւ , Եւ
Տէր Եստուածդ քեզ ընդունի :
Բայց թագաւորը Ունային ըսաւ , 24
Ձէ . հապա ես անոս քեզմէ անշուշտ
ստակով ծախու պիտի առնեմ , ու ձքի
առաւ իմ Տէր Եստուածոյս ողջակէ
ախտի շնորհակցանք : Եւ Վաւիթ
կալը ու եղները յիտուն սիկղ ար-
կաւ :

25 ծաթի ծախու առաւ : Ու Ղաւիթ զոհեր մատուց : Եւ Տէրը Լեկ առոր հոն Տէրովը սեղան շինեց : ու առոր աղօթքը երկրին համար : ու Խորան յերե վաղէն հարուածը վերցաւ :

ԵՐԲՈՐԴ ԳԻՐԻ ԹԵԳԵՒՈՐԵՅ

Իմ

ԵՐԲՈՐԴ ԳԻՐԻ ԹԵԳԵՒՈՐԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ Ղաւիթ թագաւորը ծերացած ու տարիքը առած ըլլալով, զանիկայ հանդերձներով կը ծածկէին :
- 2 Բայց չէր տարնար : Եւ ծառաները անոր ըսին : Սեր թագաւոր տիրոջ համար կոյս աղջիկ մը փնտռեն որ թագաւորին առջեւ կայնի, զանիկայ դարմանէ, ու անոր ծոցը պառկի, որ մեր թագաւորը տէրը տարնայ :
- 3 Ու Խորայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ գեղեցիկ աղջիկ մը փնտռեցին . և Սունամացի Արխակը դտան, ու զանիկայ թագաւորին բերին : Եւ ան աղջիկը խիստ զեղեցիկ էր . ու անիկայ թագաւորը կը դարմանէր, ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէր . Բայց թագաւորը զանիկայ չգիտցաւ :
- 5 Եւ առեւը Ազգիթի որդին Ադոնիա հարստացաւ ու բոսաւ : Եւ թագաւոր ըլլամ . և իրեն համար կառեր ու ձիաւորներ պատրաստեց, և յիսուն մարդ, որ իր առջեւն փազն : Եւ անոր հայրը անոր կենացը մէջ ամենեւին յանդիմանած չէր զանիկայ, ըսելով թէ Ինչու պղպտաւ բեր . և անիկայ խիստ զեղեցիկ էր . ու առոր Խոյր զանիկայ Արխակուն Խորը ծնէր :
- 7 Եւ անիկայ Խորը մէկ ըսաւ. Հարուհեայի որդայն Հովարին հետ ու Արխակար քահանային հետ, որոնք Ադոնիային հետեւելով :
- 8 անոր օղնութիւն կ'ընէին : Բայց Սաղոմէ քահանան, ու Հովարայի

որդին Ռանեա, և Կաթան մարգարէն, ու Սեմի, և Ռէի, ու Ղաւիթին զորաւոր մարդիկները Ադոնիային հետ չէին : Եւ Ադոնիա Սաղոմէի աղբիւրին մտաւ եղբայրն ու զէր ամատուններ մոր թեց . և իր ամէն եղբայրները թագաւորին որդիքը, ու Հուդայի բոլոր մարդիկները թագաւորին ծառաները հրաւիրեց . Բայց Կաթան մարգարէն ու Ռանեան և զորաւորները ու իր Սողոմոն եղբայրը չհրաւիրեց :

Եւ Կաթան Սողոմոնին մօրը Ինքաարէին հետ խօսեցաւ. ու ըսաւ : Չընցի՞ր որ Ազգիթի որդին Ադոնիա թագաւոր եղաւ, ու մեր տէրը Ղաւիթ չիմացաւ : Ուրեմն հիմա եկներ քեզի խրատ մը տամ, որ քու կեանքդ ու քու որդւոյդ Սողոմոնին կեանքը աղատես : Եւ ըր Կաւիթ թագաւորին քեզի դնա, ու անոր ըսէ : Կ՛ը տէր իմ թագաւոր՝ դուն քու աղախինիդ երդում չբերիր ու ջրակէր որ Ինծմէ Խորը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, և իմ աթոռս անիկայ պիտի նստի . ու քննէ համար Ադոնիա թագաւոր եղաւ :

Եւսն դուն ան սեղը թագաւորին հետ խօսած ասեմդ՝ Ես ալ ետեւեւ կու գամ, ու քու խօսքերդ կը լրացնեմ :

Եւ Ինքաարէ ներքին սենեակը մտաւ թագաւորին քով . և թագաւորը շատ ծերացած էր : ու Սունամացի Արխակը թագաւորին

- 17 Կառավարութիւն կ'ընէր : Եւ Ներսարէ զլաւը ծանց ու թա-
 զարին խնամարհութիւն բրտ :
 18 Ու թաղաւորը բաւ : Եւ Զեւ : Եւ անիկայ բաւ անոր ,
 19 Ու տէր իմ : Զոն քու աղախի-
 նիդ քու Տէր Կառուցող անունու-
 վն երգում ըրիր : Եւ ինձ
 ետք քու որդիդ Սողոմոն թա-
 զար պիտի ըլլայ : ու իմ ամուս-
 20 նան պիտի նստի : Եւ ասան հիմա
 Եղանիս թաղաւոր եղած է : ու
 21 զոն շնորհար : ու տէր իմ թա-
 զար : Եւ անիկայ շատ արջա-
 ներ ու գէր անասուններ ու ոչխար-
 ներ մերթեմ : Եւ թաղաւորն բոլոր
 որդիները ու Երիւթար քահա-
 նան և Հոսիս զորավարը հրա-
 յիրեց : Բայց քու ծառայ Սողո-
 22 մոն չհրախեց : Եւ ինձ տէր
 իմ թաղաւոր , բոլոր Խորայէին
 աչքերը քու վրայ են : որ անոնց
 խնայմեա թէ իմ թաղաւոր տի-
 23 բոն ամուսն իրմ ետք ու պիտի
 24 նստի : Եւ ինձ ոչ երբոր իմ թա-
 զար տէր իր հայրերուն հետ քը-
 նանց : Եւ ու իմ որդի Սողոմոն
 յանցաւոր պիտի սեպուիդ :
 25 Ու երբոր անիկայ թաղաւորին
 հետ կը խաւեր , Կաթման մարդա-
 26 ըն եկաւ : Եւ թաղաւորին ի-
 մացուցին ու ըսին թէ Բնի Կա-
 թման մարդարէն էլա : ու անիկայ
 ներս մտաւ թաղաւորին առջև :
 ու երեսը մինչև գետինը ծախ-
 թաղաւորին խնամարհութիւն բ-
 27 ըաւ : Եւ Կաթման բաւ : Ու
 տէր իմ թաղաւոր , զոն ըսիր որ
 Ինձմէ ետք Եղանիս թաղաւոր
 պիտի ըլլայ : ու իմ ամուսն անիկայ
 28 պիտի նստի : Կանգի անիկայ պար-
 թաւ : Եւ շատ արջաններ ու գէր
 անասուններ ու ոչխարներ մերթեմ :
 Եւ թաղաւորին բոլոր որդիները ,
 զորավարները ու Երիւթար քա-
 հանան հրախեց : Եւ ասան անոնց
 անոր առջև կ'ուսեն : կը խմեն ու
 կ'ընեն : Անցնէ արքայ Եղանիս :
 29 Բայց զի քու ծառայ ու Սողոմոն
 քահանան և Հոսիս պիտի որդին
 Կանան ու քու ծառայ Սողոմոն

ներ չխնայ : Եւ բանը արդեօր 27
 իմ թաղաւոր տիրոջն ձեռքով ե-
 զա : ու քու ծառայիդ չղիացուցիր
 ինձ քեզմէ ետք իմ թաղաւոր տի-
 բոն ամուսն ու պիտի նստի :
 Եւ Կաթման թաղաւոր պա- 28
 տախան տուաւ ու բաւ : Եւ բաւ-
 ըն ինձի կանգնեց : Եւ անիկայ
 թաղաւորին առջև եկաւ ու թա-
 զարին առջև կայնցաւ : Եւ 29
 թաղաւորը երգում բրտ ու բ-
 սա : Իմ աննա ամեն նկար ինձ
 աղաւոր Տէրը կենդանի է որ ,
 Ինչպէս որ քեզի Խորայէին Տէր 30
 Կառուցող երգում ըրի ու ըսի թէ
 ինձմէ ետք քու որդիդ Սողոմոն
 թաղաւոր պիտի ըլլայ : ու իմ տէր
 իմ ամուսն փայ անիկայ պիտի
 նստի : ասան պար պիտի պիտի
 ընէ : Եւ ասան Երեսարէ ե- 31
 ըսը մինչև գետինը ծախի թա-
 զարին խնամարհութիւն բրտ ու
 բաւ : Իմ տէրս Կաթման թաղա-
 ւոր քախան ողջ կենայ :
 Եւ Կաթման թաղաւոր բաւ : 32
 Սողոմոն քահանան ու Կաթման
 մարդարէն և Հոսիս պիտի որ-
 գին Կանան ինձի կանգնեց :
 Ու անոնց թաղաւորին առջև ե- 33
 կան : Եւ թաղաւորը անոնց բ-
 սա : Եւ տիրոջն ծառաները ձե-
 հետ անէր : ու իմ որդի Սողո-
 մոն իմ ըրիս փայ հեծուցեց :
 ու զանիկայ Կեհան ինչպէս :
 Եւ Սողոմոն քահանան ու Կաթման 34
 մարդարէն հան զանիկայ Խորայէին
 վրայ թաղաւոր օժեն : ու փոյ հըն-
 չեցուցեց : ու ընէր : Անցնէ արքայ
 Սողոմոն : Եւ անոր ետէն ելէր : 35
 ու անիկայ ինչ զայ ու իմ ամուսն
 նստի : Եւ իմ տէր անիկայ թաղա-
 ւոր ըլլայ : քանզի եւ հրաման տուի :
 որ անիկայ Խորայէին վրայ ու Հո-
 սիս փայ ինձմէ ըլլայ : Եւ ասան 36
 Հոսիս պիտի որդին Կանան թա-
 զարին պատասխան տուաւ : ու
 բաւ : Եւ Եւ : իմ թաղաւոր տի-
 բոն Տէր Կառուցող ալ պղպեւ բ-
 սէ : Ինչպէս որ Տէր իմ թաղաւոր 37
 տիրոջն հետ էր , Սողոմոն հետ
 ալ պիտի ըլլայ : ու անոր ամուսն

721

26

7

իմ տիրոջն Վաւիթ թագաւորին
 38 աթոռէն մեծ ընէ : Եւ ասունը
 Սաղաթի քահանան , Վաթման մար-
 զարէն ու Հովնադայի որդին Վա-
 նեա , և Վերթիթիները ու փերէ-
 թիները իջան , ու Սողոմոնը Վա-
 յիթ թագաւորին ջորին վրայ հեծ-
 ցուցին , ու զանիկայ Վեհան տարին :
 39 Եւ Սաղաթի քահանան խորանէն
 եղին եղիւրը առաւ : ու Սողոմոնը
 օծեց : և փողը փչեցուցին , ու բո-
 լոր ժողովուրդը կ'ըսէր , Այցցե՛
 40 արբայ Սողոմոն : Եւ բոլոր ժողո-
 վուրդը անոր առեւն կ'եղէին : ու
 ժողովուրդը սրկեցներ փչեցրնելով
 մեծ ուրախութեամբ մը կ'ուրախա-
 նային : անանկ որ անոնց ասցեն
 զեւոնը կը զգոգէր :
 41 Եւ Եղոնիա ու անոր բոլոր բաղ-
 մակները լսեցին : ու անոնք կե-
 րակուրէն ելնէր էին : և Հովար փո-
 ղին ասցնէր լսելով՝ ըսաւ : Եւ
 42 պիտի բլլայ աս զգոգման ասցնէր որ
 քաղաքն կ'եղէ : Երբոր անիկայ
 տակաւին կը խօսէր , ասն Երիա-
 թար քահանային որդին Հովնա-
 թան եկաւ : ու Եղոնիա ըսաւ ,
 Եկու՛ր , քանզի դուն քաջ մարդ
 մըն ես , ու բարի աւետիս պիտի
 43 տաս : Եւ Հովնաթման պատաս-
 խան տուաւ : ու Եղոնիային ըսաւ ,
 Է Էտաւիր աս է որ մեր տէրը Վա-
 յիթ թագաւորը Սողոմոնը թա-
 44 դաւոր ըրաւ : Ու թագաւորը Սա-
 ղաթի քահանան և Վաթման մար-
 զարէն ու Հովնադայի որդին Վա-
 նեա , և Վերթիթիները ու փերէթի-
 ները անոր հետ խրկեց : ու զա-
 նիկայ թագաւորին ջորին վրայ
 45 հեծցուցին : Եւ Սաղաթի քահանան
 ու Վաթման մարզարէն զանիկայ
 Վեհանի մէջ թագաւոր օծեցին , ու
 անկէ ուրախութեամբ ելան : ու
 քաղաքը զգոգեցաւ : և մեր լսած
 46 նայնը աս է : Վաւ Սողոմոն թա-
 դաւորութեան աթոռին վրայ նըս-
 47 տաւ : Եւ թագաւորին ծառաներն
 ալ մեր տէրը Վաւիթ թագաւորը
 օրհնէր : և ասն , ու ըսին , Վաւ
 Եստուածդ Սողոմոնին անունը քու
 անունէդ աւելի մեծցընէ , ու անոր

աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձ-
 րացընէ : Եւ թագաւորը իր ան-
 կողմին վրայ երկրպագութիւն ը-
 րաւ : Եւ ան թագաւորը այսպէս 48
 օրհնեց ըլլայ , որ այսօր իմ աթո-
 ռիս վրայ նստող մը տուաւ , ու իմ
 աչքերս տեսան : Եւ Եղոնիային 49
 բոլոր կոնականները զարհուրեցան ,
 ու ելան և ամէն մէկերն իրենց
 ծառան գացին :
 Եւ Եղոնիա Սողոմոնին երեսն 50
 փախցաւ , ու ելաւ դնաց ու սեղա-
 նին եղիւրնէրը բռնեց : Եւ Սա- 51
 ղոմոնին պատմեցին ու ըսին , Եւ
 Եղոնիա Սողոմոն թագաւորն
 փախցաւ , և ասն անիկայ սեղանին
 եղիւրնէրը բռնեց , ու ըսաւ : Սա-
 ղոմոն թագաւորը այսօր ինծի եր-
 դում ընէ որ իր ծառան սրով պիտի
 52 լնեցընէ : Ու Սողոմոն ըսաւ ,
 Ինչ որ անիկայ առաջինն ըլլայ ,
 անոր մէկ մարդ զետնը պիտի չե-
 նայ : բայց թէ որ անոր վրայ շարու-
 թիւն գտնուի , ան ասունը պիտի
 մեռնի : Եւ Սողոմոն թագաւորը 53
 Խաթ խրկեց : ու զանիկայ սեղանէն
 վար իջեցուցին : Եւ անիկայ եկաւ ,
 ու Սողոմոն թագաւորին խոնար-
 հութիւն ըրաւ : ու Սողոմոն անոր
 ըսաւ , Տնեղ դնա :
 ԳԼ Բ
 Ու Էրբոր Վաւիթին մեռնելու օ- 1
 ղերը մտեցան , իր որդւոյն
 Սողոմոնին պատուէր տուաւ՝ քու-
 լով : Եւ ասն և ամէն երկրին ծառ- 2
 ան կ'երթնէին : Իսկ դուն ուսու-
 ցիր ու քաջասիրտ եղիր : Եւ 3
 քու Տէր Եստուածդդ պահպանու-
 թիւնը պահէ , որ անոր ծառանե-
 րուն մէջ քալես , ու անոր կանոն-
 ները , պատուիրանները , դատա-
 տանները ու վարդաթիւնները պա- 4
 հես , ինչպէս որ Մովսէսին օրհնող
 Հոգի մէջը գրուած է : որպէս զի
 ինչ որ ընես , և ո՛ր որ երեւոյ
 դարձընես , յաջողութիւն գտնես :
 Արպէս զի Տէրը իր խօսքը հաստա-
 տէ , որն որ ինծի համար խոսեցաւ՝
 ըսելով : Ինչ որ քու որդիքդ ի-

րենց ծառաներուն զգուշութիւն ը-
 նեն , ու իմ առջեւ բոլոր սրտով ,
 բոլոր հոգիով ու ճամարտութեամբ
 քալեն , Խաթիլէն աթոռին վրայէն
 5 յեզմ մարդ պախաս պիտի ըլլայ :
 Եւ դուն գիտես ինչ որ Եստու-
 ճայի որդին Հովար ինծի ըրաւ ,
 « Ինչ որ Խաթիլէն երկու գորա-
 վարներուն՝ Վերեան Երեմիէին ու
 Հիթիէրեան Վմապիին ըրաւ : քան-
 զի զանոնք մեռցուց , ու թագաւո-
 թիւն ասունը պատեցաւ զիւր արեւն
 թափեց , և իր մէջքի գօտիին ու
 ոտքի կոկորդիլոսն վրայ պատեցաւ զիւր
 6 արին սրկեց : Սերմն դուն քու
 իմաստութիւնդ՝ ի գործ դնես , ու
 անոր ճերմակ մազերը խաղաղու-
 թեամբ գերեզմանը չիջցընես :
 7 Բայց Վաղապարհի Վերեկին որ-
 դուցը ողորմութիւն ընես , ու քու
 սեղանդ ուսուցներուն հետ ըլլան :
 քանզի երբոր քու եղբորդ Երիա-
 ղոմն երեսն փախցաւ , ինծի այնպէս
 8 մտեցան : Եւ ասն Վաւաւրիմացի
 Վնիթամիսեան Վերային որդին Սե-
 մի քու քովէ է : ու անիկայ
 Վանայիմ գայած օր՝ ինծի ծանր
 անձը տուաւ : բայց երբոր անիկայ
 զիս գիտեցաւ ծառան Հորա-
 նան իջաւ , Տերօջմով երդում ըրի
 անոր՝ ու ըսի , Վեզ սրով չեմ
 9 մեռցընէր : Եւ հիմա զանիկայ ան-
 մեջ չեղան : քանզի դուն ինչպիսի
 մարդ ես , ու անոր ինչ բնկերդ
 գիտես : և անոր ճերմակ մազերը
 արկնով գերեզմանը իջցընես :
 10 Ու Վաւիթ իր Տայրերուն հետ
 քնացաւ , ու Վաւիթի քաղաքին
 11 մէջ թաղուեցաւ : Եւ Վաւիթին
 Խաթիլէն վրայ թագաւորութիւն ը-
 րած օրերը քառասուն տարի էր : և օ-
 յը տարի Վերբոնի մէջ թագաւո-
 րութիւն ըրաւ , ու երեսուն խրկ
 տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւո-
 րութիւն ըրաւ :
 12 Եւ Սողոմոն իր հօրը Վաւիթին
 աթոռը նստաւ : ու անոր թագա-
 ւորութիւնը շատ հաստատ եղաւ :
 13 Եւ Եղոնիի որդին Եղոնիա
 Սողոմոնին մօրը Վերաբէին գնաց :
 ու Վերաբէն անոր ըսաւ , Երդեօր

խաղաղութեամբ եկար : ու անի-
 կայ ըսաւ , Խաղաղութեամբ : Եւ 14
 ըսաւ , Վեզի մէկ խօսք մը ունիմ :
 ու անիկայ ըսաւ , Խօսե՛ք : Եւ ա- 15
 նիկայ ըսաւ , Վաւն աղէկ գիտես
 որ թագաւորութիւնը իմն էր , ու
 բոլոր Խաթիլէն երեսը իմ վրաս
 էր , որ թագաւոր ըլլամ : բայց
 թագաւորութիւնը դարձաւ , ու իմ
 եղբորս եղաւ , քանզի անոր Տէրօջմ-
 եղաւ : Եւ հիմա ես յեզմ մէկ 16
 ինդիլիք մը կը խնդրեմ՝ ինծի չե-
 չեսես : Ու Վերաբէն անոր ըսաւ ,
 Խօսե՛ք : Եւ անիկայ ըսաւ , Կ'ա- 17
 ղաւեմ , Սողոմոն թագաւորին ըսէ՝
 (քանզի անիկայ քեզի չէ չըսէր ,)
 որ Սոմամացի Երիաակը ինծի կնիկ
 տայ : Ու Վերաբէն ըսաւ , Եղէ՛կ , 18
 ես քեզի համար թագաւորին կը
 խօսիմ :
 Եւ Վերաբէն Սողոմոն թագա- 19
 ւորին գնաց , որ Եղոնիային համար
 անոր հետ խօսի : ու թագաւորը
 զանիկայ գիտեցաւ : համար ոտք
 ելաւ , ու անոր խոնարհութիւն
 ըրաւ : ու երբոր իր աթոռը նըս-
 տաւ , թագաւորին մօրը համար ալ
 աթոռ դնել տուաւ : և անիկայ ա- 20
 նոր աջ կողմի նստաւ : Ու ըսաւ ,
 Եւ քեզմ մէկ պզտիկ խնդիր մը
 կը խնդրեմ : ինծի չէ չեսես : Եւ
 թագաւորը անոր ըսաւ , Խնդրե՛
 մայր իմ , քանզի քեզի չէ պիտի
 չըսեմ : Ու անիկայ ըսաւ , Սա- 21
 նամացի Երիաակը եղբորդ Եղոնիա-
 յին կնիկ տրուի : Եւ Սողոմոն 22
 թագաւորը պատասխան տուաւ : ու
 իր մօրը ըսաւ , Վաւն ինչ՞ Եղո-
 նիային համար Սոմամացի Երիաա-
 կը կը խնդրես : անոր համար թա-
 գաւորութիւնն ալ խնդրէ , (քան-
 զի անիկայ իմ մեծ եղբայրս է ,) ա-
 նոր ու Երիաակը քահանային և
 Հարուհեան Հովարին համար :
 Ու Սողոմոն թագաւորը Տէրօջմով 23
 երդում ըրաւ , ու ըսաւ , Եստուած
 ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ :
 որ Եղոնիա ատ խօսքը իր կնայցը
 զէմ խօսէր է : Եւ հիմա զիս հաս- 24
 տատող , ու զիս իմ հօրս Վաւի-
 թին աթոռը նստեցընողը , և իր ը-

- սածին պէս ինծի տուն չենող Տէրը
կենդանի է , որ Եդոնիա պատր
25 պիտի մեղաւորէ ։ Ու Սողոմոն թա-
ղաւորը Հովհաննի որդին Բա-
նեան խրկեց , ու զարկաւ գանձիկայ ,
որ մեռաւ ։
- 26 Եւ թագաւորը Երիւթար քա-
հանային ըսաւ , Ենաթոմիմ՝ քու
աղարակիդ զնա , քանզի գտն մեռ-
նելու արժանի ես , բայց պատր քեզ
չեմ մեղցըներ , որովհետեւ իմ հօրս
Դաւիթին առջևը Տէր Լահայիկին
տապանակը վերցուցիր , ու իմ հօրս
ամեն քաշած նեղութիւններուն
27 մասնակից եղար ։ Ու Սողոմոն Ե-
րիւթարը Տէրոջը քահանայութե-
անէն հանեց , որ Սերովի մէջ Հե-
ղին տանը համար Տէրոջը ըսած
խօսքը կատարէ ։
- 28 Եւ առ լուրը մինչև Հովարին
հասաւ , (քանզի Հովար թեպէտ
և Երիւթարին հետեող չէր , բայց
Եդոնիային հետեող եղաւ ,) ու ան
ատենը Հովար Տէրոջը խորանը
փախաւ , ու սեղանին եղջիւրները
29 բռնեց ։ Եւ Սողոմոն թագաւորին
խնայողին թէ Հովար Տէրոջը խո-
րանը փախաւ , և ահա անիկայ սե-
ղանին քովն է , ու Սողոմոն Հո-
վարայի որդին Բանեան խրկեց ,
ու ըսաւ , Կան անիկայ գանձի
30 Եւ Բանեա Տէրոջը խորանը Յո-
թի գնաց , ու անոր ըսաւ , թա-
ղաւոր պապէս կ'ըսէ , Կան և
լիւ , ու անիկայ ըսաւ , Չէ , ես
հոս պիտի մեռնիմ , ու Բանեա
թագաւորին պատմեց ու ըսաւ ,
Հովար պապէս ըսաւ , ու ինծի
31 պապէս պատասխան տուաւ , Եւ
թագաւորը անոյ ըսաւ , Ետոր ը-
սածին պէս ըրէ , ու գանձիկայ մեռ-
ցուց , և գանձիկայ թաղէ , որ իմ
վրայէս եւ իմ հօրս տանը վրայէն
Հովարին թափած անմեղ արիւնը
32 վերցընես ։ Եւ Տէրը անոր թափած
արիւնը անոր զլուխը գարձնէ ,
որովհետեւ անիկայ առանց իմ հօրս
Դաւիթին գիտութեանը երկու իր-
մե արդար ու աղէկ մարդիկներուն ,
մարայեղի սպարապետին՝ Ներեան
Եբնեներին , ու Յուդայի սպարա-

պետին՝ Յեթերեան Բաւայիկին վրայ
յարձակեցաւ , ու զանոնք սրով մեռ-
ցուց ։ Սատր անոնց արիւնը Հո-
33 վարին զլուխը ու անոր սերունդին
զլուխը դառնայ քախտեան , բայց
Դաւիթին ու անոր սերունդին և
անոր տանը ու անոր ախոռին՝ Տե-
րոջը կողմանէ քախտեան խաղաղու-
34 թիւն ըլլայ ։ Եւ Հովհաննի որ-
դին Բանեա եղաւ , ու անոր վրայ
յարձակեցաւ , ու զանիկայ մեռ-
ցուց , և անիկայ անապատին մէջ
իր տունը թաղուեցաւ ։ Ու թա-
35 ճաւորը անոր տեղը զօրքերուն վրայ
Հովհաննի որդին Բանեան գրաւ ,
ու թագաւորը Սողոմոն քահանան
Երիւթարին տեղը դրաւ ։

Եւ թագաւորը Խաթ խրկեց , 36
Սեմին կանչեց , ու անոր ըսաւ ,
Կեղեկ Երուսաղեմի մէջ տուն մը չի-
նէ , ու հոն նստէ , ու անկէ սողին
37 կամ անդին չերես , Բանեայի աղէկ
զիտնաս որ երեւէ երես , ու Սե-
րոն հեղեղաւոր անցնիս , նոյն օրը
անապատաւ պիտի մեռնիս , ու քու
արիւնդ քու զլուխդ պիտի ըլլայ ։

Եւ Սեմի թագաւորին ըսաւ , Ես
38 խօսքդ բարի է , իմ թագաւոր
տեղս ինչպէս որ ըսաւ , քու ծառադ
այնպէս պիտի ընէ ։ Սատր Սեմի
չստ օրեր Երուսաղեմի մէջ նստ-
տաւ ։

Ու իրեր տարին ետք Սեմին 39
երկու ծառաները Կեթի թագաւո-
րին՝ Մապայի որդոյն Եդուսին
քովը փախան , ու Սեմին իմա-
ցուցին՝ ըսելով , Եհնա քու ծառա-
ներդ Կեթի մէջ են ։ Եւ Սեմի 40
եղաւ , ու իր իշուն համետը դրաւ ,
ու իր ծառաները փնտռելու համար
Կեթի գնաց Եդուսին քովը , և Սե-
մի գնաց , ու իր ծառաները Կեթին
41 բերաւ ։ Ու երբոր Սեմին Եդու-
սաղեմէն Կեթի երթալը ու գառնա-
լը Սողոմոնին պատմեցին , Ես ատե-
42 նը թագաւորը Խաթ խրկեց , ու Սե-
մին կանչեց , ու անոր ըսաւ , Չէ՞
որ քեզի Տէրոջմով երդում ընել
տուի , և քեզի վրայէն թիւն ըրի ու
լաի թէ Եդէկ զիտնաս որ Երու-
սաղեմէն ելած ու սողին կամ անդին

գացած օրդ՝ անպատճառ պիտի մեռ-
նիս . ու դուն ինծի լսած խօսքս
43 բարի է ըսիր . Ուրեմն ինձու հա-
մար Տէրոջը երդումն ու յեղի
տուած պատուերիս ֆազանդութիւն
44 քրիր : Լա թաղաւորը Անեխին
ըսաւ , Ղաւն իմ հօրս Ղաւիթին
դէմ քու ըրած բոլոր շարութիւնդ
զիտես , որուն քու սիրտդ ալ կը
վայէ . ուստի Տէրը քու շարու-
թիւնդ քու գրուից պիտի դարձը-
45 նէ : Բայց Սողոմոն թաղաւորը օրհ-
նեալ , ու Ղաւիթին աթոռը Տէ-
րոջը առջևը լախտեան հաստատ
46 պիտի ըլլայ : Լա թաղաւորը Հո-
վիադայի որդւոյն Ղանեային հրա-
ման տուաւ , ու անիկայ ելաւ , ու
գարկուս գանիկայ , որ մեռաւ : Լա
թաղաւորութիւնը Սողոմոնին ձեռ-
քին մէջ հաստատուեցաւ :

ՊԼ . Պ

1 Լա Սողոմոն Լազիպտոսի վարա-
ւուն թաղաւորին հետ ինամու-
թիւն ըրաւ , ու վարաւորին աղ-
ջեկը առաւ , ու անիկայ Ղաւի-
թին քաղաքը բերաւ , մինչև որ իր
տունը ու Տէրոջը տունը ու Լա-
րուսաղէմին չըջակայ պարիսպը չի-
2 նեց ընկնուց : Սակայն ժողովուր-
դը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը
մատուցանէր . քանզի մինչև ան օ-
րերը Տէրոջը անուանը տուն չի-
նուած չէր :
3 Լա Սողոմոն Տէրը կը սիրէր , ու
իր հօրը Ղաւիթին կանոններովը
կը քալէր . միայն թէ բարձր տեղե-
րու վրայ զոհ կը մատուցանէր ու
4 խուսի կը ծխէր : Լա թաղաւորը
Ղարաւոն զնայ , որ հօն զոհ մա-
տուցանէ . քանզի մեծ բարձր տեղը
անիկայ էր . Սողոմոն ան սեղանին
5 վրայ հազար ողջակէղ զոհեց : Ու
Ղարաւոնի մէջ Տէրը Սողոմոնին
եկեցաւ զիեղբուան երազով . և
Բստուած ըսաւ . Լան մը ինդրէ ,
6 որ յեղի տամ : Ու Սողոմոն ը-
սաւ , Ղաւն քու ծառայիդ իմ հօրս
Ղաւիթին մեծ ողորմութիւն ըսիր ,
ինչպէս որ անիկայ քու առջևդ ճըշ-
մարտութեամբ , արդարութեամբ և

ուղիղ սրտով յեղի հետ քալեց , ու
անոր՝ աս մեծ ողորմութիւնը պա-
հեցիր , ու իր աթոռը նստող որդի
մը տուիր անոր , ինչպէս որ պար
ի՛րեւեայ : Լա հինա ու Տէր Բս- 7
տուած իմ , դուն քու ծառայդ իմ
հօրս Ղաւիթին տեղը թաղաւոր
ըրիր . բայց ես պղտիկ տղայ մըն .
եմ , ելլել ու մոռնել լեմ՝ զիտեր .
Ու քու ծառայդ քու քնտրած մե- 8
ղովուրդիդ մէջն է , որ անիկայ շատ-
ւոր , անթիւ . ու անհամար ժող-
վուրդ մըն է : Ուստի քու ծառա- 9
յիդ իմաստուն սիրտ տուր , որ քու
ժողովուրդդ դատէ , ու բարի ու
չարը որոշէ . քանզի աս քու մեծ
ժողովուրդդ միջ կընայ դատել :
Լա աս խօսքը՝ այնչեմ Սողոմոնին 10
աս բանը ինդրելով՝ Տէրոջը աջքե-
րուն հաճոյ երեցաւ : Ու Բս- 11
տուած անոր ըսաւ . Որովհետեւ աս
բանը ինդրեցիր , ու յեղի շատ օ-
րեր շինդրեցիր , ու յեղի հարբու-
տութիւն շինդրեցիր , ու քու թէլը
նամոններուդ հօդին շինդրեցիր ,
հապա իրաւունքը իմանալու իմաս- 12
տութիւն ինդրեցիր . Եհնա քու
խօսքիդ պէս ըրի . ահա յեղի ի-
մաստուն ու հանձնարող սիրտ տուի ,
այնպէս որ յեղի առաջ յեղի պէս
մէկը եղած չէ , ու յեղի ետքն ալ
քու նմանդ պիտի լինէ : Լան 13
քու շինդրածդ ալ յեղի տուի ,
թէ հարստութիւն և թէ փառք .
այնպէս որ քու ինչացդ բոլոր օրե-
րուն մէջ թաղաւորաց մէջ յեղի
պէս մէկը չգտնուի : Լա թէ որ
իմ ճամբաներուս մէջը քալեմ իմ
հրամաններս ու պատուիրաններս
պահելով , ինչպէս որ քու հայրը
Ղաւիթ լալեց , ան անոր քու
օրերդ պիտի շատցնեմ : Ու Ու- 15
ղոմոն արթննացաւ և ահա երազ
էր . ու Լարուսաղէմ զնայ , ու Տէ-
րոջը ուխտին տապանակին առջևը
կայնեցաւ , և ողջակէղներ մատուց
ու խաղաղութեան զոհեր ըրաւ , ու
իր բոլոր ծառաներուն կողմէր ը-
րաւ :
Եւ ատենը երկու պրոնիկ կիկի- 16
նեք թաղաւորին եկան , ու անոր

- 17 առջևը կայանցան : Եւ կնիկներն մէկը ըսաւ , Մի տէր իմ , ողորմէ՛ ինծի . Եւ ու աս կնիկը մէկ տան մը մէջ կը բնակինք . ու նոյն տանը մէջ ասոր բոլոր քաջ է՝ ծնայ :
- 18 Եւ իմ ծնանելուս երրորդ օրը աս կնիկն ալ քաջ է՝ ծնաւ . ու մենք մէկտեղ էինք . տանը մէջ մեր հետք օտար մարդ չկար , հապա տանը մէջ մենք երկուքնիս մէջ էինք :
- 19 Եւ աս կնկանը տղան գիշերով մեռաւ , քանզի ասիկայ անոր վրայ
- 20 պատկեցաւ . Ու կէս գիշերուն ելաւ , և քու աղախինիդ քնացած ատենը՝ իմ տղաս բովէս առաւ . ու զանիկայ իր ծոցը պատկեցուց , ու իր մեռած տղան իմ ծոցս պատկեցուց :
- 21 Ու երբոր առաւօտուն ելայ , որ տղոս ծիծ տամ , ահա անիկայ մեռած էր . ու առաւօտուն մտադրութեամբ անոր նայեցայ , և ահա անիկայ իմ ծնած տղաս չէր :
- 22 Իսկ միւս կնիկը ըսաւ . Չէ , հապա ողջ եղողը իմ տղաս է՝ , ու մեռածը քու տղադ է : Եւ ասիկայ ըսաւ , Չէ , հապա մեռածը քու տղադ է , ու ողջ եղողը իմ տղաս է . ու թագաւորին առջևը պառկեալ կը խօսէին : Եւ ատենը թագաւորը ըսաւ , Եսիկայ կ'ըսէ՝ իմ տղաս աս ողջ եղողն է , ու մեռածը քու տղադ է . ու անիկայ կ'ըսէ՝ Չէ , հապա մեռածը քու տղադ է , ու ողջ եղողը իմ տղաս է . Եւ թագաւորը ըսաւ , Ինծի մէկ սոսի մը բնոյժ , ու թագաւորին առջևը սուր մը բերին : Եւ թագաւորը ըսաւ , Ողջ եղող տղան կտրեցէք , երկու կտոր ըրէ՛ք . ու կեսը մեկուն , ու կեսն ալ միւսին տուէք :
- 26 Եւ ատենը ողջ տղուն մայրը եղող կնիկը թագաւորին պատասխան տուաւ , ու իր տղուն վրայ աղէքը դարբերուն համար , սասանկ ըսաւ . Մի տէր իմ , ողորմէ՛ ինծի . ողջ տղան անոր տուէք , ու զանիկայ մի՛ մեռցնէք : Բայց միւսը ըսաւ , Մի՛ ինծի բռնայ , ոչ քեզի :
- 27 Զանկայ ճեղքեցէք : Եւ թագաւորը պատասխան տուաւ . ու ըսաւ , Ողջ տղան աս կնկանը տուէք ,

ու չբռնայ որ զանիկայ մեռցնէք , քանզի անոր մայրը ասիկայ է : Եւ բոլոր Խարսէլ թագաւորին կրօնած զատաստանը լսելով՝ թագաւորն փախցան . քանզի տեսան որ անոր վրայ Եստուծոյ իմաստութիւնը կայ զատաստան ընելու համար :

ԳԼ . Գ

Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր Խարսէլի վրայ թագաւոր էր : Ու անոր իշխանները ասոնք էին . Սաղոմիկ որդին Ազարիա քահանայ էր . Սիսայի որդիքը Լշիբուն , և Աբիդուդի որդին Հնովաւ փառ յիշատակայ զպիւր էր . Ու Հնովաւայի որդին Բանեա զօրքուն փայ էր . և Սաղոմիկ ու Աբիսիմար քահանանք էին . Ու Եսիմանի որդին Ազարիա քահանայ զօրքուն փայ էր . ու Եսիմանի որդին Ջարուգ . նախարար ու թագաւորին բարեկամն էր . Ու Աբիսար տանը հրամանատարն էր . ու Երզայի որդին Աղունիքամ հարկերուն փայ էր :

Եւ Սողոմոն բոլոր Խարսէլի վրայ տասուելիւս զօրքուններ ունէր , ու անոնք թագաւորը ու անոր տունը կը կերակրէին . ու կերակրելը ամէն մէկուն տարին մէկ ամիս կ'իյնար : Եւ անոնց անունները ասոնք են . Իփրեմի լեւան մէջ՝ Բենովը . Սարաբի , Սաղարինի , Բեթաամիսի ու Լընի Բեթանաւնի մէջ՝ Բենուակար . Երարովի մէջ՝ Բենահեկ . որուն իւրեք Բեթե Սորով ու բոլոր Բերերի երկիրը . Բոլոր Գոմիի գաւառին մէջ՝ Բենարինադար . Սողոմոնին աղջիկը Տաիսիլ տոտր կ'իյնէր էր . Թամարի ու Վահեդուպի մէջ , ու Հեղոյայի տակը՝ Վարթանի քովը եղող բոլոր Բեթամանի մէջ , ու Բեթամանն մինչեւ Երեմասուլ , ու մինչեւ Հեկեմամի անդէի կողմը , Երեղուդի որդին Բաանա . Ու Բաղաւադի մէջ՝ Բենդարեր . Գաղաւադի մէջ եղող Վանասան Հնայիրին զիւղաբաղանքը , ու

- Բասանի մէջ եղող Բրդուզի նա-
 չանգը, վաթսուս մեծ պարսպաւոր
 ու պղնձանիզ քաղաքներ անոր լե-
 14 վերաբերեալն : Սանայի մէջ՝ Բր-
 15 զուի որդին Բարեազար . Կեփ-
 թաղի մէջ՝ Բարեազար . ասիկայ
 ալ Սողոմոն ասգէի կը Բասանի մէջ
 16 կենի առաւ . Բանի ու Բաւոյ մէջ
 մէջ՝ Բասի որդին Բասան .
 17 Բասարի մէջ՝ Փարուայի որդին
 18 Յոսափատ . Իննիսի մէջ՝
 19 Լույի որդին Սեմի . Գաղաադի
 երկրը ու Բանի մէջ Սեմ
 թաղաւորին ու Բասանի Սեմ թա-
 զաւորին երկրը՝ Ուրի որդին
 Գարի . ու ան երկրն մէջ Գա-
 մէկ գործակալ մը կար :
- 20 Յուդա ու Եսայէլ շատորու-
 թեան կողմնէ ծովուն եկերքը ե-
 ղող աւազն չափ շատ էին . կ'ու-
 տէին, կը խմէին եւ ուրախութիւն
 21 կ'ընէին : Եւ Սողոմոն Իշթար
 զեռնէ մինչեւ Փղոսայի երկրը,
 ու մինչեւ Լիզիայի սահմանը,
 բոլոր թաղաւորութիւններուն վրայ
 կ'իջնէր . եւ առ ընծաներ կը բե-
 րէին, ու Սողոմոն ծառայութիւն
 կ'ընէին անոր կենացը բոլոր օրե-
 րուն մէջ :
- 22 Եւ Սողոմոն մէկ օրուան սոճի-
 կը աւեր . երեսն քու նաչի, ու
 23 վաթսուս քու ախիւր, Տասը գէր
 արջառ, ու քսան արատական ար-
 ջառ, ու հարիւր ոչխար . բայց 'ի
 եղջերունքն, պծեամենքն, վի-
 թերէն ու զիրցուցած թռչունն-
 24 րէն : Բանդի անիկայ Գետին
 բոլոր ասգէի կողմն թափախելն
 մինչեւ Գաղա՝ Գետին ասգէի կողմն
 եղող բոլոր թաղաւորներուն վրայ
 կ'իջնէր . ու իր բոլորակը եղող-
 25 ներուն հետ խաղաղութիւն ունէր :
- Եւ Սողոմոն բոլոր օրերուն մէջ՝
 Յուդա ու Եսայէլ՝ Դաննէ մին-
 չե խերտաբէ, խրաբանէր մարդ
 իր որթին տակը ու իր թղնիին
 տակը ապահովութեամբ կը նըս-
 տէր :
- 26 Եւ Սողոմոն իր կառքի ձիերուն
 համար քառասուն հազար ախոռ ու-
 նէր, ու տասուերկու հազար ձիա-

ւոր : Եւ ան գործակալները՝ ամեն 27
 մէկը իր ամուսն մէջ՝ Սողոմոն թա-
 զաւորը ու Սողոմոն թաղաւորին
 սեղանը բոլոր մտնողները կը կե-
 րակէին մէկ ըսն մը պակաս չընե-
 28 լով . Կան ձիերուն ու երկրանե-
 րուն համար՝ անոնց եղած տեղը ա-
 մեն մէկը իր վրայ գրուած հարկին
 չափովը գարի ու քարը կը բերէին :

Եւ Եսայէլ Սողոմոնին իմա- 29
 տութիւն ու խիստ շատ հանձար եւ
 սրտի լայնութիւն տուաւ, ծովուն
 եկերքը եղող աւազն չափ : Եւ 30
 Սողոմոնին իմաստութիւնը բոլոր
 արեւելիներուն իմաստութիւնն ու
 Լիզիայի վրայ բոլոր իմաստութիւնն
 աւելի էր : Եւ անիկայ ամեն մար- 31
 ղացմէ իմաստուն էր . Լիզիայի
 իշխանն, ու Կանի որդի մըն
 իմանէն, Բաւոյն ու Եսայէլի
 32 ապրելուն մէջ անուանի եղաւ : Եւ
 անիկայ իրեր հազար առակ խոսե-
 ցաւ, ու անոր լայնութիւն երկրը 33
 հազար ու հինգ էին : Եւ անիկայ
 ծառերուն վրայ խոսեցաւ, Լիւա-
 նանի եղևինն մինչեւ պատի վրայ
 բուսող գոգան . ու նաև անանոց
 վրայ, թռչուններու վրայ, սողուն-
 ներու վրայ ու ձուկերու վրայ խո-
 34 սեցաւ : Եւ ամեն ժողովուրդն-
 րէն, ու անոր իմաստութեանը
 համար լող երկրի բոլոր թա-
 զաւորներն Սողոմոնին իմաստու-
 թիւնը մտիկ ընկաւ կու գային :

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ Տիրոսի Բիրամ թաղաւորը 1
 իր ծառաները Սողոմոնին խըր-
 կեց . քանզի լիւր էր որ անոր հօրը
 տեղը զանիկայ թաղաւոր օծեր էն .
 վասն զի Բիրամ միշտ Դաւիթը
 կը սիրէր : Սողոմոն ալ Բիրամին 2
 հարկ խրկեց, ու ըսաւ : Դուն գի- 3
 տես որ իմ հայրս Դաւիթ չըրցաւ
 իր Տէր Եսայէլին անուանք տուն
 չիւնէլ, ան պատերազմներուն պատ-
 ճառաւ՝ որոնք անոր բոլորակը
 պատեր էին, մինչեւ որ Տէրը զա-
 նոնք անոր ստիցը թափէրուն տակը
 գրաւ : Բայց հիմա իմ Տէր Ես- 4

- տուածս ամէն կողմանէ ինծի հան-
գատուի ին տուաւ . թ շնամի չկայ ,
ու ձախորդ պատահար մը չկայ :
- 5 Եւ ահա ես կ'ըսեմ որ իմ Տէր Եւ-
տուծըս անուանը տուն մը շինեմ ,
ինչպէս որ Տէրը իմ հօրս Դաւի-
թին հետ խօսեցաւ՝ ըսելով : Դու
որդիդ՝ որ քու տեղդ քու ամստիդ
վրայ պիտի նստեցնեմ , անիկայ իմ
- 6 անուանս տուն պիտի շինէ : Եւ
հիմա հրաման ըրէ , որ ինծի համար
Իբրանանէն եղևիններ կտրեն . ու
իմ ծառաներս քու ծառաներուդ
հետ ըլլան . և քու ծառաներուդ
վարէրը քու ամէն ըսածիդ պէս քե-
զի կու տամ . քանզի դուն զիտես
որ մեր մէջը Սիդոնացոց պէս փայտ
կտրող վարպետ մարդ չկայ :
- 7 Եւ երբոր Բիրամ՝ Սողոմոնին
խօսերը լսեց , շատ ուրախացաւ ,
ու ըսաւ : Ես մեծ ժողովուրդին
վրայ Դաւիթին իմաստուն որդի
տուող Տէրը պատր օրջեալ ըլլայ :
- 8 Եւ Բիրամ՝ Սողոմոնին խօսք
կեց՝ ըսելով : Ինծի խրկած Խռռ-
լսեցի . ես եղևնափայտի ու մայր
փայտի համար քու ամէն կամքդ
- 9 պիտի կատարեմ : Իմ ծառաներս
Իբրանանէն ծովը իջեցրնեն . ու ես
զանոնք լատար զԻԷԼ , մինչև ինծի
ցուցուցած տեղը ծովէն տանիմ , և
հոն զանոնք քակեմ , ու դուն վեր-
ցրնես . դուն ալ իմ տանս պաշար
- 10 տալով իմ կամքս կատարես : Եւ
Բիրամ՝ Սողոմոնին ուզածին չափ
եղևնափայտ ու մայր փայտ կու
- 11 տար : Եւ Սողոմոն Բիրամին տա-
նը համար քան հազար բոռ ցո-
րեն , ու երկու հարիւր մար մարտը
եղ պաշար կու տար : Սողոմոն
Բիրամին տարուէ տարի ասանկ
- 12 կու տար : Եւ Տէրը Սողոմոնին
իմաստութիւն տուաւ , ինչպէս որ
անոր խոստացեր էր . ու Բիրամին
ու Սողոմոնին մէջտեղը խաղաղու-
թիւն կար : ու երկուքնէն դաշնակ-
ցութիւն ըրին :
- 13 Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր
Խորայէլէն մարդ ժողովեց , ու ժող-
վածը երսուն հազար մարդ եղաւ :
- 14 Եւ զանոնք յաջորդաբար՝ ամիսը

տանական հազար Հազի Իբրանան
կը խրկէր , որոնք մէկ ամիս Իբրա-
նան կը կենային , ու երկու ամիս
իրենց տունը : ու Եղանիրամ
մարդահափրին վրայ էր : Եւ Սո- 15
ղոմոն եօթնանասուն հազար բռնա-
կիր , ու ընդ ութսուն հազար
փայտ կտրող ունէր , Բացի Ի Սո- 16
ղոմոնին իրեր հազար իրեր հարիւր
զլխաւոր զործակալներէն՝ որոնք
զործը բանող ժողովուրդին վրայ
կ'իջեկէն : Եւ թագաւորը հրա- 17
մայեց որ մեծ ու պատուական քա-
ղեր կտրեն , որ տանը հիմը տա-
լուած քարերով զնեն : Եւ Սողո- 18
մոնին վարպետները ու Բիրամին
վարպետները և Գերադացիք փայ-
տերը ու քարերը տալեցին ու պատ-
րաստեցին՝ տանը շինութեանը հա-
մար :

ԳԼ . Զ

- Եւ Խորայէլի որդոցը Լոգիպտոսի 1
երկրէն ելելուն չորս հարիւր
ու թսուներոց տարին , ու Սողո-
մոնին Խորայէլի վրայ թագաւորե-
լուն չորրորդ տարին , Օխու ամառն՝
պոսինին երկրորդ ամառն մէջ Տէրու- 2
ջը տունը շինել սկսաւ :
- Եւ Սողոմոն թագաւորին Տէրոջը
համար շինած տանը երկայնութիւ-
նը վաթսուն կանգուն , լայնութիւ- 3
նը քսան , ու բարձրութիւնը եր-
սուն կանգուն էր : Եւ Տանը տա-
ճարին առջևի սրահը քսան կանգուն
երկայնութիւն ունէր , որ տանը
լայնութեանը չափ էր : ու անոր
լայնութիւնը տանը առջևէն տասը
կանգուն էր : Եւ տանը փանդա- 4
կապատ պատուհաններ շինեց : Եւ
տանը պատին բոլորափէր տանը
պատին կցուած դռնիկները շինեց ,
թէ տամարին եւ թէ դարիկին բո- 5
լորափէր : և այսպէս շուրջանակի
սենեակներ շինեց : Վարի կարգին
լայնութիւնը հինգ կանգուն , ու
միջին Խորայէլ լայնութիւնը վեց
կանգուն , ու երրորդին լայնութիւ- 6
նը եօթը կանգուն էր . քանզի
դուրսէն տանը բոլորափէր միջնայնը
ձգեց զԵրամիէն ՀեթշէԷԼ հաւաք :

- 7 որ տանը պատին մէջ շնունեն : Ու
երբոր տունը կը շինուէր , քարա-
հանքին մէջ պատրաստուած քարե-
րով կը շինուէր : այնպէս որ անոր
շնունած ատենը մարտի կամ տա-
պարի և խմ ուրիշ երկաթէ գոր-
ծիքի մը շաշ պուսեցաւ տանը մէջ :
- 8 Սիջին կարդին դուռը տանը աջ
կողմէն էր . ու շրջանակաւոր սան-
դուխներով միջին կարդը , ու մի-
ջին կարդէն երբորդ կարդը կ'ըլլէին :
- 9 Եւ տունը շինեց ու զանիկայ լմնե-
ցուց . ու տանը ձեղունը եղենա-
փայտի տախտակներով զրուազա-
վարդ շինեց : Եւ բոլոր տանը վրայ
սեղանի եղան կարդը հինգ կանգուն
բարձրութեամբ շինեց : ու եղենա-
փայտերով տանը կցուեալ էր :
- 11 Եւ Տէրօջը խօսքը Սողոմոնն և
12 զաւ' բանով , Լիմն որ դուն աս
տունը կը շինես , թէ որ իմ կանոն-
ներովս քաշես , ու իմ դաստաստան-
ներս 'ի գործ գնես , և իմ բոլոր
պատուիրացներս պահես' անոնց
մէջը քաշելով , ան ատենը քու
վրայ պիտի հաստատուեմ ան խօսքը'
որ քու հօրդ 'Եսաի'ին խօսքը եմ .
- 13 Ու 'Եսայ'ի երգողը մէջ պիտի
ընակիմ , ու իմ ժողովուրդս 'Ես-
այ'ի կ'պիտի շնորհուի :
- 14 Եւ Սողոմոն տունը շինեց ու
15 զանիկայ լմնեցուց : Ու տանը
պատերը անոր ներսի գին՝ յատա-
կէն մինչև պատերուն վերի ծայրը ,
եղենափայտի տախտակներով շե-
նեց . աշակէն ներսի դին փայտով
ձածկեց . ու տանը յատակը մայր
փայտի տախտակներով պատեց :
- 16 Եւ տանը ետևի կողմին քսան կան-
գունը՝ յատակէն մինչև պատին
ծայրը , եղենափայտի տախտակնե-
րով շինեց . ու ան ներսի միջոցը
դարբիքին՝ այսինքն սրբութեանց սըր-
17 բութիւնին համար շինեց : 'Եսայ'
տունը՝ կայսերն առջևի տաճարը
18 քառասուն կանգուն էր : Եւ տան
մէջ եղող եղենափայտերուն վրայ
դնդակներ ու բացուած ծաղիկներ
փորագրուած էր , ու ամենը եղե-
նափայտէ ըլլալով , ամենեւին քար
19 մը չէր երևնար : Եւ դարբեր

ներքին տանը մէջ պատրաստեց , որ
հոն Տէրօջը ուխտին տապանակը
դնէ : Ու դարբիքին երեսը քսան
կանգուն երկայն էր , և անոր լայ-
նութիւնը քսան կանգուն , ու
բարձրութիւնը քսան կանգուն էր .
և զանիկայ մարուր ոսկիով պատեց .
և եղենափայտէ սեղանն ալ պատեց :
Սուտի Սողոմոն տանը ներսի կողմը
մարուր ոսկիով պատեց , ու դարբի-
քին առջևը ոսկի շղթաներով Բի-
շարֆը և անցուց , և զանիկայ
ոսկիով պատեց : Ու բոլոր տունը
ոսկիով պատեց առանց տեղ մի
չլիլու . և դարբիքին քովն բոլոր
սեղանն ալ ոսկիով պատեց :

Եւ 'Եսայ'իքին մէջը իւզակ փայտէ
երկու քերովէներ շինեց , ու անոնց
երկայնութիւնը տասը կանգուն էր :
Եւ քերովէներն մէկ թեւը հինգ կան-
գուն , ու քերովէներն միւս թեւը
հինգ կանգուն էր . մէկ թեւին ծայ-
րէն մինչև միւս թեւին ծայրը տասը
կանգուն էր : Ու միւս քերով-
էներն ալ տասը կանգուն էր , եր-
կու քերովէներուն չափը ու ձևը
մէկ էր : Սէկ քերովէներն բարձ-
րութիւնը տասը կանգուն էր , ու
միւս քերովէներն ալ նոյնչափ էր :
Ու քերովէները ներքին տանը
մէջ դրաւ . ու քերովէները իրենց
թեւերը կ'երկնայնէին . մէկուն
թեւը մէկ պատին կը դպէր , ու
միւս քերովէներն թեւը միւս պա-
տին կը դպէր : և անոնց Բա-
թեւները տանը մէջտեղը թեւ թեւի կը
դպնէին : Ու քերովէները ոսկիով
պատեց :

Եւ տանը բոլոր պատերուն վրայ
քերովէներ , արմաւենիներ ու բա-
ցուած ծաղիկներ քանդակաձև փո-
րագրեց , թէ ներսի կողմը և թէ
դուրսի կողմը : Ու տանը ներսի
ու դուրսի յատակը ոսկիով պա-
տեց :

Եւ 'Եսայ'իքին դրանք իւզակ փայ-
տէ փեղկեր շինեց , որոնք դրանդիքնե-
րով մէկտեղ պաշտէ հինգ բոլոր մասն
էին : Եւ իւզակ փայտէ շնունած եր-
կու փեղկերուն վրայ քերովէներ ,
արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ

- խոյակին համար եօթը՝ ու միսս խոյակին համար եօթը քանդակերպ
 18 ընէց : Այսպէս սխները շինեց . ու մէկ քանդակերպ զարդին վրայ շուր-
 քանակի երկու կարգ ~~նախք~~ շուր-
 քը պահէն զլուխը եղած խոյակը նուսերով ծածկուի . միսս խոյա-
 19 կին ալ պնդէս բոս : Եւ սրահին մէջի սխներուն զլուխը եղող խո-
 քանակը շորս կանգուն էին շուր-
 20 նաձե շինուածքով : Ու երկու սխ-
 ներուն վրայի խոյակներուն , ու քանդակերպ զարդին մէտ եղող վո-
 րին վրայէն ալ նախք կար . ու երկու խոյակներուն վրայ կարգով
 21 շարուած երկու հարիւր նուս կար : Եւ սխները տաճարին սրահին մէջը կանգնեց . ու աջ կողմի սխներ
 կանգնելով , անոր անուանը հարին կուէց , ու ձախ կողմի սխներ կանգ-
 նելով , անոր անուանը խող կուէց :
 22 Եւ սխներուն զլուսն վրայ շուր-
 նաձե զործ ~~նախք~~ : պսպէս սխներուն զործը ըննցաւ :
 23 Եւ ծովը ձուլածոց շինեց . ու մէկ շինուածքին մինչեւ միսս շինուածքը
 տասր կանգուն էր , ու բոլորաձե էր . և անոր բարձրութիւնը հինգ
 կանգուն , ու անոր շքապատը եր-
 24 տուն կանգուն էր : Ու անոր շքա-
 թուածքին տակը շուրքանակի ամեն
 կողմէն զնդակներ շարուած էին .
 ծովուն բոլորութիւնը մէկ կանգունի
 մէջ տաճակին ~~մէջ~~ կային , ու
 զնդակները երկու կարգ էին , ու
 բոլոր ~~նախք~~ ձուլած տաճարին ձուլը
 էին : Եւ շուրք տասուերկու եզնե-
 25 րու վրայ կը կենար , ուրան իրերը
 զէպ 'ի հիւսիս , իրերը զէպ 'ի
 արեւմուտք , իրերը զէպ 'ի հարաւ ,
 ու իրերը զէպ 'ի արեւելք կը նա-
 յէին , ու ծովը անոնց վրայ էր , և
 ամենուն ետեի կողմի զէպ 'ի ներս
 26 բարձր էր : Ու անոր թանձրու-
 թիւնը շորս մասնաւոր էր , և շքա-
 թուածքը գաւաթի շքաթուածքի պէս
 էր , ու ձախ շուրքանի ծաղիկներ ~~նախք~~
 էր . երկու հազար մար կ'առ-
 նէր :
 27 Եւ պղնձէ տասը մեքենով շին-
 նեց . ահա մէկ մեքենով շին երկա-
 նութիւնը շորս կանգուն , ու լայ-
 նութիւնը շորս կանգուն , և բարձ-
 28 րութիւնը իրեր կանգուն էր : Ու
 մեքենով շին երկա-
 նանոց սպառուածներ ունէին , և
 սպառուածները եզերքներուն մէջ
 29 տեղն էին : Ու եզերքներուն մէջ
 տեղը եղող սպառուածներուն վրայ
 առիւծներ , կզներ ու քերովներ
 կային . ու եզերքներուն վրայ վերի
 կողմը խարխիւն էր . ու առիւծ-
 ներուն ու կզներուն տակը կա-
 30 խուած զարդեր կային : Եւ ահա
 մէկ մեքենով շին պղնձէ շորս անի-
 ու պղնձէ տաճարներ ունէր , ու
 շորս ոտքերը ուսեր էին անոնց . ու
 ամեն կախուած զարդին յովը ա-
 լապանին տակը ձուլածոց ուսեր
 կային : Եւ անոր բերանը խոյակին
 31 մէջէն զէպ 'ի վեր մէկ կանգուն էր .
 ու անոր բերանը խարխիւի զործի
 պէս բոլորաձե էր , ու մէկ ու կէս
 կանգուն էր . և բերանի վրայ ալ
 քանդակներ ու սպառուածներ կա-
 յին , քառակուսի և ~~նախք~~ բոլորաձե :
 Ու սպառուածներուն տակը շորս
 32 անիւ կար . և անիւներուն տաճար-
 ները մեքենով շին վրայ ~~նախք~~
~~նախք~~ էին , ու ահա մէկ անիւին
 բարձրութիւնը մէկ ու կէս կան-
 33 գուն էր : Եւ անիւներուն շի-
 նուածքը կառքի անիւներուն շի-
 նուածքին պէս էր . ու անոնց ա-
 լապանները , շքաթուածները , շա-
 ռաւաթները ու գունտները բոլորը
 34 ձուլածոց էին : Եւ ահա մէկ մե-
 քենով շին շորս անիւներուն վրայ
 շորս ուս կար , և ուսերը ~~նախք~~ խ-
 մեքենով շին էին : Ու մեքենով
 35 թիւնը զլուխը կէս կանգուն բարձ-
 րութեամբ բոլորակ մը կար . ու
 մեքենով շին զլուսն վրայ ~~նախք~~ ե-
 զերը ու սպառուածները իրմէ
 էին : Ու եզերքներուն տախտակ-
 36 ներուն վրայ ու սպառուածներուն
 վրայ քերովներ , առիւծներ ու
 արմուկներ քանդակուած էին : Եւ
 մէկ տեղին յարմարութեանը
 համամաս , ու անոնց բոլորութիւնը
 կախուած զարդեր կար : Տասը 37

մերձնովներն ալ այսպէս բրաւ ամենուն ձուլուածքը , շափը ու մեր մէկ էր :

38 Եւ տասը հաս պղծէլ աւազան շինեց , ահա մէկ աւազանը քառասուն մարդ կը լծցուէր , — ահա մէկ աւազանը չորս կանգուն էր , — տասը մերձնովներուն վրայ

39 մէյմէկ աւազան կար : Եւ հինգ մերձնովներ տանը աջ կողմը ու հինգ Բաբելոն տանը ձախ կողմը գրաւ : ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւոյ զէմ՝ զէպ Ի արեւելք գրաւ :

40 Եւ Քիրամ՝ աւազանները , թխակները ու կոնքերը շինեց . ու Քիրամ կատարեց ան բոլոր դործքերը՝ որ Տէրոջը տանը համար Սողոմոն թագաւորին կը շինէր .

41 Եւսփէն երկու սինները , ու սիններուն զուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը , եւ սիններուն զլուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար երկու

42 ցանցակերպ զարդերը , Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հարիւր նուսերը , այսփէն սիններուն վրայի խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար՝ ահա մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու

43 կարգ նուսեր : Եւ տասը մերձնովները , ու մերձնովներուն

44 վրայի տասը աւազանները , Ու մէկ ծովը , ու ծովին տակի տասուերկու եզները , Եւ կաթնաները , ու

45 թխակները , ու կոնքերը . և աս բոլոր կարասիները որ Քիրամ Սողոմոն թագաւորին շինեց Տէրոջը տանը համար , փայլուն պղնձէ կ'էին :

46 Թագաւորը զանոն Հորդանանու գալտին մէջ թանձր հողի մը վրայ ձուլել տուաւ Սոկրովթի ու Սար-

47 թանի մէջտեղը : Եւ Սողոմոն աս կարասիները —անց իւր-իւր ձեռք , փսն զի խիստ շատ էին , այնպէս որ պղնձին կշիւրը համարանքի չէր դար :

48 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը բոլոր կարասիները շինեց . խառնի ոսկի սեղանը , ու վրան առաջաւորութեան հացը Գրուելու ոսկի սեղա-

նը , Եւ դարձրին առէկի զուտ ոսկիէ աշտանակները , որոնց հինգը աջ կողմն էին ու հինգը ձախ կողմը : և ոսկիէ ծաղկները , ու Տէրազները , և ունկները , Եւ գուտ ոսկիէ զաւաթները , բազմակարկները , կոնքերը , խնկամանները և բարձրանները , ու ներքին տանը այսփէն սրբութեանց սրբութիւնին գուններուն — տանը՝ այսփէն տաճարին գուններուն ոսկի ծղենները :

Եւսպէն Տէրոջը տաճարին համար Սողոմոն թագաւորին բոլոր շինած դործքերը լինցան : ու Սողոմոն իր հօրը Վաւիթին նուիրած բաները արծաթը՝ ու ոսկին ու անոթները տարաւ , Տէրոջը տանը զանձներուն մէջը դրաւ :

ԳԼ . Ը

Եւ տանը Սողոմոն Խարպէլի ծերերը ու ցեղերուն բոլոր իշխանները , Խարպէլի որդւոց նահապետները Սողոմոն թագաւորին քովը Լըուսազէմ ժողովեց , որ Տէրոջը ուխտին տապանակը Վաւիթին քաղաքէն՝ այսփէն Սիճուն հանն : Եւ Խարպէլի բոլոր մարդիկ ները եօթներորդ ամսուն՝ Ենթանի ամսուն մէջ՝ տնին ստներ Սողոմոն թագաւորին քովը ժողովեցան :

Ու Խարպէլի բոլոր ծերերը եկան , ու քահանաները տապանակը վերցուցին : Եւ Տէրոջը տապանակը ու ժողովքի խորանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անոթները հանեցին : ու զանոնք քահանաները ու Վեապցիները հանեցին :

Եւ Սողոմոն թագաւորը ու անոր քովը ժողոված Խարպէլին բոլոր ժողովքը անոր հետ տապանակին առջև ըլլալով , ուխտներն ու արձանները զոհէին այնպիսի շատ որ անթիւ ու անհամար էին :

Եւ քահանաները Տէրոջը ուխտին տապանակը ներս տարին իր սեղո՝ տանը դարձրէ՝ սրբութիւն սրբութեանց , — քերովէներուն թիւերուն տակը ԴԵՐՔԻ :

Վանդի քերովէները տապանակին սեղոյն վրայ իւր-իւր թիւերը կը տարածէին , ու քերովէները

8 փերեն կը ծածկէին տապանակը ու
 անոր ձողերը : Եւ ձողերը երկըն-
 ցուցին , այնպէս որ ձողերուն ծայ-
 րերը սրբութիւնէն կ'երևնային դա-
 րիբն առջեւ , բայց դուրսէն չէին
 երևնար . ու մինչև աս օրս հոն են :
 9 Տապանակին մէջը ուրիշ բան չը-
 կար , բայց միայն երկու քարէ
 տախտակներ՝ որ Սափակ Վարդի
 մէջ հոն դրաւ . որոնցմով Տէրը
 Խարսկէի որդւոցը հետ՝ անոնց Լը-
 դիպտոսի երկրին ելած ատենը
 10 ուխտ ըրաւ : Ու երրորդ քահա-
 նաները սրբութիւնէն ելան , ամ-
 11 պը լեցուց Տէրոնց տունը . Եւ
 ամպին պատճառաւ քահանաները
 չէին կրնար հա կենալ , որ իրեց
 պաշտօնը կատարեն , զամս զի Տէ-
 րոն փառքը Տէրոնց տունը լեցու-
 ցիւ էր :
 12 Եւ ատենը Սողոմոն ըսաւ . Տէ-
 րը ըսաւ որ ինքը մատախուղի մէջ
 13 կը բնակի : Ե՛հա յիշէ բնակու-
 թեան համար տուն , ու յախտեան
 քու նստելուդ համար տեղ չենցի :
 14 Եւ թագաւորը իր երեսը դարձուց ,
 ու Խարսկէի բոլոր ժողովքը օրհնց .
 ու Խարսկէի բոլոր ժողովքը արդ-
 15 չայ կայնէր էին : Եւ անիկայ ը-
 սաւ : Օրհնակ ըլլայ Խարսկէի Տէր
 Եստուածը , որ իր բերնով իմ հօրս
 Դաւիթին խօսք տուաւ , ու իր
 ձեռքովը կատարեց . քանզի ըսաւ ,
 16 իմ ժողովուրդս Խարսկէը Լըդիպ-
 տոսէն հանած օրէս 'ի վեր' Խարսկէի
 բոլոր ցեղերէն բնաւ մէկ քաղաք մը
 չընտրեցի տուն չենելու համար , որ
 իմ անունս հոն ըլլայ : Բայց Դաւի-
 թը ընտրեցի , որ իմ ժողովուրդիս
 Խարսկէին վրայ Բաֆառը ըլլայ :
 17 Եւ իմ հայրս Դաւիթ միտք ունէր
 որ Խարսկէի Տէր Եստուածոյն ա-
 18 նուամբ տուն մը չենէ : Բայց Տէրը
 իմ հօրս Դաւիթին ըսաւ : Որով-
 հետեւ գուն միտքդ գրիր որ իմ
 անուանս տուն չենես , աղէկ ըրիր
 19 որ աս բանը միտքդ գրիր : Սակայն
 տունը գուն պիտի չէնես , հապա
 քու որդիք , որ քու երանքեդ պի-
 տի երէ , անիկայ իմ անուանս տուն
 20 պիտի չենէ : Եւ երբ Տէրը իր ը-

սած խօսքը կատարեց , ու ես իմ
 հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի ,
 ու Տէրոնց բաժնին պէս Խարսկէի
 ամբողջ նստայ , ու Խարսկէի Տէր
 Եստուածոյն անուանը աս տունը չե-
 21 նցի : Եւ հոն տեղ մը պատրաս-
 տեցի տապանակին համար , որուն
 մէջը լեցած է Տէրոնց ուխտը , որն
 որ մեր հայրերուն հետ ըրաւ , երբ
 որ գանոնք Լըդիպտոսի երկրէն դուրս
 հանեց :
 Եւ Սողոմոն Տէրոնց սեղանին
 22 առջևը Խարսկէի բոլոր ժողովուն
 դիմացը կայնելով , ձեռքերը դէպ
 'ի երկինքը տարածեց , Ու ըսաւ ,
 23 Ո՛վ Տէր Եստուած Խարսկէի , վե-
 րը երկինքը ու վարը երկրի վրայ
 քեզի պէս Եստուած չկայ , որ քու
 առջևդ իրենց բոլոր արտօնք քաղդ
 ծառաներուդ հետ ուխտ ու ողոր-
 24 մութիւն կը պահես : Դաւն քու
 ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին բրած
 խոստմունքդ պահեցիր , ու ընթնովդ
 քաճող ձեռքովդ կատարեցիր , ինչ-
 25 պէս որ պատր 'իբեանայ : Եւ հիմա՝
 ո՛վ Տէր Եստուած Խարսկէի , պա-
 հէ ան խոստմունքդ , որն որ քու
 ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ը-
 րիր , ու ըսիր : Իմ առջև Խարա-
 յէի ամբողջ փրայ նստող մարդ-
 քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ : Միայն
 թէ քու որդիքդ իրենց ձափանե-
 րուն գոգուութիւն ընեն ու իմ առ-
 26 ջես քալեն , ինչպէս որ դուն իմ
 առջևս քայնեցիր : Եւ հիմա՝ ո՛վ
 Եստուած Խարսկէի , թող քու ծա-
 ւայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ըսած
 խօսքդ հաստատուի :
 Բայց միթէ Եստուած իրացնէ 27
 երկրի վրայ պիտի բնակի , ահա
 երկինքը ու երկնից երկինքը քեզ
 չեն կրնար պարունակել . ո՞ր կը
 մնայ՝ աս իմ չենած տունս : Սա-
 28 կայն ո՛վ Տէր Եստուած իմ , քու
 ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուած-
 քին նայէ , որ քու ծառայիդ պատր
 քու առջևդ ըրած պաղատանքը ու
 աղօթքը լսես : Որպէս զի աս տա-
 29 նը վրայ գիշեր ցորեկ քու աչքերդ
 բաց ըլլան , ան տեղոյն վրայ՝ ու
 րուն համար ըսիր թէ Իմ անունս

Հոն պիտի ըլլայ . այնպէս որ աս
տեղը քու ծառայիդ բրած աղօթքը
36 լսես : Արեւն քու ծառայիդ և քու
ժողովուրդիդ Խաղալէին աս տեղը
բրած աղօթքները լսես . այն քու
բնակութեանդ տեղէն երկնքէն լսե-
սես , ու լսած ատենդ ներես :

31 Թե՛ որ մէկը իր բնկերին զէ՛մ
մեղանէ , ու ա՛յ երգում ընել
տալու : Համար՛ անոր երգում առա-
ջարկէ , ու երգումը աս տունը քու
32 տեղանիդ առջե՛ր զայ : Են ատենը
դուն երկնքէն լսես ու կատարես ,
ու քու ծառաներդ գատես , և յան-
ցաւորը դատաւարտես , ու անոր
բրածը անոր գլուխը բերես . և ար-
գարը արդարացրնես , ու անոր
արդարութեանը չափովը ընոր հա-
տուցում ընես :

33 Եւ թէ՛ որ քու ժողովուրդդ Խա-
ղալէլ քեզի գէ՛մ մեղանելիուն հա-
մար իրենց թշնամիներուն առջե՛ր
յաղճուին , ու քեզի դառնան և
քու անուանդ փառք տան , ու աս
տանս մէջ քեզի աղօթք ու աղա-
34 չանք ընեն , Են ատենը դուն եր-
կնքէն լսես , և քու ժողովուրդիդ
Խաղալէին միջքը ներես , ու անոնց
Հայրերուն տուած երկիրդ զանոնք
զարձրնես :

35 Թե՛ որ անոնց քեզի գէ՛մ միջք
զործելուն համար երկնքը դոյրի ,
ու անձրեւ չցայ . ու անոնք աս տեղս
քեզի աղօթք ընեն , և քու անուանդ
փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ
համար իրենց մեղքերէն դառնան ,
36 Են ատենը դուն երկնքէն լսես , և
քու ծառաներուդ ու քու ժողո-
վուրդիդ Խաղալէին միջքը ներես ,
որ անոնց ստիկողընես ան աղէկ ձառ-
բան , որուն մէջը պիտի քաղեն . ու
քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն
տուած երկիրդ վրայ անձրեւ տաս :

37 Թե՛ որ երկրի վրայ սով , կամ
ժանտախտ , կամ խորշակահարու-
թիւն , կամ աբխալի գայուկ , կամ
մարախ , կամ գրութ՛ք ըլլայ , կամ
անոնց թշնամիները զանոնք իրենց
բնակած երկրին մէջը նեղեն , կամ
է՛ր և իյէ հարուած կամ հիւան-
38 զութիւն ըլլայ , Վա՛ւ բոլոր ժողո-

վուրդէդ Խաղալէին է՛ր և իյէ մարդ
աղօթք մը . ու ինդորումք մը ընե-
լու ըրայ , ու իւրաքանչիւր մարդ
իր սրտին ախտը ձանձաղով՝ ձեռ-
քերը զէպ 'ի աս տունը երկնքէն ,
Են ատենը դուն երկնքէն՝ քու
39 բնակութեանդ տեղէն լսես , ու նե-
րես ու բնես . և ամէն մարդու
իր բոլոր ծառաներուն համեմատ
հատուցում ընես՝ անոր սիրտը
զխոնարիդ համար . փան զի բոլոր
մարդոց սրտներուն սիրտը միմակ
դուն դիտես . Արդե՛ս զի քեզմէ
40 փախնան իրենց բոլոր օրերուն մէջը՝
որչափ ժամանակ որ մեր Հայրերուն
տուած երկրիդ վրայ պիտի աղ-
րին :

Ու քու ժողովուրդէդ Խաղալէին 41
չեղող՝ և հետաւոր երկրի մը քու
անուանդ համար եկող օտարականն
ալ՝ (Վան զի քու մեծ անունդ
42 ու զքաւար ձեռքդ ու երկնքած
բաղուկդ պիտի լսես ,) թէ՛ որ զայ
ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ , Դուն
43 երկնքէն քու բնակութեանդ տե-
ղէն լսես , և օտարականն քեզի բ-
րած ամէն խնդրումքը կատարես ,
որ երկրիս ամէն ժողովուրդները
քու անունդ ձանձնան , ու քու ժո-
ղովուրդիդ Խաղալէին պէս քեզմէ
փախնան , և զխոնան թէ՛ աս ի՛մ
չինսած տանս վրայ քու անունդ կո-
չուած է :

Երբոր քու ժողովուրդդ իր թըն- 44
նամին գէ՛մ պատերազմի երթայ
ան ձառով՝ որ դուն պիտի խրկես
զանոնք , թէ՛ որ անոնք աս քու բնա-
րած քաղաքիդ , ու քու անուանդ
համար աս ի՛մ չինսած տանս կողմը
նայեալ՝ Տէրոջը աղօթք ընեն , Եւ
45 կնքէն անոնց աղօթքը ու խնդ-
րումքը լսես , և անոնց իրաւունք
ընես :

Երբոր քեզի գէ՛մ միջք զործեն , 46
(Եանդի միջք չգործող մարդ չը-
կայ ,) ու անոնց բարեկամարով զա-
նոնք թշնամիին ձեռքը մատնես , ու
անոնց գերեզմանները թշնամիին հե-
ռու կամ մոտ երկրիդ գերի տանին
զանոնք , թե՛ որ ան իրենց գերու- 47
թեան երկրին մէջ զեղէ՛ր զան ու

զառնան , և իրենց գերեզմաններուն
երկրին մէջ քեզի աղաւան ու բ-
ան , Մեղք զործեցինք , անսրե-
նութիւն ու անիրաւութիւն ըրինք .
48 Եւ թէ՛ որ զանոնք գերի տանող
թշնամիներուն երկրին մէջ՝ իրենց
բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հո-
գիտք քեզի դառնան , ու իրենց
երկրին՝ որ իրենց Հայրերուն տուիք ,
և քու բնոգած քաղաքիդ , ու քու
անուանդ համար ի՛մ չինսած տանս
կողմը՝ նայեալ՝ քեզի աղօթք բ-
49 նեն , Դուն երկնքէն քու բնա-
կութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը
ու խնդրումքը լսես , ու անոնց
50 իրաւունք ընես , Եւ քու ժողո-
վուրդիդ քեզի գէ՛մ բրած միջքը ու
բոլոր յանցանքը ներես . ու այնպէս
ընես որ անոնց գերեզմանները ա-
նոնց վրայ գլխան , և անոնց ողոր-
51 մութիւն ընեն . Վանդ անոնք քու
ժողովուրդդ ու քու ժառանգու-
թիւնդ են , որ զանոնք Խղիպտո-
սէն՝ երկաթի շողին մէջն հանե-
52 յիր , Եւ քու ծառայիդ իրենց
բնածքին ու քու ժողովուրդիդ Խա-
ղալէին խնդրումքին քու աչքդ
ու ախտը՝ բաց ըլլայ , որ անոնց
քեզի բրած ամէն աղաղակը լսես :
Վանդ երկրին ամէն ժողովուրդնե-
53 ընէ դուն զատեցիր անոնք , որ քու
ժառանգութիւնդ ըլլան . ինչպէս
որ քու ծառայիդ Մովսէսն ձեռքովը
խոսեցար , երբոր մեր Հայրերը Եւ-
զիպտոսէն հանցիր , ո՛վ Տէր Եւ-
հովայ :

Երբոր Սողոմոն աս բոլոր աղօթ- 54
քը ու խնդրումքը Տէրոջը բրա-
ւորեցուց , Տէրոջը սեղանին առջեւն
կրտ , ու որ ձեռքերը զէպ 'ի եր-
կնքը երկնքուցած ծունկ կրկնե-
55 ր , Ու ողբի վայ կայեալով , Խա-
ղալէին բոլոր ժողովուրդը բարձր ձայ-
56 նով օրձնէ , ու բաւ . Օրձնալ
ըլլայ Տէր , որ իր բոլոր բրածին
համեմատ իր Խաղալէլ ժողովուր-
դին հանդատութիւն տուաւ , ու իր
ծառային Մովսէսն ձեռքովը խօսած
ամէն բարի խօսքերէն բնաւ մէկ
57 խօսք մը գեղմընէ չինաւ : Մեր
Տէր Եստուածը մեզի հետ ըլլայ ,

ինչպէս որ մեր Հայրերուն հետ էր .
ու մեզ չեմոյր , ու մեզ երեսէ
չգէ , Եւ մեր սիրտը իրեն գարձը- 58
նէ , որ իր բոլոր ծառաներուն մէջը
քալենք , ու պահենք իր պատուի-
րանքները , կանոնները ու իրաւունք-
ները , որոնք մեր Հայրերուն պա-
տուիրէն : Եւ Տէրոջը առջեւ մա- 59
տուցած աս պաշտամանի խօսքիս
զիշեր ու ցորեկ մեր Տէր Եստուծոյն
մօտեան , որ օրէ որ պատահած
զործքերուն մէջ իր ծառային ու իր
Խաղալէլ ժողովուրդին իրաւունք
ընէ . Որ երկրիս ամէն ժողովուրդ- 60
ները զխոնան թէ՛ Եստուծոյ ինքն է
Եստուած , Է ուրիշ մը չկայ :
Ու մեր սիրտը մեր Տէր Եստուծոյն 61
առջեւ ուղիղ ըլլայ , որ աս օրուան
պէս անոր կանոններուն մէջը քա-
լէք , ու անոր պատուիրանքները
պահէք :

Եւ թագաւորը ու բոլոր Խաղա- 62
լէլ անոր հետ Տէրոջը առջեւ գը-
հե՛ր մատուցին : Եւ Սողոմոն Տէ- 63
րոջը մատուցած խաղաղութեան զը-
հին համար՝ քանուկերկու հազար
արջաւ ու հաքիւր քսան Հաղար
ոչխար զո՛ք բաւ . և թագաւորը ու
բոլոր Խաղալէն որդիքը Տէրոջը
տանը նաւակաւորք ըրին : Եւ 64
օրը թագաւորը Տէրոջը տանը առ-
ջեւ կողմ գտնիթին մէջտեղը սրը-
րեց . քանզի իր ողջակեմները ,
Հայրի բնածանրը ու խաղաղութեան
զոհներուն ձարպերը հոն մատուց ,
փան զի Տէրոջը առջեւ արձեւ սե-
զանը պղտիկ կու գար աս ողջակեղ-
ները , Հայրի բնածանրը ու խաղա-
ղութեան զոհներուն ձարպերը բն-
զունելու :

Եւ ան ատենը Սողոմոն ու անոր 65
հետ բոլոր Խաղալէլ՝ մէկ մեծ ժո-
ղով մը՝ Եանթի մուսքէն մինչեւ
Խղիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր Ես-
տուծոյն առջեւ եօթը օր ու եօթը
օր է՝ այնպէս տանուաչոր օր ամս
ըրին : Եւ Սողոմոն ու թերորդ օրը 66
ժողովուրդը արձակեց , որոնք թաւ-
աւորը օրձնցին , ու իրենց վրան-
ները զայցին , զուարթ սրտով մը
ու բախանալով ան բոլոր բարեբնե-

բուն համար, որ Տէրը իր Վասիֆի ծառային ու իր Խարայէլ ժողովուրդին բնաւ :

ԳԼ . Թ.

- 1 Երբոր Սողոմոն Տէրոջ տունը, ու թագաւորական տունը, և իր սրահն բոլոր ուղած բաները շինեց ընդնայում, Տէրը Սողոմոնին նորէն երեցաւ, ինչպէս որ Վարաւ :
- 3 Եւնի մէջ երեցեր էր : Եւ Տէրը անոր բնաւ : Եւ առջեւն ըրած աղօթքով ու պաղատանքով լսեցի : Եւ աս շնամ տունը սրբեցի, որ իմ անունն յաւիտեան հոն զնեմ : ու իմ աշխարհ ու սիրտս միշտ հոն պիտի ըլլան :
- 4 Եւ իմ է որ դուն իմ առջեւ քու հօրդ Վասիֆին քարածին պէս, կատարեալ սրտով և ուղիւ զօրեմամբ քալես, ու բոլոր քիզի պատուիրածներս ընես ու իմ կանոններս ու դատաստաններս պահես :
- 5 Եւ ատենը քու թագաւորութեանդ ամբողջ Խարայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ, ինչպէս որ քու հօրդ Վասիֆին խոսեցայ ըսելով : Խարայէլի ամբողջ վրայ քեզմէ :
- 6 Եւ մարդ պակաս պիտի չըլլայ : իմ է որ դուք կամ ձեր որդիքը ինծմէ խոտորիք, ու ձեր առջև զբաժ պատուիրաններս ու կանոններս չըպահէք, ու երթաք ուրիշ տաճարաւորութեան ծառայութիւն ընէք, և անոնց երկրպագութիւն ընէք :
- 7 Եւ ատենը Խարայէլը պիտի ջնջեմ ան երկրին վրայէն, որն որ իրենց տուի : ու իմ անունն համար աս սրբած տունն երեւես պիտի ձգեմ : և Խարայէլ բոլոր ազգաց մէջ առակ ու կատակ պիտի ըլլայ : Եւ աս բարձր տունը համար ամեն քովէն անցնողը պիտի զարմանայ, ու սուլելով պիտի ըսէ : Տէրը ինչեւ համար աս երկրիս ու աս տանս պրփրեցաւ :
- 9 Եւ պիտի ըսեն : Ասան զի անոնք իրենց Տէր Մատուածը թողուցին, որ անոնց հայրերը Եւրփայտոսի երկրէն հաներ էր, և ուրիշ տաճարաւորութեան յարեցան, և առնոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին : աս պատճառաւ Տէ-

րը անոնց վրայ աս բոլոր շարիքները բերաւ :

Եւ Սողոմոն երկու տունը՝ Տէրոջ տունը ու թագաւորական տունը քսան տարուան մէջ շինելէն ետքը, Տիրոսի թագաւորը Վիրամ եղև Նափայտոսի, մայր փայտեղով ու ոսկեղով, անոր ամեն ուղածին համաձայն Սողոմոնին օգնութիւն ընելուն համար, Սողոմոն թագաւորն ալ ան ատենը Վիրամին քսան քաղաք տուաւ Վաղիկայի երկրին մէջ : Եւ Վիրամ Տիրոսէն ելաւ, որ Սողոմոնին իրեն տուած քաղաքները տեսնէ, և իր աշխարհն հաճոյ շերեցան : Եւ ըսաւ : Եւ զոչոր, աս ի՞նչ քաղաքներ են՝ որ ինծի տուիք : ու անոնց անունը Վարդի երկիր կոչեց մինչև աս օրս : Եւ Վիրամ թագաւորին հարիւր քրտան տաղանդ ոսկի խրկեց :

Եւ Սողոմոն թագաւորին զբաժ հարկին պատճառը աս էր՝ որ Տէրոջ տունը, իր տունը, ու Մեծնը, ու Երուսաղեմի պարիսպը, և ասորը, Մակեդոնի ու Վաղերը շինէ : (Վասիֆ Երփայտոսի Վարաւուն թագաւորը երկրով Վաղերը առեր, ու զանիկայ կրակով պրկեր էր, և ան քաղաքին մէջ ընտելող Վանանայիները մեղքներով, զանիկայ իր ազգիանը Սողոմոնին կընկանը օժիտ տուեր էր :) Եւ Սողոմոն Վաղերն ու վարի Բեթորոնը շինեց, Եւսի Բառաղեմը ու թագաւորը երկրին անապատին մէջ, Եւ Սողոմոնին բոլոր շտեմարանի քաղաքները, ու ձիարաններուն քաղաքները, և ան բոլոր շէնքերը, որ Սողոմոն ուղեց շինել Երուսաղեմի մէջ, Եւրանանի մէջ ու իր տեղաւորեմանը բոլոր երկրին մէջ :

Եւ բոլոր ժողովուրդները՝ որ Եւրփայտոսէն, Վերփայտոսէն, Քաղիկայէն ու Յերուսաղեմէն մնացեր էին, և Խարայէլի որդեգրուէն, Եւսի Եւրփայտոսէն, որ անոնցմէ ետքը ան երկրին մէջ մնացեր էին, ու Խարայէլի որդիքը շինեց կրքեր

- զանոնք բնաջինջ ընել : Սողոմոն
զանոնք հարկատու ծառայ ըրաւ :
22 մինչև ցայսօր : Բայց Սողոմոն
Խարայելի որդիներն իրեն ծառայ
չըրաւ . հապա անոնք էր պատե-
րազմական մարդիկները , իր պալա-
տականները , իշխանները , զօրա-
վարները , ու իր կառքերուն ու
ծիաւորներուն վերակացուներն էին :
23 Սողոմոնի գործքին վրայ հինգ հա-
ւեր յիսուն զվեաւոր իշխաններ
կային , որոք բանւոր ժողովուրդին
վրայ կ'իշխէին :
24 Իսկ փարաւոնին աղջիկը Գաւի-
թին յազգայէն ելաւ , ու քանի իր
տունը՝ որն որ Սողոմոն անոր համար
շէնել էր , ան ատենը Սէրօն շէ-
նելի :
25 Եւ Սողոմոն տարին իրեք անգամ
Տէրօնը համար շինած սեղանին վրայ
ոչլակէզներ ու խաղաղութեան զո-
հեր կը մատուցանէր , և Տէրօնը
առջևի սեղանն վրայ խունկ կը ծը-
խէր :
26 Ու երբոր տունը լմնացուց , Սո-
ղոմոն թագաւորը Լիզոփի երկրին
մէջ Սարայի ծովուն եզերքը Լշա-
թին յովը եղող Գասիոնդարերի
մէջ նստել շինեց : Եւ Քիթամ
Սողոմոնին ծառաներուն հետ , ծո-
վու ծամբարաւթեան հմուտ եղող իր
նաւապար ծառաները ան նստերով
27 խրկեց : Ու անոնք Ոփի զացին ,
և անկէ չորս հարիւր յսան տաղանդ-
ոսկի առին , ու Սողոմոն թագաւո-
րին բերին :

ԳԼՈՒԽ Ժ

- 1 Եւ Սարայի թագուհին Սողոմոնին
համբաւը ու Տէրօնը անունը
լսեց , ու եկաւ որ խրթին հարց-
2 մուշներով զանկիւյ փորձէ : Եւ
անկիւյ Լըուսաղէմ եկաւ խիստ
շատ հանդէսով , և խունկերու խիստ
շատ ոսկի ու պատուական քարեր
բերեցաւ ու դտերով . և Սողոմոնին
քովը գնաց , և բոլոր իր սրտին
3 մէջ եղածը անոր զրուցեց : Եւ
Սողոմոն անոր բոլոր հարցմունքնե-
րը բացատրեց , ու բնաւ անանկ մէկ
խօսք մը չկար , որ թագաւորը չը-
հասկնայ ու չըսացարէ անոր : Եւ
Սարայի թագուհին Սողոմոնին բո-
լոր իմաստութիւնը , ու անոր շինած
6 տունը , և անոր մատուցանելու
7 ծառայութիւնը , իմաստութեանը վրա-
նով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքիս
8 երջանկութիւնը իմ լսած համա-
նէս աւելի է : Երանի քու մար-
դիկներուդ՝ երանի աս քու ծառա-
ներուդ՝ որոնք միշտ քու առջև
կայեցելով քու իմաստութիւնդ կը
լսեն : Բայց Լշափայ Բատուածդ
9 օրջնակ ըլլայ , որ յեղի հաւնեցաւ ,
ու յեղի Խարայելի աթոռին վրայ
դրաւ : Լշափայ Խարայելը յաւի-
տեան սիրելուն համար , յեղ թա-
գաւոր ըլլաւ , որ իրաւունք ու ար-
դարութիւն ընէ : Եւ թագաւո-
10 րին հարիւր յսան տաղանդ ոսկի ,
ու խիստ շատ խունկեր , ու պա-
տուական քարեր տուաւ : Եւ ան-
կէ ետեւ այնչափ շատ խունկ չեկաւ ,
որչափ որ Սարայի թագուհին Սո-
ղոմոն թագաւորին տուաւ :
11 Եւ Քիթամին նստերը՝ որ Ոփի-
րէն ոսկի կը բերէին , Ոփիւրէն խիստ
շատ ալմուկ փայտեր ու պատուական
քարեր ալ բերին : Եւ թագաւո-
12 րը ալմուկ փայտն յնաւարաններ շէ-
նելի՝ Տէրօնը տանը ու թագաւորա-
կան տանը համար , և քնարներ ու
տաւիղներ՝ երդեցողներուն համար
ատանկ ալմուկ փայտ բնաւ չեկաւ
ու չերեցաւ մինչև ցայսօր :
13 Ու Սողոմոն թագաւորը Սարայի
թագուհին բոլոր ուզած ու խնդ-
րած բաները տուաւ , Սողոմոն թա-
գաւորը իր ստատաճեռնութեամբը
անոր տուածէն 'ի զատ : Եւ անի-

կայ իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը զնաց :

14 Աւ մէկ տարուան մէջ Սողոմոնն եկած ոսկին կէտքը վեց հարիւր փափսուտովց տաղանդ ոսկի էր :

15 Բոստուր բնողներն , ու փաճառաւ կաններն , և Բարապետը բոլոր թագաւորներն , ու երկրին նախարարներն — ի զատ :

16 Եւ Սողոմոն թագաւորը կռածոց ոսկին երկու հարիւր փաճան շինեց . — մէկ մէկ փաճանին համար վեց

17 հարիւր — մէկ ոսկի զնաց : Առածոց ոսկին իրեն հարիւր ասպար ալ վեց , — մէկ մէկ ասպարին իրեր մնաս ոսկի զնաց : ու թագաւորը Լիբանանի անտառին տունը դրաւ զանոց :

18 Եւ թագաւորը փղոսկրէ մեծ աւթուս մը շինեց , ու զուտ ոսկիով

19 պատեց զանիկայ : Եւ անոց վեց աստիճան ուներ . ու անոց վեցի ծալքը ետեւն ընկողն էր , և նստելու տեղը մէկ կողմնն ու միւս կողմնն յենարաններ ուներ , ու յենարաններուն քովը երկու ասիճաներ կը

20 կայնէին : Եւ հոն վեց աստիճաններուն վրայ մէկ կողմնն ու միւս կողմնն տասուերկու ասիճաներ կը կայնէին : բոլոր թագաւորութիւններու մէջ ասանկ բան է շինուած չէր :

21 Աւ Սողոմոն թագաւորին բոլոր խմելիքի ամանները ոսկի էին . և Լիբանանի անտառին տունը բոլոր ամանները զուտ ոսկի էին , արծաթէ չէր : Բնու — որ անիկայ Սողոմոննին օրերը բանի մը տեղ չէր սե-

22 ալուր : Վասն զի թագաւորը ծափա վրայ Բիբլամին նաւերուն հետ թաքարացի նաւեր ուներ . թաքարացի նաւերը իրք տարին անգամ մը՝ ոսկիով , արծաթով , փղոսկրով և կապիկներով . ու սիրաւ մարդներով բեռնաւորուած կու գային :

23 Եւ Սողոմոն թագաւորը հարբատու լեւան ու խնամուած կողմանէ երկրիս բոլոր թագաւորներն

24 մեծ եղաւ : Աւ բոլոր երկրներ կը փափաքէր Սողոմոնին երեսը քիւնէ :

Եւ անոր խնամուած խնէր լսելու , որն որ Եստուած անոր սրտին մէջը գրեւ էր : Աւ անոց ամենը տա- 25 բուէ տարի իրենց բնծաները կը բերէին , այսինքն արծաթէ ամաններ , ոսկիէ ամաններ , համդերձներ , զենքեր , խունկեր , ձիեր ու ձորիներ :

Եւ Սողոմոն կառէր ու ձիաւորներ ժողովեց , ու անիկայ հագար լորս հարիւր կառ . ու տասուերկու հագար ձիաւոր ունեցաւ . ու զանոց կառերու քաղաքներուն մէջ , ու Լիբանանի մէջ թագաւորին քովը տեղաւորեց :

Եւ թագաւորը Եւրոստղեմի մէջ արծաթէ քարերու պէս հասարակ բան էլ բրաւ , ու քիւնափայտը շատու լեւանէ՝ զալտի մէջ եղող մարմնիկներուն պէս բրաւ : Եւ Սողոմոնին ձիերը Եւ- 28 զիպոստէն կու գային . ու թագաւորին փաճառականներուն կարաւաններ մէկ որոշուած զնով մը քիւնէր :

Եւ Լիբանանի ձիաւոր կ'առնէին : Աւ Լիպոստէն մէկ կառք մը դուրս ելլելուն վեց հարիւր արծաթով վեր կու գար , ու մէկ ձին՝ հարիւր յիսուն արծաթով . ու Բետացոց բոլոր թագաւորներուն համար , և Բարապ թագաւորներուն համար ալ անոց ձեռքովը այնպէս կը հանէին :

ԳԼ ԺԵ

Եւ Սողոմոն թագաւորը փարաւունին ազգիկէն ի զատ շատ օտարազգի կնիկներ , այսինքն Սոփա- 1 բացի , Բամնայի , Լիպոստէնի , Սիլոնայի . — Բետացի կնիկներ սիրեց : Եւ ազգերէն որոնց համար 2 Տէրը Խարայէն որդւոցը բոն էր : Եւնոց քովը մի մեռեալ , ու անոք ալ ձիւ քովը զնոնէ , որ ձիւ սիրտը իրենց աստուածներուն չոր- 3 ձնէն , Սողոմոն սիրով անոց յա- րեցաւ :

Եւ անիկայ եօթը հարիւր իշխանազուն կնիկ , ու իրեն հարիւր հարձ ուներ . ու անոր կնիկները անոր սիրտը խտորացուցին : Եւ 4 Սողոմոնին ձերութեան ժամանակը անոր կնիկները անոր սիրտը օտար աստուածներու դարձուցին , ու ա-

նոր սիրտը իր Տէր Եստուածին հետ իր հօրը Դաւիթին սրտին պէս

5 կատարեալ չէր : Եւ Սողոմոն Սիլոնացոց աստուծոյն Եստուած- թիւն ետեւն , ու Բամնացոց դար- շնէն Բեղզոմին ետեւն զնաց :

Եւ Սողոմոն Տէրոյն առնէր չարութիւն բրաւ , ու Տէրոյն ետեւն իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ

7 — որով չնայ . Եւ ասունը Սողոմոն Լիբանանի գիմայը եղող լեւանը վրայ Սոփապոց գարնէն Բամնային համար բարձր տեղ մը շինեց , ու Բամնացոց գարնէն Սողոմոն համար ալ : Եւ իր բոլոր օտարազգի կնիկներուն համար ալ այնպէս բրաւ , որոնք իրենց աստուածներուն խունկ կը ծխէին ու զոհ կը մատուցանէին :

Եւ Տէրը Սողոմոնին բարեկացաւ , փաճ զի անիկայ իր սիրտը խտոր- ցուց Խարայէն Տէր Եստուծուն , ան որ երկու անգամ իրեն երեցաւ ,

10 Աւ աս բանիս համար պատուիրեց որ ուրիշ աստուածներու ետեւ չէր- թայ . բայց անիկայ Տէրոյն պա-

11 տուէր չարահայ : Եւ Տէրը Սողոմոնին բրաւ : Արով Տեռն դուն ասանկ բոն , և իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոններ չարահայը , 12 — թագաւորութիւնդ անշուշտ քեզի պիտի պատուէ , ու զանիկայ բու ծառայիդ պիտի տամ : Սիւնի 13 թէ աս բանը քու օրերուդ մէջ չեմ ընէր , քու հօրը Դաւիթին համար- Բայց զանիկայ քու որդւոցը ձեռ-

13 քէն պիտի պատուէ : Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չգատուէ . Հապա իմ ծառայիս Դաւիթին համար , ու իմ ընտրած Երուսաղեմիս համար քու որդւոցդ մէկ յեղ մը պիտի տամ :

Եւ Տէրը Սողոմոնին դէմ մէկ թշնամի մը հանեց , այսինքն Լիպո- մի թագաւորին սերունդէն Լիպո- 15 մայիցի Եղաղը : Վասն զի Դաւիթ Լիպոմի մէջ եղած ատենը , երբոր Հիփար զբաղուէր մեղացումները թաղելու համար ելաւ , ու Լիպոմի մէջ բոլոր արուները մեղացուց . 16 (Արով Տեռն Հիփար բոլոր Խարա-

յէլին հետ՝ հոն վեց ամիս նստաւ , մինչև որ Լիպոմայիցոց բոլոր ա-

րուները մեղացուց .) Եւ ասունը Եւ- 17 զաղ իր հօրը քանի մը Լիպոմայիցի ծառաներուն հետ փախաւ որ Լիպո- տու երկայ . ու Եղաղ դէմ պղտիկ տղայ էր :

Եւ անոք Սաղիսան 18 ելան ու փառան եկան , և փառա- նէն իրենց հետ մարդիկներ տան , ու Լիպոստէն եկան Լիպոստի փա- րաւուն թագաւորին , որ անոր տուն տուաւ , ու անոր ռոճիկ կտակց .

19 ու անոր երկիր տուաւ : Եւ Եղաղ փարաւունն առնէր շատ շորհք գտաւ . ու փարաւուն իր կնիկնը քորը՝ թահփնէս թագուհիին քոյ- 20 րը անոր կնիկ տուաւ : Եւ թահփնէս քոյրը Եղաղին որդի մը ծնաւ , որ Դամեկայի իշխանն . ու թահփնէս զանիկայ փարաւու- նին տանը մէջ մեծցուց . ու Դա-

նէրաթ թագաւորին տունը՝ փա- րաւունն որդւոցը մէջն էր : Ա-

11 երբոր Եղաղ Լիպոստի մէջ լսեց թէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քը- նացեր է , ու Հիփար զբաղուե- 22 մուէր է , Եղաղ փարաւունն ը- սաւ : Երանկէ զիս , որ իմ երկիրս երկամ : Եւ փարաւուն անոր ը-

սաւ : Եւ քովս քու ինչ պակաս է , որ քու երկիրդ երկամ կու գնա : Աւ անիկայ ըսաւ : Ոչ , բանի չեմ քոյրս Եւնիս չեմ , բայց անպատ- 23 ճառ արձակէ զիս :

Եւ Եստուած անոր դէմ մէկ 24 — որով թշնամի մը հանեց , այսինքն Լիպոստի որդին Ռազմը , որ իր տիրոջ՝ Սուրայի Եղաղաւ թա- գաւորին քովն փախեր էր : Ա-

21 անիկայ իր քովը մարդիկներ ժող- վեց , և զնոպակու եղաւ . ու երբոր Դաւիթ զանոց կտակց , Դամաս- կու գացին ու հոն բնակեցան , ու Դամասկոսի մէջ թագաւորութիւն 25 ըրին : Աւտի Ռազմն Սողոմոնին բոլոր օրերուն մէջ Խարայէն թը- նամի եղաւ , Եղաղին բաժն քարու- թեւէն ի զատ . ու Խարայէնն նե- զու թիւն կու տար , և Եստուած վրայ կը թագաւորէ :

Եւ Սողոմոնին ծառան՝ Սարե-

դպեցն իշխրաթագի Կարաթի որ-
դին Հերթորովան ալ, որուն մայրը
որրեւարի կնիկ մըն էր Սարուա ա-
նունով, թագաւորին դէմ ձեռք
27 վերցուց: Ու թագաւորին դէմ
ձեռք վերցընելուն պատճառը աս
էր. երբոր Սողոմոն Սկընը շնեց,
է իր հօրը Դաւիթին քաղաքին
28 փրած սեղը գոցեց, Հերթորովան
խառ ուժով մարդ մը բլլալով,
ու Սողոմոն աւանելով որ անիկայ
գործունեայ կարին՝ մըն է, զանիկայ
Հովսեփի տանը բոլոր բնակներուն
29 վրայ դրաւ: Իւ եղաւ որ ան ժա-
մանակը Հերթորովան Լըրուսաղէմն
դուրս ելաւ: ու ճամբուն մէջ Սի-
լանացի Լաքի մարգարէն անոր հան-
դիպեցաւ. և անիկայ նոր վերաբիւ-
մը հազեւր էր: ու դաւաին մէջը
30 երկուքնին միմակ էին: Իւ Լաքի
անոր վրայի նոր վերաբիւն բռնեց,
ու զանիկայ տասուերիւ կտոր պատ-
31 ոեց: Իւ Հերթորովան ըսաւ,
Տասը կտորը քեզի առ. քանզի
Խարայէլին Տէր Բառուածը պայտն
կ'ըսէ. Բ'ն Սողոմոնին ձեռքն
թագաւորութիւնը պիտի պատ-
ուեմ, ու տասը ցեղը քեզի պիտի
32 տամ: Իւ իմ ծառայիս Դաւի-
թին համար՝ ու Խարայէլին բոլոր
ցեղերէն ընտրած Լըրուսաղէմ քա-
ղաքիս համար՝ մէկ ցեղ մը անոր
33 բլլայ: Արովհետեւ զիս թողուցին,
ու Աղծնացուց աստուծոյն Բա-
տարովթին, և Սովարացուց աս-
տուծոյն Վամոյսին, ու Բանինի որ-
դուցը աստուծոյն Սկընովին երկր-
պագութիւն ըրին, և իմ ճամբա-
ներուս մէջը չբախցին, որ իր հօրը
Դաւիթին պէս՝ իմ առջև ուղիւ
եղածը, ու իմ կանոններս ու դա-
34 տաստաններս ի գործ դնեն: Սա-
կայն անոր ձեռքն բոլոր թագաւո-
րութիւնը պիտի լաւանեմ, ու զա-
նիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
իշխան պիտի թողուի, իմ պա-
տուիրանքներս ու կանոններս պա-
հող իմ ընտրած ծառայիս Դաւի-
թին համար: Բայց անոր որդւոյն
35 ձեռքն թագաւորութիւնը պիտի
աւանդեմ, ու տասը ցեղը քեզի պի-

տի տամ: Իւ անոր որդւոյն մէկ 36
ցեղ մը պիտի տամ, որ իմ ծա-
ռաս Դաւիթ իմ առջև միշտ մէկ
ճիւղ մը ունենայ Լըրուսաղէմ քա-
ղաքին մէջ՝ որն որ ընտրեցի իմ ա-
նունս հոն գնելու համար: Ու քեզ 37
պիտի աւանդեմ, և սրտիդ բոլոր ու-
ղածին պէս թագաւորութիւն պիտի
ընես, ու Խարայէլի վրայ թագա-
ւոր պիտի ըլլաս: Իւ թէ որ իմ 38
բոլոր քեզի պատուիրաններուս հա-
ղանդութիւն ընես, ու իմ ճամբա-
ներուս մէջը քայես, և իմ ծառայիս
Դաւիթին բրածն պէս՝ իմ կանոն-
ներս ու պատուիրանքներս պահելով՝
իմ առջև ուղիւ եղածը ընես, ան
ատենը ես քեզի հետ պիտի ըլլամ,
ու քեզի մնացուն տուն պիտի շե-
նեմ, և Խարայէլը քեզի պիտի տամ: 39
Իւ տասը համար Դաւիթին սե-
րունդը պիտի շարաւրեմ, բայց չէ
թէ միշտ: Ու Սողոմոն Հերթ-
40 օրովանը մեղցընէ ուղեց, բայց
Հերթորովան ելաւ Լզիպտոս փա-
խաւ, ու Լզիպտոսի Սիսակ թա-
գաւորին քովը գնաց, ու մինչև Սո-
ղոմոնին մեռնելը Լզիպտոս մնաց:
Իւ Սողոմոնին մնացորդ պատ- 41
մութիւնը ու անոր բոլոր բրած-
ները ու անոր խնամտութիւնը,
ահն Սողոմոնին պատմութեանը
գրքին մէջ գրուած են: Իւ Սո- 42
ղոմոնին Լըրուսաղէմի մէջ բոլոր
Խարայէլի վրայ թագաւորութիւն
ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ:
Ու Սողոմոն իր հայրերուն հետ քնա- 43
ցաւ, և իր հօրը Դաւիթին քա-
ղաքին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր
որդին Ռորովան անոր սեղը թա-
գաւոր եղաւ:

ԳԼ . ԺԲ

Իւ Ռորովան Սիւքէմ գնաց. 1
փան զի բոլոր Խարայէլ զանիկայ
թագաւոր ընելու համար Սիւքէմ
դպեւր էր: Ու Կարաւտեան Հե- 2
րթորովան՝ որ Սողոմոն թագաւորին
երեսէն փախած՝ Լզիպտոս կը բնա-
կեր, զեւ Լզիպտոսի մէջ էր երբ-
որ ու Բաբել ընց: Իւ Խարթ խըր- 3

կեղով զանիկայ կանչեցին. ու Հե-
րթորովան և Խարայէլի բոլոր ժողով-
քը կկան, ու Ռորովանին հետ
4 խօսեցան ու ըսին. Բ'ու հայրդ մեր
վրայ ծանր լուծ մը դրաւ. ու զան
հիմա քու հօրդ խիստ ծառայու-
թիւնը ու մեր վրայ դրած ծանր
լուծը թեթեւցոր, ու քեզի ծա-
5 ույութիւն ընենք: Իւ անիկայ ը-
սաւ անոնց, Գացէք ու իրեք օրէն
ետքը ինծի գարնէք. ու ժողո-
վուրդը գնաց:
6 Իւ Ռորովան թագաւորը խոր-
հուրդ հարցուց ան ձերերուն՝ որ իր
հօրը Սողոմոնին առջև կը կայնէին
երբոր անիկայ ողջ էր, ու ըսաւ.
Դաւթ Բ'ն ի՞նչ խորհուրդ կու-
տայ, որ աս ժողովուրդին պատաս-
7 խան տամ: Իւ անոր խօսեցան ու
ըսին. ի՞նչ որ դուն պարտ աս ժո-
ղովուրդին ծառայ ըլլաս, ու անոնց
ծառայութիւն ընես, և անոնց բարի
խօսքեր ըսելով պատասխան տաս,
ան ատենը անոնք քեզի միշտ ծառայ
8 կ'ըլլան: Բայց անչափ ձերերուն
իրեն տուած խորհուրդը մերեկց,
ու իր առջև կայնող ու իր հետը
մեծցած երիտասարդներուն խոր- 9
հուրդ հարցուց. Իւ անոնց ըսաւ.
Դաւթ Բ'ն խորհուրդ կու տայ, որ
աս ժողովուրդին պատասխան տանք.
քանզի անոնք ինծի խօսեցան ու ը-
սին, Բ'ու հօրդ մեր վրայ դրած
10 լուծը թեթեւցոր: Ու անոր հետ
մեծցած երիտասարդները անոր խո-
սեցան ու ըսին. Բ'ու հայրդ մեր
լուծը ծանրացուց, ու դուն մեր
վրայէն թեթեւցոր՝ բողոք ժողո-
վուրդին պայտն խախտ, ու անոնց
պայտն ընես: Իմ պգոյի մատու
11 իմ հօրս մեջքէն հատու է. Իմ
հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեւ է,
բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ. իմ հայրս ձեզ խա-
րազաններով խրատեւ է, բայց ես
12 ձեզ կարիճներով պիտի խրա-
տեմ:
Իւ Հերթորովան ու բոլոր ժողո-
վուրդը երբոր որ Ռորովանին ե-
կան, ինչպէս որ թագաւորը ըսեւ
էր թէ Լըրորդ օրը ինծի կէտք:

Ու թագաւորը ժողովուրդին խրա- 13
տութեամբ պատասխան տուաւ, և
ձերերուն իրեն տուած խրատը մեր-
մեկով, Լըրուսաղէմներուն խոր- 14
հուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ.
ու ըսաւ. Իմ հայրս ձեր լուծը
ծանրացուցեւ է, բայց ես ձեր լուծը
աւելի պիտի ծանրացընեմ. իմ
հայրս ձեզ խարազաններով խրա-
տեւ է, բայց ես ձեզ կարիճներով
պիտի խրատեմ: Իւ թագաւորը 15
ժողովուրդին խառ մտիկ չըրաւ.
փան զի աս բանը Տէրոջմէն եղաւ,
որ Տէրը Սիւնացի Եփայնին ձեռ-
քովը Կարաւտեան Հերթորովան
ըրած խօսքը հաստատու: Ու երբոր 16
բոլոր Խարայէլ տեսաւ որ թագա-
ւորը իրենց մտիկ չըրաւ, ժողո-
վուրդն ալ թագաւորին պատաս-
խան տուին ու ըսին. Երբ Դա-
ւիթին քովը ի՞նչ բանի ունինք,
ու Հեսաէի որդւոյն քովը ժառան-
դութիւն չունինք. ո՞վ Խարայէլ
մեր վրանեմքը քաղցէ. ո՞վ Դա-
ւիթ հիմա դուն քու առնող հողս.
ու Խարայէլ իրենց վրանեմքը դա-
ցին: Բայց Հուզայի բաղադնե- 17
րուն մէջ բնակող Խարայէլի որդւո-
ցը վրայ Ռորովան թագաւոր ե-
ղաւ: Իւ Ռորովան թագաւորը 18
երբոր հարկերուն վրայ եղող Լզի-
քամը խրիկց, բոլոր Խարայէլ զա-
նիկայ քարերով քարկոծեցին, ու
մեռաւ: Իւ Ռորովան թագա-
ւորը արտոբալով կտորը հեծաւ,
որ Լըրուսաղէմ փախէ: Բաղկէ 19
Խարայէլ Դաւիթի առնէն ապրա-
տամբեցաւ մինչև աս օրս:
Իւ բոլոր Խարայէլ Հերթորովա- 20
մն զատնալը ըսելով Խարթ խրի-
ցին, ու զանիկայ ժողովրդին մէջ
կանչեցին, և զանիկայ բոլոր Խա-
րայէլի վրայ թագաւոր դրին, ու
Հուզայի ցեղէն ի գատ Դաւիթին
տանը ուրիշ հետեղ մը վար:
Իւ Ռորովան Լըրուսաղէմ մտաւ, 21
ու բոլոր Հուզայի տունէն ու Բե-
նիամինի ցեղէն հարիւր ութսուն
հազար ընտիր պատերազմադէմք ժող-
վեց, որ Խարայէլ տանը հետ պա-
տերազմին, ու թագաւորութիւնը

Ողորմանի որդւոյն Սարգիսի զար-
ձրենն :

22 Եւ Մատուծոյ մարդուն Սեմյայա-
յին Մատուծոյ խօսքը եղաւ . բա-
նալ :

23 Եւ Ողորմանի որդւոյն Հուդայի
Սարգիսի խօսքն որդւոյն ու բոլոր
Հուդայի տանը ու Բեհիամիսին
և Մայրոզի ժողովուրդին խօսիս , ու

24 բաւ : Տէրը պապէս կ'ըսէ . Ս'ի
եղևք , ու Խարայիկ որդւոցը՝ ձեր
եղբայրներուն հետ մի պատերազ-
միր . ամեն մարդ թող իր տունը
զատնայ . վասն զի աս բանը ինծի
եղաւ : Եւ Տէրը խօսքը մօտիկ
ըրին , ու Տէրը ըսածին պէս ետ
զարձան :

25 Ու Հերոդովմա Լիբնի մի լեռանը
մայ Սիբեմը շինեց ու հոն բնա-
կեցաւ . և անիկ ելաւ , զանուէր

26 շինեց : Ու Հերոդովմա իր սրտին
մէջ ըսաւ , Զիտն թագաւորու-
թիւնը Գաւթիմին տանը պիտի

27 զատնայ : Թե որ աս ժողովուրդը
Լըուսաղէմ Տէրը տունը ելլէ զո՛-
րնելու համար , ան ատենը աս ժո-
ղովուրդին սիրտը իրենց տիրոջ
Հուդայի Սարգիսի թագաւորին
պիտի դառնայ , և զիս պիտի մեռ-
ցնեն , ու Հուդայի Սարգիսի

28 թագաւորին պիտի դառնան : Եւ
թագաւորը խորհուրդ ըրաւ , ու
երկու հատ ոսկիէ որթ շինեց . ու
անոնց ըսաւ , Եսկէ ետեւ ձեզի Լը-
ուսաղէմ ելլել պէտք չէ . ո՛վ
Խարայէլ , ահա թու աստուածներդ՝

29 յին : Ու մէկը Բեթելի մէջ դը-
րաւ , ու միւսն ալ Գանի մէջ

30 զրաւ : Եւ աս բանը մեղքի պատ-
ճաւ եղաւ . վասն զի ժողովուրդը
մինչև Գան կ'երթար աս որ Երու-
սաղէմն առջևը Երուսաղէմի ըն-
դուն :

31 Եւ համար : Ու բարձր սեղերու
մայ կռատուններ շինեց . և ժողո-
վուրդին ցած մարդիկներէն ժուրմեր
ըրաւ , որոնք Գեթի որդւոցմէ չէին :

32 Ու Հերոդովմա ու Երոդոս ամ-
սուն մէջ՝ ամսուն տամուհինգերորդ
օրը , Հուդայի մէջ պառնաւ տուն
պէս տուն աահմանեց , ու սեղանին
մայ զո՛հեր մատուց . Բեթելի մէջ

պապէս ըրաւ , ու իր շինած որթե-
լուն զո՛հեր մատուց . և բարձր տե-
ղերուն համար ըրած ժուրմերը Բե-
թելի մէջ դրաւ : Ու իր մարդն 33
Հարած ամսուն մէջ՝ աշխատե-
լանքով ամսուն տամուհինգերորդ
օրը Բեթելի մէջ իր շինած սեղանին
մայ զո՛հեր մատուց , ու Խարայիկ
որդւոցը տուն աահմանեց , ու սեղա-
նին մայ զո՛հեր մատուցանելով՝
խունկ ծխեց :

ԳԼ . ԺԳ

Ու երրորդ Հերոդովմա խունկ ծխե-
լուն համար սեղանին ժուր կը կայ-
նէր , ահա Մատուծոյ մարդ մը Տէ-
րոջ խօսքով Հուդային Բեթել ե-
կաւ : Եւ Տէրը խօսքով սեղանին 3
կանչեց ու ըսաւ . Ո՛վ սեղան , ո՛վ
սեղան , Տէրը պապէս կ'ըսէ . Եհն
Գաւթիմին տանը որդի մը պիտի
ծնանի Հոսիսիս անունով , և ժու-
վրագ խունկ ծխող բարձր սեղերուն
ժուրմերը ժու վրագ պիտի զո՛հէ ,

ու ժու վրագ մարդոց ոսկրներ պի-
տի պրկն : Եւ նոյն օրը Նաան մը 3
տալով՝ ըսաւ . Տէրոջ խօսքուն
նշանը աս է . ահա սեղանը պիտի
պատտի , ու վրայի մխիթը պիտի
թափի :

Ու երրորդ թագաւորը Մատուծոյ
մարդուն Բեթելի մէջ սեղանին հա-
մար կանչած խօսքը լսեց , Հերոդո-
վմա սեղանին վրայէն ձեռքը եր-
կնցուց , ու ըսաւ . Ես Երու-
սաղէմի . և անոր վրայ երկնցու-
ցած ձեռքը շարժաւ , ու զանի-
կայ իրեն զարձնելու կարող չե-
ղաւ : Եւ Մատուծոյ մարդուն 5
Տէրոջ խօսքով տուած նշանին
պէս սեղանը պատտեցաւ , ու մո-
խիթը սեղանին թափեցաւ , ու

6 թագաւորը Մատուծոյ մարդուն պա-
տասան տուաւ ու ըսաւ . Գաւ
Տէր Մատուծոյ առջևը աղաչէ , ու
ինծի համար աղթիք ըրէ , որ ձեռքս
ինծի դառնայ : Եւ ատենը Մա-
տուծոյ մարդը Տէրոջ առջևը աղա-
չեց . և թագաւորին ձեռքը իրեն
դարձաւ . ու առջինին պէս եղաւ :
Եւ թագաւորը Մատուծոյ մարդուն 7

8 ըսաւ : Եւ ծիւծի հետ տո՛ւն եկուր , և քիչ մը կերակո՛ր կեր , ու քեզի
 9 պարզեւ տամ : Եւ Մատուոյ մարդը թագաւորին ըսաւ : Թե՛ որ
 10 ինծի քու տանդ կէն ալ տաս , քեզի հետ պիտի չերթամ , ու աս տեղս հաց պիտի չուտեմ , ոչ ալ
 11 ջուր խմեմ : Ա՛յն զի Տէրը իր խօսքովը ինծի պայպէս պատուիրեց ու ըսաւ : Հաց չուտես ու ջուր չխմես , ու զացած ծամրայէդ չդառնաս :
 12 Ուստի անիկայ ուրիշ ծամրով զնաց , ու խիթէլ զացած ծամրովը չդարձաւ :
 13 Եւ խիթէլի մէջ ծեր մարգարէ մը կը ըսուէր . ու անոր որդիքը եկան , ու Մատուոյ մարդուն նոյն օրը խիթէլի մէջ բոլոր ըրած գործքերը անոր պատմեցին , և անիկայ թագաւորին քննեց խօսքեր որ զրուցէր , զանոնք ալ իրենց հօրը պատմեցին : Ու անոնց հայրը աւանդ ըսաւ : Ո՛ր ծամրայէն զնաց : Եւ անոր որդիքը Հնդկայէն եկող Մատուոյ մարդուն զացած ծամրան տեսէր էին : Ու իր որդեգրը ըսաւ : Ելջը պատրաստեցէք ինծի . և անոնք անոր համար էջ պատրաստեցին , ու անիկայ վրան հեծաւ :
 14 Եւ Մատուոյ մարդուն ետեւէն դնաց , ու զանիկայ բեկեմբի մը տակ նստած դուռ , ու անոր ըսաւ : Հնդկայէն եկող Մատուոյ մարդը զո՛ւն ես . և անիկայ ըսաւ : Ես եմ : Ու անոր ըսաւ : Եւ ծիւծի հետ տո՛ւն եկուր , ու հաց կեր : Եւ անիկայ ըսաւ : Ի՛նչպիսի հետ չեմ կրնար դառնալ ու քու քանոնք մընել . ոչ ալ աս տեղս քեզի հետ հաց պիտի ուտեմ , ու ոչ ջուր խըմեմ : Ա՛յն զի Տէրոջ խօսքովը ինծի ըսուեցաւ : Եւ հաց չուտես , ջուր ալ չխմես , ու զացած ծամրայէդ չդառնաս : Ի՛նչպիսի անիկայ ըսաւ անոր : Ես ալ քեզի պէս մարգարէ եմ , ու միշտ հրեշտակ մը ինծի հետ Տէրոջ խօսքովը խօսեցաւ ու ըսաւ : Չանիկայ քեզի հետ քու տանդ դարձուր՝ որ հաց ուտէ , ու ջուր խմէ : Սո՛ւյն տուտ զուշեց անոր :

19 Եւ ատենը անոր հետ դարձաւ , և անոր տունը հաց կերաւ . ու ջուր խմեց : Ու երբոր անոնք սեղանը նստեր էին , Տէրոջ խօսքը զանիկայ դարձնող մարգարէին եղաւ : Ու անիկայ Հնդկայէն եկող Մատուոյ մարդուն կանչելով՝ ըսաւ : Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ դուն Տէրոջ խօսքին անխաղանդութիւն բերիր , ու քու Տէր Մատուոյ քեզի պատուիրած պատուէրը չպահեցիր , Եւ դարձար , ու հաց կերար ու ջուր խմեցիր ան տեղը՝ որուն համար քեզի ըսած էր որ հաց չուտես ու ջուր չխմես , քու մեղքդ քու հայրերուդ դերեկմանը պիտի լինէ :

23 Եւ հաց ուտելէն ու ջուր խմելէն ետքը անիկայ իր ետ դարձուցած մարգարէին էջ պատրաստեց : Եւ ալ զնաց , ու ծամրուն մէջ մէկ աւառի մը դուռ զանիկայ ու մեղքուց . և անոր մեղքը ծամրուն վրայ փռուած մնաց , ու էջը անոր քովը կայներ էր , առիւծն ալ մեղքին քովը կայներ էր : Եւ ահա առիւծի մը մարդիկ անցնելով՝ ծամրուն վրայ փռուած մեղքը ու մեղքին քովը կայնող առիւծը տեսան . ու զացին ան ծեր մարգարէին ընակած քաղաքին մէջ պատմեցին : Եւ զանիկայ ծամրայէն դարձնող մարգարէն երբոր ընց , ըսաւ : Եւ նիկայ Տէրոջ խօսքին անխաղանդութիւն ընող Մատուոյ մարդն է . ու Տէրը զանիկայ առիւծին տուէր է , որ զանիկայ պատառելով մեղքուցեր է , Տէրոջ անոր ըսած խօսքին համեմատ : Եւ իր որդեգրը խօսեցաւ ու ըսաւ : Եւ ծիւծի համար էջ պատրաստեցէք . ու անոնք պատրաստեցին : Եւ զնաց անոր մեղքը դուռ , որ ծամրուն վրայ փռուած էր . ու էջը ու առիւծը մեղքին քովը կայներ էին . առիւծը մեղքը կիրած չէր , ոչ ալ էջը պատառեր էր : Եւ ան մարգարէն Մատուոյ մարդուն մեղքը վերցուց , ու զանիկայ իշուն վրայ դրաւ , ու զանիկայ դարձուց . և ծեր մարգարէն քաղաքը մտաւ , որ ողբ ընէ ու զաւ

30 նիկայ թաղէ . Լաւ անոր մեռելը իր գերեզմանին մէջը դրաւ . ու Սոյն եղբայրս շէշէլ , անոր վրայ ողբ բրին :

31 Ու զանիկայ թաղելէն ետքը իր ողբի ողբը խաւացաւ . ու բաւա : Երբոր ես մեռեալ , զիս Բատուծոյ մարդուն թաղուած գերեզմանին մէջը թաղէր : Իմ ոսկորներս անոր ոսկորներէն թաղուած գերեզմանին մէջը թաղուած եղող ամէն բարձր տեղերու կուտուններուն համար անոր Տէրոջը խօսքովը կանչած խօսքը անպատճառ պիտի կատարուի :

33 Եւ յանձնեմ ետքը Հերորդամբ իր շար ձառնայէն ջգարեալ . մանաւանդ նորէն ժողովուրդին ցած մարդ ինչեւրէն բարձր տեղերուն բուրմեր կ'ընէր : ամէն ուղղողը կ'որջնէր . ու անիկայ բարձր տեղերուն բուրմ կ'ընէր :

34 Կ'ըլլար : Լաւ աս բանը Հերորդամբն տանը մեղքի գործաւ եղաւ , նաեւ անոր երկրին երեսէն կորսուելուն ու բնաջնջը բլլանուն :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ ատենը Հերորդամբն որդին 2 Երիա հիւանդացաւ : Ու Հերորդամբ իր կնիկան բաւա : Եւ ինչ , կերպարանքդ փոխէ , այնպէս որ Հերորդամբն կնիկը բլաւը չգիտցուի , ու Սելով գնաւ . ահա Երիա մարդարեն հոն է . անիկայ երբ որ ինծի համար բաւա թէ աս ժողովուրդին վրայ թաղաւոր պիտի ըլլա :

3 Եւ Լաւ անոր տաք հոյ , և բիթներ , ու մէկ սափոր մեղր ան , ու անոր գնաւ . անիկայ քեզի պիտի պատմէ ինչ որ տղան պիտի պաւտահի :

4 Լաւ Հերորդամբն կնիկը այնպէս բաւա : ու երաւ Սելով գրեցաւ , և Երիային տունը մտաւ . բայց Երիային աչքերը ծերութենէն տկարացրել էին , ու չէր կրնար տեսնել :

6 Լա Տէրը Երիային բաւա : Եւ հա Հերորդամբն կնիկը իր տղան համար քեզի բան հարցնելու կու գայ , փան զի անիկայ հիւանդ է . անոր պայտէս ու պայտէս խօսիս . ու անի-

կայ գալու ատենը անձանօթ կերպարանքով պիտի գայ : Ու երբոր անիկայ գնան ներս կը մտնէր , Երիա անոր ոտքերուն ձայնը լսածին պէս , բաւա : Եւ Հերորդամբն կնիկը կնիկ . գուն ինչու ատանկ անձանօթ կերպարանք մտնէր . և բայց ևս քեզի խիստ լաւ էր խրկուեցայ : Գնա , Հերորդամբն բաւա : Երբայէն Տէր Բատուծոյ պայտէս կ'ընէ : Որովհետեւ քեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի , ու քեզ իմ ժողովուրդին Երիայէն վրայ ինչան բիթ , Լա թաղաւորութիւնը Գաւիթին տունէն պատուեցի , ու զանիկայ քեզի տուն . ու գուն իմ պատու իրանքներ պաւհող , ու իմ առջեւ ուղղութիւնը բնելու համար իր բոլոր արտօնք ինծի Զաղանդ եղող իմ Գաւիթի ծառայիս պէս շեղար . Կանաւանդ բոլոր քեզմէ առաջ եղողներէն աւելի շար թիւին ընդ , ու զիս բարեկացնելու համար զայցի քեզի ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ կուրքեր չենցիր , ու զիս ետիդ նետեցիր . Ետք համար ահա Հերորդամբն տանը վրայ շարքի պիտի բերեմ , ու Հերորդամբն ամէն Երիկ մարդ ինչեւր ու Լա խարսկի մէջ զոյգուածը ու ձուլածը պիտի կատարեմ , և Հերորդամբն տունը պիտի աւելմ , ինչպէս որ աղբը կ'աւելն , մինչև որ համար : Հերորդամբն քաղաքի մէջ մուտնող շուները պիտի ուտեն , ու զաւտի մէջ մուտնող երկիւղի թուշուները պիտի ուտեն : քանզի Տէրը խօսեցաւ : Լա գուն ելիք , բու տունդ գնա : ու քու ոտքերդ քաղաքին մէջ մտած ատենը տղան պիտի մեռնի . Ու բոլոր Երիայէն ողբալով զանիկայ պիտի թաղեն . փան զի Հերորդամբն միայն անիկայ գերեզման պիտի մանէ . որովհետեւ Երիայէն Տէր Բատուծոյն առջեւ Հերորդամբն տանը մէջ բարի բան մը Գնա անոր վրայ պատուեցաւ : Լա Տէրը իրեն համար Երիայէն վրայ մէկ թաղաւոր մը պիտի հանէ , որ աւելիկայ նոյն օրը Հերորդամբն տու-

նը պիտի կատարէ . ու ալ ինչ հայ . զի ինչ հիմա պիտի խորհրդէ :

15 Եւ Երբ Տէրը հուրերու մէջ եղող շարժուն եղիկի պէս Երիայէն պիտի զարնէ , ու Երիայէն պիտի ինչ աս բարի երկրիս երեսէն , որն որ անոնց հայրերուն տունը էր , ու զանոնք Գնաին անդի իր ողբը պիտի ցրուէ , որովհետեւ Տէրը բարեկացնելով իրենց Երիայէն իր կուտունը պիտի ձգէ , Հերորդամբն բաւա մեղքերուն համար ու Երիայէն ալ մեղքանէլ տալուն համար :

17 Եւ ատենը Հերորդամբն կնիկը երաւ գնաց , ու թիւրաւ մտաւ . ու անիկայ տանը գնան ներս մտածին պէս , տղան մտաւ : Լա զանիկայ թաղելին , ու բոլոր Երիայէն անոր վրայ ողբալին Տէրոջը խօսքին համարաւ որ իր ծառային Երիա մարդարեն մեղքովը խօսքը էր :

19 Եւ Հերորդամբն մնացողը պատմութիւնը թէ ինչպէս պատերազմ բաւա , և թէ ինչպէս թաղաւորեց , ահա Երիայէն թաղաւորներուն յիշատակայ զբրին մէջ գրուած է :

20 Լա Հերորդամբն թաղաւորութիւնը բաւա օրերը քառանկրկու տարի եղաւ , ու իր հայրերուն հետ քնաջաւ , ու իր հայրերուն հետ Գաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր մայրը Երիային էր Գաւիթի թաղաւոր եղաւ :

21 Լա Սողոմոնին որդին Սողոմոն Հուրայի մէջ թաղաւորեց . Սողոմոն քառանկրկու տարեկան էր երբոր թաղաւոր եղաւ . և տասնուութը տարի թաղաւորութիւնը երաւ Երուսաղեմի մէջ , յայնչեւ ան քաղաքին մէջ որն Երբ Տէրը Երիային ամէն զեղբէն քնալեց իր աւանունը հոն գնելու համար . ու անոր շարքը Երիային էր Գաւիթի անունը :

22 Եւ Հուրայի տանը Երբ Տէրը անձը շարժութիւնը իրենց հայրերուն բոլոր բաւալէն աւելի զանիկայ բարձր բուրմերուն վրայ , ու ամէն կանանց ծառերուն տակը բարձր տեղեր ու արձաններ և Երիային 24 բովի կուրքեր չենցին : Ու երկ-

րին մէջ սողոմոնիան մեղք ալ գործողներ կային , ու Տէրոջը Երիայէն որդւոյը առջեւ փոքրած աղջկերուն բոլոր զարնէի բաները կ'ընէին :

Լա Սողոմոն թաղաւորին հինգ զերորդ տարին Երիայէն Սողոմոն թաղաւորը Երուսաղեմի վրայ երաւ . Ու Տէրոջը տանը զանկըր ու թաղաւորին տանը զանկըր առաւ . Կողմնին չեւան բոլոր ոսկիէն ասպարներ ալ առաւ : Լա Սողոմոն թաղաւորը անոնց տեղը պիտի ասպարներ չենց , ու զանոնք թաղաւորական տանը դուռը արհաւանքութիւնը բնող սուրհանդակայ ոտքիկաններուն մեղքը յանձնեց : Ու երբոր թաղաւոր Տէրոջը տունը կ'երթար , սուրհանդակները զանոնք կը կրէին , ու ետք զանոնք սուրհանդակներուն խոյրը կը զարնէին :

Լա Սողոմոն թաղաւորը պատմութիւնը ու անոր ամէն բաւալը ահա Հուրայի թաղաւորներուն յիշատակայ զբրին մէջ գրուած է : Ու Հերորդամբն և Սողոմոն թաղաւորը միշտ պատերազմ կար : Լա Սողոմոն իր հայրերուն հետ քնաջաւ , ու իր հայրերուն հետ Գաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ . և անոր մայրը Երիային էր Գաւիթի թաղաւոր եղաւ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Լա Կարաւան Հերորդամբն թաղաւորութեանը տանուութիւնը տարին Երիա Հուրայի վրայ թաղաւորեց : Երիայէն Երուսաղեմի մէջ իրեք տարի թաղաւորութիւնը բաւա : ու անոր մօրը աւանունը Կարաւան էր . Երիայէն Երիային էր : Լա անիկայ իրմ առաջ իր հօրը բաւալը մեղքերուն հետեւեցաւ , ու անոր սիրտը իր Տէր Բատուծոյն հետ կատարեալ էր , իր հօրը Գաւիթին արտին պէս : Բայց Գաւիթին սիրտը համար անոր Տէր Բատուծոյն Երու-

- սաղեմի մէջ անոր մէկ ճրագ մը տուաւ, անկէ ետքը անոր որդին նստեցրնելով, ու Լըբուսաղեմի հաս-
- 5 տասնելով. Որովհետեւ Ղաւիթ Տէրոջը առնէր ուղղութիւն բրաւ, ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ բնաւ անոր պատուիրանքներէն չհտարեցաւ, Վեստացի Ուրիային բա-
- 6 նէն ՚ի գատ: Եւ Ուրիայի մին ու Հերորովամին մէջտեղը պատերազմ կար՝ անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ:
- 7 Ու Վրիային մնացորդ պատմութիւնը և անոր բոլոր բրածը ահա Հուդայի թագաւորներուն յիշատակաց զբքին մէջ գրուած է. ու Վրիային ու Հերորովամին մէջտեղը պատերազմ կար: Եւ Վրիայ իր հայրերուն հետ յնացաւ. ու գանիկաց Ղաւիթի յաղաքին մէջ թաղեցին. և անոր տեղը անոր որդին Մա թագաւոր եղաւ:
- 9 Իսրայէլի Հերորովամ թագաւորին ժամերորդ տարին՝ Մա Հուդայի վրայ թագաւոր եղաւ. ու Լըբուսաղեմի մէջ յատուումս մէկ տարի թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Սաարա էր:
- 11 Վրիտողմին աղէկին էր: Եւ Մա իր հօրը Ղաւիթին պէս Տէրոջը առնէր ուղղութիւն բրաւ: Ու Սողոմոնեան մեղք գործողները երկրէն վերցուց, և իր հայրերուն շինած բոլոր կուռքերը բնաջնջ քրաւ: Ու իր մայրը Սաարան տիկնութենէ հանեց, յանգի անիկայ Մատարովի կուռք մը շինելու էր. և Մա անոր կուռքը կոտորեց ու Կեղբոն հեղեղատին մէջը պրեց:
- 14 Իսայ թարթր տեղումները շլերցան. տակալն Մային սիրտը իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ Տէրոջը հետ կատարեալ էր: Եւ իր հօրը նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անթմենքը Տէրոջը տունը տարաւ:
- 16 Եւ Մային ու Իսրայէլի Ռաասա թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ պատերազմ կար: Ու Իսրայէլի թագաւորը Ռաասա Հուդայի դէմ ելաւ. և Ռաման շինեց,

որ Հուդայի Մա թագաւորին ելլող մենող Լուր Լու շինողու: Ուստի Մա Տէրոջը տանը զաննելուն մէջ ու թագաւորական տանը զաննելուն մէջ մնացած բոլոր արծաթը ու ոսկին տուաւ, և իր ծառաներուն ձեռքը տուաւ, ու Մա թագաւորը Ղաամահա բնակող Մտուրաց թագաւորին՝ Լիզիոնի որդւոյն Տարբեմինի որդւոյն Բենագալին խրկեց զանոնք, ու բաւաւ իմ ու թու մէջ, և իմ հօրս ու թու հօրք մէջը զանակցութիւն կայ. ահա յեղի արծաթ ու ոսկի ընծայ խրկեցի: աղէ Իսրայէլի Ռաասա թագաւորին հետ ունեցած զանակցութիւնը սուր է, որ անիկայ իմ վրայն էս յաւաւ: Ու Բենագալ Մա թագաւորին Խառմաիկ բրաւ. և իր զօրքերուն իշխանները Իսրայէլի յաղաքներուն վրայ խրկեց. ու Լյոնը, Ղանը, Լեւրեթեմաւրան ու բոլոր Բեններեթը ու բոլոր Կեփթաղիմի երկիրը զարկաւ: Եւ Ռաասա Խառմալ լսելով, Ռաման շինելէն էս կեցաւ. ու թերացի մէջ նստաւ: Եւ տանը Մա թագաւորը բոլոր Հուդայի մարդիկները կանչեց առանց մէկը ձգելու, որոնք Ռաասային շինած Ռամային յարերը ու փայտերը վերցուցին. և Մա թագաւորը անոնցմով Բենիամինի Վարան ու Սաաման շինեց:

Եւ Մային բոլոր մնացորդ պատմութիւնը, ու անոր բոլոր զօրութիւնը ու բոլոր բրածը, և անոր շինած յաղաքները՝ ահա Հուդայի թագաւորներուն յիշատակաց զբքին մէջը գրուած են. բայց անիկայ իր ձեռութեան տանը ոտքերուցաւ ունէր: Ու Մա իր հայրերուն հետ յնացաւ, և իր հայրերուն հետ իր հօրը Ղաւիթին բաղաւթին մէջ թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Հովաթամ թագաւոր եղաւ:

Եւ Հուդայի Մա թագաւորին երկրորդ տարին Հերորովամի որդին Վաղար Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու անիկայ Իսրայէլի

26 փոյց երկու տարի թագաւորութիւն
 թիւն ըրաւ . Եւ Տէրոջը առէնք չարու-
 մէջ ըրաւ , ու իր հօրը ճամբուն
 մէջ քալեց , ու անոր ըրած մեղքին
 27 մեջ՝ որով Խարայէին մեղանել
 տուաւ . Եւ Խաարարի տունէն
 Եւրիայի որդին Նաասա անոր դէմ
 զլուխ վերցուց . ու Նաասա ցանի-
 կայ փղատացոյց Գարախոնին քով
 զարկաւ , երբոր Կաղար բոլոր Խա-
 28 րայէի հետ Գարախոնը պաշարեր
 էր . Եւ Հուդայի Կաա թագաւոր-
 րին երբորդ տարին Նաասա մեռ-
 ցուց ցանիկայ , ու անոր տեղը թա-
 29 զաւոր եղաւ . Եւ ինքը թագաւոր
 եղածին պէս Հերորովամին բոլոր
 տունը պարկաւ . ու Տէրոջը խօսքին
 համեմատ՝ որ իր ծառային Աիւնացի
 Եւրա մարդարէին ձեռքովը խօսեր
 էր , Հերորովամին ընաւ մէկ շնա-
 30 ւոր մը ողջ չեղողաց , ու ցանիկայ
 ընաջինք ըրաւ՝ Հերորովամին մեղ-
 քերուն համար՝ որոնցմով մեղանելը
 էր , ու Խարայէին մեղանել տուեր
 էր , Խարայէին Տէր Եստուածը
 բարկացրեւելով .
 31 Եւ Կաղարին մնացորդ պատ-
 մաւթիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝
 ահա Խարայէի թագաւորներուն յի-
 32 շատակայ գրքին մէջ գրուած է .
 Եւ Կոստին ու Խարայէի Նաասա
 թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր
 33 օրերուն մէջ պատերազմ կար .
 Հուդայի Կաա թագաւորին եր-
 բորդ տարին Եւրիայի որդին Նաա-
 սա թմերայի մէջ բոլոր Խարայէի
 34 փոյց թագաւոր եղաւ , ու քսանու-
 շորս տարի թագաւորութիւն ըրաւ .
 Եւ անիկայ Տէրոջը առէնք չարու-
 թիւն ըրաւ , ու Հերորովամին
 ճամբուն մէջ քալեց , և անոր մեղ-
 քին մէջ՝ որով անիկայ Խարայէին
 մեղանել տուեր էր :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

1 Եւ Նաասային համար Տէրոջը խօս-
 քը Եսանիի որդւոյն Հէուին և
 2 զաւր ըսելով . Որովհետեւ քեզ
 փոշին բարձրացուցի , ու քեզ իմ
 ժողովուրդս Խարայէին վրայ իշխան
 7Էր , և դուռն Հերորովամին ճամ-

բան գացիր , ու իմ ժողովուրդս
 Խարայէին մեղանել տուիր , ու ա-
 նոնց մեղքերովը գիտ բարկացուցիր ,
 3 Եւսն ևս Նաասան ու անոր տունը
 ընաջինք պիտի ընեմ , և քառ տունը
 Կարատուն Հերորովամին տանը
 պէս պիտի ընեմ : Նաասային քա-
 4 զարի մէջ մեռնողը չունեցր պիտի
 ուտեն , ու զաւտի մէջ մեռնողը
 երկինքի թռչունները պիտի ու-
 տեն :

Եւ Նաասային մնացորդ պատ-
 մաւթիւնը , ու անոր ըրածը , ու
 զորութիւնը՝ ահա Խարայէի թա-
 զաւորներուն յիշատակայ գրքին
 մէջ գրուած է . Եւ Նաասա իր
 6 հայրերուն հետ քնացաւ . ու թմեր-
 սայի մէջ թագաւորեցաւ . և անոր
 տեղը անոր որդին Լշա թագաւոր
 եղաւ . Կաա Եսանիի որդւոյն
 7 Հէու մարդարէին ձեռքովը Տէրոջը
 խօսքը եղաւ . Նաասային ու անոր
 տանը վրայ ան ամեն չարիքներուն
 համար , որ ինքը Տէրոջը առէնք
 ըրած էր , ցանիկայ իր ձեռքերուն
 զործքովը բարկացրեւելով , ու Հե-
 րորովամին տանը պէս ըրաւով ,
 8 նաեւ ցանիկայ մեղքներուն համար :

Հուդայի Կաա թագաւորին քը-
 սանուովեցրեւորդ տարին Նաասայի
 որդին Լշա թմերայի մէջ Խարա-
 յէի վրայ թագաւոր եղաւ , ու եր-
 9 կու տարի թագաւորութիւն ըրաւ :
 Եւրիայի երբոր թմերայի մէջ թմեր-
 սայի տանը հաղարարութիւն Երային
 տունը խմեր ու գինուրեր էր , անոր
 ծառան Օամբի՛ որ անոր կառքե-
 10 րուն կէսին վրայ իշխան էր , անոր
 դէմ զլուխ վերցուց . Եւ Օամբ-
 ի ներս մտնելով՝ ցանիկայ զարկաւ
 մեղուց , և անոր տեղը ինքը թա-
 զաւոր եղաւ , Հուդայի Կաա թա-
 զաւորին քսանուեօթներորդ տա-
 11 րին : Ու երբոր թագաւոր եղաւ ,
 ու իր ամբողջ նստաւ , խիղին Նաա-
 սային բոլոր տունը՝ Թէ անոր ագ-
 զականները և թէ բարեկամները
 մեղուց , ու անոր մէկ երեկ մարդը
 12 ողջ չեղողաց . Եւ Օամբի՛ թա-
 սային բոլոր տունը ընաջինք ըրաւ ,
 Նաասային վրայով Հէու մարդաւ

13 րէին ձեռքովը Տէրոջը բաժնի տալին
 14 Համաժամ , խառնապին բոլոր մեղ-
 քերուն համար ու անոր որդւոյն
 Լշուլային մեղքերուն համար , որոնց-
 մով իրենք մեղանշեցին և Խարայե-
 լին մեղանշել տուին , ու իրենց
 անապաշտութիւններովը Խարայելին
 Տէր Կառուածը բարկացուցին :
 15 Ու Լշուլային մնացորդ պատմու-
 թիւնը և անոր բոլոր բրածը՝ ահա
 Խարայելի թաղաւորներուն յիշա-
 տակաց գրքին մէջ գրուած է :
 16 Հոգայի Կառ թաղաւորին քր-
 սանու ետեմներովը տարին Օլամբրի
 թմերայի մէջ ետեմ որ թաղաւո-
 րութիւնը բաւ : Բայց ժողովուրդը
 ժողտարաց Կարաթնին դէմ բա-
 17 նակեր էր : Իւ Բամակին մէջ ե-
 ղող ժողովուրդը լսելով որ Օլամբ-
 րի զլուխ վերցուցեր է , ու նաև
 թաղաւորը մեղուցեր է , նոյն օրը
 բոլոր Խարայել Կարաթնին վրայ թաղա-
 18 յորաւարը Խարայելի վրայ թաղա-
 ւոր գրին : Իւ Եմբի ու անոր հետ
 բոլոր Խարայել Կարաթնին երան ,
 19 ու թմերսան պաշարեցին : Ու երբ-
 որ Օլամբրի քաղաքին առնուիլը
 տեսաւ , թաղաւորական տանը ներ-
 սի կողմը մտաւ , և իր վրայ թաղա-
 ւորական տունը կրակով այրեց , ու
 20 մուտաւ , Իր գործած մեղքերուն
 համար որոնցմով Տէրոջը առջևը
 չարութիւնը բաւ , ու քաղց Զերո-
 րովամին ճամբուն մէջ ու անոր բ-
 21 րած մեղքին մէջ , որով անիկայ
 Խարայելին մեղանշել տուեր էր :
 22 Իւ Օլամբրիին մնացորդ պատ-
 մութիւնը ու անոր բրածը գաւա-
 ճանութիւնը՝ ահա Խարայելի թա-
 ղաւորներուն յիշատակաց գրքին
 մէջ գրուած է :
 23 Եւ ստեղծ Խարայելի ժողովուրդը
 երկուրի բամուռեցաւ . ժողովուր-
 24 ղին կէտը Գինաթի որդւոյն թաղ-
 անին ետեմն գնաց , որ զանիկայ
 թաղաւոր գնեւ : ու կէսն ալ Եմ-
 25 բիին ետեմն գնաց : Իւ Եմբիին
 ետեմն զարդ ժողովուրդը Գինա-
 թեան թաղանիին ետեմն զարդ
 26 ժողովուրդէն զօրաւոր զանուեցաւ .
 27 ու թաղանի մեծաւ , և Եմբի թա-

23 ղաւոր եղաւ : Հոգայի Կառ թա-
 ղաւորին երեսուն մեկերովը տարին
 Եմբի Խարայելի վրայ թաղաւոր եղաւ ,
 24 ու տասուերկու տարի իւրաքանչեւ
 թիւնը . վեց տարի թմերայի
 մէջ թաղաւորութիւնը բաւ : Ու
 25 Սամերէն երկու տաղանդ արծա-
 թով Սամարիայի լեռը ծախու ա-
 ռաւ , ու լեռանը վրայ տալու շինեց
 և շինած քաղաքին անունը ան լե-
 26 ռանը տիրոջը Սամերին անունովը
 Սամարիա կոչեց :
 27 Ու Եմբի Տէրոջը առջևը չարու-
 թիւնը բաւ , և բոլոր իրմէ առաջ
 եղողներէն աւելի չար եղաւ : Կառ-
 28 ղի անիկայ Կարաթնին Հերորովա-
 մին բոլոր ճամբուն մէջ քաղց , ու
 անոր մեղքին մէջ՝ որով Խարայելին
 մեղանշել տուաւ . անանկ որ իրենց
 անապաշտութիւններովը Խարայելին
 Տէր Կառուածը բարկացուցին :
 29 Իւ Եմբիին բրածը զործքերուն
 մնացորդ պատմութիւնը ու անոր
 բրածը գործութիւնը՝ ահա Խարայելի
 թաղաւորներուն յիշատակաց գրքին
 մէջ գրուած է : Իւ Եմբի իր հայ-
 30 րերուն հետ քնապաւ ու Սամա-
 րիայի մէջ թաղուեցաւ : ու անոր
 տեղը անոր որդին Երաար թա-
 ղաւոր եղաւ :
 31 Իւ Եմբիին որդին Երաար
 Հոգայի Կառ թաղաւորին երես-
 32 նուութեմնովը տարին Խարայելի վրայ
 թաղաւոր եղաւ . ու Եմբիի որդին
 Երաար Խարայելի վրայ Սամա-
 րիայի մէջ քանուերկու տարի թա-
 ղաւորութիւնը բաւ : Իւ Եմբիի
 33 որդին Երաար բոլոր իրմէ առաջ
 եղողներէն աւելի Տէրոջը առջևը
 չարութիւնը բաւ : Ու Կարա-
 34 տեան Հերորովամին մեղքերուն մէջ
 քաղցը անոր առջև ոչինչ բան մը
 սեպուելով , Սիդանացոյ Լեւի-
 35 բաաղ թաղաւորին աղջիկը Հե-
 ղաբելը կնիկ առաւ , և զայն Կա-
 ճաղին ծառայութիւնը բաւ , ու ա-
 նոր երկրպագութիւնը բաւ : Իւ
 Սամարիայի մէջ իր շինած Բաճաղե-
 տանը մէջ Բաճաղին սեղան մը
 36 կանգնեց : Ու Երաար Կառարով-
 37 թի կուտը մը շինեց , և Երաար

իր ըսած գործքերովը իրմէ առաջ եղող Խարայէլին բոլոր թագաւորնե-
րէն աւելի Խարայէլն Տէր Մատուածը
բարկացուց :

34. Մնոր օրերը Բեթէլացիի Հիւնէ
Երիբովը շինեց . ու իր անդրանիկ
աղօլը Մերթնով անոր Հիւնի գը-
րաւ , և իր պղտիկ աղօլը Սեղու-
բով անոր գանձերը կանգնեց , Նա-
ւեան Հիւնուին ձեռքովը Տէրոջը ը-
սած խօսքին համեմատ :

ՊԼ . ԺԼ :

1 Եւ Պաղատադու բնակիչներէն
Թեղեցացի Եղեա Մարտին ը-
սաւ : Խարայէլին Տէր Մատուածը
որուն առջեւ կը կայնիմ , կենդա-
նի է , որ առ տարիներու մէջ զոյ
ու անձրն պիտի չըլլայ , բայց եթէ
իմ խօսքովս :

2 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ .

3 բռնով , Եսկէ դնա , ու գէպ 'ի
տրեկէր գաւառով՝ Հորդանանու
գիմացը եղող Բեթէլիմ հեղեղատին

4 քովը պահուէ . Դուն ան հեղեղա-
տէն ճաւր պիտի խմես , ու աղուա-
ներուն հրամայեր եմ , որ հոն քեզ

5 կերակրեն : Եւ անիկայ գնաց ու
Տէրոջը ըսածին պէս ըրաւ . ու գը-
նաց Հորդանանու գիմացը եղող
Բեթէլիմ հեղեղատին քովը նստաւ :

6 Եւ աղուաները առտուանց անոր
հայ ու միմ ու իրիկուան ալ հայ
ու միս կը բերէին , ու անիկայ հե-

7 ղեղատէն ճաւր կը խմէր : Եւ Ժա-
մանակէ մը ետքը հեղեղատը ցամ-
քեցաւ . վասն զի երկրի վրայ անձրն
չեկաւ :

8 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ .

9 բռնով , Եւլէր , Սիդոնացուց Սա-
բեթիման գնա , ու հոն նստաւ . ահա
հոն մէկ որբեալի կնկան մը հրա-

10 մայիւր եմ որ քեզ կերակրէ : Եւ
անիկայ ելաւ Սարեփիմ գնաց , ու
քաղաքին դուռը համեմով տեսաւ

որ մէկ որբեալի կնիկ մը փայտ կը
ժողվէր . ու գանիկայ կանչեց ու
ըսաւ . Կ'աղաչեմ՝ ինձի ամենով

11 քիչ մը ջնւր բեր որ խմեմ : Ու
երբոր անիկայ բերելու գնաց , Եւ
անոր ետեւէն կանչեց ու ըսաւ .

Չեղբդ պատահ մըն ու հոյս ու
— ինձի բեր : Եւ կնիկը ըսաւ : 12

Եւ Տէր Մատուածը կենդանի է որ
նկանակ չունիմ , բայց միայն կա-
րասին մէջ մէկ բաւն լափ ախւր
կայ , ու կուժին մէջն ալ քիչ մը
եղ կայ . և ահա երկու կտոր փայտ
կը ժողվեմ , որ երթամ գանիկայ
ինձի ու իմ աղուս համար եկեմ ,
և ուտենք , ու Խաւր մտնինք : Ու 13

Եղեա անոր ըսաւ : Եւ փոխաւ ,
դնա ըսածիդ պէս ըրէ . բայց անիկ
նախ ինձի համար մէկ պղտիկ լոթ
մը շինէ ու ինձի բեր , և քեզի ու
քու աղուդ համար Բալը շինէ .

Բանգի Խարայէլին Տէր Մատուածը 14
պապէս կ'ըսէ . Սարսաւն ախւրը
պիտի չհասնի , ու կուժէն եղը պի-
տի չպակի՝ մինչև ան օրը որ Տէրը

երկրի վրայ անձրն տայ : Եւ Բէլը 15
գնաց , ու Եղեային ըսածին պէս
ըրաւ . ու անիկայ և ինքը ու իր
ընտանիքը շատ մը ատեն կերան :

Սարսաւն ախւրը չհասաւ , ու կու- 16
ժէն եղը չպակեցաւ , Տէրոջը
Եղեային ձեռքովը դրուցած խօսքին
համեմատ :

Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը 17
տանը տիրիմը աղան հիւանդացաւ ,
ու անոր հիւանդութիւնը շատ ծանր
էր , պիպկո որ անոր վրայ չունէ

չմտաց : Եւ Բէլը Եղեային ըսաւ : 18
Մնոր Մատուոց , ինձի հետ իճնէ
ունիս . միթէ իմ մեղքս յիշեցնե-
լու , ու իմ աղաս մեղքներէ՞ր հա-

մար ինձի եկար : Ու անիկայ անոր 19
ըսաւ . Տղադ ինձի առեւ . ու գա-
նիկայ անոր ծոցէն առաւ , և իր
բնակած վերնատունը հանեց , ու

գանիկայ իր անկողնին մէջը պառ- 20
կեցուց , Եւ Տէրոջը աղաղակով
ըսաւ . Ո՛վ Տէր Մատուած իմ ,
իրաւցընէ աս որբեալի կնիկն ալ՝

որուն քովը ես պանդխտութեամբ
կը բնակիմ , չարարեցի՞ր : անոր
տղան մեղքընէով : Ու տղուն 21

վրայ իրեք անգամ երկընձաւով
ու Տէրոջը աղաղակով ըսաւ .
Ո՛վ Տէր Մատուած իմ , կ'աղաչեմ
որ աս տղուն հոգին իր մարմնին
դառնայ : Եւ Տէրը Եղեային հայ- 22

նը լսեց : ու տղան հոգին իր մարմինն դարձաւ : և անիկայ կենդանացաւ : Եւ Լազիս տղան տաւ : ու զանիկայ վերնաւորուն տունը ինչոց , և անոր մօրը տաւ : ու Լազիս բաւ : Կայէ , տղադ կենդանի է : Լա կնիկը Լազիսին բաւ : Էլ իմա ասով զխաչայ որ դուն Եստուծոյ մարդն ես , ու քու բերնիդ մէջ Տէրոջը խաչըր ճմարխաւ է :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Լա ըստ ասուն անցնելն ետքը Տէրոջը խաչըր երրորդ տարին Լազիսին եղաւ ըսելով : Գնա Երաւարին երեցիք : ու երկրի վրայ
- 2 անձրե պիտի տամ : Եւ Լազիս Երաւարին երեւալու գնաց : և Սա մարխայի մէջ աստիկ սով կար :
- 3 Ու Երաւար իր տանը անտեւր Երդիան կանեց : (ու Երդիա Տէրոջմէ ըստ կը վախճար : Եւ երրորդ Հնգարեկ Տէրոջը մարդարեւերը նորոց , Երդիա հարիւր մարդարեւ տաւ : և զանոնք յիսուն յիսուն քարայրներու մէջ պահեց , ու զանոնք հայով ու ջրով կերակրեց :)
- 5 Լա Երաւար բաւ Երդիային : Լա կուր աս երկրիս մէջ եղած բոլոր ջուրի արհիւներուն ու բոլոր հեղեղաններուն քովերը պարտիւք : Կարելի է որ խոտ գտնենք , և ձիերը ու ջորիները ապրեցնենք , ու բաւ ըր անասունները չկորսեցնենք :
- 6 Լա անոնք երկիրը իրենց մէջը բաժնեցին պտրտելու համար : Երաւար մէկ ճամբայէ մինակ գնաց , ու Երդիա մէկ ուրիշ ճամբայէ մինակ գնաց :
- 7 Ու երրորդ Երդիա ճամբուն մէջն էր , ահա Լազիս անոր զիմացը ելաւ : ու Երդիա զանիկայ ճանցածին պէս իր երեսին վրայ ինկաւ ու ըսաւ : Երդեօք իմ տէրս Լազիան դուքն ես : Ու Լազիս անոր ըսաւ : Լա եմ : զնա քու տիրոջդ զորոցն ,
- 9 թէ Եհան Լազիան է՝ քո : Լա աւնիկայ ըսաւ : Լա ի՞նչ մեղք գործեր եմ , որ դուն քու ծառագ Երաւարին ձեռքը կը մատնես , որ զիս մեղքնէ : Ի՞նչ Տէր Եստուածդ

կենդանի է որ մէկ աղջ մը կամ թագաւորութիւն մը չմնաց , ուր որ իմ տէրս քեզ փնտրելու համար խաչը իրկեմ չըլլայ : ու երրորդ Զկայ ըսին , ան թագաւորութեանը կամ ան ազգին երդումն ընել տուաւ : որ քեզ զտած չին : Լա հիմա դուն կ'ըսես : Գնա քու տիրոջդ ըսէ թէ Եհան Լազիան է՝ քո : Եւ կրնայ ըլլալ որ ես քու քովդ երթալէս ետքը Տէրոջը հոգին քեզ իմ ջեղիւցած տեղս փոխադրէ , ու ես զաղած Երաւարին պատմեմ ըլլալով : երրորդ քեզ չցանկ , զիս պիտի մեղցնեն : ու ես քու ծառագ տղա , յո իմենես 'ի վեր Տէրոջմէ կը վախճամ : Իմ ըրածս իմ տիրոջս ջեղիւ պատմեցաւ , թէ երրորդ Հնգարեկ Տէրոջը մարդարեւերը սղաննեց , և Տէրոջը մարդարեւերն հարիւր մարդ ' յիսուն յիսուն քարայրներու մէջ պահեցի , ու զանոնք հայով ու ջրով կերակրեցի : Լա հիմա դուն կ'ըսես : Գնա ու տիրոջդ ըսէ թէ Եհան Լազիան է՝ քո : ու անիկայ զիս պիտի մեղցնեն : Ու Լազիս ըսաւ : Զօրութեանց Տէրը որուն ստէնը կը կայնիմ , կենդանի է , որ պարտ անոր պիտի երեւամ :

Եւ Երդիա Երաւարին առնէր և ըսաւ : ու անոր պատմեց : ու Երաւար Լազիան դիմաւորելու գնաց : Լա Երաւար Լազիան տեսածին պէս , Երաւար անոր ըսաւ : Խարայլը նեղութեան մէջ ձողոց դուքն ես : Ու անիկայ ըսաւ : Խարայլը ես չեղեցիք , հապա դուն ու քու ջորդ տունը : քանզի Տէրոջը պատուիրանները թողուցիք , ու Բաշաղիմին ետեւն գացիք : Լա հիմա Խաչը իրկէ , ու բոլոր Խարայլը և Բաշաղին չորս հարիւր յիսուն մարդարեւերը , ու Հնգարեկին սեղանն ուտող Եստուածի չորս հարիւր մարդարեւերը Վարմեղոս ըլլան վրայ իմ քովս ժողովէ : Լա Երաւար բաւ ըր Խարայլի որդեղը Խաչը իրկեց , ու մարդարեւերը Վարմեղոս ըլլող ժողովեց :

Ու Լազիս բոլոր ժողովուրդին մօտեցաւ , ու ըսաւ : Դուք մինչ

Տէրը երկու մարի վրայ կը կազար : թէ որ Լազիան Եստուած է , անոր ետեւն գացիք , իսկ թէ որ Բաշաղը Եստուած է , անոր ետեւն գացիք : և ժողովուրդը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր : Եւ Լազիս ժողովուրդին ըսաւ : Տէրոջը մարդարեւն ես միայն մնացի , և Բաշաղին մարդարեւերը չորս հարիւր յիսուն մարդիկ են : Ուրեմն մեզի երկու զուարակ տրուի : ու զուարակին մէկը անոնք իրենց համար ընտրեն , ու կտոր կտոր ընեն , և զանիկայ փայտերու վրայ դնեն , բայց կրակ չդնեն : ու միւս զուարակը ես պատրաստեմ , ու զանիկայ փայտերու վրայ դնեմ , բայց կրակ չդնեմ :

Լա զուր ձեռք աստուծոյն անունը կանչեցէք , ես ալ Լազիային անունը կանչեմ : ու կրակով պատասխան տուող աստուածը Եստուած անիկայ է : և բոլոր ժողովուրդը պատասխան տուին ու ըսին : Ես խաչըր բարի է :

Ու Լազիս Բաշաղին մարդարեւերուն ըսաւ : Զեզի զուարակներուն մէկը ընտրեցէք , ու առաջ դուք ըրէք : փսն զի դուք շատուր էք , ու ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք , բայց կրակ մի դնէք :

Լա անոնք իրենց տուած զուարակը տուին ու պատրաստեցին : և առաւտուն մինչեւ կէս օր Բաշաղին անունը կանչեցին , ու ըսին : Ո՛վ Բաշաղ ' մեզի պատասխան տուր : բայց ձայն չկար , ու պատասխան տուող չկար : և անոնք իրենց չեւած սեղանին քովը կը ջաթկրտէին : Ու երրորդ կէս օր եղաւ : Լազիս զանոնք ծաղը ընելով ըսաւ : Ինքզիք ձայնով կանչեցէք , քանզի անիկայ աստուած է , զուրք խոսակցութիւն մը ունի , կամ զուարակը կ'ընէ , կամ ճամբորդութիւն կ'ընէ , կամ դուք քնացած է , ու պետք է որ արթնանայ : Լա անոնք բարձր ձայնով կը պոռային : ու իրենց սովորութեանը պէս զանիկաներով ու զեղարկներով իրենց մարմինները կը կտրէին , մինչեւ որ իրենց վրայն արիւն կը վազէր : Ու երբ

որ կէս օրը անցաւ , մինչեւ իրիւսան զոհին ատենը մարդարեւութիւն ըրին : ու ձայն չկար , ու պատասխան տուող չկար , ու մոիկ ընող չկար :

Եւ ատենը Լազիս բոլոր ժողովուրդին ըսաւ : Ինձի մտեցէք : ու բոլոր ժողովուրդը անոր մօտեցաւ : և անիկայ Տէրոջը փլած սեղանը նորոգեց : Ու Լազիս տաւ սուրբիւս քար տաւ Զախորին որդեղը զեղերուն թուով , որուն Տէրոջը խաչըր եղաւ ըսելով : Դու անտուղ Խարայլը ըլլայ : Լա անքարերով Տէրոջը անուանը սեղան չինեց , ու սեղանին բարբոսիքը մէկ փոս մը ըրաւ , որ երկու դրիւս չափ հաւած կ'անէր : Լա փայտերը չարեց , ու զուարակը կտոր կտոր ըրաւ , և փայտերուն վրայ դրաւ : Ու ըսաւ : Չորս սահոր լեցուն չէր բերէք , և ողջակէզին վրայ ու փայտերուն վրայ թափեցէք : ու ըսաւ : Երկրորդ անգամ անանկ ըրէք : ու երկրորդ անգամ անանկ ըրին : ու ըսաւ : Երրորդ անգամ անանկ ըրէք : ու երրորդ անգամ անանկ ըրին : Լա ջուրը սեղանին բարբոսիքը քարեց , ու փսն ալ ջրով լեցուցաւ :

Լա իրիւսան զոհին մատուցուելու ատենը Լազիս մարդարեւ մօտեցաւ ու ըսաւ : Ո՛վ Լազիայ Եստուած Երաւարս , Խաշակայ և Խարայլի , պարտ զիտցուի որ Խաչը իմ մէջ Եստուած դուն ես , ու ես քու ծառագ եմ , և աս բոլոր բաները քու խաչովն ըրի : Ինձի պատասխան տուր ' եթէ Տէր , ինձի պատասխան տուր : ու աս ժողովուրդը զիմաց թէ դուն ես Եստուած , եթէ Տէր , և թէ անոնց սիրտը ես դարձնողը դուն ես : Եւ ատենը Տէրոջմէ կրակ իջաւ , ու ողջակէզը ու փայտերը և քարերը ալ լափեց : Լա բոլոր ժողովուրդը աս բաժը տեսնելով երեսի վրայ ինկան , ու ըսին : Լազիան է Եստուած , Լազիան է Եստուած : Եւ Լազիս անոնց ըսաւ : Բաշա

զին մարդարենք բռնեցէր, — ա-
նոնցմէ մարդ մը շագատի . և զա-
նոնք բռնեցին : ու Լոգիա զանազ
Արամն հեղեղատը ինկցուց, և հոն
զանոնք մեռցուց :

- 41 Ու Լոգիա Բարաբին բաւա : Վէր
եկեր, կէր ու խմէ . վասն զի ան-
42 ընի անաւանայն կայ : Լու Բարաբ
ուտելու ու խմելու ելաւ, ու Լոգիա
Արամեղոս լեռնէ գլուխը ելաւ, ու
գետինը ծակեցաւ, ու երեսը ծուն-
43 կերուն մէջը գրաւ : Լու իր ման-
շուն բաւա : Զինն ԷԼ, — գէպ 'ի
ճօփակոյճը նայէ . և անիկայ ելաւ
նայեցաւ, ու բաւա : Բան մը չկայ .
ու Լու խօսքը անգամ ' Կորէն
44 զնա՝ բաւա : Ու եօթներորդ ան-
գամին բաւա : Բան ծովն մարդու
թափի շափ պզտիկ անդ մը կ'էլէ .
ու անիկայ բաւա : Լու Բարա-
բին բաւ : Աստղ. ընէ ու ինքը,
45 որ անձրեկ չբռնուի : Ու մինչև
առկին անդին Բարաբը երկինքը
անցերով միջնեցաւ, և հով կար .
ու մեծ անձրեկ եղաւ : Ու Բարաբ
հեծաւ, Հեղաղեղ գնաց : Լու
Տերօնը ձեռքը Լոգիային հետ եղաւ .
ու անիկայ իր մէջը պնդեց, ու
մինչև Հեղաղեղի մուտքը Բարա-
բին առնէն վաղեց :

ԳԼ . ԺԺ

- 1 Լու Բարաբ Լոգիային բոլոր բա-
ճը, ու անոր՝ բոլոր մարդարե-
ները սրով մեռցնելը Հեղաղեղին
2 պատմեց : Ու Հեղաղեղ պատ-
գանաւոր մը խրկեց Լոգիային՝ բու-
լով, Բարաբները պապէս ու
ասիէ աւելի բնէն ինձի, թէ որ
վաղը աս առնեն քու անձը անոնց
մէկուն անձին տեղը չյնեմ :
- 3 Ու Լոգիա — Բարաբ տեսնելով
եկաւ իր անձին . աղաքաւորեալ հա-
մար գնաց, և Հեղաղայի Բերաբէն
մտաւ, ու իր մանչը հոն ձգեց :
- 4 Լու ինքը անապատին մէջ մէկ օ-
րուան ձամբայ գնաց, ու գիհի մը
տակ նստաւ . և սրտանց մեռել
ուղեց, ու բաւա : Եւ հերիք է,
հով Տեր, աս իմ հողիս : Բանի
5 և իմ հայրերս բաւ չեմ : Ու զի-

հի մը տակ պատկեցաւ քնացաւ .
և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դը-
պաւ, ու անոր բաւա : Լու Բարա-
բն Լու Լու շայեցաւ, և ահա գիտեմ
6 քովը մեխիի տակ եփուած չօխ մը
ու մէկ կուժ հոգի կար . ու կերա-
խմեց, ու նորէն պատկեցաւ : Լու
Տերօնը հրեշտակը դարձաւ երկրորդ
անգամ անոր դպաւ, ու անոր բ-
աւա : Լու Բարաբն քանգի քու
էրէն — ձամբայ շատ է : Լու ա-
նիկայ եկաւ, կերաւ ու խմեց . և
ան կերակուրին ուժովք քառուեւ
որ ու քառուեւ գիհի գնաց, —
մինչև Բարաբ՝ Բարաբի լեռն հա-
ւա :

Լու հոն քարայրը մտաւ . ու գի-
9 շերը հոն մնաց . և ահա Տերօնը
խօսքը անոր եղաւ՝ բուլով, Ո՛վ
Լոգիա՝ հոս ի՞նչ բան ունիս : Ու
10 անիկայ բաւա : Բարաբ Տեր Բա-
րաբի համար մեծ նախաձեռնե-
րով ինչ ունեցայ, քանցի Բարաբի
որդերը քու ուխտը թողուցին,
քու սեղանները փլուցցին, ու քու
մարդարենքը սրով մեռցուցին, ու
մինչև և մնացեր եմ, և իմ անձս
ալ կը փնտռեն որ զանիկայ վերցը-
նեն : Ու անոր բաւա : Լու Բարա-
բն լեռն Տերօնը առնէր կայնէ : Լու
11 ահա Տերը կ'անցնէր . ու Տերօնը
առնէն լեռները քակող ու աղա-
քաւորները կոտորող մեծ ու սատիկ
հով եղաւ : Բարաբ Տերը ան հովին
մէջը շէր . և հովին ետեւն գետնա-
շաքի եղաւ : Բարաբ Տերը գետնաշա-
քին մէջը շէր . Ու գետնաշաքին
12 ետեւն կրակ եղաւ, Բարաբ Տերը կը-
րակին մէջը շէր . և կրակին ետեւն
մեղմ — քարակ ձայն մը լը լաւէր :
Ու Լոգիա զանգի լաւին պէս՝ իր
13 վերաբերումը երեսը ծածկեց, ու և-
րաւ քարայրին բերանը կայնեցաւ .
և ահա անոր մէկ ձայն մը էկաւ ու
բաւա : Ո՛վ Լոգիա՝ հոս ի՞նչ բան
ունիս : Ու անիկայ բաւա : Բարա-
14 բ Տեր Բարաբի համար մեծ
նախաձեռնութիւն ունեցայ, քան-
գի Բարաբի որդերը քու ուխտը
թողուցին, քու սեղանները փլու-
ցին ու քու մարդարենքը սրով

մեռցուցին . ու մինչև և մնացեր
եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն որ
15 զանիկայ վերցընեն : Ու Տերը ա-
նոր բաւա : Գնա՛ւ քու ձամբայ
գարձիր, և Դամասկոսի անապա-
տին ձամբայէն երթալով՝ Եղաղեղ
16 Բարաբի վրայ թաղաւոր օծես : Լու
Դամասկոսի որդին Հելուս Բարաբի
վրայ թաղաւոր օծես . ու Երէկ-
մասկային եղող Սափատի որդին
Լոգիան քու տեղը մարդարե՛ օծես :
17 Լու պիտի բլայ թէ հով որ Եղաղե-
ղն սուրբն աղատի, Հելուս պիտի
մեռցընէ զանգի, ու հով որ Հելու-
սին սուրբն աղատի, Լոգիան պիտի
18 մեռցընէ զանգի : Բարաբ և Բարա-
բի լեռն խօսքը հաղորդ Բարաբի
պապէս բոլոր անոնք որ Բարաբին
առնէր ծունկ կրկնած չեն, ու զանի-
կայ բերնով պաղած չեն :

- 19 Լու անիկ գնաց ու Սափատի որ-
դին Լոգիան գտաւ, որ արտ կը
վարէր, իր առնէր տասներկու զոյգ
էնէն — առնէն, ու ինքը երկու
տասներկու զոյգ հետ էր . ու Լոգիա
անոր քովն անցնելով՝ իր վերաբ-
20 կան անոր վրայ ձգեց : Եւ անոնք
Լոգիան եղեկը թողուց, ու Լոգիա-
նին ետեւն վաղեց, ու բաւա : Զը-
րաման տուր որ Երէկ հայրս ու
մայրս համարեմ, ու քու ետեւը
գամ . ու Լու անոր բաւա : Գնա՛ւ
և ալ գարձիր, քանցի և քանցի ի՞նչ
21 ընի : Լու անոր քովն գարձաւ,
ու եղեկուն մէկ զոյգ բռնեց մոր-
թեց, ու եղեկուն գործիքներով
անոնց միտք եփեց, և ժողովուրդին
տուաւ, ու կերան . և ինքը եկաւ
Լոգիային ետեւն գնաց, ու անոր
ծառայութիւն կ'ընէր :

ԳԼ . Ժ

1 Ու Բարաբ Բնաղաղ թաղաւորը
իր բոլոր զորքերը ժողովեց, և իր
հետը երաւոնեցին . թաղաւոր
կար . ու ձիերով ու կառքերով ե-
լաւ : Սափատի պաշտեց, և անոր
2 հետ պատերազմ բրաւ : Ու Բա-
րաբ Երաւոն թաղաւորին գետ-
3 պաններ խրկեց քարայրին մէջ, Լու
անոր բաւա : Բնաղաղ պապէս

կ'ընէ . Բու արծաթի . ու ոսկի-
ինն է, ու քու կնիկները . ու գեղե-
ցիկ որդիները ինն են : Լու Բարա-
4 լէն թաղաւորը պատախաճ տուաւ
ու բաւա : Ո՛վ տէր իմ թաղաւոր
քու ըսածիդ պէս ևս ալ բուկեմ եմ
ու իմ ամէն ունեցածս ալ :

- 5 Ու գետաւանները նորէն եկան բ-
ան, Բնաղաղ պապէս կ'ընէ .
Լու քեզի հարց խրկեցի ու բաւ որ
քու արծաթիդ, քու ոսկիդ, քու
կնիկներդ ու քու որդիներդ ինձի
տաս : Բարաբ վաղը աս առնես իմ
6 ծառաներս քեզի պիտի խրկեմ . և
քու տունդ ու քու ծառաներդ
տունները աղէկ մը աչքէ պիտի ան-
ցընեն . և քու աչքերդ առնէր
պատուական սեղանած բոլոր բա-
7 ները ձեռքովդ պիտի առնեն : Եւ
տունը Բարաբի թաղաւորը երկ-
րին բոլոր ձեռքերը կանցեց ու բաւա :
Զինն գիտեցէր ու տեսէր, որ ա-
սիկայ շարտ թիւն կ'ուզէ ընէ . վասն
զի իմ կնիկներուս ու որդիներուս,
ու արծաթիս և ոսկիս համար ինձի
հարց խրկեց, ու ևս անոր չէ չքսի :
8 Լու բոլոր ձեռքերը ու բոլոր ժող-
վուրդը անոր բաւա : Եւ անոնք
գնեց, ու քանձառաւ մի բլար
Երկիկ ալ Բնաղաղին գետաւա-
9 ներուն բաւա : Իմ թաղաւոր տի-
րոն բաւա : Եւ անոնք անգամին քու
ծառայիդ ինչ հրաժար որ խրկեցիր,
ու անիկայ պիտի ընեմ, բայց աս բա-
նը չեմ կրնար ընել . ու գետաւա-
նները գաղթն և աս պատախաճը
տարին անոր :
- 10 Ու Բնաղաղ հարց խրկեց անոր
ու բաւա : Բարաբները ինձի պա-
պէս ու ասիէ աւելի ընեն, թէ որ
Սափատի հողը իմ ետեւն եկող
11 բոլոր զորացս ավերուն օգտէ : Լու
Բարաբի թաղաւորը պատախաճ
տուաւ ու բաւա : Եւ անոնք բ-
աւա : Իր ձեռք մէջը կապողը
առնէր, ու Բարաբի անգամին
12 ինչ մէջէն համարէ պէս չարմի :
Ու անիկայ իր հետը Երաւ իր
13 արքանուն հետ վրաններու մէջ կը
խմէր, և աս խօսքը լաւին պէս իր
ծառաներուն բաւա : Բարաբները
չարուեցէր, ու քաղաքին գիտեցը

- 13 Եւ ահա մէկ մարդարեւ մը Խա-
 բալէն Բարաբ թաղաւորին մօտե-
 ցաւ . ու բաւ : Տէրը պայպէս կ'ը-
 սէ : Բոլոր աս մեծ բազմութիւնը
 տեսաւ . ահա եւ պատրաստ անիկայ քու
 ձեռքդ պիտի տամ , որ գիտնաս թէ
 14 Տէրը եւ եմ : Եւ Բարաբ բաւ :
 Որքան ձեռքովք . ու անիկայ բաւ :
 Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Դաւառաց
 իշխաններուն մանչերուն ձեռքովք :
 Եւ բաւ : Պատերազմը ի՞նչ սկսի .
 15 ու անիկայ բաւ : Դաւառ : Եւ գա-
 ռառաց իշխաններուն մանչերը համ-
 րեց , ու երկու հարիւր երսունու-
 երկու հոգի էին . եւ անոնցմէ ետքը
 բոլոր ժողովուրդը՝ բոլոր Խորայէլի
 որդիքը համբեց : ու եօթը հազար
 16 հոգի էին : Եւ ասոնք կէսօրին ե-
 լան . բայց Բենադադ ինքը ու ա-
 նոր օգնական թաղաւորները , ան
 երսունուերկու թաղաւորները վը-
 բաններու մէջ խմելով կը գնեով :
 17 Նային : Եւ առաջ գաւառաց իշ-
 խաններուն մանչերը ելան . ու Բե-
 նադադ Բաբայի խրկեց , որոնք
 անոր պատմեցին թէ Սամարիայէն
 18 մարդիկներ ելան : Ու անիկայ բ-
 ասա , թէ որ անոնք խաղաղութեան
 համար ելան , զանոնք ի՞նչ բռնե-
 ցէք , ու թէ որ պատերազմելու ե-
 19 լան , զանոնք ի՞նչ բռնեցէք : Եւ
 աս գաւառաց իշխաններուն մանչերը
 ու անոնց հետեւն զայցող զօրքը քա-
 20 զարէն դուրս ելան . Եւ ամեն մարդ
 իր զինացը ելողը զարկաւ , ու Ե-
 սորինները փախան . եւ Խորայէլ
 զանոնք հալածեց : ու Եսորոց Բե-
 նադադ թաղաւորը ձիւ վրայ հեծած՝
 21 Եւ Խորայէլի թաղաւորը ելաւ , ու
 ձիւրը ու կառքերը զարկաւ , ու Ե-
 սորինները մեծ կոտորածով մը զար-
 կաւ :
 22 Եւ մարդարեւ Խորայէլի թաղա-
 ւորին մօտեցաւ , ու անոր բաւ :
 Վնաս ուժովքեր , ու գիտցին ու
 տես թէ ինչ պիտի ընեն : Ժամն զի
 եկող տարին Եսորոց թաղաւորը
 քու վրայ պիտի ելի :
 23 Եւ Եսորոց թաղաւորին ծա-
 րաները անոր բաւ : Եւնոց առ-
 տուածները լեռներու աստուածներ
 են , անոր համար միշտ յաղթեցին :
 Բայց թէ որ անոնց հետ դաշտի մէջ
 պատերազմէր , անտարակոյս անոնց
 կը յաղթէր : Ու ընեն աս բանը
 24 ըրէ . թաղաւորներուն ամեն մէկը
 իր տեղէն հանէ , ու անոնց տեղը
 նախարարներ դիր : Եւ դուք յաղթ
 25 կորսուած զօրքին չափ զօրք , ու
 ձիւներուն չափ ձիւր , ու կառքերուն
 չափ կառքեր պատրաստէք յեղի , եւ
 անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազ-
 մէր . անտարակոյս անոնց կը յաղ-
 26 թէր . ու անիկայ անոնց խօսքը
 մտիկ ընելով՝ պնդաւ բաւ : Ու
 հետեւաւ տարին Բենադադ Եսո-
 27 րինները համբեց , ու Բիւկկ ելաւ
 Խորայէլի հետ պատերազմելու : Հա-
 մար : Խորայէլի որդիքն ալ համ-
 28 րուեցան ու պատրաստուեցան , ու
 զանոնք զինուորակու դաշին . եւ Խա-
 բալէլի որդիքը անոնց գիտացը պ-
 ճերու երկու երամաններու պէս բա-
 նակ կազմեցին : Բայց Եսորինները
 երկիրը լեցուցին :
 Եւ Եսորոց մարդը եկաւ , ու
 29 Խորայէլի թաղաւորին հետ խօսե-
 ցաւ . ու բաւ : Տէրը պայպէս կ'ը-
 սէ : Որովհետեւ Եսորինները բաւ
 թէ Եսորին լեռներու Եսորուսէն ,
 ու հովիտներու Եսորուսէն , ասոր
 համար բոլոր աս մեծ բազմութիւնը
 քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , որ գիտ-
 նաք թէ եւ եմ Տէրը : Եւ իրա-
 30 ըս զէմ եօթը որ բանակեցան , ու
 եօթներորդ օրը պատերազմ եղաւ ,
 եւ Խորայէլի որդիքը մէկ օրուան
 մէջ Եսորիններէն հարիւր հազար
 հետեւի զօրք զարկին : Ու մնա-
 31 յածները Բիւկկ քաղաքը փախան .
 եւ աս մնացած քառուեօթը հազար
 մարդիկներուն ինչ պարիսպը ին-
 կաւ : Ու Բենադադ փախաւ , ու
 քաղաքին մէջ սենեակէ սենեակ մը-
 տաւ :
 Եւ անոր ծառաները անոր ը-
 սին , Եւս մեծ լսել եղաւ որ Խա-
 բալէլի տանը թաղաւորները ողոր-
 մած թաղաւորներ են : Հիմա մէջ-
 քերնիս քուքներ , ու զլուսնիս

չուաններ դնենք, և Խարայէլի թա-
 32 անձդ ապրեցրնէ : Ու մէջքերնին
 քուրճեր, ու գլուխնին չուաններ
 կապեցին, և Խարայէլի թագաւորին
 դաջին ու բսին : Վրու ծառագ ին-
 նադագ կ'ըսէ : Ա'աղաչեմ, թող
 անձս ապրի : Ու անիկայ ըսաւ,
 33 Տակաւին ո՞ղջ է. անիկայ իմ եղ-
 րայրս է : Եւ ան մարդիկները ա-
 սիկայ յաջողութիւն սեպելով՝ անոր
 բերնէն աս խօսքը առածնուն պէս,
 շուտով պատասխան տուին : Վրու
 եղբայրք իննադագ ճաւ է : Ու
 անիկայ ըսաւ : Գաջնք գանիկայ
 բերէք : Ու երբոր իննադագ
 անոր եկաւ, գանիկայ իր կտորին
 34 մէջը առաւ : Եւ ալ անոր ըսաւ,
 իմ հօրս քու հօրմէդ առած քա-
 ղաքնին կտ տամ, ու դուն Դաւ-
 մասկոսի մէջ քեզի համար հրապա-
 ղաններ ունենաս, ինչպէս որ իմ
 հայրս Սամարիայի մէջ ունեցաւ :
 Ու անիկայ ըսաւ : Եւ ալ աս գա-
 շնորով քեզ կ'արձակեմ. ուստի
 անոր հետ դաշնակցութիւն ըրաւ,
 ու գանիկայ արձակեց :
 35 Եւ մարգարէից որդիներուն մէկը
 Տերոմ խօսքովը իր ընկերին ըսաւ,
 Ենթոհք ըրէ, զիս զնրկ. ու ան
 մարդը անիկայ զարնել չուզեց :
 36 Եւ անիկայ ըսաւ անոր, Տերոմ
 խօսքին ֆապանդութիւն չընելուդ
 համար, ահա իմ քովէս դացածիդ
 պէս, քեզ մէկ առիւծ մը պիտի
 մնոցընէ : Ու անիկայ անոր քովէն
 զնաց, ու մէկ առիւծ մը գանիկայ
 37 դտաւ, ու մնոցուց : Եւորը անի-
 կայ մէկ ուրիշ մարդ մը դտաւ, ու
 անը ըսաւ : Ենթոհք ըրէ, զիս
 զնրկ. ու ան մարդը գանիկայ զար-
 կաւ, ու զարնելով վիրաւորեց :
 38 Եւ ան մարգարէն զնաց ճամբուն
 վրայ թագաւորին սպասեց, ու չը-
 ճանչցուելու համար աչքերուն վրայ
 39 ծածկոց մը դրաւ : Ու երբոր թա-
 գաւորը անի կ'անցներ, թագաւո-
 ընիւ աղաղակելով ըսաւ, Վրու ծա-
 ուդ արատեղազմին մէջը զնաց, և
 ահա մէկ մարդ մը արտերազմե-
 շուրս եկելով, ինծի մարդ մը բե-

րաւ, ու ըսաւ : Եւ մարդը պա-
 35 ճէ : Թէ որ ասիկայ մէկ կերպով
 մը կորսուելու բլայ, քու անձդ ա-
 նոր անին տեղը պիտի բլայ, կամ
 տաղանդ մը արձակի պիտի վճա-
 րես : Ու երբոր ծառագ աս գին
 ան գին գործով զգաղեր էի, անի-
 կայ կորսուեցաւ : Եւ Խարայէլի
 թագաւորը անոր ըսաւ : Վրու գա-
 տաստանդ այդպէս է, քեզի որ
 40 զուն աս բէռնով վճուեցիր : Ու
 անիկայ շուտով մը ծածկոցը աչքե-
 րուն վրայէն հանեց. ու Խարայէլի
 թագաւորը իմացաւ որ անիկայ մար-
 գարններէն մէկն է : Եւ անիկայ
 42 ըսաւ անոր, Տէրը պղպէս կ'ըսէ.
 Որովհետեւ դուն իմ նորմած մարդս
 աս ձեռքդ ազատ արձակեցիր, և
 նոր համար քու անձդ անոր անին
 տեղը, ու քու ժողովուրդդ անոր
 ժողովուրդին տեղը պիտի բլայ :
 Եւ Խարայէլի թագաւորը սիրտը
 43 կտրած ու նեղացած՝ իր տունը
 դարձաւ, ու Սամարիա եկաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Եւ աս բաներէն կտը՝ Հեզայե- 1
 լացի Վարովի՝ Սամարիայի
 Վրասար թագաւորին պալատին քո-
 վը Հեզայէի մէջ պցի մը ունէր :
 2 Ու Վրասար Վարովիին հետ խօսե-
 ցաւ ու ըսաւ : Վրու պցիդ ինծի
 տուր, որ ինծի բանջարի պարտեղ
 բլայ, քանզի իմ տանս մօտ է. և
 անոր տեղը անկէ աղէկ պցի մը
 տամ քեզի. կամ թէ որ կ'ուզես,
 անոր գինը ստակով վճարեմ քեզի :
 3 Ու Վարովի Վրասարին ըսաւ,
 Տէրը ինծի չոքոցընէ որ իմ հայրե-
 րուն ժառանգութիւնը քեզի տամ :
 Եւ Վրասար Հեզայէի լացի Վա- 4
 րովիին ըսած խօսքին համար՝ որ ը-
 սաւ թէ իմ հայրերուն ժառան-
 գութիւնը քեզի չեմ տար, սիրտը
 կտրած ու նեղացած իր տունը գը-
 նաց, և իր անողնին վրայ պառ-
 կեցաւ. ու երեսը դարձուց ու
 հաց չկերաւ : Եւ անոր կնիկը 5
 Հեզարէլ անոր քովը գնաց ու ը-
 սաւ : Եւ չու համար սիրտը պղ-
 պէս նեղացած է, ու հաց չէս ու-

6 տեր : Իւ. անիկայ ըսաւ. անոր ,
 Վասն զի Հեղափոխացի Վարդիմէն
 Հետ խառնեցաւ ու. անոր ըսի , Վա-
 ցայիւ ինձի ստակով տուր , կամ
 թէ որ կը հաճիս , անոր տեղը քեզի
 առնէ : Եղի մը տամ . բայց անի-
 կայ իմ այգիս քեզի չեմ տար : Ը-
 7 սա : Են առնենք անոր կնիկը Հե-
 զարէլ անոր ըսաւ , Դուն հիմա
 Խարսկէ վրայ աչառն թագաւոր-
 ութիւնս պիտի ընես . ելի՛ր : Հայ
 կեր , ու. սիրող թող զուարճա-
 նայ . Հեղափոխացի Վարդիմէն
 այգին եւ քեզի տամ :

8 Իւ. անիկայ Երասարին անունով
 նամակներ գրեց , ու. գտնաւ անոր
 կնիքովը կնիք , եւ ան նամակները
 Վարդիմէն քաղաքակից ձերերուն
 9 ու. ազնուականներուն խրկեց : Ու
 նամակներուն մէջը այսպէս գրեց էր .
 Նշանակաւոր թիւն քարոզեցէք , ու
 Վարդիմէն ժողովուրդին գլուխը
 10 նստցուցէք . Իւ. անոր գիտնայր
 երկու անգամ մարդիկներ նստցու-
 ցէք , որոնք անոր համար վայրու-
 թիւն տան ու. բուն թէ Դուն Եր-
 ասուծոյ ու. թագաւորին գեմ հայ-
 ճայութիւն ըսիր . ու. զանիկայ հա-
 նեցէք ու. քարկոծեցէք որ մեռ-
 նի :

11 Իւ. անոր քաղաքակիցները անոր
 քաղաքին մէջ ընակող ձերերը ու.
 ազնուականները Հեղափոխին խրկեց
 ապապրածին պէս ըրին , ինչպէս որ
 անոր խրկած նամակներուն մէջը
 12 գրուած էր : Ենոնք ծոմապահու-
 թիւն քարոզեցին , եւ Վարդիմէն
 ժողովուրդին գլուխը նստցուցին :

13 Ու. երկու անգամ մարդիկներ գացին
 անոր գիտնայր նստան . եւ ան անո-
 րէն մարդիկները ժողովուրդին առ-
 ջեք Վարդիմէն համար վայրու-
 թիւն տուին ու. բուն թէ Դա-
 րովթ Վստուծոյ ու. թագաւորին գեմ
 հայճայութիւն ըրաւ . ու. անի գանի-
 կայ քաղաքէն դուրս հանեցին , եւ
 քարերով քարկոծեցին , ու. մեռաւ :

14 Ու. Հեղափոխին լուր խրկեցին՝ ըսե-
 լով , Վարդիմէն քարկոծուեցաւ
 ու. մեռաւ :

15 Ու. երբոր Հեղափոխ Վարդիմէն

քարկոծուիլը ու. մեռնիլը լսեց ,
 Հեղափոխ Երասարին ըսաւ , Ելի՛ր
 ժառանգէ Հեղափոխացի Վարդի-
 մէն այգին , որն որ ինքը քեզի
 ստակով տալ չուզեց . քանզի Դա-
 րովթ ողջ է , հապա մեռաւ :
 16 Ու. երբոր Երասար Վարդիմէն
 մեռնիլը լսեց , Երասար որք երա-
 որ Հեղափոխացի Վարդիմէն այ-
 գին ինչեւ , ու. զանիկայ ժառանգէ :

Իւ. Տերօնը խաբար թեւեղացի Եր- 17
 գեցին եղաւ՝ ըսելով , Ելի՛ր , Ու- 18
 մարիս ընակող Խարսկէ Երասար
 թագաւորը գիտնայր ըրաւ . ինչի՛ր .
 ահա անիկայ Վարդիմէն այգին
 մէջն է , ու. որ որ ինչի է զանիկայ
 ժառանգելու համար . Ու. անոր իս- 19
 սիս ու. բուն , Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
 Մեռցուցիր ու. կը ժառանգես ու .
 ու. անոր բուն , Տէրը այսպէս
 կ'ըսէ . Են տեղը որ չունենիր Դա-
 րովթին արխուն լսեցին , չեմ
 չունենիր քու արխունդ ալ պիտի լս- 20
 փեն : Իւ. Երասար Լոյսեցին ը-
 սաւ . Վժ. իմ թշնամիս , գիս
 գտաւ . ու. անիկայ ըսաւ , Գտայ .
 որովհետեւ զուն քեզ ծանկցիր
 Տերօնը առնէր չարութիւն ընելու
 համար . Ենն եւ քու փող չարիք 21
 պիտի ընեն , ու. քեզ հայածելով
 պիտի ջնջեն , եւ Երասարին Բա-
 րէիկ մարդիկները ու. Խարսկէ մէջ
 զոյցուածք ու. ձուածք պիտի կը-
 քանդեն : Իւ. քու տունդ Դա- 22
 րասի որդւոյն Հեղափոխութիւն տա-
 նը պէս , ու. Երկայի որդւոյն Դա-
 սային տանը պէս պիտի ընեն . ու-
 րովհետեւ զա քարկոծուցիր , ու
 Խարսկէն մեղք գործել տուիր :
 Իւ. Տէրը Հեղափոխին համար ալ 23
 խառնեցաւ . ու. ըսաւ , Հեղափոխ
 Հեղափոխի պարսպին քով չունենիր
 պիտի ու. տուն : Երասարէն քաղաքի 24
 մէջ մեռնող չունենիր պիտի ու. տուն ,
 ու. դաշտի մէջ մեռնողը երկնքի
 թեւունները պիտի ու. տուն :

Բայց Երասարին պէս ըսաւ ըս- 25
 անոր հը եղած չէր , որ զները ծա-
 խէ Տերօնը առնէր չարութիւն ընե-
 լու համար , որն որ անոր կնիկը
 26 Հեղափոխ գլուխ հանեց : Ու. անի-

կայ կուսակցութեան երկուսով
 շատ զարեւել եղաւ , ու. բոլոր Ե-
 մերհայոցը բաժնիքը ըսաւ , որոնք
 Տէրը Խարսկէի որդւոյն առնէն
 զերեսեց :

27 Իւ. Երասար աս խաղերը լսածին
 պէս իր հանդերձները պատուեց , ու
 մարմնին փայլէն քուրճ հագաւ , ու
 ծոմ պահեց . եւ քուրճով կը պառ-
 28 կեր , ու. կամեց կը քալէր : Իւ.
 Տէրօնը խաբար թեւեղացի Լոյսեցին
 եղաւ՝ ըսելով , Ար տեսնես որ Ե-
 րասար իմ առնէն խոնարհութիւն
 կ'ընէ . անոր իմ առնէն խոնար-
 հութիւն ընելուն համար անոր օրե-
 բուն մէջ ան չարիքը պիտի չընեն .
 անոր որդւոյն օրերը ան չարիքը ա-
 նոր տանը վրայ պիտի ընեն :

ԳԼԽ. ԻԿ

1 Իւ. իրեք տարի անցաւ , որ Եսորի-
 ներուն ու. Խարսկէն մէջը պատե-
 2 ղաւձ չեղաւ : Ու. երբորդ տարին
 Հուլայի Հովսեփաւ թագաւորը
 3 Խարսկէ թագաւորին ինչաւ , Իւ.
 Խարսկէ թագաւորը իր ծառանե-
 բուն ըսաւ , Գիտե՛ք որ Սամուիլ
 զաղապար մըն է , ու. մեծ զանի-
 կայ Եսորու թագաւորին ձեռքէն
 4 առնելու հող չենք տանիր : Իւ.
 Հովսեփաւ ըսաւ , Ինձի Հետ
 Սամուիլ զաղապար պատերազմե-
 5 լու կ'երթնան : Ու. Հովսեփաւ
 Խարսկէ թագաւորին ըսաւ , Իս
 քեզի պէս եմ , իմ ժողովուրդս
 քու ժողովուրդիդ պէս , ու. իմ
 6 ձեռքս քու ձեռքիդ պէս են :

Իւ. Հովսեփաւ Խարսկէ թա-
 7 գաւորին ըսաւ , Հիմա Տերօնը
 խաբար փնտռէ : Ու. Խարսկէ թա-
 8 գաւորը մարդարէները ժողովեց , որոնք
 չորս հարիւրի չափ մարդիկ էին , ու
 անոնց ըսաւ , Սամուիլ զաղապար
 վրայ պատերազմելու երթանք , թէ
 ետ կենամ . ու. անոնք ըսին , Գնա՛ն ,
 վասն զի Տէրը զանիկայ թագաւորին
 9 ձեռքը պիտի տայ : Իւ. Հովսեփ-
 10 փաւ ըսաւ , Ես տեղը Տերօնը ու-
 բիւ մարդարէ մըն ալ չեմ , որ անոր
 հարցնենք : Ու. Խարսկէ թագա-
 11 ւորը Հովսեփաւ ըսաւ , Կայ

մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ , որուն
 միջոցովը ինչեւ Տէրօնը հարցնել ,
 քանզի ես զանիկայ կ'առնեմ . քանզի
 ինձի համար ազէկ մարդարէն թիւն
 չունեն , հապա գէշ . անիկայ Հեղափո-
 12 յի որդին Միքիան է : Իւ. Հովսեփ-
 13 փաւ ըսաւ , Թագաւորը այդպէս
 չգրուեց :

Ու. Խարսկէ թագաւորը ներքի-
 14 նի մը կանչեց ու. ըսաւ , Հեղափո-
 յի որդին Միքիան չուտով չեմ ընել :
 Իւ. Խարսկէ թագաւորը ու. Հու-
 15 զայի Հովսեփաւ թագաւորը Սա-
 մուիլի գրանդ առնէն հրապարա-
 կին մէջ՝ ամեն մէկը զաղապար
 զեռաներ հագած՝ իր ամբողջ փող
 16 նստիր էր . ու. բոլոր մարդարէները
 անոնց առնէն մարդարէն թիւն կ'ը-
 նէին : Իւ. Սամուիլի որդին Սե-
 17 ղեկիս իրեն երկաթէ եղջիւններ
 չինեց , ու. ըսաւ , Տէրը այսպէս
 կ'ըսէ . Եսորիները ստոնցով պիտի
 զարնեն , մինչեւ որ զանոնք բնաճեց
 18 ընեն : Բոլոր մարդարէներն ալ
 այնպէս կը մարդարէնանային ու. կ'ը-
 սէին : Սամուիլ զաղապար ելիւ ,
 ու. յաճողութիւն պիտի ունենաս ,
 եւ Տէրը զանիկայ թագաւորին ձեռքը
 պիտի տայ :

Ու. Միքիան կանչելու զաղա- 13
 մարդը խառնեցաւ անոր ըսելով , Ե-
 նա ահա մարդարէները մէկ ընդունով
 թագաւորին համար բարութիւն
 խառնեցան . թող քու խաբար ալ
 14 անոնց մէկուն խաբարն պէս ըլլայ , ու
 բարութիւն իսկ : Իսկ Միքիա
 15 ըսաւ , Տէրը կենդանի է որ Տէրը
 ինձի ինչ որ ըսէ , ան պիտի խա-
 սիմ :

Ու. երբոր անիկայ թագաւորին 15
 եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ .
 Վժ Միքիա , Սամուիլ զաղապար
 պատերազմելու երթանք , թէ ետ
 կենանք : Իւ. անիկայ ըսաւ անոր ,
 Ելի՛ր , ու. յաճողութիւն պիտի ու-
 16 նենաս , ու. Տէրը զանիկայ թագա-
 ւորին ձեռքը պիտի տայ : Իւ. թագա-
 ւորը անոր ըսաւ , Միքիա քանի՞
 անգամ երթանցենք քեզ , որ Տե-
 17 րօնը ստոնցով ճամբարու միայն իս-
 սիս ինձի : Ու. անիկայ ըսաւ ,

Բարը Խարսկէն հովն չունեցող
ոչխարներու պէս լեռներու վրայ զբ-
րուած տեսայ . և Տէրը բառ . Ե-
տեք տէր չունին . ամեն մարդ խա-
ղաղութեամբ թող իր տունը դառ-
նայ : Եւ Խարսկէն թագաւորը
Հովսեփաւին բառ . Բեզի չբոխ-
որ անիկայ ինծի համար աղէկ մար-
դարեւ իման չեներ , հապա զէշ :
19 Ու Միշ- բառ . Ուրեմն Տէրոջ
խօսքը մոխիկ բոկ . Տէրը իր ամու-
սին վրայ նստած տեսայ , ու եր-
կնջին բոլոր զօրերը անոր բոլոր-
տիբը աջ կողմը ու ձախ կողմը կայ-
20 ներ էին . Եւ Տէրը բառ . Երաւա-
բը թի կնոյց խարսկ , որ Սամուել
զազտադ էլի ու կարտի . ու մե-
21 տա : Ու մէկ ողիմը երա , և Տէրոջ
առէնը կայնեցա , ու բառ . Զա-
22 նիկայ ես կը խարսկ : Ու Տէրը
անոր բառ . Եւ միջոյով . Եւ
անիկայ բառ . Ելլեմ , ու անոր
բոլոր մարդարեւներուն բերանը սուտ
ողի բլլամ . ու Տէրը անոր բառ .
Դուն պիտի խարսկ , ու պիտի յա-
23 ճողես . Ելի որ անպէս բոկ : Եւ
հիմա ահա Տէրը աս քու բոլոր մար-
դարեւներու զբերանը սուտ ողի զը-
րեր է , բայց Տէրը քեզի համար
չարիք խօսեցա :
24 Եւ ատենը Բանանայի որդին
Սեղեկիա մտնեցա , ու Միքայիին
ծնօտին դարկա . ու բառ . Տէրո-
ջը Հողին լինչպէս իմ քովս երա :
25 քեզի հետ խօսելու համար : Եւ
Միքիա բառ . Դուն ալ պիտի
տեսնես ան օրը որ պահուելու հա-
մար սենեակէ սենեակ մանես :
26 Ու Խարսկէն թագաւորը բառ .
Միքիան մտ , ու զանիկայ Եմն քա-
ղաքապետին և թագաւորի որդւոյն
27 Հովսեփին ետ տար , Ու բոկ ,
թագաւորը պարկէս կ'ըսէ . Ետի-
կայ բանար զբեր , ու մինչև որ ես
խաղաղութեամբ դառնամ , զանի-
կայ նեղութեան հարցով ու նեղու-
28 թեան չեմ կերակրեցէր : Եւ
Միքիա բառ . Եթէ որ բնա խա-
ղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինծ-
մեկ խօսած չըլլայ . ու բառ . Ել

ժողովուրդներ՝ ամենք լսեցէր :
Եւ Խարսկէն թագաւորը ու Հու- 29
դայի Հովսեփաւ թագաւորը Ու-
մովթ զազադ . Երան . Ու Խա- 30
րսկէն թագաւորը Հովսեփաւին
բառ . Կերպարանքս պիտի փոխեմ ,
ու չեմ պատերազմի պիտի մե-
նեմ : Բայց զուն քու հաղուստդ
հաղիք . և Խարսկէն թագաւորը
իր կերպարանքը փոխեց , ու պա-
տերազմին մէջ մտա : Եւ Ես- 31
րոյց թագաւորը իր կրտսեր եղբոր
կառապետներուն պատու իրեց ու բ-
առ . Պաղիկի կամ մեծի հետ մի
պատերազմիք , բայց միայն Խար-
սկէն թագաւորին հետ : Ու երբ
կառապետները Հովսեփաւոր ան-
տան , Խարսկէն թագաւորը անիկայ
է՛ր բոկով , անոր վրայ պատերազ-
մելու զայցին . և Հովսեփաւ աղա-
զակեց : Ու երբ կառապետները
տեսան որ անիկայ Խարսկէն թագա-
ւորը չէ , անկէ ետ դարձան : Եւ մար-
դուն մէկը առաջ զիտելու իր աղի-
զը քաշեց , ու Խարսկէն թագաւորը
զրահին օղակներուն մէջէն դարկա .
ան ատենը անիկայ իր կառապարին
բառ . Զեղող զարձուք , ու զե-
րանակէն հանէ . բանդի վերա-
բուեցայ : Եւ ան օրը պատերազմի
ստատկացա . ու թագաւորը Ե-
սարոյ զիտեցր իր կառին մէջ
կեցա , և իրկուսն զէմ մուտ .
ու վերջին արիւնը կառին մէջ
վաշեց : Ու երբ արեւ կը մըտ- 36
ներ , բանակէն մէջ մուտնալի պը-
տրեցա . ու բառ . Եմն մարդ իր
քաղաքը ու ամեն մարդ իր երկրի
դառնայ : Եւ թագաւորը մեռա ,
ու Սամարիա բնակեցա . ու թա-
գաւորը Սամարիայի մէջ թաղեցին :
Եւ կառքը Սամարիայի աւազանին 37
քովս յաղցին , ու չունեցր անոր
արիւնը լալեցին . անոր զէջերն ալ
հալ լալեցին : Տէրոջ բառ խօսքին
համեմատ :
Եւ Երաւարին միայնորդ պատ- 39
մա իմանը ու անոր բոլոր բրածը ,
և փղոսկրով շնած ստեղ . ու բո-
լոր շնած քաղաքները՝ ահա Խար-
սկէն թագաւորներուն յիշատակաց

40 զբերն մէջ գրուած են : Եւ Ե-
րաւար իր հայրերուն հետ ընացա ,
ու անոր տեղը անոր որդին Ուր-
ղեա թագաւոր եղա :
41 Եւ Խարսկէն Երաւար թագաւո-
րին շորորդ տարին Հուդայի վրայ
Եսայի որդին Հովսեփաւ թագա-
ւոր եղա : Եւ Հովսեփաւ կրտսե-
42 ու հինգ տարեկան էր՝ երբ թա-
գաւոր եղա , ու Երուսաղեմի մէջ
քանուհին տար թագաւորու-
թիւնը բառ . և անոր մօր անունը
Սալուա էր , ու Սաղիին աղջիկն
43 էր : Ու անիկայ իր հօրը Եսային
բոլոր ճամբուն մէջ քաշեց , անկէ
չտոտորեցա , ու Տէրոջ առջև
44 ուղղութիւնը բառ : Բայց բարձր
տեղումը չվերցան . ու ժողովուր-
դը տախալն բարձր տեղերու վրայ
զոհեր կը մատուցանէր . ու խունկ
45 կը ծխէր : Եւ Հովսեփաւ խա-
րսկէն թագաւորին հետ խաղաղու-
թիւնը բառ :
46 Եւ Հովսեփաւին միայնորդ պատ-
մա իմանը և անոր բրած քաջու-
թիւնը ու պատերազմները՝ ահա
Հուդայի թագաւորներուն յիշա-
տակաց գրքին մէջ գրուած են :
47 Եւ անիկայ իր հօրը Եսային ժամ-
նակէն մնացած՝ սոցոմական միգր-
գործողները երկրէն բնաջնջ բառ :

Եւ ատենը Երաւարի մէջ թագա- 48
ւոր չար , մէկ փոխարքայ մը կար :
Ու Հովսեփաւ թագաւորի նա- 49
ւեր չենեց , որ Ուրի երթան ոսկիի
համար : Բայց չայցին , բանդի նա-
ւերը Գաաիւնգարերի մէջ կտոր
կտոր եղան : Եւ ատենը Երաւարի 50
որդին Ուրղեա Հովսեփաւին բ-
առ , Իմ ծառանքս քու ծառա-
ներուդ հետ նաւերով երթան .
բայց Հովսեփաւ չհաճեցա : Եւ 51
Հովսեփաւ իր հայրերուն հետ քը-
նացա , ու իր հայրերուն հետ իր հօ-
րը Գաաիւնգարերի մէջ թա-
ղուեցա . և անոր տեղը անոր որ-
դին Հովսեփ թագաւոր եղա :
Հուդայի Հովսեփաւ թագաւո- 52
րին տամուտները տարին Խա-
րսկէն վրայ Երաւարի որդին Ուր-
ղեա թագաւոր եղա . Սամարիայի
մէջ , ու Խարսկէն վրայ երկու տա-
րի թագաւորութիւնը բառ : Եւ 53
Տէրոջ առջև չարութիւնը բառ ,
ու իր հօրը ճամբան և իր մօրը
ճամբան ու Խարսկէն մեղանկ
տուող Կարատեան Հերորովամին
ճամբան բանեց . Ու Բահային ծա- 54
ոպու թիւնը բառ , ու անոր երկըն-
պաղութիւնը բառ , և իր հօրը բո-
լոր բրածին պէս ընէլ՝ Խարսկէն
Տէր Երաւարը բարկացուց :

ԶՈՐԲՈՐԳ ԳԻՐԻ ԹԵԳԵՒՈՐԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Երաւարին մանկէն կարը
Սամար Խարսկէն զէմ աղա-
տաւրեցա :
2 Ու Ուրղեա՝ Սամարիայի մէջ իր
վերնատանը վանդակապատէն վար
լինա . ու հիւանդացա . ու պատ-
գամաւորներ խրկեց՝ անոնց բոկով ,
Խարսկէն Երկարնի Բահայ ճանձիկ

աստուծոյն հարցուցէր , թէ արդեօր
աս հիւանդութեան պիտի առող- 3
ջանամ : Եւ Տէրոջ հրեշտակը
թեղեցայ Երկարնի բառ . Ելիք ,
Սամարիայի թագաւորին պատգա-
մաւորները զիմաւորեմ զնա , ու
անոնց բոկ : Սիմէ Խարսկէն մէջ
Երաւար չեմ , որ զուր Երկարնի
Բահայ ճանձիկ աստուծոյն հար- 4
ցընելու կ'երթաք . Եսոր համար

Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Բաւ երած
անկողինէդ վար պիտի չիջնես , հա-
պա անշուշտ պիտի մեռնիս . ու
Լզիւս զնայ :

5 Լաւ պատգամաւ որները , անոր
զարձան . ու Ուսման անոնց բաւ ,

6 Ինչքեւ համար ետ զարձար : Լա-
ւանոր ըսին : Սեր զիմացը մարդ
մը երաւ , ու միգի բաւ : Գաղէր
ձեզ խրկող թաղաւորին զարձէր ,
ու անոր ըսէր : Տէրը պայպէս կ'ը-
սէ . Միթէ Խարսկէ մէջ Բա-
տուած չկայ , որ Եկկարունի Բա-
ճանճիկ աստուծոյն հարցընելու կը
խրկեն : անոր համար քու երած
անկողինէդ վար պիտի չիջնես , հա-

7 պա անշուշտ պիտի մեռնիս : Լա-
ւանկայ բաւ . անոնց : Զեզ զիմա-
ւորդ . ու աս խաղերը ձեզի գրուցող

8 մարդը ինչպէս մարդ էր : Ու
անոր ըսին : Ենիկայ մազուտ մարդ
մին էր , ու մէջքը մաշկեղէն գտի
մը կապեր էր : Լաւ խաղաւորը
բաւ : Ենիկայ թմեղաւոր Լզիւսն
է :

9 Ու անոր յիսուն հարգով մէկ
յիսնասկստ մը խրկեց , և անիկայ
Լզիւսն քովս երաւ , ու Լզիւս լե-
ռանը գլուխը նստած էր . և յիս-
նասկստ անոր բաւ : Սերը Բա-
տուծոյ , թաղաւորը կ'ըսէ որ վար
իջնես : Ու Լզիւս պատասխան
տուաւ . ու յիսնասկստն ըսաւ .
թմէ որ ես Բատուծոյ մարդն եմ ,
երկինքէն կրակ թող իջնէ , և քեզ
ու քու յիսուն հարգով ուտէ : Ու
երկինքէն կրակ իջաւ , և զանիկայ ու
անոր յիսուն հարգով կերաւ :

10 Լաւ անոր նորէն յիսուն հարգով
մէկ ուրիշ յիսնասկստ մը խրկեց .
ու անիկայ խաղաւոր . ու անոր բաւ :
Սերը Բատուծոյ , թաղաւորը պա-
պէս կ'ըսէ . Եւստով վար իջեր :

11 Լաւ անոր նորէն յիսուն հարգով
մէկ ուրիշ յիսնասկստ մը խրկեց .
ու անիկայ խաղաւոր . ու անոր բաւ :
Սերը Բատուծոյ , թաղաւորը պա-
պէս կ'ըսէ . Եւստով վար իջեր :

12 Ու Լզիւս պատասխան տուաւ . ու
անոնց բաւ : Թմէ որ ես Բատուծոյ
մարդն եմ , երկինքէն կրակ թող
իջնէ , և քեզ ու քու յիսուն հարգով
ուտէ : Ու երկինքէն Բատուծոյ
կրակ իջաւ , և զանիկայ ու անոր
յիսուն հարգով կերաւ :

13 Ու նորէն յիսուն հարգով մէկ

երրորդ յիսնասկստ մը խրկեց , ու
ան երրորդ յիսնասկստը վեր երաւ ,
ու զնայ Լզիւսին առջեւ ծուռ
կրկնեց , և անոր աղաւթը ու բաւ :
Սերը Բատուծոյ , թմէ իմ հարգիս
ու աս յիսուն ծառաներուդ հարգի-
ները քու աշխարհուդ առջեւ պա-
տուական սկստին : Լզիւս երկինքէն
կրակ իջաւ , ու ան առջի երկու
յիսնասկստները և անոնց յիսուն
հարգով կերաւ : Բայց հիմա իմ
հարգիս քու աշխարհուդ առջեւ թմէ
պատուական սկստի :

Ու Տէրոջ հրեշտակը Լզիւսին
բաւ , Եւստով հետ իջեր , անոր ե-
րեւել մի փախտար . ու Լզիւս երաւ
անոր հետ թաղաւորին իջաւ : Լա-
ւանոր բաւ : Տէրը պայպէս կ'ըսէ .
Որովհետեւ Եկկարունի Բա-
ճանճիկ աստուծոյն հարցընելու համար
պատգամաւորներ խրկեցիր , իբր
թէ Խարսկէ մէջ Բատուած չկար ,
որ անոր բան հարցընելու , անոր հա-
մար աս քու երած անկողինէդ վար
պիտի չիջնես , հապա անշուշտ պի-
տի մեռնիս :

Լաւ անիկայ մեռաւ , Տէրոջ խա-
ղան համեմատ՝ որն որ Լզիւսն խա-
ղար էր . և որովհետեւ անիկայ որդի
չունէր , անոր տեղը Յովթամ թա-
ղաւոր եղաւ , Հնուգայի Հնուգա-
փառան Հնուգամ թաղաւորին երկ-
րորդ տարին : Լաւ Որովհետեւ ը-
րած զործերուն մաշուցող պատմու-
թիւնը ահա Խարսկէ թաղաւոր-
ներուն յիսնասկստ զբոյն մէջ
գրուած է :

ԳԼ . Բ

Ու երրորդ Տէրը Լզիւսն մրիկով
երկինք պիտի վերցնէր , Լզիւս
ու Լզիւս Գաղաղապէս զայն :
Ու Լզիւս բաւ . Լզիւսն , Գառն
հոն նստէ , քանզի Տէրը զիս Բա-
ճէլ խրկեց : Ու Լզիւսն բաւ :
Տէրը կենդանի է , ու քու անձդ
կենդանի է , որ ես քեզ չեմ թո-
ղուր . ու Բեթէլ իջան : Լաւ Բե-
թէլ մէջ զանաւոր մարգարէի որ-
դիքը Լզիւսն երան , ու անոր ը-
սին , Գառն որ պար Տէրը քու

տեղդ քու զիսկ պիտի առնէ : Լա-
ւանիկայ բաւ : Լաւ ալ զիսեմ ,
4 լեւու կիցեր : Ու Լզիւս անոր ը-
սաւ . Ու Լզիւս , զուն հոն նստէ ,
քանզի Տէրը զիս Լզիւսով խրկեց :
Լաւ անիկայ բաւ : Տէրը կենդանի
է , ու քու անձդ կենդանի է , որ ես
քեզ չեմ թողուր . ու Լզիւսով
5 զայն : Ու Լզիւսով մէջ զբա-
նաւոր մարգարէի որդիքը Լզիւսն
մտնեցան , ու անոր ըսին , Գառն
որ պար Տէրը քու տեղդ քու զբ-
նակ պիտի առնէ : Լաւ անիկայ բ-
աւ : Լաւ ալ զիսեմ , լեւու կե-
6 յեր : Ու Լզիւս անոր բաւ ,
Գառն հոն նստէ , քանզի Տէրը զիս
Յորդանան խրկեց : Լաւ անիկայ
բաւ : Տէրը կենդանի է , ու քու
անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ
թողուր . ու երկուքին զայն :
7 Լաւ մարգարէի որդիներն յիսուն
մարդ զայն զիմացը՝ հետեւանց
կայնեցան . ու անոր երկուքը Հոր-
դանանու քով կայնեցան : Ու Լ-
զիւս իր վերաբերուն առաւ . ծաղիկ ,
և ճուրբուն զարկաւ , ու մէկ կողմը
ու միւս կողմը բամբուկեցան , ու
երկուքին ցամաքով անցան :

Ու երրորդ անոնք անցան , Լզիւս
բաւ . Լզիւսն , ինչպէս ինչ ընեմ
քեզի , քանի որ քեզմ վերցուած
չեմ : Ու Լզիւսն բաւ , Գառն
որդիքը կրկնապատիկը ունենամ :
10 Լաւ անիկայ բաւ : Գառնար բան
ինչպէս , Բայ թէ որ քեզմ
վերցուելու առեմ զիս տեսնես ,
քեզի այնպէս ըլլայ , ապա թէ ոչ
չըլլայ :

Ու երրորդ անոնք խաղաւոր կ'ը-
նային , ահա հրեղէն կաւք մը և
հրեղէն ձիւր ելեցան , ու զանոնք
խաղաւոր զատեցին : Ու Լզիւս մրի-
կով երկինքը կրկն : Ու Լզիւսն կը
տեսնէր , ու աղաղակեց , Զայր
իմ , Զայր իմ , Խարսկէ կաւքը
ու անոր ձիւրները . ու ալ չու-
սաւ զանիկայ , և իր համարները
բանեց , ու զանոնք երկու կտորի
պատուեց : Ու Լզիւսին վրայն ին-
չեւ վերաբերուն վերցուց , և զար-
ծաւ Հորդանանու եղբար կայնե-

ցաւ : Ու Լզիւսին վրայն ինչեւ
վերաբերուն առաւ , Զուրբուն զար-
կաւ , և բաւ : Լզիւսին Տէր Բա-
տուածը մօր է հիմա . ու երրորդ
ճուրբուն զարկաւ , մէկ կողմը ու
միւս կողմը բամբուկեցան , ու Լ-
զիւս անցաւ :

Ու Լզիւսով մարգարէի որդիքը 15
զանիկայ զիմացն տեսնելով՝ ըսին ,
Լզիւսին որդին Լզիւսն վրայ հանգ-
ւեցաւ . և զանիկայ զիմաստեղը
զայն , ու զետեւն անոր խոնար-
հութիւն ըսին : Լաւ անոր ըսին : 16
Լզիւս քու ծառաներուդ հետ յիսուն
զորաւոր մարդիկներ կան , թմէ
երկնամ ու քու տեղը վնասուն .
կարելի է որ Տէրոջ Հոգին զանի-
կայ վերցուց , ու մէկ ըստ մը վե-
րայ , կամ մէկ ձորի մը մէջ ձգեց .
ու անիկայ բաւ : Սեր խրկեց :
Բայց անոնք բռնապատեցին զանի-
կայ , մինչև որ ամացաւ , ու ը-
սաւ , Խրկեցէր : Լաւ յիսուն մարդ
խրկեցին , որոնք իրեք որ փառու-
ցին , բայց զանիկայ չցատան : Ու 18
անոր զարձան . և անիկայ Լզիւսով
կը նստէր . ու անոնց բաւ : Լաւ
ձեզի զբոյն որ Սեր երկնայ :

Լաւ քաղաքին մարդիկները Լզիւ-
սէն ըսին , Լզիւս քաղաքին բաւ-
կութիւնը աղէկ է , ինչպէս որ մեր
տեղը կը տեսնէ , բայց ճուրբը
զէշ ու երկիրը անպատու է : Լաւ 20
անիկայ բաւ : Ինչի մէջ նոր կ'ըսէ
մը բերեց , ու մէջ ան զրեք . ու
անոր բերին : Լաւ անիկայ ճուր-
բուն աղաւթը կրաւ , ու հոն ալ
նստեց , ու բաւ : Տէրը պայպէս
կ'ըսէ . Լաւ ճուրբը բռնեցի , մե-
ջն ալ ասկէ մահ ու անպատու-
թիւն զբոյն : Լաւ ան ճուրբը 22
բռնեցան մինչև աս որ , Լզիւսն-
ին բաւ խաղաւոր համեմատ :

Ու անիկ Բեթէլ երաւ . ու երր-
որ ճառարայն վեր կ'ընէր , քաղաքն
պղտիկ տաղարէն երան , և զանիկայ
ձաղը կ'ընէին ու կ'ըսէին , Լաւ
կնտակ , կ'ընէ կնտակ : Ու երբ 24
զարձաւ ու զանոնք տեսաւ , և Տէ-
րոջ անունով զանոնք անիկայ :
Ու անառաւ երկու մասակ արջ և

լան, ու աննցմէ քառասունհինգու
25 աղայ պատուեցին : Իւ անկէ Կար-
մազս լեւոր զնայ, ու անկէ Սամա-
րիա դարձաւ :

ԳԼ . Գ

- 1 Իւ Երաւարի որդին Հովրամ
Հուդայի Հովսափաւ թագաւ-
որին տառնուելէրորդ տարին
Սամարիայի մէջ Խարայէի վրայ
թագաւոր եղաւ, ու տասուերիւ
տարի թագաւորութիւն բրաւ :
- 2 Իւ անկիւայ Տէրօջը առնէր շարու-
թիւն բրաւ, բայց ոչ իր հօրը ու
իր մօրը պէս : քանզի անկիւայ իր
հօրը շնամ Քաշազի կուսքը կը-
3 ծանց : Բայց Խարայէին միգան-
ել տուող Կարատեան Հերորո-
փային միգներուն յարեցաւ : ա-
ննցմէ զդատուեցաւ :
- 4 Իւ Մովսրի Սեաւ թագաւորը
Հառերու տէր բլրալով, Խարայէի
թագաւորին հարիւր հազար զառն,
ու հարիւր հազար զեղմնաւոր խոյ
5 կու տար : Բայց Երաւարին մեռ-
նէլէն ետքը Մովսրի թագաւորը
Խարայէի թագաւորին դէմ ապրա-
6 տամբեցաւ : Իւ ան օրը Հովրամ
թագաւորը Սամարիայէն ելաւ, ու
7 բոլոր Խարայէը համբոյ, Ու զնայ,
և Հիւդայի Հովսափաւ թագաւո-
րին Լաւթ խրկեց ըսելով, Մովսրի
թագաւորը ինծի դէմ ապստամբե-
ցաւ : ինծի հետ Մովսրի վրայ պա-
տերաղմուլու կ'երթանք : Ու անի-
կայ բաւա : Ս'երթամք : ևս թեզի
պէս եմ, իմ ժողովարդս քու ժո-
ղովարդիդ պէս : ու ձերքս քու ձեռ-
8 բուղ պէս են : Իւ անկիւայ բաւա :
Ուր ձամբայէն երթանք : Եւ ալ
բաւա : Խղովմի անապատին ձամ-
9 բային : Իւ Խարայէի թագաւորը
Հուդայի թագաւորը ու Խղովմի
թագաւորը զայցին, ու եօթը օ-
րուան ձամբայ պտըտեցան, և ա-
ննայ հետը եղող բանակին ու անա-
տաններուն համար ջուր չկար :
- 10 Եւ ատենը Խարայէի թագաւորը
բաւա, Բիսան, Տէրը սա իրէք
թագաւորները Մովսրէն ձեռքը
11 տարաւ կանչէր է : Իւ Հովսա-

փառ բաւ : Եւ տեղը Տէրօջը մար-
դարէ մը չկայ, որ անոր միջոցով
Տէրօջը հարցընէր : Ու Խարայէի
թագաւորին ծառաներէն մէկը պա-
տախան տուաւ ու բաւա : Խղովմի
ձեռքերուն ջուր լեցնող Սամա-
տեան Խղովմի հոս է : Իւ Հով-
12 սափաւոր խաւ : Ենոր քովը Տէրօջը
խաւքը կայ : ու Խարայէի թագաւ-
որը և Հովսափաւ ու Խղովմի
թագաւորը անոր ինչն : Ու Խղովմի
13 Խարայէի թագաւորին բաւա, Գուն
ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս : դուն
քու հօրը մարդարներուն զնա : Իւ
Խարայէի թագաւորը անոր բաւա :
25 Եւ փան զի Տէրը սա իրէք թա-
գաւորը Մովսրէն ձեռքը մատնելու
կանչէր է : Ու Խղովմի բաւա :
14 Օտրայ Տէրը՝ որուն առնէր կը
կայնիմ, կենդանի է որ, եթէ
Հիւդայի Հովսափաւ թագաւորին
վրայ համարում չունենայի, բնա-
քու երեսք պիտի ջայցի, ու քեզ
պիտի չտեսնէի : Իւ հինա ինծի
մէկ նուագածուն մը բերէք : ու երբ-
որ նուագածուն նուագարանը կը
զարնէր, անոր վրայ Տէրօջը ձեռքը
16 եղաւ : Ու բաւա, Տէրը պապէս
կ'ըսէ : Եւ հեղեղատը փոս փոս բ-
րէք : Գանդի Տէրը պապէս կ'ըսէ :
Հով պիտի չտեսնէք, ու անձրե-
պիտի չտեսնէք : Բայց սա հեղեղա-
տը ջրով պիտի լեցուի, և պիտի
խմէք դուք ու ձեր հօտերը ու ձեր
անասունները : Սակայն սակիւ
Տէրօջը առնէր պղտիկ բան մը բլ-
րալով, Մովսրն ալ ձեր ձեռքը
պիտի մատնէ : Իւ ամեն պարսպա-
19 տը քաղաքը ու ամեն բնակիչ քա-
ղաքը պիտի զարնէր, և ամեն աղ-
նիւ ծառերը կտրէր, ու ամեն ջու-
րի աղբիւրները զոյցէր, ու ամեն
բնակիչ արտերը քարերով աւրէր :
Իւ առաւօտուն զոհը մատուցած
20 ատենը, ահա Խղովմի ձամբայէն
ջուրը կու գային, ու երկիրը ջրով
լեցուեցաւ :
Ու երբոր բոլոր Մովսրայիք
21 լսեցին որ թագաւորները երբ են
երկնայ հետը պատերազմելու, ամեն

զօտի կապելու կարողութիւն ունե-
ցաները ժողովուեցան, ու ահա
22 նաղլու իր կայնեցան : Իւ առա-
ւօտուն կանուխ ելան, ու արեւուն
ձառաղայթները ջուրերուն վրայ
զարկած բլրալով, Մովսրայիք զի-
մայցն ան ջուրերը արիւնի պէս կար-
23 միր տեսան, Ու բան : Բիւիւայ ա-
րին է : անասունները թագաւոր-
ները իրարու հետ կուտէր են, ու
մեկըմէկ զարկէր են : հինա մի Սա-
24 վարայիք, աւարը ժողովէր : Ե-
ւ անկով անձր Խարայէի բանակը
զայցին, ու Խարայէի թագաւորը Մո-
վսրայիները զարկին, որոնք աննայ
երեսէն փախան : ու Խարայէի
Մովսրայիները զարնելով՝ աննայ
25 երկրը մտան : Իւ քաղաքները կոր-
ծանցին, ու ամեն բնակիչ արտերու
մէջ ամեն մարդ իր քարը նետեց,
ու զանոնք լեցուցին, և ամեն ջուրի
աղբիւրները զոյցէցին, ու ամեն աղ-
նիւ ծառերը կտրեցին : պնդէս որ
միայն Սիբարեթի խորքերը թո-
ղայցին : ու պարսպները զանի-
26 կայ պարսպեցին ու զարկին : Իւ
Մովսրի թագաւորը երբոր տեսաւ
որ պատերազմը իր վրայ տատա-
ցաւ, իր հետը եօթը հարիւր սա-
ւորամեկ զորք տուաւ, որ մինչեւ
Խղովմի թագաւորը՝ Նուգըն անց-
27 նիս : Բայց չկայան : Ուստի առաւ
իր անդամիկ որդին՝ որ իր տեղը
պիտի թագաւորէր, ու զանկիւայ
պարսպին վրայ ողջակեղ բրաւ : և
Խարայէի թագաւորը դէմ մեծ բարկու-
թիւն եղաւ : ու անոր վրային ետ
քաղաւեցան, ու ինչեղ երկիրը զար-
ծան :

ԳԼ . Գ

- 1 Ու մարդարեկ որդւոյը կնիկներէն
մէկ կնիկ մը Խղովմի աղաղակե-
լով բաւա, Գուն ծառայը երկիս մե-
ռաւ : ու դուն քու ծառայիդ առ-
տուածամեկս ըլլալը զիտես : և պար-
տաւորը եկաւ որ իմ երկու որդի-
2 ներս իրեն ծառայ առնէ : Ու Խ-
ղովմի անոր բաւա : Գեղե ի՞նչ բ-
նեմ, բա՛ն ինծի, տունը ի՞նչ ու-
նիս : Իւ անկիւայ բաւա : Գուն ա-

զանկիւայ տանը մէջ աման մը եղն
'ի զատ ուրիշ բան մը չունի : Ու
3 Խղովմի անոր բաւա : Գուն զուար-
քու բոլոր զբայցներէդ թեզի պա-
րայ ամաններ ուզէ, ու չէ՛ն մի
ուզէր : Իւ քեզ մօրի քու վրա-
4 յէ՛ղ ու քու որդւոյդ վրայն դուռը
զոյցէ, և քեզ քեզ ան բոլոր աման-
ներուն մէջը պարպէ, ու լեցուսը
վրցնէր : Իւ անկիւայ անոր քովն
5 զնայ : ու իր վրայն ու իր որդւոյը
վրայն դուռը զոյցէ : անոր անոր
կը մատուցէին, ու անկիւայ կը լե-
ցընէր : Ու երբոր ան ամանները
6 լեցուեցան, իր որդւոյը բաւա : Ին-
ծի ուրիշ աման մտնողոր : ու ա-
նկիւայ բաւա : անոր : Ուրիշ աման
չկայ : ան տանը եղը կայնեցաւ :
Իւ Խղովմի զնայ Կառուծող մարդուն
7 պատմեց : ու անկիւայ բաւա : Գուն
եղը ծախէ ու պարսպը վաճարէ, և
աւերածուի դուն ու քու որդիդ
ապրեցէր :
Ու մէկ օր մը երբոր Խղովմի Սա-
8 նամեն կ'անցնէր, հոն մէկ երեկե
կնիկ մը կար, որ զանկիւայ հայ ու-
տելու ստիպեց : ու Խեբէ քանի որ
անիւ կ'անցնէր, հայ ուտելու հա-
մար հոն կ'իջնէր : Իւ ան Խեբէ
9 իր երկունը բաւա : Եհն գիտեմ որ
անկիւայ Կառուծող մէկ սուրբ մարդն
է, որ միշտ մեր քովին կ'անցնի :
Ենոր մէկ պզտիկ վերնատուն մը շե-
10 ներ պատին վրայ, ու հոն անոր
համար անկողն, սեղան, սփռո-
ու աշտանակ զնէր, որ երբոր մեզի
զայ՝ հոն իջնէ : Իւ եղաւ որ մէկ
11 օր մը անկիւայ հոն եկաւ, ու վեր-
նատունը մտաւ ու հոն պատկե-
ցաւ : Իւ իր ծառային Գեղեկին բ-
12 րաւ : Սունամայի կնիկը կանչէ :
ու զանկիւայ կանչեց : և անոր առնէր
13 կայնեցաւ : Ու անկիւայ իր ծառային
բաւա : Ենոր լուէ, ահա դուն մեզի
համար առ բոլոր աշխատանքը քա-
ւեցիր, թեզի ի՞նչ բնեմ : Թագա-
ւորին կամ գորաղուսին ըսէրք մը
ունի՛ս : և անկիւայ բաւա : Իւ իմ
ժողովարդիս մէջ կը բնակիմ :
Ու Խղովմի բաւա : Ենոր ի՞նչ լու-
14 նեմք ընէ, ու Գեղեկ բաւա : Ի-

բազմակ անիկայ գաւակ շուքի, ու
15 անոր էրիկը ծերացեր է: Ու Լա-
շէն բաւ: Եւ անիկայ կանչէ. և
զանիկայ կանչէ. ու զրանք մէջ
16 կայնցաւ: Ու Լաշէն տնոր ըսաւ,
Գաւ տարիս աս տանաւ զերիկ որդի
մը պիտի ունենաւ: Լա անիկայ
ըսաւ. Ըն, ո՞վ տէր իմ՝ մարդ
Բառուծոյ, քու աղախինիդ տուա
17 մի՞ զրուցի: Ու կնիկը յղացաւ,
ու հետեւեալ տարին նոյն տաներ
որդի մը ծնաւ, ինչպէս որ Լաշէն
անոր ըսեր էր:
18 Լա տղան մեծցաւ, ու մէկ օր մը
իր հօրը դնաց ֆառիկերուն քովը:
19 Լա իր հօրը ըսաւ. Գլուխ՝ դը-
շէն: Եւ ան ալ մանչուն ըսաւ.
20 Լաիկայ իր մօրը տար: Ու զանի-
կայ վերցոյց, ու անոր մօրը տարաւ.
և անիկայ մինչև կէս օր անոր ծու-
կերուն վրայ նստաւ, ու մեռաւ:
21 Լա կնիկը վեր ելաւ, ու զանիկայ
Բառուծոյ մարդուն անկողինին մէջ
պատկեցուց, ու զանիկայ վրայն
22 ու ելաւ: Լա իր էրիկը կանչէ ու
ըսաւ. Կաղապեմ ինձի մանչերուն
մէկուն հետ է՞ մը խրիկ, որ շու-
տով մինչև Բառուծոյ մարդուն քովը
23 երթամ: Ու ետ դառնաւ: Լա
անիկայ ըսաւ. Ի՞նչ կայ որ դուն
այսօր անոր պիտի երթաս. ամա-
ղախ չէ, շարափ չէ: Ու անիկայ
24 ըսաւ. Ողջութիւն: Ու էջը պատ-
րաստել տուաւ, և մանչուն ըսաւ.
Ի՞նչ գնա, ու մինչև որ քեզի չը-
սեմ, քեզին ետ մի կենար ինձի:
25 Համար. Լա Կարմաղոս լեւոյ եր-
թալով՝ Բառուծոյ մարդուն քովը
գնաց: Ու երբոր Բառուծոյ մար-
դը զխնայէն զանիկայ տեսաւ, իր
մանչուն Վեկեղին ըսաւ. Բ՛հա՛ Սա-
26 նաւայի կնիկը ի՞նչ գայ. Զիմա
վաղէ զխնայէն զանիկայ, ու անոր
ըն, Ողջ տուող էս, էրիկդ ողջ
առեցի՞ք է, ուղան ողջ տուող է:
Լա անիկայ ըսաւ. Ողջ տուող
27 էս: Ու Բիւլէ լեւոյ Բառուծոյ
մարդուն եկաւ, և անոր ոտքերուն
փաթեցաւ: Ու Վեկեղին մտե-
ցաւ որ զանիկայ ետ քաշէ, բայց
Բառուծոյ մարդը ըսաւ. իմնդ

տուր զանիկայ, քանզի անոր սիրտը
ցաւած է. քու Տէրը ինձմ պահէց,
ու ինձի շարքանց: Լա Բիւլէ ը- 28
սաւ. Լա իմ տիրոջմա որդի խնդ-
րեցի՞ք. և ոչ չեմ: Եւ Բիւլէ իմ
ընէր: Ու անիկայ Վեկեղին ըսաւ. 29
մէջքդ գտաի կապէ, և իմ գաւա-
զանս մեռցո՞ղ առ ու գնա. և ի՞նչ որ
մարդու մը հանդիպես, անոր բարե-
մի տար: ու ի՞նչ որ մէկ մարդ մը
քեզի բարե տայ, պատասխան մի
տար, և իմ գաւազանս տղուն երե-
սին վրայ դիր: Իսկ տղուն մայրը 30
ըսաւ. Տէրը կենդանի է, ու քու
աննդ կենդանի է, որ բեզ պիտի
չլծողամ: Ու Լաշէն ելաւ անոր
ետեւն գնաց: Բայց Վեկեղին աննդ 31
առջևը անցաւ, ու գաւազանք տը-
ղուն երեսին վրայ դրաւ. և ասկայն
նշ ձայն կար, և ոչ զգացում:
ուստի զանիկայ զխնայէն զգա-
րաւ, և անոր պատմեց ու ըսաւ.
Տղան շարք ընցաւ: Ու երբոր Լա- 32
զիսէ տունը մտաւ, ահա տղան մե-
ռած ու իր անկողինին վրայ պառ-
կած էր: Ու ներս մտնելով, եր-
կուքուն վրայն դուռը գոցեց. և
Տէրոջը աղօթքը ըրաւ. Ու ելաւ 34
տղուն վրայ պատկեցաւ. և իր բե-
րանը անոր բերնին վրայ, ու իր աշ-
քերը անոր աչքերուն վրայ, ու իր
թաթերը անոր թաթերուն վրայ
դրաւ, և անոր վրայ կծկեցաւ, ու
տղուն մարմնը տալցաւ: Լա 35
զարձաւ տանը մէջ մէկմը աս կողմը
ու միքմը ան կողմը պտրտեցաւ, ու
եկաւ անոր վրայ կծկեցաւ. և տղան
եօթը անգամ փռեցաւ, ու տղան
աշքերը բացաւ: Եւ աստեղ Վեկե- 36
ղին կանչէ ու ըսաւ. Սառնայի
կնիկը կանչէ. ու զանիկայ կանչէ.
և անոր եկաւ. ու Լաշէն տնոր ը-
սաւ. Տղադ առ: Լա Բիւլէ ներս 37
մտնելով՝ անոր ոտքերը ինկաւ, ու
զետնէն խնայէն զանիկայ ըրաւ, և
իր տղան առնելով դուրս եկաւ:
Ու Լաշէն Վաղգաղա զարձաւ. 38
և ան երկրին մէջ տով կար, ու
մարդաբէից որդիքը անոր առջևը
կը նստէին. ու անիկայ իր ծառային
ըսաւ. Սե՛ծ կաթման իսկն զնայ

դիր, և մարդաբէից որդիներուն
39 ապուր եփէ: Ու մէկը գալուք և-
լաւ որ խոտեր ժողկէ, ու մէկ վայ-
րենի րոյս մը գտաւ, և անիկ հան-
դերձը ընցուն վայրենի վարունդ
ժողկէց, ու եկաւ՝ զանոնք ապու-
րին կաթմային մէջը մանդեց, քանզի
40 չէին ճանչնար: Լա ան մարդիկ-
ներուն առջևը դրին որ ուտեն. ու
երբոր ան ապուրէն կերան, պու-
ռալով բռին Կաթմային մէջը մահ
կայ՝ ո՞վ մարդ Բառուծոյ. ու չէր-
քան ուտել: Լա անիկայ ըսաւ,
Վեկեղ բերէք. ու զանիկայ կաթմա-
մին մէջը նստեց, ու ըսաւ. Ե՛վ
անկողինս առջևը դիր որ ուտեն.
ան տունը կաթմային մէջ զնաւա-
կար բան մը չկար:
42 Լա Բահաղ աղիտայէն մարդ մը
եկաւ, ու Բառուծոյ մարդուն՝ երա-
խայրինքէ վաճաճ հացեր՝ քսան
հատ զարեղէն հաց, ու թարմ հատ
կեր բերաւ իր պարկովը: Լա ա-
նիկայ ըսաւ. Ժողովուրդին տուր
43 որ ուտեն: Լա անոր ծառան ը-
սաւ. Ես ի՞նչ եմ որ հարիւր մար-
դոց առջևը դնեմ. բայց անիկայ
ըսաւ. Ժողովուրդին տուր որ ու-
տեն. քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Պիտի ուտեն ու պիտի աւելնայ:
44 Լա աննդ առջևը դրաւ. ու կե-
լաւ, և Տէրոջը ըսածին պէս աւել-
ցաւ:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Լա Բառուծոյ թագաւորին զօրա-
ղաւար Եկեման իր տիրոջը առ-
ջևը մեծ ու յարեղի մարդ մըն էր,
քանզի Տէրը անոր ձեռքովը Բառ-
ուծոյ փրկութիւն տուեր էր. ու աս
մարդը զօրաւոր կարեմ մըն էր, բայց
2 բոլորն էր: Լա Բառուծոյ զուգեղեր
երկելով՝ Խարայէն երկրէն մէկ պրզ-
տիկ աղբիկ մը գերի առեր էին, ու
անիկայ Եկեմանին կնկանը քովը
3 էր: Լա անիկայ իր տիկնոջը ը-
սաւ. Երանի թէ իմ տէրս Սա-
մարիս եղող մարդաբէին առջևը ըլ-
լար, ան աստեղ զանիկայ իր բորո-
4 տութենէն կը բժշկէր: Ու Եկե-
ման գնաց իր տիրոջը պատմեց, ու

ըսաւ. Խարայէն երկրէն Եղող աղ-
բիկը այսպէս ու այսպէս խոսեցաւ:
Լա Բառուծոյ թագաւորը ըսաւ. 5
Վնա՛ ուրիմն, ևս Խարայէն թագա-
ւորին շամակ կը խրիկեմ: Ու ա-
նիկայ գնաց և իր ձեռքը տուաւ
տաղանդ սործաթ, ու վեց հազար
սօկի, ու տուաւ ձեռք փոխելու հան-
գերձ առաւ: Լա Խարայէն թա- 6
գաւորին բերաւ շամակը, որ այս-
պէս գրուած էր. Երդ երբոր աս
շամակը բեկ հաննի, զիողաց ըլ-
լաւ որ իմ ծառաս Եկեմանը քեզի
կը խրիկեմ, որ զանիկայ իր բորո-
տութենէն բժշկէս: Ու երբոր Լա- 7
րայէն թագաւորը շամակը կար-
գաց, իր հանդերձները պատուեց,
ու ըսաւ. Սի՛րի՛կ ևս մեռցնելու ու
տալեցնելու խաղաղութիւն առնէ՞ց
Բառուծոյ ևմ, որ անիկայ ինձի
մարդ մը խրիկէ և իր բորոտութե-
նէն բժշկէս: Համար. ուստի սղեկ
զիողէք ու տեսէք, որ անիկայ
ինձմ պատճառ մը կը փնտռէ:
Ու երբոր Բառուծոյ մարդը Լաշէ- 8
սէն լսեց որ Խարայէն թագաւորը
իր հանդերձները պատուեր է, թա-
գաւորին խաղ խրիկեց ու ըսաւ.
Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատուեցիր.
Թող անիկայ ինձի գայ, ու զխնայ
թէ Խարայէն մէջ մարդաբէ կայ:
Լա Եկեման իր ձեռքովը ու կառ- 9
քովը գնաց, ու Լաշէնին տանը
զուռը կայնցաւ: Ու Լաշէն 10
մարդ մը խրիկէ անոր՝ բռնելով,
Վնա՛ չորրանանու մէջ եօթը ան-
գամ լուացուէ, և մարմնդ քեզի
կը գառնայ, ու կը մարբուխ: Ու 11
Եկեման բարկացաւ ու գնայ՝ բռն-
ելով, Բհա՛ ևս կ'ըսէի որ անիկայ
անտարակցաւ իմ քովը պիտի գայ
ու կայնի, և իր Լաշույի Բառու-
ծոյն անունը պիտի կանչէ, ու ձեռ-
քը ան տեղոյն վրայ պիտի երե-
ցնէ, ու բորոտութիւնը բժշկէ:
Դամասկոսի Բառուծ ու փարիս 12
գետերը Խարայէն բոլոր ջուրերն
աղէկ չէն. միթէ չե՞մ կրնար ա-
նոնք մէջը լուացուիլ ու մարբուիլ.
և զարձաւ բարկութիւնով գնաց:
Իսկ անոր ծառաները մտնեցան, ու 13

- անոր խաւցան բռնելով ։ Վ՛ի հայր ։
 Եւ որ մարդարէն յեղի մէկ մեծ բան
 մը բռնէր ։ պիտի չընէր ։ Եւ որ
 մնաց որ անիկայ յեղի Վոսպուէ
 14 ու պիտի մարդար լի բաւ ։ Եւ ա-
 տենը անիկայ ինչաւ ։ ու Վասուծոյ
 մարդուն խաւքին համեմատ եօթը
 անգամ Հորդանանու մէջ լուա-
 ցուեցաւ ։ ու անոր մարմինը պզտիկ
 ազու մը մարմինն պէս եղաւ ։ ու
 մարդուեցաւ ։
- 15 Եւ անիկայ իր բոլոր բանակովը
 Վասուծոյ մարդուն դարձաւ ։ ու
 զնաց անոր առջևը կայնեցաւ ։ ու
 բաւ ։ Եւնա հիմն գիտցայ որ բու-
 լոր երկրի վրայ Վասուած չից ։
 Բայց միայն Խարայէն մէջ ։ ուստի
 հիմն կ'ազաւեմ ։ յու ծառայէր ըն-
- 16 ձայ մը ընդունէ ։ Բայց անիկայ
 բաւ ։ Տէրը՝ որուն առջևը կը կայ-
 նիմ ։ կենդանի է որ պիտի չընդու-
 նիմ ։ ու զանիկայ ստիպեց որ ըն-
 դունի ։ Բայց անիկայ չհամեցաւ ։
- 17 Ու Վեւեման բաւ ։ Ուրեմն յու
 ծառայէր ու Երեմի հոգէն երկու
 քորիի բնու շարուի՞ ։ քանդի յու
 ծառայ ձկնին ալ ուրիշ աւ-
 տուածներու ոչնչակց կամ դահ պի-
 տի չընէ ։ Բայց միայն Եհոօկային ։
- 18 Տէրը աւ բանիս համար յու ծառա-
 յից թողութիւն տայ ։ այսինքն երբ-
 որ իմ տէրս Ուսմանի տունը մտնէ
 հոն երկրպագութիւն ընելու հա-
 մար և անոր իմ ձեռքիս վրայ կըս-
 թ ընելովը ։ Եւ ալ Ուսմանի տանը
 մէջ ծոխմ ։ աւ բանիս՝ այսինքն Ուս-
 մանի տանը մէջ իմ ծոխուս հա-
 մար Տէրը յու ծառայից թողու-
- 19 թիւն տայ ։ Ու Լոգեաւ անոր բ-
 աս ։ Գնա խաղաղութեամբ ։ և
 անիկայ անոր քովն զնաց ու քիչ
 մը ձամբայ առաւ ։
- 20 Եւ Վասուծոյ մարդուն Լոգեաւին
 ծառան Գեւեղի բաւ ։ Եւնա իմ տէրս
 աւ Վսորի Վեւեմանին խնայեց ։ ու
 անոր ձեռքէն անոր բերածը չա-
 ռաւ ։ Տէրը կենդանի է որ եւ անոր
 ետեւէն կը վաղեմ ։ և անիկ բան մը
 21 կ'առնեմ ։ Ու Գեւեղի Վեւեմանին
 ետեւէն վաղեց ։ ու Վեւեման երբոր
 տեսաւ որ անիկայ իր ետեւէն կը վա-

ղէ ։ իր կատրէն ինչաւ զանիկայ գի-
 մաւորելու ։ ու բաւ ։ Ուրեմն իմ
 է ։ Եւ անիկայ բաւ ։ Վոսպուէ
 է ։ իմ տէրս զիս խորեց ու կ'ըսէ ։
 Եւնա հիմն Լոգեաւին ընտէն մարդա-
 րէկայ որդիներէն երկու պատանի եկաւ
 ինծի ։ Զնորհչը բրէ ։ անոնց համար
 տաղանդ մը արծաթմ ։ ու երկու
 ձեռք փոխելու համար իմ տուր ։ Ու
 23 Վեւեման բաւ ։ Եւնա հիմն եր-
 կու տաղանդ աւ ։ և զանիկայ բրա-
 նաղատեց ։ ու երկու պարեկի մէջ
 երկու տաղանդ արծաթմ Եւնա ։ ու
 երկու ձեռք ալ փոխելու համար իմ
 ծրարեց ։ և իր ծառաներէն երկու-
 քին տուաւ ։ որ անոր առջևէն տա-
 րին ։ Ու երբոր բուրբը կկաւ ։
 24 անոնց ձեռքէն տուաւ ։ ու տանը մէջ
 պահեց ։ և ան մարդիկները ճամ-
 րեց ։ ու զաղցին ։ Եւ ինքը ներս
 25 զնաց իր տիրոջ առջևը կայնեցաւ ։
 ու Լոգեաւ անոր բաւ ։ Վ՛ի Գեւեղի՝
 Դ՛ոսիկը Եւնա ։ և անիկայ բաւ ։
 26 Եւստուղ մէկ տեղ մը զնաց ։ Ու
 Լոգեաւ անոր բաւ ։ Երբոր ան մար-
 դը իր կատրէն յեղ զիստորելու
 դարձաւ ։ միմէ իմ հոգիս ձեռ չը-
 գնաց ։ ու Եւնա արծաթմ առնելու ։
 և հանդերձներ ու ձիւքներն ու
 այգիներ ու ոչխարներ և արջու-
 ներ ու ծառաներ ու աղաթներ
 առնելու առնէն ։ Ուրեմն Վեւե-
 27 մանին բորոտութիւնը յեղի ու բու-
 տելունցից վաղէն յախտան ։ Եւ
 անիկայ անոր առջևէն ձիւքի պէս
 բորոտեալ եկաւ ։

ԳԼ . Գ

Եւ մարդարէկ որդիքը Լոգեաւին
 1 բսին ։ Եւնա աւ տեղա՝ ուր որ
 մէնք յու առջևը կը նստիմք ։ մեզի
 2 նեղ է ։ Լոգեաւն ուրեմն միմէ
 Հորդանան ։ ու ան տեղէն տալն
 մէկերն իմ մէջմէկ զերան առնեց ։
 ու հոն մեզի բնակելու տեղ չեկեց ։
 Եւ անիկայ բաւ ։ Գաղեք ։ Ու
 3 անոնց մէկը բաւ ։ Եւնա հիմն բ-
 րէ ։ յու ծառաներուդ հետ եկուր ։
 և անիկայ՝ Վու գամ բաւ ։ Ու
 4 անոնց հետ զնաց ։ և Հորդանան
 համեմուք՝ ծառեր կորեցին ։ Ու
 5

երբոր մէկը զերան մը կը կտրէր ,
 որպէս իրական ճշտութիւն մէջ լին-
 կաւ . ուստի անիկայ պոռապով բ-
 ասա : Ո՛հ , տէր իմ , ան ալ փոխ
 6 անուամբ էր : Իւր Մատուցող մար-
 քը բաւա . Ո՛հ , ինչպէս . ու անի-
 կայ ան տեղը յորդոց անոր : Ո՛հ
 Լոյսէն փայտ մը կտրէց ու հոն նե-
 աւց : ու երկաթը ճուրին երեսը
 7 էրաւ : Իւր անոր բաւա : Օգնե-
 կայ վերջոյն , ան ալ ձեռքը էր-
 կրնայոց ու զանիկայ տաւ :
 8 Իւր Մարդը թողաւորը Խորա-
 լիկի գէտ պատերազմ կ'ընէր , ու իր
 ծառաներուն հետ խորհուրդ բրաւ .
 ու բաւա : Եւս ինչ կամ այն ինչ
 9 տեղը բանակ զնեմ : Իւր Մատուցող
 մարդը Խորալիկ թողաւորին հար-
 խրիկն րոտելով , Օգնուայիք որ
 ան տեղէն չանցնի , փան զի Բա-
 10 լիններ հոն ինչեմ են : Ո՛հ Խորա-
 լիկ թողաւորը Մատուցող մարդուն
 բաւա տեղը հարդ խրիկով տեղե-
 կացաւ , ու անիկ զգուշացաւ չառ
 անգամ : Իւր աս բանին համար
 11 Մարդը թողաւորին սիրտը նեղա-
 նալով իր ծառաները կանչեց ու
 անոնց բաւա , Չէր յայտնէր ինձի ,
 12 թէ մերթնեղէն ո՛վ կայ որ Խորալի-
 լի թողաւորին տը ինչ ինչ : Ո՛հ
 ծառաներուն մէկը բաւա : Չկայ
 անախ հէլ ի՞նչ ո՛վ տէր իմ թողաւոր :
 13 հապա Խորալիկ մէջ եղող Լոյսէն
 մարդարէն իւր պառակելու սենեա-
 կիդ մէջ խառն խաղերով Խորալիկ
 թողաւորին կը յայտնէ : Իւր ա-
 նիկայ բաւա , Գայեթ ու անոր
 ուր ըլլալը տեսէր , որ զանիկայ
 14 բունել տամ : Իւր անոր պատմե-
 ցին ու բոնն : Եւս անիկայ Գա-
 թայիմը մէջ է :
 15 Ուստի անիկայ ձիեր ու կառ-
 լիք ու բազմաթիւ զորքեր խրիկ
 հոն , որոնք գիշերով գացին . Եւ
 16 Բարդը պարտեցին : Իւր Եւ-
 տուցող մարդուն ծառան առաւ-
 տուն կանուխ էլաւ ու դուրս գը-
 նաց . Եւ ահա զորքեր , ձիեր ու
 կառքեր Բարդը պարտերէն էին .
 ու ծառան անոր բաւա : Ո՛հ , տէր
 16 իմ , ի՞նչ ընենք : Ո՛հ Լոյսէն ը-

ասա : Ո՛ր փոխոր , ինչո՞ղ մեզի
 հետ եղողները անոնց հետ եղողնե-
 րէն չառաւոր են : Ո՛հ Լոյսէն ազգեր
 17 բրաւ ու բաւա : Ո՛վ Տէր՝ ասոր
 աչքերը բնոյ որ տեսնէ : Իւր Տէրը
 ծառային աչքերը բացաւ . ու տե-
 աւա որ ահա լոյսը Լոյսէն չորս
 կողմը հրեղէն ձիերով ու կառքե-
 րով լեցուն էր : Ո՛հ երբոր անոնք
 18 Լոյսէն ինչո՞ղ ինչ , Լոյսէն Տէր-
 ըն ազգեր բրաւ ու բաւա : Ո՛հ
 զաւեմ , աս ազգը կուրսիման
 փոքր . Եւ Տէրը զանոց կուրս-
 թեմով զարկաւ Լոյսէն խաղին
 համեմատ : Եւ ասանք Լոյսէն ա-
 19 նոնց բաւա : Տամբան աս չէ , ու
 Բարդը ասիկայ չէ , Եսեմս եկէր
 որ ձեզ ձեր փնտրած մարդուն տա-
 նիմ . Եւ զանոց Սամարիա տա-
 20 բաւա : Ո՛հ երբոր Սամարիա եկան ,
 Լոյսէն բաւա : Ո՛վ Տէր՝ ասոնց
 աչքերը բնոյ որ տեսնէ : Իւր Տէ-
 րը անոնց աչքերը բացաւ , ու տե-
 սան : Եւ ահա Սամարիայի մէջ էին :
 Իւր Խորալիկ թողաւորը գա-
 21 նոնք տեսնելով՝ Լոյսէն բաւա ,
 Ո՛վ հայր իմ , զարնե՛մ , զար-
 նե՛մ : Իւր անիկայ բաւա : Ո՛ր
 22 զարներ . միթէ իւր արագ ու ա-
 զնալ զերի բռնածնեղով կը զար-
 նե՛մ . անոնց առջին հայ ու ջն-
 23 գիր , որ ուտեն խմեն ու իրենց
 տիրոջը երկան : Իւր անոնց մէկ
 մեծ կոչուով մը բրաւ , ու կերան
 խմեցին , ու զանոց ետ խրիկց , ու
 իրենց տիրոջը գացին . Եւ Մարդը
 գունդերը մէրթն ալ Խորալիկ եր-
 կիրը չեկան :
 Իւր անիկ ետքը Մարդը Նենա-
 24 գաղ թողաւորը իր բոլոր բանակը
 ժողովեց , ու Ելաւ Սամարիան պաշա-
 25 րեց : Իւր Սամարիայի մէջ մեծ սով
 եղաւ , ինչո՞ղ զանիկայ պաշարեր
 էին , այնպէս որ մէկ իշու գլուխը
 ու թուռն օխիլ արծաթի կ'անցնէր
 կապիմէն չորրորդ մասը աղանիի
 աղբը հինգ օխիլ արծաթի ծախու-
 26 ցաւ : Ո՛հ երբոր Խորալիկ թողա-
 ւորը պարսպին վրայն կ'անցնէր ,
 մէկ կնիկ մը անոր աղաղակեց ու
 բաւա : Ո՛վ տէր իմ թողաւոր

- 27 օգնել թշնամի : Եւ անիկայ ըստաւ ,
 թէ երբ Տէրը քեզի օգնել , եւ քեզի
 օժտելից օգնեմ , կայլն թէ չնա-
 28 նեն : Այս թագաւորը անոր ըստաւ ,
 Վեզի ի՞նչ եղաւ : Եւ անիկայ
 ըստաւ : Եւ կնիկը ինծի ըստաւ որ
 Վառ տղադ տո՛ւր , ու այսօր զանի-
 կայ ուտենք , եւ իմ տղաս զաղ-
 29 ուտենք : Աւատի իմ տղաս եփե-
 ցինք եւ զանիկայ կերանք . ու երկ-
 րորդ օրը անոր ըսի : Տղադ տո՛ւր
 որ ուտենք : Բայց անիկայ իր տղան
 30 պահեց : Եւ թագաւորը ան կրնա-
 կանք խօսքը լսածին պէս իր հան-
 զերձները պատուեց , ու պարսպին
 վրային անցած ասեմը՝ ժողովուրդը
 տեսաւ որ ահա ներսն՝ անոր
 31 մարմնոյն վրայ քուրձ կար : Եւ
 անիկայ ըստաւ : Եստուած ինծի
 պապէս ու ասկէ աւելի բնէ , թէ որ
 այսօր Ասփառեան Լոգիսէին գլուխը
 32 իր վրայ մնայ : Աւ Լոգիսէ իր տու-
 նը կը նստէր , ու ձեռքերը անոր հետ
 կը նստէին : Եւ ըստաւ իր առ-
 ջնէն մարդ մը խրկեց անոր : ու
 պատգամաւորը դեռ չեկած՝ Լոգիսէ
 ձեռքերուն ըստաւ : Ար տեսնելք որ
 աս մարդասպանի որդին գլուխս
 ասնելու խաբար խրկեց . նայեցէր ,
 ան մարդը եկածին պէս դուռը դռ-
 ցեցէր , ու զանիկայ գրանքը քովը
 բռնեցէր . միթէ անոր տիրոջն ու-
 քերուն ձայնը անոր ետեւն չէ՞ :
 33 Աւ երբոր անոնց հետ կը խօսէր ,
 ահա ան պատգամաւորը անոր քով
 վր իջաւ . ու ըստաւ : Եհնա աս շա-
 բիրը Տէրոջմն է . ալ ասկէ ետեւ
 Տէրոջմն ի՞նչ պիտի յուսամ :

ԳԼ . Լ :

- 1 Աւ Լոգիսէ ըստաւ : Տէրոջ խօսքը
 մոխիկ բռնէր . Տէրը պապէս կ'ը-
 սէ . Աստուծո աս տեսնաւ Սամարիայի
 գրանք մէջ մէկ գրիւ բարակ այլա-
 2 ըր՝ մէկ սիկդ աղծաւ , ու երկու
 գրիւ գարին մէկ սիկդէ պէտէ ծա-
 2 Խաբար : Եւ ան զօրապետը՝ որուն
 ձեռքին վրայ թագաւորը կը կրա-
 թընէր , Եստուծոյ մարդուն պա-
 տասխան տուաւ ու ըստաւ : Թէ որ
 Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ

չինէ , միթէ աստիկայ բլրալճի բան
 է : Եւ անիկայ ըստաւ : Վառ քա-
 ալքնորդ պիտի տեսնես , բայց ան-
 կէ պիտի չուտես :

Աւ գրանք տո՛ւր չորս բորոտ
 մարդիկներ կային , եւ անոնք իրա-
 բու բսին : Եւ Եհնա հոս նստինք մին-
 3 չե որ միտնինք . թէ որ բռնէր թէ
 4 քաղաքը մոռնէր , քաղաքին մէջ
 սով կայ , ու հոն պիտի միտնինք , եւ
 թէ որ հոս մնանք , նշնապէս պիտի
 մեռնինք : Եւ ինչպէս եկէր Եստուծոյ
 բանակը գիտնէր . թէ որ մեզ ողջ
 թողուն կ'ապրինք , ու թէ որ մեզ
 մոռցնեն կ'մոռնինք : Եւ մոտ
 5 տեսնաւ երան որ Եստուծոյ բանակը
 երթան . ու մինչ Եստուծոյ բանա-
 կին ծայրը գացին , եւ ահա հոն
 մարդ մը զկար : Վառքի Տէրը Ես-
 6 տուծոյ բանակին մէջը կառքերու
 ձայն ու ձիերու ձայն՝ մէկ մեծ զօր-
 քի մը ձայն բռն տուաւ . եւ իրարու
 բսին : Եւ Եհնա Խաղալի թագաւորը
 Վեռտալը թագաւորները ու Լո-
 7 գիտաւորաց թագաւորները վարձ-
 քով բռնեց որ մեր վրայ դան : Աւ
 երան մոտ ժամն փախան , եւ ինչեց
 վրանները ու ձիերը ու էշերը ,
 8 եւ բանակը եղածին պէս թողուցին ,
 ու իրենց անձը ապաւնտէր . համար
 փախան : Եւ աս բորոտները մին-
 չե բանակին ծայրը գացին , ու մէկ
 վրան մը մոռնելով՝ կերան ու խմե-
 ցին : Եւ անկէ արծաթ ու ոսկի
 9 ու հանդերձներ վերցուցին , ու գա-
 ցին պահեցին . ու ետ դառնալով՝
 մէկ ուրիշ վրան մը մոռնաւ , եւ անկէ
 ալ վերցուցին ու գացին պահե-
 ցին : Եւ արքա իրարու բսին : Եւ զէկ
 10 չէ մեր բռնէր , աս օրս աւետեաց
 օր է , ու մենք լուս կեցեր ենք . թէ
 որ մինչ աստուծոնաւ լոյսը ապա-
 սենք , Զք անօրէնութեանը պատի-
 ժը պիտի կրենք . ուստի հիմա եւ
 կէր երթանք ու թագաւորին
 տունը պատմենք : Եւ գացին քա-
 ղաքին դառնալովն պատուցին , ու
 անոնց պատմեցին ու բսին : Մենք
 Եստուծոյ բանակը մոռնաւ , եւ ահա
 հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ ,
 բայց միայն ձիերը կապուած ու է-

- չերը կապուած , ու վրաններն —
- 11 պնդեալն է : Եւ դանապան-
ները պոռպոյն , ու թագաւորին
տանը ներսը խնայողին :
- 12 Ու թագաւորը զիւրեղով ելաւ
և իր ծառաներուն ըսաւ , Ետրի-
ներուն մեզի բրած բանը եւ մեզի
պատմեալ . անոնք մեր անօթի բը-
լովը դիտնալով՝ բանակէն ելած են ,
ու դաշտին մէջը պահուած են՝ բն-
ւով : Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս
եկին , զանոնք ողջ բռնեցր ու
13 քաղաքը մոռնկր : Եւ անոր ծա-
ռաներուն մէկը պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Ինչո՞ւ մնացած ձերուն
հինգը առնեն , որոնք հոս մնացած
են : ասան անոնք բոլոր Խարայէին
բազմութեանը պէս եղան , Ետրի
հոս մնացած են : ասան անոնք բոլոր
Խարայէին բազմութեանը պէս ե-
ղան , որ հասնելու վրայ է : և հոն
- 14 խրկեցր ու տեսնեցր : Ու երկու
կառք առին իրենց ձիերով . և
թագաւորը Ետրեոյ բանակին ե-
տեւէն խրկեց ու ըսաւ , Գացէր
15 նայեցէր : Ու անոնք մինչև Հոր-
դանան անուց կտակէն դալին , և
ասան բոլոր համբան լեցուն էր հան-
դերձներով ու ամաններով՝ որոնք
Ետրիները արտարաւով փախած ա-
տենին ձգեր էին : Եւ պատգա-
մաւորները ետ դարձան ու թագա-
ւորին պատմեցին :
- 16 Եւ ասեւր ժողովուրդը ելաւ ու
Ետրեոյ բանակը կողոպտեց . ու
Տերոնք խաբին համեմատ մէկ գրիւ-
բարակ ալեւոր՝ մէկ սիկղ աքծալէ ,
ու երկու գրիւ դարին մէկ սիկղի
- 17 ծախուեցաւ : Եւ թագաւորը գը-
րանը վերականգնող դրաւ ան գորա-
պետը՝ որուն ձեռքին վրայ ինքը կը
կոխընէր . ու ժողովուրդը դրանք
մէջ զանիկայ կոխելուտեցին , ու
մեաւա , Ետրեոյ մարդուն խաբին
համեմատ որ խօսեր էր՝ թագաւո-
րը անոր քովը ինչո՞ւ առնէր : Ու
եղաւ՝ ինչպէս որ Ետրեոյ մարդը
թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով .
Աղբ աւ առնես Սամարիայի դրա-
նը մէջ երկու գրիւ դարին՝ մէկ
սիկղ աքծալէ , ու մէկ գրիւ բարակ

ալեւորը մէկ սիկղի պիտի ծախուի .
Եւ ան գորապետը Ետրեոյ մար-
դուն պատասխան տուեր ու ըսեր
էր , Իմ , որ Տերը երկիրը պա-
տուհաններ ալ չեմ , միմէ առի-
կայ բըլալու բան է . ու Ետրեոյ
մարդը ըսեր էր , Եւսան դուն բու-
տեղեկութիւն պիտի տեսնես , բայց ան-
կէ պիտի չտեսնես . Եւսպէս եղաւ
20 անոր , քանզի ժողովուրդը զանի-
կայ դրանք մէջ կոխելուտեցին , ու
մեաւա :

ԳԼՈՒԽ Ը

Ու Լազիս խօսեցաւ ան կնիածը , 1
որուն տղան ողջընցուցեր էր ,
ու ըսաւ , Լազիս դուն քու ընտա-
նի բովոյ դնա , և հոր որ կընաս ,
հոն պանդխտութիւն ըրէ , վասն
զի Տերը սովը կանչեց . և ասան կու-
ղայ եօթը տարի աւ երկրի վրայ
հաւաք : Ու ան կնիկը ելաւ ու
2 Ետրեոյ մարդուն բրածին պէս ը-
րաւ . և ինքը իր ընտանիքովը գը-
նաց ու փղջուացող երկրին մէջ ետ-
իւր տարի պանդխտութիւն ըրաւ :

Ու եօթը տարին ըննալուն ետ- 3
քը ան կնիկը փղջուացող երկրէն
դարձաւ , և իր տանը համար ու իր
արտին համար թագաւորին բողբո-
լու գնաց :

Ու թագաւորը Ետրեոյ մար- 4
դուն ծառային Գեկիկին հետ խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Լազիսէն բրած բու-
լոր մեծ քաղաքէն ինծի պատմէ :
5 Ու երբոր անիկայ թագաւորին կը
պատմեր , թէ ինչպէս անիկայ մե-
ռած քաղաք ողջընցուց , ասան ան
կնիկը՝ որուն տղան ողջընցուցեր
էր , իր տանը համար և իր արտին
համար թագաւորին կը բողբոլէ .
ու Գեկիկ ըսաւ , Ո՞վ տէր իմ
թագաւոր՝ աս է ան կնիկը , ու աս
է անոր տղան՝ որն որ Լազիսէն ող-
ջընցուց : Եւ թագաւորը կնիկնը 6
հարցուց , ու անիկայ անոր պատ-
մեց : Ու թագաւորը մէկ ներքինի
մը տուաւ անոր , ու ըսաւ , Ետր
ամէն ստացուածքը , նաեւ երկիրը
թողած օրէն յիշէ հիմա ի՞նչ արտին
բողբոլեց իրն դարձուր :

- 7 Ու Լզդիսէ Դամասկոս զնայ : Լու Բարուոյ Յենաղաղ թաղաւորը հիւանդացիք էր . ու անոր պատմեցին ու բոսն թէ Բատուծոյ մար-
8 զը հոս եկաւ : Լու թաղաւորը Եղայելին բաւա : Չեւորը ընծայ առ ու զնա Բատուծոյ մարդը զիմաւո-
րէ , ու անոր միջոցովք Տէրոջը հար-
9 յիւր թէ արդեօր առ հիւանդու-
թիւնէն պիտի առողջանամ : Լու Եղայել զանիկայ զիմաւորելու զը-
նայ . ու ձեւորը ընծայ առաւ , պը-
թին Դամասկոսի բոլոր բարիքնե-
րէն յատուան ու զո ընծաւորած ,
ու զնայ և անոր առջևը կայնէցաւ .
ու բաւա : Բաւ որդիկ Բարուոյ
Ենաղաղ թաղաւորը զիս քիզի
խրկից՝ բակով : Երդեօր առ հի-
ւանդութենէն պիտի առողջանամ :
- 10 Ու Լզդիսէ անոր բաւա : Գնան անոր
բաւ : Ենչու չա պիտի առողջանաս .
բայց Տէրը ինծի ցուցուց , որ անի-
11 կայ անչու չա պիտի մեռնի : Լու
աղբերը անթաւրթած կերպով տըն-
կեց՝ մինչև որ անիկայ անչուա .
12 ու Բատուծոյ մարդը բացաւ : Լու
Եղայել բաւա : Իմ տէրս ինչու
կուրաց : Ու անիկայ բաւա : Ենոր
համար որ Խարայելի որդւոյը ընե-
լու չարութիւնը զիտեմ . անոնց
ամբողջները կրակով պիտի այրեն ,
ու անոնց կորիքները սրով պիտի
մեռցընեն , և անոնց պղտիկ տղաքը
զեւտնը պիտի զարնեն , ու յիշ-
13 ինիները պիտի ձեղբեն : Լու Ե-
ղայել բաւա : Բաւ ծառայ ինչ-
չուն է , որ առ մեծ բաները ընէ :
Ու Լզդիսէ բաւա : Տէրը ինծի ցու-
ցուց , որ զուն Բարուոյ վրայ թա-
14 զաւոր պիտի բլլաւ : Լու անիկայ
Լզդիսէն յովնէ ելաւ . ու իր ան-
բոջը զնայ . ու անիկայ անոր բ-
տաւ : Լզդիսէն քիզի ինչ բաւա .
և անիկայ բաւա : Ինծի բաւա որ
15 անչու չա պիտի առողջանաս : Ու
Հեռեւեալ որը անիկայ հատ լաթ-
մը առաւ , ջուրը թաթիկեց ու
անոր երեսին վրայ փռեց . և անի-
կայ մեռաւ . ու Եղայել անոր ան-
զը թաղաւոր եղաւ :
- 16 Լու Խարայելի թաղաւորին Ե-
րասրեան Յովրամն հինգերորդ
տարին երբոր Յովրամաւ Է-
հու զայի վրայ կը թաղաւորէր ,
Հու զայի Յովրամաւ թաղաւորին
որդին Յովրամ թաղաւոր եղաւ :
Ենիկայ երասրեւերկու տարեկան էր՝
17 երբոր թաղաւոր եղաւ , ու Լըու-
տաղեմը մէջ ու իմը տարի թաղա-
ւորութիւն բրաւ : Լու Եսիկայ Ե-
18 րասրեւն տանը բրածին պէս Իս-
րայելի թաղաւորներուն ճամբան
բռնեց . յանգի Երասրեւն աղջիկը
տառը կնիկ եղաւ . ու տաիկայ Տէ-
րոջը առջևը չարութիւն բրաւ :
Սաղայն Տէրը Հու զան կորսնցը-
նել չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային
սիրոյն համար : Ինչպէս որ անոր
խոսք տուեր էր , որ Էէ անոր և Էէ
անոր որդւոյը միշտ մէկ ճրպա մը
տայ :
- Ենոր օրերը Լզդիսէիցիք Հու-
20 զայի ձեւքին տակէն ապստամբե-
ցան , ու իրենց վրայ թաղաւոր մը
զըին : Ու Յովրամ չէ բոլոր կառ-
21 քերը հետը տաւա . ու Սայիր ան-
չու . և զիշեթով ելաւ , ու իր չորս
կողմը տանող Լզդիսէիցիները ու
կառքերու իշխանները զարկաւ . և
մոզովորը իրենց փանները փա-
խան : Բայց Լզդիսէիցիք Հու-
22 զայի ձեւքին տակէն ապստամբեցան
մինչև առ օրս : Են տակնը Լը-
նա ալ ապստամբեցաւ :
- Լու Յովրամն մնացորդ պատ-
23 մութիւնը ու բոլոր բրածները ա-
հան Հու զայի թաղաւորներուն յի-
շատակայ զըքին մէջ գրուած է :
Ու Յովրամ իր հայրերուն հետ
24 թնայաւ , ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի յաղարին մէջ թաղուե-
ցաւ . և անոր որդին Ուրղեւ ա-
նոր տեղը թաղաւոր եղաւ :
- Խարայելի Երասրեւան Յովրամ
25 թաղաւորին երկրատաւներորդ տա-
րին Հու զայի Յովրամ թաղաւո-
րին որդին Ուրղեւ թաղաւոր ե-
ղաւ : Ուրղեւ յամուերկու տա-
26 րեկան էր՝ երբոր թաղաւոր եղաւ ,
ու Լըուտաղեմը մէջ մէկ տարի թա-
ղաւորութիւն բրաւ . և անոր մեքը
անունը Գաթողեւ էր , որ Խարա-

27 Եւ անիկայ Երասարին տունը ճամ-
 բուն մէջ քայլէ , ու Երասարին
 տանը պէս Տէրոջ առջեւ չարու-
 թիւն բրտաւ : քանզի Երասարին տա-
 28 նը փխտան էր : Եւ անիկայ Երա-
 սարեան Հովնաթին հետ Ետրոյ
 Եղջեկէ թաղաւորին փայ Ռամոնի
 գաղաւթը զնայ պատերազմելու
 համար , և Ետրիք Հովնաթը վի-
 29 բաւորեցին : Եւ Հովնաթ թա-
 ղաւորը դարձաւ ոչ Հեղաթիւ մէջ
 բռնիւնի ան վերքերն որ Ետրինե-
 րը անոր տունը էին Ռամոնի մէջ :
 Ետրոյ Եղջեկէ թաղաւորին հետ
 պատերազմ բրտաւ տանը , ու Հու-
 դայի թաղաւորը Հովնաթ որդին
 Ռարդիա Հեղաթիւ ինչաւ , Երաս-
 րին որդին Հովնաթ տնանելու հա-
 մար . քանզի անիկայ հիւանդ էր :

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ու Լոյիսէ մարդարէն մարդարէից
 որդիներուն մէկը կանչէ , ու ա-
 նոր բաւաւ : Գառիւ մէջքը կապէ ,
 ու աւ կէնն շէշ ձեռք աւ , և Ռա-
 2 մոնի գաղաւթը զնայ : Ու երբոր
 հոն երկտաւ , Կամեստան Հովնա-
 փաթին որդին Հելուս գառի , ու
 մանկով՝ զանիկայ իր եղբայրներուն
 մէջն վերցնէ , և զանիկայ ներ-
 3 քին սենանկ մը տար : Ու կէնն
 շէշ աւ . և անոր զլծիւր թափէ ,
 ու բսէ : Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Բեղ
 Խարաթիւ փայ թաղաւոր օծեցի .
 ու դուք բանաս ու փախչելու չու-
 4 շանաս : Եւ ան պատանին ան նորա-
 հասակ մարդարէն Ռամոնի գա-
 ղաւթը զնայ :
 5 Ու երբոր Հա հասաւ՝ ահի զո-
 րայ իշխանները նստիւր էին , և ա-
 նիկայ բաւաւ : Ու իշխան , քեզի
 խօսք մը ունիմ : ու Հելուս բաւաւ :
 Ու եր ամենէն որքան , ու անիկայ բ-
 6 աւաւ : Բեղի ձի իշխան : Եւ
 Հելուս ելաւ ներս մտաւ . ու անի-
 կայ եղբ անոր զլծիւր թափէ , ու
 անոր լաւաւ : Խարաթիւն Տէր Եր-
 տունքը այսպէս կ'ըսէ . Բեղ Տէ-
 րոյ ժողովուրդին՝ Խարաթիւն փայ
 7 թաղաւոր օծեցի . Եւ քու տիրոջ

Երասարին տունը զանեն , որ իմ
 ծառաներուս՝ մարդարէներուն արեւ-
 նին համար , ու Տէրոյ բոլոր ծա-
 ռաներուն արեւնին համար Հեղա-
 րէկն ձեռքն վրէժ առնեմ : Ու 8
 Երասարին բոլոր տունը բնաջնջ
 պիտի ըլլայ . և Երասարին բոլոր է-
 բիկ մարդիկները , ու Խարաթիւ մէջ
 զոյրաւոր ու ձգաւոր պիտի կոր-
 սնցընեն : Եւ Երասարին տունը 9
 Կարաաի որդւոյն Հերորովնաին
 տանը պէս ու Երայի որդւոյն Բա-
 աային տանը պէս պիտի լռեն :
 Ու Հեղաթիւ Հեղաթիւն աղաւա- 10
 կին մէջ չունենոր պիտի ուտեն , ու
 անիկայ թաղող պիտի լլայ : Կա-
 րը դուք բայաւ . ու փախաւ :

Եւ Հելուս իր տիրոջ ծառանե- 11
 րուն ելաւ : ու անոր բսին , Ողի-
 թիւն է . աւ անմտոր ինչաւ քեզի
 եկաւ : Եւ անիկայ անոնց բաւաւ :
 Գառ ան մարդը ու անոր խօսքը 12
 ըր զիսէ : Եւ անոնք բսին : Ուտ
 է . պատմէ մեզի հիմա . ան աւ բ-
 աւաւ : Եւ անիկայ իմի այսպէս ու այս-
 պէս խօսեցաւ՝ բանով : Տէրը այս-
 պէս կ'ըսէ . Բեղ Խարաթիւ փայ
 թաղաւոր օծեցի : Եւ տանը չու- 13
 տով ամեն մարդ իր հանդերձը ա-
 ռաւ , ու անոնք իմի զիսէ փայ՝
 անոր տակը զբին , ու փող ֆեղ-
 նելով՝ բսին : Հելուս թաղաւոր ե-
 ղաւ : Երայն Կամեստան Հով- 14
 սափաթին որդին Հելուս Հովնաթին
 դէմ գլուխ վերցուց : Բակ Հով-
 ղաւ բոլոր Խարաթիւն հետ Ետրոյ
 Եղջեկէ թաղաւորին երեսն Ռա-
 մոնի գաղաւթը կը պահպանէր :
 Ռակայն Հովնաթ թաղաւորը Ետ- 15
 րոյ Եղջեկէ թաղաւորին հետ պա-
 տերազմ բրտաւ տանը՝ Ետրիններուն
 տուն մէջքերն ստոյններուն հա-
 մար Հեղաթիւն զարնէր էր : Եւ
 Հելուս բաւաւ : Իմէ որ կը հաճիք՝
 փախստական մը աւ քաղաքիս գուր
 շէշէ , որ երկայ աւ բանը Հեղա-
 րէի մէջ պատմէ :

Եւ Հելուս հեծաւ ու Հեղաթիւ 16
 զնայ , քանզի Հովնաթ հոն պա-
 կած էր . և Հուդայի Ռարդիա թա-
 ղաւորը Հովնաթ տնանելու ինչ

17 Եր : Ու չեղարկել մէջ առաւ-
րակին վրայ զէս մը կայներ էր , որ
չէտի գունդին զայլ տեսնելով՝
ըսաւ : Եւ մէկ գունդ մը կը տես-
նեմ : Եւ չօրհամ ըսաւ : Ու կ'
ձիւնէր մը առ : ու անոնց զիմայր
խրկէ , ու թող ըսէ : Խաղաղու-
18 թի՞ն է : Եւ ձիւնէրը զանիկայ
զիմառորելու գնաց : ու ըսաւ :
Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ : Խաղա-
ղութի՞ն է : ու չէտ ըսաւ :
Գուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի
ընեն : Խա՛ն անցիր : Եւ զէտը
պատմեց ու ըսաւ : Պատգամաւորը
մինչև անոնց քովը գնաց : Բայց
19 չցարձաւ : Ու մէկ ուրիշ ձիւնէր
մը խրկեց : անիկայ ալ անոնց գը-
նաց : ու ըսաւ : Թագաւորը այս-
պէս կ'ըսէ : Խաղաղութի՞ն է :
Եւ չէտ ըսաւ : Գուն խաղաղու-
20 թիւնը ի՞նչ պիտի ընեն : Խա՛ն
անցիր : Ու զէտը պատմեց ու ը-
սաւ : Ուրեք անոնց քովը գնաց :
Բայց չցարձաւ : Եւ առ ընթացքը
Վասնասեան չէտին ընթացքին կը
նմանի : քանզի կատարարար կը
բռնէ :
21 Եւ աստեղը չօրհամ ըսաւ :
Սա՛ն պատրաստե՛ . ու անոր կառ-
քը պատրաստեցին , Եւ Խարայելի
թագաւորը չօրհամ , ու չուգայի
թագաւորը Որդիկա՛ ամեն մէկը իր
կառքովը չէտն զիմառորելու ելան ,
ու զանիկայ չեղարկելու Վարդի-
22 թին աղարակին մէջը գտան : Եւ
չօրհամ չէտն տեսնելուն պէս
ըսաւ : Ո՛վ չէտ՝ խաղաղութի՞ն է
է : ու անիկայ ըսաւ : Եւ չուգայի խա-
ղաղութիւն կ'ըսէ : քանի որ քու
մօրը չեղարկելին պատկերութիւննե-
23 րը ու կախարդութիւնները կը
շատան : Եւ չօրհամ ձեռքերը
զարձուց ու փախաւ : ու Որդիկա-
յին ըսաւ : Ո՛վ Որդիկա՛ դաւա-
24 ճանութիւն կայ : Եւ չէտ իր ա-
ղեղը ուժով քաշեց , ու չօրհամը
ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ : ու
նետը անոր սրտէն ելաւ : Եւ անիկայ
25 իր լիւսքին մէջը կծկեցաւ : Ու
չէտ՝ իր զօրաղբուխին Բաղեկարին
ըսաւ : Եւ իկայ վերջէն , չեղար-

կելայի Վարդիկին կախարծի ա-
ղարակին մէջը նետ : քանզի միւսը
ընէր որ երբոր էս ու գուն անոր չօր-
համը չեղարկելու տեսնէ չէտ՝ չե-
26 ծած՝ քովէքով կ'երթային , Տէրը
անոր զէմ առ վճիւր տուաւ : Տէ-
րը կ'ըսէ որ Կրտսերն երէկ Վա-
րդիկին արինը ու անոր որդւոցը
արինը տեսայ : ու քեզի առ աղա-
րակին մէջը պիտի հատուցանեմ :
կ'ըսէ Տէրը : Եւ չուգայի հիմա
վերջէն զանիկայ առ աղարակին
մէջը նետ : Տէրը ըսածին համե-
մաւ :
Եւ չուգայի Որդիկա թագա- 27
ւորը առ Բա՛ն տեսնելով՝ պարտեց
տանը ճամբային փախաւ : ու չէտ
անոր տեսնէ ի՞նչպիսի : ըսաւ : Եւ ի-
կայ ալ կառքին վրայ զարկէր : առ
Եւ չէտ չեղարկելու քովը եղող Պա-
րուրին վրայ : ու Ուրդիկա Վա-
կեղով փախաւ : ու հոն մնաւ :
Եւ անոր ծառաները զանիկայ կառ- 28
քով Երեստեղմ տարին , ու զանի-
կայ Գառիկին քաղաքը իր զերեզ-
մանին մէջ իր հայրերուն հետ թա-
ղեցին :
Եւ Որդիկա Երեստի որդւոցն 29
չօրհամը մատաւաներով տարին
չուգայի վրայ թագաւոր եղեր էր :
Եւ չէտ չեղարկել եկաւ : ու 30
երբոր չեղարկել ըսէ՝ իր աշխե-
րուն ծառայը զրաւ : Եւ իր զլուր
զարդարեց , ու պատուհանէն կը
նայէր : Ու երբոր չէտ գտնէ 31
նետ կը մաներ , անիկայ ըսաւ :
Սի՛ն իր տէրը մեղքեղող Օգոս-
թին յաջողութիւն գտաւ : Եւ 32
չէտ՝ իր երեսը զէտ ի պատուհա-
նը վերցուց , ու ըսաւ : Ինձի հետ
մի՛ վ կայ , մի՛ վ : ու երբու իրեր ներ-
քիններ անոր նայեցան : Եւ ա- 33
տեղ ըսաւ : Օգոսթիս փոք նե-
տեցէր : ու զանիկայ փոք նետեցին :
Եւ անոր արինն պատին ու ձիւնէն
վրայ ցածիկեց : ու կոխկռտեց զա-
նիկայ : Եւ ինքը նետ մտաւ : ու 34
կերաւ խմեց , ու ըսաւ : Զիմա առ
անիւծած կնիւնը հօգ տարէր , ու
զանիկայ թագուցէր , քանզի թագա-
ւորի աղջիկ է : Եւ զանիկայ թա- 35

ղեւու գացին : Բայց անոր զաղա-
թէն ու ոտքերէն ու ձեռքերուն
թափէրն ի գատ ուրիշ բան մը
չգտան : Եւ զարձան անոր պատ-
մեցին : ու անիկայ ըսաւ : Եւ է
Տէրը խաղա՛ որ իր ծառային թեզ-
րացի Կոլային ձեռքովը խաղցաւ :
Եւ չեղարկելին մարմինը
չեղարկելու աղարակին մէջ շունքը
37 պիտի ուտեն : Ու չեղարկելին զիա-
կը չեղարկելու աղարակին մէջ՝ ար-
տի երեսի վրայ եղող աղբի պէս պի-
տի ըլլայ : այնպէս որ չքսուի թէ
Եւ իկայ չեղարկել է :
ԳԼ . Ժ
1 Եւ Երեստ Բա՛նարիկայ մէջ ե-
թանաւուն որդի ունէր : ու
չէտ նամակ մը գրեց , Եւ Սամա-
րիա խրկեց չեղարկել ինքնանե-
րուն ու ձեռքերուն Եւ Երեստ-
րին որդւոցը հաղարարաներուն՝
2 ու ըսաւ : Երբոր առ նամակ մե-
ղէ հասնի , ահա ձեր տիրոջ որ-
դիքը ձեր քովն է : ու կառքեր
ու ձիւն Եւ պարագաւոր քաղաք
3 ու զէտը ալ ունիք : Ուրեքն
ձեր տիրոջ որդիներէն որն որ ա-
ղէկ ու յարմար կը դատէր , զա-
նիկայ իր չօրը ամոսին վրայ նըս-
տեցուցէր , ու ձեր տիրոջ տանը
4 համար պատերազմ ըրէր : Ու
անոք խիստ շատ փախցան , ու ը-
սին : Եւ ձեռք երկու թագաւորներ
չկրցան անոր առջէն կայնել : ու
5 մնաց ինչպէս պիտի կայնէր : Եւ
պարսպին հաղարարեալը ու քա-
ղաքապետը ու ձեռքը՝ Եւ հաղա-
րարանները չէտին Բա՛ն խրկեցին
ու ըսին : Սեղա քու ծառաներդ
եղաւ : ու մեզի ինչ որ հրամայես՝
պիտի ընենք : Ըսաւ մէկը թագա-
ւոր պիտի չնենք : քու աշխարհ-
աղէկ երեցածը ըրէ :
6 Եւ անոնք նորէն նամակ մը գրեց՝
ըսելով թէ թէ որ գուցէ իմ հետ
էր : ու իմ խօսքս մօտիկ կ'ընէր ,
ձեր տիրոջ որդւոցը զլուսները ա-
ռէր , ու վաղը առ աստիւս ինձի
չեղարկել եկէր : ու թագաւորին
որդիքը եթանաւուն հոգի էին , ու

զանոք մեջքնող քաղաքի մեծե-
րուն քովն էին : Եւ նամակը ա- 7
նոց հասածին պէս՝ թագաւորին
որդիները բռնեցին , ու եթանա-
ւուն հոգի մորթեցին , Եւ անոնց
զլուսները կողմնեցուց : մէջ գրին ,
ու անոր խրկեցին չեղարկել : Եւ 8
քաղաք մը եկաւ , ու անոր պատմեց՝
ըսելով : Թագաւորին որդւոցը
զլուսները բռնին : Եւ անիկայ ը-
սաւ : Օգոսթիս մինչև առտու դրա-
նը քովը գրէր երկու գէղ ընէր : 9
Ու աստուանց դուռ ելաւ կայնե-
ցաւ : Եւ բոլոր ժողովուրդին ըսաւ :
Գուր արդար էր : ահա ես իմ տի-
րուն գէմ գլուխ վերցուցի ու զա-
նիկայ մեղացուցի : Բայց ասոր ամե-
նը մի մեղացուց : Զիմա զիտե՛ք 10
որ Տէրը խօսքն ըսաւ : Եւ Բա՛ն
զեղեց պիտի չնայ , որն որ Տէրը
Երեստին տանը համար խաղցաւ :
ու Տէրը իր ծառային Կոլային ձեռ-
քովը ըսածը ըրաւ : Եւ չէտ 11
չեղարկելու մէջ Երեստին տեսնէ
բոլոր մնացածները , ու անոր բոլոր
մեծ նախարարները Եւ մօտեմ ըս-
րեկամները , ու քուրմերը մե-
ցուց , այնպէս որ անոր մնացորդ մը
չէրողաց :
Եւ իկայ եկաւ Սամարիա գնաց : 12
ու ճամբուն վրայ հովիւներու լե-
13 թակաղին հասնելով , չէտ չու-
գայի Որդիկա թագաւորին եղարկե-
րէր զտաւ , ու անոնց ըսաւ : Գուր
մի՛ վ էր : Եւ անոք ըսին : Որդ-
իկային եղարկեցին ներ , ու թագա-
ւորին որդիները ու թագաւորին որ-
դիները ողջունելու ինչմը : Եւ ա- 14
տեղ անիկայ ըսաւ : Եւ անոր միջ
բռնեցէր : ու զանոք ողջ բռնեցին ,
Եւ ինքնակապի ջրհորին քովը մե-
ցուցին զանոք , որ քառասունուեր-
կու հոգի էին : ու անոնց մէկը ողջ
չէրողաց :
Եւ անիկ գնաց : ու իր գիմայը 15
երող Ուրդարի որդին չօրհաղարը
գտաւ , ու անոր բարեւ տուաւ ու
ըսաւ : Ինչպէս որ իմ տիրոջ քու
սրտիդ հետ ուղի է , արդեօք քու
տիրոջ ալ աշխարհ ուղի է : Եւ
չօրհաղար ըսաւ : Եւ չէտ : Ուրեքն

- Տերօջ տանը մէջ պաշտօնեաներ
 19 զբաւ : Լա հարիւրապետները ,
 թիկնապաշտները ու սուրհանդակ-
 ները , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը
 առաւ , և խաղաւորը Տերօջ տա-
 նէն ինկցուցին , ու սուրհանդակաց
 զբանը ճամբայէն խաղաւորին տա-
 նք մտան և անիկաց խաղաւորնե-
 20 լուն արեւոտին վրայ նստաւ : Ա-
 երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախա-
 շաւ : ու լազարը հանդարտու-
 թեան մէջ էր : Իսկ Գոթոգիան
 խաղաւորական տանը +ռէ սրով
 21 մուտքուցին : Հովաս եօթը տա-
 ըկան էր երբոր խաղաւոր եղաւ :

ԳԼ ԺԲ

- 1 Հէոնի եօթներորդ տարին Հովաս
 խաղաւոր եղաւ , ու Լորսապետի
 մէջ յատուան տարի խաղաւորու-
 թիւն բրաւ : ու անոր մերը անունը
 Սարիա էր : Ինքսարեւէ +ռառ+էն :
 2 Լա Հովաս Տերօջ առնէր ուղղու-
 թիւն բրաւ ան բոլոր օրերուն մէջ ,
 որ Հովսէպա իսահան անոր կը
 3 սորվեցներ : Բայց բարձր տե-
 ղուանքը չլիքցան : Ժողովուրդը
 տախան բարձր տեղերու վրայ զոհ
 կը մատուցանէին ու խունկ կը
 ձիւէին :
 4 Լա Հովաս իսահաններուն բ-
 րաւ , Տերօջ տունը բերում սուրբ
 բաներուն բոլոր ստակը , համ-
 բուած մարդոց ստակը , զինք կըտ-
 բուած անձինքներուն ստակը , և ան
 բոլոր ստակը՝ որ մարդ մը Տերօջ
 5 տունը բերելու կամէր կ'ընէ : Բա-
 հանանքը՝ ամեն մարդ իրենց ճանչ-
 ւորներէն առնեն , ու տանք փրած
 տեղուանքը իրենք նորոգեն , ու որ
 փրած տեղ մը գտնուի :
 6 Ասկայն Հովաս խաղաւորին բան-
 ու իրեքերորդ տարին իսահանները
 տանք փրած տեղուանքը շնորոգե-
 7 լին : Լա Հովաս խաղաւորը իրեն
 գտնուց Հովսէպա իսահան ու
 իսահանները , և անոնց բաւ :
 հանք փրած տեղուանքը ինչքէն չէր
 նորոգեր : ու հինաւ անոնք անոն-
 քէն մշտնապէս ալ ստակ մի առնէր ,
 հապա զանիկաց տանք փրած տեղե-

րուն համար տուէր : Լա իսահա-
 նանքը հաւանութիւն տուին , որ
 իրենք ստակ չառնեն ժողովուրդէն ,
 ոչ ալ տանք փրած տեղուանքը նո-
 8 րոգեն : Լա Հովսէպա իսահան
 մէկ անտուկ մը առաւ , ու անոր վը-
 րան ծակ մը ծակեց , ու զանիկաց
 տեղանին քով՝ Տերօջ տունը մըտ-
 նորներուն աջ կողմը զբաւ : և զու-
 ոք սպասող իսահանները Տերօջ
 տունը բերում բոլոր ստակը հան-
 կը զնէին : Աւ երբոր կը տես-
 10 նէին որ անտուկին մէջ ստակը չառ-
 ցեր է , խաղաւորին զբաղիր ու
 մեծ իսահան կ'եղէին , ու Տերօջ
 տունը գտնուած ստակը համբարով
 կը ծրարէին : Լա պատրաստուած
 ստակը Տերօջ տանք հարձիւ վրայ
 զբուած բաներներուն ձեռքը կու-
 տային , որ անոնք Տերօջ տանք մէջ
 զործող հիւսիսուն ու շնորոգե-
 12 րուն Լա որմնադիրներուն ու իս-
 իսահաններուն վճարեն : նաև Տե-
 րօջ տանք փրած տեղուանքը նո-
 րոգելու համար փայտեր ու տա-
 ռուած յարկեր ծախաւ առնեն , և
 տանք նորոգութեան համար բոլոր
 պէտք եղած բաներուն ծախք ընեն :
 Բայց Տերօջ տանք բերում ստա-
 13 կէն Տերօջ տանք համար արծաթե
 դաւաթներ , լազարներ , կոնքեր ,
 փողեր ու ուրիշ ամաններ կամ
 արծաթե ամաններ ամանին շէ-
 նուեցաւ : Բանիկ բաներներուն կու-
 14 տային զանիկայ , որ անով Տերօջ
 տունը նորոգէն : Լա որմնա ձեռքը
 որ կը յանձնէին ան ստակը՝ բան-
 ւորներուն տալու համար , անոնցմէ
 հաշիւ չէին տաներ : Բանիկ անոնք
 հաւատարմութեամբ կ'աշխատէին :
 Հանցանքի ստակը ու մեղքի ստա-
 16 կը Տերօջ տունը չէր մոռնէ , ան-
 նիկաց իսահաններուն կ'ըլլար :

Ըն առնէր Բարսեղ Աղայէլ թա-
 17 դաւորը երա՛ Գեղի գեմ պատե-
 լալով բրաւ : ու զանիկաց ստա-
 կարը Աղայէլ իր երեսը զարձուց ,
 որ Լորսապետի վրայ երթայ : Լա
 18 Հովսէպի խաղաւորը Հովաս իր
 հայրերուն Հովսէպի խաղաւորնե-
 րուն՝ Հովսէպաին ու Հովսէպ-

- մին և Ռրոյկային նուիրած բոլոր սուրբ բաները, ու իր նուիրածը, և Տերոջ տանը, ու թագաւորական տանը զանձերուն մէջը զանուած բոլոր ոսկին առաւ, ու Եսորոյ Բաշկէ թագաւորին խրկեց. արսպէս անխիղ Լորտազեմի վրայէն ետ քաշուեցաւ:
- 19 Իւ Յովսափն մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրածը ահն Հուդայի թագաւորներուն յիշատակաց զբրին մէջը գրուած է:
- 20 Իւ անոր ծառաները ոտք ելան, ու անոց գէճ դաւաճանութիւն բրին, ու Հովսափը զարկին Մերձի տանը մէջ, որ Սիլլայի զառ 'ի վայրին վայց է:
- 21 Իւ անոր ծառաները՝ Սամեթի որդին Հովսափար ու Սովմերի որդին Հովսափարոյ՝ զանխիղ զարկին, ու մուտ. և զանխիղ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին. ու անոր տեղը անոր որդին Եմսախ թագաւոր եղաւ:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

- 1 Հուդայի թագաւորին՝ Ռրոյկայի որդւոյն Հովսափն քանուիրքերբոլոր տարին Խարպէի վրայ Հելուի որդին Հովսափը թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու տանուեթմբ տարի խաբաւորէջ:
- 2 Իւ Տերոջ առջնը չարութիւն բրաւ, ու Խարպէին մեղանել տուող 'Խարասան Հերորովամին մեղքերուն հետեւող եղաւ, անոնցմէ ետ չկեցաւ:
- 3 Իւ Տերոջ բարութիւնը Խարպէի վրայ բարբոքեցաւ, ու զանոնք շարունակ Եսորոյ Բաշկէ թագաւորին ձեռքը ու Բաշկէի որդւոյն Բեռազային ձեռքը մտանց:
- 4 Իւ Հովսափը Տերոջ աղմբը բրաւ, ու Տերը անոր մասի բրաւ. քանզի տեսաւ Խարպէի նեղութիւնը, որով Եսորոյ թագաւորը զանոնք նեղեց:
- 5 Իւ Տերը Խարպէին մէկ փրկիւ մը տուաւ, ու Եսորոյ ձեռքին տակէն ելան. և Խարպէի որդիքը երկկուսն ու մեկալ որումս պէս իրենց վրաններուն մէջը կը նստէին:
- 6 Բայց Խարպէին մեղան-

նել տուող Հերորովամին տանը մեղքերէն ետ չկեցան, Հապա անոնց մէջը քալեցին. ու Եսորովթի կուսին ալ Սամարիայի մէջ կը կենար:

7 Իսկ Հովսափային առէլ զորք չեմոդուց, բայց միայն յիսուն ձիաւոր, տասը կառք ու տասը հազար հետեակ զորք. վանս զի Եսորոյ թագաւորը զանոնք բնաջնջ բրեր էր, ու զանոնք կոխուած հողի պէս բրեր էր:

8 Իւ Հովսափային մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրածը ու զորութիւնը ահն Խարպէի թագաւորներուն յիշատակաց զբրին մէջը գրուած է:

9 Իւ Հովսափը իր հայրերուն հետ քնայաւ, ու զանխիղ Սամարիայի մէջ թաղեցին. և անոր տեղը անոր որդին Հովսափը թագաւոր եղաւ:

10 Հուդայի Հովսա թագաւորին երեսունութնորդ տարին Խարպէի վրայ Հովսափայի որդին Հովսա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու տանուեթմբ տարի խաբաւորէջ:

11 Իւ Տերոջ առջնը չարութիւն բրաւ, ու Խարպէին մեղանել տուող 'Խարասան Հերորովամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ, Հապա անոնց մէջը քալեց:

12 Իւ Յովսափն մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրածը, և Հուդայի Եմսախ թագաւորին հետ պատերազմ բրած առնել իր քաջութիւնը՝ ահն Խարպէի թագաւորներուն յիշատակաց զբրին մէջը գրուած է:

13 Իւ Հովսա իր հայրերուն հետ քնայաւ, և անոր անունը Հերորովամ նստաւ. ու Հովսա Խարպէի թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ:

14 Իւ Լաբեակ իր մեռնելու հիւանդ գութիւնովը հիւանդացաւ, և Խարպէի թագաւորը Հովսա անոր իջաւ, ու անոր երեսին վրայ լացաւ ու ըսաւ, Հայր իմ, Հայր իմ, Խարպէին կառքը ու անոր ձիաւորները:

15 Իւ Լաբեակ անոր ըսաւ, Սէկ աղիզ մը ու նետեր առաւ:

16 Իւ Խարպէի թագաւորին ըսաւ,

կայ տասնութեան տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղեմի
մէջ յիսուսուեցին. տարի թագա-
ւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը ա-
նունը Յէրեմիա էր, ու Երուսաղե-
մացի էր: Եւ անիկայ Տէրոջը առ-
ջէն ուղղութիւն ըրաւ, իր հօրը
Եւսափայիլն բոլոր ըրածին պէս,
Բացի բարձր տեղումը չվերցան.
Ժողովուրդը տակաւին բարձր տե-
ղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու
խուսկ կը ծխէին: Եւ Տէրը թա-
գաւորը զարկաւ, ու մինչև իր մա-
հաւան օրը բորտում էր, և զատ տան
մը մէջ կը բնակէր. ու սրբաւորին
վրայ էլ էր թագաւորին որդին
Հովսեփամ էր, ու անիկայ կը գա-
տէր երկրին ժողովուրդը:

Եւ Եզարիային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա՛ն Հուդայի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:

Ու Եզարիա իր հայրերուն հետ
քնացաւ, ու զանիկայ իր հայրերուն
հետ Գաւիթի քաղաքին մէջ թա-
ղեցին. և անոր տեղը անոր որդին
Հովսեփամ թագաւոր եղաւ:

Հուդայի Եզարիա թագաւորին
երեսուցումներով տարին Խաւա-
յէի վրայ Հերոփոմին որդին
Օպարիա թագաւոր եղաւ. Սա-
մարիայի մէջ, ու վեց ամիս ըս-
տէր էր: Եւ անիկայ իր հայրերուն
ըրածին պէս Տէրոջը առջէն չարու-
թիւն ըրաւ, ու Խաւայէին մեղան-
շել տուող Կարատեան Հերոփո-
մին մեղաբերէն ետ չկեցաւ: Ու
Հարիսի որդին Սեղոմ անոր գէմ
զուտ վերցուց, և զանիկայ ժող-
ովուրդին առջէն զարկաւ մեղուց,
ու անոր տեղը ինքը թագաւոր ե-
ղաւ:

Եւ Օպարիային մնացորդ պատ-
մութիւնը ահա՛ն Խաւայէի թագա-
ւորներուն յիշատակայ գրքին մէջը
գրուած է: Եւ Տէրը Տէրոջը խօսքն
է՛ր որ Յիսուսին խօսքն էր ըսելով,
Խաւայէի ափսոսանք վրայ քու որդի-
քանքը չըրբորդ ազգը պիտի նստին.
ու այնպէս եղաւ:

Հարիսի որդին Սեղոմ Հու-

դայի Ողիա թագաւորին երեսու-
ցումներով տարին թագաւոր ե-
ղաւ, ու Սամարիայի մէջ մէկ ամիս
թագաւորութիւն ըրաւ: Եւ Գաղ-
զիի որդին Սամայիմ թագաւոր
եղաւ, ու Սամարիա եկաւ. և Սա-
մարիայի մէջ Հարիսի որդին Սեղ-
ոմը զարկաւ մեղուց, ու անոր
տեղը ինքը թագաւոր եղաւ:

Ու Սեղոմին մնացորդ պատմու-
թիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա՛ն Խաւայէի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:
Եւ ամենը Սամայիմ թագաւորին
ու բոլոր անոր մէջը եղող-
ները, ու անոր սահմանը զարկա-
ւորն է թերեւ, և չըսանքնուն հա-
մար զարկաւ. ու հոն եղող բոլոր
թիւ իրիկները ձեռքից:

Հուդայի Եզարիա թագաւորին
երեսուցումներով տարին Խաւայէի
վրայ Գաղզիի որդին Սամայիմ
թագաւոր եղաւ, ու Սամարիայի
մէջ տար թագաւորութիւն ըրաւ,
ու անիկայ Տէրոջը առջէն չարու-
թիւն ըրաւ, ու Խաւայէին մեղան-
շել տուող Կարատեան Հերոփոմին
մեղաբերէն ետ չկեցաւ:

Եւ Եսթրատանի Գուդ թագա-
ւորը երկրին վրայ եկաւ. ու Սա-
մայիմ հազար տաղանդ արծաթ
տուաւ. Գուդին, որ անիկայ իրեն
ողնական ըլլայ, թագաւորութիւ-
նը իր ձեռքին մէջ հաստատելու
համար: Ու Սամայիմ առ ար-
ծաթը Եսթրատանի թագաւորին
տարաւ համար Խաւայէին բոլոր հա-
րուսաններուն վրայ հարկ դրաւ,
ու ամէն մէկն յիսուսական սիկդ ար-
ծաթ տուաւ. և Եսթրատանի թա-
գաւորը ետ դարձաւ. ու ան երկրին
մէջ չեկցաւ:

Ու Սամայիմին մնացորդ պատմու-
թիւնը ու անոր ամէն ըրածը
ահա՛ն Խաւայէի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:
Ու Սամայիմ իր հայրերուն հետ
քնացաւ, և անոր տեղը անոր որ-
դին Փակեթա թագաւոր եղաւ:

Հուդայի Եզարիա թագաւորին 23

յիսուսներով տարին Խաւայէի վրայ
Սամայիմ որդին Փակեթա թա-
գաւոր եղաւ. Սամարիայի մէջ, ու
երկու տարի ըստաւոր էր: Եւ Տէ-
րոջը առջէն չարութիւն ըրաւ, ու
Խաւայէին մեղանշել տուող Կա-
րատեան Հերոփոմին մեղաբերէն
ետ չկեցաւ: Եւ անոր զորապետը
Ռոփմայի որդին Փակեթ անոր
գէմ զուտ վերցուց, ու իր հետը
Եզրոփը ու Երիւն, ու Գաղաւ-
ղայիներէն յիսուս մարդ տուաւ,
և Սամարիայի մէջ թագաւորին
տանը ներսի կողմը զանիկայ զարկաւ
մեղուց, ու անոր տեղը ինքը թա-
գաւոր եղաւ:

Եւ Փակեթային մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա՛ն Խաւայէի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:

Հուդայի Եզարիա թագաւորին
յիսուսներով տարին Խաւա-
յէի վրայ Ռոփմայի որդին Փա-
կեթ թագաւոր եղաւ. Սամարիայի
մէջ, ու քսան տարի ըստաւոր էր:
Եւ Տէրոջը առջէն չարութիւն
ըրաւ, ու Խաւայէին մեղանշել
տուող Կարատեան Հերոփոմին
մեղաբերէն ետ չկեցաւ: Խաւայէի
Փակեթ թագաւորին օրերը Ես-
թրատանի թագաւորի փառաստը
թագաւոր եկաւ, ու Երեմ և Ե-
րեմիէ թագաւորն ու Համոթին և
Պաղէոր ու Զատորը և Գա-
ղապը ու Գալիլեան և Եսեփ-
թաղիմը բոլոր երկրից առաւ, ու
անոնք բնակեցին Եսթրատան գեր-
տարաւ: Ու Ելայի որդին Ռոփեթ
Ռոփմայի որդայն Փակեթին գէմ
զատաճանութիւն ըրաւ, և զանի-
կայ զարկաւ մեղուց, ու անոր տե-
ղը ինքը թագաւոր եղաւ. Ողիայի
որդայն Հովսեփամին քսաներորդ
տարին:

Ու Փակեթին մնացորդ պատմու-
թիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ա-
հա՛ն Խաւայէի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:
Խաւայէի թագաւորին Ռոփմե-
լայի որդայն Փակեթին երկրորդ
տարին Հուդայի թագաւորը Ու-

ղիայի որդին Հովսեփամ թագա-
ւոր եղաւ: Եւ Սամայիմին մէջ տաս-
նութեան տարի թագաւորութիւն ը-
րաւ. և անոր մօրը անունը Յի-
րուսա էր, ու Սաղոմիկին աղջիկն
էր: Եւ անիկայ Տէրոջը առջէն
ուղղութիւն ըրաւ, իր հօրը Ողիա-
յին բոլոր ըրածին պէս ըրաւ:
Բացի բարձր տեղումը չվերցան. 35
Ժողովուրդը տակաւին բարձր տե-
ղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին
ու խուսկ կը ծխէին: Եւ Տէրը
Տէրոջը տանը ամենէն բարձր գուռը
շինեց:

Եւ Հովսեփամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա՛ն Հուդայի թագաւորներուն յի-
շատակայ գրքին մէջը գրուած է:
Եւ օրերը Տէրը Եսթրոց Ռասին
թագաւորը ու Ռոփմայի որդին
Փակեթն Հուդայի վրայ խրկելու
սկսաւ: Եւ Հովսեփամ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու իր հայ-
րերուն հետ իր հօրը Գաւիթին
քաղաքին մէջ թագաւոր եղաւ, ու
անոր տեղը անոր որդին Երազ
թագաւոր եղաւ:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Ռոփմայի որդայն Փակեթին տաս-
նութներով տարին Հուդա-
յի թագաւորին Հովսեփամին որդին
Երազ թագաւոր եղաւ: Երազ 2
քսան տարի թագաւոր եղաւ. ու Երուսաղեմի մէջ
տասնութեան տարի թագաւորութիւն
ըրաւ. և իր հօրը Գաւիթին պէս
իր Տէր Եսթրոցին առջէն ուղղու-
թիւն չըրաւ: Զատար Խաւայէի 3
թագաւորներուն ճամբուն մէջ քա-
լեց. ու իր որդին ալ կրակէ ան-
ցուց. ան ապրելուն դարչելի սով-
ութիւններուն համեմատ, որոնք
Տէրը Խաւայէի որդայն առջէն
վերնուց: Եւ բարձր տեղումն
ըր ու բոլորներու վրայ և ամէն
կանանց ծառերու տակ զոհ կը մա-
տուցանէր ու խուսկ կը ծխէր:
Եւ ամենը Եսթրոց Ռասին թա-

- 4 տար : Եւ Մտրեստանի թագա-
ւորը Ովելկին փոյց նենգութիւն
գտաւ : որովհետեւ անիկայ Լազիպ-
տոսի Սոփա թագաւորին զեպան-
ներ խրկէր էր , ու Մտրեստանի
թագաւորին ամեն տարուան պէս
հարկ վճարած չէր . անոր համար
Մտրեստանի թագաւորը զանիկայ
բռնեց ու բանտի մէջ կապեց :
- 5 Եւ Մտրեստանի թագաւորը բոլոր
երկրէն փոյց կրտ . Սամարիայի փո-
ւոյ ալ կրտ , ու զանիկայ իրեք
տարի պաշարեց :
- 6 Ովելկին իննեւորոր տարին Մա-
րեստանի թագաւորը Սամարիան
տաւաւ , ու Խարայէլը Մտրեստան
փոխադրեց , և զանոց Գովգան
զեւոնք բոլոր Վաղայի ու Վարդիի
մէջ , ու Մարաց քաղաքներուն մէ-
ջ :
- 7 Զբնակեցուց : Վանդի Խարայէլի
որդիւրը զերեւր Լազիպտոսի երկրէն
Լազիպտոսի փարստոն թագաւորին
ձեռքին տակէն հանող իրենց Տէր
Մատուցին զէմ մեղք գործեցին , և
ուրիշ աստուածներէն վախցան . Ու
Տէրոջը Խարայէլի որդւոցը առջևէն
վաճնաւած ազգերուն կանոններուն
համեմատ , և Խարայէլի թագաւոր-
ներուն բրած կանոններուն համեմատ
քաղեցին : Ու Խարայէլի որդիւրը
իրենց Տէր Մատուցին առջև ուղեղ
չեղած բաները դաւառուի բրին , և
իրենց ամեն քաղաքներուն մէջ
պահպանուց աշտարակէն մինչեւ
պարսպաւոր քաղաքը իրենց բարձր
տեղեր շինեցին : Ու անոնք ամեն
բարձր բլուրներու վրայ , և ամեն
կանոնէ ծառերու տակ իրենց ար-
ձաններ ու Մտաւորովի կուսքեր
կանդնեցին : Եւ հոն ամեն բարձր
տեղերու վրայ խոռոչ ծխեցին՝ Տէրո-
ջը անոնց առջևէն վաճնաւած ազգե-
րուն պէս , ու չար գործքեր բրին :
- 8 Տէրը բարկացուցին . Եւ կուս-
քերու ծառայութիւն բրին , որոնց
համար Տէրը անոնց ըսեր էր թէ
Եւս բանը մի ընէր :
- 9 Ու Տէրը բոլոր մարդարներուն
ու բոլոր անասուններուն ձեռքովը
Խարայէլին ու Յուդային վաղաւ-
թիւն ընելով՝ ըսեր էր : Չիր չար

ձաւթաններէն զարմէր , և իմ պա-
տուիրաններս ու կանոններս պա-
հեցէր , ան ամեն սրելոյն համեմատ
որն որ ձեր հայրերուն պատուիրեցի ,
ու իմ ծառաներս մարդարներուն
ձեռքովը ձեզի խրկեցի : Բայց ա- 14
նոնք մոխի չբրին , հապա իրենց պա-
րանոցը իրենց Տէր Մատուցին չե-
հաւատացող իրենց հայրերուն պա-
րանոցին պէս խառայուցին : Եւ 15
անոր կանոնները , ու իրենց հայրե-
րուն հետ անոր բրած ուխտը , և
անոր տուած վկայութիւնները մեղ-
քի ձգեցին , ու անապաշտութեան
հետեւ դաւցին ու անապաշտ եղան ,
և իրենց չորս կողմը գտնուած աշ-
գերուն հետեւող եղան , որոնց հա-
մար Տէրը իրենց պատուիրեր էր
որ անոնց պէս չընեն : Բայց իրենց 16
Տէր Մատուցին բոլոր պատուիրանե-
րէր թողուցին , և իրենց երկու
հատ ձուլածք որմ շինեցին , ու
Մտաւորովի կուսք շինեցին , ու
երկիրքին բոլոր զբոսութիւններուն
երկրպագութիւն բրին , և Վահա-
ղին ծառայեցին : Ու իրենց տղաք- 17
ները ու աղջիկները կրակի անցու-
ցին , և կուսարդութիւն ու ձեռ-
յութիւն բրին , և զիրենք ծախեցին
Տէրոջը առջև չարութիւն ընելու :
ու զանիկայ բարկացանկաւ : Ուս 18
տի Տէրը Խարայէլին խիտ բարկա-
ցաւ , ու զանոնք իր երեսնէ ձգեց .
անոնք որ ուրիշ չմտայ , բայց միայն
Յուդայի ցեղ :

Յուդա ալ իր Տէր Մատուցին 19
պատուիրանները չպահեց , հապա
Խարայէլին բրած կանոններովը քա-
լեց : Եւ Տէրը Խարայէլին բոլոր 20
սերունդը մեղեց , ու զանոնք չար-
չարեց , և զանոնք յափշտակողնե-
րուն ձեռքը մատնեց , մինչեւ որ զա-
նոնք բռնուին իր երեսնէ ձեզի .
Վանդի Խարայէլը Վախթի տունէն 21
պատուց . անոնք ալ Վարատեան
Յերոբոամը թագաւոր դրին . ու
Յերոբոամը Խարայէլը Տէրոջը հե-
տեւէն արգիլեց , ու անոնց մեծ
մեղք գործել տուաւ : Եւ Խարա- 22
յէլի որդիւրը Յերոբոամին բոլոր
բրած մեղքերուն մէջը քաղեցին ,

- գաւորը ու Խորալի թաղաւորը՝
Ուղիւնայի որդին փակէ Երու-
սաղէմի վրայ պատերազմելու ելան ,
ու Երազը պաշարեցին : Բայց պա-
տերազմը շարունակելու կարող չե-
6 զան : Եւ ասեմը Ետրոյ Ուսմին
թաղաւորը Ելաթը Ետրիներուն
դարձուց , և Հօնդայեանները Ելա-
թէն վերնուեց , ու Ետրիք Ելաթ
էկան ու Հօն բնակեցան մինչև աս-
7 օրս : Եւ Երազ Ետրեւտանի
թաղաւոր ժողովար ժողովարին
գետաւաններ խրկեց ու բաւ : Եւ
քաւ ծառաղ ու որդիղ եմ . ելիք
ու գիւ ազատէ Ետրոյ թաղաւո-
րին ձեռքէն , ու Խորալի թաղա-
ւորին ձեռքէն , որոնք իմ վրաս ե-
8 լնէն : Եւ Երազ Տէրոջ տանը
մէջ ու թաղաւորին տանը զան-
ձերուն մէջ զանուած արծաթի ու
սոկին տաւ , և Ետրեւտանի թա-
9 ղաւորին ընծայ խրկեց : Ու Ետ-
րեւտանի թաղաւորը անոր մօտի բ-
րաւ : և Ետրեւտանի թաղաւորը
Ղաւմասկոսի վրայ գնաց ու զանի-
կայ տաւ , և անոր բնակիչները
Այր գերի տարաւ , ու Ուսմինը
մեղուց :
10 Եւ Երազ թաղաւորը Ետրեւ-
տանի թաղաւոր ժողովար թա-
ղաւորը գիւմարեւու համար Ղա-
մասկոս գնաց , ու Ղաւմասկոսի մէջ
եղած սեղանը տեսաւ : և Երազ
թաղաւորը ան սեղանին օրինակը
ու ձեռք անոր բոլոր շինուածքին
համեմատ Ուրիա քահանային խր-
11 կեց : Եւ Ուրիա քահանան Ե-
րազ թաղաւորին Ղաւմասկոսէն
խրկած օրինակէն նման սեղան մը
շինեց : մինչև Երազ թաղաւորին
Ղաւմասկոսէն դարձ Ուրիա քահա-
12 նան այնպէս բրաւ : Ու երբոր
թաղաւորը Ղաւմասկոսէն եկաւ ,
թաղաւորը սեղանը տեսաւ , և
թաղաւորը սեղանին մօտեցաւ , ու
13 անոր վրան ողջակէզ մատուց : Եւ
իր ողջակէզը ան հացի ընծան պրկեց
և նուէրը թափեց , և իր թաղա-
ղաւորեան զոհին արխնը ան սեղա-
14 նին վրայ սրկեց : Ու Տէրոջ տա-
նէն ելող պղնձէ սեղանը տանը

տանէն՝ ոչինչ եւ սեղանին ու
Տէրոջ տանը մէջտեղէն քաշեց , ու
զանիկայ եւ սեղանին քովը դրաւ
գեղի Տիւսիս : Եւ Երազ թա-
ղաւորը Ուրիա քահանային հա-
մայեց բաւով , Սէն սեղանին վը-
րայ տաւտան ողջակէզը ու խրի-
կուան հացի ընծան , և թաղաւո-
րին ողջակէզը ու անոր հացի ըն-
ծան , ու երկրին բոլոր ժողովուրդին
ողջակէզը և անոնց հացի ընծան ու
անոնց նուէրները մատուցանեաւ , ու
ողջակէզներուն բոլոր արխնը , և
զոհներուն բոլոր արխնը անոր վրայ
սրկեաւ : ու պղնձ սեղանը իմ բը-
լայ Հաւաքեւելու համար : Եւ
Ուրիա քահանան Երազ թաղա-
ւորին բոլոր շրմանքուն պէս բ-
րաւ : Ու Երազ թաղաւորը մեքե-
նոյններուն սպասուածները կրտ-
րեց , ու տաղանները անոնց վրայէն
վերցուց , ծովն ալ իր տակը եղող
պղնձէ եղեւուն վրայէն ինչեւոյ , ու
զանիկայ քարայրատակի մը վրայ դը-
րաւ : Եւ Տէրոջ տանը մէջ չե-
նուած շարաթին ծածկոյրը ու
թաղաւորին դուրսի ճամբան Ետ-
րեւտանի թաղաւորին պատճառա-
ւը Տէրոջ տանը դարձուց :

Եւ Երազին դարձեալ միայնորդ
պատմութիւնը ահա Հուդայի թա-
ղաւորներուն յիշատակաց գրքին
մէջը գրուած է : Եւ Երազ իր
հայրերուն հետ քնացաւ , ու իր
հայրերուն հետ Ղաւմասկոսի վրայ գնաց
մէջը թաղաւորեաւ , և անոր սեղը
անոր որդին Եղեկիա թաղաւոր ե-
ղաւ :

ԳԼ . ԺԷ

Հուդայի Երազ թաղաւորին եր-
կտաւաններով տարին Խորա-
լի վրայ Ելայի որդին Ուրիա
թաղաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ ,
ու ինք տարի Բաբելոնի : Եւ
Տէրոջ տանը շարաթին բրաւ ,
բայց ոչ իրմ առաջ եղող Խորա-
լի թաղաւորներուն պէս : Ետր
դէմ ելաւ Ետրեւտանի Սաղմնա-
տար թաղաւորը , և Ուրիա անոր
ծառայ եղաւ ու անոր հարկ կու-

- 23 անոնցմէ ետ չկեցան , Արնչե ուր
Տէրը Խորալէր իր առնէն զեր-
ցուց . ինչպէս որ իր բոլոր ծառա-
ներուն՝ մարդարեւերուն ձեռքովը
խօսեր էր : Եւսպէս Խորալէլ իր
երկրէն Ետրեստան փոխադրուեցաւ
մինչեւ սա օրս :
- 24 Ու Ետրեստանի թագաւորը
Բարբրանէն , Վաթայէն , Եւսպէն ,
Լշմաթէն ու Սեփարուսիմէն ձա-
ղապարհութեամբ , ու Սամարիայի քա-
ղաքներուն մէջ Խորալէլի որդւոց
տեղը բնակեցուց . և անոնք Սամա-
րիան ժառանգեցին , ու անոր քա-
ղաքներուն մէջը բնակեցան :
- 25 Ու երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ ,
Տէրոջմէ չէին վախնար . ու Տէրը
անոնց մէջը առիւծներ խրկեց , որ
26 զանոնք կը մեռցնէին : Լշ Ետ-
րեստանի թագաւորին խօսեցան ու
բռնին , Եւսպէրը որ դուն փոխադ-
րեցիր՝ ու Սամարիայի քաղաքնե-
րուն մէջը բնակեցուցիր , ան երկրին
Ետրուծոյն կրօնը չեն դիտեր : ու
անիկայ անոնց մէջը առիւծներ խր-
կեր է , և ահա զանոնք կը մեռցը-
նեն՝ ան երկրին Ետրուծոյն կրօնը
27 չգիտանալուն համար : Եւստանը
Ետրեստանի թագաւորը հրաման
ըրաւ՝ բռնել , Չեր անիկ զերի
առած քահանաներուն մէկը հոն
տարէր , ու երթան հոն բնակին ,
ու անիկայ ան երկրին Ետրուծոյն
կրօնը թող անոնց սորվեցնէ :
- 28 Լշ Սամարիայէն զերի առնուած
քահանաներուն մէկը գնաց Բեթէլի
մէջ բնակեցաւ , ու անոնց կը սոր-
վեցնէր թէ ինչպէս Տէրոջմէ վախ-
նալու էին : Լշ ամեն մէկ ազգ
29 իր աստուածները կը չնէր , ու Սա-
մարիայոց չնեած բարձր տեղերուն
տուները կը զնէր ամեն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ : Լշ
Բարիլացիք Սարգովթ բանովթը
չնեցին , ու Վաթայիք՝ Կերպազը
չնեցին , ու Լշմաթայիք Եսիմա-
թը չնեցին , Լշ Եւսպէր Կերա-
սը ու Թարթաիլը չնեցին , ու
Սեփարուսիայիք իրենց տղարը
Սեփարուսիայոց աստուածներուն՝
31 Երամեւիքին ու Եսամեւիքին հա-
- մար կրակով կ'այրէին : Ուստի 32
Տէրոջմէ կը վախնային , ու իրենց
պինա զած մարդ իրենքն բարձր տե-
ղերուն քուրմեր կ'ընէին , որոնք
անոնց համար բարձր տեղաց տա-
ները շէն կ'ընէին : Եւստի Տէրոջմէ 33
կը վախնային , ու նաեւ իրենց աս-
տուածներուն ծառայութիւն կ'ընե-
րուր՝ որոնց մէջէն փոխադրուած էին :
Եւստի մինչեւ սա օրս առջի սովո- 34
րութիւններուն պէս կ'ընէն . ճշ
Տէրոջմէ կը վախնան , և ճշ իրենց
կանոնները ու դատաստանները կը
կատարեն , ճշ ալ ան օրէնքը ու
պատուիրանքը , որ Տէրը Հնարիք
որդւոցը տուաւ , որուն անունը
Խորալէլ դրեր էր : Լշ Տէրը ա- 35
նոնց հետ ուխտ բրեր էր , ու անոնց
պատուիրեր էր բռնել , Ուրիշ
աստուածներէն չվախնար , ու անոնց
երկրպագութիւն չընէր , և անոնց
ծառայութիւն չընէր , ու անոնց զոհ
չմատուցանէր : Հապա ձեզ Լշ Կա- 36
տուիրանքներէն զոհ չմատուցանէր ,
ու անոր զոհ մատուցանէր .
37 Լշ ձեզի համար դրած կանոնները ,
դատաստանները , օրէնքը ու պա-
տուիրանքը միշտ զգուշութեամբ ի
զօրծ դնէր , և ուրիշ աստուած-
ներէն չվախնար : Ու ձեզի հետ ը- 38
րած ուխտ չմոռնար , և ուրիշ աս-
տուածներէն չվախնար : Հապա ձեր 39
Տէր Ետրուծմէն վախնար , ու անի-
կայ ձեր ամեն թշնամիներուն ձեռ-
քէն ձեզ պիտի աղատէ : Եւսպէս ա- 40
նոնք ճաղկապութիւն չըրին , հապա
իրենց առջի սովորութիւններուն պէս
կ'ընէին : Եւս ազգերն ալ Բեթէլ
Տէրոջմէ կը վախնային , Բայց իրենց
կուրորներն ալ ծառայութիւն կ'ը-
նէին . նաեւ անոնց որդիքը ու ա- 41
նոնց որդւոցը որդիքը մինչեւ սա
օրս իրենց հայրերուն ըրածին պէս
կ'ընէն :

ԳԼ ԺԸ

Լշ Խորալէլ թագաւորին Լշայի 1
որդւոյն Ութէլին երբոր տա-

2 րին Յուդայի Երազ թագաւորին որդին Լզիկիւս թագաւոր եղաւ :
 3 Վասնուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Լըուսաղեմի մէջ քանուիրը տարի թագաւորութիւն ըրաւ : և անոր մորը աշունքը Եփա էր , ու Օւարաբիային
 4 աղջիկն էր : Եւ իր հօրը յաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առնելու ուղղութիւն ըրաւ : Եփիայ բարձր տեղումըը վերցուց , ու արձանները կտորակց , և Եսաւրովմի կուռքերը կտրեց , ու Մովսէսին շինած պղնձե օձը կտոր կտոր ըրաւ , (քանզի մինչև ան օրերը Խարայէի որդիքը անոր խռնէկ կը ծխէին ,) ու գանձիկը Կէսեման կոչեց : Եփիայ Խարայէի Տէր Եստուծոյն ապաւինեցաւ : և անկէ ետքը Յուդայի բոլոր թագաւորներուն մէջ անոր նմանը չեղաւ , ու ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ :
 6 Ու Տէրոջը քարեցաւ : և անոր ևս եւնէն շնորհեցաւ , ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած պատուիրակները պահեց : Եւ Տէրը անոր հետն էր , և ուր որ կ'երթար , յաջողութիւն կը գտնէր : Եւ Եստրեստանի թագաւորն ապատամբեցաւ , ու անոր ծառայութիւն չըրաւ : Ենիկայ փղշտայնիքը զարկաւ մինչև Գազա ու անոր սահմանները , պահապանաց աշտարակէն մինչև պարսպաւոր քաղաքը :
 9 Եւ եղաւ որ Լզիկիւս թագաւորին չորրորդ տարին , որ Խարայէի թագաւորին Ելլայի որդւոյն Ովսէին Եփթներորդ տարին էր , Եստրեստանի Սաղմանասար թագաւորը Սամարիայի փոյց եկաւ , ու գանձիկը պաշարեց : Եւ իրեք տարեկն ետքը գանձիկը առաւ : Սամարիա Լզիկիւսին վեցերորդ տարին (այսինքն Խարայէի թագաւորին Ովսէին իններորդ տարին) առնուեցաւ : Ու Եստրեստանի թագաւորը Խարայէի Եստրեստան փոխարեց , և գանձիկը Պոլլան գետին քովը Վաղայի ու Վարուդի մէջ , ու Սարայ քաղաքներուն մէջ դրաւ : Սաման գեանտը իրենց Տէր Եստուծոյն ձայնին

ախանջ չորին , ու անոր ուխտը չըպահեցին , և Տէրոջը ծառային Մովսէսին առնէ պատուիրածները մահի չորին ու ի գործ չորին :

13 Ու Լզիկիւս թագաւորն չորերէ տասաներորդ տարին Եստրեստանի Սեմեթիթի թագաւորը Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն վերայ եկաւ , ու գանձիկը առաւ : Եւ Յուդայի Լզիկիւս թագաւորը Լաբիա հաք խրկեց Եստրեստանի թագաւորին՝ ըսելով , Մեղայ , փրայէս ետ դարձիք : Ինչ որ իմ փրատ դնես՝ կը հատուցանեմ : Ու Եստրեստանի թագաւորը Յուդայի Լզիկիւս թագաւորին փոյց իրեք հարիւր տաղանդ արծաթ ու երսուս տաղանդ ոսկի հաք զրաւ : Ու Լզիկիւս Տէրոջը տանը մէջ և թագաւորին տանը գտնեցուն մէջ գտնուած բոլոր արծաթը տուաւ : Եւ անոր Լզիկիւս Տէրոջը տաճարին դռներուն ու դրանդիներուն վրայ խալկեց , որ իւր Յուդայի Լզիկիւս թագաւորը գանձիկը պատկեր էր ու Եստրեստանի թագաւորին տուաւ :

17 Եւ Եստրեստանի թագաւորը Տարաթանը Ռարսարիւր ու Ռափաակը շատ զորով Լարիսէն Լըուսաղեմ խրկեց Լզիկիւս թագաւորին , անորը ալ երան Լըուսաղեմ՝ եկան , ու ձեռն համեղով թափիչի աղարակին ճամբան եղող վերի աւազանին ջրուղին փոյց կայանեցան , Ու թագաւորը կանեցին : և Վեղիկայի որդին Լզիկիւսի՝ պալատին հազարապետը ու Սերնա ատենդպիւրը ու Ռափաակի զորպիւր Սափի որդին Յովսէփ անունը եղան :

19 Եւ Ռափաակ անունը ըսաւ , Եւ զեկիկային ըսէր , Մեծ թագաւորը՝ Եստրեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Ի՞նչ է առ յոյսը՝ որուն դուռն կ'ապաւնաւ : Դուռն բոխի , Պատերազմի համար խորհուրդ ու զորութիւն ունի , բայց չեթուեք խօսքեր են : Հիմա որուն ապաւինելով ինձ մէ պատամբեցար : Եւ

21 Հն դուռն ան ջախջախած եղէգէ ցու

պին՝ Լոգիպոսին ապա ինչոք, որ
եթէ անոր մէկ մարդ մը կ'սկսէր,
մեզր պիտի մտնէ. ու զանիկայ
պիտի ծակէ. Լոգիպոսին վարսուն
թագաւորը բոլոր իրեն ապա ինչոք
22 ներսն այնպէս է. Բայց թէ որ
ինձի բւեր թէ Մենք մեր Լոգիպոս
Բառու ճշման կ'ապա ինչոք, ասիկայ
ան չէ՞, որուն բարձր տեղերը ու սեւ
դանները Լոգիկոս վերցուց, և
Հոգիային ու Լորտապիմին բառ,
Միշտ աս սեղանիս ստէր Լորտ-
ապիմին մէջ երկրպագութիւնը
23 թէք: Ու Հիմա իմ արեւմտ Բառ-
բառանի թագաւորին հետ հաշ-
տուէ, ու քեզի երկու հազար ձի
տամ, թէ որ դուն բառ կողմանէ
անոնց վրայ հենցոյն դնելու կա-
24 ռոյց ես: Եւ իմ արեւմտ պիտա
պարտի ծառաներն մէկ կուտակին
կ'ուզէս կրնաս դէմ դնել, որ դուն
կատրերու ու ձիերու համար Լոգիպ-
25 տոսին կ'ապա ինչոք: Հիմա աս
երկրիս վրայ արդեօք ատանց Լոգի-
պոսի Հառապէ՞ն երբ եմ՝ զանիկայ
տաքէն համար: Ինձի Լոգիպոսն բ-
տա, Եւ երկրիս վրայ ելիք ու
զանիկայ տաքէ:
26 Ու Վեղիկայի որդին Լոգիպիմ
և Սերնա ու Հոգիար Ռաֆա-
կին բռն, Եւնոքս բրէ, քո
ծառաներուդ հետ Բարեբե՛ն խօսէ,
քանզի մենք կը հասկնամք, ու
մեզի հետ Լորտայեղերն մի խօսիք
որ պարպին վրայ եղող մողմար-
27 դը լը: Բայց Ռաֆաակ անոնց
բառ, Միթէ աս խօսքերը խօսելու
համար իմ տերս պիտ բորոջ
ու քեզի՞ Գոյն խրկեց. չէ՞ որ աս
մարդիկներուն ալ՝ որոնք պարպին
վրայ կը նստին, մեզի հետ խրկեց
աշու ուտելու ու խրկեց մեզ խը-
մելու:
28 Եւ Ռաֆաակ ոտը երա, ու մեծ
ձոյնով մը Լորտայեղերն աղաղա-
կեց, ու խօսեցաւ բռնով, Մեծ
թագաւորին՝ Բարեբառանի թագա-
29 տոսին խօսքը մոխի ըրէք. թագա-
ւորը պարպն կ'ըսէ. Լոգիկոս մեզ
չխաբէ, քանզի անիկայ չերոտր մեզ
30 անոր ձեռքէն աղատել. Ու Լոգի-

կիս մեզ Լոգիպոսին շատ անգամ
բռնով, Լոգիպոս մեզ անուշտ պի-
տի աղատել, ու աս քաղաքը Բառ-
բառանի թագաւորին մեզր պիտի
շարուն: Լոգիկոսին մոխի մի ը-
31 նէք. քանզի Բարեբառանի թագա-
ւորը պարպն կ'ըսէ. Ինձի հետ
հաշտութիւնը բրէք. ու ինձի կէջք
և ամեն մարդ իր որթիկն ու ամեն
մարդ իր թղթիկն ուտէ, և ամեն
մարդ իր ջրհորին ջուրն խմէ,
Ո՛րքն որ ես դամ, ու մեզ մեր
32 երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ ցորենի
ու գինիի երկիր մը՝ հայի ու պղի-
նեքու երկիր մը՝ իր տուտը ձիւն-
նիւնքու. ու մեզի երկիր մը տա-
նիմ, որ ասորիք ու զմեռիք. ու
Լոգիկոսին մոխի մի ընէք, քանզի
մեզ գլխէ կը համէ՛ բռնով, Լոգի-
33 փան մեզ պիտի աղատել. Միթէ
աղաղաց ատուածները Բարեբառանի
թագաւորին մեռնէ՛ն ամեն մէկը իր
երկիրը կըցաւ աղատել: Լոգիկոս
34 ու Բարեբառան ատուածները թըր են.
Սեփարտ իմ, Բայց ու Բայի աս-
տուածները թըր են. միթէ անոնք
Սամարիան իմ ձեռքէն աղատեցին,
Լորիկներուն ամեն ատուածներն
35 թըր իր երկիրը իմ ձեռքէն աղա-
տեց, որ Լոգիպոս Լորտապիմին իմ
ձեռքէն աղատէ:
Բայց մողմարդը լուս կեցաւ,
36 և անոր պատասխան մը չտուաւ.
քանզի թագաւորը հրաման բրիւ
էր բռնով, Եւնոր պատասխան մի
տար:
Ու Վեղիկայի որդին Լոգիպիմ՝
37 պարտոսին հաղարապետը և Սերնա
ատենադպիրը ու յիշատակաց զը-
պիր Բաֆի որդին Հոգիար՝ հան-
դերձին պատուած՝ Լոգիկոսին գա-
ցին, ու Ռաֆաակին խօսքերը անոր
պատմեցին:
ԳԼԻՒ ԺԹ

Ու երբոր Լոգիկոս թագաւորը լը-
սեց, իր հանդերձները պատուեց
ու քորձ հաղաւ, և Տերօն տուեց
մտաւ. Ու Լոգիպիմ՝ պարտոսին
հաղարապետը և Սերնա ատե-
նադպիրը ու քահանաներուն ձե-

րերը բուրձներ հաղած՝ Եւնոքսն որ-
դեղն Լոգիկոսին մարդարէն խրկեց:
3 Եւ անոր բռն, Լոգիկոսն պարպն
կ'ըսէ. Բայց նեղութեան, կըշ-
տանքանաց ու նախատանաց որ է.
քանզի աղաքն մինչև ծանկնու վայր-
կեանը հասան, բայց ծանկնու դը
4 չից: Կարելի է որ քո Տէր Բառ-
տուածդ Ռաֆաակին բոլոր խօսքերը
լը, որն որ իր տէրը Բարեբառանի
թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Բառ-
տուածը նախատեցաւ. համար, ու
քո Տէր Բառտուածը ան իր բառ
խօսքերուն համար լոյս խմանութիւն
տայ. ուրեմն դուն զանուագ մնա-
5 ցորդին համար արձիւր ըրէ: Ու
Լոգիկոս թագաւորին ծառաները
6 Լոգիկոսն գացին. Ու Լոգիկոս ա-
նոնց բառ, Չեք տրորք ատանկ ը-
սէք, Տէրը պարպն կ'ըսէ. Մի
վախմար ան բառ խօսքերդ, ու
նորոյն Բարեբառանի թագաւորին
7 ծառաները զիս հայցեցին: Եւն
ես անոր վրայ մէկ ոգի մը կը խը-
կեմ, ու մէկ լուր մը լսեմ՝ իր
երկիրը պիտի գտանայ. ու զանիկայ
իր երկրին մէջ սրով պիտի կործա-
նեմ:
8 Եւ Ռաֆաակ գործաւ, ու Բառ-
բառանի թագաւորը գտաւ, որ
Լորտայի հետ կը պատերազմէր,
վան զի բառ էր որ Լոգիպոսն չուր
9 է. Ու Սեփարտ Լեթեոյացեց
Թարափա թագաւորին համար լը-
սեց, որ կ'ըսէին, Եւն անիկայ
քեզի հետ պատերազմելու ելիք է.
ու նորեն Լոգիկոսին գետնաներ
10 խրկեց՝ բռնով, Զուգայի Լոգիկոս
թագաւորին պարպն խօսիք ու ը-
սէք. Եւ քո Բառտուածդ՝ որուն
դուն ապաւինեք ես, թող քեզ
չխաբէ բռնով, Լորտապիմ Բառ-
բառանի թագաւորին ձեռքը պի-
տի չարուի: Եւն զուն լոյսիւր
11 Բն որ Բարեբառանի թագաւորնե-
րը բոլոր երկրներուն ըրին, ու
Բնպէս զանոնք բոլորովն կործա-
նեցին, ու Հիւս գործն պիտի աղա-
12 տիս: Միթէ իմ հայրերուս կոր-
ծանա՞ծ աղերսուն աշխէ՞ս Գողգա-
նին, Խառանքն, Ռեւեփին, ու

Թեթաւարի մէջ եղող Լոգիկոսն որ-
դեղն ատուածները զանոնք աղա-
տեցին: Ու քո է Լոգիկոսն թագա-
13 տըր. ու Բարեբառանի թագաւորը,
ու Սեփարտ թագաւորն՝ Եւն-
ոսն և Բային թագաւորը:
Ու Լոգիկոսն նախկը գետնանե-
14 բուն մեռնէն առաւ. ու զանիկայ
կարգաց, և Տէրօն տուեք երա.
ու Լոգիկոս Տէրօն ստէր բացաւ
զանիկայ: Ու Լոգիկոս Տէրօն
15 ստէր աղօթքը բրաւ. ու բառ.
Ո՛վ Տէր Բառտուած Խորայի, որ
քերթեցնեցինք Էրայ կը նստիս,
երկրիս ամեն թագաւորութիւննե-
րուն վրայ Բառտուած միանկ գուն
ես. երկնքը ու երկիրը դուն լը-
տեղեցիք: Ո՛վ Տէր Բառտուած խո-
16 նարհեցիք ու լը. ո՛վ Տէր աշ-
քերդ բաց ու նայէ. և լը Սեն-
քերիմն խօսքերը, որ խրկեց կեն-
դանի Բառտուածը նախատեցաւ. հա-
մար: Ո՛վ Տէր, Խորայցնէ Բառ-
17 բառանի թագաւորները աղցեցը
ու անոնց երկիրը տրեցին, Եւ ա-
նոնց ատուածները կրակի տուին,
18 վան զի անոնք Բառտուած Հիւս,
հապա մարդու ձեռագործ՝ վայր ու
քար էք. անոր համար զանոնք կոր-
սնցուցին: Եւ Հիմա դուն՝ ո՛վ
19 Տէր Բառտուած մեր՝ աղատե՛ մեզ
անոր ձեռքէն, որպէս զի երկրիս բո-
լոր թագաւորութիւնները զիման,
որ Տէր Բառտուած միայն դուն ես:
Ու Եւնոքսն որդին Լոգիկոս
20 կիսին հաղթ խրկեց՝ բռնով, Բառ-
բայելի Տէր Բառտուածը պարպն կ'ը-
սէ. Բարեբառանի Սենքերիմ թա-
գաւորին համար ինձի բառ ա-
ղօթքը լսեցի: Եւնոր վայրով Տէ-
21 րօնը բառ խօսքը աս է:
Մի՞նի կըս աղիւր քեզ անա-
ղեց, քեզ ծաղը բրաւ. Լորտա-
ղեմ աղիւր քո ետեղ գլուխ
22 շարժեց: Գուն թիւ նախատեցիք
ու հայցեցիք, ու որուն վրայ ձայնդ
վերցուցիք. և աշխարհ Խորայեղ
23 Սորբին գէմ վեր վերցուցիք: Բառ
գետնաներուդ ձեռքով Տէրը նա-
խատեցով՝ ըսէր, Իմ կառքերուս
չատու թիւնովը ընտելունք բարձրու-

- Թիւնը՝ Լիբանանու քովերը ելայ ,
 ու անոր բարձր եղիինները և բնախի
 մայրերը պիտի կտրեմ . ու անոր
 վերջին բնախու թիւնը՝ անոր Լիա-
 մուղախն անտառը պիտի մանեմ :
- 24 Լա Վորկեր ու օտար ճարերը խը-
 մեցի , ու պաշարուած սեղերուն
 բոլոր գետերը ոտքերուս թախեցաւ
 25 ցամաքացուցի : Արեւի լսած չե-
 որ ասիկայ շատոնցմէ եւ կազմեցի ,
 ու առջի օրերէն ի վեր ձեակերպե-
 ցի . հինա հասուցի , որ դուն պա-
 րըսպաւոր քաղաքները տեւրակի հո-
 26 զակոյսներու դարձրենա : Աստի
 անոնց բնակիչներուն ձեռքը կարճ
 ըլլալուն համար զարհուրեցան ու
 աւելցան . անոնք զաշտի խոտի պէս
 եւ կանանչ բանջարի պէս , ու տա-
 նիքի խոտի պէս եւ զեռ չհասած
 ու խորշակէն զարնուած հունձքի
 27 պէս եղան : Բայց ես քու բնախու
 թիւնդ , ելլելդ ու մանելդ , եւ ինձի
 ունեցած սրտմառ թիւնդ զխտեմ :
- 28 Որովհետեւ ինձի ունեցած սրտմառ
 թիւնդ ու քու սմբարտաւանու
 թիւնդ իմ ականջներուս ելաւ , ես
 ալ իմ կարմիր քու քիթիդ՝ եւ իմ
 սանձս քու բերանդ պիտի դնեմ ,
 ու քու եկած ճամբայէդ քեզ ես
 պիտի դարձրենմ :
- 29 Եւ ասիկայ քեզի նշան ըլլայ , աս
 տարի ինքիքմէ բուսածը , ու երկ-
 րորդ տարին՝ ինկած հատերէն բու-
 սածը պիտի ուտէք . ու երրորդ
 տարին ցանեցէք ու նոնցէք , եւ
 սպիւնէր անկեցէք ու անոնց պը-
 30 տուղը կերէք : Եւ Յուդայի տա-
 նը ազատուած միայրորդը վարէն
 արմատ պիտի արձակէ , ու վերէն
 31 պտուղ պիտի տայ : Վանդի Լը-
 բուսաղեմէն միայրորդ , ու Ուն լեռ-
 նէն ազատուած պիտի ելլէ . ասի-
 կայ զօրաց Տէրօնը նախանձը պիտի
 32 ընէ : Ետը համար Ետրեստանի թա-
 դաւորին վրայով Տէրը պայպէս կ'ը-
 սէ . Ենիկայ աս քաղաքը պիտի
 չմոնէ , ու անոր նեւ պիտի չնետէ ,
 եւ անոր առջև վահանով պիտի չը-
 33 զայ , ու անոր դէմ պատնէշ պիտի
 չկանդնէ . Իր եկած ճամբայէն ես

պիտի դառնայ , ու աս քաղաքը
 պիտի չմոնէ , կ'ըսէ Տէրը : Եւ
 աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ ,
 ու զանիկայ ազատեմ ինձի համար
 ու իմ ծառայիս Գաւթիին հա-
 մար :

Աւելաւ որ ան զիջերը Տէրօնը
 34 հրեշտակը եկաւ , եւ Ետրեստանի
 բանակէն մէջը հարիւր ու թուանու-
 հինգ հազար խաչ գարկաւ . ու
 երրորդ ատուտուն կանուխ ելան ,
 ահա անոնց ամենը մեռած մարմնե-
 35 ներ էին : Եւ Ետրեստանի Սենե-
 քերիմ թագաւորը չուեց գնաց , ու
 գարձաւ Գինուէի մէջ նստաւ : Աւ
 36 երրորդ անիկայ իր ատուածոն Գեւ-
 րաքին տանը մէջ երկրպագու թիւն
 կ'ընէր , անոր որդիքը Եղբայրէք
 ու Սարասար զանիկայ սրով զար-
 կին , ու Երաբաղի երկիրը փախան .
 եւ անոր տեղը անոր որդին Ետրօն
 թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . Ի

Երբերը Լազիկա մահուան առ-
 1 տինանը հիւանդացաւ : Աւ Ե-
 մախի որդին Լապի մարդաբէն անոր
 եկաւ , ու անոր քսաւ : Տէրը պըս-
 պէս կ'ըսէ , Տանդ համար պա-
 տուէր տուր . քանզի դուն մեռնե-
 2 լաւ ես , ու պիտի չապրիս : Եւ
 անիկայ իր երկըր պատին դարձուց ,
 ու Տէրօնը աղօթք ըսաւ՝ ըսելով .
 3 Ո'վ Տէր , կ'աղաչեմ , քու առջիկ
 ճամբատու թեամբ ու կատարեալ
 սրտով քաղել՝ եւ քու աչքիդ առ-
 ջնը բարի եղածը ընելս յիշէ . ու
 Լազիկա մեծ լացով մը լացաւ :

Աւ Լապի տակաւին միջին գա-
 4 լիթէն շերտ՝ Տէրօնը խօսքը անոր
 եղաւ ըսելով , Դարձիւր , ու իմ
 5 Ժողովուրդիս ինչանին՝ Լազիկային
 ըսէ . Վաւ Տօրդ Գաւթիին Տէր
 Ետուածը պայպէս կ'ըսէ . Վաւ ա-
 զօթիք ըսցի , քու աչքիդ արդունքը
 տեսայ . ահա քեզ պիտի բժշկեմ ,
 ու երրորդ օրը Տէրօնը տունը պիտի
 ելլես : Եւ քու օրերուդ վրայ տաս-
 6 նուհինգ տարի պիտի աւելընեմ ,
 ու քեզ ու աս քաղաքը Ետրեստա-
 նի թագաւորին ձեռքէն պիտի ա-

- զատեմ, և աս յաղաքին պատ-
պանութիւն պիտի ընեմ ինծի հա-
մար ու իմ ծառայիս խաւիթին
7 համար: Ու լապի ըսաւ, Վա-
նի մը չոր թմեղ առէր. ու առին
և վերին վրայ դրին, ու ողջացաւ:
8 Ու լազեկիա լապիին ըսաւ, Տե-
րոջը զնա բռնելուէն ու երրորդ օրը
Տերոջը տունը ելլելուս նշանը ի՞նչ
9 ըլլայ: Ու լապի ըսաւ, Եսիկայ
քեզի Տերոյմ նշան ըլլայ թէ Տէրը
իր ըսած խօսքը պիտի կատարէ:
Ստուերը կամ տասը աստիճան ա-
ռաջ երթայ կամ տասը աստիճան
10 ետ դառնայ: Ու լազեկիա ըսաւ,
Ստուերին տասը աստիճան առաջ
երթալը դիւրին է. ոչ, հապա-
ստուերը տասը աստիճան ետ դառ-
11 նայ: Ու լապի մարգարէն Տէրո-
ջը աղաղակեց. ու տասը աստիճան
ետ դարձուց ստուերը ան աստի-
ճաններէն որ Երազին արեւու ժա-
մացոյցին վրայ իջած էր:
12 Եւ ատենը Բարիլոնի թաղաւո-
րը Բաղադանի որդին Սարովզար
բաղադան նամակներ ու ընծանէր
կրկեց լազեկիային, քանզի լազե-
կիային հիւանդ ըլլալը ըսէր էր:
13 Ու լազեկիա անոնց մոտիկ ըրաւ, և
թանկագին բաներուն բոլոր տունը՝
արծաթը ու ոսկին ու խունկե-
րը և պատուական եղը, ու իր
զենքերուն բոլոր տունը և իր զան-
ձերուն մէջը բոլոր զանուածը յու-
ցուց. ու իր տանը մէջ և իր բոլոր
տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց,
որ լազեկիա անոնց չտուցընէ:
14 Ու լապի մարգարէն լազեկիա
թաղաւորին եկաւ, ու անոր ը-
սաւ, Եւ մարդիկները ի՞նչ ըսին,
և ո՞ւսկից եկան քեզի. ու լազեկիա
ըսաւ, Է ետու տեղէ Բարիլոնէն
15 եկան: Եւ անիկայ ըսաւ, Վա-
տանդ մէջ ի՞նչ տեսան. ու լազե-
կիա ըսաւ, Տանս մէջ ի՞նչ որ կար-
տեսան, — դանձկրուս մէջ անոնց
16 քուցուցած բանս չմնաց: Եւ ատե-
նը լապի լազեկիային ըսաւ, Տե-
17 րոջը խօսքը մոտիկ ըրէ. Եհն օրեր
կու գան՝ որ քու տանդ մէջ ի՞նչ որ
կայ, ու քու հայրերդ մինչև աս օրս

ինչ որ ժողովցին, Բարիլոն պիտի
տարուի. մէկ րան մը պիտի չմնայ,
կ'ըսէ Տէրը. ու քեզմէ ելլելու՝ 18
քու ծնանելու որդիներէդ պիտի
առնեն, և անոր Բարիլոնի թա-
ղաւորին պալատին մէջը ներքինի-
ներ պիտի ըլլան: Ու լազեկիա 19
լապիին ըսաւ, Տէրոջը խօսքը՝ որ
դուն ըսիր, բարի է. նաև ըսաւ,
Բարէ չէ՞, որովհետեւ իմ օրերուս
մէջ խաղաղութիւն ու ապահովու-
թիւն պիտի ըլլայ:

Ու լազեկիային մատորդ պատ- 20
մուծիւնը, և անոր բոլոր զօրու-
թիւնը, ու շինած աւազանը ու
ճրմուղը, և քաղաքը բերած ճուրջ՝
ահա հօգուդի թաղաւորներուն յի-
շատակաց դրին մէջ գրուած է:
Ու լազեկիա իր հայրերուն հետ քը- 21
նացաւ, և անոր տեղը անոր որդին
Սանասէ թաղաւոր եղաւ:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Սանասէ տասուերկու տարեկան 1
էր երրոր թաղաւոր եղաւ, ու
Լորուսաղմի մէջ յիսունուհինգ տա-
րի թաղաւորութիւն ըրաւ, ու ա-
նոր մօրը անունը Լափիայ էր: Եւ 2
անիկայ Տերոջը Խարպէլի որդեցը
առջեկն վաճառած ազգերուն զար-
չելի գործերուն պէս՝ Տէրոջը առ-
ջեկը չարութիւն ըրաւ: Ու անի- 3
կայ իր հօրը լազեկիային կործանած
բարձր տեղաւանը նորէն շինեց, ու
Բահադին սեղաններ կանգնեց, և
Լատարովթի կուռք մը շինեց, Խա-
րպէլի Երաւար թաղաւորին ըրա-
ծին պէս. ու երկիրքին բոլոր զօ-
րութիւններուն երկրպագութիւն ը-
րաւ. և անոնց ծառայութիւն ը-
րաւ. Ու սեղաններ շինեց Տէրոջը 4
տանը մէջ, որուն համար Տէրը ը-
սած էր թէ Դմ անունս Լորուսա-
ղմի մէջ պիտի զենեմ: Եւ Տե- 5
րոջը տանը երկու գաւիթներուն
մէջ երկիրքի բոլոր զօրութիւննե-
րուն սեղաններ շինեց. Ու իր տղան 6
կրակէ անցուց, և զուշակութիւն
ու հմայութիւն կ'ընէր, և վճուկներ
ու նշանագէտներ ունէր. և Տէրո-
ջը առջեկը շատ չարութիւն ըրաւ:

- 7 ու զանիկայ բարեկցուց : Եւ իր
շնամբ Կառարովի ի կուգր ան
տանը մէջ գրաւ , որուն համար
Տէրը Դասիկին ու անոր որդւոյն
Սողմանին բսր էր , իմ անունս
սա տանը մէջ , ու Խարպէի բոլոր
ցեղերէն իմ բնորոշ Լըրուսագեմիս
8 մէջ պիտի դնեմ յախտան . Եւ
Խարպէին ոտքը մէկն ալ պիտի
չշարժեմ սա երկրէն , որն որ ա-
նոնց հայրերուն տալի . միայն ին
անոնց իմ ամեն պատուիրաններս
ու իմ Երդեսն ծառայիս անոնց պա-
տուիրած բոլոր օրէնքը զգուշու-
9 ինեմք ի գործ դնեն : Եւ այն ա-
նոք մօտիկ չլին , ու Բանասէ պի-
պէս մարդուց զանոնք , որ Տէրոջը
Խարպէի որդւոցը առջեւէն կորսն-
ցուցած ազգերէն աւելի չարութիւն
ընեն :
- 10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն մար-
դապետներուն ձեռքով խոսեցաւ բն-
11 լով , Արովէտեւ Հուդայի Բանա-
սէ ինպէս որքա՞ն սա զարշուփաները
ընէ՞լով իրեն ստաց ինչո՞ր Բանա-
ցուց բոլոր բնաներէն աւելի չա-
րութիւն ըրաւ , ու իր կուգրեա-
12 վե Հուդային ալ մեղք զորեւ
տուաւ , Եւոր համար Խարպէին
Տէր Կառուածը պարկէ կ'ըսէ . Եւ-
հան Լըրուսագեմի վրայ ու Հու-
դայի վրայ անոնք չարիք մը պիտի
իշխեմ , որ ամեն ընդին երկու ա-
13 կանոն պիտի խոսի : Աւ Լըրուսա-
գեմին վրայ Բանաբիպին ըրը և
Եւրապին տանը գնասկը պիտի
երկնցընեմ , ու Լըրուսագեմը պի-
տի սրբեմ , ինչպէս որ մէկը ամեն
մը կը սրբէ , ու սրբելէն ետեւ երեսն
14 ի վար կը դարձնեն : Եւ իմ
ժառանգութեանս մնացորդը պիտի
մնովեմ , ու զանոնք իրենց իմ շու-
միներուն ձեռքը պիտի տամ : ու
անոնք իրենց բոլոր իմ շամիներուն
տար ու յախտակութիւն պիտի
15 ըլնեն . Արովէտեւ իմ առջեւ չա-
րութիւն ըրին , ու իրենց հայրերուն
Լոյսպատուն երած օրէն մինչեւ սա
16 օրս զիս բարեկցուցին : Եւ Բա-
նասէ խիստ շատ անակը արիւն ին-
փեց , այնպէս որ Լըրուսագեմը ծայ-

րէ ի ծայր ընցուց . բայ ի ան իր
մեղքէն որով Տէրոջը առջեւ Հու-
դային մեղանքներն ու չարութիւն
ընելուն պատճառ եղաւ :

Եւ Բանասէին մնացորդ պատ- 17
մութիւնը ու ամեն ըրածը և ա-
նոր զործած մեղքը ահա Հուդայի
Ինպատուրներուն յիշատակաց զբքին 18
մէջ գրուած է : Աւ Բանասէ իր
հայրերուն հետ յնացաւ , և իր տա-
նը պարտկոյն մէջ՝ Աղայի պարտ-
կոյն մէջ ինպատուցաւ , ու անոր
տեղը անոր որդին Բանս ինպա- 19
տըր եղաւ :

Բանս յանուերկու տարեկան էր 19
երբոր ինպատուր եղաւ , ու Լըրու-
սագեմի մէջ երկու տարի ինպա-
տուրութիւն ըրաւ , ու անոր մօրը
անունը Բնադովիկ էր , — Եւ 20
Բայի Երուսին աղէկէն էր : Եւ
անիկայ իր հօրը Բանասէին բրածին
պէս Տէրոջը առջեւ չարութիւն ը- 21
րաւ . Աւ իր հօրը յաղած բոլոր
ճամբուն մէջը բախց , և իր հօրը
պաշտած ինչոքիքը պաշտց , ու ա- 22
նոնց երկրպագութիւն ըրաւ . Եւ
իր հայրերուն Տէր Կառուածը ին-
գուց , ու Տէրոջը ճամբուն մէջ չը-
բախց :

Եւ Բանսին ծառաները անոր գեմ 23
զատածանութիւն բրին , ու ինպա-
տուր իր տանը մէջ մնացուցին : Աւ 24
երկրին ժողովուրդը Բանս ինպա-
տուրին գեմ զատածանութիւն բնոյ-
նէրուն ամեն մնացուցին . ու երկ-
րին ժողովուրդը անոր որդին Հաւ-
սիան անոր տեղը ինպատուր զրին :
Եւ Բանսին բրած զործերուն 25
մնացորդ պատմութիւնը ահա Հու-
դայի ինպատուրներուն յիշատակաց
զբքին մէջ գրուած է : Աւ զանի- 26
կայ Աղայի պարտկը իր զերեկուն-
նին մէջ ինպատուցին . և անոր տեղը
անոր որդին Հաւսիա ինպատուր
եղաւ :

ԳԼ . ԻԲ

Հաւսիա ու իր տարեկան էր երբոր 1
ինպատուր եղաւ , ու Լըրուսագե-
մի մէջ երաւունքով տարի ինպա-
տուրութիւն ըրաւ , և անոր երը ա-

նուրը Հեղեղաւ էր : ու Քաղկա-
 2 Թացի Աղայիային աղբիկն էր : Եւ
 անիկայ Տէրոջ առջեւ ուղղութիւն
 բրաւ : ու իր հօրը Գաւթիին բոլոր
 ճամբուն մէջը քալեց , ու աջ կամ
 ձախ կողմը շտապեցաւ :
 3 Եւ Հոսիկա թաղաւորին տաս-
 նուր թերոգ . տարին թաղաւորը
 Սնտուզամի որդւոյն Լաւիկային որ-
 4 ղին Սափան զպիւրը Տէրոջ տունը
 խրկեց՝ ըսելով , Քեզիկա քահանա-
 յայեալին գնա : ու անիկայ Տէրոջ
 տունը բերումս ստակը թճղ համ-
 5 բէ , որն որ դրան պահպանները
 ժողովուրդէն ժողովցին : Ու զանի-
 կայ Տէրոջ տանը հօգնէ վրայ դը-
 6 րուած բանորներուն տան , ու տա-
 նը փրած տեղուածը շինելու հա-
 մար՝ Տէրոջ տանը մէջի գործը բա-
 7 նոցներուն տան զանիկայ , Հիսու-
 բուն , շինողներուն ու որմնադիրնե-
 րուն : նաեւ փայտ ու տաշուած քա-
 8 ղեր ծախու առնին տունը նորոգելու
 համար : Բայց անոնց ձեռքը տը-
 9 րուած ստակին հաշիւը չէին հար-
 ցնել , քանզի անոնք հաւատար-
 մութեամբ կը գործէին : Եւ Քեզի-
 կա քահանայակաւ Սափան զպի-
 10 ւին ըսաւ , Տէրոջ տանը մէջ օրի-
 նայ զիւր մը գտայ : ու Քեզիկա
 ան զիւրը Սափանին տուաւ : ու
 11 զանիկայ կարգայ : Եւ Սափան
 զպիւրը թաղաւորին եկաւ , ու թա-
 12 ղաւորին պատասխան բերաւ . ու
 ըսաւ : Քու ծառաներդ տանը մէջ
 զանուած ստակը հանցին , ու Տէ-
 13 րոջ տանը հօգնէ վրայ դրուած
 բանորներուն ձեռքը տուին : Եւ
 Սափան զպիւրը թաղաւորին պատ-
 14 մեց ու ըսաւ , Քեզիկա քահանան
 ինծի մէկ զիւր մը տուաւ . և Սա-
 15 փան զանիկայ թաղաւորին առջեւ
 կարգայ : Ու թաղաւորը օրինայ
 զբքին խօսքերը լսածին պէս իր
 16 հանդերձները պատուց : Եւ թա-
 17 ղաւորը Քեզիկա քահանային , ու
 Սափանի որդւոյն Աբրարին , և
 Սիւրիայի որդւոյն Աբրարին , և
 Սափան զպիւրին , ու թաղաւորի
 18 ծառային Բայիկային պատուիրեց ու
 19 ըսաւ : Քաղկա՛ ինծի համար ու

ժողովուրդին համար ու բոլոր
 Հուդային համար՝ առ զանուած
 զբքին խօսքերուն վրայով Տէրոջ
 հարցուցէր . քանզի մեր վրայ Տէ-
 20 րոջ մեծ բարկութիւնը բորբոքե-
 ր է , որովհետեւ մեր հայրերը առ զը-
 քին խօսքերուն Զաղապետութիւն չը-
 րին , ու միշտ համար ամեն զրուած
 բաները 'ի գործ չգրին :

Ու Քեզիկա քահանան և Եւ- 14
 րիկամ ու Աբրար և Սա-
 փան ու Բայիկա Աբրարի որ-
 դւոյն թեմեկուայի որդւոյն Սեղաւ
 հանդերձապետին կնկանը Ողլա
 մարգարէին զայցին : ու անիկայ
 15 Երուսաղէմ՝ Սաւնայի մէջ կը
 բնակէր : ու անոր հետ խօսեցան :
 Եւ անիկայ ըսաւ . անոնց , Երա- 15
 յիկն Տէր Եստուածը պապէս կ'ը-
 սէ : Չեղ ինծի խրկող մարդուն
 սասանկ ըսէր , Տէրը պապէս կ'ըսէ : 16
 Եւ նա առ տեղիս ու անոր բնակիչ-
 ներուն վրայ շարիք պիտի բերեմ ,
 17 ոչինչս Հուդայի թաղաւորին կար-
 դայած զբքին ամեն խօսքերը : Ու
 18 թովհետեւ զիս թողուցին , և ուրիշ
 աստուածներու խունկ ծխեցին , որ
 իրենց ձեռքերուն բոլոր գործերովը
 զիս բարկեցնեն : ուստի առ տե-
 19 ղիս վրայ իմ՝ բարկութիւնս պիտի
 բորբոքի ու պիտի շմարի : Բայց 18
 Տէրոջ հարցնելու համար ձեզ
 խրկող Հուդայի թաղաւորին ա-
 20 ամանկ ըսէր . Երաւիկն Տէր Ես-
 տուածը պապէս կ'ըսէ լոյս խօսքե-
 րուդ համար : Որովհետեւ քու ժողովու-
 րակցադաւ , ու Տէրոջ առջեւ խո-
 21 նարհեցար՝ երբոր ընցիր իմ խոս-
 քս , ի՞նչ առ տեղիս վրայ ու անոր
 բնակիչներուն վրայ աւերում ու ա-
 22 նեմք պիտի ըլլայ , և քու հանդերձ-
 ներդ պատուեցիր ու իմ առջեւ
 լացիր : և առ լսելի , կ'ըսէ Տէ-
 23 րը : Եւնոր համար ահա ես յեզ
 24 քու հայրերուդ պիտի խառնեմ ,
 ու խաղաղութեամբ քու զերգնա-
 նիդ մէջ պիտի ամփոփուի : և առ
 տեղիս վրայ իմ բերելու բոլոր շա-
 25 րքերն քու աչքովդ պիտի շտեղ-
 նեն : Ու անոնք թաղաւորին պա-
 տասխան բերին :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ թագաւորը Լաւ խրկեց . ու
 Յուդային ու Լըուսաղեմին բա-
 լը ձերբը անոր քովը ժողովուե-
 2 ջան : Եւ թագաւորը ու անոր
 հետ Յուդայի բոլոր մարդիկները
 ու Լըուսաղեմին բոլոր բնակիչնե-
 րը , ու քահանաները . և մարգա-
 րէները , ու պառիկէն մինչև մեծ
 բոլոր ժողովուրդը Տէրոջ տունը
 ելան : և Տէրոջ տանը մէջ գրա-
 նուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքերը
 3 անոնց առջև կարդաց : Եւ թա-
 գաւորը սինն քովը կայնցաւ . ու
 Տէրոջ առջև ուխտ բրաւ , որ ան
 զբքին մէջ գրուած ուխտին խօսքե-
 րը հաստատելու համար Տէրոջ եւ
 տեւն երթայ , և անոր պատուի-
 րանքները ու վայելիքները
 ու կանոնները բոլոր սրտով ու բո-
 լոր հոգիով պահէ . և բոլոր ժո-
 ժովուրդը ուխտին հասանութիւն
 4 տուաւ : Ու թագաւորը Վեղիկա
 քահանայապետին ու երկրորդ առ-
 տինանի քահանաներուն և զբան
 պահապաններուն հրամայեց , որ
 Բահաղին համար ու Եսաարովի
 համար ու երկնքին բոլոր գոր-
 թիւներուն համար շինուած գոր-
 ծիքներուն ամեն Տէրոջ տաճարէն
 զուրս հանեն : ու զանոնք Լըուսա-
 ղեմէն զուրս Սեղբոնի գաւառովը-
 5 ին մէջ պրկեց , ու անոնց մեխերը
 Բեթէլ տարաւ : Եւ Յուդայի
 թագաւորներուն Յուդայի քաղաք-
 ներուն մէջ ու Լըուսաղեմին բո-
 լորիքը բարձր տեղերու վրայ դրած
 խուռն ծխող քուրմերը , և Բահա-
 ղին ու արեւակին ու բունին
 և Գառնիլիոն կենդանակերպնե-
 րուն ու երկնքին բոլոր գոր-
 թիւներուն խուռն ծխողները վեր-
 6 ցուց : Եւ Եսաարովի կուրքը
 Տէրոջ տունէն Լըուսաղեմին գուր-
 սը Սեղբոն հեղեղաւոր հանեց , ու
 զանիկայ Սեղբոն հեղեղաւոր մէջ
 պրկեց , ու ձեռեց փռն բրաւ , ու
 փռն ժողովուրդին որդւոցը զե-
 7 րեզմաններուն վրայ ցամեց : Եւ
 Տէրոջ տանը մէջ գանուող սողո-

մական մեղքը գործողներուն տունե-
 րը փլուց , ու որ կրկնէր Ես-
 տարովի վարդապետը կը գործե-
 8 ին : Ու Յուդայի քաղաքներն
 բոլոր քահանաները Լըուսաղեմ
 բաւ , ու Բարալէն մինչև Սեղբա-
 րէն պղծեց ան բարձր տեղաւորը ,
 որոնց մէջ քահանաները խուռն կը
 ծխէին . և քաղաքի իշխանին՝ Հե-
 սուին զբանը բերանը՝ քաղաքին
 զբանը ևս կողմը կողմը գանձուած
 բարձր տեղաւորները փլուց : Բայց
 բարձր տեղերուն քահանաները Լը-
 9 սաղեմէն ելող Տէրոջ տեղանը չե-
 ին ելին , հապա իրենց կողմերնե-
 րուն մէջ բազարէ կ'ուսէին : Ու
 Լեւիտի որդւոյն ձորին մէջ կողմ
 Տօփիէն պղծեց , որ մարդ մը իր
 տղան կամ աղջիկը Սողոմոն համար
 կրակէ չանցնէ : Ու նաև վերջուց
 10 Տէրոջ տանը զբանը առնէն ան
 ձիերը , որ Յուդայի թագաւորները
 արեւակին նուիրէին էին , և անոնք
 փարուրէին՝ ելող Վաթանմէք
 ներքինին սենեակին քովն էին : ու
 արեւական կառուրքը կրակով պր-
 11 կեց : Եւ Բարալէն վերնատանը
 տաներին վրայ Յուդայի թագա-
 ւորներուն շինած սեղանները , ու
 Տէրոջ տանը երկու գաւիթներուն
 մէջ Սանտակին շինած սեղանները
 թագաւորը փլուց , ու անիւ բնա-
 12 ջնէ բրաւ , և անոնց հողը Սեղբոն
 հեղեղաւոր նետեց : Ու Լըուսա-
 ղեմին զինացը Վաթանմէքէն լե-
 սան աջ կողմը՝ Բարալէն Սողոմոն
 թագաւորին Սողոմոնացի գարնի-
 13 լե՝ Եսաարովիին համար , ու Սո-
 վաբացուցի գարնիին՝ Վանմիսին
 համար ու Վանմիսի որդւոց գարնի-
 ին՝ Սեղբոնին համար շինած բարձր
 տեղաւորները թագաւորը պղծեց : Եւ
 14 արձանները խորտակեց ու Եսաա-
 րովի կուրքը կտրեց , ու ա-
 նոնց տեղը մարդու ոսկորներով լե-
 ցուց :
 Ու Բեթէլի սեղանն ալ , և Բա-
 րալէին մեղանէլ տուող Վարա-
 տան Հերոփովմին շինած բարձր
 տեղը (ան սեղանն ու բարձր տեղն
 ալ) փլուց , և բարձր տեղը պրկեց

ու փռն զարնուց , ու Եսաարովի
 16 կուրքը պրկեց : Եւ Յովսիա գար-
 նաւ , ու հոն լեռանը վրայի գերեզ-
 մանները տեսաւ , և Լաւ խրկեց՝
 զերեզմաններուն մէջի ոսկորները ա-
 ռաւ , ու սեղանին վրայ պրկելով՝
 զանիկայ պղծեց : Տէրոջ խօսքին
 համեմատ , որն որ աս բաները խո-
 սող Եսաարովի մարդը բարձր ձա-
 17 նով խօսեր էր : Եւ Բահաղ-
 լաւ : Եւ Սեղբոն պիտի ըլլայ աս կո-
 թող որ եւ կը տեսնուի : ու քա-
 ղաքին մարդիկը անոր բսին , Եւնիկայ
 Եսաարովի մարդուն զերեզմանն է , որ
 Յուդային եկաւ , ու Բեթէլի սե-
 18 ջանին վրայ աս քու բրած բաները
 խօսեցաւ : Եւ Բահաղ-
 լաւ : Եւ Սեղբոն խօսեց , որ աս
 կրկնէր մարդ մը տեղէն չարսէ .
 ուստի անոր ոսկորները Սամարիա-
 19 լէն կողմ մարդաբնին ոսկորներուն
 հետ թող տուին : Ու Յովսիա
 Սամարիայի քաղաքներուն մէջի բո-
 լոր բարձր տեղերուն տուններն ալ
 20 վերցուց , որ Բարալէն թագաւոր-
 ները զանոնք շինելով Տէր բար-
 կայցուցէր էին , ու Բեթէլի մէջ
 բոլոր բրածն պէս անոնց ալ բրաւ :
 Եւ հոն գանուած բարձր տեղերուն
 բոլոր քուրմերը սեղաններուն վրայ
 մերթեյ , ու անոնց վրայ մարդու
 ոսկորներ պրկեց . ետք Լըուսաղեմ
 զարնաւ :
 21 Եւ թագաւորը բոլոր ժողովուր-
 ղին պատուիրեց ըսելով : Զեր Տէր
 Եսաարովի գաւառի ըրէք , ինչպէս
 22 է : Բանդի Բարալէն դատող դա-
 տաւորներուն օրինէն ի վեր և Բա-
 րալէն թագաւորներուն ու Յու-
 դայի թագաւորներուն բոլոր օրին
 23 ալ՝ աս գաւառին պէս եղած չէր .
 Բայց Յովսիա թագաւորին տան-
 ուսթիւրը տարին աս գաւառի Տէ-
 24 րոջ եղաւ Լըուսաղեմ մէջ :
 Ու նաև Յովսիա վճռիկները ,
 նշանադէտները ու թերափիւնները
 ու կուրքերը , և Յուդայի երկրին
 մէջ ու Լըուսաղեմի մէջ երկրած
 բոլոր գարնութիւնները վերցուց ,
 որ Վեղիկա քահանային Տէրոջ

տունը գտած գրքին մէջ գրուած
 օրենքին խօսքերը հաստատեւ : Եւ 25
 անիւ առաջ անոր նման թագաւոր
 մը չեղաւ , որ իր բոլոր սրտով ու
 բոլոր հոգիով ու բոլոր գործիքի-
 նով Տէրոջ գաւառը Սողոմոն
 բոլոր օրենքին համեմատ . ինչ ալ
 անիւ ետք անոր նմանը եկաւ :
 Բայց Տէրը Յուդայի վրայ բարո- 26
 քած իր մեծ ու սատուի բարկու-
 թեւն ևս չարձաւ . ան բոլոր չար
 գործքերուն համար , որոնցով Սա-
 նաւ զանիկայ բարկացուցեր էր :
 Եւ Տէրը բրաւ , Յուդան ալ իմ 27
 երեսէս պիտի ձգեմ , ինչպէս որ
 Բարալէն ձգեցի : ու պիտի մեթեմ
 աս քաղաքը՝ իմ բնորոշ Լըուսա-
 ղեմն , ու աս տունը որուն համար
 ըսի թէ Իմ անունս հոն ըլլայ :
 Եւ Յովսիային միացողը պատ- 28
 մութիւնը ու անոր բոլոր բրածն
 ահա Յուդայի թագաւորներուն յի-
 շատակաց գրքին մէջ գրուած է :
 29 Եւ որքան Լըուսաղեմ թագա-
 ւորը փարաւն Վերաւով Եսորես-
 տանի թագաւորին վրայ Լիբրատ
 գետը եկաւ . ու Յովսիա թագա-
 ւորը անոր դէմ կըլլաւ զուրկ , ու
 անիկայ Յովսիա տեսածն պէս՝
 զանիկայ մեղացուց Սողոմոնի մէջ :
 Եւ անոր ծառաները անոր մարմնը 30
 Սահեղովին կտրով Լըուսաղեմ
 բերին , ու զանիկայ իր զերեզմանին
 մէջ թաղեցին : ու երկրին ժողո-
 վուրը Յովսիային որդին Յովսա-
 փաղը թող տեսնուած օրին , և զանիկայ
 իր չոր տեղը թագաւոր գրին :
 31 Յովսաղ քանուիրէր տարեկան
 էր երբոր թագաւոր եկաւ , ու Լը-
 սաղեմի մէջ իրէք ամիս թագա-
 ւորութիւն բրաւ . և անոր մօրը
 անունը Վաթաղ էր , ու Լեւիտայի
 32 Լըւսիային աղջիկն էր : Եւ անի-
 կայ իր հայրերուն բոլոր բրածն
 պէս Տէրոջ առջև չարութիւն բ-
 33 րաւ : Ու փարաւն Վերաւով
 զանիկայ Լեւիտայի երկրը՝ Սեղբոնի
 մէջ բանտարկեց , որ Լըուսաղեմի
 մէջ թագաւորութիւն չեղէ : ու
 երկրին վրայ հարկու տալանդ ար-
 ծաթ ու տաղանդ մը ոսկի հարկ

բազմազ Կարիճներ էին, Բարիլոնի
 17 թաղաւ : Եւ Բարիլոնի թաղա-
 ւորը անոր տեղը անոր հօրեղայ-
 ւը Սաթանիան թաղաւոր դրաւ :
 ու անոր անունը Սեդեկիայն լու-
 ինց :
 18 Սեդեկիա լուսնամեկ տարեկան
 էր երբոր թաղաւորը եղաւ : ու Ե-
 րուսաղէմի մէջ տաճարմեկ տարի
 թաղաւորութիւն ըլաւ : և անոր
 մըր անունը Եփթաղ էր : ու
 19 Էթնայի Երեմիային աղբին էր :
 Եւ անիկայ Յոսիակեան բոլոր բա-
 ծին պէս Տէրոջ առջէն շարութիւն
 20 ըլաւ : Բանդի Տէրոջ բարկու-
 թիւնը Երուսաղէմի ու Յուդայի
 վրայ էր : մինչև որ զանոնք իր երե-
 սէն ձգէ : անոր համար Սեդեկիա
 Բարիլոնի թաղաւորէն աստատա-
 բեցաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Ու եղաւ որ անոր թաղաւորու-
 թիւանք իննորորդ տարին տաս-
 ներորդ ամիսը ամառն առանկորդ
 2 Եւ Բարիլոնի Կարուդոգոճոսոր
 թաղաւորը իր բոլոր զորքովը Երու-
 սաղէմի վրայ եկաւ : ու անոր դի-
 մացը բանակեցաւ : և անոր դէմ
 շուրջանակի պատնէշներ շինեցին :
 3 Ու մինչև Սեդեկիա թաղաւորին
 մտաւտանկորդ տարին քաղաքը
 4 պաշարման մէջ էր : Եւ ամառն
 իննին քաղաքին մէջը սաստիկ սով
 կար : ու երկրին մոլորութիւնը հայ
 5 շուներ : Եւ քաղաքին պարսա-
 ճէրբուեցաւ : ու բոլոր պատերա-
 ժանքները դիւրով թաղաւորի պար-
 տեղին քովը եղող երկու պարսպին
 6 մէջը դրանք ձաքայլին փախան : ու
 Բաղդէացիք քաղաքին բոլորաբը
 կեցիք էին : ու Բաղդէացիք դաշտին
 7 ձաքայլէն դնաց : Եւ Բաղդէա-
 ջից զորքը թաղաւորին ետեւն
 ինկան : ու Երբքովն գաշտեալուն
 8 մէջը անոր հասան : և անոր բոլոր
 9 զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ : Ու
 թաղաւորը բռնեցին : ու զանիկայ
 10 Ուրդա տարին Բարիլոնի թաղա-
 ւորին, և անոր դատաստանը աւ-

տան : Ու Սեդեկիայն տղաքը 7
 իր աշակերտն առնէր մորթեցին, ու
 Սեդեկիայն աշակը կուրացուցին,
 և զէնքը շղիմաներով կաղեցին ու
 Բարիլոն տարին :
 Եւ Բարիլոնի թաղաւոր՝ Կա- 8
 րուդոգոճոսոր թաղաւորին տաս-
 նուիններորդ տարին հինգերորդ ա-
 միսը ամառն Եփթաներորդ Եւ Կա-
 րիլոնի թաղաւորին ծառան Կա-
 րուդարան դահճապետը Երուսա-
 զէմ էկաւ : Ու Տէրոջ տունը և 9
 թաղաւորին տունը պրկեց : ու Ե-
 րուսաղէմին բոլոր տունները ու
 ամէն մէկ տունները կրակով պրկեց :
 Եւ դահճապետին հետը Էդոզ 10
 Բաղդէացիք բոլոր զօրքերը Ե-
 րուսաղէմին շրջակայ պարիսպները
 փլուցին : Ու քաղաքին մէջը 11
 մնացած մոլորութիւն մնացորդը,
 ու Բարիլոնի թաղաւորին իմոզ
 փախտապիւսները, ու մնացած
 քաղեմեթիւնը՝ Կարուդարան դահ- 12
 ճապետը գերի տարաւ : Եւ դահ-
 ճապետը Երկրին աղաւաններն ին-
 զուց՝ պրկեցործներ ու երկաղործ-
 ներ ըլլաւ : համար :
 Եւ Բաղդէացիք Տէրոջ տունը 13
 մէջ Էդոզ պրննէ սիւնները ու մեր-
 նութները, ու Տէրոջ տանը մէջ
 Էդոզ պրննէ ծովը կտոր կտոր ըրին,
 ու անոնց պրննէր Բարիլոն տարին :
 Եւ թաղաւորները ու թիախները և 14
 քաղմնիախները ու ինկամնները
 ու սրաշտանի համար դործածուած բո-
 լոր պրննէ անօթները առին : Եւ 15
 դահճապետը ոսկիէ ու արծաթէ
 բուրիսաւները ու կոնքերը առաւ :
 Եւ Սորոմնին Տէրոջ տունը 16
 համար շինած երկու սիւնները, մէկ
 ծովը ու միջնութիւնները : բոլոր աս
 դործիւններուն պրննէր կշիւրի էր
 17 դար : Մէկ սիւնին բարձրութիւն-
 նը տասնութ լէր կանգուն էր, և
 անոր վրայ պրննէ խոյակ կար : ու
 խոյակին բարձրութիւնը իրէր կան-
 զուն էր : և խոյակին վրայ շուրջա-
 նակի ցանցակերպ զարդ ու նուռեր
 կային, ամէն ալ պրննէ էին : ու
 մէկալ սիւնն ալ ցանցակերպ զար-
 դով սշնայէս էր :

- 34 զբաւ : Եւ փարսոնն Ներսիսով
Հովնաթան որդին Լզիակիմը՝ անոր
հօրը Հովնաթան տեղը թաղաւոյ
զբաւ , ու անոր անունը փոխեց՝
Հովակիմ : Եւ ըսցաւ Հովնաթան
առաւ Լզիկաթոս տարաւ . ու անիւ-
- 35 կայ հոն մնաւ : Եւ Հովակիմ
ան արծաթը ու ոսկին փարսոնին
տուաւ : Եւ ըսցաւ Լզիկին վրայ հարկ
դրաւ՝ ան արծաթը փարսոնին
պատու իրածին պէս տալու համար .
ու Լզիկին ժողովուրդէն՝ ամեն մար-
- 36 քան վրայ դրած հարկին համե-
մաս՝ արծաթը ու ոսկին տուաւ , որ
փարսոնն Ներսիսովին տայ :
- 37 Եւ անիկայ՝ իր հայրերուն բոլոր բ-
րածին պէս՝ Տէրոջ առջեւ շարու-
թիւն ըրաւ :

ԳԼ . ԻԳ

- 1 Եւ որքան Քաբիլոնի Նարուզո-
ղոնոսը թաղաւորը ելաւ . ու
Հովակիմ իրեր տարի անոր ծառայ-
եցաւ , ու ետքը վարձաւ անոր զեմ՝
- 2 տարտամեկաւ : Եւ Տէրը անոր
վրայ Քաղզկացոց զուեղերը , ու
Ետրոց զուեղերը , և Մաքարա-
ցոց զուեղերը . ու Եմմանի որդւոց
զուեղերը խրկեց . զանոնք Հուզա-
նի վրայ խրկեց , որ զանիկայ կոր-
ծանէ Տէրոջ խօսքին համեմատ՝ որն
որ իր ծառաներուն մարդարներուն
- 3 ձեռքովը խօսեր էր : Իրացքն աւ-
սիկայ Տէրոջ հրամանովը եղաւ Հու-
զային , որ զանիկայ իր ամեն մի-
մէ՝ Մանուէլին ըրած բոլոր մեղքե-
րուն համար , Ու նաև անոր թա-
փած անմեղ արիւնին համար , քան-
զի Լքուսաղիմը անմեղ արիւնով
լեցուց . ու Տէրը շուղեց որ ներէ :
- 5 Եւ Հովակիմին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝
ահա Հուզայի թաղաւորներուն յի-
շատակաց զբքին մէջը դրած է :
- 6 Ու Հովակիմ իր հայրերուն հետ

յնացաւ , և անոր տեղը անոր որ-
դին Հովակին թաղաւոր եղաւ :

Ու Լզիկաթոսի թաղաւորը անիկ
եպրը մէջին ալ իր երկրէն շեղաւ .
քանզի Քաբիլոնի թաղաւորը Լ-
զիկաթոսի հեղեղատուն մինչև Լզիկաթ-
ոն չեար . Լզիկաթոսի թաղաւորին ա-
մեն ունեցածը տակը էր :

Հովակին տանուովը տարեկան
էր երբոր թաղաւոր եղաւ , ու Լ-
քուսաղիմը մէջ իրեր ամա թաղա-
ւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը ա-
նունք Նեհուսիմ էր , ու Լքու-
սաղիմացի Լզիկիմ անին աղջիկն էր :
Եւ անիկայ իր հօրը բոլոր ըրածին
պէս Տէրոջ առջեւ շարութիւն
ըրաւ :

Եւ ամենը Քաբիլոնի Նարուզո-
ղոնոսը թաղաւորին ծառաները Լ-
քուսաղիմ՝ երան , ու քաղաքը պա-
շարուեցաւ : Եւ Քաբիլոնի Նա-
րուզողոնոսը թաղաւորը քաղաքին
վրայ եկաւ , երբոր անոր ծառաները
զանիկայ պաշարեր էին : Ու Հու-
զայի թաղաւորը Հովակին իր մօրը
ու ծառաներուն և իշխաններուն ու
ներքիններուն հետ Քաբիլոնի թա-
ղաւորին ելաւ . ու Քաբիլոնի թա-
ղաւորը իր թաղաւորութիւնը ու-
թեւորդ տարին զանիկայ բանեց :
Եւ անիկ Տէրոջ ամեն բոլոր զան-
քերը , ու թաղաւորին ամեն զան-
քերը հանեց . ու կտրուեց ան ամեն
ոսկիզն անօթները , որոնք Խորա-
նիկ Սողոմոն թաղաւորը Տէրոջ
տաճարին համար շէնքեր էր՝ Տէրոջ
ըրածին համեմատ : Եւ բոլոր Լ-
քուսաղիմը ու ամեն իշխանները
և ամեն զբաւոր մարդիկները՝ տա-
ւը հաղար գերի , ու ամեն հիւսիկը
ու վարդիները լքեց տարաւ . Լզի-
կին ժողովուրդը աղքատներն ի
զատ մարդ մը զմնաց : Եւ Հովա-
կինը Քաբիլոն փոխադրեց , ու
թաղաւորին մայրը ու թաղաւո-
րին կիները և անոր ներքիննե-
րը ու երկրին զբաւորները Լքու-
սաղիմին Քաբիլոն գերի տարաւ :
Եւ բոլոր զբաւոր մարդիկը եթէ
հաղար մարդ , ու հաղար հիւս
գարբին , որոնք ամեն ալ պատե-

լա , Սարաթա , Ռեզան ու Սե-
 բիթարա էին : Լու Ռեզանյի որ-
 10 զիբը Սարա ու Դեզան էին : Լու
 Քուշ ծնաւ . Կերրովիբ . ասիկայ
 սկսաւ երկրի վրայ զգրաւոր ըլլալ :
 11 Լու Սեաութի ծնաւ . Դուգադինե-
 ըը , Եսամադինը , Դարադինե-
 12 ըը , Կեփիթուրադինը , Պաթու-
 բիսադինը ու Քաադուրադինե-
 ըը , (ուսկից որ Փաշտադիք ելան ,)
 13 ու Սափիթուրադինն ու : Լու Քա-
 նան ծնաւ . իր անդամիկը Սիդունը ,
 14 նաև Գսուր , Հիբուսադին , Եմբ-
 15 ճադին , Գսերգեսադին , Ինադին ,
 16 Երուկիդին , Եսենուդին , Երուսա-
 յին , Սամարադին ու Եմաթադին :
 17 Սեմին որդիբը Լադամ , Եսուր ,
 Երփադադ , Դուգ , Երամ , Հուս ,
 Հուլ , Գաթներ ու Սաուր էին :
 18 Լու Երփադադ ծնաւ Սադան , և
 19 Սադա ծնաւ Լըրիբը . Ու Լըրիբն
 երկու որդի ծնան . մեկուն անունը
 Փաշէկ էր , քանզի երկիրը անոր օ-
 20 րերը բամբուկաւ . և անոր եղբորը
 անունը Հիկոսան էր : Ու Հիկոսան
 ծնաւ Լադմուդադը , Սադարը , Ե-
 21 սարմեթը , Հարարը , Եդրամը ,
 22 Ուզադը , Գսեկան , Գսրադը , Ե-
 23 բիմեկը , Սարան , Ռեիբը , Եսի-
 անն ու Հորարը . ամեն ասանք
 Հիկոսանին որդիքն էին :
 24 Սեմ , Երփադադ , Սադայ ,
 25 Լըրիբ , Փաշէկ , Սադա ,
 26 Սերուգ , Կարովի , Թաքայ ,
 27 Եդրամ , պրփնքն Երրաճամ :
 28 Երրաճամին որդիբը Խաճակ ու
 29 Խանյէկ էին : Եսոնց ծնունդները
 ասանք են . Խանյէկին անդամիկը
 Կարէօթ , Էտըր Աեդար , Եդրեկէ ,
 30 Սարսամ , Սաման , Դուսան , Սա-
 31 սե , Քադադ , Թեման , Հիտուր ,
 Կափես ու Աեզան : Խանյէկն որ-
 զիբը ասանք էին :
 32 Լու Երրաճամին չորսին Քեռու-
 րային որդիբը . անիկայ ծնաւ
 Օհմբանը , Հիկոսանը , Սադանը ,
 Սաթիանը , Հիսրովը ու Սովին :
 Ու Հիկոսանին որդիբը Սարա ու
 33 Դեզան էին : Լու Սադիանին որ-
 զիբը Գսեփա , Դիթի , Լեմովք ,
 Եսիդա ու Լըզադա էին , ասանք

ամենը Կեռուրային որդիքն էին :
 Լու Երրաճամ ծնաւ Խաճակը : 34
 Խաճակին որդիբը Լաւա ու Խարա-
 յեկ էին : Լաւան որդիբը Լադե- 35
 փադ , Սադուկէ , Հեուս , Հեդ-
 զով ու Աորին էին : Լադիփադին 36
 որդիբը Թեման , Օմար , Սեփո ,
 Գոթամ , Աեւեդ , Թամիւս ու
 Եմադէկ էին : Սադուկէն որդի- 37
 բը՝ Կաճաթ , Օարա , Սամին ու
 Սեզա էին : Ու Սեփին որդի- 38
 բը Դուսան , Սարադ , Սերեզան ,
 Ենա , Դիսան , Լաեր ու Դիսան
 էին : Լու Դուսանին որդիբը Քա- 39
 ոփ ու Հեմամ էին . և Թամիւս
 Դուսանին քոյրն էր . Սարադին որ- 40
 զիբը Գադուսան , Սամարաթ , Գս-
 րադ , Սեփ ու Օնամ էին : Ու
 Սերեզանին որդիբը Եսիա ու Ենա
 էին : Ենային որդին Դիսան . ու 41
 Դիսանին որդիբը Եմբան , Լարան ,
 Հիկիթան ու Քառան էին : Լաե- 42
 ղին որդիբը Բադլան , Օսաւան
 ու Հասական էին : Դիսանին որ-
 զիբը Հուս ու Եսան էին :
 Լու ասանք են ան թագաւորները՝ 43
 որ Լադմի երկրին մէջ թագաւորե-
 յին , Խարայիկի որդեպը վրայ թա-
 դաւոր մը թագաւորեկէն առաջ
 ինկողի որդին Բադլա ու անոր
 քաղաքին անունը Դիննարա էր :
 Լու Բադա մեռաւ , ու անոր տեղը 44
 Բարադի Օարային որդին Հորար
 թագաւորեց : Լու Հորար մե- 45
 ռաւ , ու անոր տեղը Թեմանադուր
 երկրէն Հուսամ թագաւորեց :
 Լու Հուսամ մեռաւ , ու անոր 46
 տեղը Բադադին որդին Եդադ
 թագաւորեց , որ Մովսրի գաշտին
 մէջ Սադիանայինը կոտորեց . և
 անոր քաղաքին անունը Եսիթ էր :
 Լու Եդադ մեռաւ , ու անոր տեղը 47
 Սաթիկայի Սամուդա թագաւորեց :
 Լու Սամուդա մեռաւ , ու անոր տեղը 48
 Դեմին քովը Ռորովիէն եղող
 Սաուդը թագաւորեց : Լու Սա- 49
 աուդ մեռաւ , ու անոր տեղը Եր-
 րորի որդին Բաադանան թագա-
 ւորեց : Լու Բաադանան մեռաւ , 50
 ու անոր տեղը Եդադ թագաւորեց ,
 և անոր քաղաքին անունը Փորով

- 5 անոր որդին Սեմի, Անոր որդին
 6 Միքայ, անոր որդին Սեպիա, անոր
 7 որդին Բաազ, Անոր որդին Բեկ-
 8 րա, որն որ Մարեմատայն թաղադախ
 9 փաղապար թաղաւորը գերի տարաւ .
 10 անիկայ Սարենիւնաց իշխանն էր .
 11 Եւ անոր եղբայրները իրենց սոհ-
 12 մերովը երբոր ազգահամարին մէջ
 13 գրուեցան, անոնց զխաւորը Հիւ-
 14 եւն էր, ետքը Օսարաբա, Եւ
 15 Հիւզիկի որդւոյն Սեմիի որդւոյն
 16 Եղբայրն որդին Բաղա, անիկայ
 17 Բրեւերի մէջ, ու անիւ մինչեւ Վա-
 18 բաւ . ու Բեկրանն բնակեցաւ . Եւ
 19 արեւելեան կողմը՝ Լիփրաւ գետէն
 20 մինչեւ անապատը բնակեցաւ, քան-
 21 զի անոնց անասունները Վարդապու-
 22 լոսիւն սրերը անոնք պատերազմ
 23 բոյն Հաղարացոյց հետ, որոնք
 24 իրենց ձեռքը բնկան . ու Վաղա-
 25 ւոր բոլոր արեւելեան կողմերը անոնց
 26 վրաններուն մէջ բնակեցան .
 27 Եւ Վաղի որդիքը անոնց գլխա-
 28 ցը Բաաւանու երկրին մէջ բնակե-
 29 ցան մինչեւ Սեպա . Գլխաւորը
 30 Հափէլ, ու երկրորդը՝ Սափամ, և
 31 ետքը Հանայի, ու Սափամ Բա-
 32 ւանի մէջ . Եւ անոնց եղբայրները
 33 իրենց ազգատոհմներուն համեմատ՝
 34 Միքայէլ, Մեսուգամ, Սարէէ,
 35 Հափէլ, Հաբան, Օխա ու Լ-
 36 բեր՝ ետին էին . Ետնք Բաղի
 37 որդւոյն Հարգոփի որդւոյն Հեաի-
 38 սայի որդւոյն Միքայիկի որդւոյն
 39 Վաղապուի որդւոյն Հարոպի որ-
 40 ւոյն Հուրիի որդւոյն Երիքիկին
 41 որդիքն էին . Ետնց ազգատոհմնե-
 42 րուն իշխանը՝ Գուշիի որդւոյն Եր-
 43 նոնք Վաղապու ու մէջ, Բաաւանի ու
 44 անոր զիւղապապներուն մէջ, ու
 45 Սարանի բոլոր արաւարձաններուն
 46 մէջ՝ մինչեւ անոնց տահմանները բնա-
 47 կեցան . Եւ անոնք Հուրայի
 48 Հոփիկիմ թաղաւորին սրերը, ու
 49 Խարայիկի Հերորովամ թաղաւորին
 50 օրերը ազգահամարին մէջ գրուե-
 51 ցան .
 52 Բաւրենի որդիքը ու Գա-
 53 ւեանք ու Սանասի կէս ցեղը՝

քառասունու չորս հազար եօթը հա-
 քիս փախաւն զգրաւոր, փահան ու
 սուր կրող, և աղիւղ յաւող, պա-
 տերազմ սորված, ու պատերազմի
 ելող մարդիկներ էին . Եւ ա-
 նոնք Հաղարացոյց, Հեաուրա-
 ցոյց, Լափեապուց ու Լոգա-
 րացոյց հետ պատերազմ բոյն, Եւ
 անոնց յաղմեկին . ու Հաղարա-
 ցիք և բոլոր անոնց հետ եղբայրն
 անոնց ձեռքը արուեցան . քանզի
 անոնք պատերազմին մէջ Մատուճոյ
 ազգապիկցին, ու անոնց բնից . քան-
 զի անոր ազգապիկցան . Եւ անոնց
 անասունները յետուն հազար ու զմ,
 ու երկու հարիս յետուն հազար ու զ-
 քաւ, ու երկու հազար էլ, և հա-
 րիսը հազար մարդ գերի բոյն .
 (Բանոց շատերը միտած ինկան .
 Ինչու որ ու պատերազմը Մատուճ
 էր .) ու մինչեւ գերա թիւնը անոնց
 տեղը բնակեցան .

Եւ Սանասի որդւոյցը կէս ցեղը
 ան երկրին մէջ բնակեցան, Բաա-
 նէն մինչեւ Բաազհիւրանն, Սանի-
 րը ու Հեկանն լեւոր . Եւ անոնց ազգա-
 տոհմներուն իշխանները ատոնք էին .
 Եփէր, Հեաուր, Եղիէլ, Եղիէլ .
 Երեմիա, Սեպուիա ու Հարգիկ .
 որոնք զօրաւոր, քաջ ու անուանի
 մարդիկներ էին, ու իրենց ազգա-
 տոհմներուն իշխաններն էին .

Եւ իրենց հայրերուն Մատուճոյն
 զէմ ազգատոհմեցան, ու ան երկրին
 սոցապը աստուածներուն ետեւն էր-
 թաւել պահակեցան, որ Մատուճ
 զանոնք անոնց տաճէն բնաճինք բ-
 րած էր . Եւ Խարայիկին Մատու-
 ճը Բաղեաւորին հուղ թաղաւոր-
 քին հոգին ու Բաղեաւորին թաղ-
 քախ փաղապար թաղաւորին հոգին
 զրուեց, ու Բաւրենիւնները, Գա-
 վեանները ու Սանասի կէս ցեղը
 գերի բոյն, և զանոնք Բաղա ու
 Բարգոփ ու Հարա ու Գափ-
 ցան գերա տարաւ մինչեւ աս օրս .

ԳԼ . Օ

Եւ ին որդւոյցը Գեւորն, Կահաթ
 ու Սեպարի էին . Եւ Կահա-

ցեղին տոհմն Ռասանի մէջ Գաղ-
ղանք իր արուարձաններովը , ու
Լատարովձը իր արուարձաններու-
72 վը . Լա Խապարի ցեղին Կաղէսը
իր արուարձաններովը , Կարապա-
73 թը իր արուարձաններովը , Ու
Ռամովձը իր արուարձաններովը ,
և Եշամը իր արուարձաններովը .
74 Ու Եսերի ցեղին Սասաղը իր ա-
րուարձաններովը , և Բդոնը իր ա-
75 րուարձաններովը , Ու Լուկոյը իր
արուարձաններովը , և Բորը իր
76 արուարձաններովը . Ու Կեփովա-
ղեմի ցեղին Գալիկայի մէջ Կապ-
սը իր արուարձաններովը , և Զամ-
մնը իր արուարձաններովը , ու Կա-
րիսիմեմը իր արուարձաններովը
77 Եւ Մնացածներուն՝ ալիսն Սե-
րաբի որդւոցը՝ Օլարուզնի ցեղին
Ռեմնը իր արուարձաններովը ,
78 թաթորը իր արուարձաններովը .
Ու Լորթովի Հորդանանու անդիի
կողմը՝ Հորդանանու արեւելեան կող-
մը՝ Ռուբնի ցեղին անապատի մէջ
79 Բաթորը իր արուարձաններովը , ու
Յասան իր արուարձաններովը , Լա
Կաղեմսը իր արուարձաններովը ,
80 ու Սեփարաթը իր արուարձաննե-
րովը . Լա Գաղի ցեղին Գաղաաղի
մէջ Ռամովձը իր արուարձաննե-
րովը , ու Սանդիթը իր արուար-
81 ձաններովը , Ու Լսերոնը իր ա-
րուարձաններովը , և Հազիրը իր
արուարձաններովը 77-81 :

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Լա Խապարի որդիքը՝ Թադա
ու Փուա և Հասուր ու Սամ-
2 րոն չորս էին : Լա Թադային որ-
դիքը՝ Ողի ու Զափայա և
Հերիէլ ու Յեմայի և Յերամ
ու Սամուէլ իրենց չորս թադա-
մին տանը իշխանները , ու իրենց
ազգին մէջ զորաւոր կարիճներ էին .
Խաիթին որքը անոնց թիւը քը-
սանուերիւ հազար վեց հարիւր էր :
3 Լա Ողին որդիքը՝ Յեզերիա ու
Հեզերիային որդիքը՝ Միթայէլ և
Բդրիա ու Հովէլ ու Հեսիա
հինգ էին , և ամենն ալ իշխաններ

էին . Ու անոնց հետ անոնց ցեղին 4
ու ազատտոհմին մէջ պատերազմի
չարուող երեսունվեց հազար զորք
էա . քանզի անոնց կնիկները ու
որդիները չաւոր էին : Լա անոնց 5
կողայները Խապարին բոլոր տոհ-
մերուն մէջ զորաւոր կարիճներ բը-
լայով իրենց ազատտոհմարին համե-
մատ ամէնը ու ըստնուեօթը հա-
տար էին :

Իննհամին որդիքը՝ Բադա , Բո- 6
րոր ու Հեղիէլ իրիք էին : Լա 7
Բադային որդիքը՝ Լարան , Ողի ,
Ողիէլ , Հերիմովի ու Իրի իրենց
ազատտոհմին իշխանները ու զորա-
ւոր կարիճներ հինգ էին . և անոնց
ազատտոհմարին մէջ զրուածները
քանուերիւ հազար երեսունչորս 8
հազ Էին : Ու Բորրի որդիքը
Օլամիրա , Հովաա , Լաիադար ,
Լաիովնայի , Բիլի , Հերիմովի
Բրիա , Եսամովի ու Գաղեմիթ
էին . ասոնք ամենը Կորորին որ-
դիքն էին : Լա անոնց ազատտո- 9
հմարին մէջ՝ իրենց ազատտոհմնուն
իշխանները ու զորաւոր կարիճներ
ըստը՝ քան հազար երկու հարիւր 10
հազ Էին : Լա Հեղիէլի որդին
Բադան , ու Բադանին որդիքը
Հեուա , Իննիամին , Բուդ , Բա-
նանա , Օլեման , Թաթիս ու Բ-
քիտար էին : Եսոնք ամենը Հե- 11
ղիէլին որդիքը՝ իրենց տոհմերուն
իշխանները ու զորաւոր կարիճներ
էին . ու տանուեօթը հազար երկու
հարիւր պատերազմի կողմ Խաթի 12
էին : Լա Սուփիմ ու Ռեիմ Իրիլ
որդիքն էին , Զուսիմ ու Բերի
որդին էր :

Կեփիմաղիի որդիքը՝ Յասիէլ , 13
Գունի , Յասն ու Կեղզում Բադ-
այի որդիքն էին :
Մանասի որդիքը՝ Բարիէլ , որ 14
զանիկայ էր ինչը ծնաւ , ու անոր
Բորի հարձը՝ Գաղաաղին հազար
Մաքիրը ծնաւ : Լա Մաքիր իրեն 15
կնիկ առաւ Ռիմին ու Սուփիմին
քոյրը՝ որուն անունը Մապա էր ,
— ու երկորդին անունը Սալպա-
ադ էր . և Սալպաաղին աղէկներ
ծնան : Ու Մաքիրին կնիկը Մաս 16

լոր մարդ ինչերը իրենց ստճմբուն նախապեսներն էին :

- 10 Ու քահանաներէն՝ Յեզայիա ,
 11 Տոբիթ , ու Տարին , Լու Մա-
 տուծոյ տանը վերականգնու՝ Եփ-
 տովի որդւոյն Մարիամի որդւոյն
 Սաղապի որդւոյն Մեսուդամի որ-
 դւոյն Վեղիկայի որդւոյն Եզարիան ,
 12 Ու Սեղիկայի որդւոյն Փասուրի
 որդւոյն Տերուսի որդւոյն Եզա-
 սիա , ու Եսայիի որդւոյն Մես-
 զանիի որդւոյն Մեսուդամի որ-
 դւոյն Լազարիի որդւոյն Եղիսիմ որ-
 դւոյն Մասե , Լու անոնց եղբայրները
 իրենց ստճմբուն ինքանները՝ հա-
 զար եօթը հարիս վախճուն զորա-
 տր կարիճներ՝ Եստուծոյ տանը
 զործքին ծառայութեանը մէջ էին :
 13 Ու Վատայիներէն՝ Մերարիի որ-
 դւոյն՝ Եսարայի որդւոյն Լազարի-
 կամի որդւոյն Եսուրի որդւոյն Սե-
 մայիա , Լու Բաղրակար ու Երես-
 ե Գաղաղ , ու Եսաիի որդւոյն
 Օւրբիի որդւոյն Միքայի որդւոյն
 14 Սախանիա , Լու Լազարիի որ-
 դւոյն Գաղաղի որդւոյն Սեմայի
 որդւոյն Եղիսիա , ու Լազարիի որ-
 դւոյն Եսայի որդւոյն Եսարիան ,
 որ Վատայի վախճանի զեղերուն մէջ
 15 կը բնակէր : Ու գոնապանները՝
 Սեղաւմ , Եփուր , Տեղման և
 Երիման ու անոնց եղբայրները :
 16 Եւ վերականգնու Սեղաւմ էր :
 17 Սինեի հոս խաղաւորին դուռը ին-
 յախէին՝ որ արեւելեան կողմն է : ա-
 տոր Վիկի որդւոյն բանակներուն
 18 գոնապաններն էին : Լու Կորիի
 որդւոյն Երիստիի որդւոյն Կով-
 բիկի որդւոյն Սեղաւմ , ու անոր
 եղբայրները՝ անոր հօրը տունէն և-
 զող Կորիայիները՝ ծառայութեան
 զործքին վրայ էին , ու խորանին սե-
 մբուն պահպանութիւնը կ'ընէին :
 19 Եւ անոնց հայրերը Տերուք բանակին
 մէջ գրան պահպանութիւնը կ'ը-
 նէին : Ու Լազարիի որդւոյն Փե-
 նէհեա առաջ անոնց վրայ իշխան
 20 էր , ու Տերը անոր հետ էր : Սա-
 սեղաւմայի որդւոյն Օւրբիի ծո-
 զովի խորանին դրանը պահպան-
 21 էր : Վաներուն մէջ պահպանու-

նէն ընդհանուր խոր գոնապան
 ընտրուածները երկու հարիս տա-
 տուրկու հոգի էին : անոնք իրենց
 զեղերուն մէջը ազգահամարի մէջ
 գրուեցան : Վախիմ ու Սամուէլ
 տեսանող զանոնք իրենց պաշտօնին
 վրայ գրին : Լու անոնք ու անոնց
 որդիքը Տերուք տանը՝ աշխատեալ
 խորանի տանը գոներուն քովը փոխա-
 նակաւ պահպանուին : Եւ ընդհան-
 րապէս Վանապանները շորս կողմերը կը
 կայնէին՝ արեւելեան , արեւմտեան ,
 հիւսիսային ու հարաւային կողմե-
 րը : Լու զեղերուն մէջ կողմ ա-
 նոնց եղբայրները առնա տունն կու-
 դային , ու եօթնական օր անոնց
 հետ ին ինչպէս : Վանդի ան Վե-
 տայիները՝ ան շորս զիտուր գոնա-
 պանները միշտ ինչպէս պահպանու-
 22 սնանակներուն վրայ ու Եստուծոյ
 տանը գոնաներուն վրայ էին : Ու
 զիւրերը Եստուծոյ տանը խորհուրդ-
 կը կենային : քանզի պահպանու-
 23 թիւնը անոնց վրայ էր . և առնա
 ստուռ զանիկայ անոնք պիտի բու-
 նային : Ու պաշտօնի անոններուն
 24 վերականգնութեան անոնցմէ էին : քան-
 զի զանոնք համարեով ներս կը բե-
 լէին , ու համարեով դուռ կը
 հանէին : Լու ուրիշ ամաններուն ,
 25 ու սրբարանին խորը զործքնե-
 րուն , և նախնի , ու զինիւն , ու
 եղին , և կնքուեցին , ու համանե-
 րուն վերականգնութեան անոնցմէ էին :
 Լու համաներուն բազաղութեան
 26 ընդ իշխանները՝ քահանայի որ-
 դիներն էին : Ու Վատայիներ-
 27 ընդ Կորիայի Սեղաւմի անդրա-
 նիկը Սատուիա տարակի զործ-
 քին վերականգնու էր : Լու առա-
 ջաւորութեան հային վերականգն-
 28 ները անոնց եղբայրներէն՝ Սա-
 խաւմայի որդւոյն Երիսի անոնց
 29 ներս : Եւ անոնց զործքն իշխան
 30 էր : Եւ անոնց զործքն իշխան
 31 էր : Եւ անոնց զործքն իշխան
 32 էր : Եւ անոնց զործքն իշխան
 33 էր : Եւ անոնց զործքն իշխան
 34 էր : Եւ անոնց զործքն իշխան

ապացոյց տուցաներուն իշխանները իրենց ցեղերուն համեմատ իշխաններ էին . անոնք Լըռուսացիք մէջ կը բնակէին :

- 35 Եւ Վարաւոնի մէջ Վարաւոնի հայրը չէիէլ կը բնակէր . ու անոր ինկանը անունը Սաարա էր .
- 36 Եւ անոր անդրանիկ որդին Բըզան էր . հայրը Սուր , Ախ , Բաազ ,
- 37 Դէր , Դադար , Գեղովը , Եգիֆով , Օարարիա եւ Սահելովի էին :
- 38 Ու Սահելովի ծնաւ Սամաամը . ու ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն գիւմարը Լըռուսացիք մէջ իրենց եղբայրներուն հետ բնակեցան :
- 39 Եւ Դէր ծնաւ Ախը , ու Ախ ծնաւ Սաուդը , եւ Սաուդ ծնաւ Տոփաթամը , Սեղգիսաւն , Բըբնադարը ու Լարաազը : Եւ Տոփաթամի որդին Սերբրասազ էր . ու Սերբրասազ ծնաւ Սիբան . Եւ Սիբայի որդիքը Փիթան , Սիւէր , իմարեւ Եսազ էին : Եւ Բըբնազ ծնաւ Տոփազան , ու Տոփազան ծնաւ Վաղիմիթը , Եւ Վաղիմիթը ու Օամբրին . եւ Օամբրի ծնաւ Սոսան . Ու Սոսա ծնաւ Բանաան . անոր որդին Սափայիա , անոր որդին Եզիսաս , ու անոր որդին Լաւէլ էր : Ու Լաւէլ վեց որդի ունէր , եւ անոնց անունները ասոնք են . Եզիկիամ , Եդերու , Խանյէլ , Սաարիա , Երզիա ու Բնան . Լաւէլն որդիքը ասոնք էին :

ԳԼՈՒԽ Ժ

- 1 Եւ Փղշտացի Խարայէլի հետ պատերազմ ըսին . ու Խարայէլի մարդիկները Փղշտացոց առջեւն փախան , ու Գեղուէ լեռանը վրայ ապանուած ինկան : Եւ Փղշտացիք Սաուդին ու անոր որդիքը հետեւն հասան . ու Փղշտացիք Սաուդին որդիքը՝ Տոփաթամը , Բըբնադարը ու Սեղգիսաւն զարկին : Եւ պատերազմը Սաուդին վրայ տատկացաւ . ու աղեղնանքը զանիկայ դասն , ու աղեղնանքներն վիրաւորուեցան : Եւ Սաուդ իր կապարճակիքն ըսաւ :

Սուրդ քաջ եւ անով զիս խոյն . չըլլայ որ աս անխիղճները զան ու զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիքը չուզեց , քանզի շատ փախաւ : Եւ Սաուդ սուրը առաւ . ու անոր վրայ ինկաւ : Եւ անոր կապարճակիքը Սաուդին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու մեռաւ : Եւ յայտն մեռաւ Սաուդ ու անոր իրիք որդիքը . անոր բոլոր տունն ալ մեկտեղ մեռան :

Ու հովիտն մէջը եղբղ բոլոր Խարայէլի մարդիկները անոնց փախէլը եւ Սաուդին ու անոր որդիքը մեռնիլը տեսնելով , իրենց քաղաքները թողուցին փախան . եւ Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջ բնակեցան :

Եւ հետեւալ օրը Փղշտացիք եկան , որ մեռելները մերկացնեն . ու Սաուդը եւ անոր որդիները Գեղուէ լեռան վրայ ինկած գտան . Ու զանիկայ մերկացուցին եւ անոր զլուխը ու գէնքերը առին . ու Փղշտացոց երկրին շորս կողմը իրենց կուտքերուն ու թողութեան թափերուն աւետիսը տալու համար Խարայի իրիկցին : Եւ անոր գէնքերը իրենց աստուծոյն տունը դրին , ու անոր զլուխը Կապոնի տանը մէջ զամեցին :

Եւ Կաղաւաղու Հարիսի բոլոր բնակիչները երբոր լսեցին ան ամենը՝ որ Փղշտացիք Սաուդին ըրած էին , Բոլոր զօրաւոր մարդիկները ոտը եւ լան , եւ Սաուդին մարմինը ու անոր որդիքը մարմինները վերցուցին , եւ զանոնք Հարիս բերին . եւ անոնց ոսկորները Հարիսի մէջ բեւեկեցին տակը թաղեցին , ու ետի՛նք օր ծով պահեցին :

Եւ յայտն մեռաւ Սաուդ Տերոնը 13 զեմ ըրած ապստամբութեան մեղքին համար . որովհետեւ Տերոնը խօսքը չպահեց , ու նաեւ վշուկ փառեց բան հարցնելու համար , Ու Տերոնը չհարցուց . ուստի Տերը 14 զանիկայ մեռցուց , ու թագաւորութիւնը Հեռսէի որդւոյն Կաթիթին դարձուց :

12 Ուրեմն Եզրայի Զօհանան, իններորդ
 13 զը Եզրայի, Տառներորդը Երեմիայի, մատառներորդը Մարարի
 14 նայ էր : Եւորդ Վաղի որդւոյն զորքին իշխաններն էին : պղծութիւն
 15 Եւորդն մեկը հազարի վրայ էր : ծերուն մեկը հազարի վրայ էր :
 16 Եւորդն էն որ առաջին ամառն մէջ
 17 Զորդանանն անցան՝ երբոր Տուրը
 18 իր բոլոր Եզրայները կոխեր էր, և
 19 զեւթի արեւելք ու արեւմուտք բոլոր
 20 Տառնի բնակիչները փախչուցին :
 21 Ու բերդը Վաւի թիւն քովը խե-
 22 նաւանին ու Յուդայի որդւոյն ու
 23 Եւորդն : Եւ Վաւի թիւն անոնց առջին
 24 էր : ու պատասխան տուաւ՝ ա-
 25 նոնց բռնելով : Ինչ որ խաղաղու-
 26 թեալն ինծի ոգնել թիւն ընելու և
 27 կեր էր, իմ սիրտս ձեզի հետ պիտի
 28 բլլայ : Բայց թէ որ խաբէութեանը
 29 զիս իմ իշխանացս ձեռքը մատնե-
 30 լու համար Իմ էր : (որ իմ ձեռ-
 31 քերտու մէջ անտրեւտութիւն մը չը-
 32 կայ) : մեր հայրերուն Եստուածը
 33 տեսնէ ու քանդ խնայէ : Եւ իշ-
 34 խաններուն զլուխը Եմապի շո-
 35 զուով ընդունեցաւ : Եւ Եւորդ
 36 բուրդ կնք, և Վաւի թիւն, ու բե-
 37 ճի հետ պիտի բլլանք, և Վաւի
 38 որդի : խաղաղութիւն ըլլանք : խաղաղու-
 39 թիւն ընելու, ու քու ոգնականն
 40 բուրդ խաղաղութիւն ըլլայ : քանզի
 41 քու Եստուածը քեզի ոգնականն է :
 42 Եւ տունը Վաւի թիւն զանոնք ընդու-
 43 նեց, ու զանոնք իր զուեղին իշ-
 44 խաններուն մէջը դրաւ :
 45 Մանասէնն ալ Վաւի թիւն ան-
 46 ցան, երբոր անիկայ Փղշտացոյ
 47 հետ Մատուղի վրայ պատերազմելու
 48 գնաց : Բայց անոնց ոգնականն չը-
 49 լին : քանզի Փղշտացոյ նախարար-
 50 ները խորհրդով զանիկայ ետ խրկե-
 51 ճին բռնելով : Եւ Վաւ մեր զլուխ-
 52 ներաւ Կառնով իր տիրոջը Մատու-
 53 զին պիտի անցնի : Երբոր անիկայ
 54 Սիկերակ կ'երթար, Մանասէնն
 55 Մանասէնի հազարապետները՝ Եզ-
 56 նա, Յովելարայ, Յեզկիէլ,
 57 Մեղայէլ, Յովելարայ, Եզրայ
 58 ու Մաղթի անոր անցան : Եւ
 59 պատեր Վաւի թիւն ոգնականն ըլլին

36 քանուն ու թիւը հազար վեց հարիւր
 37 պատերազմական խաղաղ : Եւ Վաւ
 38 ընէ քանուն հազար պատերազմ
 39 զացող զորք : Ու Զորդանանու
 40 անդին կողմէն Ուտրեւեաններն ու
 41 Վաւեաններն և Մանասէի կէս
 42 ցեղէն՝ ամէն տեսակ պատերազմա-
 43 կան զորքի ընկերով պատերազմեց
 44 հարիւր քան հազար խաղաղ : Եւ
 45 ըր ա զուեղով շարուող պատե-
 46 րազմական մարդիկները անկեղծ սր-
 47 տով Վերքոն կան Վաւի թիւն բո-
 48 լոր Խաղաղի վրայ իտաղաւոր դնելու
 49 համար : ու Խաղաղի բոլոր մնա-
 50 չորդն ալ մեկ սրտով էր՝ Վաւի թիւն
 51 իտաղաւոր ընելու : Եւ հաւ Վա-
 52 թիւն հետ ուտելով ու խմելով
 53 իրեք որ կեցան, քանզի անոնց եղ-
 54 րայքները անոնց համար պատրաս-
 55 տութիւն տեսնէր էին : Եւ անոնց
 56 մաս կողմնէն ալ՝ մինչև անդամ
 57 խաղաղ, Օւտուղն ու Վեփ-
 58 թաղի՝ Եւորդ, ու զուեղով, և
 59 ընկերով ու կողմերով հայ բերին :
 60 Եւ ուտելիքի համար շատ աղիք,
 61 չոր թուղ, շափռ, զինի, եղ,
 62 արջատներ ու ոչխարներ, քանզի
 63 Խաղաղի մէջ ուրախութիւն կար :
 64 ԳԼԻՄ ԺԳ
 65 Եւ Վաւի թիւն հազարապետներուն ու
 66 հարիւրապետներուն և բոլոր իշ-
 67 խաններուն հետ խորհուրդ ըրաւ :
 68 Ու Վաւի թիւն բոլոր Խաղաղի ժողով-
 69 քին ըրաւ : Ինչ որ ձեզի հաճոյ
 70 կ'երեւայ, ու առ բանը մեր Տէր
 71 Եստուածին է, Խաղաղի բոլոր եր-
 72 կիրներուն մէջ մնայած մեր եղ-
 73 րայքներուն, ու անոնց հետ քաջա-
 74 նաներուն ու Վեապիներուն ի-
 75 րենց բաղադրները ու արուարձանները
 76 խաղաղ խրկելով, որ մեր քովը ժող-
 77 վուին : Եւ մեր Եստուածին տա-
 78 րանակը մեր քովը փոխադրելով
 79 քանզի Մատուղին օրերը զանիկայ
 80 չեղեցիցին : Ու բոլոր ժողովը
 81 պայպէս ընելու հաճութիւն տուաւ,
 82 քանզի առ խաղաղ բոլոր ժողովը
 83 զին աշխարհուն ուղի կրկնաւ : Եւ
 84 Վաւի թիւն Եզրայի Սիկերակ մնա-
 85 չէ Եւթաթի մուտքը բոլոր Խաղաղի

36 քանուն ու թիւը հազար վեց հարիւր
 37 պատերազմական խաղաղ : Եւ Վաւ
 38 ընէ քանուն հազար պատերազմ
 39 զացող զորք : Ու Զորդանանու
 40 անդին կողմէն Ուտրեւեաններն ու
 41 Վաւեաններն և Մանասէի կէս
 42 ցեղէն՝ ամէն տեսակ պատերազմա-
 43 կան զորքի ընկերով պատերազմեց
 44 հարիւր քան հազար խաղաղ : Եւ
 45 ըր ա զուեղով շարուող պատե-
 46 րազմական մարդիկները անկեղծ սր-
 47 տով Վերքոն կան Վաւի թիւն բո-
 48 լոր Խաղաղի վրայ իտաղաւոր դնելու
 49 համար : ու Խաղաղի բոլոր մնա-
 50 չորդն ալ մեկ սրտով էր՝ Վաւի թիւն
 51 իտաղաւոր ընելու : Եւ հաւ Վա-
 52 թիւն հետ ուտելով ու խմելով
 53 իրեք որ կեցան, քանզի անոնց եղ-
 54 րայքները անոնց համար պատրաս-
 55 տութիւն տեսնէր էին : Եւ անոնց
 56 մաս կողմնէն ալ՝ մինչև անդամ
 57 խաղաղ, Օւտուղն ու Վեփ-
 58 թաղի՝ Եւորդ, ու զուեղով, և
 59 ընկերով ու կողմերով հայ բերին :
 60 Եւ ուտելիքի համար շատ աղիք,
 61 չոր թուղ, շափռ, զինի, եղ,
 62 արջատներ ու ոչխարներ, քանզի
 63 Խաղաղի մէջ ուրախութիւն կար :
 64 ԳԼԻՄ ԺԳ
 65 Եւ Վաւի թիւն հազարապետներուն ու
 66 հարիւրապետներուն և բոլոր իշ-
 67 խաններուն հետ խորհուրդ ըրաւ :
 68 Ու Վաւի թիւն բոլոր Խաղաղի ժողով-
 69 քին ըրաւ : Ինչ որ ձեզի հաճոյ
 70 կ'երեւայ, ու առ բանը մեր Տէր
 71 Եստուածին է, Խաղաղի բոլոր եր-
 72 կիրներուն մէջ մնայած մեր եղ-
 73 րայքներուն, ու անոնց հետ քաջա-
 74 նաներուն ու Վեապիներուն ի-
 75 րենց բաղադրները ու արուարձանները
 76 խաղաղ խրկելով, որ մեր քովը ժող-
 77 վուին : Եւ մեր Եստուածին տա-
 78 րանակը մեր քովը փոխադրելով
 79 քանզի Մատուղին օրերը զանիկայ
 80 չեղեցիցին : Ու բոլոր ժողովը
 81 պայպէս ընելու հաճութիւն տուաւ,
 82 քանզի առ խաղաղ բոլոր ժողովը
 83 զին աշխարհուն ուղի կրկնաւ : Եւ
 84 Վաւի թիւն Եզրայի Սիկերակ մնա-
 85 չէ Եւթաթի մուտքը բոլոր Խաղաղի

ժողովը : Եստուածը տապանակը Սա-
 ըրախարհին ընկերու համար : Ու
 6 Վաւի թիւն բոլոր Խաղաղի հետ խա-
 7 աղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 8 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 9 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 10 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 11 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 12 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 13 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 14 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 15 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 16 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 17 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 18 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 19 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 20 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 21 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 22 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 23 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 24 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 25 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 26 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 27 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 28 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 29 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 30 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 31 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 32 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 33 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 34 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ
 35 խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ խաղաղ

- 6 Կրգեղեցիք : Եւ իսկ իսկ աստիճաններ
 7 Եւ ան նոյն օրը Վառիթ առնի
 8 Գոհացեալ Տերօջնէ : անոր անու-
 9 Երգեցեալ անոր : աստիճան բնէր ա-
 10 անոր : Եւ որ սուրբ անունովը պար-
 11 անոր զորութիւնը ինդրեցեալ : ա-
 12 անոր : Եւ ինչպէս անոր բնութեան
 13 անոր : Եւ անոր ծա-
 14 անոր : Եւ անոր ծա-
 15 անոր : Եւ անոր ծա-
 16 անոր : Եւ անոր ծա-
 17 անոր : Եւ անոր ծա-
 18 անոր : Եւ անոր ծա-
 19 անոր : Եւ անոր ծա-
 20 անոր : Եւ անոր ծա-
 21 անոր : Եւ անոր ծա-
 22 անոր : Եւ անոր ծա-
 23 անոր : Եւ անոր ծա-
- 24 Եւ անոր ծա-
 25 Եւ անոր ծա-
 26 Եւ անոր ծա-
 27 Եւ անոր ծա-
 28 Եւ անոր ծա-
 29 Եւ անոր ծա-
 30 Եւ անոր ծա-
 31 Եւ անոր ծա-
 32 Եւ անոր ծա-
 33 Եւ անոր ծա-
 34 Եւ անոր ծա-
 35 Եւ անոր ծա-
 36 Եւ անոր ծա-
 37 Եւ անոր ծա-
 38 Եւ անոր ծա-
 39 Եւ անոր ծա-

անոր քահանայ եղբայրները՝ Վա-
 40 բարանի բարձր անդույն վրայ Տե-
 միշտ առաւ . ու իրիկուն ողջակեղե
 սեղանին վրայ Տերոնը ողջակեղե
 մատուցանեն , ու Տերոնը Խարսկէն
 41 պատուիրած օրէնքին մէջն ամեն գը-
 բուածը 'ի գործ բէն : Եւ անոնց
 հետ քառս Եւանը ու Խղիթունը
 և ուրիշ բնորոշաները՝ որոնք ա-
 նունով յիշուեցան որ Տերոնը գո-
 հուի ինն մատուցանեն , քանզի ա-
 նոր ողորմութիւնը յաւիտան է :
 42 Եւ անոնց՝ այսինքն Եւանին ու Խ-
 ղիթունին հետ Խղս նուագածունե-
 րուն փողեր ու ծնդաներ դառաւ ,
 նաև Եստուծոյ երգերուն նուագա-
 րանները . ու Խղիթունի որդիքը
 43 զբանը պաշտօնաւորէին : Եւ
 բոլոր ժողովուրդը զնայ՝ ամեն մէկը
 իր տունը . Վախիթ ալ իր տու-
 նը օրջնելու դարձաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Ու երբոր Վախիթ իր տանը մէջ
 բնակեցաւ , Վախիթ Վախիթ
 մարդարեւն բաւ , Եւնա ևս եղենա-
 փայտէ զնաւսն տան մէջ կը բնա-
 կիմ , բայց Տերոնը ուխտին տապա-
 2 նակը վրանի տակ է : Եւ նա-
 թան Վախիթին բաւ , Բոլոր սրբ-
 ատիկ մէջը եղածը ըրէ , քանզի Ես-
 3 տուած քու հետդ է : Ու նոյն
 ղիշերը Եստուծոյ խօսքը Վախիթին
 4 եղաւ ըսելով , զման , իմ ծառա-
 թիս Վախիթին բո՛ւ : Տէրը այսպէս
 5 կ'ըսէ . Իմ բնակելու տունս դուն
 պիտի շինես . Բանդի Խարսկէն
 Եւ Խղս քառս հանած օրէս մինչև աս
 6 օրս տան մէջ զնակեցայ , հապա-
 վանե՛ վրան ու խորանէ խորան պը-
 տրակցայ : Բոլոր Խարսկէնն հետ
 որդեակ տեղ որ պտըտեցայ , միմէ
 բան մը խօսեցայ Խարսկէն զատա-
 ւորներուն մէկուն հետ՝ որոնց իմ ժո-
 ղովուրդս հոգեւելու . Տրամն տուեր
 էի , ու ըսի՛ թէ Եւնա համար ին-
 7 ծի եղենափայտէ տուն մը շինե-
 յիք : Եւ հիմա իմ ծառայիս Վա-
 խիթին ասանկ ըսես , Օգորաց Տէրը
 այսպէս կ'ըսէ . Եւ քեզ փարախէն

ոչխարներուն հաւէն առի , որ իմ
 Խարսկէն ժողովուրդիս առաջնորդ-
 րլլաս . Եւ ուր որ կ'երթայիր՝ քու
 8 հետդ էի , և քու առջեկդ բոլոր
 թմամբներդ կտարեցի . ու քու ա-
 նունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն
 անուանը պէս ըրի : Եւ իմ ժո-
 9 ղովուրդիս Խարսկէնն ալ մէկ տեղ
 մը պիտի որոշեմ . ու զանիկայ պի-
 տի անկեմ . ու իր տեղը պիտի բնա-
 կի , ալ պիտի շարժի . և անիրա-
 տութեան որդիքը առջինին պէս
 մէկին ալ պիտի շնեղեն զանիկայ ,
 10 Եւ պէս որ իմ ժողովուրդիս Խար-
 սկէնն վրայ դատաւորներ զրա՛ծ օրէս
 'ի վեր Եւնա . ու քու ամեն թմա-
 մներդ պիտի նուաճեմ . ու քեզի
 կ'իմացնեմ որ Տէրը քեզի տուն
 պիտի շինէ : Ու երբոր քու օրերդ
 11 լիցուին և քու հայրերուդ խառ-
 նուիս , քեզմէ ետքը քու սերունդդ՝
 քու որդիներեդ Զէլը պիտի բարձ-
 րացընեմ , ու անոր թագաւորու-
 թիւնը պիտի հաստատեմ : Եւ ի-
 12 կայ ինծի տուն պիտի շինէ . ու ա-
 նոր ախոռը յաւիտան պիտի կանգ-
 նեմ . Եւ անոր հայր պիտի ըլլամ ,
 13 ու անիկայ ինծի որդի պիտի ըլլայ .
 ու իմ ողորմութիւնս անկէ պիտի
 ղվեցընեմ , ինչպէս որ քեզմէ ա-
 14 ռաջ եղողէն վերջուցի : Եւ զա-
 նիկայ յաւիտան իմ տանս մէջ ու
 իմ թագաւորութեանս մէջ պիտի
 հաստատեմ , ու անոր ախոռը քու
 15 խառն հաստատ պիտի ըլլայ : Եւ
 Վախիթն աս բոլոր խօսքերը ու աս
 բոլոր տեսիլքը մի բաւ միտէ Վա-
 խիթին զօրոյցի :
 Եւ Վախիթ թագաւորը զնայ՝
 16 Տերոնը առջնը նստաւ , ու բաւ ,
 Ո՛վ Տէր Եստուած ինձ ըմ , ու
 իմ տունս ի՞նչ է , որ զիս մինչև
 17 հոս բերիր . Սակայն ասիկայ քու
 աշխարհդ պղտիկ երեցաւ . ո՛վ Ես-
 տուած , ու քու ծառայիդ տանը
 վրայով հեռաւոր ժամանակի համար
 խօսեցար , ու ինծի , ո՛վ Տէր Ես-
 տուած , բարձր աստիճանի մարդու
 պէս նայեցար : Եւ քու ծառայիդ
 18 փառքին համար Վախիթ՝ ալ աւելի
 ի՞նչ կտես . դուն քու ծառայդ կը

14 Ինչ որ կ'ընթերցես Տերը անոր
15 Եւ Վառիկի բոլոր Խորհրդին վե-
րայ թագաւորութիւն ըստ : ու իր
բոլոր ժողովուրդին իրաւունք ու
16 արդարութիւն կ'ընեն : Եւ Շա-
բուհայի որդին Յովսէփ գործե-
րուն վրայ էր : ու Եսթրաէի որդին
17 Յովսէփաւ յիշատակաց դպիր
էր : Եւ Եսթրաէի որդին Սաղով-
ու Երեմիայի որդին Երեմիէր
քահանան էին : Եւ Սուսա ատե-
18 նապար էր : Ու Յովնադայի որ-
դին Իսնուա Վեղիկիներուն ու
Փեղեկիներուն վրայ էր : Եւ Վա-
ռիկին որդիքը թագաւորին քով
նախարարներ էին :

ՊԵՆՏԵ ԺԻՄ

1 Եւ անկէ ետեւ Վառիկի որդւոց
թագաւորը Կասա մուսա : ու
անոր տեղը անոր որդին թագաւոր
2 եղաւ : Եւ Վառիկ ըստ : Կասաի
որդւոյն Վանի մարդասիրութիւն
ընեմ : քանզի անոր հայրը ինձի մար-
դասիրութիւն ըրաւ : ու Վառիկ
դեպքաններ խրկեց որ գանձիկայ իր
հօրը վաղով միւսիմարն : ու Վա-
ռիկին ծառաները Վառիկի որդւոց
երկիրը Վանին զայնմ գանձիկայ
3 միւսիմարելու համար : Եւ Վառի-
կի որդւոց իշխանները Վանին ը-
սին : Սիմէ Վառիկ քու հայրդ
քու առջեւ պատուելու համար քե-
զէ միւսիմարիներ խրկեց : միմե-
անոր ծառաները աւ երկիրը քննե-
լու : տակնուկայ բնելու ու լռուե-
4 սելու համար չեկան չեղի : Եւ
Վանի Վառիկին ծառաները ըրա-
նեց : ու զանոնք ամիւրեց : Եւ անոնց
հանդերձնութիւն աւ կ'ընէր մինչեւ
նաոց տեղը կտրել տուաւ : Եւ անոնք
5 խրկեց զանոնք : Ու զայնմ ան-
մաշկիներուն գլուխը Էմօն Վա-
ռիկին պատմեցին : ան աւ զանոնք
դիմաւորելու հարց խրկեց : քանզի
ան մարդիկները շատ անարդուք
էին : ու թագաւորը ըստ : Երե-
քով մէջ նստէր մինչեւ որ մօշուր-
նիդ ածնէ : ու Էմօն զարմէր :
6 Եւ Վառիկի որդիքը տեսնելով որ

Վառիկին հետ աւուրեցան : Եւ անը
ու Վառիկի որդիքը հապար տաղանդ-
արձանի խրկեցին : որ Վառիկի տաղ
Վառիկներն ու Վառիկի Վառի-
ներն ու Սուրայն վարձրով կա-
քիր ու հիւսիսներ բռնեն : Եւ
անոնք խրկեց վարձրով բռնեցին եր-
տունուերկու հապար կապ : ու Վա-
ռիկի թագաւորը Եւ անոր զորքը
որոնք զայնն Վեղարայն առջեւ
բանակեցան : Վառիկի որդիքն աւ
խրկեց քաղաքներն ժողովուրդն :
ու պատերազմելու զայնն :

Ու երբոր Վառիկ աւ լսեց : Յո-
վարը ու բոլոր զորաւոր զորքերը
խրկեց : Եւ Վառիկի որդիքը Ե-
լան ու քաղաքին դրանք առջեւ
կարգաւ պատերազմի շարուեցան :
ու Էմօն-Էմօն եկող թագաւորները
զաշտի մէջ զատ կայնէր էին : Եւ
Յովսէփ երբոր տեսաւ որ պատերազ-
մը առջեւն ու հետն իր վայ կը
համար : Խորհրդի բոլոր ընտրուած
մարդիկներն ընտրեց : ու Վարդ
զէմ պատերազմի շարեց : Եւ մնա-
յած զորքը իր եղբոր Երեսայն
յանձնեց : ու անոր Վառիկի որ-
դւոցը դիմացը շարուեցան : Եւ ը-
տաւ : իմէ որ Վառիկները դեռ յաղ-
թեցին : ըլլան : ինձի օգնութեան
համար : ու իմ որ Վառիկի որդիքը
քեզ յաղթելու ըլլան : Եւ քեզ
օգնութեան պիտի համարիմ : Վա-
ռիկի որդիքը : ու մեր ժողովուրդին
համար Եւ մեր Վառիկի քաղաքնե-
րուն համար ու ժողով պատերազմի
Եւ Տերը իր աշխին հաճոյ երեցածը
թող ընէ : Ու Յովսէփ իր հետը
կողմ զորքով Վառիկներուն մտե-
ցաւ : որ անոնք չէին պատերազմ
ը-
նէ : ու անոր անոր առջեւն փա-
խան : Եւ Վառիկի որդիքը Վա-
րդ փախելու տեսնելով իրենք աւ
անոր եղբորը Երեսայն առջեւն
փախան : ու քաղաքը մոռն : Եւ
Յովսէփ Երեսայնէմ եկաւ :

Երբոր Վառիկները տեսան որ ի-
րենք Խորհրդին առջեւ կատրուե-
ցան : դեպքաններ խրկեցին : ու
Վեղիկ անդի իր կողմը եղող Վառի-
կները ոտք հանեցին : Եւ անոնց առ-

- ճեկն Եղբայրին զորացուիս Սով-
- 17 բակ Բեքե- : Ու երբոր յա-
 ինիմն պատմեցին , անիկայ բոլոր
 Խարայէլը ժողկեղով՝ Հորդանանէն
 անցաւ . ու անոնց վրայ գնաց , և
 անոնց դէմ՝ զունդեր շարեց . ու
 երբոր յաւիտի Բարբերքը պատե-
 րազմով զիմաւորելու համար զուն-
 18 տերազմ բրին : Եւ Բարբերքը
 Խարայէլին առնէն փախան . ու
 յաւիտի՝ Բարբերքն եօթը հազար
 կառքի ռէ , ու քառասուն հազար
 հետակ զորք կրտսեց , ու Սովակ
- 19 զորացուին ալ մնացուց : Եւ Եղ-
 բայրին ծառաները երբոր տեսան
 որ Խարայէլին առնէր յազմուէցան ,
 յաւիտիին հետ հաշտութիւն բրին ,
 ու անոր ծառայ եղան . և Բարբե-
 րքը անիկ ետքը Բմինի որդւոյը
 օղնէլ շուղեցին :

ԳԼ . Ի

- 1 Ու հետեւալ տարին՝ թագաւոր-
 ներուն զորքեղովք երկու ասե-
 նը՝ Հովար զորքերուն Բուր զուն-
 դերը հանեց , և Բմինի որդւոյը
 երկիրը աւրեց , ու գնաց Ռարբան
 պաշարեց : Բայց յաւիտի Երուսա-
 ղէմ կը նստեր . ու Հովար Ռար-
 բան զարկաւ . ու զանիկայ կործա-
- 2 նեց : Եւ յաւիտի անոնց թագա-
 ւորն թագը անոր զխուն վրայէն
 առաւ , ու զանիկայ գտաւ զտա-
 ղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր ,
 և անոր վրայ պատուական քարեր
 կար . ու յաւիտիին զուխը գրուե-
 ցաւ . և յաւիտի քաղաքէն խխա-
- 3 շաւ աւար պատա : Ու անոր մէջը
 եղած ժողովուրդը հանեց , ու զո-
 նա սղոյնեցով , երկաթէ կամնա-
 սայններով ու տապարներով կտրեց .
 և յաւիտի Բմինի որդւոյը բոլոր
 քաղաքներուն պղտկա չրաւ . ու
 յաւիտի բոլոր ժողովուրդով Ե-
 րուսաղէմ դարձաւ :
- 4 Եւ ասիկ ետքը՝ Գագերի մէջ
 ժողտացւոց հետ պատերազմ եղաւ .
 ան ասունը Ուփայի Սովարք Ռա-
 փայի որդւոյմէ եղող Սեփիան մեռ-
 ցուց , ու անոնք նուաճեցան :

Եւ նորէն ժողտացւոց հետ պա-
 տերազմ եղաւ . ու Հայկի որդին
 Լըլանան . Գեթիացի Գողիաթին
 եղբայրը՝ Գեթին զարկաւ , որուն
 նիգակին բունը ոտայնանկազ զը-
 նին պէս էր :

Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ
 եղաւ . ու մէկ երկայնահասակ մարդ
 մը կար , որուն մատերը վեց վեց
 ռաւով՝ քառասու չորս ռաւ ունէր .
 անիկայ ալ Ռափայի որդւոյմէ էր :
 Եւ անիկայ Խարայէլը նախատեց .
 բայց յաւիտիին եղբորը Սամային
 որդին Հովնաթան զանիկայ զար-
 կաւ : Ետքը Գեթի մէջ Ռարայէլն
 ծներ էին : և յաւիտիին ձեռքովը
 ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ին-
 կան :

ԳԼ . ԻԵ

Եւ Սառման Խարայէլին դէմ ե-
 լաւ , ու յաւիտի զորեց որ
 Խարայէլը համէր : Եւ յաւիտի
 Հովարին ու ժողովուրդին իշխան-
 ներուն բաւա , Գագէր Խարայէլը
 համեցէր խեղարեկէն մինչեւ
 Գան , ու հաշիւ ինծի բերէր որ
 գիտնամ : Եւ Հովար բաւա ,
 Տերը իր ժողովուրդը որչափ որ է՝
 հարիւրապատիկ աւելցրեւ . Բվ
 տէր իմ թագաւոր , միմէ անոնց
 ամէնը իմ տիրոջն ծառաները չեն .
 իմ տերս ինչ՞ու առ բանը կը փո-
 տրուէ . ինչ՞ու համար ու Բուր Խա-
 ռայէլին յանդերձն զորքս : Բայց
 երբոր թագաւորն խաղը
 Հովարին վրայ տաստակաւ , Հո-
 վար եղաւ . ու բոլոր Խարայէլի մէջ
 պարտեցաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ .
 Եւ Հովար ժողովուրդին համանա-
 րին ցուցակը յաւիտիին տուաւ .
 ու Խարայէլն ամէնը հազար անգամ
 հազար ու հարիւր հազար սուր քա-
 շող մարդ էր : և Հուգան չորս
 հարիւր եօթմաստուն հազար սուր
 քաշող մարդ էր : Սակայն Ղե-
 տացները ու Ռեխամնեանները
 անոնց մէջ համեցւ . քանզի թա-
 գաւորին ու հրամանը Հովարին
 զղուէր էր :

Եւ աս բանը Բառուճոյ առնէր 7

7 զէշ երեսայլուն համար Խարայէլը
 8 զարկաւ : Բա Գաւիթ Բառուճոյ
 րաւ : Եւ բանը ընկելով մեծ մեղք
 դորձեցի : ու հիմա կ'աղաչեմ՝ քու
 ծառայիր մեղքը ներէ : քանզի մեծ
 յիմարութիւնն ըրի :
 9 Եւ Տէրը Գաւիթին տեսանողին՝
 10 Գաղին խոսեցաւ ու բաւա : Գնա
 ու Գաւիթին խոսէ՝ ըսելով : Տէրը
 պայտէ կ'ըսէ : Եւ քեզի իրէք բան
 կ'առաջարկեմ, անոնցմէ մէկը ընա-
 11 ընէ որ քեզի ընեմ : Եւ Գաղ
 Գաւիթին եկաւ ու անոր բաւա :
 Տէրը պայտէ կ'ըսէ : Ընտրէ քեզի՝
 12 կամ իրք տարուան սով, կամ ի-
 րք ամիս քու թշնամիներուդ երե-
 սէն փախչիս, ու քու թշնամիներ-
 քուդ սուրբ խեղճ համի, և կամ
 իրք օր Տէրոջ սուրբ՝ պայտէն
 ժամտախտ քոյդ երկրիս մէջը, ու
 Տէրոջ հրեշտակը Խարայէլին բոլոր
 սահմաններուն մէջը կտորած ընէ :
 և հիմա տես, զիս խրկողին ի՞նչ :
 13 պատասխան տա՛նք : Բա Գաւիթ
 ըսաւ Գաղին : Խիստ մեծ նեղու-
 թեան մէջ եմ : հիմա Տէրոջ ձեռ-
 քը իյնամ, քանզի անոր զթու-
 թիւնը խիստ շատ է, ու մարդու
 14 ձեռք չենամ : Եւ Տէրը Խարայէ-
 րին վրայ ժամտախտ խրկեց, ու
 Խարայէլին եօթամասուն հազար
 15 մարդ ինկաւ : Եւ Բառուճ հը-
 րեշտակ մը խրկեց Խրուսայէմ, որ
 զանիկայ կորսնցընէ : ու երբոր կը
 կորսնցընէր՝ Տէրը նայեցաւ ու
 ան շարիւրին վրայ սիրտը իջաւ, և
 կտորած ընող հրեշտակին բաւա :
 16 Տէրիք է, ալ ձեռքդ քաշէ : ու
 Տէրոջ հրեշտակը Հերուսացի Ու-
 նային կալին քովը կայներ էր : Եւ
 Գաւիթ իր աչքերը վերցուց ու
 Տէրոջ հրեշտակը տեսաւ, որ երկ-
 րին ու երկինքին մէջուղը կայներ
 էր, ու ձեռքը մերկ սուր մը կար,
 որ Խրուսայէմի վրայ երկընդուն-
 ք էր : ան տանը Գաւիթ ու ձերերը
 17 քորձեր հաղած՝ երեսմուն վրայ ին-
 կան : Եւ Գաւիթ Բառուճոյ ը-
 սաւ : Ընա եւ պատուիրեցի որ Ժո-
 դովուրդը համբնէ, ու եւ եմ որ
 մեղանկեցի ու մեծ շարութիւն ը-

թի : բայց աս ոչխարները ի՞նչ ը-
 րին : հէ Տէր Բառուճ իմ, քու
 ձեռքդ իմ վրաս ու իմ հօրս տանը
 վրայ ըլլայ : բայց քու ժողովուրդիդ
 վրայ չըլլայ զանիկայ ընաճիւն ընե-
 լու համար :

Եւ Տէրոջ հրեշտակը Գաղին 18
 բաւա : Գաւիթին բաւա որ ելլէ :
 ու Հերուսացի Ունային կալին
 մէջ Տէրոջ սեղան մը կանգնէ :
 Եւ Գաւիթ վեր ելաւ՝ Գաղին Տէ- 19
 րոջ անունովը ըսած խաղին համե-
 մատ : Բա Ունա դարձաւ ու 20
 հրեշտակը տեսաւ, և իր չորս որ-
 դիւրը իր հետը պահուեցան : (քան-
 զի Ունա ցորեն կը ծնէ՛ր) : Բա 21
 Գաւիթ Ունային եկաւ : և Ունա
 նայեցաւ, ու Գաւիթը տեսնելով՝
 կայնէ եկաւ, ու երեսը մինչև գե-
 տինը Գաւիթին երկրպայտութիւն
 22 քրաւ : Եւ տանը Գաւիթ Ու-
 նային բաւա : Եւ կալին տեղը ինծի
 սուր, որ հոն Տէրոջ սեղան մը չի-
 նեմ, (զանիկայ բնուն գնով անէր
 ինծի,) ու ժողովուրդին վրայն հա- 23
 րուածը վերցայ : Եւ Ունա Գա-
 ւիթին բաւա : Զանիկայ քեզի սու,
 ու իմ տէրս թաղաւորը իր աչքին
 աղէկ երեցածը թող ընէ : ահա
 կ'ենք որոշակեղ համար, ու կան- 24
 նապայները փայտը համար, ու ցո-
 րենը հացի ընծայի համար կու տամ,
 ամենն ալ կու տամ : Եւ Գաւիթ
 25 թաղաւորը Ունային բաւա : Զէ,
 հապա գնա՛նք անուշտ լեցուն գնով
 ծախաւ պիտի առնեմ : քանզի
 քու կը եղածը Տէրոջ համար պիտի
 շատնեմ, ոչ ալ ձրի առաջ ող-
 26 ջակեղ մատուցանեմ : Բա Գա-
 ւիթ ան տեղեցի համար կ'ընտրով
 վեջ հարիւր սիկը ոսկի տուաւ Ու-
 նային : Եւ Գաւիթ հոն Տէրոջ 26
 սեղան չինց, ու անոր վրայ որոշ-
 կեղներ ու խաղաղութեան զոհեր
 մատուց, և Տէրոջ աղաղակեց : ու
 երկիրքէն կրակով որոշակեղ սեղա-
 նին վրայ անոր պատասխան տուաւ :
 Եւ Տէրը հրեշտակին խոսեցաւ, 27
 ու անիկայ սուրը իր պատանը
 դարձուց :

Եւ տանը Գաւիթ տեսնելով որ 28

Տէրը Յերուսաղէմի Քանային կապին մէջ իրեն պատասխան տուաւ, ան
 29 տեղը գտնելու մատուց : Իսկ Սափ-
 սէմին՝ անտարափուն մէջ շնամ Տե-
 րան խորանը ու ողբակերտ սեղանը
 ան առնելով Վարդապետի բարձր տեղն
 30 էր : Բայց Վառիթ Մատուցող
 հարցունելու համար չըրդաւ : անոր
 առջեւ երթալ, քանզի Տէրոջը
 Տրեշտակին սուրբն երեսն վախ-
 ցաւ :

ԳԼ . ԻԲ

- 1 Եւ Վառիթ բաւ, Եսիկայ է Տէր
 Մատուցող տունը, ու ասիկայ է
- 2 Իսրայէլի ողջակեպն սեղանը : Եւ
 Վառիթ հրամայեց որ Իսրայէլի
 երկրին մէջ գտնուող օտարազգիներ
 3 Եւ Վառիթ զորան փեղկերուն քե-
 րուն համար խիստ շատ երկաթ
 պատրաստեց, և այնչափ շատ սը-
 4 զինձ որ կշիռի չէր գար : Ու Գա-
 րուստի կոնստիպային համբարը
 չէր : քանզի Սիդոնացիք և Տի-
 րացիք Վառիթին շատ եղևնափայ-
 տեր կը բերէին :
- 5 Եւ Վառիթ բաւ : Իմ որդիս
 Սողոմոն փափուկ տղայ մըն է, ու
 Տէրոջը շնուելու տունը մեծ բարձր,
 ու ամեն երկիրներու մէջ անուանի
 ու փառաւոր պիտի ըլլայ : Հիմա ա-
 նոր համար պատրաստութիւն տես-
 նեմ : և Վառիթ իր մեռնելէն ա-
 ռաջ խիստ շատ պատրաստութիւն
 6 տեսաւ : Եսպէ իր որդին Սողո-
 մոնը կանչեց, ու անոր պատուիրեց
 որ Իսրայէլի Տէր Մատուցող տուն
 շինէ :
- 7 Ու Վառիթ Սողոմոնին բաւ :
 Որդեակն իմ, սրտիս մէջ ունեցայ
 որ իմ Տէր Մատուցող անուանը
 8 տուն շինեմ : Բայց Տէրոջը խօսքը
 ինձի եղաւ՝ ըսելով, Վառն շատ
 արիւն թափեցիր՝ ու մեծ պատե-
 րացիներ ըրիր : դուն իմ անուանս
 տուն պիտի շինես : քանզի իմ
 առջեւ զետեմ վրայ ըստ արիւն թա-

փեցիր : Եւսն քեզի որդի մը պիտի
 9 ծնանի : անիկայ հանգստութեան
 մարդ պիտի ըլլայ, և զանիկայ իր
 ամեն ջրհակայ ինչամիտներն պիտի
 հանդէսցնեն : քանզի անոր անունը
 Սողոմոն պիտի ըլլայ : ու անոր օրե-
 րուն մէջ Իսրայէլին խաղաղութիւն
 ու հանդարտութիւն պիտի տամ :
 10 Եսիկայ իմ անուան տուն պիտի
 շինէ : ու անիկայ ինձի որդի պիտի
 ըլլայ, ու ես անոր հայր պիտի ըլլամ :
 և անոր ինպաւ որով իմ ան ամբողջ
 Իսրայէլի մէջ յախտեան պիտի
 հաստատեմ : Ուրեմն, որդեակ իմ,
 Տէրը քու հետք ըլլայ, ու յառա-
 զով իմն գտնես և քու Տէր Եւ-
 տուցող տուն շինես, ինչպէս որ
 քեզի համար խոսեցաւ : Միայն
 իմ Տէրը քեզի իմաստութիւն ու
 հանձնար տայ, և քեզ Իսրայէլի վր-
 12 աց զատաւտ, որ քու Տէր Եւ-
 տուցող օրէնքը պահես : Եւ ա-
 13 տներ յաճողութիւն կը գտնես,
 երբոր զգուշութեամբ ի գործ դնես
 ան կանոնները ու գտատառները,
 որոնք որ Տէրը Սոփստին պատուի-
 րեց Իսրայէլի համար : գորացիք ու
 քաջասիրտ եղիք, մի փախնար ու
 մի զարհուրիք : Եւ աշն ևս իմ
 14 նեղութիւններուս մէջ Տէրոջը տա-
 նը համար հարկը հազար տաղանդ
 սակի ու հազար անգամ հազար
 տաղանդ արծաթ պատրաստեցի :
 իսկ պղնձը ու երկաթը շատու-
 15 թեանք ու քարեր ալ պատրաստեցի,
 ու անոնց վրայ դուն ալ աւելորդես :
 Եւ դուն քու քով խիստ շատ
 արուեստաւորներ, քարահասներ,
 որմնադիրներ, հիւսեր ու ամեն
 գործիքի համար ամեն պէտք փար-
 պետ մարդիկները ունիս : Ոսկին,
 16 արծաթին, պղնձին ու երկաթին
 համբարներ ձեպ : կէր ու սա գոր-
 ծին ձեռք զարկ, ու Տէրը քու
 հետք ըլլայ :

Եւ Վառիթ Իսրայէլի բոլոր իշ-
 17 խաններուն պատուիրեց, որ իր օր-
 դոցն Սողոմոնին ձեռնադր. ըլլան :
 Ու ըսաւ, Եւսն ձեր Տէր Մատու-
 18 ծը ձեր հետն է, և անիկայ ձեզ ա-

մէն կողմանէ հանգստացուց : որով-
 հետեւ աս երկրիս բնակիչները իմ
 մեքս տուաւ : ու երկիրը Տէրոջը
 առջեւ ու անոր ժողովուրդին առ-
 19 ձեւ նուաճեցաւ : Եւ հիմա ձեր
 սիրտը ու ձեր հոգին ձեր Տէր Եւ-
 տուցող ինքնընդ. տուէք, ու կէք
 Տէր Մատուցողն սրբարանը շինեցէք,
 որ Տէրոջը ուխտին տապանակը ու
 Մատուցող տուրը անթմենք Տէրոջը
 անուանը համար շնուամ տունը
 տանիք :

ԳԼ . ԻԴ

- 1 Եւ Վառիթ ձեռացած ու օրերը
 ընդամենը ըլլալով, իր որդին
 Սողոմոնը Իսրայէլի վրայ ինպաւ որ
 2 գրաւ : Եւ Իսրայէլի բոլոր իշ-
 խանները նաեւ քաջանաները ու
 3 Ղեապիները ժողովեց : Ու Ղե-
 ապիները՝ Եւսն երեսն տարե-
 կանէն վեր եղող էրկի մարդիկնե-
 րը մէկիկ մէկիկ համրուելով, անոնց
 թիւը երեսնուութը հազար էր :
 4 Եւ Վառիթ ըսաւ, Եստեղմէ քը-
 սանուորս հազարը՝ Տէրոջը տանը
 գործքին վրայ, ու վեց հազարը
 ռապիկաններ ու գատաւորներ ըլ-
 5 լան, Ու չորս հազարը՝ դռնապան-
 ներ, ու չորս հազարը՝ օրձիկու հա-
 մար շնամ նուագարաններով Տե-
 6 րոջը օրձիկները ըլլան : Եւ Վառ-
 փիթ գտնուր բամբեց, Ղեիի որ-
 Դոցը՝ Վերանին, Սահաթին ու
 Սերարիին դասակարգութիւնները
 7 Գերանաններն Ղազան ու Սե-
 8 մի էին : Ղազանին որդիքը՝ առ-
 ջնը Յերեմէ, ետքը Օւթամ ու
 9 Յոթէլ՝ երեք էին : Սեմիին որդի-
 քը՝ Սողոմոն, Եղեմ ու Երան
 իրեք էին : ասոնք Ղազանին տոհ-
 10 մերուն իշխաններն էին : Եւ Սե-
 միին որդիքը՝ Յեթ, Օւթա, Յե-
 ռու ու Բարիս էին : ասոնք Սեմիին
 11 որդիքը չորս հինգ էին : Եւ առ-
 ջնը Յեթ, ու երկրորդը՝ Օւթա
 էր : Բայց Յեթ ու Բարիս շատ
 որդիներ չունենալուն համար մէկ
 աղջատահմ համրուեցան :
 12 Սահաթի որդիքը՝ Եմամ, Ե-

ասաւ, Վերանն ու Ողեմէ՝ չորս
 էին : Եմամն որդիքը Եմարն ու
 13 Սոփստ էին : և Եմարն իր
 ու իր որդիքը յախտեան որո-
 չուկան՝ ամենատուրը բաներուն
 նուիրումը կատարելու : Տէրոջը
 առջեւ խունի ծխելու, անոր
 ծառայութիւն ընելու ու անոր
 անունով յախտեան օրձիկու հա-
 մար : Եւ Մատուցող մարդուն՝
 14 Սոփստին որդիքը՝ Ղեիի զեղն Տե-
 հարուեցան : Սոփստին որդիքը
 15 Վերամ ու Լոգիապար էին : Վեր-
 16 տաին որդիքը՝ առջնը Սուրաէ
 էր : Ու Լոգիապարն որդիքը՝ առ-
 17 ջնը Զաւրիս էր : ու Լոգիապար
 ուրիշ որդիներ չունէր : Բայց Զա-
 18 վաւ հառին որդիքը՝ առջնը Սաղ-
 19 մի էր : Վերանին որդիքը՝ առ-
 ջնը Յերիս, երկրորդը Եմարիս,
 երրորդը Յաղեմ, չորրորդը Յե-
 20 կամամ էր : Ողեմէն որդիքը՝
 առջնը Սիւրա, երկրորդը Յե-
 սիա էր :
 Սերարիի որդիքը Սողե ու
 21 Սուսի էին : Սողեին որդիքը Ե-
 զիապար ու Սիս էին : Ու Լոգիապար
 22 մուտ : անիկայ որդիներ չունէր,
 հապա միայն աղջիկներ ունէր : ու
 զանոնք՝ իրենց եղբայրները Սիսին
 որդիքը առին : Սահաթին որդիքը՝
 23 Սողե, Լոգի ու Յերիմով իրեք
 էին :
 Եստեղմէ քըսան Սողեին էին իրենց
 24 աղջատահմներուն համեմատ, ու ա-
 նունով մէկիկ մէկիկ համրուած
 քան տարեկանէն վեր Տէրոջը տա-
 նը սպասարարութիւնը կատարողնե-
 25 րուն տոհմապետներն էին : Վառից
 Վառիթ ըսէր էր : Իսրայէլի Տէր
 Մատուցող իմ ժողովուրդը հանգս-
 տացուց, ու յախտեան Երուսա-
 ղէմի մէջ պիտի բնակի : Ու Ղե-
 26 ապիք ալ խորանը ու անոր պաշ-
 տունն ամեն անթմենք ալ պատ-
 հետեւ պիտի շինես : Վառից Վառ-
 27 փիթին վերջին խօսքերով Ղեիի
 որդեղմէ քան տարեկանէն վեր և
 28 զոյնները համրուեցան : Որովհետեւ
 անոնց պաշտօնը Տէրոջը տանը ծա-

- 22 Եր . Հնդկաստաներորդը Յերի-
միակին , ոչ իր որդիներով ու եղ-
բայքներով տասուերկու հազար էր .
23 Սկզբաստաներորդը Մանիային , ոչ
իր որդիներով ու եղբայքներով
24 տասուերկու հազար էր . Լաօմնու-
տասներորդը Յերակասային , ոչ
իր որդիներով ու եղբայքներով
25 տասուերկու հազար էր . Ութուսաս-
ներորդը Մանիին , ոչ իր որդիներ-
ով ու եղբայքներով տասուերկու
26 հազար էր . Եմնուտասներորդը Մե-
ղիմիին , ոչ իր որդիներով ու եղ-
բայքներով տասուերկու հազար էր .
27 Վասներորդը Լզիաթային , ոչ իր
որդիներով ու եղբայքներով տա-
28 սուերկու հազար էր . Վասուումիե-
րորդը Յոթիին , ոչ իր որդիներ-
ով ու եղբայքներով տասուերկու
29 հազար էր . Վասուերկուերորդը
Վեդդաթիին , ոչ իր որդիներով
ու եղբայքներով տասուերկու հազար
30 էր . Վասու իրկերորդը Մադիով-
իին , ոչ իր որդիներով ու եղ-
բայքներով տասուերկու հազար էր .
31 Վասու չորսերորդը Ուոմաթիեղե-
րին , ոչ իր որդիներով ու եղբայք-
ներով տասուերկու հազար էր :

ԳԼ . ԻՅ

- 1 Դառնապաններուն դասակարգու-
թիւնները ասոնք են : Եսաթի
որդիներէն Սոմեկին որդին Մասե-
2 զամիան էր : Ու Մասեզամիայի
որդիքը՝ անդրանիկը Օւարաթիա ,
երկրորդը Յեղիէլ , երրորդը
Օւարաթիա , չորրորդը Յաթ-
3 նիէլ , Հինգերորդը Լզամ , վե-
ցերորդը Յոհանան , եօթներորդը
4 Լզիովիայի էին : Եւ Երզնկայի
որդիքը՝ անդրանիկը Մանայիա , երկ-
րորդը Յոմարադ , երրորդը Յո-
վաթ , չորրորդը Սարաթ , հինգե-
5 րորդը Նաթանայէլ , Սեղերորդը
Միէլ , եօթներորդը Նաարաթ ,
ութերորդը Փեղաթի . քանզի Ես-
6 տուած գանձիկայ օրէնք էր : Ու
անոր որդւոյն Մեմայիային որդիներ
ծնան , որոնք իրենց հօրը տանը իշ-
խաններ եղան , քանզի անոնք զօրա-
7 լոր կարիճներ էին : Մեմայիային
որդիքը Սիմի , Ռափայէլ , Ու-
րկ , Լազարադ , Եսթով , Ին-
հայիէլ , Լզիուս ու Մանայիա էին :
Եսթով ամենը Երզնկայի որդիներէն
էին , ու իրենց որդիքը Երզնկի-
նէր՝ Երզնկայի փաթառուերկու
էին : Եւ Մասեզամիա տաս-
նուութը զօրաւոր որդիներ ու եղ-
բայքներ ունէր : Ուստի ինքե-
րորդը Տարաթիա , չորրորդը Օւա-
րաթիա էր : Սասային բոլոր որդի-
ները ու եղբայքները տասուերկու
էին : Դառնապաններուն դասա-
կարգութիւնները ասոնց որդւոյն
էին՝ զինուոր մարդիկներու , որ ի-
րենց եղբայքներուն հետ պահպանու-
թիւն ընելով՝ Տերօն տանը մեզ
ծառայեն : Եւ պատիկը ու մեծ
հաւատարմակն փնտիկ ձգեցին իրենց
ազգատոհմներուն համաձայն՝ ամեն
մէկ զորան համար : Եւ արեւելեան
կողմին փնտիկը Սեղմիային ելաւ .
ետքը անոր որդւոյն՝ Խեղայի ու
խորհրդական Օւարաթիային համար
փնտիկ ձգեցին , ու անոր փնտիկը
հիւսիսային կողմը ելաւ : Երզն-
կայի հարաւորին կողմը , ու անոր
որդւոյն՝ Ինիսուսիթի : Սու-
փիմին Եւ Սասային արեւմտեան կող-
մը Եւ Սալեթիին զորանք յով-
մէր կըտէր ծառայուն վրայ : ու մէկ
պահպանութիւնը միւս պահպա-
նութեանը զինանք էր : Երեւելեան
կողմը վեց Վեսայի , հիւսիսային
կողմը օրը չորս , հարաւային կող-
մը օրը չորս , ու Եստիփի կողմը
երկերկուք էին : Փարպարին կող-
մը զէպ ՚ի արեւմտեան վեր կըտէր
ծառայան չորս , ու փարպար եր-
կու քանապոյտ կար : Սորիի որ-
դիներէն ու Սերաթիի որդիներէն
եղող դառնապաններուն դասակար-
գութիւնները ասոնք էին :
Ու Վեսայիներէն Եստուծոյ տա-

- 21 ճերուն վրայ Բարա էր : Գերսոն-
նաչէ Գաբանի ազգատոհմներուն
իշն աններէն՝ Գերսոնացի Գաղանին
22 որդիներէն՝ Յէփիէ էր : Յէփիէ-
ին որդիքը Զօփէէ Տերոնք տանք զան-
23 ճերուն վրայ էին : Ու Բարաման-
ներէն , Իսահակեաններէն , Գեր-
սոնեաններէն — Ողեկեաններէն —
24 — Զօփէէ . Սաղմոսի որդւոյն Գեր-
սոնի որդին Սուրբէլ զաններուն
25 վերախաղուն էր : Իս անոր եղբայր-
ները Եղիազարին որդիքը . անոր
որդին Զաւարիս , անոր որդին Ի-
սայի , անոր որդին Յովքամ , անոր
որդին Օ՛ւրբի , ու անոր որդին
26 Սաղմոս էր : Բս Սաղմոսիք ու
անոր եղբայրները Գաւիթ թագա-
ւորին ու արձմից իշխաններուն
ու հազարապետներուն և հարիւ-
րապետներուն ու զօրաց իշխաննե-
րուն նուիրած ամէն սուրբ զաննե-
27 րուն վրայ էին , Ուրտի պատերազմ-
ներէն ու աւարէն Տերոնք տանք
28 շինութեան համար նուիրել էին .
Իս և Սամուէլ տեսանողին ու
Սիսեան Սաուղին ու Կերեան
Երեմիէին և Եւրուհեան Յո-
վարին նուիրած բոլոր նուէրները
Սաղմոսին ու անոր եղբայրներուն
ձեռքին տակն էին :
29 Իսահակեաններէն Վրոնոնիս ու
անոր որդիքը արտաքին գործերու
համար Իսրայէլի վրայ ոստիկաններ
30 ու դատաւորներ էին : Գերսոն-
եաններէն Բարիս ու անոր եղ-
բայրները՝ հազար եօթը հարիւր
զօրաւոր մարդիկներ՝ Յորդանանու
աղիի կողմը գեղ Ի արևմուտք
Տերոնք ամէն գործքին համար ու
թագաւորին ծառայութեանը հա-
մար Իսրայէլի վրայ վերահայտ
31 էին : Գերսոնեաններէն Բերրո-
նեաններուն ազգատոհմին իշխանը
Յէբիս էր . Գաւիթին թագաւո-
րութեանը քառասներորդ տարին
անոնք համուկեան , ու Գաղաա-
դու Յազելի մէջ անոնցմէ զօրաւոր
32 կորիճներ գտնուեցան : Իս անոր
եղբայրները երկու հազար եօթը

հարիւր զօրաւոր մարդիկներ ու
տոհմերու իշխաններ էին . և Գա-
ւիթ թագաւորը զանոնք Սուրբ-
նեանց , Գաղեանց ու Սամա-
սեանց կէս յիգին վրայ դրաւ Բս-
տուծոյ և թագաւորին ամէն գործ-
քին համար :

ՊԼ . ԻԼ :

Եւ Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց համ- 1
րանքով՝ ազգատոհմի նահա-
պետներէն ու հազարապետներէն ,
և հարիւրապետներէն ու անոնց
ոստիկաններէն՝ դատաւարդութեանց
ամէն գործքին մէջ թագաւորին
ծառայութիւն ընողներուն , և տա-
ւուքն ամէն ամիսներուն մէջ ամէն
ամիս մոնողներուն ու եղողներուն
մէջ մէկ դասը քսանուչորս հազար
մարդ էր : Բսային ամիսն համար
առաջին դասին վրայ Չարայիկի
որդին Յեուրամ էր , ու անոր
դասը քսանուչորս հազար մարդ էր :
Բսային ամիսն ամէն զօրապետնե- 3
րուն իշխանը Սարեսիս որդիներէն
էր : Ու երկրորդ ամիսն դասին
վրայ Յեուրամ էր , ու անոր
դասը քսանուչորս հազար մարդ էր :
Երրորդ ամիսն համար եր- 5
րորդ զօրապետը Յովիսիս քահա-
նային որդին Իսմեակ վիսաւորն էր ,
ու անոր դասը քսանուչորս հազար
մարդ էր : Բս Իսմեակ երսուէն 6
զօրաւոր էր ու երսուէն վրայ էր ,
և անոր որդին Եմիգարադ անոր
դասին մէջն էր : Չորրորդ ամիսն 7
համար չորրորդ զօրապետը Յովս-
բին եղբայրը Բսայէլ , ու անի
նորը անոր որդին Չարապիս էր ,
և անոր դասը քսանուչորս հազար
մարդ էր : Եւ յերրորդ ամիսն հա- 8
մար հինգերորդ զօրապետը Յեղ-
րացի Սամաուլ էր , ու անոր
դասը քսանուչորս հազար մարդ էր :
Սեցիւրորդ ամիսն համար վեցերորդ
զօրապետը Թեկուսի Եղիսի որ- 9
դին Իրաս էր , ու անոր դասը քս-
անուչորս հազար մարդ էր : Եօթ- 10
ներորդ ամիսն համար եօթներորդ
զօրապետը Եփրայի որդւոցմէ Փե-

լծուցի Բեզգէս էր : ու անոր դա-
 ւը քանուշորս հազար լաշէ էր :
 11 Բեթեթորդ ամառն համար ու թե-
 րորդ զբաղեցէ Զարայանց Սի-
 սացի Սովար էր : ու անոր դասը
 12 քանուշորս հազար լաշէ էր : Ին-
 ներորդ ամառն համար իններորդ
 զբաղեցէ Բենիամինեաններն Ե-
 նաթովմացի Եթիզեր էր : և անոր
 դասը քանուշորս հազար լաշէ էր :
 13 Տամեթորդ ամառն համար տասնե-
 րորդ զբաղեցէ Զարայանց Կե-
 տովմացի Սաարա էր : ու անոր
 դասը քանուշորս հազար լաշէ էր :
 14 Սնտամեթորդ ամառն համար մե-
 տասներորդ զբաղեցէ Լեփթեմի
 որդեացմէ Փարաֆնմացի Բանեա
 էր : և անոր դասը քանուշորս
 15 հազար լաշէ էր : Լեփթտասմե-
 րորդ ամառն համար երկուսասմե-
 րորդ զբաղեցէ Գաթնիկի թե-
 ղուէն Կետովմացի Ելադ
 էր : ու անոր դասը քանուշորս
 հազար լաշէ էր :
 16 Եւ Խարայէնի յեղերուն վրայ ա-
 ւաճ էին : Ուրբեմի ցեղն իխամն
 Զեթրիկ որդին Լեղիապար , Եւս-
 տանի ցեղն՝ Սաարայի որդին Սա-
 17 փառն , Դիկի ցեղն՝ Կամուկի
 որդին Եսարթա , Եւսարնի որդե-
 18 րորդ զբաղեցէ Զարայի ցեղն՝ Դաւի-
 թին եղբայրներն Լեղիա , Խա-
 րարի ցեղն՝ Սեթրայի որդին Եթիկ ,
 19 Զարուզանի ցեղն՝ Երզնայի որդին
 Խանդիա , Կեփթապի մի ցեղն՝ Լեզ-
 20 րիկի որդին Յերիմովմ , Լեփթեմի
 որդեացը Եղապայի որդին Ութեկ ,
 Կամուկի ցեղն զարայի վրայ
 21 որդին Յովել , Դադապի եղբայր
 Սանաթի կէս ցեղն՝ Զարայի որդին
 Յեզգով , Բենիամինի ցե-
 22 ղն՝ Եթեմեթի որդին Յեթեմ ,
 Դամի ցեղն՝ Յերուսի որդին Ե-
 զարեմ , Խարայէնի յեղերուն իշ-
 լանները ասոր էին :
 23 Եւ Դաւիթ քան տարեկանն
 վար եղանակը չափեց , վասն զի
 Տէրը բար էր որ Խարայէն երկիրն
 տապալեալ չար պիտի չապրէ :
 24 Եւսուհայի որդին Յովար սկը-
 ւաւ համբէլ , բայց չմնաց : ու

անոր համար Խարայէնի վրայ բար-
 կութիւն եկաւ : և ան համբայը
 Դաւիթ թագաւորին յիշատակաց
 զԵթիկ մէջ չմտա :
 Եւ թագաւորին գանձերուն վրայ 25
 Եղիկի որդին Եղամիթ էր : և
 զմասը ու քաղաքները և զեղերը
 ու աշտարակները եղող շտեմարան-
 ներուն վրայ Ողիայի որդին Յով-
 նաթան էր : Եւ սրբը բանող 26
 երկրագործներուն վրայ Բեզգէսի
 որդին Լեզի էր : Եւ սղիներուն 27
 վրայ Եթիմովմացի Սեմի էր : ու
 սղիներուն բերքերուն ու գինիի
 շտեմարաններուն վրայ Սեփամի
 Զարդի էր : Եւ զաւար եղող 28
 ձիերներուն ու մարտիկներուն
 վրայ Գադեթայի Բաարան էր :
 ու եղի շտեմարաններուն վրայ Յու-
 փա էր : Եւ Սարնի մէջ եղող 29
 արտակաւն արջաւորներուն վրայ Սա-
 րանայի Եսարա էր : ու Յովանե-
 րու մէջ եղող արջաւորներուն վրայ
 Եղիկի որդին Սափառ էր : Եւ 30
 ուղակներուն վրայ Խանդեթայի Ութեմ
 էր : ու Եթեմի վրայ Սեթուսի 31
 զարայի էր : Եւ Զաներուն
 վրայ Զադարայի Զադի էր :
 Եւսար ամենը Դաւիթ թագաւոր-
 րին տապալեալ զերակացուներն
 էին :
 Եւ Դաւիթին հօրեղայրը Յով-
 նաթան խորհրդակաւն էր : անի-
 կայ խելացի ու զիտուն մարդ էր :
 և Զաթեմեթի որդին Յեթեմ թա-
 33 գաւորին որդեացը հաւ էր : Եւ
 Եթեմովմ թագաւորին խորհր-
 զակամը և Երարայի Դաւիթ
 թագաւորին բարեկամն էր : Եւ 34
 Եթեմովմեմ եղբայր Խանդայի որդին
 Յովիապա ու Եթիմովմ էին :
 ու թագաւորին զորապետը Յու-
 վար էր :
 ԳԻՐ ԻԸ

որդեացը բոլոր տապալեալն ու ըն-
 ձեց վերակացուները , ներքիննե-
 րը , զարտարները ու զորքին բոլոր
 կործնեց : Եւսուհայի մէջ ժող-
 2 զեց : Եւ Դաւիթ թագաւորը
 որդի վրայ կայեցաւ : ու քաւ :
 Եւ իմ եղբայրներս ու իմ ժողո-
 վաբա , ինձի մօտիկ բոլոր : Իմ
 սրտիս մէջը ունեցայ որ Տէրոյն
 ուխտի տապանակին , ու մեր Ես-
 տուծոյն ուխտը պատուանդանի հա-
 մար մէջ հանդատեան տուն մը չե-
 նեմ , ու չենելաւ պատրաստութիւն
 3 տեսայ : Բայց Եստուած ինձի բ-
 սաւ : Դուն իմ անուամբ տուն պի-
 տի շէնեմ , քանզի դուն պատե-
 րազմի մարդ ես ու շատ արիւն
 4 թափեցիր : Եւ Խարայէնի Տէր
 Եստուածը իմ հօրս բոլոր տունն
 զեւ ընտրեց , որ յախտեան Խար-
 ալին վրայ թագաւոր ըլլամ : քան-
 զի առաջնորդը՝ Յուզայն , ու
 Յուզայի տունն իմ հօրս տունը
 ընտրեց : ու իմ հօրս որդեացը մե-
 5 ջնն ինձի հանեցաւ , որ զի բոլոր
 Խարայէնի վրայ թագաւոր ընէ : Եւ
 իմ բոլոր որդիներն (որովհետեւ
 Տէրը ինձի շատ որդիներ տուաւ ,)
 իմ որդիս Սողոմոնը ընտրեց , որ
 Խարայէնի վրայ Տէրոյն թագաւոր-
 ութեան ամուսն ընտրէ : Եւ ինձի
 6 բոսա , Դաւ որդի Կողմոն ինքը
 պիտի չեն իմ տունն ու իմ սրահ-
 ներս , քանզի գանձիկայ ինձի որդի
 ընտրեցի , ու ես անոր հայր պիտի
 7 ըլլամ : Եւ անոր թագաւորութեան
 թիւնը յախտեան պիտի հաստա-
 տեմ , թէ որ սա օրուան պէս իմ
 հրամաններս ու գաղտնասաններս ի
 8 զորք գնելու մէջ յարատեւ : Եւ
 հիմա բոլոր Խարայէնի Տէրոյն ժո-
 ղային առջեւ ու մեր Եստուծոյն
 Եթեմի ցեղն ըլլաւ : Եւ Տէր Ես-
 տուծոյն բոլոր պատուաւորները
 պահեցէր ու զգաւ թեմամբ սոր-
 վեցէր , որ ու բարի երկիրը ժա-
 9 դուցէր : Եւսուհայի մէջ թագաւորութիւն
 Եւսուհայի մէջ թագաւորութիւն
 Եւսուհայի մէջ թագաւորութիւն

ու անոր կատարեալ սրտով ու յո-
 ժար կամք ծառայութիւն ընէ :
 քանզի Տէրը ամեն սիրտը կը
 յննէ , ու ամեն մտայ խորհուրդնե-
 րը կը ճանչայ : թէ որ զանկիայ
 փնտռեմ , պիտի գտնուի , և թէ որ
 զանկիայ թողու՞մ ան ալ չեղ յա-
 ւիտեան պիտի միտէ : Զիմաւայե
 10 որ Տէրը քեզ ընտրեց էր սրբաւո-
 նին համար տուն մը շէնելու : զո-
 բայցի որ ուս գործը կատարէ :
 Եւ Դաւիթ իր որդեացն Սողոմոն
 11 նին սրահին , ու անոր սենեակնե-
 րուն , և անոր գանձարաններուն ,
 ու անոր վերնատաններուն , և ա-
 նոր ներքին շտեմարաններուն , ու
 քաւութիւնն տանը զաղափարը
 տուաւ : Եւ Զողիկն ապրեցաւ : 12
 թեմայր իրեն յապառա՞մք բոլոր
 բաներուն Տէրոյն տանը զաւիթ-
 ներուն , ու բոլորովոր եղող ամեն
 սենեակներուն , և Եստուծոյ տանը
 շտեմարաններուն , ու նախուած
 բաներուն գանձարաններուն զաղա-
 13 փարը : Դաւ իւր համայնից
 ու Կետայից զաւակներն ի թիւն-
 ներուն համար , ու Տէրոյն տանը
 պաշտման ամեն զորքին համար ,
 և Տէրոյն տանը ծառայութեանը
 ամեն անոթներուն համար պատու-
 14 քան : Եւ ամեն պաշտմաններուն
 ամեն ոսկի անոթներուն կէտը ,
 ու ամեն արծաթե անոթներուն ու
 ամեն պաշտման անոթներուն ու
 15 կէտը , Եւ ամեն ոսկեկ աշտա-
 նակներուն ու անոց ամեն ոսկեկ
 հրազներուն կէտը , և ամեն ար-
 ծաթե աշտանակն ու անոր ծը-
 րազներուն , ամեն մէկ աշտանակն
 զործածութեամբ համեմատ կէտ-
 16 քան : Եւ առաջաւորութեան
 սեղաններուն ամեն մէկ սեղանին հա-
 մար ոսկիկն կէտը , ու արծաթե
 սեղաններուն համար արծաթին լե-
 17 վեք , Եւ մարտի ոսկեկ մահա-
 ներուն ու կոթիկներուն և բաժակ-
 ներուն ու ոսկեկ տաշտներուն հա-
 մար ամեն մէկ տաշտն կէտը , և
 արծաթե տաշտներուն համար ամեն
 18 մէկ տաշտն կէտը : Եւսուհայի
 խաւկի սեղանին համար կէտով

քեզի գոհութիւն կու տանք, ու յու
 14 փառաւորեալ առնենք, կ'որջնենք :
 ինչպէս եւ ո՞վ եմ, ու իմ ժողո-
 վարդս ո՞վ է, որ պապէս կամաւոր
 ընծայ տալու կարող ըլլանք : քան-
 15 զի ամէն բան քեզմէ է, ու յուսկին-
 ներէք քեզի տուինք : Սկսան զի
 մենք քու առջեւ մեր բոլոր Հայրե-
 բուն պէս՝ օտարականներ ու պան-
 դուխներ ենք : երկրի վրայ մեր
 16 օրերը շուրջի պէս է, ու մնացուն բան
 մը չկայ : Միջ Տէր Կառուած մեր,
 քեզմէ քու սուրբ անուանող շնորհաւոր
 տանք Համար առ մեր պատրաստած
 Բռնչեալ բոլոր առատութիւնք քու
 17 ձեռքէդ է, ու ամենն ալ քուկդ է :
 Եւ գիտեմ ո՞վ Կառուած իմ, որ
 դուն սիրտերը կը փորձես, եւ ուղ-
 զով իմանք կը սիրես : ասոնց ամէնք
 եւ ուղիղ սրտով ու յոյսով կամեց-
 ընծայ ըրի : ու Տիմո Տոս զանուած
 ժողովուրդդ ուրախութեամբ տե-
 18 սաց, որ քեզի կամաւոր ընծայ կը
 մատուցանեն : Միջ մեր Հայրերուն՝
 Երրոհապետ, Խաչակին ու Խաւ-
 յեկին Տէր Կառուածը, սակից յա-
 յտեան քու ժողովուրդիդ սրտին
 19 խորհուրդներուն մէջը պահէ, ու
 անոնց սիրտը քեզի ուղիղ : Եւ
 իմ որդւոցս Սողոմոնին կատարեալ
 սէրս տուր, որ քու պատուիրանը-
 ներդ ու վկայութիւններդ ու կանոն-
 ներդ պահէ, եւ ամէնը ի գործ դնէ,
 ու ջննէ ան պաշտօն՝ որուն Համար
 պատրաստութիւն տեսիւ եմ :
 20 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովքին ը-
 սաս, Հիմա ձեր Տէր Կառուածը
 օրջնեցէք : ու բոլոր ժողովքը իրենց
 Հայրերուն Տէր Կառուածը օրջնե-
 21 ցին, եւ ծուխով՝ Տէրոջը ու թագա-
 ւորին երկրպագութիւն ըրին : Ու
 Հեռեկալ օրը զոհներ ու ողջակէշներ
 մատուցին Տէրոջը, Հազար զուա-
 բակ, Հազար խոյ, Հազար գաւա-
 անոնց թափելու նուէրներովը :

ու բոլոր Խաղայէին Համար շատ
 զոհներ բաժնեցին : Եւ ան օրը Տէ- 22
 բոջը առջևը մեծ ուրախութիւնով
 կերան խմեցին, ու Դաւիթին որ-
 դին Սողոմոնը նորէն թագաւոր ը-
 րին : զանկայ Տէրոջը Համար թա-
 գաւոր, ու Սաղովքը քահանայ օ-
 ձեցին : Եւ Սողոմոն իր հօրը 23
 Դաւիթին տեղը Տէրոջը ամսոխին
 վրայ թագաւոր նստաւ, ու յաջ-
 գութիւն գտաւ : Եւ բոլոր Խաղայէ-
 անոր Հաղանդեցաւ : Ու ամէն ինչ 24
 խանները ու զորաւորները, եւ Դա-
 ւիթ թագաւորին բոլոր որդիներն
 ալ Սողոմոն թագաւորին Հաղան-
 25 դեցան : Ու Տէրը բոլոր Խաղայէ-
 լին առջևը Սողոմոնը խառնեցոյց,
 եւ անոր պնպէս թագաւորութեան
 փառք տուաւ, որ անկէ առաջ Դա-
 ւիթէին վրայ թագաւոր եղողի մը ա-
 մենեկն եղած չէր :
 Եւսպէս Հիսակի որդին Դաւիթ 26
 բոլոր Խաղայէի վրայ թագաւորու-
 թիւն բրաւ : Եւ անոր Խաղայէի 27
 վրայ թագաւորութիւն բրած օրերը
 յառտուն տարի եղաւ : Բերրոնի
 մէջ հօթը տարի թագաւորութիւն
 բրաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երես-
 28 նուիրիք տարի թագաւորութիւն ը-
 րաւ : Եւ բարի ձերութեամբ մե-
 ռաւ, կեանքին՝ մեծութենէն ու
 փառքին իր բազմապէս առած : Եւ
 անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն
 թագաւոր եղաւ : Ու Դաւիթ 29
 թագաւորին առաջինն ու վերջին
 զործրերը ահա Սամուէլ տեսանու-
 զին զբրին մէջը, ու Կաթման մար-
 գարէին զբրին մէջը, եւ Գազ տե-
 անողին զբրին մէջը գրուած են,
 30 Կաւե անոր բոլոր թագաւորութիւ-
 նը ու յաջութիւնը, ու թէ ա-
 նոր, թէ Խաղայէին եւ թէ ուրիշ
 երկիրներուն ամէն թագաւորու-
 թեանցը պատահած գիպուածնե-
 բը :

- մարտի ոսկի, և ինչպէս ինչպէս տա-
րածող՝ ու Տէրոջ ուխտին տապա-
նակը ծածկող յերովելից կառքին
19 Ըս ըրողը բաները՝ ու իզուարթարին
բոլոր զորքերը՝ Տէրը իր ձեռքին
զրովել ինծի յայտնեց՝ ըստ ։
- 20 Ըս Վառիկ իր որդւոյն Սողոմո-
նին բառ ։ Զօրացիր ու բաժա-
տիր եղբր, ու ահա հորքը կառարէ՝
մի փահնար ու մի զարհուրիք ։
Բանդի Տէր Մատուած՝ իմ Մա-
տուածս քեզի հետ է ։ անիկայ քեզ
պիտի չեմ ողբու ու քեզ երես պի-
տի չեմ է, մինչև որ Տէրոջ տանը
ծառայութեանը բոլոր զորքերը
21 լինեցնես ։ Ըս ահա քահանայից
ու Վատուոյ զատկը Մատուոյ
տանը բոլոր ծառայութեանը համար
են ։ ու ամեն ծառայութեան հա-
մար ամեն զործի մէջ ամեն քառ-
բակում իմաստունները քեզի հետ
են ։ և իշխանները ու բոլոր ժողո-
վորդը քու ամեն հրամանիդ ին-
չպիսի ։

ԳԼ . ԻԹ

- 1 Ըս Վառիկ իմ թագաւորը բոլոր ժո-
ղովքին բառ ։ Իմ որդիս Սո-
ղոմոն՝ որ Մատուած միայն անիկայ
լնարեց, փափուկ աղայ մըն է, ու
զործըր մեծ է ։ քանզի ահա պաշտոն
մարդու համար չէ, հապա Տէր Մա-
տուոյ համար է ։ Ուստի ես իմ
2 բոլոր կարողութեանս իմ Մատու-
ոյ տանը համար՝ ոսկիէ ըլլա-
նալիս համար ոսկի, ու արծա-
թեղեններուն համար արծաթ, և
պղնձեղեններուն համար պղնձ, և
երկաթեղեններուն համար երկաթ,
և փայտեղեններուն համար փայտ,
և եղնապարներ, և զամբար-
քեր, ու զարդի համար զոյնզոյն
քարեր, և ամեն տեսակ պատուա-
կան քարեր, ու մարմարիտ քարեր
3 առատաբէն պատրաստեցի ։ Ու
անա իմ Մատուոյ տանը վրայ մեծ
սէր ունենալու համար, սրբաբանի
տանը համար ամեն պատրաստած
բաներէս ի զատ, իմ յատուկ
զանախ մէջը եղած ոսկին ու ար-
- ծախն ալ իմ Մատուոյ տանը
համար տուի, Սփրիի ոսկին իրեք
հազար տաղանդ ոսկի, ու եօթը
հազար տաղանդ մարտի արծաթ՝ որ
անհնչեմով տուններուն որմնեղբ
պա-
տեն ։ Ոսկի ըլլալն քանի որ հա-
մար ոսկի, ու արծաթ եղեններուն
համար արծաթ, ու արուեստաւոր-
ներուն ձեռքով ըլլալն ամեն տեսակ
զործին համար հաշիւաւ ինչպէս
Տէրոջ բնակ տուող որդի կայ ։
- Ըս ասանք տոհմից իշխանները
ու Խորայէից ցեղերուն իշխանները,
և հազարապետները ու հարսնա-
պետները, և իմպատուորին զործին
վերակաշարները յատար կամքը բն-
ծայ բերին, Ու Մատուոյ տանը
զործին համար հինգ հազար տա-
ղանդ և տասը հազար զրաւ ոսկի,
ու տասը հազար տաղանդ արծաթ,
և տասնուութը հազար տաղանդ
պղնձ, ու հարիւր հազար տաղանդ
երկաթ տուին ։ Ըս որուն քով
որ քարեր դառուեցաւ, Գերանացի
Հեթիկին ձեռքով Տէրոջ տանը
զանախ բնակեցին ։ Ու ժողո-
վորդը անոնց կամար որ բնաներ
մատուցանելուն համար ուրախա-
ցան, քանզի կամար բնան բո-
լոր սրտով մատուցին Տէրոջ ։ ու
Վառիկ իմ թագաւորն ալ խիստ շատ
ուրախացաւ ։
- Ըս Վառիկ բոլոր ժողովքին աչ-
քին առնել Տէրը օրհնեց ։ ու Վա-
ռիկ բառ ։ Իմ Տէր մեր հօրը
Խորայէին Մատուածը, յախտնից
մինչև յախտանա օրհնալ ես ։
Իմ Տէր, մեծութիւնը, զորու
11 իմեք, փառքը, պայծառութիւ-
նը ու վայելչութիւնը քուկ է ։
քանզի բոլոր երկիւրի ու երկրի վրայ
եղած բոլոր է ։ Եւ Տէր իմպատու-
որ իմեք քուկ է, ու դուն իրեւ
զլուխ ամենն բարձրացնալ ես ։
Ըս հարաւոր իմեք ու փառքը քեզ
մէ է, ու ամենն իշխանը դուն ես ։
և զորութիւնը ու կարողութիւնը
քու ձեռքիդ մէջն է ։ և ամենը մեծ-
որենք և ուժովքնքնք քու ձեռք-
է ։ Ըս հիմնով մեր Մատուածը, 13

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐԻՔ ՄՆԵՅՈՐԴԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ յաւիտի որդին Սողոմոն իր թագաւորութեան մէջ զգրա-
ցաւ . ու անոր Տէր Եստուածը ա-
նոր հետ էր , ու զանիկայ խիստ
- 2 Մեծացոյց : Եւ Սողոմոն բոլոր Իս-
րայէլին՝ աշխարհապետութեան , հա-
րաւարտութեան , զա-
տարներուն ու բոլոր Իսրայէլին
ամեն առհասարակութեան խաւացաւ :
- 3 Եւ Սողոմոն ու բոլոր ժողովքը ա-
նոր հետ Վարաանի բարձր տեղը
դաւցին . քանզի Տէրոջը ծառային
Սոփիակն անապատին մէջ շինած՝
Եստուծոյ ժողովքի խորանը հան-
4 էր . Սրայն թէ Վաւիթ Եստու-
ծոյ տաղանակը Կարիաթաիմն
իր պատրաստած տեղը հաներ էր .
քանզի Լըրուաղեմի մէջ անոր մը-
5 քան մը կանգնէր էր . Սաիայն Ու-
րիան Ուրիին որդւոյն Բեռիկին
շինած պղնձե սեղանը հան Տէրոջը
խորանին առջեւ էր . և Սողոմոն ու
6 ժողովքը զանիկայ մատուցին : Եւ
Սողոմոն հան Տէրոջը առջեւ ժո-
ղովքի խորանին պղնձե սեղանին քո-
մը կուս , ու անոր վրայ հազար ող-
ջակէզ մատուց :
- 7 Եւ գիշերը Եստուած Սողոմոնին
երեցաւ . ու անոր բառ . Ինչոքե՛ ,
8 քեզի ի՞նչ տամ : Եւ Սողոմոն
Եստուծոյ բառ . Դու իմ հօրս
Վաւիթին մեծ ողորմութիւն բերի ,
ու զիս անոր տեղը թագաւոր բերի .
9 Հիմա՞ ո՞վ Տէր Եստուած՝ իմ հօրս
Վաւիթին բրած խոտաներդ հա-
տատ մնայ . քանզի դուն զիս երկ-
րիս հողին շափ շատ ժողովուրդի
10 վրայ թագաւոր բերի . Հիմա ին-
ծի խնամութիւն ու գիտութիւն
տուր , որ առ ժողովուրդիս առջեւ
կրկնեմ ու մննեմ , վրան զի առ քու
մեծ ժողովուրդդ թժ կրնայ դա-
11 տել : Եւ Եստուած Սողոմոնին
բառ . Որովհետեւ քու սրտիդ մէջ
աւիկայ կըսէ , ու հարստութիւն ,

ստացուածք , փառք , և քու թնա-
մանքովդ հողին շինողքեցիր , ու էր-
կար կեանք ալ շինողքեցիր , հապա-
քեզի խնամութիւն ու գիտութիւն
խնողքեցիր , որ դատես իմ ժողո-
վուրդս՝ որուն վրայ քեզ թագաւոր
բերի . Ուրեմ խնամութիւն ու գի-
տութիւն տուր քեզի , և հարստ-
ութիւն , ստացուածք ու փառք ալ
պիտի տամ քեզի . անանկ որ քեզմէ
ստացէ կողմ թագաւորներուն այն-
պէս եղած չէ , ու քեզմէ կարէ Է-
նչեւ . ալ այնպէս պիտի չըլլայ :

Եւ Սողոմոն Վարաանի բարձր տե-
ղէն ժողովքի խորանին առջեւ Ե-
րուաղեմ գաղթաւ , ու Իսրայէլի
վրայ թագաւորութիւն բրաւ :

Եւ Սողոմոն կտորեր ու ձիաւոր-
ներ ժողովք . ու անիկայ հազար չորս
հարիւր կտոր ու տասներկու հա-
զար ձիաւոր ունեցաւ . և զանոնք
կտորի քաղաքներուն մէջ , ու թա-
գաւորին քով Լըրուաղեմի մէջ տե-
ղաւորեց : Եւ թագաւորը Լըրու-
աղեմի մէջ արձաթըր ու ոսկին քա-
րերու պէս բրաւ , ու եղենակացոր
շատութեան՝ դաշտի մէջ կողմ մա-
րաթիւններուն պէս բրաւ : Եւ
Սողոմոնին ձիերը Լըրուաղեմ կու-
ցային , ու թագաւորին փաճտա-
կաններուն կարաւանը մեկ որոշուած
դնով մը Կէրա- երանակներ ծախու-
կանէին . Ու Լըրուաղեմի մէջ
կտոր մը դուրս ելելուն՝ վրայ հա-
րիւր արձաթով վեր կը հանէին ,
ու մեկ ձին հարիւր յիսուն աքթո-
ւանէրուն համար և Եստուծոյ բո-
լոր թագաւորներուն համար ալ ա-
նոնց ձեռքովը այնպէս կը հանէին :

ԳԼՈՒԽ Զ

Եւ Սողոմոն միտքը դրաւ որ Տէ-
րոջը սնունդը տալն ու իր թա-
գաւորութեանը տալն շինէ : Ու
Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռ-
նակիր ու լեռը քար կտորդ ու թ-

- աւուն հազար մարդ բնորեց , և անոնց
վրայ իրէք հազար վեց հարիւր վե-
րակացու գրաւ :
- 3 Ու Սողոմոն Տիրոսի թագաւո-
րին Քիրմազն Լաք խրկեց . ու ք-
աւ . Լեւզէս որ իմ հօրս Վաւի-
թին բերի , ու անոր եղենակացուներ
խրկեցիր որ իրեն բնակելու համար
4 տուն շինէ : Եւսն ևս իմ Տէր Ես-
տուծոյս անուանը տուն կը շինեմ ,
որ անոր նուիրուի , անոր առջեւ
անուաճախ խունի ծխուի , ու միշտ
առաջաւորութեան հաղը գրաւ : և
աւտու ու իրիկուն , շարաթները
և ամապղովները ու մեր Տէր Ես-
տուծոյն տուններն քրէք պղնձակներ
Լաւա-քա-լ . աւիկայ Իսրայէլին
յաւիտենական պարտաւորութիւնն
է : Եւ առ տունը որ ևս կը շինեմ ,
5 մեծ ըլլաւ . քանզի մեր Ես-
տուածը ամեն առաւածներէն մեծ
է . Ու անոր տուն շինելու թժ
կարող է . քանզի երկինքը ու
երկնից երկինքը շին կրնար պարու-
նակել զանիկայ , ուրեմն ևս թժ
էմ , որ անոր տուն շինեմ . միայն
թէ անոր առջեւ խունի ծխելու հա-
մար քարէլ . Եւ իմ քովս Կիւրայի
Տիրոսի մէկ խնամուն մարդ մը
իրկէ , որ ոսկին , արծաթը , պղն-
ծը , երկաթը , ծիրանեղջիւր , կար-
միրը և կապուտակը բանիլ քար-
նայ , ու քանդակագործութիւն ալ
7 գիտնայ , որ իմ քովս Հիւրայի
ու Լըրուաղեմի մէջ կողմ իմ հօրս
Վաւիթին պատրաստած խնամուն-
ններուն հետ ըլլայ : Եւ ինծի Լի-
բանանէն եղենակացուներ , մարդ վա-
տեր ու աքիւնի վապտեր իրկէ . քան-
զի ևս զիսեմ որ քու ծառաներդ
Լիբանանէն վապտ կտրելը գիտնեմ .
և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներդ հետ ըլլան , Ու ինծի խիստ
շատ վապտեր պատրաստեն , քանզի
իմ շինելու տունս մեծ ու փառաւոր
10 ըլլալու է : Եւ ահա ևս քու ծա-
ռաներդ՝ վապտ կտրող բաներն-
ու ծառաներդ հազար քու ծեծուած
բուն , ու քան հազար քու գա-
րի , ու քան հազար մարդ զինի
ու քան հազար մարդ կու տամ :

Եւ Տիրոսի Քիրմազն թագաւորը 11
Սողոմոնին նամակ խրկեց ու բառ .
Տէրը իր ժողովուրդը սիրելուն հա-
մար քեզ անոնց վրայ թագաւոր
դրաւ : Եւ Քիրմազն բառ . Լը-
կինքը ու երկինքը տեղեւոր Խաւա-
թին Տէր Եստուածը օրհնել ըլ-
լայ , որ Վաւիթ թագաւորին խո-
հանութիւն ու գիտութիւն ունեցող
խնամուն որդի մը տուաւ , որ ա-
նիկայ Տէրոջը տուն , ու իր թագա-
ւորութեանը տուն պիտի շինէ :
Եւ հիմա իմ վարպետս Քիրմազն կը
իրկնէ , որ հանձնարեղ ու խնա-
տուն մարդ մըն է . Եւնիկայ Վանի
աղջիկներէն կողմ կնիւն մը որդի
է , ու անոր հաղը Տիրապի է . ա-
նիկայ ոսկի , արծաթ , պղնձ , եր-
կաթ , քարեր ու վապտեր , նաեւ
ծիրանեղջիւր , կապուտակ , բեհե-
զի և կարմիրի վրայ բանելու կող-
ման , ու ամեն տեսակ քանդակը
քանդակելու կողմանէ յաջողակ է .
և քու խնամատենականդ հետ , ու
քու հօրդ Վաւիթին իմ տիրոջ
խնամատենական հետ իրեն ամեն
առաջաւորութեան բանին հարաբը կը
գանէ : Եւ հիմա իմ տէրս իր ը-
ստած ցորենը ու դարին , կը ու գի-
նին իր ծառաներուն թոյլ խրկէ .
12 Ու միայն Լիբանանէն քեզի հարկաւոր
կըսէին շափ վապտեր կը կտրէր , և
զանոնք ծովէն լատեր վերել՝ Հոգ-
պէ կը բերներ քեզի , ու դուն զա-
նոնք Լըրուաղեմ հանէ :

Ու Սողոմոն Իսրայէլի երկրին մե-
ջ կողմ բոլոր օտարազգի մարդիկ-
ները իր հօրը Վաւիթին հանելուն
կողմ համեց . և անոնք հարիւր
յիսունուիրեք հազար վեց հարիւր
Լաք զանուեցան : Ու անոնք ևս
13 թանասուն հազար բեռնակիր , ու
լեռը քար կտրող ու թուն հազար ,
ու զանոնք բանեցնելու համար ի-
րեք հազար վեց հարիւր վերակացու
բրաւ :

ԳԼՈՒԽ Դ

Եւ Սողոմոն սկսաւ Տէրոջը տունը 1
շինել Լըրուաղեմի մէջ Սրիա
լեռանը վրայ . ուր որ Տէրը անոր

Խարայէի, երկինքի մէջ ու երկրի վրայ քիչիկ պէս Մատուած չկայ, որ քու առջևդ իրենց բոլոր սրտովը քաղց ծառաներուդ հետ ուխտ ու ողորմութիւն կը պահեն : Դուք քու ծառայիդ՝ իմ՝ հօրս Դաւիթին ըրած խոստմանդ պահեցիր, ու բերնովդ բռնող ձեռքովդ կատարեց : Ինչպէս որ պատգամս Երեմիայի, Եւ հիմա՝ իմ Տէր Մատուած Խարայէի, պահէ ան խոստմանդ, որն որ քու ծառայիդ իմ՝ հօրս Դաւիթին բերի, ու բարի, իմ առջև Խարայէի տնտեսին վրայ նստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ : Ժպտիմ թէ քու որդիդ իրենց ճամբաներուն զգուշութիւն բնէն, ու իմ օրէնքիս մէջ քաղեն, ինչպէս որ դուն իմ՝ Տէր Մատուած Խարայէի, թող քու ծառայիդ Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստատուի :

Եւ Խալդէի միջեւ Մատուած իրացրէ երկրի վրայ մարդոց հետ պիտի բնակի : Եւ անքան երկինքը ու երկինքի երկինքը քեզ չեն կրնար պարունակել, Եւ Եր կը մնայ աս իմ շնամտունս : Ասկայն, իմ Տէր Մատուած իմ, քու ծառայիդ աղօթքն ու խնդրուածքն նայէ, որ քու ծառայիդ պատգամս առջևդ ըրած պարտաւորը ու աղօթքը լին : Արեւն զի աս տանը վրայ ցորեկ ու զիշէր քու աչքերդ բաց բլրան, ան տեղացի վրայ՝ որուն համար բարի թէ քու անունդ հոն պիտի գնի : Եւ քու անունդ որ աս տեղը քու ծառայիդ ըրած աղօթքը լին : Արեւն քու ծառայիդ և քու ժողովուրդիդ Խալդէին աս տեղը ըրած աղօթքները լին : Եւ քու բնակութեանդ տեղէն՝ երկինքն լին, ու ըսած անունդ ներես :

Իմէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ, ու ան ալ երդում բնէ տալու համար անոր երդումն առաջարկէ, ու երդումը աս տունը քու տեղանիդ առջևդ գայ, Եւ ատենը դուն երկինքն լին ու կատարես, ու քու ծառաներդ գտան, և յանձնարը դատարարես, ու անոր

ըրածը անոր դրոյսը բերես : Եւ արդարը արդարացինս, ու անոր արդարութեանը չափովը անոր հատուցում բնէ :

Եւ թէ որ քու ժողովուրդդ Խալդէի քիչիկ դէմ մեղանչէրուն համար՝ իրենց թշնամիներուն առջևը յաղթուին, ու Կիւզ դառնան և քու անուանդ փառք տան, ու աս տանս մէջ քու առջևդ աղօթք ու աղաչանք բնեն, Եւ ատենը դուն երկինքն լին, և քու ժողովուրդիդ Խարայէին մեղքը ներես : ու անոնց և անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձնես զանոնք :

Իմէ որ անոնց քիչիկ դէմ մեղք գործելուն համար երկինքը զոգուի ու անձրեւ չգայ : ու անոնք աս տեղը քեզ աղօթք բնեն և քու անուանդ փառք տան, ու զանոնք նեղելուդ համար իրենց մեղքերն դառնան, Եւ ատենը դուն երկինքն լին, և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ Խարայէին մեղքը ներես, որ անոնց սորվեցնես ան աղէկ ճամբան որուն մէջ պիտի քալեն : ու քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն տուած երկիրդ վրայ անձրեւ տաս :

Իմէ որ երկրի վրայ սով, կամ ժանտախտ, կամ խորակահարութիւն, կամ աբդուրդ գալուի, կամ մարախ, կամ թրթրուր բլրայ, կամ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց բնակած երկրին մէջ նեղեն, կամ իր և իր հարուած կամ հիւանդութիւն բլրայ, Եւ բոլոր ժողովուրդէդ Խարայէին իր և իր մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք մը բնէ լու բլրայ, ու խորացնեն իմար իր ախար ու ցաւը ճանշարով՝ ձեռքերը դէպ ի աս տունը երկինքն, Եւ ատենը դուն երկինքն քու բնակութեանդ տեղն լին ու ներես : Եւ ամեն մարդու իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ հատուցում բնէ, անոր սիրտը զիմաստուդ համար : Ժամն զի մարդոց որդիներուն սիրտը միեակ դուն զիտես : Արեւն զքեզմէ փոխնան ու քու ճամբաներուդ մէջ քալեն բոլոր իրենց օրերուն մէջ, որչափ ժամանակ որ մեր

- 8 Եւ Բերովքէնէրը տապանա-
կին տեղւոյն վրայ Եւնէք թեւերը կը
տարածէին , և քերովքէնէրը տա-
պանակը ու անոր ձողերը վերէն կը
9 ծածկէին : Եւ ձողերը երկնայու-
ղին , և ձողերուն ծայրերը տապա-
նակէն զարթոյն տալէն կ'երևնա-
սին , բայց պարսէն չէին երևնար :
10 ու մինչև աս որս հոն է : Տապա-
նակին մէջը ուրիշ բան չկար , բայց
միայն երկու տախտակները , որ
Սոփակ Բարբրի մէջ հոն գրաւ ,
որոնցմով Տէրը Բարսէլի որդւոցը
հետ ուխտ բրաւ , անոնց Լզիպտա-
սէն երաժ առնելը :
11 Ու երբոր քահանաները սուրբ
տեղէն ելան , (վասն զի բոլոր հոն
գտնուող քահանաները սրբուեր
էին , լէ թէ իրենց յաճորդական
12 կարգը պահելով . Ու երկնոց
Ղևտացիներուն բոլորը՝ Մատթին ,
Լեւնին ու Լզիբիմունին և ա-
նոնց որդիներուն ու եղբայրներուն
հետ բեհեզներ հաղած , ծնծգանե-
րով՝ տախտակով ու քնարներով
սեղանին արեւելեան կողմը կայնե-
ցան . և անոնց հետ հարիւր քսան
քահանայ վող կը նշնցնէին .)
13 Ու երբոր վող նշնցնողները ու
երկնոցները միարեան մէկ ձայնով
Տէրը կ'որհէին ու կը զովէին , և
փողերով , ծնծգաներով ու երգոյ
նուագարաններով ձայներնին վը-
ղրնելով՝ Տէրը կ'որհէին , ըսելով՝
Ղահապէ՛՛ Տէրողհէ՛ն , ինչու որ բարի
է , ինչու որ անոր պարմութիւնը
յախտեան է . ան տանը Տէրոջը
14 տունը ամպով լեցուեցաւ : Եւ
ամպին պառճառաւոր քահանաները
չէին կրնար հոն կենալ , որ իբեկ
պաշտօնը կատարեն . քանզի Տէրո-
ջը փառքը Մատուծոյ տունը լեցու-
ցիւր էր :

ԳԼ . Զ

- 1 Եւ տանը Սողոմոն ըսաւ . Տէրը
ըսաւ . որ ինքը մնապաւտի մէջ
2 կը բնակի : Բայց ես քեզի բնա-
կութեան համար տուն՝ ու յախ-
տեան քու նստելով . համար տեղ
3 չենցի : Եւ թաղաւորը իր երեսը

զարկուց , ու Բարսէլի բոլոր մա-
ղովքը օրհնեց . ու Բարսէլի բոլոր
ժողովքը ուրի վրայ կայնէր Էին :
Եւ անիկայ ըսաւ . Օրհնալ բոլոր
Բարսէլի Տէր Մատուծը , որ իր
բերնովը իմ հօրս Ղաւթիմին խօսք
տուաւ , ու իր ձեռքովը կատարեց .
քանզի ըսաւ , իմ ժողովուրդս Եւ
զիպտոսի երկրէն համաժ օրես 'ի
վեր' Բարսէլի բոլոր յեղիւնն բնա-
մէկ քաղաք մը չնտրեցի տուն չե-
նելու . համար , որ իմ անունս հոն
բլայ , ու մարդ մը չնտրեցի , որ
իմ ժողովուրդին Բարսէլին վրայ
իշխան բլայ . Հապա Երուսաղէմը
բնտրեցի , որ իմ անունս հոն բլայ .
ու Ղաւթիմը բնտրեցի , որ իմ ժո-
ղովուրդին Բարսէլին վրայ խո-
տր բլայ : Եւ իմ հայրս Ղաւթիմ
միայն ունէր որ Բարսէլի Տէր Մա-
տուծոյն անունը տուն մը չէնէ .
Բայց Տէրը իմ հօրս Ղաւթիմին ը-
սաւ . Արովհետեւ դուն միայն զբեր
որ իմ անունս տուն չենէս , աղէկ
բեր որ աս բանը միայն զբեր .
Ասկայն տունը դուն պիտի չէնէս .
հապա քու որդիդ՝ որ քու երանգը
պիտի ելէ , անիկայ իմ անունս
տունը պիտի չենէ : Եւ Հիմա Տէրը
իր ըսած խօսքը կատարեց , ու ես
իմ հօրս Ղաւթիմին տեղը յաճորդե-
ցի , ու Տէրոջը ըսածին պէս Բա-
րսէլի ամբողջ նստայ , ու Բարսէլի
Տէր Մատուծոյն անունը՝ ու տունը
չնեցի : Եւ հոն զիւ տապանակը՝
որուն մէջն է Տէրոջը ուխտը , որն
որ Բարսէլի որդւոցը հետ բրաւ :
Ու Տէրոջը սեղանին տալէն խա-
րսէլի բոլոր ժողովքին զվմայր
կայնելով , ձեռքերը տարածեց .
(Բանցի Սողոմոն պղծէ խաղախ
մը չնեցելով՝ զանիկայ զաւթիմին
մէջնեղը զբեր էր . անոր երկայնու-
թիւնը հինգ կանգուն , ու լայնու-
թիւնը հինգ կանգուն , ու բարձ-
րութիւնը իրեք կանգուն էր . և
ինքը անոր վրայ կայնէր , ու Բա-
րսէլի բոլոր ժողովքին տալէն ծունկ
կրկնեց ; ու ձեռքերը զեպ 'ի երկնքը
տարածեց .)
Եւ ըսաւ , Ո՛վ Տէր Մատուծ 14

հայրերուն տուած երկրից վրայ պիտի ապրին :

32 Ու թու ժողովուրդէր Խորայէլէն չեղող՝ և հետաւոր երկրէ մը թու մեծ անուանող համար և զօրաւոր ձեռքից համար ու բարձր բազուկից համար եկող օտարականն ալ թէ որ զայն ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ , Դուն երկիրքն թու բնակութեանց տեղէն ընես , և օտարականն քեզի բրած ամէն խնդրուածքը կատարես , որ երկրիս ամէն ժողովուրդները թու անուող ճանչնան , ու թու ժողովուրդից Խորայէլէն պէս քեզմէ վախճան , և գիտնան թէ աս իմ շնամ տանս վրայ թու անուող կոչուած է :

34 Երբոր թու ժողովուրդը իր թնամիքն գէտ պատերազմի երկայ ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես զանոնք , թէ որ անոնք աս թու բնորած քաղաքից , ու թու անուանող համար աս իմ շնամ տանս կողմը նայելով քեզի աղօթք ընեն , Երկիրքն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը ընես , և անոնց իրաւունք ընես :

35 Երբոր քեզի գէտ մեղք գործեն , (քանզի մեղք չգործող մարդ չըկայ ,) ու անոնց բարկանալով՝ զանոնք թնամիքն ձեռքը մտանես , ու անոնց գերեզմանները հետու կամ մօտ երկիր մը գերի տանին զանոնք ,

37 թէ որ ան իրենց գերութեան երկրին մէջ զեղծի զան ու զատնան , և իրենց գերութեան երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու ընեն : Եւ երբ զգործեցինք , անօրէնութիւն ու աշխարհայեցողութիւն ըրինք :

38 Եւ որ անոնք իրենց գերութեան երկրին մէջ ուր որ գերի տարուած են , իրենց բոլոր սրտով ու իրենց բոլոր հոգիով քեզի զատնան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն տունն է , և թու բնորած քաղաքից , ու թու անուանող համար իմ շնամ տանս

39 կողմը նայելով աղօթք ընեն , Դուն երկիրքն թու բնակութեանց տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը ընես , ու անոնց իրաւունք ընես , և թու ժողովուրդից քեզի գէտ ըրած

մեղքը ներես : Զիտա աս Եւ 40 տուած իմ , աս տեղը Եւ 41 աղօթքն իմն թու աշխարհայեցողութեան ընեն : Եւ հիմա , աս Տէր Եւ 42 տուած , թու հանգստութեանց տեղը ելիր զուն ու թու զօրութեանց տապանակը : Եւ Տէր Եւ 43 տուած , թու քահանաները փրկութիւն հաղթին , և թու սուրբերը բարութիւնով ուրախանան : Եւ Տէր Եւ 44 տուած , թու օծակող երեսը մի անապղեր : Եւ թու ծառայից Դաւիթին Եւ 45 ողբուն թիւնները միմէ :

ԳԼ Ե

Ու երբոր Սողոմոն իր աղօթքը ընցողց , երկիրքն կրակ իջաւ , ու ողակեցները և զոհերը ապականեց : ու Տէրոջ փառքը տունը լցուց : Եւ քահանաները չէին կրնար Տէրոջ տունը մտնել , քանզի Տէրոջ փառքը Տէրոջ տունը լցուցիւ էր : Ու բոլոր Խորայէլի որդիքը կրակին լծուիլ և տանը վրայ Տէրոջ փառքին հաղթելը կը տեսնէին : ու երեսի վրայ գետնը ինքնաբերական քարայտակն վրայ երկրապատկիւն ըրին , ու Տէրը որջեցին , որ բարի է , որ անոր ողբուն թիւնը յախեան է : Եւ թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջ առջև զոհեր կը մատուցանէին : Եւ Սողոմոն թագաւորը քանուկեալ հազար արջառ , ու հարիւր քան հազար ոչնոր զոհ ըրաւ : այսպէս թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Եւստուրը տանը նուախատիլը ըրին : Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը համարաւ կը կայնէին , ու Դեւտայիքն իրենց Տէրոջ կողմը նուախարանները՝ որոնք Դաւիթ թագաւորը շնենք էր Տէրը զովքու համար , որ անոր ողբուն թիւնը յախեան է : երբոր Դաւիթ անոնց ձեռքով Տէրը որջեց : ու քահանաները անոնց գիտնացը փողերը կը շնչեցնէին : ու բոլոր Խորայէլը սուրբ վրայ կայնեց էր :

7 Եւ Սողոմոն Տէրոջ տունը առնէր կողմ զաւիթին մէջ տեղը որքեց , քանզի ողակեցները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպիքը հոն մատուց : որովհետեւ Սողոմոն նին շնամ պղծեալ սեղանը ողբապատկերը ու հապի ընծաները ու ճարպիքը չէր կրնար պարունակել :

8 Եւ ան տանը Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Խորայէլը խիստ մեծ ժողով մը Լաւթի մօտքն միմէ Լաւթի մօտքի հեղեղաւոր կօթը որ տն ըրին : Եւ իմեկորդ օրը մեծ ժողովը ըրին , քանզի կօթը որ սեղանին նուախատիլը ու կօթը որ տանը կատարեցին :

10 Եւ կօթները ամառն քանուկեալ իրեկերը օրը ժողովուրդը արձակեց , որք իրենց վրանները հաղթեց , զուարթ սրտով մը ուրախանալով ան բարեկեցութեան համար՝ որ Տէրը Դաւիթին , Սողոմոնին ու իր Խորայէլ ժողովուրդին ըրեց էր :

11 Եւ Սողոմոն Տէրոջ տունը ու թագաւորական տունը ընցողց : ու Տէրոջ տունը մէջ և իր տանը մէջ Սողոմոնին սիրտը բնւ որ չենէր ուղեց , ամէն ալ յաջողեցաւ :

12 Ու Տէրը գիշերով Սողոմոնին երեցաւ և անոր ըսաւ , Դուն աշխարհ ընցի , ու աս տեղս ընտրեցի , որ ինծի զոհի տուն ըլլայ : թէ որ երկիրը գոցեմ՝ որ անքեջ ըլլայ , և թէ որ մարտին պատերիմ որ երկիրը ուտէ , կամ թէ որ իմ ժողովուրդիս մէջ ժանտկուած ժողովուրդս թէ որ խոնարհին ու աղօթք ընեն , ու իմ երես խնդրեն , և իրենց չար ճամբաներն դառնան , և ալ երկիրքն պիտի լսեմ , ու անոնց մեղքը պիտի ըրեմ , ու անոնց երկիրը պիտի ըրեմ :

15 Զիտա աս տեղը Եւ 46 աղօթքն իմ աշխարհայեցողութեան ընեն , ու անոնցներս մոկ ընող պիտի ըլլան : Եւ հիմա աս տունը ընտրեցի ու սրբեց , որ իմ անունն Դաւիթին հոն ըլլայ : ու իմ աշխարհ ու սիրտս ամէն տան հոն պիտի ըլլայ :

17 Եւ որ դուն իմ առնես թու հորդ Դաւիթին քաղաքն պէս քայես , ու բոլոր քեզի պատուիրածներս ընես , և իմ կանոններս ու դատաստաններս պահես , Եւ ատենը թու թագաւորութեանդ 18 անոնք պիտի հաստատեմ , ինչպէս որ թու հորդ Դաւիթին հետ ուխտ ըրի՝ ըսելով , Դեպք Խորայէլի վրայ ինող մարդ պակաս պիտի չըլլայ : Եւ այդ թէ որ դատնար , ու 13 մեր առջև դրած կանոններս ու պատուիրածներս թողուր , ու երկար ուրիշ աստուածներու ծառայութիւն ընէր , և անոնց երկրպագութիւն ընէր , Եւ ատենը մեզ 20 արմատաքի պիտի խլեմ ան երկրին վրայն՝ որն որ ձեզի տուի : և աս տունը՝ որ իմ անուան համար սրբեցի , երեսն պիտի ձգեմ , ու զանիկայ բոլոր ազգաց մէջ առաջ ու կատակ պիտի ընեմ : Եւ աս բարձր 21 տանը համար ամէն յովն անցողը պիտի զարմանայ , ու պիտի ըսէ , Տէրը ինչու համար աս երկիրս ու աս տանս այսպէս ըրաւ : Եւ պիտի 22 ըսեն , Վասն զի իրենց հայրերուն Տէր Եւստուրը թողուցին , որ զանոնք Լաւթի մօտքի երկրէն հանք էր , և ուրիշ աստուածներու յարեցան , և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին , աս պատճառով անոնց վրայ աս բոլոր լաւքները ըրեաւ :

ԳԼ Ե

1 Եւ Սողոմոն Տէրոջ տունը ու իր տունը քան տարուան մէջ չենէն կողք , Սողոմոն ան քաղաքն ընէր ալ չենէն , որոնք Իրիւթա Սողոմոնին տուեր էր , ու հոն Խորայէլ որդիները բնակեցուց : Եւ Սողոմոն Սուրայի Լաւթը զնայ , ու անոր տիրեց : Եւ անապատին մէջ թագաւորը չենէն , ու ան բոլոր շտեմարանի քաղաքները՝ որոնք Լաւթի երկրէն մէջ չենէն : Ու վերի Լաւթորոնը և վարի Լաւթորոնը պարիսպներով , զոնքով ու նիգերով ամրացած քաղաքներ չենէն : Եւ Լաւթի վրայ , ու Սողոմոնին

- բոլոր շտեմարանի քաղաքները, ու կառուցելու բոլոր քաղաքները, ու ձիաւորներու քաղաքները, և ան բոլոր շէնքերը՝ որ Սողոմոն ու զեղ շէնքէ Երուսաղէմ մէջ, Երանանի մէջ, ու իր տերութեանը բոլոր երկրին մէջ :
- 7 Եւ բոլոր մողովուրդները՝ որ Քե- տացիներն, Եմորացիներն, Փե- րեզացիներն, Խեացիներն ու Հե- րոտացիներն մնացել էին, և Խա- 8 լայիկի ուր-ուր շէնք, Եւսեան անոնց պատկերը՝ որ անոնցմէ եւ- քը ան երկրին մէջ մնացել էին, ու Խարայէի որդիքը գտնուի բոլոր- րովին կորսնցուցած չէին, Սողոմոն գտնուի Հարապուտ քաւ մինչև ջրա- 9 ար : Եւ Սողոմոն իր դործքին հա- մար Խարայէի որդիներն ծառաներ չբրաւ : Հապա անոնք պատերազմա- կան մարդիկն էին, ու իր զորավարնե- րուն իշխանները և իր կառերուն ու ձիաւորներուն վերակայուններն 10 էին : Եւ Սողոմոն թագաւորին գլխաւոր իշխանները երկու Հարիւր յիսուս մարդ էին, որոնք մող- վուրդին վրայ կ'իշխէին :
- 11 Ու Սողոմոն փարաւնին աղէիկը Դաւիթի քաղաքին՝ անոր համար շինած տունը հանեց : Փան զի ք- տաւ, Իմ կնիկ Խարայէի թագա- ւորին՝ Դաւիթին տունը շատի : Ինչու որ Տէրոնք տապանակին մասած տեղուանքը սուրբ են :
- 12 Եւ ամենը Սողոմոն սրահին առ- ջնը շինած Տէրոնք սեղանին վրայ 13 սղջակէզներ մատուց Տէրոնք : Եւ Սողոմոն պատուիրածին համեմատ ամեն օրուան որոշուածը՝ շարաթ- ներու, ամաղլուխներու ու հան- զիսաւոր տներուն մէջ՝ տարին իրեք անգամ՝ աշխատեալ բաղարջակերաց տներն, շարաթներու տներն ու տաղաւարահարաց տներն կը մա- 14 տուցանէր : Եւ իր հօրը Դաւիթ- թին կանոնով՝ քահանաներուն դա- սերը իրենց պաշտամանքը վրայ, ու Դաւիթիները իրենց պահպանու- թեանքը վրայ՝ ամեն օրուան որո- շուածին պէս՝ քահանաներուն առ- ջնը օրջնելու ու սպասաւորութեան

ընելու համար, և զոչապաններն ալ իրենց դասերուն կարգովը ամեն մէկ դուռը դրաւ : Բանդի պապէն էր Եսաուի մարդուն Դաւիթին հրամանը : Ու քահանաներուն ու 15 Դաւիթիներուն համար և զանա- րաններուն համար՝ ամեն բանի մէջ թագաւորին հրամանն զուր չե- րան : Ու Սողոմոնին ամեն գործը Տէրոնք տանը հիմը դրուած օրն մինչև անոր ընթանալ՝ պատրաս- տուած էր : Եւսեան կատարուեցաւ Տէրոնք տունը :

Եւ ամենը Սողոմոն Եղովմի երկ- 17 րին մէջ՝ ծովիկերքը կողմ Գաաթնե- զարները ու Եւրաթը գնաց : Եւ 18 Բերաւ իր ծառաներուն ձեռքով շատեր ու ծովի ձորերը Եւսեան կողմ ծառաներ իրենց անոր : ու Սողոմոնին ծառաներուն հետ Ս- փիր գացին, և անկէ չորս Հարիւր յիսուս տաղանդ ոսկի առին, ու Սողոմոն թագաւորին բերին :

ԳԼԻԹ

Եւ Սարայի թագաւորին Սողոմոնիմ համար քան լոյց, ու Սողոմոնը իրթին հարցմանքներով փորձելու համար Երուսաղէմ կուտ խիստ շատ հանդէսով, և խուսիկը ու շատ ու- կի և պատուական քարեր բեռնած ուղեւորով և Սողոմոնին քովը գը- 1 նաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը կը- ծին վրայով անոր հետ խոսեցաւ : Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցմանք- 2 ները բացատրեց : ու բնաւ անտեղ մէկ խոսք մը չկար, որ Սողոմոն չհասկընայ ու չբացատրէ անոր : Եւ Սարայի թագաւորին՝ Սողոմոնին ի- մաստութիւնը, ու անոր շինած տունը, Եւ անոր սեղանին կերա- 3 կուրները, ու անոր ծառաներուն բնակարանները, և սպասարներն 4 ընտանեակները, ու անոնց հա- զուսանները, և անոր մատուակ- ները, ու անոնց հազուսանները, ու Տէրոնք տունը երկու անգամ իւր անտեղով, խելքը զիշնէ գնաց : Եւ թագաւորին բնաւ : Բաւ զի- 5 ճակիկ ու խնամաւորութեան վրայով իմ երկրիս մէջ լաւ խօսքիւ ծընա-

- 6 րիտ են եղեր : Բայց ես ան խօսքն- րուն չհաստատայի, մինչև որ աշխա- Լկայ ու իմ աշխարհի տեսայ և Ե- 7 ահա քու խնամաւորութեանդ շատու- թեանը կ'էր ինծի չպատմեցաւ : Դուն զերազանց ես քա- համարուեց : 8 Դր ես լսեցի : Եւսեան քու մար- զիկներուդ՝ ու երանի առ քու ծա- 10 րաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեղ կայնելով քու խնամաւորութեանդ կը օրջնալ լոյսը, որ իրեն հանեցաւ, ու քեզ իր ամոսին վրայ դրաւ, որ քու Տէր Եսաուիդը համար թագաւոր բրաւ : քու Եսաուիդը Խարայէի սիրելուն համար ու զա- 11 նիկայ յախման հաստատուելու հա- մար, քեզ անոնց վրայ թագաւոր դրաւ, որ իրաւունք ու արդարու- 9 թիւն բնաւ : Եւ թագաւորին հա- մար քան տաղանդ ոսկի ու խիստ շատ խուսիկը և պատուական քա- 10 վեր տուաւ : ու Սարայի թագու- չեին Սողոմոն թագաւորին տուած խուսիկներուն պէս չկար :
- 10 Եւ Բերաւին ծառաները ու Սո- ջոմոնին ծառաները՝ որոնք Սփիրն ոսկի կը բերէին, արմուկ փայտեր ու պատուական քարեր ալ բերին : 11 Եւ թագաւորը արմուկ փայտէն Տէ- րոնք տունը ու թագաւորական տա- 2 նը ստանդաններ, ու երկեցոյնե- րուն համար՝ քանարներ ու տախիշներ շինեց : և անոնց պէս՝ անկէ առաջ 3 Հուդայի երկրին մէջ չէր երե- 4 ցած :
- 12 Ու Սողոմոն թագաւորը Սարայի թագուհիին բոլոր ուղած ու խնդ- 3 րած բաները տուաւ, ան բաներն ի զատ՝ որ անկիւյ թագաւորին բե- 4 րաւ : և անկիւյ իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկրը գնաց :
- 13 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին կ'իւր ոսկիին կէտքը վնջ հարիւր 4 զաթաւանդ վնջ տաղանդ ոսկի էր, Եւսեանը ընտանեակներուն, ու փաճա- 14 ւաւտուր ընտանեակներուն, և Երարացաց բո- ւր թագաւորներուն, ու երկրին 15 նախարարներուն Սողոմոնին բերած ոսկիէն ու արծաթէն ի զատ :
- Եւ Սողոմոն թագաւորը կուսոյ

ոսկի երկու հարիւր վահան շինեց : ու ամեն մէկ վահանին համար վնջ հարիւր ֆէլ կուսոյ ոսկի գնաց : 16 Կուսոյ ոսկի իրեք հարիւր ապար ալ ֆէլ : ու ամեն մէկ տաղանդ իրեք հարիւր ֆէլ ոսկի գնաց : ու թագաւորը Երանանի անտառին տունը դրաւ գտնուի :

Եւ թագաւորը փղոսկր մեծ ա- 17 թոս մը շինեց, ու զանկիւյ մա- քուր ոսկիով պատեց : Եւ արծա- 18 ւոր վնջ ստանդանն ու ոսկի սպա- տուանդան մը ունէր, որոնք ամո- սին կից էին : և նստելու տեղը մէկ կողմն ու միւս կողմն յնարան- ներ ունէր, ու յնարաններուն քա- վի երկու առիճներ կը կայնէին : Եւ հոն վնջ ստանդաններուն վրայ 19 մէկ կողմն ու միւս կողմն տա- ուսերկու առիճներ կը կայնէին : քաւ մէկ թագաւորութեան մէջ 20 ասանկ բան մը չնուած չէր :

Ու Սողոմոն թագաւորին բոլոր 20 խմելիքի ամանները ոսկի էին : և Երանանի անտառին տունը բոլոր ամանները զուտ ոսկի էին, արծա- թէ չկար : Բայց ու անկիւյ Սողո- մոնին օրերը բանի մը տեղ չէր սե- 21 պուեր : Բանդի թագաւորին նա- յերը Բերաւին ծառաներուն հետ թագաւորին կ'երթային : Թագաւորի նաւերը իրեք տարին անգամ մը ոսկիով, արծաթով, փղոսկրով, կապիկներով ու սիրամանդներով բեռնաւորուած կու գային :

Եւ Սողոմոն թագաւորը հարբա- 22 տութեան ու խնամաւորութեան կող- ման երկրիս բոլոր թագաւորնե- րն մեծ կըաւ : Ու երկրի բոլոր 23 թագաւորները կը փախարէին Սո- ջոմոնին երեսը փռուելու, և անոր խնամաւորութեան լսելու, որն որ Ե- տուած անոր սրտին մէջ դրեւ էր : 24 Ու անոնց ամենը տարուէ տարի ի- րենց ընծաները կը բերէին, այսին- արծաթէ ամաններ, ոսկիէ աման- ներ, հանդերձներ, զէնքեր, խուս- կեր, ձիեր ու ջորիներ :

Եւ Սողոմոն Լիբորու ու կաւերու 25 համար չորս հազար արտու ունէր, ու տարուերկու հազար ձիաւոր, ու

2 Վրաց Երիա թագաւորաց : Եւի-
կայ Լորտապէտին մէջ իրիւր տարի
թագաւորութիւն ըրաւ : Եւ անոր
մըրը անունը Սիւրպիա էր , ու
Վարապիկ Ուրիկին աշխիւն էր :
Եւ Երիային ու Յերորովամին մէջ
3 տեղը պատերազմ կար : Եւ Երիա
զօրաւոր ու պատերազմող զօրքն-
նով՝ շորս հարիւր հազար ըն-
տիր մարդիկներով պատերազմելու
պատրաստուեցաւ : Յերորովամ
ալ անոր դիմացը ելաւ : Եւ իւր հա-
րիւր հազար ընտիր , զօրաւոր ու
պատերազմող մարդիկներով :
4 Եւ Երիա Լիւրեանի լեռնակողմի
Սեմարիմ լեռանը վրայ կայնկաւ :
ու ըսաւ : Ո՛վ Յերորովամ ու
բոլոր Խարպէլ , ինծի մօտիկ ըրէք :
5 Վուր գիտնալու զէ՛ք որ Խարպէլի
Տէր Մստուամը Խարպէլի վրայ թա-
ղաւորէր , յախկանս Վաւիթին ու
անոր որդւոցը տուած է ազի ուխ-
6 տով : Եւ Վաւիթի որդւոցն Սե-
ղմանին ծառանս Վարապիկան Յե-
րորովամ ուր ելաւ , ու իր տի-
7 բոյնն ապստամբեցաւ : Եւ անոր
քովը դատաւրկակաց ու անորն
մարդիկներ ժողովեցան , ու Սե-
ղմանի որդւոցն Ստրովամին գէտ
կեցան : Բանդի Սորովամ մտնիւ-
հասակ ու փախկախրտ ըլլալով՝ ա-
8 նոց գէտ չըրաւ : Եւ հիմա դուք
շատուր ըլլալնուդ համար , ու Յե-
րորովամին ձեզի շինած աստուած-
ները՝ ան ոսկիե օրիւնըր ձեր քովը
ըլլալուն համար , Վաւիթին որ-
դւոցը ձեռքը եղող Տէրոջը թա-
ղաւորութեանը գէտ կենալ կը մը-
9 տածէք : Սիւթէ դուք Տէրոջը
քահանաները՝ Վարանի որդիները
ու Վատայիները դուք չըրէք , Եւ
ուրիշ երիկներուն ժողովուրդը
պէս ձեզի քաւմար ջըրբէք ան բոլոր
մարդիկները , որոնք մէկ գուարա-
կով ու Խաթը խցիւրով կու դային
զէրներ նուիրելու , որ շատուած
10 ներու քուր՝ ըլլան : Բայց մեր
Մստուամը Լաշիւն է , ու մեր
դանիկայ շիտոյւցիներ : Եւ Տէրոջը
ծառայութիւն ընող քահանաները
Վարանի որդիքն են , ու Վատա-

պիները Լեւոյ պաշտօնին վրայ են :
Եւ ամէն առտու ու ամէն իրիկուն 11
Տէրոջը ողմակիներ իշ Լաթաւոյն ,
ու անուշահոտ խունի կը ծխեն , ու
մարուր սեղանին վրայ առաջաւորու-
թեան հացերը իշ Լաթէն , Եւ ամէն
իրիկուն փախու Տամար՝ ոսկիե աշ-
տանակը ու անոր ծրագները իշ
Լաթաւոյն : Բանդի մեր մեր Տէր
Մստուամը պահպանութիւնը կը
պահէր , բայց դուք դանիկայ մը-
մեցիք : Եւ աշն Մստուամ ինքը 12
մեր հետն է Դը իշամը ըլլալու :
Նաեւ անոր քահանաները ազգարա-
նութեան փոշիւրով , որ ձեզի գէտ
շեկցունեն : Եւ Լեւոյն , ով Խարպէլի
որդիք , ձեր հայրերուն Տէր Մս-
տուամը հետ մի՛ պատերազմէք :
Բանդի դուք յաջողութիւն պիտի
չգտնէք :
Բայց Յերորովամ դարանակաւ 13
ներքը գարձուց , որ անոնց կուէն
գան , ու Խարպէլացի՝ Յուդայանց
առջէն էին , ու դարանակաւները
անոնց կուէն էին : Եւ Յուդա- 14
յանքը դարձան նոցկեան որ պատե-
րագիր իրենց առջէն ու կուէն էր ,
ու Տէրոջը աղաղակեցին , Եւ քահա-
նաները փողերը շեկցուցին : Ու 15
Յուդայի մարդիկը աղաղակ մը-
ցուցին : ու երբոր Յուդայի մար-
դիկը աղաղակեցին , Մստուամ Յե-
րորովամը ու բոլոր Խարպէլը Երի-
ային ու Յուդային առջը զարկաւ :
Եւ Խարպէլն որդիքը Յուդային 16
առջէն փախան , ու Մստուամ ա-
նոնց ձեռքը մատնեց զանոնք : Եւ 17
Երիա ու իր զօրքը միմ կոտորած
ըրին անոնց մէջը : Ու Խարպէլն
հինգ հարիւր հազար ընտիր մարդիկ
պահմնուած ինկան : Եւ անոնք 18
Խարպէլն որդիքը նուաճեցան , ու
Յուդայի որդիքը իրենց հայրերուն
Տէր Մստուամը ապաւինելուն հա-
մար որդ գտան : Եւ Երիա Յերո- 19
րովամը հաղածեց , ու անիկ քա-
ղաքներ առաւ , Եւ Լեւոյն Լեւիէն ու
անոր գեղերը , Եւ Յեմանն ու ա-
նոր գեղերը , ու Լիւրեմը ու անոր
գեղերը : Եւ Յերորովամ Երիա- 20
յին օրերուն մէջ մէյմն ալ վրցաւ

- ուր էր . և քանուստեմբ աղայ ու
 22 վաթսուս աղիկ ծնաւ .) Եւ Ուս-
 բովամ Սաարայի որդին Արիան
 զլուս դրաւ , այնքան իր եղբայրնե-
 23 րուն վրայ իշխան . քանից զանիկայ
 թագաւոր ընելու . Գործ աւելի : Ու
 ինկայտ թիւն ընելով իր բոլոր
 տղայները բոլոր Հուդայի ու Իս-
 ռայիմիսի դաւառներուն մէջ՝ բոլոր
 սարսափաւոր քաղաքներուն մէջ տե-
 ղաւորեց , և անոնց առաւտ ապրուստ
 կու տար . ու շատ կնիկներ փետը-
 րեց :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Ու երբոր Ռորովամին թագաւո-
 րութիւնը հաստատուեցաւ , ու
 ինքը զօրացաւ , Տէրոջը օրէնքը
 թողուց : ու անոր հետ բոլոր Խա-
 բայէն ալ :
 2 Եւ Ռորովամ թագաւորին հին-
 ղերորդ տարին Եղիպտոսի Արաւ
 թագաւորը Լըուսաղեմի վրայ ե-
 րաւ . (քանից Տէրոջը զէմ տպաւ-
 3 տամբութիւն ըրեր էին .) Եւսի-
 չադար երկու . հարիւր կառքով ու
 փախտուն հազար ձիաւորով ելաւ .
 ու անոր հետ Եղիպտոսն եկած
 ժողովուրդը անիթիւ էր , այնքան
 4 թէտախալի . Եւ Հուդային պա-
 րապաւոր քաղաքները առաւ , ու
 5 մինչեւ Լըուսաղեմ եկաւ : Եւ Սե-
 մայիա մարդարէն եկաւ Ռորովամին
 ու Հուդայի իշխաններուն որոնք
 Սիսակին երեսն Լըուսաղեմ ժող-
 վուր էին , ու անոնց բաւ : Տէրը
 սրապէս կ'ըսէ . Գաւթ զիս թողու-
 ցիւր , ու ես ալ ձեզ Սիսակին
 6 ձեռքը կը թողում : Եւ Խաբայէի
 իշխանները ու թագաւորը խոնար-
 հեցան ու ըսին . Տէրը արդար է :
 7 Ու երբոր Տէրը անոնց խոնարհիլը
 տեսաւ , Տէրոջը խօսքը Սեմայիային
 եղաւ ըսելով . Եւնոր խոնարհե-
 ցան , պիտի չկորսնցնենք զանոնք .
 հապա անոնց քիչ մը ազատութիւն
 պիտի տամ : ու իմ բարեկամ թիւնս
 Սիսակին ձեռքովը Լըուսաղեմի վը-
 8 րայ պիտի չթափի . Սակայն անոր
 ծառանքը պիտի ըլլան , որ իմ ծա-

ռայութեամբ ու երկրի թագաւոր-
 ներուն ծառայութեանը Գործերու-
 քէնը գիտնան : Եւ Եղիպտոսի
 Արաւ թագաւորը Լըուսաղեմի
 վրայ երաւ , և Տէրոջը տանը զան-
 1 ձերը ու թագաւորին տանը զան-
 1 ձերը առաւ , ամենն ալ առաւ .
 Սողոմոնին շինած ոսկիե տապաններն
 ալ առաւ : Եւ Ռորովամ թա-
 1 զաւորը անոնց տեղը պղծել տալար-
 ներ չինեց , ու զանոնք թագաւո-
 րական տանը դուռը պահպանու-
 թիւն ընող սուրհանդակաց ոտի-
 կաններուն ձեռքը յանձնեց : Ու
 1 երբոր թագաւորը Տէրոջը տունը
 կ'երթար , սուրհանդակները կու
 զային զանոնք կը կրկնէ , ու Էթի-
 զանոնք սուրհանդակներուն խոցը
 կը դարձնէին : Ուստի անոր խո-
 1 նարհիւն համար Տէրոջը բարեկա-
 թիւնը անկէ դարձաւ , ու Գործ-
 1 բորովին չկորսնցուց : Դան Հու-
 զայի մէջ աղէկ բաներ կային :

Եւ Ռորովամ թագաւորը Ե-
 1 թուսաղեմի մէջ զօրացաւ . ու թա-
 զաւորութիւն ըրաւ . ու երբոր
 Ռորովամ թագաւորեց , քառասուն-
 ումիկ տարեկան էր , ու տասնու-
 եօթը տարի թագաւորութիւն ը-
 րաւ Լըուսաղեմի մէջ , այնքան ան
 քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Խաբա-
 յիի ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր ա-
 նունքը հան զնեղու համար . ու անոր
 մայրը Եմմոնացի էր Կաամն անու-
 1 նով : Եւ անիկայ չարութիւն ը-
 րաւ : Եւ քանից իր սիրաւ չուղեց որ
 Տէրը փնտռէ : Եւ Ռորովամին
 15 առաջին ու վերջին դժբախտը ահա
 Սեմայիա մարդարէն կը գրէին մէջ ու
 Եթով թեոսանողին ազգաբանու-
 թեանը մէջ գրուած են : Եւ
 Ռորովամին ու Հերովամին մէջ
 տեղը միշտ պատերազմ կար : Եւ
 16 Ռորովամ իր հայրերուն հետ ընա-
 յաւ , և Գաւթի թաղաքին մէջ
 թագաւորեցաւ . ու անոր տեղը անոր
 որդին Երիա թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Յերովամ թագաւորին տասնու-
 ութերորդ տարին Հուդայի

մանակ առանց ճամբարիս Բատուծոյ ,
առանց սորվցընող քահանայի , ու
4 առանց օրէնքի մնացիւր էր . Բայց
իրենց նեղութեանը մէջ Խարայէի
Տէր Բատուծոյն դարձան , ու զանի-
5 կայ փնտսելով զտան : Եւ ան ա-
տենները երողեն ու մանողն ապա-
հովութիւն լիար , քանզի երկիրնե-
րուն բոլոր բնակացը մէջ շատ
6 խռովութիւններ կար . Եւ ապա
ազոյի հետ ու բազար քաղաքի
հետ կը զարնուէր . ինչու որ
Բատուած ամեն նեղութիւններով
7 զարհուրեցուց զանոնք : Եւ հիմա
ԳԴԻ գորայէր , ու ձեռքերնից զը-
թու լնայ . վասն զի ձեր գործքին
փարձըր կայ :
8 Եւ Եսա սա խօսքերը ու Ովեկ
մարդարեւն մարդարեւութիւնը լսե-
լով գորացաւ , և Հուդայի ու Իս-
րայիմի բոլոր երկրն , ու Իսրայիմի
բնակն իր առաւ քաղաքներն պղղ-
ծութիւնները վերաց , ու Տէրոջը
9 բոջը սկսանը նորոգել . Եւ բոլոր
Հուդան ու Իսրայիմի , ու Իս-
րայիմն և Սաւանէն ու Եմառնէն
անոնց քույր զանուած պանդուխտ-
ները ժողովց . քանզի Խարայէն
շատ մարդիկ անոր կողմէ անցան ,
սեանելով որ անոր Տէր Բատուածը
10 անոր հետ է : Եւ անոնք Բայցն
Թաղաւորութեանը տասնուհինգե-
11 րորդ տարեդն երկրորդ ամիսը Ե-
րուսաղէմ մէջ ժողովեցան : Ու
ան օրը իրենց բերած աւարեն Տէ-
12 րոջը զօ՛ջ բրին եօթը հարիւր ար-
շաւ ու եօթը հազար ռփար . Եւ
ուխտ բրին որ իրենց հայրերուն Տէր
Բատուածը բոլոր սրտով ու բոլոր
13 հոգիով խնդրեն . Եւ սի որ Խա-
րայէին Տէր Բատուածը շինտուէ ,
թէ պղտիկ և թէ մեծ , թէ երկի
մարդ և թէ կրիկ ընայ՝ մեռցուի :
14 Ու մեծ ձայնով և ցնծութեան ա-
ղաղակով ու փողերով ու շփոր-
15 ներով Տէրոջը երգում բրին : Եւ
բոլոր Հուդա ան երգումնի վայ ու-
րախացաւ . քանզի իրենց բոլոր սըր-
տովը երգում բրին , ու իրենց բոլոր
կայծերը խնդրելով զտան զանի-

կայ . ու Տէրը ամեն կողմանէ հան-
գրատացուց զանոնք :

Եւ Եսա Թաղաւորը իր մայրը 16
Սապան ալ տրիտութենէ հանեց ,
վասն զի անիկայ Բատարովթին կուր
շէնէր էր . իսկ Եսա անոր կուրքը
կուրեց ու փռեց , ու Կեդրոն հե-
ղեղատին մէջ պրեց : Բայց բարձր 17
տեղուանքը Խարայէն չմըցան .
տակայն Բայցն սիրար իր Խե-
բոլոր օրերուն մէջ ուղիղ էր : Եւ 18
իր հորը նուիրած ու իր նուիրած
բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու
անոթները Բատուծոյ տունը տա-
լաւ : Ու մինչև Բայցն Թաղա- 19
ւորութեանը երեսնուհինգերորդ
տարին պատերազմ չեղաւ :

ՊԼ . ԺԶ

Բայցն Թաղաւորութեանը եր- 1
սունուվեցերորդ տարին Խարա-
յի Բաասա Թաղաւորը Հուդայի
դէմ ելաւ , ու Սաման շինեց , որ
Հուդայի Եսա Թաղաւորին կողմ
մանող մարդ մը չմտնու : Եւ Եսա 2
Տէրոջը ամիսը ու Թաղաւորին տա-
նը զանձերէն արծաթ ու ոսկի հա-
նեց , ու Դամասկոս բնակող Խորոզ
Թաղաւորին՝ Իսրայալին խրկեց՝
3 լսելով , Իմ ու քու մէջ , և
իմ հօրս ու քու հօրդ մէջ դաշ-
նակցութիւն կայ . ահա յեզի ար-
ծաթ ու ոսկի կը խրկեմ : Կեդր ,
Խարայէի Բաասա Թաղաւորին հետ
ունեցած դաշնակցութիւնդ արեւ ,
որ անիկայ իմ վայցես ետ քաշուի :
4 Ու Իսրայալադ Եսա Թաղաւորին
Խորոզ մտիկ բուս . և իր զօրա-
ղութները Խարայէի քաղաքներուն
վայ խրկեց . ու Կանը , Դանը ,
Երեմիայիմը ու Կեփթաղիմի բո-
լոր շտեմարանի քաղաքները զար-
կին : Եւ Բաասա սա Բանը լսե- 5
լով՝ Սաման շինելն ետ կեցաւ , ու
գործը դադարեցուց : Ուստի Եսա 6
Թաղաւորը բոլոր Հուդան առաւ ,
ու Բաասային շինած Սամայի քա-
րերը ու փայտերը վերջուցին . ու
անոնցմով Կարան ու Սասան շի-
նեց :

Եւ ան ատենը Ենանի տեսանողը 7

չոք գտնել . ու Տէրը զանիկայ զարկաւ , ու մեռաւ :

- 21 Եւ Երիա ուժովքաւ , ու իրեն տաանու շոր կնիկ առաւ , և յաանու-
 էրկու աղայ ու տաանու վնջ աղէիկ
 22 ծնաւ : Ու Երիային մնացորդ
 պատմութիւնը , և անոր զործքերը
 ու խաղերը Եզդով մարգարէին
 յիշատակարանին մէջը գրուած է :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 Եւ Երիա իր հայրերուն հետ յնա-
 ցաւ , ու զանիկայ Դաւ իմի յա-
 զարին մէջը իմացեցին . և անոր
 տեղը անոր որդին Եսա թագաւոր
 եղաւ . ասոր օրերը երկիրը տասը
 2 տարի հանդատութիւն դաւաւ : Ու
 Եսա իր Տէր Եսաուծոյն առջևը բարի
 3 և ուղիղ եղածը բրաւ : Ու տասը տ-
 արի յնաւ . և արձանները
 տեղերը վերջուց , և արձանները
 կտրուեց , ու Եսաարովքի կուռ-
 4 քերը կտոր կտոր բրաւ : Եւ Հու-
 դային հրամայեց որ իրենց հայրե-
 րուն Տէր Եսաուածը փնտռեն , ու
 օրերը ու պատուիրանքները կատա-
 5 ընեն : Եւ Հուդային ամեն յաղաք-
 ներէն բարձր տեղուանքը ու արե-
 զական կուռքերը վերջուց . ու իր
 առջևը թագաւորութիւնը հանդիստ
 6 էր : Եւ անիկայ Հուդայի մէջ
 պարսպաւոր յաղաքներ շինեց . յան-
 զե ան տարիներուն մէջ երկիրը
 հանդատութիւն կը վայելէր , ու ա-
 նոր հետ պատերազմ ընող չկար .
 7 վասն զի Տէրը անոր հանդատութիւն
 տուաւ : Եւ Եսա Հուդային ը-
 տաւ , Ես երկիրը յանի որ մեր իշ-
 խանութեանը տան է , աս յաղաք-
 ները շինենք , ու զանոնք պարիսպ-
 ներով աշտարակներով դաներով ու
 նիղերով չքնապատենք . յանգի մենք
 մեր Տէր Եսաուածը փնտռենք , ու
 փնտռելուս համար ամեն կողմանէ
 մեզի հանդատութիւն տուաւ : Եւ
 8 զտան : Եւ Եսա Հուդայէն վա-
 հան ու նիղակ կրող իրեք հարիւր
 հազար զօրք , ու խնիսամբնէն աս-
 պար կրող ու աղիղ քաջող երկու

հարիւր ու թառն հազար զօրք ու-
 նէր . ասոնք ամենը զորաւոր կտրիճ-
 ներ էին :

Ու Եթէնուպացի Օւարան հազար
 անդամ հազար զօրքով ու իրեք հա-
 րիւր կառավար անոնց վրայ եկաւ , ու
 մինչև Սարեսա եկաւ : Եւ Եսա
 անոր դիմացը եկաւ , ու Սարեսայի
 Ուփաթաւ ձորին մէջ պատերազմի
 շարուեցան : Եւ Եսա իր Տէր Ես-
 11 տաուծոյն աղազակեց ու բաւաւ Ո՛վ
 Տէր , յու առջևդ տարրերու թիւն մը
 չկայ թէ շատով և թէ քիչով օղ-
 նութիւն բնեցաւ մէջ , մեզի օղնու-
 թիւնը բըէ , թէ Տէր Եսաուած մեր ,
 որովհետեւ թեզի ապաւինեցանք , ու
 աս բաղձութեանս վրայ յու անու-
 նովք եկանք . թէ Տէր , մեր Ես-
 12 տաուածը դուն ես . մի թողուր որ
 մարդը թեզի դէմ զօրանայ : Եւ
 Տէրը Եթէնուպացիները Եսային ու
 Հուդային առջևը դարկաւ . ու Ե-
 13 թէնուպացիք փախան : Եւ Եսա
 ու անոր հետ եղող ժողովուրդը
 զանոնք մինչև Գերարտա հարածեցին .
 ու Եթէնուպացիք ինկան , և անոնց
 վրայ կենդանութիւն չմնաց . յանգի
 Տէրածը առջևը ու անոր բանակին
 առջևը խորտակեցան . ու խիստ շատ
 14 աւար տաին : Եւ Գերարային բ-
 րաւիրը եղող ամեն յաղաքները
 դարկին , յանգի անոնց վրայ Տէրոն
 վախը ինկաւ . ու ամեն յաղաքները
 կողոպտեցին , վասն զի անոնց մէջը
 շատ աւար կար : Եւ հասերուն
 15 վրաններն ալ դարկին , ու խիստ
 շատ ոչխար և ուղաւ տաին ու Ե-
 րուսաղէմ դարձան :

ԳԼ . ԺԵ

Ու Ուլեղի որդւոն Եզարիային
 1 վրայ Եսաուծոյ Հողին եկաւ .
 2 Եւ Եսային առջևը ելելով՝ բոաւ
 անոր , Ո՛վ Եսա ու որդի Հու-
 դա ու խնիսամբն , ինձի մահի ը-
 րէք . Տէրը մեզի հետ կ'ըլլայ ,
 յանի որ դուք անոր հետ էք . ու
 թէ որ զանիկայ փնտռէք , զանիկայ
 կը գտնէք . բայց թէ որ զանիկայ
 թողուք , անիկայ ալ մեզ պիտի
 թողու : Եւ Իսրայէլ երկար ժա-
 3

փնտռելնու համար ամեն կողմանէ
մեզի հանդատութիւն տուաւ : Աւ
զանոնք շինեցին ու յաջողութիւն
8 դասն : Աւ Ասա՝ Հուդայէն վա-
հան ու նիզակ կրող իրեք հարիւր
հազար զօրք , ու Ննիաւմիւնէն՝ աս-
պար կրող ու աղեղ քաշող երկու-

դու ու Ննիաւմիւն , ինծի մօտիկ է-
րեք . Տերը ձեզի հետ կ'ըլլայ ,
քանի որ դուք անոր հետ էք . ու
թէ որ զանիկայ փնտռէք , զանիկայ
կը գտնէք . բայց թէ որ զանիկայ
թողուք , անիկայ ալ ձեզ պիտի
թողու : Աւ Խորայէլ երկար ժա-

3

ղադակով ու փողերով ու շփոր-
15 ներով Տերոջը երգում էրին : Աւ
բոլոր Հուդա ան երգումին վրայ ու-
րախացաւ . քանզի իրենց բոլոր սըր-
տովը երգում էրին , ու իրենց բոլոր
կամքով ինդրելով դասն զանի-

խաղաւորը բոլոր : Աւ
ու Նաաթային շինած Նաաթայի քա-
րերը ու փայտերը վերցուցին . ու
անոնցմով Վարան ու Մաափան շի-
նեց :
Աւ ան ասունը Աշանի տեսանողը 7

Գուգայի Եսա թագաւորին եկաւ ,
ու անոր ըսաւ : Սրբոյնեան զուն
Եսորայ թագաւորին ապաւինե-
ցար , ու թաւ Տէր Եստուծոյդ շա-
պաւինեցար , անոր համար Եսորայ
թագաւորին զորքը թաւ ձեռքիդ ա-
զատեցաւ : Միթէ Լիթէօվացիք
ու Լիթէացիք խիտ շատ կապերով
ու ձիաւորներով բազմաթիւ զորք
չէին : Բայց որովհետեւ զուն Տէրոջ
ապաւինեցար , զանոնք թաւ ձեռքիդ
մատնեց : Բանդի Տէրոջ աշխարհ
բոլոր երկիրը կը գիտեն , որ իրեն
ուղիղ սրտով յարգները ուժով
ցընէ : Դուն աւ ըսանիս մէջ անձը-
տութիւն ըրիր , սակեւ ետքը պա-
տեհայինքն պիտի ունենաս : Լու
Եսա ան տեսնողին որդեկցաւ : ու
զանիկայ բանաւր դրաւ : Ժամն զի
աւ ըսանիս համար խիտ բարեկացաւ
անոր , ու ան տեսնէր Եսա ժողո-
վաւորէն մէկ քանիները հարստահա-
րեց :

Լու Եսային առաջին ու վերջին
սրտամտութիւնը ահա չնուցայի ու
Խարայէն թագաւորներուն զրքին
մէջ գրուած է : Լու Եսա իր թա-
գաւորութեանը երաւոյնութենէն բոլոր
տարին ուրիշ ցաւով հիւսնեցաւ ,
ու անոր հիւսնեցութիւնը ծանրա-
ցաւ : Եւ իր հիւսնեցութեանը մէջ
ալ Տէրը չփնտեց , հապա ըրիչի-
նէրը քաւեց : Լու Եսա իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ : ու անիկայ
իր թագաւորութեանը քառասուն
մեկերորդ տարին մեռաւ : Ու զա-
նիկայ Գաւթի թագաւորին մէջ ի-
րեն համար փորած գերեզմանը թա-
ղեցին : Եւ զանիկայ խուսկերով ու
խղճագործի արուեստին զանազան
թագաւորութիւններովը լեցուն ան-
կողմնի մը մէջ պատկերացին , ու
անոր վրայ խիտ շատ խաւիք ծը-
խեցին :

ԳԼ . ԺԼ :

1 Լու անոր տեղը անոր որդին Յով-
սափաւ թագաւոր եղաւ , ու
2 Խարայէն գէտ զօրացաւ : Լու Յու-
դայի ամեն պարսկաւոր թագաւոր
րուն մէջ զօրքեր դրաւ , ու չնու-

դայի երկրին մէջ ու անոր հօրը
Եսային առած Լիթէօվ թագաւորնե-
րուն մէջ բերդապահ զօրքեր դը-
րաւ : Լու Տէրը Եստուծոյն
Գաւթի թագաւորին առաջին ծանրաներուն մէջ
քաւեց , ու Բաւաղի մը չփնտեց ,
Հապա իր հօրը Եստուծոյ փնտը-
ոնց , անոր սրտամտութեանը մե-
ջը թաղեց , Եւ չէ թէ Խարայէն
բաւաղի պէս լծեւ : Լու Տէրը
թագաւորութիւնը անոր ձեռքին
մէջ հաստատեց : ու բոլոր չնու-
գաւ չնոյնապաւն ընծաներ կու-
տար , Եւ անոր հարստութիւնը ու
փառքը շարացաւ : Ու անոր սիրտը
Տէրոջ ծանրաներուն մէջ թաղա-
ցաւ : Եւ անիկայ բարձր տեղերը ու
Եստուծոյն կուտարէն ալ չնու-
գաւ :

Լու իր թագաւորութեանը եր-
րորդ տարին իր իշխանները լինե-
ցան : Երգիւն , Օւրարիւն ,
Գաւթիւն , Եւրփիւն , Գաւթիւն ,
որ չնուցայի թագաւորներուն մէջ սոր-
վեցընէն : Լու անոնց հետ էին Սե-
մայի , Գաւթիւն , Օւրարիւն ,
Եսայի , Սեմարամիլ , Եստու-
ծոյն , Եւրփիւն , Տուրիւն ու Տու-
րաղիւն Գաւթիւնները : Եւ աւ
անոնց հետ Լիթէօվ ու չնու-
գաւ : Լու Եսային թագաւորնե-
րուն մէջ սորվեցընէն , ու Տէրոջ օրհնաց
գիրքը անոնց հետ էր , Եւ չնու-
գաւ : Եւ ամեն թագաւորները կը պար-
տէն ու ժողովուրդին կը սորվե-
ցընէն :

Լու Յուդայի բոլորակերպ եղող
երկրներուն բոլոր թագաւորնե-
րութեանը վրայ Տէրոջ փառք ին-
կաւ , ու Յովսափաւն հետ պա-
տեհայն ըրին : Լու Փաղարայնե-
րէն ալ չնոյնապաւն ընծաներ ու
հարկի տուի կը բերէին : Եւ Երա-
րայնէն ալ հոտերն ետքը հա-
ղար ետքը հարիւր խոյ , ու ետքը
հաղար ետքը հարիւր նոխալ կը
բերէին անոր : Լու Յովսափաւն
երթալով խիտ մեծցաւ , ու Յու-
դայի մէջ բերդեր ու բաւարարի
թագաւորներ լինեց : Լու անիկայ չնու-

դայի թագաւորներուն մէջ շատ զօր-
քեր ունէր , ու Լիթէօվի մէջ
զօրաւոր կորիճներ ու պատերազմող
14 մարդիկներ առեւ : Լու աւ էր ա-
նոնց իմիր իրենց ազգատոհմներուն
համեմատ : չնուցայի հաղարապիտ-
ները Լիթէօվ իշխան , ու անոր հետ
իրքը հարիւր հաղար զօրաւոր կըտ-
15 ընէին : Լու անիկ ետքը Յոհանան
ու թաւն հաղար Խարայի : Լու անիկ
ետքը Օւրարի որդին Եստուծոյն ,
որ Տէրոջ ուխտաւորն էր , ու անոր
հետ երկու հաղար հաղար զօրաւոր
16 կորիճներ : Ու լինեալութենէն զօրա-
ւոր կորիճ Լիթէօվան , Եւ անոր հետ
երկու հաղար հաղար աղեղաւոր ու
18 սաղարաւոր Խարայի : Լու անիկ ետ-
քը Յովսափաւ , ու անոր հետ հա-
ղար ու թաւն հաղար սպառապե-
17 նէալ Խարայի : Եւ անոր էին թագա-
ւորին ծառայութիւն ընողները ,
բայ ի ան մարդիկներէն որոնք թա-
ղաւորը բոլոր չնուցային պարսկա-
ւոր թագաւորներուն մէջ դրաւ :

ԳԼ . ԺԼ

1 Լու Յովսափաւ խիտ շատ հարե-
տութիւն ու փառք ունեցաւ : Եւ
Երաւարին հետ խնամութիւն ըրաւ :
2 Ու մէկ քանի տարին ետքը Սամա-
րիա ինչաւ Երաւարին : Եւ Երաւար
անոր ու անոր հետ եղող ժողովուր-
դին խիտ շատ ուխտարներ ու ար-
ջաւներ մարտեց , ու զանիկայ հա-
մաղեց որ Սամարիա զաղաւոր ելէ :
3 Լու Խարայէն Երաւար թագաւորը
չնուցայի Յովսափաւ թագաւորին
ըսաւ : Եւ ինչաւ Սամարիա զաղաւ-
րաւ իրենց հետ : ու անիկայ անոր
դը կ'երթան : ու անիկայ անոր
ըսաւ , Եւ քեզի պէս եմ , ու իմ
ըսաւ , Եւ քեզի պէս ժողովուրդիդ պէս
է : ու քեզի հետ պատերազմի իւր-
եան :

4 Լու Յովսափաւ Խարայէն թա-
գաւորին ըսաւ , Հիմա Տէրոջ
5 խորքը փնտեց : Ու Խարայէն
թագաւորը մարդարները ժողովեց ,
ու անոնց հարիւր հոգի էին , ու ա-
նոնց զօրաւոր զօրքեր զաղաւորի
վրայ պատերազմելու երթանք , թէ

կու կենամ : ու անոնք ըսին , Գահ-
ման գի Եստուծոյ զանիկայ թագա-
ւորին ձեռքը պիտի տայ : Լու
3 Յովսափաւ ըսաւ : Եւ տեղա Տէ-
րոջ ուրիշ մարդարն մըն ալ չկայ ,
որ անոր հարցընէր : Ու Խարայէ-
ն թագաւորը Յովսափաւին ըսաւ ,
7 Եւ անիկ ուրիշ մարդ մըն ալ ,
որուն միջոցովը կ'անէ Տէրոջ հար-
ցընել : Բայց եւ զանիկայ կ'անու-
գաւ : Եւ անիկ ինչաւ համար աղեկ
մարդա-
րէութիւն ըրներ , հապա միշտ զե-
նանիկայ չնուցայի որդին Միթիան է :
Լու Յովսափաւ ըսաւ : Եւ թագաւորը
պղպղեց զօրով :

Ու Խարայէն թագաւորը ներքի-
նի մը կանեց , ու ըսաւ : Յովսայի
որդին Միթիան չուտով չի բեր :
Լու Խարայէն թագաւորը ու չնու-
9 գայի Յովսափաւ թագաւորը Սա-
մարիայի զրանք առնի չի սպաւորա-
կին մէջ ամեն մէկը քաւեց :
զգաւորներ հաղած իր անիկայ վրայ
նստիւ էր : ու բոլոր մարդարները
անոնց առնի մարդարութիւն կ'ը-
10 նէին : Լու Բանանայի որդին Սե-
մայի իրեն երկաթէ կոշիկներ
չինեց , ու ըսաւ , Տէրը պապե-
կ'ընէ : Եստուծոյն աստեղծով պիտի
զարնիս , միշտ որ զանոնք բնաջնջ
11 ընեն : Բոլոր մարդարներն ալ ա-
պնայեալ կը մարդարեանային ու կ'ը-
նէին : Սամարիա զաղաւոր ելէ ,
ու թաղարութիւն պիտի ունենաս ,
Եւ Տէրը զանիկայ թագաւորին ձեռքը
պիտի տայ :

Ու Միթիան կանեցաւ զաղաւոր
12 մարդը խոսեցաւ անոր ըսելով , Ե-
ւ անիկ մարդարները մէկ բերնով
թագաւորին համար բարութիւն
խոսեցան : Թիւղ թաւ խոսող ալ ա-
նոնց մէկուն խոսէ : Եւ ինչաւ
13 բարութիւն խոսէ : Եւ Միթիա
ըսաւ , Տէրը կենդանի է որ իմ Ես-
տուծան ինչ ինչ որ ըսէ , ան պիտի
խօսի :

Ու երբոր անիկայ թագաւորին
14 եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ , Մի-
թիա , թագաւորը զաղաւոր պա-
տերազմելու երթանք , թէ եւ կե-
նամ : Լու անիկայ ըսաւ , Եւ չէ ,

մանկու հրաման չտուի ի Խորայի
 11 Եւսն անմիջ մեզի հատուցում ընե-
 12 լու համար կու զան մեզ ժողովու-
 13 լու քու մատուցութենէդ, որն որ
 14 մեզի տուի : Եւ մեր Բառուա-
 15 ծը, անմիջ դատաստան լինի ընկ-
 16 րանդի մեր վրայ եկող աս մեծ
 17 բազմութեանը զէմ զնկու զորու-
 18 թիւն շունչն, ու չենք զխտի ինչ
 19 ընկու ենք : Հապա մեր աշխարհ
 20 քու վրայ են : Եւ բոլոր Հու-
 21 զայնանք իրենց ընտանիքներով ,
 22 կենդանովք ու աղայներովք Տէրոյ
 23 առջեւ կայնք են :
 24 Եւ ասանք Բառի որդիներն
 25 Ղևտացի Մաթանայի որդւոյն Հե-
 26 թէն որդւոյն Բանայի որդւոյն
 27 Օգարիայի որդւոյն Հաղեկին վը-
 28 րայ Տէրոյն Հոգին եկաւ ժողովին
 29 մէջ : Ու անիկայ բաւ : Եւ բո-
 30 լոր Հուդա ու Լըուսաղեմի բնա-
 31 կիւնք, ու զուն Հովսափաթ թա-
 32 զանոր, մոսիկ բրէք, Տէրը ձեզի
 33 պատու կ'ըսէ : Դուք մի վախար ,
 34 ու աս մեծ բազմութեանը երեսն
 35 մի զարհուրիք : Բանդի պատերազ-
 36 մը ձերը չէ, հապա Բառուծը է :
 37 Սաղը անմիջ վրայ իջէք : Եւսն ա-
 38 նմար Եսիսի զաւ 'ի վերը պիտի ել-
 39 լին : ու զանմիջ հեղեղատին մայրը
 40 Հերուելի անապատին առջեւ պիտի
 41 զանէք : Եւ պատերազմ մէջ զուր
 42 պիտի չպատերազմիր : զուր երե-
 43 յէք ու կայնեցէք , որ Տէրոյն ձեզի
 44 բոստ փրկութիւն տեսնէք , ո՛վ
 45 Հուդա ու Լըուսաղեմ : մի վախ-
 46 նար ու մի զարհուրիք : Գաղը ա-
 47 նմից զիմացը ելէք , ու Տէրը ձեզի
 48 հետ պիտի բլայ : Եւ ասանք
 49 Յովսափաթ երեսը զեմիւր ծոց .
 50 ու բոլոր Հուդան ու Լըուսաղեմի
 51 բնակիւնները Տէրոյն առջեւ երես
 52 վրայ ինկան , ու Տէրոյն երկրպա-
 53 զութիւն բրին : Եւ Սաղեմեանց
 54 որդիներն ու Կորիսեանց որդիներ-
 55 ըն եկող Ղևտացիները Խորային
 56 Տէր Բառուածը խիստ բարձր ձայ-
 57 նով օրհնելու ելան :

Եւ աստուծուն կանուխ ելան 20
 ու խնկուէի անապատը զայն :
 ու անմիջ երթալու առնէր Հովսա-
 փաթ կայնեցաւ , ու բաւ : Եւ
 Հուդա ու Լըուսաղեմի բնակիւնն
 ինծի մոսիկ բրէք : Զէք Տէր Բա-
 21 րուծոյն հաւատացէք ու ապահով
 պիտի բլար : անոր մարդարեւերուն
 հաւատացէք ու խնդրի թիւն պի-
 տի ունենար : Եւ ժողովուրդին 21
 հետ խորհուրդ բրաւ , ու Տէրոյն
 երկեցոյնք որոշեց , որ զորքն առ-
 22 լին ելին , ու Տէրոյն սուրբ փա-
 23 քը օրհնէն ու բան : Գոհացէք
 Տէրոյն , ինչու որ անոր որդեմե-
 թիւնը յախտեան է :
 24 Ու երբոր անմիջ ցնծութեան եր-
 25 զը ու օրհնութիւնը սկսան , Հու-
 26 զայի վրայ եկող Եմենի ու Մովս-
 27 րի որդիներուն ու Սէր լեւանը
 28 Բանային զէմ Տէրը զարանա-
 29 կանք հանց , եւ անմիջ կտորուե-
 30 ցան : Բանդի Եմենի ու Մովսրի
 31 որդիք Սէր լեւանը բնակիւններուն
 32 վրայ ելան , որ զանք Հարդեն ու
 33 բնակեցն ընեն : ու երբոր Սէրի
 34 բնակիւնները հատուցին , մեկմեկ
 35 կտորելու ելան : Եւ Հուդայիները 24
 անապատին մէջ եղող զիտանցը
 36 համեկով , ան բազմութեանը նայե-
 37 ցան , եւ ահա անմիջ զիւրը զեմի
 38 վրայ փառած էին , ու ապառաւ
 39 մի չկար : Եւ ասանք Հովսափաթ
 40 ու անոր ժողովուրդը անմիջ աւար
 41 ժողովուրդ զայն : ու զիւրուն մէջ
 42 շատ ապրանք ու պատուական ա-
 43 մաններ գտան , ու իրենց համար
 44 կողորտեցին , մինչեւ որ ալ չէին
 45 կրնար տանիլ : ու ասանք իրեք օր
 46 ժողովցին , զանի իէտք շատ էր :
 47 Եւ չորրորդ օրը Օրհնութեան 26
 հովտը ժողովուրդն , քանդի հոմ
 Տէրը օրհնեցին : անոր համար ան
 տեղից անունը Օրհնութեան հո-
 27 վտ կոչեցին մինչեւ աս օր : Եւ
 28 բոլոր Հուդայի ու Լըուսաղեմի
 29 մարդիկները ու անմիջ առաջնոր-
 30 զը Հովսափաթ : ու բախտութեան
 31 Լըուսաղեմ զարան : քանդի Տէրը
 32 զանմիջ իրենց թշնամիներն աղ-
 33 արէլ ու բախտուցիկ էր : Եւ ասա 28

Եւսն երբ Լըուսաղեմ Տէրոյն տունը զայն :
 29 Ու ասն երկիրներուն թագաւորու-
 թեանցը վրայ Բառուծը վախը ին-
 կաւ , երբոր բնցին որ Տէրը Խա-
 30 րայէն թշնամացը հետ պատերազ-
 մեցաւ : Եւ Հովսափաթին թա-
 զաւորութիւնը խաղաղ էր : ու ա-
 31 նոր Բառուածը զանիկայ առնէ կող-
 մանէ հանգստացուց :
 32 Եւ Հովսափաթ Հուդայի վրայ
 թագաւորութիւնը բրաւ : երեսնու-
 33 հինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր
 եղաւ , ու քսանուհինք տարի Լը-
 34 րուսաղեմի մէջ թագաւորեց : Եւ
 35 անոր մեր անունը Եղուրա էր , ու
 36 Սաղեմի աղբիւն էր : Եւ անիկայ
 37 էր հորը Եղային ծամբուն մէջ քա-
 լեց , ու անիկ շխտաբեցաւ , Տէրոյն
 38 առջեւ ուղղութիւն ընելով : Բայց
 39 բարձր տեղուանքը չիւրջան : ու
 40 ժողովուրդը տակաւին սիրտերին
 41 չէին շխտած իրենց հայրը Բառու-
 42 ծոյն : Եւ Հովսափաթին մնացորդ
 43 պատմութիւնը առաջինք ու վեր-
 44 ճինը ահա Խորայի թագաւորնե-
 45 րուն զորքին մէջ յիշուած Եմենի
 46 որդւոյն Հեմեի պատմութեանը
 47 մէջ գրուած է :
 48 Եւ ասիկ ետքը Հուդայի Հով-
 սափաթ թագաւորը չարութիւնը բ-
 49 նաղ Խորայի Որդիս թագաւոր-
 50 րին հետ միարանեցաւ , Ու անոր
 51 հետ ընկերութիւն բրաւ , որ թաւ-
 52 րի երթալու նաւեր չենէն : ու
 53 Գաաիւնդարերի մէջ նաւեր չեն-
 54 յին : Եւ Սարեսայի Գողայի
 55 որդին Լըուսաղեմ Հովսափաթին
 56 վրայ մարդարեւութիւնը բրաւ : ու բ-
 57 ասա , Որդեմեան զուն Որդեցայն
 հետ ընկերացար , Տէրը քու զորքդ
 աւրեց : Եւ նաւերը խորտակեցան
 ու չերցան թաւարի երթալ :

Եւսն երբ Լըուսաղեմ Տէրոյն տունը զայն :
 Ու ասն երկիրներուն թագաւորու-
 թեանցը վրայ Բառուծը վախը ին-
 կաւ , երբոր բնցին որ Տէրը Խա-
 րայէն թշնամացը հետ պատերազ-
 մեցաւ : Եւ Հովսափաթին թա-
 զաւորութիւնը խաղաղ էր : ու ա-
 նոր Բառուածը զանիկայ առնէ կող-
 մանէ հանգստացուց :
 Եւ Հովսափաթ Հուդայի վրայ
 թագաւորութիւնը բրաւ : երեսնու-
 հինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր
 եղաւ , ու քսանուհինք տարի Լը-
 րուսաղեմի մէջ թագաւորեց : Եւ
 անոր մեր անունը Եղուրա էր , ու
 Սաղեմի աղբիւն էր : Եւ անիկայ
 էր հորը Եղային ծամբուն մէջ քա-
 լեց , ու անիկ շխտաբեցաւ , Տէրոյն
 առջեւ ուղղութիւն ընելով : Բայց
 բարձր տեղուանքը չիւրջան : ու
 ժողովուրդը տակաւին սիրտերին
 չէին շխտած իրենց հայրը Բառու-
 ծոյն : Եւ Հովսափաթին մնացորդ
 պատմութիւնը առաջինք ու վեր-
 ճինը ահա Խորայի թագաւորնե-
 րուն զորքին մէջ յիշուած Եմենի
 որդւոյն Հեմեի պատմութեանը
 մէջ գրուած է :
 Եւ ասիկ ետքը Հուդայի Հով-
 սափաթ թագաւորը չարութիւնը բ-
 նաղ Խորայի Որդիս թագաւոր-
 րին հետ միարանեցաւ , Ու անոր
 հետ ընկերութիւն բրաւ , որ թաւ-
 րի երթալու նաւեր չենէն : ու
 Գաաիւնդարերի մէջ նաւեր չեն-
 յին : Եւ Սարեսայի Գողայի
 որդին Լըուսաղեմ Հովսափաթին
 վրայ մարդարեւութիւնը բրաւ : ու բ-
 ասա , Որդեմեան զուն Որդեցայն
 հետ ընկերացար , Տէրը քու զորքդ
 աւրեց : Եւ նաւերը խորտակեցան
 ու չերցան թաւարի երթալ :
 ԳԼՈՒԽ ԻԵ
 1 Եւ Հովսափաթ իր հայրերուն հետ
 քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ
 Գաաիւնդար քաղաքին մէջ թաղուե-
 ցաւ : Եւ անոր տեղը անոր որդին
 2 Հովսափաթ թագաւոր եղաւ : Ու
 անոր եղբայրները Հովսափաթի որ-
 3 գաւր Եղարա , Հեղեմ , Զա-
 4 քարա , Եղարա , Սէրայէլ ու
 5 Սափաթա էին : ասոնք առնէր Խա-
 6 րայէն թագաւորին Հովսափաթին
 7 որդիին էին : Եւ անմիջ հայրը
 8 արձալն ու ասիկ ու թանկալին բա-
 9 ներ շատ պարգեւներ տուաւ անմիջ ,
 10 նաեւ Հուդայի մէջ պարտաւոր
 11 քաղաքներ : Բայց թագաւորու-
 12 թիւնը Յովսափաթ տուաւ , քանդի
 13 անդրանիկը ան էր : Ու երբոր
 14 Հովսափաթ իր հորը թագաւորու-
 15 թեանը աթոռը նստաւ ու զորան-
 16 ցաւ , իր բոլոր եղբայրները ու Խա-
 17 րայէն իշխաններն մեկ քանդները
 18 սքով մնացուց :
 19 Հովսափաթ երեսնուերկու տարե-
 20 կան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու
 21 Լըուսաղեմի մէջ ութ տարի թա-
 22 զաւորութիւնը բրաւ : Եւ անիկայ
 23 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկայ
 24 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 25 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 26 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 27 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 28 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 29 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 30 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 31 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 32 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 33 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 34 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 35 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 36 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 37 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 38 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 39 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 40 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 41 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 42 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 43 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 44 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 45 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 46 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 47 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 48 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 49 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 50 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 51 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 52 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 53 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 54 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 55 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 56 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 57 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 58 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 59 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 60 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 61 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 62 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 63 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 64 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 65 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 66 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 67 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 68 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 69 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 70 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 71 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 72 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 73 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 74 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 75 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 76 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 77 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 78 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 79 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 80 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 81 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 82 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 83 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 84 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 85 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 86 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 87 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 88 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 89 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 90 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 91 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 92 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 93 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 94 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 95 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 96 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 97 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 98 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 99 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ
 100 Լըուսաղեմ թագաւորն էր : Եւ անիկ

այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ չու
հօրը ՀՀովհաննիստիւն շնամբաները ,
ու Հնուդայի Մաա թաղաւորին շնամ
13 բաները չըմենցիր , Հապա Խաչա
յեկէ թաղաւորներուն շնամբաները
բռնեցիր , և Հնուդայի ու Երուսա
ղեմի բնակիչներուն՝ Աշտարեի տա
նը պտունկու թիւններուն պէս՝ պո
նըկու թիւն բնեկ տուիր , ու նա
նքզովե ազէկ եղող եղբայրներդ՝ թու
14 հօրը որդիները մեղուցիր , Ահա
Տէրը թու մողովուրդդ , թու որջ
դիներդ ու կնիկներդ , և թու բո
լոր ստացումեջդ մեծ հարուածով
15 պիտի դարնէ . Ու դուն չարաչար
պիտի հիւանդանաւ փորի հիւան
դութիւնով , մինչև որ փորտիկդ
դուրս պիտի թափի ան հիւանդու
թեանը պատճառաւ , ու որե որ
20 քիչ ստացւանայ :

6 Աւ . Տէրը ՀՀովհաննիստիւն գեմ գրդը
ուց փղշապոյնները , ու Եթովպա
նաց մտերիւ բնակող Աբարապինե
7 ըր . Եւ անտը Հնուդայի վրայ ե
լան ու զանկկայ կողպատեցին . և
թաղաւորին տանը մեջ զանուած
բոլոր ստացումեքը , ու անոր որ
դիները ու կնիկներն ալ չլցին
տարին , ու անոր որդիներէն մի
նակ անոր պղտիկ որդին Հովնաթաղ
8 մնաց :

Աւաւ բոլոր բաներն հորը՝ Տէ
րը զանկկայ անանդ մեկ փորի հի
ւանդութիւնով մը զարկաւ , որ
անըմշկելի էր : Ու շատ մը օրե
րէն հորը՝ այսինքն երկու տարիի
չափ ժամանակ անցնելէն հորը՝ իր
հիւանդութեանէն փորտովը գտրս
թափեցաւ , ու չարաչար հիւանդու
թիւնով մեռաւ : Աւ . Սողովուրդը
անոր վրայ խաւիւր չծխեցին , ինչ
պէս որ անոր հայրերուն վրայ ծխե
րէն , Անիկայ թաղաւոր եղած ա
ւանը երստանուերկու տարեկան էր ,
և ութը տարի Երուսաղեմի մեջ
թաղաւորութիւն ըլլաւ . և անկկայ
մեռաւ ստանց մեկու մը անոր վրայ
յաւերուն . ու զանկկայ Վառիթի
թաղաւորն մեջ թաղեցին , բայց չէ
թէ թողաւորացի զերեզմաններուն
մեջ :

Եւ Լեւոնասցւմբ բնակիչները անոր
 անդը անոր սպասիկ որդին Ոքո-
 զիան ինպառնոր բրին . քանզի Ե-
 րարայցոյ հետ բանակը Լիող զուն-
 զերը բոլոր մեծերը մեղացուցի
 էին . պապկա Հուգայի Հովրամ
 ինպառնորն որդին Ոքոզիա թա-
 փառոցն . Ոքոզիա քառասուն-
 նրկու տարեկան էր երբոր ինպա-
 ռոր եկաւ . ու Լեւոնասցւմբ մէջ մէկ
 տարի ինպառնորն իւն բրաւ . և
 անոր մօր անունը Կոնիողն էր .
 ու Եմբին աղջիկն էջ . Եմիկայ
 ալ Երասարին տանը ճամբան բուն
 մէջ քաղից . քանզի անոր մայրը լա-
 ւ ի ինն ընկու . խորհուրդ կու տար
 անոր . Ու անիկայ Տերօղը առնէր
 զարտի իւն բրաւ . Երասարին տանը
 պէս . վասն զի իր հօրը մեռնիկն
 հորը անտէր էին իր խորհրդական-
 յերը իր կործանմամբ համար . Իւ-
 անիկայ անունը խորհրդովը դնաց .
 ու Երասարեան Հովրամին Խար-
 թիկ ինպառնորն հետ Եսորոց Ե-
 րայիլ ինպառնորն վրայ Ուամմիլ
 աղաաղ պատերազմելու . դնաց .
 Եսորիք Հովրամը զարկին . Իւ-
 անիկայ զարձաւ . որ Հեղրայիկ մէջ
 մէկու ի ան վերբերին որ Եսորիկե-
 ձոր տուեր էին Ուամմիլի մէջ .
 Եսորիք Երայիլ ինպառնորն հետ
 քառասունք բրած առնին . ու Հու-
 ցի ինպառնորը Հովրամին որդին
 զարկաւ Հեղրայիկ ինաւ . Երասարի
 տին Հովրամը տեսնելու . վասն
 ի անիկայ հիւանդ էր . Իւ Ոքո-
 չիկն կործանումը Եստուածն է-
 րու . Հովրամին քովը երկաթովը .
 ան զի երբոր անիկայ հոն դնաց .
 Երօղամին հետ Կամասեան Հեռն
 նմանորելու . երաւ . որն որ Տեր-
 քը եր էր Երասարին տունը բնակի-
 յերու համար . Ու երբոր Հեռ-
 րասարին տանը վրայ Եստուած
 ինաւ 'ի գործ կը դնէր . Հուգայի
 տանները . և Ոքոզիային ծառ-
 յիկին ընդդ Ոքոզիային կորո-
 զիները զտաւ . ու զանոնք մեռ-
 ցաւ . Իւ Ոքոզիան ալ փնտեց .

որ Սամարիայի մէջ պահուած էր . ու. զանիկայ բռնեցին և Հէտին բերելով մեղացոյցին , ու. զանիկայ թաղեցին , յանգի բսին , Եսիկոյ Տէրը բոլոր արտով ինդրող Հնով սափաւորին որդին է : Ու Ուրդիաւսին տունէն մէջ լկար՝ որ թաղաւորու թիւնը պահելու կարող ըլլայ :

10 Իսկ Ուրդիային մայրը Գոթեղանի որդւոյն մեռնիլը տեսնելով՝ ելաւ , ու. Հնովիցի տանը բոլոր թաղաւորականը սերունդը բնակեցնէ ըստ : Իսկայ թաղաւորին աղջիկը Հնուարէ և Ուրդիային որդին Հնովար տաւ , ու թաղաւորին ըստ պատնուած որդւոյը մէջէն զողջաւս զանիկայ , և անոր զայնակին հետ անկողիններու մեռնակին մէջ զրաւ զանիկայ . ու այսպէս Հնովար թաղաւորին աղջիկը՝ Հնովարա թաղաւորին կրնիլ Հնուարէ և Ուրդիային թաղաւորը բնակով : Գոթեղանի երեսն պահեց , որ զանիկայ շնորհուր : Իւ. Հնովս անոնց հետ վերադարձաւ Եստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ . ու երկրին վրայ Գոթեղանիս թաղաւորու թիւն կ'ընէ :

1 1) Լեփեմեդուրդ տարին Հովհանա
ուժովդ, ու գաշնադրութեամբ իմ
հետը սանկելով հարիւրապետները
Հերոսամի որդին Բագրիան, և Հե-
հանամի որդին Խանայէլը, ու Ուե-
րեղի որդին Բագրիան, և Բագ-
մայի որդին Մասաիան, ու Օւե-
2 բէի որդին Լեփսափասը : Եւ
սնտոյ Հուդայի մէջ պարտեցան
ու Հուդայի ամէն յաղարներէ
ու խաղիկները ու Խարդկէն սոս-
մեղուն իշխանները ժողովցին, և
3 Լեփսաղէմ եկան : Եւ բոլոր ժո-
ղովքը Բստուծոյ տանը մէջ թա-
ղաւորին հետ գաշնադրութիւնը
ընէ, ու Հաշմարտ սնտոյ ըսաւ
Բան թաղաւորին որդին թաղաւո-
րիտի ըլլայ, ինչպէս որ հէրը Դա-
4 ի իշխն որդւոցը համար ըսաւ : Չե-
րեղու քանը սա է . ձեր երբոր
մարդ թէ յաշնադներէն և թէ
5 Լեփսաղէմէն յարաթօրը հանողէ :

ըր' զոնեքուն պահպանութիւնը բ-
նեն . Բլ. Յէր երրորդ մասը՝ թագա- 5
ւորին տունը, ու երրորդ մասը Հի-
ման դուռը ըլլան . բայց բոլոր ժո-
ղովորդը Տէրոջ տանը գտնիթ-
նեքուն մէջը խնդ . Իսկ Տէրոջ 6
տունը քահանաներէն ու ծառայու-
թիւնն ընդ 'Վ Կառքններէն 'ի զատ
սոթի մարդ չմտնէ . անոնք թող
մտնեն , քանզի անոնք սուրբ են . Ե
բոլոր ժողովորդը Տէրոջ պահա-
նութիւնը պահեն . Բլ. 'Վ Կառքի- 7
ման մարդ իր զենքը ձեռքը բռնած՝
թագաւորին բոլորտիքը կայնին , ու
տունը մտնողը մեղցուի . Ե թագա-
ւորին Հեռը ըլլաք անոր մասն
եղած ատենը . Բլ. 'Վ Կառքիք ու 8
բոլոր Հուդա Հովիւդա քահա-
նային բոլոր պատուիրածին պէս ը-
րին . Ե ամէն մէկը իր մարդիկները
առաւ , ինէ չարաթ մանողնե-
րը Ե ինէ չարաթ սրբ Եղբայրը .
քանզի Հովիւդա քահանայ զաստ-
կարդութիւնները չարակեց : Իւ 9
Հովիւդա քահանան 'Կաւիթ թա-
գաւորին շիգակները , ասպարները
ու փահանները՝ որոնք Ետունջ տա-
նը մէջ էին , Հարիւրապետներուն
տուաւ . Իւ բոլոր ժողովորդը ա-
մէն մարդ իր զենքը ձեռքը՝ ասոր
աջ կողմէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղա-
նին ու ասոր քովը թագաւորին 10
բոլորտիքը կայնեցուց : Իւ թա-
գաւորին որդին Հանեցին , ու անոր
վրայ դրին թագը ու վրայու թաւը , Ե
ու զանկեպ թագաւորը ըրին . Ե
Հովիւդա ու անոր որդիքը զանի-
կայծեցին , ու բոլին , Անցցէ արքայ- 11
Իսկ 'Կոթողեա ըսելով ժողո-
վորդին խնդր' որ կը վազէին ու
թագաւորը կ'որջէին , Տէրոջ տու-
նը ժողովորդին եկաւ . Բլ. տեսաւ 12
որ ասն թագաւորը իր սինքին քո-
վէ քաշն մուտքը կայներ էր , Ե
ղորապետները ու փողերը թագա-
ւորին քովն էին , ու երկրին բոլոր
ժողովորդը ուրախանալով՝ փողե-
կը ֆէշէնէին , ու երգեցողները եր-
գի՝ Լուաղարաներով , ու երաժշ-
տապիւտները օրջութիւններ կ'եր-
գէին . ան ատենը 'Կոթողեա իր

- Հանգերէները պատուեց ու բաւ ,
 Դաւաճանութիւնն է , գաւաճաւ
 14 նութիւնն : Եւ Հոփապա քա-
 Հանան գործին վրայ եղող հարիւ-
 րապետները հանեց , ու անոնց բ-
 աւա , Եսիկայ կարգերուն մէջն
 հանեցէք , ու ստոր ետեւն զացողը
 սրով մնացուի : (քանզի քահանան
 բեր էր Եւ Հանիկայ Տէրոջը տանը
 15 մէջ մի մնացնէք :) Եւ անոր
 վրայ ձեռքերնին երկնցուցին . ու
 երբոր անիկայ թագաւորական աւ-
 նը ձիւրու գոնէն ներս կը մտներ ,
 զանիկայ հոն մնացուցին :
 16 Եւ Հոփապա իրեն ու բոլոր
 ժողովուրդին ու թագաւորին մէ-
 ակեց զաշնակցութիւնն բաւա , որ
 17 Տէրոջը ժողովուրդը բլրան : Եւ
 բոլոր ժողովուրդը Բահազին տունը
 մտան , ու զանիկայ կործանեցին ,
 և անոր սեղանները ու կուռքերը
 կտոր կտոր բրին , ու Բահազին
 քուրմը Կառնի տանը սեղաններուն
 18 առջեւ պառննեցին : Եւ Հոփա-
 պա՝ Վեռայի քահանաներուն ձեռ-
 քով Դաւիթին Տէրոջը տանը վե-
 րայ որոշած Տէրոջը տանը պաշտո-
 նեաները դրաւ , որ Կառնի տան
 19 Դաւիթ սահմաններ էր : Եւ զբո-
 նապանները Տէրոջը տանը գոնե-
 րը կայեցուց , որպէս զե քնն և իցե
 կերպով անմարտի եղող հար-
 20 շմանէ : Ու անիկայ հարիւրա-
 պետները ու աշխատանքները և
 ժողովուրդին իշխանները ու երկ-
 րին բոլոր ժողովուրդը առաւ , ու
 թագաւորը Տէրոջը տունէն իջե-
 ցուց . և բարձր գոնէն թագաւո-
 րին տունը մտան , ու թագաւորը
 նստեցուցին թագաւորութեանը ա-
 21 թոսին վրայ : Ու երկրին բոլոր
 ժողովուրդը ուրախացաւ , և քա-
 ղաքը հանգստութեան մէջ էր . ու
 Վաթնիկան սրով մնացուցին :

ԳԼ . ԻԴ

- 1 Հոփապա եօթը տարեկան էր երբոր
 թագաւոր եղաւ , ու Երուսա-

ղէմ մէջ քառասուն տարի թագա-
 ւորութիւնն բաւա . ու անոր ճոր-
 անունը Սարիւմ էր , լեռնաբէ-
 2 ժառանգն : Եւ Հոփապա Հոփապա
 քահանային բոլոր օրերուն մէջ Տէ-
 րոջը առջեւ ուղղութիւնն բաւա :
 Ու Հոփապա անոր երկու քի-
 3 առնեց առաւ . ու աղաքներ ու
 աղջիկներ ծնաւ :

Եւ ասկէ ետքը Հոփապա ու զե-
 4 Տէրոջը տունը նորոգէ : Ու քա-
 Հանաները ու Վեռայիները ժող-
 5 վից , և անոնց բաւա , Հոփապի
 քաղաքները ելէք , ու ձեր Եւստո-
 ճիւն տունը նորոգելու համար բոլոր
 Եւստայիկն տարան տարի աստի
 ժողովեցէք , ու աս զործը շտապ
 6 բրէք . բայց Վեռայի շտապ
 չբրին : Եւ թագաւորը Հոփապա
 իշխանը կանչեց , ու անոր բաւա :
 Տէրոջը ծառային Կառնին ու Կա-
 7 րայիկն ժողովին վրայութեան խո-
 րանին համար պատուիր շտապ
 քննէ . համար Վեռայիներն չպա-
 հանեցիր , որ Հոփապին ու Երու-
 8 ստայիկն բերին : (Բահազի անօրէն
 Կառնի տան անոր որդիքը Եւ-
 9 տոմայ տունը տարեւ էին , ու Տէ-
 րոջը տանը բոլոր տարեւ բանեցը
 Բահազիկին նուիրեւ էին :) Եւ
 թագաւորը հրամայեց . ու մէկ
 10 անուի մը շնեցին , ու զանիկայ
 Տէրոջը տանը զբանը գուրտի կողմ
 11 գրին : Եւ Հոփապին մէջ ու Ե-
 րուստայի մէջ մուսնակի կանչե-
 տուին , որ Եւստոմայ ծառային
 Կառնին անապատին մէջ Եւստ-
 12 յիկին պատուիր շտապ
 Տէրոջը
 13 բերին : Եւ բոլոր իշխանները ու
 բոլոր ժողովուրդը ուրախացան , ու
 բերին անուի կին մէջ ձգեցին , մի-
 14 շն . որ անիկայ ընցուեցաւ : Ու
 երբոր անուի կը Վեռայի ու զե քա-
 վի թագաւորին վերահայտներուն
 կը տարուէր , և անոնք կը տեսնէին
 որ տաակը շտապէր է , թագաւորին
 զրազիրը ու մեծ քահանային վերա-
 կացուն կու գար , և անուի կը
 15 պարպէին , ու զանիկայ վերցնելու
 կը տեղը կը դարձնէին . որէ որ
 պապէս կ'ընէին , ու շատ աստի

- 12 ժողովցին : Եւ թաղաւորը ու
 Հովհադա զանկիւյ Տէրոջ տանը
 ծառայութեան գործը ընողներուն
 կու տացին . ու անոնք Տէրոջ տա-
 նը նորոգելու համար վարձքով քա-
 ռահաւանք ու հիւսիս կը բռնէին .
 ու Տէրոջ տանը ամրացնելու հա-
 մար երկաթագործներուն ու պը-
 զնակագործներուն ալ իւր ժողով-
 13 Եւ բանուոյնը կ'աշխատէին . ու
 նորոգութեան գործը անոնց ձեռ-
 քով կատարուէր . ու Բառուձոյ
 տանը իր ձեռն թերեւով զանկիւյ
 14 ամրացուցին : Ու երբոր հար-
 թիւն ընկողնէն , մնացած ստակը
 թաղաւորին ու Հովհադային առ-
 ձը բերին . ու անով Տէրոջ տա-
 նը համար սնովներ , պահածին ու
 ողակէններուն համար ամաններ
 ու խնամաններ և արհիւ ոսկի ու
 արծաթէ ամաններ շինեցին . ու
 Հովհադային բոլոր օրերը Տէրոջ
 տանը մէջ միշտ ողակէններ կը
 մատուցանէին :
 15 Եւ Հովհադա ձերացած ու օրե-
 րը լեցուած բլրաբով մնաւ . ու
 մնած տանը հարիւր երեսուն տա-
 16 թեկան էր : Եւ զանկիւյ Դաւիթի
 քաղաքին մէջ թաղաւորաց հեռ-
 թաղեցին . քանզի անկիւյ Խորա-
 թիւն մէջ Բառուձոյ ու անոր տանը
 համար աղէկութիւն բոլոր էր :
 17 Եւ Հովհադային մեռնելէն ետք
 Հուդայի իշխանները եկան , ու
 թաղաւորին խնամահովտին ը-
 18 թին . ան ատենը թաղաւորը անոնց
 մօտէկ ըսաւ . Ու իրենց հարցը Տէր
 Բառուձոյն տանը թողուցին , և
 Բառաբովի կուսերուն ու շառ-
 տուաններուն ծառայութիւն ըրին .
 և Հուդայի ու Լքուտաղեմի վրայ
 բարկութիւն եկաւ իրենց առ յան-
 19 ղանքին համար : Այսին զի անոնց
 մարդարէններ խրկէյ , որ զանոնք
 Տէրոջ գարձանէն . ու անոնց վե-
 կայութիւն ըրին : Բայց անոնք մօտէկ
 20 չարին :
 Եւ Հովհադա քահանային որ-
 դոյն Օլարարիային վրայ Բառուձոյ
 Հողին եկաւ . ու անկիւյ ժողո-
 վարէն մեջ բարձր տեղ մը կայ-

նեցաւ , ու անոնց ըսաւ . Բառուձոյ
 պապէս կ'ըսէ . Դուք ինչու համար
 Տէրոջ պատուիրանքներն կը խո-
 տորիք . դուք բնաւ յաջողութիւն
 պիտի չգանէք . քանզի դուք Տէրը
 միտկեցիք , ան ալ ձեզ պիտի մեր-
 21 ժէ : Եւ անոնք անոր զէմ միա-
 բանեցան , ու զանկիւյ թաղաւորին
 հրամանովը Տէրոջ տանը գաւի-
 թին մէջ քարերով քարկոծեցին :
 Եւ Հովհադա թաղաւորը անոր հօրը
 22 Հովհադային իրեն բոսձ քարերա-
 րութիւնը շինեցով , անոր որդե-
 մեծացուց . ու անկիւյ մնած ա-
 տենը ըսաւ . Տէրը անանկ ու
 դատէ :
 Եւ հետեւալ տարին Բառուձոյ
 23 զօրքը անոր զէմ ելեցով , Հուդայի
 ու Լքուտաղեմի վրայ եկան , ու ժո-
 ղովարդին բոլոր իշխանները մեռ-
 ցուցին , ու անոնց բոլոր տաւրը
 Դաւիթի թաղաւորին խրկեցին :
 Բառուձոյ զօրքը իր մարդիկներով
 24 եկաւ , բայց Տէրը խիստ շատոր
 եղող զօրքը անոնց ձեռքը մատնեց .
 քանզի անոնք իրենց հայրերուն Տէր
 Բառուձոյ թողուցեր էին . Եւ յա-
 պէս Բառուձոյ Բառուձոյ զատաւանը
 'ի գործ դրին Հովհադային վրայ : Ու
 25 երբոր անոնք զայցին անկէ , մեծ հի-
 ւանդութիւններու մէջ ձգեցով զա-
 նկիւյ , անոր ծառաները անոր զէմ
 դաւանմանութիւն ըրին Հովհադա
 քահանային որդւոյն արեանը հա-
 մար , ու զանկիւյ իր անդրդինն
 մէջ սպաննեցին , ու մեռաւ . ու
 զանկիւյ Դաւիթի քաղաքին մէջ
 թաղեցին , բայց թաղաւորաց զե-
 26 թեկաններուն մէջ լեմաղեցին : Եւ
 անոր զէմ դաւանմանութիւն ընող-
 ները տանք էին . Եւնիմուցի կըն-
 կանը Սամթին որդին՝ Օլարալ ,
 ու Սոփարայի կնիանը Սամարիթին
 որդին՝ Հովարաղ : Եւ անոր
 27 որդւոյն համար , ու իր բոլոր ժողով-
 տուրքին շատութեանը համար , ու
 Բառուձոյ տանը նորոգութեանը հա-
 մար՝ ահա թաղաւորաց զօրքն ին-
 շատակարանին մէջ գրուած է :
 Ու անոր տեղը անոր որդին Եսայ
 սիւս թաղաւոր եղաւ :

տարին անոնց եղբայրներուն քովը ,
 ու իրենք Սամարիա դարձան :
 16 Են ատենը Երազ թագաւորը
 Եսթրաւոնի թագաւորներուն պէտ-
 չա՛մ խրկեց , որ իրեն օգնութիւն
 17 ընեն : Ասան զի Եսթրաւոնի չա-
 ընէ եկեր էին , ու Հուդան զարնե-
 18 լով՝ գերիներ տարեր էին : Փը-
 զըշտայիւր ալ՝ դաշտի մէջ ու Հու-
 զայի հարստային կողմէր եղող քա-
 զարներուն վրայ յարձակելով՝ Բեթ-
 սամիւր , Ելիզբը , Գազելաթի ,
 Սելուբ ու անոր զեղերը , և լուսմ-
 նան ու անոր զեղերը , և Գամելոն
 ու անոր զեղերը տակը ու հոն բը-
 19 նակեր էին : Ասան զի Տէրը Խա-
 ռայելի թագաւորին Երազին պատ-
 ճառաւ Հուդան նկուն բրաւ : ու
 բովհեան անիկայ Հուդան զիմ
 հանեց , ու Տէրոջմ ապաւանդեցաւ :
 20 Եւ Եսթրաւոնի թագաւոր ժաղա-
 սար թագաւորը անոր եկաւ , ու
 զանիկայ նեղեց : Բայց անոր օգնու-
 21 թիւն չբրաւ : Բամելի թէպէտե
 Երազ Տէրոջը տունէն ու թա-
 զաւորին և իշխաններուն տուններն
 բաժնեմը աւաւ : ու Եսթրաւոնի
 թագաւորին տուաւ , բայց անիկայ
 օգնութիւն չբրաւ անոր :
 22 Եւ իր նեղութեանը մէջ՝ ալ
 աւելի Տէրոջը զեմ միգր կը գը-
 ծէր : ասանկ Խաբէն էր Երազ
 23 թագաւորը : Ու անիկայ զոհեր
 կը մատուցանէր Գամելոնի տա-
 տուածներուն՝ որոնք զենքը զարկեր
 էին : քանի ըսաւ : Եսթրաւոն թա-
 զաւորներուն աստուածները՝ անոնց
 օգնութիւն բնելուն համար՝ անոնց
 զոհ մատուցանեմ , որ ինծի օգնու-
 թիւն ընեն : Բայց անոնք իրեն ու
 բոլոր Խաբայելին աւերմանը պատ-
 24 ճառ եղան : Եւ Երազ Եստուծոյ
 տանը անթմները ժողկց ու զանոնք
 կտորտեց , և Տէրոջը տանը զըռ-
 ները զոցեց , ու Եսթրաւոնի մա-
 ժն անիկաները իրեն սեղաններ
 25 շինեց : Եւ Հուդայի ամէն քա-
 զարներուն մէջ բարձր տեղեր շինեց ,
 որ ուրիշ աստուածներու խունկ ծը-
 խէ , ու իր հայրերուն Տէր Եստուա-
 ծը սրդողոց :

Եւ անոր մնացորդ պատմութիւն-
 նը , ու բոլոր վարմանքը՝ առաջինը
 ու վերջինը , ահա Հուդայի ու Խա-
 ռայելի թագաւորներուն զբոյժն մէջ
 27 գրուած է : Եւ Երազ իր հայրե-
 բուն հետ քնացաւ : ու զանիկայ
 Եսթրաւոնի թագաւորին մէջ թաղե-
 ջին : Բայց Խաբայելի թագաւորնե-
 բուն զեղեգմաննորը չտարին : և ա-
 նոր որդին Եղիկիա անոր տեղը
 թագաւոր եղաւ :

ԳԼԽ ԻԹ

Եղիկիա քանուհիի տարեկան էր
 երրոր թագաւոր եղաւ , ու Խա-
 ռայելի թագաւորին մէջ քանուհի տարի
 թագաւորութիւն բրաւ : և անոր
 մորը անունը Երիա էր , ու Զա-
 քարիային աղջիկն էր : Եւ անիկայ
 իր հօրը Գաւիթին բոլոր բրածի-
 պէն Տէրոջը տունը ու զոյսթիւնը բը-
 բաւ :

Անիկայ իր թագաւորութեանը
 տաճին տարւոյն առաջին ամիսը՝
 Տէրոջը տանը զոհերը բայցա , ու
 զանոնք նորոցեց : Եւ քանաններն
 2 որ ու Եսթրաւոնի թագաւորին թեթիկ տուաւ :
 ու զանոնք արեւելեան հրապարակին
 մէջ ժողկց , Եւ անոնց բաւ :
 3 Ինծի մոտիկ ըրէր ինծի Եսթրաւոնի
 հիմա սրբուհեք , ու ձեր հայրը
 Տէր Եստուծոյն տունը սրբեցեք , և
 4 պղծութիւնը սրբարանէն զոհը
 հանեցեք : Բամելի մեր հայրերը
 5 ապաւանդեցան , ու մեր Տէր Ես-
 տուծոյն առջևը շարութիւն բրին ,
 ու զանիկայ թողոցին : և իրենց
 երեսը Տէրոջը խորանէն զարձուցին ,
 ու արհամարհեցին զանիկայ : Արահին
 6 զոհերն ալ զոցեցին , ճրագները
 մարեցին , խունկ չծխեցին ու տուր
 տեղը Խաբայելի Եստուծոյն ողջակե-
 ջմատուցին : Եւոր համար Հու-
 զային ու Եսթրաւոնի միայ Տէ-
 7 ռոջը բարեութիւնը եկաւ , ու զա-
 նոնք խաղաթիւն , աւերման ու
 խաղաւաղութեան մէջ ձգեց , ինչ-
 պէս որ հիմա ձեր աշխարհը կը տես-
 8 նէր : Եւ աս պատճառաւ ահա մեր
 հայրերը սրով խկան : ու մեր օր-
 9 զարները և աղիկները ու կնիկ-

10 ներք զերութեան մէջ են : Եւ
 իմ սրտիս մէջ քանուհի տարեկան
 Խաբայելի Տէր Եստուծոյն հետ ուխտ
 բնեմ , որպէս զի իր աստիկ բար-
 11 կութիւնը մեզմ զառնայ : Երբ
 սրբուհի իմ , անհոգութիւն մի
 ընէր : Ժամն զի Տէրը ձեզ բնարեց ,
 որ իրեն ծառայութիւն ընելու հա-
 մար իր առջևը կայեմ , իրեն բա-
 պասարանը բըրը ու խունկ ծը-
 խէր :
 12 Են ատենը որք երան Եսթրա-
 ները՝ աշխարհ Կահաթի որդեղմ
 Եսթրաւոնի որդին Սաաթ , ու Եսթ-
 ռիայի որդին Հոթէ , և Սեթարի
 որդեղմը Երզնի որդին Եթա , ու
 13 Հալէլի որդին Եզարիա : ու
 Գեղիկի որդին Գաւիթի որդին
 Գեղիկի , և Գաւիթի որդին Ե-
 զն : Ու Եղիկիայի որդիներն
 14 Սաաթի ու Հեթի , և Եսթի որ-
 զիներն Եզարիա ու Սաթի
 15 Նիա : Ու Դանիի որդիներն Հե-
 զիկի ու Սեթի : և Եղիկիայի
 16 որդիներն՝ Սեթի , և Սեթի
 17 Սաաթի որդիներն Եսթրաւոնի
 18 համարն անոր զային : Եւ քա-
 զանները՝ մարեքաւ համար Տէրոջը
 19 տանը ներսի կողմէր մտան , ու Տէ-
 տանը տաճարին մէջ զանուած բոլոր
 20 արտուղիները Տէրոջը տանը զա-
 րտուղիները Տէրոջը տանը զա-
 խիթը հանեցին : ու Եսթրաւոն-
 21 ըր զանիկայ վերջուցին , որ զուրը
 17 Սեթին հեղեղատը տանին : Եւ
 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 22 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 23 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 24 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 25 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 26 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 27 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան
 28 աստուհին ամսուն աստուհին ծը
 սկսան

բնութեանը տանը պղծեց : և ա-
 հա անոնք Տէրոջը սեղանին առջև
 են :
 19 Ու Եղիկիա թագաւորը կանուի
 երաւ , ու քաղաքին իշխանները
 ժողկցով՝ Տէրոջը տունը զնայ :
 20 Եւ Եր թագաւորութեանը ու
 սրբարանին ու Հուդային համար
 եօթը զուարակ , եօթը խոյ ու
 եօթը զառակ , ու միգրի պատարագ
 21 ըր պաւ համար եօթը նոխալ բե-
 ընէ : և անիկայ Եսթրաւոնի որդեղ-
 քանաններուն հրաւանքի որ զա-
 նա Տէրոջը սեղանին վրայ մատու-
 22 թեցին : Ու զուարակները մոր-
 թեցին , և քանանները արեւը
 առին ու սեղանին վրայ սրակցին :
 և խոյրն ալ մարթեցին , ու արեւը
 սեղանին վրայ սրակցին : և զառ-
 23 ներն ալ մարթեցին , ու արեւը
 սեղանին վրայ սրակցին : Ու միգ-
 24 րի պատարագի նոխալները թա-
 գաւորին ու ժողովին առջև ըն-
 25 ըին : և անոնք ձուարներն անոնց
 վրայ զրին : Ու քանանները
 26 զանոնք մարթեցին , և անոնց արեւը
 սեղանին վրայ սրակցին բոլոր Խա-
 ռայելին բաւութիւն ընելու համար :
 27 Ժամն զի թագաւորը բեր էր որ
 ողջակեզ ու միգրի պատարագը
 բոլոր Խաբայելին համար խորագա-
 28 նէ : Ու Եսթրաւոնի ծնողներն
 բով՝ տաւիղներով մէջ կայեցուց ,
 բով Տէրոջը տանը մէջ կայեցուց ,
 29 Եւ Եսթրաւոնի Գաւիթ , ու Գա-
 յէն թագաւորին տեսանող Գազ :
 և Գաւիթան մարգարէն պատուիրե-
 30 իր : Ժամն զի Տէրը իր մար-
 գարներուն ձեռքով աշխարհ
 31 Եսթրաւոնի էր : Ու Եսթրաւոնի
 32 Գաւիթին նուազարաններով և
 քանանները փողերով կայեցան :
 33 Ու Եղիկիա հրամայեց որ ողջակեզ
 սեղանին վրայ մատուցանեն : ու
 ողջակեցին սկսած ասունը Տէրոջը
 34 օրնութիւնն ալ փողերով , ու Խա-
 ռայելի թագաւորին Գաւիթին
 35 նուազարաններով սկսաւ : Ու
 36 միգրի պատարագը բոլոր
 37 միգրի ողջակեցին ընդմեջ
 38 ժողովքը երկրպագութիւն կ'ընէր ,
 39 Եւ Եսթրաւոնի օրնութիւն կ'ընէր ,
 40 իր թագաւորութեանը ու իր անա-

տարին անոնց եղաւ ներսն քոյր ,
 ու իրենք Սաւաթիս զարնան :
 16 Եւ ստանալ Բարազ թաղաւ որը
 Բարեխառնի թաղաւ որն արեւոյն
 17 բնն . Ստան զի Լոյս թաղաւն զաւ-
 18 լով՝ զերկնէր տարէր Լին : Սի-
 19 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 20 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 21 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 22 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 23 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 24 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 25 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-

Լուսնոր մնացորդ պատմութի-
 նը , ու բոլոր փորձութիւնն , առաջ-
 ու փորձութիւնն , առաջ Գաւթիս ու Լու-
 26 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 27 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 28 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 29 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 30 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 31 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 32 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 33 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 34 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 35 զաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-

ԳԼԿ ԻԹԵ

10 Ներք զերս թեւան մէջ են : Լուս-
 11 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 12 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 13 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 14 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 15 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 16 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 17 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 18 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 19 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 20 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 21 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 22 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 23 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 24 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 25 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-

թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 26 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 27 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 28 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 29 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 30 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 31 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 32 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 33 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 34 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-
 35 թեւան մէջ Գաւթիս ալ՝ զաւթի մէջ ու Լուս-

16. Եւստուածք ձեզ իմ ձեռքէս
 17. Եւստուածք ձեզ
 18. Եւստուածք ձեզ
 19. Եւստուածք ձեզ
 20. Եւստուածք ձեզ
 21. Եւստուածք ձեզ
 22. Եւստուածք ձեզ
 23. Եւստուածք ձեզ
 24. Եւստուածք ձեզ
 25. Եւստուածք ձեզ

Գրեցին ինքան ինքան ինքան
 յիշատակ և խառն զի անոր սիրտ
 պարտապանս և առաքի անոր վրայ
 և ինչ գրայի ու իրաւաստեմք վրայ
 արարեալ թիւնն եկաւ և թաց ինչ-
 ան իր սրտին հաղորատութեամբ
 ամար խառնուիցաւ, ինչ թրք և
 և իրաւաստեմք ընկիւններ և ա-
 ր համար Տէրտր արարեալ թիւնը ե-
 կային արեքք անունք վրայ Ակաւ 1

11. Լճգեղեկաւ խրատ շատ հարբ- 27
 առեթիւն ու փառք ունեցաւ . և
 անկիւղ իրեն արծաթի , սպիկ-
 պատուաբան յարերու , խառնի-
 րու , ապագաներու . ու ամեն տե-
 ասկ յանկարի անգթներու . համար
 դառնարաններ շինեց . Լճ. ջրբեր 28
 ու զննիի . ու եղի բերքերուն հա-
 մար շտեմարաններ , և ամեն տեսակ
 անասուններու . համար արտոներ ,
 հատերու . համար փարախներ շի-
 նեց . Լճ. քաղաքներ շինեց իրեն , 29
 ու շատ ոչխարներ ու արջառներ բա-
 րացաւ . փառն զի Եստատած իրա-
 տ ստացաւ ամբ սուտա . անք . Լճ. 30
 և Լճգեղեկան Գեհնին զերի ճարեց-
 ր դրեց , ու զանկիւղ զէզ 'ի փար-
 ա ինի . քաղաքին արեւմտեան կող-
 ու գրեց . ու Լճգեղեկա իր բաժը
 արբերուն մէջ քաջապրեթիւն զԵ-

Իսկ այդ երբոր Վարդգեսի իշխանաց 31
 զհապարաները անոր խրվուեցան՝ երկ-
 բին մէջը եղած հրաշքը հարցները
 համար, Վատուած զանիկոյ թո-
 ղուց, որ բորձէ ու բորձի անոր սըր-
 տին մէջ եղածը գիտնաց 32

Առ Լեզգիկային մնացորդ պատ-
 մա ի խնդր ու անոր բարեկալուս-
 ի խնդր ահա Բնութի որդւոյն Լեզգի
 մարդարէն մարդարեւ ի խնդր մէջ
 է Հայրէկայի ու Խորայէլի ի ազա-
 ւոյններուն զգրին մէջ գրուած է : 33
 Առ Լեզգիկա իր Հայրերուն Հետ ըր-
 ւապա . ու զանկող Դաս ի իր որ-
 չուցը պինտ բարձր գերեզմաններուն
 մէջ ի տապեցին . և բոլոր Հայրա-
 ւ Երեսաստեղծն բնակիչները պո-
 ռիւ ըրին անոր իր մահաւան սրտ-
 ք . ու անոր տեղը անոր որդին
 Քաշաւ . Եւ ապա ար եղաւ :

1 Մանասէ տասուերիւ տարեկան
 էր երբոր թագաւոր եղաւ ,
 ու Լըրուսացիմի մէջ յիսուումհինգ
 2 տարի թագաւորութիւն քրաւ : Լը-
 անիկայ Տէրոջը Խարպէի որդւոյն
 առնէն զարնտած ապգերուն զար-
 3 շէի զորքերուն պէս Տէրոջը առ-
 շէր շարութիւն քրաւ : Ու անի-
 կայ էր Տօրը Լըգէկիայն կործանած
 բարձր տեղումսրը նորէն շինեց , ու
 Լաճաղիկն սեղաններ կանգնեց , և
 Բստարովիէ կուսքեր շինեց , ու
 Էրկիբրին բոլոր զբարութիւններուն
 երկրպագութիւն քրաւ , և անոնց
 4 ճառարութիւն քրաւ . Ու սեղաններ
 շինեց Տէրոջը տանը մէջ , որուն
 համար Տէրը բաժն էր թէ Լամ ա-
 նունս յախտան Լըրուսացիմի մէջ
 5 պիտի բաց : Ու Տէրոջը տանը
 երկու զարթններուն մէջ երկիբրի
 բոլոր զբարութիւններուն սեղաններ
 6 շինեց . Լը. անիկայ Լնոյվի որդւոյն
 ձորին մէջ էր որդիները կրակէ
 անցուց , ու զուշակութիւն , հմա-
 յութիւն և դիւթմութիւն կ'ընէր ,
 և Վհուկներ ու Նշանապետներ ու-
 7 նէր . Է Տէրոջը առնէր շատ շա-
 րութիւն քրաւ , ու զանիկայ բար-
 ցացուց : Լը. էր շինած քանդա-
 կեալ կուսքը Բստուճոյ տանը դը-
 րաւ , որուն համար Բստուած Վա-
 իթիւն ու անոր որդւոյն Սողոմոնին
 բարէ էր : Լամ անունն աս տանն
 մէջ , ու Խարպէի բոլոր զեղերէն
 8 իր բնորած Լըրուսացիմի մէջ պի-
 տի դնէ՞ յախտան . Լը. Խարա-
 յէին ոտը մէլին ալ պիտի շար-
 ժեմ առ երկրէն , որուն մէջ ձեր
 Տայրերը հաստատեցի . միայն թէ
 անոնք զգուշութեամբ 'ի զորք դնեն
 ան բոլոր օրէնքը , կանոնները ու
 9 դատաստանները՝ որոնք Մոյսէսին
 ձեռքով անոնց պատուիրեցին : Բայց
 Մանասէ Յուդան ու Լըրուսացիմի
 բանիւնները պիտեա մոլորացուց , որ
 Տէրոջը Խարպէի որդւոյն առնէն
 10 կորսնցուցած ապգերն աւելի շա-
 րութիւն քրաւ : Լը Տէրը Մա-
 նասէին ու անոր Ժողովուրդին իւ-

սեղատ : բայց անմօր մահի շրջին :
 Եւ Տէրը անոնց վրայ Ետեթա- 11
 տանի թաղաւորին զորացաւ իննբը
 բերաւ : ու Բանասէն իրախելով
 բռնեցին , և զանիկայ ոտնակալե-
 լով կապեցին ու Կարխն տա- 13
 րին : Ու անիկայ իր նեղութեան
 ատենը իր Տէր Ետեծոյն երեսը
 ինդրեց , և իր Հայրերուն Ետե-
 ծոյն առջև մեծապէս խնայեցաւ ,
 ու անոր աղօթքը բոաւ : և Տէրը 13
 անոր աղօթքը բնդունեց ու աղա-
 շարքը լեց , ու զանիկայ Լքուաւ-
 զէ՛մ իր թաղաւորութեանը դար-
 ձեաց : Ընտանը Բանասէն ինա-
 ցաւ որ Լէշօման է Ետեծա՛մ :
 Եւ սակէ հորը Գառիթի քաղաքին 14
 գուրքը Գեհնին արեմտեան կողմը
 Հեղեղատին մէջ՝ ու մինչև Չկանց
 գրանը բերանը մէկ պարսպով մը շե-
 նեց , Սկալն ալ մէջը տանլով ,
 ու զանիկայ շատ բարձրացուց , և
 Հօգալի բոլոր պարսպաւոր քա-
 ղարներուն մէջ զօրքի իշխաններ
 դրաւ : Ու տար տառուածները 15
 ու կուրը Տէրոյն տունէ վերցուց ,
 ու Տէրոյն տար լեռանը վրայ , ու
 չքուտակեմի մէջ իր շենած բոլոր
 ինդանները Զբոս-ց և քաղաքն
 ուրա նետեց : Ու Տէրոյն սեղանը 16
 շինեց , և անոր վրայ խաղաղու-
 թեան ու Զորհակալութեան զօհը
 նստուց : և Հօգալին պատուիրեց
 ի Կարպէլի Տէր Ետեծոյն ծա-
 պելութիւն բնն : Սաղայն մող- 17
 ուրդը տալիսն բարձր տեղերու
 վրայ զօհ կը մատուցանէին , Բայց
 հայն իրենց Տէր Ետեծոյն :
 Եւ Բանասէնն մնացորդ պատ- 18
 ւութիւնը ու իր Ետեծոյն Ետե-
 ծօթը , ու Կարպէլի Տէր Ե-
 տեծոյն անուծով անոր խառղ տե-
 անդներուն խաբրիը ահա Կարա-
 լի թաղաւորներուն յիշատակաց
 քնն մէջ գրուած է : Ու անոր 19
 յօթիքը և ընդունուիլը ու անոր
 յօթը մեղքը ու յանցանքը , և ան
 իշխանքը՝ ուր որ իր դարձի գալը
 ապա՝ բարձր տեղեր շինեց ու Ըն-
 արովիքի կուռքեր ու քանդակա-
 ձուներ կանգնեց , ահա Հողային

2 Ու Լոգեկիա քահանաներուն ու
Վատացիներուն զասերը հաստատեց
իրենց կարգերուն համեմատ, թէ
քահանաներուն և թէ Վատացիներուն
առջնականութիւնը որոշէր իրենց
առջնականութիւնը, որ իրենց համար
ու Տէրոջը սրահներուն զաներուն մէջ
պաշտոն-
էր, զորքն ու սրահն իմին երկուս-
3 համար : Կառն իր ստացածքն
ողջակեցներուն համար՝ աշխարհ Տէ-
րոջը որինաց զբերն մէջ զբաւածին
պէս՝ առաւանտն ու երկայնան ող-
ջակեցներուն համար, և շարափ-
ներուն ու ամսագրութիւններուն ու
հանգիստն որ տաներուն ողջակեցնե-
րուն համար՝ իմպա որին բաժնի
4 որին : Ու Լորուսացի մէջ բնա-
կող ժողովուրդին հրամայեց որ
քահանաներուն ու Վատացիներուն
բաժնի տան, որպէս զի անոնք
Տէրոջը օրէնքը խախտելու մէջ զո-
5 բանան : Ու երբոր աս հրամանը
հրատարակուեցաւ, Իսրայէլի որ-
դերը յորենին, զինին, և զին, և
միզին և բոլոր անդատանաց
բերքերուն երախտքիները առա-
տու իմանք բերին, ու ամեն բանին
տասանորդը առատապէս բերին :
6 Եւ Հուդայի քաղաքներուն մէջ
բնակող Իսրայէլի ու Հուդայի որ-
դերը՝ անոնք ալ արձաններուն ու
ոչխարներուն տասանորդները, և ի-
րենց Տէր Եստուծոյն նուիրած սուրբ
բաներուն տասանորդները բերին,
7 ու զիպեցին : Եւնոր երբոր ամուսն
մէջ սկսան զիպել, և եօթներորդ
8 ամուսն մէջ ընդունին : Ու Լո-
գեկիա ու իշխանները եկան : ու
երբոր ան զեզերը տեսան Տէրը ու
անոր Իսրայէլ ժողովուրդը օրհնե-
9 զին : Ու Լոգեկիա ան զեզերուն
համար քահանաներուն ու Վատա-
10 ջիներուն հարցուց : Եւ Սաղովթի
տունէն եղող մեծ քահանան Եզա-
րիա անոր պատասխան տուաւ ու
բացաւ, Վանի որ ընծաները Տէրոջը
տունը բերելու սկսան՝ կերպի,
կշտացանք, ու խիստ շատ աւել-
ցաւ : Փան զի Տէրը իր ժողովուր-
դը օրհնեց : ու աւելածը աս առա-

տու իմանք : Ու Լոգեկիա հրամայեց 11
որ Տէրոջը տանը մէջ շտեմարաններ
պատրաստեն : ու պատրաստեցին :
Եւ ընծաները ու տասանորդները 12
ու սուրբ բաները հաստատեց-
նեցին իմանք ներս տարին : և անոնց վե-
րահայցուն Վատացի Վանիան էր,
ու անոր եղբայրը Սեմի անոր փո-
խանորդն էր : Եւ Հեթիէլ, Եզա- 13
րիա, Կահաթ, Եսայէլ, Հեթի-
մովթ, Եզրայիս, Լոգեկի, Հե-
մարիա, Սաաթ ու Բանեա՝ Վա-
նանային ու անոր եղբորը Սեմիին
նորին տակը՝ Լոգեկիա իմպա ու-
րին ու Տէրոջը տանը առաւորդին
Եզրայիսին հրամանովը վերահայու-
ներ էին : Եւ արեւելան կողմն 14
զոնապանը՝ Վատացի Հեմայի որ-
դին Սոմեթ՝ Տէրոջը բարձրացնելու
ընծաները ու ամենասուրբ բանե-
րը բաժնելու համար Եստուծոյ կա-
մաւոր ընծաներուն վրայ էր : Եւ 15
անոր հրամանին տակը քահանայից
քաղաքներուն մէջ՝ Լոգեկին, Սե-
միանային, Հեմային, Սեմայի-
ան, Եմարիային ու Սեմիային
յանձնուած էր, իրենց եղբայրնե-
րուն՝ միմին ու պղտիկին զաստիար-
գութիւնը նայելով՝ ընծաներ բաժ- 16
նելը : Կառն ազգահամարին մէջ
զբաւած իրեր տարուրէ վեր եղող
բոլոր արուններուն որոնք օրէ օր Տէ-
րոջը տունը կը մտնէին իրենց պահ-
պանութիւններուն մէջ՝ իրենց զա-
ստիարգութիւնները համեմատ իրենց
ծառայութիւնը խախտելու համար :
17 Ու նաեւ ազգահամարին մէջ զբաւած
քահանաներուն իրենց ազգատոհմե-
ներուն համեմատ, ու քան տարե-
կանէն վեր եղող Վատացիներուն՝
իրենց պահպանութիւնները ու ի-
րենց զաստիարգութիւններուն մէջ :
Կառն ազգահամարին մէջ զբաւած 18
անոնց ամեն ընծաներներուն կնիկ-
ներուն, տղայներուն ու աղջիկնե-
րուն, աշխարհ անոնց բոլոր ժողով-
քին : քանզի հաստատեցնեց իմանք
կը սրբուէին : Եւ անոնց քաղաք- 19
ներուն արտարձանաց արտերուն մե-
ջը եղող Եզրայի որդեղը քահա-
նաներուն համար՝ ամեն քաղաքի

մէջ իրենց անոններով յիշուած
մարդիկներ կային, որոնք քահա-
նայից բոլոր արուններուն ու Վատա-
ցիաց ազգահամարին մէջ բոլոր զը-
րուածներուն բաժնիներ կու տային :
20 Ու Լոգեկիա բոլոր Հուդայի մէջ
այսպէս բացաւ, և իր Տէր Եստուծոյն
առջնը բարի, ուղիղ ու ճշմարիտ
եղածը բացաւ :
21 Եւ իր ամեն ձեռք զարկած գոր-
ծը՝ թէ Եստուծոյ տանը ծառայու-
նեցին համար և թէ օրէնքին ու
պատուիրարին համար, իր բոլոր
սրտով իր Եստուծոյ վնասելով
բացաւ : ու յաջողեցաւ :

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

1 Եւ բաներն ու աս ճշմարտութիւ-
նէն կարէր Եստուծոյն Սենե-
քերիմ իմպա որը եկաւ, ու Հու-
դայի էլիէն մտնելով, պարսպաւոր
քաղաքներուն զեզին բանակեցաւ,
ու միտքը զբաւ էր որ զանոնք բո-
2 նուրեւանք իրեն առնէ : Ու Լոգե-
կիա անանելով որ Սենեքերիմ եկեր
է, ու Լորուսացիները գէտ պատե-
3 թաղով կ'ուզէ, Իր իշխաններուն
ու զորաւորներուն հետ խորհուրդ
ու զորաւորներուն հետ խորհուրդ
ըրաւ, որ քաղաքն զուրս եղող
4 անոնք անոր օգնութիւն ընեն : Ու
շատ ժողովուրդ ժողովուրդաւ, ու
բոլոր աղբիւրները ու երկրին մե-
ջէն անցնող հեղեղատը զոյգեցին՝
բերելով, Եւնու համար Եստուա-
նի իմպաւորները գան, ու առատ
5 ջուր գտնին : Ու Լոգեկիա զեզեր
ու ժողովուրդ և ամեն փլած պա-
նարները շինեց, ու աշտարակներ
բարձրացուց, ու դուրսէն մեկ ու-
րէն պարիսպ մըն ալ քնէ : և
Կահաթի քաղաքին մէջը եղող Սե-
մեյն նորոգեց : ու շատ նիգակներ
6 ու ասպարներ շինեց : Եւ ժողո-
վուրդին վրայ պատերազմի զօրա-
պետներ զբացաւ, ու զանոնք քաղա-
քին դանդը հրապարակին մէջ իր
բովը ժողովեց, և անոնց հետ
քաղաքութեամբ խոսեցաւ՝ ըսելով,
7 Օգտայէր ու քաղաքիս եղիւր :
Եստուծոյն իմպաւորին երեսն,

ու անոր հետ եղող բոլոր բազմա-
նեցան երեսն մի փախաւ ու մի
զարհուրէր : Փան զի մեզի հետ
եղողները անոր հետ եղողներէն
չաւոր են : Եւնոր հետ մարմնե- 8
ղէն բազմեց կայ, բայց մեզի հետ
եղողը մեր Տէր Եստուծոյն է, որ
պիտի օրէն մեզի, ու մեր պա-
տերազմներուն մէջ առաջնորդու-
նեցին պիտի ընէ : Եւ ժողովուր-
դը Հուդայի Լոգեկիա իմպաւորին
խօսքերն սիրտ առաւ :
9 Եւ իմ իմպաւորը, երբոր իմպը
ու իր բոլոր իշխանները Լորուսա-
ցիէն խորհեց Հուդայի Լոգեկիա
իմպաւորին ու Լորուսացիները եղող
բոլոր Հուդայի ըսելով : Եստու- 10
ծոյն Սենեքերիմ իմպաւորը
այսպէս կ'ըսէ : Կուր որուն ապա-
ւանելով՝ Լորուսացի պաշտօնան
մէջ կը նստի : Եւ որ մեզ անո-
11 ձեզ զիպէ կը հանէ, որ մեզ անո-
նեւ իմպաւոր ու ծառայով մտնելու
մասնէ, ըսելով թէ Սէր Տէր Ես-
տուծոյ մեզ Եստուծոյն իմպաւ-
որին ձեռքէն պիտի ազատէ : Եւ 12
սիկայ նոյն Լոգեկիան շէն, որ անոր
բարձր տեղերը ու սեղանները վեր-
ջուց, և Հուդայի ու Լորուսացի
բնակիչներն ըսաւ : Եւ Սենեկ
սեղանի առջեւ երկրպագութիւն
ըրէր, ու անոր վրայ խուռն ծխե-
13 ցէր : Եւ զիպեց իմ երկրնե-
րուն ամեն ժողովուրդը ինչ ըրի ես
ու իմ հայրերս : Միմէ ան երկիր-
ներուն ազգաց ստուածները իրենց
երկրները կըրպն իմ ձեռքէն ա-
զատել : Եւ հայրերուս ընծանը 14
բաւ ազգերուն բոլոր ստուածներ
բուն ուր իր ժողովուրդը իմ ձեռ-
քէն ազատելու կարող եղաւ, որ
մեր Եստուծոյ մեզ իմ ձեռքէն
ազատելու կարող ըլլայ : Եւ հիմա 15
Լոգեկիա մեզ զխորհէ : անոր մի
այդպէս զիպէ չհանէ : անոր մի
հաւատար : Փան զի ազգի մի կամ
իմպաւորութեան մի բնաւ մեկ սա-
տուածը իր ժողովուրդը իմ ձեռ-
քէն ու իմ հայրերուս ձեռքէն

ԳԼ . ԼԴ

- 1 Մանասէ տասուերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Լըուսաղեմի մէջ յիսունուհինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ : Լըանիկայ Տէրոջը Խարայէի որդւոյը առջեւն վարնտած ազգերուն դարձիկ գործքերուն պէս Տէրոջը առջեւը շարութիւն ըրաւ : Ու անիկայ իր հօրը Լզեկիային կործանած բարձր տեղուանքը նորէն շինեց , ու Բահաղիմն սեղաններ կանգնեց , և Բատարովթի կուռքեր շինեց . ու երկինքին բոլոր գորութիւններուն երկրպագութիւն ըրաւ , և անոնց 4 մասալութիւն ըրաւ . Ու սեղաններ շինեց Տէրոջը տանը մէջ , որուն համար Տէրը բնած էր թէ Խմ առնուա յաւիտեան Լըուսաղեմի մէջ 5 պիտի ըլլայ : Ու Տէրոջը տանը երկու դաւիթներուն մէջ երկինքի բոլոր գորութիւններուն սեղաններ շինեց . Լըանիկայ Լնուփի որդւոյն 6 ձորին մէջ իր որդիները կրակէ անցուց , ու զուշակութիւն , հմալութիւն և դիւթութիւն կ'ընէր , և վուկներ ու նշանապէսներ ունէր . և Տէրոջը առջեւը շատ չալութիւն ըրաւ , ու զանիկայ բար7 կացուց : Լը իր շինած քանդակաւ կուռքը Բատուծոյ տունը դըրաւ , որուն համար Բատուած Գաւիթին ու անոր որդւոյն Սոզումնին բակը էր , Խմ անունաւ աս տանս մէջ , ու Խարայէի բոլոր ցեղերէն իմ ընտրած Լըուսաղեմիս մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան : Լը Խարա8 յէին ոտքը մէլըն ալ պիտի չշարժեմ առ երկրէն , որուն մէջ ձեր հայրերը հաստատուեցի : Միայն թէ անոնք զգուշութեամբ 'ի դործ դնեն աս բոլոր օրէնքը , կանոնները ու զատաստանները՝ որոնք Մովսէսին 9 ձեռքովը անոնց պատուիրեցի : Բայց Մանասէ Հուգան ու Լըուսաղեմի բնակիչները պնդեա մտրցուց , որ Տէրոջը Խարայէի որդւոյը առջեւն կորսրցուցած ազգերէն աւելի չալութիւն ըրին : Լը Տէրը Մա10 նասէին ու անոր Ժողովուրդին խօ

սեցաւ : Բայց անոնք մոխի չըրին : Լը Տէրը անոնց վրայ Բարեաւ 11 տանի թագաւորին զօրալուինները բերաւ . ու Մանասէն կարթերով բռնեցին , և զանիկայ ոտնախալե12 րով կապեցին ու Բարթիւն տաւ ինն : Ու անիկայ իր նեղութեան 13 ատենը իր Տէր Բատուծոյն երեսը խնդրեց , և իր հայրերուն Բատուծոյն առջեւ մեծապէս խնայեցաւ , Ու անոր աղօթքը ըրաւ . և Տէրը 13 անոր աղօթքը ընդունեց ու աղաւանդեց լսեց , ու զանիկայ Լըուսաղեմ իր թագաւորութեանը դարձուց : Լը ատենը Մանասէ խնայաւ որ Լըսփան է Բատուած : Լը ասկէ հորը Գաւիթի քաղաքին 14 դուրսը Գեհեմնին արեւմտեան կողմը հեղեղատին մէջ՝ ու մինչև Զկանց գետը բերանը մէկ պարիսպ մը շինեց , Ովաղն ալ մէջը տանկով , ու զանիկայ շատ բարձրացուց , և Հուգայի բոլոր պարագաւոր քաղաքներուն մէջ զօրքի իշխաններ դրաւ : Ու օտար աստուածները 15 ու կուռքը Տէրոջը տունէն վերցուց , ու Տէրոջը տանը լեռանը վրայ , ու Լըուսաղեմի մէջ իր շինած բոլոր սեղանները վերցուց և քաղաքէն դուրս նետեց : Ու Տէրոջը սեղանը 16 շինեց , և անոր վրայ խաղաղութեան ու շնորհակալութեան գոհեր մատուց . և Հուգային պատուիրեց որ Խարայէի Տէր Բատուծոյն Ժա17 ուսլութիւն ընեն : Սակայն Ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին , Բայց միայն իրենց Տէր Բատուծոյն : Լը Մանասէին միացորդ պատա18 մաւթիւնը ու իր Բատուծոյն ընած աղօթքը , ու Խարայէի Տէր Բատուծոյն անունովը անոր խօսող տեսանողներուն խօսքերը ահա Խարա19 յէի թագաւորներուն յիշատակաց գրեմ մէջ գրուած է : Ու անոր աղօթքը և ընդունուիլը ու անոր բոլոր մեղքը ու յանցանքը , և ան տեղուանքը՝ ուր որ իր դարձի գալէն առաջ բարձր տեղեր շինեց ու Լը տարովթի կուռքեր ու քանդակած կուռքեր կանգնեց , ահա Հուգային

- չկրցաւ ազատել . ո՞ր մնաց որ ձեր
 16 Բատուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազա-
 16 տել : Եւ անոր ծառաները Տէր
 Բատուծոյ զէմ . ու անոր ծառային
 17 Լզկէկիային զէմ աւելի խոսքեր ալ
 17 ըսին : Եւ ՍԵՔԷԷԶԻ Խարպէկի
 Տէր Բատուածը հայհոյելով ու ա-
 նոր զէմ խօսելով նամակ գրեց ու
 ըսաւ : Ինչպէս որ երկիրներուն
 ազգաց աստուածները իրենց ժողո-
 վուրդները իմ ձեռքէս չկրցան ա-
 զատել , այնպէս ալ Լզկէկիային
 Բատուածը իր ժողովուրդը իմ
 18 ձեռքէս պիտի չազատել : Եւ պա-
 18 րտապիւն վրայ ելող Լքուսաղեմի
 ժողովուրդին բարձր ձայնով Լք-
 րայէցերէն պոտապին , զանոնք վախ-
 ցրնելու . ու շփոթմով իման մէջ
 19 ձկնլու համար , որ քաղաքը ստանն :
 19 Ու Լքուսաղեմի Բատուծոյն զէմ
 խօսեցան , իբրեւ երկրի ժողովողոց
 աստուածներու զէմ , որոնք մարդու
 20 ձեռագործ է :
 20 Ու Լզկէկիա թագաւորը և Ե-
 մֆաի որդին Լքայի մարդարէն աս-
 21 ըանիս համար զէպ 'ի երկիրը ա-
 21 զաղակելով՝ ազօրէր ըրին : Եւ
 Տէրը հրեշտակ մը խրկեց , ու Ե-
 սորենտանի թագաւորին բանակին
 մէջ ամէն զօրաւոր կործնէր ու
 իշխանը ու զօրազուխը զարկաւ .
 և անիկայ ամբողջ իր երկիրը զար-
 22 ձաւ , ու իր աստուծոյն տունը մը-
 տաւ , և իր երանքէն ելած զԵԴԷ
 զանիկայ հոն սրով մնացուցին :
 22 Եւսպէս Տէրը Լզկէկիան ու Լքու-
 սաղեմի բնակիչները Եսորենտանի
 Սենեքերիմ թագաւորին ձեռքէն
 23 և ամենուն ձեռքէն ազատեց , ու
 զանոնք ամէն կողմանէ պաշտպա-
 23 նեց : Եւ շատերը Տէրոջը բնա-
 ներ կը բերէին Լքուսաղեմ , ու
 Յուդայի Լզկէկիա թագաւորին ալ
 պատուական բաներ . ու անկէ ետ-
 քը անիկայ բոլոր ազգերուն առջեւ
 բարձրացաւ :
 24 Եւ օրերը Լզկէկիա մահուան աս-
 ածան հիւանդացաւ , ու Տէրոջը
 աղօթք ըրաւ . և Տէրը խօսե-
 ցաւ անոր , ու հրաշք մը ըրաւ
 25 անոր : Ու Լզկէկիա իր բնգունած

բարիքին փոխարէն փոխաւորու-
 լանաւ , և վառ զի անոր սիրտը
 հպարտացաւ . ուստի անոր վրայ
 և Յուդայի ու Լքուսաղեմի վրայ
 բարկութիւն եկաւ : Բայց Լզկէ-
 կիա իր սրտին հպարտութեանը
 համար խոնարհեցաւ , և թէ իբրեւ
 թէ Լքուսաղեմի բնակիչները . ա-
 նոր համար Տէրոջը բարկութիւնը Լ-
 զկէկիային օրերը անոնց վրայ չեկաւ :
 Ու Լզկէկիա խիստ շատ հարը-
 տութիւն ու փառք ունեցաւ . և
 անիկայ իրեն արծաթի , ոսկիի ,
 պատուական քարերու , խուշնե-
 րու , ասպաներու . ու ամէն տե-
 սակ ցանկալի անօթմանք համար
 զանձարաններ շինեց . Եւ ցորենի
 2 ու զինիի ու եղի բերքերուն հա-
 մար շտեմարաններ , և ամէն տեսակ
 անասուններու համար ախոռներ ,
 ու հօտերու համար փարսխներ շի-
 2 նեց : Եւ քաղաքներ շինեց իրեն ,
 ու շատ ոչխարներ ու արջառներ բա-
 տացաւ . վառ զի Բատուած խիստ
 3 շատ ստացուածք ստաւ անոր : Եւ
 30 աս Լզկէկիան Գեհոնի վեր ջրանց-
 քը գողեց , ու զանիկայ զէպ 'ի վար
 Գաւիթի քաղաքին արեւմտեան կող-
 մը ուղղեց . ու Լզկէկիա իր բոլոր
 դարձերուն մէջ յաջողութիւն զը-
 տաւ :

Բայց երբոր Բարիշնի իշխանաց
 31 զԵսպանները անոր խրկուեցան երկ-
 րին մէջը եղած հրաշքը հարցընելու
 համար , Բատուած զանիկայ թո-
 զուց , որ փորձէ ու բոլոր անոր սը-
 տին մէջ եղածը գիտայ :
 32 Ու Լզկէկիային մնացորդ պատ-
 մութիւնը ու անոր բարեպաշտու-
 թիւնը ահա Եմֆաի որդոցն Լքայի
 մարդարէն մարդաբուծեանը մէջ
 և Յուդայի ու Խարպէկի թագա-
 ւորներուն զբրին մէջ գրուած է :
 33 Ու Լզկէկիա իր հայրերուն հետ իր-
 նացաւ . ու զանիկայ Գաւիթի որ-
 դոցը պինտ բարձր գերեզմաններուն
 մէջը թաղեցին . և բոլոր Յուդա
 ու Լքուսաղեմի բնակիչները պա-
 տիւ ըրին անոր իր մահուան ստե-
 նը . ու անոր տեղը անոր որդին
 Սանաակ թագաւոր եղաւ :

20 Ժամանակագրության իմ անձր մեջ գրություն
է : Ի՞նչ Խանութի Տնայրերուն հետ
քննադատ : ու զանխիկայ իր ասանքը մեջ
իմազնեղին , և անտր անկող անտր որ
չին Վանն իմադատը և զատ :

21 Լճին յամենուէրկու տարեկան էր
 երբոր թագաւոր Էդաւ, ու Լճու-
 տաղեմբ մէջ էրկու տարի թագաւո-

22 րութիւնն բրաւ : Ի՛նչ Տէրոջը առ-
ջևը շարութիւնն բրաւ իր հօրը Խա-
նասէին բրածին պէս . և իր հօրը
Խանասէին շինած բոլոր կուռքերուն
Եւնե զոհ մատուց . ու անմահ ձա-

23 աստիճիւն բրաւ ։ Բայց Տէրօջ
առջեր շտմարհեցաւ ։ խնչպեա զ
իւ հայրը Բառասէ խմարհեր էր ։
մանաւանդ աս Բմեր աւելի ան-

2.4 ցանկ գործեց : Եւ իր ծառաները
դաւաճանութիւն բրին իրեն դէմ ,
ու գանձիկայ իր տանը մէջ մեղրու-

25 զին ։ Աւ երկրին ժողովուրդը Եւ
մին թագաւորին զեմ գաւաճանու
թիւն բնոյնբուն ամենը մոռցու
ցին ։ ու երկրին ժողովուրդը անոր
որդին Հովսիբն անոր տեղը թա
գաւոր դրին ։

9.1. 19.

1 Յովսիա ութը տարեկան էր երբոր
 թագաւոր եղաւ, ու 13րուսաղէմի
 մէջ երեսնամեկ տարի թագաւո-

2 րեց : Եւ անիկայ Տէրօջը առջևը
ուղղութիւն բրաւ, ու իր հօրը 'Նա-
ւիթիւն ճամբաներուն մէջը յարկը ,
ու աջ կամ' ձախ կողմը չխոստորե-
ցաւ :

3 Եւ իր թաղաւորո թեանը ու
թեւորդ տարին երբոր զեռ իբրը
պատանի էր, իր հօրը Գառիկին
Վաստաւոր թնչորէն սկսաւ. ու եր-
կոտասաներորդ տարին Հուդան ու
Լորտազեկէն՝ յաբար տեղերէն, Բա-
րսաւորլիի կուռքերէն և քանդա-
կած ու ձուլածոյ կուռքերէն մարդե-
կ

4 սիսաւ : Եւ Բաճաղիմի սեղանն ե-
րը անոր առջեւ կործանեցին : ու
անոնց վրայի արեգական կուռքերը
կոտորեց , և Եստարովի՛թի կուռ-
քերը ու քանդակած ու ձուլածոց
կուռքերը մանրեց ու փշրեց , ու ա-
նոնք գո՛հ մատուցանողներուն զե-

բնականներուն վրայ ջանեց : Եւ
 զուր բաներն ուղղորդելով անոց սե-
 ջաններուն վրայ այլեւ, ու Յազար
 ու Լորուսաղէմ մարդից : Եւ Սա-
 նակի ու Լաբրեմի ու Եւսանի-
 յապարներուն մէջ մինչ Լեֆ-
 իմ աղիմ, և անոց բոլորսմբ և
 զան աւերակ տեղերն յաւելեալ ըստ :
 Դստ սեղանները և Եւսապոլի
 կուռքերը կործանեց : ու յանգե-
 րան կուռքերը մանրեց ու քնէր : Եւ
 Լարայելի բոլոր երկրն մէջ եղեց
 խորը արեգական կուռքեր կործա-
 նեց : ու Լորուսաղէմ գարնա :

[illegible]

10
 11

12
 13

Վերակապուաներն էին . և զպիւրննրը ,
ոտտիկանննրը ու զանապանննրը
'Վաստայիննրէն էին :

14 Ու երբոր Տէրոջն առնը բերում
տալիս կը Համէին, Վեղիկա քա-
նաւանն Սոփէւին ձեռքով քշե-
15 Տէրոջն օրինաց զիրքը զտաւ . Ու
Վեղիկա պատասխանն տուաւ . ու
Սաբանս զպիլին բաւաւ, Տէրոջն տա-
նը մէջ օրինաց զիրք մը զայց . ու
Վեղիկա ան գիրքը Սաբանին տը-

16 ԿԱՆՈՒՆ ԼԵՒԱԿԱՆ ՂԵՐԳԸ ԹԶԱԿԱՆ
 ԵՐԲԵՆ ՄԱՐԿԱՆ , ՈՒ ԹՎԱԿԱՆԵՐԸ
 ԿՄԱՌԱԿԱՆԵՐ ԵՐԵՐԱՆ ԸՆԴԵԼԸ , ԴՆ
 17 ԸՐԸ ԷՆԴԵՆ ԿՐ ԿՄԱՌԱՔԻՆ . ԼԵՒ ՏԵՐԸ
 ՄԱՆԻՐ ԸՆԶ ԿՄԱՆԿԱԾ ՄԱՍԻՔԸ ԶԱՆԻՔ
 ԶԻՆ , ՈՒ ԿՄԱՆԻՔԻՆ ԳԼԵՐԱԿԱՑՈՐԻՆ
 ԵՐԵՆ ՏԵՐԱՆ ԵՐ ԿՄԱՌԱՔԱՆԻՔԻՆ

18 Մերքը տուին ։ Եւ Ստեփան զԷ
պիբբ թագաւորին պատմեց
բառս ։ Եւ Քեղիկն քաջանան ին
ծի մէկ զիբբ մը տուաւ ։
Ստեփան անոր մէջէն թագաւոր
19 առնել կարգաց ։ Եւ թագաւոր
որինաց խոսքերը բաժնի պէս
20 հանել ինչ ինչ արարաւ ։ Եւ թագ

21 Վաղե՛ք ինձի համար , և Խորայի
ու Հրդայի մնացորդներուն համար
ու Յուդայի մնացորդներուն համար

22 Զը բարեկուխիւնը մեծ է : Ու Քրիստոս ու թաղապետին մարդկեան համար զգուշացնող զգրքին բառերն են :
 Եւ Տէրունքը հարցուցէր • Վասն
 մեր հայրերը Տէրունքը խօսքը չպ
 հեղծուն համար , և առ զգրքին մ
 բոլոր զգուշանքն շնորհաբար
 համար մը վրայ թաղապետն Տէր
 Զը բարեկուխիւնը մեծ է : Ու Քրի
 Կիս ու թաղապետին մարդկեան
 համար զգուշացնող զգրքին բառերն են :

Մերայի որդիքն իմացուցայր որդիք
 Սեղեզան ճանդերձապետին կնիկս
 Ողջ մարգարէին զացիւն • և անիկ
 Երուսաղէմ Սասնայի մէջ կը
 Նստիկ • ու անոր հետ այնպէս խօս
 ցան :

23 Իւ անիկայ ըսաւ. ասոնց • Եւ
 քէն Տէր Եստուածը այսպէս խ
 ցէ • Չեզ նմոհ ետեղոր մաւո

.....

ԸՆԷՐ, ՏԷՐԸ պրպկեա կ'ըսէ. Ե՛հն 24
ես աս տեղիս ու. անոր ընտկիչնե-
րուն վրայ չարիք պիտի բերեմ :
այսինքն ան բոլոր անէմքները որ
Հոգւոյի խնայաւորին ստճիւ կար-
գանքն արին մէջ գրուած է .

Արդի Տեղեկ զիս թողալին և ուրիշ 25
աստուածաներու խոնկ ծխելցին, որ
իրենց ձեռքերուն բոլոր զորքերովը
զիս բարկացնեն և ուտար աստուծո
վնայ իւր բարկութիւնս պիտի թա- 20
վոյն իւր պիտի չմտի և Բաց Տե-
րունջ Հաղորդելու Տամար ձեզ խոր-
հարկ Բարապետի աստուծո

կողմէն հայրնային խորհրդով հարկադրաբար
լռելիք Եւրոպայի Տեր Բատու-
մէն այսպէս կ'ըսէ լրամ խօսքերու գ-
համար Եւրոպէական Ժու. սիրտը
կախալացաւ, ու Բատուձց տաճիւր
խոնարհեցաւ, երբոր աս տղիւն
վաղ և ուսնոր ընտելացը վաղ անոր
քան խօսքերը լսեցիր, և իմ առջև
քան իմ խոնարհութիւնը:

[illegible]

Եւ խաղաղորդ չարք խրկեց, ու
Յորդային ու Երուսաղեմին բարձր
ձերիքը փողկեց: Եւ խաղաղորդ
ու Յորդային բարձր ձարկինբը, և
Երուսաղեմին ընդանկնբը, և
Երուսաղեմին ընդանկնբը, և

բաժանաները, ու Վանաձորի միջև
ու բոլոր ժողովուրդը մեծին միջև
պտտվել Տերուն տանը ելան. և
Տերուն տանը մեջ գտնուած ուխտի
զբֆին բոլոր խօսքերն սունդ առջը
կարդաց: Եւ խաղաղաբեր իր առջը
ստիք վրայ կայեցաւ, ու Տերուն
տանն ուխտ լցաւ, որ ան զբֆին
մեծն ուխտ լցաւ, որ ան զբֆին

մէջը դրուած ուխտին խափբբէ Գ
տարեւել համար՝ Տէրոյն ետեւէ եր-
թայի, և անոր պատուիրանքները
ու պիտի թիւննրը ու կանոնները
ու զիշը սրտով ու բոլոր հոգիով պա-
հէ: Ու երբուսացնի և խնկա-

մինի մէջ բոլոր զանուոյնները կայ-
նեցուց, ու Լորուսաղմի բնակիչ-
ները Բառուձոյ իրենց հարցը Բա-
33 րուձոյն ուխտին պէս ըրին : Եւ
Յովսէփ Խարսէլի որդւոցը ամեն
երկիրներէն բոլոր զարդով խնները
վերցուց, ու բոլոր Խարսէլի մէջ
զանուոյններուն իրենց Տէր Բառու-
ձոյն ծառայութիւն ընել տուաւ :
անոր Իսրայէլի բոլոր օրերուն մէջ ի-
րենց հարկերուն Տէր Բառուձոյն չը-
խառնեցան :

ԳԼ . ԼԵ

- 1 Եւ Յովսէփ Լորուսաղմի մէջ Տէ-
րուձոյ զատիկ ըրաւ . ու զատի-
կը առաջին ամսուն չորերասանն .
- 2 բոլոր շաբաթ մերթնեցին : Եւ քահա-
նաները իրենց պահպանութեանը
վրայ կայնեցուց, ու զանոնք Տէրու-
ձոյ տանը ծառայութիւնը ընելու-
նք քահանաները : Եւ բոլոր Խարսէլին
3 սորվեցնեալ — Տէրուձոյ նուիրում
Վատայններուն ըսաւ : Սուրբ տա-
պանակը՝ Խարսէլի թագաւորին
Վատայնի որդւոյն Սողոմոնին շինած
տունը զրկէր . ձեր ուներուն վրայ
բնա չըլլայ . — հինա ձեր Տէր Բա-
րուձոյն ու անոր ժողովուրդին Խա-
4 րսէլին ծառայութիւն ըրէր . Եւ
ձեր ազգաստոյններով ու ձեր դաս-
քով՝ Խարսէլի թագաւորին Վատի-
թին գրածին պէս ու անոր որդւոյն
Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ
5 եղեր : Եւ ձեր եղբայրներուն ժո-
ղովուրդին որդւոցը տաճարուն որդ-
մաններուն համեմատ ու Վա-
տայնոց ազգաստոյններուն բաման-
մաններուն համեմատ՝ սրբարանին
6 մէջ կայնեցէր . Եւ զատիկը մեր-
թնեցէր ու սրբուեցէր, ու զանի-
կայն ձեր եղբայրներուն համար պատ-
րաստեցէր, որ անոնք Տէրուձոյ Սա-
ղիսն ձեռքովը ըսած խօսքին պէս
7 ընեն : Եւ Յովսէփ բոլոր հոն
զանուոյն ժողովուրդին որդւոցը՝
հօտերէն երսուն հազար զանու ու
այծի ձաղ պարզեց, ամենն ալ
զատիկ համար . նաեւ իրեր հազար
արծառ . անոնք թագաւորին տա-
8 ջուածքէն էին : Իր իշխաններն ալ

ժողովուրդին, քահանաներուն ու
Վատայններուն թագաւորութեանը
պարզեւ տուին . Բառուձոյ տանը
իշխանները՝ Վեղիսա, Օպարիսա
ու Յեթիէլ՝ զատիկ համար երկու
հազար վեց հարիւր ֆառն ու ի-
րեր հարիւր արծառ քահանաներուն
տուին : Եւ Վանուիսա ու անոր
9 եղբայրները՝ Սեմայիսա ու Վաթա-
նայէլ, ու Վատայնոց իշխանները՝
Բառիսա, Յեթիէլ եւ Յովսէփաւ՝
զատիկ համար Վատայններուն հինգ
հազար ֆառն ու հինգ հարիւր ար-
ծառ պարզեցին :

Եւ պաշտօնը պատրաստուեցաւ . 10
ու թագաւորին հրամայածին պէս
քահանաները իրենց կարգին համե-
մատ ու Վատայնները իրենց զա-
սաններուն համեմատ կայնեցան : Եւ 11
զատիկը կը մերթնէին, ու քահա-
նաները անոնց ձեռքէն առնէին —
նէլը կը սրսկէին . իսկ Վատայն-
ները մերթնէր կը հանէին, Եւ որ- 12
ջակէզ ըստեւ — Խաւիւրը կը զատէին,
ու զանոնք ժողովուրդին որդւոցը
ազգաստոյններուն համեմատ կը
բամնէին, որ Տէրուձոյ մատուցանէին՝
Սողոմոնին զրբին մէջ գրուածին
պէս . արջաններուն ալ ասանկ է- 13
նէին : Եւ զատիկը ըստ սովորու-
թեան կրակով խորովեցին . բոլոր
նուիրում բաները կախանեցով,
աններով ու տապալներով եփեցին,
ու շուտով բամնեցին զանաւոր բոլոր
14 ժողովուրդին որդւոցը : Եւ իրենց
ու քահանայից համար ետքը պատ-
րաստեցին . քանզի Բհարնի որդի-
քը քահանաները մինչև զիւրեր ող-
ջակէզները ու ձարդերը մատուցա-
նելու զաւանջ էին . ուստի Վա-
տայնները իրենց համար եւ Բհարնի
որդւոցը քահանաներուն համար
պատրաստեցին : Իսկ Բատիս որ- 15
դիւրը երկեցողները Վատիթին ու
Բատիսն ու Իսմայիլն եւ թագա-
ւորական տեսնող Իզիթուին
պատուիրածին համեմատ իրենց տե-
ղը ու զանապանները ամեն մէկ դու-
րը ֆոյնէր էին . պէտք չեղաւ որ ի-
րենց պաշտօնէն զատուին, վասն զի
անոնց համար անոնց եղբայրները

Վատայնները կը պատրաստէին :
16 Եւ Յովսէփ թագաւորին հրամայա-
ծին պէս ան օրը Տէրուձոյ ամեն պաշ-
տանը կարգի դրուեցաւ, զատիկը ը-
նէր . ու որջակէզները Տէրուձոյ սեղա-
17 ծին վրայ մատուցանելու համար : Եւ
ան ատենը՝ ձա զանուոյն Խարսէլի
որդիւրը զատիկը ու բազարակերաց
18 տանը եփէր օր ըրին : Եւ Սամուէլ
մարդաբէն օրերէն ի վեր Խարսէ-
լի մէջ ասոր պէս զատիկ ընէր .
ու Յովսէփին, ու քահանաներուն,
ու Վատայններուն, եւ բոլոր ձա
զանուոյն Յուդային, ու Խարսէ-
լին, ու Լորուսաղմի բնակչացը
ըրած զատիկն պէս Խարսէլի բոլոր
19 թագաւորները ըրած չէին : Եւ
զատիկը Յովսէփի թագաւորու-
թեանը տաճարութեանը տարին
եղաւ :

Եւ ամեն բանքէն ետքը ու Յով-
սէփին տաճարին փորձարարութեանը
հաստատուէն ետքը, Լազիպտոսի
Վերաւով թագաւորը Լազիպտոսի
քովը Բարթաիմ քաղաքէն դէմ պա-
տերազմելու եկաւ . ու Յովսէփ զա-
21 նիկայ զիմաւորելու գնաց : Իսկ
անիկայ զիմաւորներ խրիկ անոր ու
ըսաւ . Ո՛վ Յուդայի թագաւոր,
դուն ինծի հետ ի՞նչ գործ ունիս .
ես այսօր քեզի դէմ ելաւ չեմ, հա-
պա ինծի հետ պատերազմ ընող
տանը դէմ . ու Բառուձոյ ինծի
հրամայեց օր շուտով ընծա . իմ
հետ եղող Բառուձոյն ետ կեցիր,
22 որ քեզ չորսընդունէ : Բայց Յով-
սէփ իր երեսը անկէ չգարծուց, հա-
պա անոր հետ պատերազմելու հա-
մար իր հազուատը փոխեց, ու մօտիկ
չըլլաւ . Կերաւովն խօսքը որ Բա-
րուձոյ ըրենէն էր, ու Սաղիկ-
զովի հովիտը պատերազմելու դը-
23 նաց : Եւ ազգեպետները Յովսէփ
թագաւորը նետով զարկին, ու
թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ,
Օհա վերցուցէք իմէ, վասն զի
24 աստիկ վերաւորուեցայ : Եւ իր
ծառաները զանիկայ կտաւն հանե-
ցին, ու իր երկրորդ կտաւը հեծ-
ցնեցով՝ Լորուսաղմ տարին . եւ
անիկայ մեռաւ ու իր հարցը դե-

րեղաններուն մէջ թաղուեցաւ .
եւ բոլոր Յուդա ու Լորուսաղմ
Յովսէփին վրայ սուգ ըրին : Եւ 25
Լորուսաղմ Յովսէփին վրայ ողբ ը-
սաւ . ու բոլոր երկեցողները արք
եւ կանայք մինչև աս օրս իրենց ող-
բերուն մէջ Յովսէփին կը յիշեն,
ու զանոնք իրենց սովորութիւնը
Խարսէլի մէջ մնացին . եւ ասան
որդերուն մէջ գրուած են :
Ու Յովսէփին մնացորդ պատ- 26
մութիւնը, ու անոր՝ Տէրուձոյ օրեւ-
քին մէջ գրուածին համեմատ՝ ըս-
27 անքին ան վերջին պատմութիւնը՝
ասան Խարսէլի ու Յուդայի թա-
գաւորներուն զրբին մէջ գրուած
է :

ԳԼ . ԼԶ

Ու երկրին ժողովուրդը Յովսէփին 1
որդին Յովսէփապը տուին, եւ
զանիկայ իր հօրը սեղը Լորուսա-
ղմի մէջ թագաւոր զրբին : Եւ 2
վարազ քանուիւրը տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ, ու Լորու-
սաղմի մէջ իրեր ամիս թագաւո-
րութիւն ըրաւ : Ու Լազիպտոսի 3
թագաւորը զանիկայ Լորուսաղմին
մէջ առնէ զար առաւ, ու երկրին
վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու
մէկ տաղանդ ոսկի հարկ զրաւ :
Ու Լազիպտոսի թագաւորը անոր 4
եղբայրը Լազիպտոսի Յուդայի ու
Լորուսաղմի վրայ թագաւոր զրաւ,
եւ անոր անունը Յովսէփի փոխեց .
ու Կերաւով անոր եղբայրը Յու-
վսէփապը առաւ ու Լազիպտոս տա-
րաւ :
Յովսէփի քանուհին իր տարեկան 5
էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Լո-
րուսաղմի մէջ տաճարակէ տարի
թագաւորութիւն ըրաւ . եւ անիկ
կայ իր Տէր Բառուձոյն առջև շա-
րութիւն ըրաւ : Ենոր վրայ Լազի- 6
պտոսի Կարաւազողոմոսը թագաւորը
եղաւ, ու զանիկայ Լազիպտոս տաճա-
րու համար ուսանալով կապեց :
Եւ Կարաւազողոմոսը Տէրուձոյ տա- 7
նը անօթներէն առաւ ու Լազիպտոս
տարաւ . ու զանոնք Լազիպտոս իր

8 տաճարին մէջ գրաւ. 1 Իս. Հէո.
վակիմին մնացորդ պատմութիւնը
ու անոր ըրած զարջութիւնները
և անոր վրայ գտնուած ճաշ Իս.
ըսելիք ու Հօգոյայի թագաւորնե-
րուն զգրին մէջ գրուած էն. ու
անոր անդր անոր որդին Հօվակինը
թագաւոր եղաւ. 1

Հոլաթին պատճառով թուարկանալիս
երբ երբ թագաւոր եղաւ ու իշ-
րոսադեմի մէջ իրեն ամիս ու տասը
սը թագաւորեց . և անիկայ Տէրոջ

10 առհեր շարտ թիւն բրաւ : Ու հե-
տեկալ տարին 'Կարաւ զողոնտոր
թաղաւորը շէջ խրկեյ , ու զանի-
կայ Տէրօջ տաճարին պատուա-
կան ապամեծից Բարիլուն բերել
տուաւ : Եւ Նոյգայի ու Լքուսա-
ղեմսի վրայ անոր շնչը եղբայրը Աե-
ղեկիան թաղաւոր զբաւ :

11 Սեդեկիա քառնումէկ տարեկան
էր՝ երբոր թագաւոր եղաւ, ու իշ-
քուսաղեմի մէջ տառնումէկ տարի

12 Թաղապարտութիւն ըրաւ . Իւսւնիկայ իր Տէր Կառուծոյն առջև շարտութիւն ըրաւ . «- Տէրջը բերնէն Խոստ Լորմիս մարդարիկն

13 առջևը չիմարհեցաւ . Ու նաև
ապրաւամբեցաւ . Կարուղող ընտոր
լծաղաւորէն , որ անոր երդում
ընել տուեր էր Վատուծոյ անու-
նով , է իր պարանոցը խառայու-
նէ , եր սկըռն կարճըայուց . որ ին-
այլէք Տէր Վատուծոն չդառնայ :

14 Գահանաներուն բոլոր իշխանները
ու ժողովուրդն ալ ազգերուն բո-
լոր դարչութիւններուն հետեւելով
խիստ շատ անօրէնութիւններ բրին,
ու Տէրոջ Լռութեամբ մէջ սրբած

15 առեւը պղծեցին : Իւ անոնց հայ-
րերուն Տէր Եստուածք իր ժողո-
վուրդին ու իր բնակարանին խնայե-
լուն համար , իր պատգամաւորնե-
րուն ձեռքովր մեծ փութով արարեալ

16 բարեխառնելու կը խրկեր • Բացի
անոնք Մատուռոյ երկաթ պատուա-
մուտքները կ'անարդէին, անոր խօս-
քերը կ'արհամարհէին ու անոր
մարգարէները ծաղր կ'ընէին • Այն-

24 որ Տէրոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին վրայ բոբրեցեցաւ, անանկ որ ալ բռնկուի ինչ քնաց, ինչ անոնց վրայ Վաղդէադուոց թա- 17

դասորը հանեց . անկիպ այ անոնց
երիտասարդները անոնց սրբաբանին
մէջը սրով մոռցուց . ու երիտա-
սարդին ու կոյսին , ծերին ու ախ-
ւորին լինաւիկ . ամենն այ ճէբը

անոր ձևերը մասունկը : Լու. Լու. 19
տուժող տանը բոլոր մի՞նչ ու. պղտիկ
անոթները , ու. Տերաթ տանը զան-
ձերը , և իմպպորին ու. անոր իշ-
կանները : Գալիկա : Գալիկա : Գալիկա :

Իսրայելյան պարտադրողները 19
 Իսրայելյան պարտադրողները 19
 Իսրայելյան պարտադրողները 19
 Իսրայելյան պարտադրողները 19

Եւ այսպէս իմացաւ զայնքան որ իմացաւ
Սարգիսը թողնելով իր տունը եւ իր հօտը
հեռացաւ իր հայրենի գետին վերջին անգամ
զոր հետ մնացած էր իր ամուսնացեալ կինը
եւ իր երկու զոյգ զոհները։

20

Տառաւորներ եղան, Որպէս զի իբրեւ
Պիպլին բերնովը լաւագոյն Տէրովը
Լաւագոյն կատարուի, մինչև որ եր-
կիրը եր շարաւիտները վայելէ: Իբ-
րեւորները, որոնք օրերը շարաւի-

Կա՛հեց, մինչև Խօթանաստուն տա-
լին լքենալը ։
Եւ Պարսից Նիւրոս Թաղաւորին Ծ
Ստոյգի տարին՝ Լըրևիպային բերնովը
Տէրօջը խօսքը կատարուե-

ու համար, **Տէրը** Պարսկաց Կիրոս
Թադաւորին հօդին արթնցուց. ու
նինկաց իր բոլոր թադաւորու-
թեանը մէջ հրատարակել տուաւ,
ու նաեւ հրովարտել զորեց՝ ըսե-

ՄԷ՛ ,
 Այսպէս կ'ըսէ Աբրահա՛մ Պարսից 23
 Իսկապարհ . Երկնից Լէհովից Մա-
 ռուսծը երկրիս բոլոր խաղառու-
 ըս. խնամեցոր ինձի տուաւ . ու

նիկայ Բնժի պատուիրենց , որ Հռո-
մայի Կրօնապետին մէջ անոր տուն
էր շէնեմ : Չոր մէկը ո՛վ որ անոր
ընդր ժողովուրդէն է , իր Եհո-
ւս Բարեւաճոյ իր Հետոյ ուստ , ու

777 4000

Գ. Ի. Բ. Կ. Ե. Զ. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ. Կ. Զ. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ.

9. 11. 1. 1. 1.

1 Եւ Պարսից Սիրոս Թագաւորին
առջի տարին՝ Երեմիային բեր-
նովը շատ Տէրոջ Խօսքը Կատա-
րուելու համար , Տէրը Պարսից
Սիրոս Թագաւորին հօդին արժնե-
ցուց . ու անիկայ իր բոլոր Թագա-
ւորութեանը մէջ հրատարակել
տուաւ , ու նաեւ հրահրեց՝ զրեց՝
բռնելու , ու

2 Լայպպե կ'ըսէ կիրոս Պարսկի
Թաղաւորը • Երկնից Լահուկայ Լա-
տուածը Երկիրն բոլոր Թաղաւո-
րութիւնները ինձի տուաւ • ու ա-
նկիւս Ինձի պատուիրեց • որ Յու-

3 ԺԷ շինեալ : Չեր մէջն ո՛վ որ անոր
բոլոր ժողովուրդն է, իր Բառու-
ածը իր հետը բաց : ու հուզայի
Զորաստե՛մն էրդ, և Իսրայէլն

4 ջնէ : Ու անոր քաղաքացիները
պահանջ ըրողը մնացողները իրենց
պատժեցին քանի որ տեղին արժա-

Թող, ուկիով, ասայո. ածրով ու
անասուններով անոր օղնութիւն
ընեն, իբրուսողեմի մէջ կողդ Մս-
տուծոյն ասանը Համար որդւոյն կա-
մարն Եւսանեմի ի զատ :

5) Են ատենը հուզայի ու խնդիր
մինի տոհմերուն իշխանները , և
քաջանանները ու զհատայինները ոտը
եղան ան բոլոր հարգանքներուն հետ ,
որոնք ան հարգանքներուն հետ ,

6 եղող Տերութե տունը շինեն, և անոնց բոլորովինը եղողներուն ամենը բոլոր կամուր ընծաներեն՝ և անոնց ամաններով, ու

7 Աւ Ախրոս Թաղաւորը Տէրոջը
 արտաքին հարաբերութիւնները հանեց, որոնք

*Նախագահող ընտանիքի անդամները հա-

Դեղով՝ իր աստուծոյն տունը դրեր
 էր . Վարսիդի Ախրսո ինպատարը 8
 զանոնք Միկիդիզատ զանձապետին
 ձեռքովը հանել տուաւ . ու զանոնք
 իւր ձեռք ձեռքաւ Սասարատար

նախադարձին յանձնեց : Ինչպէս 9
անոնց իմիւր . երեսուն սակեղէն կոնք ,
հազար արծաթեղէն կոնք , քաւան-
ինը դամակ , իբրտուն սակեղէն տաշտ , 10
սպիտակ խաչիկ , տաշտ արծաթեղէն

ու. չորս հարիւր տասնութ հազար
տասն երկրորդ. կարգէն, և հազա-
րատու ուրիշ անօթիներ 1 խորր 11
ուսկիւն ու արժախէ ամանները չինդ
հազար չորս հարիւր էին 1 Բոնդ
Ստանիսլաւ Բառնիսի զե-

ՀԵՐԱԴՈՒՄ
ԳԼ . Բ

Եւ խորհրդն Նարուզդոնսոր 1
Թագաւորին խորհրդն տարած
դերինքէն ելող զաւտի բնակիչ
ներք ասոնք էին, որոնք Երուսաղէմ
նախնայն ամեն մէկը

Իր յաղագրէն . Առաջարկելին ,
Նետուն , Աւերմային , Սարգիս-
յին , Հակեղային , Սարգիսյին ,
Հազարանին , Սարգիսյին , (Ա-

դու էին, և ևս ոչ ոք
 չէին հետը եկան: Այս անգամ էր իս-
 րայելի ժողովուրդին մարդոցը թի-
 ւը. Վաթսի որդիքը երկու հազար 3
 հարիւր եօթ անասուն երկու: Սա 4

փառախալի որդիքը ըն- 5
 եօթնամասուն ծուկերով . Արաճի որ-
 դիքը՝ եօթը Հարիւր եօթնամասուն- 6
 ու հինգ . Փառաթ մովաբի որդիքը՝
 Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն՝
 32 Հարիւր տասուն

երկու հազար ութը հարիւր 7
երկու և յոթմի որդիքը հազար եր- 8
կու հարիւր յիսունու չորս և Օս-
թուի որդիքը ինը հարիւր քսու- 9
սունու հինգ և Օսթրալի որդիքը 10
և իննսուն և խանիի

Եթե չհարկւր վեր
որդիքը վեց հարկւր քառասունու
երկու . Երբայի որդիքը վեց հա- 11

պուհով՝ քաջանայութենէ արդի-
 63 լուեցան : Լա Վեթարաթաթա ա-
 նոնց բաւ : Սինեւ որ Ուրխով
 ու թաւաթաթով քաջանայ մը չէլէ :
 անոնք ամենատուրը բաներն չու-
 անն :
 64 Իսորը ժողովրդ մեկտեղ քառ-
 սունուերկու հազար իրեր հարիւր
 65 վաթսուսն հազար էր : Իսոր ի անոնց
 ծառաներն ու աղաթիւններն , ու
 բոնը հոթը հազար իրեր հարիւր
 երեսունհինգն էին : ու անոնց մէջ
 66 ցողներ կային : Եւնոյ ձիերը՝ հո-
 թը հարիւր երեսունով , ձորանե-
 րը՝ երկու հարիւր քառասունհինգ ,
 67 Ուղտերը չորս հարիւր երեսուն-
 հինգ , և էջերը վեց հազար հոթը
 հարիւր քան էին :
 68 Լա տոճմերու իշտաններն մեծ-
 երոյր Լորուսաղէմ եղող Տէրոջ
 տունը գացին , Եստուծոյ տանը
 կամու որ ընծաներ տունն , որ դա-
 69 նիկայ իր տեղը հաստատուն : Ե-
 նոնք իրենց կարողութեանը չափ
 վաթսուսնուէլ հազար դրամ ոսկի ,
 ու հինգ հազար մնաս արծաթ ու
 հարիւր քաջանայական պատմու-
 ճան տունն գործաւարութեան գան-
 70 ձին : Լա քաջանաները ու Վե-
 տայները , ու ժողովուրդն եղող-
 ները երդեցողները , գոնապաննե-
 րը և Վաթանայիները՝ իրենց քա-
 ղապներուն մէջ , ու բոլոր Խարա-
 թել իրենց քաղաքներուն մէջ ըը-
 նակեցան :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ու երրորդ հոթներորդ ամիսը հա-
 սա , Խարպիկ որդիքը իրենց
 քաղաքներուն մէջն էին : ու ժողո-
 վուրդը մէկ մարդու մը պէս Լորու-
 2 սաղիմի մէջ ժողովուեցան : Լա
 Յովսէփիկեան Հիսու , ու անոր
 քաջանայ եղբայրները , և Սաղա-
 թիկեան Օօրարարէլ ու անոր
 եղբայրները ելան , ու Խարպիկ
 Եստուծոյ սեղանը շինեցին , որ
 անոր վրայ ողջակէզներ մատուցա-
 շեն , ինչպէս որ Եստուծոյ մարդուն
 Սիւրէսին օրինաց Գրքին մէջ գը-

րուած է : Ու սեղանը իր տեղը 3
 շինեցին . վասն զի ան երկիրներուն
 ժողովուրդներն կը վախնային . և
 անոր վրայ Տէրոջ ողջակէզներ մա-
 տուցին , առաւօտեան ու երեկոյեան
 ողջակէզները : Լա տաղաւարա- 4
 շաբաց տանը գրուածն պէս կա-
 տարեցին : ու ամէն օրուան ողջա-
 կէզները իրենց թիւովք օրէ օր հա-
 մեցումն պէս հապաղեցին : Լա 5
 անկէ ետք մշտնջենաւ որ ողջակէզ ,
 ու ամաղլուխներու ու Տէրոջ
 ամէն տուրը տաներուն ողջակէզը
 հապաղեցին : Նաեւ ան կամու որ ըն-
 ծաները՝ որ ամէն մարդ յոյսար սրբ-
 տով Տէրոջ կը մատուցանէր : 6
 Եւնոյնորդ ամսուն առաջին օրն
 Տէրոջ ողջակէզներ մատուցանելու
 սկսան : բոլոր Տէրոջ տաճարին հի-
 մը Գրքին գրուած չէր : Լա 7
 քարահասաններուն ու հիւսերուն բա-
 տակ , ու Սիլոնայոց ու հիւսայոց
 ուտելիք ու խմիչիք ու եղ տունն ,
 որ Լիւսանանն ծովով եղևնախա-
 տեր Հոպպէ բերին , ինչպէս որ
 Պարսից Աիւրոս թագաւորը անոնց
 արտօնութիւն տուեր էր :

Լա անոնց Լորուսաղէմ՝ Եստուծոյ 8
 տունը գալուն երկրորդ տարին երկ-
 րորդ ամսուն մէջ , Սաղաթիկեան
 Օօրարարէլ , ու Հովսէփիկեան
 Հիսու , և անոնց միւս եղբայրները
 քաջանաները ու Վետայները , ու
 զերութենէն բոլոր Լորուսաղէմ գա-
 ճողները Գրքին ընկալեցին սկսան , և
 քան տարեկանն վեր եղող Վե- 9
 տայները Տէրոջ տանը գործքին
 վրայ վերականցու գրին : Ու Հիսու
 և անոր որդիքը ու եղբայրները , և
 Սաթմիէլ ու անոր որդիքը , Հիւս-
 դայի որդիքը և Եստուծոյ որդի-
 քը և անոնց որդիքը ու եղբայր-
 ները Վետայները գործաւորնե-
 րուն վրայ վերականցութիւն ընելու
 ելան մէկ մարդու մը պէս :

Ու երրորդ շարտարապետները 10
 Տէրոջ տաճարին հիւր գրին , քա-
 ճանաները իրենց գեղանները հա-
 դած՝ փողեղով ու Վետայները Ե-
 սաթի որդիքը ճնճաներով՝ Տէրը
 օրնելու համար կայնեցուցին , Իսա-

1 Եւ Յուդայի ու Բենիամինի թըշնամիները երբոր բեցին որ զերութենէն ելողները Խարայէն Տէր
2 Բառուծոյն տամաբը կը շինեն, Օգորարարինն ու նահապետներուն մտաւցան, ու անոնց բախն : Սենք որ ձեզի հետ շինենք, բանդի մենք ալ ձեզի պէս ձեր Բառուածը կը խնդրեն, ու մեզ հաւ բերող Բառեստանի Բարդան թագաւորին օրերէն ՚ի վեր անոր զոհ կը մատուցանենք :
3 Խոյց Օգորարարէլ ու Յեսու ու Խարայէլ միւս նահապետները անոնց բախն : Չգայլեր ձեզի ու մեզի որ Եփթէլ մեր Բառուծոյն տուն շինենք, հապա Խարայէլ Տէր Բառուծոյն տունը մինակ մենք պիտի շինենք, ինչպէս որ Պարսից թագաւորը՝ Սիւրոս թագաւորը մեզի
4 հրամայեց : Եւ ան երկրին ժողովուրդը Եւ Յուդայի թողութուրդէն ձեռքերը կը թուարընէին, ու զանոնք շինելն կը խափանէին : Եւ

Գեղեմիս աստիճի կողմը բնակող
ու ծառաներդ, և այլն : թագա- 12
բիդ, յայտնի բլլայ քր ձեր կողմանե
զե մեր եկող Հրեաները Լըրող-
ղով Եկան, ու պարխայներ կան-
դեմ ու հիմեր ձգելով՝ ան պալա-
տե ու սնիրաւ քաղաքը կը ձե- 13
նայ, որ Եթէ աս քաղաքը Խրէն
ուր, ու սնոր պարխայները
ուզնուին, անոր հարկ տուբը
մարս պիտի չտան . և աս
տմառով թագաւորներուն ֆա-
ւած պիտի բլլաւ : Ու մեր ու- 14
րդ պարսպին բլլային համար
ք յատկեւ քր թագաւորին ֆաւսը

23 Ու երբոր Երուսաղէմ թաղաւոր
նամոսկին օրինակը Հռոմէոյն
Սամայ գղթիւին և անոնց ըսկի
նկրուն առջևը կարգադրուեցաւ,
տորոնք Երուսաղէմ գացին Հրէ-
նկրուն, և զանոնք բռնութեամբ
24 Հռոմէոյն արգիւնցին: Ան ասունը

Գարնէ թագաւորին շատ բարե-
 թուադաւորիւ յայտնի բլայ
 Զերեստանի գաւառը մեծ Լստո-
 ճոյն տունը գայլերի ու անիւն-
 մեծ քարերով կը շինուի, և ան-
 պարկարուն մեջը փայտեր կը գրու-
 ու գործը շուտով կը բաշտուի,
 անոնց ձեւերով կը յաջորդուի,
 ան ձերերուն հարցոյցներ, ու
 անոն պարզ և բարե և ուր ձեւ

- 9 կաւ . Բանդի առաջին ամսուն առաջին տէր Բարիւնէն ելլելու ըսկաւ . ու Բատուծոյ բարի ձեռքը անոր վրայ բլլալով՝ հինգերորդ ամսուն առաջին տէր Երուսաղէմ ե-
- 10 կաւ : Այսն զի Եզրաս իր սիրտը պատրաստեց՝ որ Տէրոջը օրէնքը փնտռէ ու կատարէ , ու Խարալէլի մէջ օրէնք ու դատաստան սորվեցրնէ :
- 11 Լաւ սարկաց է ան նամակին օրինակը՝ որն որ Երտաշէս թագաւորը տուաւ Եզրաս քահանային ու դպիւրին , որ Տէրոջը Խարալէլին քահանայութեանց և օրինաց խաղերուն զբիւն էր :
- 12 Թագաւորաց թագաւորը Երտաշէս՝ Եզրաս քահանային՝ երկնից Բատուծոյն օրինացը կատարեալ դր-
- 13 չին , և այլն : Հրաման կու տամ որ իմ թագաւորութեան մէջը եղող Խարալէլի ժողովուրդէն , ու անոր քահանաներէն ու Վատաղիներէն՝ ամէն իրենց կամբովը Երուսաղէմ ելլեն ու գործները յեղին հետ ելլին . Այսն զի դուն թագաւորին ու անոր խորհրդականները կողմանէ կը խրկուիս , որ քու ձեռքը եղող քու Բատուծոյդ օրէնքովը Հելուան ու Երուսաղէմը բնեն , Լաւ տանիս ան արծաթը ու ոսկին , որն որ թագաւորը ու անոր խորհրդականները իրենց կամբովը բնծայ տուին Խարալէլի Բատուծոյն՝ որուն բնակու-
- 14 թիւնը Երուսաղէմի մէջ է . Վաւ Բարիւնի բոլոր դաւառին մէջ զբաւած բոլոր արծաթիդ ու ոսկիդ , որն որ ժողովուրդը ու քահանաները Երուսաղէմի մէջ եղող իրենց Բատուծոյն տանը համար կամաւոր բնծայի պէս պիտի մատուցանեն ,
- 15 Ար ան ստակով անյապաղ զուարակներ , խոյր , դառներ , ու անոնց հացի բնծաները ու թափելու նուէրները ծախու առնեն , ու զանոնք Երուսաղէմ եղող ձեր Բատուծոյն տանը սեղանին վրայ մատուցանեն . Լաւ մնացած արծաթով ու ոսկիով՝ յեղին ու քու եղբայրներուդ ինչ որ պատշաճ կ'երենացը-
- նէլ , ձեր Բատուծոյն կամացը համեմատ բնէք : Լաւ ան անօթները , որ քու Բատուծոյդ տանը պաշտօնին համար յեղին տրուեցան , անոնք Երուսաղէմի Բատուծոյն առջին քանակէն Լաւ ուրիշ ինչ որ քու Բատուծոյդ տանը համար պէտք բլլայ , որ յեղին կը վայլէ տալ , զանիկայ թագաւորին զանձատունէն տաւ : Աւ ես Երտաշէս թագաւորս չեմք՝ Վատին անդիի կողմը եղող բոլոր զանձապետներուդ հրաման կու տամ , որ Եզրաս քահանան՝ երկնից Բատուծոյն օրինացը զպիւրը ինչ որ ձեզմէ ուղէ , անմիջապէս տրուի . Սինչև հարիւր տաղանդ արծաթ , մինչև հարիւր քու ջորեն ու մինչև հարիւր մարդինի ու հարիւր մար եղ , ու աղանաց չափը որոշելու : Երկնից Բատուածը ինչ որ կը հրամայէ , շուտով ՚ի դործ դրուի երկնից Բատուծոյն տանը համար , որ ջրլլայ թէ թագաւորին ու անոր որդւոյը թագաւորութեանը վրայ բարկութիւն զայ : Լաւ ձեզի յայտնի բլլայ , որ բոլոր քահանաներէն , Վատայիններէն , երդեցողներէն , զոճապաններէն , ու Վաթանապիներէն , և աս Բատուծոյ տանը սպասաւորներէն՝ հարկ , տուրք ու մարս առնելու հրաման չկայ : Լաւ դուն , ո՞վ Եզրաս , քու Բատուծոյդ խնամտութեամբը՝ որ դուն ունիս , դատաւորներ ու իշխաններ դիր , որ Վատին անդիի կողմը եղող բոլոր ժողովուրդը՝ աշխատէ քու Բատուծոյդ օրէնքը ամէն զխոցողները դատեն . ու չխոցողներուն սորվեցուցէք : Լաւ ո՞վ որ քու Բատուծոյդ օրէնքին համեմատ ու թագաւորին օրէնքին համեմատ չընէ , անյապաղ անոր դատաստանը ՚ի դործ դրուի , կամ մահուամբ , կամ սրտորով , կամ տուգանքով և կամ բանտարկութեամբ :
- Ար հայրենուն Տէր Բատուածը օրհնեալ բլլայ , որ Երուսաղէմի մէջ եղող Տէրոջը տունը փառաւորելու համար՝ աս բանը թագաւորին սրտին մէջ դրուի , Լաւ թագաւորին

ու. անոր խորհրդականներուն ու
 թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշխան-
 ներուն առջևը ինծի շնորհ գտնել
 տուաւ . և իմ Տէր Վստուծոյս
 ձեռքը իմ վրաս ըլլալուն համար
 զօրացայ , ու Իսրայէլէն իշխաններ
 ժողովեցի , որ ինծի հետ ելնն :

ԳԼՈՒԽ Ը

- 1 Եւ Երուսէն թագաւորին թագա-
 ւորութեանը ատենը՝ ինծի հետ
 Իսրայէլէն ելողներուն տոհմապետ-
 ները , ու համարները ասոնք են :
- 2 Փնէն-հէսի որդիներէն՝ Գերսոն , Ի-
 թամարի որդիներէն՝ Իանիէլ ,
 Դաւիթի որդիներէն՝ Վեստուս ,
- 3 Սերնիայի որդիներէն՝ Փարոսի որ-
 դիներէն՝ Օւարաիս , ու անոր հետ
 հարիւր յիսուն էրիկ մարդ համ-
 րուեցան . Փաաթ մովարի որդիներ-
 ըն՝ Օւարաիսի որդին Լոդովիւնայի ,
 ու անոր հետ երկու հարիւր էրիկ
- 5 մարդ . Սերնիայի որդիներէն՝ Հա-
 ղէիկի որդին , ու անոր հետ իրեք
- 6 հարիւր էրիկ մարդ . Լաւ Եղնի
 որդիներէն՝ Հոփնաթանի որդին Ե-
 բեզ , ու անոր հետ յիսուն էրիկ
- 7 մարդ . Ու Լոդովի որդիներէն՝ Գա-
 թողայի որդին Իսայի , ու անոր
 հետ եօթանասուն էրիկ մարդ . Լաւ
 Սափաութայի որդիներէն՝ Միքայելի
 որդին Օւարաիսի , ու անոր հետ
- 9 ութսուն էրիկ մարդ . Հոփարի որ-
 դիներէն՝ Հիքիէիկի որդին Երդիս ,
 ու անոր հետ երկու հարիւր տասն-
- 10 ուսուցիչ էրիկ մարդ . Լաւ Սաղօմի-
 թի որդիներէն՝ Հոսեփիայի որդին ,
 ու անոր հետ հարիւր վաթսուս էրիկ
- 11 մարդ . Լաւ Բերայիի որդիներէն՝
 Բերայիի որդին Օւարաիսի , ու ան-
 ուոր հետ քսանուսուցիչ էրիկ մարդ .
- 12 Լաւ Եզգադի որդիներէն՝ Եկատանի
 որդին Հոսեփան , ու անոր հետ հա-
- 13 ռիւր տասը էրիկ մարդ . Լաւ Եղո-
 նիկոսի որդիներէն՝ Վերդիները՝ ու
 ընդ անունները ասոնք էին . Լոդի-
 վադէա , Հիէիէլ ու Սեմայիս , և
 անոնց հետ վաթսուս էրիկ մարդ .
- 14 Լաւ Բաղուէի որդիներէն՝ Ութայի
 ու Օւարուդ , ու անոնց հետ եօթա-
 նասուն էրիկ մարդ :

Եւ ասոնք Եհափա վաղող գետին 15
 եզերքը ժողովեցի , ու հոն իրեք օր
 ինչեւն բրինձ . և ժողովուրդը ու
 քահանաները աչքե անցուցի , ու
 հոն Ղատայոց որդիներէն Դարդ Դե-
 չտայ : Ըն ատենը Լոդիվադար , 16
 Երիէլ , Սեմայիս , Լոդնաթան ,
 Հարիւր , Լոդնաթան , Կաթան ,
 Օւարաիս ու Սեսուղամ իշխան-
 ները , ու Հոփարի ու Լոդնաթան
 իմաստունները կանգն տուի . Լա 17
 զանոնք՝ Վասիփիս ըստած տեղը
 եղող Եղգով իշխանին՝ պատուե-
 ներով խրկեցի , ու Վասիփիս ը-
 ստած տեղը եղող Եղգովին , ու
 անոր եղբայրը՝ Կաթանայիմներուն
 զրուցուելու խոսքերը անոնց բերա-
 նը դրի , որ մեր Վստուծոյս տանը
 համար մեզի պաշտօնականեր բերնն :
 Ու մեր Վստուծոյն քարի ձեռքը մեր 18
 վրայ ըլլալուն համար , Իսրայէլեան
 Եղիկն որդւոյն Մոողիկն որդիներ-
 ըն մէկ հանձնարող մարդ մը , այս-
 ինքն Սարաիսն ու անոր որդիները
 ու եղբայրները՝ սանտուսութը մարդ-
 բերին մեզի . Կաւ Սարիսն , ու 19
 անոր հետ Սերարիի որդիներէն՝
 Լսային ու անոր եղբայրները , ու
 անոնց որդիները՝ քսան մարդ . Ու 20
 Կաթանայիմներէն , որ Դաւիթ ու
 իշխանները Ղատայոց ծառայու-
 թեանը տուեր էին , ամէնը իրենց
 անուններովը յիշուած էրկու հա-
 ռիւր քսան Կաթանայիմներ :

Եւ հոն Եհափի գետին քովը 21
 ծոմապահութիւն քարոզեցի , որ
 խոնարհինք մեր Տէր Վստուծոյն առ-
 ջևը , ու անկէ յաջող ճամբորդու-
 թիւն ինչոյնք մեզի ու մեր ընտա-
 նեացը և մեր բոլոր ստացուածքին
 համար . Սաան զի ճամբուն մէջ 22
 մեզ թշնամիներէն պաշտպանելու
 համար թագաւորէն ցործ ու ձիա-
 ւորներ ուղէլու ամէնայ . որովհետեւ
 թագաւորին ըսեր էինք թէ Սեր
 Վստուծոյն ձեռքը բոլոր զանկիւց
 փնտռողներուն վրայ է բարութեամբ ,
 ու անոր զօրութիւնը ու բարկու-
 թիւնը ամէն անոնց վրայ՝ որ զանի-
 կայ կը թողուն : Ուստի ծոմ բռնե- 23
 ցինք , ու աս բանիս համար մեր

- Բատուածն զիս ինդրեցնց .
 ու անիկայ մեր խնդրուածքը ըն-
 դունց :
- 24 Եւ քահանայից իշխաններն տա-
 տուերիւ մարդ զառնեցի , ու ինչ
 Սարաբիան . Եւ արձախեալ ու ոսկին
 25 մարդ , Եւ արձախեալ ու ոսկին
 ու անտիները , նաև խաղաւորին
 ու անոր խորհրդականներուն ու
 իշխաններուն , և ևս զանազակ բո-
 լոր Խորհրդին մեր Բատուածն տա-
 նը Համար տուած ընծաները կշի-
 26 թով անոնց յանձնեցի : Աւ փոյ
 Հարիւր յիսուն տաղանդ արծաթ ,
 և Հարիւր տաղանդ արծաթէ ա-
 մաններ , և Հարիւր տաղանդ ոսկի ,
 27 Եւ քան ոսկի տալու Հազարաման
 զրամբ , ու մարտի ու փայլուն և
 ոսկիի պէս պատուական պղնձէ եր-
 կու աման կշիթով անոնց յանձնե-
 28 ցի , Աւ անոնց ըսի : Գուր Տերոն
 նուիրուած էք , և անտիներն ալ
 նուիրուած են , և արծաթը ու ոս-
 կին ձեր Հաջորդ Տէր Բատուածն կա-
 29 մար ընծայ մին է . Երբման կա-
 ցեք ու պահեցեք , մինչև որ Գա-
 նա Լըրուսաղէմ Տէրոն տանը սե-
 նեակներուն մէջ . քահանայից ու
 Գևաղացի իշխաններուն ու Խա-
 ռայէի տոհմականներուն առջեւ
 30 կշեք : Եւ քահանաները ու Գե-
 տայիները արծաթը ու ոսկին ու
 ամանները կշիթով առին , որ Լը-
 րուսաղէմ մեր Բատուածն տանը
 տանին :
- 31 Եւ առաջին ամառն երկուստա-
 ներորդ զիս Բատուածն զառնեալ զուե-
 ցին Լըրուսաղէմ երթալու Համար ,
 ու մեր Բատուածն ձեռքը մեր փայ-
 էր , ու մեզ ձառնան թնամիքն ու
 զարանակային ձեռքն ազատեց .
- 32 Աւ Լըրուսաղէմ եկանք և հոն իրեք
 33 օր նստանք : Աւ չորրորդ օրը ար-
 ծախեալ ու ոսկին ու անտիները
 մեր Բատուածն տանը մէջ . Աւ ըսա
 քահանային որդւոյն Կերամիթին
 ձեռքով կշուեցան , որուն հետ էր
 փենէհեօի որդին Լըրուսաղէմ . ու
 անոնց հետ Հիսուսի որդին Հովհա-
 ռայ , ու Բանուի որդին Կովալիս

Գևաղացիները կային , Եւ 34
 թուով ու կշիթով յանձնեցան .
 ու ան տանը բոլոր կշիթը զրուե-
 ցան :

Գերութեան որդիքը՝ որոնք զե-
 րութենէ զարձան էին , Խորհրդի
 Բատուածն ողակեցին մատուցին .
 բոլոր Խորհրդին Համար տատուե-
 րու զուարակ , իննսունու փայ խոյ ,
 և իննսունսունու փայ զառն , և
 մեզիքի պատարագի Համար տատու-
 երկու նոխաղ . և անց ամեն Տէ-
 րոն ողակեց Զառնեցի , Եւ 36
 նոնք խաղաւորին Հրովարտելը
 Գեաղացիի կողմը կողմը , ինչ
 զարմանք փոխանորդներուն ու իշ-
 խաններուն տուին . անոնք ալ ժո-
 զովորեցին ու Բատուածն տանը ձե-
 ուրնու եղան :

ԳԼ . Ժ

Աւ երբոր աս բաները կատարուե-
 ցան , իշխանները ինծի ձեռնե-
 ցան ու ըսին , Խորհրդի ժողո-
 փուրդը ու քահանաները ու
 Գևաղացիները և երկիրներուն ժո-
 զովորեցնելը չպատուեցան , Հապա-
 Դանանայոց , Բեաղացոց , փե-
 րեղացոց , Հերուսաղացոց , Բան-
 նայոց , Կովաղացոց , Կովաղա-
 ցոց ու Բեաղացոց պիտի թնամե-
 րուն պէս Բեաղ . Այսին զի իրենց
 2 Համար ու իրենց որդւոցը Համար
 անոնց աղօթիկներն ինչպէս առին . և
 սուրբ սերունդը և երկիրներուն ժո-
 զովորեցնելու հետ խառնուեցան . ու իշ-
 խանները ու ոսկիանները աս մեզիք
 զործեցու մէջ առաջինները կային :
 Եւ աս բանը լսածիս պէս Հանդերձ
 ու փերաբիւս պատուեցի , և զկտու
 ու մարտիս մարտը փետուեցի ու
 ապա ձեռնուց : Եւ տանը զե-
 րութենէ զարձաններուն յանձնե-
 3 րին պատաճառաւ Խորհրդի Բա-
 տուածն խաղաւորն բոլոր փայտեղե-
 րը իմ թով ժողովուեցան . ու ևս մի-
 չե իրկուան զոհին առեալ ապա
 4 նստայ : Եւ իրկուան զոհին առե-
 ձը տատաղանքէս կայ , ու պատ-
 ուած Հանդերձներովն ու փերա-
 կուովն ձեռնան փայտեղ , ու ձեռ-

քերս իմ Տէր Բատուածն առջեւ
 6 տարածեցի , Աւ ըսի : Այլ Բա-
 տուած իմ , Կահնաբ , ու իմ Ե-
 րեսս քեզի վերցնելու ձեմ Համար-
 ձակիր , ու Բատուած իմ . փան
 զե մեր անորկնութիւնները մեր
 զլիւն վեր բարձրացան , ու մեր
 յանձնաբեր մինչև երկիրը ելաւ .
 7 Աւ Կայրերուն օրերն ի վեր մեր
 մեծ յանձնաբեր մէջ ենք մինչև աս
 օրս . ու մեր անորկնութիւններուն
 Համար մեզ , մեր խաղաւորները
 և մեր քահանաները երկիրներուն
 խաղաւորներուն ձեռքը՝ սուրի
 զերկութեան , յափառակութեան ու
 երկուքի սեռութեան տրուեցան , ինչ
 8 պէս որ պայտ Բեաղացի : Եւ հիմա
 քիչ մը առնեմ մեր Տէր Բատուածն
 ողորմութիւն եղաւ , որ մեզի փեր-
 կութիւն ձեռքէ , ու իր սրբու-
 թեանը տեղին մէջ մեզ Հաստատե-
 , որ մեր Բատուածն մեր աչքերը
 լուսաւորեալ , ու մեր ծառայութեանը
 մէջ մեզի քիչ մը հանգստութիւն
 9 տայ : Այսին զի մեր ծառայեցին ,
 Բայց մեր Բատուածն մեզ երես
 Հապա մեզի հանգստութիւն տա-
 լու , ու մեր Բատուածն տանը
 կանգնելու , ու անոր աւերակները
 նորոգելու , ու մեզի Հապա մեզ
 ու Լըրուսաղէմ մէջ պարտապատ
 տեղ մը տալու Համար , Կարսից
 խաղաւորներուն առջեւ մեզ ը-
 10 նորհրդէ զանեղ տուաւ : Եւ հիմա
 ու Բատուած մեր տակէ ետք ինչ
 11 քիչ , քանիք քու պատուիրանք-
 պատուիրանքի լսելով , Եւ երկիրը
 որ պիտի մանեք զանիկայ ժառան-
 գեւ Համար , զարքէի երկիր մին
 է , երկիրներուն ազգերուն զարքէի
 Կոնքութիւններով և քու . որով
 անմարտութեամբ լեզուցի են :
 12 Աւ ըսեմ ձեր աղօթիկները անոնց որ-
 դուցը չտաք , ու անոնց աղօթիկները
 ձեր որդւոցը Համար չառնեք , և
 յաւիտեան անոնց խաղաղութիւ-
 նը ու երջանկութիւնը ընտու-

ուեք , որպէս զի ուսումնար ու ան
 երկրին բարիքը ուսում , ու Գա-
 նից ձեր որդւոցը յաւիտեական
 ժառանգութիւն թողուք : Աւ մեր 13
 չար գործքերուն Համար , ու մեր
 մեծ յանձնաբեր Համար՝ ու բոլոր
 բաները մեր փայ զառն ետքը
 (թէպէս և դուք ալ Բատուած մեր
 4 Կայտեցի մեր մեղացը չափ ,
 Հապա մեզի պայտ փրկութիւն
 տուիր ,) Կարսի էր որ նորէն քու
 պատուիրանքի զանց ընէիք ,
 և աս զարքէի ազգերուն հետ խո-
 նամութիւն ընէիք . միթէ դուք
 մեզի պիտի չօրոգեէր , ու մեզ
 պիտի չապառեիր , մինչև որ Կա-
 ճայտը ու ազատուած մը չմար :
 15 Այլ Տէր Բատուած Խորհրդի , դուք
 տալար ևս . փան զի մեր մինչև աս
 օրս ողջ մնացիք . ահա մեր մեր
 յանձնաբեր քու առջեւ ենք , ինչ
 պէս և աս պատաճառաւ քու առջեւ
 չենք կրնար կայմի :

ԳԼ . ԺԻ

Աւ երբոր Լըրուսաղէմ ու Բա-
 տուածն տանը առջեւ զեռնեցին ին-
 1 կած՝ ու աղօթեցը ու խոստովանու-
 թիւնը կ'ընէր , Խորհրդին խիստ
 շատ բազմութիւն էր ինչ ու կշիթ
 մարդիկ ու տղայներ անոր թով
 ժողովուեցան . և ժողովուրդը խիստ
 2 շատ լացաւ : Աւ Լըրուսաղէմ որդիներ
 րեն Հերիկի որդին Ակրեմիս Լը-
 րուսին պատաճառաւ տուաւ ու ը-
 սաւ , Աւ մեր Բատուածն զեմ
 մեզ զործեցին , ու երկրին ժո-
 զովորեցնելուն օտար կնիկներ ա-
 սինք . բայց հիմա աս բանիս մէջ
 3 ալ Խորհրդի Համար լոյս կայ : Եւ
 հիմա մեր Բատուածն առջեւ ուս-
 րանք , որ բոլոր կնիկները ու ա-
 ընէր , որ բոլոր ձեռները իմ տիրոջն ու
 նոնցմէ ձեռները իմ տիրոջն ու
 մեր Բատուածն Հրամանն փայտե-
 4 քից օրերին Համանաւ թող ըլ-
 ցայ : Եւ ինչ , փան զի աս զործե-
 քից կ'ընայ , մեր ալ քեզի հետ
 կ'ըլլանք , զորպէս ու ըրէ :
 5 Աւ Լըրուսաղէմ և քահանայից

- 29 Եւ խանի որդիներէն՝ Սեսուդամ, 36
 Սարուբ, Եղայիա, Հասուբ, Սա- 37
 30 աղ ու Սամալիթ . Եւ փառաթ մո-
 ժարի որդիներէն՝ Լզնա, Բաղէլ,
 Բանեա, Սասուբ, Սաթանիա,
 Բեսեթէլ, Բանուի ու Սանասէ . 39
 31 Ու Հարաթի որդիներէն՝ Լզնազար,
 Հեսիա, Սեղաբիա, Սեմայիա,
 32 Համան, Բենիամին, Սարուբ ու
 33 Սամարիա . Հասուբի որդիներէն՝
 Սաթանայ, Սասաթա, Օարադ,
 Լզնիադէտ, Հերեմի, Սանասէ
 34 ու Սեմէ . Բանի որդիներէն՝
 35 Սաադայ, Եմրամ, Սեէլ, Բա-
 նեա, Բադայիա, Բեղուհայ, Սա- 36
 նիա, Սերաման, Լզնասիբ, Սա- 37
 թանիա, Սաթանայ, Հասուբ,
 (38) Բանի, Բանուի, Սեմէ, Սե- 39
 ղեմիա, Կաթման, Եղայիա, Սար- 40
 նադայ, Սասայ, Սարայ, Եզա- 41
 բիէլ, Սեղեմիա, Սամարիա, Սեղ- 42
 զու, Եմարիա ու Հոփսէփ . Կա- 43
 բաի որդիներէն՝ Հեթէլ, Սասա-
 թիա, Օարադ, Օերմիա, Հա- 44
 դայի, Հոփէլ ու Բանեա . Ըսող
 ամենք օտար կնիկներ առիւ էին . ու
 անոնցմէ ոմանք զաւակ ծնած կը-
 նիկներ ունէին :

ԳԻՐՔ ԵՆԵՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ քաղաքի որդւոն Կեեմիային
 խաղերը .
 Ու եղաւ որ Բասաղն ամուսն մէջ՝
 Երուսէլէմ Բաբելոնի քաներորդ-
 տարին երրորդ եւ Հուշան մայրա-
 2 քաղաքն էի, Բանի առաւել եղ-
 րայիներէս մէկը, ու քանի մը Հո-
 դայի մարդիկներ ինչէ՛ եկան . և
 անոնց՝ զերութենէ ազատուած ու
 մնացած Երեւանրուն վրայով ու
 Լքուսաղեմին վրայով Հարցուցի .
 3 Եւ ինձի ըսին, Ղերութենէ ա-
 զատուած մնացածները Հոն գաւա-
 ռին մէջ մեծ նեղութեան ու ա-
 նադութեան մէջ են, ու Լքու-
 սաղեմին պարիսպը փլած, և անոր
 դռները կրակով պորտած են .
 4 Ու երրորդ եւ աս խօսերը լսեցի,
 նստայ լացի . ու քանի մը օր սուղ
 բռնեցի, և ծով պահելով երկնից
 Բառուճայն առջև աղօթք ըրի,
 5 Ու ըսի, Ո՛հ, Տէր Բառուած
 երկնից, որ մեծ ու ահեղ Եւ-
 տուած ես, ու յեզ սիրողներուն
 և քու պատուիրանքներդ պահողնե-
 րուն ուխտ ու ողորմութիւն կը
 6 պահես . Սաղաւմ, քու ախանջ-
 ներդ թող մոխի ընեն ու աշտերդ
 բոց ըլլան, որ ըսն քու ծառայիչ
 աղօթքը, որն որ քու ծառաներուդ
 Բարսէլի որդւոցը Համար Հիմա ցո-
 բիկ ու զիշեր քիզի կը մատուցա-
 նեմ, խոստովանելով Բարսէլի որ-
 դւոցը մեղքը, որով քիզի զէմ
 մողանչեցինք . քանզի թէ՛ ես և
 թէ՛ իմ հօրս սունը մեղք գործե-
 ցինք . Հիւրաւի մեր քու առջեկ 7
 անորեւութիւններ ըրինք, ու քու
 ծառայիչ Սոփսէսին տուած զա-
 տուիրանքներդ, կանոններդ ու զա-
 տաստաններդ լցահեցինք . Սաթան
 8 կ'ազաւծեմ՝ յիշէ ան խօսքը, որ
 քու ծառայիչ Սոփսէսին պատուի-
 րեցիր ըսելով, Ի՞նչ որ խնայանք
 քնէք, ևս ձեզ ազգերու մէջ պիտի
 9 ցրուեմ . Ի՞նչ թէ որ ինձի դառ-
 նար, ու իմ պատուիրանքներս պա-
 հէք ու զանոնք կատարէք, ձեզմէ
 ցրուածները թէ՛ և երկրիս ծայրը
 ըլլան, զանոնք անկէ պիտի ժող-
 վեմ, ու ան եղբ պիտի տանիմ՝
 որն որ ըսարեցի իմ անունս Հոն
 զնելու Համար . Եւ Հիմա անոնք 10
 քու մեծ ուժովդ ու զօրաւոր ձեռ-
 քովդ ազատած ծառաներդ ու ժո-
 ղովորդդ են . Ո՛հ, Տէր, Հիմա 11
 քու ծառայիչ աղօթքը, ու քու
 անունէդ փախալու փախալ ունե-
 յող ծառաներուդ աղօթքը քու ա-
 կանջ թող լսէ . և այսօր քու

ծառայելոյ յաշխարհի ինչն տուր : ու
աս ժարդուն առնէր ինծի շնորհք
զանել տուր : Ասան զի ես թա-
ղաւորին ծառայումն էի :

ԳԼԻԲ

- 1 Ա. Եղաւ որ Վերան անունն մէջ՝
Երտաշէն թագաւորին յառնե-
րող տարին՝ անոր առջեւ զինի
կար, և զինն առի ու թագաւո-
րին տուի : ու անոր առջեւ Բա-
2 տրուամ շէի երեցած : Եւ թա-
ղաւորը ինծի բաւ, Ինչեւ Ե-
րեւոյ տրուամ է, որովհետեւ հի-
ւանդ չեա : ատիկայ ուրիշ բան չէ,
բայց եթէ արտի տրամն իմն : ու
3 ես խիստ շատ փախցայ : Եւ ասե-
նր թագաւորին բաի : թագաւորը
յախտեան ողջ կենայ : Ինչպէս
իմ երես տրուամ չըլլայ, որ իմ
հարցա գերեզմաններուն տեղը եղող
քաղաքը աւերակ ու անոր զոները
4 կրակով այրած են : Եւ թագա-
ւորը ինծի բաւ : Գաւն Բճճէ Ինչ
կը ինդրես աս բանիս փրցող :
Եւ ասեմը երկնից Ետուծոյն ա-
5 ղով ըրի : Ա. թագաւորին ըրի,
իմէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երե-
նայ, ու թէ որ յու ծառայք յու
առնէր շնորհք զաւա, զիս Հրե-
աստան խրկեա իմ հարցա գերեզման-
ներուն քաղաքը, որ զանիկայ չե-
6 նեմ : Եւ թագաւորը ինծի բաւ :
(ու թագաւորին անոր յովը նոստը
էր) : Գաւ ճամբորդութիւնդ. Բը-
շափ ասեմն պիտի բռնէ : ու Երբ
պիտի գաւնաս : և թագաւորին
հաճոյ երեցաւ որ զիս խրկէ, և ալ
7 անոր Ժամանակն որովցի : Ա. թա-
ղաւորին ըրի : Իմէ որ թագաւորին
հաճոյ կ'երեւայ, ինծի նամակներ
տրուի Կեալին միւս կողմը եղող
իշխաններուն որ զիս անցնեն,
8 մինչև որ Հրեաստան երկամ : Ա.
մէկ նամակ մը Ետալին՝ որ թագա-
ւորական անտառին պահապանն է,
որպէս զի ինծի փայտ տայ, Ետա-
շէն տանը աշտարակին զոները և
քաղաքին պարիսպը ու մանկու-
տունն շինելու համար : Եւ թա-
ղաւորը զանեմ ինծի տուա : փան

զի իմ Ետուծոյն բարի ձեռքը իմ
փառ էր :
Ա. Գաւին միւս կողմը եղող 9
իշխաններուն զայնի, ու թագաւո-
րին նամակները անոնց տուի : և
թագաւորը իմ հետ զորապետներ
ու ձիաւորներ իրկից : Ա. երբոր 10
Անաւարդատ Որոնացին ու Եմե-
նացի ծառան Տուրիս լսեցին,
շատ նեղացան, որ Խորդէի որդւո-
ցը աղէկութիւնը փնտռելու համար
մարդ մը եկաւ : Ա. Լըրուսաղէմ 11
եկայ և հոն իրեք որ մնացի :
Ա. ես քանի մը մարդոց հետ 12
գիշերով եկայ : ու Բնչ որ իմ Ե-
տուծաւ արտի մէջը գրեւ էր Լըրու-
սաղէմին համար բնելու, զանիկայ
մարդու մը չորոցեցի, և ինծի հետ
իմ հետեւ անասունն իր գառ ու-
րիշ անասուն մը չկար : Եւ զի- 13
շերով Չորի գոնէն՝ Ա. Ետալի աղ-
բի բն առնէն Երեւոյ զուար կայ,
ու Լըրուսաղէմին փրած պարիսպնե-
րը ու կրակէն այրած զոները գնե-
ցի : Եւ Երեւոյի զուար ու թա- 14
ղաւորին աւազանը անցայ, ու տակը
եղող անասուններն անցնելու տեղ
չկար : Եւ զիշերով հեղեղատեն 15
փեր կայ ու պարիսպը գնեցի : ու
զարմայ Չորի գոնէն մտայ, ու այն-
պէս նորէն իմ քաղաքը եկայ : Եւ աս- 16
տիկանները իմ քաղաքը երկամ ու Բնչ
ընէր շինացան : ու Հրեաներուն,
կամ քահանաներուն, կամ աղ-
նուականներուն, կամ ոստիկաննե-
րուն, և կամ ուրիշներուն որոնք
գործը կ'ընէին, մինչև հիմա չըրու-
ցեցի :
Ետը անոնց բաի : Գաւ կը 17
տեւեմք աս թշուառութիւնը՝ որուն
մէջ կը գտնուէր, և իմ ինչպէս
Լըրուսաղէմ աւերակ, ու անոր
զոները կրակով այրուած են : Եկէր
Լըրուսաղէմին պարիսպը շինել, որ
այտն հետեւ նախապէս չըլլար :
Եւ իմ Ետուծոյն բարի ձեռքը իմ 18
փառ բլարը, ու թագաւորին ինծի
բաւ խորեքն ալ անոնց պատմեցի :
ու անոր բաի : Լըրուսաղէմ և
իրենց ձեռքերը ու մտքուցեցին աս
բարի գործէն համար :

19 Բայց Որոնացի Անաւարդատ
ու Եմեմնացի ծառան Տուրիս և
Լըրուսաղի Կեալմ լսելով՝ մեղ
ծաղը ըրին, ու մեղ քահանայի
Եմեմն Եւ ձեռք բռնեց ինչ
պատիւ ըլլայ : միմէ գուր թագա-
ւորէն ապստամբել կ'ուզէր : Եւ
անոնց պատասխան տուի ու ըրի :
Լըրուսաղի Ետուծաւ ինքը մեզի յա-
նուած իմն պիտի տայ, ու մեր որ
անոր ծառաներն են, պիտի ելլեն
ու շինեն, բայց զուր Լըրուսաղէմ
մէջ բաւին, իրաւունք ու իշխան
չունեն :

ԳԼԻԳ

- 1 Ա. մեծ քահանան Լաղիսի և
անոր քահանայ եղբայրները Ե-
ւն ու Ախարայ զուար շինեցին :
անոնք զանիկայ նուիրեցին և անոր
փեղկերը կանգնեցին : ու զանիկայ
մինչև Աղայի աշտարակը, մինչև
Ետալիէի աշտարակը նուիրեցին :
2 Եւ անոր յովը Լըրուսաղի մարդիկը
շինեցին, ու անոնց յովը Իմի
որդին Օւարու շինեց : Եւ Չը-
կանց զուար Անաւայի որդիք չե-
նեցին : անոնք զանիկայ շինեցին,
ու անոր փեղկերը, փակաւոր ու
անոր փեղկերը, փակաւոր ու
3 նիզերը անցուցին : Եւ անոնց
քովը Կուսի որդւոյն Ուրիսին
որդին Մեղամեմ նորոգեց : ու
անոնց յովը Մասիգիլիկ որդւոյն
Բարսաղայի որդին Մեսուգամ
նորոգեց : և անոնց յովը Կաւանայի
որդին Սաղուէ նորոգեց : Ա.
5 որդին յովը լծակուայի նորոգե-
ցին : բայց անոնց մեծերը իրենց
Տերոց գործին իրենց վեց չունե-
ցին : Եւ Հին գուար փաւի
որդին Հոմիկաւ ու Կաւանայի
որդին Մեսուգամ նորոգեցին :
անոնք զանիկայ շինեցին, ու անոր
փեղկերը, փակաւոր ու նիզերը
7 անցուցին : Եւ անոնց յովը Կա-
րաւանայի Մեղամիս ու Մեղ-
նոմայի Հաղոն և Կարաւանի
ու Մարայի մարդիկները շինեցին,
ու մինչև Կեալին աս կողմը եղող
իւ-
8 խանին ախտը : Եւ անոր յովը
ոսկրիներն Զարհայի որդին

Ողբէլ նորոգեց : ու անոր յովը
պեղագործներուն որդին Ետալիս
նորոգեց : ու Լըրուսաղէմ մինչև
լայն պարիսպը թողուցին : Եւ
անոնց յովը Լըրուսաղի կէս մա-
սին իշխանը՝ Ուրի որդին Հաւա-
յիս նորոգեց : Եւ անոնց յովը
ու իր ասանը զիմացը Զարուսաի
որդին Հիկայիս նորոգեց : ու
անոր յովը Ետալիսի որդին
Կեալմիս նորոգեց : Միւս բաւի-
11 նը ու փաւանաւ աշտարակը
Զարիմ որդին Մեղայիս ու
փաւան միւսի որդին Ետուր
նորոգեցին : Եւ անոր յովը Եւ-
րուսաղի կէս մասն իշխանը Ե-
րեսի որդին Սեղուսի ինքը ու իր
աղբիկները նորոգեցին : Չորի գու-
13 սը Ետուր ու Օւանդի ընակի-
ները նորոգեցին : անոնք զանիկայ
շինեցին, ու անոր փեղկերը, փա-
կաւոր ու նիզերը անցուցին : ու
պարիսպնէ հարցա կանդուն լծեցին
մինչև Երեւոյ զուար : Եւ Երեւոյ 14
զուար Կեմ պարսպի կողմնաց իւ-
խանը՝ Ուրիսի որդին Մեղայիս
նորոգեց : զանիկայ ան շինեց, ու
անոր փեղկերը, փակաւոր ու նիզե-
րը անցուց : Եւ Երեւոյի զուար 15
Մասիայի կողմնաց իշխանը՝ Քաւ-
զի որդին Մեղուն նորոգեց :
զանիկայ ան շինեց ու ծածկեց : և
անոր փեղկերը, փակաւոր ու նի-
զերը անցուց : ու թագաւորի պաւ-
տկին մօտ եղող Մեղայի աւաղա-
տին պարիսպը մինչև Կաւանի
5 քաղաքն ինչոյ աստիճանները
լծեց : Եւ Եւրո ինքնուրի կէս 16
մասն իշխանը՝ Երուսի որդին
Կեալմ նորոգեց, մինչև Կաւի-
թին գերեզմաններուն զիմացը, ու
մինչև շինու աւաղանը, ու մինչև
Կեմ պարսպին : Եւ Եւրո 17
Կեալի նորոգեցին, Կանիի որ-
դին Հուսամ, անոր յովը Ահի-
գին կէս մասն իշխանը Ետալիս
իր տեղուսը նորոգեց : Եւ Եւրո
կէս մասն իշխանը՝ Ետալիսի որ-
դին Կաւայի նորոգեց : Եւ անոր 19
յովը Մասիայի իշխանը՝ Հեսուի

- նախկիններուն զոր չհատու, ու հա-
 70 շատ է. մինչ պիտի չկրնանք
 11 պարիսպը շինել: Աւ մեր թշուա-
 միները կ'ըսեն, Չգիտնան ու
 չտեսնեն, մինչև որ մեր անոնց մէջ
 12 մտնենք ու զանաւոր մեղքները, և
 13 անոնց դործը խտրանենք: Աւ և-
 զաւ որ անոնց քովը լռակող շրէ-
 աները մեզի էկան, և տասը անգամ
 մեզի բռն ինչ Վան կողմանէ ուր
 որ գտանայ, մեր վրայ գետն յա-
 14 զուստից անհոգ անոր՝ պարս-
 պին կուտ, — բարձր տեղումներ
 ժողովուրդը իրենց ազգատոհմնե-
 րուն համեմատ Բաբելոն կայնցու-
 ցի, ու իրենց սուրբութիւնը, նիգակ-
 ներութիւնը ու աղէկներովը կայնցուցի:
 15 Եւ նայեցայ, ու էլայ, և իշխան-
 ներուն ու ոտտիկաններուն ու միա-
 ջած ժողովուրդին ըսի, Եւնոյ և-
 16 բեռն մի՛ փոխադր. յիշեցէ՛ք Տէրը
 որ մեծ ու աշեղ է, և ձեր եղբայր-
 ներուն, տղայներուն, աղջիկնե-
 րուն, կնիկներուն ու տուններուն
 համար պատերազմ բրիք:
 17 Աւ երբոր մեր թշնամիները լսե-
 ցին որ մեր իմացիք ենք, և Վատուած
 անոնց՝ խորհուրդը ցրուեց, մեր
 18 սակերս պարիսպը շինելու դարձանք,
 19 ամեն մէկը իր գործին: Եւ ան
 օրէն ի վեր իմ մարդիկներուն կէտը
 կ'աշխատէին, ու կէտն ալ նիգակ-
 ներ, ասպարներ, աղէկներ ու զը-
 16 բաններ կը բռնէին: ու իշխանները
 17 Տուգալի բոլոր ազգատոհմներուն
 18 ետեւ կը կայնէին: Պարիսպը շի-
 19 նոցները ու բեռնակիրները —
 20 բեռնակիրները — մէն մէկը իր մէկ
 ձեւով կը բանէր, ու միւս յե-
 18 րեւել զենքը կը բռնէր: Եւ զնոյն
 19 կողմէն մեկը իր սուրբ մէջքը
 կապած կը գործէր, ու փողահարը
 19 իմ լոգն էր: Եւ անոնք աղանդե-
 րուն ու ոտտիկաններուն ու միա-
 ջած ժողովուրդին ըսի, Եւ դործը
 20 մեծ ու բնորոշ է, ու մեր
 պարսպը հետո. Եւ. Եւ փողի փողին
 ձայնը ուր տեղ որ լսէք, հոն մեր
 քովը ժողովուրդը. մեզե համար մեր

Վատուածը պատերազմ պիտի բնէ:
 Աւ մեր այսպէս Տէր դործը կ'ը- 21
 նէիր. և շուտով կ'եսր արշա-
 փն ծագած անոնէն մինչև ասպի-
 րուն ևրեցած անոնք նիգակներ
 բռնած կը կենային: Եւ ան ա- 22
 տները ժողովուրդին ըսի, Եւ մար-
 իր ծառային հետ զիշխները Լքու-
 սաղեմի մէջ մնայ, որ զիշխնը մեզի
 համար պահպանութիւն բնէ ու
 23 ցորեկը դործէ: Աւ ևս ու իմ
 եղբայրներս և իմ ծառաներս ու
 իմ ետեւս եղող պահապան մար-
 զիշխները՝ ամենին մեր հանդի-
 24 ները չէիր հաներ, լուսուցու-
 անոնէն ի վրայ:

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ ժողովուրդը ու անոնց կնիկ- 1
 ները իրենց եղբայրը շրէանե-
 րուն դէմ մեծ դանդաւ քրին: Եւ 2
 ոմանք կ'ըսեն: Եւնոյ մեր տղա-
 ներովը ու աղջիկներովը շատու-
 1 ներ. և ուտելիք ծախու անոնք, որ
 ուտենք ու ապրինք: Ոմանք ալ 3
 կ'ըսեն: Եւնոյ մեր արտերը, պը-
 զիները ու տունները դրաւ կը
 4 գնենք, որ սովի համար ուտելիք
 ծախու անոնք: Եւ ոմանք կ'ը-
 սեն: Ու ապա քրին հարկ դա-
 5 համար մեր արտերուն ու պղին-
 փուն վրայ ստուի փոխ առնիր: Աւ
 հիմա մեր մարմինը մեր եղբայրնե-
 րուն մարմինին պէս է, ու մեր որ-
 6 զիքը՝ անոնց որդւոյր պէս, և աշ-
 անք մեր տղայները ու աղջիկները
 ծառայութիւն կը ծախենք: և ար-
 7 գէն մեր աղջիկներէն աղախին բնա-
 լու ծախուածներ կան, ու մեր ձեռ-
 քը կարողութիւն չկայ: որովհետեւ
 մեր արտերը ու պղինները ուրիշնե-
 րուն չեւան:

Աւ երբոր ևս անոնց աղաղակը ու 6
 աս խօսքերը լսեցի, խիստ դժուա-
 7 րեցայ: Եւ մտիս մէջ խորհելէն
 ետեւ՝ անոնք աղանդները ու ոտտի-
 կանները շնայեցան: Եւ անոնք
 ըսի, Եւ անոնք ալ մեր եղ-
 8 բայրներէն փախ կ'առնէր. ու ան-
 նոնց դէմ մեծ ժողովուրդ բրի: Եւ
 անոնք անոնց ըսի: Եւնոյ հիմա

նախնոր. ծախուած մեր Հրեայ եղ-
բայրները մեր կարողութեանը չափ
ծախու առինք, ու հիմա դուք ձեր
կողայրները կը ծախէք, կամ ա-
նոնք մեզի ծախուին. և անոնք
լռեցին ու չըրցան պատասխան
9 տալ : Բաւի : Եւ ձեր բրածք
աղէկ բան չէ. պէտք չէ որ մեր
Եստուծոյն վախովը քայլէք, որ մեզի
թշնամի եղող ազգերուն նախատիք
10 չըլանք : Եւս ալ ու իմ եղ-
բայրներս ու ծառաներս ալ ստակ
ու ցորեն փոխ տուած ենք անոնց :
Բայց հիմա սա պարտքը անոնց չնոր-
11 չենք : Եւ ձեզի կ'աղաչեմ, որ
այսօր անոնց եւ գործընէր անոնց
արտերը, սրբիները, ձիւնիները
ու տունները. նաեւ ստակին, ցո-
րենին, դինին ու եղին հարիւրին
մէկը որ անոնցմէ կը պահանջէք :
12 Եւ անոնք ըսին, Եւս պիտի դար-
ձնենք ու անոնցմէ բան մը պիտի
չպահանջենք : Ինչպէս որ ըսիր,
այնպէս պիտի ընենք : Եւս ասունք
քահանաները կանչեցի, ու անոնց
երգում ընել տուի որ ասանկ ը-
13 նեն : Եւս հանգերնս թօթփեցի
ու ըսի, Ո՛վ որ աւ րանը չկա-
տարէ, իր տունն ու իր փաստա-
կէն Եստուած այսպէս թօթփէ, ու
պրպէս թօթփուած ու դատարկ ըլ-
լայ : Եւ բոլոր ժողովը Եւս
ըսին ու Տէրը օրհնեցին : ու ժո-
ղովուրդը աւ րանը կատարեց :
14 Եւ Հոգւոյի երկրին մէջ անոնց
իշխանը եղած օրէն Եստուած թա-
ղանքին քաններովը տարին մինչեւ
երեսուերկուերորդ տարին տա-
սուերկու տարի թէ՛ եւ ի թէ իմ
կողայրներս իշխանութեան ուժիկը
15 չառինք : Բայց ինծի առաջ և-
ղող նախորդ իշխանները ժողովուր-
դին բնու կ'ըլլային, ու անոնցմէ
հայ ու զինի կ'առնէին, քառասուն
սիկը արծաթէն ի գետ : անոնց
ծառաններն ալ ժողովուրդին բո-
նութիւն կ'ընէին, բայց եւ Եւս
տուծմէ վախճալով այնպէս չորի :
16 Ու նաեւ սա պարսպին գործին մէջ
աշխատեցայ : ու մնայ արտ ծախու
չառինք, և իմ բոլոր ծառաներս

հոն ժողովուրդն էին ան գործին հա-
մար : Բաւի Եւս աններն ու ուս- 17
տիկաններն հարիւր յիսուն մարդ :
ու չըմարաց աղաներն Սոփ Էկոնները
իմ սեղաննս : Եւս ամեն 18
օրուան ծախսաւ և էր : արժան մը
ու վեց բնութի ոչխար : և ինծի հա-
մար թոշնաններ ալ կը պատրաս-
տուէր : ու տասը օրը անգամ մը
ստատու թէնամէ ամեն տեսակ գի-
նիէն իմեցէ : այսու ամենայնիւ իշ-
խանութեան ուժիկը չպահանջեցի :
վանց զի սա ժողովուրդին վրայ և-
ղած ծառայութիւնը ծանր էր :
Ո՛վ Եստուած իմ, սա ժողովուր- 19
դին բոլոր բրածներուս համեմատ
զիս ի բարին յիշէ :

ԳԼ . Զ

Ու երբոր Սանարազատ, Տուրիա 1
ու Երաբայի Գեաւած, ու մեր
միւս թշնամիները լռեցին, որ եւ
պարիսպը չինցի, ու հոն փլած
տեղ մը չմայ, (թէպէտ և մինչեւ
ան ասունք դռներուն փեղկերը դը-
րած չէին,) Սանարազատ ու Գե- 2
աւած ինծի Լաւր խրկեցին ու ըսին,
Իշխան, Ոչխարի գաղտնի գեղերուն
մէջ իրարու հետ տեսուիրք : Բայց
անոնք ինծի չարութիւն ընել կը
խորհէին : Եւ անոնց պատգամա- 3
ւորներ խրկեցի ու ըսի, Եւս մեծ
գործով մը գրադած եմ ու չեմ
կրնար իջնել : Ինչօք համար գործը
գաղարի, երբոր զանիկայ թողում
ու մեզի իջնեմ : Եւ անոնք ինծի 4
չորս անգամ ասանկ խօսքեր խրկե-
ցին : ևս ալ անոնց նոյն պատաս-
խանք տուի : Ու հիշեցորդ ան- 5
գամն Սանարազատ նոյն խօսքե-
րով իր մանչ ինծի խրկեց, ձեռքը
մէկ բայ թուղթով մը Որուն մէջը
այսպէս գրուած էր : Եղաք մէջը
լռուցաւ, ու Գեաւած կ'ըսէ որ
գուն ու Հրեաները տարտաթիւ 6
կը խորհէր : գուն անոր համար կը
չինեւ պարիսպը, որ անոնց թա-
ղաւոր ըլլաւ, ինչպէս որ կ'ըսուի :
Ու նաեւ Լորուսաղէմը մէջ մարդա- 7
րէներ հաստատեցիր, որ քարաղէն
ու քեղի համար ըսին, թէ Եւսիկայ

Հրեաստանի թագաւոր է : ու հի-
մա սա խօսքերը թագաւորին ա-
կանք պիտի հասնի : ուրիմե և-
կուր որ մէկտեղ խորհուրդ ընենք :
8 Բայց եւ անոր Լաւր խրկեցի ու
ըսի, Բանը քաւ ըսած խօսքերու
պէս չէ : հապա տառնք դուն քու
9 սրտիկ շարեցիր : (Վասն զի ա-
նոնց ամենը մեզ կը փախցնէին
լռելով :) (Եւ զ անոնց ձեռքը ան
գործէն թու ըսայ, որ չկատարուի :
Ու հիմա թէ Տէր իմ ձեռքերս ու-
ժողովուրդ :)
10 Ու եւ Սանարեկի որդւոյն Գա-
ղայիկայի որդւոյն Սանայիկային տունը
մտայ : և անիկայ քաւ Զէ զո-
ցուած էր, ու ըսաւ : Ի՞նչ է մէկ-
տեղ Եստուծոյ տունը տաճարին
մէջը երթանք, ու տաճարին գունե-
լը գոցենք : վասն զի քեզ մեղքնե-
11 պիտի գան քեզ մեղքներու : Ու
եւ ըսի, Սիթի ինծի պէս մարդը
կը փախցի : և զի կայ ինծի պէս
որ տաճարը մոռնէ ապրիլու համար :
12 չեմ ձանձր : Ու աղէկ հասկընայ
որ զանիկայ Եստուած խրկած չէր,
հապա իմ վրաս ու մարդարեւու-
թիւնը Բաւի խոնցաւ : վասն զի
Տուրիա ու Սանարազատ զանիկայ 3
փարկով ըսնէին Եւս : Եւս ասոր
համար փարկով ըսնէին Եւս : Եւս ասոր
կայ, որ եւ փախում, ու ասանկ
ընելով մեղանցեմ, որ զիս բամ-
բամբու : ու իմ անունս աւերու-
14 պատճառ մը ունենան : Ո՛վ Ես-
տուած իմ, Տուրիան ու Սանարա-
զատը սա իրենց գործոյր համե-
մատ, ու Նովադիա մարդարեւու-
հիւն ու զիս փախցնող միւս մար-
դարեւները յիշէ :
15 Եւ պարիսպը Իււււ ամառ քը-
սանու հիշեցորդ օրէ յիսուերկու
16 օրուան մէջ ըլնցաւ : Ու երբոր
մեր ամեն թշնամիները լռեցին, մեր
մեր ամեն եղող ամեն աղաները
բախտութեամբ եղող ամեն աղաները
վախցան ու շատ ամէնցան, ու ինչ-
քան որ աւ գործը մեր Եստուծոյն
օրհնանութեամբ կատարուեցաւ :
17 Եւ ան օրերը Հոգւոյի աղանա-
կաններն Տուրիային շատ նամակ-

ներ կ'երթար : Տուրիային ալ ա-
նոնց կու գար : Վասն զի Հոգւա- 18
յին շատ մարդիկները անոր հետ
երդմով միարաններ էին : քանզի
անիկայ Եստուծոյ Սեղանիկային փե-
տան էր : ու անոր որդին Հոգւան
Բարաբիկայի որդւոյն Սեղանիկային
մին աղէկը առեր էր : Կաւ իմ 19
առջեւ անոր աղէկութիւնները կը
զրուցէին, ու իմ խօսքերս անոր կը
հասցնէին : և Տուրիա ինծի նա-
մաներ կը խրկէր զիս վախցնելու
համար :

ԳԼ . Է

Ու երբոր պարիսպը ըլնցաւ, և 1
գունեւորներ փեղկերը անցուցի, ու
գունեւորներ, երգչորդներ ու Դա- 2
ւաղիկներ գրուեցան, Իմ եղ-
բայրս Եւսին, ու պալատին իշ-
խանը Եւսին (որ հաւատարիմ,
ու շատերէն աւելի Եստուծոյ փախ-
ցիլ մարդ մն էր,) Լորուսաղէմի
զիկայ զրի, Ու անոնց ըսի, Սիթի 3
քաւ արեւ չտարայ : Եւստուծոյն
գուները չըսցուին : և իրենց ներ-
կայութեամբ գուները գոցին ու
կայութեամբ գունն, ու Լորուսաղէմի բը-
նակիներէն պահապաններ կարգէն,
ամեն մէկը իր պահպանութեամբ
մէջ, ու ամեն մէկը իր տանը դի-
մացը :
Բայցոր ընդարձակ ու մեծ էր : 4
բայց մէջի ժողովուրդը քիչ էր, ու
տուններ չէնուած չէր : Եւ իմ Ես- 5
տուածս իմ սրտիս մէջը գրաւ, որ
աղանակները ժողովմ որ արձանաղ-
թաղուրդը ժողովմ որ արձանաղ-
թուին : ու առջի անգամ գերու- 6
նէն երգչորդներն մէկ աղայարանու-
նէն երգչորդներն մէկ աղայ : ու անոր մէջը
թեան զերբը գտայ : ու անոր մէջը
այսպէս գրուած գտայ :
Բարիկայի Եստուծոյ զործնութեամբ 7
գաւորին տարած գերիներն երգչ-
գաւառի բնակիչները ասոր էին,
որոնք Լորուսաղէմ ու Հոգւա
որոնք Եստուծոյն, ամեն մէկը իր քաղաքը,
Ու Գորդարեւին, Հիւստին,
Նեւադային, Եղաբային, Սաւա-
միային, Կաւմանիին, Սաւա-
քին, Բաղասային, Սաւա-
միային, Կաւմանիին, Սաւա-
քին, Բաղասային, Սաւա-

իմնն , Բաղուէին , Կառուսին —
Բաւանային Հետ եկան : Ինչ — ու եր
Խարայի ժողովուրդին մարդոցը
8 թիւը . Փարսի որդիքը՝ երկու
Հազար Հարիւր հօթանասունուեր
9 կու . Սափաթայի որդիքը՝ իրեր
10 Հարիւր հօթանասունուերկու . Եւ
Բաշի որդիքը՝ վեց Հարիւր յիսուն
11 ուերկու . Փարսի մեծարի որդիքը՝
Հետուի ու Յոփարի որդիքներն՝ եր
կու Հազար ու թիւ Հարիւր տասնու
12 ու թիւ . Եզգամի որդիքը՝ Հազար
13 երկու Հարիւր յիսունուերկու . Օւա
թուի որդիքը՝ ու թիւ Հարիւր քառ
14 սունու հինգ . Օւաքայի որդիքը՝
15 հօթը Հարիւր վաթսուսու . Բանուի
որդիքը՝ վեց Հարիւր քառասունու
16 ու թիւ . Բեքայի որդիքը՝ վեց Հա
17 ռիւր քառասուն ու թիւ . Եզգայի որդի
քը երկու Հազար իրեր Հարիւր քը
18 սանուերկու . Եզգանիկամի որդիքը՝
19 վեց Հարիւր վաթսուսուսուսու . Բա
զուէի որդիքը՝ երկու Հազար վաթ
20 սունուսուսու . Եզինի որդիքը՝ վեց
21 Հարիւր յիսունու հինգ . Ետերի որ
դիքը Լոգեկիսկն՝ ինսունու ու թիւ .
22 Հասուսի որդիքը՝ իրեր Հարիւր
23 քառասուն ու թիւ . Բեւեի որդիքը՝
24 իրեր Հարիւր քառասունու . Երեկի
25 որդիքը՝ Հարիւր տասնուերկու . Գա
բաւանի որդիքը՝ ինսունու հինգ .
26 Բեթիւլի ու Կետուի մարդի
27 կը՝ Հարիւր ու թիւսունու ու թիւ . Ե
նաթայի մարդիկը՝ Հարիւր քառ
28 ու ու թիւ . Եզգանի իսանը մար
29 դիկները՝ քառասունուերկու . Սա
րիսի մարդիկը , Աեփուրայի ու Բերու
թի մարդիկը՝ հօթը Հարիւր քառ
30 սունուիրեր . Սաանի ու Գարայի
մարդիկը՝ վեց Հարիւր քառասուն
31 Սարմաի մարդիկը՝ Հարիւր քառ
32 ուերկու . Բեթեի ու Գայի մար
33 դիկը՝ Հարիւր քառասունիրեր . Սիւ
Կարաւին մարդիկը՝ յիսունուեր
34 կու . Սիւ Լոգամի որդիքը՝ Հազար
35 երկու Հարիւր յիսունուերկու . Հա
րիսի որդիքը՝ իրեր Հարիւր քառ
36 Լոգեկիսկն որդիքը՝ իրեր Հարիւր
37 քառասունու հինգ . Գոլի , Երեկ
ու Ունուի որդիքը՝ հօթը Հարիւր
38 քառասունու . Սեւայի որդիքը՝ ի

րեր Հազար իրեր Հարիւր երասուն
Վահանաները՝ Հետուի տասնէն՝ 39
Հեղայի որդիքը՝ իրեր Հարիւր
հօթանասունուիրեր . Լամիի որ
40 դիքը՝ Հազար յիսունուերկու . Փա
սուի որդիքը՝ Հազար երկու Հա
41 ռիւր քառասունուսուսու . Հարիսի
42 որդիքը՝ Հազար տասնուսուսու եր
43 Կետայի որդիքը՝ Ուգուի որդի
ներն՝ Հետուի ու Կազմի որդի
քը՝ հօթանասունուերկու երկու
44 Լոգեկիսկները՝ Եսաի որդիքը՝
Հարիւր քառասունու ու թիւ երկու
45 Կանապաները՝ Ազգուի որդի
քը , Ետերի որդիքը , Տեղանի
որդիքը , Եկուրի որդիքը , Ե
սիսայի որդիքը , Սուրայի որդիքը՝
Հարիւր երասունուսուսու երկու
46 Կաթնայի որդիքը — ու թիւ երկու
47 Սիսի որդիքը , Եսուի որդի
քը , Տարապի որդիքը , Աերուի
որդիքը , Սիսի որդիքը , Փազուի
որդիքը , Կարանայի որդիքը , Եզ
48 աի որդիքը , Սազամի որդիքը ,
Ենանի որդիքը , Կեղեկի որդի
49 քը , Գաարի որդիքը , Ուկայի
50 որդիքը , Սաանի որդիքը , Կե
կուի որդիքը , Գազամի որդիքը ,
51 Սիսի որդիքը , Փառի որդիքը ,
Բառի որդիքը , Սափանի որդի
52 քը , Կեփուի որդիքը , Բակ
53 ռիի որդիքը , Եկուի որդիքը ,
Երուի որդիքը , Բասապի որ
54 դիքը , Սեղայի որդիքը , Երայի
որդիքը , Բարիսի որդիքը Սի
55 սարայի որդիքը , թաանի որդի
քը , Կեփայի որդիքը , Ետեի
56 որդիքը . Սոգանի ծառաներն
57 որդիքը՝ Սոտի որդիքը , Սափ
րաթի որդիքը , Փարեայի որդի
58 քը , Հեղայի որդիքը , Կեկանի
59 որդիքը , Կեղեկի որդիքը , Սա
փաթայի որդիքը , Եսաի որդի
քը , Փարաթի սակրայի որդի
60 քը , Ենանի որդիքը . Բոլոր Կա
թնայի որդիքը ու Սոգանի ծա
ռաներն որդիքը իրեր Հարիւր
ինսունուերկու երկու :
Ու թեղանային , թեղարային ,
Կեկուրն , Եզգանի ու Լամի
Եզգաները ասորի երկու իրերն

Հայերուն տասներ ու իրենց ուրուն
զը՝ պոլան Խարային ըսանին
62 քառասունու կարող չեղան . Կա
ղայի որդիքը , Տարայի որդի
քը , Կեփուի որդիքը՝ վեց Հա
63 ռիւր քառասունուերկու երկու . Լա
քահանաներն՝ Եզգայի որդիքը ,
Եկուրի որդիքը , Բեքայի որ
դիքը՝ որ Բաք Գաղատայի Բեք
դիկն աղի իրերն կրի առնելը
64 անայ անուանի կոչուեցաւ . Ես
իրենց ազգարանն թեան զիր
փառնային , բայց չեղան զանկ
ու անմարտի սեպուի թահա
65 յաթիւնն արդիւնեցան . Եւ Ե
թարաթան անայ ըսաւ . Սիսի
որ Սիսի ու թաանի թահա
նայ մը չեղէ , անոր ամենասու
րանի լուսնն :
66 Բոլոր ժողովուրդը մեկուս
տանուերկու Հազար իրեր Հարիւր
67 վաթսուն հաթի եր . Բայ ի անայ
ծառաներն ու արաթաներն , ո
րոնք հօթը Հազար իրեր Հարիւր
երասունուսուսու երկու . ու անայ մէջ
երկու Հարիւր քառասունու հինգ
68 Կեկուր հօթը Հարիւր երասունու
հինգ , Եզգանի որդիքը , Եզ
գանի որդիքը , Եսաի որդիքը ,
69 ու հինգ , Սոգանի ըսաւ Հարիւր
երասունու հինգ , ու երկու վեց Հա
զար հօթը Հարիւր քառս երկու
70 Ու ասորի թեղաներն անայ
զորին Համար ընչայ տուին . Ե
թարաթան Հազար զրաթ ոսկի ,
յիսուն արատակ — հինգ Հա
րիւր երասուն քահանայան պա
71 մանն տուա զանկն . Լա տա
մարու իշխաններն ասաւ զորա
նոր թեան զանկն քառս Հազար
զրաթ ոսկի ու երկու Հազար եր
կու Հարիւր մաս արծաթ տուին
72 Լա մնացած ժողովուրդին տուա
նիր քառս Հազար զրաթ ոսկի ու
երկու Հազար մաս արծաթ ու
վաթսունուսուսու քահանայան
73 պատմուածն էր . Լա քահանա
ները , ու Կետայիները , Ե զու
նապանները , ու երկուսները , Ե
ժողովուրդն եղաներ , ու Կա
թնայի որդիքը , Ե բոլոր Խարայի

իրենց քաղաքներուն մէջ ընակ
յան . ու երբոր հօթներու ամար
Հասաւ , Խարայի որդիքը իրենց
քաղաքներուն մէջ էին :
ԳԼ Ը
Լա բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու
մը պէս՝ Ժուրի զրանը առնել
եղաւ Հաղատային մէջ ժողովու
րդն , ու Լոգատ զպիւրն ըսին , որ
Սափանի սիսայ զիրքը իրեր , որն
որ Տէրը Խարային պատուիրա
ն էր . Ու հօթներու պատու առն
ելը՝ Լոգատ քահանան սիսայ գէր
ժողովին առնելը ըրաւ , որ երկ
ու կրի մարդիկներն , ու ամեն ը
սկաւ ու Հաղատայի կարողութիւն
ունեցողներն Բաղայի եր . Լա
զանկայ՝ Ժուրի զրանը առնել ե
զող Հաղատային մէջ առաւելն
մինչեւ կես որ երկ ու կրի մար
դիկներուն ու Հաղատային առ
նելը կարող . Ե բոլոր ժողովուրդը
իրենց ականջները օրինաց զր
ուս էր երկ . Ու Լոգատ զպիւրը
4 քառուի իրն Համար ընուած վա
նեղն ըսին վաղ կայեցաւ . ու
անոր զպիւր աղ կողմ Սաաթիւն
Սեմ , Եսաի , Սիսի , Կեղ
կա ու Սաաթիւն , Ե Եսաի կողմ
փաղայի , Սիսայի , Ե Եզգի
ու , Հասուս , Եսաի , Եսաի ,
Օւարաի ու Կետայի կայե
յան . Ու Լոգատ զիրքը բաղա
բոլոր ժողովուրդին առնելուն առ
նելը . վան զի իրքը բոլոր ժող
վարդն բարձր էր , ու զանկայ
5 մանն տուա զանկն . Լա տա
մարու իշխաններն ասաւ զորա
նոր թեան զանկն քառս Հազար
զրաթ ոսկի ու երկու Հազար եր
կու Հարիւր մաս արծաթ տուին
72 Լա մնացած ժողովուրդին տուա
նիր քառս Հազար զրաթ ոսկի ու
երկու Հազար մաս արծաթ ու
վաթսունուսուսու քահանայան
73 պատմուածն էր . Լա քահանա
ները , ու Կետայիները , Ե զու
նապանները , ու երկուսները , Ե
ժողովուրդն եղաներ , ու Կա
թնայի որդիքը , Ե բոլոր Խարայի

8 զորք կայնէր էին : Եւնոյր Բատու-
ծոյ օրինաց զիրար յատակ կերպով
կարգացին , ու մեկնութիւնը տա-
լով կարգացանին հասկըցոյցին :

9 Ու Եւնոյր Բատուսին ու
Լզրուս յաշանան — զպիւրը , և
ժողովուրդին հասկըցոյցին Դեա-
ցիները բոլոր ժողովուրդին բաժնի :
Եւ օրս ձեր Տէր Բատուծոյն սուրբ
էր ինչ է , սուր մի բնէր , ու մի
լար . վանս զի բոլոր ժողովուրդը
կու լայն կրտսր օրնորին խափերը
10 կը բռնէր : Լու անոնց բաւ , Գա-
ցէր պարարտ բաներ կերէր , ու ա-
նոյ բաներ խմէր , ու պատ-
րաստութիւն շունչոյցներուն բա-
ժիններ խրկէր : Բանցի սա օրս
մեր Տէրոջ սուրբ էր ինչ է , ու
մի տրամիք . վանս զի Տէրոջ
ու բախտութիւնը ձեր զօրութիւնը
11 է : Եւ ասոնք Դեապիւր բոլոր
ժողովուրդը լեկոյցին լեկով :
Լուս կեցէր , քանզի ասիկայ
12 սուրբ օր է , ու մի տրամիք : Լու
բոլոր ժողովուրդը ուսումն ու խմե-
լու ու բաժիններ խրկելու և մեծ
ու բախտութիւն ընելու զայցին . վանս
զի իրենց բացարարած խօսքերը
հասկըցան :

13 Ու երկրորդ օրը բոլոր ժող-
վուրդին տոհմապետները , յաշա-
նանները ու Դեապիւրները Լզրուս
զպիւրին բոլոր ժողովուրդին , որ օրն-
14 քին խօսքերը հասկըցան : Լու
օրնաց հրէն մէջ զրուսած զտան որ
Տէրը Կախէսին ձեռքով հրամա-
նէր է , որ եօթներորդ ամսուն տո-
նին ասոնք Խարսէլի որդիքը տա-
15 զաւանդու մէջ ընտելին , Կախ
իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ ու
Կրուսաղէմի մէջ հրատարակին ու
քարոզեն ըսելով . Եւսը եկէր , ու
ձիւնիսի ոտներ , իւզի ծառի ոտներ
ու մրտենիսի ոտներ և արմաւենիսի
ոտներ ու անբախտ ծառերու ու-
տներ բերէր , որ տաղաւարներ ըն-
16 յէր , ինչպէս որ զրուսած է : Լու
ժողովուրդը կու ու բերաւ , ու
ամէն մարդ իր տանիքին վրայ ու իր
շաւիկին մէջ , և Երուսաղէմ ամբողջ
գաւիթներուն մէջ , ու զօրքի

զրուսէր հրատարակին մէջ , ու Լուս-
րմի զրուսէր հրատարակին մէջ
իրենց տաղաւարներ ընելցին : Ու 17
զերութենէն զարնոյններուն բոլոր
ժողովուրդը տաղաւարներ ընելցին ,
ու տաղաւարներու մէջ նստան ,
վանս զի Խարսէլի որդիքը Կախէսին
հետին օրերէն մինչև ան օրը
այնպէս բրած չէին . ու իրաւ մեծ
ու բախտութիւն կաւ : Լու ասոյ 18
օրն մինչև ետքի օրը ամէն օր Եւս-
տուծոյ օրնաց զիրար կարգացուե-
ցաւ . ու եօթը օր տան բրին , և
ու ինքորդ օրը համարխաւոր ժողով
կաւ , ինչպէս որ հրամայուած էր :

ԳԼԵՆԵՆ

Լու աս ամսուն յաւանդութեան 1
օրը Խարսէլի որդիքը ծնունդ
բերեցաւ , ու վանսին հոգ յաւանդ
մեկունը ժողովուրդին : Լու Խարս- 2
էլի որդիքը բոլոր տաղաւարներէն
զատուեցան : ու Եւսոս — Եւս-
կայնէր իրենց մեղքերը ու իրենց
հայրերուն անօրէնութիւնները խա-
տախտեցան : Լու իրենց անդ կայ- 3
նելով օրուան չորրորդ մասը իրենց
Տէր Բատուծոյն օրնաց զրբէն կար-
գացին , ու չորրորդ մասը իրենց
Տէր Բատուծոյն խառնախառնութիւն
ու երկրպագութիւն բրին :

Լու Զեաու , Բանի , Կախմիւր , 4
Սարանիս , Բուշի , Սարաբիս ,
Բանի — Բեւանի Դեապիւրները
բեմին վրայ կան , ու իրենց Տէր
Բատուծոյն բարձր ձայնով աղալա-
կեցին : Լու Զեաու , Կախմիւր , 5
Բանի , Սարանիս , Սարաբիս ,
Ուշիս , Սարանիս — Փեթապիս
Դեապիւրները բաժնի : Լու Եւս , ձեր
Տէր Բատուսը յախախտ յախ-
տեց օրնեցէր :

Օրնեցէր ըստ իր փառաս-
քան ամսուց , ու ամէն օրնու-
թենէն ու զօրութենէն բարձր ըստ
Կախմիւրի զօրն Տէր էս , երկին- 6
քը , երկնի երկնքը և անոր բո-
լոր զօրքերը , երկնքը ու բոլոր
անոր վրայ կալածը , ծովերը ու բո-
լոր անոնց մէջ կալած զօրն բո-
ւանդեցիր , և ամէնուն զօրն կե-

զօրն ինչու կու տաս , ու երկնի
զօրքերը քեզի երկրպագութիւն
7 կ'ընեն : Կախ էս ան Տէր Եւս-
տուսը որ Երրամբ ընտրեցիր , և
զանկայ Կաղղկայոց Ուր Եւս-
տուս հանցիր , ու անոր անունը
8 Երրամբ զրբ . Լու անոր սիրտը
քու առջեւ հաւատարմ զտար ,
ու անոր հետ ուխտ բրին որ Կա-
նանայոց , Կեապոյոց , Եւսոս-
ցոյ , Փեթապոյոց , Զեաուսոյոց
ու Կեապոյոց երկիրը անոր ան-
բանցին տաս : ու քու խօսքը հա-
տաւանցիր , վանս զի արդար էս :

9 Ու Լզրուսի մէջ մեր հայրե-
րուն նեղութեանը նպիսյար , ու
Կարմիր ծովուն վրայ անոնց աղա-
10 զակը ընցիր : Լու փարսանին
ու անոր բոլոր ծառաներուն ու ա-
նոր երկրին բոլոր ժողովուրդին
նշաններ ու հրաշքներ յուրացիր ,
վանս զի զխոսքար որ անոնց վրայ
հայրաւորեցան , ու սա օրուան պէս
11 քեզի անուն վառարկեցար : Լու ծո-
ւանց անոնք առջեւ պատուեցիր , ու
նանի որ ծովուն մէջն զամարով
անցան , և զանոնք հաւանդները
խորունկ խորունկ մէջ Եւսոս-
քարի պէս անդունդը նետեցիր ,
12 Լու յորեկը ամպի սիւնով , ու զի-
ւերը անոնց զայցած ծառան յուսա-
ւարկու : Համար կրակի սիւնով ա-
նաջնորդեցիր անոնց :

13 Կախ Ամոյ ըստն վրայ ինչար ,
ու անոնց հետ երկնքին խաղար .
և անոնց ուրիշ գաղափարներ ,
հրաշքներ օրնեցին — բարի կա-
նաններ ու պատուիրաններ տուիր :
14 Լու քու առջեւ շարսիմ անոնց գիւ-
ցուցիր , ու քու ծառայիք Կախ-
միւր ձեռքով անոնց պատուիրանը-
ներ , կանանք ու օրնեցին հրա-
15 մանցիր : Ու երբ որ անօրէնցան ,
անոնց երկնքին հայ տուիր , ու
երբ որ ծառեցան , անոնց աղաւա-
թին ջուր հանցիր : և անոնց բար-
որ մանն ու ժառանգին ան երկիրը
որն որ անոնց տալու համար ձեռք
վերցուցիր :

16 Բացի անոնք օրնեցին մեր հայրե-
րը հայրաւորեցան ու իրենց պարա-

նոյր խառնուցին , և քու պատուի-
րաններու Կաղղկայութիւն չորին ,
17 Ու շուգեցին մոտի ընել , և անոնց
մէջ բրած հրաշքները չընեցին .
հապա իրենց պարանոցը խառնու-
ցին , ու իրենց ապստամբութեամբ
ըր իրենց ծառայութեանը գա-
նալու զրուս զրբն . բայց զօրն նե-
րոյ՝ ողորմած զթամ՝ երկնքամբ
և յաղաւորեցաւ Եւսոսած ըրա-
լով զանոնք երես ձգեցիր : Կա- 18
նանայ երբ որ անոնք իրենց ծառա-
ծոյ որթ ընեցին , ու Կեա Լզրու-
ստուն հանող Եւսոսած զաւանդ
Ե՛րբ ըսելով , Եւս մեծապէս անա-
գեցին , Կախ քու մեծ ողորմու- 19
թեամբ զանոնք անապատին մէջ
երես ձգեցիր . ձաւան անոնց ա-
նաջնորդութիւն ընելու համար՝ ցո-
րեկը ամպի սիւնով , ու զիւրը ան-
նոնց զայցած ձաւան լուսաւորեց
համար կրակի սիւնը անոնց վրայն
20 չընցուցիր : Կախ զանոնք խա-
տախտեցան , ու անոնք բերնէն յու-
մանանայ չընեցուցիր , ու ծառ-
ած անանք անոնց ջուր տուիր :
Լու զանոնք յառաւոր տարի անա- 21
պատին մէջ երկրակրկիր . անոնց
բան մը չընեցան , անոնց հաւ-
գեղները չընեցան ու անոնց
տղերը չուեցան : Լու անոնց
խառնախառնութիւններ ու ժողովուրդ-
ներ տուիր , ու անոնց առջնորդ-
ները օրնեցին : ու Եւսին երկիրը պա-
լան Լսերանի խաղաւորն երկիրը ,
ու Բատանի Ուշ խաղաւորն եր-
կիրը ժառանգեցին : Լու անոնց 23
որդները երկնից տաղերուն շափ
աղաղեցիր , ու տարիք զանոնք ան
երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն
խառնուցեց երբ , ինչ անոնք հաւ-
ախ մանն ու ժառանգին : Լու 24
նոնք որդիքը մտան ու ան երկիրը
ժառանգեցին . և ան երկրին մէջ
ընաղող Կանանայները անոնց
առջեւ նուաճեցուցին , ու զանոնք
ու անոնք խաղաւորներ , ու երկրն
ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր ,
որ ուղարկուին պէս վարուին անոնց
հետ : Լու պարագաւոր քաղաքներ , 25

ու պարտաւ երկիր մը առին . ու
ամէն բարեբաղ լիցուն տունէր ,
փորտած ջրհորներ , այգիներ , ձի-
թէններ . ու պողպատի ծառեր ա-
ռաւորէն ժառանգեցին . ու կերան ,
կտաւան ու դիրքան , և իսկ մեծա-
մեծ բարեբաղով զուարճացան :

26 Սակայն յետի անհազանդութիւն
ու ապստամբութիւն ըրին , և իսկ
որենքը ետեւին ձգեցին , ու իսկ
մարդարեւեղ ալ մեղացեցին , որ
զանոնք յետի զարթնելու համար
անոնց վկայութիւն կու տային . և

27 « Է՛հ մեծապէս անարգեցին : Ինչ
զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը
մատնեցին . որ զանոնք նեղեցին . ու
երբոր իրենց նեղութեան աստեր
քրդի աղաղակեցին , դուն երկիրքն
լսեցիր , և իսկ առատ ողորմու-
թեանդ համեմատ անոնց աղաւթի-
ներ տուիր . ու աղատեցին զանոնք
իրենց թշնամիներուն ձեռքէն : Բայց
երբոր հանգստութիւն գտան , նո-
րէն իսկ առեւել չարութիւն ըրին .
ու զանոնք իրենց թշնամիներուն
ձեռքը թողոցին . որ անոնց վրայ
տիրեցին . ու երբոր նորէն քրդի ա-
ղաղակեցին , դուն երկիրքն լսեցիր ,
և իսկ ողորմութեանդ համեմատ
չառ անգամ զանոնք աղատեցիր :

28 Ու իսկ որենքի զարթնելու հա-
մար անոնց վկայութիւն ըրին . բայց
անոնք հպարտացան , ու իսկ հրա-
մաններով . Հաղանդութիւն չըրին ,
և իսկ պատու իրանցներով զէմ
մեղ զործեցին , (որ զանոնք պա-
հոյ մարդը անոնցմով կ'աղբի ,)
ու իրենց ուսերը շնորհաբանեցին ,
հապա իրենց պարանոցը խառայու-
ցին , ու Հաղանդութիւն չըրին :

30 Ինչ շատ տարբեր անոնց երկայնի-
տութիւն ըրին , ու իսկ Հողիով
իսկ մարդարեւեղութեան ձեռքով
անոնց վկայութիւն ըրին , բայց ա-
նոնք մտիկ չըրին . ուստի զանոնք
երկիրներուն ժողովոյնը ձեռքը
մատնեցին : Սակայն իսկ առատ
ողորմութեանդ զանոնք բոլորովն
չկորսնցուցին . ու չմեղեցին ,
վասնի զի դուն ողորմած ու զթած
Եստուած ես :

Ինչ հիմա ինչ Եստուած մեր , որ 32
ու իսկ ու ողորմութիւն պահող մեծ ,
զորտաւ որ ահեղ Եստուած ես ,
Եստուածութիւն թաղաւորներուն օրե-
րէն մինչև առ օրս մեղի , մեր թա-
ղաւորներուն , մեր իշխաններուն ,
մեր իսկաններուն , մեր մարդա-
րէններուն , մեր հայրերուն և իսկ
բոլոր ժողովուրդիդ ամէն պատա-
հած նեղութիւնները իսկ առեւել
քիչ չերենան : Սակայն բոլոր մե- 33
ղի պատահած բաներուն մէջ դուն
արդար ես . յանդիս դուն ճշմարտու-
թեամբ ըրին , բայց մենք անօրե-
նութիւն ըրինք : Ու մեր թա- 34
ղաւորները , իշխանները , իսկան-
ները , հայրերը , իսկ օրենքը
չպահեցին , ու իսկ պատու իրանց-
ներով . ու անոնց բրած վկայութիւն-
ներով մտիկ չըրին : Ինչ անոնք ի- 35
րենց թաղաւորութեան աստեր , ու
անոնց շատ բարեբաղ տուած ա-
տեղ . և ան ընդարձակ ու պարարտ
երկիրն մէջ . որ անոնց տուիր , ին-
չի ծառայութիւն չըրին ու իրենց
չար զործքերէն չզարձան : Եւն 36
մենք սոսոր ծառայ ենք . մանաւանդ
ան երկիրն մէջ . որն որ մեր հայրե-
րուն տուիր . որ անոր պատու զները
ու բարեբաղը ուստի , ահա մենք
հոն ծառայ ենք : Ինչ ան իրենք 37
չառ պատու կու տայ ան թաղաւոր-
ներուն , որոնք մեր մեղացը համար
մեր վրայ զրկու , ու անոնք մեր մար-
նոյն վրայ ու մեր անասուններուն
վրայ իրենց ու զանոնք պէս կը տիրեն .
ու մենք մեծ նեղութեան մէջ ենք : 38
Ինչ առ ամենուն համար մենք հաս-
տատ ու իսկ մը կ'ընենք . ու կը զրկու ,
ու մեր իշխանները , մեր Վեհայի-
ները . ու մեր իսկանները զանիկայ
կը կըրնեն :

ԳԻՐԻՆ Դ

Ինչ կըրողները աստե՛ւ էին . Երա- 1
ղայի որդին Կենտրոն Բթար-
ստան , Սեղեկիա , Սարգիս , 2
Եղարիա , Կրեմիա , Փաստար , Ե-
մարիա , Սեղեկիա , Բեհատու , 3
Սարանիա , Սարգիս , Հարիմ , 4
Սեղեկիա , Երգիս , Կանիկ , 5
6

7 Կանիկ , Բարսիս , Սեղեկիա ,
8 Երիա , Սեղեկիա , Սարգիս , Կեղ-
զա ու Սեղեկիա . ասոնք իսկանա-
9 ներն էին : Ու Վեհայիները՝ Ե-
ղարիս , Կրեմի , Կանի ,
« Եղարիս , Կրեմի , Կանի ,
10 Կրեմի . Ինչ անոնց եղարիները՝ Սա-
րանիա , Սեղեկիա , Կրեմի , Կանի ,
11 Կրեմի , Կանի , Կրեմի , Կանի ,
12 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
13 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
14 Կանի . Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
15 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
16 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
17 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
18 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
19 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
20 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
21 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
22 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
23 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
24 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
25 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
26 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
27 Կանի , Կրեմի , Կանի , Կրեմի ,
« Կանի :

28 Ինչ մնացած ժողովուրդը՝ իսկան-
ները , Վեհայիները , Կանի-
պանները , Կրեմիները , Կանի-
նայիները , ու երկիրներուն ժողո-
վարներէն Եստուած զործքերը ,
« Կանի . համար բոլոր զատուցները ,
իրենց կրեմիները , աղաղակները ու աղ-
լիկները՝ այնքան ամէն անոնք որ
29 կըրային հասկնալ , իրենց երեւելի
եղարիներուն հետ միարանցան ,
ու անէծքով երգում ըրին , որ Ես-
տուած ծառային Սեղեկիան ձեռքով
սրտած Եստուած զործքերն մէջ իսկ
ըն , ու մեր Կանիս Տերունք բոլոր
պատու իրանցները ու զատուցանե-
ները և կանիները պահեն ու կա-
30 տարեն : Ինչ իսկ « Կանի » որ մեր
աղջիկները երկիրն ժողովուրդնե-
րուն տանք , և անոնց աղջիկները
31 մեր աղջիկ չառնենք : Ու երկիրն
ժողովուրդներուն շարժած օրը ծա-
խելու համար բերած ապրանքները
և ամէն տեսակ ուտելիքը՝ շարժած
« Կանի » սուր օրերը անոնցմէ
չառնենք . ու երկիրները տարին

ու ամէն պարտի պահանջները
թողունք : Ու մեղի կանի զրկու , 32
որ մեր Եստուած զործքերն Եստու-
թեանը համար ամէն տարի մէկ սեղ-
զին երբոր մար տանք , Եստու- 33
ւորութեան հացին համար , մարն-
ջնաւոր հացի ընծային համար ,
մարնջնաւոր ողջակեղին համար ,
շարժանքներուն համար , ամաղլուխ-
ներուն համար , տոնելու համար ,
սուրբ բաներու համար , ու Կարպե-
լին իսկանութիւն ըլլալու մեղքի պա-
տարաններուն համար , ու մեր Ես-
տուած զործքերն ամէն զործքին հա-
մար . (Ինչ փայտի ընծային համար 34
իսկաններուն , Վեհայիներուն
ու ժողովուրդին վիճակ ձգեցին ,
որ զանիս մեր Տեր Եստուած զործքն սե-
ղանին վրայ վառելու համար , տա-
րուէ տարի՝ որոշուած աստեղները
ըստ ազգաստեղի մեր Եստուած զործքն
տուր բերենք , ինչպէս որ օրենքին
մէջ գրուած է .) Ու մեր երկիրն 35
առաջին պատուները , և ամէն ծա-
ռին ամէն պատուին պատուները տա-
րուէ տարի Տերունք տուր աստեղնք :
Ու մեր որդիներուն ու մեր անա- 36
տեղներուն աղջիկները՝ ինչպէս որ
օրենքին մէջ գրուած է , ու մեր
արջաններուն ու ոչխարներուն առ-
ջիկները մեր Եստուած զործքն տուր
տանիք՝ մեր Եստուած զործքն տանք
մէջ պաշտօն կատարող իսկաններ-
37 րուն . Ու մեր իսկաններուն երախայ-
րները , և մեր ընծաները՝ պոխի-
րները , և ամէն ծառ պատու , զինի ու եղ-
տանիք իսկաններուն մեր Ես-
տուած զործքն սեղանները , ու մեր
տուած զործքն սեղանները՝ Վեհայիներուն
երկիրն տաւանորդը Վեհայիներուն
փառք , ու Վեհայիները մեր բոլոր
երկրագործութեան իսկաններուն
մէջ տաւանորդները տանեն : Ու 38
Կանիս իսկանները իսկանները
« Կանի » իսկ « Կանի » որ մեր
աղջիկները երկիրն ժողովուրդնե-
րուն տանք , և անոնց աղջիկները
39 մեր աղջիկ չառնենք : Ու երկիրն
ժողովուրդներուն շարժած օրը ծա-
խելու համար բերած ապրանքները
և ամէն տեսակ ուտելիքը՝ շարժած
« Կանի » սուր օրերը անոնցմէ
չառնենք . ու երկիրները տարին

որ սրբաբանին անսմնէրը ու պաշտան կատարող քահանաները ու դռնապանները ու երգեցողները կը կենան . ու մեր Եստուծոյ տանը վաղա՛ւ անհոգ պիտի չլըսնիր :

Գ Լ Ե Կ Ե

- 1 Եւ ժողովուրդին իշխանները Երուսաղէմի մէջ բնակեցան . ու մնացած ժողովուրդը վիճակ ձգեցին , որ տաանէն մէկը բերին Երուսաղէմ՝ սուրբ քաղաքը բնակելու . ու միւս ինը բաժինը ուրիշ
- 2 քաղաքներու մէջ բաժնու : Եւ ժողովուրդը որչեւ զանազան մարդիկները՝ որոնք յոսար կամք իրենց անձը բնակեցին Երուսաղէմի մէջ
- 3 բնակելու : Բւ Երուսաղէմի մէջ բնակող զատառն իշխանները ասանք էին . (սակայն Հնդկացի քաղաքներուն մէջ՝ Խարպէլը , քահանաները , Ղեապիները , Կաթմանայիները ու Կողմնին ծառաներուն որդիքը՝ ամեն մարդ իրենց կալուածքին մէջ՝ իրենց քաղաքներ
- 4 բուն մէջ բնակեցան : Բւ Երուսաղէմի մէջ՝ Հնդկացի որդիներէն ու Բենիամինի որդիներէն բնակեցան :)
- 5 Հնդկացի որդիներէն՝ Մաղաթիէի որդւոյն Խափառայի որդւոյն Բմաւրիայի որդւոյն Օգարաթիայի որդւոյն Բղիայի որդին Եփայիա , որ փառքսի որդիներէն էր , Եւ Սիմօնի որդւոյն Օգարաթիայի որդւոյն Յոփաթի որդւոյն Եղայիայի որդւոյն Վարդիի որդւոյն
- 6 Բարսաբնի որդին Մաաթա : Եւ Երուսաղէմի մէջ բնակող փարսեփ որդիներուն ամենը չորս հարիւր փաթմառնուածքը զորաւոր մարդիկ էին :
- 7 Բւ Բենիամինի որդիքը ասանք էին . Եսայիի որդւոյն Իփթիի որդւոյն Մաառայի որդւոյն Կողիայի որդւոյն Փաղայիայի որդւոյն Հնդկացի որդւոյն Կաթմանայի որդին Մալու : Եւ անիկ ետքը՝ Գեթի , Սեթի , Եւ Եսայի , ինը հարիւր քահանա
- 8 ուսելը հաշիւ . Բւ անոնց վրայ ուսելը հաշիւ . Բւ անոնց վրայ բնակող Օգարիի որդին Յաթէլ էր .

- Բւ Բենիայի որդին Հնդկա քաղաքին վրայ անդակաւ էր :
- Քահանաներէն՝ Հոփաթիի որդին Հնդկացիա , Հարին , Եստուծոյ տանը վերակացուն՝ Երիտաթի որդւոյն Վարիիի որդւոյն Մաղաթիի որդւոյն Սաաթմաթի որդւոյն Եւ անոնց եղբայրները՝ որ Եստուծոյ տանը դարձր կը բանէին , ու թը հարիւր քահանաերիւ էին . ու Կեղիայի որդւոյն Փաառի որդւոյն Օգարաթիայի որդւոյն Բմաթի որդւոյն Փաղայիայի որդւոյն Հնդկաբամինի որդին Եղայիա , Բւ անոր եղբայրները՝ տաճարականները երկու հարիւր քահանաերիւ էին . ու Եսմինի որդւոյն Կաթմանիի որդւոյն Եսայիի որդւոյն Եղաթիի որդին Եմապի , Եւ անոնց եղբայրները հարիւր քահանաերիւ զորաւոր կարիճներ էին . ու անոնց վրայ իշխան՝ Եղիպաթի որդին Օգարիէլ էր :
- Բւ Ղեապիներէն՝ Կաթիի որդւոյն Եսարայի որդւոյն Կարիեամի որդւոյն Եսարին որդին Կեմայիա , Կաթ Սարիեմա ու Հոփաթաթ՝ որոնք Ղեապայի իշխաններէն էին , Եստուծոյ տանը արտաքին զորքին վրայ էին : Եւ Եսայիի որդւոյն Օգարիի որդւոյն Միւրայի որդին Մաթմաթա Էթէլցաթէլուան զիւսուտն էր , ու աղբիւրներուն օրհուսիւները նախ անիկայ կը սկսէր Էթէլու . Եւ անոր եղբայրներէն Բաւրակիա երկրորդն էր . ու անիկ ետքը Կաթմանի որդւոյն Կաղաթի որդւոյն Կաթմայի որդին Երգա էր : Եւ որք քաղաքին մէջ բնակող բոլոր Ղեապիները երկու հարիւր ու փաթմառն չորս էին :
- Եւ զանապանները՝ Եկիւր ու Տեղմն , ու անոնց եղբայրները՝ զաներուն որահապանները հարիւր եօթանասուսու երկու էին :
- Եւ Խարպէլն , քահանաներուն ու Ղեապիներուն մնացորդը՝ Հնդկացի բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ ամեն մարդ իր ծառանդութեանը մէջ էր : Եւ Եսայի Կաթմայիները Բւ

փաղե մէջ կը բնակէին . և Սիւս ու
 22 էին : Սաթմանայիմներուն վրայ
 տալուց զիւրակացուն Սիւրայի որ-
 դոյն Սաթմանայի որդոյն Սա-
 րիայի որդոյն Քաննիի որդին Ող-
 էր , Սափիի որդին երգեցողնե-
 րէն , որոնք Սատուոյ տանը գործ-
 23 քին վրայ էին . Սան զի անոնց
 համար թագաւորը հրաման տուեր
 էր , որ երգեցողներուն օր օր ուժիկ
 24 տրուի : Եւ Յուդայեան Օսրա-
 յին որդին երէն Սաիւղեբէի որ-
 զին Փիթիայիս ժողովուրդին ամէն
 գործքին մէջ թագաւորին գործա-
 կալն էր :
 25 Ու Յուդայի որդին երէն զեղերու
 ու արտերու մէջ բնակեցան , այս-
 Բն Սարիսի արքային ու անոր
 զեղերուն մէջ , Վերոնին ու անոր
 զեղերուն մէջ , Սարեւելին ու
 26 անոր զեղերուն մէջ , Ու Յեսուա-
 յին , ու Սոթայի , ու Քիթփա-
 27 զեթին , Եւ Սեր տուաղին , ու
 Բերսարէէն ու անոր զեղերուն
 28 մէջ , Եւ Սիկիլակին , ու Սերո-
 29 նային և անոր զեղերուն մէջ , Ու
 Լնուեմոնին , Սարային , Յերի-
 30 մուիին , Օւանովին , Սոդոմին ու
 անոց զեղերուն մէջ , Լարիսին
 ու անոր արտերուն մէջ , Բեկա-
 յին ու անոր զեղերուն մէջ , ու
 Բերսարէէն մինչեւ Լնուլի ձորը
 բնակեցան :
 31 Ու Բենիամինի որդիք՝ Պարա-
 յեն մինչեւ Սարմաս , Բիսի , ու
 Բեթէլ ու անոր զեղերուն մէջ ,
 32 Ենաթուլի , Կոր , Ենանիա ,
 33 Հատոր , Ռամա , Գեթեմայիմ ,
 34 Հադդ , Սերայիմ , Կեբաղադ ,
 35 Դուր , Ողլուլ — Գերարասիմ
 Բնակեցան :
 36 Ու Դատացիներէն ոմնք Յու-
 դայի ու Բենիամինի մէջ բաժնուած
 էին :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ Սաղաթիւիեան Օսրաբարէլին
 ու Յեսուին հետ ելլող քահա-
 նանքը ու Դատացիները ասոնք
 են . Սարայի , Լընուի , Լըղաս ,

Բարիա , Սայուր , Բետուու , 2
 Սերնիա , Հեռու , Սերամիմ , 3
 Եդուլ , Սանամի , Երիա , 4
 Սիամին , Սոփադիա , Բեդգա , 5
 Սեմայիա , Յովաբի , Յեդայիա , 6
 Սալու , Եմիկ , Բեղկիա , Յեդու- 7
 յիա . Յեսուին օրերը ասոնք էին
 քահանաներուն իշխանները իրենց
 եղբայրներովը :
 Ու Դատացիք՝ Յեսու , Բա- 8
 նուի , Սաղմիէլ , Սարարիա , Յու-
 դա — Սաթմանի . ասիկայ իր
 եղբայրներուն հետ օրնու թիւանց վը-
 րայ էր . Եւ անոց եղբայրները 9
 Բակրեկիա և Ունի անոնց գի-
 մացը իրենց կարգին մէջ կը կա-
 նէին :
 Ու Յեսու ծնաւ Յովակիմը , և 10
 Յովակիմ ծնաւ Լըղասիքը , ու
 Լըղասիք ծնաւ Յովիադան , Եւ 11
 Յովիադա ծնաւ Յովիադանը , ու
 Յովիադան ծնաւ Յադուան :
 Եւ Յովակիմին օրերը տոհմա- 12
 պետ քահանանքը ասոնք էին . Սա-
 րայիայէն՝ Սարայիա , Լընուիայէն՝
 Ենանիա , Լըղասէն՝ Սեսուդա , 13
 Բարիայէն՝ Յոհանան , Սայուրէն՝ 14
 Յովիադան , Սարանիայէն՝ Յով-
 սեփ , Հարիմէն՝ Լըդա , Սարիօթէն՝ 15
 Բեղկայ , Եդուլէն՝ Օսրարիա , 16
 Սանամիէն՝ Սեսուդա , Երիա- 17
 յէն՝ Օկերի , Սիւիամիէն՝ Սոփա-
 18 դիայէն՝ Փաղաի , Բեդգայէն՝ Սա-
 մուա , Սեմայիայէն՝ Յովիադան ,
 Յովաբիէն՝ Սաթման , Յեդա- 19
 յիայէն՝ Ողի , Սալուէն՝ Սալու , 20
 Եմիկէն՝ Լըբի , Բեղկիայէն՝ Բու- 21
 բիա , Յեդայիայէն՝ Սաթմանի :
 Լըղասիքին , Յովիադային , Յո- 22
 հանին ու Յադուային օրերը
 Դատացիք այսինքն անոց տոհմա-
 յեանները գրուեցան . նաեւ քահա-
 նանքը՝ մինչեւ Պարսից Պարսիսին 23
 թագաւորութիւնը : Դէիի որ-
 դոցը տոհմապետները մինչեւ Լը-
 դուի քահանայութեան գրքին մէջ գը-
 մանակագրութեան գրքին մէջ գը- 24
 րուեցան : Ու Դատացիք իշխան
 ները՝ Սարիա , Սարարիա , ու
 Սաղմիէի որդին Յեսու էին . և
 անոց եղբայրները անոց առէլը

12 Ինչպէս զաս դասի դէմ, որ Ես-
տուծոյ մարդուն յաւիտեան հրա-
մայածին պէս օրհնութիւն ու գոհու-
25 թիւն մատուցանեն: Սաթմանիս,
Բակրոկիս, Բարդիս, Սեւուդամ,
Տեղանն — Բիկուր գրան շտեմա-
րաններուն մէջ պահպանութիւն
26 ընող զանապաններ էին: Հոգե-
տեղեկեան Հեսուին օրդոյն Հո-
վակիմին օրերը ու Նեկմիս կառա-
վարիին ու Եղբայր քահանային ու
գպիրին օրերը ասոնք էին:
27 Ու Երուսաղեմի պարսպին նուա-
կատեաց ատները Վատացիները
փնտսեցին իրենց բոլոր տեղերէն,
որ զանոնք Երուսաղեմ բերնէն, ու
նաւակաւորք ու բախտութեամբ,
զօհոսութեամբ, օրհնութիւններով,
ծնծ զաններով, տաւիղներով ու քը-
նարներով կատարեն: Ու երգե-
28 յողներուն օրդիւրը Երուսաղեմին
ընկալաց տեղերէն, ու Նեուփա-
29 թիւցոց տեղերէն, Եւ Վաղագա-
ղայի տունէն, ու Գարայի գաղտե-
րէն, ու Եզանթիւն ժողովուցան,
փան զի երկեցողները Երուսաղեմին
բոլորաթիւր իրենց զեղեր շինեցին:
30 Եւ քահանաները ու Վատացիները
սրբուեցան, ու ժողովուրդը ու
զոները ու պարսպը սրբեցին:
31 Եւ Յուդայի իշխանները պարբ-
պին վրայ հանեցին, ու գոհութիւն
երկող երկու մեծ գաս կարգեցին:
Զիւ պարսպին վրայ աջ կողմը դէպ ի
32 Եղբայր դուռը Բիւրքաւ: Եւ անոր
ետեկն Ովսեմն ու Յուդայի Իշ-
33 խաններուն կէսը գաղին: Կան Ե-
զարիս, Եզրաս, Սեուդամ,
34 Հուդա, Իննիսամին, Սեմայիս
35 ու Երեմիս: Եւ փողերով քա-
հանայից օրդիւրէն Մատի օրդոյն
Օպուրի օրդոյն Սեմայի օրդոյն
Սեմայի օրդոյն Հոգիսթանին օրդին
36 Օպարիս: Ու անոր եղբայրնե-
րը Սեմայիս, Եզարիս, Սեմայիս,
Սեմայիս, Գիւրայի, Սեմայիս, Սեմայիս,
Սեմայիս, Եւ Սեմայիս: Եւ անոր
նուազարաններով Բիւրքաւ: Եւ
37 անոնց առջեւ Եզրաս գպիրը: Եւ

իրենց առջեւ եղող Եղբայրի գոհու-
թիւն, ու Վատիթի քաղաքին առ-
տինաններէն պարսպին ատտինանը
էրան, Վատիթի տանը վրայէն դէպ
ի արեւելք մինչեւ Տուրի գոհու-
Եւ գոհութիւն երգողներուն 38
միւս դասը զիմացէն կ'երթային: Եւ
եւ ժողովուրդին կէսին հետ պարբ-
պին վրայ փուռներուն աշտարակէն
մինչեւ լայն պարսպը, Ու Եզարիս 39
զրանը վրայէն, Եւ Եզրանը վր-
այից, ու Եզրանը գրանը Եւ Եզ-
նայիցի աշտարակին ու Սեմայի աշ-
տարակին վրայ, մինչեւ Ուսարաց
գոհու անոնց ետեկն Բիւրքաւ: Եւ
Իննիսամի գոհու կայնեցան: Եւ գո- 40
հութիւն երգողներուն երկու դասը
Եստուծոյ տանը մէջ կայնեցան:
Եւ յաջեւ ալ եւ ու ստիկաններուն
կէսը արմա իմ հետ էին: Կան 41
քահանաները Եզրակիմ, Սա-
միս, Սեմայիս, Սեմայիս, Եզրի-
փեմայի, Օպարիս ու Եզրիս
փողերով: Եւ Սաւուրիս, Սեմայիս,
Եզրակիմ, Սեմայիս, Եզրիս, Եզ- 42
րիս, Եզրիս ու Եզրիս: Եւ ա-
տները երկեցողները իրենց վերակա-
ցուին Հեկեղիային հետ ձայններին
վերջոյցին: Եւ ան օրը մեծ զօհեր 43
մատուցին Եւ ուրախութիւն բրին:
Փան զի Եստուած մեծ ուրախու-
թիւնով ուրախացուց զանոնք: Եւ
կնիկները ու տղայներն ալ ուրա-
խութիւն բրին, ու Երուսաղեմին
ուրախութիւնը մինչեւ հետեւ տե-
ղուանը լսուեցաւ:
Եւ ան օրը սննեակներուն վրայ 44
զաններուն համար, ընծաներուն
համար, երախայրի պտուղներուն
համար ու տառանորդներուն հա-
մար մարդիկներ օրդուեցան, որ
քաղաքներուն ազարակներէն քա-
հանայից ու Վատացոց օրինաւոր
բաժինները հոն ժողովն: քանզի
Հուդան կայնող քահանայից ու
Վատացոց վրայ ուրախացաւ: Ին- 45
չու որ անոնք իրենց Եստուծոյ հը-
րամանը ու սրբուելուն հրամանը
կը պահէին, յաջեւ ալ երկեցող-
ները Եւ զանապանները Վատիթին
ու անոր օրդոյն Սողոմոնին պա-

46 տուիրածին համեմատ: Սան զի
առաջ Վատիթին ու Եստուծոյ օրե-
րը երկեցողներու գլխաւորներ կար,
Եւ զԵստուած օրհնելու ու գոգնելու
47 երգիւր: Ու բոլոր Խարայի Եւ Օ-
րերը երգեցողներուն ու զոհա-
պաններուն օր օր զոհիկ կու տային:
ու սուրբ բաները Վատացոց կու
տային, Վատացիք ալ Եստուծոյ
օրդուեցաւ կու տային:
ԳԻՒՐԻ ԴԳ
1 Եւ օրը Սողոմոնի գրքէն կարգա-
ցուեցաւ ու ժողովուրդը լսեց,
ու հոն գրուած գտնուեցաւ որ Սա-
մանայիք ու Սողոմոնի Եստուծոյ
ժողովրդին մէջ յաւիտեան լսուեն:
2 Ուրովհետեւ անոնք Խարայի օրդի-
ները հաղով ու ճոգով չգիտաւորե-
ցին: Հապա Բաղամբ անոնց զեմ
փարձով բռնեցին, որ զանոնք ա-
նիծէ: Բայց մեր Եստուածը անէծ-
3 քը օրհնութեան դարձուց: Ու
երբոր օրինաց խաբէր լսեցին, բո-
լոր խառնուած Խարայիները Խարա-
նէն զատեցին:
4 Բայց սակե առաջ մեր Եստուծոյն
տանը սննեակներուն վերակացուն
Եզրակիմ քահանան Տուրիային
հետ ազգական եղբը էր: Ու անոր
մէջ մեծ սննեակ մը շինեց էր ան
տեղը ուր որ առաջ հացի ընծանե-
րը, կնդրուկը ու անօթները,
ու Վատացիներուն, երկեցողնե-
րուն Եւ զանապաններուն համար ու
բոլորուած յորներն, զինիին ու ե-
ղին տառանորդները, ու քահանա-
ներուն պառաւ ընծաները կը բը-
6 նէին: Եւ աս ամէն Բաղամբ ա-
տներ Եւ Երուսաղեմի մէջ շէն
փան զի Բաղամբ Երուսաղեմի
գաւարին երաւունքիւ երկրորդ տա-
րին թաղաւորին գացի: Ու Ժա-
մանակ մը ետք թաղաւորէն հրա-
7 ման առի, ու Երուսաղեմ գալով
Եզրակիմին ըրած շարունակները Ի-
մացայ, որ Եստուծոյ տանը գաւ-
թին մէջ Տուրիային համար սննեակ
8 մը շինեց էր: Եւ շատ զօռաբե-
ցայ, ու Տուրիային բոլոր կարա-

սինքը սննեակէն դուրս նետեցին:
Եւ հրաման ըրի, ու սննեակները 9
մարդեցին, Եւ Եստուծոյ տանը ա-
նօթները ու հացի ընծան Եւ
կնդրուկը նորէն հոն տարի: Ու 10
նաեւ իմացայ որ Վատացոց բաժին-
ները տրուած էին, փան զի սպա-
սաւորութիւն ընող Վատացիները
ու երկեցողները ամէնքն ալ իրենց
ազարակները փախեցին էին: Եւ 11
համար ուստիկաններուն հետ վիճե-
ցայ ու ըսի, Եստուծոյ տունը
ի՞նչ պատճառաւ տանի թողուած
է: ու Վատացիները ժողովեցին, ու
զանոնք իրենց պաշտօններուն մէջը
հաստատեցին: Եւ բոլոր Հուդան 12
ցորենին, զինիին ու եղին տառա-
նորդները զանապանները տարին:
Եւ զանապաններուն վրայ Սեղեմիս 13
քահանան ու Սողոմի գպիրը,
ու Վատացիներէն փաղայիսն զան-
ապետ կարգեցին: ու անոնց քովը
Սաթմանիսի օրդոյն Օպուրին
օրդին Եւսան էր: փան զի անոնք
հաւատարմիկ կը սեպուէին, ու ա-
նոնց զօրքը իրենց եղբայրներուն
բաժին տալ էր: Ով Եստուած 14
իմ ասոր համար զիս յիշէ, ու իմ
Եստուծոյս տանը մէջ ու անոր ծա-
ռայութեանը մէջ իմ ըրած բարե-
գործութիւններս մի ջնեմ:
Եւ օրերը Զեւաստանի մէջ տե- 15
սայ որ շարաթ օրը խաղող կը կո-
խէին, ու ցորենի օրանք կը բերե-
ին, ու էշերու վրայ բեռ կը բեռ-
ցընէին: Նաեւ գինի, խաղող,
թուզ ու ամէն տեսակ բեռ Բաղամբ
որ զանոնք շարաթ օրը Երուսաղեմ
կը բերէին: ու եւ ուտեցին ծախած
կը բերէին: Եւ 16
օրերին զանոնք յանդիմանեցին: Եւ
հոն ընակող Տուրիայի Զուկ ու
ամէն Բաղամբ ասորանք կը տանէին:
ու շարաթ օրը Երուսաղեմի Բաղամբ-
րուն ու Երուսաղեմի Բաղամբ-
կը ծախէին: Եւ Յուդայի ազ- 17
կը ծախէին: Եւ շարաթ օրը
որ դուք կ'ընէք, ու շարաթ օրը
կը պղծէք: Եւ զան Զուրիս ալ 18
մը շինեց էր: Եւ շատ զօռաբե-
ցայ, ու Տուրիային բոլոր կարա-

- բոլոր շարիքները բերաւ . և դուք շարաթը պղծելով՝ Նարայէին վրայ
- 19 բարկութիւնը կ'աւելցնէք : Ուստի շարաթէն առաջ՝ Նորուսաղեմին զոններէն արեւը քաջութեան պէս , հրամայեցի որ շարաթը շանչ դած՝ չքացուին . ու զոնները իմ մանչերէս կայնեցուցի , որ շարաթ
- 20 օրը ներսը բեռ չմտնէ : Եւ վաճառականները . ու ամեն քիւսէս պարանք ծախողները մէկ երկու անգամ Նորուսաղեմին զուրսը ան-
- 21 ջուցին գիշերը : Ու ես զանոնք յանդիմանեցի՝ բսելով . 'Կուք ինչո՞ւ համար պարսպին քովը զիշերը կ'անցընէք . թէ որ մէյքն ալ այդպէս ընէք , ձեռքս վրանիդ կը դնեմ : Եւ ատենէն 'ի վեր մէյքն
- 22 ալ շարաթ օրը չեկան : Ու 'Վեւտացիներուն ըսի որ զիշերը սրբեն , ու շարաթ օրը սրբելու համար երթան զոնները պահպանութիւն ընեն : Ո՛վ Եստուած իմ , ասոր համար ալ զիս յիշէ , ու քու մեծ ողորմութեանդ համեմատ ինծի ուղորմէ :
- 23 Եւ ան օրերը Հրէաներ տեսայ , որ Եզրփուացի , Եմֆանացի ու Սո-
- 24 վաւացի կնիկներ առեր էին . Ու անոնց տղաքը Հրէաբէն խօսիլը ազէկ չգիտնալով՝ կէս մը Եզրփուացուց ու լեզուն կը խօսէին , նմանապէս ուրիշ ազգերուն լեզուները :
- 25 Եւ պատճառաւ անոնց հետ վեճ ըրի . ու զանոնք նոզովեցի , և անոնցմէ

մէկ քանին ծեծեցի , ու մազերնին փետտեցի , և Եստուածայ անանց զանոնք երգ մնացուցի , ըսելով . Զեր աղիկները անոնց տղոցը շտափ , ու անոնց աղիկներէն ձեր տղոցը կամ ձեզի ինչի՞ շտաճէք : Եսոնց պատճառաւ լէ՞ր , որ Նարայէի Սողոմոն թագաւորը մեղանշեց . ու թէպէտ և շատ ազգերու մէջ անոր պէս թագաւոր չկար , և իր Եստուածոյ սիրելի էր , ու Եստուած զանիկայ բոլոր Նարայէի վրայ թագաւոր զէրաւ , սակայն օտարազգի կնիկները անոր ալ մեղանշել տուին : Եւ ձիւն և ձիւն թողունք , որ աս բոլոր մեծ շարութիւնը ընէք , ու օտարազգի կնիկներ առնելով՝ մեր Եստուածոյն զէմ մեղք գործէք : Եւ մեծ քահանային Նոբիասիրին որդւոյն Հոփիադային որդիներէն Գիւլ Որոնացի Սանարադատին փեսան էր . անոր համար զանիկայ քովէս վաճառեցի : Ո՛վ Եստուած իմ , զանոնք յիշէ՛ . քահանայութիւնը և քահանայիցի ու 'Վեւտացուց ուխտը պղծելուն համար : Եւ յապէս զանոնք բոլոր օտարազգիներէն մարդեցի , ու քահանաներուն ու 'Վեւտացիներուն զասերը հաստատեցի : անանց ամէն մէկը իր պաշտօնին վրայ էնէլով . Կտեւ որոշուած ժամանակներուն Բեթ-Էլ-Էմ փայտի ընծա-յին համար , ու երախայրի պտուղներուն համար հոգ քաշէ : Ո՛վ Եստուած իմ , զիս 'ի բարին յիշէ :

Գ Ի Բ Ք Ե Ս Թ Ե Բ Ե Յ

Գ Լ Ո Ւ Ի Ե

- 1 Ու եղաւ որ Եսուերոսին օրերը՝ (այսինքն ան Եսուերոսին՝ որ Հնդկաստանէն մինչև Եթովպիա հարիւր քսանութեան զաւատի վրայ թագաւորութիւն կ'ընէր ,) Եւ
- 2 րայ թագաւորութիւն թագաւորերը , երբոր Եսուերոս թագաւորը Եւսան մայրաքաղաքին մէջ իր

թագաւորութեանը ամրոտին վրայ կը նստէր , Եւ թագաւորութեանը երբորդ տարին իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն կողովք ըրաւ . և Պարսից ու Սարաց մեծերը , նախարարները ու զաւտայ իշխանները անոր առջեւ էին : Եւ ատենը շատ օրեր՝ այսինքն հարիւր ութսուն օր՝ իր թագաւորութեանը

Քառասոր հարստութիւնը ու իր
Տեծութեանը պատուական չնշու-
թիւնը ցուցուց :

5 Ու երբոր ան օրերը լմնացաւ,
 ինպաւորը Հուան մայրաքաղա-
 քին մէջ գտնուող բոլոր ժողովուր-
 դին մէջէն մինչեւ պզտիկին ինպաւ-
 ւորակն ան պալատին պարտէզէն դա-
 ւիթին մէջ ետեւ զո եղանակով

6 րաւ Դ՛երմակ բեհեգէ, կերպասն ու կապուտանէկէ Լաւա՛նք-բերէ՛ր րաւ-
բակ յիշունէ եւ ծիրանեղջիկն չուան-
ներով ու արմաթէ օղակներով
մարմարիոն սիւներէ վար կախուած
էին, և պորփիրէ, ճերմակ մար-
մարիոն, աղաքաստրէ ու սև
մարմարիոն յառակի վրայ ոսկիէ
ու արծաթէ շաւիղներէ պատուարէն

7 Եւ, Եւ խմելիքները ոսկիէ ա-
մաններով ու տեսակ տեսակ ա-
մաններով կու տային : ու թագա-
ւորական Կնիքներով Եւ Կնիքով

8 Երբ թաղապետին կը վայելէ : Ու
9 խմորը կանոնաւոր : Բունա-
ղատող վայր : Վան զի թաղա-
պետը պայտէս հրապարակէր իր տանը
10 Բոլոր վերահսկողներուն , որ ամէն
11 մէկուն ուղածին պէս ընեն : Իշ-
12 վաճիթ թաղուհին աւ Լսուերոս
13 թաղապետին պարտաւոր մեջ կնիկ-
14 ներուն կուտըր բոլար :

10 Նորուն կոչուիք բնաւ :
Լօթմաներդ օրը երբոր թագա-
ւորին սիրով դինինն զուարթացել
էր , իբն աջկե ծառայութիւն ընող
ևս լը ներբիններուն՝ Սէհումա-
նին , Իկլընային , Կրտնային ,
Էրեմիային , Եւսեպիային , Գե-

11 Իրերեային , Լրագրեային , Օգն-
 թաթրին ու Վարդապետ ըստ , Որ
 Վաթիթ թաղաւհին էր արքայական
 Թաղովը թաղաւորին առկեր բե-
 րին , որ Ժողովուրդները ու իշխա-
 ները անոր զեղեցիկութիւն տես-
 նեն . քանզի անիշխոյ իստա զեղե-

12 ան. Կասն զի անկրկյա խիստ զեզե-
ցել էր. խայց ի Լաշէրի թափառէին
ցերթինքնորին ձեռորովը եղած թա-
ղաւորին հրամանին համեմատ եր-
թալ չուզեց, ու թաղաւորը խիստ
սրղողեցաւ ու իր բարկութիւնը
բորբոքեցաւ:

13 Եւ ատենը Թադաւորը ժամա-
նագները գիտցող իմաստուններուն

բաւ) (վան զի թագաւորը ամեն
օրերն ու իրաւունք զիտողներուն
այսպէս խորհուրդ կը հարցնէր .
Լւս. Պարսից ու Սարաց եօթը իշւ 14
խաւներէ՝ Վարանք , Սեթար ,
Լճմանթա , թաւարիս , Սերես ,
Սարանա -- Ս'ևմուքան՝ որ անոր
մօտն էին , ու թագաւորին երեսը
կը տեսնէին , թագաւորութեան
ստաւջին խորհրդակցանքին .)
(Դրեւորն համեմատ ի՞նչ պէտք է 15
ընել Վալդի թագո՞ւհին . որովհե-
տեւ Լսուեցոս թագաւորին՝ ներքի-
ններուն մեղքովը իրիւք հրամանը
հաւատարեց .

Ընտանիքը Վահագնյան ընտանիքի 16
 առաջին ու իշխաններուն առջինը Ը-
 սան, Ալաթի ընտանիքին հ. միայն
 ընտանիքին ղեկ, հայալ բոլոր
 իշխաններուն ղեկ, ու Բարսեղ
 ընտանիքին բոլոր ղեկներուն
 մէջ եղող բոլոր փոքրիկներուն
 ղեկ, ամեն ինչ, ու անի 17

դէմ յանցանք ըրաւ. Վասն զի 17
 թաղուհիին ըրածը բոլոր կանանց
 մէջ տարածուելով, անոնք իրենց
 երկինքը պիտի անադոն, ըսելով
 թէ՛ Մտերոս թաղաւորը հրամա-
 յեց որ Վալտի թաղուհիին իր առ-
 ձի վրէժն իրենց անկողնէն հեռու

18
 19

նախախտման պիտի ըլլայ : Եւ 19
թէ որ թագաւորին հանց կ'երեւ-
այ , իր կողմանէ հրովարտակ տա-
րածուի , և Պարսից ու Սարաց
բնիկներուն մէջ զրուի՝ որպէս զի
տալ ցառան , որ Սալջին գլխի
նախախտման ատենը

14. Եւստեբոս Թաղաւորին առջեւ
 գալով, ու Թաղաւորը անոր տիկնու-
 թիւնը անկէ աղէկ եղող մէկ ուրիշ
 նկան մը տալով : Բւ երբոր Թաղա- 20
 ւորին ըրած հրամանը լսուի իր դո-
 յը Թաղաւորութեանը մէջ՝ որ աս-
 ցիւն չի ունենար նշխարներ մեծէն

նորարձակ է, բոլոր կնիկները մեծ են
հունև պատիկը՝ իրենց երիկները
խուի պատուեն :
Լյուսո խօսքը թագաւորին ու 21
վասններուն համայ երկպաւ , ու

Թագաւորը Մեծօրհնանքն ըսածին
 22 պէս ըրաւ : Եւ թագաւորին բոլոր
 զաւատներուն՝ ամեն մէկ զաւատին
 իւր զրօրօք, ու ամեն մէկ ժողովուր-
 զին իւր լեզուովք նամակներ խրկեց,
 որ ամեն մարդ իւր տանը մէջ տէր
 ըլլայ : ու իւր ժողովուրդին լեզուովք
 խօսի :

ԳԼ . Բ

1 Եւ բաներէն ետքը՝ երրորդ Եստերոս
 թագաւորին բարկութիւնը ի-
 ջաւ : Սաթթին ու անոր բրածը ու
 2 անոր զէմ՝ Էզրած վճիռը յիշեց :
 Եւ թագաւորին ծառայութիւնն ը-
 նոց սպասաւորները բոլին : Թա-
 3 գաւորին համար զեղեցիկ կոչաւ աղ-
 իր թագաւորութեանը բոլոր զա-
 ւատներուն մէջ վերակացուներ զը-
 նէ, որ ամեն զեղեցիկ կոչաւ աղջիկը
 4 ընտրեն, ու Շուշան մայրաքաղա-
 քը կանանց տունը թագաւորին
 ներքինին՝ կանանց պահապանն Ե-
 5 շտը Զեղէին ձեռքին տակը ժող-
 վին, ու անոնց մարդութեանը հա-
 մար պէտք եղած բաները տրուի :
 6 Եւ թագաւորին աշխին հաճոյ երե-
 ցած աղջիկը Սաթթին տեղը թա-
 գուհի ըլլայ : Ու սա խօսքը թա-
 գաւորին առջևը հաճելի եղաւ ու
 այնպէս ըրաւ :
 7 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ
 Զեղայ մարդ մը կար, որուն անու-
 նը Մուրթթէն էր, ու Բեռնամիսնան
 Սիսի որդւոյն Սեմէի որդւոյն Հա-
 8 սիւրին որդին էր : Եւ իկայ Լըու-
 սաղեմն զերի տարուած էր ան
 զերեւելուն հետ՝ որոնք Բաբելոնի
 Կարուգողմոսոր թագաւորին զե-
 9 րի տարած Հուգայի Յերոնիա թա-
 գաւորին հետ տարուեցան : Եւ
 անիկայ իւր հօրեղծօրը աղջիկը Ե-
 ղասսան պոխնը Լաթթերը կը սնու-
 ցանէր, փասն զի անիկայ հայր ու
 մայր չունէր : ու սա աղջիկը խիստ
 զեղեցիկ դէմք ու խիստ վայելուչ
 կերպարանք մը ունէր : Եւ անոր հօ-
 10 րը ու մօրը մոռնելն ետքը Մուրթթ-
 քէ զանիկայ իւրեւ աղջիկ առեր էր
 իրեն :

11 Եւ երրորդ թագաւորին հրամա-
 նը ու հրովարտակը լսուեցաւ, Եւ
 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Զե-
 ղէին ձեռքին տակը լսաւ աղջիկներ
 ժողովուեցան, Լաթթերն ալ թագա-
 ւորին պալատը կանանց պահապան
 եղող Զեղէին պահպանութեանը
 լսանուեցաւ : Եւ աղջիկը անոր
 հաճելի եղաւ ու անոր առջևը
 2 շորհք զտաւ, Եւ շուտով անոր
 մարդութեան համար պէտք եղած
 բաները ու անոր ոռոճիկը, ու
 թագաւորին պալատն անոր տը-
 րուելու համար պատրաստուած Ե-
 3 թթը աղախները տուաւ անոր, Եւ
 զանիկայ իւր աղախներուն հետ
 կանանց տանը աղջիկ տեղը
 4 փոխադրեց : Լաթթեր իւր ազգը ու
 ծնունդը չլայանց, փասն զի
 Մուրթթէն անոր պատուիրէր էր որ
 5 չլայանէ : Եւ Մուրթթէն ամեն օր
 կանանց տանը զաւթիմն առջև կը
 պարտէր, որ Լաթթերին առողջու-
 6 թիւնը ու անոր ինչ ըլլալէք ի-
 մանայ :
 7 Եւ երրորդ ամեն մէկ աղջկան
 կարգը կու գար Եստերոս թագա-
 ւորին քովը երթալու՝ կանանց սով-
 8 ընտանքն ետքը : (որովհետեւ ա-
 նոնց մարդութեան օրերը սա կեր-
 պով՝ այնքան վեց ամիս զմեռոյթ
 եղով, ու վեց ամիս անուշահոտ
 խուշներով, ու կանանց մարդու-
 9 թեանը վերաբերեալ բաներով կը
 ըմբռնար,) Եւ ամենը աղջիկը
 թագաւորին քովը պայտէս կու գար,
 10 անիկայ ինչ որ ուզէր, անոր կը
 տրուէր, որ իւր հետը կանանց տու-
 նէն թագաւորին պալատը երթալ :
 11 Եւ իկայ իրիկունը կ'երթար, ու ա-
 ռաւատուն կանանց միւս տունը
 հարձերուն պահապանը եղող թա-
 12 գաւորին ներքինին Սասաղապն
 ձեռքին տակը կը դառնար : անի-
 կայ մէկուն ալ թագաւորին քովը
 13 չէր երթար, բայց միայն թէ որ
 թագաւորը անոր հանէր, ու ա-
 նիկայ անունով կանչուէր :
 14 Եւ թագաւորին քովը երթալու
 կարգը Մուրթթէն հօրեղծօրը Ե-
 15 րուեցաւ :

16 Եւ երրորդ երկրորդ անգամ աղ-
 ջիկներ ժողովեցին, Եւ Մուրթթէն
 թագաւորին զուտը կը նստէր :
 17 Լաթթեր իւր ծնունդը ու իւր ազգը
 չլայանալէ, ինչպէս որ Մուրթթ-
 քէ անոր պատուիրէր էր : փասն զի
 18 Լաթթեր Մուրթթէն ըսածը կ'ը-
 նէր, անոր քովը մեծցած ատենին
 պէս :
 19 Եւ երրորդ երկրորդ անգամ աղ-
 ջիկներ ժողովեցին, Եւ Մուրթթէն
 թագաւորին զուտը կը նստէր :
 20 Լաթթեր իւր ծնունդը ու իւր ազգը
 չլայանալէ, ինչպէս որ Մուրթթ-
 քէ անոր պատուիրէր էր : փասն զի
 21 Լաթթեր Մուրթթէն ըսածը կ'ը-
 նէր, անոր քովը մեծցած ատենին
 պէս :
 22 Եւ օրերը երրորդ Մուրթթէն թա-
 գաւորին զուտը կը նստէր, զբան
 պահապաններէն Բիթթան ու Թա-
 23 րեւ անուշովք թագաւորին երկու
 ներքինները սրողներով, Եստերոս
 թագաւորին վրայ ձեռք երկընցնէ
 խորհեցան : Եւ Մուրթթէն թագու-
 24 թին իմանալով՝ Լաթթեր թագու-
 թին յայտնեց : ու Լաթթեր Մուրթթ-
 25 քէն անունովք թագաւորին պատ-
 մայր փեմակ ձեցին :
 26 Եւ ամեն Եստերոս թագա-
 ւորին ըսաւ, Եւ թագաւորուն մէջ
 թեանը բոլոր զաւատներուն մէջ
 ժողովուրդներուն մէջ ցրուած ու
 տարածուած ազգ մը կայ : ու անոնց
 27 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 28 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 29 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 30 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 31 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 32 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 33 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 34 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 35 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 36 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 37 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 38 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 39 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն
 40 օրէնքները ամեն ժողովուրդներուն

ԳԼ . Գ

1 Եւ սա բաներէն ետքը՝ Եստերոս
 թագաւորը Եղապատի Եմաղա-
 2 թային որդին Զամանը մեծցուց :
 ու զանիկայ բարձրացուց ու անոր
 3 աթոռը իւր հետը եղող բոլոր իշ-
 4 խաններուն վերի կողմը դրաւ : Եւ
 թագաւորին զուտը եղող թագա-
 5 ւորին բոլոր ծառաները ծնրադ-
 6 րութեամբ երկրպագութիւն կ'ը-
 7 նէին Զամանին : փասն զի թա-
 գաւորը անոր համար պայտէս հը-
 8 րամայեց էր : Բայց Մուրթթէն ծն-
 9 րադրութիւնն ու երկրպագութիւն
 10 չըրաւ : Եւ թագաւորին զուտը
 11 եղող թագաւորին ծառաները
 12 Մուրթթէն ըսին, Ինչո՞ւ համար
 13 զուտ թագաւորին հրամանէն զուտ
 14 կ'ըլլիս : Ու անոնք ամեն օր անոր
 15 կ'ըմբռնէին : ու երրորդ անոնց մը-
 16 կը զրուցէին : ու ամենը Զամանին
 17 տիկ չըրաւ, ան ատենը Զամանին
 18 խնայեցին, որ տեսնէ թէ Մուրթթ-
 19 քէն բանը ի՞նչ պիտի կայանայ :
 20 փասն զի անիկայ իւր Զեղայ ըլլալը
 21 անոնց զուտը էր : Ու երրորդ
 22 անգամ տեսաւ որ Մուրթթէն իրեն
 23 ծնրադրութիւնն ու երկրպագուե-
 24 լանքն, Զաման խիստ բարկացաւ :
 25 ինչ որ, Զաման խիստ բարկացաւ :
 26 Ու միմայ Մուրթթէն ձեռք զարնե-
 27 րէ անոր աշխին ցած բան մը երե-
 28 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 29 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 30 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 31 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 32 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 33 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 34 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 35 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 36 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 37 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 38 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 39 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն
 40 ցաւ : Եւ որովհետեւ Մուրթթէն

- 9 թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , հը-
 բաժան տրուի որ զանոնք կորսնցը-
 շեն , ու ես պաշտօնատարներուն
 ձեռքը՝ թագաւորին զանկը բերե-
 լու համար՝ տասը հազար տաղանդ-
 10 արծաթ կը կշռեմ : Իսկ
 ատենը թագաւորը իր ձեռքէն իր
 մատնէն հանեց , ու զանիկայ շրէկի
 ի շնամբին՝ Վրացացի Վահագնային
 11 որդւոյն Համանին տուաւ : Իսկ
 թագաւորը Համանին բաւ , Եւ
 արծաթը քեզի կու տամ , ու ան
 ազնիւ աւ , որ քու աշխատող հաճոյ
 երեցածը բնեւ անոնց :
 12 Իսկ առաջին ամսուն երկրտասա-
 ներորդ որը թագաւորին դրաղի-
 ները կանչուեցան , ու թագաւորին
 նախարարներուն ու ամեն դատա-
 ներուն վրայ եղող կուսակաշներուն
 և ամեն դատարին ամեն մէկ ժողո-
 վուրդին իշխաններուն իրենց գրովը ,
 ու ամեն ժողովուրդին իր լեզուովը
 Համանին բոլոր հրամայածին պէս
 գրուեցաւ : Ետեւորտ թագաւորին
 անուետովը գրուեցաւ . ու թագաւո-
 13 րին մատնիովը կնքուեցաւ : Իսկ
 սուրհանդակներու ձեռքով թագա-
 ւորին ամեն դատաները հրովար-
 տակներ խրկուեցան , որ մէկ օրուան
 մէջ երկրտասաներորդ ամսուն՝ սյս-
 ինքն Վրաց ամսուն երկրտասանե-
 րորդ օրը՝ բոլոր շրէաները՝ երի-
 տասարդներէն մինչև ծերերը , նաեւ
 տղարները ու կնիկները կուտրեն ,
 մեռցնեն ու կորսնցընեն . և
 անոնց աշխատող իբրեւ աւար , յա-
 14 փըշակին : Իսկ հրովարտակին
 պատուէրը — երբ որ հրամանը ա-
 մեն մէկ դատարին մէջը հրատարա-
 կուի , ու ամեն ժողովուրդներուն
 բացատրուի , որ ան օրուան համար
 15 պատարաստ զանուէն : Սուրհան-
 ցակները թագաւորին հրամանն
 ստիպուելով ձախկայ ելան , ու հը-
 բովարտակը Շուշան մայրաքաղա-
 քին մէջ աւ հրատարակուեցաւ .
 և թագաւորը ու Համանը խմելու

նստան , սակայն Շուշան քաղաքը
 փոխուեցեալ մէջ էր :

ԳԼ . Դ

Իսկ երբոր Սուրբէք բոլոր եղած-
 ները իմացաւ , Սուրբէք իր
 հանդերձները պատուեց և քուրճ
 հագաւ , ու վրան մոխիր քաշեց , ու
 քաղաքին հրապարակը ելլելով ,
 մեծ ու ողբալի ձայնով աղաղակեց .
 Իսկ մինչև թագաւորին դրանք առ-
 1 ձեւ եկաւ . Իսկ զայն . զիսն զե-
 քուրճ հագած խաչ էլ շէր կրնար
 թագաւորին դռնէն ներս մտնել :
 Իսկ ամեն դատաներուն մէջ՝ ուր որ
 թագաւորին հրամանը ու հրովար-
 տակը կը հասներ , շրէաները մեծ
 սուղ կ'ուենային , ծոմ կը կենա-
 յին , կու լային ու կ'ողբային . և
 շատերը քուրճի ու մոխրի վրայ
 կը պատկէին :

Իսկ Սուրբէքին աղախիմները ու
 ներքինիները եկան անոր պատմե-
 ցին . և թագաւորին մեծապէս խը-
 սովեցաւ , ու հանդերձներ խրկեց
 որ Սուրբէքին հազցնեն , ու ա-
 նոր վրայէն քուրճը հանեն . բայց
 անիկայ ջնջումեց : Իսկ Սուրբէք
 Համանը կանչեց , որ թագաւորին
 2 ներքինիներուն մէկն էր , (որն որ
 խաչաւորը անոր սպասաւոր տուեր
 էր ,) ու անոր հրամայեց որ Սուրբ-
 քէն հասկնայ թէ աս ի՞նչ պիտի
 3 րոյց : Իսկ ինչո՞ւ համար է : Իսկ
 Համանը Սուրբէքին դնաց , որ
 թագաւորին դրանք առջին եղող
 քաղաքի հրապարակին մէջն էր :
 Իսկ Սուրբէք բոլոր իրեն պատա-
 4 հած բաները անոր լայնեց , նաեւ
 Համանին սակարկութիւնը՝ որով
 թագաւորին զանկն արծաթ տալ
 խտտացեր էր շրէաներուն համար ,
 որ զանոնք կորսնցընեն : Իսկ զա-
 5 նոնք կորսնցընելու համար՝ Շու-
 շանի մէջ հրատարակուած հրովար-
 տակին օրինակը անոր տուաւ , որ
 Իսկերին ցուցնէ ու հասկնայնէ ,
 և անոր պատուիրէ որ թագաւո-
 6 րին քովը երթայ , և անոր աղաչէ :
 ու անոր առջև իր աղքատ համար
 7 ողբալիս խնդրէ : Իսկ Հա-

- Թար զնաց ու Սուրբերէն խա-
 ժերը խախտելն պատմեց :
- 10 Ու խախտել չաթարքն հետ խա-
 սեցաւ, ու հրամայեց որ Սուրբերէն
 11 այսպէս պատահած դռնէ . խա-
 զաւորին բոլոր ծառաները, ու
 թագաւորին զաւաններուն ժողո-
 վուրդները առնէ զիտեն որ մէկ է-
 րիկ կամ կնիկ մարդ մը թէ որ չը-
 կանչուած՝ թագաւորին ներքին գա-
 խիթը մտնէ, զանիկայ մոզգնելու
 համար մէկ օրէնք մը կայ . ու անի-
 կայ միայն կ'ապրի՝ որուն որ թա-
 զաւորը իր ոսկի զաւազանը կ'եր-
 կընդրեն . և հիմա երսուն օր է որ
 12 ես թագաւորին քովը մնանք իսկ
 13 իւր Սուրբերէն ըսաւ որ խախտելն
 այսպէս պատահած տանին . Գուն
 մի կարծեք որ թագաւորին տունը
 ըստ իշխանի բոլոր շրջաններն դուռն
 14 միայն պիտի ազատուի : Վասն զի
 աս ժամանակիս մէջ թէ որ դուն
 լուսն, շրջաններուն մէկ ուրիշ տե-
 ղէն օգնութիւն ու ազատութիւն
 կու գայ . բայց դուն ու քու հօրդ
 տունը կը կորսուիք . և ո՞վ գիտէ,
 զուրկ դուն տանն մէկ ատենի մը
 համար թագուհի եղար :
- 15 Ու խախտել ըսաւ որ Սուրբերէն
 16 այսպէս պատահած տանին . Գուն
 դուն Շուշանի մէջ եղող բոլոր
 շրջանները ժողովէ, ու ինծի համար
 ծո՞մ պահեցէք, զի ինքն ցորեկ իրեք
 օր մի ուտէք ու մի խմէք . նոյն-
 պէս ալ ես իմ աղայիներուս ծո՞մ
 իր պահեմ, ու այնպէս թագաւո-
 րին առնելու կ'ելլեմ, թէպէտ և
 օրէնքի դէմ է . ու թէ որ մեռնիմ՝
 17 թող մեռնիմ : Եւ ատենը Սուրբ-
 քէ գնաց, ու ըրաւ ան ամենուն
 համեմատ՝ որ խախտել իրեն պա-
 տուիրէր էր :

ԳԼ . Ե

- 1 Ու եղաւ որ երբորդ օրը խախտել
 էր թագաւորական զգեստները
 հաղաւ, ու թագաւորին տանը
 ներքին դաւիթին մէջը թագաւո-
 րին տանը գիմնաց կայնեցաւ . և

թագաւորը թագաւորական պա-
 լատին մէջը պալատին դրանը դի-
 մացը իր թագաւորական աթոռին
 վրայ նստել էր : Ու երբոր թա-
 զաւորը խախտել թագուհին տեսաւ
 որ դաւիթին մէջը կը կայնէր, խա-
 խէր շորհք դտաւ անոր առջևը,
 և թագաւորը իր ձեռքը եղած ոսկի
 զաւազանը խախտելն երկընցուց .
 ու խախտել մտնեցաւ ու զաւա-
 զանին ծայրին դպաւ : Եւ թա-
 զաւորը անոր ըսաւ . Ով խախտել
 թագուհի, քեզի ի՞նչ եղաւ, և
 ուզածդ ի՞նչ է . մինչև թագա-
 ւորութեանը կեսը քեզի տրուի :
 Ու խախտել ըսաւ . Ով որ թա-
 զաւորը կը հաճի, այսօր թագա-
 ւորը շամանին հետ իրեն ըրած
 կոչումքիս գայ : Եւ թագաւորը
 5 ըսաւ . Շուշանի շամանը կան-
 չեցէք, որ խախտելն ըսածը կա-
 տարէ . ու թագաւորը շամանին
 հետ խախտելն ըրած կոչումքին զը-
 նաց :

Ու երբոր դիմի կը խախտել թա-
 զաւորը խախտելն ըսաւ . Ի՞նչ է
 քու խնդիրդ . ապա՞յք, ու քեզի
 պիտի տրուի . և ի՞նչ է քու աղա-
 չանքդ . մինչև թագաւորութեանը
 կեսը պիտի կատարուի : Ու խա-
 խտել պատասխան տուաւ ու ըսաւ .
 Իմ աղաչանքս ու խնդիրքս առ է .
 6 Ով որ թագաւորին առնէր շորհք
 զտայ, ու թէ որ թագաւորը կը
 հաճի իմ խնդիրքս տալու ու իմ
 աղաչանքս կատարելու, թող թա-
 զաւորը ու շամանը առնէ իրենց
 համար ընելու կոչումքիս գան, ու
 վաղը թագաւորին խօսքին պէս կ'ը-
 նեմ :

Եւ շաման ան օրը զուարթ և
 ուրախ սրտով զուրս ելաւ . բայց
 երբոր շաման թագաւորին դրանը
 մէջ Սուրբերէն տեսաւ, որ իրեն ոտք
 չէր ելներ ու իր տեղէն չէր շար-
 Ժեմ, շամանին սիրտը շատ նե-
 10 զացաւ Սուրբերէն վայ . Բայց
 շաման ինքզինքը զսպելով՝ իր
 տունը գնաց, ու Խաբէ իրկեց իր
 բարեկամները ու իր կնիկը Օւ-
 րէսը կանչել տուաւ : Եւ շա- 11

ման պատմեց անոնց իր հարստութեանը փառքը, ու իր որդւոցը բառաթիւներ, և ան ամեն բաները՝ որոնցմով թագաւորը զինչը մեծացրեց էր, և թէ ինչպէս իշխաններէն ու թագաւորին ծառաներէն

12 աւելի բարձրացուցեր էր: Ու Համան ըսաւ, Կաւ. Եւսթեր թագաւորը ինքն ինքն զուրկեց թագաւորին հետ ինքն զատ մէկը չհրաւիրեց իր բրած կուշուրին: ու վաղուան համար ալ զիս թագաւորին հետ հրաւիրեց:

13 Իսկ այս ամենն ընաւ. դո՛ւ չեմ, քանի որ Հրեայ Սուրբքէն թագաւորին դուռը նստած կը տեսնեմ: Եւ անոր կնիկը Օկերես

14 ու անոր դուռը բարեկամները անոր ըսին, Յիսուս կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը խճիչ չինուի, ու Հոն առաւ թագաւորին ըսէ, որ Սուրբքէն անոր վրայ կախուի. և դուն թագաւորին հետ ուրախ երթա՛ւ կողովքը զնա: Ու աս խօսքը Համանին հաճոյ երեցաւ, ու փայտը պատրաստեց:

ԳԼ. Զ

1 Եւ զիշերը թագաւորին քունը փախաւ, ու հրամայեց որ զիպուածները պատմող յիշատակաց զիրքը բերեն: ու թագաւորին առջեւ կարդացուեցաւ: Ու գրուած գտնուեցաւ որ Սուրբքէն գրանդ պահպանութիւն ընող թագաւորին երկու ներքինիներուն ինքնաշին ու թաւարեսին համար խնայուցեր էր, թէ անոնք Եստերոս թագաւորին վրայ ձեռք երկընցընել ուզէր:

3 Եւն: Եւ թագաւորը ըսաւ, Եստեր փոխարէն ի՞նչ պատիւ կամ մեծութիւն տրուեցաւ Սուրբքէն. ու թագաւորին ծառայութիւն ընող պատանիները ըսին, Ետոր բան մը

4 չեղաւ: Եւ թագաւորը ըսաւ, Կաւիթը թէ կայ. (ու Համան թագաւորին պալատին դուռի գաւիթը եկեր էր թագաւորին խօսելու, որ Սուրբքէն կախէ ան փայտին վրայ, որ ինքը անոր համար պատրաստեր էր): Եւ թագաւորին պատանիները անոր ըսին, Եհնա Հա-

ման դաւիթը կը սպասէ. ու թագաւորը ըսաւ, Ինչո՞ւ ներս գայ:

Ու երբոր Համան ներս մտաւ, թագաւորը անոր ըսաւ, Ի՞նչ երեսէլ պէտք է ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ: Եւ Համան իր սրտին մէջ ըսաւ, Թագաւորը ինքն ուրիշ որո՞ւն պատիւ ընել պիտի ուզէ: Ու Համան ըսաւ թագաւորին, Եւ մարդուն համար որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ, թագաւորին հալած թագաւորական զգեստը, ու թագաւորին հեծած էին, ու անոր զլուխը գրուած թագաւորական թագը բերեն: Եւ զգեստը ու էին թագաւորին խիստ պատուաւոր իշխաններէն մէկուն ձեռքը տրուի. ու հաղցընեն ան մարդուն՝ որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ'ուզէ. ու ձիուն վրայ հեծցընեն, և քաղաքին փողոցին մէջէն առցընէն, ու առջեւէն կանչեն ու ըսեն, Եսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ կ'ուզէ: Եւ ատենը թագաւորը Համանին ըսաւ, Եւն: տով ըսածիդ պէս զգեստը ու ձիւն ու, ու թագաւորին դուռը նստող Հրեայ Սուրբքէն այնպէս ըրէ. քու բաժեկ ընաւ. մէկ բան մը պահաս չըլլայ:

Եւ Համան զգեստը ու ձիւն տաւ, ու զգեստը Սուրբքէն հաղցընելով՝ զանիկայ ձեռք վրայ հեծցուց, և քաղաքին փողոցէն առցուց, ու առջեւէն կը կանչէր. Եսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ կ'ուզէ: Եւ Սուրբքէն թագաւորին դուռը դարձաւ. ըսաց Համան տրուում ու զլուխը ծածկած՝ չուտով իր սրտին քաջութեամբ: Եւ Համան իր կնիկսը Օկերեսին ուրիշ բարեկամներուն պատմեց ամեն ինչ որ իր զլուխը եկած էր. և անոր խմատուները ու անոր կնիկը Օկերես անոր ըսին, Թէ որ Սուրբքէն (որուն առջեւ դուն խնայու սկսար,) Հրեայ ազգէն է, դուն անոր պիտի չարգելես:

Հայտ անոր առջևը անշուշտ պիտի
14 իյնաս : Երբոր անոնք տաճարին
անոր հետ կը խօսէին , թագաւորին
ներքինները հասան , որ Համանը
շուտով Լաթերին պատրաստած կո-
շուքին տանին :

ԳԼ . 1 :

1 Եւ թագաւորը Համանին հետ
Լաթեր թագուհին քովը կո-

2 շուքի գնաց : Ու թագաւորը երկ-
րորդ օրն ալ զինի խմելու ատենը
Լաթերին ըսաւ , Ո՛վ Լաթեր թա-
գուհի , ինչ է քու խելիրդոյ .
«— ցե՛ , ու քեզի պիտի տրուի . և
ի՛նչ է քու աղաչանքդ . մինչև
թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի
կատարուի :

3 Ու Լաթեր թագուհին պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , թէ որ քու
առջևդ նորհչք գտայ՝ ո՛վ թագաւոր ,
ու թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'ե-
րկնայ , խնդիրքովս իմ հոգիս՝ ու
պաշտօնովս իմ ազգս ինծի տրուի :

4 Այսան զի թէ ևս և թէ իմ ազգս
կոտորուելու , մեռնելու ու բնաջինջ
ըլլալու ծախուեցանայ . ու թէ որ
ծառայ ու աղախին ըլլալու ծա-
խուենք , բան մը չէի խօսեր .
ի՛նչպէս և թշնամին թագաւորին
քաջած փնտրէ չէր կրնար հատու-
ցանել :

5 Եւ Եսուերոս թագաւորը խօսե-
ցաւ ու Լաթեր թագուհին ը-
սաւ , Ո՛վ է անիկայ , և ո՞ւր է
անիկայ , որ աս բանը ընելու հա-

6 մարձակեցաւ : Ու Լաթեր ըսաւ ,
Հակառակորդը ու թշնամին աս
չար Համանն է . ու Համան թա-
գաւորին ու թագուհին երեսէն
խիստ վախցաւ :

7 Եւ թագաւորը զինի խմելն
բարկութեամբ ելաւ , պալատին
պարտեզը քնաց . բայց Համան հոն
մնաց , որ իր անձին համար Լաթեր
թագուհին աղաչէ . վասն զի տե-
սաւ որ իր վրայ շարիքը հասած է
թագաւորին :

8 Ու թագաւորը երբոր պալատին
պարտեզէն կոշուքին սննակը դար-
ձաւ , Համան Լաթերին եղած

բաղմոցին վրայ ինկած էր . ու թա-
գաւորը ըսաւ , Սիբեթ իմ տանու
մէջ իմ բովս թագուհին ալ պի-
տի բռնադատու . աս խօսքը թա-
գաւորին բերնէն ելածին պէս Հա-
մանին երեսը ծածկեցին : Եւ ա-
տենը Երբոնա անունով ներքին-
ներուն մէկը թագաւորին առջևը
ըսաւ , Ե՛հա ան յիսուն կանգուն
բարձր փայտը , որ Համան թա-
գաւորին բարերարութիւնն ընդ
Սուրթբէին համար պատրաստեց ,
Համանին տանը մէջ կը կենայ :
Ու թագաւորը ըսաւ , Վանիկայ
անոր վրայ կախեցէք : Եւ Հա-
մանը Սուրթբէին համար պատ-
րաստած փայտին վրայ կախեցին :
Եւ ատենը թագաւորին բարկու-
թիւնը իջաւ :

ԳԼ . Ը

Եւ օրը Եսուերոս թագաւորը 1

Հրէից թշնամին Համանին
տունը Լաթեր թագուհին պար-
զեկեց . ու Սուրթբէ թագաւորին
առջևը եկաւ . վասն զի Լաթեր
թագաւորին յայտներ էր թէ անիկայ
իրեն ինչ ապագան էր : Եւ թա-
գաւորը առաւ իր մասանին որ
Համանն հաներ էր , ու զանիկայ
Սուրթբէին տուաւ , ու Լաթեր
Համանին տանը վրայ դրաւ Սուրթ-
բէն :

Ու Լաթեր նորէն թագաւորին
առջևը խօսեցաւ , ու անոր ոտքերը
ինկաւ , և լալով անոր աղաչեց որ
Եղազացի Համանին չարութիւնը
ու Հրէից դէմ անոր ֆարսեղ ֆար-
քը իսպանէ :

Եւ թագաւորը
ոսկի գաւազանը Լաթերին երկըն-
ցուց . ու Լաթեր եկաւ ու թա-
գաւորին առջևը կայնեցաւ , Ու

5 ըսաւ , թէ որ թագաւորին հաճոյ
կ'երկնայ , ու ես քու առջևդ շ-
նորհչք գտայ , ու թէ որ աս բանը
թագաւորին առջևը ուղիղ կ'երկ-
նայ , ու ես քու առջևդ երկըն-
ծաւ , թէ ո՞ր գրուի որ Եղազացի
Եղազաթային որդւոյն Համանին
ֆարքը՝ այսինքն թագաւորին բոլոր
գաւառներուն մէջը եղող Հրէանե-

- 6 րը կորսնցընելու համար անոր զը-
 րած հրովարտականները խափանուին :
 7 Այս անգամ զի իմ ժողովուրդիս վրայ
 գալու : չարիքը ինչպես կրնամ
 անանել . իմ ազգականներուս կո-
 րուստը ինչպես կրնամ տեսնել :
 8 Իսկ Մուսերոս թագաւորը Լաւիեր
 թագուհիին ու Հրէայ Սուրբերին
 բաւ : Եւ ինչպէս ասանկն տունը Լա-
 թերին պարզեցին . ու զանիկայ
 փայտի վրայ կախեցին՝ Հրէից վրայ
 9 ձեռք երկնցընելուն համար : Իս-
 րայէլ Հրէից համար ձեռք հաճոյ
 երեցածը թագաւորին անունովը
 զրեցէր . ու թագաւորին մատնիովը
 կըրեցէր . զիստ զի թագաւորին ա-
 նունովը զրուած ու թագաւորին
 մատնիովը կըրուած հրովարտակը
 չխափանուիր :
 10 Իսկ ան ատենը երբորդ ամսուն՝
 այսինքն Սիւլան ամսուն քսանութ-
 րեքերորդ օրը թագաւորին զրադի-
 ւները կանչուեցան , ու Հրէանե-
 րուն ու Հնդկաստանէն մինչեւ Լ-
 թէովպիա եղող գաւառներուն՝ հա-
 րիւր քսանութօթը գաւառաց նա-
 խարարներուն և կուսակալներուն
 ու իշխաններուն , ամէն գաւառին
 իր զրովը ու ամէն ազգին իր լե-
 զուովը , ու Հրէաներուն իրենց
 զրովը ու լեզուովը զրուեցաւ :
 Սուրբերին բոլոր հրամայածին
 11 պէս : Իսկ Մուսերոս թագաւորին
 անունովը զրեց , ու թագաւորին
 մատնիովը կըրեց . և ձիերու , նը-
 ժոյգներու ու մատակ ձիերու քու-
 ռակ ջորիներու վրայ հեծած սուր-
 հանդակներով հրովարտակներ խըր-
 12 կեց , Արոնցմով թագաւորը ամէն
 քաղաքներու Հրէաներուն հրաման
 տուաւ . որ ժողովուին ու իրենց
 կեանքը պաշտպանեն , և իրենց վրայ
 յարձակող ազգին ու գաւառին բո-
 13 լոր մարդիկները , տղաքները ու
 կնիկները կոտորեն , մուսընեն ու
 կորսնցընեն , և անոնց ունեցածը
 14 յափշտակեն Սէկ օրուան մէջ՝ Մ-
 սուերոս թագաւորին բոլոր գաւառ-
 ներուն մէջը , երկրորդականներով ամ-
 սուն՝ այսինքն Մար ամսուն երեք-
 15 տասներորդ օրը : Հրովարտակին
 պատուէրը — էր՝ որ հրամանը ա-
 մէն մէկ գաւառին մէջը հրատարա-
 կուի , ու ամէն ժողովուրդներուն
 բացատրուի , որ Հրէաները նոյն
 օրը իրենց թշնամիներէն վրէժ առ-
 նելու պատրաստ ըլլան : Սուր- 14
 նորու վրայ հեծան , ու թագաւորին
 հրամանէն ստիպուելով արտորացին
 ճամբայ ելլելու . ու հրովարտակը
 15 Հուշան մայրաքաղաքին մէջը հրա-
 տարկուեցաւ :
 16 Իսկ Սուրբեր և թագաւորին
 առնէն կատարուեցաւ ու ճերմակ
 րեհեզէ թագաւորական զգեստով
 և ոսկիէ մեծ թագով , ու րեհե-
 զեզէն ու ծիրանի պատմուճանով .
 17 և Հուշան քաղաքը ուրախացաւ
 ու ցնծութիւն ըրաւ : Հրէաները 16
 լցն , ուրախութիւն , ցնծութիւն
 ու պատիւ ունեցան : Իսկ ամէն 17
 գաւառներու մէջ ու ամէն քա-
 ղաքներու մէջ՝ ուր որ թագաւո-
 րին հրամանը ու հրովարտակը կը
 հասնէր , Հրէաները ուրախութիւն
 ու ցնծութիւն ունեցան , և կոչուն-
 քի ու տօնախմբութեան օր ըլլաւ . ու
 երկրին ժողովուրդներէն շատերը
 Հրէայ եղան : զիստ զի անոնց վրայ
 Հրէաներուն վախը խնկաւ :

ԳԼ Բ

- 1 Իսկ երկրորդականներով ամսուն՝ այս-
 2 ինքն Մար ամսուն երեքտա-
 սաներորդ օրը՝ թագաւորին խօսքը
 ու հրամանը կատարուելու ժամա-
 նակը հասնելով՝ ան օրը որ Հրէից
 թշնամիները կը յուսային անոնց
 վրայ տիրել , ներհակը պատահե-
 ցաւ . զիստ զի Հրէաները իրենց
 թշնամիներուն վրայ տիրեցին : Մ- 2
 սուերոս թագաւորին բոլոր գաւառ-
 ներուն մէջ Հրէաները իրենց քա-
 ղաքներուն մէջ ժողովուեցան , որ
 իրենց չարիք ուղղներուն վրայ
 ձեռք երկնցընեն . ու ամսունին
 մէկը չըլցաւ . անոնց զէմ կենալ :
 3 զիստ զի անոնց վախը ամէն ժողո-
 վուրդներուն վրայ խնկէր էր : Իս-
 4 գաւառներուն բոլոր իշխանները
 ու նախարարները և կուսակալնե-

- բը . ու . թագաւորին դործակարնէ-
 րը Հրէաներուն ձեռնտու էին ,
 ինչու որ անոնց վրայ Սուրբքէին
 4 վախը ինկեր էր : Բանգը Սուրբք-
 քէ թագաւորին պալատին մէջ
 մեծ էր , ու անոր համար բոլոր
 գաւառները տարածուեր էր . վասն
 զի Սուրբքէ երթալով կը մեծնար :
 5 Եւ Հրէաները իրենց բոլոր թը-
 նամիները արով մեղցուցին , ու
 խիստ մեծ կոտորած ըրին , ու գի-
 րենք ատողներուն իրենց ուզածին
 6 պէս ըրին : Եւ Հրէաները Շու-
 շան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հա-
 բիւր մարդ մեղքներով կորսնցու-
 7 ցին . Կան փարսանդաթան , Կաղ-
 8 փոնը , Կախաթան , փարաթան , Կ-
 9 դարիան , Կրիդաթան , փարմաս-
 թան , Կրիսային , Կրիդային ու
 10 Սպեղաթան . Հրէիք թնամիին
 Կմաղաթայի որդի . շն Համանին տա-
 սը տղայները մեղցուցին . բայց ա-
 11ւարին ձեռք չերկընցուցին : Եւ օրը
 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ մեղ-
 ցուածներուն հաշիւը թագաւորին
 առջևը եկաւ :
 12 Եւ թագաւորը Եսթեր թագու-
 հին ըսաւ . Հրէաները Շուշան
 մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր
 մարդ , ու Համանին տասը տղայր
 մեղքներով կորսնցուցին . թա-
 գաւորին միւս գաւառներուն մէջ
 ինչեւ ըրած պիտի ըլլայ . հիմա
 ի՞նչ է ինդիրքդ . պիտի տրուի
 քեզի . ալ ի՞նչ ազաւանք ունիս .
 13 պիտի կատարուի : Ու Եսթեր ը-
 սաւ . թե՛ որ թագաւորը կը հա-
 ճի , Շուշանի մէջ եղող Հրէա-
 ներուն հրաժան տրուի , որ վաղն ալ
 աս օրուան հրովարտակին համեմատ
 ընեն , ու Համանին տասը տղայր
 14 փայտի վրայ կախուին : Եւ թա-
 գաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ . ու
 Շուշանի մէջ հրամանը հրատա-
 րակուեցաւ , ու Համանին տասը
 15 տղայր կախուեցան : Եւ Շու-
 շան մէջ եղող Հրէաները Մդար
 ամեռն չորեքտասաներորդ օրն ալ
 ժողովուեցան , ու Շուշանի մէջ ի-
 րեր հարիւր մարդ մեղցուցին . բայց
 16 աւարին ձեռք չերկընցուցին : Եւ
 թագաւորին գաւառներուն մէջ ե-
 ղող միւս Հրէաները ժողովուեցան ,
 ու իրենց կեանքը պաշտպանեցին , և
 իրենց թնամիներէն հանգստացան ,
 ու գիրենք ատողներէն եօթ անասուն
 ուհինգ հազար մարդ մեղցուցին .
 բայց աւարին ձեռք չերկընցուցին :
 17 Սիւլայ Մդար ամեռն երեքտասա-
 ներորդ օրը եղաւ , և անոր չորեք-
 տասաներորդ օրը հանգստացան , ու
 գանիկայ կոչուեցին և ուրախութեան
 օր ըրին : Իսկ Շուշանի մէջ եղող
 18 Հրէաները ան ամեռն երեքտասա-
 ներորդ օրը ու չորեքտասաներորդ
 օրը ժողովուեցան . ու անոր տաս-
 նուհինգերորդ օրը հանգստացան ,
 և գանիկայ կոչուեցին և ուրախու-
 19 թեան օր ըրին : Եւ պատմաւոր
 գեղացի Հրէաները՝ անպարկաշ-
 քի զաւարդայներու մէջ ընկողնե-
 րը՝ Մդար ամեռն չորեքտասանե-
 րորդ օրը ուրախութեան , կոչուեցին
 ու տօնախմբութեան օր կ'ընեն , ու
 աւ օրը ամեն մարդ իր բարեկամին
 ընծաներ կը խրկէ :
 Եւ Սուրբքէ աս բաները գրեց , 20
 ու Ստուերոս թագաւորին ամեն գա-
 ւառներուն մէջ մօտ ու հեռու եղող
 բոլոր Հրէաներուն թեղծեր խրկեց ,
 21 պատուիրելով անոնց՝ որ ամեն տա-
 րի Մդար ամեռն չորեքտասաներորդ
 օրը ու անոր չորեքտասաներորդ օրը
 աւել կատարեն , (Եւ օրերուն հա-
 22 մեմատ որ Հրէաները իրենց թնա-
 միներէն հանգստացան , և ան ամ-
 սուն համեմատ որ անոնց տրուե-
 թիւնը ուրախութեան , ու անոնց
 սուգը բարի օրուան զարմաւ ,)
 գանոնք կոչուեցին և ուրախութեան
 օրեր ընեն , որոնց մէջ ամեն մարդ
 իր բարեկամին ընծաներ , ու աղ-
 23 քատներուն պարգևներ խրկեն : Եւ
 Հրէաները խօսք սուին որ իրենց
 սկսածին պէս ու Սուրբքէին իրենց
 գրածին պէս ընեն : Սկսած զի բո-
 24 լոր Հրէաներուն թնամին Մդա-
 դացի Կմաղաթայի որդին Համա-
 նը Հրէաները կորսնցնել խոր-
 հեցաւ ու գանոնք ընաղնը ընելու
 ու կորսնցնելու համար փութ
 պայքար մընակ ձգեց : Բայց երբոր 25

հետև կ'ըսէր Հօր : Արեւիկէ է որ
տղաքս մեզ գործեցին , ու սրտեր-
նուն մէջ Բատուծոյ հայհոյեցին .
միշտ այսպէս կ'ընէր Հօր :

6 Եւոր մէկ օր մը Բատուծոյ որդի-
բը գազին Տէրոջը առջևը կայնե-
լու . ու Սատանան ալ գնաց անոնց

7 մէջ . Եւ Տէրը ըսաւ Սատանա-
յին : Ո՞ւսկից կու գաս . ու Սա-
տանան պատասխան տուաւ Տէրոջը
ու ըսաւ : Երկրի վրայ չընկէն ու

8 անոր մէջը պտտտէն : Եւ Տէրը
ըսաւ Սատանային : Իմ Հօր ծա-
ռայիս աղէկ ուշադրութիւն ըրի՞ր ,
որ երկրի վրայ անոր պէս կատարեալ
և արդար , աստուածաժախ ու չա-
րութիւնէ ետ քաշուող մարդ չկայ :

9 Աւ Սատանան պատասխան տուաւ
Տէրոջը ու ըսաւ : Սիթէ Հօր

10 ձրի՞ կը պատէ զԲատուծ . 2^օ
որ դուն անոր ու անոր տանը և
անոր ամէն ունեցածներուն բոլոր-
տիւրը ցանկով պատեցիր , անոր
ձեռացը գործերը օշնեցիր , ու ա-
նոր ստացուածքը երկրի վրայ շատ-

11 ցաւ : Իպց Տիմա ձեռքդ երկըն-
ցիւր , ու անոր ամէն ունեցածին
դպչէ , ու զիտի տէնէն թէ ինչպէս
քեզի դէմ պիտի հայհոյէ : Եւ

12 Տէրը ըսաւ Սատանային : Եհն ա-
նոր ամէն ունեցածը քու ձեռքդ խո-
րամ . միայն թէ իրեն վրայ ձեռք
չերկընցընես : Եւ ժամանակը Սա-
տանան Տէրոջը առջևէն ելաւ :

13 Աւ եղաւ որ օր մը անոր տղաքը
ու աղջիկները իրենց մեծ եղօրը
տանը մէջ կ'ուտէին ու զինի կը

14 խմէին : Աւ մէկ պատգամարեր մը
եկաւ Հօրին ու ըսաւ : Երբոր եզ-
ները կը հերկէին , ու մատակ էն-

15 ըը անոնց քովը կ'արածուէին , Սա-
րայեցիք յարձակեցան ու զանոնք
առին , ու ծառաները սուրի բերնէ
անդուցին . և միայն ես ազատեցայ

16 ու Էկայ որ քեզի պատմեմ : Երբ-
որ անիկայ տակաւին կը խօսէր ,
ուրիշ մէկն ալ եկաւ ու ըսաւ :
Երկիրուն Բատուծը կրակը իջաւ ,
ու հոտերը ու ծառաները այրեց ու
զանոնք սպառեց . և միայն ես ա-
զատեցայ , ու Էկայ որ քեզի պատ-

մեմ : Երբոր անիկայ տակաւին 17
կը խօսէր , ուրիշ մէկն ալ եկաւ
ու ըսաւ : Բարդէացիք իրեր գուն-
դի բաժնուած ուղերուն վրայ յար-

ձակեցան և զանոնք առին , ու ծա-
ռաները սուրի բերնէ անդուցին . և
միայն ես ազատեցայ ու Էկայ որ

18 քեզի պատմեմ : Երբոր անիկայ
տակաւին կը խօսէր , ուրիշ մէկն
ալ եկաւ ու ըսաւ : Ար ատն տը-

19 զաքդ ու աղջիկներդ իրենց մեծ
եղօրը տանը մէջ կ'ուտէին ու զի-
նի կը խմէին , Եհն անապատին

անդիի կողմէն մեծ հով մը եկաւ ,
ու տանը չորս կողմը այնպէս զար-
կաւ , որ տղոցը վրան փլաւ , ու
անոնք մնաւն . և միայն ես ազա-

տեցայ ու Էկայ որ քեզի պատմեմ :
Եւ ատները Հօր ելաւ , իր պատ- 20
մուծանը պատուեց և զվտուն մա-

21 զերը կորեց , ու զետինը իյնալով
երկրպագութիւն ըրաւ , Աւ ըսաւ :
Սորս արգանդէն մերկ եկայ ու հոն

մերկ պիտի դառնամ : Տէրը տուաւ
ու Տէրը առաւ . օրջինալ բոլայ
Տէրոջը անունը : Եւ ամենուն մէջ 22

Հօր շնորհակցեց , ու Բատուծոյ ա-
նըզգամութիւն չտուաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ ուրիշ օր մը Բատուծոյ որդիքը 1
գազին Տէրոջը առջևը կայնելու .
ու Սատանան ալ գնաց անոնց մէջը

2 Տէրոջը առջևը կայնելու : Եւ Տէ-
րը ըսաւ Սատանային : Ո՞ւսկից
կու գաս . ու Սատանան պատաս-

խան տուաւ Տէրոջը ու ըսաւ :
Երկրի վրայ չընկէն ու անոր մէջը
պտտտէն : Եւ Տէրը Սատանա-

3 յին ըսաւ : Իմ Հօր ծառայիս ա-
ղէկ ուշադրութիւն ըրի՞ր , որ երկ-
րի վրայ անոր պէս կատարեալ և

արդար , աստուածաժախ ու չարու-
թիւնէ ետ քաշուող մարդ չկայ , ու
անիկայ տակաւին իր կատարելու-

թեանը մէջ հաստատ է , թէ և
դուն ուղեցիր զիս համոզել որ զա-
նիկայ զուր տեղը կորսնցընեմ :

Եւ Սատանան պատասխան տուաւ
ու Տէրոջը ըսաւ : Մորթի տեղ
մորթի նաև մարդս իր բոլոր ստա-

- մարդը կը սպաննէ, ու նախանձը
անմիաբը կը մեռցնէ :
- 3 Եւ յիմարին արմատանայր տե-
սայ, ըսցաւ չուտ մը անոր բնակու-
թիւնը անիծեցի :
- 4 Եւսոր որդիները ասպաճով թեւեւ
հեռու են : անոնք գրանը մէջ կը
կոխկըտառնին, և ազատող մը չը-
գանուիր :
- 5 Եւսթի եղբորը կ'ուտէ անոր հունձ-
քը, ու զանիկայ փութերու քանկն
մէջէն կը յափշտակէ : ու անոնց
ստացուածքը աւարատուն կը կըլէ :
- 6 Որովհետեւ շարիքը հոգէն չեկեր,
ու թշուառութիւնը գետնէն չբու-
նիր :
- 7 Թէպէտ մարդը թշուառութեան
համար կը ծնանի, ինչպէս որ կրա-
կի կոյճերը վեր կը թռչեն :
- 8 Իսկ եւ Եստուծոյ պիտի գիմէի,
ու իմ գործս Եստուծոյ պիտի յանձ-
նէի :
- 9 Որ տանա՛ մեծ բաներ կ'ընէ որ
էւրոյ չկրնար բնեւել, ու տանա՛ բա-
րանէիքներ ի՞նչ որ չար չէ
համբել զանոնք :
- 10 Եւսիկայ երկրիս վրայ անձրեւ կու-
տայ, ու դաշտերուն վրայ ձորեր
կը խրկէ :
- 11 Եւսեւ ջածերը կը բարձրացնէ,
ու սպառնները ասպաճով թեւեւ
կ'եկընէ :
- 12 Եւսիկայ խորամանկներուն խոր-
հուրդները կը ցրուէ, որ ձեռքերնին
կարող չըլլայ իրենց գործերը գը-
լուիս տանելու :
- 13 Իմաստունները իրենց խորաման-
կութեանը մէջ կը բռնէ, ու նեն-
գաւորներուն խորհուրդը չուտով
կը խափանուի :
- 14 Հնորեկը մեծ թի կը բռնուին, ու
կէս օրին գիշերուան պէս խաբիսա-
փելով կը բռնէ :
- 15 Իսկ աղքատը սուրէն, անոնց
բերնէն ու հոգիին ձեռքէն կ'ա-
զատէ :
- 16 Երայէս աղքատը յոր կ'ունե-
նայ, իսկ անորենութիւնը իր բերա-
նը կը գողէ :
- 17 Եւսեւ երանելի է ան մարդը՝ որն
որ Եստուած կը խրատէ : ուրեմ

Եւսեւ կարողն յանդիմանու թիւնը
մը անարդէր :

Ինչու որ իմը կը վերադառնա 18
կը փաթիթէ, կը զարնէ ու ի՞նչ
ձեռքերը կը բռնէ :

Սկզբնէն թիւններէ յեղ պիտի 19
ազատէ, ու Եսեւեւորդին յեղ
շարիք պիտի չգպէ :

Սովի ժամանակ յեղ մահուան 20
պիտի ազատէ, ու պատերազմի մէջ՝
սուրին ձեռքէն :

Ինչու ի խաբարանէ ասպաճով պի- 21
տի բլրաս, ու կործանման գալու ա-
տենը անկէ չփախնաս :

Սործանման ու սովի վրայ պիտի 22
ծիծաղես, ու երկրի դաշտներէն
պիտի չփախնաս :

Կանգի գալուի յարերուն հետ 23
դաշտը պիտի ունենաս, ու դաշտի
զապանները յու հետդ խաղաղու-
թեամբ պիտի վարուին :

Ու պիտի գիտնաս որ վրանիդ 24
մէջ յաջողութիւն կայ : և յու-
րնակարանիդ սցցելու թիւն պիտի
ընես, ու բան մը պահաս պիտի
չլուան :

Իւ պիտի գիտնաս որ յու գա- 25
ւանիդ շատ որ, ու յու սերունդդ
երկրի խառնուին պէս պիտի բլրան :

Եղի մը ձեռացած՝ գերեզմանը 26
պիտի մանես, ջորենի խորձերուն
դէպէտ պէ՛ս որ իր ժամանակին կը
գիտուի :

Եւսեւ մեծ սու բանը յանցիքը, 27
սասնի է : մեկի բրէ անոր, ու
յու օգործը համար գիտցիր զանիկայ :

ԳԼ . Ե

Եւ Յոր պատասխան տուաւ ու 1
բաւ :

Երանի թէ իմ արմու թիւն 2
ազէկ կըտուէր, ու իմ թշուառու-
թիւնս մեկունի կշեռի մէջ գրուէ :

Կանգի հիմա անիկայ ծովուն ա- 3
ւազէն ծանր կ'ըլլար : անոր համար
իմ խաղերս կը հասնին :

Որովհետեւ Եւսեւեւորդին նետ- 4
ըր իմ ներքի գիւնն, որոնց թոյնը
իմ հոգիս կը ծծէ : Եստուծոյ ար-
հա իրքները ինձի դէմ պարէրու-
հէլ շարուած են :

- 5 Միթէ վայրենի էջ խոտին քովը
կը գընէ՞ . կամ եզը իր մուրին
քովը կը բառալէ՞ .
- 6 Ընչամբ բանը առանց աղի կ'ու-
տուի՞ . հաւկիթի ճերմկուցին մէջը
համ կայ արդեօր :
- 7 Ըն բաները որոնց սիրտս չէր ու-
զէր շպիւն , իմ զազրալի կերակուրս
եղան :
- 8 Երանի թէ ուզածս կատարուէր ,
ու տար Եստուած ան բանը որուն
կը սպասեմ .
- 9 Երկրին թէ Եստուած զիս ձեռ-
նու հաւանէր , ու ձեռքը երկընցը-
նելով զիս կործանէր :
- 10 Բայց տակաւին — մխիթարու-
թիւնը պիտի ունենամ , և անո-
շորմ ցաւին մէջ պիտի ուրախա-
նամ , որ ես Սուրբին խօսքերը
չուրացայ :
- 11 Որտե՞նչ է որ դիմանամ , ու
ժախճանս թնչ է որ կենդիս եր-
կընցընեմ :
- 12 Միթէ իմ դոս քարերո՞ւ ոյժ է ,
կամ թէ մարմնս պղնձեղէ՞ն է .
- 13 Չէ՞ որ օգնութենէ զուրկ եմ ,
ու ձեռնտուութիւնը հեռացած է
ինծմ :
- 14 Թշուառութեան մէջ եղողին իր
բարեկամին կարեկցութիւնը պէտք
է . բայց անիկայ Եմանակարողին
վախը մէկդի թողուց :
- 15 Իմ եղբայրներս հեղեղներու պէս
խարկութիւն ըրին թնչ , ձորերու
հեղեղատներու պէս՝ օր կ'անցնին .
Որոնք սառն պղտորած են , երբ-
որ անոնց մէջ ձիւնը կը ծածկուի :
- 17 Տայր տեսածուն պէս կը ցամ-
քին . խիստ տաք առնելը իրենց
տեղէն աներեւոյթ կ'ըլլան :
- 18 Պարսպանները իրենց ճամբան կը
զարձնեն , բայց դասարկ էլլելով
կը կորսուին .
- 19 Թշուառի կարգաւորները նայեցան .
Պարսպի ճամբորդները անոնց յու-
սացան .
- 20 Հոստանուն համար ամէցան , հոն
դայցած առններն կարմրեցան :
- 21 Հիրաւի թնչ անօգուտ եղար .
Թշուառութիւն տեսար ու սոսկա-
ցիլ :

Ես ձեզի ըսի՞ որ ինծի բերէր , 22
ու ձեր ստացուածքէն ընծայ տուէր
ինծի :

Սամ թէ զիս թշնամիին ձեռքէն 23
ազատեցէր , ու բռնաւորներուն
ձեռքէն զիս փրկեցէր :

Սորվեցուցէր ինծի ու լուս պի- 24
տի կենամ . ու հասկընցէր ինծի
թէ ինչ բանի մէջ սխալեի եմ :

Սղեղ խօսքերը որչափ զորաւոր 25
են . բայց ձեր յանդիմանութիւնը
ի՞նչ կը նշանակէ :

Երբեք խօսքեր յանդիմանել կը 26
մտածէր . յուսահատին խօսքերը
հոյ՞ են :

Մանաւանդ՝ որքին համար որ- 27
հայր կը լարէր , ու ձեր բարեկամին
համար հոր կը փորէր :

Հիմա հաճեցէր ինծի նայելու . 28
թէ որ սուտ կը խօսիմ , յայտնի է
ձեզի :

Վարձէր՝ կ'աղաչեմ , ու անի- 29
րաւութիւն չըլլայ . այդ՝ դարձէր .
քանզի ասով իմ արդարութիւնս
լը յայռնուի :

Միթէ իմ լեզուս վրայ անիրա- 30
ւութիւն կայ՞ . միթէ իմ քիմիա
չար բաները չըկրնար դանազանել :

ՊԻՆՈՒ Լ:

Միթէ մարդս երկրի վրայ պատե- 1
րագլխի առպարէղ մը չունի՞ .
և անոր օրերը վարձկանի մը օրերուն
պէս լինէ :

Ինչպէս որ ծառան իրիւրաւոր 2
քին կը փախարէ , ու վարձկանը
իր վարձքին կը սպասէ ,

Եմանկ ալ ունայնութեան ամիս- 3
ներ ինծի բաժին տրուած են , ու
Թշուառութեան գիշերներ ինծի
համար որչուրած են :

Պառկած առնես կ'ըսեմ , Ե՞րբ 4
պիտի ելլեմ , ու գիշերը ե՞րբ պիտի
անցնի . ու մինչև արշալոյսը անհան-
գըստութեամբ լլուած եմ :

Պարմին որդերով ու հողի կոշ 5
տերով ծածկուած է . մորթս կը
ճեղքուի ու կը հալի :

Օրերս ոտոսյանկին կկոցեն ա- 6
րագ կ'անցնին , ու կը սպառնին ա-
ւանդ յոյս մը հաւան :

- 7 Յիւն որ կհանրս հոգի պէս է . աշխարհայտն հանրէր պիտի չըտեսնէ :
- 8 Օգիս տեսնողին աշխարհը նորէն գիտ պիտի չտեսնեն . քու աշխարհիմ վրաս է նային , ու ես բնակեմք կ'ըլլամ :
- 9 Ինչպէս որ ամպը կը ջրուի կ'երթայ , անանկ ալ գերեզմանը ինչո՞ւ չը պիտի չեղէ :
- 10 Եւ անիկայ իր տունը պիտի չըգառնայ , ու իր բնակարանը ալ զանիկայ պիտի չձանջնայ :
- 11 Ուստի ես իմ բերանս պիտի չգրսպեմ . հոգիիս նկզով իմ համբը պիտի խօսիմ , սրտիս զառնութեամբը պիտի զանգատիմ :
- 12 Սիթեմ ես ծով եմ , կամ կէտ , որ իմ վրաս պահապաններ կը դընեն :
- 13 Երբոր ես կ'ըսեմ թէ անկողինս գիտ պիտի միտնարեմ , մահին իմ զանգատներս պիտի պոկսեցնեն ,
- 14 Օգիս երազներով կը վախցնեն , ու ցնորքներով կը զարհուրեցնեն :
- 15 Սիտն որդի աւելի կ'ընտրեմ խեղճութիւն ու մեռելի , քան թէ իմ ոսկորներուս պահպանութիւն :
- 16 Ես ձանձրացած եմ ու չեմ ուզեր որ յախտեան ապրիմ . ինծմե ետ կեցիր , ինչու որ իմ օրերս ունայնութիւնն է :
- 17 Սարդը ճիւղ է որ դուն անիկայ մեծ բան մը համարիս , ու անոր համար հոգ տանիս :
- 18 Եւ ամէն առտու զանիկայ դիտես , ու ամէն վայրկեանի մէջ փորձես :
- 19 Սիւնեւ Լորր ինծմե ետ չես կենար . թուրս կըլեւը չափ ալ թող չես տար :
- 20 Սիւնեւցի , քեզի ի՞նչ ընեմ , ո՞վ մարդիկները Վննող . ինչո՞ւ համար գիտ քեզի նշան տար , ու ես ինծի բռն եղայ :
- 21 Եւ ինչո՞ւ իմ մեղքս չես ներեր , ու իմ անօրէնութիւնն չես վերցնէր . որովհետեւ հիմա հոգին մէջը պիտի պառկիմ , ու առաւօտուն թէ որ զիս փնտռես , պիտի չգտնուիմ :

ԳԼ . Ը

- 1 Եւ ատներ խաղատ Սօրեցին պատահական տուաւ ու բաւա :
- 2 Սիւնեւ Լորր պղպես պիտի խօսիս , ու բերնիդ խաղերը սաստիկ հոգի պէս պիտի ըլլան :
- 3 Սիթեմ Եստուած զատուտանը կը խափանէ , կամ Բանակարոց իրաւունքը կը խափանէ ,
- 4 Եթէ քու տղաքդ անոր դէմ մեղանքեր են , և անալ իրենց յանցանքին մասնած է զանոնք :
- 5 Եթէ դուն առտունները կանուխ զԵստուած փնտռես , ու Բանակարոցը շորհք ինդրես ,
- 6 Եթէ դուն մարտի ու շիտակ ըլլաս , հիմա անշուշտ անիկայ քեզի համար պիտի արկնենայ , ու քու արդարութեանդ բնակարանին յաջողութիւն պիտի տայ :
- 7 Թեւ և քու սկիզբդ փորը ըլլայ , բայց քու վերջդ խիտ պիտի մեծնայ :
- 8 Հիմա հարցնիր առջի ապերուին , ու անոնց հայրերը քննելու ուշագրութիւն ըրէ :
- 9 (Ինչու որ մեք երկուսնեանք ենք , ու քու ինչ զիտեր . քանզի զե մեր կեանքը երկրի վրայ ստուեր մըն է .)
- 10 Եհն անոնք քեզի պիտի սորվեցնեն , քեզի պիտի խօսին , ու իրենց սրտէն խօսքեր պիտի հանեն :
- 11 Սիթեմ պրտուն առանց տիգրի կը բռնեն . կնիւնը առանց ճուրի կ'աճի :
- 12 Ենիկայ գետ իր զարարութեանը մէջ ու չկորուած՝ ամէն խոտէն առաջ կը շրնայ :
- 13 Եստուած պիտի ըլլայ ամէն անոնց ճարտարները որ զԵստուած կը մոռնան . ու կեղծաւորին յոյսը պիտի կորսուի :
- 14 Ինչու որ անոր յոյսը պիտի կրտուի , ու անոր վատահալ ինչը արդի ոտայնին պէս պիտի ըլլայ :
- 15 Ենիկայ իր տանը պիտի կոխեն , բայց ան հաստատութիւն պիտի չունենայ . էր յետոյ զանիկայ պիտի բռնէ , բայց ան կանգնած պիտի չլինայ :

- 16 Երեւ չծագած զաւար է , ու անոր ճիւղերը իր էւթ պարտեղէն վեր կ'եղէ :
- 17 Ենոր արմատները քարակոյտին կը փաթթուին , ու քարերուն տեղը կը տեսնէ :
- 18 Թեւ որ մէկը զանիկայ իր տեղէն խլէ , ուղի պիտի ուրանայ զանիկայ շէշլ թէ Ես քեզ չտեսայ :
- 19 Եհն անոր ճամբուն ուրախութիւնը առ է , ու հոգէն ուրիշներ պիտի ելլեն :
- 20 Եհն Եստուած արդար մարդը չմերժեր , ու ալ չարերուն ձեռնաւ կ'ըլլայ ,
- 21 Սիւնեւ որ քու բերանդ ծիծաղով լեցնէ , ու չթմուրներդ ուրախութեան ձայնով :
- 22 Ենիկայ ատողները ամբողջ պիտի ըլլան . ու ամբարիշտներուն վրանը բնակեմք պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Թ

- 1 Եւ Յոր պատասխան տուաւ ու բաւա :
- 2 Իրաւցընէ անանկ ըլլալը դիտեմ . ու մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ Եստուծոյ առջեւ :
- 3 Եթէ անոր ճիտ վիճարանիլ ուզէ , հազարէն մէկուն չկրնար անոր պատասխան տալ :
- 4 Ենիկայ սրտով իմաստուն և ուժով կարող է . ո՞վ անոր դէմ էր ուրիշ խառնուցեք . ու յաջողութիւն գտեր է :
- 5 Ենիկայ լեռները կը տեղափոխէ , ու անոնք չեն գիտեր . իր բարկութեամբը զանոնք կը տապալէ :
- 6 Երկիրը իր տեղէն կը շարժէ , ու անոր սիւնները կը դողան :
- 7 Երկին հրաման կ'ընէ , ու անիկայ չծաղիր . ու աստղերը կը կնքէ :
- 8 Ենիկայ միտակ երկիրը կը տարածէ , ու ծովուն ալիքներուն վրայ կը բալէ :
- 9 Ենիկայ բրաւ Երեւ , Հայկը ու Բարսեղաւորը . ու հարաւին շտամարանները :
- 10 Ենիկայ անքննելի մեծագործութիւններ ու անթիւ պրանչելներ կ'ընէ :

- 11 Եհն անիկայ քովս կ'անցնի , ու ես չեմ տեսներ . առաջ կ'անցնի , ու չեմ իմանար :
- 12 Թեւ որ յափշտակէ , ո՞վ կրնայ զանիկայ արգիլել . ո՞վ կարող է ըսել անոր թէ Եհն կ'ընես :
- 13 Եստուած իր բարկութիւնը ետ չդարձնէր . ու հպարտ օղականները անոր տակը կը խոնարհին :
- 14 Ուր մնայ որ ես անոր պատասխան տամ , ու անոր դէմ չեմ չափար խօսքիս ընտրեմ :
- 15 Արովհետեւ արդար ալ ըլլամ , պատասխան պիտի չտամ . իմ Դատաւորս շորհք պիտի խնդրեմ :
- 16 Թեւ որ ես զանիկայ կանչէի , ու ինծի պատասխան ալ տար , պիտի չհատուայի թէ անիկայ իմ ձայնս լսած է :
- 17 Արովհետեւ փոթորիկով գիտ ճընչեց , ու առանց պատճառի իմ վերքերս աւելցուց :
- 18 Օգիս չեմ որդու որ չունէ առնեմ , հապա գառնութեամբ գիտ կը լեցնէ :
- 19 Թեւ որ զօրութիւն փառանքէ , ահա անիկայ զօրաւոր է . իսկ թէ որ զատուտան՝ ո՞վ գիտ տեսնէր պիտի կանչէ :
- 20 Թեւ որ անէս արդարացրեմ , իմ բերանս գիտ կը դատապարտէ . ինչ որ գիտ կատարեալ էրեցնէ , զիս յանցաւոր կը հանէ :
- 21 Թեւ որ գիտ կատարեալ էրեցնէ , եւ իմ անէս չեմ ձանձար , իմ կեանքս կ'արհամարհեմ :
- 22 Եհն մէկ է . անոր համար ըսի թէ Ենիկայ արդարը ու՞րաւորիշը Եհն բնակեմք կ'ընէ :
- 23 Թեւ որ հարուածը յանկարծ մեռցնէ , անիկայ անմեղին պառաւտ փորձութեանը վրայ կը ծիծաղէ :
- 24 Երկիրը ամբարշտին ձեռքը տըրուեցաւ . Եստուած անոր դատաւորներուն երեսը կը ծածկէ . եթէ ու՞ր ո՞վ է անիկայ :
- 25 Երբ իմ օրերս սուրհանդակէն արագ են , փախան ու բարկութիւն չտեսան :
- 26 Երազագնաց նաւերու պէս՝ որսի

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

- 1 Եւ առեւնր Սոփար Կառանցին պատասխան տուաւ ու ըսաւ .
- 2 Եւ առ խօսքերուն պատասխան պիտի չորոտի՞ , ու լեզուանի մարդը կրնայ իշտաւ արգարանաւ :
- 3 Կու պարսպ խօսքերդ մարդիկը պիտի լռեցնեն , ու երբոր դուն ծաղը կ'ընես , պիտի չլլայ մէկը որ թէ՛ ամփընէ :
- 4 Ինչու որ դուն ըսիր թէ Խմ խօսքս մարդեր է , ու քու աշխիդ առջնը անարատ եմ :
- 5 Սակայն երանի թէ Եստուած խոսէր , ու քեզի գէմ իր ջրծուն-քը բանար :
- 6 Աւ քեզի , յայտնէր իմաստութեան զազոնիքը , որ Խաղաղ իմացածին կրկինն է : Եւ իմա զիսցիր որ Եստուած քու անօրէնութեանդ Դէ Խաղ անտես կ'ընէ :
- 7 Եստուծոյ զազոնիքը կրնա՞ն զանեւ . Եւ իմա կարողը կատարեալ պէս կրնա՞ն իմանալ :
- 8 Ենիկայ երկիւնքի պէս բարձր է , Ի՞նչ կրնաս ընել . զօժիւրէն խորունկ է : Ի՞նչ կրնաս գիտնալ :
- 9 Ենոր չափը երկրէն երկայն ու ծովէն լայն է :
- 10 Եթէ անիկայ յարձակի ու գոյց կամ ժողովէ , թ՛վ անոր արդեւ պիտի ըլլայ :
- 11 Կանգի ինքը ունայն մարդիկը կը ճաննայ . ու անօրէնութիւնը տեսնելով՝ ու չարութիւնն պիտի չընէ :
- 12 Իսցց անմիտ մարդը կը հպարտանայ , ու մարդը վայրենի իշտ ծաղի գէւ կը ծնանի :
- 13 Թմէ որ դուն սիրող պատրաստես , ու ձեռքերդ անոր երկընցնես . Թմէ որ քու ձեռքդ անօրէնութիւն կայ , անիկայ թէ՛ ձեռացնի , ու մի թողոր որ վրաններուդ մէջ անգգաւորութիւն բնակի :
- 15 Եւ անօրէն անդուշտ կրնաս պարզ երես մնալ . հաստատ կ'ըլլաս ու Բաւել չես վախճար :
- 16 Կու թշուառութիւնդ պիտի մոռնաս . անցած ջուրերու պէս պիտի յիշես զԲաւելայ :

Աւ կեանքդ կէս օրուան լցան 17
պայծառ պիտի ըլլայ . Թէ՛ խաւարի մէջ ես , առտուան պէս պիտի ըլլաս :

Եւ ապահով պիտի ըլլաս , ինչու որ յոյս կայ թէ՛ պիտի փորեն , ու ապահովութեան քանանաս :

Եւ պիտի պատկիս ու վախճանող պիտի չըլլայ . ու շատերը քու երեւող պիտի վնասեն :

Իսցց ամբարիշտներուն աշխիքը պիտի նուաղին , ու անոնց ապաստանարանն պիտի չզանուի , ու յոյսերնին հողեկարութիւն պիտի ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ Յոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ .

Երգարեւ ժողովուրդը դուք էք , ու իմաստութիւնը ձեզի հետ պիտի մտնի :

Ես ալ ձեզի պէս խելք ունիմ , եւ ձեզմէ նուազս չեմ . ու ասանկ բաներ թ՛վ չգիտեր :

Իր բարեկամէն ծաղը եղող Խաղ թէ՛ եմ ես . Իսցց թ՛վ որ Եստուծոյ ազաղակէ , Եստուծոյ պատասխան կու տայ անոր . արդար ու կատարեալ մարդը ծաղը կ'ըլլայ :

Սոփր սահելու վրայ եղողը համա զիտու Բաւել Խաղին կարծեացը համեմատ անպիտան ջահ մըն է :

Կողերուն վրանները յաղորդութեան մէջ են , ու զԵստուած բարկացընողները ապահով են , որոնց ձեռքը Եստուած առաքուցեալ կը լեցնէ :

Իսցց աղէ անասուններուն հարցուր , որ քեզի սորվեցնեն , ու երկիւնքի թռչուններուն որ քեզի իմանցնեն :

Պամ թէ երկրին զուրցէ , ու անիկայ քեզի պիտի սորվեցնէ . ծովուն ձուկերը անգամ քեզի պիտի պատմեն :

Ես ամեն բաներով թ՛վ չգիտեր , թէ ասիկայ ընողը Տէրոջ ձեռքն է :

Որ ամեն ապրողին անձը ու բոլոր մարդկային մարմնոց հոգին անոր ձեռքն է :

Սթիւ ձեռքն խօսքերը լիցան 18

- վրայ յարևակող արծիւի պէս կ'անցնին :
- 27 Ինչ որ բռնւմ է զանդառու մոռնամ , տրամուխ իւնս ձգեմ ու զուարթ լլլամ :
- 28 Ի՞նչը թշուառութիւններէս կը վախճամ . գիտեմ որ զիս անմեղ պիտի չհամարիս :
- 29 Իմարտիլտ պիտի սեպուիմ , ինչո՞ւ . համար զուր տեղը աշխատիմ :
- 30 Ինչ որ ձիւնի ճրով լուսոյութիմ , ու ձեռքերս մարդութիւնով սրբեմ ,
- 31 Ըն ժամանակը զիս փոսը կ'ընկըզմես . ու հանդերձս պիտի գզուի ինծմէ :
- 32 Ինչու որ ինծի պէս մարդ չէ որ անոր պատասխան տամ , աւ մեկտեղ դատաստանի երթանք :
- 33 Միջնորդ դատաստոր մը չկայ մեր մէջը , որ կարենայ իր ձեռքը մեր երկրքին վրայ դնել :
- 34 Ինչ իր գաւազանը վրայէս վերցնէ , ու անոր երկիւղը աւ զիս չգարհաբեցնէ ,
- 35 Ինչ ապէ՞ք պիտի խօսիմ , ու անկէ պիտի չվախճամ . բայց եղած վիճակիս մէջ ես իմ անձիս ԳԻՐԻՔ չեմ :

ԳԼ . Ժ

- 1 Եղիս կեանքէս ձանձրացաւ . համարեակ պիտի զանդատիմ , հոգիիս դառնութեամբը պիտի խօսիմ :
- 2 Գիտի բռնւմ Բստուծոյ , Սի դատապարտելու զիս , յայտնէ ինծի թէ ի՞նչ բանի համար հետս կը վիճիս :
- 3 Վեզի աղէ՞կ կ'երենայ որ զիս հարստահարես , ու քու ձեռացդ զործը արհամարհես , եւ ամբարիշտներուն խորհուրդին լլլս տաս :
- 4 Սիթե՛կ դուն մարմնասէր աշգիւր ունիս . մարդուն տեսածի՞ն պէս կը տեսնես :
- 5 Սիթե՛կ քու օրերդ մարդո՞ւն օրերուն պէս են . քու տարիներդ մարդո՞ւն օրերուն պէս են ,
- 6 Որ դուն իմ յանցանքս փնտռես , ու մեղքս քննես :
- 7 Գիտես որ յանցաւոր չեմ , բայց

չկայ մեկը որ քու ձեռքդ ազատե՞մ :

Քու ձեռքերդ զիս ստեղծեցին , ու իմ բոլոր անդամներս կազմեցին , ու զիս բնաջիւնջ կ'ընես :

Ստղանեմ , ինչէ՛ , որ զիս կաւի պէս չինկիր , ու զիս հո՞գ պիտի դարձնես :

Չէ՛ որ զիս կաթի պէս խափեցիր , ու պանիրի պէս թանձրացուցիր :

Տիւ մօրթով ու մսով հագուեցուցիր , ու զիս ոսկորներով ու չիզերով հինկիր :

Ինծի կեանք ու ողորմութիւն չը նորհեցիր , ե. քու խնամքդ իմ հոգիս պահէ :

Ու աստիք սրտիդ մէջը պահէ՛ցիր . գիտեմ որ աստեղ միտքդ են :

Եթէ մեղք գործեմ , դուն զիս կը դիտես , ու իմ անօրէնութիւննս անմեղ չես համարիր զիս :

Եթէ ամբարշտութիւն բնեմ , մե՞յ է ինծի , ու արդար աւ լլլամ՝ դուրս չեմ կընար վերցնել . անարգանքդ լլուծե՛մ . հիմա իմ թշուառութեանս նայէ ,

Որ աւելնալու վրայ է . ստիճի պէս զիս կ'որսաս , ե. դարձեալ իմ վրաս յաղճող կ'ըլլաս :

Ինծի գեմ վիաներդ կը նորոգես , ու քու սրամտութիւնդ իմ վրաս կը շատցնես . փոփոխութիւններ ու պատերազմ ունիմ :

Երգ ինչո՞ւ համար զիս արգանդէն հանեցիր . Էբե՛ք լէ՛ ճան մեռնէի ու աշգ չտեսներ զիս ,

Որ չեղածի պէս ըլլայի , ու յետ անդանդէն գերեզմանը տարուէի :

Իմ օրերս սակաւաթիւն չե՞ն . ետ կեցիր ինծմէ , ու թող տուր որ քիչ մը հանգ չեմ :

Ինչ ապէ՞ք երթալէս առաջ , ուս՞կ կից որ ետ պիտի չգառնամ , մութ երկիրը ու մահուան շուքը :

Եւ խիստ մութ երկրիւր , մահ հուան շուքին խաւարը , ուր տեղ կարգ չկայ ու լոսը խաւարի պէս է :

- 2 Զեր գիտցածը եւ ալ գիտեմ .
12 Իմաստութիւնը ձերեւումն քոյն
է, ու համարձակ օրերուն շատու-
թեամբ մէջ :
13 Ընոր քոյն է իմաստութիւնը ու
զորութիւնը . համարձակ ու իմաս-
տութիւնը Ընորն է :
14 Ընն Ըն կը փայլեն, ու ալ շէ-
նութիւն . Ըն ալ մեկուն վրայ գոյն,
ալ շատուր :
15 Ընն Ընիկայ չուրերը կ'արգիլէ
ու կը շրջան, ու զանոնք թող
կու տայ, ու երկիրը տակնուվրայ
կ'ընեն :
16 Օգորութիւնը ու համարձակ անոր
հետեւն . խորուողը ու խորողը
անորն են :
17 Խորհրդականները կողոպտուած
կը պարտադրեն, ու դատարանները
կը յիմարեցնեն :
18 Իմաստութիւնը իշխանութիւնը
կը քակէ, ու մէջքերին շուան կը
կապէ :
19 Կախարարները կողոպտուած կը
պարտադրեն, ու զորութիւնը կը
կործանեն :
20 Հաստատութիւնը շրջանը
կը պարտադրեն, ու ձերեւումն
խելքը կ'առնեն :
21 Բնութեաններուն վրայ անար-
գութիւն կը թափէ, ու հորինե-
րուն դատին կը թուլան :
22 Խորունկ բաները խաւարեն հա-
նութիւնը յայտնէ, ու մահուան ըս-
տուերը ի լոյս կը հանեն :
23 Բզոքերը կը շատան, ու զանոնք
կը կորսնցնեն : ազգերը առաջին
անգամ կը տարածեն ու զանոնք եւ
կը դարձնեն :
24 Երկրի ժողովուրդը առաջնորդ-
ներուն խելքը կ'առնեն, ու ճամբայ
շուշանցող անասուններու մէջ կը
մտնեն :
25 Ընոր տառնայ լոյսի մութին մէջ
խորհրդակցել կ'առնեն . ու գի-
տութեան պէս կը մտնեն զանոնք :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Ընն աւանդ իմ աչքս տեսաւ,
ականջս լսեց զանիկայ ու իմացաւ :

- 2 Ընն գիտցածը եւ ալ գիտեմ .
3 Ընն եւ Ըննակարգին խաւար-
ու իմ իրաւունքներս Ըննուր
կայացնելու կը փափայիմ :
4 Ըննուր զուր սուտ էստէր կը
ճարէր, աւանդ ալ ունայնու-
թեամբ թիւններ էր :
5 Ըննուր թէ բոլորովին լուս կե-
նայիք, ու աւ Ընն ձեզի իմաստու-
թիւն պիտի սկսուի :
6 Հիմա իմ վնասներս իմեան մը-
տիկ ըրէր, ու ընթացնեցաւ փա-
ստեւուն ականջ գրէր :
7 Ըննուր համար անիրաւու-
թիւն կը գործէր, ու անոր հա-
մար նեղութիւն կը խափէ :
8 Ըննուր աւանդութիւն կ'ընէր ա-
նոր, կամ Ըննուր փառք կը
պաշտպանէր :
9 Ըննուր է որ անիկայ մեզ քննէ .
պիտի խաբէր զանիկայ մարդ խա-
րելու պէս :
10 Ըննուր ծածուկ աւանդութիւն ալ
ընէր, անշուշտ անիկայ պիտի յա-
ղիմանէ մեզ :
11 Ըննուր անոր փառքը մեզ չի-
վայցնէր, ու անոր աչք մեր վրայ
չի՛նայ :
12 Ընն յիշատակութիւնները մա-
լիկի առանցքներն, մեր պատնէշն-
քը կառէ պատնէշներու պէս են :
13 Ըննուր իմ աչքս, ու եւ խա-
ստի . եւ ինչ որ ըլլայ թող պա-
տահի ինձի :
14 Ըննուր համար մարմինս ականջն-
քունք մէջ կ'առնեմ, ու հոգիս ա-
փիս մէջ կը դնեմ :
15 Ըննուր անիկայ զիս սպաննէ, եւ
անոր պիտի յուսամ . մահուանդ
իմ ճամբաներս անոր առջեւ պիտի
պաշտպանեմ :
16 Ըննուր իմ փրկութիւնս անիկայ
է . բայց կեղծաւորը բնաւ անոր
առջեւ պիտի չգայ :
17 Ըննուր մտիկ ըրէր իմ խօսքս, ու
իմ լսելիքս մեր ականջներուն հա-
նէ :
18 Ընն հիմա իմ դատս կարգի դրած
եմ, գիտեմ որ պիտի արդարա-
նամ :

- 19 Ընն ինձի հետ պիտի վիճի .
բանդի թէ որ հիմա լսելու ըլլամ,
պիտի մեռնիմ :
20 Ըննուր թէ աւ երկու բանը մի-
ընէր ինձի, ու ան առանց քու ե-
րեսեղ պիտի չպահուարիմ :
21 Ըննուր վրայն վերցնէր, ու քու
երկեղ պիտի չպահուարիմ :
22 Ըննուր զուր կանչէ, ու եւ պա-
տասխան տամ . կամ թէ եւ իս-
տիք, ու դու ինձի պատասխան
տուր :
23 Ըննուր եւ իմ անօրէնութիւն-
ներս ու մեղքերս . իմ յանցարարս
մեղքս ինձի իմացնէր :
24 Ըննուր համար երեսեղ կը պահէ,
ու զիս քեզի թշուար կը սկսէ :
25 Ըննուր քու առջեւ տեղի մը դնէ
աչաւոր պիտի ըլլաս, կամ թէ շոր
միջոց մը պիտի հաւանս :
26 Ըննուր համար զանոնք վնաս
կու տաս ինձի, ու իմ երիտասար-
դութեամբ անօրէնութիւնները ին-
ձի կը ժառանգեցնեն :
27 Ըննուր կոշիկ մէջ կը դնես, ու
բոլոր ճամբաներս կը փնտնես, ու
տորերուս շուշանցնելուն նշան կը գը-
նես :
28 Ըննուր քու փառքս ինձի պէս ու
յեղեն կերուած լսի պէս կը մտնէ :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Ըննուր ծածուկ մարդը կարճ կեանք
ունի, ու թշուարութիւնով լե-
ցուն է :
2 Ըննուր պէս կ'ընէ ու կը
կորուսի, ու շուրի պէս կը փախչի
ու կընայ :
3 Ըննուր անոր վրայ ալ աչքերդ կը
բանաս, ու զիս քու հետ դատա-
տանի կը բերես :
4 Ըննուր ինձի միջոց մարդը
հանել . բնաւ մէկը չի՛նայ :
5 Ըննուր համար անոր օրերը որոշուած
են, անոր ամիսներուն թիւը քու
քովն է . դու անոր սահման գրէր,
ու անիկայ զինքն անդին անցնի :
6 Ըննուր մէկդի դարձուր անիկէ,
որ անիկայ հանգչէ, մինչեւ որ վարձ-
կանի պէս իր օրը ընցնի :
7 Ըննուր թէ որ ծառը կորուսի,

- զիս յորս կայ, որ վերադառնի ծառ
առաւելը պահաս ըլլայ :
8 Ըննուր անոր արմատը երկրին մէ-
ջ ձերայցած ըլլայ, ու անոր բունը
հողին մէջ մեռած :
9 Ըննուր զուր հոգին կը ծաղկի,
ու անոր անկուած քու պէս ճիւղեր
կ'արձակէ :
10 Ըննուր մարդը կը մեռնի ու կ'եր-
թայ . մարդը իր հոգին կ'առանգէ,
ու քու քու տեղն է :
11 Ըննուր որ զուր ծոպն կը
պակսին, ու զետը կը շրջայ ու կը
ցամայի :
12 Ըննուր ալ մարդը գետից կը
պահի ու շէնք . մինչեւ որ ալ էր-
կինք ըլլայ պիտի շէնք, ու իրենց
քունեն պիտի շարժուին :
13 Ըննուր թէ մինչեւ քու բարեւո-
թեամբ անցնիլը գերեզմանին մէջ
ծածկէր ու պահէր զիս . ինձի
ժամանակ մը որոշէր, ու քու զիս
մարդը բերէր :
14 Ըննուր որ մարդը մեռնի, պիտի
կենդանանայ արդեօք, պատերազմիս
բոլոր օրերը պիտի սպասեմ, մին-
չեւ որ իմ փոխուելու օրս գայ :
15 Ըննուր կանչես, ու եւ քեզի պա-
տասխան պիտի տամ . քու մեռ-
քերուդ զորքերն պիտի փախարիս :
16 Ըննուր համար հիմա քայլերս կը
համարեն, մեղքս չի՛ն գնեն :
17 Ըննուր յանցարարս քակի մէջ կըն-
քունէ, ու իմ անօրէնութեանս
վրայ կարեցիր :
18 Ըննուր որ լուս ինչաւով կը կոր-
ծանի, ու ապաւստեղ իր տեղն կը
փոխադրուի :
19 Ըննուր որ մահացնեն քու բե-
րը, յորդած ժամանակին զետեւին
հողերը կը քննէ կը տանին . դու
ալ մարդուն յորդած անիկ կը կոր-
սնան :
20 Ըննուր բոլորովին յաղթող կ'ըլլաս
անոր վրայ, ու անիկայ կ'երթայ .
անոր գետը փոխելով զանիկայ կը
վերանայ :
21 Ըննուր տղաքը պատիւ կ'առնեն,
ու ինքն չի՛ն քու անոր անարգ
ու ինքն չի՛ն քու անոր վնասն
կ'ըլլան, ու ինքն անոր վնասն
մահար :

22 Սխալն ինչ էր վրայի մարմնը
ցաւ պիտի կրէ , ու իր հոգին
պիտի տրամբի իր ներսի դին :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ ասանք իշխիմազ թմեմանային
պատասխան տուաւ . ու . բաւա .
- 2 Սխիթէ խնամուան մարդը հոգի
պիտի խաղերով պատասխան պիտի
տայ , ու իր փորը արեւելեան հովով
պիտի լեցրնէ :
- 3 Պարագ խաղերով պիտի վիճա-
րանի , ու անանկ գրողներով . ու
բոնք օգուտ մը չունին :
- 4 Սանաւանդ դուն երկիւղը կը
խափանես , ու Բատուծոյ մատու-
ցուելու աղօթքը կ'արգիլես :
- 5 Արովհետեւ բերանդ քու անօրե-
նութիւնդ կը ցուցրնէ . ու նեղա-
ւորաց լեզուն բնորոշի :
- 6 Քու բերանդ քեզ պիտի դատա-
պարտէ , ու չէ՛ թէ ես , ե . քու ջր-
թուշներդ քեզի դէմ պիտի վը-
կայն :
- 7 Եւ զի ծնած մարդը դժու էս .
կամ բլուրներէն առանջ ստեղծուե-
ցար :
- 8 Բատուծոյ դաղտնեացը ունկնդ իր
եղար . ե խնամուան ինչը քեզի
պահեցիր :
- 9 Ի՞նչ գիտես դուն որ մենք չենք
գիտեր . Ի՞նչ քանի տեղեկութիւն
ունիս , որ մենք չունինք :
- 10 Սէնքերնիս ճերմակ մազերով ու
խիտ ծեր մարդիկ ալ կան , որոնք
տարեքով քու հօրմէդ աւելի մեծ էն :
- 11 Սխիթէ քեզի կը թուին քեզի
Բատուծոյ միտքներով ինչները . ու
քեզի ըստ իմացի խաղերը :
- 12 Քու սիրող Թուր կը տանի քեզ ,
ու աչքերդ ի՞նչ բանի կ'ակնար-
կեն :
- 13 Ար հոգիդ Բատուծոյ դէմ դարձը-
նելով՝ բերնեդ առանձն խաղեր կը
հանես :
- 14 Սարգը ի՞նչ է որ մարութ բլ-
լայ , ու կիկէ ծնածը՝ որ արգարա-
նայ :
- 15 Եհն Բարաւաթ իր սուրբերուն
էհնատար . ու երկնքը անոր աչ-
քերուն առջևը մարութ չէ :

- 16 Ո՞ր կը մնայ դարեկի ու պիտի
մարդը՝ որ անօրէնութիւնը չունի
պէս կը խմէ :
- 17 Վեզի խնայրնեմ , մտիկ բրէ ին-
ձի , ու տեսան պատմեմ չեմ :
- 18 Ի՞նչ որ խնամուաները յայտնե-
ցին , ու բնաւ չծածկեցին իրենց
հայրերէն :
- 19 (Երկրորդ անոնց միայն տրուե-
ցաւ , ու անոնց մէջէն օտարական
մը չանցաւ .)
- 20 Չարը իր բոլոր օրերուն մէջ
տանջանք կը կրէ , ու բռնաւորին
քիչ տարները պահուած են :
- 21 Սխիթու խնայր անոր ահաւն
է . խաղաղութիւն մէջ անոր վրայ
կործանիչը պիտի գայ :
- 22 Չհատար որ մութէն պիտի
ելլէ . ու անկիւյ սուրի պահուած է :
- 23 Չարը Թուր է ըսելով խափառ-
կան կը պարտէ . գիտէ որ մութ
օրը պատրաստ է . ե իր ձեռքն է :
- 24 Կեղութիւնը ու տառապանքը
զանիկայ կը փայլեցնեն , ու պատե-
րազմի պատրաստուած թաղաւորի
պէս անոր վրայ յաղթող կ'ըլլան :
- 25 Ինչու որ Բատուծոյ դէմ ձեռք
վերցուց , ու Բանակարողին դէմ
հպարտացաւ :
- 26 Ենոր վրայ կը յարձակի գոռո-
ղութեամբ . ու իր սաղարներուն
թմեմը դմբեթմեմով :
- 27 Արովհետեւ իր երես ծարպով
ծածկեց , ու երկամեմները պա-
րարտութիւնով գողեց :
- 28 Իւ անկիւյ տեղակ քաղաքներու
մէջ բնակեցաւ , ու կործանելու մե-
տեղած անշէն տուններու մէջ :
- 29 Ենիկայ պիտի չհարստանայ , ա-
նոր ստացուածքները հաստատ պի-
տի չըլլան , ու անոնց շատութիւնը
երկիրս վրայ պիտի չտարածուի :
- 30 Սխիթէն պիտի չդառնայ . բոլոր
պիտի չըրցրնէ անոր ճիւղերը , ու
Բարաւաթ բերնին չունեմը պիտի
ոչնչանայ :
- 31 Խարուելով ունայնութեան չփը-
տահի . փան գի անոր փոխարէնը
ունայնութիւն պիտի ըլլայ :
- 32 Օրերը չմընցած պիտի կորուի ,
ու ճիւղերը նորէն պիտի չկանան :

- 33 Արթի պէս իր աղօթք պիտի թա-
փէ , ու ձիգէնի պէս իր ծաղիկնե-
րը պիտի թօթափէ :
 - 34 Ինչու որ կեղծաւորներուն ժողովը
ամայի պիտի ըլլայ , ու կաշադր առ-
նոյններուն վրանները կրակը պիտի
պղրէ :
 - 35 Ենոր թշուառութիւն կը լղա-
նան , անօրէնութիւն կը ծնանին ,
ու սրտերնին խարկու թիւն կը պատ-
րաստէ :
- ԳԼ . ԺԶ
- 1 Եւ Յոր պատասխան տուաւ . ու .
բաւա :
 - 2 Իս ասոնց պէս շատ բաներ լսած
եմ . ամէնքդ ալ ձանձրութիւն
տուող միտքներով ծայր ունի՞ն .
 - 3 Կատարի խաղերը ծայր ունի՞ն .
եթէ ոչ՝ ի՞նչ բանէ դրդուած պա-
տասխան կու տաս :
 - 4 Իս ալ ձեզի պէս կրնայի խախ-
թէ որ ձեր անձը իմ անձիս տեղը
ըլլայ , կրնայի ձեզի դէմ խաղեր
զիղել , ու ձեզի դէմ զուխ երեւ-
ցընել :
 - 5 Սախաթ իմ բերնով ձեզ կը զը-
րացընէի , ու ըրթունքներու շար-
ժուածք յէր որդեմէն կը փարա-
տէր :
 - 6 Թե որ խախթ . տրտմութիւն
չփարատիր , ե թէ որ լուս , ի՞նչ
կը պակսի ինձմ :
 - 7 Եսցց հինա զեւ յողնեցուց . բո-
լոր տունս ամայի ըրիք . ու չեմ
Ինչ զեւ վրայութիւն մըն է . ու
Ինչ զեւ վրայութիւն ինձի դէմ ել-
լելով՝ երեսիս վրայ վրայութիւն
կ'ընէ :
 - 9 Ենոր բարկութիւնը զի պատ-
ռեց , ու ինձի թշնամի եղաւ . ալ-
ուանքը իմ վրաս կրճուեց . թըն-
նաւիս սուր աչքերով ինձի նայե-
ցաւ :
 - 10 Երանին վրաս լացին , ու զի
նախատուէր համար ծնունդնու
սպտակ գարկին . մեկտեղ վրաս
ժողովուեցան :
 - 11 Բատուած զիս ամբարշտին յանձ-
նեց , ու անօրէններուն ձեռքը ձգեց :

- 12 Չանգիտու էի , ու զիս ձեռք ,
ու վիզէս բռնելով՝ զիս ջարձախեց ,
ու զիս իրեն նշան դրաւ :
 - 13 Ենոր աղեղնաւորները իմ բոլոր-
ախքս առին . երկամեմներս կը
խոցէ , ու ինձի փնայր . լեզու
զետնը կը թափէ :
 - 14 Պոտորածի վրայ կոտորած ընե-
լով՝ զիս կոտորեց . իմ վրաս զըրա-
ւորի մը պէս յարձակեցաւ :
 - 15 Սորթիս վրայ քուք կարեցի ,
ու եղբիւրս հողով աղտոտեցի :
 - 16 Երեսս լալէն ուռեցաւ . ու աչ-
քիս թարթիլներուն վրայ մահուան
շուք կայ :
 - 17 Թե ե . ձեռքերուս մէջը անօրե-
նութիւն չկայ , ու աղօթքս մա-
քուր է :
 - 18 Ո՞վ երկիր իմ արիւնս մը՝ ծած-
կիր , ու աղաղակի տեղ չըրայ :
 - 19 չիմա ալ ահա իմ վրաս երկին-
քին մէջն է , ու փատարանս բարձր
տեղումներն է :
 - 20 Օխ ծաղը ընդունիր իմ բարե-
կամներս են . աչքերս Բատուծոյ
առջևը արցունք կը թափեն :
 - 21 Երանի թէ մարդս կարենար Ես-
տուծոյ հետ վիճարանել , ինչպէս
մարդը իր ընկերին հետ :
 - 22 Ինչու որ քիչ տարներ մը պիտի
լին ետքը՝ անանկ ճամբայ մը պիտի
երթամ , ուսկից որ ալ պիտի չը-
դանամ :
- ԳԼ . ԺԷ
- 1 Եւ աս կը նուազէ , օրերս կը
մարին , գերեզմանը ինձի վը-
րաւ :
 - 2 Չէ՞ որ ծաղը ընդունիր կան իմ
քովս . ու աչքս անոնց վիճակներով
զիւներ կ'անցընէ :
 - 3 Եւ զիս քովս ինձի երախտաւոր
մը գիր . թէ կայ որ իմ ձեռքս
բռնէ :
 - 4 Ինչու որ դուն խնամութիւնը
անոնց արտէն ծածկեցիր . անոր հա-
մար պիտի չբարձրացնես զանոնք :
 - 5 Ո՞վ որ էր բարեկամները կողոպ-
տուելու կը մատնէ , անոր տղջը
աչքերը պիտի նուազեն :
 - 6 Օխ ժողովուրդներուն առակը՝

- բաւ . անոնց առջեւ զգուցիկ եղայ :
- 7 Դասեալ աշխարհ տրտմութենէն շտա-
ցան , ու Լուսնոյ թաղար անդամե-
բը շուրջի պէս եղան :
- 8 Ու զիզները առ բանիս վրայ պիտի
գարմանան , և անմեղները պիտի
արթնանան կեղծաւորին դէմ :
- 9 Ու արդարեւ հաստատ պիտի կե-
նայ իր ճամբուն մէջ , և մարտի
ձեռք ունեցողը երթալով պիտի զը-
րանայ :
- 10 Բայց զուր ամենայ ալ զարնէք
ու եկէք . ինչու որ ձեր մէջը խնա-
տուն չեմ գտներ :
- 11 Իմ օրերս անցան , իմ գիտա-
ւորութիւններս — սրտիս խոր-
հուրդները խափանեցան :
- 12 Գիշերը ցորենի փոխուեցաւ , —
լցար խաւարին մօտեցաւ , —
- 13 Միայն զերեզմանին կը սպասեմ ,
որ իմ տունս պիտի բլրայ . անկողինս
միտութեան մէջ փռեցի :
- 14 Եզրականութեանը ազդեցիկեցի
բռնել , Դասեալ իմ հայրս է . և որ-
դերուն՝ Դասեալ իմ մայրս ու քոյրս է :
- 15 Ու հիմա Զուր է իմ յոյսս . իմ
յոյսս թիւ պիտի տեսնէ :
- 16 Գերեզմանին առանձնութեանը
մէջ պիտի իջնէ , երբոր մկանդ
հողին մէջը հանգստանայ :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Ինչ ատենը Բաղդաստ Սորեցին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ :
- 2 Երբ առ խաղերը պիտի հաս-
ցնէք . հասկընէք ու անկէ ետքը
խօսիք :
- 3 Ինչո՞ւ համար անանոց պէս հա-
մարտիք , — աշխրհնուդ առջին
անմարտի սեպուիք :
- 4 (Իր բարկութիւնովը զենքը կը
պատասէ .) միթէ երկիրը քցի
համար երեսի վրայ պիտի ձգուի՞ ,
ու ապտաւածը իր տեղէն պիտի փո-
խադրուի՞ :
- 5 Ենչուս ամբարշտին լցար պիտի
մարի , ու անոր կրակին բոցը լցս
պիտի չուայ :
- 6 Ենոր վրանին մէջ լցար պիտի
խաւարի , ու անոր ճրագը անոր վը-
րայ պիտի մարի :

Ենոր զորութեանը քայլերը նե-
ղութիւն պիտի կրեն , ու անոր խոր-
հուրդը զանկեղ պիտի պիտի
զարնէ :

Ինչու որ իր սարերովը ուղանի 8
մէջ պիտի բռնուի ու ցանցի վրայ
պիտի քայլէ :

Արարը անոր զարնապարը պիտի 9
բռնէ , ու աւարտուն անոր պիտի
յաղթէ :

Ենոր համար գեանին մէջը թա- 10
կարդ պահուած է ու անոր ճամ-
բուն վրայ որդայցի :

Երհաւորքը զանկեղ ամեն կող- 11
մէն պիտի պաշարէ , ու զանկեղ իր
սարերովը առկին անդին պիտի վազ-
ցնէ :

Ենոր զորութիւնը պիտի անօթե- 12
նայ , ու կորուստը անոր քովը պատ-
րաստ է :

Որ անոր մերթին դէմ պիտի ու- 13
տէ , մահուան առջինէն պիտի ու-
տէ անոր ոյժը :

Ենոր փառահալութիւնը իր վրանէ 14
պիտի կարուի , ու անկեղ գեղ 'ի
զարհուրանայ խաղաւորը պիտի
բշտի :

Ենոր վրանին մէջը զարնա- 15
պիտի բռնուի , որ աշխարհէն իր
պիտի չբլրայ . — անոր բնակարանին
վրայ ծծուի պիտի ցանուի :

Ենոր արմատները տակէն պիտի 16
չընան , ու վերէն ճիւղերը պիտի
կարուին :

Ենոր յիշատակը երկրէն պիտի 17
կորուի , ու անոր անունը հրապա-
րակներուն մէջ պիտի չընուցուի :

Ենկեղ լցան խաւարը պիտի բը- 18
շտի , ու անկեղ աշխարհէն պիտի
վերնաուի :

Իր ժողովուրդին մէջ հաւա- 19
պիտի ունենայ և հալ թող : ու անոր
բնակութիւններուն մէջ մէկը պիտի
չմնայ :

Ենորինները անոր օրուանը վրայ 20
պիտի զարմանան , ու առաջինները
պիտի տոխան :

Երգարն ամբարշտին բնակարան- 21
ները ասանկ պէտք ըլլան , ու զԵս-
տուած չճանչցողին տեղը ասանկ
է :

ԳԼ . ԺԹ

- 1 Ինչ Զոր պատասխան տուաւ ու
ըսաւ :
- 2 Միշտ Երբ հողիս պիտի վտա-
ցնէք , ու զիս խաղերով պիտի
ձեռնէք :
- 3 Երդէն տասը անգամ է որ զիս կը
միշտադէք . չէք ամշար որ զիս
կ'ապշեցնէք :
- 4 Եւ թէ որ յիշուի ևս սխալի
եմ , իմ սխալմունքս իմ քովս կը
մնայ :
- 5 Թե որ անպատճառ ամբարտա-
ւանութեամբ խօսիլ կ'ուզէք ինծի
դէմ ու ամբթս երեսս զարնել ,
- 6 Պիտե՞ք ուրիշն որ զիս Եստուած
կործանեց , ու իր ցանցը իմ վրաս
զարնուց :
- 7 Ե՛հա ինչ է եղած անբաւարարութեանը
համար կ'աղաղակեմ , ու պատաս-
խան տուող չկայ . կը բողբոմ ,
բայց դատաստան չկայ :
- 8 Ենկեղ իմ ճամբաս զոցեց , ա-
նանկ որ չեմ կրնար անցնիլ . իմ
չափըներուս վրայ խաւար դրաւ :
- 9 Զիս իմ փառքէս մերկացուց ու
դիտեմ թագը վերցուց :
- 10 Զիս ամեն կողմէն աւրեց , ու ևս
զայի , ու իմ յոյսս ծառի մը պէս
արմատէն խլեց :
- 11 Ենոր բարկութիւնը իմ վրաս
բորբոքեցաւ , ու զիս իր թշնամին-
քուն կարգը գրաւ :
- 12 Ենոր զուեղերը մկանդ եկան ,
ու ճամբանին ինծի դէմ պատրաս-
տեցին ու վրանիս բոլորտիքը բա-
նակեցան :
- 13 Ենկեղ իմ եղբայրներս ինծեմ
հեռացուց , ու յիշուի ծանօթներս
օտարացան ինծեմ :
- 14 Եզրականներս զիս թողցին , ու
իմ ճանչչորներս զիս մոռցան :
- 15 Իմ տունս բնակողները ու աղա-
խիներս զիս անծանօթ մէկ մը տե-
պեցին . — անոնց աշխիւն տուելը
օտարական եղայ :
- 16 Եստուած կանչեցի , ու անկեղ
պատասխան չտուաւ , թէ և բեր-
նովս անոր աղաչեցի :
- 17 Իմ շունչս ատկէ եղաւ կնճս , ու

իմ աղաչանքներս՝ իմ հօրս որովայ-
նին որդեցը :

Փոքր տղարն ալ զիս կ'անարգէր , 18
ու երբոր կ'ելեմ , ինծի դէմ
կը խօսին :

Բոլոր մտերիմ բարեկամներս 19
ինծեմ զգուեցան , ու իմ սիրական-
ներս ինծի դէմ դարձան :

Սկորներս մերթիս ու մարմնոյս 20
փական . Դեմ ! ակրաներուս կաշի-
վը ազատեցայ :

Մի իմ բարեկամներս՝ դժբա- 21
ղորմեցէք ինծի , ողորմեցէք ինծի .
քանզի Եստուած ձեռքը ինծի դը-
պաւ :

Ինչո՞ւ Եստուած պէս զիս կը հա- 22
լածէք , ու մարմնէս չէք կշտանար :

Երանի թէ հիմա խաղերս դը- 23
րուէին . երանի թէ զիբքի մը մէջ
քանդակուէին .

Երկամբ գրիշով կապարի վրայ 24
— քարի վրայ յախտեան փորա-
գրուէին :

Ստան զի գիտեմ որ իմ փրկիչս 25
ողջ է , ու անկեղ վերջին ժամանա-
կը պիտի ելլէ երկրի վրայ :

Ու թէ և մերթէս ետքը աս ալ 26
փճանայ , բայց իմ մարմնովս զԵս-
տուած պիտի տեսնեմ :

Որն որ ևս ինծի համար պիտի 27
տեսնեմ , ու իմ աշխարհ պիտի դի-
տեն զանկեղ , և հա թէ ուրիշ-
նը . երկամունքներս իմ ներսի դիս
կը հալնէ :

Պէտք էր բռնէք , Ինչո՞ւ կը հա- 28
լածեն զանկեղ . որովհետեւ բանին
արմատը իմ վրաս գտնուեցաւ :

Ուրէն վաղեցէք , ինչու որ բար- 29
կութեան պատիժը սուրն է , որ
գիտնաք թէ դատաստան կայ :

ԳԼ . Ի

- 1 Ես ատենը Սոփար Կառմացին 1
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Ենոր համար իմ խորհուրդներս 2
ինծի պատասխան տալ կու տան ,
ու ասոր համար կ'արտաբերեմ :
- 3 Զիս խաղաղաւոր յանդիմա-
նութիւնը բեցի . բայց ի՞նչ հողի
նախնայ իմաստութեան պատաս-
խան տալ կը ստիպէ զիս :

- 4 Դուռն ասիկայ գիտե՞՞ր որ ի յա-
տուհի մարդս երկրի վրայ դրուե-
լն ի վեր :
- 5 Ենզգամին յաղթանակը ժիւ-
թամանակ կը տնէ , ու կեղծաւորին
ուրախութիւնը մէկ վայրկեանի հա-
մար է :
- 6 Թէ և անոր փառաւորութիւնը
մինչև երկնքը ելլէ , ու զլուխը ամ-
պերուն հասնի :
- 7 Իր աղբին պէս յախտեան պիտի
ոչնչանայ , ու զինքը տեսնողները
պիտի ըսեն , Ո՛ր է անիկայ :
- 8 Երազի պէս պիտի թռչի ու պի-
տի չտեսնուի : ու զիւրումն ցնորդի
պէս պիտի փախչի :
- 9 Օգնիկայ տեսնող աչքը ալ
պիտի չտեսնէ , ու անոր բռնութե-
անցը ալ պիտի չնայի անոր :
- 10 Ենոր զաւակները աղքատներն
չնորճք պիտի ինչոքն , ու անոր
ձեռքերը իր յափշտակածը ետ պի-
տի տան :
- 11 Ենոր ոսկորները իր երխտաւոր-
դութեան Դաւիթեան պատիժով լե-
ցուն է : ու անոր հետ հողին մէջը
պիտի պատկի :
- 12 Թէ որ անդգամութիւնը անոր
բերնին մէջ քաղցր է , և թէ որ իր
լեզուն տակը կը պահէ զանիկայ ,
- 13 Թէ որ զանիկայ խնայէ ու չծղէ ,
որ իր քոնայը մէջ պահէ զանիկայ ,
- 14 Անբախտը անոր աղբներուն
մէջ պիտի փոխուի , անոր ներսի
զին քարրի լեզի պէտէ ըլլայ :
- 15 Ենիկայ հարստութիւններ կու-
տուաւ , բայց պիտի փախէ զանոնք :
— Եստուած անոր փորէն դուրս
պիտի հանէ զանոնք :
- 16 Ենիկայ քարրին թոյնը պիտի
ծծէ , ու զանիկայ խի լեզուն պի-
տի մեռցնել :
- 17 Ենիկայ պիտի չտեսնէ փռակնե-
րը , մեղքն ու կոպիի հեղեղներուն
զետերը :
- 18 Իր աշխատանքով փատրեւածը
ետ պիտի տայ ու պիտի չլքէ , ու
ետ տուածը իր հարստութեանը
չափ պիտի ըլլայ , ու անոր վայ պի-
տի չուրախանայ :
- 19 Արողհետեւ աղքատները ձնեց ,

ու երեսի վրայ թողուց , ու իր չե-
նած տունը յափշտակեց :

Ենուտ իր ներսի զին իաղա- 20
ղութիւն պիտի չգտայ , ու ցանկա-
ցածը պիտի չընայ ազատել :

Ենոր ուտելու բան մը պիտի չմը- 21
նայ , անոր համար անոր յաճողու-
թիւնը հաստատ պիտի չըլլայ :

Եստուած իմամը լեցուն եղած ժա- 22
մանակն ալ նեղութեան մէջ պիտի
ըլլայ . ինչուստութեան մէջ եղող-
ներուն ամեն հարուածը անոր վրայ
պիտի զայ :

Երբոր փորը կտաղցունու վրայ 23
կ'ըլլայ , Եստուած իր սատուի բար-
կութիւնը անոր վրայ պիտի խրկէ .
ու անձնի պէս անոր վրայ պիտի
թափէ՝ կերակուր ուտելու առե-
նը :

Երկաթէ զներին առնէն փախած 24
տունը՝ պղնձէ աղբը զանիկայ պի-
տի խոցէ :

Ենոր Դաւիթ արձակուածը մարմնը 25
պիտի թափանցէ , ու փայլուն տեղը
անոր մաղձին պէտէ լցէ : անոր վրայ
արհաւիրք պէտէ զայ :

Երբոր խաւարը անոր գաղտուի 26
տեղումը պիտի պահուի . զիր-
շուած կրակը զանիկայ պիտի խփէ ,
անոր վրանը մնացողը ապրիմանիկ
պիտի ըլլայ :

Երկնքը անոր յանցանքը պիտի 27
յայտնէ , երկին ալ անոր դէմ
պիտի ելլէ :

Ենոր տանը եկամուտը պիտի 28
յափշտակուի , — մէն բան պիտի անց-
նի Եստուածէ ընդդէմ իր իման օրը :

Ենիկայ և անբախտ մարդուն 29
բամբակը որ Եստուած մէջ պէտէ առնէ ,
և ապիկայ է ան ժառանգութիւնը
որ Եստուած անոր համար սահմա-
նել է :

ԳԼ . ԻԵ

Եւ Յոր պատասխան տուաւ ու 1
ըսաւ ,

Խօսքս աղէկ մօրի ըրէք , ու աս 2
ըլլայ ձեր միջիմարտութիւնը :

Ենձի համբերեցէք ու ես իս- 3
տիմ , ու խօսեղէս Եսոր ծաղը ըրէք :

Միթէ ես մարդ՞ն հետ կը վե- 4

- ճի՞մ . և ինչ՞ի համար հոգիս չը-
տուիմ :
- 5 Ենձի նայեցէք ու ապշեցէք ,
ու բերանուդ վրայ ձեռք դրէք :
- 6 Եւ բռնեղ մտածելով կը զար-
հուրիմ , ու մարմինս կը սկսի դո-
ղալ :
- 7 Եմարիշտները ինչ՞ի կ'ապրին ,
կը ծերանան ու խիստ կ'ուժոյնան :
- 8 Ենոնց սերունդը հետեւին կը
հաստատուի իրենց առջևը , և ա-
նոնց զաւակները աչքերուն առ-
ջին :
- 9 Տուններին խաղաղութեան մէջ
է , ու փախէ — Եւ Եստուած
զաւազանը անոնց վրայ չէ :
- 10 Ենոնց ցուր կը զուգաւորուի ու
զատարիւր չըլլէ . կուր իր ուրիշ կը
ծնանի ու չլինի :
- 11 Իրենց պզտիկները ոչխարի հօտի
պէս կը հանեն , ու անոնց տղաքը
ուրախութեամբ կը ցածկըտեն :
- 12 Թմբու կով ու զնաւով յայն կը
վերցնեն , ու սրինգին ձայնով ու-
րախ կ'ըլլան :
- 13 Ենոնք օրերնին զուարճութիւնով
կ'անցընեն , ու մէկ վայրկեանի մէջ
գերեզմանը կ'իջնեն :
- 14 Իւ Եստուած կ'ըսեն , քաջու՛
մեզմէ , ինչու որ յու ճամբաներդ
զիտնալ չեղարուցիր :
- 15 Եմանակարող թիւ է որ անոր ծա-
ռայներ . ու թէ որ անոր աղօթք
ընենք , ի՞նչ օգուտ պիտի ունե-
նանք :
- 16 Եսն անոնց բարիքը ձեռքերին
չէ . ամբարշտին խորհուրդը ինձմէ
հեռու ըլլայ :
- 17 Եմարիշտներուն ճրագը քանի՞
անգամ կը մարի , ու տառապանքը
անոնց վրայ կու գայ . Եստուած
իր բարկութեամբը անոնց ցաւեր կը
բամբակէ :
- 18 Ենիկն առջևը եղած յարդին
պէս ու միջին յափշտակած չեղին
պէս կ'ըլլան :
- 19 Եստուած անոր անիրաւութիւնը
անոր որդւոյն կը պահէ , անոր
փոխարէն պիտի հատուցանէ , ու
ան ալ պիտի զիտնայ :
- 20 Ենոր աչքերը իր կորուստը պիտի

տեսնեն , ու Եմանակարողն բար-
կութեան պիտի խմէ :

Ենիկայ ի՞նչ զուարճութիւն պի- 21
տի ունենայ իրմէ ետքը մնացած
տունէն , որովհետեւ իր ամբաներուն
թիւը կիսուած է :

Միթէ Եստուած զիտութիւն 22
սորվեցնել ձաք է , անոր՝ որ
բարձրերը կը դատէ :

Մէկը կը մեռնի իր առուգու- 23
թեանը մէջ բոլորովին հանդարտ
և հանգիստ .

Ենոր քոնքը ճարպով լեցուն են , 24
ու ոսկորներուն ծուծը թարմ է .

Ու մէկ ուրիշը կը մեռնի հոգիի 25
ցաւով ու առանց բարիքով կը-
տանալու :

Ուրիշը իր (ուրիշ) մէկունը հողին 26
մէջ կը պսակին , ու որդերը կը
ծածկեն զանոնք :

Եսն գիտե՞՞մ ձեր խորհուրդները , 27
ու ինձի դէմ ձարած անիրաւու-
թիւնները :

Ենու որ կ'ըսէք , Եւ Դու է ամբա- 28
խարարն տունը , և Դու է ամբա-
րիշտներուն բնակած վանքը :

Մամբարշտներուն չհարցուցի՞ք , 29
ու անոնց նշանները չե՞ք հասկընար :

Ենու որ չար կորստեան օրուան 30
կը պահուի ու բարկութեան օ-
րուան կը տարուի :

Ենոր երեսին դէմ թիւ պիտի 31
յանգ իմանէ անոր ճամբան , և անոր
ըրածին փոխարէնը թիւ անոր պիտի
հատուցանէ :

Իսկ ան ալ զերեզմանը պիտի 32
տարուի , ու տապանին մէջը պիտի
մնայ :

Չորին հողի կողմերը անոր ա- 33
նոյշ պիտի գան , ու ամեն մարդ
անոր ետեւն պիտի երթայ . իսկ
անոր առջևին փառանքներուն հաշիւը
չկայ :

Ուրիշը ի՞նչ պէս փուճ միջիմա- 34
րութիւններ կու տար ինձի . որով-
հետեւ ձեր պատասխաններուն մէջ
ստուծին կայ :

ԳԼ . ԻԲ

Եւ ատեն Երեմիայ (մեծմանսցին 1
պատասխան տալով ըսաւ ,

- 2 Ո՛րքէն մարդը կրնայ Մատուցոյ
օգտակար ըլլալ . խելացի մարդը
միայն իրեն օգուտ կ'ընէ :
- 3 Մենակարողին հաճութիւն մը
կ'ըլլայ , թէ որ արդար ըլլաս , կամ
մէկ չա՛մբ թէ որ քու ճամբաներդ
շտակես :
- 4 Ո՛րքէն քեզի վախճալով քեզի
հետ վիճարանու թիւն կ'ընէ . քեզի
հետ պատաստանի կը մտնէ :
- 5 Չէ՞ որ քու անզգամե թիւնդ մեծ
է , ու անօրէնութիւններդ անհա-
մար են :
- 6 Որովհետեւ եղբայրներէդ առանց
պատճառի գրաւ առիր , ու մերկե-
րուն հանդերձները յափշտակեցիր .
- 7 Շարաւածին ջուր չխնցուցիր , ու
հացը անօթիլէն խնայեցիր .
- 8 Ինչո՞ք երկիրը զօրաւորինն էր ,
ու անոր մէջ պատուաւորը կը բը-
նակէր :
- 9 Որքեաբի կնիկները դատարկ
խրկեցիր , ու որբերուն թեկերը
կտորեցան :
- 10 Ենոր համար քու բոլորտիքդ ու-
րողայթներ լա՛րս էն , ու յան-
կարծահաս վախր քեզ կը վարճու-
րեցընէ :
- 11 Կամ անտէ՛ խաւար մը բնդ պա-
ռէր է որ չես կրնար տեսնել . ու
ջուրերուն շատութիւնը քեզ կը
ծածկէ :
- 12 Մատուած երկներին խաւա բարձր
տեղը չէ՞ . հիմա սաղեբուն բարձ-
րութեանը նայէ , որչափ բարձր
են :
- 13 Ու դուն բոխր , ի՞նչ գիտէ Մա-
տուած . մատախուզին մէջէն դա-
տաստան պիտի բնէ .
- 14 Եմպէրը անոր առջեւ ծածկոյթ
են ու շտաներ . և անիկոյ երկ-
նից կամարին վրայ կը պտուտի :
- 15 Ու շաղբութիւն բրբ՞ր ան հին
ճամբային , որ անօրէն մարդիկը պը-
տակեցան .
- 16 Որքեր յանկարծակի յափշտա-
կուեցան , ու անոնց հիմերը հեղեղը
ընկղմեց :
- 17 Ենոր կ'ըսէին Մատուցոյ , և
ոսպիր մեզի . ու Մենակարողը
մեզի ի՞նչ պիտի ընէ :

Թէ և անոնց տունը բարութիւն
նով լեցուցեր էր . Ենզգամներուն
խորհուրդը ինծմէ հեռու ըլլայ :

Եղբայրները պիտի տեսնեն և ին-
ուրախ ըլլան . և անմիջեկը զա-
նոց ծաղը պիտի բնեն , բռնուլ :

Ո՛րք թշնամիները կորսուած
չեն , ու անոնց միացուրդ կրակը
չկերսէ :

Եղէ անոր հետ բարեկամ եղիր ,
ու խաղաղութիւն ունեցիր . ու առ-
կէ քեզի օգուտ կ'ըլլայ :

Ենոր բերնէն օրէնքը բնդունէ ,
ու անոր խօսքերը սիրալոյ գիր :

Թէ որ Մենակարողին դատաստ ,
դուն պիտի հատաստախ . անօր-
նութիւնը քու վրաններէդ հեռա-
ցուր .

Ու սոկին հողին վրայ պիտի գնես ,
ու Ո՛րքի սոկին՝ հեղեղատներու
քարերուն վրայ .

Եւ Մենակարողը քու սոկիդ
ըլլալով , քու զօրութեանդ արծա-
թը պիտի ըլլայ :

Ինչու որ ան ստենը Մենակա-
րողէն ուրախութիւն պիտի ունե-
նաս , ու երեսդ գէպ 'ի Մատուած
պիտի վերցընես .

Ենոր պիտի աղաչես , ու քեզի
պիտի բնէ . և քու ուխտերդ պիտի
կատարես :

Թէ որ գիտատուութիւն մը ու-
նենաս , քեզի պիտի յաջողի . ու
ճամբաներդ վրայ լըս պիտի ճա-
սաղայթէ :

Երբ որ Բիւլ ցածնայ , ու դուն բ-
սես , Թո՛ղ բարձրանայ , ան ստենը
պիտի ապառէ զանիկոյ՝ որ աշխրակ
խոնարհած էր :

Եսմեզ չեղորն ալ պիտի ապառէ .
ու քու ձեռքերդ մարքութիւնովը
պիտի ապատուի :

ԳԼ . ԻԳ

Եւ Յոր պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ .

Եսոր ալ իմ՝ զանգատս դառն
է , հարուածս հատալմբէս ծանր է :

Երանի թէ կարող ըլլայի գտնել
զՄեկից . միշտ անոր ախտը կ'եր-
թայի :

- 4 Ի՛մ դատաւ անոր առջեւ կը տա-
րածէի, ու բերանս փաստերով կը
լէցընէի :
- 5 Ար զիտնայի թէ ինծի ինչ պա-
տասխան կու տար, ու կը լսէի ինչ
որ ինծի կ'ըսէր :
- 6 Ս'իթէ ուժին շատութիւնով
ինծի հետ պիտի վիճէ՞ր. ոչ. հա-
պա ինքը զիս պիտի գորացընէր :
- 7 Ուղիղ մարդը հոն կրնայ վեճա-
րանիլ անոր հետ. ու ես յաւիտեան
իմ 'խառաւորեմ կ'ազատի :
- 8 Ինչո՞ւ հոն դէպ 'ի արեւելք կ'եր-
թամ, ու անիկայ շերեւոր, և դէպ
'ի արեւմուտք, ու զանիկայ չեմ նըշ-
մարեր :
- 9 Դեպ 'ի հիւսիս 'իբրեւմ, ուր որ
իւրք կը գործէ, բայց զանիկայ չեմ
կրնար դիտել. հարաւային կողմը
կը պահուի, ու չեմ կրնար տեսնել
Լուսինայ :
- 10 Իսկ անիկայ գիտէ իմ ճամբաս.
Երբեք զիս փորձէ, ոսկիի պէս պիտի
կընէ :
- 11 Որոս անոր քայլերուն վրայ հաս-
տատուեցաւ. անոր ճամբան պահե-
լով՝ շնորհեցայ :
- 12 Ընդ շրջութիւններուն պատուի-
րանքներէն չգատուեցայ, անոր բեր-
նին խօսքերը իմ պիտոյքէս աւելի
պահեցի :
- 13 Ինչո՞ւ անիկայ մէկ հոգի վայ է,
և ո՞վ կրնայ զանիկայ դարձընել.
ու սրտին ուզածը կ'ընէ :
- 14 Ուրեմն ինծի համար սահմանուա-
ծը պիտի կատարէ. ու ասոր պէս
շատ բաներ կան անոր քովը :
- 15 Ընդ համար անոր ներկայութե-
նէն կը չփութիմ, ու երբոր կը մը-
տածեմ, անկէ կը վախնամ :
- 16 Ինչու որ Եստուած սիրտս կը
կախուցընէ, ու Եմեակարողը պէս
կը չփութի :
- 17 Որովհետեւ ես իշխանութեան
խառարէն առաջ զմեռայ, ու մութը
առջեւ չծածկեց :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

- 1 Քանի որ Եմեակարողէն պա-
հուած չէն ժամանակները, ի՞նչպէս

- զանիկայ ճանջողները անոր օրերը
չեն տեսներ :
- 2 Շարքը սահմաններ կը փոխեն,
հօտեր կը յափշտակեն, ու զանա-
կ'արածեն :
- 3 Որբերուն էջերը 'առնէն կը տա-
նին, որբեակրիին եզը գրաւ կ'առ-
նեն :
- 4 Եղբատները ճամբայէն կը մորթ-
ցընեն, ու երկրին տնանկները մեկ-
տեղ կը պահուին :
- 5 Ե՛հա անոնք անապատի վայրին
էջերուն պէս իրենց գործքին կ'ըն-
լեն, կանուխ որս փնտռելու կ'եր-
թան. անապատը անոնց տղջը
հաց թափոյ :
- 6 Իրենցը չեղած արտը կը քնեն,
ու անիրաւութեամբ պղծ կ'արեն :
- 7 Դիւերը առանց հանդերձի կը
պառկեցընեն մերկը, ու ցորտ ժա-
մանակին առանց ծածկոյի լը Լու-
սինայ :
- 8 Ընդ շրջութիւններուն սաստիկ անձրեւ
նեղէն կը թրջուին, ու ապատա-
նարան մը շուշնեանուն համար
ժայռերը կը գրկեն :
- 9 Որբը ծիծէն կը փրցընեն, ու
աղքատէն գրաւ կ'առնեն :
- 10 Սերկերը առանց հանդերձի կը
պտըտցընեն. ու անօթիները առանց
ցորիկի խուրճերը կը կրեն :
- 11 Իրենց պատերուն մէջը եղ հա-
նողները ու քնաններուն մէջ գիւ-
կոխողները ծարաւ կը մնան :
- 12 Քաղաքի մէջէն արգիկները կը
հեծեն, ու վերաւորուածներուն հո-
գին կ'աղաղակէ. բայց Եստուած
անոնց ըստէն անզգամութիւն հա-
մարիր :
- 13 Ընդ շրջութիւններէն զէմ կեցողներէն
են. անոր ճամբաները չեն գիտեր,
ու անոր շաւիղներուն մէջը չեն կե-
նար :
- 14 Սարգասպանը լուսնալուսն պէս
կ'ընէ, աղքատը ու տնանկը կը
սպաննէ, ու գիւղերը գողի պէս կ'ըն-
լայ :
- 15 Հնացողն աչքն ալ իրիկուան
հոգին կը սպասէ՝ ըսելով. Օխ
աչք չտեսնէ. ու իրեան ծածկոյ կը
դնէ :

- 2 Եւ իրաւունքս մէկդի զնոց Մստուածը ու հոգիս դառնութեամբ լեցնող Մենակարողը կենդանի է .
- 3 Բանի որ շունչս վրաս է ու ռեզացս մէջ Մստուծոյ հոգին կայ ,
- 4 Երթունքներս անիրաւ բան մը պիտի չզրուցեն , ու լեզուս նենգութիւն պիտի չխօսի :
- 5 Բան լիցի ինչ որ ձեզ արդարացրեմ . մինչեւ մեռնիս իմ ուղղութիւնս ձեռքէ պիտի չզգեմ :
- 6 Եւ արդարութիւնս հաստատ բռնիր եմ , ու զանկկայ պիտի չեղողում , ու կեանքիս մէջ սիրտս ինչպէս պիտի չբանդ իմանէ :
- 7 Եւ թնամիս ամբարշտի պէս ըլլայ , ու ինծի դէմ ելողը անզգամի պէս :
- 8 Բանդի կեղծաւորին յոյսը Բնէ , (թէ և հարստութիւն ալ դիշած ըլլայ ,) երբոր Մստուած անոր հոգին առնէ .
- 9 Սխիւթ Մստուած անոր աղաղակը պիտի լսէ , երբոր անոր վրայ փորձանք գայ :
- 10 Ենկկայ Մենակարողին վրայ պիտի ուրախանայ . առէն ժամանակ Մստուծոյ պիտի աղաղակէ :
- 11 Մստուծոյ ձեռքին մէջ եղածը ձեռն պիտի սորվեցնենք , Մենակարողին քովը եղածը պիտի չծածկեմ :
- 12 Բնոյ դուք ամենքդ ալ տեսար , ու ինչո՞ւ այդպէս բուրբովին ունայնացիր էք :
- 13 Եսկկայ է ամբարշտ մարդուն բաժինը Մստուծոյ առջին , ու բռնաւորներուն՝ Մենակարողին առնելու ժառանգութիւնը .
- 14 Եւ թէ անոր տղարը շատնան , սուրի համար է . ու անոր սերունդը հացով պիտի չկշտանայ :
- 15 Եւ որ միացորդները մահուամբ պիտի թաղուին , բայց անոր որդեւորները պիտի չլսեն :
- 16 Թե և հոգի պէս արծաթ դիզէ ու տիզութ պէս հանդերձներ պատրաստէ ,
- 17 Ենկկայ պիտի պատրաստէ , բայց արդարեւ պիտի հազնի , ու անմեղը արծաթը պիտի բաժնէ .

Իրեն տուն մը կը շինէ ցեցի 18
պէս ու այդպէս պահպանին շինած խրճիթին պէս :

Հարուստը կը պառկի ու լամփ 19
փոփոխի , աչքերը կը բանայ ու ունի կ'ըլլայ :

Երհաւորքը ջուրերու պէս անոր 20
պիտի հասնի , գիշերով փոթորիկը պիտի յափշտակէ զանկկայ :

Երեւելան հովը պիտի քէ զանի 21
կայ , ու ան պիտի երթայ . ու փոթորիկի պէս զանկկայ իր տեղէն պիտի վերցընէ :

Եւ խաւարող իր յետերը անոր դէմ 22
պիտի նետէ ու պիտի չնայ . ու անոր ձեռքէն փախելու պիտի չանայ :

Եւ որ համար ծափ պիտի զարնեն , 23
ու անոր իշտ տեղէն անոր գէմ պիտի սուլեն :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Երգարեւ արծաթը իր երակը ունի , 1'
ու ոսկին իր գտուելու տեղը : 1'
Երկարը հողէն կ'առնուի , հան 2
քը կը հալէ ու պղնձ լ'եղէ :

Սուրբը խաւարին վախճան կը 3
դնէ , ու ամէն բան կատարելապէս կը քննէ , պիտի ծածուկ պահուած 12
քարերը՝ որ մահուան ստուերին մէջն են :

Իր բնական տեղին քովէն փոս կը 4'
բանայ . ոտը չիօխած կը կախուին ու մարդոցմէ հեռու կ'երերան :

Երկրէն հաց կ'եղէ , ու անոր 5'
տակը կրակի նման բռնիք կը զըտնուին .

Եւ որ քարերը չափեւզանբու 6
տեղ են , ու հոն ոսկիի աւազ կայ : 7'
Հափշտակող թռչունը անոր շաւիղը չանցաւ , ու անդղին աչքը զանկկայ չտեսաւ :

Այցերնի գազանները հոն ոտը կ'առնեն , առիւծը անկէ անցած չէ : 8
Սուրբը իր ձեռքը կ'երկըցընէ 19
ապառաժներուն , ու լեռները չիմեն կը տապալէ .

Եպառաժները քեղքելով՝ տեղն 10
ձգեն փտակներ կ'անցընէ . ու ամէն թանկագին բաները անոր աչքը կը տեսնէ :

- 16 Սուրբ առնեն կը ծախեն ան տու-
ները՝ որոնց վրայ ցորեկուրնէ նշան
դրած են . անոնք լըյսը չեն ճանչ-
նար .
- 17 Ինչու որ առաւուսն լըյսը մա-
հաւան շուքի պէս է անոնց . որով-
հետեւ մահաւան շուքին երկիրդնե-
րուն սորված են :
- 18 Երկրայ ջուրին երեսին վրայ թե-
թեւ է , անոնց բաւինը երկրի վրայ
անիծեալ է : ու . այդիներուն ճամ-
բան չգտնաւ :
- 19 Չորութիւնը ու . տարութիւնը
ձիւնին ջուրը կը հատցնեն , ու-
զերեզմանը՝ մեղք գործողները :
- 20 Արովայնը զանիկայ պիտի մոռ-
նայ , որդերը պիտի ուտեն զանիկայ
անոյշ . բանի պէս , ալ անիկայ
պիտի չսխալուի . ամբարշտութիւնը
ծառի մը պէս պիտի կորուրի :
- 21 Երկրայ զաւակ ծնանող ամուր
կը շարշարէ , ու . որդեարիին աղէ-
կութիւն չընէր :
- 22 Երկրայ իր ուժովը զօրաւորներն
ալ լըյսը կը քաշէ . ի՞նչ երբոր կըլէ ,
մեկուն կեանքը ապահով չէ :
- 23 Եւրոպայն անոր ապահովութիւն
կու տայ , որ անոր վտահի , բայց
իր աչքերը անոնց ճամբաներուն
վրայ է :
- 24 Ի՞նչ մը բարձրացան ու ոչինչ
եղան . ամենուն պէս կորսուելով
ընկղմեցան , ու . հասիկ զընու . պէս
կորուրեցան :
- 25 Թե՛ որ ասանկ չէ , ճի՛ գիտ սուտ
կը հանէ , եւ իմ խօսքս ոչինչ ըլլալ
կը ցուցնէ :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Եւ Բագդատ Սորեցին պատասխան
տուաւ ու . ըսաւ .
- 2 Իշխանութիւնը ու . վախը Ենոր
քովն են , իր բարձր տեղերուն մէջ
խաղաղութիւն կ'ընէ :
- 3 Ենոր գունդերուն համբարը կաշի
արդեօք . ու . անոր լըյսը որճուն վը-
րայ չձագիր :
- 4 Աւրեմն մարդը ի՞նչպէս պիտի
արդարանայ Եստուծոյ առջևը , ու .
կնիկէ ծնածը ի՞նչպէս կրնայ մա-
քուր ըլլալ :

Ենչ լուսինն ալ լըյսը լտար , ու 5
Ենոր աչքերուն առջին ատողէն ալ
մարութ չեն .
Եւ . ճի՛ր կը մոայ մարդը՝ որ մեկ 6
որդ մըն է , ու . մարդու որդին՝ որ
մեկ ճճի մըն է :

ԳԼ . ԻԶ

Են ատենը Յոր պատասխան տուաւ 1
ու . ըսաւ .
Տկարին ի՞նչ լտար օգնութիւն բ- 2
րէր . Ե . յոյ՛ լունեցող բազուկը
ի՞նչպէս զօրացուցիր :
Ենիկային ի՞նչ իրատ տուիր , 3
ու . ի՞նչ լտար իմաստութիւն ցուցա-
ցիր :
Դուն որճուն բոխր առ խօսքերը , 4
ու . որճուն լունը ելաւ . քեզմէ :
Աղինը վարէն կը դողան , Եւ 5
ջուրերը ու . անոնց բնակիւնները :
Դա՛նիքը բաց է Ենոր առջին , ու 6
կորուտը անծածկոյթ է :
Ենիկայ հիւսիսը պարապ տեղին 7
վրայ կը տարածէ , ու . երկրը ոչին-
չին վրայ կը կախէ :
Տուրերը իր մութ ամպերուն 8
մէջը կը ծրարէ . ու . անոնց տակն
ամպը չպատուիր :
Իր ակնոտին երեսը կը պահէ , 9
անոր վրայ իր ամպը կը տարածէ :
Տուրերուն երեսին վրայ ամեն 10
կողմէն սահմաններ դրաւ , մինչեւ
լըյսին ու . խաւարին ծայրը :
Երկինքին սիւները կը սարսին , 11
ու . անոր յանդ իմաստութենէն կ'ապ-
շին :

Իր զօրութեամբը ծովը կը խա- 12
ղաղեցնէ , ու . իր զիտութեամբը
հպարտութիւնը կը զարնէ :
Իր Զորովը երկինքը զարդա- 13
րեց . անոր ձեռքը փախող Սի-
լապը ստեղծեց :
Ենչ ասորք են անոր ճամբանե- 14
րուն ծայրերը . բայց անոր վրայով
լտածնիս սրբափ քիւն է . Ե . ճի՛
կրնայ իմանալ անոր զօրութեանը
որոտումը :

ԳԼ . ԻԷ

Եւ Յոր դարձեալ իր առակը սկը- 1
սեղով ըսաւ :

- 11 Գետերը վազելն կ'արգիլէ, ու գաղտով եղածը երեւան կը հանէ :
- 12 Իայց իմաստութիւնը մէր կը գտնուի, ու հանձարին տեղը մէր է :
- 13 Սարդը անոր յարդը չգիտեր . ու կենդանեաց երկրին մէջ չըտնուիր :
- 14 Լնդունդը կ'ըսէ ծ Լնիկայ իմ մէջս չէ . ու ծովը կ'ըսէ . Իմ քովս չէ :
- 15 Ուստ ոսկիով ծախու չառնուիր, ու անոր արժէքին համար արծաթ չկուուիր :
- 16 Ու Ոսկիի ոսկիով կը փոխուի, ու պատուական եղեղնաքարով ու չափիւղայով :
- 17 Ոսկին ու անխման չեն կրնար անոր հաւասարիլ, ու զուտ ոսկիէ ամանները անոր փոխանակ չեն ըլլար :
- 18 Իսկուտն ու բիրեղը անոր չեն յիշուիր, ու իմաստութեան գինը յակիրթներու գէշէն աւելի բարձր է :
- 19 Եթէ ուղիւղապէս տպագրութիւն գինը անոր հաւասար չգար, ու զուտ ոսկիով փոխուիր :
- 20 Ուրեմն իմաստութիւնը մեակից կու գայ, ու հանձարին տեղը մէր է :
- 21 Որովհետեւ բոլոր ապրողներուն աչքերէն ծածկուած . ու երկնքի թռչուններէն պահուած է :
- 22 Սորուստը ու մահը կ'ըսեն . Ի՞նչ անոր համբաւը մեր ականջներովը լսել ենք :
- 23 Ենոր ճամբան Մատուած կը հասկընայ, ու անոր տեղը ինքը գիտէ .
- 24 Իանդի մինչեւ երբիս ծայրերը կը նայի, ու բոլոր երկիւց տակը եղածը կը տեսնէ :
- 25 Երբոր հովին կշիռ կը դնէր, ու ջուրերը չափով կը չափէր,
- 26 Երբոր անձրեւին օրէնք ու որոտումներուն փայլակին ճամբայ կ'ուրջէր,
- 27 Են ատենը տեսա՞ զանիկայ ու յայտնեց . պատրաստեց զանիկայ ու նաեւ քննեց .
- 28 Ու մարդուն ըսաւ . Ե՛հա Տէրոջը վախն է իմաստութիւնը, ու չարութիւնն է ետ քաշուիլը հանձարն է :

ԳԼ . ԻԹ

- Եւ Հոր նորէն իր առակը սկսելով . 1
ըսաւ .
- Երանի թէ առջի ամիսներուն պէս Մատուոյ զին պահած օրերուն պէս ըլլայի . 2
- Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս վրայ լցաւ կու տար, ու ես խաւարի մէջ անոր լուսովը կը քալէի . 3
- Երիտասարդութեան օրերը եղածիս պէս՝ երբոր Մատուոյ մը տերմութիւնը իմ վռանիս մէջն էր . 4
- Երբոր Մանակարողը տակաւին ինծի հետ էր, ու աղաքս իմ բոլոր տիքս էին : 5
- Երբոր իմ ճամբաներս կողիով կը թընէի, ու ապառաժէն ինծի համար ձէթի հեղեղներ կը վազէին : 6
- Երբոր դռնէն քաղաքը կ'ելլէի, ու աթոռս հրապարակին մէջ կը դնէի, 7
- Երիտասարդները զիս տեսնելով կը պահուէին, ու ծերերը ոտք կ'ըլլէին կը կայնէին . 8
- Երիտասարդները խօսէին կը դադարէին, ու ձեռքերնին իրենց բերնին վրայ կը դնէին . 9
- Երիտասարդները ձայներնին կը կարէին, անոնց լեզուն իրենց քմացը կը փակէր : 10
- Են ձի մոտիկ ընող ականջը Երանի կ'ըսէր ինծի, ու պէս տեսնող աչքը վկայութիւն կու տար ինծի . 11
- Ենու որ ես աղաղակող աղաւտը ե որբը ու օգնութիւն չունեցողը կ'աղաատէի : 12
- Սորուստը վրայ եղողին օրջութիւնը վրաս կու դար, ու որբնաւրին սիրտը կ'ուրախացընէի : 13
- Երգարութիւն կը հաղնէի, անիկայ էր իմ հանդերձս, ու դատաստանը ինծի պատմութեանի ու խոյրի պէս էր : 14
- Այլորն աչքեր էի ու կաղին ոտքեր . 15
- Երգարին հայր էի, ու չգիտցած դատաստանս կը քննէի : 16
- Ենիւսին ժանիքը կը կուտէի, ու անոր աղաւաններէն որբը կը խէլէի . 17
- Ու կ'ըսէի, Իոյնիս մէջը պիտի 18

- մեռնիմ, ու օրերս աւաղի պէս պիտի չաւոյրնեմ :
- 19 Արմատս դէպ 'ի ջուրերը կը տարածուէր, ու ցօղը բոլոր գիշերը ոտտերուն վրայ էր :
- 20 Փառքս իմ վրաս կը նորոգուէր, ու աղեղս ձեռքիս մէջը կ'ուսողնար :
- 21 Մարգի ինծի մոտիկ կ'ընէին ու կը սպասէին, ու երբոր իմ խորհուրդս կ'ըսէի, լուռ կը կենային :
- 22 Իմ գրուցելէս ետքը անոնք չէին կրկնէր, ու իմ խօսքս անոնց վրայ կը կաթէր :
- 23 Ենթերիս ապառաժ պէս ինծի կը սպասէին, ու ետքի անձրեւին քառապէս պէս թերաննին կը բանալին :
- 24 Թե որ անոնց վրայ խնդայի, չէին հաւատար, ու երեսուն լոյսը չէին կրնար արհամարհել :
- 25 Ենոնց ճամբաները ընտրելով՝ իշխան կը նստէի, և իր ջորքին մէջը եղող թագաւորի մը պէս ու սղաւորներուն մխիթարիչի մը պէս կը բնակէի :

ՓԼ. Լ

- 1 Բայց հիմա տարիքով ինծմէ պզտիկ եղողները զիս ծաղը կ'ընեն, որոնց հայրերը հօտաբուս չունենուն հետ դնելու չէի հաճիր :
- 2 Կաւ անոնց ձեռքերուն ցոլը ինծի իշխան օգուտ ունէր. անոնց առուգութիւնը կորսուած էր :
- 3 Աքաւորութենէ ու անօթութենէ նիհարայնէր էին, ու անապատը՝ մթին՝ աւերակ ու վայրի տեղերը կը փախչէին :
- 4 Իրենց կերակուրին համար մաշտակներուն քովի մեղքները կը բաշէին, ու գիհիի արմատ կը ծաղկէին :
- 5 Մարգարէնքը կը վառնուէին. ու անոնց ետեւէն զողի Խրիստ պառլային կը պոռային :
- 6 Սոսկալի ձորերու մէջ կը բնակէին, հողի ու ապառաժներու ծակտիքներուն մէջը :
- 7 Մացառներուն մէջը կը կանուրդատէին, եղինձներուն տակը կը ժողովուէին :
- 8 Հիմար ու աննշան Խորոյց գա-

ւակները ըլլալով երկրէն կը վառնուէին :

Ընդհանուր Եւ անոնց խաղը նաև 9 անոնց առակը եղեր էմ :

Ենթերիս Եւ անոնց վրայ կը հեռանան 10 ինծմէ, ու երեսուն թուրը չէն խառնային :

Սրբաշնորհ Իմ կապս թուրքներ 11 լով զիս նեղեց, անոնք իմ առջին երասանակը թող տուին :

Եւ կողմէս լակոսներ կ'ընէին. 12 անոնք ոտքերս կը հրեն, ու ինծի դէմ իրենց կորստեան ճամբաները կը պատրաստեն :

Ենոնք շաւիղներս կ'աւրնէին, 13 կ'աւելորդէին, ու անոնց դէմ թափ օղնութիւն ընող մը չկայ :

Եւ ինքնաբերական մը Կապս 14 կը յարկաւորէին, աւերակներուն տակէն վրաս կը դիմեն :

Երհաւորները իմ վրաս դարձան, 15 ու հովի պէս իմ պատիւս կը հալածեն. ու ազատութիւնս ամպի պէս անցաւ :

Եւ հիմա հողիս իմ ներսի դիմ կը հալի, 16 տրտմութեան օրերը զիս պաշարեցին :

Եւ ցաւս գիշերանց ոսկորներս 17 ծակեց, ու ջիւղերս հանգստութիւն չունեցան :

Եւ մեծ գործութեամբ իմ հանդերձս փոխեց, 18 ու իմ պատմութեան նիս թիքին պէս պատեց զիս :

Օհ յեղիս մէջը նստեց, 19 ու ես հողի ու մոխիրի նմանեցայ :

Եւ քեզի կ'աղաղակեմ, 20 ու ինծի պատասխան չես տար. կը կայնիմ, ու դուք ինծի ուշադրութիւն չես ընէր :

Եւ ինծի անգութ եղար. 21 քեզ գործութեամբ թշնամի պէս կը վարուիս ինծի հետ :

Օհ ինքնաբերական հովին վրայ կը 22 հեծցնեն, ու զիս բոլորովն կը հալեցնեն :

Սողոյ. դիտեմ որ զիս մահաւոր 23 պիտի տանին, ու ամէն պարզեցրուն համար սահմանուած տուր :

Եւ Եւ ինքնաբերական 24 ձեռք պիտի չեղեցնեն, թէ որ

- 11 Գետերը վազելն կ'արգիլէ, ու գաղտուկ եղածը երևան կը հանէ :
- 12 Բայց իմաստութիւնը թւոյ կը գտնուի, ու հանձարին տեղը թւոյ է :
- 13 Սարգը անոր յարգը չգիտեր . ու կենդանեաց երկրին մէջ չըտնուէր :
- 14 Ենդունդը կ'ըսէ թէ Ենիկայ իմ մէջն է . ու ծովը կ'ըսէ, իմ քովն է :
- 15 Օղուտ ոսկիով ծախու չառնուիր, ու անոր արժէքին համար արծաթ չկուուիր :
- 16 Ոչ Ոսկերի ոսկիով կը փոխուի, ու ապտուական եղնգնարարով ու շափեղաշով :
- 17 Ոսկին ու ակնմանն չեն կրնար անոր հաւասարիլ, ու զուտ ոսկիէ ամանները անոր փոխանակ չեն ըլլար :
- 18 Իուստն ու բիւրեղը անքան չեն յիշուիր, ու իմաստութեան գինը յակիւնթնեոս գինէն աւելի բարձր է :
- 19 Իթեովպիայի տպագրողնին գինը անոր հաւասար չար, ու զուտ ոսկիով չփոխուիր :
- 20 Ուրեմն իմաստութիւնը ռուսկից կու գայ, ու հանձարին տեղը ռուս է :
- 21 Որովհետեւ բոլոր ապրողներուն աչքերէն ծածկուած՝ ու երկինքի թռչուններէն պահուած է :
- 22 Արուստը ու մահը կ'ըսեն, Սենը անոր համբաւը մեր ականջներովը լսեր ենք :
- 23 Ենոր ճամբան Մատուած կը հասկնայ, ու անոր տեղը ինքը գիտէ .
- 24 Բանգի մինչև երկրի ծայրերը կը նայի, ու բոլոր երկնից տակը եղածը կը տեսնէ :
- 25 Երբոր հովին կշիռ կը դնէր, ու ջուրերը չափով կը չափէր,
- 26 Երբոր անձրևին օրէնքը ու սրտուններուն փայլակին ճամբայ կ'որոշէր,
- 27 Են ատենը տեսաւ զանիկայ ու յայտնեց . պատրաստեց զանիկայ ու նաև քննեց .
- 28 Ու մարդուն ըսաւ թէ Են Տերօնը վախէ իմաստութիւնը, ու չարութիւնէ ետ քաշուիլը հանձարն է :

ԳԼ . ԻԹ

- Եւ Յոր նորէն իր առակը սկսելով ըսաւ :
- Երանի թէ առջի ամիսներուն պէս Մատուծոյ զիս պահած օրերուն պէս ըլլայի :
- Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս վրայ լոյս կու տար, ու ես խաւարի մէջ անոր լուսովը կը քալէի .
- Երիտասարդութեանս օրերը եղածիս պէս երբոր Մատուծոյ մը տերմութիւնը իմ վրանիս մէջն էր .
- Երբոր Միմնակարող տակաւին ինծի հետ էր, ու աղաքս իմ բոլոր տիքս էին :
- Երբոր իմ ճամբաներս կողքով կը թրջէի, ու ապառաժէն ինծի համար ձէլի հեղեղներ կը վազէին :
- Երբոր դռնէն քաղաքը կ'ելլէի, ու աթոռս հրապարակին մէջ կը դնէի,
- Երիտասարդները զիս տեսնելով կը պահուէին, ու ծերերը ոտք կ'ելլէին կը կայնէին .
- Իշխանները խօսելէն կը դադարէին, ու ձեռքերնին իրենց բերնին վրայ կը դնէին .
- Եղնուականները ձայներնին կը կարէին, անոնց լեզուն իրենց քմածը կը փակէր :
- Ինչի մոտիկ ընող ականջը Երանի կ'ըսէր ինծի, ու իմ տեսնող աչքը վիպութիւն կու տար ինծի .
- Ինչու որ ես աղաղակող աղքատը ե որբը ու օղնութիւն չունեցող կ'աղատէի :
- Արտուելու վրայ եղողին որջութիւնը վրաս կու դար, ու որբնաւիկն սիրտը կ'որախաղընէի :
- Երգարութիւն կը հաղնէի, անիկայ էր իմ հանդերձս, ու դատաստանը ինծի պատմութեանն ու խոյրի պէս էր :
- Այդին աչքեր էի ու կաղին ոտքեր .
- Եղբարին հայր էի, ու չգիտեցած դատաստանն կը քննէի :
- Ենիւրաւին ժանիքը կը կոտրէի, ու անոր ականդերէն որբ կը խլէի .
- Ու կ'ըսէի, Իոյնիս մէջը պիտի

մեռնիմ, ու օրերս աւազի պէս պիտի շատցընեմ :

19 Երմաստ դէպ 'ի ջուրերը կը տարածուէր, ու ցօրը բոլոր գիւղերը ռատերուս վրայ էր :

20 Փառքս իմ վրաս կը նորոգուէր, աւաղեցս ձեռքիս մէջը կ'ուսումնասիրէ :

21 Մարգարէ ինծի մօտիկ կ'ընէին ու կը սպասէին, ու երբոր իմ խորհուրդս կ'ըսէի, լուռ կը կենային :

22 Իմ գրուցելէս ետքը անոնք չէին կրկնէր, ու իմ խօսքս անոնց վրայ կը կաթէր :

23 Ենթերի ապաւին պէս ինծի կը սպասէին, ու ետքի անձրեւին քաշէի, ու իմ խօսքս ինչ կը բանաստեղծէի :

24 Ինչ որ անոնց վրայ խնդայի, չէին հաւատար, ու երեսիս լոյսը չէին կրնար արհամարհել :

25 Ենոնց ճամբաները ընտրելով՝ իշխան կը նստէի, եւ իր զօրքին մէջը եղող թագաւորի մը պէս ու սգաւորներուն միտքի մարիչի մը պէս կը բնակէի :

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Եւ այն հիմա տարեթու ինծեւ պըտիկ եղողները զիս ծագը կ'ընեն, որոնց հայրերը հօտերուն շուներուն հետ դնելու չէի համար :

2 'Եւ անոնց ձեռքերուն ոյժը ինծի ի՞նչ օգուտ ունէր. անոնց առուգութիւնը կորսուած էր :

3 Չբաւարութենէն ու անօթութենէն նիհարացըր էին, ու անապատը մթին աւերակ ու վայրի տեղերը կը վախէին :

4 Իրենց կերակուրին համար մասնաւորութիւն չուէր մտընէրը կը բաշէին, ու զիհիի արմատ չէր խաւարէին :

5 Մարգարէ մէջէն կը վռնտուէին. ու անոնց ետեւէն գողի երեսէ պաշտէի պէս կը պոռային :

6 Մոսկալի ձորերու մէջ կը բնակէին, հողի ու ապառաժներու ծակ տիրներուն մէջ :

7 Մացաւորներուն մէջ կը կանչուէրուտէին, եղինձներուն տակը կը ժողովուէին :

8 Յիմար ու անշան Գարգոյ գաւառները ըլլալով երկրէն կը վառնտուէին :

Եւ հիմա ես անոնց խաղը նաեւ անոնց առակը եղեր եմ :

Ենծեւ գարշելով կը հեռանան ինծեւ, ու երեսէն թուրը չեն խնայէր :

Որովհետեւ իմ կասկ թուրքներ զիս նեղէց, անոնք իմ առջիս երասանակը թող տուին :

Եւ կողմէս լակոսներ կ'ընէին. անոնք ոտքերս կը հրեն, ու ինծի դէմ իրենց կորստեան ճամբաները կը պատրաստեն :

Ենոնք շաւիղներս կ'աւերեն, վիշտս կ'աւելցընեն, ու անոնց դէմ թափ օգնութիւն ընող մը չկայ :

Եւ այն խրամատէ մը քաշէի պէս կը յարձակին. աւերակներուն տակէն ձուռ կը դիմեն :

Երհասիրները իմ վրաս դարձան, ու հողի պէս իմ պատուս կը հալածեն. ու ապատութիւնս ամպի պէս անցաւ :

Եւ հիմա հողիս իմ ներսի դիւ կը հալէ. տրտմութեան օրերը զիս պաշարեցին :

Եւ ցաւս գիշերանց ոսկորներս ծակէց, ու չգիտէի հազարութիւն լուսեղան :

Եւ մեծ զօրութեամբ իմ հանդերձս փոխեց, ու իմ պատմեալս նիս օտարին պէս պատեց զիս :

Օհս ցեխին մէջը նետեց, ու ես հողի ու մոխրի նմանեցայ :

Եւ ինչ կ'աղաղակեմ, ու ինծի պատասխան չես տար. կը կայնիմ, ու դուս ինծի ուշադրութիւն չես ընէր :

Եւ ինչ ինչ անդուծ եղար. ձեռքիդ զօրութեամբ թշնամի պէս կը վարուիս ինծի հետ :

Օհս վերցընելով հովին վրայ կը հեծընեն, ու զիս բոլորովին կը հալեցընեն :

Մտոյդ գիտեմ որ զիս մահուան պիտի տանիս, ու ամէն ապրողներուն համար սահմանուած տունը :

Եւ այն Ենիկայ աւերմունքին վրայ ձեռք պիտի չեղկեցընէ, թէ որ

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

- կորստեան ատենը անոնք աղա-
չեն ։
- 25 Դժբաղդութեան մէջ եղողին հա-
մար չէ՞ր լար . աղքատին համար
հոգին չէ՞ր նեղանար ։
- 26 Բայց երբոր ես բարիք կը յու-
սայի , չարիքը հասաւ . ու երբոր
լոյսին կը սպասէի , խաւարը ե-
կաւ ։
- 27 Փորոտիքս եռաց ու չհանդար-
եցաւ . թշուառութեանս օրերը
շնծի հասան ։
- 28 Սեցած պտուտեցայ , բայց ոչ
արեւն , ելայ ու ժողովին մէջը
աղաղակցի ։
- 29 Չազալներուն եղայր ու լայ-
լամներուն ընկեր եղայ ։
- 30 Պորթս վրաս սեցաւ . ու ոսկոր-
ներս տարութենէն պրեցան ։
- 31 Սէսն որպիսի քնարս սուգի փո-
խուեցաւ , ու իմ սրինգս՝ լալկան-
ներու ձայնի ։

ԳԼ . ԼԵ

- 1 Երբեքու հետ ուխտ ըրի . ուրեմն
ի՞նչպէս կոյսի վրայ մտածեմ ։
- 2 Ի՞նչպէս վերեն՝ Մատուած ի՞նչ
բաժին կ'ըլլայ ինչ , ու բարձր տե-
ղուանքէն՝ Բմնակարողէն ի՞նչ ժա-
ռանգութիւն ։
- 3 Սորոտաւոր ամբարշտին համար
սաւեմտեալ չէ՞ , ու սոսկալի պա-
ռի՞թը անօրէնութիւն գործողներուն
համար ։
- 4 Սի՞րէ Լնիկայ իմ Զամբաներս
չըտեսներ , ու ամէն քայլերս չը-
համեր ։
- 5 Ի՞նչ որ ստութեան մէջ քալեցի ,
կամ իմ ոտքս ննջութեան արտո-
րաց ,
- 6 Ի՞նչ կըզէ գիտ արդարութեան
կշեռքով , ու Մատուած իմ անմե-
ղութիւնս գիտայ ։
- 7 Ի՞նչ որ ոտքս ճամբայէն խոտորե-
ցաւ , ու սիրտս աշխուհուս ետեւն
գնաց , ու ձեռքերուս արատ մը
փակաւ ,
- 8 Ի՞նչ ես սերմանեմ , և ուրիշը
ուտէ . ու բուսցուցածս արմատէն
փրցուի ։

- Ի՞նչ որ սիրտս կնկան մը ետեւ 9
մտըրեցաւ , կամ թէ դրացիիս դու-
ռը դարանամուտ եղայ ,
- Ի՞մ կնիս ուրիշ մը համար աղ- 10
բիքի բար դարձրէ , և ուրիշները
անոր վրայ ծոփն ։
- Ինչու որ աս պղծադրօրէն 11
է , ու դատաւորներն դատաւոր-
անօրէնութիւն .
- Որովհետեւ մինչև ի՞նչ կորսնցը- 12
նելը լափող կրակ մըն է , ու բոլոր
արդիւնքս արմատէն կը խլէ ։
- Ի՞նչ որ ծառայիս կամ աղախինիս 13
իրաւունք ընել չուզեցի , երբոր
ինծի հետ վէճ ունեցան .
- Իս ի՞նչ պիտի ընեմ , երբոր 14
Մատուած ելլէ . ու երբոր քննէ ,
ի՞նչ պատասխան պիտի տամ ա-
նոր ։
- Չէ՞ որ զիս որովայնի մէջ ստեղ- 15
ծողը զանոնք ալ ստեղծեց . ու մեզ
մէջս ու արդանդին մէջ ձեռակեր-
պող մէկ չէ՞ ։
- Ի՞նչ որ աղքատին ցանկացածը 16
չտուի , ու որեւորիս աշխուհի մա-
րցուցի .
- Ի՞նչ որ պատառս մինակ կերայ , 17
ու անկէ որքն ալ չկերաւ .
- (Ինչու որ երկրասարդութիւնէն 18
'ի վեր հօր պէս մեծցուցի զանիկայ ,
ու մօրս արդանդէն անոր խնամք
տարի ։)
- Ի՞նչ որ հանդերձ չունեցող մը 19
կորսուելու վրայ , կամ ծածկոց չու-
նեցող չքաւոր մը տեսայ ,
- Ու թէ որ անոր երկկամոնքը 20
չօրհեցին գիտ , ու իմ ոչխարներուս
բուրդէն չտարցաւ .
- Ի՞նչ որ ձեռքս որբին դեմ վեր- 21
ցուցի , երբոր տեսայ որ զբանը
մէջ ինծի օգնականներ կան ,
- Ի՞նչ իմ թեւս ուսէն իյնայ , ու 22
բազուկս արմունկէն կտրուի ։
- Ինչու որ Մատուած զատաստա- 23
նէն կը վախնայի , ու անոր մեծա-
փառութեանը առջեւ չէի կրնար
կեանք ։
- Ի՞նչ որ յոյսս ոսկիի վրայ դնե- 24
լով , զուտ ոսկիին ըսի թէ իմ
փտահութիւնս դուռն է .
- Ի՞նչ որ ստացուածքս շատ ըլլա- 25

ԳԼ . ԼԲ

- Լն ու ձեռքս շատ դանձելն ուրա-
խացայ .
- Ի՞նչ որ արեւին նայեցայ՝ անոր 26
խիտ փայլուն եղած ատենը , կամ
պայծառութեամբ քալող լուսինին ,
- Ու սիրտս զաղանի խարուելով՝ 27
բերանս ձեռքս պաղաւ ,
- (Որ աս ալ դատուելու անօրէ- 28
նութիւն մըն է . որովհետեւ վերը
բնակող Մատուածը ուրացած կ'ըլ-
լայի .)
- Ի՞նչ որ գիտ ատողին թշուառու- 29
թեանը վրայ ուրախացայ , կամ ա-
նոր փորձանքի հանդիպելուն համար
խնայի .
- (Լեզուիս ալ մեղք գործելու 30
թող չտուի , անէծքով անոր մեռ-
նիլը ուղեւոր .)
- Ի՞նչ որ վրանիս մարդիկները չը- 31
սին , և՛ որ անոր միտէն չէինք կշտա-
նար .
- (Էի՛րը երբեք գիշերը դուրսը 32
չը մնար . ճանապարհորդին դուռն
կը բանայի .)
- Ի՞նչ որ յանդերձներս Մատուած 33
պէս ծածկեցի , ու անօրէնութիւնս
ծոցիս մէջ պահեցի .
- Շատ բազմութիւնէ վախնալով , 34
ու ազգերուն անարդութիւնը գիտ
վախեցնելով , ալ չխօսիմ ու դռնէն
չեկեմ ։
- Երանի թէ ինծի ականջ դնող 35
մը ըլլար , (ահա աս է իմ փա-
փարս՝ որ Մեծակարողը ինծի պա-
տասխան տայ .) ու իմ դատա-
խազս գրուածք մը գրէր .
- Ինչու չտ գնահիլայ իմ ուսիս վրայ 36
պիտի կրէի , ու պսակի պէս ինծի
պիտի կապէի .
- Բայց ի՞նչու համար անոր պի- 37
տի զօրցի , իշխանի պէս պիտի
մօտենայի անոր ։
- Ի՞նչ որ իմ երկիրս ինծի դեմ կը 38
բողբէ , ու անոր ակօսները կու
լան ,
- Ի՞նչ որ անոր արդիւնքը առանց 39
ստակի կերայ , կամ անոր տէրերուն
հոգին հանցի ,
- Յորինչս տեղը փուշ ու գարիին 40
տեղը որոմ բուսցունէ ։
- Յորին խօսքերը լինեցան ։

- Լն ատենը աս իրեք մարդիկը Հո- 1
րին պատասխան տալէն դադարե-
ցան , ինչու որ անիկայ իր աշխե- 2
րուն առջեւ արդար լինեալ ։ Ինչ
Երանի ազգատոհմէն Բուզայի Բա-
րպիկի որդւոյն Լաղիուսին բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ . անոր բար-
կութիւնը Հորին դեմ բորբոքե-
ցաւ , ինչու որ Մատուած աւելի
կարգեցրէ կ'արդարացնէր ։ Դեռ 3
իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ անոր
իրեք բարեկամներուն դեմ . որով-
հետեւ պատասխան չցտան , ու դուռ-
նէն Հորը յանցաւոր հանցին ։
- Ու Լաղիուս Հորին խօսքերուն լին- 4
ալով սպասեց էր , որովհետեւ ա-
նոնք իրմէ ծեր կէն ։ Բայց երբոր
Լաղիուս տեսաւ , որ ան իրեք մար-
դոց բերանը ալ պատասխան չը-
նաց , իր բարկութիւնը բորբոքե-
ցաւ ։ Լն ատենը Բուզայի Բա- 5
րպիկի որդին Լաղիուս պատաս-
խան տալով ըսաւ ։
- Իս տարիքով փոքր եմ , ու դուք 6
շատ ծեր էք . անոր համար ետ կե-
ցայ , ու զիտցածս ձեզի յայտնելու
վախցայ .
- Իսի թէ Լաղիուս կեանքը թող 7
խօսի , ու տարիներուն շատութիւնը
թող իմաստութիւնը գիտցունէ .
- Բայց մարդուն ներսի դին հոգի 8
կայ , ու Մեծակարողէն շունչ ա-
նոնց հանձար կու տայ ։
- Լաղիուս մեծերը իմաստուն չեն , 9
ու ծերերը դատաստան չեն հա-
կընար ։
- Ենթա համար ըսի , Ինծի մօտիկ 10
ըրէ , որ ես ալ իմ զիտցածս զը-
րուցեմ ։
- Եհա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի , 11
ձեր փաստերուն ականջ դրի , մին-
չե որ դուք խօսքերը քննեցիք ։
- Իս ձեզի աղէկ ուշադրութիւն 12
ըրի , և ահա ձեզմէ մէկը չկայ , որ
Հորը յանդիմանէ ու անոր խօս-
քերուն պատասխան տայ .
- Չըսայ որ ըսէք թէ Իմաստու- 13
թիւն գտանք . Մատուած է որ զա-
նիկայ կը յաղթէ և չէ թէ մարդ ։

- 14 Ենիկայ իր խօսքերը ինծի դէմ
չպատրաստեց, եւ ալ ձեր խօսքե-
րուն համեմատ անոր պատասխան
պիտի չտամ :
- 15 Ենիկայ ապշեցան, ալ պատաս-
խան չտուին, անոնց խօսքերը հա-
տաւ :
- 16 Ու ես սպասեցի, մինչեւ որ ալ
բան մը չըսին, իսկ եկեցան ու
ալ չկրկնեցին :
- 17 Ես ալ իմ կարգիս պատասխան
տամ . ես ալ իմ դիտյածս զրու-
ցեմ :
- 18 Ենչու որ խօսքերով լեցուն եմ,
իմ ներսի դիտ եղած հոգին դիտ կը
ստիպէ :
- 19 Ե՛հա որովայնս չբացուած գինիի
պէս է, նոր տիկերու պէս պատ-
ուելու վրայ է :
- 20 Հարուցեմ որ չունչ առնեմ,
չըթուներնս բանամ ու պատաս-
խան տամ :
- 21 Ե՛հա մէկու մը աշատութիւն չը-
նեմ, ու մարդու մը չըզորութիւն
թիւն չընեմ :
- 22 Գանդի չեմ գիտեր չըզորութիւն
թիւն ընելու . զիս Ստեղծողը չու-
տով զիս պիտի վերցնէր :

ԳԼ . ԼԳ

- 1 Բայց աղէ՛ ճ՛լ Հոր իմ խօսքս մը-
տիկ ըրէ, ու ամէն ըսածներուս
ականջ դիր :
- 2 Ե՛հա հիմա բերանս կը բանամ,
ու լեզուս քանցս հետ կը խօսի :
- 3 Խօսքերս սրտիս ուղղութեանը
դէմ չէի ըստ, ու չըթուներնս
զուտ իմաստութիւն պիտի խօսին :
- 4 Օհա Եստուծոյ Հոգին ստեղ-
ծեց, ու Բնակարողին չունչը ինծի
կեանք տուաւ :
- 5 Ինչ որ կրնամ պատասխան տուի
ինծի, պատրաստուելով գիմայս
կայմէ :
- 6 Ե՛հա ես քու ըսածիդ համեմատ
Եստուծոյ համար ի՛նչ խօսիմ . ես ալ
հոգէն ստեղծուեցայ :
- 7 Ե՛հա իմ երկիւղս քեզ պիտի
չզարհուրեցնէ, ու իմ ձեռքս քու
վրայ պիտի չծանրանայ :
- 8 Երգարեւ ականջիս ըսիր, ու

- խօսքերուս ձայնը լսեցիր, ու ը-
սիր :
- 9 Ես մարդու եմ ու առանց յան-
ցանքի . ես անարատ եմ, ու իմ
վրաս անօրէնութիւն չկայ :
- 10 Ե՛հա Ենիկայ վրաս պատճառներ
կը գտնէ, զիս իրեն թշնամի կը
անպէ :
- 11 Ուրբերս կոծղերու մէջ կը գնէ,
իմ բոլոր շաւղներս կը գիտէ :
- 12 Ե՛հա քեզի պատասխան կու տամ,
որ աս բանիս մէջ իրաւունք չունիս .
ինչու որ Եստուած մարդէն միծ է :
- 13 Ենոր հետ ինչո՛ւ կը վիճիս . ու
բովհետեւ անկիւյ բնաւ իր ըրածնե-
րուն համար պատասխան չտար :
- 14 Հիրաւի Եստուած մէկ անգամ
կամ երկու անգամ կը խօսի, (Բէ-
ւ Խաբէր ու չարութիւն չընէր)
- 15 Երբեք մէջ՝ գիշերուան տեսիլքի
մէջ՝ երբոր խորունկ քուն մը կ'իյ-
նայ մարդոց վրայ, ու անոնք իրենց
անկողիններուն մէջ կը քնանան :
- 16 Են ատենը մարդոց ականջները
կը բանայ, ու անոնց խրատը կը
կնքէ :
- 17 Որ մարդը գէւ զորքէն դարձը-
նէ, ու մարդէն հպարտութիւնը
արգիլէ :
- 18 Ենոր հոգին գերեզմանէն կը պա-
հէ, ու կեանքը որ սրով չմուռնի :
- 19 Կաւ Խաբէր իր անկողինին մէջ
ցաւով կը պատժուի, և իր բոլոր
ոսկորները սաստիկ ցաւով :
- 20 Են ատենը անոր անձը հացէն կը
զզուի, և անոր հոգին՝ փախաբեկ
կերակուրէն :
- 21 Ենոր մարմինը այնպէս կը հայի,
որ ալ չերենար . ու անոր չերեցած
ոսկորները դուրս կ'ելլեն :
- 22 Ենոր անձը գերեզմանին կը մո-
տենայ, ու անոր կեանքը՝ կորըս-
տեան :
- 23 Եթէ անոր քովը թարգման պատ-
գամաւոր մը ըլլայ, հազարէն մէկը,
որ անոր ուղղութիւնը մարդուն ի-
մացնէ,
- 24 Են ատենը անոր ողորմելով պի-
տի ըսէ, Երաւէ զանկիւյ որ գե-
րեզմանը չե՛նէ . ես քաւութիւն մը
դաւայ :

- 25 Ենոր մարմինը տղու Խաբէրէն ա-
ւելի փափուկ պիտի ըլլայ, ու ա-
նիկայ իր մանկութեան օրերուն պի-
տի դառնայ :
- 26 Եստուծոյ պիտի աղաղակէ . ու
Եստուծոյ զանկիւյ պիտի ընդունի .
ու Ենոր երեսը ուրախութեամբ
պիտի տեսնէ . քանզի Ենիկայ պի-
տի հատուցանէ մարդուն՝ անոր ար-
դարութեանը համեմատ :
- 27 Ենիկայ մարդոց վրայ կը նայի .
ու Բէ ու Բէլ ըսէ, Ենիկայ գործե-
ցի ու իրաւունքը աւերցի, ու ա-
սիկայ ինծի օգտակար չեղաւ :
- 28 Են արեւը անոր հոգին կ'ազա-
տէ, որ գերեզմանը չե՛նէ . ու ա-
նոր կեանքը լայն կը տեսնէ :
- 29 Ե՛հա Եստուած աս ամէն բանը
երկու իրեք անգամ մարդուն կ'ը-
նէ :
- 30 Որ անոր հոգին գերեզմանէն
դարձնէ, որ ապրողներուն լուսովը
լուսաւորուի :
- 31 Եկանջ դիր, ո՛վ Հոր, ինծի մօտիկ
ըրէ, լուս կեցիր որ ես խօսիմ :
- 32 Ինչ որ ըսեցիր ունիս՝ ինծի պա-
տասխան տուր . զորոյն, ինչու որ
քեզ արդարայնելու կը փափա-
քիմ :
- 33 Եթէ ո՛վ ինծի մօտիկ ըրէ . լուս
կեցիր, որ ես քեզի իմաստութիւն
սորվեցնեմ :

ԳԼ . ԼԳ

- 1 Են ատենը Ենիկայ իր խօսքը շա-
րունակելով ըսաւ .
- 2 Ո՛վ իմաստուններ, իմ խօսքերս
մօտիկ ըրէք, և դուք՝ ճ՛լ գիտուն-
ներ, ինծի ականջ դրէք :
- 3 Բանիկ ականջը խօսքերը կ'որոշէ,
ինչպէս որ քիմը կերակուրին հա-
մը կ'առնէ :
- 4 Իրաւունքը մեզի ընտրեց . մե-
զերիս գիտանք, Թէ որ բանը ա-
ղէկ է :
- 5 Որովհետեւ Հոր բաւաւ, Ես ար-
դար եմ, բայց Եստուած իմ իրա-
ւունքս մէկի կ'աղի :
- 6 Եթէ իմ իրաւունքս պիտի սը-
տեմ, իմ վերջը մահաբեր է, Թէ
և յանցանք չունիմ :

- Հորին պէս մարդ ճ՛լ կայ, որ 7
Հայհոյութիւնը չուրի պէս կը խմէ .
8 Որ անօրէնութիւն գործողներուն
հետ ընկերութեամբ կը պտուտի, ու
ամբարիշտ մարդոց հետ կը քալէ .
9 Ենչու որ ըսաւ . Եստուծոյ հա-
մայ ըլլալէն մարդուս օգուտ մը չը-
կայ :
- 10 Ենոր համար ինծի մօտիկ ըրէք, 10
ճ՛լ իմաստուններ, քան լեցի որ
Եստուծոյ քովը չարութիւն, ու Ե-
մենակարողին քովը անօրէնութիւն
ըլլայ :
- 11 Որովհետեւ Ենիկայ մարդուն ը-
րածին համեմատ կը հատուցանէ,
ու ամէն մարդուն իր ձամբուն հա-
մեմատ գտնել կու տայ :
- 12 Երգարեւ Եստուած անօրէնու-
թիւն չընէր, ու Բնակարողը դա-
տաստան չունէր .
- 13 Երկիրը ճ՛լ յանձնեց անոր, ու
բոլոր աշխարհքը ճ՛լ կարգի դրաւ .
14 Ինչ որ իր սիրտը ասանկ ուզեց
ըլլայ, Խաբէր հոգին ու չունչը ի-
րեն կը մոզմէ :
- 15 Ես արեւը ամէն մարմին մէկէն
կը մտնի, ու մարդը հոգ կը դառ-
նայ :
- 16 Հիմա Թէ որ ընտրողութիւն
ունիս, ասիկայ մօտիկ ըրէ . խօսքե-
րուս ձայնիս ականջ դիր :
- 17 Եթէ արդարութիւնը ատողը
կրնայ իշխել, կամ արդար Հորը
յանցաւոր կրնա հանել,
- 18 Են որ Թագաւորին կ'ըսէ Թէ 18
Երեւնադործ եւ, ու ազնուական-
ներուն Թէ Չար Խաբէր է .
- 19 Են որ իշխաններուն աշատութիւն
չընէր, ու հարուստը աղքատէն
աւելի չինամիր . որովհետեւ անոնք
ամէն ալ իր ձեռացը գործն են :
- 20 Եթէ մայրկեանի մէջ պիտի մեռ-
նին . ու կէս գիշերուան ատենը Թո-
ղովուրդը խորհութեան մէջ ինա-
նով՝ պիտի անցնին . ու զօրեղները
պիտի վերցունին առանց Բէլ-
մեքը անանց բաշխել :
- 21 Ենչու որ Ենոր աշխարհը մարդուն
ձամբաներուն վրայ են, ու անոր ա-
մէն քայլերը կը տեսնէ :
- 22 Ո՛վ խաւար կայ և ո՛վ մահուան 22

չուք՝ որ անօրէնութիւն գործողները
հոն պահուին :
23 Եւսու որ մարդուս վրայ երկար
քննութիւն չընեն , երբոր անիկայ
Մատուցող առջեւ դատաստանի կ'եր-
թայ :
24 Ենիմանալի իւրաքանչեւ գործողները
կը կոտորեն , ու անոնց տեղը ուրիշ-
ները կը հաստատեն :
25 Վանդի անոնց գործերը դիտեն ,
ու զանազ գիշերով տակնուվրայ
կ'ընեն , ու կը խորտակուին :
26 Ենոնց ամբարիշտ ըլլալուն հա-
մար՝ ամենուն առջեւ զանոնք կը
զարնեն :
27 Որովհետեւ անոր հետեւելէն մէկ-
դի քաջուեցան , ու անոր ճամբա-
ները բնաւ չճանչցան :
28 Ենանի որ աղբատին աղաղակը
անոր հասցուցին . ու անիկայ զըր-
կեաներուն աղաղակը լսեց :
29 Իմէ որ անիկայ հանգստութիւն
տայ , ճիւղ կրնայ նեղութիւն տալ .
ու թէ որ անիկայ երեսը պահէ ,
ճիւղ կրնայ զանիկայ տեսնել . ու ու-
սանի է թէ՛ ազգի մը և թէ՛ մէկ
մարդու մը .
30 Որպէս զի կեղծաւոր մարդը չը-
թաղաւորէ , ու ժողովուրդին որո-
գայթ չըլլայ :
31 Երդարեւ պէտք է Մատուցող ըսել
Պատիժ կրեցի , ալ չարութիւն չեմ
ըներ :
32 Չտեսածս դէմ ինձի սորվեցուր ,
եթէ ամբարշտութիւն գործեցի՝ ալ
չեմ գործեր :
33 Երդեօք քու ուզածիդ պէս պիտի
հատուցանեմ , որ հակառակ կը կե-
նաս . քանզի դուն ընտրելու ես ու
չէ՛ թէ ես . ուրեմն ինչ որ դիտես՝
խօսէ :
34 Իմաստունները պիտի ըսեն ինձի
հետ . (ու դիտուն մարդը որ ինձի
մօտիկ կ'ընեն ,)
35 Հնար խելացութիւնով չզրուցեց ,
ու անոր խօսքերը իմաստութեամբ
չեն :
36 Իմ փափաքս աս է , որ Հնար մի-
շտ վերջը փորձուի . ինչու որ ամբա-
րիշտ մարդոց պէս պատասխաններ
տուաւ :

Վանդի իր մեղքին վրայ սպար- 37
տաճութիւն կ'աւելորեն . մէջե-
նիս ծախ կը զարնէ , ու Մատուցող
դէմ իր խօսքերը կը շատցընէ :
ԳԼ . ԼԵ
Պարձեալ Լաղուս իր խօսքերը շա- 1
րունակելով ըսաւ .
Երդեօք իրաւունքով ըլլալ կը 2
կարծես ասիկայ , որ ըսիր թէ Լա
Մատուցմէ աւելի արդար եմ :
Վանդի դուն ըսիր , Վանդի ի՞նչ 3
օգուտ կ'ըլլայ . մեղքէս աւելի ի՞նչ
կը վատաբերիմ :
Ի՜նչ ես քեզի պատասխան կու- 4
տամ , նաեւ քեզի հետ քու բարե-
կամներով :
Երկիմարը նայէ՛ ու տես . ամպերը 5
դիտէ՛ , որ անոնք քեզմէ աւելի
բարձր են :
Իմէ որ դուն մեղք գործես , Լ- 6
նոր դէմ ի՞նչ բռած կ'ըլլաս , ու
երբոր քու անօրէնութիւններդ շատ-
նան , Լնոր ի՞նչ կ'ընես :
Իմէ որ արդար ես , Լնոր ի՞նչ 7
կու տաս , կամ Լնիկայ քու ձեռքդ
ի՞նչ կ'առնէ :
Վաւ ամբարշտութիւնդ քեզի պէս 8
մարդուն՝ ու արդարութիւնդ մար-
դու որդիին ի՛նչ քրէ :
Ենիմանութիւններուն շատութե- 9
նէն կը բողբոքեն . բռնաւորներուն
բազուկին համար կ'աղաղակեն :
Իայց մէկը չըսեր որ Օլիս ստեղ- 10
ծող Մատուցմը մօր է , ան որ դի-
շերուան մէջ երգեր կու տայ .
Են որ մեղ երկրի անասուններէն 11
աւելի դիտուն , ու երկիմար թըր-
շուններէն աւելի իմաստուն կ'ընէ :
Հոն չարերուն հպարտութեամբ 12
համար կ'աղաղակեն , բայց Լա-
մատուցող պատասխան չտար :
Երդարեւ Մատուցմը ունայտութիւն 13
մօտիկ չընեն , ու Լմենակարողը անոր
չայգիք :
Ու թէ և կ'ըսես թէ Օլանիկայ 14
չես տեսնէ . բայց դատաստան կայ
անոր առջեւ , ու անոր յուսն :
Եւ հիմա իր բարկութեամբ ը- 15
րածը բան մը չէ , ու անօրէնու-
թիւնը սաստիկ քննած չէ .

16 Ուստի Հնար իր բերանը զուր
տեղը բանալով , անդիտութեամբ
խօսքեր կը շատցընէ :
ԳԼ . ԼԵ
1 Ու Լաղուս չարութեան ըսաւ :
2 Վիւ մը համբերէ՛ ինձի , ու ես
քեզի յայտնեմ , որ Մատուցող հա-
մար ուրիշ խօսելիք ալ ունիմ :
3 Պիտուի իմն հետեւն պիտի առ-
նեմ , ու արդարութիւնը Ստեղ-
ծողիս ընծայեմ :
4 Երբեք իմ խօսքերս սուտ չեն .
գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը
քու քովդ է :
5 Ե՛հա Մատուցմը հօգ է , բայց մ-
է չարհամարչներ , անիկայ հօգ է եւ
սրտին զօրութեամբ :
6 Ենիկայ ամբարիշտը չապրեցը-
նէր , ու նեղեալներուն իրաւունք
կ'ընէ :
7 Երդարեւորուն վրայէն աչքերը չը-
վերցընէր , ու զանազ խաղաղորեն-
րուն հետ ախոռին վրայ ի՛նչ էր
չանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ ,
ու կը բարձրանան :
8 Ու անոնք թէ որ չլիթաներով
կապուած թշուառութեան կապ-
րուն մէջ բռնուին :
9 Են ատենը անոնց կը յայտնէ ի-
րենց գործքերը , ու իրենց յա-
ջանքներուն շատնալը :
10 Դաւ անոնց ականջը կը բանայ ,
որ խրատ ընդունին , և անոնց կը
պատուիրեն , որ անօրէնութենէ
դառնան :
11 Իմէ որ անոնք նազանդելով՝ անոր
ծառայութիւն ընեն , օրերնին բա-
րութիւնով ու տարիներնին ուրա-
խութիւնով կ'անցընեն :
12 Իայց թէ որ անոնք նազանդու-
թիւն չընեն , սուրէ պիտի անցնին ,
ու առանց դիտութեան պիտի մեռ-
նին :
13 Եւ անոնք որ սրտով կեղծաւոր
են , իրենց լաւ բարկութիւն կը
դիզեն . երբոր զանոնք կապէ , անոր
չեն աղաղակեր :
14 Ենոնց անձը երիտասարդութեան
մէջ պիտի մեռնի , ու անոնց կեան-
քը պիտի ճերմակնուի :
15 Ենոնց անձը երիտասարդութեան
մէջ պիտի մեռնի , ու անոնց կեան-
քը պիտի ճերմակնուի :

Վաւ ամբարիշտ իր թշուա- 15
ռութեան ատենը . ու նեղութեան
մէջ անոր ականջը կը բանայ :
Վեւ ալ նեղութենէ պիտի ա- 16
զատեն , ու անոնք ընդարձակու-
թեան բերէր , ու որ նեղութիւն
չկայ . ու քու անգանդ գրուածը
պարարտութեամբ ընցուն պիտի ըլ-
լար :
Իայց թէ որ դուն չարին փաս- 17
տը պաշտպանեցիր , իրաւունք
ու դատաստանը թէ՛ պիտի բըռ-
նեն :
Որովհետեւ բարկութիւն կայ , 18
չըլլայ որ հարուածով մը քեզ վեր-
ցընէ . ան ատենը մեծ փրկանք
քեզ չկրնար ապաստել :
Միթէ անիկայ քու հարստու- 19
թիւնդ բանի տեղ կը դնէ . ու
թիւնդ բանի տեղ կը դնէ . ու
սակին ու ու մեծ զանգերը բան է
ի՛նչ համար :
Մի փափաքիր ան դիւրեմն որուն 20
մէջ ժողովուրդները իրենց տեղէն
աներկոյթ կ'ըլլան :
Օգուցացիր անօրէնութեան 21
զառնալէն . ինչու որ դուն ասի-
կայ թշուառութենէն աւելի ընտ-
րեցիր :
Ե՛հա Մատուցմը իր զօրութիւնովը 22
բարձրացեալ է . ճիւղ կրնայ անոր
պէս սորվեցընել :
Ենոր քաջալու ճամբան ճիւղ որունց 23
անոր . և ճիւղ ըսաւ . անոր թէ Վան
անիմանութիւն գործեցիր :
Միտրդ պահէ որ մեծարես անոր 24
գործքերը՝ որն որ մարդիկները կը
տեսնեն :
Եւսու մարդ կը տեսնէ զանոնք . 25
իւրաքանչեւ որ հետեւն կը դիտէ :
Ե՛հա Մատուցմը մեծ է , ու միշտ 26
չնդ գիտեր . և անոր տարիներուն
համարաբար անցնելի է :
Եւսու որ Լուսնիւն կաթիլները 27
կը քաշէ . անոնք իր գլուխէն անձ-
րեւ կը թափեն ,
Որն որ ամպերը փազընելով՝ 28
մարդոց վրայ առատօրէն կը կաթե-
ցընեն :
Իայց բնաւ մէկը ամպերուն տա- 29
րածութիւն՝ ու Լնոր վրանին դրդումը
կրնայ հասկընալ :

- 30 Մահ անոր վրայ իր լոյսը կը տա-
րածէ, ու ծովուն խորութիւնը կը
ծածկէ :
- 31 Ժողովուրդները աս բաներով կը
դատէ, ու առատօրէն կերակուր
կու տայ :
- 32 Միտով կայծակը կը ծածկէ, ու
անոր հրաման կու տայ, թէ ո՛ր
պիտի զարնէ :
- 33 Մար կը ցուցնէ իր բարեկամ .
անօրէնութեան դեմ բարկութիւն
կը դիզուի :

ԳԼ . ԼԼ

- 1 Լսոր համար ալ սիրտս կը դողայ,
ու իր տեղէն կ'երերայ :
- 2 Մար ձայնն որոտումը ու անոր
բերնէն ելած շառաւիւնը մտիկ ը-
րէք :
- 3 Լոյսը երկնից տակը կը խրկէ
զանիկայ, ու անոր լոյսը մինչև
երկրին ծայրերը :
- 4 Մար ետեւն մէկ մեծ ձայն մը
կ'ելլէ, իր վեհափառութեան ձայ-
նովը կ'որոտայ, ու իր ձայնը լուս-
էն ետեւ չուշացրներ զանոնք :
- 5 Մտուած իր ձայնովը սրանչիւի
կերպով կ'որոտայ, ու անանկ մեծ
բաներ կ'ընէ՝ որ մինք չենք կրնար
հասկընալ :
- 6 Ինչու որ անիկայ կ'ըսէ ձիւնին օ
Լորդի վրայ եղիւր, նաև սաստիկ
անձրևին, ու իր զօրութեանը սաս-
տիկ անձրևներուն :
- 7 Միկայ ամեն մարդուն ձեռքը կը
կնքէ, որ իր ստեղծած բոլոր մար-
դիկները հասկընան :
- 8 Պաղանները որջերնին կը մտնեն,
ու պրերնուն մէջ կը բնակին :
- 9 Շարաւեն փոթորիկ կու դայ, ու
հիւսիսէն ցուրտ :
- 10 Մտուածոյ շունչէն սառնամանիք
կը տրուի, ու ջուրներուն լայնու-
թիւնը կը նեղնայ :
- 11 Պաւ պարզութիւնը մեղք կը
փարատէ, անոր լոյսը ամպը կը
ցրուէ :
- 12 Մար խորհրդովը տեղէ տեղ կը
փոխադրուին, որ աշխարհքին երե-
օր երկրի վրայ անոր բոլոր հրաման
ըրածը կատարեն :

Օ, անոնք կը բերէ՝ թէ խրատի 13
համար, թէ իր երկրին համար և
թէ շնորհքի համար :

Ո՛վ Հոգւոս ըստ մտիկ ըրէ . 14
կայնէ ու Մտուածոյ սրանչիւքնե-
րուն վրայով մտածէ :

Պիտե՛ս թէ Մտուած ինչպէս կը 15
կարգաւորէ զանոնք, և իր ամպէն
լոյս կը փայլեցնէ :

Պիտե՛ս ամպերուն հաւասարա- 16
կշուութիւնը, ու իմաստութեամբ
կատարեալ եղողն սրանչիւքնները :

Լորկիրը հարաւային հովէն հան- 17
դըստացուցած ժամանակը, և Գիւ-
թէ ինչո՛ւ համար քու հանդերձներդ
կը տարնան :

Մար հետ մեկտեղ տարածեցիր 18
երկիւնքը, որ ամուր է թափու
հայեւի պէս :

Որովեղուր մեղի թէ ի՞նչ պի- 19
տի բսնք անոր . Ինչ որ մթու-
թեան պատճառովը չենք կրնար Գ-
իւթը կարգաւորել :

Ի՞նչ որ ես խօսելու ըլլամ, պիտի 20
պատմուի՞ Մար, եթէ մէկը զրու-
ցէ, անշուշտ պիտի կլուծի :

Ու հիմա ալ լին կրնար նայիլ, 21
երբոր երկիւնքը կը փայլատակէ,
բայց հովը կ'անցնի ու զանիկայ կը
սրբէ :

Մահ հիւսիսէն ոսկիի պէս լոյս կու 22
դայ . Մտուածոյ քովը ահաւոր փա-
ռաւորութիւն կայ :

Միկայ Մանուկարող է, չենք 23
կրնար հասկընալ զանիկայ . մեծ է
զօրութեամբ, դատաստանով ու
շատ արգալութեամբ, ու Գիւ-
թիկանք չենք :

Մար համար մարդիկ կը վախ- 24
նան անիկէ . սրտով իմաստուններուն
ընաւ չնայիր :

ԳԼ . ԼԼ

Մն ատենը Լհովայ փոթորիկին 1
մէջէն պատասխան տալով Հո-
բին ըսաւ .

Ո՛վ է ատիկայ՝ որ անիմաստ խօս- 2
քերով խորհուրդը կը նստեցնէ :

Հիմա կորիճի պէս մէջքդ պըն- 3
դէ . քեզի հարցնեմ, և քու գիտ-
ցածդ ինձի իմացնես :

- 4 Ո՞ւր էիր դու՞ն՝ երբոր ես երկրին հիմերը կը դնէի . ըսէ՛ ինծի՛ թէ որ իմաստութեան տեղեկութիւն ունիս :
- 5 Իմէ՛ որ գիտես՝ ըսէ՛ : Ո՞վ դրաւ անոր չափերը , կամ թէ անոր վրայ լարը ո՞վ քաշեց :
- 6 Անոր հիմերը ինչո՞վ վրայ հաստատուած են , կամ թէ անոր անկիւնին քարը ո՞վ դրաւ ,
- 7 Երբոր առաւօտեան աստղերը մէկտեղ փառարանութիւն կ'ընէին , ու երբոր Աստուծոյ բոլոր որդիները ցնծութեամբ կ'աղաղակէին :
- 8 'Եւեւ ծովը որովայնէն յարձակելով ելած ժամանակը՝ ո՞վ զոցեց զանիկայ դռներով ,
- 9 Երբոր ամպը անոր հանդերձ դրի , ու մեզը խանձարուր .
- 10 Եւ անոր վրայ իմ հրամանս հաստատուով՝ անոր փակաւը ու դռներ դրի ,
- 11 Ու ըսի՝ անոր : Ա՜նչեւ հոս դա՛ս՝ ու անդին չանցնիս , և քու ալիքներուդ հպարտութիւնը հոս դա՛ղարի :
- 12 Անանդիդ մէջը երբէք առաւօտուն հրաման ըրի՞ր , արշալոյսին իր ծափելու տեղը ցուցուցի՞ր ,
- 13 Որ երկրին ծայրերը բռնէ , ու չարագործները անկէ թօթփռէին :
- 14 Եթէրը նոր ձեւ մը կ'առնէ , կրնա՞րուած կաւի պէս , և առէն բռն հանդերձով զարգարուածի պէս կ'երենայ :
- 15 Ասկայն ամբարիշտներէն կ'արգելուի իրենց լոյսը : ու բարձր բազուկը կը խորտակի :
- 16 Կոփուէն աղբիւրները մոռնա՞ր ես , ու անդունդին ծածուկ տեղումարը պտտեմնա՞ր ես :
- 17 Մահուան դռները յայտնուեցան քեզի , ու մահուան շուրին դռները տեսա՞ր :
- 18 Երկրին լայնութեանը խելոգ հասա՞ւ . թէ որ ամէնը գիտես , զըրուցէ՛ :
- 19 Լոյսին բնակարանը հուր է , ու խաւարին տեղը հուր է ,
- 20 Որ զանիկայ առնես իր սահմանը քառէս , ու անոր տանը ճամբաները իմանաս :

- Դուն ան ատենը ծնած ըլլար՞ուդ 21 համար , ու քու օրերուդ համարանքը շատ ըլլա՞րն համար գիտես :
- Չիւնին շտեմարանները մոռնա՞ր ես , 22 ու կարկուտին դանձերը տեսնա՞ր ես ,
- Որ ես կը պահեմ նեղութեան 23 ժամանակին , ու կռիւի ու պատերազմի օրուան համար :
- Ի՞նչ ճամբով լոյսը կը բաժնուի , և Է՞նչպէս արեւելան հովը երկրի վրայ կը տարածուի :
- Նեղեղներուն համար անցք՝ ու 25 որոտումներուն փայլակին համար ճամբայ ո՞վ բացաւ ,
- Որ անձրեւ տայ ան երկրին վրայ՝ 26 ուր որ մարդ չկայ , անապատին վրայ՝ ուր տեղ մէկը չունակիր ,
- Որ անապատները ու անշէն տեղերը կ'շտապրեն , ու կանան : Խոտին ընձիւղը բուսցընէ : 27
- Մանրեւ հայր ունի՞ . կամ թէ 28 ցօղին կաթիլները ո՞վ ծնաւ :
- Սառը որո՞ւն արդանդէն կ'ելլէ . 29 ու երկնից եղեմա՞ր ո՞վ ծնաւ :
- Տուրբեր քարի պէս Ի՞նչպէս կը 30 պահուին , ու անդունդին երեսը կը սատի :
- Իսպառախողին կապերը կրնան 31 կապել , կամ թէ չալկին կապերը կրնան քակել :
- Սաղարթի՞ր : Ժամանակին կրնան 32 հանել , ու Արջին և իր զաւակացը առաջնորդել :
- Երկիւրքին կանոնները գիտե՞ս . 33 անոր իշխանութիւնը երկրի վրայ կրնան դնել :
- Չայլար՞ի ամպերուն կրնան վերցընել , 34 նեւ , որ ճուրբերուն շատութիւնը քեզ ծածկէ :
- Ապքամները կրնան խրկել որ 35 երթան , ու քեղի Ահա պատրաստ ենք՝ բռնէ :
- Երբկամուրներուն մէջ ո՞վ իմաստութիւն գրաւ , կամ սրտին ո՞վ հանձար տուաւ :
- Ո՞վ կրնայ իմաստութիւնով ամպերը համարել , ու երկնից տիկերը պահեցընել ,
- Երբոր փոշին լեռնա՞նով զանա՞ 38 դուած մը կ'ըլլայ , ու հողին կոշտերը իրարու կը փակին :

- 39 Ասիւնին համար որս կրնան որ-
սալ , ու կորիւններուն ախորժակը
կրնան կշտացընել ,
- 40 Երբոր անոք իւր աչքերուն մէջ
կը կծկտին , ու դարմանի համար
որճերուն մէջ կը կենան :
- 41 Այլ կը պատրաստէ ազոաւին
իր որսը , երբոր անոր ձագերը Մս-
տուռոյ կ'աղաղակեն , և ուտելիք
չունենալուն համար կը թափառին :

ԳԼ . Լ ի յ

- 1 Ժայռի պծեալներուն ծնանելու
ժամանակը գիտիմ . եղնիկնե-
րուն ծնանիլը գիտեցիր :
- 2 Անոնց կատարելու աշխատքը կըր-
նան համբել , ու ծնանելու ժամա-
նակին գիտեմ :
- 3 Անոք ծնելով ձագերնին կը ծնա-
նին , ու ցաւերնին կ'անցընեն :
- 4 Անոնց ձագերը կը զօրանան ,
դաշտի մէջ կը մեծնան . կ'երթան
ու նորէն անոնց չին դառնար :
- 5 Անոք միջ համարձակ թող
տուաւ , ու վայրենի իշուն կապերը
միջ քակեց ,
- 6 Որուն դաշտը տուի տունի հա-
մար , ու անապատ՝ անոր բնակու-
թեանը համար :
- 7 Անկապ քաղաքին աղաղակը ծաղը
կ'ընէ , ու բանեցընողին պոռալը
չսեր .
- 8 Անք պտտած լեռները իր արօտն
է , ու ամեն Գիւնի խոտերը կը
փնտռէ :
- 9 Անեղջերուն քիզի ծառայելու կը
հաճի , կամ քու մտուրիդ քովը
գիշերը կը մնայ :
- 10 Արտ վարելու համար միեղջերուն
կրնան լուսնով կապել , կամ թէ
քու ետեւդ հովիտները կը տափա-
նէ :
- 11 Անոր ոյժը շատ բլլալուն համար
անոր կը վրասհիւս , ու զօրոյ անոր
կը յանձնիր :
- 12 Այլ հաւատած անոր թէ քու
արմուխդ պիտի բերէ և քու կարգ-
ժողով :
- 13 Օգլալամին թեւը ցնծու թեամբ կը
շարժի . արդեօք արագիւնն թեւե-
րուն ու փետուրներուն իջնալով :

- Անկապ իր հաւկիթները դետին 14
կը ձգէ , ու զանոնք հողին վրայ կը
տարցընէ ,
- 15 Ան միտքը չգար որ Գիւնի ոտքը
կը կոտրէ զանոք , կամ դաշտի
դազանները ոտնակոխ կ'ընեն :
- 16 Անկապ անգութ է իր ձագերուն
իրենը չեղածներու պէս . իր աշխա-
տութիւնը դատարկ ելլելուն վախ
չունի .
- 17 Եւրո որ Մտտուած իմաստութե-
նէն զուրկ ըրաւ զանիկայ , ու հան-
ճարն անոր բաժին չտուաւ :
- 18 Անկապ բարձր ելած ժամանակը
մին ու անոր վրայ հեծնող ծաղը
կ'ընէ :
- 19 Անուն դիւն ոյժ տուիր . անոր
պարանոցին բաշը դիւն հաղցուցիր :
- 20 Անկապ մարախի պէս կրնան
ցաթ կեցընել . անոր վրնիլուն փա-
ռաւոր ձայնը ահաւոր է :
- 21 Անիկ մէջ զետիւրը կը փորէ ,
ու իր զօրութեամբ կը զուարճա-
նայ . սպառազէնը դիմաւորելու կ'ե-
լէ .
- 22 Երկիւղը ծաղը կ'ընէ , Բանի Եւ
չվախնար , ու սուրին երեսէն ետ
չդառնար :
- 23 Կետերը անոր վրայ կը սուլեն ,
նաւ փայլուն նիղակը ու զեղարդը .
- 24 Ատաղղութեամբ ու բարկու-
թեամբ զետիւրը կը կռւէ , ու փողին
ձայնը լեւաւ լինար ինքզինը զօս-
պէլ :
- 25 Կանի որ փողը կը նշուի , Այլ
կ'ընէ . հեռուն կ'առնէ պատերազ-
մին հոտը , զօրագլուխներուն որո-
տումը ու աղաքարութիւնը իւ
լէ :
- 26 Բազէն քու իմաստութիւնովը կը
թռչի , ու թեւերը դէպ 'ի հարաւ
կը բանայ :
- 27 Երծիւր քու հրամանովը կը
բարձրանայ , ու բոցը բարձր կը
հաստատէ :
- 28 Անկապ Ժայռի վրայ ժայռի դա-
զաթներու վրայ ու ապառաժներու
մէջ ընակելով կը կենայ .
- 29 Անրաւորը անկէ կը փնտռէ ,
անոր աշխարհը հեռուն կը տեսնէ :
- 30 Անոր ձագերն աւ արին կը ծը-

- 9 Ահա անոր բռնակալը յայտարարեալ է . զանիկայ տեսնելով ալ
հարկ չը գարհուրիր :
- 10 Չկայ բազմախորտ մեկը որ զանի-
կայ արթնացնէ . հապա իմ առջիս
հով կրնայ կայսիլ :
- 11 Ո՞վ ինձի առաջուց տուաւ , որ
ես աւոր հատուցանեմ . բոլոր եր-
կնքին տակը եղածը իմն է :
- 12 Անոր անդամներուն ու զօրու-
թեանը , նաև գեղեցիկ կարգաւո-
րութեանը վրայով խօսելու պիտի
չլուեմ :
- 13 Անոր հանդերձին երեսը հով կըր-
նայ բանալ . անոր երկու կզակնե-
րուն մէջը հով կընայ մոռնել .
- 14 Անոր երեսին դռները հով կընայ
բանալ . ահա անոր ախոռներուն
բոլորտիքն է :
- 15 Անոր ամուր վահանները էր հը-
պարտութիւնն են , պինդ կնքուա-
ծի պէս գոց են .
- 16 Այնպէս քովէքով շարուած են ,
որ անոնց մէջը քամի չկրնար մոռնել .
- 17 Իրարու կցուած են , մեկզմեկ կը
բռնեն ու բնաւ չեն զատուիր :
- 18 Անոր փռնդտալէն լցաւ կը փայլի .
ու աչքերը արշայոյսին արտաւա-
նունքներուն կը նմանին :
- 19 Անոր բերնէն վառած ջահեր կ'ել-
լեն , աւ կրակի կայծեր կը յայտնեն :
- 20 Վիթիթն ծակերէն շողի կ'ելլէ եւ
ուացող սանի կամ կաթսայի պէս :
- 21 Անոր շունչէն կրակի կայծեր կը
բորբոքին ու բերնէն բոց կ'ելլէ :
- 22 Անոր պարանոցին վրայ ոյժ կը
բնակի , ու երկիւղը անոր առջևէն
կը խաղայ :
- 23 Անոր միսին ծալուածքները փա-
կած են , անոր վրան հաստատուե-
լով չեն երերար :
- 24 Անոր սիրտը քարի պէս պինդ է ,
ու աղօթիքին վարի քարին պէս ա-
մուր է :
- 25 Անոր ելած ժամանակը զօրաւոր-
ները կը վախնան . ու երկիւղէն կը
շիտթին :
- 26 Անոր վրայ յարձակողէն սուրը
չիմանար , ու աւ նիզակը , գեղար-
դը ու զօրհը :
- 27 Երկաթը յարդի պէս է անոր

առջևը , աւ պղնձը փտած փայտի
պէս :

Աղեղին նետը զանիկայ չփակցը- 28
ներ , պարսաքարերը անոր դէմ մը-
ղեղի կը դառնան :

Սահակները շեղերու տեղ կը 29
սեպէ , տեղին ճօճալը ծաղր կ'ընէ :

Անոր տակը սրածպր ինչիկ կը- 30
տորուանը կան , ցեխին վրայ սուր
բաներ կը տարածէ :

Անդունդը սանի մը պէս կ'եռաւ 31
ցընէ , աւ ծովը սպեղանիի կաթ-
սային նման կ'ընէ :

Իր ետեւէն ճամբան պայծառ կ'ե- 32
րեցընէ . անդունդը ճերմկած մա-
զերու կը նմանի :

Երկրի վրայ անոր նմանը չկայ , 33
որ աւելի անվախ ստեղծուած ըլլայ :

Ամէն բարձր բաներու վրայ կը 34
նայի , բոլոր հպարտութեան որ-
դուոյը թաղաւորն է :

Գ Ի Լ Ի

Ան ատենը Յոր Տէրընը պատառ- 1
խան տալով ըսաւ ,

Վիտեմ որ ամէն բանի կարող 2
ես , ու բու գիտաւորութիւնդ բը-
նաւ շարքիլուիր :

Ո՞վ է ասիկայ որ տղիտութեամբ 3
խորհուրդը կը նսեմացնէ . յերա-
ւի կը զըռցէի , բայց չէի հասկը-
նար . ինձի սրանչէի բաներ ըլլա-
լով չէի իմանար :

Աղաչեմ մօրիկ ըրէ որ ես զը- 4
րուցեմ . քեզի հարցընեմ ու ինձի
սորվեցուր :

Ես բու վրայովս ականջի լրով 5
ընէ էի , բայց հիմա աչքս կը տես-
նէ քեզ :

Անոր համար է՛մ ա՛յն կ'արհամար- 6
հեմ , հողի ու մոխրի վրայ կը
ղզջամ :

Երբ Տէրը աս խօսքերը Յորին 7
զըռցելէն ետքը՝ Տէրը Եղիփաղ
թմամնացիին ըսաւ , Վիտ վրադ
ու երկու ընկերներուդ վրայ իմ
բարկութիւնս բորբոքեցաւ , ինչու
որ ինձի համար իմ Յոր ծառայիս
պէս շիտակ չխօսեցար : Ուստի 8
հիմա ձեզի ետքը զուարակ ու ետքը
խոյ առեք , ու Յոր ծառայիս եր-

Թալով՝ ձեզի համար որչափէլ զ մա-
տուցէք, և իմ Հօր ծառաս ձեզի
համար աղօթք ընէ, որ ևս աւանոր
աղօթքը ընդունելով՝ քեւ անմտու-
թիւնը պէտք չընեմ ձեզի. ինչու որ
իմ առջև Հօր ծառայիս պէս
չիտակ խօսեցար:

9 Եւ ատենը Լեդիփազ թեմանա-
ցին ու Լազդատ Կղերցին և
Սոփար՝ Կաթմաղին երթալով՝ Տե-
րօջը իրենց բոսածին պէս ըրին. և
Տէրը Հօրին աղօթքը ընդունեց:

10 Եւ Տէրը գերութենէ ազատեց
Հօրը՝ իր բարեկամներուն համար
աղօթք բոսած ատենը. նաև Տէրը
Հօրին բոլոր ստացուածոցը կրկնա-

11 պատկեր տուաւ: Եւ անոր բոլոր
եղբայրները ու բոլոր քոյրերը և
գանձիկայ առաջնոց ճանչորդներուն
բոլորն ալ անոր գալով՝ անոր տանը
մէջ հաց կերան անոր հետ, ու ա-
նոր համար ցաւելով՝ Տէրօջը անոր
խրկած բոլոր փորձանքին համար ա-

նոր մոխիթարութիւն տուին. և ա-
մեն մէկերնին մէյմէկ կտոր ստակ
ու մէյմէկ ոսկի օղ տուին անոր: 12
Եւ Տէրը Հօրին վերջը առջինէն
աւելի օրջնեց. անանկ որ տասնու-
չորս հազար ուխար ու վեց հազար
ուղտ և հազար գոյգ եղ աւ հա-
զար մատակ էջ ունեցաւ: Եւ ա- 13
նոր եօթը տղայ ու իրեք աղջիկ ե-
ղաւ: Բայց մէկ աղջկան անունը 14
Լամբա՝ ու երկրորդին անունը Կա-
սիա՝ ու երրորդին անունը Կերին
հապուր գրաւ: Եւ բոլոր երկրին 15
վրայ Հօրին աղջիկներուն պէս զե-
ղեցիկ կնիկներ չէր գտնուէր. ու
հայերնին անոց ժառանգութիւն
տուաւ իրենց եղբայրներուն մէջ:

Եւ ասիկ ետքը Հօր հարիւր 16
քառասուն տարի ապրելով՝ աւաստ.
Իր որդիները ու իր որդւոցը որդի-
ները մշտն շորբորդ ազցը: Բայց 17
Հօր ծերացած ու օրերը լեցուած
մտաւ:

Գ Ի Բ ՍԵՂՄՈՍԵՅ

ՍԵՂՄՈՍ Ե

1 Երանելի է ան մարդը որ ամրա-
բիշտներուն խորհուրդին մէջ չը-
բայէր, ու մեղաւորներուն ճամբուն
մէջ չկենար, և ծաղը ընտղներուն
նստած տեղը չնստիր:

2 Հապա անոր հաճութիւնը Կա-
տուծոյ օրէնքին մէջ է, և ցորեկ ու
գիշեր անոր օրէնքին վրայ կ'աւանդէ:

3 Եւ անիկայ ջուրի ճամբաները
անկուած ծառի պէս պիտի ըլլայ,
որ իր ժամանակին իր պտուղը կու-
տայ. ու անոր տերէր պիտի չլծա-
փի, և ինչ բան որ ընէ՝ պիտի յա-
ջողի:

4 Բաճակ չեն ամբարիշտները, հա-
պա մեղքի պէս՝ որ հողը կը ցրուէ:

5 Բոր համար ամբարիշտները դա-
տաստանին մէջ պիտի չկրնան կե-
նալ, ոչ ալ մեղաւորները արդա-
րոց ժողովին մէջ:

Պատմի Տէրը կը ճանչնայ ար- 6
դարներուն ճամբան. բայց ամրա-
բիշտներուն ճամբան պիտի կորսուի:

ՍԵՂՄ. Բ

Եւ Եւ. հեթանոսները խռովութիւն 1
կ'ընեն, ու ժողովուրդները պա-
րապ բան կը մտածեն:

Երկրի թաղաւորները ինքզինք- 2
նին կը հաստատեն, ու իշխանները
մեկտեղ խորհուրդ կ'ընեն Տէրօջ
դէմ ու անոր Օծեալին դէմ,

Բռեւէլ, Կոտրենք անոնց կա- 3
պերը, ու մեղով ձկներ անոնց լու-
ծը:

Երկիրը բնակողը անոնց վրայ 4
պիտի ծիծաղի. Տէրը ծաղը պիտի
ընէ զանոնք:

Եւ ատենը իր բարեկութիւնովը 5
պիտի խօսի անոնց, և իր սրտմտու-
թիւնովը պիտի խռովեցնէ զանոնք,
ըսելով:

- ուզող Մատուած չես . չարք քու
քովդ պիտի չենակի :
- 5 Հպարտները քու աչքերուդ առ-
ջին պիտի չկենան . բոլոր անօրէ-
նութիւն գործողները կ'ատեն .
- 6 Սուտ խօսողները կը կորսընցը-
նեն . Տէրը արիւնհաշիւ ու նենգա-
ւոր մարդէն կը զգուի :
- 7 Իսկ իս քու ողորմութեանդ շա-
տութիւնովը քու տունդ պիտի
մտնիմ . քու վախովդ երկրպագու-
թիւն պիտի ընեմ քու սուրբ տա-
ճարիդ մէջը :
- 8 Ո՛վ Տէր , քու արդարութեամբդ
ինծի առաջնորդ եղիք թշնամիներու
համար . քու ճամբադ շիտկէ
իմ առջիս .
- 9 Ս'անս զի անոնց բերնին մէջ ճըշ-
մարտութիւն չկայ . անոնց ներսիդին
չարութիւն է . անոնց կոկորդը
բայ գերեզման է . իրենց լեզուովը
նենգաւոր եղան :
- 10 Ո՛վ Մատուած , յանցաւոր հանէ
զանոնք . իրենց խորհուրդներովը
թո՛ղ իյնան . անոնց շատ ամբարշտ-
տութիւններուն համար հալածէ՛
զանոնք . վասն զի քեզի դէմ ապշու-
տամբեցան :
- 11 Իսկ ամէն քեզի յուսացողները
թո՛ղ ուրախ ըլլան . յաւիտեան
թո՛ղ ցնծան , ինչու որ դուն զանոնք
կը պաշտպանես . և քու անունդ
սիրողները թո՛ղ քեզմով զուար-
ճանան :
- 12 Ս'անս զի դուն պիտի օրջես ար-
դարք , ո՛վ Տէր , բարի կամեցողու-
թիւնով անոր շորս կողմը պիտի
պատես , որպէս թէ վահանով մը :

ՍԵՂՈՍ . Զ:

Պիշաւոր երաժշտին , Նիկնօթի
վրայ , Հէմինթի վրայ . Սաղ-
մո Պաւթի :

- 1 Ո՛վ Տէր , քու սրտմտութեամբդ
զիս մի՛ յանդիմաներ , և քու
բարկութեամբդ զիս մի՛ խրատեր :
- 2 Ո՛վ Տէր , ողորմէ՛ ինծի՝ վասն զի
տկար եմ ես . զիս բժշկէ՛ , ո՛վ Տէր ,
վասն զի ոսկորներս կը սարսափին :
- 3 Իմ անձս ալ խիստ սարսափե-

- ցաւ . և դուն՝ ո՛վ Տէր մի՛նչ և ե՞րբ .
Պարթիք , ո՛վ Տէր , փրկէ՛ իմ
անձս ք . քու ողորմութեանդ համար
զիս ազատէ՛ :
- 4 Ս'անս զի մահուան մէջ քեզ յի-
շատակել չկայ . գերեզմանին մէջ
նձ քեզի շնորհակալութիւն պիտի
ընէ :
- 5 Հառաչանք ընելէն յոգնեցայ .
ամէն դիշեր առատութեամբ կը
լուամ իմ անկողինս . արցունքնե-
րովս կը թրջեմ իմ մահճիս :
- 6 Իմ աչքս մայեցաւ սրտմտութե-
նէն . իմ ամէն թշնամիներուս հա-
մար հինցաւ :
- 7 Ինծմէ ծա կեցէք ամէնրդ ալ՝ որ
անօրէնութիւն կը գործէք . վասն
զի Տէրը իմ լալուս ձայնը լսեց .
- 8 Տէրը իմ աղօթքս լսեց . Տէրը
իմ խնդրուածքս պիտի ընդունի :
- 9 Իմօղ ամշնան ու խիստ զարհու-
րին իմ ամէն թշնամիներս . ետ
դառնան — լուսնով թող ամըշ-
նան :

ՍԵՂՈՍ . Ի:

Հիկկայօն Պաւթի . որ երեւց
Տէրոջ՝ Իննիամիսեան Պաւլոս
խօսքերուն համար :

- Ո՛վ իմ Տէր Մատուածս , քեզի կը
յուսամ . փրկէ՛ զիս իմ ամէն
հալածիչներէս ու ազատէ՛ զիս ,
- 1 Չըլլայ որ առիւծի պէս իմ անձս
գիշատէ , ու պատառէ , և ազա-
տող մը չըլլայ :
- 2 Ո՛վ իմ Տէր Մատուածս , թէ որ
աս բանը բրի , կամ թէ իմ ձեռ-
քերուս մէջը անօրէնութիւն կայ ,
- 3 Ի՞նչ որ բարեկամիս չարութիւն
ըրի , ու յափշտակեցի զանկոյ՝ որ
առանց պատճառի իմ թշնամիս եր ,
- 4 Իմօղ թշնամիս հալածէ իմ անձս
ու հասնի անոջ . ու երկրի վրայ կոխ-
կըռտէ իմ կենսքս , և իմ փառքս
հողի վրայ բնակեցընէ : (Սէլայ :)
- 5 Եւեր , ո՛վ Տէր , քու բարկու-
թեամբդ , իմ թշնամացո կատա-
ղութիւններուն դէմ բարձր եղիք , և
քու հրամայած դատաստանիդ ինծի
համար արթնցիք :
- 6 Եւ ժողովուրդներուն ժողովը քու
- 7

- 6 Եւ օծեցի իմ թաղաւորս իմ սուրբ լեռանս՝ Սիօնին վրայ :
- 7 Հրամանը պիտի պատմեմ . Տէրը ինձի բաւ , Ղուռն իմ Որդիս եւ , ես այսօր քեզ ծնայ .
- 8 Ինդրէ ինձմէ , ու հնթանոսնքը յնդի ժառանգութիւն պիտի տամ , ու երկրին ծայրերը՝ քեզի ստացուածք .
- 9 Ղանոնք երկաթէ դաւազանով պիտի կտորես , բրուտի ամանի պէս պիտի փշրես զանոնք :
- 10 Ուստի հիմա՝ ո՛վ թաղաւորներ , միտքերնիդ առէք , երկրի դատաւորներ , խրատուեցէք :
- 11 Երկիրդով Տէրոյն ծառայեցէք , ու դողալով տնի վախցէք :
- 12 Որդին համբուրեցէք որ չբարկանայ , ու ճամբուն մէջ չկորսուիք , երբոր անոր բարկութիւնը քիչ մը բորբոքի : Երանի ան ամենուն որ անոր կը յուսան :

ՍԵՂՍՈՍ . Գ

Սաղմոս Դաւթի , իր որդւոյն Եդիստղոմին երեսէն փախած ժամանակը :

- 1 Ո՛վ Տէր , իմ թշնամիներս որչափ շատցան . իմ վրաս ելողները շատուոր են :
- 2 Շատերը իմ անձիս համար կ'ըսեն թէ Եսոր փրկութիւն չկայ Եստուծմէն : (Սէլայ .)
- 3 Բայց ո՛վ Տէր , դուն ես իմ ասպարս , իմ փառքս , ու իմ գլուխս բարձրացնողը :
- 4 Իմ ձայնով Տէրոյն կանչեցի , ու իր սուրբ լեռնէն ինձի պատասխանեց : (Սէլայ .)
- 5 Ես պատկեցայ ու քնացայ . արթնեցայ , վասն զի Տէրը զիս պաշտպանեց :
- 6 Ես պիտի չփախնամ բիւրաւոր ժողովուրդներէն՝ որոնք իմ չորս կողմն պատեցին :
- 7 Ելէր ո՛վ Տէր , զիս փրկէ , ո՛վ իմ Բատուածս , վասն զի դուն զարկիր իմ բոլոր թշնամիներու թռուշը . ամբարիշտներուն ակումները փշրեցիր :

Փրկութիւնը Տէրոյն է . բու 8
որջութիւնը քու ժողովուրդիդ վըրայ է : (Սէլայ .)

ՍԵՂՍՈՍ . Դ

Ղեւսաւոր երաժշտին , Կիկնօթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

Երանելու ատենս ինձի պատասխան տուր , ո՛վ իմ արդարութեան Բատուածք . Նեղութեան մէջ զիս ընդարձակեցիր . ողորմէ ինձի ու լսէ իմ աղօթքս :

Սարգոյն որդիներ , մինչև ե՞րբ իմ փառքս ամօթի պէտք չա՛րչնէ , Լ ունայնութիւն պիտի սիրէք , ստութիւն փնտռէք : (Սէլայ .)

Բայց զիտեցէք որ Տէրը իրեն նուիրուած Խաղաղ որդեց . Տէրը պիտի լսէ իրեն կանչելու ատենս :

Դողայե՛ք ու մեղք մի՛ գործէք . խօսեցէ՛ք սրտերնուդ ճէտ անկողիններնուդ վրայ ու լսեցէ՛ք : (Սէլայ .)

Երդարութեան զոհեր մատուցէք , ու Տէրոյն յուսուցէք :

Շատերը կ'ըսեն թէ Ո՛վ մեզի բարկութիւն պիտի ցուցնէ . ո՛վ Տէր , բու երեսիդ լոյսը մեր վրայ ծագէ :

Իմ սրտիս ուրախութիւն տուիր , անոնց ցորենին ու զիւրիկն առատութեան ժամանակէն աւելի :

Խաղաղութեամբ պիտի պառկիմ ու քնանամ , վասն զի դուն միայն ո՛վ Տէր , զիս ապահովութեամբ կը բնակեցնես :

ՍԵՂՍՈՍ . Ե

Ղեւսաւոր երաժշտին , Կիկնօթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

Ո՛վ Տէր՝ ակնով զիր իմ խօսքերուս , մի՛ տրդ առ իմ աղաղակս :

Իմ կանչելու ձայնը մոտիկ բռէ՝ ո՛վ իմ թաղաւորս ու Բատուածս , վասն զի ես քեզի կ'աղաչեմ :

Ո՛վ Տէր , առտուանց պիտի լսես իմ ձայն . առտուանց պատրաստ պիտի ըլլամ քեզի ու սպասեմ :

Վասն զի դուն անօրէնութիւն 4

- րուն դատաստան պիտի ընէ ուղ-
ղութիւնով :
- 9 Տնանկի ալ ապաւեն պիտի ըլ-
լայ Տէրը , ապաւեն նեղութեան
ժամանակները :
- 10 Եւ անոնք որ քու անունդ գիտեն,
քեզի պիտի յուսան . վասն զի քեզ
փնտոողները : ի՞նչ Տէր , երեսէ չք-
զեցիր :
- 11 Սաղմոս երգեցեք Տէրոջը որ Սի-
օն կը բնակի . ժողովոյդոց մէջ
պատմեցէք անոր բրածնները :
- 12 Վասն զի արեան վրէժխնդիրը
իւրեց զանոնք . չմոռցաւ նեղաւ-
նկերուն աղաղակը :
- 13 Ո՛վ Տէր , ողորմէ՛ քնծի , տես
իմ թշնամիներէս իրա՞նք նեղու-
թիւնս , դուն որ զիս մահուան
դռներէն կը վերցնես .
- 14 Որպէս զի քու ամէն զօրութիւն-
ներդ պատմեմ : Սիօնի աղջկանը
դռներուն մէջ . պիտի ցնծամ քու
փրկութիւնովդ :
- 15 Հեթանոսները իրենց չինած փո-
սին մէջը բնկողմեցան . իրենց դաղ-
տուկ լարած որդոց թիւն մէջը իրենց
սպեր բռնուեցաւ :
- 16 Տէրը ճանչցուած է , քան որ
դատաստան բրաւ . ամբարիշտը իր
ձեռքին դործերովը որդոց թիւն կ'իյ-
նայ : (Ինկիլցոն . Սէլայ)
- 17 Ամբարիշտները դժոխքը պիտի
դառնան , և ամէն ազգերը՝ որ
զՄատուած կը մոռնան :
- 18 Քանզի աղքատը պիտի չմոռցուի
մինչև վերջը . տնանկներուն յոյսը
յաւիտեան պիտի չկորսուի :
- 19 Եւ ի՞նչ , ի՞նչ Տէր , մարդը չզօրա-
նայ . թո՛ղ հեթանոսները դա-
տուին քու առջև :
- 20 Ո՛վ Տէր , զանոնք վախճաւ .
թո՛ղ հեթանոսները ճաննան թէ
իրենք մարդ են : (Սէլայ)

ՍԵՂՍՐՈՍ Ժ

- 1 Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ հեռու կը կենաս .
նեղութեան ժամանակները ան-
տես կ'ըլլաս :
- 2 Բամբարշտին ամբարտաւանութեա-
նը պատճառով աղքատը կը տու-

րի . իրենց խորհած ձարքներուն
մէջը թո՛ղ բռնուին :

Վասն զի ամբարիշտը իր անձին 3
ցանկութիւնովը կը պարծնայ , և
ազահը իր նշան երանի կու տայ ,
Տէրը կ'անարգէ :

Ամբարիշտը իր հրեային ամբար- 4
տաւանութեանը համար չՄատուած
չփնտոող . բոլորովին անոր մոռին
մէջը Մատուած չկայ :

Վսն ժամանակ անոր ճամբաները 5
պիտի են . քու դատաստաններդ ա-
նոր առջև են բարձր են . անկիւն իր
բոլոր թշնամիներուն վրայ կը փէ :

Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի 6
չսասնիմ . վասն զի ազգէ մինչև
ազգ նեղութեան մէջ պիտի չբլլամ :

Անոր բերանը անէծքով ու նեն- 7
դութիւններով ու հարստահարու-
թիւնով լեցուն է . անիրաւութիւ-
նը ու անօրէնութիւնը անոր լեզուին
տակն են :

Պիղերուն դարանի տեղունքը կը 8
նստի , դաղտուկ տեղերուն մէջ անմիջ
կը սպաննէ . անոր աչքերը ծածկա-
լար տնանկներուն կը նային :

Վաղաուկ տեղեր դարանամուտ 9
կ'ըլլայ , ինչպէս որ առիծը իր որ-
ջին մէջ . դարանակալ կը նստի
աղքատը յափշտակելու համար .
աղքատը կը յափշտակէ իր որդոց-
թիւն ձգելով զանկիւն :

Ու կեկտած կը պառկի . և տը- 10
նանկները անոր ճանկերուն տակը
կ'իյնան :

Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Մա- 11
տուած մոռցեր է , ու իր երեսը
ծածկեր է որ ընաւ չտեսնէ :

Եւ ի՞նչ , ի՞նչ Տէր . ի՞նչ Մատուած , 12
ձեռքդ վեր վերցուր . մի՛ մոռնար
նեղակները :

Ինչո՞ւ համար ամբարիշտը կ'ա- 13
նարգէ զՄատուած . իր սրտին մէջ
ըսաւ թէ Պիտի չցնենս :

Վուն տեսար , ինչու որ ցաւին 14
ու նեղութեանը կը նայիս , քու
ձեռքովդ փոխարէն հատուցանելու
համար : Աղքատը ինքզինքը քե-
զի կը յանձնէ . որբին օգնականը
դունես :

Ամբարշտին բազուկը կոտրէ : 15

- չորս կողմից պիտի պատեն . անոնց համար դէպ ի բարձրը դարձիր :
- 8 Տէրը պիտի դատէ ժողովուրդները . ո՛վ [Տէրք իմ դատաստանս տես , իմ ունեցած արդարութեանս ու անմեղութեանս նայելով :
- 9 Մարտիրոսներուն չարութիւնը թող հատնի , բայց դուն արդարը հաստատել . վասն զի դունք ո՛վ արդար Մատուած , կը քննես սիրտերը ու երկամուռները :
- 10 Իմ պաշտպանութիւնս Մատուածէ է , ան որ կ'ապրեցնէ սրտով ու զիջները :
- 11 Մատուած արդար դատաւոր է , ու Մատուած Բղա-որէն ամէն օր բարկացած է .
- 12 Թե՛ որ անիկայ չգառնայ , իր սուրը պիտի սրէ . աղեղը լարեր ու պատրաստեր է .
- 13 Ու մահու գործիքները անոր համար պատրաստեր է . իր նետերը հալածիչներուն համար շիներ է :
- 14 Ահա անօրէնութեան երկունքը բռնեց զանիկայ . չարութիւն յղացաւ ու ստութիւն ծնաւ :
- 15 Հոր փորնց ու խորունկցուց , բայց իր շինած փոսին մէջը ինքը պիտի իյնայ .
- 16 Ենոր չարութիւնը իր զուլը պիտի դառնայ , ու անոր բռնութիւնը իր զազաթին վրայ պիտի իջնէ :
- 17 Վահութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրովը իր արդարութեանը համար , ու սաղմոս պիտի երգեմ [արձրեալ Տէրովը անուամբ :

ՍԵՂՄ . Ը

Վիսաւոր երաժշտին , Սիթթիթի վրայ . Սաղմոս Վաւթի :

- 1 Ի՛նչ Տէր՝ մեր Տէրը , Բ'նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի վրայ , որ քու փառքը երկինքներէն վեր գրիւր :
- 2 Սանկանց ու կաթնկեր տղայոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր քութիւնամիներուդ համար , որ թշնամին ու վրէժխնդիրը լռեցնես :
- 3 Երբոր տեսնեմ երկինքդ՝ քու մա-

տերուդ գործքը , լուսինը ու աստղերը՝ որոնք դուն հաստատեցիր :

Սարդը Բ'նչ է՝ որ զանիկայ կը յիշես , կամ մարդու որդին , որ անոր այցելութիւն կ'ընես :

Ի՛նչ մը վար ըրիր զանիկայ հըրելաւորներէն , փառքով ու պատուով պատկեցիր զանիկայ :

Ի՛նչ ձեռացդ գործքերուն վրայ իշխան գրիր զանիկայ . ամէն բան անոր ոտքին տակը գրիր .

Բոլոր ոչխարները ու արջառները , նաեւ վայրենի անասունները ,

Երկինքի թռչունները ու ծովուն ձուկերը՝ Է Բ'նչ որ ծովու ձամբաներուն մէջը կը պտըտի :

Ո՛վ Տէր՝ մեր Տէրը , Բ'նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի վրայ :

ՍԵՂՄ . Թ

Վիսաւոր երաժշտին , Սութլապպէնի վրայ . Սաղմոս Վաւթի :

Վահութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրովը իմ բոլոր սրտով , քու ամէն սրանկեքներդ պիտի պատուեմ :

Բնեղմով ուրախ պիտի բլլամ ու , ցնծամ . քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ , ո՛վ [արձրեալ :

Թշնամիներս ետ դառնալու ատեննին՝ քու երեսէդ պիտի իյնան ու կորսուին .

Սասն զի դատաստանս Է իրաւունքս դուն տեսար . ամբողջ վրայ նստար իբրեւ արդարութեան դատաւոր :

Հեթանոսները յանդիմանեցիր , ամբարիշտը կորսնցուցիր , անոնց անունները ջնջեցիր յախտեանս յախտելոց :

Թշնամիին աւերմունքները բոլորովն վերջացան . քաղաքները տուրեցիր . անոնց յիշատակը իրենց հետ կորսուեցաւ :

Բայց Տէրը յախտեան կը մնայ , անիկայ իր ամբողջ պատրաստեց դատաստանի համար :

Երբ պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով , ժողովուրդն-

ՍԵՂՄ՝ ԺԻ

Պիլատոսը երաժշտին . Սաւա-
Պատեթի :

- 1 Եւրոպայի իր սրտին մէջ բաւ . թէ
Մատուած չկայ . ապականեցան
— պիղծ գործքեր ըրին . մէկ մը
չկայ որ աղէկութիւն ընէ :
- 2 Տէրը երկնիքէն նայեցաւ . մարդոց
որդիներուն վրայ , որ տեսնէ թէ
կա՞յ արդեօք խմաստուն մէկը որ
զՄատուած փնտռէ :
- 3 Մէնքը խոտորեցան , մէկտեղ
անպիտան եղան . աղէկութիւն
ընող մը չկայ , մէկ մըն ալ
չկայ :
- 4 Սիթէ լի՞ն ճանչնար մամն անօ-
րէնութիւն ընողները , որոնք Հայ
ուսեւրոպէս իմ ժողովուրդս կ'ու-
տեն , — Տէրոջը չեն կանչէր :
- 5 Ըն առնէր շատ վախճան . քան-
զի Մատուած արդարներուն ազդին
մէջն է :
- 6 Վշտախն խորհուրդը ամբողջ
ըրիք . սակայն անոր յոյսը Տէրն
է :
- 7 Երանի թէ Սիթեն գար Խորա-
յէլին փրկութիւնը . Տէրը իր ժո-
ղովուրդը գերութիւնէն դարձուցած
աստեղը Հակոբ պիտի ցնծայ , —
Խորայէլ ուրախ պիտի ըլլայ :

ՍԵՂՄ՝ ԺԻ

Սաղմոս Պատեթի :

- 1 Տէր , ո՞վ պիտի կենայ քու վրանիդ
մէջը . ո՞վ պիտի ընակի քու
սուրբ լեռանդ վրայ :
- 2 Ըն որ անմեղութեամբ կը քայլէ ,
ու արդարութիւն կը գործէ , և
ճշմարտութիւն կը խօսի իր սրտին
մէջը ,
- 3 Ըն որ լեզուովը չզգարտեր , ըն-
կերին չարութիւն չըներ , և իր
դրացիին վրայ նախատիք չունէր .
- 4 Որուն առջին անարդուած է չա-
րագործը , բայց աստուածամայանե-
րը կը պատուէ . երբեմն կ'ընէ իր
մեծախն ու ջանաւոր .
- 5 Իր արծաթը վարձրով չտար , ու
անմեղին դէմ կաշառք չառնէր . ո՞վ

որ աստեղ կ'ընէ յաւիտեան պիտի
չասանի :

ՍԵՂՄ՝ ԺԵ

Երգ Պատեթի :

- Ո՞վ Մատուած զիս պահէ . ինչու 1
որ քեզի յուսացայ :
- Տէրոջը ըսի , Իմ Տէրս դուն ես , 2
առանց քեզի բարիք մը չունիմ :
- Երկրիս մէջ եղող սուրբներուն ու 3
պատուականներուն՝ անոնց վրայ է
իմ բոլոր Հաճութիւնս :
- Ընոնց ցաւերը պիտի չառնան , 4
որոնք որ ուրիշ մը կ'արտորան .
անոնց արիւնի նուէրները պիտի չը-
նուիրեն , ու անոնց անունները
չըթուենքներուս վրայ պիտի չառ-
նեն :
- Տէրն է իմ ժառանգութեանս ու 5
բաժակիս բաժինը . իմ վիճակս
դուն պիտի պահես :
- Սիճակներ ելան ինծի զուարճալի 6
դէպքեր . մէջ . իրաւ Ի՞ ժառան-
գութիւնս ինծի զեղեցիկ եղաւ :
- Պիտի օրինմ Տէրը որ զիս խրա- 7
տեց . նաև իմ երկամուշէքներս զի-
շերուան մէջ ինծի կը սողվեցընեն :
- Մէն աստեղ Տէրը իմ առջին դը- 8
րի . որովհետեւ իմ աջ կողմն է ,
պիտի չասանիմ :
- Մտր Համար սիրտս ուրախ եղաւ , 9
ու փառքս ընկրեցաւ . — մարմինս
ալ յուսով պիտի Հանգստանայ :
- Սասն զի իմ անձս գերեզմանին 10
մէջը պիտի չթողու . ու քու սուր-
բիդ ալ ապականութիւն տեսնել
պիտի չտաս :
- Ընոնց ճամբան ինծի պիտի ցու- 11
ցընես . երեսիդ առջին լեցուն ու-
րախութիւն կ'այ , քու աջ կողմը
միշտ Հաճութիւններ կան :
- ՍԵՂՄ՝ ԺԵ
- Երգ Պատեթի :
- Ո՞վ Տէր , լսէ արդարութիւնը . 1
մտիկ ըրէ իմ աղաղակս , —
կանչ դիմ աղօթքիս , որ խաբուայ
չըթուենքներով չէ :
- Իմ դատաստանս քու երեսեդ . 2

ու չարին անօրէնութիւնը փնտռէ՝
ժնշէ որ ալ չցտնես :

16 Տէրը յաւիտեանս յաւիտենից
կազաւոր է . հեթանոսները կոր-
սուած են անոր երկրէն :

17 Տնանկներուն ցանկութիւնը ք-
սեցիր , ո՞վ Տէր . անոնց սիրտերը
պիտի հաստատես , ու քու ականջդ
պիտի տաս ,

18 Արբին ու տնանկին դատաստանը
տեսնելու , որ երկրին մարդը՝ ալ
զանեղ չվախցնէ :

9

ԱՆՈՒՄ . ԺԵ

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւ-
թի :

1

Տէրոջ ապաւինեցայ . ի՞նչպէս իմ
անձիս կ'ըսէք թէ թռչունի պէ-
ղէպ'ի ձեր լեռը թռչէ :

2

Սա՛ն զի ահա մողաւորները ա-
ղիւ լարեցին . իրենց նետերը լարին
վրայ պատրաստեցին , որ մութ ա-
րեւի սիրտը շտապ կողոնկերուն նե-
տեն :

3

Ի՞նչ որ հիմերը կործանին , ար-
դարը ի՞նչ պիտի ընէ :

4

Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է .
Տէրոջ աթոռը երկինքն է . անոր
աչիւքը կը տեսնեն , անոր թար-
թիւնը կը քննեն մարդոց որդի-
ները :

5

Տէրը կը քննէ արդարը . բայց
անոր անձը կ'ատէ ամբարիշտը ու
բռնութիւն սիրողը :

6

Վարդիշտներուն վրայ պիտի տե-
ղայ որդայթները , հորը և ծը-
ծուծը ու խորշակ . առ պէտք լըսյ
անոնց բաժակին բաժինը :

7

Բայց արդար Տէրը արդարու-
թիւնը կը սիրէ . անոր երեսը ու-
ղիւն կը նայի :

ԱՆՈՒՄ . ԺԵ

Գլխաւոր երաժշտին , Եւթնիթի
վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1

Ո՛վ Տէր , փրկէ , վասն զի սուրբ
չմնաց . վասն զի հաւատարիմ
ները մարդոց որդիներուն մէջն
պակեցան :

Մեն մարդ սուտ կը խօսի իր
ընկերին հետ . չողորորթող չը-
թուներնրով աւ կրկին սրտով կը
խօսին :

Տէրը պիտի կտրէ ամեն չղար-
թող չըթուներնրը աւ մեծախօս
լեզուն ,

Ար ըսին թէ Լեզունըրովնիս պի-
տի յաղթենք . չըթուներնրնիս մերն
է , մեր վրայ տիրող ո՞վ պէտք լըսյ :

Մղատներուն զրկանքին աւ տը-
նանկներուն հեծութեանը համար
հիմա պիտի ելլեմ՝ կ'ըսէ Տէրը ,
ազատութեան մէջ պիտի դնեմ շա-
նչայ որ կը փչուի :

Տէրոջ խօսքերը մարդու խօսքեր
են , հոգէ բովբի մէջ զոռուած ա-
հօթը անդամ մարդուած արծաթի
պէս են :

Ո՛վ Տէր , դուն պիտի պահես ա-
նոնք , աւ պիտի պաշտպանես աս
ազգէն միջև յաւիտեան :

Վարդիշտները ամեն կողմ կը
պտըտին , երբոր մարդոց որդիներ-
ուն մէջն անարգները բարձրանան :

ԱՆՈՒՄ . ԺԵ

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւ-
թի :

Ո՛վ Տէր , մինչ Երբ բողբոլկն
զիս պիտի մոռնաս . մինչև Երբ
քու երևադ ինձմէ պիտի ծածկես :

Մինչև Երբ մորիս մէջը հոգեր
պիտի դնեմ , ամէն օր սրտիս մէջը
տրտմութիւն աւնկաւով . մինչև
Երբ թշամիս իմ վրաս պիտի
բարձրանայ ,

Նայէ , ո՞վ իմ Տէր Բարեկամս ,
աւ պատասխան տուր ինձի . բուռ-
տրէ իմ աչքերս , որ մահուան քո-
ն չքանամ :

Զուրկ որ թշամիս ըսէ թէ
Վաղճեցի անոր . իմ թէ ինձի գէմ
կեցողները ինդան իմ սասանելու
ատենս :

Եւ քու ողորմութեանդ յուսա-
ցայ . իմ սիրտս քու փրկութիւն
նով պիտի ցնծայ :

Պիտի երգեմ Տէրոջ , ինչու որ
ինձի բարեբարութիւն ըրաւ :

- և խարճերալ իր ձայնը լսել տուաւ
կարկուտով ու կրակի կայծակնե-
րով :
- 14 Եւ իր նետերը խրկեց ու զանոյ
ցրուեց . և շատ կայծակներ իջին ,
ու զանոնք խռովեցրց :
- 15 Եւ քու յանդիմանութիւնով ,
ով Տէր , քու բարկութեանդ հովն
փշերովը ջուրերուն յատանները
երեցան , ու աշխարհիս հիմերը
յայտնուեցան :
- 16 Խարճքն խրկեց ու զիս բռնեց ,
և շատ ջուրերն զիս հանեց :
- 17 Իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս ա-
տողներէն ազատեց զիս . վասն զի
ինձմէ զօրաւոր էին :
- 18 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջևս
առին . բայց Տէրը ինձի հառա-
քա-թիւնն գաւազան եղաւ .
- 19 Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հա-
նեց ու զիս ազատեց , ինչու որ ին-
ձի հաւնեցաւ :
- 20 Տէրը իմ արդարութեանս պէս
ինձի փոխարէն կու տայ , իմ ձե-
ռացս մարդութեանը համեմատ հա-
տուցում կ'ընէ ինձի .
- 21 Ս'ան զի Տէրոջը ճամբաները
պահեցի , ու իմ Մատուցոյս դէմ
ամբարշտութիւն չօրի :
- 22 Վանդի անոր ամէն դատաստան-
ները իմ առջիս եմ , ու անոր օ-
րէնքները ինձմէ չհեռացուցի :
- 23 Եւ անոր անջնր կատարեալ
եղայ , ու իմ անօրէնութենէս ըզ-
րուշայցայ :
- 24 Եւ Տէրը ինձի հատուցում քրաւ
իմ արդարութեանս համեմատ , իմ
ձեռացս մարդութեանը համեմատ
որ անոր աշխրուն առջնէն է :
- 25 Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլ-
լաս , կատարեալ մարդուն հետ կա-
տարեալ կ'ըլլաս .
- 26 Մարդուն հետ մարդու կ'ըլլաս ,
ու ծուռին հետ կը ծոխ :
- 27 Ս'ան զի դուն վշտացած ժողո-
վորդը կ'ազատես , ու ամբարտա-
ւան աշխրը կը ցածցընես :
- 28 Վանդի դուն իմ ճրագս կը վա-
ռես . իմ Տէր Մատուածս իմ խա-
ւարս կը լուսաւորէ :
- 29 Ս'ան զի քեզմիզ դունդի մը վը-

րայ կը վազեմ , ու իմ Մատուածս
պարիսպէ կ'անցնիմ :

Մատուցոյ ճամբան կատարեալ է . 30
Տէրոջը խօսքերը փորձուած են . ա-
նիկայ ամէն իրեն յուսացողներուն
ապագա է :

Վանդի Տէրոյմն զատ ով է Եւ 31
տուած , կամ մեր Մատուածն զատ
ով է վէմ :

Մատուած է որ ինձի զօրութիւն 32
կը հազցընէ , ու իմ ճամբաս կա-
տարեալ կ'ընէ :

Իմ ոտքերս եղջերուի քաշերուն 33
պէս կ'ընէ , ու իմ բարձր տեղերուս
վրայ զիս կը կայնեցընէ :

Չեղբերս պատերազմի կը վար- 34
տէ , ու իմ բազուկներս պղնձե ա-
ղեղ կը լարեն :

Ինձի նաև քու փրկութեանդ աս- 35
պարը տուիր . և քու աջ ձեռքդ զիս
զօրացուց , ու քու քաղցրութիւնդ
զիս մեծցուց :

Իմ քաղցր ճամբաս ներքեւ 36
լայնցուցիր . ու իմ ոտքիս յօդուած-
ները շատանեցան :

Իմ թշնամիներս հալածեցի , ու 37
անոնց հասայ , ու ետ չգարձայ՝ մին-
չև որ զանոնք հատուցի .

Օւանոնք զետիւրը զարկի , ու 38
կանգնելու կարող չեղան . անոնք
իմ ոտքերուս տակի ինկան :

Սէ պատերազմի համար ինձի 39
զօրութիւն հազցուցիր . իմ վրաս
եղողները տակս ձգեցիր :

Սէ իմ թշնամիներուս կռնակը 40
ինձի քաշընէ տուիր , որ զիս ա-
տողները ճարգեմ :

Մաղապկեցին , բայց ազատող չը- 41
կար . Տէրոջը ազգաւիցին , բայց
անոնց պատասխան չտուաւ :

Սէ զանոնք հովն առջնէն հողա- 42
փոշի պէս մանրեցի , և փողոցնե-
րուն ցեխին պէս մէկդի ձգեցի զա-
նոնք :

Ճողովուրդին կռիւներէն զիս ա- 43
զատեցիր , ու զիս ազգերու գլուխ
ըրիր . իմ չքուցած ժողովուրդս
ինձի ծառայեց :

Իրենց ականջներովը լսածնուն 44
պէս՝ ինձի հնազանդեցան . օտար-
ները ինձի խոնարհութիւն ըրին :

Թող էլք . քու աչքերդ ուղղու-
թիւնը թող տեսնեն :

3 Իմ սիրտս փորձեցիր , գիշեր ա-
տեն քննեցիր , զիս կռնով փորձե-
ցիր ու բան մը չգտար . միտքս
դրի որ բերանս պատուիրանազանց
չեմայ :

4 Մարդոց դործերուն նայելով՝
բու չլի՞նքներուդ խօսքերովը ես
լռանալուն ճամբաներէն զգուշա-
ցայ :

5 Իմ քայլերս քու ճամբաներուդ
մէջը պահէ , որ իմ գնացքներս չը-
սասանին :

6 Ես քեզի կանչեցի , ինչու որ ին-
ծի պատասխան պիտի տաս , ով
Մտուած . խոնարհեցողք ինծի քու
ականջդ , լսէ իմ խօսքս :

7 Սքանչելի կերպով քու ողորմու-
թիւններդ ցուցող , դուն որ խեղ
յուսացողները ա՛ր ձեռքովդ կ'ազա-
տես հակառակ կեցողներէն :

8 Մէջի բիւի պէս զիս պահէ ,
թեւերուդ հովանաւորութեանը տա-
կը զիս ծածկէ :

9 Ինծի տառապանք տուող ամբա-
րիշտներուն երեսէն : Իմ անձիս
թշնամիները զիս պաշարեցին :

10 Իրենց պարարտութիւնովը ծած-
կուեցան , իրենց բերնովը ամբար-
տաւանութեամբ խօսեցան :

11 Հիմա քայլերնուս չորս կողմը
պատնելով՝ աչքերին մէջ լեռն
կեցին զետիւր զարնելու համար :

12 Մոխրի պէս՝ որ կը փափաքի դի-
շտելու , առիւծի կորիւնի պէս՝
որ դարանակալ կ'ըլլայ :

13 Ելէր , ով Տէր , անոր առջևը ինձի
օգնութեան հասիր . զանկեայ զետի-
ւը զարկ . քու սրովդ փրկէ իմ
անձս ամբարիշտներէն ,

14 Բու ձեռքովդ մարդիկներէն , ով
Տէր , աշխարհի մարդիկներէն՝ որոնց
բաժինը աս կեանքիս մէջն է , ու
անոնց փորերը շոքմարաններդ կը
լեցնեն . անոնց որովքն ալ կը կըշ-
տանան , ու իրենցմէ անլլածը ի-
րենց տղոցը կը թողուն :

15 Իսկ ես արդարութեամբ պիտի
տեսնեմ՝ քու երեսդ . երբոր արթն-
նամ՝ քու դէմքդ պիտի կշտանամ :

ՍԵՂՍՈՍ . ԺԷ

Պիւտար երաժշտիւն . Տէրոջ՝ ծա-
ռային Պաւլիթիւն Սաղմոս , որ
ըսաւ Տէրոջ՝ սու երգին խօսքերը
ան օրը՝ որ Տէրը ազատեց զա-
նիկայ իր ամէն թշնամիներուն
ձեռքէն , և Սաւուղին ձեռքէն .
ու ըսաւ :

Ո՛վ Տէր իմ զօրութիւնս , լիզ 1
պիտի սիրեմ :

Տէրը իմ վէմն , ամբութիւնս 2
ու փրկիչ է : Իմ Մտուածս իմ
պարիպս է , ես անոր կը յուսամ .
անկեայ իմ վահանս ու իմ փրկու-
թեանս եղջիւրը ու իմ բարձր աշ-
տարակս է :

Օրջեալ Տէրը կը կանչեմ , ու 3
իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ :

Մահուան լարերը իմ բոլորսիս 4
առին , ու անօրէնութեան հեղեղ-
ները զիս վախցուցին :

Վերեզմանին լարերը զիս պաշա- 5
րեցին , ու մահուան ողորպթները
իմ առջևս առին :

Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը 6
կանչեցի , ու իմ Մտուածոյս աղա-
ղակեցի . Մնիկայ իր տաճարէն իմ
ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր
առջևը՝ անոր ականջը հասաւ :

Մն առինը երկիրը սասանեցաւ 7
ու դողաց , ու լեռներուն հիմերը
շարժեցան ու սասանեցան . քանզի
Մնիկայ բարկացաւ :

Մնոր իրիթէն ծուխ ելաւ , ու 8
բերնէն մաշող կրակ . անկէ կայ-
ծակներ բուքնեցան :

Եւ անկեայ երկիմբը խոնարհե- 9
ցաւ . ու ի՞նչ , և անոր ոտքերուն
տակը մառախուղ կար :

Ու քերովէի մը վրայ ելաւ , ու 10
թռաւ , ու հովիւն թեւերուն վրայ
սլացաւ :

Իսաւրը իրեն ծածկոյթ դրաւ , 11
ու իր բոլորսիքը իրեն բնակարան
թանձը հուրերը ու երկիմբի ամպերը
ըսաւ :

Մնոր առջևը եղող պայծառու 12
թեւէն անոր ամպերը անցան կու-
ղուտով ու կրակի կայծակներով :

Ու Տէրը երկիմբին մէջ որոտաց , 13

- 45 Օտարները տկարացան , և իրենց պահուստած տեղերէն դողացին :
- 46 Տէրը կենդանի է , ու իմ վէմն օրֆնաւ ըլլայ , և իմ փրկութեանս Մատուածը բարձր ըլլայ :
- 47 Մատուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ , ու ժողովուրդները ինծի կը նազանդեցնեն :
- 48 Իմ թշնամիներէս զիս կը փրկէ . նաեւ զիս իմ վրաս ելլողներէն աւելի բարձրացուցիր , — բռնաւոր մարդէն զիս ազատեցիր :
- 49 Ետոր համար՝ ո՞վ Տէր , ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովիմ , և քու աւնուանդ սաղմոս պիտի երգեմ :
- 50 Իր թաղաւորին փրկութիւնները մեծցնողը , ու իր օծեալին՝ Դաւիթին ու անոր սերունդին յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Եւր :

ՍԵՂՍՈՍ . ԺԻՒ

Պաշտօնը երաժշտին . Սաղմոս
Դաւիթի :

- 1 Երկիրքը Մատուածի փառքը կը պատմէ , ու Երեմիայ հաստատութիւնը անոր ձեռքը գործերը կը ցուցնեն :
- 2 Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը , ու գիշերը գիշերին կը ցուցնէ գիտութիւնը :
- 3 Չկայ զորոյ ու լիան խօսքեր . աւնոց ձայնը շուտիւր .
- 4 Իւրաց ամէն երկիր ելաւ անոնց նշաններ , ու միշտ աշխարհի ծայրը՝ անոնց խօսքը : Բնոնց մէջ արեւին համար վրան մը կանգնեց .
- 5 Ու անիկայ իր առաջաստէն ելած փեսայի պէս է , հօր մարդու պէս իր ձա՞մբան վազելով կ'ուրախանայ :
- 6 Ետոր Երբ երկնից ծայրէն է , ու անոր շրջանը միշտ անոնց ծայրերը . և անոր տաքութենէն բան մը չծածկուիր :
- 7 Տէրոջ օրէնքը կատարեալ է , հոգին կը նորոգէ . Տէրոջ վիպութիւնը ճշմարիտ է , տգէտը իմաստուն կ'ընէ :
- 8 Տէրոջ կանոնները շտապ են , սիրտը կ'ուրախացնեն . Տէրոջ

պատուիրանքները պայծառ են , աշխարհուն լոյս կու տան :

Տէրոջ վախը սուր է , յաւիտեան կը մնայ . Տէրոջ դատաւտանները ճշմարիտ — բոլորովին արդար են :

Հանկալի են անոնք ոսկիէն , ու շատ փորձուած ոսկիէն . մեղրէն անոյշ են ու խորիսիսէ կաթած մեղրէն :

Կաւ քու ծառագ անոնցմով կը խրատուի , — զանոնք պահելուն վարձքը շատ է :

Ո՞վ կրնայ միտք առնել իր յանձնները . ծածուկ գողութիւնէն զիս մարդ :

Մարտաւան գողութիւն ալ պահէ քու ծառագ . թող անոնք ինծի չտիրեն . ան ատենը անմեղ կ'ըլլամ , ու կը մարբուիմ մեծ անօրէնութենէ :

Երեմիայ խօսքերը ու սրտիս խորհուրդը քու առջիկ ընդունելի ըլլան , ո՞վ Տէր՝ իմ վէմն ու փրկիչս :

ՍԵՂՍՈՍ . Ի

Պաշտօնը երաժշտին . Սաղմոս
Դաւիթի :

- Ներութեան օրը Տէրը պատասխանէ քեզի : Հակոբին Մատուածին անունը քեզ պաշտպանէ .
- Օգնութիւն խրկէ քեզի սուրբ տեղէն , ու Սիօնէն զօրացնէ քեզ .
- Բու ամէն ընծաներդ յիշէ , և քու ողջակէզներդ ընդունի . (Սելլայ .)
- Բու սրտիդ համեմատ քեզի տայ , և քու ամէն խորհուրդներդ կատարէ :
- Բու փրկութիւնովդ պիտի ուրախանանք , ու մեր Մատուածին աւնուովդ դժօշակ վերցնենք : Տէրը կատարէ քու ամէն խնդրուածքներդ :
- Հիմա գիտցայ որ Տէրը կը պահէ իր օծեալը , անոր պատասխան կու տայ իր սուրբ երկնիքէն , իր աջ ձեռքին փրկութեան ուժովը :
- Ոմանք կառքերու և ոմանք ալ ձիերու կ'ապաստեն , բայց մենք մեր

Տէր Մատուցոյն անունը պիտի յիշենք :

8 Ընտնը կորացան ու ինկան, բայց մենք կ'ըմբռնուք ու շիտակ կ'այնչանք :

9 Ո՛վ Տէր, փրկէ թագաւորը . պատասխան տուր մեզի մեր կ'անշուշտ օրը :

ՍԵՂՍՈՍ ԻԵ

Պիսաւոր երաժշտին . Սաղմոս Պաւթի :

1 Ո՛վ Տէր, քու զօրութիւնովդ թագաւորը ուրախ պիտի ըլլայ, ու քու փրկութիւնովդ իրաւի շատ պիտի ցնծայ :

2 Ընոր սրտին փափաքը իրեն տուիր . ու անոր շրթունքներուն խնդրէրք եւ լարդիւցիր : (Սէլայ :)

3 Սասն զի բարութեան օրջուլութիւններով անոր հասար . անոր զուխը մարուր ոսկիէ պսակ դրիր :

4 Ինչպէ՛ կեանք խնդրէք, ու անոր երկայն օրեր տուիր յաւիտեանս յաւիտենից :

5 Ընոր փառքը մեծ է քու փրկութիւնովդ . փառք ու վայելչութիւն դրիր անոր վրայ :

6 Սասն զի օրջուլութիւնները անոր վրայ հաստատեցիր յաւիտեան . ուրախութեամբ ուրախ ըրիր զանիկայ քու երեսիդ առջին :

7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոյն կը յուսայ, ու Բարձրեղոյն ողորմութեամբը պիտի չսասանի :

8 Ի՜նչ ձեռքդ պիտի գտնէ քու աւմէն թշնամիներդ . քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ առողները :

9 Օ, անտէր կրակի փոքի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը . Տէրը իր բարկութիւնովը բռնորովն պիտի կորսնցընէ զանոնք, ու կրակը պիտի ուռնէ զանոնք :

10 Ընոյն պտուղը երկրէն պիտի կորսնցընես, ու անոնց սերունդը մարդոց որդիներէն :

11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին . նենգութեան խորհուրդ ըրին, բայց կարող չեղան խաբարիլու :

Սասն զի դուն անոնց կոնտըր 12 ետ պիտի դարձնես . ու Խորհրդանոց երեսին դէմ՝ լարերուդ վրայ պիտի պատրաստես :

Ո՛վ Տէր, քու ուժովդ բարձր 13 եղիր . պիտի երգենք ու սաղմոս ըսենք քու զօրութեանդ :

ՍԵՂՍՈՍ ԻԲ

Պիսաւոր երաժշտին, Լեւիթի շա՛հարի վրայ . Սաղմոս Պաւթի :

1 Մտուած իմ՝ Մտուած իմ, զիս ինչու՞ թողուցիր . զիս փրկելն ու պոռայլու խօսքերէն հնու եղար :

Ո՛վ իմ Մտուածս, ցորեկը թե՛ 2 կը կանչեմ, ու չես պատասխաներ . և զիչերը ի՜նչ կանչեմ ու չեմ դադարիր :

Իայց դուն սուրբ ես, ո՛վ Խա՛ 3 ըպելի գովաբանութեանց մէջ բնակող :

Սեր հայրերը քեզի յուսացան . 4 յուսացան, ու փրկեցիր անոնք :

Ինչպէ՛ աղաղակեցին ու ազատեցան . քեզի յուսացան ու չամբուցան :

Իայց ես որդ եմ ու մարդ չեմ . 6 մարդոց մէջը քամահրուած ու ժողովրդոց մէջը անարգուած :

Իմէն զիս տեսողները զիս ծաղը 7 կ'ընեն . շրթունք կը բանան, զըլուխ կ'երեւցընեն,

Ի՛նչ, Տէրոյն յուսացաւ, ու 8 թող փրկէ զանիկայ . թող ազատէ զանիկայ, ինչու որ անոր հաւնեցաւ :

Իայց զիս ի՜նչ արգանդէն հանողը 9 դուն ես . մօր ծիծը եղած ատենս դուն ինծի յոյս տուիր :

Ինչպէ՛ն ես քեզի յանձնուեցայ . իմ մօր որովայնէն դուն ես իմ Մտուածս :

Ո՛ր հնաւնար ինծմէ, վասն զի 11 նեղութիւնը մօտ է, վասն զի օգնող մը չկայ :

Հատ զուարակներ չըրս կողմն 12 առին, Բասանի ցուլերը զիս պաշարեցին .

Իրենց բերանը իմ վրաս բացին՝ 13

- յարիշտակող ու մանող առիւծի
դէմ :
- 14 Տօւրի պէս թափուեցայ , ու
ամէն ոսկորներս քակուեցան . սիր-
տըս մտքի պէս եղաւ , հալեցաւ փո-
քիս մէջը :
- 15 Չորացաւ իմ ոյժս հողէ ամանի
մը պէս , ու լեզուս քմացաւ փակաւ .
և զիս մահուան հողը զրիւր :
- 16 Սասն զի չուները չորս կողմն ա-
ռին , չարերուն ժողովքը զիս պա-
տկոյին , ձեւերես ու ոտքերս ծակե-
ցին :
- 17 Իմ ամէն ոսկորներս կրնամ համ-
րել . անոնք կը նային , կը տես-
նեն զիս :
- 18 Իմ հանդերձներս իրենց մէջը կը
բամբեն , ու պատմութեանս վրայ
վեճակ կը ձգեն :
- 19 Իսկ զուս՝ ո՛վ Տէր՝ մի՛ հեռանար
իմէդ . ո՛վ իմ զորութիւնս՝ չուտով
ինձի օգնութեան հասիր .
- 20 Իմ անձս սուրէն ազատէ՛ , ու
կեանքս շանը ձեռքէն :
- 21 Փրկէ՛ զիս առիւծին բերնէն , ու
ինձի պատասխան տուր միևորեւ
ներուն եղբիւրներէն :
- 22 Ի՞նչ անունդ եղբայրներուս պիտի
պատմեմ , ժողովքին մէջ քեզ պի-
տի դովեմ :
- 23 Ո՛վ Տէրովմէ՛ փախողներ , դովե-
ցէ՛ք դանիկայ . ո՛վ Հակոբին բոլոր
զաւակները՝ փառաւորեցէ՛ք անիկայ ,
ու փախցէ՛ք անիկէ՛ Խորայէլէն բոլոր
զաւակները :
- 24 Սասն զի շանարդեց ու չքամահ-
րեց տառապեալին տառապաւորը , ու
երեսը անիկէ չգարձուց . հապա իրեն
կանչած առնէր լսեց :
- 25 Ի՛նչով պիտի ըլլայ իմ գովու-
թիւնս մեծ ժողովքին մէջ . իմ
ուխտերս անիկէ փախողներուն առ-
ջէն պիտի կատարեմ :
- 26 Տեսնեմք պիտի ուտեն ու կըը-
տանան . Տէրը պիտի գովեն՝ զանի-
կայ փնտոգողները . ձեր սիրտը յա-
ւիտեան պիտի ապրի :
- 27 Պիտի յիշեն ու Տէրովմէ՛ դառնան
երկրի ամէն ծայրերը , ու բու առ-
ջիդ երկրպագութիւն պիտի ընեն
ապքերուն ամէն տոհմերը :
- Սասն զի թաղաւորութիւնը Տէ- 28
րովն է , ու ան կը տիրէ ազգերուն
վրայ :
- Երկրի ամէն պարարտները պիտի 29
ուտեն ու երկրպագութիւն պիտի
ընեն . ամէն հողը իջնողները ծուկ
պիտի կրկնեն անոր առջին , ու ան ու-
ր իր անձը չապրեցներ :
- Հաւաակը պիտի ծառայէ անոր . 30
— Տէրովմէ՛ վրայով պիտի պատմուի
քաւսը — զարուն մէջ :
- Պիտի դան ու անոր արդարու 31
թիւնը պիտի պատմեն ան ժողո-
վուրդին , որ պիտի ծնանի . փասն
զի ու բաւ ան կատարեց :

Ս Ե Ղ Ս • Ի Գ

Սաղմոս Դաւթի :

- Տէրը իմ հովիւս է . ես բռնէ՛մ 1
կարօտութիւն պիտի չունենամ :
- Չիս խոտաւտ արօտներու մէջ 2
կը պառկեցրեն . հանդարտ ջուրե-
րուն քովը ինձի կ'առաջնորդէ .
- Հողիս կը նորոգէ . իր անուանը 3
համար արդարութեան ճամբանե-
րուն մէջը կ'առաջնորդէ ինձի :
- Եւ եւ մահուան ջուրի ձորին 4
մէջ ալ պտուրիմ , չարէն պիտի
չխախտեմ . փասն զի դուս իմ հետս
ես . քու ցուպդ ու դաւազանդ՝
անոնք իս պիտի մխիթարեն :
- Սեղան կը պատրաստես իմ առ- 5
ջիս իմ թշնամիներուս դիմացը .
իմ գլուխս իւղով կ'օծես . իմ բա-
ժակս խիտ լեցուն է :
- Հիւրաւի բարերարութիւնը ու 6
ողորմութիւնը իմ հետս պիտի գան
կենացս բոլոր օրերուն մէջը , ու շատ
օրեր Տէրովմէ՛ տունը պիտի բնակիմ :

Ս Ե Ղ Ս • Ի Գ

Սաղմոս Դաւթի :

- Տէրովն է երկիրը ու անոր լիու- 1
թիւնը , աշխարհքը ու անոր
բնակիչները :
- Ինչու որ քիչը անոր հիմերը ծու 2
վերուն վրայ ձգեց , ու զանիկայ գե-
տերուն վրայ հաստատեց :
- Ո՛վ պիտի կէ՛ն Տէրովմէ՛ լիւր . 3

կամ ո՞վ պիտի կենայ անոր սուրբ տեղը :

4 Սուրբերով սուրբը ու սրտով մարդերը , որ ստուգեան անձնա-տուր լեղաւ . ու նենգութեամբ եր-դում չըբաւ .

5 Անկապ Տէրոջմէն օրջուեթիւն պիտի ստանայ , ու իր փրկութեամբ Աստուծոյն արդարութիւն :

6 Օսնիկայ փնտռողներուն յեղը աս է . բու երեսդ խնդրողները Հա-կորն է : (Աւելայ :)

7 Ո՛վ դռներ , դուրսնիդ վեր վեր-ցուցէք . ու վերցուեցէք , ո՛վ յա-ւիտենական դռներ , որ փառաց թաղաւորը մտնէ :

8 Ո՛վ է աս փառաց թաղաւորը . կարող ու հօգը Տէրը , պատերազմի մէջ հօգը Տէրը :

9 Ո՛վ դռներ , դուրսնիդ վեր վեր-ցուցէք . ու վերցուեցէք , ո՛վ յա-ւիտենական դռներ , որ փառաց թաղաւորը մտնէ :

10 Ո՛վ է աս փառաց թաղաւորը . զօրբերուն Տէրը , ինքն է փառաց թաղաւորը : (Աւելայ :)

ՍԵՂՍՈՍ Ի.Ե.

Սաղմա Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , իմ անձս քեզի վերցուցի :
2 Ո՛վ իմ Աստուածս , քեզի յուսա-ցայ . թո՛ղ չամչնամ , ու թշա-մբներս իմ վրաս չնծան :

3 *Ասա ամէն քեզի սպասողները թո՛ղ չամչնան . ունայնութեամբ անօրէնութիւն ընողները թո՛ղ ամբշ-նան :

4 Ո՛վ Տէր , բու ճամբաներդ ցու-ցիւր ինծի . բու շաւիղներդ սոր-վեցիւր ինծի :

5 *Բու ճշմարտութեանդ մէջ ինծի առաջնորդէ , ու սորվեցիւր ինծի . քանզի դուն ես իմ փրկութեանս Աստուածը . ես քեզի կը սպասեմ ամէն օր :

6 Ո՛վ Տէր , բու զթութիւններդ ու ողորմութիւններդ յիշէ : ինչու որ յաւիտենական ես :

7 Սանկու թեան մեղքերս ու յան-ցանքներս մի յիշեր : Հապա բու .

ողորմութեանդ իս յիշէ , բու բարութեանդ համար , ո՛վ Տէր :

Տէրը բարի և ուղիղ է . անոր 8 համար մեղաւորներուն կը սորվեցնէ ճամբան :

Պատաստանի մէջ պիտի առաջ- 9 նորդէ հեգերուն , ու իր ճամբան հեգերուն պիտի սորվեցնէ :

Տէրոջը բոլոր ճամբանները ողոր- 10 մութիւն ու ճշմարտութիւն են իր ուխտը ու վկայութիւնները պա-հօղներուն :

Ո՛վ Տէր , բու անուանդ համար 11 ներքէ իմ անօրէնութիւնս , վասն զի մեծ է :

Ո՛վ է ան մարդը՝ որ Տէրոջմէն 12 կը վախնայ . առջնորդ պիտի սոր-վեցնէ իր ընտան ճամբան :

Նոր անձ բարութեան մէջ պի- 13 տի բնակի , ու անոր սերունդը եր-կիրը պիտի ժառանգէ :

Տէրոջը ընտանութիւնը իրմ: 14 վախողներուն հետ է , ու իր ուխտը անոնց կը սորվեցնէ :

Իմ աչքերս ամէն օտոն Տէրոջը 15 իւրայն , ինչու որ իմ ոտքերս որո-գայթէն ան պիտի հանէ :

Ինծի դարձիր ու ողորմէ ինծի , 16 վասն զի մինակ ու վստացած եմ :

Արտիս նեղութիւնները շատցան . 17 իմ վիշտերէս իս հանէ :

Իմ նեղութեանս ու տառապան- 18 քիս նայէ , ու բոլոր մեղքերս ներէ :

Տես իմ թշաւմներս , ինչու որ 19 շատցան , ու անխաւատութիւ-նով զիս աստեցին :

Պահէ՛ իմ անձս ու փրկէ՛ զիս : 20 թո՛ղ չամչնամ , վասն զի քեզի յուսացայ :

Պատարեցութիւնը և ուղղութիւ- 21 նը իս թո՛ղ պահեն , ինչու որ քեզի սպասեցի :

Ո՛վ Աստուած , փրկէ Խարցեւը 22 իր ամէն նեղութիւններէն :

ՍԵՂՍՈՍ Ի.Զ.

Սաղմա Դաւթի :

Ո՛վ Տէր , իս դատէ , վասն զի իմ 1 անարատութիւնովս քաղեցի . Տէ-րոջը յուսացայ , պիտի չաւսանիմ :

- 2 Ո՛վ Տէր, զիս փորձէ՛ ու քննէ՛ .
փորձէ՛ իմ երկամոռներս ու
սիրտս .
- 3 Սփռն զի քու ողորմութիւնդ իմ
այգերուս առջին է , ու քու ճշմար-
տութեանդ մէջը քայլեցի :
- 4 Ունայն մարդիկներուն հետը չը-
նստայ , ու կեղծաւորներուն հետը
պիտի չխառնուիմ :
- 5 Չարերուն ժողովքը ատեցի , ու
ամբարիշտներուն հետը պիտի չըս-
տիմ :
- 6 Ընմեղութիւնով ձեռքերս պիտի
լուամ , և քու սեղանիդ չորս կողմը
պիտի պտըտիմ , ո՛վ Տէր ,
- 7 Որ շնորհակալութեան ձայնը լը-
սել տամ , ու քու ամէն սքանչե-
լիքներդ պատմեմ :
- 8 Ո՛վ Տէր, սիրեցի քու տանդ ըը-
նակութիւնը , և քու փառքիդ կե-
ցած տեղը :
- 9 Որ կորսնցներ իմ անձս մե-
ղաւորներուն հետ , ու իմ կեանքս՝
արիւնհանգի մարդիկներուն հետ ,
- 10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը ան-
բէնութիւն կայ , ու անոնց աջ ձեռ-
քը կաշառքով լեցուն է :
- 11 Իայց ես իմ անարատութիւնովս
պիտի քայլեմ , զիս փրկէ՛ ու ինծի
ողորմէ՛ :
- 12 Իմ ոտքս շիտակութեան մէջ կը
կենայ . ժողովքներուն մէջ Տէրը
պիտի օրհնեմ :

ՍԵՂՈՍ . ԻԼ:

Սոմոն յաւթի :

- 1 Տէրը իմ լոյսս ու իմ փրկութիւնս
է , ես ո՛ւրեքի պիտի վախնամ .
Տէրը իմ կեանքիս ապական է , ես
ո՛ւրեքի պիտի դողամ :
- 2 Չարերը իմ մարմինս ուտելու
համար ինծի մօտեցած ատեննիմ իմ
նկղիւններս ու թշնամիներս սահե-
ցան ու ինկան :
- 3 Ինչ որ վրաս զօրքի բանակ ելլէ ,
սիրտս պիտի վախնայ . Թէ որ վը-
րաս պատերազմի պատրաստութիւն
ըլլայ , անով ալ ես վստահ պիտի
ըլլամ :
- 4 Իսն մը կը խնդրեմ Տէրոյմէն ,

ու ասիկայ կ'աղաչեմ , որ կեանքիս
բոլոր օրերը Տէրոյն տանը մէջ բը-
նակիմ , Տէրոյն վայելութիւնը
տեսնելու , ու անոր տաճարին մէջ
վերջ խնդրելու համար :

Սփռն զի շար օրուան մէջ՝ իր
բնակարանին մէջը զիս պիտի պա-
հէ , իր վրանին ծածկութիւնը զիս
պիտի ծածկէ . վէմի վրայ պիտի
վերցնէ զիս :

Ու հիմա իմ գլուխս պիտի բարձ- 6
րանայ իմ բոլորտիքս եղող թշնա-
միներուս վրայ . ու անոր վրանին
մէջը ուրախութեան լայնով զոհնը
պիտի մատուցանեմ . պիտի եր-
գեմ , ու սաղմոս պիտի ըսեմ Տէ-
րոյն :

Ո՛վ Տէր, ձայնս լսէ կանչելու ա- 7
տենս , ու ողորմէ՛ և պատասխան
տուր ինծի :

Իմ երեսս փնտոցէք՝ որ ըսէր , 8
իմ սիրտս քեզի ըսաւ , Բու երեսդ
պիտի փնտոսեմ , ո՛վ Տէր :

Բու երեսդ ինծմէ մի՛ ծածկեր . 9
բարկութիւնով ծառադ մեկդի մի՛
ձգեր . ինծի օգնական եղար , զիս
մի՛ մերժեր , և զիս մի՛ թողուր , ո՛վ
իմ փրկութեանս խոտուածը :

Ինչ և հայրս ու մայրս զիս թա- 10
ղուն , բայց Տէրը իս պիտի ըն-
դունի :

Ո՛վ Տէր, քու ճամբադ ինծի սոր- 11
վեցող , ու շիտակ ճամբուն մէջ
ինծի առաջնորդէ՛ թշնամիներուս
համար :

Օխ իմ թշնամիներուս կամացը 12
մի՛ մատներ , ինչու որ իմ վրաս
սուտ վկաներ ու անիրաւութիւն
փշոզներ ելան :

Հաւատացի Տէրոյն բարութիւն 13
նը տեսնելու կենդանիներուն երկրին
մէջ :

Տէրոյն սպասէ . զօրացի , ու 14
սիրտդ թո՛ղ զօրանայ . ալ Տէրոյն
սպասէ :

ՍԵՂՈՍ . ԻԸ:

Սոմոն յաւթի :

Ո՛վ Տէր, քեզի կը կանչեմ . ո՛վ 1
իմ Վէնս, մի՛ ըսեր ինծի . չը-

լայ որ ինծի լռելովք գերեզմանը իջ-
նողներուն նմանիմ :

2 Եւ իմ ինդրուածքիս ձայնը՝
երբոր յիշէ կ'աղաչեմ . երբոր իմ
ձեռքերս կը վերցնեմ գեպ 'ի քու
սուրբ դարձիք :

3 Օ, իս մի՛ կորսնցըններ ամրա-
րիշտներուն հետ, ու անօրէնութիւն
գործողներուն հետ, որոնք իրենց
ընկերներուն հետ խաղաղութիւն
կը խօսին, բայց սրտերնուն մէջը
շարութիւն կայ :

4 Տէր անոնց իրենց գործերուն
պէս, ու իրենց քրածներուն շարու-
թեանը պէս . իրենց ձեռացը գործ-
քերուն պէս տո՛ւր անոնց, հատու-
ցու՛մ բո՛ւ անոնց :

5 Արովհետեւ անոք Տէրոջը քրաճ-
ներուն ու անոր ձեռացը գործերուն
մտադրութիւն չեն ըներ, պիտի կոր-
ծանէ զանոնք, ու ալ պիտի չլինէ :

6 Օրջեալ ըլլայ Տէրը, որ ընց
իմ աթոթքիս ձայնը :

7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ աս-
պարս է . իմ սիրտս անոր յուսա-
ցաւ, ու ես օգնութիւն գտայ .
ուստի սիրտս ուրախացաւ, և ես
իմ երգովն զանկայ պիտի գո-
վեմ :

8 Տէր անոնց ոյժն է, ու իր օծեա-
լին փրկութեանը պարիսպն է :

9 Փրկէ քու ժողովուրդդ, ու օրջի՛
քու ժառանգութիւնդ . նաեւ հո-
վու՛ք զանոնք ու յաւիտեան բարձ-
րացու՛ր :

ՍԵՂՍՈՒ ԻԹ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրոջը տուէք, ո՛վ հօգրաց որդի-
քը, Տէրոջը տուէք փառք ու
զօրութիւն :

2 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառ-
քը, Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք
սրբութեան զարդարանքով :

3 Տէրոջը ձայնը ջութերուն վրայ է .
փառաց Մատուածը կ'որոտայ . Տէ-
րը շատ ջութերուն վրայ է :

4 Տէրոջը ձայնը ուժով է . Տէրոջը
ձայնը վեհափառութիւնով է :

5 Տէրոջը ձայնը եղևինները կը

կոտրէ, ու Տէրը կը կոտրտէ Լի-
բաննի եղևինները .

6 Օ, անոք կը ցաթկեցընէ որթու-
պէս, Լիբաննը ու Սարիսը մի-
եղջերուններուն ձագին պէս :

7 Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը
ձեղգէ :

8 Տէրոջը ձայնը կը դողացընէ ա-
նապատը . Տէրը Կադիսի անապա-
տը կը դողացընէ :

9 Տէրոջը ձայնը Եղևինները կը ծը-
նեցընէ, ու անտառները կը մերկա-
ցընէ . անոր տաճարին մէջը ամէնչն
ալ կը խօսին անոր փառքը :

10 Տէրը ջրհեղեղին վրայ կը նստի .
Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը
նստի :

11 Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն
պիտի տայ . Տէրը իր ժողովուրդը
խաղաղութիւնով պիտի օրջէ :

ՍԵՂՍՈՒ 1.

Սաղմոս Դաւթի . տանը նաւակա-
տեաց երգը :

1 Ո՛վ Տէր, կը բարձրացընեմ յիշ, և
վասն զի իս ազատեցիր, ու թըշ-
նամներս իմ վրաս չուրախացուցիր :

2 Ո՛վ իմ Տէր Մատուածս, բեզի՛
կանկեցի, ու իս թշնեցիր :

3 Ո՛վ Տէր, իմ անձս գերեզմանէն
հանեցիր . զուրը իջնողներուն մե-
ջէն իս ապրեցուցիր :

4 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը, ո՛վ ա-
նոր սուրբերը, ու անոր սրբութիւ-
նը յիշելով շնորհակալ եղիք :

5 Ս ան զի մէկ բուպէ մը իր բար-
կութեանը մէջ է, բայց իր հաճու-
թեանը մէջ է Դէ Բուք կենացը ա-
տենը . իրիկունը լայց կայ, բայց
առտուն ուրախութիւն :

6 Ես իմ յաջողութեանս մէջ ըսի
թէ յաւիտեան պիտի չսասանիմ :

7 Ո՛վ Տէր, քու հաճութեամբդ իմ
լեռս հաստատուն ըրիր . երեսդ
ծածկեցիր, ու ես խոռվեցայ :

8 Ո՛վ Տէր, բեզի՛ կը կանչեմ, ու
Տէրոջը աղայանք կ'ընեմ :

9 Եւ արիւնէս թըշն օգուտ կ'ըլ-
լայ, թէ որ ես գուրը իջնեմ . մի-
թէ հողը բեզ պիտի գովե՞մ, իմ

- 2 Ո՛վ Տէր, զիս փորձէ՛ ու քննէ՛ .
փորձէ՛ իմ երիկամունքներս ու
սիրտս :
- 3 Ս'ան զի քու ողորմութիւնդ իմ
աչքերուս առջին է, ու քու ճշմար-
տութեանդ մէջը քայլեցի :
- 4 Ս'անայն մարդիկներուն հետը չը-
նստայ, ու կեղծաւորներուն հետը
պիտի չխառնուիմ :
- 5 Չարերուն ժողովքը ատեցի, ու
ամբարիշտներուն հետը պիտի չըս-
տիմ :
- 6 Ենմեղութիւնով ձեռքերս պիտի
լուամ, և քու սեղանիդ չորս կողմը
պիտի պտտուիմ, ո՛վ Տէր,
- 7 Որ շնորհակալութեան ձայնը լը-
սել տամ, ու քու ամէն սքանչե-
լիքներդ պատմեմ :
- 8 Ո՛վ Տէր, սիրեցի քու տանդ բը-
նակութիւնը, և քու փառքիդ կե-
ցած տեղը :
- 9 Մի՛ կորսնցըներ իմ անձս մե-
ղաւորներուն հետ, ու իմ կեանքս՝
արիւնազեղ մարդիկներուն հետ,
- 10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը անօ-
րէնութիւն կայ, ու անոնց աջ ձեռ-
քը կաշառքով լեցուն է :
- 11 Ի՛նչքէ ես իմ անարատութիւնովս
պիտի քայլեմ, զիս փրկէ՛ ու ինծի
ողորմէ՛ :
- 12 Իմ ոտքս շիտակութեան մէջ կը
կենայ . ժողովքներուն մէջ Տէրը
պիտի օրջնեմ :

ՍԵՂՈՎ. Ի.Է.

Սաղմոս Դաւթի :

- 1 Տէրը իմ լոյսս ու իմ փրկութիւնս
է, ես ո՛ւսկից պիտի վախնամ .
Տէրը իմ կեանքիս ապաւէնն է, ես
ո՛ւսկից պիտի դողամ :
- 2 Չարերը իմ մարմնս ուտելու
համար ինծի մօտեցած տաննին՝ իմ
նեղիշներս ու թշնամիներս սահե-
ցան ու ինկան :
- 3 Թէ՛ որ վրաս զօրքի բանակ ելլէ,
սիրտս պիտի չվախնայ . թէ՛ որ վը-
րաս պատերազմի պատրաստութիւն
ըլլայ, անով ալ ես վստահ պիտի
ըլլամ :
- 4 Ի՛նչն մը կը խնդրեմ Տէրովմէն,

ու ասիկայ կ'աղաչեմ, որ կեանքիս
բոլոր օրերը Տէրովը տանը մէջ բը-
նակիմ, Տէրովը վայելութիւնը
տեսնելու, ու անոր տաճարին մէջ
զեւր խնդրելու համար :

Ս'ան զի չար օրուան մէջ՝ իր 5
բնակարանին մէջը զիս պիտի պա-
հէ, իր վրանին ծածկութովը զիս
պիտի ծածկէ . վէ՛մի վրայ պիտի
վերցնէ զիս :

Ու հիմա իմ գլուխս պիտի բարձ- 6
րանայ իմ բոլորտիքս եղող թշնա-
միներուն վրայ . ու անոր վրանին
մէջը ուրախութեան ձայնով զոհեր
պիտի մատուցանեմ . պիտի եր-
գեմ, ու սաղմոս պիտի ըսեմ Տէ-
րովը :

Ո՛վ Տէր, ձայնս լսէ կանչելու ա- 7
տենս, ու ողորմի՛ և պատասխան
տուր ինծի :

Իմ երեսս փնտռեցէ՛ք՝ ա՛յ ըսէ՛ր, 8
իմ սիրտս քեզի ըսաւ, Ի՛նչ երեսդ
պիտի փնտռեմ, ո՛վ Տէր :

Ի՛նչ երեսդ ինծմէ մի՛ ծածկեր . 9
բարկութիւնով ծառադ մեկդի մի՛
ձգեր . ինծի օգնական եղար, զիս
մի՛ մերժեր, և զիս մի՛ թողուր, ո՛վ
իմ փրկութեանս Եստուածը :

Թէ՛ և հայրս ու մայրս զիս թե- 10
ղուն, բայց Տէրը իս պիտի ըն-
դունի :

Ո՛վ Տէր, քու ճամբադ ինծի սոր- 11
վեցուր, ու շիտակ ճամբուն մէջ
ինծի առաջնորդէ՛ թշնամիներուս
համար :

Չէ՛իս իմ թշնամիներու կամացը 12
մի՛ մատներ, ինչու որ իմ վրաս
սուտ վկաներ ու անիրաւութիւն
փողներ ելան :

Հաւատացի Տէրովը բարութիւ- 13
նը տեսնելու կենդանիներուն երկրին
մէջ :

Տէրովը սպասէ . զօրացիր, ու 14
սիրտդ թո՛ղ զօրանայ . ալ Տէրովը
սպասէ :

ՍԵՂՈՎ. Ի.Ը.

Սաղմոս Դաւթի :

Ո՛վ Տէր, քեզի կը կանչեմ . ո՛վ 1
իմ մէջս, մի՛ լռեր ինծի . լը-

լայ որ ինծի լուիւղգ գերեզմանը իջ-
նողներուն նմանիմ :

2 Եւ իմ ինդրուածքիս ձայնը՝
երբոր քեզի կ'աղաչեմ . երբոր իմ
ձեռքերս կը վերցընեմ գէպ 'ի քու
սուրբ գարիիդ :

3 Օ, իս մի՛ կորսնցընէր ամրա-
րիշտներուն հետ, ու անօրէնութիւն
գործողներուն հետ, որոնք իրենց
ընկերներուն հետ խաղաղութիւն
կը խօսին, բայց սրտերուն մէջը
շարութիւն կայ :

4 Տո՛ւր անոնց իրենց գործերուն
պէս, ու իրենց բրածներուն շարու-
թեանը պէս . իրենց ձեռացը գործ-
քերուն պէս տո՛ւր անոնց, հատու-
ցեմ՝ ըրէ անոնց :

5 Արովհետեւ անորք Տէրոջը բրած-
ներուն ու անոր ձեռացը գործքերուն
մտադրութիւն չեն ըներ, պիտի կոր-
ծանէ զանոնք, ու չպիտի չշինէ :

6 Օրջեմալ ըլլայ Տէրը, որ լսեց
իմ աղօթքիս ձայնը :

7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ աս-
պարս է . իմ սիրտս անոր յուսա-
ցաւ, ու ես օգնութիւն գտայ .
իւստի սիրտս ուրախացաւ, և ես
իմ երգովս զանկկայ պիտի գո-
վեմ :

8 Տէրը անոնց ոյժն է, ու իր օծեա-
լին փրկութեանը պարիսպն է :

9 Փրկէ՛ քու ժողովուրդդ, ու օրջեմ
քու ժառանգութիւնդ . նաեւ հո-
վուէ՛ զանոնք ու յաւիտեան բարձ-
րացո՛ւր :

ՍԵՂՄ • ԻԹԻ

Սաղմոս 'Կաւթի :

1 Տէրոջը տուէք, ով՛ հզօրաց որդի-
քը, Տէրոջը տուէք փառք ու
զօրութիւն :

2 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառ-
քը, Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք
սրբութեան զարդարանքով :

3 Տէրոջը ձայնը ջուրերուն վրայ է .
փառաց Նստուածը կ'որոտայ . Տե-
րը շատ ջուրերուն վրայ է :

4 Տէրոջը ձայնը ուժով է . Տէրոջը
ձայնը վեհափառութիւնով է :

5 Տէրոջը ձայնը եղևինները կը

կոտրէ, ու Տէրը կը կոտրտէ Լի-
բանանի եղևինները .

Օ, անոնք կը ցաթկեցընէ որթու
պէս, Լիբանանը ու Սարիսը մի-
եղջերուններուն ձագին պէս :

Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը
ճշդէ :

Տէրոջը ձայնը կը զողացընէ ա-
նապատը . Տէրը Սաղեսի անապա-
տը կը զողացընէ :

Տէրոջը ձայնը եղևինները կը ծը-
նեցընէ, ու անտառները կը մերկա-
ցընէ . անոր տաճարին մէջը ամենքն
ալ կը խօսին ձայն փառքի :

Տէրը ջրհեղեղին վրայ կը նստի .
Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը
նստի :

Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն
պիտի տայ . Տէրը իր ժողովուրդը
խաղաղութիւնով պիտի օրջէ :

ՍԵՂՄ • 1.

Սաղմոս 'Կաւթի • տանը նաւակա-
տեաց երգը :

Ո՛վ Տէր, կը բարձրացընեմ քեզ,
վասն զի իս ազատեցիր, ու թըշ-
նամբներս իմ վրաս չուրախացուցիր :

Ո՛վ իմ Տէր Նստուածս, քեզի
կանչեցիր, ու իս բժշկեցիր :

Ո՛վ Տէր, իմ անձս գերեզմանէն
հանեցիր . զուրք ի՛նչողներուն մե-
ջէն իս ապրեցուցիր :

Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը, ով՛ ա-
նոր սուրբերը, ու անոր սրբութիւ-
նը յիշելով շնորհակալ եղէք :

Վասն զի մէկ բուպէ մը իր բար-
կութեանը մէջ է, Բայց իր հաճու-
թեանը մէջ է մը Բալը կենացը ա-
տենը . իրիկունը լաց կայ, Բայց
առտուն ուրախութիւն :

Եւ իմ յաջողութեանս մէջ ըսի
թէ յաւիտեան պիտի շաասանիմ :

Ո՛վ Տէր, քու հաճութեամբդ իմ
ընտ հաստատուն ըրիր . երևադ
ծածկեցիր, ու ես խոսկեցայ :

Ո՛վ Տէր, քեզի կը կանչեմ, ու
Տէրոջը աղաչանք կ'ընեմ :

Իմ արիւնէս ի՞նչ օգուտ կ'ըն-
այ, թէ՛ որ ես գուրք իջնեմ . մի-
թէ՛ հոգը քեզ պիտի գովէ, իմ

անիկայ պիտի պատմէր քու ճշմարտութիւնդ :

10 Սէ, հի՛վ Տէր, ու ողորմէ՛ ինծի . հի՛վ Տէր, ինծի օգնական եղի :

11 Իմ սուգս պարի փոխելիք , քու թա ինծմէ հանցելիք , և ինծի ուրախութիւնս հաղցուցիք :

12 Որպէս զի Ի՛ փառքս սաղմոս երգէ քեզի , ու ալ չուէ . հի՛վ իմ Տէր Մատուածս , յաւիտեան քեզ պիտի դովմէ :

ՍԵՂՈՐ . ԼԵ

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս
Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր, քեզի յուսացայ , յաւիտեան չամչնամ . քու արգարու թեամբդ զիս ազատէ :

2 Գու ախանջը ինծի խոնարհեցուր . շուտով զիս ազատէ . ինծի ամբողջութեան վէճ մը եղիք , և զիս ապրեցնելու համար ապաստանի տուն մը :

3 Սաւն զի իմ վեճն ու բերդս դուն ես . և քու անուշիկ համար ինծի առաջնորդէ ու զիս կառավարէ :

4 Որոգայթէն զիս հանէ , որ ինծի համար դադուռի լարեր են , ինչու որ իմ զօրութիւնս դուն ես :

5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ . հի՛վ Լահուլի Մատուած ճշմարտութեան , դուն իս փրկեցիք :

6 Սնտի ունայնութիւններ պահողները ատցի . բայց ես Տէրոջ յուսացայ :

7 Գու ողորմութիւնով պիտի ցընծամ և ուրախ ըլլամ . ինչու որ իմ թշուառութիւնս տեսար , ու իմ անա տառապանքներու մէջ դիտար :

8 Եւ զիս թշնամիին ձեռքը ջնառնեցիք , և ապա իմ ոտքերս լայնարձակ տեղով կանգնեցուցիք :

9 Ո՛վ Տէր, ողորմէ՛ ինծի , փասն զի նեղութեան մէջ եմ . սրտնեղութիւնէն մոռցայ . իմ աչքս , իմ անձս ու իմ փորս :

10 Սաւն զի իմ կեանքս տրոմու թիւնէն ու տարիներս հառաչանք ընելէն սպառեցան , իմ դո՛ս թշուա-

ռութիւնէն տկարացաւ , ոսկորներս ալ մաշեցան :

11 Իմ բոլոր թշնամիներուս մահուս և անդ դրացիներուս առջևը նախաւ տխր եղայ , ու իմ ծանօթներուս երկիւղ եղայ . իս դուքս տեսնողները ինծմէ կը փախչէին :

12 Սեռածի պէս սիրտէ մոռցուած եղայ , կորսուած ամանի նմանեցայ :

13 Սաւն զի շատերուն բամբասանքը լսեցի . չորս կողմն փախ կար . երբ որ անոնք ինծի համար մէկտեղ ժողվուեցան , խորհուրդ կ'ընէին որ հոգիս առնեն :

14 Բայց ես քեզի յուսացայ , հի՛վ Տէր . ըսի թէ Դուն ես իմ Մատուածս :

15 Իմ ժամանակներս քու ձեռքդ են . փրկէ՛ զիս թշնամիներուս ձեռքէն ու զիս հաւանդներէն :

16 Գու ծառայիդ վրայ երեսդ փայլեցուր . քու ողորմութեամբդ զիս փրկէ :

17 Ո՛վ Տէր, չամչնամ , փասն զի քեզի կանչեցի . ամբարշտները թող ամչնան , ու զերդմանին մէջը թող լուս կենան :

18 Ինձի պապանձին ստախոս չըն թուրքները , որոնք հպարտութեամբ և նախատանք ամբարտաւանութիւն կը խօսին արգարին պէմ :

19 Ո՛րպէս մեծ է քու բարութիւնը , որ քեզմէ վախցողներուն համար պահեցիք , ու քեզի յուսացողներուն համար ըրիք , մարդոց որդիներուն առջև :

20 Զանոնք քու երեսիդ ծածկեց թուր պիտի ծածկես մարդոց դաւաճանութիւններէն . խորանի մէջ պիտի ծածկես զանոնք լեզուներուն հակառակութիւնէն :

21 Օրֆեալ ըլլայ Տէրը , փասն զի իր ողորմութիւնը զարմանալի բնութիւն պարսպաւոր քաղաքի մէջ :

22 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ Վարդապետ ես քու աչքերուդ առջևէն . սակայն դուն իմ աղօթքիս ձայնը լսեցիք՝ երբ որ քեզի աղաղակեցի :

23 Տէրը սիրեցէ՛ր , հի՛վ անոր բոլոր սուրբերը . և ան զի Տէրը հաւատա-

ցեալները կը պահէ , ու ամբարտաւանութիւն ընդնեւուն առատօրէն հաստատուէ՛ կ'ընէ :

24 Սիրի՛ճ կղիք ու ձեռք սիրտը թող զօրանայ , դուք ամենքդ որ Տէրոջ կը յուսաք :

ՍԵՂՈՐ . ԼԵ

Դաւիթ ին երգը :

1 Երանի՛ անոր՝ որուն յանցանաքը թողութիւնս եղաւ , ու անոր մեղքերը ծածկուեցան :

2 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ Տէրը անօրէնութիւն չսկսի անոր , ու անոր հոգիին մէջը նենդութիւն չեկայ :

3 Երբ որ լուս կեցայ՝ ոսկորներս մաշեցան իմ ամէն օր աղաղակելովս :

4 Սաւն զի ցորեկ ու գիշեր քու ձեռքդ իմ վրաս ծանրացաւ . իմ թայուսութիւնս ամառուան ջրութեան դարձաւ : (Սէլայ)

5 Իմ մեղքս քեզի յայտնեցի , ու իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի . ըսի թէ Տէրոջ պիտի խոստովանիմ յանցանքներս . ու դուն թողուցիք իմ մեղքիս անօրէնութիւնը : (Սէլայ)

6 Մտոր համար ամէն ատուածապաշտ աղօթք պիտի ընէ քեզի քու գոնուելու ժամանակդ . յերաւի շատ ջուրերուն հեղեղներուն ատենը անոր պիտի ջմտենան :

7 Դուն ես իմ ապաստանարանս , նեղութիւնէն զիս պիտի պահես . դուն իս պիտի պատես աղաառութեան երգերով : (Սէլայ)

8 Բեզի պիտի սորվեցնեմ , ու երթալու ճամբադ պիտի ցուցնեմ քեզի . ի՜նչ պիտի խրատեմ , իմ աչքս քու վրայ պիտի ըլլայ :

9 Զի պէս ու ջրի պէս մի՛ ըլլաք , որ միտք չունին , ու իրենց սանձին ու պախուրցին զարգով կապելու է , որ քեզի ջմտենան :

10 Երբ որ անոնք տանջանքները շատ պիտի ըլլան . սակայն Տէրոջ յուսացողին չըս կողմը ողորմութիւնը պիտի պատէ :

11 Ո՛վ արգարներ , Տէրոջմով ուրախ եղիք ու ցնծացէք , ցնծութեամբ երգեցէ՛ք դուք ամենքդ որ սրտով ուղիղ էք :

ՍԵՂՈՐ . ԼԵ

1 Ո՛վ արգարներ , Տէրոջմով ցնծացէք . ուղիղներուն կը վայել օրհնութիւն երգել :

2 Դավեյէ՛ք Տէրը քնարով , տապը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս երգեցէ՛ք անոր :

3 Կոր երգ մը երգեցէ՛ք անոր . վարպետութեամբ և ապաւանդով զարկէք ցնծութեան ձայնով :

4 Սաւն զի Տէրոջ խօսքը չհտակէ , ու անոր բոլոր գործքերը ճշմարտութեամբ են :

5 Միկայ արգարութիւնը ու իրաւունքը կը սիրէ . Տէրոջ ողորմութիւնով երկիրը լցուին է :

6 Տէրոջ խօսքով երկիրը ստեղծուեցաւ , ու իր լեւրին հոգիով անոր բոլոր զօրքը :

7 Շաղկապ ջուրերը գեղի մը պէս կը ժողկ , անդուները շուտաւրաններուն մէջ կը զնէ :

8 Բոլոր երկիրը թող Տէրոջմէ վախայ , ու անկէ դուրս աշխարհի բոլոր բնակիչները :

9 Սաւն զի անիկայ ըսաւ , ու Էդա . ինքը հրամայեց , ու հաստատուեցաւ :

10 Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խորհուրդները . փոքր կը հանէ ժողովրդոց գիտաւորութիւնները :

11 Տէրոջ խորհուրդը յաւիտեան կը մնայ , ու անոր սրտին դիտաւորութիւնները ապշե մինչև ազգ :

12 Երանի՛ ան ազգին՝ որուն Մատուածը Տէրն է . ու ան ժողովուրդին՝ որն որ իրեն ժառանգութեան համար ընտրեց :

13 Տէրը երկիրէն կը նայի , բոլոր մարդոց որդիները կը տեսնէ . Իր բնակութեանը տեղէն աչքով :

14 Խորհի՛ բոլոր բնակիչները կը գիտէ :

15 Մտնց սիրտերը հաւասարապէս ինքը ստեղծեց . անոնց բոլոր ըրածները կ'իմանայ :

անկիպ պիտի պատմէ՞ քու ճշմարտութիւնդ :

10 Իսկ հիւ Տէր, ու ողորմէ՞ ինծի . հիւ Տէր, ինծի օղակաւ եղի :

11 Եւ առաջ պարի փոխեցիր , քու բա ինծումէ հանեցիր , և ինծի ուրախութիւն հաղցուցիր .

12 Արդէս զի քի փառքս սաղմոս երգէ քեզի , ու ալ չուէ . հիւ իմ Տէր Մատուածս , յախտեան քեզ պիտի դովեմ :

ՍԵՂՍ . 1. Ե

Գլխաւոր երաժշտին . Աղմոս
Դաւթի :

1 Ի՞նչ Տէր, քեզէ յուսացայ , յախտեան չամշնամ . քու արդարութեամբդ զիս ազատէ :

2 Կու . ակա՛նջող ինծի խոնարհեցուր . չուտի՛վ զիս ազատէ . ինծի ամբուլթեան վէ՛մ մը եղեր , և զիս ապրեցընելու համար ապաստանի տուն մը .

3 Ա՛սան զի իմ վէ՛մս ու բերդս դուն ես . և քու անուանդ համար ինծի առաջնորդէ ու զիս կառավարէ՛ :

4 Արողայթէ՛ն զիս հանէ՛ , որ ինծի համար զաղտուկ լարել են , ինչու որ իմ զօրութիւնս դուն ես :

5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ . հիւ Լճո՛վայ Մատուած ճշմարտութեան , դուն իս փրկեցիր :

6 Անտի ունայնութիւններ պահողները ատեցի . բայց ես Տէրո՞ջը յուսացայ :

7 Կու . ողորմութիւնովդ պիտի ցընծամ և ուրախ ըլլամ . ինչու որ իմ թշուառութիւնս տեսար , ու իմ անձս տառապանքներու մէջ դիտցար .

8 Եւ զիս թշնամիին ձեռքը ջմատնեցիր , և ապա իմ ոտքերս լայնարձակ տեղ մը կանգնեցուցիր :

9 Ի՞նչ Տէր, ողորմէ՞ ինծի , վասն զի նեղութեան մէջ եմ . սրտնեղութեան մոռցաւ իմ աչքս , իմ անձս ու իմ փորս :

10 Ա՛սան զի իմ կեանքս տրոմուեց թնկնի ու տարիներս հառաչանք ընելէն սպառեցան . իմ ոյժս թշուա-

ռութեան տխարացաւ , ոսկորներս ալ մաշեցան :

Եւ բոլոր թշնամիներուս՝ մասնաւոր զբայիներուս առջևը նախատինք եղայ , ու իմ ծանօթներուս երկիւղ եղայ . իս դուրսը տեսնողները ինծումէ կը փախչէին :

Սեռածի պէս սիրաւ մոռցուած եղայ , կորսուած ամանի նմանեցայ :

Ա՛սան զի շատերուն բամբասանքը լսեցի . չորս կողմն վախ կար . երբոր անոնք ինծի համար մէկտեղ ժողվուեցան , խորհուրդ կ'ընէին որ հոգիս առնեն :

Բայց ես քեզի յուսացայ , հիւ Տէր . բսի թէ Դուն ես իմ Մատուածս .

Եւ ժամանակներս քու ձեռքդ են . փրկէ՛ զիս թշնամիներուս ձեռքէն՝ ու զիս հալածողներէն :

Կու . ծառայող վրայ երեսդ փայլեցո՛ւր . քու ողորմութեամբդ զիս փրկէ՛ :

Ի՞նչ Տէր, չամշնամ , վասն զի քեզի կանչեցի . ամբարիշտները թող ամշնան , ու զերեզմանին մէջը թող լուռ կենան :

Իմո՛ք պապանձին ստախոս չընթեցնեցր , որոնք հպարտութեամբ և նախատանք ամբարտաւանութիւն կը խոսին արդարին պէ՛մ :

Ո՛րչափ մեծ է քու բարութիւնը՝ որ քեզմէ վախցողներուն համար պահեցիր , ու քեզի յուսացողներուն համար ըրիր , մարդոց որդիներուն առջևը :

Օւնոնք քու երեսիդ ծածկեց . թողք պիտի ծածկես մարդոց դաւաճանութիւններէն . խորանի մէջ պիտի ծածկես զանոնք լեզուներուն հակառակութեանէն :

Օրջեւալ բայց Տէրը , վասն զի իր ողորմութիւնը զարմանալի բնութեան փարպաւոր քաղաքի մէջ :

Եւ շփոթութեանս մէջ բսի թէ Ատրուեցայ ես քու աշտերուդ առջևէն . սակայն դուն իմ աղօթքիս ձայնը լսեցիր՝ երբոր քեզի աղաղակեցի :

Տէրը սիրեցէք՝ հիւ անոր բոլոր սուրբերը . վասն զի Տէրը հուսատա-

ցեարները կը պահէ, ու ամբարտա-
ւանութիւն ընողներուն առատօրէն
հատուցում կ'ընէ :

- 24 Ատրիճ Լեղէք ու ձեր սիրտը թող
զօրանայ, դուք ամենքդ որ Տէրոջը
կը յուսար :

ՍԵՂՍՈՍ ԼՂ

Դատիքի ին կողմ :

- 1 Երանի անոր՝ որուն յանցանացը
թողութիւն կըսուի, ու անոր
մեղքերը ծածկուեցան :
- 2 Երանի ան մարդուն՝ որ Տէրը
անօրէնութիւն չստացաւ անոր, ու
անոր հոգիին մէջը ներդուր թիւն չը-
կայ :
- 3 Երբոր լուռ կեցայ՝ ոսկորներս մա-
շեցան իմ ամէն օր աղաղակելովս :
- 4 Ասան զի ջորեկ ու զիւնք բու-
ձեցորդ իմ վրաս ծանրացաւ . իմ
թացութիւնս ամառուան չորու-
թեան դարձաւ : (Սէլայ :)
- 5 Իմ մարդս քիզի յայտնեցի, ու
իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի . ըսի
թէ Տէրոջը պիտի խոստովանիմ
յանցանքներս . ու դուն թողալիք
իմ մեղքիս անօրէնութիւնը : (Սէ-
լայ :)
- 6 Ատր համար ամէն աստուածա-
պաշտ աղօթք պիտի ընէ քեզի բու-
զտնուելու ժամանակդ . յերաւի
չատ ջուրերուն հեղեղներուն ատենը
անոր պիտի չմոտենան :
- 7 Դուն ես իմ ապաստանարանս,
ներդութեան զիս պիտի պահես .
դուն իս պիտի պատուս աղատու-
թեան կողմով : (Սէլայ :)
- 8 Վեղէ պիտի սորվեցնեմ, ու
երթալու ճամբադ պիտի ցուցը-
նեմ քեզի . իւր պիտի իրա-
տեմ, իմ աչքս քու վրադ պիտի
ըլլայ :
- 9 Զի պէս ու ջորիի պէս մի ըլ-
լաք, որ միտք չունին, ու իրենց
սանձին ու պատուրդին զարդովը կա-
պելու է, որ քեզի չմոտենան :
- 10 Միտքովս տանջանքները շատ
պիտի ըլլան . սակայն Տէրոջը յու-
սացողին չօրս կողմը ողորմութիւնը
պիտի պատէ :

Մի արդարներ Տէրոջմով ուրախ 11
կ'ընէք ու ցնծացէք, ցնծութեամբ
կ'ընէք դուք ամենքդ որ պատով
ուղեղ էք :

ՍԵՂՍՈՍ ԼՂ

Մի արդարներ Տէրոջմով ցնծա- 1
ցէք . ուղեղներուն կը վայել օրհ-
նութիւն երգիք :

Դավեթէք Տէրը քնարով, տառը 2
ըսր ունեցող տաւիղով սաղմոս կը-
գեցէք անոր :

Կոր Երդ մը կողմէք անոր . 3
վարպետութեամբ նոսրացանք
զարկէք ցնծութեան ձայնով :

Սասն զի Տէրոջը խօսքը չեղաւ 4
է, ու անոր բոլոր զործքերը ճշմար-
տութեամբ են :

Ներկայ արդարութիւնը ու իրա- 5
ւունքը կը սիրէ . Տէրոջը ողորմու-
թիւնովը կ'ընէ լեցուն է :

Տէրոջը խօսքովը կ'ընէք ստեղ- 6
ծուեցաւ, ու իր բերնին հոգիովը
անոր բոլոր զօրքը :

Չօրովն ջուրերը գեղի մը պէս 7
կը ժողկէ, անդունդները շտմա-
րաններուն մէջ կը դնէ :

Բոլոր կ'ընէք թող Տէրոջմէն 8
վայնայ, ու անկէ դողան աշխարհի
բոլոր բնակիչները :

Սասն զի անկիայ ըսաւ, ու ե- 9
ղաւ . ինքը հրամայեց, ու հաստա-
տուեցաւ :

Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խոր- 10
հուրդները . փոճը կը հանէ ժո-
ղովրդաց դիտաւորութիւնները :

Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան 11
կը մնայ, ու անոր սրտին դիտա-
ւորութիւնները՝ ազգէ մինչև ազգ :

Երանի ան ազգին՝ որուն Աս- 12
տուածը Տէրն է . ու ան ժողովուր-
դին՝ որն որ իրեն ժառանգութեան
համար ընտրեց :

Տէրը կ'ընէք ինչ որ յայն, բոլոր 13
մարդաց որդիները կը տեսնէ .

Իր բնակութեանը տեղէն աշ- 14
խարհի բոլոր բնակիչները կը դե-
տէ :

Մտնոց սիրտերը հաւատարապէս 15
ինքը ստեղծեց . անոնց բոլոր ըրած-
ները կ'իմանայ :

- 16 Թագաւոր մը զօրքի շատութիւնով չազատիր • Դէ ալ զօրաւոր մարդ մը ուժի շատութիւնով կը փրկուի :
- 17 Չին ազատութեան համար պարայ րան է , ու իր ուժին շատութիւնովը չկրնար ազատել :
- 18 Եհն Տէրոջը աչքը իրմէ վախճող ներուն «- իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է ,
- 19 Եհնայ անձը մահուանէ փրկելու , ու սովի ժամանակ զանոնք ապրեցրնելու համար :
- 20 Սեր անձը Տէրոջը կը սպասէ • մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը անիկայ է :
- 21 Սամս դի մեր սիրտերը անով կ'ուրախանան • ինչու որ անոր սուրբ անուանը յուսացանք :
- 22 Ո՛վ Տէր , բոլոր ողորմութիւնդ մեր վրայ ըլլայ , ինչպէս որ քեզի կը յուսանք :

ՍԵՂՍՈՍ ԼԻ

Սաղմոս Դաւթի , ան առնէր որ Երիմելիքին առջին յիմար ձեռնյալ , ան ալ դուրս ըրաւ զանիկայ որ զնայ :

- 1 Եմէն ժամանակ Տէրը պիտի օրհնէմ • անոր զօրութիւնը միշտ իմ բերանս պիտի ըլլայ :
- 2 Իմ անձս Տէրոջմով պիտի պարծի • խոնարհները պիտի լսեն և ուրախ ըլլան :
- 3 Ինծի հետ Տէրը մեծցուցէք , ու մէկտեղ բարձրացընենք անոր առնունը :
- 4 Տէրը խնդրեցի , ու ինծի պատասխան տուաւ , և իմ ամէն երկիւղներէս իս փրկեց :
- 5 Ենոր նայեցան ու լոյս առին , և անոնց երեսները չամչցան :
- 6 Ես աղքատը աղաղակեց , ու Տէրը լսեց անոր , և զանիկայ իր բոլոր նեղութիւններէն փրկեց :
- 7 Տէրոջը հրեշտակը իր բանակը անկէ վախճողներուն ջրս կողմը կը դնէ , ու զանոնք կ'ազատէ :
- 8 Ճաշակեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է • երանի՛ ան մարդուն՝ որ անոր կը յուսայ :

Տէրոջմէ վախճող , անոր սուրբ րեքը • վասն զի անկէ վախճողներուն բան մը պակաս չըլլար :

Ես ինծի կորինները չգաւորուեմ թիւն ու անօթութիւն կը կրեն • սակայն Տէրը փնտրողներուն բաւութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ :

Եկէք հրդեհ , մօրիկ ըրէք ինծի , Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցնեմ :

Ո՞վ է ան մարդը որ ապրիլ կ'ուզէ , «- լաւ օրեր կը սիրէ , բարութիւն տեսնելու համար :

Եւ լեղուդ չարութիւնէ պահէ , ու չըմոռնանքդ նեղութիւն խօսելէն :

Չարութեան հետացիր ու բաւութիւն ըրէ • խաղաղութիւն փնտռէ ու անոր ետէն զնա :

Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ են , ու անոր ականջները անոնց աղաղակին :

Տէրոջը երեսը չարագործներուն դէմ է , անոնց յիշատակը երկրէն բնաջինջ ընելու համար :

Երդարեւ կ'աղաղակեն , ու Տէրը կը լսէ , ու իրենց բոլոր նեղութիւններէն կը փրկէ զանոնք :

Տէրը մօտ է անոնց՝ որոնց սիրտը կոտրած է , ու հողիով խոնարհածները կ'ապրեցնէ :

Երդարեւ նեղութիւնները չատեն • բայց Տէրը ամենէն կը փրկէ զանիկայ :

Ենոր բոլոր ոսկորները կը պահէ • անոնցմէ մէկը չկոտորուիր :

Չարութիւնը ամբարիշտը պիտի մոռցնէ , ու արդար ատողները պիտի դատապարտուին :

Տէրը իր ծառաներուն անձը կը փրկէ • և իրեն յուսացողներէն բնաւ մէկը պիտի չգատապարտուի :

ՍԵՂՍՈՍ ԼԵ

Սաղմոս Դաւթի :

Ո՛վ Տէր , ինծի հետ հակառակողներուն հետ հակառակէ , ինծի հետ պատերազմողներուն հետ պատերազմէ :

Ես պարը ու վահանը ան , ու եմք ինծի օգնութիւն ընելու :

- 3 Կան նիգակը քաշէ, ու քամբան
դոցէ՛ իս հալածողներուն զէմ՝ քէ՛
անձին թէ՛ Կու փրկութիւնդ ես
եմ :
- 4 Իմ անձս փնտռողները ամշնան
ու խայտառակ ըլլան . ետ դառնան
ու ամշնան անոնք որ ինծի համար
չարութիւն կը խորհին :
- 5 Հովին առջև եղած մղեղին պէս
ըլլան անոնք . և Տէրոջը հրեշտակը
փոխյցնէ զանոնք :
- 6 Ենոյն ճամբան խաւար ու սիրդե-
ցընող ըլլայ, և Տէրոջը հրեշտակը
հալածէ զանոնք :
- 7 Ստան զի զուր տեղը իրենց որո-
գայթը փոսի մէջ ինծի համար
ծածկեցին, ու զուր տեղը քոս փո-
րեցին անձին համար :
- 8 Թոճղ անոր վրայ յանկարծ աւել-
բում զայ . և իր ծածկած որոգայ-
թը զինքը բռնէ, նոյն աւերման մե-
ջը ինչայ :
- 9 Սակայն իմ անձս Տէրոջմով
պիտի ցնծայ, անոր փրկութիւնովը
ուրախ պիտի ըլլայ :
- 10 Իմ բոլոր ոտկորներս պիտի բռնն,
Տէր իմ քեզի նման է, որ աղքա-
տը կ'ապառնա անկէ՛ որ կը զօրանայ
անոր վրայ, ու աղքատը և տնանկը
իր յափշտակողէն :
- 11 Սուտ միաներ ելան, չգիտցած-
ներս կը հարցնէին ինծի :
- 12 Ղէկութեան փոխարէն ինծի
զէշտութիւն ըրին՝ կողոպտելով իմ
անձս :
- 13 Բայց ես անոնց հիւանդութեան
ասունը բուրձ կը հագնէի, իմ
անձս ծովով կը չարաբերի, ու իմ
սղօթըս իմ ծոցս պիտի դառ-
նայ :
- 14 Ինչպէս իմ ընկերիս կամ եղբորս
հետ՝ այնպէս աւ անոնց հետ կը վա-
րուէի, իր մօրը համար սուգ ունեցող
զի մը պէս սրտմտութեամբ կը ցած-
նայի :
- 15 Բայց անոնք իմ կաղութեանս ա-
տենը խողացին ու ժողովուեցան .
զարնողները իմ վրաս ժողովուե-
ցան, ու ես բան չը չէի գիտեր, կը
ճիգդէին զի ու չէին զարարեր :
- 16 Ինծիցի կեծաւոր խեղճատակ-

ներուն հետ ակամանքին իմ վրաս
կը կրճտէին :

Ս'վ Տէր, մինչև ե՞րբ պիտի նա- 17
յիս . աղատէ՛ իմ անձս անոնց ա-
ւերութենէն, իմ կեանքս՝ առիւծի
կորիւններէն :

Ս'վ ժողովրդի մէջ ինչ պիտի 18
զովեմ . շատ ժողովուրդի մէջ քեզ
պիտի օրհնեմ .

Յուր տեղը ինծի թշնամի եղող- 19
ները թոճղ իմ վրաս չենդան . ա-
ռանց պատճառի զիս ատողները աչ-
քով նշան թոճղ չտան :

Ինչու որ խաղաղութիւն չեն խա- 20
սիր, հապա երկրի մէջ հանդարտ-
ներուն զէմ նենգութիւն կը խորհին :

Սև իրենց բերանը ինծի զէմ կը 21
լայնցնեն՝ ըսելով . Ս'վ զիս,
մեր աչքերը տեսան :

Ս'վ Տէր, զուր տեսար, լուս մի՛ 22
կենար . ի՞նչ Տէր ինծի մէջ հեռանար :

Եթեքնցիք, իմ Բստուածս ու 23
Տէրս, ու իմ դատաստանիս ու-
ղատիս երկր :

Կու արդարութեանդ համեմատ 24
իրաւունք ըրէ ինծի, իմ իմ Տէր
Բստուածս, և իմ վրաս թոճղ չեմ-
դան .

Իրենց սրտին մէջ թոճղ չեն 25
թէ՛ Մահ մեր կամքը եղաւ, ու
թոճղ չեն թէ՛ Սքեցիք անիկայ :

Թոճղ ամշնան ու մէկտեղ խայ- 26
տառակ ըլլան անոնք որ իմ չարե-
րիս վրայ կը խնդան . իմ վրաս հը-
պարտացողները ամբթ ու խայտա-
ռակութիւն հագնին :

Թոճղ ցնծան և ուրախանան ա- 27
նոնք որ իմ արդարութիւնս կ'ուզեն,
ու միշտ թոճղ բռնն թէ՛ Բստուած
մեծանայ, որ իր ծառային խաղա-
ղութիւնը կ'ուզէ :

Սև իմ լեզուս քու արդարու- 28
թիւնդ պիտի խօսի, ու ամէն օր
քու գովութիւնդ :

ՍԵՂՄՈՍ ԼԳ

Պիլաւոր երաժշտի . Սոլմոս
Կաւթի Տէրոջը ծառային :

Բարաբրին չարութեանը վրայով 1
սրախ մէջի խօսքը ու է . Բս-

- 18 Արդարներուն օրերը զիտե՛ Տէրը .
և անոնց ժառանգութիւնը յաւի-
տեանական պիտի ըլլայ .
- 19 Փորձանքի ժամանակ պիտի չստի-
նան : ու սովի օրերը պիտի կշտա-
նան :
- 20 Բայց ամբարիշտները պիտի կոր-
սուին , ու Տէրոջը թշնամիները
զատուանքուն ճարպին պէս պիտի
սպառին , մուխի պէս պիտի սպառին :
- 21 Ամբարիշտը փոխ կ'առնէ ու չի-
ճարեր , տակաջն արդարը կ'ողորմի
ու կու տայ :
- 22 Ինչու որ անոր օրձաճները պիտի
ժառանգեն երկիրը . բայց անիկ ա-
նիճուածները պիտի կորսուին :
- 23 Բարձի մարդուն քայլերը Տէրոջմէ
կը հատատուին . ու Ենիկայ անոր
ճամբուն կը հաւանի :
- 24 Իճէ և ինոյ , պիտի չկործանի .
վասն զի Տէրը անոր ձեռքը կը բռնէ :
- 25 Տղայ էի ու ծերացայ , բայց ար-
դարը անտես եղած չտեսայ , կամ
անոր վատակը հայ մարացոյ :
- 26 Վէն օր կ'ողորմի ու փոխ կու
տայ , և անոր սերունդը օրձուած է :
- 27 Չարութիւնն ետ կեցիր ու բա-
րութիւնն ըրէ , և յաւիտեան պիտի
մնաս .
- 28 Ինչու որ Տէրը կը սիրէ իրա-
ւունքը , և իր սուրբները երեսէ
չձգեր . յաւիտեան կը պահուին ա-
նոնք . բայց ամբարիշտներուն սե-
րունդը պիտի կորսուի :
- 29 Արդարները պիտի ժառանգեն
երկիրը , ու յաւիտեան անոր վրայ
պիտի բնակին :
- 30 Արդարին բերանը իմաստութիւն
կը խօսի , ու անոր լեզուն իրաւունք
կը զրոյցէ :
- 31 Իր Աստուծոյն օրէնքը իր սրտին
մէջ է , և անոր քայլերը պիտի չը-
սահին :
- 32 Սեղաւորը արդարը կը զիտէ ,
և զանիկայ մեռցընելու ետեւէ կ'էլ-
նայ :
- 33 Տէրը անոր ձեռքը պիտի չձգէ
զանիկայ , և անոր դատաստանը
տեսնուած ատենը պիտի չջատա-
պարտէ զանիկայ :
- 34 Տէրոջը համբերէ՛ ու անոր ճամ-

բան պահէ , և անիկայ քեզ կը
բարձրացնէ որ երկիրը ժառանգես .
ամբարիշտներուն ցատակումը պիտի
տեսնես :

Ամբարիշտը զօրացած տեսայ , ու
իր տեղը կեցող կանանչ ծառի մը
պէս տարածուած .

Բայց ան անցաւ , ու ահա՛ չկար .
և զանիկայ փնտռեցի , բայց չգտա-
նուեցաւ :

Արդարը նկատէ և ուղեկցին նա-
յէ , վասն զի խաղաղարար մար-
դը Բարձի վախճան պիտի ունենայ :
Իսկ անօրէնները մեկտեղ պիտի
կորսուին . ամբարիշտներուն վախ-
ճանը կորուստ պիտի ըլլայ :

Բայց արդարներուն փրկութիւնը
Տէրոջմէն է , նեղութեան ժամանակ
կըր անոնց ապականէն է :

Ու Տէրը պիտի օգնէ անոնց , և
պիտի ազատէ զանոնք . ամբարիշտ-
ներէն պիտի ազատէ ու պիտի
փրկէ զանոնք , վասն զի անոր կը
յուսան :

ՍԵՂՈՍ ԼԸ

Սաղմոս Դաւթի , յիշատակի հա-
մար :

Ո՛վ Տէր , բու սրտմտութեամբդ
զիս մի՛ յանդիմաներ , ու բար-
կութեամբդ զիս մի՛ խրատեր :
Ս ասն զի բու նետերդ իմ ներսի
զիս միտեցան , և բու ձեռքդ իմ
զրաս կ'իջնէ :

Իմ մարմնոյս մէջ առողջութիւն
չկայ բու բարկութեամբդ համար ,
ու ոսկորներուս մէջ հանգստու-
թիւն չկայ իմ մեղքիս համար :

Ինչու որ անօրէնութիւններս զը-
խէս վեր բարձրացան . ծանր բռնի
պէս իմ վրաս ծանրացած են :

Ա՛յնքան հոռեցան ու փտեցան
իմ յիմարութեանս պատճառովը :
Նշուաւոպայ ու խիտ ցածցայ ,
ամէն օր տրտում կը պարսիմ :

Ս ասն զի աղիքներս չերմութիւ-
նով լեցուեցաւ , ու մարմնոյս մէջ
առողջութիւն չկայ :

Տկարացայ ու խիտ ձեռեկայ .
սրտիս հեծութիւնն մռնեցի :

տուծոյ վախը Հիւս անոր աչքերուն առջին :

9 Ինչու որ ինքզինքը կը շոգորտ-
թէ իր աչքերուն առջին՝ իր անօրե-
նութեանը գտնուելուն ու ատելի
ըլլալուն վրայով :

3 Ենոր բերինն խօսքերը անօրե-
նութիւն ու նենգութիւն են : Բարի
ընելու համար իմաստուն ըլլալը
մէկդի ձգեց :

4 Իր անկողինին մէջը անօրենու-
թիւն կը մտածէ , ու կը կենաց ա-
նանկ ճամբու մէջ որ աղէկ է , և
չարէն չգտնիր :

5 Ո՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ
մինչև երկնքը կը հասնէ , ու քու
ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը :

6 Ի՞նչ արդարութիւնդ հօգը ընեն-
քու պէս է : քու իրաւունքդ մեծ ան-
գունդ մին է : մարդիկը ու անասուն-
ները գուն կ'ապրեցընես , ով Տէր :

7 Ո՛վ Բարուած , ի՞նչ գերազանց
է քու զթութիւնդ , որ մարդոց որ-
դիքը քու թեւերուդ հովանաւո-
րութեանը կ'ապաստին :

8 Ենոր քու տանդ պարարտու-
թիւնն պիտի կշտանան : ու քու
հաճութիւններդ գետէն պիտի
խմցընես անոնց :

9 Ինչու որ կենաց աղբիւրը քու
քովդ է : քու լուսովդ լոյս պիտի
տեսնեմք :

10 Ի՞նչ զթութիւնդ քեզ ճանչող-
ներուն շարունակէ , ու քու ար-
դարութիւնդ սրտով ուղեղներուն :

11 Եմարտաւանութեան ոտքը թող
իմ վրաս չգայ , ու չարերուն ձեռքը
զիս չարժէ :

12 Հոն ինկան անօրենութիւն գոր-
ծողները , գետինը զարնուցան ու
տրոյսան վեր ելել :

ՍԵՂՄ • 11:

Առաջին Դաւթի :

1 Եմարտուն համար մի նեղանար ,
անօրենութիւն գործողներուն մի
նախանձիր :

2 Ա՛յն գի անոնք խոտի պէս շու-
տով պիտի կտրուին , ու կանանչ
խոտի պէս պիտի չորան :

Տէրոջը յուսա ու բարութիւն 3
ըրէ , երկրի վրայ բնակէ ու ճշմար-
տութեան մէջ արածուէ :

Ու Տէրոջմով ուրախացիր • և
անիկայ կու տայ քեզի քու սրտիդ
խնդրուածքները :

Տէրոջը յանձնէ քու ճամբադ , ու
անոր յուսա , և անիկայ պիտի կա-
տարէ :

Ու դուքս պիտի հանէ քու ար-
դարութիւնդ լոյսի պէս , ու քու
իրաւունքդ կէս օրունակ պէս :

Տէրոջը համբերէ ու անոր սպա-
սէ , և մի նեղանար իր ճամբան
յաջողութեամբ զայցողին համար ,
ու խաբէութիւն ընող մարդուն
համար :

Դադարէ՛ բարկութեան , ու
սրդողիդ վերջ ըրէ : մի նեղանար ,
որ չարութիւն ընես :

Ա՛յն գի չարաղործները պիտի
կտրուին , սակայն Տէրոջը համբե-
րողները երկիրը պիտի ժառանգեն :

Ա՛յն գի քիչ ժամանակէ ետե
ամբարիշտը պիտի չըլլայ , և անոր
տեղը պիտի փնտռեն , ու ինքը պե-
տի չգտնուի :

Ասկայն հեղերը պիտի ժառան-
դեն երկիրը , ու խաղաղութեան
տառապանութիւնով ուրախ պիտի ըլ-
լան :

Մեղաւորը արդարին դեմ չար կը
խորհի , ու անոր վրայ ակռաները
կը կրճաէ :

Տէրը ծաղը պիտի ընէ գանիկայ ,
վասնի գի անոր օրը հասնելու վրայ
կը տեսնէ :

Մեղաւորները թուր քաշեցին ,
ու աղեղնին լարեցին , ապաւոր ու
տնանիլ վար ձգելու համար , շտապ
ճամբու մէջ քալողները սպաննելու
համար :

Ենոյց թուրը իրենց սիրտը պե-
տի մանէ , ու անոնց աղեղները պե-
տի կտրտին :

Բրդաբին քիչ բանը շատ ամրա-
րիշտներու առաստ ստացուածքին ա-
ղէկ է :

Ինչու որ ամբարիշտներուն բա-
ղուկները պիտի կտրուին • րայց
արդարներուն սպաւէնը Տէրն է :

- 9 Ո՛վ Տէր, իմ ամեն բաղձաւորս
քու առջիկ է, ու իմ հեծուծիւնս
քեզմէ չծածկուեցաւ :
- 10 Սիրտս կը բարախէ, որմս զիս
թող տուաւ, ու իմ աշտերուս
լոյսը՝ ան ալ իմ հետս է :
- 11 Սիրականներս ու ընկերներս իմ
չարչարանքէս հեռու կը կենան, ազ-
գականներս ալ հեռու կը կենան :
- 12 Ու անձս փնտռողները ինչ որ ու-
զայթ կը լարեն, ու ինծի չարիք
ուզողները անօրէնութիւն կը խօ-
սին, և ամէն օր նենգութիւն կը
մտածեն :
- 13 Սակցն ես խուլի պէս չեմ լսեր,
ու բերանը չըսողը համբի մը պէս
եմ :
- 14 Ի՛նչ ես անպէ՛կ մարդու մը պէս եմ՝
որ չլսեր, ու հակառակ խօսք չկայ
իր բերանը :
- 15 Սաան զի՛ն իմ Տէր՝ ես քեզի կը
յուսամ, զունս պիտի պատասխա-
նեմ իմ իմ Տէր Եստուածս :
- 16 Ինչու որ լսի, թո՛ղ չինչան
իմ վրաս . ոտքիս սահած ժամաւ
նակը ինծի գէ՛մ գէ՛րէ՛ք կը մեծընեն :
- 17 Սաան զի ես կաղ բլբլաւ պատ-
րաստ եմ, ու իմ ցաւս ամէն աւ-
տեն առջիկ է :
- 18 Ինչու որ անօրէնութիւնս պիտի
պատմեմ, ու մեղքիս համար հոգ
պիտի ընեմ :
- 19 Ի՛սկայ թշնամիներս ողջ են, ու-
ժովքան . զիս զուր տեղը ատողները
չատցան :
- 20 Ու աղեկութեան փոխարէն գե-
շութիւն ընողները ինծի գէ՛մ կը
կենան, քան զի ես աղեկութեան
ետեւ կ'երթամ :
- 21 Իս մի՛ թողուր իմ Տէր, իմ
իմ Եստուածս ինձմէ մի՛ հեռանար :
- 22 Ինծի օղնութիւն ընկելու արտոր-
ցի՛ր իմ Տէր իմ փրկութիւնս :

ՍԵՂՍՈՍ . 1. ԹԻ

Ղեկավար երաժշտին, Իդիթու-
նին . Սաղմոս Գաւթի :

- 1 Բ՛ար թէ ճ՛ամբանիբուս զգուշու-
թիւն ընեմ, որ լեզուովս մեղք
չգործեմ . բերանս սանձով պա-

հեմ՝ ամբարիւտը իմ առջիս եղած
ատենը :

Ս՛ուշ՝ եղայ լուսութիւնով, ա-
ղեկութեան վրայով ալ լսեցի, ու
ցաւս չարեցաւ :

Սիրտս բորբոքեցաւ . ներսի դիս,
ջերմութեանս մէջ կրակ վառեցաւ .
ան աղեկը լեզուովս խօսեցայ :

Յուշուր ինծի, իմ Տէր, իմ
վերջս, և օրերուս չափը հրչափ է,
որ գիտնամ թէ ինչպէս անցաւ որ եմ :

Ե՛ս իմ օրերս թիգերու լա՛կ գը-
րիք, ու իմ կեանքս ոչինչի ոչն է
քու առջիկ . իրաւ ամէն մարդ թէ
և հաստատուած ըլլայ, Բայց բոլը-
րովին ունայնութիւն է : (Սէլայ)

Յիրաւի մարդը ատուերի մը պէս
կը սրտաթիւն, արդարեւ փու՛ճ տեղը
անհանդիստ կ'ըլլայ . կը դիպէ,
բայց չցիտեր թէն իմ պիտի առնէ
զանոնք :

Ու հիմա ի՛նչ բանի սպասեմ,
իմ Տէր, իմ յոյսս քեզի է .

Փրկէ՛ զիս իմ բոլը յանցանքնե-
րէս, իս յիմարներուն նախատինք
ըլլաւ մի՛ դեմ :

Ս՛ուշ՝ եղայ ու բերանս չըսցի,
վասն զի զունս ըրիք :

Ի՛նչ հարուածդ հեռացուր ինձմէ .
ձեռքիդ զարնելովը ես կորսուեցայ :

Անօրէնութեան համար յանդիւ-
մանութիւններով կը խրատես մար-
դը, ցեցի մը պէս կը հալեցընես
անոր ջանկալի բաները . իրաւ ամէն
մարդ ունայնութիւն է : (Սէլայ)

Ո՛վ Տէր, լսէ՛ իմ աղօթքս, ու
ակննջ դիր աղաղակիս . արցունք
ներուս մի՛ լսեր, ինչու որ քու առ-
ջիկ պանդուխտ մի՛ն եմ ես, հիւր
մի՛ իմ բոլը նախնիքներուս պէս :

Թողլուութիւն ըրէ ինծի որ
զուարթանամ քանի որ չեմ զայեր
ան Գեղ՝ որ ալ պիտի չցանուիմ :

ՍԵՂՍՈՍ . Ի

Ղեկավար երաժշտին . Սաղմոս
Գաւթի :

Սպասելով սպասեցի Տէրոջը, ու
ծռեցաւ ինծի ու լսեց իմ աղա-
ղակս .

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

1

- 2 Իս զիս կորստեան փոսէն՝ տղմաւ լեղ կաւէն հանեց , ու ոտքերս վէժի վրայ ամենբոց , ու քալուածքս հաստատեց :
- 3 Ու բերանս զբաւ մէկ նոր երգ մը՝ մեր Մատուծոյն գովութիւնը : Եւ աւերը պիտի տեսնեն ու պիտի վախնան , ու Տէրոջը պիտի յուսան :
- 4 Իբրանի ան մարդուն՝ որ իր յոյսը Տէրոջը վրայ կը դնէ , ու շնայիր հպարտներուն ու ստուծեան դարձողներուն :
- 5 Եւ առ Էն սրանկէքներդ . որ դուն ըրեր ես , ո՞վ իմ Տէր Մատուածս , ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ մէկը շիրմար կարգաւ պատմել քու առջիկ . պիտի պատմէի ու խօսէի , Բայց համբարեն աւելի շատ են :
- 6 Ջոհի ու ընծայի չհանեցար , հապա իմ ականջներս բացիր . ողջ ջակեղ ու մեղքի պատարագ չլաւ հանջեցիր :
- 7 Եւ ժամանակը ըսի թէ Եհան կու գամ ես . դիբրի ստմնի մէջ ինծի համար գրուած է :
- 8 Ո՞վ իմ Մատուածս , քու կամրդ կատարելու փափաքեցայ , ու քու օրէնքդ իմ ներսի դիս է :
- 9 Երգարութիւն քարոզեցի շատուոր ժողովքի մէջ . ահա չըթմոյններս չարդիւնեցի . ո՞վ Տէր , դուն գիտես :
- 10 Արտիս մէջը զաղտուկ չպահեցի քու արգարութիւնդ . հաւատարմութիւնդ ու փրկութիւնդ պատմեցի . քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ շատուոր ժողովքէն չձածկեցի :
- 11 Դուն ո՞վ Տէր , քու զթութիւնդ մտ մի պահեր ինծի . քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ ամեն ժամանակ պաշտպանեն զիս :
- 12 Աման զի անթիւ չարիքներ իս պատեցին . անօրէնութիւններս ինծի հասան , ու ես չեմ կրնար տեսնել . զկտուս մտղեն շատ են , ու սիրտս իս թողուց :
- 13 Ո՞վ Տէր , իս փրկելու կամք ըրէ . ո՞վ Տէր , ինծի օգնելու արտոյցիր :
- 14 Ինչո՞ւ ամենան ու մէկտեղ խառտաւկ ըլլան իմ անձս փնտռողներս անիկայ կորքնցընելու համար .

եւ դառնան ու ամբիթով ըլլան ինծի չարութիւն ու զոգնելը :

Ինչո՞ւ ամենայն կործանին աւ 15 նոյն որ ինծի Աստուծոյ վաշէրէն :

Եւ մենք փնտռողներք քեզմով 16 թող ցնծան եւ ուրախանան . քու փրկութիւնդ սիրողները ամեն ժամ մանակ թող ըսեն , Տէրը մեծանայ :

Իսկ ես աղքատ ու տեսնիկ եմ , 17 ու խաչ Տէրը հոգ կը տանի ինծի . իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես , ո՞վ իմ Մատուածս մի ուշանար :

ՍԵՂՍՈՍ ԻՆ

Գլխաւոր երաժշտին . Սարգիս Դաւթի :

- Իբրանի անոր որ աղքատին հոգ 1 կը տանի . նեղութեան օրը Տէրը պիտի փրկէ զանիկայ :
- Տէրը պիտի պահէ ու ապրեցընէ 2 զանիկայ . երանելի պիտի ըլլայ երկրի վրայ . ու թշնամիներուն կամեցը պիտի չմտնեն զանիկայ :
- Տէրը անոր դժ պիտի տայ տը 3 կարութեան անկողինին մէջ . անոր ամեն անկողինը պիտի դարձնեն անոր հիւանդութեան ատենը :
- Իս ըսի , Ո՞վ Տէր , ողորմէ ինծի , բժշկէ իմ անձս , ինչու որ ես 4 բեզէ դէմ մեղանեցի :
- Թշնամիներս գէշ կը խօսին իմ 5 վրայովս , բռնալ թէ Ե՛րբ պիտի մեռնի ու անունը կորստի :
- Ինչ որ Դէ՛ս Դէ՛ս զալու ըլլայ 6 տեսնելու համար , ունայրութիւն կը խօսի . իր սիրտը անօրէնութիւն կը ժողկէ իրեն համար , որ դուրս ելլելով զըռցէ :
- Ինծի դէմ մէկտեղ կը փախան 7 ամեն իս անողները . իմ վրայովս չարութիւն կը խորհն .
- Ո՞րքն թէ Չարութեան բան մը 8 անոր վրայ թափեցաւ . ու Դէ՛ս որ պատկած է , ալ պիտի լըլլէ :
- Ո՞րքն անգամ իմ բարեկամ՝ 9 որուն ապաւիներ էի , իմ հացս ու տողը ինծի դէմ կըռնկ վերցուց :
- Սակայն՝ ո՞վ Տէր , դուն ողորմէ 10 ինծի ու կանչեցի՞ր զիս , ու ես փոխարէնը տամ անոնց :

- 11 Եսկէ զիտեմ որ ինծի կը հաւ-
նիս , որ թշնամիս իմ վրաս չպար-
ծենար :
- 12 Եւ զիս իմ անմեղութեանս մէջ
կը պահես , ու յաւիտեան իս քու
առջիկ կը կայնեցընես :
- 13 Օրփնաւ ըլլայ Իսրայէլէն Տէր
Մատուածը յաւիտեան յաւիտե-
անց : Ամէն ու ամէն :

ԱՆՎՄԱՐ . ԽԻ

Գլխաւոր երաժշտին . Արթիւ որ-
դուցը երգը :

- 1 Ինչպէս որ եղբերուն ճուրի վտակ-
ներուն կը փափարի , անանկ ալ
իմ անձս քեզի կը փափարի ո՞վ
Մատուած :
- 2 Հողի մարաւել Մատուածոյ կին-
դանի Մատուածոյ . Ե՞րբ պիտի դամ
ու երեսնամ Մատուածոյ առջին :
- 3 Զորեկ ու զիւնը արցունքներս
ինծի հայ եղան , որովհետեւ ամէն
օր ինծի կ'ըսեն թէ Ո՞ւր է քու
Մատուածդ :
- 4 Ես լանները միտքս կը բերեմ , ու
հողիս կը թափեմ իմ ներսիդիս ,
հաւատեալ որ բազմութեան հետ
երթամ , անոնց հետ հանդէսով
Մատուածոյ տունը մտնեմ ու բախու-
թեանս ու օրփութեանս ձայնով , սո-
նախմբող բազմութեան հետ :
- 5 Ինչո՞ւ կը ցածնաս , ո՞վ իմ հո-
գիս , եւ ինչո՞ւ իմ ներսիդիս ան-
հանգիստ ես . Մատուածոյ յուսա .
ինչու որ անդամ մըն ալ զանկիկայ
պիտի գոյլեմ իր երեսին փրկու-
թեանը համար :
- 6 Ո՞վ իմ Մատուածս , հողիս իմ
ներսի դիս կը ցածնայ . անոր հա-
մար քեզ կը յիշեմ Հորդանանու
երկրէն ու Հերմոններէն ու միտք
բռնէն :
- 7 Ենդունող անդունդին կը կանչէ
քու յորձանքներուդ ձայնովը . քու
ամէն կոհակներդ ու ավերակդ իմ
վրայէս անցան :
- 8 Զորեկը Տէրը պիտի պատուիրէ
իր որդմութեանը . ու գիշերը իր
երգը ինծի հետ պիտի ըլլայ . ու ա-
ղօթքս իմ կենացս Մատուածոյն ըլլայ :

Գլխի բան Մատուածոյ իմ վէ-
միս , Ինչո՞ւ իս մոռցիր ես , ինչո՞ւ
արտում պարտում թշնամիս հա-
րատահարութենէն :

Ոսկորներս կոտորելու չափ թըշ-
նամիներս զիս կը նախատեն ամէն
օր ինծի բակը թէ Ո՞ւր է քու
Մատուածդ :

Ինչո՞ւ կը ցածնաս , ո՞վ իմ հո-
գիս , եւ ինչո՞ւ իմ ներսիդիս ան-
հանգիստ ես . Մատուածոյ յուսա .
ինչու որ անդամ մըն ալ զանկիկայ
պիտի գոյլեմ . Եւ է իմ երեսիս
փրկութիւնը ու իմ Մատուածս :

ԱՆՎՄԱՐ . ԽԳ

Ինծի դատաստան ըրէ՛ , ո՞վ Ես-
տուած , ու իրաւունքս պաշտ-
պանէ սուրբ չեղող ազգէն . նեն-
գաւոր ու անօրէն մարդէն իս աղա-
սէ :

Քանզի դուն ես իմ ամբօթեանս
Մատուածը . ինչո՞ւ իս կը մերժես ,
ինչո՞ւ արտում պարտում թշնամի-
սն հարստահարութենէն :

Քու ըլլալ ու ճշմարտութիւնդ
խրկէ . անոնք աւաճնորդին ինծի ,
ու իս հաննէն քու սուրբ ընտ-
քու բնակարաններդ :

Ու Մատուածոյ սեղանին քով պի-
տի երթեմ , իմ ուրախութեանս
ու ցնծութեանս Մատուածոյն առջին .
ու քեզ քնարով պիտի գոյլեմ ,
ո՞վ Մատուած իմ Մատուածս :

Ինչո՞ւ կը ցածնաս , ո՞վ իմ հո-
գիս , եւ ինչո՞ւ իմ ներսի դիս ան-
հանգիստ ես . Մատուածոյ յուսա .
ինչու որ անդամ մըն ալ զանկիկայ
պիտի գոյլեմ . Եւ է իմ երեսիս
փրկութիւնը ու իմ Մատուածս :

ԱՆՎՄԱՐ . ԽԴ

Գլխաւոր երաժշտին . Արթիւ որ-
դուցը երգը :

Ո՞վ Մատուած , մեր ականջներովը
ընկնիր , հայրենիս մեղի պատ-
մեցին ապարծ որ անոնք օրերը
գործեցիր առջի ժամանակը :

Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսնե-
րը քշեցիր , ու զանոնք տնկեցիր :

- շարժարեցիր ժողովուրդները ու տարածեցիր զանոնք :
- 3 Վանդի չէ թէ իրենց սրտիւ ժառանգեցին երկիրը , ու չն թէ իրենց բազուկը գերներ փրկեց . հապա թու աջ ձեռքդ ու քու բազուկդ իրու երեսիդ լցաւ . վասն զի աւնոց հաճեցար :
- 4 Վասն ինքդ եւ իմ թագաւորս , հով Եստուած , հրաման տուր Հաւերին փրկել թիւններուն համար :
- 5 Վեզմով թշնամիներնիս գետինը պիտի գարներ . մեր վրայ ելլողները քու անունովդ ոտքի տակ պիտի առնենք :
- 6 Ասան զի աղեղն չեմ յուսար , ու թուրս իս չընար աղատել .
- 7 Հապա դուն մեզ կը փրկես մեր թշնամիներէն , ու մեզ ատողները ամօթով կ'ընես :
- 8 Վասն որ Եստուծով կը պարծեանար , ու յաւիտեան քու անունը պիտի դովնէր : (Սելայ)
- 9 Ասկայն մեզ մերկեցիր ու խայտառակ ըրիր , ու մեր զորքերուն հետը չեբար :
- 10 Թշնամիէն մեզ եւս դարձուցիր , ու մեզ ատողները Բաւ կողոպտեցին իրենց համար :
- 11 Մեզ ոչխարի պէս ուտուելու տուիր , ու հիթանոսներուն մէջը մեզ ցրտեցիր :
- 12 Վաւ ժողովուրդդ ոչինչ գնով ծանեցիր , ու չաւեցուցիր քու հաղորդութեանդ անոց զինքնուրոյն :
- 13 Վրայիներնուս առջնը մեզ խայտառակ ըրիր , մեր բոլորաբերը եղողներուն՝ ծաղը ու կատակ :
- 14 Մեզ հիթանոսներուն մէջը առակ ըրիր , ու ժողովուրդներուն մէջը զրկանին երկրջնելու պարտեցաւ :
- 15 Վասն որ իմ նախատնիս առջնուէ , ու երեսիս ամօթը զիս կը ծածկէ :
- 16 Վախատողն ու հայհոյողն խայնէն , թշնամիին ու վրէժինդրին եւրեսէն :
- 17 Ես ամենը մեր վրայ եկա . սակայն մենք քեզ չմոռցանք , եւ քու ուխտովդ սուտ չեմք :

- Սիրտերնիս եւս չգարձան , ու թաղուածքնիս քու ճամփայէդ դուրս չեբան :
- 18 Թեպէտ չազաներուն եղած տեղը մեզ ճղմեցիր , ու մահուան ըստուերովը մեզ ծածկեցիր :
- 19 Թե որ մեր Եստուծոյն անունը մոռցեր ենք , կամ օտար ատուածք ձեռքերնիս երկրացուցեր ենք ,
- 20 Միթէ Եստուած աս բանը պիտի չմոռնար , որովհետեւ ինքը սրտին զազաններէն կ'իտէ :
- 21 Բայց ամէն օր քեզի համար կը սպաննուինք , մերթուելու սնանքի պէս կը սեպուինք :
- 22 Երթնցիր հով Տէր , ինչու կը ընանաս , ելիր , մի մերժեր Բաւ յաւիտեան :
- 23 Ինչու երեսդ կը ծածկես , մեր տրամուրդները ու տառապանքը կը մոռնաս :
- 24 Ինչու որ մեր անձը մինչեւ հողը ծռեցաւ , մեր փորը գետինը փակաւ :
- 25 Իշեր մեր օգնութեանը , ու ապառք մեզ քու ողորմութեանդ համար :
- ՍԵՂՍՈՍ ԽԵ
- Վրիտաւոր երաժշտին , Հօտնիմի վրայ • Սորիս երգուողը քերթուածը • Էրէ սիրայ :
- 1 Իմ սրտէս բարի խօսք կը բղնի , շարադրածս թագաւորնիս համար կը խօսիմ . իմ լեզուս արագաղիւղ պիտի զրջնի աշուէ :
- 2 Վասն մարդոց որդիներէն աւելի գեղեցիկ եւ . քու շրթանիցդ վրայ շնորհք թափուած է , անոր համար Եստուած քեզ օրջնեց յաւիտեան :
- 3 Մի Հզոր թուրք մէջքդ կապէ քու փառքովդ ու վայելելու թիւնովդ :
- 4 Ու քու վայելելու թիւնովդ յոյժը զուէ , ճշմարտութեան ու հեղու թեան Լ արդարութեան համար հեծիր . ու քու աջ ձեռքդ քեզի ահաւոր բաներ պիտի սորվեցնէ :
- 5 Վաւ նեակող սրտած եւ , թաղաւորնիս թշնամիներուն սրտին մէջը Բաւ ինչ . ժողովուրդները քու տակդ պիտի ինան :
- Մի Եստուած քու ամբողջ յաւ
- 6

- հիտեանս յախտենից է . քու թա-
ղաւորութեանդ գաւազանը ուղղու-
թեան գաւազան է .
- 7 Մեղաբարութիւնը կը սրբիս ու ա-
նօրէնութիւնը կ'ատես . անոր հա-
մար՝ ով Մատուած քու Մատուածդ
ուրախութեան եղով քեզ օծեց քու
ընկերներէդ աւելի :
- 8 Քու բոլոր հանգեր ձնելդ զմուս
ու հաղուէ և կասկայ իւ հոգին , փը-
ղտկիւր պայտաններէն հաւաքառանէ-
քու յարբը քեզ ուրախացուցին :
- 9 Ուաղաւորներուն աղջիկները քու
պատուականներուդ մէջն են . թա-
ղուհին քու աջ կողմի կը կանգնի
Սփիւրի ոսկիով զարդարած :
- 10 Ով աղջիկ , լա՛ւ ու տե՛ս , և քու
ախանդ ծով . մոռցի՛ր քու ժողո-
վուրդդ ու քու հօրդ տունը :
- 11 Ան քաներ խաղաւորը պիտի
ցանկայ քու զեղեցկութեանդ , ին-
չու որ ան է քու տերդ , ու անոր
երկրպագութիւնը քեզ :
- 12 Եւ Տիրութիւն աղջիկը — ժո-
ղովուրդին հարուստները ընծայով
պիտի խնդրեն քու երեսդ :
- 13 Ուաղաւորին աղջիկը բոլորովին
փառաւոր է ներսը , ոսկի թելով
հիւստած է իւր հանգերծը :
- 14 Ախարակերպած հանգերծով պի-
տի բերուի թաղաւորին . անոր
ետեւն եկող աղջիկ ընկերները քե-
զի պիտի բերուին :
- 15 Հնծութիւնով և ուրախութիւ-
նով պիտի բերուին , թաղաւորին
պայտար պիտի մօնեն :
- 16 Քու հայրերուդ տեղը որդիքդ
պիտի ըլլան , բոլոր երկրին մէջ իւ-
րաններ պիտի ընես անոնք :
- 17 Քու անունդ հռչակել պիտի
տամ ազգէ մինչև ազգ . անոր հա-
մար ժողովուրդները քեզ պիտի
զողեն յախտեանս յախտենից :

ԱՆՆԱՊԱՍՅ . ԽԴ

Պիլատոս երաժշտին . Սորիս որ-
դուցը երգը Աւանթի վրայ :

- 1 Մատուած մեր ապաւենը ու զօրու-
թիւնն է . նկատութիւններուն մե-
ջ իխտ օգնական կը գտնուի :

Մեր համար պիտի չմանանք ,
թէ և երկիր փոխուի , ու լիւնները
ծովուն մէջտեղը ձգուին :

Թե՛ և անոր ճուրհերը գոտան —
պղտորին , լիւնները գոտան անոր
ուսնալովը : (Աւայ) :

Վեաքի վտակները պիտի ուրա-
խացնեն Մատուածը քաղաքը՝ Բարձ-
րելոյն սուրբ քանակարանները :

Մատուած անոր մէջն է , անկիւյ
պիտի շատանի . Մատուած անոր
պիտի օղնէ տատուանդ կանուխ :

Հիմանոսները կը խողին ,
թաղաւորութիւնները կը շարժին .
Բարձրեալ իր ձայնը կու տայ , եր-
կիրը կը հալի :

Օրաց Տէրը մեղի հետ է ,
հակորին Մատուածը մեղի ապաւեն
է : (Աւայ) :

Եկէք — տեսէք Տէրոջ դորձը-
րը , որ աւերումներ ըրաւ երկրի մէջ .
Պատերազմները կը զաղարկեցը-

նէ մինչև երկրի ձայրը . աղեղը կը
կոտորէ ու նիզակը կը ճարդէ ,
կատերը կը խոլով կ'այրէ :

Հանգստ կեցէք ու ճանչե՛ք որ
ես եմ Մատուած . հիմանոսներուն
մէջ պիտի բարձրանամ , երկրի
վրայ պիտի բարձրանամ :

Օրաց Տէրը մեղի հետ է . Հա-
կորին Մատուածը մեղի ապաւեն է :
(Աւայ) :

ԱՆՆԱՊԱՍՅ . ԽԵ

Պիլատոս երաժշտին . Սորիս որ-
դուցը Սաղմոսը :

Օտի զարկէք ամեն ժողովուրդ-
ներ , յնծութեան ձայնով Աս-
տուածը աղաղակեցէք :

Ման գի Տէրը Բարձրեալ և
Մարկու է , բոլոր երկրի վրայ մեծ
Ուաղաւոր է :

Ժողովուրդները մեղի կը հոս-
զանդեցնեն , ու աղեղը մեր ոտ-
քերուն տակը :

Նարեկ մեղի մեր ժառանգու-
թիւնը , հակորին փառաւորու-
թիւնը՝ որ ինքը սիրեց : (Աւայ) :

Մատուած յնծութիւնով վեր և-
լաւ , Տէրը փողէ ձայնով :

- 6 Ասղման երգեցէք Մատուծոյ , սաղման երգեցէք . սաղման երգեցէք մեր (ճաղաւորին , սաղման երգեցէք .
- 7 Վասն զի բոլոր երկրի վրայ (ճաղաւոր Մատուած է , երգ երգեցէք աւար :
- 8 Մատուած աղցերուն վրայ կը թաղաւորէ , Մատուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ :
- 9 Ժողովրդոց իշխանները ժողովուրդան Մարաշամը Մատուծոյն ժողովուրդին հետ . վասն զի երկրի ասպարները Մատուծոյն են , ինքը խիստ բարձրացած է :

ՍԵՂՍԻՍ ԻԹ

Արիւի որդւոցը երգը . Սաղման :

- 1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրջնակ է մեր Մատուծոյն քաղաքին մէջ , իր սուրբ լեռանը վրայ :
- 2 Դեղեցիկ բարձրութիւնով՝ բոլոր երկրի ուրախութիւնը՝ հիւսիսային կողմերը եղող Սիւն լեռն է , մեծ (ճաղաւորին քաղաքը :
- 3 Մատուած անոր պալատներուն մէջ ապաւն զիտոցուած է :
- 4 Վասն զի ահա թաղաւորները ժողովուրդան , ու մէկտեղ անցան :
- 5 Եւնք տեսածուն պէս զարմացան , զարջուրեցան ու շուտով փախան :
- 6 Զոն գողումը բունց զանոնք , ու ցաւը՝ զաւակ ծնանողի ցաւ պէս :
- 7 Երեւելան հոյով (ճարսխի նաւերը կը խորտակեն :
- 8 Ինչպէս որ բնիքն , անանկ ալ տեսանք զօրութեանց Տէրոջը քաղաքին մէջ , մեր Մատուծոյն քաղաքին մէջ . Մատուած անիկայ պիտի հաստատէ յաւիտեան : (Սէլայ :)
- 9 Ո՛վ Մատուած , բուռ ողորմութեանդ . վրայ կը մտածենք քու տաճարիդ . մէջը :
- 10 Բուռ զովութիւնդ , ով Մատուած , քու անուանդ պէս մինչեւ երկրին ծայրերն է . արդարութիւնով լեռն է քու աջ ձեռքդ :

- Սիւն լեռը թող ուրախանայ , 11 ու հուրացի աղջիկները թող յենձան քու դատաստաններուդ . համար :
- Սիւնին չորս կողմը պտտեցէք , 12 ու անոր բոլորակը շարունեցէք . աշտարակները համբեցէք .
- Ու շողութեամբս դիտեցէք անոր 13 պարիսպները . անոր պալատները փնեցէք , որ զալու աղջին պատմէք :
- Վասն զի աս Մատուածը մեր Մատուածն է յաւիտեանս յաւիտեանց . անիկայ պիտի առաջնորդէ մեզ մինչեւ 'ի մահ :

ՍԵՂՍԻՍ ԻԹ

Վախաւոր երաժշտին . Արիւի որդւոցը Սաղման :

- 1 Երկրի ասիկայ , ով բոլոր աղցեր , ակննջ գրէք , աշխարհի բոլոր բնակիչները .
- 2 Դաւիթիներ ու աշնուականներ , հարուստներ ու աղքատներ մէկտեղ :
- 3 Իւրանս խմաստութիւն պիտի խոսի , ու սրտիս խորհուրդները՝ հանձար :
- 4 Իմ՝ ակննջս առակի պիտի ծռեմ , խրթնարանութիւնս քնարով պիտի բանամ :
- 5 Ինչպէս փախնամ չար օրերուն մէջը , երբոր դարանակներուն անօրէնութիւնը չորս կողմն կը պատէ :
- 6 Իրենց զօրութեանը յուսացողներուն ու իրենց հարստութեանը շատութիւնովը պարծողներուն :
- 7 Մէկը բնաւ չընար փրկել իր եղբայրը , ո՛ր ալ անոր փրկանքը Մատուծոյ հատուցանել .
- 8 (Վանդի սուղ է անոնց անձին փրկութեան զինք . ու յաւիտեան պիտի դադարի .)
- 9 Որ ալ ապրի յաւիտեան , ու ապա կանուրթիւն չունենէ :
- 10 Ինչու որ կը տեսնէ թէ իմաստունները կը մեռնին , յիմարը ու անխելքը մէկտեղ կը կորսուին , ու իրենց ստացուածքները ուրիշներուն կը թողուն :
- 11 Եւնք խորհուրդը . ու է Բէ Ի

- 20 Ար նստիս եղորդ գէմ կը խօսիս ,
մօրդ որդւոյն գէմ շարախօսութիւն
կ'ընես :
- 21 Ես բաները ըրիւր ու ես լռեցի ,
կարծեցիր թէ ես բոլորովին քնդի
կը քանդիմ : Բայց քեզ պիտի յան-
դիմանեմ , ու աւերելուդ առջեւը
պիտի շարեմ գաւ ըստքդ :
- 22 Երդ խնայէր ստիկայ , ո՞վ դուք
Մատուած մոռցողներ , ջրբայ որ չէր
սրտուեմ , և աղատող մին ալ չը-
զանուի :
- 23 Ընորհակալութիւն մատուցա-
նողը իս կը փառաւորէ : ու էր ճամ-
բուն դռու շացողին պիտի ցուցնեմ
Մատուծ պիտիութիւնը :

ՍԵՂՄ • ԾԵ

- Պիտաւոր երաժշտին • Պաղմոս Գաւ-
թի , անոր Բերսարէին քովը
մանեւին ետրդ : Կաթման մար-
դարէին անոր եկած ժամանակը :
- 1 Ողորմէ ինծի , ո՞վ Մատուած , քու
ողորմութեամբ համեմատ , քու
ստատս զթու թեանդ համեմատ ջնջէ
իմ յոյճանքներս :
- 2 Իմ անորհնութեանս բոլորովին
իս լուս , ու իմ մեղքէս իս սրբէ :
- 3 Ասան զի ես կը ճանչնամ իմ
յոյճանքներս , ու իմ մեղքս միշտ
իմ առջիս է :
- 4 Բեկդ միայն քեզի գէմ մեղան-
չեցի , և քու աւերելուդ առջեւը չա-
րութիւն ըրի . որ արդար ըլլաս
խօսքերուդ մէջ , ու անարատ ըլլաս
դատաստանիդ մէջ :
- 5 Ե՛հա ես անորհնութիւնով ծը-
նայ , ու իմ մայր մեղքով յղացաւ
զիս :
- 6 Ե՛հա դուն ճշմարտութիւն կ'ու-
զես երկամոռներու մէջ . ու ծա-
ծուի Գեղջ խնաստութիւն պիտի
գիտցնես ինծի :
- 7 Օգայտի մշտիկով մարբէ զիս ,
ու մարբոյ ըլլամ . զիս լուս , ու
ձիւնէն աւելի ձերնակ ըլլամ :
- 8 Յնծութիւն և ուրախութիւն լը-
սել սուր ինծի . թող ցնծան ան
սոկորները որ կոտորեցիր :
- 9 Իմ մեղքերէս երեսդ ծածկէ ,

- ու բոլոր անորհնութիւններս ջնջ-
ջէ :
- 10 Ո՛վ Մատուած յիմ մէջ մարբուր
սիրտ ստեղծէ , և իմ ներսի դիս
ուղիդ հողի նորոգէ :
- 11 Իս երևակ. մի՛ ձգիր , ու քու
Սուրբ Հողիդ ինծի մի՛ հասնէր :
Կու. փրկութեանդ ցնծութիւնը
ինծի ես դարձուր , ու կամաւոր
հողի մը թող հաստատէ զիս :
- 12 Երբար ինչպիսի պիտի սորվեցը-
նեմ քու ճամբաներդ , ու մեղաւոր-
ները քեզի պիտի դառնան :
- 13 Ո՛վ Մատուած իմ փրկութեանս
Մատուածը , փրկէ զիս արհեստ-
ղութեանէն . լեզուս ցնծութեամբ
պիտի խօսի քու արդարութեանդ
փայտով :
- 14 Ո՛վ Տէր , իմ շրթներս լաց ,
ու բերանս պիտի պատմէ քու գո-
վութիւնդ :
- 15 Ասան զի զգէի զիս հաճիր որ
չէի մատուցանէի . դուն ողջակէզի
ալ զիս հաճիր :
- 16 Մատուծ զո՞ր կոտրած հողին
է . կոտրած ու խոնարհ սիրտդ ո՞վ
Մատուած դուն զիս անարդէր :
- 17 Կու. բարեխիտութեամբդ Սիսին
բարիք ըրէ , Լորուսակմին պա-
րիպները չինէ :
- 18 Ես ատենը պիտի հաւնիս արդաւ-
րութեան զոհերուն՝ ողջակէզներուն
ու բոլորովին պարտած զոհերուն .
ան ատենը քու սեղանիդ վրայ զուա-
րակներ պիտի մատուցանեն :
- ՍԵՂՄ • ԾԵ
- Պիտաւոր երաժշտին • Գաւթիին
երգը , երբոր Գովիկ Լպովմայն-
ցին եկաւ ու զրուցից Սաւուղին ,
ու անոր ըսաւ թէ Գաւթի Մ-
քիմեղքին տունը մօրէ է :
- 1 Ինչո՞ւ անորհնութիւնով կը պար-
ծիս , ո՞վ բռնաւոր . Մատուծ
զթու թեանդ ամեն օր կայ :
- 2 Եզուդ շարութիւններ կը շա-
րէ , սուր անեկէի պէս ննդութիւն
կը գործէ .
- 3 Չարութիւնը բարութեանն ա-
ւելի կը սիրես , ու ստուծիւնը

- ընց տունները յաւիտեան պիտի հասնին ,
 «- իրենց բնակարանները ազգէ մինչեւ ազգ . երկիրները իրենց անուններովը կը կոչեն :
 12 Իսկայ մարդը պատուոյ մէջ չմըշար , անասուններուն նման է որ կը կորսուին :
 13 Եւնոց աս ճամբան իրենց յիսնաբութիւն է . սակայն անոնց ետեւէն եկողները անոնց խօսքին հաճութիւն պիտի տան : (Աւելայ :)
 14 Եւնոց ոչխարներու պէս զերեզմանը կը դուրսնան , մահը պիտի հովուէ զանոնք . և ուղիները անոնց վրայ պիտի տիրեն ատուանց . ու անոնց դէմքը զերեզմանը պիտի մաշեցնեն իրենց բնակարանէն :
 15 Սակայն Մատուած զերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկէ իմ անձս , ինչու որ իս պիտի ընդունի : (Աւելայ :)
 16 Այն փախնար երբոր մարդ մը հարստանայ , ու անոր տանը փառքը շատնայ :
 17 Այսմ զի մեռնելու ատենը աւմենիւն բան մը իր հետը պիտի չառնէ , «- իր փառքը իր ետեւէն պիտի չեցնէ :
 18 Իմէպէտ և իր անձը օրհնեց իր կենդանութեան ատենը , (ու թեղ կը զովն երբոր դուռն բու անձիդ աղեկութիւն կ'ընեն ,)
 19 Սակայն իր նախնիներուն ազգին պիտի երթայ . մինչև յաւիտեան լոյս պիտի չտեսնեն :
 20 Մարդը որ պատուոյ մէջ է ու խմաստութիւն չունի , անասուններուն կը նմանի որ կը կորսուին :

ԱՆՆԱԳՐԱՆԵՐ

Սաղմոս Բառայ .

- 1 Մատուածներուն Մատուածը՝ Տէրը խօսեցաւ , ու երկիրը կանչեց արեւելքէն մինչև արեւմուտք :
 2 Այսն է՝ զեղեցիկութեան կատարելութիւնէն Մատուած փայլեցաւ :
 3 Եւր Մատուածը պիտի դայ ու պիտի լլուէ . անոր առջին մաշող կրակ , ու բոլորովը սաստիկ փութորիկ պիտի ըլլայ :

- Երկիրը պիտի կանչէ վերէն , ու երկիրը՝ իր Ժողովուրդը զատուած համար :
 4 Եւնոյն ժողովեցէր իմ սուրբերս , «- ինծի հետ զոհող ուխտ ընողները :
 5 Աւ երկիրները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն , վասն զի Մատուած ինքը գատաւոր է : (Աւելայ :)
 6 Եւնոյն իմ ժողովուրդս , ուխտիմ . իմ Բարայի , ու թեղի վայրութիւն ընեմ , որ ևս եմ Մատուած՝ բու Մատուածդ :
 7 Զէ թէ բու զոհերուդ համար թեղ կը յանդիմանեմ , ու բու ողջնակեցներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջիս են :
 8 Բու տունէդ զուարակ չեմ առնէր , «- և բու զոմեկեդ նոխալները :
 9 Եւնոյն որ իմեն անտառին բոլոր զաղանները , հաղարսուր լեռներուն անառտները :
 10 Ես զիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները , ու զաշարի զաղանները իմ բովս են :
 11 Իմէ որ անթիւնամ՝ թեղի պիտի չլսեմ . վասն զի աշխարհքը ու անոր լեռնութիւնը իմն է :
 12 Այն թէ ևս զուլերու միս կ'ուտեմ , կամ նոխալներու արիւն կը խմեմ :
 13 Եւնոյն հաղարսութիւն զոհէ Մատուածոյ , ու բու ուխտերդ կատարէ Բարձրեցն :
 14 Աւ նեղութեան օրը ինծի կանչէ . ևս թեղ պիտի աղաւթեմ , ու դուռն իս պիտի փառաւորես :
 15 Սակայն Մատուած ամբարշտին կ'ըսէ , Բեղէ թոյնչ՝ որ դուն իմ օրհնեցերս կը պատմես , ու իմ ուխտըս ընդուն . կ'առնես :
 16 Այսմ զի դուն խրատը ատեցիր , ու իմ խօսքես ետիդ ձգեցիր .
 17 Գողը տեսնելով՝ անոր հետ միաբանեցար , ու շնայողներուն հետ բաժնի ունեցար :
 18 Բու բերանդ չարութեան տունէր , ու բու լեղուդ նեղութիւն կը շարէ ,

արդարութիւն խօսելն աւելի :
(Աւելայ :)

4 Միւս կործանման խօսքերը —
նենդաւոր լեզուն կը սիրես :

5 Մատուած ալ յաւիտեան քեզ
պիտի կործանէ, քեզ պիտի բռնէ
ու քեզ հանէ +— բնակարանէդ,
ու քեզ արմատէդ պիտի խլէ կեն-
դանայ կերկրէն : (Աւելայ :)

6 Մերարները պիտի տեսնեն ու
վախնան, ու անոր վրայ պիտի
ծիծաղեն՝ Եւրոպ :

7 Մհան մարդը՝ որ զՄատուած
իրեն ամբողջիւն չըրաւ, հապա իր
շատ հարստութեանը վատահայտ,
— իր անօրէնութիւնովը զօրաւ
ցաւ :

8 Սակայն եւ Մատուած տանը մէջ
կանաւն ձիւթնիւնի պէս եմ . Մա-
տուածը որդիմութեանը կը յուսամ
յաւիտեան յաւիտենից :

9 Քեզ պիտի գովեմ յաւիտեան,
որ — Բնիկ կատարեցիր . ու քու
անուանդ պիտի յուսամ, վասն զի
բարի է սուրբերուդ առջին :

ՄԵՂՍՈՒՆ ԴՈՒՄ

Պիւսաւոր երաժշտին, Սահապութին
վրայ . Պաւիթիւն երգը :

1 [Նոյզամբ իր սրտին մէջ ըսաւ թէ
Մատուած չկայ . ապականեցան
ու պիտի անօրէնութիւն ըլլին . մէկ
մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ :

2 Մատուած երկինքէն նայեցաւ մար-
դոց որդիներուն վրայ, որ տեսնէ
թէ կա՞յ արդեօք իմաստուն մէկը որ
զՄատուած փնտռէ :

3 Մեքեր խտորեցան, մէկտեղ
անպիտան եղան . աղէկութիւն ը-
նող մը չկայ, մէկ մըն ալ չկայ :

4 Միթէ չէ՞ն ճանաչար անօրէնու-
թիւն ընդները, որոնք հայ ուտե-
լու շէն իմ Ժողովուրդս կ'ուտեն,
— Մատուած չեն կանչեր :

5 Մենք ան տեղը շատ վախճան
— որ քու վախ չկար . ինչու որ քեզ
պաշարողներուն ոսկորները ցրուեց
Մատուած, ամբողջովը գնաց, վասն
զի Մատուած անարդիք գանձեր :

6 Երանի թէ Սիւնէն դար Խորա-

յէին փրկութիւնը . Մատուած իր
Ժողովուրդը գերութենէն դարձու-
ցած ատենը Հալոյր պիտի ցնայ,
— Խարսկէլ ուրախ պիտի ըլլայ :

ՄԵՂՍՈՒՆ ԴՈՒՄ

Պիւսաւոր երաժշտին, Նիկիթի
վրայ . Պաւիթիւն երգը, ան ա-
տենը որ Օխիայիք եկան ու ըսին
Սաւուղին : Մհան Պաւիթ մեր
քովը պահուած է :

Ո՛վ Մատուած, քու անունովդ դիս
աղատէ՛, ու քու զօրութիւնովդ
իրաւունք ըրէ ինծի :

Ո՛վ Մատուած, լա՛ւ իմ աղօթքս,
բերնիս խօսքերուն ախմէջ դիր .

Վասն զի օտարները իմ վրաս
եղան, ու բռնաւորները կը փնտռեն
իմ անձս, — զՄատուած իրենց
առջեւ չըլլին : (Աւելայ :)

Մհան Մատուած ինծի օգնական է .
Տէրը իմ հոգիս պաշտպաններուն
հետն է :

Չարութիւնը իմ շնամբներուս վը-
րայ պիտի դարձնէ . քու ճշմար-
տութեամբդ կործնցնուր գանձեր :

Ես իմ կամբովս քեզի զոհ պիտի
մատուցանեմ . Ո՛վ Տէր, քու ա-
նունդ պիտի գովեմ, ինչու որ բա-
րի է :

Վասն զի ամեն նեղութիւն իս
փրկեց, ու իմ աչքս իմ շնամբներուս
խորտաւոր տեսաւ :

ՄԵՂՍՈՒՆ ԴՈՒՄ

Պիւսաւոր երաժշտին, Նիկիթի
վրայ . Պաւիթիւն երգը :

Ո՛վ Մատուած, ախմէջ դիր իմ
աղօթքիս, ու իմ խնդրուածքես
քու երեսդ մի՛ ծածկիր :

Մոխիկ ըրէ ու պատասխանէ ին-
ծի . իմ գանգատովս կը մեղրիմ ու
կը խոովեմ :

Իմ շնամբին ձայնէն — ամբարըն-
տին նեղութիւն տալէն . ինչու որ
իմ վրաս անիրաւութիւն կը բե-
րեն, ու բարկութիւնով զիս կը
հայածեն :

Սիրտս զողաց իմ ներսի դիս, ու

մահուան արհաւիրքները իմ վրաս
խնկան :

5 Վախ ու դող եկաւ իմ վրաս,
ու սոսկումը իս ծածկեց :

6 Ու բոհ, Երանի թէ աղանիի
նման թեւեր ունենայի, որ թռչէի ու
հանգիստ ըլլայի :

7 Մհան հետուն կը փախչէի, անա-
պատին մէջ կը բնակէի : (Աւելայ :)

8 Սատիկ հոյ՛էն — փոթորիկէն
իմ փախչելս կ'արտայայնէի :

9 Ո՛վ Տէր, կորսնցնուր, անոնց
լեզուները բաժնէ՛, վասն զի քա-
ղաքին մէջ բռնութիւն ու կոխ-
տեսայ :

10 Յորեկ ու զիւր անոր չորս կողմէ
անոր պարիսպներուն վրայ կը պը-
տրտին . անօրէնութիւն ու շարժը
կայ անոր մէջ :

11 Մեր մէջը եղեռնագործութիւն
կայ . եւ բռնութիւնը ու նենդու-
թիւնը անոր հրապարակներէն չեն
զատուիր :

12 Ինչու որ թշնամին չէր իս նա-
խատողը, որ համբերէի . կո՛ւ ատողը
չէր իմ վրաս հպարտացողը, որ ան-
կէ պահուէի :

13 Հապա դուն ո՛վ մարդ, իմ հա-
ւասարս, իմ ընկերս ու ճանչուորս,
— իմ ընկերս ու ճանչուորս,

14 Որ իրարու հետ անոյշ խօսակ-
ցութիւն կ'ընէիր, — բազմու-
թեան հետ Մատուած տունը կ'եր-
թայիր :

15 Մահը յանկարծ անոնց վրայ պի-
տի հասնի, — ողջ ողջ գերեզմանը
պիտի իջնեն, վասն զի իրենց բնա-
կարաններուն — իրենց մէջը շարու-
թիւն կայ :

16 Իսկ եւ Մատուած պիտի կանչեմ,
ու Տէրը իս պիտի փրկէ :

17 Երկինքը առտուն ու կէս օրը
պիտի բողբոմ ու հառաչեմ, եւ
անիկայ պիտի լսէ իմ ձայնս :

18 Խաղաղութիւնով կը փրկէ իմ
անձս ինծի դէմ եղած պատերազմէն,
ինչու որ շատերը կան իմ քովս :

19 Մատուած պիտի լսէ, ու յաւի-
տենաւրութեան մէջ բնակողը պի-
տի ցածընէ գանձեր . (Աւելայ :)
որովհետեւ չեն փոխուիր անոնք, ու
Մատուած չեն վախճար :

Չեղբը իրեն հետ հաշտուածնէ 20
բուն վրայ երկնցոյց, իր ուխտը
աւրեց :

Մեր բերնին ետեւէր կողիւն կա- 21
կուղ են, բայց անոր սրտին մէջը
պատերազմ կայ . անոր խօսքերը
ձէթէն կակուղ են, բայց մերկ
— բեր են :

Քու հոգի Տէրոջ վրայ ձգէ, ու 22
ան քեզ պիտի խնամէ . անիկայ
յաւիտեան սասանութիւն չտար ար-
գարին :

Բայց դուն ի՞նչ Մատուած, անոնք 23
ապականութեան դուրսին մէջը պի-
տի իջեցնեն . արիւնահեղ ու նեն-
դաւոր մարդիկ օրերուն կէսին
պիտի չհամարեն, սակայն ես քեզ
պիտի յուսամ :

ՄԵՂՍՈՒՆ ԴՈՒՄ

Պիւսաւոր երաժշտին, Երանի թէ
լա՛ւ բեհօղիմ վրայ . Պաւիթիւն
երգը, Երանի փղապարհի Պիթի
մէջ բռնեցին գանձիկայ :

Ո՛վ Մատուած, որդիմ ինծի, վասն 1
զի մարդը կ'ուզէ իս կլել . ա-
մեն օր պատերազմ ընելով իս կը
նեղէ :

Իմ շնամբներս ամեն օր կ'ուզեն իս 2
կլել, վասն զի շատ մարդիկ ամ-
բարտաւանութիւնով ինծի հետ կը
մարտնչեն :

Վախեցած օրս քեզի պիտի յու- 3
սամ :

Մատուածով պիտի գովեմ իր խօս- 4
քը . Մատուածը կը յուսամ, պիտի
չվախնամ . մարմնը ինծի ի՞նչ
կրնայ ընել :

Վախ օր իմ բաներուս փնտս կու- 5
տան . իմ վրայովս անոնց բոլոր
խորհուրդները շարքի համար են :

Որ Ժողովուրդն ու կը պահուին, 6
իմ շաւիղներս կը դիտեն, վասն զի
իմ անձիս կը սպասեն :

Միթէ անօրէնութիւնով անոնց 7
փրկութիւն կ'ըլլայ . բարկութիւ-
նով Ժողովուրդները վեր ձգէ, Ո՛վ
Մատուած :

Իմ թափառական պտուղիս համ- 8
բեղի, արցունքներս քու տիկիդ

մէջը զիր . մերթէ անհոյ . քու զբարի .
մէջը հրաւիրէ չէն :

9 Վիճէ կանաճ օրս ետ պիտի դառնան իմ թշնամիներս . ասիկայ զիւսեմ , ինչու որ Վատուած ինծի հետ է :

10 Վատուծով պիտի զովեմ էք խօսար , Տէրոջմով պիտի զովեմ էք խօսար :

11 Վատուծոյ կը յուսամ , պիտի չը վախնամ . մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել :

12 Ո՛վ Վատուած , քու ուխտերդ իմ վրաս են . քեզի շնորհակալութիւններ պիտի հատուցանեմ :

13 Որովհետեւ իմ անձն մահուանէ ազատեցիր , ոտերս ալ զայլեւիկ զեղէն չե՞ս ազատէր , որ Վատուծոյ առջեւ քայլեմ՝ կենդանիներուն լըյսին մէջ :

ԱՆՂԱՌ . ԾԻՆ

Գլխաւոր երամ շաին . Վերաշէն ,
Գաւիթին երգը , Սառուղին եւ
Ղեսէն զէպ 'ի քարայրը վախած
ատենը :

1 Ողորմէ ինծի , ո՛վ Վատուած , ողորմէ ինծի , վասն զի իմ անձն քեզի կը յուսայ . ու քու թեւերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաստանեմ , մինչեւ որ թշնամութիւնները անցնին :

2 Բարձրեալ Վատուծոյն պիտի ազատեցիմ , ինծի համար զործող Վատուծոյն :

3 Երկնքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զնա , լէ ե իս կըլէլ ուղղող զե՛ն նախատէ . (Սէլայ .) Վատուած պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը :

4 Իմ անձն առիւծներու մէջ է . բոց փռող մարդոց որդիներուն Քէջ կը պտտեմ , որոնց աղաները նիւղակներ ու նետեր են , եւ անոնց լեզուները սրած թուրեր են :

5 Ո՛վ Վատուած , երկնց վրայ բարձրացիր . քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ :

6 Իմ քայլերուս որդայթ պատրաստեցին , անձն վար ծոկցաւ .

փոս փորեցին առջեւ , ու իրենք ինկան անոր մէջը : (Սէլայ .)

7 Սիրտս պատրաստ է , ո՛վ Մատուած , սիրտս պատրաստ է . պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի բռնեմ .

8 Երթ ընցիր , ո՛վ իմ փառքս . արթնցիր , ո՛վ տառիկ ու քնար . ես կանուխ պիտի արթնանամ :

9 Ո՛վ Տէր , ժողովոցոյ մէջ զեպ պիտի զովեմ . սաղմոս պիտի երգեմ քեզի ապերաւուն մէջ .

10 Այսն զի մեծ է քու ողորմութիւնդ մինչեւ երկնք , ու քու ճշմարտութիւնդ մինչեւ ամպերը :

11 Երկնց վրայ բարձրացիր , ո՛վ Մատուած , քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ :

ԱՆՂԱՌ . ԾԻՆ

Գլխաւոր երամ շաին . Ալ թաշնէն ,
հէթ , Գաւիթին երգը :

1 Երաւորն անբարբառ . արդարեւ թիւն կը խօսիք . ուղղութեամբ դատաստան կը տեսնէք , ո՛վ մարդոց որդիները :

2 Հիրաւի սրտով անօրնաութիւններ կը զործէք . երկրի վրայ ձեռքերնուդ բռնութիւնը կը կռւէք :

3 Վերաբնակները իրենց հիւր արդանդէն խոտորեցան . սրովայնէն կը մոլորին սուտ խօսելով :

4 Մանց թոյնը օձի թոյնի պէս է , խուլ իմի պէս՝ որ կը զրցէ իր աւանդները ,

5 Որ շաւր թովններուն ձայնը , թէ ե վարպետութեամբ կախարչութիւն կ'ընեն :

6 Ո՛վ Վատուած , անոնց աղաները իրենց բերաններուն մէջ փչո՛ւ . ո՛վ Տէր առիւծի կորիւններուն ժանիքները կտորեմ :

7 Թո՛ղ անոնց հալին ճուրներու պէս՝ որ կը վաղեն . երբեք իրենց աղեղները կը լարեն , թո՛ղ կտորեալն .

8 Խխունջի պէս որ քայած առնը կը հալէ , կեկան մը զի՛ժած զաւակն ալեւ արեւ չտեսնեն :

9 Չեր կաթամները փուչերուն խուլը զգալն առաջ , թէ թարմ ե

Թէ այրուող քիւնքն փոթորիկով
պիտի ցրուէ :

10 Բարդարը պիտի ուրախանայ, երբ-
որ վրէժ ինչդրուի ինչը տեսնէ, իր
ուղիքը ամբարշտին արեանը մէջ
պիտի լուայ :

11 Ու մարդը պիտի ըսէ Իրա-
ցնէ արդարին համար վարձք կայ .
իրացնէ Բստուած կայ, որ երկրի
վրայ դատաւոր է :

ՍԵՂՍՈՍ . ՆՅԻՍ

Պիտաւոր երաժշտին . Եւ թաշ-
հէթ, Գաւիթին երգը, ան ա-
տանը՝ որ Սառուղ խաղի խոր-
կեց, ու տունը պաշարեցին, որ
մեռցընէն զանիկայ :

1 Թշնամիներէս իս փրկէ՛, ո՛վ իմ
Բստուածս . իմ վրաս ելողնե-
րէն իս վեր վերջուր :

2 Ենթերուծիւն գործողներէն իս
ազատէ՛, ու արիւնահեղ մարդ ինե-
րէն իս փրկէ՛ :

3 Ինչու որ ահա իմ անձիս համար
դարանը մոռան . զօրաւոր մարդ իկ
իմ վրաս ժողվուեցան, չէ՛ թէ
մեղքիս ու յանցանքիս համար, ո՛վ
Տէր :

4 Մեղք չունեցած ատենս վառ-
վազեցին ու պատրաստուեցան . ար-
թընցիք զիս դիմաւորելու ունայէ՛ :

5 Ո՛վ Տէր Բստուած զօրութեանց
Բստուած Խաղալի, արթընցիք
բոլոր հեթանոսները քննելու . չար
մտքներնորուն բնաւ մի՛ ողորմիր :
(Սեղայ) :

6 Ենթեր իրիկուան կտ կը դառ-
նան, շան պէս կ'ոռնան, ու քա-
ղաքին չորս կողմը կը պտըտին :

7 Եհնա իրենց բերնէն լաւա-
նքիս կը թափեն . անոնց չոր-
թուկներուն վրայ սուրբը կան .
ինչու որ Էլեւն թէ Ո՛վ պիտի լսէ :

8 Բայց դու՛ն ո՛վ Տէր, անոնց վրայ
պիտի ծիծաղես . բոլոր հեթանոս-
ները ծաղը պիտի ընես :

9 Ո՛վ իմ զօրութիւնս՝ քեզի պիտի
սպասեմ : Վասն զի Բստուած է
իմ ապաւեն :

10 Ողորմութեանս Բստուածը ինձի

պիտի հասնի . Բստուած պիտի
ցուցնէ ինձի թշնամիներուս ի-
րո՞ւրդ :

11 Ո՛ր մեռցընէր անոնք, որ ժո-
ղովուրդս շնորհայ . զանոնք ցիրու-
ցան ըրէ քու զօրութեամբդ, ու
վարձք ձեզ զանոնք ո՛վ Տէր մեր վա-
հանը :

12 Ենթեր իրենց բերաններուն մեղ-
քին ու չթնուկներուն խաղիս հա-
մար՝ իրենց ամբարտաւանութեանը
մէջ թող բռնուին . նաեւ անէծքին,
ու սուտին համար որ կը խախն :

13 Որսընցս՝ բարկութիւնով,
կորսընցս՝ զանոնք՝ որ ոչնչանան,
ու դիմանան թէ Բստուած կը տիրէ
Հակոբին վրայ մինչեւ երկրի ծայրե-
րը : (Սեղայ) :

14 Ենթեր իրիկուան կտ պիտի դառ-
նան, շան պէս պիտի ոռնան, ու
քաղաքին չորս կողմը պտըտին .

15 Ռտեկիքի համար պիտի թա-
վառին . թէ որ շնորհանք գիշերը
անցընեն :

16 Բայց ես քու զօրութիւնդ պիտի
երգեմ, ու աւտուանց քու ողոր-
մութիւնովդ պիտի ցնծամ . վասն
զի դու՛ն ինձի պահապան եղար, ու
ապաւեն՝ իմ նեղութեանս օրը :

17 Ո՛վ իմ զօրութիւնս, քեզի սաղ-
ման պիտի երգեմ . ինչու որ իմ
պաշտպանս Բստուած է՝ իմ ողոր-
մութեանս Բստուածը :

ՍԵՂՍՈՍ . Կ

Պիտաւոր երաժշտին . Եւ շան եւ
տուծի վրայ . Գաւիթին երգը,
սորվեցընելու համար . ան ատե-
նը որ պատերազմեցաւ Սիւն-
գետի Բստուոց ու Սուրայի Բ-
ստուոց հետ, ու Հովար կտ դառ-
նալով՝ Լըպլմայեցիներէն տա-
սուերկու հաղար հոգի զարկաւ
Եղե ձորին մէջ :

1 Ո՛վ Բստուածս՝ մեղ երեսէ ձեզ-
ցիր, մեղ ցրուեցիր ու բար-
կացար . մեղք դարձիր :

2 Երկիրը դողացողցիր, անիկայ
պատուեցիր . անոր փլած տեղուան-
քը նորոգէ՛, ինչու որ կ'երեւայ :

- 3 Վրու ժողովուրդից խստութիւն
ցուցուցիր, մեզն թմրութեան գի-
նի խնայցիր :
- 4 Վեղմէ վախճողներուն զբօշակ
տուիր, ճշմարտութեան համար
վերցընելու . (Սէլայ .)
- 5 Որ քու սիրելիներդ փրկուին .
ա՞ծ ձեռքովդ ապրեցորդ ու պա-
տասխան տուր ինձի :
- 6 Մտուած իր սրբութիւնովը խօ-
սելու . ես պիտի լինեմ , Սիրե-
մը պիտի բաժնեմ , ու Սոբրովթի
հովիտը պիտի չափեմ :
- 7 Իմն է Վաղապար , ու իմն է
Սանասէն . Եփրեմը զլիտուս դո-
րութիւնն է . Հիւսիան իմ օրէնու-
ղիրս է .
- 8 Սովաբը իմ լուսացուելու ամանն
է . Եղովմէ վրայ պիտի ձգեմ իմ
մեծակս . Ո՛վ վաղատացիր , ինձի
համար ձայնով ցնծայցէր :
- 9 Ո՛վ պիտի տանի զին պարսպա-
ւոր քաղաքը . Ո՛վ պիտի առաջ-
նորդէ ինձի մինչև Եղովմ :
- 10 Չէ՞ որ դուն , ո՛վ Մտուած , որ
երեսէ ձգեցիր մեզ , ու մեր զօրքե-
րուն հետը չեղար , ո՛վ Մտուած :
- 11 Վերջութեան մէջէն մեզի օգնու-
թիւն տուր , վասն զի փուճ է մար-
դուն փրկութիւնը :
- 12 Մտուածով քաջութիւն պիտի բ-
նենք . ու ան պիտի կոխէ մեր թըւ-
նամիները :

ՍԵՂՆՈՍ . ԱԵ

Պաշտաւոր երաժշտին , Վերջութի
վրայ . Սաղմոս Վաւթի :

- 1 Ո՛վ Մտուած , լսէ՛ իմ աղաղակս ,
— մոռի՛կ բրէ իմ աղօթքս :
- 2 Երկրին ծայրէն քեզի պիտի կան-
չեմ , արտիս մարելու տունը . ինձ-
մէ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ
ինձի :
- 3 Ինչու որ դուն ինձի ապաւէն մը
եղար , ամուր աշտարակ մը՝ թշա-
միքն երեսէն :
- 4 Վրու խորանիդ մէջը պիտի բնա-
կիմ ես յաւիտեան . քու թխերուդ
հովանաւորութեանը տակը պիտի
ապաւինիմ : (Սէլայ :)

Ինչու որ դուն ո՛վ Մտուած , լսե-
ցիր իմ ուխտերս . քու անու-
նէդ վախճողներուն ժառանգութիւ-
նը ինչէ՛ տուիր :

Թաղաւորին օրերուն վրայ օրեր
պիտի աւելլեն . անոր տարիները
ազգէ մինչև ազգ պիտի բլլան :

Միկայ յաւիտեան Մտուածոյ առ-
ջին պիտի նստի . ողորմութիւն ու
ճշմարտութիւն պատրաստէ որ զա-
նիկայ պահպանեն :

Մայրս սաղմոս պիտի երգեմ քու
անուանդ յաւիտեան , որ ամէն օր
ուխտերս կատարեմ :

ՍԵՂՆՈՍ . ԱԲ

Պաշտաւոր երաժշտին , Վերջութիւն
վրայ . Սաղմոս Վաւթի :

Յիրաւի իմ անձս լռիկ կը սպասէ
Մտուածոյ , անկէ է իմ փրկու-
թիւնս .

Յիրաւի ան է իմ վէմն ու փրկու-
թիւնս . իմ ապաւէնս է , շատ պի-
տի չսասանիմ :

Սինչև Երբ մարդու վրայ կը
յարձակիր . դուք ամենքդ պիտի
կոտորէք շէնչայ ծռած պատի ու
խախտած ցանիկ պէս :

Մարտին իր պատիւէն ձգելու
խորհուրդ կ'ընեն , ստուծիւն կը
սիրեն . իրենց բերնովը կ'օրջեն ,
բայց իրենց սրտովը կ'անիծեն : (Սէ-
լայ .)

Ո՛վ իմ անձս , միայն Մտուածոյ
սպասէ , վասն զի անկէ է իմ յոյսս :

Յիրաւի ան է իմ վէմն ու փրկու-
թիւնս . իմ ապաւէնս է , պիտի
չսասանիմ :

Մտուածմէ է իմ փրկութիւնս ու
փառքս . իմ զօրութեանս վէմը ու
իմ ապաւէնս Մտուած է :

Վէն ժամանակ անոր յուսացէր ,
ո՛վ ժողովուրդ . անոր առջին սիր-
տերնիդ թափեցէր . Մտուած ա-
պաւէն է մեզի : (Սէլայ .)

Մարտին ռամիկ մարդիկը փուճ
են , ազնուական մարդիկը սուտ են .
թէ որ կշիռքի մէջ դրուելու բը-
լան , ամենքն ալ ունայնութենէն
լէրւ են :

10 Զարստահարութեան մի յուսար, ու յափշտակութեան վրայ փութո՛ւ յոյս մի զնէք. Հարստութեանը թէ՛ որ չատնայ, անոր վրայ սիրտ մի զնէք :

11 Սէկ անդամ խօսեցաւ. Մտուած. երկու անգամ լնեցի ատիկայ, թէ զգործ իւնը Մտուածոյ է :

12 Ողորմութիւնն ալ բուկդ է, ո՛վ Տէր, ինչու որ ամէն մեկուն իր գործքին համեմատ հատուցում կ'ընես :

ՍԵՂՍՈՍ ԿԿ

Սաղմս Դաւթի, երբոր ինքը Յուդայի անապատին մէջ էր :

1 Ո՛վ Մտուած, դուն ես իմ Մտուածս, ես աստուածաց քեզ կը փնտւեմ. Հոգիս կը ծարաւի քեզի, ու մարմնես քեզի կը փափայրէ շոր ու ծարաւ տեղը, ուր որ քուր լիայ :

2 Դու գործութիւնդ ու փառքդ տեսնելու համար, ինչպէս որ քեզ տեսած եմ՝ սրբաբանին մէջ :

3 Որովհետեւ քու ողորմութիւնդ կեսերէն աղէկ է, իմ շրթունքներս քեզ պիտի գոլեն :

4 Մասնի պիտի օրջնեմ քեզ իմ կենացս մէջ. ու քու անունովդ ձեռքերս վեր պիտի վերցընեմ :

5 Իբր թէ ճարպով ու պարարտութեամբ պիտի կշտանայ իմ անձս, ու ցնծութեան շրթունքներով պիտի գոլէ՛ թե՛ իմ բերանս :

6 Երբոր անկողնիս վրայ քեզ կը յիշեմ, գինեւանս պահելուն մէջ քու վրայովդ կը մտնեմ :

7 Վասն զի ինծի օղնական եղար, ու քու թեւերովդ Հովանաւորութեանը տակը պիտի ցնծամ :

8 Իմ անձս քեզի հետեւելով կը յարի, քու աջ ձեռքդ իս կը պահէ :

9 Իպց անոնք որ իմ անձս կը փնտւեն անխոյր կորսնցընելու համար, գետնին խորունկ տեղերը պիտի մոռնն :

10 Սուրի պիտի մատուեն, աղուէսներուն բաժին պիտի ըլլան :

11 Իպց թագաւորը Մտուածով պի-

տի ուրախանայ. անով երդումը՝ նոյներուն բոլորը պիտի պարծին. իսկ ստախոսներուն բերանը պիտի պապանձի :

ՍԵՂՍՈՍ ԿԶ

Ղիլաւոր երաժշտին. Սաղմս Դաւթի :

Ո՛վ Մտուած, լսէ իմ ձայնս իմ

1 գանգատելու ատենս. թշնամիին վախէն իմ կեանքս պահպանէ : Դասակէ՛ զիս չարերուն ժողովքէն, անօրէնութիւն գործողներուն բազմութենէն :

3 Որոնք իրենց լեզուները թուրի պէս կը սրեն, իրենց նետերը կը քաշեն, որ լեղի խօսքի թն,

4 Գաղտուկ տեղէն անմեղին նետուլու համար. յանկարծակի անոր կը նետեն ու զին վախնար :

5 Իրենց մէջը չար խօսքեր կը հաստատեն. զաղմիս որոգայթներ դընելու համար կը խօսին, կ'ըսեն թէ Մտուած ճշ պիտի տեսնէ :

6 Անօրէնութիւն կը փնտւեն. Ի՛նչ թե՛ ըլլաւարեցինք Բեր խորհած խորհուրդը. մարդուն ներքը եւ սիրտը խորունկ է :

7 Իպց Մտուած անոնք պիտի զարնէ նետով. անոնք յանկարծ պիտի վերաւորին :

8 Ու իրենց լեզուն իրենց վրայ պիտի հանգստանն. ամէն անոնք տեսնողները պիտի փախնն :

9 Իւր ընտրեալ մարդիկ պիտի վախանան, ու Մտուածոյ գործքը պատմեն, ու անոր ըրածին ուսուցրուած թեմով պիտի նային :

10 Երգարը Տէրունով պիտի ուրախանայ, և անոր պիտի յուսայ. և ամէն ուղիղ սրտով եղողները պիտի պարծին :

ՍԵՂՍՈՍ ԿԷ

Ղիլաւոր երաժշտին. Դաւթի Սաղմսը ու երգը :

1 Ինչի կը սպաս օրջութիւնը, ո՛վ Մտուած, Սիծի մէջ, ու քեզի ուխտը պիտի կատարուի :

- 17 ԻՆՆՈՒՄ անոր աղաղակիցի , ու
լեղուովն անիկայ բարձրացուցի :
18 ԹՈՒՆ որ սրտիս մէջը անօրէնու-
թիւն տեսնէի , Տէրը պիտի չլսէր :
19 Սակայն Մատուած լսեց , իմ ա-
ղօթիս խնայ մտիկ ըրաւ :
20 Օրֆէնով ըրայ Մատուած , որ իմ
աղօթիս լսեց , ու իր ողորմու-
թիւնը ինձմէ ետ չպարձուց :

ՍԵՂՍՈՍ ԿԼ

Պիլատոր երաժշտին , Նիկիթի
վրայ . Սաղմոս ու երգ :

- 1 Մատուած ողորմի մեղի ու օրֆէ
մեղ , երեսը փայլեցնէ մեր վը-
րայ , (Սէլայ)
2 Ար երկրի վրայ թու ճամբայ
ճանչորէի , ու ամէն աղջաց մէջ
թու փրկութիւնդ :
3 ԹՈՒՆ ժողովուրդները քեզ գո-
վին , ով Մատուած , բոլոր ժողո-
վուրդները քեզ գովին :
4 Եղբերը թՈՒՆ ուրախանան ու
ցնծան . վասն զի ժողովուրդները
ուղղութիւնով պիտի դատեն , ու
երկրի աղօթքուն գուն պիտի առաջ-
նորդեն : (Սէլայ)
5 ԹՈՒՆ ժողովուրդները քեզ գո-
վին , ով Մատուած , բոլոր ժողո-
վուրդները քեզ գովին :
6 Եղբերը իր պտուղը պիտի տայ .
ու Մատուած մեր Մատուածը մեզ
պիտի օրֆէ :
7 Մատուած մեզ պիտի օրֆէ , ու
երկրի ամէն ծայրերը անկէ պիտի
վախնան :

ՍԵՂՍՈՍ ԿԸ

Պիլատոր երաժշտին , Նիկիթի
Սաղմոս ու երգ :

- 1 ԹՈՒՆ ելլէ Մատուած , անոր թշա-
ւառները թՈՒՆ ցրուին , ու զա-
նիկայ ատողները իր երեսէն թՈՒՆ
փախին :
2 Սուրբ ցրուելուն պէս ցրուէ
դուռն . ինչպէս որ մօմը կրակին
առջին կը հալի , ուստի թՈՒՆ կոր-
սուին ամբարիշտները Մատուոյ ե-
րեսէն :

Բայց արդարեւ թՈՒՆ ուրա-
խան , Մատուոյ առջին թՈՒՆ
ցնծան , ու ուրախութիւնով զուար-
ճանան :

Եղբերը Մատուոյ , սաղմոս եր-
գեցէր անոր անուանը . ճամբայ
պատրաստեցէր անապատներուն մէ-
ջէն հեծնողին , որուն անունը Խա-
նէ , ու ցնծացէր անոր առջին :

Արեւուն հայրը ու որդեաքինե-
րուն դատաւորը Մատուած իր սուր
բնակարանին մէջ :

Մատուած մինակ եղողները տան
մէջ կը բնակեցնեն , կապուածները
յաջողութեան կը հանէ . բայց ա-
պրատամները չոր տեղ կը բնակին :

Ով Մատուած , թու ժողովուրդիդ
առջինէն դացած ատենդ , անապա-
տէն անցած ատենդ , (Սէլայ)

Եղբերը շարժեցաւ , երկնքն ալ
չալ կաթնեցուց Մատուոյ երեսէն .
Սինայ ալ շարժեցաւ Մատուոյ խա-
րայէի Մատուոյն առջինէն :

Ով Մատուած , թու ժառանգու-
թեանդ առատօրէն անձրե տալով ,
երբոր յոյնած էր՝ դուն հաստա-
տեցիր անիկայ :

Դու ժողովուրդդ անոր մէջը բնա-
կեցաւ . թու քաղցրութեամբդ աղ-
քատին համար պատրաստեցիր , ով
Մատուած :

Տէրը պատգամ տուաւ , աւետիս
տուողները մեծ բազմութիւն են :

Տօրքերուն թագաւորները կը
փախին . կը փախն , ու տան մէջ
բնակող ինչ աւարը կը բաժնէ :

ԹՈՒՆ Ե. դմբուն մէջտեղը պառ-
կած ըլլաւ , աղանձի թեւերուն պէ-
տէր ըլլաւ՝ արծաթով պատած , ու
անոր փետուրները դեղին ոսկիով :

Մանակարող ան էրիւն վրայ
թագաւորները ցրուած ատենը՝ էր-
իւն Սեղմոն մէջի ձիւնին պէս
ճերմակեցաւ :

Մատուոյ լուր Բասան լինէ ,
բազմազաւթ լեռը Բասան լինէ :

Ով բազմազաւթ լեռներ , ին-
չձե նախանձով կը նայիք . առ ան
լինէ է՝ որ Մատուած հաճեցաւ անոր
մէջը բնակելու . յիշաւ Տէրը հո-
պիտի բնակի յաւիտեան :

- 2 Ո՛վ աղօթքի լող, բեզե պիտի
դայ ամեն մարմին :
- 3 Ենթերկր թիւնները իմ վրաս զո-
ջացան . մեր մեղքերը դուն պիտի
բուեն :
- 4 Երանի անոր որ կ'ընտրես , ու
է՛լ կը մատցընես , որ բնակի քու
սրահներուդ մէջ . պիտի լրութիւնը
քու տանդ՝ քու սուրբ սաճարիւ-
րարութիւնն :
- 5 Սրանքի բաներով՝ արդարու-
թիւնով պիտի պատասխանես մե-
զի , ո՛վ մեր փրկութեան Մատուա-
ծը , որ երկրի ամեն ծայրերուն ու
ծովուն մէջը հեռուն եղողներուն
յոյն ես :
- 6 Որ քու զօրութիւնովդ լեռները
հաստատեցիր , կարողութիւնով
զօտի կապուեցար :
- 7 Որ կը ցածցընես ծովուն ձայնը ,
անոր ալիքներուն ձայնը ու աղցե-
րուն խռովութիւնը :
- 8 Ու երբէ՛ք ծայրերը բնակողները
պիտի վախճան քու նշաններդ .
ստուռն ու իրիկուան ելքը դուն
վճարահացընես :
- 9 Երկրին այցելութիւն կ'ընես ու
զանիկայ կը ճրես , շատ կը հարբու-
շացընես անիկայ . Մատուծոյ զե-
ւոր ջրով լեցուն է . անոնց ջրին կը
շատրատես , վասն զի ստանկ պատ-
ատեցիր անիկայ :
- 10 Ենոր ակօսները կը խմցընես , ու
անոր փոսերը կը շնորհես . անձրե-
ւերով կը կակուղընես անիկայ ,
կ'օրջես անոր բոյսը :
- 11 Կը պատկես տարին քու բարու-
թիւնովդ , ու քու շաւիղներդ պա-
րարտութիւն կը կախեցընես :
- 12 Ենապատի արօտներուն ձգայ կը
կախեցընես . ու բլուրները ուրա-
բութիւնով պատած են :
- 13 Արօտները հօտերով հազուած
են , ու հովիտները ջրերնով ծած-
ուած են . ցնծութեամբ կ'աղաղա-
նեն ու կ'երգեն :
- Ո՛վ բոլոր երկիր , ցնծութիւնով 1
Մատուծոյ աղաղակեցէր :
- Սաղմոս երգեցէր անոր անուանը 2
փառքին , փառաւոր ըլնէր անոր
օրջութիւնը :
- Մատուծոյ ըսէր ըէ Ի՛նչպէս ա- 3
հաւոր են քու զօրքերդ . քու մեծ
զօրութեանդ համար թշնամիներդ
բեզի խոնարհութիւն պիտի ընեն :
- Խորը երկիրը երկրպագութիւն 4
պիտի ընեն բեզի . սաղմոս պիտի
երգեն բեզի , սաղմոս պիտի երգեն
քու անուանդ : (Սէլայ)
- Ելէ՛ք ու տեսէ՛ք Մատուծոյ ըրած- 5
ները . Եփօյ իր զօրքովը մարդոց
որդիներուն վրայ ահաւոր է :
- Ծաղիկ ցամաքի դարձուց , զետեւ 6
ուղիով անցան . ան տեղը իրմով
ուրախացան :
- Իր ուժովը յաւիտեան կը տիրէ : 7
Ենոր աշխարհ աղբիւր կը դիտեն .
ապստամբները թո՛ղ չարարքանան :
(Սէլայ)
- Ո՛վ ժողովուրդներ , օրջեցէ՛ք մեր 8
Մատուածը , ու լսել տուէ՛ք անոր
զօրութեան ձայնը :
- Ենիկայ մեր հողին կենդանի կը 9
պահէ , ու ուրբերուն սասանիլ չը-
տար :
- Ինչու որ դուն բնեցիկ մեզ , ո՛վ 10
Մատուած . փորձեցիր մեզ , ինչպէս
որ արծաթը կը փորձուի :
- Մեզ որդայթի մէջ մոցուցիր , 11
ծանր բեռ դրիր մեր կռակին
վրայ :
- Մեր գլուխներուն վրայ մարդիկ 12
հեծցուցիր . կրակը ու ջուրը մօտը ,
սակայն մեզ ստատութեան օրէնք
հանեցիր :
- Ողջակէզներով պիտի մանեմ քու 13
տունդ , բեզի պիտի հասուցանեմ
իմ ուխտիս ,
- Որ շրթունքներս խոստացան , ու 14
նեղութեան մէջ բերանս խօսեցաւ :
- Պարտաւորեցաւ բեզի խոսքով . խոշակով 15
տուեցանեմ բեզի խոսքով . խոշակով
զուարակներ պիտի զոհեմ նոխազ-
ներու հետ : (Սէլայ)
- Ելէ՛ք , լսեցէ՛ք դուք ամենեւոր որ 16
Մատուած կը վախճար , ու պատ-
մեմ ինչ որ ըրաւ իմ անձիս :

ՍԵՂՍՈՒՆ . Կ.Օ.

Պաշտօնը երաժշտին . Սաղմոս
երգ :Երգեցէ՛ք դուք ամենեւոր որ
Մատուած կը վախճար , ու պատ-
մեմ ինչ որ ըրաւ իմ անձիս :

- 17 Կատուծոյ կատրերը երկու անգամ
աասը հազար են, հազար հազա-
րաց • Տէրը անոնց մէջն է, է-
սուրբ տեղն է էջէն Սինայի մէջ :
- 18 Իարձր տեղը կար, զերու թիւնը
զերի բրիւր, պարզները առիւ մար-
դոց համար, ու ապստամբներուն
համար ալ, որ Տէր Կատուած անոնց
մէջ բնակի :
- 19 Տէրը օրջնալ ըլլայ օրէ օր • Իմ
որ մէջ բնու մը դնէ մեր վրայ, Կա-
տուած է մեր փրկիչը : (Սէլայ) :
- 20 Կատուած մեղի փրկութեան Կա-
տուած է, ու մահուանէ ազատուիր
Տէր Եզրայէն է :
- 21 Սակայն Կատուած պիտի փշոէ իր
թշնամբներուն դուխը, նաեւ իր
անօրէնութիւններուն մէջը պտտո-
ղին զիսաւոր զադաթը :
- 22 Տէրը բաւ, Օգնող Բասանէն
ես դարձնեմ, ծովուն անդունդ-
ներէն ետ դարձնեմ :
- 23 Անակ որ ոտդ արեան մէջ
թաթխուի, շուներուդ լեզուն
թշնամբներէն իր բաժինը առնէ :
- 24 Ինչ քարուածքներդ տեսանէ՞ս
Կատուած, իմ Կատուծոյ՝ իմ լծա-
գաւորիս քաղաքները սուրբ տե-
ղին մէջ :
- 25 Բաբէն երգեցողները զացին, և
տեղէն նուազածունները, թմբուկ
զարնոց կոյսերուն մէջտեղը :
- 26 Ժողովուրդներուն մէջը օրջնեցէք
զԿատուած, Տէրը՝ իմ Իսրայէլի
ազգիւրէն եղողներ :
- 27 Են տեղն է փոր Բենիափնը ա-
նոնց տիրապետողը, Հուդայի իւ-
խանները իրենց բազմութեամբը,
Օգնողուն իշխանները • Եւր-
թաղիս իշխանները :
- 28 Ինչ Կատուածդ քու զօրութիւնդ
հաստատեց • զօրացողդ, իմ Կա-
տուած զան բանը որ մեղի համար
ըրիւր :
- 29 Երուսաղէմ եղող տաճարիդ հա-
մար թագաւորները քեզի ընծաներ
պիտի բերեն :
- 30 Երգեցնելու մէջ Բաբէլ զազան-
ները, ու ցուներուն ժողովքը ժո-
ղովրդոց զուարթներուն հետը սաս-
տէ, որ խոնարհին՝ արծաթի կտու-

րուանը բերելով • պատերազմ սի-
րող ժողովուրդները ցրուէ :

Եզրայատուն աղնուականներ պի- 31
տի դան • Եթէնովպիա իր ձեռքերը
շուտով Կատուծոյ պիտի երկնցը-
նէ :

Ո՛վ երկրի թագաւորութիւններ, 32
երգեցէք Կատուծոյ, սաղմոս ըսէք
Տէրոջը, (Սէլայ) :

Ենոր՝ որ ի յաւիտեանից երկնք 33
ներուն երկնքին վրայ կը նստի •
աշնան անկիւյ իր ձայնովը զօրաւոր
ձայն կու տայ :

Օգնող թիւն տուէք Կատուծոյ • 34
անոր մեծ լայն լուծիւնը Իսրայէլին
վրայ է, ու անոր զօրութիւնը ամ-
պերուն մէջն է :

Եհաւոր եւ, ո՛վ Կատուած, քու 35
սուրբ տեղերուդ մէջ • Իսրայէլին
Կատուածը ինքը կու տայ էք ժողո-
վուրդին որդ ու կարողութիւն •
Կատուած օրջնալ ըլլայ :

ԱՄԷՆԱՐԱՍՏ • ԿԹ

Վիտաւոր երաժշտին, Շօշանիմի
վրայ • Սաղմոս Դաւթի :

Եպրեցողդ զես, ի՞մ Կատուած, 1
վասն զի ջուրները ի՞մ անձիս հա-
սան :

Խորունկ ցիխի մէջ կ'ընկղմում, 2
ուր որ կայնելու Գեդ լիւայ • Զուր-
բուն խորունկ տեղերը մոտայ, ու
յորձանքները իս ընկղմեցին :

Հոգնեցայ ես կանէլէս, կոկորդոս 3
յամբեցայ • աչքերս նուաղեցան
իմ Կատուծոյս սպասելէն :

Եռանց պատճառի իս ատողները 4
զլուսու մտղերէն յատ են • իս փուճ՝
տեղը կորսնցընող թշնամբներս զո-
րացան • ան բանը որ չէի յափու-
տակիր, ան ատենը վճարեցի :

Ո՛վ Կատուած, իմ յիմարու 5
թիւնս դուն գիտես, ու յանցանք-
ներս քեզմէ ծածկուած չեն :

Ինքի համբերողները իմ պատ- 6
ճառովս յամշան, ի՞մ Տէր՝ զօրաց
Տէրը • քեզ փնտռողները իմ պատ-
ճառովս ամսթով չըլլան, ի՞մ Խա-
րայէլին Կատուածը :

Սասն զի քեզի համար նախա- 7

տիկնի համբերեցի . ամօթը ծածկեց իմ երեսս :

8 Եղբայրներու օտար՝ ու մօրս որդւոցը անծանօթ եղայ :

9 Ինչու որ քու տանդ նախանձը իսկերաւ, ու քեզ նախատողներուն նախատիքները իմ վրաս ինկան :

10 Իմ անձիս ծով պահելովը լացի, ու առ ինձի նախատիկը սեպուեցաւ :

11 Եւ իմ հանդերձս քորձ ըրի, ու անոնց առակ եղայ :

12 Դուրս նստողները իմ վրայովը կը խօսին, ու արեւոյողներուն խաղը եղայ :

13 Բայց ես իմ աղօթքս կ'ընեմ քեզի՝ իմ Տէր, ընդունելի ժամանակին . իմ Նստուած, քու մեծ ողորմութիւնովը, քու փրկութեանդ ճշմարտութիւնովը ինձի պատասխան տուր :

14 Հանկ զիս ցեխէն, ու չընկղմիմ . զիս ատողներէն, ու խորունկ ջուրէն ազատուիմ :

15 Տուրերուն յորձանքը թող իս չընկղմի, ու անդունդը իս չկլկէ, ու ջրհորը իր բերանը վրաս չգցէ :

16 Պատասխան տուր ինձի, իմ Տէր, վասն զի քու ողորմութիւնդ քաղար է . քու առատ զթութեանդ համեմատ նայէ ինձի :

17 Ու երեւոյ մի՛ ծածկեր քու ծառայել . վասն զի ես նեղութեան մէջ եմ, չուտով պատասխան տուր ինձի :

18 Իմ անձիս մտեցիր առ զանկայ փրկէ . իմ թշնամիներուս համար իս ազատէ :

19 Դուք զիտես իմ նախատիքս, և իմ ամօթս ու իմ խայտառակութիւնս . քու առջիկը եւ ըրէր իս նեղողները :

20 Նախատիքը սիրտս կուրեց ու հիւանդ եղայ . վշտակեց եղողի մը նայեցայ, բայց չկար, ու մխիթարութիւն տուողներուն՝ բայց չգտայ :

21 Հապա կերակուրի տեղ թոյն տուին ինձի . ու ծարւած ատենս քայքայի խմցուցին ինձի :

Եւնոնց սեղանը իրենց առջին որդւոցով, ու յաջորդութեան տեղ վարձ ըլլայ :

Եւնոնց աչքերը մի՛ անան որ չտեսնեն . ու անոնց մէջքերը միշտ գողացուր :

Ինչ սրտմտութիւնդ անոնց վրայ թափէ . ու սաստիկ բարկութիւնդ անոնց վրայ հասնի :

Եւնոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ, ու անոնց վրաններուն մէջը բնակող չցտնուի :

Վասն զի ան որ դուռն զարկիր, անոնք կը հալածեն, և քու վերաւորածիդ ցաւին վրայով կը խօսին :

Եւնոնց անօրէնութեանը վրայ աւորէնութիւն դիր, և քու արդարութեանդ շհասնին :

Կենայ զըքէն թող ջնջուին, ու արդարներուն հետ չգրուին :

Բայց ես աղբատ ու վշտացած եմ . իմ Նստուած, քու փրկութիւնդ թող իս պաշտպանէ :

Նստուածայ անունը պիտի գովեմ երգով, ու պիտի բարձրացնեմ անկայ զօհութիւնով :

Ու առիկ եղջերաւոր առ կճղաւաւոր եղեն առ զուարակէն աւելի ընդունելի պիտի ըլլայ Տէրուր :

Հեղերը պիտի տեսնեն և ուրախանան . իմ Նստուած փնտռողներ, ձեր սիրտն ալ պիտի ապրի :

Վասն զի Տէրը տեսնիմներուն կը լսէ, ու իր կապուածները շանարդեր :

Ինչ գովեն զանկայ երկնքը ու երկիրը, ծովը ու ըրէր անոր մէջը շարժողները :

Ինչու որ Նստուած Սիմը պիտի փրկէ, ու Հուդայի քաղաքները պիտի շինէ . և հոն պիտի բնակին ու ժառանգեն անկայ :

Եւ իր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ անկայ . ու իր նունը սիրողները անոր մէջ պիտի բնակին :

ՍԵՂՈՍ . 2

Վերաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի, յիշատակի համար :

1 Ո՛վ Աստուած, իս փրկելու է՛մ քեզ, ո՛վ Տէր, ինծի օգնելու արտօնողը ։

2 Թո՛ղ ամենա ու խայտառակ ընդուն իմ անձս փնտրողները . ետ դառնան ու ամբիժով ընդուն ինծի շարքի ուղղողները ։

3 Թո՛ղ ամենաբարձր ետ դառնան անոնք որ քե՛զի վաճ փաշ կ'ըսեն ։

4 Բձէն քեզ փնտրողները քեզմով թո՛ղ ցնծան և ուրախանան . և քու փրկութիւնդ սիրողները ամեն ժամանակ թո՛ղ ըսեն, Աստուած մեծանայ ։

5 Բայց ես աղքատ ու անանկ եմ . ո՛վ Աստուած, շուտով հասիր ինձի . իմ օգնականս ու փրկիչս դու ես . ո՛վ Տէր, մի՛ ուշանար ։

ՍԵՂԱՍՏԱՆԻ

1 Ո՛վ Տէր, քեզի յուսացայ, չամբռնա՛մ յաւիտեան ։

2 Վա՛ւ արդարութեամբդ զիս ապրեցի՛ւր ու ազատե՛ զիս . ախանջ ծռէ ինծի ու փրկէ զիս ։

3 Ինծի ապաւինութեան վէ՛մ եւ զիր, որ միշտ հա՛ն երթամ . դուն հրաման տուիր իս փրկելու . ինչու որ իմ վէ՛մն ու բերքս դուն ես ։

4 Ո՛վ իմ Աստուածս, ամբարշտին ձեռքէն, անօրէնին ու բռնաւորին ձեռքէն իս փրկէ .

5 Սո՛ւն զի իմ անկալութիւնս դուն ես, ո՛վ Տէր Խնայող . մանկութենէս 'ի վեր իմ յոյսս դուն ես .

6 Իս քեզի հաստատուեցայ արդանդէն, մօրս որովայնէն իմ պաշտպանս դուն ես . իմ զօրութիւնս միտս բու վաղէ ։

7 Զարմանալի բանի մը պէս եղայ շատերուն, բայց իմ զօրաւոր ապաւենս դուն ես ։

8 Երանս քու զօրաբանութիւնն իմ 'ի լցուի, ամեն օր քու փառաբանութիւնովդ ։

9 Զարթոյթեան ատենս իս մի՛ ձրդեր, ոյժս պահած ատենը իս մի՛ թողուր ։

10 Ինչու որ թշնամիներս ինծի հա՛մար կը խօսին, ու իմ անձս պա՛

շարողները մկտեղ խորհուրդ կ'ընեն ։

Բռնելով, Աստուած թողուց ա՛նիկայ . հալածեցէ՛ր ու բռնեցէ՛ր անիկայ, վասն զի աղատող մը չեկայ ։

Ո՛վ Աստուած, ինծի մի՛ հեռա՛նար . ո՛վ իմ Աստուածս, ինծի օգնելու արտօնողը ։

Թո՛ղ ամենա ու կորսուին իմ անձիս հակառակորդները . նախաւորելու ու ամբիժով թո՛ղ ծածկուին ինծի շարքի ինչ ուղղողները ։

Բայց ես ամեն ատեն պիտի յուսամ, և քու ամեն զօրաբանութիւններովդ միայ պիտի աւելընեմ ։

Երանս պիտի պատմէ քու արդարութիւնդ, ամեն օր քու փրկութիւնդ . ինչու որ ես անոց համարը չեմ գիտեր ։

Պիտի քաղեմ Տէր Խնայողին զօրութիւնովդ . քու արդարութիւնդ միայն քու կիկող պիտի յիշեմ ։

Ո՛վ Աստուած, մանկութենէս 'ի վեր սորվեցուցիր ինծի . ու մինչև հիմա քու հրաշալի զօրքերդ պատմեցի ։

Ու հիմա մինչև ծերութեան ու ալեւորութեան ատենս իս մի՛ ձգեր, ո՛վ Աստուած, մինչև որ պատմեմ քու կարողութիւնդ քե՛զի աղգին, և քու զօրութիւնդ ան ամենուն՝ որ պիտի գան ։

Վա՛ւ արդարութիւնդ ալ շատ բարձր է, ո՛վ Աստուած, որ դուն մեծամեծ բաներ բրբր . քեզի պէս ո՛վ կայ, ո՛վ Աստուած ։

Պիտի որ շատ ու ծանր նեղուեմ ինչո՛ւնք ցուցուցիր ինծի, նորէն իս պիտի կենդանապրենս, ու երկրին անգունդներէն նորէն իս պիտի հանես ։

Իմ մեծութիւնս պիտի շատընենս, ու դառնալով իս պիտի միտեմ ։

Ուստի ես ալ պիտի զովեմ քեզ տաւիղով քու ճշմարտութեանդ համար, ո՛վ իմ Աստուածս . սաղմոս պիտի երգեմ քեզի քնարով, ո՛վ Խաղաղութիւն Սուրբը ։

23 Վեզի սաղմոս երգած ատենս՝ իմ շրթուներս պիտի ցնծան, ու իմ հոգիս՝ որ դուն փրկեցիր ։

24 Իմ լեզուս ալ ամեն օր քու արդարութիւնդ պիտի խօսի . ինչու որ ինծի շարքի ուղղողները ամբոսն ու խայտառակ եղան ։

ՍԵՂԱՍՏԱՆԻ

Սողոմոնին համար ։

1 Ո՛վ Աստուած քու գաղտնասաններդ թագաւորին տուր, ու արդարութիւնդ թագաւորին որդեղն ։

2 Երբայ արդարութիւնով պիտի դատէ քու ժողովուրդդ, ու աղքատներդ իրաւունքով ։

3 Լուսնիք խաղաղութիւն պիտի բուսցնեն ժողովուրդին, ու բուսնեն ալ արդարութիւնով ։

4 Ժողովուրդին աղքատներուն իրաւունք պիտի ընէ, անանկին գաւառները պիտի ազատէ, ու բռնաւորը պիտի չարդէ ։

5 Վեզմէ պիտի վախճան քանի որ արեգակը ու լուսինը կը մնան, աղբէ մինչև աղց ։

6 Հնձուած խոտի վրայ կե՛ն անձրեւի պէս պիտի կշնէ, տարաքննութեա՛ւ պէս՝ որ երկիրը կը թրջեն ։

7 Նոր օրերուն մէջ արդարը պիտի ծաղկի . ու շատ խաղաղութիւն պիտի ըլլայ, մինչև որ ալ լուսին չըլլայ ։

8 Ու ծովէն մինչև ծովը պիտի տիրէ անկոյս, ու գետէն մինչև երկրի ծայրերը ։

9 Նոր առջին անապատին բնակիչները ծունկ պիտի կրկնեն, ու անոր թշնամիները փոշի պիտի լցնեն ։

10 Թարախի ու կղզիներուն թագաւորները ընծայ պիտի մատուցանեն . Հարապի ու Սարայի թագաւորները պարգև պիտի բերեն ։

11 Ու բոլոր թագաւորները անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն . բոլոր ազգերը անոր պիտի ծնուցեն ։

12 Սո՛ւն զի աղքատը պիտի փրկէ աղաղակելու ատենը, խեղճն ալ, ու անիկայ ալ որ օգնութիւն չունի ։

Պիտի խոշոյ աղքատին ու տրանանկին, և տնանկներուն անձերը պիտի ազատէ ։

Հարստահարութեան ու բռնութեան պիտի փրկէ անոնց անձը, և անոնց արեւը պատուական պիտի ըլլայ անոր առջին ։

Ու պիտի սպրի, և Հարապի 15 ասկին անոր պիտի տրուի . ու ամեն ատեն աղօթք պիտի մատուցուի աւոր համար . ամեն օր պիտի օրհնի զանիկայ ։

Հորենի ստատութիւն պիտի ընլայ երկրին մէջ, ինչո՛ւնք դուրս . անոր պտուղը Լիւանանին պէս պիտի շարժի . ու գետնի խոտին պէս պիտի ծաղկին քաղաքայինները ։

Նոր անունը յաւիտեան պիտի մնայ . քանի որ արեգակը չը մնայ, անոր անունը ալ պիտի մնայ . ու մարդիկ անով պիտի օրհնեն, ամեն ազգերը երանութիւն պիտի տան անոր ։

Օրհնալ ըլլայ Տէր Աստուած՝ 13 Խաղաղութիւն Աստուած . միշտ ինքն է հրաշքերի բնօրր ։

Ու օրհնալ ըլլայ յաւիտեան աւոր փառաւոր անունը, ու բոլոր երկիրը թո՛ղ լլուի անոր փառքով ։

Վձն ու ամեն հնձուէր որդեղն 'Վախի ինչ ու զօրքները լրջնայն ։

ՍԵՂԱՍՏԱՆԻ

Սաղմոս Մատթայ ։

3 Երաւի Աստուած բարի է Խաղաղութեան, այլեւս արտով մարդու եղողներուն ։

Բայց քիչ մնաց որ իմ ոտներս պիտի ծռէին, ու մնայ մնաց որ իմ լայկերս զայթաղէին ։

Սո՛ւն զի նախանձեղայ հպարտներուն, էքէք ամբարշտներուն յաջողութիւնը տեսայ ։

Ինչու որ իրենց մահուան ժամանակն ալ ցաւեր չունին . մարմինն ալ պարարտ է ։

Նոր մարդոց նեղութիւնը մէջ չեն, և ուրիշ մարդոց հետ չեն տանջուիր ։

- 6 Անոր համար վնասի պէս ամբար-
տաւանութիւնը անոնք կը չընա-
պատէ . բռնութիւնը հանդերձի
պէս անոնք կը ծածկէ :
- 7 Անոնց աշխարհը պարարտութենէն
դուրս կ'ըլլին . անոնք սրտի խոր-
հուրդներէն անդին կ'անցնին :
- 8 Նազար կ'ընեն ու չարութիւնով
կը խօսին բռնութեան համար . հը-
պարտութիւնով կը խօսին :
- 9 Բերաններն երկինքին դէմ կը դը-
նեն , ու իրենց լնդուն երկրին մէջը
կը պտտին :
- 10 (Անոր համար իր ժողովուրդը
հոս պիտի դառնայ , ու առատու-
թիւնով ջուր պիտի քամուի ա-
նոնց) :
- 11 Ու կ'ըսեն : Աստուած ինտոր
գիտէ . ու Բարձրեցնէ քովը գի-
տութիւն կաշի :
- 12 Եւսն անոնք են ամբարիշտները որ
միշտ յաջողութիւն ունին , ու հա-
րատութիւն կ'աւելցնեն :
- 13 Յիրաւի զուր տեղը իմ սիրտս
մաքրեցի , ու իմ ձեռքերս անմեղու-
թիւնով լուացի :
- 14 Որովհետեւ ամէն օր կը տան-
ջուիմ , ու ամէն առտու կը խրա-
տուիմ :
- 15 Եւ որ ըսէի թէ ես ասանկ խօ-
սիմ , ահա քու որդւոցդ աղջկն
նկողութիւն ըրած պիտի ըլլայի :
- 16 Երբոր խորհեցայ ասիկայ իմանա-
լու , դժուար եկաւ իմ աշխրուս .
- 17 Մինչև որ Աստուծոյ սրբարանը
մտայ , ու անոնց վերջը խնայայ :
- 18 Իրաւ որ դուն անոնք սահելու
տեղերը դրեր ես . կործանման մէջ
իջնուցիր անոնք :
- 19 Ինչպէս յանկարծակի աւերմուն-
քի մէջ ինկան , հատան . ու վա-
խերով կորսուեցան :
- 20 Ինչպէս երազ մը խորտակեալ ար-
թընաւէն ետքը , ո՞վ Տէր , քաղա-
քին մէջը անոնց պատկերը տոյժեալ
պիտի անարգես :
- 21 Եւ այն իմ սիրտս ցաւեցաւ , ու
իմ երկիւմունքներէս խողովեցայ :
- 22 Ու ես յիմար էի ու չէի իմանար ,
քու առջիկ . անասուններու պէս
էի :

- Սակայն ես միշտ քեզի հետ եմ . 23
դուն իմ աջ ձեռքէս կը բռնեմ :
- Վուն պիտի առաջնորդես ինծի 24
քու խորհրդովդ , ու վերջը փառ-
քով իս պիտի ընդունես :
- Ո՞վ ունիմ ես երկինքի մէջ . 25
երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշ չեմ
ուզեր :
- Իմ մարմինս ու սիրտս կը մնա 26
չին . Բայ Աստուած իմ սրտիս զո-
րութիւնը ու իմ բառինս է յաւի-
տեան :
- Սասն զի ահա անոնք որ քեզմէ 27
կը հեռանան՝ կը կորսուին . դուն
կը սատկեցնես ամէնը որ շնու-
թիւն կ'ընեն՝ քեզմէ հալածելու :
- Եւ այն Աստուծոյ մտնուալ բարի է 28
ինծի . յոյսս դրեր եմ Տէր Եւս-
կային վրայ , որ քու բոլոր գործ-
քերդ պատմեմ :

ՍԵՂՆԱԿ . 4

Երգ Աստուծոյ :

- Ո՞վ Աստուծոյ ինչո՞ւ Բաւ բոլոր 1
բովն մերժեցիր , ու բարկու-
թիւնդ կը մտայ քու արտախդ ոչ-
խաղնեան վրայ :
- Յիշէ քու ժողովուրդդ որ սկիզ- 2
բէն ստացեր ես , քու ժառանգու-
թեանդ վիճակը որ փրկիւր ես , ու
աս Սիւն լուր ուր որ բնակեւր
ես :
- Բարձրացնուր քու քայլերդ դեպ 3
ի բոլորովն աւրուածներուն , ու
սուրբ տեղին մէջը թշնամիին ըրած
բոլոր զէշ գործքներուն :
- Վու թշնամիներդ կը պոռան քու 4
ժողովրդդ մէջը . իրենց նշանները
նշանի պէշ կը դնեն :
- Եւ իկայ անտառի ծառերուն վրայ 5
կացնեն որ վերջընողի մը պէս զիտ-
ցուեցաւ .
- Ու հիմա անոր քանդակադործ 6
զարդերը , ամէնը մէկէն կացնեն-
բով ու մուրճներով կը կոտորեն :
- Արակով պրեցին քու սրբա- 7
բանդ , մինչև գետինը կործանեցին
քու անուանող բնակարանը :
- Իրենց սրտերուն մէջ ըսին թէ 8
Արարչընենք աստուծոյ ամէնը մէկ-

տեղ . երկրին մէջ Մատուցոյ բոլոր
ժողովարանները պրկցին :

9 Սեր նշանները շնոր տեսներ . ալ
մարդարէ չկայ . ու քովերնիս մէկն
ալ չկայ , որ զիտնայ թէ առիկայ
մինչեւ երբ պիտի գտնուի :

10 Ս'վ Մատուած , մինչեւ նախա-
սինք պիտի ընէ նեղիւք . թշնամին
մինչեւ յաւիտեան քու անունդ պի-
տի անարդէ :

11 Ինչո՞ւ ետ կը քաշես քու ձեռքդ
ու աջ ձեռքդ . զանիկայ ծոցէդ հա-
նէ՞ ու կորսնչոյի ք անանկ :

12 Իսկայ սկիզբէն իմ թաղաւորս
Մատուած է , որ փրկութիւններ
կ'ընէ երկրին մէջ :

13 Դուք քու զօրութեամբդ ծովը
պատառեցիր , միշտպնդուն գլուխ-
ները ջուրերուն մէջ փռեցիր :

14 Դուք ջարդեցիր Լեւիթանին
գլուխները . անիկայ կերակուր ըլ-
լալու տուիր անապատին մէջի ժո-
ղովուրդին :

15 Դուք ճիւղեցիր աղբիւրը ու վը-
տակը , դուն չորացցիր մշանջնա-
ւոր գետերը :

16 Իտեղէ է ցորեկը և քուկդ է
գիշերը . լցիւր ու արեւը դուն
պարտաւորեցիր :

17 Դուք Հաստատեցիր երկրին ամեն
սահմանները . ամառը ու ձմեռը
դուն ստեղծեցիր :

18 Հիշէ՞ ասիկայ՝ որ թշնամին նա-
խատինք տուաւ Տէրոջ , ու յիմար
ժողովուրդը քու անունդ անար-
դեց :

19 Ս'ի մատներ զազանին քու տատ-
րակիդ անձը . մի՞ մոռնար յաւի-
տեան քու աղքատներուդ կեանքը :

20 Դայէ՞ քոս ուխտիդ , ինչու որ
երկրին իսաւար տեղուանքը բռնու-
թեան բնակարաններով լցուած են :

21 Թող խեղճը ետ չդառնայ ամո-
թով . թող աղքատը ու տնանկը
օրջնէ քու անունդ :

22 Ելէ՛ր՝ ո՞վ Մատուած , քու դատու-
պատպանէ . յիշէ՛ ան նախատին-
քը՝ որ անդամը ամեն օր քեզի կ'ը-
նէ :

23 Ս'ի մոռնար քու թշնամիներուդ
ձայնը . քեզի դէմ ոտք ելլողներուն

խռովութիւնը ամեն ժամանակ կը
բարձրանայ :

ՍԵՂՄ . Է.Ե

Վիտաւոր երաժշտին . Եւ թաշ-
հէթ , Մատին Սաղմոսը ու եր-
գը :

Կը գովէր քեզ , ո՞վ Մատուած , 1
կը գովէր , և քու անունդ մոտ
է . քու հրաշքերդ կը պատմուին :
Երբոր որոշեալ ժամանակ ունե- 2
նամ , ուղիղ դատաստան պիտի
տեսնեմ :

Երկիրը ու անոր բոլոր բնակիչ- 3
ները մաշեցան . անոր սիւները ես
կը հաստատեմ . (Սէլայ)

Դսի հպարտներուն թէ Հպար- 4
տութիւն մի՞ ընէք . ու ամբա-
րիշտներուն թէ Եղիւր մի՞ վերցը-
նէք :

Չե՛ր եղիւրները վեր մի՞ վերցը- 5
նէք . ամբարտաւան պարանոցով
մի՞ խօսիք :

Ինչու որ բարձրանալը ոչ արեւ- 6
ւելքէն է , և ոչ արեւմուտքէն՝ ոչ
ալ անապատէն ,

Հապա դատաւորը Մատուած է . 7
մէկը կը ցածցնէ ու միւսը կը
բարձրացնէ :

Ինչու որ Տէրոջ ձեռքը բաժակ 8
կայ , ու գինին կարմիր է . անիկայ
խառնուածքով լեցուն է , ու անկէ
կը թափէ . և իրաւ երկրին բոլոր
ամբարիշտները անոր մրուրները
քամելով պիտի խմեն :

Իսկայ ես յաւիտեան պիտի պատ- 9
մեմ . Հակոբն Մատուցոյն սաղմոս
պիտի երգէ :

Ու ամբարիշտներուն բոլոր եղ- 10
ջիւրները պիտի փռեն . արդարին
եղջիւրները պիտի բարձրանան :

ՍԵՂՄ . Է.Զ

Վիտաւոր երաժշտին , Եկեմօթի
վայ . Մատին Սաղմոսը ու եր-
գը :

Մատուած Հուգայի մէջ ճանչուած 1
է . անոր անունը Խորայէլի մէջ
մեծ է :

- 2 Ու անոր խորանը Սաղմոս մէջ է, և անոր բնակարանը Սիւնի մէջ է :
- 3 Ան տեղը ճարգեց աղեղին նետերը, փահանք, սուրբ ու պատեալ զաղմբ : (Սէլայ :)
- 4 Դուռն լուսավայել էս : յափշտակութեան լեռներէն աւելի գերազանց էս :
- 5 Արտով զօրաւորները յափշտակուեցան, բուններին քնացան : ու բոլոր զօրեղ մարդիկները ձեռքերին չցտան :
- 6 Այլ Հակոբին Մատուածք քու յանդիմանելէդ կաորը ու ձին անդադայ պատկեցան :
- 7 Դուռն, Է՛՛՛ Տէր, դուռն ահա որ էս, և հիշ կրնայ կայել քու առջեդ քու բարկութեանդ առնէր :
- 8 Դուռն երկինքէն լեւէ տուիր դատասանք : երկիրը վախցաւ ու լեց :
- 9 Երբոր Մատուած դատաստան ընելու ելաւ որ երկրին բոլոր հեղերը փրկէ : (Սէլայ :)
- 10 Իրաւցրէ՛ ժարգուն բարկութիւնը քեզ պիտի գովէ : ու մնացած բարկութիւնը դուն պիտի զրգապես :
- 11 Ու՛րաւ ըրէ՛ք ու կատարեցէ՛ք ձեր Տէր Մատուածոյն : անոր բոլոր տիքը եղողներուն ամենը թո՛ղ ընծաներ բերեն Մհաւորին :
- 12 Ինքը իշխաններուն հոգին պիտի կարէ : ահաւոր է երկրի թագաւորներուն :

ՍԵՂՄՈՒ ԷԼ

Դիմաւոր երաժշտին, Իգիթունին վրայ : Մատիին Սաղմոսը :

- 1 Իմ ձայնս Մատուածոյ է, ու ես կ'աղաղակեմ : Իմ ձայնս Մատուածոյ է, ու ան ինձի պիտի լսէ :
- 2 Իմ նեղութեանս օրը Տէրը փրկեցի : գիշերը տարածուած էր իմ ձեռքս ու ձեր թուռնար : իմ անձն միայնակութիւն չէր ուզէր :
- 3 Մատուած յիշեցի ու անհանգիստ եղայ : խորհեցայ ու իմ հոգին մարեցաւ : (Սէլայ :)

Իմ աչքերս արթուն պահեցիր : խորովեցայ ու չեղցայ խօսիլ :

Միտքս բերի առջի օրերը, հին ժամանակներուն տարիները :

Գիշերուան մէջ կը յիշեմ իմ երգս, իմ սրտիս հետ կը խօսեմ, ու իմ հոգիս քննութիւն կ'ընէ :

Երգեօր Տէրը յաւիտեան պիտի մերժէ, ու ալ ընաւ պիտի չըհաճիր :

Միթէ անոր ողորմութիւնը բոլորովն պակսեցաւ, ու էք խոտմուշը վերջացաւ ազգէ մինչեւ ազգ :

Միթէ Մատուած զթութիւն ընելը ժողովն, միթէ բարկութիւնն ուղիւ պղծելով իր ողորմութիւնը : (Սէլայ :)

Ուստի ըրի : Ես է իմ տկարութիւնս, Խարճերդն աջ ձեռքին փոփոխութիւնը :

Տէրո՛ք զօրքերը պիտի յիշեմ : մերաւի քու առջի հրաշքներդ պիտի յիշեմ :

Բոլոր զօրքերուդ վրայ պիտի խորհիմ, ու քու բրաճներուդ վրայ պիտի մտածեմ :

Այլ Մատուած, քու ճամբադ սրբութեան մէջ է : Մատուածոյ պէս մեծ Մատուած չ'ի կայ :

Հրաշքներ ընող Մատուածը դուն էս : քու զօրութիւնդ ժողովուրդներուն մէջ ցուցուցիր :

Բա՛ւ ըսողութիւնդ փրկեցիր քու ժողովուրդդ : Հակոբին ու Հովսէփին որդիները : (Սէլայ :)

Երբեք քեզ տեսան, ո՛վ Ես տուած, ջուրերը քեզ տեսան ու զողացին : անդունդներն ալ տարափեցան :

Ենպէս ջուր թափեցին : երբ կ'ինքները ձայն հանեցին, նետերդ ալ դուրս եկան :

Բա՛ւ որոտմունքիդ ձայնը երկինքն էր : փայլափները լոյս տուին աչք խարհքին : երկիրը սասանեցաւ ու զողաց :

Բա՛ւ ճանապարհդ ծովուն մէջ է, և քու ճամբադ մեծ ջուրերուն մէջ է : ու քու շաւիղներդ շին գիւղերի :

Հօտի պէս քու ժողովուրդիդ 20

առաջնորդեցիր Մովսէսին ու Լահարին ձեռքովը :

ՍԵՂՄՈՒ ԷԼ

Իբր Մատուած :

1 Ի՛նչ իմ ժողովուրդս, մոռի՛կ ըրէ՛ք իմ օրէնքս, խոնարհեցուցէ՛ք ձեր ահանջը իմ բերնիս խօսքերուն :

2 Եւաղի՛վ պիտի բանամ իմ բերանս, ու հին ժամանակի խրթնաբանութիւնները պիտի խօսեմ :

3 Որոնք բեցեցի ու գիտցանք, և մեր հայրերը մեզի պատմեցին :

4 Ա՛նք պիտի չպահենք անոնց որդիներէն : ետքի եկող ազգին պիտի պատմենք Տէրո՛ք զօրութիւնները ու անոր զօրութիւնը և աւանոր բրած հրաշքները :

5 Ա՛յսն զի վկայութիւն հաստատեց Հակոբին մէջ, ու օրէնք դրաւ Խարայէլին մէջ, որոնք պատուիրեց մեր հայրերուն, որ սորվեցնեն իրենց որդւոցը :

6 Որպէս զի դալու ազգը ծնելու տղաք առաւ խնաման, ու ելին իրենց որդւոցը պատմին :

7 Կոնք ալ իրենց յոյսը Մատուածոյ վրայ դնելով՝ զնոնան Մատուածոյ զօրքերը, հապա անոր պատուիրանները պահին :

8 Ու իրենց հայրերուն պէս կամաւոր ու ապրտամբ ազգ մը լըլլան, առանձն ազգ մը որ իրենց սիրտը շին շնորհած, ու իրենց հոգին հաւատաւ իմ չէ Մատուածոյ :

9 Իգիթմի որդիքը՝ որ սպառազին նետ աղեղնաւորներ էին, պատուազանքն օրը ետ դարձան :

10 Մատուածոյ ուխտը չպահեցին, ու անոր օրէնքին համեմատ չուղեցին քայլել :

11 Ու մոռցան անոր զօրքերը, և անոր հրաշքները որ իրենց ցուցուցէր էր :

12 Կոնք հայրերուն սովն հրաշքներ բրաւ, Իգիպտոսի երկրին հայախի դաշտին մէջ :

13 Ծովով պատուեց : ու անոնք անցուց : և ջուրերն ալ դէպի պէս կանգնեցուց :

Ու ցորեկը ամպով առաջնորդեց անոնց, և բոլոր գիշերը կրակի բուսով :

Սէլայ : Եւ մերը պատուեց անապատին մէջ, ու խմցուց անոնց իր թէ մեծ անդունդէ մը :

Լա՛ւ առունք հանեց վէմէն, ու ջուրերը գետերու պէս բղխեցուց :

Իսկ անոնք նորէն մեղքերն աւելցուցին անոր դէմ, ու բոլորապէս ցուցին Խարճերայն անապատին մէջ :

Լա՛ւ իրենց սրտերուն մէջ զ՛լա տուած փորձեցին, կերակուր ուղեւով իրենց անձերուն համար :

Լա՛ւ Մատուածոյ դէմ խօսեցան ու լսին : Միթէ կարող է Մատուած անապատին մէջ սեղան պատրաստել :

Ե՛հն վէմէն դարկաւ, ու ջուրերը դուրս բղխեցին, ու առունք փաղեցին : արդեօր հայ ալ կրնայ տալ : արդեօր միս կը պատրաստէ՞ իր ժողովուրդին համար :

Ուստի Տէրը բեց ու բարկացաւ : Եւ կրակ բորբոքեցաւ Հակոբին մէջ, ու նաեւ բարկութիւն եկաւ Խարայէլին վրայ :

Ա՛յսն զի Մատուածոյ չհաւատաւ ցին, ու յոյսերն անոր փրկութեան վրայ չըրին :

Թե՛ւպէտ ինքը վերէն հրաման ընէր էր անկերուն, ու երկինքին զոնները բացէր էր :

Լա՛ւ կերակուրի համար անոնց վըրայ մանապ սեղապէր էր, ու երկինքի ցորենը տուէր էր անոնց :

Մարդիկ հրէշտակներուն հայր եկրան : կշտաճալու չափ պաշար խրկեց անոնց :

Երկինքի մէջ արեւուն հովը հանեց, և իր զօրութեամբ հարաւային հովը բերաւ :

Լա՛ւ անոնց վրայ փռեց փռեց, ու ծովու աւազին չափ թեւաւոր թռչուններ :

Լա՛ւ անոնց բանական մէջը անոնց վրաններուն չորս կողմը խնցուց :

Ու կերան և աղէկ կշտացան : ու իրենց ցանկութիւնը իրենց տուաւ :

- 30 Իրենց ցանկութենէն զուրկ չեմնացին . և քանի որ իրենց կերպարը իրենց բերանն էր ,
- 31 Եստուծոյ բարկութիւնը անոնց վրայ բորբոքեցաւ , ու սպաննեց անոնց պարսպունդէն , ու զեակներ զարկաւ . Խարայելն ընտիրները :
- 32 Աս բոլոր բաներուն վրայ նորէն մեղանչեցին , ու չհաւատացին անոր հրաշքներուն :
- 33 Եւ ունայնութեան մէջ սպառեց անոնց օրերը , և ահի մէջ՝ անոնց տարիները :
- 34 Երբոր կը սպաննէր անոնք , զինքը կը խնդրէին . ու ետ կը դառնային , և զՄատուած կանուխ կը փնտռէին :
- 35 Ու կը յիշէին որ Եստուած իրենց վէճէն էր . և Բարձրեալ Եստուածը իրենց փրկիչն էր :
- 36 Սակայն իրենց բերնովը կեղծաւորութիւն կ'ընէին անոր , ու իրենց լեզուովը սուտ կը խօսէին անոր .
- 37 Եւ իրենց սիրտը ուղիղ չէր աւոր առջևը , ու հաւատարիմ չէին անոր ուխտին մէջ :
- 38 Բայց ինքը ողորմած ըլլալով՝ անոնց անօրէնութիւնը կը քաւէր , ու չէր կորսնցըրներ զանոնք . և շատ անգամ կը դարձնէր իր բարկութիւնը , ու չէր բորբոքեցըներ իր բոլոր սրամտութիւնը :
- 39 Ինչու որ կը յիշէր թէ անոնք մարմին են , հովի մը պէս՝ որ կ'երթայ ու ետ չդառնար :
- 40 Բանի անդամ անիկայ սրդողջուցին անապատին մէջ , ու բարկացոյցին անիկայ անջուր տեղին մէջ ,
- 41 Եւ դարձան Եստուած փորձեցին , ու Խարայելն Սուրբը նեղացուցին :
- 42 Չիշեցին անոր ձեռքը , ու անօրը՝ որ զերնէր թնամիէն փրկեց .
- 43 Եւ թէ ինչպէս իր նշանները ըրաւ . Եղիպատսին մէջ , ու իր հրաշքները հայանիսի դաշտին մէջ .
- 44 Ու արիւն դարձուց անոնց գետերը , և անոնց առունները , որ չկըցան խմել :
- 45 Եւ անաճառներ խրկեց անոնց վը-
- րայ , որ կերան զանոնք , ու գորտեր՝ որ ապականեցին զանոնք .
- Ու անոնց բերքը զրուռէն 46 տուաւ , և անոնց վաստակը մաբախին .
- Եւնոնց որթերը փճացուց կար 47 կուտով , ու անոնց ժանտութիւնները խոշոր կարկուտով .
- Եւ անոնց անասունները կարկուտին մատնեց , ու անոնց հօտերը կայծակին :
- Իր սաստիկ բարկութիւնը խրկեց 49 անոնց վրայ , սրամտութիւնն ու բարկութիւնն ու նեղութիւնն , չար հրեշտակներ խրկելով :
- Իր բարկութեանը ճամբայ բա 50 ցաւ , անոնց անձը մահուանէ չմտաւ , յիշ , հապա անոնց կեանքը ժանտախտի մատնեց .
- Ու ամէն անդամիկը սպաննեց 51 Եղիպատսի մէջ , և առջինները Բամի վրաններուն մէջ .
- Ու իր ժողովուրդը ոչխարներու 52 պէս հանեց , ու զանոնք հօտի պէս վարեց անապատին մէջ .
- Եւ անոնց սպաւնութեամբ աւ 53 ռաջնորդեց , ու չփսխեցան . իսկ անոնց թշնամիները ծովը ծածկեց .
- Ու զանոնք տարաւ իր սրբուն 54 թեան սահմանը , ան լեռը որն որ իր աջ ձեռքը ստացեր էր .
- Ու անոնց առջևէն ազգեր վառն 55 տեց , և չարով ժառանգութիւն բաժնեց անոնց , ու Խարայելն յեղբոր անոնց վրաններուն մէջը ընաւ կեցուց :
- Բայց անոնք փորձեցին ու սրդող 56 յուցին Բարձրեալ Եստուածը , ու չպահեցին անոր վկայութիւնները .
- Եւ իրենց հայրերուն պէս ետ 57 դարձան ու նենգութիւն ըրին . խաբարայ աղեղի պէս խտորեցան :
- Ինչու որ զանիկայ սրդողջուցին 58 իրենց բարձր տեղերովը , ու նախանձի չարժեցին զանիկայ իրենց կուռքերովը :
- Եստուած լսեց ու բարկացաւ , և 59 շատ անարդեց Խարայել .
- Ու Սեղովի խորանը մերժեց , ան 60 վրանը որ մարդոց մէջը կանգնէր էր .
- Եւ իր զօրութիւնը գերութեան 61

- մասնեց, ու իր փառքը՝ թշնամիներուն ձեռքը .
- 62 Եւ իր ժողովուրդը սուրի մատնեց, ու իր ժառանգութեանը վրայ բարկացաւ .
- 63 Եւոր երիտասարդները կրակը կերաւ . ու անոր աղջիկները սուղ չըրին :
- 64 Եւոր քահանաները սրով ինկան . ու անոր որդեաւորները չլացին :
- 65 Իսկ Տէրը արթնցաւ որպէս թէ քունէն, զինիէն սթափած զբարաւ մարդու մը պէս ,
- 66 Ու իր թշնամիները ետեւուն զարկաւ . յաւիտենական նախատինք տուաւ անոնց :
- 67 Եւ Հովսեփին վրանը մերժեց, ու Լիբնէին ցղղը չընտրեց .
- 68 Եւ ապա Հովսեփին ցղղը ընտրեց, ու Սիւն լեռը՝ որն որ սիրեց .
- 69 Եւ իր սրբաբանը շինեց բարձր Բլաբէրուս՝ պէս, երկրին պէս՝ որ յաւիտեն հաստատուց :
- 70 Ու իր Դաւիթ ծառան ընտրեց, և զանիկայ ոչխարի փարախներէն առաւ .
- 71 Եւ ինք տուող Բլաբէրուսն ետեւէն լերաւ զանիկայ, որ իր Հիսկոր ժողովուրդը ու իր Խարայէլ ժառանգութիւնը հովուէ :
- 72 Եւ ինկայ ալ հովուեց զանոնք իր սրտին անմեղութեամբ . ու իր ձեռքերուն յաջողակութեամբը առաջնորդեց անոնց :

ՍԵՂՄ . 2

Սաղմոս Մատթայ :

- 1 Ո՛վ Մատթայ՝ Հեթանոսները քու ժառանգութեանդ մէջը մտան . քու սուրբ տաճարդ պղծեցին ք իբրտապէմը աւերակներու դարձուցին :
- 2 Ի՞նչ ծառաներուդ դիւրը երկինքի թռչուններուն կերակուր տուին, քու սուրբերուդ մարմինը՝ երկրի զազաններուն :
- 3 Եւնոց արիւնը ճուրի պէս թափեցին Լորուսաղմին բոլորութեք, ու մէկը չկար որ զոռոտ թաղէր :
- 4 Ս'եր դրացիներուն նախատինք և

դանք, ծաղը ու կատակ՝ մեր բոլոր տիգը եղողներուն :

Ս'ինչ և՛ Երբ, ո՛վ Տէր . միշտ պիտի բարկանաս . քու նախանշերակի պէս պիտի որբորորի՞ :

Եւ ափէ՛ քու բարկութիւնդ ան ազգերուն վրայ՝ որ քեզ չեն ճանչնար, ու ան թաղաւորութիւններուն վրայ՝ որ քու անունդ չեն կանչեր :

Եւնոց որ Հիսկորը կերան, ու անոր ընտելութիւնը աւերակ դարձուցին :

Ս' ինչ որ մեզի դէմ առջի անուններ թռչունները . թե՛ չընտով հասնի մեզի քու ժողովութիւններդ . ինչու որ խիստ թշուառացանք :

Ի՞նչ անունդ փառքին համար օղնէ՛ մեզի, ո՛վ մեր փրկութեան Մատթայ . և քու անունդ համար փրկէ՛ մեզ, ու մեր մեղքերը քաւէ՛ :

Եւնոց ըսն հեթանոսները, թէ Ո՛վ քու անունը Մատթայ . Բե՛ն յայտնուի հեթանոսայ մէջ մեր աշխրհուն առջեւ քու ծառաներուդ թափուած արիւնքի վրէժը :

Սաղմոսին հառաչանքը քու առջիդ թող ելլէ . քու զօրութեանդ մեծութիւնովը մահուան մատնուածները ապրեցնէր .

Ու եօթնպատիկ հատուցում ըրէ մեր դրացիներուն իրենց ծոցին մէջը՝ ան իրենց նախատինքին քեզիէն, որով քեզ անարգեցին՝ ո՛վ Տէր :

Իսկ մեր քու ժողովուրդդ ու քու արօտիք ոչխարները՝ յաւիտենական քեզ պիտի գովենք, ու քու փառքդ պիտի պատմենք ազգէ մինչև ազգ :

ՍԵՂՄ . 2

Դիւսաւոր Երաժշտին, Հօշանիմէտութիւն վրայ . Մատթայ Սաղմոսը :

Եւնոց դիւր ո՛վ Խարայէլն առկուր, որ Հովսեփին հօտի պէս կ'առաջնորդէս . դուն որ քերով Երեմիայէ՛ կը նստիս, պայծառացիր :

- 2 Իջիրեմին ու խնեիամինն և Սա-
նաթիկն առջին արթընցորդը զը-
րուել ինչդ, ու եկուք մեզ փրկե-
լու :
- 3 Ո՛վ Աստուած, մեզ դարձուր,
և քու երեսգ փայլեցուր, ու պիտի
փրկուինք :
- 4 Ո՛վ Տէր՝ զորաց Աստուած,
մինչև երբ կը բարկանաս քու ժո-
ղովորդիդ աղօթքին դէմ :
- 5 Երուսաղիմ հաց կը կերցնես ա-
նոնց, ու մեծ չափով արտասուք կը
խմցնես անոնց :
- 6 Ո՛րդ կռիւի պատճառ կ'ընես մեր
դրացիներուն, ու մեր թշնամիները
Գաղ ծաղր կ'ընեն իրենց մէջը :
- 7 Ո՛վ զորաց Աստուած, մեզ դար-
ձուր, և քու երեսգ փայլեցուր, ու
պիտի փրկուինք :
- 8 Իջիրադունէն մէկ որթ մը փոխադ-
րեցիր, հեթանոսները վարանեցիր,
ու զանկայ տնկեցիր :
- 9 Ենոր առջիկէն Գաղ պատրաստե-
ցիր, ու անոր արմատները հաստա-
տեցիր . և անկայ երկիրը լեցուց :
- 10 Ինոնքը ծածկուեցան անոր հո-
վանիովը, ու անոր ճիւղերը Աս-
տուծոյ եղև իններուն ալ տեղան :
- 11 Իր ճիւղերը երկընցող մինչև
ծովը, ու իր բողբոջները մինչև
Գնտը :
- 12 Խնու՛ւ փլուցցիր անոր ցանկերը,
որ ճամբայէն բոլոր անցնողները ա-
նկայ փրցնեն :
- 13 Ենուստին խողը աղականեց անի-
կայ, ու գաշտի գաղանները կերան
անիկայ :
- 14 Ո՛վ զորաց Աստուած, կ'աղա-
չեմ՝ դարձիր . նայէ՛ երկիրէն ու
տես, ու այցելո՛ւ եղիւ աս որթին,
15 Եւ աս տունկին՝ որ քու աջ ձեռ-
քովը անկեցիր, ու որդիին՝ որ քու
զի համար հաստատեցիր :
- 16 Արակով պրուած ու կտրուած
է . քու երեսգդ սաստեղն կը կո-
րնչին :
- 17 Թա՛ղ քու ձեռքդ քու աջ ձեռ-
քիդ մարդուն վրայ բլլայ, ու մար-
դու որդիին վրայ՝ որն որ քեզի հա-
մար հաստատեցիր :
- 18 Սեղդ ալ ետ պիտի չդառնանք

քեզմէ . կենդանացուր մեզ, ու
քու անունդ պիտի կանչենք :

Ո՛վ Տէր՝ զորաց Աստուած, 19
մեզ դարձուր, և քու երեսգ փայ-
լեցուր ու պիտի փրկուինք :

ՍԵՂՈՐ . ՉԵ

Ղլուստոր երաժշտին, Արթի իմի
վրայ . Աստիկն Աստուած :

Յնծացէր Աստուծոյ առջին, որ 1
մեր զորութիւնն է, ուրախու-
թեամբ աղաղակեցէր Հնադրին Աս-
տուծոյն :

Սաղմոս առէր ու իմրուկը 2
բերէր, նաև անոյ՝ քնարը տաւի-
ղին հետ :

Փոփոջեցուցէր ամառը դիւն, 3
նաև լուսնի լրման աստը մեր տո-
նին որը :

Սան զի ասիկայ Խարայէին կա- 4
նոն մըն է, Հնադրին Աստուծոյն
հրամանն է :

Խոր վիպութիւն դրաւ ասիկայ 5
Հնադրին մէջ, Իջիրադունի երկրին
վրայ երաժշտունը . ուր Գաղ լեզու
մը լսեցիր որ չէի գիտէի :

Ենոր թիկունքը հնադրացի բե- 6
ռէն, անոր ձեռքերը հնադրացի
կողովէն :

Կեղութեան մէջ կանչեցիր, ու 7
քեզ փրկեցիր . պատասխան տուի
քեզի որոտման ծածկողին մէջն .
փորձեցիր քեզ Սերիպայի ճուրին
քովը : (Սէլայ) :

Եւ հիմ ժողովուրդս, ու վը- 8
կայեմ քեզի . հիմ Խարայէլ թէ որ
ինձի մօտիկ ընես :

Օտար Աստուած չըլլայ քու մէջդ, 9
ու օտար Աստուծոյ երկրպագու թիւն
չընես :

Եւ եմ քու Տէր Աստուածդ, որ 10
հանեցիր քեզ Իջիրադունի երկրէն .
լնին բաց քու բերանդ, ու զանի-
կայ ես պիտի լեցնեմ :

Խոջ իմ ժողովուրդս մօտիկ չը- 11
բաւ իմ ձայնի, ու Խարայէլ իս
լուգեց :

Ուստի զանոնք իրենց սրտին կա- 12
մակորութեանը թողուցին, ու իրենց
խորհուրդներուն համեմատ քալին :

- 13 Իբրանի՛ թէ իմ ժողովուրդս ինձի մօրիկ ընէր , ու Խորայելը իմ ճամբաներուս մէջը քալէր :
- 14 Եւ տով պիտի խնարհչեցնէի անոնց իմ շնամբները , ու ձեռքս պիտի դարձնէի անոնց նեղիշներուն վրայ :
- 15 Տէրը աստղները խնարհուեց ինձ պիտի ընէին իրեն , ու անոնց ժամանակը յաւիտեան պիտի ըլլար :
- 16 Են պիտի կերակրէր զանոնք պարմրտ ցորենով . ու վէմէն վառած մեղրով քեզ պիտի կշտայցնէի :

ՍԵՂՈՍ. 24

Սաղմոս Եսաիայ :

- 1 Եստուած կայնած է Եստուծոյ ժողովքին մէջը , աստուածներուն մէջը դատաստանս կը տեսնէ :
- 2 Մինչև երբ անիրաւութեամբ պիտի դատէր , ու ամբարիշտներուն աշատութիւն պիտի ընէր : (Սէլա :)
- 3 Գատատառն ըրէր աղբատին ու որբին , խեղճին ու չքաւորին իր բաւականք ըրէր :
- 4 Փրկեցէր աղբատը ու տնակը , ամբարիշտներուն ձեռքէն աղատեցէր . զանաւոր :
- 5 Ան խնամար ու միտք չեն առնէր , խաւարի մէջ կը պորտին . երկրին բոլոր սիւնները շարժեցան :
- 6 Եւ ըսի թէ Գուր աստուածներ էր , ու դուք ամէնպէս Բարձրեւոյն որդիներն էք :
- 7 Եւ զմարդոց պէս պիտի մեռնէր , ու իշխաններէն մէկուն պէս պիտի իյնար :
- 8 Եւ ըրի՛՜մ վ Եստուած , դատէ՛ երկիրը . ինչու որ բոլոր աղղկը դուն պիտի ժառանգես :

ՍԵՂՈՍ. 24

Եսաիին երգը ու Սաղմոսը :

- 1 Ո՛վ Եստուած , լուռ մի՛ կենար . անձայն մի՛ ըլլար , ու հանդարտ մի՛ կենար , ով Եստուած :
- 2 Ինչու որ աշխարհ թու իմ շնամբներդ կը գոռան , ու քեզ աստղները զբուլի կը վերցնեն :

Խորամանկութեան փարք կը գտնեն քու ժողովուրդիդ դէմ , ու խորհուրդ կ'ընեն քու սրահպանածներուդ դէմ :

Ա՛րսն թէ Լիւիք , կորսնցընէնք անոնք որ ազգ չըլլան , ու աշխիւտի Խորայելին անունը :

Ինչու որ միարանս սրտով խորհուրդ ըրին , ու քեզի դէմ դաշնակցութիւն ըրին :

Եւ զովքի վրանները ու Խանդեղացիք , Սովար ու Զաղարացիք , Գերաշ ու Եմանն և Եմադէկ ,

Փղշտացիք՝ Տիւրոսի բնակացը հետ : Եւ Եսուր անոնց հետ միաբանեցաւ , Դովտին որդւոցը ձեռնտու եղան : (Սէլա :)

Երբ անոնց քնչակէս Սաղիամին ինչպէս Սիւարային ու Հարթինն ըրէր Ախտն հեղեղատին քով :

Եւնք Լանդովի մէջ աստիեցան , աղղի պէս եղան երկրի վրայ :

Եւնոց իշխանները Օրերին ու Օւերին պէս , ու անոնց բոլոր երևելները Օւրեկէին ու Սաղմոսային պէս ըրէ :

Որոնք ըսին թէ Եստուծոյ ընաւ կարանները մէնք ժառանգենք մեզի համար :

Ո՛վ իմ Եստուածս , անոնք մեղքի պէս , հովի առջև եղող շիւղի պէս ըրէ :

Ինչպէս որ կրակը անտառը կ'սպէ , ու բոցը լիւնները կը բաւնկցընէ ,

Եւ անկ ալ հալածէ զանոնք քու մորիկովդ , ու խռովութեան մէջ ձգէ զանոնք քու փոթորիկովդ :

Եւնոք անոնց երկմները անարգանքով , որ քու անունդ լնդրեն , ով Տէր :

Թո՛ղ ամէնան ու խռովին յաւիտեան , և ամեթալից ըլլան ու կորսուին :

Որ գիտնան թէ միայն դուն որ քու անունդ Եւրովայ է , Բարձրեալ եւ բոլոր երկրի վրայ :

ՍԵՂՈՍ. 24

Գլխաւոր երաժշտին , Աիթիթիթի վրայ . Աորիսի որդւոցը Սաղմոսը :

1 Ինչպէս սիրելի են քու բնակա-
րաններդ, ո՞վ զօրաց Տէր :
2 Իմ անձն կը փափաքի ու նաեւ կը
մարի Տէրոջը սրահներուն համար .
իմ սիրտու ու մարմինս յիմուած լինեմ
կ'աղաղակեն կենդանի Մատուցոյն :
3 Նշմարեմ ալ տուն դուռ , ու
ծիծեռնիկը իրեն բոյն՝ իր ձագերը
դնելու համար , քու սեղաններուդ .
քովը ո՞վ զօրաց Տէր , իմ թնա-
գաւորս ու Մատուածս :
4 Երանի անոնց որ քու տանդ մէջ
կը բնակին . անոնք անդադար քեզ
պիտի օրջնեն : (Սէլայ :)
5 Երանի ան մարդոցը որոնց զօրու-
թիւնը քեզմէ է . ու իրենց սրտին
մէջ քան քան ճամբաները կան :
6 Երտասուաց հովիտէն անցնելով
աղբիւրի պէն կ'ընեն անիկայ . առջի
անձրեւն ալ օրջնութիւնով պիտի
ծածկէ անիկայ :
7 Եւտեղ զօրութենէ զօրութիւն
կ'երթան , ինչու որ Սիւնի մէջ Մա-
տուցոյ առջին երևան :
8 Ո՞վ Տէր զօրաց Մատուածը ,
լսէ իմ աղօթքս . ականջ դիր , ո՞վ
Հակորին Մատուածը : (Սէ-
լայ :)
9 Ո՞վ մեր փահանը Մատուած տես ,
ու քու օծեալիդ երեսը նայէ :
10 Ինչու որ քու սրահներուդ մէջը
մէկ օրը հաղարեն աղէկ է . աւելի
բնորոշի իմ Մատուցոյ տանը շեմին
վրայ կենալ , քան թէ ամբարշտաց
վրաններուն մէջը բնակիլ :
11 Քանզի Տէր Մատուած արեւ ու
փահան է . Տէրը շնորհք ու փառք
պիտի տայ . բարութիւն մի պիտի
չպակօնցնեն ուղղութեամբ քաղղ-
նեմէն :
12 Ո՞վ զօրաց Տէր , երանելի է քե-
զի յուսացող մարդը :

ՍԵՂՄ • 2Ե

Գլխաւոր երաժշտին . Արթիւ որ-
դուցը Սաղմոսը :

1 Ո՞վ Տէր , դուն հաճեցար քու
երկրիդ , Հակորին գերութիւնը
դարձուցիր .
2 Քու ժողովուրդիդ անօրէնու-

թիւնը ներկիր , անոնց բոլոր մեղ-
քերը ծածկեցիր : (Սէլայ :)
3 Հեռացուցիր քու բոլոր սրտմը-
տութիւնդ . ետ դարձար քու սաս-
տիկ բարկութենէդ :
4 Ո՞րքա դարձուր , ո՞վ մեր փրկու-
թիւնն Մատուածը , և քու բար-
կութիւնդ որ մեր վրայ է՝ դադրե-
ցո՞ւր :
5 Սիթէ յաւիտեան պիտի բար-
կանամ մեզի . քու բարկութիւնդ
ազգէ մինչև ազգ պիտի երկընցընու-
մ .
6 Սիթէ ետ պիտի չլսանամ ու
մեզ կենդանացնես , որ քո ժողո-
վուրդդ քեզմով ուրախ ըլլայ :
7 Հուցո՞ւր մեզի , ո՞վ Տէր , քու ու
զօրութիւնդ . և քու փրկութիւնդ
մեզի տուր :
8 Սիթէ լսեմ բն . որ կը խօսի Տէր
Մատուած . ինչու որ խաղաղութիւն
պիտի խօսի իր ժողովուրդին ու իր
սուրբերուն . ու յիմարութեան շը-
ղանան անոնք :
9 Երգարեւ իր փրկութիւնը մօտ է
իրմէն վախցողներուն , որ մեր երկ-
րին մէջ փառք բնակի :
10 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւն
նը իրարու պատահեցան . արդա-
րութիւնը ու խաղաղութիւնը իրար
համբուրեցին :
11 Նշմարութիւնը երկրէն պիտի
բուռնի , ու արդարութիւնը եր-
կնքէն վար պիտի նայի :
12 Եւտեղ Տէրը բարութիւն պիտի
տայ , ու մեր երկրորդ իր պտուղը
պիտի տայ :
13 Երգարութիւնը անոր առջեւ
պիտի երթայ , ու իր դնացները
ճամբու պիտի դնէ :

ՍԵՂՄ • 2Զ

Եղբոր Գաւթի :

1 Ո՞վ Տէր , խնարհեցո՞ւր քու ա-
կանջդ . պատասխան տուր ին-
ծի , ինչու որ աղբատ ու տնանի եմ :
2 Պահէ իմ անձ , ինչու որ ես
սուրբ եմ . ո՞վ իմ Մատուածս , քե-
զի յուսացող ծառայ դուն փրկէ :
3 Ողորմէ ինծի , ո՞վ Տէր , ինչու որ
քեզ կը կանչեմ ամէն օր :

4 Աւրախացո՞ւր քու ծառայիդ ան-
ձը , ինչու որ դէպ ի՞նչ քեզ կը վեր-
ցնեմ իմ անձս , ո՞վ Տէր :
5 Սառն զի դուն , ո՞վ Տէր , բարի
ու ներող ես , և իմ սրտը ողորմած ան
ամենուն որ քեզ կը կանչեն :
6 Երանջ դիր իմ աղօթքիս , ո՞վ
Տէր , ու մտիկ ըրէ իմ աղաչանքե-
րուն ձայնը :
7 Եւտեղ ինչեան օրը քեզի կ'աղա-
ղակեմ , ինչու որ դուն ինծի կը
պատասխանես :
8 Մատուածներուն մէջ քեզ նման
մէկը չկայ , ո՞վ Տէր , և քու գործ-
քերուդ պէս չկայ :
9 Բոլոր ազգերը որ դուն ստեղ-
ծեցիր , պիտի գան ու երկրպա-
ղութիւն ընեն քու առջիդ , ո՞վ
Տէր , և քու անուանդ փառք պի-
տի տան :
10 Սառն զի դուն մեծ ու հրաշքներ
գործող ես , Մատուած մինակ դուն
ես :
11 Ո՞վ Տէր , սորվեցո՞ւր ինծի քու
ճամբադ , որ քու ճշմարտութեանդ
մէջ քալեմ . միացո՞ւր իմ սիրտս ,
որ քու անունդ վախճայ :
12 Իմ բոլոր սրտով քեզ պիտի
գովեմ , ո՞վ Տէր իմ Մատուածս , ու
յաւիտեան պիտի փառաւորեմ քու
անունդ :
13 Ինչու որ քու ողորմութիւնդ մեծ
եղաւ իմ վրաս . ու դուն փրկեցիր
իմ անձս խորունկ դժոխքէն :
14 Ո՞վ Մատուած , ամբարտաւանե-
րը ինծի դէմ ելան , ու բռնաւոր-
ներուն ժողովը իմ անձս փնտու-
ցին , և քեզ իրենց առջեւ շը-
ղին :
15 Բայց դուն , ո՞վ Տէր , զի՞ծած ու
ողորմած Մատուած ես , երկայնա-
միտ ու ողորմութիւնով և ճշմար-
տութիւնով առատ ես :
16 Եւտեղ ինծի ու ողորմէ ինծի .
քու զօրութիւնդ անոր քու ծառա-
յիդ , ու քու աղախինիդ որդին
փրկէ :
17 Բարութեան նշան մը ըրէ ինծի ,
որ իս ատողները տեսնեն ու ստի-
շան . ինչու որ դուն , ո՞վ Տէր , ին-
ծի օգնեցիր ու իս մտիկարեցիր :

ՍԵՂՄ • 2Է

Արթի որդուցը Սաղմոսը . երգը :

1 Եւտեղ հիմերը սուրբ լեռներուն վը-
րայ են :
2 Տէրը Սիւնին դռները Հակորին
բոլոր բնակարաններէն աւելի կը
սիրէ :
3 Փառաւոր բաներ կը պատմուին
քեզի համար , ո՞վ Մատուցոյ քա-
ղաքը : (Սէլայ :)
4 Ուսարը ու Բարիւնը պիտի
յիշեմ իս ճանչողներուն . ահա
փղջուցող երկիրը ու Տիրու-
թեան հետ . ասոնք ալ հոն ծը-
նան :
5 Ու Սիւնին համար պիտի ըսուի
թէ աս մարդը ու ան մարդը հոն
ծնաւ . և Բարձրեալը իմ պիտի
հաստատէ զանիկայ :
6 Տէրը ազգերը զրած ժամանակը
պիտի լսէ թէ անիկայ հոն ծնաւ :
(Սէլայ :)
7 Ու երկեցողները , նոյնպէս ալ
սրնդահարները պէտք ըսէն . Իմ բո-
լոր աղբիւրներս քեզմէ են :

ՍԵՂՄ • 2Ը

Արթի որդուցը երգը . Սաղմոսը .

Գլխաւոր երաժշտին , Սահալաթ
լեանօթի վրայ . Իման Իզրահա-
ցին երգը :
1 Ո՞վ Տէր իմ փրկութեանս Մա-
տուածը , ցորեկը կ'աղաղակեմ ,
ու զիջերը քու առջիդ :
2 Իմ աղօթքս քու առջիդ թող
եղէ . խնարհեցո՞ւր քու ականջդ
իմ աղաղակիս :
3 Ինչու որ իմ անձս չարիքներով
լեցուեցաւ , ու իմ կեանքս զերկը-
մանին մօտեցաւ :
4 Վուրը իջնողներուն հետ սե-
պուեցայ , ոյժ լուսնեցող մարդու մը
պէս եղայ :
5 Սեւեթներուն մէջը ինկած եմ ,
գերեզմանի մէջ պատկող մեռ-
յուածներուն պէս , որոնք ալ չեն
յիշեր , ու քու ձեռքէդ մերժուած
են :
6 Իսկ զիս ամենէն խորունկ դուռ

- բնն մէջը դրիր, խաւարային ան-
դունդներուն մէջ :
- 7 Բու սրտմտութիւնդ ծանրացաւ
իմ վրաս, և քու բոլոր արեւներովդ
սարարեցիր : (Աւելց) :
- 8 Իմ ճանչորներս ինծմէ հեռա-
ցուցիր, իս զարշնդ ըրիք անոնց
առջին : զոյուեցայ ու զուրս լեւ
եքիք :
- 9 Տառապանքն աչքերս վատե-
ցան : ամեն օր քեզի աղաղակեցի,
նձ Տէր, ձեռքերս քեզի երկըն-
ցուցի :
- 10 Միթէ մոռնիւնքուն հրաշք պի-
տի ընես : միթէ մոռանալով պի-
տի ելլես ու քեզ զովն : (Աւ-
ելց) :
- 11 Միթէ կը պատմուի՞ր քու ողոր-
մութիւնդ զերեզմանին մէջ, ու
քու ճշմարտութիւնդ կորստեան
մէջ :
- 12 Միթէ կը ճանչցուի՞ր քու հը-
րաշքներդ խաւարին մէջ, ու քու
արեւարութիւնդ՝ մոռացման երկրին
մէջ :
- 13 Իսկ եւ, նձ Տէր, քեզի աղա-
ղակեցի, ու իմ աղօթքս ատուանց
քու առջնդ պիտի ելլէ :
- 14 Ո՛վ Տէր, ինչո՞ւ իմ անձս կը
մերժես, ու քու երեսդ կը ծածկես
ինծմէ :
- 15 Եւ ինչո՞ւ եմ ու մանկութենէս
ի վեր մոռնելու վրայ եմ : քու ա-
հիւրդ քաշեցի ու խռովեցայ :
- 16 Բու սրտմտութիւնդ իմ վրաս
իջաւ, և քու զարհուրանքներդ իս
կորսնցուցին :
- 17 Եւ մէ օր ջուրի պէս իս պատեցին,
մկտեղ չար կողմն առին :
- 18 Հեռացուցիր ինծմէ սիրելին ու
բարեկամը, իմ ճանչորներս խա-
ւարի մէջ են :

ՍԵՂՄ. 2Թ.

Եթան Լզաւհային երգը :

- 1 Տէրոջը ողորմութիւնները յաւի-
տեան պիտի երգեմ : քու հա-
ւատարմութիւնդ իմ բերնովս ազգէ
ազգ պիտի պատմուի :
- 2 Ասան զի ըրի թէ Ողորմութիւն-

- նը յաւիտեան պիտի շնորհի . եր-
կնքի մէջ պիտի հաստատես քու
հաւատարմութիւնդ :
- 3 Եւ իմ ընտրեալիս հետ ուխտ ը-
րի, իմ Գաւիթ ծառայիս երգում
ըրի, Էփեփ :
- 4 Բու սերունդդ յաւիտեան պիտի
հաստատես, և ազգէ ազգ պիտի
շնորհ քու արթող : (Աւելց) :
- 5 Երկինքն ալ կը փառաւորէ քու
հրաշքներդ, նձ Տէր, և քու հա-
ւատարմութիւնդ սուրբերուն ժո-
ղովքին մէջ :
- 6 Ասան զի ո՞վ կայ երկինքի մէջ
Տէրոջը հաւատար . ու հզօրաց որ-
դինքուն մէջ : Եւ կը նմանի Տէրոջը :
- 7 Եստուած խիստ զարհուրելի է
սուրբերուն ժողովքին մէջ, և ա-
հաւոր է ամեն իր բոլորակը եղող-
ներուն :
- 8 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Եստուած,
ո՞վ է քեզի պէս հզօր Տէր . որ
քու հաւատարմութիւնդ քու բո-
լորակդ է :
- 9 Գուն կը տիրես ծովուն հսար-
տութեանը վրայ . երբոր անոր ա-
լիները կը բարձրանան, դուն կը
հանդարտեցնես անոնք :
- 10 Գուն ձեռքեր Ուհարը խոցուա-
ծի պէս . քու զօրութեանդ բազու-
կովը ջրուեցիր քու թշնամիներդ :
- 11 Բու կը երկնքը, ու քու կը
երկիրը . դուն հիմնեցիր աշխարհը
ու անոր լիութիւնը :
- 12 Հաւիթ ու Զարաբ դուն ըս-
տեղները . իմափօր ու Հեռմն
քու անունովը կը ցնծան :
- 13 Գուն զօրաւոր բազուկ ունիս .
քու ձեռքդ ուժով է, քու աջ
ձեռքդ բարձրացած է :
- 14 Երգարութիւնը ու իրաւունքը
քու արթողիդ հիմն է, ողորմու-
թիւնը ու ճշմարտութիւնը քու ե-
րեսիդ առջեւն կ'երթան :
- 15 Երանի ան ժողովուրդին՝ որ զի-
տեան ազգարարութեան փռելու
հայնք . նձ Տէր, անոնք քու երե-
սիկ ըստով պիտի քալին :
- 16 Բու անունովը ամեն օր պիտի
ցնծան, ու քու արեւարութիւնովդ
պիտի բարձրանան :

- 17 Ասան զի դուն եւ անոնց զօրու-
թեանը փառքը, և քու հաճու-
թեանդ պիտի բարձրանայ մեր եղ-
ջիւրը :
- 18 Ինչու որ մեր վահանը Տէրոջն է,
ու մեր թագաւորը Իսրայէլէն Սուր-
բինն է :
- 19 Եւ ժամանակը տեսիլքով խօսե-
ցար քու սուրբիդ հետ, ու ըսիր .
(Զնութիւն դրի զօրաւորին վրայ,
ժողովուրդէն ընտրուածը բարձրա-
ցուցի) :
- 20 Իմ ծառայ Գաւիթ զսոց, իմ
տուրը եղովս օժեցի անիկայ .
- 21 Որուն հետ իմ ձեռքս պիտի հա-
տատուի, ու իմ բազուկս պիտի
զօրացնէ զանիկայ :
- 22 Թշնամին պիտի չհարստահարէ
զանիկայ, ու անօրէնութեան որդին
պիտի չարարէ զանիկայ :
- 23 Եւ անոր թշնամիները իր առջեւ
էն պիտի կտորեմ, ու զանիկայ
ատողները պիտի զարնեմ :
- 24 Եւ իմ հաւատարմութիւնս ու
ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլ-
լայ . ու անոր եղջիւրը իմ անու-
նով պիտի բարձրանայ :
- 25 Եւ որ ձեռք ծովուն մէջ պիտի
դնեմ, ու անոր աջ ձեռքը գետե-
րուն մէջ :
- 26 Եւ իկայ ինծի պիտի կանչէ թէ
Գուն եւ իմ Զարաբ, իմ Եստուա-
ծըս, ու իմ փրկութեանս Սէ-
մը :
- 27 Ու եւ զանիկայ անդամիկ պիտի
ընեմ, երկրի թագաւորներն ա-
ւելի բարձր :
- 28 Իմ ողորմութիւնս յաւիտեան
պիտի պահեմ անոր համար, ու իմ
ուխտս անոր հետ հաւատարիմ պի-
տի ըլլայ :
- 29 Եւ անոր սերունդը յաւիտեան,
ու անոր արթողը երկինքի օրերուն
չափ պիտի ընեմ :
- 30 Թէ որ անոր որդիքը իմ օրէնքս
նորուն, ու իմ իրաւունքներովս
չարան :
- 31 Թէ որ իմ կանոններս անարդեն,
ու իմ պատուիրաններս չպահեն,
32 Եւ ալ զաւազանով պիտի պատ-
ժեմ անոնց յանցանքը, ու հա-

- րուածներով՝ անոնց անօրէնութիւն-
նը :
- 33 Իսկ իմ ողորմութիւնս պիտի
չկտրեմ անիկէ, ու իմ հաւատար-
մութիւնս սոստ պիտի հասնեմ :
- 34 Իմ ուխտս պիտի չանարդեմ, ու
չթնոնցներես եւածը պիտի չիտ-
խեմ :
- 35 Եւ իմ մը երգում ըրի իմ սրբ-
ութիւնովս, որ սոստ պիտի չսեմ
Գաւիթին :
- 36 Եւ որ սերունդը յաւիտեան պի-
տի մնայ, ու անոր արթողը իմ առ-
ջիս արեւակին չափ .
- 37 Իւնին պէս յաւիտեան պիտի
հաստատուի, ու երկինքին մէջ հա-
ւատարիմ վրայի պէս : (Աւելց) :
- 38 Իսկ դուն երեսէ ձեռքեր ու ա-
նարեկեր, քու օժեակիդ բարկա-
ցար :
- 39 Բու ծառայիդ ուխտը մերժե-
ցիր . անոր թագը գետին հաւա-
սար պղծեցիր .
- 40 Եւ որ բոլոր պարիսպները փլու-
ցիր . անոր բերդերը աւերակ ը-
րիր :
- 41 Իսկ որ ճառագայն անցնողները կո-
ղտուցեցին զանիկայ . նախատիրն է-
ղաւ իր զօրացիներուն :
- 42 Եւ որ նեղեցներուն աջ ձեռքը
բարձրացուցիր, անոր բոլոր թը-
նամիները ուրախացուցիր :
- 43 Եւ որ սուրբն բերանս ալ դար-
ձուցիր, ու գինը պատերազմին
մէջ չկայնցուցիր :
- 44 Եւ որ փառքը զաղբեցուցիր, ու
անոր արթողը գետինը զարկի :
- 45 Եւ որ երեստարգրութեան օրերը
կարճեցուցիր, զանիկայ ամբողջ
ծածկեցիր : (Աւելց) :
- 46 Եւ որ անձդ
միշտ պիտի պահեմ . քու սրտմտու-
թիւնդ կրակի պէս պիտի բորբոքի :
- 47 Յիշ իմ կեանքիս ինչ ըլլաւ .
ինչ ունայնութեան համար ստեղ-
ծեցիր մարդոց բոլոր որդիները :
- 48 Ո՞վ է ան մարդը որ ապրի ու
մահ չտեսնէ, և իր անձը դժոխքին
ձեռքէն փրկէ : (Աւելց) :
- 49 Ո՞վ Տէր, որ եւ քու առջի ողոր-
մութիւններդ, ու երգում ըրի

- յիս , ու ամբարիշտներուն հատու-
ցումը պիտի տեսնեն :
- 9 Որովհետեւ դուն Տէրը իմ Ապա-
ւենս՝ Բարձրեալը քեզի ապաստա-
նարան բրիր :
- 10 Ինչպէս շարիք պիտի չհասնի , ե-
րու բնակարանիդ հարուած մը պի-
տի չմտնեայ :
- 11 Ինչու որ իր հրեշտակներուն պի-
տի ապսպրէ քեզի համար , որ քու
բոլոր ծամբաներուդ մէջ քեզ պա-
հեն :
- 12 Ենտր ձեռքերուն վրայ պիտի
վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտդ
բարի գտնեն :
- 13 Երբ իմ ու իմ վրայ պիտի քա-
լեն . տոխձի կորիւնը ու վիշապը
պիտի կրիկըտան :
- 14 Որովհետեւ ինձի կը ցանկայ , ա-
նոր համար ես պիտի փրկեմ անիկայ .
անոր ամբույթին պիտի բլլամ , ին-
չու որ անիկայ իմ անունս գիտցաւ :
- 15 Ինձի պիտի կանչէ , ու ես անոր
պատասխան պիտի տամ . նեղու-
թեան մէջ անոր հետ պիտի ըլլամ .
պիտի ապրեցընեմ ու փառաւորեմ
անիկայ :
- 16 Երկայն օրերով պիտի կշտացը-
նեմ անիկայ , ու իմ փրկութիւնս
անոր պիտի ցուցնեմ :

ՍԵՂՈՍ . ԴԳ

Հարաւթ օրուան համար Սաղմոս
— երգ :

- 1 Բարի է դոհանալ Տէրոյմէն , ու
սաղմոս բսել քու անուանդ , ո՛վ
Բարձրեալ ,
- 2 Եւտուանց քու որդիութիւնդ ,
ու գիշերները քու հաւատարմու-
թիւնդ պատմել ,
- 3 Տասը լար ունեցող նուազարա-
նով ու տաւիղով ե քնարի
ձայնով :
- 4 Սանս զի դուն , ո՛վ Տէր , քու
գործքովդ իս ուրախացուցիր . քու
ձեռքերուդ գործերովը պիտի ցըն-
ծամ :
- 5 Ո՛վ Տէր , ի՞նչ մեծ են քու
գործքերդ . շատ խորունկ են քու
խորհուրդներդ :

- Ենմիտ մարդը ասիկայ չիմանար , 6
ու յիմարը չհասկնար :
- Եմբարիշտներուն խոտի պէս բուս- 7
նելը , ու բոլոր սնօրէնութիւն գոր-
ծողներուն ծաղիկը , իրենց յաւի-
տենական կորստեանը ի՞նչ որոնէ :
- Բայց դուն , ո՛վ Տէր , յաւիտեան 8
բարձր ես :
- Սանս զի ահա քու թշնամի- 9
ներդ , ո՛վ Տէր , վասն զի ահա քու
թշնամիներդ պիտի կորստին . բոլոր
սնօրէնութիւն գործողները պիտի
ցրուին :
- Բայց իմ եղբիւրս միեղներուին 10
պէս պիտի բարձրացընեն . ես նոր
խղով օծուեցայ .
- Եւ իմ աչքերս թշնամիներուս 11
խորհուրդները պիտի տեսնեն . իմ ա-
կանջներս ինձի դէմ ելլող շարա-
գործներուն իրաւաբանութեան պիտի
լսեն :
- Երգարը արմաւենիի պէս պիտի 12
ծաղիկի , Երանանի եղևինի պէս պի-
տի մեծնայ :
- Տէրոյն տանը մէջ տնկուածները 13
մեր Եստուծոյն սրաններուն մէջը
պիտի ծաղկին .
- Ենբութեան ատենն ալ պտուղ 14
պիտի տան : պարարտ ու կանանչ
պիտի մնան :
- Որ պատմեն թէ Տէրը ուղեղ է . 15
Ենիկայ իմ մէջն է , ու անիրաւու-
թիւն չկայ անոր քովը :

ՍԵՂՈՍ . ԴԳ

- Տէրը կը թաղաւորէ , մեծափա- 1
ռութիւն հաղած է . Տէրը զօ-
րութիւն հաղած — գոտեորած է .
աշխարհքն ալ հաստատուած է որ
չտասանի :
- Բու աթոռդ հին ժամանակէն 2
հաստատ է , ի՛յ յաւիտենից ես դուն :
- Ո՛վ Տէր , գետերը բարձրացու- 3
ցին , գետերը բարձրացուցին իրենց
ձայնը , գետերը կը բարձրացընեն
իրենց շառաւիղներ :
- Հատ ջուրներուն ձայնէն ու ծո- 4
վուն զօրաւոր աղիւններն աւելի զօ-
րաւոր է Տէրը բարձրութեան մէջ :
- Բու վկայութիւններդ շատ հա- 5
ւատարիմ են . ո՛վ Տէր , սրբու-

Պաւելին քու հաւատարմութիւնովդ :

50 Ո՛վ Տէր, յիշ՛ քու ծառաներուդ նախատխնը, որ իմ ծոցիս մէջը կը կրեմ՝ բոլոր մեծ ազգերէն :

51 Որ անով քու թշնամիներդ աշնարդեցին, հօ՛ւ Տէր, որ անով քու օծեալիդ քայլերը անարդեցին :

52 Օրհնաւ ըլլայ Տէրը յաւիտեան : Բ՛մէն ու ամէն :

ԱՆՎՍՏ. Դ

Կատուծոյ մարդուն Սովսէսին աշօթքը :

1 Ո՛վ Տէր, դուն մեզի ապաւէն եղար ազգէ մինչեւ ազգ :

2 Լոնկրուն ծնանելէն առաջ, ու երկրի և աշխարհի ստեղծուելէն առաջ, յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս դուն եւ Կատուած :

3 Պուն մարդը փոշի կը դարձրնես, ու կ'ըսես, Ե՛տ դարձէք, մերդոց որդիներ :

4 Ա՛յն զի հաղարտարին քու առջիդ երէկուան օրին պէս է՝ որ անցաւ, կամ՝ գիշերուան պահու մը պէս :

5 Ա՛րքնկղմս անոնք, երսպի յէս կ'ըլլան. առտուանց կանանցացած խտրի պէս կ'ըլլան :

6 Կտուռանց կը ծաղկի ու կը կանանչանայ, իրիկունք կը կտրուի ու կը չորնայ :

7 Եւ չու որ քու բարկութենէդ կը մաշկնք, և քու սրտմտութենէդ կը խռովնք :

8 Մեր անօրէնութիւնները քու առջիդ, ու մեր ծածուկ մեղքերը քու երեսիդ լուսին մէջը դրեր :

9 Եւ չու որ մեր բոլոր օրերը քու բարկութիւնովդ կ'անցնին. մեր տարիները ցնորբի մը պէս կ'անցնենք :

10 Մեր տարիներուն օրերը եօթանաստուն աարի են. ու թէ որ զօրութիւնով ու թառն տարի ըլլան, տակաւին անոնց փառքը աշխատանք ու ցաւ է. ինչու որ անոնք չուտով կ'անցնին, ու մենք կը թռչնենք :

11 Ո՛վ գիտէ քու բարկութեանդ

զօրութիւնը, և քու սրտմտութիւնդ քու փախիդ համեմատ :

Եւ անկ սորվեցուր մեզի մեր օրերը համբալ, որ սրտի խնաստութիւնս տանանք :

Վարձիր, հօ՛ւ Տէր, մինչեւ Ե՛րբ. ու գիտութիւնս ըրէ քու ծառաներուդ :

Աշտացուր մեզ կանուխ քու ու զօրմութիւնովդ, որ ցնծանք և ուրախ ըլլանք մեր բոլոր օրերուն մէջ :

Ուրախացուր մեզ ան օրերուն չափովը, որ արտմեցուցիր. ան տարիներուն չափով, որ չարիք տեսանք :

Թող երկնայ քու զործքդ քու ծառաներուդ, և քու փառքդ անոնց որդիներուն :

Ու մեր Տէր Կատուծոյ վայելչու թիւնը մեր վրայ ըլլայ. և ձեռքերնուս զործքը հաստատէ՝ մեր վրայ. մեր ձեռքերուն զործքը հաստատէ :

ԱՆՎՍՏ. ԴԵ

Վարձրեցն ծածկոցին տակը բնակողը Բաւնակարողին հովանաւորութեանը տակը պիտի հանգչի :

Տէրօք համար պիտի ըսեմ թէ Խմ ապաւէնս ու իմ ամբոցս է. իմ Կտուածա՝ որուն կը յուսամ :

Երգարեւ ան պիտի փրկէ քեզ որ սորդին որոգայթէն, ապականիչ ժանտամահէն :

Դեզ իր փետուրներովը պիտի ծածկէ, ու իր թեւերուն տակը պիտի ապաստանիս. անոր ճշմարտութիւնը վահան մը ու ապար մը պիտի ըլլայ քեզի :

Պիտի չխախտաս գիշերուան զարհուրանքէն, ու ցորեկը թռչող նետէն,

Ո՛ւ աւ մութ տեղը պտտող Ժանտամահէն, ու կէս օրուան տունը սատակեցրնող հարուածէն :

Հաղար հա՛լ քու թովէդ, ու տասը հաղար քու աջ կողմէդ պիտի իյնան. Բայց քեզի հաբո-տծ էջ պիտի չմտնայ :

Միայն քու աշխարհով պիտի նա-

Թիւնը քու տանդ կը վայրէ յաւիտեան :

ԱՆՎԱՐ . Դ.Դ.

- 1 Ո՛վ Տէր՝ վրէժխնդրութեանց Աստուած , ո՛վ վրէժխնդրութեանց Վատուած , յայտնուէ :
- 2 Եւրէր , ո՛վ երկրին Վատուորը , ամբարտաւաններուն հատուցումը Ե :
- 3 Ո՛վ Տէր , մինչեւ Երբ ամբարիշտները , մինչեւ Երբ ամբարիշտները պարծենան .
- 4 Վառաղութեամբ բարբառելով խօսին , ու բոլոր անօրէնութիւն զործողները պարծենան :
- 5 Ո՛վ Տէր , անոնք քու ժողովուրդդ կը հարատահարեն , ու քու ժառանգութիւնդ կը չարաբանեն .
- 6 Որբաւարին ու պանդուխտը կը սպաննեն , և որբերը կը մոռցնեն .
- 7 Ու կ'ըսեն , Տէրը չտեսներ , և Հակօրին Վատուածը չիմանար :
- 8 Եւնայեք , ո՛վ ժողովուրդին անամիտները , ու դուք՝ ո՛վ յիմարներ , Երբ միտք պիտի առնէք :
- 9 Միթէ ականջը տնկողը չի՛ տեսներ , կամ թէ աչքը ստեղծողը չի՛ տեսներ :
- 10 Միթէ ազգերը խրատողը չի՛ տեսներ , միթէ մարդու գիտութիւն սորվեցնողը չի՛ տեսներ :
- 11 Տէրը մարդոց խորհուրդները դիտէ որ ունայնութիւն են :
- 12 Երանի՛ ան մարդուն՝ որն որ դուն կը խրատես , ո՛վ Տէր , և քու օրէնքէդ անոր կը սորվեցնես ,
- 13 Որ չարութեան օրերուն մէջ անիկայ հանդէսընան , մինչեւ որ ամբարշտին համար հոր փորուի :
- 14 Վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը երեսէ պիտի չնկէ , ու իր ժառանգութիւնը պիտի չմեղծէ .
- 15 Եւսպա գոտաւասանը իրաւունքի պիտի դառնայ , ու ամէն սրտով ուղիները անոր ետեւէն պիտի երթան :
- 16 Ո՞վ ինձի համար չարերուն դէմ պիտի ելլէ , ո՞վ ինձի համար անօրէնութիւն զործողներուն դէմ պիտի կայնի :

Թե՛ որ Տէրը ինձի օգնական չըլէ 17

լար , քիչ պիտի մնար որ իմ անձս լռութեան Գրեգ քնակէր :

Եւրբոր կ'ըսէի թէ Եւսպա կը 18

սասանի , ո՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ իս կը հաստատէր :

Եւսպաի դիւ հոգեւր չառցած 19

տեսնը՝ քու միւրիմարութիւններդ իմ անձս կ'ուրախացնէին :

Միթէ քեզի հետ հազարդակցու 20

թիւն ունի՞ր անօրէնութեան արեւուրդ , որ օրէնքին դէմ շարիք կը պատրաստէ :

Երդարին անձին դէմ կը ժող 21

վութիւն , ու անմեղ արեւը կը դատապարտեն :

Եւսպ Տէրը իմ ամբարիշտն է , 22

ու իմ Վատուածս՝ իմ ապականութեանս վէճը .

Եւ անոնց անօրէնութիւնը իրենց 23

վրայ պիտի դարձնեն , ու քանոնք իրենց չարութիւնովը պիտի չնկէ .

մեր Տէր Վատուածը պիտի չնկէ 24

քանոնք :

ԱՆՎԱՐ . Դ.Ե.

Եւրէր ցնծութիւն ընենք Տէրոջը 1

առջեւ , աղաղակներ մեր փրկչութեան վէճին :

Վոհուութիւնով անոր երեսին առ 2

ջեւ դանք , սարմունքով աղաղակներ անոր :

Եւսպ որ Տէրը մեծ Վատուած է , 3

ու բոլոր աստուածներուն վրայ մեծ թաղաւոր է :

Եւսպ ձեռքին մեջն է երկրի խո 4

րունի սեղերը , ու լուսնիւն բարձրութիւնները անորն են :

Ինչ է ծովը , ու ինքը չենկ ա 5

նիկայ . և իր ձեռքերը ստեղծեցին յիմարը :

Եւրէր երկրպագութիւն ընենք 6

ու ձեռքեր . ձեռնի կրկնէք մեզ ըստ ստեղծող Տէրոջը առջին .

Եւսպ որ ան է մեր Վատուածը , 7

ու մեզ անոր սրտին ժողովուրդը և անոր ձեռքին ուղաւորներն ենք .

պարտ թէ որ անոր ձայնին պիտի 8

ընէք , որ անոր անունը իմ խոտաղներն են :

Եւսպ անոր անունը իմ խոտաղներն են :

տան մէջ փորձութեան օրումներ 9

Ուր որ Տէր հայերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս ու իմ դործքերս տեսան :

Եւսպ որ անոր զգուշաց ան աղ 10

ղէն , ու ըսի , Եւսպ սրտով մոռցած ժողովուրդ մըն են , իմ ձեռքս քանդեց ճանաչան :

Ուստի իմ բարկութեանս մէջ 11

երդու՛մ ըրի , թէ անոնք իմ համար իստա պիտի չմոռնան :

ԱՆՎԱՐ . Դ.Զ.

Եւր երդ երդեցէք Տէրոջը . ո՛վ 1

բոլոր երկիր , երդեցէք Տէրոջը :

Եւրդեցէք Տէրոջը , օրէնքէք ա 2

նոր անունը . օրէ օր անոր փրկչութիւնը քարոզեցէք :

Եւսպ փառք աղներուն մէջ 3

պատմեցէք , ու անոր հրաշքները բոլոր ժողովուրդներուն մէջ .

Եւսպի Տէրը մեծ է ու խիստ 4

զովեւ . անիկայ բոլոր աստուածներուն վրայ ահաւոր է :

Եւսպ որ աղներուն բոլոր աս 5

տուածները կուրծքն են . բայց Եւսպի երկիրը ստեղծեց :

Փառք ու խաղալութիւն կայ անոր 6

առջին , զգուշութիւն ու զեղեցիկութիւն անոր սրբաբանին մէջ :

Տէրոջը առէք , ո՛վ ժողովուրդ 7

ստեղծող , Տէրոջը առէք փառք ու զգուշութիւն :

Տէրոջը առէք իր անունը փառ 8

քը . ընծայ առէք ու անոր սրաշիւրուն մէջ մտէք .

Ուստի հանդէսով Տէրոջը երկր 9

պագութիւն ընէք . ժախջէք անոր երեսն , ո՛վ բոլոր երկիր :

Եւսպ անուններուն մէջ ըսէք թէ 10

Տէրը կը թաղաւորէ . աշխարհքն ալ հաստատուած է որ յասանի .

անիկայ պիտի դառն ժողովուրդն 11

ըլ ուղղութիւնով :

Եւրդեցէք թող ուրախանայ ու 12

երկիրը ցնծայ . ծովը իր լուսնեմէջ թող զոռայ :

Վառք ու բոլոր անոր մէջ Եւսպ զոռները թող ուրախանան . ան

անունը անտառին բոլոր ծառերը 13

թող ցնծան :

Տէրոջը առէք , ինչու որ կու 14

ղայ , ինչու որ կու զայ երկիրը դատելու . պիտի դառն աշխարհքը

արդարութիւնով , ու ժողովուրդ 15

ները իր ճշմարտութիւնով :

ԱՆՎԱՐ . Դ.Է.

Տէրը կը թաղաւորէ , երկիրը 1

թող ցնծայ . շատ կղզիներ թող ուրախանան :

Եւսպ բոլորս իր ամբ ու մատ 2

խաղ կայ , արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր արեւուն հիմքն են :

Եւսպ առջեւն կրակ կ'երթայ , ու 3

անոր բոլորս իր եղած թշնամիները կ'այրէ :

Եւսպ փայլակները աշխարհքը կը 4

լուստարեն . երկիրը կը տեսնէ ու կը զոռայ :

Եւսպի մեծ պէս կը հաղին Եւ 5

հաղին երեսն , բոլոր երկրին Տէրոջը երեսն :

Եւրդեցէք կը պատմէ անոր ար 6

դարութիւնը , ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը :

Եւսպ ամբանն ան ամենը որ կու 7

քերուն կը ծառայեն , որ ունայնութիւններով կը պարծենան .

ո՛վ բոլոր աստուածներ , անոր երկրպա 8

գութիւն ընէք :

Սիսը լայ և ուրախացա , և 9

Հուգայի աղիկները ցնծային քու իրաւունքներդ . համար , ո՛վ Տէր :

Վասն զի դուն , ո՛վ Տէր , բարձ 10

րեալ . ևս բոլոր երկրի վրայ . շատ բարձրացար բոլոր աստուածներուն վրայ :

Ո՛վ Տէր սիրողներ , չարութիւն 11

ատեցէք . անիկայ իր սուրբերուն անձերը կը պահէ , ամբարիշտներուն

ձեռքն կը փրկէ զանոնք :

Եւսպի համար լոյս ցնծուցա , 12

ու սրտով ուղիներուն համար ուրախութիւն :

Տէրոջմով ուրախացէք , ո՛վ ար 13

դարներ , ու անոր սրբութիւնը յիշելով շորհակալ եղէք :

Տէրոջմով ուրախացէք , ո՛վ ար 14

դարներ , ու անոր սրբութիւնը յիշելով շորհակալ եղէք :

ՍԵՂՄ • ԴԸ

Սաղմոս :

- 1 Նոր երգ երգեցեք Տէրոջը , ինչու որ հրաշքներ քուսաւ . իր աջ ձեռքը ու իր սուրբ բաղաւկը իրեն փրկութիւն տուաւ :
- 2 Տէրը ցուցցուց իր փրկութիւնը , ազգերուն առջին յայտնեց իր արգարութիւնը :
- 3 Հիշեց իր ողորմութիւնը ու իր հաւատարմութիւնը խաղաղութիւն տաւ : Երկրին ամեն ծայրերը մեր Մատուցոյն փրկութիւնը տեսան :
- 4 Հնծայեք Տէրոջը առջևը , ո՛վ բոլոր երկիր . ուրախութեան ձայնով աղաղակեցեք ու սաղմոս լսէք :
- 5 Սաղմոս երգեցեք Տէրոջը քնաբով , քնաբով ու սաղմոսի ձայնով :
- 6 Փողերով ու շեփորի ձայնով աղաղակեցեք Տէր թագաւորին առջևը :
- 7 Թող զոռայ ծովը ու անոր լիութիւնը , աշխարհքը ու անոր բնակիչները :
- 8 Վետերը թող ծնի զարնեն , ու լեռները մեկտեղ թող ցնծան :
- 9 Տէրոջը առջևը , ինչու որ կու գայ երկիրը դատելու . անկեղ պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով , ու ժողովուրդները ուղղութիւնով :

ՍԵՂՄ • ԴԹ

- 1 Տէրը կը թաւաւորէ , ժողովուրդները թող սարսափին . ինքը քրտիկէկ վրայ կը նստի , երկիրը թող շարժի :
- 2 Տէրը մեծ է Սիօնի մէջ , ու բարձրացած է բոլոր ժողովուրդներուն վրայ :
- 3 Թող զովմն քու մեծ ու ահաւոր անունը . անկեղ սուրբ է :
- 4 Եւ թագաւորին զօրութիւնը իրաւունք կը սիրէ . ուղղութիւն հաստատեցիր , իրաւունք ու արգարութիւն ըրիր Հակոբին մէջ :
- 5 Բարձրացեցեք Տէրը՝ մեր Մա-

տուածը , ու երկրպագութիւն ըրէք անոր սուրբունքն աշատուանդանին . անկեղ սուրբ է :

Սոփոսն ու Եհարոն անոր քահանաներուն մէջ , և Սամուէլ անոր անունը կանգնեցան մէջ , Տէրոջը կ'աղաղակէին , ու անկեղ պատասխան կու տար անոնց :

Եմգի սիւնին մէջէն կը խօսէր անոնց հետ . անոնք կը պահէին անոր վրայութիւնները , ու ան հրամանը որ իրենց տուաւ :

Ո՛վ Տէր՝ մեր Մատուածը , դուն կը լսէիր անոնց . դուն անոնց ներող Մատուած էիր , թէպէտ վրէժ խնդիր կըար անոնց զորքերուն :

Բարձրացեցեք Տէրը՝ մեր Մատուածը , ու երկրպագութիւն ըրէք անոր սուրբ լեւանը վրայ . ինչու որ Տէրը՝ մեր Մատուածը սուրբ է :

ՍԵՂՄ • ԴԿ

Պահմոս Գոհութեան Սաղմոս :

Աղաղակեցեք Տէրոջը , ո՛վ բոլոր երկիր :

Շառայեցեք Տէրոջը ուրախութեամբ . անոր առջին եկեք ցնծութեամբ :

Ճանչցեք որ Լահուան է Մատուած . անկեղ սուրբն է մեզ , ու չէ թէ մենք . մենք անոր ժողովուրդը ու անոր արօտին ոչխարներն ենք :

Սաքը անոր զոնները զոհութեամբ , ու անոր սրաքները օրհնութեամբ . զոհացեք անկէ . օրհնեցեք անոր անունը :

Սաան զի Տէրը բարի է . անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է , ու անոր հաւատարմութիւնը ազգէ մինչև ազգ :

ՍԵՂՄ • ԴԼ

Սաղմոս Գաւթի :

Ողորմութիւն ու իրաւունք պիտի երգեմ . ո՛վ Տէր , բեզէ սաղմոս պիտի ըսեմ :

Խմանտութիւնով պիտի քաղեմ կատարելութեան ճամբուն մէջ . երբ ինձի պիտի դաս . իմ տանս

մէջ սրտիս կատարելութիւնով պիտի փառեմ :

Եւ ինչ որ առջին չար բան մը պիտի չցնէմ . ճորձամներուն դործը կ'ատեմ . թող անկեղ ինձի չփախչի :

Հոռու սիրտը թող զատուի ինձմէ . չարը պիտի չմաննամ :

Դն որ ծածուկ կը խօսի իր ընկերին դէմ , պիտի չնջեմ . ան որ աշքերով բարձր է ու սրտով ամբարտաւան , անոր պիտի չհամբերեմ :

Իմ աչքերս երկրի հաւատարմութեան վրայ աչքս չեմ ընկն , որ ինձի հետ բնակին . կատարելութեան ճամբուն մէջ քաղցը ինձի ծառայութիւն պիտի ընէ :

Կենդանորէ պիտի չընակի իմ տանս մէջ . սուտ խօսողը աչքերուս առջին պիտի չհաստատուի :

Եւ անոր կանուխ պիտի չնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները , որ Տէրոջը քաղաքէն բոլոր անօրէնութիւն զործողները կորսնցնեն :

ՍԵՂՄ • ԴԼԿ

Սաղմոսին աղօթքը՝ երբ որ Բերբէր կը մարի ու իր գանդատը Տէրոջը առջին կը թափէ :

Ո՛վ Տէր , լսէ իմ աղօթքս . ու իմ աղաղակս թող քեզի հասնի :

Բու երեսդ մի՛ ծածկեր ինձմէ իմ նեղութեանս օրը . խոնարհեցնէր ինձի քու աղանջ . շուտով պատասխան տուր ինձի ան օրը որ Կենդանի :

Ինչու որ իմ օրերս մեկտի պէս փնջան , և իմ ոսկորներս խոխի պէս այրեցան :

Սիրտս գարնուեցաւ ու խոտի պէս չորցաւ , անանկ որ իմ հացս ուտելու մոռցայ :

Սառաւորիս ձայնէն ոսկորներս մարմնիս փական :

Եւ անոր մէջի հատուածին նըմանեցայ , աւերակներուն բռնի պէս եղայ :

Եւ անոր մնացի , ու նման եղայ տանիքին վրայ մնակ եղող Խրնձրիկին :

Եւ ան օր իմ թնամներս իս կը նախատին . իմ վրաս սատիկ բարկանքները ինձի դէմ կը դրուէմ կ'ընեն : Ինչու որ մոխիրը հացի պէս կը լայ , ու խմելէս արցունքով խառնեցի :

Բու բարկութեանդ ու սրտմը տուեցանդ համար , ինչու որ իս վերցուցիր ու նետեցիր :

Իմ օրերս երկնցած ստուերի պէս եղան . ու ես խոտի պէս չորցայ :

Բայց դուն , ո՛վ Տէր , յաւիտեան կը կենաս , և քու յիշատակդ ազգէ մինչև ազգ :

Վառն պիտի ելլես ու Սիօնի ողորմութեան քանդակէ անոր ողորմելու , ինչու որ որդեւած ժամանակը հասաւ :

Սաան զի քու ծառաներդ անոր քարերուն կը հաւնին ու անոր հոգին կը զթան :

Եւ հեթանոսները պիտի վախնան Տէրոջը անունէն , ու երկրի բոլոր թագաւորները՝ քու փառքդ :

Ինչու որ Տէրը պիտի չնէ Սիօնը . իր փառքով պիտի երևան :

Տնաններուն աղօթքը մոխի պիտի ընէ , ու անոնց աղօթքը պիտի չամարդէ :

Եւ պիտի զրուի զալու ազգին համար , ու ստեղծուելու ժողովուրդը Տէրոջը զօհութեան պիտի տայ : Սաան զի իր սրբութեան բարձրութենէն հայեցաւ . Տէրը երկինքէն երկրին վրայ նայեցաւ :

Որ կապուածին հատաւանք ընէ , ու մահու որդիները արձակէ ,

Որ Սիօնի մէջ Տէրոջը անունը պատմին , ու անոր զօրութիւնը Երուսաղէմի մէջ ,

Երբ որ ժողովուրդները մեկտեղ ժողովին , ու թագաւորութիւնները Տէրոջը ծառայելու համար :

Եւ անոր զօրութիւնս տկարացուց ճամբուն մէջ , ու իմ օրերս կարճացուց :

Եւ ըսի , Ո՛վ իմ Մատուած , իմ օրերս կէսին մէջ իս մի՛ վերցնեմ . քու տարիներդ ազգէ մինչև ազգ են :

Սկիզբէն երկրին հիմքը դրիր , 25

ու երկինքը քու ձեռքերուդ զորձքն է :

26 Ենծոք պիտի կորսուին , բայց դուն պիտի կենաս . ու անոնց ամենը լաւ թի պէս պիտի մնաին . հանգերձի պէս պիտի փոխես անոնք , ու պիտի փոխուին :

27 Բայց դուն նոյն ինչն ես , և քու տարիներդ պիտի չփերճանան :

28 Բաւ ծառաներուդ որդիքը պիտի բնակին , ու անոնց սերունդը հաստատու պիտի մնայ քու առջիկ :

ՍԵՂՄ • ՆՊ

Սաղմոս Գաւթի :

- 1 Ո՛վ իմ անձս , օրձիւ Տէրը , ու ան ամենը որ իմ ներքի զիս է անոր սուրբ անունը :
- 2 Ո՛վ իմ անձս , օրձիւ Տէրը , և անոր բոլոր բարերարութիւնները մի՛ մոռնար .
- 3 Որ կը քաւէ բոլոր անօրէնութիւններդ , ու կը բժշկէ քու բոլոր հիւանդութիւններդ .
- 4 Որ կը փրկէ քու կիանդոյ ապականութենէն , և կը պսակէ քեզ ողորմութիւնով ու զթիւթիւնով .
- 5 Որ կը լեցնէ քու ծերութիւնդ բարութիւնով . ու քու մանկութիւնդ արժիւն պէս կը նորոգուի :
- 6 Տէրը արդարութիւններ ու իրաւունքներ կ'ընէ բոլոր զրկուածներուն :
- 7 Ենիկայ իր ճամբաները Սոխեւին ճանաչուց , ու իր զործերը՝ Խաբայիկ որդիներուն :
- 8 Խաբեղութիւն ու ողորմած է Տէրը , երկայնամիտ ու առատ ողորմութիւնով :
- 9 Ենիկայ մինչև վերջը հասկառակիւ , և յաւիտեան ռիս չպահէր :
- 10 Ենիկայ մեր մեղքերուն համեմատ չբռաւ մեզի , ու մեր անօրէնութիւններուն համեմատ հատուցում չըրաւ մեզի :
- 11 Զապա՛ որպիսի որ երկինքը երկրէս բարձր է , աշխարհ իր ողորմութիւնը իրմէն վախճաններուն վրայ զօրաւոր է :
- 12 Որպիսի որ արեւելք արեւմուտքն

հեռու է , աշխարհ հեռացուց մեզմէ մեր յանցանքները :

Ենչպէս որ հայր մը կը զթոյնէր որդւոյրը վրայ , աշխարհ Տէրը կը զթոյն իրմէն վախճաններուն վրայ :

Սաւն զի ան զիսէ մեր կազմածները , կը յիշէ որ մեր հողէնք :

Սարգուն օրերը խոտի պէս են . ինչպէս դաշտի ծաղիկը , անանկ կը ծաղկի :

Սաւն զի հովը անոր վրայէն կանցնի ու ան կ'ոչնչանայ , և ալ անոր տեղը չմնչնար դանկիկ :

Բայց Տէրոյն ողորմութիւնը յաւիտեան յաւիտեանից իրմէն վախճաններուն վրայ է , ու անոր արդարութիւնը որդւոյ որդիներուն վրայ .

Ենոնց վայրէ՛ որ կը պահեն անոր ուխտը , և կը յիշեն անոր պատուիրանքները , ու կը կատարեն :

Տէրը իր աթոռը երկինքի մէջ հաստատեց . ու անոր թագաւորութիւնը ամենուրեք կը տիրէ :

Օրձեցէք Տէրը , ո՛վ անոր հրեշտակները , որ ուժով զօրաւոր էք , որ անոր խօսքին ձայնը ըսելով իր հրամանը կը կատարէք :

Օրձեցէք Տէրը , ո՛վ անոր բոլոր զօրերը , անոր կամքը կատարող պաշտօնեաները :

Օրձեցէք Տէրը , ո՛վ անոր բոլոր զործերը անոր տէրութեանը ամեն տեղերուն մէջ . օրձե՛ Տէրը , ո՛վ իմ անձս :

ՍԵՂՄ • ՆՊ

Օրձե՛ Տէրը , ո՛վ իմ անձս . ո՛վ Տէր՝ իմ Լստուածս , դուն խիտ մեծ ես . փառք ու վայելչութիւն հաղած ես .

Լօրս հանգերձի պէս կը հաղնիս , երկինքը վարագուրի պէս կը տարածես :

Ենիկայ իր վերստուշները քու ընդուն վրայ կը շինէ , ամպերը իրեն կառք կ'ընէ , հովին թևերուն վրայ կը պտուտի :

Իր հրեշտակները հողիներ կ'ընէ , ու իր պաշտօնեաները կրակի բոց :

- 5 Մեկիսց չաստատեց երկիրը իր
հիմերուն վրայ, որ յախտեանս յա-
խտենից չխախտի :
- 6 Տօնիկաց անդունդով ծածկե-
ցիր՝ իրը թէ չանդերծով . ջուրերը
լեռներուն վրայ կայնեցան :
- 7 Քու՝ սաստեկդ փախան . քու
որոտմունքիդ ձայնէն ալապրալով
փախան :
- 8 Լեռներուն վրայ ելան , ու հո-
վաներուն մէջ իննսն , ան տեղը որ
զոռն չաստատեցիր անոնց համար :
- 9 Սահման գրիր որ շանցնին , ու
նորէն երկիրը չծածկեն :
- 10 Չորերուն մէջը աղբիւրներ կը
խրկէ . ջուրէրը լեռներուն մէջէն
կ'երթան :
- 11 Մանր բոլոր դաշտի գագաննե-
րուն կը խոցեն . ու վայրի էշերը
իրենց ծարաւութիւնը կ'անցընեն :
- 12 Մանց քովը երկիրի թռչունները
կը բնակին , ոստերուն մէջէն ձայն
կու տան :
- 13 Մեկիսց իր վերստուններէն լեռ-
ները կը ջրէ . քու գործերուդ պը-
տուղէն երկիրը կը կշտանայ :
- 14 Մեկիսց անասուններուն համար
խոտ կը բուսցնէ , ու մարդուն ծա-
ւաղութեան համար բոյս , որ կերա-
կուր հանէ երկրէն :
- 15 Ու գինի՝ որ կ'ուրախացնէ մար-
դուն սիրտը , Լիւզ՝ որ անոր երե-
սը կը փայլեցնէ , ու հաց՝ որ կը
հաստատէ մարդուն սիրտը :
- 16 Տերոնը ծառերը կուշտ են , Լիւ-
րանանի եղևինները՝ որ ինքը տըն-
կեց :
- 17 Հոն թռչունները բոյններն կը
շինեն , ու արաղիկն բնակարանը
մայրերուն վրայ է :
- 18 Բարձր լեռները պծեամներուն
ապաւէն են , ու մէմերը՝ ճագար-
ներուն :
- 19 Դամանակներու համար լուսինը
ստեղծեց . արեգակը իր մարը մանե-
լը կը ձանձաղ :
- 20 Խաւարը կը գնես , ու գիշեր
կ'ըլլայ , որուն մէջ անտառին բոլոր
գագանները կը պարտին :
- 21 Բախմներուն կորիւնները կը
մանին յախտախտութեան համար ,

- ու Մատուճէ իրենց կերակուրը կը
խնդրեն .
- Երեգակը ծագելուն պէս կը ժող- 22
վուին , և իրենց որջերուն մէջը կը
պառկին .
- Սարդը մինչև իրիկուն իր գործ- 23
քին ու իր ծառայութեանը կ'ըր-
թայ :
- Ո՛վ Տէր , հրաշի շատ են քու 24
գործերդ . անոնց բոլորը խնաստու-
թիւնով ըրիր . երկիրը լցուած է
քու ստեղծածներովդ :
- Ես ծովը մեծ ու խիստ լայն ե , 25
հոն անթիւ սողացողներ , պզտիկ ու
մեծ կենդանիներ կան :
- Հոն նաւերը կը քալեն , ու Լիւ- 26
աթմանը՝ որ անոր մէջը խաղալու
համար ստեղծեցիր :
- Մանց ամենը քեզի կը սպասեն , 27
որ իրենց կերակուրը ժամանակին
տաս :
- Դուն անոնց կու տաս , ու անոնք 28
կը ժողվեն . ձեռքը կը բանաս , ու
բարութիւնով կը կշտանան :
- Երբոր քու երեսդ կը ծածկես , կը 29
խռովին . Երբոր անոնց հողին կ'առ-
նես , կը մուռնին և իրենց հողը կը
դառնան :
- Հողիդ կը խրկես ու անոնք կը 30
ստեղծուին , ու երկրիս երեսը կը
նորոգեն :
- Տերոնը փառքը յախտան ըլլայ . 31
Տէրը իր գործերուն վրայ ուրա-
խանայ .
- Երկրիս վրայ կը նստի , ու ան կը 32
դաղայ . լեռներուն կը դաշն , և ա-
նոնք կը միան :
- Տերոնը պիտի երգեմ իմ կենացս 33
մէջ . սաղմոս պիտի բռնմ իմ Մա-
տուճոյս՝ քանի որ աջ եմ :
- Մար վրայով իմ մոածութիւնս 34
բաղցր պիտի ըլլայ . և Տերոնով
պիտի ուրախանամ :
- Մեղաւորները աշխարհքէն թող 35
պախին , ու ամբարշտները ոնչա-
նան : Օրջի՛ Տէրը , ո՛վ իմ աննսն :
Սէկուիա :

Ժողովուրդներուն մէջը պատմեցէք :

2 Երգեցէք անոր . սաղմոս ըսէք
անոր . պատմեցէք անոր բոլոր հը-
րաշքները :

3 Ենոր սուրբ անունովը պարծեն-
ցէք . Տէրը խնդրողներուն սիրտը
թող զհաւանք ըլլայ :

4 Տէրը ու անոր զօրութիւնը
խնդրեցէք . ամէն ժամանակ անոր
երեսը փնտռեցէք :

5 Յիշեցէք անոր ըրած հրաշքնե-
րը , անոր նշանները ու բերին զա-
տասանները ,

6 Ո՛վ անոր ծառային Երբազամին
սերունդը , ո՛վ Հակոբին որդիքը՝
անոր ընտրեալները .

7 Եհովան ինքն է մեր Մատուածը .
անոր դատաստանները բոլոր երկրիս
մէջ են :

8 Ենիկայ իր ուխտը յաւիտեան կը
ոյնէ , ու իր պատուիրած խօսքը
մինչև հազար ազդ .

9 Են ուրիշ որ Երբազամին հետ
ըրաւ , ու իր երգումը՝ որ Եսաֆակին
մէջ .

10 Հակոբին ալ հաստատեց զանի-
կայ՝ օրէնք մը ըլլալու , ու Եսայե-
լին՝ իբրև յաւիտեանական ուխտ մը ,

11 Իսելով , Բեղի պիտի տամ
Բանանու երկիրը՝ ձեր ժառանգու-
թեան վիճակը .

12 Երբոր անոնք սահաւաթիւ էին ,
քիւնոր ու պանդուխտ անոր մէջը ,

13 Ու մեկազգէ ուրիշ ազգի զայլին ,
մեկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողո-
վուրդի .

14 Ենիկայ մեկու մը թող չտուաւ որ
զանոնք նեղէ . թագաւորներ ալ
յանդիմանեց անոնց համար ,

15 Իսել , Իսմ օժեալներուս մի՛
դպիք , ու իմ մարգարէներուս չա-
րութիւն մի՛ բնէք :

16 Ու սով կանչեց երկրին վրայ .
հացին բոլոր զօրութիւնը կոտրեց :

17 Ենոնց առջեւն մարդ խրկեց ,
Հովսէփը՝ որ ծառայութեան ծա-
խուեցաւ :

18 Ենոր ոտքերը կապանքով նե-
ղեցին . անոր անձը երկաթի մէջ
դրուեցաւ .

19 Մինչև ան ժամանակը որ անոր

խօսքը եկաւ , Տէրոջը խօսքը փորակց
անիկայ :

Թագաւորը խրկեց ու արձկեց 20
անիկայ . Ժողովուրդներուն իշխանը
պալատեց անիկայ :

Իր տանը վրայ տէր կեցուց զա- 21
նիկայ , և իր բոլոր ունեցածին վրայ
իշխող .

Որ անոր իշխանները իր ուղածին 22
պէս կապէ , ու անոր ծերերը խնա-
տուն ընէ :

Եւ Եսայեղ Երկապոս եկաւ , 23
ու Հակոբ պանդուխտ եղաւ Բա-
մի երկրին մէջ :

Եւ Տէրը իր ժողովուրդը խիստ 24
չափոցուց , ու զանոնք խրկեց թշուա-
միներէն աւելի զբաւոր ըրաւ :

Ենոնց սիրտը դարձուց որ իր ժո- 25
ղովուրդը տունն , ու իր ծառանե-
րուն նենդութիւն ընեն :

Իր ծառան Մովսէսը խրկեց , և 26
իր ընտրած Եհարոնը ,

Որո՞ւս անոնց մէջը իր նշանները 27
ըրին , ու հրաշքներ՝ Բամբի երկրին
մէջ .

Եսաւը խրկեց ու խաւարեցուց . 28
և անոր խօսքին դէմ՝ չկեցան :

Ենոնց ճուրղերը արիննի դարձուց , 29
ու անոնց ձուկերը սպաննեց :

Ենոնց երկիրը առաւորէն զորուր 30
դուրս բերաւ , միւլ անոնց թագաւ-
որներուն ներքին սենեակներուն
մէջը :

Ըսաւ , ու շանաճանք և մուները 31
անոնց բոլոր սահմաններուն մէջը ե-
կան :

Ենձրեի տեղ կարկուտ տուաւ ա- 32
նոնց , ու կրակի բոցեր՝ անոնց երկ-
րին մէջ :

Ենոնց որթերը ու թղենինե- 33
րը զարկաւ , և անոնց սահմաննե-
րուն ծառերը կոտորեց :

Ըսաւ , ու եկաւ մարախը , և 34
ձրեհակը՝ առանց համբաւի .

Ու անոնց երկրին մէջէ բոլոր խո- 35
տը կերան , և անոնց արտերուն
պտուղը կերան :

Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր անդ- 36
րանիկները , ու անոնց բոլոր զո-
րութեանը սկիզբը զարկաւ :

Եւ զանոնք արծաթով ու ոսկեով 37

Հանեց . ու անոնց ջեղերուն մէջ տկար մարդ չկար :

38 Եղիպտոս ուրախացաւ անոնց դուռն ելելուն , ինչու որ անոնց ահը իրենց վրայ ինկած էր :

39 Յօբէն հովանի ըլլալու համար ժմպը , ու զիշերը ըստ տալու հաճար կրակը տարածեց :

40 Ինչդեցին , ու ըրամարդիներ բերաւ , ու երկինքի հացով կըտացուց զանոնք :

41 Սէմը պատուեց , ու հուրերը վազեցին . գետի պէտք չարեցին ջուր տեղերուն մէջ :

42 Ինչու որ իր սուրբ խօսքը լինէր , որն որ իր Երբրահամ ծառային հետ ըրէր էր :

43 Ու իր ժողովուրդը ցնծութիւնով հանեց , և իր ընտրածները ուրախութիւնով :

44 Ու հեծանոսաց երկիրները աւանց տուաւ . և ժողովրդոց վաստակները ժառանգեցին անոնք .

45 Արդէս զի անոր պատուիրանները պահեն , ու անոր օրէնքները կատարեն : Եւեւրեա :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՐԱ

1 Եւեւրեա : Գոհացե՛ր Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

2 Ո՛վ պիտի պատմէ Տէրոջ մեծ գործերը . ո՛վ պիտի իմացնէ աւանոր ամէն գովութիւնը :

3 Երանի՛ անոնց՝ որ իրաւունքը կը պահեն , ու ամէն ժամանակ արդարութիւն կ'ընեն :

4 Հիշէ՛ զիս՝ ո՛վ Տէր , քու ժողովուրդիդ վրայ ունեցած հաճութեանը համեմատ , ինծի այցելուութիւն ըրէ քու փրկութիւնովդ .

5 Որ քու ընտրանքներդ բարութիւնը տեսնեմ , քու ազդիւր ուրախութիւնովը ուրախանամ : քու ժառանգութիւնովդ պարծնեմ :

6 Անք մեր հայրերուն հետ մեղանչեցինք . անորենութիւն ըրինք , ամբարշտութիւն գործեցինք :

7 Անք հայրերը Եղիպտոսի մէջ չեմացան քու հրաշքներով , չյիշեցին քու ողորմութեանդ շատութիւնը .

հապա ապստամբեցան ծովուն քովը , Արմիր ծովուն քովը :

Եւ այդ զանոնք իր անուանը համար փրկեց , որ իր մեծ զորութիւնը ճանչցրնէ :

Եւ Արմիր ծովուն տաստեց , ու ցամքեցաւ . ու անդունդներուն մէջէն քարել տուաւ անոնց իրը թէ անապատին մէջէն :

Եւ զանոնք փրկեց ստողին ձեռքէն , ու ազատեց զանոնք թշնամիին ձեռքէն :

Եւ հուրերը անոնց թշնամիները ծածկեցին . անոնցմէ մէկը չմնաց :

Եւ ատենը հաւատացին անոր խօսքին , և անոր օրէնքին երգեցին :

Շուտով մոռցան անոր գործերը , ու անոր խրատին չպատկերին :

Եւ անապատին մէջ խիստ ցանկացան . ու զՄատուած փորձեցին անջուր տեղին մէջ :

Եւ անոնց տուաւ իրենց ուղածը , թէպէտ և վատուածութիւն խրկեց անոնց անձերուն վրայ :

Եւ Սոփեսին նախանձեցան բաւ Նակին մէջ , ու Տէրոջ սուրբին՝ Եհարնին :

Երկիրը բացուեցաւ ու կլկեց Դաթանը , ու Երիւրնին ժողովքը ծածկեց :

Եւ կրակ բորբոքեցաւ անոնց ժողովքին մէջ . բոցը այրեց ամբարիշտները :

Արթ շինեցին Վորերի մէջ , ու երկրպագութիւն ըրին ձուլածոյ պատկերին :

Եւ իրենց փառքը խոտակեր արջաքի նմանութեանը փոխեցին :

Սոռցան իրենց փրկիչ Մատուածը՝ որ մեծամեծ գործերը բրաւ Եղիպտոսի մէջ ,

Ու հաշտեցան՝ Վամի երկրին մէջ , և ահա որ բաներ՝ Արմիր ծովուն մէջ :

Ուստի ըսաւ որ զանոնք կորսնցընէ , թէ որ անոր ընտրեալը Մոզսէս մէջտեղը անոր առջին կայնած չըլտար , անոր բարկութիւնը ետ դարձնելու համար՝ որ շատեցնէր :

Եւ ան առ ցանկալի երկիրը անար :

- զեցին , ու անոր խօսքին հաւատացին :
- 25 Եւ իրենց վրաններուն մէջ տըրտնջեցին . Տէրոջը ձայնը չսկսցին :
- 26 Ուստի անոնց համար երգում էր . որ զանոնք անապատին մէջ ձգէ :
- 27 Եւ անոնց սերունդը ազգերու մէջ ձգէ , ու զանոնք երկիրներու մէջ ջրուէ :
- 28 Եւ անոնք Բելքիկոմբին յարեցան , ու մուսաձներուն զոհերը կերան :
- 29 Եւ իրենց զործբերովը Տէրը բարկացուցին . ու անոնց վրայ ժառանգ մահ հասաւ :
- 30 Ետքը փենհէկն ելաւ ու դատարաններու ընդառնալով ժամանահը դադարեցաւ :
- 31 Ու աս բանը անոր արդարութիւն սկզբնեցաւ , ազգէ մընչեւ ազգ յաւելաւնաւ :
- 32 Եւ աս բարկացուցին զԵփայիմը . որ անոնց համար Մովսէսին գէշ եղաւ :
- 33 Եւ զոչ որ դաժնացուցին անոր հոգին , ան ալ անխորհրդաբար խօսեցաւ իր ջրթուներովը :
- 34 Զկորսրեցուցին ան ազգերը , որ Տէրը բեր էր անոնց .
- 35 Եւ ապա հեծանոսներուն հետ խառնուեցան , ու անոնց զործբերը սորվեցան :
- 36 Եւ անոնց կուռքերուն ծառայեցին , ու անոնք իրենց որդայլթ եւ զան :
- 37 Եւ իրենց տղարները ու աղջիկները զեւերուն զոհեցին :
- 38 Ու անմեղ արիւն թափեցին , իրենց տղարներուն ու աղջիկներուն արիւնը , որոնք որ զոհեցին Վանանու կուռքերուն . ու երկիրը սլոշեցաւ արիւնով :
- 39 Եւ իրենց զործբերովը սլոշեցաւ , ու իրենց ըրածներովը պոռնկութիւն ըրին :
- 40 Ուստի Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ իր ժողովուրդին վրայ , ու զորուցաւ իր ժառանգութեան :
- 41 Եւ զանոնք հեծանոսներուն ձեռ-

քը մատնեց . ու զանոնք առողջները արեւելքին անոնց վրայ :

Եւ անոնց թշնամիները նեղեցին զանոնք . ու անոնց ձեռքին տակը խռնարհեցան :

Եւ անոնք փրկեց զանոնք . որոնք անոնք իրենց խորհուրդներովը դաժնացուցին Մովսէս , ու նուաճաւ տացան իրենց անօրէնութիւններուն համար :

Սակայն անիկայ նպեղաւ անոնց նեղութիւնը , երբոր անոնց աղաղակը լսեց :

Ու անոնց համար իր ուխտը յիշեց , եւ իր մեծ ողորմութեանը համար զղջացաւ :

Ու անոնց բոլոր զերեկաբներուն առջին զթուիւն զանոնք տուաւ անոնց :

Փրկէ մեզ , ո՞վ Տէր՝ մեր Եւսուածք , ու ժողով մեզ հեծաւ նոսնակութեան մէջէն , որ յուսուածք զոհութիւն մատուցանեց , ու յուսուածք զոհութեան մատուցանեց :

Օրփեալ ըլլայ Տէրը Եսայիին խորհուրդը . որ յուսուածք յաւելաւ յաւելանից . ու բոլոր ժողովուրդը թող լսէ Եւսուածք : Սկզբնաւ :

ՍԵՂՍՈՍՆԷ

Գոհացեալ Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է անոր ողորմութիւնը յաւելանաւ :

Ինչու ասանկ ըսեն Տէրոջը վերահաճեալը , որոնք փրկեց թշնամիին ձեռքէն ,

Ու ժողովեց անոնք երկիրներէն , արեւելքէն ու արեւմուտքէն , հիւսիսէն ու ծովէն :

Մոնք մոլորեցան անապատին մէջ , անջուր ճամբու մէջ , բնակեալ թաղաք չգտան :

Մոյթի ու ծարաւ ըլլալով , հոգինք իրենց ներսի գին կը մարեր :

Ու Տէրոջը աղաղակեցին իրենց նեղութեանը մէջ , եւ անիկայ փրկեց զանոնք իրենց տառապանքներէն :

Ու անոնց ուղիւ ճամբու մէջ առաջնորդեց , որ բնակեալ թաղաք երթան :

- 8 Թող զոհանան Տերօմէն իր ու
զորմութեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար .
- 9 Ինչու որ անիկայ ծարւած հո-
գին կը յաղկեցնէ, ու անօթեցածը
բարութիւնով կը լեցնէ :
- 10 Ենոյր խաւարի ու մահուան շուրի
մէջ կը նստին, տառապանքով ու
երկաթով կապուած էին .
- 11 Ինչու որ Եստուծոյ խօսքերուն
հակառակ կեցան, ու Բարեկեցի
խորհուրդը անարգեցին :
- 12 Ուստի անիկայ ալ նեղութիւնով
խոնարհեցուց անոնց սիրտը . ին-
չու, ու օգնական մը չկար :
- 13 Իւ Տերօմէն աղաղակեցին իրենց
նեղութեանը մէջ, — զանոնք փըր-
կեց իրենց տառապանքներէն :
- 14 Օգնողը խաւարէն ու մահուան
շուրիէն հանեց, ու անոնց կապանք-
ները կտորոկէ :
- 15 Թող զոհանան Տերօմէն իր ու
զորմութեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար .
- 16 Ինչու որ պղնձ դռները փռեց,
ու երկաթէ նիղերը կտորեց :
- 17 Հիմարները իրենց չար ճամբուն
համար ու իրենց անօրէնութիւն-
ներուն համար նեղութիւն կը կրին .
- 18 Ենոնց անձը ամէն կերակուրէ կը
զգուի . ու մինչեւ մահուան դռնե-
րուն կը մօտենան :
- 19 Իւ Տերօմէն կ'աղաղակին իրենց
նեղութեանը մէջ, — կը փրկէ
զանոնք իրենց տառապանքներէն :
- 20 Իր խօսքը կը խրկէ ու կը բռնէ
զանոնք, ու կ'ազատէ զանոնք իրենց
կործանումէն :
- 21 Թող զոհանան Տերօմէն իր ու
զորմութեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար .
- 22 Իւ զօհանան պատարագներ
մատուցանեն, ու անոր գործերը
ցնծութեամբ պատմեն :
- 23 Կաւերով ծովը իջնողները ու
մեծ ջուրերու մէջ գործ գործողնե-
րը :
- 24 Ենոյր Տերօմէն գործերը ու անոր

- հրաշքները կը տեսնեն անդունդին
մէջ :
- Վասն զի ան կ'ըսէ ու մրկակեց 25
հօգը կը հանէ, որ անոր աւերները
կը բարձրացնէ :
- Երկինքը կ'էլեն ու անդունդը 26
կ'իջնեն . անոնց անձերը նեղութե-
նէ կը հալին .
- Վինով մարդու պէս կը դողդո- 27
ղան ու կ'երերան, և անոնց բոլոր
խնաստութիւնը կը հատնի .
- Են ատենը Տերօմէն կ'աղաղակեն 28
իրենց նեղութեանը մէջ, ու կը
փրկէ զանոնք իրենց տառապանքնե-
րէն :
- Որքիկը հանդարտութեան կը 29
դարձնէ, ու աւերները կը դա-
դարին :
- Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դա- 30
դարեցան . և կ'առաջնորդէ անոնց
իրենց ուզած նաւահանդիստը :
- Թող զոհանան Տերօմէն իր ու 31
զորմութեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար .
- Իւ Թող բարձրացնեն զանիկայ 32
ժողովուրդին ժողովքին մէջը, ու
ծերոց ատենին մէջ գովեն զանի-
կայ :
- Վետերը անապատի կը դարձը- 33
նէ, ու ջուրերուն զնայքները չոր
երկրի ,
- Ու պողպատը երկիրը աղի երկ- 34
րի, անոր բնակիչներուն չարու-
թեանը համար :
- Ննապատը ջուրերու լիճի կը 35
փոխէ, ու չոր երկիրը ջուրերու
զնայքի .
- Իւ անօթիները հոն կը բնակեն 36
ցընէ, որ բնակելու քաղաք հաս-
տատեն ,
- Ու արտեր ցանեն, և պղինձը 37
տնկեն, որ արմուիքի պտուղ լին-
րեն :
- Օգնողը կ'օրէն, և անոնք խնոս 38
կը բազմանան, ու անոնց անասուն-
ները չլակսեցնեն :
- Երբեք կը պակսին ու կը ցածնան 39
բռնութենէ, նեղութենէ ու տրտու-
մութենէ :
- Ննարգանք կը թափէ իշխաննէ 40

- բուն վրայ, ու զանոնք ձամբայ չու-
նեցող անապատի մէջ կը մոլոր-
ցնեն :
- 41 Իսկ աղքատը խեղճութենէն կը
բարձրացընէ, և անոր տոհմերը ու-
խարներու հօտի պէս կ'ընեն :
- 42 Ուղիղները պիտի տեսնեն և ու-
րախանան . ու ամէն անօրէնութիւն
իր բերանը պիտի գոցէ :
- 43 Ի՛նչ է իմաստուն որ աս բաները
պահէ . անիկայ Տէրոջը ողորմու-
թիւնները պիտի հասկընայ :

ՍԵՂՈՍ ՆՃԻՆ

Պատիւի ինքնը որ Սաղմոսը :

- 1 Իմ սիրտս պատրաստ է, ո՛վ Մ-
տուած . պիտի երգեմ ու սաղ-
մոս պիտի ընեմ իմ փառքովս ալ :
- 2 Երթընցի՛ր ո՛վ տաւիղ ու քնար .
ես կանուխ պիտի արթննամ :
- 3 Ո՛վ Տէր, ժողովուրդդ մէջը քեզ
պիտի դռնէ, ու սաղմոս պիտի եր-
գեմ քեզի ազգերուն մէջը .
- 4 Սաւն զի քու ողորմութիւնդ մեծ
է ու երկիրքէն վեր, և քու ճշմար-
տութիւնդ մինչև ամպերը :
- 5 Երկիրքի վրայ բարձրացիր, ո՛վ
Մտուած, ու քու փառքդ բոլոր
երկրի վրայ ըլլայ :
- 6 Որ քու սիրելիներդ փրկուին .
աջ ձեռքովդ ապրեցորդ ու պա-
տասխան տուր ինծի :
- 7 Մտուած իր սրբութիւնովը խո-
սեցաւ . Իս պիտի ցնծամ, Սիրելի՛մ
պիտի բաժնեմ, ու Սոկրովթի հո-
վերը պիտի շափեմ :
- 8 Իմն է իսկապէս, ու իմն է
Սաւնապէս . և Երկրի՛մը դիտուս զո-
րութիւնն է . Յուդան իմ օրէնս-
գիրս է .
- 9 Մովսէս իմ լուսադուլու ամանս
է . Երմիայի վրայ պիտի ձգեմ իմ
մուհակս . Փղապտիկներուն վրայ
ձայնով պիտի ցնծամ :
- 10 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպա-
ւոր քաղաք . ո՞վ պիտի առաջ-
նորդէ ինծի մինչև Եդովմ :
- 11 Չէ՞ որ դուն, ո՛վ Մտուած, որ
Երեսէ ձգեցիր մեզ, ու մեր գործե-
րուն հետ չեղար, ո՛վ Մտուած :

- Վերջութեան մէջէն մեզ օգնու- 12
թիւն տուր, վասն զի փուռ է մար-
դուն փրկութիւնը :
- 13 Մտուածով քաջութիւն պիտի ը-
նենք . ու ան պիտի կոխէ մեր թըն-
նամքները :

ՍԵՂՈՍ ՆՃԻՆ

Պատիւի երաժշտին Սաղմոս
Պատիւի :

- Ո՛վ իմ օրջութեանս Մտուած, 1
լուս մի կենար .
- 2 Ինչու որ ամբարշտին բերանը ու
նենգաւորին բերանը բացուեցաւ իմ
վրաս . ինծի դէմ սուտ լեզուով
խօսեցան :
- 3 Մտեալութեան խօսքերով իս պա-
տեցին, և ինծի հետ անիրաւ տեղը
կուռեցան :
- 4 Իմ սիրտս փոխարէն հակառա-
կութիւն ըրին ինծի, բայց ես ա-
ղօթիմ ի՛նչէ՛ր :
- 5 Իսկեւ բարիք տեղը չար հատու-
ցին, ու իմ սիրտս տեղը՝ ատեղու-
թիւն :
- 6 Մեր վրայ ամբարշտ մը վերա-
կացող դիւր, և Ստուան թող
կայնի անոր աջ կողմը .
- 7 Երբոր դատուի, յանցաւոր ելլէ,
ու անոր աղօթքը մեղք ըլլայ :
- 8 Մեր օրերը պակսին, և անոր
պաշտօնը ուրիշը առնէ .
- 9 Մեր որդիները որք ըլլան, ու ա-
նոր կնիկը որք արի :
- 10 Իւ անոր որդիները թափառա-
կան ըլլան ու մուրան, և իրենց
աւերակներէն Եւթէ՛մը հայ փնտը-
ռեն :
- 11 Փոխ տուողը առնէ անոր բոլոր
ոնեցածը, ու օտարները յափշտա-
կեն անոր վաստակածը :
- 12 Ինչու մեկը գիտութիւն չունէ ա-
նոր, ու մեկը չողորմի անոր որբե-
րուն :
- 13 Մեր զաւակները կորստեան մատ-
նուին . անոնց անունը դալու ազգին
մէջ ջնջուի :
- 14 Մեր հայրերուն անօրէնութիւնը
Տէրոջը առջին յիշուի, և անոր մօրը
մեղքը չջնջուի :

- 15 Ինչոր ամէն ժամանակ Տէրոջը
առջին ըլլան, որ անոնց յիշատակը
երկրէն վերցնեն :
- 16 Ինչու որ անիկայ ողորմութիւն
ընելը չիլից, հապա խեղճը ու
աղքատը հալածեց, որ սիրտը կոտ-
րածը սպաննէ :
- 17 Իսկ անե՛քք սիրեց, ու թող
անոր վրայ զայ, և օրջութիւնը
չուցեց, ու թող անկէ հեռու ըլ-
լայ :
- 18 Ենե՛քք իր հանդերձին պէս հա-
գաւ . և անիկայ ջուրի պէս անոր
փորին մէջը մտնէ, ու ձեթի պէս
անոր ոսկորներուն մէջ :
- 19 Հաղնիլու հանդերձի պէս, ու
միշտ մէջքը կապելու գօտիի պէս
ըլլայ անոր :
- 20 Ինծի հակառակ կեցողներուն ու
իմ անձին համար չար խօսողներուն
վարձը աս ըլլայ Տէրոջմէն :
- 21 Բայց դուն, ո՛վ Տէր Եհովայ,
օղնէ՛ ինծի քու անուանդ համար .
փրկէ՛ զիս քու ողորմութեանդ բարի
ըլլալուն համար :
- 22 Ինչու որ ես խեղճ ու աղքատ
եմ . ու իմ սիրտս ներսի դիս խո-
ցուած է :
- 23 Իս երկընցող ստուերի պէս ան-
ցայ . մարախի պէս թօթփուեցայ :
- 24 Կոռուկերս ծոմապահութենէն
տկարացան, ու մարմինս իր պա-
րարտութենէն մաշեցաւ :
- 25 Ու ես անոնց նախատիւր եղայ .
երբոր զիս կը տեսնեն, զլուխին
կը շարժեն :
- 26 Օղնէ՛ ինծի, ո՛վ Տէր՝ իմ Մ-
տուածս . փրկէ՛ զիս քու ողորմու-
թեանդ համբաւով :
- 27 Ու գիտնան թէ քու ձեռքդ է
աս, և դուն ըրիր ասիկայ, ո՛վ Տէր .
Թող անոնք անիծեն՝ բայց դուն
օրջի՛ . երբոր ինչէ՛ր Եւթէ՛մ թող
ամէնան . բայց քու ծառադ թող
ուրան ըլլայ :
- 29 Իմ թշնամիներս թող նախա-
տիւր հագնին, ու իրենց ամբողջ
պատմութեան պէս վրանին առնեն :
- 30 Շատ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն
իմ բերնովս . ու շատերուն մէջը պի-
տի օրջնալ անիկայ :

Ինչու որ ինքը աղքատին աջ 31
կողմը կը կայնի, որ անոր անձը
դատապարտողներէն փրկէ :

ՍԵՂՈՍ ՆՃԻՆ

Սաղմոս Պատիւի :

- Տէր իմ Տէրոջ ըսաւ, իստե՛ 1
իմ աջ կողմն, մինչև որ քու
թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
դան ընեմ :
- 2 Տէր քու գորութեանդ գաւա-
զանը Սիօնէն պիտի խրկէ . քու
թշնամիներդ մէջտեղը դուն տիրէ՛ :
- 3 Ժողովուրդդ քու գորութեանդ
օրը յօժարակամ պիտի ըլլայ սըր-
բութեան զարդարանքներով . քու
երիտասարդներդ արշալուսին ար-
գանդի ցօղէն ու պիտի ըլլան
քեզի :
- 4 Տէր երգում ըրաւ, ու պիտի
չղջայ, դուն յաւիտեան Սելլի-
սեղեկի կարգին պէս քահանայ ես :
- 5 Տէր քու աջ կողմն է անիկայ
իր բարկութեան օրը թագաւորներ
պիտի ջարդէ :
- 6 Երկայ հեթանոսներուն մէջ դա-
տաստան պիտի ընէ, և մեռելներով
պիտի լցընէ, շատ երկիրներու վը-
րայ գլուխ ելանէր պիտի ջարդէ :
- 7 Նամուս մէջ գետէն պիտի խմէ .
անոր համար գլուխ պիտի վերցնէ :
- ՍԵՂՈՍ ՆՃԻՆ
- Եւթէմ : Թողը սրտով Տէրը 1
պիտի դռնէ ուղիղներուն ժո-
ղովքին ու ժողովուրդին մէջը :
- 2 Տէրոջը որդիները մեծ են, անոնք
սիրողներուն բոլորէն կը քննուին :
- 3 Մեր գործքը փառաւոր ու վայն-
լու է, և անոր արդարութիւնը
յաւիտեան կը մնայ :
- 4 Յիշէ՛ տուաւ իր հրաշքները .
Տէրը ողորմած ու զթա՛ծ է :
- 5 Սերակուր տուաւ իրմէն վախճող-
ներուն . իր ուխտը յաւիտեան կը
իյնէ :
- 6 Իր գործքերուն գորութիւնը ցու-
ցուց իր ժողովուրդին, անոնց տա-
լով ազգերուն ժառանգութիւնը :
- 7 Մեր ձեռքերուն գործքերը ճշ-
մարտ են :

մարտութիւն ու իրաւունք են . աւնոր բոլոր պատուիրանքները հաւատարիմ են .

- 8 Հաւատեան յաւիտենից հաստատուած են , ճմարտութեամբ և ուղղութեամբ եղած են :
- 9 Փրկութիւն խրկեց իր ժողովուրդին , իր ուխտը յաւիտեան պատուիրեց . սուրբ ու ահաւոր է աւնոր անունը :
- 10 Դմատութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է . բարի խոհմութիւն ունին ան ամենը՝ որ անոնք կ'ընեն . անոր օրշուժիւնը յաւիտեան կը մնայ :

ՍԵՂՄ . ՆՃԻ

- 1 Բէլուխա . Երանի ան մարդուն՝ որ Տէրոջմէն կը վախնայ , աւնոր պատուիրանքներուն շատ կը հաւնի :
- 2 Անոր սերունդը զօրաւոր պիտի ըլլայ երկրի վրայ . ուղիղներուն ցեղը պիտի օրշուժի :
- 3 Առատութիւն ու հարստութիւն պիտի ըլլայ անոր տանը մէջ , ու անոր արդարութիւնը յաւիտեան պիտի մնայ :
- 4 Խաւարի մէջ ըլլա կը ծագի ուղիղներուն . ողորմած ու զթած ու արդար է :
- 5 Բարի մարդը կ'ողորմի ու փոխ կու տայ . իր բաները իրաւունքով կը կատարէ :
- 6 Հիրաւի անիկայ յաւիտեան պիտի շտապնի . արդարին յիշատակ կը յաւիտեան պիտի մնայ .
- 7 Անիկաց գէշ լուրէն չլինանար . անոր սիրտը հաստատ է , աւ Տէրոջը կը յուսայ :
- 8 Անոր սիրտը հաստատուած է , չլինանար , մինչև որ իր Թշնամինբուն խոստար տեսնէ :
- 9 Տարածեց աղքատներուն տուաւ . անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ . անոր եղջիւրը փառքով պիտի բարձրանայ :
- 10 Բարկիւրը պիտի տեսնէ ու բարկանայ , իր ակումները պիտի կըրծէ , իր անարարութիւնը անոր անունը կը խրկէ . ամբարշտներուն ցանկութիւնը պիտի կորսուի :

ՍԵՂՄ . ՆՃԻ

- 1 Բէլուխա . Օրշնեք , ո՞վ Տէրոջը ծառաները , օրշնեք Տէրոջը անունը :
- 2 Օրշնեք ըլլայ Տէրոջը անունը ասկէ ետև մինչև յաւիտեան :
- 3 Արեւելքէն մինչև արեւմուտք օրշնեք ըլլայ Տէրոջը անունը :
- 4 Տէրը բարձր է բոլոր ազգերուն վրայ . անոր փառքը երկինքէն վեր է :
- 5 Անոր Տէր Աստուծոյն պէս միջկայ , որ բարձրութեան մէջ կը բնակի .
- 6 Ար երկինքի ու երկրի մէջ եղած բաները տեսնելու համար կը խոնարհի .
- 7 Ար աղքատը փոշիէն վեր կը վերջնէ , աւ տնանկը աղբանոցէն կը բարձրացնէ ,
- 8 Ար զանաւոր նստեցրէ իշխաններուն հետ իր ժողովուրդին իշխաններուն հետը .
- 9 Ար ամուլ կնիկը տունը կը բնակեցնէ , աւ որդիներու ուրախ մայր լ'ընէ : Բէլուխա :

ՍԵՂՄ . ՆՃԻ

- 1 Երբոր Խարայէլ Աղիպտոսէն դուրս ելաւ , աւ Հակոբին տունը օտարաւորու ժողովուրդին մէջէն ,
- 2 Հուգա անոր սրբաբանը՝ աւ Խարայէլ անոր իշխանութիւնը եղաւ :
- 3 Երբոր տեսաւ ու փախաւ , Հորդանան ետ դարձաւ :
- 4 Իւնները խոյերու պէս ցաթկը տեցին , աւ բլուրները զանուկներու պէս :
- 5 Բեգի լ'ընէ եղաւ , ո՞վ ծով , որ փախար , և դուն Հորդանան , որ ետ դարձար :
- 6 Ո՞վ լեռներ , ինչպէս խոյերու պէս ցաթկը տեցիք , աւ դուք բլուրներ , զանուկներու պէս :
- 7 Սարափէ , ո՞վ երկիր , Տէրոջը երեսէն՝ Հակոբին Աստուծոյն երեսէն ,
- 8 Ան որ վեմը ցուրերու լիճի դարձուց , աւ ապաւաժը ճուրներու աղբիւրէ :

ՍԵՂՈՍ. ՆՃՁ

- 1 Եթե թէ մեզի, ովքեր թէ մեզի, հապաքու անուանող փառք տուր, բու որդրմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար :
- 2 Եթե համար հեթանոսները բնեն թէ՛ Ուր է հիմա անոնց Մատուածը :
- 3 Բայց մեր Մատուածը երկինքն է . անիկայ իր լուրը ուզածը ըրաւ :
- 4 Ենոնց կուսերը արծաթ ու ոսկի են . մարդու ձեռքի գործերն են . Եւրան ունին՝ բայց չեն խօսիր . աշտեր ունին՝ բայց չեն տեսներ :
- 6 Եկանքներ ունին՝ բայց չեն աներ . Երկր ունին՝ բայց հոտ չեն աներ . Զեռքեր ունին՝ բայց չեն ջուսփեր . ոտքեր ունին՝ բայց չեն բալեր , ու իրենց կոկորդովը ձայն չեն հաներ :
- 8 Ենոնց նման կ'ըլլան անոնք շինողները . ու լուրը անոնց յուսացողները :
- 9 Ո՛վ Խարայէլ , Տերոնք յուսա . ան է անոնց օղնութիւնը ու ասպարը :
- 10 Ո՛վ Եհարանի տունը , Տերոնք յուսացէք . ան է անոնց օղնութիւնը ու ասպարը :
- 11 Ո՛վ Տերոնք վախցողներ , Տերոնք յուսացէք . ան է անոնց օղնութիւնը ու ասպարը :
- 12 Տերը մեզ կը յիշէ . ու պիտի օրփէ , Խարայէլ տունը պիտի օրհնէ , Եհարանի տունը պիտի օրփէ .
- 13 Տերոնք վախցողները պիտի օրհնէ , պղտիկները մեծերուն հետ :
- 14 Տերը մեզ Բաբել պիտի աւելընէ , մեզի ու ձեր օրդներուն :
- 15 Օրփեալ էք դուք Տերոնք , ան որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց :
- 16 Երկնից երկինքը Տերոնք է , բայց երկիրը մարդոց օրդներուն տուաւ :
- 17 Եւրանները Տերը չեն օրփեր . ու ալ ան ամէնը , որ գերեզմանը կ'իջնեն :
- 18 Բայց մեր Տերը պիտի օրփեր , ասկէ ետեւ մինչև յաւիտեան : Եւ լուր :

ՍԵՂՈՍ. ՆՃՁ

- 1 Ուրախ եմ ես , ինչու որ Տերը իմ ձայնս ու աղաւանդ լսեց .
- 2 Ինչու որ անիկայ իր ականջը ինձի խնարհեցուց . ու իմ օրերուս մէջ անոր պիտի կանչեմ :
- 3 Սահուան լարերը իս պատեցին , ու գերեզմանին վիշտերը իս դտան . նեղութիւն ու տրտմութիւն գտայ :
- 4 Բայց ես Տերոնք անունը կանչեցի , կ'աղաւանդեմ , ովքեր իմ աննա :
- 5 Ողորմած ու արդար է Տերը , եւ մեր Մատուածը զիմած է :
- 6 Տերը փառքները կը պահէ . ես խեղճ եղայ , ու անիկայ գիտաւ :
- 7 Ո՛վ իմ աննա , դարձիք բու հանդըստութեանդ , ինչու որ Տերը քեզ բարիք ըրաւ :
- 8 Ս անս գի դուն իմ աննա մահուանէ փրկեցիր , իմ աշտերս արդունքէն , ու իմ ոտքերս դայթակղելէն :
- 9 Տերոնք առջև պիտի քալեմ կենդանիներուն երկրին մէջ :
- 10 Հաւատացի՛ անոր համար խօսեցայ . ես խիստ թուառացայ :
- 11 Իմ շիթութեան մէջ ըսի թէ Եւրան մարդ տուաւ է :
- 12 Եւ հատուցանեմ Տերոնք . անոր լուրը ինձի լուր բարութեանը փոխարէն :
- 13 Փրկութեան բաժակը պիտի առնեմ , ու Տերոնք անունը պիտի կանչեմ :
- 14 Իմ ուխտերս Տերոնք պիտի հատուցանեմ իր լուրը ժողովուրդին առջին :
- 15 Պատուական է Տերոնք առջին իր սուրբերուն մահը :
- 16 Աղաւանդ , ովքեր Տեր , ինչու որ ես բու ծառադ եմ , ես բու ծառադ եմ , ու բու աղախինդ որդին . դուն իմ կապերս արձակեցիր :
- 17 Պահութեան պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի , ու Տերոնք անունը պիտի կանչեմ :
- 18 Իմ ուխտերս Տերոնք պիտի հատուցանեմ իր լուրը ժողովուրդին առջին ,

19 Տէրոջ տանը սրահներուն մէջը, քու մէջը, ո՞վ լքուսաղէմ : Եւ լուիս :

ՍԵՂՍՈՍ . ՆՃԻՆ

1 Օրջնեցէք Տէրը, ո՞վ բոլոր աղցեր, զովեցէք անիկայ, ո՞վ բոլոր ժողովուրդներ :

2 Սաան զի անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է, ու Տէրոջ ճշմարտութիւնը յաւիտեան է : Եւ լուիս :

ՍԵՂՍՈՍ . ՆՃԻՆ

1 Գոհացէք Տէրովն, ինչու որ բարի է . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

2 Երայիկը թող ըսէ թէ Ենոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

3 Եւսաբունն տունը թող ըսէ թէ Ենոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

4 Տէրովն վախճանը թող ըսեն թէ Ենոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

5 Վերադարձան մէջ Տէրոջ կանչի, և Տէրը պատասխան տուաւ ինծի, լայնարձակ տեղ մը հանելով :

6 Տէրը իմ հետս է, չեմ վախճար . մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել :

7 Տէրը իմ օղակներուն հետ մեկտեղ իմ հետս է, ու ես իմ թըշնամիներուս խոսքը պիտի տեսնեմ :

8 Լաւ է Տէրոջ յուսալ, քան թէ մարդոց ապաւինիլ :

9 Լաւ է Տէրոջ յուսալ, քան թէ իշխաններուն ապաւինիլ :

10 Բոլոր ազգերը զիս պաշարեցին . բայց Տէրոջ անունովը պիտի ջարդեմ անոնք :

11 Իմ բոլորութիւնս առին, և զիս պաշարեցին . բայց Տէրոջ անունովը պիտի ջարդեմ անոնք :

12 Սերունդներու պէս իմ բոլորութիւնս առին . փութերու կրակի պէս մարեցան . բայց Տէրոջ անունովը պիտի ջարդեմ անոնք :

13 Սատիկ հրեցիք զիս, որ վար իյնամ . բայց Տէրը օգնեց ինծի :

14 Տէրը իմ զօրութիւնս ու սաղմոսս է, ու իմ փրկութիւնս եղաւ :

Երգարներուն բնակարաններուն մէջը ցնծութեան ու փրկութեան ձայն կայ . Տէրոջ աջ մեղքը զօրութիւն կը դործէ :

Տէրոջ աջ մեղքը բարձր է . Տէրոջ աջ մեղքը զօրութիւն կը դործէ :

Պիտի շնորհակալ, հասպա պիտի ապրիմ, ու Տէրոջ զօրքերը պատմեմ :

Տէրը զիս շատ խրատեց, բայց մահուան շնորհեց զիս :

Բացեց ինծի արդարութեան դռները . անոնց մէջ պիտի մտնեմ, ու Տէրոջ զօհուութիւն մատուցանեմ :

Ես է Տէրոջ զուգը, արդարեւ ըրեալս պիտի մտնեմ :

Այլ զօհանամ քեզմէ որ ինծի պատասխան տուիր, ու ինծի փրկութիւն եղար :

Ես քար՝ որ շնորհները անարգեցին, անկիւնին զուգը եղաւ :

Ես իկայ Տէրովն եղաւ . զարմաշնայի է ասիկայ մեր աշխարհուն :

Ես ան օրն է, որ Տէրը ստեղծեց . ցնծանք և ուրախ ըլլանք անոր մէջ :

Հիմա կ'աղաչեմ, ո՞վ Տէր փրկէ, հիմա կ'աղաչեմ, ո՞վ Տէր յաջողէ :

Օրջնեցէք ըլլալ ան որ Տէրոջ անունովը կու գայ . օրջնեցէք մեզ Տէրոջ տունէն :

Տէրը Եստուած է, և լոյս կը յուրաններով կապեցէք, ու սեղանին եղջիւրներուն հօտեցեցէք :

Դու ես իմ Եստուածս, ու քեզ զօհութիւն պիտի մատուցանեմ . ո՞վ իմ Եստուածս, քեզ պիտի բարձրացնեմ :

Գոհացէք Տէրովն, ինչու որ բարի է . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

ՍԵՂՍՈՍ . ՆՃԻՆ

ԵԼԻՖ

Երանի ճամբով ամբիծներուն որ Տէրոջ օրջնեցին մէջ կը քայլեն : Երանի անոնց որ անոր վրայ

թիւները կը պահեն . բոլոր սրտով գինքը կը խնդրեն :

Եւ անորեքնութիւն զինքն, հապա անոր ճամբաներուն մէջը կը քայլեն :

Դու պատուիրեցիր որ շատ ըզգուշութեամբ քու հրամանները պահենք :

Երանի թէ իմ ճամբաներս յաջողին, որ քու կանոնները պահեն :

Ես ատենը պիտի լամնամ, երբ որ քու բոլոր պատուիրաններդ զոգուցութիւն ընեմ :

Պիտի զովեմ քեզ ուղիւ սրտով, երբ որ քու արդար դատաստաններդ սորվեմ :

Դու կանոններդ պիտի պահեմ . իս բողոքովն մի թողուր :

ՊԼԻՆ

Երիտասարդը ինչով մարդէ իր ճամբան . քու խօսքիդ համեմատ անոր գոգուցութիւն ընելով :

Իմ բոլոր սրտով ինչորեցի քեզ, մի թողուր զիս որ քու պատուիրաններդ մոռնամ :

Իմ սրտիս մէջ պահեցիր քու խօսքերդ, որ զմեզանք քեզ զէմ :

Օրջնեցէք ես զուս, ո՞վ Տէր . սորվեցիք ինծի քու կանոններդ :

Իմ ջրթուներովս պատմեցիր քու բերնիդ բոլոր դատաստաններդ :

Դու վրայութիւններդ ճամբովը ուրախացայ, որպէս թէ ամէն կերպ հարստութիւնով :

Դու հրամաններդ վրայով պիտի մտնեմ, և քու ճամբաներդ պիտի գիտեմ :

Դու կանոններովդ պիտի ուրախանամ, ու քու խօսքը պիտի լըմոնամ :

ՍԵՂՍՈՍ . ՆՃԻՆ

Երանի թիւն ըրէ քու ծառայիդ, որ ապրիմ ու քու խօսքը պահեմ :

Բայց իմ աշխարհս, որ քու օրէնքէդ հրաշքներ տեսնեմ :

Պանդուխտ եմ ես երկրի վրայ . մի ծածկիր ինծի քու պատուիրաններդ :

Իմ անձս կը նեղուի ամէն ժամս :

Նակ քու դատաստաններդ ցանկ կանայլն :

Դու սատեցիր անիծած ամբար . տաւանները, քու պատուիրաններդ մոռնալով :

Կախարհներ ու անարկաբեր վերցնող ինծի, ինչու որ քու վրայութիւններդ պահեցիր :

Իշխաններս ալ կը նստեն ու ինծի դէմ կը խօսեն . բայց քու ծառայք քու կանոններդ վրայով կը մտնեմ :

Դու վրայութիւններդ ալ իմ ուրախութիւնս . իմ խորհրդաւ կաններս են :

ՍԵԼԻՆ

Իմ անձս հողին կը փակէ . կենսականացիք զիս քու խօսքիդ համեմատ :

Իմ ճամբաներս պատմեցիր, ու զուս ինծի պատասխան տուիր . սորվեցիք ինծի քու կանոններդ :

Դու հրամաններդ ճամբան ինծի իմացող, և քու սրանցիքներդ վրայով պիտի մտնեմ :

Իմ անձս սրտով ինչն կը հայտնի . հաստատեմ զիս քու խօսքիդ համեմատ :

Ստույթեան ճամբան հեռացող ինծի, ու քու օրէնքը շնորհէ ինծի :

Նշմարտութեան ճամբան ընտելեցիր, և քու դատաստաններդ իմ հոգիս :

Դու վրայութիւններդ քարեցայ, ո՞վ Տէր, իս մի ամիջ ընեմ :

Դու պատուիրաններդ ճամբան մէջ պիտի վազեմ . ինչու որ զուս իմ սիրտս պիտի լայնեցնես :

ԷԼԻՖ

Ո՞վ Տէր, սորվեցիք ինծի քու կանոններդ ճամբան . ու մինչև վերջ պիտի պահեմ անիկայ :

Իմաստուն ըրէ զիս, որ քու օրէնքը պահեմ, ու բոլոր սրտով անիկայ 'ի զօրծ զնեմ :

Երանեցիք ինծի քու պատուիրաններդ շաւղին մէջ, ինչու որ անոր հաւանեցայ :

Իմ սիրտս քու վրայութիւններդ :

- բուդ յօժարեցողք, ու չէ՛ թէ առ-
գահութեան :
- 37 Եւ որ դարձուր իմ աշխարհ, որ
սնտոի բան չտեսնեն . և գիտ քու
ճամբուդ մէջ կենդանացողք :
- 38 Զաստատէ՛ քու խօսքդ քեզմէ
վարցող ծառայիդ վրայ :
- 39 Եւ որ դարձուր ինծմէ իմ նախա-
տիրս, ուսկից որ կը վախնամ ,
ինչու որ քու դատաստաններդ բա-
րե են :
- 40 Եւ զանկացայ քու հրամաննե-
րուդ . քու արդարութեանդ մէջ
կենդանացողք գիտ :

ՍԵՂՄ

- 41 Ո՛վ Տէր՝ թող իմ վրան դայ
քու ողորմութիւնդ, և քու փրկու-
թիւնդ քու խօսքիդ համար :
- 42 Ու ես խօսքով պատասխան պիտի
տամ իս նախատողին . վասն զի
քու խօսքիդ յուսացած եմ :
- 43 Եւ ճշմարտութեան խօսքը բնաւ
մի հնազանդներ իմ բերես, ինչու
որ քու դատաստաններուդ յուսա-
յած եմ :
- 44 Ու քու օրէնքդ միշտ պիտի պա-
հնէ յաւիտեանս յաւիտենից .
- 45 Եւ լայնարձակ փող մէջ պիտի
բաշմ, քանզի քու հրամաններդ
խնդրեցի :
- 46 Ու քու վկայութիւններդ թաւ-
դաւորներուն առջին պիտի խօսիմ ,
և պիտի չամչեամ :
- 47 Ու պիտի ուրախանամ քու պա-
տուիրանքներովդ, որոնք սիրեցի :
- 48 Եւ ձեռքերս դէպ 'ի քու պա-
տուիրանքներուդ պիտի վերցընեմ ,
որոնք սիրեցի, ու քու կանոններուդ
վրայով պիտի մտածեմ :

ՔԱՅԻՆ

- 49 Յիշէ՛ քու ծառայիդ եղած խօս-
քը, որուն վրայ ինծի յուսալ
տուիր :
- 50 Եւ ներութեանս մէջ մխիթա-
րութիւնս աս է . վասն զի քու
խօսքդ գիտ կենդանացուց :
- 51 Եւ արարականները խիստ շատ
ծաղր րբին գիտ . բայց ես քու օ-
րէնքդ չտատրեցայ :

Ո՛վ Տէր, քու առջի դատաւ 52
տաններդ յիշցի, ու մխիթա-
րուեցայ :

Սոսկումը իս բռնեց ան ամրա- 53
րիշտներուն համար, որ քու օրէնքդ
կը թողուն :

Բաւ կանոններդ ինծի երգեր ե- 54
ղան իմ պանդխտութեանս տանը
մէջ :

Ո՛վ Տէր, գիշերը քու անունդ 55
յիշցի, ու քու օրէնքդ պահեցի :
Եւ եղաւ ինծի, ինչու որ քու 56
հրամաններդ կը պահեմ :

Եւ ինչ

Դուռն իմ բաժինս է, ով Տէր . 57
բաի որ քու խօսքերդ պահեմ :

Եւ որ սրտով քու երեսդ խնդ- 58
րեցի . ողորմէ՛ ինծի քու խօսքիդ
համար :

Եւ ճամբաներուս վրայով մտաւ 59
ծեցի, և իմ ստերես քու վկայու-
թիւններուդ դարձուցի :

Բաւ պատուիրանքներդ պահեմ 60
արտորացի ու չուշացայ :

Եւ արարականներուն խումբերը իս 61
պատեցին, բայց ես քու օրէնքդ չը-
մոռայի :

Եւ գիշերին կ'ըլլեմ քեզի դո- 62
հութիւն մատուցանելու քու ար-
դար դատաստաններուդ համար :

Եւ ընկեր եղայ ան ամենուն որ 63
քեզմէ կը վախնան, ու քու հրա-
մաններդ կը պահեն :

Ո՛վ Տէր, երկիրը ընդուն է քու 64
ողորմութեամբդ, սորվեցողք ինծի
քու կանոններդ :

Եւ ինչ

Բարութիւն բոլոր քու ծառայիդ, 65
ով Տէր, քու խօսքիդ համար :

Բարի իմաստութիւն ու գիտու- 66
թիւն սորվեցուր ինծի, ինչու որ
քու պատուիրանքներուդ հաւատա-
ցի :

Բանի որ վրայացած չէի, կը սը- 67
խալէի . բայց հիմա քու խօսքդ կը
պահեմ :

Բարի ես դուռն ու բարերար . 68
սորվեցողք ինծի քու կանոններդ :

Եւ արարականները ստութիւնս հը- 69

նարկին ինծի դէմքայնս բոլոր սրբա-
տով քու հրամաններդ պիտի պահեմ :

70 Ենեց սիրտը ճարպի պէս պա-
րարուցաւ . բայց ես քու օրէնքով
ուրախացայ :

71 Եղէկ եղաւ ինծի որ վտայայ ,
որպէս զի քու կանոններդ սորվիմ :

72 Ինծի հաղարաւոր ոսկիէ ու ար-
ծաթէ աւելի աղէկ է քու բերնիդ
օրէնքը :

ԵՕՏ

73 Օխ քու ձեռքերդ ըրին ու բա-
տկոցեցին . խնայողն ըրէ զիս , որ
քու պատուիրաններդ սորվիմ :

74 Վեզմէ վախճողները իս պիտի
տեսնեն և ուրախանան , ինչու որ
քու խօսքիդ յուսացայ :

75 Վիտեմ , ձվ Տէր , որ քու դա-
տաստաններդ արդարութիւնով են .
ու իրաւունքով զիս վշտացուցիր :

76 Եւ իմ թող քու ողորմութիւնդ
ինծի միտքիս թիւն ըլլայ քու
ծառայիդ արարչի խօսքիդ համե-
մատ :

77 Թող քու զթութիւններդ իմ
վրաս զան որ ապրիմ . վասն զի քու
օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է :

78 Մարտաւանները պիտի ամբի-
նան . ինչու որ առանց պատճառի
անիրաւութիւն ըրին ինծի դէմ .
բայց ես քու հրամաններդ վրայ
պիտի մտածեմ :

79 Թող ինծի դառնան քեզմէ
վախճողները և քու վկայութիւն-
ներդ ձանձրողները :

80 Թող իմ սիրտս կատարեալ ըլ-
լայ քու կանոններդ մէջ , անակ
որ լամէնամ :

ՎԵՖ

81 Իմ անձս քու փրկութեանդ կը
կարօտի , ու ես քու խօսքիդ կը
յուսամ :

82 Իմ աչքերս քու խօսքիդ համար
կը նուազին , բերով թէ Խճր
պիտի մտիւթարես զիս :

83 Ինչու որ ես ծուխի մէջ բոլոր
տիկի պէս եղայ , բայց քու կանոն-
ներդ լմուցայ :

84 Ո՞րչափ են քու ծառայիդ օրերը .

իս հալածողներուն Ե՛րբ դատաստան
պիտի ընես :

Մարտաւանները փոսեր փորե-
ցին ինծի համար , որ քու օրէնքիդ
պէս լին :

Քու բոլոր պատուիրաններդ
ճշմարիտ են . զուր տեղը զիս կը
հալածեն , օղնէ՛ ինծի :

Վի մնայ որ զիս կորսնցընէին
երկրին մէջ . բայց ես քու հրա-
մաններդ չթողուցի :

Քու ողորմութեանդ համեմատ
կենդանացողն զիս , և քու բերնիդ
վկայութիւնը պիտի պահեմ :

ԼԵՄԻՏ

Ո՛վ Տէր , քու խօսքդ յաւիտեան 89
հաստատ է երկնքի մէջ :

Քու հաւատարմութիւնդ ազգէ 90
մինչև ազգ կը մնայ . դուն հաս-
տատեցիր երկիրը ու կը կենայ :

Քու հրամաններդ պէս կը կե- 91
նան Թիւ պատր , ինչու որ բոլորը
քու ծառաներդ են :

Թիւ որ քու օրէնքդ իմ ուրա- 92
խութիւնս չըլլար , ան առնել կոր-
սուած պիտի ըլլայի իմ տրտմա-
լութեանս մէջ :

Հաւիտեան պիտի լմուենամ քու 93
հրամաններդ , քանզի անոնցմով
կենդանացուցիր զիս :

Ես բուկեմ , փրկէ՛ զիս . ին- 94
չու որ քու հրամաններդ վնասեցի :

Մարտիրոսները ինծի սպասեցին , 95
որ իս կորսնցընեն . բայց ես քու
վկայութիւններդ միտքս պիտի բե-
րեմ :

Եւ մեն կատարելութեան վերջը 96
տեսայ . քու պատուիրանքդ շատ
ընդարձակ է :

ՍԻՍ

Ո՞րչափ կը սիրեմ քու օրէնքդ . 97
ան է ամէն օր իմ մտածութիւնս :

Քու պատուիրաններդ զիս իմ 98
թշնամիներէս իմաստուն ըրիր .
քանզի անոնք միտ իմ բովն են :

Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի 99
հանձարեղ եղայ . ինչու որ քու
վկայութիւններդ իմ մտածութիւնս
են :

- 100 Օտերերէն աւելի իմաստուն եւ զայ, վասն զի քու հրամաններդ պահեցի : 116
- 101 Եւ մէն զէւ ճամբայէն իմ ոտերես ետ քաշեցի, որ քու խօսքդ պահեմ : 117
- 102 Վրու դատաստաններէդ չխոտուրեցայ, ինչու որ դուն սորվեցուցիր ինձի : 118
- 103 Արչափ քաղցր է քու խօսքդ իմ քմացս, և մեղքէն աւելի առաւել է իմ բերնիս : 119
- 104 Վրու հրամաններովդ իմաստուն եղայ, անոր համար ստույթեան ամէն ճամբան ատեցի : 120

ՆՈՒՆ

- 105 Վրու խօսքդ իմ ոտերևուս ճրագ է, ու իմ շաւիղներուս լոյս : 121
- 106 Երբդում ըրի ու պիտի կատարեմ, որ քու արդար դատաստաններդ պահեմ : 122
- 107 Ետ նեղացայ, ո՞վ Տէր, կենդանացիք զիս քու խօսքիդ համեմատ : 123
- 108 Զիմա իմ բերնիս կամաւոր դռնէրը ընդունէ, ո՞վ Տէր, ու քու դատաստաններդ սորվեցիք ինձի : 124
- 109 Իմ հոգիս ամէն ժամանակ ապիս մէջն է. բայց քու օրէնքդ չեմ մոռնար : 125
- 110 Երբարիչները որոգայթ լարեցին ինձի համար. բայց ես քու հրամաններէդ մոլորեցայ : 126
- 111 Վրու վկայութիւններդ յաւատեան ինձի ժառանգութիւն առի. ինչու որ անոնք իմ սրտիս ցնծութիւնն են : 127
- 112 Խոնարհեցուցի իմ սիրտս, որ քու կանոններդ կատարեմ յաւատեան մինչև վերջը : 128

ՍԵՍԻՆ

- 113 Երբմիտ հաղորդները ատեցի, բայց քու օրէնքդ սիրեցի : 129
- 114 Իմ ապաւենն ու ասպարս դուն ես, քու խօսքիդ յուսացայ : 130
- 115 Ետ քաշուեցէր ինձմէ, ո՞վ չափազործներ, ինչու որ ես իմ Եստուծոյս պատուիրանքները պիտի պահեմ : 131

ՓԼ

- Վրու վկայութիւններդ զարմանալի են. անոր համար իմ անձս անոնք կը պահէ : 132
- Վրու խօսքերուդ յայտնուելը լոյս կու տայ, ու միամիտները իմաստուն կ'ընեն : 133

- 131 Իմ բերանս բացի ու հեացի ,
վասն զի քու պատուիրանքներուդ
ցանկացայ :
- 132 Ինձի նայէ ու ողորմէ՛ ինձի ,
ինչպէս որ սովորաբար լ'ընես քու
անունդ սիրողներուն :
- 133 Իմ գնաց քներս հաստատէ՛ քու
խօսքիդ մէջ , ու բնաւ անօրէնու-
թիւն մը չսիրէ ինձի :
- 134 Փրկէ՛ զիս մարդոց բռնութե-
նէն , և քու հրամաններդ պիտի
պահեմ :
- 135 Երեսդ վայելցո՛ւր քու ծառայիդ
վրայ , ու սորվեցո՛ւր ինձի քու
կանոններդ :
- 136 Եւ երբու առուններ կ'իջնեն իմ
աչքերէս , ինչու որ Բաբելոն քու
օրէնքներդ չպահեցին :

ՅԱՆՈՒՆ

- 137 Երգար ես դուն , ո՛վ Տէր , և քու
դատաստաններդ ուղիղ են :
- 138 Ի՞նչ պատուիրած վկայութիւն-
ներդ արդար ու խիստ ճշմարիտ են :
- 139 Իմ նախանձս իս մաշկ . ինչու
որ իմ թշնամիներս քու խօսքերդ
մոռցան :
- 140 Ի՞նչ խօսքդ խիստ մաքուր է ,
անոր համար քու ծառայդ անխիտ
կը սիրէ :
- 141 Ի՞նչ ցած ու անարդուած եմ ,
բայց քու հրամաններդ չմոռցայ :
- 142 Ի՞նչ արդարութիւնդ յաւիտե-
անկան արդարութիւն է , ու քու
օրէնքդ ճշմարտութիւն է :
- 143 Երեսդ թիւնը ու ցաւը իս գը-
տան . բայց քու պատուիրանք-
ներդ իմ ուրախութիւնս են :
- 144 Ի՞նչ վկայութիւններուդ արդա-
րութիւնը յաւիտեան է . իմաս-
տուն ընէ զիս , ու պիտի ապրիմ :

ԳՕԳ

- 145 Երբ որ ստով աղաղակեցի . ո՛վ
Տէր , պատասխան տուր ինձի . ու
քու կանոններդ պիտի պահեմ :
- 146 Ի՞նչ աղաղակեցի , վրկէ՛ զիս ,
և քու վկայութիւններդ պիտի պա-
հեմ :
- 147 Կանուխ ելայ արշալոյսին , ու ա-
ղաղակեցի , քու խօսքիդ յուսացայ :

- ԳԵՂՈՍ ԿԱՏՆԵՐԷՆ ԱՌԱՋ ԲԱՆԻՆԵՐԸ 148
յուսեցան իմ աչքերս քու խօսքե-
րուդ վրայ մտածելու համար :
- Իմ ձայնս լսէ՛ քու ողորմու- 149
թեանդ համեմատ . ո՛վ Տէր , քու
դատաստաններուդ համեմատ կեն-
դանացո՛ւր զիս :
- Երեսդ թիւն հետեւողները մո- 150
տեցան . անոնք քու օրէնքդ հե-
ռացան :
- Ո՛վ Տէր՝ դուն մօտ ես , ու քու 151
բոլոր պատուիրանքներդ ճշմար-
տութիւն են :
- Երեսդ իմացած եմ քու վկա- 152
յութիւններդ , որ անոնք յաւի-
տեան հաստատեցին :

ԲԵՆԵԴԻԿՏ

- Տէրս իմ խղճութիւնս , ու իս 153
փրկէ՛ . ինչու որ քու օրէնքդ չը-
մոռցայ :
- Իմ իրաւունքս պաշտպանէ՛ ու 154
փրկէ՛ զիս . քու խօսքիդ համեմատ
կենդանացո՛ւր զիս :
- Փրկու՛թիւնը հեռու է ամբա- 155
րիշտներէն . վասն զի քու կանոն-
ներդ չենդրեցին :
- Ո՛վ Տէր , քու զԹԻՎԻԹԻՆԵՐԸ 156
չատ են . քու դատաստաններուդ
համեմատ կենդանացո՛ւր զիս :
- Շատ են իմ հալածիչներս ու 157
թշնամիներս . բայց ես քու վկա-
յութիւններդ չստորեցայ :
- Երեսդ թիւն տեսայ ու զգուցեցայ . 158
ինչու որ անոնք քու խօսքդ չէին
պահեր :
- Երեսդ որ քու հրամաններդ կը 159
սիրեմ . ո՛վ Տէր , քու ողորմու-
թեանդ համեմատ կենդանացո՛ւր
զիս :
- Ի՞նչ խօսքիդ սկիզբը ճշմարտու- 160
թիւն է , ու քու բոլոր արդար
դատաստաններդ յաւիտեան են :

ԸԻՆ

- Իշխանները զուր տեղը իս հա- 161
լածեցին . բայց իմ սիրտս քու
խօսքիդ վախցաւ :
- Ի՞նչ կը ցնծամ քու խօսքերովդ 162
չատ աւար գտնողը զիս :
- Ստու՛թիւնը ատենի ու անար- 163

- գնցի, Բայք քու օրէնքդ սիրեցի :
 164 Օրը եօթը անգամ կ'օրջեմ
 քեզ, քու արդար դատաստան-
 ներուդ համար :
 165 Քու օրէնքդ սիրողներուն շատ
 խաղաղութիւն կայ . ու անոնց
 զայն աղուծիւն չըլլար :
 166 Ո՛վ Տէր, քու փրկութեանդ
 սպասեցի, և քու պատուիրանք-
 ներդ կատարեցի :
 167 Դ՛մ անձս քու վկայութիւններդ
 պահեց, ու ես անոնք շատ կը սի-
 բեմ :
 168 Քու հրամաններդ և քու վկա-
 յութիւններդ պահեցի . ինչու որ
 իմ բոլոր ձամբաներս քու առջիդ
 են :

ԹԻՎԱՂ

- 169 Ո՛վ Տէր, Թող իմ աղաղակս
 քու առջիդ մօտենայ . քու խօսքիդ
 համեմատ իմաստուն ըրէ զիս :
 170 Թող իմ աղաչանքս քու առջիդ
 ելլէ . քու խօսքիդ համեմատ փր-
 կէ զիս :
 171 Դ՛մ շրթունքներս օրջութիւն
 պիտի բղնեն . վասն զի քու կա-
 նոններդ սորվեցուցի ինծի :
 172 Դ՛մ լեզուս քու խօսքդ պիտի
 պատմէ . ինչու որ քու բոլոր պա-
 տուիրանքներդ արդար են :
 173 Թող քու ձեռքդ ինծի օղնա-
 կան ըլլայ . ինչու որ քու հրա-
 մաններդ ընտրեցի :
 174 Ո՛վ Տէր, քու փրկութեանդ
 ցանկացայ, ու քու օրէնքդ իմ ու-
 բախութիւնս է :
 175 Թող իմ անձս ապրի ու քեզ
 օրջէ, և քու դատաստաններդ օղ-
 նեն ինծի :
 176 Սրտուած ոչխարի պէս մոլորե-
 ցայ . փնտռէ քու ծառագ, ին-
 չու որ քու պատուիրանքներդ չը-
 մոռցայ :

ՍԵՂՍՈՒՆ

Մատիճաններուն երգը :

- 1 Դ՛մ նեղութեանս մէջ Տէրոջ ա-
 ղաղակեցի, ու անիկայ ինծի
 պատասխան տուաւ :

- Ո՛վ Տէր՝ փրկէ իմ անձս սուտ 2
 շրթունքներէն, ու ննջաւոր լե-
 զուէն :
 Ո՛վ ննջաւոր լեզու, քեզի ի՞նչ 3
 տրուի, և քեզի ի՞նչ աւելցուի :
 Տօրաւոր մարդուն սուր նետերը 4
 ու գիհիին կայծերը :
 Սոյ ինծի՛ որ Սոսորի մէջ պան- 5
 դուխտ եղայ, և Աբդարի վրանն-
 րուն քովերը բնակեցայ :
 Շատ ժամանակ իմ անձս ինչ 6
 կեցաւ խաղաղութիւնը ատողներուն
 հետ :
 Ես խաղաղասէր էի . բայց երբոր 7
 կը խօսէի, անոնք կոխէին ինչ :

ՍԵՂՍՈՒՆ

Մատիճաններուն երգը :

- Առեւս դէպ ի՛նչ լեռները պիտի 1
 վերցընեմ, ուսկից որ իմ օգ-
 նութիւնս պիտի գայ :
 Դ՛մ օղնութիւնս Տէրոջմէն է, 2
 ան որ երկիրը ու երկիրը ստեղծեց :
 Նսիկայ քու ոտքդ չողայցնէ, 3
 ու քու Պաշապանդ չփնտնայ :
 Ահա Խարայէլի Պաշապանը պի- 4
 տի լնրափէ ու պիտի չփնտնայ :
 Տէրը քու պաշապանն է . Տէրը 5
 քու աջ ձեռքիդ քովը քու հովա-
 նիդ է :
 Հորեկը արեւակը քեզ պիտի 6
 լցարնէ, և ալ գիւնը լուսինը :
 Տէրը քեզ ամէն շարէն պիտի 7
 պահպանէ, քու անձդ պիտի պահ-
 պանէ :
 Տէրը քու ելլելը ու մօտեցի պիտի 8
 պահպանէ, ասկէ ետեւ մինչեւ յա-
 ւերեան :

ՍԵՂՍՈՒՆ

Մատիճաններուն երգը :

- Մարախանայի երբոր ինծի կ'ը- 1
 սէին, Տէրոջ տունը երթանք :
 Մեր ոտքերը քու դռներուդ մէջ 2
 կայնեցան, ով Երուսաղէմ :
 Երուսաղէմ՝ ուստի քաղաքի մը 3
 պէս շինուած է, որ ինքնիրեն միա-
 ւորուած է :
 Որ ցեղերը՝ Տէրոջ ցեղերը հոն 4

կ'ելլեն՝ Իսրայէլէն պատուիրածին
պէս, Տէրոջը անուանը զոհութիւն
մատուցանելու համար :

5 Ինչու որ հոս դրուած են զատաս-
տանի ամբողջները, Դաւիթին տա-
նը ամբողջները :

6 Երուսաղէմի խաղաղութիւնը
խնդրեցէք • Թող յաջողին անոնք
որ քեզ կը սիրեն :

7 Խաղաղութիւն թող ըլլայ քու
պարիսպներուդ մէջը, ու յաջողու-
թիւն քու պայտանքներուդ մէջը :

8 Իմ կողայրներուս ու ընկերներուս
համար հիմա պիտի բռնեմ, Խաղա-
ղութիւն ըլլայ քու մէջդ :

9 Անր Տէր Եստուծոյն տանը հա-
մար՝ քեզի բարութիւն պիտի ու-
ղեմ :

ՍԵՂԱՍ • ՆՒՆԻ

Եստիճաններուն երգը :

1 Քեզի կը բարձրացնեմ իմ աշ-
քերս, ո՛վ երկիրքի մէջ Դնա-
կող :

2 Եհոս ինչպէս որ ծառաներուն աշ-
քերը իրենց տիրոջը ձեռքին կը նա-
ցն, ու ինչպէս որ աղախինին աշ-
քերը իր տիկնոջը ձեռքին, անանկ
առ մեր աշքերը Տէրոջը մեր Ես-
տուծոյն պէտք նային, մինչև որ մեզի
ողորմի :

3 Ողորմէ մեզի ո՛վ Տէր, ողորմէ
մեզի, ինչու որ խիստ լեցուեցանք
անարգանքով :

4 Խիստ լեցուած է մեր անձը հան-
դիստ վայելողներուն նախատիրոջը,
ու ամբարտաւաններուն անարգա-
նքով :

ՍԵՂԱՍ • ՆՒՆԻ

Դաւիթի աստիճաններուն երգը :

1 Թէ որ Տէրը մեր հետը ջըլար,
հիմա Իսրայէլ թող ըսէ,

2 Թէ որ Տէրը մեր հետը ջըլար,
երբոր մարդիկ մեր վրայ ելան :

3 Են ատենը ողջ ողջ պիտի կլկէին
մեզ, երբոր անոնց բարկութիւնը
մեր վրայ բարբորած էր :

4 Են ատենը ջուրերը մեզ պիտի
ընկղմէին, հեղեղը մեր անձերուն
վրայէն պիտի անցներ :

Են ատենը հպարտացած ջուրերը
մեր անձերուն վրայէն պիտի անց-
նէին :

Օրջնեմ ըլլայ Տէրը, որ մեզ
անոնց ակոսաներուն որս չտուա :

Սեր անձերը ձեռքուկի պէս որ-
սորդներուն որոգայթէն ազատեցան •
որոգայթը կոտորեցաւ, ու մենք
ազատեցանք :

Սեր օգնութիւնը Տէրոջը անու-
նովն է, ան որ երկիրքը ու երկիրը
ստեղծեց :

ՍԵՂԱՍ • ՆՒՆԻ

Եստիճաններուն երգը :

Տէրոջը յուսացողները Սիոն լեռ-
նը պէս են, որ շատանիր, հա-
պա յաւիտեան կը մնայ :

Ինչպէս որ Երուսաղէմ լեռնե-
րով պատած է, անանկ առ Տէրը
իր Ժողովուրդին շրջա լողմն է, աս-
կէ ետեւ մինչև յաւիտեան :

Ինչու որ ամբարշտին զաւագա-
նը արդարներուն վիճակին վրայ պի-
տի մնայ, որ արդարները ձեռքեր-
նին անօրէնութեան չերկընցնեն :

Ո՛վ Տէր, բարեք ըրէ բարեհե-
րուն, ու սրտով ուղեղներուն :

Սակայն անոնք որ իրենց ծուռ
ձամբաներուն մէջ կը մղորին, Տէ-
րը պիտի կործնցնէ անօրէնու-
թիւն գործողներուն հետ : Իս-
ղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ :

ՍԵՂԱՍ • ՆՒՆԸ

Եստիճաններուն երգը :

Երբոր Տէրը Սիոնին գերութիւնը
դարձուց, երազ տեսնողներու
պէս եղանք :

Են Ժամանակը մեր բերանը խն-
դութիւնով լեցուեցաւ, ու մեր
լեզուն ցնծութիւնով • ան Ժամա-
նակը հեթանոսաց մե՛ջ ըսին Թէ
Տէրը ասոնց համար մեծ բաներ ը-
րաւ :

Տէրը մեզի համար մեծ բաներ ը-
րաւ, ու մենք ուրախացանք :

Ո՛վ Տէր, դարձուր մեր գերու-
թիւնը հարաւին առուններուն պէս :

5 Ընդ որ արցունքով կը ցանեն ,
ցնծութիւնով կը փնեն :

6 Ըն որ լալով կ'երթայ ցանելու
սերմը տանելով , անշուշտ ցնծու-
թեամբ ետ պիտի դառնայ իր քորի-
խուրձերը բերելով :

ՍԵՂՍՈՍ • ՆՒԻՆ

Սողոմոնի աստիճաններուն երգը :

1 Թէ որ Տէրը չչինէ տունը , զուր
տեղը կ'աշխատին անոր շինող-
ները • Թէ որ Տէրը չպահպանէ
քաղաքը , զուր տեղը կը հսկեն պա-
հապանները :

2 Պարապ բան է ձեզի համար կա-
նուխ ելելը , և ուշ հանգչիլը , ու
ցաւով հայ ուտելը • յիշաւի Ընի-
կայ իր սիրելիին քուն կու տայ :

3 Ըն տղաքը Տէրոջը ժառանգու-
թիւնն են • որովայնի պտուղը անոր
պարգէնն է :

4 Ընչպէս են նետերը զօրաւորին
ձեռքին մէջ , այնպէս են երիտա-
սարդներուն տղաքը :

5 Երանի ան մարդուն՝ որ իր կա-
պարճը անոցմով լեցուց • երբոր
դրանք մէջ թնամեաց հետ խօսե-
լու ըլլան , պիտի չամշան :

ՍԵՂՍՈՍ • ՆՒԵԼ

Եստիճաններուն երգը :

1 Երանի ան ամենուն՝ որ Տէրոջմէն
կը վախնան , ու անոր ճամբա-
ներուն մէջը կը քայլեն :

2 Ասան զի քու ձեռքիդ աշխատու-
թիւնը պիտի ուտես • երանի է
քեզի , ու քեզի բարի պիտի ըլ-
լայ :

3 Կու կնիկդ պտղաբեր որթի մը
պէս պիտի ըլլայ քու տանդ ներսի
գիւղերը , ու քու որդիներդ ձիթե-
նի տունկերու պէս քու սեղանիդ
չորս կողմը :

4 Ըն Տէրոջմէն վախոյ մարդը
ասանի պիտի օրջուի :

5 Տէրը քեզ Սիւնէն օրջէ , ու Ը-
րուսաղիմի բարութիւնը տեսնես
քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջը :

6 Ըն քու որդւոցդ որդիները տես-

նես : Խաղաղութիւն ըստ Խաղա-
յէլէն վրայ :

ՍԵՂՍՈՍ • ՆՒԹԻ

Եստիճաններուն երգը :

1 Խմա Խաղալէ թող ըսէ , Ըն
մանկութենէս 'ի վեր շատ ան-
դամ իս նեղեցին •

2 Ըն մանկութենէս 'ի վեր շատ
անդամ իս նեղեցին , բայց ինծի չը-
յաղթեցին :

3 Երկողները իմ կոնակիս վրայ
հերկեցին , ու իրենց ահօսները եր-
կընցուցին :

4 Տէրը արդար է • անիկայ ամբա-
րիշտներուն չուսները կտրտեց :

5 Սիւնը ատողներուն ամէնը պիտի
ամշան ու ետ դառնան •

6 Տանիքի վրայի խոտին պէս պիտի
ըլլան , որ դեռ չփրցուած կը չոր-
նայ :

7 Ար փողը չկնար անով իր ձեռքը
լեցնել , ոչ ալ խուրձ կապողը իր
գողը •

8 Ըն անցնողները չեն ըսեր թէ
Տէրոջը օրջութիւնը ձեր վրայ ըլ-
լայ • ու ձեզ Տէրոջը անունովը
կ'օրջենք :

ՍԵՂՍՈՍ • ՆՒՆ

Եստիճաններուն երգը :

1 Սորունկ տեղերէն քեզի կանչեցի
Ո՛վ Տէր :

2 Ո՛վ Տէր , իմ ձայնս լսէ • քու
ախանջներդ թող մոխի կ'ընեն իմ
աղօթքիս ձայնը :

3 Ո՛վ Տէր , թէ որ անօրէնութիւն
ները յիշու ըլլաս , Տէր ո՛վ կըր-
նայ կենալ :

4 Բայց քու քովդ է թողութիւնը ,
որ քեզմէ վախնան :

5 Ըն Տէրոջը կը սպասեմ , իմ անձս
կը սպասէ , ու անոր խօսքին կը
յուսամ :

6 Եստուան սպասողներէն՝ առ-
տուան սպասողներէն աւելի իմ անձս
Տէրոջը ի՞նչ սպասէ :

7 Խաղալէ թող Տէրոջը յուսայ ,
ինչու որ Տէրոջը քովը որդոսութիւն

կայ . ու անոր քովը շատ փրկու-
թիւն կայ .

- 8 Եւ անիկայ պիտի փրկէ Սարայէլը
իր բոլոր անօրէնութիւններէն :

ՍԵՂՈՐ . ՆԼԵ

Պատիժի աստիճաններուն երդը :

- 1 Ո՛վ Տէր , իմ սիրտս չգոռողացաւ ,
և իմ աչքերս չբարձրացան . ու
եւ մեծամեծ բաներու մէջ և ինծմէ
բարձր բաներու մէջ չգտնեցի :
- 2 Նիրաւի իմ անձս հանդարտե-
ցուցի ու հանգստացուցի իր մօրը
կաթէն կտրուած տղուն մը պէս . իմ
անձս կաթէն կտրուած տղուն մը
պէս է :
- 3 Սարայէլ թող Տէրոջը յուսայ
ասկէ ետեւ մինչև յաւիտեան :

ՍԵՂՈՐ . ՆԼԻ

Եստիճաններուն երդը :

- 1 Պաւիթին համար յիշէ , ո՛վ Տէր ,
անոր բոլոր նեղութիւնը .
- 2 Որ ան երբեք չբաւ Տէրոջը , և
ուխտ դրաւ Նախորդին , Օրաւորին ,
- 3 Ըտե՛վ թէ իմ տանս բնակա-
րանք չմտնեմ , ու իմ փռած ան-
կողինս վրայ չեկեմ ,
- 4 Ինչէ՛ իմ աչքերուս քունը և ար-
տեւանդներուս նիւհում չտամ ,
- 5 Սինչև որ Տէրոջը համար տեղ
մը գտնեմ , ու Նախորդին , Օրա-
ւորին համար բնակարան :
- 6 Մէն անոր վրայդ լսեցինք Նի-
բաթայի մէջ , և զանիկայ գտանք
անտառի դաշտերուն մէջ :
- 7 Ստեղծեց անոր բնակարանները ,
ու երկրպագութիւն ընենք անոր
պատուանդանին քովը :
- 8 Քու հանդատութեանդ արեւ
լիւր , ո՛վ Տէր , դուն ու քու զօրու-
թեանդ տապանակը :
- 9 Վահանաներդ թող արգարու-
թիւն հաղնին , և քու սուրբերդ
ցնծան :
- 10 Քու Պաւիթ ծառայիդ համար
անդին մի դարձնենք քու օծեակը
երեսը :
- 11 Տէրը երբեք չբաւ Պաւիթին

աշխարհութեամբ , ու ետ չգառնար
անկէ , թէ Քու որովայնիդ պտուղէն
քու ամբողջ վրայ պիտի նստեցը-
նեմ :

Ինչէ՛ որ քու որդիներդ պահեն իմ 12
ուխտս ու վկայութիւններս որ ա-
նոնց պիտի սորվեցնեմ , ու ապե-
նք անոնց որդիներն ալ քու ամբո-
ղիդ վրայ պիտի նստին յաւիտեան :

Ինչու որ Տէրը Սիծը ընտրեց , 13
և զանիկա իրեն բնակութեան հա-
մար ուզեց ,

Ըտե՛վ : Եւ է յաւիտեան իմ 14
հանգիստս . ասոր մէջը պիտի բնա-
կեմ , ինչու որ ասիկայ ուզեցի :

Ենոր պաշարը առատարար պիտի 15
օրջուեմ , ու անոր աղքատները հա-
ցով պիտի կշտացնեմ :

Եւ անոր քահանաներուն փրո- 16
կութիւն պիտի հազցնեմ . ու ա-
նոր սուրբերը ուրախութեամբ պի-
տի ցնծան :

Եւ տեղը Պաւիթին եղջիւր պի- 17
տի բուսցնեմ , ու ճրագ պիտի
պատրաստեմ իմ օծեակիս համար :

Ենոր ընծամիներուն ամօթ պիտի 18
հազցնեմ , բայց անոր վրայ իր
թագը պիտի ծաղկէ :

ՍԵՂՈՐ . ՆԼԻ

Պատիժի աստիճաններուն երդը :

Մէն որպէս բարի ու որպէս վայե- 1
լու է որ եղբայրները իրարու
հետ միաբանութեամբ բնակին :

Եւ աղբիւ իւղին պէս է , որ գըլ- 2
խուն վրայէն մօրուքին վրայ Մհա-
րոնին մօրուքին վրայ վազեց , ու
մինչև անոր զգեստներուն ծայրը ի-
ջաւ :

Սիծի լեռներուն վրայ ինձ 3
շնորհիւն շաղին պէս է . ինչու որ
Տէրը հոն հաստատեց օրջութիւնը
ու կեանքը մինչև յաւիտեան :

ՍԵՂՈՐ . ՆԼԻ

Եստիճաններուն երդը :

Եւ՛ զօրջեցէ՛ք Տէրը , ո՛վ Տէրոջը 1
բոլոր ծառաները , որ Տէրոջը
տունը կը կենաք գիշերները :

- 2 Սերբ տեղը ձեռքերնիդ վերցու-
ցէք, ու օրհնեցէք Տէրը :
 - 3 Երկիրը ու երկիրը ստեղծող
Տէրը թող օրհնէ Քեզ Սիօնէն :
- ՍԵՂՈՒՄ ՆԼԸ**
- 1 Աւելուիս : Օրհնեցէք Տէրոջը ա-
նունը, օրհնեցէք, ով Տէրոջը
ծառաները :
 - 2 Որ Տէրոջը տունը կը կենար,
մեր Կառուածոյն տանը սրահներուն
մէջ :
 - 3 Օրհնեցէք Տէրը, ինչու որ Տէրը
բարի է . սաղմոս բռնէր անոր ա-
նունը, ինչու որ քաղոր է :
 - 4 Սան զի Տէրը իրեն համար
ընտրեց Հիւրը, ու Խարայէլ ի-
րեն սեպհական խորհուրդը ըլլալու :
 - 5 Սան զի ես խնայայ, որ Եհո-
վան մեծ է, ու մեր Տէրը բոլոր աս-
տուածներէն :
 - 6 Տէրը ամէն ինչ որ ուզեց ըրաւ,
երկիրն ու երկրի մէջ, ծովերուն
ու բոլոր անդունդներուն մէջ :
 - 7 Երկրի ծայրերէն շողիներ կը հա-
նէ, անձրիի համար փայլակներ կը
չինէ, ու հովը կը հանէ իր շտեմա-
րաններէն :
 - 8 Ենիկայ Երկրպտոսին առջիններէ-
նը զարկաւ մարդէ մինչև անասուն .
 - 9 Նշաններ ու հրաշքներ խրկեց
Քու մէջդ, ով Երկրպտոս, Փարա-
ւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն
վրայ :
 - 10 Եստ աղբեր զարկաւ, ու զօրեղ
Թաղաւորներ սպաննեց,
 - 11 Եմբհացուոց Սահն Թաղաւորը,
Բասանի Ովք Թաղաւորը, և Բա-
նանու բոլոր Թաղաւորութիւնները :
 - 12 Ու անոնց երկիրը Ժառանգու-
թիւն տուաւ, իր Խարայէլ Ժողո-
վորդին Ժառանգութիւն :
 - 13 Ո՛վ Տէր, քու անունդ մինչև
յաւիտեան կը հասնի . ով Տէր, քու
յիշատակդ ազգէ մինչև ազգ :
 - 14 Ինչու որ Տէրը իր Ժողովուրդը
կը դատէ, և իր ծառաներուն կ'ո-
ղորմի :
 - 15 Եւ Թառնոսայ կուռքերը արծաթ-
ու ոսկի են . մարդու ձեռքի գործ-
քեր են :

- 16 Ինքան ունին բայց չեն խօսիր . 16
այլքեր ունին բայց չեն տեսներ .
 - 17 Եկանքներ ունին բայց չեն լսեր, 17
ու չունեն լսայ անոնց բերնին մէջ :
 - 18 Եւ անոնց նման կ'ըլլան անոնք չինող- 18
ները . ու բոլոր անոնց յուսացող-
ները :
 - 19 Ո՛վ Խարայէլի տունը, օրհնեցէք 19
Տէրը . ով Եհարոնի տունը, օրհնե-
ցէք Տէրը .
 - 20 Ո՛վ Դևիի տունը, օրհնեցէք Տէ- 20
րը . ով Տէրոջմէն վախճողներ, օրհ-
նեցէք Տէրը :
 - 21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը Սիօնէն, 21
ան որ Երուսաղեմի մէջ կը բնակի :
Աւելուիս :
- ՍԵՂՈՒՄ ՆԼԸ**
- 1 Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ 1
բարի է . ինչու որ անոր ողոր-
մութիւնը յաւիտեան է .
 - 2 Գոհացէք աստուածներուն Ես- 2
տուծմէն : ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է .
 - 3 Գոհացէք տէրերուն Տէրոջմէն . 3
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 4 Սինակ մեծ հրաշքներ ընողէն . 4
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 5 Երկիրը իմաստութեամբ ստեղ- 5
ծողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւ-
նը յաւիտեան է .
 - 6 Երկիրը ջուրներուն վրայ տարա- 6
ծողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւ-
նը յաւիտեան է .
 - 7 Եւ ծամած լուսաւորներ ստեղծո- 7
ղէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է .
 - 8 Երեզակը որ ցորեկին իշխէ . ին- 8
չու որ անոր ողորմութիւնը յաւի-
տեան է .
 - 9 Իռուինը ու աստղերը որ գիշերին 9
իշխեն . ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է .
 - 10 Երկրպտոսաց անդրանիկները 10
զարնողէն . ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է .
 - 11 Ու Խարայէլը անոնց մէջէն հանու- 11
ղէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է .

- 12 Եւ զօր ձեռքով ու տարածուած 12
բազուկով . ինչու որ անոր ողոր-
մութիւնը յաւիտեան է .
 - 13 Կարմիր ծովը երկուքի բաժնո- 13
ղէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է .
 - 14 Ու Խարայէլը անոր մէջէն անցը- 14
նողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւ-
նը յաւիտեան է .
 - 15 Եւ Փարաւոնը ու անոր զօրքը 15
Կարմիր ծովուն մէջը թօթփողէն .
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 16 Իր Ժողովուրդը անապատին մէջը 16
պտտցնողէն . ինչու որ անոր ո-
ղորմութիւնը յաւիտեան է .
 - 17 Սեծ Թաղաւորներ զարնողէն . 17
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 18 Ու զօրեղ Թաղաւորներ սպաննո- 18
ղէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է .
 - 19 Եմբհացուոց Սահն Թաղաւորը . 19
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 20 Ու Բասանի Ովք Թաղաւորը . 20
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւի-
տեան է .
 - 21 Եւ անոնց երկիրը Ժառանգու- 21
թիւն տուողէն . ինչու որ անոր ո-
ղորմութիւնը յաւիտեան է .
 - 22 Իր Խարայէլ ծառային Ժառան- 22
գութիւն . ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է .
 - 23 Սեր խոնարհութիւնը մէջ մեզ 23
յիշողէն . ինչու որ անոր ողորմու-
թիւնը յաւիտեան է .
 - 24 Ու մեր Թառնաւորներէն մեզ փրկ- 24
ողողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւ-
նը յաւիտեան է .
 - 25 Խոլոր մարմինի հաց տուողէն . 25
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է .
 - 26 Գոհացէք երկրից Կառուածմէն . 26
ինչու որ անոր ողորմութիւնը յա-
ւիտեան է :
- ՍԵՂՈՒՄ ՆԼԸ**
- 1 Բարիքնի գետերուն քովը հոն կը 1
նստէ ինք, ու Սիօն միաբնակի
Երկրի վրայ ըլլալու :

- 2 Եւ որ մէջը ուռններուն վրայ կա- 2
խցնէր մեր քանդակը :
 - 3 Ինչու որ մեզ գերի ընողները 3
հոն մեղմէ երգ մը խնդրեցին, ու
մեր կողպատիները ուրախութիւն,
բախտ, Երկրից մեզի Սիօնի եր-
գերէն :
 - 4 Տէրոջը երգը ինչպէս երգենք ու 4
տար երկրի մէջ :
 - 5 Ո՛վ Երուսաղեմ, թէ որ քեզ 5
մոռնամ, թող իմ աջ ձեռքս իր
պաշտպան մոռնայ .
 - 6 Թող իմ վեղուս իմ քմացս փակ- 6
չի, թէ որ քեզ չիշխէ, թէ որ
Երուսաղեմը իմ գլխաւոր ուրա-
խութեան աւելի մեծ չհամարիմ :
 - 7 Հիշէ ով Տէր, Երկրից որդիներ- 7
ը. Երուսաղեմի օրուանը մէջ, որ
կ'ըսէին, Փրցուցէք փրցուցէք մի-
շու անոր հիմը :
 - 8 Ո՛վ Բարիքնի աւերող աղէիկը, 8
երանի անոր, որ քեզի կը հատու-
ցանէ մեզի ըրած գործերուդ փո-
խարէնը .
 - 9 Երանի անոր որ քու գաւախներդ 9
կը բռնէ ու քարի կը զարնէ :
- ՍԵՂՈՒՄ ՆԼԸ**
- Սաղմոս Գաւթի :
- 1 Քեզի գոհութիւն պիտի մատու- 1
ցանիմ իմ բոլոր սրտով . աս-
տուածներուն առջին քեզի սաղմոս
պիտի երգեմ :
 - 2 Երկրպտոսութիւն պիտի ընեմ 2
դէպ 'ի քու սուրբ տաճարդ, և քու
անուանդ գոհութիւն պիտի մատու-
ցանիմ քու ողորմութեանդ ու ճը-
մարտութեանդ համար . ինչու որ
քու բոլոր անունեդ վեր մեծցուցիր
քու խօսքդ :
 - 3 Անշուած օրս պատասխան տուիր 3
ինձի, իմ անձիս մէջ զօրութիւ-
նով զի ու ժողովուրդի :
 - 4 Ո՛վ Տէր, երկրից բոլոր Թաղա- 4
ւորները քեզի գոհութիւն պիտի
մատուցանեն, երբ որ քու բերնիդ
խօսքերը լսեն .
 - 5 Ու Տէրոջը ճամբաներուն մէջը 5
պիտի երգեն . ինչու որ Տէրոջը
փառքը մեծ է :

- 6 Թեպետ Տէրը բարձր է , բայց
ցածր եղողը կը տեսնէ , ու բարձ-
րամիտը հեռուէն կը ծաննայ :
- 7 Թե որ նեղութեան մէջ ալ քա-
լեմ , դուն զիս պիտի կենդանացը-
նես . իմ թշնամիներուս բարկու-
թեանը դէմ քու ձեռքդ պիտի եր-
կնցընես , և քու աջ ձեռքդ իս
պիտի փրկէ :
- 8 Տէրը պիտի դործէ ինծի համար .
նոյն Տէր , քու ողորմութիւնդ յաւի-
տեան է . քու ձեռացդ զորքերը
երեսէ մի ձգեր :

ՍԵՂՈՍ . ՆՆԹ

Պիւսաւոր երաժշտին . Սաղմոս
Պաւթի :

- 1 Ո՛վ Տէր , իս քննեցիր ու ծանօցար :
- 2 Պուն զիտես իմ նստիլս ու ել-
լիս . իմ խորհուրդս հեռուանց
կ'իմանաս :
- 3 Իմ շաւիղս ու պտուիկիւ կը քրն-
նես , ու իմ բոլոր ծամբաներս զի-
տես :
- 4 Ինչու որ բնաւ խօսք չկայ իմ լե-
զուիս վրայ , ահա , ո՛վ Տէր , դուն
աւմընը զիտես :
- 5 Իմ ետեւէս ու առջեւէս զիս պա-
շարեցիր , և քու ձեռքդ իմ վրաս
դրիր :
- 6 Ես գիտութիւնը ինծի խիստ
զարմանալի է . բարձր է ու չեմ
կրնար հասկընալ անկիայ :
- 7 Ո՛րք երթամ քու շողիէդ , և
քու երեսէդ ո՛րք փախիմ :
- 8 Թե որ երկինքը ելլեմ , դուն
հոն ես . թե որ դժոխքը անկողինս
ընեմ . ահա դուն հոն ես .
- 9 Թե որ արշալոյսին թեւերը առ-
նեմ և ծովուն վերջի ծայրերը բնա-
կիմ :
- 10 Ան ալ քու ձեռքդ ինծի պիտի
առաջնորդէ , ու քու աջ ձեռքդ
զիս պիտի բռնէ :
- 11 Թե որ ըսեմ , Իրաւցընէ խա-
ւարը զիս պիտի ծածկէ , առաքելը
գիշերն ալ լոյս կ'ըլլայ իմ բոլոր-
տիքս :
- 12 Սուրբ ալ քեզի խաւար չէ .
հապա գիշերը ցորեկի պէս լուսաւոր

կ'ըլլայ . խաւարը և լոյսը մի և
նոյն բան է աստուծոյ :

Ինչու որ դուն ստեղծեցիր իմ 13
երկամանայնիս , ու իմ մօրս որո-
վայնին մէջ դուն իս ծածկեցիր :

Որ զոհանամ քեզի , որ ահա- 14
ւոր ու զարմանալի կերպով ստեղ-
ծուեցայ . քու զորքերդ զարմա-
նալի են , ու իմ անձս աղէկ գիտէ :

Իմ զոյութիւնս չծածկուեցաւ . 15
քեզի , երբոր զաղտուկ տեղը չե-
նուեցայ , երբոր խորութեանցը մէջ
ձարտարութեամբ կազմուեցայ :

Քու աչքերդ իմ անկատար կազ- 16
մեւածքս տեսան . ու անդամներուս
բոլորը քու զրբիդ մէջը զրուած
էին , որ ժամանակին պիտի կազ-
մուէին , երբոր դեռ անոնցմէ մէկը
չկար :

Որչափ պատուական են ինծի 17
քու խորհուրդներդ , ո՛վ Մտուած .
որչափ մեծ է անոնց թիւը :

Թե որ համբիւմ անոնք , աւագէն 18
շատ են . երբոր արթընամ , դեռ
քեզի հետ եմ .

Իրաւցընէ ամբարիշտը պիտի 19
սպաննես , ո՛վ Մտուած . ուրեմն
ո՛վ արիւնահեղ մարդիկ , հեռացէք
ինծմէ :

Ենոնք քեզի դէմ նենդութեամբ 20
կը խօսին . և քու թշնամիներդ ու
հաւանք պարսպ տեղը կ'առնեն :

Քեզ ատողները չեմ ատեր , ո՛վ 21
Տէր , ու քեզի դէմ ելողներէն չեմ
զգուիր :

Հանոնք կատարեալ ատելու 22
թեամբ . կ'ատեմ , և ինծի թշնամի
կը համարիմ :

Փորձէ՛ զիս ո՛վ Մտուած , ու 23
գիտցիր իմ սիրտս . իս քննէ ու
գիտցիր իմ մտածմունքներս ,

Եւ նայէ՛ թէ արդեօք չար ճամ- 24
բու մէջ եմ , և զիս դէպ 'ի յաւի-
տեանական ծամբանս առաջնորդէ :

ՍԵՂՈՍ . ՆՆԹ

Պիւսաւոր երաժշտին . Սաղմոս
Պաւթի :

Ո՛վ Տէր , չար մարդէն իս փրկէ , 1
ու բռնաւոր մարդէն իս պահէ :

- 2 Որ անոնք սրտեմբուն մէջ չար բաներ կը մտածեն, աւամէն օր կոխենքու համար կը ժողովուին :
- 3 Իրենց լեզուները օձի պէս սրենցին . իմի թոյն կայ անոնց ջրթունքներուն տակը : (Սէլայ :)
- 4 Ո՛վ Տէր, զիս ամբարշտին ձեռքէն պահէ . զիս բռնաւոր մարդէն պահպանէ, որոնք իմ գնացքներս խափանելու խորհուրդ բրին :
- 5 Մխարտաւանները ինծի համար զաղունի որոգայթ ու լուաններ լաւեցին . ուռիան մը փոնցին ի՛մ ճամբուն վրայ . վարմեր դրին ինծի համար : (Սէլայ :)
- 6 Ըսի Տէրոջ, Դիւն ես իմ Մտտուածս : Ի՛մ Տէր՝ լսէ իմ աղաչանքս ձայնը :
- 7 Ո՛վ Տէր Եհովայ, իմ փրկութեանս զօրութիւնը, դուն իմ զիւռու հոգեանի եղար պատերազմին օրը :
- 8 Ո՛վ Տէր, ամբարշտին ցանկութիւնները մի՛ տար . անոր չար խորհուրդը մի՛ յաճողեր, որ լսայ ի՛նչ բարձրանան : (Սէլայ :)
- 9 Իս պաշարողներուն զլուխը՝ իրենց ջրթունքներուն աշխատութիւնը պիտի ծածկէ :
- 10 Սառած ածուխներ պիտի իյնան անոնց վրայ, կրակի մէջ պիտի ձգէ զանոնք, աւարունի ջուրերու մէջ, որ բնաւ վեր չլին :
- 11 Զարաթուս մարդը երկրի վրայ պիտի չհաստատուի . թշուառութիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մարդը, որ զանկէ կործանէ :
- 12 Գիտեմ որ Տէրը դատաւտան պիտի ընէ խեղճին, աւ իրաւունք՝ աղքատներուն :
- 13 Հիբաւի արգարները քու անունդ պիտի դռնին . ուղիղները քու առջիդ պիտի բնակին :

ՍԵՂՄՈՍ . ՆՒԽ

Սաղմոս Դաւթի :

- 1 Ո՛վ Տէր քեզի կը կանչեմ, շուտով հասիր ինծի . ահանջ դիր իմ ձայնիս երբոր քեզի կը կանչեմ :
- 2 Ի՞նչ իմ աղօթքս խունկի պէս

քեզի շիտկուի . Ե իմ ձեռքերուս վեր վերցուիլը իրիկուան պատարաւ զին պէս :

Ո՛վ Տէր, պահպանի դիր իմ բերնիս . աւ իմ ջրթունքներուս դուռը պահպանէ :

Իմ սիրտս չար բանի ետեւ խոտորներու մի՛ թողուր, որ անօրէնութիւն զործող մարդոց հետ գէշ զործքեր չընեմ, ու անոնց համար դամ կերակուրներէն չուտեմ :

Երբարը թող զիս զարնէ . աւ որդմութիւն է . ե զիս յանդիմանէ . աւ զիւռու իւղ է . իմ զլուխս չմերժէ զանկէ : Ինչու որ անոնց ներդրութիւններուն մէջն ալ պիտի աղօթեմ :

Երբոր անոնց դատաւորները ապաւանդներու մէջ ձգուին, ան տներ իմ խօսքերս պիտի լսեն, ինչու որ քաղըր են :

Ինչպէս որ Հերկողը ու ձեղճողը ի՛նչ ցրտէ երկրի վրայ, աւախ ալ մեր ոսկորները գերեզմանին բերանը ցիրուցան եղան :

Սակայն, Ի՛մ Տէր Եհովայ, իմ աչքերս գէպ ի քեզի են . քեզի յուսացայ, իմ հօգիս մի՛ մեղակացներ :

Ինծի համար լարուած որոգայթ թէն, ու անօրէնութիւն զործողներուն վարմերէն իս պահէ :

Մխարիշտները իրենց ցանցերուն մէջ պիտի իյնան, երբոր ես բողբոլին անցնիմ :

ՍԵՂՄՈՍ . ՆՒԽ

Դաւիթին երգը աւաղծքը՝ երբոր ինքը այրին մեջն էր :

Իմ ձայնովս Տէրոջ կ'աղաղակեմ . իմ ձայնովս Տէրոջ կ'աղաղեմ :

Իմ զանգատս անոր առջին կը թափեմ . իմ ներդրութիւնս անոր առջին կը պատմեմ :

Երբոր հօգիս իմ մէջ կը մարեր, դուն իմ շաւիղս դիտցար . իմ քաղած ճամբուս մէջ ինծի համար գաղտուկ որոգայթ լարեցին :

Եւայէ աջ կողմը ու տնս որ բնաւ իս ճանչող մը չկայ, ապաւենը ինծեւ

- մէ կորսուեցաւ . բնաւ մէկը չկայ՝ որ իմ անձիս համար հոգ ընէ :
- 5 Ո՛վ Տէր, քեզի ազազակեցի ուրիշ, Ղուռն եւ իմ ապաւենս, և իմ վիճակս կենդանեաց երկրին մէջ :
- 6 Եկանջ գիր իմ ազազակիս, ինչու որ շատ նուաստացայ . ազատե՛ցիս իմ հալածիչներէս, ինչու որ ինծի՞նք զօրաւոր են :
- 7 Իմ անձս բանտէն հանե՛, որ քու անուանդ գոհուի ինչ մատուցանեմ . արդարեան իմ չորս կողմն պիտի պատեն, երբոր ինծի բարութիւն ընես :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՆԻՊ

Սաղմոս Դաւթի :

- 1 Ո՛վ Տէր, լսէ՛ իմ աղօթքս, ապաւենե՛ցի՛ր իմ աղաչանքիս . պատասխան տուր ինծի քու ճշմարտութիւնովդ, ու քու արդարութիւնովդ :
- 2 Եւ քու ծառայիդ հետ դատաստանի մի մտնէր, ինչու որ բնաւ կենդանի մը պիտի չարդարանայ քու առջիկ :
- 3 Սաղմոս զի չնամին իմ անձս հալածեց, իմ կենդան գետնը ցարկաւ, զիս շատոնցունեմ մեռածներէն . քու անուանդ շատեցի :
- 4 Եւ իմ հոգիս ներսի գիտ մարեցաւ, իմ սիրտս ներսի գիտ խռովեցաւ :
- 5 Եւ զի օրերը կը յիշեմ, քու բոլոր զորքերդ զիս կը մտածեմ . քու ձեռնացդ ըրածներուն վրայ կը խորհիմ :
- 6 Զորքերս գեղջի քեզի կ'երկունջեն . իմ անձս չոր երկրի պէս քեզի ինչ չարեւ : (Մէլայ)
- 7 Եւ տուի պատասխան տուր ինծի, ով Տէր . իմ հոգիս մարեցաւ . քու երեսդ մի ծածկեր ինծի, որ դուրը իջնողներուն պէս չըլլամ :
- 8 Եւ տուանց քու ողորմութիւնդ ինծի լսելու տուր, ինչու որ քեզի յուսացայ . իմ երկմանս ճամբաս յուսացայ . իմ անձս ինծի ցուցի, վասն զի իմ անձս քեզի յիշեմ վերջուցի :
- 9 Ո՛վ Տէր, փրկէ՛ զիս իմ թշնա-

միներէս, քանզի քեզ իմ ապաւենս ըրի :

Սողմոս Դաւթի որ քու կամեց ընեմ, քանզի դու եւ իմ Եւստուածս . թող քու բարի և ողորմ գիտ ուղիդ երկիրը առաջնորդէ :

Ո՛վ Տէր, քու անուանդ համար կենդանացուր զիս . քու արդարութիւնդ համար իմ անձս ներսի թեւէ հանե՛ :

Եւ քու ողորմութեամբդ ստուիս չորս իմ թշնամիներս, ու կորսնչիւր բոլոր իմ անձս վշտացնողները, ինչու որ եւ քու ծառայեմ :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՆԻՊ

Սաղմոս Դաւթի :

Օրհնակ ըլլայ Տէրը՝ իմ Սէմ, որ իմ ձեռքերս մարմնելու կը վարժէ, ու իմ մատերս պատերազմելու :

Եւ ինչպէս է իմ ողորմութիւնս ու պարիսպս, իմ ապաւենս ու իմ փրկիչս, իմ վահանս, և եւ անոր կը յուսամ, որ իմ ժողովուրդս ինծի կը շնորհակցեն :

Ո՛վ Տէր, մարդը քեզի է որ զանիկայ կը ճանչնաս, ու մարդու որդին՝ որ զանիկայ կը յարգես :

Մարդը ունայնութեան պէս է, անոր օրերը անցնող չորսի պէս են :

Ո՛վ Տէր՝ խնայողնոր քու երկիրդ, ու վար իջիւր . լեռներուն զպէ՛ ու պիտի միանս :

Փայլակը նստե՛ ու զորու՛ զանոնք . քու նետերդ խրկէ՛ ու զանոնք խռովեցուր :

Քու ձեռքդ վերէն խրկէ՛ և ապաւենէ՛ զիս . փրկէ՛ զիս մեծ ջուրերէն . ու օտարներուն ձեռքէն :

Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի, և անոնց աջ ձեռքը ստուութեան աջ ձեռք է :

Ո՛վ Եւստուած, քեզի նոր երգ պիտի երգեմ . տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս պիտի ընեմ քեզի :

Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը, ու իր Դաւթի ծառան չար սուրէն ազատողը ան է :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՆԻՊ

11 Եւ ազատե՛ ու օտարներուն ձեռքէն փրկէ՛, որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի, և անոնց աջ ձեռքը ստուութեան աջ ձեռք է :

12 Որ մեր որդիքը իրենց երիտասարդութեանը մէջ տունկերու պէս մեծանան, ու մեր աղջիկները պաւստի քեզի համար փորագործած անկիւնի յարկերու պէս ըլլան :

13 Որ մեր ամբարները լցուին, և ամեն տեսակ վերահանէ՛ր բոցներ . ու մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջ :

14 Որ մեր արջաւորները բազմանան, ու ամենին բռնութեամբ մանեկ ու երեկ չըլլայ, ոչ ալ ազազակ մեր հրապարակներուն մէջ :

15 Եւ ինչպէս ասանկ վիճակի մէջ եղող ժողովուրդին . երանի աւ ժողովուրդին՝ որուն Եւստուածը Եւստուած է :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՆԻՊ

Օրհնութիւն Դաւթի :

1 Քեզ պիտի բարձրացնեմ, ով իմ Եւստուածս, որ թագաւոր ես, ու քու անուանդ յաւիտեանս յաւիտենից պիտի օրհնեմ :

2 Եւ մեր օր քեզ պիտի օրհնեմ, և քու անուանդ յաւիտեանս յաւիտենից պիտի օրհնեմ :

3 Մեծ ու խիստ գովելի է Տէրը, ու անոր մեծութիւնը անբնական է :

4 Եւ զի ազգի պիտի գովէ քու զորքերդ, և քու զօրութիւններդ պիտի պատմէ :

5 Քու փառացդ մեծութեանը վաւերութիւնը ու քու հրաշալի զորքերդ պիտի գովեն :

6 Եւ քու ահաւոր զորքերդ պիտի խօսին, ու եւ քու մեծութիւնդ պիտի պատմեն :

7 Քու մեծ բարեարարութեանդ յիշատակը պիտի հրատարակեն, և քու արդարութեամբդ պիտի ցընծան :

8 Ողորմած ու զիմեծ է Տէրը, եւ իմ խնամքս և բարեմտեղութիւնս :

9 Տէրը ապաւենս է իմ :

ողորմութիւնները իր բոլոր զորքերուն վրայ է :

10 Ո՛վ Տէր, քու բոլոր զորքերդ քեզ պիտի գովեն, և քու սուրբ երգ քեզ պիտի օրհնէ :

11 Քու թագաւորութեանդ փառքը պիտի խօսին, ու քու զօրութիւնդ պիտի պատմեն :

12 Որ անոր զօրաւոր զորքերը ու անոր թագաւորութեանը փառաւոր մեծութիւնը մարդոց որդիներուն գիտցնեն :

13 Քու թագաւորութիւնդ յաւիտեանս թագաւորութիւն է, ու քու անուանդ ազգէ մինչեւ ազգ :

14 Տէրը կը հաստատէ բոլոր իշխան վրայ եղողները, և բոլոր վարձանները կը կանդգնեն :

15 Եւ մեծ ու խիստ գովելի է Տէրը, ու անոր մեծութիւնը անբնական է :

16 Եւ զի ազգի պիտի գովէ քու զորքերդ, և քու զօրութիւններդ պիտի պատմէ :

17 Տէրը արդար է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ, ու ողորմած է իր բոլոր զորքերուն մէջ :

18 Տէրը մօտ է ան ամենուն որ զինքը կը կանչեն, ան ամենուն որ ճշմարտութեամբ զննքը կը կանչեն :

19 Եւ ինչպէս իրմէն վախճողներուն փառքը կը լցնեն, և անոնց ազազակը կը լսէ ու կը փրկէ զանոնք :

20 Տէրը բոլոր զննք սիրողները կը պահէ, սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսնցնեն :

21 Իմ բերանս Տէրոջ գովութիւնը պիտի խօսի, ու ամեն մարմին անոր սուրբ անունը օրհնէ յաւիտեանս յաւիտենից :

ՍԵՂՍՈՍ ՆՆԻՊ

Եւստուած . Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս :

2 Տէրը պիտի օրհնեմ իմ կենացս մէջ, քանի որ ոչ եմ իմ Եւստուածս աղմոս պիտի ըսեմ :

3 Մի յուսար իշխաններուն, մարդու որդիին որուն քու փրկութիւն չկայ :

- 4 Անոր հոգին կ'ընէ, անիկայ իր հոգը կը դառնայ • նոյն օրը անոր խորհուրդները կը կորսուին :
- 5 Երանի՜ անոր՝ որուն օգնականը Հակոբին Վատուածոյն է, — անոր յշտը իր Տէր Վատուածոյն վրայ է,
- 6 Ան որ երկինքը ու երկիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը ստեղծեց, ճշմարտութիւն կը պահէ յաւիտեան,
- 7 Իրաւունք կ'ընէ զբնութեանը, — հաց կու տայ անօթիներուն • Տէրը կ'արձրէ կապուածները :
- 8 Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչքերը Տէրը կը կանգնեցնէ վար ծըռածները • Տէրը կը սիրէ արդարեւները •
- 9 Տէրը կը պահէ պանդուխտները, կը հաստատէ որբը ու որբւարին, բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը ծռէ :
- 10 Տէրը պիտի թաղաւորէ յաւիտեան, իւր Վատուածք, ո՞վ Սիւն, ազգէ մինչև ազգ : Ալէլուիա :

ՍԵՂՈՍ • ՆՈՒՆ

- 1 Գովեցէք Տէրը, ինչու որ բարի է մեր Վատուածոյն սաղմոս ըսելը • ինչու որ քաղցր — վայելուէ է օրհնութիւնը :
- 2 Տէրը կը լինէ Երուսաղէմը, Խաբայէին ցրուածները կը ժողովէ •
- 3 Արտով կոտորածները կը բժշկէ, ու անոնց խոցերը կը փաթթէ •
- 4 Վատըներուն թիւը կը համրէ, անոնց ամեն ալ իրենց անուններովը կը կանչէ :
- 5 Մենք է մեր Տէրը, ու իր զօրութիւնը չատ է • անոր խնայողութիւնը անհուն է :
- 6 Տէրը կը հաստատէ խեղճերը, — ամբարիշտները մինչև հողը կը խոնարհեցնեն :
- 7 Երգեցէք Տէրոջը գոհութիւնով • մեր Վատուածոյն սաղմոս ըսէք քրնարով •
- 8 Ան որ երկինքը ամպերով կը ծածկէ, անքն կը պատրաստէ երկրիս համար, խոտ կը բուսցնէ լեռներուն վրայ •
- 9 Ար անասուններուն իրենց կերա-

կուրը կու տայ, — աղաւթն ձառ • զերուն՝ որ կ'աղաղակեն :

Անիկայ ձիուն զօրութեանը չհա- 10
ճիր, մարդուն սրունքներուն չհա- նիր :

Տէրը կը հաւնի իրմէն վախճող- 11
ներուն • — իր ոյրորմութեանը յա- սացողներուն :

Ո՞վ Երուսաղէմ, զով՞ Տէրը • 12
օրհնէ իւր Վատուածք, ո՞վ Սիւն :

Ինչու որ անիկայ իւր գոնեբուդ- 13
նիկները ամուրցուին, — իւր ոյրութեանը իւր մէջ օրհնէ :

Անիկայ իւր սահմաններուդ խա- 14
ղաղութիւն կու տայ, — պարարտ ցորենով քիւ կը կշտայցնէ :

Անիկայ իր խօսքը երկրին մէջ կը 15
խրկէ • իր խօսքը շուտով կը փայլէ :

Անիկայ բուրդի պէս ձիուն կու 16
տայ, — եղեամբ մոխիւրի պէս կը ցանէ :

Իր սառը պատաններու պէս կը 17
նետէ • անոր ցուրտին դէմ ո՞վ կ'ընայ կենալ :

Անիկայ իր խօսքը կը խրկէ, ու 18
կը հալեցնէ գանձը • իր հոգը փռել կու տայ, — ջուրեր կը վազեն :

Անիկայ իր խօսքը կը պատմէ 19
Հակոբին, — Լ իր կանոնները ու դատաստանները՝ Խորայէլին :

Ինչու մէկ ազգի մը սասնի չըրաւ, 20
ու անոք անոր դատաստանները չը ճանչցան : Ալէլուիա :

ՍԵՂՈՍ • ՆՈՒՆ

Ալէլուիա : Օրհնեցէք Տէրը եր- 1
կինքն • օրհնեցէք անիկայ բարձր տեղերուն մէջ :

Օրհնեցէք անիկայ, ո՞վ անոր բո- 2
լոր հերշտանները • օրհնեցէք անիկայ, ո՞վ անոր բոլոր զօրքերը :

Օրհնեցէք անիկայ, ո՞վ արեղակ 3
ու լուսին • օրհնեցէք անիկայ, ո՞վ բոլոր փայլուն աստղեր :

Օրհնեցէք անիկայ, ո՞վ երկնից 4
երկինքը ու երկինքէն վեր եղող ջուրեր :

Թող Տէրոջը անունը օրհնէ • 5
ինչու որ ինքը հրամայեց, ու անոք ստեղծուեցան :

Եւ գանձը յաւիտեանս յաւի- 6

- աննից Հաստատեց . կանոն դրաւ , որ չխափանուիր :
- 7 Օրփեցէք Տէրը երկրէն , ով վեշապներ ու բոլոր անդունդներ ,
- 8 Արակ և կարկուտ , ձիւն ու շողի , և անոր խօսքը կատարող մորկալից հով :
- 9 Լեռներ ու բոլոր բլուրներ , պտղատու ծառեր ու եղևիններ ,
- 10 Վազաններ ու բոլոր անասուններ , սողաղաղներ ու թևաւոր թռչուններ ,
- 11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր ազգեր , իշխաններ ու երկրի բոլոր դատաւորներ ,
- 12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկներ , ծերեր ու տղայներ .
- 13 Թող Տէրոջը անունը օրփեն . ինչու որ մինակ անոր անունը բարձր է , անոր փառքը երկրէն ու երկինքէն վեր է :
- 14 Ենիկայ բարձրացուց իր ժողովուրդին եղջիւրը , իր բոլոր սուրբերուն , իրեն մօտ եղող ժողովուրդին , Խորայէլի որդւոցը օրփութիւնը : Ալէլուիա :

ՍԵՂՍ . ՆԻԹԻ

- 1 Ալէլուիա : Տէրոջը նոր երգ երգեցէք . անոր օրփութիւնը սուրբերուն ժողովքին մէջը :
- 2 Խորայէլ թող ուրախանայ իր Ստեղծողին վրայ . Սիօնի որդիքը թող ցնծան իրենց թագաւորին վրայ :
- 3 Թող անոր անունը պարծով օրհնեն , թմրուկով ու քնարով սաղմոս թող ըսեն անոր :

- Ինչու որ Տէրը իր ժողովուրդին 4 կը հաւնի , խոնարհները փրկութիւնով պիտի փառաւորէ :
- Թող սուրբերը ուրախանան փառքով , և իրենց անկողիններուն մէջը ցնծան :
- Կատուծող զովութիւնները անոնց 6 բերին մէջը թող ըլլայ , ու երկու բերնով սուր՝ անոնց ձեռքին մէջը ,
- Որ Հեթանոսներէն վրէժ առնեն , 7 և ժողովուրդները պատժեն ,
- Որ անոնց թագաւորները չգլխաւորուին կապէն , ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով , 8
- Որ զրուած դատաստանը անոնց վրայ կատարեն . աս անոր բոլոր սուրբերուն փառքն է : Ալէլուիա :

ՍԵՂՍ . ՆԻԹԻ

- Ալէլուիա : Օրփեցէք զԿատուած 1 իր սրբաբանին մէջ . օրփեցէք անիկայ իր զօրութեանը հաստատութեանը մէջ :
- Օրփեցէք անիկայ իր զօրաւոր գործքերուն համար . օրփեցէք անիկայ իր մեծափառութեանը համար :
- Օրփեցէք անիկայ փողի ձայնով . օրփեցէք անիկայ տաւիռով ու քնարով :
- Օրփեցէք անիկայ թմրուկով ու պարով . օրփեցէք անիկայ լար ու ննցող նուագարաններով ու սրինգով :
- Օրփեցէք անիկայ մեծաձայն ծնողաներով . օրփեցէք անիկայ ցնծութեան ծնողաներով :
- Ըմեն շունչ ունեցող թող Տէրը 6 օրփէ : Ալէլուիա :

ԳԻՐԻՔ ԵՌԵԿԵՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Խորայէլի թագաւորին Վաւիթի որդւոցն Սողոմոնին առակները :
- 2 Իմաստութիւնը ու խրատը գիտնալու համար , հանձնարին խօսքերը հասկնալու համար .

- Իմաստութեան կրթութիւնը ընդունելու համար , ոյրիսն արդարութիւնը , դատաստանը և ուղղութիւնը .
- Սխալմունքներուն սրամտութիւն տալու համար , և երիտասարդներուն գիտութիւն և հանձար :

- 5 Իմաստունը թող լսէ՝, ու էր իմաստութիւնը աւելցնէ՝, ու հանձարեղ մարդը խոհեմութիւն ստանայ :
- 6 Երակը ու նմանութիւնը հասկընալու համար, եւ իմաստուններուն խօսքերը, ու անոնց խրթնաւորանութիւնները :
- 7 Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է, եւ յիմարները իմաստութիւնը ու կրթութիւնը կ'անարգեն :
- 8 Ո՛րդեակ իմ, քու հօրդ խրատը մոռիկ ըրէ, ու քու մորդ օրէնքը մի՛ մերժեր :
- 9 Վանգի անոնք քու զլուխդ՝ շնորհաց պատկ, և քու պարանոցդ՝ մանակներ պիտի ըլլան :
- 10 Ո՛րդեակ իմ, թէ որ մեղաւորները ինչ զլեւ հանել ուզեն, դուն առնոց համարութիւն մի՛ տար :
- 11 Թո՛ւ որ ըսեն, Սեգե հէտ եկուր, արեան համար դարանամուտ ըլլանք, անմեղ մարդուն համար անոնց պատճառի ծածուկ տեղ ըսպանք :
- 12 Վանոնք գերեզմանի պէս ողջ ողջ՝ և գուրը իջնողներուն պէս ամբողջ կ'լլենք :
- 13 Եմեն տեսակ պատուական ստացուածք գտնենք, ու մեր տունները աւարով լեցնենք :
- 14 Վու պիճակդ մեր մէջը ձգէ . աւանդաւ մէկ քսակ ունենանք :
- 15 Ո՛րդեակ իմ, անոնց հետ ճամբայ մի՛ երթար . անոնց չափովն քու ոտքերդ ետ պահէ :
- 16 Վանգի անոնց ոտքերը չարութեան կը վազեն, և արիւն թափելու կ'արտօրան :
- 17 Հիբրաի ամեն թաւունին աչքերուն առջևը պարսպ տեղը վարմեր կը լարուի :
- 18 Ես այց անոնք իրենց արեանը համար դարան կը գործեն, ու իրենց կենացը համար ծածուկ տեղ կը սպասեն :
- 19 Եմեն աղահիւն ճամբաները անանկ են . ագահութիւնը իրեն անձնատուր եղողները կը մոռցնէ :
- 20 Իմաստութիւնը դուրսը Բարձ-

բարձր կ'ազդադակէ, ու հրապարակներու մէջ իր ձայնը կու տայ :

Միակայ բազմութիւն եղած տե-

ղերուն զլուխը՝ և դրանց մուտքերուն մէջ կ'ազդադակէ, ու քաղաքին մէջ իր խօսքերը կը խօսի, ու լսէ :

Ս'վ անմիտներ մինչեւ երբ անմտութիւնը պիտի սիրէք . Բարձր ծաղր ընողները ծաղր ընելով պիտի դուրսնան, ու յիմարները գիտութիւնը ատեն :

Իմ՝ յանդիմանութեանս զարձէք . ահա իմ հոգիս ձեր վրայ պիտի թափեմ . իմ խօսքերս ձեզի պիտի հասկընեն :

Որովհետեւ ես կանչեցի, ու դուք չուզեցիք լսել . ձեռքս երկընցուցի, ու մոռիկ ընող չեղաւ :

Հապա իմ բոլոր խրատներս մերժեցիք, և իմ՝ յանդիմանութիւնս չուզեցիք :

Ես ալ ձեր թշուառութեանը վրայ պիտի ծիծաղեմ, ու ձեր վախը հասնելուն, ծաղր պիտի ընեմ :

Երբ որ ձեր վախը հեղեղի պէս հասնի, ձեր թշուառութիւնը մեր ըրիկի պէս պատահի, և ձեր վրայ նեղութիւն ու տառապանք գայ :

Են ատենը ինծի պիտի աղաղակեն, ու պատասխան պիտի չտամ . զիս պիտի փնտռեն, ու պիտի չըկրես գտնել :

Որովհետեւ գիտութիւնը ատենցին, ու Տէրոջը վախը չընտրեցին :

Իմ խրատներս չուզեցին . ու բոլոր յանդիմանութիւնս անարդեցին :

Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն պտուղէն պիտի ուտեն, ու իրենց խորհուրդներն պիտի կշտանան :

Ս' ան զի անմիտներուն խոտորիլը զերներ պիտի մեռցնէ, և յիմարներուն անհոգութիւնը զերեւ պիտի կորսնցընէ :

Ես այց ինծի մոռիկ ընողը ապահոյեմ թեամբ պիտի բնակի, ու չարիքներու վախէն հանդարտ պիտի ըլլայ :

Գ Ի Ե

Ո՛րդեակ իմ, թէ որ իմ խօսքերս ընդունես, ու իմ պատուիրանքներս քովս պահես,

- 2 Բնական որ ակամեջ իմաստութեան տաւ, — սիրտդ հանձարին բանաս,
- 3 Իմէ որ դուն իմաստութիւնը գէտ հանես, և քու ձայնդ հանձարին ուղղես,
- 4 Իմէ որ զանիկայ արծաթի պէս փնտռես, ու ծածուկ դանձկրու պէս խնդրես,
- 5 Բն առնելը Տերօջ վախը պիտի հասկընաս, և Բստուծոյ գիտութիւնը պիտի գտնես,
- 6 Սան զի իմաստութիւնը Տէրը կու տայ. գիտութիւնը ու հանձարը անոր բերնէն է,
- 7 Բնիկայ ուղղորդութեան համար փրկուի՜նք կը պահէ. անիկայ ուղղութեամբ քաղցրեցրուն փահան է,
- 8 Որ արդարութեան ճամբաները պաշտպանէ, ու իր սուրբերուն ճամբան պահէ,
- 9 Բն առնելը արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը, ամեն աղէկ ճամբան պիտի հասկընաս,
- 10 Երբոր իմաստութիւնը քու սրտիդ մէջը մտնէ, և գիտութիւնը քու հոգեւոյդ ակորթելի բլլայ,
- 11 Խոհեմութիւնը քեզ պիտի պահէ, — հանձարը քեզ պիտի պաշտպանէ,
- 12 Որ քեզ շար Բնական ճամբայէն, նենդութիւններ խօսող մարդէն ազատէ,
- 13 Բնական որ ուղիղ ճամբան թողուցիր են, որ խառնար ճամբաններու մէջ ընկնեն,
- 14 Չարութիւնը ընկող կ'ուրախանան, և շարին նենդութիւններովը կը քննան,
- 15 Որոնց ճամբաները ծուռ են, ու անոնց ընթացքը խտրորակ է,
- 16 Որ Բնական արդատէ օտար կնիկէն, չողորմութեամբ խօսող օտար կնիկէն,
- 17 Բն որ իր երիտասարդութեան բարեկամը կը թողու, և իր Բստուծոյն ուխտը կը մոռնայ,
- 18 Բնական անոր տունը մահուան կը տանի, ու անոր շաւիղները մոռնուներուն,
- 19 Բնոր դաղորդները բնաւ չեն դառ-

նար, և կենաց ճամբաներուն չեն հասնիր,

Որպէս զի բարի Բնական ճամբան երթաս, ու արդարեան շաւիղները պահես,

Բանիկ ուղղորդները երկրի վրայ պիտի բնակին, և կատարեալները անոր մէջը պիտի մնան,

Բաց ճամբարիւնները երկրէն պիտի կորսուին, ու անօրէնները անկէ պիտի փրցուին,

Գ Լ Գ

- Որդեակ իմ, մի մոռնար իմ օրէնքս, հապա քու սիրտդ թող իմ պատուիրաններս պահէ,
- Ինչու որ քեզի երկայն օրեր, ու կենդանութեան տարիներ, և յաջողութիւն պիտի աւելցընեն,
- Ողորմութիւնը ու ճամբարութիւնը քեզ շնորհուն. զանոց քու պաւրանցիդ վրայ կապէ. քու սրտիդ տախտակին վրայ դրէ զանոց,
- Բնական Բստուծոյ և մարդոց առջևը շնորհք ու բարի համարում պիտի գտնես,
- Բու բոլոր սրտով Տերօջ ապաւինէ, և քու իմաստութեանդ մի փառահիբ,
- Բու ամէն ճամբաներուդ մէջ զանիկայ ճանցիր. ու անիկայ քու շաւիղները պիտի ուղղէ,
- Դուն քու աշխիդ առջևը իմաստուն մի բլլար. Տերօջ վախցիր, ու շարութեան ետ քաշուէ,
- Բնիկայ քու ճիշդութեամբ առողջութիւն, և քու ոսկորներուդ պարարտութիւն կ'ըլլայ,
- Տերօջ պատիւ ըրէ քու ստացածքդ, և քու բոլոր բերքերուդ երախտը ինքնէն,
- Եւ քու շունամբաններդ առաջ տուի՜նք քու պիտի լիցուն, ու հին ձաններէդ նոր զինն դուրս պիտի թափի,
- Որդեակ իմ, Տերօջ խրատը մի անարդար, ու անոր յանդիմանութեան մի թեւեթար,
- Սան զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, ինչպէս որ հայր մը իր սիրական զաւակին վէճէ,

- 13 Իրանի ան մարդուն որ իմաստութիւն կը գտնէ, ու ան մարդուն որ հանձար կը ստանայ .
- 14 Ս ան զի անոր շահը արծաթի շահէն աղէկ է, ու անոր արդիւնքը մարուր ոսկիէն :
- 15 Մեկայ զոհարներէն պատուական է . և քու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար անոր հաւասարիլ :
- 16 Մտր աջ ձեռքին մէջ՝ օրերու երկայնութիւն, և ձախ ձեռքին մէջ՝ հարստութիւն ու փառք կայ :
- 17 Մտր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ են, և անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն են :
- 18 Մեկայ իրեն յարողներուն կենայ ծառ է . ու զիկոր բունդները երջանիկ կ'ըլլան :
- 19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը, և հանձարով հաստատեց երկիրքը :
- 20 Մտր զիտութեամբ անդունդները կը պատռին, ու ամպերը ցոլ կը կախեցընեն :
- 21 Ո՛րդեակ իմ, աստուծոյ աշխարհքէն չեթման . իմաստութիւնը ու խոհմտութիւնը քեզ պահէ :
- 22 Եւ քու հոգեղի կեանք՝ ու քու պարանոցիդ զարդ ըլլան :
- 23 Մնասունը ճամբադ ապահովութեամբ պիտի բալն, և քու ոտքդ պիտի չսահի :
- 24 Թե որ պառկիս՝ պիտի չփանստ, ու թէ որ քնանաս՝ քունդ անուշ պիտի ըլլայ :
- 25 Պիտի չփանստ յանկարծասութիւն, ոչ ալ ամբարիշտներուն կորուստէն՝ երբոր դայ .
- 26 Ս ան զի քու յոյսդ Տէրը պիտի ըլլայ, և քու ոտքդ պիտի պահէ, որ չընոսի :
- 27 Երբոր ձեռքդ աղէկութիւն ընել կու գայ, կարօտ եղողէն մի արդիւնք զանիկայ :
- 28 Քու գրացիիդ բնաւ մի՛ ըսեր, զնա աւարձեալ եկուր, կամ վաղ կու տամ, երբոր քու քովդ կայ :
- 29 Քու զրացիիդ դէմ չարութիւն մի՛ մտածեր, քանի որ անիկայ վըստահութեամբ քեզի հետ կը ընակի :
- Մասնայ պատճառի մարդու հետ մի՛ զիծիր, երբոր անիկայ քեզի չարութիւն մը ըրած չէ :
- Ինչաւոր մարդուն մի՛ նախանձիր, ու անոր ճամբաները բնաւ մի՛ ընտրեր .
- Ս ան զի ծուռ մարդը Տէրոյ առջևը պիղծ է . բայց Մտր ընտանութիւնը արդարոյ հետ է :
- Մկրարիշտ մարդուն տանը միջ՝ Տէրոյ անկէքը կայ . բայց արդարներուն բնակարանը Մեկայ կ'օրջէ :
- Հիրաւի Մեկայ ծաղը բնողները ծաղը կ'ընեն, բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ :
- Իմաստունները փառք պիտի ժառանգեն . բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի ըլլայ :

Գ Ի Ե Ն Ե Յ

Ո՛րդեք, քե հօր խրատը լսեցէք, ու մտի կ'ընէք՝ որ իմաստութիւնը ճանչնաք :

Ս ան զի ձեզի աղէկ կը թուի իմ կու տամ . իմ օրէնքս մի՛ թողուր :

Քանզի ես իմ հօր տղան էի, փափուկ ու սիրելի՛ իմ մօրս առջևը :

Մեկայ ինծի կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր, Քու սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ . իմ պատուիրանքներս պահէ՛ ու ապրէ :

Իմաստութիւն ստացիր, խոհմտութիւն ստացիր . մի՛ մոռնար, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի՛ խոտորիր :

Օ անիկայ մի՛ թողուր, ու անիկայ քեզ պիտի պահէ . զանիկայ սիրէ, ու անիկայ քեզ պիտի պաշտպանէ :

Մէն բանն զլուսը իմաստութիւնն է . իմաստութիւն ստացիր . ու ամէն ստացած բաներդդ հետ խոհմտութիւն ստացիր :

Օ անիկայ մեծարէ, ու անիկայ քեզ պիտի բարձրացընէ . թէ որ զանիկայ զրկես, քեզ պիտի պատուէ :

Մեկայ քու զընուդ շնորհաց

զարդ պիտի տայ • քեզի վառաց պատկ պիտի պարզեւն ։

10 Այտիկ ըրէ՛ , որդեակ իմ , ու իմ խօսքերս ընդունէ՛ • և քու կենացդ տարիները պիտի շատնան ։

11 Վեզի իմաստութեան ճամբուն մէջ Ժողով սորվեցուցի • քեզ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պտտուցուցի •

12 Ար քալելու ատենդ ոտքիդ քայլերը շնորհան , ու վաղելու ատենդ շահիս ։

13 Եմուր բունէ իրատը , ու բնաւ մի թողուր • զանկիպ պահէ • վասն զի քու կեանքդ անկիպ է ։

14 Եմարիշտներուն ճամբան մի երթար , ու չարերուն ճամբուն մէջ մի քալեր ։

15 Ենկէ զգուշացիր , անոր քովին մի անցնիր , անկէ խոտորէ , ու անցիր ։

16 Այն զի անոնք մինչև որ չարութիւն չընեն , չեն քնանար • ու թէ որ Ժէջ չորձանեն , բուններին կը փախն ։

17 Վանգի անոնք ամբարշտութեան հացը կ'ուտեն , ու անիրաւութեան գինին կը խմեն ։

18 Իպց արդարներուն ճամբան՝ ծաղող լցոյն պէս է , որ երթալով կը լուսաւորուի , մինչև որ կատարեալօր ըլլայ ։

19 Եմարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է , ու չեն գիտեր թէ ինչ բանով իրենց ոտքը պիտի սահի ։

20 Որդեակ իմ , մաիկ ըրէ իմ խօսքերս , քու ականջներդ իմ խօսքերուս տուր ։

21 Ենոնք քու աշգրեւդ առջեւն չերթան , զանոնք քու սրտիդ մէջը պահէ •

22 Այսն զի զանոնք գտնողներուն անոնք կեանք են , և անոնց բոլոր մարմնոյն՝ բժշկութիւն ։

23 Եմեն գգուշութիւնով քու սիրտդ պահէ • քանզի կենաց աղբիւրները անկէ են ։

24 Երու բերանը քեզմէ մեկդ ըրէ , ու անիրաւ ջրովները քեզմէ հեռացնուր ։

Վու աշգրեւ ուղիղ նայն , ու արտեանունքներդ շտակ դէպ 'ի առջեդ ըլլան ։

Առքերուդ շաւիղները շնորհ , և քու բոլոր ճամբաներդ հաստատուին ։

Եջ կամ ձախ կողմը մի խոտորիր • ոտքդ չարութեան դարձուր ։

ԳԼ . Ե

Որդեակ իմ , մաիկ ըրէ իմ խօստուութեանս , և քու ականջդ իմ հանձարիս տուր ,

Ար խոհեմութիւն պահես , ու քու ջրթուրներդ գիտութիւն պահեն ։

Այն զի օտար կնիւն ջրթուրք ներէն խորիսի մեղր կը կաթի , և անոր քիմրը եղէն կակուղ է •

Իպց անոր վախճանը օջիւղի պէս դառն , ու երկայրի սուրի պէս սրած է ։

Ենոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն , ու անոր քայլերը դժոխքը կը հասնին ։

Ենոր ճամբաները փոփոխական են , ու չեն կրնար զանազ գիտնալ , որ ջրայ թէ կենաց ճամբան մտածես ։

Իւ հիմա՝ ով որդիք , ինծի մօտիկ ըրէ , ու իմ բերնիս խօսքերն մի խոտորիր ։

Են կնիկէն ճամբադ հեռացնուր , ու անոր տանը դրանք մի մտնաւար •

Չըլլայ որ քու փառքդ ուրիշներու , և տարիներդ անողորմ մարդու տաս •

Չըլլայ որ օտարները քու զօրութենեդ կշտանան , ու քու վաստակդ օտարներուն տունը մնայ •

Իւ քու մերձին ատունդ հհաւալէն , երբոր քու մարմինդ ու անդամներդ մահն ,

Աւ չըսես , Իս ի՞նչ պէս խրատը ատեցի , ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անարգեց •

Իւ իմ ուսուցիչներուս խօսքը մօտիկ չըրի , ու իմ ականջդ զիս վարձողներուն չտուի •

Ճողովքի ու ժողովուրդի մէջ

23 Վանգի պատուիրանքը ճրագ ,
ու. օրէնքը լցաւ է , և իրատիւ յան-
դիմանութիւնները կենաց ճամ-
բայ է .

24 Որ քեզ գէշ կնիկէն՝ օտար կրն-
կան շողջորդող լեզուէն պահէ :

25 Սրտիդ մէջ՝ անոր զեղեցիկու-
թեանը մի՛ ցանկար . և քեզ իր
արտեւանութենովը չդռնէ :

26 Ս'ան զի պոռնիկ կնկան պատ-
ճառաւը հարց մինչև պատառ մը
հայի խօսք չ'ըսայ . և ձեռքդ առնա-
կինը պատուական հոգին կ'որսայ :

27 Հնա՛ր է որ մէկը իր ծոցը կրակ
զնէ , ու հանդերձները չայրին .

28 Հնա՛ր է որ մէկը կրակի կայծե-
լու վրայ քայլէ , ու անոր ոտքերը
չայրին :

29 Ետը պէս է իր գրպոյի կնկանը
քով դադողն ալ . հի՛շ որ անոր
դպէն , անմեղ չըլլար :

30 Գողջ թէ որ անթոթութեան հա-
մար ու իր փորը կ'ուսայրնելու հա-
մար գողութիւն ընէ , շն քամահ-
րեր զանկայ :

31 Սակայն թէ որ գտնուի , եօթնա-
պատիկ կը հատուցանէ . իր տանը
րոլոր ինչքն կու տայ :

32 Սկզբն ճեռ շուտութիւն ընողին
խելքը պակաս է . սա բանը ընողը
իր հոգին կը կորսնցնէ :

33 Միակայ վէրք ու անարգանք կը
գտնէ , և անոր նախառնիքը անջն-
ջելի է :

34 Վանգի նախանձը երկանը կա-
տաղութիւնն է . ու անիկայ վռէժ-
խնդրութեան օրը՝ չհնայիր .

35 Միակայ բնաւ մէկ փրկանքի մը չը-
նայիր . կաշառք ալ չստցընելու
ըլլաս անիկայ չհաճիր :

ԳԼ . Լ :

1 Ո՛րդեակ իմ , պահէ՛ իմ խօսքերս ,
ու իմ պատուիրանքներս քու
քովդ ծածկէ՛ :

2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ
սպիրտ , ու իմ օրէնքիս քու աշխ-
րուդ բիրթն պէ՛ս առջէ :

3 Օ, անտոր մատնորդ վրայ կապէ .
գանձը սրտիդ տախտակին վրայ
գրէ :

Խմատուութեան ըսէ՛ : Դուն իմ 4
քոյրս ես . ու խոչնմութեան՝ Օհա-
նօթ կանչէ ,

Որ քեզ օտար կնիկէն՝ շողջոր- 5
թութեամբ խօսող օտար կնիկէն
պահէն :

Ս'ան զի իմ տանս պատուհանն՝ 6
իմ վանդակէն նայեցայ :

Լու անմիտներուն մէջը տեսայ , 7
երիտասարդներուն մէջը պակասա-
միտ պատանի մը գտայ ,

Որ փողոցին մէջ ան կնոջը որանք 8
անկիւնին քովէն կանցնէր , ու ա-
նոր տանը ճամբան բռնեց ,

Երբոր իրիկուն եղաւ , օրը տա- 9
րածամեցաւ , ու գիշերուան մութը
տիրեց .

Լու ահա անոր առջևը կնիկ մը ե- 10
լաւ , անիկայ պոռնիկի կերպարանք՝
ու ննջաւոր սիրտ մը ունէր .

Միակայ աղաղակող ու անզգամ 11
էր , ու անոր ոտքերը իր տանը մէջ
չէր կենար .

Երբեմն դուրսը , երբեմն հրա- 12
պարակները , և ամէն անկիւնի քով
դարանամուտ կ'ըլլար .

Օ, անիկայ բռնեց համբուրեց , ու 13
լերր երեսով անոր ըտա ,

Իմ քովս խաղաղութեան զոհէր 14
կան , ևս այսօր իմ ուխտերս կա-
տարեցի .

Մտոր համար երայ քեզ դիմաւոր 15
ընելու , քու երեսդ վնասուելու , ու
քեզ գտայ :

Իմ անկողինս ծածկոցներով զար- 16
դարեր եմ՝ Լիզիպտոսի ծաղկանկար
ընկնողով .

Միկողնիս վրայ զմեռու , հալուէ 17
ու կինամոն ցանքեր եմ .

Լիզիւր մինչև առաւոտ սիրով 18
զուարճանանք , ու ցանկութիւն-
ներով զգօնեալք .

Ս'ան զի երթիս տունը չէ , անի- 19
կայ հեռու ճամբայ զնայ .

Ստակին քսակը իր հետը առաւ , 20
և լուսնի լուսն օրը իր տունը պիտի
դառնայ :

Մայրէս իր շատ խօսքերովդ դա- 21
նիկայ չապաւորեց , ու իր շքութեան-
ներուն շողջորդութիւնովը զանի-
կայ ստիպեց :

զրեթէ ամեն պէս : թշուառութեան հանդիպեցայ :

15 Վրոն քու ջրակոյտէդ ջնուր խմե ,
և քու ջրհորիդ մէջը վազող ջուրէն :

16 Վրու աղբիւրներդ դուրսը տա-
րածուին , բաշտէ ջուրերու վտակ-
ները հրապարակներուն մէջ :

17 Անոնք մինակ քուկդ բլրան , ու
չէ՛ թէ քուկդ և օտարներունը :

18 Վրու աղբիւրդ օրօնեալ բլրայ .
և քու երիտասարդութեանդ կեկա-
նը հետ ուրսիս եղբր :

19 Ենթադէ՛ս սիրելի եղնիկի պէս ,
և շնորհալիս այժեման պէս բլրայ . ա-
մեն ատեն անոր ստինքները քեզ
կտապընեն , ու միշտ անոր սիրովը
զմայրիս :

20 Եւ ինչո՞ւ՝ սրբեակ իմ , դուն օ-
տար կնիան մը պէտքը զմայրիս , ու
օտար կնիան ծոցը զրկես :

21 Ասան զի մարդուն ճամբաները
Տէրոջ աչքերուն առջևն են . ու
անոր ամեն քայլերը բնօրէն կը կշռէ :

22 Չարապործը՝ իր անօրէնութիւն-
ները պիտի բռնեն . ու անիկայ իր
մեղքին չուաններովը պիտի բռն-
նուի :

23 Ենթադէ՛ս ատանց խրատի պիտի
մտնի , ու իր մեծ յիմարութեամբ
ըը պիտի մտնի :

ԳԼ . Զ

1 Ո՛րդեակ իմ , թէ որ քու բարեկա-
միդ համար երաշխաւոր եղար ,
է՛մ օտար մարդու համար քու ձեռքդ
սուիր :

2 Վրու բերնիդ խօսքերովը որողայ-
թը ինկար , բերնիդ խօսքերովը
բռնուեցար :

3 Ո՛րդեակ իմ , շուտով ասանկ բռե-
օր ազատիս . որովհետեւ դուն քու
բարեկամիդ ձեռքը մտար , զնա
քու բարեկամիդ խոնարհէ՛ , ու
զանիկայ թախանծէ :

4 Եւքերուդ քուն ու արտեանունք-
ներուդ նիբհում մի տար :

5 Վե՛զ ազատէ ինչպէս որ այժեւ
մը քաղաքին ձեռքէն , կամ թռչու-
նը հաւորսին ձեռքէն ի՞նչպիսի :

6 Ո՛վ ծոյլ , միջուկն զնա . անոր

ճամբաները տես , ու խնայողուն
եղբր .

7 Ասան զի անիկայ Էկէ՛ իշխան ,
ոտիկան , կամ տիրող չունի ,

8 Իր կերակուրը ամառունէն կը
պատրաստէ , իր ուտելիքը հունձի
ստեն կը ծոցէ :

9 Ո՛վ ծոյլ , միջուկն ե՛րբ կը պատ-
կիս . քունեդ ե՛րբ պիտի արթն-
նաս :

10 Վիշ մը քնանաս , քիշ մը նիր-
հես , ու քիշ մը ձեռք ձեռքի վրայ
զնես ննջելու համար .

11 Են ատեն քու աղքատութիւնդ
ճամփորդի պէս պիտի գայ , ու կա-
րօտութիւնդ՝ սպառազինեալ մար-
դու պէս :

12 Ենթէն ու չար մարդը ծուռ բեր-
նով կը շարժի .

13 Ենթիկայ իր աչքերովը ակնարկու-
թիւն կ'ընէ , ոտերովը կը խօսի ,
ու մատերովը բան կը սորվեցնէ .

14 Ենթր սրտին մէջը ծռութիւն կայ ,
միշտ չարութիւն կը ֆարէ , ու կը-
ռիւններ կը հանէ :

15 Եսոր համար անոր կորուստը յան-
կարծ պիտի գայ . անիկայ յանկարծ
պիտի կորուսի , ու անոր գարման
պիտի չգտնուի :

16 Տէրը աս վեջ բանէն կը զգօի ,
ու անոր հոգեոյն առջևը իօթը բան
պիղծ է .

17 Եմբարտաւան աչքեր , տախտ
լեզու , և անմեղ արիւն թափող
ձեռքեր ,

18 Չար խորհուրդներ ֆարող սիրտ ,
չարութիւն բնելու համար շուտ վա-
զող ոտեր ,

19 Ստութիւն խօսող անիրաւ վկայ ,
ու եղբայր միջ կոխներ ցտնող
խորտ :

20 Ո՛րդեակ իմ , քու հօրդ պատուի-
րանքը պահէ , և քու մօրդ օրէնքը
մի մերժեր :

21 Օհանոնք միշտ քու սրտիդ վրայ
կայէ . զանոնք քու պարանոցդ
կանէ :

22 Վալած ատենդ անոնք բեղի ա-
ռաջնորդութիւն բնեն , քնացած ա-
տենդ քեզ պահպանեն , ու արթն-
ցած ատենդ բեղի հետ խօսակցին :

22 Եւ ալ շնորհակ' կնկանը ետեւն' սպանդանոցը զացող արջառի պէս, պատժուելու հոգի կապուած յիմարի մը պէս կ'երթայ :

23 Որքան որ նետը անոր ընարզը ծակէ . ինչպէս որ թռչուն մը արտորալով դէպ 'ի ծուղակը կ'երթայ , ու չգիտեր որ անիկայ իր հոգւոյն համար լաւագոյնն է :

24 Եւ հիմա ո՞վ որդիք , ինձի մոտիկ ըրէք , ու իմ բերնիս խօսքերուն ականջ դրէք :

25 'Ինչ սիրող անոր ճամբաներուն շնորհով , եւ անոր շաւիղներուն մէջը չմոլորիս :

26 Ս'ան զի անիկայ շատերը խոցուեց ու կործանեց . ու անոր բոլոր մեղքացած մարդիկները զօրաւոր էին :

27 Եւնոր տունը դժոխքին ճամբաներն է . անոնք մահուան յտեման բանները կ'իջնեն :

ԳԼ . Ը

1 Եւհան իմաստութիւնը կը կանչէ , ու խոհանութիւնը իր ձայնը կուտայ :

2 Եւնիկայ բարձր տեղերու գլուխ , ճամբու վրայ , եւ շաւիղներու մէջ կը կայնի :

3 Եւնիկայ դռներուն քովը՝ քաղաքներուն բերանը , ու դռներուն մուտքը աղաղակելով կ'ըսէ :

4 Ո՛վ մարդիկ ձեզի կը կանչեմ . եւ իմ ձայնս մարդոց որդիներուն է :

5 Ո՛վ տղէտներ , իմաստութիւն սորվեցէք . ո՞վ անմիտներ , խնացող սիրտ ունեցէք :

6 Եւնիկայ , վասն զի աղեիւ բաներ պիտի խօսիմ , ու իմ շքութիւններս պիտի բանամ ուղիղ բաներ իւրեւն համար :

7 'Բանդի իմ քիմքս ճամբորդութիւն պիտի խօսի . բայց իմ շքութիւնքս ամբարշտութենէ կը զըզուի :

8 Բերնիս բոլոր խօսքերը արդարութեամբ են , եւ անոնց մէջը խտորնակ ու ծուռ բան չկայ :

9 Եւման ալ հասկըցողին ուղիղ

են , ու գիտութիւն գտնողներուն շնորհ են :

Իմ իրանտ առէք , եւ ոչ թէ 10 արծաթ . ու ընտիր ոսկիէն աւելի գիտութիւնը արծաթէ :

Ս'ան զի իմաստութիւնը դու 11 հարներէն աղէկ է . եւ բոլոր ցանկալի բաները զին կրնար անոր հաւասարել :

Եւ իմաստութիւնս արամու 12 թեան հետ կը ընակիմ , եւ ճարտարութեանց գիտութիւնը կը գտնեմ :

Տերոյ վախը շարութիւնը աւ 13 տեղն է . եւ հպարտութիւնը , ամբարտաւանութիւնը , չար ճամբան ու նենգաւոր բերանը կ'ատեն :

Խորհուրդը եւ խոհանութիւնը 14 իմն է . եւ եմ հանձար՝ ու զօրութիւնը իմն է :

Թագաւորները ինձմով կը թա 15 գաւորեն . ու նախարարները ինձմով արդարութեան կանոններ կը դնեն :

Ինձմով կ'իջնեն իշխանները , 16 ազնուականները ու երկրիս բոլոր գաղաւթները :

Եւ կը սիրեմ զիս սիրողները , եւ 17 զիս կանուխ վնասողները զիս կը գտնեն :

Իմ քովս հարստութիւն ու փառք , 18 ընտիր ստացուածք , եւ արդարութիւն կայ :

Իմ պտուղս ոսկիէն ու մարմար 19 ոսկիէն , եւ իմ արդիւնքս ընտիր արծաթէն աղէկ է :

Եւ արդարութեան ճամբուն 20 մէջ , իրաւանց շաւիղներուն մէջ կը քայլեմ ,

Որ զիս սիրողներուն ստացուածք 21 ժառանգեցնեմ . ու անոնց զանազանքն պիտի լցնեմ :

Տերը իր ճամբուն սկիզբը՝ իր 22 վաղեմի գործերէն առաջ զիս ստացեր էր :

Եւ յառաջմանէ՝ երկրիս սկիզբէն 23 առաջ ծնուեցայ :

Եւնիկայները չեղած՝ առատ 24 բերուն աղբիւրները չեղած եւ ծընած էի :

- 25 Իւնները չտեղադրուած՝ բլուր-
ներէն առաջ եւ ծնած էի :
- 26 Տակաւին երկիրը , ու բաց տե-
ղումները , և աշխարհիս հողերուն
առջինը չտեղեցած :
- 27 Երբոր երկնայնները կը պատրաս-
տէր , ու անդնդոց երեսին վրայ կա-
մար կը ձգէր , և չոն էի :
- 28 Երբոր վերի ամպերը կ'ուռնուցը-
նէր , և անդնդոց աղբիւրները կը
հաստատէր ,
- 29 Երբոր ծովուն կանոն կը դնէր ,
որ ջուրերը իր հրամանէն դուրս
չելնէ , ու երբոր երկրիս հիմները
կը ձգէր ,
- 30 Եւ ատենը եւ անոր քովը ճար-
տարապետ էի , և ամէն օր տեղ
գուարձուիւնն էի , ու միշտ անոր
առջեւ կ'ուրախանայի :
- 31 Եւ աշխարհիս մէջ , ու անոր
երկրին վրայ կ'ուրախանայի , ու իմ
գուարձուիւնս մարդոց որդիներուն
հետ էր :
- 32 Եւ հիմա՝ ո՞վ որդիք , ինծի մտիկ
ընէք . վասն զի իմ ճամբաներս պա-
հօղները երջանիկ կ'ըլլան :
- 33 Խրանտ մտիկ ընէք , ու իմաստուն
եղէք , ու զանիւր մի՛ մերտէք :
- 34 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ ինծի
մտիկ կ'ընէ , ամէն օր իմ դռներուս
քովը կը հսկէ , և իմ գրանդիքներս
կը դիտէ :
- 35 Ինչու որ զիս գտնողը կեանք կը
գտնէ , ու Տերոջմէ շնորհք կը ստա-
նայ :
- 36 Իսկայ ինծի դէմ մեղանշողը իր
հոգւոյն անխառնութիւն կ'ընէ , ու
բոլոր զիս ատողները մահը կը սի-
րեն :

ԳԼ Թ

- 1 Իմաստութիւնը իր տունը չիտնէ ,
ու իր եօթը սիւները կանգնեց .
- 2 Իր անասունները մորթեց , իր
զինին խառնեց , ու իր սեղանը
պատրաստեց :
- 3 Ենիկայ իր աղախինները խրկեց ,
ու քաղաքին բարձր տեղերուն վրայ
կը կանէ :
- 4 Ո՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս
գայ . ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ ,

- Եղէք իմ հացէս կերէք , ու խառ- 5
նած զինիւն խմցէք .
- Յիմարութիւնը թողուցէ՛ որ 6
ապրիք , ու խոհմութեան ճամբուն
մէջ քաղցէք :
- Շատը ընողը յանդիմանողը իրեն 7
անարգանք՝ ու ամբարիտար խրա-
տողը իրեն արատ կը վաստակի :
- Շատը ընողը մի՛ յանդիմանէր , 8
որ չըլլայ թէ քեզի թշնամի ըլլայ .
իմաստունը յանդիմանէ , ու քեզ
պիտի սիրէ :
- Իմաստունին իրաւ տուր , և ա- 9
ւելի իմաստուն պիտի ըլլայ . արդար
մարդուն սորվեցո՛ւր , ու ի՛ր իմաս-
տութիւնը պիտի աւելորնէ :
- Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջ 10
վասն է , ու Եմնաստուրքին զիտու-
թիւնը հանձար է :
- Վասն զի քու օրերդ ինծմով պի- 11
տի շատնան , և քեզի կենաց տարի-
ներ պիտի աւելնան :
- Թո՛ւ որ իմաստուն եւ , քեզի ի- 12
մաստուն եւ , ու թէ որ ծաղը ընող
եւ , տեղ պարտէ՛ միշտակ դուն պի-
տի կրես :
- Ենզգամ կնիկը աղաղակող կ'ըլ- 13
լայ . անիկայ անմիտ է , ու բան մը
չցիտեր :
- Եւ քաղաքին բարձր տեղումները՝ 14
իր տանը դուռը աթոռի վրայ կը
նստի ,
- Որ իրենց ճամբան չիտակ գացող 15
անցաւորները կանչէ .
- Ո՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս 16
գայ . ու պակասամիտ եղողին կ'ը-
սէ :
- Գողցուած ջուրերը անուշ են , և 17
գաղտուկ հացը համով կ'ըլլայ :
- Իսկայ անիկայ չցիտեր որ ան տեղը 18
մուկնէր կան , ու անոր հրաւիրած
մարդիկները դժոխքին անդունդնե-
րուն մէջն են :

ԳԼ Ժ

- Սողոմոնին առականքը : 1
- Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրա-
խացնէ . բայց անմիտ տղան իր
մօրը տրամութիւն է :
- Ենթոյնութեան գանձերը օգուտ 2

- 4 Նն ըննր . բայց արդարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ :
- 3 Տէրը արդարեւ հոգին անօթի չի ողորդ . բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խափանէ :
- 4 Դպրէ մեծորով բանողը ազգատ կ'ըլլայ . բայց ժիր մարդայ մեծը հարստութիւն կը բերէ :
- 5 Կն որ ամսոր կը ժողովէ խոհեմ տղայ է . հունձի ատեն քնացողը ամօթոյ պատճառ եղող տղայ է :
- 6 Երգարին զխուն փայ օրջու- թիւներ կան . բայց բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ :
- 7 Երգարներուն յիշատակը օրջնալ կ'ըլլայ . բայց ամբարիշտներուն ա- նունը կը փախի :
- 8 Իմաստուն սիրտ ունեցողը պա- տահրանքները կը բռնէ . բայց յի- մար չըմբռնող ունեցողը կը կոր- ծանի :
- 9 Աստարիւթեամբ քաղողը ա- պահովութեամբ կը քալէ . բայց իր ճամբաները ծողը պիտի ճանչցուի :
- 10 Եւթով ակնարկութիւն բնողը նե- ղութիւն կու տայ . ու յիմար չը- թուր ունեցողը կը կործանի :
- 11 Երգարին բերանը կենաց աղբիւր է . բայց բռնութիւնը ամբարիշտ- ներուն բերանը կը գոցէ :
- 12 Ետեւութիւնը կոխներ կը հա- նէ . բայց սէրը ամեն յանցանքները կը ծածկէ :
- 13 Իմաստունին չըմանցը վայ ի- մաստութիւն կը գտնուի . բայց պակասամիտ եղողին կոնակին հա- մար զաւազան պէտք է :
- 14 Իմաստունները գիտութիւն կը գանձեն . բայց յիմարին բերանը կործանման մօտ է :
- 15 Հարուստին ճոխութիւնը իր ա- մուր քաղաքն է . բայց տնայինե- թուն ազգատութիւնը իրենց կոր- ծանուանէ :
- 16 Երգարին գործը կենաց համար է . խի ամբարիշտն արդիւնքը մեղաց համար է :
- 17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է . բայց յանդիմանութիւնը մեծողը կը մոլորի :
- 18 Ետեւութիւնը ծածկողը՝ սու-

- խոտ չըմբռնող . ու բամբասանը հանողը անմիտ է :
- Ըստ խոսքերու մէջ յանցանք 19 պակաս է . բայց իր չըմբռնողները զարգող խելացի է :
- Երգարին լեզուն բնախ արծաթ 20 է . ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի :
- Երգարին չըմբռնողները՝ շատե- 21 թուն ստաշնորդութիւն կ'ընեն . բայց յիմարները խելացի պակասութե- նն կը մեռնին :
- Տէրը օրջութիւնն է որ հարբու- 22 տութիւն կու տայ . ու անոր հետ արամութիւն չխտանի :
- Չարութիւն ընելը յիմարին դրօ- 23 սանքն է . բայց խոհեմ մարդուն՝ իմաստութիւնը :
- Չար մարդուն փախցած բանը իր 24 վայ կու գայ . բայց արգարներուն փախաքը կը լքուի :
- Արդիւն անյնեւուն պէս՝ ամբա- 25 բեւոյժ բնաշնորդ կ'ըլլայ . բայց ար- դարը յաւիտեական հիմն ունի :
- Ինչպէս է քաղաքը ակնանկուն , 26 եւ ծովը աշտուն , ծոցն ալ գնե- թը խրկողներուն այնպէս է :
- Տէրը փախը օրեր կ'աւելցնէ . 27 բայց ամբարիշտներուն տարիները պիտի կարծրանան :
- Երգարներուն յոյսը ուրախու- 28 թիւն է . բայց ամբարիշտներուն ակնկալութիւնը պիտի կորսուի :
- Տէրը ճամբան արգարին գորու- 29 թիւն է . բայց անօրջութիւն գոր- ծողներուն կործանում է :
- Երգարը պիտի չափանի յաւի- 30 տեան , բայց ամբարիշտները երկրի վայ պիտի չընակին :
- Երգարին բերանը իմաստութիւն 31 կը բոցէ . բայց նեղատուր լեզուն պիտի կարուի :
- Երգարին չըմբռնողները հաճոյ 32 բանը գիտեն . բայց ամբարիշտնե- թուն բերանը փայն նեղութիւնն :

ԳԼ . ԺԵ

- Մեղութեան կշիռը Տէրոջն առ- 1 ձն է պիղծ . բայց ուղիղ լե- թեւէ քարը անոր հաճոյ է :

- 2 Երբ որ հպարտութիւնը կայ , ա- նարկութիւնն ալ կու գայ . բայց իմաստութիւնը խոնարհութիւն հետ է :
- 3 Ուղիղներուն շիտակութիւնը ա- նոց ստաշնորդութիւն կ'ընէ . բայց անօրջներուն ծողութիւնը զանոնք բնաշնորդ կ'ընէ :
- 4 Բարկութեան օրը հարստութիւ- նը օղորտ մը չընէ . բայց արդա- րութիւնը մահուանէ կ'ազատէ :
- 5 Աստարեւանքուն արգարութիւ- նը անոց ճամբան կը շիտէ . բայց անիրաւը իր անիրաւութեամբը կ'ընայ :
- 6 Ուղիղներուն արգարութիւնը զանոնք կ'ազատէ . բայց անօրջնե- յերը իրենց չարութեամբ մէջ կը բռնուին :
- 7 Երբ որ չար մարդը մեռնի , աւուր ակնկալութիւնը կը կորսուի . եւ անօրջներուն յոյսը կը կորսուի :
- 8 Երգարը նեղութեան կ'ազատի , ու անոր տեղը ամբարիշտը կ'ըն- թայ :
- 9 Ակնկալողը բերանը իր դրացին կը կործնցնէ . բայց արգարները գիտութեամբ կ'ազատին :
- 10 Երգարներուն յաճողութեանը վայ քաղաքը կ'ուրախանայ . ու երբ որ չարքը կորսուին , ցնծու- թեան ձայն լը լսուի :
- 11 Ուղիղներուն օրջութիւնովը քա- ղաքը կը բարձրանայ . բայց ամ- բարիշտներուն բերանը կը կործա- նի :
- 12 Պակասամիտ եղողը իր դրացին կ'արհամարհէ . բայց խոհեմ մար- դը կը լսէ :
- 13 Բանարկութեան պտուղը զաղտնիքը կը յայտնէ . բայց հա- լատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը ծածկէ :
- 14 Ժողովուրդը անանց խոհակա- նութեան կը կործանի . բայց խորհրդականներու բազմութեամբ փրկութիւն կ'ըլլայ :
- 15 Օտարականին երաշխաւոր եղողը անշուշտ շարքի կը հանդիպի . բայց երաշխաւորութիւնը աստղը ապահով է :
- Ընորհալի կնիկը պատիւ կ'ըն- 16 տանայ . եւ զորաւոր մարդիկները հարստութիւն կը ստանան :
- Ողորմած մարդը իր անձին աղե- 17 կութիւն կ'ընէ . բայց անօրջը՝ մարդը իր մարմնոյն նեղութիւն կու տայ :
- Չար մարդը անտի գործ կը 18 գործէ . բայց արգարութիւն ցա- նողը ապահով վարձք կ'ունենայ :
- Ինչպէս որ արգարութիւնը կե- 19 նաց Իմաստունը , նոյնպէս ալ չա- րութեան հետեւողը իր մահուանը կ'ընայ :
- Կուտ սիրտ ունեցողները Տէրոյն 20 ատնելը պիտի են . բայց ուղիղ ճամ- բայ քաղաքները անոր հաճոյ են :
- Մարդները լեւ- ձայն մեծի 21 քաղաքի փառանք , անպատիւ պիտի չման . բայց արգարներուն սերուն- դը պիտի ազատի :
- Ղեկըցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութիւն 22 չունի , խոցին քիթը դրոշմ ոսկի օղակին լը նմանի :
- Երգարներուն ցանկութիւնը մի- 23 այն բարութիւն է . բայց անօրջնե- յերուն ակնկալութիւնը բարկութե- թիւն պէտք ըլլայ :
- Մարդ կայ որ իր արգարութե- 24 ցունքովը կ'աւելցնէ , ու Իմար Իւյ ոչ չափէ դուրս կը ընայ , բայց կարծաւորութեան լը հաւանի :
- Բարեբաւ անձը պիտի գիբնայ . 25 եւ ան որ կ'ուռնէ ինքն ալ պիտի ուռնուի :
- Յորինք պահողին՝ ժողովուրդը 26 անէճը կու տայ . բայց զանկայ ծախողին գիտուն վայ օրջութիւն կ'ըլլայ :
- Եղեկութեան համար փոյթ ունե- 27 ցողը շորհք կը ստանայ . բայց ուժ որ գէշութիւն կը փնտռէ , անկայ իրեն պիտի հանդիպի :
- Իր հարստութեանը վայ յոյսը 28 դնողը պիտի ինայ . բայց արգար- ները կանանչ սերի պէս պիտի ծողկին :
- Իր տանը նեղութիւն տուողը հով 29 պիտի ժառանգէ . ու յիմարը ի- մասուն ունեցողին ծառայ պիտի ըլլայ :

- 30 Երգարին պտուղը կենաց ծառ է . և հողիներ վաստընողը խմաստուն է :
- 31 Մհան արգարը երկրի վայ պատիվ կը կրէ . ուր մնաց ամբարիշտը ու մեղաւորը :

ԳԼ . ԺԻ

- 1 Խրատը սիրողը գիտութիւնը կը սիրէ . ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է :
- 2 Բարի մարդը Տերոմէ շնորհք կը ստանայ . բայց Մարտոն չեն դաւոր մարդը պիտի դատապարտէ :
- 3 Մարդը անխրատութեամբ հատաւորութիւն չունենար . բայց արդարեան արմատը չարմիր է :
- 4 Մարքին կնիկը իր երկանը պըսակ է . բայց նախատիքը բերողը անոր ոսկրներուն մէջ փառութեանը պէս է :
- 5 Երգարներուն մոռնութիւնները իրաւունք են . բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նենդութիւն են :
- 6 Մարքիշտներուն խօսքերը արիւնի համար դարան են . բայց ուղիներուն բերանը գերեւը կ'աղատէ :
- 7 Մարքիշտները կը կործանին , ու բնակիչ կ'ըլլան , բայց արգարներուն տունը կը հաստատուի :
- 8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գոլուի . բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ'անարգուի :
- 9 Մենշան մարդը՝ որ ծառայ ունի , գինըը մեծցնող ու հացի կարօտ եղողէն աղէկ է :
- 10 Երգարը իր անասուններուն կենացը համար հող կը տանի . բայց ամբարիշտներուն աղիքները անուշոք են :
- 11 Իր երկիրը դործողը հայով կը կշտանայ . բայց դատարի մարդիկներուն հետեւողը պակասամիտ է :
- 12 Մարքիշտը շարերուն աւարին կը փախարի . բայց արգարներուն արմատը պտուղ կու տայ :
- 13 Չարը իր ջրմուկներուն յանձնարով որդայթը կ'իյնայ . բայց արգարը նեղութիւնէն կ'իլլէ :

- 14 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքներով կը լցուի . ու մարդուն ձեռաց հատուցումը իրեն պիտի դառնայ :
- 15 Հիմարին ճամբան՝ իր աչքերուն չիտակ է . բայց խրատ մտիկ ընողը խմաստուն է :
- 16 Հիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը . բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է :
- 17 Նշարտութիւն խօսողը արդատութիւն կը յայտնէ . իսկ սուտ վրան նենդութիւն :
- 18 Մարքիշտը կան՝ որ իրենց շատախօսութեամբը սուրի պէս կը խոյտան . բայց խմաստուններուն լեզուն թշուառութիւն է :
- 19 Նշարտախօս ջրմուկը միշտ հաստատ կը մնայ . բայց ստախօս լեզուն վայրկեանակա է :
- 20 Չարութիւն մոռնողին սրտին մէջ նենդութիւն կ'ըլլայ . բայց խաղաղութեան համար խորհուրդը ընողները ուրախութիւն կ'ունենան :
- 21 Երգարին ընտ շարքի չհասնիր . բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը լցուին :
- 22 Սուտ ջրմուկը Տերոմէ գողուի է . բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են :
- 23 Խոհեմ մարդը իր գիտցածը կը ծածկէ . բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ :
- 24 Ժիր մարդոյ ձեռքը կ'իլլէ , ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ :
- 25 Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանկայ կը ձիւլէ . բայց աղէկ խօսքը կ'ուրախացնէ զանիկայ :
- 26 Երգարը իր ընկերին ճամբայ կը ցուցնէ . բայց ամբարիշտներուն ճամբան գերեւը կը մոլորցնէ :
- 27 Ծոյլը իր որսը չիւնէ . բայց փեր մարդուն ստացուածքը պատուական է :
- 28 Երգարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ . և անոր շաւիղներուն ճամբուն մէջ մահ չկայ :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 խմաստուն տղան իր հօրը խրատը Դիլիճէ . բայց ծաղը ընողը

- 1 յանդիմանութիւնը մտիկ չընէր :
- 2 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն կ'ուտէ . բայց անորէնեւուն հողին բռնութիւն :
- 3 Իր բերանը զգողը իր անձը կը պահէ . բայց ջրմուկները լայն բացողը պիտի կորսուի :
- 4 Նշարին հողին կը ցանկայ , ու բան մը չունի . բայց ժրջան մարդոյ հողին կը գիրնայ :
- 5 Սուտ խօսքը արգարին առեւի է . բայց ամբարիշտը անթափեց ու խայտառակ վարը ունի :
- 6 Երգարութիւնը կատարելութեամբ քաղցները կը պոչտպանէ . բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ :
- 7 Կան որ գերեւը հարուստ կը ցուցնեն , ու բան մը չունեն , և ինչ որ գերեւը աղքատ կը ցուցնեն , ու շատ հարստութիւն ունեն :
- 8 Մարդուն կենացը փրկանքը իր հարստութիւնն է . բայց աղքատը յանդիմանութիւն չընէ :
- 9 Երգարներուն լցուր զուարթ պիտի ըլլայ . բայց ամբարիշտներուն ճրարը պիտի մարէ :
- 10 Հիմարի հարստութիւնէ կոխ կը ծաղի . բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խմաստութիւն կայ :
- 11 Ենթադրութեամբ Ժողովուրդ հաւատութիւնը պիտի պակսի . բայց իր աշխատութեամբը ժողովողը պիտի շատցնէ :
- 12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հեւանդարնէ . բայց փափաքին հասնիլը կենաց ծառ մըն է :
- 13 Խօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի . բայց պատուիրանքն վախցողը վարձք պիտի առնէ :
- 14 խմաստունին օրէնքը կենաց աղբիւր է , մահուան որդայթներէն ազատ մնալու համար :
- 15 Բարի խոհեմութիւնը շնորհք կու տայ . բայց անորէններուն ճամբան դժուարին է :
- 16 Մեն ինքեցի խմաստութեամբ կը գործէ . բայց անմիտը յիմարութիւն կը տարածէ :
- 17 Չար պատգամաւորը թշուառութեան մէջ կ'իյնայ . բայց հաւա-

- տարիմ գեապանը թշուառութիւն է :
- 18 Խրատ անարգողը աղքատութիւն ու անարգութիւն կը իրէ . բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը պատու կը գտնէ :
- 19 Պափաքին կատարելը հողին անոյլ է . ու շարագործութեանէ կու կենալը յիմարներուն գողուի է :
- 20 խմաստուններուն հետ քաղցը խմաստուն կ'ըլլայ . բայց անմիտներուն հետ ընկերացողը չար կ'ըլլայ :
- 21 Մեղաւորներուն ետեւն ձախորդութիւն կ'երթայ . բայց արգարներուն բարիքը կը հատուցուի :
- 22 Բարի մարդը իր որդեցող որդին ներուն մաւանդութիւն կը թողու . բայց մեղաւորին ստացուածքը արդարեան համար կը պահուի :
- 23 Մեղաւորներուն մշակած երկրին մէջ շատ ուտելիք կայ . բայց Խորհրդոյ որ անխրատութիւն կը կորսուի :
- 24 Կաւաղանին խնայողը իր որդին կ'առնէ . բայց զանկայ սիրողը կանխիկէ կը խրատէ :
- 25 Երգարը միշտ իր անձին կշտանալու կ'ուտէ . բայց ամբարիշտներուն փորը կարօտութիւն պիտի քաշէ :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 խմաստուն կնիկները իրենց տունը կը շինեն . բայց յիմար կնիկը զանկայ իր ձեռքով կը փորքնէ :
- 2 Իր ուղղութեանը մէջ քաղցը Տերոմէ կը վախնայ . բայց ծուռ ճամբայ ունեցողը զանկայ կ'անարգէ :
- 3 Հիմարին բերանը հպարտութեան դաւաղան կայ . բայց խմաստուններուն ջրմուկները գերեւը կը պահեն :
- 4 Ուր որ արջառ չկայ , մոռըը մարդ կը մնայ . իսկ արգարին առատութիւնը եզին զօրութեանէ առաջ կու գայ :
- 5 Նշարտութեան վրան սուտ ջրմուկը անխրատ վրան սուտութիւնները կը թափէ Բերէն :

- 6 Ծաղը ընողը խմաստութիւն կը փնտռէ, ու չգտնելէ, բայց խմաստուններուն համար զիտութիւնը գիտնելէ:
- 7 Հիմար մարդէն հեռացիր, երբոր կ'իմանաս որ խմաստուն չլինիր: Եւ չտեսնել:
- 8 Խելացի մարդուն խմաստութիւնը իր ճամբան հասկընալն է. բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգութիւն է:
- 9 Հիմարները յանցանքը ծաղը կ'ընեն. բայց ուղիղներուն մէջը նենգորոշման լինի կայ:
- 10 Սիրտը սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ. ու անոր ուրախութեանը՝ ուրիշը մանակից լարէ:
- 11 Մարտիշներուն տունը պիտի կործանի. բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի:
- 12 Նամուայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երենայ, բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է:
- 13 Կիծաղելու առնին ալ խաղաղութիւնը տրտմութիւն կը գցայ, և ուրախութեան վախճանը սուղ կ'ըլլայ:
- 14 Կպահանած սիրտը իր ճամբաներէն ու բարի մարդը ինքիմէն պիտի կշտանայ:
- 15 Սիրտը մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ. բայց խելացին իր քոյրերը կը քննէ:
- 16 Խմաստունը կը փնտռէ, ու չգտնելէ կը փախչի. բայց անմարտը կը հպարտանայ, ու յանձնապատան կ'ըլլայ:
- 17 Եւստ բարկացողը յիմարութիւն կ'ընէ. ու նենգամիտ մարդը աստիճան է:
- 18 Նախահանգներ անմտութիւն կը ժողովեն. բայց խելացիները գիտութեամբ կը պահուին:
- 19 Չարերը բարիներուն առջեւ կը խոնարհին, և ամբարիշտները արգարներուն դրանք քոյրէ:
- 20 Մարդուն մինչև անգամ իր ընկերին աստիճան է. բայց հարուստին բարեկամները շատ են:
- 21 Իր ընկերը անարդողը մեղք կը

- գործէ. բայց աղքատին ողորմութիւն ընողը երանելի կ'ըլլայ:
- 22 Նախ չարութիւն մտածողները կը մոռնին. բայց բարութիւն մտածողներուն՝ ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն կ'ըլլայ:
- 23 Վնաս աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ. բայց դատարկութեան լինելը՝ միայն կարօտութեան լինելէ տարբեր է:
- 24 Խմաստուններուն հարստութիւնը իրենց պատին է. բայց անմտուններուն բաժնութիւնը յիմարութիւն է:
- 25 Առատարի՜ վնաս հոգիներ կ'ազատէ. բայց խաղաղութիւնը ստուգութիւններ դուրս կու տայ:
- 26 Տէրոջ վախին մէջ հաստատ վստահութիւն կայ. ու անոր որդիքը ապաւեն պիտի ունենան:
- 27 Տէրոջ վախը կենաց աղբիւր է, մահուան որոգայթներէն ազատ մընալու համար:
- 28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թաղաւորին պատին է. բայց ժողովուրդին նաւագութիւնը իշխանին կործանութիւնն է:
- 29 Խելացիամիտ մարդը շատ խոհմէն է. իսկ կարճամիտը շատ յիմարութիւն կ'ընէ:
- 30 Անգարտ սիրտը մարմնայ կեանք է. բայց նախանձը ոսկորներուն փտութիւնն է:
- 31 Աղքատին զրկման ընողը անոր Ստեղծիչը կ'անարգէ. բայց տնանկին ողորմութիւն ընողը՝ զնախկինը կը պատուէ:
- 32 Մարտիշը իր չարութեանը համար կը վերջանայ. բայց արդարեւ իր մահուան աստիճանը ապաւեն կ'ունենայ:
- 33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն կը հանդէս. իսկ յիմարներուն ներքեւ կը ծածկուի:
- 34 Արդարութիւնը արդը կը բարձրացնէ. բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարդատք է:
- 35 Խոհմէն ծառային թաղաւորը կը հաճի. բայց նախատինք բերող ծառային կը բարկանայ:

ԳԼ. ԺԼ

- 1 Սեղմ պատասխանը սրտմտութիւնը կ'իշխէ. բայց խիստ խօսքը բարկութիւնը կը գրգռէ:
- 2 Խմաստուններուն լեզուն գիտութիւնը հաճող կ'երեցնէ. բայց անմտներուն բերանը յիմարութիւն կը բղիւնէ:
- 3 Տէրոջ աշխերը ամէն տեղ չաբերը ու բարիները կը դիտեն:
- 4 Խաղաղասէր լեզուն կենաց ծառ է. բայց խոսքարար լեզուն սիրտ կը կոտորէ:
- 5 Հիմարը իր հօրը խրատը կ'անարգէ. բայց յանգիմանութեան ֆաղանդողը խելացի կ'ըլլայ:
- 6 Արդարին տունը մեծ զանձ կայ. բայց ամբարշտին եկամուտներուն մէջը խռովութիւն կայ:
- 7 Խմաստուններուն չլինելը գիտութիւն կը տարածեն. բայց յիմարներուն սիրտը պնդուի:
- 8 Մարտիշներուն զոհը Տէրոջ առջեւ պիտի լինէ. բայց ուղիղներուն աղօթքը անոր ընդունելի է:
- 9 Տէրը ամբարշտին ճամբայէն կը զգուշի, բայց արդարութեան հետեւողը կը սիրէ:
- 10 Ուղի՜ ճամբան մերժողին գէպատի՜ մէջ. ու յանգիմանութիւնը ատողը պիտի մահուի:
- 11 Կոտորելու ու կորուսողը Տէրոջ առջեւ է. որչափ աւելի մարդոց որդիներուն սիրտերը:
- 12 Ծաղը ընողը իր յանգիմանիչ չլինելը, և խմաստուններուն քովը լինելը:
- 13 Ուրախ սիրտը երեսը կը գուարթացնէ. բայց սրտին տրտմութեան հոգիին կը ծնուի:
- 14 Անձաբեղ սիրտը գիտութիւն կը փնտռէ. բայց անմտներուն բերանը յիմարութեամբ կը անանի:
- 15 Ստեղծողը մարդուն ամէն օրերը գէշ են. բայց ուրախ սիրտը մշտնջենաւոր կոտորելու մէջ է:
- 16 Եւրի աղէկ է քիչ բանը Տէրոջ վախով, քան թէ մեծ զանձը իւր ուղիղութիւնով:
- 17 Եւրի աղէկ է սէր եղած տեղը խոտեղէն կերակուրը, քան թէ գէրգուրակը ատուրութիւնով:
- 18 Բարկասիրտ մարդը վնաս կը հասնէ. բայց երկայնամիտը կոտորելու չափը կը չգտնէ:
- 19 Ծաղիկն ճամբան փնտռելու ցանկի պէս է. բայց ուղիղներուն ճամբան բանուի է:
- 20 Խմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացնէ. բայց անմտ մարդը իր մայրը կ'անարգէ:
- 21 Պակասամիտ մարդուն յիմարութիւնը գրոտն է. բայց խմաստուն մարդը կ'ուղիղ իր ընկերացի:
- 22 Եւրի խորհուրդի գիտատրուութիւնները կը ցրուին. բայց խորհրդապահներուն շատութիւնովը կը հաստատուին:
- 23 Սարդ իր բերին պատասխանովը կ'ուրախանայ. ու ատենովը լուսածխօքը մըջի գեղեցիկ է:
- 24 Անաղ ճամբան խոհմէն մարդը գէպ ի փնտռելու, որ վարի դժոխքէն հեռանայ:
- 25 Տէրը հպարտներուն տունը կը կործանէ. բայց որբերին սահմանը կը հաստատուի:
- 26 Չար մարդուն խորհուրդները Տէրոջ առջեւ պիտի լինեն. բայց պարկեշտներուն խօսքը հաճելի են:
- 27 Վաղահիւստ անձնատուր եղողը իր տունը խռովութեան մէջ կը ձգէ. բայց կաշառքներէ զգուղը պիտի ապրի:
- 28 Արդարին սիրտը տալու պատասխանը կը մտածէ. բայց ամբարիշտներուն բերանը չարիք կը լղիւնէ:
- 29 Տէրը ամբարիշտներէն հեռու է. բայց արդարներուն աղօթքը կը լսէ:
- 30 Եւրի լոյսը սիրտը կ'ուրախացնէ. ու բարի լոյսը ոսկորները կը գերջնէ:
- 31 Անաղ խմաստուններուն մէջ կը բնակի:
- 32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ'անարգէ. բայց յանգիմանութիւնը մընալու ընողը իւր կը վատարկի:
- 33 Տէրոջ վախը խմաստութեան

- 31 Սաղէ ճերմութիւնը փառայ պատկէ, քէ քան իկայ արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի :
- 32 Իբրկայնամա մարդը հզօր մարդէն աղէկ է, ու իր ողին զսպողը՝ քաղար աննողէն :
- 33 Սիճակը ծոցը կը ձուի . բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոյնէ է :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Լ՛ղէկ է պատառ մը չոր հոց խաղաղութիւնով, քան թէ տուն մը լիցուն գոհար կուտով :
- 2 Խոհեմ՝ ծառան՝ նախատնիք բերող որդիին կ'իշխէ, ու եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին կ'առնէ :
- 3 Բրձաթի համար հալոց, և ոսկիի համար քուրայ կայ . բայց սիրտերը փորձող Տէրն է :
- 4 Չար մարդը անիրաւին շրթանցը մոտիկ կ'ընէ, ու ստախոսը վնասակար լիցուն ականջ կը դնէ :
- 5 Աշխատը ծաղր ընողը՝ անոր Սոնդիւն կ'անարգէ, և ձախորդութեան վրայ ուրախացողը անպատիւ պիտի չլինայ :
- 6 Որդւոց որդիները՝ ճերմուն պըստէն է, և որդւոց պարծանքը իրենց հայրերն են :
- 7 Ընտիր խօսքը անգգամին չլայլէր . որչափ աւելի ստախոս շրթունքը ագնուականն :
- 8 Պարզեւ՝ գործածողին առջևը պատուական գոհարի պէս է, ուր որ դառնայ յաջողութիւն կը գտնէ :
- 9 Հանցանքը ծածկողը բարեկամութիւն կը փնտռէ . բայց զանիկայ պատմողը մոեքիմ՝ բարեկամները կը դատէ :
- 10 Խոհեմ՝ մարդուն աւելի կ'ազդէ քէ յանդիմանութիւնը, քան թէ հարիւր գաւառի հարուած՝ յիմարին :
- 11 Չար մարդը միշտ ապստամբութիւն կը փնտռէ, ու անոր խիստ պատգամաւոր կը խրկուի :
- 12 Եւ աղէկ է ձագերը գողցուած արջուն առջևը ելլել, քան թէ յիմարի մը՝ անոր յիմարութեան առջևը :

- 13 Ո՛վ որ աղէկութեան փոխարէն շարիք կը հատուցանէ, շարիքը անոր տունէն պակաս պիտի չըլլայ :
- 14 Սոնդիւն սկզբնաւորութիւնը ծուրին արձակմանը կը նմանի . ուրեմն վէճը չորնկամ՝ էտ քաշուէ :
- 15 Վարարիչոր արդարացընողը և արդարը ամբարիշտ հանողը՝ երկուքն ալ Տէրոյն առջևը պիտի չեն :
- 16 Իմաստութիւնը ծախու առնելու գինը՝ լինչ սոգուտ ունի յիմարին ձեռքը, որովհետեւ խնկը չունի :
- 17 Բարեկամը ամէն ատեն կը սիրէ, ու եղբարքը ներութեան ոտքէ՝ համար ծնած է :
- 18 Պակասամիտ մարդը ձեռքը կուտայ, ու իր բարեկամին համար և բաշխաւոր կ'ըլլայ :
- 19 Սիրտ սիրողը յանցանք կը սիրէ . իր դուռը բարձրացընողը՝ իր կործանումը կը փնտռէ :
- 20 Հոգու սիրտ ունեցողը աղէկութիւն չգտնէ, ու նենգաւոր լեզուով մարդը շարիքի մէջ կ'իշխայ :
- 21 Հիմարը ծնանողը տրամութիւն կը կրէ, և անգգամին հայրը շուրախամար :
- 22 Ուրախ սիրողը գեղի պէս օգտակար է . բայց կոտորած սիրտը ու կորները կը չորցնէ :
- 23 Խօսքին մարդը ուրեմն ծոցէն կաշուք կ'առնէ, որ արդարութեան ճամբաները ծոէ :
- 24 Իմաստութիւնը խոհեմ մարդուն առջևն է . բայց յիմարին աշխտը՝ երկրին ծայրերն են :
- 25 Հիմար տղան իր հօրը տրամութիւն, ու գինքը ծնանողին դառնութիւն կ'ըլլայ :
- 26 Աղէկ չէ արդարէն տուգանք առնելը, ո՛ւ ալ իշխանները ծեծելը՝ իրաւունք չիլին համար :
- 27 Իր խօսքերը զսպողը իմաստուն է, ու երկայնամիտ մարդը հանձարեղ է :
- 28 Հիմարը անգամ թէ որ լուռ կենայ, իմաստուն՝ ու իր շրթունքները գոցողը հանձարեղ կը սեպուի :

խրատն է , ու փառաց առջևէն խո-
նարհութիւնը լիբերայ :

ԳԼ . ԺԵ .

- 1 Սրտին տրամադրութիւնները մար-
դուն ին քերէրէն . բայց լի-
զուն պատասխանը Տէրոյմէն է :
- 2 Սարդուն ամէն ճամբաները իրեն
մարդու կ'երևան . բայց Տէրը հո-
գինները կը կշռէ :
- 3 Քու գործերդ Տէրոջ յանձնէ ,
և քու խորհուրդներդ պիտի հաս-
տատուին :
- 4 Տէրը ամէն բան իր նպատակին
համար ստիղծեց , ու ամբարիշտն
ալ՝ ձախորդ օրուն համար :
- 5 Բնէն սրտով հպարտները Տէրոյն
առջևը պիղծ են , ու Բէն ձեռք
ձեռքի քաշէ . Գաւառի , անպատիւ
պիտի լինան :
- 6 Ողորմութեամբ և ճամբարու-
թեամբ անօրէնութիւնը կը քա-
ւուի , ու Տէրոջ փախուց խոր չա-
րութենէ կը հեռանայ :
- 7 Արքայ Տէրը մարդուն ճամբա-
ներուն կը հաճի , մինչև անդամ
անոր թշնամիները կը հաշտեցնեն
անոր հետ :
- 8 Եղէկ է քիւ բան արդարու-
թեամբ , քան թէ մեծ եկամտաներ
անիրաւութեամբ :
- 9 Սարդուն սիրտը իր ճամբան կը
ձարէ . բայց անոր քայլերը Տէրը
կ'ուղղէ :
- 10 Թագաւորին շրթունքներուն վը-
րայ աստուածային ազդեցութիւն
կայ . անոր բերանը դատաստանի
մէջ չսխալի :
- 11 Ողիւզ կշռողը և կշիռը Տէ-
րոյն է . մախաղն ամէն կէտէ քա-
րերը անոր գործքն են :
- 12 Չարագործութիւնը թագաւոր-
ներուն զգուշիկ է . փան զի արժողը
արդարութեամբ կը հաստատուի :
- 13 Երգար շրթունքները թագաւոր-
ներուն հաճելի են . ու շիտակ խօսո-
ղը կը սիրեն :
- 14 Թագաւորին բարկութիւնը մա-
հուան զեհպաններու պէտ է . բայց
իմաստուն մարդը զանկայ կ'իջե-
ցնէ :

- 15 Թագաւորին երեսին լցուր կհանք
է . ու անոր հաճութիւնը վերջի
անձրեւին ամպին պէտ է :
- 16 Իմաստութիւն աստուայը ոսկին
որչափ աղէկ է . և հանձար փա-
տելիլը արծաթէն աւելի ընտիր է :
- 17 Ողիւզներուն մեծ ճամբան չա-
րութենէ հրաժարին է . իր ձամ-
բուն զգուշութիւն ընողը իր հոգին
կը պահէ :
- 18 Ստորածին առջևէն հպարտու-
թիւն , ու կործանման առջևէն ամ-
բարտաւանութեան ողին լիբերայ :
- 19 Խոնարհներուն հետ խոնարհ բը-
լալ՝ հպարտներուն հետ աւար
բամենքն աղէկ է :
- 20 Գործքի մէջ խելացութեամբ
փարուողը բարիք կը գտնէ . ու Տէ-
րոջ ապաւինողը երանելի է :
- 21 Իմաստուն սիրա ունեցողը խոհեմ
կը ըսուի . և շրթնայ քաղցրութիւ-
նը գիտութիւն կ'աւելցնէ :
- 22 Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց
աղբիւր է . բայց իմարտներուն խը-
րատը յիմարութիւն է :
- 23 Իմաստունին սիրտը իր բերնին
իմաստութիւն կու տայ , ու իր շքե-
թունքներուն գիտութիւն կ'աւել-
ցնէ :
- 24 Սայելուչ խօսքերը մեղքի խո-
րխիսին պէտ է . հոգին քաղցր՝ ու
ոսկորներուն բժշկութիւն է :
- 25 Ճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ
կ'երենայ , բայց անոր փախմանը մա-
հուան ճամբաներն են :
- 26 Եղևատող անձը իրեն համար
կ'աշխատի . քանզի իր բերանը կը
պահանջէ իրմէ :
- 27 Ենթեմ մարդը չարութիւն կը
փորէ , ու անոր շրթունքներուն վը-
րայ իր թէ այրող կրակ մը կայ :
- 28 Ծուռ մարդը կռիւ կը հանէ ,
և քուն մտերիմ բարեկամները կը
զատէ :
- 29 Ենթեմ մարդը իր ընկերը կը
խաբէ , ու զանկայ գէշ ճամբանք
կը տանի .
- 30 Ենթեմութիւններ մտածելու հա-
մար աչքերը կը գոցէ , և շրթունք-
ները խանձնելով չարութիւնը կը
կատարէ :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Խնքնահաճոյ մարդը ի՞նչ ցանկութիւնը կը փնտռէ և ամէն խորհուրդի դէմ կը կենայ :
- 2 Հիմարը խոհեմութիւնէ չախորժեր . հապա իր սրտին մէջ եղածը յայտնել կ'ուզէ :
- 3 Երբոր ամբարիշտը զայ , անարդու թիւն ալ կու գայ , ու նախաւորքի հետ խայտառակութիւն :
- 4 Մարդուն քերէին խօսքերը խորունկ ջուրեր են . իմաստութեան աղբիւրը առատարուղն զետէ :
- 5 Կատաստանի մէջ արդարը սուտ հանկու . համար , ամբարշտին ալառութիւն ընելը աղէկ չէ :
- 6 Ենմիտ մարդուն շրթունքները կոխի մէջ կը մոնեն , ու անոր բերանը ծեծը կը կանչէ :
- 7 Ենմիտ մարդուն բերանը իրեն կործանում է , և անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է :
- 8 Բնու մարդուն խօսքերը քաղըր պատասնելու պէս են , ու անոր մինչև փորին շտեմարանները կ'իջնեն :
- 9 Են որ իր գործքին մէջը թոյլ է , շուրջ մարդուն եղբայրն է :
- 10 Տերօջ անունը ամուր աշտարակ է . արդարը անոր կը դիմէ , ու ապահով ապաստանարան կ'ունենայ :
- 11 Հարուստին ստացուածքը իր ամուր խաղաքն է , ու անոր երեւակայութեանը մէջ բարձր բերդի պէս է :
- 12 Սուտրածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հպարտանայ . բայց փառաց առջևէն խոտարհութիւնը կ'երթայ :
- 13 Ո՛վ որ Բան հը չցած պատասխան կու տայ , յիմարութիւն ու նախաւորք է անոր :
- 14 Մարդուն հողին իր հիւանդութիւնը կը համբերէ . բայց փրաւորուած հողին ո՞վ կընայ մխիթարել :
- 15 Խոհեմին սիրտը դիտութիւն կը վատարկի . և իմաստուններուն ախտնը զիտութիւն կը փնտռէ :
- 16 Մարդուն ընծան անոր ճամբայ

կը բանայ , ու զանկայ մեծերուն առջևը կը տանի :

Իր զատը առաջ սկսողը իրաւունք ունեցող չէ ԳԼ . Բայց երբոր իր ստիւը զայ , զանկայ կը քննէ :

Սխալը վէճերը կը զաղրկեն . ու զորաւորներուն մէջտեղը որոշում կ'ընէ :

Ստացած եղբայր մը ամուր քաղաքէն ունենի , և անոր վէճերը բերդի մը նիղներուն կը նմանին :

Մարդը իր բերնին պտուղէն իր փորը կը կշտացնէ , ու իր շրթունքներուն արդիւնքին կը կշտանայ :

Մահը ու կեանքը լեզուին ձեռքն է , և զանկայ սիրողները անոր պտուղը կ'ուտեն :

Եստի կնիկ գտնողը բարեկը կ'ունէ , ու Տերօջէ քորհք մը կը ստանայ :

Մշտաբը աղաւելով կը խօսի , բայց հարուստը խիստ պատասխան կու տայ :

Բարեկամներ ունեցող մարդը բարեկամութիւն ընկու է . ու եղբորմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ :

ԳԼ . ԺԹ

Իր կատարելութեանը մէջ քաղաք 1 աղքատը ննդաւոր շրթունք ունեցող յիմարէն աղէկ է :

Հողին տղիտութիւնը աղէկ չէ , ու սորերովը արտորայողը կը սահի :

Մարդուն յիմարութիւնը անոր ճամբան կ'աւրէ , և անոր սիրտը Տերօջը դէմ տըտունը կ'ընէ :

Հարստութիւնը շատ բարեկամներ կ'աւելցնէ . բայց աղքատը իր բարեկամէն կը զատուի :

Սուտ վրան անպարտ պիտի չեմնայ , ու ստու թիւններ խօտը պիտի չազատի :

Հատերը առատաձեռն մարդուն հաճութիւնը կը փնտռեն , ու ամէն մէկը սարգևատու մարդուն բարեկամ կ'ըլլայ :

Մշտաբն բոլոր եղբայրները անձ 7

- կէ կը գտնին . անոր բարեկամները՝
ալ աւելի անկէ կը հեռանան . ա-
նիկայ ոչինչ խօսքերու ետեւէ կ'ըլ-
նայ :
- 8 Խելը վատրեալողը իր հոգին կը
սիրէ . իմաստութիւն պահողը բա-
րիք պիտի գտնէ :
- 9 Սուտ վկան անպարտ պիտի չը-
մնայ , ու ստութիւններ խօսողը պի-
տի կորսուի :
- 10 Հիմարին փափկութիւն չփայլէր .
որչափ աւելի ծառայի մը՝ իշխաննե-
րու վրայ իշխել :
- 11 Մարդուն իտհեմութիւնը անոր
բարկութիւնը կը զգայ , և յան-
ցանք ներկը՝ անոր պարծանք է :
- 12 Թագաւորին բարկութիւնը ա-
ռայդ առիւծի մենչիւնին կը նմա-
նի , իսկ անոր հաճութիւնը խոտի
վայրի ցօղին պէս է :
- 13 Մտիտ տղան իր հօրը թուա-
ւութիւնն է , ու կնիան կոխները
շարունակ կ'ափիւնրու պէս են :
- 14 Տանը ու ստացուածքը հայրերէն
հաշտէ՝ ժառանգութիւն է . բայց
խոհմ' կնիկը Տերօջնէ է :
- 15 Կուտութիւնը խորունկ քուն կը
բերէ , և թոյլ մարդը անօթի կը
մնայ :
- 16 Պատուիրանքը պահողը իր հոգին
կը պահէ . իր ճամբաները անար-
դողը պիտի մեռնի :
- 17 Մղաթսին ողորմութիւն ընողը
Տերօջն փոխ կու տայ . ու Մեծիկայ
անոր հատուցում պիտի ընէ :
- 18 Քանի որ յոյս կայ տղադ խրա-
տէ՝ , և անոր մահուանը կամակից մի
ըլլար :
- 19 Խիստ բարեկացող մարդը վնաս
կը կրէ . վնաս դի թէ որ անգամը
ապստեհ՝ նորէն ընելու եւ :
- 20 Խրատը լսէ , և կ'թուիւնը
ընդունէ՝ , որ քու ետքի ատենդ
իմաստուն ըլլաս :
- 21 Մարդուն սրտին մէջ շատ դի-
մաստութիւններ կան . բայց Տեր-
օջն խորհուրդը հաստատուն պիտի
մնայ :
- 22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր
փառքն է . ու սղճատը ստախօսէն
աղէկ է :

- Տերօջն երկեղը կենաց պարծե- 23
ն , և անկիւն առնողը կուշտ կը
պառկի , ու ճախորդութեան չհան-
գիպիր :
- Ծաղը իր ձեռքը ամանին մէջը 24
կը խօթէ , ու զանիկայ իր բերանը
անգամ չարձնէր :
- Ծաղը ընողը ծեծէ , ու միամի- 25
տը խելացի կ'ըլլայ , և թէ որ ի-
մաստունը յանդիմանես , հանձարը
կը հասկընայ :
- Իր հայրը կործանողը , ու իր մայ- 26
րը վաճառողը ամօթ ու նախատիք
բերող տղայ մըն է :
- Որդեակ իմ' եւ կեցիր ան իր- 27
բատը մոտիկ ընելէն , որ խա-
տութեան խօսքերէն կը խոտորը-
նէ :

- Չար վկան արդարութիւնը ծաղը 28
կ'ընէ , ու ամբարիշտներուն բերանը
անիրաւութիւն կը կլէ :
- Ծաղը ընողներուն համար դա- 29
տաստաններ , և անմիտներուն կը ա-
նակին համար՝ ծեծեր պատրաս-
տուած են :

ԳԼՈՒԽ Ի

- Ղինին ծաղը ընող է , ու ցբին 1
կոխ հանող , և ո՛վ որ ասոնց
անձնատուր կ'ըլլայ , իմաստուն ըլ-
լար :
- Թագաւորին ահը առայդ ա- 2
ռիւծի մենչիւնին պէս է , ու դանի-
կայ բարեկացունքը իր անձին վնաս
կ'ընէ :
- Առիւն եւ կենարը մարդուն 3
փառք է . բայց ամէն յիմար կուտա-
սէր է :
- Ծաղը՝ Չմեռ է ըսելով գիտի 4
չհերկէր . ուստի հունձքի ատենը
պիտի մուրայ , ու բան մը պիտի
չունենայ :
- Մարդու մը սրտին մէջ խոր- 5
հուրդը խորունկ ջուրերու պէս է .
բայց խելացի մարդը զանիկայ կը
հանէ :
- Մարդոյմէ շատերը իրենց բարե- 6
բարութիւնը կը հրատարակեն .
բայց հաստատրիմ մարդ մը ո՛վ
կընայ գտնել :
- Իր անարատութեանը մէջ քա- 7

- ըողը արդար է . անոր որդիները իր
ետեկն երջանիկ պիտի բլլան :
- 8 Վաստաստանի ամբողջ նստող
թագաւորը իր աշխրոյժը ամեն շա-
րիքի կը ջրուէ :
- 9 Ո՞վ կրնայ ըսել թէ Վա՛ սիրտս
սրբեցի , իմ մեղքերէն մաքրուեցայ :
- 10 Երկու տեսակ կէտէ՛ք քար , երկու
տեսակ չափ հաւասարապէս Տէրոջը
առջեւ պիղծ են :
- 11 Սինչեւ անդամ տղու մը վարբին
մաքրութիւնը և ուղղութիւնը անոր
գործքերէն կը հասկըլուի :
- 12 Լսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
երկուքն ալ Տէրը ստեղծեր է :
- 13 Քուներ մի՛ սիրեր , որ չբլլայ թէ
աղքատանաս . աշխրդ բնաց , որ
հացով կշտանաս :
- 14 Շախու առնողը՝ Վեշ է , գեշ
է , կ'ըսէ . բայց երբոր երկնայ , ան
ատենը կը պարծենայ :
- 15 Ոսկի ու շատ դոհար կը գտնուի .
բայց գիտութեան շրթունքները
մեծագին դարդեր են :
- 16 Օտարականի մը երաշխաւոր ե-
ղողին զգեստը մոռ , և օտար կնիւն
համար էրաշխաւոր էրաշխաւոր :
- 17 Ստութեան հայր մարդուն ա-
խորժել է . բայց ետքը անոր բե-
րանը խիճով պիտի լցուի :
- 18 Ղխաւարութիւնը խորհրդով
կը հաստատուի . ուստի խոհմու-
թեամբ պատերազմ ըլտէ :
- 19 Բանասիրութեան պորտոյցը
դադունիքը կը յայտնէ . ուրիմն
շրթունքներովը շողորթութիւնը
նոյնն հետ հաղորդակցութիւն մի՛
ըներ :
- 20 Ո՛վ որ իր հայրը ու մայրը կ'ա-
նիծէ , անոր ճրագը մութ խաւարի
մէջ պիտի մարի :
- 21 Վայ ժառանգութիւն՝ որ սկիզբը
արտործք կ'առնուի , բայց անոր
վերջը պիտի չորնուի :
- 22 Չարութեան փոխարէնը հատու-
ցանեմ՝ մի՛ ըսեր . Տէրոջը սպա-
սէ , ու անիկայ քեզ պիտի ազա-
տէ :
- 23 Երկու տեսակ կէտէ՛ք քարը Տէ-
րոյն առջեւ պիղծ է , ու ննկաւոր
կշիւքը աղէկ չէ :

Մարդուն քայլերը Տէրոջմէն է . 24
ուստի մարդը իր ճամբան խնայէս
հասկընայ :

Ենթադրարար բան մը նուիրե- 25
լը , և ուստ ընկէն հոտը յննու-
թիւն ընկը մարդուն որդւոյն մին
է :

Դաստատուն թագաւորը ամբա- 26
րիւնները կը ջրուէ , ու անիւր ա-
նոնց վրայ կը դարձնէ :

Մարդուն հոգին Տէրոջը լոյսն 27
է , սրտին բոլոր շահմարանները կը
յննէ :

Ողորմութիւնը ու ճամբարու- 28
թիւնը թագաւորը կը պահեն .
անիկայ ալ իր ամբողջ ողորմու-
թեամբ կը հաստատուէ :

Երկուստարդներուն զարդը անոնց 29
դմն է , և ծերաց փառքը պիտորու-
թիւնն է :

Վէրքի նշանները ու փորի շտե- 30
մարանները համուղ հարուածները
չար մարդուն մարդոգական գեղ են :

ԳԻՒԼ ԻԵ

Թագաւորին սիրտը չուրի վտակ- 1
ներու պէտէ Տէրոջը ձեռքին
մէջ . զանիկայ մը կողմը ուզէ կը
դարձնէ :

Մարդուն ամեն ճամբան իրեն 2
ուղեղ կ'երենայ . բայց Տէրը սիր-
տերը կը կշտէ :

Վարարութիւն և իրաւունք դոր- 3
ծելը գոհէն աւելի ընդունելի է
Տէրոջը :

Նայ ամբարտաւանութիւնը և 4
սրտի հպարտութիւնը և ամբարբը-
տայ լոյսը մեղք է :

Նշխատակը մարդուն խորհուրդ- 5
ները միայն առատութիւն իւր Բե-
րէն . բայց ամեն արտորդող միայն
կարօտութիւն իւր Բերէն :

Ուստ ընդունով զանձնը վատոր- 6
կիլը մահը փնտոտիւնուն հաւա-
ծած ունեւորութիւնն է :

Մարտիրոսներուն բոնութիւնը 7
զանոնց պիտի կորցնցընէ . վասն
զի իրաւունք ընել չեն ուզեր :

Երբեք մարդուն ճամբան ծուռ է , 8
կը խոտորի . բայց մարդը եղողին
գործքը ուղեղ է :

- 9 Եղէկ է տանիքի մը անկիւնը
ընակել , քան թէ կուտասէր կնկան
հետ մեծ տան մէջ :
- 10 Եմբարիշտ մարդուն հոգին չա-
րութեան կը ջանկայ , ու անոր
ընկերը անոր ստիճը շնորհք չցըս-
ներ :
- 11 Թե՛ որ ծաղը ընողը տուգանքի
հանդիպի , միամիտը իմաստուն
կ'ըլլայ , և թէ՛ որ իմաստունը
խրատուի , գիտութիւն կը ստա-
նայ :
- 12 Երգարը խոհեմութեամբ աւ-
րաւարին տունը կը գիտէ , եւ
ամբարիշտները չարութեան համար
կը կործանին :
- 13 Ո՛վ որ աղքատին աղաղակը
չսեղծէ համար իր ականջը կը դոյնէ ,
իսկն ալ պիտի աղաղակէ , ու իրեն
ըսող պիտի լըլլայ :
- 14 Կապտնի պարզեւր բարկութիւնը
կ'իջեցընէ , և ծոցը ԳԵՐՈՒՄ ընծան
սաստիկ կատաղութիւնը իւր ԳԵՐ-
ՈՒՄընէ :
- 15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրա-
խութիւն է . բայց անիրաւութիւն
ընողներուն տանջանք է :
- 16 Խոհեմութեան ծամբայէն մոռ-
ուող մարդը՝ մոռեցնելուն ժողովքին
մէջ կ'իջնէ :
- 17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտու-
թեան մէջ կ'իյնայ . զինքն ու եղբ
սիրողը չհարստանար :
- 18 Եմբարիշտը արգարին համար ,
ու անօրէնը ուղիղներուն համար
փրկանք կ'ըլլայ :
- 19 Եղէկ է անուպատ տեղ մը ընա-
կիլ՝ քան թէ կուտասէր ու բարկա-
ցող կնկան հետ :
- 20 Իմաստունին բնակարանին մէջ
ցանկալի գանձ ու եղ կը գտնուի .
բայց անմիտ մարդը իր ունեցածը
կը կուէ :
- 21 Երգարութեան ու ողորմածու-
թեան հետեւողը՝ կեանք , արդարու-
թիւն և փառք պիտի գանէ :
- 22 Իմաստունը գորաւորներուն քա-
ղաքը կ'ելլէ , և անոնց ապաւինած
ամբութիւնը կը փլցընէ :
- 23 Իր բերանը ու լեզուն պահողը՝ իր
հոգին նեղութիւններէն կը պահէ :

- Հպարտութեամբ և բարկու- 24
թեամբ վարուող մարդուն անունը՝
հպարտ և յանգուգն ծաղը ընող
կ'ըսուի :
- Հոյողին ցանկութիւնը զանկալ 25
կը մնացընէ . վասն զի անոր ձեռքե-
րը աշխատիլ չեն ուզեր :
- Եթէկ ամէն օր սաստիկ կը ցան- 26
կայ . իսկ արդարը կու տայ , ու
չննայի :
- Եմբարիշտներուն զոհը պիտի է , 27
մանաւանդ երրորդ զանկալ չար գի-
տաւորութեամբ կը մատուցանեն :
- Սուտ վկան պիտի կորսուի . բայց 28
ըսող մարդը հաւատարմութեամբ
պիտի խօսի :
- Եմբարիշտ մարդը իր երեսը կը 29
պինայընէ . բայց ուղիւր իր ծամբա-
ները կը չեղկէ :
- Իմաստունութիւն , հանձար կամ 30
խորհուրդ մը չկայ , ու Տերոյն գէմ
կ'ենայ :
- Պատերազմի օրուան համար ձին 31
կը պատրաստուի . բայց փրկու-
թիւնը Տերոյնէ է :

Գ Լ . Ի Ի

- Խորի անունը շատ հարստութե- 1
ան անելի ընտիր է . ու շնորհքը
արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է :
- Հարուստը ու աղքատը իրարու 2
կը հանդիպին . անոնց ամէնը ստեղ-
ծողը՝ Տէրն է :
- Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ , 3
ու կը գցուչանայ . բայց միամիտ-
ները առաջ կ'անցնին , ու քնատ կը
կրնն :
- Խոնարհութեան և Տերոյն եր- 4
կիւղին փախձանք հարստութիւն ,
փառք ու կեանք է :
- Հոյու մարդուն ծամբուն մէջը 5
փուշեր ու որդայթներ կան . իր
հոգին պահողը՝ անոնցմէ հեռու կ'ըլ-
լայ :
- Արթէ՛ մանուկը իր ծամբան սիւ- 6
սած ատենը , որ իր ծերութեան ա-
տենն ալ անկէ չխոտորի :
- Հարուստը աղքատներուն վրայ 7
կը տիրէ , ու փոխ առնողը փոխ
տուողին ծառայ կ'ըլլայ :
- Չարութիւն ցանողը ունայնու- 8

- թիւն կը նստէ . և անոր բարեւոյթը
թիւնը դաւազանը պիտի կորստի :
- 9 Մէկէ աւել ունեցողը որքան կ'ըլ-
լայ . վասն զի իր հայեն ազգատն
կու տայ :
- 10 Կապը ընդդէմէ որ վաճառու ,
կոխը կ'անցնի , ու վէճը և անաւ-
զանքը կը դադարի :
- 11 Սրտի մաքրութիւն սիրողին չըր-
թունքներուն վրայ շնորհք կայ ,
— թաղաւորը անոր բարեկամ
կ'ըլլայ :
- 12 Տէրոջը աչերը գիտութիւնը կը
պահպանեն , և քաւ անօրէնին խա-
րերը կ'աւերի :
- 13 Կոյրը կ'ըսէ , Գուրբ աւելի
կայ , հրապարակին մէջը պիտի մեռ-
ցուի :
- 14 Օտար կնիկներուն բերանը խո-
րունկ փոս է . Տէրոջը աստիճանը
հոն կ'իջնայ :
- 15 Անուկին սրտին մէջ յիմարու-
թիւնը կ'ապուած է . զանիկայ խը-
րատի դաւազանը կը հեռացնէ
անիկէ :
- 16 Իր քաւ-քաւ-քաւ շաղկապը հա-
մար ազգատնի գրկանք ընդդէմ , ու
հարուստին տուողը անշուշտ կա-
րօտութեան կը համարի :
- 17 Բիւնդ ծակ ու իմաստունե-
րուն խօսքերը մոխի ըրէ , և քու
սիրտդ իմ գիտութեանն տուր :
- 18 Վասն զի թէ որ անոնք քու սր-
տիդ մէջը պահեն , հաճելի բան է .
անոնք քու շքեղութեանդ վրայ ալ
պիտի հաստատուին :
- 19 Բնա թղթի քաւ-քաւը պար իմա-
ցուցի . որպէս զի քու ասպանութե-
անդ Տէրոջը վրայ ըլլայ :
- 20 Միթէ ևս քեզի շատ անգամ
խրատներով , ու գիտութեամբ չը-
զեցի :
- 21 Ար քեզի ճամբարի խօսքերուն
տուգութիւնը արդեւ չեմ , որ
քեզի հարցնողներուն ճամբարի
խօսքերով պատասխան տաս :
- 22 Բարձր մի կողմակեր իր աղ-
քատութեանը համար , ու անանկը
դատաւարանի մէջ մի կոխի :
- 23 Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը
պիտի պաշտպանէ , և զանոնք կո-
- ղարկողներուն հոգին պիտի կո-
ղարկէ :
- Բարկացող մարդուն հետ ընկե-
րութիւն մի ընեն , ու յատկաւ մար-
դուն հետ մի երթար :
- Ար քեզի ճամբարի խօսքերուն
տուգութիւնը արդեւ չեմ , որ
քեզի հարցնողներուն ճամբարի
խօսքերով պատասխան տաս :
- Վասն զի անոնք ճամբարին
տուգութիւնը արդեւ չեմ , որ
քեզի հարցնողներուն ճամբարի
խօսքերով պատասխան տաս :
- Վասն զի անոնք ճամբարին
տուգութիւնը արդեւ չեմ , որ
քեզի հարցնողներուն ճամբարի
խօսքերով պատասխան տաս :
- Վասն զի անոնք ճամբարին
տուգութիւնը արդեւ չեմ , որ
քեզի հարցնողներուն ճամբարի
խօսքերով պատասխան տաս :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

- Երբոր իշխանի հետ սեղան նստի ,
առջևդ դրուածը աղէկ նայէ :
- 1 Ու թէ որ դուն անորոշակի տեղ
նստի , կոկորդիլ վրայ դանակ
դիր :
- 2 Ենթադրուի . կերակուրներուն մի
ցանկար . վասն զի անոնք խաբէու-
թեան հայ են :
- 3 Հարուստ բոլորով մի աշխատի .
քու խորհուրդէդ ևս կեցիր :
- 4 Եւ պիտի անկէս ան բանիմ որ
ոչինչ է . անիկայ անշուշտ իրեն
թեւեր կը շինէ , ու արծիւի պէս
օդը կը թռչի :
- 5 Չար աչք ունեցողին հայր մի
ուտի , և անոր ագին կերակուրնե-
րուն մի ցանկար :
- 6 Վասն զի անիկայ իր սրտին մէջը
ինչպէս որ կը մտածէ , պնդէ .
Ար ու խմէ կ'ըսէ քեզի , բայց ա-
նոր սիրտը քեզի հետ չէ :
- 7 Ար քեզի պատասխան պիտի փոխէ ,
ու հաճելի խօսքերդ պիտի կորսն-
ցնես :
- 8 Յիմարին ականջներուն մի խո-
սի , քանզի քու խօսքերդ իմա-
տութիւնը կ'անարդէ :
- 9 Վաղեմի սահմանին նստի տեղէն
10

մի վերջներ , ու որբերուն արտերը
մի մոռնի :

- 11 Վանդի անոնց վերջներդը դո-
քաւոր է , և քեզի գէթ անոնց խ-
րատները անիկայ պիտի պաշտպա-
նէ :
- 12 Վաւ սիրտդ խրատի տուր , ու
ակամքներդ գիտութեան խօսքե-
րուն :
- 13 Տղային խրատը մի կորսի . վասն
զի թէ որ զանիկայ դաւազանով ծե-
ծես , չմտնիր :
- 14 Գուն անիկայ դաւազանով կը
ծեծես , բայց անոր հոգին դժոխքն
կ'ազատես :
- 15 Որդեակ իմ , թէ որ քու սիրտդ
խմատուն ըլլայ , իմ սիրտս ալ պի-
տի ուրախանայ :
- 16 Ու երբոր քու շքեղութեանդ ու-
ղիւ բաներ խօսին , իմ երկամեղ-
ներս պիտի ցնծան :
- 17 Վաւ սիրտդ մեղադրութեան շա-
խմակ . հապաւ ամեն որ Տէրոջը
վախին մէջ կեցի :
- 18 Վասն զի իրաւունք վախճան մը
կայ , ու քու յղիւ պիտի չկորսի :
- 19 Որդեակ իմ , լսէ ու խմատուն
կեցի , և քու սիրտդ ուղիւ ճամբարն
մէջ չեղի :
- 20 Մի ընկերանար գիտեմքներուն
հետ , ու իրենց մարմինը մաշողնե-
րուն հետ :
- 21 Վասն զի գիտեմքը ու շաղկապ աղ-
քատ կ'ըլլան . և քու քունը պա-
տուած հանդերձներ կը հաղցնէ :
- 22 Հնազանդութիւն ըրէ հորդ որ
քեզ ծնէ , ու մի անարդէր քու
մայրդ երբոր կը պաւի :
- 23 Շքեղութեանդ ծախսու առ ,
ու զանիկայ մի ծախսի . անապա-
խմատութիւնը , խրատը ու հա-
մար :
- 24 Բարձրին հայրը շատ պիտի ցն-
ծայ , և իմաստուն զաւակ ծնանողը
անոր վրայ պիտի ուրախանայ :
- 25 Թող քու հայրդ ու մայրդ քա-
ւաք ուրախանան , ու քեզ ծնան-
ող թող ցնծայ :
- 26 Որդեակ իմ , քու սիրտդ ինձի
տուր , և քու աչքերդ թող իմ
ճամբարին դիման :
- Վասն զի պառնիկը խորունկ փոս
է , ու օտար կնիկը նեղ ջրհոր է .
Եւ անիկայ զոյգ պէս դարձնէ կը
մոռնի , ու մարդոց մէջ անհաւա-
տարիները կ'աւելցնէ :
- Որքան է վայր . որքան է սհալ .
որքան է կոխները . որքան է անանց
պատմութիւնը . որքան է անանց
չաղ կարմրութիւնը :
- Գիտեմք քու մնացողներուն ,
խառնած գիտն փնտռելու զայոյցնե-
րուն :
- Մի նայի գիտն կարմրութեան .
նը դաւաճին մէջ իր զոյգը ցոյցե-
նելուն . չհասկնալ վայրն :
- Նիկայ տար օձի պէս կը խած-
նէ , ու քարի պէս կը խայթէ :
- Եւ իմ քու աչքերդ օտար
կնիկներու պիտի նային , և քու
սիրտդ ծաւ բաներ պիտի խառնի .
Եւ ծովուն մէջը պառկողի պէս պիտի
ըլլաս :
- Եւ քեզի բռն , Եւ ծեծեցին ,
ու ևս ցաւ մի չգտայի , ինձի դար-
կին , ու ևս բան մը չմտայ . երբ
պիտի արթնանամ , որ զանիկայ նո-
րէն փնտռեմ :
- ԳԼՈՒԽ ԻԴ
- Չար մարդոց մի նախանձիր , ու
անոնց հետ կենալու մի ցան-
կար :
- Վասն զի անոնց սիրտը բռնու-
թիւն կը խորհի , և անոնց շքե-
ղութեանը փառանքը վաղու կը
խօսին :
- Տունը իմաստութեամբ կը շե-
նուի , ու հանձնարու կը հաստա-
տուի :
- Եւ շտամբաները գիտութեամբ
ամեն քեզի պատուական ու վայր-
ընդ զանձնով կը ընդունին :
- Խմատուն մարդը զօրաւոր կ'ըլ-
լայ , ու գիտութեան ունեցողը յոյժ
կ'աւելցնէ :
- Վասն զի պատերազմը խոհեմու-
թեամբ կ'ընեն , և ազատութիւնը
խորհրդակցանքերու շատութեամբ
կ'ըլլայ :

7 Իմաստութիւնը յիմարին համար
չառ բարձր է . անիկայ զրանը մէջ
իր բերանը չաւարտ :
8 Ո՛վ որ չարութիւն ընել կը
մտածէ , անիկայ նենգամիտ պիտի
ըսուի :
9 Հիմարութեան խորհուրդը մեղք
է , և ծաղը ընողը մարդոց պոռակի է :
10 Թե՛ որ նեղութեան որը թուի
նաս , ցոյգ քիչ է :
11 Ազատ՝ զանոնք որ մոռցուելու
կը տարուին , ու ապանմուտու վրայ
եղողները չաւարտին հո մի՛ կե-
նար :
12 Թե՛ որ ըսես թէ Սէնք ասիկայ
չգիտցանք , ահա սիրտերը կը շողո-
մար կը հասկնայ . ու քու հողիդ
պաշտպանողը ինքը զիտէ , և ահա
մարդուն իր գործքին չափովը պիտի
հատուցանէ :
13 Ո՛րդեակ իմ , մի՛ գը կեր , որ ա-
ղէկ է , և մեղաւորութիւն լիք , որ
քմայդ քաղորէ :
14 Իմաստութեան Խանաչումն ալ
քու հողիդ պաշտպանութիւնն է ,
թէ՛ որ զանիկայ զսնես , և
վախճան մը կայ , ու քու յոյսդ պի-
տի չկորի :
15 Ո՛վ չար , արդարին տանը դա-
րանակալ մի՛ ըլլար . անոր ընակա-
րանը մի՛ աւերի :
16 Ասան զի արդարը թէ և եօթը
անգամ ալ ինչայ , պիտի կանգնի .
բայց չարերը ձախարդութեան մէջ
պիտի ինչան :
17 Երբոր քու թշնամիդ ինչայ՝ մի՛
ուրախանար , ու երբոր անոր ոտը
սահի , քու սիրտդ թող չընծայ :
18 Զըլլայ որ Տէրը տեսնէ , ու իրեն
անհաճոյ երևնայ , և իր բարկու-
թիւնը անոր վրայէն դարձնէ :
19 Զարագործներուն համար մի՛
սրտմտիք , ու ամբարիշտներուն մի՛
նախանձիր :
20 Ասան զի չար մարդը Բուրձ վախ-
ճան չունենար . ամբարիշտներուն
ճրագը պիտի մարի :
21 Ո՛րդեակ իմ , Տէրոջմ : ու թա-
ղաւորէն վախցիր , և խոսիւրար
մարդոց հետ մի՛ խառնուիր :
22 Վառնի անոնց կործանումը յան-

կարծ կ'ըլլայ , ու երկուքին ալ պա-
տուհասը թի՛ զիտէ :
23 Ես բանեմն ալ իմաստուններուն
յարգութիւն . և զատաստանի մէջ ապա-
ռութիւն ընելու աղէկ չէ :
24 Ո՛վ որ ամբարիշտին կ'ըսէ թէ
Վառն արդար ևս , ազգերը անոր ա-
նէծք պիտի տան , ու ժողովուրդ-
ները զանիկայ պիտի անարդէն :
25 Բայց յանդիմանութիւն տուող-
ներուն շնորհք կ'ըլլայ , և անոնց
վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ :
26 Հիտակ պատասխան տուողը
չթմունքներ կը համարէ :
27 Վառնի գործքը կանոնաւորէ , և
զանիկայ քու արտիդ մէջ կարգի
դիր , ու տունդ ետքը չենէ :
28 Վառն գրայիկդ զէմ՝ զոր տեղը
վայրութիւն մի՛ ընիր , և քու շը-
թիւններդ մի՛ խաբիք :
29 Մի՛ բար թէ Նախկայ ինծի ինչ-
պէս որ ըրաս , ևս ալ անոր այնպէս
պիտի ընեմ , ան մարդուն իր գործ-
քին համեմատ հատուցում պիտի
ընեմ :
30 Դիպիւ մարդուն արտին քովէն ու
պախտամիտ մարդուն այդիւն քու
վէն անցայ :
31 Եւ ահա ամենուն մէջը փուշեր
բուսեր էին , ու անոնց երեսը և-
ղինձներ ծածկիր էին , և անոր քա-
րէ պատը փլած էր :
32 Աւ երբոր զանիկայ տեսայ , մարիս
մէջը պահեցի , ահա նայեցայ , ու
անի՛ խառն առի :
33 Թե՛ որ քիչ մը զնանաս , քիչ
մը նիրհես , ու քիչ մը ձեռք ձեռքի
վրայ զնես նեղութեան համար ,
34 Վառն աղաւորութիւնդ ճամբորդի
պէս պիտի գայ , և քու կարօ-
տութիւնդ սպասազնեւալ մարդու
պէս :

ԳԼ . ԻԵ

Ասոնք ալ Սողոմոնին առակներն
են , որ Հիւզայի Լազկիա թա-
ղաւորին մարդիկները օրինակեցին :
Իսկ ծածկելը Սառուծոյ փառքն
է . բայց թագաւորներուն փառքը
բանը ազգի ընելն է :
Երկուքի բարձրութիւնը ու երկ-

23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
1
2
3

րիս խորութիւնը և թագաւորնե-
րուն սիրտը չգնաւորի :
4 Աւ երբոր արծաթէն կղկղանքը ,
ու ոսկերիչն համար Խառն անօթ
կ'ըլլէ :
5 Աւ երբոր թագաւորին առջեւն
ամբարիշտը , ու անոր ամբարը ար-
դարութեամբ կը հաստատուի :
6 Իմաղաւորին առջեւ մի՛ պար-
ծիր , և մեծերուն տեղը մի՛ կե-
նար :
7 Ասան զի աղէկ է որ քեզի ըսն
թէ՛ Զաս կ'ըր , քան թէ քու աչ-
քերդ տեսած իշխանին առջեւ
վար ինչընես քեզ :
8 Ասիսի համար շուտով դուրս մի՛
կ'ըր . չըլլայ թէ երբոր ընկերդ
քեզ ամբողջէ , դուն վերջը ինչ
ընելիդ չիտան :
9 Երկրիդ հետ քու դատդ վարէ ,
բայց դաղանիքը ուրիշն մի՛ յայտ-
նիր :
10 Զըլլայ որ լողը քեզ անարդէ ,
ու զէ՛ անուրը անջնջիկ մնայ :
11 Հարմարութեամբ ըսած խօսքը՝
արծաթէ զարդերու մէջ քրտն-
ոսկիէ իմանքներուն ինչն է :
12 Իմաստունին յանդիմանութիւնը՝
մոռի ընող ակամքին ոսկիէ ոչ ու
մարդը ոսկիէ մանակ է :
13 Զաւարարիմ՝ զեւպանք՝ զնքը
խրկողներուն հունձքի ատենի ձի-
նին գովութեանը պէս է , և իր տի-
րոջ հոգին կը զուարճացնէ :
14 Ուստ առաւանձեւութեան վրայ
պարծենոյցը անանքն ամպերու ու
հողի պէս է :
15 Զամբարութեամբ իշխանին սիր-
տը կը շնորհի , և անոյ լեզուն ու-
կորներ կը կոտորէ :
16 Թե՛ որ մեղք գտես , քեզի բա-
ւական եղածին չափ կ'ըր , չըլլայ
որ անով կ'ուրանաս , ու զանիկայ
փախես :
17 Վառն որդի դրացիիդ տունը յա-
ճախ չկրի , չըլլայ որ քեզմէ ձանձ-
րանայ , ու քեզ ատէ :
18 Երբ որդիքին համար սուտ վա-
րութիւն ընողը ուրի , սուրի և
սրած նետի պէս է :
19 Երկրութեան օրը անհաւատարիմ

մարդու ապաւինիլը փշուռոյ ակ-
ռայի և դիւրագլուր ոտքի ապաւին-
լըն է :
20 Տրտում մարդուն առջեւ երգեր
երգողը ցուրտ օրը իր գետնը հա-
նողին , Իմ քաղաքի վրայ Խառն
քայքային ինչն է :
21 Թե՛ որ թշնամիդ անօթի է , ա-
նոր հնչ կերպուր , ու թէ՛ որ ծարա-
ւէ , անոր ընդ խմբուր :
22 Վառնի առաջ ընելու անոր գը-
խուն վրայ կրակի կայծեր կը դի-
ղես , և Տէրը քեզի հատուցում
պիտի ընէ :
23 Զաւարարին հոգը անձրեւ կը
ցրուէ , ու խոտու դեմքը՝ շարախ
լեզուն :
24 Երկէ է տանիքի մը անկիւնը բը-
նակիլ , քան թէ կուտակի ինկան
հետ մեծ տան մէջ :
25 Ինչպէս է պաղ ընդ ծարաւ
մարդուն՝ ատանի ալ է հեռու երկրէ
Խառն բարի լուրը :
26 Զար մարդուն առջեւ ինող ար-
դարը պղտորութեան աղբիւրի , ու
աւրուած ակի ինչն է :
27 Հատ մեղք ուտելու աղէկ չէ , և
Խառն իր փառքը վատեւել փառք
է :
28 Երբ որդի չպաղ մարդը փլած ու
անպարկեղ քաղաքի պէս է :

ԳԼ . ԻԵ

Ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն , 1
և հունձքի ատեն անձրեւ , այն-
պէս ալ իմարին պատիւ չըլլիլը :
Ինչպէս որ ձնադուր կը պոռտի , 2
ու ծիծեռնիկ կը թռչի , այնպէս
ալ առանց պատճառի անէծքը չը-
գար :
3 Զիտն խարազան՝ ու իշուն տանձ
և իմարներուն կանակին դաւաղան
պէս է :
4 Հիմարին իր իմարութեանը
համեմատ պատասխան մի՛ տար ,
չըլլայ որ դուն ալ անոր նման ը-
լլաս :
5 Հիմարին իր իմարութեանը
համեմատ պատասխան տուր , չըլլայ
որ անիկայ զնքը իմաստուն կարծէ :
6 Հիմարին ձեռքովը խօսք իրկողը

20
21
22
23
24
25
26
27
28
1
2
3
4
5
6

- 13 Եղբայրը ու բռնաւորը իրարու հանդիպեցան . երկուքին ալ աւգերուն լոյս տուողը Տէրն է :
- 14 Եղբայրները ճշմարտութեամբ դատող թագաւորին աթոռը յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ :
- 15 Պաւազանք ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կու տայ . բայց իր խառն ձգուած տղան իր մայրը կ'ամչոյրնէ :
- 16 Երբոր ամբարիշտները շատնան , յանդանքը կը շատնայ . բայց արդարները անոնց իյնալը պիտի տեսնեն :
- 17 Իրատե՛ք ի՞նչ որդիդ , որ բեզ հանգստացընէ , և ի՞նչ հոգիդ զուարճացընէ :
- 18 Ի՞նչնք մարդարեւութեան ժողովուրդը կը խոտորի , բայց օրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ :
- 19 Կասկեղող ու պատասխան չը տուող ծառան խօսքերով չխրատուիր :
- 20 Ի՞ր խօսքերուն մէջ արտորացող մարդ մը տեսար . աւելի լոյս կայ յիմարէն՝ քան թէ անկէ :
- 21 Թո՛ւ որ մէկը իր ծառան տղայութենէն փափկութեամբ կը մեծցընէ , վերջապէս անիկայ իր տղան կ'ըլլայ :
- 22 Ի՞նչպիսիտ մարդը կոխ կը հանէ , և ցատկոտ մարդը շատ յանցանքներ կը գործէ :
- 23 Մարդուն հպարտութիւնը զենքը կը կործանէ . բայց հեղահոգի մարդը փառք կը վաստակի :
- 24 Պողին ընկեր եղողը իր հողին կ'ատէ . անիկայ երգումը կը լսէ , ու իր գլխոյնը չշայտներ :
- 25 Մարդու վախը որդայթի մէջ կը ձգէ . բայց Տէրոջ ապաւինողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ :
- 26 Ըատերը իշխանին երեսը կը փընտըռն . բայց մարդուն իրաւունքը Տէրոջն է :
- 27 Եօթեն մարդը արդարներուն զգուշութիւն է , և ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զգուշիկ է :

ԳԼՈՒԽ Լ

- 1 Յակէեան Եղուրին խօսքերը , այսինքն պատգամը՝ որ անիկայ Լ-

Թիեղին խօսեցաւ , Լ-Թիեղին և Ուրախին :

Հիրաւի ևս չմն մարդէ թանձրամիտ եմ , ու ևս մարդկային խոհեմութիւն չունիմ .

Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ , ու Լմենասուրբին գիտութիւնը չեմ գիտեր :

Երկինքը ճիշդ ելաւ . ու իջաւ . հովը իր ձեռքերուն մէջը ճիշդ ժողովեց . ջուրերը իր հանդերձին մէջ ճիշդ ամփոփեց . երկրիս բոլոր ծայրերը ճիշդ հաստատեց . անոր անունը ի՞նչ է , ու անոր որդւոյն անունը ի՞նչ է . թէ որ գիտես , ըսէ :

Ստուծոյ ամէն խօսքերը մարդուն . անիկայ իրեն ապաւինողներուն ասպար է :

Ի՞նչն անոր խօսքերուն վրայ բռն մի՛ աւելցընէր , որ չըլլայ թէ բեզ յանդիմանէ , ու դուն ստախոս երևնաս :

Բեզմէ երկու բան կը խնդրեմ . մեռնելէս առաջ պահե՛ք ինծմէ մի՛ արգիւնք .

Ունայնութիւնը և սուտ խօսքը ինծմէ հեռացնէր . ինծի աղքատութիւն կամ հարստութիւն մի՛ տար . իմ սովորական հացովս զիս կերակրէ՛ք .

Չըլլայ որ կշտանամ և թեղ ուրանամ , ու Տէրը ճիշդ է , ըսեմ . և չըլլայ որ աղքատանամ . ու գուղութիւն ընեմ , և իմ Ստուծոյս անունը պարապ տեղը բերանս առնեմ :

Նշառայի մը համար իր տիրոջ 10 ամբաստանութիւն մի՛ ըներ , չըլլայ որ քեզի անէծք տայ , ու դուն յանցաւոր գտնուիս :

Հեղ կայ որ իր հայրը կ'անիծէ , 11 և իր մայրը չօրհնէ :

Հեղ կայ որ իր աւգին առջև 12 մարդու է , սակայն իր աղտեղութենէն լուացուած չէ :

Հեղ կայ որ անոր աւգերը խիստ 13 ամբարտաւան են , ու անոր արտեանունքները բարձրացած են :

Հեղ կայ որ անոր աղուները 14 սուրբուռ պէս են , և անոր ժանիք-

- ամբարիշտները բարձրանան , մարդ
կը փնտռուի :
- 13 Իր յանցանքները ծածկողը յաջո-
ղութիւն չգտնելու . բայց զանա՛ խոս-
տովանողը ու մէկդի ձողոյ՝ ողորմու-
թիւն կը գտնէ :
- 14 Միշտ վահագող մարդը երանելի
է . բայց իր սիրտը խտացնողը
չարիքի մէջ պիտի իյնայ :
- 15 Վշտատ ժողովուրդի վրայ իշխող
ամբարիշտը մեռնող առիւծի ու
անյաղ արջու իննանէ :
- 16 Խուճեմութիւն չունեցող իշխանը
չաօ զրկողութիւններ կ'ընէ . բայց
ազա՛հութիւնէ զոտողը իր կեանքը
կ'աւելցնէ :
- 17 Վրիճապարտ մարդը մինչև գո-
բը կը փախչի . թող մէկը շպաշտ-
պանէ՛ զանիկայ :
- 18 Սատարեւոյ թաւամբ քալողը փեր-
կութիւն կը գտնէ . բայց ծուռ
մարդը որ երկու ճամբով ինչ ա՛մ ,
անա՛ջ մէկուն մէջը կ'իյնայ :
- 19 Իր երկիրը որոնող հացով պի-
տի կշռանայ , ու դատարկ մարդոց
հետեւողը աղքատութեամբ պիտի
ընցուի :
- 20 Աւատարիմ մարդը շատ օրհ-
նութիւններ կ'առնէ . բայց հա-
րուստ ըլլալու արտօրացողը պիտի
չարդարանայ :
- 21 Վշտութիւն ընելը աղէկ չէ' .
վասն զի պատառ մը հայել համար
մարդ յանցանք կը գործէ :
- 22 Չար ա՛յն ունեցող մարդը հա-
րուստ ըլլալու կ'արտօրայ , ու
չգիտել որ իր վրան աղքատութիւն
պիտի գայ :
- 23 Մարդ յանդիմանողը վերջապէս
շնորհք կը գտնէ՝ ընդունով չողորմ-
թութիւն ընողէն աւելի :
- 24 Են որ իր հայրը կամ իր մայրը կը
կողպտէ , ըսելով թէ չանցանք
չէ , անիկայ ապականարար մարդուն
ընկերն է :
- 25 Ապարտ սիրտ ունեցող մարդը
կոխ կը հանէ . բայց Տէրոջ ա-
պաւինողը պիտի զիրնայ :
- 26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է .
բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի
ազատի :

Վշտատին տուողը կարօտ չըլլար . 27
բայց անիկ երես դարձնողը շատ ա-
նէճներ կ'առնէ :

Սուր որ ամբարիշտները՝ բարձրա- 28
նան , մարդիկները կը պահուին .
բայց թէ որ անոնք կորսուին , ար-
դարները կը շատանան :

ԳԼ . ԻԹ .

- Շատ անգամ յանդիմանուած 1
մարդը՝ որ իր պարանոցը կը
խտացնէ , յանկարծ պիտի կուտ-
րուի , ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ :
- Սուր որ արդարները զօրանան , 2
ժողովուրդը կ'ուրախանայ . բայց
երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն
կ'ունենայ , ժողովուրդը կը հնձէ :
- Իմաստութիւն սիրող մարդը իր 3
հայրը կ'ուրախացնէ . բայց պոռ-
նիկներուն ընկեր եղողը ստացուած-
քը կը ցրուէ :
- Ստա՛գաւորը արդարութեամբ կը 4
հաստատէ իր երկիրը . բայց կաշառք
առնողը զանիկայ կը կործանէ :
- Իր ընկերին չողորմութիւնը 5
նող մարդը անոր քայլերուն որո-
գայթ կը լարէ :
- Չար մարդուն ամբարշտութեա- 6
նը մէջ որողայթ կայ . բայց արդա-
րը ցնծութեան և ուրախութեան
մէջ պիտի ըլլայ :
- Վրդարը աղքատներուն դատը 7
զիտէ . բայց չար մարդը տեղեակ
չըլլար :
- Շա՛ղը ընող մարդիկները քա- 8
ղաքը կը բռնակցեն . բայց իմաս-
տունները բարկութիւնը կը դադ-
րեցնեն :
- Իմաստուն մարդը երբոր յիմա- 9
րին հետ վիճարանութիւն կ'ընէ ,
թէ՛ սրդոյն և թէ՛ ծիծաղի , հան-
գիստ չըլլար :
- Վրիճահեղ մարդիկները արդա- 10
րը կ'առնեն . բայց ուղիղները անոր
որպիսութիւնը կը հարցնեն :
- Յիմարը իր միտքը բուրբուղն կը 11
սայտնէ . բայց իմաստունը զանիկայ
ուրիշ ատենի կը պահէ :
- Սուտ խօսքերու ականջ դնող 12
իշխանին բոլոր ծառաները չար կ'ըն-
լան :

ները դանակներու պէս են , աղ-
քատները երկրիս վրայէն ու տը-
նանները մարդոց մէջէն ուտելու
համար :

15 Տգրուկը երկու աղջիկ ունի .
Տոբր, տոբր , է՛ւէ : Եւ իրերը
չեն կշտանար , — չորս լան կայ որ
չերիք է չեն ըսեր :

16 Գմրեզմանը , ամուլ արգանդը ,
երկիրը՝ որ ջրով չկշտանար , ու
կրակը՝ որ չերիք է չեսեր :

17 Եւ աչքը որ իր հայրը ծագը կ'ը-
նէ , և իր մօրը նազանդիլը կ'ա-
նարգէ , ձորերուն աղաւանը պի-
տի փորեն , ու գանիկայ արծիւնե-
րուն ձաղերը պիտի ուտեն :

18 Եւ իրեք բռնը ինծի զարմանալի
կ'երենայ , և չորս բռն խոյ որ չեմ
գիտեր .

19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան ,
ապառաժի վրայ օձին ճամբան , ծո-
փուն մէջը նաւուն ճամբան , ու
նաղկան քով էրիկ մարդուն ճամ-
բան :

20 Ընացող կնկան ճամբան ալ
այնպէս է . կ'ուտէ ու բերանը կը
սրբէ , և Չարութիւն չորի՝ կ'ընէ :

21 Իրեք բռնէ համար երկիրը կը
դողայ , ու չորս բռն կայ , որոնք
չկրնար տանիլ .

22 Նշառան երրոր թագաւորէ ,
յիմարը երրոր հայցով կշտանայ ,

23 Ետեւի կնիկը երրոր կարգուի ,
և աղախինը երրոր իր տիկնոջը ժա-
ռանդ ըլլայ :

24 Երկրիս վրայ չորս բռն կայ՝ որ
պզտիկ են , բայց անոնք շատ խելա-
ցի են .

25 Մըջնները զօրաւոր ժողովուրդ
մը չեն , բայց իրենց կերակուրը
ամառուընէ կը պատրաստեն .

26 Ճագարները տկար ժողովուրդ
մըն են , բայց իրենց տունները վէմե-
րու մէջ կը շինեն .

27 Մարախները թագաւոր չունին ,
սակայն ամենը գունդ գունդ դուրս
կ'երևն .

28 Մողէսը իր ձեռքերովը պապիւնաւ
կը փակչի , ու թագաւորաց պա-
լատներուն մէջ կը գտնուի :

29 Եղէկ քաղը իրեք բռն կայ . և

չորս բռն կայ՝ որ գեղեցիկ քաղաւաք
ունին :

Երեւթը՝ որ ամեն անասուններէն 30
զօրաւոր է , ու բնաւ մէկուն երե-
սեն ետ չցատնար .

Մէջքը կապած ինչ ու նոխազը , 31
և թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր
հետն է :

Թե՛ որ բարձրանալով յիմարու- 32
թիւն ըրիք , կամ մէկ շարութիւն
մը մոտենցիր , ձեռքդ բերնիդ վրայ
դէր .

Սասն զի թէ որ կաթը ծծես , 33
կոզի կ'ելլէ , թէ որ քիթը ձմէս ,
արիւն կ'ելլէ . նոյնպէս թէ որ բար-
կութիւնը զրգոնս , կոխ կ'ելլէ :

ԳԼ . ԼԵ

1 Եմուէլ թագաւորին խօսքերը՝ 1
այսպէս պատգամը՝ որ անոր
մայրը անոր սորվեցուց :

Եւ շուրջ , ո՞վ որդեակ իմ , 2
Եւ շուրջ , ո՞վ իմ որովայնիս որ-
դին . Եւ շուրջ , ո՞վ իմ ուխտե-
րուս որդին :

Եւ ու զօրութիւնդ կնիկներուն մը՝ 3
տար , հէ ալ քու ճամբաներդ թա-
գաւորները ընա՛նքն ընողներուն :

Ո՞վ Եմուէլ , թագաւորներուն 4
չվայրեր , գինի խմել թագաւորնե-
րուն չվայրեր , և օղի խմել իշխան-
ներուն չվայրեր .

Չըլլայ որ խմեն ու օրէնքը մոռ- 5
նան , և տառապեալներէն մէկուն
դատաստանը ծնեն :

Օդին կորսուելու վրայ եղը- 6
ղին , ու գինին դառնահոգիներուն
տուէր ,

Որ անոնք խմեն , ու իրենց աղ- 7
քատութիւնը մոռնան , և իրենց
նշգրութիւնը մէջմէն ալ չյիշեն :

Ինչ քու բերանդ համը մարդուն 8
համար , — բոլոր անխամ մեա-
ցածներուն դատարն համար :

Ինչ քու բերանդ , արդարու- 9
թեմամբ դատէ , և աղքատին ու
անանկին դատաստանը տես :

Եւ արքանի կնիկը ո՞վ կրնայ զտ- 10
նել . անոր գինը գոհարներէն շատ
աւելի է :

Եւ որ էրկանը սիրտը անոր վրայ 11

- վատահ է , ու աւարի կարօտ չըլլար :
- 12 Մնիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ անոր բարիք կը բերէ , և ինքն ինքն չարիք :
- 13 Բուրդ ու լիթան կը փնտռէ , և ուղածը ձեռքովը կը գործէ :
- 14 Մնիկայ վաճառականի նաւերուն կը նմանի . իր հացը հեռու տեղէն կը բերէ :
- 15 Եւ անիկայ գիշերով կ'իյնէ , ու տանը խորհրդներուն կ'երակուր , և իր աղախիներուն բաժին կու տայ :
- 16 Երտի մը վրայ կը խորհի ու զանիկայ ծախու կ'առնէ , և իր ձեռքերուն պտուղէն սպիտի կը տնկէ :
- 17 Իր մէջը գորութիւնամբ կը պընդէ , ու իր բազուկները կը զորացնէ :
- 18 Իր վատտակին աղէկ ըլլալը կը հասկընայ . անոր ճրագը գիշերը չմարիր :
- 19 Իր ձեռքերը ինկին կ'երկընցընէ , ու ափովը լորը կը բռնէ :
- 20 Զեռքը աշխատին կը բանայ , ու ձեռքերը կարօտներուն կ'երկընցընէ :
- 21 Իր տանը խորհրդը համար միւսնէն չփանար . քանզի բոլոր ընտանիքը կրկին հանդերձ հագած են :

- Իրեն ծածկոցներ կը չինէ . իր 22 հանդերձը բեհեզ ու ծիրանի է :
- Մնոր էրիկը կը ճանչցուի դռնէ . 23 բուն մէջ՝ երբոր երկրին ծեփերուն հետ կը նստի :
- Կտաւ կը գործէ ու կը ծախէ , 24 և վաճառականներուն զօտիներ կու տայ :
- Վարդութիւն ու փառք կը հագնի . ու ետքի օրերը պիտի ուրախանայ :
- Իր բերանը իմաստութեամբ կը 26 բանայ , և իր լեզուին վրայ քաղըրութեան օրէնք կայ :
- Իր տանը ճամբաները կը քննէ , 27 և ծուլութեան հայր չուտեր :
- Մնոր տղաքը կ'երկին , ու զանիկայ երանելի կ'անուանեն . անոր էրիկն ալ զանիկայ կը դովէ , ըրեւի՛ , 28
- Շատ աղքիկներ առաքինի և 29 զան . բայց դռնէ ամենէն գերապաշտ եղաք :
- Վայելչութիւնը սուտ է , ու 30 զեղեցկութիւնը ունայն է . աւա՛յն Տէրովմէ վախճող կնիկը պիտի գովուի :
- Տուէք անոր իր ձեռքին պտուղէն , ու անոր գործերը դռներու մէջ գովին զանիկայ :

ԳԻՐՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Երրուսդեմի մէջ թագաւորող յաւիթի որդւոյն ժողովողին խօսքերը :
- 2 Ունայնութիւն ունայնութեանց , ըստ ժողովողը , ունայնութիւն ունայնութեանց , ամէն բան ունայնութիւն է :
- 3 Ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ մարդ՝ արեւուն տակը քալած բոլոր աշխատանքէն :
- 4 Բայց կ'երթայ և աղք կու գայ . բայց երկրը միշտ կը կենայ :
- 5 Կ'սաւ արեւը կը ծագի , ու արեւը

կը մտնէ , և իր ծագած տեղը արտորալով կը դառնայ :

- Հովը դէպ 'ի հարաւ կ'երթայ , 6 ու դէպ 'ի հիւսիս կը պտուտի . և հովը աս դին ան դին պտուտելով՝ կ'երթայ իր չրճաններուն համեմատ կը դառնայ :

- Վինը գետերը ծովը կ'երթան , 7 բայց ծովը չեցուիր . ան տեղը որ դետերը կ'երթային , նորէն հոն կ'երթան :

- Վինը խօսքերը կը հասնին , 8 մարդս խօսելու կարող չէ . աչքը տեսնելով չկտանար , ու ախանջ լսելով չեցուիր :

- Ինչ որ եղած է , նոյնը պիտի 9

- ըլլայ, ու ինչ որ գործուած է, նոյնը պիտի գործուի. և արևուն տակը բնաւ նոր բան մը չկայ:
- 10 Այդ արդեօք անանկ բան մը՝ որուն համար կրնայ ըսուիլ, թէ Նիկիայ նոր է. ահա մեզմէ առաջ եղած դարերուն մէջ անիկայ արդէն եղած էր:
- 11 Երջի բաներուն յիշատակը չկայ. ու ետքը ըլլալու բաներուն ալ՝ նոյնը եկողներուն մէջ յիշատակը պիտի ըլլայ:
- 12 Եւ յատկոյնով իշխուսողն մէջ Խաղաղութիւնը թաղաւոր եղայ,
- 13 Եւ իմ սիրտս երկնքին տակը բոլոր եղածները իմաստութեամբ փնտռելու ու քննելու տուի. Եւ տուած աս չար զգալիները մարդոց որդիներուն տուաւ, որ անոյ՛ք զգալին:
- 14 Երևուն տակը բոլոր գործուած գործերը տեսայ. և ահա ամեն ալ ունայնութիւն, ու հոգիի տանջանք է:
- 15 Եւ որ ծուռ է՝ չկրնար շիտկուիլ, ու ան որ պակաս է՝ չկրնար համբուռիլ:
- 16 Եւ իմ սրտիս մէջ խօսեցայ ու ըսի, Եհնա ես մեծցայ, ու իմաստութիւն ստացայ իշխուսողն մէջ ինծմէ առաջ եկողներուն աւանդէն. և իմ սիրտս շատ իմաստութիւն ու զիտութիւն տեսաւ:
- 17 Եւ իմ սիրտս՝ իմաստութիւնը ճանչնալու, ու խնեթութիւնը և յիմարութիւնը գիտնալու տուի. հասկըրայ որ ասիկայ ալ հոգիի տանջանք է:
- 18 Ս ամն գիշատ իմաստութեան մէջ շատ տրտմութիւն կայ. ու իր գիտութիւնը աւելընողը իր վերջը կ'աւելընէ:
- ԳԼ . Բ
- 1 Եւ իմ սրտիս մէջ ըսի, Եկողը հիմա ուրախութեան միջոցով քեզ փորձեմ. ուստի բարեքներ վայելէ. և ահա ասիկայ ալ ունայնութիւն է:
- 2 Երբ աղին համար ըսի թէ Հիմար է, և ուրախութեան համար՝ թէ Եւսոր բրածը ի՞նչ է:
- 3 Արտիս մէջ խորհեցայ որ մարմնս զինով զուարթացրեմ, և իմաստութեան տառնորդութեամբ անմտութիւնը ճանչնամ, որ տեսնմ թէ ինչ է մարդոց որդիներուն բարին՝ որ կրնան ընել երկնքին տակը իրենց կենսոյն բոլոր օրերուն մէջ:
- 4 Եւ գործքեր ըրի. ինծի տուններ չենցի, ու ինծի այգիներ տնկցի.
- 5 Եւ ինծի պարտկանք և դրախտներ չենցի, ու անոց մէջ ամեն տեսակ պտուղ բերող ծառեր տնկցի.
- 6 Եւ ինծի զուրի աւազաններ չենցի, որ անոնցմէ՛ ծառ բուսցընող անտառը ոռոգուի.
- 7 Եւ անոնք ու աղախիններ ստացայ, և իմ տանս մէջ ծնած ծառներ ունեցայ. ու շատ արջառներ և հատեր ունեցայ, ինծմէ առաջ իշխուսողն մէջ եկողներուն ամենէն աւելի:
- 8 Եւ ինծի արծաթ ու ոսկի, և թագաւորներու ու զաւառներու զաններ զիղեցի. ինծի այր և կին երգչողներ ստացայ, ու մարդոց որդիներուն զուարճութիւնները և ամեն տեսակ շքեղութիւն:
- 9 Եւ ինծմէ առաջ իշխուսողն մէջ եկողներուն ամենէն մեծ եղայ ու բարգաւաճեցայ. իմաստութիւնս ալ իմ քովս կը կենար:
- 10 Եւ իմ աչքերուս ամեն ցանկութիւնը անոնցմէ չարդիւնցի, ու իմ սիրտս ամեն քեռա՛ւ ուրախութենէ զուրկ չեղողոյն. հապա իմ սիրտս իմ բոլոր աշխատութիւններէս ուրախացաւ. և իմ բոլոր աշխատութիւններէս բաժինս ասիկայ էր:
- 11 Եւ ես իմ ձեռքերուս ըրած ամեն գործքերուն, ու ընելու համար իմ քաղած ամեն աշխատանքիս նայեցայ, և ահա ամենը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք էր, ու արևուն տակը օգուտ չկար:
- 12 Եւ ես դարձայ իմաստութիւնը տեսնելու, նաև յիմարութիւնը ու անմտութիւնը. վասն գիշատաւորին ետէն եկող մարդը ի՞նչ է ինչ, և ինչ որ արդէն ըրած են:

- 13 Աստի տեսայ որ իմաստութիւնը
անմտութիւնէն օգտակար է , ինչպէս
որ լոյսը խաւարէն օգտակար է :
- 14 Իմաստունին աչքերը իր զիւսուն
վրայ է , իսկ անմիտը խաւարի մէջ
կը քայլէ . բայց ես հասկըցայ որ ա-
նոնց ամենուն պատահած դիպուա-
ծը մէկ է :
- 15 Եւ ատենը իմ սրտիս մէջ ըսի ,
Որովհետեւ անմիտին պատահածը
ինծի ալ պիտի պատահի , ուրեմն
ես ինչո՞ւ համար աւելի իմաստուն
եղայ . աս պատճառաւ իմ սրտիս
մէջ ըսի որ աս ալ ունայնութիւն է :
- 16 Այսն զի ինչպէս անմիտին՝ նմա-
նապէս իմաստունին ալ յաւիտեան
յիշատակը չկայ . ինչու որ հիմա
եղած բաներուն ամէնը ապագայ
ժամանակին մէջ պիտի մոռցուի .
ու իմաստունը ի՞նչպէս կը մեռնի .
անմիտին պէս :
- 17 Եւոր համար ու կեանքէս զգուե-
ցայ . վասն զի արեւուն տակը եղած
գործերը ինծի գէշ երեցան . քան-
զի ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի
տանջանք է :
- 18 Իւ ես արեւուն տակը քաշած
բոլոր աշխատութիւնէս զգուեցայ .
քանզի ինծմէ ետքը զայլու մարդուն
պիտի թողու՞մ զանիկայ .
- 19 Իս ո՞վ գիտէ թէ անիկայ իմաս-
տուն պիտի ըլլայ , թէ անմիտ .
բայց պիտի տիրէ իմ բոլոր աշխա-
տութիւններուս վրայ , որ արեւուն
տակը աշխատեցայ , ու անոնց մէջը
իմաստութիւն ցուցուցի . ասիկայ
ալ ունայնութիւն է :
- 20 Իւ ես դարձայ , որ արեւուն տա-
կը քաշած բոլոր աշխատանքիս վրա-
յով իմ սրտէս յոյսս կտրեմ :
- 21 Այսն զի մարդ կայ՝ որուն աշ-
խատութիւնը իմաստութեամբ ,
գիտութեամբ և յաջողութեամբ
կ'ըլլայ . բայց անոր չաշ-
խատող մարդուն իբրեւ բաժին կու
տայ . ասիկայ ալ ունայնութիւն
ու մեծ չարիք մըն է .
- 22 Այսն զի մարդը՝ արեւուն տակը
քաշած իր բոլոր աշխատանքէն ,
ու սրտին տանջանքէն ի՞նչ օգուտ
կ'ունենայ .

Իմանգի անոր բոլոր օրերը վիշ- 23
տերով՝ ու գործքը տրտմութեամբ
լիցան էն . անոր սիրտը գիշերը
անգամ հանդստութիւն չգտնէր .
ասիկայ ալ ունայնութիւն է :

Մարդս ուտելէն ու խմելէն և իր 24
աշխատանքովը իր հոգին պուարձա-
ցրնելէն ի՞նչ զոտ աղէկութիւն
մը չունի . ես ասիկայ ալ տեսայ
որ Եստե՞ծոյ ձեռքովը կ'ըլլայ :

Այսն զի ինծմէ պատ հիվ կրնայ 25
ուտել , և ո՞վ կրնայ զուարճա-
նալ :

Իմանգի Եստե՞ծ՝ իր առջևը 26
հաճելի եղող մարդուն իմաստու-
թիւն , գիտութիւն և ուրախու-
թիւն կու տայ . բայց մեղաւորին
զբաղմունք կու տայ , որ անիկայ
Եստե՞ծոյ ժողովէ ու դիզէ , որ
Եստե՞ծոյ առջևը հաճելի եղողին
տայ . ասիկայ ալ ունայնութիւն
ու հոգիի տանջանք է :

ՊԼ . Պ

Այն բանին ատենը կայ , ու եր- 1
կինքին տակը եղող ամէն գոր-
ծին ժամանակը .

Շնանելու ժամանակ , և մեռ- 2
նելու ժամանակ . տնկելու ժամա-
նակ , ու տնկուածը խնելու ժամա-
նակ .

Սեռցնելու ժամանակ , և բժշու- 3
կելու ժամանակ . փլթնելու ժա-
մանակ , ու շինելու ժամանակ .

Ելլու ժամանակ , և ծիծաղելու 4
ժամանակ . սուգ ընելու ժամանակ ,
ու կարաւելու ժամանակ .

Իարեք դուրս նետելու ժամա- 5
նակ , և քարեր ժողովելու ժամա-
նակ . գրկելու ժամանակ , ու գրք-
կնէն հետանալու ժամանակ .

Փնտրելու ժամանակ , և կոր- 6
սընցնելու ժամանակ . պահելու
ժամանակ , ու դուրս ձգելու ժա-
մանակ .

Պատուելու ժամանակ , և կարե- 7
լու ժամանակ . լռելու ժամանակ ,
ու խօսելու ժամանակ .

Սիրելու ժամանակ , և ատելու 8
ժամանակ , պատերազմի ժամանակ ,
ու խաղաղութեան ժամանակ :

- 9 Մշակատողին իր քաջած աշխատանքին ինչ որ ուտ կ'ըլլայ :
- 10 Տեսայ ան զբաղմունքը՝ որ Մստուած մարդոց որդիներուն տուաւ , որ անով զբաղեն :
- 11 Մշակայ ամէն բան իր ժամանակին վայելուչ ըրաւ . և աշխարհս ալ անոնց սրտին մէջ զրաւ . բայց Մստուածոյ ըրած գործքը մարդ չըկրնար սկիզբէն մինչև վերջը զըտնել :
- 12 Մի գիտեմ որ ուրախ ըլլալին ու կենդանութեան ատենը աղէկութիւն ընելին 'ի գատ' ուրիշ աղէկ բան մը չկայ անոնց մէջ :
- 13 Ու նաև ամէն մարդուն ուտելը ու խմելը , և իր բոլոր աշխատութիւնն բարիք վայելելը Մստուածոյ պարգևն է :
- 14 'Գիտեմ որ Մստուածոյ ամէն ըրածը յաւիտեան պիտի մնայ . անոր վրայ բան մը աւելընել , կամ անկէ պակսեցընել կարելի չէ . և Մստուած զանչ ըրաւ , որ իր երեսն վախճան :
- 15 Ինչ որ եղած է , հիմա ալ կայ . ու ինչ որ պիտի ըլլայ , արդէն եղած է . և Մստուած անցածը կը փրկնորէ :
- 16 Ու նաև արևուն տակը տեսայ որ զատաստանի տեղ՝ ամբարշտութիւն , և արդարութեան տեղ աւորէնութիւն կար :
- 17 Եւ իմ սրտիս մէջ ըսի թէ Մստուած պիտի դատէ արդարը ու ամբարիշտը . վասն զի ամէն գիտաւորութիւն ու ամէն գործ ժամանակ ունի հոն :
- 18 Եւ իմ սրտիս մէջ ըսի մարդոց որդիներուն վիճակին վրայով , թէ Մստուած զանոնք պիտի փորձէ . ու պիտի տեսնեն որ իրենք անասուններ են :
- 19 Սխառ զի մարդոց որդիներուն պատահածը և անասուններուն պատահածը մէկ է . մէկը ինչպէս կը մտնի , միւսն ալ այնպէս կը մտնի . ու ամենուն շունչը մէկ է . և մարդը անասունն աւելի բան մը չունի , վասն զի ամէնը ունայնութիւն է :

Մէնը մէկ տեղ կ'երթայ . և մէնը հողէն եղաւ , ու ամէնը հող կը դառնայ :

Ո՞վ գիտէ թէ մարդոց որդիներուն հողիները վեր կ'ելլեն , և անանոց որդիները վար գետինը կ'իջնեն :

Ու տեսայ որ մարդս իր զործքերով ուրախ ըլլալն 'ի գատ ուրիշ աղէկութիւն մը չունի . քանզի անոր բաժինը ան է . վասն զի ո՞վ պիտի տանի զանկից որ տեսնէ թէ իրմէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Գ

Եւ ես զարձայ , ու տեսայ արևուն տակը եղած բոլոր զվախները . և ահա զըկուածներուն ալը արցունք կար . բայց անոր միտքս արդ չունէին . ու անոնց զվախը ընողներուն ձեռքը ոյժ կար . բայց անոնց միտքս արութիւն տուող չկար :

Եւ ես մեռածները՝ արդէն մեռածները մինչև հիմա արող կենդանիներէն աւելի զովեցի :

Բայց ան որ մինչև հիմա եղած չէ՝ երկուքն ալ աղէկ է : վասն զի անիկայ արևուն տակը եղած չարութիւնը չտեսաւ :

Ու ես ամէն աշխատութիւնը , և ամէն յաջող գործք տեսայ , որ անոնց համար մարդ իր ընկերին կը նախանձի . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է :

Մնասր իր ձեռքերը կը ծալէ , ու իր միտք կ'ուտէ :

Եւ ինչ աղէկ է մէկ լեցուն ձեռքը հանգստութեամբ , քան թէ երկու լեցուն ձեռքը՝ որ աշխատանքով ու հոգիի տանջանքով է :

Եւ ես զարձայ ու արևուն տակը ունայնութիւն տեսայ :

Սէկ մարդ մը կայ որ երկրորդ չունի , ոչ տղայ ունի ու ոչ եղբայր . բայց անոր ամէն աշխատութիւնը վախճան չունի , ու անոր աչքերը հարստութեամբ չեն կշտանար , և լսող թէ իս որո՞նք համար կ'աշխատիմ , ու իմ հոգիս բարիքէ կը զգկեմ . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու չար զբաղմունք է :

- 9 Երկուքը մեկէն աղէկ է . վասն զի անոնց աշխատանքը աղէկ վարձք ունի .
- 10 Վասնզի թէ որ իյնան , մեկզմէկ կը վերցընեն . բայց վայ իյնող մեկուն՝ որ զինքը վերցընող երկրորդ մը չունի :
- 11 Ու երկու մարդ Բելթէլ պառկելով կը ստորնան . բայց մինակը ինչպէս կրնայ տարնալ :
- 12 Եւ թէ որ մէկը անոնց բռնու թիւն ընէ , երկուքը կրնան անոր դէմ դնել . ու երեքսպատիկ դերձանը դիւրաւ չկորուիր :
- 13 Եղէկ է աղքատ ու իմաստուն տղան , քան թէ ծեր ու անմիտ թագաւորը՝ որ ալ չգիտեր խրատուիլ :
- 14 Վասնզի Բելլ բանտէն կ'ելլէ՝ որ թագաւորէ , բայց ուրիշ չէ որ թագաւոր ծնած է , աղքատ կ'ըլլայ :
- 15 Տեսայ արևուն տակը քաղաքաւէն կենդանիները ան տղուն հետ՝ որ Բաթաթիկ երկրորդն էր , ու անոր տեղը սիրտի անցներ .
- 16 Եւնայ առջևը կէցող բոլոր ժողովուրդը անթիւ էր . սակայն ետքը եկողները անիկ սիրտի չուրախանան . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է :

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Երբոր Մատուծոյ տունը կ'երթաս , ոտքիդ զգուշութիւն ըրէ . և աւելի մտիկ ընելու մօտեցիր , քան թէ անմիտներու զոհ մատուցանելը . վասն զի անոնք չեն գիտեր թէ չարութիւն կ'ընեն :
- 2 Վերնովք մի անապարներ , և բուսիրտք Մատուծոյ առջևը խօսք հանելու չարտորայ . քանզի Մատուած երկինքն է , ու դուն երկրի վրայ ես . անոր համար քու խօսքերդ քիչ ըլլան :
- 3 Ս'անս դե երազը շատ զբաղմունքէն աւաճ կու գայ , ու յիմարին ձայնը՝ շատ խօսքերէն :
- 4 Երբոր Մատուծոյ ուխտ կ'ընես , պանիկայ կատարելը մի ուշացընէր . քանզի Մատուծոյ անմիտներուն չը-

- հաճիր . ըրած ուխտդ կատարէ :
- Եղէկ է որ ուխտ չընես , քան թէ ուխտ ընես ու չկատարես :
- Թող մի տար որ քու բերանդ մարմնոյդ մեղքը գործել տայ , և հրէշտակին առջևը մի ըսիր թէ՝ Սխալմար եղաւ . ինչու Մատուած քու խօսքիդ համար բարկանայ , ու ձեռքերուդ գործքը աւրէ :
- Ս'անս զի երազներուն շատութեանը մէջ , և խօսքերուն չատութեանը մէջ ունայնութիւններ ալ կայ . բայց դուն Մատուածէ վախցիր :
- Ինչ որ գաւառի մէջ աղքատին եղած զրկանքը ու իրաւանց և արդարութեան ծռուիլը տեսնես , աս բանիս վրայ մի զարմանար . վասն զի բարձրերուն վրայ Մարձր եղողը կը դիտէ , և ասոնցմէ Մարձր կայ :
- Երկիրը ամենուն ալ օգտակար է . թագաւորին անգամ արտէն ծառայութիւն կ'ըլլայ :
- Երծաթ սիրողը արծաթէն չկըշտանար , ոչ ալ հարստութիւն սիրողը եւրբէն բերքէն . ասիկայ ալ ունայնութիւն է :
- Երբոր բացիքը կը շատնայ , ունայնութիւն ալ կը շատնան . ուրեմն զանիկայ ունեցողներուն՝ աչքով տեսնելէն 'ի զատ ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ :
- Վաղցր է աշխատող մարդուն քունը՝ թէ շատ և թէ քիչ ուտէ . բայց հարուստին կուշտ ըլլալը չըթողնէր որ անիկայ հանդիստ քնանայ :
- Մեկուն տակը տեսայ որ մէկ գէշ ցաւ մը կայ , այնպէս ան հարստութիւնը որ իր տիրոջը ձախտուութեանը համար պահուած է .
- Եւ ան հարստութիւնը մէկ ձախտող դիպուածով մը կը կորուսի . ու ինքը տղայ կը ծնանի , և անոր ձեռքը բան մը չկայ :
- Ինչպէս որ իր մօրը որովայնէն ելաւ , այնպէս մերկ կը դառնայ . ինչպէս որ եկաւ , այնպէս կ'երթայ . ու իր աշխատութիւնէն բան մը չառնէր որ իր հետը տանի :
- Ես ալ գէշ ցաւ մըն է , որ ինչ-

- 3 Եւոր առհէկն հըլելու մի արտո-
բար • շար գործքի մէջ մի կենար •
վասն զի անիկայ քնշ որ ուզէ՝ կ'ը-
նէ :
- 4 Ո՛ր որ թաղաւորին խօսքը կայ,
հոն իշխանութիւն կայ, ու ճիշ-
կընայ անոր ըսել, թէ Եւնէ կ'ը-
նէս :
- 5 Պատուիրանքը պահողը չարիքի
չհանդիպիր • և իմաստունին սիրտը
մամանակը ու յարմարութիւնը կը
ձանշայ :
- 6 Վասն զի ամէն գիտաւորութիւն
իւր ժամանակը ու յարմարութիւնը
ունի • քանզի մարդուն վրայ շատ
նեղութիւն կու գայ :
- 7 Վասն զի անիկայ ըլլալու բանը
չգիտիր • և ճիշ պիտի յայտնէ անոր
թէ ինչպէս պիտի ըլլայ :
- 8 Եղիին վրայ իշխող մարդ չկայ,
որ հողին արդիւնէ, ու մահուան օ-
րուանը վրայ տիրող չկայ • և ան
պատերազմին մէջ արձակուած չկայ •
ու ամբարշտութիւնը իրեն հետեող-
ները չազատիր :
- 9 Ետնայ ամէնը տեսայ, ու արեւուն
տակը եղող ամէն գործքին իմ
սիրտու տուի : Ետնէ կայ որ մէկ
մարդ մը ուրիշ մարդու վրայ կ'իշ-
խէ իրեն թշուառութեանը համար :
- 10 Եւ ասոր հետ տեսայ ամբարիշտ-
ները որ թաղուհայն գացին, ու
սուրբ տեղէն ելան • և մոռցուեցան
ան քաղաքին մէջը՝ ուր որ սասնկ
ըրին • աս ալ ունայնութիւն է :
- 11 Որովհետեւ գէշ գործքին վրայ
վճիռը չըտուի չխատարուիր, աս
պատճառաւ մարդոց որդիներուն
սիրտը չարութիւն ընելու քա-
ղաք ըլլաւ :
- 12 Թիւ և մեղաւորը հարիւր անգամ
չարութիւն ընէ, ու անոր քաղաքը
երկընայ ալ, այսու ամենայնիւ
ստոյգ գիտեմ որ քարութիւնը՝ Ես-
տուծմէ վախճաններուն, անոր երե-
սէն վախճաններուն պիտի ըլլայ :
- 13 Բայց ամբարշտին բարութիւն
պիտի ըլլայ, ու անիկայ իր օրըը
պիտի չերկնայնէ, հապա ստուերի
պէս պիտի ըլլայ • վասն զի Եստու-
ծոյ երեսն չգիտնար :
- Ունայնութիւն մը կայ, որ աշ- 14
խարհիս վրայ կ'ըլլայ • այսինքն ար-
դարներ կան, որոնց ամբարիշտե-
րուն գործքին պէս կը պատահի •
ու ամբարիշտներ ալ կան, որոնց
արդարներուն գործքին պէս կը պա-
տահի • ըսի որ Ես ալ ունայնու-
թիւն է :
- Ու ևս ուրախութիւնը գովեցի, 15
վասն զի մարդը արեւուն տակը՝ ու-
տելն, խմելն, և ուրախութիւն
ընելն՝ ի գատ աղէկ բան մը չունի •
վասն զի արեւուն տակը Եստուծոյ
անոր տուած կենացը օրերուն մէջ
իր աշխատանքին ասիկայ կը մնայ
անոր :
- Երբոր ևս իմ սիրտու տուի իմաս- 16
տութիւնը գիտնալու, ու երկրի
վրայ եղած զգալմունքը տեսնելու,
(վասն զի թէ՛ ցորեկ և թէ՛ գի-
շեր իր աշխարհ քուն չտեսնող Խաչ
կայ,)
- Եւ ատենը Եստուծոյ բոլոր գործ- 17
քերուն հասկընայ, որ մարդ չընար
գտնել ան գործը՝ որ արեւուն տակը
կ'ըլլայ • վասն զի մարդը կ'աշխատի
միտուելու, բայց չցանկը, ու թէ և
իմաստունն ալ Վիտնամ ըսէ, զըտ-
նելու կարող չըլլար :
- ԳԼ • ԺԺ
- Վասն զի աս ամէնը իմ սրտիս 1
մէջ գրի, որ աս ամէնը քըն-
նեմ, որ արդարները և իմաստուն-
ները ու անոնց գործքերը Եստուծոյ
մեղքին մէջ են • մարդ չգիտիր թէ՛
սէրը և թէ՛ ատելութիւնը • ամէն
բան անոնց առջեւ է :
- Եւ ան բան ամենուն հաստարա- 2
պէս կը պատահի • արդարին ու
ամբարշտին, բարի Խաչաւուն, մա-
քուրին ու անմարդին, զո՛հ ընո-
ղին ու զո՛հ ընողին պատճառաւ զի-
պուածը մէկ է • ինչպէս է բարի
Խաչը, մեղաւորն ալ այնպէս է,
երբում ընողը էրպէսով փոխողին
պէս է :
- Երբուն տակը եղած բոլոր գործ- 3
քերուն մէջ գէշ բանը աս է, որ
ամենուն պատճառաւ զիպուածը մէկ
է • ու նաև մարդոց որդիներուն

սիրտը չարութեամբ լեցուած ըլլալով՝ իրենց կենդանութեան ատենը իրենց սրտին մէջ խննդութիւն կայ . ու ետքը մեռելներուն է՛նչն :

4 Վանգի բոլոր կենդանիներուն ընկերացած մարդէն յոյս կայ . վասն զի ողջ շունը մեռած առիւծէն աղէկ է :

5 Որովհետեւ կենդանիները զիտեն որ պիտի մեռնին . բայց մեռելները բան մը չեն գիտէր , ու ալ վարձք մը չեն առնէր . վասն զի անոնց յիշատակը մոռցուեցաւ :

6 Թէ՛ անոնց սերը , թէ՛ ատելութիւնը և թէ՛ նախանշը արդէն կորսուեցաւ . ու անոնք արեւուն տակը եղող բաներուն մէջ ալ յաւիտեան բաժին մը չունին :

7 Վնաս հացդ ուրախութեամբ կեր , ու գինիդ ուրախ սրտով խմէ . վասն զի արդէն Մատուած քու գործերուդ հանեցաւ :

8 Հանգրձներդ ամէն ատեն ճերմակ ըլլան , ու դլխուդ վրայէն եղբ պակաս չըլլայ :

9 Վեւ սիրած կնիանդ Հետ կեանք վայելէ քու ունայնութեան կենացդ բոլոր օրերուն մէջ , որ Վարձած քեզի տուաւ արեւուն տակը քու ունայնութեանդ բոլոր օրերուն մէջ . վասն զի աս կեանքիս մէջ քու բաժինդ անիկայ է , արեւուն տակը քաջած աշխատանքիդ :

10 Զեռքդ ինչ որ գտնէ ընելու , ետքը ուժովդ ըրէ՛ . քանզի ան քու բերթալու գերեզմանիդ մէջ գործք , խորհուրդ , գիտութիւն ու իմաստութիւն չկայ :

11 Վարձայ ու արեւուն տակը տեսայ , որ ճամբան վազողներուն չէ , ու պատերազմը զօրաւորներուն չէ . ու նաեւ հացը իմաստուններուն չէ , և հարստութիւնն ալ հանձարեղներուն չէ , ու նաեւ շնորհքը գիտուններուն չէ . հապա ժամանակ ու գիպուած կը պատահի ամենուն :

12 Ս ան զի մարդ իր ատենը անգամ չգիտեր . ինչպէս որ ձուկերը չար ուռկանով կը բռնուին և

թռչունները ծուղակի մէջ կը բռնուին , նոյնպէս մարդոց որդիներն ալ որոգայթի մէջ կ'իյնան , երբոր չար ժամանակը յանկարծ անոնց վրայ կու գայ :

Մեռնուն տակը աս իմաստութիւնն ալ տեսայ , ու անիկայ ինծի մեծ երեցաւ .

14 Սէկ պղտիկ քաղաք մը՝ ու մէջն ալ քիչ մարդ կար . և անոր վրայ մէկ մեծ թաղաւոր մը եկաւ , ու զանիկայ պաշարեց , և անոր դէմ մեծ պատնէշներ շինեց .

15 Ու անոր մէջ մէկ աղքատ իմաստուն մը գտնուեցաւ . և անիկայ իր իմաստութեամբ քաղաքը ազատեց . բայց աս աղքատ մարդը ընաւ յիշող մը չեղաւ :

16 Եւ ատենը ըսի թէ Մաստուն թիւնը ուժէն աղէկ է , թէ և աղքատին իմաստութիւնը կ'անարդէն , ու անոր խօսքերը մոիկ չեն ընեն :

17 Մաստուններուն մեղմ խօսքերը յիմարներուն մէջ իշխան եղողին ազդակէն աղէկ կը լսուին :

18 Մաստութիւնը պատերազմական գէներէն աղէկ է . բայց մեկ մեղաւորը շատ բարութիւններու կորստեանը պատճառ կ'ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ս եռած ճանճերը իւղագործին եղբ գարշահոտ կ'ընեն . քիչ մը անմտութիւնն ալ իմաստութեամբ և պատուով երեւի ուրախ չըլլալէ աշխատէ՛ :

2 Մաստունին սիրտը իր աջ կողմն է , ու անմիտին սիրտը իր ձախ կողմն է :

3 Եւ անմիտ մարդը ճամբան քալելու ատենն ալ , ինքքը պակաս ըլլալուն համար՝ իր յիմար ըլլալը ամենուն կը յայտնէ :

4 Թէ՛ որ իշխանին բարկութիւնը քեզի դէմ ելլէ , քու տեղդ մի՛ ձգեր . վասն զի քաղցրութիւնը մեծ յանցանքները կը գաղթեցընէ :

5 Մեռնուն տակը մէկ չարութիւն մըն ալ տեսայ , որ իշխանին երեսէն

- եղած անխոհեմութիւն մը ըսու կ'ընայ :
- 6 Դժմութիւնը խիստ բարձր տեղերու վրայ կը դրուի . ու հաճախաները ցած տեղ մը կը նստին :
- 7 Տեսայ ծառաներ՝ ա՛յ ձիերու վրայ հէ՛ռէ ելն , և իշխաններ՝ որ երկրի վրայ ծառաներու պէս կը քայլէին :
- 8 Փոս փորողը ինքը մէջը կ'իյնայ , ու ցանկ քակողը օճը կը խածնէ :
- 9 Բարեր կտորողը անոնցմէ կը փնտռուի , և փայտ ձնդճողը անկէ վտանգի մէջ կ'ըլլայ :
- 10 Ինչ որ երկաթը բթացած է , ու անոր բերանը չարէ , ան աստնը հարգէ է : Եւ որ կրկնապատկելու է . բայց իմաստութիւնը յաջողելու օգուտը առնի :
- 11 Ինչ որ օճը թողնելէն առաջ խածնէ , ան աստնը թողնելէն օգուտ մը չմնար :
- 12 Իմաստունին բերնին խօսքերը չընորհճէ . բայց անմիտին շրթունքները զեպք կը կլնեն :
- 13 Եւ որ բերնին խօսքերուն սկզբը նաւորութիւնը անմտութիւն է . ու անոր խօսքին վերջը զէշ խնկթուութիւն է :
- 14 Եւ յիմարը ի՞նչ խօսքերը կը շատցնեն . մարդս ինչ ըլլա՞ծը չգիտեր , ու անոր ո՞վ պիտի յայտնէ թէ անկէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ :
- 15 Հիմարներուն աշխատանքը զիրենք կը ձանձրացնէ . քաղաքը երթալը չգիտողդնէ պէն :
- 16 Մայր քեզի երկիրը երբոր քու թագաւորդ տղայ է , ու իշխաններդ առտուանց իջեալք կ'ուտեն :
- 17 Երանի քեզի Երկիր , երբոր քու թագաւորդ ազնուազարմ է . և քու իշխաններդ անոնով կ'ուտեն , ու ժի համար , և ո՛չ թէ զինովութեան համար :
- 18 Եւ աս ծուլութիւնով չէնք կը փլի , և ձեռաց թուլութիւնով տունը կը կաթի :
- 19 Արուները ծիծաղելու համար կ'ընեն , ու զինին կեանքը կ'ուրախացնեն . իսկ արծաթը ամէն բանի բաւական կ'ըլլայ :
- 20 Սիրտիդ մէջ անգամ թագաւոր

բին անէ՛ծք մի տար , և քու պառակելու անեակներուդ մէջ մեծերուն անէ՛ծք մի տար . վասն զի երկինքի թռչունը ան ձայնը կը տանի , ու թեւաւորը խօսքը կը պատմէ :

ՊԵՐՎԱԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

- Քու հացդ ջուրերու երեսին վրայ ձգէ . վասն զի շատ օրերէն ետքը զանիկայ պիտի դառնան :
- Եւ թոյնն և ութին ալ բաժնի տուր . վասն զի շէս գիտեր թէ երկրիս վրայ ինչ պատուհաս պիտի ըլլայ :
- Ինչ որ ամպերը լեցուն ըլլան , երկրիս վրայ անձրև կը թափին . ու երբոր ծառ մը զէպ 'ի հարաւ կամ զէպ 'ի հիւսիս ինչայ , ան ծառը ինկած տեղը կը մնայ :
- Հովը գիտողը չկրնար ցանել , և ամպերուն նայողը չկրնար ֆէ՛ռել :
- Ինչպէս որ դուն հովին ձամբան մըն ըլլալ , ա՛յ յիշին որովայնին մէջ ոսկորներուն ինչպէս կ'աշխարհէ շէս գիտեր , այնպէս ալ ամենատեղի՛ն Եստուծոյն զործը շէս գիտեր :
- Եստուանց քու սերմը ցանել , և իրիկունը քու ձեռքդ պարապ մի թողուր . վասն զի շէս գիտեր թէ որ օգտակար պիտի ըլլայ , աս թէ ան . կամ թէ երկուքը հաւասարապէս աղէկ պիտի ըլլան :
- Երաւ որ լոյսը քաղցր է , ու ան ընդ տեսնելու աչքերու ախորժիկ է . Եւ յայց թէ և մարդ մը շատ տարի ապրի , ա՛յ անոնց ամենուն մէջ ուրախանայ , խաւարի օրերն ալ յիշելու է , վասն զի անոնք շատ պիտի ըլլան . բոլոր գալիքը ունայնութիւն է :
- Ս'վ երիտասարդ , քու մանկութեանդ մէջ ուրախ եղիւ . ու երբ տասարդութեանդ օրերուն մէջ սիրտդ թող քեզ գուարձացնել . և քու սրտիդ ձամբաներով ու աչքերուդ նայութեամբով քալէ . բայց զիտցիր որ ասոնց ամենուն համար Եստուած քեզ գառաւտանի պիտի բերէ :
- Եւ քու սրտիդ սրտմութիւնը 10

վերցնուր, ու մարմնեղ չարութիւնը հեռացնուր. վասն զի մանկու թիւնը ու երիտասարդութիւնը ու նայնութիւն է:

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ քու Ստեղծիչդ երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ յիշէ դեռ թաւառութեան օրերը չեկած, ու ան տարիները չհասած, որոնց մէջ պիտի ըսես թէ Մոռնց չեմ հանիր:

2 Արեւը, լուսը, լուսինը ու աստղերը չխաւարած, ու անձրեւին ետեւէն ամպերը չարձած:

3 Մն օրը որ տանը պահապանները պիտի դողան, ու զօրաւոր մարդիկները պիտի ծոփն, և աղացողները՝ քիչ մնալուն համար, պիտի դադարին, ու պատուհաններէն նայողները պիտի մթըննան:

4 Ու երբոր աղօթիքին ձայնը տկարանայ, փողոցներուն մէջ դռները պիտի գոցուին. և թռչունի ձայնով պիտի իլլին, ու բոլոր երգչող աղջիկները նկուն պիտի ըլլան:

5 Եւ բարձրէն պիտի վախճան, ու ճամբուն մէջ վախկոտ պիտի ըլլան. և նշնին պիտի ծաղկի, ու մարտիւր ծանրութիւն պիտի սեւ պուրի, և ախորժակը պիտի դադարի. վասն զի մարդ իր յաւիտենական տունը կ'երթայ, ու լացողները փողոցներուն մէջ պիտի չլլին:

Վեռ արեւթէ թելը չփրթած, ու սակիէ բաժակը չկոտրած, և սափորը աղբիւրին դովը չփշած, ու ջրհորին վրայի անիւը չկոտրած:

Մն ատենը հողը երկիրը պիտի դառնայ՝ առի՞ եղածին պէս, ու հոգին Մատուծոյ պիտի դառնայ, որ զանիկայ տուաւ:

Ունայնութիւն ունայնութեանց, ըսաւ ժողովողը, ամէն բան ունայնութիւն է:

Եւ ինչպի որ ժողովողը իմաստուն էր, այնպէ՛ ալ ժողովուրդին գիտութիւն սորվեցուց. և խորհելով ու քննելով շատ առաջներ չարագրեց:

Ժողովողը փնտռեց որ ախորժելի խօսքեր գտնէ. ու գրուածը ուղիղ և ճշմարիտ խօսքեր են:

Իմաստուններուն խօսքերը խը՛ թաններու պէս են, ու ժողովներու տէրերէն զամուած բեւեռներու պէս՝ մէկ հովիւէ տրուած:

Սերմայէս իրողեակ իմ, անոնցմէ խրատ առ. շատ գիրը շինելը ծայր չունի, ու շատ կարդալը մարմինը կը յոգնեցընէ:

Եւ բոլոր խօսքին վախճանը լը՛ սենք. Մատուծմէ վախճիր, ու անոր պատուիրանքները պահէ՛. վասն զի մարդուս բոլոր պարտաւորութիւնը ասիկայ է:

Վանգի Մատուած ամէն գործքը՝ ամէն ծածուկ բաներու հետ՝ թէ՛ բարին և թէ՛ չարը դատաստանի պիտի բերէ:

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երգ երգոց Սողոմոնի:

2 Իր բերանին համարներովը թող համբուրէ՛ զիս. վասն զի քու սերդ զինիէն աղէկ է:

3 Վու եղբուրդ հոտը ախորժելի է, քու անունդ թափուած եղի՛

պէս է, անոր համար օրիորդները քեզ կը սիրեն:

Օխ քաշէ՛, քու ետեւէդ պիտի վազենք. թագաւորը իր ներքին սենեակները տարաւ զիս. քեզի հետ ցնծանք և ուրախանանք, քու սերդ զինիէն աւելի յիշնք. քեզ ուղղութեամբ կը սիրեն:

- 5 Ո՛վ Լորուսաղէմի աղօթիկները, ես սեւ եմ՝ բայց գեղեցիկ, Կեդարու վրաններուն պէս, Սողոմոնին վաւրազդներուն պէս:
- 6 Եւս սեղած ըլլալու մի՛ նայիր. վասն զի արեւը զիս տեսաւ, իմ մօրս որդիքը ինծի սրգողեցան. զիս այգիներու պահապան ըրին. Բայց իմ այգիիս պահպանութիւն չըրի:
- 7 Պատմէ՛ ինծի, ո՛վ Հոգիիս սիրածը, Կոթորձուր կ'արածես. կէս օրին ո՛ր կը պառկեցնես. քանզի քու ընկերներուդ հօտերուն քովը ինչո՞ւ թափառակաւնի պէս ըլլամ:
- 8 Ինչ որ դուն չես գիտեր, ո՛վ կը նիկներուն գեղեցիկը, հօտերուն շաւիղներէն զնա, ու հովիւներուն վրաններուն քովը քու ուրերդ աւրածէ:
- 9 Պարաւտի կառքերուն քով՝ ձիերուս նմանցուցի քեզ, ո՛վ իմ սիրուհիս:
- 10 Քիտ ապտեղ զարդերով գեղեցիկ է, և քու պարանոցդ՝ քառաման նեակներով:
- 11 Ինչո՞ւ ոսկեղէն զարդեր պիտի չեննը արծաթէ՛ կիտուածներով:
- 12 Երբոր թագաւորը սեղանն էր, իմ նարդոսս իր հոտը բուրելը:
- 13 Եւս սիրականս ինծի ստաշիւի ծըրարին պէս է, գիշերը իմ ստիւնը ներուս մէջը պիտի հանգչի:
- 14 Եւս սիրականս Հինացի որդոյզին պէս է ինծի՝ Լնգադղիի այգիներուն մէջ:
- 15 Եւս գեղեցիկ ես, ո՛վ իմ սիրուհիս, ահա գեղեցիկ ես. քու աշխարհը աղանձներու ուրբերուն իջեալն է:
- 16 Ո՛վ իմ սիրականս, ահա գեղեցիկ ես ու վայելուչ. և մեր անկողինը կանան է:
- 17 Սեր տուններուն գերանները եղանակաւոր են, ու մեր առիւթները մայր փայտէն են:

ԳԼ . Բ

- 1 Եւս Սարգիս ծագիկն եմ, ու հոս վիտներուն լուսանը:

- 2 Եւս պէս շուշանը փուշերուն մէջ՝ անանկ է իմ սիրուհիս աղօթիկներուն մէջ:
- 3 Եւս պէս խնձորնին անտառի ծառերուն մէջ՝ անանկ է իմ սիրականս երիտասարդաց մէջ. անոր հովանիին տակը անտրմելով նստայ, ու անոր պտուղը իմ քանդա քաղցր է:
- 4 Եւս խնձորին տունը բերաւ, և անոր դրօշը իմ վրաս սեր էր:
- 5 Եւս կարկանդակներով զօրացուցի. զիս խնձորներով ուսմով ցուցիք. վասն զի ես սիրով կը նուազիմ:
- 6 Եւս ձախ ձեռքը իմ գլխուս տաւ կը բըցայ, ու աջ ձեռքը զիս զրկէ:
- 7 Ո՛վ Լորուսաղէմի աղօթիկները, ձեզ պէսամներով, կամ դաշտի եղիկներով կ'երգմայրենմ, որ սիրուհին չմեղքընէք ու չարթընցընէք, մինչև որ ինքը չուզէ:
- 8 Եւս սիրականս ձայնն է. ահա անկիւյ լեռներուն վրայէն ցաթկելով՝ ու բլուրներուն վրայէն ցաթկելովով կու գայ:
- 9 Եւս սիրականս այծեման կամ եղնիկի ձագի կը նմանի. ահա հիմա մեր պատին ետեւը կայնէր. պատուհաններէն կը նայի. վանդակներէն կ'երևնայ:
- 10 Եւս սիրականս պատասխան տաւ լով՝ ինծի ըսաւ. Եւր ո՛վ սիրուհիս, ո՛վ գեղեցիկս, ու եկուր:
- 11 Ինչո՞ւ ահա ձեռքը անցաւ, անձը ընները անցան դային:
- 12 Գետնի վրայ ծաղիկներ կ'երևնան, յօտելու ժամանակը հասաւ, ու մեր երկրին վրայ տատարակին ձայնը կը լսուի:
- 13 Եւս թղենին իր թուղբը կը հասցնէ. ու որթերը ծաղկեցան, և իրենց հոտը կու տան. եւր ո՛վ սիրուհիս, ո՛վ գեղեցիկս, ու եւս կուր:
- 14 Ո՛վ իմ աղանձիս, վէմին խոռոչներուն մէջը, ապառաժին հովանիին տակը Էմար. ինծի երևող ցուր. ցուր. ձայնդ. ինծի լսելու տուր. քանզի ձայնդ քաղցր, ու դեմքդ գեղեցիկ է:
- 15 Խոնցէք մեզ աղուհաները, այ-

- գիները աւերող պզտիկ աղուհաները. վասն զի մեր այգիները ծաղկեր են:
- 16 Եւս սիրականս իմն է, ու ես անորն եմ. անկիւյ իր հօտը շուշաններուն մէջ կ'արածէ:
- 17 Օրուան հոգի չփչած, ու ստուերները չհեռացած, դարձիք ո՛վ իմ սիրականս. ու Լեթերի լեռներուն վրայի այծեման պէս կամ եղնիկներու ձագիկն պէս եղիք:

ԳԼ . Գ

- 1 Եւս հոգեւոր սիրածը գիշերը անկողնիս մէջ փնտռեցի. զանկիւյ փնտռեցի, բայց չգտայ:
- 2 Եւս հիմա պտուղիմ քաղցրին մէջը, փողոցներուն ու հրապարակներուն մէջ. իմ հոգիիս սիրածը փնտռեմ:
- 3 Եւս անկիւյ փնտռեցի, բայց չգտայ:
- 4 Եւս անկիւյ մէջ պտուղը պահապանեց զիս գտան. Երբոր իմ հոգիիս սիրածը տեսաք՝ լաւ:
- 5 Եւս անկիւյ մէջ առաջ անցնելով՝ իմ հոգիիս սիրածը գտայ. զանկիւյ բռնեցի ու չեմողցի, մինչև որ իմ մօրս տունը ու զիս ծնանոցին սենեակը տարի:
- 6 Ո՛վ Լորուսաղէմի աղօթիկներ, ձեզ պէսամներով կամ դաշտի եղիկներով կ'երգմայրենմ, որ սիրուհին չմեղքընէք ու չարթընցընէք, մինչև որ ինքը չուզէ:
- 7 Ո՛վ է ասիկայ՝ որ զմուտով և կնքովով, ու փերեզաններուն աւանդով փայտով խնայած անապատին կ'ելլէ ծուխի սիւններու պէս:
- 8 Եւս Սողոմոնին գահոյքը, որուն բոլորտիքը Խաղալիք զօրաւորներէն վաթսուս զօրաւոր կայ:
- 9 Եւս անկիւյ աւանդաւոր եմ, ու պատերազմի վարժուած եմ. գիշերուան վախի համար՝ ամեն մեկուն տուր իր ազգին վրայ է:
- 10 Սողոմոն թագաւորը Լիբանանի ծառերէն մէջ գահաւորակ մը շինեց իրեն համար:
- 11 Սիրերը արծաթէ, յենարանները ոսկիէ, բազմոց ծիրանի չեն:

- նեց. ու մէջը Լորուսաղէմի աղօթիկներէն խիստ գեղեցիկ նկարագործուած էր:
- 12 Ո՛վ Սիօնի աղօթիկներ, ելէք, և Սողոմոն թագաւորը տեսէք ան թագովը, որով իր մայրը՝ իր փեսայութեան օրը, ու սրտին ուրախութեան օրը պսակեց զանկիւյ:

ԳԼ . Դ

- 1 Եւս դուն գեղեցիկ ես ո՛վ իմ սիրուհիս, ահա դուն գեղեցիկ ես լաւանկի մէջէն քու աչքերդ աղանձներու աշխարհ ինչն է. քու մագիւղը՝ Սաղաւաթ լեռը պատկող այծերուն հօտին պէս են:
- 2 Եւս անկիւյ լուսաւորանէն ելող խուզած հօտի պէս են քորոց մալերը երկուորեակ կը ծնանին, ու անոնց մէջը ամուլ չկայ:
- 3 Եւս ընթուրներդ կարմիր դերձանի պէս են, ու խօսուածքդ գեղեցիկ է. այտերդ լաւանկի մէջէն՝ նուաճ կտորներու կը նմանին:
- 4 Եւս պարանոցդ զինարանի համար շինուած՝ Լաւիթի աշտարակին պէս է, որ հոն հազար ասպար կախուած են. ամեն ալ զօրաւորներուն վահաններն են:
- 5 Եւս երկու ստիւնդ նման է երկու ուղեւոր, որ այծեման մը երկուորեակ քնքէն, և շուշաններուն մէջ կ'արածուին:
- 6 Օրուան հոգի չփչած, ու ստուերները չհեռացած, եւ զմուտի լեռ ու կնքովի բլուրը պիտի երթամ:
- 7 Սողոմոն գեղեցիկ ես ո՛վ իմ սիրուհիս, և քու վրադ արատ չըկայ:
- 8 Ո՛վ հարսն ինծի հետ Լիբանանէն Էմար, ինծի հետ Լիբանանէն եկուր. Լիբանանի գագաթէն՝ Սաւիրին ու Էմօմին գագաթէն, ու Երուսաղէմի մօրէն եմ. ինչն որուն լեռներէն նայէ:
- 9 Սիրուս առեր, ո՛վ իմ հարս քոյր. սիրուս առեր քու մէջ աշտովը. և պարանոցդ մէջ քառամանեակովը:
- 10 Եւս սերդ ի՛նչ գեղեցիկ է, ո՛վ հարս քոյր. քու սերդ գիշերէն աղէ:

- է, ու քու Եղեղուդ անուշահոտութիւնը՝ ամէն խունկերէն :
- 11 Եւ իմ սիրականս խորիւստի մեղքը կը կաթի՝ իմ հարան . լեզուիդ տակը մեղք ու կաթ կայ . և քու զգեստներուդ անուշահոտութիւնը իրանանի հոտին պէս է :
- 12 Իմ հարս քոյրս փակեալ պարտեղ մըն է, փակեալ աղբիւր ու կնքուած աղբերակ մըն է :
- 13 Քու տուններդ քաղցրահամ պտուղներով հինաներով ու նարդոսներով նոնենեաց դրախտ է :
- 14 Վարդոս և քրքում, եղեղն և կինամոն, ամէն կնքուողի ծառով, զմուռսով ու հալուեով, և բոլոր զկանաւոր խունկերով :
- 15 Պարտեղներու աղբիւր, կենդանի ջուրի ջրհոր, ու իրանանէն լուսն հեղեղներ :
- 16 Երթնցիք իմ հիւսիս, Եկուր իմ հարաւ . իմ պարտեղին մէջը փէլէ, որ անոր խունկերը բուրեն . իմ սիրականս թող իր պարտեղը գայ, ու իրեն ախորժիկ էլ պտուղները ուտէ :

ԳԼ . Ե

- 1 Իմ պարտեղս եկայ՝ իմ հարս քոյրս . իմ զմուռս խունկերուս հետ ժողկցի . իմ խորիւստ մեղքիս հետ կերայ . իմ զինիս կաթովս խմեցի . կերէք՝ իմ բարեկամներ, խմեցէք ու զինովքէք՝ իմ սիրելիներ :
- 2 Եւ կը քնանամ, բայց իմ սիրտս արթնուէ . և ահա իմ սիրականս ձայնն է . քու կը զարնէ, ու լընէ : Ո՛վ իմ քոյրս, իմ սիրուհիս, իմ աղաւնիս, իմ կատարեալս, բաց ինձի . քանզի իմ զլուսն ցողով լեցուեցաւ, ու վարպետ գիշերուան չաղերով :
- 3 Իմ պատմութեան հաներ եմ, զանիկայ ի՜նչպէս հագնեմ . ոտքերս լուսեղբ եմ, զանոր ի՜նչպէս աղտոնեմ :
- 4 Իմ սիրականս իր ձեռքը ծակէն քիչեցուց . ու անոր համար իմ աղեղս գալարեցաւ :
- 5 Եւ Էլայ որ իմ սիրականս բա-

- նամ . ու ձեռքերէս զմուռս ու իմ մատերէս ընտիր զմուռս կաթեց փակաղակին բռնելու տեղին վրայ :
- 6 Եւ իմ սիրականս բաշուրն զացեր էր . կրորդ անիկայ կը խօսեր, իմ հոգիս նուաղեցաւ . զանիկայ փնտռեցի, բայց չգտայ . զանիկայ կանչեցի, բայց ինձի պատասխան չուտաւ :
- 7 Վաղարին մէջ պտուղ պահապանները գին զտան, զարիւն վերադարձնելու զին . պարտաւին պահապանները քողս վրայէս վերցուցին :
- 8 Ո՛վ Երուսաղեմի աղէկներ, մեզ կ'երգմնցընեմ, ի՞նչ որ իմ սիրականս զտնէք, անոր պատմէք որ ես սիրով կը նուաղեմ :
- 9 Ո՛վ կնիկներուն զեղեցիկը՝ քու սիրականդ . քեզ սիրականն ի՜նչ տարբերութիւն ունի . քու սիրականդ . քեզ սիրականն ի՜նչ տարբերութիւն ունի, որ մեզ այդպէս կ'երգմնցընեն :
- 10 Իմ սիրականս սպխտակ ու կարմիր և . տասը հազարի մէջ երկու լիկ է :
- 11 Նոր զլուսնը զուտ ոսկի է . վարպետը ցրուած՝ ու ազուախ պէս սև են :
- 12 Վաղար վաղող ջուրերուն քովը կաթով լուսալուստ աղանիւթներու ալիքները կը նմանին . զամուսած զհարկներու պէս են :
- 13 Նոր պտուղը ինկալից տուններուն ածուկն է, և անուշահոտ ծաղիկներու թաղարներուն պէս են . շրթունքները ընտիր զմուռս կաթով շուշաններ են :
- 14 Զեռերը ոսկի մասնիկներ են, իմարսիս քարերով լեցուած . քրովայնը բանուած փղսկր է, և քիւղաներով ծածկուած :
- 15 Արուսեղները մարմարիոն սիւներ են, ընտիր ոսկի խարիւիներու վրայ հաստատուած . կերպարանքը իրանանին պէս՝ եղբիւններուն պէս ընտիր է .
- 16 Նոր քիմքը քաղցր, ու քիմքը բոլորովն ցանկալի է . ահա այս-

պէս է իմ սիրականս, այսպէս է իմ բարեկամս, իմ Երուսաղեմի աղէկներ :

ԳԼ . Զ

- 1 Քու սիրականդ . ո՛ր գնաց, իմ կնիկներուն զեղեցիկը . քու սիրականդ . ո՛ր դարձաւ, որ գանկիկայ զեղեցիկ հետ փնտռեց :
- 2 Իմ սիրականս իր պարտեղը խնկալից տուններուն ածուկները ինչպէս, որ պարտեղներուն մէջ աւրած է, ու շուշաններ ժողկէ :
- 3 Եւ իմ սիրականս իմն է . անիկայ շուշաններուն մէջ կ'արածէ :
- 4 Թեքուայի պէս զեղեցիկի ես, ով իմ սիրուհիս . Երուսաղեմի պէս հաճելի ես, ու գրօշակիր զբերան պէս ահալու ես :
- 5 Եւ զերեք ինձե դարձուր . վասն զի անոր ինձի յաղթեցին . մեզ զերեք՝ Վաղարայ պառկող այժմէն հօտին պէս են :
- 6 Եւ անոր լուսալուստ ելած մարկներուն հօտին կը նմանին, որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծրնանին, ու անոնց մէջը ամուս չգրկայ :
- 7 Եւ քրքում լաշակիդ մէջէն նուռի կտորներու կը նմանին :
- 8 Թաղուհիները վաթսուս ու հարձերը ութսուս, և օրիորդները անթիւ են :
- 9 Իմ աղաւնիս, իմ կատարեալս մէկ է . իր մօրը մէկ հատիկը զինքը ծանաղեցն ընտրեալն է . զանիկայ աղէկները տեսան, ու անոր Երուսաղեմի ըսին . թաղուհիները ու հարձերն ալ, և զանիկայ զովեցին :
- 10 Ո՛վ է ասիկայ որ արալուսի պէս կը նայի, որ լուսնի պէս զեղեցիկ, արեւու պէս մարուր, ու գրօշակիր զբերան պէս ահալու է :
- 11 Եւ անոր պարտեղը ինչպէս, որ ձորին կանանու թիւնը տեսնեմ, և նայեմ թէ արեւորդ որքան ծեցաւ, ու նունիները ծաղկեցան :
- 12 Եւ չքիտցած իմ հոգիս Վաղարային կառքերուն պէս ըրաւ գին :
- 13 Վարձիք՝ զարձիք, իմ Սողո-

մացիդ, դարձիք՝ դարձիք, որ քեզ տեսնեք :

Եւ պիտի տեսնէք Սողոմոնի վրայ . Երբ Երեւո ընանկներու զուսկը :

ԳԼ . Ը

- 1 Եւ զեղեցիկ ես քու քայլերդ կօշկներով իմ իշխանի աղէկ . քու բարձրուդ կապուածքը երկու արուեստաւորի մը ձեռքով շինուած մանեակներու կը նմանի :
- 2 Եւ քու պարտեղը ինչպէս լեցուն բոլորակ թափ մը կը նմանի . քու փորդ՝ շուշանով պատած ցորենի շեղքին պէս է :
- 3 Քու երկու ստիւղը նման է երկու ուլերու, որ այժմամի մը երկուսը երակ ձայնն են :
- 4 Վարանոցդ փղոսկրէ աշտարակի պէս է . աշտարակ ձեռքին իմ թաղուհի դրանը քովը եղող աւազաններուն ինչպէս . ունեց դէպ'ի Վաղարայ նայող իրանանին աշտարակին պէս է :
- 5 Վրալի քու վրադ Վարանոցի պէս, և զլուսն հիւստածը ծիրանի պէս է . թագաւորը քու խապարներդ կապուած է :
- 6 Ո՛րքաք զեղեցիկ և քրքում քաղցր ես, իմ փափկալից սիրուհիս :
- 7 Քու հասակդ արմաւենիի՝ ու ստիւղներդ ողկոյցներուն կը նմանին :
- 8 Եւ քու քիմքդ աղբիւր գինիի պէս է, որ շիտակ կը վազէ իմ սիրականս, ու քնացողներուն շրթունքները կը խօսեցընէ :
- 9 Եւ իմ սիրականս եմ, և անոր բաղանջը ինձի է :
- 10 Եւ իմ սիրականս, դաւար 11 ելեց . գիշերը գեղեղուն մէջ անցընէք :
- 12 Վտուանց կանուխ այգիները երթանք, ու տեսնեք թէ որքան ծաղկէ, և ծաղկէ բացուէք, և նունեի-

- ցեցին , ու ետ քաշուեցան :
- 5 Ո՞ր Խաբեհաթ վրայ կընար զարնուիլ , Էթթը ալ աւելի ապստամբիք : Իսլամը զուխը հիւանդ՝ և
- 6 բոլոր սիրտը մտած է : Ստրին թաթին մինչև գլուխը Բառանոր վրայ ողջ տեղ ձմաց : Հարուածներ , վէրքեր ու շարուաւից խոցեր կան . անոնք շոգուեցան , չկապուեցան , ու եղով ալ չկակղայան :
- 7 Ձեր երկիրը աւերակ դարձեր է , և ձեր քաղաքները կրակով այրուած են : ձեր արտերը աւերանուղ առջևը օտարները կ'ուտեն , ու անոնք օտարներուն ըստ աւերակներուն պէս խապանացած են : Իսկ Սիւնին աղէկը այդիկ մէջ Իզմէ խրճիթի պէս , վարուածի արտի մէջ Իզմէ հիւղի պէս , պարարուած քաղաքի պէս թողուած :
- 9 Տաղեր է : Ո՞նէ որ զօրաց Տէրը մնչի թիւ մը մնացորդ թողուցած չըլլար , մնաք Սողոմոն պէս պիտի բլայինք , ու Գոմորին պիտի նմանեինք :
- 10 Լսեցէք Տէրոջը խօսքը , ով Սուղամի իշխաններ , ակննը դրէք մեր Լատուծոյն օրէնքին , ով Գոմորի ժողովուրդ :
- 11 Ի՞նչ պէտք է ինծի ձեր զոհերուն շատութիւնը , կ'ըսէ Տէրը , յէր խցիկուն ողջակէզնէն ու պարարտ անասուններուն ծարպէն կտացած եմ , և զուարակներուն ու գառներուն և նոխազներուն արիւնները չեմ ակոր :
- 12 Ժեր : Երբոր կու գար իմ առջևս երեսալու՝ ո՞վ պահանջեց ձեզմէ , որ ասանկ իմ սրահներս կոխէք :
- 13 Եւ ինչ ունայն ընծաներ մի՛ բերէք : Յէր խոճիկը ինծի պիղծ է . ամառը խոնրուն ու շարաթնէրուն և ժողովներու գումարուելուն չեմ կրնար տանիլ , յէր տոնախրմութիւնը անգամ անօրնուն :
- 14 Թիւն է : Ձեր ամառը խոնրուն ու տոնրէն կը զօղի իմ հոգիս . անոնք իմ վրաս ծառք բեր եղան :
- 15 Վերցնելէն , յոգնեցայ : Սատի երբոր ձեռքերնիդ կը տարածէք , աչքերս ձեզմէ պիտի ծածկեմ . նաեւ երբոր ազօրեմիդ կը շատցնէք , պիտի չլսեմ : Ինչու որ ձեռքերնիդ արիւնով լեցուն են :

Խաւացուեցէք , մարդուեցէք , իմ 16 աչքերուս առջևէն ձեր շար գործերը մէկդի ըրէք , շարութիւն գործելէն դադարեցէք : Խարու 17 թիւն ընել տրվեցէք , իրաւունք փնտռեցէք , զըկուածին ուղղու թիւն ըրէք , որքին դատաստանը տեսէք , ու որքեարթին դատը պաշտպանեցէք :

Շիմա եկէք փեճարանինք , կ'ըսէ 18 Տէրը : Թէ որ ձեր մեղքերը կրկնակի կարմիրի պէս են , ձիւնի պէս պիտի ձերմըխան . և թէ որ որդան կարմիրի նման են , ասորի պէս ճեմէ պիտի ըլլան : Ո՞նէ որ զուր յօժա 19 ըիք ու շաղանդիք , երկրին բարեք պիտի ուտէք : Իսկ թէ որ 20 զի մեղքերով ապստամբիք , սուրը պիտի ուտէ ձեզ , ինչու որ Տէրոջը ընթանը խօսեցաւ .

Ի՞նչպէս պոռնկեցաւ ստահաւ 21 տարիմ քաղաքը . անիկայ իրաւունքով լեցուն էր , ու անոր մէջ արդարութիւն կը բնակէր : Բայց հիմա մարդասպաններու բազմութիւն : Գու արծաթի կղզիանք դար 22 ձաւ . զինիդ մէջը ջուր խառնուած է : Գու իշխաններդ ապր 23 տամբ ու գողերու ընկեր եղան . ամէնքս ալ կաշառք սիրելով՝ պարգեներ կը փնտռեն . անոնք որքին դատաստանը չեն տեսներ , և որքեարթին դատը անոնց առջև չըգար :

Ենոր համար զօրաց Իհնովայ Տէ 24 րը , Խարայէլին շօրը տասնի կ'ըսէ . Եւ ա՛յ , իմ հակառակորդներուս հատուցում պիտի ընեմ , ու թշնամիներն վրէժ պիտի առնեմ : Իսկ իմ ձեռքս բու վրայ 25 պիտի դարձնեմ , և բու կղզիանքի բեր թէ բոքակով պիտի մարդեմ , ու բոլոր անադէ մէկդի պիտի գաւտեմ : Իսկ որ դատաստանող 26 ջինին պէս , ու խորհրդականներդ սկիզբէն Իզմէի պէս նորէն պիտի հաստատեմ . անկէ ետքը դուն պիտի կոլուխ արդարութեան քաղաք և հաւատարիմ աւան : Սիմոն դատաստանող պիտի փր 27 կուի , և հոն դարձողները արդաւ

ները ծաղկե՞ր են . հոն իմ սերս քեզի տամ :

- 13 Սանրագործները ի՞նչ հոտը կուտան . ու մեր գոնեղներն մէջը՝ ամեն ընտիր պտուղներէն՝ թէ՛ նոր և թէ՛ հին , քեզի համար պահեր եմ , հիմա սիրականս :

ԳԼ . Ը

- 1 Երանի թէ իմ մօրս ստիներ ծծած եղբորս պէս ըլլայիր . երբոր քեզ զուրը գտնէի , պիտի համբուրէի , և զիս պիտի շանարգէին :
- 2 Ինչ առաջնորդելով իմ մօրս տունը կը տանէի , որ ինծի սորվեցրնես . քեզի հոտաւէտ զինիկն՝ իմ նուննիսիս օշարակէն կը խմցընէի :
- 3 Ձախ ձեռքը զլնուս տակը , ու աջ ձեռքը զիս կը զրկէր .
- 4 Ո՛վ Երուսաղեմի աղբիկներ , ձեզ կ'երգմնցընեմ , որ ի՛մ սիրուհիս չարթընցընէր , ու չվերցընէր , միշտ որ ինքը տուէ :
- 5 Ո՛վ է անկայ՝ որ իր սիրականն կ'ութընած՝ անապատէն կ'իյնէ : Ինչ խնձորներին տակը արթընալիս . քու մայրդ քեզ հոն ծնաւ , քու ծնողք քեզ հոն ծնաւ :
- 6 Օխ քու սրտիդ վրայ կնիքի պէս . քու բազուկիդ վրայ կնիքի պէս գիրք . վասն զի սերը մահուան պէս զօրաւոր՝ ու նախանձը գերեզմանի պէս խիստ է . անոր կրօնները սոսաւ տիկ բողջավառ կրակի կայծեր են :

Հատ ջուրերը չեն կրնար սերը 7 մարել , ու զետեղը զանկայ չեն կրնար ընկղմել . թէ որ մէկ մարդ մը սիրոյ փոխարէն՝ իր բոլոր ստանալածքը տայ , զանկայ բոլորովին կ'անարգեն :

Մէկ պզտիկ քոյր մը ունինք , ու անկկայ ստինք չունի . մեր քոյրը ի՞նչ ընենք , անոր համար խօսուած օրը :

Ինչ որ անկկայ պարսպ է , զրան մէկ արծաթէ աշտարակ մը չինենք . և թէ որ զուռ է , զանկկայ եղենափայտի տախտակներով պատենք :

Եւ պարսպ եմ , ու իմ ստինքն 8 ներս աշտարակներու պէս են . աս պատճառով անոր առջևը խաղաղութիւն գտածի պէս եղայ :

Սողոմոն Բաաղամոնի մէջ այգի 11 ունէր , անկկայ այգին պահապաններու տուաւ , ամեն մէկը անոր պտուղին համար հազար կտոր արծաթ կը բերէր :

Իմ այգիս իմ առջև է . հիմա 12 Սողոմոն՝ հազարը քուկդ ըլլայ , ու երկու հարիւրը՝ անոր պտուղը պահպանողներուն :

Ո՛վ պարտէզներու մէջ նստող՝ 13 ընկերները քու ձայնդ կը լսեն . ինծի ալ լսիլ տուր :

Հատ ըրէ՛ հիմա իմ սիրականս , 14 ու խնկարեր լններուն վրայ այծեման կամ Եղնիկներու ձագի նման եղիր :

ՄԵՐԳԵՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԵՅԵՍ

ԳԼՈՒԹԻՒՆ Ե

- 1 Իմփի որդւոյն Եսայիին տեսիլքը՝ որ Հուդայի ու Երուսաղեմի վրայ տեսաւ , Հուդայի Թագաւորներուն՝ Ողայիին , Հովաթամին , Իբազին ու Իզեկիային օրերը :
- 2 Եւ , հիմա երկինք , և ականջ գիր , հիմա երկիր , վասն զի Տէրը կը խօսի . Երուսաղեմի մեծցուցի ու

բարձրացուցի , և անոր ինծի դէմ ապստամբեցան : Եղբ իր Տէրը կը ձայնայ , ու էլք իր տիրոջ մոտէր , Բայ Եսայէլ զի՛ լծանշար , իմ ժողովուրդս չինանար :

Սիւ մեղաւոր ազգին , անօրէնու 1 թիւնով ծանրացած ժողովուրդ , շարագործներու սերունդ , ապականիլ զաւակներ . անոր Տէրը Թուրացին , Եսայէլին Սաբբու անար-

- 28 բուժեամբ : Իսկայ անօրէնները ու
մեղաւորները մէկտեղ պիտի չա-
ղուին , և անոնք որ Տէրը կը թո-
ղուն , բնաջինջ պիտի ըլլան :
- 29 Դանդի մեր յանկաջած ընկերներն
ընէ պիտի ամչանա , և մէկ մեր
ընտրած պարտէզներուն համար ա-
- 30 մօթով պիտի մնայ : Վասն զի
տերները թողած ընկերի պէս ,
և ջուր չունեցող պարտէզի պէս
- 31 պիտի ըլլայ : Ու զօրութիւն ու-
նեցողք՝ խճուծի պէս , և անոր զոր-
ծը կայծի նման պիտի ըլլայ , ու
երկուքն ալ մէկէն պիտի պլլին , և
մարդը պիտի չգտնուի :

Գ Լ Ե Վ

- 1 Լճովի որդւոյն Լսայիին՝ Հուդայի
ու Լորուսաղեմի վրայ տեսած
տեսիւքին խօսքը :
- 2 Լորի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէ-
րով տանը լեռ՝ լեռներուն զխուն
փայ պիտի հաստատուի , և բլուր-
ներէն վեր պիտի բարձրանայ , ու
բլուր հեթանոսները հեղեղի պէս
- 3 պիտի դիմեն անոր : Եւ շատ ժո-
ղովուրդներ պիտի երթան ու ըսեն ,
Ի՛նչէ՞ք՝ Լսայիային լեռ՝ Հակորին
Լսաուծիյն տունը ելլենք , որ մեզի
իր ճամբաները սորվեցընէ , ու անոր
շաւիկներուն մէջը քալենք : Բնչու
որ օրէնքը՝ Սիժնէն , ու Տէրովը խօս-
- 4 քը Լորուսաղեմին պիտի ելլէ : Եւ
սոսկի հեթանոսներուն մէջ դա-
տաստան պիտի տեսնէ , և շատ ժո-
ղովուրդներ պիտի յանդիմանէ : ու
անոնք իրենց սուրերը խփեր՝ և
իրենց նիզակները յօտոցներ պիտի
շինեն : Եւ զի ասի վրայ սուր պիտի
շփեցընէ , և ալ պատերազմ պիտի
չսորվին :
- 5 Ո՛վ Հակորին տունը՝ եկէ՛ք Տէ-
- 6 լովը լուսովը քալենք : Եւ յուր որ
դուն քու ժողովուրդդ Հակորին
տունը թողուցիր , վասն զի արեւը-
քին Խեթթիւրիւք ընդունցան , և
փղառայւոց պէս հմայութիւն կ'ը-
նեն , ու օտարներու որդւոց հետ
- 7 դաշնադիր եղան : Եւ անոնց եր-
կիրը արձաթով ու ոսկիով ընցունե-
ցաւ , ու անոնց գանձերը անթիւ

եղան : անոնց երկիրը ձիւրով լե-
ցուեցաւ , և անոնց կտորերը ան-
թիւ են : Կուռերով ալ ընցուն
է անոնց երկիրը : Իրենց ձեռացը
զործերուն երկրպագութիւն կ'ը-
նեն , անոնց՝ որ իրենց մատերը շե-
նեցին : Եւ ուամիկ մարդը ծոռե-
ցաւ , ու աղետականը խոնարհե-
ցաւ , և անոնց պիտի շնորհաւ :

Տէրովը վախին երեսնէ և անոր
վհճափառութեանը մեծութենէն
վհճին մէջը մարի , ու հողին մէջը
պահուէ : Սարդուն ամբարտա-
ւան աշտերը պիտի խոնարհին , և
մարդոց հպարտութիւնը պիտի ցած-
նայ , ու ան օրը մինակ Տէրը պիտի
բարձրանայ : Եւ յուր որ զօրաց Տէ-
րովը օրը՝ ամէն ամբարտաւաններուն
ու բարձրամիտներուն վրայ , և ա-
մէն հպարտացածներուն վրայ պիտի
ըլլայ : ու անոնք պիտի խոնարհին :
Եւ Իբրանստու ամէն բարձրացած
ու վերացած եղիներուն վրայ , ու
Բասանի ամէն կաշններուն վրայ ,
Եւ ամէն բարձր լեռներուն վրայ , ու
ամէն բարձրացած բլուրներուն վը-
րայ , Եւ ամէն բարձր աշտարակնե-
րուն վրայ , ու ամէն ամուր պա-
րիսպներուն վրայ , Եւ Բաբելոնի
ամէն նաւերուն վրայ , ու ամէն հա-
ճելի երեցած բաներուն վրայ պիտի
ըլլայ : Եւ մարդուն ամբարտաւա-
նութիւնը պիտի ցածնայ , ու մար-
դոց հպարտութիւնը պիտի խոնար-
հի , և ան օրը մինակ Տէրը պիտի
բարձրանայ : Ու կուռերը բնա-
ջինջ պիտի ըլլան : Եւ քաղաք-
ներու մէջ ու երկրին խոռոչները
պիտի մոռնն Տէրովը վախին երե-
սէն և անոր վհճափառութեանը
մեծութենէն , երբոր քնքը երկիրը
սարսկելու ելլէ :

Եւ օրը մարդ խլուրդներուն ու
չղիկներուն պիտի նետէ իր արծա-
թեղէն կուռերը , ու իր ոսկեղէն
կուռերը , որոնք իրեն շինը են
երկրպագութիւն ընելու համար :
Որ Տէրովը վախին երեսնէ ու անոր
վհճափառութեանը մեծութենէն
պաշտածներուն ծակերը և վե-
մարուն ծերպերը մոռնէ , երբոր Եւ-

22 նիկայ երկիրը արտելու ելլէ : Եւ որ
կեցէք մարդէն որուն շունչը իր
ունգայրը մէջն է : Ժամս զի ի՞նչ
բանի մէջ հասարակ էր համարուի
ան :

ԳԼ . Գ

1 Ինչու որ ահա զօրաց Եւրոպայ Տե-
րը Եւրոաստեմէն ու Հնուգայեն
պիտի վերցնէ զաւագանք և ցու-
պը , հացին բոլոր զօրութիւնը ու
2 ջուրին բոլոր զօրութիւնը . Ստրի-
ժը ու պատերազմող մարդը , դա-
տաւորը ու մարգարէն , զուլակու-
3 թիւն ընողը ու ծերը , Հիմնապե-
տը ու պատուաւոր մարդը , խոր-
հրդականը ու իմաստուն մարտա-
բապետը և հանձարեղ կախարդը :
4 Եւ անոնց վրայ մանուկները իշխան-
ներ պիտի կարգեն , ու անոնց վրայ
5 տղաքը պիտի իշխեն . Եւ ժողո-
վուրդը իւրամէ՛ ու ընկերը իր ըն-
կերէն հարստահարութիւն պիտի
կրեն . մանուկները ծերերուն դոռո-
զութիւն պիտի ընեն , և անարգնե-
6 րը՝ պատուականներուն : Եւ ա-
տենը պիտի բռնէ մարդ իր հօրը
տունէն եղող իր եղբայրը , ու ը-
7 լիսն հանդերձ ունիս , մեր վրայ
իշխան եղիր , ու ան աւերակը բու-
8 ձեւքիդ տակը ըլլայ : Եւ օրը
աննիկայ պատասխան պիտի տայ ու
ըսէ , Ես առաջնորդ չեմ ըլլար ,
ինչու որ իմ տանս մէջ ոչ հաց
կայ և ոչ հանդերձ . պիս ժողո-
վուրդին վրայ իշխան մի կարդէք :
9 Ինչու որ Եւրոաստեմ սասանեցաւ ,
և Հնուգա ինկաւ . Ժամս զի անոնց
ըլկուները ու գործերը Տերոնը
ղեմ են , որ բարկացնեն անոր փա-
10 ռաւոր աշխարհը : Եւնոնց երեսնե-
րուն տղաք իրենց ղեմ կը վկայէ ,
և իրենց մեղքերը Սողոմի պէս կը
յայտնեն , ինչու որ իրենց վրայ չարիք
անձին , ինչու որ իրենց վրայ չարիք
11 բերին : Եւրպային ընէք՝ որ իրեն
աղէկ պիտի ըլլայ . ինչու որ անոնք
իրենց գործերուն պտուղը պիտի
ուտեն : Այն անօրէնին՝ գէշ պիտի
ըլլայ տնայ . ինչու որ անոր ձեռնացը
գործերուն փոխարենը իրեն պիտի

տրուի : Եւ այս իմ ժողովուրդիս 12
վրայ տղաք բռնաստեմութիւն կ'ընեն ,
ու անոր վրայ կնիկներ կը տիրեն .
ով իմ ժողովուրդս՝ բու առաջնորդ-
ներդ չեղ զլիւն կը հանեն , և բու
շաւիղներուդ ձամբան կը խանդա-
րեն :

Տերը դատաստան տեսնելու ելեր 13
է , ու ժողովուրդները դատելու
կայներ է : Տերը ինքը դատաստան 14
ընելու պիտի գայ՝ իր ժողովուրդին
ծերերուն ու իշխաններուն հետ .
ինչու որ դուք այգին այրեցիք , ու
աղբատէն յախտակուածք մեր
տունն է : Չեղի ի՞նչ եղաւ՝ որ 15
իմ ժողովուրդս կը զրկէք , ու աղ-
բատներուն երեսը կը ձնէք , կ'ըսէ
Եւրոպայ՝ զօրաց Տերը :

Եւ Տերը այսպէս ըսաւ . Որով 16
հետեւ Սիօնի աղջիկները հպարտա-
ցան , և բարձրապարտեց կը բա-
ընէ , անհամատ ակնարկութիւններ
կ'ընեն , մանրաբայլ կ'երթան ու
առքերով շահին կը հանեն . Տերն 17
ալ Սիօնի աղջիկներուն զաղաթը
պիտի կնտացնէ , և Տերը անոնց
ամօթոյքը պիտի մերկացնէ : Եւ 18
ան օրը Տերը պիտի վերցնէ անոնց
ոտքի մահաւորներուն փառքը , ու
ցանցակերպ ծամակաշները և մա-
հիկները , Գիտները , ապարանջա- 19
ները ու շղատառները , Եպարտե- 20
րը , ոտքի շղթաները ու զօտիկե-
րը , անառա՞նք ողիներուն տուփե-
րը , հմայեակները , Սատանիները և 21
քիթերուն օղերը , Պատմունքները և 22
ները , վերարկուները , ծածկոյները
ու քսակները . Զայեկները ու 23
ընկերները , խոյրերը ու քօղերը :
Եւ պիտի ըլլայ որ անուշահոտու- 24
թեան տեղ՝ փտութիւն , ու գօտիի
տեղ՝ չուան , և զանգուր մագրու
տեղ՝ կնտութիւն , և լանջաղէ
կամարի տեղ՝ խորղեղէն գօտի , ու
զեղեղեղութեան տեղ՝ խարան պիտի
ըլլայ : Գիւ մարդիկներդ սրով 25
պիտի իշխան , ու կտրիճներդ ալ
պատերազմի մէջ : Եւ անոր դու- 26
ները պիտի ողբան ու սուգ բռնեն ,
և աննիկայ ամայի ըլլալով՝ զետնը
պիտի նստի :

ԳԼ . Գ

- 1 Եւ ան օրը եօթը կնիկ մէկ էրիկ
մարդը պիտի բռնեն ու ըսին ,
Մեր հացը ուտենք ու մեր հան-
դեմքը հագնենք , բայց միայն քու
անունդ կանչուի մեր վրայ , մեր նա-
խատինքը վերցընելու համար :
- 2 Եւ օրը Տէրոջը շառաւիղը փա-
ռաւոր ու պատուական պիտի ըլլայ ,
և Խարայէլի փրկուածներուն՝ երկրին
պտուղը պարծանաց և պատուոյ :
- 3 Համար ափափ ըլլայ : Եւ պիտի ըլ-
լայ որ Սիծի մէջ մնացածը , ու
Երուսաղեմի մնացորդը , աշխարհ
Երուսաղեմի մէջ բոլոր ողջ կեցող-
ները սուրբ պիտի ըսուին , Երբոր
Տէրը Սիծի աղբիկներուն աղտը
լուայ , ու դատաստանի հոգիով
և պարզ հոգիով Երուսաղեմի ա-
րիւնները անոր մէջէն սրբէ : Եւ
Տէրը Սիծի յետոյն ամէն տեղերուն
վրայ ու անոր ժողովքներուն վրայ
ցորկեր ամաչ և մեզ , ու զիւնքը
փայլուն կրակի բոց պիտի ստեղծէ .
ինչու որ բոլոր փառքին վրայ հովա-
- 6 Նի պիտի ըլլայ : Եւ ցորկեր վրան
պիտի ըլլայ տաքութեան համար
հովանի և մրիկի ու անձրեի համար
ապաստանարան և ծածկոց ըլլա-
լու :

ԳԼ . Ե

- 1 Իմա իմ սիրականիս երգը իմ
սիրելիիս երգեմ իր այգիին վը-
րայով . իմ սիրելիս այգի մը ունէր
խիտ ապողարկ բլուրի մը վրայ .
- 2 Օտանկայ ցանկով պատեց , քարե-
րը հանեց մէջէն , և ընտիր որիւնք
ստեղծեց , ու անոր մեջտեղը աշտարակ
շինեց , և հոն քնան մըն ալ փորեց .
ու կը սպասէր որ խաղող տար ,
բայց անիկայ ազոխ տուաւ :
- 3 Ուստի հիմա գութ հիւ Երուսա-
ղեմի բնակիչներ ու Օուդայի մար-
դիկ՝ իմ ու այգիիս մեջտեղը դա-
- 4 տատան ըրէք : Իմ այգիիս՝ ալ
ի՞նչ պետք էր ընել , որ ես ա-
նոր չըրի . ինչու համար՝ երբոր
ես խաղող տալուն կը սպասէի , ա-
- 5 նիկայ ազոխ տուաւ : Եւ հիմա ես

ձեզի պատմեմ՝ թէ ինչ պիտի ընեմ
իմ այգիիս . անոր ցանկը պիտի
քակեմ , որ անոնց ճարակ ըլլայ ,
անոր պատերը պիտի փլուզեմ , որ
ոռնակոխ ըլլայ : Խաղատաքած պի-
տի թողում . անիկայ պիտի չք-
տուի ու չըրուի , հապա ցախ ու
փուշ պիտի բուսցընէ . և ամպե-
րուն պիտի պատուիրեմ որ անոր
վրայ անձրեւ շտեղան : Ինչու որ
գորաց Տէրոջը այգին Խարայէլի
տունն է , ու Օուդայի մարդիկը
անոր ախորժեկ տունն են : և անի-
կայ իրաւունքի կը սպասէր , և ահա
արիւնհեղու թիւն , արդարութեան՝
և ահա աղաղակ :

Սա անոնց՝ որոնք տունը տան
կը յարեն , աղարակը աղարակի
վրայ կ'աւելցընեն , մինչև որ տեղ
մը չմնայ , ու դուր միանկ ընակիք
երկրին մէջ : Օտրայ Տէրը իմ
ականջիս խօսեց՝ ըսելով : Տիրա-
ւի շատ տուններ աւերակ պիտի ըլ-
լան , մեծ ու գեղեցիկ տաճիք , ու
անոնց մէջ բնակող պիտի չգտնուի :
Սա ան զի տասը լծակայ այգին մէկ
մար պիտի տայ , ու մէկ քու սերմը
մէկ արդու պիտի տայ :

Սա անոնց՝ որ առաւուտուն կա-
նուխ կ'ելլեն , ու յգի խիւս կտէ
կ'ըլլան , և իրիկունն ալ կ'ուշա-
նան , միշտ որ գինին իրենց գլուխ
տարցընէ : Եւ անոնց ինձիցքնե-
րուն մէջ քնար ու տաւիղ , թըմ-
բուկ ու սրինդ և գինի կը գտնուի .
բայց Տէրոջը բռածներուն ուշադրու-
թիւն չեն ընար , և անոր ձեռացը
գործերուն չեն նայիր : Ենոր հա-
մար իմ ժողովուրդս Տէրը լծան-
նալով՝ գերի կ'իյնայ , ու անոր
մեծամեծ մարդիկը սով կը կրեն ,
և բազմութիւնը ծարաւն կը ջամ-
բին :

Ենոր համար դժուրը ինքնիքը
կը լայցընէ , ու բերանը չափէ
դուրս կը ըսնայ , և անոր պար-
ծանքը ու բազմութիւնը և աղա-
ղակ ու զուարճութիւնը անոր հէ-
պիտի իջնէ : Եւ ուսմիկ մարդը
պիտի իյնայ , ու ազնուականը պի-
տի իսնարհի . ամբարտաւաններուն

16 աչքերն ալ պիտի խոնարհին : Եւ
զորաց Տէրը իրաւունքով պիտի
բարձրանայ , ու Սուրբն Մտուած
արդարութիւնով պիտի փառաւո-
17 ըի : Եւ գառնակները իրենց սո-
վորութեանը պէս պիտի արածին ,
ու հարուստներուն աւերակները օ-
տարները պիտի ուտեն :
18 Ս'այ անոնց' որ անօրէնութիւնը
ունայնութեան չուաններով կը քա-
շեն , ու մեղքը' սայի փոկերով
19 բաւարար պէս : Սրտը կ'ըսեն ,
մեղք արտոյայ , իր գործը չու-
տով կատարէ , որ զանկայ տես-
նենք . և Խորայէի Սուրբն խոր-
հուրդը թող մօտենայ , զոյ , որ
20 զանկայ գիտնանք : Ս'այ անոնց'
որ չարին բարի կ'ըսեն , ու բարիին
չար , որ խաւարը լոյսի տեղ' ու
լոյսը խաւարի տեղ կը դնեն , որ
զատնը քաղցրի տեղ' ու քաղցրը
21 զատնի տեղ կը դնեն : Ս'այ ա-
նոնց' որ իրենց աչքին խնամաւորն և
22 իրենց առջին խոհական են . Ս'այ
անոնց' որ գինի խմելու զօրաւոր' ու
23 ջրի խառնելու կործն են . Սրտը
կաշառքի համար ամառիչտը կ'ար-
գարացնեն , և արդարը իր իրա-
ւունքն կը զրկեն :
24 Մտը համար ինչպէս որ կրակին
բոլոր յարդը կ'ուտէ , ու չոր խոտը
բոցին մէջ կը հատնի , անախ ալ
անոնց արմատը փտութեան պէս
պիտի ըլլայ , ու անոնց ծաղիկը
փռչի պէս վեր պիտի ելլէ . ինչու
որ զօրաց Տէրուն օրէնքը մերժեցին ,
և Խորայէի Սուրբն խօսքը անար-
25 զեցին : Մտը համար Տէրուն բար-
կութիւնը իր Ժողովուրդին դէմ
բարբարեցաւ , ու անոնց վրայ ձեռքը
Երկնցոյց' ու զարկաւ անոնք , ու ա-
նանկ որ լեռները դողացին , ու ա-
նոնց գիւրը ձամբաններուն վրայ աղ-
բի պէս մնացին . պարտ ամենայնիւ
անոր բարկութիւնը չհեռ , հասած
անոր ձեռքը տակաւին Երկնցամ-
է :
26 Եւ հեռաւոր ազգաց դրօշակ պի-
տի վերջնէ , ու դանտը Երկրիս
ծայրէն սուրբով պիտի կանչէ , և
սահմանները արտոյայով արագու-

թեամբ պիտի գան : Մտնց մէջը 27
մեկը յոգնած պիտի ըլլայ , ու
մեկը պիտի չսահի . մեկը պիտի
չմտափէ ու չքանայ . մեկուն մէջ-
քին զօտին պիտի չքարուի , ու
ալ կռիւիին կապը պիտի կտրուի :
Մտնց նետերը սուր են , ու բոլոր 28
աղեղները լարուած . անոնց ձիւ-
րուն ամրակները զայլախաղի կը նը-
մանին , և խառնուած անիւները
Վրիկի պէս են : Մտնց մանչիւնը 29
առիւծին պէս է . կորիւններու պէս
կը մանչին , կը գողնէ , ու կողո-
պտուր կը յափշտակեն , և զանկայ
կը փախցնեն , ու ազատող մը
չկայ : Եւ ան օրը անոնց վրայ 30
պիտի գուշն ծովուն գոլերուն պէս .
ու Երբոր մէջ Երկրին նայի , սահ
խաւար և տաղնայ պիտի քրտնէ .
և լոյսը անոր ամպերուն մէջ պիտի
խաւարի :

ԳԼՈՒԽ Բ

Ս'գիտ թաղաւորքն մեռած տարին 1
Տէրը տեսայ որ բարձր ու վե-
րացած ախոռի վրայ նստիւր էր :
ու անոր քղաղցրը տաճարը կը լե-
ցնէր : Ս'երի կողմը սերովընե- 2
րը կը կայնէին անոր առջեւ , որոնց
ամեն մեկը վեց վեց թեւեր ունէին .
Երկուրով Երեսնին կը ծածկէին ,
Երկուրով Երեսնին կը ծածկէին ,
ու Երկուրով կը թռչէին : Եւ 3
փոփոխակի կ'աղաղակէին ու կ'ը-
սէին , Սուրբ' Սուրբ' Սուրբ է զօ-
րաց Տէրը , բոլոր Երկիրը անոր
փառքովը լեցուն է : Եւ աղաղա- 4
կողին ձայնն սեմերուն հիմերը շար-
մեցան , ու սուշը ծխով լեցունե-
ցաւ : Եւ լսի : Ս'այ ինծի , սահ 5
կը կորուսիմ' , վասն զի ես պիղծ
լովմունք ունեցող մարդ մըն եմ ,
ու պղծաշուրթիմ Ժողովուրդի մէջ
կը բնակիմ , և իմ աչքերս զօրաց 6
Տէրը' իմագաւորը տեսան : Բայց
սերովըններուն մէկը դեպ 'ի ինծի
թռաւ , ու ձեռքը կրակի կայծ մը
կար' որ սեղանէն ունեւիւրով առած 7
էր , Եւ բերնիս դպցընելով' լսաւ :
սահմաններս քու շոթեցնելուդ
գպաւ , ու քու անօրէնութիւնդ

Վերցաւ, և մեղքիդ քառութիւն եղաւ :

- 8 Իսորը լսեցի Տէրոջը ձայնը, որ ըսաւ, Ո՛վ խրկեմ, և մեզի համար թ՛ւ պիտի երթայ . ու ես ըսի :
- 9 Եւ հաստիկ ես, զիս խրկէ : Ընտանը ըսաւ, Վնամ, ըսէ՛ աս ժռա՞ղովուրդին : Ես լսեմ պիտի լսէք, բայց պիտի չիմանար, ու տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց պիտի չգիտնար :
- 10 Ես ժողովուրդին սիրտը թանձրացուցի, և ականջները ծանրացուցի, ու անոր աչքերը զոցէ՛, որ չըլլայ թէ աչքերովը տեսնէ ու ականջներովը լսէ և սրտով իմանայ, և դարձի գայ ու բռնկուի :
- 11 Եւ ես ըսի, Եթե՛ն էր, ո՛վ Տէր իմ . ու ըսաւ, Եթե՛ն որ քաղաքները բնակիչ չունենալով, և տունները մարդ չգտնուելով՝ ամայի մնան, ու երկիրը բոլորովին աւելանայ :
- 12 Բա՛կ ըլլայ . Ու մինչև որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը, ու երկրիս մէջ տեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ : Բայց անոր մէջը դեռ տասնորդ մասը պիտի գտնուի, և ան ալ դարձեալ պիտի սպառի . ինչպէս բեկինին ու կաղնին կտրուելով՝ անոնց բունը կը մնայ, անան՝ ալ սուրբ սերունդը՝ ան Ժողովուրդին բունը պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Ի

- 1 Եւ եղաւ որ Հուդայի թագաւորին Ողբայի որդւոյն Հովաթամի որդւոյն Երագին օրերը, Եսորոյ Ուսաին թագաւորը ու Խարայէլի թագաւորը Ուովմելայի որդին զաւակէէ Եսորաւորմի վրայ պատերազմելու ելան, բայց չկրցան անոր հետ պատերազմ ընել : Ուստի երրորդ Վաւիթին տանը լուր տըրուեցաւ թէ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, անոր սիրտը և անոր ժողովուրդին սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 3 Հովին կը շարժին : Բայց Տէրը Եսայիին ըսաւ, Էթե՛ն դուն ու քու որդիդ Սէաբայաւոր թափիչի ագարակին ծամբուն վրայ՝ վերի աւազանին ջրմուղին եզէ՛րքը կընը Եսորը :
- 4 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 5 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 6 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 7 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 8 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 9 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 10 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 11 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 12 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 13 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 14 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 15 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 16 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :
- 17 Եւ ըսէ՛ անոր որ հանդուրդն ու սիրտը չմաքուցուի, որ Եսորիք Եսորմին հետ միասնեցան, և անոր սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը :

- զատուած օրէն 'ի վեր չեկան , այսինքն : Բարեխառանի թաղաւորը :
- 18 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը որ Տէրը պիտի սուշէ : Եղիպպոսի զետեղումն ծայրը եղած ծանծեղուն , ու Բարեխառանի երկրին մէջ եղած մեղուններուն : Եւ ամենը պիտի գան ու պիտի հանգչին ամայի ձորերուն մէջը , ու վէմերուն խոռոչներուն մէջը , եւ ամեն թուփերուն ու ամեն արտոններուն մէջ : Եւ օրը Տէրը վարձքով առնուած անձերով այսինքն Գեալին անդիի կողմը եղող Բարեխառանի թաղաւորով գլուխը ու ոտքերուն մազը պիտի անիլէ , եւ մարդին ալ քաշածին պիտի ստիրէ : Ու պիտի ըլլայ ան օրը որ մարդ մը մէկ երկնիւ ու երկու ոչ :
- 22 Եւ խոր պահելով , Եւնոնց տուած կաթինն առատութենէն կզգի պիտի ուտէ : Վասն զի երկրին մէջ բոլոր մնացողները կոյի ու մնող պիտի ուտեն : Եւ պիտի ըլլայ ան օրը որ որ հապարհորթի քիւլանքն է հապարհորթի արծաթին արծեթով , յախելով ու փուշերով պիտի լէցունի :
- 24 Եւ ետևելով ու աղեղներով հոն պիտի գան : Ինչու որ բոլոր երկրիը ցախերով ու փուշերով պիտի լէցունի :
- 25 Եւ ան ամեն լեռները որ բրիչով կը փորուէին , ցախի ու փուշի երկիւղին պատճառաւ հոն պիտի չերթար : արջաններուն աբոտ ու խաւիքներուն կոխան պիտի ըլլան :

ԳԼՈՒԽ Ը

- 1 Եւ Տէրը ինծի բաւեց : Դուռն քեզի մեծ տուն մը առ , եւ անոր վրայ մարդու զրկելով զրէ Սահէր :
- 2 Եւ լալ հաշ պահին վրայով : Եւ ինծի հաւատարիմ վկաներ բռնեցի : Ուրիա քահանան ու Բարաբիայի որդին Օպարիան : Եւ մերձեցայ մարգարէուհիին , ու անիկայ յղաղաւ ու որդի մը ծնաւ : Եւ Տէրը ինծի բաւեց : Եւ անունը Սահէր :
- 4 Եւ լալ հաշ պահ զիբ : Ինչու որ դեռ տղան հայրս եւ մայրս կանչելը չտրված : Դամասկոսին հարստութիւնները ու Սամարիային աւաւը :

Բարեխառանի թաղաւորին առջեւ պիտի տարուի :

- Եւ դարձեալ Տէրը ինծի խօսեց : Եւ ըսաւ : Որովհետեւ աս ժողովուրդը Սիւլվայի հանդարտ վաղող չուրերը կ'արհամարհէ , եւ Սասնին ու Ուովմիայի որդոյն կը հաւնէ , Եւնոր համար ահա Տէրը անոնց վրայ Վետին գորաւոր ու առատ ջուրերը այսինքն Բարեխառանի թաղաւորը , ու անոր բոլոր գորտն թիւնը պիտի հանէ : Եւ անիկայ իր ամեն յատակներն վեր պիտի ելէ , ու իր բոլոր եղբայրներուն վրայէն պիտի քալէ : Եւ Հեռուայի մէջ յորդելով պիտի անցնի երթայ , ու մինչեւ Դարբոց պարանոցը պիտի հանի , եւ անոր մէկ կողմն տարածութիւնը քու երկրիդ լայնութիւնը պիտի լեցնէ , ու լամանուէլ :

- Ու վ ժողովուրդներ , դաշնակից եղիբ , բայց պիտի խորտակուիք : ու երկրին հեռաւոր տեղերը առ կանչ զրէք : պարտաւորուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք : պատրաստուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք : Խորհուրդ ըրէք , բայց պիտի խախտուի : Խնդր խօսեցէք , բայց պիտի չհաստատուի : քանից Բարեխառան մեզի հետ է : Բանդի Տէրը հզոր ձեռքով պահելս խօսեցաւ ինծի , ու խրատեց զիմ թէ պետք չէ աս ժողովուրդին ձախուան մէջը քալել , ըսելով : Դաշնակցութիւն մի ըսէք , ինչ բանի որ աս ժողովուրդը դաշնակցութիւն կ'ըսէ : Եւ անոր վախով մի վախնաք ու մի զարհուրէք : Սեպտեմբար Տէրը փառաւորեցէք : անիկայ ըլլայ ձեր վախը եւ ձեր զարհուրանքը : Եւ անիկայ քիւլ արարան պիտի ըլլայ : Բայց Բարաբիան երկու տուններուն գայթակղութեան քարս եւ գլուխը վէմ , ու Երուսաղէմը լնակիչներուն թախարդ ու որդ : գայթ պիտի ըլլայ : Եւ անոնցմէ շատերը պիտի զլրին , ու ինչպիսի պիտի խորտակուին , ու որդ պիտի մէջ ինչպիսի բռնութիւն : Սեպտեմբար ինչպիսի կապէ , աշակերտներու մէջ օրէնքը կընէ :

17 Ուրեմն ես պիտի սպասեմ Տե-
րունքի որ Հակոբին տուեն իր երեսը
ծածկեր է, ու անոր պիտի յու-
18 սամ : Եհաւասիկ ես ու ան զա-
ւակները որ Տէրը ինծի տուաւ,
նշաններ ու սրանկերներ ըլլաւու-
Խարայէի մէջ, Սիոն լեռը բնակող
զօրաց Տէրունք կողմանէ :
19 Աւ երբոր ձեզի ըսեն թէ Եւրո-
ու թրթմեղող վճուկներուն և նշա-
նապետներուն հարցուցիք, ա-
րեւ ըսէ՛ք թէ ժողովուրդը իր
Եստուծոյն պիտի հարցընէ՞ր, կեն-
դանիներուն համար մեռածներուն
20 լիքի հարցընէ : Օրէնքին ու վը-
կայութեանը իւր հարցընէ : Թէ
որ աս խօսքիս համեմատ չգրուցին,
21 անոնք ամենին լցս չունին : Եւ
ժողովուրդը վիշտ ու սով կրելով
պիտի անցնի անկէ : ու երբոր ան-
թեանայ՝ պիտի բարկանայ, ու իր
Թագաւորին և իր Եստուծոյն պիտի
22 հայհայէ, ու վեր նայի : Եւ զէպ'ի
երկիրը պիտի նայի, և ահա վիշտ
ու խաւար, նեղութեան մեջ : Եւ
զէպ'ի մառախուղ պիտի բռնին :

ԳԼ . ԲԻ

1 Եւ այց ապա խաւար պիտի չըլլայ,
ինչպէս նեղութեան ժամանա-
կը, երբոր առջի ատենը անարգեց
Օգորուղնի երկիրը ու յեփթա-
ղիմի երկիրը : Հապա վերջին ատենը
պիտի պատուէ ժողովուն ճամբան,
Հորդանանու անդիի կողմը : Եւ
2 թանտաց Գաւլիան : Խաւարի
մէջ պաշտող ժողովուրդը մեծ լցս
տեսան, մահաւան ստուերին եր-
կիրը բնակողներուն լցս ծագեցաւ :
3 Եզրը շատցուցիր, անոր ուրախու-
թիւնը մեծցուցիր : անոնք բու առ-
ջի կ'ուրախանան, հունձքի ատենի
ուրախութեան պէս, ինչպէս կը
ցնծան անոնք որ աւար կը բաժ-
4 նեն : Եւ իսկ որ Սաղիամին օրուա-
նը պէս՝ անոր ծանր լուծը ու կոնա-
կին դաւապանը, և անոր վրայ բու-
նութիւն ընողն յորպէր կոտ-
5 ընցիր : Բանդի շառաւիղով պա-
տեազմողներուն ամեն զէնքերը և
արեւնաթաթախ հանդերձները պի-

տի այրին և հրոյ ճարակ ըլլան :
Սասն զի մեզի մանուկ մը ծնաւ, 6
մեզի որդի մը տրուեցաւ, և ին-
խանութիւնը անոր ուսին վրայ պի-
տի ըլլայ, ու անոր անունը պիտի
կոչուի Սքանկի, Խորհրդակից,
Հօգը Եստուած, Հաւիտեանակա-
նութեան Հայր, Խաղաղութեան
Իշխան : Գաւիթին աթոռին վրայ 7
ու անոր Թագաւորութեանը վրայ,
անոր իշխանութեանը մեծնալուն ու
խաղաղութեանը սահման չկայ, որ
հիմակուրէն մինչև յաւիտեան իրա-
ւունքով ու արդարութիւնով հաս-
տատու և զօրացընէ զանկիպ : Եւ
8 րաց Տէրունք նախանձը պիտի ընէ
սախկայ :

Տէրը Հակոբին պատգամ խըր- 8
կեց, ու անկիպ Խարայէից վրայ
իջաւ : Եւ բոլոր ժողովուրդը պի- 9
տի իմանայ, այսինքն Լիբիմ ու
Սամարիայի բնակիչները, որոնք
ամբարտաւանութեամբ և դրօշ հը- 10
պարտութեամբ կ'ըսէին, թէ ես
զիւսները ինկան, բայց մենք տա-
շուած քարերով պիտի շինենք :
մոլախնայները կտրուեցան, բայց
մենք անոնց տեղը եղևնափայտեր
պիտի դնենք : Սաղայն Տէրը անոր 11
վրայ Սաղայնի հակառակորդները
պիտի յարուցանէ, ու անոր թըն-
նամները պիտի զրդուէ : Եստ- 12
րիները արեւիցեն, Վիշտայիները
արեւմուտքեն : ու անոնք լեցուն բե-
րանով Խարայէը պիտի ուտեն :
Եւ յսու ամենայնիւ անոր բարկու-
թիւնը չիջաւ, Հապա անոր ձեռքը
տակաւին երկընցած է :

Բանդի ժողովուրդը զէնքը դաւ- 13
նողին չցառնար, ու զօրաց Տէրը
չիմտուր : Եւ Տէրը Խարայէին 14
զընկուր ու պղծ արմաւենիին ոտը
ու կնիւնը միջ օրուան մէջ պիտի
կտրէ : (Օտըր ու ստուռաւոր 15
մարդը զլուին է : և ստուռիւն
սորվեցընող մարդարէն պղծ է :)
16 Աւ աս ժողովուրդին առաջնորդները
կը մոլորեցընէ զանաւ, և անոնցմէ
առաջնորդաւանները պիտի կլուին :
Եւ պատճառաւ Տէրը անոր երբ 17
տասարդներուն պիտի չհաճի, և

անոր որբերուն ու որբեաբներուն
պիտի չողորմի : վասն զի ամենքն
ալ կնդձաւոր ու չարագործ եղան,
և ամեն բերան անգգաժութիւն կը
խօսի : Եւ յսու ամենայնիւ անոր
բարկութիւնը չիջաւ, Հապա անոր
ձեռքը տակաւին երկընցած է :

18 Բանդի անօրէնութիւնը կրակի
պէս կ'այրէ : ցախերը ու փուշերը
կը սպառէ : անտառին թանձրա-
խիս ծառերը կ'այրէ : ու անոնք
կը ցնդին վեր ելլող ծուխի պէս :
19 Օգրաց Տէրունք բարկութիւնն եր-
կիրը պիտի այրի, ու ժողովուրդը
հրոյ ճարակ եղածի պէս պիտի ըլ-
լայ : մարդ իր եղբորը պիտի չնսա-
20 յէ : Եւ ամ կողմը եղածը պիտի
յափշտակէ, ու անօթի պիտի մը-
նայ, և ձախ կողմին ալ պիտի
ուտէ ու չիշտանայ : ամեն մարդ
իր բազուկներուն միւրը պիտի ու-
21 տէ : Սանտէ Լիբիմը լիքի ա-
րեւ, ու Լիբիմ Սանտէն : Եւ
անոնք մեկտեղ Յուդայի վրայ լիքի
արեւմտէ : Եւ յսու ամենայնիւ ա-
նոր բարկութիւնը չիջաւ, Հապա
անոր ձեռքը տակաւին երկընցած
է :

ԳԼ . Ժ

1 Այն անոնց՝ որ անօրէնութեան
կանոններ կը սահմանեն, և ան
զպիւրներուն՝ որ անիբաւութիւն կը
2 գրեն, Որ աղբատուներուն դատաս-
տանը խտորեն, ու իմ ժողովուր-
դիս տնաններուն իրաւունքը յա-
փշտակեն : որ որբեաբները իրենց
աւար ըլլան, ու որբերը կողոպտեն :
3 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ընէք այցելու-
թեան օրը, և հեռուանց գալու
կարծանման ատենը : օղնութեան
համար որուն պիտի դիմէք, ու ձեռ
համար որի պիտի թողուի : Եւ
4 փառքը ուր պիտի թողուի : Եւ
ունց ինծի գերիներուն մէջ պիտի
ծուին, ու սպաննուածներուն մէջ
պիտի ինան : Եւ յսու ամենայնիւ
անոր բարկութիւնը չիջաւ, Հապա
անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է :
5 Այն Եստուածն ինքեան իմ
իմ բարկութեանս գաւազանը Եւ
զաւ : որուն ձեռքի ցուպ իմ

սրտմտութիւնս է : Զանիկայ 6
կնդձաւոր ազգի մը վրայ պիտի խըր-
կեմ, ու իմ արողած ժողովուրդիս
դէմ հրաման պիտի տամ անոր, որ
աւար ժողովէ ու յափշտակութիւն
ընէ, և զանոնք փողոցներուն ցեխին
պէս կ'ոխիլուտէ : Եւ այց անիկայ 7
այնպէս մտածեր, ու սրտով այնպէս
չեղորհի : Հապա իր միտքը դրեր է որ
կորսնցընէ, և շատ ազգեր բնաջինջ
ընէ : Աւ ան զի կ'ըսէ, Որք իմ 8
իշխաններս ամենքն ալ Թագաւոր-
ներ չեն : Բաղանէ Բարքաւի- 9
սի պէս չէ : Եւ իմ Բարքաւի
պէս չէ : Սամարիա Դամասկոսի
պէս չէ : Եւ ինչպէս որ իմ ձեռքս տի- 10
րեց կուսպաշտ թագաւորութիւննե-
րուն, որոնց կուսքերը Երուսաղէմի
ու Սամարիայի խառնուէն շատ էին :
11 Որք թէ Սամարիային ու անոր կուս-
քերուն ըրածիս պէս, Երուսաղէ-
մին ու անոր կուսքերուն ալ այն-
պէս պիտի չընեն : Աւ երբոր Տե- 12
րը Սիոն լեռանը վրայ ու Երուսա-
ղէմի մէջ իր ամեն զործքը կատա-
րէ, Եստուածն ի թագաւորին հը-
պարտացած սրտին պտուղը և անոր
ամբարտաւան աշխարհի փառքը
պիտի բռնէ : Եւ անոնք անիկայ 13
կ'ըսէ : Եւ իմ ձեռքիս ուժովը ու
իմ իմաստութեամբս ըրի խառն
որովհետեւ ես խնայի եմ : և ազգե-
րուն սահմանները վերցուցի, ու ա-
նոնց գանձերը յափշտակեցի, և զ-
բաւորի պէս բնակիչները նուաճե-
ցի : Աւ իմ ձեռք ժողովուրդոց ստա- 14
ցուածքը յոյնի պէս գտաւ : և բո-
ցուածքը յոյնի ժողովքի, ինչպէս որ
մէկը կը ժողովէ թողուած հակիրթ-
ները : ու թէ չարժող կամ բե-
րան բացող կամ չիկ հանող մը
չեղաւ : Որք թէ տապալը իրմով 15
կտրող Ժողովք զէմ կը գողոցանայ,
կամ սղոյը զէնքը գործածողն զէմ
կը Հպարտանայ : խառն խառն է՝
որպէս թէ գաւազանը զէնքը վեր-
ցընողը չարքեր, և ցուպը բար-
բացընէր աւ որ փայտ չէ : Եւ որ 16
համար Տէրը՝ զօրաց Տէրը ա-
նոր գէր Ժողովքներուն չիճարու-
թիւն պիտի խրկէ, ու անոր փառ-

- քին տակը հրդեհ մը պիտի փառէ
 17 բոցավառ հրդեհի պէս : Եւ Խա-
 ռայէին Լոյսը կրակ՝ ու անոր Սուր-
 բը բոց պիտի ըլլայ : Եւ մէկ օրուան
 մէջ անոր փռւելըր ու ցարկերը պը-
 18 բերով պիտի սպառէ : Եւ անոր ան-
 տառին ու բարերեր ազարակին
 փառքը՝ հոգին ու մարմինը պիտի
 հատցընէ : Եւ մարդ հիւանդի պէս
 19 պիտի ըլլայ : Ու անոր անտառին
 մնացած ծառերը քիչ պիտի ըլլան ,
 այնպէս որ մէկ տղայ մը կարենայ
 զանոնք գրել :
 20 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Խա-
 ռայէին մնացորդը ու Հակոբին
 տանը աղատուածները մէյմին ալ
 պիտի չապաւնին զիրենք զարնո-
 ղին : Հապա ճշմարտութեամբ Տե-
 րօնը՝ Խառայէին Սուրբին պիտի ա-
 21 պաւնին : Սնացորդը՝ Հակոբին
 մնացորդը Հօր Մատուցոյն պիտի
 22 դառնայ : Սաան զի քու ժողո-
 վուրդդ՝ ով Խառայէլ , Թէեւ ծալու-
 աւաղին չափ ըլլայ , անոնցմէ մնա-
 ցորդ մը հիշէ պիտի դառնայ : Նա-
 խասահմանեալ աւերումը արդա-
 23 ռութեամբ պիտի յարձակի : Քան-
 զի զորաց Եհովայ Տէրը բոլոր երկ-
 րին մէջ նախասահմանեալ աւե-
 24 ռումը՝ ի դոժ պիտի դնէ : Եւնոր
 համար զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս
 կ'ըսէ . Ս'ժ Սիօնի մէջ բնակող
 ժողովուրդա՝ Բարեկամանցին մի
 փախնար : անիկայ քեզ դաւադա-
 նով պիտի զարնէ , Եւ իր ջուպը
 25 քու վրադ պիտի վերցընէ Եգիպ-
 տացոյց կերպով : Բայց շատ քիչ
 ժամանակի մէջ ի՛ բարկութիւնս
 պիտի դադարի , ու իմ սրտմտու-
 26 թիւս անոնց կորստանը պիտի
 զուռնայ : Եւ զօրաց Տէրը անոր
 վրայ մէկ խարազան մը պիտի վեր-
 ցընէ , Օրերի վէմին քովը Մադիա-
 ման հարուածին պէս , ու իր զաւա-
 ղանը ծովուն վրայ պիտի վերցընէ ,
 ինչպէս որ ըստ Եգիպտոսի մէջ :
 27 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ անոր
 բեռը քու կոնակեղ , ու անոր լուծը
 քու պարանոցեղ պիտի վերնայ : Եւ
 լուծը գիրութեան պատճառով
 պիտի կտրի :

Ենդ Գալուէ եկաւ , Մադրոն 28
 անցաւ . ու իր կաշ կարասիքը
 Մաքմասի մէջ տեղաւորեց : Ենդ- 29
 քէն անցան . Գարայի մէջ իջնա-
 ըրին : Ուամա վախցաւ : Սաւուդի
 Գարաւան փախաւ : Ս'ժ Գաղ- 30
 զիմի աղջիկը՝ Հայնդ վերցնոր , Լա-
 յիսին լսել տուր ով խեղճ Ենա-
 թովթ : Մաղմենա հեռացաւ , 31
 Գերիմի բնակիչները փախան : Տա- 32
 կաւին այսօր Երբի մէջ պիտի կե-
 նայ , դէպ ի՛ Սիօնի աղջկանը լեռը ,
 Երուսաղէմի բլուրը ձեռքը պիտի
 չարտէ :

Եհս զօրաց Տէր Եհովան ահաւոր 33
 զօրութեամբ զերկրիկ ոտները պի-
 տի կտրէ : Եւ բարձրահասակները
 պիտի կտրուին , ու բարձրերը պի-
 տի ցածնան : Եւ Ենիկայ անտա- 34
 ռին խոն ծառերը երկաթով պիտի
 կտրէ : ու Երմանաւ Հօրին ձեռ-
 քովը պիտի իյնայ :

ԳԼ . ԺԵ

- Ու Հիսակին բունեն շառաւիղ պի- 1
 տի ելլէ , Եւ անոր արմատէն ըն-
 ձիւզ պիտի բուսնի : Ու անոր վրայ 2
 պիտի հանգչի Տէրօնը Հոգին , Ի-
 մասառութեան ու հանձարի Հոգին ,
 խորհուրդի ու զօրութեան Հոգին ,
 զիտութեան Եւ Բարութոյ վախին
 Հոգին : Ու անիկայ Տէրօնը վա- 3
 խովը պիտի լեցուի : Եւ իր աշքերուն
 տեսածին համամաս պիտի չգատէ ,
 ու իր ակնջներուն լսածին համա- 4
 մաս պիտի չլսնոյրիմանէ : Հասպա
 աղքատին դատը արդարութեամբ
 պիտի տեսնէ , ու երկրին զրկուած-
 ներուն համար իրաւամբ պիտի յան-
 դիմանէ : Եւ իր բերին զաւադա- 5
 նովը երկիրը պիտի զարնէ , ու իր
 չքով ունեւորուն հոգիովը ամբարիշ-
 տը պիտի մեղցընէ : Եւ իր մէջքի
 զօրին՝ արդարութեան , ու իր երկ-
 կամունքներուն զօրին հաւատար- 6
 մութիւն պիտի ըլլայ : Եւ զայլը
 զառին հետ պիտի բնակի , ու ինձը
 ու լին հետ պիտի պառկի : Եւ որք
 ու առոյգ առիւծը Եւ պարարտ
 զաւաթը մէկտեղ պիտի տուայ :

ու զանոնք մէկ պատիկ տղայ մը
7 պիտի քշէ : Եւ կողմ արջին հետ
պիտի ճարակի . անոնց ձաղերը
մէկունդ պիտի պատկին . և առիւ-
ծը արջաուի պէս յարդ պիտի ուտէ :
8 Ու կաթնիկեր տղան իմին ծակին
վայ պիտի խաղայ , և կաթէն կըտ-
րուածը ձեռքը յարբին բոյնին վրայ
9 պիտի դնէ : Եւնոնք պիտի զննասեն
ու չափականեն իմ բոլոր սուրբ լե-
ռանս վրայ . քանզի երկիրը Տէրոջը
գիտութեամբը պիտի լցուի , ինչ-
պէս որ Ընտրեալ ծովը կը ծածկեն :
10 Եւ ան օրը Հիւսիսէն մէկ արմատը
պիտի ըլլայ , որ պիտի կոչնի ժո-
ղովորոյ գորշակ ըլլայու : Համար .
զանիկայ ազգերը պիտի փնտռեն ,
ու անոր հանդիսող փառաւոր պի-
տի ըլլայ : Եւ ան օրը պիտի ըլլայ
որ Տէրը նորէն իր ձեռքը պիտի եր-
կնցընէ , որ Եսորեստանէ , Ե-
գիպտոսէն , Պաթմոսիւսէն , Եթէ-
ովպիայէն , Եգլաթէն , Սեւասաբէն ,
Եմաթէն ու ծովու կղզիներէն ի-
րեն առնէ իր ժողովուրդին մնացած
12 մնացորդը . Եւ ազգերուն զրօշակ
պիտի վերցընէ , ու Խորայէլէն ար-
տորուածները պիտի ժողովէ . ու երկ-
րէն չորս անկիւններէն Հուդային
13 ցլուածները պիտի ժողովէ : Ու
Եթիւմիս նախանձը պիտի վերնայ .
և Հուդայի մէջ եւոյն նեղիւնները
պիտի կորսուին . Եթիւմիս պիտի
շահախանձի Հուդային , ու Հուդա
14 պիտի ճնշէ Եթիւմիս . Հապա ա-
նոնք դէպ 'ի արեւմուտը փղջտացւոց
ուսերուն վրայ պիտի թռչին , ու
մէկտեղ արեւելքի բնակիչները պի-
տի կողոպտուն . Եթովպի և Սոմալի
վրայ ձեռքիւնին պիտի երկնցընեն .
ու Եմաթի որդիքը անոնց պիտի
15 նազանդեն : Եւ Տէրը Եգիպ-
տոսի ծովին լեզուն պիտի կործանէ .
ու իր հովին սաստիկ զօրութեամբը
ձեռքը գետին վրայ պիտի երկնցընէ ,
ու զանիկայ եօթը ձորի բախելով
պիտի զարնէ , այնպէս որ անոր վրայ
16 կռիւններով քալուի : Եւ իր ժո-
ղովուրդին մնացած մնացորդին հա-
մար բանուկ ճամբայ մը պիտի ըլլայ
Եսորեստանէ , ինչպէս որ եղաւ

Խորայէլէն ան օրը որ Եգիպտոսի
Երկրէն ելան :

ԳԼ . ԺԲ

Եւ ան օրը պիտի ըսես Ո՛վ 1
Տէր քեզ պիտի օրջնեմ , որ
Եւ ինծի բարկացած էիր , սակայն
բարկութիւնդ Եթէ դարձաւ , և
զիս մխիթարեցիր : Եւս իմ փրկ- 2
կութիւնս Եսորեստանէ . ևս պիտի
յուսամ ու պիտի չփախնամ .
քանզի իմ զօրութիւնս ու օրջու-
թիւնս Տէր Եսորեստանէ , ու անիկայ
իմ փրկութիւնս եղաւ : Եւ ու- 3
րախութեամբ Ընտրեալ քաշէք
փրկութեան աղբիւրներէն : Ու 4
ան օրը պիտի ըսէք , Պահպէք
Տէրոջմէ , անոր անունը կանչեցէք .
անոր զօրքերը ազգերուն մէջ
պատմեցէք . յիշեցէք որ անոր
անունը բարձր է : Տէրոջ անաղ- 5
մոս ըսէք , փասն զի անիկայ մե-
ծամեծ բաներ ըրաւ . առիկայ բո-
լոր երկրի մէջ զիտցուած է : Ո՛վ 6
Սիօնի բնակիչներ , աղաղակեցէք
ու ջնծայէք . քանզի ձեր մէջը Խա-
րայէլէն Սուրբը մեծ է :

ԳԼ . ԺԳ

Եսորեստանի պատգամը որ Եմաթի 1
որդւոյն Եսայիին յայտնեցաւ :
Ուրի լեռանը վրայ գորշակ տըն- 2
կեցէք , անոնց ձայն վերցուցէք ,
ձեռքով նշան ըրէք , որ իշխաննե-
րուն դռները դան : Իմ որդած- 3
ներուս Հրաման ըրի . իմ զօրաւոր-
ներս իմ փառքիս համար ուրախա-
ցողները իմ բարկութիւնս 'ի գործ
դէպս կանչեցի : Եւսներուն վրայ 4
բազմութեան մը ձայն կայ , մեծ ժո-
ղովուրդի մը յայնն պէս , մէկտեղ
ժողովուած ազգերուն թագաւորու-
թեանցը արմուկին ձայն կայ . զօ- 5
րաց Տէրը պատերազմի համար իր
զօրքերը աչգէ կ'անցընէ : Հե-
ռաւոր երկրէ՛ր երկից ծայրէն Տէրը
ու անոր բարկութեանը զօրծիքնե-
րը բոլոր երկիրը աւերելու կու գան :
Ողբացէք , փասն զի Տէրոջ օրը 6
մօտ է . անիկայ Եմաթաւորոցէն
Եթէ աւերման պէս կու գայ : Եւնոր 7

մոռութեամբ և անզաղար հարուստ
ծով ազգերը զարնողը՝ և բարիու-
թեամբ ժողովուրդներուն վրայ իշ-
խող Հիւսի կը հաւածուի, ու ար-
7 զիւղ մը վրայ՝ Ռոլը երկիրը
հանգաւորացաւ։ Դժուարացաւ,
և ցնծութեան ձայնի կը հաննէ։
8 Վասն մայրերը ու խրանանի եղե-
ւինները քեզի համար կ'ուրախա-
նան ու վառնէ։ Վանի որ դուն
պառկեր ես, մեր վրայ փայտ կտրող
9 չեղաւ։ Վո՛րքը վարէն քեզի հա-
մար զոգրեցաւ, որ քու գաղատող
գլխակորէ։ Քեզի համար արթն-
ցուց մեռելները՝ երկրի բոլոր իշ-
խանները։ Եւ յոր ազգերուն թա-
գաւորները իրենց ախոռներէն վեր-
10 ցուց։ Անոնք ամենը պատասխան
կու տան, ու քեզի կ'ըսեն։ Մի՛թէ
դո՞ւն ալ մեզի պէս տկարացար,
11 ու մեզի նմանեցար։ Վա՛ր փառք-
ը տաւ իրենցով ձայնը գերեզմանը
ի՛նչ։ Քու տակը գերեզմանը տա-
րածուեցաւ, ու որդերը քեզ կը
12 ծածկեն։ Ո՛վ առտուանց ծագող
Արուսեակ՝ ի՛նչպէս երկիրէն ին-
կար, ու մինչև գետինը կործանե-
ցար, դուն որ ազգերը նկուն կ'ը-
13 նէիր։ Վուն օրորիք մէջ ըսած
էիր։ Երկիրը եղբւ՛ր, ու իմ ա-
թոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր
բարձրացնեմ։ Եւ ժողովքի ընդ
14 հիւսիսի քովը բնակեմ։ Վա՛-
րքու բարձրութիւններուն վրայ
15 ելլեմ, Բարձրելոյն նմանեմ։ Վայց
ա՛նա դժուարը կ'իջնեմ՝ գուրին խո-
16 բունկ տեղուանը։ Վե՛ղ տես-
նողները քու վրայդ պիտի զարմա-
նան, ու քեզի նայելով պիտի ըսեն,
Վա՛ն ամբողջն է՝ որ երկիրը կը
աւարտէր, թագաւորութիւնները կը
17 դողացնէր։ Աշխարհս անապատ
կը դարձնէր, և անոր քաղաքները
աւերակ կ'ընէր, ու իր գերիները
18 տուններն չէր խրկեր։ Ազգերուն
բոլոր թագաւորները՝ ամեն մէկը
պատուով իր տանը մէջ կը պառ-
19 կի։ Վայց դուն դարձե՛ւ ընթիւղի
մը պէս գուրի բարեկրուն մէջը ին-
նո՞ղ սրով խոցուած մեռելներուն
հանդերձին պէս՝ ոտքի տակ կո-

խուած դիակի պէս՝ քու գերեզմա-
նէդ դուրս նետուեցար։ Վուն թա- 20
ղումով անոնց հետ լուսնիմար
քանդի քու երկիրդ արեւելի, ու
ժողովուրդդ սպաննեցիր։ Հարեւուն
սերունդը յաւիտեան պիտի չյի-
շուի։ Ապանութիւն պատրաստե- 21
ցէք անոր տղայը՝ իրենց հայրերուն
անօրէնութեանը համար, որ չեւ-
ըն ու երկիրը չփառանգեն, և
աշխարհիս երեսը թշնամիներով
չեցընեն։
Վանի զօրաց Տէրը կ'ըսէ օր 22
Անոնց վրայ պիտի ելլեմ, և թա-
րիւնի անունը, ու միացողը, և
զաւակը, ու օտերունդը պիտի կըտ-
րեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։ Եւ զանիկայ 23
ողնիներուն ժառանգութիւն, ու
ճուրի լծակներ պիտի ընեմ, և
կորստեան աւելով պիտի աւելեմ
զանիկայ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։

Օրաց Տէրը երգում ըրաւ ու 24
ըսաւ։ Ինչպէս որ խորհեցայ, ան-
շուշտ անանկ պիտի ըլլայ, ու
ինչ որ որոշեցի, ան պիտի կա-
տարուի։ Որ Ասորեստանցին իմ 25
երկրիս մէջ պիտի կտարեմ, ու
զանիկայ ընտելուս վրայ պիտի
կրիկըտեմ, և անոր լուծը ա-
նոնց վրայէն պիտի վերցնայ, ու ա-
նոր բնոց անոնց ուսէն պիտի վեր- 26
նայ։ Ռոլը երկրիս համար որո-
շուած նախասօսմանութիւնը ասի-
կայ է։ Ու ամէն ազգերուն վրայ
երկրնցած ձեռքը ասիկայ է։ Ամեն 27
զի զօրաց Տէրը նախասօսմանեց, և
ո՞վ կրնայ Էմիլայ խափանել։ Ու
անոր ձեռքը երկրնցած է, և ո՞վ
կրնայ զանիկայ ետ դարձնել։

Վարդ թագաւորին մեռած տա- 28
րին աս պատգամը եղաւ։

Ո՛վ բոլոր փղեռացող երկիր՝ 29
քեզ դարնողին գաւաղանը կտրե-
լուն համար մի՛ ուրախանար։ Բա-
զի օձին արմատէն քարք պիտի ելլէ,
ու անոր պտուղը կիողղ թեւաւոր
օձ պիտի բլլայ։ Եւ աղճատներուն 30
անդրանիկները պիտի կերակրեն,
ու չքաւորները ապահովութեամբ
պիտի պառկեն։ Եւ քու արմատդ,
սովով պիտի կորսնցնեն։ Եւ ու ա-

- Համար ամէն ձեռքերը պիտի լծու-
նան, ու ամէն մարդուն սիրտը պի-
տի հալել : Եւ անոնք պիտի սոս-
կան . նեղութիւն ու անկուսիւն
պիտի տիրէ : Եւ ծննդական կը-
նող պէս ցաւ պիտի քաշեն . ամէն
մարդ իր ընկերին վրայ պիտի նայ-
ուալի . անոնց երեսները բոցա-
ղոյն պիտի ըլլան :
- 9 Եւ Տէրոջ օրը կու գայ ան-
գիտութեամբ, սրտմտութեամբ եւ
աստիկ բարկութեամբ, որ երկիրը
աւերակ դարձնէ, ու անոր մեղա-
ւորները անկէ բնաջնջ ընէ :
- 10 Ս ամս զի երկնից աստղերը ու ա-
նոնց Համաստեղութիւնները իրենց
լուսը պիտի չտան . արեւ իր ելած
ատենը պիտի խաւարի, եւ լուսինը
իւր լուսը պիտի չտայ : Եւ աս պի-
տի պատժեմ աշխարհը իւր չարու-
թեանը համար, եւ ամբարշտները
իրենց անօրէնութեանը համար . ու
Հպարտներուն ամբարտաւանութիւ-
նը պիտի դադրեցնեն, եւ բռնա-
ւորներուն գոռոզութիւնը պիտի
ցածցնեն : Եւ արդէ զուտ ու-
կիւն, ու Սփրիի ոսկիւն պատուա-
կան պիտի ընեն : Եւ աստի պիտի
սարսնմ երկիրը, ու երկիրը իր
տեղէն պիտի սասանի զօրաց Տէրոջ
սրտմտութեամբ : անոր սաստիկ
- 14 բարկութեան օրը : Եւ Բաբելոնի
բռնկիւնը Հալածուած պոստման
պէս պիտի ըլլան, ու Բաբելոնի
խարքներու պէս՝ որ դաւանէ ժողովոյ
ընկալ . անոնց ամէն մէկը իր ժո-
ղովորդին պիտի դառնայ, եւ ամէն
մարդ իր երկիրը պիտի փախչի :
- 15 Ս վ որ գտնուի պիտի խոցուի, ու
մի որ բռնուի՝ սրով պիտի խնայ :
- 16 Եւ անոնց տղարը աւելցնուն առջին
զետիւր պիտի զարնուին, անոնց
ստուները պիտի կողբալուին, եւ ա-
նոնց կնիկները պիտի պղծուին :
- 17 Եւ անոնց վրայ Սարաց Թագ-
արի յարի յարուցանեմ, որ անոնք ար-
ծաթի բանի տեղ չեն դնել, ու
ոսկիւն չեն ախորժիր : Եւ անոնց ա-
ղիւնները երիտասարդները պիտի
խոցեն . ու անոնք որովայնի պտու-
ղին զթութիւն պիտի չընեն, եւ

անոնց աչքը պիտի չնայէ տղարնե-
րուն : Եւ Թագաւորութիւններուն
փառքը եւ Վարդէացոյ փառաւո-
րութեանը պարծանքը եղող Վարի-
լունը Թագաւոր պիտի ըլլայ,
ինչպէս որ Վատուած Սողոմոն ու
Գոմորը կործանեց : Եւ ան յաւի-
տեան բնակութիւն պիտի չըլլայ, եւ
ազգէ ազգ մարդ պիտի չընակի . ու
Հոն Բարապետ վրան պիտի չկանդ-
նեն, եւ Հովիւները իշխելու հոգը Հոն
պիտի չսրակեցնեն : Եւ աս Հոն
վայրենի կատունը պիտի պառկին .
ու անոնց սուները տունացող անա-
սուններով պիտի լեցուին . եւ Հոն
Վայլամներ պիտի ընակին, ու Հոն
այծամարդներ պիտի կարաւեն :
Եւ անոր պալատներուն մէջ բորե-
նիներ, ու զօսանաց սուներուն
մէջ ծաղարներ պիտի կանգնու-
տեն . եւ անոր ժամանակը Հասնելու
վրայ է . ու անոր օրերը ալ պիտի
չերկընան :

ԳԼ . ԺԴ

- Ս ամս զի Տէրը պիտի ողորմի Հա-
կորին, եւ Իսրայէլը նորէն պի-
տի ընտրել, ու զանոք իրենց երկրին
վրայ պիտի Հանգստացնեն . եւ օ-
տարագիւններ պիտի միանան անոնց,
ու Հակորին տանը պիտի յարին :
Եւ Ժողովորդները զանոք պիտի
առնեն ու իրենց տեղը պիտի տա-
նին . ու Իսրայէլի տունը պիտի
ժառանգէ զանոք Տէրոջ երկրին
վրայ իրեն ծառաներ ու աղայիւն-
ներ . եւ անոր իրենց գերեզմանները
գերի պիտի առնեն, ու իրենց բը-
նութիւն ընողներուն վրայ պիտի
տիրեն :
- Եւ պիտի ըլլայ որ երբոր Տէրը
քեզ Հանգստացնեն քու աշխա-
տանքդ, տանջանքդ, ու քու
վրադ զրուած ծանր ծառայութե-
նէն, Իսրայիլն թագաւորին Հա-
մար աս առակը զօրացնա ու ըսեն
Ինչպէս զաղարկեցաւ բռնութիւն
ընողը, Եւ անոր դադարեցաւ հար-
կապահանք Թագար : Տէրը ամ-
բարեւոյններուն գաւազանը ու իշ-
խողներուն յուպը կուրեց : Սըբու-
ց

- նիկայ քու մնացորդդ պիտի մնա-
- 31 ցընէ : Ողբա՛մի՛ դուռն , աղա-
ղակէ՛ ,մի՛ քաղաք . դուն՝ մի՛ բոլոր
վնասացւոց երկիր՝ տակնու վրայ պէ-
տէ՛ ըլլաւ . քանզի հիւսիսէն մեկ
ծուխ մը կու գայ , ու անոր զօրքե-
րէն աստանդական մը պիտի չըլլայ :
- 32 Եւ ազգաց դեպքաններուն ի՞նչ
պատասխան պիտի տրուի : Եւ
Տէրը Սիօնին հիմունքը հաստա-
տեց , ու անոր ժողովուրդին աղ-
քասները հոն պիտի ապաստանին :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 ՍՊԻՐԱՐԻ պատգամը :
- Յիրաւի Սոփարին Եր Ժամադ
գիշերով կոխուեցաւ . կործանե-
ցաւ . յիրաւի Սոփարին Սիր Ժա-
մադ գիշերով կոխուեցաւ . կոր-
- 2 ծանեցաւ : Եւնիկայ տաճարը ու
Վերոն Լ արար տեղերը ելաւ
լալու համար . Կարաւի ու Սեղա-
րայի վրայ Սոփար պիտի ողբայ .
անոր ամեն զլուխները կնտակ պի-
տի ըլլայ . ամեն մօրուք պիտի կըտ-
- 3 րուի : Եւնոր փողոցներուն մէջ
քուրձ պիտի հաղնին . անոր տա-
նիքներուն վրայ ու հրապարակնե-
րուն մէջ ամէնքը պիտի ողբան ու
- 4 լան : Ու Լսերոն ու Լղէաղէ պի-
տի աղաղակեն , անոնց ձայնը մինչեւ
Հաստա պիտի լսուի . անոր համար
Սոփարին սպառապէճները պիտի
կանչուրուտեն , իրենց հողիէն պի-
- 5 տի ձանձրանան : Եւս սիրտս Սո-
փարի համար պիտի աղաղակէ , աւ-
նոր փախտականները իրեք տարե-
կան երկնէի պէս մինչեւ Սեղովը պի-
տի գալիս . քանզի Վաւիթի զառ ի
վերը լալով պիտի ելլեն : վասն զի
Սրոնայիսի ձամբան կոտորածի ա-
- 6 զաղակ պիտի հասնեն : Վանդի
Վեմերիմի ջուրերը կ'աւրուին .
քանզի խորը կը չորայ , կանանչ
խորը կը հատին . կանանչեղէն
- 7 չմար : Եւնոր համար իրենց ստա-
ցած հարստութիւնը ու բոլոր պա-
հածնին ուռիներուն ձորը պիտի
8 տանին : Վանդի Սոփարին սահ-
մանը աղաղակ չընկալտեց . անոր
ողբը մինչեւ Լղէայիմ , անոր ողբը

մինչեւ Իւերիմ հասաւ : Վանդի
Վեմերի ջուրերը արիւնով պիտի
լեցուի . քանզի Վեմերի վրայ աւելի
լեցաւ . Սոփարին ազատուածնե-
րուն վրայ ու երկրին մնացորդին
վրայ առեւծներ պիտի խրկեմ :

ԳԼ . ԺԶ

ԽԵՐԵԿԷՐ զառ երկրի տիրողն ,
Սէմն անապատի ձամբայով Սի-
օնի աղջկան լեռը : Ու Սոփարին
աղջիկները Եւնոնի անցերուն քո-
վի՛ բոյնէն վերնտուած խափառա-
կան թռչունի պէս պիտի բլրան
Խորհուրդ տուր , զատաստան լոթ ,
քու հովանիդ կէս օրուան ատենը
գիշերի պէս զիր , արսորուածները
պահէ՛ . փախտականները ձեռք
մի՛ տար : Եւս արսորուածներս թող
քու քովդ պանդուխտի պէս բնա-
կին՝ մի՛ Սոփար . դուն անոնց ծած-
կիթ եղի՛ր կործանողին երեսն .
քանզի բռնաւոր շնայ , աւրողը
պակեցաւ Լ կոխողները երկրին
վրայն վերցան : Ու Լաթոռ ու
զորմու վերանք պիտի հաստատուի .
Լ անոր վրայ՝ Վաւիթի խորանին
մէջ անալ՝ զատուոր մը պիտի
նստի ճշմարտութեամբ , որ իրա-
ւունքը պիտի փնտռէ , ու արդա-
րութիւնը շուտով ի՛ գործ պիտի
գնէ :

Սոփարին ամբարտաւանութիւնը
ընցինք , անիկայ խիստ ամբարտա-
ւան է . անոր զոռողութիւնը ,
ամբարտաւանութիւնը ու սրամբ-
տութիւնը Եւնոնի , անոր անապարծ
խօսքերը պարսպ են : Եւս պատ-
7 ձառով Սոփար Սոփարին համար
պիտի ողբայ , ամեն մէկը պիտի
ողբայ . Սիրհարեւեթին հիմունքը
համար պիտի հծծէք . անոնք յի-
րաւի կործանուած են : Վանդի
Լսերոնին զաւտերը նուաղեցան .
աղղաց իշխանները Սերամայի որ-
թի պինտ պատուաբան ճիւղերը
կոտորեցին , որոնք մինչեւ Հազեր
հասեր էին . անապատը չընկալա-
տեր էին . անոր շուռաւիղները եր-
կրնայով՝ ծովէն անցեր էին : Եւնոր
9 համար Սերամայի օրթին վրայ Հա-

գերի լացովը պիտի լամ . քիչ աչ-
քիս արցունքովը պիտի ոռոգեմ .
նվ լսեալուն ու լռեալէ . վասն զի
ամանային պտուղիդ և հունձրիդ
համար եղած աղաղակը դադարե-
ցաւ : Եւ պողպարեւր արտերէն
ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը
պիտի վերնայ . ու պղինձեղէն մէջ
երդոց և ցնծութեան ձայն պիտի
չսուի . հնձանի մէջ՝ ալ գինի պի-
տի շիտեմ . անմայ աղաղակը վեր-
ջացուցի : Եւ պատմաւոր իմ ա-
ղէքս Սովարի համար , ու փորս
Սիրհարէսեթի համար քնարի պէս
ձայն պիտի տայ : Եւ ասունը պի-
տի երենայ թէ ինչպէս Սովար իր
բարձր տեղը երբեք պիտի յոգնի ,
ու իր սրբաբանը պիտի մոռնէ ա-
ղօթք ընկղու համար , բայց օգուտ
մը պիտի չըլլայ :

Եւ է ան խօսքը որ Տէրը շա-
տեղյակ Սովարին համար խօսեր է .

Եւ ցը հիմա Տէրը խօսեցաւ .
ու ըսաւ . Իրեք տարուան մէջ՝ վարձ-
կանի տարիներուն պէս Սովարին
փառքը պիտի անարգուի ան բոլոր
մեծ բազմութիւնովը , և մնացորդը
խիստ քիչուր ու տկար պիտի ըլ-
լայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Դամասկոսի պատգամը :
Եւ հիմա Դամասկոս քաղաք ըլ-
լալէն պիտի վերնայ , ու աւերակի
շեղ մը պիտի ըլլայ : Երեք
քաղաքները պիտի թողուին . հօ-
տերու փառաշէնը պիտի ըլլան , որ
անոնք պառկին , ու վախճանող
չըլլայ : Ու Լիբիոնէն պարսպը
պիտի վերնայ , և Դամասկոսէն ու
Եսոբոց մնացորդէն՝ թագաւորու-
թիւնը . Եւնոք Խարալէն որդւոցը
փառքին պէս պիտի ըլլան , կ'ըսէ
գորաց Տէրը : Եւ ան օրը հա-
կորին փառքը պիտի պակսի , ու
անոր մարմնոց գիրութիւնը պիտի
նիհարանայ : Եւ այնպէս պիտի
ըլլայ , ինչպէս որ շնորհ երրոր
ցորեն կը շնէ , թեւն վրայ հաս-
կերը կը ժողժէ . ու Սափայնոց
հովիտը հասկեր քաղողին պէս պի-

տի ըլլայ : Ու ինչպէս որ ձիթենին
կը թօթովն , ու բարձր ոստին
ծայրը երկու իրեք հատ՝ և խիստ
պողպարեւր ոստին վրայ չորս հինգ
հատ կը մնայ , անոր վրայ ալ փայ-
նիւր պիտի մնան , կ'ըսէ Խարա-
լէլէն Տէր Աստուածը :

Եւ օրը մարդ իր Ատեղծողին
պիտի նայի , ու իր աչքերը Խարա-
լէլէն Սուրբը պիտի գիտեն : Եւ
իր ձեռքերուն գործը եղող սեղան-
ներուն պիտի նայի , ու իր մատե-
րուն չինածը , թէ՛ Աստարովի
կուտրերը և թէ՛ արեգակնայն կու-
տրերը պիտի չգիտեն : Եւ օրը անոր
ամուր քաղաքները Խարալէլէն որ-
դւոցը երեսէն ձգուած անպիտան
թուփերու և բարձր ոստերու պիտի
նմանին , ու աւերակ պիտի ըլլան :
Որովհետեւ դուն քու փրկութեանդ
Աստուածը մոռցար , և քու զօրու-
թեանդ Ա՛լմը չգիշեցիր , անոր հա-
մար հաճելի տունկեր պիտի տունկես ,
և օտար բէրէն բէրեալ տունկեր
պիտի տնկես : Տնկածդ ցորեկը
պիտի աճեցընես , ու ցանածդ ա-
ռաւտուն պիտի բուսցընես . Բայց
բերքին օրը հունձըր պիտի պակ-
սի , և սաստիկ տրտմութիւն պիտի
ըլլայ :

Այն շատ ժողովոցոց բազմու-
թեանը՝ որ ծովու ձայնին պէս կը
գոռան , ու ժողովուրդներուն աղ-
մուկին՝ որ սաստիկ ջուրերու ձայնին
պէս կը գոռնեն : Ժողովուրդներ
շատ ջուրերու ձայնին պէս կը գո-
ռեն . բայց Եստուած զանոնք պիտի
յանդիմանէ , և հետու պիտի փախ-
չին . ու յեններուն վրայի մղեղին
պէս հովին երեսէն և մրրիկին առ-
ջէն զլորուած փռէն պէս պիտի
հարածուին : Ու իրիկուն աստին՝
ահա խռովութիւն պիտի գայ . և
առաւօտ չեղած՝ քնաջինջ պիտի ըլ-
լան . մեր յափշտակիչներուն բա-
ժինը ու մեր կողմադիւններուն վե-
ճակը ասիկայ է :

ԳԼՈՒԽ ԺԺ

Ով Եթեովպացոց գետերուն
անդիի կողմը եղող Թեբերով

752

Համա

նան

8 տի Հ

կան

պիտ

նոց

մար

—

գոյ

9 զի

—

—

—

10 Վ

ն

—

—

11

- 2 Հովանաւոր երկիր, Որ ծովէն պըր-
տուեղէն նաւակներով ջուրի երե-
սին վրայէն ղեւապաններ կը խրկէ :
Ո՞վ արագընթաց ղեւապաններ՝ գա-
ցէ՛ք երկայնահասակ ու լերկ ազգին,
սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդին, խիստ զօրաւոր ու —
կոխկըւտող ազգին, որուն երկիրը
3 ղեւտերը կը կտրեն : Ո՞վ աշխար-
հիս բոլոր բնակիչները՝ ու երկրի
վրայ բնակողներ, երբոր լեւները
զօրակ կանգնուի՝ նայեցէ՛ք, ու
4 երբոր փող Ֆլուրի՝ լսեցէ՛ք : Վան-
զի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ . « Իս-
հանգիստ պիտի ըլլամ, ու իմ բը-
նակարանէս պիտի նայիմ, խոտի
վրայի պայծառ տարութեանը պէս,
— ֆառց տարութեանը մէջ ցոյա-
5 զին ամպի պէս : Վանպի հուճեքի
ժամանակէն առաջ, երբոր ընծիւղը
կը մեծնայ, ու ծաղիկը ազգիս ըլլա-
լով Հասնելու վրայ է, անկիւյ ճիւ-
ղերը յօտոյով պիտի կտրէ, և ու-
ները պիտի փրցընէ նեւէ : Ենոք
մէկտեղ լըրանց թռչուններուն՝ ու
երկրի գազաններուն պիտի թո-
ղուին, և թռչունները ամառը ա-
նոնց վրայ պիտի անցընեն . ու երկ-
րի ամէն գաղանները ձմեռը անոնց
7 վրայ պիտի անցընեն : Են ժամա-
նակը զօրաց Տէրոջ, երկայնահա-
սակ ու լերկ ժողովուրդէն՝ և ըս-
կիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդէն, խիստ զօրաւոր ու —
կոխկըւտող ազգէն՝ որուն երկիրը
ղեւտերը կը կտրեն, զօրաց Տէրոջ
անուանը տեղը՝ Սիսն լեւը ընծայ
պիտի բերուի :

ՊԼ. ԺԹ.

1 Եղիպտոսի պատգամը :

Եհնա Տէրը թիթեւնթաց ամպի
վրայ հեծեր է, ու Եղիպտոս պիտի
մոնէ . և անոր երեսէն՝ Եղիպտոսի
կուռերը պիտի շարժին, ու Ե-
ղիպտոսի սիրտը իր ներսի դին պի-
տի հալն : Եւ Եղիպտոսացիները
2 պիտի զրգոնմ Եղիպտոսացիներուն
վրայ, ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ,
և ամէն մէկը իր ընկերին հետ,
քաղաք քաղաքի հետ, — թաղա-

ւորութիւն թաղաւորութեան հետ
պատերազմ պիտի ընէ : Ու Ե-
ղիպտոսի ոգին իր ներսի դին պիտի
պակսի, և անոր խորհուրդը պիտի
ցրուի . ու անոնք կուռքերուն,
կախարդներուն, վհուկներուն ու
նշանագետներուն պիտի հարցընեն :
Ու Եղիպտոսացիները խառնախօս տի-
րոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ, և
անոնց վրայ մէկ անգուլթ թաղաւոր
մը պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ զօրաց Եհն-
ա Տէրը . Եւ ջուրերը ծովէն
պիտի պակսին, ու զետը պիտի
ցամախ ու չորնայ : Եւ ղեւտերուն
ջուրը պիտի քաշուին, ու պարս-
պաւոր — ղեւտէն — ղեւտերը պիտի
պարպուին ու չորնան . եղջըր ու
պրտուն պիտի թառամի : Գետին
քովը ու գետին եզերքին վրայ ե-
ղջը մարդակառնները, և ղեւտին
բոլոր վարուցանը պիտի չորնայ,
ցիրուցան ըլլայ ու կորսուի : Զըն-
նորաներն ալ պիտի հեծնեն, ու ղե-
տին բոլոր կարմը ընկէյները պիտի
ողան, և ջուրին վրայ ցանց նետող-
ները պիտի տրամին : Ու բարակ
թիւն զօրծողները, ու ձերմակ
կտաւ հիւնողները պիտի ամչնան :
Ենոր սիւնները պիտի կոտորին, —
ամէն փարձ անողներուն հոգին
պիտի տրամի : Իրաւ որ Տայա-
նիսի իշխանները յիմարներ են .
Փարաւոնի իմաստուն խորհրդա-
կաններուն խորհուրդը անանական
է . Ի՞նչպէս Փարաւոնին կրնար ը-
սել թէ Ես իմաստուններու որդի
եմ . Ի՞նչ հին թաղաւորներու որդի
եմ : Երդ հօր են քու իմաստուն-
ներդ, որ հիմա յեղի պատմին, ու
իմացընեն թէ զօրաց Տէրը ինչ
վճռեր է Եղիպտոսի համար : Տա-
յանիսի իշխանները յիմարեղան .
Սեմիթիսի իշխանները խաբուեղան .
ու Եղիպտոսը՝ իր ցեղերուն գլխա-
ւորները մուրցուցին : Տէրը անոր
մէջ մտորութեան ոգի խառնեց,
ու անոնք Եղիպտոսը իր ամէն զօր-
քին մէջ մուրցուցին, ինչպէս որ
փխտող գիտիկը կը մտորի : Ու
Եղիպտոսի մէջ զօրծք պիտի չը-
լայ, որ զլուս կամ պու եղբայր

մաւենիի ոստ կամ կնիւն գործէ :

16 Եւ որք Լազիպոսն կնիկներու պէս պիտի ըլլայ , ու պիտի զողայ և զարհուրի զորաց Տէրոջն ձեռքին շարժուիլն , և որ պիտի շարժէ ա-

17 նոր վրայ : Եւ Յուդայի երկիրը Լազիպոսացոց արհաւիրք պիտի ըլլայ . ո՞վ որ զանիկայ յիշէ , պիտի վախնայ զորաց Տէրոջն խորհուրդին պատճառովը՝ որ անոր դէմ սահմա-

18 ներ է : Եւ որք Լազիպոսի երկրին մէջ Վանանու լիգուն խոսող՝ և զորաց Տէրոջն անուամբը երդում և ընող՝ հինգ քաղաք պիտի ըլլայ . մէկը Երեզ քաղաք պիտի ըսուի :

19 Եւ որք Լազիպոսի երկրին մէջ Տէրոջն համար սեղան , ու անոր սահմանին բոլը Տէրոջն համար կոթող

20 մը պիտի ըլլայ . Եւ անիկայ Լազիպոսացոց երկրին մէջ՝ զորաց Տէրոջն համար նշան ու վայրաւորիւն պիտի ըլլայ . վասն զի բռնաւորներուն պատճառաւ Տէրոջն պիտի աղաղա-

21 կեն , ու անիկայ մէկ ազատիչ ու մեծ Լազի մը խրկելով անոնց՝ պիտի ազատէ զանոնք : Եւ Տէրը Լա-

22 իւ Տէրը Լազիպոսացիները պիտի զարնէ . պիտի զարնէ ու պիտի բժշկէ . և անոնք Տէրոջն պիտի դառնան . ու անիկայ պիտի ընդունի

23 զանոնք , ու պիտի բժշկէ : Եւ որք Լազիպոսուէն դէպ ՚ի Մտրեստան Լազիպոսի ձաւրայ պիտի ըլլայ , ու Մտրեստանցիք Լազիպոսո՝ ու Լա-

24 ռային : Եւ որք Խորայէլ երրորդ պիտի ըլլայ Լազիպոսի ու Մտրեստանի հետ . և երկրին մէջ օրնու-

25 թիւն պիտի ըլլայ : Վանազի զորաց Տէրը զանիկայ պիտի օրնէ , ու պիտի ըսէ : Օրնեւալ ըլլայ իմ ժողովուրդս՝ Լազիպոս , ու իմ ձեռքի բուս գործը՝ Մտրեստան , և իմ ժառանգութիւնս՝ Խորայէլ :

ԳԼ . Ի

Եւ տարին որ Տարախան Մտրեստանի Սարգոն թագաւորէն խրկուելով՝ Լազիպոսն զնայ , ու Լա-

2 զալտոսի հետ պատերազմ ըրաւ , ու զանիկայ առաւ , Եւ ժամանակը Տէրը Մովսի որդւոյն Լապիին

3 ձեռքովը խօսեցաւ , ըսելով , Ղանա մէջքեզ բուրձոյ հանէ , ու ոտքեզ կօշիկներդ հանէ՝ . ու անիկայ այնպէս ըրաւ , և մերկ ու բոկոտն կը շրջէր :

Եւ Տէրը ըսաւ , Եւ պէս որ իմ ծառաս Լապիին իրէր տարի մերկ ու բոկոտն շրջեցաւ , որ Լա-

4 զիպոսի համար ու Լաթէովպայի համար նշան ու ցոյց մըն է , Եւ պէս ալ Մտրեստանի թագաւորը Լազիպոսացիները զերի՝ ու Լաթէով-

5 պացիները արտոր պիտի տանի , երիտասարդները ու ծերերը մերկ բոկոտն և իրենց ամօթոյքը բաց , Լազիպոսի նախաօրինը ըլլաւ Լա-

6 յար : Եւ անոնք պիտի սուկան ու ամհնան Լաթէովպայէն՝ որ իրենց ապաւենէն էր , ու Լազիպոսուէն՝ որ իրենց փառքն էր : Եւ ան որք աս ծովեզերեայ երկրին ընակիւնները

պիտի ըսեն . Եւ աս այսպէս եղաւ մեր ապաստանաբանը՝ որ մեր Մտրեստանի թագաւորին երեսէն ա-

զատելու համար , ու օղնութիւն գտնելու համար հոն փախանք . ու ընմն մենք ինչպէս պիտի ազա-

տինք :

ԳԼ . ԻԵ

Օտովու անապատին պատգամը :

1 Զարանի յարձակող մերիկներուն պէս անիկայ անապատէն սոսկալի երկրէն կու գայ : Եւ ծի մէկ վշտալի տեսիլք մը յայտնուեցաւ . յափշտաբողը կը յափշտակէ , ու կործանողը կը կործանէ . ո՞վ

2 Լազիպոսի վրէք ելէք . ո՞վ Մարք պաշարեցէք . անոր պատգամը բոլոր հառաջները դադրեցուցի :

3 Մտր համար երկիւմուներս ցաւով լեցուեցաւ , ու ծննդական կնոջ ցաւերուն պէս ցաւեր բռնեց զիս . անանկ կծկուած եմ՝ որ չեմ կրնար

2 հովանաւոր երկիր, Որ ծովէն պըր-
տուեղէն նաւակներով ջուրի երե-
սին վրայէն գետապաններ կը խրկէ :
Վ՛յ արագընթաց գետապաններ՝ դա-
ցէ՛ք երկայնահասակ ու լերկ ազգին ,
սկիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդին , խիստ զօրաւոր ու ~~մեծ~~
կոխկըռտող ազգին , որուն երկիրը
3 գետերը կը կտրեն : Վ՛յ աշխար-
հիս բոլոր բնակիչներ՝ ու երկրի
վրայ բնակողներ , երբոր լեռները
դրօշակ կանգնուի՝ նայեցէ՛ք , ու
4 երբոր փող քնուի՝ լսեցէ՛ք : Վան-
գի Տէրը ինծի արապէս ըսաւ .
Հինացիստ պիտի չլսամ , ու իմ բը-
նակարանէս պիտի նայիմ , խոտի
վրայի պայծառ տարութեանը պէս ,
ու քննող տաքութեանը մէջ յողա-
5 գին ամպի պէս : Վանացի հունձքի
ժամանակէն առաջ , երբոր ընծիղը
կը մոծնայ , ու ծագիկը ազօխ ըլլա-
լով հասնելու վրայ է , անիկայ ճիւ-
ղերը յօտոյող՝ պիտի կտրէ , և ու-
6 ռերը պիտի փրցընէ նետէ : Ընտը
մէկտեղ լեռանց թռչուններուն՝ ու
երկրի գագաթներուն պիտի թռ-
չուին . և թռչունները ամառը ա-
նոնց վրայ պիտի անցընեն . ու երկ-
րի ամէն զաղանները ձմեռը անոնց
7 վրայ պիտի անցընեն : Ըն ժամա-
նակը զօրաց Տէրոջ , երկայնահա-
սակ ու լերկ ժողովուրդէն՝ և ըս-
կիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդէն , խիստ զօրաւոր ու ~~մեծ~~
կոխկըռտող ազգէն՝ որուն երկիրը
գետերը կը կտրեն , զօրաց Տէրոջ
անուանը տեղը՝ Սիւն լեռը ընծայ
պիտի բերուի :

ԳԼ . ԺԹ .

1 Լճիպտոսի պատգամը :

Եհնա Տէրը թեթեւընթաց ամպի
վրայ հեծեր է , ու Լճիպտոս պիտի
մոնէ . և անոր երեսէն՝ Լճիպտոսի
կուռքերը պիտի շարժին , ու Լճ-
գիպտոսի սիրտը իր ներսի դին պի-
2 տի հալէ : Լճ Լճիպտացիները
պիտի գրգռեմ Լճիպտացիներուն
վրայ , ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ ,
և ամէն մէկը իր ընկերին հետ ,
քաղաք քաղաքի հետ , ու թագա-

ւորութիւն թագաւորութեան հետ
պատերազմ՝ պիտի ընէ : Ու Լճ 3
գիպտոսի ոգին իր ներսի դին պիտի
պակսի , և անոր խորհուրդը պիտի
ցրուեմ . ու անոնք կուռքերուն ,
կախարչներուն , վհուկներուն ու
նշանադէտներուն պիտի հարցընեն :
4 Եւ Լճիպտացիները իստասիրտ տի-
րոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ , և
անոնց վրայ մէկ անգուծ թագաւոր
մը պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ զօրաց Լճո-
վայ Տէրը : Լճ ջուրերը ծովէն 5
պիտի պակսին , ու գետը պիտի
ցամախ ու չորնայ : Լճ գետերուն
ջուրերը պիտի քաշուին , ու պարս-
պաւոր քաղաքներէն գետերը պիտի
պարպուին ու չորնան . եղէգը ու
պրտուն պիտի թառամի : Գետին 7
քովը ու գետին եզերքին վրայ ե-
ղող մարդադէտիւնները , և գետին
բոլոր վարուցանը պիտի չորնայ ,
ցիրուցան ըլլայ ու կորսուի : Զըկ- 8
նորսներն ալ պիտի հեծեն , ու գե-
տին բոլոր կարծիքները պիտի
ողբան , և ջուրին վրայ ցանց նետող-
ները պիտի տրամեն : Ու բարակ 9
քիման զործողները , ու ձեռմակ
կտաւ հիւնոյնները պիտի ամշնան :
Ընտը սիւնները պիտի կոտորուին , ու 10
ամէն վարձք առնողներուն հոգին
պիտի տրամի : Իրաւ որ Տայա- 11
նիսի իշխանները յիմարներն .
Փարաւոնի իմաստուն խորհրդա-
կաններուն խորհուրդը անասնական
է . ի՞նչպէս Փարաւոնին կրնայ ը-
սել թէ Լճ իմաստուններու որդի
եմ . եւ հին թագաւորներու որդի
եմ : Երդ ուր են բոլ իմաստուն- 12
ներդ , որ հիմա ճեղք պատմն , ու
իմացընեն թէ զօրաց Տէրը ինչ
վճնիւր է Լճիպտոսի համար : Տա- 13
յանիսի իշխանները յիմարեցան .
Սեմփիսի իշխանները խարուեցան .
ու Լճիպտոսը՝ իր ցեղերուն գլխա-
ւորները մոլորեցուցին : Տէրը անոր 14
մէջը մոլորութեան ոգի խառնեց ,
ու անոնք Լճիպտոսը իր ամէն զործ-
քին մէջը մոլորեցուցին , ինչպէս որ
փխող գինովը կը մոլորի : Ու 15
Լճիպտոսի մէջ զործք պիտի չը-
լայ , որ գլուխ կամ պոչ ~~եղած~~ տը-

- մաւենիի ոստ կամ կնիւն գործէ :
- 16 Եւ օրը Լազիպոսոս կնիկներու պէս պիտի ըլլայ , ու պիտի զողայ և զարհուրի զօրաց Տէրոջը ձեռքին շարժմունքէն , որ պիտի շարժէ ա-
- 17 նոր վրայ : Լա Յուդայի երկիրը Լազիպոսացոց արհաւիրք պիտի ըլլայ . ո՞վ որ զանիկայ յիշէ , պիտի զանաւոր զօրաց Տէրոջը խորհուրդին պատճառով որ անոր դէմ սահմա-
- 18 ներ է : Եւ օրը Լազիպոսոսի երկրին մէջ Վաւանու լեզուն խօսող և զօրաց Տէրոջը անուամբը երգում ընող՝ հինգ քաղաք պիտի ըլլայ . մէկը Երկր քաղաք պիտի ըսուի :
- 19 Եւ օրը Լազիպոսոսի երկրին մէջ Տէրոջը համար սեղան , ու անոր սահմանին քովը Տէրոջը համար կոթող մը պիտի ըլլայ : Լա անիկայ Լազիպոսացոց երկրին մէջ զօրաց Տէրոջը համար նաև ու վայցութիւն պիտի ըլլայ . վասն զի բռնաւորներուն պատճառաւ Տէրոջը պիտի աղաղակեն , ու անիկայ մէկ ազատիչ ու մեծ խոր մը իրկիլով անոնց՝ պիտի ազատէ զանոնք :
- 21 Լա Տէրը Լազիպոսոսի մէջ պիտի յայտնուի , ու ան օրը Լազիպոսացիք Տէրը պիտի ճանչնան , և զոհեր ու պատարագներ պիտի մատուցանեն , և Տէրոջը ուխտ պիտի ընեն ու կատարեն :
- 22 Լա Տէրը Լազիպոսացիները պիտի զարնէ . պիտի զարնէ ու պիտի բռնէ . և անոնք Տէրոջը պիտի դառնան . ու անիկայ պիտի ընդունի
- 23 զանոնք , ու պիտի բռնէ : Եւ օրը Լազիպոսոսէն դէպ ՚ի Եսորեստան բանուկ ծամույ պիտի ըլլայ , ու Եսորեստանցիք Լազիպոսոս՝ ու Լազիպոսացիք Եսորեստան պիտի երթան . ու Լազիպոսացիք Եսորեստանցոց հետ Եսորեստան պիտի ծառայեն : Եւ օրը Խարայէլ երրորդ պիտի ըլլայ Լազիպոսոսի ու Եսորեստանի հետ . ու երկրին մէջ օրհու-
- 24 թիւն պիտի ըլլայ : Վաւան զօրաց Տէրը զանիկայ պիտի օրհնէ , ու պիտի ըսէ : Օրհնել ըլլայ իմ ժողովուրդս՝ Լազիպոսոս , ու իմ ձեռքերուս գործը՝ Եսորեստան , և իմ ժառանգութիւնս՝ Խարայէլ :

ՎԼ . Ի

- Եւ տարին որ Տարաթան Եսորեստանի Սարգոն թագաւորէն խրկուելով՝ Եզդիոսոս զնայ , ու Եզդիոսոսի հետ պատերազմ բրաւ , ու զանիկայ առաւ , Եւ ժամանակը
- Տէրը Եմփիս որդւոյն Լապիին ձեռքովը խօսեցաւ , ըսելով , Վան մէջէդ քուրճդ հանէ , ու ոտքդ կօշիկներդ հանէ . ու անիկայ այնպէս ըրաւ , և միւր ու բոկոսուն կը շքէր : Լա Տէրը ըսաւ , Եմփիս որ իմ ծառա Լապիին իրեք տարի միւրկ ու բոկոսուն շրջեցաւ , որ Լազիպոսոսի համար ու Լաթեովպիայի համար նաև ու ցոյց մըն է , Եւնպէս ալ Եսորեստանի թագաւորը Լազիպոսացիները զերի՝ ու Լաթեովպացիները սրսոր պիտի տանի , երիտասարդները ու ծերերը միւրկ բոկոսուն և իրենց ամօթոյքը բաց , Լազիպոսոսի նախատիւր ըլլաւ Տարաթան : Եւ անոնք պիտի սոսկան ու ամենա Լաթեովպիայէն՝ որ իրենց ապաւենէն էր , ու Լազիպոսոսէն՝ որ իրենց փառքն էր : Լա ան օրը աս ծովեզերեայ երկրին ընակիչները պիտի ըսեն . Վհա այսպէս եղաւ մեր ապաստանաշանը որ մենք Եսորեստանի թագաւորին երեսն ազատեալու համար , ու օղնութիւն գտնելու համար հոն փախանք . ու ընմն մենք ի՞նչպէս պիտի ազատենք :

ՎԼ . ԻԵ

- Օրովու անապատին պատգամը :
- Նարաւէն յարձակող միւրիկներուն պէս անիկայ անապատէն՝ սոսկալի երկրէն կու գայ : Եւծի մէկ վառալի տեսիլք մը յայտնուեցաւ . յափշտակողը կը յափշտակէ , ու կործանողը կը կործանէ . ո՞վ Լազիպոսացիք վըր ելէք . ո՞վ Մարք պաշարեցէք . անոր պատգամաբար ըսողը հառաչանքը դադրեցուցի : Եսոր համար երկիւմանքս ցաւով լեցուեցաւ , ու ծննդական կնոջ ցաւերուն պէս ցաւեր բռնեց զիս . անանկ կծկուած եմ որ չեմ կրնար

- 13 Հագնելու : Եւ ահա ցնծութիւն
և ուրախութիւն ըրի : արջառներ
կը սպաննէիք և ճշխարներ կը մոր-
թէիք : միս կ'ուտէիք , ու գինի
կը խմէիք , ըսելով : Ուտենք ու
խմենք , քանզի վաղը պիտի մեռ-
նանք : Բայց զորաց Տէրունք կող-
մանէ իմ սկանչելուս յայտնուե-
ցաւ որ անուշտ աս անօրէնութիւն-
նը ձեզի պիտի չմոզուի , մինչև որ
դուք մեռնիք , կ'ըսէ զորաց Իհո-
վայ Տէրը :
- 15 Օտրաց Իհովայ Տէրը այսպէս
բացաւ : Վնաս , ու պարտսն հրա-
մանատարին՝ Սերնա գանձապետին
16 քովք մտիր , ու ըսէ : Վնաս հոս թիւ
ուշա , և հոս ճվ ուշա , որ հոս քիզի
գերկզման փորցիր , ձվ դուռն որ քու
գերկզմանը բարձր տեղ կը փորես ,
ու քիզի վնաս մեջ ընակարան կը
17 չինես : Եհնա Տէրը քիզ պիտի նե-
տէ մէկ զորաւոր նետամարդ մը ,
և քիզ բոլորովին պիտի ծածկէ :
18 Անուշտ զնտակի պէս մէկ լայնա-
տարած երկիր մը պիտի գլորէ
քիզ : դուռն հոն պիտի մեռնի ,
և քու փառացի կառքերը հոն պի-
տի մնան , ո՛վ քու տրոհող տանը
19 անարդանը : Ու քու պաշտօնեղ
քիզ պիտի վաքնուն , և քու աս-
20 տիճանեղ քիզ պիտի գրկեմ : Ու
ան օրը պիտի կանչեմ իմ ծառան
21 Վեղկիայի որդին Իզիակիմը , Եւ
քու պատմունքնդ անոր պիտի հազ-
ցընեմ , ու քու գօտիովք անիկայ
պիտի զօրացընեմ , և քու իշխա-
նութիւնդ անոր ձեռքը պիտի
տամ : ու անիկայ Իքուսաղեմի
ընակիչներուն , ու Հնուդայի տանը
22 հօր պէս պիտի ըլլայ : Եւ յա-
ւիթի տանը քանալին անոր ուսին
վրայ պիտի դնեմ , որ անիկայ բա-
նայ , և գոյող ըլլայ , ու գոյէ ,
23 և բացող ըլլայ : Ու զանիկայ
մէկ հաստատ տեղ մը բեւեռի դէն
պիտի գտնեմ : և անիկայ իր հօրը
տանը՝ փառաւոր աթոռի պէս պիտի
24 ըլլայ : Ու անոր հօրը տանը բոլոր
փառքը անոր վրայ պիտի կախուի ,
անոր սերունդէն եղող պատուա-
կանները ու փառքները , ամէն

պգտիկ ամանները տեսակ տեսակ
թաւերէն մինչև ամեն տեսակ տի-
կերը : Ան օրը կ'ըսէ զօրաց Տէ-
րը , ու հաստատ տեղը զամուսն
բեւեռը պիտի վերցուի , և պիտի
կոտորի ու իյնայ : ու վրան եղած
բեւեռ պիտի կոտորուի : քանզի Տէրը
խօսեցաւ :

ՓԻՆՈՒՄ

- Տիրոսի պատգամը : 1
Ողբացէք ձվ թմարսիս նաւեր ,
քանզի անիկայ ընալինք եղաւ , հոն
տուն կամ դուռ չմնայ : ասիայ Սի-
տացեղ երկրէն յայտնուեցաւ անոնց :
Ո՛վ կղզիի ընակիչներ՝ լուցէք : 2
ծովէ անցնող Սիդոնացեղ վաճառ-
ականները լեցուցիւ էին քիզ :
Եւ շատ ջուրերու մէջ գոյացող
Սիփովի հունտերը՝ գետին հունքը
անոր եկամուտն էր : ու անիկայ աղ-
գերուն վաճառանոյն էր : Ո՛վ 4
Սիդոն՝ ամբիբ , քանզի ծովը կը
խօսի . ծովուն զօրութիւնը ինչ
ու կ'ըսէ : Եւ ծննդականիցա ընմ
քաչեր , ու չեմ ծնանիր : երիտա-
սարդներ չեմ անուցաներ , և կոյս
աղջիկներ չեմ մեծցըներ : Իբրոր
ուս ըսեմ Եզրիպացեղ ականջը
համար , Տիրոսի լուրին համար
պիտի տազնապին : թմարսիս ան- 6
ցէք , ձվ ծովեզերքի ընակիչներ
ողբացէք : Զեր ուրախութիւն
7 ասիակայ է , որուն նու-
թիւնը շատոնցմէ է : անոր ոտը-
րը հեռու տեղ պանդուխտ ըլլաւ
պիտի տանին զանիկայ : Ո՛վ աս
խորհուրդը ըրաւ Տիրոսի դէմ ,
որ իր բախիւնքը կը պսակէր : անոր
վաճառականները իշխաններ էին ,
ու առուտուր ընողներ՝ երկրիս
պատուաւոր աղբիւրները : Օտրաց 9
Տէրը աս խորհուրդը ըրաւ , որ ա-
մէն փառքին ամբարտաւանութիւնը
խայտառակէ , ու երկրիս բոլոր պա-
տուաւորները անարդէ :
Ո՛վ թմարսիս աղջիկ , քու 10
տեղէն գետի պէս անցիր , ասկէ
ետքը գօտի չկայ : Եւ ձեռքը ծա- 11
վուն վրայ երկընցուց : Թագաւորու-
թիւնները սարսեց : Տէրը Վանա-

759

8

- լնել . անանկ խոռված եմ որ չեմ
4 կրնար տեսնել . Սիրտս չփոխե-
ցաւ , արհաւիրքը զիս դողացուց .
իմ ուրախութեանս գիշերը ինծի
սրտագորշ էփէր ըրաւ :
- 5 Սեղանը կը պատրաստեն , դե-
տորը կը դնեն , կ'ուտեն կը խմեն ,
լէքք հով իշխաններ , վահանները
6 օծեցէք : Վանդի Տէրը ինծի պա-
պես ըսաւ . Գնա մէկ դէտ մը դիր ,
7 որ տեսածը զրուցէ : Եւ անիկայ
հեծեալներ տեսաւ , երկու ձիաւոր ,
ու էջերու վրայ հեծածներ , և ուղ-
ղուլութեամբ՝ մեծ ուշադրութեամբ
8 մօտիկ ըրաւ , Ու աղաղակեց առիւ-
ծի պէս : Ո՛վ տէր՝ ես ցորեկը միշտ
իմ դիտանոցիս մէջը կը կայնիմ ,
ու բոլոր գիշերը իմ պահպանու-
9 թեանս տեղը կը կենամ : Եւ ասան
հեծնող մարդիկներ , երկու ձիաւոր
կու գան . նաեւ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ . Ինչպէս խորիւն , ին-
չպէս . ու անոր աստուածներուն բու-
րոր արձանները կոտորեցան ու գե-
10 տինը Եփրատէջոյ : Ո՛վ իմ կու-
խուածներս ու իմ կալիս ցորենը ,
ես մեկդ պատմեցի ինչ որ լսած եմ
զորաց Տէրօջմէն՝ Խարայէն Մա-
տուծմէն :
- 11 Եղովմի պատգամը :
Սէրիէն ձայն մը կու գայ ինծի , Ո՛վ
պահպան՝ գիշերուան համար ի՞նչ ,
հով պահպան՝ գիշերուան համար
12 ի՞նչ Եփրատէջոյ : Պահպանը կ'ը-
սէ , Եւսուտը կու գայ ու նաեւ գի-
շերը . թէ որ կ'ուզէք հարցընել ,
հարցուցէք . դարձէք ու եկէք :
- 13 Լարիայի պատգամը :
Լարիայի անտառին մէջ գիշերը
պիտի անցնէք , հով Գմանացոյց
14 կարաւանները : Ո՛վ լուսնայի երկ-
րին բնակիչները՝ ծարաւին առջևը
ջնջել եկէք , փախտակաւ ինչ առ-
15 ջնը հայտնի եկէք : Ասան զի
անոնք կը փախչին սուրբերուն առ-
ջևէն , քաշուած սուրին առջևէն ,
ու լարուած աղեղին առջևէն , և
սաստիկ պատերազմին առջևէն :
- 16 Վանդի Տէրը ինծի պապես ըսաւ .
Սէկ տարուան մէջ՝ վարձկանի տա-

րիներուն պէս՝ Աեգարի բոլոր
փառքը պիտի վերջանայ . Ու ա-17
ղեղնաւորներուն մնացած թիւը՝
Աեգարի որդւոց զորաւորները պիտի
բիշնան . քանզի Խարայէն Տէր
Եստուածը խօսեցաւ :

ԳԼ . ԻՆ

Տեախի ձորին պատգամը : 1
Հիմա քեզի ի՞նչ եղաւ , որ
ամենքդ տանիքներու վրայ ելաք :
Ո՛վ խոռվութեամբ լեցուած աղ- 2
մուկի քաղաք՝ զրօսասէր քաղաք ,
քու սպաննուածներդ սրով սպան-
նուած չեն , ու պատերազմի մէջ
լնեաւ : Խորք իշխաններդ մե- 3
կէն փախան . աղեղնաւորներին
կապուեցան . քու ժողովուրդդ հե-
ռու փախչողներին բոլոր զոհուած-
ները մէկտեղ կապուեցան : Եւ որ 4
համար ըսի . լուսն առեք զիս ,
որ դառնապէս լամ . իմ ժողո-
վուրդիս աղջկանը կործանումին հա-
մար զիս մոտիկարեցաւ մի՛ աշխա-
տիք : Վանդի տեսիլքի ձորին մէջ՝ 5
զորաց Խհովայ Տէրօջմէն խոռվու-
թեան , կիսման ու չփոխութեան
օր է . պարիսպը կը փլուցնեն , և
աղաղակը մինչև լեռը իջ հասնի :
Ու Եղամ ի՛ք ձիաւոր մարդիկնե- 6
րովը կապարճը վերցուց , և Սիր
վահանը բացաւ . Եւ քու ընտիր
հովիտներդ կապերով լեցուեցան .
ու ձիաւորները գունդ կազմեցին 8
ծածկոցը բացուեցաւ . ու ան օրը
անտառի տանը գէպերուն նայե-
9 ցաք . Եւ Գաւիթի քաղաքին փլած
տեղերուն շատ ըլլաւ տեսաք , ու
փարի աւազանին ջուրերը ժողվե-
ցիք . Ու Լորուսաղմի տունները 10
համրեցիք , և պարիսպը ամրացը-
նելու համար տունները փլուցիք :
Ու հին աւազանին ջուրերուն հա- 11
մար հերկու պարսպին մէջտեղը ջրա-
կոյտ մը շինեցիք , բայց զանիկայ
շինողին շնայեցաք , ու շատնցմէ
զանիկայ կազմողին ուշադրութիւն
չբերիք : Եւ ան օրը զորաց Խհովայ 12
Տէրը քեզ կանչեց լալու ու սգա-
լու , զլուս կնտացընելու և բուրձ

- նացուց համար հրամայեց, որ անոր
 12 բերդերը աւրեն. Ու ըսաւ. «Դուք
 մէջքիս ալ պիտի չուրախանաս, թէ
 Սիդոնի անարդուած կոյս աղջիկը,
 ելլէր, Ախաբմ աճցիր. Բայց հոն
 ալ հանդատութիւն պիտի չունենա-
 13 նայ: Եւս Վաղարշուց երկիրը՝
 որ առէնէ՛ ժողովուրդ չէր, զանիկայ
 Վտրեստանցիք հիմնեցին անապա-
 տի բնակիչներուն համար. անոր
 աշտարակները կանգնեցին: Եւ անոր
 պալատները շինեցին, Բայց անիկայ
 14 հիմա աւերակ ըրաւ ասիկայ: Ող-
 բացէ՛ք՝ թէ թաւարսի նաւեր. «
 վասն զի ձեր զօրութիւնը կորսուե-
 ցաւ:»
 15 Իւ ան օրը Տիրոս մոռցուած
 պիտի մնայ եօթանասուն տարի՝ մէկ
 թագաւորի օրերուն չափ. Իսկ եօ-
 թանասուն տարիէն ետքը Իբէ Լե-
 16 գին պէս. Ո՛վ մոռցուած պոռնիկի,
 քնար առ. ու քաղաքին մէջը պտը-
 տէ՛. աղէկ զարկ չատ խնդ կան-
 17 չէ, որ քեզ յիշեն: Ու եօթա-
 նասուն տարիէն ետքը Տէրը պցե-
 լութիւն պիտի ընէ Տիրոսին. և
 անիկայ իր շահին պիտի դառնայ,
 ու աշխարհիս երեսը եղող բոլոր
 երկրիս թագաւորութիւններուն
 հետ պոռնկութիւն պիտի ընէ:
 18 Իւ անոր վաճառականութեան շա-
 հը Տէրոջ պիտի նուիրուի. անիկայ
 զանձատունը պիտի չցրուի, կամ
 շտամարանի մէջ պիտի չպահուի:
 Հապա անոր վաճառականութեան
 շահը Տէրոջ առջև բնակողներուն
 պիտի ըլլայ, որ մինչև կշտանալին
 ուտեն, ու պատուական զղեստներ
 հաճին:

ԳԼ. ԻԴ

- 1 Եւս Տէրը երկիրը կը պարպէ ու
 զանիկայ կը դադարեցնէ, և
 տակնուվայ ընելով՝ անոր բնակիչ-
 2 ները կը ցրուէ: Ու ինչպէս է
 ժողովուրդը՝ քաջանաւ ալ այնպէս,
 ինչպէս է ծառան՝ իր տէրն ալ այն-
 11 պէս, ինչպէս է աղախինը իր տի-
 կինն ալ այնպէս, ինչպէս է ծախու-
 առնողը՝ ծախողն ալ այնպէս, ինչ-
 պէս է փոխ տուողը՝ փոխ առնողն
 ալ այնպէս, ինչպէս է տոկոսիք
 առնողը՝ տոկոսիք տուողն ալ այն-
 3 պէս պիտի ըլլայ: Երկիրը բոլոր-
 4 ըրվին պիտի պարպուի ու բոլորու-
 վին պիտի կողպտուի. քանզի աս
 խօսքը Տէրը խօսեցաւ. Եւ երկիրը
 5 սուգ կը բռնէ ու կը մարի. աշ-
 խարհս կը նուաղի ու կը մարի.
 երկրիս ժողովուրդին մեծերը կը
 6 ներուն տակը պղծուեցաւ. քանզի
 անոնք օրէնքները զանց ըրին, պա-
 տուիրանքը փոխեցին, յախտեա-
 կան ուխտը խախտեցին: Եւ
 7 պատճառաւ նորոգը կերաւ երկիրը,
 ու անոր մէջը բնակողները իրենց
 յանցանքին պատիժը կրեցին. աս
 պատճառաւ երկրին բնակիչները
 8 այրեցան, ու քիչ մարդիկ մնա-
 ցին: Եւ որ զինքն սուգ կը բռնէ,
 9 որթը կը նուաղի, և ամէն ուրա-
 խախտ եղողները կը հառաչեն:
 (Սաբաթներուն ցնծութիւնը կը
 10 դադարի. ուրախութիւն ընողնե-
 րուն աղաղակը կը կտրի. քնարին
 ցնծութիւնը կը դադարի: Երդով
 11 զինք պիտի չսմնէ. յգին խմողնե-
 րուն դառն պիտի ըլլայ: Վատարկ
 12 քաղաքը կործանեցաւ. ամէն տուն
 գողցուցաւ, որ Խաբէ զմանէ:
 13 Փողոցներուն մէջ զինք Տիրը ա-
 զաղակ կայ. ամէն ուրախութիւն
 մթնցաւ. երկրին ցնծութիւնը
 14 վերցաւ: Վաղարշին մէջը ամացու-
 թիւն մնաց. ու դուռը զարնուե-
 ցաւ, ու աւերակ եղաւ: Վանդի
 երկրին մէջ՝ ժողովուրդը մէջը թօթ-
 15 վուած ձիւթների պէս, ու սյրեկու-
 թէն ետքը ձուարպոյն պէս պիտի
 ըլլայ: Եւ անոր օրէնքներն վերցը-
 16 նելով ցնծութեամբ պիտի երգեն.
 «Ծովու կողմէն Տէրոջ փառքին հա-
 մար բարձրաձայն պիտի աղաղակեն:
 Եւս համար արեւելեան կողմը փա-
 17 ռաւորեցէ՛ք Տէրը, ծովու կողմնե-
 րուն մէջ Խորպէի Տէր Կառնձոյն
 անունը: Երկրի ծայրերն օրհ-
 18 նութիւններ ընցնիք, արդարին
 փառք խառնեցէ՛ք. Բայց ես ըսի.
 «Նիշար եմ, Նիշար եմ. վայ ինձ»

- յափշտակողները կը յափշտակեն .
յափշտակողները բռնի կը յափշտակեն :
17 տակեն : Ո՛վ երկրին բնակիչը
վախ , դուր և որդայլթ պիտի ըլլայ
18 քու վրադ . Ու վախին ձայնն
գիտալողը դուրը պիտի իյնայ , և
գուրին մէջն իջողը որդայլթին
մէջ պիտի բռնուի . քանզի բարձ-
րէն պատուհանները բաց են , ու
19 երկրին հովերը կը շարժին : Եր-
կիր բոլորովն կը ձնուի . երկիրը
բոլորովն կը պատուի . երկիրը բո-
20 յորովն կը սարսի . Երկիրը գի-
նովի պէս անպաղար պիտի երևայ ,
ու հիւղի պէս պիտի շարժի . և ա-
նոր մեղքը պիտի ծանրանայ անոր
վրայ . ու անիկայ պիտի իյնայ , ու
21 մէրդն ալ պիտի չըլլէ : Եւ ան
օրը Տէրը բարձրէն այցելութիւն
պիտի ընէ Հպարտներուն զօրին ,
ու երկրիս վրայ երկրիս թագաւոր-
ներուն : Եւ անոնք պիտի ժող-
վուին , ինչպէս որ բանտարկեալ-
ները զուրին մէջ կը ժողվուին ու
բանտի մէջ պիտի գոյուին . և շատ
ատենն ետքը անոնց այցելութիւն
23 պիտի ըլլայ : Եւ լուսինը պիտի
աննայ , ու արեւը պիտի պատկա-
ռի , երբոր զօրաց Տէրը Սիւն լե-
ռանը վրայ ու Եդուսաղեմի մէջ
թագաւորէ , ու իր ծերերուն առ-
ջն փառաւորուի :

ԳԼ. Ի.Ե.

- 1 Ո՛վ Տէր իմ Մտուածս դուն ես .
քեզ պիտի բարձրացընեմ , քու
անուանդ փառք պիտի տամ . քան-
զի սրանչիք բաներ ըրիր , քու վա-
ղեմի խորհուրդներդ հաւատարիմ
2 և հմտորիտ են : Բանդի քաղաքը
հողակայտ , ու պարսպաւոր քաղա-
քը անբակ դարձուցիր , որ այ-
նչպէս քաղաք չըլլալով , օտա-
բակներուն պալատը յաւիտեան
3 չիկուի : Եւոր համար զօրաւոր
ժողովուրդը քեզ պիտի պատուէ ,
և ահարկու ազգայ քաղաքը քեզմէ
4 պիտի վախնայ : Սաւն զի դուն
ապաւեն եղար աղքատին , ապաւեն
չբաւորին՝ իր նեղութեան ատենը ,
ապաստանարան՝ փութորիկէն , հո-

վանի՝ տարութենէն , երբոր անօրէն
մարդոց կատաղութիւնը պատ էլը
շնորհ փութորիկի պէս իմ հայ :
() տարականներուն աղաղակը շօր
տեղւոյն տարութեանը պէս պիտի
խոնարհեցնեն . ինչպէս որ տարու-
թիւնը ամպի հովանիով լիլլէ , ա-
նոնք ալ բռնաւորներուն ցնծութեան
այնք պիտի ցածնայ :

Եւ զօրաց Տէրը աս լեռանս վրայ 6
բոլոր ազգերուն կողմեր մը պիտի
ընէ , պարարտ բաներու և հին գի-
նիներու , ծուծով լեցուած պա-
րարտ բաներու . գտուած հին
գինիներու կողմեր : Եւ աս լե-
ռանս վրայ ամեն ժողովուրդներուն
վրայ տարածուած ծածկոցը , ու ա-
մեն ազգերուն վրայ փռուած վարա-
զոյրը բնաջնջ պիտի ընէ : Սահը 8
յաւիտեան բնաջնջ պիտի ընէ , ու
Տէր Եհովան ամեն աւրէ արցունքը
պիտի սրէ , և բոլոր երկրիս երե-
սն իր ժողովուրդին նախատիքը
պիտի վերցընէ . վստն զի Տէրը խօ-
սեցաւ :

Ու ան օրը պիտի ըսին : Եւսմ մեր 9
Մտուածը ասիկայ է . անոր յու-
սացանք , ու անիկայ մեզ աղատեց :
Տէրը ասիկայ է . անոր յուսացանք :
անոր փրկութիւնովը պիտի ցնծանք
և ուրախանանք : Բանդի Տէրոյը 10
ձեռքը աս լեռանս վրայ պիտի հանդ-
չի , ու Սիւնը անոր տակը պիտի
կոխուի , ինչպէս որ յարդը կը կո-
խուի աղբանոցին մէջ : Եւ իր 11
ձեռքերը պիտի տարածէ անոր մէջը ,
ինչպէս որ լողացողը կը տարածէ
լողալու համար . ու անոր հպար-
տութիւնը անոր ձեռաքն շարժու-
րուն հետ պիտի կործանէ : Եւ 12
քու բարձր պարիսպներուդ ամու-
թիւնը պիտի խոնարհեցընէ , ու
գեւոնի հետ հաւասարելով՝ փռիի
մէջ պիտի ձկէ :

ԳԼ. Ի.Զ.

Եւ օրը Հուդայի երկրին մէջ աս 1
երգը պիտի երգեն .
Սենք զօրաւոր քաղաք ունինք
փրկութիւնը պարիսպներու ու
պատնէներու տեղ կը դրուի :

2 Դոնները բացէք, որ ճշմարտութիւն պահող արդար ազգը ներս մտնէ։ Աստուտ միտքը կատարեալ խաղաղութիւն մէջ կը պահէ։ Բնուէր որ թիգի կը յուսայ։

4 Հաւատեան Տէրջնը յուսացէք, քանզի Տէր Եհովան յախտնական վէժ է։ Վանդի անիկայ բարձր տեղումը բնակողները կը խոնարհեցնէ։ Բարձր քաղաքը կը ցածեցնէ, մինչև գետինը կը ցածեցնէ։ զանկիայ հողի հետ հասասար կ'ընէ։ Ոտքը զանկիայ պիտի կռիւն, աղբարտին ոտքը ու չքաւորնէ։

7 Բուն զարշապարը։ Երգարին ծամբան չիտակ է։ Ով Ուղիղ՞ արդարին ծամբան զուէն կ'ուղղես։ Եւ քու զատաստաններուդ ծամբան մէջը քնդի կը սպասենք։ Ով Տէր. Դե հոգիին փախարը քու անուանդ եւ քու միշտատակիդ վրայ է։ Վիշերը փափարեցայ թիգի հողումը, ու առաւտուն թիգ կը փնտրուի բոլոր սըրտումը։ քանզի երբոր քու զատաստաններդ երկրի վրայ ըլլան, աշխարհի բնակիչները արդարութիւն պիտի սորվին։

10 Մոլորիւն ալ ըլլայ՝ արդարութիւն մոլորիւն ալ ըլլայ՝ արդարութիւն երկրին մէջ անօրէնութիւն կը գործէ, ու Տէրջնը մեծափառութիւնը չտեսնէ։

11 Ներ։ Ով Տէր՝ անոնք քու ձեռքիդ բարձրանալը չեն տեսներ։ Բայց ժողովուրդին վրայ ու ունեցած նախնայ պիտի տեսնեն ու աշխատեն։

12 Սպասէ։ Ով Տէր մեզի խաղաղութիւն պիտի տաս։ Վասն զի մեր ամեն թիւն պիտի տաս։ զուէն մեզի համար գործընդերս ալ զուէն մեզի համար գործընդերս։

13 Երբոր։ Ով Տէր Նստուած մեր թիգիդ ուրիշ տեղեր մեր վրայ տիգիդ քու անունդ։ Մինակ ընցին։ Բայց քու անունդ։ Մինակ ընցին։

14 Բուրի կը յիշենք։ Մնայ մեռած եւ, պիտի չողջնենան։ ուրուականներ են, չեն կրնար ելլել։ Վասն զի զուէն պիտի ընեն ընկելով։ զանի զուէն պիտի ընեն, ու անոնց բոլոր նոնք բնակիչը կ'որոշուցնէ։

15 Սխառտակը աւելցուցի՞ր։ Ով Տէր, աւելցուցի՞ր։ փառաւոր աւելցուցի՞ր։ Երբոր քու անունդ ծայրերը ընկնար։ երկրին ամեն ծայրերը ըն-

դարձակեցիր։ Ով Տէր՝ ներս թնայն մէջ թեղ փնտրուցին։ քու պատիւդ անոնց վրայ եղած աստուգաշաւար ըլլին։

17 Ինչպէս որ ծնաներու մօտ եղող յիգի կ'իկիւր իր երկանցը մէջ տանջուելով կ'աղաղակէ, մնայ ալ քու առջևդ այնպէս եղանք։ Ով Տէր. Յղաքանք, յաւեր քաղցրեցի՞ր, հով ծնանողի պէս եղանք, ու երկիրը չըրցանք աղատել, և աշխարհիս բնակիչները չենկան։

19 Վաւ մեռելներդ պիտի ողջնենան, իմ մեռելներուս մարմինները քարութիւն պիտի առնեն։ արթնցի՞ր ու ցնծութեամբ երգէ։ Ով հողի մէջ բնակողներ. քանզի քու յողի խոտերու յող է։ ու երկիրը իր մեռելները դուրս պիտի նետէ։

20 Գնան ով իմ ժողովուրդս, քու սնեակներուդ մէջը մօտի ու քու վրայդ զոներդ զոյցէ։ պահուէ՛ր իմ մէջ մէկ վայրկեան մը, մինչև որ բարկութիւնը անցնի։

21 Վանդի աշխարհի բնակիչները անցնին։ Ով Տէրը իր տեղէն կ'իկիւր, որ երկրի բնակիչները անցնին։ քանզի իրենց անօրէնութիւնը համար։ ու երկիրը իր արիւնները պիտի յայտնէ, և սպաննուածները ալ պիտի չճածկէ։

ԳԼ. Ի. Ի. Ի.

1 Նոքր Տէրը իր ամբակուռ, մեծ ու զօրաւոր սրովը պիտի պատժէ փախող Լեւիթան օձը, պայտնքն ան ծամածուռ Լեւիթան օձը, ու ծովուն մէջը եղող վեշապը պիտի մեռցնէ։

2 Նոքր զինիկ պայտնքն վրայ երգեցէք։

3 Եւ Տէրս կը պահէ՞ զանիկայ։ ամեն վայրկեանի մէջ պիտի ուռնա՞ր զանիկայ։ Գիշեր ու ցորեկ անոր պահպանութիւն պիտի ընեն, որ չըլլայ թէ անոր վրայ խաղէ իր յարձակ։ Երանի թէ ցախերը ու փուշերը ինծի դէմ պատերազմին։ և անոնց վրայ պիտի քայլէի, ու զանոնք մէկէն պիտի այրէի։

4 Եթէ ու թող իմ դուրս թուանաւ ապաւինին, թող ինծի

ԳԼ. Ի. Ի. Ի.

1
2
3
4
5

հետ խաղաղութիւն ընեն։ Ինծի հետ խաղաղութիւն ընեն։

6 Երբոր քու ամբակուռն մէջ ձաւոր պիտի արմատանայ։ Երբոր պիտի ծաղկի ու պիտի ընծի։ և պտղով աշխարհիս երեսը պիտի լեցնեն։

7 Ով թէ զանիկայ զարնողին հարուածին պէս զարկաւ զանիկայ։ Կամ անկի սպաննուածներուն սպանմանը պէս սպաննուէ։

8 Գաւ։ Չափաւորութեամբ վիճեցար անոր հետ, երբոր զանիկայ խրկեցիր, և արեւելեան հովին օրը սաստիկ հովով տարիր։

9 Ուստի Հակոբին անօրէնութեանը ասով քաւութիւն պիտի ըլլայ։ և բոլոր զիտաւորութիւնը աս է որ անոր մեղքը վերցնէ, երբոր զհարաններուն բոլոր քարերը կրոյ փշուած քարերու պէս ընէ, և սարովի լիւռերը ու արեւգական արձանները ալ պիտի չկանգնեն։

10 Նին։ Վանդի պարսպաւոր քաղաքը՝ ամացի, ու չէն տեղը անապատի պէս թողուած ու մեծուած պիտի ըլլայ։

11 Նոքր ոտները չորնալով պիտի կոտրին։ Երկիրը պիտի զանցնէ։ և անոր ճիւղերը պիտի հատցնեն։

12 Նոքր ոտները չորնալով պիտի կոտրին։ Երկիրը պիտի զանցնէ։ և անոր ճիւղերը պիտի հատցնեն։

13 Նոքր ոտները չորնալով պիտի կոտրին։ Երկիրը պիտի զանցնէ։ և անոր ճիւղերը պիտի հատցնեն։

14 Նոքր ոտները չորնալով պիտի կոտրին։ Երկիրը պիտի զանցնէ։ և անոր ճիւղերը պիտի հատցնեն։

15 Նոքր ոտները չորնալով պիտի կոտրին։ Երկիրը պիտի զանցնէ։ և անոր ճիւղերը պիտի հատցնեն։

և, որ զինիկ թմբածներուն պարտ հովիտին զուէրը ինչպէս։

2 Նոքր Տէրը կողմանէ մէկ յայտն ու զօրաւոր լեւիտէ՞ր կարկուտի փոթորիկի պէս, աւերիւ մըրիկի պէս, ու սաստիկ ջուրնուն յորդանոս հեղեղին պէս՝ ձեռնարկը զիտանէր պիտի զարնէ անոնք։ Երբոր զիտանէր զիտանէր զպարտութեան պատկը ոտերով պիտի կռիւն։

4 Եւ պարտու հովիտին զուէրը եղող անոր փառայ զարկը որ թառամեալ ծաղիկ մըն է, հունձքն առաջ փաղաճառով թուղե պէս պիտի ըլլայ, որ զանիկայ տեսնողը ձեռքը առածին պէս կը կլլէ։

5 Եւ օրը զօրայ Տէրը իր ժողովուրդները մնացորդին փառայ պատկ ու չընդ թագ պիտի ըլլայ։

6 Եւ զատաստանի նստողին՝ դատաստանի ոգի, ու պատերազմը դէպ ի դուռը զարձնողին զօրութիւն պիտի ըլլայ։

7 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

8 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

9 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

10 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

11 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

12 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

13 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

14 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

15 Եւ անոր ամբակուռն ալ զինիկ կը մոլորին, ու ցրիով կը դանդաղան։

71

- հոս . որպէս զի երթան՝ կունակի
վրայ իննան ու կոտորին , և որո-
գայթի մէջ իննալով բռնուին :
- 14 Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մօտիկ ը-
լէք՝ ով ծաղը ընող մարդիկ , որ
Լըրուսագեմի մէջ Բաբել աս ժո-
ղովուրդին վրայ կը տիրէր : Արու-
հետեւ ըսիր : Մենք մահուան հետ
ուխտ ըրինք , ու գերեզմանին հետ
դաշնակից կըլանք , որ եթէ յորդա-
հոս հեղեղը առի՛ն անցնի , մեր վրայ
պիտի չգայ . վասն զի ստուծիւնը
մեզի պատասպարան ըրինք , և ու-
նայնութեան մէջ պահուեցանք :
- 16 Ենոր համար Տէր Լահուան այսպէս
կ'ըսէ . Լահա եւ Սիծի մէջ վէժ
մը կը դնեմ՝ իրեւ հիմ , ըստիր
վէժ , պատուական անկիւն , հաս-
տատուն հիմ . ով որ հաւատայ
անոր , պիտի չարտորայ փախելու :
- 17 Եւ դատաստանը լարին՝ ու արդա-
րութիւնը կշիռին համեմատ պիտի
դնեմ . և ստուծեան պատասպա-
րանը կարկուտը պիտի տանի . ու
պահուելու տեղը ջուրերը պիտի
18 իրխնն : Եւ մահուան հետ ըրած
ուխտերնից պիտի աւրուի , ու զե-
րեզմանի հետ ըրած դաշնակցու-
թիւննիդ պիտի չհաստատուի .
երբոր յորդահոս հեղեղը առի՛ն անց-
նի , դուք անկէ պիտի կոխուիք :
- 19 Ենցնելու ատենը ձեզ պիտի առնէ .
բանգի ամէն առտու , ջորեկ ու
գիշեր պիտի անցնի . ու անոր լուրը
առնելը անգամ սոսկալի պիտի ըլ-
20 լայ : Բանգի անկողինը երկըննա-
լու համար կարծէ՛ք , ու ծածկոցը
21 ծածկուելու համար նեղ է : Բան-
գի Տէրը պիտի ելլէ՝ ինչպէս որ
Փարաքն լեռանը վրայ ելաւ , ու
պիտի բարբառայ՝ ինչպէս որ Պա-
լաւոնի ձորին մէջ Բաբելացաւ , որ
իր դործը՝ իր օտար գործը գործէ ,
ու իր պաշտօնը՝ իր օտար պաշտօնը
22 կատարէ : Եւ հիմա ծաղը ընողներ
մի՛ ըլլաք , որ չըլլայ թէ ձեր կա-
պանքները առի՛ն ուժոյնան . բան-
գի զորայ Տէր Լահուային կողմանէ՛
բոլոր երկրին վրայ նախասահմա-
նեալ աւերում մը լսեցի :
- 23 Եկանք տուէրք ու իմ՝ ձայնս լսե-

ցէք . մօտիկ ըրէք ու իմ խօսքս
լսեցէք . Սիծիէ հեղեղը ցանկու- 24
համար միշտ կը հեղկէ՞ . Դու իր
երկիրը կը բանայ , ու անոր կոշ-
տերը կը տափանէ՞ . Ենոր երեսը 25
չիտկիլէն ետքը միթէ արջնոկեղ ու
լամանը չըջանեն , և ջորենը կար-
գով , ու դարին որոշուած տեղը ,
և հաճարը իր սահմանին մէջ մի՞ գը- 26
նեն . Սառն գի իր Մատուածը կըր-
թուեթիւն կու տայ անոր , ու կը
սորվեցընէ թէ ինչ պետք է ընել :
Բանգի արջնոկեղ կամնասցալով 27
չծեծուի , ու լամանին վրայ սայլին
անիւր չգառնար . հապա արջնոկեղ
դաւաղանով , ու լամանը ցուպով
կը թօթիւրի : Լայլին ջորէնը կը 28
կոխուի . բայց զանկիւյ միշտ չեւ-
ծեն , ու սայլին անիւր զանկիւյ
չկոտորեն , և ձիւրը զանկիւյ չեն
փշեր : Ետիկայ ալ զորայ Տէ- 29
րոջմէն կ'ըլլէ , որուն խորհուրդը
սքանչելի է , ու անոր խմաստու-
թիւնը զերազանց է :

ՊԼ . Ի թ

Սայլ Երեկին՝ Պաւիթին ընտկած 1
Երեկէ քաղաքին . տարի տա-
րիի վրայ աւելցուցէք . թող քա-
րէլան տօնները դառնան : Բայց եւ 2
Երեկը նեղը պիտի ձկնեմ , ու անի-
կայ տրտում ու տխուր պիտի ըլ-
լայ . և ինծի Երեկի պէս պիտի ըլ-
լայ : Ու բեզի դէմ շուրջանակի 3
բանակ պիտի դնեմ , և բեզ
պատնէշներով պիտի պաշարեմ
ու բեզի դէմ հողարկուրեն պիտի
կանդնեմ : Եւ պիտի ցածնաւա 4
գետնէն խօսիս , և քու խօսքերդ
հողին տակէն պիտի ելլեն , ու քու
ձայնդ վհուկի շաշի պէս գետնէն
պիտի ըլլայ , և քու խօսքդ հողէն
պիտի փսփայ :
Ու քու օտարականներուդ բազ- 5
մութիւնը՝ մանր փռչի պէս , և
քու բռնաւորներուդ՝ բազմութիւնը
անցնող մեղի պէս պիտի ըլլայ .
ու ասիկայ յանկարծ միկ վայրկեանի 6
մէջ պիտի ըլլայ : Օգորց Տէրոջը
կողմանէ՛ որոտումով , գետնաշար-
ժով , մեծ ձայնով , մրրիկով , փո-

7 Խորհիլով ու մտադր կրակի բոցով
 պայթելով ինչպե՛ս պիտի ըլլայ : Ու
 Մարիի վրայ պատահազմի եկող բո-
 ւր ազգերուն բազմութիւնը , և
 աս ~~առաջին~~ վրայ ու անոր պա-
 րիսպնեւուն վրայ բոլոր յարձակող-
 ները , ու զանիկայ պաշարողները
 զիններ տեսնուած երազի պէս պիտի
 8 ըլլան : Իս. ինչպէս որ անօթի և-
 ղողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ
 կերակուր կ'ուտէ , ու արթննալէն
 ետքը փորը անօթի կը մնայ , և
 ինչպէս որ ծարաւ մարդը երազին
 մէջ կը տեսնէ թէ ջուր կը խմէ ,
 ու արթննալէն ետքը կը մարի ու
 հողին կը պապակի , այնպէս պիտի
 ըլլայ բոլոր ազգերուն բազմութիւ-
 նը որ Սիւն լեւանը դէմ պատե-
 9 ռազմի կու գան : Իս. Իսլայէք ու
 պարմազէք , շլայէք ու Թմիւնէք .
 անոնք արրած են , բայց զինին չէ .
 անոնք կը դաւադաւեն , բայց ցրիեն
 10 լէ : Դանտի Տէրը ձեր վրայ թըմ-
 րութեան ոգի թափցը , ու ձեր աշ-
 քերը զոցեք . մարգարէները ու ձեր
 զիտաւորները՝ որոնք տեսիլք կը
 11 տեսնէին , կուրցուց : Իս. ամենուն
 տեսիլքները կըրուած գիրքի մը
 հոգեբուն պէս պիտի ըլլան ձեզի ,
 որ կարգաւ զհոգեղին կու տան , ու
 կ'ըսեն , Սաղաւնիք , ասիկայ կար-
 դա . ու անիկայ կ'ըսէ : Զեմ կըր-
 12 նար , վասն զի կըրուած է : Իս.
 ան գիրքը կարգաւ չգիտցողին կու
 տան , ու կ'ըսեն , Սաղաւնիք , ա-
 սիկայ կարդա . ու անիկայ կ'ըսէ :
 13 Սարգալ չեմ գիտեր : Ընդհա-
 մար Տէրը կ'ըսէ , Որովհետեւ աս
 ժողովուրդը ինչ բերնովը կը մօտե-
 նայ , և զիս չըթուաներովը կը
 պատուէ , բայց անոնց սիրտը ինծմէ
 հեռու է , ու ինծմէ ~~առեցած~~ վա-
 իրենին մարդոց սորվցուցած պա-
 14 տուիրանք մըն է : Ընդհա՞մար ա-
 հա ես աս ժողովուրդին մէջը այսու-
 հետեւ զարմանալի գործերը ու հը-
 րաշխեր պիտի բնեմ . և անոնց
 իմաստուններուն իմաստութիւնը
 պիտի կորսուի , ու հանձարիղներուն
 հանձարը բնաջնջ պիտի ըլլայ :
 15 Սա՛յ անոնց՝ որ խորունկ տեղ կը

փնտռեն , ինչ ~~պարհապարհ~~ խորհուրդը Տե-
 րոջմէ պահելու համար . ու իրենց
 գործերը մուխի մէջ կ'ընեն , ու
 կ'ըսեն : Սեղ ~~սեղ~~ կ'ըսեն , ու
 մեզ ~~սեղ~~ գիտէ : Սա՛յ ձեր կամա-
 16 կորութեանը . միթէ բրուտը կա-
 լին տեղը կը դրուի . քանզի կա-
 ռելի՞ է որ գործը զինքը գործողին
 համար ըսէ թէ Միկայ զիս չգոր-
 ծեց . ու ստեղծուածը՝ զինքը ստեղ-
 ծողին համար թէ Միկայ չհասկը-
 նար : Եհա՛ շատ քիչ ժամանակէն
 17 խորը Լիւանանը պողպատի արտի
 պիտի դառնայ , ու պողպատի ար-
 տը անտառ պիտի սեպուի : Ու
 ան օրը խուլերը գիրքին խօսքերը
 պիտի լսեն , և կուրաց աշխերը մե-
 զէն ու խաւարէն ~~առեցած~~ պիտի
 18 տեսնեն : Իս. իսլայէք Տէրոջմէ
 իրենց ուրախութիւնը պիտի աւել-
 ցնեն , ու չբաւար մարգիլները Խա-
 ռայէլին Սուրբովը պիտի ցնծան :
 19 Սա՛յ զի բռնաւորը պիտի վերնայ ,
 և ծաղը ընտը պիտի չմնայ . ու
 ամէն անոնց՝ որ անօրէնութեան հա-
 մար կը հսկեն , պիտի կորսուին .
 Ընդհա՛մար որ մարդը դատաստանի մէջ
 21 յանցաւոր կը հանեն , ու ~~առեցած~~
 դրանը մէջ ջատագովութեան բնու-
 ղին համար որողայթ կը լարեն . և
 արդարին իրաւունքը կը խափա-
 նեն : Ընդհա՛մար Երրահամը
 22 փրկող Տէրը Յակոբին տանը հա-
 մար այսպէս կ'ըսէ . Յակոբ մէյ-
 մըն ալ պիտի չամչնայ , ու անոր
 երեսը մէյմըն ալ պիտի չլեղնի .
 Սա՛յ զի երբոր տեսնէ իր տղաքը
 23 իմ ձեռացս գործը իր մէջը , ան
 ատենը իմ անունը պիտի փառա-
 ւորեն . Յակոբին Սուրբը պիտի
 փառաւորեն , ու Խարայէլ Մատու-
 մէն պիտի վախճան : Իս. հոգիով
 24 մուրաւանքը խոհեմութիւնը պիտի
 ճանչնան . ու տրտնջողները իմաս-
 տութիւն պիտի սորվին :

ԳԼՈՒԽ Լ

Սա՛յ ապստամբ տղաքներուն՝ կ'ըսէ 1
 Տէրը , որ մեղք մեղքի վրայ ա-
 սելընելու համար խորհուրդ կ'ընեն ,
 բայց ինծմով չէ . ու դաւնադրու-

ծախ՝ կուռքերուդ ծածկոցները ու
 ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը
 պիտի պղծես . զանոնք դաշտանի լի-
 պէս պիտի նետես . անոնց ամէն մէ-
 23 կուն պիտի ըսես , 'Իսկուս եկիր : Լը-
 Տէրը քու սերմանած երկրիդ հուն-
 տերուն վրայ անձրեւ , ու երկրի
 արդիւնքէն հաց պիտի տայ , և
 առատ ու պարարտ պիտի ըլլայ .
 ան օրը քու խաշինքդ ընդարձակ
 24 արօտի մէջ պիտի ճարակին : Ու
 երկիրը զործող եզները ու շէքը
 թիփով ու հեծանոցով հոսած մա-
 25 քուր կերակուր պիտի ուտեն : Լը-
 մնծ կոտորածին օրը , ու աշուս-
 րակներուն կործանման ատենը ,
 ամէն բարձր լեռան վրայ և ամէն
 բարձրացած բլուրի վրայ զետե-
 րն ճուրի առունքը պիտի ըլլան :
 26 Լը ան օրը որ Տէրը իր ժողովուր-
 զին վերքը պիտի ճարակուի , ու ա-
 նոնց հարուածին խոցը պիտի բը-
 ժընկէ , լուսնին լոյսը արեւին լոյսին
 պէս , ու արեւին լոյսը եօթնպա-
 տիկ աւելի , ու եօթը օրուան լոյ-
 սին չափ պիտի ըլլայ :
 27 Եւս Տէրը անունը հեռուէն
 կու գայ , անոր բարկութիւնը կը
 վառի , ու բոցը սաստիկ է . շքե-
 թեւները սրտմտութեամբ լե-
 ցուած է , ու լեզուն մաշող կրակի
 28 պէս է . Լը անոր հոգին յոր-
 դահոս զետի պէս մինչև պա-
 րանոցը պիտի հասնի , որ ազգերը
 թնայնութեան մաղով մաղէ , և
 ժողովուրդներուն կզակը սանձ քը-
 29 ելով՝ զանա՛տ խոտորոցներ : 'Իսկ
 սուրբ տօնի մը գիշերուան պէս երգ
 պիտի ունենար , ու Խարայել Սէ-
 30 միւն Տէրոջ լեռը երթալու համար՝
 սրինգով զացողը պէս սրտի ու-
 թախտով պիտի զարկէ : Լը
 Տէրը իր փառաւոր ձայնը լսել պի-
 տի տայ , ու իր սաստիկ բարկու-
 թեամբը և մաշող կրակին բոցու-
 վը , հեղեղով , փոթորիկով ու
 կարկուտի քարերով իր երկնցած
 31 բազուկը պիտի ցուցնէ : Ս'ան-
 զի դաւազանով զարնող Բսորես-
 տանցին Տէրոջ ձայնէն պիտի ճըն-
 32 լուի : Ու որոշուած գուռազանին

ամէն հարուածը՝ որ Տէրը անոր
 վրայ պիտի դնէ , թմրուկներով ու
 քնարներով պիտի ըլլայ . և անոր
 հետ աղմկալից պատերազմներով
 պիտի պատերազմի : Բանգի Տե- 33
 փեթ շատոնցով՝ պատերաստուած
 է , անիկայ ալ թաղաւորին համար
 պատրաստուեցաւ , զանկալ խո-
 րունկաց . լայնաց . անոր
 դէպք կրակ ու շատ փայտ է , զանի-
 կայ Տէրոջը շունը ծծուկի հեղեղի
 պէս պիտի բուրնկցնէ :

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Ս'այ անոնց՝ որ օգնութեան հա- 1
 մար Եղիպտոս կ'իջնեն , ու
 ձիերու կը վստահին և կառքերու
 կ'ապաւինին , որովհետեւ շատ են ,
 ու ձիաւորներուն , որովհետեւ խիստ
 զօրաւոր են . և Խարայելին Սուրբին
 չեն նայիր ու Տէրը ին վստուի :
 Բայց անիկայ ալ իմաստուն է , ու 2
 չարիք կը բերէ . և իր խօսքերը ետ
 չգարձներ . ու չարիքուն տանը
 դէմ , և անօրէնութիւն զործողե-
 րուն օգնութեանը դէմ կ'ելլէ :
 Երգ Եղիպտոսից մարդ են , և չէ 3
 թէ Բ'ստուած . ու անոնց ձիերը մար-
 մին են , և չէ թէ հոգի . ու երբոր
 Տէրը իր ձեռքը երկնցընէ , թէ
 օգնութիւն ընողը պիտի սաճի , և
 թէ օգնութիւն գտնողը պիտի իյ-
 նայ . ու ամէնը մեկտեղ պիտի կոր- 4
 սուին : Բանգի Տէրը ինծի այս-
 պէս ըսաւ . Օգոր օրինակ առիւծը
 կամ կորիւնը իր օրսին համար կը
 դռէ , ու երբոր հովիւներուն գուն-
 դը անոր վրայ կը ժողվուին , անոնց
 ձայնէն չվախնար , ու անոնց աղա-
 զակէն չվհատիր , այնպէս ալ զօրաց
 Տէրը Սիօն լեռանը համար ու
 անոր բլուրին համար պատերազմե-
 լու պիտի իջնէ : Ինչպէս որ թըռ- 5
 լունները իւրից յաճերը կը ծածկեն ,
 այնպէս ալ զօրաց Տէրը Երուսա-
 ղեմին պաշտպանութիւն պիտի ընէ .
 պիտի պաշտպանէ ու փրկէ զան-
 իայ . պիտի անցնի , ու պիտի ա-
 զատէ :
 'Իսկ ան Բ'ստուածը՝ զարնէ , 6
 ուսկից որ Խարայելը որդիքը չարա-

- Թիւն կ'ընեն , բայց իմ Հոգիումս
 2 Է՛ : Որ առանց իմ բերնիս հար-
 ցընելու կ'երթան Եղիպտոս կ'իջ-
 նեն , փարաւոնի պաշտպանութեա-
 նը տակը ամրանալու ու Եղիպ-
 տոսի հովանին ապաւինելու : Հա-
 3 մար : Բայց փարաւոնին պաշտ-
 պանութիւնը ձեզի ամեն , ու Ե-
 ղիպտոսի հովանին ապաւինելը չէ՛զ
 4 նախատիւք պիտի ըլլայ : Վանդի
 անոր իշխանները Տայանիս գաղին ,
 ու դեսպանները Հանէս հասան :
 5 Մէնքը ամբարն ան ժողովուրդին
 պատճառով՝ որ իրենց ոգուտ մը
 ընելու կարողութիւն չունի . անի-
 կայ չկրնար օգնութիւն մը կամ օ-
 գուտ մը ընել . հապա իբե՛նց ամեն
 6 ու նախատիւք պէտք ըլլայ : Ի՛նչ
 բռու կրող անասունները դէպ ՚ի
 հարաւ՝ նեղութեան ու վտայ ,
 մատակ առիւծի , և առողջ առիւ-
 ծի , խօի , ու կիզող թեւաւոր օձին
 երկիրը կ'եղան . իրենց ստացուած-
 դը էշերու կոնակին վրայ , ու իրենց
 7 զանազան ուղտի սապատին վրայ կը
 տանին անանկ ժողովուրդի մը՝ որ
 իբե՛նց ոգուտ չունի : Ա՛սան զի
 Եղիպտոսէր պարպալ ու զուր տեղը
 օգնութիւն կ'ընեն . անոր համար
 անոր Պա՛րսն նստող պարծենկոտ
 8 նախկէի : Ուրեմն գնա՛ , անոնց
 առջևը ստիկայ տախտակի վրայ
 զրէ՛ , և գիրքի մէջ գրոշմէ՛ , որ
 զայլու ժամանակին մնայ յաւիտե-
 9 նական վիպութեան համար : Վան-
 զի ասիկայ ապստամբ ժողովուրդ մին
 է . ստախոս տղաքներ են , ու անոն-
 10 տղաքներ են որ Տէրօջ օրէնքը լսել
 չեն ուզեր , Որոնք տեսանդներուն
 կ'ըսեն , Ս'ի տեսնէք , ու մար-
 զաքներուն՝ Ս'եղի համար ուղիղ
 բաներ մի՛ մարդարեանաք . միզի
 չողորորթութիւններ խօսեցէք ,
 11 խաբէութիւններ մարդարեայէք .
 Դ՛ամբայէն ետ քաշուեցէք , շուի-
 ղէն խտորեցէք , Խարայէլն Սուր-
 12 բը մեր առջևէն վերջուցէք : Ուս-
 տի Խարայէլն Սուրբը այսպէս կ'ը-
 սէ . Որովհետեւ զուր աս խօսքը
 անարդէցիք , և բռնութեան ու
 ծուրութեան ապաւինեցաք , ու անոնց
 վրայ կոթմեցաք . Մեր համար 13
 աս անօրէնութիւնը՝ բարձր պարսպի
 մը իյնալու վրայ եղող ուռեղած
 ճեղքուածքին պէս պիտի ըլլայ ձե-
 14 զի , որուն կործանումը յանկար-
 ծակի մէկ վայրկեանի մէջ կու՛ զայ :
 Եւ զանկայ բռնաներու սափրին
 կտարուածքին պէս պիտի կտարէ ,
 պիտի փշրէ ու պիտի չինայէ . և
 անոր կտորուանքներուն մէջ կրու-
 կարանէն կրակ տունելու կամ փոսէն
 15 ջուր հանելու կտոր մը պիտի չգրո-
 նուի : Ա՛սան զի Եօզայ Տէրը՝
 Խարայէլն Սուրբը այսպէս կ'ըսէ .
 Դուք զառնալով ու հանգստանա-
 16 լով փրկութիւն կը գտնէք . ձեր
 զօրութիւնը հանգարտութեամբ ու
 ապաւինութեամբ կ'ըլլայ . բայց
 զուր չուզեցիք , Հապա բո՛րք :
 Ոչ , ձի հեծներք փակէիք . անոր
 համար պիտի փակէք . Երազըն-
 17 թայ չիբոս՝ վրայ հեծնե՛ք՝ ընէ՛ ,
 անոր համար ձեզ հալածողներն ալ
 արազընթաց պիտի ըլլան : Ս'է-
 18 կուն սպառնալիքովը հազարնիդ՝
 հինգին սպառնալիքովը անոնք պի-
 տի փակէք . մինչև որ լեռան գը-
 լուխը սեան պէս , ու բլուրի վրայ
 19 զբօսակի պէս թողուիք : Բայց
 Տէրը կը սպասէ որ ձեզի գեթ ու-
 թիւն ընէ , ու պիտի բարձրանայ
 որ ձեզի ողորմի . քանզի Տէրը ար-
 20 դար Մտուած մըն է . երանի ան
 ամենուն որ անոր կը սպասեն :
 Վանդի ժողովուրդը Սի՛ծի վրայ , 19
 Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակի .
 20 Եւ բնաւ պիտի չլսու . բու աղաղա-
 կիդ ձայնը Եօզայի պէ՛ , շուտով
 յեզի պիտի ողորմի , զանկայ լը-
 սածին պէս՝ յեզի պատասխան պի-
 տի տայ : Եւ Տէրը ձեզի նեղու-
 20 թեան հայ և տառապանաց ջուր
 տայ , բու ուսուցիչներդ մէջմըն ալ
 պիտի չհեռանան , հապա բու ալ-
 21 բերդ բու ուսուցիչներդ պիտի
 տեսնեն : Ու երբ որ աջ կողմը
 կամ ձախ կողմը խտորելու ըլլաս ,
 22 բու ականջներդ ետեւէ մէկ խօսք
 մը պիտի լսեն , որ կ'ըսէ : Մտիկայ
 է ճամբան , ասոր մէջը քալեցէք :
 Եւ ատենը բու քանդակած ար-

- տակեցին : երբոր դռն կործանելը
լմնացընես , յեզ պիտի կործանեն .
երբոր յափտակելն դադարիս ,
յեզ պիտի յափտակեն :
- 2 Ո՛վ Տէր՝ մեզի ողորմէ՛ , քեզի
կը յուսմաք . ամէն առտու անոնց
գորութիւն եղբ , ու նեղութեան
ժամանակը մեզի փրկութիւն եղէ :
- 3 Եղբուկն ձայնէ ժողովուրդները կը
փախչին , յու բարձրանալէդ ազ-
գերը կը ջրուին :
- 4 Եւ ձեր աւարը թրթուրին ժող-
վելուն պէս պիտի ժողվեն . անոր
վրայ՝ մարախներուն ցածկելուն պէս
- 5 պիտի ցախելն : Տէրը բարձրա-
ցած է . վասն զի բարձրերը կը
բնակի . Սիծը իրաւունքով ու
- 6 արդարութիւնով լեցուց : Եւ քու
ժամանակներուդ հաստատութիւ-
նը ու փրկութեանդ զօրութիւնը
իմաստութիւն ու գիտութիւն պի-
տի ըլլայ . Տէրոջ վասիւր անոր
գանձն է :
- 7 Եւս անոնց զօրութիւնը դուրսը
կ'աղաղակեն . խաղաղութեան գեւ-
պանները դառնապէս կու լան :
- 8 Իսնուկ ճամբաները ամայի եղան ,
ճամբայէն անցնող մնաց . անիկայ
ուխտը աւրեց : Բաղբները կ'ա-
նարգէ : մարդը բանի տեղ չսե-
- 9 պեր : Երկիրը սուգ կը բռնէ ու
կը նուաղի . Իրանան ամլացաւ ,
ու թառամեցաւ . Սարոն անա-
պատի պէս եղաւ , ե իսսան ու
- 10 Սարմէղոս կը թօթփուին : Հիմա
պիտի ելլեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , հիմա
պիտի փառաւորուիմ , հիմա պիտի
- 11 բարձրանամ : Դուք յարդով պի-
տի յղանար եւ մղեղ պիտի ծնա-
նիք . ու ձեր շունչը կրակի պէս
- 12 ձեզ պիտի ուռն : Եւ ժողովուրդ-
ները կիրի պարուելուն պէս պիտի
ըլլան . անոք կրակի մէջ՝ կտրուած
- 13 փուշերու պէս պիտի պրին : Ո՛վ
հեռու եղողներ՝ իմ ըրածս լսեցէք .
ու ծոտ եղողներ՝ իմ զօրութիւնս
- 14 դիտեցէք : Սիծի մէջ մեղաւորնե-
րը կը վախնան . կեղծաւորները
գող կը բռնեն : Սկզբէն զ՛վ պիտի
բնակի մաշող կրակին մէջ . մեզմէ
ճ՛վ պիտի բնակի յաւիտեանական

բոցերուն մէջ : Բողաւորութեամբ 15
քաղաղը , ե ուղղութիւն խօսողը ,
անիրաւութեան շահը մերժողը ,
կաշառք առնելն ձեռքերը թօթ-
վողը , արիւնահեղութեան խաբէր
չսկըւ համար ականջները զոցողը ,
ու շարութիւնը չտեսնելու համար
աչքերը զոցողը , Ենիկայ բարձրերը 16
պիտի բնակի . անոր բերդը ամուր
վէճերու վրայ պիտի ըլլայ . անոր
հաց պիտի տրուի , ու անոր ջուրը
անպակաս պիտի ըլլայ : Ինչու աւ- 17
քերդ թաղաւորը իր վայելչու-
թեամբը պիտի տեսնեն . անոք
հեռաւոր Երկիր պիտի նային : Ինչու 18
սիրող վախերը պիտի մոտած . Ո՛ւր
է դպիրը , ճ՛ւր է կշռողը , ճ՛ւր է
աշտարաւները գողը : Դուք պի- 19
տի չտեսնես ան խիստ ժողովուրդը ,
դժուարիմաց ու անձանթ լեզու
ունեցող ժողովուրդը , թոթովա-
խօս ու անիմանալի լեզուով խո- 20
ւաբէր : Սէր տօնախմբութեանց

քաղաքին՝ Սիծին նայէ . յու աւ-
քերդ Երթուաղէմը պիտի տեսնեն ,
իբրեւ հանգիստ բնակարան մը ու
չխախտուելու վրան մը , որուն ցի-
ցերը յաւիտեան պիտի չչարժին ,
ու չուանները բնաւ պիտի չկտրին :
Հապա հոն փառաւորեալ Տէրը 21
պիտի ըլլայ մեզի լայնատարած գե-
տերու ու վտակներու տեղ , ուր որ
թիարարչ նաւ պիտի չմտնէ , ե
անկէ մեծ նաւ պիտի չանցնի :
Իսնուկ մեր դատաւորը չներէ . 22
մեր օրնսդիրը Տէրն է . մեր թա-
ղաւորը Տէրն է , անիկայ մեզ պի-
տի ազատէ :

Ինչու չուաններդ թուլցան , ի- 23
րենց կայսին խարխիւր չերցան հաս-
տատ բռնել , առաջատու չերցան
բանալ . ան ատենը մեծ աւար
բաժնուեցաւ , մինչեւ անգամ կա-
ղերը աւար առին : Ու հոն բնա- 24
կողը պիտի լըսէ թէ Հիւանդ եմ .
հոն բնակող ժողովուրդին անօրէ-
նութիւնը պիտի թողուի :

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

Ո՛վ ազգեր՝ մտեցէք որ լսէք , ո՛վ 1
ժողովուրդներ՝ ականջ տուէք .

- 7 չար ապստամբեցան : Վանդի ան
օրը ամեն մարդ մեկդի պիտի նետե
իր արծաթէ կուռքերը , ու ոսկիէ
կուռքերը , որոնք ձեռքերնիւ չենե-
ցին ձեզի մեղքի համար : Եւ Ե-
սորեստանցին սրով պիտի ինայ ,
բայց չէ թէ մարդու : Եւ հապա
գանիկայ անէ մեկ սուր մը պիտի
ուտէ , որ մարդու : Եւ ու ա-
նիկայ սուրին երեսն պիտի փախի ,
և անոր երիտասարդները հարկաւորու-
9 պիտի ըլլան : Ու անիկայ է փա-
խին պատճառաւ իր բերդը պիտի
անցնի , և անոր իշխանները դռաւ-
կէն պիտի դարհուրին , կ'ըսէ Տէրը ,
որուն կրակը Սիոնի մէջ է , ու
փութը Երուսաղեմի մէջ :

ԳԼ . ԼԻ

- 1 Եւ հա՛մ թագաւոր մը արդարութեամբ
պիտի թագաւորէ , ու իշխան-
ները իրաւունքով պիտի իշխեն :
2 Եւ առ մարդը հովի Դէ՛ս Դո՛ղ պա-
տըսարանի պէս , ու փոթորիկի
Դէ՛ս Դո՛ղ ծակեղջի պէս , չոր տեղը
Էդ՛ը ջուրի փռակներու պէս , և ծա-
րաւորու երկրի մէջ մի՛ծ ապառաժի
3 մը հովանիին պէս պիտի ըլլայ : Ու
տեսնողներուն աչքերը պիտի չլսա-
նան , և լողողներուն սկանչները մը-
4 տիկ պիտի ընեն : Ու արտորա-
ցողներուն սիրտը դիտութիւն պի-
տի հասկընայ , և թոթովախօսնե-
րուն լեզուն յստակ խօսելու պատ-
5 ընտ պիտի ըլլայ : Եւ զգամին մէջ
մէն ալ աշխուսարարայ պիտի չըսուի ,
ու աղահայն մէյմին ալ առատաւ-
6 ձեռն պիտի չըսուի : Ս' անս զի անըղ-
գամը անզգամութիւն կը խօսի , ու
անոր սիրտը անօրէնութիւն կը դոր-
ծէ : Կեղծաւորութիւն կ'ընէ ու
Տէրովը վրայով , ամբարշտութիւն կը
խօսի : անօթիին հողին Իբրե՛ւ-բե
կը զրկէ , ու ծարւածին խմլիւրը
7 կը հատցընէ : Եւ աղահայն Զար-
ները չար են . անիկայ սուտ խօսքե-
րով աղբարտները կորսնցընելու
համար նենգութիւններ կը խորհի ,
թէ և անանկը արդարութեամբ խօ-
8 սի : Բայց ազնուարարայ մարդը
ազնիւ բաներ կը խորհի , ու աշխի-

րաներու վրայ հաստատ կ'ընայ :

- Ո՛վ հանդիստ կնիկներ՝ ԼԵ՛ք , 9
Իմ ձայնս մտնի ըրէ՛ք . ի՞նչ ան-
հոգ աղջիկներ իմ խոսքիս ականջ
տուէք : Օրերով ու տարիներով 10
խաղալով թեան մէջ պիտի ըլլաք , ի՞նչ
անհոգ կնիկներ . բանդի պղծելով թը
կորուսեցաւ , հունձիք ժամանակ
պիտի չգայ : Ո՛վ հանդիստ կնիկ- 11
ներ՝ դողալէ՛ք . ի՞նչ անհոգ կնիկ-
ներ՝ խաղալով թեան մէջ ինկէք .
հանուեցէ՛ք ու մերկ եղէ՛ք , ու մէջ-
քներնիւ Գ՛ր-ը կապեցէ՛ք : Հանա- 12
կայի արտաւորուն առ պողարեր որ-
թին համար կուրծքներն պիտի ծե-
ծեն , Իմ՝ Ժողովուրդիս երկրին 13
վրայ փուշ Է ցախ պիտի բուսնի .
նաև ամեն ուրախութեան տունե-
րուն վրայ բերկրան քաղարին մէջ :
Վանդի ապրաստները երեսն պիտի 14
ձգուին , աղմկայող քաղաքը պիտի
թողուի , բերդերը ու պարիսպները
յաւիտեան քարայրներ պիտի ըլլան ,
յիւրերու դուարձութեան համար ,
առ խաշինարուն արտու ըլլալու հա- 15
մար , Ս'ինչև որ վերին մեր վրայ Հո-
գի թափուի , ու անապատը պրո-
ղարեր արտի դառնայ , և պողարեր
արտը անտառ համարուի : Եւ ա- 16
տենը անապատին մէջը իրաւունք
պիտի բնակի , ու պողարեր արտին
մէջը արդարութիւն պիտի հանդի-
Եւ արդարութեան դործը՝ խաղա- 17
ղութիւն , ու արդարութեան ար-
դիւնքը հանդիստ ու ապահովու-
թիւն պիտի ըլլայ յաւիտեան : Եւ 18
Իմ Ժողովուրդս խաղաղաւէտ բնա-
կութեան մէջ , ու ապահով վրան-
ներու մէջ , և հանդարտ հանգըս-
տութեան մէջ . պիտի բնակի :
Բայց կարկուտ պիտի իջնէ անտա- 19
ռին վրայ , ու քաղաքը բողբոջին
պիտի խոնարհի : Երանի՛ ձեզի՛ որ
ամեն ջուրերու քով կը ցանէք , ու
եղան և իշուն ոտքը հա՛մ կոխել կու
տար :

ԳԼ . ԼԻ

- Ս' ան բեղի ի՞նչ կործանող՝ որ դուն 1
չկործանուեցար . ու Էնչ Էնչ
ի՞նչ յափշտակող՝ որ քեզ չյափշտ-

- երկիրը ու անոր լիութիւնը, աշխարհքը ու անոր բոլոր բնակիչները Թող մոխի ընեն: Ասան գիՏէրոջը բարկութիւնը ամեն աղցեղուն վրայ, ու սրամտութիւնը անոնց բոլոր զորքերուն վրայ է: անիկայ զանոնք նորովեղ, զանոնք ըսպանման մատնեց: Եւ անոնց ըսպանուածները պիտի նետուին: ու անոնց գիտկներէն գէշ հոտ պիտի ելլէ: և անոնց արիւնէն լեռները պիտի հալին: Աւ երկինքին բոլոր զորքերը պիտի հալին: ու երկինքը մազազալի պէս պիտի դաւարի: և անոր բոլոր զորքերը վար պիտի թափին, ինչպէս որ տերեւ որթէն կը թափի, ու ինչպէս որ թռչած թռչունէն կը թափի: Վասնզի իմ սուրբ երկնքի մէջ արբեցած է: ահա մէկոյ: Եղովմին վրայ ու իմ նորոգած ժողովուրդիս վրայ դատաւան ընէլ: պիտի իջնէ: Տէրոջը սուրբ արխանով ընցուած է, ու ճարպով եղուած է: զառններուն և նոխազներուն արխանովը: ու խցկերուն երկիւմանց ճարպովը: քանզի Տէրը Վարայի մէջ զոհ ունի, ու Եղովմի երկրին մէջ մեծ սպանդ: Եւ անոնց հետ պիտի իյնան միեղջերուները, ու զուարակները ցուրտուն հետ: և անոնց երկիրը արիւնով պիտի գինովնայ, ու անոնց հողը ճարպով պիտի պարարտանայ: Վասնզի Տէրոջը փռեփռեղ բութեան որը: ու Սիմի մէջին համար հառուցման տարին է: Եւ անոր դէտերը՝ ձիւթի, ու հողը ծծումբի պիտի դառնայ: և անոր երկիրը փառած ձիւթ պիտի ըլլայ: Վիշեր ու ցորեկ պիտի լնարի: անոր ծուրը յաւիտեան պիտի ելլէ: և դարե՛կ դար աւերակ պիտի մնայ: յաւիտեանս յաւիտեանից անկէ անցնող: պիտի չըլլայ: Հապա զանիկայ հասարակները ու ողնները պիտի ժառանգեն: և հոն քաջահաւք ու աղուար պիտի բնակի: ու անոր վրայ դատարկութեան լարը և ունայնութեան կշիռը պիտի քաշուի: Եւ անոր աղետակները թաղաւորութեան պիտի կանգնեն: Եւսց հոն

Զիւ պիտի չգտնուի: ու անոր բոլոր իշխանները պիտի ոչնչանան: Եւ անոր պարտաւորուն մէջը փուշեր, ու անոր պարտաւորուն վրայ կոխն՝ ու եկրան պիտի բուսնի: և չազաներու բնակարան, ու հայլամներու դաւիթ պիտի ըլլայ: Եւ մայրենի կատուները բորենիներուն պիտի հանդիպին, ու այծամարդները իրարու ձայն պիտի տան, և յուշկապարիկները հոն պիտի հանդիպն, ու հոն իրենց համգիտ տեղ պիտի գտնեն: Հոն նետ ոճը իր բոյնը պիտի չինէ, ու հոն՝ ինչ պիտի ամէ, և իր ծաղերը պիտի հանէ, ու իր հովանին տալը: ու պիտի ինտան: և ուրուները հոն պիտի ժողովուն՝ ամեն մէկը իր ընկերուն հետ: Տէրոջը գիրքին մէջ փառուցէր: ու կարգադէր: անոնց մէկը պիտի չպակսի: մէկուն ընկերը սպասա պիտի չըլլայ: փասն գի իր բերանը հրամայեր է, ու իր Հողին պիտի ժողովէ զանոնք: Եւ իրը անոնց հառաքին փիճակ ձգեր է: ու իր ձեռքը զանիկայ լարով բաժներ է անոնց: զանիկայ յաւիտեան պիտի ժառանգեն: դարե՛կ դար անոր մէջ պիտի բնակին:

ՎԼ. ԼԵ

- Նապատը ու չոր երկիրը պիտի ուրախանայ: և անրնակ երկիրը պիտի ցնծայ: ու չուշան պէս պիտի ծաղկի: Եւ նիկայ բոլորովէն պիտի ծաղկի: և ցնծութեամբ ու երգելով պիտի ուրախանայ: անոր պիտի տրուի Լիւսնանին փառքը: Կարմնաղուն ու Սարմնին վայելչութիւնը: անոր Տէրոջը փառքը մեր Մատուցոյ փառելութիւնը պիտի տեսնեն: Բնուցած ձեռքերը ու ժողովուրդը, ու զոգոցուն ծուռները զօրացուցէր: (Սուրբ արարներուն ըսէր: և ժողովքը, մի փոխար: ահա ձեր Մատուածը փռեփռեղութեամբ: Մատուծոյ հատուցումը կը կու գայ: անիկայ պիտի գայ, ու ձեզ ազատէ: Եւ ատենը կըրե-

բուն աշխերը պիտի բացուին , ու
 խուլերուն ականջները պիտի բա-
 6 ցուին : Եւ ասոնք կաղը եղջե-
 րուի պէս պիտի ցաթկնուին , ու
 համբիւն լեզուն օրշուժիւն պիտի
 երգէ . քանզի անապատի մէջ ճու-
 7 ըր , ու անբնակ երկրի մէջ հե-
 ղեղներ պիտի բղխին : Եւ խոր-
 շակահար երկիրը լիճի պիտի դառ-
 նայ , ու ծառաւուռ երկիրը ձուրի
 սղորիւնքը պիտի բղխէ . և լա-
 8 զաւնջուրն պատկած բնակարանը
 եղէգի ու կնիւնի դաւիթ պիտի
 ըլլայ : Եւ հոն պողոտայ ու ծամ-
 րայ պիտի ըլլայ , որ անիկայ սուրբ
 ծամբայ պիտի ըլլուի . անկէ պիղծ
 մէկը պիտի շնորհի , հապա անի-
 կայ անոնց համար պիտի ըլլայ . ան
 9 ծամբուն մէջ քաղղը , ու յիմար-
 ները անգամ պիտի շնորհին : Եւ
 առիւծ պիտի ըլլայ , ու անոր վրայ
 պատառող զազան պիտի չելլէ ,
 և հոն պիտի զգտնուի , հապա վեր-
 10 կուածները ձա պիտի քալեն : Ու
 Տերօրը փրկածները պիտի դառ-
 նան , ու երգերով Սիօն պիտի գան ,
 և անոնց զխուս վրայ յաւիտեա-
 կան ուրախութիւն պիտի ըլլայ .
 անոնք ցնծուցանին ու ուրախու-
 թիւն պիտի տանան . և տրամու-
 թիւնը ու հեծութիւնը անոնց
 պիտի հեռանայ :

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

1 Ու եղաւ որ Լազիկա թագաւորին
 չորերօրասաններով տարին՝ Մոս-
 րեստանի Սիներիիմ թագաւորը
 հուգայի բոլոր պարսպաւոր քա-
 ղաքներուն վրայ ելաւ , ու զանոնք
 2 առաւ : Եւ Մոսրեստանի թագա-
 ւորը Ռափսակը շատ զօրքով Լա-
 թիսէն Լորուսաղէմ խրկեց Լազիկա
 թագաւորին , ու անիկայ թափիչի
 ագարակին ծամբան եղող վերի ա-
 ւազանին զմոռոյն վրայ կայնեցաւ :
 3 Եւ Վեղիկայի որդին Լազիկիմ
 պալատին հազարպետը ու Սե-
 ռա ատենադպիրը ու յիշատակայ
 դպիր Սափի որդին հիմարը անոր
 ելան :
 4 Եւ Ռափսակ անոնց ըսաւ : Եւ

զեկիային ըսէր . Սեծ թագաւորը
 Մոսրեստանի թագաւորը այսպէս
 կ'ըսէ . Եւ և ատ յորտ' որուն
 5 զուն կ'ապաւնին . Սուն ըսիւ :
 Պատերազմի համար խորհուրդ ու
 զօրութիւն ունիմ : Բայց չլիճուրի
 խօսքիւր են . հիմա որուն ապաւնե-
 6 լով՝ ինձմէ ապստամբւցար : Եւ
 զուն ան Զախախաճ եղէգէ յուպին՝
 Լազիպտոսին ապաւնեցար , որ եթէ
 անոր մէկ մարդ մը կ'ոթնի , ձեռքը
 պիտի մոռնէ ու զանիկայ պիտի
 ծակէ . Լազիպտոսի փարաւուն թա-
 7 զաւորը բոլոր իրեն ապաւնողնե-
 րուն այնպէս է . Բայց թէ որ ին-
 ծի ըսես թէ Սենք մը Լահույ
 Մոսրեստան կ'ապաւնինք . ասիկայ
 ան չէ՞ , որուն բարձր տեղաւորը
 ու սեղանները Լազիկա վերցոյց ,
 և հիւղային ու Լորուսաղէմին ը-
 սաւ : Սեպա աս սեղանիս առջև
 երկրպագութիւն քրէք : Ու հիմա
 8 իմ տիրոջն Մոսրեստանի թագաւո-
 րին հետ հաշտուէ՞ , ու քիզի երկու
 հազար ձի տամ , թէ որ զուն քու
 կողմանէդ անոնց վրայ հեծնողներ
 9 զնկու կարող ես : Եւ իմ տի-
 րոջն պիտի պոտիկ ծառանքէն մէկ
 կուսակալին ի՞նչպէս կրնաս դէմ
 գնել , որ զուն կառքերու ու ձիե-
 րու համար Լազիպտոսին կ'ապաւն-
 10 նիս : Եւ հիմա աս երկրիս վրայ
 արդեօք առանց Լահույի հրամանի
 ելեր եմ՝ զանիկայ աւերելու համար .
 ինծի Լահույն ըսաւ , Եւ երկրին
 վրայ ելիր ու զանիկայ աւրէ :

Ու Լազիկիմ , և Սեպա , ու
 11 հիմար Ռափսակին ըսին , Եւ
 նորհրէք ըրէ , քու ծառանքերուդ հետ
 Մոսրեստան խօսէ , քանզի մենք կը
 հասկնանք , ու մեզի հետ Լորույն
 յերէն մի խօսքի որ պարսպին վրայ
 եղող ժողովուրդը լսէ : Բայց
 12 Ռափսակ ըսաւ , Սիթէ աս խօս-
 քերը խօսելու համար իմ տէքս գիս
 քու տիրոջդ ու քիզի՞ միայն խրկեց .
 չէ՞ որ աս մարդիկներուն ու որոնք
 պարսպին վրայ կը նստին ձեզի հետ
 իրենց աղբը ուտելու , ու իրենց
 մեզ խմելու :

Եւ Ռափսակ ոտք ելաւ , ու մեծ 13

- ձայնով մը Լորբայեցիներն աղաղա-
կեց ու բսաւ : Ս'եծ թագաւորին՝
Մտրեստանի թագաւորին խօսքերը
14 մոռիկ ըրէք : Թագաւորը այսպէս
կ'ըսէ . Լոգեկիա ձեզ չխաբէ .
քանզի անիկայ չիրար ձեզ աղա-
15 տել : Ու Լոգեկիա ձեզ Լոգովա-
յին չյուսացընէ՝ ըսելով , Լոգովան
ձեզ անշուշտ պիտի ազատէ , ու
աս յաղաքը Մտրեստանի թագաւ-
16 օրին ձեռքը պիտի չտրուի : Լոգե-
կիային մոռիկ մի՛ ընէք , քանզի Մտ-
րեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ .
Ենծի հետ հաշտութիւն ըրէք ու
ինծի ելէք : Եւ ամէն մարդ իր որ-
թէն ու ամէն մարդ իր թղենիէն ու-
տէ , Եւ ամէն մարդ իր ջրհորին ջուրէն
17 խմէ , Ս'ինչ որ ես դամ , ու ձեզ
ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը ցորենի
ու դինիի երկիր մը՝ հացի ու պղի-
18 ներու երկիր մը տանիմ : Չըլլայ
որ Լոգեկիա ձեզ ղիւնէ հանէ՝ ըսե-
լով , Լոգովան ձեզ պիտի ազատէ :
Ս'իթէ ազգաց աստուածները Մտ-
րեստանի թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն
19 մէկը իր երկիրը ազատեց : Եւ Լո-
թի ու Երփաթի աստուածները ճուր
են . Սեփարուի մի աստուածները
ճուր են . միթէ անոնք Սամարիան
20 իմ ձեռքէս ազատեցին : Եւ եր-
կիրներուն ամէն աստուածներէն ո՞րը
իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց , որ
Լոգովան Լորուսաղէմը իմ ձեռքէս
21 ազատէ : Ու անոնք լուս կեցան ,
Եւ անոր ամենեւին պատասխան մը
չտուին . քանզի թագաւորը հրա-
մայեց եր , ըսելով , Ենոր պատաս-
խան մի՛ տար :
- 22 Ու Բեղիկայի որդին Լոգեկիա՝
պալատին հազարապետը Եւ Սե-
նա ատենադպիրը ու յիշատակաց
դպիր Մսափի որդին Յովաքը հան-
դերձին պատուած՝ Լոգեկիային գա-
ցին , ու Սափասկին խօսքերը անոր
պատմեցին :

ԳԼ . ԼԼ

- 1 Ու երբոր Լոգեկիա թագաւորը
լսեց , իր հանդերձները պատ-
ռեց ու քուրճ հագաւ , Եւ Տէրոջը
2 տունը մտաւ . Ու Լոգեկիա՝ պա-

լատին հազարապետը Եւ Սե-
նա ատենադպիրը . ու քահանաներուն
ծերերը քուրճը հագած՝ Եմփսի
որդւոյն Լսայի մարդարէին խրկեց :
3 Լսաւ անոր ըսին , Լոգեկիա այսպէս
կ'ըսէ . Եւ յօտ շնորոյթեան , կշտամ-
բանաց ու նախատանաց օրէ . քան-
զի տղայը մինչև ծնանելու վայր-
կեանը հասան , բայց ծնանելու շո՛
չկայ : Սարկի է որ քու Տէր Ես-
4 տուածդ Սափասկին խօսքերը լսէ ,
որն որ իր տէրը Մտրեստանի թա-
գաւորը խրկեց՝ կենդանի Մատուա-
ծը նախատելու համար , ու քու
Տէր Մատուածդ ան իր լսած խօս-
քերուն համար յանդիմանութիւն
տայ . ուրեմն դուն գտնուող մնա-
ցորդին համար աղօթք ըրէ : Ու
5 Լոգեկիա թագաւորին ծառաները
Լսային դային : Ու Լսայի ա-
նոնց ըսաւ , Չեր տիրոջ ասանկ
6 ըսէք . Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ս'ի
վախնար ան լսած խօսքերէդ , ու
րոնցմով Մտրեստանի թագաւորին
ծառաները գիտ հայհոյեցին : Եհն
7 ես անոր վրայ մէկ ողի մը կը
խրկեմ , ու մէկ լուր մը լսելով՝
իր երկիրը պիտի դառնայ , ու
զանիկայ իր երկրին մէջ սրով
պիտի կործանեմ :

Լսաւ Սափասկ դարձաւ . ու Մտ-
8 րեստանի թագաւորը դտաւ , որ
Լերնայի հետ կը պատերազմէր .
վասնզի լսած էր որ Լաքիսէն
չուեր է : Ու Սեփեթիւթ Եթէ-
9 ովպացոց թարախա թագաւորին
համար լսեց , որ կ'ըսէին : Եհն
անիկայ քեզի հետ պատերազմելու
եկեր է . ու երբոր ասէլայ լսեց ,
Լոգեկիային զեպաններ խրկեց՝ ը-
10 սելով , Յուդայի Լոգեկիա թա-
գաւորին այսպէս խօսիր ու ըսէք .
Են քու Մատուածդ՝ որուն դուն
ապաւինեց ես , թող քեզ չխաբէ՝
ըսելով , Երեսուդէմ Մտրեստանի
թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի :
Եհն դուն լսեցիր ինչ որ Մտ-
11 րեստանի թագաւորները բոլոր եր-
կիրներուն ըսին , ու ինչպէս զա-
նոնք բոլորովն կործանեցին , ու
Էհն դժու պիտի ազատիս : Ս'իթէ
12

իմ հայրերուս կործանած ազգերուն ,
այսինքն Գողգանին , խառանին ,
Ուսեփին , ու խնեւասարի մէջ
կողդ Լազեմի որդւոցը աստուած-
13 ներդ գանձը ազատեցի՞ն : Ո՞ր
է Լամբի թագաւորը , ու Երիւս-
թի թագաւորը , ու Սեփարուիմ
քաղաքին Եսային և Եւային թա-
գաւորը :

14 Ու Լազեկիա նամակը դեսպան-
ներուն ձեռքէն առաւ . ու զանիկայ
կարդաց , և Տէրոջը տունը ելաւ .
ու Լազեկիա Տէրոջը առնէր բացաւ

15 անիկայ : Ու Լազեկիա Տէրոջը
առնէր աղօթքը բրաւ . ու ըսաւ .

16 Ո՛վ Տէր զգրութեանց՝ Մատուած
Խարայէի , որ քերովներուն վայ
կը նստիս . երկրիս ամեն թագա-
ւորութիւններուն վրայ Մատուած
մինակ դուն ես . երկիրը ու երկիրը

17 դուն ստեղծեցիր : Ո՛վ Տէր՝ ա-
կանջդ խոնարհեցուր ու լսէ՛ . ո՛վ
Տէր՝ աչքերդ բնց ու նայէ՛ , և լսէ՛
Սենեքերիմին բոլոր խօսքերը , որ
խրկեց կնիգան Մատուածը նախա-

18 տելու համար : Ո՛վ Տէր՝ իրաւ-
ցնէ Մտորեստանի թագաւորները
բոլոր ազգերը ու անոնց երկիրը

19 աւերցնի , Լա անոնց աստուածները
կրկի տուի . վստն զի անոնք
Մատուած չէին , հապա մարդու
ձեռագործ՝ փայտ ու քար էին ,
անոր համար զանոնք կորսնցուցնի :

20 Լա հիմա դուն ո՛վ Տէր Մատուած
մեզ՝ ազատէ՛ մեզ անոր ձեռքէն ,
որպէս զի երկրիս բոլոր թագաւո-
րութիւնները զիտնան , որ Տէրը
միայն դուն ես :

21 Ու Բնիլի իորին Եսային Լազե-
կիայի Խաղ խրկեց՝ ըսելով , Խա-
ղայէին Տէր Մատուածը այսպէս
կ'ըսէ . Որովհետեւ Մտորեստանի
Սենեքերիմ թագաւորին համար

22 աղօթք ըրի ինձի , Ենոր վաղու
Տէրոջը ըսած խօսքը աս է . Սիսի
կոյս աղչիլը քեզ անարգեց , քեզ
ծաղը բրաւ : Երուսաղեմի աղջիկը

23 թու ետեկդ դուրս շարեց . Դուն
ո՛վ նախաստեղի ու հայհոյեցիր ,
ու որո՞նք վրայ կայք վերցուցիր ,
և աչքերդ Խարայէի Սուրբին

զէմ վեր վերցուցիր : Դու ծա- 24
ռաներուդ ձեռքով Տէրը նա-
խատելով՝ ըսիր : Իմ կառքերուս
չատուածիւնովը լեռներուն բարձ-

րութիւնը՝ Լիբանանու՝ քովբը
կայ , ու անոր բարձր եղեինները
և ընտիր մայրերը պիտի կտրեմ .
ու անոր խիստ բարձր ծայրը անոր
կարմեղոսին անտառը պիտի մրտ-

նեմ : Լա փորեցի ու ծուր խմցի , 25
ու պաշարուած տեղերուն բոլոր
զետերը ոտքերուս թաթովը ցամ-
քեցուցի :

Միթէ ըսած չե՞ս որ ասիկայ 26
չատոնցմէ ես չենցի , ու առջի
օրերէն ի վեր ձեակերպեցի . հիմա
հասուցի , որ դուն պարսպաւոր
քաղաքները ասերակի հողակցոյս

27 ներու դարձընես : Ուստի անոնց
ընակիներուն ձեռքը կարճ՝ ըլլա-
լուն համար զարհուրեցան ու ամրչ-
ցան . անոնք դաշտի խոտի , և
կանանց բանջարի պէս , ու տանիքի
խոտի պէս , և դեռ չհասած ու

խորշակէն զարհուրած հունձքի պէ- 28
սկան : Բայց ես չու ընակու-
թիւնդ , կ'ըլլեղ ու մոնելդ . և ինձի
ունեցած սրտմտութիւնդ գիտեմ :

Որովհետեւ ինձի ունեցած սրտը 29
մտութիւնդ . ու իմ ամբարտա-
ւանութիւնդ իմ ակնօններուս ե-
լաւ , ես ալ իմ կարծիս չու թիթդ՝
և իմ սաննս չու բերանդ պիտի
դնեմ , ու իմ եկած ճամբայեղ-
քեզ ետ պիտի դարձընեմ :

Լա ասիկայ քեզի նշան ըլլայ . 30
աս տարի ինքիմէ բուսածը , ու
երկրորդ տարին ինկած հատերէն
բուսածը պիտի ուտե՛ք : ու երրորդ
տարին ցանեղէ՛ք ու ֆօնցէ՛ք . և

պղինձը տնկեցէ՛ք ու անոնց պը- 31
տուղը կիբէ՛ք : Լա Հուդայի տա-
նը աղատուած մնացորդը վարէն
արմատ պիտի արձակէ , ու վերէն
պտուղ պիտի տայ : Դանգի Լա

32 բուսողեմէն մնացորդ , ու Սիօն
լեռնէն աղատուած պիտի ելլէ .
ասիկայ զօրաց Տէրոջը նախանձը
պիտի ընէ :

Ետք համար Մտորեստանի թա- 33
գաւորին վաղու Տէրը այսպէս

- 18 Նետեցիր : Քանզի զերկզմանը յեղ
չերնար օրնիւ . մահը բեղի փառք
չերնար տալ . զուրը իջնողները
քու ճմարտութեանդ չեն կրնար
19 յուսալ : Եպրողը ապրողը բեղ
պիտի օրնիւ , ինչպէս որ ես պատր
վեմ . քու ճմարտութեանդ հաշ-
րը է : որպէսզը պիտի գիտցընէ :
20 Տէրը իմ փրկութիւնս եղաւ . ա-
նոր համար մեր կենացը բոլոր օրե-
րուն մէջ՝ իմ օրնութիւններս Տե-
րոջը տանը մէջ լար ունեցող նուա-
կարաններով պիտի երգենք :
- 21 Սառն գիւ լապիւ ըսեր էր , Չոր
թուգիւր առնեն , մանրին ու վեր-
քին վրայ դնեն , և պիտի առողջա-
նայ : Ու Էդգիկիա ըսեր էր , Տե-
23 րոջը տունը կըլելուս նշանը ի՞նչ
ըլլայ :

ԳԼ . ԼԺ

- 1 Ըն առնե՛ր Բարիւնի թագաւորը՝
Բաղդադանի որդին Սարովար
բաղդադան նախկներ ու ընծաներ
խրկեց լաղեկիային , քանզի անոր
հիւանդանալը և առողջանալը ըսեր
2 էր : Ու լաղեկիա անոնց վրայ ու-
րախալուս , և իր թանկագին բա-
ներուն տունը , արծաթը , ու ուս-
կին , ու խուկերը , և պատուա-
կան կող , ու իր գէնքերուն բոլոր
տունը , և իր գանձերուն մէջը բոլոր
զտնուածը ցուցուց . ու իր տանը
մէջ է իր բոլոր տէրութեանը մէջ
բան մը չմնաց , որ լաղեկիա անոնց
չդուցընէ :
- 3 Ու լապիւ մարգարէն լաղեկիա
թագաւորին եկաւ ու անոր բառ .
Ետ մարդիկները ի՞նչ ըսին , և
Ժակիկ եկան բեղի . ու լաղեկիա
ըսաւ . Ինծի հետու տեղէ՛ Բարի-
4 լունն եկան : Եւ անիկայ ըսաւ ,
Քեռ տանդ մէջ ի՞նչ տեսան , ու
լաղեկիա ըսաւ , Տանս մէջ ի՞նչ որ
կար՝ տեսան , ու զանձերուն մէջ
անոնց չքուցուցած բանս չմնաց :
- 5 Ըն առնե՛ր լապիւ լաղեկիային ը-
սաւ , Օգորաց Տէրոջը խօսքը մոխի
6 ըսէ . Ե՛հա օրեր կու գան՝ որ քու
տանդ մէջ ի՞նչ որ կայ , ու քու
հայրերդ մինչև աս օրս ի՞նչ որ ժող-

վեցին , Բարիւն պիտի տարուի .
մէկ բան մը պիտի չմնայ՝ կ'ըսէ
Տէրը . Ու բեղմէ կըլելու՝ քու ծը- 7
նանկու որդիներդ պիտի առնեն ,
և անոք Բարիւնի թագաւորին
պալատին մէջը ներքիններ պիտի
ըլլան : Ու լաղեկիա լապիւն ը- 8
սաւ , Տէրոջը խօսքը որ դուն ը-
սիր , բարի է . Նաեւ ըսաւ , Ու
բովհետեւ իմ օրերուն մէջ խաղա-
ղութիւնս ու ապահովութիւնս պիտի
ըլլայ :

ԳԼ . ԼԻ

- Սխիթարեցէք , մտիթարեցէք իմ 1
ժողովուրդս , կ'ըսէ ձեր Բա-
տուածը . Լըրուսաղեմին քաղա- 2
րութեամբ խօսեցէք . ու անոր
կանչեցէ՛ք՝ որ անոր սրտերսաղմլու
մամանակը լրացաւ , և անոր անձ
բնութիւնը թողուցաւ . քանզի
իւր բոլոր մեղքերուն համար Տե-
րոջը ձեռքէն կրկին հարուցաւ ա-
ռաւ :
- Նապատի մէջ կանչողին ձայնը . 3
Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէ՛ք ,
ու ամպութեան մէջ մեր Բատու-
ածին համար չափը շնորհեցէք :
Եւ մէն ձոր պիտի բարձրանայ , և 4
ամէն լեռ ու բլուր պիտի դաժնայ ,
ու ծուռը պիտի շնորհուի , և խորու-
սուրբտ տեղերը հաւասար պիտի
ըլլան : Ու Տէրոջը փառքը պիտի
յայտնուի , և ամէն մարմին մէկ- 5
տեղ զանկայ պիտի տեսնէ . քանզի
Տէրոջը բերանը խօսեցաւ :
- Մէկ ձայն մը ըսաւ . Սանկ . 6
ու անկայ ըսաւ , Ի՛նչ կանչեմ .
ամէն մարմին խոտ է , ու անոր
բոլոր վայելութիւնը դաշտի ծա-
ղիկին պէս է : Խոտը կը չորնայ , 7
ծաղիկը կը թառամի , երբոր անոր
վրայ Տէրոջը հովը կը փչէ . իրաւ-
ցընէ ժողովուրդը խոտ է : Խոտը 8
կը չորնայ , ծաղիկը կը թառամի .
բայց մեր Բատուածին խօսքը յաւի-
տեան պիտի մնայ :
- Ելին բարձր լեռան վրայ , ո՛վ 9
դուն՝ որ Սիօնին աւետիս կը բերուի .
քու ձայնդ ուժով բարձրացուր ,
ով դուն՝ որ Լըրուսաղեմին աւետիս

գերը անոր առջև դրաւ, ու թա-
գաւորներու վրայ անոր տիրել
տուաւ, պատժ փոշիի պէս դրաւ
անոր սուրին առջևը, ու հողմավար
մեղքի պէս՝ անոր աղեղին առջևը :
3 Օւնոնք հայածկց, ու խաղաղու-
թեամբ անցաւ անանկ ծամրայե-
մը, ուր որ բնաւ իր ոտքը կոխած
4 չէր : Ո՞վ է առիւյտ գործողը ու
ընողը, — չրջանները սկիզբէն
կանողը . եւ Տէրս որ առաջինն է՛,
ու ետքիներուն հետ եմ :
5 Աղգինները տեսան ու վախցան :
Երկրիս ծայրերը զոգացին : անոնք
6 մտեցան ու եկան . Բնոնց ամեն
մէկը իր ընկերին օգնութիւն ըրաւ,
ու առէն խոր իր եղբորը . Օգրացիր՝
7 ըսաւ . Եւ արուեստաւորը՝ ոս-
կերիին, ուռով ծեծողը սալի վրայ
գլորնողին սիրտ կուտայ, ու կ'ըսէ,
Եսիկայ կ'աղքնելու . համար աղէկ է,
ու զանիկայ գամերով կը գամէ, որ
չարտի :
8 Իայց դուն՝ հիվ իմ ծառաս Իս-
րայէլ, իմ ընտրեալս Հակոբ՝ իմ
սիրելոյս Երրասամին սերունդը՝
9 Որ քեզ երկրիս ծայրերէն առի, ու
քեզ անոր եղբայրներէն կանչեցի,
ու քեզի ըսի, Իսաւ իմ ծառաս ես,
քեզ ընտրեցի ու քեզ չմեծեցի :
10 Ո՛ր վախմար, քանզի ես քեզի
հետ եմ . մի գորհուրդի, վասն զի
ես քու Ետուածդ եմ . քեզ պի-
տի զօրացընեմ եւ քեզ օգնութիւն
պիտի ընեմ, ու իմ արդարու-
թեանս աջովք քեզ պիտի բռնեմ :
11 Ե՛ս քեզի դէմ ամեն բարկացող-
ները պիտի ամչնան ու պիտի
պարկուռին . ու քեզի հետ վիճող
մարդիկները չեղածի պէս պիտի
12 ըլլան ու պիտի կորսուին : Բեզի
հետ կուռող մարդիկները պիտի
փնտուսն ու պիտի չգտնեն . քեզի
հետ պատերազմ ընող մարդիկները
չեղածի պէս ու ոչինչի պէս պիտի
13 ըլլան : Բանդի ես քու Տէր Ես-
տուածդ եմ, որ քու աջ ձեռքեդ
կը բռնեմ, ու քեզի կ'ըսեմ .
Ո՛ր վախմար, ես քեզի օգնու-
14 թիւն կ'ընեմ : Ո՞վ Հակոբին
որդէ՞ մի վախմար, հիվ Իսրայէլին

մահկանացուները, քեզի պիտի
օգնեմ, կ'ըսէ Տէրը ու Իսրայէլին
Ուրբը՝ քու փրկիչդ : Ե՛ս ես
15 քեզ նոր՝ սուր եւ ատամնաւոր կամ-
նասայիլ պէս պիտի ընեմ . լեռները
պիտի մանրեն ու փլուսն, եւ բլուր-
ները մեղքի պիտի դարձնեն .
Օւնոնք պիտի հոսեն, ու հովը
16 զանոնք պիտի տանի, եւ փոթորիկը
զանոնք պիտի ջրուէ . ու դուն Տէ-
րովմով պիտի ցնծաս, Իսրայէլին
Ուրբովք պիտի պարծնես :
17 Եղբայրները ու անանկները ջուր
կը փնտուեն, բայց չկայ . անոնց
լեզուն ծարաւէն չորցեր է . եւ Տէրս
անոնց ինքուրածքը պիտի ընեմ,
ես Իսրայէլին Ետուածը զանոնք
երեսէ պիտի չգեմ : Իսրայի տե-
18 ղերու վրայ գետեր, ու հովիտներու
մէջ աղբիւրներ պիտի բանամ .
անապատը ջուրի լիճի, ու չոր եր-
կիրը ջուրի աղբիւրներու պիտի
գործընեմ : Ե՛նապատին մէջ եւ
19 ղեին, սասիմ, միտենի եւ իւղի
ծառ պիտի տնկեմ . անձուր երկրին
մէջ մայր, սօսի ու տօսախ մէկտեղ
պիտի դնեմ . Ուրպէս զի տեսնեն
20 ու գիտնան, ու մէկտեղ մտածեն
ու հասկնան, որ ասիկայ Տէրովք
ձեռքը ըրաւ, ու Իսրայէլին Ուրբը
ստեղծեց :
21 Չոր դատը առաջ բերէք, կ'ըսէ
Տէրը . ձեր զօրաւոր փաստերը մե-
տեցուցէք, կ'ըսէ Հակոբին (մա-
22 զաւորը : Ուղ մօտեցընեն, ու
ինչ ըլլալիքը մեղի պատմեն . առ-
ջիները մեղի յայտնեն թէ անոնք
ինչ էին, որպէս զի միտքերնիս
պահեցի, ու անոնց բանաւնը դիտ-
23 նամք . կամ ապաղայ բաները մեկի
գիտցընեն : Եսկէ ետքը ըլլալիք-
ները պատմեցէք, որ ձեր աստուած
ըլլաւ զիսմանք . կամ աղէկ կամ
դէշ քան մը ըրէք, որ զարմանանք
ու մէկտեղ տեսնենք : Ե՛ս դուք
24 ոչինչ էք, ու ձեր գործքն ալ ոչինչ
է . ձեզ ընտրողը պըծութիւն է :
Հիւսիսի կողմէն հիւսիս արեւմտեցի,
25 եւ պիտի գայ, ու արեւելէն իմ
անունս պիտի կանչէ . եւ իշխանները
տիղմի պէս պիտի կոխէ, ինչպէս

26 որ բոլորս Կալե կը կիսէ : Ո՞վ
պատմեց ակիցրէն՝ որ գիտնանք : ու
անջի դարերէն՝ որ ճշմարիտ է՝ Բ-
սենք : Ի՞նչ յայտնող մը կայ , Ի՞նչ
գիտցունող մը , և Ի՞նչ ձեր խօսքերը
27 մոտիկ ընող մը : Բառք Եւ ըսէ
Սիւնիսն : Բ՛հա՛ ահա անոնք : ու
Լըրուսաղեմէն աւետիս բերող տուիւ
28 Լու Նայեցայ , ու մարդ մը չկար ,
և ասոնցմէ բնաւ մէկ խորհրդական
մը չկար , որ հարցընէմ , ու պա-
29 տասխան տայ : Բ՛հա՛ ամէնքը սը-
նտի են , զործքերնին ոչինչ է :
անոնց ձուլածոյ կուտքերը հոյ՛ և
ունայնու՛թիւն են :

ԳԼ . ԽԲ

1 Բ՛հա՛ իմ ծառա՛ որուն ձեռնոտ
պիտի բլլամ , Եւ իմ ընտրածս՝
Եւրուսաղեմ իմ սիրտս հաւնեցաւ : իմ
Հոգիս անոր վրայ դրի . անիկայ
ազդերուն իրաւունք պիտի հանէ :
2 Անիկայ պիտի չպոտայ ու պիտի
չաղաղակէ , և իր ձայնը դուրսը լսել
3 պիտի չտայ : Գախախտեալ եղեղը
պիտի չփչէ , ու պղպըւած պատ-
րոյթը պիտի չմտնէ : Իրաւունքը
4 ճշմարտութեան պիտի հանէ : Անի-
կայ պիտի չտարանայ ու պիտի
չթուշայ , մինչև որ իրաւունքը
երկրի վրայ հաստատէ : և կղզի-
ները անոր օրէնքին պիտի սպասեն :
5 Լըրկիները ստեղծող ու գանիկայ
կաղմող , երկիրը ու անոր մէջ
բուսածը տարածող , անոր վրայ
եղող ժողովուրդեան չունչ՝ և անոր
մէջը քաղցրեղուն ողի տուող Տէր
6 Բառուածը այսպէս կ'ըսէ . Լու Տէրս
քեզ արգարութեամբ կանչեցի , և
ձեռքեդ պիտի բռնեմ ու քեզ
պիտի պաշտպանեմ , և քեզ Ժո-
ղովուրդին ուխտ , Եւ ազգերուն
7 լոյս պիտի տամ : Որ կոյրերուն աչ-
քերը բանաս , բանտարկիւնները
բախտին հանու , Եւ խաւարի մէջ
8 նրտողները կապանքի տղանէն : Լու
Ի՜նչօքայ եմ , իմ անունս աս է :
ու իմ փառքս ուրիշի մը չեմ
տար , ոչ ալ իմ պատիւս կուտ-
9 քերուն : Բո՛չի բաները ահա ե-
ղան , ու նորերը ես կը յայտնեմ :

անոնք դեռ չեղած ձեզի կ'իմացը-
նեմ :

10 Եւ որ Երզնկէն Տէրոջը , ու
անոր զօրութիւնը երկրիս ծայրե-
րէն , Ի՞նչ ծովը ի՞նչապէս ու զա-
նիկայ լեզուները , կղզիներ և ա-
նոնց բնակիչները : Եւ ասպար
11 անոր քաղաքները Աղարու բնա-
կած զեղերը Եւ միւրքերն : Ալ մի
բնակիչները յաղթանակի երդով
լեռներուն զինէն ձայն տան : Տէ-
12 րոջ փառք տան , և անոր զօրու-
թիւնը կղզիներուն մէջ պատմեն :
Տէրը հօգոր պէս պիտի ելլէ , պա-
13 տերազմող մարդու պէս իր նախան-
ձը պիտի արթնցնէ . պիտի ա-
ղաղակէ ու բարձրաձայն պիտի զո-
չէ , և իր թմբակներուն վրայ յաղ-
թող պիտի բլլայ :

14 Լու շատնցմէ բուս կեցայ , ձայնս
կտրեցի , ու զիս գապեցի : Եւ
ձեռնող կնկան պէս պիտի պոտամ ,
պիտի աւրեմ , ու միկէն պիտի
կլնեմ : Ինտերը ու բլուրները ա-
նապատ պիտի ընեն , և անոնց բո-
15 լոր խոտը պիտի չորցնեն , ու
զետերը ցամաքի պիտի դարձնեն ,
և լեռները պիտի ցամաքցնեն :
Ու կոյրերը իրենց չփոցած ճամ-
16 բուն մէջ պիտի պտտայնեն , զա-
նոնք իրենց չփոցած շաւիղներուն
մէջ պիտի քայլեցնեն : անոնց առ-
ջեք խաւարը՝ լոյս , ու խորտուրտ
տեղերը հաւասար պիտի ընեն :
անոնց աս բաները պիտի ընեն ,
ու զանոնք երեսէ պիտի ձգեմ :

17 Բանդակած կուռքերու ապաւի-
նողները , և ձուլածոյ կուռքերուն՝
Դուք մեր աստուածներն էք՝ ըտզ-
նէրը ետ պիտի դառնան , ու ամե-
թալից բլլան :

18 Ո՞վ խուլը՛ ընեցէր , ու Ի՞նչ
կոյրեր՛ նայեցէր որ տեսնէր : Ո՞վ
19 է կոյր՝ բաց 'ի իմ ծառայես , կամ
խուլ՝ իմ խրկած զեապանիս պէս :
Ի՞նչ է կոյր՝ Բառուածս նուիրալին
պէս , և կոյր՝ Տէրոջ ծառային
պէս : Եւ ատ բաներ կը տեսնես ,
20 բայց զգուշութիւն չես ընէր : ա-
կանջներդ բաց են , բայց չես լսէր :
Տէրը իր արգարութեամբ համար 21

անոր հաճեցաւ : Եւ օրէնքը մեծ-
22 ցուց ու փառաստեց : Բայց անի-
կայ յափշտակուած և կողպտուած
ժողովուրդ է : ամէնքը քաղաքներու
մէջ որոպայթի բռնուեցան , ու
բանտարկ մէջ պահուեցան : անոնք
յափշտակութեան մասնուեցան , և
ազատող մը չկայ : կողպուտ ե-
ղան , ու մէկը չգտնուիր որ Լու
23 տուր՝ ըսէ : Չէր մէջը Ի՞նչ կայ ,
որ ասոր ակննջ զնէ , և մոտիկ ընէ
ու ըսէ զաւուր ժամանակին համար :
24 Ո՞վ մասնեց Զակորը յափշտա-
կութեան , ու Խարայէլը կողպ-
տիւններուն : Ի՞նչ որ Տէրը՝ որուն
դէմ մեզ գործեցնիր : փասն զի
անոր ճամբաներուն մէջը քայլել
չուղեցին , և անոր օրէնքին Դա-
25 ճմարիտ է : Իմ վշաներս դուք
աստիկ բարկութիւնը ու պատե-
րազմի ուժգնութիւնը անոր վրայ
թափեց , և ամէն կողմէն զանիկայ
բռնեցնուց , բայց անիկայ չփո-
ցաւ : զանիկայ պրկեց , բայց անի-
կայ իր սրտին մէջ չզրաւ :

ԳԼ . ԽԴ

1 Լու հիմա՛ Ի՞նչ Զակոր՝ քեզ ստեղ-
ծողը , ու՛ Ի՞նչ Խարայէլ՝ քեզ
ձեռնկրպող Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ո՞ր վախճար , փասն զի ես քեզ
փրկեցի . Ի՞նչ քու անունով կան-
2 չեցի : դուն իմ ես : Լըրոր ջու-
րերն անցին , և քեզ հետ պիտի
բլլամ , ու երբոր զետերն անցին ,
քեզ պիտի չնոխեն : երբոր կրակի
մէջն քայլես , պիտի չսքլիս , և
բոցը քեզ պիտի չռնուցնէ :
3 Բանդի ես քու Տէր Բառուածդ՝
Խարայէլին Սուրբը քու փրկիչ
եմ : Լոյկալտոսը քեզ համար փր-
կանք Լի՛թեմովիսն ու Սարան քե-
4 զի համար փոխարէն տուի : Որով
հետեւ իմ սուղնս պատուական ե-
ղար , պատիւ գտար , ու ես քեզ
սիրեցի , անոր համար քու ան-
փոխարէն մարդ , ու քու հոգեւոր
փոխարէն ժողովուրդներ պիտի
5 տամ : Ո՞ր վախճար , քանզի ես
քեզի հետ եմ . քու սերունդդ ա-
րեւելէն պիտի բերեմ , և քեզ ա-

րեւմուտէն պիտի ժողովեմ : Եւ
սիսին պիտի ըսեմ թէ՛ Տէր , ու
հարաւին թէ՛ Ո՞ր արգիլիք . իմ
տղարներս հետեւն ու աղջիկներս
երկրի ծայրէն բեր , Եւրօնէս բոլոր
7 իմ անունովս կուտածները : փասն
զի անոնք իմ փառացս համար տեղ-
ծեցի , զանոնք ձեռնկրպոյցի ու
կապմեցի :

Եւ որ անցող կողմ ժողովուրդը ,
ու ակննջ ունեցող խուրըր հանե-
ցէք : Խուրը ազգերը միկող
9 ժողովուրդ , և ժողովուրդները հա-
ւարտին : անոնցմէ Ի՞նչ կրնայ ասի-
կայ պատմել , ու անջի բաները
մեզի գիտցնել . իրենց վշաները
թող բերեն , որ արգարանան , և
Խարայէլը լսեն ու ըսեն թէ՛ Բառու-
ճմարիտ է : Իմ վշաներս դուք
10 էք՝ կ'ըսէ Տէրը , նաեւ իմ ընտրած
ծառաս : որպէս զի գիտնար ու
ինծի հաւատար , և հասկընայ որ
ես եմ : Ինծմէ առաջ Բառուած չե-
ղաւ , ու ինծմէ ետքն ալ պիտի
չլլայ : Տէրը ես եմ՝ ես եմ , և
11 ինծմէ ուրիշ փրկիչ չկայ : Լու
զրուցեցի ու փրկեցի և զիտոյու-
ցի , երբոր ձեր մէջը օտար
չկար , ու իմ վշաներս դուք էք ,
կ'ըսէ Տէրը , որ ես եմ Բառուած :
Ակիցրէն 'ի վեր ես նոյն եմ , ու
13 չկայ մէկը որ իմ ձեռքես ազատէ .
Երբոր ես բան մը կ'ընեմ , Ի՞նչ
կրնայ զանիկայ արգիլել :

Եւ այսպէս կ'ըսէ Տէրը ձեր փրկիչը՝
Խարայէլին Սուրբը . Չէր Ի՞նչ հա-
մար Խարիւն կը խրկեմ , և անոնց
ամէն փախտակաւորները , ու նաեւ
բու մէջ աղաղակող Բաղդադե-
ները կ'ի՛նչընեն : Լու եմ Ի՜նչօքայ
15 ձեր Սուրբը , Խարայէլին Սուրբիւն
ձեր խաղաղութեամբ : Եւ այսպէս կ'ըսէ
Տէրը՝ որ ծովը մէջ ճամբայ , ու
գորաւոր ջուրերու մէջ շաւիղ կը
դնէ , Որ կաթը ու ձիւն , գորբը և
17 գորութիւնը կը հանէ , անոնք մէկ-
տեղ կը պառկեն ու չեն ելլեր :
անոնք պատրոյթի պէս կը մարդն և
կ'անցնին : Եւ ձիւնները մի՛ յի՛շէք ,
18 ու հին բաները միտքերնիդ մի՛ բե-
րէք : Բ՛հա՛ ես ես բան պիտի 19

- ընեմ, որ հիմա պիտի յայտնուի .
 միթէ զանիկայ պիտի չգիտնամք . ևս
 անապատի մէջ ալ ճամբայ՝ —
 20 անջրդի երկրի մէջ զետեր պիտի
 դնեմ : Այս զաշտի զազանները ,
 չազաշները ու ճայլամները պիտի
 փառաւորեն . վասն զի իմ ժողո-
 վուրդիս՝ իմ բնաբնակներուս խմ-
 ջրենկու համար անապատի մէջ
 ջուրեր , և անջրդի երկրի մէջ զետեր
 21 պիտի տամ : Եւ ժողովուրդը ևս
 քննի համար ստեղծեցի , անոնք իմ
 դժուր իման պիտի պատմեն :
- 22 Իայց դուն ինծի չկանչեցիր՝ ո՞վ
 էջակոր , հապա ինծմէ ճանձրացար՝
 23 ո՞վ Խորայէլ : Բու ողջակէզնե-
 րուդ ոչխարները ինծի չսերիր , և
 քու զոհերովդ զիս չփառաւորեցիր .
 ընծայի համար քեզ չաշխատացուցի ,
 ու կնդրուկի համար քեզ չյոգնե-
 24 ցուցի : Ինծի համար ստակով
 խոնկեղէն ծախու չաւիր , և քու
 զոհերուդ ճարպովը զիս չխաւացու-
 ցիր . հապա քու մեղքերովդ զիս
 աշխատացուցիր , ու քու անօրէնու-
 25 թիւններովդ զիս յոգնեցուցիր : Եւ
 եմ՝ ևս եմ , որ քու յանցանքներդ
 ինծի համար կը ջնջեմ , ու քու
 մեղքերդ՝ — և պիտի չյիշեմ :
- 26 Ս'իտքս ձգէ . մէկտեղ զատի ել-
 լնէք , դուն զրուցէ՝ , որպէս զի ար-
 27 զարանսս : Բու նախահայրդ մեղք
 գործեց , և քու ուսուցիչներդ ինծմէ
 28 ապստամբեցան : Ուստի եւ —
 սրբարանին իշխանները պիտի սե-
 պեցի , և էջակորը նշովէի , ու Խա-
 րայէլը նախատինքի մատնեցի :

ԳԼ . ԻԳ

- 1 Եւ հիմա մօտիկ ընէ՝ ո՞վ իմ ծա-
 ւաս էջակոր , ու դուն ո՞վ իմ
 2 ընտրած Խորայէլս : Բեռը ստեղ-
 ծող , և արդանդի մէջ ձեռակր-
 ւող , — քեզի օգնող իման բնող
 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ո՛վ իմ ծա-
 ւաս էջակոր , և դուն ո՞վ իմ ընտ-
 րած Խորայէլս՝ մի փախնար .
- 3 Բանգի ծարաւին վրայ ջուր պիտի
 թափեմ , ու անջուր երկրին վրայ՝
 հեղեղներ . քու սերունդիդ վրայ
 իմ Հողին պիտի թափեմ , և քու

որդեղդ վրայ՝ իմ օրջու թիւնս :
 Ու անոնք Էբէ Էե խոտերու մէջ ,
 4 ջուրի վտակներու քով եղող ու-
 ռիններու պէս պիտի բուսնին :
 5 Ս'եղ պիտի ըսէ թէ ևս Տէրոջն
 եմ . մէկն ալ էջակորին անունովը
 պիտի կանչուի , և միւսն ալ իր
 ձեռքովը պիտի գրէ , Էե Եւ Տէ-
 րոջն եմ , ու Խորայէլին անունովը
 պիտի մականուանի :

Տէրը Խորայէլին լուսաւորը
 6 և զօրաց Տէրը՝ անոր Փրկիչը այս-
 պէս կ'ըսէ . Եւ եմ առաջնը ու
 ևս եմ վերջնը , ու ինծմէ ուրիշ
 7 Լստուած չկայ : Եւ իմ ժողո-
 վուրդը հաստատուէս 'ի վեր ո՞վ
 կրցաւ ինծի պէս ձայն տալ ու
 պատմել , և ասիկայ ինծի համար
 կարդի գնել . թող զրուցեմ գա-
 8 լու ու ըլլալու բաները : Ս'ի
 փախնար ու մի գարհուրէք . միթէ
 ևս ձեզի ան ատեննէն չգիտցուցի՞
 ու չգրուցեցի՞ , Եւ վկաներս
 դուք էք . ինծմէ ուրիշ Լս-
 տուած կայ . Եւ քիտաւ ուրիշ
 9 Ալ եմ չկայ , ուրիշ Եւ չեմ գիտեր :
 Ստուք շինողներուն ամենն ալ ու-
 նայեալ իման են , և անոնց բնար
 4օրծութիւն օգուտ մը չեն բեր , ու
 իրենք իրենց քեզ վեաներ են .
 չեն տեսներ ու չեն իմանար , որ
 ամէնան : Իայց ո՞վ է անիկայ ,
 10 որ աստուած կը շինէ , և կուտէ կը
 ձուլէ , որ օգուտ մը չընէր : Եւ
 11 անոր բոլոր բնկերները պիտի ամբը-
 նան . վասն զի արուեստաւորները
 անգամ մարդ են . թող անոնք
 ստեղծող ժողովին — կայնին . պիտի
 փախնան — մէկտեղ պիտի ա-
 մբնան : Եւ քիտաւ արորք ամուսնով
 12 կը շինէ տապօրը , և կուանկրով
 անոր ձե ևս տայ , ու զանիկայ իր
 զօրաւոր բազուկով կը շինէ . երբ-
 որ անօթեմայ , ուժէ կը կտրի .
 երբոր ջուր չիմէ , կը մարի : Եւ
 13 սը լար կը քաշէ , և մատառով
 խռով կը զծաղրէ . զանիկայ
 քանդակագործի գրկով կը բանի ,
 ու անոր վրայ կարկենով կը զծէ .
 զանիկայ մարդու կերպարանով ,
 և մարդկային զեղեցկութիւնով կը

- 14 չինէ, որ տան մէջ դրուի : Անիկայ իրեն եղևիններ կը կորէ, և թեղօռ ու կաղնի կ'առնէ, որոնք իրեն՝ անտառի ծառերէն կ'ընտրէ . սոսի կը տնկէ, և զանկայ անձ :
- 15 Բւժը կը մեծցընէ : Ու անոնք մարդուն վառելիք կ'ըլլան . և անոնցմէ կ'առնէ, որ իբր լաւե ու տաք նայ . անոնց մէջ խաւ կ'այրէ ու հաց կ'եփէ . նաև աստուած մը կը չինէ և անոր երկրպագութիւն կ'ընէ . զանիկայ կուռք կը մնացընէ :
- 16 ու կը պաշտէ : Անոր կէտովը կրակ կը վառէ, և կէտովը միս կ'ուտէ . խորոված կ'եփէ ու կը կշտանայ . և կը տաքնայ, ու կ'ըսէ, Ահա տաքացայ, կրակը տեսայ : Այս անոր մնացածը աստուած՝ այնին կուռք կը չինէ իրեն, զանիկայ կը պաշտէ, ու անոր երկրպագութիւն կ'ընէ և անոր աղօթք կ'ընէ, ու կ'ըսէ, Այս ազատէ, քանզի իմ աստուածս դուն ես : Չնն գիտեր ու չնն հասկընար . քանզի անոնց աչիւրն՝ տեսնելէ, և անոնց սիրտերը հասկընալէն ծեփուեցաւ :
- 19 Ու մէկը միտքը չըրեր, և գիտութիւն ու հանձար չունի՝ որ ըսէ : Անոր կէտովը կրակ վառեցի, և անոր կայծերուն վրայ հաց ալ եփեցի . միս խորովեցի ու կերայ, և մնացածը պղծութիւն չինէ :
- 20 Ծառի կոճը պաշտեմ : Անիկայ մոխիրով կը սնանի . անոր խաւած սիրտը գինքը կը մոլորցընէ, և իր հոգին չընար փրկել, ու չըսեր թէ իմ աջ ձեռքիս մէջը ստու :
- 21 Թիւն չկայ : Անոր միտքը բեր՝ ով Հակոբ, և դուն ով Խարայէլ, քանզի իմ ծառաս ես . ես ստեղծեցի քեզ, դուն իմ ծառաս ես . ով Խարայէլ, ինչմէ պիտի չմոռ :
- 22 Երբիս : Վառ յանցանքներդ մէզի պէս, ու քու մեղքերդ ամպի պէս օլնեցի . ինծի դարձիր, քանզի քեզ փրկեցի :
- 23 Ուրախ եղէք՝ ով երկինք, քանզի Տէրը ըրաւ աւելայ . ով երկրիս վարի կողմերը ցնծութեամբ աղաղակեցէք . լեռներ, անտառ ու անոր մէջը եղող բոլոր ծառեր ու

բախտութեան ձայներ հանեցէք . քանզի Տէրը փրկեց Հակոբը, և Խարայէլի մէջ փառաւորուեցաւ :

Այսպէս կ'ըսէ Տէրը քու Փրկիչդ, ու քեզ արգանդի մէջ Ստեղծողը . Այս եմ Տէրը, որ ամեն բանքը ըրի . երկինքը միսակ ես տարածեցի, ու երկիրը իմ կառողութեամբս հաստատեցի . Ալ տախտներուն նշանները պարապը կը հանեմ, և գուշակողները կը յիմարեցընեմ . իմաստունները ետ կը դարձընեմ, ու անոնց գիտութիւնը յիմարութեան կը հանեմ . իմ ծառայիս խոսքը կը հաստատեմ, և իմ զեապաններուս խորհուրդը կը կատարեմ : Այս է՝ որ Երուսաղէմին համար կ'ըսեմ թէ՝ Պիտի բնակուի, ու Հուդայի քաղաքներուն համար թէ՝ Պիտի չի նուիր . ու անոր աւերակները պիտի կանգնեմ : Այս անդունդին կ'ըսեմ թէ՝ Չորցիր, ու քու գետերդ պիտի ցամքեցընեմ : Այս Որոտոսին համար կ'ըսեմ . իմ հովիւ է, ու իմ ամեն կամքս պիտի կատարեմ . ու Երուսաղէմին կ'ըսեմ թէ՝ Պիտի չի նուիր, և տաճարին թէ՝ Վառ հիմերդ պիտի ձգուին :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Այսպէս կ'ըսէ Տէրը իր օծեալ իր Որոտոսին, որուն աջ ձեռքը բռնեցի, որ ազգերը անոր առջևը նազանդեցընեմ, ու թագաւորներուն մէջը թուլցընեմ, և անոր առջևը դռներուն փեղկերը բացուին . ու դռները բաց չուին . Այս քու առջևդ պիտի երթամ, և խորտուրորտ տեղուանք պիտի չիտեմ . պղնձ դռները պիտի փըցեմ, ու երկաթէ նիզերը պիտի կոտորեմ . Այս քեզի խաւարի մէջ ծաղկաւած գանձերը, ու պահուած հարստութիւնները պիտի տամ, որպէս զի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը՝ Խարայէլին Վառուածը, որ այս քու անունովդ կը կանչեմ : իմ Հակոբ ծառայիս համար, և իմ ընտրած Խարայէլիս

Համար քեզ քու անունովք կան-
չեցի եւ քեզի մականուն զրի եւ
5 թէկե զիս չէիր ճանաչար : Եւ եւմ
Տէրը , եւ ուրիշ մը չկայ : Ինծմե
զատ Մատուած չկայ : Եւ քեզի զո-
տի կապելի , թէկե զիս չէիր ճանաչ-
6 նար : Որպէս զի արեւելքէն ու ա-
րեւմուտքէն գիտնան որ ինծմե զատ
մեկը չկայ : Եւ եւմ Տէրը , ու ու-
7 բիշ մը չկայ : Եւ յար ճատատու-
ղը , եւ խաւարը ստեղծողը , խա-
ղաղութիւնը ընողը , ու չարիքը
ստեղծողը , սա ամէն բաները ընողը
եւ Տէրս եմ :
8 Ո՛վ երկիրքներ՝ վերէն ցոյ կա-
թեցուցէր , եւ ամպերը արդարու-
թիւն տեղան : Երկիրը բայուի ու
փրկութեան պատուը տայ , ու մեկ-
տեղ արդարութիւն բուսնի : աստիք
ստեղծողը եւ Տէրս եմ :
9 Սոյ անոր որ իր Բարբէն Հետ
կը վեճէ , եւ Բարբէն խեղճնե-
րուն պէս խեղի մին է : միթէ կաւը
զինքը ձեւացնողին կրնայ ըսել ,
թէ Լճն կը շինես , կամ քու
զործդ ինչպէս թէ ըսէ , թէ Չեղ
10 լուսն : Սոյ անոր որ իր Տօրը
կ'ըսէ , Լճն կը ծնանիս , ու իր
մօրը Լճն գաւառի կը բերես :
11 Երպէս կ'ըսէ Տէրը՝ Խարայէլին
Սուրբը ու անոր Բարբիջը : Գալու-
բաներուն վրայով ինծի հարցու-
ցէք , իմ որդւոցս Համար ու իմ
ձեռացս զործքերուն Համար ինծի
12 պատուէր տուէք : Երկիրը եւ
չինցի , ու անոր վրայ մարդը ստեղ-
ծեցի : Երկիրը իմ ձեռքերս տա-
րածեցին , եւ անոր բոլոր զորքին եւ
13 պատուէր տուի : Եւ զանիկայ ար-
դարութեամբ արթնցուցի , ու
անոր ամէն ճամբաները պիտի շնո-
կեմ : անիկայ իմ քաղաքս պիտի
չինէ , եւ իմ քաղաքուածներս եւս
պիտի դարձնէս արտանդ զնոյ ու ա-
ռանց կաշառքի՝ կ'ըսէ զորայ Տէրը :
14 Տէրը այսպէս կ'ըսէ : Երգիպատ-
սին վաստակը ու Երգիպատ-
սի երկայնահասակ Սարայիցուց վա-
ճառականութիւնը քեզի պիտի անց-
նի , ու քուկդ պիտի ըլլայ : անոնք
քու ետեկդ պիտի քալին , եւ չըզ-

թանկեով պիտի պարտին , ու քեզի
երկրպագութիւն ընելով՝ քեզի պի-
տի աղաչեն , եւ ըսեն , Սարայս քու
մէջ Մատուած կայ , ու անի՛ ի զատ
ուրիշ Մատուած մը չկայ :
15 Հիրաւի դուք քեզ ծածկող Մա-
տուած մըն ես , ով Խարայէլին
փրկիչ Մատուածը : Եւ անոր ամէնը
պիտի ամէնան ու պատկառին :
կուր շնորհները մեկտեղ ամօթով
պիտի երթան : Խարայէլ յաւի-
17 տնական փրկութիւնով Տէրոյմ
պիտի փրկուի : զուր յաւիտեանս
յաւիտենից պիտի չամչնար , ու
չպատկառիք :
Բանսկի այսպէս կ'ըսէ երկիրը
18 ստեղծող Տէրը , ան Մատուածը որ
երկիրը կապեց , զանիկայ շինեց
եւ հաստատեց : զանիկայ պարապ
տեղը չստեղծեց , Հաւա ընակու-
թեան Համար կապեց : Տէրը Եւ
19 եւմ , ու Բարբէն ուրիշ չկայ : Եւ
ծածկարար՝ երկրիս մեծ տեղը չը-
խաւցայ : Հակորին սերունդին չը-
սի թէ Օւր տեղը զիս փնտսեցէր ,
եւ Տէրս արդարութիւն կը խօսիմ :
եւ ճամբարիս բաներ կը յայտնեմ :
Ժողովուրդեք ու եկէք : մեկտեղ
20 մտեցէք զուր՝ ով աղցրեկն աղա-
տուածներ : անոնք զիտութիւն չու-
նին , որ իրենց կուրքին փայտը կը
կանգնեն , ու փրկելու կարողութիւն
չունեցող աստուծոյ աղօթք կ'ընեն :
Բարոզեցէր , ու զանա՛ մտայու-
ցէք , եւ անոնք մեկտեղ խորհուրդ
ընեն : ասիկայ ի սկզբանէ թվ զիտ-
ցուց , ան ժամանակէն ի վեր թվ
պատմեց : Եւ որ եւ Տէրս , որ ինծմե
զատ ուրիշ Մատուած չկայ , ու
ինծմե ուրիշ ճամբարս Մատուած ու
Վրկիչ չկայ : Ո՛վ երկրիս բոլոր
22 ծայրերը՝ ինծի նայեցէք , որ փր-
կուիք : քանզի ես եմ Մատուած ,
եւ Բարբէն ուրիշ չկայ : Եւ անոնք
վրայ երդուիմ ըրի : իմ բերնէս ար-
դարութեան խօսք ելաւ , ու եւս
չգառնար , որ ամէն ծունկ ինծի
պիտի կրկնուի , եւ ամէն լեզու եր-
դուի պիտի ընէ : Սոյ պիտի
24 ըսէ : Սարայս Տէրոյմով արդարու-
թիւն ու զօրութիւն ունիմ : անի՛

Դիւ անոր պիտի զայ . եւ բոլոր
անոր դէմ բարկացողները պիտի
25 աւանան : Խարայէլին բոլոր սե-
րունդը Տէրոյմով պիտի արդարա-
նայ ու պիտի պարծենայ :
ԳԼ . ԽԶ
1 Եւ խոնարհեցաւ , Խարա-
մեկցաւ , անոնց կուրքերը
կենդանեցրու . ու անասուններու
վրայ էին : ձեք բնոցուած բնու-
ները յոյնած անասունն ծանրու-
2 թիւն եղան : Եւ անոր ծնեցան ու
մեկտեղ խոնարհեցան : բոլոր ա-
ղաւթիւն կարող չեղան , եւ իրենք
ալ զերութեան դայցին :
3 Եւ ինձի մօտիկ ըրէք՝ ով Հակորին
տունը , ու Խարայէլի տանը բոլոր
մնացորդը , որ ձեզ որովայնէ կը
կրեմ , եւ արդանգէ կը վերցնեն :
4 Սոյն ինչ ձերութիւնը անգամ եւ
նոյն եմ , ու մինչեւ ինչ ակորու-
թեանը եւ ինչ պիտի կրեմ : Եւ
ստեղծեցի ու եւս պիտի վերցնեմ ,
եւս պիտի կրեմ ու պիտի աղա-
տեմ :
5 Օւն որո՞ւ կը նմանցնէք , եւ
որո՞ւ հաւասար կը սեպէք : ինծի
Բն շահութիւն կը չինէք , որ
նման ըլլանք : Բասկէն ոսկի կը
6 թափին ու կշեռով արծաթ կը
կշռեն , վարձքով ոսկերի կը բռն-
նեն , որ անով աստուած կը չինէ :
զանիկայ կը պաշտեն եւ անոր եր-
7 կըրպագութիւն կ'ընեն : Օւ անիկայ
ուսերու վրայ կը վերցնեն կը տա-
նին , իր տեղը կը հաստատեն ու
կը կայան , անիկայ իր տեղէն չար-
ժիր . եւ թէ որ մեկը անոր աղա-
ղակէ , պատասխան չտար : զանի-
կայ իր նեղութիւնէն չազատեր :
8 Երկրի վրէջքէք , ու մարդ եւ
ղիք , միտքերնիդ բերէք՝ ով յան-
9 ցաւորներ , Եւ յաւիտենից Եւս առ-
ջի բաները յիշեցէք : քանզի ես եմ
Մատուած , եւ Բարբէն ուրիշ չկայ :
եւ Եւ Մատուած , եւ ինծի պէս մեկը
10 չկայ : Որ վերջինը սկիզբէն , ու
Եւ չեղածը առաջուրէն պատմե-
ցի : ու կ'ըսեմ թէ Եւ խոր-
հուրդս պիտի հաստատուի , եւ իմ

ամէն կամիս պիտի կատարեմ : Եւ
11 որ արեւելքէն զիշատիւ թողու-
նը կը կանչեմ , եւ հետոս երկրէ՛ իմ
խորհուրդս ի գործ պիտի մարդը .
եւ խօսեցայ ու եւս պիտի կատա-
րեմ : Եւ խորհեցայ ու եւս ի գործ
պիտի դնեմ : Ո՛վ արդարութե-
12 նէ հեռացած խառատիւրոնը՝ ինծի
մօտիկ ըրէք : Եւ արդարութիւնս
մօտեցուցի , անիկայ պիտի չհեռա-
նայ , եւ իմ փրկութիւնս պիտի
չուանայ : ու իմ փառքս Եւս
Խարայէլին Համար Սոյնի մէջ փր-
կութիւն պիտի դնեմ :
ԳԼ . ԽԷ
1 Ո՛վ Խարիւրնի կոյս աղիկ՝ ինչ
ու հողի վրայ նստէ : ով Բաղ-
դեացուց աղիկ՝ զետնի վրայ ա-
ռանց աթոռի նստէ : քանզի մեյ-
մին ալ քնու- ու փառքս պիտի
չեղուիս : Եւ զերիքին քարերը առ ,
2 ալիք արդա . լաւակի հանէ , քը-
ղանցքդ վերցնէ , սրունքդ բաց ,
զետնիքն անցիր : Եւս քու մեր-
3 կութիւնը բացուի՝ եւ նախատիրդ
ալ երեսայ : Եւս վրէժ պիտի
առնեմ , ու մարդու մը միջնորդու-
թիւնը պիտի չըրդուիմ : (Սոյն
4 փրկելն անուրը Լճայի Սարայ-
ուով թէ : անիկայ Խարայէլին
Սուրբն է) : Եւս նստէ , խա-
5 արի մ'ը մօտի՛ ով Բաղդեացու
աղիկ՝ քանզի մեյմին ալ թաղա-
ւորութեանց տիկին պիտի չեղուիս :
Եւս իմ ժողովուրդիս բարկացայ , եւ
6 իմ ժառանգութիւնս պղծեցի , ու
զանոնք քու ձեռքդ տուի : քու ա-
ռանց զթութիւն չըրդուցիր : ձե-
րին վրայ քու լուծդ խիստ ծանրա-
7 յուցիր : Եւս ըսի , Եւս յաւիտեան
տիկին պիտի մնամ : այնպէս որ
ասիկայ մարդի մէջ չըրի , ասոր
8 վախճանը չիշեցիր : Ուս քան
մօտիկ ըրէ՛ ով անհոգութեամբ նըս-
տող հեռուսէր , որ սրտիդ մէջ
կ'ըսես : Եւս եմ , ու ինծմե ուրիշ
չկայ : որեւոր պիտի շնոսիմ ,
ու անգաւակութիւն պիտի չգիտ-
նամ : Եւս աստեղ երկուքն ալ՝
9 թէ անգաւակութիւնը եւ թէ որ-

Դիւ անոր պիտի զայ . եւ բոլոր
անոր դէմ բարկացողները պիտի
25 աւանան : Խարայէլին բոլոր սե-
րունդը Տէրոյմով պիտի արդարա-
նայ ու պիտի պարծենայ :
ԳԼ . ԽԶ
1 Եւ խոնարհեցաւ , Խարա-
մեկցաւ , անոնց կուրքերը
կենդանեցրու . ու անասուններու
վրայ էին : ձեք բնոցուած բնու-
ները յոյնած անասունն ծանրու-
2 թիւն եղան : Եւ անոր ծնեցան ու
մեկտեղ խոնարհեցան : բոլոր ա-
ղաւթիւն կարող չեղան , եւ իրենք
ալ զերութեան դայցին :
3 Եւ ինձի մօտիկ ըրէք՝ ով Հակորին
տունը , ու Խարայէլի տանը բոլոր
մնացորդը , որ ձեզ որովայնէ կը
կրեմ , եւ արդանգէ կը վերցնեն :
4 Սոյն ինչ ձերութիւնը անգամ եւ
նոյն եմ , ու մինչեւ ինչ ակորու-
թեանը եւ ինչ պիտի կրեմ : Եւ
ստեղծեցի ու եւս պիտի վերցնեմ ,
եւս պիտի կրեմ ու պիտի աղա-
տեմ :
5 Օւն որո՞ւ կը նմանցնէք , եւ
որո՞ւ հաւասար կը սեպէք : ինծի
Բն շահութիւն կը չինէք , որ
նման ըլլանք : Բասկէն ոսկի կը
6 թափին ու կշեռով արծաթ կը
կշռեն , վարձքով ոսկերի կը բռն-
նեն , որ անով աստուած կը չինէ :
զանիկայ կը պաշտեն եւ անոր եր-
7 կըրպագութիւն կ'ընեն : Օւ անիկայ
ուսերու վրայ կը վերցնեն կը տա-
նին , իր տեղը կը հաստատեն ու
կը կայան , անիկայ իր տեղէն չար-
ժիր . եւ թէ որ մեկը անոր աղա-
ղակէ , պատասխան չտար : զանի-
կայ իր նեղութիւնէն չազատեր :
8 Երկրի վրէջքէք , ու մարդ եւ
ղիք , միտքերնիդ բերէք՝ ով յան-
9 ցաւորներ , Եւ յաւիտենից Եւս առ-
ջի բաները յիշեցէք : քանզի ես եմ
Մատուած , եւ Բարբէն ուրիշ չկայ :
եւ Եւ Մատուած , եւ ինծի պէս մեկը
10 չկայ : Որ վերջինը սկիզբէն , ու
Եւ չեղածը առաջուրէն պատմե-
ցի : ու կ'ըսեմ թէ Եւ խոր-
հուրդս պիտի հաստատուի , եւ իմ

ամէն կամիս պիտի կատարեմ : Եւ
11 որ արեւելքէն զիշատիւ թողու-
նը կը կանչեմ , եւ հետոս երկրէ՛ իմ
խորհուրդս ի գործ պիտի մարդը .
եւ խօսեցայ ու եւս պիտի կատա-
րեմ : Եւ խորհեցայ ու եւս ի գործ
պիտի դնեմ : Ո՛վ արդարութե-
12 նէ հեռացած խառատիւրոնը՝ ինծի
մօտիկ ըրէք : Եւ արդարութիւնս
մօտեցուցի , անիկայ պիտի չհեռա-
նայ , եւ իմ փրկութիւնս պիտի
չուանայ : ու իմ փառքս Եւս
Խարայէլին Համար Սոյնի մէջ փր-
կութիւն պիտի դնեմ :
ԳԼ . ԽԷ
1 Ո՛վ Խարիւրնի կոյս աղիկ՝ ինչ
ու հողի վրայ նստէ : ով Բաղ-
դեացուց աղիկ՝ զետնի վրայ ա-
ռանց աթոռի նստէ : քանզի մեյ-
մին ալ քնու- ու փառքս պիտի
չեղուիս : Եւ զերիքին քարերը առ ,
2 ալիք արդա . լաւակի հանէ , քը-
ղանցքդ վերցնէ , սրունքդ բաց ,
զետնիքն անցիր : Եւս քու մեր-
3 կութիւնը բացուի՝ եւ նախատիրդ
ալ երեսայ : Եւս վրէժ պիտի
առնեմ , ու մարդու մը միջնորդու-
թիւնը պիտի չըրդուիմ : (Սոյն
4 փրկելն անուրը Լճայի Սարայ-
ուով թէ : անիկայ Խարայէլին
Սուրբն է) : Եւս նստէ , խա-
5 արի մ'ը մօտի՛ ով Բաղդեացու
աղիկ՝ քանզի մեյմին ալ թաղա-
ւորութեանց տիկին պիտի չեղուիս :
Եւս իմ ժողովուրդիս բարկացայ , եւ
6 իմ ժառանգութիւնս պղծեցի , ու
զանոնք քու ձեռքդ տուի : քու ա-
ռանց զթութիւն չըրդուցիր : ձե-
րին վրայ քու լուծդ խիստ ծանրա-
7 յուցիր : Եւս ըսի , Եւս յաւիտեան
տիկին պիտի մնամ : այնպէս որ
ասիկայ մարդի մէջ չըրի , ասոր
8 վախճանը չիշեցիր : Ուս քան
մօտիկ ըրէ՛ ով անհոգութեամբ նըս-
տող հեռուսէր , որ սրտիդ մէջ
կ'ըսես : Եւս եմ , ու ինծմե ուրիշ
չկայ : որեւոր պիտի շնոսիմ ,
ու անգաւակութիւն պիտի չգիտ-
նամ : Եւս աստեղ երկուքն ալ՝
9 թէ անգաւակութիւնը եւ թէ որ-

- բևարութիւնը յանկարծ մէկ օրուան մէջ քու վրադ պիտի դան . քու դիւթութիւններուդ շատութեանը մէջ , և քու անթիւ կատարողութիւններուդ մէջ , անոնք ամբողջ քու վրադ պիտի դան :
- 10 Ու դուն քու շարութեանդ ապաւինեցար ու ըսիր , Տօխ տեսող չկայ : Բնդ գլխէ հանողը քու իմաստութիւնդ ու դիտութիւնդ է . և սրտիդ մէջը ըսիր , Ես եմ :
- 11 ու ինծմէ ուրիշը չկայ : Ենոր համար քու վրադ մէկ ձախողութիւն մը պիտի դայ , ոչ անոր ուսկից ծագիլը պիտի չգիտնաս . և քու վրադ թշուառութիւն մը պիտի իյնայ , ոչ զանկիւս ևս դարձնելու կարող պիտի չըլլաս . ու քու վրադ յանկարծ աւերում մը պիտի դայ , ոչ դուն զանկիւս պիտի չգիտնաս :
- 12 Հիմա քու կախարչութիւններուդ և շատ դիւթութիւններուդ մէջը կեցիք , որոնցմով քու մանկութեանդ 'ի վեր աշխատեալ ես . դուցէ օգուտ մը զանկու կարող ըլլաս :
- 13 դուցէ կարենաս յաղթել : Խորհուրդներուդ շատութեանէ ձանձրացար : Հիմա երկիւրը զննողները , աստեղագետները , նոր ամիսներով զուշակութիւն ընողները թող լընեն , և քու վրադ դալու :
- 14 Լորբէն քեզ ազատեն : Մհան անոր մղկիդ պէս պիտի ըլլան , ոչ զանոնք կրակը պիտի պրեն . իրենց հոգին բոցին զօրութեան պիտի չկրնան ազատել . տաքնալու համար կայծ մը՝ իմ դիմացը նստելու համար կրակ մը պիտի չմնայ :
- 15 Եսպէս պիտի ըլլան քեզի անոնք՝ որոնց հետ աշխատեցար , ու մանկութեանդ 'ի վեր առուտուր ըրիր . ամեն մէկը իր ամսան Էրեւանի յիշուցան պիտի ըլլան , ոչ քեզ ազատող մը պիտի չըլլայ :

ԳԼ . ԻԼ

- 1 Ենցէք ասիկայ՝ ո՞վ է հակորի տունը , որ Խարայէլին անունովը կանուած էք , ու հուգային աղբիւրն ելեր էք , և Տերովը անունովը երգում կ'ընէք , ու Խարայէլին
- Եստուանը կը յիշէք : Բայ ճշմարտութեամբ չէ , ու արդարութեամբ չէ : (Բանդի անոնք Սուրբ քահանային անունովը կը իր լոթին , որուն անունը Իշուգայ Սարաւոյթ է :) Եւ ճիշտնապէս հին ժամանակն 'ի վեր պատմեցի , ու անոնք իմ բերնէս ելան , և զանոնք իմացուցի . զանոնք յանկարծ ըրի , ու եղան : Որովհետեւ գիտէի որ դուն խիստ ես , և քու պարանոցը երկաթէ չիղեր ունի , ու պղնձէ ձախատ մը ունիս : Ուստի քեզի հին ժամանակէն 'ի վեր պատմեցի , ու զեռ չեղած՝ քեզի իմացուցի , որ չըլլայ թէ ըսես , Տանոնք իմ արձանս ըրաւ , և իմ քանդակում ու ձուլածոյ կուռքս հրաշքից : Դուն ետէ լսեցիր . նայէ անոնց ամենը իսպառ-էջաւ . ու դուք զանկիւս պիտի չհրաշարակէք : և քեզի ասիկա ետքը նոր ու ծածուկ բաներ պիտի գիտցնեմ , որ դուն անոնք չգիտցար : Ենոր հիմա ստեղծուեցան , և չէ թէ առաջուց . ու ետ օրես ասաջ զանոնք լսեցիր , որ չըլլայ թէ ըսես : Մհան զանոնք գիտցայ : Դուն ոչ լսեցիր , ոչ ալ գիտցար . և սկիզբէն քու ականջդ չբացուեցաւ . վասն զի գիտցայ որ դուն խիստ նենգաւոր ես , ու դուն որոս վայելեալ պատմար կ'ընուեցար : Ես իմ անուան համար բարկութիւնս պիտի ուշացնեմ . և իմ փառացի համար համբերող պիտի ըլլամ քեզի , որ քեզ չիտրեցնեն : Մհան քեզ մարդիցի , բայց չէ թէ արծաթի պէս . ես քեզ նեղութեան հալոցին մէջ փորձեցի : Ես ինծի համար՝ ինծի համար պիտի ընեմ . քանզի իմ անունս ինչու պղծուի . ու ես իմ փառքս ուրիշին չեմ տար : Ո՞վ է հակոր ու իմ կանաձ Խարայէլ՝ ինծի մտիկ ըլլ . Ես նոյն եմ , առաջինս ես եմ , վերջինս ալ ես եմ : Եւ երկիւրը իմ ձեռքս հիմնեց , ու երկիւրը իմ աջ ձեռքս տարածեց . երբոր նստանք կանչեմ , անոնք մէկտեղ իմ փառք կը կային : Եւ մեզի ժող-

վուեցէք ու մօտիկ ըրէք . անոնցմէ
 թ՛վ պատմեց աս բաները . Տէրոջը
 սիրածը Բարիլոնի մէջ անոր կամ-
 քը 'ի գործ պիտի դնէ , և իր բա-
 զուէրը Բաղդադացոց վրայ պիտի եր-
 15 խնայէ : Եւ 'ս' ևս խօսեցայ , ու
 զանիկայ կանչեցի , անիկայ բերի ,
 և անոր ճամբան յաջող պիտի ըլ-
 16 լայ : Եւնծի մօտեցէք . ասիկայ
 լսեցէք . առաջուց ծածուկ չիօսե-
 ցայ . աս բռնէրը եղած ժամանակէն
 'ի վեր ևս հոն եմ . ու հիմա զիս
 Տէր Լոյսովան ու անոր Զողին խոր-
 17 կեց : Այսպէս կ'ըսէ Տէրը . քու
 փրկիչդ՝ Խարայէլին Սուրբը . ևս
 եմ քու Տէր Մատուածդ , որ քեզի
 օգտակար եղածը կը սորվեցընեմ ,
 ու քալելու ճամբուդ մէջ քեզ կ'ա-
 18 ռաջնորդեմ : Եւրանի թէ իմ պա-
 տուհրանքդ մօտիկ ընէիր . ան ատենը
 քու խաղաղութիւնդ գետի պէս ,
 ու արգարութիւնդ ծովուն ալիք-
 19 ներուն պէս պիտի ըլլար . Եւ քու
 սերունդդ աւազի լսփ՝ ու որովայնիդ
 ծնունդը անոր իւծին լսփ պիտի
 ըլլար . անոր անունը իմ առջեւս
 պիտի չկորուէր , ու չկորսուէր :
 20 Բարիլոնէն ելէք , Բաղդադայի-
 ներէն փախէք . ասիկայ յաղթու-
 թեան երգով պատմեցէք , ու հրա-
 տարակեցէք . ասիկայ մինչև երկրիս
 ծայրը տարածեցէք , ըսելով . Տէրը
 21 իր Հակոբ ծառան փրկեց : Ու
 երբոր զսնոնք անապատներու մէջ
 պտուղուց , չծարաւեցան . անոնց
 համար վէմէն ջուրեր վազբուց .
 վէմը պատուեց ու անկէ ջուրեր
 22 բոխեցան : Մաբարիշտները խաղա-
 զութիւն պիտի չունենան , կ'ըսէ
 Տէրը :

ՊԼ . ԻՌ

1 Ո՛վ կղզիներ՝ ինծի մօտիկ ըրէք ,
 ու թ՛վ ժողովուրդներ՝ հետուէն
 ախնջ տուէք : Տէրը զիս արդան-
 դէն կանչեց . իմ անունս մօրս որո-
 2 վայէն յիշեց . Եւ իմ բերանս
 սրած թուրի պէս ըրաւ , զիս իր
 ձեռքին հովանիին տակը ծածկեց ,
 և զիս փայլուն նետի պէս ըրաւ .
 իր կապարձին մէջը պահեց զիս .

Եւ ինծի ըսաւ , Ղուե իմ ծառաս
 ևս , թ՛վ Խարայէլ՝ որ քեզմով պիտի
 փառաւորուիմ : Ու ևս ըսի , Ղա-
 4 ռապ տեղը աշխատեցայ . և իմ
 զօրութիւնս ոչինչ ու դատարկ տե-
 ղը գործածեցի . բայց իմ իրաւունքս
 Տէրոջը առջեւ է , և իմ գործքս իմ
 Մատուածդս քոյն է : Ու հիմա այս-
 5 ղեւ կ'ըսէ Տէրը՝ որ զիս որովայնէ
 իրեն ծառայ ըլլալու համար ստեղ-
 ծեց , որ Հակոբը անոր դարձընեմ ,
 և Խարայէլ անոր ժողովուր , որ Տէ-
 րոջը առջեւ փառաւորուիմ , և իմ
 Մատուածս ինծի զօրութիւն ըլլայ .
 Եւսպէս կ'ըսէ . Հակոբին ցեղերը՝
 6 Նարէն հաստատելու համար ու Խա-
 րայէլին ազատաւանները դարձընե-
 լու համար իմ ծառաս ըլլալը քեզե-
 քի է . ահա քեզ ազգերուն լոյս
 պիտի դնեմ , որ մինչև երկրին ծայ-
 րը իմ փրկութիւնս ըլլայ :

Այսպէս կ'ըսէ Տէրը Խարայէլին
 7 Փրկիչը՝ անոր Սուրբը անարգուած
 անձին՝ ազգաց ատենի եղողին՝ Իւ-
 խանաց ծառային . Բաղաւորները
 պիտի տեսնեն ու ոտք պիտի ել-
 8 լն . իշխաններն ալ երկրպագու-
 թիւն պիտի ընեն , Տէրոջ համար՝
 որ հաստատարիմ է , Խարայէլ Սուր-
 բին համար՝ որ քեզ ընտրեմ է :
 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ընդունելի
 ժամանակի մը մէջ քեզի լսեցի , և
 փրկութեան օրը քեզի օգնութիւն
 9 ըրի . ու քեզ պահեցի , և ժողո-
 վուրդին ուխտ ըլլալու տուի , որ
 երկիրը հաստատես , ու աւրուած
 ժառանգութիւնները ժառանգեցը-
 նես . Եւ կապուածներուն ըսես ,
 10 Ելէք , ու խաւարի մէջ եղողնե-
 րուն Հայստեղեցէք : Ընդդէմ ճառ
 բաներու վրայ պիտի արածին , և
 անոնց արտաք ամէն բլուրներու
 վրայ պիտի ըլլայ : Ընդդէմ պիտի
 չանօթեման ու չծարաւին , և
 զանոնք խորշակը կամ արեւը պիտի
 չզարնէ . քանզի անոնց որդոմու-
 11 թիւն ընողը պիտի առաջնորդէ
 անոնց , ու ջուրի աղբերակներուն
 քովը պիտի տանի զանոնք : Եւ
 ամէն լեռներս ճամբաներ պիտի
 ընեմ . ու իմ պողոտաներս պիտի

- 12 բարձրանան : Ահա ոմանք հե-
ռուէն , և ահա ոմանք հիւսիսէն
ու արեւմուտքէն . և ոմանք Սինէա-
- 13 յուրք երկրէն պիտի գան : Ո՛վ
երկինք՝ ուրախ եղիք , ու ո՛վ երկիր՝
ցնծութիւն ըրէ , և ո՛վ լեռներ՝
ուրախութեան ձայնով աղաղակե-
ցէք . քանզի Տէրը իր ժողովուր-
դին մխիթարուց թիւն տուաւ , ու իր
անանկներուն ողորմեցաւ :
- 14 Բայց Սիւն ըսաւ , Եհովան
գիւ թողուց , ու Տէրը գիւ մոռցաւ :
- 15 Սիթե կնիկը իր կաթնիկը մանու-
կը կրնայ մոռնալ , անանկ որ իր
որովայնին ծննդեանը վրայ չգլծայ .
թէ և անոնք մոռնան , բայց ես թեզ
- 16 պիտի չմոռնամ : Ահա ես քեզ
իմ ձեռացս մէջ նկարագրեցի . քու
պարիսպներդ միշտ իմ առջիս են :
- 17 Վաւ տղաքներդ պիտի արտորան :
ու քեզ փրցնողները և աւրողները
թեզմէ պիտի ելին : Աչքերդ վերցուր ,
ու բոլորովն նայէ . ամէնքը կը
ժողովուին ու քեզի կու գան . Տէրը
մըտէ որ Խա կենդանի եմ . ան-
շուշտ անոնց ամէնքը զարգւերու պէս
պիտի հաղնիս , և անոնցմով Հարսի
- 19 պէս պիտի զարդարուիս : Վանդի
քու աւերակներդ , ամայի տեւ
զուսներդ . ու քու կործանմանդ եր-
կիրը հիմա իբր բնակիչներուն նեղ
պիտի դայ , և քեզ կլլողները պի-
- 20 տի հնոանան : Վաւ անգաւա-
կութենէդ ետե ծնանելու որդիքդ
քու ականջներուդ պիտի ըսեն ,
Ես տեղը ինծի նեղ է , տեղ տուր
- 21 ինծի որ բնակիմ : Ու գուն քու
սրտիդ մէջը պիտի ըսես , Եսոնք
ինծի ո՛վ ծնաւ , ես անգաւակ ու
ամուլ էի . Ես գերի ու քարոտած
էի , ասոնք ո՛վ մեծցուց . ահա
եւ մինակ մնացեր էի , ասոնք ո՛ր
էին :
- 22 Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան .
Ահա իմ ձեռքս ազդերու փրայ պիտի
վերցնենմ , ու իմ դբօշակս ժողո-
վուրդներու մէջ պիտի կանդնեմ .
և անոնք քու տղաքներդ իբեց ծո-
ցին մէջը պիտի բերեն , ու քու
աղջիկներդ անոնց ուսերուն վրայ
- 23 պիտի վերցուին : Եւ թաղաւոր-

ները քու սնուցիչներդ պիտի ըլ-
լան , ու անոնց թաղուհիները քու
դայեակներդ . երեսներն զետիւնք
ծախելով քեզի երկրպագութիւն պի-
տի ընեն , ու ոտքերուդ փռին պի-
տի լցին , և պիտի դիտնաս որ ես եմ
Տէրը . վասն զի ինծի ապաւինողները
պիտի չամչնան : Սիթե հօգրէն ա-
ւարը կ'առնուի , կամ ահարկու
մարդուն գերի առածը կ'աղաւթի :
Բայց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Հօգրին
գերի առածը անդամ պիտի առ-
նուի , ու բռնաւոր մարդուն աւարը
պիտի ապատուի . ու քեզի հետ
վիճողներուն դէմ ես պիտի վիճիմ ,
և քու տղաքներդ եւս պիտի աղա-
տեմ : Ու քեզ հարստահարող
ներուն իրենց մարմինները պիտի
կերցնենմ , և իրենց արիւնքը նոր
գինիի պէս խմելով պիտի զինու-
նան . և ամէն մարմին պիտի դիտ-
նայ թէ ես եմ Տէրը որ քեզ ա-
ղատեցի , ու քու Վրկից՝ Հակո-
բին Հօգրը :

ՊԼ . Ծ

Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ո՞ր է ձեր
մօրը ապահարգանի թուղթը ,
որով ես զանկիւյ արձակեցի . կամ
ո՛վ է ան պարտատէրս՝ որուն ես
մեղ ծախեցի . ահա դուք ձեր ա-
նօրէնութեանցը համար ծախուե-
ցաք , ու ձեր մայրը ձեր յանցանա-
ցը համար արձակուեցաւ : Եւ ինչ
համար իմ եկած ատենս մարդ մը
չկար , ու կանչած ատենս պատաս-
խան տուող մը չկար . միթէ իմ
ձեռքս բնաւ կարճըցած որ վրկելու
կարող չըլլամ , կամ թէ աղատե-
լու զօրութիւն չունիմ . ահա իմ
սաստելովս ծովը կը ցամաքեցնեմ .
գետերը անապատի կը դարձնեմ .
անոնց ձուկերը փութ չըլլալուն հա-
մար կը հոտին , ու ծաղաւեն կը
մռնին : Երկինքներուն խաւար
կը հաղցընեմ , ու ծածկոցի հա-
մար անոնց վրայ բուրձ կը դնեմ :
Տէր Եհովան ինծի իմաստունե-
րու լեզու տուաւ , որ յովնածին
խօսքով օգնեմ գիտնամ . ամէն
առտուս քեզ կ'արթնցնեն . անի-

- կայ իմ ականջս կ'արթնցնեն , որ
 5 աշակերտներու պէս լսեմ : Տէր
 Լէօնիան իմ ականջս բացաւ , ու
 ևս անձազանդ չեղայ , եւ չդար-
 6 նայ : Իմ կոնսակս՝ զարնողներուն ,
 և այտերս փնտտողներուն տուի .
 իմ երեսս նախատիրքէն ու թուրքէն
 7 շծածկեցի : Բայց Տէր Լէօնիան
 ինծի կ'ազնէ , անոր համար ամա-
 թապարտ պիտի չըլլամ . անոր հա-
 մար իմ երեսս զայլախաղի պէս բ-
 8 րի , ու գլտեմ որ պիտի ստննամ :
 Օհա արդարացիութեամբ մօտ է , ո՞վ
 ինծի հետ պիտի միճի . մէկտեղ
 9 նայ : Եւս Տէր Լէօնիան ինծի պի-
 տի օգնէ , ո՞վ է անիկայ որ զիս
 յանցաւոր պիտի հանէ . ահա ա-
 մենք հանդերձի պէս պիտի մաշին ,
 ցեցը պիտի ուտէ զանոնք :
 10 Չեր մէջը Տէրոջմէ փախող ,
 անոր ծառային ձայնը մտիկ ընող
 ո՞վ կայ , որ մօթի մէջ կը քալէ
 ու ընաւ լոյս լուսնի . թող անիկայ
 Տէրոջ անուանը ապաւինի ու իր
 Եստուծոյն կոխքնի :
 11 Եւս դուք ամենքդ՝ որ կրակ կը
 փառէք , ու կայծերով կը ջրհապա-
 տիք . ձեր կրակին լուսովը ու ձեր
 փտած կայծերուն մէջը քալեցէք .
 ասիկայ ձեզի իմ ձեռքես պիտի ըլ-
 12 լայ , դուք տրամուծեամբ պիտի
 պատկիք :

ՊԼ. ԾԵ

- 1 Ո՛վ դուք՝ արդարութեան հե-
 տնողներ . ո՞ր Տէրը փնտտողներ
 ինծի մտիկ ըրէք . դուք ան վէմին
 նայեցէք , ուսկից որ կարուցայք ,
 և ան դուրսն փոսն , ուսկից որ
 2 փորուցայք : Չեր հօրը Երրահա-
 մին ու ձեզ ծանաղ Սարային
 նայեցէք . քանզի անիկայ կանչեցի
 որ մէկ հարդ լինէր , և զանիկայ
 3 օրհնէր ու բազմացուցի : Ասան
 զի Տէրը Սիօնը պիտի մխիթարէ ,
 անոր բոլոր աւերակները պիտի
 մխիթարէ . և անոր անապատը Լե-
 4 ղեմի պէս , ու անոր ամպրութիւնը
 Տէրոջը դրախտին պէս պիտի ընէ :

անոր մէջը ցնծութիւն և ուրախու-
 թիւն , զովութիւն և օրհնութեան
 ձայն պիտի գտնուի : Ո՛վ իմ ժո-
 4 ղովուրդս՝ ինծի մտիկ ըրէ , ո՞վ իմ
 ազգս՝ ինծի ականջ տուր . քանզի
 ինծմէ օրէնք պիտի ելլէ , և իմ
 իրաւունքս ժողովուրդներուն լոյս
 ըլլալու համար պիտի հաստատեմ :
 5 Իմ արդարութիւնս մօտ է . իմ
 փրկութիւնս ելած է . ու իմ բա-
 զուկներս ժողովուրդները պիտի դա-
 տեն . կղզիները ինծի պիտի յու-
 սան , և իմ բազուկիս պիտի ապա-
 6 տինն : Եւս քերէնդ վեր վերցուցէք
 դէպ 'ի երկինքը , ու փոր նայեցէք
 դէպ 'ի երկիրը . քանզի երկինքը
 ծուխի պէս պիտի անցնի , ու եր-
 կիրը հանդերձի պէս պիտի մաշի .
 նմանապէս անոր բնակիչներն ալ
 պիտի մեռնին . բայց իմ փրկու-
 թիւնս յաւիտենական պիտի ըլլայ ,
 ու իմ արդարութիւնս պիտի ըլ-
 7 պակսի :

Ինծի մտիկ ըրէք՝ ո՞վ արդարու-
 թիւն ճանչցողներ , և իմ օրէնքս
 ձեր սրտին մէջը պահէ ժողովուրդ .
 մարդոց նախատիրքէն մի՛ փախաք ,
 ու անոնց բամբասանքէն մի՛ զար-
 8 հուրիք : Ասան զի ցեղը պիտի
 ուտէ զանոնք հանդերձի պէս , և
 մէջը պիտի ուտէ զանոնք բուրդի
 պէս . բայց իմ արդարութիւնս
 յաւիտեան , ու իմ փրկութիւնս
 ամէն դարերու մէջ պիտի ըլլայ :

Երթնցիր , արթնցիր , ո՞վ
 Տէրոջը բազուկը՝ զօրութիւն հա-
 9 գիր . արթնցիր առջի օրերուն
 պէս , շատոնցմէ անցած դարերուն
 պէս . դուն անիկայ ջե՛ս որ Սա-
 հարը ջարդեցիր ու վիշապը վիրա-
 10ւորեցիր : Դուն անիկայ ջե՛ս որ
 ծովը մեծ անդունդին լուրերը ցամ-
 քեցուցիր , և ծովուն խորունկ տե-
 ղուանքը ճամբայ ըրիր , որ փըր-
 11կուածները անի՛ անցնին : Ու Տէ-
 րոջը փրկածները պիտի դառնան ,
 ու երգերով Ասան պիտի դան , և
 անոնց զիւնն լլայ յաւիտենական
 ուրախութիւն պիտի ըլլայ . անոնք
 ցնծութիւն և ուրախութիւն պի-
 տի ստանան , տրամուծիւնը ու

Հեծութիւնը առնելու պիտի հե-
ռանայ :

- 12 Իս եմ, ես եմ որ մեզ կը մխ-
թարեմ . դուն հով ես որ մահկա-
նացու մարդէն, ու խոտի նմանելու
13 մարդու զաւակէն կը վախնաս . Ին-
քեզ ստեղծող՝ երկինքները տարա-
ծող ու երկրին հիմերը դնող Տէրը
կը մոռնաս . ու բռնաւորին սրտմը-
տութենէն միշտ ամէն օր կը վախ-
նաս, իրր թէ հեղ կորսնցընելու
պատրաստուած է . բայց հիմա ո՞ր
է բռնաւորին սրտմութիւնը :
- 14 Ապաւաճող շուտով պիտի արձը-
կուի, ու դուրին մէջը պիտի չմու-
նի, և իր հացը պիտի չպակսի :
- 15 Վանդի քու Տէր Մատուածդ ես եմ՝
որ ծովը կը յանդիմանեմ, երբոր
անոր ալքքները կը դռան . իմ
16 անունս Եհովայ Սարաւովիմ է : Ու
իմ խօսքերս քու բերանդ դիւի, և
քեզ ձեռքիս հովանիովը ծածկեցի,
որ երկինքը հաստատեմ, ու երկրին
հիմերը դնեմ, և Սիօնին ըսեմ .
Վառն իմ ժողովուրդս ես :
- 17 Երթնցիր, արթնցիր ա- ել՛ք
հով Երուսաղէմ, որ Տէրոջը ձեռ-
քէն անոր բարկութեանը բաժակը
18 մրուրը քամելով խմեցիր : Եսոր
բուրը ծնած որդիներէն՝ իրեն ա-
ռաջնորդող չկայ, ու բուրը մեծ-
ցուցած աղաքներէն՝ իրեն ձեռնաու-
19 չկայ : Ես երկու բաները քեզի
պատահեցան, ո՞վ քեզի պիտի
ցաւի . կործանում ու կոտորած,
սով ու սուր . քեզ ինչով մխի-
20 թարեմ : Վառն աղաքդ մարած՝
ամէն փողոցներուն զուլիսը կը
պառկին, որոգայթի մէջ բռնուած
յամպրի պէս . անոնք Տէրոջը բար-
կութեամբը՝ քու Մատուածդ յան-
դիմանութեամբը լկտուած են :
- 21 Ուրեմն ասիկայ մօիկ ըրէ՝ հով ու
ղորմելի, որ արած ես, բայց դի-
22 նիէն չէ : Երապէս կ'ըսէ քու Ե-
հովայ Տէրդ, և քու Մատուածդ՝
որ իր ժողովուրդին դատը կը
պաշտպանէ . Եհնա քու ձեռքեղ-
թմրութեան բաժակը, իմ բար-
կութեանս բաժակին մրուրը առի .

զանիկայ մէյմն ալ պիտի չիմես .
Ինչ զանիկայ քեզ հարստահարող- 23
ներուն ձեռքը պիտի դնեմ, որոնք
քու անէիդ կ'ըսէին : Հիտէ՛ որ անց-
նինք . ու դուն կոնակի՝ անցնողնե-
րուն համար՝ դետնի պէս ու փողոցի
պէս դերի :

ԳԼ . ԾԻ

- Երթնցիր, արթնցիր, քու 1
գորութիւնդ հազրի՝ հով Սիօն .
քու փառաւոր հանդերձներդ հա-
զրի՝ հով Երուսաղէմ՝ սուրբ քա-
ղաք . քանից մէյմն ալ անթշիատ
ու պիղծ մէկը քու մէջ պիտի չը-
մանէ : Փառն քեզմէ թօթով՝, 2
եւ նստէ՝ հով Երուսաղէմ . քու
պարանոցիդ կապերը քակէ՝ հով
Սիօնի դերի ալքիկը : Վասն զի 3
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Չրի ծախուե-
ցար, և առանց ստակի պիտի փըր-
կուիք : Վանդի Տէր Եհովան 4
այսպէս կ'ըսէ . Իմ ժողովուրդս
առաջ Եդիպտոս իջաւ, որ հոն
պանդխտութիւն ընէ . ու Մտրիս-
տանցիք առանց պատճառի անոր
բռնութիւն ըրին : Ինչ հիմա հոս 5
ի՞նչ ունիմ՝ կ'ըսէ Տէրը, որ իմ
ժողովուրդս պարսպ տեղը քշուե-
ցաւ . անոր վրայ իշխողները զան-
կը պողպացընեն, կ'ըսէ Տէրը, ու միշտ
ամէն օր իմ անունս կը հայհոյուի :
Եսոր համար իմ ժողովուրդս պիտի 6
դիտնայ իմ անունս . ասոր համար
ան օրուան մէջ պիտի գէտնայ, թէ
ես ան եմ՝ որ կը խօսէի . ահա ես
եմ :
- Ի՛նչ գեղեցիկ են լեռներուն վը- 7
րայ անոր ծաքերը, որ աւետիս կը
բերէ, խաղաղութիւն կը քարոզէ .
բարութեան աւետիս կը բերէ,
փրկութիւն կը քարոզէ, ա- Սիօ-
նին կ'ըսէ, Վառն Մատուածդ կը
թաղաւորէ : Վառն պահապան 8
ներդ ձայն պիտի վերցընեն, ցըն-
ծութեան ձայնով միարեան պիտի
երգեն . քանզի երբոր Տէրը Սիօնը
ետ դարձընէ, անոնք յայտնապէս
պիտի տեսնեն : Ո՞վ երուսաղէմի 9
աւերակներ՝ ցնծութեան ձայնով
մէկտեղ աղաղակեցէ՛ք . քանզի

30 Տէրը իր ժողովուրդը մոխրացրեց, ու իշխուսադէմը փրկեց: Տէրը իր սուրբ բազումը մեղացուց բոլոր ազգաց աշխարհուն առջևը, ու երկրիս ամեն ծայրերը մեր Մատուռոյն փրկութիւնը պիտի տեսնեն:

11 Վառուեցէք, լաւաւեցէք, անկէ ելէք: պիտի բանի մի դպչեք. անոր մէջէն ելէք: մարտիր կըլի՝ ո՛վ Տէրոջը սպասները վերցնողներ:

12 Վանգի չէ թէ արտորարով պիտի ելլէք, և չէ թէ փախչելով պիտի երթաք: Հապա Տէրը ձեր առջևէն պիտի երթայ, ու խարայէլն Մատուածը ձեզի թիկնապահ պիտի ըլլայ:

13 Մահ իմ ծառաս յաճողութիւն պիտի գտնէ և պիտի մեծնայ, ու պիտի բարձրանայ ու խիստ պիտի փառաւորի: Ինչպէս որ շատերը փախ վրայ ապշեցան, (անոր երեսը մարդու երեսէն, ու կերպարանքը մարդու որպէս զոյն աւելի աւրած ըլլալուն համար,) Մշակեալ շատ ազգեր պիտի դարձանք, թաղաւորները անոր առջևը իրենց բերանը պիտի դոյնն: վասն զի իրենց չպատմուածը պիտի տեսնեն, և իրենց չսածը պիտի իմանան:

ԳԼՈՒԽ ԶԵՄ

1 Ո՛վ Հաւատաց մեր պատգամը լուրին, ու Տէրոջը բազումը որո՞ւ յայտնուեցաւ: Վանգի անիկայ անոր առջևը մատաղատունի պէս և ծարաւուտ երկրէ ելող արմատի պէս բուսաւ: անիկայ կերպարանք կամ վայելչութիւն չունէր՝ որ անոր նայէինք, ոչ ալ անանկ երեւոյթ:

3 մը որ անկէ ատարեկեան: Մնիկայ մարդոցմ անարգուեցաւ ու երեսէ ձգուեցաւ: վրայ տէր ու ցաւոց տեղակի եղաւ, և անկէ երես դարձնելու մարդու պէս եղաւ: անարգուեցաւ, ու զանիկայ չարգեցինք:

4 Խրաւցընէ անիկայ մեր ցաւերը վերցուց, ու մեր վնասները իր վրան առաւ: և մնալ զանիկայ վերաւորուած, Մատուած զարուած ու շարիքի հանդիպած սեպեցինք:

5 Բայց անիկայ մեր մեղքերուն հա-

մար վերաւորուեցաւ, և մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ: մեր խաղաղութեան պատիւը անոր վրայ եղաւ, և անոր վերքերովը մենք բժշուեցանք: Մնալս ոչխարներու պէս մոլորեցանք: ամեն մէկերնիս իր ծախուն դարձաւ: և Տէրը մեր ամենուն անօրէնութիւնը անոր վրայ դրաւ: Մնիկայ անիկաւութիւն կրեց ու շարժուեցաւ, բայց իր բերանը չբացաւ: մորթուելու տարուող ոչխարի պէս, ու իր խռնողներուն առջևը մոռնալ կեցող մարդի պէս անանկ իր բերանը չբացաւ: Վեհ զութեամբ և զատապարտութեամբ վերցաւ: ու անոր աղգատու մը ո՛վ կրնայ պատմել: Բանդի անիկայ կենդանեաց երկրէն կտրուեցաւ: անիկայ իմ ժողովուրդիս յանցանքին համար զարնուեցաւ: Եւ անոր զերեզմանը ամբարիշտներու հետ դրուեցաւ: բայց երբոր մեռաւ, հարուստին հետ եղաւ: Բանդի անիկայ անօրէնութիւն մը չգործեց, ու անոր բերնին մէջ ննէ զութիւն մը չգոմուեցաւ: Բայց Տէրը հաճեցաւ որ զանիկայ ծեծելով ցաւեղաւ մասուն: անոր անձը մեղաց համար զո՞ւ ընեղէր: և որք անիկայ սերունդ պիտի տեսնէ, ի՞նչ օրերը պիտի երկնցընէ, ու Տէրոջը կամքը անոր ձեռքովը պիտի յաճողի: Եւ անմիջ աշխատու-

11 թեանը պատգամ տեսնելով՝ պիտի կշտանայ: իմ արդար ծառաս իր դիտութեամբը շատերը պիտի արդարացընէ, քանզի անոնց անօրէնութիւնները ինքը պիտի կրէ: Եւ մեր համար մեծերուն հետ բաժին պիտի տամ անոր, և հօգնելուն հետ աւարէն բաժին պիտի առնէ: քանզի իր անը մահուան մատուց, ու յանցաւորներու հետ սեպուեցաւ: և շատերուն մեղքը վերցուց, ու յանցաւորներուն համար միջնորդութիւն ըրաւ:

ԳԼՈՒԽ ԶԵՄ

Ո՛վ չնանող ամուլ՝ ցնծաւ: Ժվ ծնեղական ցաւ չբաշտ՝ ցնծու-

- թեամբ դու՛ն և աղաղակե՛ք . քան-
 զի երեսն՝ ձդուածին տղաքները
 էրիկ ունեցողին տղաքներն չատ-
 2 պիտի ըլլան , կ'ըսէ Տէրը : Ա՛ր-
 քանիդ տեղը լայնցո՛ւր , ու . քու
 ընակարանիդ . վարդաղայրները տա-
 րածուին . մի՛ խնայիր . չուաններդ
 երկընցու՛ր , ու ցիցներդ ամուրցու՛ր :
 3 Վանգի՛ աջ ու ձախ կողմը պիտի
 տարածուին . և քու սերունդդ
 ազգի պիտի ժառանգէ , ու աւերած
 քաղաքները ընակիչներով պիտի
 4 լեցունէ : Ո՛ր վախճան , վասն զի
 պիտի չամէնաս . ու մի՛ պատկա-
 ռիր , վասն զի պիտի չնախատուիս .
 քանզի քու մանկութեանդ ամենթը
 պիտի մոռնաս , և քու որբւարու-
 թեանդ . նախատո՛նքը մէյմըն ալ
 5 պիտի չիշխես : Վանգի՛ քու էրիկդ
 քու Ստեղծիչդ է , անոր անունը
 Նահօմայ Սարաւովթ է . ու քու
 Փրկիչդ Խարայէլն Սուրբն է , ա-
 նիկայ բոլոր երկրին Մատուածը
 6 պիտի կոչուի : Վանգի՛ Տէրը
 չեզ՝ երեսն ձդուած և հողուով վըշ-
 տացած կնկան պէս . ու մերժուած
 նորահասակ հարսի պէս կանկեյ ,
 7 կ'ըսէ քու Մատուածդ : Փոքր
 վայրկեան մը չեզ թողուցի , բայց
 մեծ ողորմութիւններով չեզ պիտի
 8 ժողջեմ : Վի՛շ մը սքամտու-
 թեամբ՝ մեկ վայրկեան մը երեսս
 չեզմէ ծածկեցի , բայց յաւիտե-
 նական ողորմութիւնով չեզի պիտի
 ողորմիմ , կ'ըսէ քու Փրկիչդ Նահո-
 9 վան : Վանգի՛ ասիկայ ինծի՝ Նոյի
 ջուրերուն պէս է . ինչպէս որ եր-
 դուս՝ ըրի թէ՛ Նոյի ջուրերը մէյ-
 մըն ալ երկրի վրայ չանցնին , այն-
 պէս ալ երդուս՝ ըրի որ չեզի չը-
 բարկանամ , ու չեզ չյանդիմն-
 10 նեմ : Վանգի՛ լեռները պիտի
 վերնան և բլուրները պիտի սա-
 անին . բայց իմ ողորմութիւնս
 չեզմէ պիտի չվերնայ . ու իմ խա-
 ղաղութեանս ուխտը պիտի չտասա-
 նի , կ'ըսէ Տէրը որ չեզի կ'ողոր-
 11 մի : Ո՛վ փոթորիկէ՛ զարնուած
 անմխիթար ողորմելի , ահա ես քու
 քարերդ գոյնջոցն պիտի դնեմ , ու
 չեզ չափեղաններով պիտի հիմնեմ .

1 իւ քու մարտկոցներդ կարմիր յա-
 կինթներով , ու դռներդ կարկենա-
 ներով , ու բոլոր պարիսպներդ
 թանկագին քարերով պիտի չի-
 2 նեմ : Իւ քու բոլոր որդեդ՝
 Տէրոջմէ սորված պիտի ըլլան , ու
 քու որդեղ խաղաղութիւնը չատ
 պիտի ըլլայ : Վասն արդարու-
 թեամբ պիտի հաստատուիս . բո-
 նու թեմէն հեռու պիտի ըլլաս որ
 չվախնաս , ու արհաւիրքն՝ որ չի-
 3 զի մոռնայ : Ահա անշուշտ ժո-
 ղով պիտի ընեն , Բայց ինծմէ չէ .
 ո՛վ որ քու վրադ ժողովուի , քու
 կողմը պիտի դառնայ : Ահա կը-
 4 րակի մէջ ածուխները վըշո՛ւ և իր
 զործքին համար զործիք չինող
 դարբինը ես ստեղծեցի , ու աւրե-
 5 լու համար կործանողը ես ստեղծե-
 ցի : Վեզի դէմ չիտուած զործիքը
 17 ամենեւին պիտի չխաջողի , և քու
 վըադ դատաստանի ելլող ամէն
 լեզուն պիտի դատապարտուի .
 Տէրոջն ծառաներուն ժառանգու-
 թիւնը սսիկայ է , ու անոնց ար-
 դարութիւնը ինծմէ է , կ'ըսէ Տէ-
 րը :

ԳԼ . ԾԵ

Ո՛վ բոլոր ծառածներ՝ ջուրերոնն
 1 եկէք և ստակ չունեցողներ՝ ե-
 կէք , ծախու առէք ու կերէք .
 եկէք առանց ստակի և առանց գնոյ
 դինի ու կաթ ծախու առէք : Իմ-
 2 չո՛ւ ձեր ստակը կը վասնե՛ք չէ
 թէ հացի համար , և ձեր վատար-
 անանկ բանի համար՝ որ չկրողը-
 ներ . ու շաղթութեամբ ինծի՛ մոխի
 3 ըրէք , որ բարիքներ ուտէք , ու
 ձեր հողին պարարտութեամբ զը-
 ւարճանայ : Չեր ականջը խոնար-
 հեցուցէք ու ինծի՛ եկէք . մոխի
 4 ըրէք , ու ձեր հողին պիտի ապրի .
 և ձեզի հետ յաւիտեանական ուխտ
 մը պիտի ընեմ , Վասիթի՛ն միա-
 5 յուն ողորմութիւններէ չեզ՝ որ-
 ւել : Ահա զանիկայ ժողովուրդ-
 ներուն վկայ՝ աղցերուն առաջնորդ
 ու հրամանատար դրի : Ահա չը-
 6 զիտցած աղցդ պիտի կանչես , և
 չեզ չճանչող աղցերը չեզի պի-

տի գիմնն , քու Տէր Աստուծոյդ համար ու Խարպէին Սուրբին համար , քանզի անիկայ քեզ փառաւորեց :

- 6 Տէրը փնտռեցէք , քանի որ անիկայ կը գտնուի . զանիկայ կանչեցէք , քանի որ անիկայ մօտ է :
- 7 Ճող ամբարիշտը իր ճամբայէն աւանդէն մարդը իր խորհուրդներէն հրաժարի . և Տէրոջը դատնայ , ու անիկայ պիտի որդորմի անոր . ու մեր Աստուծոյն , ինչու որ անիկայ առատապէս կը ներէ . Վանդի իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդները չեն , ու ձեր ճամբաները իմ ճամբաներս չեն , կ'ըսէ Տէրը .
- 9 Հապա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է , այնչափ ալ իմ ճամբաներս ձեր ճամբաներէն բարձր են , և իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդներէն : Ասան զի ինչպէս որ անձրեւը ու ձիւնը երկինքէն կ'իջնէ . և հոն չդառնար , հապա երկիրը կ'ոռոգէ , ու զանիկայ պողպարէր և արդաստան կ'ընէ , ու ցանողին հունտ' և ուտողին հաց կու տայ ,
- 11 Իմ բերնէս ելած խօսքն ալ այնպէս պիտի լլայ . ինծի պարապ պիտի չդառնայ , հապա իմ կամքս պիտի իրականի , ու յաջողութեամբ 'ի դործ դնէ առ բանս' որուն համար զանիկայ իրկեցի : Վանդի ուրախութեամբ պիտի ելլէք , ու խաղաղութեամբ պիտի առաջնորդուի . լեռները ու բլուրները ձեր առջևէն յնձուխեամբ պիտի աղաղակեն , և դաշտերուն բոլոր ծառերը ծափ պիտի զարնեն : Ճուռփին տեղը մայր , ու դժնիկին տեղը մրտնի պիտի բուսնի . և առիկայ Տէրոջը անուանը փառք համար անջինջ ու յաւիտենական նշան մը պիտի լլայ :

ՊԼՈՒԽ ԾՈՋ

- 1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Խրաւուծըք պահեցէք , ու արդարութիւն բրէք . քանզի իմ փրկութիւնս գալու , ու արդարութիւնս յայտնուելու մօտ է : Երանի' ան մարդուն որ ասիկայ կ'ընէ , ու մարդու որ

դիմն' որ ասիկայ ամուր կը բռնէ , այնքան շարափը կը պահէ , ու զանիկայ չպղծեր , և ամէն անիւրաւութիւն ընելէն իր ձեպը կը պահէ :

Ու Տէրոջը յարող օտարականի որդին թող չզրուցէ ըսելով . Տէրը զիս իր ժողովուրդէն բոլորովին զատեց . ու ներքինն ալ թող չըսէ , Վհն ես չոր ծառ մին եմ : Վանդի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Վն ներքինիներն , որոնք իմ շարափներս կը պահեն , և ինծի համոց եղածը կ'ընտրեն , ու իմ ուխտս մէջ հաստատ կը կենան , Մոնց' իմ տանս մէջ և պարիսպներուս մէջ' տղայներէ ու աղջիկներէ աւելի անոնց յաւիտենական անուն պիտի տամ , որ պիտի չպակսի : Եւ ան օտարականի որդիքը որ Տէրոջը յարեր են' անոր ծառայութիւնը ընելու , Տէրոջը անունը սիրելու , ու անոր ծառաներ ըլլալու համար , այսինքն ամէն անոր որ շարափը կը պահեն ու չեն պղծեր , և իմ ուխտս մէջ հաստատ կը կենան , Օւանոնք ալ իմ սուրբ լեռս պիտի բերեմ , և իմ աղօթքի տանս մէջ զանոնք պիտի ուրախացնեմ . աւանոց որդակէզները ու զոհերը իմ սեղանիս վրայ ընդունելի պիտի ըլլան , քանզի իմ տունս բոլոր աղօղերուն համար աղօթքի տուն պիտի կոչուի : Այսպէս կ'ըսէ Տէր Վհն . վան , որ Խարպէին արտուածները կը ժողովէ . անոր ժողովուածներուն վրայ առիւծէր ալ պիտի ժողովմ' անոր :

Ո՛վ դաշտի բոլոր զագաններ , ո՛վ անտառի բոլոր զագաններ' ուտելու եկէք : Մեր բոլոր պահապանները կոյր են , բան չընէ զիտեր . աւանդն ալ համր շունք են , հաջելու կարող չեն . անոնք կը ցնորին , կը պառկին , քունը կը սիրեն . Վրո՛ շատակեր ու անցագ շունք են , ու անոնք իմացողութենէ զուրկ ճովիւններ են . ամէնքը իրենց ճամբաներուն դարձան' ամէն մէկը իր կողմէն իր անիրաւ վաստակը փութելով :

12 — Եւ իշխեալ, զինի բերեմ,
ու ցրիով արբենանք. վաղն ալ
աս որուան պէս — ալ աւելի ա-
ռատ պիտի ըլլայ :

ՊԻՆ. ԵՐԻՆ

- 1 Երդարը կը կորսուի, և ուշա-
դուրս թիւն ընող մարդ չկայ.
ու բարի մարդիկը աշխարհէն կը
վերցուին, առանց մեկու մը իմա-
նալուն թէ արդարը չարիքին երև-
2 սեն կը վերցուի : Եւ իսկ խաղա-
ղութեան մէջ կը մտնէ. ուղղու-
թեամբ քաղաքները իրենց անկո-
ղիններուն վրայ հանգստութիւն կը
3 դասեն : Բայց դուք մի վշուկի
որդիք, շնացողի ու պոռնիկի սե-
4 բունդ՝ հոս մտնեցէք. Վառ ռժ-
ծաղք կ'ընէք. ձեր բերանը որոշ-
վայ կը լայնցընէք, — լեզուներդ
կ'երկնցընէք. Եւ որ դուք ան-
բնութեան զաւակներ ու ստու-
5 թեան սերունդ էք : Վառք ամեն
կանանց ծառերու տակ՝ դէպ ՚ի
կուռերուն ցած թափեցէք կը տաք-
նայ : Եղբայները ձորերու մէջ՝ վե-
մերու խոռոչներուն մէջ կը մոր-
6 թէք : Վառ բաժինդ ձորին տա-
փակ բաբերուն մէջն է : Բու վիճակդ
անոնք են անոնք. անոնց անգամ
նուէր թափեցիր, ընծայ մատու-
ցիր : Երթէ ևս ասոնց կրնամ
7 համբերել : Վառ քու անկողնիդ
բարձր ու վերայած լիտան վրայ
դրիր : Հոն ալ զոհ ընելու ելար :
- 8 Եւ դունքուն ու դրամդներուն և
տեւք քու յիշատակդ դրիր. քանզի
ինծմէ ուրիշ քու անձը մերկայու-
ցիր, ու վեր ելլելով անկողնիդ
լայնցուցիր. և անոնց հետ դաշ-
նադրութիւն ըրիր : անոնց անկո-
ղներ սկսեցիր, ու անոր համար
9 տեղ պատրաստեցիր : Եւ թա-
զաւորին քովը հարստեան եղով դա-
ցիր, ու անուշահոտութիւններդ
շաղկապիր, և զեակալաներդ հե-
ռուոր տեղուանք խրկեցիր, ու
ինքնդնդ մինչև դժոխքը իջնու-
10 ցիր : Վառ ճամբուդ երկայնու-
թեանն յոգնեցար : Բայց Շնայ չկայ
չցախը. քու ձեռքիդ կանաքը դը-

տար : անոր համար լիտեցար :
Եւ դուն որմէ՞ զարհուրեցար ու 11
վախեցար, որ ստախոս ելար, և զիս
չիմեցիր : ու սիրող չորիք : Եւ
որ իմ շատոնցմէ լուս կենալուս
համար է որ ինծմէ չես վախեցար :
Եւ քու արդարութիւնդ ու դործ- 12
քերդ պիտի հրատարակեմ, որ ա-
նոնք քեզի օգուտ պիտի չընեն :
Երբ որ դուն աղաղակես, թող 13
քու ժողովներդ քեզ փրկեն :
Բայց ամենը հովը պիտի տանի,
մէկ շուն մը զանազ պիտի առնէ.
սակայն ինծի յուսացողները երկիրը
իրբե կալուածք պիտի ստանան, ու
իմ սուրբ լեռն պիտի ժառանգեն :
Եւ պիտի ըսեն : Բարձրացուցէք, 14
բարձրացուցէք. ճամբայ պատրաս-
տեցէք, խոշ իմ ժողովուրդիս ճամ-
բայն վերցուցէք : Վանդի այսպէս 15
կ'ըսէ Բարձրը ու Բարձրաւոր՝ որ
յաւիտենակաւութեան մէջ կը բը-
նակի, ու անոր անունը Սուրբ է :
Եւ բարձր ու սուրբ Գեղ կը ընա-
կիմ : Բայց կոտրած ու խոնարհ
Հոգի ունեցողին հետ եմ, որ խո-
նարշներուն հոգին կենդանացնեմ,
և կոտրած սիրտերը սպրդեցնեմ :
Վանդի յաւիտեն պիտի չլիճիմ, 16
ու միշտ պիտի ջարականամ. վառ
զի իմ առջև հոգիները պիտի
մարելին, և ան կենարեւր՝ որ ևս
ստեղծեցի : Եւ որ ազահութեանը 17
անորեւութեանը համար բարկա-
ցայ, ու զանիկայ զարկի, Ի Ե-
րեւ ծածկեցի ու սրտեցայ : և
սպաստմբ իր կամայք ճամբուն
հետեւեցաւ : Եւ որ ճամբաները 18
տեսայ, ու զանիկայ պիտի բժշ-
կեմ, և անոր առաջնորդութիւն
պիտի ընեմ, ու զանիկայ ու անոր
սպաստները պիտի միութեամբ :
Երթունքներուն պտուղը ևս կը 19
ստեղծեմ. խաղաղութիւն՝ խաղա-
ղութիւն ըլլայ հետուն եղողին և
մտք եղողին կ'ըսէ Տէրը : ու ևս
զանիկայ պիտի բժշկեմ : Բայց 20
ամբարիշտները արեւուփ ծովու պէս
են, որ չկրնար հանդարտիլ, որ
անոր ջրերը տիգիմ ու զիս դուրս
կը նետեն : Բարձրեւորները խա- 21

ղաղութիւն պիտի չունենան, կ'ըսէ իմ Մատուածս :

ՊԼ. ԾԹ.

- 1 | Լարթրաճանցն կանչէ և մի ինա-
յիւր, ձայնդ փողի պէս բարձրա-
ցուի : և իմ ժողովուրդիս՝ իրենց
յանցանքը, ու Հափորին տանը
- 2 | իրենց մեղքերը պատմէ : Լայց
անոնք ամէն օր զիս կը փնտռեն :
և իմ ճամբաներս գիտնալու կը
փափարին, անոանկ ազգի մը պէս՝
որ արդարութիւն կ'ընէ, ու իր
Մատուծոյն իրաւունքը զանց չընեն :
- 3 | Ինծի արդարութեան կանոնները կը
հարցընեն, Մատուծոյ մատենալու
կը փափարին : Ու ի՞նչ : Սենք
ինչու՞ ծոմ պահեցիր, և դուռն
չտուար, մեր անները չարարե-
ցինք, ու դուռն չփոցար : ասն ձեր
ծոմապահութեան օրը ձեր բաղ-
ձանքը կը կատարէք, և ձեր ամէն
պահանջները խառնութեամբ
- 4 | կը պահանջէք : Եւսն կոխի ու
մէջի համար և չարութեան բռնու-
ցով զարնելու համար ծոմ կը պա-
հէք : աս օրուան պէս ծոմ մի՞ պա-
հէք, որ ձեր ձայնը բարձրերը լսել
- 5 | տար : Իմ բնորած ծոմապահու-
թիւնս, ու մարդու մը իր անձը
խոնարհեցնելու օրը աշխպէս կ'ըլ-
լայ : իր գլուխը կնիւնի պէս ծռե-
լով, և ի՞նչ պաշտէք : քուք ու մեխի
տարածելով ի՞նչ : ասիկայ ծո-
մապահութիւն ու Տերոջը ընդու-
- 6 | նելի՞ օր պիտի անուանեն : Եւսն
աս է իմ բնորած ծոմապահութիւ-
նըս, որ անիրաւութեան կապերը
քակեն, և լուծին կապերը թուլ-
ցնեն, ու հարստահարութիւն
կրողները ազատ թողուն, և ամէն
- 7 | լուծը կտորեն, Վու հաղդ անօ-
թիին լաժնեն, և թափառական
անանկները տունդ ընդունին, երբ
որ մերկ մը տեսնեմ՝ զանիկայ հա-
գուցընեն, ու քու մարմնէդ քեզ
- 8 | չպահեն : Եւսն ատենը քու լոյսդ
առաւօտի պէս պիտի ծագի, ու
բժշկութիւնդ շուտով պիտի յայտ-
նուի : և քու արդարութիւնդ
քու առջևէդ պիտի երթայ, ու

Տերոջը փառքը քու ետեւդ քեզ
պիտի պատպանէ : Եւսն ատենը 9
պիտի կանչես, և Տէրը պատաս-
խան պիտի տայ : պիտի աղաղակես,
ու անիկայ պիտի ըսէ՝ Եւսն ևս :
Ինչ որ քու մէջէդ լուծը, մատով
ցուցընենք : ու քար խօսքերը վեր-
ցընեն : Ինչ որ անօթին յօժարու- 10
թեամբ կերակրես, և կարօտին հո-
ղին կշտացընես : ան ատենը քու
լոյսդ խաւարի մէջ պիտի ծագի,
ու քու խաւարդ կէս օրուան պէս
պիտի ըլլայ : Եւ Տէրը միշտ քեզ 11
առաջնորդութիւն պիտի ընէ, ու
քու հոգիդ երաշտութեան ա-
տենը պիտի կշտացընէ, և ոսկոր-
ներդ պիտի զօրացընէ : ու դուռն
ջորրի պարտեղի պէս և ջուրը
չպակտող աղբրակի պէս պիտի ըլ-
լաս : Ու քեզմէ քանչե՞րը հին 12
աւերակները պիտի շինեն : աս-
կի դարերուն հիմերը պիտի վերա-
կանդնեն, և դուռն փլածներ նորո-
գող, ու բնակութեան համար
ճամբաներ շիտկող պիտի կոշուիս :
Ինչ որ չարաթը՝ իմ սուրբ օրս 13
քու ցանկութիւնդ կատարելէն
ոտրդ դարձնեն, ու չարաթը՝ քու
զուարճութիւնդ, և Տերոջը նուի-
րուած օրը պատուական անուանեն
ու զանիկայ պատուեն, քու ճամբ
բաներուդ չհետեւելով, քու ցան-
կութիւնդ չկատարելով, ու պա-
տալ խօսք չխօսելով, Եւսն ատենը 14
Տերոջմով պիտի ուրբանաս : և
քեզ երկրիս բարձր տեղուանքը
պիտի հանեմ, ու քու հօրդ Հա-
կոբին ժառանգութիւնը քեզի պի-
տի կեցընեմ : քանզի Տերոջը բե-
րանը խօսեցաւ :

ՊԼ. ԾԹ.

- 1 | Եւսն Տերոջը ձեռքը փրկելէն չը-
կարճըրաւ, ու անոր ականջը
լսելէն չմանրացաւ : Զապա ձեր 2
ու ձեր Մատուծոյն մէջտեղը լաժա-
նում ձգողը ձեր անօրէնութիւն-
ները եղան, և ձեր մեղքերը անոր
երեսը ձեզմէ ծածկեցին, որ չլսէ :
Վանգի ձեր ձեռքերը արիւնով՝ 3
ու ձեր մատերը անօրէնութիւնով :

ժառանգեն . իմ անկած տունկս՝
իմ ձեռքերուս զործքը Ի փառքիս
Համար պիտի ըլլայ : Պզտիկը հա-
զարաւոր , ու քիւտորը մեծ ազգ
պիտի ըլլայ : Եւ Տէրս շուտով պի-
տի կատարեմ ապիկայ իր ժամա-
նակին :

ԳԼ . ԿԵ

- 1 Տէր Եփրայիմ Հոգին իմ վրաս
է . փասն զի Տէրը զիս օծեց ,
— զիս խրկեց ազգաստեղծուն աւե-
տիս տալու , կոտրած սիրտ ունե-
ցողները բժշկելու , զերկներուն ա-
զատութիւն՝ Եւ բանտարկելոյ բան-
տին բայցուիլը հրատարակելու .
- 2 Տէրոջը ընդունելի տարին , ու մեր
Եստուծոյն վրեժխնդրութեան օրը
հրատարակելու , ամէն սղաւորները
մխիթարելու : Միտնի սղաւորներուն
որոշելու , — անոնց մխիթի տեղ՝
փառք , սուգի տեղ՝ ուրախութեան
խղ , կոտրած հոգիի տեղ՝ զովու-
թեան պատմութեան տալու . Եւ պիտի
անուանեն զանոնք Երգարութեան
բեկեղներ , որ Տէրը անկեր է իր
- 4 փառքին համար : Իշու հին աւե-
րակները պիտի շինեն , — առջի
կործանուածները պիտի կանգնեն ,
Եւ աւերուած քաղաքները ու շատ
դարերէն ի վեր աւերակ մնացած-
- 5 ները պիտի նորոգեն : Իշու օտա-
րակները պիտի ելլեն , ու մեր
Հօտերը պիտի հովուեն , ու օտա-
րաց որդիքը մեր երկրագործները Եւ
այգեգործները պիտի ըլլան : Բայց
դուք Տէրոջը քահանաները պիտի
կոչուիք , մեր Եստուծոյն պաշտո-
նեաները պիտի բուռիք , ազգայ
հարստութիւնը պիտի ուտեք , ու
անոնց փառքովը պիտի փառաւո-
- 7 բուռիք : Չեր ամբօթին տեղը՝ կըր-
կին արաբութեան , Եւ անարգանայ
դիւր իրենց ժառանգութեանը մէջ
պիտի ցնծան . ուստի իրենց երկրին
մէջը կրկին ժառանգութիւն պիտի
առնեն . անոնք յաւիտենական ու-
- 8 բախութիւն պիտի ունենան : Բան-
գի Եւ Տէրս արդարութիւնը կը սի-
րեմ , անիբաւութիւնը ու յափռչ-
տակութիւնը կ'ատեն . իրաւքնէ

անոնց զործքերուն վարձքը պիտի
տամ , ու անոնց հետ յաւիտենա-
կան ուխտ պիտի ընեմ : Իշու ա-
նոնց սերունդը ազգերուն մէջ՝ ու
անոնց աղայները ժողովուրդներուն
մէջ պիտի գիտցուին . զանոնք ա-
մէն տեսնողները պիտի ծանօտան ,
թէ անոնք Տէրոջը օրհնած սերունդն
են :

- Իշու Տէրովմով մեծապէս պիտի
ցնծամ , — իմ հոգիս իմ Եստու-
ծովս պիտի ուրախանայ . քանզի ինծի
փրկութեան հանդերձներ հազրուց ,
զիս արդարութեան պատմութեանով
ծածկեց , փեսայի պէս՝ որ իրեն
փառաւոր խոյր կը դնէ , ու հարսի
պէս՝ որ իր զարդերովը կը զարդա-
րուի : Բանգի ինչպէս որ երկիրը
իր տունկը կ'աճեցնէ , ու պար-
տեկը իր մէջը ցանուածները կը
բուսցնէ , այնպէս ալ Տէր Եփրա-
փան բոլոր ազգերուն առջեւ արդա-
րութիւն ու զովութիւն պիտի
բուսցնէ :

ԳԼ . ԿԲ

- Միտնի սիրոյն համար պիտի չուեմ ,
ու Երուսաղեմի սիրոյն համար
պիտի չհանդարտիմ , մինչև որ
անոր արդարութիւնը լուսոյ պէս
Եւ անոր փրկութիւնը բոցաւառ ջու-
հի պէս ձառնադայթէ : Եւ ազգերը
քու արդարութիւնդ՝ Եւ բոլոր թա-
ղաւորները քու փառքդ պիտի
տեսնեն . ու դուն նոր անունով
պիտի կոչուի , որն որ Տէրոջը բե-
րանը պիտի անուանէ : Իշու Տէրո-
ջը ձեռքին մէջ վայելութեան պը-
սակ՝ ու քու Եստուծոյդ ձեռքին
մէջ արքայական թնազ պիտի ըլ-
լաս : Դուսն մէյմն ալ թիւորուած
պիտի չլուռիս , ու քու երկիրդ
մէյմն ալ Եւրեակ պիտի չլուռի .
Հապա դուն՝ Իմ հաւանածս , ու քու
երկիրդ՝ Միտնապետալ պիտի ը-
ստի . քանզի Տէրը քեզի պիտի
հաւնի ու քու երկիրդ պիտի ա-
մուսնանայ : Սասն զի Եփրայիմ
երկրատարդ մը կոչի մը հետ կ'ա-
մուսնանայ , — Եփրայիմ քու տղա-
նորդ քեզի հետ պիտի ամուսնա-

9

10

11

1

2

3

4

5

- նան . Եւ Եփրայիմ փեսան հարսին
վրայ կ'ուրախանայ , — Եփրայիմ
Եստուծոյդ քու վաղը պիտի ուրա-
խանայ :
- 6 Բու պարսպաներուդ վրայ՝ ու վ
Երուսաղեմ՝ պահապաններ գրի .
անոնք բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը
բնաւ պիտի չլուռն . դուք ալ Տէրը
յիշողներ՝ լուռ մի կենայ , ու անոր
հանգստութիւն մի տար , մինչև
որ անիկայ հաստատէ , ու մինչև
որ երկրի վրայ Երուսաղեմը զովելի
ընէ : Տէրը իր աջ ձեռքին վրայ
ու իր զօրաւոր բազուկին վրայ աջ-
պէս՝ երդում ըրաւ , թէ քու ցո-
րինդ մէյմն ալ քու թշնամիներ-
բուդ կերակուր պիտի չտամ . Եւ
ստաբաջ որդիքը պիտի չխմեն քու
գինիդ , որուն համար դուն աշխա-
տեցար . Հապա զանիկայ շնորհներ
պիտի ուտան , ու Տէրոջը փառք
պիտի տան . Եւ զանիկայ քաղաղնե-
րը իմ սուրբ սրահներուս մէջը պի-
տի խմեն :
- 10 Ենցէք , անցէք դռներէն , ժո-
ղովուրդին ձա՞մայ պատրաստեցէք .
չեղեցէք , չեղեցէք շաւիղները ,
քաղերը ալ ժողովեցէք . ժողո-
վուրդներուն դռնակ վերցուցէք .
11 Եւսն Տէրը մինչև երկրիս ծայրը
լսել տուաւ . Միտնի աղջկանը ը-
սէք . Եւսն քու փրկիչդ կու գայ .
ահա անոր վարձքը իր հետն է , ու
զործոց հատուցումը իր առջեւն է :
12 Իշու անոնք Սուրբ ժողովուրդ՝ Տէ-
րոջը փրկածները պիտի բուռն . ու
դուն վնասուած — Չթողուած
քաղաք պիտի կոչուի :

ԳԼ . ԿԳ

- 1 Ո՞վ է ապիկայ որ կու գայ Եփրայի-
մէն , կարմրագոյն զգեստով Եստ-
րային , որ փառաւոր հանդերձով
զարդարուած է , Եւ իր շատ զօրու-
թեամբը պանծալով կը քալէ :
Իշու եմ , որ արդարութիւն կը
խօսիմ . ու փրկելու կարողութիւն
ունիմ :
- 2 Ինչու համար քու հանդերձդ
կարմիր է , ու քու զգեստներդ
Քանի մէջ կոիողն պէս :

- Հնձանին մէջ մինակ ես կոխե-
ցի , Եւ ժողովուրդներէն ինծի հետ
մարդ մը վար . ու զանոնք իմ
բարկութեամբս կոխեցի , Եւ իմ
սրտմտութեամբս զանոնք ձմեղնի .
ու անոնց արիւնը իմ զգեստներուս
վրայ ցալեց , Եւ բոլոր հանդերձ-
ներս ներկեցի . Բանգի իմ սրտիս
մէջը վրէժխնդրութեան օր կար ,
ու իմ փրկածներուս տարին հասած
էր . Իշու նայեցայ , բայց օղնոյ չը-
կար , Եւ զարմացայ որ ձեռնտու ե-
ղոյ մը վար . ուստի իմ բազուկս
ինծի համար փրկութիւն ըրաւ , ու
իմ բարկութիւնս ինծի ձեռնտու
եղաւ . Իշու իմ բարկութեամբս
ժողովուրդներ կոխեցի , ու զանոնք
իմ սրտմտութեամբս գինովուցի ,
Եւ անոնց արիւնը զետիւնը ինչու-
ցի :
- 7 Տէրոջը ողորմութիւնները , Տէ-
րոջը զովութիւնները պիտի յիշեմ ,
Տէրոջը բոլոր մեզի ըրածներուն հա-
մեմատ , Եւ ան շատ արտիքներուն
համեմատ որ իր գթութեամբը Եւ
առատ ողորմութեամբը Եւրայելի
տանը ըրած է : Բանգի բնաւ .
8 Եւրայելն անոնք իմ ժողովուրդս
են , սուտ չելելու որդիներ են .
ու անիկայ անոնց փրկիչ եղաւ .
9 Եւնոց ամէն նեղութիւններուն ա-
տենը նեղութիւն քաղեց . Եւ իր
երեսին հրէշտակը զանոնք ազա-
տեց . իր սիրովը ու գթութիւ-
նովը զանոնք փրկեց , Եւ զանոնք
վերցուց , ու հին ժամանակին բոլոր
օրերուն մէջ զանոնք կրեց : Բայց
10 անոնք ապստամբեցան , ու անոր
Սուրբ Հոգին բարկացուցին . ա-
նիկայ ալ դարձաւ անոնց թշնամի
եղաւ , ու ինքը անոնց հետ պա-
տերազմ ըրաւ : Եւ ստեղծ առջի
11 օրերը — Մովսէսը Եւ անոր ժո-
ղովուրդը յիշեցին . Ո՞ր է անի-
կայ , որ իր հօտին հովիւովը զանոնք
ծովէն հանց . ուր է անիկայ ,
որ անոնց մէջ իր Սուրբ Հոգին
դրաւ . Իր փառաւոր բազուկը
12 Մովսէսին աջ ձեռքին հետ պտըտ-
ցուց . իրեն յաւիտենական անուն
վաստելու համար անոնց առջեւ

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

- 13 **Ջուրերը պատուեց .** Ու զանոնք անդունդներէն առանց սահելու անցուց , ինչպէս որ ձի մը անասանին կ'անցնէ : **Տէրօք Հոգին պանիկայ հանգստացուց հովիտի մէջ իջնող անասուններու պէս .** դուն քու ժողովուրդիդ այնպէս առաջնորդութիւն ըրիր , որ քեզի վառաւոր անուն վաստակիս :
- 15 **Երկիրքէն նայէ ,** և քու սուրբ ու փառաւոր ընակութենէդ տես . **մեր է քու նախանձդ ու ցորու թիւնդ .** քու աղբիւնրուդ զայլաբիւր և խնձի զորով զորով թիւնը **ներդ արգիլուեցան :** Վանդի մեր Հայրը դուն ես , թէ և ԵրբաՀամ մեզ չգտներ , ու Խորայէլ մեզ չճանար . դուն , **մի՛ Տէր՝ մեր Հայրն ես ,** ու քու անունդ 'ի սկզբանէ մեր Փրկիչն է : **Ո՛վ Տէր ,** ինչո՞ւ համար մեզ քու ճամբաներէդ կը ժողովրդներս . ինչո՞ւ մեր սիրտը կը խտացընես , որ քեզմէ չվախնանք . քու ծառաներուդ համար՝ քու ժառանգութիւնդ :
- 18 **ցեղերուն համար դարձիր :** Վրաստանը ժողովուրդդ իրենց ժառանգութիւնը քեզ ատեն վայելցին . մեր թշնամիները քու սրբարանդ տնակդ ըրին : **Մենք 'ի սկզբանէ քու 'իջնէնք .** դուն անոնց վրայ չտրեցիր , ու քու անունդ անոնց վրայ չկանչուեցաւ :

ԳԼ . ԿԳ

- 1 **Երանի թէ երկիրը ճեղքելով վար իջնէիր .** քու ներկայութիւնդ լեռները հայէին Խախները բռնկեցնող կրակի պէս , **Ջուրերը եռացնող կրակի պէս ,** որ քու անունդ թշնամիներուդ յայտնէիր , ու ազգերը քու երեսէդ գողային :
- 3 **Երբոր ան ստակի բաները ըրիր ,** որոնց չէինք յուսար , ինչար , քու երեսէ լեռները հայեցան : **Վանդի սկիզբէն 'ի վեր զսուեցաւ ու ականջ չսեց** և ահա զոհաւ քեզմէ ուրիշ Մտուած մը , որ իրեն յուսացողներուն առանձնէ բռնէ : **Քանի որ երբեք եղողին ու արդաւրութիւն գործողին և քու ճամբ**

բաներուդ մէջ քեզ յիշողներուն հասար . ահա բարեկացար , վասն զի միշտ գործեցինք . անոնց մէջ տեղութիւն կայ , ու պիտի ժըրկուինք : **Բայց ամէնքս պիտի բանի պէս եղանք ,** ու մեր բոլոր արդարութիւնները զաշտանի լաւութիւն պէս է . և ամէնքս անբնի պէս կը թառամինք , ու մեր անօրէնութիւնները հովի պէս մեզ կը փրկընեն : **Եւ քու անունդ կանչուող վայ ,** որ արթննայ , ու քեզմով շոյ՛ գտնէ . քանի քու երեսդ մեզմէ ծածկեցիր , ու մեր անօրէնութիւններուն պատճառով մեզ մաշեցիր : **Բայց հիմա , մի՛ Տէր՝ դուն մեր Հայրն ես .** մենք կաւ ենք , ու դուն մեր Բրդուտն ես . և ամէնքս քու ձեռացդ գործքն ենք : **Հաս մի՛ բարեկանար՝ մի՛ Տէր ,** ու քեզ անօրէնութիւնը յաւախեան մի՛ յիշէր . ահա նայէ , կ'աղաչենք , ամէնքս քու ժողովուրդդ ենք : **Սուրբ քաղաքներդ անաստու եղան .** Սիւն անաստու եղաւ . **Երուսաղէմ աւերակ եղաւ :** **Եւր սուրբ ու փառաւոր տունը՝** որուն մէջ մեր հայրերը քեզ կ'օրհնէին , հրդ ճարակ եղաւ , և մեր ամեն ցանկալի պէտքս աւայի եղան : **Վասն զի միշտ ինչպէսդ պիտի զգակնա՞նք մի՛ Տէր .** քանի պիտի լռենք , ու մեզ խիստ շատ պիտի նեղենք :

ԳԼ . ԿԵ

Օ՛ր չհարցնողներէն փնտռուեցայ , զիս ժողովուրդներէն զբռնուեցայ . **իմ անուն չկանող ազգին՝ Մահ ես ,** ահա ես՝ ըսի : **Մահ** որ իմ ձեռքերս երկնցուցի ապրտամբ ժողովուրդի մը՝ որոնք անանկ ճամբու մէջ կը քարէն որ աղէկ չէ , և իրենց խորհուրդներուն կը հետեւին . **Մահն ժողովուրդի մը՝** որ մշտ երեսիս դէմ՝ զիս կը սրտողջընեն . պարտեղներու մէջ կը դռնեն , ու աղիւսներու վրայ խուռնկ կը ծխեն . **Վերեւմաններու մէջ կը նստին ,** և դիւերը առանձին տեղաւոր կ'անցընեն . **խոզն միս կ'ու-**

տեն , ու իրենց ամաններուն մէջը
 5 զարեւելի բաներու արդանակ խոյ ,
 Որոնք կ'ըսեն , Մէկըլի կեցիք , ին-
 ծի մի՞ զպէիք : քանզի ես քիզմե-
 սուրբ եմ : Մտնոք իմ ոնդացս
 6 մէջ ծուխ են , ու ամեն որ բորբո-
 քած կրակ են : Մհա իմ առջևս
 զբուսած է . պիտի չլուսմ , հապա
 պիտի հատուցանեմ . պո՛ր , անոնց
 ծոցին մէջը պիտի հատուցանեմ
 7 Չոր անտընտութիւնները ձեր հայ-
 բերուն անտընտութեանցը հետ մեկ-
 տեղ , որոնք լեռներուն վրայ խունկ
 ծխելոյն , ու բլուրներուն վրայ դէս
 անարկայն , կ'ըսէ Տէրը . ուստի
 անոնց առջի զործքերը իրենց ծո-
 ցերուն մէջ պիտի լցընեն :
 8 Տէրը պոսպէս կ'ըսէ . Տօ՛ր օրի-
 նակ երբոր օղկոյցի մը վրայ քաղցու-
 զտնուի , կ'ըսեն թէ Մտիկայ մի՞
 կորսընցընէր , քանզի առոր վրայ
 օրջուութիւն կայ . ես ալ իմ ծա-
 ռաներուս համար պնպէս պիտի ը-
 նեմ : Բաւական սերունդ , ե
 9 չուգպէն իմ լեռներուս ժառան-
 զորդ մը պիտի չանեմ . ու իմ
 ընտրեալներս ան Էրիքը պիտի ժա-
 ռանդեն , ե իմ ծառաներս հոն
 10 պիտի բնակին : Բաւական հո-
 ժողովուրդիս համար Սարսն հօ-
 տերուս փարախ , ե Մարութիւն ձորը
 արջուներու մակաղասեղ պիտի ըլ-
 11 լայ : Բայց դուք Տէրը թողու-
 ցիք ու իմ սուրբ լեռս մոռցաք .
 Գաղ խոստի սեղան պատրաստե-
 ցիք , ու Մենիին թափելու նուէր
 12 լնցուցիք : Ես ալ ձեզ սուրբ պի-
 տի մատնեմ , ե ամենքդ պիտի ծը-
 ուիք մորթուելու համար . քանզի
 կանչեցի ու պատասխան չուուիք .
 խօսեցայ ու մոռիկ չօրիք . հապա
 իմ առջևս չարութիւն ըրիք , ե
 ինծի հաճելի չեղածը ընտրեցիք :
 13 Մտր համար Տէր Եհովան պոսպէս
 կ'ըսէ . Մհա իմ ծառաներս պիտի
 ուտեն , բայց դուք անօթի պիտի
 մնաք . ահա իմ ծառաներս պիտի
 խմեն , բայց դուք ծարաւ պիտի
 մնաք . ահա իմ ծառաներս պիտի
 ուրախանան , բայց դուք ամօթալից

պիտի ըլլաք . Մհա իմ ծառաներս 14
 սրտի ուրախութեամբ պիտի ցն-
 ծան , բայց դուք սրտի ցաւէն պիտի
 աղաղակէք , ե հոգիի ձնշուսէն պի-
 տի ունաք : Բաւական անոնք իմ 15
 ընտրածներուս անէծքի համար պի-
 տի թողուք . ե Տէր Եհովան քեզ
 պիտի մեղցընէ , ու իր ծառաները
 ուրիշ անունով պիտի կանչէ , Բաւ 16
 երկրի վրայ օրջուողը ճամբարս Մս-
 տուծով օրջուի , ու երկրի վրայ
 երգում ընողը ճամբարս Մստուծով
 երգում քնէ . քանզի առջի նեղու-
 թիւնները մոռցուցան ու անոնք
 իմ աշխրեմ ծածկուցան . Բաւ 17
 զի ահա ես նոր երկիրը ու նոր եր-
 կիր կը ստեղծեմ . ե առջինները
 պիտի չսիրեն , ու Խաբարս միտքը
 պիտի չգան : Բայց դուք իմ 18
 ստեղծագործութիւնովս յաւիտեանս
 յաւիտենից ուրախացէք ե զնծա-
 ցէք . վասն զի ահա ես Երուսա-
 ղէմը զնծութեան համար , ու անոր
 ժողովուրդը ուրախութեան համար
 կը ստեղծեմ : Բաւ Երուսաղէմի 19
 վրայ պիտի զնծամ , ե իմ ժողո-
 վուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ .
 ու հոն միշին ալ լացի ձայն ու
 ողորի ձայն պիտի չլուի : Հոն 20
 մշտնապէս ալ քիւ օր ապրող տղայ ,
 կամ օրերը չլնցուած ծեր պիտի
 չլուայ . քանզի երեսասարդը հա-
 ռիւր տարեկան պիտի մեռնի , ե
 հարիւր տարեկան մեղաւորը անէծ-
 քի պիտի հանդիպի : Բաւ տուներ 21
 պիտի չինեն ու պիտի բնակին , ե
 այդինքն պիտի տնկեն ու անոնց
 պտուղը պիտի ուտեն : Մտնոք 22
 պիտի չինեն որ ուրիշները բնա-
 կին , անոնք պիտի չտնկեն որ ու-
 րիշները ուտեն . վասն զի իմ ժո-
 ղովուրդիս օրերը ծառի օրերու չափ
 պիտի ըլլան , ե իմ ընտրածներս
 իրենց ձեռացը զործքերը պիտի
 հինգընեն : Մտնոք պարապ տեղը 23
 պիտի չաշխատեն , ու դժբաղդու-
 թեան համար քաղցի պիտի չծը-
 նանին . քանզի անոնք Տէրոջ
 օրջածներուն սերունդն են , ու ա-
 նոնց հետ անոնց զաւակներն ալ :
 Եւ պիտի ըլլայ որ անոնք դեռ 24

գործերը ու խորհուրդները հի-
պեհ . Ե պիտի ըլլայ որ բոլոր ազ-
գերը ու լեզուները պիտի ժողով-
տենան : Իւ. անոնց մէջը նշան պի-
տի զննել , ու անոնցմէ ազատուած-
ները ապցնելու պիտի խրկեմ ,
այսինքն զէպ 'ի լիմաքի , զէպ 'ի
փուզ , 'ի լուզ' (արեղևնադնե-
րը ,) զէպ 'ի լիմուրէ ու Հլաւե-
ն , ան Հեռու կղզիները , որ իմ Համ-
բաւ չլսեցին և իմ փառքս չտե-
սան . ու իմ փառքս ապցնելու մէջ
պիտի պատմեն : Իւ. անորը ձիւ-
րով ու կտաքերով , զհասարակ-
ներով , ճորիներով ու տաճիկ
ուղտերով՝ ձեր բոլոր եղբայրները
ամէն ազգերէն իմ սուրբ լեռն Ի-
րուսաղէմ՝ Տէրօջը ընծայ պիտի
բերեն , կ'ըսէ Տէրը , Ինչպէս որ

Երբ այդպէս որդիքը մարութիւնը ամանով
Տէրոջ տունը ընծայ կը բերին :
Իւ անողմէ ալ պիտի առնէ՞ , 21
Բաշմաններ -- Դեռացիներ ըլլա-
լու համար , կ'ընէ Տէրը : Դաւ- 22
գի ինչպէս որ իմ ստեղծելու նոր
երկիրս ու նոր երկիրս իմ առ-
ջես պիտի կենայ , կ'ընէ Տէրը ,
այնպէս ալ ձեր սերունդը ու ձեր
անունը պիտի կենայ , : Իւ պիտի 23
ըլլայ որ նոր ամիսէ նոր ամիս ու
շաբաթէ շաբաթ ամէն մարմին
իմ առջես երկրպագութիւն ընելու
պիտի դայ , կ'ընէ Տէրը : Իւ ա- 24
նոր պիտի կ'ընէ ու ինծի ապաւ-
տամբ եղող մարդոց գիրքը պիտի
տեսնեն . Բաշմաններ որդը պիտի
շմունի , և անոնց կրակը պիտի
շմարի , ու անոնք ամէն մարմնի
զգուանք պիտի ըլլան :

ՄԵՐ ԳԵՐԷՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ

9. 10. 11. 12. 13.

1 ՆԱԽԻԱՄԱՐՆԻ ԵՐԿԻՐԸ՝ ՄԵՆԱԴՐՈՒԹԻ
 Մէջ եղող քահանաներէն Վեղ-
 կիայի որդւոյն Լըրեմիային խօսքե-
 2 ՐԸ • ՈՐ անոր՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
 Հուդայի թագաւորին Միսին որ-
 դւոյն Հովսիային օրերը՝ անոր թա-
 3 գաւորութեանը ստատւիքները որդ
 տարին • Կան Հուդայի թագա-
 ւորին Հովսիայի որդւոյն Հովսի-
 4 մին օրերը մինչև Հուդայի թագա-
 ւորին Հովսիայի որդւոյն Սդե-
 կիային մատասաներորդ տարւոյն
 5 վերջ՝ մինչև Լըրեմիայի գերու-
 թիւնը՝ որ Հինգերորդ ամսուն մէջ
 էղաւ •
 6 Եւ Տէրոջ խօսքը ինծի եղաւ ,
 7 Եւսիւով , Վեղ որովայնի մէջ չըս-
 տեղծած՝ քեզ գիտցայ , ու դուն
 8 քաւ ինք արգանդէն չկած՝ քեզ
 սրբեցի : քեզ ազնորուն մարգարէ
 9 քի : Եւ ստեղծ ես ըսի , Ո՛հ ,
 10 Տէր Լահմայ , ահա ես խօսիւ չեմ

դիտեր . վասն զի եւ մանուկ եմ .
Ի այց Տէրը խնդի բաւաւ . ՄԻ լաւեր 7.
Թէ Խո մանուկ եմ . վասն զի ուր
տես ինչ խրկիւմ , պիտի երջեսաւ ,
ու ինչ որ թղիգ պատուիրեմ , պի-
տի խօսիս : Ընտյոյ երևան մի 8.
վախնար . քանզի ես քեզի Հուս եմ
քեզ աղաատելու . Համար , կ'ըլէ Տէ-
ր :

Եւ Տէրը իր ձեռքը երկընցողս 9
ու իմ բերնիս դպաւս և Տէրը ին-
ծի ըսաւ Ի Էհն իմ խօսքերս յու-
րդանդ զդի : Եսայէ և ու պատը 10
ընդ ապշգրտւն վրայ և թաղաւու-
րութիւններուն վրայ կայնեցողսցի ,
որ խելս ու փայլեն և կորսն-
ցնեն ու աւրես Եւ շինես ու
տնկես :

Եւ Տէրոջը խօսքը բնծի եղաւ 11
 ըսէրով, Ո՛վ Երեմիա, լ՛առնէ իմ
 տեսնես : Ու ես ըսի, «Ելնալիս
 դաւազան մը իմ տեսնեմ : Եւս տես- 12
 եր Տէրը բնծի ըսաւ, Բղէկ տե-
 նար . դառն զի ես իմ խօսքս հա-

- մար զանիկայ կատարելու. պիտի արտորամ :
- 13 Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Եւ ի՞նչ կը տեսնես : Ու ես ըսի : Երաւոր կաթնայ մը կը տեսնեմ : որ անոր երեսը դէպ 'ի հիւսիս է :
- 14 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Չարիքը հիւսիսէն պիտի բորբոքի երկրին
- 15 բոլոր բնակչացը վրայ : Բանդի ահա եւս հիւսիսի թաղաւորութիւններուն բոլոր ազգատոհմները պիտի կանգնեմ , կ'ըսէ Տէրը , ու պիտի դան , եւ ամէն մէկը իր ամբողջ Երուսաղեմի դռներուն առջեւ , եւ անոր չընկալայ պարիսպներուն վրայ ու հիւսիսի բոլոր քաղաքներուն վրայ
- 16 պիտի դնեն : Եւ պիտի խօսիմ անոնց իմ դատաստաններս , անոնց բոլոր չարութիւններուն համար . վասն զի անոնք զիս թողուցին , եւ ուրիշ աստուածներու խոնկ ծխեցին , ու իրենց ձեռքը գործերուն երկրպագութիւն ըրին :
- 17 Ուրեմն դուն քու մէջքդ պնդէ՛ ու ելի՛ր , եւ քեզի բոլոր հրամայածս անոնց ըսէ՛ . անոնց երեսէն մի՛ վախճար . չըլլայ որ քեզ անոնց առջեւ ամբօթով ընեմ : Եւ ես ահա պատրաստ եմ բոլոր երկրին դէմ՝ ապաւնտ հրադայի թաղաւորներուն , անոր իշխաններուն , անոր քահանաներուն եւ երկրին ժողովուրդին՝ ամուր քաղաքի պէս ու երկաթէ սիւնի պէս ու պղնձէ պարիսպներու պէս դրի . Եւ անոնք քեզի հետ պիտի պատերազմեն , բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել . վասն զի ես քեզի հետ եմ՝ քեզ ապաստելու համար , կ'ըսէ Տէրը :
- ԳԼ . Բ
- 1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ , ըսելով , Գնա՛ , Գնա՛ , ու Երուսաղեմին ականջներուն կանգնե՛ ու ըսէ՛ : Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ենապատէն մէջ ան ջգնաւորաբար երկիրը իմ ետեւէս եկած առնիկ՝ բուսնակութեանդ քաղցրութիւնը , քու հարսնութեանդ սէրը քեզի համար յիշեցի :
- 2 Եւ Երաւոր սուրբ էր . անոր արմուկացը երախայրին էր . ամէն անոնք որ զանիկայ կ'ուտէին , յանդուր կ'ըլլային . անոնց վրայ չարիք կը հասներ , կ'ըսէ Տէրը : Տէրոջը խօսքը մօտիկ ըրէք՝ հիմնէ՛ Զակորի տունը , ու Երաւորի տանը բոլոր ազգատոհմները . Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Չեր հայրերը ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս , որ ինծմէ հեռացան , եւ ունայնութեան ետեւէս երթալով՝ ունայն եղան . Ու չեմք թէ Ուրիշ Տէր որ մեզ Երաւորի երկրէն հանց . որ մեզ անապատէն պտուղացուց , ամայութեան եւ փոսերու երկրէն , չորութեան եւ մահուան ստուերի երկրէն , անանկ երկրէ մը՝ ուսկից որ մարդ չէր անցներ , ու հոն մարդ չէր բնակիր : Եւ ձեզ բարերար երկիր մը բերի , որ անոր պտուղը ու բարիքը ուտէք . եւ զուր մտաք ու իմ երկիրս անմաքութիւն ըրէք , եւ իմ ժառանգութիւնս պղծեցիք : Բահանաները չեմք թէ Տէրը ուրիշ է , ու օրինաց մարդապետները զիս չմանջան , եւ հովիւները ինծմէ ապաստանեցան , ու մարդարէները Բահաղով մարդարութիւն ըրին , եւ անօգուտ բաներու ետեւէս դացին : Ես համար ձեզի հետ տախափն պիտի վիճիմ՝ կ'ըսէ Տէրը . ու ձեր որդւոցը որդիներուն հետ պիտի վիճիմ : Ստան զի Սիտայցի կըզգենքը անցէ՛ր ու նայեցէ՛ք . եւ Երաւոր Երաւորի երկրէն ու աղէկ հասկընէք , եւ տեսէք թէ այսպէս լինի մը եղբօր է . Սիւնի մէկ ազգ մը էր աստուածները փոխոց , թէ եւ անոնք Բաւոնաւ չեն . բայց իմ Ժողովուրդս իր փառքը անօգուտ բանի հետ փոխեց : Ո՛վ երկիր՝ ասոր վրայ դարձայէ՛ք . ապշեցէ՛ք ու խիստ սոսկայէ՛ք , կ'ըսէ Տէրը . Ստան զի իմ Ժողովուրդս երկու չարութիւն գործեց , զիս կենաց ջուրին աղբիւրը թողուցին եւ իւրենց զուրբ փորեցին , ծակոտ դուրեր՝ որ չեն կրնար ջուր պահել : Սիւնի Երաւորը ծառայէ՛ , եւ կամ ծառայի զաւստի է . անիկայ ինչո՛ւ

Համար յափշտակութեան մաս-
 15 նուեցաւ . Ենոր վրայ ստիւծի
 կորիւնները զոչեցին ու ձայներնին
 հանեցին , և անոր հրկիրը աւերակ
 ըրին . անոր քաղաքները այրեցան ,
 16 անրնակ եղան : Եւսնիայուց ու
 Տափնացուց տղայները անգամ քու
 17 զլնուդ գաղաթը կոտորեցին : Եւ
 որ ասիկայ դուն քու վրադ բերիր
 քու Տէր Եստուածդ ձգելով , երբոր
 անիկայ ճամբուն մէջ քեզի առաջ-
 18 նորդութիւն կ'ընէր : Եւ Հիմա
 դուն Եզրիպտացուց ճամբան ի՞նչ
 բան ունիս , որ Սիփփի ճուրղ խմե-
 լու լ'իբխա . կամ Եսորեստանի
 ճամբան ի՞նչ բան ունիս , որ Գետին
 19 ճուրղ խմելու լ'իբխա : Գու
 չարութիւնդ քեզ պիտի խրատէ ,
 ու քու անհաւատարմութիւններդ
 քեզ պիտի յանդիմանեն : արդ գիտ-
 ցիր ու տես թէ՛ գէշ ու դառն բան
 20 զին է , որ քու Տէր Եստուածդ կը
 թողուս , և քու վրադ իմ վախս
 չկայ , կ'ընէ զորայ Եզրիպ Տէրը :
 21 Սաան զի քու լուծի շառնոցմէ կոտ-
 րեցի , քու կապանքներդ փրցուցի ,
 ու դուն ըսիր , Օրինազանց չեմ ըլ-
 լար . սակայն ամէն բարձր բլու-
 րի վրայ , ամէն կանանչ ծառի
 տակ ծուկար , պտուկութիւն ըրիր :
 22 Սա ես քեզ ընտիր որթ , — բու-
 ըրողին Հարապատ սերմ տնկեր էի .
 և դուն ի՞նչպէս վայրենի որթի ան-
 պիտան ճիւղերու պէս եղար ինծի :
 23 Թէ որ բորակով լուացուիս ու
 շատ ոճաւ ալ դործածես , քու անու-
 ընեութիւնդ ասքաւս բիծի պէս կը
 24 մնայ , կ'ընէ Տէր Եզրիպան : Ի՞նչ-
 անչ կրնաս ըսել : Եւս չզոչուեցայ .
 Եւս հայկին ետէն չդացի . հովիտին
 մէջ քու ճամբանդ նայէ , քնչ
 ըրածդ գիտցիր , ով խոտորնակ
 ճամբաներ պտըտող արագ ընթաց
 25 տաճիկ ուղտ : Եւսպատը սովու-
 րած վայրենի էր , որ իր հողուոյն
 զանկութեամբ ուր կը ծծէ , իր
 յանկութեանն ով կրնայ ետ դար-
 ձընել . զանիկայ ամէն փնտռողնե-
 րը չեն յոգնիր , զանիկայ իր ամսուն
 26 մէջ կը գտնեն : Ուրդ մերկու-
 թենէ՛ ու կոկորդ ծարաւէն էս

պահէ . բայց դուն ըսիր : Եւսկա-
 րելի է , ըլլար . վասն զի օտարները
 սիրեր եմ , ու անոնց ետէն պիտի
 երթամ :
 Եւսպէս որ զողը բռնուած ա- 28
 տենը կ'ամենայ , անանկ ալ պիտի
 ամենան Եսրայէլի տունը՝ իրենք , ի-
 րենց թագաւորները — Իսկանները
 և քահանաները ու ճարգարները :
 Սրանք փայտին կ'ըսեն , Գուն իմ 27
 հայրս ես , ու քարին՝ Գուն զիս
 ծնար . քանզի ինծի կունակ դար-
 ձուցին և չէ թէ երես . բայց ի-
 րենց ձախորդութեան ժամանակը
 կ'ըսեն , Եւրդ ու մեզ աղատէ :
 Եւ հար ինչ քու աստուածներդ՝ 28
 որոնք քեզի շինեցիր . թէ որ քու
 ձախորդութեանդ ժամանակը քեզ
 կրնան աղատել , թող ելլեն . վասն
 զի քու աստուածներդ՝ ով Հուդա՝
 քու քաղաքներուդ թուոցն չափ ե-
 ղան : Եւս համար ինծի Հետ
 կը վիճիք , դուք ամենքդ ինծմէ
 ապստամբեցաք , կ'ընէ Տէրը : Գա- 30
 ըապ տեղը ձեր տղաքը ծեծեցի .
 անոնք խրատ չուին . ձեր սուրը
 ապականարար առիւծի պէս ձեր
 մարգարէները կերաւ :
 Ով ազգ՝ Տէրոյն խօսքին նայե- 31
 ցէք . միթէ ես անապատ եղայ
 Եսրայէլին կամ մութ երկիր մը .
 իմ ժողովուրդս ինչու կ'ըսեն : Եւս
 ինքնապաշտ կը պտըտիր , մէսին
 ալ քեզի շինք դար : Եւրթէ կոյսը 32
 իր զարգերը , Եւս հարսը իր դօտին
 կը մոռնայ . բայց իմ ժողովուրդս
 անթիւ օրեր իս մոռցաւ : Սէր 33
 փնտրուու համար ինչու քու ճամ-
 քուդ աղէկ կը ցուցնեն , անանկ
 որ քու ճամբաներդ չար կնիկներուն
 ալ սորիկցուցիր : Եւս քու քու- 34
 զանցքներուդ վրայ անմեղ աղքա-
 տաց հողիներուն արիւնները դրու-
 նուեցաւ . զանոնք գաղտուկ տե-
 ղուանք չգտար , հապա աս ամէն 35
 զուններուն վրայ : Եւս դուն կ'ըսես
 թէ Եւսմեղ ըլլալուս Համար՝ անոր
 բարկութիւնը անշուշտ ինծմէ պի-
 տի դառնայ : Եւս ես քեզի Հետ
 դատ պիտի վարեմ՝ Եւս մեղք չգոր-
 ծեցիք՝ ըսելուդ համար : Եւս 36

ձամբադ փոխելով այսպիսի կը թափառես . դուն լզգիպտոսէն ալ պիտի ամէնաս , ինչպէս որ Մտրեանտաւ 37 նէն ամէնայն : Դուք ասկէ ալ պիտի ելլես ձեռքերդ զլեռուդ վրայ Գրեթ . քանզի Տէրը քու յոյսերդ մերժեց , ու անոնցմով յաջողութիւն պիտի չունենաս :

Գ. Լ. . Գ.

- 1 Ի՛րան թէ Մէկ մարդ մը թէ որ իր կնիկը արձակէ , և անիկայ անոր քովէն երթայ ու մէկ ուրիշ երկի մը առնէ , անիկայ մէյմէն ալ ան կնիկան կը դառնայ . ան երկիրը բոլորովին քաղցածուի . Իսկ զդուն ինչ ցատ հոմանիւներու հետ շնութիւն ըրիր , նորէն ինծի՝ դարձի՛ր 2 Կ'ըսէ Տէրը : Աչքերդ բլուրնեհուն վերցուր ու նայէ՛ , հօր պոռնկութիւն չըրիր . դուն անոնց համար ձամբաներուն վրայ նստար անապատի Մարազիին պէս , և քու պոռնկութիւններովդ ու չարութիւն 3 նովդ երկիրը պղծեցիր : Աստի անձրեւները խափանեցան , ու վերջի անձրեւը չեղաւ . սակայն քու ճակատդ պոռնկի ճակատին պէս և 4 դաւ . ամբար մէկդ ձգեցիր : Սիւթի ասկէ ետք ինծի պիտի չաղաղակի՞ս ըսեալ , Ս'վ. Հայր իմ՝ դուն ևս իմ մանկութեանս առաջ 5 նորդը : Սիւթէ յաւիտեան պիտի բարկանայ , կամ ի՞նչ արարեալիքներ միշտ պիտի պահէ՞ . ասէն դուն աստի խօսեցար , և քու կարողութեանդ չափ չարութիւն գործեցիր :
- 6 Աւ Հովսէփա թաղաւորին օրերը Տէրը ինծի ըսաւ , Եպստամբ Խաւայէլին ըրածը տեսար . անիկայ ամէն բարձր լեռան վրայ ու ամէն կանանչ ծառի տակ գնաց , և հոն շնութիւն ըրաւ : Աւ անիկայ ամէն բաները ընելէն ետք՝ ըսի , Ինծի՛ դարձի՛ր . լայց անիկայ չը դարձաւ . և անոր ուխտագրութ 8 քորը Հուդա ասիւն տեսաւ : Աւ երբոր պատամար Խաւայէլին շնութիւն ընելուն պատճառաւ զանիկայ արձակեցի , և արձակման թուղ

թը անոր տուի , տեսայ որ անոր ուխտագրութ քորը Հուդա չպիտի ըսաւ , հապա գնաց ինչն ալ շնութիւն ըրաւ : Աւ եղաւ որ անիկայ իր շնութեան քորութիւնովը երկիրը պղծեց , քանզի քարի ու փայտի հետ շնութիւն ըրաւ : Այստե ամենայնիւ անոր ուխտագրութ քորը Հուդան ալ բոլոր սրտովը ինծի չգարձաւ , հապա տուութեամբ Գրեթ , Կ'ըսէ Տէրը : Եւ Տէրը 11 ինծի ըսաւ , Եպստամբ Խաւայէլը ուխտագրութ Հուդայէն աւելի զինքը արդարացուց : Դժան աս խօս 12 քերը դէպ 'ի հիսաի կանչելով ըսէ՛ , Իարձի՛ր , ո՞վ պատամբ Խաւայէլ՝ Կ'ըսէ Տէրը , իմ բարկութիւնս ձեր վրայ չեմ թափեր . քանզի ես ողորմած եմ , Կ'ըսէ Տէրը : Եւ յաւիտեան ոխ չեմ պահէր 13 Միայն թէ քու անօրէնութիւնդ ձանձորի , որ քու Տէր Մտրեանովդ պատամբեցար , և ամէն կանանչ ծառի տակ քու ձամբաներդ օտարներուն տարածեցիր . ու իմ խօսքիս նազանդութիւն չըրիր , Կ'ըսէ Տէրը : Իարձի՛ր , ո՞վ պատամբ 14 որդիք , Կ'ըսէ Տէրը , քանզի ձեր վրայ տիրող ես եմ , և ձեզ պիտի առնեմ՝ մէկ քաղաքէ մէկ հողի , ու մէկ ազգատոհմէ երկու հողի , ու ձեզ Սիւն պիտի բերեմ . Եւ ձեզ 15 իմ սրտիս յարմար հովիտներ պիտի տամ , ու ձեզ զիտութեամբ և հանճարով պիտի հովուեն : Աւ 16 երբոր դուք ան օրերը երկրի վրայ շատեար ու աճիք , Կ'ըսէ Տէրը , մէյմէն ալ Տէրովդ ուխտին տապալանակը պիտի չըսեն . և անիկայ Խաւայէլը պիտի չզայ , ու զանիկայ պիտի չընեն , և անոր այցելութիւն պիտի չընեն . ու աս Եպստամբ մէյմէն ալ պիտի չըզայ : Եւ տեսնել 17 ըրեսաղեմը Տէրովդ ամօրը պիտի անուանեն , և ամէն ազգերը հոն Տէրովդ անուանը համար լորուսաղէմ պիտի ժողովուն . և մէյմէն ալ իրենց չար սրտին կամակորու թեանը ետեւէն պիտի չընեն : Եւ օրերը Հուդայի տունը Խաւայէլի տանը հետ պիտի երթայ . ու

- Երբուհի մեկտեղ հիւսիսի երկրէն
անոնց հայրերուն ժառանգութիւն
19 սուած երկիրս պիտի դան : Բայց
ես ըսի : Բեզ ինչպէս որդւոց
մէջ դնեմ , և քեզի ալ ցանկալի
երկիրը ազգաց խիստ զեղեցիկ ժա-
ռանգութիւնը տամ : ու ըսի ,
Եւսի Զայր իմ պիտի աղաղակես ,
և ինծի հետեւելն ետ պիտի չգա-
նաս : Իսրայելն՝ իմ Խորայելի
տունը՝ ինչպէս որ մէկ կնիկ մը իր
երկանը անհաւատարիմ կ'ըլլայ ,
այնպէս ալ դուք ինծի անհաւատա-
րիմ եղաք , կ'ըսէ Տէրը :
- 21 Եւ լուրներուն վրայ ձայն մը լսուե-
ցաւ , Խորայելի որդւոցը աղաղակի
ու լացի ձայն : վասն զի անոնք
իրենց ճամբան խոտորցուցին : Եւ
րենց Տէր Եստուածը մոռցան :
- 22 Ո՛վ սպաստա՛ր որդիք՝ դարձէք ,
ես ձեր ապստամբութիւնները կը
բռնեմ :
- Եւ զանք քեզի կու գանք , քան-
զի դուն մեր Տէր Եստուածն ես :
- 23 Հիրաի բլուրներուն և լիբանց
բազմութեանը յաւանք պարապ
բան է : Հասպա Խորայելի փրկու-
թիւնը մեր Տէր Եստուածմէն է :
- 24 Վասն զի մեր մանկութենէն 'ի
վեր մեր հայրերուն վաստակը՝ անոնց
հօտերը և արջառները , անոնց
տղաքները ու աղջիկները ամօթը
կերաւ : Մեր ամօթովը կը պառ-
կինք , ու մեր անարդանքը մեզ կը
ծածկէ : վասն զի մեր մանկութե-
նէն մինչև աս օրս թէ՛ մեր և թէ՛
մեր հայրերը մեր Տէր Եստուածոյն
դէմ մեզք զօրծեցինք , ու մեր Տէր
Եստուածոյն ձայնին քաղանդութիւն
չըրինք :

ԳԼՈՒ Դ

- 1 Թե՛ որ դառնաս , իմ Խորայել ,
կ'ըսէ Տէրը , ինծի պիտի դառ-
նաս : ու թէ՛ որ քու պղծութիւն-
ներդ իմ առջեւ վերցնես , ալ
- 2 Թափառական պիտի չըլլաս : Եւ
ճշմարտութեամբ , իրաւամբ ու ար-
դարութեամբ երդում պիտի ընես
թէ Տէրը կենդանի է : և ազգերը
անով պիտի օրջուին ու անով

պիտի պարծին : Վասն զի Տէրը 3
Հուդայի ու Երուսաղէմի մարդիկ-
ներուն այսպէս կ'ըսէ : Զմահուած
երկիրներ հերկեցէք ձեզի : ու փու-
շերու մէջ մի ցանէք : Ո՛վ Հու- 4
դայի մարդիկներ , ու Երուսաղէմի
ընակիւններ , Տէրի՛ն թիւստուե-
ցէք , և ձեր արտին անխիտուե-
թիւնը վերցուցէք : որ չըլլայ թէ
իմ բարկութիւնս ձեր չար գործ-
քերուն համար կրակի պէս ըրրորդի
ու պրէ , և մարդ մը չըլլայ :

Հուդայի մէջ պատմեցէք , ու 5
Երուսաղէմի մէջ քարոզեցէք , ու
ըսէք : Երկրի վրայ փոշ ֆշեցու-
ցէք : բարձրաձայն աղաղակեցէք ,
ու ըսէք , Ժողովուհեցէք , ու պարս-
պաւոր քաղաքները մոռնէք : Դեպ 6
'ի Սիւն դրժ՝ վերցուցէք : քաղուե-
ցէք , մի՛ կայնիք : վասն զի ես չա-
րիք ու մեծ կոտորած պիտի բերեմ
հիւսիսէն : Եւսի՛նք որ որջն եւ 7
ըստ , և ազգերը ճարգորը իր տեղէն
կըստ՝ ճամբայ ինկաւ , որ քու եր-
կիրդ աւերակ ընէ : քաղաքներդ
պիտի փչին , ու անոնց մէջ ընա- 8
կիւ պիտի չցտնուի : Եսոր համար
քուրձէ՛ր հազէք , և սուգ ընելով
ողապէ՛ք : վասն զի Տէրը՛ն սաստիկ
բարկութիւնը մեզմէ չցարձաւ : Ու 9
պիտի ըլլայ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , որ
թագաւորին սիրտը ու իշխաններուն
սիրտը պիտի հատնի : և քահանա-
ները պիտի ապշին , ու մարգարե-
ները պիտի հիանան :

Եւ ատենը ըսի , Եւսաղ , իմ 10
Տէր Եհովայ , յիրաւի դուն աս
ժողովուրդը ու Երուսաղէմը խա-
բելով խաբեցիր , բռնելով , Զեզի
խաղաղութիւն պիտի ըլլայ : և ա-
հա սուրը մինչև անոնց հոգին հա-
սաւ :

Եւ ատենը աս ժողովուրդին ու 11
Երուսաղէմին պիտի ըսուի , Եւսրող
Հով մը անապատին բլուրներէն իմ
մէջ իմ ժողովուրդիս աղջկանք
ճամբուն մէջ , չէ թէ հոսելու հա-
մար , ու ալ մարդկու համար : Եւ 12
կէ սաստիկ Հով մը պիտի գայ ին-
ծի : Հիմա ես ալ անոնց հետ դա-
տաստաններով պիտի խօսիմ :

- 13 Եւ անիկայ ամպերու պէս պիտի
լըկէ, և անոր կապերը մըրիկի
պէս. անոր ձիւրը արծիւներէն ա-
րագընթաց են. վայ միզի՛ որ կ'աւ-
14 ըրէինք: Ո՛վ Նորուստեմ' սիրող
չարութենէ լուսն, որպէս զի վըր-
կուի ինչն զտունս. քու չար խոր-
հուրդներդ մինչեւ լ'ըր սրտիդ մէջ
15 պիտի մնան: Վասն զի ձայն մը
Վասնէն լուր կը բերէ, ու Նիփոսի
ընտելն թշուառութիւն լսել կու-
16 տայ: Եւ զայն ազգերուն յիշեցէք.
աշան Նորուստեմի վրայով պատ-
մեցէք, որ հեռաւոր երկրէ պաշա-
րողներ կու գան, և Հուդայի քա-
ղաքներուն վրայ իրենց ձայնը կ'ար-
17 ձայնեն: Եւ որ չորս կողմը ազա-
րակի պահպաններու պէս պիտի
պաշարեն. վասն զի անիկայ ինծի
18 ապստամբեցաւ, կ'ըսէ Տէրը: Եւ
բաները քու ճամբաներդ ու գործ-
քերդ բերին քու վրայ. ասիկայ
քու չարութիւնդ է, վասն զի դառն
է. որովհետեւ մինչեւ քու սիրող
հասաւ:
- 19 Վերս, փերս. մինչեւ սրտիս
չտնամարտները ցաւ կը զգամ.
սիրտս իմ ներսի զիս կը խռովի,
չեմ կրնար լսել. քանզի դու՛ն հի-
իմ անձս, ժողին ձայնը, պատե-
20 ռազմին աղաղակը լսեցիր: Առ-
տորած կոտորածի վրայ կը կան-
չուի, վասն զի բոլոր երկիրը կոր-
ծանկեցաւ. վրաններս յանկարծակի
ու խորաններս մեկէն կործանեցան.
21 Մինչեւ լ'ըր գրօշը պիտի տեսնեմ,
և փողին ձայնը պիտի լսեմ:
- 22 Վասնի իմ ժողովուրդս յիմար
է, զիս չճանչցան. անոնք անմիտ
զաւակներ են, ու անոնց քովը հան-
ձար լիայ. անոնք չարութիւն բնե-
լու իմաստուն են, բայց աղէկու-
թիւնս բնեւ չեն գիտեր:
- 23 Երկրի վրայ նայեցայ, և աշան
սնձեւ ու պարապ էր. երկիրը
24 նայեցայ, ու լոյս չընէր: Եւ ու-
նեւուն նայեցայ, և աշան կը դո-
ղային, ու ամեն բուսերը կը
25 սրտելին: Վայեցայ, և աշան մարդ
մը չկար, ու երկիրի բոլոր թրու-
26 չունները փախած էին: Վայեցայ,

և աշան պողպատի երկիրը անսպաս
եղած էր, ու ամեն քաղաքները
Տէրոջը երեսն' անոր սաստիկ բար-
կուցեմանը երեսն փլած էին:

Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. 27
Բոլոր երկիրը պիտի արուի. բայց
բոլորովն չի մըր: Վասն զի Տէրը
Եւ որ վրայ երկիրը սուգ պիտի բըռ-
28 նէ, ու վերէն երկիրը պիտի խա-
ւարի. վասն զի խոսեցայ, որո-
շեցի. և պիտի չողովամ, ու անկէ
կու պիտի չզառնամ: Զիտեմ
29 լուսն և աղեղնաւորներուն ձայնն
բոլոր քաղաք պիտի փախի. և ա-
նոնք իմ անձրախիտ անտառներու
մէջ պիտի մտնեն, ու ապառաժ-
ներու վրայ պիտի ելին. ամեն
քաղաքները պիտի թողուին, և
անոնց մէջ մարդ պիտի չընակի:
Ու դու՛ն հիւսիսէ արեւմտ, ինչ պի-
տի ընես. թէ և կարմիրներ հազ-
նիս, քեզ ոսկի գաղղերով զարդա-
րես, ու աւելորդ վրայ չառ ծա-
րոյց աւ դնես, պարապ տեղը կը
զարդարուես. և քու հողիդ կը
փնտռեն: Վասնի ձայն մը լսեցի
31 ծննդական կնոջ յայտնի պէս,
իւր անդրանիկը ծնանողին երկանցը
պէս, Սիօնի աղջկանը ձայնը՝ որ
կը հառաչէ, ու ձեռքերը բանա-
լով՝ կ'ըսէ. և իմն փայ ինծի. քան-
զի սպաննողներուն պատճառաւ
հողիս մարեցաւ:

ԳԼ. Ե

Նորուստեմի փողոցներուն մէջ պը-
տրուեցէք, ու հիմա նայեցէք,
և զիտեցէք, ու անոր հրապարակ-
ներուն մէջ փնտռեցէք. թէ որ
մարդ մը կրնար գտնել, թէ որ
իրաւունք ընող, ճամբարտութիւն
փնտռող մը կայ, ևս ան չի գտնուի
թողութիւն ընեմ: Ու թէ և Տէ-
րը կենդանի է՝ կ'ըսեն, բայց ստու-
թեամբ երդում կ'ընեն:

Ո՛վ Տէր՝ միթէ քու աչքերդ
չճամբարտութեան չի՛ն նայիր. զա-
նոնք ծնեցիր, բայց ցաւ մը չգա-
ցին. զանոնք հատուցիր, բայց
խրատ ընդունիլ չուզեցին. իրենց

երեսը սպտառեմ անկի կարծա-
ցուցին, և դառնալ չուզեցին:

4 Ու ես ըսի. Եւրոպոսէ անոնք աղ-
քատ են. անոնք անմիտ են.
քանզի Տէրոջը ճամբան իրենց Նա-
տուոյն դատաստանը չեն գիտեր:

5 Եւ մեծերուն երթամ, և անոնց
հետ խօսիմ. վասն զի անոնք Տէ-
րոջը ճամբան իրենց Նատուոյն դա-
տաստանը գիտեն. բայց աշան
անոնք ալ լուծը կորսեցին. կապե-

6 ըր փրցուցին: Եւ որ համար զա-
նոնք անտառին առիւծը պիտի
մուրցնեն. զանոնք անտառաներուն
զայլ պիտի սատկեցնեն. անոնց
քաղաքներուն վրայ ինչը պիտի
հսկէ. անոնցմէ ամեն դուրս կըլլը
պիտի գիշատուի. վասն զի անոնց
կանխանքները չառցան, ու անոնց
ապստամբութիւնները բազմացան:

7 Եւ բանիս համար քեզի լ'ընչպէս
ներեմ. քու որդիներդ իս թողու-
ցին, և չատուածներով երդում
ըրին. ու երտոր զանոնք կ'առաջա-
ցին, անոնք շուրջին ըրին, և
բազմութեամբ բողոքողը զայցին:

8 Նատուանց զիցյա՛ծ ձիւրու պէ-
ն. ամեն մարդ իր դրացին կը
9 կանը կը վըճէ: Սիօնէ աս բա-
նեւուն համար պղտորութիւն պիտի
չընեմ, կ'ըսէ Տէրը, կամ ասանկ
ազգէ մը իմ հողիս վըճէ պիտի
չառնեմ:

10 Եւ որ պարիսպներուն վրայ ելէք
ու կործանեցէք, բայց չէ թէ բո-
լորովն. անոր մարտիկները վեր-
ցուցէք, վասն զի անոնք Տէրոջը

11 չեն: Վասնի Նարայի տունը և
Հուդայի տունը ինչի խիտ ան-
հաստատրիմ եղան, կ'ըսէ Տէրը.

12 Եւ որ Տէրը ուրացան ու ըսին,
Նիփոսի չէ, ու մեր վրայ չարք
պիտի լցայ. և սուր ու սով պիտի
չտնեն: Եւ մարդները հողի
պէս են, ու անոնց Բեթաւէ Տէրոջը
խօսքը լիայ. անոնց պիտի ըլլայ:

13 Եւ որ համար զորաց Տէր Նա-
տուոյն այսպէս կ'ըսէ. Վերս աս
խօսքը խոսնուի. համար, աշան ևս
իմ խօսքերս քու բերնիդ մէջ կը-
բակ, և աս ժողովուրդը փայտ պի-

տի ընեմ, ու զանոնք պիտի սպա-
ռէ: Եւ ես ձեռք վրայ հեռուեմ

15 մէկ ազգ մը կը բերեմ՝ հիւ Նարա-
յիկ տունը, կ'ըսէ Տէրը. անիկայ
զորաւոր ազգ է. անիկայ հին ազգ
է, և անանկ ազգ մըն է, որ դու՛ն
անոր լեզուն չես գիտեր ու խօսածը
չես հասկընար. Եւ որ կապարձ

16 ները բայց գերեզմանի պէս են.
ամենքն ալ զորաւոր մարդիկ են:
Եւ անիկայ պիտի ուտէ քու հունձ-

17 քըն, ու քու տղաներուդ ու
աղջիկներուդ ուտելու հայր. քու
հօտերդ և արջաններդ պիտի ուտէ,
քու այգիներդ ու թփերներդ պիտի
ուտէ. քու սպառնա՛ծ պարսպաւոր
քաղաքներդ սրով պիտի աւրէ:

18 Բայց ան օրին ալ՝ կ'ըսէ Տէրը,
մեկ պիտի հատուցնեմ: Եւ թէ

19 որ ըսէք, Եւ որ պատճառով մեր
Տէր Նատուան աս ամենը մեզի
բրաւ. դու՛ն անոնք բան, Եւ որպէս
որ դուք զիս թողուցէք, ու ձեր
երկիրն մէջ օտար աստուածներու
ճառապետութիւն ըրէք, այնպէս ալ
դուք ձերը չեղած երկրին մէջ օ-
տարներու ճառապետութիւն պիտի ը-
նէք:

Եւ որպէս ճակորին տունը մէջ 20
պատմեցէք, ու Հուդայի մէջ հրա-
տարակելով ըսէք, և իմն միմիկ

21 ըրէք. ասիկայ հիւ յիմար ու անմիտ
ժողովուրդ, որ աւելորդ ունէր, բայց
չէր տեսներ. ահա՛մընք ունէրք,
բայց չէք լսեր: Ինծի պիտի

22 չփանաք, կ'ըսէ Տէրը, իմ երեսն
պիտի չողովը, որ յաւիտենական
հրամանով մը աւաղը ծովուն սահ-
ման գրի, և անկէ չանցնիր. թէ և
անոր աղբները կը ծփին, բայց չեն
կրնար յաղթել, թէ և անոնք կը
դուրս, բայց անկէ չեն կրնար անց-
նիլ: Սակայն աս ժողովուրդը

23 անձապանդ. ու ապստամբ սիրտ մը
ունի. անոնք երթալով իրենց ճամ-
բան ծնեցին, Եւ իրենց սրտն մէջ

24 չըսին, Սիօն Տէր Նատուոյն վախ-
նար, ան որ անձրեւ՝ առջի ու
վերջի անձրեւ իր ատենին կու-
տայ, և հունձի համար որոշուած
չարսթները մեզի կը պահէ: Զեր

- անորենութիւնները աստիճանաբար հեռացուցին . ձեր մեղքերը բարիքը 26 ձեզմէ արդիւնեցին : Աման գի իմ ժողովուրդիս մէջը ամբարիշտներ դասուեցան . անոնք որոտողներուն կծկոտելուն պէս դարանամուտ կ'ըլլան . որդայթ կը լարեն , մար- 27 դիկներ կը բռնեն : Ինչպէս որ վանդակը թուղաններով լցուն է , այնպէս ալ անոնց տունները ննդու- թեմամբ լցուն են . անոր համար անոնք մեծցան ու հարստացան . 28 Վիրցան , պարարտացան , և չարեւրուն զործքերէն ալ զերացանցեցին . անոնք շիտակ դատաստան չեն ընել , որքին իրաւունքը չէ պարտաւեր , (այսու ամենայնիւ յա- ճողութիւն կը գտնեն) և աղքատին դատը չեն տեսներ : Ս'իթէ 29 աս բաներուն համար պղկլութիւն պիտի չընեմ , կ'ըսէ Տէրը . կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնեմ :
- 30 Երկրի վրայ զարմանալի ու սոս- 31 կալի դործ կ'ըլլայ . Մարդարէները ստուծեմամբ մարդարէութիւն կ'ընեն , և քահանաները անոնց ձեռքովը կ'իշխեն , ու իմ ժողովուրդս այսպէս կ'սխալուի . բայց ի՞նչ պիտի ընէք , երբոր ասոնց վախճանը Հասեմ :

ԳԼ . Զ

- 1 Ո՛վ Բնեիամին որդիք՝ Երուսա- ղեմի մէջէն քաշուեցէք , ու լծակուէի մէջ փոշ ֆէցուցէք , և Բեթաբարմայի վրայ նշան վերցուցէք : Վասն զի հիւսիսէն չա- րիք ու մեծ կոտորած կ'երևնայ : 2 Միտնի աղջիկը զեղեցիկ ու փափուկ 3 կեկան մը նմանցուցի : Հովիւնե- րը և անոնց հօտերը անոր պիտի երթան , անոր դէմ շուրջանակի վրաններ պիտի կանգնեն . ամեն մէկը իր սահմանին մէջը պիտի հո- 4 վուէ : Ինոր վրայ պատերմով պատրաստեցէք . ելէք , ու կէս օ- բին ելլէք . վայ մեղի , վասն զի օրը կանցի , և իրիկեւան ստուերները կ'երկրնան : Ելէք , ու գիշերով 5 ելլէք , և անոր բերդերը կործա-

նելք : Աման գի գորայ Տէրը այս- 6 պէս կ'ըսէ . Երասեր կարեցէք ու Երուսաղեմի գէմ պատմէ՛ք կանգնեցէք . ասիկայ պղկլութիւն ընելու քաղաք մ'ընէ . բոլորովին հարստահարութեամբ լցուն է : Ինչպէս որ ճրճորը իր ճուրղը կը 7 բղիւնէ , անիկայ ալ իր չարութիւնը այնպէս կը բղիւնէ . անոր մէջ դըր- կանք ու յափշտակութիւն կը լը- սուի . իմ առջև միշտ ցուեր ու հարուածներ խն : Ո՛վ Երուսա- 8 ղեմ՝ խրատուէ՛ , չըլլայ որ իմ հո- գիս քեզմէ զատուի , չըլլայ որ քեզ աւերակ և անբնակ երկրի մը դար- ձնեմ :

Օրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 9 Խարայիկի մնացորդները պղկլ պէս բոլորովին ճաւարդ պիտի ընեն . քու ձեռքդ՝ կ'իթող պէս կ'աղովնե- րուն դարձուր :

Որո՞նք խօսիմ ու վկայութիւն 10 ընեմ , որ լսեն . ահա անոնց ա- կանջները անթմբատ են , և չեն կրնար մոռիկ ընել . ահա Տէրոջ խօսքը անոնց առջևը անարդարեւ ելաւ , անիկ չեն տարտեր : Սա- 11 կայն ևս Տէրոջ բարկութեանը լցուն էմ , ինքզինքս զայլիկն յոգնեցայ . զառնիկս դուրսը պիտի թափեմ ողջաներուն վրայ , ու նաեւ երիտասարդաց ժողովին վրայ , քան- 12 զի երկի ու կնիկ մարդը , ձերը ու տարիքը առածը պիտի բռնուին : Եւ անոնց տունները , աղարակները 13 ու կնիկները մէկտեղ օտարայ ձեռ- քը պիտի անցնին . վասն զի երկ- րին բնակչացը վրայ իմ ձեռքս պի- տի երկրորդեմ , որ Տէրը : Ինչու որ անոնց պարտիկն մընչեւ 14 մեծը ամէնքը ազահութեան ետեւէ եղան , ու մարդարէն մինչեւ քա- հանան ամէնքը ստուծեմամբ կը վարուին : Եւ իմ ժողովուրդիս 15 աղջկանը վերքը հարեանցի բժշ- քելով՝ Խաղաղութիւն , խաղաղու- թիւն է՝ կ'ըսեն , երբոր խաղաղու- թիւն չկայ : Ս'իթէ պղծութիւն 16 ըրած ստուերն կամէնան . բնա չեն ամչնար , ու սրտախառն չեն գիտեր . անոր համար խնդրեալ

մէջ պիտի իյնան . անոնց պցիկու-
թիւն ըրած ատենս պիտի գլորին ,
կ'ըսէ Տէրը :

16 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ճամբանե-
րու վրայ կայնեցէք . ու նայեցէք ,
և հին շաւղներուն համար հար-
ցուցէք , թէ որն է բարի ճամբան .
ու անոր մէջը քայլեցէք , որ ձեր
հոգիներուն հանգիստ դռնէք . բայց

17 անոնք ըսին , Ասէ՛ք մէջը չե՛ք քա-
լէք : Եւ ձեր վրայ դէտեր դրի ,
ըսելով , Փողին ձայնը մոխի ըրէք .

18 բայց անոնք ըսին , Մոխի չենք ը-
ներ : Ուրեմն ձվ ազգեր՝ լսեցէք .
ձվ ժողովք՝ անոնց մէջը եղած բանը

19 գիտցիր . Եւ՛ , ձվ երկիր , ահա
ես աս ժողովուրդին վրայ չարիք՝
անոնց խորհուրդներուն պտուղը պի-
տի բերեմ . վասն զի իմ խօսքերս

20 մօտիկ չըրին , և իմ օրէնքս ալ մեր-
ժեցին : Եւ ձեռք ինձի այսպէս Սա-
բայէն կնդրուիլ զայ , ու հետագայ
երկրէ անուշահոտ խունիկդն .

21 ձեր ողջակեցիւնը ընդունելի չեն ,
և ձեր զոհերը ինձի հաճելի չեն :
Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Եհնա ես աս ժողովուրդին առջևը

22 խօսք կը դնեմ , ու հայրերը որ-
դաողը հետ մէկտեղ անոնց պար-
նուկով պիտի գլորին . զբացին ու
բարեկամը պիտի կորսուն :

23 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եհնա հիւ-
սիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու
գայ , ու երկրիս ծայրերէն մեծ ազգ
մը կ'ելլէ . Անոնք աղիւղ և նիզակ
կը կրեն , անոնք անգուծ ու անո-
ղորմ են . անոնց ձայնը ծովու պէս

24 կը դուայ , և անոնք ձիւրու վրայ
կը հիծնեն , ու պատերազմիկ մար-
դու պէս յեզի դէմ կը շարունակ
ձվ դուստը Սիմի :

25 Անոր բոլրը լսեցինք . ձեռքերնիս
թաւառ , և ցաւերը մեզ պառա-
րեցին՝ ծննդական կնոջ երկանցը

26 պէս : Երտերը մի՛ ելլէք , ու
ճամբաները մի՛ պարտիր . վասն
զի չորս կողմը թշնամիին սուրը ,
ո՞ւ վախ կայ : Ո՛վ իմ ժողովուր-

հատիկ տղու վրայ կու բան . վասն
զի կործանողը յանկարծ ձեր վրայ
պիտի գայ :

Կեղ իմ ժողովուրդեանս մէջ փոր- 27
ծիւ . բերդ դրի , որ անոնց ճամ-

բան գիտնաս և փորձես : Եւ մէջը 28
կամակոր ապստամբներ են , բան-

սարկուծեան կը պտուրին , պղնձ
ու երկաթ են . ամէնքը ապակա-
նադործ են , փութը պրցցաւ :

29 Կապարը կրակէն հատաւ . արծա-
թապործը պարապ տեղը կ'աշխա-

տի , վասն զի չարիքը չորտունե-
ցան : Անոնց Ասպիտան արծաթ- 20
պիտի կանչեն , վասն զի Տէրը զա-
նոնք մերժեց :

ԳԼ . Լ :

Տէրոջը կողմանէ Լքումային եղած 1
խօսքն է , որ բտաւ , Տէրոջը 2

տանը դուռը կայնէ , ու հոն աս
խօսքը կանչէ . ու ըսէ , Տէրոջը

խօսքը մոտիկ ըրէք՝ ձվ բոլոր հու- 3
գա , որ աս դռներէն կը մտնէք :

Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու
համար : Զօրայ Տէրը՝ Խորայէ- 3

լէն Բաւաւաճը այսպէս կ'ըսէ . Չեր
ճամբաները ու գործերը ուղղե-

ցէք , և ձեզ պիտի թողու՛մ որ
աս տեղը բնակիք : Դուք մի՛ ա-

պախնիք սուտ խօսքերուն՝ որ կ'ը- 4
սեն , Տէրոջը տաճարը , Տէրոջը

տաճարը , Տէրոջը տաճարը աստեղ- 5
նէ : Կանգնէ թէ որ ձեր ճամբա-

նէրը ու գործերը բոլորովն ուղ- 5
ղէք , և թէ որ մարդուն ու անոր

ընկերին մէջտեղը իրաւունքը գցու- 6
նալիսամբ 'ի գործ դնէք , Պան-

դուխտին , որովն ու որեւորիին
զոկամբ չընէք , ու աս տեղը անմեղ

արիւն չթափէք , և օտար աս- 7
տուածներու ետեւ չըրթար , որ

ձեզի չարիքի պատճառ կ'ըսայ , Եւ
ատենը աս տեղա՝ ձեր հայրերուն

տուած երկրիս մէջ պիտի ընտելոյը- 8
նեն՝ ձեզ յաւիտեանս յախտնից :

Եհնա դուք սուտ խօսքերու կ'ա- 8
պախնիք , որոնք չեն կրնար օգուտ

մը ընել : Երկրորդ զողովութիւն , 9
մարդասպանութիւն և շնութիւն ը-

նելով , ու սուտ երգում ընելով ,

- Թիւն գործեցին , կ'ըսէ Տէրը .
 Իրենց դարձելի բաները ի՞նչ անու-
 նովն կոչուած տանը մէջ գրին , որ
 31 զանիկայ պզտիկ : Ու Լեւոնի որ-
 դայն ձորին մէջ եղող Տօփեթի
 բարձր տեղերը շինեցին , իրենց
 աղարք ու աղիւնները կրակով պը-
 լելու համար , որ ~~անոնց~~ շքամեցե-
 ցի , ու միայն ալ անցած վրէ :
 32 Ուստի անոն պիտի կու գան , իբրեւ
 Տէրը , որ ալ Տօփեթ , կամ Լե-
 նովի սրբայն ձորը պիտի վրասի ,
 հապա Սպանութեան ձոր . և Տօ-
 փեթի մէջ Դեւիէն պիտի թաղեն
 33 մինչև որ ալ տեղ չմնայ : Ու աս
 ժողովուրդին դիւրը երկինքի թըն-
 չուններուն ու երկրի դպաններուն
 կերակուր պիտի բլլան . և ~~պահանջ~~
 34 վընտաղ մը պիտի չըլլայ : Ու
 Յուդայի քաղաքներն ու Երու-
 սաղեմի փողոցներն ցնծութեան
 ձայնը և ուրախութեան ձայնը ,
 փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը
 պիտի դաղրեցընէ . վասն զի Եր-
 կիրը ամայի պիտի բլլայ :

ԳԼ . Ը

- 1 Են ժամանակը՝ կ'ըսէ Տէրը , Յու-
 դայի թաղաւորներուն ոսկոր-
 ները , ու անոր իշխաններուն ոս-
 կորները , և քահանաներուն ոսկոր-
 ները , ու մարգարէներուն ոսկորնե-
 րը ու Երուսաղեմի բնակչացը ոս-
 կորները իրենց գերեզմաններէն պի-
 2 տի հանեն , Եւ պիտի տարածեն
 զանոնք արեւուն առջևը ու լուսին
 առջևը , և երկինքի բոլոր ջորքին
 առջևը , որ զանոնք սիրեցին , ու
 անոնց ծառայեցին , և անոնց ետեւէն
 դացին , ու զանոնք փնտռեցին , և
 անոնց երկրպագութիւն ըրին . ա-
 նոնք պիտի չժողվուին ու պիտի
 չթաղուին . երկրի երեսին վրայ
 3 աղբի պէս պիտի բլլան : Եւ մահը
 կեանքէն առելի ցանկալի պիտի ըլլայ
 աս չար ազգին բոլոր մնացորդնե-
 րուն՝ որոնք մնացել են ան ամէն
 տեղումները , ուր որ զանոնք վըն-
 տեր եմ , կ'ըսէ զբրայ Տէրը :
 4 Ու անոնց բռն , Տէրը պսպէս
 կ'ըսէ , Սիթէ անոնք պիտի իյնան

- ու պիտի ձգվեն . կամ զի և ~~գործեցին~~
 կը խոտորի ու ետ չըգտանար .
 Եւ չըլլա աս Երուսաղեմի ժողո- 5
 վուրդը մշտապէս խոտորումով մը
 խոտորեցաւ . անոնք նենդութեան
 յարեցան , դառնալ չուզեցին :
 Եւ անց գրի ու մտիկ բրի . անոնք 6
 չետակ չեն խաբար . մարդ մը
 ինչ ոչ իր արարութեան զգաց , ու
 թաղ թէ Եւ ի՞նչ գործեցի . ամեն- 7
 քէն իրենց բնակարանի դռանը
 տնրագլխի վագրով ձիու պէս Եւ
 8 բաղիլը անգամ՝ օդին մէջ իր որոշ
 ժամանակը դիտէ , ու տատարակը
 և կուռնկը ու ծիծեռնիկը իրենց
 զարաւեան ժամանակը կը դիտեն .
 բայց իմ ժողովուրդս Տէրոնց դա-
 տաստանը չգիտեր : Ի՞նչպէս կ'ը- 8
 սէր թէ Սինք խնաստուն ենք , ու
 Տէրոնք օրէնքը մեր քովն է . իրաւ-
 ցընէ ահա դպիրներուն սուտ զրիւք
 ստուծիւն կը գործէ : Եւ մաս- 9
 տունները ամէցան . անոնք զոր-
 հուրեցան ու բռնուեցան . ահա
 Տէրոնք խօսքը անարդեցին , ալ ա-
 նոնց քովն ինչ խնաստութիւն կը
 մնայ : Ուստի անոնց կնիկները 10
 օտարներուն , անոնց ազարակները
 անոնց տիրոջներուն պիտի տամ .
 ինչու որ պզտիկէն մինչև մեծը
 ամենքը աղահալութեան ետեւ կ'ըսն .
 մարգարէէն մինչև քահանայի ա-
 մենքը ստուծեամբ կը վարուին :
 Եւ իմ ժողովուրդիս աղիւնը 11
 վերըը հարեանցի բժշկելով՝ խա-
 ղաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ը-
 սեն , երբոր խաղաղութիւն չը-
 կայ : Սիթէ պղծութիւն ըլլած 12
 ատենին կ'ամէնա՞ն . բնաւ չեն
 ամէնար , ու պատկառիլ չեն գի-
 տեր . անոր համար ինքողներուն
 մէջը պիտի իյնան . անոնց պղծու-
 թիւն եղած ատենը պիտի զլորին ,
 կ'ըսէ Տէրը , Զանոնք բոլորովն 13
 բնաջինջ պիտի ընեն , կ'ըսէ Տէրը .
 որթին վրայ խաղող պիտի չըլլայ ,
 և թզենիին վրայ թուղ պիտի չըլ-
 Լայ . անոնց տեղէն ալ պիտի թա-
 ոամի , ու անոնց տուածս անոնցմէ
 պիտի անցնի :
 Սինք ինչու կը նստինք . ժող- 14

- և խաճաղին խունկ ծխելով, ու
 10 ձեր չգիտցած օտար աստուածներուն
 ետեկն երթալով, Արնաբ դալ,
 ու իմ առջև կայելիս աս տանս մէջ՝
 որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
 և ըսել թէ Նշարակցանք որ աս ամեն
 11 պղծութիւնները ընենք։ Ես սու-
 նը՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած
 է, միթէ ձեր աշխարհն առնէր ա-
 ւաղակներու քարանձր եղաւ։ ահա
 12 ես ալ տեսայ, կ'ըսէ Տէրը։ Բայց
 հիմա դուք Սկիզբի մէջ եղող իմ
 տեղս զայցէք, ուր որ առաջ իմ
 անունս հաստատուցի, և տեսէք
 ինչ որ անոր ըրեր եմ՝ իմ ժողո-
 վաբոլիս Խարայէլին չարութեանը
 համար։
- 13 Աւ հիմա որովհետեւ աս բոլոր
 զործքերը ըրիք՝ կ'ըսէ Տէրը, ու
 թէ Լաւա ձեզի խոսեցայ կանուխ ելե-
 լով ու խոսելով, բայց դուք մոռիկ
 չըրիք, ձեզ կանւեցի, բայց դուք
 14 պատասխան չտուիք, Ես ալ աս
 ձեր ապաւինած տանը՝ որուն վրայ
 իմ անունս կոչուած է, և ձեզի
 ու ձեր հայրերուն տուած տեղւոյս
 Սկիզբին ըրածիս պէս պիտի ընեմ։
- 15 Եւ ինչպէս որ ձեր բոլոր եղբայր-
 ները, Եփրեմի բոլոր սերունդը
 վերանցի, այսպէս ալ ձեզ իմ
 առջևէս պիտի վերանոսեմ։
- 16 Աւտի դուռն աս ժողովուրդին
 համար աղօթք մի ըներ։ և անոնց
 համար աղաղակ ու աղաչանք մի
 մատուցաներ, ու ինծի բարեխո-
 սութիւնս մի ըներ, քանզի քեզի
 17 մոռիկ չեմ ըներ։ Դուռն չեմ տու-
 ներ թէ անոնք ինչ կը զործեն
 Հուդայի քաղաքներուն մէջ ու
 Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ։
- 18 Տղաքները փայտ կը ժողվեն, և
 հայրերը կրակ կը վառեն, ու կնիկ-
 ները խմոր կը շաղն, և երկնից
 թաղուհիին բիթները շինելու հա-
 մար։ և օտար աստուածներուն
 թափելու նուէրներ կը մատուցա-
 19 նեն, որ զիս բարկացնեն։ Մի-
 թէ անոնք զիս կը բարկացնեն,
 կ'ըսէ Տէրը, չեմ որ իրենց անձը
 ինչ եւրովի իրենց երեսին ամսթին
 համար։
- Եւ որ համար պարսկս կ'ըսէ Տէր 20
 Եհովան։ Եհն իմ բարկութիւնս
 ու սրամտութիւնս աս տեղւոյ վրայ
 պիտի թափի, մարդու վրայ և
 անասունի վրայ ու դաշտի ծառե-
 րուն վրայ ու երկրի պտուղներուն
 վրայ։ և պիտի բռնելի ու պիտի
 չմարի։
- Օգրաց Տէրը՝ Խարայէլին Ես 21
 տուածը պարսկս կ'ըսէ։ Ձեր ողա-
 կեղները ձեր զօհներուն վրայ աւել-
 ցուցէք, և միս կերէք։ Այսին 22
 զի ձեր հայրերը Եփրայիտի երկրէն
 հանած օրո անոնց բաւ չէ շտապեցայ
 ողջակէզի ու զոհի վրայով, ու ալ
 անոնց հրամայեցի։ Հապա անոնց 23
 աս բանը հրամայեցի ու ըրի, իմ
 ձայնս մոռիկ չըրէք, և ես ձեզի Ես
 տուած բլամ, ու դուք ինծի ժո-
 դովուրդ բլամ։ և ձեզի ամեն հրա-
 մայած ճամբաներուս մէջ քաղցէք,
 որ ձեզի աղէկ ըլլայ։ Բայց անոնք
 24 մոռիկ չըրին, ու ակամջիւն չծու-
 ցին։ Հապա իրենց չար սրտին կա-
 մակորութեամբ իրենց խորհուրդ-
 ներուն հետեւեցան, ու ետ գացին,
 և չէ թէ յառաջ։ Ձեր հայրերը 25
 Եփրայիտի երկրէն ելած օրէն մին-
 չեւ աս օրս իմ բոլոր ծառաներս
 մարդաբէները ձեզի խրկեցի։ ամեն
 օր կանուխ ելելով կը կրկնէ։
 26 Աւ ինծի մոռիկ չըրին, և ակամջիւն
 չծուցին։ Հապա իրենց պարանոցը
 խոտացուցին, իրենց հայրերէն ա-
 ւելի չար եղան։
- Եւ դուռն աս բոլոր խօսքերը աւ 27
 նոնց պիտի զուցես, բայց քեզի
 մոռիկ պիտի չընեն։ զանոնք պիտի
 կանւեն, բայց քեզի պատասխան
 պիտի չտան։ Եւ ամենը անոնց 28
 ըսես, Իր Տէր Եստուծոյն ձայնը
 մոռիկ չընող ու խրատ չընողունող
 ազգը ստիկայ է։ Ճշմարտութիւնը
 կորսուեցաւ ու անոնց բերնէն կըտ-
 րեցաւ։
- Սպեղեղ կորե՛ ու նետե՛, 29
 Երուսաղէմ, և բլուրներուն վրայ
 ողբաւ։ քանզի Տէրը մերժեց ու
 երեսէ ձեզեց ան ազգը՝ որուն զեմ
 չատ սրբողեր էր։ Այսին զի Հու- 30
 դայի որդիքը իմ առջև չարու-

- Թիւն դորձեցին , կ'ըսէ Տէրը .
 Իրենց զարեւի բաները իմ անու-
 նովս կուտան տանը մէջ զըլն , որ
- 31 զանկեպ պղծեն : Ու Լծովքի որ-
 դոյն ձորին մէջը եղող Տօփեթի
 բարձր տեղերը շինեցին , իրենց
 աղաբը ու աղէկները կրակով այ-
 րելու համար . որ անոնց չհասնեցե-
 ցի , ու միայն ալ անցած չէր :
- 32 Ուստի ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ
 Տէրը , որ ալ Տօփեթ , կամ Լ-
 նովքի որդոյն ձորը պիտի չքուի ,
 հապա Սպանու թիւան ձոր . և Տօ-
 փեթի մէջ Բոհեմէ պիտի թաղեն
- 33 մինչև որ ալ տեղ մնայ : Ու աս
 ժողովուրդին գիւրը երկինքի թըռ-
 չուններուն ու երկրի գագաճներուն
 կերակուր պիտի ըլլան . և զանոնք
- 34 վաւնտող մը պիտի չըլլայ : Ու
 Հուդայի քաղաքներն ու Լքու-
 սայեմի փողոցներն ցնծութեան
 ձայնը և ուրախութեան ձայնը ,
 փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը
 պիտի դադրեցնենք . փան պի եր-
 կիրը ամայի պիտի ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ Ը

- 1 Եւ ժամանակը՝ կ'ըսէ Տէրը , Յու-
 դայի թագաւորներուն ոսկոր-
 ները , ու անոր իշխաններուն ոս-
 կորները , և քահանաներուն ոսկոր-
 ները , ու մարգարէներուն ոսկորնե-
 րը ու Լքուսայեմի բնակչացը ոս-
 կորները իրենց գերեզմաններէն պի-
 տի հանեն , Լքու պիտի տարածեն
- 2 զանոնք արևուն առջևը ու լուսնին
 առջևը , և երկինքի բոլոր զօրքին
 առջևը , որ զանոնք սիրելցին , ու
 անոնց ծառայելցին , և անոնց ետեւէն
 զաղին , ու զանոնք փնտռելցին , և
 անոնց երկրպագութիւն ըրին . ա-
 նոնք պիտի չժողովուին ու պիտի
 չթաղուին . երկրի երեսին վրայ
- 3 աղբի պէս պիտի ըլլան : Եւ մահը
 կեանքէն աւելի ցանկալի պիտի ըլլայ
 աս չար ազգին բոլոր մնացորդնե-
 րուն՝ որոնք մնացել են ան ամէն
 տեղումը , ու որ զանոնք վաւն-
 տեր եմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
- 4 Ու անոնց ըսես , Տէրը պսպէս
 կ'ըսէ . Միթէ անոնք պիտի իյնան
 ու պիտի չեւեւեն . կամ Դէլը ճամբայէն
 կը խոտորի ու ետ չըգտանար .
 Լնչու աւ Լքուսայեմի ժողո-
 վուրդը մշտապէս խոտորումով մը
 խոտորեցան . անոնք ննչու թիւան
 յարեցան , զանոնք չուղեցին :
 Եկան զըլն ու մոխի ըրի . անոնք
 չխտակ չեն խտար . մարդ մը
 չկայ որ իր չարութենէն զգոյց , ու
 ըսէ թէ Ես ի՞նչ դորձեցի . ամէն-
 քը իրենց ընթացքին զարձան պա-
 տերազմի մագող ձիու պէս : Ե-
 րադիլը անգամ օլին մէջ իր որդ-
 ժամանակը դիտէ , ու տատալով
 և կուռնիլը ու ծիծեռնիկը իրենց
 զարխան ժամանակը կը դիտեն .
 բայց իմ ժողովուրդս Տէրոջ զա-
 տաստանը չգիտեր : Ի՞նչպէս կ'ը-
 սէր թէ Մենք իմաստուն ենք , ու
 Տէրոջ օրէնքը մեր բոլոր է . Իրաւ-
 ցընէ ահա դպրներուն սուտ զրիք
 ստուծիւն կը դորձէ : Եւ անոնք
 ստունը ամբողջ . անոնք զար-
 հուրեցան ու բռնուեցան . ահա
 Տէրոջ խօսքը անարգեցին , ալ ա-
 նոնց քովը ինչ իմաստուն թիւն կը
 մնայ : Ուստի անոնց կնիկները
 օտարներուն , անոնց ազարանները
 անոնց տիրողներուն պիտի տամ .
 ինչու որ պատիկէն մինչև մեծը
 ամէնքը ազահութեան ետեւ եղան .
 մարգարէն մինչև քահանան ա-
 մէնքը ստուծեալի կը վարուին :
 Եւ իմ ժողովուրդիս աղքատը
 վերքը հարեանցի թմբկով խա-
 զաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ը-
 սեն , երբոր խաղաղութիւն չը-
 կայ : Միթէ պղծութիւն ըրած
 ատենին կ'ամենա . բնաւ չեն
 ամենար , ու պատկառիլ չեն գի-
 տեր . անոր համար ինքողներուն
 մէջը պիտի իյնան . անոնց պայլու-
 թիւն եղած ատենը պիտի դլորին ,
 կ'ըսէ Տէրը : Զանոնք բոլորովն
 բնաջինջ պիտի ընեն , կ'ըսէ Տէրը .
 որթին վրայ խաղող պիտի չըլլայ ,
 և թզենիին վրայ թուղ պիտի չըլ-
 րայ . անոնց տերէն ալ պիտի թա-
 ոամի , ու անոնց տուածս անոնցմէ
 պիտի անցնի :

Մենք ինչու կը նստինք . ժող- 14

- կենանք . փասն զի մեր Տէր Ես-
տուածը մեզ լուսեցուց , ու մեզի
դառնութեան ջուր խնայուց . քանզի
Տէրօջն զեմ մեզը դործեցինք :
- 15 Խաղաղութեան սպասեցինք , բայց
բարութիւն չկար . բժշկութեան
ժամանակին ապաւինեցինք , բայց ահա
- 16 Խոռովութիւն եկաւ . Ենոր ձիւրուն
փռնելուն Գաննէն լուսեցաւ . անոր
երկիւրներուն խնամքները ձայնէն
բոլոր երկիրը շարժեցաւ . փասն զի
պիտի դան , ու երկիրը և անոր լի-
ութիւնը , քաղաքը ու անոր բնա-
- 17 կիւնները պիտի ուտեն : Գաննի
ահա եւ ձեր մէջը օձեր՝ քարերը կը
խրկեմ , որ անոնց խոզութիւն
չազգիւր , և ձեզ պիտի խածնեն ,
կ'ըսէ Տէրը :
- 18 Իմ գործարթութիւնս տրամու-
թեան գոհութեամբ . իմ սիրտս ներ-
- 19 սի զիս կը մարդի : Եհն հեռաւոր
երկրէ եկողներուն պատճառաւ իմ
ժողովուրդիս աղջկանը ողորդ ձայ-
նը . Սիբէ Տէրը Սիւնի մէջ չէ՞ .
անոր ընտանոքը հոն չէ՞ .

Ենոյն . իրենց քանդակած կուռ-
քերովը ու օտարաց ունայնու-
թիւններովը զիս բարկացուցին :

- 20 Ենոյն զիս անպարտեցաւ , ամառը
վերջացաւ , բայց մեք չփրկուե-
ցանք :
- 21 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը վեր-
քին համար վերադարձայ , խաւա-
րեցայ ու ապշութիւնը իս պաշա-
րեց : Սիբէ Գաղատայու մէջ
բալասան չկայ , հոն բժիշկ չկայ .
հապա քնչու համար իմ ժողովուր-
դեանս աղջիկը բժշկութիւն չը-
տաւ :

ԳԼ . Թ

- 1 Երանի թէ զլուսա ջուր , ու աշ-
քերս արցունքի աղբիւր ըլլա-
յին , որ ցորեկ ու գիշեր լայի իմ
ժողովուրդիս աղջկանը սարմնուած-
- 2 ներուն համար : Երանի թէ ա-
նապատի մէջ ճամբորդներու իջնան
մը ունենայի , որ իմ ժողովուրդս
թողուի , ու անոնցմէ երթայի :

ընեց ընդունելը իրենց աղեղներուն
դէմ . կը լարեն ստութեան համար ,
բայց ճամբորդութեան համար երկրի
փայ քաջութիւն չունին . փասն զի
չարութեան 'ի շարութիւն կ'եր-
թան , ու զիս շնն ճանշար , կ'ըսէ
Տէրը : Եմն մարդ ի՞նչ իր բն-
կերէն զգուշանայ , ու բնաւ մէկ եղ-
բոր մը մի ապաւինի . փասն զի
ամէն եղբայր խաբէութիւն կը ֆա-
րէ , և ամէն բնեկը բանաբարու-
թեան կը պտուրի : Ս. ամէն մարդ
իր բնեկը կը խաբէ , և ճամբորդու-
թիւն չեն խտիր . անոնք իրենց ըն-
դունելը սուտ խօսելու սորվեցու-
ցած են , անօրէնութիւն ընելով կը
յողնին :

Գու. քանակաւնդ նենգութեան
մէջ է . նենգութեան պատճառաւ
զիս ճանշաւ չեն ուզեր , կ'ըսէ
Տէրը : Ենոր համար զորաց Տէրը
պայտէ կ'ըսէ . Եհն զանոնք պիտի
հալկեցնեն , ու պիտի փորձեմ .
փասն զի իմ ժողովուրդիս աղջկանը
համար ի՞նչ պէս ընեմ : Ենոյն ըն-
դուն մահաբեր նկատ է . նենգու-
թիւն կը խտի . բերնովը իր բն-
կերէն ճիւղ խաղաղութիւն կը խո-
սի , բայց սրտովը անոր դարան կը
պատրաստէ : Սիբէ աւ բանե-
րուն համար անոնց պոյնելութիւն
պիտի չընեմ , կ'ըսէ Տէրը . կամ
սասնիկ աղջէ մը իմ հողիս վրէժ
պիտի չառնեմ :

Խոնքերուն համար լաց ու ողբ՝
և անապատի արօններուն համար
կոծ պիտի ընեմ . փասն զի պոյնե-
ցան . անէ՛ք մարդ չանցնիր , ու
խաշնայներու ձայն չլսուի . օղին
թողունենք մինչև անասունները
փախան՝ դապին : Ս. Երուսաղէմը
աւերակեալ գեղեր , և չաղաւ-
ներու բնակարան պիտի ընեմ , ու
ճուղայի քաղաքները անբնակ ա-
մայութեան պիտի դարձնեմ :
Ո՛չ է ան խնայող մարդը , որ
ստիկայ հասկընայ . և անոր Ես-
տուծոյ բերանը խօսած ըլլայ , որ
աւիկայ պատմէ , թէ երկիրը ին-

- ասայատոր պէս եղաւ , ուսկից որ
- 13 մարդ շանցնիր : Իսկ Տէրը ըսաւ ,
 Ս' ասն զի անոնք իմ օրէնքս ձեռնցն ,
 որն որ իրենց ատենը զգրեւ էին , ու
 իմ ձայնիս մոկի չընկելով՝ անոր հա-
- 14 մեմատ չբայեցին , Հասա իրենց
 սրտին կամակարութեանը՝ և հայ-
 րերնուն իրենց սորվեցուցած Բահա-
 զիմն կուտէն գային :
- 15 Եւոր համար զգայց Տէրը՝ Խա-
 ռայէին Մատուանը պայպէս կ'ըսէ .
 Եւնս ևս աս ժողովուրդին օգնողը
 պիտի կերցընեմ , ու անոնց դառ-
 նութեանն ճուր պիտի խմբընեմ :
- 16 Իսկ զանոնք պիտի ցրուեմ ան ազ-
 գերուն մէջը , որոնք ոչ իրենք
 զիտցան , ոչ ալ իրենց հայրերը ,
 ու անոնց վայց սուր պիտի խրու-
 կեմ , մինչև որ զանոնք հատցը-
 նեմ :
- 17 Քորաց Տէրը պայպէս կ'ըսէ .
 Ստանեցէք , որ ու լալեան կնիկներ
 կանչեցէք , որ գաւ . և համաճարեղ
 կնիկներուն լալ իրկեցէք , որ
- 18 զան , Ու մեզի համար չըտու-
 ողըի յայն վերցընեն , որ մեր աշ-
 քերը արդուները իջեցընեն , և մեր
 արտեանուները ճուրբ վազցընեն .
- 19 Բանդի Սիծեան որդի ձայն լուե-
 ցաւ , Ինչպէս կործանեցանք ,
 խիստ ամեցանք . վասն զի երկիրը
 թողուցինք , վասն զի Բն-Մեհերը
 Հիմալայաթակ ըրին մեր բնակարան-
 ները , Ուրեմն ո՞վ կնիկներ՝ Տէ-
- 20 րոջը խօսքը մոկի ըրէք , և ձեր
 ականջները անոր բերնին խօսքը
 թող ընդունին . ու ձեր սոցիկ-
 ներուն ողբ սորվեցուցէք . և ամեն
 կնիկ իր զրապէին եղբերորդութիւն
- 21 առնեցէ : Ս' ասն զի մահը մին-
 չև մեր պատուհանները ելաւ , մեր
 պալատները մտաւ , որ ժողովներէն
 տղայները՝ ու հրապարակներէն եւ-
 րիտասարդները բնաջինջ ընէ :
- 22 Իսկ որ Տէրը պայպէս կ'ըսէ .
 Սարգոյ գիսկուները պիտի իշան
 արուերու երեսին վայց եղող աղբին
 պէս , կամ Դոնդեներուն ետեւ հա-
 յաճ խուրձի պէս . և պիտի չըլլայ
 մէկը որ զանոնք ժողովէ :

իր իմաստութեամբը չպարծի , ու
 զօրաւորը իր զօրութեամբը չպար-
 ծի . հարուստը իր հարստութեամ-
 բը չպարծի . Հասա ան որ կը 24
 պարծի թող ասով պարծի , որ կը
 հասկընայ ու զի կը ձանձնայ , և
 գեթ թէ ես եմ Տէրը , որ երկրի
 վրայ ողորմութիւն , իրաւունք ու
 արդարութիւն կ'ընեմ . քանզի ես
 ասոնց կը հաճիմ , կ'ըսէ Տէրը .
 Եւնս օրեր պիտի զան՝ կ'ըսէ Տէրը , 25
 որ ամեն թիւստութեաններուն ու
 անթիւքիսաներուն , Եղիպտոսին և 26
 Հուդային ու Եդոմիին և Սմ-
 մոնի որդւոցը ու Սոմարին ու
 Երեւելուքացիք ծայրերը կողող ա-
 նապատի բոլոր բնակիչներուն այ-
 ցելութիւն պիտի ընեմ . վասն զի
 ամեն ազգերը անթիւքստ են , ու
 բոլոր Խարայէի տունը սրտով ան-
 թիւքստ է :

ԳԼ . Ժ

Ո՞վ Խարայէի տունը՝ Տերոյն ձեզի 1
 համար ըսած խօսքը մոկի ը-
 րէք : Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Եզ- 2
 գերուն ձաւմաները մի՞ սորվէք , ու
 երկիւրքին նշաններէն մի՞ զարհու-
 րիք . վասն զի անոնցմէ Հեթանոս-
 ները կը զարհուրին : Ինչու որ 3
 ժողովուրդաց սովորութիւնները ու-
 նայնութիւն են , քանզի անտառէն
 փայտ կը կտրեն . անիկայ արուես-
 տագէտին ձեռագրը գործն է՝ տապա-
 րով գործառն : Քանիկայ ար- 4
 ծաթով և ոսկիով կը զարդարեն ,
 ու գամերով և ուռերով կը զամեն
 զանիկայ , ու չարմիր : Եւորք 5
 արմատներին պէս չիտակ են , բայց
 չեն խօսիր . անոնք ՚ի հարկէ պիտի
 վերցուին , վասն զի չեն կրնար քա-
 լել . անոնցմէ մի՞ վախնաք , վասն
 զի չարիք մը չեն կրնար հասցընել ,
 ոչ ալ բարիք ընելու կարող են :

Ո՞վ Տէր քեզի նման մէկը չկայ . 6
 դուն մեծ ես , ու քու անունդ զօրու-
 թեամբ մեծ է : Բերնեմ ո՞վ պիտի 7
 չվախնայ՝ ո՞վ ազգաց լիազաւոր .
 քանզի քեզի կը վայէ . վասն զի
 ազգաց բոլոր իմաստուններուն մէջը

- և անոնց բոլոր թագաւորութիւն-
ներուն մէջը լիցի նման մէկը չկայ :
- 8 Բայց անոնք բոլորովին անբան ու
անմիտ են : անոնց իշխան ունայնու-
թիւնաց վարդապետութիւն է : փայտ
- 9 է : լծարսխաէն ծեծուած արծաթի ,
և Ուրարէն ոսկի կը բերուի , անոնք
վարպետի ու ոսկերիչի ձեռացը
գործքն են : անոնց զոյնտը կապու-
տակ ու ծիրանի է : ամենը հանձա-
- 10 բեղներու գործքն են : Սակայն
Լահիան է ճշմարիտ Մատուածը ,
անիկայ է կենդանի Մատուած և
յաւիտենական լծադատը : անոր
բարկութիւնէն երկիրը կը զոգայ ,
ու ազգերը անոր սրտմտութիւնը չեն
- 11 զիմանար : [Ընոնց պատկաւ բռնք .
Ըն աստուածները՝ որոնք երկինքը
ու երկիրը չենցելին , երկրէ ու աս
երկինքներուն տակէն պիտի կոր-
- 12 տուին :] Երկիրը իր զօրութեամբ
ընենց . աշխարհքը իր խմտութե-
անմարը հաստատեց , ու երկինքը
- 13 իր խորհրդովը տարածեց : Երբոր
իր ձայնը կու տայ , երկինքի մէջ
ճուրճերու րազմութիւն կ'ըլլայ : և
երկրի ծայրերէն շողիներ կը հանէ ,
անձրեկ համար փայլափներ կը չինէ ,
ու հով կը հանէ իր շտեմարաննէ-
- 14 բէն : Մէն մարդ գիտութիւնէ
դժուոր՝ անասուն դարձաւ : ամէն
ոսկրիչ իր քանդակած կուռքին
պատճառաւ ամբի ու կաւ : փան
զի ձուլած կուռքը ստութիւն է :
- 15 ու անոնք հողի շունին : Ընոնք
ունայնութեան և խարէութեան
գործքն են : անոնց պայելութիւն
եղած ատենը անոնք պիտի կոր-
- 16 տուին : Հակորին խամբը ատոնց
պէս չէ , փան զի անիկայ ամէն
բանը Ստեղծողն է , ու Խարայէլ
անոր ժառանգութեանը վիճակն է :
և անոր անունը Լահիայ Սարա-
ւոյթ է :
- 17 Ո՛վ բերդի մէջ բնակող՝ քու
փաճառներդ երկրէն ժողվէ :
- 18 Բանդի Տէրը պապէս կ'ըսէ . Մահ
ես աս անդամ երէրին բնակիչները
դուրս պիտի նետեմ , ու զանոնք
նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ , որ
եւէն չբռնէ զոտնն :
- Սակայն իմ հարուածքիս հա- 19
մար , իմ վերքս անդարմանելի է .
բայց ես ըսի , Խարայէն ասիկայ
ցաւ է , ու զանիկայ կրելու եմ :
Իմ վրաս կործանեցաւ և ամէն 20
շուններս փրկեմ . տղայներս
ինծմէ ելան ու չկան . ասկէ ետեւ
վրանս կանգնող ու վարպետներս
զնող չկայ : Սասն զի հովիտները 21
անասուն դարձան և Տէրը չեղոյ-
րեցին : անոր համար յաջողութիւն
չցտան , ու անոնց բոլոր հօտը
ցրուեցաւ : Մահ հիւսիսի երկրէն 22
զուժի ձայն և մեծ խռովութիւն
կու գայ , որ Հուդայի քաղաքները
աւերակ՝ ու չաղալներու բնակարան
ընէ :
- Պիտեմ՝ ո՛վ Տէր , որ մարդուն 23
ճամբան իր ձեռքը չէ . քաղդ մար-
դը իր քաղաւածքը չիտկելու կա-
րող չէ : Ո՛վ Տէր՝ զիս խրատե՛ 24
բայց չափաւորութեամբ , և ո՛չ թէ
քու բարկութեամբդ , չըլլայ որ
զիս սպառնա : Բու սրամտու- 25
թիւնդ լիցի ճանձնող ազգերուն
փրկ և քու անունդ չկանչող ազ-
գատահաններուն վրայ թափէ : փան
զի Հակորը կերան . զանիկայ կերան
ու հատցուցին , և անոր բնակու-
թիւնը աւերակ դարձուցին :

ՊԵՆ . ԺԵ

Ըն խօսքը որ Տէրովը կողմանէ Լ- 1
բեմիային եղաւ՝ ըսելով , Ըն 2
ուխտիս խօսքերը մաքիլ ըրէք , և
Հուդայի մարդոցը ու Լքուսաղեմի
բնակալայր խօսեցէք : Լք դուն 3
անոնց ըստ : Խարայէլ Տէր Մա-
տուածը պապէս կ'ըսէ . Ընիծեմ
ըլլայ ան մարդը՝ որ մաքիլ չընէր սա
ուխտին խօսքերը , Որն որ ես ձեռ 4
հայրերուն պատուիրեցի՝ Լքիկա-
տաի երկրէն ան երկամի Պոցէն
զանոնք հանած օրո՞ ու ըսի , Իմ
ձայնս մոքիլ ըրէք , ու ձեզի բոլոր
հրամայածիս համաձայն ի գործ դը-
րէք , որ դուք իմ ժողովուրդս ըլ-
լաք , ու ես ձեռ Մատուածը ըլլամ .
Որպէս զի հաստատեմ ան երդումը
որ ձեր հայրերուն ըսի , անանկ եր-
կիր մը տալու անոնց՝ որ կաթ ու

մեղը կը լղխէ , ինչպէս որ այսօր
 Բերեւոյ : Իւս ես պատասխան
 տուի ու ըսի , Եւն ձգ Տէր :

6 Իւս Տէրը ինծի ըսաւ , Ես բո-
 լոր խօսքերը Հուդայի քաղաքներ-
 բուն մէջ ու Երուսաղեմի փողոցնե-
 բուն մէջ կանգնելով ըսէ , Ես ուխ-
 տին խօսքերը մոտիկ ըրէք ու զա-

7 նոնք 'ի դձրծ գրէք • Այսան զի
 ձեր հայրերը փութով խրատեցի ,
 զանոնք Եղիպտոսի երկրէն հանած
 օրես մինչև աս օրս : Կանուխ ել-

8 լելով ու խրատելով ըսի , Իմ
 ձայնս մոտիկ ըրէք : Իպց անոնք
 մոտիկ չըրին , ու իրենց ականջը չը-
 խոնարհեցուցին • Հապա ամէն մարդ
 իր չար սրտին կամակորութեանը

համեմատ քաղց , ուստի ես անոնց
 վրայ կը բերեմ աս ուխտի բոլոր
 խօսքերը , որն որ ես անոնց պա-
 տուիրեցի որ ընեն , ու անոնք չը-

9 ըին : Իւս Տէրը ինծի ըսաւ ,
 Հուդայի մարդոցը մէջ ու Երու-
 սաղեմի բնակչացը մէջ դաւաճա-

10 նութիւն գտնուեցաւ • Եւնոր իմ
 խօսքերս մոտիկ ընել չուզող իրենց
 նորաօրայք անօրէնութիւններուն
 դարձան , և օտար աստուածներու
 ետեւէ դացին , որ անոնց ծառա-

11 յութիւն ընեն • Խարայել տունը
 ու Հուդայի տունը իրենց հայրե-
 բուն հետ բրած ուխտս աւերցին :

12 Եւնոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
 սէ • Ե՛հա ես անանկ չարքեր կը
 բերեմ անոնց վրայ , որ անկէ ել-

13 լելու կարող պիտի չըլլան • Եւ ինծի
 պիտի աղաղակին , ու անոնց մոտիկ
 պիտի չընեմ : Իւս Հուդայի քա-

14 լաքները ու Երուսաղեմի բնակիչ-
 ները պիտի երթան , ու պիտի ա-
 ղաղակին ան աստուածներուն որոնց
 խունկ ծխեր էին • Բայց անոնց
 ձայնը չուրձաւ ինքնաբերական
 ձայնով , և անոնք չուրձաւ ինքնաբերական
 ձայնով : Եւնոր համար սեղաններ ,
 խաչաղին խունկ ծխելու համար
 սեղաններ կանգնեցիր : Աստի

դուն աս ժողովուրդին համար ա-
 ղօթք մի՛ ընէր , ու անոնց համար
 խնդրուածքով ու պաղատանքով
 մի՛ աղաչէր • Բանդի երբոր իրենց
 վրայ հասած չարքին համար ինծի
 աղաղակին , անոնց մոտիկ պիտի չը-

15 նեմ : Իմ սիրելիս ի՞նչ բաժնի ունի
 իմ տանս մէջ , որովհետեւ չառե-
 բուն հեռ անօրէնութիւն գործեր
 է • սուրբ միսն ալ քիզմէ ան-

16 ցաւ , քանզի բուն քու չարութիւն-
 նովդ կ'ուրախանաս : Տէրը քու
 անունդ կանանչ , զեղեցիկ ու

17 բարեպտուղ ձիթենի կուռց . Բայց
 անոր վրայ մեծ աղմուկի ձայնով
 կրակ բռնեցուց , և անոր ոստերը
 կտրեցան : Աւ յեղ տնկող զո-

18 րաց Տէրը քու վրայով չարիք խօ-
 սեցաւ , Խարայել տունը ու Հու-
 դայի տանը չարութեանը համար
 որ անոնք զործեցին , և Բահաղին
 խունկ ծխելով զիս բարկացուցին :

Իւս Տէրը ինծի զիտցուց , ու
 19 զանիկայ գիտեմ • ան ասունը ինծի
 անոնց գործքերը ցուցուցրի : Բայց
 ես մորթուելու տարուող ընտանե-

20 ցած դառի մը պէս էի , ու չէի
 զիտեր որ անոնք ինծի համար նեն-
 գութիւններ կը ֆարէին , բռնով ,
 Դառը իր պաղով կործանեն , և

21 զանիկայ կենդանաց երկրէն բնա-
 ջինջ ընեն , որ անոր անունը մէյ-
 մին ալ չիլլուի : Ասկայն ձգ Տէր
 զօրութեանց՝ արդար Դառուար ,

22 որ երկամունքը ու սիրտը կը քրն-
 նեն , անոնցմէ անհետ զրկուեալ
 նեմ • Բանդի իմ դասս քիզի
 յայտնեցի :

Աստի Տէրը այսպէս կ'ըսէ Եւ-
 23 նաթովմի մարդոցը համար՝ որոնք
 քու հողիդ կը փնտռեն , ու կ'ը-
 սեն , Տէրո՞րք անունովը մարդա-
 ընութիւն մի՛ ընէր , որ մեր ձեռ-

24 քերովը շինուին : Եւնոր համար
 զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ • Ե՛հա
 ես անոնց պղծութիւն պիտի ը-
 նեմ • Կորիճները սրով պիտի մտն-
 նին , անոնց տղայները ու աղջիկ-
 ները սովամահ պիտի ըլլան • Իւս
 անոնք միացորդ պիտի չունենան •

25 զանոնք : Եւ ե քու վիճակը ե քու բաժնիդ՝ որն որ ես քեզի որոշեցի, կ'ըսէ Տէրը . քանզի իս մոռցար ու ստուգեանս ապաի-
26 նեցար : Ուստի ես ալ քու քր- ղանցքներդ քու երեսիդ վրայ վեր- ջողցի, ու քու անարգանքդ երեւ-

ԳԼ . ԺԻ

1 Տերոնք խօսքը որ Նքեմային եղաւ . երաշուտ թեան վրայով : Հու- ղա՛ սուգ կը բռնէ, ե անոր դը- ները կը նուաղեն . անոնք զեանի վրայ տրտում կը նստին . ու Ն- ռուսաղետի աղաղակը վեր երաւ :
3 Եւ անոնց ազնուականները իրենց մանկուսքը ջուրի կը խրկեն . ա- լաղանները դապին, ջուր չգտան, ե զանքան՝ իրենց ամենները պա- րայ Բեթել . ամէջսն ու պատ- կատեցան ե զլուխին ծածկեցին :
4 Երկրին վրայ անձրեւ չըլլաւս պատ- ճառովը զետինը ճաթեւուն համար, երկրորդը ծնեւր ամէջսն, ե զլուխ- նին ծածկեցին : Վանդե նաւ եղ- նիկը դաշտի մէջ ծնաւ, ու խոտ չըլլաւս համար իր Յաճը թողուց :
6 Ու վայրենի էշերը բլուրներու վրայ կայեցան, ե չարաշներու պէս օղը ծծեցին, ու աչքերնին տկարացաւ, վասն զի խոտ չկար :
7 Թեւեւ մեր անօրէնութիւնները մեղէ դէմ էլեր են, աւա՛յն ո՛վ Տէր՝ քու անուանդ համար ըրէ՛, քանզի մեր յանցանքները շատ են .
8 քեզի դէմ՝ մեղք դործեցինք : Ո՛վ Խաղաղեմն Հիշող՝ նեղութեան ա- տենը անոր փրկիւք, ինչո՛ւ համար երկրի վրայ հլուրի պէս, ու զիշերը իջեան ընկաւ զարձող ծամբորդի
9 պէս բլլաս : Եւ յու՛ր համար ապ- չած մարդու պէս, կա՛մ աղատելու կարողութիւն չունեցող հզօրի մը պէս բլլաս . ե զու՛ն ո՛վ Տէր՝ մեր

մէջն ես, ու քու անունդ մեր վրայ կուռած է . մեղ մի թողուր :
1 Երաշտ կ'ըսէ Տէրը աս ժողո- վարդին համար . Ենոնք աստան- ղական շէնքը սցապէս սիրեցին, ե իրենց ոտքերը չցոպեցին . ուստի Տէրը անոնց չհասնեցաւ . հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յի- չէ, ու անոնց մեղքերուն սպեւը- թիւն պիտի ընէ : Եւ Տէրը ինձի ըսաւ, Ես ժողովուրդին բարիքը ըլլալու համար աղօթք մի՛ ընեք : Թե՛ որ անոնք ծոմ պահեն, անոնց
12 աղաղակը մոռի պիտի չընեն . ու թէ որ ողջակեղ կամ զո՛հ մատու- ցանեն, զանոնք պիտի չընդունիմ . հապա սրով, սովով ե ժանտակա- տով պիտի սպառեմ զանոնք : Ու
13 ես ըսի, Եւա՛ղ ո՛վ Տէր Նահօնց, ահա՛ մարդարեւները անոնց կ'ընեն, Սուր պիտի չտեսնենք ու ձեր մէջը սով պիտի չըլլայ . հապա ձեզի աս տեղա ճշմարիտ խաղաղութիւն պի- տի տամ : Եւ ատենը Տէրը ինձի ըսաւ, Մարդարեւները իմ անօրէնոս սուտ մարդարեւութիւն կ'ընեն . զա- նոնք ես չերկեցի ե անոնց չհրա- մայեցի ու անոնց չխտեցայ . ա- նոնք ձեզի սուտ տեսիլքներ, սնտոի դուշտութիւններ ե իրենց սրտին խորեւութիւնները կը մարդարեա- նան : Ուստի Տէրը սցապէս կ'ըսէ .
15 Եւ մարդարեւներուն համար, որոնք իմ անօրէնոս մարդարեւութիւն կ'ը- նեն, (Թե՛ պէտեւ զանոնք ես չեր- կեցի,) ու կ'ըսեն թէ Ես երկրիս մէջը սուր ու սով պիտի չըլլայ, ան մարդարեւները սրով ու սովով պիտի կորսուին . Եւ ան ժողո- վարդը՝ որոնց անոնք մարդարեւ- թիւն կ'ընեն, սուրին ու սովին պատճառովը Նքուսաղեմի փողոց- ները պիտի ձգուին . ե զանոնք, անոնց կիսիները, տղայները ու աղօթիկները թաղող պիտի չըլ- նուի . ու անոնց վրայ իրենց չա- բութիւնը պիտի թափեմ :
17 Ուստի անոնց աս խօսքը զու- ցես . Գիշեր ու ցորեկ աչքերս ար- ցունք պիտի թափեն ու ընաւ պիտի չղաղարեն : վասն զի իմ

ժողովուրդիս կոյս աղջիկը մեծ կո- տորածով, խիստ սաստիկ հա- բուածով կոտորեցաւ : Թե՛ որ դաշտը կըլեմ՝ ահա՛ սրով մու- ցուածներ, ե թէ որ քաղաքը մոռեմ, ահա՛ սովով տկարացած- ներ խաւ . վասն զի թէ՛ մարդարեւն ե թէ քահանան իրենց չփողցած երկիրը կը պոռտին :
19 Եթէ՛ Հուդան բոլորովն մեր- ժեցիր . քու հողիդ Սիւնէն գոռե- ցաւ . մեղի ինչե՛ւ սցապէս զարկի՛ր որ մեղի բժշկութիւն չկայ . մենք խաղաղութեան սպասեցինք, բայց բարութիւն չկար . բժշկութեան ժամանակին աղաւթեցի, բայց ահա՛
20 խաղաղութիւն ի՛նչ : Սենք՝ ո՛վ Տէր՝ մեր ամբարշտութիւնը ու մեր հայրերուն անօրէնութիւնը դի- տենք . վասն զի քեզի դէմ մեղք
21 դործեցինք : Վու անուանդ հա- մար Զե՛ւ մի՛ զգուիր . քու փառացդ աթոռը մի՛ անարգիւր . մեղի հետ ըսէ՛ ուսովը յի՛շէ՛ ե անիկայ մի՛
22 աւերը : Եթէ՛ հէթ անոնց ունայ- նութիւններուն մէջ անձրեւ տուող մը կայ, կամ թէ անձրեւ եր- կիմքները կու տան . չե՛ որ աւա՛յն ըսէ՛ զու՛ն ես, ո՛վ մեր Տէր Ես- տուածք . ուստի քեզի կը յու- տանք, վասն զի անոնց ամենը զու՛ն ըրիր :

ԳԼ . ԺԻ

1 Եւ Տէրը ինձի ըսաւ, Թե՛ եւ Սով- սես ու Սամուէլ իմ առջեւ կայեցաւ ըլլային, աս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի . զանոնք առձեւս վերնու՛ն, ու թող
2 կըլեն : Եւ թէ՛ որ քեզի Ո՛ւր կըլենք ըսեն, ան ատենը անոնց ը- սես, Տէրը սցապէս կ'ըսէ . Սա- հուան համար որոշուածները մա- չուան, ու սուրի համար որոշու- ձեր սուրի, ե սովի համար որո- շուածները սովի, ու գերութեան համար որոշուածները գերութեան
3 իւրի : Եւ անոնց վրայ չորս տե- սակ աղաւթ պիտի խրկեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . մեղքներու համար՝ սուրը, ու պատառեւի համար՝ շուները,

ե ուստի ու ապականելու համար՝ երկինքի թռչունները ու երկրի զա- զանները : Եւ զանոնք նեղութիւն կրկնու համար երկրիս բոլոր թա- ղաւորութիւններուն ձեռքը պիտի մատնեմ, Հուդայի թագաւորին Լազկիայի որդւոյն Մանսեկին պատ- ճառաւ՝ անոր Նքուսաղեմի մէջ ըրած բաներուն համար : Ասան զի ո՛վ քեզի պիտի խնայէ՝ ո՛վ Ն- քուսաղեմ, ու ո՛վ քեզի ցուակից պիտի ըլլայ, ե քու որպիսութիւնդ հարցնելու համար ո՛վ պիտի դառ- նայ : Դու՛ն իս թողուցիր՝ կ'ըսէ Տէրը, ու ետ դապիր . ես ալ իմ ձեռքս քու վրայ պիտի երկնջը- նեմ ե քեզ պիտի կործնեցնեմ . գիտ թիւն ընէլէն ձանձրացայ : Ու զանոնք երկրին գոռերուն մէջը պի- տի հոսեմ է՛ր Է՛է հեծանալով . իմ ժողովուրդս անդաւակ պիտի թո- դում ե պիտի կործնեցնեմ, վա՛ն զի անոնք իրենց ձախաններն չկար- ձան : Ենոնք որբաւորները ծովաւ աւաղեն աւելի շատցան իմ առջիս . անոնց վրայ ու երկուստարկին ժորը վրայ կէս օրուան ատենը աստառու բերի . անոր վրայ խնկարծ արհա- տիրք ու ստովութիւն ձգեցի : Եթէ՛ զա- յանողը նուաղեցաւ, իր հողին աւանդեց, ցորեկուան ա- տենը անոր արեւ մտաւ . անիկայ ամէջսն ու պատկառեցաւ, ե անոնց մնացորդը իրենց թշնամեացը առջեւ սուրի պիտի մատնեմ, կ'ը- սէ Տէրը :
10 Այս ինձի՛ ո՛վ մայրս, որ զիս բոլոր երկրին համար կուիս մարդ ու վճի մարդ ծնար . ոչ ես չա՛նով ստակ տուի, ոչ ալ ինձի չա՛նով ստակ տուին, աւա՛յն ամենը ինձի անէ՛ք կու տան : Տէրը կ'ըսէ որ
11 Մնուշտ քեզ պիտի ապառնի, ու երջանիկ պիտի ըլլաս . ե անշուշտ նեղութեան ու ստատապանաց ժա- մանակը թշնամիիդ քեզի աղաւթ պիտի տամ : Եթէ՛ երկրիդ
12 հիւսիսի երկաթը ու պղնձը կը կտարե՞ : Վու բոլոր մեղքերուդ համար՝ բոլոր սահմաններուդ մէջ
13 քու ստացուածքդ ու գանձերդ

- 14 ձրիապէս յախշտակութեան պիտի մասնեմ . Եւ զանազան բու թշնամիներուդ հետ քու չգիտցած երկիրդ պիտի փոխադրեմ . վասն զի իմ բարկութենէս կրակ վառեցաւ , և ձեր վրայ պիտի բորբորի :
- 15 Ո՛վ Տէր՝ դուն Էփրայիմի տես . զիս յիշէ . ե ինծի պղծելութիւն բրէ , ու իմ հալածիչներէս իմ վրէժս ան . քու երկայնմտութեանդ համար զիս մի վերցընէր . զիտցիր որ քեզի համար նախատինք
- 16 կրկնի : Եւ քու խօսքերդ դատածիս պէս զանոնք կերպի , և քու խօսքդ իմ սրտիս ցնծութիւն և ուրախութիւն եղաւ . վասն զի քու անունդ իմ վրաս կոչուած է ո՛վ զօրաց Տէր
- 17 Մատուած . Եւ զաղը ընդներուն ժողովքին մէջ նստայ , ու չղուարձայայ . քու ձեռքիդ պատճառովը առանձին նստայ , վասն զի քու բարկութիւնովդ զիս լեցուցիր :
- 18 Ինչո՞ւ իմ ցաւս մշտնջենաւոր , և իմ վերջս անդարձանելի է . անկիպ ըժշուիլ չուզեր . դուն ինծի բուրդովն առաւ և անհաւատարիմ ջուրերու պէս պիտի ըլլաս :
- 19 Եւ որ համար Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Եւ որ դառնաս , և քեզ իս պիտի բերեմ , և իմ առջեւ պիտի կայնիս . և թէ որ պատուականը անարգէն որոշես , իմ բերնիս պէս պիտի ըլլաս . անոնք քեզի դառնան , բայց դուն անոնց մի դառնար :
- 20 Ու քեզ աս ժողովուրդին պղծէ ամուր պարխապի պէս պիտի ընեմ . և քեզի հետ պիտի պատուազայնի , բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել . վասն զի ևս քեզի հետ եմ քեզ փրկելու ու ազատելու համար ,
- 21 կ'ըսէ Տէրը : Եւ քեզ շարերուն ձեռքէն պիտի ազատեմ , ու բռնաւորներուն ձեռքէն պիտի փրկեմ :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ Տէրը խօսքը ինծի եղաւ , և սեղով , Բեզեկ ինկի մի առնէր , և աս տեղս տղաքներ ու աղջիկներ
- 3 չունեաս . Բանդի աս տեղս ծնած տղաքներուն ու աղջիկներուն հա-

մար , և աս երկրիս մէջ զանոնք ծնանող մայրերուն համար , ու զանոնք ծնանող հայրերուն համար , Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Եւ որ հիմ Նիւանու թիւններով պիտի մտնին . անոնց համար սուգ պիտի չընունի , ու անոնք պիտի չմտադուին . երկրի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլլան , և սրով ու սով վով պիտի հասնին . և անոնց զիւրը երկինքի թռչուններուն ու երկրի զապաններուն կերակուր պիտի ըլլան : Բանդի Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Սուգի տուն մի մտնէր , ու լայլու մի երթար , և անոնց համար մի ողբար . վասն զի իմ խաղաղութիւնս աս ժողովուրդէն վերցուցի կ'ըսէ Տէրը , որովհետեւ ինքն ու զբնութիւնը Էփրայիմի : Ու աս երկրիս մէջ մեծեր ու պղտիկները պիտի մտնին և պիտի չմաղուին . ու անոնց համար սուգ պիտի չընեն , և իրենց մարմիններուն վրայ կրտածներ պիտի չընեն , ու անոնց համար իրենց մաղբը պիտի չփիտուն : Եւ մտնելի մը վրայով մտնելու պիտի տարու համար սուգի հաց պիտի չըսան , ու անոնց հայրերուն ու մայրերուն համար մխիթարութեան բաժակը անոնց պիտի չխմցընեն : Կառն կոչուորի տուն մի մտնէր , որ անոնց հետը նստիս ուսուցու ու խմելու համար . Վասն զի զօրաց Տէրը Խորայէկին Մատուածը պայպէս կ'ըսէ . Եւ աս աս տեղէն ձեր աչքին առջեւն ու ձեր օրերուն մէջ ցնծութեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը , փխտալին ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դադրեցընեմ : Ու երբ որ աս բոլոր խօսքերը աս ժողովուրդին զրուցիս , և անոնք քեզի բան , Ինչո՞ւ համար Տէրը բոլոր աս մեծ շարերը մեր վրայ խօսեցաւ , ու ի՞նչ է մեր աւորէնութիւնը ու մեր մեղքը որ մեր Տէր Մատուածոյն դէմ գործէր եւր , Եւ ատենը անոնց ըսես , Վասն զի ձեր հայրերը զիս թողուցին , կ'ըսէ Տէրը , և ուրիշ աստուածներու հետեւ գային , ու անոնց ծառայութիւն ըրին և անոնց երկրպագու-

- Թիւն ըրին . զիս Թողոցին ու իմ
 12 օրէնքս չպահեցին : Եւ դուք մեր
 հայրերէն աւելի չարութիւն ըրիք .
 և ահա ինծի մօտիկ չընելով , ձեզ
 մէ ամէն մէկը իր շար սրտին կամա-
 13 կորութեանը հտեւն զնայ . Եւ ալ
 աս երկրիս երեսն մէջ պիտի նե-
 տեմ անասկ երկիր մը՝ որ ձեք ծան-
 նար « զուր » ձե ալ մեր հայրե-
 րը . ու հոն ցորեկ ու զիշեր օտար
 աստուածներու ծառայութիւն պի-
 տի ընէք , ինչու որ մեզի ողորմու-
 Թիւն պիտի չընեմ :
 14 Եւոր համար ահա օրեր կու դան
 կ'ըսէ Տէրը , որ ալ պիտի չըսուի
 թէ Անդանի է Տէրը որ Խորայէի
 որդիքը Եզրապատի երկրէն հանեց .
 15 Եւ ապա՝ Անդանի է Տէրը որ Խա-
 րայէի որդիքը հանեց հիւսիսի երկ-
 րէն , և ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ
 զանոնք քշէր էր . ու զանոնք պիտի
 դարձնեմ իրենց երկիրը՝ որն որ
 իրենց հայրերուն տուի :
 16 Եւսն եւ շատ միտքներ բերել
 պիտի տամ՝ կ'ըսէ Տէրը , ու զա-
 նոնք պիտի որսան . և անկէ ետքը
 շատ որսորդներ բերել պիտի տամ ,
 ու զանոնք ամէն լեռան վրայէն և
 ամէն բլուրի վրայէն ու վեմերուն
 17 ծակերէն պիտի որսան : Ամեն զի
 իմ աշխրս անոնց ամէն ծամբանե-
 րուն վրայեն . իմ երեսէս ծածկուած
 վն , ու անոնց անօրէնութիւնը իմ
 աշխրսու ատօնէն պահուած չէ :
 18 Եւ նախ անոնց անօրէնութեանը ու
 մեղքին կրկնապատիկ հատուցում
 պիտի ընեմ , որովհետեւ իմ երկիրս
 սղծեցին , և իրենց ցարւոյթիւն
 ներուն ու պղծութիւններուն զիե-
 րովք իմ ժառանգութիւնս ընդու-
 ցին :
 19 Ա՛լ Տէր՝ իմ զօրութիւնս և իմ
 բերդս ու իմ ասպատանարանս նե-
 ղութիւնս օրը , երկրին ծայրերէն
 աղգերը քիզի պիտի զան ու պիտի
 ըսեն , Իրաւքնէ մեր հայրերը սը-
 տուցիւն , ունայնութիւն ու անօ-
 դուս բաներ ժառանգեցին :
 20 Մի՛թէ մարդ իրեն աստուածներ
 պիտի ընէ . ու անոնք աստուածներ
 21 չեն : Եւոր համար ահա եւ անոնց

աս անգամ պիտի գիտցնեմ , իմ
 մեղքս ու իմ զօրութիւնս պիտի
 գիտցնեմ անոնց . և պիտի գիտա-
 նան որ իմ անունս Լոյսոյ է :

ԳԼՈՒԽ ԺԼ

3 Եւ զայն մեղքը երկաթի զրի-
 շով ու անդամանդի ծայրով
 դրուած է . անոնց սրտին տախտա-
 կին վրայ և անոնց սեղաններուն
 եղջիւրներուն վրայ փորուած է .
 4 Արպէս զի անոնց տղաքը միտքերնին
 բերեն անոնց սեղանները ու անոնց
 Եւտարովմի կուրորբը , որոնք կա-
 նան ծառերուն քովը բարձր բը-
 լուրներուն վրայ վնայէն : Ա՛լ
 3 իմ լեռն որ դաշտի մէջ էս , թու-
 տացուածքդ , թու բոլոր զան-
 մերդ , ու բոլոր սահմաններուդ
 մէջ մեղքի համար վնայէն բարձր
 տեղերդ . յափշտակութեան պիտի
 մատնեմ : Եւ դուն ալ պիտի
 4 զրկուիս թու ժառանգութենէդ որ
 քեզի տուի . և թու չցխտցած երկ-
 րիդ մէջ թու թշնամիներուդ ծա-
 ույ պիտի ընեմ քեզ . վստն զի
 իմ բարկութեանս մէջ կրակ վա-
 ռեցիք , որ յափտեան պիտի բոր-
 բորի :

Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եւ ինձալ
 5 Ըլլայ ան մարդը որ մարդու կ'ա-
 պաւինի , ու մարմնը իրեն բա-
 զուկ կ'ընէ , և իր սիրտը Տէրոյն
 6 կը խոտորի : Եւ իկայ անապատի
 մէջ մշտայի պէս պիտի ըլլայ .
 ու երբոր աղէկութիւն զայ , պիտի
 չտեսնէ . և անապատին այրուած
 տեղուանքը՝ աղի ու անբնակ երկրի
 7 մէջ պիտի ընակի : Օրինակ ըլ-
 8 լայ ան մարդը որ Տէրոյն կ'ապա-
 շինի , ու տնոր յոյսը Տէրն է : Եւ
 իկայ ջուրերու . թով անկուած ծա-
 ոի պէս պիտի ըլլայ , որ իր ար-
 մատները զետի քով երկընցնելով
 տարութեան զայլ չտեսնի . հապա
 մնոր տեղեր կանանչ կ'ըլլայ , ու
 երաշտութեան տարին նեղութիւն
 չբաւեր , ու պտուղ տալէն ետ
 չմնար :

Արտը ամէն բանէն աւելի խա-
 9 բերայ ու խիստ չար է . զանիկայ

- 10 թէ կրնայ զխնաւ : Եւ Տէրս սիրտը կը քննեմ , երկամեանքնե-
րը կը փորձեմ , որ մարդուն իր
ճամբաներուն համեմատ , ու իր
գործերուն պատգին համեմատ հա-
տուցում լնեմ :
- 11 Եւ իրաւութեամբ հարստութիւն
զիշողը իր չածած հաւաքութե-
թուխի նստող կարաւի պէս է .
զանիկայ իր օրերուն կէսին պիտի
թողու , ու վերջը անմիտ պիտի
բլլայ :
- 12 Սէր սրբաբանին տեղը 'ի սկզբա-
նէ փառասոր ու բարձր ամեն է :
- 13 Ո՛վ Տէր՝ Խորայէլին յոյր , ամեն
անտի որ բեղ կը թողուն՝ պիտի
ամենան . Ինչէ հեռացողները երկ-
րի հողէ վրայ պիտի գրուին , փասն
զի Տէրը՝ կենաց ջուրին աղբիւրը
թողուցին :
- 14 Ո՛վ Տէր՝ զիս բժշկէ ու պիտի
բժշկուիմ . զիս փրկէ ու պիտի
փրկուիմ . փասն զի իմ պարծանքս
դուն ես : Ահա անոնք ինծի կ'ը-
սեն , Տէրոջ խօսքը ճշդ է . հիմն
թող զայ : Բայց ես բու ետեւդ .
հալիւ բլլալէն չիտայ , ու չարիքի
օրուան լքանիկայ , Ինչպէս որ դուն
գիտես . իմ ջրմուշներէս ելածը
բու առնուի էր : Ինծի արհաւիրք
մի բլլար . նեղութեան օրը իմ ա-
պաւէնս դուն ես : Գ՛իս հալա-
ծողները թող ամենան , ու ես
չամենամ . թող անոնք զարհու-
րին , ու ես չզարհուրիմ . անոնց
վրայ թշուառութեան օրը բեր , և
զանոնք կրկին կոտորածով կոտրէ :
- 19 Տէրը պսպէս բաւ ինծի . Գնան
ու ժողովուրդին որդեղը դուրը
ուսկից որ Հուդայի թագաւորները
կը մոնեն ու կ'ելլեն , ու Երուսա-
ղէմին ամեն դռները կայնէ . Եւ
անոնց բաւ , Ո՛վ Հուդայի թա-
ղաւորներ , ու բոլոր Հուդա , ու
Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ որ
աս դռներէն կը մոնէ , Տէրոջ
խօսքը մոխի ըսէ . Տէրը պսպէս
կ'ըսէ . Չեր անձերուն զոռչու-
թիւն ըսէ , և չարաթ օրը բեր
մի վրեցքէք , ու Երուսաղէմի
դռներէն ներս մի բերէք , Եւ չա-

րաթ օրը ձեր տուններէն դուրս բեր
մի հանէք , ու բնաւ դործ մը չը-
նէք . հապա չարաթ օրը սուրբ
պահպէք , ինչպէս որ ձեր հայրե-
րուն պատուիրեցի . Բայց անոնք
մոխի չբերին ու ականջին չձոն-
ցին . հապա իրենց պարանոցը խոս-
տացուցին որ մոխի չբերին ու խրատ
չընդունին : Իսկ ինչ որ ուշադրու-
թեամբ ինծի մոխի ըսէք , կ'ըսէ
Տէրը , որ չարաթ օրը աս յաղաքին
դռներէն ներս բեր ջրերէք , ու
չարաթ օրը սուրբ պահէք , բնաւ
անոր մէջ գործ մը չընելով , Եւ
ատենը Դաւիթի աթոռին վրայ
նստող թագաւորները ու իշխաններ՝
կառքերու ու ձիերու վրայ հեծած՝
աս յաղաքին դռներէն պիտի մոնեն ,
իրենց և իրենց իշխանները՝ Հուդայի
մարդիկները ու Երուսաղէմի բնա-
կիչները . ու աս յաղաքը յաւի-
տան պիտի մնայ : Եւ Հուդայի
քաղաքներէն ու Երուսաղէմի ջրհա-
կայ տեղերէն , ու Բենիամինի երկ-
րէն և դաշտերէն ու լեռներէն
ու հարաւէն պիտի գան , և ողջա-
կէլ ու զոհ և հացի ընծայ ու
կնդրուկ պիտի բերեն , և Տէրոջ
տունը շնորհակալութեան ընծաներ
պիտի բերեն : Բայց թէ որ ինծի
մոխի չընէք , որ չարաթ օրը սուրբ
պահէք ու չարաթ օրը բեր ջրեր-
ցէք , ու Երուսաղէմի դռներէն
ներս չմոնէք , եւ ալ անոր դռնե-
րուն մէջ կրակ պիտի բռնկընեն .
ու Երուսաղէմի պալատները պիտի
ուտէ , ու պիտի ջմարի :

ԳԼ . ԺԸ

Տէրոջ կողմանէ Երեմիային եղած
խօսքն է , որ ըսաւ , Եւ իր
ու բրուտին տունը ինչ . և հոն
քեզի իմ խօսքերս լսել տամ : Ու
ես բրուտին տունը ինչ , և ահա
անիկայ ճախարակով կը գործէք :
Ու կուէ չինած ամանը բրուտին
ձեռքին մէջ աւրուցու . և զա-
նիկայ նորէն ուրիշ աման մը չինեց
ինչպէս որ բրուտին հաճոյ եղաւ որ
ընէ : Եւ Տէրոջ խօսքը ինծի եղաւ՝
ըսելով : Միթէ ձեզի աս բրուտին

7 էր, ոչ Խորայելի տունը : Երբ-
 որ մէկ ազգի մը, կամ թագաւո-
 րութեան մը համար ըսելու ըլլամ,
 8 ու պիտի կորսնցընեմ, (ձէ՛ որ ան
 ազգը՝ որուն վայրով խօսեցայ, իր
 չարութենէն զատնայ, ևս ալ պի-
 9 տոր ընելու մտածեր էի : Իսկ
 երբոր մէկ ազգի մը կամ թագա-
 ւորութեան մը համար ըսելու ըլ-
 10 լամ, թէ պիտի յենեմ՝ ու պիտի
 սնեմ, (ձէ՛ որ անկիպ իմ խօսքս
 մտիկ չընելով՝ իմ առջև չարու-
 թիւն ընէ, ևս ալ պիտի զգնամ
 ան բարեխիտ համար՝ որ ըսեր էի
 թէ անոր պիտի ընեմ :
 11 Եւ հիմա Յուդայի մարդիկնե-
 րուն ու Երուսաղէմի բնակիչներուն
 խօսէ՛ ու ըսէ՛, Տէրը այսպէս կ'ը-
 սէ : Եւս ևս ձեզի համար չարիք
 կը պատրաստեմ, ու ձեզի համար
 խորհուրդ մը կը խորհիմ : Հիմա
 ամէն մէկերնիդ ձեր չար ճամբանե-
 րէն դարձէք, և ձեր ճամբաները
 12 ու ձեր գործերը աղօթեցէք : Իսկ
 անոր կ'ըսեն, Հոյս չկայ : Փասն
 պի մնայ մեր խորհուրդներուն հա-
 լէն պիտի երթանք, ու ամէն մե-
 կերնիս մեր չար սրտին կամակու-
 րութեամբ պէս պիտի ընենք :
 13 Եւոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
 սէ : Եւ իմա աղերսուն մէջ հարցու-
 ցէք, ստանի բան մը ո՞վ լսեր է :
 14 Խորայելի կոյր խիստ սոսկալի բան
 արտին վէ՛ռն կը պահակե՞, կամ
 հեռուէն վազող ցուրտ ջուրերը կը
 15 ցամրի՞ն : Իսկ իմ ժողովուրդս
 զիս մոռցաւ, ունայնութիւններու
 խառն ծխիցին : ու զանոնք իրենց
 խառն հին ճամբաներուն մէջը առ-
 հեցուցին, որ ուրիշ շաւիղներու
 մէջ՝ չհետեւան ճամբայի մէջ քա-
 16 լեն : Ար իրենց երկիրը աւերակ,
 ու յաւիտեան սուղելու լեռնայ ը-
 նեն : անկէ ամէն անցնողը պիտի

հիանայ, ու դուրսը պիտի չարեմ :
 Զանոնք թնամիին առջևը պիտի
 ցրուեմ իրբ թէ արեւելեան հովիւ,
 անոնց թշուառութեան օրը անոնց
 կոնակ պիտի ցուցնեմ և ոչ թէ
 երես :

Աւ ըսին, Լեկէք՝ Լերեմային
 18 զէմ Զարբնիք խորհիմք : Փասն պի
 քահանայէն՝ օրէնք, ու խնամու-
 նեն՝ խորհուրդ, և մարդարեւն
 խօսք պիտի չկորսուի : Լեկէք՝ դու
 նիկայ լեզուով զարնենք, ու անոր
 ամէն խօսքերուն ահանջ չտանք :

Ա՛լ Տէր ինձի ահանջ տուր,
 19 ու ինձի հետ վիճ ընողներուն ձայ-
 նը լսէ՛ : Ա՛խ թէ աղկու թեան
 20 փոխաբէ՛ չարիք կը հատուցուի :
 Ասան զի անոնք իմ անձիս համար
 փոս փորեցին : Եւ որ քու առ-
 ջնդ կայեցայ, որ անոնց համար
 բարեխօսութիւն ընեմ, ու քու
 բարկութիւնդ անոնցմէ դարձը-
 21 նեմ : Եւոր համար անոնց աղաք-

ները սոյն մասնէ, ու զանոնք
 սուրին ձեռքը լսնէ : անոնց
 կնիկները անգաւակ ու որբնարի
 ըլլան, և երկիւնքը մահաւոր
 կոտորին, ու երիտասարդները
 պատերազմի մէջ սրով զարնուին :
 Երբոր անոնց վայր լսնիւր՝ 22

անոնք զո՞ւրեք ընեն, ու
 անոնց տուններէն աղաղակ լսուի :
 Ինչու որ զիս բռնելու համար փոս
 փորեցին, և իմ ոտքերուս համար
 ծածուկ որոգայթներ լարեցին : Աւ
 23 զուս ոչ Տէր՝ զիսեա անոնց բոլոր

խորհուրդը ինձի գէմ՝ իս մեղքը
 ներու համար : անոնց անօրէնու-
 թիւնք մի՛ քաւեր, և անոնց մեղ-
 քը քու առջնդ մի՛ ջնջեր : հայտ
 անոնք քու առջնդ կործանին : քու
 բարկութեանդ առեւն անոնց ոյ՞ն-
 24 լե՛ք ու ըրէ՛ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Տէրը այսպէս ըսաւ : Վասն, բը-
 1 լուտի վասն հոգէ կո՛ւմ մը ծա-
 խու առ, ու ժողովուրդին ձերե-
 րէն և քահանաներուն ձերերէն
 2 հի գրաւ : Եւ ինչիւնքու դրանը
 զիմացը կողը Լեւուի որդեղն ձերը

- եղի, ու հոն քարոզէ՝ ան խօսքերը
 3 որ քեզի պիտի զգուցնամ . Ու ըսէ՝,
 Ո՛վ Հուդայի թագաւորներ, ու
 Երուսաղեմի բնակիչներ՝ Տերոնք
 խօսքը մտիկ ըրէք . Քօթայց Տէրը՝
 Խաբայէլին Նստուածը այսպէս կ'ը-
 սէ . Եհննես աս տեղեղոյ վրայ ա-
 նանկ չարիք պիտի բերեմ, որ զա-
 նիկայ ամէն լսողին ականջները պի-
 4 տի խօսին . Սաան զի անոնք զիս
 թողուցին, ու աս տեղը ինծմէ օ-
 տարացուցին, և հոս խունկ ծը-
 խեցին ուրիշ աստուածներու՝ որ
 ո՛չ իրենք և ո՛չ իրենց հայրերը,
 ո՛չ ալ Հուդայի թագաւորները
 5 ճանչցեր էին . ու աս տեղս անմեղ
 բարեւոյթ լեցուցին . Եւ Բահաղին
 քարէր տեղուանքը շինեցին, որ ի-
 րենց տղաքները կրակով այրեն՝
 Բահաղին որջակէղ ընեն որն որ
 ես չհրամայեցի, չխօսեցայ ու միտ-
 6 յիս ալ չանցաւ . Ուստի ահա
 օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը, որ
 մէյքն ալ աս տեղս Տօփեթ ու
 Լճովքի որդւոյն ձորը պիտի չը-
 ստի, հասպա Սպանութեան ձոր .
 7 Եւ աս տեղս Հուդային ու Երու-
 սաղեմին խորհուրդը պիտի խախա-
 նեմ . ու զանոնք իրենց թշնամի-
 ներուն առջևը սրով, և իրենց
 հողին փնտուղներուն ձեռքովը պի-
 տի կործանեմ . ու անոնց զիկը
 8 երկինքի թռչուններուն ու երկրի
 դադաններուն կերակուր պիտի տամ .
 Եւ աս քաղաքը աւերակ ու նա-
 խատիք պիտի ընեմ . անկէ ամէն
 անցնողը անոր բոլոր հարուածնե-
 րուն պատճառաւը պիտի հիանայ
 9 ու պիտի սուլէ . Եւ պաշարման
 ատենը ան նեղութեանը մէջ՝ որով
 անոնց թշնամիները և անոնց հողին
 փնտուղները՝ զանոնք պիտի նեղեն,
 իրենց տղոցը միսը ու իրենց աղբիկ-
 ներուն միսը պիտի կերցնեմ ա-
 նոնց . ու իրարու միսը պիտի ու-
 սեն .
 10 Եւրը ան կուժը քեզի հետ և
 Կող մարդիկներուն աչքին առջևը
 11 կ'տարէ . Ու անոնց ըսէ, Քօթայց Տէ-
 րը այսպէս կ'ըսէ . Ես ժողովուրդը
 ու աս քաղաքը այնպէս պիտի կոտ-

րեմ, ինչպէս որ մէկը բրուտի ա-
 մանը կը կտարէ, որ ալ չընար
 նորոգուիլ . ու զանոնք Տօփեթի
 մէջ պիտի թաղեն մինչև որ ալ
 թաղուու տեղ չմնայ . Ես տեղեղոյ
 ու անոր բնակչայրը այսպէս պիտի
 12 ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը, և աս քաղաքը
 Տօփեթի պէս պիտի ընեմ . Ու Ե-
 րուսաղեմի տունները և Հուդայի
 թաղաւորներուն տունները Տօփեթի
 տեղին պէս պիտի պիտի ըլլան, ան
 բոլոր տուններուն պատճառով որոնց
 տանիքներուն վրայ երկինքի բոլոր
 զօրքերուն խառն ձիւնցին, և օտար
 աստուածներուն թափելու նուէրներ
 մատուցին .

Ու Երեմիա Տօփեթն եկաւ, 14
 ուր որ Տէրը զանկայ խրկեր էր
 մարգարէութիւն ընելու համար .
 և Տէրոնք տանը զաւիթը կայնե-
 ցաւ ու բոլոր ժողովուրդին ըսաւ .
 Քօթայց Տէրը Խաբայէլին Նստուա- 15
 ծը այսպէս կ'ըսէ . Եհննես աս քաղաքի
 վրայ ու անոր բոլոր զիւղաքաղաք-
 ներուն վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր
 չարիքները՝ որ անոր դէմ խօսեցայ .
 փան զի իրենց պարանոցը խօտա-
 ցուցին, որ իմ խօսքերս մտիկ չը-
 նեն :

ԳԼ . Ի

Եւ Տէրոնք տանը զփաւոր վերա- 1
 կացուն Եմմեթի որդին Փասուր
 քահանան լսեց աս խօսքերը՝ որ Ե- 2
 րեմիա կը մարգարէանար . Ու
 Փասուր Երեմիա մարգարէին զօր-
 կաւ, և զանկայ Տէրոնք տանը մէջ
 եղող Բենիամինի վերի դրանը
 կոծող զբաւ . Ու հետեւալ օրը 3
 Փասուր Երեմիան կոծողէն հա-
 նեց . ու Երեմիա անոր ըսաւ, Տէ-
 րը քու անունը Փասուր չկոչուի,
 հապա Սակոր միասպալ . Սաան 4
 զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եհննես
 քեզ արհաւիրք պիտի ընեմ բու
 անձիդ . ու քու բոլոր բարեկամնե-
 րուդ . և անոնք իրենց թշնամինե-
 րուն սրովը պիտի իյնան, ու քու
 աչքերդ պիտի տեսնեն . և բոլոր
 Հուդան Բարիլոնի թագաւորին
 ձեռքը պիտի մատնեմ, ու զանոնք

Իարիլուն զերի պիտի տանի, ու
 5 զանոնք սրով պիտի զարնէ : Իւ-
 աս քաղաքին բոլոր հարստութիւ-
 նը ու անոր բոլոր վաստակը ու
 անոր բոլոր պատուական բաները
 պիտի տամ : և Հօռ.դայի թագա-
 ւորներուն բոլոր զանաւորը իրենց
 թշամփնեւուն ձեռքը պիտի տամ :
 և զանոնք պիտի յափշտակեն ու
 6 աւան են : Իարիլուն տանին : Իւ-
 դուն հօլ Փասուր՝ ու քու տանդ
 բոլոր բնակիչները՝ զերութեան պի-
 տի երթայք : և Իարիլուն պիտի եր-
 թաս ու հոն պիտի մնանիս : և
 հոն պիտի թաղուիս թէ՛ դուն և
 թէ՛ քու բոլոր բարեկամներդ :
 որոնց սուտ մարդարեւութիւնը ը-
 րիր :
 7 Օհոս համոզեցիր հօլ Տէր, ու
 ես համոզուեցայ : դուն ինծմէ զօ-
 րաւոր ես ու յաղթեցիր : ամէն
 օր խաղճ եղայ, ամէնը զիս ծաղը
 8 կ'ընեն : Վանդի քանի որ կը խօս-
 սիմ՝ կ'աղաղակեմ և բռնութեան
 ու զրկանաց համար կը բողբոմ :
 վասն զի Տէրօջը խօսքը ամէն օր
 նախատինք ու անարդանք եղաւ
 9 ինծի : Ու ես ըսի, Օհանիկայ
 չեղեմ, և մշմնեալ անոր անու-
 նովը չխօսիմ : բայց սրտիս մէջը վա-
 ուած կրակի պէս եղաւ ոսկորներուս
 մէջը գոցուած : և յոգնեցայ զանկա-
 10 կրելէն ու ալ չեմ կենար : Սասն
 զի շատերէն չարաստութիւն ընե-
 ցի : ամէն կողմանէ վախ եղաւ :
 Իամբասեցեք, ու բամբասները ը-
 ախ, իմ բոլոր բարեկամներս իմ
 սխալքը կը դիտէին, ըտեւէ : Գուցէ
 անիկայ խաբուի, ու անոր յաղ-
 թենք, և անկէ մեր վրէժը առ-
 11 նենք : Բայց Տէրը ինծի հետ է
 զօրաւոր պիտի տանի պէս : անոր հա-
 մար զիս հաղածողները պիտի զը-
 բնէ ու պիտի չյաղթեն : անոնք
 խիստ պիտի ամնան, քանզի ան-
 խելութեամբ կը վարուին : անոնց
 իշխան անարդանքը յախտեան պի-
 12 տի չմոցուի : Բայց դուն՝ հօլ
 զօրայ Տէր՝ որ արաւորն կը փոր-
 ձես, երկիւմունքը ու սիրտը կը
 տեսնես : անոնց վրայ բու վրէժ խընդ-

բութիւնդ տեսնեմ, քանզի իմ
 դատս քեզի յայտնեցի : Տէրօջը 13
 երդեցէք, Տէրը գովեցէք : քանզի
 տեսնէին հոգին չարագործներուն
 ձեռքէն աղատեց :
 Երծեալ ըլլայ ան օրը որ ես 14
 ծնայ : իմ մօրս զիս ծնած օրը
 օրջեալ չըլլայ : Երծեալ ըլլայ 15
 ան մարդը որ իմ հօրս աւետիս բե-
 րաւ, ու զանիկայ խիստ շատ ուրա-
 խացուց՝ ըսելով, Վեպի արու զաւ-
 16 ակ մը ծնաւ : Իւ ան մարդը ան
 քաղաքներուն պէս ըլլայ՝ որոնք Տէ-
 րը կործանեց ու չմոցեց : անի-
 կայ առաւօտուն ողբ ըսէ, ու կէս-
 17 օրուան ատենը աղաղակ : Սասն
 զի իջաւ արդանդէն զիս ըմուցուց,
 որ մայրս ինծի գերեզման ըլլար : և
 անոր արդանդը յախտեան յղի
 մնար : Ինչչու այսպէս իջաւ ար- 18
 դանդէն ելայ, որ աշխատանք ու
 ցաւ տեսնել, և իմ օրերս ամեօրով
 սպառին :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Տէրօջը կողմանէ Լաբեմային եղած 1
 խօսքն է, երբոր Սեղեկիա թա-
 գաւորը Սեղեկիայի որդին Փասու-
 րը ու Սասնիայի որդին Սոփոնիա
 քահանան անոր իրկեց, ըսելով :
 2 Եւրօհ, բո՛ւ մեզի համար Տէրո-
 յը հարցուր : վասն զի Իարիլունի
 Վարուդողմոնոր թագաւորը մեզի
 հետ պատերազմ կ'ընէ : գուցէ
 Տէրը մեզի համար իր բոլոր սքան-
 չելիքներուն համեմատ ընէ : և ա-
 նիկայ մեզմէ դառնայ :

Ու Լաբեմիա անոնց ըսաւ, Ու- 3
 դեկիային այսպէս ըսէք : Խորայէրէն 4
 Տէր Վասուածը այսպէս կ'ըսէ : Եւ
 հա՛ն ես ձեր ձեռքերուն մէջ եղող
 պատերազմական զէնքերը պիտի
 դարձնեմ, որոնցմով դուք պարբըս-
 պին դուրսէն ձեզ պաշարող Իա-
 րիլունի թագաւորին ու Վաղ-
 դեայիներուն հետ կը պատերազ-
 միք : և զանոնք աս քաղաքիս մէջը
 պիտի ժողվին : Ու ես ալ եր- 5
 կընցած ձեռքով և զօրաւոր բա-
 զուկով, սրամուրութեամբ, բար-
 կու թեամբ ու մեծ ցատումով ձեզի

կայնեցաւ . Բ՛՛՛՛՛ տեսաւ ու անոր
խօսքը լսեց . անոր խօսքին Բ՛՛՛՛՛ ա-
կանջ տուաւ ու մտիկ ըրաւ :
19 Ե՛հն Տէրոջը մըրկը սրտմտու-
թեամբ ելաւ . անիկայ սաստիկ
մըրկի է , ամբարիշտներուն զլեռն
20 վըայ պիտի յարձակի : Տէրոջը
բարկութիւնը ետ պիտի չգառնայ ,
մինչև որ իր սրտին խորհուրդները
չկատարէ ու չհաստատէ . ետքի օ-
րերը ասիկայ աղէկ պիտի հասկը-
21 նար : Եւ մարգարէները եւ չարը-
կեցի , բայց անոնք կը վազեն . եւ
անոնց շատեցայ , բայց անոնք կը
22 մարգարէանան : Իսկ թէ որ ա-
նոնք իմ խորհուրդիս մէջ կեցած
ըլլային , ան ստեղծ իմ խօսքս իմ
ժողովուրդիս լսել պիտի տային .
ե զանոնք իրենց չար ձաթաներէն ,
ու իրենց չար գործքերէն պիտի
զարժնէին :
23 Միթէ եւ մօտմնջ Եստուած
եմ , ու հեռուանց Եստուած չեմ :
24 Կ'ըսէ Տէրը , Ամա թէ մէկը ծա-
ծուկ տեղումը կրնայ պահուիլ ,
որ եւ գանձիկայ չտեսնեմ , կ'ըսէ
Տէրը . Միթէ երկիրը ու երկիրը
ընդնորը եւ չեմ , կ'ըսէ Տէրը :
25 Իմ անուովս սուտ մարգարէու-
թիւն ընող մարգարէներուն ըսած-
ները լսեցի , որ կ'ըսեն . Երազ
26 տեսայ , Երազ տեսայ : Մինչև
Երբ ասիկայ սուտ մարգարէութիւն
ընող մարգարէներուն սրտին մէջ
պիտի ըլլայ , որ իրենց սրտին նեն-
գութիւնները կը մարգարէանան :
27 Եւնոք իրենց երազներովը՝ որ իրա-
բու կը պատմեն , իմ անունս իմ
ժողովուրդիս մոռցնել կը խոր-
հին , քնպէս որ անոնց հայրերը
Իսահակէն պատճառովը իմ անունս
28 մոռցան : Երազ ունեցող մար-
գարէն թող երեւց պատմէ , իսկ
իմ խօսքս ունեցողը ճշմարտու-
թեամբ թող իմ խօսքս խօսի .
յարդը ցորենին քովը Բ՛՛՛՛՛ է կ'ը-
29 սէ Տէրը : Միթէ իմ խօսքս կրա-
կի պէս չէ՞ , կ'ըսէ Տէրը , ու ա-
պառաժը կուտտող մուրճի պէս
30 չէ՞ : Եւնոք համար ահա եւ ան
մարգարէներուն գէմ եմ , կ'ըսէ

Տէրը , որոնք ամէն մէկը իր ըն-
կերէն իմ խօսքերս կը գողնան :
Ե՛հն եւ ան մարգարէներուն գէմ 31
եմ , կ'ըսէ Տէրը , որ իրենց ըն-
դունները կը գործածեն ու կ'ըսեն ,
Եւնիկայ ըսաւ : Ե՛հն եւ ան սուտ 32
երազներ մարգարէացողներուն գէմ
եմ , կ'ըսէ Տէրը , որ զանոնք պատ-
մելով իմ ժողովուրդս կը մոռցը-
նեն իրենց ստուծութիւններովը ու սը-
նապարծութիւնովը . ու եւ զա-
նոնք չերկեցի եւ անոնց չպատուի-
րեցի . ու անոնք աս ժողովուրդին
ամենեւին օգուտ մը պիտի չընեն ,
կ'ըսէ Տէրը :

Աստի երբոր աս ժողովուրդը , 33
կամ մարգարէ մը , կամ քահանայ
մը քեզի հարգքնէ ու ըսէ թէ Տէ-
րոջը բնոք Բ՛՛՛՛՛ է . ան ստեղծ
անոնց ըսեւ , Ի՞նչպէս բնո . Իս
ձեզ անդուտ պիտի թողում , կ'ը-
սէ Տէրը : Իւ ան մարգարէն , 34
կամ քահանան , կամ ժողովուրդը
որ Տէրոջը բնոք կ'ըսէ , ան մար-
դուն ու անոր տանը պցելութիւն
պիտի բնեմ : Ե՛հն մարդ իր ըն- 35
կերին ու ամէն մարդ իր եղբորը
պայպէս ըսէք . Տէրը Բ՛՛՛՛՛ պա-
տասխան տուաւ . եւ Տէրը Բ՛՛՛՛՛
խօսեցաւ : Աւ մէյմն ալ Տէրոջը 36
բնոք չիլէք , վասն զի անոր բն-
ոք ամէն մարդուն խօսքը պիտի
ըլլայ . բայց դուք կենդանի Ես-
տուծոյն՝ զօրաց Տէրոջը մեր Ես-
տուծոյն խօսքը փոխեցիք : Մար- 37
գարէին պայպէս ըսեւ . Տէրը քեզի
Բ՛՛՛՛՛ պատասխան տուաւ եւ Տէրը
Բ՛՛՛՛՛ խօսեցաւ : Բայց որովհետեւ 38
Տէրոջը բնոք կ'ըսէք , անոր համար
Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ աս
խօսքը՝ այսքին Տէրոջը բնոք կ'ը-
սէք , թէ եւ ան ձեզի լուր իրկեցի ,
ու Տէրոջը բնոք մի՞ ըսէք՝ ըսի ,
Եւնոք համար ահա եւ ձեզ բողոք- 39
վին պիտի մոռնամ , ու երեսէս
պիտի ձգեմ ձեզ եւ ան քաղաքը որ
ձեզի ու ձեր հայրերուն տուի . Իւ 40
ձեր վըայ յախտնական նախա-
տինք , ու յախտնական անար-
գանք պիտի գնեմ , որ պիտի չմոռ-
ցուի :

- ու բոլոր հիւսիսի ազգատոհմները ,
 և իմ ծառաս խարիշների Նարու-
 գողոնոսոր թագաւորը պիտի առ-
 նեմ , կ'ըսէ Տէրը , ու զանոնք աս
 երկրիս վրայ , և անոր բնակչապը
 վրայ , ու բոլոր աս շրջակայ ազգե-
 րուն վրայ պիտի բերեմ , ու զանոնք
 նոցովածի պէս բնակին՝ պիտի բնեմ ,
 և զանոնք զարմանալի ու սուբելու-
 ինչախ պիտի ընէ , ու յախտնա-
 կան աւերակի պիտի դարձնեմ :
 10 Եւ անոնցմէ ցնծու ինեան ձայնը և
 ուրախութեան ձայնը , զիսային
 ձայնը ու հարսին ձայնը , աղօրհիբին
 ձայնը ու ճրագին լոյսը պիտի կոր-
 11 սննդընեմ . Եւ աս բոլոր երկիրը
 անապատ ու ամայութիւն պիտի
 ըլլայ . և աս ազգերը հոթանաասուն
 տարի խարիշների թագաւորին պի-
 տի ծառայեն :
 12 Ու հոթանասուն տարին ըննա-
 լէն ետքը խարիշների թագաւորին ,
 ու ան ազգին պղծութիւն պիտի
 բնեմ իրենց անօրէնութեանը հա-
 մար . նաև Վաղէկացոց երկրին
 «յցելութեան պիտի ընէ , կ'ըսէ Տէ-
 րը , և զանկիւր յախտնական ա-
 մայութեան պիտի դարձնեմ .
 13 Ու ան երկրին վրայ պիտի բերեմ ան
 բոլոր խօսքերը որ ես անոր դէմ
 խօսեցայ , «յախտի Լընմիային բո-
 լոր ազգերուն վրայով ըրած մար-
 զաբեութեանը աս զբքին մէջ
 14 զրուած բոլոր բաները : Վանդի
 զանոնք ալ՝ շատ ազգեր ու մեծ
 թագաւորներ՝ իրենց ծառայ պիտի
 ընեն . ու ես անոնց հատուցում
 պիտի ընեմ՝ իրենց ըրածներուն ու
 իրենց ձեռացը զօրծքերուն համե-
 մատ :
 15 Վանդի Խարայէլէն Տէր Մտուա-
 ծը քնծի պայպէս քաւ . Եւ բար-
 կութեան զինին զաւթը ձեռքէս
 առ , ու զանկիւր խոյնուր ան բոլոր
 ազգերուն՝ որոնց ժր ես քիզ կը
 16 խրկեմ . Եւ խմեն ու խոռովեն ,
 ու անոնց մէջը խրկած սուրիս երե-
 17 սէն յիսարին : Ուստի Տէրոջը
 ձեռքէն զաւթը առի ու խմու-
 ցի ան բոլոր ազգերուն , որոնց որ
 18 Տէրը զնս խրկեց . Լըրուաղեմին
 ու Յուդայի քաղաքներուն , և անոր
 թագաւորներուն , ու անոր իշ-
 խաններուն՝ որ զանոնք անապատ
 ամայութիւն , անապատ ու անէծք
 ընէ , ինչպէս որ պարս Բեբէնայ .
 Լըդիպտոսի Փարաւոն թագաւորին ,
 19 և անոր ծառաներուն ու իշխաննե-
 րուն , ու անոր բոլոր ժողովուր-
 զին . Եւ բոլոր խառնիճաղանձ
 ժողովուրդներուն , ու Առա երկ-
 20 րին բոլոր թագաւորներուն , ու
 Փղոսացոց երկրին բոլոր թագա-
 ւորներուն , պարսին Բոկադոնի ,
 Գաղայի ու Եփլարոնի և Ելով-
 տոսի մնացորդին . Լըդովին , ու
 21 Սոփարին , ու Լամնի որդւոցը .
 Եւ Տիւրոսի բոլոր թագաւորնե-
 22 րուն , ու Սիդոնի բոլոր թագա-
 ւորներուն , և ծովուն անդիի կողմը
 եղող կղզիներու թագաւորներուն .
 Գեդանին , ու լիւնային , և Լու-
 23 զին , ու ամեն ինչը մօրտքին ծայ-
 րերը կտորոզներուն . Եւ Երաբա-
 24 ցոց բոլոր թագաւորներուն , ու
 անապատը բնակող խառնիճաղանձ
 ժողովուրդին բոլոր թագաւորնե-
 25 րուն . Եւ Օամրիի բոլոր թա-
 գաւորներուն , ու Լըզամի բոլոր
 թագաւորներուն , ու Մարաց բո-
 26 լոր թագաւորներուն . Եւ Խարայ
 մօտ կամ հեռու եղող հիւսիսի բո-
 լոր թագաւորներուն , ու երկրի ե-
 ռեան վրայ եղող երկրին բոլոր
 թագաւորութիւններուն ինչպէս .
 և անոնցմէ ետքը Սիսակի թագաւո-
 27 ըր պիտի խմէ : Ու անոնց ըսես ,
 Օօրաց Տէրը՝ Խարայէլէն Մտուածը
 պայպէս կ'ըսէ . Խամէք , ու զի-
 նովլէք , ու լիսեկք , և ձեր մէջը
 խրկելու սուրիս երեսէն ինկէք , ու
 28 մի ելէք : Ու թէ որ զաւթը
 քու ձեռքէդ առնել չուզեն խմելու
 համար , ան տունը անոնց ըսես ,
 Օօրաց Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Եւ
 չուտ պիտի խմէք . Վանդի անհա-
 29 ճա իմ անունովս կուտած քաղաքին
 վրայ չարիք բերելու սկսայ . միթէ
 դուք անպատիժ պիտի մնաք . ան-
 պատիժ պիտի լինաք , քանզի երկ-
 րիս բոլոր բնակիչներուն վրայ սուր
 պիտի կանեմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :

9.1. 1.1.

- 1 Բարերիւնի Կարողողո՞նսոր թա-
զաւորը՝ Հոգայի թաղաւորը
Հովակիմի որդին Հերոնիս , և
Հոգայի իշխանները և Հիսները
ու զարբնները Լորուսաղիմէն գերի
առնելէն ու Բարերիւն տանելէն եւ-
քը , Տէրը ինծի Դէ-էն ցուցուց ,
որ ահա Տէրօջ տաճարին ստօնը
գրուած երկու կողով թուղ կար
2 Մէկ կողովէն մէջ խիտ աղէկ
թուղեր կային կանխահաս թու-
ղերու պէս , ու միւս կողովէն
մէջ խիտ գէշ թուղեր կային ,
այնպէս որ գէշութենէն անոնց ու-
3 տուիլ անկարելի էր : Իւ Տէրը
ինծի ըսաւ , Մ'ը Լորեմիա՛ ի՞նչ
կը տեսնես . ու ես ըսի , թուղեր .
աղէկ թուղերը խիտ աղէկ են , ու
գէշերը շատ գէշ են , այնպէս որ
գէշութենէն անոնց ուտուիլը ան-
կարելի է :
4 Եւ աստեղ Տէրօջ խօսքը ինծի
5 եղաւ , ըսելով , Երբեք Տէր
Եստուածը այսպէս կ'ըսէ . Եւ ա-
ղէկ թուղերուն պէս պիտի բռնեմ
Հոգայէն գերի քուածները՝ որոնք
աս տղէն Վազգէայոց երկիրը
խրկեցի ի՛նչեւ աղէկ ըլլալու հա-
6 մար . Իւ իմ աչգիւս անոնց վրայ
պիտի Հաստատեմ ըստ թեան
Համար , ու զանոնք աս երկիրը պի-
տի դարձնեմ , և զանոնք պիտի
շինեմ , ու պիտի չփլուցնեմ , և
զանոնք պիտի տնկեմ , ու պիտի
7 զնեմ : Իւ անոնց անախ՝ սիրտ
մը պիտի տամ , որ զիս ճանչան
թէ ես եմ Տէրը . ու անոնք իմ
ժողովուրդս պիտի ըլլան , ու ես
անոնց Եստուած պիտի ըլլամ .
մասն զի իրենց բոլոր սրտով ինծի
8 պիտի դառնան : Իւ ինչպէս են
գէշ թուղերը որ գէշութենէն
շին ուտուի , Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Հոգայի թաղողները Մեղեկիսն ,
ու անոր իշխանները ու Լորուսա-
ղիմի մնացորդը որ աս երկրիս մէջ
մնացեր են , նաև Լադիպոսի երկ-
րիս մէջ բնակողները այնպէս պիտի
9 ընեն . Իւ զանոնք երկրիս բոլոր

թագաւորութիւններուն մէջ նե-
 ղութեան ու իշխանութեան պի-
 տի մասանձ, որպէս զի անոնք նա-
 խառնին, առանկ, անարգանք ու-
 անձնք ըլլան բոլոր տեղումնքը*
 ուր որ զանոնք պիտի գտնուի 10
 անոնց վրայ սուրբ, սուրբ ու ժանու-
 աստօր պիտի խրկի, մինչև որ
 չառնին ան երկրին վրայէն որն
 իրենց ու իրենց հայրերուն տուի ։

9.1. 1.12

- 3 Զուգայի թագաւորին Հովսէփի
որդւոյն Հովսէփովն չորրորդ
տարին՝ որ Բարիլունի Նարուզդու-
նոտոր թագաւորին առաջին տարին
էր, ըրողը Հուգայի ժողովուրդին
կայսով Նընմիայն եւչա՛ն խօսքն է,
Որն որ Նընմիա մարդարէն բոլոր
Հուգայի ժողովուրդին ու ըրողը
Նընուսպեմի բնակիչներուն խօսե-
ցաւ ու ըսաւ,
4
5
6
7
8
9

30 Աստի գունն աս բոլոր խոսքերը անոնց մարդարեւանալով՝ անոնց բնույթն, Տէրը բարձրէն պիտի դուռայ, ու իր սուրբ բնականութենէն իր ձայնը պիտի տայ . իր բնականութենէն վրայ ահարկու ձայնով պիտի դուռայ, իսկ իր խոսքերուն աղաղակէն պէտ՝ երկրիս բոլոր բնակիչներուն պատասխան պիտի տայ :

31 Եւ իր բարձր ձայնը մինչեւ երկրիս ծայրերը պիտի հասնի, փասն զի Տէրը ազգերուն հետ դատաստան ունի . անիկայ ամէն մարմնոց հետ դատ պիտի վարէ, ամբարիշտները սուրբ պիտի տայ, կ'ըսէ Տէրը :

32 Օգոստ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ե՛հա չարիք պիտի ելլէ, Դէ՛ ազգէ արեւ ազգի պէտէն . ու երկրիս ծայրերէն մեծ մթնիկ պիտի ելլէ :

33 Եւ աս օրը Տէրոջմէ սպաննուածները երկրիս մէջ ծայրէն մինչեւ երկրիս միւս ծայրը պիտի ըլլան . անոնց համար սուր պիտի լընուի, անոնք պիտի չմողուին, ու պիտի չմտադրուին . երկրի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլլան :

34 Աղբացիք ո՞վ հովիւներ՝ ու աղաղակեցէք, և Իսրայէլի Դէ՛ թաւայեցէք՝ ո՞վ հօտին ընտրեմք . փասն զի ձեր մերթուելու և ցիրուցան ըլլալու օրերը լրացած է, ու պատուական ամանի պէս պիտի իյնաք :

35 Եւ հովիւներուն փախչելու ծամբանն ու հօտին ընտրեմքուն ապատուելու :

36 Միջոցը պիտի կորսուի . հօտիւններուն աղաղակին ձայնը, և հօտին ընտիրներուն ունալու ձայնը կայ . փասն զի Տէրը անոնց արօտները կորսնցցուց . Ու Տէրոջը սաստիկ բարկութեանը երեսէն խաղաղութեան բնակարանները ամայութեան :

38 Գարձան . Եւոյդ առիւծի պէս իր բնակարանը թողուց . քանզի բռնաւորին բարկութեանը երեսէն, ու անոր սաստիկ արտօնութեանը երեսէն անոնց երկիրը ամայի եղաւ :

ԳԼ . Ի.Գ.

1 Յուդայի թագաւորին՝ Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին թագաւորու-

րութեանը սկիզբը՝ Տէրոջը կողմանէ աս խոսքը կ'ըսէ՝ ըսելով .

Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Տէրոջը տանը գաւիթին մէջը կայնէ, ու Տէրոջը տունը երկրպագութիւնը քանելու եկող Յուդայի բոլոր քաղաքներուն խօսքն ան ամէն խօսքերը՝ որ քեզի պատուիրելի անոնց խօսելու համար . մէկ խօսք մը կու միջկեր . Գաւիթ մտիկ ընեն ու ամէն մարդ իր չար ծամբանքն դատնայ . կու ալ զգո՞ւմ ան չարիքին համար՝ որ անոնց չար գործքերուն պատճառով իրենց վրայ բերելու կը խորհիմ . Եւ անոնց ըսես . Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ի՞նչ որ ինձի մտիկ չընելով՝ ձեր առջեւ դրած օրէնքիս մէջ չբալէք, Ու ձեզի խրկած ծառաներուն մարդարեւներուն խօսքերը մտիկ չընէք, որ կանտիս կ'ըսելով զանոս կը խրկէի, ու դուք մտիկ չընէք . Եւ ատենը աս տունը Սէլուի պէս պիտի ընեն, և աս քաղաքը երկրիս բոլոր ազգերուն առնէք պիտի ընեն :

Ու քահանաները, և մարդարեւները, ու բոլոր ժողովուրդը լսեցին, երբոր Լաւմիա Տէրոջը տանը մէջ աս խօսքերը կը խօսէր . Ու երբոր Լաւմիա ընկնացայ ան բոլոր Խաւիթը զգուցելով՝ որ Տէրը հըրամայեր էր բոլոր ժողովուրդին խօսելու, քահանաները ու մարդարեւները ու բոլոր ժողովուրդը զանիկայ բռնեցին ու ըսին, Ի՞նչ անպատճառ պիտի մտնես, Ինչո՞ւ համար Տէրոջը անունով մարդարեւութիւն ըրիր՝ ըսելով, Եւ տունը Սէլուի պէս պիտի ըլլայ, ու աս քաղաքը աւերակ պիտի ըլլայ, և հոն ընակիչ պիտի չըլլայ . ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տանը մէջ Լաւմիային վրայ ժողովուրդացաւ :

Ու երբոր Յուդայի իշխանները աս բաները լսեցին, թագաւորին տունէն Տէրոջը տունը ելան, և Տէրոջը տանը նոր դրանը մուտքը նստան . Ու քահանաները և մարդարեւները իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցան ու ըսին . Եւ մարդը մտնելու արժանի է :

քանզի աս քաղաքիս դէմ մարդարեւութիւն ըրաւ, ինչպէս որ դուք ձեր ականջներովը լսեցէք :

12 Ու Լաւմիա բոլոր իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցաւ, ու ըսաւ, Տէրը զիս խրկեց որ աս տանը ու աս քաղաքիս վրայով ձեր լսած բոլոր խօսքերը զոչեցնելով՝ մարդարեւութիւն ընեն . Եւ հիմա ձեր ծամբանքը ու գործքերը ուղղեցէք, ու ձեր Տէր Մատուցոյն ձայնը մտիկ ըրէք . և Տէրը ձեր վրայով ըսած չարիքին համար պիտի զգնայ . Եւ իսկ ան անհաւատը ու չիտակ երեցածը ըրէք ինձի . Սակայն աղէկ գիտցէք որ եթէ դուք զիս մեղցընէք, ձեր վրայ ու աս քաղաքիս վրայ և անոր բնակչացը վրայ անշուշտ անմեղ արեան պարիշտ պիտի բերէք . փասն զի ճշմարտագէս Տէրը զիս ձեզի խրկեց, որ աս բոլոր խօսքերը ձեր ականջներուն զրուցեմ :

16 Եւ ատենը իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը քահանաներուն ու մարդարեւներուն ըսին, Եւ մարդը մտնելու արժանի չէ . փասն զի մեր Տէր Մատուցոյն անունովը մեզի խօսեր է . Ու երկրին ձերեղէն քանի մը մարդիկ ելան, և ժողովուրդին բոլոր ժողովքին խօսեցան :

17 Եւ Տէրը իշխաններուն խօսեցաւ, ու ըսաւ, Օգոստ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սիւն ագարակի պէս պիտի հերկուի, ու Լաւմիայէն աւերակներու դէպք, ու Տէրոջը տանը լեւը անտառի բարձր տն .

18 Եւ Տէրը իշխաններուն խօսեցաւ, ու ըսաւ, Օգոստ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սիւն ագարակի պէս պիտի հերկուի, ու Լաւմիայէն աւերակներու դէպք, ու Տէրոջը տանը լեւը անտառի բարձր տն .

19 Յուդայի իշխանները, ու բոլոր Յուդա զանիկայ մեղցուցին . Եւ որ անիկայ Տէրոջմէ վախճալով՝ Տէրոջը առջեւ աղօթք ըրաւ, և Տէրը անոնց վրայով ըսած չարիքին համար զգնաց . ու ընեն մեծ մեծ չարիք մը ըրած կ'ըլլանք մեր անձերուն :

20 Ու նա Լաւմիայի արեւմտեան Սէլու-

միայի որդի Ուրիա անունով մարդ մը կար, որ Տէրոջը անունովը մարդարեւութիւն կ'ընէր . և անիկայ աս քաղաքիս վրայ ու աս երկրիս վրայ Լաւմիային բոլոր խօսքերուն պէս մարդարեւացաւ . Ու երբոր Յովակիմ թագաւորը, ու անոր բոլոր զօրաւոր մարդիկը, ու բոլոր իշխանները անոր խօսքերը լսեցին, թագաւորը ուղեց որ զանիկայ մեղցընէ . բայց Ուրիա աս Բան լսելով վախեցաւ, ու փախաւ Լաւմիայէն . Եւ Յովակիմ թագաւորը մարդիկներ խրկեց Լաւմիայէն . Երբոր որդի Ուրիա թագաւորը, ու անոր հետ քանի մը մարդիկ Եւրիա Լաւմիայէն . Եւ անոնք Ուրիան Լաւմիայէն հանեցին, ու զանիկայ Յովակիմ թագաւորին բերին . ան ալ զանիկայ սրով զարկաւ, ու անոր մարմնը ժողովուրդին որդւոցը գերեզմանները նետեց . Իսկ Սափանի որդւոյն Եւրիայի մէջ Լաւմիա յին հետն էր, որ չըլլայ թէ անիկայ ժողովուրդին ձեռքը մատնուելով՝ մեղցուի :

ԳԼ . Ի.Ե.

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Սեդեկիային թագաւորութեանը սկիզբը՝ Տէրոջը կողմանէ Լաւմիային աս խօսքը եղաւ, ըսելով .

Տէրը ինձի այսպէս ըսաւ . Ի՞նչ զի կապեր ու լուծեր չկան, ու զանոնք պարանոցիդ վրայ դիր . Եւ զանոնք Լաւմիայէն Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին եկող զեպաններուն ձեռքովը Լաւմիայի թագաւորին, ու Սափանի թագաւորին, ու Սափանի որդւոցը թագաւորին, և Տիրոսի թագաւորին, ու Սիրոնի թագաւորին խրկէ . Եւ անոնց պատուէր տաս իրենց տէրերուն համար ու ըսես, Օգոստ Տէրը Խալայէին Մատուցը այսպէս կ'ըսէ . Չեր տէրերուն ասանկ ըսէք . Եւ իմ մեծ զօրութեամբս ու երկնցած բազուկովս երկիրը, մարդը ու երկրի երեսին վրայ կողդ

- անասունները ստեղծեցի , և զանիկայ կու տամ , որուն որ իմ աշխարհայ 6 առնը հաճոյ կ'երևնայ Եւ իմ հիմա աս բոլոր երկիրները ևս իմ ծառայիս՝ Բարիլունի Կարուդողոնսոր թագաւորին ձեռքը կու տամ , ու զաշխարհի զապաններն ալ անոր կու տամ , որ անոր ծառայութիւնը 7 նեն : Եւ բոլոր ազգերը ծառայութիւն պիտի ընեն անոր , ու անոր որդւոյն , ու անոր որդիին որդւոյն , մինչև որ անոր երկրին ժամանակն ալ հասնի , ու զանիկայ ալ շատ ազգեր ու մեծ թագաւորներ իրենց 8 ծառայ ընեն : Եւ ան ազգը կամ թագաւորութիւնը որ Բարիլունի Կարուդողոնսոր թագաւորին ծառայութիւնը ընէր , ու իր պարանոցը Բարիլունի թագաւորին լուծին տակը չլնէր , ան ազգին սրով , սովով ու ժանտախտով պայտէրութիւն պիտի ընէմ : Կ'ըսէ Տէրը , մինչև որ զանոնք անոր ձեռքովը հառցընէմ :
- 9 Եւ զուր մոտիկ մի ընէր ձեր մարգարէներուն , բազմ նայողներուն , երազատեսներուն , զուշակողներուն ու կախարհներուն՝ որոնք ձեզի կը խօսին՝ բռնով , Բարիլունի թագաւորին ծառայ պիտի չըլլայ : Բանդի անոնք ձեզի սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն : որպէս զի ձեր երկրին վրայէն ձեզ հեռացընեն , ու ես ձեզ վերստեմ , ու կորսուիք :
- 11 Բայց ի՞նչ պարանոցը Բարիլունի թագաւորին լուծին տակը գնող և անոր ծառայութիւնը ընող ազգը անշուշտ իր երկրին վրայ հանդիստ պիտի թողուի , կ'ըսէ Տէրը , ու պիտի մշակէ զանիկայ , ու անոր մէջը պիտի բնակի :
- 12 Յուդայի Սելեւկիա թագաւորին ալ աս բոլոր պարտերուն համեմատ զուցեցի , ու ըսի , Ձեր պարանոցը Բարիլունի թագաւորին լուծին տակը դրէք , և անոր ու անոր ժողովուրդին ծառայութիւնը ընէք , որ ապրիք : Եւ ինչու համար զուն 13 ու իւր ժողովուրդը սրով , սովով ու ժանտախտով մեռնիք , ինչպէս որ Տէրը Բարիլունի թագաւորին ծառայութիւնը չընող ազգին համար խօսեցաւ : Եւ զուր մոտիկ մի ընէր ան մարգարէներուն խօսքերը , որոնք ձեզի կը խօսին՝ բռնով , Բարիլունի թագաւորին ծառայ պիտի չըլլայ : Բանդի ևս զանոնք մարգարէութիւն կ'ընեն , որպէս զի ես ձեզ վերստեմ , և զուր ու ևնի մարգարէութիւնը ընող մարգարէները կորսուիք :
- 16 Եւ աս քահանայներուն և աս բոլոր ժողովուրդին զրուցեցի ու ըսի , Տէրը պայտէս կ'ըսէ . Ձեր մարգարէներուն խօսքերը մոտիկ մի ընէք՝ որոնք ձեզի մարգարէութիւն կ'ընեն՝ բռնով , Եւ Տէրը տանը անոնք անոնք մարգարէութիւն կ'ընեն ձեզի . Եւ զուր մոտիկ մի ընէք , Բարիլունի թագաւորին ծառայեցէք , որ ապրիք : Ինչու աս քաղաքը աւերակ ըլլայ , Բայց թէ որ անոնք մարգարէներ են , ու թէ որ անոնց քով Տէրը խօսար կայ , թող հիմա զօրաց Տէրը ազգի ընեն , որ Տէրը տանը մէջ , և Յուդայի թագաւորին տանը մէջ , ու Երուսաղէմի մէջ մնացած անոնք Բարիլունի թագաւորին , Եւ անոնք զի 17 զօրաց Տէրը պայտէս կ'ըսէ սխնեւորուն ու ծովին և մերկնովներուն ու աս քաղաքի մէջ մնացած անոնք Բարիլունի վրայով , որոնք Բարիլունի Կարուդողոնսոր թագաւորին ծառայ 18 լորր չառան , երբոր Յուդայի թագաւորը Յովակիմի որդին Յէրոնիան , և Յուդայի ու Երուսաղէմի բոլոր ազնուականները Երուսաղէմէն Բարիլուն գերի տարան : Եւ ինչու զօրաց Տէրը Երուսաղէմի 21 Եւստուածը պայտէս կ'ըսէ Տէրը տանը մէջ , և Յուդայի թագաւորին տանը մէջ , ու Երուսաղէմի մէջ մնացած անոնք Բարիլունի համար : Եւ զուր մոտիկ մի ընէր , որ անոնք մնացած անոնք Բարիլունի ընէմ , կ'ը-

սէ Տէրը , ետքը զանոնք պիտի հա-
նեմ , ու աս տեղս պիտի դարձնեմ :

ԳԼ . ԻԸ

- 1 Ու եղաւ որ նոյն տարին՝ Յուդայի
Թագաւորին Աբգեկիային թա-
գաւորութեանը սկիզբը չորրորդ
տարւոյն հինգերորդ ամիսը Պա-
բաւոնէն եղող Բգուրի որդին Մնա-
նիա մարդարէն՝ Տէրոջը տանը մէջ
քահանաներուն ու բոլոր ժողովուր-
դին առջևը ինծի խօսեցաւ ու ը-
 2 սաւ , Օգոսայ Տէրը՝ Խարայէին
Բստուածը պսպէս կը խօսի ու
կ'ըսէ . Խարիլոնի թագաւորին
 3 լուծը կտորեցի . Սինչե երկու
տարի Խարիլոնի Նարուզդոնոսոր
Թագաւորին աս տեղէն առած ու
Խարիլոն տարած Տէրոջը տանը բո-
լոր անօթները աս տեղս պիտի դառ-
 4 ձնեմ . Եւ Յուդայի թագաւորը
Հովակիմ որդին Յերոնիան , ու
Խարիլոն դացած Յուդայի բոլոր
գերիները աս տեղս պիտի դարձը-
 5 նեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , վասն զի Բա-
րիլոնի թագաւորին լուծը պիտի
կտորեմ :

5 Ու Լըբմիա մարդարէն Տէրոջը
տանը մէջ կայնող քահանաներուն
ու բոլոր ժողովուրդին աչքին առ-
ջևը Մնանիա մարդարէն խօսեցաւ .
 6 Ու Լըբմիա մարդարէն ըսաւ , Ե-
մէն . Տէրը այնպէս ընէ . Տէրը
բու մարդարեացած խօսքերոյ հաս-
տատե , ու Տէրոջը տանը անօթները
ու բոլոր գերիները Խարիլոնէն աս
 7 տեղս դարձնեմ : Բայց հիմա Բու-
սկանջներուդ և բոլոր ժողովուրդին
սկանջներուն աս իմ ըսելու խօսքս
 8 մոխի կ'ըրէ . Ինծմէ առաջ ու քեզմէ
առաջ՝ սկիզբէն ի վեր եղող մար-
դարէները շատ երկիրներու դէմ ու
մեծ թագաւորութեանց դէմ պա-
տերազմի , չարիքի ու ժանտախտի
 9 վրայով մարդարեացան : Երբոր
մէկ մարդարեմը խաղաղութիւն կը
մարդարեանայ , ու ան մարդարէն
խօսքը կը կատարուի , ան ատենը
 10 կը՝ հասկըցուի որ անիկայ ճշմար-
տապէս Տէրոջմէ խրկուած մարդարե-
մըն է :

Եւ ատենը Մնանիա մարդարէն 10
Լըբմիա մարդարէն պարանոցէն
լուծը առաւ ու զանիկայ կտորեց .
 11 Եւ Մնանիա բոլոր ժողովուրդին
աչքին առջևը խօսեցաւ ու ըսաւ .
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սինչե երկու
տարի Խարիլոնի Նարուզդոնոսոր
Թագաւորին լուծը ամէն ազգերուն
պարանոցին վրայէն պսպէս պիտի
կտորեմ , ու Լըբմիա մարդարէն իր
ճամբան գնաց :

Եւ Մնանիա մարդարէն Լըբմիա 12
մարդարէն պարանոցին վրայէն լու-
ծը կտորեցէն ետքը՝ Տէրոջը խօսքը
 13 Լըբմիային եղաւ ըսելով , Վասն
Մնանիային խօսելու ըսէ , Տէրը
պսպէս կ'ըսէ . Դուն փայտե լու-
ծերը կտորեցիր , սակայն անոնց
տեղը երկաթէ լուծեր պիտի շինես :
 14 Բանցի գորաց Տէրը՝ Խարայէին
Բստուածը պսպէս կ'ըսէ . Եւ բու
լոր ազգերուն պարանոցին վրայ եր-
կաթէ լուծ դրի , որ Խարիլոնի
Նարուզդոնոսոր թագաւորին ծա-
ռայութիւն ընեն . և անոր պիտի
ծառայեն . դատրի դազաններն ալ
անոր տուի :

Ու Լըբմիա մարդարէն Մնանիա 15
մարդարէն ըսաւ , Եւ իմա ըսէ՝ ո՞վ
Մնանիա , Տէրը քեզ խրկած չէ ,
ու դուն աս ժողովուրդը ստութեան
յուսացուցիր : Ենոր համար Տէրը 16
պսպէս կ'ըսէ . Բնա ես քեզ երկրի
երեսին վրայէն պիտի վերջնեմ .
դուն աս տարի պիտի մեռնես , վասն
զի Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն
 17 խօսեցար : Եւ Մնանիա մարդարէն
ան տարւոյն եօթներորդ ամսուն մէջ
մեռաւ :

ԳԼ . ԻԹ

Բստնք են ան նամակին խօսքերը , 1
որ Լըբմիա մարդարէն Լըբուսա-
ղեմէն խրկեց գերիներուն մնացած
ծերերուն , քահանաներուն և մար-
դարէներուն ու բոլոր ժողովուր-
դին , որոնք Նարուզդոնոսոր Լը-
բուսաղեմէն Խարիլոն քեզի էր ,
 2 Յերոնիա թագաւորը և թագու-
հին ու պալատականները , Յու-
դայի ու Լըբուսաղեմի իշխանները ,

մէջ խորոված Սեղեկիային ու Բ-
 23 րայէին մէջ անդգամութիւն գործե-
 ցին, և իրենց ընկերներուն կա-
 նանցը հետ շուտօրէն ըրին, ու իմ
 անունովս սուտ խօսքեր խօսեցան,
 որ ես անոնց չհրամայեցի. բայց ես
 զիտեմ, ու վայ եմ՝ կ'ըսէ Տէրը :
 24 Ու 'Կեհեկամացի Սեմայիային խօ-
 25 սիս ու ըսես, 'Օօրաց Տէրը՝ Խա-
 րայէին Մատուածը պոսպէս կը խօ-
 սի ու կ'ըսէ, 'Որովհետեւ դուն
 Լորուսաղէմ եղող բոլոր ժողովուր-
 դին, և Սաասիայի որդւոյն Սո-
 փոնիս քահանային, ու բոլոր քա-
 հանաներուն քու անունովդ թուղ-
 26 թեր խրկեցիր, ըսելով, 'Տէրը
 քեզ 'Յօվիադա քահանային տեղը
 քահանայ դրաւ, որ Տէրոջ տանը
 վերակացու ըլլաս, ու ամէն խե-
 լացնոր մարդը՝ որ զենքը մարգարէ
 կը ձեռնէր, կոծող ու երկաթը
 27 զննէ : Եւ հիմա ինչո՞ւ համար
 ձեզի մարդարեութիւն ընող 'Մա-
 թովթացի Լըրեմիան չյանդիմանե-
 28 ցիր : Ասան զի անիկայ մեզէ պո-
 սպէս եւեւ խրկեց (Խարիւն, ու
 ըսաւ, 'Ես գիտեմ ի՞նչ պիտի եր-
 կընայ. տուններ շինեցէք, ու
 բնակեցէք. պարտէզներ տնկեցէք,
 29 և անոնց պտուղը կերէք : Ու
 Սոփոնիս քահանան աս թուղթը
 Լըրեմիա մարդարեին ականջներուն
 30 կարդաց : Եւ Տէրոջ խօսքը Լը-
 31 րեմիային եղաւ՝ ըսելով, 'Բոլոր
 գերիներուն վրէժ խրկէ ու ըսէ,
 'Կեհեկամացի Սեմայիային համար
 Տէրը պոսպէս կ'ըսէ. 'Որովհետեւ
 Սեմայիա ձեզի մարդարեութիւն
 ըրաւ, թէպէտեւ զանիկայ ես չը-
 խրկեցի, ու ձեզ ստուծեան յու-
 32 սացուց, 'Եւոր համար Տէրը պո-
 սպէս կ'ըսէ. 'Եհնա եւ 'Կեհեկամացի
 Սեմայիային ու անոր սերունդին
 պոյրութիւն պիտի ընեմ. աս
 ժողովուրդին մէջը բնակող անոր
 մէկ մարդը պիտի չմնայ, և իմ
 ժողովուրդիս ընելու բարիքս անի-
 կայ պիտի չտեսնէ, կ'ըսէ Տէրը :
 վասն զի Տէրոջ դէմ ապստամբու-
 թիւն խօսեցաւ :

ԳԼՈՒԽ 1.

Տէրոջ կողմանէ Լըրեմիային եղած 1
 խօսքն է՝ որ ըսաւ, 'Խարայէին 2
 Տէր Մատուածը պոսպէս կը խօսի
 ու կ'ըսէ, 'Բոլոր քեզի ըսած խօ- 3
 քերս զիրքի մը մէջ գրէ. 'Վանդե
 ահան օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը,
 որ իմ ժողովուրդիս 'Խարայէին և
 'Յուդային գերութիւնը պիտի դար-
 ձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք
 իրենց հայրերուն տուած երկիրս
 պիտի դարձնեմ, ու զանիկայ պի-
 տի ժառանգեն :

Եւ 'Խարայէին համար ու 'Յու- 4
 դային համար Տէրոջ ըսած խօս-
 քերը աստիք են. 'Տէրը պոսպէս 5
 կ'ըսէ. 'Սոսկալի ձայն լսեցիրք, 5
 վախ կայ ու իսպաղութիւն չը-
 կայ : 'Հիմա հարցուցէք ու տե- 6
 սէք, թէ արդեօք էրիկ մար-
 դը զաւակ կը ծնանի՞. 'Ինչո՞ւ
 համար ամէն կտրիճը ծննդակիսն
 կնոջ պէս ձեռքերը մէջքը դրած,
 ու բոլոր երեսները դեղնած կը
 տեսնեմ : Այո, քանզի անիկայ 7
 մեծ օր է. անոր պէս չկայ. ու ա-
 նիկայ 'Հակոբին նշուութեան ժա-
 մանակ պիտի ըլլայ. բայց անկէ
 պիտի ազատի. 'Ասան զի ան օրը՝ 8
 կ'ըսէ զօրաց Տէրը, անոր լուծը
 քու պարանոցդ պիտի կտրեմ, և
 քու կապերդ պիտի փրցընեմ, ու
 զանիկայ մէյմըն ալ օտարները պի-
 տի չծառայեցընեն. 'Հապա անոնք 9
 իրենց Տէր Մատուոյն ու իրենց
 'Խաւիթ թագաւորին ծառայու-
 թիւն պիտի ընեն, որն որ ես պի-
 տի հանեմ անոնց : 'Բայց դուն 10
 ի՞նչ իմ ծառա 'Հակոբ մի՞ վախ-
 նար կ'ըսէ Տէրը, ու ի՞նչ 'Խարայէ-
 մի զարհուրի. 'Քանզի ահա ես
 քեզ հեռուէմ և քու սիրունդդ
 իրենց գերութեանը երկրէն պիտի
 ազատեմ. ու 'Հակոբ պիտի դառ-
 նայ, և հանդարտ ու հանգիստ պի-
 տի ըլլայ. և զանիկայ վախցընող
 պիտի չըլլայ. 'Ասան զի ես քեզ 11
 ազատելու համար քեզի հետ եմ,
 կ'ըսէ Տէրը. 'Քանզի պիտի ոպառեմ
 ան բոլոր ազգերը՝ որոնց մէջ քեզ

- որ Խարայէլի տունը և Հուդայի տունը մարդու սերմ ու անասունի սերմ պիտի ցանեմ : Եւսպէս որ սիւրբ , փղընելու , ու աւրելու , և կորսնցնելու ու շարեւ հասցնելու համար անոնց վրայ հսկեցի , նոյնպէս և շինելու ու տնկելու համար անոնց վրայ պիտի հսկեմ :
- 29 Կ'ըսէ Տէրը : Եւ օրերը մեյմըն ալ պիտի չլռեն , Լայրերը ապրիս կերան ու որդւոցը ակումները առին : Լապա ամէն մարդ իր անտէննութեանը համար պիտի մեռնի , ամէն մարդ որ ազոխ կ'ուտէ , անոր ակումները պիտի առնեն :
- 31 Եհնան օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Խարայէլի տանը հետ ու Հուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ , Եւ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ըրի ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եղիպատոսի երկրէն հանելու համար : Ինչու որ անոնք իմ ուխտս զանց ըրին , ես ալ անոնք միւրմեցի :
- 33 Կ'ըսէ Տէրը : Լապա ան օրերէն ետքը Խարայէլի տանը հետ ընելու ուխտս անիկայ է , կ'ըսէ Տէրը , իմ օրէնքս անոնց ներսի դին պիտի զննեմ , ու զանիկայ անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ , ու ես անոնց Մտուած պիտի ըլլամ , և անոնք
- 34 ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան : Ու անկէ ետքը մէկ մարդ մը իր ընկերին , ու մէկ մարդ մը իր եղբորը պիտի չսորվեցնեն՝ ըսելով թէ Տէրը ծանցիր : Հապա անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը զիս պիտի ծանցան , կ'ըսէ Տէրը : Վասն զի անոնց անօրէնութիւնը պիտի ներեմ , ու անոնց մեղքը մէյմըն ալ
- 35 պիտի չյիշեմ : Եւսպէս կ'ըսէ Տէրը որ արեւը հաստատեց օրուան լոյսին համար , և դիշերուան լոյսին համար լուսինն ու աստղերուն կամայնորդ : Եւսպէս , որ ծովը կը յանդիմանէ՝ երբոր անոր ալիքները կը գոռան : անոր անունը Եհնայ
- 36 Սարաուլթ է : Թե որ աս կանոնները իմ առջեւս դադարին , կ'ըսէ Տէրը , Խարայէլին սերունդն ալ իմ առջեւս միշտ ազգ ըլլալէն պիտի

դադարի : Տէրը այսպէս կ'ըսէ : 37 Թե որ երկինքները կրնան վերէն չափուիլ , ու երկրին հիմքը վարէն քննուիլ , ես ալ բոլոր Խարայէլին սերունդը իրենց բոլոր ըրածներուն համար պիտի մեռեմ , կ'ըսէ Տէրը :

Եհնան օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , 38 որ Եհնայի աշտարակէն մինչև Եհնան զուռը քաղաքը Տէրոջ համար պիտի շինուի : Եւ անոր 39 դիմացին չափին ըսքը մինչև Վառերի բլուրը պիտի ելլէ , ու դէպ ի Գուաթ պիտի դառնայ : Եւ դիւր 40 ըուն ու միսրոց բոլոր ձորը , ու բոլոր արտերը մինչև Վեդրոն հեղեղատը , մինչև Զիւրուս դրանը անկիւնը դէպ ի արեւելք սուր պիտի ըլլայ Տէրոջ : Մէյմըն ալ պիտի չքակուի ու չփռի յաւիտեան :

ԳԼ . ԼԻ

Հուդայի Սեղեկիա թագաւորին տաւանորդ տարին՝ այսինքն 1 Կարուզողոնտոսին տաւանութեւն որդ տարին Տէրոջ կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է : Եւ ան 2 ատենը Կարիւնի թագաւորին զօրքը Երուսաղէմը կը պաշարէր , ու Երեմիա մարդարէն Հուդայի թագաւորին տունը եղող բանտին գաւիթին մէջ արդիւրեւծ էր : 3 Վասն զի Հուդայի Սեղեկիա թագաւորը զանիկայ արդիւնք ըսելով , Դու ինչո՞ւ համար մարդարեւութիւն ըրիր ու ըսիր թէ Տէրը այսպէս կ'ըսէ : Եհնան ես աս քաղաքը Կարիւնի թագաւորին ձեռքը պիտի տամ , ու զանիկայ պիտի առնէ : Եւ Հուդայի Սեղեկիա թագաւորը Կարգեացեաց ձեռքէն պիտի չազատի , հապա անշուշտ Կարիւնի թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի , ու անոր հետ բերան առ բերան պիտի խօսի , և անոր հետ աչք աչքի պիտի տեսնուի : 4 Ու անիկայ Սեղեկիան Կարիւն պիտի տանի : ու անիկայ Հոն պիտի մնայ , մինչև որ ես անոր այցելուութիւն ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : 5 Թե որ Կարգեացեաց հետ պատերազմ ը-

6 Ան ատենը իշքեմիա ըսաւ ,
 Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
 7 Ահա քու հօրեղծօրդ Սեղգումին
 որդին Անամայէլ քեզի պիտի դայ ,
 ու պիտի ըսէ , Անթովթի մէջ
 եղող ագարակս քեզի ծախսէ առ .
 վասն զի աղցականութեան իրա-
 ւունքով քեզի կ'իյնայ որ ծախու-
 առնեն : Եւ Տէրոջը խօսքին հա-
 մեմատ իմ հօրեղծօրս որդին Անա-
 մայէլ ինծի լսանալիս զաւթիմը ե-
 կաւ , ու ինծի ըսաւ , **Ընդհար**
 ըրէ , Բնեխամին երկիրը Անա-
 թովթի մէջ ունեցած ագարակս
 ծախսէ առ . վասն զի ժառանգու-
 թեան իրաւունքը քուդ է , ու
 քեզի կ'իյնայ որ փրկես . քեզի ծա-
 խսէ առ . աս ատենը զիրացայ որ
 9 ասիկայ Տէրոջը խօսքն էր : Եւ
 հօրեղծօրս որդին Անամայէլէն Ա-
 նթովթի մէջ եղող ագարակը
 ծախսու առի , ու ստակը տաւնու-
 եթը սիկզ արծաթ կռեցի անոր :
 10 Եւ մուրհակ մը զրեցի ու կրեցի ,
 ու վիաներ բռնեցի , և արծաթը
 11 կշիւքով կռեցի : Ու ստացուած-
 քի մուրհակը թէ՛ հրամանին ու
 կանոններուն համեմատ կրուածը ,
 12 և թէ բաց եղածը առի : Ու ըս-
 տացուածքի մուրհակը՝ հօրեղծօրս
 արդեայ Անամայէլին աչքերուն առ-
 ջնը ու ստացուածքի մուրհակին
 մէջը զրուող վկայից աչքերուն առ-
 ջնը՝ բանտի գաւիթին մէջը նստող
 բոլոր Հրեայի աչքերուն առջնը՝
 13 Սասարայի որդւոյն՝ Կեռիայի որ-
 ղւոյն Բարուքին տուի : Եւ անոնց
 աչքերուն առջնը Բարուքին պա-
 14 տուիրեցի ու ըսի , Օրաց Տէրը՝
 Խաղայէլէն Նստուածը այսպէս կ'ը-
 սէ . Ես մուրհակները՝ աս կնքուած
 ստացուածքի մուրհակը , ու աս
 բայ մուրհակը առ , և զանոնք հո-
 15 ղէ ամանի մը մէջ դիր , որ շատ
 օրեր մնան : Բանդի զօրաց Տէրը՝
 Խաղայէլէն Նստուածը այսպէս կ'ը-
 սէ . Ես երկրիս մէջ նորէն տուներ
 ու ագարակներ և այգիներ ծախու-
 պիտի առնուի :
 16 Ու ստացուածքի մուրհակը՝ Կե-

ռիայի որդւոյն Բարուքին տալէն
 ետքը՝ Տէրոջը աղօթքը ըրի ու ըսի ,
 Ոհ , Տէր Եհովայ՝ ահա դուն քու
 17 մեծ զօրութեամբդ ու երկընցած
 բազուկովդ երկինքը ու երկիրը ըս-
 տեղծեցիր , բնաւ մէկ բան մը քեզի
 զգուարին չէ . Դուն հազարներուն
 18 ողորմութիւն կ'ընես , ու հայրերուն
 անորէնութեանը պատիւը անոնցմէ
 ետքը անոնց որդիներուն ծոցը կու
 տաս . դուն մեծ ու հզօր Մատուա-
 նս , և քու անունը՝ Օրաց Տէր է :
 Դուն խորհրդով մեծ , ու զործրով
 19 զօրաւոր ես , այնպէս որ ամեն մե-
 կուն իր ճամբաներուն համեմատ ,
 ու անոր զործքերուն պտուղին հա-
 մեմատ հատուցում ընելու համար՝
 քու աշքերդ մարդոց որդիներուն
 բոլոր ճամբաներուն վրայ բաց է :
 Դուն որ մինչև աս օրս Եգիպտոսի
 20 երկրին մէջ , ու Խաղայէլի մէջ , և
 Բաբելոն մարդոց մէջ նշաններ ու հը-
 րաշքներ ընելով՝ քեզի անուն վաս-
 տեղեցար , ինչպէս որ այսօր ԻԷՐ-
 Նայ . Եւ քու ժողովուրդդ Խաղա-
 21 յէլը՝ նշաններով , ու հրաշքներով ,
 և զօրաւոր ձեռքով , ու երկընցած
 բազուկով , և մեծ ահարկութեամբ
 Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր , Ու
 22 անոնց տուիր աս երկիրը որն որ
 իրենց հայրերուն երդում ըրեր էիր
 իրենց տալու , անալ՝ երկիր մը որ
 կաթ ու մեղը կը բոխէ . Ու մտան
 23 զանիկայ ժառանգեցին . բայց քու
 ձայնիդ ականջ չտուին , և քու օ-
 ղերիդ համեմատ չբաղեցին . անոնք
 չըրին ինչ որ անոնց պատուիրեցիր
 որ ընեն . ուստի աս բոլոր չարիքը
 անոնց վրայ բերիր : Ահա քաղա-
 24 քին դէմ պատնէշներ կանգնուեցաւ
 որ զանիկայ առնեն . և քաղաքը
 սուրբին , սովին ու ժանտախտին
 պատմառաւը՝ անոր դէմ պատե-
 րազմ ընող Բազդէացոց ձեռքը
 տրուեցաւ . և քու ըսածդ կատա-
 րուեցաւ , ու ահա կը տեսնես :
 Բայց դուն՝ ո՞վ Տէր Եհովայ , ինծի
 25 ըսիր որ Եգարակը ստակով քեզի
 ծախսէ առ ու վիանքի բռնէ . և
 անա քաղաքը Բազդէացոց ձեռքը
 կը մատնուի :

- 26 Եւ Տէրոջը խօսքը Լորնային
27 եղաւ՝ ըսելով , Եհնա ես եմ Լորնային
28 փոխ ամեն մարմնոյ Մատուածը .
29 Եւ ինչ ինչ զգուարեն բան մը կայ :
30 Եւ ինչ ինչ զգուարեն Տէրը պատկա
31 կ'ըսէ . Եհնա ես աս քաղաքը Վաղղէացոյ
32 ձեռքը ու Վարիլոնի Վարուդոյ
33 նոսր թաղաւորին ձեռքը պիտի
34 տամ , ու զանիկայ պիտի առնէ .
35 Եւ աս քաղաքիս դէմ պատերազմ
36 ընող Վաղղէացիները պիտի դան ,
37 ու աս քաղաքը կրակի պիտի տան
38 ու այրեն . նաեւ պիտի այրեն ան
39 տունները՝ որոնց տանիքներուն վրայ
40 Բահաղին խունկ կը ծխէին , և օ-
41 տար աստուածներուն թափելու
42 նուէրները կը մատուցանէին՝ զիս բար-
43 30 կայրեն Տէրը : Վանդի Խա-
44 ղայէն որդիքը ու Նուդայի որդիքը
45 իրենց մանկութենէն ի վեր իմ առ-
46 ջնս միայն չարութիւն կը գործեն .
47 որովհետեւ Խաղալի որդիքը իրենց
48 ձեռքը գործերովը անդադար զիս
49 կը բարկացնեն՝ կ'ըսէ Տէրը :
50 Բանդի աս քաղաքը իր շինուած
51 օրէն մինչեւ աս օրս իմ բարկու-
52 թեանս ու սրտմտութեանս Տէրը
53 եղաւ , որ զանիկայ երեսիս առնէ
54 32 վերջեն՝ Խաղալի որդիքը , ու
55 Նուդայի որդիքը թէ՛ իրենց և
56 թէ իրենց թաղաւորներուն , իշ-
57 խաններուն , քահանաներուն , ու
58 մարդարէներուն , և Երուսաղէմի
59 բնակ-
60 չացը բոլոր չարութեանը պատճա-
61 րաւ՝ որ ըրին զիս բարկացնելու
62 33 Տէրը : Եւ ինչ ինչ կանակ դար-
63 ձուցին և չէ՛ թէ երես , ու թէ ե-
64 րանոց սորվեցուցին կանուխ ելլելով
65 ու սորվեցնելով , բայց անոնք մօտիկ
66 34 չըրին , որ խրատ ընդունին . Զա-
67 պա իմ անունուս կոչուած տանը
68 մէջ իրենց պղծութիւնները գրին՝
69 35 զանիկայ պղծելու Տէրը : Ու Լա-
70 նովի որդիքն ձորին մէջ եղող
71 Բահաղին բարձր տեղերը շինեցին՝
72 իրենց տղաները ու աղջիկները
73 Մողորին Տէրը իրաւի անցնելու ,
74 որն որ ես անոնց հրամայած չէի ,
75 ու միտքս ալ անցած չէր , որ աս
76 նոսր աս պղծութիւնը ընեն՝ Եւ
77 Տէրը :

ԳԼ . ԼԳ

- 1 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ
Երեմիային եղաւ . Երրորդ անգ-
կայ տախաւին բանտին գաւիթին
մէջը արդիւրած էր , բնելով ,
- 2 Եւ այսպէս կ'ըսէ Տէրը որ աս +առաքել
չենեց , Տէրը որ զանիկայ Հաստա-
տելու Համար զանիկայ ստեղծեց ,
- 3 որուն անունը Լահույն է . Ինծի
կանչէ ու քեզի պատասխան տամ
և քեզի մեծ ու խորին բաներ պատ-
- 4 մեմ , որ դուն չես զիտեր : Ս'ան
զի աս քաղաքին տուներուն Համար ,
ու Հուդայի թագաւորներուն տու-
ներուն Համար՝ որոնք պատնէշներն
ու սուրեն փած են , Խարայէլին
Տէր Կառուածը այսպէս կ'ըսէ .
- 5 Բաղդէկայոց ղէմ պատերազմը
նշելու կու գան . Եւ ան +առաքելը
մեռած մարդոց դիերովք պիտի ըն-
ջուին , որոնք իմ բարեկամներս
ու սրտմտութիւնս պիտի զար-
- 6 նեմ . զան զի ես աս քաղաքն իմ
երես ծածկեցի անոնց բոլոր չա-
բութիւնները Համար : Եւ ան
պառնջութիւն ու բռնութիւն պի-
տի բերեմ , ու զանոնք պիտի բռն-
կեմ , և խաղաղութիւնս ու ճշմար-
տութիւնս առատութիւնը անոնց
- 7 պիտի յայտնեմ : Եւ Հուդային
գերութիւնը ու Խարայէլին գերու-
թիւնը պիտի դարձնեմ , ու զս-
նոնք առնինս պէս պիտի Հաստա-
- 8 տեմ : Եւ անոնց ինծի ղէմ՝ զոր-
ծած բոլոր անօրէնութիւնէն զանոնք
պիտի արքեմ . ու անոնց ինծի ղէմ՝
ըսած բոլոր անօրէնութիւնները ու
- 9 յանցանքները պիտի ներեմ : Եւ
ասիկայ ինծի ուրախութեան ա-
նուն , փառք ու պարծանք պիտի
ըլլայ երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը՝
որոնք պիտի ընեն ան ամեն բարիքը՝
որ ես անոնց պիտի ընեմ . և պիտի
փախնան ու դողան ան ամեն բարի-
քին ու ամեն յաջողութիւնը Հա-
մար՝ որ ես աս +առաքելն պիտի ը-
նեմ :
- 10 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ես տեղեցիս
մէջ՝ որուն Համար դուք կ'ըսէք
թէ Ս'արդէ ու անասունէ զուրկ

ըլլալով՝ անապատ դարձած է , և
Հուդայի քաղաքներուն մէջ , ու
Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ՝ ու-
րոնք անմարդ ու անբնակ ու ա-
նասունէ զուրկ ըլլալով՝ ամառայած
են , նորէն պիտի լսուի Հնծութեան
այն , և ուրախութեան այն , փե-
սայի այն , ու Հարսի այն , նաև
անոնց այնք՝ որոնք Տէրոջը տունը
զոհութեան ընթանէ բերելով՝ կ'ը-
սեն , Գոհացէք զորաց Տէրոջմն ,
ինչու որ Տէրը բարի է , ինչու որ
անոր ողորմութիւնը յախնան է .
քանզի ես երկրիս գերիները էփեց
առջի վիճակին պիտի դարձնեմ՝
կ'ըսէ Տէրը : Զօրաց Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ . Ես տեղեցիս մէջ՝ որ
մարդէ ու անասունէ զուրկ ըլլալով՝
անապատ դարձած է , և անոր ա-
մեն քաղաքներուն մէջ նորէն հօտեր
պառնկեցնող հովիւներու բնակա-
րաններ պիտի ըլլան : Ինչոպէս
քաղաքներուն մէջ , դատարան քա-
ղաքներուն մէջ ու Հարաւային քա-
ղաքներուն մէջ և Երուսաղէմի երկ-
րին մէջ , ու Երուսաղէմի շրջակայ
տեղուանքը և Հուդայի քաղաքնե-
րուն մէջ հօտերը դարձնալ զէփե-
համրողին ձեռքէն պիտի անցնին ,
կ'ըսէ Տէրը :

Եւ ան օրեր կու գան կըսէ Տէրը , 14
որ Խարայէլի տանը Համար և Հու-
դայի տանը Համար ըսած բարի
խօսքս պիտի կատարեմ : Եւ օրե-
15 ըր ու ան ժամանակը՝ Երախիթին
արդարութեան շատախոջ մը պի-
տի բուսցնեմ , և անիկայ երկրի
վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
պիտի ընէ : Եւ օրերը Հուդա
16 պիտի ազատի , ու Երուսաղէմ
ապահովութեամբ պիտի բնակի . և
աս է անոր անունը՝ որով պիտի
կոչուի : Տէրը ան արդարութիւնն
է : Ս'ան զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 17
Երախիթին Խարայէլի տանը աթո-
ռին վրայ նստող մարդ պակաս պի-
տի չըլլայ . Եւ Երախիթի քահանա 18
ներէն՝ ողջակեց , հաջի ընծայ ու
զոհ մատուցանող մարդ յաւի-
տեան պակաս պիտի չըլլայ իմ առ-
ջեկէս :

պանդուխտ եղած երկրին փրայ մը
8 օրեր ապրիք : Ու մեր հօրը Ու
քարին որդւոյն Հովնադարին բոլ
մեզի հրամայածն պէ՛տ՝ անոր խաղ
մտիկ ընելով՝ մեր բոլոր օրերու
մէջ մենք , մեր կնիկները , մ
աղաքները ու մեր առջ ինները գի
9 շենք խմեր . Լւ. բնակելու համ
տուններ շենք շենք , ու պրի և
դարակ ու սերժ շենք տառնալով
10 Հապա վրաններու մէջ կը բն
կենք , ու Հաղանդու թխն ընելով
մեր հօրը Հովնադարին բոլոր հր
րամայած ՚ի գործ կը գնենք
11 Եւրոբ Երբոր Գաբիլոնի Կարուգ
դոնոսոր թաղաւորը աւ երկրի
լաւ , բախք , Եղէք , Կաղաւ
քոյ գորբին երեսն ու Կարու
գորբին երեսն Երուսաղէմ եր
թմաք . այսպէս Երուսաղէմի մ
կը բնակիր :

12 Լւ. Տէրոջ խօսքը Երեմայի
13 եղաւ՝ բռնելով , Օգոստ Տէրք Իս
րայէլէն Կառուածը այսպէս կ'ըս
Գման , Հուգայի մարդիկներուն ո
Երուսաղէմի բնակիչներուն բռն
Եւմ խօսքերս մոռի ընելու համա
խրատ չէ՞ք ընդունիր , կրէ՛ք Տէր
14 Ուրարի որդւոյն Հովնադարին ի
որդւոյն գիծի խմելու համար պա
տուիրա՞ծ խօսքերը հաստատո՞ւ պա
հուեցան . մասն գի իրենց հօրը հը
րամանին Հաղանդու թխն ընելով
մինչև աս օրս չէն խմեր . բայց թէ
ես ձեզի խօսեցի՞ր կանուխ լեղելով
ու խօսելով , սակայն ինծի մոռի չը
15 իիք : Եւ իմ բոլոր ծառաներս մար
դարէները ձեզի խրկեցի՞ր կանուխ
լեղելով ու խրկելով , ու բախ
Եւմ մարդ իւր չար ձմարացե
ղանայ , և արի գործը՛ր բերք ,
ու օտար աստուածներու ետեւ մի
երթաք որ անոնց ծառայութիւն
ընէք , որպէս զի ձեզի ու ձեր հայ
րերուն տուած երկրիս մէջը բնա
կիրք : Բայց ձեր ակնոյն չծռցիր ,
ու ինծի մոռի չըրէք : Եւ Ուրա
րի որդւոյն Հովնադարին որդի
րենց հօրը պատուիրած հրամանը
հաստատ պահելէն , բայց աս ժո
17 ղովուրդը ինծի մոռի չըրա՛ւ : Եւ

նոր Համար զօրաց Տէր Կառուածք՝
Խարպէլին Կառուածք պարպես կը-
սէ . Կէն եւ Հեռապախն , ու Լորու-
սաղեմի բոլոր բնակիչներուն վրայ
պիտի բերեմ ան բոլոր չարերբը՝ որ
անոնց Համար խօսեր էի . վրան զի
անոնց խօսեցայ , բայց մտիկ չբրին ,
ու անոնց կանչեցի , բայց պատաս-
խան չուրին :

Բւ Նրեմիա Ուրարեանց տանը 18
 ըստ , Ջորայ Տէրը՝ Իսրայէլին
 Կառուածը պապկա կ'ըսէ . Որով-
 հետեւ ձեր հօրը Յովնադարին պա-
 տուէրը մոխկ ըրիք , ու անոր բո-
 յոր հրամանները պահեցիք , եւ ձե-
 զի ամէն արաւոյ իրածին պէս ըրիք .
 Ենոր համար զորայ Տէրը՝ Իսրա- 19
 յէլին Կառուածը պապկա կ'ըսէ .
 Ուրարեան Յովնադարէն միշտ իմ
 առջեւ կայնող մարդ պահաս պիտի
 ըլլայ :

9.1. 1.9.

Ու եղաւ որ Հուդայի իմադատորին **1**
Հովնայի որդւոյն Հովակիմին
 շորորդ տարին Տէրոջը կողմանէ աս
 խօսքը եղաւ. Կրթմիային, բռնով,
 Վնդի մէկ զիբբի տոմն մը առ, ու
 2
 արքան վրայ դրէ՝ ան բոլոր խօսքերը՝
 որ քեզի Հնա խօսելու «~~խառն~~» օրես
 Հովնայի օրերէն մինչեւ. աս օրս
 Խաբայէի վրայով, ու Հուդայի
 վրայով, և բոլոր ազգերուն վրա-
 3
 յով խօսեցայ. Կարելի է որ
 Հուդայի տունը լռէ ան բոլոր չա-
 րիքը որ ես կը մտածեմ անոնց ը-
 նելու, որպէս զի ամէն մարդ իր
 չար ճամբայէն դառնայ, և ես ա-
 նոնց անօրէնութիւնը ու մղժըք նե-
 րեմ:

Ու Լերմոնա Կերեպայի որդին 4
Բարութիւն կանչեց . և Բարութիւն Լե-
րմոնային բերենէ Տէրոջը անոր ը-
սած բոլոր փութերը ան զերից տուն
սին յլայ գրեց . Ու Լերմոնա 5
Բարութիւն պատուիրեց ու ըսաւ ,
Ես առ Գեղա արդիլուած եմ . Տէ-
րոջը տունը երթալու կարող չեմ .
Ուստի գուն երթամ , ու ծանուցա- 6
նուիրեն օրը Տէրոջը տանը մէջ
Տորոպուրդին . սկանջնրուն իմ բեր-

Նէս գրած տոմսդ **Տէրօն** խօսքերը
 կարդաս , ու Նաև իրենց քաղաքնե-
 րէն հկող **բոլոր** Հօրդային ական-
 7 Ներուն զանոնք կարդաս : Գուցէ
Տէրօն առջև ինամով աղօթիք բ-
 նեն , և ամէն մարդ իր շար ճամբա-
 լէն դառնայ • քանզի մեծ է ան
 բարկութիւնը ու սրտամոլութիւնը
 որ Տէրը աս ժողովուրդին համար
 8 խօսեցաւ : Ու Կերիայի որդին
 Բարութ Նըրեմա մարդաբէին բոլոր
 իրեն հրամայածին պէս բրաւ , և ան
 գիրքէն **Տէրօն** խօսքերը կարդաց
 Տէրօնը ասնոր մէջ :

9 Ու եղաւ որ Յուդայի լեազաւո-
րին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին
հինգերորդ տարին՝ իմենբորդ ա-
մար բոլոր Երուսաղէմի ժողովուր-
դին, ու Յուդայի բազայսերն
Երուսաղէմ եկող բոլոր ժողովուր-
դին՝ Տէրոջ առջև ծոմապահու-
10 լիւն բարոյեցին։ Եւ Բարդբ
Սափան դպիրին որդւոյն Կամա-
րիային սննակը՝ Տէրոջ տանը նոր
դրանը մուտքը՝ վերի գաւիթին մէջ
բոլոր ժողովուրդին ականջնետուն
ան զիբէն Լերեմիային խօսքերը
կարդաց։

11 Եւ Սահանի որդւոյն Վամարի-
այնն որդին Միգիան , երբոր զիւր-
քէն Տէրօջը բոլոր խօսքերը լսեց
12 իմացաւորէն տունը զպիլրէն սե-
նակալ իմաւ . եւ ահա բոլոր իշխան-
ները՝ Լիշխամա զպիլրը , ու Սեմա-
յիայի որդին Վաղայիա , ու Աբո-
րորի որդին Լիշխաման , եւ Սա-
հանի որդին Վամարիա , ու Լի-
շանիայի որդին Սեղեկիա , եւ բո-
լոր իշխանները Հոն նստեր էին ,

13 10. Միեւրոյն անոնց պատմւոյ ան ըս-
տը խօսարեւը որ լսեր էր, երբոր
Բարուր մողովուրդին ականջներուն
14 ան գերբէն կը կարգար և Նու-
բոլոր իշխանիքն՝ Բաւարի որդւոյն
Մեղմիւսին որդւոյն՝ Նաթանիային
որդին Յուզին Բարուրին խրիդին՝
ըսելով, ժողովուրդին ականջներուն
կարգացած տոմար ձեռքդ առ ու
Հոս եկող և ուստի՝ Ներկայի որդին
Բարուր տունը ձեռքը առաւ ու
15 անոնց դնաց և Նու անոնք ըսին ա-

[illegible]

նոր, Կաղաւերն նստէ ու մեր առ-
կանջներուն աւ կարգա զանկիայ ։
Եւ Բարութ բանոց ականջներուն
կարգաց ։ Ու երբոր առ բոլոր 16
խօսքերը լսեցին, վախով իրարու
կը նայէին ։ ու Բարութին ըսին ։
Եւ շուշտ աս բոլոր խօսքերը թաւ-
գաւորին պիտի պատմենք ։ Եւ
Բարութին Տարցուցին ու ըսին ։
Շնորհք բոլէ պատմէ միգի թէ
ինչպէս զգրեցիր ատ խօսքերը անոր
բերնին ։ Եւ Բարութ անոնց ը- 18
սաւ, Եւ խօսքերուն ամենը անիկա
ինձի բերով արտասանեց, ու ես
զանոնք մեկանով ա զբիս մէկ
զըցիք ։ Եւ ատենը իշխանները 19
Բարութին ըսին, Կանս պահուրտե՛
թէ՛ զուն և թէ՛ Կըմիսան, և ուր
ըլլայինք մարդ չգտնայ ։

11. անոնք սրա՛յը թաղաւորին 20
 մասն , բայց տոմբը խղիւսամս զը-
 պերին սննեախին մէջ սրա՛հը էին ,
 և ապ ըրոր խոսրըր թաղաւորին
 սկանձներուն պատմեցին . 12
 թաղաւորը իրիկը Հնուդին որ ան
 տոմբը առնէ , ու գանձիկայ խղիւսա-
 մա զպիրին սննեախին առաւ . և
 Հնուդի գանձիկայ թաղաւորին ա-
 կանջներուն ու թաղաւորին բոլը
 կայտող բոլոր իշխաններուն ականջ-
 ներուն կարդաց . 13
 իննեորդ-
 ամբսը ըլլալով թաղաւորը ձմեռա-
 տանը մէջ նստած էր , ու առջեւ
 վառած կրակարան կար : 14
 11 երբ-
 որ Հնուդի իրեք զոք չորս երես
 կարդաց , գանձիկայ գմբէխով կըտ-
 ինց , ու կրակարանի կրակին մէջ
 նետեց , մինչև որ բոլոր տոմբը կը-
 րակարանին կրակին մէջ հատաւ .
 15
 12 թաղաւորը ու անոր բոլոր
 ծառաները՝ որոնք աւ բոլոր խոս-
 րըրը կը լսէին , չգիայայն , ու
 պէ՛տէ հանդիմանին պատմեցին . 16
 13 ակտեւ խղիւսման , յաղայիս ու
 Վամարիս թաղաւորին աղաւելցին
 որ տոմբը չայրէ , բայց անոնց մտիկ
 չըրաւ . 17
 14 թաղաւորը թաղա-
 ւորի որդւոյն Հեքամնին , ու խղ-
 ինիւ որդւոյն Սարայիսյն , ու Լե-
 ղեկն որդւոյն Սեղեմիսյն հրամա-
 յեց որ Կարութ զպիրը ու խրեմէս

- նիկայ Լորմիա մարդարէն բռնեց ու
 ըսաւ : Դուք Վաղդէացւոց կողմը
 14 կ'անցնիս : Ու Լորմիա ըսաւ :
 Ուրեք է , ես Վաղդէացւոց կողմը
 չեմ անցնիր . բայց անիկայ անոր
 մոտիկ չըբաւ . ու Հերիս բռնեց
 Լորմիան , ու զանիկայ իշխաննե-
 15 բուն տարաւ : Եւ իշխանները Լ-
 րմիային օրդողեցան , ու զանիկայ
 ծեծեցին , և բանտարկեցին Հով-
 նաթան զպիլրին տանը մէջ . վասն
 զի ան քուսնը բանտ ըրեր էին :
 16 Լորմոր Լորմիա բանտը ու խու-
 ցեհուն մէջը մտաւ , ու հոն շատ
 17 ատեն նստաւ , Սեղեկիա թագա-
 ւորը Իւրէ խրկեց զանիկայ առաւ ,
 և թագաւորը իր տանը մէջ գաղ-
 տուկ անոր հարցուց , ու ըսաւ :
 Երդեք Տէրմէ մէկ խօսք մը կա՞յ :
 Ու Լորմիա ըսաւ , Սայ . նաեւ
 ըսաւ , Դուք Բարիլոնի թագա-
 18ւորին ձեռքը պիտի տրուիս : Ու
 Լորմիա ըսաւ Սեղեկիա թագա-
 ւորին : Բեզի , կամ ծառանե-
 րուդ , կամ աս ժողովուրդին դէմ
 19 ի՞նչ մեղք գործեցի որ զիս բանտը
 ըրին , որ ձեզի մարդարեւ թիւն
 ըրին ու ըսին : Բարիլոնի թա-
 գաւորը ձեր վրայ ու աս երկրիս
 20 վրայ պիտի չգայ : Եւ հիմա կ'ա-
 դաւեմ՝ ի՞նչ տէր իմ թագաւոր ,
 մոխի ըրէ , թող իմ աղաւանդս
 21 մը խրկեր , որ հոն չմեռնիմ : Եւ
 Սեղեկիա թագաւորը հրամայեց ,
 ու Լորմիան բանտին գաւիթը դը-
 րին , ու ամէն օր հացադործներուն
 փողոցէն մէյմէկ նկանակ հաց կու
 տային անոր , մինչև որ քաղաքին
 հացը բոլորովին հատաւ . ու Լ-
 րմիա բանտին գաւիթին մէջ կը
 նստէր :

ԳԼ . ԼԸ

- 1 Եւ Սաութանի որդին Սափա-
 տիա , ու Փասուրի որդին
 Վաղդիա և Սեղեկիայի որդին
 Հուբաղ , ու Սեղեկիայի որդին
 Փասուր Լորմիային բոլոր ժո-

ղովորեան հետ խօսած խօսքերը
 լսեցին , որ ըսաւ : Տէրը այսպէս
 2 կ'ըսէ . Ես քաղաքիս մէջ կեցողը
 սրով , սովով ու ժանտախտով
 պիտի մեռնի . իսկ Վաղդէացւոց
 ելլողը ողջ պիտի մնայ . և անոր
 կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի
 3 ըլլայ , ու պիտի ապրի : Տէրը
 այսպէս կ'ըսէ . Ես քաղաքը ան-
 պատճառ Բարիլոնի թագաւորին
 4 զօրքին ձեռքը պիտի տրուի , ու
 զանիկայ պիտի առնէ : Եւ ինչ
 խանները թագաւորին ըսին , Սա-
 ղաւնոր , Բոդր աս մարդը մեռ-
 ցուի՝ . ինչու որ աս քաղաքիս մէջ
 մնացած պատերազմական մարդոց
 ձեռքերը ու բոլոր ժողովուրդին
 ձեռքերը կը թաւալեն՝ անոնց ա-
 սանկ խօսքեր խօսելով . վասն զի
 աս մարդը աս ժողովուրդին խաղա-
 ղութիւնը չգինտուր , հապա անոր
 շարիքը : Եւ Սեղեկիա թագա-
 5ւորը ըսաւ , Եհն անիկայ ձեր
 ձեռքն է . որովհետեւ թագաւորը
 ձեր քովը կարաւոր թիւն մը չունի :
 Ու Լորմիան առին , և զանիկայ
 6 թագաւորի որդեցն Սեղեկիային
 գուրը նետեցին , որ բանտին գա-
 ւիթին մէջ էր . ու Լորմիան
 չուանեւորով ինչեցուցին . և ան գու-
 բին մէջը չուր չկար , հապա մինակ
 տիղմ . ու Լորմիա տիղմին մէջը
 կ'ընկղմէր :

Եւ թագաւորին տունը եղող
 7 Լիթեովպացի ներքինին Բրդեմելէք
 լսեց որ Լորմիան գուրը ձեռքին .
 ու թագաւորը Բնիսամինի դուռը
 կը նստէր : Եւ Բրդեմելէք թա-
 8 գաւորին տունէն ելաւ , ու թա-
 գաւորին խօսեցաւ , ու ըսաւ .
 Ո՛վ տէր իմ թագաւոր՝ աս մար-
 9 դիկները դէշ ըրին՝ ամէն ինչ որ
 Լորմիա մարդարէին ըրին զանիկայ
 գուրը նետելով . քանզի քաղաքիս
 մէջ՝ աւ հաց չգտնուելուն համար
 անիկայ իր տեղը անօթութենէն պի-
 տի մեռնի : Եւ թագաւորը Լիթեով-
 10 պացի Բրդեմելէքին հրամայեց ու
 ըսաւ , Եսկէ քեզի հետ երեսուն
 մարդ առ , ու Լորմիա մարդարէն
 գուրէն հանէ , քանի որ մեռած

- անոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը
 Երուսաղէմ եկաւ . ու զանիկայ
 2 պաշարեցին : Սեղեկիային մետա-
 սանեկորդ տարին շորորդ ամիսը
 ամսուն իննին քաղաքին պարիսպը
 3 ճեղքուեցաւ : Եւ Ռաբիլունի թա-
 գաւորին բոլոր իշխանները աշ-
 քան 'Երեղեղասարասար, Սամեղար-
 նարաւ, Սարսէթիմ ներքինապետը,
 'Երեղեղասարասար ժողպետը , ու
 Ռաբիլունի թագաւորին բոլոր մնա-
 ցած իշխանները եկան միջին դուռը
 նստան :
 4 Ու երրորդ Հուլայի Սեղեկիա
 թագաւորը ու բոլոր պատերազ-
 մական մարդիկները զանոնք տեսան ,
 փախան , ու քաղաքէն դիչերով
 թագաւորի պարտեզէն ձամբայտովը
 երկու պարսպին մէջ զոնէն եկան .
 5 ու իւր զաւոտի ձամբան եկաւ : Եւ
 'Բաղդէսացոց զօրքը անոնց ետեւէն
 ինկան , ու Երիքովի զաւոտուն
 մէջ Սեղեկիային հասան . և զա-
 նիկայ բանեցին , ու Եմաթի երկիրը
 Սերգայի մէջ Ռաբիլունի 'Նաբու-
 զոդոնտոր թագաւորին տոհմը հա-
 նեցին , որ անոր դատաստանը տե-
 6 սաւ : Եւ Ռաբիլունի թագաւորը
 'Երեղայի մէջ Սեղեկիային տղաքը
 անոր աշխերուն առջևը մորթեց .
 ու Ռաբիլունի թագաւորը Հուլա-
 յի բոլոր տղուականները մորթեց :
 7 Եւ Սեղեկիային աշխերը կուրա-
 ցուց , ու զանիկայ չղթաներով
 8 կապեց , որ Ռաբիլուն տանի : Եւ
 'Բաղդէսացիք կրակով պրեցին թա-
 գաւորին տունը . ու ժողովուրդին
 տունները , ու Երուսաղէմին պա-
 9 ռիսպները փլուցին : Եւ 'Նա-
 բուզարդան զահճապետը քաղաքին
 մէջ մնացած ժողովուրդին մնացոր-
 ղը , ու իրեն ինկած փախստական-
 ները , և ժողովուրդին ուրիշ մնա-
 ցորդները Ռաբիլուն գերի տարաւ :
 10 Ու 'Նաբուզարդան զահճապետը
 Հուլայի երկրին մէջ թողուց ժո-
 ղովուրդին աղքատներէն որոնք բան
 մը չունէին , և նոյն օրը անոնց պ-
 գինքն ու արտեր տուաւ :
 11 Ու Ռաբիլունի 'Նաբուզոդոնտոր
 թագաւորը Երեմիային համար

'Նաբուզարդան զահճապետին պա-
 տուիրեց ու ըսաւ . 'Օհանիկայ ան , 12
 և աշխոր անոր վրայ ըլլայ , ու անոր
 ամենեւին չարիք մի հասցընէր .
 հապա ինչ որ քեզի լսէ , անոր
 անկախ ըրէ : Եւ 'Նաբուզարդան 13
 զահճապետը , ու 'Նաբուսազարան
 ներքինապետը , ու 'Երեղեղասարա-
 սար ժողպետը , և Ռաբիլունի թա-
 գաւորին բոլոր նախարարները խոր
 խրկեցին , Ու Երեմիան բանտին 14
 զաւիթէն առին , ու զանիկայ Սա-
 փանի որդւոյն Երիկամի որդւոյն
 'Պողոթիային տուին , որ զանիկայ
 տունը տանի . ու անիկայ ժողո-
 վուրդին մէջը բնակեցաւ :
 Եւ Տէրոն խօսքը եղաւ Երե- 15
 միային , երբոր անիկայ բանտին
 զաւիթին մէջ արդիւնած էր ,
 ըսելով . 'Գնա Եթէովպացի Ե- 16
 դեմէլէրին խօսէ , ու ըսէ . 'Օհ-
 րաց Տէրը Խարայէլին Բստուածը
 այսպէս կ'ընէ . Ե՛հն ես առ քաղա-
 քիս վրայով շատ խօսերս 'ի զօրծ
 պիտի դնեմ , չարիքի և չէ թէ
 բարիքի համար . ու ան օրը քու
 աշխեր առջևը պիտի կատա-
 րուին : Եւ ան օրը քեզ պիտի 17
 ազատեմ , կ'ընէ Տէրը , ու պիտի
 չտրուես ան մարդիկներուն ձեռքը
 որոնց երեսէն դուն կը վախնաս :
 Սա ան զի քեզ անուշտ պիտի 18
 զատեմ , ու արով պիտի չէլնաս .
 և քու կեանքդ քեզի աւարի մը պէս
 պիտի ըլլայ , քանզի ինծի ապաւի-
 նեցար կ'ընէ Տէրը :

ԳԼՈՒԽ Ի

Եւ խօսքը որ Տէրոն կողմանէ Ե- 1
 րեմիային եղաւ , 'Նաբուզարդան
 զահճապետը զանիկայ Ռամայէն
 արձակելէն ետքը . երբոր Ռա-
 բիլուն տարուող Երուսաղէմի ու
 Հուլայի բոլոր գերիներուն մէջ
 զանիկայ աւ շղթաներով կապած
 առեր էր :
 Եւ զահճապետը Երեմիան առ- 2
 նելով , անոր ըսաւ . 'Քու Տէր
 Բստուածդ աս տեղոյս վրայ աս չա-
 րիքը խօսած է . Ու Տէրը զանիկայ 3
 բերաւ ու իր ըածին պէս ըսաւ ,

- քանզի Տերոնը դէմ մնալ գործեցիք, և անոր ձայնին մոտիկ չըրիք, ու աս
 4 բանը ձեզի եղաւ: Իւ հիմա ահա
 պատր քու ձեռքերուդ շղթաները
 քակեցի: Թէ որ ինծի հետ Խաբի-
 լուն երթալը քու աչքիդ առջևը
 աղէկ է՝ եկի՛ր, ու իմ աչքս քու
 վրադ պիտի ըլլայ: Բայց թէ որ ինծի
 հետ Խաբիլուն երթալը քու աչքիդ
 գէշ կ'երևնայ, զանց ըրէ: Եւ ահա
 բոլոր երկիրը քու առջևդ է, ու որ
 որ քեզի աղէկ ու հաճոյ կ'երևնայ
 5 երթալու, հոն գնա: Աստի իմ
 Խաբիլոնի թագաւորին՝ Հուդայի
 քաղաքներուն վրայ դրած Սափանի
 որդւոյն Եփրեմայի որդին Վողո-
 ղիան դեռ ետ չգործած՝ անձր գնա,
 ու անոր հետ ժողովուրդին մէջը բը-
 նակէ՛, և կամ ուր որ քեզի աղէկ
 կ'երևնայ երթալու, հոն գնա: ու
 դահճապետը անոր պաշարներ ու
 պարզե տուաւ, և զանիկայ արձա-
 6 կեց: Աւ Երեմայ Սափա գնաց
 Եփրեմայի որդւոյն Վողողիային, և
 անոր հետ երկրին մէջ մնացած
 ժողովուրդին մէջտեղը բնակեցաւ:
 7 Աւ դաշտը եղող բոլոր զօրա-
 վարները իրենց ու իրենց մարդիկ-
 ները երբոր լսեցին թէ Խաբիլոնի
 թագաւորը Եփրեմայի որդին Վո-
 ղողիան երկրին վրայ դրաւ, և Խա-
 բիլուն չքուլած մարդիկները ու կը-
 նիկները և տղաները ու երկրին
 8 աղքատները անոր յանձնեց, Սափա
 եկան Վողողիային: Կարենք Վա-
 թանիայի որդին խմայել, ու Կա-
 բէի որդիքը՝ Հօհանան ու Հոմ-
 նաթան, և Բանահումիթի որդին
 Սարայիա, ու Եստոփաթայի Ի-
 9 փային որդիքը, ու Սարաթի
 որդին Հիզոնիա, թէ՛ իրենք և
 թէ իրենց մարդիկները: Իւ Սա-
 փանի որդւոյն Եփրեմայի որդին
 Վողողիա՝ անոնց ու անոնց մար-
 դիկներուն երդում ըրաւ, ու ը-
 սաւ: Վաղդէացւոց ծառայութիւն
 ընելէն մի վախճաք: Եւ երկրիս
 մէջ բնակեցէք, և Խաբիլոնի թա-
 գաւորին ծառայութիւն ըրէք, ու
 10 ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ: Իւ ես
 ահա Սափայի մէջ կը բնակիմ,

որ մեզի եկող Վաղդէացիներուն
 առջևը կենամ: ու դուք զինի և
 ամառնային պտուղ ու եղ ժող-
 վեցէք, ու ձեր ամառներուն մէջը
 դրէք, և ձեռքերուդ տակը եղած
 քաղաքներուն մէջ բնակեցէք: Աւ
 11 Սափայի մէջ և Եստոնի որդւոց մէջ
 ու Եղովմի մէջ և ամեն երկրիւն-
 ռու մէջ եղող բոլոր Հրեաներն
 ալ երբոր լսեցին որ Խաբիլոնի
 թագաւորը Հրեաստանի մէջ մը-
 նացորդ թողուցիք է, ու անոնց
 վրայ Սափանի որդւոյն Եփրեմայի
 որդին Վողողիան դրիւ է, Բոլոր
 12 Հրեաները ամեն իրենց ցրուած
 տեղերէն դարձան, ու Հուդայի
 երկիրը՝ Սափա Վողողիային և
 կան, և խիստ չափ զինի ու ամառ-
 նային պտուղներ ժողվեցին:
 Իւ Սարէի որդին Հօհանան, 13
 ու դաշտը եղող բոլոր զօրավարնե-
 րը Սափա եկան Վողողիային,
 14 Աւ անոր ըսին, Վիտեա որ Ես-
 տոնի որդւոյն թագաւորը Խաբիլա
 Վաթանիայի որդին խմայելը խը-
 կեց քեզ մտոյրնելու համար: Բայց
 Եփրեմայի որդին Վողողիա անոնց
 չհաւատաց: Իւ Սարէի որդին
 15 Հօհանան: Սափայի մէջ Վողո-
 ղիային հետ զաղտուկ խօսեցաւ: ու
 ըսաւ: Հիմա երթամ, ու Կա-
 թանիայի որդին խմայելը զարնեմ,
 ու մարդ չիմանայ: Ինչո՞ւ անիկայ
 քեզ մտոյրնէ, ու քով ժողվուած
 բոլոր Հրեաները ցրուին, և Հու-
 դայի մնացորդը կորսուի: Աւ Ե-
 16 փրեմայի որդին Վողողիա Սարէի
 որդւոյն Հօհանանին ըսաւ, Ես
 բանը մի ընէր, վասն զի դուն
 խմայելին վրայով սուտ կը խո-
 սիս:

ՊԼ. ԽԼ:

Աւ եղաւ որ եօթներորդ ամսուն
 1 մէջ թագաւորական սերունդէն
 եղող՝ Եղիսամայի որդւոյն Կաթա-
 նիային որդին խմայել թագաւո-
 րին նախարարներով ու իր հետը
 տասը մարդով Սափա եկաւ: Եփ-
 րեմայի որդւոյն Վողողիային, ու
 հոն մէկտեղ հաց կերան Սափայի

- 2 մէջ : Եւ 'Եւթանիայի որդին Խա-
մայէլ ու իր հետը եղող տասը
մարդը ելան՝ և Սաթանի որդւոյն
Եփեմայի որդին Վողողիան սրով
զարկին ու մեռցուցին զանիկայ՝
որն որ Բարիքնի թագաւորը երկ-
- 3 րին վրայ դրեալ էր : 'Եւսե Վողող-
իային հետ Սաթայի մէջ եղող
բոլոր շնորհները , և հոն գլու-
նուած Վաղղէայի պատերազմա-
կանները Խամայէլ կտորեց :
- 4 Ու եղաւ որ Վողողիան մեռցը-
նելէն ետքը հետեւել օրը գեո-
5 մարդ չմտցած , Սիբեմէն , Սե-
լովէն ու Սամարիայէն՝ մարտնչին
ածիլած , և հանդերձնին պատ-
ռած , ու իրենց հարկնի վրայ կրու-
րածներ ըսած ութսուն մարդ ե-
կան , և անոց ձեռքը ընծաներ ու
կնդրուկ կար Տերօնը տունը տա-
- 6 նելու համար : Եւ 'Եւթանիայի
որդին Խամայէլ Սաթային ելաւ
զանոց դիմաւորելու . անիկայ դա-
ղած ատուր լալով կ'երթար . ու
երբոր անոց հասաւ , անոց ըսաւ ,
Եփեմայի որդւոյն Վողողիային ե-
- 7 կէր : Ու եղաւ որ երբ անոց
քաղաքին մէջտեղը եկան , 'Եւթա-
նիայի որդին Խամայէլ՝ ինքը իր
հետը եղող մարդիկներով զանոց
մեռցուց . ու փոսին մէջը նեղեց :
- 8 Եւ անոց մէջը տասը մարդ գլու-
նուեցաւ՝ որ Խամայէլին բռին ,
Սեղ մի մուգըներ . վասն զի
մենք դաւոր ջորենի , զարիի , եղի
ու մեղրի ծածուկ շուկամարաններ ու-
նինք . ուստի անիկայ զանց ըսաւ ,
և զանոց իրենց եղբայրը մէջ չը-
մեռցուց :
- 9 Ու ան փութ՝ որուն մէջ Խամա-
յէլ Վողողիային պատմաւաւը բո-
լոր մեռցուցած մարդիկներուն գիե-
րը նետեց , նոյնն էր որ Եսա թա-
գաւորը շինեալ էր՝ Եսայի թա-
գաւորին երեսն ժառանգուած հա-
մար . 'Եւթանիայի որդին Խամայէլ
զանիկայ մեռնիկով լնցուց :
- 10 Եւ Խամայէլ Սաթայի մէջ եղող
ժողովուրդին բոլոր մնացորդը գերի
ըսաւ , թագաւորին աղօթիկները ,
ու Սաթայի մէջ մնացած բոլոր

- ժողովուրդը , որոնց վրայ 'Եւթա-
նիայի զարգան դահնապետը Եփեմայի
որդին Վողողիան վերակացու դրեալ
էր . և 'Եւթանիայի որդին Խա-
մայէլ զանոց գերի առնելով՝ զնաց
Լամանի որդւոցը անցնելու :
- Եւ Սաթէի որդին Հօհանան , 11
ու անոր հետ եղող բոլոր զորա-
վարները երբոր 'Եւթանիայի որ-
դւոյն Խամայէլին ըսած բոլոր չա-
րութիւնը լսեցին , Իրենց բոլոր 12
մարդիկները առին , ու 'Եւթա-
նիայի որդւոյն Խամայէլին հետ պա-
տերազմելու գացին , և զանիկայ
Վարաւոնի շատ ջուրերուն քովը
դտան : Ու Խամայէլին հետը եղող 13
բոլոր ժողովուրդը երբոր Սաթէի
որդին Հօհանանը ու անոր հետը
եղող բոլոր զորավարները տեսան ,
ուրախացան : Եւ Խամայէլին Սա- 14
մայէն գերի քաշած բոլոր ժողովուր-
դը երեսնին զարձուցին , ու ետ
զառնալով՝ Սաթէի որդւոյն Հօհա-
նանին գացին : Եւ 'Եւթա- 15
նիայի որդին Խամայէլ ութը մար-
դով Հօհանանին երեսն փախաւ ,
ու Լամանի որդւոցը զնաց :
- Եւ Սաթէի որդին Հօհանան , 16
ու անոր հետ եղող բոլոր զորա-
վարները 'Եւթանիայի որդին Խա-
մայէլին հետ բերած ժողովուրդին
բոլոր մնացորդը Սաթային առին՝
Եփեմայի որդւոյն Վողողիային
մեռցուցին ետքը , այսինքն 'Եւսե
բաւոնէն ետ բերած պատերազմող
կորիճները ու կնիկները և տը-
ղաքները ու ներքինները , Ու 17
գացին Եփեմայէլին քովը եղող
Վամանայի պանդուխտ մէջ նստու-
ն , որ երկման Լաղիպոսու մոնէն 'Եւսե- 18
զէնցուց երեսն , վասն զի անոց
մէ վախցան . քանզի 'Եւթանիայի
որդին Խամայէլ Բարիքնի թա-
գաւորին՝ երկրին վրայ գրած Եփե-
մայի որդին Վողողիան մեռցուցեալ
էր :
- ՊԼՈՒԽ ԻՄ
- Եւ բոլոր զորավարները , ու Սա- 1
թէի որդին Հօհանան , և Ու-
սեմայի որդին Հեղոնիա , ու բոլոր

- ժողովուրդը պղտիկէն մինչև մեծը
 3 ժողովուրդը : Ու Լըբնմիա մարդարեւն
 բսին : Սէր խնդիրքը քու առջևդ
 ընդունելի ըլլայ : ու մեզի համար
 այսինքն աս բոլոր մնացորդներուն
 համար քու Տէր Մատուածդ ազօթը
 ըրէ : վասն զի շատն քիչ մնա-
 ցինք , ինչպէս որ աշխարհ մեզ կը
 3 տեսնեն : Իս քու Տէր Մատուածդ
 մեր երթալու ճամբան ու մեր ընեւ
 4 լու բանը մեզի խնայքն : Ու Լը-
 բնմիա մարդարեւն անոնց բաւ :
 Լսեցի . ահա ձեր Տէր Մատուածդ
 ազօթը կ'ընենք ձեր խոսքերուն հա-
 մեմատ , և Տէրը ձեզի համար ինչ
 պատասխան որ տալու ըլլայ , ձեզի
 կ'իմացնենք . ձեզմէ բան մը չեմ
 5 պահեր : Ու անոնք Լըբնմիային
 բսին , Տէրը մեր մէջը ճշմարիտ ու
 հաւատարիմ վրայ ըլլայ թէ որ
 չընենք ան ամէն բաներուն համե-
 մատ՝ որոնց համար քու Տէր Մա-
 տուածդ քեզ մեզի պիտի խրկէ :
 6 Թե՛ բարի և թէ՛ չար մեր Տէր
 Մատուածդ ձայնին պիտի ֆառան-
 դինք , որուն որ քեզ կը խրկենք .
 որպէս զի մեր Տէր Մատուածդ ձայ-
 նին ֆառանդելով՝ մեզի աղէկ ըլլայ :
 7 Իս տառը օրէն ետքը Տէրոջ
 8 խօսքը եղաւ Լըբնմիային . Ու Պա-
 րէի որդին Հօհանանը , և անոր
 հետ եղող բոլոր զօրավարները ,
 ու պղտիկէն մինչև մեծը բոլոր ժո-
 9 ժովուրդը կանգնեց , Ու անոնց ը-
 սաւ : Խարայէլին Տէր Մատուածը՝
 որուն որ դուք զիս խրկեցիք ձեր
 աղաչանքը մատուցանելու համար ,
 10 այսպէս կ'ըսէ . Թե՛ որ շարունա-
 կէք աս երկրիս մէջ բնակելու , ես
 ալ ձեզ պիտի չընեմ ու պիտի
 չփնջընեմ , և ձեզ պիտի տնկեմ ,
 ու պիտի չխրեմ . վասն զի ձեզի
 ըրած չարիքիս վրայով զղջացի :
 11 Ս'ի վախճար Բարիքնի թագա-
 ւորին երեսն՝ ուսկից որ կը վախ-
 նար . անկէ մի վախճար՝ կ'ըսէ
 Տէրը , վասն զի ձեզ անոր ձեռքն
 ազատելու համար ու ձեզ ապրե-
 ցընելու համար ես ձեզի հետ եմ :
 12 Ու ձեզի ողորմութիւններ քանի
 պիտի տամ , և անկից ձեզի պիտի

ողորմի , ու ձեզ ձեր երկիրը դար-
 ձնէ : Բայց թէ որ բռնէր : Ես
 երկրիս մէջ չեմք բնակիր : ու ձեր
 Տէր Մատուածդ խօսքը մտիկ չընե-
 լով՝ Լսէր , 2՛ , հապա Լըդիպ-
 14 տոսի երկիրը մոռնէր , որ հոն պա-
 տերազմ՝ պիտի չտեսնէր , ու փողի
 ձայն պիտի չընէր , և հայի համար
 անօթի պիտի չմնար , ու հոն պի-
 տի բնակինք : Ուրեմն հիմա Տէ-
 15 րոջ խօսքը մտիկ բռնէր՝ ի՞նչ Հո-
 դայի մնացորդը : Քորայ Տէրը՝
 Խարայէլին Մատուածը այսպէս կ'ը-
 սէ . Թե՛ որ դուք ձեր երեսները
 չխրկէք Լըդիպատու մոռնելու , ու հոն
 պանդխտանալու երթալ , Ես ա-
 16 տենը ան սուր՝ ուսկից որ կը վախ-
 նար , հոն Լըդիպատուց երկրին մէջ
 ձեր վրայ պիտի դայ , և ան սովը
 ուսկից որ դուք կը զարհուրէր , հոն
 Լըդիպատուց երկրին մէջ ձեր ե-
 տենէն պիտի պաշարէ , ու հոն պիտի
 մեռնիք : Իս ան ամէն մարդիկը՝
 17 որոնք իրենց երեսները կը չխրկեն
 Լըդիպատու երթալու՝ հոն պանդխտ-
 տանալու համար , սրով , սովով
 ու ժանտախտով պիտի մեռնին .
 ու իմ անոնց վրայ բերելու չարիքիս
 երեսն անոնցմէ մնացորդ ու ազա-
 տուած պիտի չմնայ :
 Վասն զի զօրայ Տէրը՝ Խարայէ- 18
 լին Մատուածը այսպէս կ'ըսէ . Ինչ-
 պէս որ իմ բարկութիւնն ու սրտմը-
 տութիւնն Լըբնմիային բնակացը
 վրայ թափեցաւ , այնպէս ձեր վրայ
 պիտի թափի իմ սրտմտութիւնն ,
 երբոր Լըդիպատու մոռնէր . և անե-
 քի , զարհուրի , նզովքի ու նա-
 խատնիքի ինչպէս պիտի ըլլար , ու
 մէյմէն այլ աս տեղը պիտի չտես-
 19 նէք : Ու՛ր Հուդայի մնացորդ-
 ներ , Տէրը ձեզի համար Լըդիպատու
 մի մոռնէր՝ բաւ . ապա՛ աղէկ
 գիտցէք որ այսօր ձեզի վկայութիւն
 20 կ'ընեմ : Վասն զի դուք ձեր հո-
 դոյն դէմ նենդութիւն ըրիք ,
 երբոր զիս ձեր Տէր Մատուածդ խր-
 կեցիք՝ բռնելով , Ս'եզի համար մեր
 Տէր Մատուածդ ազօթը ըրէ , ու
 մեր Տէր Մատուածդ ամէն բան
 խօսքը մեզի պատմէ , ու պիտի ը-

- 21 ներքե : Եւ եւ այսօր ձեզի պատմեցի , ու դուք մօտիկ չբերէք ձեր Տէր Բատուածոյն ձայնը , ու ան ամեն էօփերը որոնց համար զիս ձեզի
- 22 խրկեց : Եւ հիմա ազգի զխոյնէք որ դուք սրով , սովով ու ժամաւախտով պիտի մեռնիք ան տեղը որ որ կ'ուզէք երթալ հոն պանդախտանալու համար :

ԳԼ . ԽԻ

- 1 Երբոր Երեմիա բոլոր ժողովուրդին անոնց Տէր Բատուածոյն բոլոր խօսքերը խօսիլը լինցուց , որոնց համար անոնց Տէր Բատուածը զանկիւց անոնց խրկեք էր , այսինքն
- 2 աւ բոլոր խօսքերը , Եւ ասունը Ուղեկայի որդին Եզարիա , ու Կարէի որդին Յօհանան , և բոլոր ամբարտաւան մարդիկները Երեմիային խօսեցան ու ըսին , 'Կոն սուտ կը խօսիս , մեր Տէր Բատուածը քեզ չխրկեց որ քեզ ըսես թէ Լազիպտոս մի մոնէք հոն
- 3 պանդխտանալու համար . Հապա 'Երեմիայի որդին Բարուք քեզ մեզի դէմ ոտք կը հանէ , որպէս զի մեզ 'Բաղդէկացոց ձեռքը տայ , որ մեզ մեռցընեն , ու մեզ Բա
- 4 ռիլոն գերի տանին : Եւ Կարէի որդին Յօհանան ու բոլոր զօրավարները և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը ձայնը մօտիկ չբերին , որ Հուդայի երկրին մէջ բնակին . Հապա Կարէի որդին Յօհանան ու բոլոր զօրավարները Հուդայի բոլոր միացորդները առին , որոնք Հուդայի երկրին մէջ բնակելու համար ետ դարձեր էին ան բոլոր ազգերէն
- 6 ուր որ ցրուած էին : Այսինքն երկի մարդիկները , ու կնիկները , և տղաքները , ու թագաւորին աղջիկները , և 'Կարուգարդան դահմապետին Սափանի որդւոյն Բեթիկամի որդւոյն Պողոթիային քովը թողուցած բոլոր մարդիկները , ու Երեմիա մարդարէն , և 'Երեմիայի որդին
- 7 Բարուք . Ու Լազիպտոսի երկիրը գալին . Վասն զի Տէրոջը ձայնը մօտիկ չբերին . ու մինչև Տափնաս եկան :

- Եւ Տափնասի մէջ Տէրոջը խօսքը 8
 եղաւ Երեմիային ըսելով . 'Չեղբոյ 9
 մեծ քարեր առ , ու զանոնք Յուդայի մարդոցը աշխերուն առնէր Տափնաս եղող Փարաւոնի տանը դրանք առնէի աղիւսատունը Էսայն մէջը թաղէ , Եւ անոնց ըսէ : 10
 'Օգտաց Տէրը' Խարպէլին Բատուածը այսպէս կ'ըսէ . Եհնա եւ պիտի խրկեմ , ու իմ ծառաս Բարիլոնի 'Կարուգարդանս որ թաղուորը պիտի առնեմ , և անոր աթոռը առ իմ թաղած քարերուս վրայ պիտի դրնեմ . ու անիկայ իր արքայական խորանը անոնց վրայ պիտի տարածէ . Եւ պիտի գայ' Լազիպտոսի 11
 երկիրը պիտի գարնէ . մահուան համար եղողները' մահուան , գերութեան համար եղողները' գերութեան , և սուրի համար եղողները սուրի պիտի մահան : Ու 12
 Լազիպտոսի աստուածներուն տուններուն մէջը կրակ պիտի բռնկկցընեմ . և անիկայ զանոնք պիտի այրէ , ու զանոնք գերի պիտի տանի . և անիկայ Լազիպտոսի երկիրը պիտի հաղնի , ինչպէս որ հովիւը իր հանգերէն կը հաղնի . ու անկէ 13
 Լազիպտոսի երկրին մէջ եղող աւրեւ տանը արձանները պիտի կոտորուէ , ու Լազիպտոսի աստուածներուն տունները կրակով պիտի այրէ :

ԳԼ . ԽԻ

- Լազիպտոսի երկրին մէջ բնակող 1
 բոլոր Հրէաներուն համար , այսինքն Սաղաղ , Տափնաս , Սեմիթիս , ու Պաթուրեսի երկրին մէջ բնակողներուն համար Լազիպտոսի եղած խօսքն է , որ ըսաւ ,
 'Օգտաց Տէրը' Խարպէլին Բատուածը այսպէս կ'ըսէ . 'Դուք տեսաք ան ամեն չարքեր որ Երուսաղեմին վրայ , ու բոլոր Հուդայի քաղաքներուն վրայ բերի . և ահա անոնք այսօր աւերակ են , ու անոնց մէջը բնակող չկայ , Խաբարկացիներու համար ըրած չարութիւններուն պատճառաւ , որ զայցին խորնկ 2
 3

- ծխեցին, ու ծառայութիւն ըրին ուրիշ աստուածներու, որոնք ոչ իրենք ճանչցեր էին, = 2 դուք, = 3 ալ ձեր հայրերը : Եւ ես ձեզի իրկեցի իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները՝ կանուխ ելլելով ու խորհելով, և ըսի : Ես պիտի գործը մի ընէք, որն որ ես կ'ատեմ : 5 Իսկ մօտիկ չըրին ու ականջն չձոնցին որ իրենց չարութիւններն դառնան, և ուրիշ աստուածներու : 6 Խու՜նկ չձխն : Ուստի իմ սըրտմտութիւնս ու բարկութիւնս թափեցաւ, և Հուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ բորբոքեցաւ : ու անոնք ասօրուան իւր-ծիւն պէս անապատ ու 7 ամառի եղան : Եւ Հիմա զօրաց Տէր Եստուածը՝ Խարայէին Եստուածը պայպէս կ'ընէ : Եւ զձեռն Համար դուք ձեր հոգեւոյն դէմ աս մեծ չարութիւնը կը գործէք, որ Հուդայի մէջէն երկի մարդը ու կնիկը, տղան ու կաթնկեր մանուկը կորսընցընէք, պնպէս որ ձեզի մնացորդ մը չմնայ : 2 Եւ ձեռնացր զործերուց զիս սրդողքներով, և ուրիշ աստուածներու խու՜նկ ծխելով Երիպտոսի երկրին մէջ, ուր որ դուք մտաք հոն պանդխտանալու համար, որպէս զի ձեր անձը կորսընցընէք, ու երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը 9 անէձք ու նախատիւք ըլլաք : Սի-թէ Հուդայի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ ձեր հայրերուն ըրած չարութիւնները, և Հուդայի թագաւորներուն չարութիւնները ու անոնց կընիկներուն չարութիւնները, և ձեր չարութիւնները ու ձեր կընիկներուն չարութիւնները մոռ- 10 ցա՜ք : Եւ անոնք մինչեւ աս օրս իրենց անձերը շտապեցողոցն ու չը-փախցան, և ձեր առջեւ ու ձեր հայրերուն առջեւ դրած օրէնքիս ու պատուիրանքներուս մէջ չբալե- 11 ցին : Եւ որ համար զօրաց Տէրը՝ Խարայէին Եստուածը պայպէս կ'ընէ : Եւ հոն ես ձեր վրայ կը հաստա-տեմ իմ երես չարիքի համար, ու բոլոր Հուդան կորսընցընելու հա- մար : Եւ պիտի առնեմ Հուդայի մնացորդը՝ որոնք երեսներն հաստա-տեցին Երիպտոսի երկիրը մոռնալու հոն պանդխտանալու համար : ու ամէնքը Երիպտոսի երկրին մէջ պիտի հաւնին : սրով, սովով պիտի ինձան ու հաւնին : պրդ-տիկէն մինչեւ մեծը սրով ու սո-վով պիտի մեռնին, և անէձքի, զարմանքի, նզովքի ու նախատինքի ինչ-պէս պիտի ըլլան : Ու Երիպ-տոսի երկիրը բնակողներուն պոչե-լու թիւն պիտի ընեմ, ինչպէս որ Երուսաղէմին սրով, սովով ու ժամատախտով պոչեցու թիւն ըրի : Եւ Հուդայի մնացորդէն՝ պաշտե- 14 Երիպտոսի երկիրը պանդխտանա-լու գացողներէն մնացորդ ու աղա-տուած պիտի չմնայ, որ Հուդայի երկիրը դառնան, ուր որ անոնք կը յուսան դառնալու : Եւ հոն բնակե-լու : վան զի Իսրայէլի փախուղ-ները միայն պիտի դառնան : Եւ ան բոլոր մարդիկները՝ որ 15 գիտէին թէ իրենք կնիկները օտար աստուածներու խու՜նկ կը ծխէին, և բոլոր ներկայ եղող կնիկները՝ մեծ ժողով մը, ու Երիպտոսի երկիրը՝ Պաթուրիսի մէջ բնակող բոլոր ժողովուրդը Երեմիային պա-տասխան տուին, ըսելով : Տէր 16 անուշովը մեզի խօսած խօսքիդ վը-րայով մենք քեզի մօտիկ չենք ընէր : Հապա անշուշտ մեր բերնէն ելած 17 ամէն խօսքը պիտի ընենք, երկնից թագուհիին խու՜նկ ծխելով : Եւ անոր թափելու նուէքները մատուցա-նելով, ինչպէս որ ըրինք մեր ու մեր հայրերը, մեր թագաւորները ու մեր իշխանները Հուդայի քա-ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ, ուր որ հայտով կշտայանք և հանգիստ էինք ու չարքի մը չտեսանք : Սակայն ան 18 ատենէն ի վեր որ երկնից թագու-հիին խու՜նկ ծխելէն ու անոր թա-փելու նուէքները մատուցանելէն ետ կեցանք, ամէն բանի կարօտ ե-ղանք, և սրով ու սովով հատանք : Ու երբոր երկնից թագուհիին 19 խու՜նկ կը ծխէիք և անոր թա-

- փեղու նուէրներ կը մատուցանէինք . միթէ առանց մեր էրիկներուն հրահանգի զանիկայ պաշտելու համար բլիթներ չենցկնիր , ու անոր թափելու նուէրներ մատուցինք :
- 20 Ու Լըրեմիա բոլոր ժողովուրդին , էրիկներուն և կնիկներուն , ու իւրեն -- պատասխանը տուող բոլոր ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ :
- 21 Միթէ ան խուսկը որ Հուդայի քաղաքներուն մէջ ու Լըրուսաղեմի փողոցներուն մէջ կը ծխէիք դուք ու ձեր հայրերը , ձեր թագաւորները ու ձեր իշխանները ու երկրին ժողովուրդը , Տէրը չիւնց : , ու անոր միտքը չենկամ :
- 22 Լու Տէրը ձեր շար գործերուն , -- ձեր բրած դարու թիւններուն՝ ալ չկըրցաւ համբերել . ուստի ձեր երկիրը անապատ , ամայի ու նզուզած և անբնակ կըլաւ , ինչպէս որ այսօր լիւբանայ :
- 23 Որ այսօր լիւբանայ : Որովհետեւ դուք խուսկ ծխեցիք , ու Տէրոջը դէմ մողը դործեցիք , և Տէրոջը ձայնին փողանդուածիւն չըրիք , ու անոր օրէնքին , պատուիրաններուն ու վկայութիւններուն մէջ չքաղեցիք , անոր համար աս չարիքը ձեզի եկաւ , ինչպէս որ այսօր լիւբանայ :
- 24 Ու Լըրեմիա բոլոր ժողովուրդին ու բոլոր կնիկներուն ըսաւ , Տէրոջը խօսքը մոխիկ ընէք՝ ո՛վ Լըրիպտոսի երկրին մէջ եղող բոլոր Հուդա .
- 25 Վորայ Տէրը Խորայէին Մատուածը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ , Դուք ու ձեր կնիկները ձեր բերնովը խօսեցաք , ու ձեր ձեռքովը՝ ի դործ դրիք , ու ըսիք : Մնուշտ բրած իւստերնիս պիտի կատարենք , այսինքն երկնից թագուհիին խուսկ պիտի ծխենք , ու անոր թափելու նուէրներ պիտի մատուցանենք . այդ դուք ձեր իւստերուն վրայ հաստատ պիտի կենաք , և ձեր իւստերը պիտի կատարէք : Մնոր համար Տէրոջը խօսքը մոխիկ ընէք՝ ո՛վ բոլոր Հուդա , որ Լըրիպտոսի երկրին մէջ կը բնակիք . Եհնա ես իմ մեծ անունովը երդում ըրի՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Լըրիպտոսի բոլոր երկրին

մէջ մէյմըն ալ բնաւ Հուդայի մարդու մը բերնէն իմ անունն պիտի չկանուի՝ ըսելով , Լըհուդայ Տէրը կենդանի է : Եհնա ես անոնց վրայ կը հսկեմ չարիքի համար և չէ թէ բարիքի համար . ու Լըրիպտոսի երկրին մէջ եղող Հուդայի բոլոր մարդիկները սրով ու սովով պիտի կոտորուին մինչև որ հասնին : Լու խիստ քիչ մարդիկ պիտի ըլլան որ սուրէն ազատուելով՝ Լըրիպտոսի երկրէն Հուդայի երկիրը պիտի դառնան , ու Լըրիպտոսի երկիրը պանդխտանալու գայող Հուդայի բոլոր մնացորդները պիտի դիտնան թէ որո՞ւն խօսքը պիտի հաստատուի , իմ թէ իրենցը : Լու ա

29 սիկայ ձեզի նշան ըլլայ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ աս տեղս ձեզի պցցելութիւն պիտի ընեմ , որպէս զի գիտնաք որ իմ խօսքս ձեր վրայ անշուշտ պիտի հաստատուի չարիքի համար : Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եհնա ես Լըրիպտոսի վարաւոն Վափառ թագաւորը իր թշնամիներուն ձեռքը՝ ու իր հօգին փնտռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ : Ինչպէս որ Հուդայի Սեդեկիա թագաւորը իր թշնամիին ու իր հօգին փնտռող Բաբիլոնի Վարուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը մատնեցի :

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

Լըրեմիա մարգարէին խօսքը , որ Երերիայի որդւոյն Վարուքին խօսեցաւ , երբոր անիկայ աս խօսքերը Լըրեմիային բերնէն դերին մէջ դըրեց՝ Հուդայի թագաւորին Հովսիայի որդւոյն Հովակիմին չորրորդ տարին . ու ըսաւ :

Ո՛վ Վարուք՝ Խորայէին Տէր Մատուածը քիզի համար այսպէս կ'ըսէ . Դուն ըսիր , Հիմա վա՛յ ինձի , վա՛ն զի Տէրը իմ ցաւս վրայ արումութիւն աւելցուց . իմ ձեռքովէնէն յոգնեցայ ու հանգըստութիւն չիմ գտներ : Մնոր ասանկ ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եհնա ես իմ չինածս պիտի փրկեմ , ու իմ տնկածս պիտի խլեմ՝ այսինքն աս բոլոր երկիրը : Լու դուն

քեզի մէջ բանէր կը փնտոնու . մի փնտուեր : քանզի ահա եւ ամէն մարմնոյ վրայ չարիք պիտի բերեմ : Կ'ըսէ Տէրը : Բայց քու կեանքդ թեզի աւարի մը պէս պիտի տամ քու ամէն երթալու տեղուանքդ :

ԳԼ . ԽԱ

- 1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին՝ ազգերուն վրայով :
- 2 Եզրիպտոսի համար , Եզրիպտացոց թագաւորին՝ փարաօն Նեփտովին Վարդամիսի մէջ Եզրիպտ գետին քովը եղող զօրքին վրայ որն որ Բաբելոնի Վարուզոգոնոսոր թագաւորը զարկաւ : Հուգայի թագաւորին Հովսիայի որդւոյն Հովակիմին չորրորդ տարին :
- 3 Եսպար ու փահան պատրաստեցէք : Եւ պատերազմի մտնէք :
- 4 Չիբըր լիցեք , ու դուք ձկնիւսւտներ՝ հեծէք . սաղաւարտներով կայնեցէք : Նիպախները փայլեցուցէք , զբաշկերը հազէք : Օւանոնք ինչո՞ւ համար զարհուրած . եւս դարձած կը տեսնեմ . անոնց զօրաւորները անպամ զարնուեցան , ու արտորնօք փախելով Էտեռնին չընայեցան : ամէն կողմէն վախ
- 6 կայ՝ Կ'ըսէ Տէրը : Եւսու վագողը թող չփախի , ու զօրաւորը չաղատի : անոնք հիւսիսային կողմը Եզրիպտ գետին քովը զլորելով
- 7 պիտի իյնան : Ո՞վ է ասիկայ որ գետի պէս վեր կ'իջի , որուն ջուրը
- 8 բը գետերուն պէս կը ծփին : Եզրիպտոսը գետի պէս վեր կ'իջի , Եւ անոր ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին . ու կ'ըսէ : Սէր ելլեմ , Երկիրը ծածկեմ , քաղաքը ու անոր բնակիչները բնաջինջ ընեմ :
- 9 Ո՞վ ձերը՝ ելէք , Եւ ձով կտուրեր՝ կատակեցէք . Եւ զօրաւորները թող ելին , վահան բռնող Եթէօմպապայիք ու փուգայիք , ու աղեղ բռնող . լարող Վուգայիք :
- 10 Ս'ան զի պսոր զօրաց Տէր Եհոն վային վրէժ խնդրուածն օրն է , որ իր թշնամիներէն վրէժ առնէ . Եւ սուրը պիտի ուտէ ու կշտանայ , Եւ անոնց արիւնովը պիտի զինովնայ :

վասն զի հիւսիսի երկրէն մէջ Եզրիպտ գետին քով զօրաց Տէր Եհոն վրէժ առնէ : Վագաւոր . Ելիք , ու բալասան առ՝ ձկն Եզրիպտոսին կոյր աղէկը . զեղերը պարսպ տեղը կը շատցնեն : քեզի բժշկութիւն չըկայ : Եզրիպտ քու անարգանքդ լսեցին , ու քու աղաղակդ երկիրը լեցուց : վասն զի զօրաւորը զօրաւորն վրայ զլորեցաւ , երկուքը մէկտեղ ինկան :

Եւսու Եւս խօսքը՝ որ Տէրը Երեմիա մարգարէին խօսեցաւ Բաբելոնի Վարուզոգոնոսոր թագաւորին զառն . Եւ յէրիպտոսի երկիրը զարնելուն վրայով : Եզրիպտոսի մէջ պատմեցէք , Վագողի մէջ հրատարակեցէք , Եւ Սեմիիսի ու Տարնասի մէջ հրատարակեցէք , Եւ ըսէք , Այցնէ , ու պատրաստ եղիք : վասն զի քու բոլորաբար սուրը պիտի ուտէ : Բու զօրաւորներդ ինչո՞ւ կործանեցան . աւանդ չընցան կեանք , վասն զի Տէրը զանոնք վար ձգեց : Վարուսածները շատցուց , ու իրարու վրայ ինկան : ու լսին , Ելիք , ու բռնաւոր սուրին երեսն մեր ժողովուրդին ու մեր ծնած երկիրը գամանք : Էն կը կանչէին , Եզրիպտոսի փուրաւ թագաւորը պարտող աղաղակ է . անիկայ էր որդւո՞ւ ժամանակը անցուց : Եւս կենդանի եմ , Կ'ըսէ ան (Թագաւորը) որուն անունը Զօրաց Տէր է , ինչպէս որ Թագաւորը բռնեցաւ մէջ է , ու ինչպէս որ Վարմիցորը մինչեւ ծովը ինչ հասնէ , Եւ անիկայ պիտի գայ : Ո՞վ Եզրիպտոս բնակող աղէկ՝ զերուծեան կարասիներ պատրաստէ քեզի : վասն զի Սեմիիս ամայի պիտի ըլլայ , ու աւերակ՝ անանց բնակիչի :

Եզրիպտոսը խիստ զեղեցիկ երբնջ մին է : Բայց կոտորած կու գայ . հիւսիսէն կու գայ : Եւ անոր մէջ ինչ վարձքով բռնուած քեզիք զիրցած զուարթներու պէս են . քանզի անոնք ալ դարձան , մէկտեղ փախան , չկայնեցան . վասն զի անոնց վրայ անոնց կորստեան օրը :

- անոնց պղծութեան ժամանակը
22 հասաւ : Ենոր ձայնը օտի քայլին
պէտ պիտի ըլլայ : Վասն զի զօրքով
պիտի հասնին , և անոր վրայ վայ-
տահարներու պէս տապաւնելով
23 պիտի գան : Ենոր անտառը պիտի
կտրեն , կ'ընէ Տէրը , թէպէտև ունոր
ծառերը անթիւ են : քանզի անոնք
մարտիկն շատ են , այնպէս որ չեն
24 համարուիր : Լոկիպոտսի աղջիկը
ամբիթով պիտի ըլլայ : Հիւսիսային
ժողովուրդին ձեռքը պիտի մատ-
նուի : Տօրայ Տէրը Խարայէլին
Լստուածը կ'ըսէ , Եհնա ես Կովայի
Լմնին , և Փարաւոնին , ու Լ-
դիպոտսին , և անոր աստուածնե-
րուն , ու թաղաւորներուն , այս-
ինքն Փարաւոնին , ու անոր ապա-
ւինդներուն պղծութիւն պիտի
26 ընեմ : Լըս վանոնք անոնց հողին
փնտռողներուն ձեռքը , ու Բարի-
նին Կարուզողոնսոր թագաւորին
ձեռքը , ու անոր ծառաներուն ձեռ-
քը պիտի մատնեմ : և անկէ ետքը
առջի օրերուն պէս պիտի ընակուի
կ'ըսէ Տէրը :
27 Բայց դուն , ով իմ ծառաս Հա-
կո՛ւ մի՛ վախնար , և ով Խարպէլ
մի՛ զարհուրիր : քանզի ահա ես
քեզ հեռուէն և քու սերունդդ
իրենց գերութեանը երկրէն պիտի
ազատեմ : ու Հակոբ պիտի դառ-
նայ , և հանդարտ ու հանգիստ պի-
տի ըլլայ : և զանկայ վախցընող
28 պիտի ջըլլայ : Դուն մի վախնար ,
ով իմ ծառաս Հակոբ՝ կ'ըսէ Տէ-
րը , վասն զի ես քեզ հեռուէն
քանզի պիտի սպառեմ ան բոլոր
ագգերը՝ որոնց մէջ քեզ ցրուցի :
բայց քեզ պիտի չապառեմ , հա-
պա քեզ չափաւորութեամբ պիտի
խրատեմ , ու քեզ բոլորովն ան-
մեղ պիտի չհանեմ :

ԳԼ . ԻԼ

- 1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Լըբեմիա մար-
գարէին եղաւ Փղշտայեոց վա-
րով՝ դեռ Փարաւոն Վազան չը-
2 զարկած : Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Եհնա հիւսիսէն ջուրեր կ'ելնեն , որ
յորդան հեղին պէս պիտի ըլլան ,

ու երկիրը և անոր լիութիւնը ,
քաղաքը ու անոր բնակիչները պի-
տի կոխեն : և մարդիկները պիտի
աղաղակեն , ու երկրին բոլոր բնա-
կիչները պիտի ոռնան : Ենոր եւ
3 ըրիւաններուն սմբաններուն ձայնէն ,
անոր կառքերուն շաշիւնէն ու
անխներուն շառաւիւնէն , հայրերը
իւրեք տղոց պիտի ընային՝ իւրեք
ձեռքեր թուշալուն համար , Իո-
ւր Փղշտայիները կորսնցյնելու ,
և Տիւրոսին ու Սիգոնին բոլոր մը-
նացած օգնականները կոտորելու եւ
կող օրուանը պատճառաւ : քանզի
Տէրը Փղշտայիները՝ Պաիթոր
կղզիին մնացորդները պիտի կոր-
սնցընէ : Վաղայի վրայ կնտու-
5 թիւն եկաւ : Եսկաղուն իր հովի-
ւան մնացորդովը սեւրակ եղաւ :
մինչև երբ քու մարմնոյդ վրայ
կորածներ պիտի ընես :

Ո՛վ Տէրոջը սուրբ՝ մինչև ե՛րբ
հանդարտ չես կենար , քու պա-
տեանդ դարձիր : Հանդի՛ւ ու ըմբի՛
6 Եհնա պէս կրնայ հանդարտ կենալ :
վասն զի Տէրը անոր հրաման տուեր
է Եսկաղունի ու ծովակերքի գեմ :
Հոն խրկեր է զանկայ :

ԳԼ . ԻԸ

Սոփարի վապով զօրաց Տէրը՝ 1
Խարայէլին Լստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Սոփա Կարաւին , վասն զի
աւրուցաւ : Պարիաթեմ ամեցաւ ,
ու անուեցաւ : Սաղաւր ամեցաւ ,
ու զարհուրեցաւ : Սոփա մէ- 2
մին ալ պիտի չպարծի Լսերոնի
մէջ . անոր վրայ չարիք խորհեցան ,
ընէալ : Եղէք , ու զանկայ ագգ
ըլլալէն կտրենք : Դուն ալ ով
Սաղմէն՝ պիտի կտրուիս , քու եւ
տեւէդ սուր կու գայ : Որոնայիմն
աղաղակի ձայն կու գայ : աւերում
ու մեծ կոտորած կայ : Սոփա 3
կոտորեցաւ , անոր պզտիկ տղայնե-
րը աղաղակ վերցուցին : Բանդի 4
Լուիթի գառ ի վերին վրայ մեծ
լացով պիտի ելնեն : քանզի Որո-
նայիմի դառ ի վայրին վրայ թշա-
միները կոտորածի աղաղակ ընցին :
Փախէք , ձեր անձը ազատեցէք , 6

և անապատի մէջի մռայլին պէս
 7 եղիք : Բանդի քու զործքերուդ
 ու զանձնուդ ապաւինելուդ հա-
 մար դուն ալ պիտի առնուիս : Ե-
 րամուխ զերուժեան պիտի եր-
 10 թայի իր քուրմերովը ու իր իշխան-
 8 ներովը մէկուել : Եւ ամեն քա-
 ղաքի վրայ կործանողը պիտի գայ .
 ու քաղաք մը պիտի չազատի .
 հովիտը պիտի կորսուի , ու գաւտը
 պիտի աւրուի , ինչպէս որ Տէրը
 9 քաս : Մովսրին թեկեր տուէր ,
 որ թռչելով փախի : ու անոր
 քաղաքները ամայի պիտի ըլլան
 10 ընակիչ չունենալով : Տէրծը
 զործը ննկու թեկամբ կատարողը
 անիծեալ ըլլայ , ու իր սուր ա-
 րիւնէն խնայողը անիծեալ ըլլայ :
 11 Մովսրը իր տղայութենէն 'ի վեր
 հանգստութեան մէջ էր , ու գնի-
 րէն մորուրին վրայ կը նստէր .
 և ամանէ աման լծափուկեցաւ , ու
 զերուժեան չցնաց . անոր համար
 իր համը իր մէջը մնաց , ու հոտը
 12 չփոխուեցաւ : Ուստի ահա օրեր
 կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անոր
 փոխադրողներ պիտի խրկեմ , ու
 զանիկայ պիտի փոխադրեն . և ա-
 նոր ամանները պիտի պարսպեն , ու
 տիկերը կտոր կտոր պիտի ընեն :
 13 Եւ Մովսրը Բամուսին պիտի ա-
 ընայ , ինչպէս որ Նարայէլ տունը
 իր ապաւինած Նիթելէն ամէցաւ :
 14 Եւնչպէս կ'ըսէք թէ Մենք կտրիճ-
 ներ ենք , ու պատերազմի համար
 15 զօրաւոր մարդիկներ ենք : Մովս-
 րաւորեցաւ , և անոր քաղաքները
 պրկեցան , ու անոր ընտիր երի-
 տասարդները մորթուելու իջան՝
 կ'ըսէ ան լծաղաւորը՝ որուն ա-
 16 նունը Օգոթայ Տէր է : Մովսրին
 կորուստը գալու մօտ է , և անոր
 պատուհասը խիստ կ'արտորայ :
 17 Ո՛վ անոր բոլորտիքը եղողներ՝ ա-
 մէնդ զանիկայ որդապէք , ու ըսէք
 զուր ամէնըդ որ անոր անունը
 զիտէք , Օգորութեան գաւազանը՝
 պարծանաց յուպը խնչպէս կտորե-
 18 ցաւ : Ո՛վ Դերոնի մէջ ընակող
 աղջիկ՝ փառքէն իջիր , ու ծարա-
 ւութեան մէջ նստի : վասն զի

Մովսրը կործանողը քու վրագ պի-
 տի ելլէ , և քու պարսպներդ պիտի
 19 աւրէ : Դամբու վրայ կայնէ՛ ,
 զիտէ՛ , ո՛վ Երոնի բնակիչ ,
 փախչողին ու ազատողին հարցո՛ւր
 ու ըսէ թէ Դո՛ւն եղաւ :
 Մովսր ամէցաւ , վասն զի կտու-
 20 րեցաւ : Հնծէ՛ ու աղաղակի՛ :
 Մովսրին աւրուիք Մոնոնի մէջ
 պատմեցէք : Եւ զաշտային երկ-
 21 րին վրայ Բոգոնի , Հաստայի ու
 Մեփայսիթի վրայ դատաստան ե-
 կաւ : Դեւ Դերոնի վրայ , Դեւ
 22 բաւի վրայ , Բեթգէրլաթեմի վը-
 23 րայ , Ու Սարխաթեմի վրայ , և
 Բեթգամոփի վրայ , ու Բեթմա-
 24 լոնի վրայ , Եւ Սարիթի վրայ ,
 ու Բօարայի վրայ , ու Մովսրի
 երկրին բոլոր քաղաքներուն վրայ
 թէ՛ հեռաւոր և թէ՛ մօտաւոր :
 Մովսրին եղջիւրը կտրուեցաւ , ու
 25 բազուկը կտրեցաւ՝ կ'ըսէ Տէրը ,
 Օւնիկայ զինուորացէք , վասն զի
 26 Տէրծը զեմ հպարտացաւ . ու
 Մովսր թող իր փախուցին մ'ը
 թաւախի , և ինքն ալ ծաղը ըլլայ :
 27 Միթէ Նարայէլ քիզի ծաղը չե-
 զա՞ւ . անիկայ զողորմ՞ մէջ զըտ-
 նուեցաւ , որ դուն քանի որ անոր
 վրայով կը խօսէիր՝ զըտի կը շար-
 28 մէիր : Ո՛վ Մովսրի բնակիչներ
 քաղաքները թողուցէ՛ք՝ վեճաւոր
 մէջ ընակեցէք : ու փոսի բերին
 քովերը իր բոյնը շինող աղանձին
 պէս եղիք :
 Մովսրին ամբարտաւանութիւնը
 29 լակցինք . անիկայ խիստ ամբար-
 տաւան է . անոր հպարտութիւնը ,
 ամբարտաւանութիւնը , զոռոգու-
 թիւնը ու սրտին բարձրութիւնը
 30 լէշնի : Եւ անոր սրտմոռութիւ-
 նը զիտեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , բայց մօտ-
 րապ է . անոր անապաճ խօսքերը
 պարսպ պիտի ելլեն : Ուստի Մո-
 31 վսրին համար պիտի որդամ , ու
 բոլոր Մովսրին համար պիտի ա-
 ղաղակեմ : Սրբհարսի մարդիկ-
 ներուն համար սուգ պիտի բռնուի :
 Ո՛վ Սերամայի որթը , քու վրագ 32
 Հաղէրի լաղողը պիտի լամ . քու
 չառաւիղներդ ծովէն անցնելով՝

մինչև Հաղորդի ծովը հասեր էին .
 քու ամառունային պտուղիդ վրայ ,
 և այգեկուծիդ վրայ աւարառու
 33 ինկաւ : Ու պողարեր արտերէն
 և Սովարի երկրէն ուրախութիւնը
 ու ցնծութիւնը պիտի վերայ . ու
 ֆանսներէն գինին դադրեցուցի .
 ցնծութեանը իւրը պիտի չկու-
 34 խուի : Լսերոնին աղաղակէն
 մինչև Լոյսաղէ , մինչև Հասա
 իրենց ձայնը տուին , իրէք տարե-
 կան երինջի պէս Սեղովէն մինչև
 Որոնայիմ . քանզի Եկմերիմի ջու-
 35 րերը անպամ կ'աւրուին : Լու
 Սովարէն բարձր տեղը ողջակէզ
 մատուցանողը , ու իր աստուածնե-
 րուն խուսէ ծխողը պիտի վերցընեմ
 կ'ըսէ Տէրը :
 36 Լու պատճառաւ իմ սիրտս Սո-
 վարի համար սրինգներու պէս պիտի
 ֆէլէ , ու Սիրհարսի մարդոցը հա-
 մար իմ սիրտս սրինգներու պէս
 պիտի ֆէլէ : վասն զի անոնց սուա-
 ցած հարստութիւնը կորսուեցաւ :
 37 Վանգի ամէն գլուխ կնուակ պիտի
 ըլլայ , և ամէն մօրուք պիտի կըտ-
 րուի : ու ամէն ձեռքերու վրայ
 կտրածներ պիտի ըլլայ , և մէկ
 մէջերու վրայ բուսէ պիտի ըլլայ :
 38 Սովարէն բոլոր տանիքներուն վը-
 րայ , ու անոր փողոցներուն մէջը
 բոլորովին կոծ պիտի ըլլայ . վասն
 զի Սովարը կտրեցի անանկ ամանի
 մը պէս , որուն մէկը չհամարձի կ'ըսէ
 39 Տէրը : Եւ չպէս կտրեցաւ Սո-
 վար , ու ի՜նչպէս ամօթով կըու-
 նակ դարձուց՝ ըսեալ , պիտի ող-
 բան . ու Սովար ամէն իր բոլոր-
 տիքը եղողներուն՝ խայտառակու-
 թեան ու սոսկումի պարգծաւ պիտի
 40 ըլլայ : Սկսեալ զի Տէրը պսպէս
 կ'ըսէ . Եւ ի՜նչպէս արծիւի պէս
 պիտի թռչի , ու իր թեւերը Սո-
 41 վարի վրայ պիտի տարածէ : Վա-
 ղարները կ'առնուին և բերդերը
 կը նուաճին . ու ան օրը Սովարի
 զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը
 մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի
 42 ըլլայ : Լու Սովար ժողովուրդ
 ըլլալէն պիտի կորսուի . վասն զի

Տէրոջը դէմ հպարտացաւ : Ո՛վ 43
 Սովարի ընակելէ՝ քու վրադ վախ ,
 գուր ու որդայթ պիտի ըլլայ՝ կ'ըսէ
 Տէրը : Սկսեալ փախողը գուրը 44
 պիտի իյնայ . և գուրէն ելողը
 որդայթին մէջ պիտի բռնուի .
 քանզի անոր վրայ՝ Սովարին վրայ
 անոնց այցելութեան տարին պիտի
 բերեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : Ու մէկ 45
 փախողները Լսերոնի հովանին
 տակը կայնեցան . բայց Լսերոնէն
 կրակ , ու Սեղոնին մէջէն բոց ե-
 լաւ , և Սովարին ծայրը ու ա-
 ղաղակողներուն զագաթը կերտու :
 Սկսեալ Սովար , Բամիմի ժո- 46
 ղովուրդը կորսուեցաւ . քանզի քու
 տղայներդ գերի առնուեցան , ու
 աղջիկներդ գերութեան գաջի :
 Բայց ետքի օրերը Սովարին գե- 47
 րութիւնը պիտի դարձընեմ , կ'ըսէ
 Տէրը :
 Սովարին դատաստանը մինչև
 հոս է :

Գ Լ Ո Ւ Խ Խ

Լամնի որդւոցը վաղով Տէրը 1
 պսպէս կ'ըսէ . Սիթէ Խարա-
 յէլ տղայներ լուսի՞ . միթէ անի-
 կայ ժառանգ լուսի՞ . ինչո՞ւ Սեղ-
 րումը Վաղին ժառանգ եղաւ , ու
 իր ժողովուրդը անոր թաղայներուն
 մէջ ընտելեցաւ : Լսող համար ա- 2
 հա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ
 Լամնի որդւոցը Սարգային մէջ
 պատերազմի աղաղակ լսել պիտի
 տամ . ու անիկայ աւերակներու
 դէզ պիտի ըլլայ , և անոր գեղերը
 կրակով պիտի այրին . ու Խարայէլ
 իրեն տիրողներուն վրայ պիտի տիրէ՝
 կ'ըսէ Տէրը :
 Ողբա՛նք ի՜նչ Լսերոն , վասն զի 3
 Վաղի կորսուեցաւ . աղաղակեցէ՛ք
 ի՜նչ Սարգայի աղջիկներ , որ բուր-
 ձնը հագեց , լայլէք ու ցանգէ
 ցանդ վազեցէք . վասն զի Սեղրոմ
 դերութեան կ'երթայ իր բուրմե-
 րովը ու իշխաններովը մեկտեղ :
 Եւ ի՜նչո՞ւ գո՛ւ հովիտներովը կը պար- 4
 ծիս . քու հովիտդ աւերեցաւ՝ ի՜նչ
 ապստամբ աղջիկ , որ քու դանձե-
 րուդ ապաւիններ էիր , ու ի՜նչէր

- գաւկան կնոջ պէս նեղութիւն ու
 25 ցաւոր բռնեցին : Ի՞նչպէս չթու-
 ղուեցաւ երեսիկ քաղաքը , իմ ու-
 26 թախութեանս քաղաքը : Ուստի
 անոր կտրիճները իր հրապարակ-
 ներուն մէջ պիտի իյնան , և բոլոր
 պատերազմական մարդիկները ան
 որը բնաջինջ պիտի ըլլան , կ'ըսէ
 27 զորաց Տէրը : Ու Վամասկոսի
 պարսպին մէջ կրակ պիտի բռնկ-
 ցնեն , ու Ռեմադագին պալատ-
 ները պիտի ուտէ :
 28 Աեղարու վրայով ու Հասորի
 թաղաւորութեանը վրայով , ու
 բոլոր Բարիլոնի Կարուզողոնսոր
 թաղաւորը զարկաւ , Տէրը այսպէս
 կ'ըսէ . Ելէք , Աեղարու վրայ գա-
 ղէք , և արևելքի բնակիչները չար-
 29 զեցէք : Ընոց վրանները ու հո-
 տերը պիտի առնեն . անոց վա-
 րազոյները ու բոլոր կարասի-
 ները և ուղտերը իրենց համար
 պիտի տանին . ու անոց ձայն պիտի
 տրուի թէ Վմէն կողմանէ վախ
 կայ :
 30 Փախէք , չուտով հեռացէք ,
 խորունկ տեղումնք բնակեցէք իմ
 Հասորի բնակիչներ , կ'ըսէ Տէրը .
 վասն զի Բարիլոնի Կարուզողո-
 նսոր թաղաւորը ձեզի դէմ խոր-
 հուրդ մը խորհեցաւ , ու ձեզի դէմ
 դիտաւորութիւն մը մտածեց :
 31 Ելէք , ու հանգստութեան և
 ապահովութեան մէջ բնակող ազ-
 զին գացէք՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անի-
 կայ դռներ ու նիզեր չունի , ու
 32 առանձին կը բնակի : Եւ անոց
 ուղտերը աւար պիտի ըլլայ , ու
 անոց խաչիկներուն բազմութիւնը
 պիտի յափշտակուի . և իրենց մե-
 րուքին ծայրը կտրողները ամէն հովի
 պիտի ցրուեն , ու անոց կործա-
 նումը ամէն կողմէն պիտի բերեն :
 33 Կ'ըսէ Տէրը . Եւ Հասոր լա-
 դայներու բնակարան՝ յաւիտեա-
 կան ամպութիւն պիտի ըլլայ . հոն
 մարդ պիտի չմտի , ու հոն մարդու
 զաւակ պիտի չընակի :
 34 Հուզայի թաղաւորին Սեզե-
 կիայի թաղաւորութեանը սկիզ-
 բը Եղամի վրայով Երեմիա մար-

դարէին եղած Տէրոջը խօսքն է , որ
 ըսաւ :
 35 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
 Ես եւ Եղամի աղեղը՝ անոց զը-
 խաւոր զօրութիւնը պիտի կոտ-
 րեմ : Ու Եղամի վրայ երկիրքին
 36 չորս կողմէն չորս հովերը պիտի բե-
 րեմ , և զանոց աս բոլոր հովերուն
 պիտի ցրուեմ . ու պիտի չըլլայ մէկ
 ազգ մը , որուն Եղամի փախաւ-
 կանները չերիման : Ու Եղամացիք
 37 իրենց թշնամիներուն առջև և
 իրենց հօդին փառաւորներուն առջև
 պիտի վախճնեն , ու անոց վրայ
 պատուհաս պիտի բերեմ , այնչե-
 իմ սաստիկ բարկութիւնս՝ կ'ըսէ
 Տէրը . և անոց ետեւէն սուր պիտի
 խրկեմ , մինչև որ զանոց հասցը-
 նեմ : Ու իմ ամոռա Եղամի մէջ
 38 պիտի գնեմ . և անկէ թաղաւոր
 ու իշխաններ պիտի կորսնցընեմ՝
 կ'ըսէ Տէրը : Եւ այլ ետքի օրերը
 39 Եղամի գերութիւնը պիտի դար-
 ձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ . Ծ

Բարիլոնի վրայով՝ Վաղգէայոց 1
 Երկրին վրայով Երեմիա մար-
 դարէին ձեռքով Տէրոջը խօսած
 խօսքը :
 2 Եզեբուն մէջ պատմեցէք , հը-
 րատարակեցէք ու դրօշ վերցու-
 ցէք . հրատարակեցէք ու մի՛ ծած-
 կէք , ու ըսէք , Բարիլոն առ-
 նուեցաւ , Ել ամացաւ , Սարու-
 զար կտրեցաւ , անոր արձանները
 ամացան , անոր կուռքերը կտրուե-
 ցան . Ս ասն զի անոր վրայ հիւսի-
 սէն ազգ մը ելաւ . անիկայ անոր
 երկիրը աւերակ պիտի ընէ , ու հոն
 բնակիչ պիտի չմնայ . մարդէ միւ-
 չև անասուն պիտի փախչին եր-
 թան :
 3 Եւ օրերը ու ան ժամանակը ,
 4 կ'ըսէ Տէրը , Խորայէի որդիքը՝ Ի-
 րենք ու Հուզայի որդիքը մէկ-
 տեղ պիտի գան , քալելով ու լա-
 լով պիտի երթան , և իրենց Տէր
 Մտուածը պիտի փնտռեն : Սիւ-
 5 նի համար պիտի հարցընեն իրենց
 երեսը դէպ ի՞նչ հոն գտնուելով .

- 5 Եւ իմ վրաս իմ կրնայ դառնալ :
 6 Եւ իմ կ'ըսէ զօրաց Տէր Լահման՝
 քու վրայ վախ պիտի բերեմ քու
 բոլորտիքդ եղողներէն , և ամեն
 մէկը իր առեւի ճամբան էքնալով :
 7 Եւ որքան պիտի ջրլայ : Եւ
 անկէ ետքը Լահմանի որդւոցը զե-
 րութիւնը պիտի դարձնեմ : Կ'ըսէ
 Տէրը :
 8 Եւ որքան վրայով զօրաց Տէրը
 պայպէս կ'ըսէ . Երգեք խնամանի
 մէջ՝ ալ խնաստութիւն չկայ . ու
 հանձնարեղներէն խորհուրդը կոր-
 սուցեալ . անոնց խնաստութիւնը
 9 հատաւ : Վախէք , դարձէք ,
 խորունկ տեղումներ բնակեցէք՝ իմ
 Վեղանի բնակիչներ . վասն զի Լ-
 սաւին կորուստը անոր այցելութիւն
 ըրած ժամանակս անոր վրայ կը
 10 բերեմ : Ինչ որ բեզէ կ'ընողներ
 զային , միտէ ճիտեք պիտի չեմ ու-
 զուիւն . Եւ որ զիշերով զօղեր
 11 քայլէ , իրենց բաւական եղածին
 12 չափ պիտի յափշտակէին : Բայց
 եւ Լսաւը մերկացուցի , անոր ծա-
 ծուկ տեղերը բացի , ու անիկայ
 պահուրեւը կարող չէ . անոր
 զաւակները , անոր եղբայրները ու
 անոր զբայրները կորսուեցան , և
 13 ինքը չկայ : Արբիւր թող տուր ,
 եւ զանոնք որք կը պահեմ . ու քու
 որդեաւորներդ թող ինծի ապաւի-
 14 նին : Ասան զի Տէրը պայպէս կ'ը-
 սէ . Եւ անոնք որ բաժակը խմ-
 ւու պարտաւոր չէին , անշուշտ պի-
 տի խմին . իսկ զոռն բոլորովին
 անպատիժ պիտի մնա . անպա-
 տիժ պիտի չմնաս , հապա անպատ-
 15 ճաւ պիտի խմես : Ասան զի իմ
 անձիս վրայ երգում կ'ընեմ , կ'ըսէ
 Տէրը , որ Բարա ամացութիւն ,
 նախատիք , աւերակ ու անեծք
 պիտի ըլլայ , և անոր ամէն քա-
 ղաքները յաւիտեանական աւերակներ
 պիտի ըլլան :
 16 Տէրը կողմանէ լուր լսեցի , ու
 ազգերուն զեպասն խրկուած է՝ որ
 17 Եւսէ , Եւրոպեցիք , և անոր վրայ
 դայեք , ու պատերազմի ելէք ,
 18 Բանդի ահա քեզ ազգերու մէջ

պղտիկ , ու մարդոց մէջ անարդ-
 20 քի : Եւս ահա որով խնդրեմ քու
 սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խա-
 լեցին , իմ վեղան խոտոնեցուն
 մէջը բնակող , ու բարձր բլուրնե-
 րուն ժակող . ինչ և քու բոլոր
 արծիւի պէս բարձրերը շինես , քեզ
 անկէ պիտի իջեցնեմ , կ'ըսէ Տէ-
 21 րը : Աւ Լոգովմ ամացի պիտի
 ըլլայ . անկէ ամեն անցնողը պիտի
 հիանայ , և անոր բոլոր հարուած-
 22 ներուն համար պիտի սուլէ : Աւ
 զոմի ու Գոմերի և անոր շրջակայ
 23 քաղաքներուն կործանմանը պէս կ'ը-
 սէ Տէրը , հոն ալ մարդ մը պիտի
 շատի , ու անոր մէջ մարդու գա-
 24 ւակ պիտի ընտակի : Եւ անիկայ
 առիւծի պէս ամուր բնակարանին
 վրայ պիտի ելլէ Զորդանանու Լ-
 25 ընդուն յորդեկէն . բայց անոր վրա-
 յէն չուտով պիտի փակեցնեմ զա-
 նիկայ . և իմ է ան ընտրեալը՝ որ
 անոր վրայ դնեմ . վասն զի ինծի
 նման իմ կայ . ու ինծի հետ իմ
 պիտի վեճարանի . և իմ է ան
 26 Զովիւր՝ որ իմ առջև պիտի կե-
 նայ : Եւ որ համար Լոգովմի վրա-
 27 յով Տէրը խորհած խորհուրդը ,
 ու խնամանի բնակչացը վրայով մը-
 տածած մոտածուցը մտիկ ըրէք .
 28 հոմին պիտի պղտիկ անպատճառ
 պիտի քէ զանոնք , անշուշտ անոնց
 բնակարանները անոնց հետ պիտի
 29 սուրէ : Եւ անոնց իշխաւուն ձայնէն
 երկիրը կը շարժի : Եւ անոնց աղաղա-
 կին ձայնը մինչև Կարմիր ծովը կը
 30 լսուի : Եւ ան ինչպէս արծիւի պէս
 բարձրանալով պիտի թռչի , ու իր
 թիւերը Բարապի վրայ պիտի տա-
 31 րածէ . և ան օրը Լոգովմի զօրա-
 ւորներուն սիրտը իր երկանցը մէջ
 եղող նիկան սրտին պէս պիտի ըլ-
 32 ւայ :
 33 Գամառնուի վրայով :
 Եւս իմ ու Բարապի ամէն
 քանգի գէշ լուր լսեցին . մա-
 լեցան . ծովուն մէջը տառապանք
 կայ , ու անիկայ չկրնար հանդար-
 34 տիլ : Գամառնու տեղաբացաւ ,
 փախելու դարձաւ , արհաւիրքը
 անոր վրայ հասաւ , զանիկայ նշը-

- 25 դէմ հակառակեցար : Տէրը իր զինարանը բացաւ , ու իր բարկութեան զենքերը հանեց : Բանդի Բաղդէա-
 26 ցուց երկրին մէջ զօրաց Տէր Եհովան վրայ եկէր : անոր շտեմարանները բացէր : զանիկայ շեղջերու պէս
 27 ցորդ մը շնայ : Մտոր բոլոր զուարակները կորսնցնուցէր : թող
 անտոր սպանդանոցը իջնէն - վայ
 անոնց , քանզի անոնց օրը՝ անոնց
 պղծութեան ժամանակը հասած
 28 է : Բարիլունի երկրէն փախող-
 ներուն ու ազատուածներուն ձայնը
 իմ գայ , որ մեր Տէր Եստուծոյն
 վրէժանդութիւնը՝ անոր տաճարին
 վրէժանդութիւնը Սիօնի մէջ
 պատմէ :
 29 Բարիլունի վրայ աղւնյաւորները
 կանչեցէր : ի՞նչ բոլոր աղեղ լարող-
 ներ՝ անոր բոլորտիքը անոր դէմ
 լանակեցէր , չքայ որ մարդ մը
 պղտոր : անոր իր գործոցը համե-
 մատ հատուցում քէր : անոր իր
 ամէն բրածին համեմատ քէր :
 վասն զի անիկայ Տէրոյն դէմ՝ Խա-
 րայէլի Սուրբին դէմ հպարտու-
 30 թիւն ըլլաւ : Սուտի անոր կրտ-
 թիձները իր հրապարակներուն մէջը
 պիտի ինչան : և անոր բոլոր պա-
 տերազմական մարդիկները ան օրը
 բնաջինջ պիտի ըլլան , կ'ըսէ Տէրը :
 31 Եհովա եւ քեզի դէմ եմ , ի՞նչ հը-
 պարտ , կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան :
 քանզի քու օրդ՝ քեզի պղծութե-
 թիւն բնկու ժամանակս հասած է :
 32 Եւ հպարտը գլորելով պիտի իյ-
 նայ , ու մէկը պիտի չքայ որ զա-
 նիկայ վերցնէ : և անոր քաղաք-
 ներուն մէջը անոր պիտի բռնկ-
 ցնեն , որ անոր բոլոր ջրհակայ տե-
 ղուանքը պիտի ուտէ :
 33 Օգրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ :
 Խարայէլի որդիքը , ու Յուդայի
 որդիքը մեկտեղ զոկանք կրցնին :
 և անոնց բոլոր գերեզմանները զա-
 նոնք բռնեցին , ու լին ուզեր զա-
 34 նոնք արձակել : Եւ անոնք Փրկիչը
 զօրաւոր է , անոր անունը Օգրաց

- Տէր է : անիկայ անուշտ անոնց
 դատին ճատաղով պիտի ըլլայ :
 որպէս զի երկրին հանգստութիւն
 տայ , ու Բարիլունի բնակիչները
 խռովորնէ : Տէրը կ'ըսէ որ Բաղ- 35
 դէացուց վրայ ու Բարիլունի բը-
 նակիչներուն վրայ և անոր իշխան-
 ներուն ու իմաստուններուն վրայ
 սուր իմ գայ : Ստախօսներուն 36
 վրայ սուր իմ գայ , ու պիտի խնե-
 թենան : անոր կորիձներուն վրայ
 սուր իմ գայ , ու պիտի զարհու- 37
 րին : Մտոր ձիերուն ու կառքերուն
 վրայ և անոր մէջը եղող բոլոր
 խառնիճազանձ՝ բազմութեանը վը-
 րայ սուր իմ գայ , ու կնիկներու պէս
 պիտի ըլլան : անոր զանձերուն վը-
 րայ սուր իմ գայ , ու պիտի յախը-
 տակուին : Մտոր ջուրերուն վրայ 38
 չորութիւն իմ գայ , ու պիտի
 ցամբին : քանզի անիկայ դրօշալ-
 ներու երկիր է : ու ինչեց կուտքե-
 րովը կը յիմարին : Մտոր համար 39
 ձա՞ վայրենի կատուներ ու բորենի-
 ներ պիտի բնակին , ու հոն ջայ-
 լամներ պիտի բնակին : և անիկայ
 մէյմին ալ մարդարնակ պիտի
 չքայ , ու ազգէ ազգ հոն բնակիչ
 պիտի չքայ : Եստուծոյ կործա- 40
 նած Սողոմոն , ու Վամոնին և ա-
 նոր ջրհակայ տաճարներուն պէս՝ կ'ը-
 սէ Տէրը , հոն ալ մարդ մը պիտի
 չնտի , և անոր մէջ մարդու զաւակ
 պիտի չբնակի :
 Եհովա հիւսիսէն ժողովուրդ կու 41
 գայ , ու մեծ ազգ և շատ թագա-
 ւորներ երկրիս ծայրերէն պիտի
 արթննան : Մտոր աղեղ ու 42
 նիզակ կը կրեն : անոնք անգութ
 ու անողորմ են : անոնց ձայնը ծու-
 վու պէս կը գոռայ : և անոնք ձիե-
 րու վրայ կը հեծնեն , ու պատե-
 բազմող մարդու պէս քեզի դէմ
 կը շարուին՝ ի՞նչ Բարիլունի աղիկ :
 Երբոր Բարիլունի թագաւորը անոնց 43
 լուրը լսեց , անոր ձեռքերը թու-
 ցան : նեղութիւնը ջրհապտեց զա-
 նիկայ ծննդական կնոջ երկունքը
 պէս : Եհովա անիկայ առիծի պէս 44
 ամուր բնակարանին վրայ պիտի ել-
 լէ ճորդանանու զաւթեղան յորդե-

Եկէ՛ք ու Տէրոջը յարինք յաւիտենական — անմահաց ուխտով մը :

- 6 Ի՞մ մոզովուրդս կորսուած ոչ է՝
 Հարներու պէս եղաւ , զանոնք իսկնէն հովիւները մոլորցուցին , զանոնք լեռներու վրայ պտրտուցին .
 անոնք ու լեռնէ վե — Բլուրէ բլուր գալին , — իրենց մակաղատեալը մոռցան : Ըմէն գտնողները զանոնք կերան . ու անոնց թնամքները բոխին : Սենք յանգանք չունինք . վասն զի անոնք արդարութեան բռնակարան եղող Տէրոջը դէմ , ու իրենց հայրերուն յոյսը եղող Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին : Բարիքսոց երկրէն ելէ՛ք , և հօտերուն առջեւէն փախէ՛ք , ու Վաղդէաւոց երկրէն ելէ՛ք , և հօտերուն առջեւէն փախէ՛ք : Վանդի ահա ևս Վարիլոնի վրայ հիւսիսի երկրէն մեծ սպցերու ժողովք պիտի արթնցնենք մեծ հանձնով . և անոր առջեւ զոնդերով պիտի շարուին , անկէ պիտի առնուի . անոնց նետերը յաջողակ պատերազմովի ենթադրուին պէս պարսպ պիտի չլաւանան : Եւ Վաղդէաւոց երկիրը աւար պիտի ըլլայ , — զանկապ բոլոր թաղողները պիտի կշտանան՝ կ'ըսէ Տէրը :
- 11 Որովհետեւ դուք ուրախացաք ու խնդաղիք՝ ո՞վ ի՞մ ժառանգութեանս կողպտիւները . կանանչ խոտերու մէջ արածուող երինջի պէս զաթկեցիք , ու երկվարներու պէս վըրնցիք : Չե՛ր մայրը խիստ ամուսնացած , և ծնանողը ամօթով եղաւ . ահա անիկայ ազգերուն յիտինը , անապատ , անշուր ու ամայի պիտի ըլլայ : Տէրոջը բարկութեանը պատճառաւ հոն մարդ պիտի չքնակի , հապա բոլորովին ամայի պիտի ըլլայ : Բարիլոնէն ամեն անցնողը անոր բոլոր հարուածներուն վրայ պիտի հիանայ ու պիտի սուլէ :
- 14 Բարիլոնին դէմ չուրջանակի չաբուեցէ՛ք՝ ո՞վ բոլոր աղիւղ բարոյներ , անոր նետեցէ՛ք , նետին մի խնայէ՛ք , բանգի անիկայ Տէրոջը դէմ մեղք գործեց : Եւնոր դէմ չուրջանակի ազաղակ վերցուցէ՛ք .

անիկայ իր ձեռքը տուաւ . անոր հիմերը կործանեցան , անոր պարիսպները արեղան , վասն զի անիկայ Տէրոջը վրէժխնդրութիւնն է . անկէ վրէժ առէ՛ք , անոր իր բրածին համեմատ ըրէ՛ք : Բարիլոնէն սերմանողը ու շնոց ժամանակը մանգաղ բռնողը կոտորեցէ՛ք . բռնաւոր սուրին երեսէն ամեն մարդ իր ժողովուրդին պիտի դառնայ , ու ամեն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի :

Խարայէլ մոլորեալ ոչխար մըն է , առիւծները զանկապ հալածեցին . զանիկայ Նախ Եստրեստանի թագաւորը կերաւ , ու ետքը աս Բարիլոնի Եստրեստանի թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց : Եստրեստանի թագաւորը Տէրոջը Խարայէլին Եստրեստանի պապկա կ'ըսէ . Եհա ևս Բարիլոնի թագաւորին ու անոր երկրին այցելութիւն պիտի ընեն , ինչպէս որ Եստրեստանի թագաւորին այցելութիւն ըրի : Եւ Խարայէլը իր բնակարանը պիտի դարձնեն , ու Պարմեղոսի և Վաստինի մէջ պիտի արածի , ու անոր հողին Եփրատի լեռանը վրայ ու Կաղաւաղու վրայ պիտի կշտանայ : Եւ օրերը ու ան ժամանակը , կ'ըսէ Տէրը , Խարայէլին անօրէնութիւնը պիտի փնտռուի , բայց անիկայ անօրէնութիւն պիտի չուննայ : Եւ Յուդային մեղքերը զիտէ փութն , բայց պիտի չտնուին . վասն զի իմ պահած մնացորդներուս հօգիւ պիտի ներկամ :

Սերաթայիմի երկրին վրայ և Ժափուգի բնակիչներուն վրայ ելիք . անոնց ետեւէն արե՛ք , ու նզովածի պէս բնաջիւնը ըրէ՛ կ'ըսէ Տէրը , և քեզի ամեն պատուիրածիս պէս ըրէ՛ք : Երկրին մէջ կոտորած կայ : Բոլոր երկրին մութը ի՞նչպէս կոտորեցաւ ու մանրեցաւ . Բարիլոն ազգերուն մէջ ի՞նչպէս աւերակ եղաւ : Բեղի որոգայթ լարեցի , ու բռնուեցաք , ո՞վ Բարիլոն , բայց դուք չգիտցաք , զտնուեցաք , ու ձեռք անցաք , վասն զի Տէրոջը

լին . բայց անոր վրային չուտով
պիտի փախչենք և և ո՛վ
է ան ընտրելիք որ անոր վրայ դը-
նեմ . վասն զի ինքն նման ո՛վ կայ ,
ու ինքն հետ ո՛վ պիտի վիճարա-
նի . և ո՛վ է ան հովիւր որ իմ
45 առջևս պիտի կենայ : Ենոր համար
Բարիքնի վրայով Տէրոջը խորհած
խորհուրդը , ու Բաղդէացոյ երկ-
րին վրայ մտածած մտածմունքը մը-
տիկ լուրք . հօտին պիտի պղծուի
անպատճառ պիտի քէն զանոնք .
անշուշտ ունեց ընտելարանները ա-
նոնց հետ պիտի աւրէ : Բարիք-
նին անուկելուն ձայնէն երկիրը կը
շարժի , ու աղցերու մէջ աղաղակ
կը լսուի :

ԳԼ . ԾԵ

1 Տէրը պայտէս կըսէ . Ե՛հա ես Բա-
րիքնի վրայ . ու իմ թշնամիներու
մէջանդը ընտելանելուն վրայ
ապականիւն հով մը պիտի հանեմ :
2 Եւ Բարիքնի վրայ հօտոյնը պիտի
խրկեմ , ու զանիկայ պիտի հօսեն ,
և անոր երկիրը պիտի պարպեն .
վասն զի պատուհասին օրը անոր
վրայ ամէն կողմէն պիտի գան :
3 Եղեղնաւորը պիտի լարէ իր աղեղը
աղեղնաւորին դէմ , ու իր զրահ-
վը հպարտապաղովն դէմ . և անոր
երիտասարդներուն մի խնայէք :
անոր բոլոր զօրքը նշուածի պէս
4 ընտելնձ բրէք : Աւ Բաղդէա-
ցոյն երկրին մէջ սպաննուածներ ,
և անոր հրապարակներուն մէջ խո-
5 յոտուածներ պիտի իյնան : Բան-
զի Խաբայէլ ու հօգա իր Ես-
տուծմէն զօրաց Տէրոյմէն չմեր-
ժուեցաւ , թէպէտեւ անոնց երկիրը
Խաբայէլի Սըրայն դէմ յանդիմանով
6 լեղուեցաւ : Բարիքնի մէջէն փա-
խէք , ու ամէն մարդ թող իր անձը
աղաղակ , որ անոր անօրէնութեամբ
չխորժանիք . քանզի ասիկայ Տէ-
րոջը վիճակնդ թեւան ժամանակն
է , ինքը անոր հատուցում պիտի
7 ընէ : Բարիքն Տէրոյն ձեռքին
մէջ բոլոր երկիրը զինովընող
ոսկի դաւաթ եղաւ . անոր զինին
աղցերը խմելին , անոր համար

աղցերը յիմարեցան : Բարիքն
յանկարծ ինկաւ կոտորեցաւ , անոր
վրայ ողջացէք . անոր վերջին հա-
մար բալասան առէք , զուցէ բը-
ժըկու թիւն գտնէ :
Բարիքնին դեղ բրինք , բայց
9 ըմպելով չցտաւ . զանիկայ թո-
ղէք , ու ամէն մէկերն իր երկիրը
երթայ . վասն զի անոր դատաստա-
նը մինչև երկիրը հասաւ , ու
մինչև ամպերը եղաւ :
Տէրը մեր արդարութիւնը երէ-
10 տեւ հանց . եկէք , ու Սիօնի մէջ
մեր Տէր Եստուծոյն գործը պատ-
մենք :
Կետերը փայլեցուցէք , վահան-
11 ները առէք . Տէրը Մարաց թա-
ղաւորներուն հօգին արթնցուց
քանզի Բարիքնի վրայով խորհե-
ցաւ . որ զանիկայ բնակչն ընէ .
վասն զի ասիկայ Տէրոջը վիճակնդ
բոլորինն է : Բարիքնի պա-
12 րիտաներուն դէմ դրօշ վերցուցէք ,
պահապան զօրքը ուժովցուցէք ,
դէտեր կարգեցէք , զարաններ
պատրաստեցէք . քանզի Տէրը որո-
շեց , և Բարիքնի ընտելացը վա-
յով ըսած խօսքը 'ի գործ դրաւ :
Ո՛վ շատ ճուրբուր քով բնակող ,
13 ու շատ զանձեր ունեցող , բու-
վախմանդ . ու քու աղահուծեանդ
չափը եկաւ : Օգրաց Տէրը իր
14 անձին վրայ երդում ըրաւ . Եւ
Եւրոպոյ քեզ մարտիս Եւրոպոյն
նը չափ մարդիկներով պիտի լցը-
նեմ , ու քու վրադ բարձր ձայնով
պիտի պոռան :
Երկիրը իր զօրութեամբ շինեց .
աշխարհքը իր խնամտութեամբ
հատատեց , ու երկիրը իր խո-
հրդով ստարածեց : Երբոր իր
16 ձայնը կու տայ , երկիրն մէջ ճու-
րբուր բաղնու թիւն կ'ըլլայ , և երկ-
րի ծայրերէն շողիներ կը հանէ .
անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ ,
ու հով կը հանէ իր շտեմարաննե-
րէն : Եւրոպոյ մարդ զիտութենէ
17 զլուստէն անատուն դարձաւ , ամէն
ոսկերիւն իր քանդակած կուռքին
պատճառաւ ամբիւնով եղաւ :

8
վասն զի իր ձուլածոյ կուռքը սը-
տու թիւն է : Եւ անոնք հօգի չու-
նին : Ենոր ունայնութեան և
խորհութեան գործերն են . անոնց
պղծութիւն եղած ատենը անոնք
19 պիտի կորստին : Հակոբին Բա-
մինը ասողն պէս չէ , վասն զի ա-
նիկայ ամէն բանը Ստեղծողն է ,
ու Խաբայէլ անոր ժառանգութեա-
նը վիճակն է . և անոր անունը Ե-
հօնայ Սարաւով թէ :
20 Դասն իմ կ'անտ' պատերազմա-
կան գործերս ես . և քեզմով աղցեր
պիտի կոտրեմ , ու քեզմով թա-
ղաւորութիւններ պիտի աւրեմ ,
21 Եւ ձին ու անոր հեծեալը քեզմով
պիտի կոտրեմ , ու կառքը և անոր
վրայ հեծեալը քեզմով պիտի կոտ-
22 րեմ , Աւ քեզմով մարդը ու կնիկը
պիտի կոտրեմ , և քեզմով ծերը
ու երիտասարդը պիտի կոտրեմ ,
23 կոտրեմ , Աւ հովիւն և անոր հօտը
քեզմով պիտի կոտրեմ , երկրա-
զօրքը ու անոր Եղեղնաւոր զօրքը
քեզմով պիտի կոտրեմ , և կուսա-
կանները ու նախարարները քեզ-
24 մով պիտի կոտրեմ : Եւ Բարի-
քնին , ու Բաղդէացոյ երկրին
բոլոր բնակիչներուն պիտի հատու-
ցանեմ իրենց բոլոր շարութիւնը ,
25 ընձ կ'ըսէ Տէրը : Ո՛վ բոլոր
երկիրը աւրոյց ապականել ըն-
տան ան քեզի դէմ եմ' կ'ըսէ Տէ-
րը , և իմ ձեռքս քու վրայ պիտի
երկրորդեմ , ու քեզ վեճերն քեզ
պիտի զրոյցընեմ , և քեզ պղծա-
26 ըն պիտի ընեմ : Աւ քեզմէ ան-
կեան քոր և հիման քոր պիտի
չառնեն , քանզի յաւիտեանս
աւերակ պիտի ըլլամ' կ'ըսէ Տէրը :
27 Երկրին մէջ գրօշ վերցուցէք ,
աղցերուն մէջ փող ձեւցուցէք ,
անոր դէմ օղջեր պատրաստեցէք ,
անոր վրայ Երարատի , Սինի ,
ու Երամատի թաղաւորութիւննե-
րը կանչեցէք . անոր վրայ զօրա-
պետներ դրէք , մազոտ մարտնե-
28 պէս ձին հանեցէք . Ենոր վրայ
աղցեր' Մարաց թաղաւորները ,

անոնց կուսակաւները . ու բոլոր
նախարարները և անոնց իշխանու-
թեանը բոլոր երկիրը պատրաստե-
29 յէք : Աւ երկիրը պիտի գողայ ու
նեղու թիւն կընէ : վասն զի Բարի-
քնի վրայով Տէրոջը ունեցած խո-
հրդները պիտի հաստատուին ,
Բարիքնի երկիրը անբնակ ամայու-
թիւն ընելու համար : Բարիքնի
30 զօրաւոր մարդիկները պատերազմե-
լին դադարեցան , բերդերու մէջ
ընտելեցան . ուժերն իր կողմաւ ,
կնիկներու պէս եղան . անոր բնա-
կարանները պղծեցին , անոր նիւրերը
կոտորեցան : Ստեղծողը սուր-
31 հանակի հանդիպելու , ու լուրերը
լուրերի հանդիպելու պիտի վազէ ,
Բարիքնի թաղաւորին պատմելու
համար թէ անոր քաղաքը մէկ
32 ծայրէն աւանուեցաւ , Եւ թէ անց-
քերը բռնուեցան , ու եղեղները
կրակով պղծեցան , և պատերազմա-
կան մարդիկները զարհուրեցան :
Բանդի զօրաց Տէրը Խաբայէլին
33 Եստուածը պայտէս կ'ըսէ . Բարի-
քնի սողիկը կալի պէս է , անոր
ձեռնուրու տառնէ . քիչ ատենէն
կորը անոր հոռնքին ժամանակը
պիտի գայ :
Բարիքնի Եստուածոյնստոր թա-
34 զաւորը զիս կերաւ , զիս ընտելն
ըրաւ , զիս պարագ ամանի պէս
ըրաւ , վեճակի պէս զիս կ'ընէ ,
իմ փափկութիւններէս իր փորը
կշտացուց , զիս դուրս նետեց :
Սիօնի բնակիչը պիտի ըսէ . Ենձի
35 ու իմ մարմնոյս եղած զրկանքը
Բարիքնի վրայ ըլլայ . ու Երու-
սաղէմ պիտի ըսէ . Եւ արիւնս
Բաղդէացոյ երկրին ընտելացը
վրայ ըլլայ : Ենոր համար Տէրը
36 պայտէս կ'ըսէ . Ե՛հա ես քու դա-
տիդ պաշտպան պիտի կայնիմ , ու
քեզի համար վիճակներ պիտի ըլ-
լամ , և անոր ծովը ցամաք պիտի
ընեմ , ու անոր աղբիւրը պիտի
չորցընեմ : Եւ Բարիքն աւ-
37 բալի դեղեր , չաղաներու բնա-
կարան , ու զարմանքի և սուրբու-
թեան պիտի ըլլայ , ու հոն մարդ
պիտի չընակի : Ենոր սուրբ ա-

- 39 Կանչուրուտեմ : Երբոր անոնք գի-
 տիւնէն անոնց կուտնը պի-
 տի ընեմ . ու զանոնք պիտի զի-
 նովընեմ , որպէս զի զուարթա-
 նան , և յախտնապան քունով
 40 Տէրբ : Օտնոնք սպանդանոցը
 պիտի ինկընեմ զառնուկներու պէս՝
 իւրեքերու պէս նոխազներու հետ :
 41 Եւ նպէս առնուեցաւ Սիսակ ,
 ու բոլոր երկրին պարծանքը բըռ-
 նուեցաւ . Բարիլոն Ինչպէս ա-
 լերակ եղաւ ազգերուն մէջ : Եւ ովք
 Բարիլոնին վրայ ելաւ , անոր ա-
 լիքներուն շատութենէն ծածկուե-
 43 յաւ : Եւ նոր քաղաքները աւերակ ,
 անծուր երկիր ու անապատ եղաւ .
 Եւ անանկ երկիր մը եղաւ , որ հոն
 մարդ մը չընակիր , ու անկէ մար-
 44 դու զատակ չանցնիր : Եւ Բա-
 րիլոնի մէջ Ինչքն այցելութիւն
 պիտի ընեմ , ու անոր բերնէն ա-
 նոր կլկածը պիտի հանեմ . ու մէյ-
 մին ալ ազգերը անոր պիտի չգի-
 մեն : Բարիլոնի պարիսպն ալ պի-
 45 տի փլէի : Եւ նոր մէջն ելէք , ի՞նչ
 իմ ժողովուրդս , և ամեն մարդ
 թող իր անձը աղատէ Տէրոջը սաս-
 տիկ բարկութենէն : Ու քլկայ
 որ երկրին մէջ լսուելու լուրն ձեր
 սիրտը թուլայ ու վախճաք , երբ-
 որ մէկ տարւոյն մէջ մէկ լուր մը ,
 և հետեւեալ տարւոյն մէջ մէկ ու-
 րիւ լուր մը զայ , ու երկրին մէջ
 բոնութիւն ըլլայ , և իշխան իշխա-
 նի դէմ քաջ ըլլայ :
 47 Եւ նոր համար ահա օրեր կու զան՝
 որ Բարիլոնի կուրքերուն այցելու-
 թիւն պիտի ընեմ . ու անոր բոլոր
 երկիրը ամբլոմ պիտի բլկայ . և
 անոր բոլոր սպաննուածները անոր
 48 մէջը պիտի իյնան : Ու երկինքը
 ու երկիրը և բոլոր անոնց մէջը
 եղածը Բարիլոնին վրայ պիտի ցըն-
 ծան , փան զի աւրոզները հիւ-
 սիսէն պիտի զան անոր կ'ըսէ Տէ-
 49 րը : Եւ նպէս որ Բարիլոն Իս-
 րայէլին սպաննուածները վար ձգեց ,
 այնպէս ալ Բարիլոնի մէջ բոլոր

- երկրին սպաննուածները պիտի իյ-
 նան : Ու վ սուրէ աղատուածներ՝ 50
 զացէք , մի կայիր . հետեւն Տէ-
 րը լիւնցէք , ու Երուսաղէմ ձեր
 միտքը թող զայ :
 * Եւ խառնիք լսելուս համար ա- 51
 մբարանք . ամբլոմ մի երեսը ծած-
 կեց , քանզի Տէրոջը տանը սրբա-
 րաններուն մէջ՝ օտարազգիներ մը
 52 զան կ'ըսէ Տէրը , որ անոր կու-
 րքերուն այցելութիւն պիտի ընեմ ,
 և անոր բոլոր երկրին մէջ վերադա-
 53 ներ պիտի հեծեն : Եւ Եւ Բարի-
 լոն մինչեւ երկինքը ելլէ , ու իր
 զօրութիւնը բարձրութեան մէջ
 հաստատէ , իմ կողմանէս աւրոզ-
 ներ պիտի զան անոր՝ կ'ըսէ Տէրը :
 Բարիլոնէն աղաղակի ձայն , ու 54
 Բաղդադոյ երկրէն մեծ կոտորա-
 ծի յայտնուի : Բանդի Տէրը 55
 Բարիլոնը կ'աւրէ , ու անոր մէջէն
 մեծ ձայնը կը խաղանէ . որով-
 հետեւ անոնք ալիքները շատ ճու-
 րերու պէս կը զոռնեն , և անոնց
 56 ձայնը աղմուկեց կ'ըսէ : Բան-
 զի անոր վրայ՝ Բարիլոնին վրայ
 աւրոզ մը եկաւ , ու անոր զօրա-
 ւորները առնուեցան , անոնց ա-
 ղիկները կոտորեցան . քանզի Տէրը
 հատուցիւ Բատուած է , անշուշտ
 հատուցում պիտի ընէ : Եւ անոր 57
 իշխանները ու խնամունները , կու-
 տակաւները ու նախարարները , և
 զօրաւոր մարդիկները պիտի զինով-
 ցընեմ . ու անոնք յախտնապան
 քունով պիտի քնանան , ու պիտի
 չարթընան կ'ըսէ ան Թաղաւորը՝
 որուն անունը Օթայ Տէր է :
 Օթայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Բա- 58
 րիլոնին լայն պարիսպները բոլորու-
 վին պիտի փլին , ու անոր բարձր
 դռները կրակով պիտի այրին . և
 ժողովուրդները պարապ տեղը , ու
 ազգերը կրակի համար պիտի ա-
 խառնեն ու յոգնեն :
 Եւ խօսքն է որ Երեւոյ մարդա- 59
 ընէ պատուիրեց Մատաիայի որդւոյն
 Եւրիայի որդւոյն Սարայիային ,
 երբոր անկիւյ Հուդայի Սեդեկիա
 թաղաւորին կողմանէ անոր թա-

գաւորութեանը շորորդ տարին
 60 Բարիլուն գնաց . ու Սարայիս
 գլխաւոր սենեկապան էր : Աւան
 զի Լընֆա Բարիլունին վրայ զայու-
 ստին չարիքները մէկ զըրի մը մէջ
 գրեց , այնչէս աւ բոլոր խօսքերը
 որ Բարիլունի դէմ գրուած են :
 61 Ու Լընֆա Սարայիսին ըսաւ ,
 Լըրոր Բարիլուն երթաւ , նայէ որ
 62 կարգաւ աւ բոլոր խօսքերը , Ու-
 ըսաւ : Ո՛ւ Տէր՝ դուն աւ տեղոյս
 համար ըսիր որ զանիկայ պիտի աւ-
 րես , ու մարդէ մինչեւ անասուն ա-
 նոր մէջ ընտելիլ պիտի չըլլայ :
 63 հապա յաւտնեակսն ամայութիւն
 պիտի ըլլայ : Ու երբոր աւ գիրքը
 կարդալը ըմբոյնես , անոր վրայ
 64 քար մը կապես ու զանիկայ Լը-
 լաւի մէջ նետես , Ու ըսես ,
 Լըրայես պիտի ընկղմի Բարիլունը ,
 ու Բեյնէ ալ պիտի չկանգնի , իմ
 անոր վրայ բերելու չարիքներուս
 պատճառաւ . և անոնք պիտի
 յոգնին :

Լընֆային խօսքերը մինչեւ հոս են :

ԳԼ՝ ԾԽ

1 Սեղեկիս քանու մէկ տարեկան էր
 երբոր թագաւոր եղաւ , ու Լը-
 ռուսադէմի մէջ տանու մէկ տարի
 թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր
 մըը անունը Լըմաղ էր . ու
 Լընայի Լընֆային աղջիկն էր :
 2 Լը անիկայ Յոգիսիմին բոլոր ըրա-
 ծին պէս Տէրօնը առնէր չարու-
 3 թիւն ըրաւ : Բանդի Տէրօնը
 բարկութիւնը Լըրուսադէմին ու
 Յոգիսիմին վրայ էր , մինչեւ որ զա-
 նոնք իր երեսնէ ձգէ . անոր համար
 Սեղեկիս Բարիլունի թագաւորէն
 ապառամբեցաւ :
 4 Ու եղաւ որ անոր թագաւորու-
 թեանը իններորդ տարին տասնե-
 րորդ ամիսը ամսուն տասներորդ
 օրը Բարիլունի Կարուղոգոստոր
 թագաւորը իր բոլոր զորովը Լը-
 ռուսադէմի վրայ եկաւ , ու անոր
 զինանք բանակեցաւ , և անոր դէմ
 չորքանակի պատնէշներ շինեցին :
 5 Ու մինչեւ Սեղեկիս թագաւորին
 մտաւանդորդ տարին քաղաքը

պաշարման մէջ էր : Լը շորորդ 6
 ամսուն մէջ՝ ամսուն իննին քաղա-
 քին մէջ սաստիկ սով կար , ու
 երկրին ժողովուրդը հայ չունէր :
 Լը քաղաքին պարիսպը ճեղդուե- 7
 ցաւ , ու բոլոր պատերազմողները
 փախան , և զինքով թագաւորի
 պարտեցին քովը եղող երկու պա-
 րսպին մէջի դռնը ճամբայով քա-
 ղաքն ելան . ու Քաղէկայիք քա-
 ղաքին բոլորտիքը կեցեր էին . ու
 անոնք զաշար ճամբայէն դացին :
 Լը Քաղէկայեց զօրքը թագաւո- 8
 րին ետէն ինկան , ու Լըրիովի
 զաշարուն մէջը Սեղեկիային հա-
 սան . և անոր բոլոր զօրքը անոր
 քովն ցրուեցաւ . Ու թագաւորը 9
 բռնեցին , ու զանիկայ Բարիլունի
 թագաւորին Ուրդա տարին Լըմա-
 թի երկրին մէջ . և անոր դատաւ-
 տանը տեսաւ : Ու Բարիլունի թա- 10
 գաւորը Սեղեկիային տղաքները ա-
 նոր աշխարհուն առնէր մորթեց .
 Հիւղայի բոլոր իշխաններն ալ
 Ուրդայի մէջ մորթեց . Լը Սե- 11
 ղեկիային աշխարհ կուրացուց , ու
 զանիկայ շղթաներով կապեց , և
 Բարիլունի թագաւորը զանիկայ
 Բարիլուն տարաւ , ու զանիկայ
 մինչեւ իր մահուն օրը բանտի մէջ
 պահեց :

Լը Բարիլունի թագաւոր՝ Կա- 12
 բուղոգոստոր թագաւորին տան-
 ու իններորդ տարին հինգերորդ ա-
 միսը՝ ամսուն տասնին Բարիլունի
 թագաւորին առնէր կայնող Կա-
 բուղարդան զահապետը Լըրուսա-
 դէմի մէջ մտաւ . Ու Տէրօնը տու- 13
 նը և թագաւորին տունը պրկեց .
 ու Լըրուսադէմին բոլոր տունները ,
 ու ամէն մեծ տունները կրակով
 պրկեց : Լը զահապետին հետը 14
 եղող Քաղէկայեց բոլոր զօրքերը
 Լըրուսադէմին բոլոր շրջակայ պա-
 ըիսպները փլուցին : Ու ժողո- 15
 վուրդին աղաւտեղին , և քաղաքին
 մէջը մնացած ժողովուրդին մնա-
 ցորդը , ու Բարիլունի թագաւորին
 կնոջ փախստականները , ու մնա-
 ցած բազմութիւնը Կարուղարդան
 զահապետը գերի տարաւ : Լը 16

ՈՂԻՔ ԵՐԵՄԻԱ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ինչպէս առանձին կը նստի բազմամարդ քաղաքը . աղցերուն մէջ մեծ եղողը որբեւորի պէս եղաւ , գաւառներուն մէջ իշխանուհի եղողը հարկատու եղաւ :
- 2 Գիշերը անդադար կու լայ , ու իր արցունքները իր այտերուն վրայ են . անոր բոլոր սիրելիներէն անոր մխիթարութիւն տուող չկայ . անոր բոլոր բարեկամները անոր նկնդութիւն ըրին , անոր թշնամի եղան :
- 3 Հնուդա տառապանաց ե խիստ ծառայութեան համար դերի քըջուեցաւ . հեթանոսներուն մէջը կը բնակի , հանդստութիւն չցտներ . անոր բոլոր հալածիչները անոր նկնդութեանցը մէջ անոր վրայ հասան :
- 4 Սիօնին ճամբաները սուղ կը բռնեն , հոռոխաւոր տօներուն եկողներ չըլլալուն համար . անոր բոլոր դռները ամացալած են , անոր քահանաները կը հեծնեն . անոր կոյսերը կը տրամփն , ու ինքը դառնութեան մէջ է :
- 5 Ենոր նեղիչները իշխան եղան , անոր թշնամիները յաջողութիւն գտան , վասն զի Տէրը զանկից տրոմուութեան մատնեց՝ անոր շատ յանցանքներուն համար . անոր պըզտիկ տղաքը թշնամիին առջեւէն դէրի գացին :
- 6 Եւ Սիօնի աղքիկէն իր բոլոր վայելքութիւնը գնաց . անոր իշխանները ճարակ չցտնող եղինքուններու պէս եղան , ու հալածողին առջեւէն առանց ուժի կ'երթան :
- 7 Երրուսաղէմ իր տառապանաց ու թշուառութեան օրերը իր սուսքուց ունեցած բոլոր ցանկալի բաները յիշեց , երբոր իր ժողովուրդը թշնամիին ձեռք ինկաւ , ու իրեն օգնութիւն ընող չեղաւ . թըշնամիները զանկից տեսան . ու ա-

նոր կործանմանը վրայ խնդացին :

Երրուսաղէմ ծանր միղք դործեց , անոր համար պիղծ սեպուեցաւ . զանկից ամէն պատուողները զանկից անարգեցին , վասն զի անոր մերկութիւնը տեսան . անկից ալ հառաչեց ու ետ դարձաւ :

Ենոր պղծութիւնը իր քղանդներուն վրայ է , անկից իր վախճանը չիշեց , ու զարմանալի կերպով մը նուաստացաւ . անկից մխիթարիչ չունի : Ո՛վ Տէր՝ իմ տառապանքիս նայէ՛ , վասն զի թըշնամիին հպարտացաւ :

Ենոր բոլոր ցանկալի բաներուն՝ թշնամին ձեռք երկընդուց . քանզի հեթանոսները տեսաւ . որ իր սըրբաբանին մէջը մտան , որոնց համար դուն պատուիրք եիր որ անոնք քու ժողովքիդ մէջը չմտնեն :

Ենոր բոլոր ժողովուրդը հաց փնտռելէն հառաչեց . իրենց հողին ուժովքներէն համար՝ իրենց ցանկալի բաները կերակուրի փոխարէն տուին . տես ո՞վ Տէր , ու նայէ՛ , վասն զի անարգուեցայ :

Երգեօք հոգ չէք ըներ , ո՞վ բոլոր ճամբայէ անցնողներ . նայեցէք ու տեսէք , թէ արեօք իմ ցաւիս պէս ցաւ կսոյ , որ իմ վրաս եկաւ . վասն զի Տէրը իսնեղեց իր սաստիկ բարկութեան օրը .

Բարձրէն իմ ոսկորներուն կը բակ խրկեց , որ անոնց տիրեց . ոտներուն ցանց տարածեց Է զիս ետ դարձուց . զիս ամպի ըրաւ , ու բոլոր օրը զի մարած խաւաց :

Իմ յանցանքներուն լուծը անոր ձեռքով կապուեցաւ . անոնք միացան ու իմ պարանոցիս վրայ ելան . իմ ոյժս կտրեց , Տէրը զիս անանկ ձեռքերու մատնեց , որ անոնց չեմ կրնար աղաթիլ :

Տէրը իմ մէջ իմ բոլոր զօրաւորներս անարգեց . իմ երիտասարդներս կտորեկու համար իմ վերաս ժողովք կանեց . Տէրը Յու-

դայի կոյս աղջիկը Զեանի մէջ կրնայ :

16 Ետնայ համար կու լամ , աչքերս աչքերս արցունք կ'իջեցնեն , վասն զի քնձմէ հեռացաւ միտքարիւն , որ իմ հոգիս պիտի նորոգէր : Իմ տղարս նուազեցան : Վասն զի թըն-նամին զօրացաւ :

17 Սին իր ձեռքերը տարածեց . անոր միտքարութիւն տուող չը-կայ : Տէրը Հակորին համար հը-րամայեց , որ անոր թշնամիները զանիկայ չընպատեն : Երուսաղէմ անոնց մէջ դաշտանաւոր կնիան պէս եղաւ :

18 Տէրը արդար է , վասն զի անոր հրամանին ապատամբ եղայ . հիմա ո՞վ բոլոր ժողովուրդներ՝ մոխի ը-րէք , ու իմ ցաւս տեսէք : Իմ կոյսերս ու երիտասարդներս գերու-թեան զայցին :

19 Իմ սիրականներս կանչեցի . ա-նոնք զիս խորեցին . իմ քահա-նաներս ու ծերերս քաղաքին մէջ հոգիսին աւանդեցին , երբոր ի-րենց համար կերակուր կը փնտռէին , իրենց հոգին ուժովքնելու համար :

20 Ո՞վ Տէր նայէ , վասն զի նեղե-ցայ , աղիքներս խոռվեցան , սիրտս ներսի դիս տակնուփայ է , վասն զի խիտ շատ ապատմեցայ . դուրսէն սուրը զի կը զրկէ , ու ներսը մահ կայ :

21 Իմ հառաչանքս լսեցին , Բայց քնձի միտքարութիւն տուող չը-կայ : Իմ բոլոր թշնամիներս իմ թշուառութիւնս լսելով ուրախա-ցան , վասն զի դուռ ըրիր — Բայց կանչած օրդ պիտի բերես , ու ա-նոնք քնձի պէս պիտի ըլլան :

22 Ետնայ բոլոր շարութիւնը թող-քու առջեւ Հասնի . և անոնց ան-պէս ըրէ , ինչպէս որ քնձի ըրիր իմ բոլոր լանցանքներուս համար : Վասն զի իմ հեծուութիւններս շատ են , ու իմ սիրտս նուազած է :

ՊԼ . Բ

1 Ինչպէս Տէրը իր բարկութեամբը խաւարով ծածկեց Սիւնին աղ-ջիկը . Իսրայէլին փառքը երկնքէն

վար նետեց , ու իր բարկութեան օրը իր ոտքերուն պատուանդանը չեղեց :

Տէրը առանց խնայելու Հակորին բոլոր բնակարանները կրկն : Հեռ-դայի աղջկանը ամբողջներ իր բար-կութեամբը փրկուց . հիմապատակ բռաւ , թաղաւորութիւնը ու անոր իշխանները պղծեց :

Սաստիկ բարկութեամբ Իսրայէ-լին բոլոր եղջիրը փռեց . անոր աջ ձեռքը թշնամիին երեսն ետ դար-ձուց , և Հակորին մէջ կրակի բոցի պէս բռնկեցաւ , որ անոր բոլոր-տիքը կերաւ :

Իր աղիւղը թշնամիի պէս լարեց , իր աջ ձեռքովը հակառակորդի պէս կեցաւ , և բոլոր աչքի հաճոյ եղող-ները մեռցուց : Իր բարկութիւնը կրակի պէս թափեց Սիւնի աղջկանը խորանին մէջ :

Տէրը թշնամիի պէս եղաւ , Իս-րայէլը կրկն , անոր բոլոր պաշտո-նները կրկն . անոր ամբողջները կը-ծանեց , և Հոգիայի աղջկանը մէջ ողոր ու կոծեց շառցուց :

Ետն հիւզը պարտկեց Հիւզէ պէս բռնութեամբ կործանեց , անոր ժո-ղովասեղեն աւրեց : Տէրը Սիւնի մէջ հանգիստ տուց ու շարաթը մոռցուց : Եւ իր սաստիկ բարկու-թեամբը թաղաւորը ու քահանան անարգեց :

Տէրը իր սեղանը մերժեց — իր սրբարանէն զղուեցաւ . անոր պա-լատներուն պարիպները թշնամիին ձեռքը մատնեց . անոնք Տէրոջ տա-նը մէջ հանգիստ տուին օրուան պէս ձայն տուին :

Տէրը խորհեցաւ Սիւնի աղջկանը պարիպով աւրել . լարը քանց , իր ձեռքը կործանեցնէ ետ չգարծուց . պատնէշն ու պարսպին սուգ բռնեց տուաւ , անոնք միկտեղ արտմու-թեան մէջ են :

Ետն դռները գետնը անցան , անոր նիւղերը աւրեց ու կտրեց . անոր թաղաւորը ու իշխանները աղգայ մէջ են . օրէնք չկայ , անոր մարդարէններս ալ Տէրոջմէ տեսիլք չեն դաներ :

10 Սիւնի աղջկանը ծերերը գետնի վրայ նստած լուռ կը կնան . ի-րենց զիտուն վրայ հող գրին , քու-նէր հազան : Երուսաղէմի կոյսերը գլուխին գետնին ինչոյցին :

11 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բեկ-մանը համար աչքերս արցունք Բ-իւն աւրեցան , աղիքներս խոռվե-ցան , լեարդս գետնին թափեցաւ . վասն զի տղաքները ու կաթնկրնն-րը քաղաքին հրապարակներուն մէջ կը մարին :

12 Ետնք իրենց մայրերուն կ'ըսեն . Խիւր է ցորեն ու գինի , երբոր վե-րաւորուածներու պէս կը մարին քաղաքին հրապարակներուն մէջ , — երբոր իրենց հոգին կ'աւանդեն իրենց մայրերուն գրկացը մէջ :

13 Քեզի ի՞նչ բան վայելութիւն բերեմ . քեզի ի՞նչ օրինակ բե-րեմ . ո՞վ Երուսաղէմի աղջիկ . քեզ միտքարելու համար քեզի ի՞նչ նմանութիւն բերեմ . ո՞վ Սիւ-նի կոյս աղջիկ . քանզի քու խը-րամանութիւնդ ծովու չափ մեծ է . ո՞վ կրնայ քեզ բժշկել :

14 Քու մարդարէններդ քեզի համար սնտոի ու յիմարական տեսիլքներ տեսան , և քու անօրէնութիւնդ Բիւ-ն չարտնեցին , որ քու գերու-թիւնդ ետ դարձնեն . հապա քե-զի համար սնտոի տեսիլքներ ու մարդութիւններ տեսան :

15 Խոյր ճամբայէ անցնողները քե-զի համար ծափ վարկին , և սուր-լով զլուխին շարժեցին Երուսա-ղէմին աղջկանը համար , — Եւ քե-զի մէջ ան քաղաքը որ Վերեցելու-թեան կատարելութիւն — Իո-ւր երկրին ուրախութիւնը կ'ը-սուէր :

16 Քու բոլոր թշնամիներդ իրենց բերանը քու վրայ բացին . և սու-լ լուխն աղիւղեցին ու լսին : Եւ ան քաղաքը որ Վերեցելու-թեան կատարելութիւն — Իո-ւր երկրին ուրախութիւնը կ'ը-սուէր :

17 Տէրը իր խորհածը կատարեց , առջի օրերէն պատուիրած խօսքը 'ի զօրծ գրաւ . փրկուց ու շինեց : Եւ թշնամին քու վրայ ուրախա-

ցուց , քու թշնամիներուդ եղջիրը բարձրացուց :

Ետնք սիրտը Տէրոջ աղաղակեց . ո՞վ Սիւնի աղջկանը պարիպով ցո-րիկ ու գիւնը հեղեղի պէս արցունք թափէ . քեզի հանգիստ մի տար , աչքիդ բիրը չըպարի :

18 Եւնք , գիւնքով աղաղակէ Գ- 19 Եւնք — պահեցուց սկիւղը . քու սիրտդ Լուրի պէս թափէ Տէրոջ կրկնէն առջեւ . ձեռքերդ զեպ 'ի անձր վերցուր քու տղայ հոգիւն-րուն համար , որոնք ամեն փողոցնե-րուն զլուխը անօթու թեւեւ կը մա-րին :

20 Տես ո՞վ Տէր , ու նայէ . որոնք այսպէս ըրիր . միթէ կանայք իրենց պտուղը իրենց զրկած տղաքները ուտեն . քահանան ու մարդարէն Տէրոջ սրբարանին մէջ պաւն-նուին :

21 Տղան ու ծերը փողոցներու մէջ զետնի վրայ պատկեցան , իմ կոյ-սերս ու երիտասարդներս սուրէն ինկան . քու բարկութեամբ օրը զանձն մոռցուցիր , մորթեցիր ու շինեցիցիր :

22 Վա՛ն կողմէն իմ վախերս հան-տուր տոնի օրուան պէս կանչեցիր , ու Տէրոջ բարկութեան օրը մեա-ցորդ կամ ազատուած շինեց : Իմ գրկածներս ու մեծոյցածներս իմ թշնամիս հայցուց :

ՊԼ . Գ

1 Եւ ան մարդն եմ , որ տառապանք տեսայ անոր բարկութեանը դա-ւազանով :

2 Օխ տարաւ խաւարի մէջ պը-տընցուց , և ո՞չ թէ լցիր մէջ :

3 Եւ քնձի գեմ դարձաւ , ամէն օր իր ձեռքը 'ի վրայ դարձուց : Իմ մարմինս ու մորթիս մաշեց .

4 ոսկորներս կոտորեց : Ինձի գեմ պարտէ՛նք չինեց , և զիս դառնութեամբ ու նեղութեամբ չընպատեց :

5 Օխ մութ տեղուանք նստեցուց շատոնցմէ մեռածներուն պէս :

6 Իմ բոլորսիքս ցանգ քաշեց , ու

- չեմ կրնար դուրս ելլել . իմ շղթա-
ներս ծանրացուց :
- 8 Մինչև անգամ աղաղակած ու
կանգնած աստեղն , անիկայ իմ ա-
ղօթքս մերժեց :
- 9 Իմ ճամբաներս անառակ թափե-
րով շրջապատեց : իմ շաւիղներս
ծոկեց :
- 10 Ենիկայ ինձի դարանակալ արջու-
ղէն , ու ծածուկ տեղուանք պո-
հո՞ւրդէ՞ առիւծի պէս եղաւ :
- 11 Իմ ճամբաներս խոտորցուց , և
զիս պատտուեց , զիս ամայի բրաւ :
- 12 Իր աղիղը լարեց , ու զիս նետի
նպատակի պէս կայնեցուց :
- 13 Իր նետերը երկամուկներուս
մէջը խօթեց :
- 14 Իմ բոլոր ժողովուրդիս ծաղը
եղաց , ու բոլոր օրը անոնց երգը :
- 15 Եւ զիս դառնութիւններով կը շ-
տացուց , զիս օշինդրով զինով-
ցուց :
- 16 Կաւս ակռաներս խիճերով կտա-
տեց , զիս մոխիրով ծածկեց :
- 17 Եւ յայնչ իմ հոգիս խաղաղութե-
նէ հեռացուցիր , բարիքը մոռցայ :
- 18 Ու ըսի , Արորուեցաւ իմ դրօշ-
միսն , և իմ անկախութիւնս Տե-
րօյմ :
- 19 Հիշէ՛ իմ տառապանքս ու թը-
շուառութիւնս , օշինդրը ու դառ-
նութիւնը :
- 20 Իմ հոգիս միշտ կը յիշէ զ-
նետ , ու իմ ներսի դիս կը նուա-
սանայ :
- 21 Եսիկայ միտքս կը բերեմ , անոր
համար յոյս կ'ունենամ :
- 22 Տերօջը ողորմութիւններէն է որ
չհատանք , վասն զի անոր զթու-
թիւնը չպակիւցեալ :
- 23 Ենոնք ամէն առտու կը նորո-
գուին . բու ճշմարտութիւնդ մեծ է :
- 24 Իմ հոգիս բաւալ , Տէրը իմ բա-
ժինս է , աս պատճառով անոր պի-
տի յուսամ :
- 25 Տէրը բարի է իրեն սալաւնող-
ներուն . ու զինքը փնտռող հոգիին :
- 26 Տերօջը փրկութեանը սպասեւր ու
լուծութեանը յուսալը աղէկ է :
- 27 Մղէկ է մարդուս , որ իր երի-
տասարդութեան ատենը լուծը կրէ :

- Եւ անձին կը նախ ու լուս կը կե- 28
նայ , քանզի լուսնի վրան գրուեցաւ :
- Իր բերանը հոգին կու տայ , և 29
եւել թէ Գառնէ յոյս կայ :
- Իր ծնօրը զանիկայ զարնողին կու 30
տայ , ու նախաամբողջ կը կշա-
նայ :
- Իսկ Տէրը յաւիտեան շմբո՛ւր 31
վասն զի թէ և . յաւ կու տայ , իր 32
ողորմութեանը շատութիւնովը զը-
թութիւնն ալ կ'ընէ :
- Վասնզի իր կամքովը նեղութիւն 33
չտար , ու մարդու որդիները չը-
տրամեցընէր :
- Երկրիս բոլոր բանտարկեալները 34
տոկի տակ ճղմելը ,
- Խարճելոյն առջևը մարդու մը 35
իրաւունքը ծոկել ,
- Մարդու մը իր դատին մէջ ա- 36
նիրաւութիւն ընելը Տէրօջը հա-
ճելի է :
- Ո՛վ է անիկայ որ կը խօսի ու 37
անը Եւրօ կը կատարուի , Իսկ որ
Տէրը հրամայած է :
- Մի՞թէ բարիքը ու չարիքը Խարճ 38
բնշխն բերանէ չէ՞նք :
- Եսրդը մարդը ինչո՞ւ տրտունջ 39
ընէ , մարդը իր մեղքերուն պատիժին
համար :
- Մեր ճամբաները քննէր ու փոր- 40
անք , և Տէրօջը դառնանք :
- Մեր սիրտերը Դէր ձեռքերուն 41
հետ երկները Եւր Կատուծոյն վեր-
ցընէր :
- Մենք յանցանք ըրինք ու ասպ- 42
տամբեցանք , դուս թողութիւնն չը-
տուիր :
- Խարկութեամբ ծածկեցիր Կու Եւ 43
Եւրօ ու մեղ հալածեցիր , մեռ-
ցուցիր ու չկնայեցիր :
- Վեղ ամպով ծածկեցիր , որ Դէ 44
աղօթքը չանցնի :
- Մեղ ժողովուրդներուն մէջտեղը 45
խոտան ու անարդ ըրիր :
- Մեր բոլոր թշնամիները մեղէ 46
դէմ բերանին լացիր են :
- Մեր վրայ վախ ու գուր , աւեւ 47
բու՛մ ու կոտորած եկաւ :
- Իմ ժողովուրդիս աղէկանը բեկ- 48
մանը համար աչքես ըւրի հեղեղներ
կ'իջնեն :

- 49 Իմ աչքս անդադար աչքաւ կը
թափէ , ու բնաւ հանգստութիւն
պիտի չունենայ :
- 50 Մինչև որ Տէրը երկինքէն նայի
ու տեսնէ :
- 51 Իմ քաղաքիս բոլոր աղէկներուն
համար աչքս հոգեւոր նեղութիւն
կու տայ :
- 52 Իմ թշնամիներս գուր տեղը ան-
դադար զիս ճնշողիկի պէս կ'որ-
սան :
- 53 Իմ կեանքս գուրի մէջ կտրեցին ,
վրաս քար նետեցին :
- 54 Եւրօ բերը զիս վեր բարձրա-
ցան . ըսի թէ Եւր կտրեցայ :
- 55 Խորունկ գուրէն քու անունդ
կանչեցի՛ ձ՛վ Տէր :
- 56 Իմ ձայնս լսեցիր . իմ հասա-
լանքիս ու աղաղակիս բու ակամեց-
մի՛ր զոյգի :
- 57 Վեղի կանգած օրս մտեցար . Եւ-
սիր թէ Մի վախնար :
- 58 Իմ հոգեւոր դատը վարեցիր , ձ՛վ
Տէր , իմ կեանքս ազատեցիր :
- 59 Ո՛վ Տէր՝ ինձի եղած զբանքը
տեսար . իմ իրաւունքս պաշտ-
պանէ :
- 60 Ենոնք բոլոր վեժխնդրութիւնը՝
անոնց ինձի դէմ ունեցած բոլոր
գիտաւորութիւնները տեսար :
- 61 Ենոնք նախաամբողջ լսեցիր՝ ձ՛վ
Տէր , անոնց ինձի դէմ ունեցած
բոլոր գիտաւորութիւնները :
- 62 Իմ վրաս ելլողներուն շթութեւր-
ները ու ամէն օր ինձի դէմ անոնց
Եւրօնք շարքները :
- 63 Ենոնք նստելուն ու կլկլուն նայէ .
ես անոնց երգն եմ :
- 64 Ո՛վ Տէր՝ անոնց հատուցում պի-
տի ընես իրենց ձեռնալը գործը-
րուն համեմատ :
- 65 Ենոնք սրտի թմրութիւն պիտի
տաս , բու անէծքը պիտի Կու ա-
նոնց :
- 66 Խարկութեամբ պիտի հալածես
զանոնք , ու Տէրօջը երկինքներուն
տակէն բնաճի՞նք պիտի ընես :

ՊԵՐՈՒՆ Գ

- 1 Ոսկին ի՞նչպէս իր գոյնը կորսն-
ցուց , ու մարդու ոսկին փո-

- խուեցաւ . սրբաբանին քարերը
ամէն փողոցներուն զլուխը թա-
փուեցան :
- Սիւնի պատուական տղաքները 2
որոնք ընտիր ոսկիի հաւատար էին ,
ի՛նչպէս բրուտի ձեռքով շնուած
խնկեղէն ամաններու պէս սկսուե-
ցան :
- Սիւնաքները անգամ ծիծերին 3
կը հանեն . իրենց լախտներուն
կաթ կու տան . իմ ժողովուրդիս
աղէկը անապատի ջայլամանց պէս
անգութ եղաւ :
- Սաթներին լեզուն ծարաւու 4
թննէն իր քմայը փակաւ . աղա-
ները հայ ուղեցին , բայց անոնց
ջարդող չկար :
- Մեղի կերակուրներ ուտողն 5
ըր փողոցներուն մէջը յուսա-
կոտուր մնացին . կարմիր հագնա-
նէրով մեծցողները աղանդներ
զրկեցին :
- Եւ իմ ժողովուրդիս աղէկանը 6
անօրէնութիւնը Սողոմոն մեղքէն
մեծ եղաւ . որ ան մէկ վայրկեանի
մէջ տախտակայ եղաւ , առանց
Դէր . Եւ ձեռքերը անոր դպեղաւ :
- Ենոնք աղանդները ձեռնէն 7
մարմնը կաթէն ձեռնակ էին . անոնց
մարմնը յաղկներէն կարմիր
էր , անոնց կերպարանքը շափաղայի
լէ Դէր :
- Ենոնք զէմքը անօրէն աւելի 8
սեւ եղաւ , ու փողոցներուն մէջը չէն
ճանցուր . անոնց մօրթը իրենց
ոսկորներուն փակաւ . շրջաւ ու
փայտի պէս եղաւ :
- Սուրբ մուսանները անօրէնութեւ 9
նէ մեռաներէն երջանիկ էին ,
վասն զի անոնք աղարակի արդեան-
քը պակասութիւնէն մաշեցան ու մե-
ռան :
- Ողորմած կնիքներուն ձեռքերը 10
իրենց տղաքը երկեցին , իմ ժող-
վուրդիս աղէկանը կոտորածին ա-
նոնք անոնց կերակուր եղան :
- Տէրը իր սրտմտութիւնը կատա- 11
րեց , իր սատակի բարկութիւնը
թափեց . և Սիւնի մէջ կրակ բը-
ռնեցուց , որ անոր հիմքը կե-
րաւ :

- 12 Երկրի թագաւորները ու աշխարհի բոլոր բնակիչները չհաւատացին ինչ հակառակորդը ու թըշնամին լըրուսաւմի դռներէն պիտի մտնէ :
- 13 Ընտր մարդարեւներուն մեղքերէն , անոր քահանաներուն անօրէնութիւններէն՝ որոնք անոր մէջտեղը արդարեւներուն արիւնը թափեցին ,
- 14 Փողոցներուն մէջ կոյրերու պէտատանդական պտուեցան . արիւնով պղծուեցան . այնպէս որ մարդ մը կարող չէր անոնց զգեստներուն դպչելու :
- 15 Ընտեղ կը կանչէին , Լէտ քաղաքէն , Բէտ քաղաքէն , Ետ քաղաքէն , մի՛ դպչէք . անոնք փախան ու ասդին անդին պտուեցան . ազգերուն մէջ ըսուեցաւ , Ընտր մէյմըն ալ հոռ չընալին :
- 16 Տերօք բարկութիւնը ցրուեց զանոնք , անոնց մէյմըն ալ շնայիր . քահանայից երեսին պատիւ չըրին , ծերերուն զթու թիւն չըրին :
- 17 Սեղե ըսաւ՝ օգնութեանը համար պարապ տեղը մինչեւ հիմա աշխարհիս մնալեցան . դիտելով ըսպասեցինք առաջ ազգի մը՝ որ չէր կրնար Բէտ ազատել :
- 18 Սեր քայլերը կ'որսան , որ մեր փողոցներուն մէջ չպտուիր . մեր վախճանը մօտեցաւ , մեր օրերը լեցուեցան , յիշաւի մեր վախճանը հասաւ :
- 19 Սեղ հալածողները երկնքի արծիւներէն արագընթաց եղան , մեղ լոռներու վրայ սաստիկ հալածեցին , անապատի մէջ մեզի համար դարանաւորու եղան :
- 20 Սեր ռնգացը շունք՝ Տերօք օծեալք՝ անոնց որդայրներուն մէջը բռնուեցաւ , որուն համար մնալ կ'ըսէինք , Եզգերուն մէջ անոր հոգիներէն տակը պիտի ապրինք :
- 21 Հնծան և ուրախ եղիք՝ Բէտ Լըդովմի աղջիկ , որ շուս երկրին մէջ կը բնակիս . քեզի ալ պիտի անցնի բաժակը . պիտի գինոջան ու ինքզինքդ պիտի մերկացնես :
- 22 Քու անօրէնութիւնդ վերջացաւ :

Բէտ Լըդովմի աղջիկ , քեզ մէյմըն ալ գերի պիտի չես . քու անօրէնութեանդ սցեղութիւն պիտի ընէ՝ Բէտ Լըդովմի աղջիկ , քու մեղքերդ պիտի յայտնէ :

ԳԼ . Ե

- Սեղ եղածը լիւն՝ Բէտ Տեր , շառ լի՛ ու մեր նախատիրք տես :
- Սեր ժառանգութիւնը ստարեւուն անցաւ , մեր տունները՝ ատարազգայնեցան :
- Շայր չունեցող որբեր եղանք , մեր մայրերը որբն արիւնքու պէս են :
- Սեր ճուրը ստակով խմեցինք , մեր փայտը գնով կու գայ :
- Եւ ըսէ մեր պարանոցին վրայ ըսէ՛ ճալածուեցանք , կ'աշխատինք ու հանգստութիւն չունինք :
- Շայրով կշտանալու համար ԳԼԻ Ի Լըկալտոսս Ստորեստան ձեռք երկընցուցինք :
- Սեր հայրերը մեզ գործեցին և չկան , ու անոնց անօրէնութիւններուն պատճառով մնալ կը կրնաք :
- Շառաներ տիրեցին մեր վրայ , անոնց ձեռքէն Բէտ ազատող չկայ :
- Մնապատի սուրին երեսն՝ մեր հայր մեր կեանքին վտանգովը ձեռք բերինք :
- Սովին սաստկութեանը պատճառաւ մեր մորթիք փուռի պէս սեղացաւ :
- Սինինքը Սիսի մէջ խայտաւորուեցին , ու կոյսերը Հնուդայի քաղաքներուն մէջ :
- Իշխանները անոնց ձեռքովը կախուեցան . ծերոց երեսին պատիւ չըրին :
- Լըրիտասարգները երկանաբար 13 վերցուցին , ու տղաքը փայտի տակ ինկան :
- Շտերը զաղարեցան դուռը 14 նստիլն , ու երիտասարդները իրենց երաժշտութիւնէն :
- Սեր սրտին ուրախութիւնը դաշարեցաւ , մեր կաքաւելը սուգի փոխուեցաւ :
- Սեր մեղին թագը ինկաւ . հիւսմա փայ մեզի , վասն զի մեզ գործեցինք :

- 17 Ետը համար մեր սիրտը նուազած է, աստույ պատճառաւ աշխարհիս խաւարեցան՝
- 18 Սիւն լեռանը պատճառաւ որ ամայի եղաւ. անոր վրայ աղուէսներ կը պուրտին :
- 19 'Դուն ո՞վ Տէր՝ յաւիտեան կը մնաս . բու աթոռդ դարէ 'ի դար ինչ տէր :

- Եւ ինչո՞ւ համար յաւիտեան մեզ կը մոռնաս, — երկար ժամանակ մեզ կը թողուս :
- 'Կեզէ դարձուր մեզ ո՞վ Տէր, 21 ու դառնանք . մեր օրերը առջինիս պէս նորոգէ :
- Սակայն դուն բոլորովին մեզ 22 մերժեցիր, մեր վրայ խիստ չափաւորեցար :

ՄԵՐ ԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԵՅԵԿԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ու եղաւ որ երեսներդ տարին՝ չորրորդ տարի, ամուսն հինգին՝ երրորդ եւ գերիներուն մէջը 'Քորար գետին քովն էի, երկինքը բայուցաւ, ու Եստուճոյ տեսիլները տեսայ : Եւ ամուսն հինգերորդ օրը այսինքն Հոփարին թաղաւորին գերութեանը հինգերորդ տարին :
- 3 'Բաղդէացոյց երկրին մէջ՝ 'Քորար գետին քովը 'Կուգիի որդւոյն իշակէիլ քահանային յայտնապէս Տէրունք խօսքը եղաւ, և հոն անոր վրայ Տէրոջը ձեռքը եղաւ :
- 4 Ու տեսայ որ ահա հիւսիսային կողմէն մորկայից հով՝ մեծ ամպ ու բռնկած կրակ կու գար, որուն բոլորտիքը պայծառութիւն կար, ու մէջտեղէն՝ կրակին մէջէն ոսկեպղնձի նմանութիւն մը 'Էրեւնալ :
- 5 Եւ անոր մէջը չորս կենդանիի կերպարանք կար, ու անոնց երեւոյթը աս էր . անոնք մարդու կերպարանք ունէին : Եւ ահա մէկը չորս երես ունէր, ու անոնց ահա մէկը չորս թև ունէր : Եւ անոնց ոտքերը շտապ ոտքեր էին, ու անոնց ոտքերուն թաթը զուարակի ոտքին թաթին պէս էր, ու փայլուն պղնձի պէս կը փայլէին : Եւ անոնց չորս կողմերը անոնց թևերուն տակը մարդու ձեռքեր կար, ու չորսն ալ երեսներ ու թևեր ունէին : Եւ անոնց թևերը իրարու կցուած էին, և անոնք երկտալու առնանին շէին դառ-

- նար, և ամէն մէկը շտապ առաջ կ'երթար : Եւ անոնց երեսներուն ձեքը — էր . չորսն ալ մարդու երես ունէին, ու աջ կողմէն առիւծի երես, և ձախ չորսն ալ ձախ կողմէն երես, ու չորսն ալ արծիւի երես ունէին : Ու անոնց երեսները — էին . և անոնց թևերը վերէն կը տարածուէին, երկուքը իրարու կցուած էին, ու երկուքը անոնց մարմինը կը ծածկէին : Եւ ամէն մէկը շտապ առաջ կ'երթար, — ողին ուր որ երթալու բլար, անոնք հոն կ'երթային . զացած առնանին շէին դառնար : Եւ կենդանիներուն կերպարանքը անոնց երեւոյթը՝ կրակի փառած կայծերու պէս՝ ջահերու երեւոյթին պէս էր, որ կենդանիներուն մէջտեղը կը պուրտէր . ու ան կրակը լուսափայլ էր . ու կրակէն փայլանք կ'երևէր : Եւ կենդանիները փայլակի երեսութիւն պէս կը փայլէին, ու կը դառնային :
- Ու կենդանիներուն նայեցայ, և ահա զոտի վրայ՝ կենդանիներուն ահա — էր քովը չորս երեսով առիւծի կար : Եւ անոնք երեսներուն երեսները ու անոնց շտապածքը ոսկերարի կը նմանէր, և չորսն ձեք մէկ էր . ու անոնց երեւոյթը ու շտապածքը — էր, որպէս թէ անիւ անիւի մէջ եղած բլար : Գացած առնանին՝ իրենց չորս կողմերուն վրայ կ'երթային . զացած առնանին իրենց — էր իմ յոյժը շէին դառնար :

- 18 Եւ անոնց ջրհանակները բարձր ու
ահեղ էին : Եւ չորսին ալ ջրհանակ-
ները ամեն կողմէն աչքերով լեցուն
- 19 էին : Ու երբոր կենդանիները
կ'երթային , անխնէրն ալ անոնց
քովէն կ'երթային . ու երբոր կեն-
դանիները երկրի երեսէն կը վերա-
նային , անխնէրն ալ կը վերանա-
- 20 լին : Ողին ուր որ երթալու ըլ-
լար , անոնք հոն՝ ողիին զացած
անոց կ'երթային . անխնէրն ալ
անոնց հետ մեկտեղ կը վերանային .
քանցի անխնէրուն մէջը կենդանի-
- 21 ներուն ողին կար : Երբոր անոնք
կ'երթային , առաջ ալ կ'երթային ,
ու երբոր անոնք կը կայնէին , ա-
ռաջ ալ կը կայնէին . ու երբոր ա-
նոնք երկրի երեսէն կը վերանային ,
անխնէրը անոնց հետ կը վերանային .
քանցի անխնէրուն մէջը կենդանի-
- 22 ներուն ողին կար : Եւ կենդանի-
ներուն գլխուն վրայ՝ Եղիշ հաստա-
տութեանը նմանութիւնը վերէն ա-
- 23 լի լուսախալ պինձմանի նման : Եւ
ան հաստատութեանը տակը՝ անոնց
թեւերը իրարու կը չխափուէին . ա-
մէն մէկը մէկ կողմէն էր շարժու-
ած կողմ երկու ըւ ունէր , և ամէն
մէկը միւս կողմէն իր մարմինը
- 24 ծածկող երկու ըւ ունէր : Ու
երբոր կ'երթային , անոնց թեւերուն
ձայնը լսեցի , շատ ջուրերու ձայնին
պէս : Եւ շահախաղողին ձայնին պէս ,
աղմուկի ձայնի ալ բանակի ձայնի
պէս : Երբոր կը կայնէին , իրենց
- 25 թեւերը կ'իջեցնէին : Ու երբոր
անոնք կը կայնէին ալ թեւերն
կ'իջեցնէին , անոնց գլխուն վրայ
երող հաստատութեան ձայն մը
կ'էլէր :
- 26 Եւ անոնց գլխուն վրայ եղող
հաստատութեան վեր՝ շափաղաց
բարի երևութիւն ալ տեսնու-
թիւն մը կար , ու ան ալ տեսնու-
նման : Թեանը վրայ մարդու կեր-
պարանքով նմանութիւն մը կար
- 27 վերէն : Եւ անոր երկիւստեայ եւ
բեւեռէն վեր ոսկեպղինձի նման
բոլորտիք ալ ներքը կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ . ու երկուս-
- մանցը երևութիւն վար կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ . ու պայծա-
ռութեամբ ջրհանակներէն 28
պէս է անձրևի օրը ամպի մէջ եղող
ծիածանին երևոյթը , այնպէս էջ
ան ջրհանակներէն պայծառութեանը
երևոյթը : Եւ ինչպէս Տէրը փա-
ռացը նմանութեանը երևոյթն էր .
ու երբոր տեսայ , երեսիս վրայ
ինչպէս , ու մէկ խոտով մը ձայնը
լսեցի :

ԳԼ . Բ

- Եւ ինձի ըստ , Որդի մարդոյ , 1
ոտքերուդ վրայ կայնէ , ու քեզ
հետ խօսիմ : Ու ինձի հետ խո- 2
սածին պէս շողին իմ վրաս եկաւ ,
և զիս ոտքերուս վրայ վերցուց . ու
ինձի հետ խօսողին 3-րդ լսեցի .
- Եւ ինձի ըստ , Որդի մարդոյ՝ 3
քեզ խորպէս որդեղը՝ ինձի դէմ
ապստամբող ապստամբներու ազգին
կը խրկեմ , որ թէ՛ իրենք և թէ՛
իրենց հայրերը մինչև աս օրս ինձի
դէմ յանցաւոր գնաւուցան : Ու 4
անոնք պինտերես և խոտաբիրտ որ-
դիներ են . ևս քեզ անոնց կը խրկ-
եմ . ու անոնց ըստ , Տէր Եւս-
փան սցալէս կ'ըսէ : Եւ անոնք՝ 5
թէ՛ լսեն , և թէ՛ զանց ընեն ,
(քանցի անոնք ապստամբներու տուն
են ,) սակայն պիտի գիտնան թէ՛
մեջնին մարդարե կայ :
- Ու դուն որդի մարդոյ՝ անոնցմէ 6
մի վախնար , և անոնց խօսքերն
մի վախնար . թէ՛ և քու քովդ կա-
մաղոր ու ծուռ մարդիկ կան , և
կարծեմներու քով կը բնակիս . ա-
նոնց խօսքերն մի վախնար , և ա-
նոնց երեսն մի զարհուրի , թէ՛ և
անոնք ապստամբներու տուն են :
Ու անոնց իմ խօսքերս խօսիս , թէ՛ 7
լսեն և թէ՛ զանց ընեն . քանցի ա-
նոնք ապստամբ են :
- Ու դուն որդի մարդոյ՝ քեզի ը- 8
սածս մոխի ըրէ . ան ապստամբ
տանը պէս ապստամբ մի բլար .
բերանդ բաց , ու քեզի տուածս
կեր : Ու նայեցայ , և ահա ինձի 9
երկնցած ձեռք մը , և ահա անոր
մէջը զիրի տոմ մը կար . Ու 10

զանիկայ իմ առջև բացաւ, և անիկայ ներսէն ու դուրսէն գրուած էր. ու անոր վրայ ողբեր, հառա-
ններ ու վայ գրուած կար:

ԳԼՈՒԽ Գ

- 1 Եւ ինծի ըսաւ. Որդի մարդոյ՝
— գտածդ կեր. աստ տոմար
կեր ու գնա Խորայէլի տանը խո-
- 2 սէ: Եւ իմ բերանս բացի, ու
- 3 ան տոմար ինծի կերցուց. Եւ ինծի
ըսաւ. Որդի մարդոյ՝ աս իմ քեզի
տուած տոմար փորձի՛ր կերցուր ու
աղէկներդ լեցուր. ու ես զանիկայ
կերայ, ու բերնիս մէջը մեղրի պէս
- 4 անոյլ եղաւ: Եւ աստինը ինծի
ըսաւ. Որդի մարդոյ՝ աղէ՛ Խորա-
յէլի տանը գնա՝ ու իմ խօսքերովս
- 5 անոնց խօսէ՛: Ասան զի դուն
դժուարիմանց խօսք և ծանր լեզու
ունեցող աղջի մը չարիտեցար:
- 6 Հապա Խորայէլի տանը. Դժուա-
րիմանց խօսք ու ծանր լեզու ունեցող
չաս աղջիկուն չէ՛, որոնց խօսքերը
դուն չեն հասկընար. յիբաւի թէ
որ քեզ անոնց խրկէի, անոնք բեզի
- 7 մտիկ պիտի ընեն: Բայց Խորա-
յէլի տունը քեզի մտիկ ընել պիտի
չուզեն, վասն զի չեն ուզեր ինծի
մտիկ ընել. որովհետեւ բոլոր Խո-
րայէլի տունը պիտեմբոս ու խառա-
- 8 սիրտ է: Ահա անոնց երեսն գէմ
բու երեսդ պիտտ, ու անոնց ճա-
կատին գէմ՝ բու ճակատդ պիտտ
- 9 ըրի: Վրու ճակատդ վէմէն ամուր՝
անդամանդի պէս ըրի. անոնցմէ
չմտնաս ու անոնց երեսէն չգար-
հուրիս, թէ և անոնք ապստամբնե-
րու տուն են:
- 10 Եւ Տերը ինծի ըսաւ. Որդի
մարդոյ, իմ բոլոր խօսքերս՝ որ քե-
զի պիտի խօսիմ, սրտիդ մէջը ըն-
- 11 դունէ ու ականջներովդ լսէ. Եւ
դնա գերիններուն մէջը մտիւր՝ քու
մողովորդիդ որդուցը մէջ, ու ա-
նոնց խօսէ՛ և անոնց լսէ՛: Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Թէ մտիկ
ընեն և թէ կանց ընեն:
- 12 Եւ աստինը Հողին զիս վերցուց,
ու ետեւէս մեծ շարժումս ձայն մը
լսեցի, ոչ կ'ըսէր, Տէրոնք փառքը

օրջնակ ըլլայ իր տեղէն: Եւ կեն- 13
դանիններուն թեոյը իրարու զար-
նելուն ձայնը, ու անոնց քովի ա-
նիններուն ձայնը, ու մեծ շարժումս
ձայն լսեցի: Եւ Հողին զիս վերցուց 14
տարաւ, ու ես իմ հողիս տարու-
թենէն դառնուիմեամբ գացի. ու
Տէրոնք ձեռքը իմ վրաս եղաւ զգ-
րուիմեամբ: Եւ Վրուար գետին 15
քովը բնակող լմելապիպի գերի-
ներուն եկայ, ու անոնց նստած
տեղը նստայ, և Հոն եօթը օր անոնց
մէջը ապշած նստայ:

Ու եօթը օրէն ետքը Տէրոնք 16
խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով. Որդի՛ 17
մարդոյ՝ քեզ Խորայէլի տանը դէտ
դրի. ու իմ բերնէս խօսք լսն, ու
իմ կողմանէս զանոնք զգուշա-
յընեն: Երբոր ամբարշտին ըսեմ 18
թէ Ենուշտ պիտի մեռնիս, ու
դուն զանիկայ զգուշացընես, ու
չզրուցես որ ամբարիշտը ապրեցը-
նելու համար՝ իր չար ճամբայէն ըզ-
գուշացընես. ան ամբարիշտը իր
անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռ- 19
նի, բայց անոր արիւնը քու ձեռ-
քէդ պիտի փնտռեմ: Իսկ թէ որ
դուն ամբարիշտը զգուշացընես, ու
անիկայ իր ամբարշտութենէն ու
չար ճամբայէն զգուշայ, անիկայ
իր անօրէնութեանը մէջ պիտի
մեռնի. բայց դուն բու հողիդ ա- 20
զատած կ'ըլլաս: Ու երբոր ար-
դարը իր արդարութենէն դառնայ,
ու չարութիւն ընէ, ու ես անոր
առջևը զայթակողութիւն գնեմ որ
անիկայ մեռնի: Զանիկայ զգու-
շացընելուդ համար՝ անիկայ իր մեղ-
քին մէջը պիտի մեռնի, և անոր
ըրած արդարութիւնը պիտի չփո-
շուի. բայց անոր արիւնը քու
ձեռքիդ պիտի փնտռեմ: Իսկ թէ 21
որ դուն ան արդարը զգուշացընես՝
որ դուն ան արդարը զգուշացընես, ու թէ
որ արդարը մեղք չգործէ, անիկայ
անշուշտ պիտի ապրի խրատ մտիկ
ընելուն համար, ու դուն քու հո-
գիդ ազատած պիտի ըլլաս:

Եւ Հոն Տէրոնք ձեռքը իմ վրաս 22
եղաւ, ու ինծի ըսաւ. Եւ, դաշ-
տը գնա, ու Հոն քեզի հետ պիտի

- 23 Խափմ : Իւ. ես ելայ՝ պաշտօնը դա-
ցի : և ահա հոն կայնէր Տէրոջը
փառքը , Բարաբ դետին քովը տե-
սած փառքիս պէս : ու երեսիս վրայ
- 24 Ինկայ : Իւ. Հողին իմ վրաս ե-
կաւ , ու զիս ոտքի վրայ կայնեցուց .
և ինձի հետ խօսեցաւ . ու ինձի
ըստ : Գնան տանդ մէջ պահուը-
- 25 տէ : Ու դուն որդի մարդոյ՝ ահա
քու վրադ կապանքներ պիտի դնեն ,
և անոնցմով քեզ պիտի կապեն :
- 26 ու անոնց մէջը պիտի շնորհես : Իւ.
քու ընտելդ քու թանգդ պիտի
փակցնեն , ու համբ պիտի ըլլաս ,
և անոնց մէջը յանդիմանող մար-
դու պէս պիտի չըլլաս : վասն զի
անոնք ապստամբներու տուն են :
- 27 Բայց երբոր ես քեզի հետ խափմ ,
քու բերանդ պիտի բանամ : ու
անոնց պիտի ըսես : Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ : Ետող թող լսէ , ու
զանց ընող թող զանց ընէ : վասն
զի անոնք ապստամբներու տուն են :

ԳԼ . Դ

- 1 Իւ. դուն որդի մարդոյ՝ քեզի մէկ
աղիւս մը առ , ու զանիկայ
առնէ՛դ զիբ , և անոր վրան քաղաք
մը՝ աշխնա Երուսաղէմը զծագրէ :
- 2 Ու անոր բոլորութիւնը պաշարեմ
գիր , և անոր դէմ մարտկոյ չենէ ,
ու անոր դէմ պատմէ՛ւ կանպէս ,
և անոր դէմ բանակ կադմէ , ու
անոր բոլորութիւնը պատերազմական
- 3 մեքենաներ գիր : Իւ. դուն քեզի
երկաթէ տապակ մը առ , ու զա-
նիկայ քուկին ու քաղաքին մէջտե-
ղը երկաթէ պարիսպի պէս դիր ,
ու քու երեսդ անոր դէմ շնորհէ ,
որ անիկայ պաշարուի : ու զանիկայ
պաշարէ : ասիկայ Խորայէն տա-
նը նշան ըլլայ :
- 4 Իւ. դուն քու ձախ կողմիդ վրայ
պատկէ , ու անոր վրայ դիր Խա-
րայէն տանը անօրէնութիւնը . ա-
նոր վրայ պառկած օրերուդ թուո-
վը անոնց անօրէնութիւնը կրես :
- 5 Բանդի ես անոնց անօրէնութեանը
տարիները օրերու թուով քու վը-
րադ գրի՛ր երեք հարիւր իննսուն օր ,
որ Խորայէն տանը անօրէնութիւնը
- կրես : Ու երբոր ան օրերը ըմբ- 6
ընես , նորէն պատկիս քու աշ-
կողմիդ վրայ , ու քառասուն օր Հու-
դայի տանը անօրէնութիւնը կրես :
քեզի ամէն մէկ տարիին տեղը մէկ- 7
մէկ օր տուի :
- Իւ. քու երեսդ զէպ 'ի Երու- 8
սաղիմի պաշարումը շնորհես , ու
քու բազուկդ մերկայընես , ու
անոր վրայ մարդարեւութիւն ընես :
Իւ. ես ահա քու վրադ կապանքներ 9
պիտի դնեմ , որ մէկ կողմիդ միւս
կողմի չցառնաս , մինչեւ որ քու
պաշարման օրերը ըմբցնես :
- Ու դուն քեզի ցորեն , գարի , 9
բակլայ , ոսպ , կորեակ ու հաճնք
առ , և զանոնք ամանի մը մէջ
գիր , ու անոնցմէ քեզի հայ չենէ .
զանիկայ՝ քու Ետմիդ վրայ
պառկած օրերուդ համարեալով՝ ի- 10
րեք հարիւր իննսուն օր ուտես :
Իւ. ուտելու կերակուրդ կ'ընտել-
ըլլայ , օրը քսան սիկդ . զանիկայ
մամանակէ մամանակ ուտես : Իւ. 11
ջուրը չափով՝ հիմնի մը վեցերորդ
մասը խմես . զանիկայ մամանակէ
մամանակ խմես : Իւ. ան քու իւ- 12
րաւորդ զարեղէն ջոխերու պէ-
մէն լի ուտես . ու զանիկայ անոնց
աշտին տեղը մարդու աղբի վրայ
կ'իկես : Իւ. Տէրը ըսաւ , Խորա- 13
յէն որդիքը այսպէս պղծութեամբ
պիտի ուտեն իրենց հայր ան աղ-
ղերուն մէջ , ու որ զանոնք պիտի
քեն : Ու ես ըսի , Ո՛հ , Տէր 14
Եհովայ՝ ահա իմ անձն չպղծուե-
ցաւ , և իմ աղայութիւնէս մինչեւ
հիմա մեռելոտի կամ զազանարեկ
չկրայ . ու իմ բերանս պիղծ միւս
չմտաւ : Իւ. ինձի ըսաւ , Բայց՝ 15
քեզի մարդու աղբին տեղը կովի
քակոր տուի , ու քու հացդ անոր
վրայ կ'իկես :
- Եւս ինձի ըսաւ , Որդի մար- 16
դոյ՝ ահա ես Երուսաղէմի մէջ հա-
ցին ցուպը պիտի կտորեմ , ու
հացը կ'ընտելու և անձկութեամբ
պիտի ուտեն , ու ջուրը չափով և
ապշտութեամբ պիտի խմեն : Ս ամն 17
զի հացի ու ջուրի կարօտութիւն
պիտի քաշեն , ու իրարու հայեւ

պիտի սպաւնն , և իրենց անօրէնու-
թիւնովը պիտի հաւնն :

ԳԼ . Ե

- 1 Եւ դուն որդի մարդոյ՝ քեզի սուր
դանակ մը առ , քեզի սափրիչի
ածելի մը առ , և զանկաջ զիւսուդ
փայլն ու մարտիկ փայլն ան-
ցնի : և քեզի կէի ոք մը առ , ու
2 Եւ զիւր բաժին բաժին ըրէ : Եւ
բորդ մասը յաղարկն մէջը կրակով
պրկն , երրորդ պաշարման օրերը
լննանն . ու երրորդ մասը առնն ,
և դանակով զարնն անոր բոլոր-
տիւրը . ու երրորդ մասը հովին
ցրունն , ու ես անոնց հոսէն սուր
3 պիտի քաշեմ : Եւ անոնցմէ քիչ
թուով առնն , ու զանոնք քր-
4 զանց քնեռուդ մէջը ծրարն : Եւ
դարձեալ անոնցմէ առնն ու զա-
նոնք կրակը նետն և զանոնք կրա-
կով պրկն . անկէ բոլոր խարայեկ
տանը կրակ պիտի ելլէ :
- 5 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Եւ
սիկայ Երուսաղէմն է . զանիկայ
աղցերուն մէջը ու իր բոլորտիւրը
6 եղող երկիրներուն մէջը զրի : Եւ
անիկայ իմ դատաստաններս՝ աղ-
ցերէն , ու իմ կանոններս իր բո-
լորտիւրը եղող երկիրներէն աւելի
ամբարշտութեան փոխց . վասն զի
իմ դատաստաններս մերժեցին , և
7 իմ կանոններովս չբաւեցին : Եւս
համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Որովհետեւ ձեր բոլորտիւրը եղող
աղցերէն աւելի ապստամբ եղաք ,
իմ կանոններովս չբաւեցիք և իմ
դատաստաններս ՚ի գործ չգրէք .
նչ ալ ձեր բոլորտիւրը եղող հե-
թանոսներուն սովորութեանցը հա-
8 մեմատ ըրիք : Եւս համար Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Եհով ես
քեզի դէմ եմ , ու ազգաց աշխե-
րուն առջեւ քու մէջը դատաստան-
9 ներ ՚ի գործ պիտի դնեմ : Եւ
քու բոլոր պղծութիւններուդ հա-
մար անանկ բան մը պիտի ընեմ
քու մէջը , որուն նմանը ոչ ըրած
եմ , ոչ ալ պիտի ընեմ : Եւս
10 համար քու մէջը հայրերը իրենց
ողջաբը պիտի ուտեն , ու տղաբը

իրենց հայրերը պիտի ուտեն : և
քու մէջը դատաստաններ ՚ի գործ
պիտի դնեմ , ու քու բոլոր մնա-
ցորդդ ամէն հովի պիտի ցրունեմ :
11 Եւս համար ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ
Տէր Եհովան , որովհետեւ դուն քու
բոլոր զարեւութիւններովդ իմ սրա-
ւուն պղծեցիր , ես ալ անուշտ իւր
պիտի կոտրեմ , և իմ աչքս պիտի
չնայէ , ու պիտի չողորմիմ : Եւս
12 երրորդ մասը ժամտախտով պիտի
մեռնին , և քու մէջը սովով պիտի
սպառին . և քու երրորդ մասը չօրս
կողմէ սրով պիտի իյնան , ու եր-
րորդ մասը ամէն հովի պիտի ցը-
րունեմ , ու անոնց հոսէն սուր պի-
տի քաշեմ : Եւսպէս իմ արկուն
13 թիւնս պիտի կատարուի , և իմ
սրտմտութիւնս անոնց վրայ պիտի
իջեցնեմ , ու վրէժ պիտի առնեմ .
ու երբոր իմ սրտմտութիւնս անոնց
վրայ կատարեմ , պիտի զիւղանայ թէ
եւ Տէրս՝ իմ նախանձախ . խօսեցայ :
Եւ ամէն անցնողին աշխերուն առ-
14 ջեւ՝ քու բոլորտիւրդ եղող ազգե-
րուն մէջը աւերման ու անարդու-
թեան պիտի մատենեմ քեզ . Ու
15 երբոր բարկութեամբ , և սրտմտու-
թեամբ , ու սրտմտութեան պա-
տիմներով քու վրայ դատաստան-
ներ ՚ի գործ դնեմ , ու բաւը քու
բոլորտիւրդ եղող ազգերուն մէջը
անարգանք , նախատիք , առակ ու
զարմացում պիտի ըլլայ . եւ Տէրս
խօսեցայ : Երբոր անոնց վրայ սովուն
16 չար ու ապականիչ նետերը խրկեմ ,
որոնք ձեզ ապականելու համար պի-
տի խրկեմ , սովը ձեր վրայ պիտի
աւելընեմ , ու ձեզի համար հացին
ցուպը պիտի կոտրեմ : Եւսպէս
17 ձեր վրայ սով՝ ու չար գազաններ
պիտի խրկեմ , ու քեզ անգաւակ
պիտի թողուն . և քու մէջը ժանտ-
ախտ ու արիւն պիտի անցնի , ու
քու վրայ սուր պիտի բերեմ . եւս
Տէրս խօսեցայ :

ԳԼ . Զ

Եւ Տէրոջ խօսքը ինձի եղաւ՝ ըսե-
լով . Ողբ մարդոյ՝ երեսդ խա-

3 րայց լինան և զարձուր, ու ա-
 նոնց մարգարեութիւնս լընէ, Ու-
 լընէ : Ու խորայց լինան Տէր
 Եւհովայիս խօսքը մտիկ ըրեք : այս-
 պէս կ'ընէ Եւհովայ Տէրը լինե-
 րուն, ըլլերներուն, ձորերուն ու
 հովիտներուն : Ահա եւ ձեր վրայ
 սուր պիտի ըլլեմ, ու ձեր բարձր
 4 տեղունքը պիտի կործանեմ : Եւ
 ձեր սեղանները աւերակ պիտի մնան,
 ու ձեր արեգական կուռքերը պիտի
 կոտորին : Եւ ձեր մէջէն սպաննուած-
 ները ձեր կուռքերուն առջեւ ինկած
 5 պիտի ձգեմ : Ու Խորայց ինք
 դուրսը գիտակները իրենց կուռքե-
 րուն առջեւ պիտի դնեմ, և ձեր
 սակրները ձեր սեղաններուն բոլոր-
 6 տիքը պիտի ջրուեմ : Զեր ամէն
 բնական տեղերուն մէջ քաղաքները
 աւերակ պիտի ըլլան, ու բարձր
 տեղունքը ամայի պիտի ըլլան :
 որպէս զի ձեր սեղանները աւերակ
 ու ամայի ըլլան, և ձեր կուռքերը
 կոտորին ու խախտուին, և ձեր
 7 արեգական կուռքերը կործանին,
 ու ձեր գործերը ջնջուին : Ու ձեր
 մէջը սպաննուածներ պիտի ինան,
 և պիտի զիտնաք թէ եւ եմ Տէ-
 րը :
 8 Իսկ երբոր դուք երկիրներու
 մէջ յորուիք, ձեզմէ սուրբն ապա-
 տուածները ազգերուն մէջ մնացորդ
 9 պիտի թողուի : Եւ ձեր աղա-
 տուածները զիս պիտի յիշեն ան
 ազգերուն մէջը, ու որ զերի պի-
 տի քշուին : Վասն զի իրենց շա-
 րող ու ինծմէ խոտորած սրտով,
 ու իրենց կուռքերուն հոռեւն պոռնը-
 կութիւն ընող աշգրտով տանձուե-
 ցայ : Եւ անոնք իրենց բոլոր պղծու-
 թիւններուն համամաստ ըրած չարու-
 թիւններուն պատճառով իրենց
 10 անձերէն պիտի զջուին : Ու պիտի
 զիտնան թէ եւ Տէրս պարսպ տեղը
 չխօսեցայ թէ աս չարքերը անոնց
 11 պիտի ընեմ : Տէր Եւհովան այս-
 պէս կ'ընէ : Զուրքերդ իրարմ
 զարկ ու ոտքդ դետինը զարկ,
 ու ընէ : Ահա մօս Խորայց ինք
 բոլոր չար պղծութիւններուն : Վասն
 զի սրով, սովով ու ժանտախտով

պիտի ինան : Էւհուն եղողը 12
 ժանտախտով պիտի մեռնի, ու մօտ
 եղողը սրով պիտի ինան, և մնա-
 ցածը ու պարսպման մէջ եղողը սո-
 վով պիտի մեռնի : այսպէս իմ
 սրտմտութիւնս անոնց վրայ պիտի
 կատարեմ : Ու երբոր անոնց ըս- 13
 պաննուածները իրենց կուռքերուն
 մէջտեղը իրենց սեղաններուն բոլոր-
 տիքը, ամէն բարձր բլուրի վրայ,
 ամէն լեռներու գլուխ, ու ամէն
 կանաչ ծառի տակ, և ամէն տե-
 ըստիտ բեկեկիտ տակ 4-
 ըլլան, ու որ անոնք իրենց բոլոր
 կուռքերուն անոյշ հօտ կը մտաու-
 ցանէին, պիտի զխնայ թէ եւ եմ
 Տէրը : Այսպէս իմ ձեռքս անոնց 14
 վրայ պիտի երկնայընեմ : ու երկի-
 րէ՛ պիտիքն անոնց բոլոր բնական
 տեղունքը Խորայցի կողմը եղող
 անապատէն աւելի ամայի ու աւե-
 րակ պիտի ընեմ : ու պիտի զիտ-
 նան թէ եւ եմ Տէրը :

ԳԼ ԵՒ ԵՍԵԲԻՆ

Եւ Տէրմէջ խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե- 1
 լով : Ու դուն որդի մարդոյ՝ 2
 Խաչի՛ ընէ : Տէր Եւհովան Խորայց ինք
 երկրին այսպէս կ'ընէ : Վախճան
 երկրին չորս կողմն վայր վախճանը
 հասեր է : Էւհուն քու վրադ վախ- 3
 ճանք Խաչի, ու իմ բարեութիւնս
 քու վրադ պիտի խրկեմ : Եւ քու
 ճամբաներով համեմատ քեզի դա-
 տաստան պիտի ընեմ, և քու բոլոր
 պղծութիւններդ քու վրադ պիտի
 ըլլեմ : Եւ իմ աշքս քեզի պիտի 4
 չենայէ : ու պիտի չողորմեմ : հա-
 պա քու ճամբաներով քու վրադ պի-
 տի դնեմ, և քու պղծութիւններդ
 քու մէջը պիտի ըլլան : ու պիտի
 զիտնաք թէ եւ եմ Տէրը :
 5 Տէր Եւհովան այսպէս կ'ընէ :
 Զարիք մը՝ ահա մեկ չարք մը կու-
 6 ղայ : Վախճանը կու ղայ, վախ-
 ճանը կու ղայ : քու վրադ արթըն-
 7 ցաւ : ահա կու ղայ : Ու՛ր երկի-
 րին բնակիլը՝ կարող ըլլալ կու
 ղայ : ժամանակը՝ կու ղայ : խոռ-
 վութեան օրը մօտեցաւ, և ոչ թէ 8
 լիբանց ցնծութիւնը : Էւհուն մօ-

- տերս իմ սրտմտութիւնս քու վը-
րագ պիտի թափեմ, և իմ բար-
կութիւնս քու վրայ պիտի կատա-
րեմ, ու քու ճամբաներուդ համե-
մատ քեզի դատաւանան պիտի ը-
նեմ, և քու բոլոր պղծութիւններդ
- 9 քու վրայ պիտի բերեմ: և իմ
աշխարհ պիտի շինայե, ու պիտի շո-
ղորմիմ: քու ճամբաներուդ համե-
մատ քեզի հատուցում պիտի ընեմ,
և քու պղծութիւններդ քու մէջդ
պիտի ըլլան, ու պիտի գիտնայ
թէ ևս եմ Տէրը՝ որ կը զարնեմ:
- 10 Ահա օրը՝ ահա կու գայ. կարգը չեմ
հասու, և գաւազանք ծաղիկեցաւ,
ամբարտաւանութիւնը ընծիւղե-
լաւ:
- 11 Ինչու որ Բռնաւորութիւնը ելաւ,
ամբարշտութեան գաւազան եղաւ.
անոնցմէ մարդ պիտի չլինայ. ու
անոնց բազմութիւնն ու տոպրոսած-
քնն ընդ պիտի չլինայ, և անոնց
մէջը վայելչութիւն պիտի չըլլայ:
- 12 Ժամանակը եկաւ, օրը մօտեցաւ.
զնոցը չուրախանայ ու ծախսողը
չողայ: քանզի անոր բոլոր բազ-
մութեանը վրայ բարկութիւն կու
հասնի:
- 13 Հայ: Ինչու որ ծախսողը ծախուա-
ծին պիտի չլսանայ, թէ եւ ողջ
ըլլան. վասն զի անոր բոլոր բազ-
մութեանը համար եղած տեսիլքը
ետ պիտի չլսանայ. ու մարդ մը
իր կենացը անօրէնութեամբը պիտի
չուսնայ:
- 14 Վորդը նշեցուցին, և ստէն բան
պատրաստեցին, և բայց պատերազ-
մը զայցող չկայ. վասն զի իմ բար-
կութիւնս անոր բոլոր բազմութեա-
նը վրայ է: Դուքսն սուր, ու
ներքէն ժամտախոս ու սով պիտի
ըլլայ. դաշտը եղողը սրով պիտի
մեռնի, ու քաղաքին մէջ եղողը
սովը ու ժամտախոսը պիտի ուտէ:
- 16 Իւ անոնց ազատուածները որ պի-
տի աղատին, ընեներուն վրայ ձո-
րերու աղանձութիւնը ան պիտի
ըլլան. ամէնքը պիտի հեծնն, ամէն
մէկը իր անօրէնութեանը համար:
- 17 Ինչն ձեռքերը պիտի թուլան, ու
ամէն ծոռները ջուրի պէս պիտի
հազին:
- 18 Իւ անոնք բուրձեր պիտի
հազնին, ու զանոնք սոսկումը պի-
տի ծածկէ. ու ամէն երեսի վրայ
անոնք ամէն պիտի ըլլայ: Իրենց
արծաթը փողոցներուն մէջ պիտի
նետնն, ու անոնց ոսկին անարգ
բան մը պիտի սկսուի. և անոնց ար-
ծաթը ու ոսկին Տէրոյն բարկու-
թեան օրը կարող պիտի չըլլայ
զանոնք աղատելու. անոնք պիտի
չկրնան իրենց անձը կշտացնել,
ոչ ալ իրենց փորը լցնել, և վասն
զի անիկայ իրենց անօրէնութեանը
զայլածակընթիւնը եղաւ: Իրենց
զարդերուն փառքը հպարտութեան
դարձուցին. և անով իրենց դար-
ձութիւնները՝ իրենց պղծութիւն-
ներուն պատկերները շինեցին. աս
պատճառաւ անոնց առջը անարգ
բան մը կ'ընեմ զանիկայ: Իւ զա-
նիկայ օտարներուն ձեռքը պիտի
տամ, որ յատկապէս, ու երկրի
ամբարիշտներուն՝ որ զանիկայ կու
զոպտեն, ու զանիկայ պիտի պղծեն:
Իւ իմ երեսս անոնցմէ պիտի դար-
ձնեմ, ու իմ զաղտնի տեղս պիտի
պղծեն. և հոն բռնաւորներ պիտի
մոռնն, ու զանիկայ պիտի պրդ-
ծնն:
- Սէկ չղծայ մը շինէ, վասն զի
երկիրը արեան դատաւանակը լե-
ցուցաւ, ու քաղաքը բռնու-
թիւնով լեցուցաւ: Իւ ազգե-
րուն խիտ չարերը պիտի բերեմ,
ու անոնց տունները պիտի ժառան-
գեն. և բռնաւորներուն ամբար-
տաւանութիւնը պիտի դադրեցը-
նեմ, ու անոնց սուր տեղերը պի-
տի պղծեն: Արծառնումը կու
գայ. ու խաղաղութիւն պիտի
մտնուն, բայց պիտի չգտնուի:
Պատուհասի վրայ պատուհաս պի-
տի գայ, և դուռի վրայ զոյժ պիտի
ըլլայ. ու մարդաբէն տեսիլք պիտի
ուզեն, և քահանայն օրէնքը՝ ու
ձեռքերն խորհուրդը պիտի կոր-
սուի: Իմագաւորը սուգ պիտի
բռնէ, ու իշխանը սոսկում պիտի
հազնի. ու երկրին ժողովուրդին
ձեռքերը վախով պիտի թուլան.
անոնց ճամբաներուն համեմատ ան-
ոնց հատուցում պիտի ընեմ, և

անոնց դատաւորներուն համեմատ
զանոնք պիտի դատեմ, ու պիտի
դիտանան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Ը

- 1 Ու եղաւ որ վեցերորդ տարին՝ վե-
ցերորդ ամսուն հինգերորդ օրը
ես իմ տանս մէջ կը նստէի, և
Հօուդայի ծերերը իմ առջևս կը
նստէին : ու հոն Տէր Լահուպյին
2 Տէրը իմ վրաս ինչաւ : Եւ նա-
յիցայ, ու ահա մարդք կերպարանք
մը կար կրակի երևոյթով : անոր
երկիւմանցը երևոյթէն փար կրակ
էր, ու անոր երկիւմանքներէն վեր
սրկեպղնձի նման փայլուն երևոյթ
3 մը կար : Եւ անիկայ ձեռքի նը-
մանութիւն մը երկնցուց, ու իմ
զիշուս վարքէն բռնեց : ու Հոգին
զիս երկրի ու երկինքի մէջտեղը
վերցուց, և զիս Կատուծոյ տեղի-
քով Լորուսագէմ՝ զէպ 'ի հիւսիս
նայող ներքին զբանը մտարը բե-
րաւ, ու որ որ նախանձ գրգռող
Կախանձու կուռքը կը կենար :
4 Եւ ահա հոն՝ դաշտի մէջ տեսած
տակիցիս պէս Խարայէլն Կատուծոյն
փառքը կար :
5 Ու ինծի ըսաւ : Որդի մարդոյ՝
հիմա քու աչքերդ զէպ 'ի հիւսիս
վերցուց : ու երբոր աչքերս զէպ 'ի
հիւսիս վերցուցի, ահա սեղանին
զբանք մտարին հիւսիսային կողմը
6 աւ Կախանձու կուռքը կար : Եւ
ատենը ինծի ըսաւ : Որդի մարդոյ՝
կը տեսնե՞ս ասոնց ըրածը՝ ան մեծ
պղծութիւնները որ Խարայէլն տու-
նը հոս կ'ընէ, որպէս զի ես իմ
սրբարանն հեռանամ : բայց նորէն
զարկիր, ու աւելի մեծ պղծու-
թիւններ պիտի տեսնես :
7 Եւ զիս դաւիթին դուռը տա-
րաւ : ու տեսայ, և ահա պատին
8 վրայ մէկ ծակ մը կար : Ու ինծի
ըսաւ : Որդի մարդոյ՝ հիմա աս
դուռը փակէ : ու երբոր պատը
խորցի, ահա մէկ դուռ մը կար :
9 Եւ ինծի ըսաւ : Որդի ու տես
ան շար պղծութիւնները որ անոնք
10 հոս կ'ընեն : Ու ես մտայ, ու

- տեսայ, և ահա ամեն տեսակ սո-
ղուններու ու զարդիւն անասուննե-
րու պատկերներ՝ և Խարայէլն տանը
բոլոր կուռքերը պատին վրայ շուր-
ջանակի փորուած էր : Ու անոնց
11 տալէր կայնած էին Խարայէլն տա-
նը ծերերէն Լօփանասուն մարդ :
և Սափանի որդին Հօգելիա աւ
անոնց մէջ կայնած էր : ամեն մէկը
ձեռքը բուրձաւ ունէր : ու խոն-
կին ծուխը ամպի պէ- վեր կ'ընէր :
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ : Որդի մար-
12 դոյ՝ կը տեսնե՞ս թէ ինչեր կ'ընեն
Խարայէլն տանը ծերերը մութ տե-
ղք՝ ամեն մարդ իր ծածուկ պատ-
կերասանը մէջ : վասն զի անոնք
կ'ըսեն թէ Տէրը մեզ չունենէր :
Տէրը երկրը թողուց : Ու ինծի
13 ըսաւ : Կորէն դարձիր, և անոնց
ըրած աւելի մեծ պղծութիւնները
պիտի տեսնես :
14 Ու զիս Տէրոջ տանը զէպ 'ի
հիւսիս եղող զբանը մտարը բե-
րաւ : և ահա հոն Թամուզին համար
լացող կնիկները կը նստէին : Ու
15 ինծի ըսաւ : Որդի մարդոյ՝ կը
տեսնե՞ս : նորէն դարձիր, ու ա-
նոնցմէ աւելի մեծ պղծութիւններ
պիտի տեսնես :
16 Եւ զիս Տէրոջ տանը ներքին
դաւիթը բերաւ : և ահա Տէրոջ
տաճարին դուռը՝ սրահին ու սե-
ղանին մէջտեղը քանուկներ մար-
դու չափ կային : անոնք կանակին
Տէրոջ տաճարին դարձուցիւր էին,
ու երևանին արեւելին : ու զէպ 'ի
17 արեւելք արեւուն երկրպագութիւն
կ'ընէին : Եւ ինծի ըսաւ : Որդի
մարդոյ՝ տեսա՞ր : միթէ Հօուդայի
տանը պզտիկ բան կ'երեսայ իրենց
հոս բրած պղծութիւնները ընել :
որ երկիրն աւ բռնութիւնով լեցու-
ցին, ու զիս բարիացնելու դար-
ձան : և ահա ճիւղը իրենց քիթին
18 կ'երկնջընեն : Ու ես աւ սրբու
մտութեամբ պիտի փարուիմ անոն-
էք : աչքս պիտի չնայէ, ու պի-
տի չողորմիմ : և անոնք իմ ականջ-
ներուս մեծ ձայնով պիտի կանչեն,
սակայն անոնց մօտիկ պիտի չը-
նեմ :

- ԳԼ . Թ
- 1 Եւ մեծ ձայնով կանչեց իմ ականջ-
ներուս, ու ըսաւ : Կաղաքին
վրայ որդուածները մտնողցէր, ու
ամեն մէկը իր սպականիչ գոր-
2 ծիւրը իր ձեռքը ունենայ : Եւ ա-
հա զէպ 'ի հիւսիս նայող վերի
զբանը ձամբային վեց մարդ կու-
զար, ու ամեն մէկուն կտորիչ
զործիւրը իր ձեռքն էր : և անոնց
մէջը կտաւէ գզկատ հագած մարդ-
մը կար, ու մէջքը զրադիւրի կա-
ղամար ունէր : և անոնք զային
պրնէն սեղանին քովը կայնեցան :
3 Ու Խարայէլն Կատուծոյն փառքը՝ որ
քերովէներուն վրան էր, անոնց
վրայէն տանը սեմը ելաւ :
Եւ ան կտաւէ գզկատ հագած,
ու մէջքը զրադիւրի կաղամար ու-
4 նեցող մարդը կանչեց : Եւ Տէրը
անոր ըսաւ : Կաղաքին մէջն՝ Եւ-
րուսաղեմին մէջն անցիր, ու անոր
մէջը եղած բոլոր պղծութիւննե-
րուն համար հառաւորդ ու ողբացող
մարդոցը ձախտներուն վրայ նշան
5 դիր : Ու քանի որ ես կը լսէի
միւսներուն ըսաւ : Եւ նոր կտաւէ
քաղաքին անցէր : ու զարկէր :
աչքերուդ չնայէ ու մի ողոր-
6 միւր : Եւ նոր, երկտաւարդ ու
կցող, պզտիկ տղար ու կնիկները
սպաննեցէր ու կործնեցուցէր : բայց
զիս նշան ունեցող մարդու մը ա-
մենին մի մտնեալ : ու իմ սրբ-
արանէս սեղեցէր : Ուստի տանը
առջնը եղող ծեղ մարդիկներէն
7 սկսան : Եւ անոնց ըսաւ : Տունը
պղծեցէր, ու դաւիթները մուկ-
ներով լեցուցէր : ու ելէր : Եւ ա-
նոնք կանչ ու քաղաքին մէջը զար-
կին :
8 Ու երբոր զանոնք զարկին, ու ես
մտայի, ան ատենը երեսիս վրայ
ինկայ և աղաղակելով լսի, Ո՛հ
Տէր Լահուպյ զուն Լորուսաղեմի վե-
րայ քու բարկութիւնդ թափելով
Խարայէլն բոլոր մնացորդը բնա-
9 ջընջ պիտի ընես : Ու ինծի ը-
սաւ : Խարայէլն և Հօուդայի տանը
անօրէնութիւնը խիստ շատ մեծ է,

- ու երկիրը արեւնով լեցուեցաւ : և
քաղաքը անիրաւութեամբ լեցուե-
ցաւ : վասն զի ըսին, Տէրը եր-
կիրը թողուց, ու Տէրը չունենէր :
Եւ հիմա իմ աչքս աւ պիտի չննա-
10 յէ, ու պիտի չողորմիմ : իրենց
ձամբաները իրենց զրախը պիտի
բերեմ :
Եւ ահա կտաւէ գզկատ հագած, 11
ու մէջքը կաղամար ունեցող մարդը
բոլոր բերաւ ու ըսաւ : Ինծի հրա-
մայածիւ պէս ըրի :
ԳԼ . Ժ
- 1 Եւ տեսայ որ ահա քերովէներուն
զիշուս վրայի հատաւորութեանը
մէջ՝ չափեցայ քարի պէս ամբողջ
ձեով նմանութիւն մը կ'երևար
անոնց վրայ : Ու կտաւէ գզկատ
2 հագած մարդուն իտեցաւ : ու ը-
սաւ : Կերովէներուն տակը եղող
անիւներուն մէջտեղը մօտիւ, և ձեռ-
քերդ քերովէներուն մէջտեղը եղող
կրակի կայծերէն լեցուիւր, ու քա-
ղաքին վրայ ցանէ : և անիկայ իմ
աչքերուս առջնը մտաւ : Ու երբ-
3 որ ան մարդը մտաւ, քերովէները
տանը աւ կողմը կայնէր էին : և
ամպը ներքին դաւիթը լեցուցիւ
էր : Ու Տէրոջ փառքը քերով-
4 ւներուն վրայէն տանը սեմը վե-
րացաւ, և տունը ամպով լեցուե-
ցաւ, ու դաւիթը Տէրոջ փառքին
պայծառութեամբ լեցուեցաւ : Եւ
5 քերովէից թիւերուն ձայնը մինչև
արտաքին դաւիթը կը լսուէր : Եւ
մնակարող Կատուծոյն ձայնի պէս,
երբոր կը խօսի : Ու երբոր կը-
6 տաւէ գզկատ հագած մարդուն հրա-
մայեց, ու ըսաւ թէ Կերովէնե-
րուն մէջտեղը եղող անիւներուն
մէջն կրակ աւ, անիկայ գնացաւ
7 նիւներուն քովը կայնեցաւ : Ու
քերովէներուն մէջն քերովէին
մէկը իր ձեռքը քերովէներուն մէջ-
տեղը եղող կրակի երկնցուց ու
առաւ, և կտաւէ գզկատ հագնողին
ձեռքը տուաւ : անիկայ ալ առաւ
ու ելաւ : (Ու քերովէից թիւերուն
8 տակը՝ մարդու ձեռքի նմանութիւն
կ'երևար :)

- 9 Իւ տեսայ որ՝ ահա քրեովքէն
բուն քովը չորս անիւ կար , առին
մէկ քրեովքէն քովը մէյմէկ անիւ .
ու անիւներուն երկոյթը ոսկեքաւ :
- 10 Բի կը նմանէր : Իւ անոնց երկոյ-
թը չորսին ալ ձեւ մէկ էր , որպէս
թէ անիւ անիւի մէջ եղած բլար :
- 11 Վայցած ստեղծին իրենց չորս կող-
մերուն վրայ կ'երթային . դայցած
ստեղծին իրենց աջ ձախ կողմը
չէին դառնար , վասն զի որ կողմը
որ դուրսը կը նայէր , անոր ետեւն
կ'երթային , դայցած ստեղծին չէին
- 12 զատնար : Իւ անոնց բոլոր մարմի-
նը , կոնակները , ու ձեռքերը , ու
թեւերը , և անիւները այնքան ան
չորսին անիւները ամէն կողմէն աչ-
քերով լեցուն էին : Անիւներուն
համար լեցի որ անոնց անուն գը-
- 14 բուցաւ՝ Մըրկի : Ու ահա մէկը
չորս երես ուներ . առջի երեսը քե-
րովքէի երես էր , երկրորդ երեսը
մարդու երես էր , ու երրորդը ա-
ռիւթի երես էր , և չորրորդը ար-
- 15 ծիւի երես էր : Ու քրեովքէնը
վերացան : Վարար գետին քովը
տեսած կենդանիներս ասոնք էին :
- 16 Ու երբոր քրեովքէնը կ'երթա-
յին , անիւներն ալ անոնց քովէն
կ'երթային , ու երբոր քրեովքէնը
երկրէն բարձրանաւ համար թեւեր-
նին կը վերցընէին , աս անիւներն
ալ անոնց քովէն չէին դատուեր :
- 17 Երբոր ասոնք կայնէին , ասոնք ալ
կը կայնէին , երբոր անոնք վերա-
նային , ասոնք ալ կը վերանային
անոնց հետ . վասն զի անոնց մէջը
կենդանիներուն ոգին կար :
- 18 Իւ Տէրովը փառքը տանը սեմին
վրայէն ելաւ , ու քրեովքէններուն
- 19 վրայ կայնեցաւ : Իւ իմ աչքերուս
առջև քրեովքէնը ելլելով թեւ-
երնին վերցուցին , ու երկրէն
բարձրացան . անիւներն ալ անոնց
հետն էին ու Տէրովը տանը ա-
րեւելեան դռանը մուտքը կայնեցան ,
ու Խարայէն Բստուծոյն փառքը վե-
- 20 բն անոնց վրայ էր : Վարար գե-
տին քովը Խարայէն Բստուծոյն
տակը տեսած կենդանիներս ասոնք
էին , ու գիտցայ որ անոնք քրեով-

քէնը են : Ամէն մէկը չորս երես՝ 21
ու ահա մէկը չորս թեւ ուներ , և
անոնց թեւերուն տակը մարդու
ձեռքերու նման թիւն կար : Ու 22
անոնց երեսներուն երկոյթը նոյն
երեսներուն ինչ նմանէր որ Վարար
գետին քովը տեսայ , թէ՛ անոնց
կիւղարանքը և թէ՛ իրենք . ամէն
մէկը շատաւ յառաջ կ'երթար :

ԳԼ . ԺԵ

Եւ Հոգին զիս վերցուց , ու Տէ- 1
րովը տանը գէպ 'ի արեւելք նա-
յող արեւելեան դուռը բերաւ . և
ահա դռանը մուտքը քանոնահինգ
մարդ կար . ու անոնց մէջ մոռ-
վորդին իշխանները՝ Վարդի որդին
Հիպոնիան , ու Բանեայի որդին
Փաղաւտին տեսայ : Իւ անիկայ 2
ինծի ըսաւ . Որդի մարդոյ՝ ասոնք
են ան մարդիկները որ անթիւնու-
թիւն կը մտածեն , ու չար խոր-
հուրդներ կու տան աս քաղաքիս
մէջ , Ու կ'ըսեն , Վասն զի քան- 3
աւել , տունը չենենք . աս քաղաքը
կաթնայ է , ու մնաք միս ենք :
Ուստի մարդաբնայի անոնց վրայ , 4
մարդաբնայի՝ որդի մարդոյ :

Եւ ասոնք Տէրովը Հոգին իմ 5
վրաս ինկաւ , ու ինծի ըսաւ .
Իմ որ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Վուր այսպէս ըսիք՝ մի Խարայէն
տունը՝ ըսցայ եւ ձեր միտքէն ան- 6
ցածը դիտեմ : Վուր աս քաղա-
քիս մէջ ձեր սպաննուածները շատ-
ցուցիք , ու անոր փողոցները սպան-
նուածներով լեցուցիք : Եւ որ հա- 7
մար Տէր Իհովան այսպէս կ'ըսէ .
Ձեր սպաննուածները որ անոր մէջ
գրիք , անորը միս են , ու անիկայ
կաթնայ է . ըսցայ ձեզ անոր մէջէն 8
պիտի հանեմ : Վուր սուրբն վախ-
ցաք . ու ես սուրը ձեր վրայ պիտի 9
բերեմ՝ կ'ըսէ Տէր Իհովան : Ու
ձեզ անոր մէջէն պիտի հանեմ , և
ձեզ օտարներուն ձեռքը պիտի
մատնեմ , ու ձեր մէջը դատաս-
տաններ 'ի զործ պիտի դնեմ : 10
Վուր սրով պիտի ինչաք . Խարա-
յէն սահմանին վրայ ձեզ պիտի
դատեմ՝ ու պիտի գիտնաք թէ ես

- 11 եւմ Տէրը : Ըստ ասանքի ձեզի հա-
մար կաթնայ պիտի չըլլայ , որ դուք
անոր մէջ միայն ըլլաք : Խորապէս
սահմանին վրայ ձեզ պիտի դա-
տեմ : Եւ պիտի գիտնար թէ ես
եւմ Տէրը . վասն զի իմ օրհնանե-
րովս չքաղցիր , ու իմ իրաւունք-
ներս 'ի գործ չգրիր : Հասցա ձեր
բողոքտիրը եղող ազգերուն սովու-
րութեանցը համեմատ վարուեցաք :
- 12 Եւ եղաւ որ իմ մարդարեւութիւն
ըսած ատենս 'Բանկայի որդին Փա-
ղատիան մեռաւ . ան ատենը երե-
սիս վրայ ինկայ , բարձր ձայնով
աղաղակեցի , ու ըսի : Ո՛հ , Տէր
Խնայող միթէ Խորապէս մնացորդը
- 13 բողոքովն պիտի սպասե՞ս : Ըն
ատենը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ .
- 14 ըսելով : Որդի մարդոյ՝ բու եղ-
բայքներդ , բու եղբայքներդ , բու
աղջականներդ . ու բոլոր Խորապէս
տունը՝ ամենը ան մարդիկներն են՝
որոնց Երուսաղեմի բնակիչները ը-
սին : Տէրոջը քովն հեռացէք . աս
երկիրը մեզի ժառանգութիւն տը-
րուած է :
- 15 Եւնոր համար ըսէ : Տէր Խնայող
պապէս կ'ըսէ . թնկալեալ զանոնք
ազգերուն մէջը հեռացուցի , ու դա-
նոնք երկիրներուն մէջը ցրուեցի ,
բայց անոնց մօտ յերկիրներուն մէ-
ջը քիչ մը արքէն անոնց սրբարան
- 16 պիտի ըլլամ : Եւնոր համար ըսէ :
Տէր Խնայող պապէս կ'ըսէ . Չեղ
ժողովուրդներէն պիտի հաւարեմ ,
եւ ձեզ պիտի ժողովմ' ան երկիրնե-
րէն՝ ուր որ դուք ցրուած էք , ու
ձեզի պիտի տամ Խորապէս երկիրը :
- 17 Եւ հոն պիտի մօտեն , ու անոր
բոլոր զարեւութիւնները ու բոլոր
պղծութիւնները անկէ պիտի վեր-
ցնեն :
- 18 Եւ անոնց մէկ սիրտ պի-
տի տամ , ու անոնց ներքի դին նոր
հոգի պիտի գնեմ : Եւ անոնց մար-
մինն քարեղէն սիրտը պիտի հա-
նեմ , ու անոնց մարմնեղէն սիրտ
պիտի տամ . Որպէս զի իմ օրհնա-
ներուս մէջը քալին , ու իմ իրա-
ւունքներս պահեն ու զանոնք 'ի
գործ դնեն , եւ անոնք ինծի ժողո-
վուրդ ըլլան , եւ ալ անոնց Եւ-

տուած ըլլամ : Բայց անոնց՝ որոնց
սիրտը իրենց կամայքը զարեւութիւն-
ներուն ու պղծութիւններուն հ-
տեւն կ'երթայ , անոնց ճամբան
իրենց դուխը պիտի բերեմ , կ'ը-
սէ Տէր Խնայող :

Եւ քերթիւնները իրենց թեւերը
վերցուցին , ու անիւները անոնց
քովն էին . Եւ Խորապէս Եստուծոյն
վաստքը վերէն անոնց վրան էր :
Եւ Տէրոջը վաստքը քաղաքին մէջ
տեղին վրայէն եղաւ , եւ քաղաքին
արեւելեան կողմը եղող լեռանը վրայ
կայնեցաւ :

Եւ Հոգին գին վերցուց , ու
Վաղգեաւոց երկիրը եղող գերի-
ններուն քովը բերաւ , եւ ասիկայ
եղաւ . Եստուծոյ Հոգուով տեսիլքի
մէջ . ու ան տեսած տեսիլքս իմ
վրայէն կ'աւ : Եւ ես գերիներուն
խօսեցայ Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ
ինծի յայտնեց էր :

ԳԼՈՒԽ ԺԿ

- Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
լով , Որդի մարդոյ՝ դուն ապա-
տամբներու տանը մէջ բնակած ես ,
որ անոնք տեսնելու աչքեր ունին ,
ու չեն տեսներ , եւ լսելու ականջ-
ներ ունին , ու չեն լսեր . վասն զի
անոնք ապատամբներու տուն են :
- Եւ դուն որդի մարդոյ՝ քեզի չտու-
կարասներու պատրաստէ , ու անոնց
աչքերուն առջևը ցորեկով չուէ , եւ
անոնց աչքերուն առջևը բու եղած
տեղեղ ուրիշ տեղ մը չուէ , գու-
ցէ ուշադրութիւն ընեն , թէ ես
անոնք ապատամբներու տուն են : Եւ
անոնց աչքերուն առջևը բու կա-
րասներդ ցորեկով հանես՝ չուելու
կարասներու պէս . բայց դուն ա-
նոնց աչքերուն առջևը իրիկունը
կ'ընես՝ գերութեան գաղաղներուն
պէս : Եւնոնց աչքերուն առջևը
պատր ծակես , ու անկէ հանես .
Եւնոնց աչքերուն առջևը պանդուխտ
սիւղ վրայ վերցնես , ու միշտ ցած
ատենը հանես . երեսդ ծածկէ որ
երկիրը չտեսնես . վասն զի քեզ
Խորապէս տանը նշան տուի :
- Եւ պնպէս ըրի , ինչպէս որ ին-

գարեութիւն ընող Խարայելի մարգարէներուն դէմ մարգարեացիր, ու իրենց սրտէն մարգարեութիւն ընողներուն ըսէ, Տէրոջը խօսքը մտիկ
 3 ըրէք. Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ. Սոքայ անդցամ մարգարէներուն որոնք իրենց հողիին ետեւն կ'երթան, ու
 4 բան մը տեսան չեն: Բայց մարգարէները՝ ով Խարայել, աւելաբաներու մէջ եղող աղուէսներու:
 5 պէս եղան: Խրամատութեան տեսչութեամբը չեւար, ու Տէրոջը օրը՝ պատերազմի մէջ Հառապայ կայնելու համար Խարայելի տունը պարսպով
 6 չպատեցիր: Եւ նոյն գուշակութիւն կը տեսնեն, և կ'ըսեն թէ Տէրը ըսաւ,
 7 թէ Եւ Տէրը զանոնք խրկած չէ. և յոյս կու տան թէ իջեալ
 8 խօսքը պիտի կատարուի: Սիսիէ գուշակութեան տեսչութիւնները չտեսնեցանք,
 9 ու չքննեցին թէ Տէրը խօսեցաւ, երբոր ես խօսած չեի: Եւ նոյն համար Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ.
 10 Ձեր խօսքը ունայն, ու ձեր տեսիլքը սուտ ըլլալուն համար, աշն ես ձեզի դէմ եմ՝ կ'ըսէ Տէր Լճովան.
 11 Եւ իմ ձեռքս՝ ունայն տեսիլք տեսնող, և սուտ գուշակութիւն ընող մարգարէներուն դէմ պիտի ըլլայ. անոնք իմ ժողովրդեան խորհուրդին մէջ պիտի չըլլան, ու Խարայելի տանը գրքին մէջ պիտի չգրուին,
 12 և Խարայելի երկիրը պիտի չմտնեն. ու պիտի զիտնար թէ ես եմ Տէր Լճովան: Որովհետեւ անոնք իմ ժողովուրդս կը մտնողներն են, և Խաղաղութիւն է կ'ըսեն, երբոր խաղաղութիւն չկայ. ու անիկայ պատ կը չեն, և անոնք
 13 կիրով կը ձեփեն զանիկայ. Եւ կիրով ձեփողներուն ըսէ որ Անիկայ պիտի փլչի. Եւ յորդապարտ անձրեւ պիտի ըլլայ. և դուք ով կարկուտի քարեր՝ պիտի խնայ. ու զանիկայ
 14 մրկալից հովը պիտի ձեռքէ: Եւ աշն երբ պատը փլչի, ձեզի պիտի չըսեն թէ Ուր է ան ձեփը,
 15 որ դուք ձեփեցիր: Եւ նոյն համար Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ. Եւ

սրամտութեամբս մրկալից հով պիտի հանեմ, և իմ բարկութեամբս յորդապարտ անձրեւ, ու սրամտութեամբս կարկուտի քարեր պիտի ըլլան, որ զանիկայ ընան: Եւ կիրով ձեփած պատերնի պիտի փլչեն, և զանիկայ գետնին հետ հասարակ պիտի ընեն. ու անոր հիմը պիտի երնայ, և անիկայ պիտի խնայ. ու դուք անոր մէջ ընանք պիտի ըլլաք. ու պիտի զիտնար թէ ես եմ Տէրը, Եւ ես
 15 իմ սրամտութիւնս պատին վրայ, ու զանիկայ կիրով ձեփողներուն վրայ պիտի կատարեմ, ու ձեզի պիտի ըսեմ ՝ Պատը, ու զանիկայ ձեփողները ոչինչ եղան, Եւ իմ
 16 Խարայելի մարգարէները՝ որոնք Լճովանի վրայ մարգարեութիւն կ'ընեն, և անոր վրայով խաղաղութեան տեսիլքներ կը տեսնեն, քանի որ խաղաղութիւն չկայ՝ կ'ըսէ Տէր Լճովան:

Եւ դուն որդի մարդդ՝ երեւող չիտիէ քու ժողովուրդիդ. աղջիկներուն դէմ՝ որոնք իրենց սրտէն մարգարեութիւն կ'ընեն, ու անոնց վրայ մարգարեացիր, Եւ ըսէ, Տէր
 18 Լճովան այսպէս կ'ըսէ. Սոքայ ան կնիկներուն՝ որ ամեն թեւերուն տակ բարձ կը կարեն, և ամեն հասակի մարդոց դուրսնելուն լաւանքի կը չեն, որ հողիներ որսան. միթէ դուք իմ ժողովուրդիս հողիները որսալով ձեր հողիները պիտի սուրբացնէք:
 19 Եւ անիկ ընդուն դաւրի համար, ու հայի պատաններուն համար իմ ժողովուրդիս առջևը գիտ պիտի անարդէք, որպէս զի ստուրթեան ականջ ղնող ժողովուրդիս ստուրթի վրայ զննելով՝ չտեսնելու հողիները մուրցնէք, ու չապրելու հողիները ապրցնէք:
 20 Եւ նոր համար Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ. Եւ ես ձեր բարձրեւուն դէմ եմ՝ որոնցմով դուք հողիները կ'որսար թուղաններու պէս, և զանոնք ձեր թեւերն պիտի պատուեմ, ու ան հողիները պիտի արձակեմ, այնպէս ան հողիները որոնք դուք կ'որսար թուղաններու պէս: Եւ

- սուր բերեմ, և ըսեմ թէ՛ Ո՛վ
սուր՝ երկրին մէջէն անցիր • ու ան-
կէ մարդը ու անասունը կտրեմ •
- 18 Եւ ըէ որ ան իրեր մարդիկը անոր
մէջը բլբան, ևս կենդանի եմ՝ կ'ըսէ
Տէր Եհովան, որ էլէնց տղայները
ու աղջիկները պիտի չկարենան ա-
ղատել • բայց միայն իրենք պիտի
աղատին •
- 19 Ամբ թէ՛ որ ան երկրին վրայ
ժամտախտ խրկեմ, ու արիւնով
իմ բարիութիւնս անոր վրայ թա-
փեմ, այնպէս որ՝ մարդը ու անա-
սունը անկէ կտրեմ •
- 20 Եւ Նոյ, Ղայանիէլ ու Հօր անոր մէջը բլբան,
ևս կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
վան, որ էլէնց մէկ տղան կամ աղ-
ջիկը պիտի չկարենան աղատել •
անոնք իրենց արդարութեամբ փայ-
ն իրենց անձը պիտի աղատեն •
- 21 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս
կ'ըսէ • Ո՛րքաի սուրբ, երբոր ևս
իմ չորս աստիկ պատիժներս՝ սու-
րը, սովը, չար գազանները ու
ժամտախտը Երուսաղէմի վրայ խը-
կեմ, մարդը ու անասունը անկէ
կտրելու համար • Իսկց ահա հոն
ազատուած մնացորդ մը պիտի ըլ-
լայ, այսինչ տղայներու ու աղջիկ-
ներու՝ որոնք պիտի ելլեն • ահա
անոնք ձեզի պիտի ելլեն • և անոնց
ճամբան ու անոնց գործքերը պիտի
տեսնէք • ու Երուսաղէմի վրայ բե-
րած չարիքիս վրայով՝ անոր վրայ
բերած բոլոր չարիքիս վրայով պիտի
մխիթարուիք • Ու երբոր անոնց
ճամբան ու գործքերը տեսնէք, ա-
նոնք ձեզ պիտի մխիթարեն • և
պիտի զիտնաք թէ ինչ որ ըրի
անոր մէջը, առանց պատճառի չըրի՝
կ'ըսէ Տէր Եհովան •

ԳԼ • ԺԵ

- 1 Եւ Տէրոյն խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
սելով • Որդի մարդոյ՝ որ թին
փայտը ի՞նչ աւելի արեւի ունի
ամէն արեւ փայտերէն, այսինչ ա-
նանի շառաւիղ մը՝ որ անտառի
3 ծառերուն մէջն է • Միթէ անկէ
փայտ կ'առնուի՞ բանի մը գործ-
ածելու համար, կամ թէ անկէ ցից

- մը կ'առնուի՞ անկէ աման մը կա-
խելու համար • Ահա կրակի մէջ 4
կը նստուի, անոր կրակուր ըլ-
լալու համար • կրակը անոր երկու
ծայրերը կ'ուտէ, ու մէջը կ'այրի •
միթէ անիկայ բանի մը օգտակար
է • Ահա անիկայ ամբողջ եղած 5
ատենը բանի մը չլար • մեր մնաց
որ անիկայ բանի մը օգտակար ըլ-
լայ՝ կրակը զանիկայ ուտելէն ու
այրելէն ետք • Անոր համար Տէր 6
Եհովան այսպէս կ'ըսէ • Անտառի
փայտերուն մէջը ինչպէս է որ թին
փայտը որն որ կրակին տուի կերա-
կուրի համար, այնպէս ալ Երուսա-
ղէմի բնակիչները տուի • Եւ իմ 7
երեսս անոնց վրայ պիտի հաստա-
տեմ • անոնք մէկ կրակէ պիտի ել-
լին, և ուրիշ կրակ մը զանոնք պի-
տի ուտէ • ու երբոր իմ երեսս ա-
նոնց վրայ հաստատեմ, պիտի զիտ-
նաք թէ ևս եմ Տէրը • Եւ իրենց 8
անհաւատարմութիւն ընելուն հա-
մար, երկիրը ամացի պիտի ընեմ՝
կ'ըսէ Տէր Եհովան •

ԳԼ • ԺԶ

- Պարնաւ Տէրոյն խօսքը ինծի եւ 1
զաւ՝ ըսելով • Որդի մարդոյ՝
Երուսաղէմին՝ իր պղծութիւնները 2
զիտցուր • Ու ըսէ • Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ Երուսաղէմին • Քու
սկիզբդ ու ծնունդդ Քանանացոյ 3
երկրէն էր • քու հայրդ Վեռհացի,
ու մայրդ Վեռացի էր • Եւ քու 4
ծնունդդ այսպէս էր • քու ծնած
օրդ պորտոյ չկարուցաւ, ու մար-
բուելու համար ջրով չլուացուե-
ցար, և աղով չաղուցար ու
խանձարուրով չփաթեցուցար • 5
Այս մը քեզի զմայցեց, որ քեզի
ողորմի, ու աս բաներուն մէկը
քեզի ընէ • բայց ծնած օրդ քու
անձիդ գարուցումամբ դաշտի եւ
բնախն վրայ նստուցար • Ու ևս 6
քու քովէդ անցայ, և քեզ արեւանդ
մէջ կոխուած տեսայ • ու եբէոր
արեւանդ մէջն էի, քեզի Վարէ՛
լաի • այս եբէոր արեւանդ մէջն էի,
քեզի Վարէ՛լ ըսի • Վեզ դաշտի 7
բոցներուն պէս բերաւոր ըրի, և

- ձեր լալակները պիտի պատահեմ , ու իմ' ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ , ուչ մէյմքն ալ ձեր ձեռքէն մէջը որս պիտի չըլլան : ու պիտի զիտնայք թէ ես եմ' Տէրը :
- 22 Ս'անս զի դուք արգարքին սիրաւ յետոյ թիւննորով տրտմեցուցիք , որ ես զանկիւյ չէի տրտմեցուցած : ու ամբարշտին ձեռքը ուժովդուցիք , որպէս զի իր չար ճամբայէն չգտանայ , ու ապրի : Ետոր համար մէյմքն ալ ունայն տեսիլք պիտի չանանէք , ե զուլմութիւն պիտի չընէք : ու իմ' ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ . ե պիտի զիտնայք թէ ես եմ' Տէրը :

ԳԼ . ԺԻ

- 1 Ու Խարայելի ծերերէն քանի մը մարդիկ ինծի եկան , ու իմ' առջես նստան : Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով . Որդի մարդոյ՝ ան մարդիկը իրենց կուսերը իրենց սրտերուն մէջը կանգնեցին , ու իրենց անօրէնութեանը զայնմակողմիւնը իրենց երեսներուն առջևը դրին . միթէ բնաւ անոնց պատասխան պիտի տամ' : Ուստի ա' նոնց հետ խօսէ ու անոնց ըսէ . Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Խարայելի տունէն մի' որ իր կուսերը իր սրտին մէջը կանգնէ , ու իր անօրէնութեանը զայնմակողմիւնը իր երեսին առջևը դնէ , ու մարգարէին զայ , ան եկողին' ես Տէրս ա' նոր կուսերուն շատութեանը համեմատ պատասխան պիտի տամ :
- 5 Որպէս զի Խարայելի տունը իրենց սրտերէն բռնեմ , վասն զի անոնց ամէնը իրենց կուսերովը ինծմէ՝ տարաջան :
- 6 Ետոր համար Խարայելի տունը ըսէ . Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Խարաձէք , ու ձեր կուսերէն յիշդ արձուցէք . ե ձեր ամէն պղծութիւններէն երեսնիդ արձուցէք :
- 7 Բանդի Խարայելի տունէն կամ Խարայելի մէջ պանդուխտ եղող օտաւ' սկաններէն մի' որ ինծմէ պատուի , ե իր կուսերը իր սրտին մէջը կանգնէ , ու իր անօրէնութեանը

զայնմակողմիւնը իր երեսին առջևը դնէ , ե մարգարէին զայ' անոր միջոցով ինծի հարցնելու համար , ես Տէրս ինծմէ պատասխան պիտի տամ' անոր . Ու իմ' երես ան մարգուն վրայ պիտի հաստատեմ , ե զանկիւյ նշան ու առակ պիտի ընեմ , ու զանկիւյ իմ' ժողովուրդիս մէջէն բնաջնջ պիտի ընեմ . ու պիտի զիտնայք թէ ես եմ' Տէրը :

Եւ թէ որ մէկ մարգարէ մը սրբախելով բան մը խօսի , ան մարգարէն ես Տէրս սխալեցուցի . ու իմ' ձեռքս անոր վրայ պիտի երկընցընեմ , ե իմ' ժողովուրդիս Խարայելին մէջէն զանկիւյ պիտի կորսընցընեմ : Ու անոնք իրենց պատիւը պիտի կրեն . Էն հարցնողին պատիւը ու մարգարէին պատիւը մէկ պիտի ըլլայ . Որպէս զի Խարայելի տունը մէյմքն ալ ինծմէ շնորհի , ու մէյմքն ալ իրենց բոլոր յանցանքներովը չպղծուին : Հապա անոնք ինծի ժողովուրդ ըլլան : ես ալ անոնց Ետուած ըլլամ' կ'ըսէ Տէր Լահովան :

Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով . Որդի մարդոյ՝ թէ որ մէկ երկիր մը անհաստատութիւն ընելով ինծի դէմ մեղանչէ , ու ես անոր վրայ իմ' ձեռքս երկընցընեմ , ու անոր հայրն ջուպը կտորեմ , ե անոր վրայ սով իրկեմ , ու մարդը ե անասունը անկէ կտրեմ . Ու թէ որ աս իրեք մարդը՝ Եւ , Դանիէլ , ու Հոր անոր մէջը ըլլան , անոնք իրենց արդարութեամբը Քայն իրենց հոգին պիտի ազատեն' կ'ըսէ Տէր Լահովան :

Թիւ որ երկրին վրայ չար զաղանշներ բերեմ , որ զանկիւյ անգաւակ թողուն , ու անոնց ըլլայ . Եյնպէս որ զաղաններուն պատճառաւ անկէ անցնող չըլլայ . Թիւ որ ան իրեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան , ես կենդանի եմ' կ'ըսէ Տէր Լահովան , որ իրենց տղաները ու աղջիկները պիտի չկարենան ազատել . միայն իրենց պիտի ազատին , ու երկրիւն ամայի պիտի ըլլայ :

Ամա թէ որ ան երկրին վրայ

չառցար ու մեծցար , և կատարեալ
զեղեցիութեան հասար . ստիպելով
զոյալսան , ու մաքրելով աճեցան .
բայց դուռն մերկ ու անծածկոյթ
էր :

8 Եւ քու բովել անցայ ու քեզի
նայեցայ , և ահա քու ժամանակդ
սիրող ժամանակ էր : ու ես իմ քը-
ղանցքս քու վրայ տարածեցի , և
քու մերկութիւնդ ծածկեցի . ու
քեզի երդում ընելով քեզի հետ
ուխտ բրի կ'ըսէ Տէր Լահովան , ու

9 դուռն իմն եղար : Եւ քեզ չըով
լուացի , ու քու վրայէդ քու ա-
րիւնդ աղէկ մարբեցի , ու քեզ

10 եղով օծեցի . Եւ քեզի նկարագործ
հանդերձ հաղորդի , ու քեզի թե-
հաչի Խորէն քեզ մոռաններ
հաղորդի , և քու մէջդ բեհեզե
դոտի կապեցի , ու քեզ մտապա-

11 ներով ծածկեցի . Եւ քեզ զար-
դերով զարդարեցի , ու ձեռքերուդ
վրայ ապարանջաններ դրի , ու պա-

12 բանդիդ վրայ մանեակ դրի . Եւ
քու քիթիդ օղակ , ու ականջներդ
գնետեր , ու զլուրդ պարծանաց

13 պսակ դրի : Եւ դուռն ոսկիով ու
արծաթով զարդարուեցար : ու քու
հանդերձներդ բեհեզ , մտապա ու
նկարագործ եղան . նաչի , ու
մեղը , ու եղ կերար , և խիտ շատ

14 հասար : Եւ քու գեղեցիութեանդ
համար քու անունդ ազգերուն մէջ
տարածուեցաւ . վասն զի անիկայ
կատարեալ եղաւ ան վայելու-
թեանը պատճառաւ , որն որ քու
վրայդ դրի կ'ըսէ Տէր Լահովան :

15 Բայց դուռն քու անուանդ պատ-
ճառաւ քու գեղեցիութեանդ ա-
պաւինելով շնութիւն ըրի , և քու
պոռնկութիւնդ ամեն անցնողին առ-

16 ընէ թափեցիր . անորը կ'ըսար :
Ու քու հանգրձներդ առիւր , և
քեզի զոյնդդ զարդերով բարձր
տեղեր շինեցիր , ու անոնց վրայ ջը-
նութիւն ըրի . անոնց նմանը չե-

17 զաւ , ոչ ալ պիտի ըլլայ : Եւ
իմ քեզի տուած ոսկին ու արծա-
թէս քու պարծանացդ զարդերը ա-
ռիւր , ու քեզի արուակն պատկեր-

ներ շինեցիր , և անոնցմով պոռնը-
կեցար : Ու քու նկարագործ հան-
գրեքներդ առնելով՝ գանոնք ծած-
կեցիր , ու իմ եղա ու խուսկա ա-

18 նոնց տաճին դրի . Ու քեզի տուած
հացս , քեզի կերպոյցած նաչիս ,
եղա ու մեղս ալ անոնց տաճին
դրի անոյց . հոտի համար . ու ա-

19 ճիւղ եղաւ : Կ'ըսէ Տէր Լահովան :
Եւ ինծի համար ծնած տղաքներդ
ու աղջիկներդ առիւր , ու գանոնք
կերակուրի համար զոճ բրի անոնց .

20 սա քու պոռնկութիւնդ քի՞չ բան
է , Որ իմ տղաքներս մորթեցիր ,
ու զանոնք անոնց տուիւր՝ իր-
անցքներով : Եւ քու բոլոր պըղ-

21 ծով ինձներուդ քու պոռնկութիւն-
ներուդ մէջ քու մանկութեանդ
օրերը շինեցիր , երբոր մերկ ու
անծածկոյթ , և քու արեանդ մէջ

22 կոխուած էիր : Ու եղաւ որ բոլոր
շարութիւններդ ետքը՝ (Վայ՛) վայ
քեզի կ'ըսէ Տէր Լահովան ,) Դուռն
քեզի բողանող ալ շինեցիր , ու

23 քեզի ամեն հրապարակի մէջ բարձր
տեղ ըրի : Եւ քու ծափու զլուս
քու բարձր տեղերդ շինեցիր , ու
քու գեղեցիութիւնդ զգուսի ըրի ,

24 և ամեն անցնողին քու ոտքերդ բա-
ցիր , ու քու պոռնկութիւններդ
շառցուցիր : Եւ քու մեծանգամ
տահմանակիցներուդ՝ Լոգիպոսի որ-

25 դացը հետ պոռնկութիւն ըրի ,
ու պիտ սրողոյցնելու համար քու
պոռնկութիւններդ շառցուցիր : Եւ
ահա իմ ձեռքս քու վրայ երկն-

26 ցուցի , ու քու ուռնիկդ պակն-
ցուցի , ու քեզ քու թ շնամբնե-
րուդ՝ Վաղդապոյց աղջիկներուն կա-
մայը յանձնեցի , որոնք քու ան-

27 համետ վարդապետդ կ'ամէնան :
Եւ զիշտանալով Վարդապետի
որդուցը հետ պոռնկութիւն ըրի ,
և թեպէտ անոնց հետ պոռնկու-

28 թիւն ըրի , սակայն զիշտացար :
Ու Վանանայուց երկրէն մղուե
Վաղդապոյց երկիրը քու պոռնը-
կութիւններդ շառցուցիր : Բայց

անամով պոռնիկ կնիւն մը զործ-
31 քը : Եւ քու ծափու զլուս քու
բողանողներդ շինեցիր , և քեզի
ամեն հրապարակի մէջ բարձր տեղ

32 ըրի , ու վարձքը անարգելով
ան շնութիւն բնող կնիւնը զե-
տաւ , որ իր երկանը տեղը օտար-
ներ կ'առնէ : Եւ քու բողանուն

33 վարձք կու տան : Բայց դուռն ամեն
հոռնակներուդ քու վարձքերդ կու
տաս , այդ կաշառք կու տաս անոնց
որ ամեն կողմէն քեզի գան , քեզի

34 հետ պոռնկութիւն ընելու համար :
Եւ քու պոռնկութեանդ օրերը շինե-
ցիր , հացս սա ամեն բաներով զես
սրողոյցնելու , անոր համար ահա ես

35 ալ քու ծափադ զլուս քու պիտի
ընեն , կ'ըսէ Տէր Լահովան : ու
դուռն քու բոլոր պըծութիւններդ
վրայ սա եղեռնագործութիւնը պի-

36 տար համար՝ ով պոռնիկ՝ Տերօջ
խօսքը մտիկ ընէ , Տէր Լահովան
այսպէս կ'ըսէ : Որովհետեւ քու
պղնձդ տարածուեցաւ , և քու

37 պոռնկութիւններդ մերկութիւնդ
քու հոռնակներուդ , ու ամեն զար-
քէկ կուտքերդ յայտնուեցաւ , և
անոնց նուիրած տղայք արիւնք

38 Եւ քու համար ահա ես
պիտի ժողովմ քու բոլոր հոռն-
ակներդ՝ որոնց դուռն հաճոյ եղար ,
և ամեն անոնք որ սիրեցիր , ու ա-

39 մեն անոնք որ ատեցիր . և զանոնք
ամեն կողմէն քու վրայ պիտի ժող-
վեմ , ու քու մերկութիւնդ անոնց
պիտի բանամ , և անոնք քու բո-

40 լոր մերկութիւնդ պիտի տեսնեն :
Եւ քեզ պիտի դատեմ շնութիւն
ընող , և արիւն թափող կնիկներուն
դատաստանով , ու քեզի բարկու-

41 թեամբ ու նախանձով արեան լէյ-
պիտի տամ : Եւ քեզ անոնց ձեռ-
քը պիտի տամ : ու քու բողա-
նողք պիտի փլընեն , ու քու բարձր

տեղերդ պիտի աւրեն . և քու հան-
գրեքներդ քեզ պիտի մերկացը-
նեն , ու քու պարծանացդ զարդերը
պիտի առնեն , և քեզ մերկ ու

հանեն , և քեզ քարերով պիտի
քարկծեն , ու իրենց սուրերովը
քեզ պիտի խոցուեն : Եւ քու տու-

42 ներդ կրակով պիտի այրեն , ու
շատ կնիկներու առջին քու վրայ
դատաստաններ 'ի զործ պիտի դը-
նեն , և քեզ պոռնկութիւն ընելուն

43 պիտի դադրեցնեմ , ու մէյն ալ
պարզե պիտի չտաս : Եւ այպէս
պիտի դադրեցնեմ իմ բարկու-
թիւնս որ քեզի դէմ է . ու իմ

44 նախանձս քեզմէ պիտի վերնայ , ու
պիտի հանդարտեմ , ու ալ պիտի
չարկանամ : Որովհետեւ դուռն
քու մանկութեանդ օրերը շինե-

45 ցիր , հացս սա ամեն բաներով զես
սրողոյցնելու , անոր համար ահա ես
ալ քու ծափադ զլուս քու պիտի
ընեն , կ'ըսէ Տէր Լահովան : ու

46 դուռն քու բոլոր պըծութիւններդ
վրայ սա եղեռնագործութիւնը պի-
տի ջընես :

Եւ քու ամեն առակ խօսողը քու
47 վրայ առակ պիտի խօսի բոլորով ,
Ինչպէս է մայրը , աղջիկն ալ աչ-
դէն է : Դուռն քու մորդ աղջիկն

48 ես , որ իր երկինն ու տղաքներդ
զգուեցաւ . և քու քոյրերուդ քոյրն
ես , որ անոնք իրենց երկիններն ու
տղաքներն զգուեցան . ձեր մայրը

49 Վեհացի ու ձեր հայրը Վեհացի
է : Ու քու մեծ քոյրդ Սամբան
է , որ իր աղջիկներովը քու ձախ
կողմը կը բնակի , և քեզմէ պղտիկ

50 քոյրդ Սողոմն է , որ իր աղջիկնե-
րովը քու աջ կողմը կը բնակի :
Ու դուռն անոնց ծափաներուն մէջը
չբալկեցիր , և անոնց պըծութիւն-

51 ներուն պէս չըրի : Եւ քու որպէս
թէ անոնց լոռից պզտիկն աւ շնիւն
էր , դուռն քու բոլոր ծափաներուդ
մէջ անոնցմէ աւելի ապականեցար :

Եւ կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Լահ-
ովան , որ քու քոյրը Սողոմը՝ Բքը
ու իր աղջիկները աչքէն չըրի ,
ինչպէս որ դուռն ու քու աղջիկներդ

տին ու տնանկին ձեռքը տուով
 50 ցուց : Ու հպարտացան և իմ
 առջև պղծութիւն բրին . ու վա-
 նոնք տեսածիս պէս վերցուցի :
 51 Եւ Սամարիան քու մեղքերուդ կէ-
 սին չարի մեղք չցործեց . ու դուն
 քու պղծութիւններդ աննոյմ աւե-
 լի չառցուցիր , և քու բրած բոլոր
 պղծութիւններովդ քու քոյրերդ
 52 արդարացուցիր : Ու դուն որ քու
 քոյրերդ դատապարտեցիր , քու ա-
 նարդանքդ կրէ՛ քու մեղքերուդ հա-
 մար , որ դուն աննոյմ աւելի պղծ-
 ւութիւն բրին . անոնք քեզմէ ար-
 դար են . իսկ դուն քոյրերդ ար-
 դարացրե՛նքդ համար ամէցին ու
 53 քու անարդանքդ կրէ՛ : Ու ես
 պիտի դարձնեմ աննոյ պերտութիւ-
 նը , Սողոմոն ու անոր աղջիկնե-
 րուն զերտութիւնը , և Սամարիա-
 յին ու անոր աղջիկներուն գե-
 րութիւնը . անոնց մէջ քու զե-
 րութիւնդ ալ էտ պէտէ քորնէ՛ :
 54 Արպէս զի քու անարդանքդ կրես ,
 ու ամէն բրածիս ամէնստ , աննոյ
 միտիմարութիւն ըլլալով համար :
 55 Եւ քու քոյրերդ՝ Սողոմ ու ա-
 նոր աղջիկները իրենց առջի վիճա-
 կին պիտի դառնան , և Սամարիա
 ու անոր աղջիկներն ալ իրենց առջի
 վիճակին պիտի դառնան , ու դուն
 և քու աղջիկներդ ալ ձեր առջի
 56 վիճակին պիտի դառնայ : Ս'սոն
 զի քու հպարտութեանդ օրը քու
 քոյրդ Սողոմ քու բերեղէ քրտե-
 57 ցաւ , Վանի որ զեռ քու չարու-
 թիւնդ յայտնուած չէր , ինչպէս որ
 Հիւս յայտնուեցաւ , երբոր Յսարոյ
 աղջիկներուն առջեւ , ու աննոյ
 բոլորսքը եղող բոլոր Փղշտացոյ
 աղջիկներուն առջեւ ամեթով ե-
 ղար , որ անոնք ամէն կողմէն քեզ
 58 նախատեցին : Վաւ եղեռնազոր-
 ծութիւնդ և քու պղծութիւններդ
 դուն կրեցիր՝ կ'ըսէ Տէրը :
 59 Ս'սոն զի Տէր Եհովան պապէս
 կ'ըսէ . Վաւ բրածիր համեստ պի-
 տի ընեմ՝ քեզի , որ երդումը ա-
 նարդեցիր , և ուխտը ստեցիր :
 60 Ի՛նչպէս ես քու մանկութեանդ օրերը
 քեզի հետ քա՞ն ուխտս՝ պիտի յի-

շեմ , ու քեզի հետ յախտեալան
 ուխտ պիտի հաստատեմ . Եւ դուն
 քու ճամբաներդ պիտի յիշես , ու
 պիտի ամէնամ' երբոր ընդունիս
 քեզմէ մեծ և քեզմէ պատիկ բոյ-
 րերդ , ու էբէ՞ր զանոնք քեզի ազ-
 ճիկներու տեղ տամ , բայց չէ՛ թէ
 քու ուխտով . Հապա ես քեզի
 հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ ,
 և պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը .
 Արպէս զի յիշես ու ամէնստ , և
 63 ամէնալուդ պատճառով մէրմն ալ
 բերանդ չբանաս , երբոր քու բրա-
 ւոյրը զործքերուդ համար՝ քեզ
 քաւութիւն ընեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եւ-
 հովան :

ԳԼ . ԺԼ :

Եւ Տէրըն խօսքը ինձի եղաւ՝ Եւ
 սերով , Արք' մարդոյ՝ Խաթա-
 յէի տանը հանելուի պատմ , ու
 առնակ խօսէ , Ու բս՝ Տէր Եհո-
 վան պապէս կ'ըսէ . Մէկ մեծ
 արծիւ մը՝ մեծ թևերով , երկայն
 փետուրներով ու զոյննոցն բարակ
 փետուրներով լեցուն՝ Իրեանն ե-
 կաւ , ու եղև ինին ամենաբարձր
 ճիւղը առաւ . Ենոր ընծիւքներուն
 5 ծայրը փրցուց , և զանիկայ վա-
 ճառահանի երկիրը տարաւ , ու
 զանիկայ մաճառահանաց քաղաքը
 դրաւ : Եւ ան երկրին հունտէն
 առաւ , ու զանիկայ բարեբեր արտի
 մէջ դրաւ . զանիկայ շատ ջուրերու
 քով տարաւ , ու թիւ պէս դրաւ .
 6 (Եւ անիկայ բուսաւ , ու տարա-
 ծուած՝ կարճահասակ որմ մը ե-
 ղաւ .) անտնի որ անոր ոտները
 զէպ 'ի իրեն նային , ու արմատները
 իր տակը ըլլան . և անիկայ որմ
 ըլլալով՝ ոտակ բուսցուց ու ըն-
 ձիւքներ արձակեց :
 Եւ մէկ ուրիշ մեծամե ու բազ-
 մափետուր մեծ արծիւ մըն ալ կար .
 և ահա աս որմը իր արմատները
 զէպ 'ի անոր ծոցի , ու իր ոտները
 զէպ 'ի անոր երկընցուց . որպէս
 զի իր տնկուած ածուներովը զեբը
 ոտողէ : Ենիկայ բարեբեր արտի
 մէջ շատ ջուրերու քով անկուե-
 ցաւ , որ ոտակ արձակէ և պը-

61

62

63

4

5

6

7

8

տուղ ըրեր՝ ու աղնիւ որթ ըլլայ :
 9 Ըսէ՛ որ Տէր Եօֆուան այսպէս կ'ըսէ . Երդեօր անիկայ պիտի յաջողի՞ .
 միթէ ու առջի աքձիւն անոր արմատները պիտի չխլէ՞ , ու անոր պտուղը պիտի չփրցընէ՞ , որ չորնայ : Ենոր ամէն բուսած տերեւները պիտի չորնան . և առանց մեծ թաղուկի ու շատ ժողովուրդի դանիկայ արմատէն պիտի խլէ : Եւ
 10 ահա տնկուեցաւ , միթէ պիտի յաջողի՞ . չէ՞ որ արեւելեան հովը անոր դպածին պէս բոլորովն պիտի չորնայ : անիկայ իր բուսած ամռանն բուն վրայ պիտի չորնայ :
 11 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Էիմա սպասամաներու տանը ըսէ , Եսոնց ինչ ըլլալը չէ՞ որ դիտեր . ըսէ որ Եհն Դարիւնի թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ . և անոր թագաւորը ու իշխանները առաւ , ու զանոնք իր
 12 քովը Դարիւն տարաւ : Եւ թագաւորին սեղանդէն Էիլ առնելով , անոր հետ ուխտ ըրաւ , ու անոր երդում ընել տուաւ . Նաեւ երկրին զօրաւորները առաւ . Որպէս
 13 զի թագաւորութիւնը ցած ըլլայ , ու չորնայ զինքը բարձրացնել , և իր ուխտը պահելով անոր վրայ
 14 հաստատ կենայ : Բայց անիկայ անկէ ապաստանեցաւ , ու Եդիպտոս դեսպաններ խրկեց , որ իրեն ձիեր ու շատ զօրքեր տան . միթէ անիկայ յաջողութիւն պիտի գտնէ՞ .
 15 սա բաները ընողը պիտի ազատի՞ , կամ թէ ուխտը աւերելով պիտի ազատի՞ : Եւ կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եօֆուան , որ անիկայ անշուշտ ան թագաւորին քաջ տէր
 16 զը որ զինքը թագաւոր ըրեր էր , որուն երդումը անարգել էր , ու անոր ուխտը աւերել էր , անոր քովը
 17 Դարիւնի մէջ պիտի մեռնի : Եւ ժարաւորն մեծ զօրքով ու շատ բազմութիւնով պատերազմի մէջ անոր համար բան մը պիտի չընէ , երբոր պատանէշներ կանգնուի , ու մարտիկներ շինուի շատ հոգիներ
 18 կորսելու համար : Ասան զի անիկայ երդումը անարգել և ուխտը

աւերց . և ահա անիկայ իր ձեռքը տալէն ետքը , սա ամէն բաները ընելուն համար պիտի չազատի :
 Ենոր համար Տէր Եօֆուան այսպէս կ'ըսէ . Եւ կենդանի եմ՝ որ
 19 անշուշտ անոր դուռը պիտի դարձնեմ իմ երդումն որ անիկայ անարգելց , ու իմ ուխտս որ աւերց . Եւ անոր վրայ իմ ցանցս պիտի
 20 տարածեմ , ու անիկայ իմ որդայութիւն մէջ պիտի բռնուի . և զանիկայ Դարիւն պիտի տանիմ , ու հոն անոր հետ դատ պիտի վարեմ , անոր ինծի դէմ ըրած յանցանքին համար : Ու անոր բոլոր փախըստ
 21 տակաւները և անոր բոլոր զօրքերը սրով պիտի իյնան , ու անոր մնացորդները ամէն հովերու պիտի ցրուին , ու պիտի դիմաւոր թէ ես Տէրս խօսեցայ :
 Տէր Եօֆուան այսպէս կ'ըսէ . Եւ
 22 ալ բարձր եղելին ամենաբարձր ճիւղէն պիտի առնեմ ու պիտի տնկեմ . ես անոր ընծիւղներուն ծայրէն մատղաւը պիտի փրցընեմ , ու մէկ բարձր ու վերայած լեռան
 23 մը վրայ պիտի տնկեմ . Գանիկայ Դարիւնի բարձր լեռանը վրայ պիտի տնկեմ . և անիկայ ոստեր պիտի արձակէ , ու պտուղ պիտի տայ : ու աղնիւ եղելին պիտի ըլլայ . և անոր տակը ամէն տեսակ
 24 թէ ունեցող բոլոր թռչունները պիտի նստին : անոր ոստերուն հովանին տակը պիտի բնակին : Եւ դառնի բոլոր ծառերը պիտի դիտնան թէ ես Տէրս բարձր ծառը
 ցածցուցի , ու ցած ծառը բարձրացուցի , կանանչ ծառը չորցուցի . ես Տէրս խօսեցայ , ու պիտի կատարեմ :

ԳԼ . ԺԸ

Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Եսոն պիտի
 1 ըլլայ ձեզի ան առաւել որ դուք Դարիւնի երկրին մէջ կը խօսիք ըսելով : Եւ այրերը ազգի կերան , ու որպէսզի անկաները առին : Եւ
 2 կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եօֆուան ,

որ Խորայելի մէջ աս առակը մէջին
 4 ալ պիտի չըլլայէր : Եւսն բոլոր
 հոգիները իմն են : Ինչպէս հօրը
 հոգին նոյնպէս ալ որդւոյն հոգին
 իմն է : ան անձը որ մեղք կը գոր-
 5 ծէ՝ անիկայ պիտի մեռնի : Իսկ
 թէ որ մէկ մարդ մը արդար ըլլայ ,
 և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ ,
 6 Լեռներու վրայ չուտէ , ու աչքերը
 դէպ ի Խորայելի տանը կուգործն
 չվերցնէ , ու իր դրացիին կնիկը
 չպղծէ , և իր գաւառանին մէջ կորդ
 7 կնիւն մը չմտնայ , Ու մարդու
 մը զրկանք չընէ , — պարտականին
 վրայ չուտայ , բռնութեամբ բան
 զը չբախշտակէ , և իր հայրը քաղ-
 ցածին տայ , ու մերկը հանդերձով
 8 ծածկէ , Ստալէ վաշխով չտայ ,
 ու տոկոսիք չառնէ , իր ձեռքը ա-
 նօրէնութենէ կտ ազատէ , երկու
 մարդու մէջ ուղիղ գաւառաւան
 9 տեսնէ , Շշմարտութիւն ընելով
 իմ օրէնքներու մէջը քայլէ , ու իմ
 իրաւունքներս պահէ : անիկայ ար-
 դար է , անշուշտ պիտի ապրի
 կ'ըսէ Տէր Լահուան :
 10 Իսկ թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ որդի մը ծնանի , որ
 11 ասոնց պէս բան մը ընէ : Եւսն իմ
 թէ որ անիկայ ան ամէն — զէ՛ք բա-
 ները չընէ , հապա միայն լեռներու
 վրայ ուտէ , ու իր դրացիին կնիկը
 12 պղծէ , Եղբայրս ու տնանկին զըր-
 կանք ընէ , բռնութեամբ բան մը
 յարկառակէ , զրաւը կտ չտայ , ու
 իր աչքերը կուգործն վերցնէ :
 13 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 14 Եւսն թէ որ անիկայ որդի ծնանի ,
 ու անիկայ իր հօրը ըրած բոլոր
 մեղքերը տեսնելով՝ վախնայ ու ա-
 15 նոց համար չընէ : Լեռներու
 վրայ չուտէ , ու իր աչքերը դէպ ի
 Խորայելի տանը կուգործն չվեր-
 ցնէ , իր դրացիին կնիկը չպղծէ ,
 16 Եւսն մարդու մը զրկանք չընէ , զրա-

ւր չպահէ , ու բռնութեամբ բան
 մը չբախշտակէ , իր հայրը քաղցու-
 ծին տայ , ու մերկը հանդերձով
 ծածկէ , Եղբայրս տոկոսիք չառնէ :
 17 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 ու տոկոսիք չառնէ , իմ գաւառա-
 տաններս ի գործ դնէ , — իմ օ-
 րէնքներու մէջը քայլէ : անիկայ
 իր հօրը անօրէնութեամբ համար
 պիտի չմեռնի , անիկայ անշուշտ
 պիտի ապրի : Եւսն անոր հայրը
 18 որովհետեւ զրկանք ըրաւ , — իր
 եղբորմէն բռնութեամբ բան յա-
 վըռտակէ , և աղէկ չեղանք ըրաւ իր
 մողովորդին մէջ , ահա անիկայ իր
 անօրէնութեամբ մէջ պիտի մեռնի :
 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 19 մարդու մը հօրը անօրէնութիւնը
 չընէ , Որովհետեւ որդին իրա-
 ւունք ու արդարութիւն ըրաւ , և
 իմ բոլոր օրէնքներս պահէ ու գա-
 նանք ի գործ դրաւ , անշուշտ պի-
 տի ապրի : Եւսն անձը որ մեղք կը
 20 գործէ՝ անիկայ պիտի մեռնի : որ-
 դին հօրը անօրէնութիւնը պիտի
 չընէ , ու հայրը որդւոյն անօրէնու-
 թիւնը պիտի չընէ : արդարեւ ար-
 դարութիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ ,
 ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը
 իր վրայ պիտի ըլլայ : Եւսն թէ որ
 21 ամբարշտը իր գործած բոլոր մեղ-
 քերէն գաւառէ , ու իմ բոլոր օ-
 րէնքներս պահէ , և իրաւունք ու
 արդարութիւն ընէ , անիկայ ան-
 շուշտ պիտի ապրի , պիտի չմեռնի :
 Եւսն ըրած բոլոր յայտանքները
 իրեն դէմ պիտի չսխալուին : հապա
 անիկայ իր ըրած արդարութեամբ
 պիտի ապրի : Սխալ չի ընաւ
 22 ամբարշտին մեղքը կ'ըսէ՝ կ'ը-
 սէ Տէր Լահուան : Եւսն թէ որ անիկայ
 իր ամբարշտին գաւառէ ու
 ապրի : Իսկ թէ որ արդար իր
 23 արդարութեան գաւառէ , ու ամ-
 րաշտին ըրած բոլոր զարուիթիւն-
 ներուն պէս անօրէնութիւն ընէ ,
 պիտի ապրի : անոր ըրած բոլոր
 արդարութիւնը պիտի չսխալուին :
 անիկայ իր ըրած յայտանքները
 ու գործած մեղքները՝ անոցմով պիտի
 մեռնի :

25 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 26 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 27 Ու երբոր ամբարշտը իր ըրած ամ-
 րաշտութեան գաւառէ , և իրա-
 ւունք ու արդարութիւն ընէ , ա-
 նիկայ իր անձը պիտի ապրեցնէ :
 28 Որովհետեւ անիկայ ուշադրութիւն
 ըրաւ , ու իր ըրած բոլոր յայտանք-
 ներէն կտ գաւառէ , անշուշտ պիտի
 ապրի , պիտի չմեռնի :
 29 Իսկ թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 30 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 31 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 32 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 33 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 34 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 35 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 36 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 37 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 38 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 39 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 40 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 41 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 42 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 43 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 44 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 45 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 46 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 47 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 48 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 49 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 50 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 51 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 52 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 53 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 54 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 55 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 56 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 57 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 58 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 59 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 60 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 61 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 62 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 63 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 64 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 65 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 66 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 67 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 68 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 69 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 70 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 71 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 72 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 73 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 74 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 75 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 76 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 77 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 78 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 79 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 80 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 81 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 82 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 83 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 84 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 85 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 86 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 87 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 88 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 89 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 90 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 91 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 92 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 93 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 94 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 95 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 96 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 97 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 98 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 99 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,
 100 Եւսն թէ որ անիկայ անիրաւ —
 արիւնահեղ տանը մեղք չընէ ,

զիպտոսի երկիրը տարին : Ու 5
 երբոր անիկայ տեսաւ որ պարտա-
 քէն կը պատէ , յոյսը կորցնաւ :
 և իր կորիւններէն մէկ ուրիշ ա-
 ռաւ ու զանիկայ առողջ առիւծ
 6 ըրաւ : Եւ անիկայ առիւծներու
 մէջ պարտող առողջ առիւծ կգաւ ,
 ու յափշտակութիւն ընել սորվե-
 ցաւ , — մարդ կ'ուտէր : Եւ 7
 անոնց պալատները զիտցաւ , ու
 անոնց քաղաքները կործանեց : և
 անոր մեռնելուն ձայնէն երկիրը իր
 8 լեռներէն սարսափեցաւ : Ու
 չընիկայ գաւառներէն անոր վրայ
 ազգեր ելան , և անոր դէմ իրենց
 9 յանցը տարածեցին : — անոնց փո-
 սին մէջը բռնուեցաւ : Եւ զանի-
 կայ կարթեթով վանդակի մէջ դրին ,
 ու զանիկայ Բաբելոնի թագաւորին
 տարին , — զանիկայ բերդը դրին ,
 որպէս զի անոր ձայնը մէջին ալ
 Խորայելի լեռներուն վրայ չուտէ :
 Իսկ մայրը քու նմանութիւնով 10
 ճուրբուր զով տնկուած որթի պէս
 է , որ շատ ճուրբուր պատճառա-
 ւը պողպատու ոստերով լցնել ե-
 ղաւ : Եւ անիկայ զօրաւոր շառա-
 11 շիկներ ունեցաւ իշխանաց գաւա-
 զաններու համար , ու իր հասակը
 իստ ճիւղերուն մէջէն բարձրացաւ ,
 և իր բարձրութեամբ ու բարու-
 նակներուն շատութեամբ երեցաւ :
 Իսկ անիկայ բարկութեամբ խուռ 12
 ցաւ , ու գետինը ձգուեցաւ : և
 արեւելեան հովը անոր պտուղը չոր-
 ցուց : անոր զօրաւոր շառաւիղները
 կտորեցան ու չըլլան , և զանոնք
 13 կտակը կերաւ : Ու հիմա անապա-
 տի մը մէջ , չոր ու անխուր տեղ
 մը տնկուեցաւ : Եւ անոր ոստե-
 14 լուն մէկ շառաւիղէն կրակ ելաւ ,
 — անոր պտուղը կերաւ : և անոր
 վրայ իշխանի գաւառանի համար
 զօրաւոր շառաւիղ մը չմնաց : Եւ
 15 պիկայ ողբ է , ու ողբի տեղ պիտի
 ըլլայ :
 ԳԼԻ Ի
 Ու կղաւ որ եօթներորդ տարին՝
 հինգերորդ ամսուն տասներորդ
 16 օրը Տէրը հարցնելու համար՝

- 14 չբլայ՝ կ'ըսէ Տէր Լճովան : Լուսն՝ որդի մարդոյ՝ մարդարեւ թիւն ըրէ , ու ձեռքերդ իրարու դարկ . և սուրը՝ սպաննուածներուն սուրը իրեք անգամ պիտի կրկնուի : մեծամեծաց վերաորներուն սուրը ասիկայ է , որ անոնց բռնաբարը պաշարեց : Սիրտերը նուաղելու համար , ու խուրը շատնալու համար անոնց բոլոր զանկրուն վրայ սուրին վախը դրի . աւաղ , անիկայ փայլելու համար շնուեցաւ . մորթելու համար սրբուեցաւ : Լնգիկներդ ժողով՝ , բուռն կամ ձախ կողմէ՝ ուր որ երևայ :
- 17 դարձած է , զորի : Ու ես ալ՝ ձեռքերս իրարու պիտի գարնեմ , և իմ սրտմտութիւնս պիտի հասցընեմ . և Տէրս խօսեցայ :
- 18 Լու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ :
- 19 ըսելով . Որդի՛ մարդոյ՝ դուն քեզի երկու ձամբաց պատրաստե , որ Խարիլոնի թագաւորին սուրը դայ . անոնց երկուքն ալ մէկ երկրէ պիտի ելլեն . ու մէկ տեղ մը ընտրէ , քաղաքին ճամբուն զլուսը ընտրէ :
- 20 Ղափա՛ն պատրաստե , որ Բմմնի որդւոցը Սարգային վրայ և Յուդայի մէջ եղող պարսպաւոր Լորու սաղեմին վրայ սուր դայ :
- 21 Սասն զի Խարիլոնի թագաւորը ճամբուն բաժանմանը վրայ երկու ճամբուն զլուսը կայնեցաւ , որ հմայութիւն ընէ . անիկայ իր նետերը երեքոց , թերափիմներուն հարցոց , լերդին նայեցաւ : Ենոր աջ ձեռքին մէջ հմայութիւն կար Լորուսաղեմի համար , որ մերհաներ զնեն , պատերազմի մէջ բուռնին բանան ու աղաղակով ձայն վերցընեն , դռներու դէմ մեքենաներ դնեն , հողաբլուր կանդնեն , ու մարտից շինեն : Բայց ասիկայ անոնց աչքերուն առջին սնտոսի հմայութիւնն մը պէս պիտի ըլլայ , ուստի անոնց երգումներ ըրեր էին . բայց անիկայ իրենց անօրէնութիւնը պիտի յիշեցնէ , որպէս զի բռնուին :
- 24 Ենոր համար Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ , Որովհետեւ դուք ձեր

անօրէնութիւնը յիշեցուցիք , երբոր ձեր յանցանքները յայտնուեցան , ու բոլոր դործերնուդ մէջ ձեր մեղքերը երեցան , զանոս յիշեցընելուդ համար ձեռքով պիտի բռնուիք : Լու դուն ձվ պիղծ 25 ու ամբարիտ իշխան Խարայիլի , որ քու օրդ հասեր է , ու անօրէնութիւնանդ ժամանակին վախճանը , Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ . Խորը 26 վերցնէր ու խաղը հանէ . ասիկայ այսպէս շուրար . ցածր բարձրացնէր , ու բարձրը ցածրէր : Զանիկայ տակնուվրայ , տակնու 27 վրայ , տակնուվրայ պիտի ընեմ . ու ալ պիտի շրջայ , մինչև որ դայ անիկայ՝ որուն իրաւունքն է , ու անոր պիտի տամ :

Լու դուն՝ որդի մարդոյ՝ մարդա 28 ընացիր ու բաժնի , Բմմնի որդւոցը համար , ու անոնց նախատանայը համար Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ . ու ըսես , Սուրը՝ սուրը քաղուած է , ու մորթելու համար սրտուած է , որ իր փայլմամբ հասցընէ , Լորու քեզի համար 29 ունայն տեսիլքներ կը տեսնեն . և սուտ հմայութիւններ կ'ընեն , որ քեզ սպաննուելու ամբարիշտներուն պարանոցին վրայ բերեն , որոնց օրը հասեր է , ուստի անօրէնութեանը ժամանակին վախճանը : Զանիկայ 30 իր պատեանը դարձընեմ . քեզ քու ստեղծուած սեղդ . ու քու ծննդեանդ երկրին մէջ պիտի դառնեմ : Լու քու վրայ իմ բարձր 31 կուսիւնս պիտի թափեմ . քու վրայ իմ սրտմտութեանս կրակով պիտի փռեմ , ու քեզ բարբարոս մարդիկներուն՝ ապականելու վարպետ եղողներուն ձեռքը պիտի տամ : Ընդ ճարակ պիտի ըլլաս , 32 քու արեւուդ երկրին մէջանող պիտի ըլլայ , դուն պիտի չիշուիս . վասն զի ես Տէրս խօսեցայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Լու Տէրոջ խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ ու արեւահեղ քաղաքին դատաստան պիտի ընես , դատաստան

- ոպայութիւն պիտի ընեն . հոն անոնց պիտի հաճիմ , և ձեր պատարագ շերը ու ձեր ընծաներուն Երախայրինները , ձեր բոլոր սուրբ բանեւ-
- 41 րովը հոն պիտի փնտռեմ : Երբոր ձեզ ազգներն հանեմ ու ձեզ ժողովման Երկիրներէն , ուր որ դուք գրուած էր , անուշահոտ Խաչիւն ձեզի պիտի հաճիմ , և ձեր մէջը ազգաց աշխարհուն առջնը սուրբ պի-
- 42 տի ըլլամ : Ու Երբոր ձեզ Երախայրին Երկիրը տանիմ , աշխարհ ան Երկիրը որն որ ձեր հայրերուն տա-
- 43 լու համար ձեռքս վերցուցի , պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը : Եւ հոն պիտի յիշէք ձեր ծամրաները , ու ձեր բոլոր գործերը որոնցմով պղծուեցաք : և ձեր ըրած բոլոր շարութիւններուն համար դուք
- 44 ձեզմէ պիտի զզուիք : Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը , Երբոր ձեզի աշխարհ անուշահոտ համար , և լէ թէ ձեր շար ծամրաներուն ու ձեր ապականած վարձուրքին համեմատ , ի՞նչ Երախայրին տունը , կ'ըսէ Տէր Եհովան :
- 45 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
- 46 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ Երեսդ դէպ'ի հարաւ շիտիկ , ու դէպ'ի հարաւ խօսէ՛ ու հարաւային դաշտին անտառին վրայ մարգարէութիւն Երես ըրէ : Եւ հարաւային անտառին ըսէ , Տէրոջը խօսքը մօտիկ ըրէ : Տէր Եհովան պոպկէ կ'ըսէ . Եհովան եւ քու մէջը կրակ պիտի բռնկուցնեմ , և քու մէջը Էդման կանտոն ծառը ու ամեն չոր ծառը պիտի ուռն : Բոլորիս բոլոր պիտի չմարի , ու անով՝ հարաւէն մինչեւ հիւսիս ամեն կողմերը պիտի պրին : Եւ ամեն մարմին պիտի տեսնէ , թէ ես Տէրս զանիկայ բռնկուցուցի : ու անիկայ պիտի չը-
- 48 մարի : Եւ ամեն եւ ըսի , Ո՛հ , Տէր Եհովայ , անոնք ինծի համար կ'ըսեն , Չէ՞ որ անիկայ առաջինը կը խօսի :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
- 2 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ Երեսդ

դէպ 'ի Երեսայդ՝ շիտիկ , ու սուրբ տեղերուն խօսէ՛ , ու Երախայրին Երկիրն մարգարէութիւն ըրէ , Եւ Երախայրին Երկիրն ըսէ : Տէրը պոպկէ կ'ըսէ . Եհովան եւ քեզի դէպ'ի եմ , ու իմ սուրս իր պատեանէն պիտի հանեմ , և արգարը ու ամբարշտը քեզմէ պիտի կտրեմ : Որովհետեւ արգարը ու ամբարշտը քեզմէ պիտի կտրեմ , անոր համար հարաւէն մինչեւ հիւսիս ամեն մարմնաց դէպ'ի իմ սուրս իր պատեանէն պիտի քաշուի : Եւ ամեն մարմին պիտի զանայ թէ ես Տէրս իմ սուրս իր պատեանէն հանեմ եմ . անիկայ մէջմէն ալ ես պիտի չգտնայ : Ու դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ հեծէ՛ . մեծքը կտորածի պէս դառնալով անոնց աշխարհուն առջնը հեծէ՛ : Ու Երբոր քեզի ըսեն՝ թէ Եհովան կը հեծնու , ան ատենը ըսես , Գիտեմքին համար . փանս գիտու . զայ . և ամեն սիրտ պիտի հալի , և ամեն ձեռք պիտի թուլանայ , ու ամեն հողի պիտի մարի , և ամեն ծոռիկ ջուրի պէս պիտի բլրայ : Եւ անիկայ զայ ու պիտի կատարուի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :

Երախայրին Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ մարգարէացիք ու ըսէ՛ : Տէրը պոպկէ կ'ըսէ . Ես՛ որ Սուրբ , սուրբ սրուեցաւ ու նաեւ սրուեցաւ : Մեծ կտորած ընելու համար սրուեցաւ , փայլելու համար սրուեցաւ : Հիմա մնալ ուրիշաւ նա՞նք : Իմ որդւոյս զաւազանը ամեն փայտը կ'անարդէ : Եւ այդ Տէրը սրուեցաւ տառա զանիկայ , որ ձեռքով բռնուի . աս սուրբ սրուած է ու սրուած է , որ զանիկայ ապանտոնէն ձեռքը տայ : Երախայրին ու ողբ՝ որդի՛ մարդոյ , քանզի անիկայ իմ ժողովուրդիս վրայ՝ Երախայրին բոլոր իշխաններուն վրայ պիտի ըլլայ . իմ ժողովուրդիս վրայ սուրի պատճառաւ վախեր պիտի ըլլայ . անոր համար քաղաքիս զանիկ , Սաւան գիւղիս եղաւ . ու Եհովան զիս ըսէ , թէ որ ան անարդող զաւազանը ալ

- պիտի բնեմ . ուրիշն անոր բոլոր
պղծութիւնները իրեն գիտցուր ,
3 Ու ըսէ , Տէր Լոհիան պատկա
կ'ըսէ . Ո՛վ քաղաք որ քու մէջ
արիւն կը թափես , որպէս զի քու
ժամանակդ զայ , և քու անձը
պղծելու համար քեզի զէմ կուրեր
4 կը շինես , Դուռն քու թափած ա
րիւնովդ յանդատըր եղար , ու շինած
կուռքերովդ պղծուեցար , և քու
օրերդ մահացուցիր , ու քու սա
րններուդ հասար . անոր համար
քեզ պզգեցուն՝ նախատինք , ու
ամեն երկիրներուն ծաղը ըլլաւ
5 սուրի : Դիւղէ մատ եղողները ու
քեզմէ հեռու եղողները քեզ ծաղը
պիտի բնեն , ո՛վ փառահամբաւ ու
աղմկալից տալիս :
6 Եհնա քու մէջ Խարայէի իշխան
ները ամեն մէկը իր բազուկովը ա
րիւն թափելու համար կայներ են :
7 Դու մէջ հայրը ու մայրը անար
զեցին , քու մէջ օտարականին
բռնութիւն բրին , քու մէջ որբին
8 ու որբականին զրկանք բրին : Իմ
սուրբ բաներս արհամարհեցիր , և
9 իմ շարաթիւնըս պղծեցիր : Դու
մէջ բանասերիւ մարդիկներ եղան
արիւն թափելու համար , ու քու
մէջ լնտներու վրայ կերան , և քու
մէջ եղեռնապղծութիւն բրին :
10 Դու մէջ տալիս էր հօրը մերկու
թիւնը յայտնից . քու մէջ զաւ
տանի պատճառով անմարտըր եղող
11 կնիկը բռնապատկեցին : Դու մէջ
իր զրաթիւն կնիկանը հետ պղծու
թիւն ըրաւ , ու մէկը եղեռնապղծ
ութիւն ըրաւ իր հարսը պղծե
լով , և քու մէջ ուրիշ մին ալ
իր բոլորը իր հօրը աջիկը բռնա
12 դատեց : Դու մէջ արիւն թա
փելու համար կաշառք առին , վաշխ
ու տոկոսիք առին , և բռնութիւն
ընելով քու գրադիներդ բան վաւ
տըկեցար ազահութեամբ , ու զիս
13 ժողար կ'ըսէ Տէր Լոհիան : Ուս
տի ահա քու ըրած ազահութեամբ ,
ու քու մէջ եղած արիւնահեղու
թեամբ համար ձեռքերս իրարու
14 զարկի : Միթէ քու սիրտդ կրնայ
զիւնաւ , կամ թէ ձեռքերդ կը
- նա՞ն ուժովաւ ան օրերը որ ևս
քեզ հաւաքուի պիտի բնեմ . ևս
Տէրս խոսեցաւ ու պիտի կատա
րեմ : Լու ինչ պզգեցուն մէջ պի
15 տի ջրուեմ , ու քեզ երկիրներու
մէջ ցիրուցան պիտի բնեմ , և քու
պղծութիւնդ քեզմէ պիտի հատ
ցընեմ : Ու դուն քեզմէ պիտի
16 պղծուիս պզգայ աշխրուն առջեւ ,
ու պիտի գիտնաս թէ ևս եմ Տէ
ր :
Լու Տէրօջ խոսքը ինծի եղաւ՝
17 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Խարայէի
18 տունը ինծի կղկղանքի պէս եղաւ .
ամենը հայրցի մէջ պղինձի , անա
զի , երկաթի ու կապարի պէս ար
ծաթի կղկղանք եղան : Ենոր հա
19 մար Տէր Լոհիան պատկա կ'ըսէ .
Որովհետեւ ամենքդ կղկղանքի պէս
եղար , անոր համար ահա ևս ձեզ
Լորուսողեմ մէջ պիտի ժողկեմ :
Ինչպէս որ արծաթը , ու պղինձը ,
20 ու երկաթը , և կապարը , ու ա
նաղը հալուցի մէջ կը ժողկն , ու
անոր վրայ կրակը կը փռէ զան
հալեցընելու համար , այնպէս ալ
ձեզ իմ բարկութեամբս ու սրտմ
սութեամբս պիտի ժողկեմ , և պի
տի թողո՞ւմ ու պիտի հալեցը
21 նեմ : Լու ձեզ մէկտեղ բերելով՝
ձեր վրայ իմ բարկութեամբս կրա
կովը պիտի փռեմ . և դուր անոր
մէջ պիտի հալիք : Ինչպէս որ
22 արծաթը հալուցին մէջ կը հալի ,
դուք ալ անոր մէջ այնպէս պիտի
հալիք , ու պիտի գիտնար որ ևս
Տէրս իմ սրտմտութեամբս թափեցի
ձեր վրայ :
Լու Տէրօջ խոսքը ինծի եղաւ՝ ը
23 տելով , Որդի մարդոյ՝ անոր ըսէ ,
24 Դուռն անանի երկիր մին ևս , որ ոչ
մարդուած է , ոչ ալ բարկութեան
օրը անձրևով թրջուած : Ենոր
25 մէջ իր մարդաբնութեան զաւաճա
նութիւնը կայ , որովք աւար յա
փառակող ու մոռնող առիւծի պէս
հողիներ կ'ուտեն . անոնք զանձ ու
պատուական բաներ առին , ու ա
նոր մէջ անոր որբեալները շատ
ցուցին : Ենոր քահանաները իմ
26 օրենքս արեցին , ու իմ սուրբ

բաներն պղծեցին : սուրբը պիղծէն
չորոշեցին , և անմայրութիւն ու մա-
թուրին տարրերութիւնը չգիտցու-
ցին , և իրենց աչքերը իմ շարաթի-
ւերէս ծածկեցին , ու ևս անոնց մե-
27 ջը պիղծ սեպուեցայ : Ընտր իշ-
խանները անոր մէջը յափշտակող
զայլերու պէս արիւն թափելու ու-
հողի կորսնցընելու ետեւ եղան ,
որպէս զի աղահուսթեան բան վաս-
28 տրիկն : Եւ անոր մարգարէները
ունայն տեսիլքներ տեսնելով , ու
անոնց սուտ դուշակութիւն ընելով ,
զանոնք կիրով ծեփեցին , ու բռին :
Տէր Լէւոնիս պապէս կ'ըսէ , թէ Է-
29 Տէրը խօսած չէր : Երկրին ժողո-
վուրը մեծ զբիւնը ըրին , ու մեծ
յափշտակութիւն ըրին , և աղքա-
տը ու տնաները բռնապաշտեցին , ու
օտարականին անիրաւութեամբ զըր-
30 կանք բռին : Եւ անոնցմէ մարդ-
մը փնտռեցի , որ պարիսպ չինէ ,
ու խրամաւորն մէջ իմ առջեւ կայնի
երկրին համար , որ զանիկայ չաւ-
31 բեմ : Բայց չգոցայ : Աստի իմ
բարկութիւնս անոնց վրայ թափե-
ցի , զանոնք իմ արտառութեանս
կրակովը սպառեցի : անոնց ճամբա-
ները իրենց զլուխը տուի՝ կ'ըսէ
Տէր Լէւոնիս :

ԳԼՈՒԽ ԴԳ

1 Դարձեալ Տէրոջ խօսքը ինծի եւ-
2 դաւ բախով : Որդի՝ մարդոյ՝
երկու կնիքներ կային մէկ մօր աղ-
3 ջիկներ : Ու անոնք Եղիպտոսի մէջ
պոռնկութիւն ըրին , իրենց ման-
կութեան ատենը պոռնկութիւն
ըրին : անոնց ծիծերը հոն ձեռուե-
ցաւ , ու անոնց կուսութեանը ըս-
4 տիքները հոն շռայլուեցաւ : Եւ
անոնց անտիկները՝ մեծինը Ողայ ,
ու անոր քրոջը՝ Ողիբայ էր : ու
անոնք իմ եղան , և սղարներ ու աղ-
ջիկներ ծնան : (ու անոնց անուն-
ները՝ Ողայ Սամարիան է , ու Ող-
զիբայ Երուսաղէմն է :)
5 Եւ Ողայ քանի որ իմն էր ,
պոռնկութիւն ըրաւ , ու իր հոմա-
նիներուն սիրահարեցաւ , այսինքն
6 Եստաստանցի դրացիներուն , կա-

պուտակ հազնող կուսակալներուն
ու նախարարներուն , ձի հեծնող
ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը շնոր-
հալի երիտասարդներ էին : Եւ 7
անիկայ պոռնկութիւն ըրաւ անոնց
հետ՝ այսինքն Եստաստանի ամէն
ընտիր որդւոյը հետ , նաեւ ան աւ-
մենուն հետ՝ որոնց սիրահարեցաւ
ու անոնց ամէն կուսքերովը պրդ-
ծուեցաւ : Ու Եղիպտոսէն Բեթ- 8
պոռնկութիւնները շնորհոյց : վասն
զի անոր մանկութեան ատենը ու-
նոր հետ պառկէր էին , և անոր
կուսութեանը ստիքները շռայլե-
րէին , ու իրենց պոռնկութիւնը ա-
նոր վրայ թափեւ էին : Ընտր հա- 9
մար զանիկայ իր հոմանիներուն
մեռքը տուի , Եստաստանի որդւո-
ցը մեռքը՝ որոնց սիրահարած էր :
Ընտր անոր մեքլութիւնը յայտ- 10
նեցին : անոր սղարները ու աղջիկ-
ները առին , ու զանիկայ սրով
մեռցուցին : պապէս անիկայ կնի-
քներուն մէջ անուանի եղաւ : և
անոր վրայ դատաւատաներ ի գործ-
դրին :

Ու երբոր անոր քոյրը Ողիբայ 11
տեսաւ , իր սիրահարելովը անկէ
աւելի ապականեցաւ : և իր պոռն-
կութիւնները իր քրոջը պոռնկու-
թիւններէն աւելի տարցուց : Ու իր 12
դրացիներուն սիրահարեցաւ , այս-
ինքն Եստաստանի որդիներուն ,
չբեղովեանմբ հագուած կուսակալ-
ներուն ու նախարարներուն , ձի
հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամե-
նը շնորհալի երիտասարդներ էին :
Եւ տեսայ որ պղծեցաւ : և երկու- 13
քին ալ ճամբան մէկ եղաւ : Եւ
իր պոռնկութիւնները աւելցուց ,
քանզի երբոր պատի վրայ նկարուած
մարդիկներ՝ Նոթով նկարուած
Վաղդէապոյց պատկերները տե-
սաւ , Որոնք մէջքերնին դօտի կա- 15
պած էին , և իրենց գլուխներուն
վրայ ներկուած խոյրեր ունէին ,
ու ամէնքը իշխաններու կերպարան
քով էին , իրենց ծննդեան երկրին՝
Բարիլոնի որդւոյը՝ Վաղդէապոյց
նմանութեանը պէս , Գառնի իր 16
աչքերովը տեսածին պէս անոնց

- տաստանը պիտի տեսնե՞ս . ուրեմն
անոնց պղծութիւնները իրենց պատ-
37 մէ : Սասն զի շնութիւն ըրին ,
ու ձեռքերնուն մէջը արիւն կայ . և
իրենց կուռքերովը շնութիւն ըրին ,
ու իրենց ինծի ծնած տղաքն ալ
լուիւն անցուցին , որ անոնց կերա-
38 կուր բլլան : Լս ալ ըրին ինծի .
նոյն օրը իմ սրբաբանս ամսաբուր
ըրին . ու իմ շարաթններս պղծե-
39 ցին : Սասն զի երբոր իրենց ար-
ղաքը իրենց կուռքերուն զոհեցին ,
նոյն օրը իմ սրբաբանս մոսն որ
զանիկայ պղծեն . և ահա իմ տանս
40 մէջ պայպէս ըրին : Ու նաեւ հե-
ռուէն գալու մարդիկներուն լա-
խրիկեցիք , որ անոնց պատգամաւոր-
ներ խրկուելուն պէս՝ ահա անոնք
եկան . և դուն անոնց համար լուա-
ցուեցար , ու աչքերովդ վրայ ծա-
ըշը դրիր , ու զարդերով զարդա-
41 րուեցար : Եւ պատուական բազմո-
ցի վրայ նստար , որուն սուջեր
պարտատուած սեղան կար , և իմ
խունդս ու եղս անոր վրայ դրիր :
42 Ու հոն ուրախութիւն բնող լապ-
տնութեան ձայն լէ լաւէր . ու ան
բազմաթիւ մարդիկներէն 'ի գատ
անապատէն գինեմու մարդիկներ
բերուեցան , որոնք անոնց ձեռքերը
ապարանջաններ , ու անոնց գլուխ-
ները՝ պարծանաց թաղեր կը դը-
նէին :
43 Եւ շնութեան մէջ պառւածին
վրայով ըսի . Հիմա ալ ասոր հետ
44 պոռնկութիւն պիտի ընե՞ն : Ու
անոր քովը կը մտնէին . ինչպէս որ
պոռնիկ կնկան քովը կը մտնէն ,
անանկ ալ Ողային ու Ողբային՝
ան պղծագործ կնիկներուն քովը կը
45 մտնէին : Բայց արդար մարդիկ-
ները՝ շնացող կնիկներուն դատաս-
տանովը ու արիւն թափող կնիկ-
ներուն դատաստանովը պիտի դա-
տնէ զանոնք . վստն զի անոնք շնա-
ցող կնիկներ են , ու անոնց ձեռքե-
րուն մէջը արիւն կայ :
46 Բանգի Տէր Լհօվան՝ պայպէս
կ'ըսէ . Ենոնց դէմ ժողովք պիտի
հանեմ , և զանոնք նեղութեան ու
յափշտակութեան պիտի մատնեմ :

Ու ժողովքը զանոնք քարերով պի- 47
տի քարկոծեն , և զանոնք իրենց
սուրբերովը պիտի կտրեն . անոնց
տղաքները ու աղջիկները պիտի
մուրմնեն , ու անոնց տունները կրա-
կով պիտի պրեն : Ու երկրէն 48
պղծագործութիւնը պիտի վերցը-
նեմ , որ ամեն կնիկները խա-
տուին ու ձեր պղծագործութեանը
պէս չընեն : Եւ ձեր պղծագոր- 49
ծութիւնը ձեր վրայ պիտի գնեն ,
ու դուք ձեր կուռքերուն մեղքերը
պիտի կրէք . ու պիտի դիտնաք թէ
ես եմ Տէր Լհօվան :

ԳԼ . ԻՂ

- Եւ ինկորդ տարին տասներորդ 1
ափսս՝ ամսուն տասներորդ օրը
Տէրջն խաքը ինծի եղաւ՝ բսկով ,
Որդի մարդոյ՝ դուն քեզի աս օրուան 2
անունը՝ լուսն աս օրը զրէ . Բա-
րիլնի թագաւորը՝ բուն ամ օրս
Լըռուաղիմին մօտեցաւ : Եւ ան 3
աղաւթմանընուն տանը առակ խո-
սիս , ու անոնց բսս . Տէր Լհօվան
այսպէս կ'ըսէ . Սաթման զիբ ,
զանիկայ զիբ ու մէջն ալ ջնր 4
լեցուր : Ենոր կտորները , ամեն
աղէկ կտորները , ազգը և ուսը
անոր մէջը ժողովէ . ու զանիկայ բն- 5
տիբ ոսկորներով լեցուր : Ու
խարներուն ընտիրները առ , ու ոս-
կորներն ալ տակը դիգէ . զանիկայ
խիստ շատ եռացուր , այնպէս որ
մէջի ոսկորներն ալ եփին :
Ենոր համար Տէր Լհօվան այս- 6
պէս կ'ըսէ . Սայ արիւնահեղ քա-
ղաքին , ան կաթնային՝ որուն ժան-
գը իր մէջն է , ու մանգը մէջէն
եղած չէ . զանիկայ իր Դէվ կը-
տորներովը հանէ . անոր վրայ վի- 7
ճակ չձգուի . Սասն զի անոր ա-
րիւնը իր մէջն է . զանիկայ չոր
ապառաժի վրայ դրաւ , զանիկայ
գետնի վրայ չթափեց որ զանիկայ
հողով ծածուի . Ի՛նք սրտմոտութիւն 8
հանելու — վրէժ տունը հա-
մար , անոր արիւնը չոր ապառաժի
վրայ դրի որ չծածուի . Ենոր 9
համար Տէր Լհօվան այսպէս կ'ըսէ .
Սայ արիւնահեղ քաղաքին , և

- սիրահարեցաւ, և անոնց՝ Վաղ-
ղեայոց երկիրը՝ դեպաններ խոր-
17 կեց: Ու Վարդիւնի որդիքը անոր
հետ սիրելի անկողնէր մտան, և զա-
նիկայ իրենց պոռնկութիւններովը
պղծեցին, ու անիկայ անոնց հետ
պղծուեցաւ, ու Էթը անոր հողին
18 անոնցմէ դատուեցաւ: Եւ իր պոռ-
նկութիւնները յայտնեց, ու իր
մերկութիւնը բացաւ, ուստի իմ
հողիս անկէ՝ դատուեցաւ, ինչպէս
որ անոր քրոջմէն զատուեր էր:
- 19 Եւսպէս անիկայ իր պոռնկութիւն-
ները շատցուց, յիշելով իր ման-
կութեան օրերը, Եղիպտոսի երկ-
րին մէջ շնութիւն ըրած ժամանա-
20 կը: Ու սիրահարեցաւ անոնց տար-
փածուներուն, որոնց մարմինը է-
շերտ մարմին է, ու անոնց զօրու-
21 թիւնը ձիւրու դօրութիւն է: Եւ
զուռն նորէն քու մանկութեանդ
պղծադործութիւնը ձեռք առիր, որ
քու մանկութեանդ ձիւրուէն է՝
Էթը: Եւ ստիպեցիր Եղիպտոսին
բէն շոշափուեցաւ:
- 22 Եւոր համար՝ ով Ողորայ, Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ: Եհնա եւ
քու վրադ պիտի արմընցընեմ քու
հոռմանիներդ, որոնցմէ քու հողիդ
դատուեցաւ, ու զանոնք ամէն կող-
23 մէն քու վրադ պիտի բերեմ, իա-
ւերնի որդիքը, ու բոլոր Վաղ-
ղեայիները, Վաղուդը, Սուէն,
ու Վուէն, և անոնց հետ Եսրէս-
տանի բոլոր որդիքը, ամէնը շնոր-
հալի երիտասարդներ, կուսակալ-
ներ ու նախարարներ, ամէնը ձի
հեծնող զօրավարներ ու անուանի
24 մարդիկներ: Եւ անոր գէշերով,
կառքերով, ու անիւներով, ու մո-
ղովուրդներու բազմութիւնով քու
վրադ պիտի դան, և ամէն կողմէն
քիզի դէմ՝ վահան, տապար ու սա-
ղաւարտ պիտի դնեն: Եւ դատաւ-
տանը անոնց ձեռքը պիտի տամ,
ու քեզ իրենց դատաստաններովը
25 պիտի դատեն: Եւ իմ նախածու
քիզի դէմ՝ պիտի դնեմ: Եւ քեզի
հետ բարկութեամբ պիտի վարուին:
Քու քիթդ ու ականջներդ պիտի
կտրեն, և քու միացորդդ սրով
- պիտի իշնայ: Եւ անոնք քու տղաք-
ներդ ու աղջիկներդ պիտի առնեն:
ու քու միացորդդ կրակով պիտի
այրի: Եւ քու հանգիստներդ 26
քեզ պիտի մերկացընեն, ու քու
պարծանացդ գարդերը պիտի առ-
նեն: Ու քեզմէ պիտի դաղրեցը- 27
նեմ քու պղծադործութիւնդ: ու
քու պոռնկութիւններդ՝ որ Եղիպ-
տոսի երկրէն Բեբէք, ու աշխարհ ա-
նոնց պիտի չվերցընես, ու մեյքն
ալ Եղիպտոսը պիտի չվերս:
- Վանկը Տէր Եհովան այսպէս
28 կ'ըսէ: Եհնա եւ քեզ պիտի մատ-
նեմ անոնց ձեռքը՝ որոնք դուռ ա-
տեցիր, և անոնց ձեռքը՝ որոնցմէ
քու հողիդ դատուեցաւ: Եւ ա- 29
նոր քեզի հետ առելութեամբ պի-
տի վարուին, ու քու բոլոր վաճ-
տակդ պիտի առնեն, և քեզ մերկ
ու անձածկոյթ պիտի թողուն: ու
քու պոռնկութիւններդ մերկու-
թիւնը, քու պղծադործութիւնդ
ու պոռնկութիւնդ պիտի յայտնուի:
Եղիպտոսն հետեւելով պոռնկութիւն 30
ընկուզ համար, և անոնց կուսի-
րովը պղծուելով համար, առ բա- 31
ները քեզի պիտի բնեմ, իսկ
քու քրոջ ձաճման գացիր, ու ալ
անոր բաժակը քու ձեռքդ պիտի
տամ: Տէր Եհովան այսպէս կ'ը- 32
սէ: Վառն քու քրոջ խորունկ ու
լայն բաժակը պիտի խմես, խաղճ
ու խաղառակ պիտի բլլաս, ան
Բեթ-լէ շատ բան կ'առնես: Վառն 33
արքեպոստոսութեամբ ու արքմութեամբ
պիտի լրդիս, ապաւնութեան ու
զարմեցման բաժակ մըն է քու քրոջդ
Սամարիային բաժակը: Ու զուռն 34
զանիկայ պիտի խմես, ու պիտի
բաժնես, և անոր կողմերը պիտի
լցես, ու ստիպեցիր պիտի պատըռ-
տես: Եւ անպէս ես խոսեցայ կ'ըսէ
Տէր Եհովան: Եւոր համար Տէր 35
Եհովան այսպէս կ'ըսէ: Եհնա մոռ-
նալով ու կռակելով ետեւը նետե-
լով համար, դուռ ալ քու սրձա-
գործութիւնդ ու պոռնկութիւն-
ներդ կ'ընէ:
- Եւ Տէրը բնծի ըսաւ: Ողորդ 36
մարդդ՝ Ողորայն ու Ողորային դա-

- տառաւոր պիտի տեսնեմք . ուրեմն
անոնց պղծութիւնները իրենց պատ-
37 մէ : Ս ասն զի շնութիւն ըրին ,
ու ձեռքերնուն մէջը արիւն կայ . և
իրենց կուռքերովը շնութիւն ըրին ,
ու իրենց ինծի ծնած տղարն ալ
լաւի անցուցին , որ անոնց կերա-
38 կուր ըլլան : Աս ալ ըրին ինծի .
նոյն օրը իմ սրբարանս ամապուր
ըրին . ու իմ շարաթներս պղծե-
39 ցին : Ս ասն զի երրոր իրենց տը-
ղաքը իրենց կուռքերուն զոհեցին ,
նոյն օրը իմ սրբարանս մոան որ
զանիկայ պղծեն . և ահա իմ տանս
40 մէջ այսպէս ըրին : Ս և նաև հե-
ռուէն գալու մարդ իններուն լա-
խիկեցիք , որ անոնց սրտագամաւոր-
ներ խրկուելուն պէս՝ ահա անոնք
եկան . և դուն անոնց համար լուա-
ցուեցար , ու աչքերովդ վրայ ծա-
րար դրիր , ու զարդերով զարդա-
41 բուեցար . Ե պատուախան բազմո-
ցի վրայ նստար , որուն առջեւ
պատրաստուած սեղան կար , և իմ
կուռքս ու եղս անոր վրայ դրիր :
- 42 Ս և հոն ուրախութիւն ընող բաղ-
մութեան ձայն իջ լաւեր . ու ան
բազմութիւն մարդիկներէն 'ի գատ
անապատէն գինեմը մարդիկներ
բերուեցան , որոնք անոնց ձեռքերը՝
ապարանջաններ , ու անոնց զուլա-
ները՝ պարծանաց թաղեր կը դը-
նէին :
- 43 Եւ շնութեան մէջ պառուածին
վրայով ըսի , Զիմա ալ ասոր հետ
44 պոռնկութիւն պիտի ընենք : Ս
անոր քովը կը մոնէին . ինչպէս որ
պոռնիկ կնկան քովը կը մոնեն ,
անանկ ալ Ողային ու Ողբային՝
ան պղծագործ կնիկներուն քովը կը
45 մոնէին : Բայց արդար մարդիկ-
ները շնացող կնիկներուն դատաս-
տանովը ու արիւն թափող կնիկ-
ներուն դատաստանովը պիտի դա-
տեն զանոնք . վասն զի անոնք շա-
ցող կնիկներ են , ու անոնց ձեռքե-
րուն մէջը արիւն կայ :
- 46 'Բարեղ Տէր Լահովան՝ այսպէս
կ'ըսէ . Ենոյն դէմ ժողովք պիտի
հանեմ , և զանոնք նեղութեան ու
յափշտակութեան պիտի մատենեմ :

Ս և ժողովքը զանոնք քարերով պի- 47
տի քարկոծեն , և զանոնք իրենց
սուրբորովը պիտի կտրեն . անոնց
տղաքներն , ու աղբիկները պիտի
մեղցընեն , ու անոնց սուները կրա-
կով պիտի այրեն : Ս և երկրէն 48
պղծագործութիւնը պիտի վերցը-
նեմ , որ ամէն կնիկները խրա-
տուին ու ձեր պղծագործութեանը
պէս չընեն : Եւ ձեր պղծագոր- 49
ծութիւնը ձեր վրայ պիտի դնեն ,
ու դուք ձեր կուռքերուն մեղքերը
պիտի կրէք . ու պիտի դիտնաք թէ
ես եմ Տէր Լահովան :

ՊԼ . ԻՊ

- Եւ իններորդ տարին տասներորդ 1
ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը
Տէրոյն խաղը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
Որդի մարդդ՝ դուն քիզի աս օրուան 2
անունը՝ բուն աս օրը դրէ . Բա-
րիլոնի թագաւորը բուն աս օրս
Երուսաղեմին մօտեցաւ : Եւ ան 3
ապստամբներուն տանը առակ խա-
սիս , ու անոնց բոս , Տէր Լահովան
այսպէս կ'ըսէ . Ս ամսան դիւր ,
գաւիթայ դիւր ու մէջն ալ զոր 4
լեցուր : Ենոր կտորները , ամէն
աղէկ կտորները , ազգը և ուսը
անոր մէջը ժողովէ . ու գաւիթայ ըն- 5
տիր ոսկորներով լեցուցին : Ոչ
խաղերուն ընտիրները մո , ու ու-
կորներն ալ տակը դիզէ . զանիկայ
խիստ շատ եռացուր , այնպէս որ
մէջի ոսկորներն ալ եկին :
- Ենոր համար Տէր Լահովան այս- 6
պէս կ'ըսէ . Ս ցի արիւնահեղ քա-
ղաքին , ան կաթալային՝ որուն ժան-
դը իր մէջն է , ու ժանգը մէջէն
եղած չէ . զանիկայ իր Դէլէ կը-
տորներովը հանէ . անոր վրայ վի- 7
ճակ չգողի . Ս ասն զի անոր ա-
րիւնը իր մէջն է . զանիկայ չոր
ապառաժի վրայ դրաւ , զանիկայ
դեմնի վրայ չեղափեց որ զանիկայ
հողով ծածկէ : Եւ սրտմտութիւնս 8
հանելու . ու վրէժ առնելու հա-
մար , անոր արիւնը չոր ապառաժի
վրայ դրի որ չծածկուի : Ենոր 9
համար Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ .
Ս ցի արիւնահեղ քաղաքին , ևս

ալ կրակին զէջը պիտի մեծցնեմ :
10 Փայտերը շառացի , կրակը բորենի-
ցիւր որ միտը հալե , համեմեներ ալ
11 զիր , ու ոսկորները պղին : Եւս-
քը պարտաւ իմանալ կրակն զիւր , որպէս զի պղինձը տաքնայ ու
պղին , ու մէջը պղծութիւնը հալե ,
12 — Ժանդը հասնի : Եւսկայ աշ-
խատութիւնով զիւր յոգնեցուց , ու
անոր շատ ժանդը իրմէն շերտ :
13 անոր ժանդը կրակով զիւր : Բու
անմարտութեանը մէջ պղծագոր-
ծութիւն կայ . որովհետեւ քեզ
մարդկութեան աշխատեցայ , ու դուն
շմարտեցար : պարտեալս քու ան-
մարտութեանդ պիտի մարտիս ,
մինչեւ որ իմ բարկութիւնս քու
14 վրայ շեղեցնեմ : Եւս Տէրս խո-
սեցայ : Ի՞նչ քան պիտի դայ , ու
զանգեցայ պիտի կատարեմ , պիտի
շեղեմ ու պիտի շինեցնեմ և
պիտի չղջնամ . քու ծախսանե-
րուդ ու քու զործքերուդ համե-
մատ պիտի դատուիս : Կ'ըսէ Տէր
Լահուան :
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ :
16 Ըսելով . Որդի մարդոյ՝ ահա ես
հարուածով մը քու աշխրուդ ցան-
կութիւնը քեզմէ պիտի առնեմ ,
ու դուն չորդաս ու չաս և քու
17 աշխատքը արդարեւ չգայ : Եւս
թիւնարի բլրաց քու հեծութիւնդ ,
մեակի սուղ մի՛ բռնեմ . քու ա-
պարտքդ զիւր կայ : Կոչիկ-
ներդ ոտքերդ հաղիր , ու շքեմունքդ
մի՛ ծածկիր , ու մարդոց հայր մի՛
ուտեր :
18 Եւ առաւօտուն ժողովուրդին
խօսեցայ , ու իրիկունը կնիկս մե-
ռաւ , ու հեռեկաւ առաւօտուն :
19 Ինծի հրամայուածը բքի : Եւ ժո-
ղովուրդը ինծի ըսաւ : Մեզի շէն
պատուիր թէ առ քու բրածներդ
ի՞նչ պիտի խառնուին մեր :
20 Ու ես անոնց ըսի : Տէրոջը խոս-
21 քը ինծի եղաւ՝ ըսելով . Խորայեկի
տանը ըսէ , Տէր Լահուան պապեւ
Կ'ըսէ : Եւս ես իմ սրբաբանս՝ ձեր
զգրութեանը պարծանքը , ձեր ա-
շայր ցանկութիւնը , ու ձեր հո-
գեցնի խնայածը պիտի պղծեմ . և

ձեր թողութեան տղայներնդ ու աղ-
ջիկներնդ սրով պիտի խնայեմ :
Եւ դուք իմ բրածիս պէս պիտի
ընեք . Եւ շքեմունքները պիտի չը-
ծածկէք , ու մարդոց հայր պիտի
չուտեք . Եւ ձեր ապարտքները զը-
րտեմունքով , և ձեր կոչիկները ոտ-
քերնդ պիտի բլրաց . պիտի չոր-
դար ու պիտի չլար , հասցաւ ձեր
անարեւուն թիւններով պիտի մաշիք ,
և իրարու հետ պիտի հեծէք : Եւ
Լահուան ձեզի նստն մին է . դուք
անոր բոլոր բրածին պէս պիտի ը-
նեք . ու երբոր անկողն բլրաց , պի-
տի գիտնար թէ ես եմ Տէր Լահու-
ան :
Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ երբոր
25 ես անոնցմէ առնեմ անոնց զորու-
թիւնը , անոնց պարծանքը ցնու-
թիւնը , անոնց աշայր ցանկու-
թիւնը , ու անոնց հողիցի սրբած
տղայները ու աղջիկները , Եւս ան
26 օրը ապատուածը քեզմէ պիտի դայ ,
և քու անարեւունքդ պիտի պատուի :
Եւ օրը քու բրածնդ պիտի բացուի :
27 ազատուածին , ու պիտի խօսիս ,
և ալ համի չըլլաս . ու դուն անոնց
նշան պիտի բլրաս , ու պիտի գիտ-
նան թէ ես եմ Տէր :

ԳԼ . ԻԵ
Գաղթեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
ղաւ՝ ըսելով . Որդի մարդոյ՝
երկուք Եւսկայի որդիներուն դար-
ձուր , ու անոնց վրայ մարդարեւու-
թիւն ըրէ . Եւ Եւսկայի որդիքը
ըսէ : Տէր Լահուան պապեւ Կ'ըսէ :
Որովհետեւ դուն՝ Սալմա ըսելով իմ
սրբաբանսի վրայով , երբոր պղ-
ծուեցաւ , ու Խորայեկի երկրին վը-
րայով , երբոր աւերակ եղաւ , և
Հուդայի տանը վրայով , երբոր
գերութեան գնաց . Եւս համար
ահա ես քեզ արեւելքի բնակիչնե-
րուն ժառանգութիւն կու տամ .
ու քու մէջ իրենց գեղերը պիտի
հաստատուն , ու քու մէջ իրենց
գրանները պիտի գնեն . քու պը-
տուիներդ պիտի ուտեն , և քու
կաթիդ պիտի խմեն : Եւ Ուարան

ուզանքու վարանս՝ և Եւսկայի որ-
դիքը երկրը հօտեմ անկապաւնող
պիտի ընեմ , ու պիտի գիտնար
6 թէ ես եմ Տէր : Եւս Կ'ըսէ Տէր
Լահուան պապեւ Կ'ըսէ . Որովհետեւ
դուն ծախ դարկիր , ու ոտքդ գե-
տնը դարկիր , ու Խորայեկի երկրին
վրայ քու հողիցի բոլոր արհամար-
7 հանքը ուրախացար , Եւս համար
ահա ես իմ ձեռքս քու վրայ պիտի
երկընդրեմ , ու քեզ աղցերուն
խախտակութիւն բլրաւ . պիտի
տամ , և քեզ ժողովուրդներն
պիտի կտրեմ , ու քեզ երկիրնե-
րուն մէջն պիտի կործնեցնեմ .
քեզ բնածինը պիտի ընեմ , ու
պիտի գիտնաւ թէ ես եմ Տէր :
8 Տէր Լահուան պապեւ Կ'ըսէ . Ո-
րովհետեւ Սալմա ու Սեկա ըսին ,
թէ Եւս հողիցի տունը ամեն
9 ապրիւն պէս է . Եւս համար ա-
հա ես Սալմայի սահմանը եւ քա-
ղաքներն իր ծայրը եղող քաղաք-
ներն , երկրին պարծանքը եղող
Իսթիւսիւնի , Իսթիւնի ու Սա-
րիսիւնի կողմն պիտի բանամ
10 Երեւելքի բնակիչներուն , որ Եւս-
կայի որդիքը վրայ գաւ . ու ան
երկրն անոնց ժառանգութիւն պիտի
տամ , որպէս զի Եւսկայի որդիքը
11 աղցերուն մէջ չիլլաւին : Սալմայի
մէջ ալ դատաստաններ ՚ի դործ
պիտի գնեն , ու պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէր :
12 Տէր Լահուան պապեւ Կ'ըսէ .
Որովհետեւ Եւսկայի հողիցի տանը
Կ'ըսէ զիւրով վրէժ առաւ , և ան-
կէ վրէժ առնելով մեծ յանցանք
13 ըրաւ , Եւս համար Տէր Լահուան
պապեւ Կ'ըսէ . Եւսկայի վրայ ան-
շուշտ ձեռքս պիտի երկընդրեմ ,
և մարդը ու անասունը անկէ պիտի
կտրեմ , և զանիկայ անապատ պի-
տի ընեմ ինքնանկ , ու մինչեւ
14 ՚իսկան սրով պիտի խնայեմ : Եւ
իմ ժողովուրդիս Խորայեկին ձեռ-
քով իմ վրէժիս ինքնութիւնս Եւսկայ-
ի վրայ պիտի կատարեմ , ու ա-
նոր իմ սրածուրծութեան ու բար-
կութեան համեմատ պիտի ընեն
Եւսկայի մէջ , և իմ վրէժիս ինքնու-

թիւնս պիտի գիտնան՝ Կ'ըսէ Տէր
Լահուան :
Տէր Լահուան պապեւ Կ'ըսէ . 15
Որովհետեւ Փղոսայեկ վրէժիս ծա-
րսութեամբ վարակեցան , ու հողի
արհամարհանքը վրէժ առին՝ հին-
սուտը անկախութեամբ աւերով ,
Եւս համար Տէր Լահուան պապեւ 16
Կ'ըսէ . Եւս ես իմ ձեռքս Փղոսա-
յի վրայ վրայ պիտի երկընդրեմ , և
՚իսկան ինքնը պիտի կտրեմ , ու
ծովերը երկընդրուն մնացորդը
բնածինը պիտի ընեմ . Եւ անոնց 17
վրայ իմ սրածուրծութեան յանգիստ-
նութիւններով մեծ վրէժիս ինքնու-
թիւններ պիտի կատարեմ , ու
երբոր իմ վրէժս անոնցմէ առնեմ ,
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր :

ԳԼ . ԻԵ
Ու եղաւ որ միտասաներդ տա- 1
րին ամուսն առաջին օրը Տէրոջը
խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով . Որդի 2
մարդոյ՝ որովհետեւ Տիրոջը Եւս-
կայի վրայով ըսաւ , Եւս ժո-
ղովուրդը դունքը կտրեցաւ , անոր
անկէ բռնեմ ինծի փոխադրուեցաւ ,
անոր անապատ դառնալով եւ պի- 3
տի ընդունեմ . Եւս համար Տէր
Լահուան պապեւ Կ'ըսէ . Եւս ես
քեզի դեմ եմ՝ Կ'ըսէ Տիրոս , ու
քու վրայ շատ ազգեր պիտի յա-
րուցանեմ , ինչպէս որ ծովը իր ա- 4
ղցերը կը յարուցանէ . Եւ անոնք
Տիրոսին պարհապները պիտի աւ-
րեն , ու անոր աշտարակները պիտի
փլուզեն . ու ես անոր հողը անկէ
պիտի աւելեմ , և զանիկայ չոր ա- 5
պատածի պիտի դարձնեմ : Եւ
նիկայ ծովուն մէջը ուղիներով փը-
ռուեալ տեղ պիտի բլրաց , փանցի
ևս խօսեցայ՝ Կ'ըսէ Տէր Լահուան ,
ու անիկայ ազգերուն աւար պիտի
բլրաց . Եւ անոր աղջիկները որ 6
դաշտի մէջ են , սրով պիտի սպան-
նուին : Եւ Խորայեկի պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէր :
Սա Կ'ըսէ Տէր Լահուան պապեւ 7
Կ'ըսէ . Եւս ես հիւսիսէն Տիրոսի
վրայ պիտի բերեմ թաղաւորաց
թաղաւորը՝ Խորայեկի՝ Խորայեկու

- դոնտոր թագաւորը ձերում ,
կառքերով , ձիաւորներով , բազմ-
աթիւ թիւնով ու շատ ժողովուրդով :
- 8 Եւ իկայ քու աջէկներդ դատի
մէջ սրով պիտի մեղցնեն , եւ քեզի
դէմ մարտկոյ պիտի լինեն , ու քեզի
դէմ հողարուր պիտի կանգնեն ,
ու քեզի դէմ վահան պիտի վեր-
- 9 ջընեն . Եւ քու պարիսպներուդ
դէմ իր պատերազմական մեքենա-
ները պիտի դնեն , ու իր տապա-
ներովք քու աշտարակներդ պիտի
- 10 փլուցնեն : Եւ որ ձերուն բազմու-
թեանէն՝ անոնց փոշին քեզ պիտի
ծածկէ . ձիաւորներուն ու անիւ-
ներուն եւ կառքերուն ձայնէն քու
պարիսպներդ պիտի սաւանին , երբ
որ ինքը քու դռներդ մեռնէ՝ պա-
րիսպը փլած քաղաքի մէջ մնա-
- 11 նալներուն պէս : Բայց ամեն փո-
ղոցներդ իր ձերուն տիրակներովք
պիտի կոխեն : քու ժողովուրդդ
սրով պիտի ապանեն , եւ քու ամեռ-
բիդերդ զեսնի հետ հաւատար պի-
- 12 տի ըլլայ : Եւ քու հարստու-
թիւնդ պիտի թալանեն , ու ապ-
րանքներդ աւար պիտի առնեն , եւ
քու պարիսպներդ պիտի փլուցնեն ,
ու զեղեցիկ տուններդ պիտի քակեն ,
եւ քու քարերդ , փայտերդ ու
հողը ջուրերուն մէջը պիտի ձցեն :
- 13 Եւ քու երկերուդ աղաղակը պիտի
դադրեցընեն . ու քու քնարնե-
րուդ ձայնը մէյքին ալ պիտի չը-
- 14 լուի : Եւ քեզ չոր ապառաժի
պիտի դարձընեն . ուռիկաններ փը-
ռելու տեղ պիտի ըլլաս , մէյքին
ալ պիտի չլինուիս . վասն զի եւ
Տէրս խոսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
- 15 վան : Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ Տէր-
բոսին . Եւ թէ քու կործանմանդ
ձայնէն կողմները պիտի շատանին ,
երբոր քու մէջը կոտորած ըլլալով՝
- 16 միւսաւորները հնձեն : Եւ ստենը
ծովուն թողը իշխանները իրենց
աթոռներուն վրայէն պիտի իջնեն ,
եւ իրենց պատմութեանները պիտի
հանեն , ու իրենց նկարագրած հան-
դերձները պիտի մերկանան , տո-
կում պիտի հաղնին , գետնի վրայ
- պիտի նստին , եւ ամեն վայրկեան
պիտի սարսափին , ու քու վրայովք
պիտի ապշին . Եւ քու վրայովք 17
սղբ ընելով՝ քեզ պիտի բռնեն ,
Եւ նպէս կործանեցար՝ ո՞վ ծովա-
բնակ անուանի քաղաք , որ ծովուն
մէջը դրսուոր էր դուն ու քու բը-
նակիչներդ՝ որ ահարկու էիր ծով-
էլէրդ ըլլար բնակիչներուն : Եւ 13
մա քու կործանմանդ սրբ կողմն-
ը պիտի դռան , ու ծովու մէջ եւ
ղոգ կողմները քու բնակիչք ըլլա-
լովք վրայով պիտի ապշին :
- Բանդի Տէր Եհովան այսպէս 19
կ'ըսէ . Երբոր քեզ աւերակ քա-
ղաք մը ընեն՝ առ քաղաքներուն
պէս՝ որոնք բնակիչ չունին , եւ քու
վրադ անդունդը հանեն , ու շատ
հուրերը քեզ ծածկեն , Եւ քեզ 20
դուրը իջնողներուն հետ հին ժողո-
վուրդին իջեցընեն , ու քեզ դու-
րը իջնողներուն հետ զեանին տա-
կերը յախանական տերակներուն
մէջը նստեցընեն , այնպէս որ Դիւն-
ալ չընակուիս . առ ստենը եւ կեն-
դանեաց երկրին մէջ փառք պիտի
դնեն : Բայց ամեն տակում 21
պիտի ընեն , ու պիտի ոչնչանաս .
ու երբոր փնտռուիս , ալ յախ-
տեան պիտի չգտնուիս , կ'ըսէ Տէր
Եհովան :

ԳԼ . ԻԼ

- Պարսկալ Տէրոջը խօսքը ինձի եւ 1
դա՛ ըսելով . Դաւ՛ որդի՛
մարդդ՝ Տիրոսի վրայ ձգը բռն : 2
Եւ Տիրոսին ըսէ՛ . Ո՛վ ծովուն
մուսկերը բնակող , շատ կողմներու
մէջ ժողովուրդներուն հետ վաճա-
ռականութիւն ընող , Տէր Եհո-
վան այսպէս կ'ըսէ . Ո՛վ Տիրոս՝
դուն ըսիր թէ՛ Եւ զեղեցիկութեան
մէջ կատարեալ եմ : Բայց սահ- 4
մաններդ ծովուն մեջնողն են . քեզ
չնոյնները քու զեղեցիկութիւնդ
կատարեալ ըրին :
- Եւ որ քու ամեն նաւաւ տախ- 5
տակներդ Սանիրի մայրեն շինեցին ,
Եւ իրանանէն կեկններ տախ , որ
քեզի կայմեր շինեն : Բայց թիկդ 6
Բասանի կողմներէն շինեցին , քու

- նստարաններդ Սիրացոց կղզին-
բնն էլ— ստասիւն շինելին փողոս-
- 7 կրօնի պատմութիւն : Վրո ըստ ան-
ուանողոց Լազիպոսի նկարագրած
բնակչն էր . թու ծածկողդ Լազայի
կղզիներուն կապուտակ ու ծիրա-
- 8 նկղոյն Բերդան էր : Սիրոնի ու
Երուսղի բնակիչները թու թիա-
վարներդ էին . թու մէջ եղող Բ-
մաստուններդ՝ Սի Տիրոս , անոնք
- 9 թու նաւավարներդ էին : Վերա-
դին ծերերը ու անոր խմատուն-
ները թու մէջ էին , թու ծածկուած
նաւերդ նորոգելու համար . ծովուն
բոլոր նաւերը ու անոց նաւաս-
- 10 համար թու մէջ էին : Վրո գոր-
շերուդ մէջ պատերազմական մար-
դիկներդ Պարս , Վուդայիք ու
Փուդայիք էին . թու մէջ վաճան
ու սողաւարտ կախող անոնք էին ,
— անոնք թեզ փառաւորելին :
- 11 Երուսղայիք թու գործիք հետ
շուրջանակի թու պարիպներուդ
փույ , ու Վամաղայիք թու աշ-
տարակներուդ մէջն էին . անոնք
իրենց վաճանները շուրջանակի թու
պարիպներուդ փույ կը կախէին ,
անոնք թու զեղկելու թիւնդ կառա-
- 12 րեալ ըլին :
- 13 Վմն Գե— Երուսղայիք թու մէջն էին . անոնք
թու վաճառականներուդ մէջ ար-
ծաթի , երկաթի , անագի ու կա-
- 14 պարի առուտուր կ'ընէին : Հա-
ւան , Բորել ու Սոսք թու վա-
ճառականներդ էին . անոնք թեզի
հետ մարդոց հողիներու ու պղնձե
մաններու առուտուր կ'ընէին :
- 15 Բորդոմայի սուէնն թու վաճառ-
անոցներդ կը բերէին ձիեր ու ձիա-
ւորներ . և ճորիներ . Վեդանի
որդիքը թու վաճառականներդ էին .
շատ կղզիներու վաճառականութիւ-
- 16 ին . Չեռագործներուդ շատու-
թեանը համար Սորիք թու վա-
ճառականներդ էին . և թու Կս-
- ճառանոցներուդ մէջ կարկեհանի ,
ծիրանկղոյնի , նկարագրած կերպա-
սի , բնակչի , բուստերու ու կար-
միր յսկիւնի առուտուր կ'ընէին : 17
վաճառականներդ էին . անոնք թե-
զի հետ Սիննիթի ցորենի , խմ-
րեղէնի , մեղրի , եղի ու բալասանի
առուտուր կ'ընէին : Չեռագործ- 18
ներուդ շատութեան ամեն Գե—
պարսիք շատ բալասան համար Վա-
մասիս թու վաճառականուդ էր՝
Վեդոնի կ'ընէին ու Ճեռնիսկ բուր-
դով : Սեդան ու Հաւան թու 19
վաճառանոցներդ մանած կը բերե-
ին . թու վաճառներուդ մէջ բա-
նուած երկաթ , կախի ու խուն- 20
կեղէն կար : Սորիքու համար
պատառականներ թերող վաճառա-
կանդ Վեդան էր : Երուսղայիք , 21
ու Սեդարի բոլոր իշխանները թու
պատրաստ վաճառականներդ էին .
անոնք թեզի հետ դառնուկներու ,
խոյներու ու նոխապներու առուտուր
կ'ընէին : Սորայի ու Սեդայի 22
վաճառականները թու վաճառական-
ներդ էին . անոնք թու վաճառա-
նոցներուդ մէջ ամեն Գե—
խունիներու , և ամեն Գե— պա-
տական թարերու ու ոսկիի ա- 23
ռուտուր կ'ընէին : Խառան , Վան-
նէ ու Լազի , Սորայի վաճառա-
կանները , Երուսղայիք — Վաղ-
մադ թու վաճառականներդ էին : 24
Սոնք թու վաճառանոցներուդ մէջ
թեզի հետ շքեղ հանգերաներով ,
կապուտակ ու նկարագրած վերար-
կուներով , ու երկնագեղ զգեստ-
ներով փշաւաք՝ ու շուաններով
կապուած՝ եղևնափայտե անտուկնե-
րու առուտուր կ'ընէին : Բար- 25
սիսի նաւերը թու առուտուրիդ
համար կը պտուտէին . ու դուն
բլցուկայր , ու խիստ փառաւոր
կար ծովուն մէջտեղ :
- Վրո թիւններուդ թեզ շատ թու 26
բերուն բերին . արևելեան հովի թեզ
ծովուն մէջտեղ կտարին : Վրո 27
պարսիքները ու վաճառանոցներդ
— առուտուրդ , թու նաւաստիներդ
ու նաւավարներդ , թու նաւերդ նո-

- ծածկող քերովէ մին էիր : ու ես քեզ զրի : և դուն Մատուցոյ սուրբ լեռանը վրայ էիր : դուն հրեղէն քարերուն մէջ տեղուանքը կը ջրէն էր : Դուն քու ճամբաներուդ մէջ կատարեալ էիր , քու ստեղծութեամբ օրէկ մինչև առ օրը՝ որ քու վրայ անօրէնութիւն զանուկցաւ :
- 16 Դու աստուտութիւն շատութեանը համար քու մէջդ գրկանքով լեցուցին : ու մեղք գործեցիր . ես ալ քեզ Մատուցոյ լեռնէն իրիւս պիղծ վար նետեցի , և քեզ՝ ո՞վ ծածկող քերովէ : հրեղէն քարերուն մէջէն
- 17 բնաջնջ ըրի : Դու գեղեցիկութեանդ համար սիրտդ հպարտացաւ : քու վայելչութեանդ պատճառաւ քու իմաստութիւնդ աւելցիր : ես ալ քեզ գետինը նետեցի : քեզ թաղաւորներուն սուջէն դրի տեսարան բլլալու համար :
- 18 Դու խորդախ վաճառականութեամբդ ըսած շատ անօրէնութիւններովդ քու սրտութիւններդ պղծեցիր : ես ալ քու մէջէդ կրակ հանեցի : սննկայ քեզ կերաւ : ու ամեն քեզ տեսողներուն աչքին առջև քեզ գետնի վրայ մոխիր
- 19 ըրի : Ազգերուն մէջ ամեն քեզ ճանչողները քու վրայովդ ապշեցան : դուն ստսկումի պատճառաւ և զար , ու յախտան ուշացար :
- 20 Լու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
- 21 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ Սիգոնէն դարձուր , ու անոր վրայով մարգարեութիւն ըրէ , Ու ըսէ ,
- 22 Տէր Լահովան պապէս կ'ըսէ . Լահ ես քեզի դէմ եմ՝ ո՞վ Սիգոն , և քու մէջդ պիտի փառաւորուիմ . ու երբոր անոր մէջը դատաստաններ ընեմ , ու անոր մէջը սուրբ սեպուիմ , պիտի գիտնան թէ ես եմ
- 23 Տէրը : Ասան զի անոր մէջը ժանտախտ , ու անոր փորցներուն մէջը արիւն պիտի խրկեմ . և շուրջնակի անոր վրայ եղող սրովը անոր մէջը վերաւորներ պիտի խշման . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :
- 24 Լու խորայնէ տանը մէջի՞ն ալ խայթող տատակ ու ցաւքնող փուշ պիտի ջըլայի իրենց բոլորտի :

քը եղող գերերը ամեն նախատողներէն . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր Լահովան :

- Տէր Լահովան պապէս կ'ըսէ . 25
- Լըբոր Խորայնէ տունը ժողովեմ ան ժողովուրդներէն՝ որոնց մէջը որ յրուած են , ան ատենը անոնց մէջը ազցաց աշխրուն առջնը սուրբ պիտի սեպուիմ . ու անոնք պիտի բնակին իրենց երկրին մէջ , որն որ ես իմ Հակոր ծառայիս տուի : Լու անոր մէջը տարահովութեամբ պիտի բնակին , ու տունը պիտի շինեն և պղինձ պիտի սնկեն . ու երբոր դատաստաններ ի գործ դնեմ՝ ամեն անոնց բոլորտիքը և զոյներուն վրայ՝ որ զանոնք նախատեցին , անոնք ապահովութեամբ պիտի բնակին , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ իրենց Տէր Մատուածը :
- 26

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

- Տասներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն երկուստասներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
- 1 Որդի մարդոյ՝ երեսդ Լզիպտոսի վարաւոն թաղաւորին դարձուր , ու անոր դէմ՝ ու բոլոր Լզիպտոսին դէմ՝ մարգարեութիւն ըրէ ,
- 2 Խօսէ՛ ու ըսէ՛ , Տէր Լահովան պապէս կ'ըսէ . Լահ ես քեզի դէմ եմ՝ ո՞վ Լզիպտոսի վարաւոն թաղաւոր քու գետերուդ մէջը պատկող մեծ վիշտայ , որ կ'ըսես թէ Լահ
- 3 զետու իմէ է , ու զանկայ ես ինծի համար շինեցի : Լայց ես քու կզակներուդ կարթեր պիտի սեղընեմ , և քու գետերուդ ձուկերը քու թեփերուդ պիտի փակցընեմ , ու քեզ գետերուդ մէջէն պիտի հանեմ , ու գետերուդ բոլոր ձուկերը քու թեփերուդ պիտի փակչին :
- 4 Լու քեզ ու գետերուդ բոլոր ձուկերը անապատը պիտի նետեմ . դուն դաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս , ու պիտի չողովուիս և չամփոփուիս . քեզ երկրի զազաններուն ու երկինքի թռչուններուն կերակուր տուի :
- 5 Ու Լզիպտոսի բոլոր բնակիչները պիտի գիտնան թէ ես
- 6

- բողոքները ու լեզի հետ առուտուր
ընողները, և քու մէջ եղող բոլոր
պատերազմական մարդիկները, ու
քու մէջ եղող բոլոր բազմու-
թիւնը քու կործանմանդ օրը ծո-
28 վուն մէջտեղը պիտի իջնան: Վրա
նաւախներուդ աղաղակին ձայնէն
արուարձանները պիտի տարսին:
29 Եւ ամեն թի քաջող նաւատինե-
րը, ամեն ծովու նաւախները
իրենց նաւերէն պիտի իջնեն, ու
30 ցամաքը պիտի կայնին: Եւ իրենց
ձայնը քու վրայով լսել պիտի
տան, ու դառնապէս պիտի աղա-
ղակեն, և իրենց զլուխներուն գրայ
հող պիտի գնեն, ու միտի ձեռ-
31 պիտի թաւալեն: Աւ լեզի համար
մաղիքնին պիտի փետնեն, և քործ
պիտի հաղթին: Աւ լեզի համար
սրտի ցաւով ու դառն ողբով պիտի
32 լան: Եւ իրենց սուղին մէջ լե-
զի համար ողբալու: Զայն պիտի վեր-
դիմեն, ու քու վրայ ողբան լու-
թալ: Եւ քու կար Տիւրոսի
նման, որ ծովուն մէջը բնակնի
33 եղաւ: Վանի որ քու վաճառներդ
ծովէն կ'ելլէր, շատ ապղեր կը կը-
տայընէիր, շատ ապրանքներով ու
առուտուրներով երկրի թագաւոր-
34 ները կը հարստացընէիր: Քու
րեւուն խորութեանը մէջ ծովերէն
կուրուած ատենդ՝ քու վաճառա-
կանութիւնդ ու բոլոր բազմու-
35 թիւնդ քու մէջ ինկան: Ազնե-
ներուն բոլոր բնակիչները քու վը-
րայով ապշեցան: Աւ անոնց թա-
ղաւորները խիստ զարհուրեցան:
36 Ինչեք երևանները զեղնեցան: Ազ-
գիւրուն մէջ վաճառականները քու
վրայ սուղիցին: Դուն սոսկումի
դուրս եղար և յախտեան
օղնայար:

ԳԼ . ԻԸ

- 1 Եւ Տերը խաղը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով: Արդի մարդոյ՝ Տիւրոսի
իշխանին ըսէ թէ Տեր Լահման պա-
պէս կ'ըսէ: Արուհեան քու սիրող
հարստացաւ: Աւ ըսի թէ Լա-
ստուած մըն եմ, և ծովուն մէջ-
տեղը Մատուցոյ աթոռը կը նստիմ:

սակայն դուն մարդ ես ու չէ թէ
Մատուած, թէ Լա քու սիրող Մա-
տուցոյ սրտին տեղը դրիր: Լահ-
3 ման Վանի իշխանուն ես,
ընաւ մէկ զաղտնիք մը լեզվէ չպա-
հուեցաւ: Վրա իմաստութեամբդ
ու հանձնարով լեզի հարստութիւն
ստացար, և զանկերդ մէջը ոսկի
ու արծաթ ժողովցիր: Եւ քու
մատուութեամբդ վաճառակա-
նութեամբդ քու հարստութիւնդ
շատցուցիր, և քու հարստու-
թեանդ պատճառով սիրող հար-
տացաւ:

Եւ որ համար Տեր Լահման պապէս
կ'ըսէ: Արուհեան դուն քու սիրող
Մատուցոյ սրտին տեղը դրիր: Եւ
7 նոր համար ահա ես քու վրայ օտար-
ներ՝ զաղաղ բռնաւորները պիտի
բերեմ, և անոնք քու իմաստու-
թեանդ զեղեցիկութեանը վրայ սու-
րենին պիտի քաշեն, ու քու վա-
րկցութիւնդ պիտի ապականեն:
Վեզ դուրը պիտի ինկընեն, ու
8 ծովուն մէջտեղը վերաւորներուն մա-
հուամբ պիտի մնան: Սիւթե-
9 լիկ ապանդներուն առջեւ պիտի
կրնան լսել թէ Լա Մատուած
եմ: Դուն լեզ մեղքներդներուն
ձեռացը մէջ մարդ պիտի ըլլաս ու
չէ թէ Մատուած: Օտարաց ձեռ-
10 քովը անթիւքաններուն մահուամ-
բը պիտի մնան: Եւ քանզի ես խո-
սեցայ կ'ըսէ Տեր Լահման:

Եւ Տերը խաղը ինծի եղաւ՝
11 ըսելով: Արդի մարդոյ՝ Տիւրոսի
թագաւորին վրայով ողբ բրէ, ու
անոր ըսէ: Տեր Լահման պապէս
կ'ըսէ: Վան որ կատարելութեան
կնիքն ես, իմաստութեամբ լե-
ցուած, ու զեղեցիկութեան մէջ
կատարեալ ես, Վան Մատուցոյ
13 զբախտին՝ Լեզմի մէջ էիր, քու
ծած կողմը ամեն պատուական քարերն
էին, սարգիւն, ապղիւն ու ան-
գամանդ, ոսկեքար, եղնզնարք և
յասպի, շափիւղայ, կարկեսան և
գմբէխառ ու ոսկի: Եւ թմրուե-
14 ներուդ ու սրնդներուդ զորք քու
ստեղծուած օրդ լեզի պատրաս-
տուեցաւ: Վան տարածուած ու

- եմ Տէրը : զասն զի Իսրայէլի տա-
 7 նը եղեղէ յուպ եղան : Երբոր ա-
 նոր յեղ ընդ ինչ ժամանակս , զուն
 կոտորեցար ու անոնց բոլոր բա-
 զուկը ճեղգեցիր : ու երբոր յեղի
 կոթընեցան , փշուռեցար ու ա-
 նոնց բոլոր մէջքը զողացուցիր :
- 8 Ետը Համար Տէր Լահուան պա-
 պէս կ'ըսէ : Ե՛հա ես յու վապ սուր
 պիտի բերեմ , և մարդը ու անա-
 9 տանը յեղմէ պիտի կոտորեմ : Ու
 Լոյսպտոսի երկիրը աւերակ ու ա-
 նապատ պիտի ըլլայ : ու պիտի
 զիտնան թէ ես եմ Տէրը : որով-
 Հասն անիկայ ըստ : Գետը ինն
 10 է , ու զանչկայ ես շինեցի : Ետը
 Համար ահա ես յեղեմ և յու գետե-
 րուդ զեմ' եմ' : ու Լոյսպտոսի եր-
 կիրը Սաղգոյէն մինչև Սուհէն ,
 ու մինչև Լիթնոյ պապոյ սահմանը'
 աւերակ — անշէն անապատ պիտի
 11 ընեմ : Ենկէ մարդու ոտք պիտի
 չանցնի , ո՛ր ալ անասունի ոտք
 անկէ պիտի անցնի : և յառտան
 12 տարի անբնակ պիտի մնայ : Ու
 Լոյսպտոսի երկիրը՝ ամայացած եր-
 կիրներու մէջ ամայի պիտի ընեմ ,
 և անոր քաղաքները աւրուած յա-
 զաքներու մէջ զառտուն տարի ա-
 մայի պիտի մնան , ու Լոյսպտոսի-
 ները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ ,
 ու զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրու-
 ցան պիտի ընեմ :
- 13 Սակայն Տէր Լահուան պապէս
 կ'ըսէ : Գառտուն տարիէն ետքը
 Լոյսպտոսիները պիտի ժողովմ' ան
 ազգերէն՝ որոնց մէջը որ ցրուեցան :
- 14 Ու Լոյսպտոսի գերութիւնը ետ
 պիտի դարձնեմ , և զանոնք Պա-
 թուրսի երկիրը՝ իրենց հայրենի
 երկիրը պիտի դարձնեմ , ու Հոն
 ցած թագաւորութիւն մը պիտի
 15 ըլլան : Թագաւորութիւններուն
 խիստ ցածը պիտի ըլլայ , ու մէյնի
 ալ ազգերուն վրայ պիտի չբարձ-
 րանայ : վասն զի զանոնք պիտի
 պզտիկընեն , որ ազգերուն վրայ
 16 չտիրեն : Եւ անոնք մէյնի ալ
 Իսրայէլի տանը ապաւինութիւն
 պիտի չըլլան , որ իրենց ետեւն եր-
 թաւուն անօրէնութիւնը յիշուի :

ու պիտի զիտնան թէ ես եմ Տէր
 Լահուան :

Ու եղաւ որ յառնուեօթններորդ 17
 տարին՝ առաջին ամսուն առաջին
 օրը Տէրօջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
 լով : Որով մարդոյ՝ Բարիքնի 18
 Կարուգողոնոտը թագաւորը՝ իր
 զօրքը մեծ ծառայութեան գործա-
 ծեց Տիրոսի զեմ' : ամեն դուռն
 կնոսպաւ ու ամեն ուսին մօրթը
 երաւ : սակայն իրեն ու իր զօրքին
 մէկ հատուցում մը չեղաւ Տիրոս-
 սէն՝ ան ծառայութեանը Համար որ
 անոր զեմ' ըրաւ : Ետը Համար 19
 Տէր Լահուան պապէս կ'ըսէ : Ե՛հա
 ես Լոյսպտոսի երկիրը Բարիքնի
 Կարուգողոնոտը թագաւորին պի-
 տի տամ : ու անոր բազմութիւնը
 պիտի աւելն , և անոր կողպտոտը
 պիտի կողպտէ , ու անոր աւարը
 պիտի յախշտակէ , և — ինչ — անոր
 զօրքին վարձք մը պիտի ըլլայ :
 Հոն բրած գործքին Համար Լոյսպ- 20
 տոսի երկիրը անոր տուի : վասն զի
 ինծի Համար աշխատեցան կ'ըսէ
 Տէր Լահուան : Եւ օրը Իսրայէլի 21
 տանը եղջիւրը պիտի բուսցընեմ ,
 ու անոնց մէջը յեղեմ իրենի բացու-
 թիւն պիտի տամ : ու պիտի զիտ-
 նան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Լ

Գարնեալ Տէրօջը խօսքը ինծի ե- 1
 զաւ՝ ըսելով : Որով մարդոյ՝ 2
 մարգարէութիւնն ըրէ , ու ըսէ :
 Տէր Լահուան պապէս կ'ըսէ : Ողբա-
 ցէք , — Ը՛հա , Եւսիլ , — 3
 օր : Ստան զի օրը մօտ է : Տէրօջը
 օրը մօտ է , անիկայ ամպոտ օր է :
 ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ : 4
 Ու Լոյսպտոսի վրայ սուր պիտի
 զայ , ու Լիթնոյ վրայ մէջ սաստիկ
 խողովութիւն պիտի ըլլայ , երբոր
 Լոյսպտոսին մէջը վերադարձնել իշ-
 նան : և անոր բազմութիւնը պիտի
 աւելն , ու անոր Հիմորը պիտի
 կործանին : Լիթնոյ վրայիք , Փու- 5
 դայիք , և Ղուդայիք , ու բոլոր
 խառնիճաղանձ ժողովուրդը , և
 Գուրայիք , և Եստի երկրին որ-
 դիքը անտրջ Հետ մէկտեղ սրով

- 6 պիտի իյնան : Տէրը պայպէս կ'ըսէ . Լազիպտոսի օգնականներն ալ պիտի իյնան : ու անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի խոնարհի . Սաղգողէն մինչև Սուհէն սրով պիտի իյնան անոր մէջ՝ կ'ըսէ Տէրը :
- 7 Լահովան . Ու ամենայցած երկիրներու մէջ ամենի պիտի ըլլան , և անոր քաղաքները կործանուած քան :
- 8 Ղապնեբու մէջ պիտի ըլլան : Ու երբոր Լազիպտոսի մէջ կրակ ձգեմ , ու անոր բոլոր օգնականները կոտորին , պիտի զիտնան թէ ես եմ :
- 9 Տէրը : Ան օրը իմ առջևէս նաւերով գիսպաններ պիտի ելլեն , որ ապահովութեան մէջ եղող Լաթեովպացիները վախցընեն , և անոնց վրայ սաստիկ խռովութիւն պիտի ըլլայ Լազիպտոսի օրումներ պէս . վասն զի ահա՛ կու գայ :
- 10 Տէր Լահովան պայպէս կ'ըսէ . Լազիպտոսի բազմութիւնն ալ Բաբելոնի 'Կարուզողոնոսոր թագաւորին ձեռքովը բնաջինջ պիտի ընեն :
- 11 Նեմ : Անիկայ ու անոր հետ իր փողովութիւնը՝ ազգերուն բռնաւորները երկիրը աւերելու պիտի բերուն . անոնք իրենց սուրբը Լազիպտոսի վրայ պիտի քաշեն , ու երկիրը ըսպաննուածներով պիտի լեցընեն :
- 12 Լա ես գետերը պիտի յամակցընեմ , ու երկիրը չարերուն ձեռքը պիտի մատնեմ . ու երկիրը և բոլոր անոր մէջը եղածը օտարներուն ձեռքովը պիտի կորսնցընեմ . ես Տէրս խօսեցայ :
- 13 Տէր Լահովան պայպէս կ'ըսէ . Սուբերկն ալ բնաջինջ պիտի ընեն , ու Սեմիիսէն չաստուածնեալ պիտի ողնայցընեմ : ու մէյոյն ալ Լազիպտոսի երկրէն իշխան պիտի չըլլայ . ու Լազիպտոսի երկրին մէջը :
- 14 Վախ պիտի դնեմ : Լա Պաթուրէսը աւերակ պիտի ընեմ , ու Տաշանսը կրակի պիտի տամ , ու 'Կովքի մէջ դատաստաններ 'ի գործ :
- 15 պիտի դնեմ : Լա Լազիպտոսին ամբողջութիւնը եղող Սինի վրայ իմ սրամուտութիւնս պիտի թափեմ , ու 'Կովքն բազմութիւնը պիտի կոտորեմ :
- 16 Ու Լազիպտոսի մէջ կրակ պիտի ձգեմ . Ան սաստիկ պիտի տաղնապի , ու 'Կովքի զարագն իւր բամաւտութիւն պիտի ըլլայ , և Սեմիիսին յորեկով պիտի թնամ Երեմիայի խաւարին , 17 ու Բուբաւտին կտրիճները սրով պիտի իյնան . ու անոնց Բաբելոնը գերութեան պիտի երթան : 'Կան :
- 18 Տափնասի մէջ ցորեկը խաւար պիտի ըլլայ , երբոր հոն Լազիպտոսի լուծերը կոտորեմ . ու հոն անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի ոչնչանայ . զանիկայ ամպ պիտի ծածկէ , և անոր աղջիկները գերութեան պիտի երթան : Այսպէս Լազիպտոսի մէջ դատաստաններ 'ի գործ պիտի դնեմ . ու պիտի զիտնան թէ ես եմ Տէրը :
- 19 Ու եղաւ որ մատասաներորդ տարին՝ առաջին ամսուն Խօթնին Տէրովը խօսքը ինծի եղաւ՝ լսելով , որ 'Կովքի մարդոյ՝ Լազիպտոսի Վարաւոն թագաւորին բազուկը կոտորեցի . և ահա անիկայ պիտի չիսթթեմ , հա՛ ալ անոր վրայ գեղըր ու կապեր դնելով՝ զանիկայ պիտի պատին , որ զօրանայ սուր բռնելու : Անոր համար Տէր Լահովան պայպէս կ'ըսէ .
- 20 Մահ ես Լազիպտոսի Վարաւոն թագաւորին դեմ եմ , ու անոր բազուկները պիտի կոտորեմ , թէ զօրաւորը և թէ կոտորածը . և սուրբ անոր ձեռքէն վար ձգել պիտի տամ :
- 21 Ու Լազիպտացիները աղաքներուն մէջ պիտի յորուեմ , և զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ :
- 22 Ու Բաբելոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ , և իմ սուրս անոր ձեռքը պիտի տամ . իսկ Վարաւոնին բազուկները պիտի կոտորեմ , ու անիկայ անոր առջև 'ի մահ վերաւորուածին հսկութեամբ պիտի հեծեմ :
- 23 Այսպէս Բաբելոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ , ու Վարաւոնին բազուկները պիտի իյնան . ու երբոր իմ սուրս Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը տամ , և ան ալ զանիկայ Լազիպտոսի երկրին վրայ երկնցընէ , պիտի զիտնան թէ ես եմ Տէրը :
- 24 Ու 26 :

18 Պոռն սասանկ փառքով ու մեծութեամբ որով կը նմանիս Լազեմի ծառերուն մէջը . դուն Լազեմի ծառերուն հետ գետնին տակը պիտի նետուիս , — սրբով սպաննուածնութեան հետ անթիշխաններուն մէջը պիտի պառկիս : Բարաւն , ու անոր բոլոր բազմութիւնը պայտէս պիտի ըլլայ , կ'ըսէ Տէր Լահովան :

ՊԼ . ԼԼ

1 [Եւ կոտ . որ երկոտասաներորդ տարին՝ երկոտասաներորդ ամիսը՝ ամառն ստաֆն օրը Տէրօջը խօսքը
2 քննի կղաւ՝ բսելով : Որդի՛ մարդոյ՝ Լազիպտոսի փարաւն խաղաւորին վրայ ձոր բոյ , ու անոր ըսէ : Պոռն ազգայ մէջ առողջ առիծի կը նմանիս , և ծովերու մէջ վիշապի պէս ես . դուն գետերուդ վրայ կը յարձակիս , ու ոտքերովդ հուրերը կը խառնես , և անոնց գետերը կը
3 պղտորես : Տէր Լահովան պայտէս կ'ըսէ . Լսա շատ ազգերու ժողովուրդով իմ՝ ցանցս քու վրադ պիտի տարածեմ . և քեզ իմ ուսուանովս
4 պիտի հանեն : Ու քեզ գետները պիտի նետեմ , և քեզ դաշտի երեսին վրայ պիտի ձգեմ , ու քու վերադ երկնիքին բոլոր թռչունները պիտի իջնցնեմ . ու բոլոր երկրին զաւանները քեզմէ պիտի կտայցը-
5 նեմ : Լս քու մարմնիդ լեռներուն վրայ պիտի դնեմ , ու քու դէգե-
6 բովդ ձորերը պիտի լցնեմ : Լս քու լողացած երկիրդ մինչև ընտերը քու արիւնովդ պիտի ոռոգեմ . ու հեղեղանները քեզմէ պի-
7 տի լցունի : Ու երբոր քեզ մաքեմ , երկնիքը պիտի ծածկեմ , ու անոր աստղերը պիտի խաւարեցը-
նեմ , արեւ՝ ամպով պիտի ծածկեմ , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
8 չտայ : Վաւ վրադ երկնիքին բոլոր լուսաւորները պիտի խաւարեցը-
նեմ , և քու երկիրդ վրայ մթնութիւն պիտի բերեմ , կ'ըսէ Տէր
9 Լահովան : Ու երբոր քու կործանմանդ լըրը ազգերուն ու քու չը-
ղիտցած երկիրներուդ հասցնեմ , շատ ժողովուրդներուն սիրտը պիտի

խառնեցնեմ : Լս քու պատճառաւդ շատ ժողովուրդներ պիտի ապշեցնեմ . ու քու պատճառաւդ անոնց թաղաւորները խիստ պիտի զարհուրին , երբոր իմ սուրս աւնոնց երեսին առջևը երեցցնեմ . ու քու կործանմանդ օրը ամեն մարդ իր հոգիին համար ամեն վայրկեան պիտի սարսափի :

Վանդէ Տէր Լահովան պայտէս կ'ըսէ . Բարեկրնի թաղաւորին սուրը քու վրադ պիտի գայ : Վաւ բազմութիւնդ զօրաւորներուն սուրբութեմ վար պիտի ձգեմ , անոնց ամենը ազգաց բնաւորներն են . ու անոնք Լազիպտոսի փառքը պիտի կողոպտեն , ու անոր բոլոր բազմութիւնը պիտի կորսուի : Լս անոր բոլոր
13 անասունները շատ հուրերուն քովն պիտի կորսնցնեմ . ու մէյմէն ալ մարդու ոտքը գանոնք պիտի չըպղտորէ , անասունի կնշակներն ալ զանոնք պիտի չպղտորեն : Լսա
14 տենը անոնց հուրերը ականակիտ պիտի ընեմ , և անոնց գետերը եղի պէս պիտի քալեցնեմ՝ կ'ըսէ Տէր Լահովան , Երբոր Լազիպտոսի երկի-
15 րը աւերակդ պարձնեմ , ու երկիրը բոլորովն ամայի մնայ , — երբոր անոր բոլոր բնակիչները զարնեմ . և պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

Լս ողբն , որ պիտի զրուցեն . զանիկայ ազգաց աղջիկները պիտի զրուցեն , Լազիպտոսի վրայ ու անոր բոլոր բազմութեանը վրայ զանիկայ պիտի զրուցեն , կ'ըսէ Տէր Լահովան :

Ու կղաւ որ երկոտասաներորդ տարին՝ ամառն տասնուհինգին Տէրօջը խօսքը քննի կղաւ՝ բսելով : Որդի՛ մարդոյ՝ Լազիպտոսի բազմութեանը վրայ ողբն . և զանիկայ՝ ու երեւելի ազգերուն աղջիկները զուրը իջնողներուն հետ՝ գետնի տակերը իջնուր : Պոռն որով
19 զեղեցիկ ես . իջիւր ու անթիշխաններուն հետ պառկեմ : Լսոնք սրով
20 սպաննուածներուն մէջը պիտի լինան : անիկայ սուրի տրուեցաւ . զանիկայ ու անոր բոլոր բազմու-

Նշխարացիները աղգերուն մէջ՝ պիտի ջրուեմ , և զանոնք երկիրնս բուն մէջ զիրուցան պիտի բնեմ . ու պիտի գիտնան ի՞նչ ես եմ՝ Տէրը :

ԳԼ . ԼԵ

- 1 Ու եղաւ որ մատասաներորդ տարին երրորդ տարեացի ամիսն առաջին օրը Տէրոջ խօսքը ինծի եղաւ՝ բնեմ :
- 2 Եւ , Որով մարդոյ՝ Նշխարացի փարսան թաղաւորին ու անոր բազմութեանը ըսէ , Գիտնա՛ր , մեծութեամբ որով կը նմանիս :
- 3 Եւ Նշխարացիները խորանարդ մէջ եղող եղևնի մը պէս էր , անոր ոտները գողցել , ու տերևախիտ շատախոյնները հովանաւոր էին , ու հասակը բարձր էր , և անոր զբաղումը խիտ ճիւղերու մէջ էր :
- 4 Զուարթը զանիկայ մեծցողին , անդունդները զանիկայ բարձրացողին , իրենց գետերը անոր արմատէն , ու իրենց փայտները դաշտին տէրն , ու իրենց փայտները դաշտին տէրն :
- 5 Բոլոր ծառերուն կը խրկէին : Եւ պատճառով անոր հասակը դաշտին բոլոր ծառերէն բարձր եղաւ . ու տարածութեամբ ճիւղերուն շատութեանէն անոր ոտները շարունակ , և շատախոյնները երկրնցան : Եւ որ ոտներուն վրայ երկրնցի բոլոր թռչունները բոցն կը շինէին , ու շատախոյններուն տակը դաշտի բոլոր զառանգները կը ծնանէին , և անոր հովանիին տակը բոլոր մեծ աղցերը կը բնակէին : Ու իր մեծութեամբը , ու իր ոտներուն երկայնութեամբը գեղեցիկ էր , վասն զի անոր արմատը շատ ճիւղերու քով էր :
- 6 Եւ Մատուցող դրախտին եղևնիները զանիկայ չէին ծածկեր . մայր ծառերը անոր ոտներուն չէին նմաներ , ու ասիները անոր շատախոյններուն պէս չէին . Մատուցող զբախտին մէջ բնաւ մի կ ծառ մը գեղեցիկութեան կողմանէ անոր նման չէր :
- 7 Զանիկայ իր ոտներուն շատութեամբը գեղեցիկ չինքն էի , ու Մատուցող դրախտին մէջ եղող խորանարդ բոլոր ծառերը անոր կը նմանանէին :

Եւ որ համար Տէր Նշխարն այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ հասակով բարձրացաւ , ու գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջ գրգռուց , և իր սիրտը իր բարձրութեամբը հպարտացաւ , Եւ ալ զանիկայ աղցերուն զորաւորութեամբ պիտի բնէ . զանիկայ իր շատութեամբ համար քիչցի : Ու օտարները՝ աղցերուն բռնաւորները զանիկայ կտրելին և զանիկայ թռչողցին , անոր ոտները լեռներու վրայ ու ամէն հովանակում մէջ ինչ կան , և անոր շատախոյնները երկրին ամէն ծորերուն մէջ կ'աղբացան , ու երկրիս ամէն մողովուրդները անոր հովանիին ինչ ու զանիկայ թռչողցին : Եւ որ ինչպէս որովհետեւ վրայ երկրնցի բոլոր թռչունները պիտի բնակին , և անոր շատախոյններուն վրայ դաշտի բոլոր զառանգները պիտի բլլան : Որպէս զի ճիւղերուն ծառերը՝ բնաւ իրենց հասակին վրայ չհպարտանան , և իրենց գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջ չբլլայնեն , ու բոլոր ճիւղերու օրով անոնց հպարտութեանը համար տեսող չլսին . վասն զի ամէն գետին իրենց տակերը մահուան ձեռքը արուած են զուարթ խնդ մարդոց որդիներուն մէջ : Տէր Նշխարն այսպէս կ'ըսէ . Գետեզմանը ինչ որ սուգ բանեղ տուի . անոր համար անգունեղ ծածկելիք ու անոր գետերը արգիլեցի , և շատ ճիւղեր արգիլուեցան . ու անոր համար խորանարդ սուգ հաղցողի , և անոր համար դաշտի բոլոր ծառերը թաղամայան : Իբրորդ զանիկայ դուրը խնդներուն հետ գերեզմանը խնդողի , անոր կործանմանը մայրն աղցերը դողաղողի . ու խորանարդ բոլոր ծառերը խորանարդներն ընտիր ու գեղեցիկ ծառերն ամէն ճիւղ ոտողութեանը գետին տակերը մխիթարուեցան : Եւ որով ալ անոր հետ սրով սպաննուածներուն քովը գերեզմանը ինչ , ու նաև անոր բազուկը երկրէն , որ անոր հովանիին տակը աղցերուն մէջ կը նստէին :

ներս պիտի խնդրեմ՝ ու պիտի փնտրեմ
 12 ակամ : Եւ պէս որ հովիւը երբոր
 իր ցրուած ոչխարներուն մէջը կը
 գտնուի , իր հօտը կը փնտռէ ,
 այնպէս ալ ես իմ ոչխարներս պիտի
 փնտռեմ , ու պիտի ապաստեմ զա-
 նոնք ամեն տեղերէն , ուր որ ամպի
 13 ու մառախուղի օրը ցրուեցան . Եւ
 զանոնք ժողովուրդներէն պիտի հա-
 նեմ , ու զանոնք երկիրներէն պիտի
 ժողովմ , ու զանոնք իրենց երկիրը
 պիտի բերեմ , և զանոնք Խաբայէի
 լեռներուն վրայ՝ ձորերու մէջ ու
 երկրին ամեն բնակուելու տեղըսան-
 14 քը պիտի արածեմ . Զանոնք ա-
 ղէկ ւնրօտի մէջ պիտի արածեմ .
 ու անոնց փարախը Խաբայէի բարձր
 լեռներուն վրայ պիտի ըլլայ . հոն
 աղէկ փարախի մէջ պիտի պառկին ,
 ու Խաբայէի լեռներուն վրայ պա-
 րարտ արօտի մէջ պիտի արածին :
 15 Իմ ոչխարներս եւ պիտի արածեմ ,
 ու զանոնք եւ պիտի պառկեցնեմ :
 16 Կ'ըսէ Տէր Լահովան : Կորսուածը
 պիտի փնտռեմ , ու մոյրածը պի-
 տի դարձնեմ , և կորսածը պիտի
 փոխեմ , ու հիւանդը պիտի ու-
 ժողորմեմ , ըսցց պարարտը ու զօ-
 րաւորը պիտի կորսնցնեմ . զա-
 նոնք իրաւունցով պիտի արածեմ :
 17 Եւ դուք՝ ձեզ իմ ոչխարներս՝
 Տէր Լահովան պապէս կ'ըսէ . Ե՛հ
 եւ ոչխարին ու ոչխարին , խոյե-
 րուն ու նոխազներուն մէջտեղը զա-
 18 տաստան պիտի ընեմ : Ս'ի՛նէ
 աղէկ արօտի մէջ արածուիլը բի՛շ
 բան է ձեզի , որ ձեր արօտներուն
 մնացորդը ձեր ոտքերովը կը կո-
 խեք . ու մարուք ջուրերն ալ խմե-
 19 լը , որ մնացածները ձեր ոտքերովը
 կը պղտորեք : Եւ իմ ոչխարներս
 ձեր ոտքերուն կոխածը կը ձարա-
 կեն , ու ձեր ոտքերէն պղտորածը
 կը խմեն :
 20 Եւոր համար Տէր Լահովան այս-
 պէս կ'ըսէ անոնց . Ե՛հ եւ ինքնին
 դատաստան պիտի ընեմ՝ պարարտ
 ոչխարին ու նիհար ոչխարին մէջտե-
 21 ղը : Արովհետեւ դուք յէր կողովը
 և ուսովը հրեցիք , ու ձեր եղջիւր-
 ներովը բոլոր տեղերէն զարկիք ,

մինչև որ դուք ցրուեցիք զանոնք ,
 Եւ ալ իմ ոչխարներս պիտի աղա- 22
 տեմ , ու մէյմըն ալ պիտի չլափրէ-
 տակուին , և ոչխարին ու ոչխարին
 մէջտեղը դատաստան պիտի ընեմ :
 23 Ու անոնց վրայ մէկ Լովի մը այս-
 բն իմ ծառաս Վաւիթը պիտի
 կեցնեմ , որ զանոնք հովուէ . ա-
 նիկայ պիտի հովուէ զանոնք , և ա-
 նիկայ պիտի ըլլայ անոնց հովիւը :
 24 Ու եւ Տէր անոնց Եստուած պիտի
 ըլլամ . և իմ ծառաս Վաւիթը
 անոնց մէջ ինքան պիտի ըլլայ . եւ
 Տէրս խօսեցայ : Ու անոնց հետ 25
 խաղաղութեան ուխտ մը պիտի ը-
 նեմ , ու աւ երկրէն չար զազանե-
 քը բնաջնջ պիտի ընեմ . և անա-
 պատին մէջ ապահովութեամբ պի-
 տի բնակին , ու անտառներուն մէջ
 պիտի բնանան : Եւ զանոնք ու 26
 իմ լեռանս շրջակայ տեղաւանքը
 օրջութեամբ պիտի լեցնեմ , ու
 անձրեւները իրենց ժամանակին պի-
 տի իջնցնեմ . անոնք օրջութեան
 անձրեւներ պիտի ըլլան : Եւ դաւ- 27
 տի ծառերը իրենց պտուղը պիտի
 տան , ու երկիրը իր բերքը պիտի
 տայ , և անոնք իրենց երկրին վրայ
 ապահովութեամբ պիտի բնակին .
 ու երբոր անոնց լուծին կապերը
 կոտրեմ , ու զանոնք իրենց ծառա-
 յեցընողներուն ձեռքէն ազատեմ ,
 պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :
 Եւ անոնք մէյմըն ալ ազգերէն պի- 28
 տի չլափաշտակուին , ու երկրին զա-
 զանները զանոնք պիտի չուտեն .
 այլ ապահովութեամբ պիտի բնա-
 կին , ու վախցնող մը պիտի չըլ-
 29 լայ : Եւ անոնց մէկ անուանի
 տունկ մը պիտի բուսցնեմ , ու
 մէյմըն ալ երկրին վրայ սովով պի-
 տի չսպառին , ու մէյմըն ալ ազ-
 30 գերէն նախատնը պիտի չկրնն : Եւ
 պիտի գիտնան թէ ես անոնց Տէր
 Եստուածը անոնց հետն եմ , ու
 անոնք Խաբայէի տունը իմ ժող-
 վուրդս են , կ'ըսէ Տէր Լահովան :
 Եւ դուք իմ ոչխարներս՝ իմ ա- 31
 րօտիս ոչխարները՝ մարդիկ էք , ու
 եւ ձեր Եստուածն եմ՝ կ'ըսէ Տէր
 Լահովան :

- 25 տրուեցաւ : Եւոր Համար ըսէ
անոնց : Տէր Եհովան պատկա
սէ : Դուք քաջ արիւնտի կ'ու
տէք , ու աշխրհիկ ձեր կուգրերուն
կը վերցընէք , և արիւն կը թա
փէք : ու երկիրը պիտի ժառան
գէք : Դուք ձեր սուրերուն կ'ա
պաւնիք , պղծութիւն կ'ընէք : ու
ամէն մեկերնիդ իր ընկերին կնիկը
լը պղծէ : ու երկիրը պիտի ժա
ռանգէք : Եւոր պատկա ըսես :
Տէր Եհովան պատկա կ'ըսէ : Եւ
կենդանի եմ՝ որ աւերակներուն մէջ
եղողները սրով պիտի իյնան , ու
դաշտին երեսը եղողները դաղան
ներուն կերակուր ըլլալու պիտի
տամ , և բերդերուն ու քարայր
ներուն մէջ եղողները ժանտախտով
28 պիտի մեռնին : Աւ երկիրը բոլորո
վն ամայի պիտի ընեմ : և անոր
գորովեանը Հպարտութիւնը պի
տի կորսուի : Խարայէի լեռներն ալ
ամայի պիտի ըլլան , և անոնց վայել
29 անցնող պիտի չըլլայ : Աւ երբոր
երկիրը բոլորովն ամայի ընեմ ի
րենց ըրած բոլոր զարշուքիւնն
րուն Համար , պիտի գիտնան թէ ես
եմ Տէրը :
30 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ քու ժու
ղովուրդիդ որդիքը պատերուն քովը
ու տուններուն գոններ՝ քու վայրով
խոսակցութիւն կ'ընեն : և իրարու
ամէն մարդ իր եղբորը կը զրուցէ ու
կ'ըսէ : Հիմա եկէք ու ընցէ՛ք թէ
31 քնէ և Տէրովմէ ելած խօսքը : Եւոր
ժողովուրդին դալուն պէս քեզի կու
գան , ու քու առջեզ իմ ժողովուր
դիս պէս կը նստին , և քու խօսքերդ
կը ըսեն , ըսցի զանոնք չին ըներ :
Վասն զի անոնք իրենց բերնովը Հա
ճութիւն կը մեացընեն : Բայց սըր
տերնին իրենց աղահուսթեանը և
32 տեւէն կ'երթայ : Եւ ասն դուն
անոնց՝ քաղցրածայն ու Հմուտ նուա
զածուի մը ասխորժիկ երդին պէս
ես , որ քու խօսքերդ կը ըսեն ,
բայց զանոնք ի գործ չին դներ :
33 Սակայն երբոր ասիկայ ըլլայ , (ա
նս պիտի ըլլայ ,) ան ասունը պի
տի գիտնան թէ իրենց մէջը մար
գարէ կար :

ԳԼ . ԼԳ

Դարձեալ Տէրոջ խօսքը ինծի եւ
1 զաւ՝ ըսելով : Արդի մարդոյ՝
2 Խարայէի հովիւներուն դէմ մարգա
րէութիւն ըրէ , մարգարէութիւն
3 ըրէ : ու անոնց ըսէ : Տէր Եհովան
պատկա կ'ըսէ հովիւներուն : Այս
Խարայէի հովիւներուն՝ որոնք ինք
4 զենքնին կ'արածեն : հովիւները հօ
տը արածելու չեն : Դուք ճարպը
կ'ուտէք , ու բուրդը կը հագնէք ,
և գէրը կը մորթէք , Բայց հօտը
չէք արածեր : Տկարները չուսով
5 ցուցիք , ու հիւանդները չըմշկե
ցիք , և կոտորածը չգիտէիցիք ,
ու մոլորածը չգարծուցիք , և կոր
սուածը չխնայեցիք : Հապա բռնու
6 թեամբ ու խառութեամբ անոնց
վայ տիրեցիք : Եւ անոնք հովի
ւաններնախնուն Համար ցրուեցան , ու
ցրուելով՝ դաշտի բոլոր դաղաննե
7 րուն կերակուր եղան : Իմ ոչխար
ներս ամէն լեռներու վայ , ու ա
մէն բարձր բլուրներու վայ մոլորե
8 ցան , և իմ ոչխարներս բոլոր երկ
րի երեսին վայ ցրուեցան , ու
ինչորդ չկայ , ու փնտռող չկայ :
Եւոր Համար ո՛վ հովիւներ՝ Տէ
րոջ խօսքը մոխի ըրէք : Եւ կեն
9 դանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :
որովհետեւ հովիւ չըլլալուն Համար
10 իմ հօտս յարիւստակուեցաւ , ու իմ
ոչխարներս դաշտի բոլոր դաղան
ներուն կերակուր եղան : և իմ
հովիւներս իմ ոչխարներս չխնայե
ցին , ու հովիւները ինքզինքնին ա
րածեցին ու իմ հօտս չարածեցին :
Եւոր Համար ո՛վ հովիւներ՝ Տէրոջ
խօսքը մոխի ըրէք : Տէր Եհովան
պատկա կ'ըսէ : Եւս ես հովիւնե
րուն դէմ եմ : ու իմ ոչխարներս
անոնց մեղքին պիտի պահանջեմ ,
և զանոնք ոչխար արածելէն պիտի
արգիլեմ : ու հովիւները մէքին
ալ գերնէք պիտի չարածեն : ու իմ
ոչխարներս անոնց բերնէն պիտի հա
նեմ , որպէս զի մէքին ալ անոնց
կերակուր չըլլան :
Սան զի Տէր Եհովան պատկա
կ'ըսէ : Եւս ես ինքնին իմ ոչխար

ԳԼ . ԼԽ

- 1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եւ
- 2 զաւ՛ ըսելով : Արդի՛ մարդոյ՝
երեւոյ Սէր լեռանը վրայ դարձուր , ու անոր դէմ մարդարեւ :
- 3 Թիւն ըլէ , Լա անոր ըսէ : Տէր
Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Լահն եւ
քիզի դէմ եմ՝ ի՞նչ Սէր լեռ ,
ու իմ ձեռքս քու վրադ պիտի
երկրնցնեմ , ու քեզ բոլորովին
- 4 ամացի պիտի ընեմ . Բաւ քաղաք
նեւրդ աւերակ պիտի ընեմ , և դուն
ամացի պիտի ըլլաս , ու պիտի գիտ-
նաս թէ ես եմ Տէրը :
- 5 Արովճեռու դուն հինաւուրց ա-
տելութիւն ունեցար , ու Խարայէլի
որդիքը՝ աւնոց պատուհասին ժա-
մանակը , անօրէնութեան ժամանա-
կը լրանալուն՝ սուրին ձեռքը մատ-
- 6 նցիք . Ենոր համար ես կենդանի
եմ՝ կ'ըսէ Տէր Լահովան , որ քեզ
արեան մէջ պիտի դնեմ , և արեւ-
նը քեզ պիտի հալածէ . դուն
արիւնը չատելուդ համար , արիւնը
- 7 քեզ պիտի հալածէ : Ու Սէր
լեռը բոլորովին ամացի պիտի ը-
նեմ , և անկէ անցնողը ու դարձողը
- 8 պիտի կտրեմ . Ու անոր լեռները
իր սպաննուածներովը պիտի լցը-
նեմ . քու բլուրներուդ վրայ , քու
հովիտներուդ մէջ ու բոլոր ձորե-
րուդ մէջ սրով սպաննուածներ
- 9 պիտի իյնան : Ի՞նչ մշտնջենաւոր
ամացութիւն պիտի ընեմ , և քու
քաղաքներդ մէջն ու պիտի չընա-
կուին . ու պիտի գիտնար թէ ես
եմ Տէրը :
- 10 Արովճեռու դուն ըսիր թէ Եւ-
րկու աղբը , ու աւ երկու երկիրը
իմ պիտի ըլլան , ու անոնց պիտի
- 11 տիրենք . (ու Տէրը հոն էր .) Ե-
նոր համար ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ
Տէր Լահովան , որ քու թշնամու-
թեամբդ անոնց դէմ՝ Ի՛ դործ դրած
բարկութեամբ ու նախանձիւք չա-
փովը հապառայա՛ պիտի ընեմ , և
քու դատաստանդ տեսած ատենս
- 12 անոնց մէջը պիտի ճանչուիմ : Ու
պիտի գիտնաս . որ ես Տէրս ընցի
քու բոլոր հայհոյութիւններդ՝ որ

Խարայէլի լեռներուն դէմ խօսեցար ,
ըսելով : Ենոր աւերակ եղան ,
անոնք մեզի կերակուր տրուեցան .
Լա ձեր բերնովը ինծի դէմ հպար- 13
տացար , ու խօսքիմիկ ինծի դէմ
չատցուցիր , ու ես զանա՛ լսեցի :
Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . 14
Բոլոր երկիրն ու բախութեան ատե-
նը քեզ ամացի պիտի ընեմ : Ինչ- 15
պէս որ դուն Խարայէլի տանը ժա-
նանդութեամբ վրայ ուրախացար ,
որ ամացի եղաւ , քեզի ալ այնպէս
պիտի ընեմ . դուն ի՞նչ Սէր լեռ
ու բոլոր Լահովան՝ բոլորովին ամացի
պիտի ըլլաս . ու պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . ԼԵ

Լա դուն՝ որդի մարդոյ՝ Խարայէլի 1
լեռներուն մարդարեւութիւն ը-
րէ՛ ու ըսէ : Ո՛վ Խարայէլի լեռներ՝
Տէրոջը խօսքը մոռնիք ըրէք . Տէր
Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Արովճեռու 2
թշնամին ձեզի համար ըսաւ : Սա՛ն
յաւիտենական բլուրներն ալ մեզի
ժառանգութիւն եղան , Ենոր համար 3
մարդարեւութիւն ըրէ ու ըսէ : Տէր
Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Արովճեռու
ձեզ աւերցին , ու ամէն կողմէն
կընցին , այնպէս որ մնացած աղ-
ղերուն ժառանգութիւն ըլլար , ու
դուք լեռուանի մարդներուն խօս-
քը , ու ժողովուրդին նախատինքը 4
եղար . Ենոր համար՝ ի՞նչ Խարայէլի
լեռներ՝ Տէր Լահովան խօսքը մոռնի
ըրէք . Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ 5
լեռներուն ու բլուրներուն , ձորե-
րուն ու հովիտներուն , և ամացի
եղած աւերակներուն . ու պարտոյ
թողուած քաղաքներուն՝ որոնք չը-
ջակայ ազգերուն մնացորդին յափը-
տակութիւն ու նախատինք եղած
են : Ենոր համար Տէր Լահովան
այսպէս կ'ըսէ . Սնացած ազգերուն
համար ու բոլոր Լահովան համար
անշուշտ իմ նախանձիւ կրակովը
խօսեք եմ , վասն զի անոնք բոլոր
սրտի ուրախութեամբ , ու հողի
հպարտութեամբ իմ երկիրս իրենց
ժառանգութիւն ըլլալու որոշեցին ,

- որ զանիկայ աւարի պէս յափշտակեն :
- 6 Ենոր համար Խարայէլի երկրին վրայ մարգարեութիւն ըրէ , և լեռններուն ու բլուրներուն , ձորերուն ու հովիտներուն ըսէ , Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Դուք ազգերէն նախատնիք կրնա՞ւք համար , ահա ես իմ նախանձովս ու իմ
- 7 բարկութեամբս խառնեցայ : Ենոր համար Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Ես իմ ձեռքս վերցուցի՝ որ ձեր բաշտարիքը եղող ազգերը իրենց անարգանքը իրենք պիտի կրեն :
- 8 Իայց դուք՝ ո՞վ Խարայէլի լեռներ՝ ձեր ստները պիտի երկնացնէք , ու իմ ժողովուրդիս Խարայէլին համար ձեր պատուները պիտի բերէք : Ժամն զի անոնք մօտեցաւ պիտի դան :
- 9 Բանցի ահա ես ձեր կողմէն եմ . ու ձեզի պիտի դառնամ : և դուք պիտի մշակուիք . ու պիտի սերմանա՞
- 10 նուիք . Ը և ձեր վրայ մարգիկներ՝ բոլոր Խարայէլի տունը՝ ամէնը պիտի շատցնեն . ու քաղաքները պիտի բնակուին , և սուրախները
- 11 պիտի շինուին : Ը և ձեր վրայ մարգը ու անտառները պիտի շատցնեն : և անոնք պիտի շատնան ու պտուղաբեր պիտի ըլլան . և ձեր առջի կացութեանը պէս ձեզ պիտի բնակեցնեն , ու ձեր առջի վիճակէն աւելի ազգի պիտի ընեն յեզ . ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :
- 12 Եւ ձեր վրայ մարգիկներ՝ իմ ժողովուրդս Խարայէլը պիտի պտտոցեն : և ու անոնք քեզ պիտի ժառանգեն , և դուն անոնց ժառանգութիւնը պիտի ըլլաս : ու մէյմին ալ զանոնք պիտի չապառես :
- 13 Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Ը րովհետեւ ձեզի համար կ'ըսեն թէ Դու մարգակեր երբեք մըն ես : քու ազգերդ ապաւնցիր . Ենոր համար մէյմին ալ մարդ պիտի չուտես , ու մէյմին ալ քու ազգերդ պիտի չապառես՝ կ'ըսէ Տէր Լահովան : Եւ քու մէջդ մէյմին ալ ազգերուն նախատնիքը ընէ պիտի չտամ : ու մէյմին ալ ժողովուրդներուն աւարդանքը պիտի չկրնա , և քու

- ազգերդ մէյմին ալ պիտի չապառես՝ կ'ըսէ Տէր Լահովան :
- Եւ Տէրոջ Խօսքը ինծի եղաւ՝ 16 ըսելով : Ը որդի՛ մարդո՛ր Խարայէլի տունը իրենց երկրին մէջ բնակեցան , և զանիկայ իրենց ձամբայովը ու դործերովը պղծեցին . անոնց ձառնան իմ առջեսիս դաշտանուոր կնկան անմարդութեանը պէս եղաւ :
- Ը ատի իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի ան արեւին համար որ իրենք թափեցին երկրին վրայ , ու զանիկայ իրենց կուռքերովը պղծեցին . Եւ զանոնք ապցերուն մէջ ցրուեցին , ու երկիրներուն մէջ ցրուեցան եղան . զանոնք իրենց ձամբուն ու դործքերուն համեմատ զատեցի : Եւ իրենց դաշտն ալ զերուն մէջ երթալուն պէս իմ սուրբ անունս պղծեցին , երբ որ իրենց համար բառեցաւ թէ Ես Տէր Լահովան ժողովուրդն եմ , ու անոր երկրէն ելան : Սակայն ես խնայեցի իմ սուրբ անունս համար , որն որ Խարայէլի տունը իրենց մոտաւ ապցերուն մէջ պղծեցին :
- Ենոր համար Խարայէլի տանը ըսէ որ Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Ը Ե թէ ձեզի համար կ'ըսեն՝ առի՛ւն ո՞վ Խարայէլի տունը , հապա իմ սուրբ անունս համար , որն որ դուք ձեր մոտաւ ազգերուն մէջ պղծեցիք : Եւ սուրբ պիտի ընեմ իմ մեծ անունս , որ ապցերուն մէջ պղծուեցաւ , որն որ դուք անոնց մէջ պղծեցիք . ու ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը , կ'ըսէ Տէր Լահովան , երբ որ անոնց աչքերուն առջեւ ձեր մէջը սրբութիւն : Եւ ձեզ ապցերէն պիտի առնեմ : ու ամէն երկիրներէն ձեզ պիտի ժողովեմ , ու ձեզ ձեր երկիրը պիտի բերեմ : Եւ ձեր վրայ մարդու քու պիտի սրկեմ , ու պիտի մարդու քու պիտի չապառես : Եւ ձեզի նոր սիրտ պիտի տամ , ու ձեր ներսի դին նոր հոգի պիտի դնեմ , և ձեր մարմիններէն քարեղէն սիրտը պիտի հանեմ , ու ձեզի մարմնեղէն սիրտ

- 27 պիտի տամ . Եւ իմ Հօգիս ձեր
ներսի գին պիտի գնեմ , ու ձեզի
իմ օրէնքներու մէջ քայլել պիտի
տամ , ու իմ իրաւունքներս պիտի
28 պահէք ու 'ի գործ գնէք . Եւ ձեր
հայրերուն տուած երկրիս մէջ պիտի
բնակիք , ու դուք ինծի ժողովուրդ
պիտի բլրաք , եւ ալ ձեզի Աստուած
29 պիտի բլրամ : Եւ ձեր բոլոր պրդ-
ածութիւններէն ձեզ պիտի ազա-
տեմ , ու ցորենը պիտի կանչեմ
և զանկիւյ պիտի շատցնեմ , ու
30 ձեր վրայ սով պիտի չբերեմ : Եւ
ծառերուն պտուղը ու արտերուն
բերքը պիտի շատցնեմ , որպէս
զի մէջիւն ալ ազգերուն մէջ սովի
31 նախատիք չիբէք : Ու ձեր գէշ
ճամբաները և անբարի գործերը
պիտի յիշէք , ու ձեր անօրէնու-
թեանցը համար և ձեր պղծու-
թեանցը համար դուք ձեր անձերէն
32 մար գզուիք : Եւ թէ ձեզի հա-
մար կ'ընեմ «~~իմ~~» կ'ըսէ Տէր
Եհովան , ձեզի յայտնի բոլոր . ձեր
ճամբաներէն ամբողջ ու պատկառե-
ցեք 'օվ Խորայէլի տունը :
- 33 Տէր Եհովան պապէս կ'ըսէ . Եւ
որ որ ձեր բոլոր անօրէնութիւն-
ներէն ձեզ անքրեմ , քաղաքները
մարդարեակ պիտի ընեմ , ու աւե-
34 ռակները պիտի շինուին : Եւ ան
ամացայցած երկիրը՝ ամեն անցնողին
աչքերուն առջևը ամացի բլրաբուն
35 տեղը՝ պիտի մշակուի : Ու պիտի
ընեն , Եւ ամացայցած երկիրը Ե-
զեմի դրախտին պէս եղաւ . և ա-
ւերակ , ամացի ու փրած քաղաքները
պարսպաւոր ու մարդարեակ եղան :
- 36 Ու ձեր բոլորութիւնը մնացած ազգերը
պիտի գիտնան՝ թէ եւ Տէրս փրած-
ները կը շինեմ , ու ամացայցած եր-
կիրը կը անկեմ . եւ Տէրս խօսե-
ցայ ու պիտի կատարեմ :
- 37 Տէր Եհովան պապէս կ'ըսէ .
Խորայէլի տանը խնդրուածքը ալ
պիտի ընդունեմ , որ անոնց ստի-
կայ ընեմ . անոնց մարդիկները հո-
38 տի պէս պիտի շատցնեմ : Ուրբ
հօտին պէս՝ Երուսաղեմի հանդի-
սանքը տնտեսութեան հօտին պէս՝ աւրած
քաղաքները մարդոց հօտերով այն-

պէս ընցուն պիտի բլրան . ու պիտի
գիտնան թէ եւ եմ Տէրը :

ԳԼ . ԼԼ

Տէրոջը մօտը իմ գրաս եղաւ , և 1
Տէրը զիս Հօգիով հանկոյ ու
զիս դաշտին մէջը դրաւ . և անկոյ
ոսկորներով ընցուն էր . Ու զիս 2
անոնց քովերէն պարտոյոց շուր-
ջանակի . և ահա անոնք դաշտին
երեսին վրայ խխտ շատ էին , և ա-
հա անոնք խխտ չորցած էին :

Ու ինծի ըսաւ . Որբ մարդոյ՝ 3
աւ ոսկորները կրնան կենդանա-
նալ . ու ըսի . Ով Տէր Եհովայ՝
դուն գիտես : Եւ ինծի ըսաւ . 4
Եւ ոսկորներուն վրայ մարդարեւ-
թիւն ըրէ ու անոնց ըսէ՝ Ով՝
չորցած ոսկորներ՝ Տէրոջը խօսքը
մօտիկ ըրէք . Եւրպէս կ'ըսէ Տէր 5
Եհովան աւ ոսկորներուն . Եհովա եւ
ձեր մէջը հօգի պիտի գնեմ , ու
պիտի կենդանանաք . Եւ ձեր վրայ 6
ջիւղը պիտի գնեմ , ու ձեզ միտով
պիտի պատեմ , ու ձեզ մարմով
պիտի ծածկեմ , և ձեր մէջը շունչ
պիտի գնեմ , ու պիտի կենդանա-
նաք . և պիտի գիտնաք թէ եւ եմ
Տէրը :

Ու եւ մարդարեւութիւն ըրի՝ ինչ- 7
պէս որ ինծի հրամայուեցաւ . ու
մարդարեւութիւն բրածիս պէս ձայն
մը եղաւ . և ահա շարժում մը ե-
ղաւ , ու ոսկորները կ'աշխարհա-
ցան՝ ոսկորը իր ոսկորին : Եւ 8
տեսայ որ ահա անոնք ջիւղերով ու
միտով պատեցան , ու վրայէն մար-
մով ծածկուեցան , յայց անոնց
9 մէջը շունչ չկար : Եւ ատենը ինծի
ըսաւ . Եհովայն մարդարեւութիւն
ըրէ , մարդարեւութիւն ըրէ՝ որդի
մարդոյ՝ ու շունչն ըսէ , Տէր Ե-
հովան պապէս կ'ըսէ . Ով շունչ
չորս հովերէն եկուի , ու աւ ապան-
նուածներուն վրայ փէ՛ք որ կենդա-
նանան : Եւ եւ մարդարեւութիւն 10
ըրի , ինչպէս որ ինծի հրամայեց ,
ու շունչը անոնց մէջը մտաւ , ու
կենդանացան և իրենց ոտքերուն
վրայ կայեցան , ու խխտ մեծ զբո-
մը եղաւ :

- 11 Եւ ինծի ըստ : Որդի մարդոյ
աս ոսկորները բոլոր Խարայէի առնն
է . ահա անոնք կ'ընեն , Սէր ու
կոյնները չորցան ու մեր յոյսը
կորեցաւ . մեր կորսուած ենք :
- 12 Եւոր Համար մարգարեութիւն բրե
ու անոնց ըսէ : Տէր Լահովան այս
պէս կ'ըսէ . Եհնա եւ ձեր զերեզ
մանները պիտի բանամ , ու ձեր
զերեզմաններէն ձեզ պիտի Հանեմ .
նոյ իմ ժողովուրդս , եւ ձեզ Խա-
- 13 րայէի երկիրը պիտի բերեմ : Ու
երբոր ձեր զերեզմանները բանամ ,
ու ձեզ ձեր զերեզմաններէն Հանեմ .
նոյ իմ ժողովուրդս , պիտի գիտնայ
- 14 ի՜նչ եւ եմ Տէրը : Եւ իմ Հոգիս
ձեր ներսի դին պիտի դնեմ , ու
պիտի կենդանանայ . ու ձեր երկրին
մէջ ձեզ պիտի Հանդատացնեմ ,
ու պիտի գիտնար որ ես Տէր խօսե-
ցայ ու ըրի , կ'ըսէ Տէրը :
- 15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ .
- 16 ըսելով : Ու գուցէ որդի մարդոյ
քեզի մէկ փայտ մը առ . ու անոր
փայց դրէ , Հուդայի Համար ու ա-
նոր ընկերներուն Խարայէի որդւոցը
Համար . ետքը մէկ ուրիշ փայտ մը
առ . ու անոր փայց դրէ : Հովսեփի
Համար , Եփրեմին ու անոր ընկեր-
ներուն բոլոր Խարայէի տանը փայ-
- 17 տը : Եւ զանոնք իրարու մօտե-
ցուր , որ մէկ փայտ ըլլան , ու քու
- 18 ձեռքիդ մէջը միանան : Ու երբոր
քու ժողովուրդիդ որդիքը քեզի խօ-
սին ու ըսեն : Խնէ պիտի ըլլայ
քեզի աս բաները . մեզի չէ՞ս պատ-
- 19 մեր : Եւնոնց ըսէ : Տէր Լահովան
այսպէս կ'ըսէ . Եհնա եւ պիտի առ-
նեմ Հովսեփին փայտը որ Եփրեմին
ձեռքն է , ու անոր ընկերները Խա-
րայէից ցեղերը , եւ զանոնք անոր
Հնո մէկտեղ Հուդայի փայտին Հե-
տը պիտի դնեմ , ու զանոնք մէկ
փայտ պիտի ընեմ . ու իմ ձեռքիս
- 20 մէջը մէկ պիտի ըլլան : Եւ ան
փայտերը որոնց փայց դուռն պիտի
դրես , անոնց աշքերուն առջեւ քու
- 21 ձեռքիդ մէջը ըլլան : Ու անոնց
ըսէ , Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ .
Եհնա եւ Խարայէի որդիքը պիտի
առնեմ ան ապերտուն մէջէն ուր որ
- դային , ու զանոնք ամեն կողմէն
պիտի ժողովեմ , ու զանոնք իրենց
երկիրը պիտի բերեմ . Եւ զանոնք
երկրին մէջը Խարայէի լեռներուն
փայց մէկ ապր պիտի ընեմ , ու
անոնց ամենուն փայց մէկ թաղաւոր
մը պիտի թաղաւորեմ . ու մէյքն
ալ երկու ապր պիտի չըլլան , ու
մէյքն ալ երկու թաղաւորութեան
պիտի չաժմուռն . Եւ մէյքն ալ
իրենց կուռքերովը ու զարջու-
թիւններովը ու իրենց բոլոր յան-
ցանքներովը պիտի չալճուին . ու
եւ անոնք պիտի աղատեմ իրենց
բոլոր բնակութիւններէն , որոնց
մէջը որ իրենք մեզի գործեցին , եւ
զանոնք պիտի սրբեմ . ու անոնք
ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան , եւ
ալ անոնց Եստուած պիտի ըլլամ :
Եւ անոնց փայց իմ ծառաս Դաւիթ
թիւ թաղաւոր պիտի ըլլայ , ու
ամենքը մէկ Հովի պիտի ունենան .
եւ իմ իրաւունքներուս մէջ պիտի
քաջեն , ու իմ օրէնքներս պիտի
պահեն ու զանոնք պիտի կատա-
րեն . Եւ պիտի բնակին ան երկրին
փայց որն որ իմ Հօգիս ծառայիս
տուի , որուն մէջ ձեր Հայրերը
բնակեցան . ու անոր փայց իրենք
ու իրենց որդիքը եւ իրենց որդւոցը
որդիքը յաւիտեան պիտի բնակին .
ու իմ ծառաս Դաւիթ յաւիտեան
անոնց իշխան պիտի ըլլայ : Եւ
անոնց Հնո խաղաղութեան ուխտ
պիտի ընեմ , անիկայ անոնց յաւի-
տեանական ուխտ պիտի ըլլայ . եւ
զանոնք պիտի տեղաւորեմ ու
պիտի շատցնեմ , եւ իմ սրբարանս
անոնց մէջը պիտի դնեմ յաւիտեան :
Ու իմ խորանս անոնց քով պիտի
ըլլայ , ու եւ անոնց Եստուած պիտի
ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողովուրդ
պիտի ըլլան : Եւ իմ սրբարանս
յաւիտեան անոնց մէջը ըլլալով ,
ապրելը պիտի գիտնան թէ եւ եմ
Տէրը որ Խարայէի կը սրբեմ :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եւ
ըսէ ըսելով : Որդի մարդոյ
երեսդ Սագորդի երկիրը եւս
Ուսով

- սի , Սողոմոն ու թափախի իշխանին՝
 3 Վողգին դարձուր , և անոր վրայով
 Մարգարեութիւն բռնէ , Ու ըսէ .
 Տէր Եփրայիմն այսպէս կ'ըսէ . Եփրայ
 4 Ու յիշխի պիտի դարձնեմ , և յու
 կղակներուդ կարթեր պիտի անցը
 նեմ , ու յիշ ու յու բոլոր զօրդ
 պիտի հանեմ , ձիերը , ու ձիաւոր
 5 անունն ալ սուր բռնող . Ենոնց
 հետ Պատրիկները , Լիթեովպացի
 6 Վառնի , Կամեր ու անոր բոլոր գուն
 զեւրը , թափողոմայի տունը հիւսիսի
 ծայրերէն , ու անոր բոլոր գունդե
 7 Վատրանտ եղեր , և յիշ ու
 յու յովգ ժողովուած բոլոր ժողով
 8 պահապան եղեր . Եւստ օրերէն
 ետքը յու զօրքերդ պիտի համբնս
 ետքի տարիները պիտի գաս ան երկ
 9 թիւն վրայ՝ որ սուրէն ապատուած է ,
 և ան թողութեամբ լի՝ որ շատ ազ
 զերէն ժողովուած է Իսրայէլի լեւ
 10 ներուն վրայ՝ որոնք մշտնջենաւոր ա
 լերակ էին . բայց անիկայ ազգերէն
 11 թեմաք պիտի բնակին : Իսկ գուն
 մըրիկի պէս պիտի ելլին գաս , ու
 երկիրը ծածկելու համար ամպի պէս
 պիտի ըլլաս , գուն և յու բոլոր
 12 գունդերդ ու շատ ժողովուրդներ
 յիշի հետ :
 13 Տէր Եփրայիմն այսպէս կ'ըսէ . Են
 14 օրը պիտի ըլլայ որ յու միտրդ
 բաներ պիտի գան , ու չար խոր
 15 տի բան : Ենպարկապ զեղերուն եր
 կիրը ելլիմ , հանգստութեան մէջ
 եղողներուն , ապահովութեամբ բը
 նակոյններուն վրայ երթամ . անոնց
 16 անունը անպարկապ Կիւրաւոր կը
 բնակին , և յիշեր ու գունք չու
 17 նին . Որ աւար յափշտակին և

կողպուտ կողպուտ , և յու ձեռ
 18 քով՝ բնակուած աւերակներուն վը
 19 րայ , ու ազգերէն ժողովուած և
 խաշնը ու ապրանք ստացած ու
 երկրին բարձր տեղուանքը բնակած
 ժողովուրդին վրայ դարձնին : Սա
 20 րա ու Կեղան և թափախի վա
 ճառակները ու անոր բոլոր
 առողջ առիւծները յիշի պիտի ը
 սեն , Սիթէ աւաճը յափշտակելու
 եկար . կողպուտ կողպուտ հա
 մար յու ժողովրդ ժողովներ , որ
 արծաթ ու ոսկի վերցնեն , խաշնը
 ու ապրանք առնեն , մեծ աւար յա
 21 փշտակեն :

Ենոր համար մարգարեութիւն 14
 ըրէ՝ որդի մարդոյ , ու Վողգին
 ըսէ , Տէր Եփրայիմն այսպէս կ'ըսէ .
 15 Են օրը որ իմ ժողովուրդս Խա
 լիլը ապահովութեամբ բնակի՝ ա
 16 հն գուն պիտի գիտնաս , Ու յու
 տեղեդ՝ հիւսիսի ծայրերէն պիտի
 17 գաս , գուն ու յիշի հետ շատ ժո
 ղովուրդներ՝ ամենը ձիեր հեծած ,
 մեծ բազմութեամբ ու շատ զօր
 18 քով . Եւ իմ ժողովուրդիս Խա
 լիլը վրայէն վրայ ամպի պէս երկիրը
 ծածկելու պիտի ելլան . առիւծ եւ
 19 քի օրերը պիտի ըլլայ , ու յիշ
 իմ երկրիս վրայ պիտի բերեմ , որ
 պէս զի ազգերը զիս ճանչնան երբ
 որ ես անոնց աշխարհուն տեղեդ
 20 յու վրայ փառաւորուիմ՝ ձի
 Վող :

Տէր Եփրայիմն այսպէս կ'ըսէ . 17
 Կուն անիկայ եւ , որ յիշի համար
 տեղի օրերը ան օրերը ու տարիները
 մարգարեութիւն իմ ծառաներուն
 միջոցով ըսի թէ յիշ անոնց վրայ
 18 պիտի բերեմ : Եւ ան օրը Վողգ
 Խալիլը երկրին վրայ եկած օրը
 կ'ըսէ Տէր Եփրայիմն , իմ սրտմու
 19 թիւնս երես պիտի ելլէ , Եւ իմ
 նախանձով իմ բարեութեանս կը
 20 բախտը խոսեցայ , որ ան առնել
 անուշտ Խալիլը երկրին վրայ մեծ
 խաղովութիւն պիտի ըլլայ : Եւ ծո
 21 վու ձուկերը ու երկնիքի թրո
 ու զետնի վրայ սողալող բոլոր

սողորմենքը ու երկրի երեսին վրայ
եղող բոլոր մարդիկները իմ երե-
սէն պիտի խոտլին : Եւ լեռները պի-
տի փշին , ու դահլիճ ժայռերը
պիտի խնայն , ու բոլոր պարիսպները
21 գետինը պիտի խնայն : Եւ անոր
դէմ իմ բոլոր լեռներուս վրայ
սուր պիտի կանգնեմ , կ'ըսէ Տէր
Լազովան . մարդուն սուրբ իր եղբորը
22 վրայ պիտի ըլլայ : Եւ անոր հետ
ժանտախտով ու արիւնով պիտի
վիճիմ , և անոր վրայ ու անոր
շարժող զոռպներուն վրայ ու անոր
հետ եղող շատ փողովուրդներուն
վրայ՝ յորդահոս անձրեւ . ու կար-
կուտի քարեր , կրակ ու ծծումբ
23 պիտի տեղեւ : Եւ շատ աղպերու
առջև պիտի փառաւորուիմ ու
սրբուիմ և ճանչցուիմ : ու պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Եւ դուն՝ որդի մարդոյ՝ Գողին վը-
րայով մարդարեւ թիւն ըրէ
ու ըսէ : Տէր Լազովան այսպէս
կ'ըսէ : Եւ հա ես քեզի դէմ եմ՝ ո՞վ
Գող , Ուղի , Ստորի ու Ռտրելի
2 իշխանը . Ու ես քեզ պիտի դար-
ձնեմ , քեզ պիտի տանիմ և
հիւսիսի ծայրերէն քեզ պիտի հա-
նեմ , ու քեզ Խարայէն լեռներուն
3 վրայ պիտի բերեմ : Եւ քու ա-
ղեղը քու ձախ ձեռքէ՝ վար պիտի
ձգեմ , ու քու նետերդ աջ ձեռ-
4 քէ՝ վար պիտի նետեմ : Դուն
քու բոլոր զոռպերովդ , ու քու
հետը եղող փողովուրդներով Խա-
րայէն լեռներուն վրայ պիտի խ-
նաս . քեզ ամէն տեսակ թէ ունե-
ցող զիշատիչ թռչունին ու դաշ-
տի դազաններուն կերակուր պիտի
5 տամ : Դաշտի երեսին վրայ պիտի
խնաս , փասն զի ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ
6 Տէր Լազովան : Եւ Սաղոմոն վրայ
ու կղզիներուն մէջ ապահովու-
թեամբ բնակողներուն վրայ կրակ
պիտի խրկեմ , ու պիտի գիտնան
7 թէ ես եմ Տէրը : Եւ իմ սուրբ
անունս իմ փողովուրդիս Խարայէ-
նի մէջ պիտի ճանչցունեմ , ու պի-
տի շնորհում որ մէյնին ալ իմ

սուրբ անունս պղծուի : ու աղպերը
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը
Խարայէնի մէջ եղող Սուրբը : Եւ
հա կու գայ , ու պիտի կատարուի՝
կ'ըսէ Տէր Լազովան . իմ ըսած օրս
ասիկայ է : Եւ Խարայէն քաղաք-
ներուն բնակիչները պիտի ելնն ,
ու կրակ պիտի վառեն , ու զէնքերը
պիտի այրեն . և ասպարներով
փահաններով , աղեղներով , նե-
տերով , բիրերով ու նիզակներով
եօթը տարի կրակ պիտի վառեն :
Եւ դաշտէն փայտ պիտի չորեն ,
8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը հոն
Խարայէնի մէջ Գողին գերեզմանի
տեղ պիտի տամ անցաւորաց ձորը՝
ծովուն արևելեան կողմէն . և անի-
կայ անցաւորները պիտի արգիլեն :
ու հոն Գողը ու անոր բոլոր բազ-
մութիւնը պիտի թաղեն , և քանի-
նայ Գողի բազմութեան ձորը պիտի
կոչեն : Եւ Խարայէն որդիքը
երկիրը մարբելու համար եօթը ա-
միս զանոնք պիտի թաղեն : Եւ
երկրին բոլոր փողովուրդը զանոնք
պիտի թաղեն . և ասիկայ անոնց
անուն մը պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ
եւ փառաւորուիմ , կ'ըսէ Տէր Լա-
զովան : Եւ մարդիկներ պիտի որո-
շին՝ որ շարունակ երկրին մէջը պը-
տըտին , ու անցնողներուն հետ՝
երկրի երեսին վրայ մնացածները
թաղեն , որպէս զի զանիկայ մար-
բեն . անոնք եօթը ամիսէն ետքը
պիտի փնտռեն : Եւ երկրին մէջէն
անցնողները անցած ատեննին՝ երբ-
որ մարդու ոսկոր տեսնեն , քոքը
նշան մը պիտի կանգնեն մինչև որ
թաղողները զանիկայ Գողի բազ-
մութեան ձորը թաղեն : Եւ քա-
ղաքին անունս ալ Համանա պիտի
ըլլայ : այսպէս երկիրը պիտի մար-
բեն :

Եւ դուն՝ Որդի մարդոյ՝ Տէր
Լազովան այսպէս կ'ըսէ : Եւ մէն տե-

սակ թեև առ թողնին ու գալ-
տի բոլոր զազաններուն ըսէ՝ յոգ-
մուցէք ու եկէք . իմ ձեզի
համար զոհած զոհիմ խաղաղի
լեռներուն վրայ խաղաղութեան մեծ
զոհին ամէն կողմէն մտակցէք , որ
միս ուտէք ու արիւն խմէք .
18 Զօրաւորներուն միւս ուտէք , ու
երկրի իշխաններուն արիւնը խմէք ,
խոցեալու , զաւանթու , նոխազնե-
րու ու գուարակներու՝ որոնց ա-
մէնը խաւանի գէր անասուններ են :
19 Եւ ձեզի համար զոհած զոհիմ մինչեւ
կշտանալիք . ճարպ ուտէք , ու մին-
չեւ զինուորապետի արիւն խմէք : Եւ
իմ սեղանիս վրայ ձերքէն ու կառ-
քի առաւելութիւն , զօրաւորներէն ու
ամէն պատերազմող մարդէն կշտա-
21 նար՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան : Եւ ազգե-
րուն մէջ իմ փառքս պիտի գնեմ ,
ու ամէն ազգերը իմ բրած զատուա-
տաններս ու անոնց վրայ զրած ձեռքս
22 պիտի տեսնեն : Ու խաղաղի տու-
նը ան օրէն ետեւ ալ պիտի գիտ-
նան թէ իրենց Տէր Եստուածը եւ
23 եմ : Եւ ազգերը պիտի գիտնան
թէ խաղաղի տուն իրենց անօրե-
նութեանը համար ինծի ապրտամբ
ըլլալուն համար զերի եղան , ու
եւ իմ երես անոնցմէ ծածկեցի ,
եւ զանոնք իրենց թշտակայքը ձեռք
տուի , ու ամէնը սրով ինկան :
24 Իրենց պղծութեանը համեմատ ու
իրենց յանցանայքը համեմատ իրենց
հապառանգութեան ըրի , ու իմ երես ի-
րենցմէ ծածկեցի :
25 Ենոր համար Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Հիմա Հիսկորին գե-
րութիւնը պիտի զարձնեմ , ու
բոլոր խաղաղի տանը պիտի ողոր-
միմ , եւ իմ սուրբ անուան համար
26 նախանձաւոր պիտի ըլլամ : Ու
երբոր անոնք իրենց երկրին մէջ ա-
պահովութեամբ բնակին , ու վախ-
ցընող մը չըլլայ , ան տոնէր իրենց
անարդանքը ու իրենց ինծի գէտ
ըրած բոլոր յանցանքները պիտի
27 կրնա : Երբոր զանոնք ժողովուրդ-
ներէն դարձնեմ , ու զանոնք իրենց
թշտակայքը երկրորդներէն ժողովմ ,
ան տոնէր անոնց մէջ ըստ աղայ

աշխարհուն առջը պիտի սրբուիմ :
Եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ անոնց
Տէր Եստուածը . որովհետեւ զանոնք
ապրեալու մէջ գերի քշեցի , ու զա-
նոնք նոյն իրենց երկրի ժողովեցի ,
եւ ալ անոնցմէ հոն Եւրոպէն չեմ
զուցի : Եւ միւրեւ ալ իմ երես
անոնցմէ պիտի ծածկեմ , քանզի
իմ Հոգիս խաղաղի տանը վրայ
թափեցի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :
ԳԼ . Խ
Սեր զերութեանը քառանկէնդե-
1 բոլոր տարին՝ առջի ամիսը ամ-
սուն տասներորդ օրը՝ քաղաքին զար-
նուերուն չորեքտասաներորդ տարին՝
նոյն օրը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ե-
ղաւ , ու զիս հոն տարաւ . Զօր
Եստուածը տեսիլցանեալ խաղաղի
երկրի տարաւ , եւ զիս խիստ բարձր
լեռան մը վրայ դրաւ . ու անոր
վրայ հարաւային կողմը քաղաքի մը
չինուածքի պէս երեւցի իմ կար :
Ու երբոր զիս հոն տարաւ , ահա
մէկ մարդ մը որուն երկայնքը պղնձի
երեսութիւն պէս էր , ու անոր ձեռքը
քիմանէ լար ու չափի եղէկ կար :
ու անիկայ դուռը կայնէր էր : Եւ
ան մարդը ինծի ըսաւ , Որով մար-
դոյ՝ աշխարհի տես ու ականջնե-
րովդ ըսէ , ու քիզե ամէն ցուցու-
ցածներուս ու չափութիւնն ըրէ .
վանս զի դուն հոս բերուեցար , որ
Բաբելոն քիզի ցուցնեմ . ամէն
տեսածդ խաղաղի տանը պատմէ :
Եւ ահա տանը դուրսէն շուր-
ջանակի պարիսպ կար , ու ան մար-
դուն ձեռքը վեց կանգունի երեւոյ-
նութեամբ չափի եղէկ մը կար :
Եւ ինքն ինքն մէկ կանգուն ու չորս
մասնաւոր ըլլաւ . ու պարսպին
լայնութիւնը եղէկ մը չափեց :
Եւ անիկայ գեպի՝ արեւելք նա-
յոգ դուռը եկաւ , ու անոր ա-
տիճաններուն վրայ եկաւ , ու դրանք
մէկ սեւմը եղէկ մը լայն չափեց :
ու միւս սեւմը եղէկ մը լայն չափեց :
Եւ անիկայ խաղաղի տանը եր-
կայն ու եղէկ մը լայն էր : ու խա-
ցերուն միջոցը հինգ կանգուն էր .

եւ դրանք սրահին քովը եղող դրա-
նը սեւմը ներսէն մէկ կանգուն էր :
8 Ու անիկայ դրանք սրահը ներսէն
9 մէկ եղէկ չափեց : Եւ դրանք
սրահը ութը կանգուն չափեց . ու
անոր դրանքիւրը երկուս կանգուն
էր : ու դրանք սրահը ներսի կող-
10 մէն էր : Ու գեպի՝ արեւելք եղող
դրանք խոցերը մէկ կողմէն իրեք
ու միւս կողմէն իրեք էին , ու իրե-
քին չափը մէկ էր . եւ դրանցիւ-
ցը չափը մէկ կողմէն ու միւս կող-
11 մէն մէկ էր : Ու դրանք մուտ-
քին լայնութիւնը տասը կանգուն
չափեց , ու դրանք երկայնութիւնը
12 տասութիւնը կանգուն : Եւ խու-
ցերուն առջեւ ինքն մէկ կան-
գունի սահման՝ ու միւս կողմէն
մէկ կանգունի սահման մը կար .
ու խոցերը մէկ կողմէն վեց կան-
գուն ու միւս կողմէն վեց կան-
13 գուն էին : Եւ դուռը չափեց մէկ
խոցի տանիքէն մինչեւ միւսին
տանիքը . անոր լայնութիւնը քառս-
ուհինգ կանգուն էր , ու մուտքերը
14 զինացէ գիմաց էին : Եւ դրան-
դեպքը չափեց վաթսուս կանգուն
ըրաւ , մինչեւ դրանք բոլորութեւն
15 եղող գաւիթին դրանքիւրը : Եւ
դուրսի դրանք երեսէն մինչեւ ներսի
դրանք սրահին երեսը յիսուն կան-
16 գուն էր : Ու խոցերուն եւ ա-
նոնց դրանքիւրը քովը՝ դրանք
ներսի կողմէն չորսնակի վանդա-
կապատ պատուհաններ կային , սը-
րաշներն ալ այսպէս էին . ու ներսի
կողմէն չորսնակի պատուհաններ
կային . եւ դրանցիւրը վրայ արմա-
ւենիներ կային :
17 Ու զիս դուրսի գաւիթը բերաւ ,
եւ ահա հոն անեւաններ՝ ու գաւի-
թին համար չինուած չորսնակի
քարայտակ կար . ու քարայտա-
կին վրայ երեսուն սնեակ կար :
18 Եւ դուռնուն քովը քարայտակ
դուռնուն երկայնութեանը գիմացը
19 եղող վարի քարայտակն էր : Ու
անիկայ վարի դրանք առջեւէն մինչեւ
ներքին սրահին առջեւ դուրսէն՝
գեպի՝ արեւելք ու հիւսիս լայ-
նութիւնը հարիւր կանգուն չափեց : Եւ

Եւ դուրսի գաւիթին գեպի՝ 20
հիւսիս նայող դրանք երկայնու-
թիւնը ու լայնութիւնը չափեց :
Ու անոր խոցերը իրեք մէկ կող- 21
մէն էր , ու իրեք միւս կողմէն ,
եւ անոր դրանքիւրը ու սրաշները
առջի դրանք չափովն էին . անոր
երկայնութիւնը յիսուն կանգուն ,
ու լայնութիւնը քառուհինգ կան-
գուն էր : Եւ պատուհանները
ու սրաշները ու արմաւենիները
գեպի՝ արեւելք նայող դրանք չա-
փովն էին , ու ետեւը աստիճանով
անոնց առջեւ էին : Եւ ներսի
գաւիթը դուռ մը ունէր՝ հիւսիս-
սային դրանք ու արեւելեան դուռ-
նը գիմացը , ու մէկ դուռն մինչեւ
միւս դուռը հարիւր կանգուն չա-
փեց :
Եւ զիս հարաւային կողմը տա- 24
րաւ , եւ ահա հարաւային կողմը
դուռ մը կար . ու անոր դրանքիւ-
րը ու սրաշները չափեց , որ նոյն
չափերուն համեմատ էին : Եւ ա- 25
նիկայ ու անոր սրաշները նոյն պա-
տուհաններուն պէս պատուհաններ
ունէին չորսնակի . անոր երկայ-
նութիւնը յիսուն կանգուն , ու
լայնութիւնը քառուհինգ կանգուն
էր : Եւ ան Բաբելոն համար 26
ետեւը աստիճան կար , ու անոր
սրաշները անոնց առջեւ էին . ու
անոր դրանքիւրը վրայ մէկ կողմէն
ու միւս կողմէն արմաւենիներ կա-
յին :
Ու ներսի գաւիթը դուռ մը ու- 27
նէր գեպի՝ հարաւ , ու մէկ դուռն
մինչեւ միւս դուռը գեպի՝ հարաւ
հարիւր կանգուն չափեց : Եւ զիս 28
հարաւային դուռն ներսի գաւիթը
բերաւ , ու հարաւային դուռը չա-
փեց , որ նոյն չափերուն համեմատ
էր : Եւ անոր խոցերը ու 29
դրանքիւրը ու սրաշները նոյն չա-
փերուն համեմատ էին . եւ անիկայ
ու անոր սրաշները չորսնակի պա-
տուհաններ ունէին . անոր երկայ-
նութիւնը յիսուն կանգուն , ու
լայնութիւնը քառուհինգ կանգուն
էր : Եւ սրաշները չորսնակի 30

- ները իրա՞նք էին , ու անոր երկայնու-
թիւնը ու լայնքը փայտէ էին . ու
անիկայ ինծի բաւաւ : Եւ անիկայ է Տե-
23 րոջը առջևը եղող սեղանը : Եւ
տաճարը ու սրբարանը երկու
24 դուռ ունէին : Ու դռները երկեր-
կու փեղէ ունէին , ու փեղիկները եր-
կուքի կը ծալուէին , երկու փեղի
մէկը ունէր ու երկու փեղի միւսը :
25 Եւ անոնց վրայ՝ տաճարին դռնե-
րուն վրայ պատերուն վրայի քան-
դակին պէս քերովըններ ու արմա-
ւենիներ քանդակուած էին . ու
դուրսէն սրահէն երեսը փայտէ ամ-
26 դուս մը կար : Եւ սրահէն քո-
վըրը ու տանը սենեակներուն
մէջ՝ և ամառուխներուն վրայ՝ մէկ
կողմէն ու միւս կողմէն մանդա-
կապատ սպասուհաններ ու արմա-
ւենիներ կային :

ԳԼ . ԽԻ

- 1 Ենկէ ետքը զիս զէպ 'ի Հիւսիս ե-
ղող ճամբովը արտաքին դուռ-
թիւն հանեց , և զիս զատուած տեղին
դիմացը եղող՝ ու զէպ 'ի Հիւսիս
նայող շէնքին դիմացի սենեակները
2 բերաւ : Եւ սենեակներուն Հիւսի-
սային մուտքին առջևի երկայնու-
թիւնը հարիւր կանգուն , ու լայ-
նութիւնը յիսուն կանգուն էր :
3 Եւ երբի դուռի թիւն քանս խաչա-
գէտ՝ ու դուրսի դուռի թիւն քարա-
յատակին զէմ՝ իրարու դիմացը
իրեք դատիկոնով սիւնազարդ սը-
4 բաշեր կային : Ու սենեակներուն
առջևը՝ ներսէն տաք կանգուն լայն
ճեմնիք մը ու մէկ կանգուն ճամ-
բայ մը կար : Եւ անոնց դռները
5 զէպ 'ի Հիւսիս էր : Ու վերի սե-
նեակները կարճ էին , վասն զի
սիւնազարդ սրաշերտ անոնցմէ՝ աշ-
խաշէնքին վարի ու միջին սենեակ-
6 ներքե քիչ կ'աւելէին : Բանդի
անտը իրեք դատիկոն էին , ու զա-
ւիթներուն սիւններուն պէս սիւններ
չունէին . անոր համար գիտնէ՛ս
այսինքն վարի ու միջին սենեակներէն
7 կը նեղնային : Ու սենեակներուն
դիմացը՝ դուրսի դուռի թիւն կողմը
սենեակներուն առջևի դուրսի պա-

տին երկայնութիւնը յիսուն կան-
գուն էր : Եւ ան զիս դուրսի դա-
ւիթը նայող սենեակներուն երկայ-
նութիւնը յիսուն կանգուն էր . և
հասն տաճարին դիմացը հարիւր
կանգուն էր : Ու աս սենեակնե-
9 րուն տակէն՝ դուրսի դուռի թիւն ա-
նոնց երթալու համար արեւելեան
կողմէն մուտք մը կար : Եւ դուռ-
10 թիւն պարսպին յայնտ թեւանը մէջ
զէպ 'ի արեւելք՝ զատուած տեղին
դիմացը ու շէնքին դիմացը սենեակ-
ներ կային : Եւ անոնց առջևը 11
ճամբայ մը կար զէպ 'ի Հիւսիս եղող
սենեակներուն երեսութիւն պէս , թէ
անոնց երկայնութիւնը՝ թէ անոնց
լայնութիւնը՝ և թէ անոնց բոլոր
եկեղեցուն՝ և անոնց ձևերուն ու
12 դռներուն կողմանէ : Եւ յայնպէս
ալ էին զէպ 'ի հարաւ եղող սե-
նեակներուն մուտքիւրը . ճամբուն
դուռը մուտք մը կար , այսինքն
արեւելեան ճամբուն բերանը՝ պատին
առջևի չիտակ ճամբան :

Եւ ինծի բաւաւ , Եւ ատուած տե-
13 զին առջևը եղող Հիւսիսային կող-
մի սենեակները , ու հարաւային
կողմի սենեակները սուրբ սենեակ-
ներն են , ուր որ Տերոյն մօտեցող
քահանաները ամենատուրբ բա-
ները պիտի ուսեն . հոն պիտի
դնեն ամենատուրբ բաները ու
հացի ընծան ու մեղքի պատարա-
զը և յանցանքի պատարազը ,
քանզի ան տեղը սուրբ է : Եւ որով
քահանաները հոն մօտեն , սուրբ
տեղէն դուրսի դուռի թիւն պիտի լիւ-
ըն , հապա իրենց պաշտօնի ըջ-
դեւանները հոն պիտի թողուն ,
վասն զի անոնց սուրբ են . և ուրիշ
հանդերձներ հաղնելով՝ մողովուր-
դին վերաբերեալ բաներուն պիտի
մօտենան :

Ու երբոր անիկայ ներքին տունը 15
չափեց ըմբոցուց , զիս զէպ 'ի ա-
րեւելք նայող դուռը հանեց , ու
զանիկայ ամեն կողմէն չափեց : Եւ
16 արեւելեան կողմը չափի եղէզով շուր-
ջանակի հինգ հարիւր եղէզ չափեց
չափի եղէզով : Եւ արեւմտային կող-
17 մը շուրջանակի չափի եղէզով հինգ

- 18 հարիւր եղեղ չափեց : Զարաւա-
սին կողմը չափի եղեղով հինգ հա-
19 րիւր եղեղ չափեց : Երեւոտան
կողմը դարձաւ : Եւ չափի եղեղով
20 հինգ հարիւր եղեղ չափեց : Զա-
ւահայ չորս կողմէն չափեց . անիկայ
հինգ հարիւր եղեղ երկայն , ու
հինգ հարիւր եղեղ լայն էր , Եւ
պարիսպ ուներ , սուրբ ու անսուրբ
սեղանքս մէջը զատելու համար :

ԳԼ . ԽԳ

- 1 Եւ զիս դուռը՝ դէպ 'ի արեւելք
2 նայող դուռը տարաւ : Եւ
ահա արեւելեան ճամփայէն Խարայէլի
Եստուծոյն փառքը կու գար . ու
անոր ձայնը շատ հուրերու ձայնին
պէս էր : ու երկիրը անոր փառքէն
3 լուսաւորուեցաւ : Եւ տեսած տե-
ւիլէս նման էր ան տեսիլքին , որն
որ տեսայ , երբոր քաղաքը աւերու-
եկայ . ու տեսիլքները Վերադարձ
տին քովը տեսած տեսիլքիս պէս
էին . ու երեսիս վրայ ինկայ :
4 Եւ Տէրոջ փառքը դէպ 'ի ա-
րեւելք նայող դռանը ճամփայէն
5 տունը մտաւ : Ու Զողին զիս վեր-
ցուց , և զիս ներքին դաւիթը տա-
րաւ : և ահա Տէրոջ փառքը տունը
6 լեցուցեր էր : Եւ Յոն Եւ լեցի որ
տաճարէն ինծի կը խօսէր . (ու
իմ քովս մարդ մը կայներ էր .)
7 Ու ինծի ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝
Խարայէլի որդւոցը մէջ յաւիտեան
բնակելու ամփոփ տեղը , և իմ
ոտքերուս գարշապարներուն տեղը
աւելցէ , ու Խարայէլի տունը՝ ի-
րենց ու իրենց թագաւորները իրենց
պոռնկութիւններով , ու իրենց
թագաւորներուն դիերով իրենց
բարձր տեղերուն մէջ՝ ալ իմ սուրբ
8 անունս պիտի չլզդեն : Ու ան զի
իրենց սեմքը իմ սեմքս , ու ի-
րենց գրանդիքը իմ գրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
մէջտեղը միշտ մէկ պատ մը կար ,
և իրենց բոսած դարչութիւններով
իմ սուրբ անունս պղծեցին . եւ
ալ իմ բարկութեամբս սպառեցի
9 զանոնք : Եւ իմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-

գաւորներուն դիերը ինծմէ հեռա-
ցրեն , ու յաւիտեան անոնց մէջը
պիտի բնակիմ :

Վուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ Խարայէլի 10
տանը աս տունը գիտողներ , որ
իրենց անօրէնութիւններէն ամբ-
նան , ու ինող անոր գաղափարը
չափեն : Եւ թէ որ իրենց բոլոր 11
բրաններէն ամենան , տանը ձեռ ու
կարգաւորութիւնը , և անոր ել-
քը ու մուտքը , ու բոլոր ձեւերը ,
և բոլոր կանոնները , ու [բոլոր մե-
քներ] և բոլոր օրէնքները անոնց գիտ-
ցուց . ու անոնց աւերուած առջեւ
գրէ , և անոր բոլոր ձեւերը ու բո-
լոր կանոնները պահեն ու զանոնք
կատարեն : Եւ է տաճարին օրէնքը . 12
Եւոր բոլոր սահմանը շուրջանակի
ընտանը զլսուս վրայ՝ ամենատուր
պիտի ըլլայ . ահա տաճարին օրէն-
քը ասիկայ է :

Եւ ասոնք են սեղանին չափերը՝ 13
կանգունով . (կանգունը մէկ կան-
գուն ու չորս մասնաչափ է .) ու
խոր տեղը մէկ կանգուն , ու անոր
լայնութիւնը մէկ կանգուն , և անոր
սահմանը անոր եզերքին վրայ շուր-
ջանակի մէկ թիւղ մը պիտի ըլլայ .
ու աս պիտի ըլլայ սեղանին հիմք : 14
Ու գետնին խոր տեղէն մինչև վարի
շրջանակը երկու կանգուն , և անոր
լայնութիւնը մէկ կանգուն պիտի
ըլլայ . ու պզտիկ շրջանակէն մինչև
մեծ շրջանակը չորս կանգուն , ու
լայնութիւնը մէկ կանգուն պիտի
ըլլայ : Եւ կրակարանը չորս կան- 15
գուն բարձր պիտի ըլլայ : ու կրա-
կարանէն վեր չորս եղջիւր պիտի
ըլլայ : Եւ կրակարանը տասուեր- 16
կու խեղճուս երկայն ու տասուեր-
կու խեղճուս լայն : չորս կողմն ալ
հոստար քաղով՝ քառակուսի պի-
տի ըլլայ : Եւ անոր բոլորտիքը 17
եղջի շրջանակը տասնուչորս խե-
ղճուս երկայն ու տասնուչորս խե-
ղճուս լայն պիտի ըլլայ : և բոլոր-
տիքը եղջի սահմանը կէս կանգուն ,
ու խոր տեղը շուրջանակի մէկ կան-
գուն պիտի ըլլայ , ու անոր աստի-
ճանները դէպ 'ի արեւելք պիտի ըլ-
լան :

- 18 Եւ ինծի ըսաւ : Որպի՛ մարդոյ՝
Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ . Եսոնք
պիտի ըլլան սեղանին կանոնները՝
ան օրը որ զանիկայ շինեն , անոր
վրայ ողջակէզներ մատուցանելու ,
ու անոր վրայ արիւն սրսկելու հա-
մար :
- 19 Սաղօվկի սերունդէն եղող Ղե-
տայի քահանաներուն՝ (որոնք ին-
ծի ծառայութիւն ընելու համար
ինծի պիտի մատենան , կ'ըսէ Տէր
Լճովան ,) մեղքի պատարապի հա-
մար արձաւոներէն զուարակ մը պի-
տի տաւ . Եւ անոր արիւնէն պիտի
առնեն , ու ~~պիտի~~ շորս եղջիւր-
ներուն վրայ , ու ջրմանակին շորս
անկիւններուն վրայ , եւ շորմանակի
անոր սահմանին վրայ դնեն , ու
զանիկայ պիտի սրբեն եւ անոր
- 21 համար քառութիւն ընեն : Ու
մեղքի պատարապին զուարակը պի-
տի առնեն , եւ սրբարանէն դուրս՝
տաճարին որոշուած տեղը պիտի պ-
րուի : Ու երկրորդ օրը մեղքի
պատարապի համար այծերէն անա-
բատ նոխազ մը մատուցանեն , ու
սեղանը պիտի սրբեն , ինչպէս որ
- 23 զուարակով սրբեցին : Երբոր սրբ-
ելը ըմբոցընեն , արձաւոներէն անա-
բատ զուարակ մը , ու ոխարաններէն
անաբատ խոյ մը պիտի մատուցա-
նեն :
- 24 Եւ զանոնք Տէրոջը առջեւ
պիտի մատցընեն , ու քահանա-
ները անոնց վրայ աղ պիտի ցանեն ,
ու զանոնք Տէրոջը ողջակէզ պիտի
մատուցանեն : Եւ օմը օր մեղքի
պատարապի համար՝ օրը մէյմէկ նո-
խազ պիտի մատուցանեն . նաև
արձաւոներէն զուարակ մը , ու ու-
խարաններէն խոյ մը պիտի մատուցա-
նեն , որ անաբատ պէտք ըլլան :
- 26 Եւ օմը օր սեղանին քառութիւն
պիտի ընեն , եւ զանիկայ պիտի
- 27 սրբեն ու զանիկայ նուիրեն : Ու
երբոր ան օրերը ըմբնան , ու թե-
րորդ օրը ու անկէ ետքը քահանա-
ները սեղանին վրայ ձեր ողջակէզնե-
րը ու ձեր խաղաղութեան զոհերը
պիտի մատուցանեն , եւ ես ձեզ
պիտի ընդունիմ՝ կ'ըսէ Տէր Լճո-
վան :

ԳԼ . ԽԳ .

Եւ զիս սրբարանին դէպ 'ի ա-
րեւելք նայող դուրսի դրանը
ճամբան զարձուց , ու անիկայ զոց
էր : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ . Ես
դուռը զոց պիտի մնայ , պիտի
չբացուի , ու անկէ մարդ պիտի
չմտնէ . քանզի անկէ Խարպէլին
Տէր Եստուածը մտաւ , անոր հա-
մար զոց պիտի մնայ : Եւ ինչպէս իշ-
խանին համար պէտք ըլլայ , հոն
միայն իշխանը պիտի նստի Տէրոջը
առջեւը հաց ուտելու համար . ա-
նիկայ դրանը սրահին ճամբայէն
պիտի մտնէ , ու նոյն ճամբայէն պի-
տի ելլէ :

Եւ զիս հիւսիսային դրանը ճամ-
բայէն տանը առջեւ ընդաւ . ու
տեսայ որ ահա Տէրոջը փառքը Տե-
րոջը տունը լեցուցեր էր . ու երե-
սիս վրայ ինկայ : Եւ Տէրը ինծի
ըսաւ . Որպի՛ մարդոյ՝ Տէրոջը տանը
բոլոր կանոններուն ու անոր բո-
լոր օրէնքներուն վրայով քեզի առն-
ընա՞ծս սրտիդ մէջը դիր , ու աշ-
խարհիդ նայէ՛ եւ ականջներովդ
լսէ՛ , ու տանը մուտքերը ու սրբա-
րանին բոլոր ելքերը աղէկ դիտէ .
Եւ ապստամբներուն Խարպէլի տա-
նը բռնե՛ , Տէր Լճովան այսպէս
կ'ըսէ : Եւ Տէրեր է ձեզի ձեր բո-
լոր պղծութիւնները՝ ո՛վ Խարպէլի
տունը , Որ դուք սրտով անթիւ-
փատ ու մարմնով անթիւփատ օ-
տարադպիներ մտցուցիք , որ իմ
սրբարանիս մէջ ըլլան ու իմ
տունս պղծեն , երբոր դուք իմ
հայտ՝ ճարպը ու արիւնը կը մա-
տուցանէիք . ու ձեր բոլոր պղծու-
թիւններէն 'ի դատ անոնք իմ ուխ-
տըս խախտեցին : Եւ իմ սուրբ
բաներուս պահպանութիւնը չպա-
հեցիք , հապա իմ սրբարանիս մէջ
ձեր ուղղութիւն պէս իմ պահպանու-
թիւնս վրայ պահապաններ դրիք :

Տէր Լճովան այսպէս կ'ըսէ . Խա-
րպէլի որդեղը մէջ եղող բոլոր
օտարազգիներէն սրտով անթիւփատ
ու մարմնով անթիւփատ բնաւ մէկ
օտարազգի մը իմ սրբարանս պիտի

- 10 չմտնէ : Սանաւանդ Վեռացիներ
ըր' որ ինծմէ հեռացան , երբոր
Խարայէի զԵրեմի ինծմէ մոլորեցան
ու իրենց կողմը հետեւն դացին ,
իրենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն :
- 11 Եւ իմ սրբաբանս մէջ տանը դու-
ները որոշուած սպասաւորներ , ու
տաճարին սպասաւորները պիտի ըլ-
լան . ժողովուրդին համար ողջա-
կեղեցիք ու զօհերը անոնք պիտի
մօրթեն , ու անոնք ծառայութիւն
ընելու համար անոնց առջևը անոնք
- 12 պիտի կայնին : Երբհետեւ անոնց
համար անոնց կուգրերուն առջևը
ծառայութիւն ըրին , ու Խարայէի
տանը՝ զայն աղլուութիւն ու անօրէ-
նութեան պարտաւորեալներ , անոր
համար անոնց վրայով իմ ձեռքս
վերցուցի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ
իրենց անօրէնութիւնը պիտի կը-
րեն :
- 13 Եւ ինծի պիտի չմտնեան
ինծի քահանայութիւն ընելու , ու
իմ բոլոր սուրբ լսաներուս և ամե-
նասուրբ լսաներուս մօտեցալու :
Հապա իրենց անարգանքը ու ի-
րենց ըրած պղծութիւնները պիտի
կրեն :
- 14 Սակայն զանոնք տանը
պահպանութեանը վրայ պահապան
պիտի դնեմ , անոր ամէն ծառա-
յութեանը համար , ու անոր մէջը
ըլլալու ամէն գործին համար :
- 15 Եւ իմ Վեռացի քահանաները՝
Սագուիի որդիքը , որոնք իմ սըր-
բաբանիս պահպանութիւնը պա-
հեցին , երբոր Խարայէի որդիքը
ինծմէ մոլորեցան , անոնք ինծի
ծառայութիւն ընելու համար ինծի
պիտի մօտենան , և ճարպը ու ա-
րիւնքը ինծի մատուցանելու համար
անոնք իմ առջև պիտի կայնին :
- 16 Կ'ըսէ Տէր Եհովան : Ենոք իմ
սրբաբանս պիտի մօտենան , ու ինծի
ծառայութիւն ընելու համար անոնք
պիտի մօտենան իմ սեղանիս , և իմ
պահպանութեան պիտի պահեն :
- 17 Եւ երբոր ներսի գաւիթին դռնե-
րէն մտնեն , կուան զգետներ պի-
տի հազնին , ու ներսի գաւիթին
դռնիքը , ու ներսը ծառայութիւն
ըրած առնենին վրանին բուրգ պի-
տի հազնին : Իրենց գլուխներուն

վրայ կուան սպարօններ ըլլայ , ու
մէջքերին կուան վարտիքներ ըլ-
լայ : — Երբորնոցնող բան պիտի
հազնին : Եւ երբոր դուրսի գա-
ւիթը ժողովուրդին ելին , իրենց
պահպանի գետները պիտի հանեն ,
ու զանոնք սուրբ սենեակներուն մէ-
ջը դնեն , և ուրիշ գետները պիտի
հազնին , որպէս զի իրենց գետնե-
րէն ժողովուրդը չարքեն : Եւ

20 գլուխին պիտի չածիլեն , ոչ աւ-
վարքերնին երկընցընեն , հապա
միայն դուռնուն մայիլը փորեն :
Եւ բնաւ մէկ քահանայ մը գինի
չամէ՝ երբոր ներքին գաւիթը կը
մտնէ : Եւ որեւարին կամ արձա-
կուածը իրենց կնիկ չառնեն , հապա
Խարայէի տանը սերունդէն եղող
կոյրը , կամ քահանայ մը որեւա-
րի մնացած կնիկը առնեն : Եւ իմ

23 ժողովուրդիս՝ սուրբ ու անսուրբ
բաններուն տարբերութիւնը պիտի
սորվեցընեն , և անմարտին ու
մարտին տարբերութիւնը անոնց
գիտցընեն : Եւ գատիբու վրայ աւ-
նոնք պիտի կենան դատաստան ընե-
լու համար , ու իմ իրաւունքներուս
համեմատ զանոնք դատեն , և իմ
բոլոր տօններուս մէջը իմ օրէնքներս
ու կանոններս պիտի պահեն , ու իմ
չարամիտներս սրբեն : Եւ մարգու-

25 մեռելի բով չեթման՝ որ պղծուին .
հապա միայն հօր համար , կամ մօր
համար , կամ տղու համար , կամ
աղջկան համար , եղբոր համար ,
կամ չամուսնացած քրոջ համար
պղծուին : Եւ մէկը սրբուելէն ետ-
քը եօթը օր պիտի համբիւն անոր :

27 Եւ անիկայ սրբաբանին մէջ ծառա-
յութիւն ընելու համար ներսի գա-
ւիթը սրբաբանը մտած օրը՝ անի-
կայ իր ձեռքի պատարագը պիտի
մատուցանէ , կ'ըսէ Տէր Եհովան :

28 Եւ անիկայ անոնց ժառանգու-
թիւնը ըլլայ . անոնց ժառանգու-
թիւնը ես եմ . ու Խարայէի մէջ
անոնց կալուածք չտայ . անոնց կա-
լուածքը ես եմ : Հապա ընծան
ու մեղքի պատարագը և յանցան-
քի պատարագը անոնք պիտի ու-
տեն . ու Խարայէի մէջ ամէն նուէր

- 30 անոնց պիտի ըլլայ : Իսկ ամէն ուր-
 ուր : լաւնին բոլոր երախայրիններուն
 առջինը , ու . ձեր բոլոր ընծաներէն
 ամէն լաւի ընծային բոլորը յաճա-
 նային պիտի ըլլայ : ու . ձեր խմորնե-
 րուն երախայրայ յաճանային պիտի
 տաք , որ յու տանդ . վրայ օրհնու-
 31 թիւն բերես : Կաճանաները բնաւ
 մնտած կամ զաղանաբեկ ~~չունենան~~
 չեն փռ- պիտի չուտեն , թէ՛ խըր-
 չուն ըրայ ան ե . թէ չորքոտան :

91. 1015

- 1 Իւ. Երբոր Երկիրը վիճակով ժա-
ռանդու թիւն բաժնէ, Երկրէն
քսանուհինգ Հազար Էֆէֆ Երկայնու-
թեամբ, ու տասը Հազար լայնու-
թեամբ սուրբ ընծայ մատուցանէր
Տէրօջ՝ ասիկայ շուրճանակի իր բո-
լոր սահմաններուն մէջը սուրբ Ըլլայ :
- 2 Եսէէ քառահուսի չափուած՝ Հինգ
Հարիւրով Հինգ Հարիւրը սրբալա-
նին Համար ըլլայ, ու անկիպ շուրճա-
նակի յիսուն կանդուն արուարձան
ունենայ : Իւ. սակով իրկայնու-
- 3 Թիւնը քսանուհինգ Հազար ու
լայնութիւնը տասը Հազար չափես,
ու անոր մէջը պիտի ըլլայ սրբարանը՝
- 4 ամենասուրբ տեղը : Եսիկայ Տէ-
րօջը ծառայութիւն ընկլու մօտեցող
սրբարանի պաշտօնականներուն քահա-
նաներուն Համար սուրբ ըլլայ Երկ-
րէն, որ անոնց՝ տուներու Համար
տեղ մը, ու սրբարանին Համար
սուրբ տեղ մը ըլլայ :
- 5 Իւ. տանը ծառայութիւնը ընող
Պետայիները քսանուհինգ Հազար
Երկայնութեամբ ու տասը Հազար
լայնութեամբ կալուածք պիտի ու-
նենան, ևս քսան սենեակ :
- 6 Իւ. Հինգ Հազար լայնութեամբ
ու քսանուհինգ Հազար Երկայնու-
թեամբ՝ քաղաքին կալուածքը պի-
տի տար սրբարանին ընծային քո-
վը ասիկայ բոլոր Խորայիւն տանը
Ըլլայ :
- 7 Իւ. իշխանին Խառ-տք+ սուրբ
ընծային ու քաղաքին կալուած-
քին մէկ կողմէն ու միւս կողմին,
սուրբ ընծային և քաղաքին կա-
լուածքին գիմարք արևմտեան ծայ-

րենդէկ'ի արեմուտք՝ ու արեւելան
ծայրենդէկ'ի արեւելք բլլայ . ու
երկայնութիւնը արեմտեան սահ-
մանէն մինչեւ արեւելան սահմանը
հաս- բաժինն երես մի կուս հետ
Հատուր բլլայ : Խորայլիկ մէջ
երկրէն առիկայ անոր կայուածք
լայ : ու իմ՝ իշխաններս միմեան ալ
իմ՝ ժողովուրդս , հարստաշարեն .
ու հաս- երկիրը Խորայլիկ տա-
նը արուի իրենց ցեղերուն համե-
ման :

Տէր Լազոյան պոսպէս կ'ըսէ . Բէ
հերիք է ձեզի՛ք ո՛վ Խարայէի իւ-
խաններ . զգիւմա՛րը ու յափշտա-
կութիւնը վերցոյցէ՛ք , և իրաւունք
ու արդարութիւն ըրէ՛ք . իմ ժո-
ղովորդն ձեր բռնի պահանջմանը
նկերը վերցոյցէ՛ք կ'ըսէ Տէր Լազո-
յան : Չեր կէտիցները արդար՝
ձեր արդուն արդար ու ձեր մարը
արդար ըլլայ : Երգուն ու մարը
մէկ չափ ըլլան , որ մարը՝ բոռին
տասներորդը պարունակէ , ու ար-
դուն ալ՝ բոռին տասներորդը .
բոռին նայելով պիտի ըլլայ անոնց
չափը : Եւ սիկզը իսան կերատ
պիտի ըլլայ . ձեր մնատը իսան
սիկզ , իսանուհինդ սիկզ , տանու-
հինդ սիկզ պիտի ըլլայ :

Գեր մատուցանելու քննան ստի-
 կայ ըլլայ . ցորենի բոռէն արգուին
 վեցերորդ մասը , ու . զարիի բոռէն
 արգուին վեցերորդ մասը : Իւ եղին
 կանոնը աւելայ ըլլայ . եղին մարէն
 մարին ասանկերորդ մէկ բոռէն ,
 այսին առն խամբէն , որ տասը
 մար իւ պարտաւորէ , զասն զի տասը
 մարը մէկ խամբ մըն է . Իւ Խ-
 րայէլէն ջրարիի արօսանկուն հօտե-
 բնէն երկու . հարիւրէն մէկ ուլարս
 Լանտի պէտք մարտաւորէն իրեն հացի
 ընծայ ու ողակեց . և խաղաղու-
 թեան զոհ , որ իրենց համար բա-
 ռութիւն ըլլայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան
 Լըկլիւն բոլոր սփռուկորդ աս ըն-
 ծան Խորայէլի մը իշխան եղողն

Եւ տօններու ու ամուսնացելու խնկերու
ու շարաքաններու մէջ՝ Իսրայէլի տա-
նը ամէն հանդիսաւոր օրերուն մէջ

ողջակէ գնորդը ու հացի ընծան
և թափելու նուէրը իշխանին վրայ
պիտի ըլլայ ։ մեղքի պատարագը
ու հացի ընծան ու ողջակէզը և
խաղաղութեան զոհը անիկայ պիտի
մատուցանէ ։ Խարայէի տանը քա-
ւու թիւն ընկելու համար ։

18 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .

Եւ թէ ամուսն առնի որը արջառնե-
րէն մէկ անարատ զուարակ մը առ-

19 նես , ու սրբարանը մտքին ։ Եւ

քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն պիտի առնէ , և տանը դրան-
դեացը վրայ , ու սեղանին ջրջանակին
շուրս անիկաներուն վրայ , և ներքին
գաւթի զրանը դրանդեացը վրայ

20 զնէ ։ Եւ ամուսն եօթներորդ շաբաթ
սխալած կամ անմիտ մարդու հա-

մար այնպէս ընես , և տանը համար
քաւութիւն պիտի ընէք ։

21 Եւ թէ ամուսն չորկրտասաներորդ-

որը ձեզեզ գատիկ ըլլայ ։ եօթը օր
տուն պէտէ պահուի , ու բաղարջ

22 ուտուի ։ Եւ ան օրը իշխանը ի-

րէն համար ու երկրին բոլոր ժո-
ղովդէսները համար մէկ զուարակ
մը պիտի մատուցանէ իբրեւ մեղքի

23 պատարագ ։ Եւ տունին եօթը օրը

Տէրօջը ողջակէզ պիտի մատուցա-
նէ , ան եօթը օրուան մէջ օրը

եօթը զուարակ ու եօթը անարատ
խոյ , և ամէն օր այժմերէն մէկ նո-

24 խաղ մը իբրեւ մեղքի պատարագ ։

Եւ ամէն մէկ զուարակին համար
մէկ արդու մը , և ամէն մէկ խոյին

համար մէկ արդու մը հացի ընծայ ,
ու ամէն մէկ արդուին համար մէկ

25 հիւնն եղ մատուցանէ ։ Եւ այնպէս

ալ եօթներորդ ամուսն ֆրեհտասա-
ներորդ օրը տունին ատենը եօթը
օր առ մեղքի պատարագին , ող-
ջակէզին , հացի ընծային ու եղին
պէս պիտի մատուցանէ ։

ԳԼՈՒԽ ԽԱՅ

1 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Եւ եր-

բին դաւիթին դէպ 'ի արեւելք
նայող դուռը դործի վեց օրերը

գոյ ըլլայ , ու շարաթ օրը բա-
ցուի , ու ամուսնացիուն օրը բա-

2 ցուի ։ Եւ իշխանը ան դրանը

սրահին ճամբայէն դուրսէն պիտի
մտնէ , ու դրանը դրանդեացը քովը

կայնի ։ և քահանաները անոր ող-
ջակէզը ու խաղաղութեան զոհերը

պիտի մատուցանեն ։ ու անիկայ
դրանը սնման վրայ երկրպագութիւն

պիտի ընէ ու ելլէ , և ան դուռը
մինչև իրիկուն պիտի չգոյուի ։

Եւ երկրին ժողովուրդը շարաթ
օրերը ու ամուսնացիները Տէրօջը

առնէր առ դրանը մուտքին մէջ
երկրպագութիւն պիտի ընեն ։

Եւ իշխանին շարաթ օրը Տէ-
րօջը մատուցանելու ողջակէզը վեց

անարատ դասն , և մէկ անարատ
խոյ ըլլայ ։ Եւ խոյին համար հացի

ընծայ մէկ արդու մը , ու գառանց
համար հացի ընծայ ձեռքէն եկա-

ծը , և ամէն մէկ արդուի համար
մէկ հիւնն եղ մատուցանէ ։ Եւ

2 ամուսնացիուն օրը արջառներէն մէկ
անարատ զուարակ մը ու վեց

դասն ու մէկ խոյ մը , որոնք ա-
նարատ պիտի ըլլան ։ Եւ զուա-

րակին համար մէկ արդու մը , ու
խոյին համար մէկ արդու մը հացի

ընծայ մատուցանէ , ու գառանց
համար ինչ որ ձեռքէն կու գայ ,

և ամէն մէկ արդուի համար մէկ
հիւնն եղ ըլլայ ։

Եւ երբոր իշխանը գայ , դրանը
սրահին ճամբայէն մտնէ , և նոյն

3 ճամբայէն ելլէ ։ Եւ երկրին ժողո-
վուրդը հանդիսաւոր օրերուն մէջ

երկրպագութիւն ընելու համար Տէ-
րօջը առնէր եկած ատենին , հիւ-

սիսային դրանը ճամբայէն մտնողը
հարաւային դրանը ճամբայէն ելլէ ,

ու հարաւային դրանը ճամբայէն
մտնողը հիւսիսային դրանը ճամբա-

յէն ելլէ ։ մտած դրանը ճամբայէն
չլսանայ , հապաւ անոր դիմացիներէն

եկէ ։ Եւ իշխանը անոնց մտած
ատենը անոնց հետը մտնէ , ու

անոնց եկած ատենը անոնց հետը
եկէ ։

Եւ տունը մէջ ու հանդիսա-

ւոր օրերու մէջ հացի ընծան ամէն
զուարակի համար մէկ արդու մը ,

և ամէն խոյի համար մէկ արդու մը
ըլլայ , ու գառանց համար ձեռքէն

3

4

5

6

7

8

9

10

11

- 30 անոնց պիտի ըլլայ : Եւ ամէն քի-
 ւոր լաւնի բոլոր երախայրիններուն
 առջինը , ու ձեր բոլոր բնծայինքն
 ամէն լաւնի բնծային բոլորը քահա-
 նային պիտի ըլլայ : ու ձեր խմորնե-
 րուն երախայրին քահանային պիտի
 տար , որ քու տանդ վրայ օրհնու-
 31 թիւն բերես : Վահանաները բնա-
 մեռած կամ զաղանարեկ անառնե-
 իք հոգ պիտի չուտն , թէ թու-
 չուն ըլլայ ան և թէ չորքոտանի :

ԳԼԽ ԻԵ

- 1 Իւ երբոր երկիրը վիճակով մա-
 ոանդութիւն բաժնէք , երկրէն
 քաանուհինգ հազար Էփօք երկայնու-
 թեամբ , ու տասը հազար լայնու-
 թեամբ սուրբ բնծայ մատուցանէք
 Տէրոջ . առիկայ չորհանակի իր բու-
 յոր սահմաններուն մէջ սուրբ ըլլայ :
 2 Վսեկ քառախուսի չափում՝ հինգ
 հարիւրով հինգ հարիւրը սրբաբա-
 նին համար ըլլայ , ու անիկայ չորհա-
 նակի յիսուն կանգուն արուարձան
 3 յաննայ : Եւ աս չափով՝ երկայնու-
 թիւնը քաանուհինգ հազար ու
 լայնութիւնը տասը հազար չափես ,
 ու անոր մէջ պիտի ըլլայ սրբաբանը՝
 4 ամենասուրբ տեղը : Վսիկայ Տէ-
 րոջ ծառայութիւն բնելու մօտեցող
 սրբաբանի պաշտօնականներուն քահա-
 նաներուն համար սուրբ ըլլայ երկ-
 րէն , որ անոնց՝ տուններու համար
 տեղ մը , ու սրբաբանին համար
 սուրբ տեղ մը ըլլայ :
 5 Եւ տանը ծառայութիւնը ընող
 Վատայրները քաանուհինգ հազար
 երկայնութեամբ ու տասը հազար
 լայնութեամբ կալուածք պիտի ու-
 նենան , եւ քան տնեակ :
 6 Եւ հինգ հազար լայնութեամբ
 ու քաանուհինգ հազար երկայնու-
 թեամբ՝ քաղաքին կալուածքը պի-
 տի տար սրբաբանին բնծային քու-
 վը . առիկայ բոլոր Խարայէն տանը
 ըլլայ :
 7 Եւ իշխանին խառնածը՝ սուրբ
 բնծային ու քաղաքին կալուած-
 քին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ,
 սուրբ բնծային և քաղաքին կա-
 լուածքին ղիմացը արեւմտեան ծայ-

րէն դէպ'ի արեւմտեայ՝ ու արեւելեան
 ծայրէն դէպ'ի արեւելք ըլլայ . ու
 երկայնութիւնը արեւմտեան սահ-
 մանէն մինչև արեւելեան սահմանը
 հոգ քաժիններուն մէկուն հետ
 հաստատար ըլլայ : Խարայէն մէջ
 երկրէն առիկայ անոր կալուածք ըլ-
 1 լայ : ու իմ՝ իշխաններս մէկմէկ ալ
 իմ ժողովուրդս շարտաւարեն .
 ու հոգ քաժին երկիրը Խարայէն տա-
 նը տրուի իրենց ցեղերուն համե-
 մատ :

Տէր Եհովան պատգաւ կ'ըսէ . Եւ
 հերիք է ձեզի՝ ով Խարայէն իշ-
 2 խաններ . զերկայրու յափշտա-
 կութիւնը վերցուցէք , և իրաւունք
 ու արդարութիւն բռնէք . իմ ժո-
 ղովուրդէս ձեր բռնի պահանջները
 ները վերցուցէք՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
 3 վան : Ձեր կշիռները արդար՝
 ձեր արդուն արդար ու ձեր մարը
 արդար ըլլայ : Բրդուն ու մարը
 4 մէկ չափ ըլլան , որ մարը՝ քոռին
 տաաներորդը պարունակէ , ու ար-
 դուն ալ քոռին տաաներորդը .
 քոռին նայելով պիտի ըլլայ անոնց
 չափը : Եւ սիկը քան կերատ
 5 պիտի ըլլայ . ձեր մնաւոր քան
 սիկը , քաանուհինգ սիկը , տաանու-
 հինգ սիկը պիտի ըլլայ :

Ձեր մատուցանելու բնծան տա-
 6 կայ ըլլայ . ցորենի քոռէն արդուն
 վեցերորդ մասը , ու զարիի քոռէն
 7 արդուն վեցերորդ մասը . Եւ եղին
 կանտը Էփօք ըլլայ . եղին մարէն՝
 մարին տաաներորդը Էփօք քոռէն ,
 8 Եւ իշխան մէկ խումբէն , որ տասը
 մար իւ պարտաւորէ , վասն զի տասը
 մարը մէկ խումբ մըն է . Եւ Խա-
 9 րայէն ջրարիի արտաներուն հօտե-
 րէն՝ երկու հարիւրէն մէկ ոչխար :
 Եւ անք պիտի Խառն-ցանէ իրեն հացի
 10 բնծայ ու ողջակէզ և խաղաղու-
 թեան զոհ , որ իրենց համար քա-
 անութիւն ըլլայ կ'ըսէ Տէր Եհովան :
 11 Եւ երկրին բոլոր ժողովուրդը աս ըն-
 ծան Խարայէն մէջ իշխան եղողին
 12 քալու պարտաւոր պիտի ըլլան :

Եւ տններու ու ամսաղութիւններու
 ու շարաթներու մէջ՝ Խարայէն տա-
 13 նը ամէն հանդիսաւոր օրերուն մէջ

ողջակեցները ու հացի ընծան
և թափելու նուէրը իշխանին վրայ
պիտի ըլլայ : Մեղքի պատարագը
ու հացի ընծան ու ողջակեցը և
խաղաղութեան զոհը անխիւս պիտի
մատուցանէ՝ Խորայէի տանը քա-
ւութիւն ընելու համար :

18 Տէր Լէօնիան պապէս կ'ըսէ .

Եւ ինչ ամուսն առնի որը արջառնե-
րէն մէկ անարատ զուարակ մը առ-

19 նես , ու սրբարանը մարմնս : Լը-

քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն պիտի առնէ , և տանը դրան-

դեացը վրայ , ու սեղանին շքանակին
չորս անխիւսներուն վրայ , և ներքին

20 զաւթի զրանը դրանդեացը վրայ

զնէ : Եւ ամուսն կ'օթնորոգ շէն ալ
սխալած կամ անմիտ մարդու հա-

մար սոյնպէս ընես , և տանը համար
քաւութիւն պիտի ընէր :

21 Եւ ինչ ամուսն չորհրտասաներորդ

որը ձեզի զատիկ ըլլայ . կ'օթը օր
տօն զիտէ զառնէ , ու բազարի

22 ուտուի : Լը ան օրը իշխանը ի-

րեն համար ու երկրին բոյր ժո-
ղովդեանը համար մէկ զուարակ

մը պիտի մատուցանէ իբրեւ մեղքի
պատարագ . Եւ տօնին կ'օթը օրը

23 Տէրօջող ողջակեց պիտի մատուցա-

նէ , ան կ'օթը օրուան մէջ՝ օրը
կ'օթը զուարակ ու կ'օթը անարատ

խոյ , և ամէն օր այծերէն մէկ նո-
խող մը իբրեւ մեղքի պատարագ :

24 Եւ ամէն մէկ զուարակին համար՝

մէկ արդու մը , և ամէն մէկ խոյին
համար՝ մէկ արդու մը հացի ընծայ ,

ու ամէն մէկ արդուին համար մէկ
հիմէն եղ մատուցանէ :

25 Եւ ինչ ամուսն չորհրտասաներորդ

որը ձեզի զատիկ ըլլայ . կ'օթը օր
տօն զիտէ զառնէ , ու բազարի

26 ուտուի : Եւ ան օրը իշխանը ի-

րեն համար ու երկրին բոյր ժո-
ղովդեանը համար մէկ զուարակ

մը պիտի մատուցանէ իբրեւ մեղքի
պատարագ . Եւ տօնին կ'օթը օրը

27 Տէրօջող ողջակեց պիտի մատուցա-

նէ , ան կ'օթը օրուան մէջ՝ օրը
կ'օթը զուարակ ու կ'օթը անարատ

խոյ , և ամէն օր այծերէն մէկ նո-
խող մը իբրեւ մեղքի պատարագ :

28 Եւ ամէն մէկ զուարակին համար՝

մէկ արդու մը , և ամէն մէկ խոյին
համար՝ մէկ արդու մը հացի ընծայ ,

ու ամէն մէկ արդուին համար մէկ
հիմէն եղ մատուցանէ :

սրահին ճամբայէն դուրսէն պիտի
մտնէ , ու դրանը դրանդեացը յոյժ
կայնի . և քահանանը անոր ող-
ջակեցը ու խաղաղութեան զոհերը
պիտի մատուցանեն , ու անխիւս
դրանը մեծին վրայ երկրպագութիւն
պիտի ընէ ու ելլէ . և ան դուռը
մինչև իրիկուն պիտի չգոյուի :

Եւ երկրին ժողովուրդը շարաթի
օրերը ու ամառայութիւնները Տէրօջող

առջեւ աս դրանը մատարին մէջ
երկրպագութիւն պիտի ընեն :

Եւ իշխանին շարաթի օրը Տէ-
րօջող մատուցանելու ողջակեցը մէջ

անարատ զառն ու մէկ անարատ
խոյ ըլլայ : Եւ խոյին համար հացի

29 ընծայ մէկ արդու մը , ու զառանց
համար հացի ընծայ ձեռքէն եկա-

ծը , և ամէն մէկ արդուին համար
մէկ հիմէն եղ մատուցանէ :

Եւ ամառայութիւն օրը՝ արջառնեցուն
մէկ անարատ զուարակ մը ու մէջ

զառն ու մէկ խոյ մը , որոնք ա-
նարատ պիտի ըլլան : Եւ զուա-

30 րակին համար մէկ արդու մը , ու
խոյին համար մէկ արդու մը հացի

ընծայ մատուցանէ , ու զառանց
համար ինչ որ ձեռքէն կու գայ ,

և ամէն մէկ արդուին համար մէկ
հիմէն եղ ըլլայ :

Եւ երբոր իշխանը գայ , դրանը
սրահին ճամբայէն մտնէ , և նոյն

31 ճամբայէն ելլէ : Եւ երկրին ժողո-
վուրդը՝ հանդիսաւոր օրերուն մէջ

երկրպագութիւն ընելու համար Տէ-
րօջող առջեւ եկած ատենին , հի-

սխային դրանը ճամբայէն մտնողը
հարաւային դրանը ճամբայէն ելլէ ,

ու հարաւային դրանը ճամբայէն
մտնողը հիւսիսային դրանը ճամբա-

32 յէն ելլէ : Եւ ամառ դրանը ճամբայէն
չգալուց , հապա անոր դիմապիսին

ելլէ : Եւ իշխանը անոնց մտած
ատենը անոնց հետը մտնէ , ու

անոնց ելած ատենը անոնց հետը
ելլէ :

Եւ տօներուն մէջ ու հանդիսա-

33 ւոր օրերուն մէջ հացի ընծան՝ ամէն
զուարակի համար մէկ արդու մը ,

և ամէն խոյի համար մէկ արդու մը
ըլլայ , ու զառանց համար ձեռքէն

եկածը , և ամէն մէկ արդուին համար
մէկ հիմէն եղ մատուցանէ :

Եւ ամառայութիւն օրը՝ արջառնեցուն
մէկ անարատ զուարակ մը ու մէջ

զառն ու մէկ խոյ մը , որոնք ա-
նարատ պիտի ըլլան : Եւ զուա-

ՊԵՏԻՆԻԱ

1 Տէր Լէօնիան պապէս կ'ըսէ .

Եւ ինչ ամուսն առնի որը արջառնե-
րէն մէկ անարատ զուարակ մը առ-

2 նես , ու սրբարանը մարմնս : Լը-

քահանան մեղքի պատարագին ա-
րիւնէն պիտի առնէ , և տանը դրան-

դեացը վրայ , ու սեղանին շքանակին
չորս անխիւսներուն վրայ , և ներքին

3 զաւթի զրանը դրանդեացը վրայ

զնէ : Եւ ամուսն կ'օթնորոգ շէն ալ
սխալած կամ անմիտ մարդու հա-

- եկածը , ու ամեն մէկ արդուի հա-
- 12 մար մէկ հիմն եղ ըլլայ : Եւ թէ որ իշխանը մէկ կամաւոր ողջակէզ մը , կամ մէկ կամաւոր խաղաղութեան զոհ մը Տէրոջը մատուցանելու ըլլայ , դէպ 'ի արեւելք նայող դուռը անոր բանան : ու անիկայ իր ողջակէզը , ու խաղաղութեան զոհը մատուցանել 'ի նշանն որ շարաթ որը կը մատուցանել , ու ելլէ : Եւ անոր Էլլելէն Լորը դուռը գոյնն :
- 13 Ու ամեն օր մէկ տարեկան անաբատ զատնուի մը Տէրոջը ողջակէզ մատուցանես : զանիկայ ամեն առ-
- 14 տու մատուցանես : Եւ անոր հետ ամեն առտու արդուին վեցերորդ մասը հացի ընծայ մատուցանես , ու հիմնին երրորդ մասը եղ՝ նաշիւնին հետ խառնելու համար : Եւ իսկ յաւիտեական կանոնով Տէրոջը մշտնջենաւոր հացի ընծայ ըլլայ :
- 15 Եւ դառնուկը ու հացի ընծան ու եղը ամեն առտու մատուցանես : Եւ իսկ մշտնջենաւոր ողջակէզ ըլլայ :
- 16 Տէր Եւհովան պատկառելի . Երբոր իշխանը իր որդւոցը մէկուն պարզեւ տայ , անոր ժառանգութիւնը անոր որդւոցը ըլլայ : անիկայ ժառանգութեան կալուածք մը
- 17 ըլլայ անոնց : Իսկ երբոր իր ժառանգութեան իր ծառաներուն մէկուն պարզեւ տայ , ան ատենը անիկայ մինչեւ թողութեան տարին անորը պիտի ըլլայ , Լորը իշխանին պիտի դառնայ : վասն զի անոր ժառանգութեանը միայն իր որդւոցը
- 18 զը պիտի ըլլայ : Եւ իշխանը ժողովուրդին ժառանգութեանն չառնէ , զանոնք իրենց կալուածքէն զրկելով : Իր որդւոցը իր կալուածքէն ժառանգութեան տայ , որպէս զի իմ ժողովուրդս՝ ամեն մէկը իր կալուածքէն չորուի :
- 19 Եւ զիս դրանը քովը եղող մատուցանէ քահանաներուն դէպ 'ի հիւսիս նայող սուրբ սենեակները տարաւ : Եւ անհ հոն Լուսի կողմերը դէպ 'ի արեւմուտք մէկ սեղ մը կար : Ու ինծի ըսաւ , Եւսիկայ ան տեղն է՝
- ուր որ քահանաները յանդանքի պատարագին ու միգրի պատարագին քառ պիտի խառնէ , ու հոն հացի ընծան պիտի եփեն , որ ըլլայ թէ զուրսի դաւիթը հանեն ու ժողովուրդը սրբեն : Եւ զիս 21 զուրսի դաւիթը հանեց , ու զիս դաւիթին չորս անկիւններն անցուց : Եւ անհ դաւիթին ամեն մէկ անկիւնը մէկմէկ գաւիթ կար : Եւսիթին չորս անկիւններուն մէջ 22 քառասուն խաչաքան իրկայեալ թեմամբ , ու երեսուն լայնութեամբ՝ չորքանակի զոցուած գաւիթներ կային : չորսին չափը մէկ էր անկիւններուն մէջ : Եւ անոնց բոլորսիքը՝ չորս 23 սին ալ բոլորսիքը Եւսիթու կարգ մը կար : ու ան կարգերուն տակը չորքանակի եփարաններ շինուած էին : Ու ինծի ըսաւ : Եւսիթ եւ 24 փողներուն սեղներն են , ուր որ տանը պաշտօնականներ ժողովական զոհը պիտի եփեն :

ԳԼ . ԻԼ

Ու զիս նորէն տանը դրանը առջեւ 1
բերաւ , Եւ անհ արեւելեան կողմէն տանը սեւին տակէն ջուրեր կ'ելլէին , քանզի տանը երեսը դէպ 'ի արեւելք էր : ու ջուրերը տանը աջ կողմին տակէն՝ սեղանին հա- 2
րաւային կողմէն կ'իջնէին : Եւ զիս հիւսիսային դրանը ճամբայէն հանեց , ու զիս դուրսի ճամբան՝ դուրսի դրանը արեւելք նայող ճամբան պտտացուց : Եւ անհ աջ կողմէն ջուրեր կը վազէին :

Եւ մարդը որ իր ձեռքը լար ու 3
ներ , դէպ 'ի արեւելք ելաւ , ու հազար կանգուն չափեց , Եւ զիս ջուրերէն անցուց , ու ջուրերը մինչեւ դարձապարտեա լ'իւլէին : Եւս- 4
գար եւ չափեց , ու զիս ջուրերէն անցուց , ու ջուրերը մինչեւ ծունկերս լ'իւլէին : Հազար եւ չափեց , ու զիս ջուրերէն անցուց , Եւ ջուրերը մինչեւ մէջս լ'իւլէին : Եւս- 5
գար եւ չափեց , ու անանկ դէս մը Էդմէ էր , որ չէի կրնար անցնիլ : վասն զի ջուրերը յորդեր էին 2 ու անտի գետ մը Էդմէ էին :

ուսկից արդ չէր կրնար անցնիլ
բայց միայն լողալով :

6 Եւ ատենը ինծի բաւ : Տեսա՛ր՝
որդի մարդոյ . և զիս տարաւ ու

7 զետին կեկըր պորտոցոյ : Եւ
քանի որ Հին կը պտուռէի , տեսայ

որ զետին կեկըրը մէկ կողմէն ու
միւս կողմէն խիտ չառ ծառեր

8 կային : Եւ ինծի բաւ . Եւ ճու-
րերը արեւելեան կողմը կ'երկն ու

անապատը կ'իջնէն ու ծովը կ'եր-
թան . և ծովը ելլելով՝ անոր ճու-

9 բերը բաժնութիւն կը գտնեն : Եւ
զետին ամէն գացած տեղը ամէն

շարժուն կենդանիները պիտի ապ-
րին , ու ձուկերը խիտ չառ պիտի

ըլլան . քանզի աս ճուրերը հոն
պիտի երթան , ու զետին ամէն

գացած տեղը բաժնութիւն պիտի
ըլլայ , ու պիտի ապրին : Եւ ա-

նոր վայր Ենդադ-դիկն մինչև Ենդ-
լայիմ՝ ձկնորսներ պիտի կայնին , Հին

ուսկաններ փռելու տեղ պիտի ըլ-
լայ . ձուկերը տեսակ տեսակ պիտի

ըլլան , մեծ ծովուն ձուկերուն պէս
11 խիտ չառ պիտի ըլլան : Բայց

անոր տղմակից տեղումները ու ձա-
խիները բաժնութիւն պիտի չգրա-

նեն , անոնք աղի համար պիտի ու-
12 բոլանին : Եւ զետին եղերը՝ մէկ

կողմէն ու միւս կողմէն ամէն
բաժնի պտղաբեր ծառեր պիտի

բուսնին , որոնց տերեր պիտի ըլ-
թառաւին ու պտուղը չհասնի .

ամէն ամիս նորէն պտուղ պիտի
տան . վասն զի անոր ճուրերը սրը-

բարանէն կ'երկն . և անոնց պտու-
ղը կերակուրի համար , ու տերեւնե-

րը բաժնութեան համար պիտի ըլ-
լան :

13 Տէր Լծօվան պապէս կ'ըսէ . Եւ
է երկրին սահմանը՝ որ դուք պիտի

ժառանգէք Խարայէի տառուերիւ
ցեղերուն համեմատ . (Յովսէփ

14 Էթիպիայի զօրքի անհայտ .) Եւ
զանիկայ ամէն մարդ իր եղծորը պէս

պիտի ժառանգէ . վասն զի իմ
ձեռքս վերցուցի որ զանիկայ ձեր

հայրերուն տամ . և աս երկիրը
ձեզի ժառանգութիւն պիտի լինայ :

15 Եւ երկրին սահմանը աս է . Հիւ-

սիսային կողմը՝ մեծ ծովէն Ենդլանի
ձաճիւն մինչև Սեդադ , Եմաթ , 16

Ենդլան , Սիւրայիմ՝ որ Դաւ-
մասկոսի սահմանին ու Եմաթի

սահմանին մէջտեղն է , և մինչև
Եւրանի սահմանը եղող Եսեր արեւ-

թիւրնը : Եւ Էթիպիայի սահմանը 17
ծովէն մինչև Եսեր ենան՝ որ Դաւ-

մասկոսի սահմանն է զէպ 'ի հիւս-
սիս , նաև Եմաթի սահմանը պիտի

ըլլայ . և հիւսիսային կողմը անհայտ
ըլլայ : Եւ արեւելեան կողմը՝ Եւ 18

բանի մէջէն ու Դամասկոսի մէջէն
և Դադաադի մէջէն ու Հորդա-

նանու . և Էթիպիայի Խարայէի երկրին
մէջէն՝ սահմանէն մինչև արեւելեան

ծովը չափէք . ու արեւելեան կողմը
անհայտ ըլլայ : Եւ զէպ 'ի հարաւ 19

հարաւային կողմը՝ Եմաթի մինչև
Սիւրայիմ , և մինչև մեծ ծովը Էթիպի-

այի մէջ , և արեւմտեան կողմը անհայտ
ըլլայ : Եւ արեւմտեան կողմը մեծ 20

ծովը պիտի ըլլայ , սահմանէն մինչև
Եմաթի գիմնը . արեւմտեան կողմը

ասիկայ ըլլայ :

Եւ աս երկիրը ձեզի բաժնէք 21
Խարայէի ցեղերուն համեմատ , Եւ 22

զանիկայ ժառանգութեան համար
վիճակով բաժնէք թէ՛ ձեզի , և

թէ՛ ձեր մէջը բնակող ու ձեր մէջը
զաւակներ ծնանող օտարականնե-

րուն . ու անոնք ձեզի բնակներու
պէս պիտի ըլլան Խարայէի որդե-

քը մէջ , և անոնք ձեզի հետ ժա-
ռանգութիւն պիտի առնեն Խորա-

յիլի ցեղերուն մէջ : Եւ որ ցե- 23
ղին մէջ որ օտարականը պանդըխ-

տացած է , հոն անոր ժառանգու-
թիւնը պիտի տաք՝ կ'ըսէ Տէր Լծ-

օվան :

ԳԼ . ԽԸ

Եւ ցեղերուն անուանները ասոնք 1
են . Հիւսիսի ծայրէն՝ Ենդ-

լանի ձաճիւն քովը զէպ 'ի Եմաթ

երթալով՝ մինչև Եսեր ենան՝ որ

Դամասկոսի սահմանն է զէպ 'ի

հիւսիս մինչև Եմաթի քովը , ու

արեւելեան կողմէն մինչև արեւմուտք

- բամիններուն քովը իշխանին համար ըլլայ : Ասիկայ պիտի ըլլայ սուրբ ընծան . ու տաճարին սրահը անոր մէջոնցը պիտի ըլլայ :
- 22 Իշխանին բաժինին մէջոնցը եղող Վետացոց կալուածքէն — քաղաքին կալուածքէն դուրս , Հուդայի տաճանին ու Յենիամինի տաճանին մէջոնցը իշխանին պիտի ըլլայ :
- 23 Իւ մնացած ցեղերուն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը
- 24 Յենիամինին մէկ բաժին ըլլայ . Սինիամինի տաճանին քովը՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Շմառնին մէկ բաժին ըլլայ :
- 25 Իւ Շմառնի տաճանին քովը՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը Խաբարին մէկ բաժին ըլլայ :
- 26 Սինիամարի տաճանին քովը՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Օարուզոնին մէկ բաժին
- 27 ըլլայ : Իւ Օարուզոնի տաճանին քովը՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Գադին մէկ բաժին
- 28 ըլլայ . Սինիամարի տաճանին քովը՝ Հարաւային կողմը՝ դէպ ի հարաւ ելլելէն տաճանը՝ թաճարէն մինչեւ Սիմարանութեան ջուրերը կապէսի մէջ , ու մինչեւ մեծ ծովը ինչու
- 29 հեղեղատը պիտի ըլլայ : Իսկ ան երկիրը՝ որ Խաբայէն ցեղերուն վի-

ճակով պիտի բաժնէր ժառանգուած թեան համար , ու անոնց բաժինները ասոնք են , կ'ըսէ Տէր Լահման :

- Իւ քաղաքին ելքերը ասոնք են .
- 30 հիւսիսային կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլաւ , (Սինիամարին դռները Խաբայէն ցեղերուն անուաններուն համեմատ պիտի ըլլայ .) իրեք դուռ դէպ ի հիւսիս . մէկ դուռ մը Սուրբնին , մէկ դուռ մը Հուդային ու մէկ դուռ մը Վեթին . Իւ արեւելեան կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլաւ , իրեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Հիւսիսին , մէկ դուռ մը Յենիամինին ու մէկ դուռ մը Գաննին . Իւ հարաւային կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլաւ , իրեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Շմառնին , մէկ դուռ մը Խաբարին ու մէկ դուռ մը Օարուզոնին . Իրեւմտեան կողմէն ու չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլաւ , իրեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Գադին , մէկ դուռ մը Սուրբնին , մէկ դուռ մը Վեթին Խաբայէն : Իսկ չորս ջրագետը տասնութ ըլլաւ . զար չափ պիտի ըլլայ . ու ան օրէն քաղաքին անունը Լահմանապիտի ըլլայ :

ՄԵՐ ԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՆԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Յուդայի թագաւորին՝ Յովակիմին թագաւորութեանը երրորդ տարին Խաբայի Վարուգոնոսոր թագաւորը Լորուսաղէմ եկաւ , ու
- 2 զանիկայ պաշարեց : Իւ Տէրը աւտոր ձեռքը տուաւ Յուդայի Յովակիմ թագաւորը , ու Լատուծոյ տանը անօթներուն մէկ մասը . և անիկայ զանոնք Սինաար երկիրը՝ իր աստուծոյն տունը տարաւ , ու ա-

նօթները իր աստուծոյն զանձատուներ դրաւ :

Իւ թագաւորը իր ներքինապետին Լափանեպին լուսաւ որ Խաբայէն որդիներէն ու թագաւորական սերունդէն և իշխաններէն խնաւաւորատ չունեցող , գեղեցիկ դէմքով , ու ամէն իմաստութեան հմուտ , ու զիտութեան տեղեակ՝ հանձնարեց , և թագաւորին պալատին մէջ կայնելու կարողութիւն ունեցող տղաքներ բերէ , և անոնց՝ Վաղդեա-

ցառ զիրը ու ընդուն սորվեցնէ :
5 Ու թագաւորը անոնց որակամ ու
ճիկ սահմանեց՝ թագաւորին ազնիւ
կերակուրէն ու իր խմած գինիէն ,
որ զանոնք իրէր տարիս անու
ցանէ , ու ետքը թագաւորին առ
6 ձեռ կայնէր : Եւ անոնց մէջն էին
Հոգայի որդիներէն Վանիկը , Եւ
նանիա , Սիւսայէլ ու Եգարիա :
7 Ու ներքինապետը անոնց անուններ
գրաւ : Վանիկին՝ Սաղաւստար ,
Նանիային՝ Սիւսայ , Սիւսայէլին՝
Սիւսայ , ու Եգարիային Եգարիա
գոյ՛ գրաւ :
8 Եւ Վանիկէլ միտքը գրաւ որ
թագաւորին ազնիւ կերակուրովը
ու անոր խմած գինիովը չպղծուի .
և ներքինապետէն ընդհատեալ
ինչորեց որ անոնք ինքնիր
9 չպղծէ : Ու Բառուած ներքինա
պետին առջեւ շնորհք ու գթու
թիւն զանեւ տուաւ Վանիկին :
10 Եւ ներքինապետը Վանիկին ը
տաւ : Եւ կը վախճամ իմ թագա
ւոր տիրոջմա որ ձեր ուտելիքը ու
խմելիքը սահմանեց . վասն զի ին
չճիւ համար անիկայ ձեր երեսները
ձեզի հասակակից եղող տղայք երե
նէրէն աւրած տեսնէ , ու զիս իմ
զաւորին առջեւ զլնապարտ ընէք :
11 Եւ Վանիկէլ ըսաւ անտախտ որն որ
ներքինապետը Վանիկին , Եւ
նիային , Սիւսայէլին ու Եգարիային
12 վրայ զրկեր էր : Եւ շնորհք ըրէ , քո
ծառանկող տաւը օր փորձէ , ու
միջի ուտելու համար ընդհեղն , ու
13 խմելու համար ճուր արուի : Եւ
քու առջեւ մեր դէմքը , ու թագա
ւորին ազնիւ կերակուրը ուտող
տղայք դէմքը երեսան , և ինչպէս
որ տեսնես , անոր համար ըրէ
14 քու ծառանկող : Ու անիկայ
սա ըսանք համար անոնց միտքի ը
րաւ , ու զանոնք տաւը օր փորձեց :
15 Եւ տաւը օրէն ետքը անոնց դէմքը
թագաւորին ազնիւ կերակուրը ու
տող ամէն տղայք Գեդէն աւելի ա
16 աղէկ ու գէր երեցաւ : Ուստի
անտաւը անոնց ազնիւ կերակուրը
ու խմելու գինին կը վերցնէր , ու
անոնց ընդհեղն կու տար :

Եւ Բառուած սա չորս տղայք՝ ա
17 մէն զպրտ իմեան ու իմաստութեան
մէջ գիտութիւն ու հանձնար տուաւ .
ու Վանիկէլ ամէն տեսիլքը ու երա
զը կը հասկընար : Եւ ան օրերը
18 ըմբռնալէն ետքը՝ որ թագաւորը
հրաման ըրեր էր որ զանոնք բերեն ,
ներքինապետը զանոնք Վարուգո
զոնոսորին առջեւ տարաւ : Ու
19 թագաւորը անոնց հետ խօսեցաւ ,
և անոնց ամենուն մէջ Վանիկին ,
Նանիային , Սիւսայէլին ու Եգա
րիային պէս շատուեցաւ . ու անոնք
թագաւորին առջեւ կը կայնէին :
Եւ թագաւորը անոնց հարցուցած
20 ամէն իմաստութեան ու գիտու
թեան վերաբերեալ բաներուն մէջ
զանոնք իր բոլոր թագաւորութեան
նր մէջ եղող բոլոր մեղերէն ու հը
մայողներէն տաժապատիկ զերա
զանց գտաւ : Եւ Վանիկէլ մինչև Սիւ
21 րոս թագաւորին առաջին տարին
մնաց :

ԳԼՈՒԽ

Ու Վարուգոզոնոսորին թագաւոր
1 բոթեալը երկրորդ տարին
Վարուգոզոնոսոր երազներ տեսաւ :
և անոր օրին խաղաղեցաւ ու քունը
փախաւ : Եւ թագաւորը հրա
2 մայեց որ մեղերը , հանցողիքը ,
կատարելները ու Վաղղեաները
կանչեն , որպէս զի թագաւորին իր
երազները պատմեն : և անոնք եւ
կան ու թագաւորին առջեւ կայ
նեցան :
Եւ թագաւորը անոնց ըսաւ : 3
Երազ տեսայ , ու իմ օրին կը
խոսիկ որ ան երազը գիտնամ :
4 Ու Վաղղեաները թագաւորին Եւ
սորերէն ըսին , Ո՛վ թագաւոր
յախտեան ողջ եկցիր . ըսէ երազը
քու ծառանկող , ու մենք անոր
5 մեկնութիւնը խնայեցնէք : Եւ
զաւորը պատասխան տուաւ . ու
Վաղղեաներուն ըսաւ : Բանը ինձ
մէ ելաւ . թէ որ երազը ու անոր
մեկնութիւնը ինձի չարայնէր , զա
6 կտոր կտոր պիտի ըլլար , ու ձեր
տունները սղոմանայ պիտի ըլլան :
Բայց թէ որ երազը ու անոր մեկ
նութիւնը ինձի խնայեցնէր , ինձ մէ

պարզեաներ , տուրքեր ու շատ պա
տիւ պիտի առնէք . ուրեմն եւ
երազը ու անոր մեկնութիւնը ինձի
7 խնայեցնէք : Եւ անոր նորէն պա
տասխան տուին ու ըսին , Եւսա
զաւորը թող ըսէ երազը իր ծա
ռանկորն , ու անոր մեկնութիւնը
8 խնայեցնէք : Եւ թագաւորը պատաս
խան տուաւ ու ըսաւ , Եւզէկ զի
տեմ որ դուք ժամանակը ծախու
կ'առնէք . վասն զի կը տեսնէք որ
9 բանը ինձմէ ելած է : Բայց թէ
որ դուք երազը ինձի չարայնէք ,
մեզի համար մէկ լծիւ կայ . վասն
զի դուք մէկնութիւն որոշեցիք որ իմ
տոջնա տուտ ու ապականեալ խօսք
մը գորուցէք մինչև որ ժամանակը
փոխուի . ուստի ըսէք ինձի երազը ,
որ գիտնամ թէ պիտի կարենաք
անոր մեկնութիւնը խնայեցնէլ :
10 Վաղղեաները թագաւորին առջեւ
պատասխան տուին ու ըսին , Եւզէ
րի վրայ անանկ մարդ մը չկայ , որ
կարող ըլլայ թագաւորին պաշա
նէն բանը խնայեցնելու . անոր հա
մար ընաւ մէկ թագաւոր մը , նա
խարար մը , կամ իշխան մը ասանկ
բան պահանջած չէ մէկ մող մը
կամ հանցողէ մը կամ Վաղղեայէ
11 մը : Ու թագաւորին պահանջած
բանը զփութար է և ուրիշ մէկը
չկայ որ զանիկայ թագաւորին առ
ջեւ խնայեցնէ , բայց եթէ աս
տուածները որ մեղեաց մէջ չեն
ընակիր :

Եւ անոր վրայ թագաւորը սրգողե
ցաւ ու խիստ բարկացաւ , և հրա
մայեց որ Բարիլունի բոլոր իմաս
տունները կոտորեն : Ու հրամանը
13 ելաւ , և իմաստունները կը կոտ
որուէին . ու փնտռեցին Վանիկէլ
ու անոր ընկերները որ մեղեցնեն :
14 Եւ ատենը Վանիկէլ իմաստու
թեան ու խոհեմութեամբ խօսե
ցաւ թագաւորին զահապետին Եւ
րիովքին հետ՝ որ Բարիլունի իմաս
տունները կոտորելու ելին էր : Ու
15 թագաւորին իշխանին Եւրիովքին
խօսեցաւ ու ըսաւ , Ինչո՞ւ համար
աս հրամանը թագաւորին երեսն
արտոնող ելաւ . ան ատենը Եւրիովք

բանը Վանիկէլին յայտնեց : Եւ 16
Վանիկէլ ժառա ու թագաւորին
խնայեց որ իրեն ժամանակ տայ ,
որ մեկնութիւնը թագաւորին խնա
յեցնէ : Ու Վանիկէլ իր տունը 17
գնաց , և աս բանը իր ընկերներուն
Նանիային , Սիւսային ու Եգա
րիային յայտնեց , Որ աս զարդու
18 քին համար երկից Մատուծմն զը
թագաւորին խնայեցնէ , որպէս զի Վա
նիկէլ ու անոր ընկերները Բարի
լունի միւս իմաստուններուն հետ
չկարողեցնեն :
Եւ զարդուիքը զիւրուան տե
19 սիլքի մէջ Վանիկէլին յայտնուե
ցաւ . ան ատենը Վանիկէլ երկնից
Մատուածը օրջեց : Վանիկէլ խօ
20 սեցաւ ու ըսաւ , Բառուած անու
նը յախտեան յախտեանց օրջեալ
ըլլայ , վասն զի իմաստութիւնը ու
զորութիւնը անորն է : Եւ ատեն
21 ներք ու ժամանակները փոխող ,
թագաւորներ վերցնողը ու թա
գաւորներ գնողը անիկայ է . անիկայ
իմաստուններուն իմաստութիւնն
տայ , ու հանձնարեցներուն՝ գիտու
22 թիւն . Խորունկ ու ծածկուած
բաները ինքը կը յայտնէ , մութի
մէջ եղածը գիտէ , ու լոյսը անոր
քովը կը ընակի : Եւ քեզի գո
23 հոթիւն ու փառք կը մատուցա
նեմ՝ ո՛վ իմ հայրերուս Բառուածը ,
որ ինձի իմաստութիւն ու զորու
թիւն տուիր . ու հիմա ինձի գիտ
յուցիւր ինչ որ քեզմէ խնդրեցինք ,
բանդի թագաւորին բանը մեզի
զխոյուցիր :
Ուստի Վանիկէլ Եւրիովքին առ
24 ձեւ ելաւ , որն որ թագաւորը դը
րեր էր Բարիլունի իմաստունները
կոտորեցնելու . զնայ ու անոր պա
պէս ըսաւ . Բարիլունի իմաստուն
ները մի կոտորեցնէք , զիս թա
գաւորին առջեւ տար , ու մեկնու
թիւնը թագաւորին խնայեցնէ :
25 Եւ ատենը Եւրիովք արտոնող Դա
նիկէլ թագաւորին առջեւ հանց ,
ու անոր պապէս ըսաւ . Հրեա
տանի զերկներէն մարդ մը դուայ ,
որ մեկնութիւնը պիտի գիտցնէ
թագաւորին : Պատասխան տուաւ 26

- Թագաւորը ու բնաւ Վանիւնքն ,
որուն անունը Բաղդասարսար էր :
Եւ իւրեք Եւ իւրեք Եւ իւրեք իմ
տեսած երազս ու անոր մեկնու-
- 27 Վանիւնքն Թագաւորին առջևը
պատասխան տուաւ ու բնաւ ,
Թագաւորին հարցուցած գաղտնի-
քը իմաստունները , հմայողները ,
մոլերը — բազմ նայողները իմա-
- 28 Բայց երկինքի մէջ գաղտնիքները
յայտնող Մատուած կայ , ու Վա-
րուգոյնսար Թագաւորին կը
յայտնէ ինչ որ ետքի օրերը պիտի
ըլլայ : Եւրազ , ու անկողինիդ
մէջ զլսուող տեսիլքը ասիկայ է .
- 29 Վրոն ո՞վ Թագաւոր՝ քու անկողի-
նիդ մէջ կը մտածէիր թէ ասկէ
ետքը ինչ պիտի ըլլայ . ու գաղտ-
նիքները յայտնողը՝ ըլլալու բանը
- 30 քիչի գիտցուց : Եւ աս գաղտնի-
քը չէ՝ թէ ամեն ապրողներէն աւելի
իմաստութիւն ունենալու համար
ինծի յայտնուեցաւ , հասցա մեկ-
նու թիւնը Թագաւորին գիտցնելու
- 31 Վրոն ո՞վ Թագաւոր կը տեսնէիր
որ ահա մեկ մեծ արձան մը կար .
աս մեծ ու խիստ պայծառ արձանը
քու զիմայդ կայներ էր , և անոր
- 32 երկոյթը ահաւոր էր : Եւ արձա-
նին զլուրը զուտ ոսկիէ , անոր
կուրծքը ու թեւերը արծաթէ ,
- 33 մէջքը ու ազդերը պղնձէ , Սրունք-
ները երկաթէ , — ոտքերուն մեկ
մասը երկաթէ , ու մեկ մասը կաւէ
- 34 էր : Վրոն կը տեսնէիր , մինչեւ
որ մեկ քար մը կտրուեցաւ առանց
ձեռքի , ու ան արձանին երկաթէ
ու կաւէ ոտքերուն զարկաւ , ու
- 35 զանոնք փչեց : Եւ ատենը եր-
կաթը , կաւը , պղինձը , արծաթը
ու ոսկին մէկտեղ փչրուեցան , և
ամառուան կալերուն մեղմին պէս
եղան . ու հովը զանոնք տարաւ ,
ու ամենեւին անոնց տեղ մը չգտ-
նուեցաւ . բայց արձանը զարնող
քարը մեծ լեռ մը եղաւ , ու բոլոր
- 36 երկիրը լեցուց : Եւրազ աս է , ու
- Թագաւորին առջևը անոր մեկնու-
թիւնը բնեք :
- Ո՞վ Թագաւոր՝ դուն Թագաւոր 37
բայ Թագաւոր ևս , վասն զի երկ-
նից Մատուածը քիչի Թագաւո-
րութիւն , կարողութիւն , զօրու-
թիւն ու պատիւ տուեր է . Եւ 38
մարդոց որդիներուն բոլոր բնակած
տեղերուն մէջ՝ գաղտի գաղտնիքը ,
ու երկինքի թռչունները քու ձեռք-
տուեր է , և անոնց ամենուն վրայ
քեզ իշխան գրեր է . ան ոսկի գը-
լուրը դուն ևս : Ու քիզմէ ետքը 39
մեկ ուրիշ Թագաւորութիւն մը
պիտի ելլէ քեզմէ ցած , ու պղնձէ
մեկ ուրիշ երբորդ Թագաւորու-
թիւն մը՝ որ բոլոր երկրին պիտի
սիրէ : Եւ չորրորդ Թագաւորու- 40
թիւնը երկաթի պէս ամուր պիտի
ըլլայ . — ինչպէս որ երկաթը ա-
մեն բանը կը փշտէ ու կը մանրէ ,
ասիկայ ալ՝ աս ամեն բանը կտո-
րող երկաթին պէս փշտելով պիտի
կտորէ : Եւ որովհետեւ ոտքերը ու 41
մասերը՝ մեկ մասը բրուտի կաւէ
ու մեկ մասը երկաթէ տեսար , ան
Թագաւորութիւնը պիտի բաժ-
նուի , բայց երկաթի քանդութենէ
բաժնի պիտի ունենայ , քանզի եր-
կաթը տղմուտ կաւի հետ խառնած
տեսար : Ու ոտքերուն մասերը՝ 42
մեկ մասը երկաթէ ու մեկ մասը
կաւէ ըլլալու — է որ՝ ան Թագա-
ւորութեանը մեկ մասը ամուր , ու
մեկ մասը գիւրարեկ պիտի ըլլայ :
Եւ տղմուտ կաւին հետ երկաթը 43
խառնած տեսնելու — է որ՝ անոնք
մարդոց սիրունդին հետ պիտի
խառնուին , բայց անոնք իրարու
պիտի չփակին , ինչպէս որ երկա-
թը կաւին հետ չխառնուիր : 44
- Ու ան Թագաւորներուն օրերը
երկինց Մատուածը մեկ Թագաւո-
րութիւն մը պիտի հանէ , որ անի-
կայ յաւիտեան պիտի չաւրի : Եւ աս
Թագաւորութիւնը ուրիշ ժողո-
վուրդի պիտի չէրդուի . անիկայ
աս բոլոր Թագաւորութիւնները
պիտի փշտէ ու պիտի հալուի , ու 45
ինքը յաւիտեան պիտի մնայ : Ու

նէն կտրած քար մը տեսար , և ա-
նիկայ երկաթը , պղնձը , կաւը ,
արծաթը ու ոսկին փշրեց , և ծ-
Եստուածը ասկէ ետքը ինչ ըրա-
լիքը թաղաւորին դիպցուց . ու
երազը ճշմարիտ է , և անոր մեկնու-
թիւնը հաւատարիմ :

46 Ինչ ատենը Վարուզդոնոսոր
թաղաւորը իր երեսին վրայ ինկաւ ,
ու Վանիկէն երկրպագութիւն ը-
րաւ , և հրամայեց որ ընծայ ու ա-
նոյշ հոտեր մատուցանեն անոր :

47 Ի՞նչ թաղաւորը Վանիկէն պա-
տախտան տուաւ ու ըստ : Իրաւ-
ցընէ ձեր Եստուածը՝ ինքն է աս-
տուածներուն Եստուածը , և թա-
ղաւորաց Տէրը , ու գաղտնիքները
յայտնողը , քանզի դուն կարող ե-

48 շար աս գաղտնիքը յայտնելու : Ինչ
ատենը թաղաւորը մեծցուց Վա-
նիկէն , ու անոր շատ ու մեծ սրաւ-
դէներ տուաւ , և զանիկայ Վա-
րիլոնի բոլոր գաւառին վրայ կա-
ռաւարիւ , ու Վարիլոնի բոլոր
խմաստնոց գլխաւորներուն վրայ իշ-

49 խան դրաւ : Իւր Վանիկէն թա-
ղաւորէն խնդրեց , ու Վարիլոնի
գաւառին դործողը վրայ Սեդրաքը ,
Սիսաքը ու Վրեղնազով դրաւ .
ու Վանիկէն թաղաւորին դուռն
էր :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Վարուզդոնոսոր թաղաւորը մէկ
ոսկիէ արձան մը շինեց , անոր
բարձրութիւնը վաթսուս կանգուն ,
ու լայնութիւնը վեց կանգուն ,
դանիկայ Վարիլոնի գաւառը՝ Վու-
2 րա դաշտին մէջ կանգնեց : Իւր
Վարուզդոնոսոր թաղաւորը հրա-
ման խրկեց՝ կուսակալները , նախա-
րարները , կառավարիչները , դա-
տաւորները , զանձապետները ,
խորհրդականները , օրէնսդէտները
ու գաւառներուն բոլոր իշխանները
թաղաւորին կանդնած արձանին
3 նաւակատիքին դան : Ինչ ատենը
կուսակալները , նախարարները ,
կառավարիչները , դատաւորները ,
գանձապետները , խորհրդականնե-

րը , օրէնսդէտները ու գաւառ-
ներուն բոլոր իշխանները Վարու-
զդոնոսոր թաղաւորին կանգնած
արձանին նաւակատիքին ժողովու-
ցան , ու Վարուզդոնոսորին կանգ-
նած արձանին առջևը կայնե-
ցան :

Իւր մունեակը ուժով կը կան- 4
չէր : Ո՛վ ժողովուրդներ , ազգեր
ու լեզուներ՝ ձեզի կը դուրսուի .
Երբոր փողին , սրինգին , քնարին , 5
ջութակին , տաւիղին , տիկին ու
ամէն տեսակ նուագարաններուն
ձայնը լսէք , Վարուզդոնոսոր
թաղաւորին կանգնած ոսկի ար-
ձանին առջևը իյնար , ու երկրպա-
գութիւն ընէք . Իւր ո՛վ որ չի- 6
նայ ու երկրպագութիւն չընէ ,
նոյն ժամին բոլորդած կրակի հը-
նոցին մէջը պիտի նետուի : Ուստի 7
բոլոր բոլոր ժողովուրդները փողին ,
սրինգին , քնարին , ջութակին ,
տաւիղին ու ամէն տեսակ նուա-
գարաններուն ձայնը լսեցին , բոլոր
ժողովուրդները , ազգերը ու լե-
զուները կ'իշխային , և Վարուզդ-
ոնոսոր թաղաւորին կանգնած ու-
կի արձանին երկրպագութիւն կ'ը-
նէին :

Ուստի ան ատենը քանի մը 8
Վաղդէպի մարդիկ մտնեցան , ու
Հրեաներուն վրայով ամբաստա-
նութիւն ըրին . Վարուզդոնոսոր 9
թաղաւորին խօսեցան ու ըսին չ
Ո՛վ թաղաւոր՝ յաւիտեան ո՞րք կե-
ցիր . Վուրն՝ ո՞վ թաղաւոր՝ հրա- 10
ման ըրիր որ ամէն մարդ որ փողին ,
սրինգին , քնարին , ջութակին ,
տաւիղին , տիկին և ամէն տեսակ
նուագարաններուն ձայնը լսէ , իյ-
նայ ու ոսկի արձանին երկրպագու-
թիւն ընէ . Իւր ո՛վ որ չիշխայ ու 11
երկրպագութիւն չընէ , բոլորդած
կրակի ֆոցին մէջը նետուի : Վա- 12
նի մը Հրեայ մարդիկ կան , որոնք
դուն Վաբիլոնի գաւառին դործողը
վրայ դրիր , յայնմ Սեդրաք , Սի-
սաք և Վրեղնազով չ աս մարդիկը
քեզ բանի տեղ չեն սեպեր՝ ո՛վ
թաղաւոր . քու աստուածներդ չեն
պաշտեր , և քու կանդնած ոսկի

արձանիդ երկրպագութիւն չեն բերեր :

13 Են առնէր Կարուղոգոնոսոր սրտմտութեամբ և բարկութեամբ հրամայեց որ Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն բերեն : ուստի ան մարդիկը թաղաւորին առնէր

14 բերին : Պատասխան տուաւ Կարուղոգոնոսոր, ու անոնց ըսաւ, Ս'իլ Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն խորհրդով է որ խմաստուածներս չէք պաշտեր, և իմ կանգնած ոսկի արձանիս երկրպագութիւն չէք

15 բերն : Եւ իմա թէ որ պատրաստ էք, փողին, սրինգին, քնարին, ջութակին, տաւիղին, տիկին ու ամեն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսած առնէնիդ՝ իյնալու ու իմ շինած արձանիս երկրպագութիւն բնելու, ապա : բայց թէ որ երկրպագութիւն չենէք, նոյն մասունք բորբոքած կրակի շոյցին մէջ պիտի նետուիք : և ո՛վ է ան Կատուածը որ մեզ իմ ձեռքէն պիտի ազատէ :

16 Պատասխան տուին Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն, ու թագաւորին ըսին : Ս'իլ Կարուղոգոնոսոր՝ աս բանիս վրայով քեզի պատասխան տալու հարկաւորու-

17 թիւն մը չունինք : Եւ զան մը պաշտած Կատուածը մեզ բորբոքած կրակի շոյցէն ազատելու կարող է : քու ձեռքէդ ալ Դիւ պիտի ազա-

18 տէ, Ի՞նչ թագաւոր : Եսա թէ ոչ՝ քեզի յայտնի ըլլայ՝ ո՛վ թագաւոր, որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշտեր, և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չենք բերն :

19 Են առնէր Կարուղոգոնոսոր բարկութեամբ լեցուեցաւ, ու անոր երեսին երեւոյթը փոխուեցաւ Սեղբարբին, Սիսաբբին ու Երեզնագոյնի վրայ, և պատասխան տալով՝ հրամայեց որ շոյցը վառելու սովորութեանէն եօթնպատիկ աւելի

20 վառեն : Ու իր զօրքին մէջը եղող զօրաւոր մարդոցը հրամայեց որ Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն կապեն, ու բորբոքած կրակի

շոյցին մէջ նետեն : Են առնէր աս 21 մարդիկը իրենց անդամաբարեկրօք, բաձկոններով, վերաբիւններով ու առնէն հանդերձներով կապեցին, ու բորբոքած կրակի հընոցին մէջը նետեցին : Եւ թագա- 22ւորին հրամանը ստիպողական ըլլալուն, ու շոյցը շատ տաքցած ըլլալուն համար, Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն վերցնող մարդիկները կրակին բոյր պաննեց : Եւ աս իրեն մարդիկը՝ Սեղբարբ, 23 Սիսաբբ ու Երեզնագոյն կապուած ինկան բորբոքած կրակի շոյցին մէջ :

Են առնէր Կարուղոգոնոսոր 24 թագաւորը ապա՝ արտօնք ուրք ելաւ, իր խորհրդականներուն խօսեցաւ ու ըսաւ : Ս'իլ կրակին մէջ իրեր կապուած մարդ նետեցինք : անոնք պատասխան տուին ու թագաւորին ըսին, Ես, ո՛վ թագաւոր : Են իկող պատասխան 25 տուաւ ու ըսաւ : Եւ զաւս կրակին մէջ չորս արձրուած մարդ կը տեսնեմ որ կը քալեն, անոնք աւանդին վրաս մը չեն քաշեր : ու չորբորդին գէթը աստուածներու որդիի մը կը նմանի : Են առնէր 26

Կարուղոգոնոսոր բորբոքած կրակի շոյցին դրանք մօտենալով, խօսեցաւ ու ըսաւ : Ս'իլ Բարձրեալ Կատուածոյն ծառաները՝ Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն՝ գո՛րծ ելէք ու հո՞ն եկէք : Են առնէր Սեղբարբ, Սիսաբբ ու Երեզնագոյն կրակին մէջէն ելան : Եւ կուսակալ- 27ները, նախարարները ու կառավարիչները ու թագաւորին խորհրդականները ժողովուեցան, և տեսան աս մարդիկները, որ անոնց մարմիններուն վրայ կրակը ամենեւնի չտիւրեց, ու անոնց գլուխն մէկ մազը չխանձեցաւ, ու անոնց անդրադարձները զոյննքին շնորհեցին : անոնց վրայ կրակին հոտը անդամ չկար :

Պատասխան տուաւ Կարուղո- 28գոնոսոր ու ըսաւ : Օրփնս ըլլայ Սեղբարբին, Սիսաբբին ու Երեզնագոյն Կատուածը, որ իր հրեշտա-

կը խրկեց, ու իր ծառաները ազա-
տեց. վասն զի անոր ապաւինելով
Թագաւորին խօսքը անարդեցին, ու
իրենց մարմինները իր-ի տուին,
որպէս զի իրենց Մատուձնն գատ'
ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն
29 ու երկրպագութիւն չընեն: Արդ-
եւ հրաման կու տամ՝ որ ամէն ժո-
ղովուրդ, աղջ ու լեզու, որ Սեղ-
րաքին, Սիսաքին ու Արեղնադո-
վին Մատուձոյն դէմ սխալ բան մը
ըսէ, կտոր կտոր ըլլայ, ու անոր
տունը աղբանոց ըլլայ. վասն զի
30 ուրիշ աստուած չկայ, որ կարող
ըլլայ այսպէս ապաւելու: Ան ա-
տենը Թագաւորը աւելի մեծցուց
Սեղրաքը, Սիսաքը ու Արեղնա-
գովը Նաբիւնի գաւառին մէջ:

ԳԼ . Գ

1 Մարուգողոնտոր Թագաւոր բոլոր
երկրի վրայ բնակող բոլոր ժո-
ղովուրդներուն, ազգերուն ու լե-
զուներուն. ձեր խաղաղութիւնը
2 չափնայ: Եւ առջեւ հաճոյ երեւ-
ցաւ որ Նաբաբալ Մատուձոյն
ինծի ըրած նշանները ու հրաշքե-
3 րը յայտնեմ: Անոր նշանները
ի՞նչ մեծ, ու հրաշքները ի՞նչ
զօրաւոր են. անոր Թագաւորու-
թիւնը յաւիտենական Թագաւո-
րութիւն է: ու անոր իշխանու-
թիւնը դարեւ 'ի դար կը մնայ:
4 Եւ Մարուգողոնտորս երբոր իմ'
տան մէջ հանգիստ էի, ու պալա-
5 տիս մէջ կը զուարճանայի, Նքաղ
տեսայ, որ զիս վախցուց. և ան-
կողինիս վրայ իմ խորհուրդներս
ու իմ գլխուս տեսիլքները զիս խը-
6 ռովեցուցին: Ուստի Նաբիւնին
բոլոր իմաստունները իմ առջեւ ը-
կեւեւ հրաման ըրի, որ անոնք ինծի
կրագին մեկնութիւնը գիտցնեն:
7 Ան ատենը մոգերը, հմայողները,
Վաղգեաները ու բաղդ նայողները
եկան, ու եւ երազը անոնց առջեւ
ըսի. բայց անոնք չկրցան մեկնու-
8 թիւնը ինծի գիտցնել: Ու վեր-
ջապէս Վանիէլ առջեւ եկաւ,
որուն անունը իմ՝ աստուծոյս ա-
նուանը համեմատ Նաղտաւասար

էլ իւր-ի, և որուն ներսի դին սուրբ
աստուածներուն հոգին կայ, ու ա-
նոր առջեւ երազը պարտէ՛ի ու ըսի,
9 Ո՛վ մոգերուն իշխանը Նաղտաւա-
սար. որովհետեւ զիտեմ որ քու
ներսի դիդ սուրբ աստուածներուն
հոգին կայ, ու քեզի բնաւ մէկ
զաղտնիք մը նեղութիւն չտար.
առ- տեսած երազիս տեսիլքները,
ու դուն անոնց մեկնութիւնը ըսէ:
Եւ անկողինիս մէջ գլխուս տե-
10 սիլքները աստիք էին. Եւ կը տես-
նէի որ ահա կրկին մէջ ծառ մը
կար, ու անոր բարձրութիւնը մեծ
էր: Ան ծառը մեծցաւ, և ու-
11 ժովքաւ, ու անոր բարձրութիւնը
մինչեւ կրկնապէս հասաւ. ու անիկայ
բոլոր երկրիս ծայրերէն կը տես-
նուէր: Անոր տերեւները զեղեցիկ,
12 ու պտուղը առատ էր, և անոր վրայ
ստեղծուած համար կերակուր կար.
դաշտի անասունները անոր լուքին
տակը կը նստին, ու կրկնապէս
Թագուները անոր ոստերուն վրայ
կը բնակէին, և ամէն մարմին անիկէ
կը կերակուրէր: Անկողինիս վրայ
13 զլիսուս տեսիլքներուն մէջ կը տես-
նէի՝ որ ահա կրկնէն սուրբ պա-
հապան մը իջաւ. Անիկայ ուժով
14 կանեց ու ասանկ ըսաւ. Նքառ
կտրեցէք, ու ոստերը մէկքի՛ հա-
նեցէք. տերեւները Թափեցէք,
ու պտուղները ջրուեցէք. անոր
տակէն անասունները, ու ոստերէն
Թագուները փախչին. Նայց ար-
15 մասներուն բունը երկրի մէջ Թո-
ղուցէք, ու կրկնութեւ պղծէ կա-
պանքով դաշտի խոտերուն մէջը ըլ-
լայ, ու կրկնապէս ցորովը Թընուի,
և անոր բաժինը անասուններու հետ
կրկին խոտին մէջ ըլլայ: Անոր սիր-
16 տը մարդու քրտէն փոխուի, ու ա-
նոր՝ անասունի սիրտ տրուի, և ա-
նոր վրայէն եօթը ժամանակ անցնի:
17 Աս բանը պահապաններուն վնաս
է, ու աս խնդիրը սուրբներուն
խօսքովն է. որպէս զի ապրողները
գիտնան թէ Նաբաբալ կը տիրէ
մարդոց Թագաւորութեանը վրայ,
ու զանիկայ իր ուզածին կու տայ,
ու անոր վրայ մարդոց անարգը կը

ցողովը կը թրջուէր, մինչև որ մազերը արծիւներու փխրութեամբ պէս, ու ըղունդները թռչուններու հաւիչութեամբ պէս երկընցան :

Եւ ան օրերուն վերջը՝ ես Վարուդողոնոսորս աչքերս երկինքը վերցուցի, ու խելքս ինծի դարձաւ, և Վարձրեալն օրջնեցի, ու գովեցի ու փառաւորեցի զանիկայ որ յաւիտեան կենդանի է, ու անոր իշխանութիւնը, յաւիտենական իշխանութիւն է, և անոր թագաւորութեանը :

35 Թիւնը դարե՛ ի դար կը մնայ : Ու երկրիս բոլոր բնակիչները ոչինչի պէս կը սեպուին . և անիկայ երկնից զօրքերուն մէջ՝ ու երկրի բնակիչներուն մէջ՝ իր ուղածը կը գործէ . ու անոր ձեռքին դէմ՝ զնոց, կամ անոր խելքէն՝ կ'ընտելան ըսող չկայ :

36 Եւ ատենը խելքս ինծի դարձաւ, ու իմ թագաւորութեանս պատուոյն Հնո իմ փառքս ու մեծփառ յիշուեցին ինծի դարձաւ, և իմ խորհրդակցներս ու մեծամեծներս զիս փնտուցին, ու իմ թագաւորութեանս մէջ՝ Հաստատուեցայ . և ինծի աւելի մեծ վեհափառութիւն տրուեցաւ :

37 Հիմա ես Վարուդողոնոսորս երկնից թագաւորը կը գովեմ, կը բարձրացընեմ ու կը փառաւորեմ : Ինչու որ անոր բոլոր գործերը ճշմարտութիւն, ու ճամբաները իրաւունք են, ու անիկայ կարող է ամբարտաւանութեամբ քայողները ցածընելու :

ԳԼ . Ե

1 Բաղտասար թագաւորը իր մեծամեծներէն Հաղար Հոգիի մեծ կուռնք բրաւ, ու Հաղարին առջեւ

2 զինի խմբը : Ու երբոր Բաղտասար զինիէն զուարթացաւ, Հրամայեց որ իր հօրը՝ Վարուդողոնոսորին Երուսաղէմ տաճարէն Հանած ոսկիէ ու արծաթէ անօթները բերեն, որպէս զի թագաւորը ու իր մեծամեծները, իր կնիկները ու

3 Հարձերը անոնցմով խմեն : Ուստի Երուսաղէմ եղող Մատուծոյ տանը տաճարէն Հանուած ոսկի ա-

նօթները բերին . և թագաւորը, ու իր մեծամեծները, իր կնիկները ու Հարձերը անոնցմով խմեցին : Եւ անոր զինի խմբին, ու ոսկիէ, արծաթէ, պղնձէ, երկաթէ, փայտէ ու քարէ աստուածները գովեցին :

Եւ անոր ժամուն մէջ մարդու ձեռքի մատեր ելան, ու աշտանակին զիմացը՝ թագաւորական պալատին պատին ծեփին վրայ գրեցին . և թագաւորը ան գրող ձեռքին թագաթը տեսաւ : Եւ ատենը թագաւորին զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին : Եւ անոր զոյնը փոխուեցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկայ խոռովեցուցին :

կայ մոլորութիւն , հմայողներուն ,
 12 Վարդգաններուն ու բազմաշաղկապ
 ներուն վրայ իշխան դրաւ : Վան-
 ղի աս հազարներով ժողովն Վա-
 նիկին՝ որուն անունը թագաւորը
 խաղաղաստար գրաւ , գերազանց
 հոգի , գիտութիւն ու հանճար կայ
 երազները մեկնելու , առեղծուած-
 ները յայտնելու ու դժուարին
 ինչգիտելու լուծելու : Հիմա Վա-
 նիկէ թող կանչուի . ու անիկայ
 մեկնութիւնը պիտի իմացնէ :
 13 Եւ ատենը Վանիկէ թագաւորին
 առջև տարուեցաւ . թագաւորը
 խօսեցաւ ու Վանիկէն ը-
 ասաւ , իմ թագաւոր հօրս՝ Հրէ-
 աստանն բերած Հրէաստանի գե-
 րիներէն եղող Վանիկէն դուն ես :
 14 Այսան զի քեզի համար լսեցի որ
 քու ներսի գիւղ աստուածներուն
 հոգին կայ , և քու թովի լոյս ,
 հանճար ու գերազանց իմաստու-
 15 թիւն կը դնուի : Աւ հիմա իմ
 առջև իմաստուններ ու հմայողներ
 բերուեցան որ աս գրուածը կար-
 դաս , ու անոր մեկնութիւնը ինձի
 գիտցնեն : Բայց անոք չըրցան աս
 խօսքին մեկնութիւնը իմացնել :
 16 Աւ ես քեզի համար լսեցի որ մեկ-
 նութիւններ տալու , ու դժուարին
 խնդիրներ լուծելու կարող եմ :
 Հիմա թէ որ դուն ան գրուածը
 կարդալու , և անոր մեկնութիւնը
 ինձի գիտցնելու կարող ըլլաս ,
 ծիրանի պիտի հաղթես , և քու պա-
 րանոցը ոսկի մանակ պէտք գրուի ,
 ու թագաւորութեանը մէջ երրորդ
 իշխան պիտի ըլլաս :
 17 Եւ ատենը Վանիկէ պատաս-
 խան տուաւ ու թագաւորին առ-
 ջևը ըսաւ , Վաւարդեաներդ քեզի
 ըլլան , ու տուրքերդ ուրիշն
 տուր : Բայց ես ան գրուածը թա-
 18 ցաւորին պիտի կարդամ , ու մեկ-
 նութիւնը անոր գիտցնեմ : Այլ
 թագաւոր՝ Վարդապետ Մատուածը
 քու հօրդ՝ Վարդգգոռնոսորին թա-
 19 ցաւորութիւն ու մեծութիւն
 պատիւն ու փառք տուաւ : Եւ ա-
 նոր տուած մեծութիւնն՝ բոլոր քու
 ղովորներդ , ազգերդ ու լեզու-
 ները անոր երեսն կը դողային ու
 կը վախնային : անիկայ ուզածը կը
 մտաւորէր և ուզածը որք կը թո-
 20 զուր . անիկայ ուզածը կը բարձ-
 րացնէր և ուզածը կը ցածը-
 նէր : Բայց երրորդ անոր սիրտը
 բարձրացաւ , ու անոր հոգին ամ-
 բարտաւանութեամբ կարճացաւ ,
 իր թագաւորութեանը ամբողջ
 ինկաւ , ու պատիւը մեկն առնուե-
 21 ցաւ : Եւ անիկայ մարդոց որդի-
 ներուն մէջն փութունեցաւ , ու
 անոր սիրտը անանոց պէս եղաւ ,
 և անոր ընակութիւնը վայրենի է-
 չերուն հետ եղաւ : արճառներու
 պէս խոտ կը կեցնէին ճորտ , ու
 անոր մարմինը երկինքին յողովը կը
 թրջուէր , մինչև որ գիտցաւ թէ
 մարդոց թագաւորութեանը վրայ
 Վարդապետ Մատուածը կը տիրէ ,
 ու իր ուզած բոլոր անոր վրայ կը
 դնէ : Աւ դուն՝ ո՞վ Վաղդաստար
 22 անոր որդին՝ քու սիրտդ չխոնար-
 հեցուցիր , թէև ուս ամենը դիտ-
 23 ցար : Հապա երկնից Տէրոջը դէմ
 քեզ բարձրացուցիր , ու անոր տա-
 լը անօրէն երբ քու առջիւ բերին .
 և դուն եւ քու մեծամեծներդ ,
 քու կնիկներդ ու հարձերդ անոնց-
 մով զինի խնցիք . և դուն ար-
 24 ծաթէ , ոսկիէ , պղնձէ , երկաթէ ,
 փայտէ ու քարէ անոնց աստուած-
 ները դովեցիր , որոնք ո՞չ կը տես-
 նին , ո՞չ կը լսին , ո՞չ ալ բռն
 զիտեն . և ան Մատուածը որուն
 25 ձեռքն է քու շունչ , և որուն են
 քու ամեն ճամբաներդ , չփառաւո-
 րեցիր : Եւոր համար ան ձեռքի
 26 թագաւորութիւնդ համբից ու զա-
 նիկայ վերջացուց : Թեկեղ , կը
 27 շիրտով կշռուեցար ու պակաս
 28 գտնուեցար : Փարէս , քու թա-
 ցաւորութիւնդ բաժնուեցաւ .
 29 Վարդայ ու Վարսից տրուեցաւ :
 Եւ ատենը Վաղդաստար հրաժե-
 30 ցաւ : Եւ անոր անունը Վաղդաստար

- յեղ , ու Վանիկին ծիրանի հագ-
ցուցին ու պարանոցը ոսկի մանեակ
դրին , և անոր համար մանեակի
կանել տուին՝ որ թագաւորու-
թեանը մէջ երրորդ իշխան ըլլայ :
- 30 Նոյն գիշերը Վաղղեայոց Վաղ-
տաւար թագաւորը սպանուեցաւ :
- 31 Ու թագաւորութիւնը Մարայ Վա-
րեհ Քաւառը առաւ , երբոր վաթ-
սունուերկու տարեկանի չափ էր :

ԳԼՈՒԽ Զ

- 1 Վարեհին առջեւ հաճոյ երեցաւ
որ թագաւորութեանը վրայ
հարիւր քսան կուսակալներ դնէ ,
որոնք բոլոր թագաւորութեանը
- 2 մէջ ըլլան . Եւ անոնց վրայ իրեք
հրամանատար՝ որոնց մէկը Վանիկէ
էր . որպէս զի ան կուսակալները
ասոնց հաշիւ տան որ թագաւորին
- 3 ֆառ ջըլլայ : Ու աս Վանիկէ
ֆառ հրամանատարներէն և կուսա-
կալներէն նախապատիւ էր , վասն
զի անոր վրայ զերազանց հողի կար ,
ու թագաւորը միտք ունէր որ զա-
նիկայ բոլոր թագաւորութեանը
վրայ դնէ :
- 4 Եւ հրամանատարները ու կու-
սակալները թագաւորութեանը
գործիքուն կողմէ Վանիկին դէմ
պատճառ մը գտնելու կը ջանային :
Բայց անոնք բնաւ մէկ պատճառ մը
կամ չարութիւն մը գտնելու կարող
չեղան . վասն զի անիկայ հաւատա-
րիւմ էր , ու անոր վրայ բնաւ մէկ
յանցանք մը կամ չարութիւն մը
- 5 չգտնուեցաւ : Ուստի աս մարդիկը
ըսին , Մենք աս Վանիկին դէմ
ամենեւին մէկ պատճառ մը պիտի
չգտնենք , բայց եթէ անոր դէմ
անոր Մատուոյն օրէնքին կողմանէ
գտնենք :
- 6 Եւ ատենը հրամանատարները ու
կուսակալները թագաւորին քովը
ժողովուեցան , ու անոր այսպէս ըսին .
Ո՛վ Վարեհ թագաւոր՝ յաւիտեան
- 7 հղջ կեցիր : Թագաւորութեանը
բոլոր հրամանատարները , նախա-
բարները , կուսակալները , խորհր-
դակալները ու կառավարիչները
խորհուրդ ըրին , որ թագաւորա-

կան հրաման մը որոշուի , և արդե-
ւի օրէնք մը հաստատուի , թէ ո՛վ
որ մինչև երեսուն օր խնդրուած մը
խնդրէ մէկ աստուծմէ մը կամ
մարդէ մը , բաց ի թիւղմէ՝ ո՛վ
թագաւոր , առիւմներուն դուրը
նետուի : Հիմա ո՛վ թագաւոր 8
աս արդեւիչ օրէնքը հաստատէ , ու
հրովարտակը ստորագրէ , որ Մա-
րայ ու Պարսից անխափանելի օրէն-
քին համեմատ չփոխուի : Եւսոր 9
համար Վարեհ թագաւորը հրովար-
տակը ու արդեւիչ օրէնքը ստորագ-
րեց :

Ու երբոր Վանիկէ իմացաւ թէ 10
հրովարտակը ստորագրուեցաւ , իր
տունը դնաց , ու իր սննեակին մէ-
ջը պատուհանները դէպ ի յորտաւա-
ղէմ բաց էին , և օրը իրեք անգամ
ծունկի վրայ դալով աղօթք կ'ընէր ,
ու իր Մատուոյն դռնութիւն կը
մատուցանէր իր առջի սովորութեա-
նը պէս : Ուստի աս մարդիկները 11
ժողովուեցան , ու Վանիկէը գտան՝
որ իր Մատուոյն առջեւ աղօթք ու
աղաչանք կ'ընէր : Եւ ատենը մօ- 12
տեցան , ու թագաւորին առջեւ
թագաւորին արդեւիչ օրէնքին վրա-
յով ըսին , Վանի մէկ արդեւիչ
օրէնք մը չստորագրեցիր , թէ ո՛վ
որ մինչև երեսուն օր բնաւ ինչորե
մէկ աստուծմէ մը կամ մարդէ
մը բաց ի թիւղմէ՝ ո՛վ թագաւոր ,
առիւմներուն դուրը նետուի . թա-
գաւորը պատասխան տուաւ ու
ըսաւ . Ես խօսքը ճշմարիտ եմ Մա-
րայ ու Պարսից անխափանելի օրէն-
քին համեմատ : Եւ ատենը անոնք 13
պատասխան տուին ու թագաւո-
րին առջեւ ըսին , Հրեաստանի
գերութեանը որդիներէն եղող Վա-
նիկը՝ թեղ և բու ստորագրած ար-
գելիչ օրէնքդ բանի տեղ չսեպել
ո՛վ թագաւոր , հապա օրը իրեք
անգամ իր խնդրուածքը կը մատու-
ցանէ : Եւ ատենը թագաւորը աս 14
խօսքերը լսածին պէս , ինքնիրեն
չատ տրտմեցաւ , ու իր սիրտը Վա-
նիկին վրայ դրաւ որ զանիկայ ա
զատէ , ու մինչև արեւուն մոտեն
կը ջանար որ զանիկայ ապրեցընէ :

- 15 Բայց ան մարդիկները թաղաւորին քով ժողովուեցան, ու թաղաւորին ըսին ՝ Ո՛վ թաղաւոր՝ զիտցիր որ Սարայ ու Պարսիք օրէնքը աս է, որ թաղաւորին ամէն հաստատած արգելիչ օրէնքը ու հրամանը չիո-
- 16 խուիր : Են ատենը թաղաւորը հրամայեց, ու Վանիէլը բերին, և զանիկայ առիւծներուն զուրը նետեցին : Թաղաւորը Վանիէլին խոսեցաւ. ու ըսաւ ՝ Վա Մտուածդ՝ որ զուէն անդադար կը պաշտես, ա-
- 17 նիկայ ընդ պիտի ազատես : Ու մէկ քար մը բերին, ու զուրին բերանը դրին և թաղաւորը զանիկայ իր կնիքով, ու իր մեծամեծներուն կնիքով կնքեց, որ Վանիէլին վրա-
- 18 յով բան մը չիօխուի : Ետքը թաղաւորը իր տունը գնաց, ու զիւրը անօթի անցուց, և իր առջեւ նուազարաններ բերել չտուաւ. ու քուր իրմէ փախաւ :
- 19 Եւ թաղաւորը արշալուսին կանուխ ելաւ, ու արտործոր առիւծ-
- 20 ներուն զուրը գնաց : Ու երբոր զուրին մտնեցաւ, արտու՛մ ձայնով մը Վանիէլին պոռաց, և թաղաւորը խօսեցաւ, ու Վանիէլին ըսաւ. Ո՛վ Վանիէլ՝ կենդանի Մտուածդ ծառան, բու Մտուածքդ՝ որն որ զուէն անդադար կը պաշտես, կարող եղա՛ւ ընդ ա-
- 21 ուիւծներէն ազատելու : Են ատենը Վանիէլ թաղաւորին ըսաւ ՝ Ո՛վ թաղաւոր՝ յախտեան հոգ կեցիր :
- 22 Իմ Մտուածս իր հրեշտակը խըրկեց, ու առիւծներուն բերանը դոցեց, ու ինծի վնաս չտուին. վասն զի անոր առջեւ իմ վրաս անմեղութիւն դատուեցաւ, և քու առջեւ ալ՝ հով թաղաւոր, մէկ յանցանք
- 23 մը ըրած չեմ : Են ատենը թաղաւորը շատ ուրախացաւ, ու հրամայեց որ Վանիէլը զուրէն հանեն. և Վանիէլը զուրէն հանցին, ու անոր վրան ամենեւին մէկ վնաս մը չցտնուեցաւ, վասն զի իր Մտուածոյն հատուաց : Եւ թաղաւորը հրամայեց, ու Վանիէլին վըրայով չարախօսութիւն ընող մարդիկները բերին, և զանոնք ու
- անոնց տղայները ու կնիկները առիւծներուն զուրը նետեցին. ու անոնք զեռ զուրին յատակը չհասած՝ առիւծները անոնց վրայ տիրեցին, ու անոնց բոլոր ոսկորները փշրեցին :
- Են ատենը Վարհէ թաղաւորը՝ բոլոր երկրի վրայ բնակող ժողովուրդներուն, ազգերուն ու լեզուներուն յայտեց զրեց. Զեր խաղաղութիւնը շատնայ. Եւ մէկ հրաման ելաւ. որ իմ թաղաւորութեան բոլոր իշխանութիւններ մէջ՝ Վանիէլին Մտուածոյն երեսէն դուրս ու վախճան, վասն զի անիկայ կենդանի Մտուած է ու յախտեան կը կենայ, և անոր թաղաւորութիւնը չաւրուի, ու անոր իշխանութիւնը մինչև վերջը է :
- Ենիկայ կ'ազատես ու կը փրկէ, և երկիրդ մէջ ու երկրի վըրայ նշաններ ու հրաշքներ կ'ընես, որ Վանիէլը առիւծներուն բերնէն ազատեց :
- Եւ աս Վանիէլը Վարհէին թաղաւորութեանը, ու Պարսիկ Սիւրոսին թաղաւորութեանը ատենը յաջողութիւն գտաւ :

ԳԼ . Լ :

- Վարիլընի Վաղտասար թաղաւորին առջի տարին Վանիէլ երազ տեսաւ, ու իր անկողնին մէջ իր գլխուն տեսիլքները. և անիկայ երազը զրեց ու բաներուն համառօտութիւնը ըսաւ. Վանիէլ խօսեցաւ ու ըսաւ, Վիւրը տեսիլքիս մէջ տեսայ որ ահա երկիրդ չորս հովիւրը մեծ ծովուն վրայ կը յարձակին : Ու ծովէն չորս մեծ զապաններ ելան, որոնք իրարմէ տարերէր էին :
- Եւ առջինը առիւծի պէս էր, ու արծիւի թեւեր ունէր. ու կը տեսնէի մինչև որ անոր թեւերը փրցուեցան, ու երկրէն վերացաւ և մարդու պէս ոտքերուն վրայ կայնեցաւ. ու անոր մարդու սիրտ տըրուեցաւ :
- Եւ ահա մէկ ուրիշ երկրորդ զապան մը արեւ նման որ մէկ քո-

վին վրայ կայնեցաւ, ու բերանը՝
ակռաներուն մէջը իրեք կողի ոսկոր
կար. և անոր այսպէս ըսին: Լշեր,
չստ միս կեր:

6 Եսկէ ետքը կը տեսնէի. և ահա
ընձու նման մէկ ուրիշ մը՝ որուն
կունակին վրայ չորս թռչունի թևեր
կային. և աս գազանը չորս գլուխ
ունէր, ու անոր իշխանութիւն
տրուեցաւ:

7 Եսկէ ետքը զիւրուան տեսիլը
ներու մէջ կը տեսնէի, և ահա
մէկ չորրորդ գազան մը. անիկայ
ահեղ՝ ստիկալի ու խիստ զօրա-
ւոր էր, և անիկայ մեծ երկաթե
ակռաներ ունէր, անիկայ կ'ուտէր
ու կը փշեր, ու մնացածը ոտքերովը
կը կոխէր, ու իրմէ առաջ եղող
ամէն գազաններէն տարրեր էր, և

8 տասը եղջիւր ունէր. Լշրոր ևս
ան եղջիւրները կը դիտէի, ահա
անոնց մէջ մէկ ուրիշ պզտիկ եղ-
ջիւր մը ելաւ, որ անոր առջևէն
առջի եղջիւրներուն իրեքը խլուե-
ցաւ. և ահա աս եղջիւրին վրայ
մարդու աչիւրու պէս աչքեր, ու
մեծ բաներ խօսող բերան կար:

9 Եւ կը տեսնէի մինչև որ աթոռ-
ներ գրուեցան, ու ինաւուրցը
նստաւ. անոր գգեստը ձիւնի պէս
ճերմակ՝ ու զիսուն մազը մարտը
բուրդի պէս էր. անոր աթոռը
կրակի բոցի պէս էր, և անիւնները

10 փառած կրակի պէս էր. Ետոր առ-
ջևէն կրակի գետ կ'ելլէր ու կը վա-
ղէր. հազարք հազարաց ծառայու-
թիւն կ'ընէին անոր, և բիւրք
բիւրուց անոր առջևը կը կայնէին.
առնանք բազմեցաւ, ու զիրքերը

11 բազուեցան: Եւ ատենը կը նա-
յէի ան եղջիւրին խօսած մեծ խօս-
քիւրուն ձայնին համար, ու ձայնեցայ
մինչև որ ան գազանը սպաննուեցաւ,
և անոր ամբոխը կորուսեցաւ ու

12 կրակի բոցերու տրուեցաւ: Եւ
միւս գազաններուն իշխանութիւնը
վերցուեցաւ, բայց մինչև ժամա-
նակ մը ու ատեն մը կենաց երկա-

13 թութիւն տրուեցաւ անոնց: Վի-
շերուան տեսիլներուն մէջ կը տես-
նէի, և ահա երկինքի ամպերով

մարդոց Որդւոյն նման Թիւ կու գար,
ու մինչև ինաւուրցը եկաւ. և
զանիկայ անոր առջևը մտնողոցին:
Ու անոր իշխանութիւն՝ պատիւ ու
14 իշխանութիւն տրուեցաւ, որ
ամէն ժողովուրդները, ազգերը ու
լեզուները անոր ծառայութիւնը ը-
նեն. անոր իշխանութիւնը յաւի-
տենական իշխանութիւն է որ չանց-
նիր, ու իշխաւորութիւնը չաւ-
րուիր:

Եւ Վանիկը հողով վառացայ իմ
ներսի դիւ, և իմ գլխուս տեսիլը-
ները զիս խոռվեցուցին:

16 Եւ անոր իշխանութիւնը մէկուն մտնեցայ, ու
աս ամէն բաներու ճշմարտութիւնը
անոր հարցուցի. և անիկայ ինծի
խօսեցաւ, ու աս բաներուն մեկնու-
թիւնը ինծի գիտցուց: Եւ չորս
17 մեծ գազանները չորս թագաւոր-
ներ են, որոնք երկրէն պիտի կլեն:
Եւ թագաւորութիւնը Վարձրելոյն
18 սուրբերը պիտի առնեն, ու անոնք
պիտի ժառանգեն թագաւորութիւ-
նը յաւիտեան, և յաւիտեանս յա-
ւիտենից:

Ետքը չորրորդ գազանին վրայով
ճշմարտորդ գիտնալ ուզեցի, որ ա-
նիկայ բոցը միւսներէն տարրեր
էր, ու խիստ ահեղ էր. անոր
ակռաները երկաթե, և ըզուեղնե-
րը պղնձէ էին, և անիկայ կ'ուտէր,
կը փշեր, ու մնացածը ոտքերովը
կը կոխէր. Եւ անոր գլուխը եղող

20 տասը եղջիւրներուն վրայով, ու
միւս ելածին վրայով՝ որ անոր
առջևէն իրեքը ինկան, այսինքն ան
եղջիւրին վրայով՝ որ աչքեր ու մեծ
բաներ խօսող բերան ունէր, և
անոր դէմքը միւսներէն մեծ էր:

Եւ կը տեսնէի որ ան եղջիւրը
21 սուրբերուն հետ պատերազմ կ'ը-
նէր, ու անոնց յաղթեց, Մինչև
22 որ ինաւուրցը եկաւ, և Վարձրե-
լոյն սուրբերուն իրաւունք տրուե-
ցաւ, ու ժամանակը հասաւ որ
սուրբերը թագաւորութիւնը առնէ:

Եւ անիկայ այսպէս ըսաւ. Ետորդ
23 գազանը երկրի վրայ չորրորդ թա-
գաւորութիւն պիտի ըլլայ, որ ա-
մէն թագաւորութիւններէն տար-

բեր պիտի ըլլայ, ու բոլոր երկիրը պիտի ուտէ, ու զանկայ պիտի
24 կոխէ ու փշլէ: Եւ ան տասը եղ-
ջիւնները ան թագաւորութենէն
ելլելու տասը թագաւորներ են,
ու անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշ պիտի
ելլէ, ու անկիւայ առջիններէն տար-
բեր պիտի ըլլայ, և անկիւայ իրեր
25 թագաւոր պիտի կործանէ: Ու
Բարձրելոյն զէմ խոսքեր պիտի ը-
սէ, ու Բարձրելոյն սուրբներ պիտի
մայէ, և պիտի մտածէ ժամանակ-
ներ ու օրէնքներ փոխելու: ու ա-
նոք մինչև ժամանակ մը, ժամա-
նակներ ու կէս ժամանակ անոր
26 ձեռքը պիտի տրուին: Իսկ ա-
տենաւ պիտի բազմի, ու անոր իշ-
խանութիւնը պիտի վերցընեն,
իսկ մինչև վերջը բնաջինջ պիտի
27 ընեն ու կորսնցընեն: Եւ թա-
գաւորութիւնը ու իշխանութիւ-
նը, ու բոլոր երկիրներ տակը եզոզ
թագաւորութեանց մեծութիւնը
Բարձրելոյն սուրբերուն ժողովուր-
դին պիտի տրուի: անոր թագա-
ւորութիւնը յաւիտեական թա-
գաւորութիւն է, ու բոլոր իշխան-
ները անոր պիտի ծառայեն ու պի-
տի ֆազանդին:

28 Խօսքին վերջը մինչև հոս է:
Օվիս Վանիկէս իմ խորհուրդներս
խիստ խաղիկեցուցին, ու երեսիս
զոյնը փոխուեցաւ: և աս խօսքը
սրտիս մէջը պահեցի:

ԳԼ . Բ

1 Թագաւորացի թագաւորին թագա-
ւորութեանը երրորդ տարին
ինծի Վանիկէս տեսիլք երեցաւ,
2 ան առջի տեսածէս ետքը: Եւ
տեսիլքի մէջ տեսայ, ու եղաւ որ
տեսած առնեն, եւ Եղամօ գաւա-
ռին մէջը եղով Շուշան մայրաքա-
ղաքն էի, ու տեսիլքի մէջ տեսայ
որ Ուլայ գետին քովն էի:
3 Եւ իմ աչքերս վերցուցի ու տե-
սայ, և ահա գետին քովը խոյ մը
կայնած էր, ու անկիւայ երկուս եղ-
ջիւր ունէր, և ան եղջիւրները
բարձր էին, ու մէկը միւսէն
բարձր էր, ու ան բարձրը ետ-

քին ելաւ: Եւ տեսայ ան խոյն՝
որ իր իջիւններէն զէպ 'ի արեւ-
մուտք, զէպ 'ի հիւսիս ու զէպ 'ի
հարաւ կը զարնէր, ու բնաւ մէկ
զազան մը անոր առջևը չէր կրնար
կայնիլ, և անոր ձեռքին ազատող
չկար: Հապա անկիւայ իր ուղածին
պէս բնաւ ու մեծցաւ:
4 Ու երրորդ եւ կը մտածէի, ահա
արեւմուտքէն բոլոր երկրի երեսին
վրայ այծներու քոչ մը եկաւ, ու
զեռնին չէր զպնէր: ու քոչը իր
աչքերուն մէջունը մէկ նշանաւոր
եղջիւր մը ունէր: Եւ անկիւայ հա-
սաւ մինչև երկու եղջիւր ունեցող
խոյը, որն որ տեսայ որ գետին քո-
վը կայնած էր, ու իր կատարի զո-
րութեամբը անոր վրայ յարձակե-
ցաւ: Եւ տեսայ որ խոյին մտու-
ցաւ, ու անոր վրայ կատարելով
խոյը զարկաւ, և անոր երկու եղ-
ջիւրը կտորեց: ու խոյը ոյժ չունէր
որ անոր առջևը կայնի, ու զանի-
կայ զետիւնը զարկաւ ու զանկիւայ
կոխկուտեց: և մէկը չկար որ խոյը
անոր ձեռքէն ազատէ: Ու այժերու
8 քոչը խիստ մեծցաւ: ու անկիւայ
ու ժողովածին պէս՝ ան մեծ եղջիւրը
կտորեցաւ, և անոր տեղը զէպ 'ի
երկինքին չորս հովերը չորս նշանա-
ւոր իջիւններէն ելան: Ու անոնց
9 մէկն պոյտիկ եղջիւր մը ելաւ, և
անկիւայ զէպ 'ի հարաւ, զէպ 'ի
արեւելք ու զէպ 'ի փառաւոր երկր
խիստ մեծցաւ: Ու մինչև երկինք
10 զօրքը մեծցաւ, և զօրքէն ու
աստղերէն գետինը ձգեց ու զա-
նոք կոխկուտեց: Ու մինչև զօրայ
11 Իշխանը գինը բարձրացուց: ու
անկէ մշտնջենաւոր զհը վերցուե-
ցաւ, և անոր սրբաբանին բնակա-
րանը կործանեցաւ: Ու զօրք մը
12 ամբարշտութեամբ մշտնջենաւոր զ-
հը գէտ գրաւ, ու ճշմարտութիւնը
զետիւնը զարկաւ, ու բնաւ տեսաւ
և յաջողեցաւ: Ու լսեցի որ մէկ
13 ամբար մը կը խօսէր, և ան խօսողին
մէկ ուրիշ սուրբ մը բնաւ: Սը-
տնջենաւոր զհը, ու աւրող ամ-
բարշտութեամբ, ու սրբաբանին
և զօրքին կոխկուտեց տրուելուն տե-

14 քիւրը մինչև երբ պէտէ՛ Եւ Ու
անկիւայ ինծի բնաւ: Մինչև երկու
հազար իրեր հարիւր օր: ետքը
սրբաբանը պիտի մարդուի:
15 Ու երրորդ եւ Վանիկէս տեսիլքը
տեսայ, ու Դեմո-ճիւն կը փնտռէ
որ հասկընամ, ահա իմ դիմացս
մարդու կերպարանով Դեմ կը կայ-
16 նէր: Եւ Ուլայ հէպն մէջն մար-
դու ձայն լսեցի, որ կը կանչէր ու
կ'ըսէր: Ու Վարդիկէս տեսիլքը
17 ատոր հասկըցուր: Ու անկիւայ իմ
կեցած տեղիս մօտ եկաւ: ու երրորդ
եկաւ, փախցայ ու երեսիս վրայ
ինկայ: և անկիւայ ինծի բնաւ,
Հասկըցի՛ որդի մարդոյ, որ աս
տեսիլքը վերջէն ժամանակին համար
18 է: Ու երրորդ անկիւայ ինծի հետ
կը խօսէր, եւ թմբած երեսիս վրայ
բուստներ ինկած էի: և անկիւայ ին-
ծի զպաւ, ու զիս իմ կեցած տեղս
19 կայնեցուց: Ու բնաւ, Եհն քիւր
կ'իմացընեմ բարկութեան վերջը
ինչ ըլլալէք: փասն քիւր Եհն
20 Եւ քիւր տեսած խոյը՝ որ երկու եղ-
ջիւր ունէր, Սարաց ու Վարսից
21 թագաւորներն է: Եւ այժերու
քոչը Հուշայ թագաւորն է: ու
անոր աչքերուն մէջունը մեծ եղ-
22 ջիւրը՝ առաջին թագաւորն է: Եւ
ան որ կտորեցաւ, ու անոր տեղը
չորսր եկաւ, աս է որ ան ազգէն
չորս թագաւորութիւն պիտի ելլէ,
չորս լայն թէ անոր զօրութեամբը:
23 Ու անոնց թագաւորութեանը վեր-
ջը երրորդ ամբարշտները իրենց ամ-
բարշտութեան լայն լեցընեն, մէկ
պիտիտիւն ու խորաբեր թագաւոր
24 մը պիտի ելլէ: Եւ անոր իշխա-
նութիւնը պիտի զօրանայ, բայց
չէ թէ իր զօրութեամբը: ու ա-
նկիւայ սրանէն կերպով պիտի աւ-
պիտի տեսնէ, ու զօրաւորները և
սրբոյ ժողովուրդը պիտի աւրէ:
25 Ու իր խելքին մեծոյցը իր ձեռքին
մէջ նետնութիւնը պիտի յաջողէ,
և իր սրտին մէջ պիտի հպարտա-
նայ, ու խաղաղութեան մէջ շա-
տերը պիտի կորսնցընէ, և իշխա-

նայ Իշխանին զէմ՝ պիտի զնէ:
բազ առանց ձեռքի պիտի կտորի:
26 Եւ իրկիւան ու առտուան տեսիլ-
քը որ բնակցաւ, ճշմարիտ է: ու
զուն տեսիլքը զոյցէ՛, քանզի շատ
օրերու համար է:
Ու եւ Վանիկէս մարեցայ և
27 քանի մը օր հիւանդացայ: ետքը
կայ թագաւորին զօրքը տեսայ:
ու տեսիլքին համար զարմացման
մէջ էի: ու մէկը չկար որ Դեմ
հասկընէր:

ԳԼ . Գ

1 Եւ երրորդ օրը Վարձէն առ-
ջի տարին որ անկիւայ Սարաց
սեռունդէն էր, ու Վաղղէայուց
թագաւորութեանը վրայ թագա-
ւոր դրուեցաւ, Ենոր թագաւո-
2 րութեանը առջի տարին եւ Վա-
նիկէս զիրքերէն խնայայ ան տա-
րիներուն թիւը՝ որոնց համար Տե-
րոջ խօսքը եղեր էր Երեմիա մար-
գարէին, թէ եթանասուն տարիով
պիտի վերացընէր Երուսաղէմի ա-
ւերումները:
3 Ու եւ իմ երես Տէր Մատեոյ
զարձուցի, որ ծոմապահութեամբ
քուրձով ու մոխիրով աղօթէր ու
աղաւանդ մտաւայնեմ: Եւ իմ
4 Տէր Մատեոյս աղօթք ըրի, խոս-
տովանեցայ ու ըսի: Ո՛հ Տէր՝
մեծ և ահաւոր Մատեոս, որ քեզ
սիրողներուն և քու պատուիրանը
ներգ պահողներուն ուխտ ու ողոր-
մութիւն կը պահէս: Մեր մեղք
5 զորեցինք, անօրէնութիւն ը-
րինք, և ապաւորեալ եղանք, ու
քու պատուիրաններէդ ու իրա-
ւունքներդ խոտորեցանք: Եւ քու
ծառանկուդ՝ մարգարէներուն մը-
տիկ չըրինք, որով մեր թագա-
ւորներուն, մեր իշխաններուն ու
մեր հայրերուն ու երկրին բոլոր
ժողովուրդեանը քու անունով խոսե-
ցան: Ո՛վ Տէր՝ քիւր Եւ Ենի
7 ամբարշտութիւն, ու մեզի՛ երեսի
արդարութիւն, (ինչպէս որ այսօր է-
ղաւ,) Հուրայի մարդիկներուն,
Երուսաղէմ բնակիչներուն, ու

ամեն մերձաւոր ու հեռաւոր Խաչակրացիներուն՝ ան բոլոր երկիրներուն մէջ ուր որ զուն զանոնք քննէր՝ անոնց քննիչ զէմ՝ բրած յանցանքին համար : Ո՛վ Տէր՝ երեսի ամսի՜ իւր մեզի, մեր թագաւորներուն, մեր իշխաններուն ու մեր հայրերուն, ինչու որ քեզի զէմ մեզք զործեցինք : Ինչ որ որդրմութիւն ու ներորդութիւն մեր Տէր Վատուծոյն կը վայել, վասն զի մենք անկէ ապստամբուցանք, Իւ մեր Տէր Վատուծոյն ձայնին մոխի չորկիւր որ անոր օրէնքներովք բաւեն, որոնք իր ծառաներուն՝ մարդարէներուն ձեռքովք մեր ատենը գրաւ : Ու բոլոր Խաչակրէ քու օրէնքդ զանց բրին, և քու ձայնիդ մոխի չենելով խոտոքայան . ուստի Վատուծոյ ծառային Սոփիական օրինացը մէջ գրուած անեծքը ու երգումը մեր վրայ թափեցաւ : քանզի Ընոր զէմ՝ մեզք 12 զործեցինք : Ու մեր վրայ մեծ չարքի բերելով՝ հաստատեց իր խօսքերը՝ որ մեր վրայով, ու մեզ գատող մեր պատաւորներուն վրայով խօսեր էր . անանկ որ Երուսաղէմի մէջ կըսէին պէս բոլոր 13 երկիրքին տակը չկրաւ : Սոփիական օրինացը մէջ գրուածին պէս աս բոլոր չարքիք մեր վրայ կկաւ . սակայն մենք մեր անօրէնութիւններէն դառնալու և քու ճշմարտութենեդ խելամուռ ըլլալու համար՝ մեր Տէր Վատուծոյն երեսը չաղաւ 14 չեցինք : Իւ Տէրը աս չարքիքիս համար հսկելով՝ զանիկայ մեր վրայ բերաւ : քանզի մեր Տէր Վատուծոյն իր բրած բոլոր զործերուն մէջ արդար է . բայց մենք անոր ձայնին մոխի չըրինք : Իւ արդ՝ ո՛վ Տէր Վատուած մեր՝ որ քու ժողովուրդդ զորաւոր ձեռքով Եզրպատոսի երկրէն հանեցիր, ու քեզի անուն վաստուրկեցար՝ ինչպէս որ պարտ էր ինչպէս, մենք մեզք զործեցինք, ամբարշտուածութիւն ըրինք : Ո՛վ Տէր՝ քու բոլոր բարութեանդ համեմատ չը նորհե՛ք ընէ, քու սուրբ լեռնեդ՝ Երուսաղէմ քաղաքէն քու սրբո-

ւորութիւնդ ու բարկութիւնդ դառնայ : վասն զի մեր մեղքերուն համար, ու մեր հալոցք անօրէնութիւններուն համար Երուսաղէմ ու քու ժողովուրդդ ամեն մեր բուրբախքը կողոնկերուն նախատինք եղան : Իւ հիմա ո՛վ Վատուած մեր՝ քու ծառայիդ աղօթքը ու աղաչանքը լսէ, ու Տէրոջ համար՝ քու ամայացած սրբարանիդ վրայ երեսդ վայելցուր : Եկանջ խոնարհեցուր, ո՛վ Վատուած իմ, ու լսէ, աչքիդ բաց ու տես մեր աւերումները և ան քաղաքը՝ որուն վրայ քու անունդ կուռած է : վասն զի մեր աղաչանքը չէ ինչ մեր արդարութիւններուն համար քու առջեդ կը մատուցանենք, հասարքու մեծ որդրմութեանդ համար : Ո՛վ Տէր՝ լսէ, ո՛վ Տէր՝ ներէ, ո՛վ Տէր՝ մոխի բրէ, ու կատարէ . մի ուշանար քեզի համար՝ ո՛վ Վատուած իմ, քանզի քու քաղաքիդ վրայ ու քու ժողովուրդեանդ վրայ քու անունդ կուռած է : Ու երբոր ես տակաւին կը խօսէի, կ'աղօթէի, և իմ մեղքս ու իմ ժողովուրդիս Խաչակրէ մեղքը կը խոտոտվենք, և իմ Վատուծոյս սուրբ լեռանը համար իմ աղաչանքս իմ Տէր Վատուծոյն առջիկ կը մատուցանէի : Երբոր ես տակաւին աղօթքի մէջ կը խօսէի, ահա ան առջի տեսիլքին մէջ տեսած մարդ Գարբիէլ շուտ մը թռչելով՝ ինձի հետ զգաւ իրիկուան զոհին ատենը, Ու ԲՅՅ հասկըցնելով՝ ինձի հետ խօսեցաւ ու ըստ : Ո՛վ Դաւնիէլ՝ հիմա եկայ, որ քեզի իմաստութիւն սորվեցնեմ : Վրո աղաչանքիդ սիկզը պատգամ եկաւ, ու ես կեպ որ պատմեմ, վասն զի դուն Երուսաղէմ սիրելի ես . ուրեմն պատգամը միտք առ, ու տեսիլքը հասկըցի՛ր : Հանդանքը վերջացը՝ նեղու, ու մեղքը հասցընելու, և անօրէնութիւնը քաշելու, ու յաւիտենական արդարութիւնը բերելու, և տեսիլքը ու մարդարէնութիւնը կրեցի, ու սրբոյ Սուրբ օծելու համար՝ քու ժողովուրդիդ

վրայ ու սուրբ քաղաքիդ վրայ՝
 եօթնասուուն եօթնեակ որդուած
 25 է : Եւ գիտցիր ու հասկցիր , որ
 լքրտապղծմը նորէն շինելու հրամա-
 նը ելլելն մինչեւ ()ծեալ իշխանը
 եօթը եօթնեակ ու վաթսուներեւ-
 կու եօթեակ կայ : Է նորէն հրա-
 պարսիք ու պարսպը պիտի շինուի
 նեղութեան ժամանակներու մէջ :
 26 Եւ վաթսուներկու եօթնեակէն
 ետքը ()ծեալը պիտի կարուի ,
 բայց չի թէ իրեն համար . ու գա-
 լու իշխանին ժողովուրդը՝ քաղաքը
 ու սրբարանը պիտի աւրէ , և վեր-
 ցը հեղեղով պիտի ըլլայ : ու մինչև
 պատերազմին վերջը աւերումներ
 սահմանուած են : Ու մէկ եօթ-
 27 նեակ մը շատերուն հետ ուխտ պի-
 տի հաստատել , և եօթնեակն մէջ-
 տեղը զօհը ու պատարաղը պիտի
 դապրեցնեն : ու աւորող՝ պղծու-
 թեանց տառարակին վրայ պիտի բւ-
 ւալ , մինչև որ աւրուածին վրայ
 նախասահմանեալ կորուստը թա-
 փուի :

ԳԼՈՒԽ Ժ

- 1 Պարսից Աիւրու թագաւորին եւ-
 րորդ տարին խօսք մը յայտ-
 նուեցաւ Վանիէլէն , որուն անու-
 նը Խաղտաստար կոչուած էր . ու
 ան խօսքը ճշմարտ էր , ու մեծ
 տառապանաց ժպտու էր . ու անի-
 կայ խօսքը հասկըրաւ ու տեսիլքին
 2 տեղեակ եղաւ : Եւ օրերը եւ Վա-
 նիէլ ըման իրեք շաբաթ սուդի մէջ
 3 էի . Ախորժիկի կերակուր չկրայ
 ու բերանս միս կամ գինի չմտաւ ,
 ու ամենեւին իդլ՝ չծոռեցայ , մինչև
 որ իրեք շաբաթը ընցաւ :
 4 Եւ առաջին ամիսն քանուշոր-
 սերորդ օրը եւ Տիգրիս խառնուած
 5 գետին եզերքն էի . Ու աշտերս
 վերցուցի ու նայեցայ , և ահա կտաւ
 հաղած , ու մէջքը Ո՛փաղի ոսկիէ
 6 զօտի կապած մարդ մը կար . Եւ
 անոր մարմինը ոսկեքարի պէս , ու
 երեսը փայլակի երեւոյթի պէս , և
 աշտերը կրակի բոցերու պէս , ու
 թեւերը ու ոտքերը փայլուն պղնձի
 դոյնին պէս , և իր խօսքերուն ձայ-

նը բաղձութեան ձայնն պէս էր :
 Ու աս տեսիլքը մինակ եւ Վանիէլ
 7 տեսայ , ու ինծի հետ եղող մար-
 դիկները տեսիլքը չտեսան , հապա-
 անոնց վրայ մեծ վախ ինկաւ , ու
 փախան որ պահուրտին : Եւ ես
 8 մինակ մնայի , ու աս մեծ տեսիլքը
 տեսայ , ու իմ վրաս ոյժ չմնայ , և
 իմ վայելչութիւնս ապականութեան
 դարձաւ , ու ալ ոյժ չունեցայ :
 Եւ անոր խօսքերուն ձայնը լսեցի ,
 9 ու անոր խօսքերուն ձայնը լսածիս
 պէս՝ թմրած՝ երեսիս վրայ գետնը
 իսկայ :

Եւ ահա ինծի մէկ ձեռք մը դը-
 10 պաւ , ու զիս ծուռկերուս ու ձեռ-
 քերուս թաթերուն վրայ վերցուց .
 Եւ ինծի ըսաւ : Ո՛վ Վանիէլ՝ սի-
 11 ընի մարդ , քեզի ըսելու խօսքերս
 հասկըցիր , ու եղած տեղդ կայնէ՝ ,
 քանզի հիմա քեզի խրկուեցայ . ու
 երբոր անիկայ աս խօսքը ինծի ը-
 սաւ , դողալով կայնեցայ : Եւ
 12 ինծի ըսաւ , Ո՛ր վախմար , ո՛վ
 Վանիէլ , քանզի ան առջի օրէն ի
 վեր որ քու սիրող տուիր հասկը-
 նալու , ու քու Ետուածոյդ առիւ-
 քու անձդ խոնարհեցնելու , քու
 խօսքերդ լուսեցան , ու ես քու
 խօսքերուդ համար եկայ : Եւ այց
 13 Պարսից թագաւորուն թիւանը իւ-
 խանը քսանումէկ օր իմ՝ երեսիս
 դէմ կեցաւ . սակայն ահա Ո՛ր քա-
 յէլ՝ առաջին իշխաններէն մէկը
 ինծի օգնութեան եկաւ , ու ես
 հոն Պարսից թագաւորներուն քովը
 մնայի . Ու հիւս եկայ , որ ետքի
 14 օրերը քու ժողովուրդդ ինչ ըլլա-
 լէքը քեզի հասկըրնեմ՝ , վասն զի
 տեսիլքը դալու օրերուն համար է :
 Եւ անիկայ ինծի ասանկ խօսքեր ը-
 15 սածին պէս , երեսս դէպ ի՞ գետնը
 ծուցի ու համը մնացի :

Եւ ահա մարդու որդեոց կերպս
 16 բանքով մէկը շրթուքներուս դպաւ ,
 ու բերանս բացի ու խօսեցայ . ու
 զիմացս կայնողին ըսի . Ո՛վ տէր
 իմ՝ աս տեսիլքով ցաւերս վրաս
 դարձան , ու ալ ոյժ չունեցայ :
 Ու աս իմ տիրոջ ծառան՝ աս իմ
 17 տիրոջ հետ ի՞նչպէս խօսելու կա-

- որոշ ըլլայ . վասն զի հիմակորնէ վրաս յոժ չլայ , ու վրաս չունէ :
- 18 չնկայ : Եւ ան մարդու կերպարանք ունեցողը նորէն ինծի դպաւ :
- 19 Եւ զիս ուժովցուց . Ու ըսաւ : Ո՛ր վախճար՝ ո՞վ սիրելի մարդ , խաղաղութիւն ըլլայ քեզի , ուժովքի՛ր եւ քաջ եղի՛ր . ու երբոր անիկայ ինծի հետ խօսեցաւ , ուժովցայ ու զիս : (Ո՜տղ խօսի իմ տէրս , վասն զի ուժովցուցիր զիս :
- 20 Եւ անիկայ ըսաւ : Վախճա՛ն ինչ ինչու համար քեզի եկայ . ու հիմա Պարսկայ իշխանին գէժ պատերազմելու պիտի դառնամ , ու ելլելուս պէս , ահա հչունայ իշխանը պիտի գայ : Բայց ես ճամարտութեան զիրքին մէջ զրուածը քեզի պիտի պատմեմ . ու ասոնց մէջ մէկը չկայ որ ինծի օգնէ , բայց միայն ձեր իշխանը Միքայէլ :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Ու Սարայ Ղարեհ Խափառքին ստիճ տարին ես կայնեցայ որ զանիկայ ուժովքնեմ ու զորայքն :
- 2 Նեմ : Եւ հիմա քեզի ճամարտութիւն պիտի պատմեմ . Եհնա Պարսկայ երէցին մէջ իրեք թագաւոր ալ պիտի ելլէ . ու չորրորդը մեծ հարստութեանով՝ ամենէն հարուստ պիտի ըլլայ , ու երբոր իր հարստութեանովը ուժովցայ , ամենը ոտք պիտի հանէ Հոնայ թագաւորութեանը գէժ :
- 3 Եսպէր մէկ զօրաւոր թագաւոր մը պիտի ելլէ , ու մեծ իշխանութիւն՝ նսով պիտի տիրէ , եւ իր կամայքը :
- 4 պէս պիտի ընէ . Ու ելլելուն պէս անոր թագաւորութիւնը պիտի կոտորի , ու երկիրքին չորս հովերուն պիտի բաժնուի . բայց իր յաջորդներուն չի , ո՛չ ալ իր վարած իշխանութեանը պէս : Վասն զի անոր թագաւորութիւնը պիտի քակուի , ու անոնցմէ ուրիշներուն պիտի ըլլայ :
- 5 Եւ հարաւի թագաւորը պիտի ուժովցայ , ու անոր իշխաններէն մէկը անոր վրայ պիտի ուժովցայ , ու պիտի տիրէ . անոր իշխանու-

թիւնը մեծ իշխանութիւն պիտի ըլլայ : Եւ մէկ քանի տարիէն ետքը իրարու հետ զանապետութիւն պիտի ընեն , վասն զի հարաւի թագաւորին աղջիկը հիւսիսի թագաւորին պիտի երթայ հաշտութիւն ընելու համար , բայց բազուկի յոժ պիտի չունենայ . եւ ան Խափառք ու անոր բազուկը պիտի չկարենայ դիմանալ , հապա ան աղջիկը ու զանիկայ բերողները ու զանիկայ ծնանողը եւ զանիկայ ժամանակներուն համեմատ ուժովքնողը ձեռք պիտի տրուին :

Բայց անոր արձաններուն ընդհանրէն մէկը պիտի ելլէ անոր տեղը , ու անիկայ զօրքով պիտի գայ , եւ հիւսիսի թագաւորին ամբողջները պիտի մտնէ , ու անոնց մէջը բան պիտի տեսնէ . ու յաղթով պիտի ըլլայ : Եւ անոնց աստուածներն ալ՝ ձուլածի կուռքներուն ու ոսկեղէն ու արծաթեղէն ընտիր ամաններուն հետ Եդիպոսոս գերութեան պիտի տանի . ու անիկայ հիւսիսի թագաւորէն աւելի շատ տարիներ պիտի կայնի : Որ հարաւի թագաւորին թագաւորութեանը մէջ պիտի մտնէ , ու նորէն իր երկիրը պիտի դառնայ :

Եւ անոր որդիքը պատերազմի պիտի ելլեն , ու շատ զօրքերու բազմութիւն պիտի ժողվեն : Ինչքն ալ անպատճառ պիտի գայ ու հեղեղի պէս պիտի անցնի , եւ դարձեալ մինչեւ անոր ամրոցը պիտի պատերազմի : Իսկ հարաւի թագաւորը պիտի կատող ու պիտի ելլէ , եւ անոր հետ աշխարհի հիւսիսի թագաւորին հետ պատերազմ պիտի ընէ . ան ալ շատ բազմութիւն ոտք պիտի հանէ , բայց բազմութիւնը անոր ձեռքը պիտի տրուի : Եւ երբոր ան բազմութիւնը առնէ , իր սիրտը պիտի բարձրանայ , ու բիւրասորներ պիտի կործանէ , բայց պիտի չուժովցայ . Քանզի հիւսիսի թագաւորը պիտի դառնայ , ու առջինէն աւելի բազմութիւն ոտք պիտի հանէ , ու մէկ քանի տարիէն ետքը՝ մեծ զօրքով , ու մեծ պատրաս-

- տու թեամբն անշուշտ պիտի գայ :
- 14 Եւ ան ժամանակները հարաւի թա-
ղաւորին վրայ շատերը պիտի ելլեն .
ու քու ժողովուրդդ բռնաւորներ
բուն որդիքը ոտք պիտի ելլեն՝ տե-
սիլքը կատարելու համար , բայց
- 15 պիտի դըրին : Եւ հիւսիսի թա-
ղաւորը պիտի գայ , ու հողաբլուր-
ներ պիտի կանգնէ , ու պարսպաւոր
բազմութիւն պիտի առնէ . և հարաւի
Բեթ-Նեթի բազմութիւնը ու անոր
ընտերակները պիտի չցիմանան , ոչ
ալ դիմանալու որդիքն ինքեան :
- 16 Եւ անոր վրայ եկող իր ուզածին
պէս պիտի ընէ , ու անոր երեսին
դէմ դնող պիտի չըլլայ , և փա-
ռաւոր երկրին մէջ պիտի կենայ ,
- 17 որ անոր մեղքովը պիտի աւրի : Ու
երեսը պիտի շփոթէ իր բոլոր թա-
ղաւորութեանը ուժովը զաւուր , և
իր հետը ուղեղներ պիտի ըլլան , ու
բան պիտի տեսնէ . և կանանց աղ-
ջիկը անոր պիտի տայ , որ անոր
Բեթ-Նեթ-Բեթ-Նեթ աւրէ , բայց ա-
նիկայ անոր Բեթ պիտի չկայնի , ու
- 18 անոր պիտի չըլլայ : Եւ որք իր երե-
սը դէպ 'ի կողմները պիտի դարձը-
նէ , ու շատերը պիտի առնէ . և
մէկ իշխան մը անոր նախատնը
պիտի դադրեցնէ , ու սակ 'ի զատ
անոր նախատնը վրան պիտի դար-
ձնէ :
- 19 Եւ իր երեսը դէպ 'ի իր
երկրին ամրոցները պիտի դարձնէ ,
բայց պիտի դըրի , պիտի իյնայ ու
պիտի չցիմանի :
- 20 Եւ անոր տեղը մէկը պիտի ելլէ ,
որ հարկապահանջը պիտի խրկէ իր
թաղաւորութեանը փառքին հա-
մար . բայց անիկայ քիչ օրերու
մէջ պիտի կոտորի , սակայն ոչ
բարկութեամբ և ոչ պատերազ-
մով :
- 21 Ու անոր տեղը մէկ անարդ մը
պիտի ելլէ , որ անոր թաղաւորա-
կան պատիւ պիտի չտան . բայց
անիկայ հանդարտութեամբ պիտի
գայ , ու շողջորթութիւններով
թաղաւորութիւնը պիտի առնէ :
- 22 Եւ անոր առջեւ հեղեղին բազուկ-
ներովը պիտի ընկղմին ու պիտի
կոտորին , նաև ուխտին իշխանը :

- Քանզի անոր հետ դաշնակցութիւն 23
ընելէն ետքը անիկայ նենգութիւն
պիտի ընէ , և պիտի ելլէ ու պըզ-
տիկ ազգով պիտի յաղթէ : Եւ ի- 24
կայ հանդարտութեամբ խիստ պա-
րարտ գաւառին մէջ պիտի մննէ ,
ու իր հայրերուն ու հարցը հայ-
րերուն չըրածը ինքը պիտի ընէ .
անոնց մէջը աւար և կողոպուտ ու
ստացուածք պիտի բաշխէ , ու մինչև
մէկ ժամանակ մը պարիսպներուն
դէմ իր խորհուրդները պիտի խոր- 25
հի : Ու մեծ զօրքով իր զօրու-
թիւնը ու սիրտը պիտի գրգռէ հա-
րաւի թաղաւորին դէմ . հարաւի
թաղաւորն ալ խիստ մեծ ու զօ-
րաւոր զօրքով պատերազմի պիտի
ելլէ , բայց պիտի վարենայ խիստ
նալ . վասն զի անոր դէմ խոր- 26
հուրդներ պիտի խորհին : Եւ անոր
ազնիւ կերակուրները ուտողները
անգամ գանիկայ պիտի կոտորին . և
անոր զօրքը պիտի ցրուի , ու շա-
տերը սպաննուած պիտի իյնան :
Եւ ապա թաղաւորներուն երկուքին 27
ալ սիրտը չարութիւն ընելու հա-
մար պիտի ըլլայ , ու մէկ սե-
ղանի վրայ սուտ պիտի խտին , բայց
պիտի չյաջողի . վասն զի վախճանը
որոշուած ժամանակի մէջ պիտի բու- 28
լայ : Ու անիկայ շատ հարստու-
թիւնով իր երկիրը պիտի դառ-
նայ , և իր սիրտը սուրբ ուխտին
դէմ պիտի ըլլայ , ու բան պիտի
տեսնէ , ու իր երկիրը պիտի դառ-
նայ :

- Որոշուած ժամանակի մէջ պիտի 29
դառնայ , ու հարաւի վրայ պիտի
երթայ . բայց վերջինը առջինն
պէս պիտի չըլլայ : Քանզի Սի- 30
տացուոյ նաւերը անոր վրայ պիտի
երթան , և անիկայ պիտի թու-
նայ , ու դառնալով սուրբ ուխտին
դէմ պիտի բարկանայ , ու բան
պիտի տեսնէ . և պիտի դառնայ ,
ու սուրբ ուխտը թողոյներուն ու-
շաղթութիւն պիտի ընէ : Ու ա- 31
նոր կողմէն բազուկներ պիտի կայ-
նին , և սրբարանը ու ամրոցը պիտի
պղծեն , ու մշտնջենաւոր զօր պի-
տի վերցնեն , ու աւրող պղծու-

- 32 Թիւնը պիտի զննէ : Եւ ուխտին զէմ ամբարշտութիւն ընողները չողորորթութիւններով զլնէ պիտի հանէ : Բայց իրենց Աստուածը ճանչողներուն ժողովուրդը որ պիտի գտնեն , ու բան պիտի տեսնեն :
- 33 Եւ ժողովուրդին խնայելու ներք շատերուն պիտի սորվեցընեն , ու ատեն մը՝ սուրի , կրակի , գերութեան և յափշտակութեան պիտի հանդիպին : Եւ երբոր —
- 34 Բաւերան հանդիպին , թիւ մը օգնութիւն պիտի գտնեն : Եւ շատերը չողորորթութիւններով անոնց պիտի յարին :
- 35 Եւ խնայելներն ոմանք — Բաւերան պիտի հանդիպին , որպէս զի մինչև վերջին ժամանակը զանոց պիտիք , մարդէ ու ձերմրկցընէ . քանզի — Եւ տալան կաւին որոշ ժամանակ մը պէտք
- 36 Եւ : Եւ ան թաղաւորը իր ուղածը պիտի ընէ , ու զինքը բոլոր աստուածներէն վեր պիտի բարձրացընէ ու պիտի մեծցընէ , և աստուծոց Աստուծոյն զէմ սոսկալի բաներ պիտի խօսի , ու յաջողութիւն պիտի գտնէ՝ մինչև որ բարկութիւնը կատարուի . քանզի նախասահմանաւոր ի գործ պիտի
- 37 Դրուի : Եւ անկիւս իր հարցը աստուածները բանի տեղ պիտի չեղէ , և կանանց ցանկութիւնը ու բնաւ մէկ աստուած մը պիտի չեղէ . վասն զի զինքը ամենուն վրայ պիտի մեծցընէ . Էսպար բերդերուն աստուածը իր եղած տեղը պիտի պատուէ , ու իր հայրերուն ճանչցած աստուածը ոսկով , արծաթով , պատուական բարերով ու ցանկալի բաներով
- 39 պիտի պատուէ : Եւ ան օտար աստուծոյն հետ գորաւոր բերդերուն մէջ բան պիտի տեսնէ , ու զանկէջ ճանչողներուն փառքը պիտի շատցնէ , և շատերուն վրայ տիրել պիտի տայ անոնց , ու երկիրը իրեն վարձք պիտի բաժնէ :
- 40 Եւ վերջին ժամանակը հարաւի թաղաւորը անոր հետ պիտի ծեծկուի : Եւ հիւսիսի թաղաւորը կառնելով , ձիաւորներով ու շատ

նաւերով մորիկի պէս անոր զէմ պիտի երթայ , ու երկիրները պիտի մոռնէ ու կոխելով պիտի անցնի . Եւ փառաւոր երկիրը պիտի մոռնէ . 41 ու շատ Եւրոպէս տակուն վրայ պիտի ըլլան : Բայց անոր ձեռքին աստիք պիտի աղաւթն . Եւ զով , Մովսէս ու Եմանի որդւոց զլիաւոր Գաւառ : Եւ իր ձեռքը երկիրներուն վրայ պիտի երկնցընէ , ու Եզրիպտոսի երկիրը պիտի վարենայ աղաւթիլ : Եւ ոսկին ու արծաթի զանձներուն ու Եզրիպտոսի բոլոր պատուական բաններուն պիտի տիրէ : Եւ Երեւոյի ու Երեւոյից զինք անոր հետեղ պիտի ըլլան : Բայց արեւելքն ու հիւսիսն լուր 44 ընր պէտք է , և զանկիւս պիտի խոսկցընեն . ու մեծ բարկութեամբ պիտի ելլէ որ շատերը կորսնցընեն ու քանակն ընէ : Եւ պալատներուն պէս վրանները՝ ծովերուն մէջտեղ փառաւոր ու սուրբ լիւան վրայ պիտի կանդնէ . Բայց անկիւս մինչև իր վախճանը պիտի հասնի , ու անոր օգնութիւն ընող պիտի չըլլայ :

ԳԼ . ԺԻ

Եւ ան ժամանակը քու ժողովուրդիւ որդւոցը վրայ կոչող Մովսէս մեծ իշխանը պիտի ելլէ , ու անախ Նեղութեան ժամանակ պիտի ըլլայ , որ ազգ ըլլալէն մինչև ան ատենը անանկը եղած չէ . և ան ժամանակը քու ժողովուրդի պիտի աղաւթի , այնպէս որ որ զբրին մէջը դրուած զոտնուի : Եւ երկրիս հողին մէջ քնացողներուն շատերը պիտի արթնան , ոմանք յաւիտենական կենաց համար , և ոմանք ալ նախատանայ ու յաւիտենական անարգանայ համար : Եւ խնամունքները Եւրոպէս հաստատութեանը ըլլալին պէս , ու անոնք որ շատերը արգարութեան կ'առաջնորդեն՝ աստղերուն պէս պիտի փայլին յաւիտենաւ յաւիտենից :

Եւ զուն՝ ու զանկէլ՝ ու խոսքերը զոցն , ու գիրքը կընէ մինչև վերջին ժամանակը . շատերը

- ու շարքում թեամբ պիտի կարդան ,
ու . գիտութիւնը պիտի շա-
նայ :
- 5 Ու ես 'Կանիէլը տեսայ որ ահա
ուրիշ երկու մարդիկ կայներ էին ,
մէկը գետին մէկ եզերքը , ու միւ-
6 սը գետին միւս եզերքը : Ու Բե-
լէ բաւաւ ան կտաւ Հազած մար-
դուն որ գետին ճուրհրուն վրայ
կայնաւ էր . Եւ սրանէն ընդհանրա-
վէր վերջը մինչեւ երբ պիտի ըլլայ :
- 7 Եւ լսեցի որ ան կտաւ Հազած
մարդը որ գետին ճուրհրուն վրայ
կայնաւ էր , իր աջ ու ձախ ձեռքե-
րը երկինքը վերցնելով՝ յաւիտեան
կենդանի եղողին վրայ երդում ը-
րաւ , որ ժամանակ մը , ժամանակ
ներ , ու կէս խառնակ պիտի ըլլայ .
ու երբոր սուրբ Ժողովուրդին զօ-
րութիւնը բոլորովին ցրուի , ասոնց
ամենը պիտի կատարուի :
- 8 Ու ես լսեցի , բայց Հասկերայ .

ու ըսի , Ո՛վ տէր իմ՝ ասոնց վեր-
ջը ի՞նչ պիտի ըլլայ : Եւ անիկայ 9
բաւաւ : 'Կան' հիվ 'Կանիէլ , քան-
զի -- խօսքերը մինչեւ վերջին ժա-
մանակը դոցուած ու կրքուած են :
Հատերը պիտի մարբուին ու 10
պիտի ճերմակնան ու պիտի փոր-
ձուին , բայց ամբարիշտները ամ-
բարաւորութիւն պիտի ընեն . ու
ընաւ մէկ ամբարիշտ մը պիտի չը-
հասկընայ , Հապա իմաստունները
պիտի Հասկընան : Ու մշտնջենա- 11
ւոր զօհին վերցուելուն և աւրող
պղծութեանը գրուելուն ժամանա-
կէն Հազար երկու Հարիւր իննսուն
օր պիտի ըլլայ : Եւ քանի անոր որ 12
պիտի սպասէ , ու Հազար իրեր Հա-
րիւր երեսունուհինը օրուն պիտի
Համիւի : Բայց զուն գնաւ մինչեւ 13
վախճանը , վասն զի պիտի Հանդ-
չիս , ու օրերուն վերջը քու փրձա-
կիւ մէջը պիտի կայնիս :

ՄԵՐ ԳԵՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԵՐՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Տերոջը խօսքը որ Լէւիի որդւոյն
Ովսէէին եղաւ , Հուդայի թա-
ղաւորներուն Ողեային , Հովաթա-
մին , Եւրազին -- Եզեկիային օրե-
րը , Եւ Խարայէի թաղաւորին Հո-
վասի որդւոյն Հերորովամին օրե-
րը :
- 2 Ովսէէին միջոցով եւ Տերոջը
խօսքին սկիզբը : Եւ Տէրը ըսաւ
Ովսէէին , Կան , քեզ պոռնկու-
թեան կնիկ մը ու պոռնկութեան
սուլարներ առ , քանզի երկիրը Տե-
րոջմէ խոտորելով , խիստ չափ
պոռնկեցաւ :
- 3 Եւ անիկայ դնաց ու Կարելա-
յիսի աղջիկը Կոմերը առաւ , և
անիկայ յղացաւ ու անոր որդի մը
- 4 ծնաւ : Եւ Տէրը անոր ըսաւ ,
Ընդհանրաւ Հեղապալէ գիր ,
քանզի քիչ ատենէն ետքը Հեղ-
ապալէի Դէ Ռաֆայաւ արիւնները

Հեռին տունէն պիտի պահանջեմ ,
ու Խարայէի տանը թաղաւորու-
թիւնը պիտի դադարեցնեմ : Եւ 5
պիտի ըլլայ որ ան օրը Հեղապալէ
Հովսէին մէջ Խարայէին աղեղը պի-
տի կտորեմ :

Եւ Կոմեր դարձեալ յղացաւ 6
ու աղջիկ մը ծնաւ : Եւ Տէրը
ըսաւ Ովսէէին , Ընդհանրաւ Եւ-
րուհամա գիր , քանզի ալ պիտի
չողորմաւ Խարայէի տանը , Հապա
զանիկայ բոլորովին պիտի վերջը-
նեմ : Բայց Հուդայի տանը ու 7
ղորմութիւն պիտի ընեմ , ու զա-
նոյր իրենց Տէր Լստուծովը պիտի
փրկեմ , և զանոյր աղեղով կամ
սրով կամ պատերազմով , ձիե-
րով կամ ձիաւորներով պիտի
չփրկեմ :

Ու երբոր Լորուհաման կաթէն 8
կտրեց , նորէն յղացաւ ու որդի մը
ծնաւ : Ընդհանրաւ Տէրը ըսաւ , 9
Ընդհանրաւ Լամամի գիր , քան-

- գի զուգ իմ ժողովուրդս չէք, ու
ես ձեզի Բարապետ պիտի չըլլամ :
- 10 Բայց Խարայել որդիդը թիւք ծո-
վու աւագին պէս պիտի ըլլայ, որ
անշափ ու անթիւ է : ու ան տեղը
որ անոնց ըսուեցաւ թէ 'Գուգ իմ
ժողովուրդս չէք, չան անոնք Ան-
դանի Բարապետ որդիդը պիտի բ-
- 11 սուին : Եւ Հեղապի որդիդը
ու Խարայել որդիդը մէկտեղ պիտի
ժողովուին, ու իրենց վրայ իշխան
մը պիտի դնեն, ու երկրէն պիտի
երկն : քանզի Հեղապի ինն օրը մեծ
պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Բ

- 1 Ձեր եղբայրներուն Բամի, ու ձեր
բոլորներուն Բահամա ըսէք :
- 2 Ա իճեղէք ձեր մօրը Հեսու, գեճե-
ցէք, քանզի անիկայ իմ կնիկս չէ,
ու ես անոր երկը չեմ : և անիկայ
իր երեսէն իր պոռնկութիւնները,
ու իր ծիծերուն մէջէն իր շու-
- 3 թիւները թող վերցնէ : Ար ջըլ-
լայ թէ զանիկայ մերկացնեմ, ու
զանիկայ իր ծնած օրուանը պէս
թողում, և զանիկայ անապատի
դարձնեմ, ու զանիկայ անճուր
երկրի պէս ընեմ, ու զանիկայ ծա-
- 4 րաւով մտցնեմ : Եւ անոր որ-
դուցը ողորմութիւն պիտի չընեմ,
քանզի անոնք պոռնկութեան օր-
- 5 դիք են : Բանպի անոնց մայրը
պոռնկութիւն ըսաւ : զանոնք յը-
ղադողը խալտառակութիւն դործեց,
փսն գի ըսաւ, Իմ հոմանիներուն
ետեէն երթեմ, որոնք իմ հացս ու
ճուրս, բուրդս ու քիթանս, եղս ու
- 6 խմելիքներս ինչի կու տան : Ենոր
համար ահա ես փուշերով ցանդ
պիտի քաշեմ անոր ճամբուն, ու
անոր Բաղապետ պատ պիտի չնեմ,
որ իր ճամբաները չըրնայ զանեւ :
- 7 Եւ անիկայ իր հոմանիներուն ետեէն
պիտի երթայ, բայց անոնց պիտի
չհասնի, ու զանոնք պիտի փնտռէ,
բայց պիտի չընայ դոնեւ : ան ա-
տենը պիտի ըսէ : Երթեմ իմ
անձի երկրանս դառնամ : քանզի
ան ատենը հիմակուքն աղէկ վեճ-
- 8 Զէ էի : Եւ անիկայ չգիտցաւ որ

ցորենը ու գինին ու եղը ես անոր
կու տայի, և անոր սքանթը ու ու-
կին ես կը շատցընէի, քանզի
անոնք Բահաղի խաւիք չնեցին :
Ենոր համար պիտի դառնամ, ու
9 իմ ցորենս իր եղանակին մէջ, ու
իմ գինին իր որդ ժամանակին մէջ
պիտի առնեմ, և անոր մերկու-
թիւնը ծածկող բուրդս ու քիթանս
եւ պիտի առնեմ : Աւ հիմա անոր
10 հոմանիներուն առջև անոր անըզ-
դամութիւնը պիտի յայտնեմ, ու
մարդ մը պիտի ջըլլայ որ զանիկայ
իմ ձեռքէս ազատէ : Եւ անոր
11 բոլոր ուրախութիւնը, անոր տո-
ները, ամապուրանները ու շա-
րաթները և բոլոր համադասուող
օրերը պիտի խախտեմ : Աւ պի-
12 տի աւրեմ անոր օրիները ու թը-
ղենները, որոնց համար կ'ըսէի
թէ Եսմը իմ հոմանիներուն ինծի
տուած պարգևներն են, և զանոնք
անտառի պիտի դարձնեմ : ու
զանոնք դաւաճի գապանները պի-
տի ուտեն : Եւ զանիկայ պիտի
13 պատմեմ ան օրերուն համար զոր-
ոնց մէջ անիկայ Բահաղիներուն
խուսկ կը ծխէր, իր օղերովը ու
մանակներովը կը զարդարուէր, և
իր հոմանիներուն ետեէն կ'երթար,
ու զիս մոռցիր էր, կ'ըսէ Տէրը :

Ենոր համար ահա ես զանիկայ
14 պիտի համոզեմ, և զանիկայ անա-
պատը պիտի տանիմ, ու անոր
սրախն պէս պիտի խօսիմ : Եւ
15 անիկ անոր աղբիները ու Երդիքի
մօրը յոյսի դրան համար անոր
պիտի տամ : և հոն իր մանկու-
թեան օրերուն պէս, ու խղիպոսի
երկրէն ելած օրերուն պէս երգեր
պիտի երգէ : Աւ պիտի ըլլայ որ
16 ան օրը կ'ըսէ Տէրը, զի Իմ է-
րիկս պիտի կուչն, ու միւրջն ալ
զիս Իմ Բահաղս պիտի չկուչն :
Աւ անոր բերքն Բահաղիին ա-
17 նունները պիտի վերցնեմ : ու ա-
նոնք մէրջն ալ իրենց անուննե-
րովը պիտի չիշուեն : Եւ անոնց
18 համար ան օրը դարձի գազանե-
րուն հետ ու երկիրի թռչուննե-
րուն հետ ու երկրի սողուններուն

Հետ ուխտ պիտի ընեմ, ու երկ-
րէն ազնշը, սուրբ ու պատերազմը
պիտի կոտորեմ, և զանոնք ապա-
հովութեամբ պիտի պատկեցրնեմ:

19 Ու թեզ յաւիտեան ինծի պիտի
չապեն, և թեզ արգարտ լինի
նով, իրաւունքով, ողորմութիւն
նով ու զի ունի ինծի ինծի պիտի
20 չապեն, Լիթ թեզ ճշմարտութիւն
նով ինծի պիտի չապեն, ու Տիր

2) պիտի ճանաչաւ : Իսկ պիտի բոլոր պիտի
ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , պատասխանեալ
պիտի տամ . եւ Երկինքներուն պա-
տասխան պիտի տամ , ու անոնց
Երկինքն պատասխան պիտի տան ,

9.1 . 9.

1 Ընդէ կարճ Տէրը ընծի բառս ու
 «Կորն զնա, էր բարեկամէն
 սիրուած շնացող կնիկ մը սիրէ,
 ինչպէս որ Տէրը Խարսկելի որդիներ
 էր սիրէ, իմէն անոնք օտար առ-
 առւածներու կը դասանան, ու չա՛մ
 հեղէն կարեկանդակներ կը սիրեն :

2 Ուստի զանիկայ տաանուհինդ Եկե
արծաթով ու մէկ ու կէս քոռ

3 գարկով ինձի առի : Եւ անոր ըսի ,
 Ինձի Համար շատ օրեր նստիս ,
 Զուժիւն չընես և ուրիշ մարդու
 մը չմտնեսա : ու ես ալ քիչէ Հա-
 մար աշխատ պիտի ըլլամ :

٩١ . ٩٠

Տերոյնը խօսքը մոտիկ ըսէք, ո՛վ 1

Իմ ժողովուրդս՝ զխառնիխն 6
 լուսնահարուն։ Համար բնակցել հղաւ ։
 որովհետեւ դուն զխառնիխնը մեր-
 լեցիր, եւ ալ ինչ պիտի մեր-
 լեմ, որ մէջմէ ալ ինծի բաժանայ
 քրաս ։ Եւ որովհետեւ իրաւ Վաստ-
 արք որեւրդ մնողար, եւ ալ իրա-
 յոր ինչորք պիտի մտնան ։ Ինչուն 7

Հնութիւնը, զինին ու քաշ 11'

13 է : Ընոր վրայ ծննդական կնիք
յաւերը պիտի հասնին : անիկայ
իմաստուն սուրբ չէ : ապա թէ ոչ
արդանդին բերանդ չստան
14 էր կենար : Զանադ գերեզմանին
ձեռքն պիտի փրկեմ : զանադ
մահուանէ պիտի ազատեմ : քու
ժանտախտդ ճար է , հիւ մահ ,
քու աւերումդ ճար է , հիւ զե-
րեզման : իմ աշխարհս զգնու-
15 մը պիտի ծածկուի : ինչեւ անիկայ
կողայներուն մէջ պտղաբեր ըլլայ ,
արեւելեան հովը պիտի դայ , ու
անապատէն Տէրոջ հովը պիտի
ելլէ : և անոր աղբիւրը պիտի ցամ-
քի , ու անոր աղբաբակը պիտի
չորնայ : անիկայ բոլոր ցանկալի
ամաններուն զանաւ պիտի կողպ-
16 տէ : Սամարիա աւերակ պիտի
ըլլայ : քանզի իր Եստուծմէն ապա-
տաւորցաւ : անոր քրով պիտի
իյնան : անոնց պղտիկ տղարը զե-
տինը պիտի զարնուին , ու յղի
կնիկները պիտի ճեղգուին :

ԳԼ . ԺԻ

1 Ո՛վ Խարայէ՛ր քու Տէր Եստու-
ծոյդ զարթիր , քանզի քու անա-
բնութեանդ պատճառաւ զըրե-
2 ցար : Չեր հետը խօսիր սուէր ,
ու Տէրոջ զարթէր : անոր ըսէր :
Եմէն անօրէնութիւնը վերցրէր և
հեղ քարութեամբ ընդունէ , ու
մեր շրթունքներուն զըհերը պի-
3 տի մատուցանէր : Եսորեստանցին

մեզ պիտի չփրկէ : ձերիս վրայ
պիտի չհեծնէր , ու մէյմըն ալ
մեր ձեռացը զործքին : Մեր Ես-
տուածն ես՝ պիտի չբռնէր : քան-
զի որքը քեզմէ ողորմութիւն կը
զտնէ :

Ենոյց ապստամբութիւնը պիտի 4
բաշխեմ : զանոնք ձերապէս պիտի
սիրեմ , քանզի իմ բարկութիւնս
անոնցմէ կտրեցաւ : Խարայէլին ցո- 5
ղի պէս պիտի բլրամ : անիկայ չու-
շանի պէս պիտի ծաղկի , և իր ար-
մատները Լիբանանի լեռներէն
պէս պիտի արձակէ : Ընոր ոտե- 6
րը պիտի տարածուին , ու անոր
վայելում թիւնը ձիւնէն պիտի
ըլլայ , և անոր անուշահոտութիւնը
Լիբանանի պէս պիտի բլրայ : Ընոր 7
հովանիին տակը նստողները պիտի
զառնան , յորենի պէս պիտի կեն-
դանան , ու որով պէս պիտի
ծաղկին : անոր յեշտապէր Լիբա-
նանի գինիին պէս պիտի ըլլայ :
Լիբանան պէտք է : Առաքելու 8
հետ ալ Բեշէ քան ուշիմ : Ես
անոր խնդրութեամբը ընդիմ ու անոր
ինամբ տարի : ևս կանանչ մայր
ծառի պէս եմ , քու պտուղդ ինձ-
մէ է :

Ո՛վ է իմաստուն , որ ասոնք 9
հասկընայ , իմ խոհեմ , որ ասոնք
գիտանայ : քանզի Տէրոջ ճամբանե-
րը չիտակ են , ու արդարները ա-
նոնց միջը պիտի քարեն : բայց յան-
ցաւորները անոնց մէջը պիտի զը-
րին :

ԳԼՈՒԻ Ե

1 Տէրոջ խօսքը՝ որ եղաւ Փաթուե-
2 լի որդւոյն Հովելին : Լեզու
ասիկայ՝ հիւ ծերեր , ու անիկայ
տուէր՝ հիւ երկրիս բոլոր բնակիչնե-
րը : միմեկ ասանկ քան մը եղաւ
ձեր օրերուն մէջ , կամ ձեր հարցը
3 օրերուն մէջ : Եսիկայ ձեր որդւոն

ղը պատմեցէր , ու ձեր որդիքը
իրենց որդւոցը , ու անոնց որդիքը
խտաղայ ազգին պատմէ : Խառ- 4
նիշին թողածը մարտիւր կերաւ ,
ու մարտիս թողածը ջրեակիւր կե-
րաւ , ու ջրեակիւր թողածը Գըր-
ուիձը կերաւ :

Երթնայէ՛ր հիւ գինիներ , ու 5
լայցէ՛ր , և զուգ ամէնքդ՝ հիւ գինի

խմողներ , սուգ բռնեցէր քաղցուին
համար , քանզի ձեր բերնէն կտրե-
6 ցաւ : Ստոր պիտի անհետանայ
մէկ զօրաւոր ու անիկա ապա մը և-
յաւ : անոր պիտի անհետանայ ասիւծի ակ-
ռաներ են , ու անիկայ մատակ ա-
7 ռիւծի ժանիքներ ունի : Եսիկայ իմ
որիմս տարեց , և իմ թղթիս կո-
տրուեց : զանիկայ բոլորովն մեր-
կայեցաւ ու վար ձգեց , անոր ուռե-
րը ձորերէն անհետանան :
8 Ո՛րք ըրէ կոյսի մը պէս , ոչ իր
մանկութեան երկանը համար քուրձ
9 հաղած խաղէ : Զայի ընծան ու
թափելու նուէրը Տէրոջ տունէն
կտրեցաւ : Տէրոջ պաշտօնը կա-
տարող քահանաները սուգ կը
10 բռնեն : Երտիրը արեւցան : եր-
կիրը սուգ կը բռնէ : քանզի յորե-
նը արեւցան , նոր գինին չըլլայ ,
եղը պահեցաւ :

Ենոյց՝ հիւ երկրագործներ , ող-
բացէ՛ր հիւ այգեգործներ , թէ ցո-
րենին համար և թէ զարին հա-
մար : քանզի արտերուն բերքը կոր-
12 սուեցաւ : Որով չըլլայ ու
թղթիս նուազեցաւ : նունին ,
արմաւենին , խնձորենին , արտին
բոլոր ծառերը չորցան : այսպէս
մարդոց որդիներէն ուրախութիւնը
վերցաւ :

Ի՛նչ հազէր ու ողբացէ՛ր ,
հիւ քահանաներ : հատուցէ՛ր ,
հիւ սեղանին պաշտօնեաները : և
կէ՛ր հիւ իմ Եստուծոյ ծառաները ,
ղիւրը քուրձերու մէջ անցուցէր ,
քանզի հացի ընծան ու թափելու
նուէրը ձեր Եստուծոյ տունէն վեր-
14 ցան : Եստուծոյն ծառան ճոր
ընէր , հանգիստաւ ժողով քա-
ղաքէր : ծերերը ու երկրին բո-
լոր բնակիչները ձեր Տէր Եստու-
ծոյն սուրբ ժողովէր , ու Տէրոջ
աղաչակցէր :

Ստոյց կերպարները ձերու կեր-
պարներին պէս է , ու անոնք ձիւ-
ւորներու պէս պիտի վայեն : Լե- 5
բանց զըրեւնիս զայի կառքերու
ձայնին պէս , յարդը ուտող կրա-
կի բոցին ձայնին պէս , պատկարաւ
չարուած զօրաւոր ժողովուրդի պէս
պիտի յալկեն : Ենոյց երեսն 6
ժողովուրդները պիտի տաղնապին ,
սովն երեսները զոյններին պիտի
նետն : Ընոր զօրաւորներու պէս 7

15 Ստոյց ան օրուան համար , քանզի
Տէրոջ օրը մօտ է , ու Եստուծոյ
որդին է՝ առաւելան պէս պիտի
բոցնէ : Եսիկայ մեր աշխարհէն
կերակուրը , մեր Եստուծոյն տու-
նէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւ-
17 նը կտրեցաւ : Զողին չոր կոշտե-

բուն : տակը սերմերը փոխան
չտնտեսաները ամայի մնային
ամառները արեւցան , քանզի ցո- 18
րենը խորախափար եղաւ : Եսիկայ
պէս կը հեծն անտառները , ար-
ջատներուն անտառները աստանդա-
կան կը պտուտին , քանզի անոնց
համար արտա չկայ , ոչխարներուն
հոտէն ալ կտրուեցան : Բեզի 19
պիտի աղաղակեմ , հիւ Տէր : քան-
զի անապատին արտաները կրակը
կերաւ , ու դաշտին բոլոր ծառերը
բոցը այրեց : Կաշտին անտառն 20
ները անպատճիւր չեղին կը նային ,
քանզի ջուրերուն վտակները յամ-
քեր են , ու անապատին արտաները
կրակը կերաւ :

ԳԼ . Ի

Ստան մէջ փոք ձեւեղուցէր , և 1
իմ սուրբ լիւսանս վրայ սպաւա-
րարութեան ձայն վերցուցէր : երկ-
րին բոլոր բնակիչները զողան ,
քանզի Տէրոջ օրը կու գայ , վասն
զի մօտ է , Խաւարի ու մէկի օրը՝ 2
ամպի ու մատախուղի օրը : Ինչպէս
որ արաւելար լեռներուն վրայ կը
տարածուի , այնպէս ալ մէկ շատոր
ու զօրաւոր ժողովուրդ մը պէտք
է : Եսիկայ իմ քան իմ քան իմ քան
չէ եղած , ու անիկ ետքը մէյմըն
ալ պիտի չըլլայ յատուց ժամա-

3 նակին մէջ՝ զարե՛ր ի դար : Ընոր
տաճեկէն կրակը պիտի սպաւէ , ու
եռեկէն բոցը պիտի այրէ : երկիրը
անոր տաճէր Լեզեմի գրախտին
պէս , և անոր ետքը ամայի անա-
պատ պիտի ըլլայ : ու անիկ բան
մին ալ պիտի չաղաւորի :

Ստոյց կերպարները ձերու կեր-
պարներին պէս է , ու անոնք ձիւ-
ւորներու պէս պիտի վայեն : Լե- 5
բանց զըրեւնիս զայի կառքերու
ձայնին պէս , յարդը ուտող կրա-
կի բոցին ձայնին պէս , պատկարաւ
չարուած զօրաւոր ժողովուրդի պէս
պիտի յալկեն : Ենոյց երեսն 6
ժողովուրդները պիտի տաղնապին ,
սովն երեսները զոյններին պիտի
նետն : Ընոր զօրաւորներու պէս 7

- պիտի վազեն, պատերազմական
մարդոյ պէս պարխալներու վրայ
պիտի ելեն. և ամէն մէկերնին
իրենց ճամբուն մէջ պիտի քալեն,
ու իրենց շատիղները պիտի չիտ-
1 խեն: Աւ մէկզմէկ պիտի չհրեն,
ամէն մէկը իր ճամբուն մէջ պի-
տի քալէ. ու թէ որ սուրի վրայ
ալ իյնան, պիտի չվիրաւորին:
9 Վաղապէս մէջ պիտի պտտային,
ու պտտապին վրայ պիտի վազեն.
սուները պիտի ելլեն, զոչի պէս
պատուհաններէն պիտի մանեն:
10 Եւնոյց երևան երկիրը պիտի դո-
ղայ, երկնիցը պիտի սարաի, ա-
րևը ու լուսինը պիտի խաւարի,
ու աստղերը իրենց պայծառութիւն-
11 նը կու պիտի քաշեն: Եւ Տէրը
իր զորացը առջևը իր ձայնը պիտի
տայ, քանդի անոր բանակը խիտ
մնծ է, քանդի անոր խօսքը՝ ի գործ
դնողը զօրաւոր է. քանդի Տէրոջը
օրը մնծ ու խիտ աշկղ է, ու
միջ կրնայ անոր դիմանալ:
12 Սակայն հիմա ալ Տէրը աշպէս
կ'ըսէ. Խնժի՛ դարձէք ձեր բոլոր
սրտովը ծոմապահութեամբ, լա-
13 լով ու սղալով, Աւ ձեր սիրտերը
պատուեցէք, և չէ՛ թէ ձեր հան-
դերձները, և ձեր Տէր Մատուծոյն
դարձէք. քանդի անիկայ ողորմած
ու դիմած, երկայնափառ ու բա-
զուծողութ՛ է, ու չարիքի համար
14 կը զգոյց: Ո՛վ դիտէ, զույցէ
անիկայ դառնայ ու զգոյց, ու իր
ետեւէն օրջութիւն թողու, որ կա-
բող ըստ՝ ձեր Տէր Մատուծոյն հայի
ընծայ ու թափելու նուէր խաղա-
շաւիւն:
15 Ախնի մէջ փնդ չընցուցէք,
ծոմապահութեան ծը որդեցէք.
հանդիսաւոր ժողով քարոզեցէք.
16 Ժողովուրդը ժողովեցէք, ժողովըր
սրբեցէք, ծերերը հաւարեցէք.
սողաքները ու կաթնկեր մանուկները
ժողովեցէք. փեսան իր սենեակէն
թող կըլէ, ու հարաւ իր առաղասա-
17 տէն: Տէրոջը պարծոնը կատա-
րող քահանաները սրահին ու սե-
ղանին մէջուղը թող լան, ու ըսեն,
Ո՛վ Տէր՝ քու ժողովուրդիդ խնայք,

- և քու ժառանգութիւնդ նախա-
տնայի մի՛ տար, որ ազգերը անոնց
վրայ տրերն. ինչպէս համար ժողո-
վուրդներուն մէջը ըսեն ինչ Մէր է
անոնց Մատուածը:
Եւ ասներ Տէրը իր երկրէն 18
համար պիտի նախանձի, ու իր
ժողովուրդին պիտի ողորմի: Եւ 19
Տէրը պտտախառն պիտի տայ, ու
իր ժողովուրդին ըսէ. Եւնոյց եւ
ձեզից ցորեն, զինի ու եղ պիտի
խրկեմ, ու անոնցմով պիտի կըշ-
տանայ, և ձեզ մեքին ալ ազգաց
մէջ նախատնայ պիտի չընծա՛: Աւ 20
հիւսիսային դռաւ ձեր վրայէն պիտի
հեռացնեմ, ու անոր երեսը զեզ
ի՛ արևելեան ծովը, ու ետևը զեզ
ի՛ արևմտեան ծովը ըլլալ, զա-
նիկայ չոր ու անայի երկիր մը պիտի
ըլլա՛. ու անոր զեշ հոտը պիտի
կըլէ, և անոր զարաշատութիւնը
պիտի բարձրանայ. քանդի մնծ բա-
նիւր ըրաւ: Ո՛ր վախճար՝ ո՛վ 21
երկիր, ցնծան և ուրախացիր. քան-
դի Տէրը մնծ քանդի պիտի ընէ:
Ո՛վ զաշտի անասուններ՝ մի՛ վախ- 22
նար. քանդի անապատին արտա-
նիւրը կը կանանչին. քանդի ծոմը
իր պտուղը կու տայ, թփերն ու
որթը իրենց զօրութիւնը կու տան:
Եւ դուք՝ ո՛վ Ախնի որդիք, ձեր 23
Տէր Մատուծով ցնծացէք և ուրան
եղէք. քանդի անիկայ չափաւորա-
պէս առջի անձրևը ձեզի կու տայ,
և ձեզի անձրև կ'իջեցնեն՝ առջի անձ-
րևը, ու վերջի անձրևը առջի աճ-
ստան մէջ: Եւ կալերը ցորենով 24
պիտի լցուին, ու փնտնեցը զի-
նիով ու եղով պիտի յորդին: Աւ 25
ձեզի կու պիտի տամ ան տարինե-
րուն պտուղը, որ մարախը,
ջրեակը, զրախձը ու խառնիձը,
ձեր մէջը խրկեմ իմ մնծ զօրքս
կերաւ: Եւ առատօրէն պիտի ու- 26
տէք ու կշտանայ, ու ձեր Տէր
Մատուծոյն անունը պիտի օրջէք,
որ ձեզի համար հրաշքներ ըրաւ.
և իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի
չամչնայ: Աւ պիտի դիտնար թէ 27
եւ Խաղալէն մէջն եմ, և թէ ձեր
Տէր Մատուածը եւ եմ, ու ուրիշ

մէ չկայ : և իմ ժողովուրդս յաւիտեանս պիտի չամչնայ :

- 28 Ու պիտի ըլլայ որ ասիէ ետե իմ Հոգիս ամեն մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ , ու ձեր տղայը և ձեր աղջիկները պիտի մարդաբանան : ձեր ձերերը երազներ պիտի տեսնեն , ու ձեր երեսա տարզները տեսիլքներ պիտի տեսնեն :
- 29 Եւ ծառաներուն վրայ ու աղախներուն վրայ ալ ան օրերը իմ Հոգիս պիտի թափեմ :
- 30 Ու երկինքի մէջ ու երկրի վրայ նշաններ պիտի դնեմ , արիւն ու կըր : և ծուխի սիւներ : Երեւ խաւարի պիտի դառնայ , ու լուսինը արիւնի , զեռ Տէրօջ մեծ ու աշեղ օրը չեկած :
- 31 Եւ պիտի ըլլայ որ ամեն ով որ Տէրօջ աշունը կանչէ , պիտի աղատի . քանզի Տէրօջ ըսածին պէս Սիօն լեռանը վրայ ու Երուսաղեմի մէջ փրկութիւն պիտի ըլլայ , ու նաեւ ան մնացորդներուն մէջ որոնք Տէրը պիտի կանչէ :

ԳԼ . Գ

- 1 Բանդէ ահա ան օրերը ու ան ժամանակը , որ եւ Հուդայի ու Երուսաղեմի զերութիւնը եւ պիտի դարձնեմ , Եւ անոնք բոլոր աղջերը պիտի վաղվեմ , ան զաւանդ Հովսափատու հովիտը պիտի իջեցնեմ , և հոն անոնց հետ դատ պիտի վարեմ , իմ ժողովուրդիս ու իմ ժառանգութեանս Խաղայէլին համար , որն որ աղչեալու մէջ յըրտեցին , ու իմ երկիրս բաժնեցին :
- 3 Եւ իմ ժողովուրդիս համար վիճակ ձեցայ , ու տղան պոռնիկի Էրօնի տեղ տուին , և աղջիկը զինի համար ծախեցին , որ խմեն : Ու նաեւ դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք , ով Տիրոս ու Սիւրոն , և փղտապեղ բոլոր սահմանները , միթէ դուք ինծի հատուցե՞մ պիտի ընէք : Թէ որ դուք ինծի հատուցե՞մ ընէք , շուտով աւան յապաղ ձեր հատուցումը ձեր գլուխը պիտի դարձնեմ : Բանդէ իմ

արծաթս ու ոսկիս առիք , ու իմ աղէկ ու ցանկալի բաներս ձեր մահեանները տարիք : Եւ Հուդայի որդիքը ու Երուսաղեմի որդիքը Հուանայ որդւոյը ծախեցիք , որպէս զի զանոք իրենց սահմանն հեռացրնէք : Եւ հոն եւ զանոք պիտի արթնցնեմ ան տեղէն ուր որ դուք զանոք ծախեցիք , և ձեր հատուցումը ձեր գլխուն վրայ պիտի դարձնեմ :

8 Ու ձեր տղայները ու աղջիկները Հուդայի որդւոյ ձեռք պիտի ծախեմ . և անոք հեռաբնակ աղջի Խաղայէլոյ պիտի ծախեն զանոք : Դանդ Տէրը իրանցաւ :

Երեկայ աղջերու մէջ հրատարակեցէք , պատերազմ քարոզեցէք , զորաւորները արթնցուցէք : Բոլոր պատերազմական մարդիկները մտնեն ան ելլեն : Զեր խոփերը սուրբ շինեցէք , ու ձեր յառնեցէք Նիդախներ : տկար եղողը Եւ զորաւոր եմ թող ըսէ :

11 Եւ տոյ եկէք ով բոլոր չքմակայ աղջեր , ու ժողովուրդէք . քու զօրաւորներդ ով Տէր հոն ինջուր : Եւ զգե՛ր թող արթնանալ ու Հովսափատու հովիտը ելլեն . քանզի բոլոր չքմակայ աղջերը դատելու համար հոն պիտի նստին :

Մանգաղ երկնցուցէք , քանզի հուանք հասած է . եկէք , իջէք : քանզի նիւան լեցուեցաւ , աւաղանները կը յորդին . քանզի անոնց շարութիւնը մեծ է : Բազմութիւն ներ բազմութիւններ Սիւնոյ հովիտին մէջ : Երեւ ու լուսինը պիտի խաւարի , և աստղերը իրենց պայծառութիւնը եւ պիտի քաշեն : Տէրը Սիօնէ պիտի դռնէ , ու Երուսաղեմն իր ձայնը պիտի տայ , և երկինքը և երկիրը պիտի սարսին : Բայց Տէրը իր ժողովուրդին ապաւէն ու Խաղայէլի որդւոյը ամբողջիւն պիտի ըլլայ : Եւ պիտի դիտնաք թէ եւ եմ ձեր Տէր Կառուածը , որ իմ սուրբ լեռանս Սիօնին մէջ կը լնակին . ու Երուսաղեմ սուրբ պիտի ըլլայ . և

բըսպին վրայ կրակ պիտի բռնեցը-
նեմ, ու անոր պաշտաները պիտի
ուտէ. — Ինչպէս պատկարացի օրը
աղաղակով. — փոթորիկի օրը
15 խոտփով խոտփալ. Գեղեցիկ լինի
անոնց թաղաւորը գերութեան պի-
տի երթայ, Ինչը ու իր իշխանները
մէկտեղ, կ'ըսէ Տէրը:

ԳԼ. Բ

1 Տէրը պրպէս կ'ըսէ. Մովսրի ի-
րէք յանցանքին համար, ու չորս-
սին համար անոր պատիժը եւս պիտի
չգարձընեմ. քանզի Լազարի թա-
ղաւորին տոհմները մինչեւ կիր
2 զառնալը պրկեց. Սակայն Մովս-
րի վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու
Սարթիթի պաշտանները պիտի ու-
տէ. ու Մովսր խոտփով խոտփալ,
աղաղակով. — փողի ձայնով պի-
3 տի մեռնի. Լա անոր մէջէն դաւա-
ւորը բնաջննջ պիտի ընեմ, ու
անոր հետ անոր բոլոր իշխանները
պիտի մեռցընեմ, կ'ըսէ Տէրը:

4 Տէրը պրպէս կ'ըսէ. Յուդայի
իրէք յանցանքին համար, ու չորսին
համար անոր պատիժը եւս պիտի չը-
գարձընեմ. քանզի Տէրոջը օրէնքը
անարգեցին, ու անոր պատուի-
րանքները չպահեցին. հասցա իրենց
ստույթիւնները զիբներ մեռցոյու-
ցին, որոնց հետեղեց եղբիւր եկն
5 իրենց հայրերը. Սակայն Յուդայի
վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու Լա-
բուսաղեմի պաշտանները պիտի ու-
տէ:

6 Տէրը պրպէս կ'ըսէ. Իսրայէլի
իրէք յանցանքին համար, ու չորսին
համար անոր պատիժը եւս պիտի չը-
գարձընեմ. քանզի անոնք արգա-
ւոր ստակով, ու անանկը զգոյ մը
7 կ'օգտուէին ծախեցին. Եւս որ աղ-
բատներուն զգուռն վրայ իւրաք երկ-
րի հողին կը ցանկան, ու չբաւոր-
ներուն ճամբան կը ծռեն. Եւ իմ
սերունքս պղծեալ համար տը-
ղան ու հայրը՝ Դե Խոյն աղջկան կը
8 մոռնան. Ու ամէն սեղանի քով
գրաւ առնուած հանդերձներու վրայ
կը պառկին, Եւ իրենց աստուած-
ներուն տանը մէջ զրկուածներուն

զինին կը խմեն. Իսկ եւս անոնց 9
առջեւն Եմորհային բնաջննջ ըրի,
որուն բարձրութիւնը եղևիններու
բարձրութեանը պէս էր. Եւ անի-
կայ կաղնիներու պէս ամուր էր. ու
վերէն անոր պտուղը, Եւ վարէն ա-
նոր արմատները բնաջննջ ըրի.
10 Ու եւս ձեզ Լազարիտի երկրէն
հանեցի, Եւ ձեզ քառասուն տարի
անապատին մէջը պտուղոցի, որ
Եմորհային երկիրը ժառանգէք.
11 Ու ձեր տղարեւրէն մարգարէսը,
Եւ ձեր երիտասարդներէն ուխտա-
ւորներ հանեցի. հիմա ասանկ չէ՞,
նով Իսրայէլի որդիքը՝ կ'ըսէ Տէրը.
Իսկ զուգարս Եւստատներուն զինի 12
խմցոյցի, ու մարգարէներուն պա-
տուիրենցի բռնով. Եւ արգարեաւ
թիւն մի ընէք. Եւս եւս ձեր 13
եղած տեղը Եւս պիտի կոխեմ,
ինչպէս որ որաներով լեցուն սպը
էր անցա՞նք Գեղը կը կոխէ. Լա 14
արաղընթացը պիտի չընայ փախ-
չիլ, Եւ ուժով Եւս պիտի չըր-
նայ իր որդը գործածել, Եւ զօրա-
ւորը պիտի չընայ իր անձը աղա-
տել. Ու աղէք բռնողը պիտի 15
չընայ կայնիլ, Եւ շուտ վազողը
պիտի չընայ Գեղը աղաւտել, ու
ձի հեծնողը պիտի չընայ իր անձը
աղաւտել, Լա զօրաւորներուն մէջ 16
քաջասիրտ եղողը ան օրը մերկ պի-
տի փախի՞նք կ'ըսէ Տէրը:

ԳԼ. Գ

1 Իսկ եւս Խոսրը՝ նով Իսրայէլի
որդիք, որ Տէրը ձեր վրայ կը
խօսի, ան բոլոր աղաւտածին վրայ
որ Լազարիտի երկրէն հանեցի,
2 ըսելով. Լազարիտ բոլոր աղա-
տածներէն միայն ձեզ ճանչցայ,
աս պատճառով ձեր բոլոր անորե-
նութիւններուն համար ձեզ պիտի
պատժեմ. Եւս ինչ՞ է որ երկու 3
Եւս մէկտեղ քաղեն, թէ որ
միաբանութիւն չունենան. Եւս թէ 4
առիւծը անտառին մէջ կը մնայ՞,
թէ որ որս մը չունենայ. առողջ
առիւծը իր մօրէն իր ձայնը կու
տայ, թէ որ բան մը առած չըլլայ.
5 Եւս թէ թռչունը երկրի վրայ վարմը

անկէ մէջին ալ օտարներ պիտի չանցնին :

- 18 Եւ պիտի բլլայ որ ան օրը լեւ-
ները քաղցու պիտի կաթեցընեն ,
ու բլլաները կաթմ պիտի վազըր-
նեն , և Հոգայի բոլոր ձորերը
ջուրեր պիտի քաղեցընեն . ու Տէ-
րոջը տունէն աղբիւր պիտի Լըն ,
և Սառիմի ձորը պիտի ուռոզէ :
1) Հոգայի որդւոյը եւս անիրաւու-

թեանը համար , Լզդիպտոս ամա-
լաթիւն պիտի բլլայ , ու Լզդով
ամայի անաստա պիտի բլլայ . քան-
զի անոնց երկրին մէջ անմեղ ա-
րիւն թափեցին : Բայց Հոգա 20
մարդարեան պիտի բլլայ յախ-
տեան , և Լքուտաղմ գարե 'ի
գար : Եւ պիտի մարբեմ անոնց 21
արիւնը որ մարբած չէի . և Տէրը
Ախնի մէջ պիտի բնակի :

ՄԵՐԳԵՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՄՈՎՍԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Թեկուէի հովիներուն մէջէն եղող
Բմովի խօսքերն են , որ Հոգ-
այի թագաւորին Ողային օրերը
ու Կարայի թագաւորին Հոգայի
որդւոյն Հերարովման օրերը գետ-
նաշարէն երկու տարի առաջ տե-
սիւքով անոր յայտնուեցաւ Կարայե-
ն ի վրայով : Ու ըսաւ , Տէրը
Ախնէն պիտի գոչէ , ու Լքուտաղե-
մէն իր ձայնը պիտի տայ . և հովի-
ներուն արտաները տուգ պիտի բլլու-
նեն , ու Սարմիդատի զլուխը պիտի
ջորայ :
3 Տէրը պապէս կ'ըսէ . Կամա-
կոսի իրեր յանցանքին համար , ու
չորսին համար անոր պարթէլ ևս
պիտի չցարձընեմ . քանզի անոնք
Գաղատայը երկաթէ կամնասայել-
4 բով ծեծեցին . Սակայն Եղայի ի
տանը վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու
Բեհագաղի պալատները պիտի ու-
5 տէ : Եւ Կամակոսի նիւերը պի-
տի կտորեմ , ու Բանի գաշտէն
բնակիչը , ու Լզդովմ տունէն գա-
ւազան բռնողը պիտի կտորեմ . և
Մարուց ժողովուրդը Ալը գերի
պիտի քլուի , կ'ըսէ Տէրը :
6 Տէրը պապէս կ'ըսէ . Գաղայի
իրեր յանցանքին համար , ու չորսին
համար անոր պարթէլ ևս պիտի
չցարձընեմ . քանզի անոնք գերի-
ները բռնողին գերի քլեցին , որ
7 Լզդովմ ձեռքը մատնեն . Սակայն

Գաղայի պարսպին վրայ կրակ պի-
տի խրկեմ , ու անոր պալատները պի-
տի ուտէ : Եւ Լզդիպտոսն բնակի-
չը , ու Բեհագընէն գաւազան բռ-
նողը պիտի կտորեմ , և իմ ձեռքս
Եկկարոնի վրայ պիտի գարձընեմ .
ու ժողտապոյց Մապրոյը պիտի
կորսուի , կ'ըսէ Տէր Լահման :

Տէրը պապէս կ'ըսէ . Տեւրոսի
իրեր յանցանքին համար , ու չորսին
համար անոր պարթէլ ևս պիտի
չցարձընեմ . քանզի գերիները բռ-
նողին Լզդովմն ձեռքը մատնե-
ցին , ու եղբայրական ուխտը չը-
10 լիւնցին . Սակայն Տեւրոսի պա-
լատին վրայ կրակ պիտի խրկեմ ,
ու անոր պալատները պիտի ուտէ :

Տէրը պապէս կ'ըսէ . Լզդովմ
իրեր յանցանքին համար , ու չոր-
սին համար անոր պարթէլ ևս պիտի
չցարձընեմ . քանզի իր եղբայրը
սրով հարածեց , ու իր ողորմու-
թիւնը կորեց . և իր բարեկամիւն-
նը միշտ պատասեց , ու իր կա-
տաղութիւնը յախտեան պահեց .
Սակայն թմամանի վրայ կրակ պիտի
12 խրկեմ , ու Բօսրայի պալատները
պիտի ուտէ :

Տէրը պապէս կ'ըսէ . Բմանի
որդւոյը իրեր յանցանքին համար ,
ու չորսին համար անոնց պարթէլ
ևս պիտի չցարձընեմ . քանզի Կա-
ղատի յիւ ինքիները ձեռքեցին ,
որպէս զի իրենց սահմանները լայն-
14 ցընեն . Սակայն Ռարբայի պա-

11 ձեր բանակներուն դարձահոտութիւնը մինչև ձեր յիշմը հանկուսակցին ինծի չցարձար, կ'ըսէ Տէրը : Բարձրաց կործանած Սոգոմին ու Գամբրին պէս ձեզ ալ կործանեցի : ու կրակէ հանուած խանձողի պէս եղար : սակայն ինծի չը-
 12 դարձար, կ'ըսէ Տէրը : Ենոր համար քեզի պապէս պիտի ընեմ, ով Խարայէլ : Ե որովհետև քեզի աս բանը պիտի ընեմ, քու Բարձրացը գիտաւ որչափ պատրաստուի, ով
 13 Խարայէլ : Բանդի ահա ան որ ըսները հաստատուեց ու հոգը ըստանդեց, և կը յայտնէ մարդուն թէ ինչ է անոր խորհուրդը, արշալոյսը խաւար կ'ընէ, ու երկրիս բարձր տեղերուն վրայ կը քայէ, անոր անունը Լահովայ՝ զորաց Բարձրացն է :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Խեղէք աս խօսքը՝ ձեր վրայ ըրած ողբս, ով Խարայէլ տունը :
 2 Խարայէլի կողմը ինկած է . մէյքին ալ պիտի չեղէ : Իր երկրին վրայ ձեռնած է, զանկիկայ վերցնող
 3 չեղ : Բանդի Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Են յարաբար մէջ ուսկից որ հազար կ'ըլլէր, հազար պիտի մնայ, և ուսկից որ հարիւր կ'ըլլէր, տասը պիտի մնայ Խարայէլի տանը : Բանդի Տէրը Խարայէլի տանը այսպէս կ'ըսէ . Օխ փնտը-
 5 ուցէք, որ ապրիք : Բայց Նիթէլը մի փնտրէք, ու Գաղղաղա մի մտնէք, ու Խորասրէէ մի անցնիք . քանից Գաղղաղա անշուշտ գերութեան պիտի քուի ու Նիթէլ
 6 պիտի ունանայ : Տէրը փնտրեցէք, որ ապրիք : Երբ որ Յովսեփին տանը մէջ կրակի պէս ինայ, և Գաղղաղա ուսկ, ու Նիթէլը մէջ
 7 մարդ չըլլայ : Գիտէք որ Խաւուռնը ունիւրի կը դարձնէք, ու արգարութիւնը գետինը կը ձգէք,
 8 փայտեղէն զանկիկայ, որ Բաղմուտեղն ու Զայլը չինց, ու մահուան ստուերը առաւօտեան լոյսի կը դարձնէ, և ցորենի գիւղերուան պէս կը մթնցընէ, ու ծովուն ծու-

9 բերը կը կանչէ, ու զանոց երկրի երեսին վրայ կը թափէ . անոր անունը Լահովայ է . Որ զորաւորին վրայ յանկարծ կորուստ կը բերէ, ու կորուստը մինչև ամբողջ կը հասնի :

10 Դարանը մէջ յանդիմանողը կ'առնէ, ու շտակ խտողն կը զգուրն : Ուստի որովհետև աղքատին վրայ կը կոխէք, ու անկէ ցորենի պարզներ կ'առնէք, թէ տաշուած քարէ տուներ չեմէք, բայց անոնց մէջ պիտի չընկնիք, ու թէ ցանկալի այգիներ անկէք, բայց անոնց դինին պիտի չսմէք : Բանդի ձեր շատ յանցանքները
 12 ու ձեր ծանր մեղքերը գիտեմ . արդարեւ կը նեղէք, կաշառք կ'առնէք ու դարանը մէջ անանկներուն
 13 խեղճ կը ծռէք : Ենոր համար խեղճի կողմը ան տունը պիտի ընէ, քանի ժամանակը չար է : Բարութիւն փնտրեցէք ու չեմ
 14 թէ չարութիւն, որպէս զի ապրիք . և այսպէս զորաց Տէր Բարձրացը ձեզի հետ պիտի ըլլայ, ինչպէս որ ըսիք : Զարութիւնը
 15 ատեցէք, ու բարութիւնը սիրեցէք, և դարանը մէջ Խաւուռնը հաստատուցէք . զորք զորաց Տէր Բարձրացը Յովսեփին մնացորդին ողորմութիւն ընէ :

16 Ենոր համար զորաց Բարձրացը Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Եմն հրապարակներու մէջ ողբ պիտի ըլլայ, ու ամեն փողոցներու մէջ Վայ՝ վայ՝ պիտի ըսնէ, ու երկրաւոր զորք սուգի, ու ողբ գիտողները ողբալու պիտի կանչեն : Եւ ամեն
 17 այգիներու մէջ ողբ պիտի ըլլայ . քանից քու մեղք պիտի անցնիմ : Կ'ըսէ Տէրը :

18 Վայ՝ անոնց՝ որ Տէրոջը օրուան կը ցանկան . ձեզի Բնէ պիտի ըլլայ Տէրոջը օրը . անկիկայ խաւար է, և չեմ թէ լոյս : Ինչպէս երբոր
 19 մարդ մը առիւծին երեսնէ փակէ, ու արթ մը անոր հանդիպի, և կամ տունը մտնէ ու ձեռքը պատին վրայ կ'ընկնցընէ, և զանկիկայ
 20 օճը խածնէ : Եւ Տէրոջը օրը

- մէջ կ'իյնայ, թէ որ անոր համար որոգայթ բարուած չբլայ . ու վարմը երկրէն կը վերցուի, երբոր
- 6 Բան մը բռնած չէ : Թե՛ որ քաղաքին մէջ փող ֆուրի, ժողովուրդը չմեղախար . միթէ քաղաքին մէջ չարք մը կ'ըլլայ, թէ որ
- 7 Տէրը զանկիւյ ըրած չէ : Յերտի Տէր Լահովան բան մը չընէր, մինչև որ իր գաղտնիքը իր ծառաներուն՝
- 8 մարդարէներուն չյայտնէ : Եւ ի՞նչ մտնէր, թէ պիտի չփախայ . Տէր Լահովան խօսեցաւ . թէ պիտի չբարդարեանայ :
- 9 Եզրիտոսի մէջ պալատներու վրայ, ու Լադիպտոսի երկրին մէջ պալատներու վրայ կանչեցէք . ու ըսէք, Սամարիայի լեռներուն վրայ ժողովուրդէք, և անոր մէջը յատ խոռովութիւններ, ու անոր մէջը
- 10 բռնութիւններ տեսէք : Վանդի ուզովութիւն ընէ ձեռն գիտեր, կ'ըսէ Տէրը, իրենց պալատներուն մէջը զրկանք . ու յափշտակութիւն
- 11 կը դիպնէ : Եւոր համար Տէր Լահովան այսպէս կ'ըսէ . Թե՛ անմիջ երկրին իւրբոսիքը պիտի բլայ, ու քիզմէ քու ոյժդ պիտի իջնցնէ . և քու պալատներդ պիտի կողքատուին :
- 12 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Խնդդես որ չովիւր ատիւծին բերնէն երկու ազգը կամ մէկ ականջի կտոր կ'ազատէ, այնպէս ալ պիտի ազատին Խորալէյի որդիքը, որոնք Սամարիայի մէջ բաղմոցի անկիւնը, ու Վամանկոսի մէջ անկողնի վրայ կը նստին :
- 13 Լսեցէք ու Տակարին տանը վկայութիւն ըրէք, կ'ըսէ դժբայ
- 14 Բատուածը՝ Տէր Լահովան, Որ ան օրը որ Խորալէյն յանցանքներուն պատիժը անոր վրայ ըրեմ, Բեթլէի սեղաններն ալ պիտի պատուեմ . ու սեղանին եղբիւրները պիտի կտարին ու գետինը պիտի
- 15 Իյնան : Լա ձմեռնային տունը ու ամանային տունը պիտի դարնեմ, և փղոսկրեայ տունները պիտի կորսուին, ու մեծ տունները բնաջնջ պիտի ըլլան, կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ . Գ.

- Լսեցէք առ խօսքը, թէ Սամարիայի լեռանը վրայ եղող Բանի կովիւր, որ ազգասաներուն զրկանք կ'ընէք, ու անանկներու ուրի տակ կ'առնէք, և ձեր աներուն՝ Բեր որ խմնի՝ կ'ըսէք : Տէր Լահովան իր սրբութեամբը երդում ըրաւ, թէ ահա ձեր վրայ օրեր կուան, որ ձեզ կարծեկոյժ պիտի վերցընէ, ու ձեր սերունդը՝ ձուկի կարծեկոյժ : Լա փրած տեղերէն պիտի ելլէք ամեն Մկկիւրդ իր երեսին գարձած կողմէն, ու բերդը պիտի նետուիք, կ'ըսէ Տէրը :
- Բեթլէ Լեկէր ու յանցանք դրծեցէք . Վագգաղայի մէջ յանցանք ընելը շապցուցէք . և ամեն առտու ձեր զոհերը, ու ամեն իրեք օրը ձեր տասանորդները բերէք : Լա չընորհակալութեան զոհք խմորինս մատուցէք, ու կամաւոր ընծաներ քարոզեցէք . հրատարակեցէք . յանգի այսպէս սիրելիք թէ Խորալէյի որդիք, կ'ըսէ Տէր Լահովան : Լա ևս ալ ձեզի ձեր ամեն քաղաքներուն մէջ՝ ակուայի մարտութիւն, ու ձեր ամեն տեղուանքը հաղի կարօտութիւն տուի . սակայն ինծի չգարձաք, կ'ըսէ Տէրը : Ու նաև հունձքէն իրեք ամիս առաջ անձրեւ ձեզմէ արգիլելի . ու մէկ քաղաքին վրայ անձրեւ իջնցուցի, և միւս քաղաքին վրայ անձրեւ չիջնցուցի . մէկ վիճակին վրայ անձրեւ եկաւ, ու միւս վիճակը՝ որուն վրայ անձրեւ չեկաւ, չըրցաւ : Ու երկու իրեք քաղաք չուր խմելու համար մէկ քաղաքի մէջ ժողովուրդսն, բայց բաւական չգտան . ակայն ինծի չգարձաք, կ'ըսէ Տէրը : Չեզ
- խորհակալարութեամբ ու դարուկով զարկի . խառնիճը կերաւ ձեր ըսգմաթիւ պարտեղները ու այգիները և թփերնները ու ձիթեւնները, սակայն ինծի չգարձաք, կ'ըսէ Տէրը : Լադիպտոսի ճամբուն մէջ ձեր վրայ ժանտախտ խրկեցի . ձեր երիտասարդները սրով մեղցուցի, ու ձեր ձիերը գերի ըրի, և

- խաւար է , և չէ՛ թէ լոյս , ու անոր
մէջը մատախաղ կայ , և չէ՛ թէ
պայծառութիւն :
- 21 Զեր սօները կ'առեմ ու կը
մերժեմ , և ձեր հանդիսար մո-
ղովներուն մէջ հոտ պիտի չառ-
- 22 նեմ : (Ո՛հ որ ինծի ողջակեղներ
ու ձեր հաղի բնծաները մատու-
ցանէր ալ , պիտի չքնդունեիմ , և
ձեր դէր անասուններուն խաղա-
ղութեան զոհերուն պիտի չնա-
- 23 յիմ : Վաւ երգերուդ աղաղակը
ինծմէ հեռացուր . քանզի քու տա-
ւիղներուդ եղանակը պիտի չլսեմ :
- 24 Կայց իրաւունքը ճուրի պէս թող
վազէ , ու արդարութիւնը՝ զորա-
- 25 տը դիտի պէս : Ո՛րթէ անապա-
սին մէջ քատառն տարի ինծի զոհեր
ու բնծաներ մատուցիւք , ո՛վ Խա-
- 26 րայելի տունը . Հապա գուր ձեր
Պոլոքի խորանները ու ձեր Վի-
ռանի կուռքերը և ձեզի համար
չինսած աստուածներնուդ աստղը կը-
- 27 թեցիւք : Ուստի ձեզ Վամանկոսն
անդին զերի պիտի քշեմ , կ'ըսէ
Տէրը , որուն անունը Օգոստ Ես-
տուած է :

ԳԼ . Թ

- 1 Սոյ Սիմի մէջ հանդիստ բնա-
կողներուն , ու Սամարիայի բն-
ունը վրայ ապահովութեամբ նրա-
տողներուն , ազգաց դուխին երևե-
լիներուն՝ որ Խորայելի տունը անոնց
- 2 կը գիտէ : Վաղանէ անցէր ու
տեսէր , ու անկէ՝ մեծ Լամբիթը
զայցէր , ու Փղշտադոց Գէթը ի-
ջէր . միթէ անոնք աս թաղառ-
բութիւններէն աղէկ են , կամ
անոնց սահմանը ձեր սահմանէն մեծ
- 3 է : Սոյ Կոմի՞ որ չար օրը կը
հեռացընեն , ու բունութեան աթոռ-
- 4 սեր կը ծառայընեն , Փղշտիկայ
մահի՞ներու մէջ կը պառկին , ու
իրենց անկողիններուն վրայ կ'եր-
կընան , և հօտերէն դառնուկ-
- 5 անքը , ու զոմերու մէջէն պարարտ
որթերը կ'ուտեն , Տաւիղի ձայնով
խաղ կը կանչեն , ու Գաւիթին
պէս իրենց երաժշտական զործիւք-
- 6 ներ կը ֆարեն , Վաւաթներով

գինի կը խմեն , ու ծանրաղին եղե-
րով կ'օծուին , և Հոմիկին բեկ-
մանը վրայ շնն ցուիր : Ենոր հա-
մար հիմն առջի գերիներուն հետ
գերի պիտի քշուին : ու անոնք
նէրա լէյ երկրնցողներուն ուրա-
խութեան ձայնը պիտի վերնայ :

Տէր Լհօնան իր անձին վրայ եր-
դում ըրաւ , կ'ըսէ զորայ Տէր Ես-
տուածը , Լա Համարին պարճան-
քէն կը զգուիմ , ու անոր պարատ-
ները կ'առեմ , և քաղաքը ու բո-
լոր անոր մէջը եղողը Բնօրին պիտի
մատնեմ : Ու թէ որ մէկ տան մէջ
տասը մարդ մնալու ըլլայ , ան-
ալ պիտի մատնեն : Լա մէկուն
հօրեղբայրը , կամ Գեթ պղող
մարդը զանիկայ պիտի վերցընէ , ու-
կրնները տունէն դուրս հանելու հա-
մար , ու տանը մէջ եղողին պիտի
ըսէ : Լէ ուրիշ մէկը կոյ՛ քովդ .
և անիկայ պիտի ըսէ : Ո՛հ . ու
Գեթ պիտի ըսէ : Լէս կեցիր .
քանզի Տէրըն անունը յիշելու
մէջէն : Սոյն զի ահա Տէրը կը
հրամայէ . ու մեծ տունը կործա-
նումով , ու պղտիկ տունը պատա-
ռումով պիտի զարնէ :

Ո՛րթէ ձերը ապտտածի վրայ
կը վազե՞ն . կամ անիկայ եղներով
կը հերկուի . քանզի զուր իրա-
ւունքը՝ դառնութեան , և արդա-
բութեան պտուղը օգնողի զար-
ձուցիւք , Ո՛վ ոչինչ բանով ուրա-
խացողներ , որ ըսիք թէ Զէ՞ որ
մեր ուժովը մեզի եղբայրներ առինք :

Ենոր համար ահա ես՝ ո՛վ Խաղա-
յելի տունը՝ ձեր վրայ մէկ ազգ մը
տղք պիտի հանեմ , կ'ըսէ զորայ
Տէր Եստուածը , ու ձեզ Լամբիթի
մուտքէն մինչև անապատի ձորը պի-
տի նեղեն :

ԳԼ . Լ

Տէր Լհօնան ինծի այսպէս ցու-
ցուց , որ ահա վերջին խոտին
բուսներուն սկիզբը մարտիներ ըս-
տեղծեց . և ահա վերջին խոտը
թաղաւորին հունձքէն ետքն էր :
Ու եղաւ որ անոնք երկիրն խոտը
բարբորողն ուտելէն ետքը , ես ըսի ,

- Ո՛վ Տէր Լճովայ՝ կ'աղաչեմ, նե-
րէ՛ . Հակոբ ինչպէս պիտի կանգ-
3 նի, քանզի քիււոր է : Տէրը ասոր
համար զգնաց, Միկայ չքայ, և
սաւ Տէրը :
- 4 Տէր Լճովան ինծի այսպէս ցու-
ցուց, որ ահա Տէր Լճովան կրակը
կը կանչէր որ անով դատաստան
ընէ . և անիկայ մեծ անդունդը կե-
5 բաւ, ու արտերը սպառեց : Ու
ես ըսի . Ո՛վ Տէր Լճովայ՝ կ'աղա-
չեմ, դադարէ՛ . Հակոբ ինչպէս
պիտի կանգնի, քանզի քիււոր
6 է : Տէրը ասոր համար զգնաց,
Միկայ աւ չքայ, ըսաւ Տէր Լճ-
ովան :
- 7 Ինծի այսպէս ցուցուց, որ ահա
Տէրը զնոսակի լարով զնոսա՝ պա-
րապի մը վրայ կայներ էր, ու ձեռ-
8 քը զնոսակ մը կար : Եւ Տէրը
ինծի ըսաւ . Եւ ի՞նչ կը տեսնե՞ս՝ ո՛վ
Մեծիս . ու ես ըսի, Գնոսակ մը .
և Տէրը ըսաւ, Եհնա ես իմ Ժո-
ղովորդիս Խարայէլին մէջը զնոսակ
մը կը դնեմ . աւ անոնց անբե-
9 նո-թիւնը անտես պիտի չընեմ :
- 10 Եւ Խեթիկին քուրմը Մեծախա
Խարայէլի Հերորովամ թագաւորին
լար խրիկց՝ ըսելով . Խարայէլի
տանը մէջ Մեծիս քեզի դէմ դա-
ւաճանութիւն կ'ընէ . երկիրը չը-
կրնար անոր բոլոր խօսքերը տա-
11 նիլ . Քանզի Մեծիս այսպէս կ'ըսէ .
Հերորովամ՝ սրով պիտի մեռնի,
ու Խարայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ :
- 12 Եւ Մեծախա ըսաւ Մեծիսին .
Ո՛վ տեսանող՝ գնա՛ Հուդայի եր-
կիրը փախիր, ու հոն հաց կեր, և
13 հոն մարգարէութիւն ըրէ, Ու մէյ-
մըն աւ խեթիկի մէջ մարգարէու-
թիւն մի՛ ընե՛ր, քանզի անիկայ
թագաւորին սրբարանն է, ու լեա-
զաւորութեանը տունն է :
- 14 Եւ Մեծիս պատասխան տուաւ
ու Մեծախային ըսաւ, Եւս ի՞նչ մար-

գարէ էի, ոչ ալ մարգարէի որ-
դի . հապա ես արջառնեալ հովիւ,
ու մորթեալ քաղաղ էի . Եւ Տէրը 15
զիս հօտին ետեւն առաւ, և Տէրը
ինծի ըսաւ, Գնա՛, իմ Ժողովուր-
դիս Խարայէլին մարգարէութիւն ը-
րէ : Եւ հիմա Տէրոջը խօսքը մոխի 16
ըրէ . դուն կ'ըսես որ Խարայէլ
համար մարգարէութիւն մի՛ ընե՛ր,
ու Խառակի տանը վրայով խօսք
մի՛ խօսիր : Եւսոր համար Տէրը 17
այսպէս կ'ըսէ . Քու կնիկդ քաղա-
քին մէջը պտնջիւթիւն պիտի ընէ,
և քու տղարներդ ու աղջիկներդ
սրով պիտի իյնան, ու քու երկիրդ
լարով պիտի բաժնուի, և դուն
պիղծ երկրի վրայ պիտի մեռնի .
ու Խարայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ :

ԳԼՈՒԽ Ը

Տէր Լճովան ինծի այսպէս ցու- 1
ցուց . և ահա մէկ կողով մը
ամառնային պտուղ : Ու ըսաւ . 2
Եւ ի՞նչ կը տեսնե՞ս՝ ո՛վ Մեծիս . ու
ես ըսի, Կողով մը ամառնային
պտուղ : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Իմ Ժողովորդիս Խարայէլին վրայ
վախճան հասած է . աւ անոնց
անբե-թիւնը անտես պիտի չը- 3
նեմ : Ու ան օրը տաճարին եր-
դերը հառաչանքներ պիտի ըլլան,
կ'ըսէ Տէր Լճովան . շատ մեռելներ
պիտի ըլլան, ու դռներ աճին տեղ
լուսնութեամբ պիտի նստեն :

Միկայ մոխի ըրէք, դուք որ 4
տեսնելը կընէի, ու երկրին աշ-
քատները կորսնցընելու կը ցան-
կար, Ու կ'ըսէք, Եւսաղլուխը 5
էրբ պիտի անցնի, որ ընդհըն
ծախնը, և շարաթը որ ցորենը
ծախու հաններ, ու արդուն պըշ-
տիկցըններ ու սիկը մեծցըններ,
և ննդութեամբ խարդախ կշիռներ
զործածենք . Որ աղբառները ըս- 6
տալով, ու տնանկները զոյգ մը
կոշիկով ծախու առնեն, ու ցու-
րնին խոտանը ծախեն : Տէրը 7
Հակոբին մեծփայլութեանը վրայ
երդում ըրաւ, ըսելով . Եւսոնց բո-
լոր գործերը յաւիտեան պիտի չը-

- 8 ժողովում : Զեք որ աս բանին համար երկիրը պիտի գողցայ , ու ամեն անոր մէջ բնակողը սուգ պիտի բռնէ , և բոլոր եւթը զեւթի պէս վեր պիտի ելլէ , ու պիտի քշուի ու պիտի ընկզմի որպէս թէ Նզդիպ :
- 9 տոսի զեւթով : Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը կ'ըսէ Տէր Նշովան , արեւը կէս օրուան ատենը մարը պիտի մոցընեմ , ու ցորեկուան լոյսին ատենը երկիրը պիտի խաւարեցընեմ : Եւ ձեր տօնները տոգի , ու ձեր բոլոր երգերը ողբի պիտի դարձընեմ : ու ամէն մէջ քերուս վրայ քուրձ՝ և ամէն զվուս վրայ կնոտութիւն պիտի բերեմ : ու եւթընէ Էւս սուգ պիտի բերեմ՝ մէկ հատիկ զաւակի համար եղած սուգին պէս , և անոր վախճանը՝ զառնութեան օրուան պէս :
- 11 Եհն օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէր Նշովան , որ երկրին վրայ սով մը պիտի խրկեմ : Զէ թէ հացի սով , և չի՛ թէ ջուրի ծարաւ : Հապա :
- 12 Տէրօջը խօսքերը ընչուն առէ : Ու մէկ ծովին միւս ծովը , և հիսուսին մինչև արեւելք պիտի թափաւին : Տէրօջը խօսքը վնասուած համար հոս հոն պիտի սլորաին ,
- 13 բայց պիտի չցոնեն : Եւ օրը զեւթիցի կոյսերը ու երեսասարգնէրը ծարաւով պիտի մարին , Որոնք Սամարիայի յանցանքովը երգում կ'ընեն ու կ'ըսեն , Անդանի է քու աստուածդ , ո՛վ Վան , ու Անդանի է Բերասրէէին ճամբան : անոնք պիտի իշան ու մէլին ալ պիտի շնորհեն :

ԳԼ . Թ

- 1 Տէրը տեսայ որ սեղանին վրայ կայներ էր ու ըստ : Խոյակին զանիկ որ սեմերը դողան , և զանոնք կտոր կտոր ըրէ անոնց ամենուն զվուսն վրայ : ու անոնց մնացորդը սրով պիտի մեղցընեմ : անոնց փախտականը պիտի չկարենայ փախչիլ , ու անոնք ազատուածը պիտի չկարենայ ազատիլ : Թէն անոնք մինչև դժոխքը փորեն , իմ

ձեռքս անկէ պիտի առնէ զանոնք : ու թէն երկիրը ելլեն , զանոնք անկէ պիտի ինչցընեմ : Ու թէն Սամարիայի գլուխը պահուրտին , զանոնք պիտի վնասուեմ , անկէ պիտի առնեմ : ու թէն իմ աչքերուս առջևն ծովուն խորութեանը մէջ ծածկուին , հոն օձին պիտի հրամայեմ , ու զանոնք պիտի խայթէ : Ու թէն անոնք իրենց թշուա՞մներուն առջևն զերութեան երթան , հոն սուրին պիտի հրամայեմ , ու զանոնք պիտի մեղցընէ : և իմ աչքս անոնց վրայ պիտի զնեմ չարիքի համար , և ո՛չ թէ բարիքի համար :

Վանդի զօրաց Տէր Նշովան ինչն է որ երկրիս կը դաշէ , ու անկիպ կը հսպի , ու անոր բոլոր բնակիչները սուգ կը բռնեն , և բոլոր եւթը զեւթի պէս վեր կ'ելլէ , ու կ'ընկզմի որպէս թէ Նզդիպուտի զեւթով : Ինչն է որ երկրից մէջ իր վերնատունները կը շինէ , ու անոր կամարը երկրի վրայ կը հիմնէ , ծովուն ջուրերը կը կանչէ , ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ : անոր անունը Նշովայ է :

Արթի գուր ինձի Նշովայացոյց որդիներուն պէս չէ՛ք , ո՛վ Խարաթէն որդիք կ'ըսէ Տէրը : Զեք որ Խարաթէն Նզդիպուտի երկրէն , ու փոքրացիները Սամարիան , և Ես սորինները Արթն հանեցի :

Եհն Նշովային աչքերը ատ մեղաւոր թագաւորութեանը վրայէն , ու զանկիպ երկրի երեսին վրայէն պիտի կորցընեմ : սակայն Հապարին տունը բողբոջին պիտի չկորսնցընեմ , կ'ըսէ Տէրը : Վանդի ահա ես կը հրամայեմ , ու Խարաթէն տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի խարաւըմ , ինչպէս որ ցորեք մաս զով կը խարաւըն : բայց մէկ հատ մը զեւթիցի պիտի չեմոյ : Իմ ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները սրով պիտի մեռնին , որոնք կ'ըսեն թէ Չարիքը Զեք Էւս պիտի չհասնի , ու մեր առջևը պիտի չառնէ :

Եւ օրը Վաւիթին ինկած խորաւ 11

- նը պիտի կանգնեմ, և անոր վրած-
 ները պիտի նորոգեմ, ու աւրած-
 ները պիտի կանգնեմ, և զանկաջ
 հին օրերուն պէս պիտի շինեմ ։
- 12 Արգէս զի անոնք Լոգովմին մնացոր-
 դը ու բոլոր ազգերը ժառանգեն,
 որոնց վրայ իմ անունս կուտամ է,
 կ'ըսէ Տէրը՝ որ աս բանը կ'ընէ ։
- 13 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
 որ հերկողը ֆօռօգին, և խաղողը կու-
 խաղը սերմանացանին պիտի հասնի ։
 ու լեռները քաղցու պիտի կախեն-
 ջրենն, և ամեն բլուրները պիտի
 հալին ։ Լա իմ ժողովուրդիս Խա- 14
 րայէին զերու թիւնը պիտի դարձը-
 նեմ ։ ու աւրած քաղաքները պիտի
 շինեն, ու առնայ հէջ բնակին և
 սոցիւններ պիտի տնկեն ու անոնց
 դինին խմեն, և պարտեզներ պիտի
 շինեն ու անոց ստուղները ուտեն ։
 Լա զանոնք իրենց երկրին վրայ պի- 15
 տի տնկեմ ։ ու մէջքն ալ պիտի
 չկուին իրենց երկրէն որ իրենց
 ստուի, կ'ըսէ քու Տէր Աստուածդ ։

ՄԵՐ ԳԵՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳԻՈՒ

- 1 Երգիւ տեսիլքը ։
 Տէր Լահման Լոգովմի վրայով
 այսպէս կ'ըսէ ։ Տէրջմէ լուր լու-
 ցինք ։ ու աղցնուն զհասպան խը-
 կուցաւ, քէլէլ ։ Լոգէր, ու ա-
 նոր վրայ պատերազմի ելինք ։
- 2 Ահա քեզ աղցնուն մէջ պզտիկ
 ըրի ։ զուռ խիտ անարդուած ես ։
- 3 Քու սրտիդ հարստութիւնը քեզ
 խարկեց, ով վէմին խոռոչներուն
 մէջը բնակող, ու բարձր բնակա-
 րան ունեցող, որ սրտիդ մէջ կ'ը-
 ան, Խժ զին զեալինը պիտի ի-
- 4 յեցնէ ։ թմէն արծաի պէս բարձ-
 րանաս, և քու բոցիդ աստղերուն
 մէջը դնես, քեզ անկէ պիտի իջե-
- 5 ցնեմ, կ'ըսէ Տէրը ։ թմէ որ
 քեզն զողնը կամ զիշերային աւա-
 զակներ գային, (ի՞նչպէս կործա-
 նեցար ։) անոնք իրենց բաւական
 եղածին չափ պիտի չզոռնային ։ Թէ
 որ քեզն կ'թողնեն գային, միթէ
- 6 ճիտն պիտի չեռողուին ։ Խաւ-
 ի՞նչպէս քննուեցաւ ։ անոր ծա-
- 7 ծուկ տեղերը մնտուեցան ։ Քու
 բոլոր դաշտակիցներդ քեզ մինչեւ
 սահմանը իրկեցին ։ քեզն հետ
 խաղաղութիւն ունեցող մարդիկնե-
 րը քեզ խորեցին ու քեզ յաղ-
 թեցին ։ քու հացդ ուտեցէր քու
 տակդ որդայթ զրին ։ անոր քովը
 հանձար չկայ ։
- 8 Ահա ան օրը կ'ըսէ Տէրը, Լա-
 զովմն խնամուենները, ու Խաւի
 լեռնէն հանձարը բնաջնջ պիտի
 րենեմ ։ Լա քու զարաւորներդ՝ 9
 ով թմէմն՝ պիտի զարհուրեն ։
 որպէս զի Խաւի լեռնէն առէ մարդ
 սպանուելով կոտորուի ։ Քու 10
 եղբորդ Հակոբին եղած անիրաւու-
 թեանը համար ամօթը քեզ պիտի
 ծածկէ, ու յաւիտեան բնաջնջ
 պիտի ըլլաս ։ Անոր զիմացը կայ- 11
 նած օրդ՝ երբոր օտարազգիները
 անոր քորը զիրի առին, ու օտար-
 ները անոր դռները մտան, ու Լա-
 բուտաղւմի վրայ վիճակ ձեցին,
 զուռ ալ անոնց մէկուն պէս էիր ։
 Աւ պէտք էր որ քու եղբորդ օրը, 12
 անոր օտարութեան օրը դիմացէն
 նայէիր, և Հուդայի որդւոյը վրայ
 անոնց կորստեան օրը խնդայիր, ու
 անոնց նկուլութեան օրը՝ քու բերանդ
 մեծցնէիր, Ո՛չ ալ իմ ժողո- 13
 վուրդիս դուռը անոնց թշուառու-
 թեան օրը մտնէիր, անոնց կոր-
 ծանման օրը զուռ ալ անոնց չա-
 բիբին վրայ նայէիր, և անոնց կոր-
 ծանման օրը անոնց ստացուածքին
 վրայ յեւ ձգէիր ։ Լա ո՛չ անոր 14
 ազատուածները կոտորու համար
 ձամբուն բերանը կայնէիր, ու անոր
 նկուլութեան օրը անոր մնացորդները
 մատնէիր ։ Քանզի բոլոր աղցե- 15
 րուն վրայ Տէրջը օրը մտն է ։ քե-
 ղն քու ըրածիդ պէս պիտի ընեն ։

- քու հաստուցումը զլուխդ պիտի
 16 դառնայ : Բանգի ինչպէս որ
 դուք իմ սուրբ լեռան վրայ իմն-
 յիք , բոլոր ազգիքն աւ շարունակ
 պիտի խմեն . պիտի խմեն . ու պի-
 տի կլնեն , ու շնորհի պէս պիտի
 ըլլան :
- 17 Բայց Սիօն լեռանը վրայ փրկու-
 թիւն պիտի ըլլայ , և սրբութիւն
 պիտի ըլլայ . ու Հակոբին տունը
 իրենց կալուածքներուն պիտի տի-
 18 թեն : Եւ Հակոբին տունը կրակ ,
 ու Հովսեփին տունը բոց , ու Լա-
 սաւին տունը յարս պիտի ըլլայ .
 և անոնց մէջ պիտի բռնկին , ու
 զանոնք պիտի ուտեն . ու Լասաւի
 տանը մնացորդ մը պիտի չըլլայ :

քանզի Տէրը խափցաւ : Եւ հա- 19
 ռաւ պիտի ները Լասաւի լեռը պիտի
 ժառանգեն , ու զաշտպիւնները
 փղշտացոյց ինչպէս . նաև Լիփիւմ
 դաշտը . ու Սամարիայի դաշտը
 պիտի ժառանգեն . ու Կենիտամին
 Դաղաաղը պիտի ժառանգէ : Եւ 20
 Խարայէն որդւոցը աս դոքսին զե-
 րինները Բանանացոյց եղածը
 ժառանգէ մինչև Սարեփիմա , ու
 Լըուսաղէմի գերինները որոնք Սե-
 փարադի մէջ են , հարաւային քա- 21
 ղաքները պիտի ժառանգեն , և
 ազատողներ պիտի կլնեն Սիօն լեռը ,
 Լասաւի լեռը դատելու համար . ու
 թագաւորութիւնը Տէրոջը պիտի
 ըլլայ :

ՄԵՐԳԵՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԵՆՈՒ

ԳԼՈՒԹԻ Ե

- 1 Եւ Տէրոջը խաբը Եմաթիի որ-
 դոյն Հոմիւնին եղաւ , ըսե-
 2 լով , Լըիւր , Կինուէ մեծ քաղաքը
 զնա , ու անոր զէմ քարոզութիւն
 ըրէ . քանզի անոնց շարութիւնը
 3 իմ առջիս եղաւ : Բայց Հոմիւն
 կաւ . որ Տէրոջը երեսն թաւարիս
 փախչէ , և Հոսպէ իջաւ , ու մէկ
 նաւ մը դտաւ . որ թաւարիս կ'եր-
 թար , և անոր վարձքը տուաւ . ու
 անոր մէջը մտաւ , որ անոնց հետ
 թաւարիս երթայ Տէրոջը երեսն :
- 4 Եւ Տէրը ծովուն մէջ մեծ հով մը
 հասնց , ու ծովուն մէջ մեծ փոթո-
 րիկ մը եղաւ , այնպէս որ նաւը
 խորտակուելու վտանդի մէջ էր :
- 5 Ու նաւաւորները վախցան , և ա-
 մեն մէկը իր աստուծոյն կ'աղաղա-
 կէր . ու նաւուն մէջ կարասիները
 ծովը նետեցին , որ զանկա իրենցմ-
 թիւթեցնեն . բայց Հոմիւն նա-
 ւուն խորը իջնելով պատկեր էր
- 6 ու խորունկ կը քնանար : Եւ
 նաւաւորները անոր մօտեցաւ . ու ա-
 նոր ըսաւ , Կենիւ ի՞նչ եղաւ ձի
 խորունկ քնացող . ելի՛ր քու Եւ-

տուծոյդ աղաղակէ , զուցէ Եւ-
 տուած մեզ յիշէ , որ չորսուինք :

Եւ իրարու ըսին , Եկէ՛ք՝ վիճակ 7
 ձգենք , ու զիմանք թէ աս շարիքը
 որո՞նք պատճառովը մեր վրայ եկաւ :
 Եւ վիճակ ձգեցին , ու վիճակը
 Հոմիւնին եղաւ : Եւ անոնք ըսին
 8 անոր , Զիմա պատմէ՛ մեզի թէ
 աս շարիքը որո՞նք պատճառովը մեր
 վրայ եկաւ . քու զործքդ ի՞նչ է ,
 և ո՞ւրսից կու գաս , քու երկիրդ ո՞րն
 է , ու դուն ո՞ր ժողովուրդէն ես :

Եւ անիկայ ըսաւ անոնց , Եւ Լը- 9
 րայցի կ'էմ , և ծովը ու ցամաքը
 ստեղծող երկնից Եստուծուն Լահո-
 վայէն կը վախճամ : Եւ ան մար- 10
 դիկը խիստ շատ վախցան , ու անոր
 ըսին , Եւ քանի ինչո՞ւ ըրիր .
 քանզի ան մարդիկը զիտցան որ
 անիկայ Տէրոջը երեսն կը փախչէր ,
 ինչու որ անոնց պատմեր էր : Եւ 11
 անոր ըսին , Կենիւ ի՞նչ ընենք ,
 որ ծովը մեզմէ դադարի . քանզի
 ծովը երթալով աւելի կը սաստկա-
 նար : Ու անիկայ ըսաւ անոնց , 12
 Զիս վերցուցէ՛ք ու գէս ծովը նե-
 տեցէ՛ք , ու ծովը ձեզմէ պիտի դա-
 դարի . քանզի ես զիտեմ որ աս

մեծ փոթորիկը իմ պատճառովս ձեր վրայ եղաւ :

13 Եւ ան մարդիկը թի քաշելով կը քանային եւ զգամաբար դարձան եւ , բայց չկրցան . քանզի ծովը երկնալով կը սաստիկանար անոնց :

14 Վրայ : Ու Լեւոնային աղաղակեցին ու ըսին , Ո՛հ , Լեւոնայ՝ կ'աղաչենք , աս մարդուս հոգիին համար չկորսուինք , ու մեր վրայ անմեղ արիւն մի՛ գնեք . քանզի դուն՝ ի՞նչ Լեւոնայ , ուզածիդ պէս ըրիր :

15 Եւ Յովնանը վերջուցին ու ծովը նետեցին . և ծովը իր սաստկութեւ :

16 Նէն գաղաղեցաւ : Ու ան մարդիկը Լեւոնային մեծ փախով փախան , ու Լեւոնային զոհ մատուցին և ուխտեց ըրին :

17 Եւ Տէրը մէկ մեծ ձուկի մը հըրամայեց որ Յովնանը կըլէ . ու Յովնան իրեք օր ու իրեք գիշեր ձուկին փորը մնաց :

ԳԼ . Բ

1 Եւ Յովնան ձուկին փորէն իր Տէր

2 Մատուծոյն ազօթը ըրաւ , Ու ըսաւ , Իմ ներգութեան Տէրոջը աղաղակեցի . և անիկայ ինծի պատասխան տուաւ . գերեզմանին փորէն կանչեցի , ու իմ ձայնս լսեցիր :

3 Ինչու որ զիս ծովըուն մէջը անդունդը նետեցիր . ու հեղեղները զիս պաշարեցին . քու ամէն կոհակներդ ու աղբիւներդ իմ վրայես

4 անցան : Ու ես ըսի , Վա՛յ աշխարհուդ առջեւն վառնտուեցայ , բայց տակաւին քու սուրբ տաճարիդ պիտի նայիմ :

5 Զիս մինչև հոգիս ջուրերը պաշարեցին . անդունդը ամէն կողմէն զիս շրջապատեց . կը նիւնները զլուխս փաթթեցան :

6 Իտներուն տակերը ինչ . երկիրը իր նիգերովը յաւիտեան իմ բոլորտիս էր . բայց դուն իմ կեանքս դուրէն հանեցիր , ի՞նչ իմ Տէր

7 Մատուածս : Երբոր հոգիս իմ վրաս մարեցաւ , Տէրը յիշեցի , ու իմ արթնքս քեզի քու սուրբ տաճարդ

8 հասաւ : Ուստի ունայնութիւններու նայողները իրենց ըլլալու ողորմութիւնը կը թողուն : Բայց ես

ձորհակալութեան ձայնով քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ , ու բրածուխս պիտի կատարեմ . փրկութիւնը Տէրոջն է :

Եւ Տէրը ձուկին հրաման ըրաւ . 10 ան ալ Յովնանը ցամաքը փախեց :

ԳԼ . Գ

Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ 1

Յովնանին եղաւ ըսելով , Եւ լիք , Նիւնուէ մեծ քաղաքը զոն , ու քարոզէ՛ անոր ան քարոզութիւնը որ ես քեզի կը խօսիմ : Եւ Յովնան Տէրոջը խօսքին համեմատ ելաւ Նիւնուէ գնաց : Իսկ Նիւնուէ խիստ մեծ քաղաք մըն էր , իրեք օրուան ճամբուս արաքսաւրէն :

Եւ Յովնան սկսաւ քաղաքը մտնել , ու մէկ օրուան ճամբայ պարտէ՛ւ՝ կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Վա՛յ քառուսն օր կայ , ու Նիւնուէն պիտի կործանի :

Եւ Նիւնուէի մարդիկը Մատուծոյ հաւատարմով՝ ծոմապահութիւն քարոզեցին , ու անոնց մեծէն մինչև

պզտիկը քուրճ հագան : Եւ խօսքը Նիւնուէի թագաւորին հասաւ , ու անիկայ իր աթոռէն ելաւ ու վրայէն պատմեց ձայնեց , և քուրճ հագաւ ու միտիքի վրայ նստաւ :

Եւ Նիւնուէի մէջ մուշտտիկ կանչել տուաւ , ու թագաւորին ու իր մեծամեծներուն հըրամանովը պատուիրեց ըսելով ,

Մարդ ու անասուն , արջաւ ու ոչխար բան մի չուտեն , չարածին ու ջուր չման . Եւ մարդիկները ու անասունները քուրճ հագին , ու Բաբել ուժով Մատուծոյ աղաղակեցին . և ամէն մարդ իր չար ծամբայէն ու իր ձեռքերուն մէջ եղած անիրաւութեանն դառնայ : Ո՞վ

գիտէ . գոյ՛ց Մատուած դառնայ ու զղջայ , և իր սաստիկ բարկութեանն դառնայ , ու չկորսուինք : Եւ Մատուած անոնց զործքերը տեսաւ , որ իրենց չար ձաբաներէն զարձան : Եւ Մատուած զղջաց ան չարիքին համար որ ըսեր էր թէ անոնց ընէ , ու զանիկայ չըրաւ :

Եւ Մատուած անոնց զործքերը տեսաւ , որ իրենց չար ձաբաներէն զարձան : Եւ Մատուած զղջաց ան չարիքին համար որ ըսեր էր թէ անոնց ընէ , ու զանիկայ չըրաւ :

ԳԼ . Գ

- 1 Եւ Յովնան խիստ դժուարեցաւ
2 ու նեղացաւ : Ու Տէրոջը ա-
ջօթք ըրաւ . ու ըսաւ . Ո՛հ Տէր ,
երբոր ես զեռ իմ երկիրս էի , իմ
խօսքս աս չէր . ասոր համար առաջ
իւարսիս փախելու եղայ . քանզի
զիտէի որ դուք ողորմած , զիմած ,
երկրայնամբաւ եւ բազումողորմ Մա-
տուած ես , ու չարիքի համար կը
3 զղջաս : Եւ հիմա ո՞վ Տէր , կ'ա-
ղայեմ , իմ հոգիս ինծմէ ան .
քանզի մեռնիւ ապրելէս աղէկ է :
4 Եւ Տէրը ըսաւ . Միթէ այդքե-
ս նեղանալովի աղէկ կ'ընես :
5 Եւ Յովնան քաղաքէն դուրս ե-
լաւ , ու քաղաքին արեւելեան կող-
մը նստաւ , եւ հոն իրեն տաղաւար
մը շէնց , ու անոր հովանիին տա-
կը նստաւ , մինչեւ որ տեսնէ թէ
6 քաղաքին հնչ պիտի ըլլայ : Եւ
Տէր Մատուած զգովնիին մը հրամա-
նեց , ու Յովնանի մը վրայ ելաւ ,
որ անոր զիտուն վրայ հովանի ըլլայ ,
որպէս զի զանիկայ իր տառապանքէն
ազատէ . եւ Յովնան զգովնիին
համար մեծ ուրախութիւնով ու-
րախացաւ :

Ու հետեւեալ օրը երբոր առտու
կ'ըլլար , Մատուած հրամայեց որդի
մը , որ զգովնիին զարկաւ , ու ա-
նիկայ չըրցաւ : Ու եղաւ որ
երբ արեւն կը ծագէր , Մատուած
խորշակարեւր արեւելեան հովի մը
հրամայեց , ու արեւը Յովնանին
զիտուն վրայ զարկաւ . այնպէս որ
անիկայ մահեցաւ . ու անիկայ ինքն
իրեն մահը ուզելով ըսաւ . Մեռ-
նիւ ապրելէս աղէկ է :

Եւ Մատուած Յովնանին ըսաւ .
Միթէ զգովնիին համար նեղանա-
լովի աղէկ կ'ընես . ու անիկայ
ըսաւ . Մինչեւ 'ի մահ նեղանալովս
աղէկ կ'ընեմ :

Եւ անկը Տէրը ըսաւ , Գուն
զգովնիին ինայեցիր , որ անոր հա-
մար աշխատութիւն չքաշեցիր . ու
զանիկայ շմեցրուցիր . որ մէկ զի-
շերուան մէջ բուսաւ . ու մէկ զի-
շերուան մէջ կարտուեցաւ : Ու ես
պիտի շինայեմ 'սինուէին' ան մեծ
քաղաքին , որուն մէջ հարիւր քսան
հազարէն աւելի մարդիկ կան , ու
րոնք աջ ու ձախ ձեռքին տարբե-
րութիւնը չեն զիտեր , ու եւս շատ
անասուններ :

ՄԵՐԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԻՅԻՆՅ

ԳԼՈՒԻ Ե

- 1 Տէրոջը խօսքը որ Յուդայի թա-
ղաւորներուն՝ Յովսիթամին ,
Նաթանն ու Իզակիային օրերը
Թորատայի Միգիային եղաւ , եւ
յամարիայի ու Երուսաղեմի վրայով
անոր յայտնուեցաւ :
2 Իսկեք՝ ո՞վ բոլոր ժողովուրդ-
ներ , մոխի ընէ՞ ո՞վ երկիր , ու
անոր բոլոր բնակիչները . եւ Տէր
Եհովան ձեռք զէմ վրայ ըլլայ ,
Տէրը Իսրայէլի սուրբ տաճարէն ,
3 Բանդե հահ Տէրը իր տեղէն կ'ե-
լէ , եւ պիտի իջնէ ու երկրին
բարձր տեղերուն վրայ պիտի պաւ-

տի : Ու ընենքը անոր տակը
պիտի հայն , եւ հովիտները պիտի
պատռին , կրակին առջեւ հաւ-
մով պէս , ու զատ 'ի վայրէն թա-
փուած ջուրի պէս : Եւ ամեն
Հակորին յանցանքին համար ու
Խարպէլի տանը մեղացը համար է .
Հակորին յանցանքին պատճառ-
ով է . Սամարիա չէ՞ . եւ Յու-
դայի բարձր տեղերուն պատճառ-
ով է . Երուսաղեմ չէ՞ : Ուստի
Սամարիան դաւաճ քարակոյտի
ու պղի տնկելու տեղի պիտի դա-
ռնեմ . անոր քարերը ձորին մէջ
պիտի գլորցընեմ , ու անոր հի-
մերը պիտի բանամ : Եւ անոր բո-

լոր կուսքերը պիտի կոտորին , ու անոր բոլոր նուիրուած բաները կրտսիլ պիտի սյրին , և անոր բոլոր արձանները ընծանշ պիտի ընեն . քանզի տանտ բոլոր վարձքով ժողովք , ու բոլոր վարձքի պիտի դառնան :

- 8 Եւոր համար պիտի ողորմ ու պիտի հառաւիւր , անձամկոյժ ու մերկ պիտի ջրջիմ : չաղախներու պէս կոծ , ու ջալլամներու պէս սուղ պիտի ընեն : Բանգի անոր վերքերը անոր վէրէն են . քանզի մինչև Հուգա եկաւ , մինչև իմ ժողովուրդիս դուռը մինչև Երուսաղէմ հասաւ : Գեթի մէջ մի պատմէք ու բնաւ մի լայ . Ինձափրայի մէջ փոշիի մէջ խաւալէ : 11 Ո՛վ Սափրի ընակիչ , քու մերկութիւնդ բնայ ունենալով անցիր . Կառնանի ընակիչը դուրս չելլեր , Ինձեանի կոծը իր օթեանը ձեզմէ կ'առնէ : 12 Այսին զի Սարգիս բռնակիւր բարեբի համար կը վշտանայ . քանզի մինչև Երուսաղէմի դուռը Տերոմէ չարիք իջաւ : 13 Երեւորը կատգին լծէ՝ ձգ Եսրիս ընակիչ : Սիսի աղջկանը մազքին սկիւրը անիկայ է . քանզի քու մէջ Եսրայէլին յանցանքները դառուեցան : 14 Եւոր համար Սորենի գեթին ընծաներ պիտի տաւ : Երեւորի տունը՝ Եսրայէլ խաղաղութիւնը պիտի ստեն : 15 Տաւ կախն քեզի ժառանգ պիտի ընեն : 16 Սարենայի ընակիչ . Եսրայէլի փառքը մինչև Ողորմ պիտի հասնի : Բաւ սիրիլ որդեացդ համար մաղերդ փետտէ՝ ու կտրէ . կընտուխիւնդ արծիւի պէս շատցուր , քանզի քեզմէ գերութեան դալին :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Այն անոնդ որ անօրէնութիւն կը խորհն , ու իրենց անկողիններուն վրայ անօրէնութիւն կը քարեն . անոնք առաւօտեան լոյսին ստեն գանդիկայ՝ ի դործ կը դնեն , քանզի իրենց ձեռքերուն մէջը դժկայ . Ու անոնք ազարակներու կը ցանկան ու գանդիկ կը յափշտակեն , և տու-

նեռու՝ ու գանդիկ կ'առնեն . և մարդուն ու իր տանը , մարդուն ու իր ժառանգութեանը զրկանք կ'ընեն : Եւոր համար Տէրը պայտէն կ'ըսէ . Եհն ես աս ազգին վրայով շարիք մը կը խորհիմ , ուսկից պիտի չկրնայ ձեր պարանոցը հանել , ու պիտի չկրնայ հպարտութեամբ քալիլ : 4 Փան զի ժամանակը չար է : Եւ օրը ձեր վրայ տաակ պիտի խօսին , ու սրտմալի ողորմ պիտի ողորան ու ըսեն : Իողորմին յաւիժտակուցանք . իմ ժողովուրդիս բաժինը փոխեց , զանիկայ ի՜նչ պէս ինձմէ վերցուց . մեր ազարակները եւ տալու տեղը՝ բաժնեց : Եւոր համար Տէրը ժողովքին մէջ վիճակով լար քաշող մը պիտի լուսննայ :

Սարգարեութիւն ընդներուն՝ 6 Սարգարեութիւն մի ընէք , Երեւ . անոնց մարգարեութիւն պիտի ջրենն , քանզի նախատնքը պիտի ջրվերայ : 7 Ո՛վ Յակոբի տունը սուղ մի՞նէ Տէրոմէ ողին կարծեցա՞ւ : անոր գործքերը ասո՞նք են . մի՞նէ ուղղութեամբ քալողին իմ խօսքերս աղէկ չըն : 8 Եւ իմ ժողովուրդս շատնցմէ ոտք եկաւ ինձամի ըլլալու համար . ապա հովութեանի անցողներէն պատեալ բազմէ դարձողներէն հանգիստներուն վրայեն պատմաւանը կը կողոպտէք : 9 Իմ ժողովուրդիս կնիկները իրենց զուարճալի տուններէն կը վաճնտէր , անոնց տղաքներէն յաւիտեան իմ փառքս կ'առնէք : 10 Եւ իմ զայէք . քանզի ատիկայ հանգստութեան տեղ չէ . պիղծ ըլլալուն պատմաւանի մէջ կործաւ : 11 Նուժով ընծանշ պիտի ըլլայ : Թե՛ որ մէկ մարդ մը հովի և ունայնութեան ետէ կ'ըլլայ , ու ստութիւն խօսի՝ ըսէ՛ւ՜ , Գիսիի ու օղիի համար քեզի մարգարեութիւն ընեն : անիկայ պիտի ըլլայ աս ժողովուրդին մարգարէն :

Ո՛վ Հակոբ՝ ամենքդ անշուշտ պիտի ժողովիմ , Եսրայէլին մնացորդը պիտի հաւաքիմ , ու Եսրայի ոչխարներուն պէս իրենց փարախին

ԳԼ . Գ

- 1 Եւ Յովնան խիստ դժուարեցաւ
2 ու նեղացաւ . Ու Տէրոջը ա-
զօթք ըրաւ . ու ըսաւ . Ո՛հ Տէր ,
երբոր ես զեռ իմ երկիրս էի , իմ
խօսքս առ չէր . ասոր համար առաջ
փարսիս փախելու եղայ . քանզի
զիտեի որ դուն ողորմած , զիմած ,
երկայնամիտ եւ բազումօղորմ Մա-
տուած ես , ու չարերի համար կը
3 զղջաս : Եւ հիմա ո՛վ Տէր , կ'ա-
ղայեմ , իմ հոգիս ինձմէ առ .
քանզի մեռնիլս ապրելէս աղէկ է :
4 Եւ Տէրը ըսաւ . Սիբէ-
նեղանալովդ աղէկ կ'ընես :
5 Եւ Յովնան քաղաքէն դուրս ե-
լաւ , ու քաղաքին արեւելեան կող-
մը նստաւ , եւ հոն իրեն տաղաւար
մը շէնեց , ու անոր հովանին տա-
կը նստաւ , մինչեւ որ տեսնէ թէ
6 քաղաքին հնչ պիտի ըլլայ : Եւ
Տէր Մատուած զգովնի մը հրամա-
նեց , ու Յովնանին վրայ ելաւ ,
որ անոր զիւտուն վրայ հովանի բլրայ ,
որպէս զի զանիկայ իր տառապանքն
ազատէ . եւ Յովնան զգովնիին
համար մեծ ուրախութիւնով ու-
րախացաւ :

Ու հետեւեալ օրը երբոր ատու-
կ'ըլլար , Մատուած հրամայեց որդի
մը , որ զգովնին զարկաւ , ու ա-
նիկայ չըրցաւ . Ու եղաւ որ
8 երբ արեւը կը ծագէր , Մատուած
խորշակարեր արեւելեան հովի մը
հրամայեց , ու արեւը Յովնանին
զիւտուն վրայ զարկաւ , այնպէս որ
անիկայ մարեցաւ . ու անիկայ ինքն-
իրեն մահը ուզելով՝ ըսաւ . Մեռ-
նիլս ապրելէս աղէկ է :

Եւ Մատուած Յովնանին ըսաւ .
9 Սիբէն զգովնիին համար նեղանա-
լովդ աղէկ կ'ընես . ու անիկայ
ըսաւ . Սիբէն 'ի մահ նեղանալովս
աղէկ կ'ընեմ :

Եւ ատենը Տէրը ըսաւ . Գուն
10 զգովնիին իմացելիք , որ անոր հա-
մար աշխատութիւն չքաշեցիր ու
զանիկայ չմեծցուցիր . որ մէկ զի-
շերուան մէջ բուսաւ . ու մէկ զի-
շերուան մէջ կորսուեցաւ : Ու ես
11 պիտի շինայեմ՝ Վիմուէին՝ ան մեծ
քաղաքին , որուն մէջը հարկս քսան
հազարէն աւելի մարդիկ կան , ու
րոնք աջ ու ձախ ձեռքին տարբե-
րութիւնը չեն զիտեր , ու նաեւ ըստ
անասուններ :

ՄԱՐԳԱՐԷՆԻՍԻԱՆ ԳԻՒՆԻՍԻՆ ՄԻՒՐԻՆՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Տէրոջը խօսքը որ Յուդայի թա-
ղաւորներուն՝ Հովսեփամին ,
Նաաֆին ու Իզեկիային օրերը
Դորստայի Սիբիային եղաւ , եւ
յամարիայի ու Լբուսաղեմի վրայով
անոր յայտնուեցաւ :
2 Իսկզբէն՝ ո՛վ բոլոր ժողովուրդ-
ներ , մոխիկ ըլլէ՝ ո՛վ երկիր , ու
անոր բոլոր բնակիչներ . եւ Տէր
Եհովան ձեզի դէմ վրայ ըլլայ ,
Տէրը Խոջ իր սուրբ տաճարէն ,
3 Վանդի ահա Տէրը իր տեղէն կ'ել-
լէ , եւ պիտի իջնէ ու երկրին
բարձր տեղերուն վրայ պիտի պար-

տի : Ու ընտները անոր տակը
պիտի հալին , եւ հովիտները պիտի
պատուին , կրակին առջեւ հալած
մոմի պէս , ու զառ 'ի վայրէն թա-
փուած ջուրի պէս : Ես ամենը
Հակորին յանցանքին համար ու
Խորայելի տունը մեղացը համար է .
Հակորին յանցանքին պարժառը
օ՛վ է . Սամարիա չէ՞ . եւ Յու-
դայի բարձր տեղերուն պարժառը
օ՛վ է . Լբուսաղեմ չէ՞ , Ուստի
6 Սամարիան դառնի քարակոյտի
ու պղի տնիկը առ զի պիտի դար-
ձնեն . անոր քարերը ձորին մէջ
պիտի զլտորոյնեն , ու անոր հի-
մերը պիտի բանամ . Եւ անոր բո-
7

լըր կուսպիւրը պիտի կոտորին , ու անոր բոլոր նսւիրուած բաները կրակով պիտի այրին , և անոր բոլոր արձանները բնաջինջ պիտի բնեմ . քանզի անոստ բողի վարչաքով ժողովեց , ու բողի վարչքի պիտի դառնան :

- 8 Ետոր համար պիտի ողբամ ու պիտի հառաւելմ , անձամկայիմ ու մերկ պիտի ջրջիմ , չաղալներու պէս կոծ , ու ջալլամներու պէս սուղ
- 9 պիտի բնեմ : Բանգի անոր վերքերը անոր շէկի են . քանզի մինչև Հնուդա եկաւ , մինչև իմ ժողովուրդիս դուռը մինչև Երուսաղէմ հասաւ : Գեթի մէջ մի պատումք ու բնաւ մի լաք . Բեթաիւրայի մէջ փռչի մէջ թաւալէ :
- 10 Ո՛վ Սափիւրի բնակիչ , քու մերկութիւնդ քանց ունենալով անցիր . Սաանանի բնակիչը դուրս չեկեր , Բեթեհեմի կոծը իր սթեանը չեղան :
- 12 Կ'առնէ : Ս'ամս զի Սարթի բնակիչը բարբի համար կը վշտանայ . քանզի մինչև Երուսաղէմի դուռը Տերունէ չարիք իջաւ :
- 13 Երբմարը կապրին լծէ՝ ո՛վ Խարիսի բնակիչ . Սիոնի աղէկանը մեղքին սկիզբը անիկայ է . քանզի քու մէջ Խարայէլին յանցանքները դռնուէ :
- 14 Եյան : Ետոր համար Սորեանի լծի բնակիչը անցնէր պիտի տաս : Երբեղիւրի տունները Խարայէլի թաւալուրը մինչև Ողորմ պիտի հասնէ :
- 15 Գաւորներուն պիտի ստեն : Տաւալան քեզի ժառանգ պիտի բերեմ՝ ո՛վ Սորեանայի բնակիչ . Խարայէլի փառքը մինչև Ողորմ պիտի հասնէ :
- 16 Եի : Բաւ սիրելի որդեղորդ համար մաղբրդ փետտէ՝ ու կորէ . կընտուէ ինչպէս արծիւի պէս շապցիւր , քանզի քեզմէ գերութեան դաջին :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Ս'ա՛յ անոնց՝ որ անօրէնութիւն կը խորհին , ու իրենց անկողիններուն վրայ շարութիւն կը նարեն . անոնք առաւօտեան լըթին տունը գանդկայ՝ ի գործ կը գնեն , քանզի իրենց ձեռքերուն մէջը յոյժ կայ : Ու անոնք աղարակներու կը ցանկան ու զանոսէ կը յափշտակեն , և տու-

նեռու՝ ու զանոսէ կ'առնեն . և մարդուն ու իր տանը , մարդուն ու իր ժառանգութեանը զրկանք կ'ընեն : Ետոր համար Տերը այսպէս կ'ըսէ . Ե՛հա ես աս ապցին վրայով շարիք մը կը խորհիմ , ուսկից պիտի չկրնայք մեր պարանոցը հանել , ու պիտի չկրնայք հպարտութեամբ քայլել : Ս'որը մեր վրայ տաւ պիտի խօսին , ու տրտմալի ողբով պիտի ողբան ու ըսեն : Ետորովն յաւերջանալուցանք . իմ ժողովուրդիս բաժինը փոխեց : Գանդկայ ի՞նչ պէս ինձմէ վերցուց . մեր աղարակները ես տալու տեղը՝ բամբակ : Ետոր համար Տերը ժողովքին մէջ վիճակով լաք քաշող մը պիտի լուսննաս :

Սարգաբեութիւն ընդներուն՝ Սարգաբեութիւն մի՛ բնէք , Է՛րեւն . անոնց մարգաբեութիւն պիտի ջրնեն , քանզի նախատիքը պիտի ջրվերայ : Ո՛վ Հակոբի տունը՝ սուղ մի՛ թէ Տերունց ողին կարճացաւ , անոր զործքերը ասո՞նք են . մի՛ թէ ուղղուէ իմարտ , քաղցին իմ փոքրիս աղէկ չէ՞ն : Եւ իմ ժողովուրդս շատոնցմէ ոտք երաւ թնամի ըլլալու համար . ապա հովութեամբ անցնողներէ՝ պատեալազմ դարձողներէն հանգնեալուն վրայէն պատմաւսանք կը կողոպտէք : Իմ ժողովուրդիս կնիկները իրենց զուարճալի տուններէն կը փրշտէք , անոնց տղաքներէն յաւերջանալու իմ փառքս կ'առնէք : Եւ ի՞նչ ու գայէ՛ք . քանզի ասիկայ հանդստութեան տեղ չէ . պիղծ ըլլալուն պատմաւստի մեծ կործանումով բնաջինջ պիտի ըլլայ : Թե՛ որ մէկ մարդ մը հովի և ունայնութեան տակ երթայ , ու սուրբիւն խօսի՝ ըսէ՛ւ՛ , Գիւնիի ու օղիի համար քեզի մարգաբեութիւն բնեմ , անիկայ պիտի ըլլայ աս ժողովուրդին մարգաբնէ :

Ո՛վ Հակոբ՝ ամենքդ անշուշտ պիտի ժողվեմ , Խարայէլին մնացորդը պիտի հաւաքեմ , ու Խարայի ողխարներուն պէս՝ իրենց փարախին

մէջ եղող հօտերուն պէս մի կողմ պիտի դնեմ . մարդոց բազմութիւնը համար ազմուկ պիտի բլլայ : 13 Իրաւաստութիւն ընողը անոնց առջեւ ելաւ . անոնք խրաժառակային ու գոնէն անցան և անկէ ելան . ու անոնց թաղաւորը անոնց առջեւ անցաւ , և Տէրը իր բնական զօրութեամբ իւրեքն : 1

ԳԼ . Գ

1 Ուրի , Հիմա մտիկ բռէք , ո՞վ Հակորին զխաւորները , ու Խարայէլի տանը իշխանները . պէտք չէ որ դուք իրաւունքը ծանշար . 2 Դուք որ աղէկութիւնը կ'ատէք , ու չարութիւնը կը սիրէք , մարդոց վրայէն մարմններ , ու անոնց ոսկորներէն միսներ կը հանէք . Ու անոնք որ իմ ժողովուրդիս միսը կ'ուտեն , և անոնց վրայէն մարմններ կը հանեն , ու անոնց ոսկորները կը փշրեն , և զանոնք պտուկի մէջ ու կաթնայի մէջ եփելու միս պէս 4 կտոր կտոր կ'ընեն , Եւ ասանք Տէրոջ պիտի ազազակին , բայց ասանոց պատասխան պիտի չտայ , ու ան ժամանակը իր երեսը անոնցմէ պիտի ծածկէ , վասն զի անոնք չար գործքեր ըրին : 5 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը ան մարդարէներուն համար՝ որոնք իմ ժողովուրդս կը մարդոցնեն , ու իրենց աղուաներով կը խածնեն , և խաղաղութիւն կը քարոզեն , ու ո՞վ որ անոնց բերանը բան չգնէր , անոր դէմ պատերազմ կը հրատարակին : 6 Եւոր համար ձեզի գիշեր պիտի ըլլայ , որ տեսիլք չունենէք . և ձեզի խաւար պիտի ըլլայ , որ զուշակութիւն չընէք . ու մարդարէներուն վրայ արեւ պիտի մոնէ , և անոնց 7 վրայ որը պիտի խաւարի . Ու տեսանողները պիտի ամբշնեն , և զուշակողները ամբժով պիտի ըլլան . ամբարն ալ իրենց շրթունքը պիտի ծածկին , վասն զի Մատուծմէ պատասխան մը պիտի չըլլայ : Սակայն ևս Տէրոջը Հոգւովը զօրութեամբ , զատաստանով և արիւթեամբ լեցուած եմ , որ Հակորին իր

յանցանքը , ու Խարայէլին իր մեղքը յայտնեմ : 8 Հիմա ստիկայ մտիկ բռէք , ո՞վ Հակորի տանը զխաւորները , ու Խարայէլի տանը իշխանները , դուք որ իրաւունքէն կը գցուիք , ու ամեն ուղղութիւնը կը ծռէք , Ու անոնք արիւններով , ու Լըրուսաղէմը անիրաւութեամբ կը շինէք : 11 Կտոր զխաւորները կաշառքով կը դաւտեն , ու անոր քահանաները վարձքով կը սորվեցնեն , և անոր մարդարէները ստակով դուշակութիւն կ'ընեն , ու Տէրոջ վրայ կը կոխընին . ու կ'ըսեն , 2 Եւ որ Տէրը մեր մէջն է . մեր վրայ չարիք պիտի չպայ , Ուրիմն ձեր պատանահաւ 12 Ու անոր ազարակի պէս պիտի հերկուի , ու Լըրուսաղէմ աւերակներու դէպք , ու Տէրոջ տանը լեռը անտառի բարձր տեղերու պէս պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Գ

1 Բայց ետքի օրերը պիտի բլլայ որ Տէրոջ տանը լեռը՝ լեռներուն զլիւնն վրայ պիտի հաստատուի , և բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ , ու ժողովուրդները հեղեղի պէս անոր պիտի գիմեն . Եւ շատ ազգեր պիտի երթան ու ըսեն , Ելէ՛ք , Լահուլային լեռը՝ Հակորին Մատուծոյն տունը ելլե՛ք , որ մեզի իր ծառիները սորվեցնեն , ու անոր շաւիղներուն մէջը քաղենք . Ինչու որ օրէնքը Սիմէն՝ ու Տէրոջ խօսքը Լըրուսաղէմէն պիտի ելլէ : Եւ անոնք շատ ժողովուրդներու մէջ զատաստան պիտի ընեն , ու զօրաւոր ազգեր մինչև հետաւոր տեղանոց պիտի յանդիմանեն . ու անոնք իրենց սուրբերը խոփել և իրենց շիջակները յօտոյներ պիտի չինեն . ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցնեն , և ալ պատերազմ պիտի չտորվին . 2 ապա ամեն մարդ իր որթին տակը , ու իր թղթին տակը պիտի նստի , ու վախճանող պիտի չըլլայ : Ինչու որ զօրայ Տէրոջ բերանը խօսեցաւ : Բանցի բոլոր ժողովուրդներէն ամեն մէկը

իր ատուածոյն անունովը կը քալէ , բայց անք յախտեանս յախտեանց մեր Տէր Մատուծոյն անունովը պիտի քալենք : 6 Եւ օրը կ'ըսէ Տէրը , կաղը պիտի ժողովմ , ու արտուածք պիտի հաւարեմ , և զանիկայ ալ որ 7 նեղեցի . Եւ կաղը մնացորդ պիտի ընեմ , ու հետեւ վերստուածք՝ զօրաւոր ազգ . և Տէրը Սիմէն լեռանը մէջ անոնց վրայ պիտի թաղաւորէ՝ հիմակուրէն մինչև յախտեան : 8 Եւ դու՛ն ո՞վ հօտի աշտարակ , Սիմի աղջկանը բլուրը , մինչև քեզի պիտի դայ , քեզի պիտի հասնի սաղի իշխանութիւնը , ու թաղաւորութիւնը Լըրուսաղէմի աղջկանը : 9 Հիմա ինչո՞ւ բարձրաձայն կը պոռաս . միթէ քու մէջը թաղաւոր չկայ , կամ թէ քու խորհրդաւոր կորսուեցաւ , որ քեզ ծննդաւան կոնջ պէս յաւ բոնեց : 10 Հիմա քա՛ղ , ու ծննդաւանի պէս երկայն մէջ եղիր , ո՞վ Սիմի աղջկի , քանզի հիմա քաղաքէն պիտի ելլես , ու զաշտի մէջ պիտի բնակիս , ու մինչև Բարիքն պիտի երթաս , և հոն պիտի ազատիս : 11 Եւ Տէրը պիտի ազատէ քեզ քու թշուառներուդ ձեռքէն : Եւ հիմա քու վրայ շատ ազգեր ժողովուրդեան , որոնք կ'ըսեն , թող անիկայ պղծուի , ու մեր աշխարհը Սիմի տեսնեն : 12 Եւ Բայց անոնք Տէրոջ խորհուրդները չեն գիտեր , ու անոր զխաւորութիւնը չեն հասկընար . քանզի ինքը զանոնք կը ժողովէ , ինչպէս որսաները կալին մէջ ինչ փղեղանի : 13 Եւ որ ու կայ ծծե՛ք , ո՞վ Սիմի աղջիկ , քանզի քու եղբիւրդ երթալի պիտի ընեմ , և քու կնիքներդ պղծեմ պիտի ընեմ , ու շատ ժողովուրդներ պիտի մանրես . ու անոնք վատաւար Լահուլային , և անոնց ստացուածքը բոլոր երկրին Տէրոջ պիտի նուիրեն :

ԳԼ . Դ

1 Հիմա ո՞վ դուռի աղջիկ քեզի գոնե՞ր կաղմէ , մեր վրայ պատարարեմ :

2 Եւ զուրմ գրուեցաւ . Խարայէլի զատուորին ծնօտին զաւազանով պիտի զարնեն : Եւ դու՛ն ո՞վ Բեթլէհէմ Լահուլայի հաղաւորներուն մէջը ըլլալու պղտիկ ես , բայց քեզմէ պիտի ելլէ ինծի ան որ Խարայէլի վրայ իշխան պիտի բլլայ , ու անոր ելքը ի Քուց՝ յախտեանկան օրերէն է : 3 Եւոր համար զանոնք յետ պիտի տայ , մինչև ծնանոցն ծնանկաւ ժամանակը . և անոր եղբայրներուն մնացորդը Խարայէլի որդւոցը պիտի դառնայ : 4 Եւ անիկայ պիտի կենայ , ու Տէրոջ զօրութեամբ և իր Տէր Մատուծոյն անունը մեծ վայելութեամբ պիտի հովուէ , ու անոնք պիտի բնակին . քանզի հիմա մինչև երկրին ծայրերը պիտի մեծանայ : 5 Եւ անիկայ խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . երբոր Մարիստանցին մեր երկիրը մոնէ , ու մեր պալատներուն մէջը ոսկ կոխէ , անոր դէմ եփել հովիւ և ուրիշ իշխանաւոր մարդիկ պիտի հանենք : 6 Եւ անոնք Մարիստանի երկիրը արով ու Կերթովի երկիրը իր գոնեան մէջը պիտի սպասեն . և անիկայ քեզ պիտի ազատէ Մարիստանցիներէն , երբոր անոնք մեր երկիրը մոնեն . ու մեր սահմաններուն մէջը ոսկ կոխեն : 7 Եւ Հակորին մնացորդը շատ ժողովուրդ մէջ ցօղի պէս պիտի ըլլայ՝ որ Տէրոջմէ իւր քայլ , և շաղի պէս՝ որ կանանց խոտի վրայ իջնէ . որ անիկայ մարդէ չապասեր , ու մարդու որդիներէն չլուսար : 8 Եւ Հակորին մնացորդը աղցաց մէջ , շատ ժողովուրդ մէջ՝ անոնք պիտի ըլլայ , ինչպէս սախմ մը՝ անտառի զազաններուն մէջը , կամ սուրդ առիւծ մը՝ ոչխարաց հօտերուն մէջը . որ եթէ անցնի , կը կոխկուտէ . ու կը պատահէ , և անպատգ մը չըլլար : 9 Եւ ձեռքդ քու հախաւարներուդ վրայ պիտի վերնայ , ու բոլոր թշուառներդ պիտի կտորեն : 10 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը կ'ըսէ Տէրը , քու ձեռքդ քու մէջէդ բնա-

11 Գրեց պատի ընծա՝ և քու կառքերդ
12 պատի կորսնցնեմ . Եւ քու երկ-
րիդ քաղաքները բնակեցնեմ պատի
13 ընծա՝ ու բոլոր պարիսպներդ պի-
տի փլուզեմ . Եւ քու ձեռքդ
14 կախարդութիւնները բնակեցնեմ պի-
տի ընծա՝ ու ալ զուշակութիւն
15 ընծաներ պատի չունենաս . Եւ քու
մէջէդ քու զօրեղանքդ ու ար-
ձաններդ բնակեցնեմ պատի ընծա՝ ու
մէջին ալ քու ձեռքդ զորքե-
րուն երկրպագութիւն պատի չը-
նես . Եւ քու մէջէդ Եստարովի
կուտերդ պատի կործանեմ , ու քու
16 քաղաքներդ պատի արեմ . Եւ
Ենթէ մոտիկ չընդ ազգերէն սրտմը-
տութեամբ ու բարկութեամբ վրէժ
պատի առնեմ :

ԳԼ . Բ

1 Եւ ինչ Տերօջ ըսածք մոտիկ բերք .
Եւ ինչ ու լիւններուն առջնը
2 զատ վարէ , և բոլորները քու ձեռք-
դ նըդ թող ընեն : Ո՛վ լիւններ ,
ու երկրին ամուր հիմեր՝ Տերօջ
զատը մոտիկ ըրէք : Բանդի Տերը
իր ժողովուրդին հետ զատ ունի ,
ու Խորալիւն հետ պատի միճի :
3 Ո՛վ իմ ժողովուրդս՝ քեզի լինչ
ըրի ու լինչ բանով քեզ յոյճեցու-
ցի : Ինծի դէմ պատասխան տուր :
4 Սառն զի քեզ Լոյսպատի երկրէն
հանեցի , ու ծառայութեան տունէն
քեզ փրկեցի , և քու առջնդ Մով-
սէսը , Եւ զարմը ու Կարիսպը խը-
կեցի : Ո՛վ իմ ժողովուրդս՝
5 միտդ բեր ինչ որ Մովսէսացոյ
Կաղակ թաղապետը խորհեցաւ , ու
ինչ որ Բեռլեան Բաղասամ անոր
պատասխանեց , և ինչ որ Էդու-
Ատիմէն միշտ Կաղապաղ , որպէս
զի Տերօջ արդարութիւնը զիտ-
նաս :
6 Տերօջ առջնը ինչով երթամ ,
ու Բարձրեալ Եստուծոյն առջնը
Էրթամ . արդեօք անոր առջնը ող-
ջակեցներով , մէկ տարեկան որ-
7 թերով երթամ : Երդեօք Տերը
հաղաբաւոր խոյրբու , կամ բիւ-
բաւոր եղի զեւտրու պատի հանել .
արդեօք իմ յանդիման համար իմ

անդրանիս , ու հոգեւ մեղքին
համար որովայնիս պատժեց տամ :
Բերդի յայտնեց՝ թի մարդ , թէ
ինչ և աղկը . ու Տերը քեզի
ինչ կը պահանջէ , բայց միայն
իրաւունք ընել , որովորեւ թիւն սի-
րել , ու խոնարհութեամբ քու
Եստուծոյ հետը քաղել :
Տերօջ ձայնը քաղապին կը կան-
չէ : ու իմաստները քու անունդ
պատի տեսնէ . զատ աղանք ու ա-
նոր հրամայողը բեղէք : Եւ որքէն
տանը մէջ տակաւին անարեւո-
թեան զանեմը կան , ու պակաս
արդու՝ որ պիղծ է : Սիւթէ անո-
րէնութեան կիսներ ու խորդան
քարերու քառի առջնի մայրու
պատի սեպեմ : Բանդի անոր
հարուստները զրկանքով լեցուն են ,
և անոր բնակիչները սուտ կը խո-
սին , ու իրենց բերնին մէջ ննչու-
ւոր լեզու ունին : Ուստի ևս ալ
13 քեզ զարնելով հիւսնդ պատի ը-
նեմ , և քու մեղքերդ համար
14 քեզ աւերակ պատի ընեմ : Գուն
պատի ուստի ու պատի չեղանաս ,
և քու անոթութիւնդ փորդ մէջ
պատի ըլլայ . պատի յափշտակեմ ,
բայց պատի չեղանաս աղատել ,
ու աղատածդ սուրի պատի մատ-
նեմ : Գուն պատի սերմանիս ,
15 բայց պատի չեղան . զուշ ձիւթա-
պտուղ պատի կոխեմ , բայց եղով
պատի չածուխ . քաղցրու պիւթ
պատիս , բայց զինի պատի չը-
խմիս : Բանդի Երթիւն հրաման-
ները կը պահուին և Երթարին
տանը բոլոր զորքերը . և զուշ ա-
նոնց խորհուրդներով կը քալէք ,
որպէս զի քեզ ամայի ընեմ , և
քու բնակիչներդ սուղը Էնթու-
ուստի իմ ժողովուրդիս նախատին-
քը պատի կրէք :

ԳԼ . Դ

1 Սիւթ ինծի՝ որ ամառային պտուղը
քաղուածի պէս , պղկուրեմ
2 հաղած ճիւղերու պէս եղայ . ու
տեղու ողկոյդ չեայ . հոգիս կան-
խահաս պտուղներուն կը ցանկայ :
Բարեպաշտը երկրէն կորսուեցաւ , 2

ու մարդոց մէջ ուղիղ մէկը չեայ .
ամենքը արիւններու համար պարան-
կը՝ զործեն : ամեն մարդ իր եղ-
3 բայց որովայնով կ'որսայ : Եւ
քերով շատ շարութիւն ընելու հա-
մար իշխանը պաշտէ կը պահանջէ ,
և զատուորը կաշառքի կը շաշ-
ու . մեծ մարդը իր սրտին ցանկու-
թեանը համեմատ կը խօսի . պա-
4 պէս զանկայ կը ծոնն : Եւնոյ
աղկը փուշի պէս , շխտակ փե-
ղէն ցանկն էլէ . քու գետե-
րուց որը՝ քու պղկուրեմիդ ե-
կաւ : անոնց չիտիւթիւնը հիմա
5 պատի ըլլայ : Բարեկամի մի հա-
ւատայ , մտերիմ բարեկամի մի
ապաւինիք , ծոցը պառկողն բեր-
6 յիդ զանեմը պահէ : Բանդի ա-
ղան իր հայրը կ'անարդէ , աղկիւր
իր մորը վրայ , ու հարը իր կե-
ստիւթն վրայ կ'եղէ . մարդուն թը-
նամիները իր ընտանիքն են :
7 Բայց և Տերօջ պատի սպասեմ ,
իմ փրկութեանս Եստուծոյն պատի
յուսամ , իմ Եստուծոյն ինծի պի-
8 տի լն : Ո՛վ իմ թնամիս՝ զրաս
մի՝ ինչպար . թէ և Էրթամ , պատի
կրկն , թէ և Խաւարի մէջ նը-
տիմ , Տերը ինծի լոյս պատի ըլլայ :
9 Տերօջ Բարեկութիւնը պատի կրեմ ,
(քանի անոր դէմ մեղք զործե-
ցի ,) միշտ որ անիկայ իմ դատա-
պաւստանէ ու ինծի իրաւունք
ընէ , զիս լոյսը հանէ ու անոր
արդարութիւնը տեսնեմ : Եւ ա-
10 տեղ իմ թնամիս պատի տեսնեմ .
ամենքը պատի ծածկէ զանկայ , որ
ինծի կ'ըսէր թէ Ո՛ր է քու Տեր
Եստուծոյ . իմ աշխարհ զանկայ
պատի տեսնեմ . հիմա անիկայ փո-
ղոյններուն ցիւխն պէս ոտից կոխան
պատի ըլլայ :
11 Եւնոյ որ քու պարիսպներդ

պատի չիտիւթն , նոյն որը պատուե-
րը հեռադած պատի ըլլայ : Եւնոյ
12 որը Եստուծոյն և պարիսպներ
քաղաքներն , ու պարիսպն միշտ
Գետը , և ծովէ ծով . ու լիւնէ
լեռ քեզի պատի զան : Սակայն
13 երկիրը ամայի պատի ըլլայ իր բնա-
կիւններուն պատճառաւ , որ իրենց
զորքերուն պտուղն ուրիշ :
Բու զատուորով հոգիս՝ քու
14 ժողովուրդ , քու ժառանգու-
թեանդ Խալիլի , որ ստանձին
անտառ մը կը նստի Կարմաղոյն
մէջ . անոնց առջի օրերուն պէս
Բասանի ու Կաղասայի մէջ թող
արածին : Եւնոյ հրաշքներ պատի
15 ցուցնեմ , ինչպէս ան օրերը որ
Լոյսպատի երկրէն ելար : Եւնոյ
16 պատի տեսնեմ , ու իրենց բոլոր
քաղութիւնն պատի ամառն . բեր-
նի վրայ ձեռք պատի զննեմ , ու ա-
նոնց ականջները պատի խոնայ :
17 Օձի պէս հող պատի լցնեմ , երկրի
սողուններուն պէս իրենց պահու-
տած տեղերէն պատի զորան : մեր
Տեր Եստուծոյն պատի զարհուրին ,
ու քեզի պատի վախնան :
Բերդի պէս Եստուծոյն թի կայ ,
18 որ անորեւթիւնը կը ներէ , ու
իր ժառանգութեանը մնացորդն
յանցանքը անտես կ'ընէ . իր բաւ-
կութիւնը յաւիտեան չպահէր ,
քանի որ անորեւթիւնը կը սիրէ :
Եւնոյ պատի զատուայ , միայն ու
19 զորմութիւն պատի ընէ , մեր անո-
րէնութիւնները ողկին տակը պատի
առնէ . այդ անոնց բոլոր մեղքերը
ծովուն խորութեանը մէջ պատի
նետես : Հալորին ճշմարտութիւն
20 պատի ընես , և Երթահամար ողոր-
մութիւն , ինչպէս որ ստիճ օրերն
ի վեր մեր հայրերուն երգումով
խոստացար :

ՄԵՐ ԳԵՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՆԵՒ ՈՒՄԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Նրանքի պատգամը . Նշկեսացի
Կառուցման տեսիլքին դիրքը :
- 2 Եհովան նախանշում ու վրեժխնդ-
րի Լստուած է . Եհովան վրեժ
առնող ու բարկութեան տէր է .
Եհովան իր հակառակորդներէն վրեժ
կ'առնէ , ու իր թշնամիներուն Բար-
- 3 Կռնիւն կը պահէ : Եհովան եր-
կայնամիտ է , ու անոր զօրութիւնը
մեծ է , բայց յանձնարար ամենին
անպարտ չի տուր : Եհովային
ճապարան մըրիկի ու փոթորիկի մէջ
է : ու ամպերը անոր ոտքերուն փո-
- 4 շին են : Եհովան կը սաստէ ու
զանիկայ կը ցամաքեցնէ , և բոլոր
զետերը կը չորցընէ . Բասան ու
Պարմնգոս կը թառամին , և Եր-
բանանին ծագիկը կը թառամի :
- 5 Եւրները անկէ կը դողան ու բը-
լունները կը հալն . երկիրը անոր
երեսէն կը խախտի , աշխարհքը ու-
- 6 անոր բոլոր բնակիչները : Ենոր
ցամաքը առջեւ չ'ի կրնայ կայ-
նիլ , և անոր սաստիկ բարկու-
թեանը չ'ի կրնայ դէմ դնել .
անոր սրտմտութիւնը կրակի պէս
կը թափի , ու ապառաժները անկէ
կը խորտակին :
- 7 Եհովան բարի է , նեղութեան
օրը ամրութիւն է . ու իրեն ապա-
- 8 խնդները կը ճաննայ : Բայց ան
հաշտէն տեղը յորդահոս հեղեղով
բռնողովն պիտի աւրէ . և խաւարը
պիտի հալածէ անոր թշնամիները :
- 9 Եհովային դէմ ի՞նչ կը խորհէր .
ընազննք ընողը անիկայ է . նեղու-
թիւնը երկրորդ անգամ պիտի չեւ-
- 10 լէ : Բանդի քանի որ անոր փու-
շերու պէս փաթթուած են , ու ի-
րենց ըմպելիքովը զինուորածի պէս
են , բոլորովն չորցած յարկի պէս
- 11 պիտի պայթն : Բնեղմէ Եհովային
դէմ լարուելուն մոռնող մը , ա-
նորեն խորհրդական մը ելաւ :
- 12 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Թէեւ անոր

խաղաղութեան մէջ են ու բազ-
մաթիւ են , սակայն անոր պիտի
կտորին , երբոր անիկայ անցնի .
Թէեւ քեզ նեղեցի , ալ պիտի չը-
նեղեմ : Եւ հիմա քու վրայէդ ա- 13
նոր լուծը պիտի կտորեմ , ու քու
կապերդ պիտի կտորեմ : Եւ Տէրը 14
քեզի համար հրամայեց , որ մէյմըն
ալ քու անունէդ խաբէ չտարածուի .
քու աստուածներուդ տունէն քան-
դակած և ձուլածոյ կուտքերը բնա-
ջինջ պիտի բնեմ . Գալիլայ քու
դերեքմանդ պիտի բնեմ , քանզի
դուն անարդ եղար : Եհովան 15
բուն վրայ աւետիս բերողին խաղա-
ղութիւն քարոզողին ոտքերը . տո-
ներդ պահէ՛ որ չ'ուզա , ու խտերդ
կատարէ . քանզի մէյմըն ալ քու
մէջէդ անօրէն պիտի շնայնի , անի-
կայ բոլորովն կտորեցաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Երբոր տակողը քու երեսիդ դէմ ե- 1
լաւ . պարկապը պահպանէ ,
ճամբան դիտէ , մէջքերը ուժով-
ցնւոր . ու բոլոր ոյժդ վաճառող-
վէ : Բանդի Տէրը Հակորին 2
վայելչութիւնը Խորայէն վայելչ-
լութեանը պէս նորոգեց . վասն զի
պարպողները զանոնք պարպեցին ,
ու անոնց որթի ուռերը աւերեցին :
Ենոր զօրաւորներուն վահանը կար- 3
մըրեցաւ , անոր քաջ մարդիկները
կարմիրով ներկուեցան . անոր պատ-
րաստութեան օրը կտորը պողպատի
փայլունութիւն պիտի ունենայ , ու
նիպակները պիտի երկրջուին : Առա- 4
քերը փողոցներուն մէջը պիտի կառ-
ղին , հրապարակներուն մէջը իրար
պիտի բաղկեն . անոնց երեսցիլը
ջահերու պէս պիտի բլրայ , ու փայ-
լակներու պէս պիտի վալեն :

Եր կտրիճները պիտի լիլէ . ա- 5
նոնք քալած ատեննին պիտի դը-
րին , իւր իշնազնէրը պարսպին հե-
ռեմուք պիտի արտորան , ու
պատասպարան պիտի պատրաստուի :

6 Գնահերուն դռները պիտի բացուին ,
7 և պարսաւը պիտի փչի : Ու նա-
խասահմանուեցաւ . որ անիկայ զե-
րութեան պիտի ելլէ , և անոր
աղախմանը կուրծքերնուն զար-
նելով . ու աղաւնիի պէս մնելով ,
8 անոր հետը պիտի երթան : Իւ-
րիմուէ շատ ժամանակէ 'ի վեր
ջուրերու աւազանի պէս էր . սա-
կայն անտոր փախչելով ' Ասյնեցէր ,
կայնեցէր ' պէտէ ընէ , բայց զար-
9 ձող պիտի չըլլայ : Երձմէր յափը-
տակեցէր , ոսկի ' յափշտակեցէր .
յանգի անոր զարդերը անթիւ են ,
ու ամէն ցանկալի սպասներու առա-
ջ) սուրբին կայ : Պարսպ ու պար-
պած ու դատարկացած է . և սիր-
տերը կը հալին , ու ծունկերը
իրարու կը դարձնեն , և ամէն մէջ-
քերը կը դողան , ու ամենուն ե-
րեսները գցնելնին կը նստեն :
11 Ո՞ւր է առիւծներուն բնակա-
րանը , և առողջ առիւծներուն ա-
բոտը , որ արու առիւծը , մատակ
առիւծը ու առիւծի կորիւնը հոն
կը պտրտէին , ու զանազան փայլեղնող
12 մը չկար : Եռիւծը իր կորիւննե-
րուն բաւական եղածին չափ կը
պատառէր , ու իր մատակ առիւծ-
ներուն համար կը խեղդէր , և իր
մորիները որսով , ու իր բնակա-
րանները յափշտակութեամբ կը
13 լեցնէր : Եհն ևս քեզի դէմ եմ ,
կ'ըսէ զորաց Տէրը , և անոր կառ-
քերը պիտի այրեմ . ու ծուխի պէտէ
բարձրէմ , և յու առողջ առիւծ-
ներդ սուրը պիտի ուտէ , ու յու
որդդ երկրին վրայէն պիտի ջնջեմ ,
և յու զետպաններուդ ձայնը մէյմըն
ալ պիտի չլսուի :

ԳԼ . Գ

1 Այ արիւններու քաղաքին , բո-
լորովին ստուրթեամբ . յափը-
տակութեամբ լեցուն է . հոն որսը
2 պակաս չէ : Եհն խաղապանին ձայ-
նը , ու անիւին շարժման ձայնը ,
և սրբնիկաց ձիին ու ցնցուող
3 կառքին լուրնը : Զիւտորը կը
վերցնէ փայլուն սուրը ու շող-

շողուն նիզակը , և շատ վերստոր-
ներ ու խիստ շատ մեռնիներ կ'ըլ-
լան , ու դիերը անթիւ են , դիւ-
րուն վրայ կը զլորեն , Են պոռնի- 4
կին պոռնկութեանցը շատութեամբ
համար , որ խիստ շնորհալի ու
կախարդութեանց տէր շաւալ , իր
պոռնկութիւններովը ապեր , և իր
կախարդութիւններովը ազատահմ-
ներ կը ծախէր : Եհն ևս քեզի 5
դէմ եմ , կ'ըսէ զորաց Տէրը , ու
յու երեսիդ դէմ յու յղանցդ
պիտի բանամ , և յու մերկու-
թիւնդ ապցերուն ' ու յու անար-
գանքդ թագաւորութիւններուն պի-
տի ցուցնեմ . Իւ յու վրադ 6
պղծութիւններ պիտի նետեմ , ու
քեզ խաղապանի պիտի բնեմ , ու
քեզ օրինակ պիտի դնեմ : Ու 7
պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսողը
քեզով պիտի փախչի , ու պիտի
ըսէ : ' Իմուէ աւերակ եղաւ .
անոր վրայ թի պիտի ողբայ . քեզի
Զուկից միսիթարիւններ փնտռեմ :
Սրիմէ դուն ' Պով ամենն աղէկ 8
ևս , որ զետերուն մէջ կը բնակէր ,
ու Զուրերով չընապատած էր , որ
ծովը անոր խրամ եղած էր , ու ծո- 9
վը անոր պարիսպն էր . Ենոր զո-
րութիւնը Եթէնովպա ու Եզիպ-
տաս էր , ու ծայր չունէր . փու-
ղացիք ու Եթէնացիք քեզի օգնա-
կան էին : Ենիկայ ալ արսոր ու 10
զերութեան գնաց , անոր տղայնե-
րը անգամ ամէն ճամբու գլուխ
զետիներ զարնուեցան . և անոր պա-
տուականներուն վրայ վիճակ ձգե-
ցին : ու անոր բոլոր մեծամեծները
շղթաներով կապուեցան : Դուն 11
ալ պիտի գինովնաս ու անցաւ
ըլլաս , դուն ալ թշնամիքն ամրա-
նալու տեղ պիտի փնտռուի : Իւ 12
բոլոր բերդերդ ' կանխահաս պտուղ-
ներ ունեցող թիւններու պէս պի-
տի ըլլան , որոնք երբոր թօթփուին ,
ու տողին բերանը կ'ըլլան : Եհն 13
յու ժողովուրդդ յու մէջդ կ'ընկնե-
րու պէս պիտի ըլլան , յու երկրիդ
դռները անշուշտ յու թշնամիքնե-
րուդ պիտի բացուին , կրակը պի-
տի ուտէ յու նիզերդ : Պաշար- 14

ման համար քեզի ճուրբը քաշէ ։
բերդերը ամբարացուր ։ յիսի մէջ
մարի ու կան իտիսէ , և ագիւսին
15 փութը նորով ։ Զոն կրակը քեզ
պիտի ուտէ , սուրը քեզ պիտի
կտորէ , ու ճորեակի պէս քեզ պի-
տի հատցընէ ։ քեզ ճորեակի պէս
չապցուի ։ քեզ մարտիի պէս չաւ-
16 ցուի ։ Վառ վաճառականները եր-
կինքի աստղերէն աւելի շատցու-
ցիր ։ ճորեակը տարածուեցաւ , և տ-
17 քը թռաւ ։ Վառ թագակիրները
մարտիի պէս , ու զորավարները
անթիւ մարտիներու պէս են , որ

ցուրտ օրը ջանդերու վրայ կը հանգ-
չին ։ երբոր տեղը ծաղիկ կը չունեն ,
ու անոնց տեղը Դր Բլալը ցփաւ
ցուի ։ Վառ հովիտները կը քնա- 18
նան , Դժ Նորեւստանի թագաւոր ։
քու ագիւսականները կը պատկին ։
քու ժողովուրդդ լեռներուն վրայ
ցրուեցան ։ ու մէկը չկայ որ զան-
19 ժողովէ ։ Վառ բեկմանը ծար չկայ ։
քու վերջը անգամանակի է ։ ամէն
անոնք որ քու լուրդ կը լսեն , քե-
զի համար ծախ պիտի գարնեն ։
քանզի ամէն ժամանակ քու չարու-
թիւնդ որո՞ւ վրայ անցած չէ ։

ՄԱՐԳԱՐԻՆԻՍԻՍԻՆ ԵՄԲԵԿՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Մարտիւմ մարգարէին տեսիլքով
յայտնուած պատգամը ։
2 Մինչեւ Երբ Դժ Տէր աղաղա-
կեմ , ու ջլսեա , և զրկանաց համար
3 քեզի կանգեմ , ու չաղատես ։ Ինչո՞ւ
համար ինծի անօրէնութիւն կը ցու-
ցընես , և նեղութիւն կ'երեցընես ։
քանզի իմ ատջնա յափշտակութիւն
ու զրկանք կայ ։ և դատ ու վէճ հա-
4 նող կայ ։ Ենոր համար օրէնքը կը
մարտիս , ու իրաւունքը 'ի գործ
չգործի ։ վասն զի անօրէնը արդա-
րին բոլորտիքը կ'առնէ ։ աս պատ-
ճառաւ ։ դատաստանը ծուռ կ'եղէ ։
5 Եզդերուն մէջ նայեցէք ու տե-
սէք , և զարմանալով ապշեցէք ։
վասն զի ձեր օրերուն մէջը անանկ
գործ մը պիտի գործեմ , որ եթէ
3-եղ պատմուի , պիտի չհաւատար ։
6 Վանդիւ հաճես պիտի արթնցը-
նեմ ։ Վարդէկացիները , ան զառն
ու արագընթաց ապցը , որ իրենը
չեղող բնակութիւններուն տիրելու
համար , երկրիս լայնութիւնը կը
7 պտրտի ։ Ենիկայ սոսկալի և ա-
հարկու է ։ անոր դատաստանը ու
8 իշխանութիւնը իրմէ կ'ելլէ ։ Ե-
նոր ձիերը ինձերէն աւելի արագա-
չափ են , ու երկիցեան դայլերէն

աւելի կատգած են ։ և անոր ձիա-
ւորները պիտի ցաթիկին , ու անոր
ձիաւորները հեռուէն պիտի դան ,
ու կերակուրի վրայ արտօրացող
արծիւի պէս պիտի թռչին ։ Եմէն- 9
քը զրկանաց համար պիտի դան ։
զուեկերուն երեսները դէպ 'ի ա-
ռաջ պիտի ըլլայ , ու ասալի պէս
զերիներ պիտի ժողովէ ։ Եւ անի- 10
կայ թագաւորները ծաղը պիտի ը-
նէ ։ ու իշխանները անոր խաղալիկ
պիտի ըլլան ։ անիկայ ամէն պա-
րըսպի վրայ պիտի ինդայ ։ վասն զի
հող պիտի գիղէ ու զանիկայ պի-
տի առնէ ։ Են ասունը անոր միտ- 11
քը պիտի փոխուի ։ ու պիտի հը-
պարտանայ , և աս իր զօրութիւնը
իր աստուծոյն Խալէլ , յանցաւոր
պիտի ըլլայ ։
Միթէ դուն 'ի յաւիտեանիջ չե՞ս , 12
Դժ իմ Տէր Մատուածս , իմ Սուր-
բըս ։ պիտի չմոռնիրք ։ Ո՛վ Տէր
զանիկայ դատաստանի համար որո-
չեցիր ։ Դժ Սէր՝ զանիկայ յանդի-
մաներու համար հաստատեցիր ։
Վառ որ քու աշխրդ չարութիւն 13
տեսնելէն մարուր են , ու անիրա-
ւութեան նայելու կարող չես ,
նեղաւորներուն ինչո՞ւ կը նայես ,
ամբարիշտը իրմէ արդար եղողը
կլլած ատենը Ինչո՞ւ կը լսես ։ Ու 14

մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ'ը-
նես , սողուններուն պէս՝ որոնք ի-
15 լենց վրայ տիրող լուսին ։ Ենոնց
ամէնը կարթով կը հանէ , զանոնք
իր ուռկանովը կը բռնէ , և զա-
նոնք իր ցամայովը կը ժողովէ ։ անոր
համար կ'ուրախանայ ու կը ցնծայ ։
16 Ենոր համար իր ուռկանին զո՞ւ կը
մատուցանէ , ու իր ցանցին խունկ
կը ծխէ ։ վասն զի անոնցմով իր
բաժինը գէր , ու իր կերակուրը
17 պարտուէ ։ Երգիւնք աս պատ-
ճառաւ ։ իր ուռկանը պիտի պարպէ՞ ,
ու միշտ աղցիրը կտորելէն պիտի
չաղարկի՞ ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Իմ պահպանութեան տեղը պիտի
կենամ , ու պարսպին վրայ պի-
տի կայնիմ , ու պիտի սպասեմ որ
տեսնեմ թէ ինծի հետ ինչ պիտի
խօսի , և թէ իմ կրօն յանդիմա-
նութեան վրայ ինչ պատասխան
պիտի տամ ։
2 Եւ Տէրը ինծի պատասխան
տուաւ ու բուս , Տեսիլքը գրէ
ու տարտախնդրու վրայ յայտնի
նշանակէ , որ զանիկայ կարգացողը
3 համարձակ կարգայ ։ Վանդի տե-
սիլքը տակաւին որոշուած ժամա-
նակի համար է ։ բայց վախճանին
կ'արտօրայ , սուտ պիտի չեղէ ։
թէ որ ուշանայ , անոր սպասէ ։
քանզի անուշտ պիտի գայ , ետ
4 պիտի չմնայ ։ Եհա հպարտ Ժա-
րաւ հողին իր ներկայի ուղիղ
չէ , բայց արդարը իր հաւատքովը
5 պիտի ապրի ։ Մանաւանդ գինին
կը կատղեցընէ , հպարտ մարդը
հանդարտ չկենար , քանզի իր հո-
գին դերպնանի պէս կը լայնցընէ ,
ու մահուան պէս ըլլալով՝ չկտա-
նար , հապա բոլոր ազգերը իրեն
կը ժողովէ , ու բոլոր ժողովուրդնե-
6 ըր իր քովը կը գումարէ ։ Միթէ
ասոնց ամէնը անոր վրայ առակ պի-
տի չհաննո՞ւ , ու անոր համար
ծաղրական խօսքերով պիտի չը-
սեն , Սէր անոր որ իրենը չեղա-
ծը կը շատցընէ ։ (Մինչեւ երբ պիտի
սկսէ ,) ու իր վրայ գրանցեր կը

բեռնաւորէ ։ Միթէ յանկարծ 7
քեզ խաճողները պիտի չեղնեն ,
ու քեզի նեղութիւն սուղները պի-
տի չարթննան , և դուն անոնց
աւար պիտի չըլլաս ։ Որովհետեւ 8
դուն շատ ազգի կողպակցիր ,
քեզ ալ ժողովուրդներուն բոլոր
մնացորդները պիտի կողոպտեն
մարդոց արիւններուն համար ու
երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր
մէջը բնակողներուն զրկանայր հա-
մար ։
Սէր անոր՝ որ իր տանը համար 9
չար ազահութեամբ Բաւ կը վառ-
տրի , որպէս զի իր բոյնը բարձր
տեղ դնէ չալին ձեռքէն զինքը
աղաւտելու համար ։ Եւ տո ժող- 10
վուրդներ կտորելով , քու տանդ
վրայ անարդար բերի , և քու հո-
գայդ դէմ մեղք գործեցիր ։ Վան- 11
զի քարը պատէն պիտի աղաղակէ ,
ու գերանը լինի փայտերուն մէջը
պատասխան պիտի տայ անոր ։
Սէր անոր՝ որ արիւններով քա- 12
ղաք կը շինէ , ու անիրաւութեամբ
աւան կը հաստատու ։ Եհա առիկայ 13
զօրաց Տէրընէն չէ՞ , որ ժող-
վուրդները կրակի համար կ'առնա-
տին , ու ազգերը պարսպ տեղը կը
յուզին ։ Վանդի երկիրը Տէրոջ 14
վառացը դիտութեամբը պիտի լե-
ցուի , ինչպէս որ ջուրը ծովը կը
ծածկեն ։
Սէր Կեղեկ որ քու ընկերդ 15
կը խնցընես , և քու տրեցուցիւ-
րեցիկներդ առատ կը բաշխես , որ
առիւթիւ ալ զինովընես , որպէս
զի անոնց մեղքութիւնը տեսնես ։
Պառքէն աւելի ամօթով կտա- 16
ցար , դին ալ խմէ ու մերկա-
ցիր ։ Տէրոջ աջ ձեռքին բաժակը
քեզի պիտի դառնայ , և քու փա-
ռացդ վրայ անարդար պէտք գաւ ։
Վանդի Երեսնանին զրկանքը քեզ 17
պիտի ծածկէ , ու զազաններուն
յափշտակութիւնը պիտի վախցը-
նէ , մարդոց արիւններուն համար ։
ու երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր
մէջը բնակողներուն զրկանայր հա-
մար ։
Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստաւ 18

տորն քանդակած կուռքը , չուլածոյ կուռքը և ստուծիւն սորվեցնողը , որ շնորհը իր շնած բանին սպասին , ու համը կուռքեր 19 չենէ : Ասոյ անոր՝ որ փայտին կ'ըսէ : Մարգարիտ , և համը քանդակեալ անիկայ Եւն ինչ պիտի սորվեցնեն : Եւ անիկայ ոսկիով ու արծաթով պատած է , բայց անոր մէջը ամենին հոգի չը 20 կայ : Սակայն Տէրը իր սուրբ առաքելն մէջն է . անոր երեսին առջև լուս կեցիր՝ որ բոլոր երկիր :

Գ.Լ. . Գ.

- 1 Երկնոստի վրայ , Մարտիրոս մարդարէն աղօթքը :
- 2 Ո՛վ Տէր՝ քու լուրդ բնեցի՝ փառացի . քու զործքդ տարիներուն մէջը նորոգէ՝ , որ Տէր . տարիներուն մէջը դիտողն , բարկութեան մէջ ողորմութիւն յիշէ :
- 3 Կատուած թանձանքն եկաւ , ու Սուրբը՝ փառան լուսնէն . (Սէլայ .) անոր փառքը երկնքը ծածկեց , ու երկիրը անոր գոյութեան 4 բը լեցուեցաւ : Եւ անոր պայծառութիւնը լուսոյ պէս էր . անոր ձեռքն՝ ճառագայթներ լուսնէն , ու անոր զօրութեանը ծածկոյթը հոն էր . Եւ անոր առջևն ժանտախտը կ'երթար , և անոր ոտքերուն ետեւէն հրատաղանապ տենդը կ'երթէ :
- 6 Ենիկայ կայնեցաւ ու երկիրը չափեց , նայեցաւ և ազգերը դադարեց . ու յաւիտենական լուսնէրը փլուզեցան , և փաղեմի բլուրները խոնարհեցան : անիկայ յաւիտենական ճամբաներ ունի :
- 7 Վուշանի վրանները նեղութեան տակ տեսայ , Մարգարիտ երկրին վրանները դողացին : Միթէ գետերուն բարկացած Տէրը , քու սրտմտութիւնդ գետերուն վրայ էր , որ բարկութիւնդ ծովուն վրայ էր , որ քու ձիւրդ . փրկութեան կառքերդ հեծար : Վու աղեղդ բոլորովն մերկ եղաւ , Խորայեւ ցեղէն

բուն քանդակած կուռքը , ու քանդակած զէն . (Սէլայ .) երկիրը զետեղեց պատուեցիր : Եւ անոր 10 քեզ տեսան . ու զողացին , և զուրուս յորդու ինչու անցաւ , ան զուրուս իր ձայնը տուաւ , և ան քերը վեր վերցուց : Երբ ու 11 լուսինը իրենց կարգին մէջ կայնեցան , անոնք քու նետերուդ լուսովը և քու շողողուն նիզակիդ պայծառութիւնովը քաղցրին : Երբ 12 բն վրայ սրտմտութեանդ պոլսոյար , ու բարկութեամբ ազգերը կոխեցիր : Վու ժողովուրդիդ փրկութեանը համար՝ քու սծակեղ հետ փրկութեան համար ելար . և 13 նորեկն տունէն գլուխ ձգողներ , հիմը մինչև պարանոցը բանալով : (Սէլայ .) Իրենց գաւազաններով 14 իրենց զլուստներուն գլուխը խորտակեցիր , զիս ցրուելու համար փոթորկի պէս ելան , անոնց ու 15 բարկութիւնը տեսնելը զազուտեց ուտելու պէս էր : Վու ձիւրով 16 ծովուն վրայ շատ ջուրերուն խորութեանը վրայ քաղցր : Եւ անոր ու սիրտ սարսափեցաւ : Զայնէն շրթունքներս զողացին , ոսկորներուս մէջ փտութիւն մտաւ , ու 17 եղած տեղս տարափեցայ , որ հանդրատութիւն ունենամ նեղութեան օրը , երբոր ժողովուրդին ելլէ և որ իր գունդերով անոր վրայ պիտի յարձակի :

Թանկ թղթն ընկալ չտայ , ու 17 օրվերու վրայ սրտու չըլլայ , և ձիւրներն բերքը ստէ , ու արտերը կերակուր չտան : ու փարսին ու խարը կարի , և զոմրու մէջ արջու չըլլայ , Սակայն և Տէրմով 18 պիտի ցնծամ : Իմ փրկութեան Մատուծով պիտի ուրախանամ : Տէր Եւսովն իմ զօրութիւն է , 19 ու իմ ոտքերս եղնիկի առէրու պէս պիտի ընէ , և զիս իմ բարձր տեղերուս վրայ պիտի պարտցնէ :

Վրաստը երաժշտին , իմ զարնելու նուագարաններուս վրայ :

ՄԱՐԳԱՐԻՆԻՍԻՍԻՆ ՍՈՓՈՆԵՅ

Գ.Լ.ՈՒԻ Ե

- 1 Տէրմը խորքը՝ որ Եզեկիայի որդւոյն Եմարիայի որդւոյն Վոգոզիայի որդւոյն Վուսի որդւոյն Սոփոնային եղաւ : Յուդայի թագաւորին Եմանի որդւոյն Յովսիային օրերը :
- 2 Երկրի երեսն տուն բանը բոլորովն պիտի կորսնցնեն , Կ'ըսէ :
- 3 Տէրը . Մարգար ու անտունը պիտի կորսնցնեն , երկիրն թշուառները ու ծովուն ձուկերը և զայն անպիտանութեանը ամբարիշտներուն հետ պիտի կորսնցնեն , ու երկիրս երեսն մարդը պիտի կորսնցնեն , Կ'ըսէ Տէրը : Եւ իմ 14 մեքս Յուդայի վրայ ու Երուսաղեմի բոլոր բնակեցողը վրայ պիտի երկնցնեն : ու աս տեղէս բնակին պիտի ընեն Բաշային մնացորդը , բոլորներուն անունը՝ քան 15 համաներուն հետ , Եւ տանիքներու վրայ երկնց զօրքերուն երկրպագութիւն ընողները , ու երկրպագութիւն ընող Տէրմով երդում ընողները , և Սեղաթով երդում ընողները , և Տէրմով ևս դարձողները , ու Տէրը չփտողները և գանդից լինողները :
- 7 Տէր Եւսովային առջև լուս կեցիր , քանզի Տէրմը օրը մտնէ , քանզի Տէրը զոհ պատրաստեց , իր կոշտակները հրաւիրեց , Եւ պիտի բլայ որ Տէրմը զոհն օրը իշխանները ու թագաւորին տղաքները ու բոլոր օտար զգեստ հագնողները պիտի պատժեն : Եւ ան օրը սեմին վրայն բոլոր ցաթկողները իրենց տիրոջ տունը զիսն 20 պիտի պատժեն : Եւ պիտի բլայ որ ան օրը՝ Կ'ըսէ Տէրը , Զիսն զոհն ազադակի ձայն , և Սասնայէն հեծութիւն՝ ու բլուրներէն 11 մեծ կոտորած պիտի բլայ : Ողբացէ՛ք որ Սաթիսի բնակիչնէն

Եւ , քանզի բոլոր փաճառական ժողովուրդը կորսուեցաւ , բոլոր արծաթ թերթները կորսուեցան :

Եւ պիտի բլայ որ ան ժամանակ 12 կը Երուսաղեմը ճրագներով պիտի ընեն , ու Եւսովայ իրենց մոտէն վրայ հանգիստ նստող մարդիկ ներք պիտի պատժեն , որոնք իրենց արտին մէջ կ'ըսեն , Տէրը մէքս քիթ պիտի ընէ և մէքս քիթ : Եւ անոնց ստացուածքը՝ աւար , ու անոնց տունները աւերակ պիտի ընեն : և տուններ պիտի շինեն , բայց անոնց մէջ պիտի չբնակին , ու այս 13 գինք պիտի տնկեն , բայց անոնց զինքն պիտի չսան :

Տէրմը մեծ օրը մտնէ , մտնէ , 14 ու խիստ կ'արտոյայ . Տէրմը օրուան ձայնը լուսն , զօրաւորը հոն զառնապէս պիտի աղաղակէ : Եւ 15 օրը բարկութեան օր է : նեղութեան ու տառապանաց օր , կործանման ու աւերման օր , խաւարի ու մեղի օր , անպի ու մտախառն օր է : Վարսպաւուր յորդանանը 16 գետն և բարձր աշտարակներու գետն փողի ու աղաղակի օր է : Եւ մարդիկնը նեղութեան մէջ 17 պիտի ձգեն , և կոյրերու պէս պիտի պտտան , քանզի Տէրմը գետն մեղք գործեցին : ու անոնց արիւնը փռեցի պէս ու մարմինները աղի պէս պիտի թափուի : Տէրմը բարկութեան օրը անոնց արձաթը ու ոսկին անոնց զանոնք ազատելու կարող պիտի չըլլան : հապա բոլոր երկիրը անոր նախնանքն կրակով պիտի սպառի , քանզի անիկայ խիստ շուտով երկիրս բոլոր բնակիչները պիտի հասցնեն :

Գ.Լ. . Բ.

Քանզի՛ք մեր անները , քանզի՛ք : 1: Իմ չամբող աղջ , Վուսնա : 2: Խառահանութիւնը չծնած , որ մեղի պէս չանցած , գետ Տէրմը ստատիկ բարկութիւնը մեր վրայ

- չեկած , զեռ Տէրոջը բարկութեան
 3 օրը ձեր փրկչ չեկած : Տէրը փնտրե-
 ունցէ՛ք՝ ո՛վ երկրիս բոլոր խոնարհ-
 ները , զուգ որ անոր իրաւունքը 'ի
 գործ կը դնէք : արդարութեան փնտրեցէ՛ք ,
 խոնարհութեան փնտրե-
 ունցէ՛ք , զուցէ Տէրոջը բարկու-
 4 թեան օրը պահուիք : Վանդի
 Վազա պիտի թողուի : Մեկազուն
 ամայի պիտի ըլլայ : Աղոթուող կէս
 օրուան առնէր պիտի փնտրեն , և
 Մեկազուն արմատէն պիտի խլուի :
 5 Այն ծովեզերքը բնակողներուն ,
 Վերթթիւններուն աղջիկն . Տէրոջը
 խօսքը քեզի դէմ է , ո՛վ ժողտա-
 ցոյց երկիրը Վանան . քեզ ալ
 պիտի աւրեմ , անանկ որ բնակիչ
 6 չունենաս : Եւ ծովեզերքը հովիւ-
 ներու բնակարաններ , ու անապան-
 ներ ու հօտերու փարախներ պիտի
 7 ըլլայ : Եւ ծովեզերքը Հոռոգայի
 տանը մնացորդին պիտի ըլլայ : Հոն
 պիտի արածին . իրիկունը Մեկա-
 զունի տուններուն մէջ պիտի պառ-
 կին , քանզի անոնց Տէր Մտուա-
 ծը անոնց պղծութիւն պիտի ընէ ,
 և անոնց զերութիւնը պիտի դար-
 ձնէ :
 8 Սովարին նախատինքը ու Մա-
 մնի որդւոցը հայհոյութիւնները
 ընկի , որ անոնք իմ ժողովուրդս
 նախատեցին , ու անոնց սահմանին
 9 դէմ հպարտացան : Եւոր համար
 Խորացէլէն Մտուածը՝ զօրաց Տէրը
 այսպէս կ'ըսէ . Անդամի եմ ես ,
 որ Սովարը Սողոմոն պէս , ու Մա-
 մնի որդիքը Վոմորի պէս եղինձ-
 ներու կալուածք և աղի հանք ու
 յաւիտեան ամպութիւն պիտի ըլ-
 10 լայ . իմ ժողովուրդիս մնացորդը
 զանոնք պիտի յափշտակէ , ու իմ
 ազգիս մնացորդները զանոնք պիտի
 11 ժառանգեն : Եսիկայ անոնց հպար-
 տութեանը համար իրենց պիտի
 ըլլայ , քանզի անոնք զօրաց Տէրոջը
 ժողովուրդը նախատեցին , ու անոր
 12 դէմ հպարտացան : Տէրը անոնց
 վրայ ահարկու պիտի ըլլայ , քանզի
 անիկայ երկրիս բոլոր աստուածները
 բնաջինջ պիտի ընէ , և ազգաց բո-
 լոր կղզիները՝ ամէն մէկը իր սե-

զին երկրպագութիւն պիտի ընեն
 անոր :

Վուր ալ՝ ո՛վ Լէթէոյպպայի՛ք՝ իմ 12
 սրովս պիտի սպաննուիք :

Եւ անիկայ իր ձեռքը հիւսիսին 13

վրայ պիտի երկնջընէ , ու Մտու-
 րեստանցին պիտի կորսնցընէ . և

Վերթթիւն աւերակի ու անապատի
 պէս չոր երկրի պիտի դարձնէ .

Եւ անոր մէջ հօտեր՝ ազգաց բոլոր 14

զազանները պիտի պառկին . հա-
 ւալուսը ու ունին ալ անոր խոյակ-

նէրուն մէջ տեղուները դիւրը
 պիտի անցընեն . պատուհաններէն

ձայն պիտի ֆշուի , սեմերուն մէջ
 աւերում պիտի ըլլայ , քանզի ե-

ղենափայտը պիտի քակուի : Բզ-
 րօտասէր քաղաքը ասիկայ է , որ

անպահովութեամբ կը բնակէր , որ
 իր սրտին մէջ կ'ըսէր թէ Ես եմ՝

ու ինծմէ ուրիշ չկայ . Ի՛նչպէս
 աւերակ ու զազանաց խշտի եղաւ .

անիկ ամէն անցնողը պիտի սուլէ ,
 ու ձեռքը պիտի չարէ :

ԳԼ . Գ

Այն աստուծոյ ու պիղծողի , 1

հարստահարութիւն ընող քա-
 ղաքին : Խոր մտիկ չըրաւ , խրատ

չընդունց , Տէրոջը չապաւրեցաւ ,
 իր Մտուածոյն զննուալ :

Եւոր իշխանները անոր մէջ մոնչող ա-
 ոխձներ են , անոր դատաւորները

երկզկան զայլեր են , որ միշտ
 առտու բան մը չեն թողուր :

Եւոր մարդարէները անապարծ ու
 նենդաւոր մարդիկներ են . անոր

քահանաները սրբարանը պղծեցին
 ու օրէկը բռնադատեցին :

Եւոր Տէրը անոր մէջն է . անիկայ
 անօրէնութիւն չործեք . առտուէ

առտու իր իրաւունքը 'ի ըլլալ կը
 հանէ . եւ չմիար . բայց անի-

րաւը ամէնալ զփոխէ : Ազգերը
 բնաջինջ ըրի : անոնց աշտարակն-

ըր կործանեցան . անոնց փողոցները
 աւրեցի , անանկ որ անոնցմէ անց-

նող չըլլայ . անոնց քաղաքները
 ամայացան , անմարդ ու անբնակ

եղան : Բշի որ Վուս անշուշտ 7
 ինծմէ պիտի վախնաս ու խրատ

պիտի ընդունիս • և անոր բնակա-
րանը բնաճինջ չօլայ , հրշափ որ
զանիկայ պատժեմ • սակայն անոնք
կանուխ ելան , — իրենց բոլոր
գործերը սպականեցին :

8 Արեմն ինծի սպասեցէք , կ'ըսէ
Տէրը , մինչև ան օրը որ որսի հա-
մար սոր կ'լինմ • քանզի իմ վճիռս
ազգերը ժողվել , թաղաւորու-
թիւնները զուսմարեկ է , որ անոնց
վրայ իմ սրտմտութիւնս իմ բոլոր
սատիկ բարկութիւնս թափեմ •
քանզի բոլոր երկիրը իմ նախանձիս
կրակովք պիտի սպառի :

9 Ամսն զի ան ժամանակը ժողո-
վուրդներուն ~~պիտի~~ մարտը
չբի ունեներու • պիտի դարձնեմ ,
որ ամէնք Տէրոջ անունը կանչեն ,
ու մէկ սրտով անոր ծառայութիւն
ընեն :

10 Իմ խօսքով պիտի գետներուն
անդիւր կողմն իմ աղօթողներս ,
իմ յրուածներուս աղջիկը իմ ըն-
ծաս պիտի բերեն : Ան օրը պիտի
չամշնաս քու բոլոր գործերէդ ,
որոնցմով ինծի զէմ յանցանքը
բեր • քանզի ան ատենը քու հը-
պարտութեամբդ զուարճացողները
քու մէջդ պիտի վերցնեն , ու
մէյմն ալ իմ սուրբ վստահ վրայ

12 գոռողութիւն պիտի չընեն : Եւ
քու մէջդ խոնարհ ու աղքատ ժողո-
վուրդ մնացորդ պիտի թողում ,
ու Տէրոջ անունը պիտի յուսան :

13 Խաբայէին մնացորդը անօրէնու-
թիւն պիտի չընեն , ու սուտ պիտի
չխօսին , և անոնց բերնին մէջ նեն-
ջաւոր լիզու • պիտի չզտնուի • քան-
զի անոնք պիտի արածին ու պիտի

պառկին , ու վաղցընող պիտի չբե-
լայ :

14 Հնծան , ով Աիսնի աղջիկ , 14
բարձրաձայն աղաղակէ , ով Խարա-
յէլ • բոլոր սրտով ուրախ ու
զուարթ եղեր , ով Երուսաղեմի
աղջիկ : Տէրը քու դատաստան- 15
ներդ վերցուց , քու թ շամփդ վաճա-
տեց • Խաբայէին ճաղաւորը Տէրը
քու մէջ է , մէյմն ալ շարիք
պիտի շտնանս :

16 Ան օրը Երուսաղեմին պիտի բ-
սուի • Ո՛ր վստահար , — Աիսնին
Չեղբերդ չեմ ունեն : Բու Տէր 17
Եստուածդ քու մէջդ զօրաւոր է ,
անիկայ ի՞նչ պիտի փրկէ • անիկայ
քեզի համար ուրախութեամբ պիտի
զուարճանայ , — իր սիրովք ի՞նչ
թողութիւն պիտի տայ , և քու
վրայ ցնծութեամբ պիտի ուրախա-
նայ :

18 ~~Անոր~~ տօներու հա-
մար տրտմանը պիտի ժողվեմ ,
որովք ինչ էին , ու անոնց վրայ
նախատիւրը բեռ էր : Բնա ևս 19
ան ժամանակը քու բոլոր նեղիւներդ
պիտի սպառեմ , և կազը պիտի
աղատեմ , ու վաճառեմ պիտի
ժողվեմ • և զանոնք զօվելի ու
անուանի պիտի բնեմ ան բոլոր եր-
կիրներուն մէջ՝ որ որ նախատիւր
կրէր էին : Ան ատենը ձեզ Եւ
պիտի բերեմ , և ան ատենը ձեզ
պիտի ժողվեմ , վստահ զի երկրիս
բոլոր ժողովուրդներուն մէջ ձեզ
անուանի ու զօվելի պիտի բնեմ ,
երբոր ձեր գերութիւնը ձեր առ-
քերուն առջևը ետ դարձնեմ ,
կ'ըսէ Տէրը :

ՄԵՐԳԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՆԳԵԼՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Դարեհ թաղաւորին երկրորդ տա-
րին վեցերորդ ամիսը ամառն
ստացին օրը Տէրոջ խոսքը Բնդէ
մարդարէին ձեռքովք Հուդայի ին-
խանին Սաղաթիւնէն Օգոստա-

րէին , ու մեծ քահանային Հով-
սեդեկեան Հեռուին եղաւ , բերով ,
Օգոստ Տէրը կը խօսի ու պատկա- 2
կ'ըսէ • Ես ժողովուրդը կ'ըսէ
թէ , ժամանակը չէ հասած ,
Տէրոջ տունը չեն ելու ժամանա-
կը : Եւ Բնդէ մարդարէին ձեռ- 3

պիտի ընդունիս . և անոր բնական
բանը բնածինն չըլլայ , որչափ որ
զանիկայ պատժեմ . սակայն անոնք
կանուխ ելան , — իրենց բոլոր
գործքերը ապականեցին :

8 Սրեմն ինծի սպասեցէր , կ'ըսէ
Տէրը , մինչև ան որը որ որսի հա-
մար ոտը կ'ըլլմ . քանզի իմ վճիռս
սողցերը ժողկել , խաղաւորու-
թիւնները զուսարկել է , որ անոնց
վրայ իմ սրտմտութիւնս իմ բոլոր
սաստիկ բարկութիւնս թափեմ .
քանզի բոլոր երկիրը իմ նախանձիս
կրակովը պիտի սպառի :

9 Ասան զի ան ժամանակը ժողո-
վուրդներուն լինելովն մարտը
չբխուցներու . պիտի դարձնեմ ,
որ ամէնը Տէրոջը անունը կանչեն ,
ու մէկ սրտով անոր ծառայութիւն
ընեն :

10 Եթէ իմ պիտի գետերուն
անդիի կողմն իմ ազօթողներս ,
իմ ցրտածներու աղէկը իմ ըն-

11 ծաս պիտի բերեն : Եւ որը պիտի
չառնանա քու բոլոր գործքերդ ,
որոնցմով ինծի դէմ յանցանք ը-
րիր . քանզի ան ստեղծ քու հը-
պարտութեամբդ . զուարճացողները
քու մէջդ պիտի վերցընեմ , ու
մէյմն ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ

12 զոռոպութիւն պիտի չընես : Եւ
քու մէջ խոնարհ ու աղքատ ժողո-
վուրդ մնացորդ պիտի թողնեմ ,
ու Տէրոջը անունը պիտի յուսան :

13 Խարայկին մնացորդը անօրէնու-
թիւն պիտի չընեն , ու սուտ պիտի
չխօսին , և անոնց բերնին մէջ նեն-
գաւոր լեզու պիտի չցտնուի . քան-
զի անոնք պիտի արածին ու պիտի

պառկին , ու վախցընող պիտի չը-
լլայ :

Եւս , ով Սիօնի աղէկ , 14
բարձրաձայն աղաղակէ , ով Խարա-
յէլ , բոլոր սրտով ուրախ ու
զուարթ եղիր , ով Երուսաղէմի
աղէկ : Տէրը քու դատաստան- 15
ներդ վերցուց , քու թշնամիդ վարն-
տեց . Խարայկին իմագաւորը Տէրը
քու մէջ է , մէյմն ալ շարիք
պիտի չսեանես :

Եւ որը Երուսաղէմին պիտի ը-
սուի , Սիօն վախնար , — Սիօնին
շնորհըդ չի մոռնա : Եւս Տէր 17
Եստուածդ քու մէջդ գորաւոր է ,
անիկայ թէլ պիտի փրկէ . անիկայ
քեզի համար ուրախութեամբ պիտի
զուարճանայ , — իր սիրովը թէ
թողութիւն պիտի տայ , և քու
վրադ ցնծութեամբ պիտի ուրախա- 18
նայ :

Եւս որը տօներու հա-
մար տրամաճները պիտի ժողկնեմ ,
— քեզի քեզմէ էին , — անոնց վրայ
նախատիւրը բեռ էր : Եւս եւ 19
ան ժամանակը քու բոլոր նեղիչներդ
պիտի սպառեմ , և կազը պիտի
ազատեմ , ու վառնուածը պիտի
ժողկնեմ . և զանոնք զովքին ու
անուանի պիտի ընեմ ան բոլոր եր-
կիրներուն մէջ՝ որ որ նախատիւր
կրէր էին :

Եւս ստեղծ ձեզ եւ 20
պիտի բերեմ , և ան ստեղծ ձեզ
պիտի ժողկնեմ , վասն զի երկրիս
բոլոր ժողովուրդներուն մէջ ձեզ
անուանի ու զովքի պիտի ընեմ ,
երբոր ձեր գերութիւնը ձեր աշ-
քերուն առջեւ ետ դարձնեմ ,
կ'ըսէ Տէրը :

ՄԵՐԳԵՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՆԳԵԼՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Դարեհ թագաւորին երկրորդ տա-
րին վեցերորդ ամիսը ամառն
առաջին օրը՝ Տէրոջը խօսքը Եւգե-
մարգարէին ձեռքովը Յուդայի իշ-
խանին Սաղաթիէիւն Օօրարա-

բերին , ու մեծ քահանային Յով-
սեդեկիան Յեսուին եղաւ , ըսելով , 2
Օօրայ Տէրը կը խօսի ու պատկն
կ'ըսէ . Եւ ժողովուրդը կ'ըսէ
թէ , Ժամանակը չէ հասած ,
Տէրոջը տունը չեն լուծեմ ժամանա- 3
կը : Եւ Եւգեմարգարէին ձեռ-

- չեկած , դեռ Տէրոջ բարկութեան
 3 որը մեր վրայ չեկած : Տէրը փնտր-
 անցէ՞ք՝ ո՞վ երկրիս բոլոր խոնարհ-
 ները , զուգ որ անոր իրաւունքը 'ի
 դործ կը դնէք , արդարութիւն
 փնտրեցէք , խոնարհութիւն փնտր-
 անցէք , զուցէ Տէրոջ բարկու-
 4 թեան որը պահուիք : Բանդի
 Վաղա պիտի թողուի : Կսկաղուն
 ամայի պիտի ըլլայ : Բողոքողը կէս
 օրուան առնելը պիտի վնասեն , և
 Կկարոն արմատեն պիտի խլուի :
 5 Սոյն ծովեզերքը բնակողներուն ,
 Բերեթիներուն ազգին . Տէրոջ
 խօսքը քեզի դէմ է , ո՞վ վաշտա-
 ցող երկիրը Բանան . քեզ ալ
 պիտի աւրեմ , անանկ որ բնակիչ
 6 չունենաս : Եւ ծովեզերքը հովի-
 ներու բնակարաններ ու աւաղան-
 ներ ու հօտերու փարսխներ պիտի
 7 ըլլայ : Եւ ծովեզերքը Յուդայի
 տանը մնացորդին պիտի ըլլայ : Հոն
 պիտի արածին . իրիկունը Կսկա-
 ղունի տուններուն մէջ պիտի պառ-
 կին , քանդի անոնց Տէր Կտուա-
 ծը անոնց պղծութիւն պիտի ընէ ,
 և անոնց զերութիւնը պիտի դար-
 ձնէ :
 8 Սոքարի նախատիքը ու Եւ-
 ման որդւոցը հայհոյութիւնները
 լսեցի , որ անոնք իմ ժողովուրդս
 նախատեցին , ու անոնց սահմանին
 9 դէմ հպարտացան : Ենոր համար
 Խարայէլին Կտուածը՝ զօրաց Տէրը
 յայտէ՞ կ'ըսէ : Կենդանի եմ ես ,
 որ Սոքարը Սողոմոն պէս , ու Եւ-
 մանի որդիքը Վոմոնի պէս եղին՝
 ներու կալուածք և աղի հանք ու
 յաւիտեան ամպրութիւն պիտի ըլ-
 10 լայ : Իմ ժողովուրդիս մնացորդը
 զանոնք պիտի յախաւակէ , ու իմ
 ազգիս մնացորդները զանոնք պիտի
 11 ժառանգեն : Կսկայ անոնց հպար-
 տութեանը համար իրենց պիտի
 ըլլայ , քանդի անոնք զօրաց Տէրոջ
 ժողովուրդը նախատեցին , ու անոր
 12 դէմ հպարտացան : Տէրը անոնց
 վրայ ահարկու պիտի ըլլայ , քանդի
 անիկայ երկրիս բոլոր աստուածները
 բնաջինջ պիտի ընէ , և աղաց բո-
 ւոր կղզիները՝ ամէն մէկը իր տե-

ղին երկրպագութիւն պիտի ընեն
 անոր :

Կուրք ալ՝ ո՞վ Լեթեովպայի՞ իմ 12
 սրտիս պիտի ապանուիք :

Եւ անիկայ իր ձեռքը հիսիսին 13
 վրայ պիտի երկընցքեն , ու Կտ-

րեստանցին պիտի կորսնցքեն . և
 Կինուէն աւերակի ու անապատի

պէս չոր երկրի պիտի դարձնէ : 14
 Եւ անոր մէջ հօտեր՝ ազգաց բոլոր

զազանները պիտի պառկին . հա-
 ւալուսը ու ունին ալ անոր խոյակ-

ներուն մէջ տեղուանքը զիւրը
 պիտի անցընեն . պատուհաններէն

ձայն պիտի ձլուի : սեմերուն մէջ
 տներում պիտի ըլլայ , քանդի ե-

ղենափայտը պիտի քակուի : Ըզ- 15
 րօտասէր քաղաքը ասիկայ է , որ

ապահովութեամբ կը բնակէ , որ
 իր սրտին մէջ կ'ըսէ ինչ Ես եմ

ու ինծմէ ուրիշ չկայ : Ի՞նչպէս
 տներակ ու զազանաց խոյսի եղան .

անկէ ամէն անցնողը պիտի սուլէ ,
 ու ձեռքը պիտի շարժէ :

ԳԼ . Գ

Այն ապատամբ ու պիղծ քաղաքն , 1
 հարստահարութիւն ընող քա-

ղարին , Խօսք մտիչ չորաւ , խրատ 2
 չընդունել , Տէրոջ չապախեցաւ ,

իր Կտուածոյն չմօտեցաւ : Ենոր 3
 իշխանները անոր մէջ մօնող ա-

ոխածներ են , անոր դատաւորները
 երեկոյան զայլէր են , որ մինչե-

4 առտու բան մը չեն խոսող : Ե-
 նոր մարդարեւները անապարծ ու

նենդաւոր մարդիկներ են . անոր
 քահանաները սրբաբանը պղծեցին

ու օրէնքը բռնադատեցին : Եւ- 5
 զար Տէրը անոր մէջն է . անիկայ

անօրէնութիւն չգործեր . առտուէ
 առտու իր իրաւունքը 'ի ըստ կը

հանէ ու ետ չմտար . բայց անի- 6
 րաւը ամէնալ չգիտէր : Կզերը

բնաջինջ ըրի : անոնց փողոցները
 7 կործանեցան . անոնց փողոցները

տարեցի , անանկ որ անոնցմէ անց-
 նող չըլլայ . անոնց քաղաքները

ամայացան , անմարդ ու անդնակ
 եղան : Ըսի որ Կուս անշուշտ

ինծմէ պիտի վախնաս ու խրատ

- մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ'ընես , սողուններուն պէս՝ որոնք ինչ
- 15 բնոց վրայ տիրող շունին : Անոնց ամենը կարծով կը հանէ , զանոնք իր ուսկանովը կը բռնէ , և զանոնք իր ցանցովը կը ժողվէ : անոր համար կ'ուրախանայ ու կը ցնծայ :
- 16 Անոր համար իր ուսկանին զոհ կը մատուցանէ , ու իր ցանցին խունկ կը ծխէ : վասն զի անոնցմով իր բաժինը դէր , ու իր կերակուրը
- 17 պարարտ է : Բերդեք աս պատճառաւ իր ուսկանը պիտի պարպէ , ու միշտ ազգերը կոտորելն պիտի չլազարին :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Ի՞մ պահպանութեան տեղը պիտի կենամ , ու պարսպին վրայ պիտի կայնիմ , ու պիտի սպասեմ որ տեսնեմ թէ ինծի հետ ինչ պիտի խօսի , և թէ իմ հրաժարմանս խնդիրս վրայ ինչ պատասխան պիտի տամ :
- 2 Եւ Տէրը ինծի պատասխան տուաւ . ու ըսաւ , Տեսիլքը գրէ ու տախտակներու վրայ յայտնի նշանակէ , որ զանիկայ կարգացողը
- 3 համարակ կարգայ : Քանզի տեսիլքը տակաւին որոշուած ժամանակի համար է , բայց փախճանին կ'արտոյայ , սուտ պիտի չլիք : Թէ որ ուշանայ , անոր սպասէ : քանզի անշուշտ պիտի գայ , ետ
- 4 պիտի չմնայ : Ահա հպարտ մարդուն հոգին իր ներսիդին ուղիղ չէ , բայց արդարեւ իր հաւատքովը
- 5 պիտի տարի : Մանաւանդ զինքն կը կատուեցնէ , հպարտ մարդը հանդարտ չէնար , քանզի իր հոգին գերեզմանի պէս կը լայնցնէ , ու մահուան պէս բլրավճի չէլտանար , հապա բոլոր ազգերը իրեն կը ժողվէ , ու բոլոր ժողովուրդներ
- 6 բը իր քովը կը գումարէ : Արթիւ ասոնց ամենը անոր վրայ առակ պիտի չհաննեն , ու անոր համար մաղրական խօսքերով պիտի չըսեն , Ասի անոր՝ որ իրենը չեղածը կը շատցնէ : (մինչեւ երբ պիտի տեսնեն ,) ու իր վրայ գրաւներ կը

բեռնաւորէ : Արթիւ քանկարծ 7 քեզ խանոզներ պիտի չեղեն , ու քեզի նեղութիւն տուողներ պիտի չարթննան , և դուն անոնց աւար պիտի չբլամ : Բողջես զուն շատ ազգեր կողոպտեցիր , քեզ ալ ժողովուրդներուն բոլոր մնացորդները պիտի կողոպտեն մարդոց արիւններուն համար ու երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր մէջը բնակողներուն զրկանացը համար :

Ասի անոր՝ որ իր տանը համար 9 չար ազահութեամբ բռն կը վատրկի , որպէս զի իր բոցը բարձր տեղ դնէ չարին ձեռքէն զինքը ազատելու համար : Եւ աս ժողովուրդներ կոտորելով , բու տանդ վրայ անարդար բերիր , և քու հոգեդդ դէմ մուգ դործեցիր : Քանչև 11 զի քարը պատէն պիտի աղաղակէ , ու գերանը վնասի փայտերուն մէջէն պատասխան պիտի տայ անոր :

Ասի անոր՝ որ արիւններով քաւ 12 զար կը շինէ , ու անխառնութեամբ աւան կը հաստատէ : Ահա ասիկայ 13 զորաց Տէրոջմէն չէ , որ ժողովուրդները կրակի համար կ'աշխատեն , ու ազգերը պարսպ տեղը կը յողնին : Քանզի երկիրը Տէրոջ 14 փառացը գիտութեամբ պիտի չեցուի , ինչպէս որ Նուբըրը ծովը կը ծածկեն :

Ասի Իսկի՝ որ բու ընկերիդ գիտէ 15 կը խնցրեն , և քու արեւոյցիդ ըմպելիքդ առաւ կը բաշխու , որ ուրիշներ ալ զինովընեն , որպէս զի անոնց մերկութիւնը տեսնու : Փառքէն աւելի ամբով կ'ուտա 16 ցար , դէմ ալ խմէ ու մեկուցիր : Տէրոջը աջ ձեռքին բաժակը քեզի պիտի դառնայ , և քու փառացդ վրայ անարգանք պիտի գայ : Քանզի Իբրանանին զրկանքը քեզ 17 պիտի ծածկէ , ու զազաններուն յախշուակութիւնը պիտի վախցընէ , մարդոց արիւններուն համար : ու երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր մէջը բնակողներուն զրկանացը համար :

Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստաւ 18

- ման համար քեզի ճուրհեր քաշէ :
 բերդերդ ամրացո՛ւր . ցեխի մէջ
 մտի՛ր ու կամը կոխէ , և աղիւսին
 15 փութը նորոգէ՛ . Հոն կրակը քեզ
 պիտի ուտէ , սուրբ քեզ պիտի
 կոտորէ , ու ճորեակի պէս քեզ պի-
 տի հատոցնէ . քեզ ճորեակի պէս
 16 շատոցո՛ւր : Բայ վաճառականներդ եր-
 կինքի ասողերէն աւելի շատոցո՛ւ-
 ցիր . ճորեակը տարածուեցաւ , և ու-
 17 թք թոռաւ : Բայ թաղակիրներդ
 մարտիի պէս , ու զօրաւորներդ
 անթիւ մարտաներու պէս են , որ

յուրտ օրը շանդերու վրայ կը հանգ-
 չին . երբոր արեւը ծագի կը շուեն ,
 ու անոնց տեղը հար ըլլալը չցիտ-
 18 յուիր : Բայ հովիւներդ կը քնա-
 նան , հով Ատրեստանի թաղաւոր :
 քու անշուականներդ կը պատկին .
 քու ժողովուրդդ լեռներուն վրայ
 ցրուեցան : Եւ մէկը շէյ օր զան-
 19 ժողովէ : Բայ բեկմանդ ճար չկայ :
 քու վերդը անդարմանելի է . ամէն
 անոնք որ քու լուրդ կը լսեն , քե-
 զի համար ծափ պիտի դարնեն :
 քանզի ամէն ժամանակ քու շարու-
 թիւնդ որո՞ւ վրայ անցած չէ :

ՄԱՐԳԱՐԻՆԻԹԻՒՆ ԵՄԻՆԱՌԻՄԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ամրակում մարդարեւին տեսիլքով
 յայտնուած պատգամը :
 2 Սինչեւ Երբ հով Տէր՝ աղաղա-
 կեմ , ու չլսէ , և զրկանաց համար
 3 քեզի կանչեմ , ու չաղատես : Ինչո՞ւ
 համար ինծի անօրէնութիւն կը յու-
 ցընես , և նեղութիւն կ'երկցընես .
 քանզի իմ առջեւ յափշտակութիւն
 ու զրկանք կայ , և դատ ու վեճ հա-
 4 նող կայ : Ենթ համար օրէնքը կը
 խափանի , ու իրաւունքը 'ի գործ
 չլրութիւն վասն զի անօրէնը արդա-
 5 րէն բոլորութեամբ կ'առնէ . առ պատ-
 ճառաւ . դատաստանը ծուռ կ'եղէ :
 6 Աղցերուն մէջ նայեցէք ու տե-
 սէ՛ք , և զարմանալով ապշեցէ՛ք :
 վասն զի ձեր օրերուն մէջը անանկ
 գործ մը պիտի գործեմ , որ եթէ
 7 չե՛ղ պատմուի , պիտի չհաստատար :
 8 Բանդի ահա ևս պիտի արթնցը-
 նեմ . Բաղդէկացիները , ան դառն
 ու արագընթաց աղբը , որ իրենը
 չեղող բնակութիւններուն տիրելու
 համար , երկրիս ընդմութիւնը կը
 9 ստըտի : Անիկայ սոսկալի և ա-
 հարկու է : անոր դատաստանը ու
 10 իշխանութիւնը իրմէ կ'եղէ : Ե-
 նոր ձիերը ինձերէն աւելի արագա-
 շարժ են , ու երեկոցեան դայլերէն

աւելի կատգած են . և անոր ձիա-
 ւորները պիտի ջախջախեն , ու անոր
 ձիաւորները հետուեն պիտի դան ,
 ու կերակուրի վրայ արտորաշող
 11 արծիւի պէս պիտի թռչեն : Ամէն
 քը զրկանաց համար պիտի դան :
 գունդերուն երեսները դէպ 'ի ա-
 ռաջ պիտի ըլլայ , ու առաջի պէս
 գերիներ պիտի ժողովէ : Եւ անի-
 12 կայ թաղաւորները ծաղը պիտի բ-
 նէ : ու իշխանները անոր խաղալիկ
 պիտի ըլլան . անիկայ ամէն պա-
 13 րտապի վրայ պիտի ինդայ . վասն զի
 հող պիտի գիզէ ու զանիկայ պի-
 տի առնէ : Ան ատենը անոր միտ-
 14 թք պիտի փոխուի ու պիտի հը-
 պարտանայ , և առ իր զօրութիւնը
 իր աստուծոյն հետեւ , յանցաւոր
 պիտի ըլլայ :

Սիմէ գուն 'ի յաւիտեանց չե՞ս ,
 15 հով իմ Տէր Աստուածս , իմ Սուր-
 բըս . պիտի շնորհիմք : Ո՛վ Տէր՝
 զանիկայ դատաստանի համար որո-
 չեցիր . հով Սէմ՝ զանիկայ յանդի-
 16 մաներու համար հատաւանցիը :
 Դուն որ քու աշգրիկ չարութիւն
 տեսներէն մարդու են , ու անիրա-
 ւութեան նայելու կարող չես ,
 17 ննդաւորներուն ինչո՞ւ կը նայիս ,
 ամբարշտը իրմէ արդար եղողը
 կըլլած ատենը Բայ՝ կը ըլնս . Ո՛ւ

տորին քանդակած կուտքը, և ուրա-
ծոյ կուտքը և ստույթին սորվե-
ցնողը, որ շինողը իր շինած բա-
նին ապաւինի, ու համը կուտքեր
19 շինէ: Այն անոր՝ որ փայտին
կ'ըտէ: Եւթնըցիք, և համը քա-
րէն Եւթը: Միթէ անիկայ Էւ ի
պիտի սորվեցընէ: Եւ հան անիկայ
սոկիով ու արծաթով պատած է,
20 կայ: Սակայն Տէրը իր սուրբ
տաճարին մէջն է: անոր երեսին
առջևը լնւո կեցիր՝ հով բոլոր երկիր:

ԳԼ . Գ

- 1 Եւ իկննոթի վրայ, Եմբակում
մարդարեւին աղօթէր:
- 2 Ո՛վ Տէր՝ քու լուրդ լսեցի ու-
փախցայ: քու զործքդ տարինեւուն
մէջը նորոգէ՛, հով Տէր: տարինե-
րուն մէջը զիտցուր, բարկութեան
մէջ ողորմութիւն յիշէ:
- 3 Եւստուած թնամանէ Եկա, ու
Սուրբ՝ փառան լնոնէ: (Աւե-
լայ) անոր փառքը երկիրը ծած-
կեց, ու երկիրը անոր զոփութեան
- 4 բը լեցուեցաւ: Եւ անոր պայ-
ծառութիւնը լուսոյ պէս էր: անոր
ձեռքէն՝ ճառագայթներ կ'ելէին, ու
անոր զօրութեանը ծածկայթը հոն
- 5 էր: Եւնոր առջևէն ժամտախտը
կ'երթար, և անոր ոտքերուն ետե-
ւէն հրատաղանայ տենդը կ'ելէր:
- 6 Եւնիկայ կայեցաւ ու երկիրը չա-
փեց, նայեցաւ և ազգերը դո-
ղացուց: ու յաւիտենական լնոնե-
րը փշուռեցան, և վաղեմի բլուր-
ները խոնարհեցան: անիկայ յա-
ւիտենական ճամբաներ ունի:
- 7 Վուշանի վրանները նեղութեան
տակ տեսայ, Սաղիամու երկիրին
- 8 վրանները զողայցին: Սիթէ գե-
տերուն բարկացաւ Տէրը, քու
սրտմտութիւնդ զետերուն վրայ էր, որ
քու ձիւրդ ու փրկութեան կառ-
- 9 քերդ հեծար: Վու աղեղը բոլը-
րովն մերկ եղաւ, Եւրայէն ցիղէ-

րուն քառք երգումներուդ, ու քա-
խարիդդ դէ: (Աւելայ) երկիրը
զետերով պատուեցիր: Եւնները 10
քեզ տեսան ու զողայցին, և ու-
րերուն յորդութիւնը անցաւ, ան-
զունդը իր ձայնը տուաւ, ու ձեռ-
քերը վեր վերցուց: Եւրը ու 11
լուսներ իրենց կարգին մէջը կայ-
նեցան, անոնք քու նետերուդ լու-
սովը և քու շողողուն նիգակիդ
պայծառութիւնովը քալեցին: Եւրկ- 12
րին վրայ սրտմտութեամբ պտտե-
ցար, ու բարկութեամբ ազգերը
կոխեցիր: Վու ժողովուրդիդ վեր- 13
կութեանը համար՝ քու օծեալիդ
հետ փրկութեան համար ելար: ա-
նորէն տունէն զլուս ձգեցիր,
հիմը մինչև պարանոցը բանալով:
(Աւելայ) Եւրնց պապաններովը 14
իրենց զվառորներուն զլուսը խոր-
տակեցիր: զիս ցրուելու համար
փոթորկի պէս ելան, անոնց ու-
րախութիւնը տնանիը զազատեց
ուտելու պէս էր: Վու ձիւրովը 15
ծովուն վրայ շատ ջուրերուն խոռ-
փութեանը վրայ քալեցիր: Եւնցի 16
ու սիրտս տարասիկեցաւ, ու ձայնէն
շրթունքներս զողայցին, անարնե-
րուս մէջը փառութիւն մտաւ, ու
եղած տեղս տարասիկեցայ, որ հան-
զըստութիւն ունենամ նեղութեան
օրը, երբոր ժողովուրդին ելլէ աւ-
ոք իր գունդերովը անոր վրայ պիտի
յարձակի:

Թէեւ թղենին ընթիւ չտայ, ու 17
որթերու վրայ պտուղ չըլլայ, և
ձիթենին բերքը ստէ, ու արտա-
կերակուր չտան, ու փարախէն ու-
խարը կտրի, և դմբու մէջ ար-
ջաւ չըլլայ, Սակայն ևս Տէրը ընդ 18
պիտի ցնծամ, իմ փրկութեանս
Եստուծովը պիտի ուրախանամ:
Տէր Եւսկան իմ զօրութիւնս է, 19
ու իմ ոտքերս Եզնիկի ապտեղան պէս
պիտի ընէ, և զիս իմ բարձր տե-
ղերուս վրայ պիտի պտուղընէ:
Վիսաւոր երաժշտին, իմ զար-
նելու նուագարաններուս վրայ:

պիտի ընդունիս և անոր բնական
բանք բնաշինչ չօլայ , որչափ որ
զանկիպ պատեմ . սակայն անոնք
կանուխ ելան , ու իրենց բոլոր
գործերը սպականեցին :

8 Սերմն ինձի սպասեցէր , կ'ըսէ
Տէրը , մինչև ան որը որ որսի հա-
մար ոտը կ'ընէ . քանզի իմ վճիռս
ազգերը ժողվել , թագաւորու-
թիւնները գումարել է , որ անոնց
վրայ իմ սրտմտութիւնս իմ բոլոր
սաստիկ բարկութիւնս թափեմ .
քանզի բոլոր երկիրը իմ նախանձիս
կրակով պիտի սպառի :

9 Այս անգի ան ժամանակը ժող-
վուրդներուն լռեալները մարտը
չբխուցներու . պիտի պարծնեմ ,
որ ամէնք Տէրոջը անունը կանեն ,
ու մէկ սրտով անոր ծառայութիւն
ընեն :

10 Իթէ՜ով պիտի գետերուն
անդիի կողմն իմ աղօթողներս ,
իմ յրուածներուս աղէիք իմ ըն-

11 ծաս պիտի բերին : Են որը պիտի
չամշնաս քու բոլոր գործերեդ ,
որոնցմով ինձի դէմ յանցանքը
բեր . քանզի ան ատենը քու հը-
պարտութեամբդ գումարձացողները
քու մէջդ պիտի վերցնեն , ու
մէյմն ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ
դռողութիւն պիտի չենն :

12 Իս քու մէջ խոնարհ ու աղքատ ժող-
վուրդ մնացորդ պիտի թողում ,
ու Տէրոջը անունը պիտի յուսան :

13 Խաբայէլին մնացորդը անօրէնու-
թիւն պիտի չընեն , ու սուտ պիտի
չխօսին , և անոնց բերնին մէջ նեն-
դաւոր լեզու պիտի չգտնուի . քան-
զի անոնք պիտի արածին ու պիտի

պառկին , ու վախցնող պիտի չըն-
այ :

14 Զնձա , ով Սիօնի աղէիկ , և
բարձրանայն աղաղակէ , ով Խաբա-
յէլ , բոլոր սրտով ուրախ ու
զուարթ եղիք , ով Երուսաղեմի
աղէիկ : Տէրը քու դատաւան-
15 ներդ վերցուց , քու թնամիդ վարն-
տեց . Խաբայէլին խաղաւորը Տէրը
քու մէջ է , մէյմն ալ շարիք
պիտի չտեսնես :

16 Են որը Երուսաղեմին պիտի ը-
սուի , Ս'ի վախնար , ու Սիօնի
Չեղերդ չթուշան :

17 Եստուածդ քու մէջդ գորաւոր է ,
անկիպ էւ պիտի փրկէ . անկիպ
քեզի համար ուրախութեամբ պիտի
զուարձանայ , ու իր սիրովդ է-
թողութիւն պիտի տայ , և քու
վրադ ցնծութեամբ պիտի ուրախա-
18 նայ :

19 Են որը Երուսաղեմին պիտի ժողվեմ ,
որոնք քեզմէ էին , ու անոնց վրայ
նախատինքը բեռ էր : Են ևս
ան ժամանակը քու բոլոր նեղիւնեդ
պիտի սպառեմ , և կազմ պիտի
ազատեմ , ու վաքնուածը պիտի
ժողվեմ . և զանոնք զոմէի ու
անուանի պիտի ընեմ ան բոլոր եր-
կիրներուն մէջ , որ որ նախատինք
կրեք էին : Են ատենը ձեզ եւ
20 պիտի բերեմ , և ան ատենը ձեզ
պիտի ժողվեմ , վասն զի Երկրիս
բոլոր ժողվուրդներուն մէջ ձեզ
անուանի ու զոմէի պիտի ընեմ ,
երբոր ձեր գերութիւնը ձեր աշ-
քերուն սուջեւ կ'արձընեմ ,
կ'ըսէ Տէրը :

ՄԵՐԳԵՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՆՊԵՆՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Դարեւ թագաւորին երկրորդ տա-
րին վեցերորդ ամիսը ամառն
ստացին որը Տէրոջը խօսքը Բշէ-
մարգարէին ձեռքով Յուդայի իշ-
խանին Սաղաթիւնեան Օգորաւ-

րեկն , ու մեծ քահանային Յով-
սեդեկեան Յեսուսին եղաւ , բարով ,
Օգորայ Տէրը կը խօսի ու այսպէս 2
կ'ըսէ . Ես ժողովուրդը կ'ըսէ
թէ , Դամանակը չէ հասած ,
Տէրոջը տունը չենլու ժամանա-
կը : Եւ Ենզէ մարգարէին ձեռ- 3

քով Տերոն խաբը եղաւ, ըսելով, 4
 4 Արդեօր ժամանակ է որ դուք ձե-
 ղունազարդ տուններուդ մէջ ըր-
 նակիք, ու աս տունը աւերակ
 5 մնայ, Սաղայն հիմա զորաց Տէր
 այսպէս կ'ըսէ. Չեր ճամբաներուն
 6 վրայով մտածեցէք. Եւ ատ ցա-
 նեցիք, բայց քիչ բերիք. կերպք,
 բայց չկշտայար. խմեցիք, բայց
 ծարաւնիդ չանցուցիք. հապուե-
 ցաք, բայց չտարցաք. ու փարթոյ
 բանողը ծակ քակի համար կը վաս-
 տըկի էք փարթըր:
 7 Օգրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
 Չեր ճամբաներուն վրայով մտածե-
 ցէք. 1 Եւ որ երէք, փայտ բերէք
 ու տունը շինեցէք, և անոր պիտի
 հաճիմ, ու պիտի փառաւորիմ:
 9 Կ'ըսէ Տէրը. Եւ ատիւն նացեցաք,
 և ահա քիչ եղաւ. 3 Եւ տուները
 անդամ բերէք, բայց անոր վրայ
 զեղցի. 1 Եւ չհամար կ'ըսէ
 զորաց Տէրը. 1 Եւ տանս համար,
 որ անիկայ աւերակ է. ու ձեզմե
 ամեն մէկը իր տունը կը փայլէ:
 10 Եւ որ համար երկիրը ձեր վրայէն
 էք ցոյց ետ կը պահէ, ու երկիրն
 11 ալ իր պատուը չտաւ. Ու ես
 երկրի վրայ, ու լեռներուն վրայ,
 և ջրերնին վրայ, ու գինիին վրայ,
 ու եղին վրայ, ու գետնի բերքերուն
 վրայ, և մարդոց վրայ, ու անա-
 տուններուն վրայ, և ձեռաց բո-
 յոր փառասկին վրայ երաշտութիւն
 կանչեցի:
 12 Եւ ատենը Սաղայն ինքեան Օգ-
 րարէլ, ու մեծ քահանան Հով-
 սեղեկեան Հիսուս, և ժողովուրդին
 բոլոր մնացորդը մոտիկ ըլին իրենց
 Տէր Եւտուծոյն ձայնին ու Ենդէ
 մարգարէին խօսքերուն, ինչպէս որ
 իրենց Տէր Եւտուծոյն զանիկայ
 երկիր էր. ու ժողովուրդը Տէրոն
 13 երեսն փայցաւ. Եւ Տէրոն
 դատարանը Ենդէ Տէրոն զեռապա-
 ճութեամբ ժողովուրդին խօսեցաւ.
 ու ըսաւ. Եւ ձեզի հետ եմ, կ'ըսէ
 14 Տէրը. Եւ Տէրը Յուդայի իշ-
 խանին Սաղայն ինքեան Օգրար-
 անին հոգին, ու մեծ քահանային
 Հովսեփեկեան Հիսուսին հոգին, և

ժողովուրդին բոլոր մնացորդին հո-
 գին արթնցուց. ու զայն և
 իրենց Եւտուծոյն՝ զորաց Տէրոն
 տանը մէջ աշխատեցան, Դարեհ 15
 իմպատօրին երկրորդ տարին վե-
 ցերորդ ամսուն քսանու չորսերորդ
 օրը:
 ԳԼԻԻ
 1 Եւ ինքեան ամսուն քսանու մէկե-
 րորդ օրը Ենդէ մարգարէին
 ձեռքով Տէրոն խաբը եղաւ, ըսե-
 2 լով. Եւ իմա Յուդայի իշխանին
 Սաղայն ինքեան Օգրարարէին,
 ու մեծ քահանային Հովսեփեկեան
 Հիսուսին, և ժողովուրդեան մնացոր-
 3 գին խօսէ. ու ըսէ.
 Չեր մէջ մնացած չի՛կ կայ, որ
 4 աս տունը իր առջի փառասորու-
 թեամբը տեսած ըլլայ. ու հիմա
 զանիկայ ի՞նչպէս կը տեսնէք.
 միմե ասիկայ անոր քովը ունի
 5 ըսելի մը պէս չի՛կ ձեր աշխարհն
 առջևը. Բայց արդ զորացի՛ր ձով
 Օգրարարէլ, կ'ըսէ Տէրը. և
 ձով Հովսեփեկեան Հիսուս մեծ քա-
 հանայ՝ զորացի. ու դուք՝ ձով
 երկրին բոլոր ժողովուրդը՝ զորա-
 6 ցէք, կ'ըսէ Տէրը, ու աշխատե-
 ցէք. քանզի ես ձեզի հետ եմ,
 կ'ըսէ զորաց Տէրը. Եւ ինչպէս որ
 7 ձեր Եւդայաոսն ելած ատենը ձեզի
 հետ խօսք կապեցի, իմ Զողիս
 8 ձեր մէջ կը կենայ. մի՛ փախաք.
 Բանդի զորաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
 9 Բիւն ատենն Եսքը նորին երկիրը
 ու երկիրը, և ծովը ու ցամաքը
 10 պիտի շարժեմ. Եւ ան մեծ ազ-
 ցերը պիտի շարժեմ, ու ամեն ազ-
 ցերուն ցանկալի բաները պիտի
 լցնեմ, կ'ըսէ զորաց Տէրը.
 11 Եւ ըսելով իմ է ու ոսկին իմ է,
 կ'ըսէ զորաց Տէրը. Եւ մերձ
 12 տանը փառք առջինն մեծ պիտի
 ըլլայ, կ'ըսէ զորաց Տէրը, ու աս
 տեղս խաղաղութիւն պիտի տամ,
 կ'ըսէ զորաց Տէրը.
 Դարեհին երկրորդ տարին 10
 ներորդ ամսուն քսանու չորսերորդ
 օրը Ենդէ մարգարէին ձեռքով Տէ-

11 ընդ խօսքը եղաւ, ըսելով. Օգրաց
 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Եւ իմա որն-
 12 քին վրայով հարցմունք ըրէ քա-
 հաններուն ու ըսէ. Իմէ որ
 մէկ մարդ մը իր հանդերձին քը-
 ղանցքովը սուրբ միս վերցնէ, ու
 13 քղանցքովը հացի կամ ապուրի
 կամ զինի կամ եղի կամ ինչ
 և ինչ կերակուրի դաշի, անիկայ
 սուրբ կ'ըլլայ. Եւ քահանաները
 պատասխան տուին ու ըսին.
 14 Ո՛հ. Եւ Ենդէ ըսաւ. Իմէ որ
 մեռելը պղծուած մը անոնց մէկուն
 զպէտու ըլլայ, կը պղծուի. Ու
 քահանաները պատասխան տուին
 15 ու ըսին. Այր պղծուի. Եւ Ենդէ
 պատասխան տուաւ. ու ըսաւ.
 Եւ այսպէս է աս ժողովուրդը, և այս-
 պէս է աս ազգը իմ առջև, կ'ըսէ
 Տէրը, ու այսպէս է իրենց ձեռացը
 բոլոր գործը. ու ինչ որ հոն
 16 ընծայ կը մատուցանեն պիղծ է.
 15 Ուրիմն հիմա աս օրէն առաջ ելածը
 մտածեցէք, երբոր դեռ Տէրոն
 տաճարին մէջ քար քարի վրայ դը-
 16 ռուած չէր. Ու ան ատենը երբոր
 Զիւն քանն տաճարէն զեղին քովը
 կ'երթար, տաճար տաճար կը գտնուէր.
 17 Եւ երբոր էք զինչ աւազանին քովը
 կ'երթար ձեռքէն յիսուն մար հա-
 նելու, քանն մար կը գտնուէր.
 18 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 19 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 20 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 21 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 22 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 23 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 24 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 25 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 26 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 27 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 28 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 29 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.
 30 Եւ ձեր քանն մար կը գտնուէր.

քը խորապահարութեամբ և դա-
 լուհով ու կարեւորով զարկի.
 1 սակայն ինծի չարաքար, կ'ըսէ Տէ-
 2 րը. Եւ իմա աս օրէն առաջ ելածը
 3 մտածեցէք, Տէրոն տաճարին հիմ-
 4 նարկութեամբ օրէն, իննրորդ
 5 ամսուն քսանու չորսերորդ օրէն ա-
 6 ռաջ ելածը մտածեցէք. Եւ իմա որն-
 7 տակաւն ամրարին մէջն է. և
 8 որիմը ու թզենին և նոսնանն ու
 9 ձիթենին դեռ պտուղ չտուին. աս
 10 օրէն ի վեր պիտի օրհնեմ.
 11 Եւ Տէրոն խաբը երկրորդ ան-
 12 զամ Ենդէն եղաւ ամսուն քսանու
 13 չորսերորդ օրը՝ ըսելով. Եւ իմա
 14 իշխանին Օգրարարէին խօսէ. ու
 15 ըսէ. Եւ երկիրը ու երկիրը պի-
 16 տի շարժեմ. Եւ թագաւորու-
 17 թեանց ամսուն քսանու չորսերորդ
 18 օրէն, ու ազգաց թագաւորու-
 19 թիւներուն զորութիւնը պիտի
 20 կորսնցնեմ. և կառքը, ու անոր
 21 հեծեալները տակնուվայ պիտի ը-
 22 նեմ. և ձիերը ու անոնց հե-
 23 ծեալները պիտի իննան, ամեն մե-
 24 կը իր եղօրը սրով. Եւ օրը՝ 23
 25 կ'ըսէ զորաց Տէրը, քիչ պիտի
 26 առնեմ. ձով Սաղայն ինքեան Օգ-
 27 րարարէլ իմ ծառայ, կ'ըսէ Տէ-
 28 րը, ու քիչ քիչ պէս պիտի
 29 զննեմ. քանզի քիչ ընտրեմ եմ,
 30 կ'ըսէ զորաց Տէրը.

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Դարեհին երկրորդ տարին ութե-
 րորդ ամսուն Տէրոն խաբը Են-
 2 ճով զորաց Եւտուծոյն որդւոյն
 Օգրարիս մարգարէին եղաւ, ը-
 3 սելով. Տէրը ձեր հայրերուն խիստ
 4 բարկացաւ. Ու անոնց ըսն.
 5 Օգրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Եւ իմ
 6 զարմէք, կ'ըսէ զորաց Տէրը, ու
 7 ես ձեզի պիտի դատեմ, կ'ըսէ
 8 զորաց Տէրը. Եւ ձեր հայրերուն պէս
 9 մի՛ ըլլաք, որ առջի մարգարէները

անոնց կը կանչէին ըսելով. Օգ-
 1 րաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Չեր լալ
 2 ճամբաներէն ու չար գործերէն
 3 զարմէք, բայց անոնք մոտիկ չըլին.
 4 ու ինծի ահանջ չտուին, կ'ըսէ
 5 Տէրը. Չեր հայրերը ո՞րք են.
 6 ու մարգարէները խախտեան կ'ապ-
 7 ընէն. Սաղայն իմ խօսքերս ու՛
 8 հրամաններս որ իմ ծառայներուն
 9 ամրապահներուն պատուիրէն էի.
 10 Եւ ձեր հայրերուն չհաւատն. իսկ
 11 ինչ որ մեզ ընդու որդւոյն էր մեր
 12 ընդ մեզ, որ առջի մարգարէները

ձամբաներուն ու զործերուն հա-
մեմատ, զանիկայ մը վրայ 'ի զործ
գրաւ :

- 7 Դարեհին երկրորդ տարին մե-
տասներորդ ամսուն՝ այսինքն Սե-
րափ ամսուն քսանու չորսերորդ օրը
Տէրջը խօսքը Եղգովի որդւոյն
Խարաբիայի որդւոյն Զաքարիա
8 մարդարեւին եղաւ, ըսելով, Գի-
շերով տեսայ որ ահա աշխատ ձիւի
վրայ հեծած մարդ մը ձորին մէջը
եղող մրտենիներուն մէջտեղը կը
կայներ : ու անոր ետեւ աշխատ,
պիտակ ու ճերմակ ձիւր կային :
9 Ու ըսի, Եստեղ ի՞նչ են՝ ձիւ տէր
իմ : ու ինծի հետ խօսող հրեշ-
տակը ինծի ըսաւ : Եստեղ ի՞նչ
10 բլաւք քեզի պիտի ցուցնեմ : Եւ
մրտենիներուն մէջը կայեող մարդը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Եստեղ անոնք են, որ Տէրը խրկեց
11 երկիրը պտրտելու համար : Ու
մրտենիներուն մէջը կայեող Տէրջը
հրեշտակին պատասխան տուին ու
ըսին, Երկիրը պտրտեցանք, և ա-
հա բոլոր երկիրը հանդստութեամբ
12 կը նստի : Եւ Տէրջը հրեշտակը
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Ո՛վ զօրաց Տէր, մինչև Կրը չես ու-
ղորմիր Երուսաղէմին, ու Հուդայի
քաղաքներուն, որոնց աս եօթա-
13 նասուն տարին թափացար : Եւ
Տէրը ինծի հետ խօսող հրեշտակին
բարի խօսքերով ու մխիթարա-
կան խօսքերով պատասխան տուաւ :
14 Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը
ինծի ըսաւ : Ասե՛ւ, ու ըսէ, Զօ-
րաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ : Երու-
սաղեմի համար ու Սիօնի համար
մեծ նախանձով կը նախանձիմ :
15 Եւ հանդիստ եղող աղցերուն խիստ
շատ բարկացած եմ : քանզի ես
քիչ բարկացայ, ու անոնք չարիքը
16 աւելցուցին : Եսոր համար Տէրը
այսպէս կ'ըսէ : Երուսաղէմին ու
ղորմութեամբ դարձայ : Իմ տունս
անոր մէջ պիտի շինուի, կ'ըսէ
զօրաց Տէրը, ու Երուսաղէմի վրայ
17 ըսր պիտի քաջուի : Դարձեալ
կանգնէ ու ըսէ, Զօրաց Տէ-
րը այսպէս կ'ըսէ : Իմ քաղաք-

ներս նորէն բարեբանեով պիտի
յորդին, և Տէրը նորէն Սիօնը
պիտի մխիթարէ, ու նորէն Երու-
սաղէմը պիտի բնտրէ :

Եւ ագբերս վերցուցի ու նայեցայ, 18
և ահա չորս եղջիւր : Ու ինծի 19
հետ խօսող հրեշտակին ըսէ, Եստեղ
ինչ են : ու ինծի ըսաւ, Եստեղ
են ան եղջիւրները՝ որոնք Հուդան,
Խարաբիայ ու Երուսաղէմը ցրուե-
ցին : Եւ Տէրը ինծի չորս ա- 20
րուեստաւոր ցուցուց : Ու ըսի, 21
Եստեղ ի՞նչ բնեւոր կու գան : և
անիկայ խօսեցաւ ու ըսաւ, Ե-
ստեղ են ան եղջիւրները որ Հու-
դան ցրուեցին, այնպէս որ մարդ
մը վերցաւ իր գլուխը վերցընել :
ուստի ասոնք եկան որ զանոնք
վախցընեն, ու Հուդայի երկրին
վրայ՝ զանիկայ ցրուելու համար եղ-
ջիւր վերցընող աղցերուն եղջիւր-
ները վար ձգեն :

ԳԼ . Ի

Եւ ագբերս վերցուցի ու նայեցայ : 1
և ահա մէկ մարդ մը՝ որուն ձեռ- 2
քին մէջ չափելու չուան կար : Ու
ըսի, Դուք ո՞ւր կ'երթաս : ու ինծի
ըսաւ, Երուսաղէմը չափելու, որ
լայնութիւնը որքա՞նի, ու երկայ-
նութիւնը որքա՞նի բլաւք տեսնեմ :
Եւ ահա ինծի հետ խօսող հրեշտա- 3
կը ելաւ, ու անոր դիմացը ուրիշ
հրեշտակ մը ելաւ : Ու անոր ը- 4
սաւ, Ապո՛ւ, աս երիտասարդին
խօսէ ու ըսէ, Երուսաղէմ՝ առանց
պարսպի պիտի բնակուի մարդու
ու անասունի բազմութեամբ հա-
մար, որ անոր մէջը պիտի ըլլան :
Եւ ես անոր բոլորակբը հրեղէն 5
պարիսպ պիտի ըլլամ կ'ըսէ Տէրը,
ու անոր մէջը փառաց համար պիտի
ըլլամ :

Եղէ՛ աղէ՛, հիւսիսի երկրէն փա- 6
խէ՛ր, կ'ըսէ Տէրը, քանզի ձեռ
երկինքի չորս հովերուն պէս ցրուե-
ցի, կ'ըսէ Տէրը : Եղէ՛ քեզ ա- 7
ղառն, ձիւ Սիօն, որ Բարիլունի
աղջկանը հետ կը բնակիս : Բան- 8
դի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ,
Փառաց ետեւէն զիս ձեռ կողակտող

ազգերուն խրկից ։ Դանդի մեղի
 9 զպաշտօն անոր աշխիս ըրիւն կը դրպ-
 անոց վրայ պիտի շարժեմ ։ ու ա-
 նոր իրենց ծառաներուն աւար պի-
 տի բլլան , ու պիտի զխոնար որ
 10 զգրաց Տէրը զիս խրկեր է ։ Հիմ-
 ծաւ և ուրախացի՛ր ։ Դ՛ի Սիւնի
 աղջիկ ։ Դանդի աշան ևս կու գամ
 ու քու մէջ պիտի բնակիմ , կ'ը-
 11 սէ Տէրը ։ Իւ. ան օրը շատ աղ-
 զեր Տէրոջ պիտի յարին , ու ինծի
 ժողովորդ պիտի բլլան . և ևս քու
 մէջ պիտի բնակիմ , ու պիտի
 զխոնար որ զգրաց Տէրը զիս խրկի
 12 խրկեր է ։ Իւ. Տէրը իր բաժինը
 Հիւսիս սուրը երկրին մէջ ժա-
 ոանդութիւն պիտի առնէ , ու նո-
 բէն Լորուսաղէմը պիտի բնորէ ։
 13 Տէրոջ առջև լուս կեցի՛ր ։ Դ՛ի բո-
 լոր մարմին ։ Դանդի անխկայ իր
 սուրը բնակու թնկն արթնցաւ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Իւ. Տէրը ինծի ցուցուց մեծ քա-
 ճանան Հիսուս որ Տէրոջ հը-
 ընշտակին առջև կային եր , ու
 Սատանան անոր աջ կողմը կային
 2 էր՝ անոր դէմ դնելու համար ։ Իւ.
 Տէրը Սատանային բաւ ։ Տէրը
 քեզ յանդիմանէ՛ . Դ՛ի Սատանայ ,
 ու քեզ Լորուսաղէմը բնորդ Տէ-
 րը յանդիմանէ . միթէ անխկայ կը-
 բակէ հանուած խանձող չէ՞ ։
 3 Իւ. Հիսուս աղոթաւ հանդերձներ
 հաղեր եր , ու հրէշտակին առջև
 4 կը կայէր ։ Իւ. իր առջև կայ-
 նողներուն պատասխան տուաւ , ու
 խօսեցաւ ըսելով ։ Եղաւ հան-
 դերձները ստոր վրայէն հանեցէ՛ր .
 և անոր ըսաւ ։ Դ՛ի , քու անօ-
 բէնութիւնդ վրայդ վերցուցի , ու
 քեզ պատուաւան գոհասներ պիտի
 5 հաղցնեմ ։ Ու ևս ըսի որ անոր
 զլուսը մարութիւն խոր դնէ . և անոր
 զլուսը մարութիւն խոր դրէն , ու ա-
 նոր հանդերձներ հաղցուցին . ու
 Տէրոջ հրէշտակը կային եր ։
 6 Իւ. Տէրոջ հրէշտակը Հիսուսին
 7 վկայութիւն ըսաւ ու ըսաւ ։ Օօ-
 բաց Տէրը պապէս կ'ըսէ . ինչ որ

իմ ճամբաներուս մէջ քայլաւ ու
 իմ պաշտօնութիւնս պահաւ , ան
 ատենը դուն ալ իմ տունս պիտի
 դատես և իմ սրահներս ալ պիտի
 պահես , ու քեզի աս ներկայ դրա-
 նուողներուն մէջն առաջնորդներ
 պիտի տամ ։ Հիմա մոռիկ ըրէ՛ 8
 Դ՛ի Հիսուս մեծ քաջանայ՝ դուն ու
 քու առջև դնաող լաթկամներդ ,
 Դանդի անորը նշան բլլալու մար-
 դիկ են . վասն զի աշան ևս իմ ծա-
 ոաս Հառաւիղը պիտի ըրերմ ։
 Դանդի աշան Հիսուսին առջև դը- 9
 բած քարս ։ Դ՛ի լաթին վրայ
 եօթը աշ պիտի բլլայ . աշան ևս
 անոր փորագրութիւնը պիտի փո-
 բագրեմ կ'ըսէ զգրաց Տէրը , և ան
 երկրին անօրէնութիւնը մէկ օրուս
 մէջ պիտի վերցնեմ ։ Իւ. օրը՝ 10
 կ'ըսէ զգրաց Տէրը ձեզմէ ամեն
 մէկը իր դրացին որթի տակ ու
 թղենի տակ պիտի կանչէ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ու ինծի հետ խօսող հրէշտակը
 դարձաւ , և զիս իր բունն
 արթնցող մարդու պէս արթն- 2
 ցուց ։ Ու ինծի ըսաւ , Ի՞նչ կը
 տեսնես . ու ըսի ։ Որ տեսնեմ որ
 աշան բողբոջին ոսկիէ աշտանակ մը
 կայ , ու անոր վրայ բաժակ մը ,
 և անոր վրայ եօթը ճրագ , ու անոր
 վրայի եօթը ճրագներուն համար ,
 եօթը խողովակ կայ ։ Իւ. անոր քո- 3
 վը երկու ձիթենի կայ . մէկը բա-
 ժակին աջ կողմէն , ու միւսը ձախ
 կողմէն ։ Իւ. պատասխան տուի ,
 ու ինծի հետ խօսող հրէշտակին
 խօսեցայ ու ըսի , Եսնք ի՞նչ են ,
 Դ՛ի տէր իմ ։ Ու ինծի հետ խո- 5
 սող հրէշտակը պատասխան տուաւ
 ու ինծի ըսաւ , Եսնք ի՞նչ ըլլալը
 լին գիտեր . ու ևս ըսի ։ Չէ՛ , Դ՛ի
 տէր իմ ։ Իւ. պատասխան տուաւ 6
 ու ինծի խօսեցաւ ըսելով , Ես է
 Տէրոջ խօսքը որ Օօբաբաբելին
 կ'ըսուի . Օօբաբաբել չէ՛ , և ու-
 ժով չէ՛ , հապա իմ Զողովմ' կ'ը-
 սէ զգրաց Տէրը ։ Դուն Դ՛ի մեծ 7
 լուս , Դ՛ի ևս . Օօբաբաբելին առ-
 ջևը դաշտ պիտի բլլաւ . ու զլուսի

ճամբաներուն ու զործերուն համաժողով, զանկէպ մեր վրայ 'ի զործ դրաւ :

- 7 Վարհէին երկրորդ տարին մատաններով ամուսն ապինքն Սեբեք ամուսն յամուսնորսերով որ Սեբեք խօսքը Ազգային որդւոյն խորաբայի որդւոյն Օգոստոս 8 մարդարեւին եղաւ, ըսելով, Վիշերով տեսայ որ ահա աշխտ ձիի վրայ հեծած մարդ մը ձորին մէջ եղող մրտենիններուն մէջտեղը կը կայնէր, ու անոր ետեւ աշխտ, պիտակ ու Տերմակ ձիւր կային :
- 9 Ու ըսի, Վտնք ի՞նչ են՝ ո՞վ տէր իմ. ու ինծի հետ խօսող հրեւտակը ինծի ըսաւ, Վտնք ի՞նչ ըլլալը քեզի պիտի ցուցնեմ : Այս մրտենիններուն մէջ կայնող մարդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Վտնք անոնք են, որ Տէրը խրկեց 11 երկիրը պարտելու համար : Ու մրտենիններուն մէջ կայնող Տերմակ հրեւտակին պատասխան տուին ու ըսին, Երկիրը պարտեցանք, և ահա բոլոր երկիրը հանդստութեամբ 12 կը նստի : Այս Տերմակ հրեւտակը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ զօրաց Տէր, մինչև երբ չես ողորմիր Երուսաղէմին, ու Հօգայի քաղաքներուն, որոնց աս եօթմանաւուն տարին բարկացար : Այս 13 Տէրը ինծի հետ խօսող հրեւտակին բարի խօսքերով — մխիթարական խօսքերով պատասխան տուաւ :
- 14 Այս ինծի հետ խօսող հրեւտակը ինծի ըսաւ, Սանչէ՛ ու ըսէ՛, Օգոստոս Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երուսաղէմը համար ու Սիօնի համար մեծ նախանձով կը նախանձիմ. 15 Այս հանդիստ եղող ազգերուն խիստ շատ բարկացած եմ. քանզի ես թիւ բարկացայ, ու անոնք բարիքը աւելցուցին : Ետը համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երուսաղէմին ողորմութեամբ դարձայ. Իմ տունս անոր մէջ պիտի շինուի, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, ու Երուսաղէմի վրայ 17 ըսր պիտի բաշտի : Իարձեալ կանչէ ու ըսէ, Օգոստոս Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իմ քաղաք-

ներս նորէն բարիքներով պիտի յորդին, և Տէրը նորէն Սիօնը պիտի մխիթարէ, ու նորէն Երուսաղէմը պիտի ընտրէ :

Այս ազգերս վերցուցի ու նայեցայ, 18 և ահա չորս եղջիւր. Ու ինծի հետ խօսող հրեւտակին ըսի, Վտնք ի՞նչ են. ու ինծի ըսաւ, Վտնք են ան եղջիւրները՝ որոնք Հօգան, Խորայէլը ու Երուսաղէմը ցրուեցին : Այս Տէրը ինծի չորս ա- 20 թուեստաւոր ցուցուց. Ու ըսի, Վտնք ի՞նչ ընելու կու գան. և անկէպ խօսեցաւ. ու ըսաւ, Վտնք են ան եղջիւրները, որ Հօգան ցրուեցին, այնպէս որ մարդ մը չըլլաւ իր զուիւր վերջընել. ուստի ասոնք եկան որ զանոնք վախընեն, ու Հօգայի երկիրը վրայ գանկեպ ցրուելու համար եղջիւր վերցընող ազգերուն եղջիւրները վար ձգեն :

ԳԼ . Բ

Այս ազգերս վերցուցի ու նայեցայ, 1 և ահա մէկ մարդ մը՝ որուն ձեռքին մէջ չափելու չուան կար. Ու 2 ըսի, Վտնք ո՞ւր կ'երթաս. ու ինծի ըսաւ, Երուսաղէմը չափելու, որ լայնութիւնը խրատի, ու երկայնութիւնը խրատի ըլլալը տեսնեմ : Այս ահա ինծի հետ խօսող հրեւտակը ելաւ, ու անոր զիմացը ուրիշ հրեւտակ մը ելաւ. Ու անոր ըսաւ, Սաղէ՛ աս երկատարի խօսէ՛ ու ըսէ, Երուսաղէմ ասանց պարագի պիտի ընախուի մարդու ու անասունի բազմութեանը համար, որ անոր մէջ պիտի ըլլան : Այս ևս անոր բոլորակը հրեղէն 5 պարիսպ պիտի ըլլամ կ'ըսէ Տէրը, ու անոր մէջ փառաց համար պիտի ըլլամ :

Վէ՛ աղջ, Հիսիսի երկրէն փա- 6 խէ՛ր, կ'ըսէ Տէրը, քանզի ձեզ երկինքի չորս հովերուն պէս ցրուեցի, կ'ըսէ Տէրը, Վէ՛ քեզ ա- 7 զառէ, ո՞վ Սիօն, որ Բարիլունի աղջկանը հետ կը բնակիս, Վան- 8 զէ զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Փառաց ետեւէն զէս ձեզ կողպտող

ազգերուն խրկեց և քանզի ձեզի
 9 զպշտը անոր աշխիս բերին կը դըպ-
 չի : Սասն զի ահա ես իմ ձեռքս
 անոց վրայ պիտի շարժեմ , ու ա-
 նոր իրենց ծառաներուն աւար պի-
 տի ըլլան , ու պիտի գիտնար որ
 10 զօրաց Տէրը զիս խրկեր է : Հըն-
 ծա եւ ուրախացիր՝ ո՞վ Սիսի
 աղէիկ քանզի ահա ես կու գամ
 ու քու մէջ պիտի բնակիմ , կ'ը-
 11 սէ Տէրը : Եւ ան օրը շատ աղ-
 զեր Տէրոն պիտի քարին , ու ինծի
 ժողովուրդ պիտի ըլլան . եւ ես քու
 մէջ պիտի բնակիմ , ու պիտի
 12 գիտնաս որ զօրաց Տէրը զիս քեզի
 խրկեր է : Եւ Տէրը իր բաժինը
 Հիւզան սուրբ երկրին մէջ ժա-
 ուանգութիւն պիտի առնէ , ու նո-
 րէն Լորուսաղմը պիտի բնտրէ :
 13 Տէրոն առջևը լուս կեցիր՝ ո՞վ բո-
 լոր մարմին քանզի անիկայ իր
 սուրբ բնակութենէն արթնցաւ :

ԳԼ . Գ

1 Եւ Տէրը ինծի ցուցցց մեծ քա-
 ճանն Հիսուսն որ Տէրոն հը-
 րեշտակին տղեր կային էր , ու
 Սատանան անոր աջ կողմը կային
 2 էր՝ անոր դէմ դնելու համար : Եւ
 Տէրը Սատանային ըսաւ . Տէրը
 քեզ յանդիմանէ՝ ո՞վ Սատանայ ,
 ու քեզ Լորուսաղմը ընտրող Տե-
 րը յանդիմանէ : Թիթէ ասիկայ կը-
 րակէ համուած խանձող չէ՞ :
 3 Եւ Հիսուս աղոթոտ հանդերձներ
 հաղեր էր , ու հրեշտակին առջևը
 4 կը կայէր : Եւ իր առջև կայ-
 նոցներուն պատասխան տուաւ , ու
 խօսեցաւ ըսելով . Եղոթոտ հա-
 դերձները ատոր վրայն հանեցէք .
 եւ անոր ըսաւ . Եպէ , քու ան-
 ընունութիւնդ վրայէդ վերցուցի , ու
 քեզի պատուական գգնատներ պիտի
 5 հաղցընեմ : Ու ես ըսի որ անոր
 զլուխը մարութ խոյր դնեն . եւ անոր
 զլուխը մարութ խոյրը դրին , ու ա-
 նոր հանդերձներ հագցուցին . ու
 Տէրոն հրեշտակը կայէր էր :
 6 Եւ Տէրոն հրեշտակը Հիսուսին
 7 վստայութիւն ըրաւ ու ըսաւ . Օ-
 րաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Բնէ որ

իմ ճախարանքուս մէջը քայլես ու
 իմ պահպանութիւնս պահես , ան
 ատենը դուն ալ իմ տունս պիտի
 դասես . եւ իմ սրանքս ալ պիտի
 պահես , ու քեզի աս ներկայ դրո-
 նուոցներուն մէջն առաջնորդներ
 պիտի տամ : Հիսուս մոռնի ըրէ՝
 8 ո՞վ Հիսուս մեծ քահանայ՝ դուն ու
 քու առջևդ նստող բարեկամներդ ,
 քանզի անոնք նաեւ ըլլալու մար-
 դիկ են : Վասն զի ահա ես իմ ծա-
 ռաս Եստասիցը պիտի բերեմ :
 9 Կանգի ահա Հիսուսին առջևը դը-
 րած քարս , ան մէկ քարին վրայ
 եօթը աշտ պիտի ըլլայ : ահա ես
 անոր փորագրութիւնը պիտի փո-
 րագրեմ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , եւ ան
 երկրին անօրէնութիւնը մէկ օրուս
 մէջ պիտի վերցընեմ : Եւ օրը
 10 կ'ըսէ զօրաց Տէրը՝ ձեզմէ ամեն
 մէկը իր դրացին որթի տակ ու
 թղենի տակ պիտի կանչէ :

ԳԼ . Գ

1 Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը
 դարձաւ , եւ զիս իր բունէն
 արթնցող մարդու պէս արթն-
 ցուց : Ու ինծի ըսաւ , Եսն կը
 2 տեսնես . ու ըսի . Կը տեսնեմ որ
 ահա բոլորովն ոսկիէ աշտանակ մը
 կայ , ու անոր վրայ բաժակ մը ,
 եւ անոր վրայ եօթը ճրագ , ու անոր
 վրայի եօթը ճրագներուն համար
 եօթը խողովակ կայ : Եւ անոր քո-
 3 վը երկու ձիթենի կայ . մէկը բա-
 ժակին աջ կողմէն , ու միւսը ձախ
 կողմէն : Եւ պատասխան տուի ,
 ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին
 խօսեցայ ու ըսի , Եսնք ի՞նչ են ,
 4 ո՞վ տէր իմ : Ու ինծի հետ խո-
 սող հրեշտակը պատասխան տուաւ
 ու ինծի ըսաւ . Եսնք քիչ ըլլալը
 չէ՞ս գիտր . ու ես ըսի . Չէ , ո՞վ
 տէր իմ : Եւ պատասխան տուաւ
 ու ինծի խօսեցաւ ըսելով , Ես է
 5 Տէրոն խօսքը որ Օօրաբարեկն
 կ'ըսուի . Օօրութեամբ չէ , եւ ու-
 ժով չէ , հապա իմ Հոգևով կ'ը-
 6 սէ զօրաց Տէրը : Դուն ո՞վ մեծ
 լիւ , ո՞վ ես . Օօրաբարեկն առ-
 7 ջըս դաշտ պէտք ըլլաւ . ու զլուխի

- Երկրի վրայ պտուղեցէր • ու. անոնք
8 երկրի վրայ պտուղեցան : Իւ. աւ-
նիկայ ինծի աղաղակեց ու ինծի
խօսեցաւ • բոկեմ • Կայէ՞ հիւ-
սիսի երկիրը եղողները իմ հողիս
հիւսիսային երկրին մէջ հանդէ-
ցուցին :
- 9 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
10 եղաւ • բոկեմ • Դարձեալ Գա-
լիլէայէն Էկոլայէն, Տուրիայէն
ու. Զեղայիայէն ան, ու. նոյն օրը
զնաւ Դարիլոնէն եկող Սփոնիայի
ղրդայէն Զովսիայէն անունը մօտիւ •
- 11 Երբմտ ու. ոսկի առ. ու. պատկեր
չկեն, ու. մեծ քահանային՝ Զովսե-
12 զեկեան Զեկուսին զընկեր գիր • Իւ.
անոր խօսքը բոկեմ • Օտրաց Տէ-
րը կը խօսի ու. այսպէս կ'ըսէ •
Եհան ան մարդը՝ որուն անունը
Շառաւիղ է • ունիկայ իր տեղէն
պիտի բուսնի, ու. Տէրոջը տաճարը
պիտի շինէ : Ենիկայ պիտի շինէ
Տէրոջը տաճարը, ու. պատիւ պիտի
ունենայ, և իր ամբողջ վրայ նստե-
լով՝ իշխանութիւն պիտի վարէ,
ու. քահանայ պիտի ըլլայ իր ամբո-
ւսին վրայ • ու. երկրորդին մէջը խա-
ղաղութեան խորհուրդ պիտի ըլ-
լայ :
- 14 Իւ. պատկերը Էկեմին, Տու-
րիային ու. Զեղայիային և Ս-
փոնիայի որդայէն Էնիկ պիտի
ըլլան Տէրոջը տաճարին մէջ յիւս-
15 տակ ըլլալով համար : Իւ. հեռուն
եղողները պիտի գան, ու. Տէրոջը
տաճարին մէջ պիտի շինեն • և
պիտի գիտնար որ զօրաց Տէրը զիս
ընկ խրկի է • ու. առիկայ պիտի
ըլլայ, ինչ որ ուշադրութեամբ
ձեռք Տէր Եսայիովն ձայնին մօտիկ
ընէք :

ԳԼՈՒԽ Ի

- 1 Ու. եղաւ որ Դարձեալ Թաղաւորին
չորրորդ տարին իններորդ ամ-
սուն՝ ապրիլի Բաաթին չորրորդ օրը
Տէրոջը խօսքը Օսրարիային եղաւ •
- 2 Երբոր Սարասար ու. Ռեկեմմե-
լէք և անոնց մարդիկները Ես-
տուծայ տունը խրկուեցան, որ Տէ-
3 րոջը առջևը աղօթք ընեն • Ու.

զօրաց Տէրոջը տունը մէջ եղող
քահանաներուն ու. մարգարէներուն
խօսին ու. ըսեն • Երբեք հինգե-
րորդ ամսուն մէջ իմ անձա գառե-
լով լսամ, ինչպէս որ այսպիսի տա-
րիներ ըլլի : Եւ ատենը զօրաց
4 Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ • բոկեմ •
Եւ երկրիս բոլոր մողովարդին ու
5 քահանաներուն խօսէ ու. ըսէ • Ես
եօթանասուն տարին՝ երբոր հինգե-
րորդ ու. եօթներորդ ամիսներուն
մէջ ծոմապահութիւն կ'ընէիք
ու. սուգ կը ընէիք, միմեծ ինծի
համար ծոմապահութիւն կ'ընէիք •
Ու. երբոր կ'ուտէիք ու. կը խմէիք,
6 ձեզի համար շինք ուտեք, ու. ձեզի
համար շինք խմեք : Եւ անոր ըն-
7 ան խօսքերը, որ Տէրը առջի մար-
գարէներուն ձեռքով Տրաւարակից,
երբոր Երուսաղէմ ու. անոր ըն-
կայ քաղաքները բնակուած ու. հան-
գիստ էին, և. հարաւային ու. դաշ-
տային կողմերը բնակուած էին :

Դարձեալ Տէրոջը խօսքը Օւա-
8 րարիային եղաւ • բոկեմ • Օւա-
9 րայ Տէրը այսպէս խօսեցաւ • ու-
րաւ • Երբոր գառաւորս տե-
նէք, և ձեզմէ ամեն մէկը իր եղ-
բորը ողորմութիւն ու. զթութիւն
ընէ • Իւ. որբներն ու. որբը,
10 տառապանը և անանկը մի՛ հարբա-
տահարեք, ու. ընաւ. մէկը իր եղ-
բորը համար իր սրտին մէջ չարու-
թիւն չմտած • Եւ այդ անոնք չու-
11 զեցին մօտիկ ընել • Հապա իրենց
ուսը ետ քաշեցին, և. տխուրին
ծանրացուցին որ չլսեն • Ու. իրենց
12 սիրտը անողամիտի պէս ըլլին, որ
չլսին ան օրէնքը ու. ան խօսքերը,
որ զօրաց Տէրը իր Զողովուրդ
մարգարէներուն ձեռքով անոնց
խրկեց • անոր համար զօրաց Տէ-
րոջը կողմէն մեծ բարկութիւն ե-
ղաւ • Ու. եղաւ որ ինչպէս որ
13 անիկայ կանգնեց ու. անոնք մօտիկ
չըլլին, այնպէս ալ. անոնք կանգ-
ցին ու. եւ մօտիկ չըլլին կ'ըսէ զօ-
րաց Տէրը • Հապա զանոնք իրենց
14 չիտցած բոլոր ազգերուն մէջ փո-
թորիկով ցրուեցին, և. անոնց ե-
տեւէն երկիրը անյնողէ ու. դարձեալ

ամայի մնաց . այսպէս ցանկալի եր-
կիրը ամայի ըրին :

ԳԼ . Ը

- 1 Դարձեալ զօրաց Տէրոջը խօսքը
- 2 Էթէ Էդաւ . բսելով , Օօրաց
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սիճնի հա-
մար խիստ մեծ նախանձով նախան-
ձեցայ , ու անոր համար մեծ սրբա-
3 միտութիւնով նախանձեցայ : Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Սիճնին դարձած
եմ , ու Լըրուսաղեմի մէջ պիտի
բնակիմ , ու Լըրուսաղեմ ճ'ըն-
մարտութեան թաղար , և զօրաց
Տէրոջը լեւը Սուրբ լեւ պիտի
կոչուի :
- 4 Օօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Լըրուսաղեմի հրապարակներուն մէջ
ուսկաւին ծեր մարդիկներ ու պա-
ռա կնիկներ պիտի նստին , որ
օրերու շատութեան ամէն միկուն
5 ձեռքը յուպ պիտի ըլլայ . Եւ քա-
ղաքին հրապարակները սղարներով
ու աղբիկներով պիտի լցուին , ու
ընդ անոր հրապարակներուն մէջ
պիտի խաղան :
- 6 Օօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Թե՛ որ ան օրերը՝ աս ժողովուրդին
մնացորդին աշայրք առնէ՝ զժուար
երկնայ , միթէ իմ աշխրհուս ալ
զժուար պիտի երկնայ , կ'ըսէ զօ-
րաց Տէրը :
- 7 Օօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ե՛հա իմ ժողովուրդս արեւելեան
երկրին ու արեւմտեան երկրին պի-
8 տի փրկեմ : Եւ զանոնք պիտի
բերեմ , ու Լըրուսաղեմի մէջ պիտի
բնակին . և անոնք ինծի ժողովուրդ-
պիտի ըլլան : ևս ալ ճշմարտու-
թեամբ և արդարութեամբ անոնց
Լստուած պիտի ըլլամ :
- 9 Օօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Չեր ձեռքերը թող ուժովեան ,
նո՛ւ դուք՝ որ աս օրերս կը լսէք աս
խօսքերը ան մարդարեւերուն բեր-
նէն , որոնք զօրաց Տէրոջը տանը
հիմնարկութեան ու տաճարին նո-
10 թողութեան օրը խօսեցաք : Վանդի
ան օրերէն առաջ մարդու համար
փարձք չկար , ու անասունի համար
փարձք չկար . և նեղութեան պատ-

ճառաւ՝ ելողին ու մանողին խաղա-
ղութիւն չկար . քանզի ևս ամէն
մարդը իր ընկերին դէմ ոսր հաներ
էր : Բայց հիմա աս ժողովուրդեան
մնացորդին՝ առնի օրերուն սէս պի-
տի չըլլամ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
Վանդի հունտը խաղաղութիւն պի-
տի գտնէ . որքէ իր պատուը պիտի
տայ , ու երկիրը իր բերքը պիտի
տայ , ու երկիրը իր յօղը պիտի
տայ . և աս ամէն բաները աս ժո-
ղովուրդեան մնացորդին ժառանգել
պիտի տամ : Եւ պիտի ըլլայ որ
ինչպէս դուք աղցնեալ մէջ ա-
նէծք եղաք , նո՛ւ Հուդայի տունը
ու Խաղայէի տունը , այնպէս ալ
ձեզ պիտի ազատեմ , ու օրհնու-
թիւն պիտի ըլլաք . մի՛ փախտաք ,
ձեր ձեռքերը թող ուժովեան :
Վանդի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ինչպէս որ ձեզի չարիք ընկաւ դի-
տաւորութիւն բոյ , երբոր ձեր
հայրերը զիս սրողոցուցին , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը , ու չղջացի , Ե՛ն-
պէս ալ զարկայ , ու աս օրերը
Լըրուսաղեմին , ու Հուդայի տանը
բարիք ընկաւ դիտաւորութիւն ը-
րի . մի՛ փախտաք : Չեր ընկաւ
բաները տանք են . ճշմարտու-
թիւն և խոնկեք ամէն մէկ բնիկ իր
ընկերին հետ : ձեր դռներուն մէջ
արդարութեամբ և խաղաղութեամբ
դատաստան տեսէք . Եւ ձեզմէ մէ-
կը իր սրտին մէջ իր ընկերին հա-
մար չարութիւն չմտածէ , և սուտ
երդումը մի՛ սիրէք . փան զի ևս
աս բոլոր բաները կ'ատեմ , կ'ըսէ
Տէրը :
Դարձեալ զօրաց Տէրոջը խօսքը
ինծի եղաւ , բսելով , Օօրաց
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Չորրորդ
առաւ ծովը , ու հինգերորդին
ծովը , ու եօթներորդին ծովը , և
տասներորդին ծովը Հուդայի տանը
ցնծութիւն և ուրախութիւն ու
խնդալից տօներ պիտի ըլլան . ուս-
տի ճշմարտութիւնը ու խաղաղու-
թիւնը սիրեցէք :
Օօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 20
Երբէն ժողովուրդներ ու շատ քա-
ղաքներու բնակիչներ պիտի դան .

- 21 Ու մեկուն ընակիները միտն
պիտի երթան ու բռնն Եկէք
Տէրոջը առջեւ ազօթք ընելու և
զօրաց Տէրը փնտնելու երթանք :
- 22 Ես ալ պիտի երթամ : Ու շատ
ժողովուրդներ և զօրաւոր ազգեր
Լըուսաղեմի մէջ զօրաց Տէրը փնտ-
նելու, ու Տէրոջը առջեւ ազօթք
- 23 ընելու պիտի դան : Օգրաց Տէրը
պապկա կ'ըսէ . Ըն օրերը ազգերուն
առն ընդունըն տասը մարդ՝ Դէ-
ռանց պիտի բռնեն , այսինքն
Տէրայ եղող մարդուն քղանցքը
պիտի բռնեն , ու բռնն Զեպի
հետ երթանք , քանիչ լոկայնք որ
Լստուած ձեպի հետ է :

ԳԼՈՒԽ Բ.

- 1 Եւ զարարի երկրին զէմ Տէրոջը
խօսքին պատգամն է , ու Գա-
մաւորի վրայ պիտի հանգչի .
(քանիչ Տէրոջը առջեւ մարդու ,
ու Խարալէի բոլոր յեղերուն լը
2 եռնէ :) Ու Լամիթ ալ անոր սահ-
մանակիցն է , նաև Տիւրոս ու Սի-
դոն թէև շատ իմաստուն են :
- 3 Եւ Տիւրոս իրեն ամբողջ շինեց .
ու արծաթէ՛ր հողի պէս , և զուտ
ոսկին փողօցնելու յեխի պէս դի-
- 4 ղեց : Բնա Տէրը զանկայ պիտի
քէլ , և ծովուն մէջ անոր ունեցած
զօրութիւնը պիտի զանքէ , ու ա-
նկայ կրակով պիտի սպառի :
- 5 Եսկաղան պիտի տննէ , ու
պիտի փանայ : Գաղա ալ , ու
մեծապէս պիտի տաղնապի : Եկ-
կարոն ալ , քանիչ իր յոյը պա-
րապ պիտի ելլէ . և Գաղալան թա-
գաւորը պիտի կորսուի , ու Եսկա-
- 6 ղան պիտի զնակուի . Եւ Եղով-
տոսի մէջ օտարազգի պիտի բնակի ,
ու Փղօցապոյ հպարտութիւնը պի-
տի ջնջիմ . Եւ անոնց արիւնը
- 7 իրենց բերնէն , ու անոնց պղծու-
թիւնները իրենց սկաւաններուն մէջէն
պիտի վերցընեն . ու մնացորդը՝
անկայ ալ մեր Լստուծոյն պիտի
ըլլայ , և Հնուդայի մէջ հազարա-
պետի պէս , ու Եկկարոն Հերու-
սայիին պէս պիտի ըլլայ :

Եւ անցնող ու դարձող զօրքին 8
պառնաւալ՝ իմ տան բոլորութիւնը
պիտի բանակիմ , ու մէկըն ալ
անոնց մէջէն բռնաւոր պիտի չանց-
նի , քանիչ հիմա իմ աշխրոյս
տեսայ :

Սեծապէս ուրախայիր , ո՛վ 9
Սիւնի աղջիկ , ցնծութեամբ աղա-
ղակէ , ո՛վ Լըուսաղեմի աղջիկ .
ահա թու խաղաւորդ քեզի կու-
գայ . անկիւյ արդար ու փրկի-
է , հեզ է , ու իշու վրայ հեծած ,
և իշու ձագի աւանակի վրայ : Ու 10
Եփրեմէն կտորը , ու Լըուսաղեմէն
ձին պիտի ջնջիմ , ու պատերազ-
մն աղեղը պիտի կտորի . և անկիւյ
ազգերուն խաղաղութիւն պիտի
խտի . ու անոր իշխանութիւնը
ծովէն մինչև ծովը , ու գետն մինչև
երկրի ծայրերը պիտի ըլլայ : Եւ 11
քեզի ու ընչ , թու ուխտդ արիւ-
նովք թու զերկներդ ջուր չունցող
գութն հանցի : Եմի՛ողը դար- 12
ձէք , ո՛վ յուսայ զերկներ . Ես
պատր ալ կը ծանուցանեմ , որ քեզի
կրկնապատիկ հատուցեմ պիտի
բնեմ . Ստան զի Հնուդան ինծի 13
համար աղեղի յէս պիտի լարեմ ,
ու Եփրեմը նետի պէս պիտի քնեմ ,
և թու որդիք՝ ո՛վ Սիւն , Հնունայ
որդոցը վրայ պիտի յարուցանեմ ,
ու քեզ զօրաւորին սուրին պէս պի-
տի բնեմ : Եւ Տէրը անոնց վրայ 14
պիտի երևնայ . ու անոր նետը փայ-
լակի պէս պիտի ելլէ , և Տէր Եհո-
փան փող պիտի ֆէկցընէ , ու
հարաւային մրիկներով պիտի քա-
լէ : Օգրաց Տէրը զանոնք պիտի 15
պաշտպանէ . և անոնք բնաջնջ
պիտի ընեն , ու պարսպաբերու-
վրայ պիտի կոխեն , և պիտի խմն
ու զինովի պէս պիտի աղաղակեն .
ու անոնք տաշտի պէս՝ սեղանին
անկիւններուն պէս պիտի լեցուին :
Եւ ան օրը անոնց Տէր Լստուածը 16
զանոնք իր ժողովուրդանը հօտին պէս
պիտի փրկէ , քանիչ անոր երկրին
վրայ թագի քարերու յէս պիտի
բարձրանան : Կանգի անոր բա- 17
բութիւնը ու զեղեղութիւնը
իշու մեծ է , ցորենը երիտասարդ

ներք, ու քաղաքուն կոյսերը պիտի
մեծցընէ :

ԳԼ . Ժ

- 1 Եւորի անձրեւին ժամանակը Տե-
րօնմ անձրեւ՝ ինչրեցէր . Տէրը
փայլակներ պիտի բնէ, և անոնց
առատ անձրեւ պիտի տայ, — ամէն
- 2 մէկուն աղարակին խոսք : Կանգի
թերափինները ունայնութիւն խո-
սեցան, ու զուլակութիւն բնողները
ստութիւն տեսան, և սուտ երազ-
ներ զրուցեցին, սարսաղ միտիմա-
րութիւն տուին . անոր համար
հոտերու պէս շուեցին : Հովիւ չը-
լարուն համար տաղնապեցան : Հո-
վիւներուն վրայ իմ բարկութիւնս
բռնեկեցաւ, ու նոխապնեւուն պոյն-
լութիւն պիտի բնեմ . քանզի զո-
րայ Տէրը իր հօտին Հուգայի
տանը պոյնլութիւն բրտաւ, և զա-
նոնք իր պատերազմի մէջ Հէթա-
զեկեցիկ ձիտն պէս պիտի բնէ :
- 4 Աշխարհը անկէ՞ բեւեռ անկէ՞ պա-
ւէրայովն աղեղը անկէ՞ ամէն զորաւ-
պետ մէկտեղ անկէ պիտի ելլէ .
- 5 Ու անոնց զորաւորներու պէս պիտի
բլլան, որ պատերազմի մէջ թնամն
փողոցներուն ջեխին մէջ կը կոխեն .
ու անոնք պատերազմ պիտի բնեն .
քանզի Տէրը անոնց հետ է : ու
ձիւրու վրայ հեծնողները պիտի
6 ամէնան : Եւ Հուգայի տունը
պիտի զորացընեմ, և Հովիւն
տունը պիտի փրկեմ, և զանոնք
նոքէն պիտի բնակեցընեմ, քանզի
անոնց ողորմեցայ . ու անոնք այնպէս
պիտի բլլան, որպէս թէ զանոնք
երեսէ ձգած չլին . քանզի անոնց
Տէր Բառուածը ես եմ, ու անոնց
- 7 պիտի բնեմ : Ու Լիփրեմ՝ զորա-
ւորի պէս պիտի բլլայ, և անոնց
սիրտը ուրախ պիտի բլլայ իր թէ
զինիով, անոնց տղաքներն ալ պի-
տի տեսնեն . ու պիտի ուրախա-
նան, անոնց սիրտը Տէրօնմ պիտի
- 8 ցնծայ : Եւ անոնց պիտի սուլեմ՝ ու
զանոնք պիտի ժողովեմ : Բնու որ
զանոնք փրկեցի . ու անոնք պիտի
շատան, ինչպէս որ շատ էին :
- 9 Իձեւ զանոնք ժողովուրդներու մէջ

ցանեմ, ասկայն հետաւոր տե-
ղուանք պիս պիտի յիշեն, և իրենց
որդուրը հետ պիտի ապրին, ու
ետ պիտի գաման : Եւ զանոնք
Լիփրաւորի երկրէն պիտի գարձը-
նեմ, ու զանոնք Բառեստանէն պի-
տի ժողովեմ, և զանոնք Բաղապու-
երկրը ու Լիբանան պիտի բե-
րեմ . ու անոնց համար Բա-
նի պիտի շատուի : Եւ ծովն
նեղութիւնամ պիտի անցնի, ու ծո-
վուն պիտի երբ պիտի գարնէ . ու
զետին բարբ խորութիւնները պի-
տի ցամբին, և Բառեստանի հը-
պարտութիւնը պիտի իննէ, ու
Լիփրաւորի գտազանք պիտի վեր-
ցուի : Եւ զանոնք Տէրօնմ պի-
տի զորացընեմ, ու անոր անունով
պիտի սրբալին, կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Կանեղ բնց, ԺԵ Լիբանան, ու
կրտսէ քու եղի իննեղ ուսէ :
- 2 Կայր ծառը թնդ տըպ, քանզի
եղեկնը ինտա, փան զի անտա-
կանները կողպտուեցան . Բառա-
նու կողմները թնդ ուրան, քան-
զի անտառեկի անտառը կորուե-
ցաւ : Հովիւներուն ողբալու
- 3 ձայնը ինչ լաւ . քանզի անոնց
փառքը յաշտակուեցաւ . սուղդ
ստիւծներու մեծելուն ձայնը ինչ
լաւ . քանզի Հորդանանու չորե-
ղութիւնը յաշտակուեցաւ :
- 4 Իմ Տէր Բառուածս այսպէս կ'ը-
սէ . Խորթուելու ոչխարները արա-
ծէ, Գանոնք որ ծախու անող-
- 5 ները կը մորթեն, ու յանցաւոր
չեն սեպուի . և զանոնք ծախող-
ները կ'ըսեն, Տէրը օրջեալ բե-
լայ, որ հարաւայայ . ու անոնց
հովիւները անոնց վրայ դուր չու-
նին : Կանգի եւ մէրքին ալ երկրի
բնակիչներուն պիտի չգրեմ, կ'ը-
սէ Տէրը, մահաւանդ ահա ես ամէն
մարդը իր ընկերին ձեռքը . ու իր
թաղաւորին ձեռքը պիտի մատ-
նեմ . ու երկիրը պիտի զարնեն .
և անոնց ձեռքէն պիտի չիբը-
կեմ :

- 7 Ու մօրթնուելու ոչխարները՝ այն հօտին խեղճերը արածեցին : Ու ինձի երկու գառազան առի, մէկուն անունը՝ Վահեցկու թխն, ու միւսն անունը՝ Վապեր դրի, և
- 8 ոչխարները արածեցին : Ու մէկ ամառան մէջ իրիք հոյի կոտրեցի, քանզի հօգիս անոնց նեղացաւ : և անոնց հօգին ալ ինձմէ գգուեցաւ :
- 9 Ու բար : Չեզ պիտի չհովուեմ : մեռնողը թող մեռնի, ու կոտրողը թող կոտորուի, և մնացածները թող իրարու միս ուտեն :
- 10 Ու Վահեցկու թխն իւր--- գառազանս առի, և զանիկայ կոտրեցի, որ բոլոր ժողովուրդներուն հետը :
- 11 Բաժ ուխտս արեմ : Ու նոյն օրը արեցաւ : և ինձի սպասող հօտին խեղճերը հաստատ գիտցան որ առիկայ Տէրոյն խօսին և :
- 12 Ու անոնց ըսի : Թե՛ որ ձեր աշխերուն համը կ'երևնայ, իմ վարձս տուէք : ապա թէ ոչ՝ զանց ընէք : ու իմ վարձքիս համար և :
- 13 Երեսուն արծաթ կուեցին : Եւ Տէրը ինձի ըսաւ : Եւ չանիկայ բոլոր առիւնտէ : առիկայ վայելուչ զին մըն է, որ անոնք ինձի համար կ'որեցին : ու Երեսուն արծաթեւ առի, և զանիկայ Տէրոյն տունը՝ բոլորսին նետեցի : Եւ արը Վապեր իւր--- միւս գառազանս կոտրեցի, որ Յուդայի ու Խորայեղի մէջ եղող եղբայրութիւնը արեմ :
- 15 Եւ Տէրը ինձի ըսաւ : Վահե նորէն յիմար հովիւի գործիքներ առ : Վանդե ահա ևս երկրի վրայ մէկ հովիւ մը պիտի հանեմ : անիկայ կ'ըսուելու վրայ եղողներուն պայելութիւն պիտի չընէ, ցրուածը պիտի չմտտուէ և կոտորածը պիտի չբռնէ, ու ողջ պիտի չմուցանէ : հապա գերերուն միսը պիտի ուտէ, ու անոնց կ'զգանները պիտի խոր-
- 17 տակէ : Այն ունայնութեան հովիւին՝ որ ոչխարները կը թողու, պնդո բազուկին վրայ ու աջ աչքին վրայ սուր պիտի ըլլայ : անոր բազուկը բոլորովն պիտի չընայ, ու աջ աչքը բոլորովն պիտի խաւարի :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

- Խորայեղի վրայով Տէրոյն խօսին 1
պատգամը : Երկիրը տարա-
ձող, ու երկիրը հիմնարկող, ու
մարդուն հօգին անոր մէջ ստեղ-
ձող Տէրը կ'ըսէ : Եւ ևս Երու- 2
սաղէմը բոլոր շքակալ ազգերուն
թմրութեան բաժակ պիտի ընեմ :
նաեւ Յուդայի վրայ ալ պիտի ըլլայ
Երուսաղէմ պաշարման ատենը :
Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը Երու- 3
սաղէմը բոլոր ժողովուրդներուն
ձանր քար պիտի ընեմ : ամէն ա-
նոնք որ անով կը բնաւարտին,
բոլորովն պիտի կոտորեն, թե՛ և
երկրիս բոլոր ազգերը անոր վրայ
ժողվուին : Եւ օրը կ'ըսէ Տէրը, 4
ամէն ձին ստիպմով պիտի վար-
նեմ, ու անոր հեճեալը սպառ-
վեամբ : և Յուդայի տանը վրայ
աշերտ պիտի բանամ, ու ժողու- 5
վուրդներուն բոլոր ձիերը կ'ուրու-
վեամբ պիտի վարնեմ : Եւ Յու-
դայի հապարապետները իրենց սրտին
մէջ պիտի քսեն, Երուսաղէմի
բնակիչները մեր գորութիւնն են
զորայ Տէրոյնով՝ իրենց Մատու- 6
ձովը : Եւ օրը Յուդայի հապարա-
պետները կ'ըսին ժառարանի պէս
պիտի ընեմ վայտարու մէջ, ու
կ'ըսին ջահի պէս՝ որսնուրու մէջ :
և անոնք ալ կողմն ու ձախ կողմն
բոլոր շքակալ ժողովուրդները պի- 7
տի ուտեն : և զարձալ Երուսա-
ղէմ իր տեղը՝ Երուսաղէմի մէջ
պիտի բնակուի : Եւ Տէրը նախ
Յուդայի վրանները պիտի փռէ,
որպէս զի Ղաւթի թանը պար- 8
ձանքը ու Երուսաղէմի բնակիչ-
ներուն արքանքը Յուդայի վրայ
չհպարտանայ : Եւ օրը Տէրը Ե-
րուսաղէմի բնակիչներուն պաշու-
պանութիւն պիտի ընէ : ու անոնց
մէջ տկար եղողը ան օրը Ղաւթ- 9
թիւն պէս պիտի ըլլայ, և Ղաւթի
տունը Մատուձոյ պէս : Տէրոյն
հրեշտակին պէս պիտի ըլլայ անոնց
առջեւ : Ու պիտի ըլլայ որ ան
օրը Երուսաղէմի վրայ եկող բոլոր
ազգերը բնաջնջ ընելու հոռէ պի-

մեծ ձոր քիչ քիչ : և լեռանը կէսը
 զէպ 'ի հիւսիս , ու կէսը զէպ 'ի
 5 հարաւ . պիտի քաշուի : Եւ դուք
 լեռներուն ձորը պիտի փախչիք ,
 քանզի լեռներուն ձորը մինչև Մաւ
 պիտի հասնի . ու պիտի փախչիք ,
 ինչպէս որ զեռնաշաբէն փախար
 Հնուդայի թագաւորին Ոգիային օ-
 րերը . և իմ Տէր Մատուածս պիտի
 6 գայ , բոլոր սուրբերը քու հետդ
 քիչ քիչ : Եւ պիտի ըլլայ որ
 ան օրը լոյսը պայծառ կամ աղօտ
 7 պիտի ըլլայ : Ու անիկայ Տէրոջը
 լոյսինն որ մը՝ ոչ ցորեկ ու ոչ
 զիշեր պիտի ըլլայ . սակայն երեկո-
 լեան ժամանակը լոյս պիտի ըլլայ :
 8 Եւ ան օրը Երուսաղէմն կենդանի
 չուրիք պիտի ելլեն , կէսը զէպ 'ի
 արեւելեան ծովը , ու կէսը զէպ 'ի
 արեւմտեան ծովը . ամառ ու ձմեռ
 9 քիչ քիչ պիտի ըլլայ : Եւ Տէրը
 բոլոր երկրի վրայ (ծաղաւոր պիտի
 ըլլայ . ան օրը Տէրը մեկ՝ ու անոր
 10 անունը մէկ պիտի ըլլայ : Բոլոր
 երկիրը դաշտ պիտի դառնայ՝ Գա-
 բայէն մինչև Ուսման , Երուսաղէմի
 հարաւային կողմը , ու պիտի բարձ-
 րանայ . ու իր տեղը պիտի բնա-
 կուի , Իհնիսամիսի դռներն մինչև
 Մաւզին դրանը տեղը մինչև Մա-
 կիսնոյ դուռը , ու Մանայելի աշ-
 տարակէն մինչև Թադաւորին հըն-
 11 ասները : Եւ հոն պիտի բնակին ,
 ու հոն մէյմն ալ նզովք պիտի չըլ-
 լայ . ու Երուսաղէմ ապահովու-
 թեամբ պիտի բնակուի :
 12 Եւ աս պիտի ըլլայ ան հարուս-
 ծը՝ որով Տէրը պիտի զարնէ ամեն
 ժողովուրդները՝ որոնք Երուսաղէմի
 զէմ պատերազմեցան . որոք վրայ
 կայնած ատեննին անոնց մարմինը
 պիտի հալի , ու անոնց աշտերը
 իրենց խորներուն մէջ պիտի հալն ,
 և անոնց լեզու իրենց բերնին մէջը
 13 պիտի հալի : Ու պիտի ըլլայ որ
 ան օրը անոնց մէջը մեծ խռովու-

թիւն պիտի ըլլայ Տէրոջմ , և ամեն
 մէկը իր ընկերին ձեռքը պիտի բռն-
 նէ , ու անոր ձեռքը իր ընկերին
 ձեռքին զէմ պիտի վերցուի : Եւ
 14 Հնուդա ալ Երուսաղէմի մէջ պի-
 տի պատերազմի . ու բոլոր շրջակայ
 ազգերուն ստացուածքը՝ ոսկի ու
 արծաթ՝ ու հանդերձներ մեծ ա-
 ռատու թեամբ հոն պիտի ժողվուի :
 Եւ ձիին , ջորիին , ուղտին ու
 15 իւրեն և ան բանակներուն մէջի
 բոլոր անասուններուն հարուածը
 նոյն հարուածին պէս պիտի ըլլայ :
 16 Ու Երուսաղէմի վրայ եկած բոլոր
 ազգերէն ամեն մնացորդը՝ ան ատե-
 նը տարիէ տարի (ծաղաւորին՝ զօ-
 րաց Տէրոջը երկրպագութիւն ընե-
 լու , և տաղաւարաշարայ տօնը
 կատարելու պիտի ելլեն : Ու երկ-
 17 րի ազգատոհմներէն ոչ որ Երուսա-
 զէմ չելն (ծաղաւորին՝ զօրաց Տէ-
 րոջը երկրպագութիւն ընելու , տ-
 նոր վրայ անձրեւ պիտի ըլլայ : Եւ
 18 ինչ որ Եգիպտացոյց ազգատոհմը
 չելն ու չգայ , (որ անոնք անչի-
 շունին ,) անոնց վրայ պիտի ըլլայ
 ան հարուածը , որով Տէրը պիտի
 զարնէ ան ազգերը՝ որոնք տաղաւա-
 րահարաց տօնը կատարելու վն ել-
 19 լեր : Մտիկայ պիտի ըլլայ Եգիպ-
 տոսի պատիժը , և տաղաւարա-
 հարաց տօնը կատարելու չելող
 բոլոր ազգերուն պատիժը :
 20 Եւ օրը ձիերուն սանձի զարդերուն
 վրայ ՍԴԴՈՒԹԻԻՆ ՏԵՆՈՒՆ
 պիտի ըլլայ . ու Տէրոջ տանը մե-
 21 չի կաթսաները սեղանին առջևի
 կոնքերուն պէս պիտի ըլլան : Ու
 Երուսաղէմի մէջ և Հնուդայի մէջ
 ամեն կաթսայ զօրաց Տէրոջը սուր-
 պիտի ըլլայ . և ամեն զոհ ընողները
 պիտի դան , ու անոնցմէ պիտի առ-
 նեն , ու անոնց մէջ պիտի եփեն .
 և ան օրը մէյմն ալ զօրաց Տէրոջը
 տանը մէջ Իսնանայի պիտի չըլ-
 լայ :

- 10 տի ըլլամ : Եւ Վասիլիի տանը վրայ ու Լըրուսաղեմի բնակիչներուն վրայ շնորհաց եւ աղօթից հոգին պիտի թափեմ : Եւ անոնք ինծի՝ իրենց խոցածին պիտի նային : ու անոր վրայ մէկ հատիկ գատակի վրայ ողբալու պէս պիտի ողբան , ու անոր վրայ անդրանիկ գատակի վրայ ցաւելու պէս պիտի ցաւին :
- 11 Եւ օրը Լըրուսաղեմի մէջ մեծ ողբ պիտի ըլլայ , Սակեղզովի դաշտին մէջ Վդադ ուսմանն ողբին պէս :
- 12 Ու երկրորդ պիտի ողբայ , ամեն մէկ աղգատոհմը առանձին : Վասիլիին տանը աղգատոհմը առանձին , ու անոնց կնիկները առանձին : Վասիլիին տանը աղգատոհմը առանձին , ու անոնց կնիկները առանձին :
- 13 Հին . Վիլի տանը աղգատոհմը առանձին , ու անոնց կնիկները առանձին : Սեմիին աղգատոհմը առանձին , ու անոնց կնիկները առանձին :
- 14 Ու ամեն . Բոլոր մնացած աղգատոհմերուն ամեն մէկը առանձին , ու անոնց կնիկները առանձին :

ՎԻԼ . ԺՎ

- 1 Եւ օրը Վասիլիի տանը ու Լըրուսաղեմի բնակիչներուն բացուած աղբիւր մը պիտի ըլլայ , մեղքի համար ու պղծութեան համար :
- 2 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , կուռքերուն անունները երկրէն պիտի ջնջեմ , ու մէյմըն ալ պիտի չգիշտին : Եւ անոնց մարդարէները ու պիղծ ողբին
- 3 ալ երկրէն պիտի վերջնեմ : Ու պիտի ըլլայ որ երբոր մէկ մարդ մը անկէ ետեւ մարդարեւութիւն ընէ , զանիկայ ծնանող հայրը ու մայրը անոր պիտի ըսն : Չապրիս , քանգի Տէրոջը անունովը սուտ խօսեցայ : Եւ անոր մարդարեւութիւն ըրած ասունը՝ զանիկայ ծնանող հայրը ու մայրը զանիկայ պիտի
- 4 խոցեն : Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը մարդարէները մարդարեւութիւն ըրած ասունին պիտի ամէնան , ամեն մէկը իր տեսիլքէն , ու խաբելու համար մաղոտ վերարկու պիտի
- 5 տի չհաղնին : Ու անոնց ամէն ձեւը

պիտի ըսէ , Եւ մարդարէ չեմ , եւ երկրադործ մարդ եմ , քանզի իմ մանկութենէն 'ի վեր զիս ստացան իբրեւ հօգն : Եւ անոր պիտի ըսուի , Չեղբերուդ մէջ աս վերբերը ի՞նչ են : Եւ անիկայ պիտի ըսէ , Եւ անոր իմ բարեկամներուս տանը մէջ ընդունած վերբերս են :

Երթնայից , Եւ սուր՝ իմ Էսփիս վրայ , ու իմ ընկերս եղող մարդուն վրայ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը . հովիւր գնակ , ու ուխտները ջրբուին : ու իմ ձեռքս պղտիկներուն վրայ դարձնեմ : Եւ պիտի ըլլայ բոլոր երկրին մէջ՝ կ'ըսէ Տէրը՝ որ երկու մասը պիտի կտրուի . պիտի մնան , ու երբորդ մասը պիտի մնայ անոր մէջ : Եւ ան երբորդ մասը կրակէ պիտի անցնեմ , ու զանոնք պիտի գտեմ , ինչպէս որ արծաթը կը զտուի , Եւ զանոնք պիտի փորձուի , ինչպէս որ ոսկին կը փորձուի : Եւ անոնք իմ անունս պիտի կանչեն , ու եւ անոնց պատասխան պիտի տամ : Եւ պիտի ըսեմ թէ Ենիկայ իմ ժողովուրդս է : Եւ անոնք ալ՝ Տէրը իմ Բառուածս է՝ պիտի ըսն :

ՎԻԼ . ԺԴ

Եւ Տէրոջը օրը կու գայ , Եւ քու աւարդ քու մէջ պիտի բաժնուի : Բանդի բոլոր աղգերը պատերազմի համար Լըրուսաղեմի վրայ պիտի ժողովեմ : Եւ քաղաքը պիտի ստնուի , ու տունները պիտի կողոպտուին , Եւ կնիկները պիտի պղծուին , ու քաղաքին կէտը զերուսթեան պիտի ելլէ : Եւ զայն ժողովուրդին մնացորդը քաղաքէն պիտի չբարկուի : Եւ Տէրը պիտի ելլէ , ու ան աղգերուն հետ պիտի պատերազմի , ինչպէս որ պատերազմին օրը պատերազմեցաւ : Եւ ան օրը անոր ոտքերը Չիթանեայ լեռանը վրայ պիտի կայնին , որ Լըրուսաղեմի ամենէն է զէպ 'ի արեւելք : ու Չիթանեայ լեռը զէպ 'ի արեւելք ու զէպ 'ի արեւմուտք կենեն պիտի պատուի , ու խիտ

ՄԵՐԳԵՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՂԵՐԻՆՆԵՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Մաղարկային ձեռքով Խարսկելին
Եւրո Տէրոջը խաղին պատգամը :
- 2 Լա ձեզ սիրեցի , կ'ըսէ Տէրը ,
ու դուք Ս'ղ ինչով սիրեցիր
կ'ըսէր : Սիթէ Լսաւ . Հնախ-
բին եղաւորը չէր , կ'ըսէ Տէրը ,
- 3 ու Հնախբը սիրեցի , Բայց Լսաւ .
ատցի , Ե. անոր լեռները՝ ամայու-
թեան , ու անոր ժառանգութիւնը
անապատի բնակութեան դարձու :
- 4 Եի : Թե՛ որ Լոգով՝ բէ թէ
Արծաճեցանք , բայց պիտի դառ-
նանք ու աւերակները չենք , զո-
րաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եւնոր
պիտի չենք , բայց եւ պիտի փլու-
նեմ . Եւ անոր պիտի կոչուին Ե-
նօրէնութեան սահման , ու ժողո-
վադ՝ որուն գէմ Տէրը յստիան
- 5 բարկացիր է : Լա ձեր աչքերը
պիտի տեսնեն , ու պիտի բռնէ ,
Տէրը Խորսկելի սահմանն անդին
փառաւորուի :
- 6 Տղան իր հօրը , ու ծառան իր
տիրոջը պատիւ կ'ընէ . թէ որ եւ
հայր եմ , իմ պատիւս ո՛ր է , ու
թէ որ տէր եմ , ինձմէ փախալը
ո՛ր է , կ'ըսէ ձեզի զօրաց Տէրը ,
ո՛վ քահանանք՝ որ իմ անուն
կ'անարդէք . Եւ դուք կ'ըսէք , Բու-
անունդ լինէ բանով անարդեցիք :
- 7 Իմ սեղանին վրայ պիտի հայ կը
մատուցանէք , ու կ'ըսէք . Բնդ
ինչով պղծեցիրք . Տէրոջը սեղանը
անարդ է՝ բանովիդ : Ու երբոր
կըրք զո՛հի համար կը մատուցա-
նէք , զէշ չէ՞ . ու երբոր կաղը
կամ հիւանդը կը մատուցանէք ,
զէշ չէ՞ . աղէ , զանիկայ բու իշ-
խանիդ բնծայէ , միթէ քեզի պիտի
հաճի՞ , կամ քեզ սիրով պիտի
ընդունի՞ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
- 8 Լա հիմա Բատուցի երեսը աղա-
ւելէք , որ մեզի ողորմութիւն բնէ .
տակիկ ձեր ձեռքէն եղաւ . միթէ
ձեզ սիրով պիտի ընդունի՞ , կ'ըսէ

զօրաց Տէրը : Զեր մէջը անգամ 10
զոնները յէ՛ր զօրոյ ո՛վ կայ . իմ
սեղանին կրակն ալ ձրի չէք վա-
ռեր . ձեզի չեմ հաճիր , կ'ըսէ զո-
րաց Տէրը , ու ձեր ձեռքէն բնծայ
չեմ ընդունիր : Բանդի արեւուն 11
ծագած տեղէն մընչեւ անոր մտած
տեղը՝ ազգաց մէջ իմ անունն մեծ
պիտի ըլլայ . Եւ ամէն տեղ իմ ա-
նունան խունի ու սուրբ բնծայ պի-
տի մատուցուի . քանի իմ անունն
ազգաց մէջ մեծ պիտի ըլլայ , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը : Ու դուք զանիկայ 12
կը պղծէք , բերով թէ Տէրոջը
սեղանը պիտի է , ու անոր բերքը
այսինքն կերակուրը՝ անարդ : Բան 13
կ'ըսէք , Եւն Բնչ աշխատութիւն
է , ու անոր վրայ կը փշէք , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը . Եւ յափշտակուածը
ու կաղը ու հիւանդը բերիք .
այսպէս բնծայ բերիք , միթէ զա-
նիկայ ձեր ձեռքէն պիտի ընդու-
նի՞մ , կ'ըսէ Տէրը : Բայց անիծեալ 14
ըլլայ ան խարերայ մարդը , որ իր
հօտին մէջ որձ ունենալով , ու խոս
կ'ընէ , Եւ արատաւորը Տէրոջը կը
մատուցանէ . քանի եւ մեծ իմացա-
ւոր եմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , ու իմ
անունն ազգաց մէջ ահարկու է :

ԳԼ . Բ

- Եւ հիմա սա պատուէրը ձեզի է՝ 1
ո՛վ քահանանք : Թե՛ որ մը-
տիկ չենք , ու թէ որ յէ՛ր սրտին 2
մէջը չենք , որ իմ անունն պա-
տիւ տաք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , ան
ատենը ձեզի անէ՛ք պիտի խրկեմ ,
ու ձեր օրձութիւնները պիտի անի-
ծեմ . այդ զանոնք արդէն անիծեր
եմ , քանի զուր յէ՛ր սրտին մէջ
չէք դնէք : Եւն եւ ձեր սերունդը 3
պիտի յանդիմանեմ , ու ձեր երեւ-
սին վրայ աղք՝ ձեր ածնորուն աղք
պիտի ցաննեմ . Եւ անիկայ ձեզ իր
հետը պիտի տանի : Ու պիտի 4
գիտնաք որ եւ ձեզի խրկեցի սա
պատուէրը , որպէս պէ իմ ուխտս

- Վեհին հետ ըլլայ, կ'ըսէ զօրաց
- 5 Տէրը : Իմ ուխտս անոր հետ էր՝ կենաց ու խաղաղութեան համար . ու զանոնք անոր սուրի ան երկիւղին քան զիս : Եւ որով ինծիմ կը վստիւնար , ու իմ անուանաւ երեսն կը սարսա-
- 6 վեր : Ճշմարտութեան օրէնքը աւոր լինին մէջն էր , և անոր չորս խնայութեան մէջ անխառնութիւն չգտնուեցաւ . ինծի հետ խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ կը քայլէր , ու շատերը անօրէնութենէ
- 7 դարձուց : Վանդի քահանային չորսունքները զիսութիւն պահէլու են , և հարկէ՛ն անոր բերնէն օրէնքը փնտռելու են , քանզի անկապ զրաց Տէրոջ գնալանն է :
- 8 Բայց դուք ճամբային խտորեցար , շատերը օրէնքին մէջ զայլակողնցողիք , Վեհին ուխտը արեւոյդ ,
- 9 կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ուստի ես ալ ձեզ բոլոր ժողովուրդին առջևը անարգութեամբ ու ցած ըրի , ինչպէս որ դուք իմ ճամբաներն չպահեցիք , ու օրէնքին մէջ անխառնութիւն բրիք :
- 10 Ի՞նչ է ամենայն մէկ հայր շուշնիք . միթէ մէկ Մատուած չքանակեց մեզ . ինչո՞ւ համար մեր հայրերուն ուխտը արեւոյդ , մեզմէ ամէն մէկը իր եղորդը նենդութիւն
- 11 կ'ըսէ : Հնուդա նենդութիւն ըլլաւ . և Խորայեի մէջ ու Լորուսաղի մէջ պղծութիւն գործուեցաւ . փանս զի Հնուդա պղծեց Տէրոջ սրբարանը , որն որ ինքը կը սիրէր , և օտար աստուծոյ աղկանը էրիկ
- 12 եղաւ : Տէրը Հախուրի վրաններէն ընծինձ պիտի ընէ առ բանը ընող մարդը , արթնուն եղողը ու պատասխան տուողը , և զօրաց Տէրոջը ընծայ մատուցանողը :
- 13 Եւ դարձեալ ասիկայ ըրիք . Տէրոջը սեղանը արցունքներով , լայլով ու ողորմ ծածկեցիք . պէսպէս որ Վեհիկայ մէրժն ալ ընծային չնայիր , որ զանկէս ձեր ձեռքէն
- 14 հաճութեամբ ընդունի : Բայց դուք ըսիք , Ինչո՞ւ . անոր համար որ Տէրը վկայ եղաւ քու և քու երկոտարութեամբ . կրկանը մէջտեղը , որուն հետ անհաւատարմու-

թեամբ վարուեցար . ու անիկայ քու ընկերդ ու քու ուխտիդ կընին է : Եւ մէկը չըրա՞ւ , որ 15
Հոգիին առատութիւնը ունէր . և ա՛ն մէկը ի՞նչ կը փնտռէր . Մատուծոյ սերունդ . ուրիմն ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք , ու ձեզմէ մէկը իր երկոտարութեանը կրկանը հետ անհաւատարմութեամբ զվարուի : Վանդի Խորայեի Տէր 16
Մատուածը կ'ըսէ ի՞նչ ինքը կ'ատէ ինչի՞ արձակելը . բայց հարցը իր հանդերձովը զրկանքը կը ծածկէ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը . ուստի ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք , ու անհաւատարմ մի՛ ըլլար :

Չոր խորովը Տէրը ձանձրացուցիք . բայց դուք կ'ըսէք , Ինչո՞վ ձանձրացուցինք : Ետնէ՛ն բակովնիդ . Վմն չարութիւն ընողը Տէրոջը աշխերուն առջևը հաճոյ է , ու ինքը անոնց կը հաւնի , կամ թէ Վատաստանի Մատուածը ո՞ւր է :

ԳԼ . Գ

Ի՛հն ես իմ գնալանս կը խրկեմ , 1
ու իմ առջեւ ճամբայ պիտի պատրաստեմ . և ձեր փնտրած Տէրը՝ պայնքն ուխտին հրեշտակը՝ որուն կը հաւնիք , քանկարձ իր տաճարը պիտի զայ . ահա կու գայ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ու անոր գալտեալն 2
որ օրը ո՞վ կրնայ գիմանալ , և անոր երկնայուն աստիւր ո՞վ կրնայ կայնիլ . քանզի անկապ ինչեղընողին կրակին պէս , ու թափելուն 3
րուն օծաւին պէս պիտի ըլլայ . Եւ անիկայ արծաթ Հալեցընողն ու մարդողն պէ՛ս պիտի նստի , ու Վեհի որդիները պիտի մարբէ , և զանոնք ոսկիի պէս ու արծաթի պէս պիտի զոռէ . ու անոնք արգարութեամբ 4
Տէրոջը ընծայ մատուցանողներ պիտի ըլլան . Եւ Հնուդայի ու Լորուսաղի մի ընծան հին օրերուն պէս ու առջի տարիներուն պէս Տէրոջը 5
ընդունելի պիտի ըլլայ : Ու զանապատանի համար ձեզց պիտի մօտենամ , և կախարդներուն ու շնաշողներուն ու սուտ երգում ընողներուն , և վարձկանին իր վարձքին

- վրայով , որբեալիին ու որբին
զօրանք ընողներուն , և պանդուխ-
տին հրաշքով խոտորցրեողներուն ,
ու ինծմէ չվախողներուն դէմ ա-
րագ վկայ պիտի ըլլամ , կ'ըսէ զօ-
6 րաց Տէրը : Բանդի եւ Նշողայ եմ ,
չեմ փոխուիր . անոր համար դուք
7 Զեր հայրերուն օրերէն 'ի վեր իմ
հրամաններէս զատուեցար ու զա-
նազան պահանջներ . ինծի դարձէք ,
ու եւ ձեզի պիտի դառնամ , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը . սակայն դուք կ'ըսէք :
8 Ինչո՞վ դառնանք : Միթէ մարդ
զՆստուած կը կողոպտէ՞ , որ դուք
գիւ կը կողոպտէք . բայց դուք կ'ը-
սէք : Բնեղմէ ի՞նչ կողոպտողիցիք .
ստաւանորդներ ու ընծաներ :
9 Դուք անէծքով անիծուած էք ,
քանզի դուք բոլոր ազգի զիս կոչ-
10 զօրացիք : Բոլոր տաւանորդնե-
րը դանձաւառներ տարէք , որ իմ
տանս մէջ պաշար ըլլայ . և ասով
զիս փորձեցէք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը ,
թէ արդեօր ձեզի երկիրքին պատու-
հանները չե՞մ բանար , ու ձեզի
օրձութիւն իմախի , այնպէս որ
11 անք բաւական պէ՛տ չըլլայ : Եւ
ձեզի համար ուռուղը պիտի լանդի-
մանեմ , ու անիկայ ձեր երկրին
պտուղը պիտի չապականէ , և ձեր
այդիին մէջ որթը անպտուղ պիտի
12 չըլլայ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Եւ
ամէն ազգերը ձեզի երանի պիտի
բան , քանզի դուք ցանկալի երկիր
պիտի ըլլաք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
13 Զեր խօսքերը ինծի դէմ խիստ
եղան , կ'ըսէ Տէրը . բայց դուք
կ'ըսէք , Բնեղի դէմ ի՞նչ խօսե-
14 ցանք : Դուք ըսէք , Եստուծոյ
ծառայութիւն ընելը պարսպ բան
է , և անոր պահպանութիւնը պա-
հելն ու զօրաց Տէրուն առջեւ
սուղով քարելն ի՞նչ շահեցանք .
15 Եւ հիմա մենք հպարտներուն երա-
նի կ'ըսենք . ամբարշտութիւն ը-
նողները անգամ բարեշէն կ'ըլլան ,
Եստուած ալ կը փորձեն ու կ'ա-
զատին :

Եւ ատենը Տէրոջմէ վախողները 16
խարու հետ խօսեցան , և Տէրը
մօտիկ բրաւ ու լսեց . և իր առջեւ
յիշատակի գիրք գրուեցաւ Տէրոջմէ
վախողներուն համար , ու անոր
անունը միաձողներուն համար ,
Եւ անոնք իմ պիտի ըլլան , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը , ան օրը որ իմ սեփ-
հական զանաւ ժողովմ . ու անոնց
պիտի խնայեմ , ինչպէս որ մարդ
մը կը խնայէ իր որդւոյն՝ որ իրեն
ծառայութիւն կ'ընէ : Եւ պիտի
18 զառնար , ու արդարին և ամբա-
րշտին , Եստուծոյ ծառայութիւն
ընողին և անոր ծառայութիւն
չընողին տարբերութիւնը պիտի
տեսնէք :

ԳԼ . Դ

- Բանդի ահան փութի պէս վառած 1
օրը կու դայ , ու բոլոր հը-
պարտները և բոլոր ամբարշտու-
թիւն ընողները , յարգի պէս պիտի
ըլլան . ու զայլ օրը զանոնք պիտի
պրէ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , այնպէս
որ անոնց արմատ կամ ոտտ պիտի
չլնդու : Բայց ձեզի իմ անունէս
2 վախողները՝ արդարութեան ա-
րեւակը պիտի ծաղի , և անոր թեւ-
րուն վրայ բժշկութիւն պիտի ըլ-
լայ . ու դուք դուի պարարտ որթե-
րուն պէս դուր պիտի ելլէք . ու
պիտի ցաթիկէք : Եւ ամբարշտ-
3 ները պիտի կոխէք , և վասն զի իմ
զործ տեսնելու օրս անոնք ձեր ոտից
թաթեղուն տակը մօտիկ պիտի ըլ-
լան , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
Հիշեցէք իմ ծառայիս Մովսէսին 4
օրէնքը , աշխիւն ան կանոնները ու
դատաւարանները , որ անոր պա-
տուիրեցի Բոլորի մէջ բոլոր Իս-
րայէլէն համար : Բնն եւ Եղիս
մարդարէն ձեզի պիտի խրկէմ , զեւ
Տէրոջմէ մեծ ու ահեղ օրը չեկած .
1 Եւ անիկայ հայրերուն սիրտը որ-
դւոյր , ու որդւոյր սիրտը հայրե-
րուն պիտի դարձնէ . որ չըլլայ
թէ եւ դամ , ու երկիրը անէծքով
զարնեմ :

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

معارف عاميه نظارت جليله سنك ۱۷ ذى الحجه ۱۳۱۳ و ۱۸ مایس
۳۱۲ تاریخى و ۱۲۰ نومرولى رحمتنامہ سیلہ نشر اولمشدر

مصارف آمریقان بیبل شرکتی طرفندن تسویه اولندرق طبع اولمشدر

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1896

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

1800

ԵՒԵՏԵՐԵՆ ԲՍՏ ՄԵՏԹԻՆՈՍԻ

9、1、0 1、1、0 1、1

- 1 Գիրք ծննդեան Հիսուսի Քրիս-
տոսի Դասիճիճ որդւոյն , Լա-
րաճամի որդւոյն :
2 Երբաճով ծնաւ Խաճակը . Խ-
աճակ ծնաւ Զաճորը . Զաճոր
ծնաւ Հոճղան ու անոր Եղայքնե-
3 ըր . Զոճղա ծնաւ Փաճերը ու
Ջարան թամարէն . Փաճն ծը-
նաւ Լարոնը . Լարոն ծնաւ Երա-
4 մը . Երամ ծնաւ Լոճնազարը .
Լոճնազար ծնաւ Խաճանը . Խա-
5 ճանն ծնաւ Սաղմոնը . Սաղմոն ծը-
նաւ Թոռը Սախարէն . Թոռ
ծնաւ Ոճեկը Զաճիէն . Ոճեկ
ծնաւ Հեանն . Հեանն ծնաւ Դա-
6 իկ թաղաւորը . Դաիկ թա-
ղաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիպի
7 Կիկէն . Սողոմոն ծնաւ Սորովա-
մը . Սորովամ ծնաւ Երիան . Ե-
8 ըիա ծնաւ Լսան . Լսա ծնաւ
Հովափափորը . Հովափափոր ծնաւ
Հովափը . Հովափ ծնաւ Ողան .
9 Ողա ծնաւ Հովափամը . Հովա-
փամ ծնաւ Երազը . Երազ ծնաւ
10 Լզկիկան . Լզկիկա ծնաւ Սան-
սէն . Սանսաճ ծնաւ Լմոնը . Լմոն
11 ծնաւ Հովսիան . Հովսիա ծնաւ
Հերոնիան ու անոր Եղայքները
Թարիթեան գերութեանը ասոնե-
12 ները . Թարիթն գերութեան Եր-
թաթէն Լեւի Հերթիկէն ծնաւ Սա-
ղաթիկը . Սաղաթիկէն ծնաւ Ջո-
13 լարարէլը . Ջոլարարէլ ծնաւ
Երիուդը . Երիուդ ծնաւ Լզիա-
կիկը . Լզիակիկ ծնաւ Եզմըրը
14 Եզմը ծնաւ Սաղովը . Սաղով
ծնաւ Երմըր . Երմըր ծնաւ Լզիու-
15 դը . Լզիուդ ծնաւ Լզիազարը .
Լզիազար ծնաւ Սաթիմոնը .
16 Սաթիմոն ծնաւ Յաճորը . Յա-
կոր ծնաւ զՊոլէկ զայրն Սարիա-
նայ , որմն ծնաւ Հիսուս , որ
17 Դիսուսի Քրիստոս : Երբ բոլըր

ազգերը Երրահաձևն մինչև Վա-
սիթ տանուդորս ազգ , և Վասի-
թէն մինչև Լարիլոնեան գերու-
թիւնը տանուդորս ազգ , ու Լա-
րիլոնեան գերութենէն մինչև Քը-
րիստոս տանուդորս ազգ :

18 Իւ. Յիսուսի Իրիստոսի ծնուն
 դը սա կերպով էր . անոր մայրը
 Սարիամ՝ Յովսեփին նշանուած,
 զիտ իրարու քով չեկած Սուրբ
 19 Հոգիէն յղացած դառնեցաւ : Իւ.
 Յովսեփ անոր էրիկը արդար Ֆառ
 քայլով՝ ու շուգիւով որ զանիկայ
 իայտառակ ընէ, մտածեց որ ծած
 20 կարար արձանիկ զանիկայ : Իւ.
 քանի որ անիկայ սա Էանկ կը մը
 տածէր, ահա Տէրոջը հրեշտակը
 երազի մէջ երեցաւ անոր ու ըսաւ .
 Յովսեփ՝ Դասիիի որդին, մի
 21 փախնար քեզի առեւէ թու. Սա
 րիամ կնիկն, ինչու որ անոր ներսի
 զին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է : Եւ.
 22 որդի մը պիտի ծնանի, աւ անոր
 անունը՝ Յիսուս զիւն : Բանդի ա
 նիկայ իր Բողոքնորդը իրենց մէջ
 23 իբրեւն պիտի փրկէ : Իւ. սա սով
 24 րը կըսէ որ կատարուի Տէրոյմէն
 անուամբ՝ մարգարէին ձեռքով, որ
 25 ի՛րան : Եհնա կոչը պիտի լըսան, որ
 26 որդի պիտի ծնանի, և անոր
 անունը Լամանուէլ պիտի կոչեն,
 որ կը Թարգմանուի Բատուած միշ
 27 քով : Իւ. Յովսեփ, քունէն արւ
 28 ըննայով՝ ինչպէս որ Տէրոջը հը
 29 երասկը իրեն հրամայեց, յայտ
 30 րաւ ու իր կնիկը քովն առաւ .
 31 Եւ. չէր գիտեր զանիկայ, մինչև իր
 32 նոցրանիկ որդին ծնաւ, ու անոր
 անունը Յիսուս դրաւ :

41. B

Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաս- 1
տանի խեթէհեմին մէջ Հե-
րովէն թագաւորին օրերը , ահա
արեւելքէն մեղեր եկան Նորուաղէմ ,

- 2 Ուրբին : Ուր տեղ է ան՝ որ Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ . ինչու որ մենք արեւելքի մէջ անոր աստղը տեսանք , ու եկանք անոր երկրպա-
- 3 զոյթիւն ընելու : Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց , խռովուցաւ , և բոլոր իշուսաղէմը իրեն
- 4 հետ . իւր ժողովելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին զպիւրները , հարցուց անոնց՝ թէ Վերիտա թագաւորի ծնանի :
- 5 Եւնոք ալ իրեն ըսին , Հրեաստանի իսկ լէհէմին մէջ . ինչու որ ասանկ զրուած է մարգարէին ձեռքով :
- 6 Իւր զուն իսկ լէհէմ՝ Հուդայի երկիրը , Հուդայի իշխաններուն մէջ ընաւ պառկի մը շէս . ինչու որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ , որ իմ Խաւսել ժողովուրդս պիտի
- 7 հովուէ : Եւ ատենը Հերովդէս ծածկաբար մողերը կանչեց , ու ստուգեց անոնցմէ ասողին երեւած ատենը . իւր զանոնք իսկ լէհէմ խրկելով՝ ըսաւ . Գաղիլէա տղայը իմացէք առ մանուկին վրայ , ու երբոր գտնէք , ինծի իմացուցէք , որ ես ալ գամ՝ անոր եր-
- 9 կրպագութիւն ընեմ : Ու երբոր անոնք թագաւորէն առ քաւը լսեցին , գացին . և ահա ան աստղը որ արեւելքի մէջ տեսնուէր , անոնց ստիճէն գնաց , մինչեւ որ եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ :
- 10 Երբոր տեսան աստղը , շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան : Իւր տունը մտնելով , տեսան մանուկը իր մօրը Սարիսաբէն հետ , ու ինչ կան երկրպագութիւն ըրին անոր , և իրենց գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին անոր , ոսկի ու կնիւկ-
- 12 րուկ և գնուոս : Ու հրաման տուելով՝ երազեց մէջ՝ որ նորէն Հերովդէսին չգառնան , ուրիշ ծամբով գացին իրենց երկիրը :
- 13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք , ահա Տէրոջ հրեշտակը երազեց մէջ երեցաւ Հովսէփին՝ ու ըսաւ . Իրիւն առ մանուկը ու անոր մայրը , ու իշխարս փախիր , և հոն կեցիր մինչեւ որ ես քեզի ըսեմ , քանզի Հերովդէս պիտի մտնուէ աս-
- մանուկը կորսնցնելու . համար : Եւ ալ եկաւ , մանուկը ու անոր 14 մայրը զիւրով առաւ . և զնոց իշխարս , ու մինչեւ Հերովդէսին մահը հոն էր . Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռքով , որ կ'ըսէ , իշխարսուն կանչեցի իմ որդիս :
- Եւ ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խարուեցաւ մողերէն , սատիկ սրդողեցաւ , ու խրկեց ջարդեց իսկ լէհէմ և անոր ամեն սահմաններուն մէջ զսնուած բոլոր տղարը՝ երկու տարուքնէն վար , ան ժամանակին համաժողով մողերէն ստուգեց : Եւ ատենը 17 կատարուեցաւ իշխարս մարգարէին ձեռքով ըսուածը , որ կ'ըսէ , Սաւայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ , 18 որը , լաց ու մեծ կոծ : Ուստի կու լար իր տղոցը համար , ու շէր ուղեր մտնելու , ինչու որ չեկային :
- Ու երբոր Հերովդէս մտաւ , ահա Տէրոջ հրեշտակը իշխարսուն 19 րազեց մէջ Հովսէփին երեցաւ , Ու ըսաւ , իշխար՝ առ մանուկը ու անոր մայրը , և զնա Խաւսելի երկիրը , քանզի մուսն անոնք որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին : Եւ ալ եկաւ 21 մանուկը ու անոր մայրը առաւ . և եկաւ Խաւսելի երկիրը : Իսկ 22 երբք լսեց թէ Երեւոյցա թագաւորեց Հրեաստանի վրայ իր հօր Հերովդէսին տեղը , փախաւ . հոն երթալու . ու երազեց մէջ պատգամ տանելով՝ Գաղիլէայի կողմերը գնաց . Իւր եկաւ Կազարէթ ըսուած 23 քաղաքը բնակեցաւ , որ մարգարէներուն խօսքը կատարուի թէ Կաղիլէայի պիտի կուգի :

ԳԼ . Գ

- Եւ որբը Հովհաննէս մկրտիչը եւ 1 կաւ , ու Հրեաստանի անապատին մէջ կը քարովէր , Ու կ'ըսէր , 2 Եպաշտարեցեք , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը մատուցած է : Ստան զի արիւնց ան է որուն հա- 3 մար Խալի մարգարէին ձեռքով ըսուեցաւ , որ կ'ըսէ : Եւստատի

մէջ կանչողին ձայնը, Տերոյն ճամբան պատրաստեցէք, անոր շախչ-
 4 ները չփակեցէք: Եւ աս Յով-
 ճաննները իր հանդերձը ուղտի մա-
 զէ, ու իր մէջքը կաշիէ, գոտի ու-
 ներ. և իր կերակուրը մարախ ու-
 5 վայրենի մեղք էր: Են առնէն Ե-
 րուսաղէմ և բոլոր Հրեաստան ու
 6 կ'եւլէին, Եւ կը մկրտուէին իրան
 Հորդանանու մէջ, ու իրենց մեղ-
 7 քները կը խտտովանէին: Ու երբոր
 տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադու-
 կեցիներէն շատերը իր մկրտութեան-
 նը եկած, ըսաւ. անոնց, Իմերձե-
 ծնունդներ, ի՞նչ խնայուց ձեզի դա-
 8 լու բարկութենէն փախչել: Ու-
 թմն ապաշխարութեան արժանաւոր
 9 պտուղ բերէք: Եւ մի խորհիւրդուք
 ձեր ներքի գին լսել թէ Մենք ձեզ
 հայր՝ Երբաճամբ ունինք. քանզի
 կ'ըսեմ ձեզի որ Եստուած կարող է
 10 աս քարերէս Երբաճամբ որդիներ
 յանել: Եւ հիմա կայցինը ծառե-
 րուն արմատին քովը կը դրուի.
 ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ
 11 չըներ, կը կտրուի ու կրակը կը
 ձգուի: Եւ ձեզ ջրով կը մկրտ-
 ւանք ապաշխարութեան համար,
 իսկ իմ ետեւն եկողը ինձմէ դո-
 րաւոր է, ու ես անոր կօշիկները
 կրկնու արժանի չեմ. անիկայ ձեզ
 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու
 12 կրակով. Որուն հեծանոցը իր
 ձեռքն է, և իր կալը պիտի մարբէ
 ու իր ցորենը համարը պիտի ժող-
 վէ, և խորզը ջնարելու կրակով
 պիտի այրէ:
 13 Են առնէն Հիսուս Գալիլեայէն
 Յորդանան եկաւ. Հովհաննէսին,
 14 որ անկէ մկրտուի: Եւ Հովհանն-
 ան կ'արդիւնէր անիկայ ու կ'ըսէր,
 Ինձի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ,
 15 ու դուն ինձի՞ կու գաս: Հիսուս
 պատասխան տուաւ ու ըսաւ. անոր,
 Ի՞նչդ տուր հիմա, ինչու որ այս-
 պէս կը վայելէ ձեզի որ բոլոր ար-
 դարութիւնը կատարենք. հորը
 16 թող տուաւ անոր: Ու երբոր
 Հիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը
 քուրէն դուրս ելաւ, և հասն երկին.

քր անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ
 Եստուծոյ Հոգին որ աղանձիի պէս
 կ'իջնէր, ու կու գար իր վրայ:
 Եւ հաս երկինքէն ձայն մը Էփե- 17
 որ կ'ըսէր. Եսիկայ է իմ սիրելի
 Որդիս, որուն հաւճեր եմ:

ԳԼՈՒԽ Գ

Են առնէն Հիսուս անապատը 1
 տարուեցաւ Սաբէ Հոգիէն որ
 Սատանայէն փորձուի: Եւ քառ- 2
 տուն ցորեկ ու քառտուն գիշեր ծոմ
 պահէլէն ետքը անօթեցաւ:

Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ 3
 ըսաւ, Ի՞նչ որ դուն Եստուծոյ Որ-
 դին ես, ըսէ որ աս քարերը հայ- 4
 ըլլան: Ենիկայ պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ո՛ւ
 միայն հացով կ'ապրի մարդ, հա-
 պա ան ամէն խտրով՝ որ Եստուծոյ
 բերնէն կ'ելլէ:

Են առնէն Սատանան տաւ 5
 տարաւ զանիկայ սուրբ քաղաքը,
 և կայնեցուց զանիկայ տաճարին
 աշտարակին վրայ, Ու ըսաւ. անոր 6
 Ի՞նչ որ դուն Եստուծոյ Որդին ես,
 քեզ առէ փեր ձգէ քնչու որ
 գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն
 պիտի ապսպրէ քեզի համար, ու
 ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն
 քեզ, որ չլուայ թէ ոտքդ քարի
 զարնես: Հիսուս ըսաւ անոր, 7
 Դարձեալ գրուած է թէ Դու Տէր
 Եստուածդ փորձես:

Սատանան նորէն առաւ հանկը 8
 զանիկայ խիստ բարձր լեռան մը
 վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
 բոլոր թագաւորութիւնները ու ա- 9
 նոնց փառքը: Ու ըսաւ անոր,
 Եստուածը քեզի կու տամ, թէ
 որ ինչաս' ինձի երկրպագութիւն
 ընես: Են առնէն Հիսուս ըսաւ 10
 անոր, [Եսո՞ւս] զնա՞ Սատանայ.
 ինչու որ գրուած է թէ Դու Տէր
 Եստուծոյդ երկրպագութիւն ընես,
 ու միայն զանիկայ պաշտես: Են 11
 առնէն Սատանան զանիկայ թռ-
 դուց. և հաս հրեշտակներ եկան
 ու անոր ապաստարարութիւն կ'ընե-
 ին:

Եւ երբոր ըսց Յիսուս թէ Յով- 12

Հաննէս մասնուեցաւ, Ելաւ զնայ
13 Վաղիւրա . Ու Լեզելով Վաղարէ-
թը, Եկաւ. բնակեցաւ Վափառ-
նայում՝ ծովեզերեայ տաւառ, Օւ-
րուղանի ու Վեփթաղի մի տաճարն
14 Ներսէս մէջ . Որ կատարուի լսացի
մարդարեւն ձեռքով ըստած խա-
15 յը, Օւարուղանի երկիրը ու Վեփ-
թաղի մի երկիրը, ծովու ճամբով
Հորդանանու անդի իրողը, Է-
16 թանոսաց Վաղիւրան . Իսաւարի
մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լըս
տեսաւ, և լըս ծաղկեցաւ անոնց՝ որ
մահաւան երկիրն ու յուրին մէջ կը
17 նստէին : Ենկէ Լուե Հիսուս սկը-
սաւ քարոզել ու ըսել, Վաղա-
թարեցէր, ինչու որ երկնից ին-
զաւորութիւնը մտնէ :
18 Երբոր Հիսուս Վաղիւրացոց
ծովան քովերը կը պարտէր, տե-
սաւ երկու եղբայրներ՝ Վարդա կո-
չուած Սիմոն և անոր եղբայրը
Վնգրեալը՝ որ ծովու ուռիան կը ձը-
19 զէին, ինչու որ ձկնորս էին : Եւ ը-
սաւ անոնց, Իմ Ետեկս եկէք, ու
20 ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ : Ենոնք
այլ շուտ մը ուռիաները թողու-
ցին ու անոր Ետեկն զացին :
21 Եւ անկէ առաջ երթալով տեսաւ
ուրիշ երկու եղբայրներ, Օւրե-
ղեան Հակոբոսը ու անոր եղբայրը
Հովհաննէսը նախ մէջ իրենց հո-
րը Օւրեղեանին հետ, երբ իրենց
ուռիաները կը կարկտէին : ու
22 կանչեց զանոնք . Ենոնք ալ շուտ
մը նստը ու Հայրերին թողուցին
ու անոր Ետեկն զացին :
23 Եւ Հիսուս բոլոր Վաղիւրան
պտըտելով, կը սորվեցնէր անոնց
ժողովարաններուն մէջ, և որքա-
յութեան աւետարանը կը քարո-
զէր, ու ժողովուրդին մէջի ամեն
կերպ Հիւանդութիւնները ու ամեն
24 կերպցաւերը կը բժշէր : Եւ ա-
նոր համաւար բոլոր Սիրիա տա-
րածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր
Հիւանդները որ կերպ կերպ ցաւե-
րով ու տանջանքներով կը նեղուե-
ին, և դիւահաւերներ ու լուսնոտ-
ները և անգամալոյծները . ու բը-
25 ժըկեց զանոնք : Եւ շատ ժողո-

վորդներ անոր Ետեկն կ'երթային՝
Վաղիւրայէն ու Վեփթաղիսէն և
Երուսաղէմէն ու Էրեսատանէն
և Հորդանանու անդի իրողէն :

ՎԻՆԻՆ

Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ ը- 1
սաւ Ելաւ . ու երբոր նստաւ
Հոն, իր աշակերտները քովը դա- 2
ցին . Եւ իր բերանը բանալով
կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր,
Երանի Հոգւով աղագարութիւն, 3
ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
անոնցն է : Երանի՛ պաւ որեւ- 4
րու, ինչու որ անոնք պիտի մի-
թարուին : Երանի՛ Հեզերուն, 5
ինչու որ անոնք պիտի մասնաւոր-
եան : Երանի՛ անոնց՝ որ ան- 6
թի ու ծարաւ են աղագարութեան,
ինչու որ անոնք պիտի կշտանան : 7
Երանի՛ ողորմածներուն, ինչու որ
անոնք ողորմութիւն պիտի զտեն : 8
Երանի՛ անոնց՝ որ սրտով մարտ-
են, ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն 9
զՄատուած : Երանի՛ խաղաղու-
թիւն ընողներուն, ինչու որ անոնք 10
Մատուածը որդիներ պիտի կոչուին :
Երանի՛ անոնց՝ որ Հալածուած են
արդարութեան համար, ինչու որ 11
երկնից թագաւորութիւնը անոնցն
է : Երանի՛ է ձեզի՛ երբոր կը
նախատեն ձեզ ու կը հալածեն, և
սուտ տեղը ամեն կերպ զէշ խօսքեր 12
կը խօսին վրանիդ ինծի համար .
Հնծաղէք և ուրանս եղէք, ինչու
որ ձեր վարձքը շատ է երկնից . 13
քանզի աս կերպով Հալածեցին
ձեզմէ առաջ եղած մարդարեւները :
Վուր էք երկրի աղը . Հապա 14
թէ որ աղը իր համը կորցնցընէ,
ինքը ինչով պիտի աղուի . անկէ
Լուե բանի մը չգար, միայն թէ
դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին
տակը կոխուելու : Վուր էք աշ- 15
խարհի լըսը, քաղաք մը՝ որ ընան
վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ :
Ու ճրպղը լին վաւեր և զներ զը- 16
բուսանի տակ, Հապա աշտանակի
վրայ, և լըս կու տայ բոլոր ասնը
մէջ եղողներուն : Ենանի թող 16
լուսաւորէ ձեր լըսը մարդոց առ-

թին, որ տեսնեն ձեր բարի գործ-
քերը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը
որ երկնքն է :
17 Ո՛ր կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը
կամ մարդարեւները աւրելու . չե-
կայ աւրելու, Հապա կատարելու :
18 Վանդի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի,
Մինչև որ երկնք ու երկիր անց-
նին, օրէնքն յովա մը կամ նշա-
նագիր մը պիտի չանցնի, մինչև
19 որ բոլորն ալ կատարուի : Աստի
նով որ աս ամենափոքր պատուի-
րանքներուն մէկը աւրէ, ու մարդոց
անանկ սորվեցընէ, անկից ամենա-
փոքր պիտի կոչուի երկնից թագա-
ւորութեանը մէջ . բայց ով որ
ընէ և սորվեցընէ, անկից մեծ պի-
տի կոչուի երկնից թագաւորու-
20 թեանը մէջ : Վանդի կ'ըսեմ
ձեզի, (նէ որ ձեր արդարութիւնը
դպրներուն ու փարսեցնելուն
—բ—բ—բ—բ—բ— աւելի չըլլայ, բնաւ
պիտի չմոռնէք երկնից թագաւորու-
թիւնը :
21 Ես երբ որ ըսուեցաւ առաջին-
ներուն, Սպանութիւն մի՛ ըներ .
և նով որ սպանութիւն ընէ, դա-
տաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ :
22 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ո՛վ որ
իր եղբորը պարտաւոր տեղը սրդոյի,
դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլ-
լայ . և նով որ իր եղբորը Հիմար
ընէ, առեանի պարտաւոր պիտի
ըլլայ . և նով որ էք Էթթե Եմիտ
23 պիտի ըլլայ : Սիրին թէ որ քու
ընծաղ սեղանին վրայ իրենս, ու
հոն միտքդ զայ թէ քու եղբայրդ
24 իրեզի դէմ բան մը ունի, Հոն
ձգէ՛ քու ընծաղ սեղանին առջև,
և զնկ տաւճ եղբորդ Հետ հաշ-
տուէ, ու Ետքը կ'ուր որ քու
25 ընծաղ մատուցանես : Բու ոտ-
խիդ Հետ շուտով միտքանէ, բանի
որ անոր հետ ճամբուն մէջն էս .
չըլլայ որ քու ոտխիդ իրեզ դատա-
ւորին մատնէ, և դատաւորը դա-
26 ճիշին, և բանտը ձգուի : Շնա-
բիս կ'ըսեմ քեզի, պիտի չընես
անկէ, մինչև որ վերջի նաքարակի-
ւոր չվճարես :

Ես երբ որ ըսուեցաւ, Եսու- 27
թիւն մի՛ ըներ : Բայց ես ձեզի 28
կ'ըսեմ : Ո՛վ որ կնիկ մարդու կը
նայի անոր ցանկանալու համար,
ալ անիկայ իր սրտին մէջ շուտ
թիւն ըսաւ անոր հետ : Երբ թէ 29
որ քու աջ աշտը քեզ կը դայ-
թաղեցընէ, Հաննէս զանկից ու
քեզմէ ձգէ . ինչու որ աղէկ է քեզի
որ անգամներուդ մէկը կորսուի,
ու քու բոլոր մարմնիդ դժուրը
չձգուի : Եւ թէ որ աջ ձեռքդ 30
քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ
զանիկայ ու քեզմէ ձգէ . ինչու որ
աղէկ է քեզի որ անգամներուդ մէ-
կը կորսուի, ու քու բոլոր մար-
մնիդ դժուրը չձգուի : Իսաւ 31
ըսուեցաւ թէ Ո՛վ որ իր կնիկը
կ'արձակէ, թող անոր արձակման
թիւնը տայ . Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ 32
թէ Ո՛վ որ իր կնիկը կ'արձակէ
առանց պատճառութեան պատճառի,
ինքը պատճառ կ'ըլլայ անոր շուտ
թիւն ընելուն, և նով որ ան ար-
ձակուածը առնէ, շուտթիւն կը
գործէ :
Վարձեալ լըսը էք որ ըսուեցաւ 33
առաջիններուն, Սուտ երբու՞մ մի՛
ըներ, Հապա ըսած երդումներդ
վճարէ՛ Տերոջ : Բայց ես ձեզի 34
կ'ըսեմ : Ենանին երբու՞մ մի՛ ը-
ներ, և ձէ երկնքի վրայ՝ որ Մատու-
ծը պիտի առնէ, և Եւ ձէ երկրի վրայ՝ 35
որ անոր ոտքերուն պատուանդանն
է, և ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ
մեծ թագաւորին քաղաքն է . Եւ 36
նէ քու գլխուդ վրայ երբու՞մ ընես,
ինչու որ լին կրնար մէկ մագ մը
ճերմկեցընէ կամ սեղընել : Հա- 37
պա ձեր խօսքը ըլլայ պոյն՝ պոյն, և
ոք՝ ոք . ու սակ աւելին չարեն
յառաջ կու գայ :
Ես երբ որ ըսուեցաւ, Եսու- 38
թիւն ալք : ու ակապի տեղ ալ-
ոպ : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ : 39
Չարին հակառակ մի՛ կենար, հա-
պա թէ որ մէկը ապրակ մը զարնէ
աջ մտաքի՛ դարձուր անոր մի՛ւսն
ալ : Եւ մէկը որ կ'ուր քեզի 40
Հետ դատ վարել ու քու շապիկը
առնել, թող տուր անոր քու վե-

- 41 Ըստիւն որ ար քեզ
պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ
քէն քան անոր հետ երկուք ։
- 42 Վեղմե ուղղին առէր ։ ու երես մի
դարձրենք անկէ՛ որ կ'ուզէ քեզմէ
փոխ առնել ։
- 43 Իսկ եր որ բռնեցաւ ։ Վառ բն-
կերդ սիրես ու թնամբդ առես ։
- 44 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ ։ Սիրեցէք
ձեր թնամբները ։ օրհնեցէ՛ք ձեզ
անիծողները ։ բարեկ քեզ անոնց
որ ձեզ կ'ատեն ։ և աղծիք քեզ
անոնց համար՝ որ ձեզ կը շարշարեն
ու կը հալածեն ։ Որ ձեր երկնաւոր
Հօրը որդիքը բլլայ ։ Ինչու որ իր
արեւ կը ծագեցնէ թէ՛ շարերուն
և թէ՛ բարեկներուն վրայ ։ և անձրեւ
կը խրիէ թէ՛ արդարներուն և թէ՛
մեղսորդներուն վրայ ։ Ս ասն զի
թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք ։
Ի՞նչ փարձք կ'ունենայք ։ Ի՞նչ որ
մարտաւորներն ալ նոյնք կ'ընեն ։
- 47 Իսկ թէ որ միայն ձեր եղբայրներուն
բարեւ տաք ։ Ի՞նչ աւելի կ'ընէք
քեզմէ ։ Ի՞նչ որ մարտաւորներն
48 ալ նոյնք կ'ընեն ։ Ս րեմն դուք
կատարեալ եղե՛ք ինչպէս որ ձեր
երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ
է ։

ԳԼ . Թ

- 1 Օղորդ եղիք որ ձեր ողորմութիւնը
մարդոց առջեւ չընէք՝ անոնց
երկնաւոր համար ։ Եթէ ոչ փարձք
չէք առնէր ձեր Հօրմէն՝ որ երկնիցն
է ։ Ս ատի երբոր ողորմութիւն
կ'ընես ։ առջեւ փող մի՛ նշեցրենք ։
Ինչպէս որ կեղծաւորները ժողովա-
բաններուն ու փողոցներուն մէջ
կ'ընեն ։ որ մարդոցմէ փառաւո-
րութիւն . ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ։ ա-
նոնք իրենց փարձքը առած կ'ըլլան ։
- 3 Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն կ'ը-
նես ։ ձախ ձեռքդ թող չզիտնայ
4 աջ ձեռքիդ ինչ գործելը ։ Որ քու
ողորմութիւնդ դադարուի բլլայ ։ և
քու Հայրը որ դադարուի կը տես-
նէ ։ քեզի յայտնապէս հաստատում
պիտի բնէ ։
- 5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես ։ կեղ-
ծաւորներուն նման չըլլաս ։ որ կը

սիրեն ժողովարաններուն մէջ ու
հրապարակներուն անկիւնները կայ-
նեալ աղօթիք բնէ ։ որ մարդոց
երկնաւոր . ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ։
անոնք իրենց փարձքը առած կ'ըլլան ։
Իսկ դուն երբոր աղօթք կ'ընես ։
մոխր քու ներքին սեւեալդ ու
դուքդ դոցէ՛ ։ և աղծիք քեզ քու
Հօր ։ որ դադարուի անդ ինչ
նախ ։ և քու Հայրը որ դադարուի
կը տեսնէ ։ քեզի յայտնապէս հա-
տատում պիտի բնէ ։ Ս երբոր
աղօթք կ'ընէք ։ հեթ անոնքներուն
պէս շտապաւ ալ մի բլլայ ։ փասն զի
կը կարեն թէ իրենց շատ խառնու-
համար քիտի լսուին ։ Ս րեմն ա-
նոնց նմանեք ։ Ինչու որ ձեր Հայ-
րը ձեզի պէտք եղածը զիտէ՛ զեռ
դուք իրե՛ք ինչպէս ։ Ս ատի ա-
նանկ աղօթք քեզ դուք ։

Ս ի Հայր մեր որ երկնիցն ես ։
քու անունդ տուր բլլայ ։ Վառ
թագաւորութիւնդ դայ ։ քու կամքդ
բլլայ ։ Ինչպէս որ երկնիցը՝ անանկ
ալ երկրիս վրայ ։ Ս րեմն աւուր
հայր մեր մեզի առէր ։ Իսկ մեզի
ներէ՛ մեր պարտքերը ։ Ինչպէս որ
մենք ալ կը ներենք մեր պարտաւ
կաններուն ։ Ս և մեզ փորձութեան
մի տանիք ։ հաշտ շարեն մեզ ա-
դատ ։ Ինչու որ քու կը թա-
գաւորութիւնը և զորութիւնը ու
փառքը յախառնան ։ Բնէ ։

Ս ասն զի թէ որ դուք ներէք
մարդոց իրենց յանցանքները ։ ձեր
երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը նե-
րէ ։ Հապա թէ որ դուք ներէք
մարդոց իրենց յանցանքները ։ ձեր
Հայրն ալ ձեզի ներէ՛ ձեր յան-
ցանքները ։

Ու երբոր ծով կը պտտէք ։ կեղ-
ծաւորներուն պէս արտաւերես մի
բլլայ ։ քանզի իրենց բերանները
կ'աւրեն որ մարդոց երկնաւոր թէ
ծով կը պահեն ։ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի ։ Անոնք իրենց փարձքը առած
կ'ըլլան ։ Բայց դուն երբոր ծով
կը պահես ։ զրախ օճէ՛ ու երկող
լուսն ։ Որ մարդոց ծով պահողի
պէս շերտնաս ։ հապա քու Հօրը
որ դադարուի անդ ինչ քան ։ և

քու Հայրը որ դադարուկը կը տես-
նէ , քեզի հատուցում պիտի ընէ :
19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի գի-
ղէք , որ որ ցեղը ու ժամկը կ'ա-
պահանեն , և ուր գողերը պարտ կը
20 ծակեն ու կը գողնան : Հապա
ձեզի գանձեր զիջեցէք երկինքը ,
որ որ ոչ ցեղը և ոչ ժամկը կ'ա-
պահանէ , ու ոչ գողերը պարտ կը
21 ծակեն և կը գողնան : Վանդի
ձեր գանձը ուր որ է , սիրահանիդ
22 ալ հոն պիտի բլրայ : Մարմինն
ճրարը աչքն է . հապա թէ որ քու
աչքդ պարզ է , բոլոր մարմնդ
23 լուսաւոր կ'ըլլայ : Բայց թէ որ քու
աչքդ փառ է , բոլոր մարմնդ մութ
կ'ըլլայ . ուրեմն թէ որ քու մէջ
եղած լույսը խաւար է , ալ ան խա-
ւարը սրճափ է : Մարդ մը չկրնար
երկու տրոփ ծառայութիւն ընել .
ինչու որ կամ մէկը պիտի առէ և
միւսը սիրէ , կամ մէկուն պիտի
յարի և միւսը արհամարհէ . չէր կրը-
նար ծառայել Վատուծոյ ու մամ-
25 նայի : Ուստի կ'ըսեմ ձեզի , Հոգ
մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ
ինչ պիտի ուտէք , կամ ինչ պիտի
խմէք . ոչ ալ ձեր մարմններուն
համար , թէ ինչ պիտի հագնէք .
չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է ,
ու մարմնը հագուստէն : Վայե-
26 յէք երկինքի թռչուններուն , որ
ոչ կը սերմանեն և ոչ կը ֆախեն ,
ոչ ամբարի մէջ կը ժողովն , ու
ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
զանոնք . չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւել-
27 լի լաւ էք : Հիմա ձեզմէ ո՞վ
կրնայ իր Հոգ ընելովը իր հասակին
28 վրայ կանդուն մը աւելցնել : Ու
հաղուստի համար խեղճ Հոգ կ'ը-
նէք . նայեցէք դաշտի չուաննե-
րուն՝ ինչպէս կ'աճին . ոչ կ'աչ-
29 խաւին և ոչ կը մահեն : Բայց
ձեզի կըսեմ որ Սողոմոն ալ իր
բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա-
նոնցմէ մէկուն պէս չհաղուեցաւ :
30 Ուստի թէ որ դաշտի խաւը որ պա-
ռ կայ և փաղը փուռը կը ձգուի ,
Վատուած անանի կը հաղուեցընէ ,
հապա սրճափ աւելի ձեզ՝ թէրա-
31 հաւաստներ : Ուրեմն Հոգ մի ը-

նէք բնելով , Խնչ պիտի ուտենք ,
կամ Խնչ պիտի խմենք , կամ
Խնչ պիտի հագնենք . (Խնչու որ
ատ բոլոր բաները Հիթանաները
կը խնդրեն .) փան զի ձեր երկ-
նաւոր Հայրը զիտէ թէ ատ բոլոր
բաները ձեզի պէտք են : Բայց
աւաճ խնդրեցէք Վատուծոյ թա-
զաւորութիւնը և անոր արդարու-
թիւնը , ու ատ բոլոր բաներն ալ
ձեզի պիտի արուեստեն : Ուստի փա-
ղուան համար Հոգ մի ընէք , ինչու
որ փաղուան օրը իրեն համար Հոգ
պիտի ընէ . հերիք է օրուան իր
նկողութիւնը :

ՊԼԱՆԻ Է

Մի գատեք՝ որ չգատուիք : 1
Վանդի ինչ գաղաատանով որ
գատեք , անով պիտի գատուիք . և
ինչ չափով որ չափէք , անով պիտի
չափուի ձեզի : Եւ ինչպէ՞ս քու եզ-
3 բոլոր աչքին մէջի չիղը կը տեսնես ,
ու քու աչքիդ մէջի զերանին չես
նայիր : Վամ ի՞նչպէս կրնաս ը-
սել քու եղբորդ , թո՞ղ տուր
աչքէդ չիղը հանեմ . և ահա քու
5 աչքիդ մէջը զերան կայ : Ահա
ծաւոր աւաճ քու աչքէդ զերանը
հանէ , ու ետքը պարզ պիտի տես-
նես եղբորդ աչքէն չիղը հանելու :
Սուրբ բանը շունկերուն մի տար , 6
և ձեր մարդարիաները խոզերուն
առջևը մի ձգէք , որ ոտքերնուն
տակը չիտխլուտեն զանոնք , ու
զառնան ձեզ պատառնեն :
Խնդրեցէ՛ք և պիտի տրուի ձե-
7 զի . փնտրեցէ՛ք և պիտի գտնէք .
գտնե՛ք զարկէ՛ք և պիտի բացուի
ձեզի : Վան զի ամէն ո՞վ որ կը
8 խնդրէ՛ կ'առնէ , և ո՞վ որ կը
փնտռէ՛ կը գտնէ , և ո՞վ որ
կը գտնէ՛ պիտի բացուի անոր :
9 Զեղմէ՛ որ մարդը կայ՝ որմէն իր
որդին հայ որ ուզէ , միթէ քան
պիտի տայ անոր : Եւ կամ թէ՛ որ
10 ձուկ ուզէ , միթէ օճ պիտի տայ ա-
նոր : Ուստի իթէ՛ դուք որ չար էք , 11
ձեր զաւանդներուն աղէկ ընծաներ
տալ գիտեք , սրճափ աւելի ձեր
Հայրը որ երկինքն է , բարի բա-

- նէր պիտի տայ անոնց՝ որ իրմէ կը խնդրեն :
- 12 Ուստի ամէն ինչ՝ որ կ'ուզէր որ մարդիկ ձեզի բնեն , դուք ալ աւանդ անունի բռէք , յանգի առ է օրէնքը ու մարդարէները :
- 13 'Եւզ զոնէն ներս մտէր , ինչու որ յայն է ան դուռը ու բնդարձակ ան ճամբան , որ զէպ 'ի կորուստ կը տանի . և շատոր են անոնք որ
- 14 անկէ կը մտնեն : Ինչու որ նեղ է ան դուռը ու նեղուսցք է ան ճամբան , որ զէպ 'ի կեանք կը տանի . և յիշ որ են անոնք որ զանիկայ կը զտնեն :
- 15 Օգոյշ կեցէր սուտ մարդարէններէն՝ որոնք ձեզի կու գան ոչխարի հանդիւրձեցող , բայց ներսէն յաւ
- 16 փրշտակող վայելք են : Իրենց պըտուղէն պիտի ճանչնայ զանոնք . միթէ փուշերէն խաղող կը քաղեն , կամ տառասկէն՝ թուղ :
- 17 Եսանկ ալ ամէն բարի ծառ բարի պտուղ կու տայ , և չար ծառ չար պտուղ կու տայ : Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ , ոչ ալ
- 18 չար ծառը բարի պտուղ տալ : Եսանկ ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կորուսի ու կրակը կը ձգուի :
- 20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնայ զանոնք :
- 21 Ո՛չ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր Տէր կ'ըսէ , պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը , հապա աւանդիկ որ իմ երկնաւոր Զօրս կամբ
- 22 քը կը կատարէ : Եւստիքը ան օրը ինծի պիտի բռնի , Տէր Տէր՝ չէ՞ որ քու անունովի մարդարէնութիւն բռնիր , և քու անունովի գեներ հանկեցնէք , ու քու անունովի
- 23 շատ հրաշքներ բռնիր : Եւ ան աւանդը անոնց յայտնապէս պիտի բռնեմ՝ թէ Աստուծոյ ձեզ չէի ճանչնար . մէկդի գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը զործէիք :
- 24 Երբ ո՞վ որ առ իմ խոսքերս կը բռնուի և կը կատարէ անոնք , զանիկայ պիտի նմանցընեմ ինչպիսի մարդու մը՝ որ իր տունը վէժի վրայ չենեց . Եւ անձրեւ իջաւ , ու գետերը վազեցին ու հովերը փլեցին , և զարկին ան տանը , ու չփլաւ . ինչու որ վէժի վրայ հաստատած էր : Եւ ո՞վ որ առ իմ խոսքերս կը բռնուի և չհատարէր աւանդներս , կը նմանի , կը նմանի անիկայ մարդու մը՝ որ իր տունը աւաղի վրայ չենեց , ու չէ՞ թէ զպրններուն պէս :
- Ու երբոր Հիսուս լմնցուց առ խոսքերը , մողովութիւններ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ : Ինչու որ իշխանութիւն ու նեղող մը պէս կը սորվեցնէր աւանդ , ու չէ՞ թէ զպրններուն պէս :
- ԳԼ . Ը
- Ու երբոր ան լուսնէն վար իջաւ , շատ մողովութիւններ զայն անոր հետէն : Եւ ահա բոլորտ մը եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կրօնէր : Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս զիս մարդիկ : Եւ Հիսուս իր ձեռքը երկնեցնելով , զպաւ անոր ու ըսաւ : Եւ ուղիւ՞ մարդու՞ : և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մարդուցաւ : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր , Օգոյշ կեցի՞ր՝ մէկու մը չըսես : հապա զնա քեզ քահանային ցուցուր , և Մովսէսին պատուիրած բնծան տնիւր , անոնց վկայութիւն բլլալու համար :
- Ու երբոր Կաթառնայում մտաւ , հարիւրապետ մը եկաւ քովը , կ'աւղաչէր անոր , Ու կ'ըսէր , Տէր իմ ծառաս տունը անգամաւոր՝ պաւկած չարաչար կը տանջուի : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր , Ես կու գամ ու զանիկայ կը բժշկեմ : Եւ հաւրիւրապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ , Տէր՝ ես արժանի չեմ որ զոն իմ յարկիս տակը մտնես : միայն թէ խոսքով զրուցէ , ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի : Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ , ու իմ հրամանս տակը զնուորներն ունիմ , և սարք կ'ըսեմ , Գնա , ու կ'երթայ . և միւսքին՝ թէ Երկուք , ու կու զայ . և ծառայիմ՝ թէ Ես բանը բրբ , ու

- 10 կ'ընէ : Հիսուս երբոր լսեց՝ զար-
մացաւ , և իջ հտեւէն զայդողներուն
ըսաւ , Ընթարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Խորայելի մէջ անդամ ես պաշտօն
11 հաւատոր զտալ : Իւ ձեզի կ'ըսեմ
որ արեւելէն ու արեւմուտքէն շա-
տեք պիտի գան , ու երկնից թա-
ղաւորութեանը մէջ պիտի բազմին
Մարտիրոսն ու Խաչակին և Հիս-
12 կրին հետ : Իսկ թագաւորութեանը
որպէք զուրի խաւարը
պիտի հանուին : Հոն պիտի ըլլայ
13 ըսլ ու ակումներ կրճտել : Իս-
Հիսուս հարեւրապետին ըսաւ ,
Պնա , ու ինչպէս որ զուս հաւա-
տացիք , առնէ թող ըլլայ յիշե-
14 քու ժամուն անոր ծառան բժշ-
կուեցաւ :
15 Իս Հիսուս Պետրոսին տունը
զաւրով՝ տեսաւ որ անոր զոքանը
16 ջերմէն բռնուած պատկած էր : Իս
անոր ձեռքէն բռնեց , ու ջերմը
թող տուաւ զանիկայ : ան ալ
տարի վրայ ելաւ և անոնց սպասա-
ւորութիւն կ'ընէր :
17 Իբրոր իրեկուն եղաւ , շատ
դիւրաշարժ բերին անոր , ու խա-
թով հանեց լաք ոգիները և բոլոր
18 հիւանդները բժշկեց : Որ Խաչի
մարդարէին ձեռքով ըսուած խօսքը
կատարուի : Միեկայ մեր հիւան-
դութիւնները վերցուց և Դք ցա-
ւերը կրեց :
19 Հիսուս իր բոլորտիքը շատ յո-
ղովորդ տեսնելով , հրաման ըսաւ
20 որ մէկալ կողմը երթան : Իս
զպիք մը մտնելով ըսաւ անոր :
Սպորտապետ՝ ես թու ետեղ պիտի
21 գամ , ու որ երթամ : Իս Հիս-
ուս ըսաւ անոր , Վրդէնները որ-
ջեր ունին , ու երկնից թաղուները
բոյնը : Բայց Որդին մարդոյ Կե-
22 իւ լուսի , որ հոն իր զուրի զնէ
Իս մէկ ուրիշը՝ որ անոր աշակերտ-
ներէն էր , ըսաւ անոր : Տէր՝ ինձի
23 հրաման տուր , որ երթամ առաջ
24 իմ հայր թաղում : Հիսուս ըսաւ
անոր : Եւ ինչ որ իմ ետեւն , ու
թող տուր մեռելներուն որ թաղէն
իրենց մեռելները :
25 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշա-

կերտները իր հտեւէն զացին : Իս 24
ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ
ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը ա-
լեկներէն կը ծածկուէր : Իսկ ինքը
կը քնանար : Իս աշակերտները 25
մօտ զացին՝ արթննացին զանի-
կայ ու ըսին , Տէր՝ ազատէ մեզ ,
ու՜ն կը կորսուինք : Իս ըսաւ 26
անոնց , Բնարհաւատներ՝ ինչու
առանձ վախկոտ էք : ան ատենը
եղաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց ,
և մեծ խաղաղութիւն եղաւ : Ու 27
մարդիկը զարմացան՝ և կ'ընէին ,
Ի՜նչպէս մարդ է աս՝ որ հովերը ու
ծովը ասոր կը փաղանդին :
Ու երբոր միւս կողմը Վերդի- 28
սացուց երկիրը անցան , երկու
դիւահար պատահեցան իրեն՝ զե-
րկուսներէն ելած՝ սաստիկ կառ-
29 զած , անանկ որ փար չէր մէկու մը
ան անապատին անցնիլ : Իս ահա
աղաղակեցին ու ըսին , Հիսուս Որ-
դի Մատուոյ՝ զուս մեր հետը ի՜նչ
30 լան ունիս , ատենէն առաջ մեզ
տանջելու համար հոս եկար : Իս
անոնցմէ հեռու շատ խոզերու երա-
մակ մը կար , որ կ'արածուէր :
Ու զեկեր կ'աղաչէին իրեն ու կ'ը- 31
նէին : Բայ որ մեզ կը հանես ,
հրաման տուր մեզի որ երթանք
խոզերուն երամակին մէջը Դռնիկ :
Իս ըսաւ անոնց , Վայցք : ու ա- 32
նոնք ելան զացին խոզերուն երա-
մակին մէջը մտան : և ահա բոլոր
երամակը զահալէտ տեղէն ծովը
վազեցին , ու ջուրերուն մէջը մե-
33 ռան : Խոզարածներն ալ փախան ,
և քաղաքը իրթալով բոլորը պատ-
մեցին , ու դիւահարներուն պա-
տահա՛ծ բաները : Իս ահա բոլոր 34
քաղաքը Հիսուսին գէմը ելաւ : ու
երբոր տեսան զանիկայ , աղանցին
որ իրենց սահմաններէն երթայ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Իս նաւը մտնելով անդի կողմը 1
անցաւ , ու եկաւ իր քաղաքը :
Իս ահա բերին իրեն անդամալոյծ 2
մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր :
և Հիսուս անոնց հաւատքը տեսնե-
լով՝ ըսաւ անդամալոյծին : Վա-

- սա բանը Կէլ բնէլ . լաին անոր :
- 29 Եւ ի Տէր : Ըն աստեղը անոնց աշ-
քերուն զպառ ու ըսաւ : Զեր
- 30 Հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի : Ու
անոնց աշքերը բացուեցան . և Հի-
սուս տասուիկ պատուէր տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ : Օգնէ՛ք կեցէ՛ք :
- 21 Մէկը չիմանայ : Բայց անոնք երան
ան բոլոր երկրին մէջ անոր համ-
բարը տարածեցին :
- 32 Ու երբոր անոնք դուրս ելան ,
ահա մէկ համբ դիւահար մարդ մը
- 23 րեւին իրեն : Ու երբոր գեւը ե-
լաւ , համբը խօսեցաւ . և ժողո-
ւորդները զարմացան ու կ'ըսէին
թէ Խորայէի մէջ բնու. տասնի
- 24 բան մը տեսնուած չէ : Բայց փա-
րեկեցիները կ'ըսէին թէ Լատիկայ
գեւերուն իշխանայր գեւերը կը հա-
նէ :
- 35 Եւ Յիսուս կը պտըտէր բոլոր
քաղաքները ու գեղերը , և անոնց
ժողովարաններուն մէջ կը սորվե-
ցնէր ու կը քարոզէր արքայու-
թեան աւետարանը , և կը բժշկէր
բոլոր ախտերը ու բոլոր հիւանդու-
- 36 թիւները ժողովուրդին մէջ : Եւ
ժողովուրդները անամեղով՝ անոնց
վրայ խղճոյ : Ինչու որ յոյնսն ու
ցիրուցան եղած էին հովիւ չունէ-
- 37 ցող ոչխարներու պէս : Ըն ա-
տենը ըսաւ իր աշակերտներուն ,
Հունձքը շատ է , բայց մշակները
- 38 քիչ . Ուստի հունձքին Տէրօջը
ազաւելցէ՛ք , որ մշակներ հանէ իր
հունձքին :

ԳԼ . Ժ

- 1 Եւ իր քովը կանչելով իր տասու-
երկու աշակերտները , անոնց
իշխանութիւն տուաւ պիղծողինե-
րուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն , և
ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդու-
թիւնները բժշկեն :
- 2 Ու տասուերկու առաքելոց ա-
նունները ասոնք են . առաջինը
Սիմոն՝ Պիտրոս ըսուածը և անոր
- 3 եղբայրը Եղբրէս , Զակորոս Օկե-
րեզեան և անոր եղբայրը Յով-
հաննէս , Փիլիպպոս և Բարթու-
ղէմէոս , Թադէոս և Սաղմոն

մաքսաւոր : Զակորոս Բրիկեան և
Դերէոս որ խաղէոս մականուա-
նեցաւ : Սիմոն Կանանայի և Յու- 4
ղա Խակաբիփոսայի , որ նաեւ մատ-
նեց զանիկայ :

Եւ տասուերկուք Յիսուս խը- 5
կեց , և անոնց պատուիրեց ընե-
լով , Հեթանոսներու ճամբայ մի՛
երթաք , ու Սամարայիներու քա- 6
ղաք մի՛ մտնէք . Հապա աւելի Խա-
ղայէի տանը կորսուած ոչխարնե- 7
րուն զաւցէք : Ու երբոր կ'երթաք ,
քարոզեցէ՛ք ու ըսէք թէ Երկնից
Թագաւորութիւնը մօտեցած է :
Հիւանդները բժշկեցէ՛ք , բորոտ- 8
ները մաքրեցէ՛ք , գեւերը համեցէ՛ք .
ձրի առեւէք , ձրի՛ տուէք : Սի՛ 9
ստանաք սոսի՛ք և ոչ արծաթ՝ և ոչ
պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ , Ո՛ր 10
ճամբու համար պարկ , և ոչ
կրկին հանդերձ , ոչ կօշիկ , ոչ
զաւազան . Ինչու որ մշակը իր կե- 11
րակուրին արծանի է : Եւ ո՛ր
քաղաք կամ գեղ մտնէք , հարցու-
ցէ՛ք թէ ո՞վ է անոր արծաթ՝ և ոչ
նաւոր : Եւ հոն կեցէ՛ք մինչև որ
ածի՛ք ելլէք : Ու երբոր տունը կը 12
մտնէք , քարէ՛ տուէք անոր : Եւ 13
թէ որ ան տունը արժանաւոր է ,
ձեր բարեկամ անոր վրայ զայ . հապա
թէ որ արժանաւոր չէ , ձեր բարեւ
ձեզի դատնայ : Եւ ո՞վ որ ձեզ 14
չընդունի՝ ու ձեր խօսքերը մոխի չը-
նէ , երբոր ան տունէն կամ քաղաքէն
կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին թօթ-
վեցէ՛ք : Նշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , 15
Սողոմոնացոց ու Գամարացոց երկրին
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաւ-
տանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին :

Եհնա ևս ձեզ կը իրկեմ իրեն 16
ոչխարներ զայլերու մէջ . ուստի
օճեքու պէս խորագէտ եղիք . և ա-
զաւններու պէս միաւիտ : Իսկ 17
մարդոցմէ զգուշացէ՛ք , Ինչու որ
ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն ,
ու իրենց ժողովարաններուն մէջը
ձեզ պիտի ծեծեն : Եւ իմ անուան- 18
համար կուտակալներու ու թագա-
ւորներու առջև պիտի տարուիք ,
անոնց և հեթանոսներուն վրայու-
թիւն ըլլալու համար : Բայց երբ 19

Ջաղերուէ՝ Իրդեակէ , քու մեղքերդ
3 քեզի ներուած են : Եւ ահա՛ն դը-
պիրներն ոմանք իրենց հոգի մէջ
լսին : Ետիկայ հայհոյութիւն կ'ը-
4 նէ : Հիսուս ալ անոնց խորհուրդ-
ները խմանալով ըսաւ : Եւ ինչո՞ւ
սրտներուդ մէջ չար բաներ կը խոր-
5 հիւր : Վանդի Երբ աւելի գիւրին
է : Վաւ մեղքերդ ներուած են՝ ը-
սակը , թէ Լիւր ու քայլ՝ բոկը :
6 Բայց որպէս զի զխանար թէ Որդին
մարդոց իշխանութիւն ունի երկրի
փրկող մեղքերու թողութիւն տա-
լու : (ան ատենը անդամադրին
ըսաւ :) Լիւր՝ մահի՞նդ առ ու
7 տունդ գնա : Ու անիկայ ելաւ՝
8 իր տունը գնաց : Ժողովուրդները
երբոր տեսան՝ դարձանցան , ու փա-
ռաւորեցին զիստուած , որ մարդոց
անանկ իշխանութիւն տուեր էր :
9 Եւ Հիսուս անկէ առաջ անցնե-
լով՝ մարդ որ տեսաւ Սաղմոն
անունով , որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր ,
Ետե՛կ Եկուր : ան ալ ելաւ անոր
10 ետեւն գնաց : Ու եղաւ որ տունը
սեղան նստած ատենը՝ ահա՛ն ուրիշ
շատ մարտաւորներ և մեղաւորներ
եկած՝ ու սեղան նստած էին Հի-
սուսին ու անոր աշակերտներուն
11 հետ : Ու փարիսեցիները երբոր
տեսան , ըսին անոր աշակերտնե-
րուն , Եւ ինչո՞ւ ձեր փարզապետը
մարտաւորներուն ու մեղաւորներուն
12 հետ կ'ուտէ : Բայց Հիսուս երբոր
ըսեց , ըսաւ անոնց , Ետե՛ցներուն
բժիշկ պետք չէ , հապա հիւանդ-
13 ներուն : Գայլեր՝ սորվեցէք թէ
ինչ է առ Եւսեփ : Եւ ինչո՞ւ քր ես
արդարները կանչելու չեկայ , հապա
մեղաւորները ապաքինարութեան :
14 Եւ ատենը Հովհաննէսին աշա-
կերտները անոր եկան ու ըսին ,
Եւսեփ մենք ու փարիսեցիները շատ
անգամ ծով կը պահէնք , և քու
15 աշակերտներդ չեն պահեր : Ու
Հիսուս ըսաւ անոնց , Ս'ի՞ծէ կա-
րելի՞ է որ հարանիքին տղաքը սուգ
պահեն քանի որ փեսան իրենց հետն
է : Բայց օրեր պիտի գան որ երբ

փեսան իրենցմէ վերցուի , ան ատե-
նը ծով պիտի պահեն : Ու մէկը 16
չէղեր նոր լաթի կտոր հին հան-
դերձի փրկող : Բանդի առ ու
լրութեանը հաւոր Եւսեփ է ,
կ'առնէ հանդերձէն , ու պատ-
սուածքը ալ աւելի գէշ կ'ըլլայ :
Ս'չ ալ նոր գինին հին տիկերու 17
մէջ կը զնեն : Եթէ ոչ՝ տիկերը
կը պատրին ու գինին կը թափի ,
և տիկերը կը կորնչեն : հապա նոր
գինին նոր տիկերու մէջ կը զնեն ,
ու երկուքն ալ կը պահուին :
Երբոր անիկայ անոնց հետ առ 18
բաները կը խօսէր , ահա՛ն իշխան մը
եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր ա-
նոր ու կ'ըսէր : Եզիկի՛ ալ մինչեւ
հիմա մտած է , քայլը եկուր ձեռքդ
անոր վրայ դիր , ու պիտի ապրի :
Եւ Հիսուս ելաւ ու իր աշա- 19
կերտներուն հետ անոր ետեւն գը-
նաց :
Եւ ահա՛ն տասուերկու տարուան 20
տեսարան կին մը մտեցաւ ետեւն՝
անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ :
Վանդի իր հոգի մէջ կ'ըսէր , թէ 21
որ միայն անոր հանդերձին գալիմ՝
պիտի բժշկուի : Բայց Հիսուս 22
երբոր ետին դարձաւ ու տեսաւ
գանիկայ , ըսաւ : Վաճաղերուէ՝
մոգ իկ , քու հաւատքդ քեզ բժշ-
կեց : և Երկը նոյն ժամն բժշ-
կուեցաւ :
Ու երբոր Հիսուս իշխանին տու- 23
նը եկաւ , ու տեսաւ փողահարները
և խաղած բազմութիւնը , Վաս- 24
նոնց , Ս'եկո՞ր՝ դայեք , ինչու
որ աղի իկ մտած չէ , հապա կը
քնանայ : և մտքը կ'ընէին անիկայ :
Ու երբոր բազմութիւնը դուրս 25
ձգուեցաւ , ինքը ներս մտաւ՝ անոր
ձեռքէն բռնեց , ու աղիկը ոտը
եկաւ : Եւ առ լուրը ան բոլոր եր- 26
կիրը տարածուեցաւ :
Ու երբոր Հիսուս անկէ՛ առաջ 27
անցաւ , երկու կողմ ինկան անոր
ետեւն , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին :
Ողբումէ մեղի՛ Ողբի՛ Դաւթի :
Ու երբոր տունն եկաւ , կողերը ի- 28
րեն եկան : և Հիսուս անոնց ը-
սաւ : Ող հաւատա՛ք թէ կրնամ

- որ ձեզ մասնեն , հոգ մի՛ բնէք ինչ
ինտո՞ր կամ ինչ պիտի խօսէք :
ինչու որ ձեզի պիտի տրուի ան ժա-
մուն ինչ որ պիտի խօսէք : Վասն
20 զի չէ՛ թէ դուք էք որ կը խօսէք ,
հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր
21 ներսի դին կը խօսի : Ու եղբայր
եղբայրը մահուան պիտի մասնէ ,
և հայրը՝ որդին . և որդիք իրենց
ծնողացը վրայ պիտի ելնեն ու մեռ-
22 ցնեն զանոնք : Եւ իմ անուանս
համար ամենուն ատկեի պիտի բը-
լար . բայց ո՞վ որ մինչև վերջը
համբերէ , անիկայ պիտի ապրի :
23 Ու երբոր աս քաղաքին մէջ ձեզ
կը հալածեն , ուրիշ տաճար փա-
խէք . ճամբարիս կ'ըսեմ ձեզի , Ես-
րայէի քաղաքները պիտի չհատցը-
նէք , մինչև որ Որդին մարդոց դայ :
24 Աշակերտը իր վարդապետէն առելի
չէ՛ , և ոչ ծառան իր տիրոջմէն :
25 Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վար-
դապետին պէս բլրայ , ու ծառային՝
իր տիրոջը պէս : Թէ որ տանուտե-
րը Եկեղեցւոց կոչեցին , որչափ
26 առելի անոր բնասները : Ուստի
մի՛ վախնար անոնցմէ : Ինչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի , և զաղուսէ՛ որ պիտի
27 չցիտցուի : Ի՛նչ որ ձեզի մոլթի
մէջ կ'ըսեմ , ձեզի լսի մէջ
խօսեցէք , և ի՛նչ որ ականջն 'ի
վար կը լսէք , տանիքներուն վրայ
28 քարոզեցէք : Եւ մի՛ վախնար ա-
նոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ,
ու չեն կրնար հոգին ոպաննել .
հապա առելի անկէ՛ վախեցէք դուք ,
որ կրնայ հոգին ու մարմինը գեհնին
29 մէջ կորսնցնել : Չէ՞ որ երկու
ձեռքուկ մէկ դանիկ կը ծախուին ,
և անոնցմէ մէկը դափնը չէյնար
30 առանց ձեր Հօրը : Բայց ձեր
զիւսուն բոլոր մագներն ալ համրուած
31 են : Ուրեմն մի՛ վախնար , քան-
որ շատ ձեռքուկներն լաւ էք դուք :
32 Երբ ո՞վ որ մարդոց առջև զին կը
դառնայ , ես ալ անիկայ պիտի
դառնիմ իմ Հօրս առջև որ եր-
33 կինքն է . Եւ ո՞վ որ մարդոց առջև
զին կ'ուրանայ , ես ալ անիկայ պի-
տի ուրանիմ իմ Հօրս առջև որ

երկինքն է : Մի՛ կարծէք թէ և
երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու
կայ . խաղաղութիւն ձգելու չե-
կայ , հապա սուր : Ինչու որ եկա
35 մարդը իր հօրմէն դատելու , ու աղ-
ջիկը՝ իր մօրմէն , ու հարսը՝ իր կե-
սուրէն . Եւ մարդուն թշամները
36 իր բնասները պէտէ ըլլան : Եւ ո՞ր
հայրը կամ մայրը ինծմէ առելի կը
սիրէ , ինծի արժանի չէ՛ . և ան ո՞ր
տղան կամ աղջիկը ինծմէ առելի կը
37 սիրէ , ինծի արժանի չէ՛ : Եւ ան ո՞ր
որ իր խաղ չառնէր ու իմ ետեւե
զար , ինծի արժանի չէ՛ : Եւ որ
39 իր անձը կը գտնէ , պիտի կորսն-
ցնէ զանիկայ . և ան որ իր անձը
ինծի համար կը կորսնցնէ , պիտի
գտնէ զանիկայ : Եւ որ ձեզ կ'ըն-
40 դունի , զին կ'ընդունի . և ան որ
զին կ'ընդունի , զին խրկողը կ'ըն-
41 դունի : Եւ որ մարդաբէ մը կ'ըն-
դունի մարդաբէի անունով , մար-
դաբէի վարձք կ'առնէ . և ան ո՞ր
արդար մի՛ կ'ընդունի արդարի ա-
նունով , արդարի վարձք կ'առնէ :
Ու ան որ աս պղտիկներն մէկուն
միայն դառաթ մը պաղ ջուր կը
խմցնէ աշակերտի անունով , ճը-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , ընաւ ի՛ր
վարձքը պիտի վորսնցնէ :

ԳԼ . ԺԵ

- Եւ եղաւ որ երբ Հիսուս լքնցուց 1
իր տասուսերկու աշակերտներուն
պատուէր տալ , զնաց անկէ ա-
նոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու
և սորվեցնելու :
Եւ ի Հոլհաննէս բանտին մէջ 2
երբոր լսեց Բերտոտի գործքերը ,
իր աշակերտներն երկուսը խրկե-
լով՝ Բոս անոր : Գուն ա՛ն ես որ 3
զալու էիր , թէ ուրիշ մը սպա-
սեմք : Եւ Հիսուս պատասխան 4
տալով՝ անոնց բառ , Գացէք
պատմեցէք Հոլհաննէսին ինչ որ
կը լսէք ու կը տեսնէք . Աղբերը 5
կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
բորոտները կը մաքրուին , խուլերը
կը լսեն , մեռելները յարութիւն
կ'առնեն ու աղքատներուն աւե-
տարան կը քարոզուի : Եւ երանի 6

անոր որ իմ վրայովս չգացաւ զեր :

- 7 Ու երբոր անոնք գացին , Հիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Հովհաննէսին համար , Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ . եղէ՞ք մը հովին շարժուած : Հապա թ'նչ տեսնելու ելաք . Իսկ Կ'ըսենք զանգերն . ներ հազած մարդ մը . ահա Իսկ Կ'ըսենք զանգերն իմա :
- 9 զատորայ տուններն են : Հապա թ'նչ տեսնելու ելաք . մարդարէ՞ . այո՛ կ'ըսենք մեզին , մարդարէ՛ք մին ալ աւելի : Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն համար դուռած է . Եհնա ես իմ զեւսպանս կը խրկեմ՝ քու երեսիդ առջևն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևդ :
- 11 Ճամբարիս կ'ըսենք մեզին , Անիկն են ճանաչներուն մէջը Հովհաննէս մկրտիչն մեծը ելած չէ . սակայն երկրից թագաւորութեանը մէջ պիտի պոկուի՞ անկէ մեծ է : Ու Հովհաննէս մկրտիչն օրերէն մինչև հիմա երկրից թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի , և ուժեղները կը յափշտակեն անիկայ : Ինչու որ բոլոր մարդարէները ու օրէնքը մինչև Հովհաննէս մարդարէութիւնը :
- 14 Բն : Եւ ի՞նչ է Կ'ըսէք ընդունիլ , անիկայ է Աղիսն՝ որ պիտի դար : Եւ որ լուսնու ակնն ընդ , թող լսէ : Իսկ որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգը . կը նմանի տղայ , որ շուկաները նստելով՝ իրենց ընկերներէն կը կանչեն , Ու կ'ըսեն , Փող չ'ըսեցուցիրք մեզի՞ ու չ'աղաքցիրք , որք կարգայնիք մեզի՞ ու կոծ չը :
- 18 Բն : Ս'ան զի Հովհաննէս եկաւ , ոչ կ'ուտէր և ոչ կը խմէր , ու կ'ըսեն , Գեա կայ անոր ներսի զին : Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ըսեն , Եհնա ու տող և արբեցող մարդ մը՝ մարսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ . և խնաստութիւնը արդարացաւ իր որդւոյն :
- 20 Եւ ատենը սկսաւ նախատիւ ան քաղաքները , որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շատերը , և քանի չ'ապաշխարեցին . Ս'իս քեզ՝

Իորագին , վայ քեզ՝ Բեթսայիդա , քան որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ մեր մէջը եղան , շատոնցմէ քուրձով ու միտիւրով ապաշխարած պիտի ըլլային : Իսկ մեզի կ'ըսեն , Տիւրոսն և Սիդոնին աւելի զիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ մեզի : Եւ դուն Սափառնայում՝ որ մինչև երկիրքը բարձրացած ես , մինչև զժողով պիտի իջնես , քան որ եթէ Սափառնայում մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ քու մէջը եղան , իրաւ որ մինչև աս օրս զեւս պիտի մնար : Իսկ մեզի կ'ըսեն որ Սողոմոնացոյ երկրին աւելի զիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը , քան թէ քեզ :

Սոն ժամանակին պատմութեան 25 տուաւ Հիսուս ու ըսաւ , Եւ որ հակալ եմ քեզմէ ո՛վ Հայր՝ Տէր երկին և երկրի , որ աս բաները ծածուկ պահեցիր խնաստաններն և զիտուններն , ու տղայ յայտնուցիր : Եւ ո՛վ Հայր , քան որ քու առջիդ ասանկ հաճեի եղաւ : Եւ քան ինձի սորուցաւ իմ Հօրմէս , ու մէկը չ'անշար Որդին՝ իսկ Հայր . և մէկը չ'անշար իսկ Հայր Որդին : և ան որուն որ Որդին կ'ուզէ յայտնել : Եւ կէք ինձի բոլոր յոգնած ու բռնաւորութենք , և ես մեզ պիտի հանգչեցընեմ : Իմ լուծս մեր վրայ առնէք , և ինձմէ սորվեցէք որ հեզ եմ ու սրտով խոնարհ , և մեր աններուն հանգստութիւն պիտի գտնէք : Եւ ան որ իմ լուծս քաղըր 30 է , և իմ բռնութեան :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Եւ ատենը Հիսուս շարաթ օրը 1 զնաց արտերուն մէջն . և իր աշակերտները անօթեցան , ու սկըսան քրիստոսի հասկեր փրցընել և ուտել : Փարիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր , Եհնա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժանի չէ շարաթ օրը գործել : Եւ 2 ալ անոնց ըսաւ , Զի կարգացեր 3

զոր Դատիքին ըրածը, երբոր
 անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ իր
 4 հետն էին : Ինչպէս մտաւ Մա-
 տուծոյ տունը, և առաջաւորու-
 թեան հայերը կեցաւ, որ ոչ իրեն
 օրինաւոր էր ուտել, և ոչ անոնց
 որ իր հետն էին, բայց միայն քա-
 5 հանաներուն : Ամբ թէ օրէնքին
 մէջը չէր կարգացիր, որ քահա-
 նանքը շարաթի օրերը տաճարին
 մէջ շարաթի կը պղծեն ու անմեղ
 6 են : Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ աս
 տեղը տաճարին մեծ մէկը կայ :
 7 Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ
 շտէլ է, Ողորմութիւն կ'ուզեմ
 ու չէ թէ զիչ, ան տանք ան-
 պարանքը չէիք դատապարտեր :
 8 Դանդիկ Որդին մարդոյ շարաթին
 տէրն է :
 9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ ա-
 10 նոնց ժողովարանը : Եւ հոն մեկ
 մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած
 էր . և հայրցոյցին անոր ու բախ
 թէ Շարաթի օրը բժշկել արժան
 է, որ անոր վրայով ամբաստանու-
 11 թիւն ընեն : Են ալ բաւ անոնց,
 Չեղմի օր մարդը կայ՝ որ մեկ ոչ-
 խար մը ունենայ, և անիկայ շա-
 րաթի օրը փոսի մէջ իյնայ, պիտի
 չբռնէ ու վեր հանէ զանիկայ :
 12 Երդ որչափ աւելի է մարդը ոչ-
 խարին . ուրիշն շարաթի օրը բարի
 13 զործել արժան է : Են տանք
 բաւ ան մարդուն : Երկրնոյն
 ձեռք . ան ալ երկրնոյն, ու
 14 ողջացաւ միւսին պէս : Իսկ փա-
 րիսեցիները զուրո երկրով՝ անոր
 վրայ խորհուրդ կ'ընէին թէ ինտըր
 անիկայ կորսեցնեն :
 15 Եւ Հիսուս երբոր զիտցաւ, զա-
 տուեցաւ անկէ . և շատ ժողովուրդ-
 ներ անոր ետեւէն գալիս, ու ամենը
 16 բժշկեց : Եւ սատարի պատուիրեց
 անոնց որ զինքը Բեթ- Եւ չարյու-
 17 նեն : Որ կատարուի Եսայի մար-
 գարէին ձեռքով ըսուած խօսքը :
 18 Եւ հոն իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, և
 իմ սիրելիս՝ որուն հաւնեցաւ իմ
 անձն . իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի
 գնեմ, ու հետ անոնք որուն իրա-
 19 շունք պիտի պատմէ : Ո՛չ պիտի

վեճի, և ոչ պիտի աղաղակէ, և
 ոչ մէկը պիտի ըսէ անոր ձայնը
 20 հրապարակներուն մէջ : Եւ Եսայի-
 նախած եղեղը պիտի չփշթէ, ու
 պղպրլած պատրոյղը պիտի մարէ,
 մինչև որ դատաւարանը յաղթու-
 թեան հանէ : Եւ հետ անոնք
 21 անոր անուանը պիտի յաւան :
 Են տանք կայր ու համբ գիտա-
 22 հար մը բերին իրեն, և զանիկայ
 բժշկեց, անաւիկ որ համբ ու կայրը
 խոսեցաւ ու տեսաւ : Եւ բորբ
 23 ժողովուրդները զարմացան ու կ'ը-
 սէին : Երդոր ստիկայ է Դատիքի
 որդին : Բայց փարիսեցիները երբոր
 24 լսեցին, բոն, Եսայի ասէր
 Համբ գեղերը՝ բայց գեղերուն Ին-
 եղզերուդ իմանալով : Եւ Հիսուս
 25 անոնց խորհուրդները իմանալով
 բաւ անոնց : Եւ ան ինպատարու-
 թիւն իրեն գեղ բաժնուած՝ չկնար
 26 կե-
 նալ : Եւ թէ որ Աստուծան
 Աստուծայ կը հանէ, իրեն գեղ
 բաժնուեցաւ . ուստի ինտըր պիտի
 կենայ անոր ինպատարութիւնը :
 27 Եւ թէ որ ես Ինկեղզերուդ գեղ-
 րը կը հանեմ, ձեր որդիները ին-
 չեմ կը հանեն . ուրիշն անոնք
 պիտի բռնեն ձեր դատաւորները :
 28 Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հո-
 գիսը կը հանեմ գեղերը, ուրիշն
 Աստուծոյ ինպատարութիւնը ձեր
 29 վրայ հասած է : Ամբ ինտըր
 կենայ մէկը զորուոր մարդու մը
 տունը մանկէ, և անոր կարասի-
 ները յափշտակէ, թէ որ աստձ
 ան զորուոր մարդը չկապէ, ու
 30 ետքը անոր տունը կողոպտէ : Են
 որ իմ հետ չէ, ինծի հապառակ
 է, և ան որ ինծի հետ չտողմի
 31 յերուցան կ'ընէ : Ենոր համբ
 ձեզի կ'ըսեմ : Եւ ան մեղք ու հայ-
 հայութիւն պիտի ներուի մարդոյ :
 32 Բայց Ուրիշ Հոգւոյն գեղ Եւ
 հայհայութիւնը պիտի ներուի մար-
 32 դոյ : Եւ ո՛վ որ Որդւոյ մարդոյ
 գեղ բան կ'ընէ, պիտի ներուի
 անոր : Բայց ո՛վ որ Հոգւոյն Սրբոյ
 գեղ կ'ընէ, պիտի ներուի անոր :

33 Ի՞նչ աս աշխարհին մէջ՝ և ի՞նչ գա-
 լու աշխարհին մէջ : Ասա՛մ ծառը
 բարի բո՛ւք , ու անոր պտուղը բա-
 րի : Կամ ծառը չա՛ր բո՛ւք , ու ա-
 նոր պտուղը չա՛ր : Ինչու որ ծառը
 34 պտուղէն կը ճանչնուի : Իսկ երբ
 ծնունդնէր՝ ի՞նչպէս կրնար բարի
 խօսիլ , որ չար էք : Ինչու որ սը-
 ւին աւելցուքէն բերանը կը խօսի :
 35 Բարի մարդը իր սրտին բարի զան-
 ձէն բարի բաներ կը հանէ : Եւ չար
 մարդը իր սրտէն չար զանձէն չար
 36 բաներ կը հանէ : Իսկ ձեզի կ'ը-
 սեմ ի՞նչ Եւթն դատարկ խօսքերու
 համար՝ որ մարդիկ կը խօսին , դա-
 տաստանին օրը հաշիւ պիտի տան :
 37 Ինչու որ քու խօսքերէդ պիտի ար-
 գարանաս , և քու խօսքերէդ պիտի
 դատապարտուիս :
 38 Են ատենը զպիղծներէն ու փա-
 բխեցիներէն ոմանք պատասխան
 տուին իրեն ու ըսին , Ամբողջ
 պիտ' կ'ուզենք քեզի՛ն նշան մը տես-
 39 նել : Ենիկայ պատասխան տուաւ
 ու անոնց ըսաւ , Չար և շնացող
 ազգը նշան կ'ուզէ , և ուրիշ նշան
 պիտի չարուի անոր , բայց միայն
 40 Հոգիւն մարդիկն են նշանը : Բան-
 զի ինչպէս որ Հոգիւն իրեք օր ու
 իրեք զիշեր կէտ ձուկին փորին մէջն
 էր , անանկ ալ Որդին մարդոց
 պիտի ըլլայ երկրիս սրտին մէջ ի-
 41 ընք օր ու իրեք զիշեր : Ենթուէի
 մարդիկը դատաստանին օրը աս
 ազգին գէմ՝ պիտի ելլեն , ու պիտի
 դատապարտեն ասիկայ , ինչու որ
 Հոգիւնին քարոզութեամբը զեղծի
 էկան : Եւ ահա Հոգիւնէն մեծ մէկը
 42 կայ հոս : Հարաւի թագուհին
 դատաստանին օրը աս ազգին գէմ՝
 պիտի ելլէ : ու պիտի դատապարտէ
 ասիկայ , ինչու որ ինքը երկրի ծա-
 րերէն եկաւ : Սողոմոնին խնաստու-
 թիւնը ըսելու . և ահա Սողոմոնէն
 մեծ մէկը կայ հոս :
 43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը
 կ'եկէ , անճուր տեղունանք կը պը-
 արտի , հանգստութիւն կը փնտռէ
 44 ու չգտնէր : Են ատենը կ'ըսէ ,
 Դառնամ նորէն իմ տունս ուսկից
 որ ելայ . և կու գայ գտնիկայ կը

գտնէ պարագա՛ մարդուած ու յար-
 գարուած : Են ատենը կ'երթայ
 45 և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ
 ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու մանե-
 լով հոն կը բնակին , և ան մար-
 դուն վերջը առջինէն գէշ կ'ըլլայ .
 ասանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին
 ալ :

Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին 46
 կը խօսէր , ահա իր մայրը ու եղ-
 րայրները դուրսը կայնէր էին , և
 կ'ուզէին իր հետը խօսիլ : Ու մէ- 47
 կը իրեն ըսաւ , Եհնա քու մայրը ու
 եղբայրներդ դուրսը կայնէր են , և
 կ'ուզեն հետդ խօսիլ : Են ալ 48
 իրեն ըսողին պատասխան տուաւ ու
 ըսաւ , Ո՞ր է իմ մայրս , և ո՞վ են
 իմ եղբայրներս : Եւ իր մեռոր 49
 գէպ իր աշակերտներուն երկին-
 ցընելով՝ ըսաւ , Եհնա իմ մայրս և
 իմ եղբայրներս . Այն իմ մեռոր 50
 իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատա-
 րէ անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս
 ու մայրս :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Են օրը Հիսուս տունէն ելլելով՝ 1
 ծովուն եզերքը նստաւ : Եւ 2
 շատ ժողովուրդներ քովը ժողովու-
 ցան , անանկ որ ինքը նստը մնաւ
 ու նստաւ . և բոլոր ժողովուրդը
 ծովեզերքը կայնէր էր : Ու շատ 3
 բաներ խօսեցաւ անոնց առաւինելով՝
 և ըսաւ :

Եհնա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ 4
 ցանէ . ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ
 քանիները ճամբուն քովը ինկան ,
 և թռչունները կ'եկան ու կերան զա- 5
 նոնք : Եւ ուրիշները ապառաժուտ
 տեղերու վրայ ինկան՝ ու որ շատ
 հող չկար , և չուտ մը բռնան
 հողը խորունկութիւն չունենալուն 6
 համար . Սակայն արեւուն ծագած
 ատենը այրեցան , ու արմատ չու- 7
 նենալուն համար չորցան : Եւ
 ուրիշները ինկան փուշերու մէջ , 8
 և փուշերը ելան ու խեղդեցին գա-
 նոնք : Եւ ուրիշները ինկան աղէկ
 հողի մէջ , ու պտուղ կու տային՝ 9
 որը Թէոսն պիղծ հարիւր , որը
 փաթառն , և որը երեսուն : Են

որ լսելու ականջ ունի, թող լսե՛ւ :

10 Ու աշակերտները մտնեալով՝ ըսին իրեն, խնդրե՛ալ համար առակ-
 11 ներով կը խօսիս անոնց : Եւ ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
 նոնց : Եւոր համար՝ որ ձեզի տը-
 րուած է գիտնալ երկնից թագա-
 ւորութեանը խորհուրդները, և
 12 անոնց տրուած չէ : Այսան զի ով
 որ ունի անոր պիտի տրուի՝ ու պի-
 տի աւելնայ : և ով որ չունի, ու-
 նեցածն ալ անկէ պիտի առնուի :
 13 Եւոր համար առակներով կը խօսիմ
 անոնց, որ կը տեսնեն՝ ու չեն
 տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսե-
 14 ր : Բայց չեն աններ : Եւ անոնց
 վրայ կը կատարուի Աստուծոյ մար-
 գարեթիւնը որ կ'ըսէ : Եւսով
 պիտի լսէք՝ ու պիտի չհամարա-
 տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու պիտի
 15 չտեսնէք : Եւսով որ աս ժողո-
 վուրդին սիրտը թանձրացաւ, և ի-
 ընեց ականջներովը ծանր լսեցին,
 ու աչքերն զոյգեցին, որ չըլլայ
 թէ ըսաւ աչքերով տեսնեն և ա-
 կանջներով լսեն և սրտով խն-
 16 նան ու դարձի դան, և ես անոնք
 ըսեցիմ : Բայց երանի է ձեր աչ-
 քերուն որ կը տեսնեն, ու ձեր ա-
 17 կանջներուն՝ որ կը լսեն : Բանցի
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատ
 մարդարեւեր և արդարներ փախա-
 րեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝
 ու չտեսան, և ձեր լսածները լսելու՝
 ու չլսեցին :
 18 Հիմա դուք սերմ ցանդին ա-
 19 ռակը լսեցէք : Եւ ամէնը որ թա-
 դաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
 միտք չառնէր, չգրը կու գայ ու
 անոր սրտին մէջ ցանուածը կը
 յափշտակէ : ասիկայ ան է որ ճամ-
 20 բուն քովը ցանուեցաւ : Եւ ապա-
 ռածուաւ տեղերու վրայ ցանուածը
 ան է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
 մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զա-
 21 նիկայ : Բայց իր մէջը արմատ չու-
 նեալով՝ քիչ ժամանակ կը տեսէ :
 ու երբոր նեղութիւն կամ հալա-
 ծանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ
 22 մը կը դալթակղէ : Եւ փուշերուն

մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը
 լսէ խօսքը, աշխարհիս զրազմուցը
 և հարաուորութեան խաբէութիւնը
 խօսքը կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ ան-
 պրոտուղ : Եւսով աղէկ հոգի մէջ 23
 ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ
 խօսքը, միտք կ'առնէ, և պատու-
 կու տայ՝ ճիշդ հարկեր, որը վախ-
 սուն, ու որը երեսուն :
 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ 24
 բերաւ անոնց ու ըսաւ : Երկնից
 թագաւորութիւնը նմանեցաւ մկ
 մարդու մը, որ իր արտին մէջ բա-
 25 րի սերմ ցանեց : Ու երբոր մարդիկ
 կը քնանային, իր թնամին կ'աւ-
 ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց և
 26 դնաց : Ու երբոր խորը բուսաւ
 ու պտուղ բերաւ, անկէ ետե ու-
 թմն ալ երեցաւ : Ուստի աս-
 27 նուախողը ծառաները մտնեցան ու
 իրեն բսին : Տէր՝ չէ՞ որ դուն քու
 արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր,
 ու բննն որովք ո՛րակից ունի : Եւ
 28 անիկայ ըսաւ անոնց : Ո՛րի թնա-
 մը մարդ մը ըրած է ասիկայ, ծա-
 ռաները իրեն բսին : Հիմա կ'ու-
 զե՞ս որ երթանք անիկայ մէկդի
 քարերը : Եւ ալ ըսաւ : 29
 չըլլայ թէ որովք քաղած ատեննիդ
 ցորենն ալ անոր հետք վրայնէք :
 Թող տուէք որ երկունք ալ մեկ- 30
 տեղ աճին միմեկ հունձի ատենը :
 և հունձին ատենը Զնայեալուն պի-
 տի բուս : Եւսով որովք քաղեցէք,
 և անիկայ խորձ խորձ կ'ապեցէք
 պրոտու համար, իսկ ցորենը իմ
 ամբարս ժողովեցէք :
 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ 31
 բերաւ անոնց ու ըսաւ : Երկնից
 թագաւորութիւնը մանանիի հա-
 տի նման է, որն որ մարդ մը առաւ՝
 իր արտին մէջ ցանեց : Որ ամէն 32
 սերմերէն պզտիկ է, ու երբոր աճի՝
 ամէն խոտեղեններէն մեծ է, ու
 ծառ կ'ըլլայ, անանկ որ երկնից
 թռչունները կու գան և անոր
 ճիւղերուն վրայ կը հանգչին :
 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց 33
 անոնց ու ըսաւ : Երկնից թագա-
 ւորութիւնը խմորի նման է, որն
 որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրեւ ալեւ-

րի մէջ պահեց, մինչև որ ամէնն
 ալ խմորեցաւ :
 34 Հիսուս աս ամէն բաները առակ-
 ներով խօսեցաւ ժողովուրդին, ու
 անոնց առակի բան մը չէր խօսե-
 35 ր : Որ կատարուի մարդարեւին
 ձեռքով ըսուած խօսքը : Եւսով
 ներով պիտի բանամ իմ բերանս,
 աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծա-
 կուած բաները յառաջ պիտի բե-
 36 րեմ : Եւ ատենը Հիսուս ժողովուրդ-
 ները թողուց, տունը եկաւ : և
 իր աշակերտները մտնեցան իրեն ու
 37 ըսին : Եւսով որովք ամէնը լսեցին
 մեկնէ մեկ : Եւ ալ պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ անոնց : Բարի
 սերմ ցանողը Որդին մարդ է :
 38 Եւ արտը աշխարհս է : Իսկ բարի
 սերմը անոնք են որ թագաւորու-
 39 թեանը որդիքն են : Բայց որովք
 չարն որդիքն են : Եւ թնամին
 որ անիկայ ցանեց Սատանան է,
 և հունձը աշխարհիս վերջն է, ու
 40 Զնայեալը հրէշտակներն են : Երգ-
 ինչպէս որ որովք կը ժողովուրդի ու
 կրակի մէջ կ'այրի, աշխարհիս
 վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ :
 41 Որդին մարդ է իր հրէշտակները
 պիտի խրկէ, ու պիտի ժողովն ա-
 նոր թագաւորութեանն բոլոր դալ-
 42 թակղութիւնները և անոնք որ ա-
 նոր թագաւորութեանն ընդգրկու-
 43 լին : Եւսով որովք ամէնը լսեցին
 զի խօսեցաւ իրենք : Եւ անոնք
 44 զայն խօսքին մէջ պահուած գանձի
 նման է, որ անիկայ մէկ մարդ մը
 գտնելով՝ կը ծածկէ, և ուրախու-
 թեանէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը
 կը ծախէ, ու ան արտը կը գնէ :
 45 Գարնեալ երկնից թագաւորու-
 թիւնը արտի մէջ պահուած գանձի
 նման է, որ գեղեցիկ մարդարեւներ
 46 կը փնտռէ : Եւ մեկ պատուական
 մարդարեւ մը գտնելով՝ գնաց իր

բոլոր ունեցածը ծախեց, ու գանի-
 կայ գնեց :
 Գարնեալ երկնից թագաւորու- 47
 թիւնը ծովը ձգուած ուղեւորի մը
 նման է, որ ամէն տեսակէն կը ժող-
 վէ : Որ երբոր լիցուեցաւ ցամաքը 48
 հանեցին, ու նստան աղէկները ա-
 մաներու մէջ ժողովեցին և անչա-
 ճը դուրս ձգեցին : Եւսով պիտի 49
 ըլլայ աշխարհիս վերջը : հրէշտակ-
 ները պիտի ելլեն՝ ու արդարեւորու-
 մէջն չարերը պիտի գտնեն, Եւ 50
 պիտի ձգեն գանձը կրակի ֆոցին
 մէջ : Հոն պիտի ըլլայ լաւ ու ակ-
 ոսներ կրճուէ :
 Ըսաւ անոնց Հիսուս : Հապա- 51
 ցա՛ք աս ամէն բաները : Բոն ա-
 նոր : Եւսով Տէր : Եւ անիկայ ը- 52
 սաւ անոնց : Եւոր համար ամէն դը-
 պիր որ երկնից թագաւորութեան
 աշակերտեալ է, նման է ստանուէր
 մարդու մը՝ որ իր գանձէն նոր ու հին
 բաներ կը հանէ :
 Ու երբոր կատարեց Հիսուս աս 53
 առակները, անկէ մեկնեցաւ : Եւ 54
 եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը
 սորվեցնէր իրենց ժողովարանին
 մէջ : մինչև որ կը զարմանային
 անոնք ու կ'ըսէին : Եւսով ո՛րակից
 ունի աս իմաստութիւնը և հրաշ- 55
 քները : Եւսով հիւսիս որդին չէ՞ :
 ասոր մայրը Սարիամ չճշդուիր, և
 ու ասոր եղբայրները՝ Հակոբոս և
 Հովիէս ու Սիմոն և Հուդա :
 Ու ասոր քրոջերը՝ ամէնը մեր քովը 56
 չե՞ն : ալ ինք ո՛րակից ունի աս
 ամէն բաները : Եւ անոր վրայով 57
 կը գայ թակղէն : Բայց Հիսուս ը-
 սաւ անոնց : Մարդարեւ մը անպա-
 տիւ չէ՞ բայց միայն իր գաւառին ու
 իր ամառ մէջ : Եւ հոն շատ հը- 58
 րաշքներ չըրաւ անոնց անհաւա-
 տութեանը համար :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Եւ ժամանակը Հերովդէս չորրորդ- 1
 դապիտը Հիսուսին համբաւը 2
 լսեց : Ու իր ծառաներուն ըսաւ,
 Եւսով Հովհաննէս մկրտիւն է :
 անիկայ մեռելներէն յարութիւն ա-

- 12 ասծ է , և անոր համար հրաշքներ
 կ'ըջան անով :
 13 Վասնզի Հերովդէս Հնովհանէսը
 բռներ , զանիկայ կապեր ու բանտը
 գերեր էր իր եղբորը Փիլիպպոսին
 կնիկանը Հերովդէսային համար :
 14 Սկսեալ զի Հնովհանէս անոր կ'ըսէր ,
 Վեհի օրինաւոր չէ անիկայ քնիկ ու
 15 նենալ : Ուստի կ'ուզէր զանիկայ
 սպաննել , բայց ժողովուրդէն կը
 փախնար : Ինչու որ իբրեւ մարգարէ
 16 կ'ընդունէին զանիկայ : Ու երբոր
 Հերովդէսին ծննդեան օրը եղաւ ,
 Հերովդէսային սպէիկը խաղաց Հան-
 17 զէնի որդի մէջ , ու Հերովդէսին
 հաճելի եղաւ : Ուստի երգումով
 խոստացաւ որ սոց անոր ինչ որ
 18 ուզէրու բլլայ : Եւ անիկայ առաջ
 իր մօրին խրատուելով՝ ըսաւ ,
 Տո՛ւր ինծի հօս Հնովհանէս մկրտա-
 19 չին զըսիւր սկուտեղի մը վրայ :
 9 Եւ թագաւորը տրամեցաւ . բայց
 երգումներուն համար ու իր հետը
 նառողներուն համար հրաման ըրաւ
 10 որ տրուի : Եւ Եօդ խրիկելով՝
 Հնովհանէսը բանտին մէջ գլխա-
 11 տեց : Եւ անոր զըսիւր սկուտե-
 ղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ
 աղէկանը , ան ալ իր մօրը տա-
 12 ըաւ : Եւ անոր աշակերտները եւ
 կան ու մարմնը վերցնելով թա-
 զեցին , և զոպցին Հիսուսին պատ-
 մեցին :
 13 Ու երբոր ըսեց Հիսուս , անկէ
 նստով անապատ տեղ մը գնաց ա-
 սանձին . երբոր լսեցին ժողովուրդ-
 ները՝ ոտքով անոր ետեւէն զոպցին
 բլեւց քաղաքներէն :
 14 Ու երբոր դուրս ելաւ , շատ ժո-
 ղովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց
 վրայ , ու անոնց հիւանդները բժշ-
 կեց :
 15 Եւ իրիկուսան առնն իր աշա-
 կերտները իրեն եկան , ու ըսին ,
 Հո՞ս անապատ տեղ մըն է , և ժա-
 ղմտակը ուշացած է . արձակէ՛ ժո-
 ղովուրդները , որ գեղերը երթան՝
 16 ու իրենց կերակուր գնեն : Եւ
 Հիսուս անոնց ըսաւ , Հարի չի՛
 որ ատոնք երթան , դո՛ւք տուէք ա-
 17 տոնց որ ուտեն : Ընծը ալ ըսին
 անոր , Հո՞ս սորիք Բա՛ն է չունինք ,
 բայց միայն հինգ նիւսակ ու երկու
 18 ձուկ : Ու ըսաւ անոնց , Հո՞ս ինծի
 բերէք զանոնք : Եւ հրաման ըրաւ
 19 որ ժողովուրդները խոտին վրայ նըս-
 տին . և հինգ նիւսակը ու երկու ձու-
 կը առաւ , ու զեւթ 'ի երկիւնքը նոցի-
 լով օրշնչեց , ու կտրելով նիւսակնե-
 20 րը աշակերտներուն տուաւ , և աւ-
 ջակերտները ժողովուրդին : Եւ
 21 առկեր կերան ու կշտացան , և տա-
 տու երկու կողով լեցուն՝ առկերած
 կտորուանքները վերցուցին : Եւ
 22 անոնք որ կերան , հինգ հազարի
 չափ երկի մարդիկ էին՝ կնիկներէն
 և տղաքներէն 'ի գաւա :
 Եւ շատ մը աշակերտները ար-
 23 տորցուց որ նստէ մօտեն , և իրմէ
 առաջ անգլիի կողմը անցնին , մինչեւ
 որ ինքը ժողովուրդները արձակէ :
 Եւ ժողովուրդները արձակելէն ետ-
 24 քը՝ ինքը լիւր ելաւ ասանձին ա-
 ղիկը ընկաւ , ու երբոր իրիկուն
 եղաւ , հոն մնալէ եւ Խակ նստը
 25 արդէն ծովուն մէջանգը ալկոծու-
 թեան մէջ էր , ինչու որ հովը գէժ
 էր : Ու գիշերուան չորրորդ պա-
 26 հուն Հիսուս գեւթ 'ի անոնց գնաց՝
 ծովուն վրայ քարելով : Եւ աշա-
 կերտները երբոր անիկայ տեսան՝
 որ ծովուն վրայ կը քալէր , խոտ-
 վեցան , և ըսին թէ աչգի երեցթ-
 բան մըն է . ու փախկնտուն կան-
 27 ջուրատեցին : Եւ շատ մը Հիսուս
 խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ , Քանձ
 եղիք՝ ես եմ , մի՛ փախնար : Պիտե-
 28 ռոս պատասխան տուաւ անոր ու
 ըսաւ , Տէ՛ր թէ որ դուն ես , հրա-
 ման բո՛ւ ինծի որ քիզի գամ ջուրե-
 29 բուն վրայէն : Են ալ ըսաւ ,
 Եղի՛ւր : Պիտորս ալ նստէ իջաւ ,
 ջուրերուն վրայէն քալեց որ Հի-
 30 սուսի քովն երթայ . Բայց հովը
 սաստիկ տեսնելով՝ վախցաւ , ու
 երբոր սկսաւ ընկզմիլ , աղաղա-
 կեց ու ըսաւ , Տէ՛ր աղատէ՛ զիս :
 Եւ Հիսուս շատ մը իր ձեռքը եր-
 31 կընցուց , բռնեց զանիկայ ու անոր
 ըսաւ , Թա՛րահաւատ՝ ինչո՞ւ երկ-
 մտեցար : Ու երբոր նստը ե-
 32 լան , հովը դադարեցաւ : Եւ ա- 33

նոնք որ նաւուն մէջն էին , եկան
երկրպագութիւն ըրին անոր ու
ըսին : Իրաւընէ Որդի Աստուծոյ
ես գաւն :

- 34 Ու անդի ի կողմը անցնելով՝
Գննենտարեթի երկիրը հասան :
35 Ու երբոր ան տեղի մարդիկը ճանա-
ցան զանիկայ , խաբ խրկեցին բոլոր
ընթաց տեղուանքը , ու բոլոր հի-
36 ւանդները անոր բերին . Եւ կ'ա-
ղաչէին անոր , որ միայն իր հան-
դերքին քղանցքին դպին . և անոնք
որ դպան՝ բժշկուեցան :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Եւ ատենը Հիսուսի եկան դպի-
շերը ու փաբխեցին՝ որ Եւ-
2 բուսաղեւմէն էին , ու ըսին : Ինչո՞ւ
գու աշակերտներդ ձերերուն աւան-
դութիւնը զանց կ'ընեն : Ինչու որ
ձեռքերին չեն լուար , երբոր հաց
3 կ'ուտեն : Եւ ալ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Հապա
դուք ինչո՞ւ . Աստուծոյ պատուի-
րանքը զանց կ'ընէք ձեր աւանդու-
4 թեանքը պատճառաւ : Բանցիկ Եւս-
տուած պատուիրեց ըսելով : Բու-
5 հայրդ ու մայրդ պատուէ . Եւ Ով
որ է՝ հայրը կամ մայրը անիծէ ,
6 մահով թող մեռնի : Բայց դուք
կ'ըսէք : Ով որ է՝ Տօրը կամ
մօրը ըսէ՝ թէ Եւս ըսանք՝ որ ինծմէ
պիտի շահիս , Եսքանչոյ քալու-
ընծայ է . ու իր հայրը կամ իր
մայրը չպատուէ , ապա է . և
ապա է ձեր աւանդութեանը պատ-
ճառաւ . Աստուծոյ պատուիրանքը
7 խախտած էք : Եւ զճաւորներ՝ ա-
ղէկ մարդաբուծիւն ըրաւ ձեր վրայ
8 Եւսի ու ըսաւ , Ես ժողովուր-
դը մօշն ընթացնեցողը զիս կը
պատուէ , բայց իրենց սիրտը հե-
9 ոսցած գտաւած է ինծմէ . Ու
պարսպ տեղը զիս կը պաշտեն ,
մարդոց պատուիրած բաները էբ-
վարդապետութիւն սորվեցնելով :
10 Եւ ժողովուրդները իրեն կան-
չելով ըսաւ անոնց , Եսեք ու
11 միտք առէք . Զի թէ ինչ որ
բերանը կը մոնէ՝ կը պղծէ մարդը ,

հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝ անի-
կայ կը պղծէ մարդը :

Եւ ատենը իր աշակերտները ե- 12
կան՝ ըսին իրեն , Գիտե՞ս որ փա-
բխեցինքը զայն աշակերտնէ երբոր
ըսեցին ան խաբը : Եւ ալ պա- 13
տասխան տալով ըսաւ , Եւն
տունկ որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ՝
անիկը , պիտի խլուի : Ինչո՞ւ
14 տուէք անոնք . Էրեւն կոյր են՝ կոյ-
րերու առաջնորդ . Իսկ թէ որ կոյրը
կոյրին առաջնորդէ , երկուքն ալ
փոսը պիտի խլան : Եւ Պետրոս 15
պատասխան տալով անոր ըսաւ ,
Ո'հնէ մեզի աս առակը : Ըսաւ
Հիսուս : Դուք ալ տակաւին ան-
միտ էք . Ու չէ՞ք հասկընար , թէ 17
ամէն ինչ որ բերանը կը մոնէ ,
փորը կ'երթայ ու արտաքնոց կը
ձգուի . Բայց բերնէն ելած բաները 18
սրտէն յտուած կու գան , և անոնք
կը պղծեն մարդը : Ինչու որ սր- 19
տէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ ,
պաշտութիւններ , շուտիւններ ,
պոռնկութիւններ , գողութիւններ ,
սուտ վկայութիւններ , հայցոյւ-
թիւններ : Եւսմը են որ կը պղծեն 20
մարդը : Բայց անուայ ձեռքով Հաց
ուտելը չպղծէ մարդը :

Եւ Հիսուս անկէ ելելով՝ Տիւ- 21
րոսի ու Սիղոնի կողմերը գնաց :
Եւ ահա Բանանայի կնիկ մը ան
սահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր ա-
նոր ու կ'ըսէր : Ողորմէ ինծի Տէր՝
որդի՝ Դաւթի , աղբիկս դեհն տաւ-
տիկ կը շարաւարտի : Եւ ինքը 23
ընաւ պատասխան մը շտուաւ ա-
նոր . ու իր աշակերտները մօտե-
նալով՝ կ'աղաչէին իրեն ու կ'ը-
սէին , Երձակէ՛ ատիկայ , վասն զի
մեր ետեհն կ'աղաղակէ : Եւ ինքը 24
պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Եւս
ուրեմի՞ չը չերկուեցայ՝ Բայց միայն
Խորպէլի տանը կորսուած ոչխար-
ներուն : Եւ անիկայ եկաւ երկը- 25
պաղութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ը-
սէր , Տէր՝ օղնէ՛ ինծի : Եւ ալ 26
պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Եւ-
ղէկ չէ՛ աղոց հացը առնել ու
ընենքուն ձգել : Եւ անիկայ ը- 27
սաւ , Եւս Տէր : Ինչու որ շու-

- բիշէնքն ալ՝ Լորմիան կամ մար-
 15 գարեններն մէկը : Ըսաւ անոնց ,
 16 « Եթէ թէ եմ : Սիմոն Պետրոս
 պատասխան տուաւ ու բաւաւ :
 17 Գուռն եւ Քրիստոս՝ կենդանի Մա-
 տուոց Որդին : Եւ Տիմոս պա-
 տասխան տուաւ ու բաւաւ անոր ,
 Լորմին քեզ , Սիմոն՝ Յովնանու
 որդի , ինչու որ մարմնը եւ արիւ-
 նը քեզի չյայտնեց առիւտ , հասցա-
 18 իմ շարքս որ երկիրքն է : Եւ եւ
 քեզի կ'ըսեմ որ Գուռն Պետրոս եւ ,
 ու առ վեմն վրայ պիտի շինեմ իմ
 եկեղեցիս , եւ զոքիքն դռները ա-
 19 նիկայ պիտի չլաղենն : Ու երկ-
 նից թողաւ որովհետեւ թանաքները
 քեզի պիտի տամ : Եւ ինչ որ երկ-
 րի վրայ կապեալ , երկիրքի մէջ կա-
 պուած պիտի ըլլայ : ու ինչ որ
 երկրի վրայ արձակես , երկիրքի մէջ
 20 արձակուած պիտի ըլլայ : Եւ ա-
 նոնք աշակերտներուն պատուիրեց ,
 որ մէկու մը չըսեն թէ ինքք Քրիս-
 տոսն է :
 21 Ենկէ ետեւ սկսաւ Տիմոս իր ա-
 շակերտներուն ցուցնել թէ պէտք
 է որ ինքը Լորմուսդէմ երթայ , ու
 շատ չարաբանքներ կրէ ծերերէն եւ
 քահանայապետներէն ու զպիւններէն ,
 եւ սպաննուի , ու երբորդ օրը յարու-
 22 թիմն անուէ : Եւ Պետրոս մէկդի
 առաւ զանիկայ , եւ սկսաւ յանդի-
 մանել զանիկայ ու ըսել : Քաւ
 լեցի քեզ Տէր ատ բանը քեզի
 23 չըլլայ : Եւ ինքը զանաւարով
 Պետրոսին ըսաւ , Լորմոս զնա Սա-
 տանայ , ինծի զայնմարդու թիւն եւ
 զուռն : ինչու որ Եստուծոց բաները
 չես մտածեր , հասցաւ մարդոց բանե-
 24 րը : Եւ անոնք Տիմոս իր աշակերտ-
 ներուն ըսաւ , թէ որ մէկը իմ եւ
 տեւէս դալ կ'ուզէ , թող իր անձը
 ուրանայ եւ իր իստց վերցընէ ու
 25 իմ ետեւէս գոց : Այսինքն թէ որ
 կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի
 կորսնցընէ անիկայ , եւ թէ որ ինծի
 համար իր անձը կը կորսնցընէ ,
 26 պիտի զանէ զանիկայ : Դանդի
 է՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ ըս-

լոր աշխարհը վատաբերէ եւ իր ան-
 ձը կորսնցընէ , կամ իր անձին
 համար ինչ ազատէք պիտի տայ
 մարդ : Այսինքն Որդին մարդոց իր 27
 շօրք փառքովը պիտի զայ իր հը-
 րեւոյններուն հետ , եւ ան ատենը
 ամեն մէկուն իր զործքերուն համե- 28
 մատ հատուցում պիտի ընէ : ՆՐԸ
 մարիս կ'ըսեմ ձեզի որ Հոս ներ-
 կայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝
 որոնք մահուան համբ պիտի չառ-
 նեն , մինչեւ որ տեսնեն Որդին
 մարդոց իր թագաւորութիւնովը եւ
 կած :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Եւ վեց օրէն ետեւ Տիմոս իր հե- 1
 տը առաւ Պետրոսը ու Տիմոս-
 րոսը եւ անոր եղապարը Տովհաննէ-
 սը , ու անոնք մէկ բարձր լիւ մը
 հանեց առանձին : Եւ անոնց ստեղծ 2
 սլաքներովը , ու իր երեսը փայ-
 քեցաւ արեգակի պէս , ու իր հան-
 գերքները ծերմիջան լուսոյ պէս :
 Եւ ահա երեքսն անոնց Սոլմէս ու 3
 Նիզա , ու իր հետը կը խօսէին :
 Պատասխան տուաւ Պետրոս ու 4
 ըսաւ Տիմոսին , Տէր՝ աղէկ է որ
 հոս կենանք : Թէ որ կ'ուզես , իրեք
 խոճիթ շինեմք հոս , մէկ քեզի եւ
 մէկը Սոլմէսին՝ ու մէկը Նիզային :
 Եւ քանի որ անիկայ կը խօսէր , 5
 ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
 հովանի եղաւ : Եւ ահա ամպէն ձայն
 մը ելաւ ըսելով , Ետիկայ է իմ
 սիրելի Որդին , որուն հաւանք եմ ,
 6 ատո՞ր մոռիկ ըրէք : Եւ անոնք
 երբոր ընցին , երեսուն վրայ
 ինկան ու խիստ վախցան : Եւ 7
 Տիմոս մտնեալով զպաւ անոնց
 ու ըսաւ , Եւթ ու մի փոխար :
 8 Եւ քանի վերցընէ ու մէկը ըսէ
 սան , խաչ միայն Տիմոսը :
 Եւ երբոր ան լեռնէն վար կ'իջ- 9
 նէին , Տիմոս պատուիրեց անոնց
 ու ըսաւ , Ետ տեսէք մարդու մի
 զբուցէք , մինչեւ Որդին մարդոց մե-
 10 տեղներէն յարութիւն անուէ : Եւ
 իր աշակերտները իրեն հարցուցին
 ու ըսին , Ուրեմն ինչու համար
 զպիւնները կ'ըսեն թէ Պէտք է որ

ներն ալ իրենց տիրոջը սեղանն
ինկած փշրանքներն կը կերակ-

28 րուին : Են առնէր Հիսուս պա-
տասխան տուաւ անոր ու բտաւ :
Ո՛վ կին՝ քու հաւատորդ մեծ է ,
քու ուզածիդ պէս բլլայ քեզի . և
նոյն ժամն անոր աջէկը բժշկուե-
ցաւ :

29 Ու Հիսուս անկէ դնաց՝ Գալի-

30 լեայի ծովեզերքը եկաւ , և լիւր
երկրով հոն նստաւ : Եւ շատ
ժողովուրդներ իրեն եկան , որ ի-
րենց հետ ունէին կաղեր , կոյրեր ,
համբեր , հաշմանդամներ , և ուրիշ
շատեր . ու ձեռքին անոնք Հիսուսի

31 ոտքը , և բժշկեց զանոնք . Ենանկ
որ ժողովուրդները դարձայան , տես-
նելով որ համբեր կը խօսէին ,
հաշմանդամները կը բժշկուէին ,
կաղերը կը քաշէին և կոյրերը կը
տեսնէին , ու Խարաշէի Մատուածը
կը փառաւորէին :

32 Եւ Հիսուս իր աշակերտները
քովը կանչելով՝ բտաւ : Ար խցձամ
առ ժողովուրդին վրայ : Ինչու որ
հիմա իրէք օր է որ իմ՝ քովն են , և
բան մը չունին ուտելու . ու անոնք
անոթի արձակել չեմ ուզեր , չըլ-

33 լայ որ ձամբան մարին : Իսկ աշա-
կերտները անոր բախ , Սենք անա-
պատի մէջ . ո՞ւսկից պիտի ունենանք
այնտի հաց , որ այցաւի բազմու-

34 թիւնը կշառցընենք : Եւ Հիսուս
բտաւ անոնց : Ի՞նչն՝ նկատակ ու-
նիր . անոնք ալ բախ , Եօթը ,

35 ու քանի մը մանր ձուկեր : Եւ
հրաման բտաւ ժողովուրդին որ զետ-

36 նին վրայ նստին : Ու եօթը նկա-
նակը և ձուկերը առաւ , զոհացաւ
և կտրեց ու տուաւ աշակերտնե-

37 րուն , աշակերտներն ալ՝ ժողովուր-
դին : Աերան ամենքը և կշտա-
ցան , ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝
աւելցած կտորուանքները վերցու-

38 ցին : Եւ անոնք որ կե-
րան՝ չորս հազար էրիկ մարդիկ
էին կնիկներէն և տղաքներէն ի
զատ :

39 Ու երբոր ժողովուրդը արձակեց ,
նաւ մտաւ . ու Մաղդաղայի սահ-
մանները եկաւ :

ՊԻՆՈՒՆ

Եւ փարիսեցիները ու սադուկե-

1 ցիները քովը եկան՝ փորձելով
իրոն կ'ուզէին որ երկինքն նշան

2 մը ցուցնէ իրենց : Ենիկայ պա-
տասխան տուաւ ու բտաւ անոնց ,

3 Երբոր իրիկուն կ'ըլլայ , կ'ըսէք
ի՞նչ՝ Պարզ լիւր է լայն , ինչու որ

4 երկինքը կարմրած է : Եւ առ-
տուանց՝ Եւսթոր մրրիկ լիւր է լայն ,

5 ինչու որ երկինքը միզապատ ու
կարմրած է : Ահ զճաւորներ՝ եր-

6 կինքին երևալ քնները դիտէք , բայց
ժամանակներուն նշանները չէք կր-

7 նար գիշաւ : Զար ու շուրջող
ազգը նշան կ'ուզէ . և երբ նշան

8 պիտի չտրուի անոր , բայց Հովնան
մարդարէին նշանը , և թողուց ա-

9 նոնք՝ ու գնաց :

10 Ու երբոր իր աշակերտները ան-
գիի կողմը անցան՝ հաց առնելու

11 մոռցեր էին : Եւ Հիսուս անոնց
բտաւ : Եւ ասեցէք ու զգուշացէք
փարիսեցոյ և սադուկեցոյ խոն-

12 քէն : Ենանք մէջերն իր խորհէին
ու կ'ըսէին թէ Հաց չըրինք

13 հիմա : Իսկ Հիսուս անոնց
հորհուրդը դիտելով՝ բտաւ ա-

14 նոնց : Սէջերնիդ ինչու՞ կը խոր-
հիք՝ թերաւստաներ , թէ հաց

15 չտաիր : Տակախն չէք հասկընար
և չէք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ

16 հազարին , ու քանի՞ կողով վեր-
ցուցիք : Ո՞ր ալ եօթը նկանակը՝

17 չորս հազարին , ու քանի՞ զամբիւղ
վերցուցիք : Եւ ասեցէք չէք հա-

18 կընար թէ ևս հացի համար չըսի
ձեզի՞ փարիսեցոյ և սադուկեցոյ

19 խոնքն զգոյշ կենալ : Են ստանը
հասկըցան որ հացի խոնքն զգու-

20 շանալ չըսաւ , հապա փարիսեցոյ
ու սադուկեցոյ վարդապետութե-

21 նէն :

22 Եւ Հիսուս Փիլիպպոսի Աեսա-

23 լիային կողմերը երթալով , իր ա-
շակերտներէն հարցուց ու բտաւ :

24 Մարդիկ ո՞վ կ'ընեն թէ եմ ևս
Որդի մարդոց : Ու անոնք բախ , և
Ոմանք ի՞նչն թէ Հովհաննէս միջը-

տին է , ուրիշները՝ Երմիա , ու

Է՛ Բայց Մտուածոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :

27 Եւ ասունը Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր : Ե՛հա մենք ամէն բան թողուցինք և քու ետևեդ եկանք . ուստի մեզի ի՛նչ պիտի ըլլայ :

28 Բայտ անոնց Հիսուս , Շմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ դուք որ իմ ետևէս եկաք , միւսանգամ գալուստին երբոր Որդին մարդոց իր փառաց ամբողջ նստի , դուք ալ տասուերկու ամիսներու վրայ պիտի նստիք՝ Խարայէլ տասուերկու

29 քիզերը դատելու : Եւ ո՞վ որ թողուց տուններ , կամ եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ որդիներ , կամ արտեր՝ իմ անուանն համար , հարիւրապատիկ պիտի առնէ , և յաւիտեանական կեանք պիտի ժառանգէ :

30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին , և յետիններ՝ առաջին :

ԳԼ . Ի

1 Բանդի երկնից թաղաւորութիւնը տանուտէր մարդու մը նման է , որ առտուանց կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանւորներ բռնե-

2 լու : Եւ բանւորներուն հետ օրը մէկ դահէկանի մը խօսք կապեց , ու

3 զանոնք իրկեց իր այգին : Եւ ժամը իրերին ատենները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ , որ չուկային մէջ

4 պարսպ կայներ էին : Ու ըսաւ անոնց , Դուք ալ դացեք ի՛նչ այգիս , և ի՛նչ որ արժան է՝ կու տամ ձե-

5 զի : Եւնոք ալ դացին . ու նորէն ժամը վեցին և ժամը իննին ատեն-

6 ները ելաւ՝ անանկ ըրաւ : Եւ ժամը տասներեքին ատենները ելաւ , ուրիշները գտաւ՝ որ պարսպ կոյներ էին և ու անոնց ըսաւ , Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարսպ կաց-

7 ներ էք : Բայն իրեն , Եւնոք համար որ մէկը մեզ վարձքով չբռնեց . բաւ անոնք , Դուք ալ այգին դացէք , ու ի՛նչ որ արժան է՝ պիտի առնէք :

8 Եւ պիտի առնէք : Եւ իրերկուսն որ եղաւ , այգիին տէրը իր տնտեսին ըսաւ , Բանւորները կանչէ՛ , և

անոնց վարձքը տուր , ետքիններէն . սկսելով մինչև առջինները :

9 Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը տասներեքին գացէր էին , մէյմէկ դահէկան առին : Եւ առջինները դա-

10 լով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն , ու անոնք ալ առին մէյմէկ դահէկան :

11 Երբոր առին , տանը տիրոջը դէմ՝ տրտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին թէ Եւս ետքինները մէկ ժամ մը զործեցին , և անոնք ծաւա-

12 սար ըրիր մեզի , որ օրուան ծաւրութիւնը ու տարութիւնը քաշեցինք : Եւիկայ պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ , Ի՛նչկեր՝

13 ես քեզ չեմ գրկեր . չէ՞ որ դուք իմ հետս մէկ դահէկանի մը խօսք կապեցիր : Եւ քուկդ ու գնա՛ , կ'ուզեմ որ աս ետքինն քեզի որոշե՛լս պէս տամ :

14 Սիկէ ես իշխանութիւն չունիմ իմ բաներու վրայ՝ ինչ որ ուզեմ ընելու . կամ թէ քու աչքդ չար է՝ որ ես բարերար եմ :

15 Եյսպէս յետինները առաջին պիտի ըլլան , և առաջինները՝ յետին . ինչու որ կանչուածները քան ես , բայց ընտրուածները՝ քիչ :

16 Ու երբոր Հիսուս Երուսաղէմ կ'ըլլէր , ծափան տասուերկու շաբաթները հետը առաւ առանձին , ու ըսաւ անոնց : Ե՛հա Երուսաղէմ՝ կ'երկնք , և Որդին մարդոց պիտի մատնուի քահանայապետնե-

17 րուն ու դպիրներուն , և զանիկայ մահուան պիտի դատապարտեն , Եւ զանիկայ հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղը ընելու ու ծեծելու , և խալը հանելու . ու երբոր օրը յարութիւն պիտի առնէ :

18 Եւ ասունը Օգերգէոսին որ դուրսը մայրը իր որդւոցը հետ եկաւ անոր , երկրպագութիւն կ'ընէր՝ ու բան մը կը խնդրէր անկէ :

19 Եւ ալ ըսաւ անոր , Ի՞նչ կ'ուզես : Ըսաւ անոր , Ի՛նչ որ աս իմ երկու որդիքս մէկը աջ կողմի , և միւսը՝ ձախ կողմի նստին քու թագաւորութեանդ մէջ :

20 Պատասխան տուաւ Հիսուս ու ըսաւ , Չէք գիտեր ի՛նչ կը խնդրէք , կրնաք

35 պարտքը վճարէ : Բաանկ ալ իմ
երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի ,
թէ որ ձեր սրտերէն չէր ներեր
ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց յան-
ցանքները :

ԳԼ . ԺԺ

- 1 Ի՞նչ եղաւ որ երբ Հիսուս առ խօսքե-
րը լմնացուց , Գալիլեացիէն ելաւ ,
ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները :
- 2 Հորդանանու անդիի կողմը : Եւ
անոր հասէն շատ մոտիւրդներ
դապին , ու հոն բռնկեց զանոնք :
- 3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտե-
նալով , զանկեայ կը փորձէին ու
կ'ըսէին թէ Երման է որ մարդ մը
իր կնիկը արձակէ ամէն պատճառի
համար :
- 4 Համար : Երկեայ ալ պատասխան
տուաւ ու անոնց բառ , Չէր
կարդացեր թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու է էջ ստեղծեց ա-
- 5 նոնք' ու բառ : Եւոր Համար մարդ
էջ հայրը ու մայրը պիտի ձգէ
և իր կնիկներ պիտի յարի , ու եր-
կուրը մէկ մարմին պիտի բլլան :
- 6 Ուստի ալ երկուր չեն , հապա մէկ
մարմին . ուրիշն ան որ Եստուած
միաւորեց' մարդ թող չդատէ : Ը-
սին իրեն , Հապա Մոմէս ինչ
չէ . պատուիրեց արձակման թուղթ
- 8 տալ է արձակել : Բառ անոնց ,
Մոմէս ձեր սրտերուն կարծրու-
թեանը համար ձեզի հրաման տուաւ
կնիկներնիդ արձակել : Բայց սկիզ-
- 9 բէն անանկ չեղաւ : Սակայն ձեզի
կ'ըսեմ : Ո՛վ որ առանց պտուղ-
կութեան պատճառի իր կնիկը ար-
ձակէ է ուրիշ մը առնէ , շուտ թիւն
կ'ընէ . Եւ ո՞վ որ արձակուածը առնէ
- 10 շուտ թիւն կ'ընէ : Եւր աշակերտ-
ները լսին իրեն , թմե՛ որ աստուծ
բան կայ երկան ու կնիկն մէջտեղը :
- 11 շառուսանալը աղէկ է : Եւ ինքը
անոնց բառ : Եւմներ բառական չեն
ստ ըսնին , հապա անոնք' որոնց
- 12 տրուած է : Ինչու որ կան ներ-
քինիներ , որ իբրեւ մորը որովայնէն
անանկ ծնան , է կան ներքինիներ ,
որ մարդոցմէ ներքինի եղան . Եւ
կան ներքինիներ' որ ինքզինքնին
ներքինի ըրին երկնից թագաւորու-

թեանը համար . ո՞վ որ կրնայ տա-
նիլ , թող ասնի :

Եւ ասներ մանր տղար բերուե- 13
ցան իրեն , որ անոնց վրայ ձեռք
դնէ և ազդիք ընէ , ու աշակերտ-
ները կը յանդիմանէին զանոնք :
Բայց Հիսուս բառ , թող տուէր 14
մանր տղոցը , Եւ մի աղդիւք
ատոնք ինձի դալին : Ինչու որ երկ-
նից թագաւորութիւնը ատանկե-
րունն է : Եւ անոնց վրայ ձեռք 15
դնելէն ետեւ զնայ անկէ :

Եւ ահա մէկը մօտենալով' բառ 16
անոր , Բարի՛ վարդապետ' ինչ
բարի փոքր զործեմ' , որ յախտե-
նական կեանքը ընդունիմ' : Եւ 17
անիկայ բառ անոր , Ինչո՞ւ գիտ
բարի կ'անուանես . մէկէն 'ի զատ
բարի չեայ , որ է Եստուած . հապա
թէ որ կ'ուզես կեանքը մօտեւ ,
պատուիրանքները պահէ : Բառ 18
անոր , Իբրե՛նք . Եւ Հիսուս բառ ,
Եստե՛ր : Սպանութիւն մի ըներ ,
Եւմութիւն մի ըներ , Գողութիւն
մի ըներ , Բառ հայրը ու մայրը պա- 19
տուէ' , Եւ Բառ ընկերդ քու անձիդ
պէս սիրես : Պատանին բառ ա- 20
նոր , Եստե՛ր ամէն մանկութենէ
'ի վեր պահէր եմ' . ալ ի՛նչ բա-
նով պակաս եմ' : Բառ անոր 21
Հիսուս , թմե՛ որ կ'ուզես կատա-
րեալ բլլալ , զնա ունեցածդ ծա-
խէ' . Եւ տուր աղբասնիւրուն , ու
երկները զանձ պիտի ունենաս , Եւ
կնէր իմ հետեւ : Երբոր պա- 22
տանին առ խօսքը լսեց' տրտմած
զնայ , ինչու որ շատ ստացուածք
ունէր :

Եւ Հիսուս բառ աշակերտնե- 23
րուն , Շէմարիտ կ'ըսեմ' ձեզի որ
հարուստը զմեռաբառ պիտի մոռնէ
երկնից թագաւորութիւնը : Գար- 24
ձեալ կ'ըսեմ' ձեզի , Գիւրին է որ
ուզար ասեղին ծախէն անցնի , քան
թէ հարուստը Եստուծոց թագա-
ւորութիւնը մոռնէ : Եւ աշակերտները 25
երբոր լսեցին , շատ զարմացան ու
լսին , Ուրիշն ո՞վ կրնայ փրկուիլ :
Հիսուս անոնց նայելով' բառ , 26
Երկեայ մարդոց կողմանէ անկարեւ

խմել ան զառաքել՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ ան մկրտութիւնով մկրտուի՝ որ ես պիտի մկրտուիմ .
23 ըսին իրեն և Սրնանք . Եւ ըսաւ ա- նոնց . Իմ զառաքիս պիտի խմէր , և ան մկրտութիւնով որ ես մկրտ- տուելու եմ , պիտի մկրտուիք . Բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլ իմն չէ տալը , հասցաւ որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս :
24 Ու երբոր Բ-ստաք Եւսեբիոսը լսեցին , ան երկու եղբայրներուն ընդացան : Իսկ Հիսուս իրեն կանչեց զանոնք ու ըսաւ . Վիտէք որ սոցաց իշխանները կը տիրեն անոնց , և մեծամեծները կ'իշխեն անոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պի- տի չըլլայ , հասցաւ ձեզմէ ձի որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ
27 ձեր սպասաւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ ձի որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր ծառան ըլլայ : Ինչպէս Որդին մարդոց չեկաւ . սպասաւորու- թիւնն ընդունելու , հասցաւ սպասա- տորութիւնն ընկու . և իր կեանքը շատերուն համար փրկանք տալու :
29 Ու երբոր անոնք Երեւոյթէն ե- լան , մեծ բազմութիւն անոր հետեւն
30 գնաց : Եւ ահա ճամբուն քովը երկու կոյր նստած էին . երբոր լսե- ցին թէ Հիսուս կ'անցնի , աղաղա- կեցին ու ըսին , Ողորմէ՛ մեզի Տէր՝
31 որդի Վաւթի : Եւ բազմու- թիւնը կը յանդիմանէր զանոնք որ ըսին . բայց անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ողորմէ՛
32 մեզի Տէր՝ որդի Վաւթի : Եւ Հիսուս կանկ աւանելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ , Ի՞նչ կ'ուզէք
33 որ ձեզի ընեմ : Ըսին անոր , Տէր՝
34 որ աչիւրներս բացուին : Եւ Հի- սուս խղճարով՝ անոնց աչքերուն դպաւ . և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան , ու անոր ետեւէն դա- ցին :

ՊԼ . ԻԵ

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան . ու եկան Բեթփաղէ դէպ ՚ի Զիթենայ լեւը , ան առնել Հի- սուս իւր աշակերտներէն երկուքը

խրիկեց . Եւ ըսաւ անոնց , Վաղէք 2
սաւ ձեր դիմադի դեղը , և շուտ մը պիտի զանէք կապած էջ մը ու անոր հետ աւանակ մը . արեւը կը
3 առնէ ու ինձի՛ բերէք . Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէք թէ՛ Տէրոջը պէտք են . և շուտ մը
4 անոնք պիտի խրիկէ : Եւ առնէ ըսանքը եղաւ , որ կատարուի մար- գարէին խաբը որ կ'ըսէ , Ըսէք
5 Սիծին աղջկանը : Եւ զաւ թաւ զաւորդ քեզի կու գայ , հեղ՝ ու ի- շու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի աւա- նակի վրայ : Աշակերտները դա-
6 ցին , և ինտոր որ Հիսուս իրենց պատու իրեր էր , բրին . Ու բերին
7 էջը և աւանակը , և անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու
8 նստաւ անոնց վրայ : Եւ ժողո- վարդէն շատերը իրենց հանդերձ- ները ծամբուն վրայ փակեցին , և ու- թիւնները ծառերէն ձիւղեր կը կրա-
9 ըէին ու ծամբուն վրայ կը տարա- ծէին : Եւ ժողովուրդները որ առջեւն ու ետեւն կ'ընթացին , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ո՛հ սանձա Ողբոյ Վաւթի , որչեալ է ան որ Տէրոջը անուանով կու գայ . Ո՛հանձա ՚ի քործուն :
10 Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ , բոլոր քաղաքը շարժեցաւ . ու ըսաւ , Ո՛հ է սա : Եւ ժողո-
11 վուրդները ըսին , Եսիկայ Հիսուս մարդարէն է՝ Վաւթեայի՝ Կաղարե- թէն :
12 Եւ Հիսուս Եստուծոյ տաճարը մտաւ , ու գուրս հանեց առնա- նոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին , և ստակ փոխողն- րուն սեղանները ու արտւել ծա- խողներուն աթոռները կործանեց .
13 Եւ ըսաւ անոնց , Վրուած է թէ՛ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կո- չուի , բայց դուք ստիկայ աւաղակ- ներու սրբ ըրիք :
14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կա- ղեր եկան իրեն , և բռնեց զանոնք :
15 Երբոր քահանայապետները ու զը- պիները տեսան անոր ըրած հրաշ- ները , և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ո՛հանա-

նա որդւոյ Վաւթի , բարկացան .
16 Ու ըսին անոր , Ար ըսէ՛ս ինչ կ'ըսեն ատոնք . և Հիսուս ըսաւ անոնց , Եթո՛ . բնաւ չէք կարդա- ցեր , թէ Սանկանց ու կաթնիկը տղայոց բերեն զօլութիւն կատա- րեցիք :
17 Եւ թողոյց անոնք՝ քաղաքէն գուրս Եւսեբիոս ելաւ , ու զիւները հոն կեցաւ :
18 Եւ առաւունց երբոր քաղաքը կը դառնար , անօթեցաւ . Ու ճամ- բուն վրայ թղթին մը տեսնելով՝
19 քովը գնաց , և անոր վրայ տրեւ- ներէն ՚ի գետ բան մը չգտաւ . ու ըսաւ անոր , Եսկէ ետեւ քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան . և իւ-
20 կոյն թղթին չորացաւ : Եւ աշա- կերտները երբոր տեսան , զարմա- ցան ու ըսին թէ Ինտոր թղթինն
21 շուտ մը չորցաւ : Հիսուս պա- տախան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Շնորհիւ կ'ըսեմ՝ ձեզի , թէ որ հաւատք ունենայք ու չերկմոխք , չէ՛ թէ միայն առ թղթինն էլա՞ք պիտի ընէք , հասցաւ նաեւ՝ թէ որ
22 սա լեւանը ըսէք՝ Եւսեբ ու ծօղը ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի առնէք :
23 Ու երբոր անիկայ տաճարը ե- կաւ , քահանայապետները և ժո- ղովուրդին ձերերը անոր մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցնէր , ու ըսին , Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես առ
24 խանութիւնը : Պատասխան տուաւ Հիսուս ու ըսաւ անոնց , Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ , որ եթէ անիկայ ինձ ըսէք , ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանու-
25 թիւնով կ'ընեմ առ բաները : Յով- հաննիսն մկրտութիւնը ո՛րակեց էր , երկիրէն թէ մարդոցմէ . և անոնք մէջերէն կը խորհէին ու
26 կ'ըսէին , Թէ որ ըսեմք՝ Երկին- քէն , մեզ պիտի ըսէ թէ Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիր անոր . իսկ թէ որ ըսեմք՝ Սարգեյմէ , ժողո- վուրդէն կը փոխանք , ինչու որ բոլորն ալ Յովհաննէսը իրեն մար-

գարէ կ'ընդունին : Եւ պատաս- 27
խան տալով Հիսուսին ըսին , Չենք դիտեր . և ինքը ըսաւ ա- նոնց , Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ առ բաները :
Բայց ի՞նչպէս կ'երեւայ ձեզի . 28
մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր , ու զնայ առջինին ըսաւ , Ո՛րդեակ՝ զնա սյսոր այգիիս մէջ գործէ : Ինիկայ պատասխան տուաւ ու ը- 29
սաւ , Չեմ ուզեր ելեմ , բայց ետըրը զոջացաւ ու գնաց : Ո՛րդ- 30
սին ալ գնաց և անանկ ըսաւ . անիկայ պատասխան տուաւ ու ը- սաւ , Ա՛րթիւմ՝ տէր . և չգնաց :
Հիմա երկուքն էր իւր հօրը 31
կողմը կատարեց . ըսին անոր Վո- ջինը , Հիսուս ըսաւ անոնց , Շը՛ւ մարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ մարաւ- ւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մոռնին Եստուծոյ թա- ջանքը :
Ինչու որ Յով- 32
հաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւա- տացիք . բայց մարաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին . և դուք տեսաք ու ետը չզոջացիք անոր հաւատարմ :
Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք . 33
Ո՛հ տանուտէր մարդ մը կար՝ որ այգի մը տնկեց ու ցանդով պա- տեց զանիկայ , և անոր մէջ քան- փորեց ու աշտարակ շինեց , և զանիկայ մշակներու յանձնեց , ու
34 ինքը օտար երկիր մը գնաց : Երբ- անոր պտուղն ժամանակը մօտեցաւ , որ ծառաները մշակներուն իրիկը , որ անոր պտուղները առնին : Եւ 35
մշակները անոր ծառաները բռնե- ցին , մէկը ծեծեցին միւսը սպան- նեցին՝ մէկ ուրիշ քարովեցին :
Նորէն ուրիշ ծառաներ իրիկը 36
առջիններէն շատ , և անոնց ալ ա- նանկ ըսին , Ա՛րթը իր որդին իրիկը անոնց՝ ըսելով , Վա՛ցե- 37
տմէնս իմ որդիին : Բայց մշակ- ները երբոր տեսան որդին , իրարու ըսին , Եսիկայ է ծառանդը , եկէք զանիկայ սպաննէք ու անոր ժա- 38
ւանդութեանը տրեւեր : Եւ առն 39

զանիկայ՝ այդին զուրա հանեցին
 40 ու սպանեցին : Ուստի երբոր
 այդին տէրը գայ , ի՞նչ պիտի
 41 ընէ ան մշակներուն : Ըսին իրեն ,
 Մն չարերը չարաշար պիտի կոր-
 սնցընեն , և այդին պիտի յանձնէ
 ուրիշ մշակներու , որոնք պտուղ-
 ները իրենց ժամանակին պիտի տան
 42 իրեն : Ըսաւ անոնց Հիսուս ,
 Ինչաւ չէ՞ր կարգացեր գրքին մէջ ,
 Մն քարը որ շինողները անարդե-
 ցին , անիկայ անկիւնին զլուխը
 եղաւ : ասիկայ Տէրօջմէ եղաւ : և
 43 զամբանալի է մեր աշխարհուն : Ըսոր
 համար կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ Կտուածոյ
 թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի
 առնուի , ու անանկ ազգի մը պիտի
 տրուի՝ որ անոր պատուները բերէ :
 44 Եւ ո՞վ որ աս քարիս վրայ ինոյ՝
 պիտի կոտորի , և որո՞ւ վրայ որ
 ինոյ՝ պիտի փորէ զանիկայ :
 45 Ու երբոր քահանայապետները և
 փարիսեցիները անոր առակները լը-
 սեցին , խնայան որ իրենց համար
 46 կ'ըսէր : Եւ կը փնտռէին Բե-
 րճէի բռնեն զանիկայ , բայց մո-
 ջովորդէն վախցան : Ինչու որ
 մարդաբէի պէս կ'ընդունէին զա-
 նիկայ :

ԳԼ . ԻԲ

1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Հի-
 սուս և առակներով ըսաւ ա-
 2 նոնց : Երկնից թագաւորութիւնը
 թագաւոր մարդու մը կը նմանի ,
 որ իր որդւոյն համար հարսնիք ը-
 3 ըաւ : Եւ իր ծառաները իրիկեց
 որ կանչէն հարսնիքի հրաւիրուած-
 ները , և անոնք չուզեցին գալ :
 4 Երբն ուրիշ ծառաներ իրիկեց ու-
 ըսաւ , Ըսէ՛ք հրաւիրուածներուն :
 Ըհն իմ՝ ճաշ պատրաստեցի ,
 զուարակներս ու գէր կենդանիներս
 մորթուած են , և ամէն բան պատ-
 5 ըստ է . հարսնիք եկէ՛ք : Իսկ
 անոնք անհոգութիւն ընելով զա-
 6 իր առուտուրին . Եւ ուրիշները
 անոր ծառաները բռնեցին , նախա-
 7 տեցին ու սպանեցին : Թագա-
 ւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ ,

և իր զօրքերը իրիկեց ու ան սպան-
 նողները սատկեցուց , ու անոնց
 քաղաքը այրեց : Եւ ատենը իր
 8 ծառաներուն ըսաւ . Հարսնիքը
 պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածնե-
 րը արժանի չէին : Ուստի զացէ՛ք
 9 ճամբու զլուխները , և ո՞վ որ զըտ-
 նելու ըլլաք՝ հարսնիքի հրաւիրե-
 ցէ՛ք : Եւ ան ծառաները ելան
 10 ճամբաներուն վրայ , ու ո՞վ որ զը-
 տան թէ՛ չար և թէ՛ բարի ա-
 մենա ալ մոլորեցին , ու հարսնիքը
 հարսնեորներով լեցուեցաւ : Եւ
 11 թագաւորը երբոր մտաւ հարսնե-
 ւորները տեսնելու , հոն մէկ մարդ-
 մը տեսաւ , որ հարսնիքի հանդերձ
 հագած չէր : Եւ ըսաւ անոր :
 12 Ընկեր ինչո՞ւ համար հոս մտար ,
 առանց հարսնիքի հանդերձ ունե-
 նալու : և անիկից պապանակեցաւ :
 Եւ ատենը թագաւորը սպասաւոր-
 13 ներուն ըսաւ . Ասպիցէ՛ք ասոր
 ոտքերը ու ձեռքերը , և ատէ՛ք ու
 հանեցէ՛ք զանիկայ զուրսի խաւա-
 րը : հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակ-
 14 ոսաներ կըձուէ : Ինչու որ կան-
 չուածները շատ են ու ընտրուած-
 ները քիչ :

Եւ ատենը փարիսեցիները զա-
 15 ցին խորհուրդ բրին , թէ ինչպէս
 անոր որդայթ մը դնեն խափով :
 Եւ իրենց աշակերտները Հերով-
 16 զեսեաններուն հետ մեկտեղ իրիկե-
 ցին անոր ու լսին : Ա՛նորպապա՝
 գիտենք որ ճշմարիտ ևս , և ճշմար-
 տութեամբ Կտուածոյ ճամբան կը
 տրոլեցընես , ու մեկու մը համար
 հոգի չէ : քանցիկ մարդոց երես-
 պաշտութիւն չէս բնիք : Ուստի
 17 մեզի ըսէ , քիչի ի՛նչպէս կ'երե-
 նայ : Այսբնի տուրք տալ արժան
 է թէ չէ : Հիսուս գիտնալով ա-
 18 նոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ :
 Ինչո՞ւ զիս կը փորձէ՞ք կեղծաւոր-
 19 ներ : Յուցուցէ՛ք ինծի տուրքին
 դրամը . և անոնք զահեկան մը բե-
 20 րին իրեն : Ու ըսաւ անոնց : Ու-
 թո՛ւն է աս պատկերը ու դիւր :
 Ըսին անոր՝ Այսբնի . ան ատենը
 21 ըսաւ անոնց : Ուրեմն ան որ կայու-
 րին է՝ կայսրին տուէ՛ք , և ան որ

Մատուցոյն է՝ Մատուցոյ ԳԼՈՒԽ ԻԳ
 22 Երբոր լսեցին՝ զարմացան, և թո-
 ղուցին զանիկոյ ու զպսին :
 33 Եւ յնոյն օրը անոր քովը եկան ա-
 դուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ
 յարութիւնն չկայ, և անոր հար-
 24 յուցին՝ լսելով : Ս'արդապետ՝
 Սոփսէս ըսաւ : Եւ որ մէկը ա-
 ռանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, ա-
 նոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը, և
 25 իր եղբորը վաւակ հասնէ : Երբ
 եօթը եղբայրներ կային մեր մէջը,
 և առջինը կնիկ առաւ ու մնաւ,
 և զաւակ չունենալուն համար՝ իր
 26 կնիկը ձգեց իր եղբորը : Եւ յնոյնպէս
 ալ երկրորդը՝ ու երրորդը՝ մննչ
 27 եօթներորդը : Եւ մննչն ետքը կնիկն
 28 ալ մնաւ : Ուրեմն յարութեան
 առնելու առ եօթնէն որքան կնիկը
 պիտի ըլլայ, ինչու որ ամենքն ալ
 29 զանիկոյ ինչ ունեցան : Եւ Յի-
 սուս պատասխան տալով՝ անոնց ը-
 սաւ : Եւ որ մարդած էր, որ ոչ
 զերբորը դիտէր, և ոչ Մատուցոյ
 30 զօրութիւնը : Բանդի յարութեան
 առնելը ոչ կնիկ կ'առնեն՝ և ոչ
 երկուն կը տրուին, հապա երկնոր
 մէջ Մատուցոյ հրեշտակներուն պէս
 31 են : Բայց մեռելներուն յարու-
 թիւնն առնելուն համար՝ չէ՞ր կար-
 դացեր Մատուցոյ ձեզի ըստած
 32 խօսքը : Եւ եւ՝ Երբահամբն Մա-
 տուածը, և Խաչակին Մատուա-
 ծը, ու Յաիրին Մատուածը
 Մատուած մեռելներուն Մատուածը
 33 չէ՞, հապա կենդանիներուն : Ու
 ժողովուրդները լսելով՝ կը զարմա-
 նային անոր վարդապետութեանը
 վրայ :
 34 Բայց փարիսեցիները երբոր լսե-
 ցին թէ անիկայ պապանձեցուց
 սագուկեցիները, մէկուդ ժող-
 35 վուեցան : Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրի-
 նական մը հարցուց զանիկայ փոր-
 36 ձը պատուիրանը մեծ է օրէնքին
 մէջ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր՝
 37 Բայց Տէր Մատուածդ սիրես քու
 բոլոր սրտով և բոլ ըրողը անձով
 38 ու քու բոլոր մտով : Եւ եւ առա-
 39 ջին ու մեծ պատուիրանը : Ու

երկրորդը ասոր նման՝ Բայց ընկերդ
 սիրես քու անձիդ պէս : Եւ երկու
 40 պատուիրանքս կախուած են բոլոր
 օրէնքը և մարդաբանքը :
 Ու երբոր փարիսեցիները ժող-
 վուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց
 ու ըսաւ : Բարիաստի վրայով ի՞նչ
 42 կարծիք ունիք : Եւ ինչ որ
 43 զին է : Բայն իրեն, Գաւթին
 ըսաւ անոնց Յիսուս : Եւ աս
 ի՞նչպէս Գաւթի՝ Հողիով զանի-
 կայ Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ : Տէր
 44 իմ Տերոջ ըսաւ : Եւ աս
 կողմն, մննչն որ քու թշնամիներդ
 ոտքերուդ պատուանդան ընեմ :
 Ուրեմն թէ որ Գաւթի՝ զանիկայ
 45 Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ ա-
 նոր օրդին կ'ըլլայ : Եւ մէկը չէր
 46 կրնար անոր խօսքը պատասխա-
 նել : ու ան օրէն ետեւ մէկը չէր
 համարձակեր անոր բան մը հարցը-
 նելու :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Եւ առնել Յիսուս խօսեցաւ ժո- 1
 ղովուրդներուն և իր աշակերտ- 2
 ներուն ու ըսաւ : Սոփսէսին աթո- 3
 ռը դպիրները և փարիսեցիները
 նստած են : Ուրեմն ինչ որ ձեզի
 կ'ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու
 ըրէք, բայց անոնց դորձներուն պէս
 մի ընէք : Ինչու որ կ'ըսեն ու չեն
 ըներ : Բանդի ծանր և տանելու 4
 դժուար բեռներ կը կրակեն ու կը
 դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
 իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք
 յարժել : Եւ իրենց ամեն գործ- 5
 քերը մարդոց կրեմալու համար
 կ'ընեն : Կը լայնընեն իրենց զբա-
 պանակները, ու կ'երկնցընեն ի-
 րենց հանդերձներուն քղանցքները :
 Եւ թիւրքներու մէջ առաջին բազ- 6
 մոցները կը սիրեն, և ժողովարան-
 ներուն մէջ առաջին աթոռները, ու
 շուկաններուն մէջ բարեւները, և
 մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կոչուի :
 Բայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք :
 8 Ինչու որ ձեր ուսուցիչը մէկ մըն է,
 այսինքն Բարիաստ, և դուք ամենքդ
 եղբայր էք : Ու երկրի վրայ Դէ- 9
 ձեզն Հայր մի կոչէք : Ինչու որ ձեր

- Հայրը մէկ մըն է , որ երկնցն է :
 10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի կուտիք ,
 ինչու որ ձեր Ստուգիչը մէկ մըն է ,
 11 յայնչեմ Վրիստոս : Եւ ձեր մէջէն
 մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ :
 12 Ո՛վ որ իր անձը կը բարձրացնէ ,
 պիտի խոնարհի . Եւ ո՛վ որ իր ան-
 13 ձը կը խոնարհեցնէ , պիտի բարձ-
 րանայ :
 13 Բայց վնայ ձեզի կեղծաւոր զպիւր-
 ներ ու փարիսեցիներ՝ որ երկնից
 թաղաւորութիւնը մարդոց առջևը
 կը դրոյն . քանզի դուք չէք միտ-
 14 ներ , Եւ մոռնողներն ալ չէք թողու-
 ր զպիւրներ ու փարիսեցիներ՝ որ որ-
 քեակներուն տուները կ'ուտէք ,
 ու Խաղող երեւարու համար աղօթ-
 քը կ'երկրեցնէք . անոր համար
 աւելի դատապարտութիւն պիտի
 15 ընդունիք : Անչ ձեզի կեղծաւոր
 զպիւրներ ու փարիսեցիներ՝ որ ծով
 ու յամար կը սրտախի մէկը նորա-
 հաւատ ընելու . ու երբոր ըլլայ ,
 զամիկայ ձեզմէ երկու անդամ աւելի
 16 զՆիկի որդի կ'ընէք : Անչ ձեզի
 կ'ընք առաջնորդներ՝ որ կ'ընէք թէ
 Ո՛վ որ տաճարին վրայ երդում
 17 ընէ , բան մը չէ . բայց ո՛վ որ տա-
 ճարին մէջի ոսկիին վրայ երդում
 18 ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Ո՛վ
 յիմարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է ,
 ոսկիւն եթէ տաճարը որ կը սըը-
 19 բացընէ ոսկին : Եւ թէ՛ Ո՛վ որ
 սեղանին վրայ երդում ընէ , բան
 մը չէ , բայց ո՛վ որ սեղանին վրայի
 պատարագին վրայ երդում ընէ ,
 20 պարտաւոր կ'ըլլայ : Հիմարներ
 ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է , պատարագը
 եթէ սեղանը որ կը սըբացընէ պա-
 21 տարազը : Ուստի ո՛վ որ սեղանին
 վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ
 22 անոր վրայ՝ Եւ անոր վրայի առջև
 23 ներուն վրայ . Եւ ո՛վ որ տաճարին
 վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ Եւ
 տուճոյ աթոռին վրայ՝ Եւ անոր վրան
 24 նստողին վրայ : Անչ ձեզի կեղծա-
 ւոր զպիւրներ ու փարիսեցիներ՝ որ
 անանուխն ու սափթին Եւ չամա-
 նին տասանորդը կը վճարէք , ու
 կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բա-
 25 ները՝ դատաստանը Եւ որդմու-
 թիւնը ու հասապը . ասոնք
 պէտք էր ընել Եւ անոնք չգիտէին :
 26 Անչ անգի կեղծաւոր զպիւրներ
 ու փարիսեցիներ՝ որ դաւաթին
 ու պնակին դուրսի կողմը կը
 մարբէք , ու ներսէն յափշտա-
 կութեամբ Եւ անիքաւութեամբ լե-
 27 ջուռ են : Անչ փարիսեցի՝ առաջ
 28 զաւաթին ու պնակին ներսի կողմը
 մարբէ , որ անոնց դուրսի կողմն ալ
 մարտը ըլլայ : Անչ ձեզի կեղծա-
 29 ւոր զպիւրներ ու փարիսեցիներ՝ որ
 կը նմանիք ծեփած զերեպաններու ,
 որոնք դուրսն զերեկոյի կ'երևան ,
 30 Եւ ներսէն մոռնալու ոսկորներով
 Եւ առջև Խաղ պղծութիւնով լեցուն
 են : Դոյնալէս ալ դուք դուրսէն
 31 մարդոց արդար կ'երևնաք , ու ներ-
 սէն կեղծաւորութեամբ Եւ անոր-
 32 նութեամբ լեցուն էք : Անչ ձեզի
 կեղծաւոր զպիւրներ ու փարիսե-
 33 ցիներ՝ որ մարդաբէներուն տապան-
 ները կը շինէք , Եւ արդարներուն
 34 զերեզմանները կը զարդարէք : Ու
 35 կ'ընէք : Թե՛ որ մեր Հայրերուն
 օրերը ըլլային , անոնց հետ մար-
 դաբէներուն արեանը մասնակից չէ-
 36 նք ըլլաք : Ուրեմն դուք ձեր վը-
 37 րայ կը վնայէք թէ անոնց զաւակ-
 ներն էք՝ որ մարդաբէները կը
 սպաննէին : Ուստի դուք ալ ձեր
 38 Հայրերուն չափը լեցուցէք : (Կ'եր-
 39 թերս Ծնունդներ , Ինչպէս պիտի
 փարսէք զՆիկի դատապարտու-
 40 թիւնէն : Անոր համար հաճ Եւ
 կը խրիմ ձեզի մարդաբէներ Եւ ի-
 մաստուններ ու զպիւրներ , Եւ ա-
 նոնցմէ Զէ՛ Խաղողը պիտի սպան-
 41 նէք . ու խաղը հանէք , Եւ մէկ քա-
 նիները Եւ Ժողովարաններուն
 42 մէջը պիտի ծեծէք , ու քաղաքէ
 43 քաղաք հալածէք : Որպէս զի երկ-
 44 րի վրայ Թափուած բոլոր արդար
 45 արիւնը ձեր վրայ զայ , արդար
 46 Երեւն արիւնէն մինչև Բարաբա-

յի որդւոյն Օգարարիային արիւնը , որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը
36 տպաննեցիք : Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝
ձեզի : Եւ ամէն բաները պիտի դան
աս աղցիս վրայ :
37 Ո՛վ Լորուսաղէմ՝ Լորուսաղէմ ,
որ մարդարէններ կը սպաննէիր ,
ու յեզի խրկածները կը քարկո-
ծէիր : քանի անգամ քու տը-
ղսպներդ ժողկէ ուզեցի՝ ինչպէս
որ հաւը իր ձաղերը թեւերուն տա-
կը կը ժողկէ , և դուք չուզեցիք :
38 Ե՛հա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
39 տի մնայ : Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ
որ ալ տակէ ետե պիտի շտեմնէք
պիս , մինչև որ ըսէք : Օրֆնակ է
ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԴԴ

1 Եւ Հիսուս տաճարէն դուրս ելլե-
լով՝ կ'երթար , ու աշակերտ-
ները անոր յովը գացին՝ տաճարին
2 շէպերը իրեն ցուցնելու : Եւ
Հիսուս անոնց բոսա , Չէք տես-
ներ սառ ամէն բաները : Ղշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի , պիտի շինայ հոս քար
քարի վրայ՝ որ չքակուի :
3 Ու երբոր անիկայ Չիթենեաց
ընդ նստեր էր , աշակերտները ի-
րեն եկան առանձին ու ըսին : Եւ՞
մեզի՞ ե՛րբ պիտի ըլլան սառ բանե-
րը և քու գալտեանդ ու աշխար-
հիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլ-
4 լայ : Եւ Հիսուս պատասխան
տուաւ . ու ըսաւ անոնց , Օգոյ՜
կեղեք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ :
5 Ինչու որ շատերը պիտի դան իմ
անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ
Քրիստոսը : ու շատերը պիտի մո-
6 լորցնեն : Եւ պիտի ըսէք պատե-
րազմներ ու պատերազմներու ըն-
դր . զգոյ՜ կեղեք որ չխռովէք ,
ինչու որ աս ամէն բաները պետք է
որ ըլլան , բայց դեռ վերջը չէ :
7 Ասան զե աղջ ազգի վրայ պիտի ել-
լէ , ու թագաւորութիւն թագաւ-
որութեան վրայ , և տեղ տեղ
սովբը ու մահաւորամաներ և երկ-
րաշարժութիւններ պիտի ըլլան :
8 Բայց սատրը ամենը ցուերուն ըս-
9 կիպն են : Եւ ատենը ձեզ ներդու-

մեան պիտի մատնեն և ձեզ պի-
տի սպաննեն , ու իմ անուան հա-
մար ամէն ազգերուն ատելի պիտի
ըլլար : Եւ ան ատենը շատերը 10
պիտի զայթակղին , ու մեկմէկ
պիտի մատնեն , և մեկմէկ պիտի
ատեն : Եւ շատ սուտ մարգարե- 11
ներ պիտի ելլեն , ու շատերը պիտի
մոլորցնեն : Եւ անորենութիւնը 12
շատնալուն համար շատերուն սէրը
պիտի պաղի : Բայց ո՛վ որ մինչև 13՝
վերջը համբերէ , անիկայ պիտի
ապրի : Եւ արքայութեան աս ա- 14
ւետարանը բովանդակ աշխարհի մէջ
պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն
վիպութիւն ըլլալու , և անկէ ետե
վերջը պիտի գայ :

Ուստի երբոր տեսնէք աւերմուն- 15
քին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մար-
գարէին ձեռքովը ըսուած է , թէ
սուրբ տեղը կը կենայ . (ո՛վ որ
կարգայ՝ թող հասկընայ .) Եւ ա- 16
տենը Հրէաստանի մէջ եղողները
ընենք թող փախչին : Եւ ան 17
որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ
իր տունէն բան մը անտնուր : Եւ 18
ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չե-
ղառնայ իր հանգիւրձները առնելու :
Բայց վայ ան օրերը յոյ եղողներուն 19
ու ծիծ տուողներուն : Եւ ազձթը 20
ըսէք որ ձեր փախչիլը ձմուր չըլ-
լայ , ո՛չ ալ շարաթօրը : Դան- 21
գի ան ատենը անանկ մեծ ներդու-
թիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը
աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա ե-
ղած չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ : Եւ 22
թէ որ ան օրերը չփրչնային , բնաւ
մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . բայց
ընտրեալներուն համար ան օրերը
պիտի քիչնան : Եւ ատենը թէ 23՝
որ մէկը ձեզ ըսէ թէ Ե՛հա հոս է
Քրիստոսը կամ հոն , մի՛ հաւա-
տար : Ինչու որ սուտ քրիստոսներ 24
և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն ,
ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցնեն , որ եթէ կարելի էր՝ ըն-
տրեալներն ալ մոլորցնեն : Եւ 25
ձեզի առաջուց ըսի : Ուստի թէ 26
որ ձեզի ըսին թէ Ե՛հա անապատին
մէջն է , մի՛ ելլէք : Եւ թէ՛ Ե՛հա
ներքին սենեակներուն մէջն է , մի՛

27 Հաւատար : Ս ան զի ինչպէս որ
 փայլալը արեւելքէն կ'երևն ու մինչև
 արեւմուտք կ'երևնայ , անանկ պիտի
 ըլլայ Որդւոյ մարդոյ զայուստը :
 28 Վանգի ինչպէս որ մեռած մարմին կայ ,
 հոն պիտի ժողովուն արժիւնները :
 29 Իւ չուս մը ան նեղութեան օրե-
 լին ետեւ արեգակը պիտի խաւա-
 րի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
 չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի
 իյնան , ու երկնից զօրութիւնները
 30 պիտի չարթին : Իւ ան ատենը
 Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երևնայ
 երկինքի մէջ , ու ան ատենը երկ-
 ըիս բոլոր ազգերը կ'ոճ պիտի ընեն ,
 ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ
 երկինքի ամպերուն վրայ եկած զօ-
 րութիւնով ու մեծ փառքով : Իւ
 անիկայ իր հրեշտակները պիտի
 խորէ մեծաձայն փողով , ու պիտի
 ժողովն իր ընտրեալները չորս հո-
 վերէն երկինքէն մէկ ծայրէն մինչև
 միւս ծայրը :
 32 Բնականին առանկ մը սորվեցէք :
 որ երբ անոր ոտները կը կախուղ-
 նան ու տերեւները կը յցուին ,
 33 դիտէք թէ ամառը մտն է : Նոյն-
 պէս ալ դուք երբոր աս ամեն բա-
 ները տեսնէք , զիտե՛ք որ մտն է
 34 զոններուն քովը : Շշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի որ աս ազգը պիտի
 չանցնի մինչև որ աս ամեն բա-
 35 ները ըլլան : Երկինք ու երկիր
 պիտի անցնին , բոլոր իմ խօսքերս
 բնաւ պիտի չանցնին :
 36 Ես ան օրուան և ան ժամուն
 համար մեկը չգիտեր , ոչ ալ
 երկնից հրեշտակները , հապա միայն
 37 իմ Հայրս : Իսկ ինչպէս որ
 Նոյն օրերը եւ , Որդւոյ մարդոյ
 զայուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
 38 Վանգի ինչպէս էին ան օրերը ջր-
 հեղեղէն ատաճ , կ'ուռէին կը խը-
 մէին կնիկ կ'առնէին ու երկան կու-
 տային , մինչև ան օրը որ Նոյ
 39 տապանը մտաւ , Իւ չլիտցան
 մինչև որ ջրհեղեղը եկաւ ու ա-
 մէնը վերցուց : Որդւոյ մարդոյ
 զայուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
 40 Եւ ատենը թէ որ երկու հոգի արտի
 մը մէջ ըլլան , մեկը պիտի առնուի

ու միւսը ձգուի : Իւ թէ որ երկու 41
 կնիկ մէկ աղօթքի մէջ աղալու վը-
 րայ զանուին , մեկը պիտի առնուի
 ու միւսը ձգուի :
 Ուրեմն արթնան կեցէք : Ինչու 42
 որ չէք գիտեր թէ ի՞նչ ժամուն ձեր
 Տէրը կու գայ : Իսկ աս գիտ- 43
 ցէք , որ եթէ տանտէրը գիտ-
 նար թէ զի՛նք ո՞ր պահուն գո-
 ղը կու գայ , արթնան կը կենար
 և թող չէր տար որ իր տունը ծա- 44
 կեն : Եւոր համար դուք ալ պատ-
 րաստ կեցէք , քանզի Որդին մարդոյ
 կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք 45
 չէք կարծեր : Աստի ո՞վ է ան
 հաւատարիմ ու խառնաբաս ծառան
 որն որ իր տէրը իր ծառաներուն
 վրայ դրաւ , որ անոնին անոնց կե- 46
 րակուր տայ : Երանի է ան ծա-
 ուցին , որն որ իր տէրը եկած ա-
 տենը անանկ ըրած պիտի զանէ :
 Շշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ իր 47
 բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կե-
 ցրեն զանիկայ : Հապա թէ որ 48
 ան չար ծառան իր արտին մէջը
 բռնէ : Իմ տէրս իր զալը կ'ուշա-
 ցրեն : Իւ սիրի իր ծառայակից- 49
 ները ծնծկէ , ու զինովներուն հետ
 ուտել ու խմել , Եւ ծառային 50
 տէրը պիտի զայ առնէ՛ մէկ որ մը
 որ չսպասեր , և առնէ՛ մէկ ժամ
 մը՝ որ չպիտի : Իւ զանիկայ մէջ 51
 տեղէն պիտի կորն , ու անոր բա-
 ժինը կեղծաւորներուն հետ պիտի
 դնէ : Հոն պիտի ըլլայ լաւ ու
 ակումներ կըճառէ :
 ՓԼ . ԻԼ
 Եւ ատենը երկնից թագաւորու- 1
 թիւնը պիտի նստիւտար կոյ-
 սերու , որոնք իրենց լապտերները
 առնելով՝ փնտսն իմաստուն ե- 2
 րան : Եւորքմէ հինգը իմաստուն
 էին , և հինգը յիմար , Որ յիմար- 3
 ները առին իրենց լապտերները , ու
 հետեւին եղ չափն : Իսկ իմաս- 4
 տունները իրենց լապտերներուն հետ
 ամաններով եղ ալ առին : Իւ 5
 փնտսն որ ուշացաւ , ամենն ալ
 թմբեցան ու քնացան : Իւ կէս 6
 դիւրին ձայն մը եղաւ , Եւս փն-

սան կու գայ՝ զանիկայ դիմաւորելու
 7 ելէք : Եւ ատենը բոլոր կոյսերը
 ելան ու իրենց լապտերները շու-
 8 կցին : Իւ յիմարները ըսին ի-
 մաստուններուն , հու՛՛ք մեզի ձեր
 եղէն : Ինչու որ մեր լապտերները
 9 մարկու վրայ են : Պատասխան
 տուին իմաստունները ու ըսին ,
 Զրկւոյ որ մեզի ու մեզի չբաւակա-
 նանայ : այլ յաւն ծախողներուն
 զացէք և զնիկէք մեզի համար :
 10 Երբոր անոնք զային զնիկէ՛ փնտսն
 եկաւ ու պատրաստ եղողները ա-
 նոր հետ հարսնէրը մտան , և զու-
 11 որ զոյցուցաւ : Եւորք միւս
 կոյսերը եկան ու ըսին , Տէ՛ր Տէ՛ր
 12 բնց մեզի : Իսկ զանիկայ պա-
 տասխան տուաւ ու ըսաւ : Շշ-
 մարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Իս մեկ
 13 չեմ ճանչնար : Ուրեմն արթնան
 կեցէք , ինչու որ ոչ օրը դիտէք
 14 ոչ ժամը :
 Վանգի ինչպէս օտար երկիր զա-
 ցող մարդ մը կանչեց իր ծառանե-
 15 ըր , և իր ունեցածը անոնց յանձ-
 նեց , ու մէկուն տուաւ հինգ տա-
 ղանդ , ու մէկուն երկուք , և
 մէկուն մէկ , ամեն մէկուն իր կա-
 րողութեանը չափ , ու անմիջապէս
 16 ծամբայ եղաւ : Իւ ան որ հինգ
 տաղանդը առած էր , զնայ անոնց-
 մով դործ տեսաւ , և ուրիշ հինգ
 17 տաղանդ չահեցաւ : Եւ անպէս
 ան որ երկուքը առած էր , ուրիշ
 18 երկուք ալ չահեցաւ : Ես ան որ
 մեկը առած էր , զնայ գետինը փո-
 19 ճեց : Եւ աս ժամանակէ ետե ան
 ծառաներուն տէրը եկաւ , և ա-
 20 նոյնմէ հաշիւ ուղեց : Իւ հինգ
 տաղանդը առնողը եկաւ ուրիշ
 հինգ տաղանդ ալ բերաւ , ու ը-
 սաւ , Տէ՛ր՝ հինգ տաղանդ յանձ-
 նեցիր ինծի , ահա ուրիշ հինգ
 տաղանդ ալ անոնց վրայ չահեցայ :
 21 Եւս անոր իր Տէ՛րը , Եզրիմ
 բարձր ու հաւատարիմ ծառայ ,
 դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատա-
 րիմ եղար , քեզ շատ բաներու
 վրայ պիտի կիցընեմ , մո՛րք քու
 22 տիրոջ ուրախութեանը մէջ : Եւ

կու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու
 ըսաւ : Տէ՛ր՝ երկու տաղանդ յանձ-
 նեցիր ինծի , ահա ուրիշ երկու
 տաղանդ ալ անոնց վրայ չահեցայ :
 23 Եւս անոր իր տէրը , Եզրիմ
 բարձր ու հաւատարիմ ծառայ ,
 դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատա-
 րիմ եղար , քեզ շատ բաներու վը-
 24 րայ պիտի կիցընեմ , մո՛րք քու
 տիրոջ ուրախութեանը մէջ : Եւ
 տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու ը-
 սաւ : Տէ՛ր՝ գիտէի որ դուն խիտ
 մարդ մըն ես , չեմքանած տեղեղ-
 կը քննեմ , ու չքանած տեղեղ կը
 ժողովն : Աստի վանալով , գա- 25
 ցի քու տաղանդդ գետինն տակը
 պահեցի : Եւս ահա քեզի քեզի
 Պատասխան տուաւ անոր տէրը ու
 26 ըսաւ անոր : Զորք և ծոյլ ծառայ՝
 դիտէի որ չեմքանած տեղեղ կը
 քննեմ՝ ու քանած տեղեղ կը ժող-
 վնեմ : Ուրեմն պէտք էր քեզի որ 27
 իմ առաջ տեղանաւորներուն տա-
 լիք , որ ես եկած ատենն չահեղ
 անտէի իմն : Եւորք առէք ատկէ 28
 տաղանդը , ու տարեք տաղանդ ու-
 նեցողին տուէք : Ինչու որ ամեն 29
 ունեցողին պիտի տրուի , ու պիտի
 աւելնայ : և չունեցողին ունեցածն
 ալ անկէ պիտի առնուի : Իւ աս 30
 անպիտան ծառան դուրսի խաւարը
 հանեցէք : Հոն պիտի ըլլայ լաւ
 ու ակումներ կըճառէ :
 Եւ երբոր Որդին մարդոյ իր 31
 փառքով գայ , և բոլոր սուրը հըն-
 տակները իր հետը , ան ատենը իր
 փառայ ակոռը պիտի նստի : Իւ 32
 անոր առջեւ պիտի ժողովուն բոլոր
 սպանները , ու զանոնք իրարմէ պի-
 տի դատէ , ինչպէս որ հովիւ մը
 ոչխարները այժմերն կը զատէ :
 Իւ ոչխարները իր աջ կողմը պի- 33
 տի կայնեցընէ , ու այժմերը՝ ձախ
 կողմը :
 Եւ ատենը թագաւորը իր աջ 34
 կողմը կողմներուն պիտի բռնէ : Իւ
 կէք իմ Հօրս օրհնածները , աշ-
 խարհի սկիզբէն ձեզ համար պատ-
 րաստուած թագաւորութիւնը ժա-
 ուանդեցէք : Ինչու որ անտեղիկայ , 35
 և ինծի ուտելիք տուիք : Ծարա-

- ւեցայ, ու ինծի խնայցիք. օտարական էի, և զիս ներս առիք. 36 Խեղճ էի, և զիս հաղուեցուցիք. հիւանդ էի, ու ինծի տես եկայք. բանտի մէջ էի, և ինծի եկայք. 37 Եւ ատենը արդարեւորը անոր պատասխան պիտի տան ու բռն, Տէր՝ երբ քեզ անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք, կամ ծարւած՝ ու խնայցիք. 38 Խնայցիք. Երբ քեզ օտարական տեսանք՝ և ներս առինք, կամ մերկ՝ ու հաղուեցուցինք. 39 Երբ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք, 40 ու քեզ եկանք. Եւ թագաւորը պատասխան տալով պիտի բռն աւանդ, 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 8 Որովհետեւ աս իմ եղբայրներուս պիտի պղծիմք ձերն, մեկուն ըրիք, 41 Եւ ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի բռն. Եւ եղի՛ զայցիք ինծի անիծեալներ՝ յախտեալական կրակին մէջ, որ պատարաստեալ է Սատանային ու իր հրեշտակներուն. 42 Եւ ինծի ուսուցիչ շտուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի չխնայցիք. 43 Օտարական էի, և զիս ներս առիք. մերկ էի, և զիս չհաղուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ էի, և ինծի տես չեկայք. 44 Եւ ատենը անոր ալ պատասխան պիտի տան ու բռն. Տէր՝ երբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ ծարւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ, ու քեզ սպասաւորութիւն չըրինք. 45 Եւ ատենը պատասխան պիտի տայ անոնց ու բռն. 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 8 Որովհետեւ ասոնց պիտի պղծիմք ձերն, մեկուն չըրիք, 46 Եւ ատենը պիտի երթան յախտեալական տանջանքը, իսկ արդարեւ ներք յախտեալական կեանքը.

ԳԼ . ԻՅ

- 1 Ու երբոր Հիսուս ըմբոստացաւ ըրաւ խօսքերը, ըսաւ իր աշակերտներուն. 2 Գիտէք որ երկու օրէն ետե զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին

մարդոյ կը մատնուի խաչը ելլելու.

3 Եւ ատենը քահանայապետները ու զպիւրները և ժողովուրդին ծերերը ժողովուհեցան քահանայապետին սրահը, որուն առունը Աշխիսիս էր. 4 Ու խորհուրդ ըրին որ նկնպութեամբ ընեն Հիսուսը ու մոռցնեն. 5 Բայց կ'ըսէին թէ Ու՛շ տօնին ատենը, որ ժողովուրդին մէջ խոսովութիւն չըլլայ.

6 Ու երբոր Հիսուս լեւեալեալ էր բարոտ Սիննին տունը, 7 Սիննի մը եկաւ անոր որ ուներ ծանրակին և զի լեւ մը, և թափեց անոր գլուխուն վրայ՝ երբոր անիկայ սեղան նստած էր. 8 Եւ անոր աշակերտները տեսնելով զգիտարեցան ու բռն. 9 Եւ ինչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ. 10 Գանգի ատ կըր կրնար սուղ զնով ծախուիլ, ու աղքատներուն տըրուիլ. 11 Եւ Հիսուս խմանալով ըսաւ անոնց. 12 Ինչո՞ւ անհաղիստ կ'ընէք կնիկը. 13 քանզի ատիկայ բարի դործ մը դործեց ինծի. 14 Եւ ինչո՞ւ որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետ առ ունիք, 15 բայց զիս ամէն ատեն չունիք. 16 Եւ ան զի ատիկայ որ ատ կըր իմ մարմնիս վրայ թափեց, իմ թաղմանս համար ըրաւ. 17 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի, 18 ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար.

Եւ ատենը տատուերկուքն մէկը՝ 14 որ Յուդա Իսկարիօթաւոցի կ'ըսուէր, 15 զնոց քահանայապետներուն ու բռն. 16 Եւ կ'ըսէր ինչի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ գանիկայ. 17 և անոնք երեսուն ափսոսաւ թախտացան անոր. 18 Եւ անիկ ետե պատահութիւն մը կը փնտռէր, որ զանիկայ մատնէ անոնց.

19 Եւ բաշարեալերայ առջի օրը աշակերտները Հիսուսի եկան ու անոր բռն. 20 Ուր կ'ուզէր որ քեզ պատրաստենք՝ զատիկը ուսուցու համար. 21 Եւ անիկայ ըսաւ, 22 Գացէք բաշարը այս ինչ մարդուն ու բռնէք անոր. 23 Եւ արդարեւոր կ'ըսէ, 24 Ժամանակս մօտ է, 25 աշակերտներուս

հետ մեկտեղ քու քով պիտի յետ զատիկը. 26 Եւ ատենը ըրին ինչպէս որ Հիսուս իրեն բռնաւ ըրաւ, ու պատրաստ զատիկը.

27 Ու երբոր իրիկուն եղաւ սուկերկոյթին հետ սեղան նստանք, 28 Եւ քանի որ կ'ուտէին ըսաւ ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 29 որ մոռցնան, և անոնցմէ ամէն մեկուն բռն անոր, 30 Տէր՝ միմեկուն վրայ պատասխան տալու ըսաւ. 31 Եւ որ իմ հետս իր օրը պնակը խօսեց, 32 նոյնը 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 33 որ զնունը անհաղիստ կ'ըսէր որ զորս քեզ զնով ծախուիլ, ու աղքատներուն տըրուիլ.

34 Եւ Հիսուս խմանալով ըսաւ անոնց. 35 Ինչո՞ւ անհաղիստ կ'ընէք կնիկը. 36 քանզի ատիկայ բարի դործ մը դործեց ինծի. 37 Եւ ինչո՞ւ որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետ առ ունիք, 38 բայց զիս ամէն ատեն չունիք. 39 Եւ ան զի ատիկայ որ ատ կըր իմ մարմնիս վրայ թափեց, իմ թաղմանս համար ըրաւ. 40 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի, 41 ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար.

Եւ ատենը տատուերկուքն մէկը՝ 42 որ Յուդա Իսկարիօթաւոցի կ'ըսուէր, 43 զնոց քահանայապետներուն ու բռն. 44 Եւ կ'ըսէր ինչի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ գանիկայ. 45 և անոնք երեսուն ափսոսաւ թախտացան անոր. 46 Եւ անիկ ետե պատահութիւն մը կը փնտռէր, որ զանիկայ մատնէ անոնց.

47 Եւ բաշարեալերայ առջի օրը աշակերտները Հիսուսի եկան ու անոր բռն. 48 Ուր կ'ուզէր որ քեզ պատրաստենք՝ զատիկը ուսուցու համար. 49 Եւ անիկայ ըսաւ, 50 Գացէք բաշարը այս ինչ մարդուն ու բռնէք անոր. 51 Եւ արդարեւոր կ'ըսէ, 52 Ժամանակս մօտ է, 53 աշակերտներուս

հետ մեկտեղ քու քով պիտի յետ զատիկը. 54 Եւ ատենը ըրին ինչպէս որ Հիսուս իրեն բռնաւ ըրաւ, ու պատրաստ զատիկը.

55 Ու երբոր իրիկուն եղաւ սուկերկոյթին հետ սեղան նստանք, 56 Եւ քանի որ կ'ուտէին ըսաւ ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 57 որ մոռցնան, և անոնցմէ ամէն մեկուն բռն անոր, 58 Տէր՝ միմեկուն վրայ պատասխան տալու ըսաւ. 59 Եւ որ իմ հետս իր օրը պնակը խօսեց, 60 նոյնը 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի, 61 որ զնունը անհաղիստ կ'ըսէր որ զորս քեզ զնով ծախուիլ, ու աղքատներուն տըրուիլ.

62 Եւ Հիսուս խմանալով ըսաւ անոնց. 63 Ինչո՞ւ անհաղիստ կ'ընէք կնիկը. 64 քանզի ատիկայ բարի դործ մը դործեց ինծի. 65 Եւ ինչո՞ւ որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետ առ ունիք, 66 բայց զիս ամէն ատեն չունիք. 67 Եւ ան զի ատիկայ որ ատ կըր իմ մարմնիս վրայ թափեց, իմ թաղմանս համար ըրաւ. 68 7 ճամբարիս կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի, 69 ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար.

Եւ ատենը տատուերկուքն մէկը՝ 70 որ Յուդա Իսկարիօթաւոցի կ'ըսուէր, 71 զնոց քահանայապետներուն ու բռն. 72 Եւ կ'ըսէր ինչի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ գանիկայ. 73 և անոնք երեսուն ափսոսաւ թախտացան անոր. 74 Եւ անիկ ետե պատահութիւն մը կը փնտռէր, որ զանիկայ մատնէ անոնց.

75 Եւ բաշարեալերայ առջի օրը աշակերտները Հիսուսի եկան ու անոր բռն. 76 Ուր կ'ուզէր որ քեզ պատրաստենք՝ զատիկը ուսուցու համար. 77 Եւ անիկայ ըսաւ, 78 Գացէք բաշարը այս ինչ մարդուն ու բռնէք անոր. 79 Եւ արդարեւոր կ'ըսէ, 80 Ժամանակս մօտ է, 81 աշակերտներուս

- եցայ, ու ինծի խմբուցիք. օտարական էի, և զիս ներս առիք. 36 Ի՞նչ էի, և զիս հաղուեցուցիք. հիւանդ էի, ու ինծի տես եկար. բանտի մէջ էի, և ինծի եկար:
- 37 Եւ ատենը արդարեւոր անոր պատասխան պիտի տան ու բռնէ, Տէր՝ երբ քեզ անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք, կամ ծարւած՝ ու խմբուցիք. 38 Ի՞նչ քեզ օտարական տեսանք՝ և ներս առինք, կամ մերկ՝ 39 ու հաղուեցուցինք. Ի՞նչ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք, 40 ու քեզ եկանք. Իւ խաղաղորդ պատասխան տալով պիտի բռնէ աւանդ, Դժմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Բրոյհետե. առ իմ եղբայրներուս պիտի պղծիկներէն մեկուն ըրիք, ինծի ըրիք:
- 41 Եւ ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի բռնէ. Եւ կ'ըսէ՝ զապէք ինձմէ անիծեալներ, յախտեալական կրակին մէջը, որ պատարասուած է Սատանային ու իր 42 հրէշտակներուն: Ինչու որ անօթեցայ, և ինծի ուտելիք չտուիք. ծարւեցայ, ու ինծի խմբուցիք. 43 Օտարական էի, և զիս ներս չառիք. մերկ էի, և զիս հաղուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ էի, և ինծի տես չեկար: 44 Եւ ատենը անոր ալ պատասխան պիտի տան ու բռնէ, Տէր՝ երբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ ծարւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ, ու քեզի պատաստողութիւն չըրինք: 45 Եւ ատենը պատասխան պիտի տայ անոնց ու բռնէ, Դժմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Բրոյհետե. ատենը պիտի պղծիկներէն մեկուն ըրիք, ինծի ալ ըրիք:
- 46 Իւ ատենը պիտի երթան յախտեալական տանջանքը, իսկ արդարեւերը՝ յախտեալական կեանքը:

ԳԼ . Ի.Յ.

- 1 Եւ երբոր Հիսուս լինցուց առ բոլոր խոսքերը, ըսաւ. իր աշակերտներուն. Գիտե՛ք որ երկու օրէն ետե. զատիկ կ'ըլլայ, և Բրդին

մարդոց կը մատնուի խաչը երկելու:

Եւ ատենը քահանայապետները ու զպիւրները և ժողովուրդին ծերերը ժողովուեցան քահանայապետին սրահը, որուն տնունը Սայիափա էր. Եւ խորհուրդ ըրին որ նշնպութեամբ բռնեն Հիսուսը ու մտցնեն ի Վաղ կ'ըսէին ինչ 11' լուսնին ատենը, որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ:

Եւ երբոր Հիսուս Բեթանիա էր բոլոր Երմիին տունը, և Նիկ մը եկաւ անոր որ ունէր ծանրադէն եւ զի չէ՛ մը, և իմափեց անոր զընտանիքը՝ երբոր անիկայ սեղան նստած էր. Իւ անոր աշակերտները տեսնելով զժողովուրդն ու բռնին, Ինչու առ կորուստը ըլլայ. Ինչպիսի ատ եղը կրնար սուգ զնոյ՝ ծախուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ. Իւ Հիսուս խնայալով՝ ըսաւ. անոնց, Ինչու անհաղթաբար կ'ընէք կնիկը. քանի որ ատիկայ բարի գործ մը գործեց ինծի: Ինչու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետ ունէր, բայց զիս ամէն ատեն չունէք: Եւ ատեն զի ատիկայ որ ատ եղը իմ մարմնիս վրայ իմափեց, իմ խաղմանս համար ըսաւ. Դժմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի ինչ որ արդար աշխարհի մէջ՝ ուր որ առ աւտառանս քարոզուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խոսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար:

Եւ ատենը տասուերկուքէն մէկը՝ որ Հուդա Իսակարիոտայի կ'ըսուէր, զիս քահանայապետներուն ու ըսաւ. Ի՞նչ կ'ուզէք ինձի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ. և անոր երեսուն իլլաւ քաթ խոստացան անոր: Իւ անկէ ետե պատահութիւն մը կը փնտռէր, որ զանիկայ մատնէ անոնց:

Իւ բաղարջակերպ առից օրը աշակերտները Հիսուսի եկան ու անոր ըսին. Բ՛ար կ'ուզես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար. Իւ անիկայ ըսաւ. Գաղէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէ՛ք անոր, Սարգապետը կ'ըսէ, Ժաւմանակս մօտ է, աշակերտներուս.

- Հետ մէկտեղ քու քովդ պիտի ը-
 19 նեմ գատիկը : Բաւերտներն աւ-
 ըրին ինչպէս որ Հիսուս իրենց հը-
 րաման ըրաւ , ու պատրաստեցին
 գատիկը :
 20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , տա-
 սուերկութիւն հետ սեղան նստաւ :
 21 Եւ քանի որ կ'ուտէին՝ ըսաւ ,
 ճշմարտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ ձեզմէ
 22 մէկը զիս պիտի մատնէ : Ու շատ
 տրտմեցան , և անոնցմէ ամէն մէկը
 սխաւ քնել անոր : Տէր՝ միմէ կ'ու-
 23 եմ : Ենիկայ պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ , Են որ իմ հետս իր ձեռ-
 քը պնակը խօթեց , նոյնը պիտի
 24 մատնէ զիս : Հիրաւի Որդին մար-
 ղոյ կ'երեմայ՝ ինչպէս որ գրուած է
 իրեն համար , բայց զայն ան մար-
 ղուն՝ որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
 կը մատնուի : աղէկ էր ան մար-
 25 դուն որ ծնած չըլլար : Պատաս-
 խան տուաւ Հիւզա որ անիկայ
 պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ : Այսպիսի
 պիտի միմէ կ'ու եմ : Ըսաւ անոր ,
 Դուն ըսիր :
 26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին ,
 Հիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու կըտ-
 րեց , և տուաւ աշակերտներուն ու
 ըսաւ , Եսէ՛ք՝ կերէք , աս է իմ
 27 մարմինս : Եւ զաւաթը առաւ՝
 դոհացաւ , ու տուաւ անոնց և ը-
 սաւ , Եսէ՛քդ ալ խմեցէ՛ք սակէ :
 28 Եւ որ ասիկայ է իմ արիւնս նոր
 ուխտի , որ շատերու համար կը
 թափուի մեղաց թողութեան հա-
 29 մար : Բայց կ'ըսեմ ձեզի՝ Եսկէ
 ետեւ որմին բերջէն բնաւ պիտի
 չլամն մինչեւ ան օրը՝ երբոր ձեր
 հետը անիկայ նոր խմեմ իմ Հօրս
 թաղաւորութեանը մէջ :
 30 Եւ օրհուրիւն մը երգելէն ետեւ
 31 Զիթենեայ լեռը ելան : Են ատե-
 նը Հիսուս ըսաւ անոնց , Գուր ա-
 մենքդ աս գիշեր իմ վըստովս պիտի
 գայթակղէք : Ինչու որ գրուած է
 թէ Հովիւը պիտի զարնեմ , ու
 հօտին ոչխարները պիտի ցրուին :
 32 Բայց յարութիւն անոնիւս ետեւ
 ձեզմէ առաջ Վաղիւս պիտի եր-
 33 թամ : Պատասխան տուաւ Պետ-
 րոս ու ըսաւ անոր , Թի՛սպէտ ա-
 մենքն ալ քու վըստովս գայթակղին ,
 Եւ ան անոր Հիսուս մտնելու
 34 կ'ըսեմ քեզի , Եւ գիշեր զիս հա-
 ւը չիտսած՝ իրեք անգամ զիս պիտի
 ուրանաս : Եւ ան անոր Պետրոս ,
 35 Թի՛սէ՛կ քեզի հետ մնո՞նք : ալ ըլ-
 լամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ :
 ասանկ կ'ըսէին նաեւ ամէն աշա-
 կերտները :
 Են ատենը Հիսուս անոնց հետ
 36 տեղ մը եկաւ , որուն անունը
 Ղեթեմանի էր , ու ըսաւ աշա-
 կերտներուն , Հոս նստեցէ՛ք մինչեւ
 որ ես երթամ հոն աղօթք ընել :
 Եւ իր հետը առնելով Պետրոսը
 37 ու Զաքարիոսին երկու որդիքը ,
 սկսաւ արժուիլ և վշտանալ : Են
 38 ատենը ըսաւ անոնց , Իմ անձս
 մնո՞նք չափ տրտում է : Հոս կե-
 ցեք և ինծի հետ արթննէ՛մ մնա-
 ցեք : Ու քիչ մը առաջ երթա-
 39 լով՝ իր երեսին վըստ ինկաւ և
 աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ Հայր
 իմ՝ թէ որ կարեղի է , թող աս
 զաւաթը ինծե՛մ անցնի : Բայց չէ
 թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա
 ինչպէս որ դուն կ'ուզես : Եւ
 40 եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք
 քնայած գտաւ , և ըսաւ Պետրոս
 41 սին : Եւ ինչպէս մէկ ժամ մին ալ
 չերցա՛ր ինծի հետ արթննէ՛մ ինչալ :
 Երթա՛ն կեցէք և աղօթք ըրէք ,
 42 որ փորձութեան մէջ մնանք : Հո-
 ղին յօժար է , բայց մարմինը տը-
 կար : Վարձեալ երկրորդ անգամ
 43 զնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ
 Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է որ աս
 զաւաթը ինծե՛մ անցնի առանց ան-
 կէ խմելուս , թող քու կամքդ
 44 ըլլայ : Եւ եկա զանոնք նորէն
 քնայած գտաւ , ինչու որ աչքեր-
 նին ծանրացած էր : Եւ թողուց
 45 անոնք , ու նորէն զնաց երրորդ ան-
 ցամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն խօսքը ը-
 սելով : Են ատենը եկաւ իր ա-
 շակերտներուն՝ ու ըսաւ անոնց ,
 Եսկէ ետեւ քնացէ՛ք ու հանդէսե՛ք :
 Եւ իմ ժամը հասաւ , և Որդին մար-
 46 ղոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
 նուի : Եւ ըրէք սակէ երթանք , ա-

Հոն մտնեցաւ անիկայ՝ որ զիս պիտի
մատնէ ։

47 Եւ զիս անիկայ սա որ կը խո-
սէր , ահա Յուդա՝ տասուերկու-
քէն մէկը եկաւ . և իր հետը շատ
բազմութիւն սուրբերով ու բիրերով՝
քահանայապետներէն և ժողովուր-
48 զին ծերերէն ։ Եւ զանիկայ մատ-
նողը անոնց նաւն մը սուրբ էր՝ ք-
սելով ։ Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝
49 ան է , բռնեցէ՛ք անիկայ ։ Եւ
շուտ մը Հիսուսին մատնաւով ք-
սաւ , Ողջն քիչ՝ վարդապետ
50 ու համբուրեց զանիկայ ։ Եւ Հի-
սուս բաւ անոր ։ Ինչեք՝ ինչո՞ւ
համար եկար դուն . ան ատենը մա-
տնցան՝ ձեռք զարկին Հիսուսին ու
51 բռնեցին զանիկայ ։ Եւ ահա Հի-
սուս հետ եղողներուն մէկը ձեռքը
երկնցուց . և իր սուրը հանելով՝
զարկաւ . քահանայապետին ծառա-
յին , և անոր ակամօք մէկդի հա-
52 նեց ։ Են ատենը Հիսուս բաւ
անոր ։ Սուրը իր անդը դարձուր ,
ինչու որ ամեն սուր անոնցները
53 սրով պիտի կորսուին ։ Ար կար-
ծե՞ն թէ չեմ կրնար հիմա իմ
Հօրս աղաւել , և ինծի հապրեմ
տասուերկու դունդէն աւելի հրեշ-
54 տանիւր ։ Իսկ ի՞նչ պէտք պիտի
կատարուին զիրքերը , թէ պէտք է
ատանկ ըլլաւ ։

55 Են ատենը Հիսուս բաւ ան
բազմութիւններ ։ Իբր թէ աւաղա-
կե՞ր վրայ ելար սուրբերով ու բիրե-
րով զիս բռնելու . ամեն օր տաճա-
րին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը
սորվեցընէի , և զիս չբռնեցիր ։

56 Իսկ սա ամեն բաները եղաւ՝ որ
կատարուին մարդաբնից գիրքերը ։
Են ատենը բոլոր աշակերտները
թողուցին անիկայ ու փախան ։

57 Եւ անոր որ Հիսուսը բռնեցին ,
Ապիսափա քահանայապետին տա-
րին , ուր որ դպրերնրը ու ծերերը
58 ժողովուրդ էին ։ Եւ Պիլատոս հե-
ռուանց անոր հետեւն գնաց մինչեւ
քահանայապետին դատիմը , ու
ներս մտաւ սարսառորներուն հետ
59 նստաւ . որ վերջը տեսնէ ։ Իսկ
քահանայապետները ու ծերերը և

բոլոր ժողովքը Հիսուսի գեմ սուտ
վայուրէիւն մը կը փնտռէին , որ
անիկայ մեղքընեն ։ Ու չգտան . 60
թէ և շատ սուտ վրաներ ալ եկան ,
բայց չգտան . ետքը երկու տուտ
վկայ եկան , Ու բոլին թէ Եսիկայ
61 բաւ , Եւ կրնամ Կատուծող տա-
ճարը քակել , և զանիկայ իրեք
օրուան մէջ լինել ։ Եւ քահա-
նայապետը ոտք երկելով բաւա ա-
նոր ։ Պատասխան մը չե՞ն տար .
ինչ կը վկայեն ատնը յիշի գեմ ։
Եւ Հիսուս լուս կը կենար ։ Պա- 62
տասխան տուաւ . քահանայապետը
ու բաւ անոր ։ Անոնցմէն Կատու-
ծով քիչ կ'երկմեցընէ՞մ որ մեզի
բան , թէ դո՞ւն ես Վերստոս Որ-
63 զին Կատուծող ։ Բաւ անոր Հի-
սուս ։ Դուն բիր . բայց կ'ըսեմ ձե-
զի , Եսիկ ետե պիտի տեսնեք Որ-
զին մարդը Օրոր թե՛սն ալ կողմի
նստած , ու երկնից ամբարտնա վրայ
64 եկած ։ Են ատենը քահանայա-
պետը իր հանդիմանքը պատռեց՝
ու բաւ ։ Հայհոյութիւն բաւ .
ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վեհանի .
առաջ հիմա լսեցիր ատոր հայհոյու-
թիւնը . Չեղի ի՞նչ պէտք կ'երեւայ . 65
անոնք պատասխան տուին ու բոլին ։
Կահանայապետ է ։ Են ատենը անոր
66 երեսը թուրքին , ու բռնեցով ձե-
ծեցին անիկայ . ոմանք ալ ապստակ
զարնելով ըսին ։ Սարգարեացիք
67 մեզի՛ դուն Վերստոս , ա՛լ է ան
որ քեզի զարկաւ ։

Իսկ Պիլատոս դուրսը գալիմը 69
նստեր էր . և մէկ աղաթին մը եկաւ
անոր՝ ու բաւ ։ Դուն ալ Պալե-
ստին Հիսուսին հետեւ եկր ։ Իսկ 70
անիկայ ամենուն առջեւ ուրաջաւ
ու բաւ ։ Չեմ գիտեր դուն ինչ
կը խօսիս ։ Ու երբոր դուրս ե- 71
լաւ , ուրիշ աղաթին մը զանիկայ
տեսաւ , և հոն եղողներուն բաւ ։
Եսիկայ ալ Հիսուս Կողմիցիին
հետեւ էր ։ Եւ Պիլատոս նորէն եր- 72
գում ընելով ուրաջաւ , թէ Ես
ան մարդը չեմ՝ ճանչնար ։ Ուրիշ 73
մը ատենէն ետե հոն եղողները ե-
կան և ըսին Պիլատոսին ։ Հիսուսի
գուն ալ անոնցմէ ես , ինչու որ

քու գրուցուածքդ ալ քեզ յայ-
74 կ'ընէ ։ Են ատենը սկսաւ անի-
ու երդում ընել՝ ԸԻՒԼԸ թէ
ան մարդը չեմ՝ ճանչնար . և
75 կրն հաւը խօսեցաւ ։ Եւ Պի-
լատոս մարդը բերաւ Հիսուսի խօս-
որ իրեն ըսեր էր թէ Կեռ հա-
շտած՝ իրեք անգամ պիտի ուր-
նաս զիս . ու գուրս ելլելով զա-
նապէս լացաւ ։

ԳԼ . ԻԼ

1 Երբոր ատուտ եղաւ , բոլոր ք-
հանայապետները ու ժողովու-
րդին ծերերը Հիսուսի գեմ խո-
հար ըրին որ զանիկայ մեղքընեն ։

2 Եւ կապելով զանիկայ տարին ,
Պիլատոսի Պիլատոս կուսակալը
ձեռքը տուին ։

3 Են ատենը Հուդա՝ որ զանիկ-
մատնեց , տեսնելով թէ զատա-
պարտուեցաւ , զեղջի եկաւ , ու
երեսուն արծաթէք ետ դարձուց ք-
հանայապետներուն և ծերերուն ։

4 Ու բաւ ։ Սկզբ , որ անմեղ ա-
րին մատնեցի . և անոնք բոլին
5 Սեզի ի՞նչ , դո՞ւն նայէ ։ Եւ
արծաթէք տաճարին մէջ ձեռք ու
գուրս ելաւ , և զնայ ինքզինքը
6 խեղդեց ։ Կահանայապետներն ալ
արծաթէք տանելով՝ բոլին , Կրման
չէ՛ ատիկայ կորուստին մէջ դնել ,
7 ինչու որ արեան զին է ։ Ուստի
խորհուրդ քրին , և անով բրուտին
արտը ծախուտ առին՝ օտարներու
զերկեղմանատուն ըլլալու համար ։

8 Եւ պատճառով ան արտը Երեան
9 արտ բուռեցաւ մինչեւ այսօր ։ Են
ատենը կատարուեցաւ Երեմիա
մարգարէին ձեռքով բուռած խօս-
քը , Եւ սաին երեսուն արծաթէք՝
զին կարուած ին զինը , որ Իսրայէլի
10 որդւոցմէ անա՛ զին կարեցին , Ու
տուին անիկայ բրուտին արտին ,
ինչպէս որ ինծի հրամանս ըրաւ Տե-
բե՛ :

11 Եւ Հիսուս կուսակալին առջեւ
կայեցաւ . և կուսակալը հարցուց
անոր ու բաւ ։ Հրեից թագա-
ւորը դո՞ւն ես ։ Եւ Հիսուս բաւ
12 անոր , Դուն կ'ըսես ։ Ու քահա-

Հնա մատնցաւ անիկայ՝ որ զնա պիտի մատնէ :

- 47 Եւ զհետ անիկայ աս որ կը խօսէր , ահա հիւսիս տատներու քէն մէկը եկաւ . և իր հետը շատ բազմութիւն սուրբերով ու բիրերով՝ քահանայապետներէն և ժողովուրդին ձերբերէն : Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ բռնելով : Ո՛վ որ ևս համբուրեմ ան է , բռնեցէք անիկայ : Եւ շուտ մը Հիսուսին մատնաւով բռնաւ : Ողջօն քեզ՝ վարդապետ :
- 50 ու համբուրեց զանիկայ : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր , Լ'նկեր՝ ինչո՞ւ համար եկար դու . ան ատենը մատնցան՝ ձեռք զարկին Հիսուսին ու բռնէցին զանիկայ : Եւ ահա Հիսուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկնցոյց և իր սուրբ հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային , և անոր ախանջը մէկդի հանեց : Եւ ատենը Հիսուս ըսաւ անոր , Մարդ ի՞ր անգը դարձուր , ինչու որ ամեն սուր առնողները սրով պիտի կորստին : Ար կարծեմ թէ չեմ կրնար հիմա իմ շօքս աղաւել , և ինծի հասցընէ տատներու զուգէն աւելի հրէշտակներ : Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գիրքերը , թէ պէտք է ասանկ ըլլալ :
- 55 Եւ ատենը Հիսուս ըսաւ ան բազմութեանը , Իբր թէ աւաղակի՞ զիս երբ սուրբով ու բիրերով զիս բռնելու . ամեն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցնէի , և զիս չբռնեցէք :
- 56 Բայց աս ամեն բաները եղաւ՝ որ կատարուին մարդաբնից գիրքերը : Եւ ատենը բոլոր աշակերտները թողուցին անիկայ ու փախան :
- 57 Եւ անոնք որ Հիսուսը բռնեցին , պայտափա քահանայապետին տալին , ուր որ պիտները ու ձերբեր ժողովուրդէն էին : Եւ Պետրոս հետեանց անոր հետէն զնայ մընչե քահանայապետին դաւիթը , ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ նստաւ որ վերջը տեսնէ : Եւ քահանայապետները ու ձերբեր և բոլոր ժողովքը Հիսուսի դէմ սուտ անիկայ մողցնեն : Ու զստան . թէ և շատ սուտ վրաներ ալ կ'ան , բայց զստան . ետքը երկու սուտ վկայ կ'ան , Ու բոլին թէ Լսիկայ ըսաւ , Եւ կրնամ Լստուծոյ տաճարը քակել , և զանիկայ իրեք օրուան մէջ շինել : Եւ քահանայապետը ոտք երկրով ըսաւ անոր , Պատասխան մը չե՞ս տար , ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ : Եւ Հիսուս լուս կը կենար : Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու ըսաւ անոր , Կենդանի Լստուծով քեզ կ'երզմեցնեմ՝ որ մեզի բոս , թէ դո՞ւն ևս Բրիտանոս Որդին Լստուծոյ : Ըսաւ անոր Հիսուս : Դուն բարեք . բայց կ'ըսեմ ձեզի , Լսիկ ետե պիտի տեսնէք Որդին մարդոց Ջօրով թէ ան աջ կողմը նստած , ու երկնից ամպերուն վրայ կ'ան : Եւ ատենը քահանայապետը իր հանգիստները պատուեց՝ ու ըսաւ , Հայհոյութիւն ըրաւ . ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վրաներ , ահա հիմա բեցէք ատոր հայհոյութիւնը : Չեզի ի՞նչպէս կ'երեւայ . անոնք պատասխան տուին ու ըսին , Մահապարտ է : Եւ ատենը անոր երեսը թուրին , ու բռնեցով ձեռքին անիկայ . անոնք ալ ապառակ զարնելով՝ ըսին , Մարդաբնայի մեզի՞ դուն Բրիտանոս , ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ :
- Եւ Պետրոս դուրսը դաւիթը նստեր էր . և մէկ աղախին մը կ'աւանտըր ու ըսաւ , Դուն ալ Վալիլիայի Հիսուսին հետն էիր : Բայց անիկայ ամենուն առջեւ ու բացաւ ու ըսաւ , Չեմ կ'աներ դուն ինչ կը խօսի : Ու երբոր դուրս ելաւ , ուրիշ աղախին մը զանիկայ տեսաւ , և հոն եղողներուն ըսաւ , Լսիկայ ալ Հիսուս Կաղովթիցիին հետն էր : Եւ Պետրոս նորէն երգում ընելով ուրացաւ , թէ Ես ան մարդը չեմ ճանաչար : Ու քիչ մը ատենէն ետե հոն եղողները եկան և ըսին Պետրոսին , Հիսուսի դուն ալ անոնցմէ ևս , ինչու որ

քու գրուցուածրդ ալ թեզ յայտնի
74 կ'ընէ : Ըն առնէր սկսաւ անիծել
ու երգում ընէ՝ ԸՒՒԸԼ թէ Լս
ան մարդը չեմ ձանձար . և իս
75 կոյն հաւը խոսեցաւ : Լս. Պետ
րոս միտքը բերաւ Հիսուսի խօսքը՝
որ իրեն ըսեր էր թէ Վեռ հաւը
չխոսած՝ իրեր անգամ պիտի ուրա
նաս զիս : ու դուրս ելլելով գաւ
նապէս լացաւ :

ԳԼ . ԻԼ

1 Երբոր առտու եղաւ , բոլոր քա
հանայապետները ու ժողովուր
դին ձերերը Հիսուսի գէմ խոր
հուրդ ըլին որ զանիկայ մտցընեն :
2 Լս. կապկոյով զանիկայ տարին , ու
Պանտայի Պիղատոս կուսակալին
ձեռքը տուին :
3 Ըն առնէր Հելուա՝ որ զանիկայ
մատնեց , տեսնելով թէ զատաւ
պարտուեցաւ , զեղջիկ եկաւ , ու
երեսուն արծաթը ետ դարձուց քա
հանայապետներուն և ձերերուն ,
4 Ու ըսաւ : Սեղոյ , որ անմեղ ա
րին մատնեցի , և անուք ըսին :
5 Սեղե թնշ , դուն նայէ : Լս.
արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու
դուրս եկաւ , և զնայ ինքեղբոր
6 խեղդեց : Վահանայապետներն ալ
արծաթը առնելով՝ ըսին : Երժան
չէ՝ ատիկայ կորումին մէջ դնել ,
7 ինչու որ արեան զին է : Ուստի
խորհուրդ ըրին , և անով բրուտին
արտը ծախու առին՝ օտարներու
զերեզմանատուն ըլլալու համար :
8 Ըս պատճառով ան արտը Երեան
9 արտ ըսուեցաւ . մինչև պսօր : Ըն
առնէր կատարուեցաւ Երեմիա
մարդարեւին ձեռքով ըսուած խօս
քը : Լս. առին երեսուն արծաթը՝
զին կորուած ին զինը , որ Խորայէլի
10 որդւոցմէ աճա՛ գին կորցնին , Ու
տունին անիկայ բրուտին արտին ,
ինչպէս որ ինծի հրաման ըրաւ Տե
բե :
11 Լս. Հիսուս կուսակալին առջև
կայեցաւ . և կուսակալը հարցուց
անոր ու ըսաւ : Հրէից թագա
ւորը զԹն ես : Լս. Հիսուս ըսաւ
12 անոր : Վոն կ'ըսես : Ու քահա

նայապետներէն և ձերերէն ամիս
տանուած ատենը ընաւ պատա
խան մը չտուաւ : Ըն առնէր 13
Պիղատոս ըսաւ անոր : Չե՞ս լսեր
թէ Թրափ քեզի գէմ կը վայելն
ստոնք : Լս. անոր ըսն մը պա
14 տասխան չտուաւ , մինչև շատ գար
մայաւ կուսակալը :

Բայց կուսակալը սովորութիւն 15
ունէր որ տունին ատենը կապուած
մը արձակէր ժողովուրդին , ձվ որ
ուզէին : Ըն առնէր Բարաբրա 16
անունով մէկ երեւելի բանտարկեալ
մը ունէին : Երբոր ժողովուրդն 17
ըսաւ անոնց Պիղատոս : Ո՞րը կ'ու
զէր որ ձեզի արձակեմ : Բարաբ
րան թէ Հիսուսը՝ որ Վերիտոս 18
կ'ըսուի . Վանգի դիտէր թէ նա
խանձի համար մատնեցին զանի
կայ :

Ու երբոր անիկայ ատենը նստեր 19
էր , անոր կնիկը Գիլ խրիկց անոր
ու ըսաւ , Վոն ան արգարին հետ
բան մը չունենաս : Ինչու որ այս
օր երապիս մէջ շատ դիպուածներ
անցան զիսէս անոր համար :

Բայց քահանայապետները և ձե 20
րերը ժողովուրդը համոզեցին որ
Բարաբրան ինքզին ու Հիսուսը
կորսնցընեն : Պատասխան տուաւ 21
կուսակալը . ու ըսաւ անոնց : Ըս
երկուքէս ճըր կ'ուզէր որ ձեզ
արձակեմ . և անոնք ըսին , Բա
րաբրան : Ըսաւ անոնց Պիղատոս : 22
Հապա թնշ ընեմ Հիսուսը՝ որ
Վերիտոս կ'ըսուի : Եւ մէջին ալ 23
ըսին անոր : Թող խաշուի , և
կուսակալը ըսաւ : Բայց թնշ չար
գործ ըրաւ , և անոնք ևս առաւել
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին : Թող
խաշուի : Լս. Պիղատոս տեսնե 24
լով որ օգուտ մը չըլլար , հապա
ալ աւելի խաղաղութիւն կ'ըլլոյ ,
ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուայ ժող
վուրդին առջևը՝ ու ըսաւ : Լս. առ
արգարին արիւնքն անպարտ եմ .
դուք մտածեցէր : Լս. բոլոր ժո 25
ղովուրդը պատասխան տալով ը
սաւ , Ետոր արիւնք մեր վրայ ու
մեր որդւոցը վրայ ըլլայ : Ըն 26
տենը Բարաբրան արձակեց անոնց ,

- և Յիսուսը ծնծելով՝ անոնց ձեռքը
տուաւ որ խաչուի :
- 27 Ընտանիքը կուսակալին զնուոր-
ները պալատին ներքը առին Յի-
սուսը , ու բոլոր զնուորները :
- 28 զուեղը անոր վրայ ժողովեցին . Լու-
զանիկայ մերկացրնելով՝ կարմիր
վերարկու մը հագցուցին անոր :
- 29 Ու փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝
անոր գլուխը գրին , ու եղէկ մը
անոր աջ ձեռքը . և անոր առջևը
ծնկան վրայ դառնով ծաղր կ'ընէին
զանիկայ , ու կ'ըսէին , Ողջից քիզ՝
- 30 Հրէից թագաւոր : Լու թքնելով
անոր վրայ՝ եղէկը կ'առնէին ու
31 անոր գլուխը կը ծնծէին : Ու
երբոր ծաղր ըրին անիկայ , վերաբ-
կուն վրայէն հանեցին ու իր հան-
դերձները հագցուցին անոր , և տա-
րին զանիկայ խաչը հանելու :
- 32 Լու զուսը ելլելով՝ Սիւրենացի
մարդ մը գտան Սիմոն անունով ,
զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ անոր
- 33 խաչը վերցընէ : Ու եկան Վաղ-
դոթիա ըսուած տեղը , որ է զանկի
34 տեղ . Լու լեղիով խառնած քաղցիւ
տուին անոր որ խմէ . ու երբոր
համը առաւ , խմել չէր ուզեր :
- 35 Լու զանիկայ խաչը հանելով , անոր
հանդերձները վիճակով բամեցին .
[որ մարգարէն ըսուածը կատա-
րուի , խմ հանդերձներս իրենց մե-
ջը բամեցին , և խմ պատմուծանիս
- 36 վրայ վիճակ ձգեցին :] Ու նստեր
37 անիկայ կը պահէին : Լու անոր
զխուռն վրայ իր յանցանքը գրուած
գրին , թէ Մարկայ է Յիսուս՝ Հը-
րէից թագաւորը : Ընտանիքը ա-
նոր հետ երկու աւազակ խաչուե-
ցան , ու մէկը անոր աջ կողմէն , ու
մէկը ձախ կողմէն :
- 39 Լու անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայ-
հայէին անոր , գլուխին կը շար-
40 ձէին , Ու կ'ըսէին , Վրան որ տա-
ծարը կը քակէիր և իրեր օրուան
մէջ կը շնչէիր , ինքզինքդ ազատէ .
թէ որ Մատուցի Որդին ես , իջի՛ր
41 առ խաչէդ : Նշնայէս ալ քահա-
նայապետները դպիրներուն ու ծերե-
րուն հետ ծաղր ընելով՝ կ'ըսէին :
- 42 Ուրիշները ալատեց , ինքզինքը
չկրնար ազատել . թէ որ խորացե-
լի թագաւոր է , թող հիմա իջնէ՛
խաչէն , և իրեն հաւատարմը : Ըն-
տուծոյ յուսացիք է , հիմա թող
փրկէ տաիկայ՝ եթէ կ'ուզէ տաիկայ .
ինչու որ ըսաւ , թէ Լու Որդի Ես-
տուծոյ եմ : Իր հետը խաչուած
աւազակներն ալ նշնայէս կը նա-
խատէին զանիկայ :
- Լու վեցերորդ ժամն մինչև ին-
չորսորդ ժամը՝ բոլոր երկրին վրայ
խաւար եղաւ : Լու ժամը իննին
ատենները Յիսուս մեծ խնո՛ղ ա-
ղաղակեց ու ըսաւ , Լիւի՛ Լիւի՛ ըս-
մա սարսփածի . որ ըսել է՝ Ես-
տուած իմ , Եստուած իմ , ինչու
զիս թողուցիր : Ընտանիքը ունեւոր
որ հոն կայինք էին , երբոր լսեցին՝
կ'ըսէին , Մարկայ Նշնայէս կը կան-
չէ : Լու չուտ մը անոնցմէ մէկը
վաղեց սպուռնով մը առաւ՝ քաղցիւ
ընցուց , ու եղէկի մը անցընելով
տուաւ անոր որ խմէ : Ու միւս-
ները կ'ըսէին , Թող տուր՝ տես
նեղք թէ Նշնայէս կու գայ՝ տաիկայ
ազատելու :
- Լու Յիսուս դարձեալ մեծ խաչ-
նով աղաղակեց՝ ու հոգին աւանդեց :
- Լու ահա տաճարին փարպուրը
վերէն ի փար երկուրի ձեղքուեցաւ ,
ու երկիրը շարժեցաւ , և քարերը
պատուեցան : Լու գերեզմանները
բացուեցան , ու շատ սուրբ ննջե-
ցեալներու մարմիններ յարութիւն
առին : Լու գերեզմաններէն եկան
անոր յարութենէն հետ , մասն
սուրբ քաղաքը ու շատերուն երեւ-
ցան :
- Բայց հարիւրապետը և անոր հետ
Յիսուսը պահողները՝ երբոր տեսան
երկրաշարժը ու եղած բաները ,
շատ վախցան՝ ու ըսին , Յիսուսի
տաիկայ Որդի Եստուծոյ էր :
- Լու հոն շատ կնիքներ կային որ
հեռուէն կը նայէին , որոնք Վաղի-
քայէն Յիսուսի ետեւէն եկան իրեն
ծառայութիւն ընելու . Որոնց մէջն
էր Մարիամ Մագդաղենացին և
Յակոբարսէն ու Յովսէփն մայրը
Մարիամ և Օլիւրեղէոսի որդւո-
ցը մայրը :

57 Ու երբոր իրիկուն եղաւ, Երեմիայէն հարուստ մարդ մը եկաւ որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն ալ Հիսուսի աշակերտ էր: Երեմիայ Պիղատոսին քովը երթալով՝ Հիսուսին մարմինը ինդրեց: ան ատենը Պիղատոս հրաման ըրաւ որ մարմինը տրուի: Եւ Յովսէփ մարմինը առաւ՝ մարմար կտուտով պատնեց, Ու դրաւ իր ձոր գերեզմանին մէջ՝ որն որ քարէ փորած էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը

61 գլորոցընելով գնաց: Եւ հոն էր Մարիամ՝ Մագդաղենացին և միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացը նստած:

62 Եւ հետեւեալ օրը՝ որ ուրբաթ էն ետեւ էր, քահանայապետները ու փարիսեցիները ժողովեցան Պիղատոսին քովը, Ու ըսին, Տէր՝ կը յիշենք որ ան միջոցաւորէր իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր թէ Իրեք օրէն ետեւ յարութիւն կ'առնեմ: Ուստի հրաման ըրէ որ մինչև երբորդ օրը գերեզմանին ըզգուշութիւն ընեն, չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով գան դանիկայ գողնան, և ժողովուրդին բռնէ թէ Մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետքի մեղքութիւնը առաւ:

65 Ինչն զէջ ըլլայ: Պիղատոս անոնց ըսաւ: Դուք ունիք պահապան պիսուարներ: զայնք՝ պզուտ շուքիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք:

66 Ենոնք ալ զային գերեզմանին ըզգուշութիւն ըրին, քարը կընքելով ու պահապան պիսուարներ քնելով:

ԳԼ . ԻԸ

1 Եւ շարաթ գիշերը որ մեկշաբթին կը լուսնար, եկաւ Մարիամ Մագդաղենացին ու միւս Մարիաւ մը՝ գերեզմանը տեսնելու: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ինչու որ Տէրուն հրեշտակը երկինքէն իջնելով, գնաց դռնէն մէկդի գլորոցուց քարը, ու անոր վրայ նստաւ: Եւ անոր տեպը փայլակի պէս էր, ու անոր հանդերձները 3 չիւնի պէս ճերմակ: Եւ անոր

4

վախէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս եղան: Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ ինիկներուն, Դուք մի վախնար: քանզի գիտեմ որ կը փնտռէք Հիսուսը՝ որ խաչուեցաւ: Ենիկայ հոս չէ, ինչու որ յարութիւն առաւ, ինչպէս որ ըսաւ: Եկէք տեսէք ան տեղը՝ ուր որ Տէրը պատկած էր: Եւ շուտ մը զայնք անոր աշակերտներուն ըսէք թէ անիկայ մեռելներէն յարութիւն առաւ, և ահա ձեզմէ առաջ Վալիլէա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք անիկայ: ահա ձեզի զրուցեցի: Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով և կը վազէին աշակերտներուն պատմելու:

Ու երբոր կ'երթային անոր աշակերտներուն պատմելու, ահա Հիսուս անոնց դէմք եկաւ ու ըսաւ: Ողջի՞ն ձեզ: Եւ անոնք մոտենալով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր: Եւ ատենը Հիսուս ըսաւ անոնց, Սի՛ վախնար, զայնք իմ եղբայրներու ըսէք որ Վալիլէա երթան, ու հոն պիտի տեսնեն:

Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա պահապան զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայապետներուն պատմեցին բոլոր եղած բաները: Եւ անոնք ծերերուն հետ մէկտեղ ժողովուրդ ու խորհուրդ ընելով՝ շատ ըստակ տուին զինուորներուն, Ու ըսին, Ի՛նչք թէ Ենոր աշակերտները գիշերով եկան անիկայ գողնան երբոր մենք կը քնանայինք: Եւ թէ որ ատ բանը կուսակալին ախանջ հասնի, մենք անիկայ կը հաճեցնենք, և ձեզ ապահով կ'ընենք: Ենոնք ալ ստակը առին՝ ու սորովածուն պէս ըրին: և աս մայրը քրիչ մէջ տարածուեցաւ մինչև աս օրս:

Իսկ տասնութ մէկ աշակերտները զային Վալիլէա ան լեռը՝ ուր որ Հիսուս իրենց որոշըր էր: Եւ երբոր զանիկայ տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, լայց ռմանք

34 տութիւն անոր որ խմէ : ու երբոր
 համբ առաւ , խմել չէր ուզեր :
 35 Եւ զանիկայ խաչը հանելով , անոր
 հանդերձները վիճակով բամնեցին :
 [որ մարդարէն ըսուածը կատա-
 բուի : Ի՞նչ հանդերձներս իրենց մե-
 ջը բամնեցին , և ի՞նչ պատմութեանիս
 36 վրայ վիճակ ձգեցին :] Ու նստեր
 37 անիկայ կը պահէին : Եւ անոր
 գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
 դրին , թէ Եփիկայ է Յիսուս : Էւ-
 38 թեկ թագաւորը : Եւ տանելու ա-
 նոր հետ երկու աւազակ խաչուե-
 ցան : մեկը աւոր աջ կողմէն , ու
 մեկը ձախ կողմէն :
 39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայ-
 հոյէին անոր , զլուսինն կը շար-
 40 ժէին , Ու կ'ըսէին : 'Ի՞նչն որ տա-
 ճարը կը քակէիր և իրեք օրուան
 մէջ կը շնէիր , ինքզինքդ ազատէ :
 Թէ որ Եստուծոյ Որդին ես , իջիր
 41 առ խաչէդ : 'Եղնպէս ալ քահա-
 նայապետները դպիրներուն ու ծերե-
 րուն հետ ծաղը ընելով՝ կ'ըսէին :
 42 Ուրիշները ազատեց , ինքզինքը

Եւ Յիսուս դարձաւ
 նով ազազակեց՝ ու հողին աւանդեց :
 Եւ ահա տաճարին վարպետը 51
 վերէն 'ի վար երկուքի ճեղքուեցաւ ,
 ու երկիրը շարժեցաւ , և քարերը
 պատռեցան : Եւ գերեզմանները 52
 բացուեցան , ու շատ սուրբ ննջե-
 ցեալներու մարմիններ յարութիւն
 առին : Եւ գերեզմաններէն ելան 53
 անոր յարութենէն ևս , մօտն
 սուրբ քաղաքը ու շատերուն երեւ-
 ցան :
 Եւստի քաղաքը և անոր հետ 54
 Յիսուսը պահողները՝ երբոր տեսան
 երկրաշարժը ու եղած բաները ,
 շատ վախցան՝ ու ըսին : Յիրաւի
 ասիկայ Որդի Եստուծոյ էր :
 Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ 55
 հեռուէն կը նայէին , որոնք Գալի-
 լեայէն Յիսուսի ետեւն եկան իրեն
 ծառայութիւն ընելու : Որոնց մէջն 56
 էր Մարիամ Մագդաղենոսային և
 Հակոբոսին ու Կովսեմին մայրը
 Մարիամ և Եղեղէոսի որդւո-
 ցը մայրը :

կայ դողան , և օղորդուիլով թէ Սեռերներն յարութիւն առաւ . ու ետքի մոլորութիւնը առ-
 65 ջինն զէջ ըլայ : Պիղատոս առնաց ըստ : Ղառ ունիք պահապան գինուորներ : զայլէ՞ զգուշութիւն բռնք ինչպէս որ գիտէք :
 66 Ետնոր ալ գացին գերեզմանին ըզգուշութիւն ըրին , քարը կընքելով ու պահապան գինուորներ Գնէլով :

ՊԼ . ԻԸ

1 Եւ շարաթ գիշերը որ մեկշարթին կը լուսնար , եկաւ Սարիամ Սողոմոնացին ու միւս Սարիամը՝ գերեզմանը տեսնելու : Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , ինչու որ Տէրօնը հրեշտակը երկինքէն իջնելով , զնայ դռնէն մեկգի զլորորցուց քարը , ու անոր վրայ
 3 նստաւ : Եւ անոր տեղը փայլակի պէս էր , ու անոր հանդերձները
 4 ճիւղի պէս ճերմակ : Եւ անոր

Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա 11
 պահապան գինուորներն մեկ
 նին քաղաքը եկան , ու քահանա-
 յապետներուն պատմեցին բոլոր ե-
 ղած բաները : Եւ անոնք ծերե- 12
 րուն հետ մեկտեղ ժողովելով
 ու խորհուրդ ընելով՝ շատ ըս-
 տակ տուին գինուորներուն , Ու 13
 ըսին : Ըսէք թէ Ետնոր առա-
 կերտները գիշերով եկան անիկայ
 զողջան՝ երբոր մենք կը ընանայինք :
 Եւ թէ որ ատ ըսնը կուսակալին 14
 ականջը հասնի , մենք անիկայ կը
 հաճեցընենք , և ձեզ ապահով
 կ'ընենք : Ետնոր ալ ստակը ա- 15
 ոին՝ ու սորվածնուն պէս ըրին . և
 աս ձայնը շրէից մէջ տարածուե-
 ցաւ մինչև աս օրս :
 Իսկ տասնումեկ առաքելութիւնները 16
 գացին Վալիլեա ան լեռը՝ ուր որ
 Յիսուս իրենց որոշեւ էր : Ու 17
 երբոր գանձիկայ տեսան , երկրպա-
 դութիւն ըրին անոր , լայց ոմանք

- 18 տարակուսեցան : Եւ Հիսուս մտնենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ :
 19 Եւն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ : Երկիրքի ու երկրի մէջ : Ուրիշն զայլէք բոլոր ազգերը աշակերտեցէք : Սկսեցէք զանոնք յա-

նուն Հօր և Որդոց և Հոգւոյն Սրբոյ : Եւրովեցուցէք անոնց որ ան 20
 ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ևս ձեզի պատու իրեցի : և ահա ամէն օր ևս ձեզի հետ եմ մնալն աշխարհիս վերջը :

ԵՒԵՏԵՐԸՆ ԸՍՏ ՄԵՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Ըստուծոյ Որդոյն Հիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը :
 2 Եւսպէս որ մարդարեւից մէջ զրուած է : Եհն եւ իմ գեականս կը խըրկեմք թու երեսիդ առջեւն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջեւդ : Եւսպատի մէջ կանչողն ասցնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շախմբերը շիակեցէք : Հովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր , և սպաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու թողութեան համար : Եւ բոլոր Հրեաստանի երկրորդ ու Երուսաղէմացիք կ'երթային անոր , ու ամենքը կը մկրտուէին անկէ : Հորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոտովանելով :
 6 Եւ Հովհաննէս հազեր էր ուղտի մազ , և իր մէջքը կաշիէ գօտի : ու իր կերակուրը մարախ ու փայրենի միզը էր : Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Իմ հոռեւս ինձմէ զօրաւորը կու գայ , որ ևս արժանի չեմ ծոկելու : և անոր կօշիկներուն կապերը արձըկելու : Եւ ձեզ ջրով մկրտեցի , բայց անիկայ ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ :
 9 Ու եղաւ որ ան օրերը Հիսուս Գալիլեայի Կազարեթին եկաւ , ու Հովհաննէսին մկրտուեցաւ : Հորդանանու մէջ : Եւ շուտ մը ջուրէն էլլելուն պէս՝ երկինքը բացուած տեսաւ , և Հոգին աղանձի պէս՝
 11 որ իր փայլ կ'իջնէր : Եւ ասի մը եկաւ երկինքէն՝ որ Բեթէր : Գոն ևս իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւնէր եմ :

Եւ շուտ մը Հոգին անապատը 12
 հանեց զանիկայ : Ու քառասուն օր 13
 հոն էր անապատին մէջ՝ Սատանային կործանած : և զաղանները հետ էր , ու հրեշտակները իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին :
 Եւ Հովհաննէսին մատնուելէն 14
 ետեւ Հիսուս Գալիլեա եկաւ , Եւստուծոյ արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Եւ ժամ 15
 մանակը լրացած է , և Ըստուծոյ թաղաւորութիւնը մտնեցած է : սպաշխարեցէք ու աւետարանին համատայէք :

Երբոր Գալիլեայոց ծովուն քո- 16
 վերը կը պտկուէր , տեսաւ Սիմոն ու Սիմոնի եղբայրը Եղբաւոր՝ ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձրենորս էին : Եւ Հիսուս ըսաւ ա- 17
 նոնց , Իմ հոռեւս եկէք , ու ևս ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ բը- 18
 լայ : Եւստայ ալ շուտ մը իրենց ուռկանները թողուցին ու անոր հետեւն զայցին : Եւ անկէ քիչ մը 19
 առաջ երթալով՝ տեսաւ Ջորի- գետին Հակորոսը որ անոր եղբայրը Հովհաննէսը , որ անոնք ալ նա- 20
 լին մէջ ուռկանները կը կարկըտէին : Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց , անոնք ալ իրենց հայրը Ջորիգետը փորձկաններուն հետ նա- 21
 լին մէջ ձգելով , անոր հետեւն զայցին :

Ու մտան Կափառնայում . և 21
 իսկոյն շարաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցնէր : Եւ կը 22
 զարմանային անոր փարդապետութեանը փայլ , ինչու որ իշխանութիւն ունեցող մը պէս կը սորվեցնէր անոնց , ու չէ թէ զպիւրնե-

- 23 բուն պէս : Եւ անոնց ժողովարանն մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ ոգի ունէր իր ներսի դին , որ աղա-
- 24 զանեց ըսելով : Եւ ի՞նչ տուր , դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս՝ Հիսուս Նազարեցի . միթէ մեզ կորսնցնելու հկար . գիտեմ քեզ՝
- 25 ի՞նչ ես , Եստուծոյ Սուրբը : Եւ Հիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով :
- 26 Պապանձէ՛ ու Եւ տակէ : Եւ պիղծ ոգին սաստիկ ցնցեց զանկիկայ , ու մեծ ձայնով մը աղաղա-
- 27 կեց ու անկէ ելաւ : Եւ ամենքը զարմացան , անանկ որ իրարու հարցուփորձ կ'ընէին ու կ'ըսէին : Եւ ի՞նչ է . ի՞նչ նոր փարզապետութիւն է սա , որ իշխանութիւնով պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ , ու իրեն կը հրազանդին : Եւ շուտ մը իր համարաւ Վաղեղացւոց ամեն կողմերը ելաւ :
- 29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնն ու Ենդրեասին տունը մտան Հակոբոսին և Հովհաննէսին
- 30 հետ : Ու Սիմոնին զօրանալով ըսէր՝ մէ բռնուած պառկած էր , և շուտ
- 31 մը անոր համար բռն իրեն : Ու Հիսուս մտնեցաւ անոր ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց անիկայ . և խիշին ջրմը թող տուաւ զանիկայ , ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր :
- 32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեւդակին մտած ատենը բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն կը բերէին : Ու բոլոր քաղաքը
- 34 դուռը ժողովուն էր : Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւեր բժշկեց , ու շատ գեներ հանեց . ու դեներուն խօսիլ չէր տար , ինչու որ զինքը կը ճանչային :
- 35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դեռ չլուսեցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը , և հոն ա-
- 36 ղովա՛ր կ'ընէր : Ու Սիմոն և իր հետը եղողները գային անոր ետեւէն :
- 37 Ու երբոր գտան զանիկայ՝ ըսին անոր թէ Եւսէն քեզ կը փնտը-
- 38 ռեն : Եւ ըսաւ անոնց : Ի՛նչ և երթա՛նք մերձակայ դիւղաքաղաքները , որ հոն ալ քարոզեմ , քանզի սա բանիս համար ելել եմ :

- Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջը կը քարոզէր բոլոր Վաղեղացի մէջ , ու գեներ կը հանէր :
- Ս'էկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'աղաչէր , ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր անոր : Եւ որ ուզեն , կրնաս զիս մարդէ : Եւ Հիսուս խղճալով՝ ձեռքը երկընցուց , դպաւ անոր՝ ու ըսաւ անոր : Եւ ուզեմ՝ մարդուէ : Ու երբոր առ ըսաւ անոր , շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց , ու մարդուեցաւ : Եւ սաստիկ պա-
- տուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս հանեց անիկայ , ու ըսաւ անոր : Եւ զի՛նչ կեցի՛ր՝ մեկուն բան մը չե-
- սես . հապա դնա՛ քեզ քահանային ցուցմը , և տուր քու մարդուէ լուր ընծան , որ Սոփես պատուի-
- րեց՝ անոնց վկայութիւնը ըլլալու համար : Եւ այց անիկայ ելլելով՝
- սկսաւ շատ հրատարակել ու բա՛նը տարածել , անանկ որ ալ ինքը չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը մտնել . հապա դուրսը անապատ տեղուանք էր , և ամէն կողմերէն իրեն կու գային :

ԳԼՈՒԽ Բ

- Եւ նորէն Սափաւանայում մտաւ 1
- քանի մը օրէն ետէ . Ու լուեցաւ որ անիկայ տան մէջ է : և շուտով շատ մարդիկ ժողովուեցան , անանկ որ ալ տեղ չկար , ոչ ալ դրանք բովերը . ու կը խօսէր ա-
- մոնց Եսայիայի խօսքը : Եւ կու գային իրեն չորս մարդով վերցուած անդամալոյժ մը կը բերէին : Ու երբոր բազմութենէն չէին կրնար անոր մտնեալ , քակեցին արեւ յարկը՝ ու որ որ Հիսուս էր , ու ծակ մը բանալով՝ վար ինքցուցին մահի-
- ճը՝ որուն վրայ պառկած էր անդա-
- մալոյժը : Եւ Հիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդա-
- մալոյժին , Ո՛րդեակ՝ քու մեղքերդ քիզի ներուած են : Ու դպիւններէն մէկ քանիները կային որ հոն նստ-
- տեղ էին , և իրենց սրտերուն մէջ կը խորհէին՝ ասե՛լով : Ի՞նչու համար ասիկայ քաւանկ հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կրնայ մեղաց թո-

- դուժին տալ , բայց միայն Բս-
 8 տուած : Եւ Հիսուս խկոյն իմա-
 նալով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնց
 պնայկն կը խորհին մէջերնին , Ը-
 սաւ անոնց , Բս ի՞նչ կը խորհի-
 9 սրտերնուդ մէջ : Բրբ աւելի դի-
 րին է , անդամաւոյն ըսել՝ Կու-
 մեղքերդ ներուած են , եթէ ըսել ,
 10 Եւ իբրեւ մահիւնդ առ ու քայլէ : Բայց
 որպէս զի գիտնար թէ Որդին մար-
 զդ իշխանութիւն ունի երկրի վը-
 րայ մեղքերու թողութիւն տալու ,
 11 (ըսաւ անդամաւոյնին ,) Կեղի
 կ'ըսեմ , Եւ իբր , մահիւնդ առ ու
 12 տունդ գնա : Եւ ալ չուտ մը
 ելաւ , և իբ մահիւնդ առնելով՝ ա-
 մենուն առջեւ դուրս ելաւ , ա-
 նանկ որ ամէնքը ապւած մնացին ,
 և փառք տուին Եստուծոյ ու ըսին
 թէ Եսանկ ըսն մը ամենեւին տեսած
 չենք :
 13 Եւ երաւ նորէն ծովեզերքը , ու
 բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գային ,
 14 և կը սորվեցնէր անոնց : Ու
 երբոր կ'անցնէր , տեսաւ Կիի Եւ-
 փեռնանը , որ մարս ընդունելու
 տեղը նստիւ էր . ու ըսաւ անոր ,
 Եւ իբ իմ՝ տեսէ . ան ալ երաւ
 15 անոր ետեւէն գնաց : Ու եղաւ որ
 երբոր սեղան նստած էր անոր տանը
 մէջ , շատ մարտաւորներ ու մեղա-
 ւորներ ալ սեղան նստած էին Հիս-
 սուսի հետ ու անոր աշակերտներուն
 հետ . քանզի շատու էին , ու ա-
 16 նոր ետեւէն կ'երթային : Եւ գպրեւե-
 րը ու փարիսեցիները երբոր տեսան
 թէ անիկայ մարտաւորներուն ու մե-
 ղաւորներուն հետ կ'ուտէ , ըսին
 անոր աշակերտներուն : Եւ իբ հա-
 մար մարտաւորներուն ու մեղաւոր-
 ներուն հետ կ'ուտէ ու կը խմէ :
 17 Եւ Հիսուս երբոր ըսց , ըսաւ ա-
 նոնց , Եսողջներուն բժշկէ պէտք
 չէ , հապա հիւանդներուն . ես ար-
 դարները կանչելու չեկայ , հապա
 մեղաւորները :
 18 Եւ Հովհաննէսին ու փարիսեցի-
 ներուն աշակերտները ծոմ կը պահե-
 լին . և եկան ու ըսին անոր , Եւ-
 չիւ Հովհաննէսին ու փարիսեցի-
 ներուն աշակերտները ծոմ կը պա-
 հեն , ու քու աշակերտներդ ծոմ
 չեն պահեր : Եւ Հիսուս ըսաւ
 19 անոնց , Ու իթէ կարելի՞ է որ
 հարմիրին տղարը՝ քանի որ փեսան
 իրենց հետն է , ծոմ պահեն . որ-
 չափ ժամանակ որ փեսան իրենց
 հետը ունին , կարելի չէ ծոմ պա-
 հել : Բայց որբ պիտի գան՝ որ
 20 երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հա-
 պա ան որբ ծոմ պիտի պահեն :
 Եւ կը կարկըտան ձգել նոր լսի
 21 կտոր մը հին հանդերձի վրայ . թէ
 չէ՞ աւ նորը որ անոր լրտիտանը
 չափաւ որբու էր , հինն կ'առնէ ,
 ու պատուածքը ալ աւելի գէշ
 կ'ըլլայ : Ու ալ միկը նոր գինին
 22 հին տիկերու մէջ կը գնէ . եթէ
 ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատուէ ,
 ու գինին կը թափի և տիկերը
 կը կորնչեն . հապա նոր գինին նոր
 տիկերու մէջ գնելու է :
 Եւ եղաւ որ շարաթ՝ որբ ինքը
 23 արտերուն մէջէն կ'անցնէր , և իր
 աշակերտները որ կ'երթային , սկը-
 սան քրքիւ հասկեր փրցնել : Ու
 24 փարիսեցիները ըսին իրեն , Կայլ՝
 շարաթ՝ որբ ի՞նչ կ'ընեն , որ ար-
 ժան չէ : Եւ իբ ալ անոնց ըսաւ ,
 Եւ իբ կարգացեր դուք՝ Եսաի-
 թին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ ,
 և անաթեցաւ ինքը ու անոնք որ իր
 հետն էին . Եւ իբ մտաւ Եստու-
 25 ծոց տունը Եւ իբ շարաթ զաւանդա-
 պիտին օրով , և առաջաւորու-
 թեան հացերը կերաւ , ու տուաւ
 անոնց ալ որ իր հետն էին , որ
 26 Եւ իբ օրինաս որ չէ ուտել , բայց
 միայն քահանաներուն : Եւ ըսաւ
 27 անոնց , Եւ արաթը մարդուն հա-
 մար եղաւ . ու չէ թէ մարդը շա-
 րաթին համար : Ու ըսին Որդին
 28 մարդը շարաթին ալ տէրն է :
 ԳԼ . Գ
- Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ . ու
 1 հոն մարդ մը կար , որուն ձեռ-
 քը չորցած էր : Եւ իրեն կը
 2 սպասէին թէ արդեօր շարաթ՝ որբ
 զանիկայ պիտի բժշկէ , որ իր վա-
 յով ամբաստանութիւն ընեն : Եւ
 3 ինքը ձեռքը չորցած մարդուն Ը-

4 սաւ . Եւ իր մէկտեղը խօսէ : Ու
բաւ . անոնց , Եւ արախի օրը բա-
րիք ընել արժան է , թէ չարիք
ընել . հոգի մը ապրեցընել , թէ
մեռցընել . բայց անոնք լուռ կե-
5 յան : Եւ Հիւսիս Բարկու թեամբ
շուրջանակի անոնց վրայ նայելով
անոնց սրտերուն կուրու թեամբ հա-
մար տրամած , բաւ ան մարդուն :
Հեռիկ երկընդուր . ան ալ եր-
կընդուր , և անոր ձեռքը ողջացաւ :
6 Ու փարիսեցիները Հերովդէսեան-
ներուն հետ մէկտեղ շուտ մը զուրս
ելլելով , անոր դէմ խորհուրդ կ'ը-
նէին թէ ինչպէս կորսնցընեն ա-
նիկայ :
7 Բայց Հիսուս իր աշակերտներով
ծովիցիքը գնաց . և շատ բազմ-
մութիւն անոր ետեւն զայցին Գա-
8 լիլայէն , ու Հրէաստանէն , Եւ
Երուսաղեմէն , ու Եդովմէն և
Հորդանանու անդիկ կողմէն . ու
անոնք որ Տիրոսի ու Սիդոնի չըր-
ճակայ տեղերէն էին , շատ բազմու-
թիւն երբոր լսեցին ինչ որ կ'ընէր ,
9 իրեն եկան : Եւ իր աշակերտնե-
րուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ
կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին
կարգութեամբ պատճառաւ , որ
10 զինքը շնորհն Բանգի շատերը
բժշկեց , անանկ որ ցաւ ունեցող-
ները վրան կը դիպուէին որ իրեն
11 դպնէին : Եւ պիղծ ողիները երբոր
զինքը կը տեսնէին , կ'իյնային իր
առջեւ , կը կանչուէրուէին ու կ'ը-
12 սէին , Գուռն և Մատուծոյ Ուրդին .
և ինքը սաստիկ կը յանդիմանէր
զանոնք , որ զինքը չայտնեն :
13 Եւ լուռ ելլելով , իր ուղածնե-
րը իրեն կանչեց . ու զայցին անոր
14 քովը : Եւ տառաւերկու հոգի ու-
րջեց , որ իր հիւտը ըլլան , և որ
15 անորը իրկէ քարոզէլ , Ու իշխա-
նութիւն ունենալ զաւերը բժշկե-
16 լու և դէները համելու : Ու Սի-
17 մոնիւ ամուռը Պիտրոս գրաւ . Եւ
Օւերեղեան Հալիտրոսիմ ու Հիւ-
կորոսիկ եղբորը Հովհաննէսին ա-
նոնց անունները Բանեթիդէս գրաւ ,
18 որ ըսել է Ուրդիք որոտման . Եւ
Ենդրէասը , ու Փիլիպպոսը , և

Բարթուղիմէոսը , ու Սատթէոսը ,
և Սիովմասը , ու Լիփեղեսան Հիւ-
կորոսը , և Սաղէոսը , ու Սիմոն
Սանանացին , Եւ Հիւդա Իսկա- 19
րիովասցին , որ նաև մասնեց զա-
նիկայ :
Տուն մը եկան , և նորէն ժողո- 20
վուրդը ժողովուեցաւ , անանկ որ
հայ ուտելու ալ չտեսնէ չկրցան
չտէլ : Ու երբոր իրենները լու- 21
ցին , եկան որ զինքը բռնեն , քան-
զե կ'ըսէին թէ ինչպիսիք է : Եւ 22
ան զպիլնները որ Երուսաղեմէն ի-
ջեր էին , կ'ըսէին թէ Լսոր
ներսի գին Բեղզերուզ կայ , և
դէներուն իշխանովը դէները կը հա-
նէ : Եւ իրեն կանչելով զանոնք , 23
տաակներով կ'ըսէր անոնց , Եւ չա-
պէս կրնայ Սատանան Սատանայ
հանել : Ու թէ որ մէկ թաղա- 24
ւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի ,
ան թաղաւորութիւնը չկրնար կե-
նալ : Եւ թէ որ տուն մը իրեն 25
դէմ բաժնուի , ան տունը չկրնար
կենալ : Ու թէ որ Սատանան իրեն 26
դէմ ելաւ ու բաժնուած է , անի-
կայ չկրնար կենալ , հապա անոր
վերջը հասած է : Սէկը չկրնար 27
զորաւոր մարդու մը տունը մտնելով
անոր կարասիները յափշտակել ,
թէ որ առաջ ան զորաւոր մարդը
չկապէ , ու ետքը անոր տունը կու-
ղարտէ : Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի 28
որ Եւմեմ մեղցրեմ պիտի ներուին
մարդոց որդիներուն , և հայհոյու-
թիւնները՝ որչափ որ հայհոյեն .
Բայց ով որ Հողոյն Ուրդոյ դէմ 29
հայհոյէ , յախտեան թողութիւն
պիտի չունենայ , հապա յախտե-
նական դատաստանի պարտաւոր
պիտի ըլլայ . Սաւն զե կ'ըսէին 30
թէ Պիղծ ողի կայ անոր ներսի
դին :
Ետքը անոր մայրը ու եղբայր- 31
ները եկան , և զուրսը կայնելով՝
հարց իրկեցին ու կը կանչէին զա-
նիկայ : Եւ ժողովուրդը անոր բո- 32
լորտիքը նստոր էր . ու իրեն ըսին
թէ Եւմեմ բու մայրդ ու եղբայր-
ներդ զուրսը խօսիլ է և քեզ
կ'ուզեն : Եւ անիկայ պատասխան 33

տուաւ. անոնց ու ըսաւ : Ո՞վ է
34 իմ մայրս կամ եղբայրներս : Ու
իր բոլորտիբք նստողներուն նայե-
լով ըսաւ : Ահա իմ մայրս ու
35 իմ եղբայրներս : Այս անգիւղի ուր
Աստուծոյ կամբք կը կատարէ , ա-
նիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու
մայրս :

ԳԼ . Դ

- 1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծով-
եղբայրին վրայ , և շատ ժո-
ղովուրդ անոր քովը ժողովուեցաւ ,
անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու
նստաւ. ծովուն վրայ , և բոլոր ժո-
ղովուրդը ցամաքը ծովուն եղբայրն
2 էր : Եւ անոնց շատ բաներ կը
սորվեցնէր առականբով , ու կ'ը-
սէր անոնց իր վարդապետութեանը
3 մէջ , և խնդէր , ահա սերմ ցանողը
4 ելաւ. որ սերմ ցանէ : Ու երբոր
կը ցանէր , մէկ քանին ճամբուն
քովք ինկաւ , և թռչունները եկան
5 ու կերան զանիկայ : Եւ ուրիշը
ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ ,
ուր որ շատ հող չկար . և շուտ
մը բուսաւ , հողը խորունկութիւն
6 չունենալուն համար : Սակայն ա-
րեւուն ծագած ասունը պրկեցաւ ,
ու արմատ չունենալուն համար չոր-
7 ցաւ : Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու
մէջ , և փուշերը ելան ու խեղդե-
ցին զանիկայ , ու պտուղ չուտաւ :
8 Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ ,
ու պտուղ կու տար , որ ելաւ
ու մեծցաւ , և կը բերէր մե-
կուն տեղը երեսուն , ու մեկուն
տեղը վաթսուս , և մեկուն տեղը
9 հարիւր : Ու կ'ըսէր : Ան որ լե-
լու ախանջ ունի , թող լսէ :
10 Ու երբոր առանձին էր , իր քո-
վը եղողները տասուերկուրբին հետ
մեկտեղ հարցուցին իրեն ան առա-
11 կը : Եւ ըսաւ անոնց : Չեղի
տրուած է զիսմալ Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը խորհուրդը , բայց
անոնց որ դուրսէն են , ամէն բան
12 առականբով կ'ըլլայ . Որ տեսնելով
տեսնեն ու չտեսնեն , և լսելով
լսեն ու չիմանան , որ չըլլայ թէ
դարձի զան , և իրենց մեղացը թո-

ղովթիւն ըլլայ : Ու ըսաւ անոնց : 13
Աստուծոյ չէ՞ք գիտեր . ուրեմն
խնայեալ պիտի գիտնայք ամէն ա-
ռականբը : Սերմ ցանողը խօսքը 14
կը ցանէ , Եւ ճամբուն քովին 15
ները անոնց են որոնց մէջ խօսքը
կը ցանուի . ու երբոր կը լսեն ,
շուտ մը Սասանան կու գայ և ա-
նոնց սրտերուն մէջ ցանուած խօսքը
կը հանէ : Այնպէս ալ ապառա- 16
ժուտ տեղերու վրայ ցանուածները
անոնք են , որ երբոր կը լսեն խօս-
քը , շուտ մը ուրախութեամբ կ'ըն-
դունին զանիկայ : Եւ իրենց մէջը 17
արմատ չունենալով , քիչ մասնակ
կը տեսնեն , ետքը երբոր նեղութիւն
կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
մար , շուտ մը կը դայթակղին :
Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները 18
անոնք են որ երբ խօսքը կը լսեն ,
Աշխարհիս դաղաճմունքները ու հա- 19
րատութեան խարէութիւնները ,
և ուրիշ բաներուն ցանկութիւն-
ները մէջ մտնելով խօսքը կը խեղ- 20
դեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Եւ ա-
ղէկ հողի մէջ ցանուածները անոնք
են , որ խօսքը կը լսեն և կ'ընդու-
նին , ու պտուղ կու տան՝ մեկուն
տեղը երեսուն , և մեկուն տեղը
վաթսուս , ու մեկուն տեղը հա-
րիւր :
Եւ ըսաւ անոնց : Սիբեկ ճրագը 21
գրուանին կամ մահիճին տա՛կը
գրուելու համար կու գայ . չէ՞ որ
աշխատանքին վրայ գրուելու համար :
Դնու որ ծածուկ բան մը չկայ , որ 22
պիտի չլայտնուի . և դաղաճուի բան
մը չէ եղած՝ որ երեսն պիտի չեղէ :
Թե՛ որ մեկը լսելու ախանջ ունի , 23
թող լսէ :
Եւ ըսաւ անոնց , Այսեցեք ինչ 24
կը լսէք . Բնէ չափով որ դուք կը
չափէք , նոյն չափով պիտի չափուի
ձեզի . և ձեզի՞ որ կը լսէք , պիտի
աւելնայ : Այս անգիւղի ուր ունի , 25
անոր պիտի տրուի . և ո՞վ որ չու-
նի , ունեցածն ալ անկէ պիտի
առնուի :
Եւ կ'ըսէր , Աստուծոյ թագա- 26
ւորութիւնը տասնիկ է , որպէս թէ
մէկ մարդ մը հողին մէջ սերմ

- 27 ձգէ, Ու յնանայ և արթըննայ գիշեր ու ցորեկ, և սերմը բուսնի ու մեծնայ, ու ինքը չցիտեր թէ
- 28 Բնչպէս: Վանգի հողը ինքիրմէն պտուղ կու տայ, և առաջ խոտը, ետքը հասկը, անկէ ետեւ լեցուն
- 29 ցորենը հասկին մէջ: Ու երբոր պտուղը հասուննայ, շուտ մը մանգաղը կը խրկէ, ինչու որ հունձրի ատենը հասած է:
- 30 Եւ կ'ըսէր: Եստուծոյ թաղաւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցընէր, կամ ի՞նչ առակով անիկայ
- 31 բազդատներ: Սնանկի հատին նման է, որ հողի մէջ ցանուած ատներ՝ երկրի վրայ եղած սերմն
- 32 բուն ամենէն պզտիկն է. Ու երբոր ցանուի, կը բուսնի և ամէն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ճիւղեր՝ կ'արձակէ, անանկ որ երկնից թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակը բնակելու:
- 33 Եւ ասանկ շատ առակներով կը խօսեր անոնց հետ խօսքը որչափ
- 34 որ կրնային մտիկ ընել. Ու ասանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց, բայց առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը:
- 35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար, ըսաւ անոնց: Ելէ՛ք քովս
- 36 անդիի կողմը անցնիր: Ընտրեալ աշակերտները թող տարով առնին գինը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ. և ուրիշ նաւակներ ալ կան
- 37 յին անոր հետ: Ու հովի մեծ փոխորիկ մը եղաւ, և ալիքները նաւուն վրայ կու գային, անանկ որ զրեթէ կը լեցուէր: Ու ինքը նաւուն ետեւի կողմը բարձի վրայ կը շնանար օղորդողին զանիկայ և կ'ըսէին անոր, Սարգսպետ՝
- 39 հողդ չէ՞ որ կը կորսուին: Ու ելիւով՝ սաստեց հովին, և ծովուն ըսաւ: Դադարէ՛ ըստ կեցիր. ու հովը դադարեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն եղաւ: Ու ըսաւ անոնց, Ելէ՛ք ասանկ վախկոտ էք, ի՞նչ պէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք: Եւ անոնք խիստ վախցան, ու կ'ըսէին իրարու, Երբեք ո՞վ է ասի-

կայ, որ հովը ու ծովը ասոր կը նազանդին:

ԳԼՈՒԽ Ե

- Եւ եկան ծովուն անդիի կողմը 1
Դադարացող երկիրը: Ու 2
երբոր ինքը նաւէն ելաւ, զերեզմաններէն էլ մարդ մը պատահեցաւ իրեն, որ պիղծ ողի ունէր. Որ անոր բնական տեղն ալ զերեզմաններուն մէջն էր. ու շղթայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկայ կապել. Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և շղթաներով կապուէր էր, բայց անիկայ շղթաները կտրէր ու ոտնակապերը կտրտրէր էր, և մէկը չէր կրնար զանիկայ նուաճել. Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ զերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ կը կանուրջուէր, ու իր մարմնը քարերով կը ճեղքուէր: Երբոր հեռունաց Հիսուսը տեսաւ, վազեց ու երկրպագութիւն ըրաւ անոր, Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց ու ըսաւ: Դուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս Հիսուս, Որդի Եստուծոյ բարձրից: Երեւ Եստուծով կ'երդմեցընեմ, զիս մի՞ տանչեր: (Վանգի կ'ըսէր անոր շնորհ յոյ՞ կ'ըլլէր ատ մարդէն:) Եւ անոր հարցուց թէ Ընունդ ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր: Իմ նունս Լէզեոն է, ինչու որ մենք շատուոր ենք: Եւ շատ կ'աղաչէին անոր՝ որ զիրենց ան երկրէն դուրս չխրկէ: Եւ հոն լեռանը մօտ խաղերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածուէին: Ու բոլոր զեւերը աղաչեցին անոր ու ըսին, Սեղ խաղերուն խրկէ, որ անոնց մէջ մնանք: Եւ Հիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց. ու երբոր պիղծ ողիները ելան խաղերուն մէջը մօտս, և երամակը գահալէ՛ւ տեղէն ծովը վազեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծովուն մէջը ինչդ դուեցան: Եւ խոզարածները փախան, ու պատմեցին քաղաքը ու աղաքակները. և Երբեք ելան տեսնելու թէ ինչ բան է որ եղաւ: Եւ եկան Հիսուսին, և տեսան դի-

- աւաւրբ որ լեղէն ունէր, որ հա-
զուած ու խելքը վրան եկած նստեր
16 էր, ու վախցան: Եւ անոնք որ
տեսնէր էին, պատմեցին անոնց թէ
ինչ եղաւ: զի աւաւրբն, նաև խա-
17 զանուն վրայով: Եւ սկսան ա-
ղաչէլ անոր, որ իրենց սահմանե-
18 թէն երթայ: Աւ երբոր անիկայ
նաւը մտաւ, զի աւաւրբը կ'աղաչէր
19 անոր՝ որ հեռու բլայ: Եւ Հի-
սուս թող շտաւաւ անոր: Հասցա-
րտաւ անոր, Գնա՛ր քու տունդ քու
ընտանեացդ, ու պատմէ՛ անոնց
ինչ որ Տէրը քեզի բրաւ: Եւ ողոր-
20 մեցաւ: քեզի: Են ալ զնայ, և
սկսաւ Վեկապոլիսի մէջ բարոյե-
լիշ որ Հիսուս իրեն բրաւ: և ա-
մեն կը դարձանային:
- 21 Աւ երբոր Հիսուս նստով նորէն
թաւաւ անդիի կողմը անցաւ, շատ
բազմութիւն ժողովուցաւ անոր քո-
22 վը, և ինչ քովի գերին էր: Եւ
ասան ժողովոյ ասիականներուն մէկը կու-
գար, որուն անունը Հայրոս էր,
ու երբոր տեսաւ զանիկայ, անոր
23 ոտքը ինկաւ: Եւ շատ կ'աղաչէր
անոր ու կ'ըսէր թէ Իմ աղջիկս
մեռնելու մօտ է, զաս անոր վը-
րայ ձեռք դնես, որպէս զի ապառի,
ու պիտի ապրի: Եւ զնայ անոր
24 հետ, ու շատ բազմութիւն իր
հոտէն կ'երթային ու կը նեղէին
զմորը:
- 25 Եւ կնիկ մը՝ որ տատուերիւ տա-
լի արիւնի տեսաւ տեսութեան մէջ
26 էր, Աւ շատ նեղութիւն կրած էր շատ
բոխիկներէն, և իր բոլոր ունեցա-
ծը վաճառէր էր, ու օդուս մը չէր
զուտ, հապաւ ևս տառաւել զայրա-
27 յեր էր, Երբոր Հիսուսին վրայով
լսեց, հոտէն եկաւ: Բազմութեանը
մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ:
- 28 Վաւղի կ'ըսէր, թէ որ միայն անոր
հանդերձներուն դպիսի՝ պիտի
29 բռնէր: Եւ շուտ մը իր ա-
րիւնին աղիւրը ցաղեցաւ: ու իր
մարմնին մէջ խնայաւ թէ տան-
30 ջանքէն բռնեցաւ: Եւ Հիսուս
շուտ մը զիմեայով իր անձին մէջ
ան զօրութիւնը՝ որ իրմէն եղաւ,
զարձաւ բազմութեանը մէջ ու բ-

տաւ: Եւ զգաւ իմ հանդերձ-
ներուն: Եւ իր աշակերտները
21 ըսին իրեն, Ար տեսնես որ բազ-
մութիւնը քեզ կը նեղէ, ու կ'ը-
սեն թէ՛ Ո՛վ ինձի դպաւ: Եւ
22 իր բոլորաբէր կը նայէր որ աս բա-
նը ընողը տեսնէ: և կնիկը վախ-
23 ցաւ: ու զոչայ, ինչու որ զիտէր
թէ իրեն ինչ եղաւ: և եկաւ՝ անոր
տակը ինկաւ, ու բոլոր բանքը
չիտկէ չիտակ զօրեցեց անոր: Եւ
24 Հիսուս ըսաւ անոր: Եղի՛ր քու
հաւատքդ քեզ բռնեց, քան խա-
ղաղութեամբ, ու բռնեցաւ եզեր
քու տանջանքդ:

Երբոր ինքը դեռ կը խոսէր, 35
ժողովուրդապետն տունէն աւա-
կան ու ըսին թէ Եղի՛ր մեռաւ,
ալ ինչու: Բարդապետը կը յղեն-
ցրեն: Իսկ Հիսուս ըստած խոս-
26 քը ըսածին պէս՝ ժողովուրդապետն
ըսաւ: Այն վախմար, միայն թէ
հաւատան: Եւ մէկ թող շտաւաւ
37 իր հեռը երթաւ, բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակո-
բոսին եղբայրը Հովհաննէսը: 38
ժողովուրդապետն տունը դալով տե-
սաւ աղիւրի և տատուի լոյսովն ու
աղաղակողներ: Եւ ներս մտնելով՝
39 ըսաւ անոնց: Ինչու խոռով էր
ու կու ըսք: մանուկը մեռած չէ,
հապաւ կը քնանայ: Եւ ծաղը կ'ը-
40 նէին անիկայ: Բայց ինքը ամենը
զուրս հանելով՝ իր հեռը տաւա-
մանուկին հայրը ու մայրը՝ և անոնք
որ իր հեռն էին, ու մտաւ հոն ու
որ մանուկը պատկած էր: Եւ
41 մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր: Տնիկի՛մ կու՛մ: որ կը
թաղվամուտի, Եղի՛ր (քեզի կ'ը-
սեմ,) ելէր: Եւ խելցն աղջիկը
42 ոտք եղաւ: ու կը քալէր, ինչու որ
տատուերիւ տարեկան էր: ու մեծ
աղաղութեամբ աղչեցան: Եւ տաւ
43 տիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մե-
կը չգիտայ աս բանը: ու ըսաւ որ
անոր ուտելէք տան:

ԳԼ. Զ

Եւ անիկ ելելով՝ եկաւ իր երկի- 1
բը, ու անոր աշակերտները իր

- 2 հոտէն դպցին: Եւ շարաթ օրը
հասնելուն սկսաւ ժողովարանին մէջ
սորիկեցրել: ու շատերը ըսելով՝
կը դարձանային ու կ'ըսէին: Վախ-
կայ ճշտիկ ունի աս բաները, կամ
աս ինչ խնամտութիւն է որ ասոր
տրուած է, որ ասանկ հրաշքներ
3 կ'ըլլան ասոր ձեռքով: Եւ ինչ
հեռը չէ՞, Սարիսաֆն որպէս, և
Հակոբոսն ու Յովսէփն և Յու-
զային ու Սիմէն ինքեցիք: ու
ասոր քրոջը հոս մեր քով չէ՞ն:
և անոր վրայով կը զայլակոչէին:
4 Բայց Հիսուս ըսաւ անոնց: Սար-
իսաֆ մի անպատիւ: չէ՛ բայց միայն
իւր երկրին մէջ ու իր ազգական-
5 ներուն և իր տանը մէջ: Ա-
չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ
ընել, միայն թէ քանի մը հի-
ւանդներու վրայ ձեռք դրաւ: ու
6 բռնեց զանոնք: Եւ անոնց ան-
հաւատութեանը վրայ կը դարձու-
նար: ու չըմախց գեղերը պտտե-
լով՝ կը սորիկեցրէր:
- 7 Եւ իրեն կանչեց տատուերիւրը,
ու սկսաւ երկու երկու խրկել զա-
նոնք, ու անոնց իշխանութիւն
8 տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ: Եւ
պատուիրեց անոնց՝ որ ձա՛մու հա-
մար բան մը անունն, բայց միայն
դաւաղան մը: Ի՛նչ պարկ, Ի՛նչ
հայ, Ի՛նչ տոսկ զօտներնուն մէջ:
9 Հապա հոգաթմափ հազնին: և
կրկին հանդերձ մի հազնի՛ք ըսաւ:
10 Աւ ըսաւ անոնց: Ո՛ր տուն որ
մտնէր, հոն կեցէր մինչև որ անիկ
11 ելէր: Եւ անոնք որ ձեռ չէն ըն-
դունիր ու ձեռ ձեռի չէն ընէր,
երբոր անիկ կ'ըսէր, ոտքերնուդ
տակի փռէն թօթփեցէ՛ք՝ անոնց
վրայով ինչ ըլլաւ: համար: Շճը
մարմնի կ'ըսեմ ձեզի, Սոգմանայոց
ու Պոմբոյոցոյ աւելի զիւրին պի-
տի բլայ զատատանին օրը՝ քան
թէ ան քաղաքին:
- 12 Եւ անոնք ելելով կը քարոզէին
13 որ Երուսաղէմ ապաշխարին: Եւ շատ
զիւր կը հասնէին, ու շատ հիւանդ-
ներ եղով կ'օժէին ու կը բռնէին
զանոնք:
- 14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց,

(ինչու որ անոր անունը յայտնի
եղաւ,) ու կ'ըսէր թէ Հովհան-
նէս մկրտիչը մեռնելուն յարու-
թիւն առեր է, ու անոր համար
հրաշքներ կ'ըլլան անով: Արեւ-
15 ները կ'ըսէին թէ Եղիսն է, ուրիշ
ներս ալ կ'ըսէին թէ Սարգաթ մըն
է, կամ մարգարէի մէկուն պէս:
Բայց երբոր Հերովդէս լսեց, բ-
16 տաւ: Եւ ինչ Հովհաննէս է որուն
զուրկը ևս կարեցի, մեռնելուն
յարութիւն առեր է:

Վաւղի Հերովդէս ինքը Երու-
17 խիկի՛ Հովհաննէսը բռնեց, ու
կապեց բանտը քաւա՛ իր եղբորը
Փիլիպպոսին կնիկը Հերովդային
համար, ինչու որ իրեն կնիկ առեր
էր զանիկայ: Ասան զի Հովհաննէ
18 նէս Հերովդէսին կ'ըսէր: Վեկի
օրինաւոր չէ՛ քու եղբորը կնիկը
ունենալ: Եւ Հերովդիս ոխ ու-
19 նէր անոր դէմ, ու կուգէր անիկայ
մոտեցնել ու չէր կրնար: Ինչու
20 որ Հերովդէս կը վախմար Հովհան-
նէսէն, զիմեայով թէ անիկայ ար-
դար և սուրբ մարդ մըն է: և անոր
ընտանը կը նայէր, ու անիկ ըսելով՝
շատ բան կ'ըսէր, և քաղցրու-
թեամբ անոր մօտիկ կ'ընէր: Աւ
21 երբոր զիպուկ օր մը եղաւ, որ
Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընծիր
կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հագա-
նապետներուն ու Վաւղիայի երեւե-
22 լներուն: Եւ Հերովդային աղ-
ջիկը հաւաքէ՛ր որո՞նք մտնելով խա-
ղայ, ու հանձնի եղաւ Հերովդէ-
սին և իր հեռը նստողներուն:
Թագաւորը ըսաւ աղիւրը: Ի՛նչ
զրէ՛ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու
պիտի տամ քեզի: Եւ անոր էր-
23 զում՝ ըրաւ ըսելով: Ինչ որ ուզեմ
ինձմէ ինչ որ, պիտի տամ՝ քեզի,
մինչև թագաւորութեանս կէսը:
Եւ անիկայ զուրս ելելով՝ իր մօրը
24 ըսաւ: Ի՛նչ ուզեմ, ան ալ ը-
սաւ: Հովհաննէս մկրտիչն զու-
թաւ: Եւ շուտ մը արտօրաւով
25 թագաւորին քով մտաւ ու խընդ-
րեց՝ ըսելով: Սուգմա՛ որ շատով
սկստեղծ մը վրայ Հովհաննէս
մկրտին զուրկը տաս ինձի: Եւ
26

- թաղաւորը իխտա տրամեցաւ ,
 բայց երգումներուն համար ու իր
 հետը նստողներուն համար չուզեց
 27 որ անոր ընկեր մերկէ : Եւ թա-
 ղաւորը իսկոյն դահիճ խրկեց , ու
 հրաման քրաւ անոր գլուխը բերե-
 լաւ : ան ալ զնայ բանտին մէջ
 28 զխատեց զանիկայ : Եւ սկստեղծ
 մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ
 աղօղիակը , և աղօղիկը զանիկայ իր
 29 մօրը տուաւ : Եւ անոր աշակերտ-
 ները լսելով , եկան անոր մարմի-
 նը վերցուցին ու զերեզմանի մէջ
 զրին :
 30 Եւ առաքեալները Հիսուսի քո-
 վը ժողովուցան , ու պատմեցին
 անոր՝ ամէն ինչ որ բրին և ինչ
 31 որ սորվեցուցին : Եւ ստիկայ բ-
 տաւ անոնց : Եւ իւր զուգ ատանձին
 անապատ տեղ մը , և քիչ մը
 հանգչեցէք : քանզի շատերը կային
 որ կու գային ու կ'երթային : և
 Հաց ուտելու ալ ժամանակ չէին
 32 ունենար : Եւ նաեւ անապատ
 տեղ մը գային առանձին : Ու
 33 ժողովուրդները տեսան զանոնք որ
 կ'երթային , և շատերը զանիկայ
 ձանցան , ու ոտքով բոլոր քա-
 զանքներէն հոն կը վազէին , և ա-
 նոնցմէ առաջ համեղով՝ անոր քո-
 34 վը ժողովուցան : Ու Հիսուս երբ-
 որ դուրս ելաւ , շատ ժողովուրդ
 տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ : Ինչ-
 չու որ հովիւ չունեցող ուղարկեցու-
 պէս էին : և սկսաւ շատ բաներ
 սորվեցնել անոնց :
 35 Ու երբոր ժամանակը շատ ու-
 չացաւ , իր աշակերտները իրեն
 եկան՝ ու ըսին : Հոս անապատ
 տեղ մըն է , ու ժամանակը ու-
 36 չացած է : Բրձակէ ժողովուրդները
 որ երթան բոլորաթիւ ազարակ-
 ները ու գեղերը ու իրենց հաց
 զնեն , ինչու որ ուտելու բան
 37 մը չունին : Բայց անիկայ պա-
 տախան տուաւ ու ըսաւ անոնց :
 Գնէք տուէք ատոնց որ ուտեն :
 Եւ ըսին իրեն : Երթանք երկու
 հարիւր դահեկանի հաց զնե՞նք՝
 38 և տանք ատոնց որ ուտեն : Բայ-
 անոնց : Բանի՞ նկատակ ունիք ,
 զայցէք նայեցէք : ու երբոր զիտ-
 ցան ըսին , Հինգ , ու երկու ձուկ :
 Եւ հրաման քրաւ անոնց՝ որ ամեն
 կանանչ խոտի վրայ զուգ գուռ-
 նստեցնեն : Եւ զառ գառ նստան՝
 40 հարիւրական ու յիսունական : Եւ
 հինգ նկանակը ու երկու ձուկը
 առաւ ու զէպ 'ի երկնքը նայե-
 լով , օրհնեց : և մանրեց նկանակ-
 ները ու տուաւ իր աշակերտնե-
 րուն , որ անոնց առջև զնեն , ու
 երկու ձուկը ամենուն ալ բաժնեց :
 Եւ ամենքը կերան ու կշտացան :
 42 Եւ ամենքը կերան ու կշտացան :
 Եւ տասուերկու կողով լեցուն՝ կը-
 43 տորուանքները վերցուցին , և ձու-
 կերէն ալ : Եւ ան հայերէն ու-
 44 տղաները հինգ հազարի չափ էրիկ
 մարդիկ էին :
 Եւ շատ մը իր աշակերտները
 45 տրորեց որ նաւ մտնէ , և իբ-
 առաջ միւս կողմը Բեթսայիդա
 անցնին , մինչև որ ինքը ժողովու-
 46 զը արձակէ : Եւ անոնցմէ զա-
 տուելով՝ լուր եկաւ աղօթք ըն-
 47 լու : Ու երբոր իրիկուն եկաւ ,
 նաւը ծովուն մէջանցնէ , ու ինքը
 48 մինակ յամառն էր : Եւ տեսաւ
 անոնք որ կը տաղնապէս Հովի-
 թի քաղելու տեսնին , ինչու որ
 հովը իրենց դէմ էր : և զիշերուան
 չորրորդ պահուն տեսնեցին՝ ծովուն
 վրայ քաղելով կու գայ անոնց , ու
 49 կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ : Եւ
 նոնք երբոր տեսան որ ծովուն վրայ
 կը քալէր , կարծեցին թէ աշտի
 երեղիմ բան մըն է , ու կանուրո-
 տեցին : Բանիկէ ամենքն ալ զանի-
 50 կայ տեսան , ու խոսեցան : և
 ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ
 ու ըսաւ անոնց , Բանձ եղիք՝ ես
 եմ , մի՛ վախճալ : Եւ նաւը
 51 լաւ անցնի քովը , ու հովը դադա-
 րեցաւ : և անոնք մօրեքնուն մէջ
 չափէ դուրս ապշած էին ու կը
 զարմանային : Սաան զի հային
 52 վրայ եղած հրաշք չեմացան , ինչու
 որ սիրտերնին թմրած էր :
 Ու միւս կողմը անցնելով ,
 53 Գաննետաղեթի երկիրը հասան և
 նաւը տաղաւորեցին : Ու երբոր
 54 նաւէն ելան , ան քիչէ հարիւր խա-

55 կոյն ճանշան զանիկայ • Եւ ասդին
անդին վազելով բոլոր շրջակայ
տեղութեանքը , սկսան մահճներով
հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լը-
56 սէին թէ հոն է : Եւ ուր որ կը
մտնէր՝ զեղերը կամ քաղաքները
կամ ագարակները , հրապարակե-
րուն մէջ կը զնէին հիւանդները ,
ու կ'աղաւէին իրեն որ զոնէ իր
հանգերձին քղանջքին դպչին • և
որոնք որ դպան , բժշկուեցան :

ԳԼ . Լ :

- 1 Եւ իր քովը ժողովուեցան փարի-
սեցիները ու դպիրներէն ու
մանր՝ որ Լըսուսողմէն եկած էին :
- 2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշա-
կերտներէն ոմանք պիղծ՝ այսինքն
անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
- 3 մեղադրեցին : Ինչու որ փարի-
սեցիները ու բոլոր Հրեաները մին-
չե որ աղէկ մը ձեռքերին չուան ,
հաց չեն ուտեր : քանզի ծերերուն
- 4 աւանդութիւնը կը բռնեն : Եւ
չուկայէն էլ առիթ թէ որ չը-
լուացուին , չեն ուտեր • և ուրիշ
շատ բաներ կայ որ ընդունած են
ու կը բռնեն , այսինքն զաւթնե-
րու • և փարէրու ու պղծէ աման-
ներու • և անկողիներու լուացմանը :
- 5 Ներ , Եւ ատենը փարիսեցիները
ու դպիրները հարցուցին անոր ,
թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծե-
րերուն աւանդութեանը պէս չեն
երթար , հապա անլուայ ձեռքերով
- 6 հաց կ'ուտեն : Եւ ալ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Եղէկ
մարդարեւութիւն ըրաւ Եսայի ձեղի
կեղծաւորներուդ համար , ինչպէս
որ գրուած է , Եւ ժողովուրդը
դոյն շրթուներովդ զիս կը պա-
տուէ , բայց իրենց սիրտը հեռա-
- 7 ցած դատուած է ինծմէ : Ու պա-
րապ տեղը զիս կը պատնին , մարդոց
պատուիրած բաները իբրեւ վարդա-
- 8 պետութիւն սորվեցնելով : Ս'սան
զի Եստուծոց պատուիրանքը թող
տալով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը
բռնէք , Բայեւ փարէրու և վա-
ւաթներու լուացմանքներ , և ա-
սոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը-

նէք : Ու ըսաւ անոնց , Եղէկ 9
կ'անարգէք Եստուծոց պատուիրան-
քը , որ ձեր աւանդութիւնը պա-
հէք : Դժանդի Սովետա ըսաւ , 10
Ի՞նչ հարց ու մարդ պատուէ • և
Ո՛վ որ էջ հարը կամ մարը ա-
նիծէ , մահով թող մտնի : Իսկ 11
դուք կ'ըսէք , թէ որ մէկը էջ հարը
կամ մարը ըսէ , Եւ բանը որ ինծմէ
պիտի չսհիս , Եստուծոց պա-
տուիրան է , (որ ըսէ և ընծայ ,)
ապա ի՞նչո՞ւ առիթ : Եւ ալ թող 12
չէք տար անոր բան մը ընել իր
հօրը կամ իր մորը • Ու Եստուծոց 13
խօսքը կը խափանէք ձեր աւան-
դութիւնովը որ կ'աւանդէք • և
ասոր նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը-
նէք :

Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կան- 14
չելով՝ ըսաւ անոնց , Իսկեք ինծի
ամենդ ու հասկընէք : Դան մը 15
չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը
մտնէ , ու կարող ըլլայ զանիկայ
պղծելու : հապա ան բաները որ
անկէ կ'ըսեն , անոք են որ մարդը
կը պղծեն : Ո՛վ որ լսելու ականջ 16
ունի , թող լսէ :

Ու երբոր ան բազմութենէն զա- 17
պառելով տուն մտաւ , իր աշա-
կերտները հարցուցին իրեն ան ա-
ռակին համար : Ու ըսաւ անոնց , 18
Դժո՞ւք ալ աստեկ անմիտ էք : չէք
հասկընար թէ ամէն ինչ որ դուր-
սէն մարդուն ներսի դին կը մտնէ ,
չկրնար զանիկայ պղծել • Ս'սան զի 19
չէ թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ ,
հապա փորը , և արտաբնոցը կ'ը-
լէ , ու բոլոր կերածները կը մար-
րէ : Եւ կ'ըսէր թէ Ինչ որ կ'ըսէ 20
մարդուն ներսէն , անիկայ կը պղծէ
մարդը : Ինչու որ ներսէն մարդոց 21
սրտէն կ'ըսեն չար խորհուրդներ ,
շուտութիւններ , պոռնկութիւններ ,
սպանութիւններ , Վտուութիւններ , 22
աղահատութիւններ , չարութիւններ ,
նենդութիւն , դիժութիւն , չար
աչք , հայհոյութիւն , ամբարտա-
ւանութիւն , անողգամութիւն : Եւ 23
բոլոր չար բաները ներսէն կ'ըսեն ,
ու կը պղծեն մարդը :

Եւ անկէ ելելով Տիրոսի ու 24

Սիդորի սահմանները գնաց և
 տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր որ
 մեկուն յայտնուի, բայց վրացա-
 25 ծածկուիլ. «Բանդի կնիկ մը՝ որուն
 աղջիկը պիզը ոգի ունէր էր Կեդի-
 26 անոր ոտքը կնիկաւ։ Եւ ան կնիկը
 հեթանոս էր՝ աղջով փրփրիկ Բա-
 27 աղջիկէն հանէ։ Եւ Հիսուս բաւ-
 անոր ։ Ունի տուր որ առաջ տը-
 ղաքը կշտանան ։ Բանդի աղէկ չէ
 տղոցը հացը առնել ու շուներուն
 28 ձգել ։ Բնիկայ պատասխան տուաւ
 ու բաւ անոր ։ Եւ ի՞նչ է ինչու
 որ շունին ալ սեղանին տակը տը-
 29 ղըցը փշտանքներէն կը կերակրուին ։
 Եւ բաւ անոր ։ Եւ խաղաղ հա-
 մար գնա, քու աղջիկէդ դէր ե-
 30 լաւ ։ Եւ Բնիկ իր տունը երթա-
 լով՝ գտաւ որ դէր երած, ու աղ-
 ջիկը անկողինին վրայ պառկած էր ։
 31 Եւ նորէն Տիւրքի ու Սիդորի
 սահմաններէն ելելով՝ եկաւ Վա-
 լիկայի ծովեկերը Վեկապոլիսի
 32 սահմաններուն մէջէն ։ Եւ մեկը
 բերին անոր առջին խուլ ու դը-
 ժուարկոտ, ու կ'աղաչէին որ ա-
 33 նոր վրայ ձուր գնէ ։ Եւ ժողո-
 վուրէն մեկդի առնելով գանիկայ,
 իր մասերը անոր ականջներուն
 մէջը խօթեց ու թուրաւ, և անոր
 34 լեզուն դպաւ, Ու երկները նայե-
 լով՝ հառաչեց ու բաւ անոր ։
 Եւ փախիւ, (որ լսել է Բա-
 35 ցուէ,) Եւ խիստ անոր ականջ-
 ները բացաւ, ու անոր լեզուն
 կապը քաղեցաւ, և շտապ կը
 36 խօսէր ։ Ու պատուիրեց անոնց որ
 մեկու մը չըսեն և որչափ ինքը
 կը պատուիրէր անոնց, անոնք՝ ալ
 37 աւելի կը քարոզէին ։ Ու չափէ
 դուրս կը զարմանային և կ'ըսէին,
 Եւնի բաները աղէկ բաւ ասիկայ,
 որ խուլներուն լսել կու տայ և համ-
 բերուն խօսիլ ։

ԳԼ . Ը

1 Եւ օրերը ժողովուրդը խիստ շատ
 ըլլալով, և ուտելու բան մը
 չունենալով, Հիսուս իրեն կան-

չեց իր աշակերտները ու բաւ-
 անոնց ։ Ար խղճամ տա ժողովուր-
 2 զին վրայ ։ Ինչու որ Հիսուս ինք օր
 է որ իմ քովս են, և բան մը չու-
 նին ուտելու ։ Եւ թէ որ ատոնք
 3 անօթի խրկեմ իրենց տունները,
 ճամբուն մէջ պիտի մարին, ինչու
 որ ատոնցմէ ոմանք հեռու տեղէ ե-
 կած են ։ Եւ իր աշակերտները
 4 պատասխան տուին իրեն ։ Եւ ա-
 նապատին մէջ մ'աղկի կ'ընայ մեկը
 հացով կշտանցնել ատոնք ։ Եւ
 5 հարցոյց անոնց ։ «Բանի՞ նկանակ
 ունիք ։ ու անոնք ըսին ։ Եւ թէ ։
 6 Եւ հրաման բաւ ժողովուրդին՝ որ
 դեմին վրայ նստին ։ ու առաւ
 խօթը նկանակը, զոհացաւ և
 կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն,
 որ ժողովուրդին առջևը դնեն ։ և
 7 զրին ։ Ու քանի մը մանր ձուկեր
 ունէին, և օրջեց ու բաւ որ
 անոնք ալ զրին առնոց առ-
 8 ջնը ։ Եւ կերան ու կշտացաւ,
 ու աւելցած կտորուանքները վեր-
 9 ցուցին խօթը զամբիւղ ։ Եւ ու-
 տոյները չորս հազարի չափ էին,
 ու արձակեց զանոնք ։ Եւ շուտ
 10 մը նաւը մանելով աշակերտներուն
 հետ, եկաւ Վաղմանուիկայի կող-
 մերը ։

Եւ փարիսեցիները ելելով՝ սկը-
 11 ան անոր հետ վիճարկանութիւն
 ընել, և զանիկայ փարսելով՝ իրմէն
 12 նշան մը կ'ուզէին երկնիքէն ։ Եւ
 անիկայ իր հոգին մէջ հառաչելով
 բաւ ։ Եւնի է որ սա ապր նշան
 կ'ուզէ ։ Ճամբիւր կ'ըսեմ՝ ձեզի որ
 սա աղջին նշան պիտի չտրուի ։
 13 Ու զանոնք թող տալով՝ նորէն նա-
 ւը մտաւ, ու գնաց Զաֆուս միւս
 կողմը ։

Եւ հաց առնելու մոտեցր էին,
 ու նաւուն մէջ իրենց հետը միայն
 15 մեկ նկանակ մը ունէին ։ Եւ կը
 պատուիրէր անոնց ու կ'ըսէր ։
 «Կայեցէք և զոչապէք փարսե-
 16 ցոց խմորէն ու Հերմիէսին
 խմորէն ։ Եւ իրարու հետ կը խոր-
 17 հէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չու-
 նենալուս համար է ։ Իսկ Հիսուս
 անոնց խորհուրդը զխմալով բաւ-

անոնց ։ Եւնի կը խորհրդ թէ
 հաց չունիք ։ տակաւին չէք հաւ-
 կընար ու չէք իմանար ։ գնա-
 18 սիրտներդ թմբած է ։ Եւ չէր ու-
 նիք ու չէք տեսներ, և ականջներ
 ունիք ու չէք լսեր, և չէք մի-
 19 չէր ։ Եւրոպ հինգ նկանակը հինգ
 հազարին կտրեցի, քանի՞ կողով
 լեզուն կտորուանք վերցուցիք ։ Եւնի
 20 անոր ։ Հասուերիւ ։ Ու երբոր
 խօթը Զաֆուս չորս հազարին խո-
 21 րէի, քանի՞ զամբիւղ լեզուն կը-
 տորուանք վերցուցիք ։ անոնք ալ
 22 ըսին ։ Եւ թէ ։ Ու բաւ ա-
 նոնց ։ Հապա խմոր չէք հաւ-
 կընար ։
 23 Եւ Եւսեփայիկա եկաւ, ու անոր
 առջևը կայ մը բերին, ու կ'աղա-
 չէին իրեն որ դպչէ անոր ։ Եւ ա-
 նիկայ կային ձեռքէն բռնելով՝ գե-
 ղէն դուրս հանեց, ու անոր աշ-
 24 քերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ
 դրաւ, ու կը հարցներ անոր թէ
 25 քան մը կը տեսնէ՞ ։ Եւ ալ նա-
 յիցաւ ու կ'ըսէր ։ «Կարդիկներ
 կը տեսնեմ՝ ծառերու պէս՝ որ կը
 26 պտուրան ։ Կորէն ձեռքը անոր
 աշքերուն վրայ դրաւ, ու անոր
 27 նայիլ տուաւ ։ և ողջացաւ ու առն-
 28 քան հաստնակ կը տեսներ ։ Եւորը
 զանիկայ իր տունը խրկելով բաւ ։
 29 «Ինչո՞ մի մտնէր, ու գեղին մէջ
 մեկուն մի բեր ։
 30 Եւ Հիսուս իր աշակերտներուն
 հետ մեկտեղ փրկիպոսի Կեսա-
 բիային գեղերը երաւ ։ ու ճամբուն
 մէջ կը հարցներ իր աշակերտնե-
 31 րուն ու կ'ըսէր անոնց ։ Եւնի հա-
 մար թէ կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ ։
 28 Եւ անոնք պատասխան տուին ու-
 ընին ։ Եւնի Հիսուս միայն ինք
 29 ալ՝ մարդաբաններէն մեկը ։ Եւ
 ինքը բաւ անոնց, Հապա դուք
 30 ինձի համար թէ կ'ըսէք թէ եմ ։
 պատասխան տուաւ ։ Պետքս ու
 31 ըսաւ անոր, Կոն ևս Կրիստոս
 32 ար ։ Եւ սատիկ պատուիրեց ա-
 նոնց՝ որ իրեն համար մեկու մը
 չըրուցին ։
 31 Ու սկսաւ սորվեցնել անոնց,

- անոնց : Ինչո՞ւ կը խորհիք թէ
հաց չընէիք . տակաւին չէք հաս-
նիրար ու չէք իմանար . դեռ
18 սիրտներդ թմբած է . Աշխարհու
նիք ու չէք տեսներ , և ականջներ
ուսիք ու չէք լսեր , և չէք յի-
19 շեր : Երբոր հինգ նկանակը հինգ
հազարին կտրեցի , քանի՞ կողով
ընդուն կտորուանք վերցուցիք . ըսին
20 անոր : Տասուերկու : Ու երբոր
եօթը Նիւնայը չորս հազարին կտ-
րեցի , քանի՞ զամբիւղ ընդուն կը-
տորուանք վերցուցիք . անոնք ալ
21 ըսին : Եօթը : Ու ըսաւ ա-
նոնց : Հազար ինտրը չէք հաս-
նիրար :
22 Եւ Իսթապիդա եկաւ , ու անոր
առջևը կայր մը բերին , ու կ'աղա-
23 շէին իրեն որ գոչէ անոր : Եւ ա-
նիկայ կայրին մեղքին բռնելով՝ գե-
ղէն դուրս հանց , ու անոր աշ-
քերուն թփնելով՝ ձեռքը անոր վրայ
դրաւ , ու կը հարցնէր անոր թէ
24 բան մը կը տեսնե՞ . Եւ ալ նա-
յիցաւ . ու կ'ըսէր : Արդիւններ
կը տեսնեմ ծառերու պէս՝ որ կը
25 պտուտին : Դորեն ձեռքը անոր
աշքերուն վրայ դրաւ , ու անոր
ծայիլ տուաւ : և որջացաւ ու ամեն
26 բան համարձակ էր տեսներ : Ետքը
զանիկայ իր սուռը խրկելով ըսաւ :
Պահե՛ղ մի՛ մոռնար , ու դեղին մեջ
մէկուն մի՛ բար :
27 Եւ Հիսուս իր աշակերտներուն
հետ մէկտեղ Փիլիպպոսի Ահա-
բիային գեղերը ելաւ : ու ճամբուն
մէջ կը հարցնէր իր աշակերտնե-
րուն ու կ'ըսէր անոնց : Ինձի հա-
մար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ :
28 Եւ անոնք պատասխան տուին ու-
րի : Ինչո՞ւ Հիսուսն անոնց միտնիւ
է ուրիշները՝ Եղան , ուրիշներն
29 ալ՝ մարդաբններն մէկը : Եւ
ինքը ըսաւ անոնց , Հապա դուք
ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ :
պատասխան տուաւ . Պետրոս ու
ըսաւ անոր : Դուք ես Իրիսառ-
30 սը : Եւ տասովի պատուիրեց ա-
նոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը
չըլուցին :
31 Ու սկսաւ սորվեցնել անոնց ,

թէ Պետր է որ Որդին մարդոց շատ
չարարանքներ կրէ , ու երեցներէն
և քահանայապետներէն ու դպիւր-
ներէն մարմուխ , ու սպաննուի , և
իրեք օրէն ետեւ յարու թիւն առնէ :
Ու ա- խօսքը յայտնի խօսեցաւ . 32
և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ ,
ու սկսաւ յանդիմանել զանիկայ :
Եւ ինքը դարձաւ ու իր աշակերտ- 33
ներուն նայելով , յանդիմանեց
Պետրոսը ու ըսաւ : Եսա՛ն գնա՛
Սատանայ , ինչու որ դուն Լատու-
ծոյ բաները չես մոռածիր , հապա
մարդոց բաները :

Եւ մեղմուրդը իր աշակերտնե- 34
րուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝
ըսաւ անոնց : Ո՞վ որ կ'ուզէ իմ
ետեւս գալ , թող իր անձը ու-
բանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու
իմ ետեւս գայ : Ա՛յսան զի ո՞վ 35
որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել ,
պիտի կորսնցընէ զանիկայ : և ո՞վ
որ ինձի ու աւետարանին համար
իր անձը կորսնցընէ , պիտի ապ-
րեցնէ զանիկայ : Վասն ի՞նչ 36
օգուտ է մարդու՞ն որ բոլոր աշ-
խարհը վատարկի , և իր անձը կոր-
սնցընէ . Սա՛մ իր անձին համար 37
ինչ ապատէ՞ք պիտի տայ մարդ :
Ա՛յսան զի ո՞վ որ զեն ու իմ խոս- 38
քերս Դժմարէն սեպէ աւ-
շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ ,
Որդին մարդոց ալ զանիկայ Դժ-
մարէն ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր զայ
իր Հօրը փառքովը տուր . հրե- 39
տականութեան հետ : Եւ ըսաւ ա-
նոնց : Դժմարիս կ'ըսեմ ձեզի , որ
հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանի-
ները կան՝ որոնք մահուան համար
պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն
Լատուծոյ թաղաւորութիւնը դ-
րութիւնով եկած :

ԳԼ . Թ

Եւ վեց օրէն ետեւ Հիսուս իր հե- 1
տը առաւ Պետրոսը ու Հակո-
բոսը և Հովհաննէսը , ու անոնք
մէկ բարձր լեռ մը հանդէպ առան-
ձին , և անոնց առջևը պղակերպե-
ցաւ : Ու իր համարձակները եղան 2
փայլուն խիստ ճերմակ , անանկ

- Սիդոնի սահմանները գնաց և
տուն մը մտնելով՝ շէր ուղեր որ
մեկուն յայտնուի , բայց չկրցաւ
25 ծածկուիլ . Բանդի կնիկ մը՝ որուն
աղջիկը պիղծ ոգի ունէր էր Կէրաէ
Գէն , լսեց անոր վայցով , ու եկաւ
26 անոր ոտքը խնամ : Եւ ան կնիկը
չեթանոս էր՝ աղցով Փիւնիկ Ըսո-
րի , ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դէր իր
27 աղջիկէն հանէ : Եւ Հիսուս բաւ-
անոր , ինչոք տուր որ առաջ տը-
ղաբը կշտաման . քանզի աղէկ չէ
սղոյցը հայր տանել և շուներուն
28 ձգել : Ընկիպ պատասխան տուաւ
ու բաւ անոր : Բայ՝ Տէր , ինչու
որ շունքն ալ սեղանին տակը տը-
ղոցը փշամբներէն կը կերակրուին :
29 Եւ ըսաւ անոր , Ըստ խոսքիդ հա-
մար գնա , քու աղջիկէդ դէր ե-
30 լաւ : Եւ Գէն իր տունը երթա-
լով՝ գտաւ որ դէր ելած , ու աղ-
ջիկը անկողինին վրայ պառկած էր :
31 Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի
սահմաններէն ելլելով՝ եկաւ Գա-
լիլայի ծովագերբը Գեկապոլիսի
32 սահմաններուն մէջէն : Եւ մէկը
րերին անոր առջին՝ խաւ ու գը-
մուարախոս , ու կ'աղաչէին որ ա-
33 նոր վրայ ձուր գնէ : Եւ ժողը
վարդէն մէկդի առնելով զանիկայ ,
իր մատերը անոր ականջներուն
մէջը խօթեց ու թուրաւ , և անոր
34 լեզուին դպաւ , Ու երկնիցը նայե-
լով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր ,
Ի՞նչ փափաքս , (որ իսկ է Բա-
35 ցուէ ,) Եւ իսկոյն անոր ականջ-
ները բացուեցան , ու անոր լեզուին
կապը քակուեցաւ , և շնտակ կը
36 խաւեր : Ու պատուիրեց անոնց որ
մեկու մը շըսեն . և որչափ ինքը
կը պատուիրէր անոնց , անմիջ՝ ալ
37 աւելի կը քարոզէին . Ու չափէ
դուրս կը զարմանային և կ'ըսէին ,
Եւն իսկէրը աղէկ ըրաւ ասիկայ ,
որ խուրերուն լսել կու տայ և համ-
բերուն խօսիլ :

ԳԼ . Ը

- 1 Եւ օրերը ժողովուրդը խիստ շատ
ըլլալով , և ուտելու բան մը
չունենալով , Հիսուս իրեն կան-

չեց իր աշակերտները ու բաւ-
անոնց : Ար խղճամ՝ ատ ժողովուր- 2
դին վրայ , ինչու որ չխաւ իրեք օր
է որ իմ քովս են , և բան մը չու-
նին ուտելու . Եւ թէ որ ատանք 3
անօթի խրկեմ իրենց ատեները ,
նամբուն մէջ պիտի մարին , ինչու
որ ատանցմէ անմիջ հեռու տեղէ ե-
կած են : Եւ իր աշակերտները 4
պատասխան տուին իրեն , Ըստ
նապատիւն մէջ մուկից կրնայ մէկը
հացոյց կշտացնել ատանք : Եւ 5
հացոյց անոնց : Բանի՞ նկանակ
ունիք . ու անմիջ ըսին , Իօթիլ :
Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին՝ որ 6
դեմնին վրայ նստին , ու առաւ
եօթիլ նկանակը , զօհացաւ և
կտրեց ու տուաւ աշակերտներուն ,
որ ժողովուրդին առջնը դնեն , և
գրին : Ու քանի մը մանր ձուկեր 7
ունէին , և օրձեց ու բաւ որ
անմիջ ալ գնեն անոնց առ- 8
ջնը : Եւ կերան ու կշտացան ,
ու աւելցած կտորուանքները վեր- 9
ցուցին եօթիլ զամբիւղ : Եւ ու-
տողները չորս հազարի չափ էին ,
ու արձակեց զանմիջ : Եւ շուտ 10
մը նաւը մտնելով աշակերտներուն
հետ , եկաւ Գաղմանու թաղի կող-
մերը :

Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկը- 11
սան անոր հետ վիճարանութիւն
ընել , և զանիկայ փորձելով՝ իրմէն
նշան մը կ'ուզէին երկնիցէն : Եւ 12
անիկայ իր հոգիին մէջ հառաչելով
բաւ , Ի՞նչ է որ աս աղցը նշան
կ'ուզէ . ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ
աս աղցին նշան պիտի չտրուի :
Ու զանմիջ թող տալով՝ նորէն նա- 13
ւը մտաւ , ու գնաց քովս միւս
կողմը :

Եւ հաց առնելու մոոցեր էին , 14
ու նաւուն մէջ իրենց հետը միայն
մէկ նկանակ մը ունէին : Եւ կը 15
պատուիրէր անոնց ու կ'ըսէր ,
Կայեցէք և զոռչաղէք փարիսե-
ցոց խմորէն ու շերտիկսին
խմորէն : Եւ իրարու հետ կը խոր- 16
հէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չու-
նենանուս համար է : Իսկ Հիսուս 17
անոնց իօրհուրէք գիտնալով բաւ

- 30 մէջը դիտնայ : Ինչու որ կը սոր-
վեցընէր իր աշակերտներուն ու
կ'ըսէր անոնց թէ Որդին մարդոյ
պիտի մատուցի մարդոց ձեռքը , և
զանիկայ պիտի սպաննեն : ու երբ-
որ սպաննուի , երրորդ օրը յարու-
31 թիւն պիտի առնէ : Եւ անոնք
չէին հասկընար ան խօսքը , ու կը
փախնային իրեն հարցընելու :
- 32 Եւ եկաւ Աստիւանայուժ , ու
երրոր տուն մտաւ , հարցոց ա-
նոնց : Ի՞նչ վիճարանութիւն կ'ը-
33 նէիք ճամբան իրարու հետ : Եւ
անոնք լուս կիցան , ինչու որ ճամ-
բուն մէջ իրարու հետ վիճարանու-
34 թիւն կ'ընէին թէ ո՞վ մեծ է : Ու
երրոր նստաւ , կաննց տասուեր-
կութք ու բաւ անոնց , թէ որ
մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ , ամե-
նուն յետինը պիտի ըլլայ և ա-
35 մենուն տպաստորը : Ու տղայ
մը առաւ կայնեցոց անոնք մէջը ,
և իր գիրկը առնելով զանիկայ ը-
36 սաւ անոնց : Ո՞վ որ աստնկ տղոց-
մէն մէկը ընդաւնի իմ անունովս ,
զիս կ'ընդունի . և ո՞վ որ զիս ըն-
դունի , չէ՛ թէ զիս կ'ընդունի ,
37 հապա զիս խրկողը : Աստաստան
տուաւ անոր Հովհաննէս ու բաւ ,
և Երրորդ մէկը տեսնար որ քու
անունովս զեւեր կը հանէր , ու մեր
ետեկն չպտորիր , և զանիկայ ար-
գիւղեցիք՝ մեր ետեկն չպտորեալուն
38 համար : Եւ Հիսուս բաւ : Եւ
արդիւնք զանիկայ , ինչու որ մէկը
չկայ որ իմ անունովս հրաշք դոր-
ծէ , ու կարենայ չուտ մը զիս հայ-
39 հոյիլ : Բանդի ան որ մեզի հա-
40 կատակ չէ , մեր կողմէն է : Ասան
զի ո՞վ որ ձեզի զաւաթ մը չուր
խոցընէ իմ անունով՝ թէ զուր
Բրիտաոսին էք , ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , Եւրիկայ իր փարձը պիտի
41 չկորսնցընէ : Եւ ո՞վ որ զայ-
թակցեցընէ աս պատիկներէն մէկը
որ ինծի կը հաւատան , աւելի ա-
ղէկ էր անոր՝ որ աղայքի քար
մը իր վիզն կախուէր , ու ծովը
42 ձգուէր : Եւ թէ որ քու ձեռքդ
քեզ կը զայնպիսեցընէ , կորէ՛ ա-
նիկայ . աղէկ է քեզի պակասաւոր

մտնել կեանքը , քան թէ երկու
ձեռք ունենալ ու զեհեանը երթալ
չմարելու կրակին մէջը . Ուր որ
անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը
չմարիր : Եւ թէ որ քու ոտքդ
44 քեզ կը զայնպիսեցընէ , կորէ՛
անիկայ . աղէկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը , քան թէ երկու ոտք ու-
նենալ ու զեհեանը ձգուիլ չմե-
ռելու կրակին մէջը . Ուր որ անոնց
45 որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր :
Եւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը զայ-
46 թակցեցընէ , հանէ՛ անիկայ . ա-
ղէկ է քեզի մէկ աչքով Եստուծոյ
թաղաւորութիւնը մանկ , քան
թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին
զեհեանը ձգուիլ . Ուր որ անոնց
47 որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր :
Ինչու որ ամեն մարդ կրակով պի-
48 տի աղուի , և ամեն զո՞՞ւ աղով
պիտի աղուի : Եղբ աղէկ է , բայց
թէ որ աղը անհամոյց , ինչով պի-
տի համոյցընէք . ձեր անձին մէջ
աղ ունեցէք , և իրարու հետ խա-
ղաղութիւն ըրէք :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ անկէ ելելով Երեսաստանի
սահմանները եկաւ Հորդանա-
նու անդիի կողմէն , ու նորէն ժո-
ղովորդները անոր քովը կը ժող-
վուէին . և ինչպէս որ սովորութիւն
ունէր , զարձակալ կը սորվեցընէր
անոնց :

Ու փարիսեցիները քովը եկան ,
և զանիկայ փորձելով կը հարցընէին
անոր թէ Երմիայն է որ երկը ք-
4 ինիկը արձակէ : Եւ անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու անոնց բաւ ,
Սոփիս ձեզի ի՞նչ պատուիրեց :
Եւ անոնք ըսին : Սոփիս հրաման
տուաւ արձակման զիր զրկել , ու ար-
ձակել : Եւ Հիսուս պատասխան
տալով՝ անոնց բաւ : Չեր սրտին
կարծրութեանը համար զրկց ձեզի
ստ պատուէրը : Բայց ստղծա-
5 զործութեան սկիզբէն Եստուած ա-
նոնք արու և էգ բաւ , ու ըսաւ ,
Եսոր համար մարդ իր հայրը ու
6 մայրը պիտի ձգէ , և իր կնիանը
պիտի յարի . Ու երկուքը մէկ 8

- որ երկրի վրայ թափել մը չկրնար
 3 այնպէս ճերմակցընել : Ու լոգիան
 Սոփսէսին հետ երեցաւ անոնց , և
 4 Հիսուսի հետ կը խօսէին : Եւ
 Պետրոս պատասխան տուաւ . ու
 ըսաւ . Հիսուսին : Սամարի աղէկ
 է որ հոս կենանք . ու իրեք խրճիթ
 շինենք , մէկը քեզի , և մէկը Սոփ-
 5 սէսին , ու մէկը լոգիային . Վասն
 զի չէր գիտեր թէ ինչ խօսի , ին-
 6 չու որ զարհուրեր էին : Եւ մէկ
 ամից մը հովանի եղաւ անոնց վրայ ,
 ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով ,
 7 Մտիկ ըրէք : Եւ յանկարծ ասդին
 անգին որ նայեցան , ալ ուրիշ
 մէկը չտեսան , հապա մինակ Հի-
 8 սուսը իրենց հետ : Ու երբոր լեռ-
 նէն վար կ'իջնէին , պատուիրեց ա-
 նոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատ-
 9 մեն , բայց միայն Որդին մարդոյ մի-
 ուներէն յարուցիւն առնելէն ետեւ :
 10 Եւ անոնք ան խօսքը պահեցին , ու
 մեծերնին հարցուփորձ կ'ընէին թէ
 միտելներէն յարութիւն առնելը
 11 ի՞նչ է : Եւ իրեն հարցոյցին
 ու ըսին : Եւ ի՞նչ է որ զպիղծե-
 12 րը կ'ըսեն թէ Պէտր է որ առաջ
 լոգիան դայ : Եւ լոգիայ պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ անոնց , Հիսուսի
 առաջ լոգիան կու դայ , և ամեն
 13 բան կարգի կը գնէ . և թէ ինտոր
 զրուած է Որդոյ մարդոյ համար ,
 որ շատ շարժարանքներ պիտի կրէ
 14 ու անարդուի : Բայց ձեզի կ'ըսեմ
 որ լոգիան եկաւ ալ , և ինչ որ
 15 ուղեցին՝ ըրին անոր : Ինչպէս որ
 զրուած է անոր համար :
 16 Ու աշակերտներուն քովը գա-
 լով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց
 բոլորութիւնը՝ և զպիղծերը , որ վե-
 17 ճարստութիւն կ'ընէին անոնց հետ :
 18 Եւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը
 երբոր տեսան անիկայ՝ խիստ զար-
 19 մացան , ու առաջ վազելով բարե-
 կու տային անոր : Եւ հարցոյ
 զպիղծներուն թէ ի՞նչ վիճարա-
 20 նութիւն կ'ընէք անոնց հետ : Ու
 ժողովուրդէն մէկը պատասխան
 տալով ըսաւ , Վ արդասպետ իմ
 21 որդւոս քեզի բերի , որ համբ ողի

- ունի . Եւ զի որ անոր հասնի , գա- 17
 նիկայ զեախնը կը զարնէ . ան ալ
 կը փրփրի և իր ահոսները կը
 կըձնտէ ու կը յամբի . և քու
 աշակերտներուդ քով որ զանիկայ
 հանեն , ու չկրցան : Պատասխան 18
 տուաւ անոնց ու ըսաւ , Ո՞վ ան-
 հաւատ ազգ՝ մինչեւ Ե՞րբ ձեզի հետ
 պիտի ըլլամ , մինչեւ ե՞րբ ձեզի
 պիտի համբերեմ . ինձի՛ բերեք
 19 անիկայ : Եւ զանիկայ բերին ի-
 ռեն . երբոր քառն տեսաւ զանի-
 կայ , շուտ մը չար ողին ցնցեց զա-
 նիկայ , ու գետնը խկած կը թա-
 20 լայրէր ու կը փրփրէր : Եւ
 Հիսուս հարցոյց անոր ճորդ ու
 ըսաւ , Ո՞րչափ ատեն է որ ատ
 21 րանք ատոր եղաւ . ու անիկայ ը-
 սաւ , Տղայութենէն 'ի վեր . Եւ
 շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ
 կը նետու ատիկայ՝ որ կորսնցընէ .
 22 բայց թէ որ կարգութիւն մը ու-
 նիս , օգնէ՛ մեզի , խղճալով մեր
 վրայ : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր ,
 23 թէ որ կարող ես հաւատալու ,
 ամեն բան կարելի է անոր որ կը
 հաւատայ : Եւ տղան հայրը շուտ
 24 մը աղաղակեց ու սարցունքով ը-
 սաւ . Որ հաւատամ Տէ՛ր , օգնէ՛
 իմ անհաւատութեանս : Հիսուս
 25 երբոր տեսաւ որ ժողովուրդը վրան
 կը զիպուի , սաստեց պիղծ ողին
 ու ըսաւ անոր , Համբ ու խու-
 26 ողի՛ ես կը հրամայեմ քեզի , ելէ՛ր
 ստիկ , ու մէյնի ալ շնորհաւ ատոր
 27 ներսը : Եւ կանչու բռնելով՝ սա-
 տիկ ցնցեց զանիկայ ու եկաւ . և
 28 քառն մտնելի պէս եղաւ , անանկ
 որ շատեւ ըսին թէ ՍՆասա :
 29 Եւ Հիսուս անոր ձեռքէն բռնելով
 վերցոյց զանիկայ . սն ալ կայնե-
 30 ցաւ : Ու երբոր ինքը տուն
 31 մտաւ , իր աշակերտները տեսնին
 հարցոյցին իրեն՝ Եւ ի՞նչ
 32 ինչե՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ :
 Եւ ըսաւ անոնք , Եւ տեսա՞րք կա-
 33 ընել չէ ո՞րքէն բռնելով մը ելլել ,
 34 բայց միայն աղօթքով ու ծոնպա-
 35 հութեամբ :
 Եւ անկէ ելլելով՝ Պաղեսիայի 29
 մէջէն կ'անցնէին , ու չէր ուզեր որ

33 պատահէին . Ու ըստ , Նահապետ
 Երուսաղէմ կ'ըլլէր , և Որդին
 մարդոց պիտի մատնուի քահանա-
 րայականներուն ու զպիւններուն , և
 զանիկայ մահուան պիտի դատա-
 պարուն , ու զանիկայ հիմնա-
 34 ներուն պիտի մատնեն . Եւ զա-
 նիկայ ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն ,
 և անոր վրայ պիտի թքեն , ու զա-
 նիկայ մեղքնեն , ու երբոր օրը
 յարութիւն պիտի առնէ :
 35 Եւ անոր քով զացին Հակորոս
 ու Հովհաննէս Օգրեղէնոսի որ-
 դիբը , ու ըսին , Սպարապետ
 36 կ'ուզէր որ թաղէ ինչ որ խնդ-
 րէր , մեզի ընես : Եւ ալ ըսաւ
 անոնց , Ի՞նչ կ'ուզէք որ ձեզի
 37 ընեմ : Ու անոնք ըսին իրեն ,
 Եւ որո՞հ մեզի որ նստինք մեզմէ
 մէկը աջ կողմէ , և միւսը ձախ
 38 կողմէ քու փառացող մէջ : Եւ Հի-
 սուս ըսաւ անոնց , Չէք զիտեր
 ինչ կը խնդրէք . կրնա՞ք խմել ան
 զաւաթը որ ես կը խմեմ , և ան
 մկրտութիւնովը մկրտուի՞ որով
 39 ես կը մկրտուիմ . Եւ անոնք ը-
 սին իրեն , Արեւմտ . ու Հիսուս
 ըսաւ անոնց , Եւ զաւաթը որ ես
 կը խմեմ՝ պիտի խմէք , և ան
 մկրտութիւնովը որ ես կը մկր-
 40 տուիմ՝ պիտի մկրտուիք . Բայց
 իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը
 իմն չէ տալը , հապա որոնց որ
 41 պատրաստուած է : Ու երբոր փա-
 տալը աշխարհէն ընցին , ըս-
 42 անոնք Հակորոսին ու Հովհաննէ-
 սին ներշնչաւ : Իսկ Հիսուս իրեն
 կանչեց զանոնք ու ըսաւ անոնց ,
 Վիսե՞ք որ ազգաց իշխան սե-
 պուածները կը տիրեն անոնց , և
 անոնց մեծամեծները կ'իշխեն ա-
 43 նոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի
 չըլլայ : հապա ձեզմէ ո՞վ որ մեծ
 44 ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ձեր սպասա-
 45 ւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ ո՞վ որ ա-
 ռաջին ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ամե-
 նուն ծառայ ըլլայ : Բանդի Որդին
 մարդոց ալ չեղաւ սպասաւորութիւն
 ընդունելու , հապա սպասաւորու-
 թիւն ընելու , և իր կիսները չափե-
 րուն համար փրկանք մը տալու :

Ու եկան Երեքով . ու երբոր 46
 Երեքովն կ'ըլլէր աշակերտներովը
 և շատ բազմութիւնով , Տիմոսի
 որդին կոչը Բարտիմէոսը ձամբու-
 քովը նստեր էր մուրալու : Ու 47
 երբոր լսեց թէ Հիսուս Նազով-
 ընցին է , սկսաւ աղաղակել ու
 ըսել , Հիսուս որդի Դաւիթ
 ողորմէ ինձի : Եւ շատերը կը 48
 յանդիմանէին զանիկայ , որ լսէ ,
 բայց անիկայ ալ աւելի կ'աղաղա-
 կէր , Որդի Դաւիթ ողորմէ ին- 49
 ձի : Եւ Հիսուս կանկ առնելով՝
 ըսաւ որ անիկայ կանչէն . կանչե-
 ցին կոչը ու ըսին անոր , Վա՞յ
 50 եղբ , ելի՛ր քեզ կը կանչէ : Եւ
 անիկայ իր ձանգերէն ձգելով ,
 ելաւ ու եկաւ Հիսուսին : Եւ 51
 Հիսուս պատասխան տուաւ ու
 անոր ըսաւ , Ի՞նչ կ'ուզես որ քե-
 ղի ընեմ . կոչը ըսաւ անոր ,
 Ուրբո՞ւն որ աչքերս բացուին :
 Եւ Հիսուս ըսաւ անոր , Վնա՛ 52
 քու հաւատարէ քեզ բժշկեց . և
 շուտ մը անոր աչքերը բացուեցան ,
 ու ձամբան Հիսուսին ետեւէն կ'եր-
 թար :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան՝ 1
 խեթփագէ ու խեթանիա դէպ
 'ի Չիթենեաց ընդ , Հիսուս իր
 աշակերտներէն երկուքը իրկեց , 2
 Եւ ըսաւ անոնց , Վայէ՛ք առ ձեր
 գիմարի գեղը . և անոր մէջ մըտ-
 նելնուզ պէս՝ պիտի գտնէք կապած
 աւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը
 նստած չէ . արձրեցէ՛ք անիկայ ու 3
 բերէ՛ք . Եւ թէ որ մէկը ըսէ ձեզի ,
 թէ Ես ի՞նչ կ'ընեմ , ըսէ՛ք թէ
 Տէրո՞ւր պետք է . և շուտ մը հոս
 պիտի իրկէ զանիկայ : Վայցին 4
 և դոսան աւանակը դուրսը փողոցին
 մէջ դրանք քով կապած , ու ար-
 5 ձրեցին զանիկայ : Եւ հոն կայ-
 նոցներէն ոմանք ըսին անոնց , Ի՞նչ
 կ'ընէք որ կ'արձրէք առ աւանա-
 6 կէս որ Հիսուս պատուիրեր էր ,
 ու իրենց թող տուին : Եւ աւա- 7
 նակը Հիսուսի բերին , ու անոր

մարմին պիտի ըլլան ։ ուստի ալ
երկուք չեն , հասցա մէկ մարմին ։
9 Որքան ան որ Վատուած միաւո-
10 ղեց , մարդ թող չգտա՛ն : Լա-
տանք իր աշակերտները նորէն նոյն
11 րանը հարցուցին իրեն : Ու ըսաւ
անոնց , Ո՛վ որ իր կնիկը արձա-
կէ և ուրիշ մը առնէ , անոր գէ՛մ
12 շուտ ինչ կ'ընէ : Ու կնիկ մը
թէ որ իր էրկիէն զատուի և ու-
րիշ էրկան մը ըլլայ , շուտ ինչ
կ'ընէ :
13 Լա մանր տղար բիրին իրեն , որ
անոնց գալէ , բայց աշակերտները
14 կը յանդիմանէին բերողները : Հի-
սուս երբոր տեսաւ , սրդողելով ա-
նոնց ըսաւ , իմօ՛ղ առէ՛ք - որ մանր
տղար որ ինձի դան , և մի ար-
դիւնք ատոնք , ինչու որ Վատու-
ծոյ թագաւորութիւնը ատանման-
15 րունէ է : Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Ո՛վ որ Վատուծոյ թագաւորու-
թիւնը պղտիկ տղու մը պէս ջնն-
դուի , բնաւ պիտի չմտնէ անոր
16 մէջը : Լա անոնք զիրկը առաւ ,
մրանին ձեռք դրաւ . ու օրշնջ զա-
նոց :
17 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ
ճամբուն մէջ , - - - մէկ մարդ մը
վազեց՝ ու անոր առջևը ծռնիկ դը-
նելով կը հարցընէր անոր - - - է՛ր-
ե՛ք : Բարբի վարդապետ՝ Ի՛նչ
ընեմ որ յախտնական կեանքը
18 ժառանգեմ : Լա Հիսուս ըսաւ
անոր : Ինչո՞ւ . զիս բարբի կ'անուա-
նես . մէկէն 'ի զատ բարբի չկայ ,
19 որ է Վատուած : Պատուիրանը-
ները դիտես : Ե՛նտ թիւն մի՛ ը-
նէր , Սպանտ թիւն մի՛ ընէր , Պա-
շտ թիւն մի՛ ընէր , Սուս վկայու-
թիւն մի՛ ընէր , Զօրանք մի՛
ընէր , Բաւ հայրդ ու մայրդ պա-
20 տուէ : Ենիկայ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր , Սարգապետ՝ ա-
տոնք առնը մանկութիւնս 'ի վեր
21 պահէր եմ : Լա Հիսուս անոր
նայելով՝ սիրեց զանիկայ , ու ըսաւ
անոր , Սէկ րան մը պակաս՝ և
թողէ : զնա ունեցածք ծախէ՛ և
տոբոր աղքատներուն , ու երկինքը
զանձ պիտի ունենաս , և խաչը
վերցնէր ու եկար իմ՝ ետեւէս :
Լա անիկայ - - - խորին համար խո-
ժոռելով՝ տրտնած զնայ , ինչու
որ շատ ստացուածք ունէր : Լա
Հիսուս իր բողոքիքը նայելով՝
ըսաւ իր աշակերտներուն , Մը-
ղապի զգուար է անոնց որ հարստութիւն
ունին , Վատուծոյ թագաւորութիւն-
22 նը մտնէ : Լա աշակերտները
զարմացիր էին անոր խօսքերուն վը-
րայ : Բայց Հիսուս նորէն պատաս-
խան տալով՝ անոնց ըսաւ , Մը-
ղապներ՝ ճշմարիտ գտաւք է ինչ
հարստութեանը , յուսացողներուն
Վատուծոյ թագաւորութիւնը մշա-
նէ : Դիւրին է որ ուզոր ամե-
23 ղին ծակէն անցնի , քան թէ հա-
րուար Վատուծոյ թագաւորութիւն-
նը մտնէ : Լա անոնք խիստ շատ
կը զարմանային ու կ'ըսէին իրա-
ւուս , Ե՛ւ թի՛ կրնայ փրկուիլ :
Լա Հիսուս անոնց նայելով ըսաւ ,
24 Եթէ՛կայ մարդոց կողմանէ անկարելի
է , բայց ոչ Վատուծոյ կողմանէ .
քանզի Վատուծոյ կողմանէ առն-
րան կարելի է : Պետրոս սկսաւ
25 ըսել անոր , Ե՛սմ անք առն րան
թողուցնէր և քու ետեւէ կ'եմք :
Լա Հիսուս պատասխան տալով
26 ըսաւ , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Սէկը չկայ որ թողուց տուն , կամ
եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ
հայր , կամ մայր , կամ կնի , կամ
որդներ , կամ արտեր՝ ինծի համար
ու աւետարանին համար , Ար պիտի
27 չառնէ հարկաւորապատիկ Հիմա աս
առնեա՛ տունը , ու եղբայրներ ,
և քոյրեր , ու անցրեր , և որդիներ ,
ու արտեր՝ հարածանայ հետ և
զալու աշխարհին մէջ յախտնա-
28 կան կեանքը : Բայց շատ առա-
ջները պիտի բլլան յետին , ու յե-
տիններ՝ առաջին :
Լա անոր զէպ 'ի Լորուսաղէմ
29 կ'ըլլին - - - ճամբուն մէջն էին .
և Հիսուս անոնցմէ առաջ կ'եր-
թար , ու անոնք կը զարմանային ,
ու ետեւէն երթալով՝ կը վախճա-
30 յին : Լա նորէն քովը քանդակ-
ատասեղիւրը , սկսաւ ըսել ա-
նոնց թէ՛ ըսներ որ իրեն պիտի

ժրայ իրենց հանգերաները զրին ,
 8 ու շատու անոր ժրայ : Լա շատու
 բը իրենց հանգերաները ճամբուն
 ժրայ փոխյին , և ուրիշները ծառե-
 րեն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամ-
 9 բուն ժրայ կը տարածէին : Լա
 առջին ու ետեւէն զացողները կ'ա-
 զազակէին ու կ'ըսէին : Ո՛վամենա .
 Օրջենալ է ան որ Տերոյն անունու-
 10 վը կու գայ : Օրջենալ է մեր 'Կա-
 խիթ հորը թաղաւորութիւնը որ
 կու գայ : Ո՛վամենա 'ի բարձունս :
 11 Լա Հիսուս մտաւ Լորուսաղէմ
 ու տաճարը , և չորս կողմը ամեն
 բաները աչքէ անցուց . և արդէն
 բամբակը իրիկուն ըլլալով՝ Ին-
 թանիս կ'ըսէ տառաքելութիւն հետ
 մէկտեղ :
 12 Ո՛վ հետեւեալ օրը երբոր Ին-
 թանիսը կ'ըսէին , անօթեցաւ .
 13 Լա հետեւանց տերեւալից ինքնի
 մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր
 ժրայ բան մը գտնէ . ու երբոր անոր
 յոյժը գնաց , տերեւներէն 'ի զատ
 բան մը չգտաւ : Ինչու որ զիտ
 14 թուգի ստեն չէր : Լա պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ անոր , Եթէ ետեւ
 մէկը քիչովս պտուղ չուտէ , յախ-
 տեան . և իր աշակերտները ըսե-
 ցին :
 15 Ո՛վ եկան Լորուսաղէմ . և Հի-
 սուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ
 զուրս հանել անոնք որ տաճարին
 մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և
 ստակ փոխողներուն սեղանները ,
 ու աղանձի ծախողներուն աթոռ-
 16 ները կործանեց : Լա թող չէր
 տար՝ որ մէկը տաճարին մէջէն ա-
 17 ման մը անցընէ : Լա կը սորվե-
 ցնէր ու կ'ըսէր անոնց , Կրուած
 չէ՞ որ իմ տունս աղօթքի տուն
 պիտի կոչուի բոլոր ապրիտուն ,
 բայց դուք ասիկայ աւազակներու
 18 ապրիտուն : Լա զպիւրները ու
 քահանայապետները ըսելով՝ կը
 փնտռէին թէ ինչպէս կ'արարցնեն
 զանիկայ , բանոյն անկէ կը փախնա-
 19 յին : Ինչու որ բոլոր ժողովուրդը
 զարմացեր էր անոր փաղապետու-
 թեանը ժրայ : Ու երբոր իրիկուն
 եղաւ , քաղաքէն զուրս եկաւ :

Լա առաւանց երբոր անկէ կ'անց- 20
 նէին , ինքնին տեսան արմատեն
 չորցած : Ու Պիլատոսին միտքը 21
 եկաւ ու ըսաւ անոր , Ո՛վորքի
 ահա ինքնին որ անիծեցիր , չոր- 22
 ցեր է : Լա Հիսուս պատասխան
 հաւատք ունեցէր : Գանդի ճըշ- 23
 մարիտ կ'ըսէմ՝ ձեզի , Ո՛վ որ աս
 լիտանը ըսէ՝ Լոյսեր ու ծնօր ինկիր ,
 և իր սրտին մէջը չեղման , հապա
 հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ ,
 պիտի ըլլայ անոր ինչ որ ըսէ :
 Լորո համար կ'ըսէմ ձեզի , Ինչ 24
 բան որ աղօթելով կը խնդրէր ,
 հաւատայէր թէ պիտի ամենէր ,
 և պիտի ըլլայ ձեզի : Ու երբոր 25
 աղօթքի կը կայնէր , ներքեւ թէ
 որ մէկուն զէմ՝ բան մը ունէր .
 որպէս զի ձեր Հայրն ալ որ եր-
 կինքն է , ներքէ մէկի ձեր յանձնա-
 26 ներ , և Իսկ թէ որ զուր չէր նե-
 րէր , ձեր Հայրն ալ որ երկինքն
 է , պիտի շնորհէ ձեր յանձնադնե-
 րը :
 Լա նորէն Լորուսաղէմ եկան , ու 27
 երբոր տաճարին մէջ կը պտուղէր ,
 քահանայապետները և զպիւրները ու
 ծերերը անոր եկան , Ու ըսին ա- 28
 նոր , Ինչ իշխանութիւնով կ'ը-
 նես ատ բաները , և ո՞վ տուաւ
 քեզի ատ իշխանութիւնը , որ ատ 29
 բաները ընես : Պատասխան տուաւ
 Հիսուս ու ըսաւ անոնց , Լա ալ
 ձեզի բան մը հարցընեմ , ու թէ ո՞ր
 ինծի պատասխան տաք , ես ալ ձե-
 30 զի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանու-
 թիւնով կ'ընեմ աս բաները :
 Հովհաննէսին մկրտութիւնը եր-
 կինքն էր՝ թէ մարդոցմէ , պա-
 տասխան տուէր ինծի : Լա անոր
 մէջնքին կը խորհէին ու կ'ըսէին ,
 թէ որ ըսէր՝ Լորիկնքն , պիտի 31
 ըսէ , Հապա ինչու՞ չհաւատայէր
 անոր : Իսկ թէ որ ըսէր՝ Մարդոց- 32
 մէ , ժողովուրդէն կը փախնային .
 ինչու որ ամենքը զիտէին Հովհան-
 33 նէսը թէ ճշմարտապէս մարդաբէր էր :
 Լա պատասխան տալով ըսին Հի-
 սուսին , Չենք գիտեր : և Հիսուս
 պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-

նոնց : Լա ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ
 ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս
 բաները :

ԳԼՈՒԽ ԺԿ

- 1 Լա սկսաւ աստիճանով խօսիլ ա-
 նոնց հետ -- Եւէ , Սէկ մարդ
 մը այդի տնկեց , ու անոր բոլորութի-
 ւոյն զանգ քաշեց , և ստորահան
 փորեց , ու աշտարակ չինց , և
 զանիկայ մշակներու յանձնեց : ու
 2 ինքը ստար երկիր մը գնաց : Լա
 առնին ծառայ մը իրիկեց մշակնե-
 րուն , որ մշակներէն այդիին պտու-
 3 ղէն առնէ : Իսկ անոնք բռնեցին
 ձեռնեցին զանիկայ ու պարսպ
 4 ճամբեցին : Կորէն ուրիշ ծառայ
 մըն ալ իրիկեց անոնց . և զանիկայ
 քարոզեցին՝ զուրք փրկողներին
 5 ու անարդարեւ ճամբեցին : Լա
 զարմեալ ուրիշ մը իրիկեց . ու զա-
 նիկայ ապանեցին . և շատ ուրիշներ
 6 ալ ելին , որոնց մէկ քանիները
 ձեռնեցին ու մէկ քանիները ապա-
 7 նեցին : Ուստի մէկ սիրելի որդի
 մըն ալ ունենալով , փրկեցաւ զա-
 նիկայ ալ իրիկեց , սնունդ՝ բաշտով ,
 8 Կապէս ամենա իմ որդիէն : Կայց
 ան մշակները ըսին իրարու , Եթե-
 9 կայ է ծառանքը , եկէ՛ք զանիկայ
 ապանենք , ու ծառանդութիւնը
 10 մերը ըլլայ : Լա բռնեցին զանի-
 կայ ու ապանեցին , և այդիին դուրս
 11 հանեցին : Ուստի այդիին տէրը
 ինչ պիտի ընէ , պիտի գայ ու
 կ'որոշեցնէ մշակները , և այդիին
 12 ուրիշներու պիտի տայ : Լա աս
 զիւրը չէ՛ք կարդացեր , թէ Են
 քարը որ շինողները անարդեցին ,
 անիկայ անիկան զուրք եղաւ .
 13 Եթեկայ Տերոյն եղաւ , և զարմա-
 նացէ մեր աչքերուն :
 14 Լա կը փնտռէին թէ ինչպէս
 բռնեն զանիկայ , բայց ժողովուր-
 15 ղէն փախած , քանզի իմացան որ
 ուսակը իրենց համար ըսաւ . և
 ձեզեցին անիկայ ու գային :
 16 Լա փարիսեցիներէն ու Հերով-
 դեսեաններէն քանի մը հոգի իրիկե-
 17 ջին անոր , որ խօսքով բռնեն զա-
 նիկայ : Լա անոնք եկան ու ըսին

անոր : Ս'ընդապեալ՝ զիտնք որ
 ճշմարիտ են , և մէկու մը համար
 հոգի չէ : քանզի մարդոց երես-
 պաշտութիւն չես ընէր , հապա
 ճշմարտութեամբ Լստուծոյ ճամբան
 կը սորվեցնես . Կայրին տուրք
 տալ արժան է թէ չէ , տա՞նք
 թէ չտանք : Լա Հիսուս զիտնա- 15
 լով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ
 անոնց , Ինչու՞ զիտ կը փորձէր .
 բերէ՛ք ինծի մէկ զահեկան մը որ
 տեսնեմ : Լա անոնք բերին . ու 16
 ըսաւ անոնց , Որո՞ւն է աս պատ-
 կերը ու գիրը . և անոնք ըսին ա-
 նոր , Կայրին : Լա Հիսուս պա- 17
 տասխան տալով ըսաւ անոնց , Են
 որ կայրին է՝ կայրին տուէր , և
 ան որ Լստուծոյն է՝ Լստուծոյ
 պատէ : ու զարմացան անոր ժրայ :
 Լա անոր յովք եկան սաղուկե- 18
 ցիները , որոնք կ'ըսեն թէ յարու-
 թիւն չկայ , և անոր հարցուցին ը-
 սելով , Ս'ընդապեալ՝ Մովսէս մեզի 19
 զրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մե-
 յի ու կնիկը ձգէ . և զաւակ ձգէ ,
 անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը ,
 և իր եղբորը զաւակ հանէ : Երբ 20
 եթէ եղբայրներ կային , և առջինը
 կնիկ տուաւ ու մեռաւ . և զաւակ
 չձգեց : Ու երկրորդը առաւ զա- 21
 նիկայ ու մեռաւ , և ան ալ զաւակ
 չձգեց : Նոյնպէս ալ երրորդը : Ու 22
 եթէն ալ զանիկայ առին . և զա-
 վակ չձգեցին : ամենէն հարց ինկն
 ալ մեռաւ : Ուրիշն յարութեան 23
 ատենը՝ երբոր յարութիւնս առնեն ,
 անոնցմէ որոնք կնիկը պիտի ըլլայ .
 ինչու որ եթէն ալ զանիկայ կնիկ
 ունեցան : Լա Հիսուս պատաս- 24
 խան տալով անոնց ըսաւ , Երբ
 համար չէ՞ որ մորթած էք , որ ոչ
 Գիրքը զիտէք , և ոչ Լստուծոյ
 զորութիւնը : Գանդի երբոր մե- 25
 ռներէն յարութիւն առնեն , ոչ
 կնիկ կ'առնեն , և ոչ երկուն կը
 տրուին , հապա երկինքի հրեշտակ- 26
 ներուն պէս են : Կայց մեռնե-
 րուն համար թէ յարութիւն կ'առ-
 նեն , Մովսէսին զրեցին մէջը չէ՞ք
 կարգացիր մորենին ժրայ , ինչպէս
 Լստուած անոր խօսեցաւ ըսելով :

- Իս և՛ Բարահամբն Բարոտածը , և
Խահահին Բարոտածը , ու Հիսկո-
27 բին Բարոտածը : Եւրկայ միակ-
ներուն Բարոտածը չէ , Հապա կեն-
դանիննուոն . ուրեմն դուք խիստ
մարտած էք :
- 28 Իս . դպիրներն մէկը եկաւ , ու
մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբոր վիճա-
րանութիւն կ'ընէին , որ երբոր
տեսաւ , թէ ազգի պատասխան տուաւ
անոնց , Հարցուց անոր . ու ըսաւ .
Որն է բոլոր պատուիրաններուն
ստաւնը : Իս . Հիսուս պատա-
խանց անոր : Բոլոր պատուի-
րաններուն ստաւնը . ու է . Իմ
հոգ Խարսկէ , մեր Տէր Բարոտածը
30 մէկ Տէր մըն է . Իս . քու Տէր Բա-
րոտածդ սիրես քու բոլոր սրտիդ ,
և քու բոլոր անձիդ , ու քու բոլոր
մարդիդ , և քու բոլոր զորութիւնդ .
ստիկայ է ստաւնը պատուիրանը :
31 Ու երկրորդը ասոր նման՝ Վաւ բն-
կերդ սիրես քու անձիդ պէս . ա-
նոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրանը
32 չկայ : Իս . դպիրը բաւաւ անոր ,
Եղէ կ' փորձապիտ , ըստիկ խառնար
թէ Բարոտած մէկ է , և անկէ Ի
33 զատ ուրիշ մը չկայ . Իս . բոլոր
սրտէ , ու բոլոր մարդէ , և բոլոր
անձէ , ու բոլոր զորութիւնէ անիկայ
սիրելի , ու ընկերը իր անձին պէս
սիրելի ամեն տղայակներէ ու զո-
34 Հերէ աւելի է : Իս . Հիսուս տես-
նելով որ անիկայ խելացութիւնով
պատասխան տուաւ , բաւաւ անոր ,
Բարոտեց թաղաւորութիւնն Հե-
ռու չես . և ալ ուրիշ մէկը չէր
Համարձակիր անոր Բաւա և Հարցը-
նելու :
- 35 Իս . Հիսուս երբոր տաճարին մէջ
կը տորկընէր , պատասխան տուաւ
ու ըսաւ . Դպիրները ինտո՞ր կ'ը-
սեն , թէ Վերադարձ Դաւիթի որ-
36 գին է . Իս . ինքը Դաւիթի Սուրբ
Հոգիով կ'ըսէ , Տէրը իմ Տե-
րուն ըսաւ . Կտուէ իմ աջ կողմն ,
մինչեւ որ քու թնամներդ սարեւ
37 բուռ պատուանդան ընեմ : Ու
ընեմ Դաւիթի ինքը որ զանկիկայ
Տէր կը կուէ , Բաւապէս անիկայ
անոր որդին կ'ըլլայ . և ժողովուր-

- դէն շատերը յովարտ թեամբ մտիկ
կ'ընէին անոր :
- Իս . իր վարդապետութեանը մէջ
38 կ'ըսէր անոնց . Օգուշացէ՛ք դո-
պիրներէն , որոնք կ'ուզեն փառա-
ւոր Հանդերձներով պարտիլ , և
շուկաներուն մէջ բարեկերպ
39 առաջին ամենները , և ընթեր-
ներու մէջ առաջին բաղմոցները .
Որոնք որքան արիւններուն տունները
կ'ուստեն , ու Ժաշտը երեւալու Հա-
մար ազգիքը կ'երկընցեն . ստոր
տակի զատապարտութիւն պիտի
ընդունին :
- Իս . Հիսուս զանձանակին գի-
41 մացը նստած՝ կը նայէր թէ ինտո՞ր
ժողովուրդը զանձանակին մէջ բա-
տակ կը ձգէ . և շատ Հարաւտներ
շատ բան ձեկցին : Սէկ աղբաւոր
42 որբնարի մըն ալ եկաւ ու երկու
լուսնի ձեկց , որ մէկ նարարակիւ
մը կ'ընէ : Իս . իր աշակերտները
43 իրեն կանչելով ըսաւ անոնց . Տ'ը-
մարիտ կ'ըսեմ՝ ձեկի , որ սա աղ-
քատ որբնարին զանձանակը առա-
ջ կողմնուն ամենէն աւելի ձեկց .
Ինչու որ ամէնք իրենց աւելցածն
44 ձեկցին , բայց ամէնք իր չարա-
բութիւնն ունեցածին բոլորը ձեկց՝
իր բոլոր ապրուստը :
- ԳԼ . ԺԳ
- Ու երբոր տաճարէն դուրս կ'ելլէր ,
1 իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ
իրեն . Ամբողջութեամբ նայէ ինտո՞ր
քարեր են , և ինչ կերպ շէնքեր :
2 Իս . Հիսուս պատասխան տալով ը-
սաւ անոր . Ար տեսնե՞ս սա մեծ
շէնքերը . քար մը քարի վրայ պիտի
3 շինայ որ չքակուի :
Ու երբոր անիկայ Չիմենեայ
ընտր տաճարին գիմացը նստեր էր ,
4 Գիւորոս ու Հակոբոս և Հովհան-
նէս ու Եղիշտա Հարցուցին իրեն
առանձին , Բաւ միակ երբ պիտի
5 ըլլան սա բաները , և ի՞նչ նշան
պիտի ըլլայ սա ամեն բաներուն
կառարարիւն տեսնել : Իս . Հի-
սուս պատասխան տուաւ անոնց ու
սկսաւ ըսել . Օգոյշ կեցէ՛ք ձեւ

- 6 Եւ որ մէկը ձեզ խարէ . Ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունով
ու ըսեն թէ Իս և՛ Վերադարձ ,
ու շատերը պիտի մարգարէն ,
7 Բայց երբոր ըսէք պատերազմներ և
պատերազմներու լուրեր , մի խը-
ռովիք , ինչու որ պէտք է ըլ-
8 լալ : Բայց զեւ վերջը չէ : Ամեն
գիւ պոյց ազգի վրայ պիտի ելլէ ,
ու թաղաւորութիւն թաղաւորու-
թեան վրայ , և տեղ տեղ երկրա-
շարժութիւններ պիտի ըլլան , սո-
վեր ու խռովութիւններ ալ պիտի
ըլլան : ստոր ցաւերուն սկիզբներն
9 են : Օգուշացէ՛ք ձեր անձներուն ,
բանդի ձեզ ատեաններու պիտի
մատեն , ու ժողովարաններուն մէջ
ձեզ պիտի ծեծեն , և իմ անուն
Համար կուսակալներու ու թաղա-
ւորներու առջև պիտի կենտր ա-
նոնց վրայութիւն ըլլալու Համար .
10 Իս . առաջ պէտք է որ աւետարանը
11 քարոզուի բոլոր ազգերուն : Բայց
երբոր ձեզ մատենելու տանին , ա-
ռաջւոյ Հոգ մի ընէք . և մի մը-
տաճար թէ ինչ պիտի խօսիք ,
Հապա ան ժամուն ինչ որ ձեկի
տրուի , անիկայ խօսեցէք . ինչու
որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք ,
12 Հապա Հոգին Սուրբ : Ու եղ-
բայր՝ եղբայրը մահուան պիտի մատ-
նէ , և Հայրը՝ որդին , և որդիք
իրենց ծնողացը վրայ պիտի ելլեն
13 ու մեղքներն զանոնք : Իս իմ ա-
նունս Համար ամենուն առեւի պի-
տի ըլլայ . բայց հոգ որ մինչև վեր-
ջը Համբերէ , անիկայ պիտի ապրի :
14 Ու երբոր տեսնէք աւերածութիւն
պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգա-
րէին ձեռքովը բառած է , թէ ար-
բան չեղած տեղը կը կենայ . (հոգ
որ կարգով թող Հապիւնայ .) ան
ատենը Հրեաստանի մէջ եղողները
15 լեռները թող փախչին . Իս ան
որ տանիքին վրայ է թող տուն
չեղնէ , ու չմտէ իր տունէն բան մը
16 անելու . Ինչ ան որ տարին մէջն
է թող ետ չգառնայ իր Հանդերձը
17 անելու : Բայց փայ ան օրերը յոյժ
եղողներուն ու ծիծ տուալներուն :
18 Իս . աղծիք ըրէք որ ձեր փախչիլը

- մեղք չըլլայ . Վանդի ան օրերը 19
անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ ,
որուն նմանը Բարոտեց ստեղծած
արարածոց սկիզբն մինչև Հիմա և-
զած չէ , հէ ալ պիտի ըլլայ : Իս 20
թէ որ Տէրը ան օրերը չարաշէնք-
ներ , բնաւ մէկ մարմին մը պի-
տի չապրէք . բայց ընտրեալներուն
Համար որոնք ընտրեց , ան օրե-
րը կարճեցուց : Իս ան ատենը 21
թէ որ մէկը ձեկց ըսէ , Ես Հոս
է Վերադարձ կամ ահա Հոն ,
մի Հաւատար . Ինչու որ սուս 22
քրիստոսներ և սուս մարգարէներ
պիտի ելլեն , ու նշաններ և Հաւա-
նէր պիտի ցուցնեն , որ եթէ կա-
րելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոլոր-
ցնեն : Իսկ դուք զոյժ կե- 23
ցէք . ահա առաջւոյ ըսի ձեկի
ամենը :
- Բայց ան օրերը ան նեղութիւն 24
եւեւ արեւակը պիտի խաւարի , ու
լուսնը իր լուսը պիտի չտայ , Իս 25
ատուրը երկինքն պիտի թափ-
թփին , ու երկնից մէջ զօրու-
թիւնները պիտի շարժին : Իս ան 26
ատենը պիտի տեսնեն Որդին մար-
դոյ ամպերու մէջ եկած , մեծ զո-
րութիւնով ու փառքով : Իս ան 27
ատենը իր Հրեասանները պիտի
խրկէ , ու իր ընտրեալները պիտի
ժողով չորս Հովիւնէ՝ երկրի մայրէն
մինչև երկինքի մայրը : Թագնիւն 28
առանկ մը տորկեցէք . որ երբ անոր
ստերը կը կախուղան ու տեղեւ
ները կը ցորեն , գիտէք թէ ա-
մառը մաւ է : Կոյնպէս ալ դուք 29
երբոր սա բաները եղած տեսնէք ,
գիտցէ՛ք որ մօտ է դռներուն բուր
: Տ'ըմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեկի , որ սա 30
ազգը պիտի չանցի , մինչև որ սա
ամեն բաները ըլլան : Երկինք 31
ու երկիր պիտի անցնին , բայց
իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին :
Իսկ ան օրուան ու ժամուն Համար 32
մէկը չգիտէ , հէ երկինքի մէջ
եղող Հրեասանները և հէ Որ-
գին , Հապա միայն Հայրը : Եւ 33
զոյժ կեցէք , արթնան մտաւեք և
աղծիք ըրէք , ինչու որ չէք գիտեր
ատենը երբ է . Ինչպէս օտար եր- 34

կիր զացող մարդ մը իր տունը կը
 թողու, ու իր ծառաներուն իշխա-
 նութիւն կու տայ, և ամէն մէկուն
 իր գործը, ու զոնապանին կ'ա-
 35 պրտէր որ արթուն կենայ. Ու-
 ընմն արթուն կեցէք, ինչու որ չէք
 գիտեր թէ երբ կու գայ տանու-
 տէրը, իրիկունք՝ թէ կէս գիշերին
 թէ հաւախասին և թէ առտուանց.
 36 Չըլլայ որ յանկարծակի գայ ու
 37 ձեզ քունի մէջ գտնէ: Եւ ինչ
 որ կ'ըսեմ ձեզի, ամենուն կ'ըսեմ,
 Արթուն կեցէք:

ԳԼ . ԺԿ

- 1 Եւ երբու օրէն ետե գատիկ ու
 բաղարջակերք էր. և քահա-
 նայապետները ու զպիրները կը
 փնտտէին թէ ինչպէս նենդու-
 չեա՞մք բռնեն զանիկայ՝ ու միւ-
 2 ջընեն: Եւ զկ'ըսէին թէ Ո՛ր
 տօնին ատենը, որ ժողովուրդին
 մէջ խռովութիւն չըլլայ:
 3 Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր
 բորոտ Սիմոն տունը սեղան նըս-
 տած, ինիկ մը եկաւ՝ որ շէշ մը
 պատուական սուղ նարդոսի եղ-
 ունէր, և կտորեց ան շէշը ու անոր
 4 զկտուն վրայ թափեց: Եւ կային
 ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ը-
 սէին: Ինչու՞ համար եղաւ աս
 5 եղին կորուստը. Բանդիատ[եղբ]
 իրեք հարիւր դահեկանէն աւելի
 կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն
 տրուիլ. և սատիկ կը յանդի-
 6 մանէին զանիկայ: Եւ զջ Յիսուս
 ըսաւ, թո՛ղ տուէր ատոր, ին-
 չը՞ն անհանգիստ կ'ընէք ատիկայ.
 7 Բարի գործ մը գործեց ինձի: Ին-
 չու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր
 հետը ունիք, ու երբոր ուզէք՝
 կրնաք անոնց բարիք ընել, բայց
 8 զիս ամէն ատեն չունիք: Ետիկայ
 ինչ որ ունիք՝ ըրաւ. առաջուց իմ
 մարմինս օծեց իմ՝ թաղմանս հա-
 9 մար. Շ'ըմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
 թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ
 աս աւետարանս քարոզուի, ատոր
 ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յի-
 շատակ բլլալու համար:
 10 Եւ Յուդա Իսկարիօթացին

տասուերկուքէն մէկը զնաց քա-
 հանայապետներուն, որ զանիկայ
 մասնէ անոնց: Եւնք ալ լսելով
 ու բախացան, ու իրեն ստակ տալ
 խոստացան. և կը փնտտէր թէ
 ինչպէս պատեհու թիւնով մը մատ-
 նէ զանիկայ:

Եւ բաղարջակերպ առջի օրը
 12 որ գատիկը կը մօրթէին, անոր
 աշակերտները ըսին իրեն. Ո՞ր
 կ'ուզես երթանք պատրաստեմք՝ որ
 գատիկը ուտես: Եւ իր աշա-
 13 կերտներէն երկուքը իրիկեց ու
 ըսաւ անոնց. Գացէք քաղաքը,
 ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի,
 որ ուսմն ձեռք ձուրի սափոր մը կը
 տանի. գացէք անոր ետեւ. Եւ
 14 ուր որ մանէ, ասանք տիրոջը ըսէք:
 Վարդապետը կ'ըսէ, Ո՞ր է օ-
 թեանք՝ որ հոն աշակերտներուն
 հետ մէկտեղ գատիկը ուտեմ:
 15 Եւ ալ ձեզի քարդարուած ու
 պատրաստ մեծ վերնատուն մը պի-
 տի ցուցնեն. հոն պատրաստեցէք
 մեզի: Եւ իր աշակերտները զա-
 16 ցին ու քաղաքը մտան, և ինչ
 պէս որ իրենց ըսաւ՝ օճալէս գտան
 և գատիկը պատրաստեցին:

Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տա-
 17 սուերկուքին հետ մէկտեղ եկաւ:
 Ու երբոր սեղան նստան և կ'ու-
 18 տէին, ըսաւ Յիսուս. Շ'ըմարիտ
 կ'ըսեմ ձեզի՝ որ ձեզմէ մէկը որ
 չէմ իմ՝ հետս կ'ուտէ, զիս պիտի
 մասնէ: Եւ անոնք սկսան տրտ-
 19 միլ, ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր,
 Ո՛ր է ես եմ, և ուրիշ մը Ո՛րի՞ն է
 ես եմ: Եւ իրիկ պատուական
 20 տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ետ տա-
 սուերկուքեղ մէկը՝ որ ինձի հետ էր
 3-րդ պնակը խօթեց: Եւ իրաւի
 21 Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս
 որ զըսած է իրեն համար: Բայց
 վայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքով
 Որդին մարդոյ կը մասնուի. ա-
 ղէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլ-
 լար:

Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, 23
 Յիսուս տուաւ առան՝ օրջնեց ու
 կտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ,
 Եւէ՛ք, աս է իմ մարմինս: Եւ 23

- գաւաթը առաւ՝ զոհացաւ, ու
տուաւ անոնց ։ Եւ ամէնքն ալ խը-
24 մեցին անկէ ։ Ու ըսաւ անոնց ։
Եսիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի ։
որ շատերու համար կը թափուի ։
25 Նշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ։ Եսկէ
ետեւ որեքին բերքին բնաւ պիտի
չխմեմ մինչեւ ան օրը՝ երբոր անիկայ
նոր խմեմ Եստուցյ թագաւորու-
թեանը մէջ ։
26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ
27 Չիթենեաց լեւր ելան ։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոնց ։ Եւ մէջք ալ առ
զիշէր իմ վրայովը պիտի գայթակ-
ղէք ։ Ինչու որ դրուած է թէ Հո-
վեա պիտի զարնեմ, ու ոչխար-
28 ները պիտի յրուին ։ Բայց յա-
րութիւն ատենէն ետեւ ձեզմէ ա-
ռաջ՝ Վալիլեա պիտի երթամ ։
29 Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր ։ Թեպէտ
ամէնքն ալ գայթակղին, բայց չի-
30 թէ ես ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր ։
Նշմարիտ կ'ըսեմ Ձեզի, որ դուն
ալ առ զիշէր զեռ հաւը երկու
անգամ չխտած, իրեք անգամ զիս
21 պիտի ուրանաս ։ Բայց Պետրոս
աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, թեեւ
քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ին-
ծի, բնաւ քեզ պիտի չուրանամ ։
նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ ։
32 Ինչան ան անցը՝ որուն անունը
Գլիթսեմանի էր, ու ըսաւ իր ա-
շակերտներուն, Հոս նստեցէք՝
33 մինչ որ ես աղօթք բնմ ։ Եւ իր
հետը առնելով Պետրոսը ու Յա-
կոբոսը եւ Յովհաննէսը, սկսաւ
34 խոսիլ եւ վշտանալ ։ Եւ ատենը
ըսաւ անոնց ։ Իմ անձն մեռնելու
չափ տրուում է ։ Հոն կեցէք եւ
35 արթնան մնացէք ։ Ու քիչ մը
առաջ երթալով, իր երեսն մաս
զետիներ ինկաւ եւ աղօթք ըրաւ,
որ եթէ կարելի է՝ ան ժամը իրմէ
36 անցնի ։ Եւ ըսաւ ։ Երբն Հայր,
առն բան քեզի նորաւոր է, առ
գաւաթը ինձմէ անցնի ։ Բայց
չէ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ,
հապա ինչպէս որ դուն խոս-
37 Եւ եկաւ ու գանձը քնայած զը-
տաւ, եւ ըսաւ Պետրոսին ։ Սիմոն
կը քնանաս ։ չըլլա՞ր ժամ մը

արթնուն կենալ ։ Երթնան կե- 33
ցէք եւ աղօթք ըրէք, որ փորձու-
թեան մէջ չմոռնէք ։ Հոգին յաժար
է, բայց մարմնը տկար ։ Եւ 39
նորէն զնայ աղօթք ըրաւ, նոյն
խօսքը բռնելով ։ Եւ դարձաւ ու 40
գանձը նորէն քնայած դտաւ,
ինչու որ աշգիւրնին ծանրացած էր,
եւ չէին դիտեր թէ ինչ պատաս-
խան տան անոր ։ Երբորդ անգամ 41
ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Եսկէ
ետեւ քնացէք ու հանգչեցէք ։
Բաւական է, ժամը հասաւ ։ ահա
Ողբին մարդոց մեղաւորներուն ձեռ-
քը կը մատնուի ։ Եւ մէկ երթանք, 42
ահա մատնցաւ անիկայ որ զիս պիտի
մատնէ ։

Եւ զեռ անիկայ — որ կը խոս- 43
սէր, իսկոյն Հիւդա՝ տասուեր-
կուքն մէկը եկաւ, եւ իր հետը
քահանայապետներուն եւ զպրիւնե-
րուն ու ձերերուն կողմէն շատ բազ-
մաթիւն սուրերով ու բիրերով ։
Եւ գանձիկայ մասնաղը անոնց նշան 44
մը տուեր էր՝ բռնելով ։ Ս'վ որ ես
համարուեմ՝ ան է, բռնեցէք անի-
կայ եւ պոստովեմեմ տարէք ։
Ու անիկայ գայով շատ մը մօտե- 45
ցաւ անոր եւ ըսաւ, Ուրբի
(Սուրբի), ու համարեց գանձիկայ ։
Եւ անոր ձեռք զարկին անոր 46
ու բռնեցին գանձիկայ ։ Եւ քոս 47
մը կայնողներէն մէկը սուրը քա-
շեց ու զարկաւ քահանայապե-
տին ծառային, ու անոր ականջը
մէկէի հանց ։ Եւ Յիսուս պա- 48
տասխան տալով ըսաւ անոնց ։
Երբ թէ աւագակի՞ վրայ ելաք սու-
րերով ու բիրերով զիս բռնելու ։
Եւ մէջ որ ձեր քոյն էի ու տաճա- 49
րին մէջ կը սորվեցնէի, եւ զիս
չոռնեցիք ։ Բայց որպէս զի պի-
քերը կատարուին ։ Եւ ատենը 50
բոլոր աւետարանի թողուցին զա-
նիկայ ու փախան ։ Եւ մէկ երե- 51
տասարդ մը անոր ետեւէն կ'երթար՝
մերկ խաչին վրայ կտաւ մը առած ։
ու երիտասարդները գանձիկայ բռնե-
ցին ։ Եւ ալ կտաւ թողուց ու 52
մերկ փախաւ անոնցմէ ։

Եւ տարին Յիսուսը քահանա 53

կիր գաղտնի մարդ մը իր տունը կը
 թողնուի, ու իր ծառաներուն իշխա-
 նութիւն կու տայ, և ամէն մէկուն
 իր գործը : ու գոնապահին կ'ա-
 35 պրտարէ որ արժեւուն կենայ . Ու-
 բեմն արթննալ կեցեք, քանզի որ չէք
 գիտեր թէ երբ կու գայ տանու-
 տէրը, իրիկունք՝ թէ կէս գիշերին՝
 թէ հաւաքասին և թէ առտուանց .
 36 Զբոյս որ յանկարծակի գայ ու
 37 ձեզ քունի մէջ գտնէ : Եւ քնն
 որ կ'ըսեմ՝ ձեզի, ամենուն կ'ըսեմ,
 Երթե՛ն կեցեք :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ երբու որէն Լուս զատիկ ու
 քաղաքակերք էր . և քահա-
 նայապետները ու զպիւրները կը
 փնտռէին թէ քննպէս նենդու-
 թեամբ բռնեն զանիկայ՝ ու մու-
 2 ջընեն : Բայց կ'ըսէին թէ Ու-
 տման ատենը, որ ժողովուրդին
 մէջ խռովութիւն չըլլայ :
 3 Ու երբոր ինքը խնամիա էր
 բորոտ Սիմոնին տունը սեղան նըս-
 տած, կրիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը
 պատուական սուգ նարդոսի եղ-
 ունէր, և կոտրեց ան շիշը ու անոր
 4 զխտան վրայ խափեց : Եւ կային
 ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ը-
 սէին : Ինչո՞ւ . համար եղաւ ատ
 5 եղին կորուստը . Բանդիկայ[եղը]
 իրեր հարիւր զահեկանէն աւելի
 կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն
 տրուիլ . և սատարիկ կը յանդի-
 6 մանէին զանիկայ : Բայց Հիսուս
 ըսաւ, ք թող տուէք ատոր : քն-
 ջը՛ւ անհանգիստ կ'ընէք ատիկայ :
 7 Բարի որդի մը գործեց ինձի : Ին-
 չու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր
 հետը ունիք, ու երբոր ուղէք՝
 կրնար անոնց բարեւ ընել, բայց
 8 զիս ամէն ատեն չունիք : Ետիկայ
 ինչ որ ունէր՝ ըրաւ . առաջուց իմ
 մարմնու օծեց իմ թաղմանս հա-
 9 մար . Շնորհիւ կ'ըսեմ ձեզի,
 թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ
 աս աւետարանս քարոզուի, ատոր
 ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յի-
 շատակ ըլլալու համար :
 10 Եւ Յուդա Իսկարիոտացին

տասուերկուքէն մէկը՝ զնայ քա-
 հանայապետներուն, որ զանիկայ
 մասնէ անոնց : Ետեք ալ լսելով 11
 ուրախացան, ու իրեն տուակ տալ
 խոստացան . և կը փնտռէր թէ
 քննպէս պատահուի թիւնով մը մատ-
 նէ զանիկայ :

Եւ քաղաքակերպ առջի օրը 12
 որ զատիկը կը մերթէին, անոր
 աշակերտները բռն իրեն : Ուր
 կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ
 զատիկը ուտես : Եւ իր աշա- 13
 կերաներէն երկուքը խրիկց ու
 ըսաւ անոնց . Գալէք քաղաքը,
 ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի,
 որ առաջն զայն հօրի սափոր մը կը 14
 տանի . զպէք սնոր Լուսն : Եւ
 ուր որ մտնէ, տանը տիրոջը բռնէք :
 Վարդապետը կ'ըսէ : Ուր է ու-
 թեանք՝ որ հոն աշակերտներուս
 հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ : 15
 Եւ ալ ձեզի քարոզարուած ու-
 պատրաստ մեծ վերնատուն մը պի-
 տի ցուցնէ . հոն պատրաստեցէք
 մեզի : Եւ իր աշակերտները զա- 16
 յին ու քաղաքը մտան, և քնն-
 պէս որ իրենց ըսաւ՝ առաջն գտան,
 և զատիկը պատրաստեցին :

Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տա- 17
 սուերկուքին հետ մէկտեղ եկաւ :
 Ու երբոր սեղան նստան և կ'ու- 18
 տէին, ըսաւ Հիսուս : Շնորհիւ
 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ
 չիմա իմ հետս կ'ուտէ, զիս պիտի
 մատնէ : Եւ անոնք սկսան տըրտ- 19
 միլ, ու մէկիկ մէկիկ բռն անոր,
 Ու թէ մեւ եմ, և ուրիշ մը՝ Ուրիշ
 եւ եմ : Ետիկայ պատուական 20
 տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ետ տա-
 սուերկուքէք մէկը՝ որ ինձի հետ էր
 յետեւ պնակը խօթեց : Հիսուսի 21
 Որդին մարդց կ'երթայ՝ քննպէս
 որ գրուած է իրեն համար, բայց
 փոյ ան մարդուն որուն ձեռքովը
 Որդին մարդց կը մատնուի . ա-
 ղէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլ-
 լար :

Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, 22
 Հիսուս հայ առաւ՝ օրմեց ու
 կտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ,
 Եւէք, աս է իմ մարմնս : Եւ 23

- յայտնին , ու անոր քովը ժող-
վուեցան բոլոր քահանայապետնե-
54 րը և ձերերը ու դպիրները : Եւ
Պետրոս Հեռուանց անոր ետեւն
դնաց մինչեւ ներքը քահանայապե-
տին դաւիթի , և սպասուորնե-
րուն հետ նստաւ , ու կրակին
55 քովը կը տաքնար : Եւ քահա-
նայապետները ու բոլոր ժողովքը
Հիսուսի գէժ վկայութիւն կը
փնտռէին որ զանիկայ մեղքնեն ,
56 և չէին գտներ . Եւստ որ շատերը
սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր
գէժ , ու վկայութիւնները իւր-
57 իւրումնայն չէին : Եւ ոմանք ելան
սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր
58 գէժ ու կ'ըսէին , թէ Մենք բն-
ջինք ատկէ որ կ'ըսէր : Եւս սոս
ձեռողործ տաճարը պիտի քակեմ ,
և իրէք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի
59 շինեմ առանց ձեռողործի : Եւս
անանկ ալ իրենց վկայութիւնը
60 համաձայն չէր : Եւ քահանայա-
պետը մէջտեղը ոտք ելեւելով , հար-
ցուց Հիսուսին ու բոսաւ : Պա-
տախան մը չէ՞ս տար . Ի՞նչ կը
61 վկայեն ասոնք քեզի գէժ : Եւս
անիկայ բոս կը կենար և պա-
տախան մը չէր տար . քահանա-
յայտերը նորէն կը հարցընէր անոր
ու կ'ըսէր , Դժուրն ես Վերստար՝
62 օրջնալ Եւստանց Որդին : Եւ
Հիսուս բոսաւ , Եւս եմ . ու պիտի
տեսնէք Որդին մարդոց Օգորու-
թեան աջ կողմը նստած , ու երկ-
63 նից ամպերովը եկած : Եւ քահա-
նայապետը իր հանդերձները պատ-
ուել ու բոսաւ , Եւ ի՞նչ պետք է
64 մեզի վրաներ : Եւս հայհոյութիւ-
նը բեցիք . ձեզի ի՞նչպէս կ'ըսե-
նայ . և ամենքը դատապարտեցին
զանիկայ թէ մահապարտ է :
65 Եւ ոմանք սկսան թրնել անոր
ու երեսը ծածկել և բռնեցով
ծնծել ու բռնել : Կարգաբեկայիք .
ու սպասուորները արդատի կը զար-
նէին անոր :
66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր ,
ու քահանայապետին աղախիներէն
67 մէկը եկաւ , Ու տեսնելով Պետ-
րոսը որ կը տաքնար , նայեցաւ ա-

նոր ու բոսաւ : Դժուրն ալ Հիսուս
Վաղդիցիկին հետն էիր : Եւս
անիկայ ուրացաւ . ու բոսաւ : Եւ
գիտեր և չէժ հասկընար թէ զու-
նչ կը խօսիս . ու երբոր զուրս
եկաւ դաւիթին քովը առնել ,
հաւը խօսեցաւ : Եւս աղախներ
նորէն տեսաւ զանիկայ , ու սկսաւ
բոլորտիքը կայնողներուն ըսել թէ
Եւս ալ անոնցմէ է . Եւ անիկայ նո-
րէն ուրացաւ : Ու քիչ մը ա-
տենն ետքը նորէն բոլորտիքը կայ-
նողները ըսին Պետրոսին , Հիւրա-
ւի զուրս անոնցմէ ես , ինչու որ
Վաղիկացի ես , և քու գրու-
ցուածքը ալ նման է անոնց : Եւս
անիկայ սկսաւ անծիճել ու երդում
ընել ըսելով թէ Եւս ան մարդը
չեմ ճանչնար , որուն համար զուր
կ'ըսէք : Եւ խեղցն երկրորդ ան-
գամ հաւը խօսեցաւ . ու Պետրոս
միտքը բերաւ ան խօսքը որ Հիսուս
իրեն ըսէր թէ Դժուր հաւը
երկու անգամ շտաած՝ զուր իրեք
անգամ պիտի ուրանաս զեւ . ու
սկսաւ ըսլ :

ԳԼ . ԺԵ

Եւս առառուանց շուտ մը քահա-
նայապետները ձերերուն ու դը-
պիրներուն հետ և բոլոր ժողովքն
ալ խորհուրդ ըրին , Հիսուսը
կապեցին ու տարին Ճառնեցին Պի-
ղատոսին : Եւ Պիղատոս հարցուց
անոր ու բոսաւ : Դժուրն ես չ'ընեց
թողաւորը . անիկայ ալ պատաս-
խան տալով բոսաւ անոր , Դժուր
կ'ըսես : Եւ քահանայապետները
շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
նոր վրայով : Ու Պիղատոս նո-
րէն հարցուց անոր ըսելով , Պա-
տախան մը չէ՞ս տար . նայէ որ-
չափ քեզի գէժ կը վկայեն : Եւ
Հիսուս տախախն պատասխան մը
չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զար-
մացաւ :

Եւս տունն ատենը կապուած
մը կ'արձակէր անոնց , որը որ ի-
րենք ուզէին : Եւ Քեզ կար Վարա-
բա անունով իր ընկեր խառվա-
քաւներուն հետը կապուած , որոնք

խոսովութեան ատենը մարդաստա-
 8 նութիւն ըրեր էին : Լա. ժողո-
 վուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խրնդ-
 9 իրնդ : Լա. Պիղատոս անոնց պա-
 տասխան տուաւ . ու. ըսաւ . Կ'ու-
 ղէ՞ք որ Հրէից թագաւորը արձա-
 10 կեմ՝ ձեզի : Վանդի գիտեր որ
 քահանայապետները նախանձի հա-
 11 մար մատներ էին զանիկայ : Բայց
 քահանայապետները ժողովուրդը
 զրգոնցին որ ինքեւն յաւնա թա-
 12 յարբան իրենց արձակել : Վորէն
 Պիղատոս պատասխան տուաւ . ու.
 ըսաւ . անոնց : Հայտն Հրէից թա-
 13 գաւոր բաժանիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ
 ընեմ : Լա. անոնք նորէն կ'աղա-
 զակէին , խաչը հանէ ատիկայ :
 14 Պիղատոս ըսաւ . անոնց : Բայց ի՞նչ
 չար գործ ըրած է ատիկայ . և ա-
 նոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու-
 15 ինքեւն : Խաչը հանէ ատիկայ : Լա.
 Պիղատոս ժողովուրդը դո՛հ ընել
 ուզելով՝ Բարաբրան արձակեց ա-
 նոնց , ու. Հիսուսը ձեւելով՝ ձեռք
 տուաւ որ խաչուի :
 16 Լա. զխնայողները ներս տարին
 զանիկայ գաւիթը՝ պսնինքն չարա-
 17 ւոր , և բոլոր գունդը մէկտեղ
 զանչեցին : Ու հազարեցին անոր
 ծիրաններ , և փեղզէն պատկ հիւ-
 18 սելով՝ անոր գլուխը զրին : Ու
 սկսան բարեւ տալ անոր ու ըսել .
 Ողջի՞ն քեզ՝ Հրէից թագաւոր :
 19 Լա. անոր զլուխը եղէգով կը ձե-
 ծէին ու կը թքնէին անոր , և
 ծնակն փայլ գալով երկրպագու-
 20 թիւն կ'ընէին անոր : Ու երբոր
 ծաղը բրին զանիկայ , ծիրանները
 վաղէն հանեցին և իր հանդերձ-
 ները հազարեցին անոր , ու դուրս
 հանեցին զանիկայ՝ որ խաչը հանն :
 21 Լա. Սիմոն Ալեքնայոյն՝ Եղէք-
 սանդրոսին և Ուսափոսին հայրը ,
 որ անկէ կ'անցնէր արտէն եկած ,
 պահակ բռնեցին որ անոր խաչը վեր-
 22 ցընէ : Ու տարին անիկայ Վող-
 զոթաւ ըսաւ . ահա , (որ կը
 23 թարգմանուի Վանկի տեղ) Լա.
 անոր զմուռտով խաւանած գինի
 տուին որ խմէ , բայց ինքը չտուաւ :

Ու խաչը հանեցին զանիկայ , և ա- 24
 նոր հանդերձները բաժնեցին , ա-
 նոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ո՞վ
 ինչ պիտի տանէ : Ժամը իրեցն 25
 էր , ու խաչը հանեցին անիկայ :
 Լա. անոր յանցանքի գիրք գրուած 26
 էր թէ Հրէից թագաւորն է : Ու 27
 անոր հետ երկու տապակ խաչը
 հանեցին , մէկը անոր աջ կողմէն
 ու մէկը ձախ կողմէն : Լա. կատա- 28
 բուեցաւ . ան գիրք՝ որ կ'ըսէ թէ
 Լեւորեմնեաւն հետ սպառեցաւ :
 Լա. անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հաչ- 29
 հայէին անոր , զլուխին կը չար-
 ժէին ու կ'ըսէին , Եւսոյ որ տա-
 ճարը կը քակէիր , և իրեք օրուան
 մէջ կը չենէիր : Եւրոպայդ աղա- 30
 տէ ու ինքի ատ խաչէդ : Վրջն 31
 պէս ալ քահանայապետները դպի-
 ներուն հետ իրենց մէջ ծաղը ընե-
 լով կ'ըսէին , Ուրիշները աղատեց ,
 ինքզինքը չընար աղատուի : Եւ 32
 Վրիստոսը Բարաբրի թագաւորը
 թող հիմա խաչէն վեր իջնէ , որ
 տեսնենք ու հաւատանք : և իր հե-
 տը խաչը ելլողները կը նախատէին
 զանիկայ :

Ու վեցերորդ ժամը հասածին 33
 պէս , բոլոր երկրին վրայ խաւար
 եղաւ միշտ և իններորդ ժամը : Լա. 34
 իններորդ ժամուսն Հիսուս մեծ ձայ-
 նով աղաղակեց ու ըսաւ . Ելլի՛
 Ելլի՛ ըմա սարաթիմանի . որ կը
 թարգմանուի , Եստուած իմ՝ Ես-
 տուած իմ , ինչո՞ւ դիմ թողուցիր :
 Լա. քովը կայնողներն ոմանք երբոր 35
 լսեցին՝ կ'ըսէին թէ Եղիան կը
 կանչէ : Ու մէկը վաղեց սպունդ 36
 մը քայքայտով լեցուց , ու եղէգի մը
 անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
 և ըսաւ . ի՞նչդ տուր տեսնենք թէ
 Եղիան կու գա՞յ ատիկայ վար ինչ-
 ցընելու :

Լա. Հիսուս մեծ ձայն մը հանեց 37
 ու հոգի տուաւ : Ու տաճարին 38
 վարդաշրջը երկուքի պատուեցաւ վե-
 ըն ի վար : Լա. հարիւրապետը 39
 որ անոր դիմացը կեցիր էր , տես-
 նելով որ պապէս աղաղակելով հո-
 գի տուաւ , ըսաւ . Հի՛րաւի Ողջի
 Եստուծոյ էր ամ մարդը : Անիկա 40

- յապետին , ու. անոր քովը մոգ-
 54 րը և ծերերը ու. դպիրները : Եւ
 Պետրոս Հեռուանց անոր ետեւն
 դնայ մինչև ներքը քահանայապե-
 տին զաւիթը , և սպասաւորեն-
 55 րուն հետ նստաւ . ու. կրակին
 քովը կը տաքնար : Իսկ քահա-
 նայապետները ու. բոլոր մոգովքը
 Հիսուսի գէմ վկայութիւն կը
 56 և չէին գտներ . Ինչու որ շատերը
 սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր
 գէմ , ու. վկայութիւնները իբրեւ
 57 համանշան չէին : Եւ. ոմանք ելան
 սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր
 58 գէմ ու. կ'ըսէին , թէ Սէն լսե-
 ցինք ատկէ որ կ'ըսէր : Եւ. աս
 ձեռողործ տաճարը պիտի քակեմ ,
 և իրեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի
 59 շինեմ ատանց ձեռողործի : Բայց
 անմեկ ալ իրենց վկայութիւնը
 60 համանշան չէր : Եւ. քահանայա-
 պետը մէջտեղը ոտք ելելով , հար-
 ցուց Հիսուսին ու. ըսաւ . Պա-
 տախան մը չե՞ս տար . ի՞նչ կը
 61 վկայեն ասոնք քեզի գէմ : Բայց
 անիկայ լուռ կը կենար . և. պա-
 տախան մը չէր տար . քահանա-
 յապետը նորէն կը հարցըրէր անոր
 ու. կ'ըսէր , Գա՞նես եւ Վրիտանոսը
 62 օրհնաւ Վաղարշապատի Որդին : Եւ.
 Հիսուս ըսաւ , Ես եմ . ու. պիտի
 տեսնէք Որդին մարդոց Ջօրու-
 63 թից ամպերովը եկած : Եւ. քահա-
 նայապետը իր հանդերձները պատ-
 տեց ու. ըսաւ , Եւ ի՞նչ պետք է
 64 մեզի վկաներ : Վաղարշապատի
 նը լսեցիր . ձեզի ի՞նչպէս կ'երե-
 նայ . և. ամենքը դատապարտեցին
 զանիկայ թէ մահապարտ է :
 65 Եւ. ոմանք սկսան թքելով անոր
 ու. երեսը ծածկել . և բոռնացով
 ծեծել ու. ըսել . Սարգսապետն
 ու. սպասաւորները աստուկ կը դար-
 66 նէին անոր :
 66 Եւ. Պետրոս վարը դաւիթն էր ,
 ու. քահանայապետին աղախաններէն
 67 մէկը եկաւ , Ու. տեսնելով Պետ-
 րոս որ կը տաքնար , նայեցաւ ա-

նոր ու. ըսաւ . Գա՛նես ալ Հիսուս
 Կաղովրդիցին հետեւ էիր : Բայց 68
 անիկայ ուրացաւ . ու. ըսաւ . Չեմ
 գիտեր և. չեմ հասկընար թէ զո՞ւն
 ինչ կը խօսիս . ու. երբոր գորս
 ելաւ զաւիթին քովը առջեւ ,
 հաւը խօսեցաւ . Եւ. աղախանը 69
 նորէն տեսաւ. զանիկայ , ու. սկսաւ
 բողբոխէր կայնողներուն ըսել թէ
 Ես ալ անոնցմէ եմ . Եւ. անիկայ նո- 70
 ընէ ուրացաւ : Ու. քիչ մը ա-
 տենէն ետքը նորէն բողբոխէր կայ-
 նողները ըսին Պետրոսին , Հիբա-
 տի զո՞ւն անոնցմէ ես , ինչու որ
 Կաղիւղացի ես , և. քու գրու-
 ցուածքդ ալ նման է անոնց : Բայց 71
 անիկայ նստաւ. անիծել ու. երդում
 ընել՝ ըսելով թէ Ես ան մարդը
 չեմ ճանչնար , որուն համար զուր
 կ'ըսէք : Եւ. խելոյն երկրորդ ան- 72
 զամ հաւը խօսեցաւ . ու. Պետրոս
 միայր ընթաւ ան խօսքը որ Հիսուս
 իրեն ըսեր էր թէ Գա՛ն հաւը
 երկու անգամ չեստած՝ զո՞ւն իրեք
 անգամ պիտի ուրանաս պէս . ու.
 սկսաւ լալ :

ԳԼ . ԺԵ

Եւ. ատուանց շուտ մը քահա- 1
 նայապետանց շուտ մը քահա-
 պետներուն հետ և. բոլոր մոգովքն
 ալ խորհուրդ ըրին , Հիսուսը
 կապեցին ու. տարին Ճառնեցին Պի- 2
 զատոսին : Եւ. Պիղատոս հարցուց
 անոր ու. ըսաւ . Գա՞նես եւ Հրէից
 թագաւորը . անիկայ ալ պատաս-
 3 խան տուով ըսաւ. անոր , Գա՛ն
 կ'ըսես : Եւ. քահանայապետները
 շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա- 4
 նոր վրայով : Ու. Պիղատոս նո-
 ըն հարցուց անոր ըսելով . Պա-
 տախան մը չե՞ս տար . նայէ որ- 5
 չափ քեզի գէմ կը վկայեն : Եւ.
 Հիսուս տանկաւին պատասխան մը
 չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զար-
 մայաւ :

Բայց տունին ատենը կապուած 6
 մը կ'արձակէր անոնց , որք որ ի-
 7 ընէր ուղէին : Եւ. Դիւր կար Վարա-
 բա անունով իր ընկեր խառվա-
 քարներուն հետը կապուած , որոնք

խոռոմութեան ատենը մարդաստա-
 8 տութիւն ըրեր էին : Եւ ժողո-
 վուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խրնդ-
 թել . որ ընէ ինչպէս որ միշտ կ'ընէր
 9 իրենց : Եւ Պիղատոս անոնց պա-
 տասխան տուաւ ու ըսաւ : Ա'ու-
 ցէ՞ք որ Հրէից թագաւորը արձա-
 10 կեմ ձեզի : Բանցի գիտեր որ
 քահանայապետները նախանձի հա-
 11 մար մասունք էին զանիկայ : Բայց
 քահանայապետները ժողովուրդը
 զրգոյցին . որ ինչպէս յաւետ թա-
 12 րարբան իրենց արձակել : Դորեն
 Պիղատոս պատասխան տուաւ ու
 ըսաւ անոնց , Հապա Հրէից թա-
 զաւորը ըսածնիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ
 13 ընեմ : Եւ անոնք նորէն կ'աղա-
 զակէին , Խառը հանէ ատիկայ :
 14 Պիղատոս ըսաւ անոնց , Բայց ի՞նչ
 չար գործ ըրած է ատիկայ . և ա-
 Նո՞ք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին :
 15 Ի՞նչէն , Խառը հանէ ատիկայ : Եւ
 Պիղատոս ժողովուրդը դո՛հ ընել
 ուզելով՝ Բարաբրան արձակեց ա-
 նոնց , ու Հիսուսը ծեծելով՝ ձեռք
 տուաւ որ խաչուի :
 16 Եւ զինուորները ներս տարին
 զանիկայ գառիմը՝ պրիմըս Էսթա-
 17 նանչեցին : Ու հաղցուցին անոր
 ծիրաններ , և փշեղէն պսակ հիւ-
 18 սելով՝ անոր քլը-թը դրին : Ու
 սկսան բարև տալ անոր . ըսէլ
 19 ինչպէս ինչպէս թագաւոր : Եւ անոր
 զլուխը եղէգով կը ծե-
 ծէին ու կը թքնէին անոր , և
 20 թխն կ'ընէին անոր : Ու երբոր
 ծաղը ըրին զանիկայ , ծիրանները
 վրայէն հանեցին և իր հանդերձ-
 ները հաղցուցին անոր , ու դուրս
 հանեցին զանիկայ՝ որ խառը հանէ :
 21 Եւ Ախմէն Ալեքսանդրին՝ Աղէթ-
 սանգրոսին և Ստոփոսին հայրը ,
 որ անկէ կ'անցնէր արտեն եկած ,
 պահակ բռնեցին որ անոր խառը վեր-
 22 ցընէ : Ու տարին անիկայ Պող-
 զոթաւ ըստանալ տեղը , (որ կը
 23 թարգմանուի Գանկի տեղ .) Եւ
 անոր զմուռտով խառնած գինի
 տուին որ խմէ , բայց ինքը չտաւ :

Ու խառը հանեցին զանիկայ : և ա- 24
 նոր հանդիմանքը բառնեցին , ա-
 նոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ թի- 25
 ինչ պիտի առնէ : Ժամը իրենց
 էր , ու խառը հանեցին անիկայ :
 Եւ անոր յանցանքի գիրքը գրուած 26
 էր թէ Հրէից թագաւորն է : Ու 27
 անոր հետ երկու տապակ խառը
 հանեցին , մէկը անոր աջ կողմէն
 ու մէկը ձախ կողմէն : Եւ կատու 28
 ըռեցաւ ան գիրքը՝ որ կ'ըսէ թէ
 Լեւորեմնեոն հետ սեպուեցաւ :
 Եւ անոնք որ կ'անցնէին կը հայ- 29
 հոյէին անոր , զրոյինին կը չար-
 մէն ու կ'ըսէին , Եւսոյ որ տա-
 ճարը կը քակէր , և իրեք օրուան
 մէջ կը շինէր : Ինքզինքդ աղա- 30
 ա՛ն ու ի՞նչի ատ խաչեց : Դոյն- 31
 պէս ալ քահանայապետները դպի-
 ներուն հետ իրենց մէջը ծաղը ընե-
 լով կ'ըսէին , Ուրիշները աղատեց ,
 ինքզինքը շինարար աղատել : Եւ 32
 Բրիտանոս Խարայէն թագաւորը
 թող հիմա խաչէն վար իջնէ , որ
 տեսնենք ու հաւատանք . և իր հե-
 տը խառը երդնները կը նախատէին
 զանիկայ :

Ու վեցերորդ ժամը հասածին 33
 պէս , բոլոր երկրին վրայ խաւար
 եղաւ միշտէն իններորդ ժամը : Եւ 34
 իններորդ ժամուս Հիսուս մեծ ձայ-
 նով աղաղակեց ու ըսաւ , Եւրի
 Լէթի՛ ըման սարսաթմանի . որ կը
 թարգմանուի , Կատուած իմ՝ Կա-
 տուած իմ , ինձի . զիս թողուցիր :
 Եւ քովը կայնողներէն ոմանք երբոր 35
 լսեցին՝ կ'ըսէին թէ Լոյսան կը
 կանչէ : Ու մէկը վազեց տպուել 36
 մը քաջաստով լեցուց , ու եղէգի մը
 անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
 և ըսաւ , Թող տուր տեսնենք թէ
 Լոյսան կու գա՞յ ատիկայ վար ինչ-
 ցընելու :

Եւ Հիսուս մեծ ձայն մը հանեց 37
 ու հոգի տուաւ : Ու տաճարին 38
 փարպեղըր երկուքի պատուեցաւ վե-
 ըն 'ի վար : Եւ հարիւրապետը 39
 որ անոր գիմայը կեցեր էր , տես-
 նելով որ պապէս աղաղակելով հո-
 զի տուաւ , ըսաւ , Տիրաւի Որդի
 Կատուեց էր աս մարդը : Անիկ 40

- ներ ալ կային որ հետուանց կը նա-
րէին ։ որոնց մէջն էր Սարիամ
Սաղգաղենացին , և պատիկ Հա-
կորոսին ու Հոփսեան մնայր Սա-
րիամ , և Սողոմէ . որոնք՝ երբոր
41 Հիւսուսի Վաղիկեա էր , իր ետեւն
կ'երթային և իրեն սպասուորու-
նէին կ'ընէին ։ և ուրիշ շատ
կնիկներ ալ՝ որ իր հետը Արուսա-
ղէմ ելեր էին ։
- 42 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , առ զի
ուրբաթ՝ պոսեթն շարաթին առջի
43 որը բլալով , Հոփսէփ Երթմաթա-
ղի Երեւիկ խորհրդական մի՝ որ ինչն
ալ Լատուծոյ թագաւորութեանը
կը սպասէր , եկաւ ու համարձա-
կութիւն ընելով՝ Պիղատոսին քո-
փը մտաւ , և Հիսուսի մարմինը
44 խնդրեց ։ Ու Պիղատոս զարմա-
ցաւ որ տրդէն մտած ըլլայ . և
հարկադարձ իրեն կանչելով՝ հար-
ցուց անոր թէ Ըստ ատեն է որ
45 մտաւ ։ Ու երբոր Բարդուէլ խն-
ցաւ հարկադարձեալ , մարմինը
46 Հոփսեփին քորհեց ։ Եւ Հիւսուսի
կտաւ զնեց , ու զանիկայ վար իջե-
ցանելով՝ կտաւ որք փաթմէնց , ու
զբաւ զերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ
փորուած էր . և քար մը զլտորցուց
47 զերեզմանին դուռը ։ Իսկ Սարիամ
Սաղգաղենացին ու Հոփսեան
հայր Սարիամ տեսան ան տեղը
ուր որ դրուեցաւ ։

ԳԼ . Ժ.Գ.

- 1 Ու երբոր շարաթը անցաւ , Սա-
րիամ Սաղգաղենացին և Հա-
կորոսին հայր Սարիամ և Սողոմէ
խառնելի ծախոււ ստին , որ զան
2 օժեն անիկայ ։ Եւ մէկշարթի
ատուուանց շատ կամուխ՝ արեւ որ
3 կը ծագէր՝ եկան զերեզմանը , Ու
իրարու կ'ընէին , Բարդուէլ պիտի
զլտորցնէ մեզի զերեզմանին դու-
4 նէն , (Ու նայեցան տեսան որ քա-
լը զլտորցուած էր ,) ինչու որ
5 ըստ մեծ էր ։ Եւ ներս զերեզմա-
նը մտնելով՝ երկտաւարդ մը տե-
սան որ աջ կողմը նստեր էր ճեր-
մակ պատմութեան հագած , ու զար-
6 հուրեղան ։ Եւ անիկայ ըսաւ ա-

- նոնց ։ Ու զարհուրեալ . Հիսուս
Սողոմէնցին կը փնտռէր , որ խա-
չուեցաւ . անիկայ յարութիւն ա-
ռաւ , հոս չէ . ահա ան տեղը ուր
որ զբին զանիկայ ։ Բայց զայցէք՝
7 բաւար անոր պահերաներուն և
Պետրոսին , թէ ան Հիւսուսի առաջ
Վաղիկեա կ'երթայ , հոն պիտի տես-
նէր անիկայ՝ ինտոր որ մեզի բաւ ։
Եւ անոնք զողով ու ապշութեամբ
8 բռնուած՝ եկան ու փախան զերեզ-
մանէն , և մեկու մը բան չըսին ,
քանզի կը փախնային ։
- Հիւսուսի մէկշարթի առուուանց
9 յարութիւն առած՝ առաջ Սա-
րիամ Սաղգաղենացին երեցաւ ,
որմէ ետեւը զե հաներ էր ։ Ենի-
10 կայ զնայ անոնց պատմեց՝ որոնք
անոր հետն էին , երբոր սուգ կ'ը-
նէին ու կու լային ։ Իսկ անոնք
11 երբոր լսեցին թէ կնիկայ անի է և թէ
իրեն երեցաւ , չհաստատցին ։
- Ետքը ուրիշ կերպարանքով և
12 րեցաւ անոնցմէ երկուքին՝ որ քա-
լելով արտը կ'երթային ։ Եւ
13 անոնք զայցին ուրիշներուն պատմե-
ցին ու անոնց ալ չհաստատցին ։
- Սկիզբ տառաւ մէկին երեցաւ ,
14 երբոր սեղան նստած էին , ու և-
րեանին զարկաւ . իրենց անհատ-
տութիւնը և պատմուն կարծու-
թիւնը , վասն զի որոնց որ ինքը
երեցաւ մոռեցնելէն յարութիւն
առած , իրենք չհաստատցին ։
- Եւ բաւ անոնց , Վաղէք բոլոր
15 աշխուհ , ու աւետարանը քարո-
զեցէք բոլոր ստեղծութեանը ։
Են որ հաստատց ու մկրտուի , պի-
16 տի փրկուի , և ան որ չհաստատց ,
պիտի դատապարտուի ։ Եւ ա-
- 17 նոնք որ կը հաստատան յառ նշանները
անոնց հետ պիտի երթան . Իմ ա-
նունովս զեկեր պիտի հանեն , նոր
ըզուներ պիտի խօսին . Չեւորք
18 նին օժեր պիտի բռնեն , և թէ որ
մահաութիւն ԳԼ մը խմեն , իրենց
պիտի չլինան . հիւսուցներու վրայ
մեզ պիտի զնեն , ու անոնք պիտի
ստեղծան ։
- Արդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն
19 ետքը երկնքը համբարձաւ , ու

20 Բատուծոյ աջ կողմը նստաւ : Իւ-
անորք ելան ու ամեն տեղ կը քա-
րողէին , և Տէրը առնց զործակից

էր , ու խօսքը կը հաստատէր
ան նշաններով որ անոնց հետը
կ'երթային : Եւմն :

ԵՒԵՏԵՐԸՆ ՐԱՏ ԳՈՌԿԵՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Որովհետեւ շատերը մեր մէջ հաս-
տատ գիտցում քաներուն վը-
րայով էրան պատմութիւնը կարգի
2 զնելու ձեռք դարկին : Ինչպէս որ
սկիզբէն աչքով տեսնողները և
3 զեկին մեղի : Իսա ալ որ սկիզբէն
ան ամեն բաներուն ճշդութեամբ
տեղեկացիր էի , յարմար դատեցի
կարգաւ գրել քեզի՝ ո՞վ պատուա-
4 կան (Յէրոփիլոս) : Որ տրոփած բա-
ներուդ ստուգութիւնը իմանաս :
5 Հրեաստանի Հերովդէս թա-
գաւորին օրերը Երիայի գաւա-
կարգութեանն Օգարարիա անու-
նով քահանայ մը կար : որուն
կնիկը Եհարանի աղջիկներէն էր ,
6 և անոր անունը Եղիսարէիք : Ու
երկուքն ալ Բատուծոյ առջև ար-
գար էին , և Տէրոջը բոլոր պա-
տուիրանքներուն ու իրաւունքնե-
րուն մէջ անարատութեամբ կը
7 քայլէին : Իսա զատի շունէին ,
ինչու որ Եղիսարէիք ամուլ էր ,
ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած
էին :
- Ե Ու երբոր անիկայ իր դատակար-
գութեան օրերը համեմուն քա-
հանայական պաշտօնը կը կատարէր
9 Բատուծոյ առջև , Քահանայու-
թեան ստեղծութեանը պէս իրեն
ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մոռն-
10 ինկարկութիւն ընէ : Իսա ժողո-
վուրդին բոլոր բազմութիւնը դուր-
սը աղօթքի կայներ էին խունկն
11 տանը : Ու երեցաւ անոր՝ Տէ-
րոջը հրեշտակը , որ կայներ էր
12 խունկի սեղանին աջ կողմը : Իս-
Օգարարիա երբոր տեսաւ շինթե-

ցաւ , ու անոր վրայ վախ մը ին-
կաւ : Իսա հրեշտակը բաւ անոր , 13
Մի՛ վախմար՝ Օգարարիա , ինչու
որ քու աղօթքդ լրակցաւ , և քու
կինդ Եղիսարէիք քեզի օրդի մը
պիտի ծնանի , ու անոր անունը
Հովհաննէս զնես : Իսա քեզի ու 14
բախտութիւն ու ցնծութիւն պիտի
ըլլայ , և շատերը անոր ծնանելուն
վրայ պիտի ուրախանան : Ինչու 15
որ Տէրոջը առջև մեծ պիտի ըլլայ ,
և զինի ու օղի պիտի չմտնէ , և զեւ-
իր մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով
պիտի լցուի : Ու Խարպէիք որ- 16
գէտցմէ շատերը իրենց Տէր Բատու-
ծոյն պիտի դարձնէ : Իսա ինքը անոր
առջև պիտի գայ Եղիսային հոգիով
ու զօրութիւնով , հայրերուն սիր-
տերը որդւոյը վրայ դարձնելու ,
և անշաղկապները՝ արդարեան ի-
մաստութեանը , որ Տէրոջը բա-
րեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ :
Իսա Օգարարիա բաւ հրեշտակին , 18
Ինչո՞վ զիմանամ տա բանը , որով-
հետեւ ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր
օրերը անցուցած է : Իսա հրեշտա- 19
կը պատասխան տալով բաւ ա-
նոր , Իսա եմ Պարբիէը որ Բա-
տուծոյ առջև կը կայնի , ու
խրկուեցայ քեզի գրողելու , և աս
բաներուն աւետար քեզի տարւ :
Իսա ահա համբ պիտի ըլլաս դուն , 20
ու պիտի լինես խափ մինչև ան
օրը՝ որ աս բաները ըլլան : քանզի
չհաստացիր իմ խօսքերուս , որոնք
իրենց ատենին պիտի կատարուին :
Ու ժողովուրդը Օգարարիային կը 21
պատէր , և կը զարմանային անոր
տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ :
Ու երբոր դուրս ելաւ , չէր կրնար 22
խօսիլ անոնց հետ , և իմացան որ

- 56 Եւ Սարիամ՝ անոր քօղը իրեք
ամիսի շափ կեցաւ, ու իր տունը
դարձաւ :
- 57 Ու Լզդիսարեթին ծնանելու ժա-
մանակը լեցուեցաւ, ու որդի մը
- 58 ծնաւ : Եւ լեցին անոնք որ անոր
բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր
ազգականները, որ Տէրը անոր վը-
րայ իր մեծ ողորմութիւնը ցու-
ցուց : Եւ անոր հետ կ'ուրախա-
նային :
- 59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան
թրքիսանելու եկան : Եւ գանձիկայ իր
հօրը անունովը Օւարարիս կը կո-
չէին : Իսկ անոր մայրը պատառ-
խան տուաւ ու ըսաւ : Չէ, հա-
պա չի՞վհաննէս պիտի կոչուի :
- 61 Եւ անոր բոխն թէ Ղուս ապա-
կաններուդ մէջ մէկը չկայ որ առ
անունով կոչուի : Եւք կ'ընէին
անոր հօրը թէ ինչ անունով կ'ու-
- 62 ղէ որ անիկայ կոչուի : Եւ ալ
տախտակ մը ուղեց ու գրեց՝ Ը-
սեւով : Հովհաննէս է ատոր ա-
նունը : ու ամէնքը դարմացան :
- 64 Եւ խիցն բացուեցաւ անոր բերա-
նը ու անոր լեզուն, Եւ կը խօսէր
ու կ'որէներ զՎատուած : Եւ փախ
մը ինկաւ ան ամենուն վրայ՝ որոնք
անոնց բոլորտիքը կը բնակէին .
ու առ ամէն բաները Հրէաստանի
բոլոր լեւանիտներ կը զուտուէր :
- 66 Եւ ամէն լաղները իրենց սիրտե-
րուն մէջը գրին, ու կ'ըսէին :
Երգեսք առ տղան ի՞նչ պիտի ըլ-
լայ : ու Տէրոջը ձեռքը անոր հետն
էր :
- 67 Եւ անոր հայրը Օւարարիս
Ստոր Հողիով լեցուած՝ մարդա-
րէացաւ ու ըսաւ : Օրֆնալ ըլլայ
Խարայէի Տէր Վատուածը, որ պ-
ցելութեան եղաւ Եւ իր ժողովուր-
դին փրկութիւնն ըրաւ : Ու մեզի
փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր
- 70 Վաւիթ ծառային տունէն : (Ինչ-
պէս որ սուրբերուն բերնովը խօսե-
ցաւ, որոնք աշխարհի սկիզբէն ՚ի
վեր անոր մարդարեններն էին :)
- 71 Փրկութիւն մեր թշնամիներէն Եւ
բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն :
- 72 Ողորմութիւն ընելու մեր հայրե-

րուն վրայ, Եւ իր սուրբ ուխտը
միայն բերելու, (Եւ երգումը որ
մեր հօրը Երբահաման ըրաւ,) մե-
զի տալու : Որ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն ազատուելով՝ առանց փախի
զանձիկայ պաշտենք Սրբութիւն-
նով ու արդարութիւնով անոր
առջիւր մեր կենդանի բոլոր օրերուն
մէջ : Եւ դուն ո՞վ մանուկ՝ Վարձ
ընդոն մարդարէն պիտի կոչուիս,
ինչու որ Տէրոջը երեսին առջեւն
պիտի երթնաս՝ անոր ճամբաները
պատրաստելու, Եւ որ ժողովուրդին
գիտցնեն իւրեք փրկութիւնը իւ-
րենց մեղքերուն թողութիւնովը,
Սեր Վատուածքն զթամբ ողորմու-
թեանը համար՝ որով Հապող ա-
րեւել ղեկէն մեզի պցելութեան
եկաւ, Խաւարի Եւ մահուան ըս-
տուերի մէջ նստողներուն յոյս տա-
լու, ու մեր ոտքերը լողազու-
թեան ճամբուն մէջ շփուելու :

Եւ տղան կը մեծնար ու կը գո-
րանար հողիով, Եւ անապատներուն
մէջն էր մինչեւ ան օրը՝ որ ինքը
Խարայէին երեցաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

- Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս 1
կայսրէն հրաման եղաւ՝ որ բո-
լոր աշխարհ զորուի : (Եւ առջի
աշխարհայիտը եղաւ Սիւրենասին
Սիրիայի վրայ կուսակալութիւն
ըրած ատներ :) Եւ ամէնքը կ'եր-
թային աշխարհագիրը մտնելու՝ ա-
մէն մէկը իր քաղաքին մէջ : Հով-
սեփ ալ Վաւիթայէն Նազարէթ
քաղաքին եղաւ դէպ ՚ի Հրէաստան
Վաւիթի քաղաքը՝ որ Խեթիէզէմ
կ'ըլլուի, (ինքը Վաւիթի տունէն
ու ազգաստահման ըլլալուն համար,)
Մշխարհագիրը մտնելու Սարիսաման
հետ մեկանող, որ ան իր նշանածն
էր, Եւ յոյի էր : Ու եղաւ որ երբ
անոնք հան էին, անոր ծնանելու
օրերը լեցուեցան : Եւ իր անդրա-
նիկ որդին ծնաւ, ու խանձարուրով
փաթեց, Եւ զանձիկայ մաւրին
մէջը պառկեցուց : Ինչու որ ինչեւ-
նին մէջ իրենց տեղ չկար :
- Եւ ան տեղը հովիւներ կային

տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է . ու ինքը նշանով կը խտակէ ա-

23 նոնց հետ , և համբ կը կենար : Ու եղաւ . որ երբ անոր պաշտօնին սրերը

24 բխնեցան , իր տունը դնաց : Եւ ան սրերէն ետքը անոր կինը Լզի- սարկիմ յղացաւ , ու հինգ ամիս ինքզինքը կը պահէր , և կ'ըսէր .

25 Եւ յայտն ըրաւ ինծի Տէրը . որ ի՛նչ քան նայեցաւ նախատինգս մարդոց մէջէն վերցընելու :

26 Ու փցկերորդ ամառն մէջ Գար- բիւէլ հրեշտակը Բատուձմէ խոր- կուեցաւ . Գալիլեայի մէկ քաղաքը :

27 Երուն անունը Կազարէիմ էր , Սէկ կոչուի մը՝ մարդու մը նշանուած , որուն անունը Հիովնէփ էր՝ Գաւի- թիի տունէն : և ան կոչուի անունը

28 Սարիամ էր : Ու հրեշտակը ա- նոր գալով ըսաւ , Ողջիւն քեզ . ո՞վ շնորհակալ է՞ցա՞նք քու հետդ . ք . գուն կանանց մէջ օրջնեալ

29 ես : Եւ անիկայ տեսնելով՝ անոր խօսքին վրայ շիտիկեցաւ , ու ինքն- իրեն կը մտածէր թէ ինչպէս

30 բան պիտի ըլլայ աս ողջիւնը : Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ . Ս'ի՛ վախ- նար՝ Սարիամ , ինչու որ Բատուձմէ

31 շնորհք գտար : Եւ ահա պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս , և անոր անունը Հիսուս պիտի դը- նես : Եւ իկայ մեծ պիտի ըլլայ , ու Բարձրելոյն Որդին պիտի ը- սուի , և Տէր Բատուած պիտի տայ անոր իր հօրը Գաւիթիմ ախտար , ու Հակոբին տանը վրայ յախտան

33 պիտի թաղաւորէ : Եւ անոր թա- ղաւորութիւնը վերջ պիտի չունե- լայ : Ու Սարիամ ըսաւ հրեշ- տակին , Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ աս բանը , որովհետեւ ես չեմք մարդ

35 չեմ գիտեր : Եւ հրեշտակը պա- տասխան տալով ըսաւ անոր , Հո- ղին Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վրադ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի ան քեզմէ ծնանալու սուրբը Բատուձմ

36 Որդի պիտի ըսուի : Եւ ահա քու ազգանունդ Լզիսարկիմ՝ անիկայ ալ իր պատուութեան ատենը արու դա- լակով մը յղի է . ու սակայ ան

ամուլ ըստածին փցկերորդ ամիսն է . Ինչու որ Բատուձմ քովը բնաւ

37 մէկ բան մը անձարին չըլտար : Եւ

38 Սարիամ ըսաւ , Ես եւ Տէրոյն ազգականն ի՛նչ քու բաժնիդ պէս ինոց բոլոր ինծի . ու հրեշտակը անոր յովնէ գնաց :

Եւ սրերը եղաւ Սարիամ ու

39 արտոնեց ընտանիոցմը Հիովնի Դէ! քաղաքը դնաց : Եւ մտաւ

40 Զարարիային տունը ու Լզիսա- րիթին բարեւ տուաւ : Եւ եղաւ

41 որ երբ ըսի Լզիսարիթի Սարիամին բարեւ , մանուկը անոր որովայնին մէջը խաղաց , ու Լզիսարիթի Սուրբ

42 Հոգիով լեցուեցաւ : Եւ բարձր

43 ծայրով մը կանչեց ու ըսաւ . Օրջնեալ ես գուն կանանց մէջ , և օրջնեալ է քու որովայնիդ պտուղը : Եւ աս ինծի քուսկից եղաւ , որ իմ

44 զի ահա երբոր քու բարեւիդ ծայրը ականճես եկաւ , մանուկը որովայնիս մէջը խաղաց ուրախութեան : Եւ

45 երանի անոր որ հաւատացեր է , լանդի պիտի կատարուի ան բաները որ Տէրոյն ըստեցաւ իրեն : Եւ

46 Սարիամ ըսաւ , Իմ աննա կը մեծ- յընէ Տէրը : Եւ իմ հոգիս ուրա- յացաւ իմ վերիւր Բատուձմի :

Ինչու որ իր ազգականին խնամհա-

48 թեանք նայեցաւ , քանզի ահա սակե- կաւ . բոլոր ազգերը ինծի երանու- թիւն պիտի տան : Վասն զի

49 Հօգըր ինծի մեծամեծ բաներ ը- ըսաւ ու անոր անունը սուրբ է : Եւ անոր ողորմութիւնը իրմէն

50 վախոյողներուն վրայ է ազդէ ազդ : Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց :

51 Գիրուցան ըրաւ ամբարտաւանները իրենց սրտին խորհուրդովը : Զօ-

52 րաւորները ի՞նչ ախտներէն ի՞նչ ցուց , ու խնամքները բարձրա- ցուց : Եւ թիւնները բարեւեւեցով

53 լեցուց , և հարուստները պարսպ ծածկեց : Օղնութիւն ըրաւ իր

54 Խարայէլ ծառային իր ողորմութիւ- նը միտք բերելով , Ինչպէս որ

55 ինքը խաւանած մը հայրերուն Եւ- րահամին ու անոր սերունդին յա- լիտեան :

գաղտնի մէջ կեցած , որոնք իրենց
հօտերուն զիջելուան պահպանու-
9 թիւնը կ'ընէին : Իւ. ահա Տէրոջը
հրեշտակը անոնց վրայ իջաւ . ու
Տէրոջը փառքը անոնց բոլորովոր
ծաղկեցաւ . ու խիստ շատ փախ-
10 ցան : Իւ. հրեշտակը բաւ անոնց :
Ո՛ր փախնայք , ինչու որ ահա ես
ձեզի մեծ ուրախութեան աւախս
կու տամ , որ բոլոր ժողովուրդին
11 փրկիէ մը ծնաւ : Իսաիթի քաղա-
քին մէջ , որ ինքը Օծեալ Տէր
է : Իւ. առ ձեզի նշան մը ըստ
մանուկ մը պիտի դնէք խանձա-
12 րութիւն փախ թաւ ա մուրի մէջ
պտտեալ : Իւ. խեղճ ան հրեշ-
տակին հետ երկնային գործերու
բարեութիւն մը եղաւ , որոնք զՄ-
14 առած կ'օրջէին ու կ'ընէին : Եւ-
նչէ քարծրութեանը մէջ Վատուց
փառք , ու երկրի վրայ խաղաղու-
թիւն , մարդոց մէջ հաճութիւն :
15 Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները ա-
նոնցմէ երկինքը վերցան , հովիւնե-
րը իրարու բոխ , Եկէք մինչեւ
Ինթիլէ՛՛՛ կ'ընենք , ու տեսնե՛ք
Բէ՛՛՛ Է առ եղած բանը , որն որ
16 Տէրը մեզի ցուցուց : Ու եկան
արտորներ , և գտան Սարիամը ու
Հոփեփը և մուրին մէջ պտտեալ
17 մանուկը : Ու երբոր տեսան , ի-
մացուցին ան խաբին վրայով , որ
առ մանուկին համար իրենց գրու-
18 ցուեցաւ : Իւ. ամէնքը որ կը լսե-
ին , կը զարմանային ան բաներուն
վրայ որ հովիւները իրենց կը պ-
19 րտցէին : Բայց Սարիամ առ ա-
մէն բաները կը պահէր , ու իր
սրտին մէջը կը մտածէր : Իւ. հո-
20 վիւնները գարձան , կը փառա-
բէին ու կ'օրջէին զՎատուած ան
ամէն բաներուն համար որ լսեցին
ու տեսան , ինչպէս որ իրենց գրու-
ցուած էր :
21 Ու երբոր ութ օրերը ընն եղան
մանուկը թիփառելու , անոր անունը
Հիսուս դրուեցաւ , որ հրեշտակէն
կոչուած էր՝ գեռ ինքը Ժբը որո-
վային մէջ չարացած :
22 Ու Սարիամն օրէնքին համեմատ՝

երբոր անոնց մարտնչեան օրերը
ընեցաւ , Երուսաղէմ տարին զա-
նիկայ Տէրոջը առջեւ հանելու ,
(Ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը ու
23 րէնքին մէջ , ինչ Մէն արու որ
արդանդ կը բանայ , Տէրոջը սուրբ
բառի ,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ
24 րտածին պէս ընծայ տալու զգո-
մը տառարակ կամ աղանձիկ երկու
ձաղ : Իւ. ահա Երուսաղէմի մէջ
25 մարդ մը կար , որուն անունը Սի-
մէն էր , ու ան մարդը արդար ու
սատուածափախ էր , և Խաղցելի
միտիմարութեանը կը սպասէր . ու
Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր : Իւ
26 անոր յայտնուած էր Սուրբ Հո-
գին ինչ մէջ պիտի լսեմնէ , մինչ-
27 չե որ Տէրոջը Օծեալ տեսնէ : Իւ.
Հոգիով տաճարը եկաւ . ու երբ-
որ ծնողքը բերին Հիսուս մանուկը՝
որ օրէնքին սովորութեանը պէս ա-
նոր համար ընէն , Ինքն ալ զանիկայ
28 իր զիբը առաւ , և օրջեց զՄ-
տուած ու բաւ , Եւ հիմա՛՛՛ Դ
29 Տէր՝ արձակէս քու ծառայ խաղա-
ղութիւնով քու խաղիկ համեմատ .
Սաան զի իմ աշխարհ տեսան քու
30 փրկութիւնդ , Որ բոլոր ժողո-
31 վուրդներուն առջեւ պատրաստե-
ցիր : Եւր մը հնթանունները բու-
32 տառեկաւ , և փառք քու Խաղցել
ժողովուրդիդ : Իւ. Հովսէփ ու
33 անոր մայրը զարմացած էին ան բա-
նեղուն վրայ , որ անոր համար կը
խառնէին : Ու Սիմէն օրջեց զա-
34 նոր , և անոր մօրը Սարիամին
բաւ : Եւս առ հաւան-իւ Խաղցելի
մէջ շատ մարդոց ինչալուն ու երե-
յուն համար , ու հակառակութեան
նպատակ մը ըստ-ը համար կեցած
է . (Իւ. քու սրտիդ ալ իմ
35 մը պիտի անցնի ,) որ առաջիկ
շատ սրտեղեն խորհուրդները յայտ-
նուին :
Իւ. հա՛՛՛ էր Մնա մարդարէն փա-
36 նուելի աղիկը՝ Եսերի ցիղէն . ա-
սիկայ իր օրերը շատ անցուցած
էր՝ երկունք հետ եօթը տարի կե-
նայով իր կուտութեանը ժամանա-
կէն , Իւ. որբաւոր էր զրկեթ
37 ութսունուչորս տարուան , որ տա-

- նարէն չէր զատուիր, հապա ծովով
և սղոթելով Վարդան ծառայու-
ի խննդի զիւնը գիշեր ու ցորեկ :
- 38 Եւ տախկալ նոյն ժամանակ հիւս, ու
Տէրօնը գոհութիւն կու տար, ու
անոր վրայով կը խօսէր ան ամե-
նուն, որոնք Լորուսազեմի մէջ
փրկու թեան կը սպասէին :
- 39 Ու երբոր ամեն բան կատարեցին
Տէրօնը օրէնքին համեմատ, նորէն
Գալիկեա գարձան իրենց Կապա-
40 ղէթ խաղաքը : Եւ մանուկ կը
մեծնար ու հոգեով կը զօրանար՝
խնայաւոր թեանը լեցում, ու Մա-
տուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր :
- 41 Եւ անոր ծնողքը ամեն տարի
գտուի տանին Լորուսազեմ կ'երթա-
42 լին : Ու երբոր անիկայ տատուեր-
կու տարեկան եղաւ, տանին սո-
վորութեանը պէս երբոր անոնք Լո-
43 ռուսազեմ ելան, Եւ ան օրերը որ
բնակցուցին ու նորին ետ գարձան,
Հիսուս մանուկը Լորուսազեմ մը-
նաց : և Հովսէփ ու անոր մայրը
44 շէն գիտէր : Զապա կարծելով
թէ անիկայ ծախքորդներուն հետն
է, մէկ օրու ան ծախքոյ գացին, ու
կը փնտռէին գանիկայ չեղն ազ-
գակամենկուն և ծանօտներուն մէ-
45 ջը : Ու երբոր չգտան, նորէն
Լորուսազեմ գարձան անիկայ փն-
46 տարելու : Ու եղաւ որ իրեր օրէն
կարը տաճարին մէջ գտան գանի-
կայ, որ վարդապետներուն հետ
նստէր էր, անոնց մօտիկ կ'ընէր
47 ու անոնց բան կը հարցընէր : Եւ
ամեն անոր ակամջ գնողները կը
զարմանային անոր խնայաւորութեանը
48 ու պատասխաններուն վրայ : Ու
երբոր տեսան անիկայ, ապշած
մտային : և անոր մայրը բաւա ա-
նոր : Յրկեակ' ինչու համար մեզի
պղծակաւ բռնի : ահա քու հայրդ ու
ես խնայ վշտացած լից կը փնտը-
49 ունիր : Եւ բաւ անոնց : Օխ
ինչու կը փնտռէիք, շէնք գիտէր
թէ ինձի պէտք է որ իմ Զօրս
50 Կապալ ըլլամ : Եւ անոնք չհաս-
կըցան ան խօսքը որ իրենց դուրսից
51 Եւ ինչու անոնց հետ ու գնաց Կա-
պալէթ, և անոնց փաղանդ էր :

բայց անոր մայրը աս ամեն խօսքերը
իր սրտին մէջ կը պահէր :

Եւ Հիսուս կը զարգանար իւ- 52
մաստու թիւնով ու հասակով, և
Կառուծակ ու մարդոցմէ շնորհք
էր իր վրայ :

ԳԼՈՒԽ Գ

Տիրերիս կայսրին թագաւորու- 1
թեանը տաճար հինգերորդ տա-
րին Պոնտացի Պիղատոսին Զա-
րէաստանի վրայ կուսակալութիւն
ըրած ատենը, ու Զերովդեան
Գալիկեայոց վրայ չորրորդ ապստու-
թեան ատենը, և անոր եղբորը
Փիլիպպոսին՝ Կատարացոյ և Տը-
բարնացոյ երկրին վրայ չորրորդ
ապստու թեան ատենը, և Լիսա-
նիայի Երիւնայոց վրայ չորրորդ
ապստու թեան ատենը, Եւ Բն- 2
նայի ու Պալիստինայի քահանայա-
պետութեան ատենը՝ Կատուծոյ
խօսքը եղաւ Օտարախայի որդւոյն
Հովհաննէսին վրայ անապատին
մէջ : Ու անիկայ եկաւ Հորդա- 3
նանու բոլոր կողմերը, և ապա-
խարութեան միջոցութիւն կը քա-
րոյէր մեղաց թողութեան համար :
Ինչպէս որ Կապի մարդաբէն խօս- 4
քերուն գրքին մէջ գրուած է՝ ըսե-
լով : Կատարսի մէջ կանչողին
նայնը, Տէրօնը ծախքան պատա-
տեցէք, անոր շախմատը շխտե-
ցէք : Բնն ձոր պիտի լեցուի, և 5
ամեն լու ու բլուր պիտի յաճնայ,
և ծուրը պիտի շխտուի, ու խորտ-
ուրորտ տեղերը հարթ ծախքանը
պիտի ըլլան : Եւ ամեն մարմին Կա- 6
տուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ :
Ու իրմէն միջոցաւ ելող Ժո- 7
ղովորդներուն բաւա : Իսկոնու
ծնունդներ՝ թի խնայոց մեզի գա- 8
լու բարկութեանն փախել : Ու
րեմն ապաշխարութեան արմանա-
ւոր պատուներ բերէք, և մի բա-
խիք ձեր ներքի դին ըսել թէ 9
Ո'նք մեզի հայր՝ Երբհամը ու-
նինք : քանզի կ'ըսեմ՝ մեզի որ
Կատուծ իրաւոյ է աս քարերէս
Երբհամին որդիներ հանելու : 2
Եւ հիմա կայինք ծախքան ար- 9

ԳԼ . Դ

- 1 Եւ Յիսուս Հոգիով Արրով ըն-
ցուած՝ Հորդանանէն դարձաւ ,
ու Հողին անապատը տարուե-
2 ղ ցաւ , Եւ քառասուն օր Սատանա-
յէն փորձուեցաւ . ու ան օրերը
բան մը չկերտաւ , և ան քէշը ըմբե-
նալէն ետեւ անտիկեցաւ :
- 3 Ու Սատանան ըսաւ անոր , Եւ
որ Մատուցոյ Արդին ես , բա՛ւ առ
4 քարին որ հաց ըլլայ : Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ , Գրուած է թէ Ուշ միայն
Հոգով կ'ապրի մարդ , հապա Մա-
տուցոյ ամէն խոտովը :
- 5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը
հանելով զանկիայ , աշտարհի բոլոր
թաղաւորութիւնները ցուցուց ա-
6 նոր մէկ վայրէտանի մը մէջ . Եւ
Սատանան ըսաւ անոր . Ես ամէն
խշտնութիւնը ու անոնց փառքը
քեզի պիտի տամ , ինչու որ ինծի
յանձնուած է . և որու որ ուզեմ՝
7 կու տամ անկիայ . Ուստի թէ որ
զուռ իմ առջիս էջաւ երկրպագու-
թիւն ընես , ամէնը քեզի ըլլայ :
- 8 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ա-
նոր ու ըսաւ , Գրուած է թէ
Գրու Տէր Մատուցող երկրպագու-
թիւն ընես , ու միայն զանկիայ
պաշտես :
- 9 Եւ զանկիայ տարաւ Երուսա-
ղէմ ու տաճարին աշտարակին վը-
րայ կայնեցուց , ու ըսաւ անոր ,
Եւ որ դուռն Մատուցոյ Արդին ես ,
10 քեզ ասկէ վեր ձգէ . Ինչու որ
գրուած է թէ Իր հրէշտակներուն
պիտի ապսպրէ քեզի համար՝ որ
11 քեզ պահեն . Ու ձեռքերնուն վրայ
պիտի վերցնեն քեզ , որ չըլլայ
12 թէ ոտդ քարի զարնես : Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր , Ըսուած է թէ Գրու Տէր
13 Մատուցող չփորձես : Ու երբ
որ Սատանան ամէն փորձութիւնը
կատարեց , առնել մը ետ կեցաւ
անկէ :
- 14 Եւ Յիսուս Հողին զօրու-
թեամբը Գալիլեա դարձաւ , ու
անոր համբաւը ան դաւառին ամէն

կողմերը տարածուեցաւ : Եւ ինքը 15
անոնց ժողովարաններուն մէջը կը
սորվեցրնէր , ու ամենէն կը փա-
ռաւորուէր :

Ու եկաւ Դապարէթ , ուր որ 16
ինքը մեծցած էր . և իր սովորու-
թեանը պէս շարաթ օրը մնաւ
ժողովարանը , ու եկաւ որ կար-
գայ : Եւ տունն անոր Եսայի 17
մարդարէին գիրքը . ու երբոր գիր-
քը բացաւ , գտաւ ան տեղը՝ ուր
որ գրուած էր , Տէրոջ Հողին իմ 18
վրաս է . ինչու որ զիս օծեց ազ-
քաններուն աւետարան քարոզե-
լու , զիս խրիկց կոտրած սիրտ ու-
նեցողները բժշկելու : Գալիլեայի
ազատութիւն՝ և կղերներուն տե- 19
սութիւն քարոզելու , հարստահա-
րութիւն կողմերը ազատ թող
տալու , Տէրոջ ընդունելի տարին
քարոզելու : Եւ գիրքը գոցելով՝ 20
տուաւ ապաստարին ու նստաւ . և
ժողովարանը կողմներուն ամէնը
աշտարակն անկած անոր կը նայէին :
Եւ սկսաւ անոնց ըսել , Ես օր 21
գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր
ականջները լսեցին : Եւ ամէնք 22
անոր վրայ կը վիպէին , ու կը
զարմանային անոր ընդունելու եւ զը-
նորհալի խօսքերուն վրայ՝ ու կ'ը-
սէին , Եսիկայ Հովսէփին որդին
չէ՞ : Եւ ըսաւ անոնց , Իբրեւ որ 23
գուք ինծի պիտի ըսէք առ տակը ,
Ի՞նչե՞ք քու անձը բժշկէ , որչափ
բաներ լսեցինք որ Կաթանայումի
մէջ եկաւ , հոս ալ ըսէ քու քա- 24
ղաքիդ մէջ : Եւ ըսաւ , Դ՛մնա՛
բնա կ'ըսեմ ձեզի թէ Մարգարէ
մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ :
Եւ յիշատի կ'ըսեմ ձեզի թէ Ըստ 25
որեւարներ կային Եղեային օրերը
Խարայէի մէջ , երբոր իրեք տարի
ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ ,
անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր
երկրին մէջ . Իսկայ Եղեա անոնց- 26
մէ մէկուն չերկուեցաւ , հապա մի-
նակ Արդանայոց Սարկիթա քա-
ղաքին մէջ որեւարի կեկան մը :
Եւ շատ բարոսներ կային Խարայէի 27
մէջ Եղեա՛ն մարգարէին ատենը ,
ու անոնցմէ մէկը զմարտուեցաւ ,

- մասին քովը կը դրուի . ուստի
ամեն ծառ որ բարի պտուղ չը-
րերէր , կը կտրուի ու կրակը կը
10 ձգուի : Իսկ ժողովուրդները կը
հաղցընէին իրեն ու կ'ըսէին , Ու-
11 ընին ի՞նչ ընենք : Պատասխան
տուաւ ու բառ անոնց , Ով որ
երկու հանդերձ ունի , իմոյ Բե-
լուսնորդին սայ . և իմ որ կրտս-
12 ը որ ունի , նոյնպէս ընէ : Սաք-
սաւորներ սյլ եկան մկրտուելու ,
ու ըսին անոր , Սարգսպետ՝ մենք
13 ի՞նչ ընենք : Ըն ալ բառ ա-
նոնց , Չեղի հրամայուածէն աւելի
14 բան չպահանջէր : Օգնուորներն
ալ կը հաղցընէին անոր ու կ'ը-
սէին , Իսկ մենք ի՞նչ ընենք . բառ
անոնց , Սկզբ մի հարստահարէր ,
և Բեթ-ն Էմ Էմ զբարբառութիւն մի
ընէր , ու ձեր թողալովք բաւական
նայէր :
15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր ,
և ամենք իրենց սրտերուն մէջ կը
մտածէին Հովհաննէսին համար՝ թէ
16 մնա է արդեօր Վրիստոս , Հով-
հաննէս պատասխան տուաւ ամե-
նուն ու բառ , Իսկ ձեզ քով կը
մկրտեմ : Բայց ինծմէ աւելի զօրա-
ւորը կու գայ , որ ես անոր կոչիկ-
նելուն կատարը քակելու արժանի
չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
17 Էդուով Սերով և կրակով . Ու-
րուն հեծանոցը իր ձեռքն է , և իր
կայր պիտի մարբէ , ու յորենը իր
ամբարը պիտի ժողվէ , և յարգը
չմարելու կրակով պիտի սյրէ :
18 Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քարո-
զէր՝ ժողովուրդը յորդորելով :
19 Բայց Էրովիէս չորրորդապետը
անկէ յանդիմանուելով իր եղբորը
կնկանը Էրովիային համար , և
բոլոր շարութիւններուն համար որ
20 Էրովիէս դորձեց , Ըն ամենուն
փոյց առ ալ աւելցուց , որ Հով-
հաննէսը բանտի մէջ գոցեց :
21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժո-
ղովուրդը , և Հիսուս ալ մկր-
տուելով՝ ապօքի կ'ընէր , երկները
22 քաղուեցաւ . Իսկ Սուրբ Էդին
մարմնաւոր երեւոյթով ազաւնիի
պէս անոր փոյց իջաւ , ու երկնցէն
նայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր Վահան
ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հաւ-
նեցայ :
Իսկ ինքը Հիսուս սկսեւ էր գրե- 23
թիւ երսուն տարեկան բլլալ , որ
(ինչպէս կը կարծուէր) ինքը
Հովսէփին որդին էր , որ ան Է-
դին , որ ան Սատաթին , Որ ան 24
Վեփին , որ ան Սեղաթին , որ ան
Հաննէին , որ ան Հովսէփին , Որ 25
ան Սատաթիային , որ ան Բմով-
սին , որ ան Վաւուսին , որ ան
Էդովին , որ ան Վանդէին , Որ ան 26
Սատաթին , որ ան Սատաթիային ,
որ ան Սեմէին , որ ան Հովսէփին ,
որ ան Հուդային , Որ ան Հով- 27
հանային , որ ան Բնային , որ ան
Օրաբարաթին , որ ան Սաղաթիւ-
քին , որ ան Վերիին , Որ ան Սեղ- 28
աթին , որ ան Էդգիթին , որ ան Վով-
սաթին , որ ան Էդմովային , որ
ան Էթին , Որ ան Հովսէփին , որ 29
ան Էդիազարին , որ ան Հովսէփին ,
որ ան Սատաթին , որ ան Վեփին ,
Որ ան Սիմեօնին , որ ան Հուդա- 30
յին , որ ան Հովսէփին , որ ան
Հովսէփին , որ ան Էդիակիթին ,
Որ ան Սեփեային , որ ան Սայնա- 31
նին , որ ան Սատաթային , որ ան
Վաթմանին , որ ան Վաթիթին ,
Որ ան Հեասէին , որ ան Ովեհդին , 32
որ ան Բոսսին , որ ան Սաղմանին ,
որ ան Վասսանին , Որ ան Բմնա- 33
դարին , որ ան Էրամին , որ ան
Էսրանին , որ ան Փարեսին , որ
ան Հուդային , Որ ան Հակորին , 34
որ ան Եսահակին , որ ան Էրաւ-
հաթին , որ ան Թարային , որ ան
Վարաթին , Որ ան Սերուդին , որ 35
ան Սաղաւին , որ ան Փաղեկին ,
որ ան Էթերին , որ ան Սաղային ,
Որ ան Սայնանին , որ ան Էրփար- 36
սային , որ ան Սեմին , որ ան Վո-
յին , որ ան Վամբին , Որ ան 37
Սաթուսաղային , որ ան Էնովին ,
որ ան Հարեդին , որ ան Սաղա-
դէիլին , որ ան Սայնանին , Որ ան 38
Էնովին , որ ան Սեթին , որ ան
Էդամին , որ ան Բասուեծոյ :

- Հասաւ մինակ Ղաթաւն Ետրին :
 28 Լա ժողովարանն մէջ ամենքն ալ
 բարկութիւնով լեցուեցան՝ երբոր
 29 առ Խաչիչ րանցին . Ու Երան ա-
 ճիկաց բաղարէն դուրս հանեցին , և
 տարին զանիկայ մինչև ան լեռանը
 ջրուած ծայրը , որուն վրայ իրենց
 30 բարձր տեղէն վար Լեզն : Բայց
 ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց :
 31 Լա ինչու Վաղիկայի Աստուծո-
 չում՝ քաղաքը , ու շարափն օրերը
 32 կը տրոփեցընէր անոնց : Լա կը
 զարմանային անոր վարդապետու-
 թեանը վրայ , ինչու որ իշխանու-
 33 թիւնով էր անոր խաչը : Լա
 ժողովարանին մէջ մարդ մը կար ,
 որ պիղծ գիւի ողի ունէր , ու մեծ
 34 ձայնով մը զաղաղակեց՝ Բսեղով ,
 խնայ տուր , զոն մեղի հետ խնչ-
 րան ունիս՝ Հիսուս Վաղարշի .
 միթէ մեզ կորսնցընեալ է . եկար .
 դիտեմ՝ թեզ մի ևս , Եստուծոյ
 35 Սուրբը : Լա Հիսուս սաստեց ա-
 նոր՝ րանով , Վաղարշէ ու Ել-
 ատիկ . ու գեր զանիկայ Զեփնայ
 36 մը շտուտ անոր : Լա զարմանք
 եկաւ ամենուն վրայ . և իրարու
 հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին , Ես
 ի՞նչ խօսք է , որ իշխանութիւնով
 և զորութիւնով կը հրամայէ պիղծ
 37 ողիներուն , ու կ'ըսեն : Լա ա-
 նոր համբար տարածուեցաւ շրջա-
 կայ զաւառին ամեն տեղերը :
 38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Ու-
 39 մենին տունը մտաւ : Սիմեոնի գո-
 րանն ալ սաստիկ ջերմով կը տան-
 40 ջուէր , ու անոր համար աղաչեցին
 իրեն : Լա Հիսուս անոր վրայ
 կայնելով՝ սաստեց ջերմին , որ խո-
 զայց զանիկայ . և շուտ մը երաւ
 ու անոնց սոսաւսօրութիւն կ'ընէր :
 41 Լա արեւ մարը մտած տանը՝
 ամեն անոնք որ ունէին տնակ տե-
 սակ ցաւերով հրեանդներ , իրեն
 ընդին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ
 42 ամեն մեկուն վրայ ձեռք դնելով՝
 բռնեց զանոնք : Գեւեր ալ կ'ը-
 լէին շատերէն , կ'աղաղակէին ու

կ'ըսէին ինչ Գոն ևս Վրիտառս՝
 Եստուծոյ Որդին . և ինքը կը տա-
 տէր ու խոյ չէր տար անոնց որ
 խափն , ինչու որ դիտէին ինչ ինքը
 Վրիտառսն է :

Ու երբոր ցորեկ եղաւ , երաւ 43
 ու գնաց անապատ տեղ մը , և
 ժողովուրդները կը գնառէին զա-
 նիկայ . և կան մինչև անոր , ու կը
 ստիպէին զանիկայ որ իրենցմէ շեր-
 44 թայ . Բայց անիկայ բաւ անոնց :
 Վկայէ թ ինծի՝ որ ուրիշ քաղաքե-
 րու ալ Եստուծոյ խաղաւորու-
 թիւնը քարոզեմ , քանի որ աս բա-
 նիս համար իրկուած եմ : Ու 45
 Վաղիկայի ժողովարաններուն մէջ
 կը քարոզէր :

ԳԼ . Ե

Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր 1
 քաղաքէն դիպուեցաւ Եստու-
 ծոյ խաչը րանի համար , ինքն ալ
 Վսենեսարէթի ծովակէն քովը կե-
 2 ղեր էր : Ու տեսաւ երկու նաւեր՝
 որ ծովակէն քովը կեցեր էին , և
 ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուս-
 3 կանները կը լուային : Ինքը ան
 նաւերուն մեկուն մէջը մտաւ որ
 Սիմեոնին էր , և աղաչեց անոր որ
 4 լիչ մը քամարէն շաղկապէ մէջը տա-
 նի . և նստելով՝ նաւուն մէջէն ժո-
 ղովուրդներուն կը տրոփեցընէր :

Ու երբոր խառնէն զաղաղեցաւ , 4
 բաւ . Սիմեոնին Եստուծոյ տար Խա-
 չիկայ ի խորունկը , և ուսկաններ-
 5 նիդ ձկնցէր չափ որսալու : Լա
 Սիմեոն պատասխան տալով՝ բաւ
 անոր : Վարդապետ՝ բոլոր գիշերս
 աշխատեցանք , ու բան մը չբռնե-
 6 ջինք , բայց քու խաչիդ համար
 ուսկանը ձգեմ : Ու երբոր աս ը-
 րին , խնա շատ ձուկը ժողովեցին
 մէջը , ու իրենց ուսկանը կը պա-
 7 տրուէր : Լա աչք կ'ընէին միւս
 նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերու-
 րուն՝ որ զան օղնեն իրենց , և Ե-
 կան , ու երկու նաւերն ալ լեցու-
 8 ջին , մինչև որ ընկզմաւու մտաւ էին :
 Սիմեոն Վեարաւ երբոր տեսաւ , Հի-
 սուսի ծռնակներուն ինկաւ . ու ըսաւ :
 Տէր՝ իմ քովս մեկդի գնա , ին-

- չու. որ ես մեղաւոր մարդ մըն եմ :
- 9 Ս'առն զի ապաւինելու պատկոյ աւերկայ եւ անոր հետը եղող ամէնը , առ իրենց բռնած ձուկերուն որսին
- 10 համար . 'Արցունք ալ 'Օւրեղեռ-սին որդիքը Հանդրոս եւ Հովհաննէս , որոնք Սիմոնին ընկերներն էին . ու Հիսուս ըսաւ . Սիմոն , Ս'ի փախնար , ասկէ ետեւ մարդոց
- 11 որտեղ պիտի ըլլաս : 'Եւ նաւերը ջամարը հանելով՝ ամէն բան ինձ-ղուցին ու անոր ետեւէն գացին :
- 12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ էր , ահա մէկ մարդ մը բա-րտաւ ինձեանով լեցուն՝ երբոր Հիւսուսը տեսաւ , երեսի վրայ էնալով աղաւթի ամոր ու ըսաւ . Տէ՛ր ի՞նչ որ ուզես , կընաս զիս մարդի :
- 13 'Եւ Հիսուս իր ձեռքը երկընդրեւ-րով՝ դպաւ անոր , ու ըսաւ . 'Ս'ու-զեմ' մարդու՛ . եւ շատ մը բորո-տաւ ինքնը անկէ վնաս : Ու ինքը պատուիրեց անոր որ մկու. մը չբռէ , հապա ըսաւ , 'Վնաս քեզ քահա-նային ցուցն' , եւ Սիմոնին պա-տու իրածին պէս քու մարդուելուց ընծան տուր՝ անոնց վրայաւ ինքն
- 14 բնորը անպատա տեղաւորը կը քա-շուէր . եւ աղօթք կ'ընէր :
- 15 Բայց ամառը համար : 'Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր . ու շատ ժողովուրդներ կը ժողովուէին մոտիկ ընելու , եւ անով իրենց հիւ-
- 16 անդու ինքններէն բժշկուելու : Ու ինքը անապատ տեղաւորը կը քա-շուէր . եւ աղօթք կ'ընէր :
- 17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը տորէնքներ , ու փարիսեցիներ եւ օրինաց փարիսաւսներ նստած էին , որոնք 'Պաղիլայի ու Հերաստանի ու 'Երուսաղեմի բոլոր զիւղաբա-ղաներէն ժողովուած էին . ու Տէ-րոջը զօրութիւնը Զեբեդէն էր անոնք
- 18 բժշկելու : 'Եւ ահա քանի մը մար-դիկ մէկ անգամայն ձորը մը մա-հիւնով բերին , եւ հարք կը փառ-ուէին թէ ինչպէս զանիկայ ներս խա-
- 19 թին , ու գնին անոր առջև . Ու երբոր բազմութիւնէն շատաց լին զաներ' որ անկէ ներս խօթին անի-կայ , տանիքին վրայ ելան , եւ զա-նիկայ կըմնաւորներուն մէջէն մահի-նովը մէջուէր Հիսուսին առջևը

- ինչեղուցին : 'Եւ անիկայ տեսնելով 20 անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր . Ս'ի մարդ , քու մեղքերդ քեզի ներուած են : 'Եւ զպիւրները ու փարիսե- 31 ցիները սկսան խորհիլ ու բռնել , 'Ս'ի է ասիկայ , որ հայտնութիւն-ներ կը խօսի . 'Ս'ի կընայ մեղաց ինքնութիւն տալ , բայց միայն 'Սու-տուած : 'Եւ Հիսուս իմանալով 22 անոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , 'Սրտեր-նուդ մէջ ի՞նչ կը խորհէիք : Ո՞րք 23 աւելի գիւրին է , 'Բաւ մեղքերդ քեզի ներուած են ըսե՞լ , ի՞նչ 'Ս-քի՛ր ու քալէ՛ք բռնել : 'Բայց որպէս 24 զի գիտնար թէ Որքին մարդոց ինչ խառնութիւն ունի երկրի վրայ մեղ-քերու ինքնութիւն տալու , (ըսաւ անգամայն լին ,) 'Բեզի կ'ըլլամ , 'Երբ մահիւնդ մա ու տունդ գնա : 'Սն ալ իսկոյն անոնց առջևը ելաւ , 25 ու վնաս տուաւ ինչ բանի վրայ որ պատկած էր , եւ գնաց իր տունը , ու 'Ստուծոյ փառք կու տար : 'Եւ 26 ամենքը աղաւթ մնային , ու 'Սու-տուծոյ փառք կու տային : եւ փախով լեցուած՝ կ'ըլլէին թէ 'Ստոր նո-րանշան բանէր տեսանք :
- 'Եւ առ բաներէն ետեւ ելաւ անիկ , 27 ու տեսաւ մէկ մարդաւոր մը՝ որուն անունը 'Ղէի էր , որ մաքս ընդու-նելու տեղը նստեր էր , ու ըսաւ ա-նոր . 'Ետեւնս եկուր : 'Սն ալ 28 ինքուց ամէնը եւ ելաւ գնաց անոր ետեւէն : Ու 'Ղէի անոր մօտ կու 29 չուէր մը բրաւ իր տանը մէջ . եւ շատ բազմութիւն կար մարաւոքնե-րու եւ ուրիշներու՝ որ անոնց հետ սեղան նստեր էին : 'Եւ անոնց 30 զպիւրները ու փարիսեցիները տը-տունջ կ'ընէին անոր աշակերտնե-րուն ու կ'ըլլէին , 'Ինչո՞ւ համար մեղաւորներուն եւ մեղաւորներուն հետ կ'ուտէր ու կը խմէր : 'Եւ 31 Հիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց , 'Ետեղներուն բժիշկ պէտք չէ , հապա հիւանդներուն : 'Ես 32 արդարները կանչելու չեկայ , հապա մեղաւորները ապաշխարութեան :
- 'Մանք ալ ըլլին անոր , 'Ինչո՞ւ 33 Հովհաննէսին աշակերտները շատ

- անդամ ծոմ կը պահեն , և աշօթներ կ'ընեն , նոյնպէս ալ փաշիսեցոյ ~~աշօթները~~ . և քուկները կ'ուտեն ու կը խմեն :
- 34 Ենիկայ ալ ըսաւ . անոնց , Արմաշ հարանիքին տողըը ծոմ պահել տալ՝ քանի որ փեսան իրենց հետն
- 35 է : Բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հասցան օրերը ծոմ պիտի պահեն :
- 36 Եւ ոսկ մին ալ ըսաւ . անոնց , թէ Մէկը չգէր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ . եթէ ոչ՝ ան նորը պատուածք ալ կ'ընէ , ու հինցածին հետ ալ չփարսանիք ան նոր
- 37 նոյնէ եղած կտորը : Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդնէր . եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատուէ , ինքը կը թափի ու տիկերը կը կոնշին :
- 38 Զապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է , ու երկուքն ալ կը պահուին :
- 39 Եւ մէկը հին գինին խմելէն ետեւ ան միջապէս նորը չուզէր , քանզի կ'ըսէ թէ չինք առելի ախորժելի է :

ԳԼ . Գ

- 1 Ու եղաւ որ երկրորդ տառօն շաբաթ օրը ինքը արտերուն մէջն կ'անցներ և իր աշակերտները քոյնէ հասուցի վրայն լուծելու , ձուրքնուն մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին :
- 2 Ու փարիսեցիներէն ոմանք լաին անոնց , Եւ ի՞նչ բան կ'ընէր , որ արժան չէ ընել շաբաթ օրը :
- 3 Եւ Հիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ . Չէք կարգապէս դուք Եւ չիթին ըրածը , երբոր անոթեցաւ ինքը և անոթը որ իր հետն էին :
- 4 Ինչպէս անիկայ Եստուծոյ տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին . որ Դէպէն օրինաւոր չէ ուտել , բայց միայն քահանաներուն :
- 5 Եւ ըսաւ . անոնց . Որքին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է :
- 6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մին ալ ինքը ժողովարանը մտաւ . ու կը սորվեցնէր . և հոն մարդ մը կար որուն աջ ձեռքը չորցած

- էր : Եւ գպիւրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին թէ շաբաթ օրը չ'ընէ՝ կը բժշկէ , որպէս զի ամբաստանութեան ~~աշօթները~~ գտնեն անոր գէմ :
- 7 Եւ ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները , ըսաւ . ան մարդուն որուն ձեռքը չորցած էր : Եւ ինքը մէջտեղը կայնէ . ան ալ ելաւ . կայնեցաւ :
- 8 Եւ անոնք Հիսուս ըսաւ . անոնց , Չեղի բան չէ հարցնեմ . Եւ արաթ օրը ի՞նչ արեան է , բարիք ընել , թէ չարիք ընել . հոգի մը սպրդողն է , թէ մեղքն է :
- 9 Եւ չորհանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր , Չեղաք երկրնոց ու ան ալ այնպէս ըսաւ , ու անոր ձեռքը ողջացաւ . միւսին պէս :
- 10 Եւ անոնք կատաղութեամբ լիցուեցան , ու իրարու հետ կը խօսէին թէ ի՞նչ ընեն Հիսուսին :
- 11 Եւ եղաւ որ ան օրերը լիւր ելաւ աղօթք ընելու , ու բոլոր գիւղերը Եստուծոյ աղօթք ընելով անոնց : Ու երբոր առաւ եղաւ , կանչեց իր աշակերտները , ու անոնցմէ տասուերկու հոգի ընտրեց , որոնք առաքեալ ալ անուանեց . Սիմոն
- 12 որն որ Պետրոս ալ անուանեց , և անոր եղբայր Եղբայր , Հակոբ որսը և Հովհաննէսը , Փիլիպպոսը և Բարթոլոմէոսը , Սաու
- 13 թէոսը և Թովթաոսը , Եւփեռեսան Հակոբոսը և Նախանձաղոյզ ըսուած Սիմոն , Հակոբոսին Էւ
- 14 Բարթոլոմէոսին և Իսկարիօտացի Հովհաննէսը որ և մանուիւ եղաւ : Եւ անոնց հետ խնկելով մէկ տաշ
- 15 փարակ տեղ մը կայնեցաւ : Եւ իր աշակերտներուն ժողովը ու մեծ բազմութիւն մը ժողովուրդներու բոլոր Հրէաստանն ու Երուսաղեմն և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովափերէն :
- 16 Որոնք եկան անոր Խօսելու մօտի ընելու , ու իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուելու . և տիղծ ողբներէն նկզուելուն կրողներն ալ Էմա ու կը բժշկուէին :
- 17 Եւ բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն զգլել , ինչու որ զօրութիւն կ'էլէր իրմէն ու ամենը կը բժշկէր :

- 20 Եւ ինքը իր աշխերը զէպ'ի իր
աշխերաններուն վերջոյց ու ըսաւ .
Երանի՛ քեզ աշխատներուդ , ին-
չու որ ձերն է Բառուծոյ թագա-
- 21 տրութիւնը : Երանի՛ քեզ որ
հիմն անտի լէր , ինչու որ պիտի
կտանաք . երանի՛ քեզ որ հիմն
կու լաք , ինչու որ պիտի խնդար :
- 22 Երանի՛ է ձեզի՛ երբոր մարդիկ ձեզ
ստանն , ու երբոր ձեզ ինչո՞ւ
բռնէն մերսէն ու նախատնն ,
և ձեր վրայով զէշ անուն հանեն
- 23 Արդո՞յ մարդո՞յ պատճառով : Աւ-
րանի կղերք դուք ան օրը ու ցնծա-
ցէք , որ ահա ձեր վարձքը շատ է
երկնքը . վասն զի իրենց հայրերը
պղպէս կ'ընէին մարդարներուն :
- 24 Իսոյց վայ ձեզի հարուստներուդ ,
ինչու որ ձեր մխիթարութիւնը աւ-
րած էր : Այց ձեզի որ կուշա
էր , ինչու որ պիտի անտիւնաք .
վայ ձեզի որ հիմն կը ծիծաղէր ,
ինչու որ սուգ պիտի ընէր ու լաք :
- 26 Այց ձեզի երբոր մարդիկ ձեր վրա-
յով աղէկ խախն , ինչու որ իրենց
հայրերը պղպէս կ'ընէին աւառ մար-
դարներուն :
- 27 Իսոյց կ'ըսեմ ձեզի որ մօրիկ կ'ը-
նէր , Արեւելք ձեր թշնամիները ,
ձեզ ատողներուն բարբի ըրէք .
- 28 Չեղ անիծողները օրջեցէք , ձեզի
նկրութիւն տուողներուն համար
- 29 աղօթիք ըրէք : Են որ քու մէկ
ծնօտիդ կը զարնէ , միւսն ալ մե-
տեցուր անոր . և ան որ քու վե-
րարկուդ քեզմէ կը հանէ , մի՛ ար-
- 30 զիւր անկէ չապիկդ ալ : Են
ամենուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տուր ,
ու քու բաներդ առնողն դա՞նս մի՛
պահանջեր :
- 31 Եւ ինտոր կ'ուզէք
որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ
անոնց անանկ ըրէք : Եւ թէ որ
զուք ձեզ սիրողները սիրէք՝ ի՞նչ
շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղա-
ւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սի-
րողները :
- 32 Եւ թէ որ դուք ձեզի
բարբի ընողներուն բարբի ընէք ,
ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ
մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ը-
նեն :
- 33 Եւ թէ որ անանկ մարդիկ-
ներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
նէր առնելու , ի՞նչ շնորհ կ'ու-
նենաք . ինչու որ մեղաւորներն ալ
նոյն փոխ տաք , ու ձեզի
պարտուէք . ներեցէք , ու ձեզի
պիտի ներուի . աղէկ չափով՝ կու-
խտած՝ ցնցուած՝ ընփոխուն պիտի
տրուի ձեր զոգը . քանզի ան չա-
փովը որով դուք կը չափէք , ձեզի
պիտի չափուի :
- Եւսակ մին ալ ըսաւ անոնց .
Արեւի կողմը կոյրն կրնայ տալ-
նորդութիւն ընել , չէ՞ որ եր-
կուքն ալ փոքր պիտի իննան : Եւ
չակերտը իր վարդապետէն մեծ չէ ,
բայց ամեն կատարելապէս վարդ-
ապետը իր վարդապետին պէս կ'ըն-
լայ :
- Եւ ինչքա՞ն քու եղբորդ աշխին
մէջի չեղք կը տեսնես , ու քու աշ-
խիդ մէջի գերանին չես նայիր :
Այժմ՝ ի՞նչպէս կրնաս ընել քու
եղբորդ : Եղբորդ թող տուր որ
աշխիդ մէջի չեղք հանեմ . և դու
քու աշխիդ մէջի գերանը չես տես-
ներ . կեղծաւոր՝ առաջ քու աշխիդ
գերանը հանէ , ու ետքը պարզ պի-
տի տեսնես քու եղբորդ աշխին մէջի
չեղք հանելու : Ինչու որ չկայ բարի
ծառ մը որ չար պտուղ բերէ . ոչ
ալ չար ծառ մը որ բարբի պտուղ
բերէ . Այսան զի ամեն ծառ իր
պտուղէն կը ճանաչուի . ինչու որ
փուշերէն թուգ չեն քաղեր , ու
մարկներէն խաղող չեն ժողովեր :
Իսարի մարդը իր սրտին բարբի գան-
ձէն բարութիւն կը բոյնէ , և չար
մարդը իր սրտին չար գանձէն չա-
րութիւն կը բոյնէ : Ինչու որ իր

բէրանը սրտին աւելցուցին կը
խոսի :

- 46 Եւ ինչպէս զի Տէր Տէր կը կոչ-
վի , ու ըսած բաներս չէք կատա-
- 47 րէր : Են ամենք որ ինծի կու գայ
և իմ խոսքերս կը ընեն ու անոնք
կը կատարեն , ձեզից ցուցնեմ իմ
- 48 որոնք կը նմանին : Ենիկայ տուն
չինոյ մարդու մը կը նմանին , որ
փորեց ու խորանկցուց , ու հիմը
փէմի վրայ դրաւ : և ճուրքերուն
յորդած աստնը գետը զարկաւ ան
տանը , ու չըրցաւ զանիկայ շար-
մէկ , ինչու որ փէմի վրայ հաստաւ
- 49 տուած էր : Իսկայ ան որ իմ Եւսէբ
կը ընէ ու չկատարէր , կը նմանի
ան մարդուն որ հողի վրայ տաւան
հիմի տուն կը շինէ , որուն գետը
զարկաւ , և չուս մը փրաւ , ու ան
տանը կործանուեմք մեծ էր :

ԳԼ . Լ :

- 1 Ու երբոր իր բոլոր խոսքերը մո-
ղովորդին տկանցներուն խօսեց
ընկնցուց , մտաւ Աստուանցում :
- 2 Եւ հարկաւապետի մը ծառայ ծանր
հիւանդացած մտ կը մտնելու , որ
- 3 սիրելի էր անոր : Երբոր Հիսուսի
փայտով ըսց , Հրեաներն զանի ին
ծերեր խրկելով , աղաւթց անոր որ
- 4 զայ իր ծառան ապրեցնեն : Ենոնք
այ եկան Հիսուսի և թախանա-
նաւոր կ'աղաւթէին անոր ու կ'ը-
սէին թէ Ենիկայ արժանի է ու
- 5 բուն առ շնորհ պիտի ընեն : Ինչու
որ մեր ազգը կը սիրէ , ու ժողո-
ք փարսնը անիկայ շինեց մեզի : Եւ
Հիսուս անոնց հետ գնաց : Երբոր
տունէն շատ հեռու չէր , հարկաւա-
պետը խրկեց անոր զանի ին յարե-
կամներ , ու ըսաւ անոր , Տէր մի
յորդիր , ինչու որ ես արժանի չեմ
որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես :
- 7 Ենոր համար ես ինքզինքս ալ ար-
ժանի չեմպիտի յիշիլ զայս : Հա-
պա խոսքով զընդէ , և իմ ծառաս
- 8 պիտի բռնուի : Ինչու որ ես ալ
եղանակաւնեմ տակ գրուած մարդ
մըն եմ , ու իմ Հաւանքն տակը
զիստարներ ունիմ , և տար կ'ը-
սեմ Գնան , ու կ'երթայ , և միւս-

սին իմէ Ենիկայ , ու կու գայ , և
ծառայիս իմ Ես բանը բրէ , ու
կ'ընէ : Հիսուս ան բաները ընե- 9
լով զարմացաւ անոր վրայ : և իր
հանկէն զայրոյ ժողովորդին դարե-
ւառ ու ըսաւ : Զեզի կ'ըսեմ , որ
Խարպէլի մէջ անգամ ես այցաւով
հասաւոր չգտայ : Ու պատգամա- 10
ւորները նորէն տուն դարձան , և
հիւանդ ծառան տողջացած դը-
տան :

Ու եղաւ որ հետեւեալ որբ քա- 11
ղաք մը կ'երթար , որուն անունը
Եւային էր : և անոր հետը կ'եր-
թային իր աշակերտներէն շատերը
ու մեծ բաղնիքներն : Ու երբոր 12
քաղաքին դրանը մտնեցաւ , ահա
մեռել մը գուրս կը հանէին , իր
մարդ մէկ հատիկ աղան : և անիկայ
որբեալի էր , ու քաղաքին շատ
ժողովորդը անոր հետն էր : Եւ 13
Տէրը անիկայ տկանով խոցաց
անոր վրայ , ու ըսաւ անոր : Ո'ր
լար : Եւ մտնելով զողովին 14
զպառ , ու տանողները կանկ ա-
սին : և ըսաւ , Ո'ր պատանի
քիցի կ'ըսեմ Երբ , Ու մեռելը 15
էլաւ նստաւ , և սկսաւ խօսիլ : ու
տուաւ զանիկայ իր մերը : Եւ ա- 16
մենք ալ փախով բռնուեցան , ու
զԵստուած կը փառատորէին ընե-
լով թէ Եւս մարդարէ մը ելը
է մեր մէջը : և թէ Եստուած իր
ժողովորդին այցելութիւնն ըսաւ : 17
Եւ առ ծայր անոր վրայով բոլոր
Հրեաստան ելաւ , ու բոլոր շնո-
ւայ տեղաւորեց :

Եւ Հովհաննէսն պատմեցին իր 18
աշակերտները առ ամեն բաներուն
վրայով : Հովհաննէս ալ իր ա- 19
շակերտներէն երկուքը իրեն կան-
չեց , և զանոնք Հիսուսի խրկեց
ընկնով , Գուն ահա ես որ զառ-
էի , թէ ուրիշ մը ապամեք : Եւ 20
ան մարդիկը եկան անոր ու ը-
սին , Հովհաննէս միտաւից
խրկեց յիշիլ , ու կ'ըսէ , Գուն
ահա ես որ զառ-էի , թէ ուրիշ
մը ապամեք : Եւ նոյն ժաման 21
շատերը բռնեց ինչեց հիւանդաւ-
թիւններէն ու հարուածներէն և

- շար ողիներէն , ու շատ կոյրերու 22
տեսութիւն շնորհեց : Եւ Հիսուս
պատասխան տալով անոնց ըսաւ ,
Գաղէք Հովհաննէսին պատմեցէք
ինչ որ տեսաւ ու լսեցիք : որ
կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը
քաշեն , բորտները կը մարբուին ,
խուրիկը կը լսին , մեռելները յա-
րութիւն կ'առնեն , աղքատներուն
աւետարան կը քարոզուի : Եւ ե- 23
րանի անոր որ իմ վրայովս զայ-
նիկիկը :
- 24 Ու երբոր Հովհաննէսին խրկած
մարդիկը գային , Հիսուս սկսաւ
ժողովորդներէն ընել Հովհաննէ-
սին համար : Եւ տեսնելու ելաւ
անապատին մէջ , եղէ՞ց մը հովին 25
շարժում : Հապա ինչ տեսնե-
լու ելաւ , փափուկ հանդերձներ
հագած մանր մը : ահա անոնք որ
փառաւոր հպատակներով ու փա-
կութեան մէջ են , ինպաւորական 26
պաշտներն են : Հապա ինչ
տեսնելու ելաւ , մարդարէ , այր
կ'ըսեմ ձեզի , մարդարէ մըն ալ
27 աւելի : Ինչու որ անիկայ է որուն
համար գրուած է Եւս ես իմ
զեպաւուն կը խրկեմ քու երեսիդ
առջեւ , որ քու ճամբադ պիտի
28 պատրաստէ քու առջեւ : Գնա-
լի կ'ըսեմ ձեզի , Ենիկանէն ծնած
ներուն մէջ Հովհաննէս միտաւից
մեծ մարդարէ վայ : սակայն Եւս
տուած թաղաւորութեանը մէջ
պիտի պզտիկ անիկ մեծ է :
- 29 Եւ բոլոր ժողովորդը ու մար-
տարները երբոր լսեցին , արդա-
ւայոցին զԵստուած , որ Հով-
հաննէսին միտաւից թիւովը մըր- 30
տուեցան : Իսկ փարիսեցիները
և օրինականները իրենց անիկ գէմ
Եստուած խորհուրդը անարդեցին ,
որ անիկ չմիտաւեցան :
- 31 Ուստի որով նմանցներմ առ աղ-
զին մարդիկը , և որով կը նմա- 32
նին : Ար նմանին տղոց , որ շա-
կաները նստելով իրարու կը կան-
չեն ու կ'ըսեն , ժող շնոցոյցէք
ձեզի ու զաղապիք , որը կարգա- 33
մեք ձեզի ու զայցիք : Ասան զի
Հովհաննէս միտաւից եկաւ , ոչ

- հայ կ'ուտէր և ոչ զինի կը խմէր , 34
ու կ'ըսէր , Գնա կայ անոր ներսի
դին : Որդին մարդու եկաւ կ'ուտէ
ու կը խմէ , և կ'ըսէր , Են ան
տող և արքեպոս մարդ մը մարաւ-
ւորներու ու մեղաւորներու յարե- 35
կամ : Եւ իմաստութիւնը արդա-
ւայաւ իր բոլոր որդեպաշտն :
Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաւթէր 36
անոր որ իր հետը հաց ուտէ : ան
ալ փարիսեցիին տունը մտաւ ու
սեղան նստաւ : Եւ ահա քաղաքին 37
մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար , երբոր
խնայաւ թէ անիկայ փարիսեցիին
տունը սեղան նստէր է , մէկ չե-
մը անուշահոտ եղ բերաւ : Ու ե- 38
տեի կողմէն անոր սպերուն քովը
կեցեր կու լար , և արցունքով
սկսաւ անոր ոտերը թրել , ու
իր զիսուն մազերովը կը սրէր , և
կը համբուրէր անոր ոտերը , ու
եղով կ'օծէր : Ու երբոր տեսաւ 39
փարիսեցին որ զանիկայ հրաւիրե-
ր , կ'ըսէր իր մարին մէջ , Եսի-
կայ թէ որ մարդարէ ըլլար , պիտի
զխնար թէ իմ և ինչպէս կնիկ է
իրեն զպաշտ : Ինչու որ մեղաւոր
է : Եւ Հիսուս պատասխան տուաւ 40
ու ըսաւ անոր , Սիմոն քիցի բան
մը ունիմ ըսելու : ան ալ ըսաւ ,
Ինչ փարիսեցի : և ըսաւ , Սիմոն 41
փոխ տուող մը երկու պարտական
ունիք : մէկը հինգ հարիւր դա-
հեկան պարտ ունիք , ու միւսը
յիսուն : Եւ որովհետեւ հատու- 42
ցանելու խորհուրդէն չուենին , եր-
կուքին ալ շնորհեց : Հիմա զըն-
դէ , Ենոնքմ որը աւելի պիտի սի-
րէ զանիկայ : Կատասխան տուաւ 43
Սիմոն ու ըսաւ , Ի՞նչի տասնի
կ'ըսեմայ , թէ որուն որ շատ շնոր-
հեց : ան ալ ըսաւ անոր : Ուղիղ
դատեցիր : Եւ դառնալով դէպ ի
44 ան կնիկը ըսաւ Սիմոն , Ար
տեսնեմ առ կնիկը : և քու տունդ
մայ , դուն ոտերուս շնոր շնորդ ,
լայց ասիկայ է արցունքովը ոտերու
թրել , և իր մազերովը սրել : Գուն 45
ինծի համար մը շնորդ : Եւ
լայց ասիկայ հոս տեսնելու ի վեր
ոտերու համբուրելն զաղաւթեցաւ :

խօսքը կը լսեն ու գանձիկայ կը կա-
տարեն :

22 Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը
մտաւ ինքը և իր աշակերտներն
ալ , ու բաւաւ անոնց , չհոգիակին
միւս կողմը անցնինք : և ճամբայ

23 երան : Ու երբոր նաւով կ'եր-
թային , ինքը քնացաւ : և հոգի
փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ ,
և նաւը կը լեցուէր , ու իրենք վը-

24 տանդի մէջ էին : Ատեկցան ար-
թիւնդոյցին անիկայ ու ըսին ,
Արդպէս փնտրապետ ա՛նք , որ
կորսուինք : ան ալ երաւ սաստեց
հոգին ու ճուրհերուն խառնու-
թեանը , և հանդարտեցան , ու

25 խաղաղութիւն եղաւ : Եւ բաւաւ
անոնք : Ո՞րք է ձեր հաւատքը :
և անոնք վախի մէջ ինկած զարմա-
ցան , ու իրարու կ'ըսէին : Երգեօր
ո՞վ է սանիկայ , որ հոգիւրուն ու
ճուրհին ալ հրաման կու տայ , և կը
շաղանդին ստոր :

26 Ու նաեւով իջան Վաղարաւ-
ցոյց երկիրը , որ Վաղիւնային

27 գիւնդի կողմն է : Եւ ինքը ցա-
մաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքին
մարդ մը երաւ գիւնդը՝ որուն ներսը
շատ ատենէ 'ի վեր գեներ կային :
ու անիկայ համոզեմ էր հապներ ,
ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր ,

28 հապա գերզմաննրու մէջ : Եւ
Յիսուսը տեսնելով՝ աղանդակեց ,
ու ինկաւ անոր առջևը ու բարձր
ձայնով բաւաւ : Վա՛ն իմ հետս
ի՛նչ բան ունիս Յիսուս՝ Որդի
Եստուծոյ բարձրելոյ : Կ'աղաչեմ՝

29 քեզի գին մի՛ տանջեր : (Ինչու որ
հրամայեց պիղծողին որ ան մար-
դէն ելլէ : որովհետեւ շատ ատեն
էր որ զանիկայ յափշտակեր էր : և
անիկայ չցիւտանելով , ու ոտնա-
կապերով կապուած կը պահուէր ,
բայց կապերը կը կտրուէր , ու
գեներ անապատը կը քշուէր :)

30 Հարցոյց անոր Յիսուս ու ըսաւ ,
Ենե՛ղ ի՞նչ է . ան ալ ըսաւ : Ի՛նչ
գէտն : Ինչու որ շատ գեներ մտեր

31 էին անոր ներսի գին : Եւ կ'ա-
ղաչէին անոր՝ որ անդունդը երթա-

32 լու հրաման չունէ իրենց : Եւ ան

տեղը շատ խոզէրու երամակ մը
կար՝ որ լեւօր կ'արածուէին : ու ա-
ղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրաման
տայ անոնց մէջը մտնելու : և հրա-

ման տուաւ անոնց : Ու գեները
մարդէն ելլելով՝ խոզերուն մէջը
մտան , և երամակը գահազկւած տե-
ղէն ծովակը վազեց ու խեղդուե-

ցաւ : Եւ խոզարածները ալ ե-
ղած բանը տեսնելով՝ վախան , ու
պատմեցին քաղաքը ու աղարակ-
ները : Եւ հետէ՛ք երան եղած բա-

35 նը տեսնելու , ու եկան Յիսուսին ,
և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ գեե-
րը ելեր էին , հապուած ու խեղճը
վան Յիսուսի ոտքերուն քովը
նստած , ու վախցան : Եւ անոնք

36 որ տեսնէր էին , պատմեցին անոնց
ի՛նչ բնչպէս դիւահարը աղաւտե-
ցաւ : Եւ Վաղարաւցոյ չմնակայ
տեղուանքը գտնուող բոլոր բաւա-

մաւ ինքը կ'աղաչէր անոր , որ
իրենցմէ երթայ , ինչու որ մեծ
վախով բռնուած էին : ան ալ նաւը
մտնելով՝ ետ դարձաւ : Եւ ան

38 մարդը՝ ուսկից որ գեները ելեր էին ,
կ'աղաչէր անոր որ հետը ըլլայ ,
բայց Յիսուս արձակեց անիկայ՝ ու
ըսաւ , Վարձիր քու տո՛ւնդ , ու

39 պատմէ՛ ինչ որ Եստուած քեզի
ըրաւ : ան ալ գնաց , ու բոլոր
քաղաքին մէջը քարոզեց ինչ որ
Յիսուս իրեն ըրաւ :

Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ ,
ժողովուրդը գանձիկայ ընդունեց ,
ինչու որ ամենքը անոր կը սպասե-

ին : Եւ ահա՛ն Յայրոս անունով
մարդ մը եկաւ , ու ինքը ժողովա-

րանին իշխանն էր : և Յիսուսի
ոտքը ինչա՞յով կ'աղաչէր անոր
որ իր տունը մտնէ : Ինչու որ մէկ
հափիկ աղճիկ մը ունէր՝ գրեթէ

տատուերիւ տարեկան , որ մեւ-
նելու մաս էր : ու երբոր անիկայ
կ'երթար , բազմութիւնը կը նեղէր
զանիկայ :

Եւ կնիկ մը՝ որ տատուերիւ
տարիէ 'ի վեր արիւնի տեսաւե-
տութեան մէջ էր , ու իր բոլոր
ունեցածը բժիշկներուն ծախք բրած
էր , և իրեն մէկէ մը բժշկուելու ճար

- 46 Դուք իմ գլուխը ձեռքով չծնկիր ։
 47 Հոտ եղով անկ ։ Ետը համար
 կ'ըսեմ քեզի ։ Երբեք ան ասոր
 շատ մեղքերը , ինչու որ շատ սի-
 48 րուի , անիկայ քիչ կը սիրէ ։ Ու-
 բառ անոր ։ Բայց մեղքերդ նե-
 49 բուած են ։ Եւ անոր հետ սեղան
 նստողները սկսան իրենց մէջը բռնել ։
 Ո՛վ է ասիկայ որ մեղաց թողու-
 50 թիւն ալ կու տայ ։ Եւ ինքը բ-
 սաւ կնկանը , Բայց հաւատարմ քեզ
 փրկեց , զնա խաղաղութեամբ ։

ԳԼ . Ը

- 1 Ու եղաւ որ անկէ ետե՛ ալ ինքը
 քաղաքէ քաղաք ու զեղէ զեղ
 ոտըրանելով՝ կը քարոզէր , եւ Եւ-
 տուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւել-
 տարանէր , ու տասուերկուք իր
 2 հետն էր ։ Կան քանի մը կնիկներ՝
 որ շար ողիւններ ու հիւանդութիւն-
 ներէ թէչուէր էին ։ Կարիամ՝ որ
 Մաղղաղենացի կ'ըսուէր , ուսկից
 3 որ եօթը զեւեղէր էր , Եւ Հով-
 հաննա՝ Հերովդեսին տանը վերա-
 կացուին Բաղդասին կնիկը , ու
 Ըռուշան եւ շատ ուրիշներ , որոնք
 իրենց ստացուածքովը անոր ծառա-
 յութիւն կ'ընէին ։
 4 Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժող-
 վուեցաւ , եւ շատ քաղաքներէ իրեն
 եկան , տեսելով մը ըսաւ անոնց ։
 5 Արեւմ ցանող մը ելաւ իր սերմը
 ցանելու ։ ու ցանած տունը մեկ
 քանին ճամբուն քովը լինիաւ ։ եւ
 6 թռչունները կերան զանիկայ ։ Եւ
 ուրիշը սպառած ի վրայ լինիաւ ։ ու
 բուսածին պէս չորացաւ ։ Հողը հիւթ-
 7 չունենալուն համար ։ Եւ ուրիշը
 փուշերու մէջ լինիաւ , ու փուշերը
 անոր հետը բուսանելով՝ խեղդեցին
 8 անիկայ ։ Եւ ուրիշը աղէկ հողի
 մէջ լինիաւ , ու բուսանելով՝ հարկու-
 րաս լանդերը պտուղ տուաւ ։ երբոր
 աս լանդերը կը զորուցէր , կ'աղա-
 դանէր ։ Եւ որ լսելու ականջ ունի ,
 9 Եւ էր աշակերտները կը հարցը-

նէին իրեն՝ բսելով թէ Լուսն պի-
 տի ըլլայ ան տաակը ։ Եւ ալ ը- 10
 սաւ ։ Զեպի տրուած է գիտնալ
 Եստուծոյ թագաւորութեանը խոր-
 հուրդները , բայց ուրիշներուն ա-
 ռակներով կը խօսէ ։ որ տեսնե-
 լով՝ չտեսնեն , եւ լսելով՝ չմտա-
 նան ։

Բայց առակը աս է ։ Արեւմ Եւ- 11
 տուծոյ խաղին է ։ Ու ճամբուն քո- 12
 վիւնները անոնք են՝ որ կը լսեն , ու
 ետքը Սատանան կու գայ՝ անոնց
 սրտէն կը հանէ խաղը , որ չըլլայ
 թէ հաւատան ու փրկուին ։ Եւ 13
 սպառնալին վրայիները անոնք են՝
 որ երբ կը լսեն , ուրախութեամբ
 կ'ընդունին խաղը , բայց արմատ
 չունին ։ ասին մը կը հաւատան՝
 ու փոքրութեան ժամանակը կը հե-
 ոանան ։ Եւ փութները մէջ ին- 14
 կածը անոնք են՝ որ կը լսեն , բայց
 հողերով ու հարստութիւնով եւ աւ
 կեանքիս ցանկութիւններովը պրա-
 զած ըլլալով՝ կը խեղդուին եւ ան-
 պտուղ կ'ըլլան ։ Իսկ աղէկ հողի 15
 մէջ ցանածը անոնք են՝ որ բարի
 եւ յոժար սրտիւ լսելով խաղը՝ կ'ըն-
 դունին ու համբերութեամբ պը-
 տուղ կու տան ։

Զիպ մեկը որ ճրագը փռէ ու 16
 ամանի մը տակ կամ մահճին ներ-
 քիւր զնէ ։ հապա աշտանակի վրայ
 կը զնէ , որ ներս մտնողները յոյսը
 տեսնեն ։ Ասան զի չկայ ծածուկ 17
 բան մը որ պիտի չբայտնուի , ոչ
 ալ դադուուկ բան մը որ պիտի չը-
 գիտցուի ու երկան չկու ։ Ուս- 18
 տի նայեցէք թէ Լուսնու կը լսէք ,
 քանզի ո՛վ որ ունի անոր պիտի
 տրուի , եւ ո՛վ որ չունի՝ ան ալ որ
 ինքը կը կարծէ թէ ունի , անկէ
 պիտի առնուի ։

Եւ անոր մայրը ու եղբայրները 19
 իրեն եկան , ու բազմութեան չէին
 կրնար անոր քովը երթալ ։ Եւ 20
 անոր իմացուցին ըսելով ։ Բայց
 մայրը ու եղբայրները դուրսը կայ-
 ներ են , ու քեզ տեսնել կ'ուզեն ։
 Եւ անիկայ պատասխան տալով ը- 21
 սաւ անոնց , Իմ մայրս ու իմ եղ-
 բայրներս ասոնք են , որ Եստուծոյ

- 44 մը եղած չէր, Լեւոնն մտնենայով՝
անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ,
և խելոյն իր արխանին հասումը դա-
45 դարեցաւ: Լեւ Հիսուս ըսաւ, Երբ
Ո՛վ էր ան որ խնձի դպաւ, երբոր
ամենքը կ'ուրանային, ըսաւ Պետ-
րոս ու անոր հետ եղողները,
Վարդապետ՝ բազմութիւնը քեզ
կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսէս թէ
46 Ո՛վ խնձի դպաւ, Լեւ Հիսուս
ըսաւ, Ո՛րքն խնձի դպաւ, քանցի
խնայց որ խնամ զորութիւն մը
47 ելաւ: Երբոր տեսաւ կնիկը որ
Բանդ անիւ չպահուեցաւ, զորա-
ւով եկաւ ու անոր սոջեր ինկաւ,
և բոլոր ժողովուրդին սոջեր անոր
պատմեց թէ ինչ բանի համար
անոր դպեր էր, և թէ ինչ
պէս ինքը խելոյն բժշուեցաւ:
48 Լեւ Հիսուս ըսաւ անոր, Բա՛ն-
դաւորէ՛ս անիւ, քու հաւատքդ
քեզ բժշեց, զեա խաղաղու-
թեամբ:
49 Երբոր ինքը զեա կը խօսէր,
ժողովրդապետին սուռնն մէկը ե-
կաւ ու ըսաւ անոր, Եղջիկդ մե-
նաւ, ու քաղապետը մի յոդ-
50 նեցըներ: Բայց Հիսուս երբոր
լսեց, պատասխան տուաւ անոր
ու ըսաւ, Ո՛ր փայնար, միայն
51 հաւատան, ու պիտի ապրի: Լեւ
եղր տունը մնաւ ուրիշ մէկը
թող չտուաւ որ մանկ, բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
հաննէսը ու աղջկան հայրը ու
52 մայրը: Եմեքն ալ կու լսէին ու
կ'ողջային անոր վրայ և ինքը ը-
սաւ, Ո՛րքն լսէ անիկայ մնում
53 չէ, հապա կը քնանայ: Լեւ ա-
նոր ծայր կ'ընէին զանիկայ, բան-
54 զն գիտէին թէ մնաւ: Ու ին-
քը ամենն ալ գործս հանելով,
բռնեց անոր ձեռքն ու կան-
55 չեց լսելով, Եղջիկ՝ ելեր: Լեւ
անոր հողին դարձաւ, ու խելոյն
ոտը ելաւ և Հիսուս հրաման
ըրաւ որ ուտելէր յոսն անոր:
56 Ու անոր ծնողքը ապշած մնա-
ցին և ինքը անոնց պատուիրեց
որ եղած բանը մէկու մը չըրու-
ցին:

ԳԼ . Թ

- Լեւ իր տասուերկու աշակերտները 1
մէկտեղ իրեն կանչելով, ա-
նոնց զորութիւն ու իշխանութիւն
տուաւ բոլոր զեկերուն վրայ և
ախտերը բժշկելու: Լեւ զանոնք 2
խրիկեց որ Եստուծոյ թագաւորու-
թիւնը քարոզեն ու հիւանդները
բժշկեն: Լեւ ըսաւ անոնց, Ճամ- 3
բու համար բան չտոնէք, ոչ գա-
ւազան և ոչ պարի, ոչ հաց
և ոչ ստակ, ոչ ալ կրկին հան-
դերձ ունենար: Լեւ որ տուն որ 4
մանկէ՛ք՝ հոն մնացէք, ու անկէ՛
5 ելէք: Ու անոնք որ ձեզ շնոյն
գումիր երբոր ան քաղաքէն կ'ել-
լէք, ձեր ոտերեւուն փոխն անդամ
թօթեցէ՛ք՝ իրենց գէմ վրայու-
թիւնը բլլալու համար: Լեւ անոնք 6
կան ու գեղէ գեղ կը պորտէին,
և ամեն տեղ աւետարանը կը քա-
րոզէին ու բժշկութիւն կ'ընէ-
ին:
Լեւ Հերովդէս չորրորդապետը 7
անոր բոլոր զորքերը լսելով տա-
րակուանայ մէջ էր օրովհետեւ
ոմանք ըսած էին թէ Յովհաննէ- 8
սը յարութիւն տուաւ մեռելներն,
և ոմանք՝ թէ Լեւիան յայտնուե-
ցաւ, և ուրիշներն ալ թէ Եղջի
մարդարէններն մէկը յարութիւն
տուաւ: Լեւ Հերովդէս ըսաւ, 9
Յովհաննէսը եւ զիստակցի, հա-
պա առիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն
վրայով տասնի բաներ կը լսեմ, ու
կ'ուզէ որ տեսնեմ զանիկայ:
Լեւ առաքեալները դարձան ու 10
պատմեցին անոր ինչ որ բրին և
տուաւ զանոնք՝ առանձին անապատ
տեղ մը քաղաքացաւ քաղաքի մը
քով, որուն անունը Բեթսայիլա 11
էր: Լեւ ժողովուրդները երբոր
խնայան, անոր ետէն զայցին, ու
զանոնք ընդունելով կը խօսէր ա-
նոնց Եստուծոյ թագաւորութեանը
վրայով և որոնք որ բժշկութեան
կարօտ էին, կը բժշկէր:
Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան 12
մտնեալ, տասուերկուքը եկան ու
ըսին անոր, Երձակէ՛ ժողովուրդ-

22 չեր, որ շրջակայ գեղերը ու ա-
 գարակները երթան՝ իջևանին ու
 կրակուր գտնեն, ինչու որ հոս
 13 անապատ տեղ մին ենք : Ըստ
 անոնց : Գոյ տուէր անոնց ու-
 տելիք : անոնք ալ ըսին : Մենք
 հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն
 աւելի բան չունինք, թէ որ չեր-
 թանք ատ բոլոր ժողովուրդին հա-
 14 մար կերակուր չցնենք : (Վանդի
 հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
 կային :) Ու ըստ իր աշակերտ-
 ներուն : Բարձր դաս դաս՝ յիսուն
 15 յիսուն նստեցուցէք : Եւ անանկ
 ըրին ու ամենն ալ նստեցուցին :
 16 Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու
 ձուկը առնելով ու դէպ ՚ի երկինքը
 նայելով, օրհնեց զանոնք ու կորեց,
 17 և հու տար աշակերտներուն, որ
 ժողովուրդին առջեւ գնեն : Եւ
 կերան ու կշտացան ամենն ալ,
 ու աւելցած կոորուսանքները տա-
 տուերիւ կողով վերցուցին :
 18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին
 աղօթք կ'ընէր, աշակերտներն ալ
 իր հետն էին, և հարցուց անոնց
 բնելով : Ժողովուրդները ինծի
 19 համար ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ : Եւ
 նոր ալ պատասխան տալով ըսին,
 Ոհմա՞ն չ'ոգհանէս մկրտիչ, և ու-
 րիշները՝ Լզիսն, ուրիշներն ալ
 թէ Լա՞յն մարդարեւներէն մէկը յա-
 20 թուի՞նք ասէր : Եւ ինքը ըստ
 անոնց, Հապա դուք ինծի համար
 ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ : պատասխան
 տուաւ Պետրոս ու ըսաւ : Եւ
 21 տուծոյ Վրիտաոս : Եւ ինքը
 սաստիկ պատուիրեց անոնց որ աս
 22 բանը մէկու մը չըրուցին : Ու ը-
 սաւ, թէ Պէտրոս է որ Որդին մար-
 դոյ շատ շարժարարներ կրէ, և
 ծերերէն ու քահանայապետներէն և
 զպիւններէն մերժուի, ու ապան-
 նուի, ու երբորդ օրը յարութիւն
 23 առնէ : Եւ ամենուն կ'ըսէր : Թա՛ն
 որ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւն գալ,
 ինք իր անձը ուրանայ, և ամեն
 օր իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետեւ
 24 լէս դայ : Այս անգ ի՞նչ որ կ'ուզէ
 իր անձը ապրեցնել, պիտի կոր-
 ւնցնէ զանիկայ : և ի՞նչ որ ինծի

համար իր անձը կորսնցնէ, պի-
 տի ապրեցնէ զանիկայ : Վանդի 25
 ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ
 բոլոր աշխարհը վատաբերի, և իր
 անձը կորսնցնէ կամ վատէ :
 26 Այս անգ ի՞նչ որ գիտ ու իմ խա-
 յերս քա՛նէն ամօթ սեպէ, Որ-
 դին մարդոյ ալ զանիկայ քա՛նէն
 ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր
 ու : Զօրը և սուրը հրեշտակներուն
 փառքով : Բայց ճամբիս կ'ըսեմ՝ 27
 ձեզի, որ հոս կայնողներէն մէկը քա-
 նինքը կան՝ որոնք մահուան համը
 պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն
 Վատուծոյ թապաւորութիւնը :
 28 Ու եղաւ որ աս խօսքերէն գրեթէ
 ութ օր ետք՝ Պետրոսը ու Յով-
 հաննէսը և Հիւրոսը առնելով՝
 29 ընդ ելաւ աղօթք ընելու : Եւ
 երբոր ինքը աղօթք կ'ընէր, իր
 երեսն տեարը ուրիշ կերպ մը ե-
 դաւ, ու իր հապուստը ճերմակ ու
 փայլուն եղաւ : Եւ ասն երկու 30
 մարդիկ իր հետը կը խօսէին, ու
 ընդ Սոփիան ու Լզիսն էին, փառ- 31
 քով երեցած, և անոր քա՛նէն
 ելելուն վրայով կը խօսէին, որ
 Լքուսաղեմի մէջ պիտի կատա- 32
 ղուէր : Բայց Պետրոս և անոր
 հետ եղողները յունով ծանարացած
 էին, ու երբոր արթնցան, տե-
 սան անոր փառքը և ան երկու
 մարդիկը՝ որ անոր քովը կեցեր էին :
 33 Ու եղաւ որ երբ անոնք կը դատուէին
 անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ Հիւ-
 սուսի : Ա՛նքդ ապիտ՝ աղէկ է որ
 հոս կենանք : ու իրեք խրճիթ շե-
 նենք, մէկը քեզի, և մէկը Սոփ-
 սեան, ու մէկը Լզիսային : Ժամն
 34 զի չէր գիտեր ինչ կը խօսէր :
 Եւ քանի որ անիկայ աս բաները
 կը խօսէր, անց մը եկաւ ու անոնց
 վրայ հովանի եղաւ, և ամպին տա-
 կը մտած ասանին փայլան : Ու 35
 ձայն մը եղաւ ամպէն ըսելով
 Վտիկայ է իմ սիրելի Որդիս, ա-
 տոր մոտիկ ըլլէր : Եւ ան ձայնը 36
 որ եղաւ, Հիսուս մինակ գտնուե-
 յաւ : Ու իրենք լուս կեցան, և
 իրենց տեսածներէն ան օրերը մե-
 կուս բան մը չպատմեցին :

- 37 Աւ հղաւ որ հետեւեալ օրը՝ երբ որ անոնք լեռնէն վար իջան, ըստ
38 ժողովուրդ անոր զէմը երաւ : Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ մարդ մը ազազակեց ու ըսաւ : Ամբողս պիտի կ'ազազեմ քեզի՝ նայել իմ որդիին : Բանդի իմ մէկ հասակս
39 է : Եւ ահա ողի մը կը բռնէ գանձիկայ : ան ալ յանկարծ կը կանչուրտէ, և գանձիկայ ցնցելով կը փրփրցընէ, ու հապիւ կը գատուի անկէ՝ ճարդուրուրդ բնելով՝ զանի-
40 կայ : Եւ քու աշակերտներուդ աւ գաշկցի որ հաննէ գանձիկայ, ու չկրցան : Պատասխան տուաւ Հիսուս ու ըսաւ : Ո՛վ անհաստ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև երբ ձեզի հետ պիտի բլրամ՝ ու ձեզի համբա-
42 ընծ : Հոն ընդ քու որդիդ : Աւ երբոր զեռ կը մատնար, զեռ գանձիկայ գետինը զարկաւ ու սաստիկ ցնցեց : Իսկ Հիսուս սաստեց պիղծ ողիին, և բժշկեց տղան ու
44 գանձիկայ իր հօրը տուաւ : Եւ ամէնքը կը զարմանային Բառուծոյ մեծամեծ գործերուն վրայ :
Աւ քանի որ ամէնքը կը զարմանային Հիսուսի բրած բոլոր գործերուն վրայ, անիկայ ըսաւ իր աւշտիկներուն
45 Որդին մարդոց պիտի մատուի մարդոց ձեռքը : Իսկ անոնք չէին իմանար ան խօսքը, և անոնցմէ ծածկուած էր որ չհասկընան, ու կը վախճային ան խօսքին համար իրեն հարցընելու :
46 Խորհուրդ մին ալ մտաւ անոնց մէջ թէ արդեօք իրենց մէջը թիւ է մեծ : Իսկ Հիսուս անոնց սրտին խորհուրդը խմանալով, տղայ մը տուաւ ու գանձիկայ իր քովը կայնէ-
48 ցուց, Եւ ըսաւ անոնց : Ո՛վ որ աւ աղան իմ անունովն կ'ընդունի՝ զեռ կ'ընդունի : և ան որ զեռ կ'ընդունի՝ անիկայ զեռ խրկողը կ'ընդունի : Գլան զի ան որ ձեր ամենուն մէջը սրտիկ է, անիկայ մեծ պիտի ըլլայ :
49 Պատասխան տուաւ Հովհաննէս ու ըսաւ : Ամբողսպիտի մէկը տե-

սանք որ քու անունովն զեռ կը հաներ, և գանձիկայ արդիւնեցնէր : Բնու որ մեր հետը չարարտեր : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր : Ո՛վ արդիւնէք : Բանդի ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր կողմէն է :

Աւ հղաւ որ երբ իր անունովն փերեալը օրերը կը կատարուէր, քնքն ալ հաստատ որոշեց Երուսաղէմ երթալ : Եւ իր երեսն ատենէն պատգամաւորներ խրկեց, որ երբոր գային՝ Սամարացոց մէկ զեղը մասն մը իրեն համար պատարաստ թիւն որ ընեն : Եւ չեն-
53 գանցեցին գանձիկայ, քնու որ անոր երեսը զեղ ի Երուսաղէմ երթալու զարգացէր : Երբոր իր աշակերտները Հաղարտ ու Հովհաննէս տեսան, բախ : Տէր՝ կուգիս որ բանը, ու երկնքէն կրակ իջնէ և սաստեցընէ անոնք, քնու որ Եղիան ալ ըրաւ : Եւ զարձաւ
55 քանի խմանց զանոնք՝ բնելով, Չէք զեռեր թէ ինչ հողիի քեզ էք գալ : Աման զե Որդին մարդոց չեկաւ մարդոց հողիները կորսնցընելու, հապա փրկելու : և ուրիշ զեղ մը գային :

Աւ երբոր անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր : Տէր՝ քու ետեւդ գամ՝ ուր որ երթաս : Եւ Հիսուս ըսաւ անոր : Եղուես ինքը որջեր ունին, ու երկնք թրուչունները բոցներ, բացց Որդին մարդոց քեզ չունի, որ հոն էր զլուխը զնէ :

Մէկ ուրիշէ մէն ալ ըսաւ : Եւ կնիք իմ ետեւէս : ան ալ ըսաւ : Տէր՝ ինծի հրաման տուր որ առաջ երթամ իմ հայր թաղեմ : Հիսուս ըսաւ անոր : Թճճ տուր մեռեցներուն որ թաղեն իրենց մեռելները : բացց զուրէն գնաւ Բառուծոյ թաղաւորութիւնը քարոզէ :

Մէկ ուրիշ մէն ալ ըսաւ : Տէր՝ եւ քու ետեւէդ պիտի գամ : բացց ինծի հրաման տուր որ առաջ իմ աման մէջ Եղովներուն հրաժարաւ կան ողջոյն տամ : Հիսուս ըսաւ անոր : Ո՛վ մէկը որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի :

Ետտուծոյ խաղաւորութեանը յարմար է :

ՊԼ . Ժ

- 1 Եւ րաններն ետեւ Տէրը ուրիշ ետեւ
խանութիւն ալ որոշեց և զաշնոյ իր տնային երկու երկու իրկից բոլոր քաղաքները ու տեղերը ուր
- 2 որ ինքը պիտի երթնար : Եւ կ'ըսէր անոնց : Հունձրը շատ է , ու մշակները քիչ . ուստի հունձրին Տէրոջ արաւելեք որ մշակներ
- 3 համե իր հունձրին : Գացէք . ահա ես ձեզ կը իրկեմ իրքեւ զատ
- 4 ներ զայլերու մէջ : Հետեւնիդ քառի մի տունէք , ոչ ալ պարկ , և ոչ կռիւններ , ու ճամբան մէկու
- 5 մը բարեւ մի տար : Եւ որ տուն որ մտնէք , տառձ բռնէք : Բարեւ
- 6 աս տանս : Ու թէ որ հոն բարեւ արժանաւոր մարդ կայ , ձեր բարեւ պիտի համոզի անոր վրայ , հապա
- 7 թէ չէ՝ ձեզի պիտի դառնայ : Եւ ան տանը մէջ մնացէք , ու անոնցմէ կերէք ու խմցէք : Ինչու որ մշակը իր վարձքին արժանի է .
- 8 տունէ իր տնային մի փոխուիք : Եւ որ քաղաք որ մտնէք ու ձեզ ընդունին , ինչ որ տնայինիդ գրուի ,
- 9 կերէք . Ու բժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները , և բռնէք անոնց : Ես տուածոյ խաղաւորութիւնը ձեզի մօ
- 10 տեցեր է : Բայց որ քաղաք որ մտնէք ու ձեզ ընդունին , անոր
- 11 հրապարակները ելլելով՝ բռնէք : Եւ փոշին ալ որ ձեր քաղաքին մեր օրհնութեան փակած է , ձեզի կը թօթա
- 12 մտեցեր է : Զեզի կ'ըսեմ որ ան օրը Սողոմոն դաւաճաւորաւ աւելի գիւրին պիտի բլայ , քան թէ
- 13 ան քաղաքին : Սիւն քիչ՝ Բժրաւ զին , ինչ քիչ՝ Բժրաւ ինչու որ եթէ Տիւրքոսի ու Սիդոնի մէջ եղած բլային ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ բուրձով՝ ու մոխրի մէջ նստելով ա
- 14 պաշտարած պիտի ըլլային : Բայց դատաստանին օրը Տիւրքոսին ու Սիդոնին աւելի գիւրին պիտի ըլ

լայ , քան թէ ձեզի : Եւ դուն 15 Սաղաւորացում , որ մինչեւ երկնայր բարձրացած ես , մինչեւ դժոխքը պիտի իջնես : Եւ որ ձեզի մոտիկ կ'ընէ , ինծի մոտիկ կ'ընէ . և ան որ ձեզ կը մերթէ , զիս կը մերթէ . և ան որ զիս կը մերթէ , զիս խըրկողը կը մերթէ :

Եւ եօթնամասուն աշխարհները 17 զարձան ուրախութեամբ ու ըսին : Տէր՝ քու անունովը զեկին ալ մեզի կը հաղանդին : Եւ ըսաւ աշնոյ , Սաղաւորացի պէս երկիրներն վար ինկած կը տեսնէի : Եւ ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օժերու ու կարիճներու՝ և թ ճամբին բոլոր զորութեանը վրայ կոխկրտած լաւ . ու բնաւ մէկ րան մը ձեզի պիտի չլինասէ : Բայց դուք անոր վրայ մի ուրախանաք որ չար ոչ ինչերը ձեզի կը հաղանդին , հապա ուրախացէք որ ձեր անունները երկնայր զրուած են :

Եւ նոյն ժաման Զիսուս հոգիով 21 ուրախացաւ ու ըսաւ : Եւ նորհալ կալ եմ՝ քեզմէ ով Հայր՝ Տէր երկին և երկրի , որ աս րաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններն և գիտուններն , ու տղոց յայտնեցիր . այո՛ ով Հայր , ինչու որ քու տոջիդ ասանկ հաճելի եղաւ : Եւ մէկ րան ինծի տրուեցաւ իմ 22 Հօրմէս , ու մէկը չգիտեր թէ ով է Որդին , բայց միայն Հայրը . և թէ ով է Հայրը , բայց միայն Որդին , և ան որուն որ Որդին կ'ուղե յայտնել :

Եւ աշակերտներուն դատնալով՝ 23 առանձին ըսաւ : Եւրանի ան տշրեւրուն՝ որ ձեր տեսածները կը տեսնեն . Բանդի կ'ըսեմ ձեզի , որ շատ մարդարեւներ և խաղաւորներ ուղեցին ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան , և ձեր լուսնները լուսն , ու չլուսցին :

Եւ ահա մէկ օրինական մը եւ 25 լաւ , ու զանիկայ վորձնով ըսաւ : Սաղաւորացի խնայ ընեմ որ յաւիտեանկան կեանքը ժառանգեմ : Եւ իկայ ալ ըսաւ անոր , Օրէնքին 26 մէջ խնայ գրուած է . ինտո՛ր կը

- 9 եղածը տայ անոր : Եւ ալ կ'ըսեմ
ձեզի : Ինչդրեցէ՛ք և պիտի տրուի
ձեզի : Բնութեցէ՛ք ու պիտի դըռ-
նէք : Գ—Է զարկէ՛ք և պիտի
- 10 բացուի ձեզի : Աման զի ամէն ո՛վ
որ կը խնդրէ՛ կ'առնէ , և ո՛վ որ
կը փնտռէ՛ կը գտնէ , և ո՛վ որ
Գ—Է կը զարնէ՛ պիտի բացուի
- 11 անոր : Չեզմէ՛ թիւ է ան հայրը՝
որմէն իր որդին հայր որ ուզէ , մի-
թէ քամբ պիտի տայ անոր : Կամ
թէ որ ձուկ — զէ , միթէ՛ ձուկին
- 12 տեղը թէ պիտի տայ անոր : Եւ
կամ թէ որ հաւկիթ ուզէ , միթէ՛
- 13 կարի՞ճ պիտի տայ անոր : Ուտի
եթէ դուք որ չար էք , ձեր դա-
ւաններուն աղէկ բնութներ տալ
դուք , որչա՛հ անոցի ձեր Հայրը
երկնքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ
անոնց , որ իրմէ կը խնդրեն :
- 14 Ու գի. մը կը հանէր 3 և անիկայ
համբ էր . ու եղաւ որ երբ դէր
էլաւ , համբը խառնուաւ : Ժողո-
- 15 վութները վարձայրան : Բայց ա-
նոնցմէ մէկ քանները բախ , Ե-
տիկայ գեւերուն Բէկզգերուդ իշ-
խանին միջոցովը գեւերը կը հանէ :
- 16 Ուրիշներն ալ փորձելով երկնքէն
17 նշան մը կ'ուզէին անկէ : Բայց
կնքը գիտնալով անոնց խորհուրդ-
ները՝ բաւ անոնց : Եւն թագաւ-
աւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝
կ'աւերի : և տուն մը իրեն դէմ
- 18 բաժնուած՝ կը կործանի : Հապա-
թէ որ Սատանան իրեն դէմ բաժ-
նուած է , անոր թագաւորութիւնը
նոսր պիտի կենայ : որովհետեւ
կ'ըսէք թէ Բէկզգերուդ գեւերը
- 19 կը հանեմ : Իսկ թէ որ ես Բէ-
կզգերուդ գեւերը կը հանեմ ,
ձեր որդիքը ինչով կը հանեն .
ուրեմն անոց պիտի բլբան ձեր դա-
տուորները :
- 20 Բայց թէ որ ես Եւ-
տուծոյ մատովը կը հանեմ գեւերը ,
ուրեմն Սատուծոյ թագաւորութիւ-
- 21 նը ձեր վայր հասած է : Երբոր
զըրաւոր խաբար մը գէպերը վրան
առած՝ իր Կամբ բակը կը պահ-
պանէ , անոր բաները խաղաղու-
- 22 թեան մէջ կը մնան : Բայց երբոր
անիկ աւերէ զըրաւորը վրան դալով

խաղէ՛մ անիկայ , անոր գէպերը՝
կ'առնէ՛ որոնց ինքը յուսացեր էր ,
և անիկ — Է կողպաւորը կը բաժ-
նէ : Եւ որ իմ հետս չէ , ինծի 23
հակառակ է . և ան որ ինծի հետ
չ'ողպեր , ջիւղոյան կ'ընէ :

Երբոր պիղծ ողին մարդէ մը 24
կ'եղէ , անմար տեղումը կը պը-
տաւի , հանդատութիւն կը փնտռէ .
ու երբոր չգտնէր , կ'ըսէ , Դաւա-
նամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ
կ'այ : Եւ կու գայ՝ Գ—Է մար-

րուած ու յարգարուած կը գրա-
նէ : Եւ ատենը կ'երթայ՝ և իք 26
Հ—Է կ'առնէ ետէր ուրիշ ողիներ
իրմէ աւելի չար , ու մոռնելով հոն
կը բնակին : և ան մարդուն վերջը
առջնէն գէշ կ'ըլլայ :

Ու եղաւ որ երբ անիկայ սա 27
բաները կը խառնէ , ժողովուրդին
մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցոյց՝
ու բաւ անոր : Երանի ան որո-
վայնին՝ որ քեզ կրցէ , և ան ծի-
ծերակին՝ որ քեզի կաթ տուին :
Եւ ինքը բաւ : Սատուծոյ թէ 28
երանի անոնց որ Սատուծոյ խաբար
կը ընէ ու կը պահեն :

Ու երբոր ժողովուրդները 29
վայր կը դիտուէին , սկսաւ ըսել :
Եւ ապցը չար է . նշան կ'ուզէ , և
— Է նշան պիտի չարութիւն անոր ,
բայց միայն Հոգիան մարգարէին
նշանը : Գանգի ինչպէս որ Հ—Է 30

նամ Գնեուէկայներուն նշան եղաւ ,
անանի ալ Որդին մարդց սա ապ-
գիս պիտի ըլլայ : Հարաւի թա- 31
դուհին դատաստանին շըլ սա ապ-
գին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ , ու
պիտի դատապարտէ անոնք , ինչու
որ երկրի ձայրերէն եկաւ Սողոմոն-
նին խնամութիւնը ըսելու : և ա-
հա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս :

Գնեուէկ մարդիկը դատաստանին 32
շըլ սա ապգին դէմ պիտի ելլեն ,
ու պիտի դատապարտեն անիկայ ,
ինչու որ Հոգիանին քարոզու-
թեամբը զեղջի եկան . և ահա
Հոգիանին մեծ մէկը կայ հոս :

Եկը ճրագը վաւեր՝ ծածուկ 33
տեղ մը դնէր , ու ալ գրուանի
տակ : հապա աշտանակի վայր , որ

- 27 կարգաս : Պատասխան տուաւ աւ-
նիկայ ու ըսաւ : Դու Տէր Լա-
տուածդ սիրես քու բոլոր սրտեղ
ու քու բոլոր անձեղ և քու բոլոր
զորութենեղ ու քու բոլոր միտքեղ :
և քու բնկերդ ալ քու անձիդ պէս :
28 Լաւ ինքը ըսաւ անոր : Ետակ
պատասխան տուիր . առիկայ բրէ ,
129 ու պիտի ապրիս : Իսկ անիկայ
ուզելով ինքզինքը արգասարացնել ,
ըսաւ : Հիտուա՞ր , Բայց մէկ բան կը
30 ուզէ և : Պատասխան տուաւ Հի-
տուա ու ըսաւ : Սէկ մարդ մը Լա-
րուսպիմէն Նրիքով կ'իջնէր : ու
աւազակներու յետէ ինկաւ , որոնք
մերկայուցին զանիկայ ու վերադա-
րելով կիսամուկ խողովքին ու գա-
31 յին : Լա պատահեցաւ որ քահա-
նայ մը ան ճամբայէն կ'իջնէր , ու
զանիկայ տեսնելով՝ ան զիկ կողմէն
32 անցաւ : Դիմապէս ալ Վեսապի
մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց ու
տեսաւ , և անդիկ կողմէն անցաւ :
33 Բայց Սամարացի մը որ ճամբոր-
դութիւն կ'ընէր , եկաւ անոր քովը ,
34 ու զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց : Լա
մտտեցաւ անոր վերքերը փաթթելով , ու
կիկ դրածոսին վրայ գնելով՝ տաշաւ
անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր
35 հոգ տարաւ : Ու հետեւալ օրը
երբոր կ'երէր անիկ , երկու դահե-
կան հանելոց պանդոկապետն տուաւ
և անոր ըսաւ : Հոգ տար ատոր ,
ու ինչ որ աւելի ծախք բնեւ , եւ
դամապրուս եւ քեզի կը վճարեմ :
36 Հիմա ան իրերէն օրը քեզի կ'երե-
նայ բնկեր ըլլալ աւազակներուն
37 յետէ իշտովն : Լա անիկայ ը-
սաւ : Եւ որ անոր ողորմութիւն
ըրտաւ : Եւ ամենը Հիտուա ըսաւ
անոր : Գնա՛ դուռն ալ փոխաւ ը-
րէ :
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթա-
յին , ինքը գեղ մը մտաւ . և մէկ
կնիկ մը Սարթիս անունով զանի-
39 կայ իր տունը ընդունեց : Լա աւ-
նիկայ բոլոր մը ունէր , որուն անու-
նը Սարթիս էր , որ Էս- Հիտուսի
նորերուն քովը նստաւ , ու անոր
40 խօսքերը մոտիկ կ'ընէր : Բայց

Սարթիս շատ սարսափորութիւնով
զրադած էր : Եկաւ անոր քովը ու
ըսաւ : Տէր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ
քոյրս պիտի մինակ խողովք պատա-
տորութեան մէջ . ուստի ատոր
զորոյն որ ինծի օղնէ : Պատաս- 41
խան տուաւ Հիտուա ու ըսաւ ա-
նոր : Սարթիս , Սարթիս , դուռն
շատ բաներու համար հոգ բնկով
կը տաղնապիս : Բայց մէկ բան մը 42
պէտք է , և Սարթիս ան աղէկ
բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի
չանձնուի :

ԳԼ . ԺԵ

Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք
կ'ընէր . ու երբոր զառաքելցաւ ,
իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ . Ի-
րեն , Տէր՝ մեզի աղօթք բնէլ սոր-
վեցուր , ինչպէս որ Հովհաննէս ալ
իր աշակերտներուն տրվեցուց : Լա 4
ըսաւ անոնց , Երբոր աղօթք կ'ը-
նէք , ըսէք , Ո՛վ Հայր մեր որ
երկինքն եւ , քաւ անունդ սուրբ
ըլլայ . քու կամեղ ըլլայ , ինչպէս որ
երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ .
Սիր ամեն աւուր հայր օրէ օր 3
մեզի տո՛ւր : Լա մեզի ներքէ մեր
մեղքերը , ինչու որ մենք ալ կը
ներկնք ան ամենուն որ մեզի պար-
տական են , ու մեզ փորձութեան
մի տանիր , հապա շարեն մեզ ա-
զատէ :

Լա ըսաւ անոնց : Չեղմէ ո՛վ 5
է ան , որ բարեկամ մը ունե-
նայ , ու կէս զիշերուան մէջ երթայ
անոր և ըսէ անոր : Ի՞նչքեզմ
ինծի իրեր նիւանակ փոխ տուր :
Ինչու որ իմ մէկ բարեկամն ճամ- 6
բայէ ինծի եկաւ , ու բան մը չու-
նիմ անոր տոջնը գնելու : Եւ ին- 7
չպ ալ ներքէն պատասխան տայ
և ըսէ : Օհա մի՛ յոգնեցներ ,
արդէն դուրը զոցում է , ու
տղարս իմ քոյս անկողինի մէջ են ,
չեմ կրնար ելլել ու քեզի հայ 8
տայ : Չեղի կ'ըսեմ՝ ի՞նչու բա-
րեկամութեան համար չեղէ տայ
անոր , ստիպի անոր թախանձան-
քին համար պիտի ելլէ ու պէտք

- բեկամներուս կը զրուցեմ : Սի՛ վախճար անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն , ու անկէ ետեւ աւելի բան մը ընելու : ~~Կարողութիւն~~ չունին : 18
- 5 Նին , Հապա մեզի ցուցընեմ թէ որմէ պիտի վախճար . Բնիկ՝ վախճարէ՛ք՝ որ սպաննելէն ետեւ իշխանութիւն ունի գէշեանը ձգելու . այո՛ 19
- 6 Կ'ըսեմ մեզի , Բնիկ՝ վախճար : Չե՞ որ հինգ ձեռքով երկու դանկի կը ծախուի , և անոնցմէ մէկը մոռ- 20
- 7 ցուած չէ Եստուծոյ առջին : Բայց ձեր գլխուն բոլոր մարմնը ալ համ- ըրուած է . ուրեմն մի վախճար , 21
- 8 աւելի աղէկ էք : Եւ մեզի կ'ըսեմ , Բա՛ն չ'վ որ զիս կը դաւանի մարդոց առջև , Ողբին մարդոց ալ անիկայ պիտի դաւանի Եստուծոյ 22
- 9 հրեշտակներուն առջև : Բայց ան որ զիս մարդոց առջև կ'ուրանայ , ուրացուած պիտի ըլլայ Եստուծոյ 23
- 10 հրեշտակներուն առջև : Եւ ա- մէն ո՞վ որ Ողբոյ մարդոց դէմ բան կ'ըսէ , պիտի ներուի անոր , բայց ան որ Սուրբ Հոգիին դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ , պիտի շնե- 24
- 11 րուի անոր : Եւ երբոր մեզ ժողովարանները՝ և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև տա- նելու ըլլան , հոգ մի՛ ընէք թէ 25
- 12 ինչպէս կամ ինչ պատասխան պի- տի տար , կամ ինչ պիտի ըսէք . 26
- 13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր , Սա՛րգապետ՝ զրուցէ եղ- 27
- 14 թիւնք իմ հետս բաժնէ : Եւ ալ ըսաւ անոր , Սարգ՝ ո՞վ զիս ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին ընող 28
- 15 դրաւ : Եւ ըսաւ անոնց , Եւ- յեղէք և զգուշացէք ապահովե- նէն . ինչու որ մարդուս ստա- 29
- 16 չե՛ իր կեանքը , Եւսով մէն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով , Սէկ հարուստ մարդու մը արտերը ա- 30
- 17 ռատ բերքեր տուին : Եւ ինքը կը մտածէր ինքնիքն ու կ'ըսէր , Ընեմ , վասն զի տեղ չունիմ , որ հոն իմ բերքերս ժողովեմ : Եւ ը- սաւ : Եւ ընեմ . իմ ամբարներս չափեմ ու ալ աւելի մեծ շինեմ , և հոն ժողովեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս : Եւ իմ անձիս ըսեմ , Ս'վ անձս՝ շատ բարիքներ ունիս շատ տարիներու համար ժող- վուած : Հանգչէ՛ , կեր , խմ և ուրախ եղի՛ր : Բայց Եստուած ը- սաւ անոր , Եւսով առ գիշեր հո- գիդ քգով պիտի պահանջուի . ուստի ան քու պատրաստած բա- ներդ որո՞՞ն պիտի ըլլայ : Եւսպէս է անիկայ որ իր անձին համար զանձ կը դիզէ , ու Եստուծոյ ջը- հարստանար : Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն , 22
- Եստուած համար կ'ըսեմ մեզի , Հոգ մի՛ ընէք ձեր կեանքին համար թէ ինչ պիտի ուտէք , ոչ ալ մար- մինին համար՝ թէ ինչ պիտի հաղ- նիք . Եւսա՛ որ կեանքը կերակու- 23
- րէն աւելի է , ու մարմինը հաղուս- տէն : Եւսպէք աղուաներուն , 24
- որ ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հրե- ձեն , որոնք ոչ շտեմարաններ ու- նին՝ ոչ ալ ամբարներ , ու Ես- տուած անոնք կը կերակրէ . դուք որչափ աւելի ըսէք թողնեն- րէն : Եւ մեզմէ ո՞վ կ'ըսայ իր 25
- հոգ ընկողիք իր հասակին վրայ կանգուն մի աւելցընել : Հապա 26
- թէ որ ամենափոքր բանին կարող չէք , ուրիշ բաներուն համար ին- չ'ու հոգ կ'ընէք : Եւսպէք շու- 27
- աններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մտնեն : Բայց մեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա- նոնցմէ մէկուն պէս չհազուելցաւ : Սուտի թէ որ խոտը որ այսօր դաշ- 28
- տի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձը- գուի , Եստուած անանկ կը հա- զուելցընէ , որչափ աւելի մեզ՝ 29
- թէրահաւատներ : Եւ դուք մի՛ փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք , և ինչ պիտի խմէք : ու մի՛ ջը- 30
- փոթիք . Ս' ան զի առ բոլոր բա- ները աշխարհիս ապգեքը կը փնտը- ան , ու ձեր Հայրը գիտէ որ աստ

- ներս մանուկները լցալը տեսնեն ։
- 34 Սարմինին ճրագը աչքն է ։ ուստի
երբոր աչքդ պարզ է ։ բոլոր
մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ ։
բայց երբոր աչքդ փակ է ։ մարմինդ
- 35 ալ մութ կ'ըլլայ ։ Ուրեմն զգո՛յ՛
կեցիր ։ որ քու մէջդ եղած լցալը
- 36 խաւար չըլլայ ։ Արդ ի՞նչ որ քու
բաշտը մարմինդ լուսաւոր է ։ և
մութ մաս մը չունի ։ բոլորն ալ
լուսաւոր կ'ըլլայ ։ Ինչպէս երբոր
ճրագ մը իր փայլունութեամբը
քեզ կը լուսաւորէ ։
- 37 Ու երբոր ~~աչքդ~~ կը խօսէր ։
փարիսեցի մը կ'աղաւէր անոր՝ որ
իր քովը ~~մայ~~ ուսէ ։ անիկայ ալ
- 38 մտաւ՝ սեղան նստաւ ։ Իսկ փա-
րիսեցին երբոր տեսաւ՝ զարմա-
ցաւ ։ որ նախ չլուսացուեցաւ մաշէն
- 39 առաջ ։ Եւ Տէրը բաւ անոր ։
Հիմա դուք փարիսեցիներ՝ դաւա-
թին ու պնակին դուրսի գին կը
մարբէք ։ ու ձեր ներսիդն յաւ-
փըշտակութեամբ և չարութեամբ
- 40 լեցան է ։ Ենիսեցիներ՝ ան որ
դուրսնը բաւ ։ ներսինն ալ ինքը
- 41 չբարւ ։ Սակայն ~~անոնց~~ մէջը և
զածներէն որդրմութիւն տուէր ։
և աշն ամէն բան մարդր կ'ըլլայ
- 42 ձեզի ։ Իսկ քիչ ձեզի փարիսե-
ցիներուդ՝ որ անանութիւն ու փեղե-
նային և բոլոր խոտեղէններուն աւա-
տանորդը կը վճարէք ու զանց կ'ը-
նէք իրաւունքը և Կառուծոյ սէրը ։
ստանք պէտք էր ընել ։ և անոնք
- 43 չգոհէ ։ Այն ձեզի փարիսեցիներ
բուդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ
առաջին տիմոնները կը սիրէք ։ ու
չուկաներուն մէջ բարեները ։
- 44 Այն ձեզի կ'ըլլաւ որ զպիւրներ ու
փարիսեցիներ՝ որ անցայտ գերեզ-
մաններու նման էր ։ որոնց վրա-
թին մարդիկ կը քալեն ու շէն գի-
տեր ։
- 45 Եւ որբնականներէն մէկը պա-
տախտան տալով բաւ անոր ։
Սպրդապետ՝ սա խօսքերը զրուցե-
լով՝ մեզ ալ վար կը զարնես ։
- 46 Եւ անիկայ բաւ ։ Չեղ ալ քիչ
որբնականներուդ ։ որ տանելու զը-
ժուար բռններ կը բեռցնէր մար-

դոց ։ ու դուք մէկ մատովնիդ ան
բռններուն չէք զպիւր ։ Այն
ձեզի՝ որ մարդարէններուն գերեզ-
մանները կը շինէք ։ ու ձեր հայ-
րերը սպաննեցին զանոնք ։ Ուրեմն
կը վրայէք և հաւանութիւն կու-
տաք ձեր հարցը բռնաներուն ։ Ին-
չու որ իրենք սպաննեցին զանոնք ։
ու դուք անոնց գերեզմանները կը
շինէք ։ Եւ որ համար ալ Կատու-
ծոյ խնամտութիւնը բաւ ։ Պիտի
խրկեմ անոնց մարդարէններ ու ա-
ռաքեալներ ։ և անոնցմէ որը պի-
տի ապանեն ու որք հալածեն ։
Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետե
իմախաւծ բոլոր մարդարէններուն
արիւնը սա ապգնն պահանջուի ։
Եւրեկն արիւնէն մինչև հօգաւ
բիպցին արիւնը ։ որ սեղանին ու
տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ ։
Ճամբիտ կ'ըսեմ ձեզի ։ Եւ ապգնն
պիտի պահանջուի ։ Այն ձեզի
որբնականներուդ՝ որ գիտութեան
բանալին վերցոյցիք ։ դուք չմտաք ։
և մանուկներն ալ արցիւնեցիք ։

Ու երբոր սա բաները անոնց կը
զրուցէր ։ զպիւրները ու փարիսեցի-
ները սկսան խիստ դժուարիլ ։ և
չաւս բաներու վրայով անոր բերնէն
խօսք փնտռել ։ Եւ անոր դարան
պատրաստելով՝ կը փնտռէին ի՞նչ
ինչպէս անոր բերնէն բան մը որ-
սան ։ որ անոր վրայով ամբաստա-
նութիւն ընեն ։

ԳԼ . ԺԲ

Եւ միջոցիս երբոր բխարաւոր ժո-
ղովուրդներ վրան ժողովուեցան ։
մինչև որ մեկգմէկ կը կոխէին ։
սկսաւ բռնել իր աշակերտներուն ։
Պիտա առաջ ինքզինքնիդ զգո՛յ՛
պահեցէք փարիսեցոյ խմբին ։ որ
է կեղծաւորութիւն ։ Եւ որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի ։ և զաղաւթն՝ որ պիտի
չլիացուի ։ Ուստի ի՞նչ որ մութ
տեղը զրուցեցիք ։ անիկայ լցա տե-
ղը պիտի լուի ։ և ան որ ներքին
սնեակներուն մէջ փայլի խօսե-
ցաք ։ տանիքներուն մէջ պիտի
քարոզուի ։ Իսկ ձեզի իմ բա-

31 բաները ձեզի պետք են : Բայց
 դուք Մատուցոյ թագաւորութիւնը
 խնդրեցէք, և սոս բոլոր բաներն
 32 ալ ձեզի պիտի տրուի : Ս'ի վախ-
 նար պղտիկ հօտ : Ինչու որ ձեր
 Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորու-
 33 թիւնը ձեզի տայ : Ծախիցէ՛ք
 ձեր ստացուածքը և ողորմութիւն
 ստուէք : — ձեզի չհինաւոր քաղ-
 ներ պատրաստեցէք, — երկնքը
 չպակսելու : Գանձ մը, ուր ոչ գողը
 կը մտնայ և ոչ ծեցը կ'ապակա-
 34 նէ : Վառիկ ձեր գանձը ուր որ
 է, սիրտներդ ալ հօն պիտի ու-
 35 լայ : Չեր մէջքերը զօտեարած
 36 ըլլան : Առ ճրագները փառած : Եւ
 դուք ան մարդոցը նման որ իրենց
 տիրոջը կը սպասեն՝ թէ ճրը պիտի
 դառնայ հարսնիքին : որ երբ դայ
 և քաղն, խելոյն բանան
 37 անոր : Երբեք ան ծառաներուն,
 որ տեքը երբոր զայ՝ զանոնք ար-
 թուն պիտի գտնէ : Ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի, որ խորը գոտին մէջք
 պիտի կապէ ու սեզան նստեցընէ
 38 անոնք, և առաջ անցնելով սպա-
 սաւորութիւն պիտի ընէ անոնց :
 Եւ թէ որ ինչ-որ մէկը երկրորդ պա-
 հուն զայ, կամ երրորդ պահուն
 զայ ու անանկ գտնէ, երանելի են
 39 ան ծառաները : Բայց սոս գիտ-
 ցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտ-
 նար թէ որ ատեն գողը կու գայ,
 արթուն կը կենտր : ու թող չե-
 40 տար որ իր ստունը ծակեն : Ու-
 ընմն դուք ալ պատրաստ կեցէք,
 քանիկ Որդին մարդայ կու գայ ա-
 նանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կար-
 31 ձեր :
 41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր : Տէ՛ր
 սա առակը մեզի՞ կ'ըսես թէ ամե-
 42 նուն ալ : Եւ Տէրը ըսաւ : Ու-
 ընմն ո՛վ է ան հաւատարիմ ու ի-
 մաստուն տնտեսը, որն որ տէրը իր
 գերդաստանին վրայ պիտի դնէ, որ
 43 ատենին անոնց ուսուցիլը տայ : Եւ
 բանի է ան ծառային, որն որ իր
 տէրը եկած ատենը անանկ ըրած
 44 պիտի գտնէ : Ճշմարիտ կ'ըսեմ
 ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ
 45 պիտի կեցընէ զանիկայ : Հապա

թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջ
 ըսէ : Եւ տէրս իր դպրոց կ'ուսուցը-
 նէ : և սկսի ծառաները ու աղա-
 խինները ծեծել, և ուսուց ու խը-
 մուլ ու գինովեցաւ : Եւ ծառային 46
 տէրը պիտի դայ անոնց մէկ որ մը
 որ չապաներ, և անոնց մէկ ժամ մը
 որ չգիտեր, և զանիկայ մէջտեղէն
 պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը ան-
 հաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ :
 Եւ ան ծառան՝ որ իր տիրոջը կամ 47
 քը գիտէ ու չապանատու իր,
 ոչ ալ անոր կամքը ի գործ կը
 դնէ, շատ ծեծ պիտի ուտէ : Բայց 48
 ան որ չգիտեր ու ծեծի արժանի
 բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ պիտի
 ուտէ : որուն որ շատ տրուեցաւ,
 շատ պիտի ուզուի անկէ, և որուն
 որ աւելի յանձնուեցաւ, ալ աւելի
 պիտի պահանջուի անկէ :
 Եւ կրակ ձգելու : Եկայ երկրիս 49
 վրայ : ու ի՞նչ կ'ուզեմ թէ որ ար-
 գեն բորբոքած է : Բայց մկրտու- 50
 թիւն մը ունիմ մկրտուելու, և
 ինչպէս կը տաղնապիմ մինչեւ որ
 կատարուի : Կը կարէ՛ք թէ ես 51
 երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու
 եկայ : ձեզի կ'ըսեմ՝ Չէ, հապա
 բաժանմանք : Ինչու որ սոյնէ ետեւ 52
 մէկ տան մէջ հինգը Եւրոպէ բաժ-
 նուած պիտի ըլլան : Իրեքը երկու-
 քին, ու երկուքը իրեքին : Հայ- 53
 րը պիտի բաժնուի որդիքին, և որ-
 ւին հօրմէն, մայրը աղջիկէն ու
 աղջիկը մորմէն, կետաւ իր հօր-
 ան ու հարսը իր կետաւին : 54
 Եւ ըսաւ ժողովուրդներուն :
 Երբոր արեւմտաբնի կողմէն ամպ մը
 ելած կը տեսնէք, շուտ մը կ'ըսէք
 թէ Եւրոպէ պիտի գայ, և անանկ 55
 կ'ըլլայ : Եւ երբոր հարաւային
 հօտը կը փչէ կ'ըսէք թէ Տօք
 պիտի ըլլայ, և անանկ կ'ըլլայ :
 Կեցաւ որքանի՝ երկրի ու երկնքի 56
 երեսը քննելը գիտէք, հապա սոս
 ժամանակը ի՞նչպէս չէք քննել :
 Եւ ինչու գուր ձեզմէ չէք որոշել 57
 իրաւունքը : Երբոր գուն քու 58
 ոտիդ հետ իշխանին երթալու
 ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատե-
 լու համար ջանք ըրէ : որ չըլլայ թէ

քիչ գատաւորին անձին քաշէ, ու
 գատաւորը գահին ձեռքը տայ
 քիչ, ու գահին ալ բանալը դնէ :
 59 Վեցէ կ'ըսեմ, բնաւ պիտի չըլլես
 անկէ, մինչեւ որ վերջի լուսնան չը-
 ճարես :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ անոնք ան ատենը ներկայ դրա-
 նուելով՝ պատմեցին անոր Վա-
 լիկացոց վրայով, որոնց արիւնքը
 Պիղատոս իրենց զօհերուն հետը
 2 խառնեց : Եւ Յիսուս պատաս-
 խան տալով ըսաւ անոնց, Կը
 կարծէ՛ք որ ան Վալիկացիները
 բոլոր Վալիկացիներէն աւելի մե-
 զաւոր էին, որ ասանկ բանը քա-
 3 ձցին : Չեղէ կ'ըսեմ Չէ : Հա-
 պա թէ որ չապաշխարէք, ամենքդ
 4 ալ անանկ պիտի կորուսիք : Կամ
 թէ ան տանուտէր չողին որոնց
 վրայ Աւելիամին մէջ աշտարակը
 ինկաւ և անոնք մեղացոյց : Կը
 կարծէ՛ք որ անոնք Երուսաղեմի մէջ
 բնակած բոլոր մարդիկներէն աւելի
 5 պարտաւոր էին : Չեղէ կ'ըսեմ՝
 Չէ : հապա թէ որ չապաշխարէք,
 ամենքդ ալ նոյնպէս պիտի կոր-
 սուիք :
 6 Եւ ասանկ ալ ըսաւ : Մարդ մը
 իր պղծին մէջ անկուած թզենի մը
 ունէր, ու եկաւ անկէ պտուղ
 7 փրտեցաւ : Եւ չգտաւ : Ուստի ը-
 տաւ պղծապանին : Եւ սոս իրեք տարի
 է որ կու գամ սոս թզենիին վրայ
 պտուղ փրտուելու, ու չեմ գտներ :
 ու ատիկայ կորէ, ինչու համար
 8 զեանքը խափանէ : Երկայ պա-
 տախան տուաւ ու անոր ըսաւ :
 Տէ՛ր սա տարի ալ ատիկայ թո՛ղ
 տուր, մինչեւ որ ատոր բոլորտիքը
 9 բրեմ ու թրեք գնեմ, Եւ թէ որ
 պտուղ տայ, ա՛յլ : հապա թէ
 չէ՛ գալ քաղն կարես ատիկայ :
 10 Եւ ինքը ժողովարաններուն մե-
 կուն մէջ շարափ որը կը արթնցը-
 11 նէր : Եւ ահա մէկ կի՛նի մը կար,
 որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր
 ու տանուտէր տարիէ ի վեր, ու
 կծկաւ էր և ամենին չէր կենար
 12 շնորհ կայիլ : Եւ Յիսուս զա-

նիկայ տեսնելով՝ Եւ ինչ կանչեց և
 ըսաւ անոր : Կինի՛ գուն քու հի-
 ւանդութեանդ արձակուած էս :
 13 Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ : և
 իսկոյն չիտուեցաւ ու փառք կու
 տար Մատուց : Եւ ժողովարա- 14
 նին իշխանը պատասխան տուաւ
 բարկանալով՝ որ Յիսուս չարափ
 օրը բժշկեց, և ըսաւ ժողովուր-
 դին : Ա՛յց որ կայ՝ որոնց մէջ ար-
 ժան է գործ գործել, ուստի ան
 օրէրը եկէք բժշկուեցէք, ու չէ՛
 թէ շարափ օրը : Եւ ատենը Տէ- 15
 րը պատասխան տուաւ անոր ու
 ըսաւ : Կեցաւ որ, ձեզմէ ամեն
 մէկը շարափ օրը իր եղբ կամ էջը
 մուրէն չարձակել՝ որ տանի ճուր
 տայ : Հապա ատիկայ որ Երբա- 16
 համը աղջիկ էր, որ ահա տանու-
 ուտիլը տարի Սատանան զանիկայ
 կապեց, չէ՛ր վայել որ շարափ օրը
 ան կապէն արձակուի : Եւ աս բա- 17
 նը որ ըսաւ, իրեն հակառակ կե-
 յոյնքը ամենքն ալ ամփոփ
 մնացին : ու բոլոր ժողովուրդը
 կ'ուրախանար ան ամեն փառաւոր
 գործքերուն համար՝ որ անկէ կ'ը-
 ւային :
 Եւ ըսաւ : Մատուց թագա- 18
 ւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմա-
 նի, ու ի՞նչ բանի նմանցընեմ
 անիկայ : Ստանալին հասի նման 19
 է, որն որ մարդ մը առաւ իր
 պարտեղը ձեռք : և աճեցաւ ու
 մեծ ծառ եղաւ : ու երկնից թըռ-
 լանները անոր ճիւղերուն վրայ
 բնակեցան :
 Կարճեայ ըսաւ : Մատուց թա- 20
 գաւորութիւնը ի՞նչ բանի նման-
 ցընեմ : Կանոնի նման է, որն որ 21
 կինի մը առաւ իրեք գրիւ աղբի
 մէջ պահեց, մինչեւ որ ամենն ալ
 խեղդեցաւ :
 Եւ քաղաքները ու գեղերը պտը- 22
 տելով՝ կը արթնցընէր, ու դէպ ի
 Երուսաղեմ՝ ճամբայ կ'ընէր : Եւ 23
 մէկը ըսաւ անոր, Տէ՛ր քիչ-քիչ
 են անոնք որ պիտի փրկուին : Եւնի-
 կայ ալ ըսաւ անոնց : Քանիք ըրէք 24
 որ նեղ գունէն մոտէր, քանիք կ'ը-
 սեմ ձեզի, որ շատերը մեծել պիտի
 անանկ : Եւ Յիսուս զա-

14 զէր ու կոյրեր հրաւիրէ . Ու երա-
նելի պիտի ըլլաս : Ինչու որ ա-
նոք չեն կրնար փոխարէնը յետի
հատուցանել . քանզի արդարեւ
բուն յարութիւն առած ատենը
փոխարէնը քեզի պիտի հատուցուի :

15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը
երբոր լսեց աս խառն՝ ըսաւ . անոր :
Երանի անոր որ Եստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէջ հաց պիտի
ուտէ : Եւ իմբը ըսաւ անոր ,
Ո՛րք մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ .

17 ու շատ մարդիկ հրաւիրեց : Եւ
ընթրիքին առեւնը խրկեց իր ծա-
ռան , որ հրաւիրուածները կանչէ ,
Էփեմ , Իդէք , Ինչու որ արդէն
ամէն բան պատրաստ է : Եւ ա-
մէնքը մէկէն սկսան ետ քաշուիլ .
առջինը անոր ըսաւ . Ես արտ մը
ծախու առի , ու պէտք է որ ելլեմ
տեսնեմ անիկայ : Կ'աղաչեմ քեզի ,

19 զիս հրամարում՝ սեպէ : Եւ
միւսը ըսաւ , Էթից զոյգ եղ ծա-
խու առի , ու կ'երթամ որ անոք
փորձեմ . Կ'աղաչեմ քեզի , զիս
հրամարում՝ սեպէ : Եւ միւսը
ըսաւ , Կնիկ առի , ու անոր հա-

21 մար չեմ կրնար գալ : Եւ ան
ծառան եկաւ ու իր տիրոջը պատ-
մեց աս բաները . ան առեւնը բար-
կացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր
ծառային , Եւստով քաղաքին հը-
րապարակները ու փողոցները ելիւր ,
և աղքատները ու պակասաւորնե-
րը և կողերը ու կոյրերը հաս

22 մոցուր : Ծառան ալ ըսաւ ,
Տէր՝ եղաւ ինչ որ հրամայելիք ,
23 ու տտկաւ ինչ տեղ կայ : Եւ Տէրը
ըսաւ ծառային , Ելիւր ճամբաները
ու ցանդերը , և հորձանքէրդ տօրպէ՝
հաս մօտերու , որ տունս լեցուի :
24 Վստիկ կ'ըսեմ ձեզի որ ան հրա-
ւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթ-
րիքին համը պիտի չառնէ :

25 Ու իր հետը շատ շողովուրդներ
կ'երթային , և դառնալով անոնց
26 ըսաւ , Ի՞նչ որ մէկը ինծի կու
գայ , ու չստեր իր հայրը և մայրը ,
ու կնիւն և դաւանները , ու եղբայր-
ները և քոյրերը , նաև իր կեանքն
ալ , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ :

Եւ ո՞վ որ իր խաչը չվերցնէր ու
իմ ետեւէս գար , չկրնար իմ աշա-
կերտս ըլլալ : Այսան զի ձեզմէ
28 ո՞վ աշտարակ մը չինել ուղեւոր ,
առած շնտիր ու հաշիւ ընել ծախ-
քը , ի՞նչ անիկայ լինցընելու . Իս-
կա՞նք ունի . Որ չըլլայ ի՞նչ
29 երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լինցը-
նել , բոլոր տեսնողները սիսին ա-
նիկայ ծաղը ընել , Եւ ըսել ի՞նչ
30 Ես մարդը սկսաւ չինել ու չկրնա-
լ լինցընել : Այսմ ի՞նչ որ թա-
31 գաւոր ուրիշ թաղաւորի մը հետ
պատերազմելու երթալով , առած
շնտիր ու խորհիւր , ի՞նչ արդեօք
տասը հաղարով կրնայ զէմ կե-
նալ անոր՝ որ քսան հաղարով իր
վրայ կու գայ : Հապա ի՞նչ
32 քանի որ անիկայ հետու է , դես-
պան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը
խնդրէ : Ահա ատանկ ալ ձեր
33 մէջէն ամէն մէկը ի՞նչ որ իր բոլոր
ստացուածքներն ետ չկենայ , չկրնար
իմ աշակերտս ըլլալ : Եղբ աղէկ
34 բան է . բոլոր ի՞նչ որ աղք իր համը
կորսնցընէ , ինչո՞վ պիտի հա-
մաճայ : Ո՛ր հոգի ու ո՛ր թրիքի
35 տեղ օգտակար կ'ըլլայ , հոգու ա-
նիկայ դուրս կը նետեն : Եւ որ
ընելու ախանջ ունի , թող լսէ :

ԳԼ . ԺԵ

Եւ բոլոր մարտաւորները ու մե- 1
ղաւորները անոր կը մօտենային
իրմէն լսելու համար : Եւ փա- 2
րիսեցինները ու զպիլիները տրտունջ
կ'ընէին ու կ'ըսէին , Վստիկ մե-
ղաւորները կ'ընդունին , ու անոնց
հետ կ'ուտէ :

Եւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ 3
անոնց՝ ըսելով , Զեզմէ ո՞վ է ան 4
մարդը՝ որ հարկուր սխալ ունենայ ,
և անոնցմէ մէկը որ կորսնցընէ ,
իննսունուինը չըձգէր անապատին
մէջ՝ ու ան կորսուածին ետեւէն եր-
թար , մինչև որ զանիկայ գտնէ :
Ու երբոր կը գտնէ , ուրախանալով 5
իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ ,
Եւ տունը գալով , կը կանչէ բա- 6
րեկամները ու դրացիները , ու ա-
նոնց կ'ըսէ . Ուրախ եղիւր ինծի

- 25 ուզեն և պիտի չերանն : Ընկե
 ետև որ տանուտէրք ելլէ ու զուտը
 զոցէ , և զուր սկսիք զուրք կե-
 նալ , ու զուտը զարնել և բռնել ,
 Տէր Տէր , բայց մեզն քան ալ
 պատասխան տալով պիտի բռնէ
 26 Ընտանիք պիտի սկսիք բռնել , Կենդ
 քու առնել և կերանք ու խմելոց , և
 զուտ մեր փողոցներուն մէջ տը-
 27 վեցուցիր : Եւ անիկայ պիտի բռնէ ,
 Չեզի կ'ըսէմ , Չեզ չեմ ձանձար
 ուսկից էք , մէկ զի կեցէք ինծմ
 բոլոր անիքաւ թիւն զործողներդ :
 28 Հոն պիտի բլլայ լալ ու սկսաներ
 կրճատել , երբոր տեսնէք Բը-
 րահամը ու Խահակը և Հահարը
 ու բոլոր մարդարէները Եստուծոյ
 թաղաւորութեանը մէջ , ու ձեզ
 29 զուր հանած : Եւ պիտի զան-
 արեւելքն ու արեւմուտքն և հիւսի-
 սէն ու հարաւէն , ու պիտի բազմին
 Եստուծոյ թաղաւորութեանը մէջ :
 30 Եւ ահա կան յետիններ՝ որ առա-
 ջիններ պիտի բլլան , ու կան առա-
 ջիններ՝ որ յետիններ պիտի բլլան :
 31 Եւ զի օրը մէկ քանի փարիսեյի-
 ներ եկան ու բռնին անոր : Եւ զի
 ու զնոն առիկ , ինչու որ Հերոփէս
 32 քեզ սպաննել կ'ուզէ : Եւ ինքը
 բաւ . անոնց քան Կապէք՝ ան աղուե-
 փն բռնէ , Եւ զնա զեկեր կը հա-
 նժմ ու բժշկութիւններ կը կատա-
 րեմ պատր և վաղը , ու երբոր օրը
 33 պիտի կատարուի : Կիսայն թէ
 պէտք է որ պատր ու վաղը և մեկալ
 օրը պարտիմ : Վասն զի կարելի չէ
 որ մարդարէ մը Եւրոսաղեմէն զուր
 34 կրտսի : Ո՛վ Եւրոսաղեմ՝ Եւ-
 րոսաղեմ , որ մարդարէները կը
 սպաննէիր , ու քեզ խրկուածները
 կը քարկոծէիր : Բանի՛ անգամ քու
 սպաննելով ժողովել ուղեցի՛ ինչպէս
 որ հաւը իր ձողերը թեկերուն տա-
 կը իւր խոզի , և զուր չուզիք :
 35 Եւ զնոն տունը ձեզի աւերակ պի-
 տի թող . սակայն ձեզի կ'ըսէմ ,
 որ ալ զիս պիտի չտեսնէք , մինչեւ
 զայ ան ժամանակը որ պիտի բռնէք :
 Օրջնել է ան որ Տէրօջը անու-
 նովը կու գայ :

ԳԼ . ԺԳ

- Եւ եզաւ որ երբ ինքը շարափ օր
 մը փարիսեյաց զխաւորներուն
 մէկուն տունը մտաւ զայ ուսկելու ,
 ու անոնք անոր կը սպասին : Եւ
 2 ահա հոն ճրգողեալ մարդ մը կար
 իր առջև : Եւ Հիսուս պատաս-
 3 խան տուաւ . ու խոսեցաւ օրինա-
 կաններուն ու փարիսեյներուն բը-
 սելով : Եւ ինքն ալ լուս կեցան .
 4 և ինքը բռնեց զանիկայ՝ բժշկեց ու
 ձաւրեց . Եւ պատասխան տալով
 5 բաւ . անոնց , Չեզի՛ որ հոն էջ
 կամ եղ ճորը ինչապա բլլայ , ու
 չուտ մը չհաներ անիկայ շարափ
 6 օրը : Եւ աս բաներու շրջան
 անոր պատասխան տալ :
 7 Եւ ան մը զրուցեց ան հրաւի-
 րուած մարդոց ալ , երբոր տեսա-
 թէ ինչպէս առաջին բազմոցները
 կ'ընտրէին , ու բաւ . անոնց :
 8 Երբոր մէկ մը հարսնիքի հրաւի-
 րուիս , առաջին բազմոցին վրայ մը
 նստիր . չբլլայ որ քեզմ տեսի
 պատասխան մէկ ալ հրաւիրուած
 9 բլլայ անիկ . Եւ ան որ քեզ ու
 անիկայ հրաւիրեց , զայ զրուցե-
 քեզի , Եւ որ տեղ տուր , և անիկ
 ետև սկսիս ամենով յետին տեղը
 10 բռնել : Հասաւ երբոր հրաւի-
 րուիս , զնա յետին տեղը նստէ .
 որ երբ քեզ հրաւիրողը զայ , քե-
 11 զի բռնէ , Բարեկամ՝ վեր հրամա-
 ան տանը քու հետը նստողներուն
 առջև քեզի փառք կ'ըլլայ :
 12 Սակայն զի ամեն ի՞նչ որ իր անձը կը
 բարձրացընէ , պիտի խմարչի . և
 ի՞նչ որ իր անձը կը խմարհեցընէ ,
 պիտի բարձրանայ :
 13 Ու զի նրա հրաւիրողին ալ բաւ ,
 Երբոր ձաւ կամ ընթերք կ'ընիս ,
 մի կանչիր քու բարեկամներդ , ի՞նչ
 ալ քու եղբայրներդ , և ի՞նչ քու
 աղապատաններդ , ու ի՞նչ քու հա-
 րուտ զրաւորներդ , որ չբլլայ թէ
 անոնք ալ փոխարէն քեզ հրա-
 վիրեն , ու քեզի հատուցում բլլայ :
 14 Հասաւ երբոր հայրերդ կ'ընէս ,
 աղաւորներ , պատասխաններ , կա-

14 զէր ու կոյրեր հրաւիրէ . Ու երա-
նելի պիտի բլլաս : Ինչու որ ա-
նտը շէն կրնար փոխարէնը թեզի
հատուցանել . քանզի արդարնե-
րուն յարուիրին առած ասունը
փոխարէնը թեզի պիտի հատուցուի :

15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը
երբոր լսեց աս խօսք՝ ըսաւ անոր .
Երանի անոր որ Լստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէջ հաց պիտի

16 ուտէ : Եւ ինքը ըսաւ անոր .
Սէկ մարդ մը մեծ ընթերիք ըրաւ .
17 ու շատ մարդիկ հրաւիրեց : Եւ
ընթերիքին ատենը խրկեց իր ծա-
ռան , որ հրաւիրուածները կանչէ ,
ընէլ . Եւհէք , ինչու որ արդէն

18 մէնք ըսան պատրաստ է : Եւ ա-
մէնքը մէկէն սկսան ետ քաշուիլ .
առջինը անոր ըսաւ . Ես արտ մը
ծախաւ առի , ու պէտք է որ ելլեմ
տեսնեմ անիկայ . կ'աղաչեմ թեզի ,

19 զիս հրաժարուած սեպէ : Եւ
միւսը ըսաւ . Հինգ զոյգ եղ ծա-
խու առի , ու կ'երթամ որ անոնք
փորձեմ . կ'աղաչեմ թեզի , զիս

20 հրաժարուած սեպէ : Եւ միւսը
ըսաւ . Անիկ առի , ու անոր հա-
մար չեմ կրնար գալ : Եւ ան
ճառան եկաւ ու իր տիրոջը պատ-
մեց աս բաները . ան ատենը բար-
կացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր
ծառային . Ըստով քաղաքին հը-
րապարակները ու փողոցները ելիր ,
և աղաքաները ու պախասաւորնե-
րը և կաղերը ու կոյրերը հոս

22 մտցուր : Ծառան ալ ըսաւ .
Տէր՝ եղաւ ինչ որ հրամայեցիր ,
23 ու տոկաւին տեղ կայ : Եւ Տէրը
ըսաւ ծառային . Ելի՛ր ճամբաները
ու ցանդերը , և հրաժարեալ ստիպէ՛
հաս մանկելու , որ տունս լեցուի :

24 Վանգի կ'ըսեմ ձեզի՝ որ ան հրա-
ւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթե-
րիքիս համը պիտի չառնէ :

25 Ու իր հետը շատ փողովուրդներ
կ'երթային . և դառնալով անոնց
26 ըսաւ . Թէ որ մէկը ինծի կու-
գայ , ու շատեր իր հայրը , և մայրը ,
ու կիներ և զաւակներ , ու եղբայր-
ները և քոյրերը , նաև իր կեանքն
ալ , չկրնար իմ աշակերտս բլլալ :

Եւ հիմ որ իր խաբը չկերպներ ու 27
իմ ետեւս գար , չկրնար իմ աշա-
կերտս բլլալ : Այսան զի ձեզմէ 28
հիմ աշակերտսկ մը չինել ուղիղի ,
առած ճատիր ու հաշիւ ըներ ծախ-
քը , թէ անիկայ լմնեցնելու . Խա-
ղաքին ունի՞ր . Որ չըլլայ թէ 29
երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լմնեցը-
նել , բոլոր տեսնողները սկսին ա-
նիկայ ծագը ընել , Եւ ըսել թէ 30
Ես մարդը սկսաւ չենել ու չկրնայ
լմնեցնել : Այսմ թէ որ թա- 31
գաւոր ուրիշ թագաւորի մը հետ
պատերազմելու երթալով , առած
ճատիր ու խորհիր , թէ արդեօր
տաւար հաղարով կ'ընայ զէմ կե-
նալ անոր՝ որ քսան հաղարով իր
փայ կու գայ : Հապա թէ չէ՞ 32
քանի որ անիկայ հետու է , զես-
պան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը
խնդրէ : Ահա ասանկ ալ ձեր 33
մէջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր
ստացուածքէն ետ չկենայ , չկրնար
իմ աշակերտս բլլալ : Եզր աղկ 34
բան է . բայց թէ որ աղը իր համը
կորսնցնէ , ինչով պիտի հա-
մայնայ : Ո՛ւ հոգի ու ու՛ թերի 35
տեղ օգտակար կ'ըլլայ , հապա ա-
նիկայ դուքս կը նետեն : Ես որ
լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եւ բոլոր մարտաւորները ու մե- 1
ղաւորները անոր կը մօտենային
իրմէն լսելու համար : Եւ փա- 2
րիսկեցինք ու զպիշները տրտունջ
կ'ընէին ու կ'ընէին : Անիկայ մե-
ղաւորները կ'ընդունին , ու անոնց
հետ կ'ուտէ :

Եւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ 3
անոնց՝ ըսելով . Չեզմէ հիմ է ան
մարդը՝ որ հարիւր ոչխար ունենայ ,
և անոնցմէ մէկը որ կորսնցնէ ,
ինսուսուսինք չի՞նք ձգեր անապատին
մէջ՝ ու ան կորսուածին ետեւն եր- 4
թար , մինչև որ զանիկայ գտնէ :
Ու երբոր կը գտնէ , ուրախանալով 5
իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ ,
Եւ տունը գալով , կը կանչէ բա- 6
րեկամները ու զբայցիները , ու ա-
նոնց կ'ըսէ . Ուրախ եղի՛ր ինծի

- 25 ուղեն և պիտի չկրնան : Ենկե
հաս որ տանուտէրը ելլէ ու դուռը
դռնէ , և դուք սկսիք դուրսը կե-
նալ , ու դուռը զարնէ և ըսել ,
Տէր Տէր , բաց մզիկ : ան ալ
պատասխան տալով պիտի ըսէ ձե-
զի : Զեզ չեմ ձանձնար ուսկից էք :
- 26 Են առնէր պիտի սկսիք ըսել , Կենք
քու առջեկ կերանք ու խմցինք , և
դուն մեր փողոցներուն մէջը սոր-
- 27 վեցուցիր : Եւ անիկայ պիտի ըսէ ,
Զեզի կ'ըսեմ , Զեզ չեմ ձանձնար
ուսկից էք , մէկ զի կեցէք ինձմ
բոլոր անիրաւութիւն գործողներդ :
- 28 Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակոսներ
կրճուել , երբոր տեսնէք Բը-
րաճամբ ու Խաճակը և Հակոբը
ու բոլոր մարդարէները Բառուճոյ
թաղապարտիմեանը մէջ , ու ձեզ
- 29 դուք հանած : Եւ պիտի զան
արեւելքէն ու արեւմուտքէն և Հիւսի-
սէն ու հարաւէն , ու պիտի բազմին
Բառուճոյ թաղապարտիմեանը մէջ :
- 30 Եւ ահա կան յետիններ՝ որ առա-
ջները պիտի ըլլան , ու կան առա-
ջները՝ որ յետիններ պիտի ըլլան :
- 31 'Կոյն օրը մէկ քանի փարիսեցի-
ներ եկան ու ըսին անոր , Ելի՛ր
ու զնա առիկ , ինչու որ Հերովդէս
- 32 քեզ ապաննել կ'ուզէ : Եւ ինքը
ըսաւ անոնց , Գացէ՛ք ան աղուէ-
սին ըսէք , Բհն ևս գեներ կը հա-
նեմ ու բռնելով ինքները կը կատա-
րեմ այսօր և վաղը , ու երբոր օրը
- 33 պիտի կատարուիմ , Սիայն թէ
պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ
օրը պարտիմ , վասն զի կարելի չէ
որ մարդարէ մը Երուսաղէմէն դուրս
- 34 կորուսի : Ս'վ Երուսաղէմ՝ Ե-
րուսաղէմ , որ մարդարէները կը
սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները
կը բարիփոփէր , քանի անգամ քու
տղարներդ ժողովել ուղեցի՛ ինչպէս
որ հաւը իր ձագերը թիւերուն տա-
կը ինչ թղթ , և դուք չուղեցիր :
- 35 Բհն ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
տի մնայ . սակայն ձեզի կ'ըսեմ ,
որ ալ զիս պիտի չտեսնէք , մինչեւ
զայ ան ժամանակը որ պիտի ըսէք ,
Օրշնակ է ան որ Տէրոջը անու-
նովը կու գայ :

ԳԼ . ԺԴ

- Եւ եղաւ որ երբ ինքը շարաթ օր
մը փարիսեցոց զինուորներուն
մէկուն տունը մտաւ հայ տանը ,
ու անոնք անոր կը սպասէին : Եւ
ահա հոն չրդողեալ մարդ մը կար
իր առջեկ : Եւ Հիսուս պատաս-
խան տուաւ ու խօսեցաւ օրինա-
կաններուն ու փարիսեցիներուն բ-
նելով : Երթա՛ն է շարաթ օրը
բռնիկ : Եւ անք ալ լուս կեցան .
և ինքը բռնեց զանիկայ՝ բռնեց ու
ձամբեց . Եւ պատասխան տալով
ըսաւ անոնց , Զեզմ երբեք էք
կամ եղը հորը ինչպէս ըլլայ , ու
չուս մը չհաներ անիկայ շարաթ
օրը : Եւ աս բաներուս չկրնան
անոր պատասխան տալ :
- Ետակ մը զուցեց ան հրախ-
րուած մարդոց ալ , երբոր տեսաւ
թէ ինչպէս առաջին բազմոյնները
կ'ընտրէին , ու ըսաւ անոնց ,
Երբոր մէկէ մը հարսնիքի հրախ-
րուիս , առաջին բազմոյնի վրայ մի-
նտիր : չըլլայ որ քեզմէ առելի
պատուաւոր մէկն ալ հրախրուած
ըլլայ անիկ : Եւ ան որ քեզ ու
անիկայ հրախրեց , զայ զուցե
քեզի , Ետոր տեղ տուր , և անիկ
հաւ սկսիս ամոթով յետին տեղը
բռնել : Հապա երբոր հրախ-
րուիս , զնա յետին տեղը նստէ .
որ երբ քեզ հրախրողը զայ , քե-
զի ըսէ , Իսնդիկամ՝ վեր հրամմէ .
ան առնէր քու հետը նստողներուն
առջեկ քեզի փառք կ'ըլլայ :
Վ ան զի ամէն ով որ իր անձը կը
բարձրացընէ , պիտի խոնարհի . և
ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ ,
պիտի բարձրանայ :
- Ու զեղբը հրախրողին ալ ըսաւ ,
Երբոր ճաշ կամ ընթրիք կ'ընես ,
մի՛ կանչէր քու բարեկամներդ , ոչ
ալ քու եղբայրներդ , և ոչ քու
ազգականներդ , ու ոչ հա-
րուստ գրացիներդ , որ չըլլայ թէ
անոնք ալ փոխարեն քեզ հրա-
խրեն , ու քեզի հատուցում ըլլայ :
Հապա երբոր հացկերպիմ կ'ընես ,
աղբասներ , պակասաւորներ , կա-

7 չես, ինչու որ իմ կորուսած ու-
 8 յառա գտայ : Զեղե կ'ըսեմ որ
 երկինքը մեկ մեղաւորի մը համար
 որ կ'ապաշխարէ, քան թէ ինչ-
 սունուինը արգարներուն համար
 որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
 8 չէ : Սամ թէ թիւ է ան կնիկը
 որ տասը դրամ ունենայ : ու թէ
 որ դրամ մը կորսնցընէ, ճրագ
 չըփառեր, ու տանը մէջ աւել
 զարներ և զգուշութեամբ փնտը-
 9 ունէր, մինչև որ գտնէ : Ու երբ
 կը գտնէ, կը կանչէ բարեկամները
 ու դրացիները, և կ'ըսէ : Ուրախ
 եղիք ինձի հետ, ինչու որ իմ կոր-
 10 սննդուցած դրամն գտայ : Եւ անի
 ալ՝ ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն
 կ'ըլլայ Եւսուածոց հրեշտակներուն
 առջև մեկ մեղաւորի մը համար որ
 կ'ապաշխարէ :
 11 Եւ ըսաւ : Սէկ մարդ մը երկու
 12 որդի ունէր : Ու անոնցմէ պզտիկը
 հօրը ըսաւ : Հայր՝ քո ստա-
 ցուածքէդ քնի ինքաւու բամբիւր
 տո՛ւր ինձի : ան ալ բամբիւր ա-
 13 նոց էր ունեցածը : Եւ շատ օրեր
 շանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բա-
 ները ժողովց ու հետեւ երկիր մը
 գնաց, և հոն անատակութեամբ
 ապրելով իր ունեցածը փճացուց :
 14 Ու երբոր ամէնը հասցուց, ան
 երկրին մէջ անտիկ սով մը եղաւ :
 ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ :
 15 Եւ գնաց ան երկրին քաղաքացիներ-
 քէն մեկուն քովը մտաւ : ան ալ
 իր աղարակը իրկից գանձիկայ՝ խա-
 16 զեր արածելու համար : Եւ կը
 փափաքէր խողելուն կերած եղջիւ-
 րէն իր փորը լցընելու : ու մէկը
 17 չէր տար անոր : Եւ ինքզինքին
 դալով ըսաւ : Քանի բանտրներ
 կան իմ հօրս դռնը հացով լե-
 ցուած, ու ես հոս սովամահ կը
 18 կորնչեմ : Եւ ըսեմ՝ երթա՛ւ իմ
 հօրս, և ըսեմ անոր : Հայր՝ մե-
 ղանկեցի երկինքին գէմ ու քու առ-
 19 ձեղ : Եւ ալ արժանի չեմ քու
 որդիդ ըսուելու : զի քու փառ-
 20 կաններուդ մեկուն պէս ըրէ : Ու
 եւաւ իր հօրը եկաւ : և զեւ որ

ինքը շատ հետեւ էր, հայրը տեսաւ
 զանիկայ ու գոլթը շարեկցաւ, և
 փազելով՝ անոր պարանոցին վրայ
 ինկաւ, ու համբուրեց զանիկայ :
 Որդին ալ ըսաւ անոր, « Հայր՝ 21
 մեղանկեցի երկինքին գէմ ու քու
 առջևդ, և ալ արժանի չեմ քու
 որդիդ ըսուելու : Եւ ինքը 22
 սաւ իր ծառաներուն, Հանկեղէր
 առաջին պատմեալն ու հազցու-
 ցէք անոր, և մատնի դրէք անոր
 ձեռքը, ու կոշիկներ անոր ոտքե- 23
 րը : Եւ պարտաւ զուարակը բե-
 րէք մորթեցէք, և ուտելով ու ու-
 թախ ըլլանք : Ինչու որ աս իմ՝ 24
 որդիս մեռած էր ու ողջնեցաւ : և
 կորուսած էր ու գտնուեցաւ : և
 սկսան ուրախ ըլլալ : Ու անոր 25
 մեծ որդին աղարակն էր : ու երբ-
 որ կու գար ու տանը մտնեցաւ,
 նուազարաններուն և պարերուն
 ձայնը լսեց : Ու ծառաներէն մե- 26
 կը իրեն կանչելով՝ կը հարցնէր
 թէ աս ի՞նչ է : Եւ ինքը ալ ը- 27
 սաւ անոր : Եւ ինքը ինչու, ու
 հայրդ պարտաւ զուարակը մոր-
 թեկ : Ինչու որ ողջ առեց ձեռք 28
 ձեզից զանիկայ : Իսկ ինքը բար-
 կացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել :
 ուստի իր հայրը գուրս ելլելով
 կ'աղաչէր անոր : Եւ անիկայ պա- 29
 տախան տալով ըսաւ հօրը : Եւ
 պաշտօն տարի է որ քեզի կը ծա-
 ուցեմ, ու ընաւ քու խորեղ
 գուրս չէլայ, ու ինձի երբեք մեկ 30
 ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամ-
 ներուս հետ ուրախութիւն ընէի :
 Եւ ինքը երբեք եկաւ աս քու որդիդ՝ 31
 որ քու ստացուածքդ բողբոլու հետ
 կերաւ, անոր մորթեցիկը պարտաւ
 զուարակը : Եւ անիկայ ըսաւ ա- 32
 նոր : Որդեակ՝ դուն միշտ իմ
 հետս ես, ու իմ բոլոր ունեցածս
 քուդ է : Սակայն պէտք էր ու-
 թախ ըլլալ և խնդալ : Ինչու որ աս
 քու եղբայրդ մեռած էր ու ողջնե-
 ցաւ, կորուսած էր ու գտնուեցաւ :

Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ : 1
 Սէկ հարուստ մարդ մը կար,

որ անոնս մը ունէր, և անոր վրա-
 յով զանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս
 իմ իր ունեցածը կը փճացնէ :
 2 Ուստի կանչեց զանիկայ ու ըսաւ
 անոր : Ի՞նչ է աս որ քեզի հա-
 մար կը ըսեմ : քու անտեսութեամբ
 հաշիւը տո՛ւր, ինչու որ ալ չես
 3 կրնար անտես ըլլալ : Եւ անտես
 իր մարին մէջ ըսաւ : Ի՞նչ ը-
 նեմ, որովհետեւ իմ տէրս անտե-
 սութիւնը ինձմէ կ'առնէ : Հողա-
 զործութիւն չեմ կրնար ընել,
 4 մեղաւոր կ'ամշամ : Վիտեմ ինչ
 պիտի ընեմ, որպէս զի երբոր իմ
 անտեսութեան մեղքս իմ, զիս ի-
 5 ընց տունը ընդունին : Եւ իր
 տիրոջ պարտականները մէկիկ մե-
 կիկ իրեն կանչելով՝ ըսաւ առջի-
 6 նին : Դուն իմ տիրոջն որչափ
 պարտք ունիս : Եւ ալ ըսաւ :
 Հարիւր մար ձեկ : և ըսաւ ա-
 նոր : Վիտե՛ սո՛ ու չուտով նստէ
 7 յիսուն գրէ : Եւ ինքը միւսին ը-
 սաւ : Դուն ալ որչափ պարտք
 ունիս : և անիկայ ըսաւ : Հարիւր
 քոտ ցորեն : ու ըսաւ անոր : Վիտե՛
 8 սո՛ և ութսուն գրէ : Ու տէրը
 անխառն անտեսը զովց, որ խեղա-
 ցութիւնով ըրաւ : փան զի աս
 աշխարհիս որդիքը իրենց յեղին
 մէջ՝ լուսայ որդիներէն աւելի խե-
 9 լան են : Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ,
 Եւսուած մամուլեցն ձեզի բարեկամ-
 ներ ըրէք, որ երբ անիկայ պակսի,
 10 ձեզ յաւատանական բնակարանե-
 րու մէջ ընդունին : Եւ որ քեզ
 բանի մէջ հաւատարիմ է, շատի
 մէջ ալ հաւատարիմ է : և ան
 որ քեզի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ
 11 ալ անիրաւ է : Ուստի թէ որ
 անիրաւ մամուլեցին մէջ հաւատա-
 րիմ չեղար, ճշմարիտ հարաբա-
 12 թեւ թիւ պիտի հաւատայ ձեզի :
 Ու թէ որ օտարին բանին մէջ հա-
 վատարիմ չեղար, ձեր թիւ պիտի
 սայ ձեզի :
 13 Սէկ ծառայ մը շինար երկու
 տէրերու ծառայութիւն ընել, որ
 ինչու որ կամ մէկը պիտի առնէ
 և միւսը սիրէ, կամ մէկուն պի-
 տի յարէ և միւսը արհամար-

14 չէ : չէր կրնար ծառայել Եւ-
 սուածոց ու մամուլեցի :
 Եւ փառիսցնելուն ալ որ ար-
 ծախաւ էր, աս ամէն բաները
 լսելով կը քամահարէին զանիկայ :
 15 Եւ ըսաւ անոնց : Դուք էք որ
 մարդոց առջևը ինքզինքնիդ կ'առ-
 զարացնէք : Եւ ինչ Եւսուած գի-
 տէ մեր սիրտերը : Ինչու որ մարդոց
 մէջ բարձր եղածը Եւսուածոց առ-
 16 ձեւ պիտի է : Օրէնքը ու մար-
 զարէները միշտ Եւսուածն են :
 անիկ ետեւ Եւսուածոց խաղաղութե-
 թիւնը կը քարոզուի, և ամէն
 մէկը անոր մէջ մտնելու կ'արտա-
 17 լայ : Դիւրին է որ երկինքը ու
 երկիրը անոնի, քան թէ օրէնքն
 մեկ նշանադիր մը իրայ : Ո՛վ 18
 որ իր կնիկը արձակէ և ուրիշ մը
 առնէ, շուտիւն կ'ընէ : և թիւ որ
 երկիկ արձակուած կնիկ մը առնէ՝
 շուտիւն կ'ընէ :
 Սէկ հարուստ մարդ մը կար, 19
 որ ծիրանի ու բնահեղ կը հագնէր,
 և ամէն փառաւորապէս ուրա-
 20 խութիւն կ'ընէր : Ու Վաղարստ
 անունով աղաւստ մը կար վերքե-
 րով լեցուն, որ անոր դրանք առ-
 21 ձին գրուած էր : Եւ կը փափաքէր
 որ ան հարուստին սեղանէն ինկած
 փշանկներէն իր փորը լցընէ :
 22 Եւ ան չուներ ալ կու գային և անոր
 վերքերը կը լցնէին : Ու եղաւ որ
 ան աղաւստը մեռաւ, ու հրեշտակ-
 ները Եւրահամին դողդ տարին զա-
 նիկայ : Հարուստ ալ մեռաւ ու
 թաղուեցաւ : Եւ դժոխքին մէջ 23
 երբոր տանձաճի մէջ էր, իր աշ-
 քերը վերցնելով հետեւն տեսաւ
 Եւրահամը, ու Վաղարստ անոր
 դողդ հաշիւը նստաւ : Եւ ինքը 24
 աղաղակեց ու ըսաւ : Հայր Եւրա-
 համ՝ ողորմէ՛ ինձի ու իրկէ՛ Վա-
 զարստը, որ իր մատին ծայրը ճուր-
 թախութիւն, ու զովայնէ իմ լե-
 25 գուս : Ինչու որ աս բոցին մէջ կը
 տանջուիմ : Եւ Եւրահամ ը-
 սաւ : Ո՛րդեակ՝ մի՛սքը բեր, որ
 դուն քու կեանքիդ տանը քու
 բարեբանիդ առիք : Եւ ինչպէս ալ
 Վաղարստ շարքներ, հիմա անի-

տուծոց թագաւորութիւնը մեր ներսի դին է :

22 Եւակերտներուն ալ ըսաւ : Օրեր պիտի դան որ դուք Որդւոց մարդոց օրերուն մէկը տեսնելու պիտի փափարիք , ու պիտի շտեմեկիք :

23 Եւ թէ ոչ բան մեզի թէ Եւսէն հասէ կամ Եւսէն հոն , մի երթար ու

24 անոնց մի հետեիք : Սաան զի ինչպէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ գիւն փայլատակելով՝ մինչև երկինքին տակը միւս գին լոյս կուտայ , նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդւոց մարդոց իր քառանքն օրը : Սիւն թէ պետք է որ ինքը առաջ շատ շարժարմանքներ կրէ ու մարտի աս

25 ազգէն : Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ , անոնի պիտի ըլլայ Որդւոց մարդոց օրերն ալ : Այստե՛սին՝

26 կը խմէին կնիկ կ'առնէին , էրկան կը տրուէին , մինչև ան օրը որ Նոյ տապանը մտաւ , և ճրհեղեղը

27 եկաւ ու ամենը կորսնցուց : Նըմանապէս՝ ինտոր որ Ղովթին օրերը եղաւ , կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ ծախուէին : Եւսէնին՝ կը ծախէին՝ կը տնկէին՝

28 կը շինէին : Բայց ան օրը որ Ղովթ Սողոմուն եղաւ , երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն ալ կորսնցուց :

29 Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն մէջ Որդին մարդոց պիտի յայտնուի : Եւ օրը՝ ան որ

30 տանիքին վրայ է և իր կարասները տանը մէջ , թող փար չի՛նէ՛ դանոնք առնելու : և ան որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս թող ետ չգանայ :

31 Սիւնիքին գլխէն Ղովթին կնիկը : Ո՛վ որ իր կեանքը կ'ուզէ տպրեցնել , պիտի կորսնցնէ զանիկայ : և ո՛վ որ կը կորսնցնէ ,

32 պիտի ապրեցնէ զանիկայ : Չեղի կ'ըսեմ , Եւ գիշերը թէ որ երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի :

33 Եւ թէ որ երկու կնիկ մէկտեղ աշուր ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի : և թէ որ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի :

34 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր , Տէր , Եւր տեղ պիտի ըլլայ տա Բա-

նոնց : Եւ ալ ըսաւ անոնց : Ո՛ր որ մարմին կայ , հոն պիտի ժողվուին արծիւները :

ՊԼ . ԺԸ

Եւսնոց առակ մին ալ ըսաւ աս 1
բանին վրայով թէ պետք է ա-

մէն ատեն ազգիք ընել ու չձանձրանալ , Ըսաւ , Սէկ դատար 2

մը կար քաղաքի մը մէջ , որ Եստուծոյ չէր վախնար ու մարդէ չէր ամէնար : Եւ նոյն քաղաքին մէջ 3

որեւորի մը կար , որ անոր կուգար ու կ'ըսէր , Երաւունք ըրէ ինձի ու առաջիկայ իմ ոտքին : Եւ անիկայ ժամանակ մը չէր ուզեր 4

անոր հոգի ընել , բայց ետքը ըսաւ իր մարմին մէջ , Եւսէն Եստուծոյ չեմ վախնար , ու մարդէ չեմ ամէնար , 5

որովհետեւ անոր աս որեւորիին զիս ձանձրացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ , որ չգայ ամէն ատեն զիս թախանձէ : Եւ Տէրը ըսաւ , 6

Եւսէն , անիկա դատարար ինչ կ'ըսէ : Հապա Եստուծոյ ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ , որոնք ցորենի ու դիւղի իրեն կ'աղաղակեն , թէ և երկայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ : Չեղի կ'ըսեմ 8

որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ : Բայց Որդին մարդոց երբոր գայ , արդեօք հաւատք պիտի դնե՞մ երկրի վրայ :

Եւ մէկ քանիներուն՝ որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վստահանային 9
թէ արդար են , և ուրիշները կ'ա-

նարդէին , աս առակը ըսաւ : Եւր կու մարդ եղան տաճարը աղօթք ընելու , մէկը փարիսեցի ու միւսը մարաւոր : Փարիսեցին կայեր 10

էր , ու առանձին պայտէս աղօթք կ'ընէր : Ո՛վ Եստուծոյ շնորհակալ եմ՝ քեզմէ , որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ , յապատակող՝ անիկա՛ն շա- 11

քող , և կամ աս մարաւորին պէս : Հապա շարաթը երկու ան- 12
գամ ծով կը պահեմ , ու բոլոր ստացումներս տատանորդը կու տամ :

Եւ մարաւորը հեռուն կայներ էր , ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինքը վերցնել , հապա իր 13

- կայ [չոս] կը մտխոյեցար : ու զոտն
 26 կը տանջուի : Եւ աս ամէն բա-
 ներէն 'ի դատ' մեր ու ձեր մէջտեղը
 մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած .
 անանկ որ ասկէ ձեզի անցնիլ ու-
 զողները չկրնան , զի ալ աստէ
 27 մեզի զուլ -- զընկերս անցնին : Են-
 ալ ըսաւ . Ուրեմն կ'աղաչեմ քեզի
 հայր , որ անիկայ իմ հօրս տու-
 28 նը խրկես : Վանգի հինգ եղբայր
 ունիմ , որ էջնայ անոնց վկայու-
 թիւն տայ , որ չբլայ թէ անոնք
 ալ աս չարարանքին տեղը գան :
 29 Եւ Երրասմամբ ըսաւ անոր : Ենոնք
 Սոխեւը ու մարգարէները ունին ,
 30 թող անոնց մօտիկ ընեն : Են ալ
 ըսաւ : Չէ՛ հայր Երրասմամբ , հա-
 պա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց
 31 երթայ , պիտի սպաշխարեն : Եւ
 անիկայ ըսաւ անոր : Թե՛ որ Սոխ-
 անիւն ու մարգարէներուն մօտիկ չեն
 ըներ , զի ալ թէ որ մեռելներէն
 մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ ,
 պիտի համոզուին :

ՊԼ . ԺԼ :

- 1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն , Են-
 կարելի է որ զայլմակդութիւն-
 ներ չգան . բայց վնայ անոր , որուն
 2 ձեռքովը կու գան : Ենոր աւելի
 պղէկ է , որ անոր պարանոցէն իշու-
 աղացքի քար մը կախուի , ու ա-
 նիկայ ծովը ձգուի , քան թէ աս
 պղտիկներէն մէկը զայլմակդեցնէ :
 3 Տղու չափէք ձեր անձերուն :
 Թե՛ որ քու եղբայրդ քեզի գէտ
 մեղանէ , յանդիմանէ՛ զանիկայ .
 ու թէ որ սպաշխարէ , ներէ՛ ա-
 4 նոր : Եւ թէ որ օրը եօթը ան-
 ցամ քեզի գէտ մեղանէ՛ ու օրը
 եօթը անգամ դառնայ քեզի ու
 բռնէ , Ս'ապաշխարեմ , ներես անոր :
 5 Եւ առաքելները ըսին Տէրոջը :
 6 Սեր հաւատքը աւելցո՛ւր : Եւ
 Տէրը ըսաւ : Թե՛ որ մանանիկի
 հատի չափ հաւատք ունենայիք ,
 աս թիւնիկն կրնայիք բռնել , Եր-
 մասաքի խլուէ՛ ու ծովուն մէջը
 տնկուէ՛ , ան ալ պիտի ձաղանդէր
 ձեզի :

Բայց ձեզմէ ձե՛ Եւրոպէ՛ որ 7
 ունենայ մէկ երկրագործ կամ հողի-
 ծառայ մը , որ անիկայ երրորդ աղա-
 բակէն քան մօտէ , չուտով դու-
 8 ցէ անոր թէ Եւրոպէ սեղան նստէ .
 Հապա չքնէր անոր թէ Պատրաս-
 տէ իմ բնիմբիս , ու զօտիդ կա-
 պած ինծի սպասաւորութիւն ըրէ ,
 մինչեւ որ ես ուտեմ ու խմեմ . ու
 ետքը դուն ալ կեր ու խմէ : Սի- 9
 թէ շնորհակալ կ'ըլլայ ան ծառա-
 յին , իրեն հրամայուած բաները
 կատարելուն համար . չեմ կարծիր :
 10 Կոնքալս ալ դուք երրորդ օրը ձե-
 զի հրամայուած բաները ընէք , բ-
 սէք թէ Սերս անպիտան ծառաներ
 ենք , քանզի ան որ պարտական
 է ինք ընելու , ըրինք :

Ու եղաւ որ երբ ինքը Եւրոպա- 11
 գէտ կ'երթար , Սամարիայի ե Վա- 12
 լիլիայի մէջտեղէն կ'անցնէր : Ու 13
 երրորդ մէկ գեղ մը պիտի մօտէր ,
 տասը բարոտ մարդիկ հանդիպեցան
 անոր , որոնք հետուն կայնեցան ,
 Եւ ձայներէն վերցուցին ու ըսին : 14
 Հիտուս փարգապետ , ողորմէ՛ մե-
 զի : Եւ տեսնելով՝ անոնց ըսաւ : 15
 Վաղէք դուք ձեզ քահանաներուն
 ցուցուցէք . ու եղաւ որ երբ կ'եր- 16
 թային , մարդու տեսաւ : Եւ անոնց-
 մէ մէկը ետքը ասաւ թէ բժշկուե-
 ցաւ , ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով
 փառք կու տար Վատուծոյ . Ու ե- 17
 րեսի վրայ անոր տորը ինայով՝ չը-
 նորհակալ կ'ըլլար անոր . ե ին- 18
 քը Սամարիայի էր : Պատասխան 19
 տուաւ Հիտուս ու ըսաւ , Չէ՛ որ
 տան ալ մարդուցին : Իսկ ան
 ինք ո՞րք եւ . Ես օտարագդիկն 'ի 20
 դատ Երեմիայի չցանկեցան որ դառ-
 նայով Վատուծոյ փառք տան : Եւ 21
 ըսաւ անոր : Եւրոպէն , քու հա-
 լատքդ քեզ բժշկեց :

Ու երրորդ փարիսեցիները իրեն 22
 հաղցուցին թէ Վատուծոյ թաղա-
 ւորութիւնը երբ պիտի գայ , պա-
 տասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ :
 Վատուծոյ թաղաւորութիւնը Եւ-
 րոպայ երեքսոս բաներով չլար .
 Ու պիտի չըսեն թէ Մհան հոտ 23
 կամ Մհան հոտ , ինչու որ անհա Մ-

43 **Ժընկեց** : Իւ իսկոյն անոր աչքերը
բացուեցան , ու անոր ետեւն կ'եր-
թար՝ և փառք կու տար Մատուծոյ .
բոլոր ժողովորդն ալ տեսնելով
զՄատուած կը զովարանէին :

ԳԼ . ԺԺ

1 **Իւ մանելով** Լըբիբովի մէջն կ'անց-
2 նէր : Իւ ահա մարդ մը խոր ,
անունը Օւպէտս բառած , որ մար-
տապետ էր ու հարուստ մէկ մըն
3 էր : Իւ կ'ուզէր տեսնել թէ ո՞վ
է Հիսուս , ու բազմութենէն չէր
կրնար , ինչու որ հասակով կարճ
4 էր : Իւ առաջ վազեց ու ման-
տախտիկի մը վրայ ելաւ , որ գա-
նիկայ տեսնէ . ինչու որ անկէ պիտի
5 զանկէր : Ու երբոր Հիսուս ան
տեղը եկաւ , վեր նայելով զանիկայ
տեսաւ , ու ըսաւ անոր , Օւպէտս՝
չեւոյ բոն , ատկէ վար ի՞նչ , ինչու
որ պէտք է ինձի այսօր քու տունդ
6 կենալ : Իւ արտորայով վար ի-
ջաւ , և ուրախութեամբ ընդունեց
7 զանիկայ : Լըբոր ամեն ալ տե-
սան , կը տրտնջէին ու կ'ըսէին թէ
Սէղաւոր մարդու քով մնաւ իջեան
8 ընելու : Իւ Օւպէտս կայեցաւ
ու ըսաւ Տէրոջ , Տէր՝ ահա իմ
ունեցածիս կէտը աղքատներուն կու
տամ : ու թէ որ զըզարտութեամբ
մէկու մը զովանք բրած եմ , չորեք-
սրտիկ կը հատուցանեմ անոր :
9 Իւ Հիսուս ըսաւ անոր : Եւսօր
աս տանը փրկութիւն եղաւ . ինչու
որ անիկայ ալ Երրօշամի որդի է :
10 Այսին պէ Բրդին մարդոց եկաւ որ
կորսուածը փնտռէ ու փրկէ :
11 Ու երբոր անոք աս բաները կը
ըսէին , առաւ մըն ալ ըսաւ իր Ե-
րուսաղէմ մօտենալուն համար , և
անոնց անանկ կարծելուն համար
թէ չուտ մը Մատուծոյ թաղաւա-
12 րութիւնը պիտի յայտնուի : Ուս-
տի ըսաւ , Սէկ աղետական մարդ
մը հետեւ երկիր դնաց՝ իրեն թա-
ղաւորութիւն տունը և գառնա-
13 լու : Իւ իր տասը ծառաները
կանչելով՝ տասը միաս տուաւ ա-
նոնց , ու ըսաւ անոնց , Բանեցու-
ցէք արածս՝ մինչև որ ես գամ :

Իւ անոր քաղաքայինները զանիկայ 14
կ'ատէին , ու զեպտաններ խրկեցին
անոր ետեւն , բնորով թէ **Չեմք**
ուզէր որ անիկայ մեր վրայ թաղա-
ւորութիւն ընէ : Ու եղաւ որ երբ
անիկայ թաղաւորութիւնը առնե-
լով ետ դարձաւ , իրեն կանչե-
տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ
տակը տուեր էր , որ զիսկայ թէ
ո՞վ ինչ շահ բրած է : Իւ առ- 16
ջնը եկաւ ու ըսաւ , Տէր՝ քու
միասդ տասը միաս շահ ըրաւ : Իւ 17
ըսաւ անոր , Եզրիմ բաբի՝ ծա-
նայ . որովհետեւ քիչ բանին մէջ
հաւատարիմ եղար , տասը քաղաքի
վրայ իշխանութիւն ունեցիր : Ու 18
երկրորդը եկաւ ու ըսաւ , Տէր՝
քու միասդ հինգ միաս շահ ըրաւ :
Իւ ըսաւ անոր , Իսկն ալ հինգ 19
քաղաքի վրայ եղիր : Իւ ուրիշ 20
մը եկաւ ու ըսաւ , Տէր՝ ահա
քու միասդ՝ որ թափկնակի մէջ
ծրարած կը պահէի . Բանդի կը 21
փախնայի քեզմէ , ինչու որ դուն
խիստ մարդ մըն ես . չըրած բանդ
կը վերցընէս ու չեղբանածդ կը
ձնէս : Իւ անիկայ ըսաւ անոր , 22
Իսկ բերնեղ քիչ պիտի դատեմ
ո՞վ չար ծառայ . զիտէր որ ես
խիստ մարդ մըն եմ , չըրած բան
կը վերցընեմ , ու չեղբանածս կը
ձնեմ : Իւ ինչո՞ւ համար իմ ստա- 23
կըս սեղանաւորներուն չտուիր , որ
ես եկած ատեն շահովը տունէի ա-
նիկայ : Իւ հոն կայնողներուն ը- 24
սաւ , Եւէք ատկէ միասը ու
տուէք անոր որ տասը միաս ունի .
(Իւ ըսին իրեն , Տէր՝ անիկայ 25
տասը միաս ունի .) Բանդի կ'ը- 26
սեմ ձեզի , թէ ամեն ունեցողին
պիտի արուի , և չունեցողին ունե-
ցածն ալ անկէ պիտի առնուի :
Բայց ան իմ թշնամիներս՝ որոնք 27
չէին ուզէր որ իրենց վրայ թաղա-
ւոր ըլլամ , հոս բերէք ու իմ
առջեւ սպաննեցէք : Իւ աս ըս- 28
նէրը խօսելէն ետեւ , առաջ գնաց
Երուսաղէմ երկրու :

Ու եղաւ որ երբ Բեթփաղէին 29
ու Բեթանիային մօտեցաւ , դէպ ի
ան լուր որ Զիթնեկայ ը- կ'ը-

- կուրծքը ձեծելով՝ կ'ըսէր, Վա-
ստեան՝ ողորմ՛ ինծի մեղատորիս :
- 14 Չեղի կ'ըսեմ՝ թէ ասիկայ ան միւ-
սին աւելի արդարացած իր առ-
նը իշաւ . փասն զի ո՛վ որ իր անէր
կը բարձրացընէ, պիտի խոնարհի .
և ո՛վ որ իր անէր կը խոնարհչընէ,
պիտի բարձրանայ :
- 35 Մանր տղար ալ բերին իրեն,
որ անոնց զպէի . ու աշակերտե-
րը տեսնելով կը յանդիմանէին
- 16 զանոնք : Բայց Հիսուս անոնք
իրեն կանչելով ըսաւ, Եւսեպ
սուէր քո մանր տղայը որ ինծի
շան, և մի արդիւնք ասոնք . ին-
չու որ Վաստեան թագաւորութիւն
- 17 նը ստանկերեուն է : Շնորհիւ
կ'ըսեմ՝ ձեզի : Ո՛վ որ Վաստեան
թագաւորութիւնը պղտիկ տղու մը
պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
անոր մէջ :
- 18 Եւ մէկ իշխան մը Հարցոյց անոր
ու ըսաւ, Երարի վարդապետ՝ ի՞նչ
գործեմ որ յաւիտեական
- 19 կեանքը ժառանգեմ : Եւ Հիսուս
ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի
կ'անուանես, միկէն ՚ի զաս բարի
չկայ, որ է Վաստեան :
- 20 Պատուի-
րանքները զիտես . Եւսեպ ինչ
մի բնէր, Սպանութիւն մի բնէր,
Պարսկութիւն մի բնէր, Սուս պիւ-
տութիւն մի բնէր, Վաստեան ու
- 21 մայրը պատուէ : Եւն ալ ըսաւ,
Եւսեպ ամէնը մանկութենէս ՚ի վեր
պահէր եմ : Եւ լսելով Հիսուս
ըսաւ անոր, Մեկ բան մին ալ
- 22 պիտիս է քեզի . քու բոլոր ունե-
ցածդ ծախէ, և աղքատներուն
բաշխէ, ու երկինքը զանձ պիտի
ունենաս, և եկուր իմ ետեւս :
- 23 Եւսեպը երբոր աս բանը լսեց՝
տրտմեցաւ, ինչու որ շատ հարուստ
էր : Եւ Հիսուս երբոր անիկայ
տրտման տեսաւ, ըսաւ, Որչափ
- 24 դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն
ունին, Վաստեան թագաւորու-
թիւնը մտնել : Վասնզէ զիւրին
- 25 է որ ուղար անգլին ծախէն անցին,
քան թէ հարուստը Վաստեան թա-
գաւորութիւնը մտնէ :
- 26 Եւ անոնք
որ լսեցին կ'ըսէին, Եւսեպ կըր-

- նայ փրկուիլ : Եւ ինքը ըսաւ, 27
Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած
բաները Վաստեան կողմանէ կարելի
են : Ու Պետրոս ըսաւ, Եւսեպ մենք 28
ամէն բան թողուցինք և քու ե-
տեւեզ եկանք : Ու անիկայ ըսաւ
անոնց, Շնորհիւ կ'ըսեմ ձեզի թէ 29
Մարդ մը չկայ՝ որ թողուց
սուս, կամ ծնողք, կամ եղբայր-
ներ, կամ կին, կամ որդիներ՝
Վաստեան թագաւորութեանը հա-
մար, Որ պիտի չառնէ բազմա- 30
պատիկ աս առեւտրի մէջ, և զպէս
աշխարհին մէջ յաւիտեական
կեանքը :
- Եւ տասուերկուրք իր քովը առ- 31
նելով՝ ըսաւ անոնց, Եւսեպ մենք
Երուսաղէմ կ'ըլլենք, և մարդաբե-
նեւորուն ձեռքովք Որդւոյ մարդոց
համար բոլոր գրուածները պիտի
կատարուին : Ինչու որ հիմա 32
նոսներուն պիտի մասնուի, ու
ծաղց պիտի բլլայ և պիտի նախա-
տուի, ու պիտի թշնեն անոր,
Եւ պիտի ձեծեն ու սպաննեն անի- 33
կայ, ու երբորդ որը յարութիւն
պիտի առնէ : Բայց անոնք աս
բաներէն մէկն ալ չհասկըցան . ու
աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր,
և ըսած բաները Հին իմանար :
- Ու եղաւ որ երբ ինքը Երեւոյթին 35
կը մտնեար, կ'ըր մը ճամբուն
քովը նստեր էր մարալու : Երբոր 36
լսեց բազմութեանը անցնիլը, հար-
ցոյց թէ Եւսեպ է ան : Եւ իրեն
լսին թէ Հիսուս Վարդապետին 37
կ'անցնի : Ուստի աղաղակեց ու
ըսաւ, Հիսուս՝ որդի Վասեթի,
ողորմ՛ ինծի : Եւ անոնք որ 38
առջեւէն կ'երթային, կը յանդի-
մանէին զանիկայ, որ լէ : Բայց
անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր,
Որդի Վասեթի՝ ողորմ՛ ինծի : 39
Եւ Հիսուս կանկ առնելով՝ հրաման
ըսաւ որ զանիկայ իրեն բերեն, ու
երբոր անիկայ մտնեցաւ, Հարցոյց
անոր ու ըսաւ, Եւսեպ կուզես որ 41
քեզի ընձ . անիկայ ալ ըսաւ, որ
Տէր՝ որ աշխրեալ բացուին : Եւ 42
Հիսուս ըսաւ անոր, Եւսեպ ըսա-
ցուին . քու հաւատքդ քեզ բը-

ստի, իր աշակերտներն երկուքը
30 իրկեց, Լու. բաւա. Կաղէք Գ. Գի-
մայր եղած զեղը և անոր մէջ միտ-
նելուդ պէս պիտի գտնէք կապուած
աւանակ մը, որուն վրայ բնաւ մարդ
մը նստած չէ. արձրկեցէք անիկայ
31 ու բերէք. Լու. ի՞նչ որ մէկը ձեզի
հարցնեն թէ Լու. Կ'արձրկէք, և
ատանկ բռնէք անոր թէ Տէրոջը
32 պէտք է: Երբոր դպցին անոնք որ
խրկուեցան, ինչպէս որ իրենց զը-
33 բուցեր էր՝ գտան: Ու երբոր ա-
ւանակը Կ'արձրկէին, անոր տէրերը
բոն անոնց, Լու. Կ'արձրկէք
34 առ աւանակը: Եւ անք ալ բոն
35 Տէրոջը պէտք է. Լու. զանիկայ Հի-
սուսի բերին և իրենց հանդերձ-
ները աւանակին վրայ ձգելով՝ Հի-
36 սուսը հեծցուցին: Ու երբոր
Կ'երթար, իրենց հանդերձները
37 ճամբուն վրայ կը փռէին: Ու
երբոր ալ մտնեցաւ, և Չիմե-
նայ լեռանը գտաւ ի վայրէն Կ'իճ-
ներ, աշակերտներուն բոլոր բազ-
մաթիւնը սկսաւ ուրախութեամբ
զԼստուած օրինք բարձր ձայնով
ան բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ
38 տեսնէին: Ու Կ'ըսէին. Օրինակ
է աս թագաւորը որ Տէրոջը ա-
նունովը կու գայ. երկիրի մէջ
խաղաղութիւն, ու փառք բարձ-
39 բութեան մէջ: Լու. բարձր խեղ-
նը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ յա-
նինքը ըսին անոր. Վարդապետ՝
40 աս քու աշակերտներդ յանդիմա-
նէ: Լու. անիկայ պատասխան
տուաւ. ու ըսաւ անոնց. Չեղի Կ'ը-
սեմ, թէ որ ասոնք բաւ կենան,
բարեք պիտի աղաղակեն:
41 Ու երբոր մտնեցաւ, յաղաքը
տեսնելով՝ բացաւ անոր վրայ և ը-
42 սաւ. Կ'անէ աս քու օրումդ մէջ
գիտնայիք քու խաղաղութիւնդ. և
բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աշ-
43 քերէդ: Լու. որ օրեր պիտի
գան քու վրայ, որ թշնամիներդ
քու բարբառիդ պատնէջ պիտի շե-
նեն, ու քեզ պիտի պաշտարեն,
և ամեն կողմէ քեզ նեղը պիտի
44 ձգեն: Լու. հիմնադրուած պիտի ը-
նեն քեզ ու քու մէջ կ'ըսէ զա-

ւանակը, և քառ մը քառի վրայ
ամենին պիտի շնորհուն քու մէջ,
անոր համար որ շնանցար քու այ-
ցելութեան ժամանակը:
Լու. տաճարը մտնելով՝ սկսաւ
45 զօրս հանել անոր մէջ ծախաղ-
ները և զնոցները: Լու. բաւաւ ա-
46 նոնց, Կ'ըսեաւ և թէ Լու. տունս
աղօթիքի տուն է, բայց զօր ա-
տիկայ աւաղաններու այր բերի:
Լու. ամեն որ տաճարին մէջ կը
47 սորվեցնենք, բայց քահանայապետ-
ները ու զպիւրները և ժողովուր-
դին զլիսաւորները կը փնտռէին
թէ ինչպէս կ'որոշեցնեն զանիկայ,
Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ
48 ինչ ընեն: Ինչու որ բոլոր ժողո-
վուրդը անոր կապուէր էին մօտի
ընելու:

ԳԼԽ Ի

Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ 1
երբոր տաճարին մէջ ժողովուր-
դին կը սորվեցնենք և աւետա-
րանը կը քարոզէր, քահանայա-
պետները ու զպիւրները ծերերուն
հետ մեկտեղ վրայ հասան, Լու.
2 անոր խոսեցան՝ ըսելով. Օրոշե՛
մեզ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նեն աս բաները, իսկ ո՞վ է աս
իշխանութիւնը քեզի տուողը և
Պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
3 նոնց. Լու. ալ ձեզի բան մը հար-
ցնեմ, և ըսէք ինձի. և Հովհան-
նէսին մկրտութիւնը երկիրքէն էր
4 թէ մարդկայն: Լու. անոնք մե-
ջէնքին խորհեցան ու ըսին. Թե
որ բանք՝ Երկիրքէն, պիտի ըսէ
5 և ասա ինչու. Հաստատեցիք անոր
6 իսկ թէ որ բանք՝ Մարդկայն:
Բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քարո-
չեմք. Ինչու որ Հաստատեցիք համա-
7 գում ևն թէ Հովհաննէս մարդա-
րէ էր: Լու. պատասխան տուին
թէ չեն գիտեր ի՞նչպէս էր: Լու.
8 Հիսուս ըսաւ անոնց, Լու. ալ ձե-
զի չեմ բեր թէ ինչ իշխանու-
թիւնով կ'ընեմ աս բաները:
9 Միտաւ աս առակը զորոցիւ ժո-
ղովուրդին. Մէկ մարդ մը պղծ
անիկայ և զանիկայ մշակներու

յանձնեց, ու ինքը օտար երկիր
երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց
10 Լու. առնին ծառայ մը իրկեց մը-
շակներուն, որ պղծին պտուղէն
անոր տան. իսկ մշակները ձեռնեցին
զանիկայ ու պարապ ճամբեցին:
11 Լու. ուրիշ ծառայ մըն ալ խր-
կեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ ձե-
ռնեցին, անարդեցին ու պարապ
12 ճամբեցին: Ու երբորդ մըն ալ
իրկեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ
փրատորեցին ու զօրս հանեցին:
13 Եւ ատենը պղծին տէրը ըսաւ,
Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս
իրկեմ, զօրեց զանիկայ տեսնելով:
14 ամենն: Բայց մշակները երբոր
տեսան զանիկայ, իրարու հետ
խորհուրդ ըրին՝ ըսելով. Երկիր-
քէ ժողովուրդ, եկէք զանիկայ ըս-
պանենք՝ որ ժողովուրդինը մե-
15 ըր ըլլայ: Լու. զանիկայ պղծին
զօրս հանեցին ու պաննեցին.
ուստի պղծին տէրը ի՞նչ պիտի
16 ընէ անոնց, Պիտի գայ ու կոր-
սնեցնեն ան մշակները, և պղծին
ուրիշներու պիտի տայ: Երբոր
աւ ըսեցին, ըսին. Վաւ լիցի:
17 Լու. ինքը անոնց նայելով ըսաւ.
Հապա ի՞նչ է աս զրուածը թէ
Եւ քառ որ շնորհները մարդ-
18 ցին, անիկայ անիկանին զուտը և
զաւ: Եւ մէկ օր ան բարին վրայ
իշխայ՝ պիտի կոտորի, և որո՞ւ վրայ
որ իշխայ՝ պիտի փառէ զանիկայ:
19 Լու. քահանայապետները ու զպիւր-
ները կը փնտռէին թէ Բնակչի նոյն
ժաման ձեռք զարնեն անոր, բայց
ժողովուրդէն փախան. քանցի ի-
մայան որ ան առակը իրենց համար
ըսաւ:
20 Ու Եւսեփ քահանայապետ-
ով իրկեցին քանի մը խորհրդայ
մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ
ինքնիշխան արդար կը ձեռնեցնէին,
որ զանիկայ խաղով բռնեն տէրու-
թեան և կուսակալին իշխանութեան:
21 Եւ զանիկայ մտնելու: Ու անոր
հարցուցին ըսելով. Վարդապետ՝
զիտեք որ շտակ կը խօսիս ու կը
սորվեցնեն, և աշտուածիւն չես
ընէր, հապա ճամբարութեամբ Եւ-

տուծոյ ճամբան կը սորվեցնես:
Սեղի արժան է Սպարին տուրք 22
տալ թէ չէ: Լու. անոնց խո- 23
րամակութիւնը հասկնալով՝ ը-
սաւ անոնց. Ինչու գիտ կը փոր-
34 ձէք. Հիսուսեցէք ինձի դահեկան
մը: Որո՞ւն պատկերը ու գիրը
ուրիշ ընէ: Պատասխան տուին
ու ըսին. Սպարինը: Լու. ինքը 25
ըսաւ անոնց, Ի՞նչն են որ կայս-
րինն է՝ կայսրին տուէք, և ան որ
Եստուծոյն է՝ Եստուծոյ ար- 26
Լու. չկրցան զանիկայ խօսելով մը
բռնել ժողովուրդին առջեւ, ու
զարմանալով անոր պատասխանին
վրայ ըսաւ կեցան:
Լու. սպառնակեցինքն ունիք և 27
կան, (որոնք հակառակութիւն կ'ը-
նեն թէ յարութիւն չկայ,) և
անոր հարցուցին՝ Եսեփ, և Սեփ- 28
դապետ՝ Սաթուս մեզի գրեց, թէ
որ մէկուն եղապը կնիկ ունենալով
մուտնելու ըլլայ, ու մուտն առնելը
զուակ չունենայ, անոր եղապը
առնէ ան կնիկը և իր եղբորը
զուակ հանէ: Եւ Եսեփ եղ- 29
բայցներ կային. ու առջինը կնիկ
մը առնելով՝ զուակ չունեցած մե-
30 ռաւ: Երկրորդը ալ առաւ ան
կնիկը, և ինքն ալ մուտն առնալ
զուակի: Երբորդ ալ առաւ 31
զանիկայ, և նմանապէս եօթն ալ,
ու զուակ չեղեցին ու մուտն:
Իմնէն ետքը կնիկն ալ մուտն: 32
Սեփն յարութեան առնելը ա- 33
նոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ,
ինչու որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ
ունեցան: Լու. Հիսուս պատաս- 34
խան տալով անոնց ըսաւ. Ես աշ-
խարհիս որդիք կնիկ կ'առնեն ու
երկան կը տրուին: Բայց անոնք 35
որ արժանի պիտի ըլլան ան աշ-
խարհին համար. ու մուտնելուն
յարութիւն առնելուն, ոչ կնիկ
կ'առնեն և ոչ երկան կը տրուին.
Որովհետեւ ալ չեն կրնար մուտնել. 36
քանզի հրեշտակներուն հաւատար
են, ու Եստուծոյ որդիք են, ինչու
որ յարութեան որդիք են: Բայց 37
մուտնելուն յարութիւն առնելը
Սաթուս ալ իմացուց մերենիին

զին փառաւոր հանդերձներով պը-
տրտիլ , և չուկաներուն մէջ բա-
րեներ կը սիրեն , ու ժողովարան-
ներուն մէջ առաջին անգամները ,
և բնութիւններու մէջ առաջին բազ-
47 մոցները . Որոնք որբեարիներուն
տունները կ'ուտեն ու հարգէր կրե-
նալու համար աղօթքը կ'երկրնցը-
նեն . ասոնք աւելի դատապարտու-
թիւն պիտի ընդունին :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Ու նայելով տեսաւ հարուստները
որ իրենց բնօրինակը զանաւանակը
- 2 կը ձգէին : Սէկ անանկ որբեարի
մըն ալ տեսաւ , որ հոն երկու
- 3 լումաց ձղեց : Ու ըսաւ : Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի որ աս աղքատ
որբեարին ամենէն աւելի ձղեց .
- 4 Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւել-
ցածէն Լատուծոյ բնօրինակուն մէջը
ձղեցին : Բայց ասիկայ իր չքաւո-
րութենէն բոլոր իր ունեցած ապ-
րուստը ձղեց :
- 5 Ու երբոր մէկ բանինը տա-
ճարին համար կ'ըսէին թէ Գեղե-

մեծ նշաններ պիտի բլան : Բայց 12
աս ամէն բաներէն առաջ իրենց
ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն ու
հալածեն , և ժողովարաններու ու
բանտերու պիտի մատնեն . և իմ
անուանա համար թաղաւորներու ու
կուսակալներու սոջե պիտի տա-
րուիք : Եւ Բառքը վերջը 13
ձեզի վրայ թիւն մը պիտի բլայ :
Ուստի ձեր սրտին մէջը գրէք որ 14
առաջուց չմտածէք պատասխան
տալու վրայով : Ասան զի ես 15
ձեզի բերան ու խմտու թիւն պի-
տի տամ , որուն պիտի չկրնան գէմ
խօսիլ , կամ գէմ կենալ ձեր
ամէն հակառակորդները : Եւ 16
պիտի մատուիք ծնողներէ ու
եղբայրներէ և աղջականներէ ու
բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի
սպաննեն . Եւ իմ անուան համար 17
ամենուն ատելի պիտի բլայք .
Բայց մէկ մազ մը ձեր գլխէն պիտի 18
չկորսուի : Զեր համբերութիւն 19
նովը հողինի պիտի ստանայ :
Ու երբոր անտէք Երուսաղէմը 20
չորս կողմէն զօրքերով պատած ,

27 Իւ. ան առեւելք պիտի տեսնեն Որ-
 28 լու թիւնով ու մեծ փառքով : Ու
 երբոր աս բաները սխիւն ըլլալ,
 ելլէք ու զլուխնիդ բարձրացու-
 ցէք, քնչու որ ձեր փրկութիւնը
 մօտ է :
 29 Իւ. առակ մը ըսաւ. անոնց, ճե-
 սէք թզնին ու ամեն ծառերը .
 30 Երբոր կը բողբոջին, տեսնելով
 զուրք ձեզի՞ կ'իմանար թէ ալ ա-
 31 մառը մօտ է : Երբեք ալ զուրք
 երբոր աս բաները եղած տեսնէք,
 զիտցէք որ ճշտութեամբ խոստա-
 32 թիւնը մօտ է : Նշմարիտ կ'ըսեմ
 ձեզի, որ աս ազգը պիտի չանցնի,
 մինչեւ որ աս ամեն բաները ըլլան :
 33 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին,
 բայց իմ խօսքերս ընաւ պիտի
 34 չանցնին : Իսկ դուք զգուշացէք
 ձեր անձերուն, չըլլայ որ սիրտեր-
 նիդ կերուխուսով ու զինովութիւ-
 նով և աշխարհային զբաղմունքնե-

մօտ, որ անիկայ տասուրեկութիւն
 համբարէն էր : Իւ. զնայ քահա-
 նայապետներուն ու իշխաններուն
 հետ խօսք ըսաւ. թէ քնչալս զանի-
 կայ մասնէ անոնց : Ենոք ալ ու-
 5 բախայան և խոստացան անոր ըս-
 տակ տալ : Ու ինքը փրան ա-
 6 ռաւ, և պատեհութիւն մը կը
 փնտռէր որ զանիկայ մասնէ անոնց
 առանց բաղմունքանը ժողովուե-
 լուն :
 Իւ. բաղարջակերաց օրը եկաւ,
 որուն մէջ պէտք էր գատիկը մոր-
 թեկ : Ու խրիկց Գլատրոսը և
 8 Յովհաննէսը ու ըսաւ, Գացէք
 պատրաստեցէք մեզի գատիկը որ
 9 ուտենք : Ենոք ալ ըսին անոր,
 Ո՞ւր կ'ուզես որ պատրաստենք :
 10 Իւ. ըսաւ. անոնց, Եհն երբոր քա-
 ղաքը մօտէք, ձեզի մարդ մը պիտի
 պատահի որ «-»-ի վրայ ջուրի սա-
 փոր մը կը տանի. անոր ետեւն
 զացէք ան տունը ուր որ ինքը կը
 11 մօտէ. Իւ. ան տանը տիրոջը ը-
 սէք : Վարդապետը կ'ըսէ քեզի :

- 38 Բին Մատուածը : Ու Մատուած
 մեռնիներուն Մատուածը : Հասկա
 կենդանիներուն : Ինչու որ ամենը
 39 անոր կենդանի են : Եւ դպիրնե-
 րն մէկ քանին պատասխան տուին
 ու ըսին : Սպասեալս՝ աղէկ ը-
 40 սին : Ու ալ մէկը համարձակու-
 թիւն չէր ընէր անոր բան մը հար-
 ցրելու :
 41 Եւ բաւ անոնց : Ի՞նչպէս կ'ը-
 սեն թէ Մարտոս Գաւիթի որ-
 42 դին է : Եւ ինքը Մարտոս Մաղ-
 մաներուն գրքին մէջ կ'ըսէ :
 Տէրը իմ Տէրոջս բաւ : Գաւիթ
 43 իմ աջ կողմն , Սիւնիս որ քու
 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
 44 դան ընեմ : Ուրեմն Գաւիթ որ
 զանկից Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս
 անկից անոր որդին կ'ըլլայ :
 45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջևը
 46 ըսաւ իր աշակերտներուն : Ըզ-
 զուշացէ՛ք դպիրներն , որոնք կ'ու-
 զեն փառաս որ հանդերձներով պը-
 տրոխ , և չուկաներուն մէջ բա-
 րենք կը սիրեն , ու ժողովարան-
 ներուն մէջ առաջին ամիսները ,
 և ընթերցանքուն մէջ առաջին բազ-
 47 մայիները : Որոնք որ բարեխնայուն
 տուններ կ'ուսեն ու Զարեհ
 նալու համար ազգային կ'երկընցը-
 նեն , ասոնք աւելի դատապարտու-
 թիւն պիտի ընդունին :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները
 որ իրենց բնածանրը զանաւանակը
 2 կը ձգէին : Սէկ անանկ որ բեւարի
 մըն ալ տեսաւ , որ հոն երկու
 3 ըմպեց ձգեց : Ու ըսաւ : Նշմա-
 րիս կ'ըսեմ՝ ձեզի որ աս աղքատ
 որ բարեխնայ ամենէն աւելի ձգեց :
 4 Ինչու որ ամեն անոնք իրենց աւել-
 ցածն Մատուածը բնածանրուն մէջը
 ձգեցին , բայց ասիկայ իր չքառու-
 րութենէն բոլոր իր ունեցած սպ-
 րուտը ձգեց :
 5 Ու երբոր մէկ քանիները տա-
 քարին համար կ'ըսէին թէ Վեղե-

- յիկ քարերով ու նուէրներով զար-
 դարուած է , բաւ : Եւ բաները 6
 որ կը տեսնէք , որքան պիտի գան-
 որ ան տանէր քար մը քարի վրայ
 պիտի չմտայ որ չգալուի : Զար- 7
 ցուցին իրեն ու ըսին : Սպասեալս՝
 երբ պիտի բլան աս բաները , և
 ի՞նչ է նշանը՝ երբոր աս բաները
 պիտի բլան : Եւ ալ ըսաւ : 8
 Զգո՛ւք կեցէ՛ք չխաբուիք , ինչու
 որ շատերը պիտի գան իմ անու-
 նովս ու ըսեն թէ Եւ կամ Մա- 9
 ղմատու : ու ժամանակը մտա-
 ցած է : ուրեմն անոնց հետեւն չը-
 թաք : Բայց երբոր լսէք պատե- 10
 րագիներ և խոսքով խնայելի մի
 փախնայ , ինչու որ պետք է առաջ
 աս բաները բլան , բայց փախնայ
 իսկոյն չէ : Եւ ասոնք բաւ ա- 11
 նոնց , Բայց ազգի վրայ պիտի ելլէ ,
 ու թագաւորութիւն թագաւորու-
 թեան վրայ : Եւ տեղ տեղ մեծ 12
 երկրաշարժ ու թիւններ պիտի բլան ,
 ու սոսիք և մահաւորաւաններ ,
 նաեւ երկիւղեւն սոսկալի բաներ և
 մեծ նշաններ պիտի բլան : Բայց 13
 աս ամեն բաներն առաջ իրենց
 ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն ու
 հալածեն , և ժողովարաններու ու
 բանտերու պիտի մատնեն : և իմ՝
 անուանս համար թագաւորներու ու
 կուսակալներու առջև պիտի տա- 14
 րուիք : Եւ աս Բաները վերջը
 ձեզի վկայութիւն մը պիտի բլան :
 Ուստի ձեր սրտին մէջը գրէ՛ք որ 15
 առաջուց չմտածէք պատասխան
 տալու վրայով : Այսպէս զի ես
 ձեզի բերան ու խնայութիւն պի- 16
 տի տամ , որուն պիտի չկրնան դէմ
 խօսիլ , կամ դէմ կենալ ձեր
 ամեն հակառակորդները : Եւ 17
 պիտի մատնուիք ծնողքներէ ու
 եղբայրներէ և ազգականներէ ու
 բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի
 սպաննեն : Եւ իմ՝ անուանս համար 18
 ամենուն տակէ պիտի բլան :
 Բայց մեկ մեզ մը ձեր գլխէն պիտի 19
 չկտրուի : Զոր համբերութիւն
 նովը հոգիներդ պիտի ստանար :
 20 Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը
 շրջա կողմէն զօրքերով պատած ,

ան ատենը զիտցէր որ անոր ան-
 31 բուսէ մաս է : Ան ատենը շրէ-
 ատաւանի մէջ եղողները լեռները
 թող փախսին , ու անոր մէջ և
 զողները թող հետանան : և անոնք
 որ աղարակներն են , թող մտնեն
 32 անոր մէջ : Այս ան ան օրերը
 վրեժխնդրութեան օրեր են , որ
 բոլոր գրեթեները կատարուին :
 33 Իսկ փայ ան օրերը , յի եղողներուն
 ու ծիծ տեսնելուն , ինչու որ մեծ
 նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին վը-
 րայ , ու բարկութիւն պիտի լինի սա
 34 ժողովուրդին վրայ : Իս. սուրի բեր-
 նով պիտի ինան , ու բոլոր ազգե-
 րուն մէջ գերի պիտի տարուին : ու
 իշրուտադէմ աղցերուն ոտից կոխան
 պիտի ըլլայ , մինչև որ ազգերուն
 35 ժամանակները ընթանայ : Աւ արե-
 գակին և լուսինն ու աստղերուն
 վրայ նշաններ պիտի ըլլան , ու
 երկրի վրայ ազգերը տալու թեամբ
 պիտի տաղնապին , և ծովը ու ա-
 36 լիքները պիտի գոռան . Սարգս
 սիրտերը պիտի նուաղին ինչի վա-
 խեն և աշխարհի վրայ դալու բա-
 ներուն ուղանալին , Բնու. որ երկ-
 նից զորութիւնները պիտի շարժին :
 37 Իս. ան ատենը պիտի տեսնեն Որ-
 դին մարդոց ամպի մէջ եկած գո-
 38 բութիւնով ու մեծ փառքով : Աւ
 երբոր սա բաները սկսին ըլլալ ,
 ելլէր ու զրուինից բարձրացու-
 ցէք , ինչու որ ձեր փրկութիւնը
 մոտ է :
 39 Իս. սուտի մը ըսաւ անոնց , Տե-
 սէք թղենին ու ամեն ծառերը ,
 40 Երբ որ կը բարձրանան , տեսնելով
 զուր ձեզի կ'իմանաք թէ ալ ա-
 41 մառը մոտ է : Դպրապէս ալ զուր
 երբոր սա բաները եղած տեսնէք ,
 զիտցէր որ Վատու. թող թողաւ որու-
 42 թիւնը մոտ է : Շահարիմ կ'ըսեմ
 ձեզի , որ սա ազգը պիտի շանցին ,
 43 մինչև որ աւ ամեն լուսնի ըլլան ,
 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին ,
 44 Երկինք ու երկիր իմ խօսքերս ըսաւ պիտի
 չանցնին : Իսկ դուք զգուշացէք
 45 ձեր անձերուն , ըստ որ սիրտեր-
 նիւ կերուխուսով ու զինովութիւ-
 նով և աշխարհային զբաղմունքնե-

րով ծանրանայ , ու յանկարծակի
 ան օրը ձեր վրայ հասնի : Այս ան
 35 զի բոլոր երկրին երեսը բնակողնե-
 րուն ամենուն վրայ որոգայթի մը
 պէս պիտի հասնի : Աստի ար-
 36 թիւն կեցէք , ու ամեն ատեն ա-
 զնիք ըրէք , որ արեւմտի ըլլաք ան
 բոլոր ըլլալու բաներէն ազատուե-
 լու և Որդւ. մարդոց ամենը կայ-
 նելու :
 47 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը
 սորվեցնէր , և զիւրեք կ'ընէր
 48 Չիթենեայ ըստած լեռը կը կե-
 նար : Իս. բոլոր ժողովուրդը աւ-
 տուանց կանուխ իրեն կ'երթային
 տաճարը իր օրերը ընելու :
 ԳԼՈՒԽ ԻԲ
 Իսկարճակերայ տունը մտնեցաւ որ 1
 Օտարի կ'ըսուէր : Իս. քա- 2
 հանապապեաները ու գպիւրները կը
 3 փնտռէին թէ ինչպէս տպանեն
 զանիկայ , քանզի ժողովուրդն կը
 4 փախնային :
 Իս. Սատանան Իսկարիոփոսի 3
 մականուանեալ Հուդային ներսը
 մտաւ , որ անիկայ տատուերկոքին
 4 համբարներն էր : Իս. զնայ քահա-
 նայապեաներուն ու իշխաններուն
 հետ խօսք ըսաւ թէ ինչպէս զանի-
 5 կայ մասնէ անոնց : Ենոք ալ ու-
 բարացան և խոստացան անոր ըս-
 6 տակ տալ : Աւ ինքը վրան ա-
 ռաւ , և պատահութիւն մը կը
 7 փնտռէր որ զանիկայ մասնէ անոնց
 առանց բազմութեանը ժողովու-
 8 ընէ :
 Իս. բաղարճակերայ օրը եկաւ , 9
 որուն մէջ պէտք էր դատելը մոր-
 թեւ : Աւ խրկեց Պետրոսը և
 10 Հովհաննէսը ու ըսաւ , Դպրեք
 պատրաստեցէք ձեզի գատիկը որ
 ուտենք : Ենոք ալ ըսին անոր ,
 11 Ուր կ'ուզեն որ պատրաստենք :
 Իս. ըսաւ անոնց , Ես և երբոր քա-
 12 ղաքը մտնէք , ձեզի մարդ մը պիտի
 պատահի որ աւելի վաղ ճաշի սա-
 13 փոր մը կը տանի , անոր ետեւն
 զայցէք ան տունը ուր որ ինքը կը
 14 մտնէ : Իս. ան ամեն տիրոջը ը-
 15 սէք : Աւ արդապետը կ'ըսէ զիւրեք :

- Ուր է օրհանել որ հոն աշակերտ-
 ներուս հետ մկտեղ զատիկը ու-
 12 տեմ : Ան ալ ձեզի յարգարուսմ
 միծ վերնատուն մը պիտի յուսցնե ,
 13 հոն պատրաստեցէք : Այլ զայցին
 զսան ինչպէս որ իրենց բաւ : ու
 զատիկը պատրաստեցին :
 14 Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան
 նստաւ , և տասուերկու առաքեալ-
 15 ները իր հետը : Ու բաւ անոնց ,
 զառաքելով փառաբեցաց որ առ
 զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չար-
 16 չարուիկս առաջ : Վանդի կ'ըսեմ
 ձեզի որ ալ բնաւ ասկէ պիտի
 չըտեմ՝ մինչև որ Վատուծոյ թա-
 զաւորութեանը մէջ կատարուի :
 17 Այլ զառաքելը առաւ՝ զոհոյցաւ ու
 բաւ : Առէք ասիկայ ու բամբէ-
 18 ցէք ձեր մէջը : Ինչու որ ձեզի
 կ'ըսեմ որ բնաւ որթին բերքէն
 պիտի չեմեմ՝ մինչև որ Վատուծոյ
 թաղաւորութեանը զայ :
 19 Այլ հոց առաւ՝ զոհոյցաւ , կորեց
 և տուաւ անոնց ու բաւ : Այլ է
 իմ մարմնս , որ ձեզի համար ուր-
 20 բուած է : ասիկայ բրէք զիս յի-
 յելու համար : Այնպէս ալ զա-
 ռաքելը ~~առաւ~~ բնիքի բնէն ետե ու
 բաւ : Այլ զառաքելը նոր ուխտ է
 իմ արխանջ , որ ձեզի համար կը
 թափուի :
 21 Բայց ահա զիս մատնողն ձեռք
 22 ինծի հետ աւ սեղանաւ է : Այլ յի-
 բաւ Որդին մարդոց կ'երթայ ին-
 տոր որ սահմանուած է , բայց փոյ
 ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկայ
 23 կը մատնուի : Այլ անոնք սկսան
 մէջերնին հարցուփորձ ընել , թէ
 իրենցմէ ով է որ ան բանը պիտի
 ընէ :
 24 Վէ՛ճ՝ մին ալ եղաւ անոնց մէջը
 թէ իրենցմէ ով մեծ պիտի սե-
 25 պուի : Այլ անիկայ բաւ անոնց ,
 Այդպեց թաղաւորները անոնց կը
 տիրեն , և անոնք որ կ'իջնեն անոնց՝
 26 բարերար կը կոչուին : Բայց զուր
 անանի պիտի չըլլար , հապաւ ան որ
 ձեր մէջը մեծ է պղտիկին պէս թող
 27 պէս : Վանդի հով է մեծը , սե-
 զան նստողը թէ սպասաւորը : Է՞

որ սեղան նստողը , ասիկայն ևս ձեր
 մէջը սպասաւորի մը պէս եմ : Այլ 28
 զուր անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ
 կը կենացիք իմ փորձութիւններուս
 մէջ : Այս ալ ձեզի ~~հարցուփորձ~~ 29
 էք ուխտ կ'ընեմ , ինչպէս որ իմ
 Հայրս ինծի թաղաւորութիւն մը
 ուխտ բրաւ : Որ զուր իմ սեղա- 30
 նէս ուտէք ու խմէք իմ թաղաւոր-
 ութեանն մէջ , և ամբողջութեամբ զը-
 րաց նստիք : Խորացիկ տասուերկու
 յիզերը զատուելու :

Այլ Տէրը բաւ , Սիմոն Սիմոն՝ 31
 ահա Սատանան ձեզ փնտռեց , որ
 յորենի պէս խարրալէ : Բայց ևս 32
 յեզի համար աղօթիք բրի որ քու
 հաւատարգ չպահի : և զուր երբոր
 զարմի գաւ , քու եղբայրներդ ալ
 հաւատաւ : Իսկ ինքը բաւ ա- 33
 նոր : Տէր՝ ևս պատրաստ եմ յե-
 զի հետ բանար երթալու ալ , միտ-
 նելու ալ : Այլ անիկայ բաւ : 34
 Պետրոս՝ յեզի կ'ըսեմ որ այսօր
 հաւը պիտի չեմեմ մինչև որ զուր
 իրեք անգամ ուրանաւ , ըսէւք թէ
 զիս չես ճանչնար :

Այլ բաւ անոնց , Արքայ ձեզ 35
 խրկեցի սատան յատիկ ու պարկի և
 կոշիկներու , բանի մը կարօտ եղանք :
 Անոնք ալ ըսին՝ Նոր ուխտ է մին ալ 36
 չէ : Ետք բաւ , Բայց հիմա ան
 որ քաակ ունի թող չէ՛ք առնէ ,
 նոյնպէս ալ պարկը : և ան որ ~~հարց~~
 չունի , թող իր հանդերձը ծախէ՝
 ու իրեն թոյլ մը ծախու : անէն -
 Վանդի կ'ըսեմ ձեզի որ առ զը- 37
 բուած բանն ալ պէտք է որ իմ
 վրաս կատարուի , Այլ անորեններու
 հետ սեպուեցաւ : Բանդի ինչ որ
 ինծի համար ~~արդարեւ~~ է , կատա- 38
 րուելու փայլ է : Անոնք ալ ը-
 սին : Տէր՝ ահա հաւ երկու թուր
 կայ : ան ալ բաւ անոնց , Հերիք
 են :

Ու երաւ իր սովորութեանը պէս 39
 Չիմենեաց լեռը դնաց : աշա-
 կերաններն ալ իր ետեւէն զայցին :
 Արքայ ան տեղը հասաւ , բաւ ա- 40
 նոնց , Այնքաք բրէք որ փորձու-
 թեան մէջ լնանէք : Այլ ինքը ա- 41
 նոնցմէ զատուեցաւ քարքիկի մը

- չափ , ու ծնկան վրայ դառնով աղօթիք
 42 կ'ընէր , Ու կ'ըսէր , Զայնք՝ թէ որ
 կ'ուզես , առ դասախօս ինձմէ ան-
 ցիւր . բայց չէ՛ թէ իմ կամքս՝
 43 հասցաք յո՛ւկդ թող ըլլայ : Ու
 երկինքէն հրեշտակ մը երեցաւ . ա-
 նոր և կը զօրացընէր զանիկայ .
 ու սատարի ներդրեալն մէջ ըլլա-
 լով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ ա-
 44 զմէք կ'ընէր : Եւ իր քրտնաբը
 արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր ,
 որ զետինը կը թափուէր :
 45 Եւ աղօթքէն ելելով աշակերտ-
 ներուն քովը եկաւ , ու գտաւ ա-
 46 նոյր տրամախնէնէն քնացած . Եւ
 ըսաւ . անոնց , Եւ զի կը քնանայ .
 ելէք աղօթքը բրէք որ փորձութեան
 մէջ չմանէք :
 47 Ու երբոր զեռ կը խօսէր , ահա
 մէկ բաղմունքէն մը , և Հուլիս
 ըստածն ալ տառաւորութեն մէկը
 անոնց առջեւն կ'երթար , ու Հի-
 սուսին մատեցաւ . որ զանիկայ համ-
 48 բուրէ : Բայց Հիսուս ըսաւ . անոր ,
 Հիսուս համբուրելով կը մտանէս
 49 Որդին մարդոց : Երբոր անոր բո-
 լորտիքը եղբայրները տեսան ինչ որ
 պիտի ըլլար , բայն անոր : Տէր՝
 50 թուրով զարնե՞նք : Եւ անոնցմէ
 մէկը քահանայապետին ծառային
 դարձաւ . ու մէկդի հանց անոր
 51 աջ ախանջը : Պատասխան տուաւ .
 Հիսուս ու ըսաւ . թող տուէք
 մինչև ատ տեղը , և դպաւ անոր
 52 ախանջին ու բժշկեց զանիկայ : Եւ
 Հիսուս իր վրայ եկող քահանայա-
 պետներուն ու տառաքին իշխաննե-
 րուն ու ծերերուն ըսաւ . Երբ թէ
 աւաղակի՞ վրայ երաք սուրբերով ու
 53 բիրերով : Եւ մէն օր ձեզի հետ էի
 տառաքին մէջ , և ինձի ձեռք չգար-
 կէք . բայց առ է ձեր ժամանակը
 ու խաւարին իշխանութիւնը
 54 Եւ զանիկայ բունիով տարին ու
 քահանայապետին տունը մոյցու-
 ցին . Պետրոս ալ հեռուանց առ-
 55 ետեւէն կ'երթար , Երբոր կրակ
 վառեցին զառիթիւն մէջ ու մէկտեղ
 նստան , Պետրոս ալ նստաւ ա-
 56 նոնց մէջը : Ուկ աղախին մը
 տեսնելով զանիկայ որ կրակին

քովը նստէր էր , նայեցաւ անոր ու
 ըսաւ . Եսիկայ ալ անոր հետն էր :
 Բայց Պետրոս ուրացաւ . զանիկայ
 ու ըսաւ . Կենք Ես անիկայ չեմ
 57 ճանչնար : Եւ քիչ մը ետքը
 մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ ու
 ըսաւ . Դուն ալ անոնցմէ ես . և
 Պետրոս ըսաւ . Ուրդ՝ ես անոնցմէ
 չեմ : Եւ ժամու մը չափ անցնե-
 58 լէն ետեւ , ուրիշ մէն ալ կը պնդէր
 ու կ'ըսէր , Հիսուս անիկայ ալ
 անոր հետն էր , ինչու որ Գաղի-
 լեացի է : Բայց Պետրոս ըսաւ ,
 60 Ուրդ՝ չեմ գիտեր ինչ կը զրու-
 ցես դուն . և քանի որ իր խօսքը
 բերանն էր , խեղճ հաւը խտեցաւ :
 Եւ Տէրը դարձաւ ու Պետրոսին
 61 նայեցաւ . Պետրոս ալ միտքը բե-
 ըսաւ Տէրոյն խօսքը՝ որ իրեն բեր
 էր թէ Դեռ հաւը չխտած՝ իրեր
 անգամ պիտի ուրանաս զիս : Ու
 62 Պետրոս զուրս ելելով դառնապէս
 ըսաւ .
 Եւ ան մարդիկը որ Հիսուսը
 63 կը պահէին , ծաղը կ'ընէին զանի-
 կայ , ու կը ծեծէին . Եւ անոր
 64 աւելի ծածկելով՝ անոր երեսին
 կը զարնէին , ու կը հարցընէին
 իրեն բնակ : Սարգիսեային ո՞վ
 է ան որ քեզի զարկաւ : Եւ ուրիշ
 65 շատ բաներ կը զրուցէին իրեն հայ-
 չեցելով :
 Ու երբոր առտաւ եղաւ՝ ժողով
 66 փութին ծերակցոյր , քահանայա-
 պետները և պպիները ժողովուե-
 ցան , ու տարին զանիկայ իրենց
 ատեանը և ըսին . թէ որ Կրիս-
 տոսը դուն ես , ըսէ միզի : Ըսաւ
 67 անոնց , թէ որ ձեզի բնեմ ալ ,
 պիտի չհաւատար . Եւ թէ որ ձե-
 68 զի քան իջ հարցընեմ , ինձի պա-
 տասխան պիտի չտար , ալ ալ զի
 պիտի արձանկէք : Եսկէ ետեւ Ուր-
 69 գին մարդոց Եստուծոց զօրութեանը
 աջ կողմը պիտի նստի : Եւ ա-
 70 մէքը բայն , Ուրեմն դուն Եստու-
 ծոց որդի՞ն ես . ինքն ալ ըսաւ ա-
 նոնց . Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ :
 Եւ անոք բայն , Եւ ի՞նչ պետք է
 71 միզի միայնութիւն , ինչու որ մենք
 միզի ստոր բերնէն ընկնիք :

12 Եւ զի Եսայի ասէր . որ հոն աշակերտ-
 ներուս հետ մէկտեղ զատկեր ու-
 13 զանի . Եւ ալ ձեզի յարգարուած
 մեծ վերնատուն մը պիտի յուցընէ ,
 14 հոն պատրաստեցէք : Եւ զայցին
 զտան ինչպէս որ իրենց բաւ , ու
 զատկեր պատրաստեցին :
 15 Եւ երբ որ ժամը հասաւ , սեղան
 նստաւ , եւ տասներկու առաքելաւ
 16 ներք իր հետ : Եւ ըսաւ անոնց ,
 Փափայեցի՞ք փափայեցայ որ առ
 զատկեր ձեզի հետ ուտեմ իմ չար-
 17 չարուելէս առաջ : Քանզի կ'ըսեմ
 ձեզի որ ալ բնաւ տակ պիտի
 չուտեմ : Բնաւ որ Եսայիս ինչ
 18 զատկեր ինչպէս ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 19 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 20 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 21 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 22 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 23 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 24 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 25 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 26 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 27 Եւ զատկեր ասաւ . զոհարարուի . ու
 ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,

որ սեղան նստող . սակայն եւ ձեր
 մէջ պատրաստեցէք : Եւ 23
 զոհարարուի . ու ըսաւ , Եւ երբ որ
 անոնց ու ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց
 24 ու ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 25 Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ , Եւ երբ
 որ անոնց ու ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց
 26 ու ըսաւ , Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,
 27 Եւ երբ որ անոնց ու ըսաւ ,

Եւ Տէրը ըսաւ , Սիմոն Սիմոն 31
 ահա Խառնած ձեզ փնտրեց , որ
 ցորենի պէս խորրայել . Բայց եւ 32
 յետոյ համար աղօթք ըրի որ քու
 հաւատարմ չարակաւ . եւ զոհն երբ
 զարթի զատ , քու եղբայրներդ ալ
 33 հաւատարմ : Եւ ինչքան ըսաւ ա-
 նոր , Տէրը եւ պատրաստ եմ յի-
 ղի հետ բանար երթալու ալ , մեռ-
 նելու ալ : Եւ անիկայ ըսաւ : 34
 Պէտք ունիմ յիմ կ'ըսեմ որ պարտ
 հաւ պիտի չստան : Բնաւ որ զոհն
 իրեք անգամ ուրանաւ , ըսէւ թէ
 զիս չես ճանաչար :

Եւ ըսաւ անոնց , Երբ որ ձեզ 35
 իրեցիք առանց զատկի ու պարկի եւ
 կոշիկներու , բանի մը կարող եղաւ
 36 Եւ անոնք ալ ըսին , Բանի մըն ալ
 չէ . ետք ըսաւ , Բայց հիմա ան
 որ քուսի ունի թող չի որդ առնէ ,
 նոյնպէս ալ պարկը . եւ ան որ խո-
 չունի , թող իր հանդերձը ծախէ
 ու իրեն թէր մը ծախու առնէ :
 37 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ առ զը-
 բուած բանն ալ պէտք է որ իմ
 վրաս կատարուի , Եւ անորէն ետ
 հետ սեպուեցաւ . քանզի ինչ որ
 ինծի համար որոշուած է , կատա-
 38 րուելու վրայ է : Եւ անք ալ ը-
 սին , Տէրը ահա հոս երկու թուր
 կայ , ան ալ ըսաւ անոնց , Հերիք
 են :

Եւ երբ իր սովորութեան պէս 39
 զիմենեաց ըսաւ զնայ . աշա-
 կերաներն ալ իր ետեւն զայցին :
 40 Երբ որ ան տեղը հասաւ , ըսաւ ա-
 նոնց , Եղբայր ըրէք որ փորձու-
 թեան մէջ լինեմք : Եւ ինչքան 41
 նոյնքան զատուեցաւ քարերէնցի մը

42 Եւ ինչպէս զոհն զայցի աղօթք
 կ'ուզէ , առ զատկեր ինծի ան-
 43 յոհար . Բայց չէ թէ իմ կամք
 44 հապա յոհար . թող ըլլայ : Եւ
 երկիրքն հերշտակ մը երեցաւ . ա-
 45 նոր եւ կը զգրայրներ զանիկայ
 ու տատիկ ներսիմեան մէջ ըլլա-
 46 լով . առիկ ջերմութեան իմեան
 47 զօրք կ'ըսէր : Եւ իր քրտնաբ
 արիւնի մեծ կամք ինքնու պէս էր ,
 որ զիմենը կը իմպուէր :
 48 Եւ աղօթքն երկրով աշակերտ-
 ներուն քովը եկաւ , ու զատու ա-
 49 նոր տրամաւ ինքն ինքն ըսաւ . Եւ
 ըսաւ անոնց , Ինչպէս կը յանար
 50 ելէք աղօթք ըրէք որ փորձութեան
 մէջ լինեմք :
 51 Եւ երբ որ զոհն կը խոսէր , ահա
 մէկ բազմութիւն մը , եւ հոգա-
 ըսաւ ան . ալ տասներկուք մէկ
 անոնց առջեւն կ'երթար , ու հի-
 սուսն մտնեցաւ որ զանիկայ համ-
 52 բուր : Բայց հիսուս ըսաւ անոր ,
 հոգա՛ զամբարանիդ կը մտնեն
 53 Որք ան մարդը : Երբ որ անոր բո-
 լորտերը եղանակը տեսան ինչ որ
 պիտի ըլլար , բան անոր : Տէրը
 54 իմա ըսաւ զանիկայ , Եւ անոնք
 մէկ քահանայապետն ծառայեցին
 55 զարկաւ . ու մէկը հանց անոր
 աջ աղանջը : Պատասխան տուաւ
 հիսուս ու ըսաւ , Իմա՛ տուէք
 56 մինչեւ ատ սեղ . եւ զպաւ անոր
 աղանջն ու բռնեց զանիկայ : Եւ
 հիսուս իր վրայ եղաւ քահանայա-
 պետներուն ու տաճարին իշխաննե-
 57 րուն ու ձերբառն ըսաւ , Երբ թէ
 առաքելի՞ք վրայ ելար սուրբով ու
 58 բերեալ : Եւ անք որ ձեզի հետ էի
 տաճարին մէջ , եւ ինծի ձեռք զար-
 59 կիւք : Բայց առ է ձեր ժամանակը
 ու խառնութիւն իշխանութիւնը :
 60 Եւ զանիկայ բռնելով տարին ու
 քահանայապետն տանք մաքու-
 61 ցին . Պէտք ունիմ զհոգաւոր անոր
 62 ետեւն կ'երթար , Երբ որ կրակ
 63 կուրծքն ինքն ինքն ըսաւ . Եւ անոր
 64 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 65 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 66 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 67 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 68 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 69 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 70 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 71 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 72 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 73 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 74 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 75 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 76 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 77 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 78 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 79 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 80 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 81 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 82 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 83 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 84 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 85 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 86 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 87 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 88 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 89 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 90 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 91 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 92 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 93 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 94 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 95 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 96 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 97 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 98 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 99 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր
 100 անոր ըսաւ , Եւ անոր ըսաւ , Եւ անոր

քովը նստար էր , նայեցաւ անոր ու
 ըսաւ , Եւ անոր ալ անոր հետ էր :
 Բայց Պէտք ունիմ զարգաւոր . զանիկայ
 ու ըսաւ , Եւ անոր ալ անոր հետ էր :
 Եւ անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 57 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 58 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 59 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 60 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 61 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 62 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 63 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 64 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 65 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 66 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 67 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 68 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 69 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 70 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 71 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 72 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 73 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 74 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 75 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 76 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 77 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 78 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 79 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 80 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 81 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 82 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 83 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 84 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 85 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 86 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 87 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 88 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 89 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 90 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 91 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 92 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 93 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 94 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 95 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 96 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 97 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 98 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 99 անոր ալ անոր հետ էր : Եւ անոր
 100 անոր ալ անոր հետ էր :

12 խրկեց : Ու ան օրը Վիդաատու և
Հերովդէս իրարու հետ ըստեկամ
եղան . որովհետեւ առաջ իրենց
մէջը թշնամութիւն կար :

Լուսինն ամեն զրոյն զ ըրն որ Հիսուսն
 Եւսեկն ընդէ : իւ ամեն Եւսեկն 27
 Կ'երթար մեծ ըստմութիւն ժողո-
 վոյն , նաեւ Կանանց , արեւն Կ'ող-
 ընային ու Կու ընդին ամեն համար :
 Եւ Հիսուսն զարեւաւ անսոյն ու ը- 28

41 վախճար , որովհետեւ նոյն դատա-
պարտութեան մէջն ես : Աւ Մեր
խրաւորութիւն , քանզի ահա մեր ը-
րածնելոուն արժանաւոր հատուցու-
մը կ'առնենք . ըսոյց ասիկայ մէկ

Եւ թէ ինչպէս անոր մարմինը հան-
դրուեցաւ : Այլ դառնալով՝ խօսն- 56
կեր ու եղեր պատրաստուցին , Եւ
շարաթօրը հանգստացան պատուի-
րանքին համեմատ :

ԳԼ . ԻԳ

- 1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը
ոտը ելելով՝ տարին զանկայ
2 Պիղատոսին . Ու սկսան անոր վը-
րայով ամբաստանութիւն ընել և
ընել : Բախկայ զտանը՝ որ Բէ աղ-
զը կը մտրցըրներ , ու կայսրին
հարկ տալէն կ'արգիլէր , և իրեն
համար կ'ըսէր թէ ինքը Վրիտանոս
3 ու թագաւոր է : Իսկ Պիղատոս
հարցոյց անոր ու ըսաւ . Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես . անկիայ ալ
պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ .
4 Վոսն կ'ըսես : Ըն ասեմը Պի-
ղատոս քահանայապետներուն ու
ժողովուրդներուն ըսաւ . Ես աս
մարդուն վրայ մէկ յանցանք մը չեմ
5 զաներ : Բայց անոնք ոտը կը կո-
խէին ու կ'ըսէին թէ ժողովուր-
դը իրար կ'անցընէ , ու բոլոր
Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝
Վաղիկայէն սկսած մինչև աս տեղս :
6 Եւ Պիղատոս երբոր ըսց Վաղի-
կայի համար՝ հարցոյց թէ աս
7 մարդը Վաղիկայի՞ն է : Ու երբոր
խոսցաւ թէ Հերովդէսի իշխանու-
թեան տակն էր , զանկայ Հե-
րովդէսին իրկից , զանկէ ան ալ
ան օրերը լքուսաղէմ էր :
8 Եւ Հերովդէս երբոր Հիսուսը
տեսաւ , շատ ուրախացաւ . Ժամն
ղէ ինքը շատոնցմէ կը փափայէր
անկիայ տեսնելու . ինչու որ անոր
փայով շատ բաներ լսած էր ,
և կը յուսար որ անիկ եղած ձը-
9 շան մը տեսնէ : Ու շատ խօսքե-
րով հարցուփորձ կ'ընէր անոր :
Բայց անկիայ ըսաւ իրեն պատաս-
10 խան մը չտուաւ : Քահանայա-
պետները ու դպիւրներն ալ կեցեր
էին , և ստատիկ ամբաստանութիւն
11 կ'ընէին անոր վրայ : Իսկ Հե-
րովդէս անարդեց զանկիայ իր զորա-
կաններուն հետ , ու ծաղը ընելէն
հտէ փառասոր հանդերձներ հաղ-
ցոյց անոր , և նորէն Պիղատոսին
12 իրկից : Ու ան օրը Պիղատոս և
Հերովդէս իրարու հետ լարեկամ
եղան . որովհետեւ ասաջ իրենց
մօքը թշնամութիւն կար :

- Եւ Պիղատոս քահանայապետ 13
նկեր ու իշխանները և ժողովուրդը
մէկեղ կանչց , Ու ըսաւ անոնց : 14
Ես մարդը առնու ընելիք ժող-
վուրդը մտրցըրնոցի մը պէս : և
ահն ես ձեր առնու զննութիւնը
նկրով՝ ստոր համար ձեր բրած ամ-
բաստանութիւններէն յանցանք մը
չգտայ աս մարդուն վրայ . Ո՞ւ ալ 15
Հերովդէս , ինչու . որ ձեզ անոր
իրկիցի , և ահա ատկիայ մահաւ
արժանի դորձ մը բրած չէ . Ու 16
ընմն պատիւ մը տամ ատոր ու
արձակեմ . (Իսկ տունն ասեմը 17
պէտք էր որ մէկը արձակէ անոնց .)
Եւ բոլոր բազմութիւնը մէկեղ 18
աղաղակեցին բռնով , Պերցմը
ատկիայ ու Վարարբան արձակէ
մեկի . (Որ անկիայ քաղաքին մէջ 19
եղած խռովութեան մը և մարդաս-
պանութեան համար բռնորդ դը-
բուած էր) : Եւ Պիղատոս Հիւ- 20
սուսը արձակելու օգնելով , նորէն
խոսեցաւ անոնց : Բայց անոնք 21
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Խոս-
չր հանէ ատկիայ՝ խաչը հանէ :
Եւ ինքը երբորդ անգամ ըսաւ ա- 22
նոնց , Բայց ի՞նչ չար դորձ բրած
է ատկիայ . ևս ատոր վրայ մահաւ
արժանի յանցանք մը չգտայ . ու-
ընմն պատիւ մը տամ ատոր ու
արձակեմ : Իսկ անոնք մեծապէս 23
աղաղակներով ասք կը կոխէին , ու
կ'ուզէին որ անկիայ խաչուի . և ա-
նոնց ու քահանայապետներուն ձայ-
նէրը զօրաւոր եղան : Ու Պիղա- 24
տոս վճռեց ար անոնց խնդրէք ի
դորձ դրուի : Եւ անոնց աղած 25
մարդը որ խռովութեան և մարդաս-
պանութեան համար բռնորդ դրուած
էր , արձակեց անոնց , և Հիսուսը
իրկից կամեցը յանձնեց :
Ու երբոր զանկիայ կը ուսնէին , 26
Սիմոն Սիբրեւացի շատ մէկը
բռնեցին որ արաբն կու գար , և
խաչը անոր վրայ դրին որ Հիսուսի
հտէն ընէր : Ու անոր ետեւէն 27
կ'երթար մեծ բազմութիւն ժող-
վոյց , նաեւ կանանց , քանք կ'ող-
բային ու կու լային անոր համար :
Եւ Հիսուս զարձաւ անոնց ու ը- 28

- 29 օտաւ : Ո՛վ Լորուօսողնի տղջիկներ՝
 իմ փրստ մի՛ բար, հապա ձեր ան-
 ձերուն վրայ ու. ձեր գաւառներուն
 30 փայլ բացէր : Եւստ որ ահա օրեր
 կու գան՝ որոնց մէջ պիտի բսնն :
 Լորանի ամուսնեւրուն, և ան որո-
 31 փայններուն որ շնան, և ծիծե-
 32 րուն որ կաթ չտուն : Եւստ տեւեր
 պիտի սկսին ըսել լեռներուն, Սեր
 33 փայլ ինկէր, ու բլուրներուն, Սեզ
 34 ծածկեցէր : Սամս զի թէ որ գա-
 րար փայտին ստանկ կ'ընեն, հապա
 շորին ինչ պիտի ըլլայ :
 35 Ուրիշ երկուք ալ չարագործներ
 բերուեցան անոր հետք ազանուե-
 36 լու : Լորոր Վաղարթ բաւած տե-
 զի գացին, հոն խաւք հանեցին գա-
 նիկայ, և ան չարագործներն ալ
 37 մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ
 կողմէն խաւքէն : Եւստ չի-
 38 տուս : Զայր թողալ թիւն տուր
 ստոնց, ինչու որ շնն գիտեր ինչ
 կ'ընեն : Ու անոր հանդերձները
 բաւմելու տեսնեն զիծակ ձեցցին :
 39 Ինչո՞ւն են որ կայներ կը նայէր .
 ինչո՞ւն են որ անոնց հետ կը նա-
 խառնին գանիկայ ու կ'ըսէին : Ու-
 40 րիշները ազատեց, թող ինքզինքն
 ալ ազատ : Թէ որ ասիկայ է Վը-
 41 րիստոս՝ Եստուծոյ բնաբաւը :
 42 Նոստը կ'ընէին անիկայ զիտուոր-
 ներն ալ, ասոնք կու գային՝ քա-
 43 յախ կը մատուցանէին անոր, Ու
 կ'ըսէին : Թե՛ որ դուն ես չընից
 թաղաւորը, քու անձը ազատե՛ :
 44 Եւ գիր մը գրուած էր անոր վրայ
 Յուսարէն ու Լատինարէն և Լը-
 45 րայեցիարէն զիրերով թէ Վսիկայ
 է ընից թաղաւորը :
 46 Եւ ան կախուած չարագործնե-
 րուն մէկը հայհոյութիւն կ'ընէր ա-
 նոր ու կ'ըսէր, թե՛ որ դուն Վը-
 47 րիստոս ես, ազատե՛ քու անձը ու
 մեկ ալ : Իսկ միւսը պատասխան
 48 տուաւ. և զանիկայ յանդիմանե-
 լով ըսաւ, Վոն Եստուծոյ շնո
 49 վախնար, որովհետեւ նոյն դատա-
 50 պարտութեան մէջն ես : Ու միւր
 51 իրաւունքով, բանգի առջ մեր ը-
 52 րածներուն արժանաւոր հատուցու-
 53 մը կ'առնենք . բայց ասիկայ մէկ

զէլ բան մը չգրաւ : Եւստ 42
 Յիսուսի : Տէր՝ յիշէ՛ զիս, երբ-
 որ քու թաղաւորութիւնովդ դաս :
 Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Նշմա- 43
 րիտ կ'ըսեմ քեզի : Վոն պար-
 թմ հետ գրախտին մէջը պիտի ըլ-
 44 րաս :

Եւ ժամը վեցին տեսնենք էր, 44
 ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ
 մինչև իններորդ ժամը . և արեւը
 խաւարեցաւ, Ու տաճարին վա- 45
 րագոյրը մէջտեղէն պատուեցաւ : Եւ 46
 Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
 ըսաւ, Զայր՝ քու ձեռքդ կ'առն-
 դեմ իմ հոգիս . ու երբոր աս ը-
 սաւ, հոգի տուաւ :

Եւ հարիւրապետը եղած բանը 47
 տեսնելով՝ Եստուծոյ փառք տուաւ
 ու ըսաւ, Իրաւքնե՛ աս մարդը
 արդար էր : Եւ աս տեսարանը 48
 զիտելու համար ժողովուած բոլոր
 բազմութիւնները եղած բաները
 տեսնելով՝ կործերնուն կը զար-
 նէին ու ետ կը դառնային : Եւստ 49
 իր ճանչցողներն ալ հետուն կայներ
 էին, նոյնպէս ալ ան կնիկները՝ որ
 իր ետեւն եկեր էին Վալիկայէն,
 ու կը տեսնէին աս բաները :

Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէֆ 50
 անունով, որ խորհրդական էր բա-
 րի ու արդար մարդ մը, (Վսիկայ 51
 անոնց խորհուրդին ու գործին հա-
 ւանութիւն տուած չէր,) Զեհա-
 ներուն Երիմաթիա քաղաքէն, որ
 ինքն ալ Եստուծոյ թաղաւորու-
 թեանը կը ապստէր : Վսիկայ Վի- 52
 դարտին գնաց, ու Յիսուսի մար-
 53 միւր խնդրեց : Եւ զանիկայ խաւք
 ինչընելով՝ կուտով փաթ թեց,
 ու քարէ փորուած զերեզմանի մը
 մէջ դրաւ, որ հոն բնաւ մէկը դը-
 54 րուած չէր : Եւ ան օրը ուրբաթ
 էր, ու չարաթը պիտի սկսէր :

Եւ անոր ետեւն գացին ան կնիկ- 55
 ները՝ որ իրեն հետ Վալիկայէն
 եկած էին, ու տեսան զերեզմանը՝
 և թէ ինչպէս անոր մարմինը հոն
 դրուեցաւ : Եւ դառնալով՝ խոն- 56
 կեր ու եղբ պարապտեցին, և
 չարաթ օրը հանգստացան պատուի-
 րանքին համեմատ :

- 30 անոնց հետ կենալու : Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սկզան նստաւ , հացը առաւ՝ օրջեց , ու
31 կտրելով տուաւ անոնց : Են ա- տենը անոնց աշքերը բացուեցաւ . ու զերբը ճանշան : և ինքը ա-
32 նոցմէ անտրեղիմ եղաւ : Ու երա- բու կ'ըսէին ՝ Չէ՞ որ սիրտերնիս մերներսի զին կը բոբբոբէր , երբոր ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ , և զիրերը կը մեկնէր մեզի :
33 Ու երան նոյն ժաման Երուսա- ղէմ՝ զարձան , ու մէկտեղ ժող- փուած զտան տասնումէկը ու ա-
34 նոնց հետ եղողները , Որոնք կ'ըսե- ին թէ Իրաւցընէ Տէրը յարու- թիւն տաւ , ու Սիմէոն երե-
35 ցաւ : Իւ իրերը պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ , և թէ ին- տոր ինքզինքը իրենց ճանչցուց հա- ցը կորած ատենը :
36 Իւ քանի որ աս բաները կը խօ- սէին , Հիսուս ինքը կայնեցաւ ա- նոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց ,
37 Իսողաղութիւն մեզի : Բացց ա- նոնք զարհուրելով կը վախճային , ու կը կարծէին թէ ոգի մը կը տես- նեն : Իւ ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ խռոված էք , և ինչո՞ւ սիրտեր- նուզ՝ մէջը խորհարդներ կ'եղին :
38 Տեսէ՛ք ձեռքերս ու ոտքերս , որ ես ինքն եմ՝ չռափեցէ՛ք զիս ու տե- սէք , վասն զի ոգին մարմին և ու- կրները չունենար , ինտոր որ զիս
39 կը տեսնէր որ ունիմ : Իւ աս ըսելով ձեռքերը ու ոտքերը ցու- շաւ : Իւ ամեն ատեն տաճարին
40 մէջն էին , ու կը զօժարանէին և կ'օրջէին զ՝ստուած : Եւ մէն :

տար՝ և զարմանքի մէջ էին , ըսաւ անոնց : Ու տեղիք մը ունի՞՞ք հոս :
Մտնը ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրաստրիսիս տուին իրեն :
Իւ առաւ կերաւ անոնց առջեւ :
Իւ ըսաւ անոնց , Ետնը եւ ան խօսքերը որ մեզի խօսեցայ՝ երբոր զեւ մեր հետն էի , թէ պէտք է որ կատարուի ան ամենը՝ որ Սաղստի օրէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղմններուն մէջ խնժի համար գրուած են : Են ատե-
նը անոնց միտքը բացաւ որ զիր- քերը հասկընան : Իւ ըսաւ ա-
նոնց թէ Եսանկ գրուած է , և ա- սանկ պէտք էր Երեսուոսի չարա-
բուիլ , ու երբորդ օրը մեռնիսրէն յարու թիւն առնէի : Իւ անոր ա-
նունովը ապաշխարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ բոլոր ապ- ղերու մէջ՝ Երուսաղէմէն սկսած :
Ու զուր էք աս բաներուս վրանե-
րը : Իւ ահա ես իմ չօրս խոտ-
մուտքը մեր վրայ կը խրկեմ՝ բացց դուք Երուսաղէմ՝ քաղաքի մէջը նստեցէ՛ք , մինչև որ վերէն ցորու- թիւն առնէք վրանիդ :
Իւ զանոնք մինչև Իսթամիս համեց , ու իր մեռքերը վեր վեր- ցընելով օրջեց անոնք : Իւ ե-
զաւ որ երբ անոնք կ'օրջէր , զա- տուեցաւ անոնցմէ ու վեր կ'եղէր երկինքը : Ետնը ալ երկրպա-
զութիւն բնելով անոր , մեծ ու- թախութեամբ Երուսաղէմ զար- ձան : Իւ ամեն ատեն տաճարին
մէջն էին , ու կը զօժարանէին և կ'օրջէին զ՝ստուած : Եւ մէն :

ԵՒՆՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՅՈՎԱԷԼՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Սկիզբն էր Բանը , ու Բանը Ես- տուծոյ քովն էր , և Բանը Ես-
2 տուած էր : Եւ իկայ սկիզբն Ես- տուծոյ քովն էր : Եւ մէն բան ա-
3 նով եղաւ , և առանց անոր բան մը

չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ : Կեանքը 4
անով էր , ու կեանքը մարդոց լցուն էր : Իւ լըրը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր , ու խաւարը զանիկայ չհասկըցաւ :
Եստուծմէ խրկուած մարդ մը կար , որուն անունը Հովհաննէս

ԳԼ . ԻԳ

- 1 Ու մեկշարժի որը առտուանց շատ
կանուխ գերեզմանը եկան , ու
բերին ան խունկերը որ պատրաստ
տեղ էին , և ուրիշ կնիկներ ալ ա-
- 2 նոնց հետ : Ու քարը գերեզմանին
3 մեկի գլուորացուած գտան : Եւ
նեղս մտնելով՝ Տէր Հիսուսի մար-
- 4 մինը Հին չգտան : Ու եղաւ որ
երբ անոնք աս բանիս համար տա-
րակուսանաց մէջ էին , ահա երկու
- 5 հասան անոնց : Ու երբոր վախով
ընցուած՝ երևանին գեղ 'ի գետինը
ծոկցին , աւ ~~հարկէ~~ լսին անոնց ,
Ինչո՞ւ համար ողջը մտնելներուն
- 6 հետ կը մտնուէր . Հոս Հէ ան ,
հապա քարոթիւն առաւ . միտ-
հարնիկ բերելը ինտը խանցաւ
ձեղճ՝ երբոր գեղ Գաղիլեացի մէջ
- 7 էր , Բսելով թէ Որդին մարդոց
պետք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը
մատնուի ու խաչը ելլէ , ու եր-
- 8 բորդ որը քարոթիւն առնէ . Եւ
միտքերնին բերին անոր խաչերը :
- 9 Ու գերեզմանին դռնաւորով աս աւ-
մէն բաները պատմեցին տանու-
- 10 մէկին , ու բոլոր ուրիշներուն : Եւ
էին Սարիամ՝ Մագդաղենացին ու
Հովհաննա և Հիսկորոսին Զաւլը
Սարիամ , ու անոնց հետ ուրիշներ
- 11 լուծն պատմեցին : Եւ անոնց առ-
ջնը ցնորական խաչեր երեցաւ
անոնց պրոցածք , ու Հէին հաւա-
- 12 տար անոնց : Բայց Պետրոս ելաւ
վաղեց գեղ 'ի գերեզմանը , ու
ծոկելով նայեցաւ . և տեսաւ որ
- 13 միայն կտանները կը կենային , ու
գնաց՝ իր մարին մէջ զարմանալով
ան եղածին վրայ :
- 14 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն
օրը մէկ գեղ մը կ'երթային , որ
Երուսաղէմէն վաթսուսն ասպարեղ
հետու էր , և անոր անունը Եւմ-
- 15 մաուս էր : Եւ անոնք կը խօսէին
իրարու հետ աս բոլոր եղած անց-
քերուն վրայով : Ու եղաւ որ երբ
անոնք կը խօսակցէին ու խորհըր-

ալ մտնելով՝ հետեւին կ'եր-
թար : Բայց անոնց աչքերը բո- 16
նուած էին , որ զինքը չմանջան :
Եւ ըսաւ անոնց , Ի՞նչ է աս 17
խաչերը , որ քաշելով իրարու հետ
կը խօսակցիք , ու արտմած ալ էր :
Պատասխան տուաւ անոնց՝ մէկը՝ 18
որուն անունը Սղէովպա էր , ու
ըսաւ անոր , Դժու միտակ Երու-
սաղէմի մէջ կը կենաս , ու լիս գի-
տեր թէ ինչք էր եղաւ հոն աս օրերս :
Եւ ինքը ըսաւ անոնց , Ի՞նչ . ա- 19
նոնք ալ ըսին իրեն , Դազոյրեցի
Հիսուսին համար , ան որ Եւսուս-
ծոց և բոլոր մողոմարդին առջնը
գործքով ու խաչով զբաւոր մար-
դարէ մը եղաւ . Ի՞նչ պէս քահա- 20
նայապետները ու մեր իշխանները
մահուան դատաստանի մատնեցին
անիկայ և խաչը խնեցին : Իսկ 21
մենք կը յապցնոր թէ անիկայ էր
որ Եսրայէլը պիտի ազատէր . և
աս ամենուն վրայ աս երբորդ օրն է
որ աս բաները եղաւ : Դեռ մեր 22
մէջն մէկ քանի կնիկներ ալ մեզ
զարկացուցին , որոնք առտուանց
կանուխ գերեզմանը գացին , Ու ա- 23
նոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու
լսին թէ հրեշտակներու տեսիլք
ալ տեսան , որոնք ըսին էն թէ
անիկայ ողջ է : Եւ մերիններն 24
մէկբաններն ալ գերեզմանը գա-
ցին ու անոնք գտան , ինչպէս
որ ան կնիկները զտուցեցին , միայն
թէ զինքը չտեսան : Եւ ալ ըսաւ 25
անոնց , Մի անմիտներ ու թու-
լապիւններ հաստատու ան բոլոր
բաներուն՝ որ մարդարէները խաւ-
ցան . 26
էր աս չարքարայները կրել , և իր
փառքը մտնել : Ու սկսելով Մովս- 27
սէսէն և բոլոր մարդարէներն՝ կը
մեկեր անոնց , ինչ որ իրեն հա-
մար բոլոր գերեզման մէջ գրուած
էր : Երբոր մտնեցան ան գեղին՝ 28
ուր որ կ'երթային , ինքն ալ կը
ցուցնէր որպէս թէ աւելի հետու
տեղ մը պիտի երթար : Բայց 29
ստիպեցին զինքը ու ըսին , Մեր
քի՞մը կեցիր , ինչու որ իրիկունը
մեռ է . և օրը իջած է . և մասա

- 7 էր : Բախկայ վկայութեան եկաւ :
որ Լուսնին համար վկայէ , որ ա-
մենք անոր միջոցովն հաւատան :
- 8 Ինքը չէր ան Լոյսը , հապա էլ-
որ Լուսնին համար վկայութեան տայ :
- 9 Ճշմարտ Լոյսը ան էր , որ աշ-
խարհ եկող բոլոր մարդիկը կը լու-
սաւորէ : Ինքը աշխարհի մէջ
էր , և աշխարհս անով եղաւ , ու
աշխարհս զանիկայ շնանցաւ : Ի-
րեններուն եկաւ , և իրենները զն-
րը շնորհունեցին : Բայց որոնք որ
զինքը ընդունեցին , անոնց իշխա-
նութիւն տուաւ : Կատուծող որդիներ
բրայու , որոնք կը հաւատան իր
անուանը : Որ անոնք ոչ արխնէ
և ոչ մարմինի զամբէ : ոչ ալ մար-
դու կամէի , հապա Կատուծող ծը-
նան : Եւ Բանը մարմին եղաւ .
ու մեր մէջ ընտելեցաւ , (և անոր
փառքը տեսանք , շորմն միածնի
փառքին պէս ,) շնորհով ու ճշ-
մարտութեամբ լեցուն :
- 15 Հոյժաննէս վկայեց անոր հա-
մար և աղագակեց բոլոր , Բախ-
կայ է որուն համար կը զրուցէի ,
Եւ որ իմ ետեւս կու գայ , ինծմ
ստաջ եղաւ , ինչու որ ինծմ ա-
ռաջ էր : Եւ անոր լեցունութե-
նէն մենք ամենքս շնորհք առինք :
- 17 շնորհքի տեղ : Ինչու որ որեւոր
Սոփիստի ձեռքով արուեցաւ , Բայց
շնորհքը ու ճշմարտութեանը Հի-
սուս Բրիստոսի ձեռքովն եղան :
- 18 Ո՛րքը երբեք զԿատուած տեսած
չէ , Բայց միածին Որդին որ Հօրը
ծոցն է , անիկայ պատկը :
- 19 Ու Հոյժաննէսին վկայութեանը
աս է , երբոր Հրեաները Երուսա-
ղեմէն քահանաներ ու Վատայներ
խրկեցին որ հարցնեն անոր թէ
Կուն ճ՞ի և : Եւ անիկայ խոս-
տովանեցաւ . ու չորացաւ , խոս-
տովանեցաւ . թէ Եւ Բրիստոսը
- 21 չեմ : Ու հարցուցին անոր , Հա-
պա ի՞նչ , Իզիմն և : և ըսաւ ,
Չեմ : Եւ մարդաբէ՛ն և : պա-
տասխան տուաւ թէ Չէ : Եւ
անտեղ բռն անոր : Կուն ճ՞ի և :
Ըմէ Դեմ , որ պատասխան տանիք
մեզ խրկողներուն : դուն ի՞նչ կ'ը-
- սես ինչի համար : Ըսաւ , Եւ
անոր ձայնն եմ : որ անպատիւն մէջ
կը կանչէ : Եւ խրկեցէր Տէրուն
ճամբան , ինտոր որ Կայի մար-
դաբէն ըսաւ : Եւ ան խրկուած
նկրը փարսեցինքնէն Լին : Ու
հարցուցին իրեն բոլոր , Հապա
ինչո՞ւ մկրտութիւն կ'ընես , թէ
որ դուն Բրիստոսը չես , ու ոչ
Իզիմն , և ոչ մարդաբէն : Պա-
տասխան տուաւ անոնց Հոյժաննէս
ու ըսաւ : Եւ ջրով կը մկրտեմ :
բայց ձեր մէջ մի կը կայ որ զոյգ
ան չէք ճանչար : Եւ իկայ է իմ
ետեւս եկողը : որ ինծմ տառջ ե-
ղաւ , որ ևս արժանի չեմ անոր
կոչիկն կապը քակելու : Եւ բա-
ները Բիւրարայի մէջ եղաւ Հոր-
զաննէս . անդի ի կողմը , ուր որ
Հոյժաննէսը կը կենար ու կը մը-
կրտէր :
- Հետեւալ օրը Հոյժաննէս տե-
սաւ Հիսուսը որ իրեն կու գար , և
ըսաւ , Ե՛հն Կատուծող Պատը որ
աշխարհի մեջքը կը վերցնէ : Ե-
սիկայ է որուն համար ևս կը զրու-
ցէի , Իմ ետեւս մարդ մը կու գայ
որ ինծմ տառջ եղաւ , ինչու որ
ինծմ տառջ էր : Ու ևս զանիկայ
չէի ճանչար , բայց անոր համար
ես եկայ ջրով մկրտելու , որ անի-
կայ Խարպէկն յայտնուի : Եւ
Հոյժաննէս վկայութեան տուաւ բ-
ոյնով թէ Ար տեսնէի Հոգին
որ աղանիի պէս երկնքէն կ'իջ-
նէր , ու անոր վրայ կը համոզէր :
Եւ ևս զանիկայ չէի ճանչար , բայց
ան որ գնա խրկեց ջրով մկրտելու ,
ինքը ըսաւ ինծի , Որո՞ւ վրայ տես-
նես Հոգին , որ կ'իջնէ ու կը
համոզի անոր վրայ , անիկայ է որ
Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ : Եւ
ալ տեսայ , ու վկայեի թէ ասիկայ
է Կատուծող Որդին :
- Հետեւալ օրը դարձեալ Հոյժ-
աննէս կայնէր էր , և իր աշա-
կերաններէն երկուքը : Ու նայելով
Հիսուսի վրայ որ կը պտըտէր ,
ըսաւ , Ե՛հն Կատուծող Պատը :
Եւ լեցին անիկ երկու աշակերտ-
ները , երբոր կը խօսէր , ու գային

- 38 Հիսուսի ետեւն : Հիսուս երրորդ
դարձաւ ու տեսաւ անոնք որ ի
ետեւն կու գային , ըսաւ անոնց ,
Ի՞նչ կ'ուզէք : անոնք ալ ըսին
իրեն , Ուսիրի , (որ թարգմա-
նուելով վարդապետ ըսել է ,)
- 39 Բար է քու օխեմանդ : Ըսաւ ա-
նոնց , Ի՛կեք ու տեւէք . եկան ու
տեսան Բար տեղ որ էր իր օխեա-
նը . և ան օրը անոր քովը կեցան ,
ինչու որ ժամը տասնի ատեններ
- 40 էր : Սիմոն Պետրոսին եղբայրը
Եղբրէսս ան երկուքն էլ և անոր
որ ըսեցին Հովհաննէսն և անոր
- 41 ետեւն դային : Եսիկցոյ նախ իր
Սիմոն եղբայրը կը զանէ և կ'ըսէ
անոր , Գառնիք Սեւիան , (որ
- 42 Քերիստոս կը թարգմանուի .) Ու
տարաւ զանիկայ Հիսուսի քովը .
Հիսուս անոր նայելով ըսաւ , Դուն
ես Հովնանի որդին Սիմոն , դուն
Աւիսապս պիտի ըսուիս , որ Պետրոս
կը թարգմանուի :
- 43 Հետեւեալ օրը Հիսուս Գալի-
լեա ելել ուզց , և Փիլիպպոսը
զանեղով ըսաւ անոր , Ի՛կուր իմ
- 44 ետեւն : Եւ Փիլիպպոս ինքեաւ
յիղայէն էր՝ Եղբրէսսին ու Պետ-
- 45 րոսին քաղաքէն : Փիլիպպոս կը
զանէ Կաթմանայէլը և կ'ըսէ անոր ,
Ըն՝ որուն համար Մովսէս օրինաց
ուշ գրեց , և մարգարէներն ալ ,
զանիկայ գտանք , այսինքն Հիսուս
Կաղովթեցին՝ Հովսէփի որդին :
- 46 Եւ Կաթմանայէլ ըսաւ անոր ,
Կաղարեթէն կարելո՞ է որ աղէկ
ըսն մը ըլլայ : ըսաւ անոր Փիլիպ-
- 47 պոս , Ի՛կուր ու տես : Հիսուս
երրորդ տեսաւ Կաթմանայէլը որ
դէպ ի իրեն կու դար , ըսաւ անոր
համար , Ըն՝ իրաւցրնէ Խարպէլայի
մը , որուն ներքը ննդուիթիւն չը-
կայ : Կաթմանայէլ ըսաւ անոր ,
- 48 Ուսկից կը ծննդաս զիս . պատաս-
խան տուաւ Հիսուս ու ըսաւ ա-
նոր , Դեռ Փիլիպպոս քեզ չկան-
չած , դուն որ թիգնիին տակն էիր ,
- 49 և քեզ տեսայ : Պատասխան
տուաւ Կաթմանայէլ ու ըսաւ ա-
նոր , Ուսիր՝ դուն ես Կատուծոյ
Որդին , Դուն ես Խարպէլ թա-

զաւորը : Հիսուս պատասխան
տուաւ և ըսաւ անոր , Եսոր համար՝
որ քեզի ըսի թէ քեզ թիգնիին
տակը տեսայ , կը հաւատամ . ա-
կէ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես :
Ու ըսաւ անոր , Հ՛ամբարտ ճմա-
րիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , ասկէ ետեւ պիտի
տեսնէք երկինքը բացուած , և Ըս-
տուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելեն ու
կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ :

ԳԼ . Բ

- Ու երրորդ օրը հարսնէք մը կար
Գալիլեայի Սանայ քաղաք , և
- Հիսուսի մայրը հոն էր : Հիսուս
ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքը՝ ու
իր աշակերտներն ալ : Ու երրորդ
- գինին պակեցաւ , Հիսուսի մայ-
րը ըսաւ անոր , Գինի չունին :
Հիսուս ըսաւ անոր , Ինի՛կ դուն
իմ հետս ի՞նչ բան ունիս . իմ
- մամանակս դեռ հասած չէ : Իր
մայրը սպասաւորներուն ըսաւ .
Ի՛նչ որ ձեզի ըսէ , ըրէք : Հոն
վեց հատ քարէ կարասներ դրուած
էին՝ չիկց մաքրուելու սովորու-
- թեանը համեմատ , որ անոնց ամեն
մէկը երկու կամ իրեք մար քա-
կ'առնէր : Հիսուս ըսաւ անոնց ,
- Ի՛նչուցէք առ կարասները ջրով .
ու լեցուցին անոնք մինչև բերանը :
Եւ ըսաւ անոնց , Հիմա հանեցէք
- ու սեղանապետին տարէք . անոնք
ալ տարին : Ու սեղանապետը
երրորդ գինի եղած ջուրին համը ա-
- ռաւ , և չէր գիտեր ուսկից ըլլայ .
(բաց սպասաւորները որ ջուրը
քաշէր էին , գիտէին .) սեղանա-
- պետը կը խօսի փեպային , Ու անոր
կ'ըսէ , Ըմն մարդ աղէկ գինին ա-
- ռաջ կը մատուցանէ : ու երրորդ
խմած կ'ըլլայ , ան ատենը ստոր-
նագոյնը . քաջ դուն աղէկ գինին
- մինչև հիմա պահեցիր : Հիսուս
հրաշքներուն սկիզբը աս ըրաւ Գա-
լիլեայի Սանայ քաղաքին մէջ , և իր
փառքը յայտնեց . ու իր աշակերտ-
- ները հաւատացան իրեն :
- Ասկէ ետեւ Հիսուս Սափառնաւ
յուսի իջաւ , ինքը և իր մայրը ու

կայ մարդուն ներսի դին :

Գ. Ե. Գ.

1) Եւ վարիսեցիներէն մարդ մը կար
Նիկողոսիմոս անուանով , որ ան-

Եւ ինտոր որ Մովսէս անապատիւ 1^ա
մէջ օձը բարձրացուց , անանկ աւ
սեպք է որ Սրբին մարդոյ բարձ-
րանայ , Սր ամէն ձով որ անոր հա- 15
ւատայ՝ շնորհուի , հապա յաւի-

28 շնորհար բան մը առաւ , Եւ
երկինքէն տրուած ջրայ անոր :
Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի հա-
մար , որ ըսի թէ Ես Ներխառու
շեմ , հապա անոր առջեւն խոր-

հանելու . Յիսուս ըսաւ անոր ,
Ինծի ջճար տուր խմելու . (Բան 8
դի իր աշակերտները քաղաքը գա-
ցեր էին , որ ուտելիք առնեն :)

- 16 տեսական կեանք ունենայ : Ինչու որ Մատուած անանկ սիրեց աշխարհը մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ : որ ամեն ի՞նչ որ անոր հաւատոյ՝ չկորսուի , հապա լաւ խեղ՝
- 17 նական կեանք ունենայ : Այսին զի Մատուած իր Որդին չերկեց աշխարհ , որ աշխարհը դատէ , հասար որ աշխարհս անով սիրուի :
- 18 Ինչ որ կը հաւատայ անոր՝ չցատապարտուի . և ան որ շահաւատար , անիկայ արդէն դատապարտուած է : Ինչու որ Մատուածը միածին Որդւոյն անուամբ շահաւատայ : Եւ աս ե դատապարտութիւնը՝ որ լցար աշխարհ եկաւ , ու մարդիկ խաւարը լցան աւելի սիրեցին : Ինչու որ իրենց դործերը չար էին : Այսին զի ամեն ի՞նչ որ չար կը դործէ , անիկայ լցար կ'ատէ , և լցին քովը չար որ իր դործերը չարն :
- 20 Գիտնալին : Գայց ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ , լցար քովը կու գայ , որ իր գործերը յայտնի ընան ինչ Մատուածով գործուեցան :
- 22 Եւ բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը , և հոն կը կենար անոնց հետ մեկտեղ , ու մկրտութիւն կ'ընէր :
- 23 Ներս : Հովհաննէս ալ Միկնի մէջ Սաղիմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր , որովհետեւ հոն շատ ծուր կար . ու կու գային և կը մկրտուէին :
- 24 Ինչու . Ինչու որ Հովհաննէս զեռ բանորը գրուած էր :
- 25 Ինչ ասանք գիտարանութիւն մը եղաւ . Հովհաննէսին աշակերտներէն Հրէաներուն հետ՝ մարտութեան վրայով : Եւ եկան Հովհաննէսին և անոր ըսին , Ունիք սիրեց որ քեզի հետ Հերոդանտու անդիի կողմէն էր , որուն համար գուն զկայութիւն տուիր , ահա ինքը կը մկրտէ : և ամենը անոր կու գան : Պատասխան տուաւ .
- 27 Հովհաննէս և ըսաւ , Սարգ մը չընար բան մը առնել , ինչ որ երկիրքէն տրուած չըլլայ անոր :
- 28 Եւ ար Զեղմէ կը վկայէր ինծի համար , որ ըսի թէ Ես Վրիստոսը չեմ , հապա անոր առջեւն խըր-

կուած եմ : Ինչ որ հարուն ունի , 29 փեսան անիկայ է . բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ապրիկն համար . ուստի առ իմ ուրախութիւնս լլուած է : Եւ 30 նիկայ պէտք է որ մեծնայ , բայց ես պզտիկնամ : Ինչ որ վերէն կու գայ՝ ամենն վեր է . ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է , ու երկրէն կը խոսի . ան որ երկիրքէն կու գայ՝ ամենն վեր է . Եւ ինչ որ տեսաւ 32 ու լսեց , ան կը վկայէ , ու անոր վկայութիւնը մէկը ընդունիր : Ինչ որ անոր վկայութիւնը կ'ընէ՝ 33 զունի , կրկն թէ Մատուած ճշմարիտ է : Այսին զի ան որ Մատուած խրկեց , Մատուածը խոսերը կը խոսի : Ինչու որ Մատուած անոր չափով չտար Հոգին : Հոգը կը 35 սիրէ Որդին , և ամեն բան անոր մէջը առած է : Ինչ որ Որդւոյն կը հաւատայ , յախտնական կեանք ունի . և ան որ Որդւոյն Հապանդիր , անիկայ կեանք պիտի չտեսնէ : հապա Մատուածը բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ :

ԳԼՈՒԽ Գ

- Վրդ երբոր Տէրը իմացաւ որ փա- 1
րիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Հովհաննէսէն աւելի աշակերտներ կ'ընէ և կը մկրտէ , (Թեպէտ 2
չէ թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէ , հապա իր աշակերտները ,) Թե- 3
ղոց Հրէաստանը ու նորէն Գալիլէա գնաց : Եւ պէտք եղաւ որ Սամարիայի մէջէն անցնէ : Սատի եկաւ Սամարացոց մէկ քաղաքը՝ որուն անունը Սաբար էր , ան տեղին մօտ՝ որն որ Հաբոր իր որդւոյն Հովսէփին տուաւ . Եւ հոն Գա- 6
կորին մէկ աղբիւրը կար . Հիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան աղբիւրին վրայ նստաւ . և ժամը վեցին աստեղծներ էր :
- Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ծուր 7
հանելու . Հիսուս ըսաւ անոր , Ինծի թէ՛ր տուր խմելու . (Կան- 8
գի իր աշակերտները քաղաքը գալեր էին , որ ուտեւիք առնեն :)

- 9 Են ատենը Սամբայի կնիկը ըսաւ .
անոր : Ղուռ որ Հրեայ ես , ի՞նչ-
պէս կ'ուզես **էն** խմել ինձմէ :
Սամբայի կնիկէ մը . վասն զի
Հրեայք Սամբայուց հետ հաղոր-
10 զակցութիւն շին ընել : Հիսուս
պատասխան տուաւ . ու ըսաւ անոր :
Եւ որ դուն գիտնայիր Բստուծոյ
պարգեւը , եւ թէ ձգէ ան որ քեզի
կ'ըսէ , Ինձի **էն** տուր խմելու ,
դուն անկէ պիտի ուզէիր , եւ ինքը
քեզի կենդանի չուր պիտի տար :
11 Անիկը ըսաւ անոր : Տէ՛ր՝ դուն
ջրհան ալ չունիս . ու ահա հորը
խորունկ է . ուրիշն ո՛րակից պիտի
ունենաս ան կենդանի չուրը :
12 Ա'իթէ դուն մեր Հասկը հօրմէն
տեւի մեծ մըն ես , որ ահա հորը
մեզի տուաւ , եւ ասկէ խմեց ինքը
ու իր որդիները . եւ իր անասուննե-
13 ըր : Պատասխան տուաւ Հիսուս
ու ըսաւ անոր : Բձէն ո՞վ որ ատ
ջուրն խմէ , նորէն պիտի ծարա-
ւի : Բայց ձգէ որ խմէ ան ջուրն
որ ես անոր պիտի տամ , յաւի-
14 տանս պիտի չծարաւի : Հապա ան
ջուրը որ ես անոր պիտի տամ , պիտի
ըլլայ անոր ներսիցին ջուրի աղբիւր
մը՝ որ յաւիտեական կենաց համար
15 կ'ըրջեւ : Անիկը ըսաւ անոր :
Տէ՛ր տուր ինձի ան ջուրը որ չը-
ծարաւիմ , եւ հոս չգամ ջուր հա-
16 նելու : Հիսուս ըսաւ անոր :
Պննջու երիկդ կանչէ , ու հոն
17 եկուր : Անիկը պատասխան տա-
լով ըսաւ : Ես երիկ չունիմ .
Հիսուս ըսաւ անոր : Աղէկ ըսիր :
18 Թէ Լըթիկ չունիմ . Ինչու որ դուն
հինգ երիկ ունեցիր ես , եւ ան որ
հիմա ունիս , քու երիկդ չէ . ա-
19 տիկաց շտակ զոտիցիցիր : Անիկը
ըսաւ անոր : Տէ՛ր՝ կը տեսնեմ որ
20 դուն մարդաբէ մըն ես : Անը
հայրերը աս լեռանս վրայ երկրպա-
ղութիւն ըրին : եւ դուք կ'ըսէք
թէ Ս'իսայ Լըրուստղէմ է տեղը ,
ուր պէտք է երկրպաղութիւն ը-
21 նել : Հիսուս ըսաւ անոր : Անիկ'
հաւատա ինձի որ ժամանակ կու-
ղայ , որ ան ատենը ոչ աս լեռանը
վրայ , եւ ոչ Լըրուստղէմի մէջ եր-
- կրպաղութիւն պիտի ընէք : Հօրը :
Պուք անոր երկրպաղութիւն կ'ը-
22 նէք , որ չէք ճանչնար . մենք անոր
երկրպաղութիւն կ'ընենք՝ որ կը
ճանչնանք . ինչու որ փրկութիւնը
Հրեաներէն է : Բայց ժամանակ
23 կու գայ . ու հիմա ալ է , որ ճըշ-
մարիտ երկրպաղողները երկրպա-
ղութիւն պիտի ընեն : Հօր՝ հո-
գիով ու ճշմարտութիւնով : Ինչու
որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկր-
պաղողներ կ'ուզէ : Բստուած
24 Հօգի է , եւ իրեն երկրպաղողներուն
ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմար-
տութիւնով երկրպաղութիւն ը-
25 նեն : Անիկը ըսաւ անոր : Պի-
տեմ որ Ս'եսան կու գայ , (Վեր-
բխտոս ըսուածը ,) երբոր ինքը
գայ , ամեն բան մեզի պիտի պատ-
մէ : Հիսուս ըսաւ անոր : Ես ա-
26 եմ՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ :
Եւ աս խօսէ վրայ իր աշակերանն
27 ըր եկան , ու զարմացան որ ա-
նկանը հետ կը խօսէր : Բայց ա-
նոցմէ մէկը չըսաւ . թէ Ի՞նչ կ'ու-
զես , կամ ի՞նչ կը խօսիս ասոր
հետ : Են ատենը կնիկը ձգեց իր
28 սափորը , ու քաղաքը զնայ , եւ
ըսաւ մարդիկներուն : Եկէ՛ք տե-
29 սէք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինձի
ամեն ինչ որ զործեր եմ : արդեօր
անիկան է Վերխտոսը : Եւ ա-
30 նոյր քաղաքէն ելան ու անոր կու
գային :
Եւ աս միջոցիս աշակերտները
31 իրեն կ'աղաչէին ու կ'ըսէին : Ուր-
բի՛ հայ կեր : Ենիկաց ըսաւ ա-
32 նոց : Ես կերակուր ունիմ ուտե-
լու՝ որ դուք չէք գիտեր : Ուստի
33 աշակերտները կ'ըսէին իրարու :
Երբեք մէկը ասոր ուտելու բան
մը բերա՞ւ : Հիսուս ըսաւ անոց :
34 Իմ՝ կերակուրս ան է որ ես գիս
խրիստէն կամքը ընեմ , եւ անոր
գործը կատարեմ : Չէ՞ որ դուք
35 կ'ըսէք թէ Տակաւին չորս ամիս
կայ որ հունձքի ատենը գայ . ահա
եւ ձեզի կ'ըսեմ , Ընթերնիդ վեր-
ցուցէ՛ք ու արտաբան նայեցէ՛ք :
որ արդէն ճերմկած ու ֆառեղու
պարբրոսն են : Եւ ան կը ֆառե՛ 36

37 վարձք կ'առնէ , ու յախտնական
 կենաց համար պտուղ կը ժողզէ ,
 որ սերմանողը ու ֆէողը մէկտեղ
 38 ուրախանան : Այսն գիտաւ թէ
 Սրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը
 39 ֆէւէ : Եւ ևեղ խրկեցի ֆէւելու ան
 որ դուք չաշխատեցաք . ուրիշները
 աշխատեցան , ու դուք անոնց աշ-
 խատանքին մէջ մտաք :
 40 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարա-
 ցիք իրեն հաւատացին ան կնկանք
 խօսքին համար որ վկայեց , ըսելով
 41 թէ Ինչ որ ես գործեր էի , քոյւ-
 42 րը ինծի ըսաւ : Ու երբոր Սամա-
 րացիք անոր եկան՝ կ'աղաչէին անոր
 որ իրենց քովը կենայ . ու երկու եր-
 43 հուն կեցաւ : Եւ ալ շատերը իրեն
 հաւատացին իր խօսքին համար :
 44 Ու կ'ըսէին կնկանք , Եսկէ ետեւ չէ
 թէ քու խօսքիդ համար կը հաւա-
 տանք , ինչու որ մենք մեզմէ լսե-
 ցինք , և զիտներ որ ատիկայ է
 45 ճշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝
 Վրիստոսը :
 46 Ու երկու օրէն ետեւ ելաւ անկէ
 և Վիպիլեա գնաց : Ինչու որ Հիւ-
 սուս ինքը վկայեց թէ Սարգարէ-
 մի իր դատարնի մէջ պատիւ չունէ :
 47 Եւ որ երբոր Վալիլեա եկաւ ,
 Վալիլեայիները զինքը ընդունե-
 ցին , ինչու որ տեսած էին ան բո-
 լոր հրաշքերը որ ինքը ըրաւ Երու-
 սաղեմի մէջ տօնին ատենը . վասն
 48 զի իրենք ալ ան տօնին գայեր էին :
 Եւ Հիսուս նորէն եկաւ Վալի-
 լեացուոց Սամայաղաւք , ուր որ
 49 ջուրը զինի ըրած էր . և հոն ազ-
 նուական մեղք կար , որուն որդին
 հիւանդ էր Սափառնայումի մէջ :
 50 Եւ իկկայ լսելով որ Հիսուս Հրէաս-
 տանէն Վալիլեա եկեր է , եկաւ ա-
 նոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որ-
 ւորդին բժշկէ : Ինչու որ մոռնելու վը-
 51 լայ էր : Եւ անտեղը Հիսուս ըսաւ
 անոր , թէ որ նշաններ ու հրաշք-
 ներ չտեսներ , ինչու պիտի չհաւա-
 տայ : Եղնուականը ըսաւ անոր ,
 52 Տէր՝ ի՞նչ քանի որ իմ տղաս մե-
 ռած չէ : Հիսուս ըսաւ անոր ,
 53 Գնա , քու որդիդ ողջ է . մարդն

ալ հաւատաց ան խօսքին որ Հի-
 սուս իրեն ըսաւ , ու գնաց : Ու 51
 երբոր կ'իջնէր , իր ծառաները
 զիմաւորեցին զինքը , և աւետիս
 տունէն բախով թէ Վաւ տղադ
 ողջ է : Աւետի հարցոյց անոնց թէ 52
 որ ժամն սկսաւ աղէկի դառնալ .
 և ըսին իրեն , Երբէկ ժամը եօթնին
 տունդը թողուց զանիկայ : Եւ ա- 53
 տենք զիսցաւ անոր հայրը թէ ան
 ժամն էր որ Հիսուս իրեն ըսաւ
 թէ Վաւ որդիդ ողջ է . ու հաւա-
 տաց ինքը և իր բոլոր տունը : Եւ 54
 նորէն երկրորդ հրաշքն է որ Հի-
 սուս ըրաւ , երբոր Հրէաստանէն
 Վալիլեա եկաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

Եսկէ ետեւ Հրէից տօն էր , և Հիւ- 1
 սուս Երուսաղեմ եկաւ : Ու 2
 Երուսաղեմի մէջ Սաւարաց Գրաւը
 քով աւագան մը կայ , որ Երուս-
 յեցերէն Վեթհեզաւ կ'ըսուի , որ
 հինգ սրահ ունի : Եւ անց մէջ 3
 խիստ շատ հիւանդներ պատկած էին ,
 կոյրեր՝ կաղեր՝ չորցածներ , որոնք կը
 սպասէին ջուրին խառնուելուն : 4
 Այսն գիտեցաւ ինքը և մի ժամանակ
 ժամանակ աւագանը կ'իջնէր ու
 ջուրերը կը խառնէր , և իմ 5
 որ ջուրին խառնուելէն ետեւ պիտաւ ա-
 ռաջ անոր հէջը կը մտնէր , կը
 բժշկուէր՝ ինչ հիւանդութիւն որ
 ունենար : Եւ հոն մէկ մարդ մը 6
 կար , որ երսուճուութիւն տարիէ ի
 վեր հիւանդութիւն մը ունէր :
 Հիսուս երբոր տեսաւ զանիկայ որ 7
 ինկած պատկած էր , ու զիտցաւ
 որ շատ ժամանակէ ի վեր է , ըսաւ
 անոր , Այնպէս ատողանալ :
 Հիւանդը պատասխան տուաւ ա- 8
 նոր , Տէր՝ մարդ մը չունիմ՝ որ
 երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս աւա-
 գանը ձգէ . հապա քանի որ ես
 9 քանի կը շարժիմ , ինձմէ առաջ
 ուրիշ մը կ'իջնէ : Հիսուս ըսաւ
 անոր , Ելի՛ր մահի՛ք առ ու քա- 9
 լէ : Եւ իսկոյն մարդը ատողա-
 ցաւ , ու իր մահի՛քը վերցնելով
 կը քայլէր . ու ան օրը շարաւթ էր : 10
 Եւ ատենը Հրէաները ըսին բժշ-

- կրած մարդուն : Եւարտիմ է , Էարտան չէ որ մահիճդ վերցրինս :
- 11 Պատասխան տուաւ . անոնց — Եւարտիմ , Էն որ զիս բռնեցի ինքի ինծի բաւ : Սահիճդ ան ու յարէ :
- 12 Սատի հարցոյցին անոր : Ո՞վ է ան մարդը որ քնդի բաւ : Սահիճդ ան ու յարէ : Իս բռնեցողը չէր զիսեր ինչ ո՞վ է ան , ինչու որ Հիսուս մեկդի քաշուեցաւ ան տեղը բազմութիւն բարաւն համար :
- 14 Ենկէ հարց Հիսուս զանիկայ տաճարին մէջ զմեկը՞ բաւ անոր : Եհնա բռնեցողը , ալ մեկդ մի գործեր , որ ալ աւելի չար բան մը յատասնի քեզի : Կենաց մարդը , ու Հրեաներու պատկեր ինչ Հիսուս էր որ զինքը բռնեց :
- 16 Իս ստոր համար Հրեաները կը հարածին Հիսուսը , և կը փնտրուէին զանիկայ սպաննել , որ աս բաները չարաւք օրը կ'ընէր : Իս Հիսուս պատասխան տուաւ անոնց , Իմ Հայրս մինչեւ հիմա կը գործէ , ևս ալ կը գործեմ : Եսոր համար ալ աւելի կը փնտրուին Հրեաները զանիկայ սպաննել , փասն զի չէ ինչ փայն չարաւք օրը կը բռնէր , հապա յանա զԵստուած իր Հայրը կ'անուանէր , ու սրտէս ինքզինքը Եստուծոյ հատար կ'ընէր : Իսկ Հիսուս պատասխան տուաւ ու բնաւ անոնց : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Որդին ինքիրմէն բան մըն ալ չընար ընել , միայն ինչ ինչ որ անան է որ Հայրը կ'ընէ . փասն զի ինչ որ անիկայ կ'ընէ , նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ :
- 20 Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան կը ցուցնէ անոր՝ ինչ որ ինքը կ'ընէ : և ասոնցմէ ալ աւելի մեծ գործեր պիտի ցուցնէ անոր , որպէս զի դուք զարմանաք : Սատի զի ինչպէս որ Հայրը մեռնիւնքը կը յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ , անանկ ալ Որդին որոնք որ կ'ուզէ կը կենդանաւորեն : Բանոց Հայրը մեկը չուաւ ցրեն : Բանոց Հայրը մեկը չուաւ ցրեն , հապա ամէն զատաստանը
- 23 Որդւոյն տուաւ . Որ ամէնը պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը
- կը պատուեն . ան որ Որդին չպատուէր , զանիկայ իրկող Հայրը չպատուէր : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , ինչ Ես որ իմ խոսքս մտիկ կ'ընէ , և կը հատարայ անոր որ զիս իրկեց , յատուանական կեանք ունի , ու զատաստան իման տակ չընար , հապա մահոտնէ զեւթ ի կեանք անցած է : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ մամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է , որ ան ստենք մեռնիւնքը պիտի լսեն Եստուծոյ Որդւոյն ձայնը , և անոնք որ կը լսեն , պիտի ապրին : Սատի զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք ունի , անանկ ալ Որդին տուաւ . որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ . Իս զատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր , քանոց անիկայ Որդի մարդդ է : Եսոր փայ մի գործանայ , ինչու որ մամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր զերեզմաններու մէջ եղողնէր անոր ձայնը պիտի լսեն , և Եստուծոյ Որդի զան , անոնք որ բարի գործեր են , կենաց յարութեան համար , և անոնք որ չար գործեր են , զատաստարտութեան յարտութեան համար : Իս ինքիրմէն բան մը չեմ կրնար ընել , ինչ տար կը լսեմ՝ անոնք կը գտնեմ , և իմ զատաստանս արդար է , ինչու որ ես իմ կամքս չեմ փնտրեր , հապա անոր կամքը որ զիս իրկեց : Իմէ որ ես ինծի համար վկայեմ : Իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ : Ուրիշ մըն է որ ինծի համար կը վկայեմ . և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը որ ինքը ինձի համար վկայեց : Իսոր Հովհաննէսին իրկեց , և ինքը ճշմարտութեանը վկայեց : Իսոր ես չէ ինչ մարդոցմէ վկայութիւն կ'առնեմ , հապա աս բաները կ'ըսեմ որ դուք փրկուիք : Ենիկայ ճրագ մըն էր որ կը վստէր ու լցու տար . և դուք քիչ մը ասուն ուզեցիք անոր լուսոյն ուրախանալ : Իսոր ես Հովհաննէսին վկայութիւնս անեմ , քանզի ան գործքերը որ Հայրը ինծի տուաւ

- որ անոնք կատարեմ, ան նոյն գործ-
քերը որ ես կը գործեմ, ինծի համար
կը վայելն թէ Հայրը զիս խրկեց :
37 Ու Հայրը որ զիս խրկեց, ինքը
վայելեց ինծի համար . դուք բնա-
ւանոր ձայնը չընցիք : Դէ ալ անոր
38 կերպարանքը տեսաք . Լու զի անոր
խօսքը ձեր մէջը բնական ունիք,
քանզի ան որ ինքը խրկեց, դուք
39 անոր չէք հաւատար : Գիրքերը
քննեցէք, ինչու որ դուք անոնցմով
կը սեպէք յաւիտեական կեանքը
ունենալ, և բուն անոնք են որ ին-
40 ծի համար կը վայելն . Լու դուք
չէք ուզիր ինծի դալ, որ կեանք
41 ունենայ : Լա մարդոցմէ փառք
42 չեմ առնէր : Բայց դիտեմ ձեզ
որ Երաւունց տէրը մէջերիդ չու-
43 նիք : Լա իմ Հօր անունովը ե-
կայ, ու զիս չէք բնդունիր : Թէ որ
ուրիշ մէկը իր անունովը դայ, ա-
44 նիկայ պիտի բնդունիր : Դուք
ինքեմ կրնաք հաւատալ, որ իրար-
մէ փառք կ'առնէք : Եւ ան փառք
որ մէկ Երաւունքն է, չէք փնտը-
45 սեր : Ո՛ր կարծէք թէ ես ձեզի
համար ամբաստանութիւն պիտի բ-
նեմ Հօրը . կայ Դէլը որ ձեզի
համար ամբաստանութիւն կ'ընէ,
Սոփեսը որուն դուք յաւատար էք :
46 Սաան զի թէ եր դուք Սոփեսին
հաւատայիք, ինծի ալ պիտի հա-
ւատայիք : Ինչու որ անիկայ ինծի
47 համար գրեց : Բայց թէ որ անոր
գրածներուն չէք հաւատար, իմ
խօսքերուն ինքեմ պիտի հաւատար :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Եւ բաներէն ետքը Հիսուս Գալի-
լեացի աշակերտ Տիբերիայի ծովուն
2 անդիլի կողմը գնաց . Լու անոր ե-
տեւն շատ ժողովուրդ կ'երթար :
Ինչու որ կը տեսնէին ան հրաշ-
քները որ հիւանդներուն վրայ կ'ը-
3 նէր : Լու Հիսուս լեռը ելաւ, ու
հոն նստաւ իր աշակերտներուն հետ
4 մէկտեղ : Լու Հրէից զատիկ տա-
նը մնաւ էր :
5 Հիսուս երբոր էր աչքերը վեր
վերցուց ու տեսաւ որ շատ ժողո-
վուրդ կու գար իրեն, ըսաւ Փի-
լիպպոսն : Ո՞ւսկից հաց ծախու-
առնենք որ ատոնք ուտեն : (Լու
6 առ կ'ըսէր զանիկայ փորձելու հա-
մար : քանզի ինքը զիտէր ինչ
պիտի բնէր :) Փիլիպպոս պա-
7 տասխան տուաւ անոր : Երկու
հարիւր դահիւանի հաց ատոնց
հերիւք չէ, որ ամեն մէկը քիչ մը
8 առնէ : Իր աշակերտներէն մէկը
Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Լնդ-
րէաս ըսաւ իրեն, Հոս մէկ պա-
9 տանի մը կայ, որ հինգ զարեղէն
հաց ու երկու ձուկ ունի : Բայց
անոնք ինչ պիտի ըլլան պղծափ
մարդոց : Իսկ Հիսուս ըսաւ,
10 Կատեցուցէք առ մարդիկը . և ան
տեղը շատ խոտ կար, ու մարդիկը
նստան թուով հինգ հազարի չափ :
11 Լու Հիսուս հացերը տաւ ու գո-
հացաւ, և աշակերտներուն բաժ-
նեց : աշակերտներն ալ նստողնե-
րուն, նոյնպէս ալ ձուկերէն՝ որչափ
որ ուզեցին : Ու երբոր կշառցան,
12 ըսաւ իր աշակերտներուն, Ժող-
վեցէք աւելցած կտորուանքները՝ որ
բան մը չկորսուի : Ուստի ժող-
13 վեցին, և տասներկու կողով ըն-
ցուցին ան հինգ զարեղէն հացերէն
ճաշաշ կտորուանքները, որ ու-
տողներէն աւելցաւ : Իսկ մար-
14 գիկը երբոր Հիսուսի ըսածը ը-
րաշար տեսան, կ'ըսէին թէ Լու
սիկայ է ճամբարապետ ան մարգա-
րէն՝ որ աշխարհ պիտի գար : Լու
15 Հիսուս դիտեալով որ պիտի գան
զինքը յափտակեն՝ որ զինքը թա-
գաւոր ընեն, նորէն մինակ ինք
գնաց : Ու երբոր իրիկուն եղաւ,
16 իր աշակերտները ծովեզերքը իջան .
Լու նաւը մոռնելով ծովուն անդիլի
17 կողմը Սափառնայում կ'երթային .
Եւ արդէն մութը կորսեր էր, ու
Հիսուս գետ իրենց եկած չէր .
Երոմէս ալ հովին սատակի փռէն
18 տակնուկայ կ'ըլլար : Ու երբոր
19 թի քաշելով քանուհիաց կամ
երեսն ապարեզի չափ դացին,
տեսան Հիսուսը որ ծովուն վրայէն
քաշելով՝ նաւուն կը մօտեար, ու
վարցան : Բայց ինքը ըսաւ ա-
20 նոց : Լա եմ մի վախնաք : Լն
21

ատենը ուղեցին զանիկայ նաւը առ-
նել . և շուտ մը նաւը ան երկիրը
հասաւ . ուր որ կ'երթային :

22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ
ծովուն անդիի կողմն էր , և տեսեր
էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն ան
մէկն . ի գտաւ որուն մէջ անոր ա-
շակերտները մտեր էին , և որ Հի-
սուս իր աշակերտներուն հետ նա-
ւակը մտած չէր , հապա մինակ
անոր աշակերտները զացեր էին .

23 (Իսկայ Տիրերիայէն ուրիշ նաւակ-
ներ եկան ան տեղին մաս' ուր որ
Տերօնը դոհանալովը հայրը կերեր
էին .) Ընտանը ժողովուրդը

24 եկին .) Ընտանը ժողովուրդը
տեսնելով թէ ոչ Հիսուս հոն է ,
ոչ ալ անոր աշակերտները , իրենք
ալ նաւերը մտան ու եկան Սա-
փառնայում Հիսուսը փնտռելու :

25 Ու երրորդ անիկայ ծովուն անդիի
կողմը գտան , ըսին անոր , Սաբրի-

26 Սրբւր կկար գտն հոս : Հիսուս
պատասխան տուաւ . անոնց և ըսաւ ,
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Դուր գիտ կը փնտռէք' չէ թէ անոր
համար որ հրաշքներ տեսաք , հա-
պա անոր համար որ հացերէն կե-

27 լաք ու կշտացաք : Գաւթ' գործե-
ցէք' չէ թէ կորստական կերակուրին
համար , հապա ան կերակուրին հա-
մար որ յախունական կենաց մէջ
կը մնայ , որ զանիկայ Որդի մարդոյ
ձեզի պիտի տայ . ինչու որ Հայր

28 Ետուած զանիկայ կնքեց : Ըն-
տանը ըսին անոր , Ի՞նչ ընենք
որ Ետուածոյ գործերը գործենք :

29 Պատասխան տուաւ Հիսուս ու ը-
սաւ անոնց , Ընտանը որ-
ծը , որ անոր խրկածին հաւատար :

30 Ըսին անոր , Իսկայ գտն ի՞նչ նը-
շան կ'ընես որ տեսնենք ու քիզի
հաւատանք . Ի՞նչ կը գործես :

31 Սեր հայրերը անապատին մէջ մա-
նանան կերան , ինտոր որ գրուած
է , Իրկինքէն հազ տուաւ անոնց

32 որ ուտեն : Իսկ Հիսուս ըսաւ ա-
նոնց , Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի թէ Սովակս չտուաւ ձեզի երկ-

33 րոր հայրը , բայց իմ Հայրս կու-
տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հա-
մար : Ինչու որ Ետուածն պրո-
բ

հայր ան է որ երկինքէն կ'իջնէ ,
ու աշխարհիս կեսնը կու տայ :

Ուտոր ըսին անոր , Տէր' ամէն ա- 34
տեն ատ հայրը մեզի տէր : Իսկ 35

Հիսուս ըսաւ անոնց , Իսկ եմ կե-
նաց հայրը . ան որ ինծի կու դայ ,
երբէք պիտի չանտխենայ . և ան որ

ինծի կը հաւատայ , պիտի չմարա- 36
ւի : Իսկայ ես ձեզի բար որ գոյք
գիտ տեսաք ալ' ու չէր հաւատար :

Ընտանը որ Հայրը ինծի կու 37
տայ , ինծի պիտի դայ . և ան որ
ինծի կու դայ , ընաւ . դուրս պիտի

չհանեմ : Ինչու որ ես երկինքէն 38
իջայ , չէ թէ իմ կամեա ընելու ,
հապա անոր կամքը' որ գիտ խրկեց ,

Իսկ գիտ խրկող Հօրը կամքը աս է 39
որ ան ամենը որ ինքը ինծի
տուաւ' չկորսնցընեմ անկէ , հա-

պա անոր յարութիւն տունել տամ
վերջին օրը : Գաւթի գիտ խր- 40
կողին կամքը աս է , որ ան ամենը

որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւա-
տայ անոր , յախունական կեանք
ունենայ . ես ալ անոր յարութիւն

տունել տամ վերջին օրը : Ընտանը 41
ըսին իրեն համար , ինչու որ ըսաւ ,
թէ Իսկ եմ երկինքէն իջած հայր .

Իսկ կ'ըսէին , Երկից Հովակի 42
որդին Հիսուսը չէ , որուն հայրը
ու մայրը մենք կը ծննչանք . ու-

րեմն ի՞նչպէս կ'ըսէ ասիկայ թէ Իսկ 43
երկինքէն իջայ : Պատասխան
տուաւ Հիսուս ու ըսաւ անոնց ,

Տրուենք մի' ընէք մէջերիդ : Սէ- 44
կը չընեաք ինծի դալ , թէ որ գիտ
խրկող Հայրը զանիկայ չբաշէ . ու

եւ անոր յարութիւն տունել պիտի
տամ վերջին օրը : Մարդարեւ 45
մէջ գրուած է , Ընտանը ալ

Ետուածն սորված պիտի ըլլան .
ան ամենը որ Շօքուն կը լսէ ու
կը սորվէ , ինծի կու դայ : Ըն- 46
թէ մէկը Հայրը տեսած է , եթէ

ոչ ան որ Ետուածն է , անիկայ
Հայրը տեսած է : Ճշմարիտ ճշ- 47
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ընտանը

ինծի կը հաւատայ , յախունական
կեանք ունի : Իսկ եմ կենաց հա- 48
մար : Ընտանը հայրերը անապատին 49

- մէջ մանանան կերան , ու մեռան :
- 50 Եւ է ան հացը որ երկինքէն կ'իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
- 51 պիտի չմեռնի : Եւս եմ կենդանի
- 52 հացը որ երկինքէն իջայ : Թեւ որ մէկը աս հացէն ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի . և ան հացը որ ես պիտի տամ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ աշխարհիս կենացը համար :
- 53 Եսոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վեճէին ու կ'ըսէին , Ինչո՞ր կերպ տախկոյ է որ մարմինը մե-
- 54 զի տալ ուտելու : Իսկ Հիսուս բառ անոնց : Չ'մարիտ ճմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թեւ որ Որդւոյ մարդոց մարմինը չուտէք և անոր ա-
- 55 կանք չէք ունենար : Ո՛վ որ իմ մարմինս ուտէ և իմ արիւնս խմէ , յաւիտեան կանք կ'ունենայ , ու ես անոր յարութիւն ատենել
- 56 պիտի տամ վերին օրը : Ինչու որ իմ մարմինս ճմարիտ կերակուր է , և իմ արիւնս ճմարիտ բնակիչ է ,
- 57 է : Են որ իմ մարմինս կ'ուտէ , և իմ արիւնս կը խմէ , անիկայ իմ ներսի դիտ կը բնակի՝ ու ես անոր
- 58 ներսի դին : Ինչպէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց , ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեռքովը , այսպէս ալ ան որ զիս կ'ուտէ , ինչո՞ւ ալ իմ ձեռքովը կենդանի կը մնայ : Ես է ան հացը որ երկինքէն իջած է . չէ՛ թէ ինտոր որ հայրերնիդ մա-
- 59 նանան կերան ու մեռան . ո՞վ որ աս հացը ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի :
- 60 Ես բաները զրուցեց ժողովարանին մէջ՝ երբոր Վափառնայումի մէջ կը սորվեցնէր :
- 61 Ու աշակերտներէն շատերը երբոր ընցին , ըսին , Ի՞նչո՞ւ է ասո խօսքը , ո՞վ կրնայ ասոր մօտիկ ընել : Հիսուս երբոր ինքնիքները հասկրցաւ , որ իր աշակերտները ան բանին համար տրտունջ կ'ընեն ,
- 62 բառ անոնց , Ետիկայ ձեզ կը զոյթակողեցնեմ , Հայա Բն պիտի խորշի , թէ որ տեսնէք Որդին մարդոյ որ ելլէ ուր տեղ որ առաջ
- էր : Հոգին է կենդանի ընողը , 64 մարմինը չա՛հ մը ջրներ . ան խաբէրը որ ես ձեզի կը խօսիմ , հոգի ու կեանք են : Բայց ձեր մէջէն 65 կան ոմանք որ չեն հաւատար . ինչու որ Հիսուս սկիզբէն դիտէր՝ թէ ո՞վ են անոնք որ չեն հաւատար , և ո՞վ է ան որ զենքը պիտի մատնէ .
- 66 Ու կ'ըսէր , Եսոր համար ձեզի ըսի որ մէկը չընար ինծի զալ , թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր :
- Ես պատճառով իր աշակերտնե-
- 67 լուն շատերը ետ զացին , և ալ իր հօտը չէին պարտեր : Են ասե-
- 68 նը Հիսուս տասուերկուրքին բառ , Ս'իթէ դուք ալ կ'ուզէք երթալ : Սխմն Պիտրոս պատասխան տուաւ
- 69 անոր , Տէ՛ր որո՞ւ պիտի երթամք , դուն յաւիտեան կանայ խօսքի ունիս : Եւ մենք հաւատալով ու 70 դիտցանք թէ դուն ես Վրիստոսը Եստոծոյ Որդին : Հիսուս պա-
- 71 տասխան տուաւ անոնց , Եւ ձեզ տասուերկուրդ ջրնարեցիք , ու ձեզմէ ալ մէկը ստանայի : Եւ կ'ըսէր 72 Իսկարիփոսացի Սխմնեան Հոգւոյն համար , ինչու որ անիկայ էր որ զենքը պիտի մատնէր , ու տա-
- սուերկուրքն մէկն էր :

ԳԼՈՒ Է

- Եւ աս բաներէն ետե Հիսուս Պա-
- 1 լիլիպի մէջ կը պտըտէր . ինչու որ չէր ուզէր Հրեաստանի մէջ պտըտիլ , զանազն Հրեաները զենքը սպաննել կ'ուզէին :
- Եւ Հրեաներուն տաղաւարահա-
- 2 րաց տօնը մօտ էր : Ուստի իր
- 3 եղբայրները ըսին իրեն , Ելլիք աստեղէ ու Հրեաստան գնա , որ քու աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ որ կ'ընես : Ինչու որ
- 4 մէկը լիցայ որ ծածկարար բան մը ընէ , և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ . թէ որ դուն աս բաները կ'ընես ,
- 5 ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ : Բանզի իր եղբայրներն ալ չէին
- 6 հաւատար իրեն : Իսկ Հիսուս ըսաւ անոնց , Իմ Ժամանակս զեռ հասած չէ , բայց ձեր Ժամանակը

7 միշտ պատրաստ է : Աշխարհը
 8 ձեզ չհրնար ատել , բայց զիս կ'ա-
 9 տէ , ինչու որ ես անոր վրայով կը
 10 վայելեմ թէ իր գործքերը չար են :
 11 Գաւթ կ'էր աս տանիս . ես (զեռ) չեմ
 12 ելեր աս տանիս , ինչու որ իմ ժա-
 13 ըով անոնց , ինքը Գալիլեա մնաց :
 14 Բայց երբոր իր եղբայրները ելան ,
 15 հոգը ինքն ալ ելաւ . տանին , չէ
 16 թէ յայտնի հապա զազալուէ կեր-
 17 պով մը :
 18 Իս. Հրէաները տանին ատենը կը
 19 փնտռէին զինքը՝ ու կ'ըսէին : Ո՛ր
 20 է անիկայ : Իս. Ժողովուրդին մէջ
 21 շատ շնչին կար անոր վրայով .
 22 ոմանք կ'ըսէին թէ Բղէկ հար-
 23 ուրիշները կ'ըսէին , Չէ՛ , հապա
 24 Ժողովուրդը կը մոլորընէ : Սա-
 25 կայն մէկը անոր վրայով համար-
 26 ձակ չէր խօսեր Հրէաներուն վա-
 27 խեն :
 28 Իսկ երբոր տանը կէս եղաւ , Հի-
 29 սուս սաճարը կ'աւ . ու կը սորվե-
 30 յրներ : Իս. Հրէաները կը զար-
 31 մանային ու կ'ըսէին : Ինչո՞ր սա-
 32 իկայ զիրքերը զիտէ , որ սորված
 33 չէ : Հիսուս պատասխան տուաւ
 34 անոնց ու ըսաւ , Իմ վարդապե-
 35 տու թիւնս խն չէ , հապա զիս խր-
 36 կողմն է : Թե՛ որ մէկը կ'ուզէ
 37 անոր կամը ընել , պիտի գիտնայ
 38 աս վարդապետութեան համար թէ
 39 արդեօր Երեսօմէ՞ն է , թէ ես ին-
 40 չիրմէս կը խօսիմ : Ընէ՛ որ ին-
 41 չիրմէս կը խօսի , իր անձին փառքը
 42 կը փնտռէ . բայց ան որ զինքը խր-
 43 կողմն փառքը կը փնտռէ , անիկայ
 44 ճշմարիտ է , եւ անոր քով անիրա-
 45 ռութիւն չկայ : Սոքա չառաւմ
 46 ձեզի օրէնքը , ու ձեզով մէկն ալ
 47 չպահիր օրէնքը : Ինչո՞ւ կը փնտը-
 48 ուք զիս սպաննել . պատասխան
 49 տուաւ Ժողովուրդը ու ըսաւ , Գե-
 50 իկայ քու ներսը . ո՞վ քեզ կը
 51 փնտռէ սպաննել : Պատասխան
 52 տուաւ Հիսուս եւ ըսաւ անոնց ,
 53 Սէկ գործ մը գործեցի , ու ամէնք
 54 ալ զարմացիւր էք : Երբ Սոքա
 55 ձեզ թիւն թիւնութիւն տուաւ , (որ
 56 թէ Սոքա էն էր , հապա նախ

նիւններէն) ու չարախօս օրը մարդ
 կը թիւնաւոր . Թե՛ որ չարախօս օրը
 մարդ թիւնաւոր թիւն կ'առնէ՝ որ
 Սոքա էն օրէնքը չգաւորի , ինչի
 կը բարեկամը որ ես չարախօս օրը
 անրողջ մարդ մը բռնեցի : Աշխի
 երկցածին պէս զատաւան մի՛ բ-
 նէք , հապա արդար զատաւան
 ըրէք :
 Ըն ատենը Երեսօմէնայիներէն
 ոմանք կ'ըսէին : Բիւրայ ան չէ՞
 որն որ կը փնտռէս սպաննել . Իս.
 ահա յայտնի կը խօսի , ու ըսն մը
 չեն բար անոր . միթէ իշխանները
 զիտցան են թէ անիկայ ճշմարտա-
 պէս Բրիտան է : Սակայն մենք
 սաիկայ գիտենք իսկից է . բայց
 Բրիտան երբոր զայ , մէկը չգի-
 տեր իսկից է : Իս. Հիսուս քանի
 որ կը սորվեցներ , տաճարին մէջ
 սպառակեց բարով : Իս ալ զի-
 տէր , եւ իսկից ըրաւ ալ զիտէ .
 ու ես ինքիրմէս եկած չեմ , հապա
 ան որ զիս խրկեց , ճշմարիտ է , որ
 անիկայ զուր չէք գիտեր : Բայց ես
 զիտեմ անիկայ , ինչու որ ես անկե
 եմ , եւ անիկայ զիս խրկեց : Ուս
 տի կը փնտռէին զինքը բռնել ,
 բայց մէկն ալ իրեն ձեռք չգործաւ ,
 ինչու որ իր ժամանակը զեռ հասած
 չէր : Ու Ժողովուրդէն շատ մար-
 զիկ հաւատացին իրեն , եւ կ'ըսէին ,
 Բրիտան երբոր զայ , ատենցմ
 ասեկի նշանմը պիտի ընէ , որչափ
 որ անիկայ կ'ընէ :
 Փարիսեցիները բացին Ժողովուր-
 զին աս շնչինը անոր վրայով . ու
 փարիսեցիները եւ քահանայապետ-
 ները սպասաւորներ խրկեցին , որ
 զանիկայ բռնեն : Իսկ Հիսուս ը-
 տաւ , Բիւր մը ժամանակ ալ ձեռ-
 զի հեռ եմ , ու կ'երթամ անոր
 որ զիս խրկեց : Իս պիտի փնտը-
 ուէք ու պիտի չքանէք , եւ իմ ե-
 զած տեղս զուր չէք կրնալ գալ :
 Ըն ատենը Հրէաները ըսին իրա-
 ըսաւ : Ո՛ր պիտի երթայ ատիկայ ,
 որ մենք զինքը պիտի չքանենք .
 միթէ հեթանոսայ Բիւր յիբուցան
 եղածներուն պիտի երթայ , եւ հե-
 թանոսներուն պիտի սորվեցնեն :

- 36 Ինչ է ան խոսքը որ գրուցեց :
Իս պիտի փնտռէր ու պիտի չգրա-
նէր : և իմ եղած տեղս դուք չէք
կրնար գալ :
- 37 Տանին վերջի մեծ օրը Հիսուս
կայներ էր , կ'աղագակեր ու կ'ը-
սէր : թե որ մէկը ծարաւ է , թող
- 38 ինծի գայ ու խմ : Ըն որ ինծի
կը հաւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը
կ'ըսէ , անոր փորէն կենդանի չուրի
- 39 զետեղ պիտի բղխեն : Ըս ըսաւ
Հոգին համար՝ որ իրեն հաւատա-
ցողները պիտի առնէին . վասն զի
Սուրբ Հոգին որոշէր չէր տա-
կալին , ինչու որ Հիսուս գեռ փա-
- 40 ռատրուած չէր : Ժողովուրդէն
շատ մարդիկ առ խոսքը որ լսեցին ,
կ'ըսէին , Իբրացնէ տարկայ է մար-
- 41 զարէն : Սրբիքները կ'ըսէին , Ը-
սիկայ է Բարիստուր . ուրիշներն ալ
կ'ըսէին : Միթէ Բարիստուր Վա-
- 42 լերայէն կու գայ : Զե՞ որ գիր-
քը կ'ըսէ թէ Բարիստոս Վառի-
թի սերունդէն ու Վառիթին եղած
- 43 զեղէն Բիթլէ հեմէն կու գայ : Ուս-
տի ժողովուրդին մէջ երկայտաւ
- 44 կու թիւն եղաւ անոր համար : Իս
անոնցմէ ոմանք ուղեցին բռնել ա-
նիկայ , բայց մէկը անոր ձեռք չը-
գարկաւ :
- 45 Ու սպասաւորները նորէն եկան
քահանայապետներուն և փարիսե-
ցիներուն . ու ասոնք լսին անոնց :
- 46 Ինչու անիկայ հո՞ չըրիր : Պա-
տափա՞ն տուին ապաստանները ,
Երբէք մէկը առ մարդուն պէս խո-
- 47 տած չէ : Ըն տեսներ փարիսեցի-
ները պատասխան տուին անոնց և
ըսին : Միթէ զԵ՞ք ալ մոլորե-
- 48 ցար : Իշխաններէն կամ փարի-
սեցիներէն մէկը հաւատաց անոր :
- 49 Բայց առ ուսմիկ ժողովուրդը՝ որ
օրէնքը չեն գիտեր , նշողած են :
- 50 Երկուգնդոս բոսաւ անոնց : (որ ա-
ռաւոց գիշեր տառն իրեն եկեր էր ,
և անոնցմէ մէկն էր) Միթէ մեր
- 51 օրէնքը մարդ կը դատէ՞ , թէ որ
առաջ անկէ բան մը չըսէ , և չգիտ-
- 52 նայ թէ ինչ կ'ընէ : Պատասխան
տուին ու ըսին անոր : Միթէ
դու՞ն ալ Վալերիայէն ես . քննէ՛

ու նայէ՛ որ Վալերիայէն մարգարէ
չիլներ : Իս ամէն մէկը իր տունը
գնաց :

ԳԼՈՒԽ Ը

- Իս Հիսուս Չիթենեաց լեռը դը- 1
նաց : Ու ստուռանց նորէն 2
առաւարը եկաւ , և բոլոր ժողովուր-
դը իրեն կու գար , ու ինքը նստեր
կը սորվեցնէր անոնց : Իս զպիս- 3
ները ու փարիսեցիները շնոթեման
մէջ բռնուած կնիկ մը բերին ա-
նոր , ու զանիկայ մէջտեղը կայնե-
ցնէնով՝ Ըսին իրեն , Սարգա- 4
պետ , առ կնիկը շնոթեման մէջ
առ մեղքը գործած ասոնք բռնուե-
ցաւ : Իս օրինաց մէջ Սաղմէն 5
մեղի պատու իրեց տանկները քար-
կոծել . հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես
առոր հո՞ւր : Ըս կ'ըսէին՝ անի- 6
կայ փորձելով , որ անոր վրայ ամ-
բաստանութիւն ընէ՞ւ ա՛յլ մը
ունենան . բայց Հիսուս դէպ ի
փար ծռելով՝ մատափը դետնին վրայ
կը գրէր : Սակայն երբոր վրան 7
ինկան հարցնելով իրեն , վերնաւ
շեյաւ ու ըսաւ անոնց , Չեղմէ
անմեղ եղողք՝ առաջ անիկայ թող
քար ձգէ ասոր վրայ : Իս նորէն 8
գէպ ի փար ծռելով՝ դետնին վրայ
կը գրէր : Իս անոնք առ լսելով 9
ու իրեց խղճմտանքէն յանդիմա-
նուելով՝ մեկիկ մեկիկ դուրս կ'ել-
լէին , ձերերէն սկսած մինչև յե-
տինները , և Հիսուս մինակ մնաց ,
ու կնիկը մէջտեղը կայնած : Իս 10
Հիսուս վեր նայելով՝ ու կնիկէն
զատ մէկը տեսնելով՝ ըսաւ անոր ,
Ընիկ՝ ո՞ւր են անոնք որ քու վը-
րայովն ամբաստանութիւն կ'ընե-
ին , մէկը քեզ չդատապարտեց :
Իս անիկայ ըսաւ , Ո՛չ մէկը 11
Տէր . ու Հիսուս ըսաւ անոր ,
Իս ալ չեմ՝ դատապարտեր քեզ .
զնա ու ասկէ ետեւ մեղք մի՛ գոր-
ծեր :

Երբ Հիսուս նորէն իտեցաւ 12
անոնց ու ըսաւ , Իս եմ աշխարհի
լոյսը . ան որ իմ ետեւն կու գայ ,
խաւարի մէջ պիտի չքաղէ , հապա
կենաց լոյսը պիտի ունենայ : Իսկ 13

- 14 փարիսեցիները բախն անոր , Դաւան
 քու անձիդ համար կը վկայես ,
 քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ :
 15 Պատասխան տուաւ Հիսուս ու բ-
 սաւ անոնց : Թե՛ն էս իմ անձին
 համար վկայեմ , Բայ իմ վկայու-
 թիւն ճշմարիտ է , ինչու որ զի-
 տեմ ուսկից եկայ և ուր կ'եր-
 թամ : Բայց դուք չէք գիտեր ձեռ-
 կից կու դամ՝ իմ ուր կ'եր-
 թամ : Դուք մարմինն նայելով
 16 չեմ գտեր : Եւ թէն գատելու
 ալ բլլամ , իմ գատաստանն ճշ-
 մարիտ է : Ինչու որ ես մինակ չեմ ,
 հապա ես , և Հայրը որ զիս խըր-
 17 կեց : Եւ ձեր օրէկոյն միջն ալ
 գրուած է թէ իջիւմ մարդու վր-
 18 կայութիւնը ճշմարիտ է , Իսկ եմ
 որ իմ անձին համար կը վկայեմ ,
 ու կը վկայե ինձի համար Հայրն
 19 Եւ որ զիս խրկեց : Եւն ատենը
 բախն անոր : Ի՞նչ է քու Հայրդ :
 Հիսուս պատասխան տուաւ : Եւ
 զիս գիտե՞ք և ոչ իմ Հայրս : Թէ
 որ զիս գիտնայիք , իմ Հայրս ալ
 պիտի գիտնայիք :
 20 Հիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ
 զանձատուներ , երբոր տաճարին մէջ
 կը սորվեցընէր : ու մէկը չունեց
 զանիկայ,ինչու որ զիս անոր ժա-
 մանակը հասած չէր :
 21 Եւրբ Հիսուս նորէն ըսաւ ա-
 նոնց , Իսկ կ'երթամ՝ ու զիս պիտի
 փնտռէք , և ձեր մեղացը մէջ պիտի
 մեռնիք : ուր որ ես կ'երթամ ,
 22 դուք չէք կրնար դալ : Եսոր փայ
 Հրեաները կ'ընեն : Սիթէ ինք-
 զիկը պիտի մեղցընէ՞ , որ կ'ընէ
 թէ Եւր որ ես կ'երթամ , դուք
 23 չէք կրնար դալ : Իսկ ըսաւ անոնց ,
 Դուք փարեն էք , ես վերեն եմ :
 դուք աս աշխարհէս էք , ես աս
 24 աշխարհէն չեմ : Եսոր համար ձեզի
 ըսի թէ Հեր մեղացը մէջ պիտի
 մեռնիք : Ինչու որ եթէ չհաւատայ
 թէ ես եմ , ձեր մեղացը մէջ պիտի
 25 մեռնիք : Եւն ատենը բախն անոր :
 Դաւան ո՞վ ես , և Հիսուս ըսաւ
 անոնց , Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը
 26 խօսիմ : Ըսաւ բաներ ունիմ :
 ձեզի համար խօսելու և գատելու :
 Բայց ան որ զիս խրկեց , ճշմարիտ
 է , և ես ինչ որ իրմ լսեցի , ա-
 նիկայ կը խօսիմ աշխարհէս մէջ :
 Եւնոք լիմացան թէ Հօրը համար
 կը զրուցէր իրենց :
 Իսկ Հիսուս ըսաւ անոնց , Երբ-
 որ Որդին մարդոյ բարձրացընէք ,
 ան ատենը պիտի գիտնայ թէ ես
 եմ , ու ինքիմս բան մը չեմ ը-
 ներ , հապա Հայրս ինչպէս որ ին-
 ձի սորվեցուց , անանկ կը խօսիմ :
 Իսկ զիս խրկող իմ հետս է : Հայ-
 29 րը զիս մինակ չմոզուց : Ինչու որ
 ես միշտ անոր հաճելի եղած բանե-
 րը կ'ընեմ :
 Երբոր անոր խօսեցաւ , շատ
 մարդիկ իրեն հաւատացին : Եւն
 31 ատենը Հիսուս իրեն հաւատացող
 Հրեաներուն ըսաւ : Թե՛ որ դուք
 իմ խօսքիս մէջ լիկոյք , ճշմարտա-
 պէս իմ աշակերտներս կ'ըլլայք :
 Իսկ ճշմարտութիւնը պիտի գիտ-
 32 նայ , ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ
 պիտի աղաւտ : Պատասխան տուին
 33 իրեն : Եւն Երբահամի սերունդ-
 ւնք , ու երբէք մէկու մը չծառա-
 յեցինք : դուն ինտր կ'ընես թէ
 աղատ պիտի ըլլայք : Հիսուս
 34 պատասխան տուաւ անոնց , Ըրե-
 մարիս ճշմարտութիւնը ձեզի թէ
 Եւն ո՞վ որ մեղք կը դործէ , անի-
 կայ մեղքի ծառայ է : Իսկ ծառան
 35 տանը մէջ յախտան չմար , բայց
 որդին յախտան կը մնայ : Եւն
 36 տի թէ որ Որդին ձեզ աղատ ը-
 նէ , ճշմարտապէս աղատ պիտի ըլ-
 37 լայք : Գիտեմ որ Երբահամի սե-
 րունդ էք , բայց կը փնտռէք զիս
 մեղցընել , ինչու որ իմ խօսքս ձե-
 38 ներսի զին տեղ չունի : Իսկ ինչ
 որ տեսայ իմ Հօրս քով՝ ան կը
 խօսիմ : և դուք ալ ինչ որ տե-
 39 արք ձեր Հօրը քովք ան կ'ընէք :
 Պատասխան տուին ու բախն անոր :
 Եւն Հայրը Երբահամն է : ըսաւ
 անոնց Հիսուս , Թե՛ որ Երբահա-
 մի որդիք ըլլայիք , Երբահամին
 40 գործքերը պիտի գործէիք : Բայց
 հինա կը փնտռէք սպաննել զիս ,
 անանկ մարդ մը որ ձեզի ճշմարտու-

թիւն խօսեցայ, որն որ Մատուածէ
 լսեցի. Երբանամ առ բանը չը-
 41 բաւ: Դուք ձեր հօրը գործքերը
 կ'ընէք. ան առնելը ըսին անոր,
 Սենք պոռնկութենէ չէր ծնած,
 մեր մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է
 42 Մատուած: Հիտուս ըսաւ անոնց,
 թէ որ Մատուած ձեր Հայրը ըլ-
 լար, պիտի սիրէիք զիս. ինչու որ
 ես Մատուածէ ելայ ու եկայ. և չէ
 թէ ես ինքիրմս եկայ, հապա ա-
 43 նիկայ զիս խրկեց: Ինչու գուց
 իմ պոռնկութեան չէք հասկընար.
 անոր համար որ չէք կրնար իմ
 44 խօսքս մոռնի ընել: Դուք ձե-
 հօրմէն Սատանայէն էք, ու ձեր
 հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել.
 անիկայ սկիզբէն հետե մարդասպան
 էք, և ճշմարտութեան մէջ չկե-
 ցաւ, ինչու որ անոր ներքի գին
 ճշմարտութիւն չկայ. երբոր անի-
 կայ ստութիւն խօսի, բուն իրեն-
 ներէն կը խօսի և քանզի անիկայ
 45 ստախա է և անոր հայրը: Բայց
 որովհետեւ ես ճշմարտութիւն կը
 խօսիմ, ինծի չէք հաւատար:
 46 Չեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել
 մեղքի համար. իսկ թէ որ ես ճշ-
 մարտութիւն կը խօսիմ, ինչու
 47 ինծի չէք հաւատար: Են որ Մա-
 տուածէ է, Մատուծոյ խօսքերը մը-
 տիկ կ'ընէ. գուց անոր համար մը-
 տիկ չէք ընէր, որ Մատուած չէք:
 48 Պատասխան տուին Հրեաները ու
 ըսին անոր, Եղէկ չե՞նք ըսեր մենք,
 թէ դուն Սամարացի ես ու դե կայ
 49 քու ներքոյ: Հիտուս պատասխան
 տուաւ. և ըսաւ, Իմ ներքս զե-
 չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը պա-
 տուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք:
 50 Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտեր.
 կայ Բէլ որ կը փնտէր ու կը
 51 գտայ: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի. թէ որ մէկը իմ խօսքս
 պատէ, յաւիտեան մահ պիտի չը-
 52 տանէ: Են առնելը Հրեաները
 ըսին անոր, Հիմա գիտցանք որ
 քու ներքոյ զե կայ. Երբանամ
 մուտաւ ու մարդարէները և դուն
 կ'ըսես, թէ որ մէկը իմ խօսքս
 պատէ, յաւիտեան մահուն համը

պիտի չառնէ: Սիմէ դուն աւե- 53
 լե՞ մեծ ես մեր հայր Երբանամէն
 որ մուտաւ: ու մարդարէներն ու
 մուտան. դուն քեզ ո՞վ կ'ընես,
 Հիտուս պատասխան տուաւ, թէ 54
 որ ես ինքզինքս փառաւորեմ, իմ
 փառքս բան մը չէ. իմ Հայրս է
 որ զիս կը փառաւորէ, որուն հա-
 մար դուք կ'ըսէք թէ Սիմ Մա-
 տուածն է. Եւ անիկայ չէք ծան- 55
 նար, բայց ես գիտեմ անիկայ. ու
 թէ որ ըսեմ թէ անիկայ չեմ գի-
 տեր, ձեզի պէս ստախա պիտի ըլ-
 լամ. հապա ես գիտեմ անիկայ,
 և անոր փառքը կը պատէմ: Չեր 56
 հայրը Երբանամ գանկացաւ իմ
 օրս տեսնելու, ու տեսաւ և ուրա-
 խացաւ: Իսկ Հրեաները ըսին 57
 անոր, Դուն տակաւին իտուս
 տարեկան չես, Երբանամն ալ
 տեսար: Հիտուս ըսաւ անոնց, 58
 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
 Երբանամն ըլլալէն առաջ եմ ես:
 Են առնելը քարեր վերցուցին որ 59
 անոր վրայ նետեն. բայց Հիտուս
 ծածկուեցաւ անոնց աչքերէն, և ա-
 նոնց մէջէն անցնելով տաճարէն
 դուրս ելաւ, ու այսպէս գնաց:

ՊԻՆՆ

Երբոր կ'անցնէր, մէկ մարդ մը 1
 տեսաւ կոյր ծնած. Եւ իր ա- 2
 չակերտները հարցուցին իրեն ու
 ըսին, Սարգի որո՞ւն է մեղքը,
 ասո՞ր թէ իր ծնողացը, որ անիկայ
 կոյր ծնաւ: Պատասխան տուաւ 3
 Հիտուս, Ո՛չ ատորն է մեղքը,
 ոչ ալ իր ծնողացը, հապա որ
 Մատուծոյ գործքերը ատոր վրայ
 յայտնի ըլլան: Բանի որ ցորեկ 4
 է, պէտք է որ զիս խրկողին գործ-
 քերը գործեմ. գիշերը կու դայ
 որ ան առնելը մէկը չկրնար գոր-
 ծել: Բանի որ ես աշխարհի մէջ 5
 եմ, աշխարհի լոյսն եմ: Երբոր
 աս ըսաւ, թաքաւ գետինը, և
 թաքովը կաւ շինեց, ու ան կաւը
 կոյրին աշխարհէն վրայ ձեկից. Եւ 7
 ըսաւ անոր, Գնա ըլլալուց
 լոյսով աւագանին մէջ, (որ Խրե-
 կուած կը թաքսմանուի.) ուստի

- դնաց ու լուացուեցաւ, եկաւ ու
 8 կը տեսներ: Իսկ զբացիները և ա-
 նոնք որ առաջուց տեսած էին պա-
 նիկայ որ կըր էր, կ'ըսէին, Բսի-
 կայ չէր որ կը նստէր և կը մո-
 9 բար. ոմանք կ'ըսէին, Բնիկայ
 է. Սրբիշները չէին, Բնոր նը-
 ման չէին է. Իսկ ինքը կ'ըսէր թէ
 10 Լաւ եմ: Ուստի բսին իրեն և շա-
 պա ինտո՞ր բացուեցան քու աչքե-
 11 ռդ: Ինքը պատասխան տուաւ
 ու. բաւ. և չխուս կուշուած մարդ
 մը կաւ. չնկող ու. աչքերս ծեփեց,
 և բաւ. ինծի, Վնա Սկզբամի
 աւազանը ու. լուացուէ և ես ալ
 զայի լուացուեցայ ու. կը տեսնեմ:
 12 Լա. բսին իրեն, Ուր է անիկայ.
 Ըսաւ. առնոց, Չեմ գիտեր:
 13 Փարիսեցիներուն տարին զանի-
 14 կայ որ առնեալ կըր էր: Լա. շա-
 բաթ որ էր՝ երբոր չխուս կաւ
 չնկող, ու. անոր աչքերը բացաւ:
 15 Կորեն փարիսեցիներն ալ կը հար-
 ցնէին իրեն, թէ ինտո՞ր կը տես-
 նէ. անիկայ ալ բաւ. անոնց և Վա-
 16 զրաւ. աչքերուս փայ, ու. լուա-
 յուեցայ և կը տեսնեմ: Բնոր փը-
 րայ փարիսեցիներէն ոմանք կ'ըսէին,
 17 Են մարդը Բստուծմէ չէ, ինչու որ
 չարքով օրը չպահէր. ուրիշները
 կ'ըսէին, Ինտո՞ր կրնայ մեղաւոր
 մարդ մը ստանի հրաշքներ քնել. ու.
 մէջերին երկպառակութիւն կար:
 18 Կորեն բսին կըրին, Կու՛ն ի՞նչ
 կ'ըսես անոր համար՝ որ քու աչքերդ
 բացաւ. ան ալ բաւ. թէ Սար-
 19 չքեր մըն է: Իսկ շրէշները
 չէին հաւատար անոր համար՝ թէ
 կըր էր ու. բացուեցաւ, մինչև որ
 ան աչքը բացուածին ծնողքը կան-
 20 չեցին. Լա. անոնց հարցուցին ու.
 բսին, Բո՛ւ է ձեր որդին, որուն
 համար դուք կ'ըսէք թէ կըր ծնաւ.
 հապա հիմա ինտո՞ր կը տեսնէ:
 21 Բնոր ծնողքը պատասխան տուին
 անոնց ու. բսին, Կիտե՛նք որ ասի-
 կայ է մեր որդին, և որ ինքը կըր
 22 ծնաւ. Բայց հիմա ինտո՞ր կը տես-
 նէ, չէնք գիտեր, կամ թէ ո՞վ
 բացաւ. ատոր աչքերը, մենք չէնք
 գիտեր. Ինքը չափահաս է, իրեն
 հարցուցէք. Ինձ ինքը խոսի ի-
 23 ընէ համար: Բս. բսին անոր ծնող-
 քը. շրէշներէն փախաւքուն հա-
 մար, քանզի շրէշները միտքան
 հաւատով եամք որդեր էին որ եմ
 24 մեկը անիկայ Վրիտոսս զաւանի,
 ժողովարանէն դուրս ձգուի: Բնոր
 համար անոր ծնողքը բսին թէ
 25 Ինքը չափահաս է, իրեն հարցու-
 ցէք. Լա. քորը նորէն կանչեցին ան
 մարդը որ կըր էր, ու. բսին անոր,
 Բստուծմէ փառք տար, մենք գի-
 26 տենք որ ան մարդը մեղաւոր է:
 Բնիկայ ալ պատասխան տուաւ. ու.
 27 բաւ, թէ որ մեղաւոր է, ես չեմ
 գիտեր. միայն -- գիտեմ որ կըր
 էի և հիմա կը տեսնեմ: Կորեն
 28 բսին անոր, Ի՞նչ բաւ. քնդի.
 քու աչքերդ ինտո՞ր բացաւ: Պա-
 29 տասխան տուաւ. անոնց, շինա
 բսի ձեզի ու. չըղեցիք. ինչե՞ւ. հա-
 մար նորէն լսել կ'ուզէք. միթէ
 30 զձեք ալ կ'ուզէք. անոր աշակերտ
 ըլլալ: Բնոր նախատեղով զա-
 31 նիկայ բսին, Կու՛ն ես անոր աշա-
 կերար. իսկ մենք Սոփիստին աշա-
 կերաներն ենք: Ս'ենք գիտենք որ
 32 Բստուած Սոփիստին հետ խօսեցաւ,
 բայց ասիկայ չէնք գիտեր թէ ո՞ւս-
 33 կից է և Պատասխան տուաւ. մար-
 34 դը և բաւ. անոնց և Բսիկայ է
 զարմանալու. բանը՝ որ դուք չէք
 գիտեր թէ մեկից է, և անիկայ
 35 իմ աչքերս բացաւ: Կիտենք որ
 Բստուած մեղաւորներուն մոխի չը-
 ներ, բայց թէ որ մեկը ատուա-
 ծապալու ըլլայ ու. անոր կամքը
 կատարէ, անոր մոխի կ'ընէ: Բն-
 36 իտքահա սկիզբէն ի փեր բուած չէ
 որ մարդ մը կըր ծնածի մը աչքերը
 բացած է: Թե՛ որ Բստուծմէ
 37 չըլլար ան մարդը՝ բան մըն ալ չէր
 կրնար ընել: Պատասխան տուաւ
 38 և բսին անոր, Կու՛ն բոլորովն
 մեղաց մէջ ծնած ես, ու. մեզի վար-
 դապետութիւնն կ'ընես. և դուրս
 39 ըրին անիկայ:
 չխուս լսեց որ զանիկայ դուրս
 40 ըրին, ու. երբոր գտաւ զանիկայ՝
 ըսաւ. անոր, Կու՛ն կը հաւատմն
 Բստուծոյ Որդին: Բնիկայ պա-
 41 ճ

- տառիսան տուաւ . ու . ըսաւ : Տէր
37 թգ Է որ հաւատամ անոր : Եւ
Յիսուս ըսաւ . անոր , Տեսար ալ
անիկայ , և . քեզի հետ խօսողը ան
38 է : Ենիկայ ալ ըսաւ , Ար հա-
ւատամ : Տէր . ու . անոր երկրպա-
39 դութիւն ըրաւ : Եւ . Յիսուս ը-
սաւ : Եւ զատաստանի համար և-
կայ աս աշխարհս , որ չտեսնող-
ները տեսնեն և տեսնողները կու-
րանան :
40 Եւ . փարիսեցիներէն ոմանք որ իր
հետն էին , աս բաները լսելով՝ ը-
սին իրեն : Սիմէ մեզք ալ կայր
41 եղբ : Յիսուս ըսաւ անոնց , Ժօ՛ւ
որ կողք ըլլայիք , զո՞ք մեզք չէիք
ունենար : Բայց հիմա կ'ըսէք թէ
Ար տեսնեմք : ասոր համար ձեր
մեղքը Ի՞նչ էր կը մնայ :

ԳԼ . Ժ

- 1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Են որ դանէն չմտներ ոչխար-
ներուն բակը , հապա ուրիշ տեղէն
կ'ելլէ , անիկայ զող ու . աւաղակ
2 է : Բայց ան որ դանէն կը մտնէ ,
անիկայ ոչխարներուն հովիւն է :
3 Դաւապամբ կը բանայ անոր , և
ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն ,
ու . իր ոչխարները անունաւորին կը
կանչէ , և . զուր կը հանէ գանոնք :
4 Աւ երբոր իր ոչխարները կը հանէ ,
անոնց առջեւն կ'երթայ , ու . ոչ-
խարները իր ետեւն կ'երթան : Ին-
չու որ անոր ձայնը կը ճանչնան :
5 Սակայն օտարի ետեւ չեն երթար .
հապա անիկ կը փախչի , ինչու որ
օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար :
6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց ,
Բայց անոնք չէին խմանար թէ ինչ
7 էր որ իրենց կը խօսէր : Եւ . Յի-
սուս նորէն ըսաւ . անոնց , Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Եւ
8 եմ ոչխարներուն դուռը : Եւ ձե-
ն անոնք որ ինձ մէ առաջ եկան , զող
ու . աւաղակ էին , Բայց անոնց չլսե-
9 ջին ոչխարները : Եւ եմ դուռը .
թէ որ մէկը ինձ մէ ներս մտնէ՝ պի-
տի փրկուի , ու . պիտի մտնէ ու
10 ելլէ և արօտ գտնէ : Գողը չգար ,
միայն թէ գողնալու և սպաննելու .

- ու . կորսնցընելու . համար . ես եկայ
որ կեանք ունենան , և ալ . աւելի
ունենան : Եւ եմ բարի հովիւր . 11
բարի հովիւր իր կեանքը ոչխար-
ներուն համար կը զնէ : Բայց 12
փարսկանը որ հովիւ չէ ու ոչխար-
ները իրը չեն , երբոր կը տեսնէ
գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչ-
խարները ու կը փախչի . և . գայլը
կը յափշտակէ ոչխարները ու դա-
նոնք կը ցրուէ : Եւ փարսկանը 13
կը փախչի , ինչու որ փարսկան է
ու իր հողը չէ ոչխարներուն հա-
մար : Եւ եմ բարի հովիւր , և 14
կը ճանչնամ իմներս ու կը ճանչ-
ցուիմ իմներս : Ինչպէս որ 15
Հայրը զիս կը ճանչնայ , եւ ալ
Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ կեան-
քըս ոչխարներուն համար կը զնեմ :
Արի՜շ ոչխարներ ալ ունիմ , որոնք 16
աս բակէն չեն . անոնք ալ պէտք է
որ բերեմ , ու . իմ ձայնիս պիտի
լսեն , և . պիտի բլլան մէկ հօտ ու
մէկ հովիւ : Եւ որ համար Հայ- 17
րը զեւ կը սիրէ , որ ես իմ
կեանքս կը զնեմ , որ նորէն առնեմ
անիկայ : Անկը շահներ անիկայ 18
ինձ մէ , հապա ես կը զնեմ անիկայ
ինքրիւս . Իշխանութիւն ունիմ
անիկայ զանեւ , և . իշխանութիւն
ունիմ անիկայ նորէն առնելու . աս
պատուէրը իմ Հորմէս առի :
Կորէն երկրպատարութիւն կ'ըլ- 19
լաք Հրէից մէջ աս խօսքերուն հա-
մար : Եւ անոնցմէ շատերը կ'ը- 20
տէին : Դե . կայ ատոր ներսի զին
ու խելութեմ է , ինչու ատոր մոտիկ
կ'ընէք : Արի՜շները կ'ըսէին : Եւ 21
խօսքերը դիւահարի Իսաի չեն .
միթէ զիս կրնայ կոչերուն աշխե-
րը բանալ :
Են ատենը Երուսաղէմ նաւաւ 22
կատիքի օգնէ եղաւ , ու ձմեռ էր :
Եւ . Յիսուս կը պտըտէր տաճարին 23
մէջ Կողմնին սրահը : Եւ . Հը- 24
րէաները անոր չորս կողմը առին ու
ըսին անոր , Սին՛ւ երբ մող տաւ
լակուսանաց մէջ կը թողուս . Թէ
որ Բրիտանոր դուն ես , մեղի հա-
մարձակ բնէ : Յիսուս պատաս- 25
խան տուաւ անոնց : Զեզի բաի ու

- եմ ձեզի համար որ հոն չէի, որ
դուք հաւատարմ. բայց էիե՞ք եր-
- 16 թանք անոր ։ թողման որ իր-
կութեան կ'ըսուէր, բաւ էր աշա-
կերտակիցներուն ։ Սէր՝ ալ եր-
թանք՝ որ անոր հետ մեռնինք ։
- 17 Հիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ
անիկայ արդէն չորս օրուան դե-
- 18 ղեզմանը ~~դուք~~ էր ։ Ու ին-
թանիս խրուսեղեմին մօտ էր՝
տաանուհինդ ասպարէզի չափ ։
- 19 Եւ Հրէաներէն շատերը Սար-
թային ու Սարիսային եկած էին
որ միխիթարն զանաք իրենց եղ-
- 20 բորը համար ։ Երբ երբոր լսեց
Սարթա թէ Հիսուս կու գայ, զա-
նիկաց զիմաւորելու գնաց ։ Բայց
Սարթամ տանը մէջ նստեր էր ։
- 21 Եւ Սարթա ըսաւ Հիսուսին ։ Տէր՝
թէ որ հոս ըլլայիր, իմ եղբայրս
- 22 չէր մեռներ ։ Բայց զիտեմ որ հի-
մա ալ գուն ինչ որ խնդրես Ես-
տուծմ, Եստուած պիտի տայ քեզի ։
- 23 Հիսուս ըսաւ անոր ։ Բաւ եղբայրդ
- 24 յարութիւն պիտի առնէ ։ Սար-
թա ըսաւ անոր ։ Վիտեմ որ յարու-
թեան ժամանակը վերջին օրը յա-
- 25 ռութիւն պիտի առնէ ։ Հիսուս
ըսաւ անոր, Ես եմ յարութիւնը
ե. կեանքը ։ ան որ ինծի կը հաւա-
տայ, թէեւ մեռնի՝ պիտի ապրի ։
- 26 Եւ ան ամենը որ կենդանի է ու
ինծի կը հաւատայ, յարութեան
պիտի չմեռնի ։ Դուն կը հաւատամ
- 27 ատր ։ Ըսաւ անոր ։ Եթէ Տէր՝
ես հաւատացիր եմ որ դուն ես
Վերստուրդ Եստուծոյ Որդին,
- 28 որ աշխարհք զալու էիր ։ Ու երբ-
որ աս ըսաւ, դնաց իր քոյրը Սա-
րիսայը զապտուկ մը կանչելով՝ ըսե-
լով ։ Սարգապետը եկեր է՝ ու
- 29 քեզ կը կանչէ ։ Բնիկայ ըսածին
պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր ։
- 30 Իսկ Հիսուս դիւզ կեղծ եկած չէր ։
Հապա ան տեղն էր, ուր որ Սար-
- 31 թա զանիկայ զիմաւորեց ։ Բայց
Հրէաները որ անոր հետ տանը
մէջն էին ու կը միխիթարէին զա-
նիկայ, երբոր տեսան որ Սարթամ
շուտ մը ելաւ ու գնաց, էիե՞ք ալ
անոր ետեւն գացին, ըսելով թէ
- Վերեզմանը կ'երթայ որ հոն տեղը
լայ ։ Իսկ Սարթամ երբոր Հի- 32
սուսին եղած տեղը եկաւ ու զանի-
կայ տեսաւ, անոր ոտքը ինչապով
ըսաւ անոր ։ Տէր՝ թէ որ հոս ըլ-
լայիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ ։
Հիսուս երբոր տեսաւ անիկայ որ 33
կու լար, և անոր հետ եկող Հրէա-
ները որ կու լային, իր հոգեցոյն մէջ
հաւառեց ու խռովեցաւ ։ Եւ ը- 34
սաւ ։ Ուր դրած էր անիկայ ։
Ըսին իրեն ։ Տէր՝ եկուր ու տես ։
(35) Հիսուս լացաւ ։ Ուստի 36
Հրէաները կ'ըսէին, Եսայեցէք
հրէաք կը սիրէր զանիկայ ։ Եւ 37
նոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին, Ետի-
կայ որ կըլլին աշխրհք լացաւ, չէր
կրնար ընել որ աս ալ չմեռնէր ։
Հիսուս նորէն իր սրբին մէջ հա- 38
ռաչելով՝ զերեզմանը կու գայ ։ Ե.
անիկայ քարայր մըն էր, ու անոր վը-
րայ քար մը դրուած էր ։ Հիսուս 39
ըսաւ ։ Սէրդի ըսէր աս քարը
մեռելին քոյրը Սարթան ըսաւ ա-
նոր ։ Տէր՝ արդէն հոսած պիտի
ըլլայ, ինչու որ չորս օրուան է ։
Ըսաւ անոր Հիսուս ։ Բեզի չըսի՞ 40
որ եթէ հաւատաս, Եստուծոյ
փառքը պիտի տեսնես ։ Ես ա- 41
տենը մէկ դի ըրին քարը ։ Եւ Հի-
սուս էր աշխրհք վեր վերցոյց ու
ըսաւ, Հայր՝ շնորհակալ եմ քեզ-
մէ, որ ինծի լսեցիր ։ Ու ես գի- 42
տէի որ ամէն ատեն ինծի կը լսես ։
Բայց աս բոլորտիքս կայնող ժողո-
վաւորին համար ըսի, որ հաւատան
թէ դուն խրիկցիր զիս ։ Եւ աս 43
ըսելէն ետքը, մեծ ձայնով մը
կանչեց ։ Վաղարշ՝ գահաւ եկուր ։
Սեւեւն ալ ելաւ ոտքերը ու ձու- 44
քերը պատանքով կապած, և ե-
րեսը վարձամարով պատած ։ Հի-
սուս ըսաւ անոնց ։ Երբեքեցէք ա-
տիկայ ու թողէք որ երթայ ։
- Եւ Հրէաներէն շատերը որ 45
Սարթային եկեր էին, երբոր Հի-
սուս ըրածը տեսան, հաւատա-
ցին իրեն ։ Բայց անոնցմէ ոմանք 46
զայցին փարիսեյներուն, ու Հի-
սուս ըրածը անոնց պատմեցին ։
- Ուստի քահանայապետները և 47

- չէք հաւատար . ան դործքերը որ
ես իմ Հօրս անունովը կը գործեմ ,
անոնք կը վկայեն ինձի համար :
- 26 Բայց դուք չէք հաւատար , ինչու
որ իմ ոչխարներէս չէք , ինտոր որ
- 27 ձեզի բոխ : Իմ ոչխարներս իմ
ձայնիս կը բռն , ես ալ անոնք կը
ձանձում , ու իմ հոռէս կու գան :
- 28 Եւ անոնց յախտեանքան կեանք
կու տամ , ու յախտեան պիտի
չկորսուին , եւ մէկը իմ ձեռքէս
- 29 պիտի չյափշտակէ զանոնք : Իմ
Հայրս որ անսփն ինձի տուաւ , ա-
մենէն մեծ է : Եւ մէկը չընար իմ
- 30 Հօրս ձեռքէն յափշտակել : Եւս
ու Հայրը մէկ ենք :
- 31 Են ատենը Հրէաները նորէն
քարեր վերցուցին , որ անիկայ
- 32 քարկոծեն : Հիսուս պատասխան
տուաւ անոնց , Եւսո բարի գործ-
քեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս ,
անոնցմէ որ գործին համար զիս կը
- 33 քարկոծէք : Հրէաները պատաս-
խան տուին անոր՝ բռնելով : Բարի
գործի համար քեզ չենք քարկոծեր ,
հապա հայհոյութեան համար , եւ
քանի զուս որ մարդ ես , ինչ-
- 34 զինքդ Եստուած կ'ընես : Հիսուս
պատասխան տուաւ անոնց , 24^Ը
որ ձեր օրէնքին մէջը գրուած է ,
Եւս բոխ թէ դուք աստուածներ էք :
- 35 Թէ որ աստուածներ կ'անուանե-
լանոնք , որոնց որ Եստուծոյ իտպը
եղաւ , (ու կարելի չէ որ ան զը-
րուածք ստուի ,) Հապա ան որ
- 36 Հայրը սրբեց եւ աշխարհք խրկեց ,
դուք անոր կ'ըսէք թէ Հայհոյու-
թիւն կ'ընես , Եստուծոյ Որդի եմ
- 37 բռնելու համար : Թէ որ իմ Հօրս
գործքերը չեմ գործեր , ինձի մի
- 38 հաւատար . Հապա թէ որ կը
գործեմ , թէ եւ ինձի չէք հաւա-
տար , քանի գործքերս հաւատա-
քէք . որ զիսնայք ու հաւատար թէ
Հայրը իմ մէջ է , եւ ես անոր
մէջ :
- 39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ
բռնելու , եւ անոնց ձեռքէն ելաւ .
- 40 Ու նորէն զնայ Հորդանանու ան-
գիի կողմէ՛ ան տեղը , ուր որ Հով-
հանէս առաջուց կը մկրտէր , ու

հոն կեցաւ : Եւ շատերը եկան 41
անոր ու կ'ըսէին , Իրաւ Հով-
հանէս մէկ հրաշք մը չըրաւ .
Բայց ինչ որ Հովհանէս բտաւ ան 42
նոր համար , ամէնը ճշմարիտ էր .
եւ շատ մարդիկ հոն անոր հաւա-
տացին :

ԳԼ . ԺԵ

Ու Մարիամն եւ անոր քրոջը Մար- 1
թային գեղէն՝ Իսթանիայէն
Ղազարոս անուանւի մէկը հիւանդ 2
էր : Երկու ան Մարիամն էր , որ
Տէրը եղով օծեց , ու անոր ոտքերը 3
իր մաշկերով սրբեց , որուն եղբայ-
րը Ղազարոս հիւանդ էր : Ուստի
եւ քոյրերը Եւսք խրկեցին անոր ու
բախն , Տէր՝ ահա անիկայ որ դուն 4
կը սիրե՞ս , հիւանդ է : Հիսուս
երբոր բեց , բտաւ : Եւս հիւան-
դութիւնը մահուան համար չէ ,
հապա Եստուծոյ փառաքը համար ,
որ Եստուծոյ Որդին անով փառա- 5
ւորուի : Երբ Հիսուս կը սիրէր
Մարիամն եւ անոր քոյրը ու Ղա- 6
զարոսը է , եղած տեղը երկու օր
ալ կեցաւ : Եւ անիկ ետքը բտաւ
աշակերտներուն : Եւս նորէն Հը- 7
րէաստան երթանք : Եւսկերտները
իրեն բախն : Ուսրբի՛ Հրէաները 8
հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծե-
լու , ու նորէն հոն կ'երթան :
Պատասխան տուաւ Հիսուս , 24^Ը 9
որ օրը տառաւերկու ժամ է . թէ
որ մէկը յորեկը քալէ , չսահի ,
ինչու որ աս աշխարհիս լոյսը կը
տեսնէ . Բայց թէ որ մէկը գիշերը 10
քալէ , կը սահի , ինչու որ իր
հետը լոյս չկայ : Եւ բաները բռն- 11
լէն ետեւ բտաւ անոնց : Ղազարոս
մեր բարեկամը քնայած է , բայց
կ'երթամ որ անիկայ արթնոյց- 12
նեմ : Իր աշակերտները բախն ,
Տէր՝ թէ որ քնայած է , պիտի ա-
ռողջանայ : Իսկ Հիսուս անոր 13
մեռնելուն համար կ'ըսէր , բայց ա-
նոնք կը կարծէին թէ քուն քնանա-
լուն համար կ'ըսէր : Են ատենը 14
Հիսուս յայնմաղէս բտաւ անոնց ,
Ղազարոս մեռաւ : Եւ ես ուրախ 15

- փարիսեցիները ժողով գումարեցին՝
 ու. բռին : Եւ ընենք , քանզի աս
 48 մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ : Թե
 որ անիկայ ասանկ թող տանք , ա-
 մենք ալ անոր պիտի հաւատան ,
 և Հոռոմայեցիք պիտի գան՝ ու. մեր
 տեղը ու. ազգը պիտի վերցընեն :
 49 Եւ անոնցմէ մէկը Ապրիսփա ռո-
 ճալ՝ որ ան տարուցն քահանայա-
 պետն էր , ըսաւ անոնց , Ինչ
 50 բան մը չէք գիտեր : Եւ չէք ալ
 խորհիր , թէ աղէկ է մեզի՝ որ մէկ
 մարդ մը ժողովուրդին համար մեռ-
 51 նի , ու բոլոր ազգը չկորսուի : Եւ այց
 աս բանը չէ թէ ինքիբնէն զրու-
 ղեց , հապա ան տարուան քահա-
 նայապետը բլլալով , մարդարեա-
 ցաւ . թէ Հիսուս ազգին համար
 52 պիտի մեռնէր : Եւ չէ թէ մինակ
 աղցին համար , հապա որ Երտու-
 ծոց զիրուցան եղած որդիներն ալ
 մեկտեղ ժողովէ :
 53 Եւ ան որէն ետեւ խորհուրդ ըրին
 54 որ սպաննեն զանիկայ : Աստի
 Հիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
 պտրտեր Հրէից մէջ , հապա ան-
 կէ անսպասին մտտ տեղ մը դնաց ,
 մէկ թաղար մը՝ որուն անունը Լի-
 րայիմ էր : ու. իր աշակերտներուն
 հետ մեկտեղ հոն կը կենար :
 55 Եւ Հրէից զատիկը մտտ էր , ու
 ան տեղէն շատ մարդիկ զատկէն ա-
 ռաջ Երուսաղէմ ելան որ ինք-
 56 զենքնին մարդն : Եւ կը փնտռէին
 Հիսուսը , ու տաճարին մէջ կեցած
 ատեննին իրարու կ'ըսէին : Չեզի
 ի՞նչպէս կ'երեւնայ , թէ աս տոնիս
 բնաւ պիտի չգտնէ : Իսկ քահանա-
 յապետները ու. փարիսեցիները պա-
 տալէր տուեր էին , որ եթէ մէկը
 գիտնայ անոր ուր ըլլալը՝ խնայրնէ ,
 որ անիկայ բռնեն :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Իսկ Հիսուս զատկէն վեց որ առաջ
 Իսթմանիա եկաւ , ուր էր Ղա-
 զարոս մեռեալը , որն որ Հիսուս
 2 մեռելներէն յարուց : Եւ հոն ա-
 նոր ընթրիք մը ըրին : ու. Վարժա-
 սպասաւորութիւն կ'ընէր , և Ղա-
 զարոս անոր հետ տեղան նստողնէ-

րուն մէկն էր : Իսկ Վարժաւմ մէկ
 լիտր նարդուսի պատուական մեծա-
 զին եղ ատենելով , Հիսուսի ոտ-
 քերը օծեց ու. իր մազերովը անոր
 ոտքերը սրբեց : և. տունը եղին
 անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ :
 Եւ ատենը աշակերտներուն մէկը
 Իսկարիոթայցի Աիմենեան Հու-
 դա՝ որ զանիկայ պիտի մասնէր ,
 ըսաւ , Ինչո՞ւ համար ատ եղը չը-
 5 ծախուեցաւ . իրեք հարիւր դահեկա-
 նի , որ աղքատներուն տրուէր : Եւ
 ըսաւ , չէ թէ աղքատներուն հա-
 մար իր հոգն էր , հապա որ զոգ-
 էր , ու զանաւանակը ինքը կը պա-
 5 հէր , և ինչ որ ձգուէր ինքը կը
 կրէր : Իսկ Հիսուս ըսաւ , Թող
 7 տուր ատոր . ատ բանը իմ պա-
 տանքուելուս օրուանը համար պա-
 հեց : Ասան զի աղքատները ամէն
 8 ատեն ձեր հետը ունիւր , բայց զիս
 ամէն ատեն չունիւր :
 9 Աստի Հրէաներէն շատ ժողո-
 վուրդ անոր հոն ըլլալը խնայան ,
 ու. եկան , չէ թէ մինակ Հիսուսի
 համար , հապա որ Ղազարոսն ալ
 տեսնեն , որն որ մեռելներէն յա-
 10 րուց : Իսկ քահանայապետները
 խորհուրդ ըրին որ Ղազարոսն ալ
 մեռցընեն : Ինչու որ Հրէաներէն
 11 շատերը անոր պատճառովը կ'եր-
 փային ու. կը հաւատային Հիսու-
 սի :

Հետեւալ օրը շատ ժողովուրդ
 որ տօնին եկած էին , երբոր լսեցին
 թէ Հիսուս Երուսաղէմ կու. գայ ,
 12 Երմուէնիի ոստեր առին ու. ե-
 րան զանիկայ դիմաւորելու , և կ'ա-
 զաղակէին , Ովաննա՞ որջնեալ է
 Խորայէն թագաւորը՝ որ Տէրոջը
 անունովը կու. գայ : Եւ Հիսուս
 14 աւանակ մը զտնելով անոր վրայ
 նստաւ , ինչպէս որ գրուած է ,
 15 Սի՛ փսինար՝ ո՞վ Միսիւ աղբիկ
 ահա քու թոպաւորդ կու. գայ իշու-
 16 աւանակի վրայ նստած : Եւ անոր
 աշակերտները առաջ չիմացան աս
 բաները : Բայց երբոր Հիսուս փա-
 րաւորուեցաւ , ան ատենը միտքերը
 նին բերին . թէ աս բաները անոր
 համար գրուած էր , և թէ իրեւա՞ս

- 17 բաները ըրին անոր : Եւ իր հետը
եղող ժողովուրդը վկայութիւն կու
տար թէ Վաղարշուր գերեզմանէն
դուրս կանչեց , ու մեռելներէն յա-
- 18 բուց զանիկայ : Ետը համար ալ
ժողովուրդը զանիկայ դիմաւորեց ,
վասն զի լսեցին թէ անիկայ աս
- 19 հրաշքը ըրած էր : Իսկ փարիսե-
ցիները իրարու կ'ըսէին , Ար ան-
նէք որ սպուտ մը չէք կրնաք բնկ .
ահա քաջ աշխարհ անոր ետեւէն
գնաց :
- 20 Եւ հոն քանի մը Հոյներ կային
տանին երկրպագութիւն ընելու եւ-
- 21 լողներուն մէջ : Ետնք փիլիպ-
պոսին եկան , որ Վաղարշայի խնի-
սայիթայէն էր , և կ'աղաչէին ա-
նոր ու կ'ըսէին , Տէր , կ'ուզենք
- 22 Հիսուսը տեսնել : Փիլիպպոս և
կառ ու Ենդրէասին ըսաւ , և նո-
րէն Ենդրէաս ու Փիլիպպոս ձեռնա-
- 23 Հիսուսին բախ : Հիսուս ալ պա-
տասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ ,
ժամանակը հասաւ , որ փառաւո-
- 24 լութի Որդին մարդոց : Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թիւ որ
ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով
- 25 չմեռնի , Ինքը մինակ կը մնայ .
հապա թէ որ մեռնի , շատ ար-
գիւնք կը բերէ : Եւ որ իր անձը
կը սիրէ , պիտի կորսնցընէ զանի-
կայ . և ան որ իր անձը աս աշ-
խարհիս մէջ կ'ատէ , յաւիտեանա-
- 26 նիկայ : Թիւ որ մեռնի ինծի կը
ծառայէ , թող իմ ետեւէս դայ .
ու ես ո՞ր որ եմ , իմ ծառաս ալ
հոն պիտի ըլլայ . թէ որ մեկը ին-
ծի կը ծառայէ , չ'սրբը պիտի պա-
- 27 տուէ զանիկայ : Հիմա իմ հոգիս
խուփած է , և ի՞նչ ըսեմ : Բայց
զիս ազատէ մի Ժամէն . քայց
ես ատոր համար եկայ աս ժա-
- 28 մին : Բայց փառաւորէ՛ք յու ա-
նունդ . ան ատենը ձայն մը եկաւ
երկինքէն , փառաւորեցի ալ , ու
- 29 նորէն պիտի փառաւորեն : Եւ
ժողովուրդը որ կայինք էր ու կը
լսէր , կ'ըսէին Որտե՞տեմ կ'ըլլայ .
որմանք ալ կ'ըսէին Հրեշտակ խո-
- 30 սեցաւ իրեն հետ : Հիսուս պա-

տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ես ձայ-
նը ինծի համար չեկաւ , հապա
ձեզի համար : Հիմա է աս աշ- 31
խարհիս դատաստանը , հիմա աս
աշխարհիս իշխանը դուրս պիտի
նկուի : Եւ ալ երրորդ երկրէն 32
բարձրանաւ , ամեն ալ ինծի պի-
տի քաշեմ : Ես բանս կը գրուցէր՝ 33
ինացընելով թէ ինչ կերպ մահով
պիտի մեռնէր : Ժողովուրդը ա- 34
նոր պատասխանեց , Ենք օրէնքն
լսեցինք որ Քրիստոս յաւիտեան
կը մնայ , և դուք ինտե՞ր կ'ըսես
թէ պէտք է Որդին մարդոց բարձ-
րանայ . ո՞վ է աս Որդին մարդոց : 35
Եւ Հիսուս անոնց ըսաւ , Քիչ
մը ատեն ալ լցար ձեր հետն է .
քանի որ լցար ունիք՝ քաշեցէք ,
որ չըլլայ թէ մոխր մը վրայ հաս-
նի . ինչու որ խաւարի մէջ քաղողը
չլիտր թէ ո՞ր կ'երթայ : Քանի 36
որ լցար ունիք , հաւատացէ՛ք ան
լցաին որ լուսոյ որդիք ըլլաք .
Հիսուս աս բաները գրուցեց , ու
զնայ պահուեցաւ անոնցմէ :

Եւ թեպէտ այնքան հրաշքներ 37
ըրած էր անոնց առջև , բայց ա-
նոնք չէին հաւատար իրեն . Որ 38
կատարուի Եսայի մարգարէին խոս-
քը , որ ըսաւ , Տէր՝ ո՞վ հաւա-
տաց մեր ~~դուք~~ լուրին , և Տէրոջը
բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ : Եւ 39
նոր համար չէին կրնար հաւատաւ
որ դարձաւ կ'ըսէ Եսայի , Եւնոց
աշխարհը կորցուց , և անոնց սիր- 40
տեքը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ
աչգովին տեսնեն ու սրտովին
իմանան և դարձի գան , ու ես
անոնք ըսեցեմ : Ես ի՞նչ ըսաւ 41
Եսայի՝ երբոր տեսաւ անոր փառ-
քը , ու խոսեցաւ անոր վրայով :
Եստու ամենայնիւ իշխաններէն ալ 42
չատերը իրեն հաւատացին , բայց
փարիսեցիներուն համար զանիկայ
չէին դաւաններ , որ ժողովարանէն
դուրս չգուրն . Ինչու որ մարդոց 43
փառքը Եստուոց փառքէն աւելի
սիրեցին :

Իսկ Հիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ը- 44
սէր , Եւ որ ինծի կը հաւատայ՝
ինծի չհաւատար , հապա զի իրը-

Յիսուսը , ու տաճարին մէջ կեցած
 աստեղծին իրարու կ'ըսէին : Չեղի
 ի՞նչպէս կ'երեւնայ , թէ աս տօնիս
 բնաւ պիտի չգա՞յ : Իսկ քահանա-
 յապետները ու փարիսեցիները պա-
 տուէր տուեր էին , որ եթէ մէկը
 դիտնայ անոր ուր բլլալը՝ խմայլնէ ,
 որ անիկայ բռնեն :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Իսկ Յիսուս զատկէն վեց որ առաջ
 Նեթանիա եկաւ , ուր էր Ղա-
 ղարոս մեռեալը , որն որ Յիսուս
- 2 մեռելներէն յարուց : Եւ հոն ա-
 նոր բնթրիք մը ըրին . ու Սարթա-
 տալասաւորութիւն կ'ընէր , և Ղա-
 ղարոս անոր հետ սեղան նստողնե-

որ տօնին եկած էին , երբոր լսեցին
 թէ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ ,
 Երմաւենիի ոստեր առին ու ե- 12
 լան զանիկայ դիմաւորելու , և կ'ա-
 ղաղակէին , Ովսաննա՛ որջեալ է
 Խարայելի թագաւորը՝ որ Տէրոջը
 անունովը կու գայ : Եւ Յիսուս 14
 աւանակ մը դտնելով անոր վրայ
 նստաւ , ինչպէս որ գրուած է .
 Սի՛ վախնար՝ ո՛վ Սիօնի աղջիկ , 15
 ահա քու թագաւորդ կու գայ իշու-
 աւանակի վրայ նստած : Եւ անոր 16
 աշակերտները առաջ չիմացան աս
 բաները . բայց երբոր Յիսուս փա-
 ռաւորուեցաւ , ան աստենը միտքեր-
 նին բերին թէ աս բաները անոր
 համար գրուած էր , և թէ իրենք աս

- 26 նիկայ : թէ որ մէկը ինծի կը
 ծառայէ , թող իմ ետեւէս գայ .
 ու ես ^նէր որ եմ , իմ ծառաս ալ
 հոն պիտի ըլլայ . թէ որ մէկը ին-
 ծի կը ծառայէ , ^չայրը պիտի պա-
 27 տուէ զանիկայ : ^չիմա իմ հոգիս
 խռոված է , և ի՞նչ ըսեմ . ^չայր,
 զիս ազատէ աս ժամէն . բայց
 ես ասոր համար եկայ աս ժա-
 28 մին : ^չայր՝ փառաւորէ՛ քու ա-
 նունդ . ան ատենը ձայն մը եկաւ
 երկինքէն , Փառաւորեցի ալ , ու
 29 նորէն պիտի փառաւորեմ : Եւ
 ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
 ըսէր , կ'ըսէին՝ Որոտում կ'ըլլայ .
 ոմանք ալ կ'ըսէին՝ ^չրեշտակ խո-
 30 սեցաւ իրեն հետ : Յիսուս պա-

աշտեցրը կուրցուց , և անոնց սիր-
 տերը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ
 աչքովնին տեսնեն ու սրտովնին
 իմանան և դարձի գան , ու ես
 անոնք բժշկեմ : Եւ իսկ ^չըսաւ 41
 Եսայի՝ երբոր տեսաւ անոր փառ-
 քը , ու խօսեցաւ անոր վրայով :
 Եյսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ 42
 շատերը իրեն հաւատացին , բայց
 փարիսեցիներուն համար զանիկայ
 չէին դաւաներ , որ ժողովարանէն
 դուրս չձգուին . Ինչու որ մարդոց 43
 փառքը Եստուծոյ փառքէն աւելի
 սիրեցին :

Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ը- 44
 սէր , Եւ որ ինծի կը հաւատայ՝
 ինծի չհաւատար , հապա զիս խը-

- 45 կողին . Լաւ ան որ զիս կը տեսնէ ,
 46 զիս խրկողը կը տեսնէ : Լաւ լոյս
 եկայ աշխարհ , որ ամեն սփ որ
 ինձի հաւատայ , խաւարի մէջ
 47 չմնայ : Լաւ թէ որ մէկը իմ խա-
 րերս ըն ու հաւատայ , ես անիկայ
 չեմ դատեր . քանզի ես չեկայ որ
 աշխարհը դատեմ , հապա որ աշ-
 48 խարհը փրկեմ : Են որ զիս կ'աշ-
 խարհէ . ե իմ խաղերս չընդունիր ,
 կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ .
 ան խաղը որ ես խաղցայ , ան պի-
 տի դատէ զանիկայ վերջին օրը :
 49 Ենչու որ ես ինքիբովս յատեցայ .
 հապա Հայրը որ զիս խրկեց , ին-
 քը ինձի պատուիրեց ինչ որ պիտի
 բռնեմ . ե ինչ որ պիտի խախտեմ :
 50 Լաւ գիտեմ որ անոր պատուիրածը
 յատկանշական կեանք է . ուստի
 ինչ որ ես կը խախտեմ , ինտոր որ
 Հայրը ինձի բռնէ , անանկ կը
 խախտեմ :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Օտտկի տօնէն առաջ՝ Հիսուս
 զիսնալով թէ իր Ժամանակը
 հասեր է որ աս աշխարհէս ելլէ
 Հորը քով , սիրելով իրենները
 որ աշխարհի մէջ էին , մինչև վերջն
 ալ սիրեց զանոնք :
 2 Լաւ ընթերիք որ կ'ըլլար , (Սա-
 տանան արգէն Իսկարիօտացի Սի-
 մոնեան Հօռ.դայնի սրտին մէջ գրեր
 3 էր , որ զանիկայ մասնէ .) Հիսուս
 զիսնալով թէ Հայրը ամեն բան
 իր ձեռքը տուաւ , ե թէ ինքը Սա-
 տուծմէ ելաւ . ու Մատուց քովը
 4 կ'երթայ , Ընթերիքէն ելաւ , ե
 հանդերձները մէկտէ գրաւ . ու
 զինչակ մը տանելով մէջքը փաթ-
 5 թեց : Ետքը կոնքին մէջ ջուր
 լեցուց , ու սկսաւ աշակերտներուն
 ոտքերը լուալ , ե ան իր փաթ-
 6 թուած զենջակովը սրբել : Ուս-
 տի եկաւ Սիմոն Պետրոսին , ան
 ալ ըսաւ անոր , Տէր՝ դժուր իմ
 7 ոտքերս պիտի լուաւ : Հիսուս
 պատասխան տուաւ . ու ըսաւ անոր .
 Լաւ ինչ որ կ'ընեմ՝ դուն հիմա չես
 իմանար , հապա ետքը պիտի իմա-
 8 նաս : Պետրոս ըսաւ անոր , Ի՞նչ
 նաւ . դուն իմ ոտքերս պիտի չը-
 լուաւ : պատասխան տուաւ անոր
 Հիսուս , (Թէ որ քեզ չըլլամ ,
 դուն ինձի հետ բաժին չունիս :
 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր , Տէր՝
 չէ թէ մինակ ոտքերս , հապա նաեւ
 ձեռքերս ու զլուխս : Հիսուս ը-
 10 սաւ անոր : Ետքը ամեն ոտքերը
 լուալն ի զատ ուրիշ բան պէտք
 չէ , այլ բոլորովին մաքուր է . ե
 դուք մաքուր էք , բայց չէ թէ
 ամենքդ : Ս ամն զի գիտէր զա-
 11 նիկայ որ զինքը պիտի մասնէր .
 անոր համար ըսաւ . Չէ թէ ամենքդ
 ալ մաքուր էք : Ս . երբոր անոնք
 12 ոտքերը լուաց , ե իր հանդերձները
 առնելով նորէն սեղան նստաւ , բ-
 սաւ անոնց , Գիտէ՞ք ինչ բրի ձե-
 13 գի : Դուք զիս Վարդապետ ու
 Տէր կը կոչէք , ե աղէկ կ'ըսէք ,
 ինչու որ քեզմէս եմ , Հապա թէ
 14 որ ես Տէր ու Վարդապետ ձեր
 ոտքերը լուացի , պէտք է որ դուք
 ալ իրարու ոտքերը լուար : Ս ամն
 15 զի ձեզի մէկ օրինակ մը տուի , որ
 ինտոր ես ձեզի բրի դուք ալ ընէք :
 16 Շշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
 Կատան իր տիրոջմէն մեծ չէ , ոչ
 ալ խրկուածը զինքը խրկողէն մեծ
 է : Եթէ դուք աս բաները գի-
 17 տէք , երանելի էք թէ որ ասանք
 կատարէք : Չէ թէ ձեր ամենուն
 18 համար կ'ըսեմ . Էստի զի ես կը
 ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի ,
 հապա որ ան զրուածը կատարուի
 թէ Են որ իմ հետս հայց կ'ուտէր ,
 ինձի զեմ կրունկ վերցուց : Հի-
 19 մակորնէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ
 եղեր , որ երբոր ըլլայ՝ հաւատար
 թէ ես ահ եմ : Շշմարիտ ճշմա-
 20 րիտ կ'ըսեմ ձեզի , Սփ որ կ'ըն-
 զուէի անիկայ որ ես կը խրկեմ ,
 զիս կ'ընդունի . ե սփ որ զիս կ'ըն-
 զուէի , զիս խրկողը կ'ընդունի :
 21 Հիսուս երբոր աս ըսաւ , իր հո-
 գիին մէջ խաղեցաւ , ե վրայեց ը-
 սելով : Շշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս պի-
 տի մասնէ : Ուստի աշակերտները
 22 տարակուսած իրարու կը նայէին
 թէ որոն համար կը զրուցէ : Ու

աշակերտներն մէկը կար Հիսուսի
 24 խրեր : Իւ. Սիմոն Պետրոս անոր
 աչք կ'ընէր հարցնելու թէ ո՞վ
 պիտի ըլլայ անիկայ՝ որուն համար
 25 կը զօրացէ : Իւ. Հիսուսին
 կուրծքին վրայ ինչապով՝ ըսաւ ա-
 26 նոր : Տէր՝ ո՞վ է ա : Հիսուս
 պատասխան տուաւ : Ենիկայ է՝
 որուն որ պատառը թրջելով կու-
 տամ : Ե. թրջելով պատառը Իս-
 կարիովտացի Սիմոնն Հուգա-
 27 լիս տուաւ : Ու պատահէն ետքը
 Ստանան անոր ներսը մտաւ :
 Իւ. Հիսուս ըսաւ անոր, Ինչ որ
 28 պիտի ընես, շուտով ըրէ : Իսկ
 սա բանը սեղան նստողներէն մէկը
 չհասկըրաւ, թէ ինչու համար ը-
 29 սաւ անոր : Ասան զի ոմանք կը
 խորհէին թէ՛ որովհետեւ դանձա-
 նակը Հուգան կը պահէր, Հի-
 սուս անոր կ'ըսէր, Նշախո՛ւ առ
 30 քն : որ մեզի սա տոնիս պէտք է,
 կամ՝ որ աղքատներուն բան մը
 տայ : Ենիկայ ալ պատառը ա-
 ռածին պէս՝ շուտ մը դուրս ելաւ,
 ու գիշեր էր :
 31 Ու երրորդ անիկայ դուրս ելաւ,
 Հիսուս ըսաւ : Հիմն փառաւո-
 ռուեցաւ Որդին մարդոյ, ու Բա-
 տուած փառաւորուեցաւ անով :
 32 Թե՛ որ Բատուած անով փառա-
 ւորուեցաւ, Բատուած ալ անիկայ
 իր անձովը պիտի փառաւորէ,
 և շուտով պիտի փառաւորէ գանիկայ :
 33 Ո՞րդեակք՝ քիչ մը ստին ալ
 ձեզի հետ եմ : զիս պիտի փառաւոր-
 ւէ և ինչպէս որ Հրէաներուն ըսի
 թէ Ո՛ւր որ ես կ'երթամ, դուք
 34 չէք կրնար զալ, հիմա ձեզի ալ
 կ'ըսեմ : Կոր պատուիրան մը
 կու տամ ձեզի որ մեկըմէկ սիրէք,
 35 ինչպէս որ ես ձեզ սիրելի, որ դուք
 ալ մէկգումկ սիրէք : Բայց ա-
 մենը պիտի գիտնան թէ իմ աշա-
 կերաներս էք, թէ որ իբրեւ զայս
 36 սէր ունենար : Սիմոն Պետրոս
 ըսաւ անոր, Տէր՝ ո՞ր կ'երթաս :
 Հիսուս պատասխան տուաւ անոր,
 Ո՛ւր որ ես կ'երթամ, դուն հիմա
 չես կրնար իմ ետեւս գալ, բայց

ետքը պիտի դաս իմ ետեւս :
 Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր՝ ինչու
 37 հիմա չեմ կրնար քու ետեւէ գալ :
 ես իմ կհանրս ալ քեզի համար պի-
 տի գնեմ : Հիսուս պատասխան
 38 տուաւ անոր, Կա՛ւ. կեսճորդ պիտի
 դնես ինծի համար : Ճամբիս ճրջ-
 մարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի
 չես սի՛ մինչև որ դուն իրեք անգամ
 զիս ուրանաս :

ԳԼ . ԺԴ

Սիրտերնիդ չհոռովք . Բատուո՞յ 1
 հաւատացէք, ինծի ալ հա-
 ւատացէք : Իմ Հօրս տունը ըստ
 2 ընկալանքներ կան : ապա թէ ոչ
 ես ձեզի պիտի ըսի : Հիւս կ'եր-
 թամ ու ձեզի տեղ չը պատրաս-
 տեմ : Իւ. թէ որ երթամ ու
 3 ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն
 կու գամ և ձեզ քովս կ'առնեմ,
 որպէս զի ուր որ ես եմ՝ դուք ալ
 4 եմ ըլլաք : Իւ. ո՞ր որ ես կ'եր-
 թամ՝ գիտէք, ու ճամբան ալ
 գիտէք :

Թովմաս ըսաւ անոր, Տէր՝ չե՞ք 5
 գիտեր ո՞ր կ'երթաս, և քե՛զ պէս
 կրնանք ճամբան գիտնալ : Հիւս 6
 տուս ըսաւ անոր, Իս եմ ճամբան
 ու ճամբատե՛ր ինչ ու կհանրը .
 մէկը Հօրը քով չցար, եթէ ոչ
 ինձմով : Թե՛ որ զիս ճանչնայիք՝ 7
 իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք, և
 ասիէ ետեւ կը ճանչնար անիկայ ու
 տեսար անիկայ :

Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Տէր՝ 8
 Հայրը մեզի ցուցնէր, ու հերիք է
 մեզի : Բաւ անոր Հիսուս ըսաւ,
 քան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և
 զիս ճանչնա՞յ ֓իլիպպոս . ան որ
 զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ, և դուն
 ինտո՞ր կ'ըսես թէ Հայրը մեզի
 ցուցնէր : Զե՛ս հաւատար թէ 10
 ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ
 մէջն է . ան խօսերը որ ես ձեզի
 կը խօսիմ, չէ թէ ինքրիմէս կը
 խօսիմ : Հապա Հայրը որ իմ մէջն
 ընկած է, անիկայ կը գործէ ան
 զործերը : Հաւատացէք ինծի, 11
 թէ ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը
 իմ մէջն է : Բայց թէ ոչ գոնէ 12

գործքերուն համար ինծի հասա-
տացէր : Նշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի թէ Են որ ինծի կը
հաստացայ , ան գործքերը որ ես կը
գործեմ , ինքն ալ պիտի գործէ ,
և անոնցմէ աւելի մեծ ~~գործք~~ պի-
տի գործէ : Ինչու որ ես Հօրս քո-
նք կ'երթամ : Լա իմ անունովս
Ինչ որ խնդրէր , պիտի կատարեմ
անիկայ , որ Հայրը Որդիովք փա-
ռաւորուի : Թե՛ որ իմ անունովս
բան մը խնդրէր , ~~իմ~~ պիտի
կատարեմ : Թե՛ որ զիս կը սի-
րէր , իմ պատուիրանքներս պա-
հնայեմ : Ես ալ Հօրը պիտի ա-
պաշտէմ , ե ուրիշ Սխիթարի մը
պիտի տայ ձեզի , որ յախտան
17 ձեզի հետ բնակի : Նշմարու-
թեան Հոգին , որ աս աշխարհս
անիկայ շնորհար ընդունիլ : Ինչու
որ շտեմներ անիկայ ու ճանաչար
անիկայ : Բայց դուք կը ճանաչար
անիկայ , ինչու որ ձեր քովը կը
բնակի և ձեր հետը պիտի բլլայ :
18 Ձեզ որք չեմ թողոր , կու գամ
19 ձեզի : Բիշ մը ատենէն ետե՛ ալ
աշխարհս զիս շտեմներ : Բայց դուք
պիտի տեսնէր զիս , ինչու որ ես
կենդանի եմ , և դուք կենդանի
20 պիտի բլլար : Են որք պիտի զիտնար
թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ , և դուք
21 իմ մէջն , ես ալ ձեր մէջը : Են
որ իմ պատուէրներս կը բռնէ ու
կը պահէ անոնք , անիկայ է զիս
սիրողը : և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ
Հօրմէս պիտի սիրուի : ու ես անի-
կայ պիտի սիրեմ , և ինքզինքս անոր
պիտի քյայտեմ :

22 Բաւ անոր Յօդա , (ոչ Ես
կարիտուային) Տէր ինչպէս կ'ը-
լայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի
քյայտան , և չի՛ թէ աշխարհին :
23 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ անոր , Թե՛ որ մէկը զիս կը
սիրէ՛ իմ խօսքս պիտի պահէ : ու
իմ Հայրս զանիկայ պիտի սիրէ :
և անոր պիտի գտնար ու անոր քովը
24 օթեաւս պիտի բնէր : Են որ զիս
չսիրեր , իմ խօսքերս չպահէր , ու
ան խօսքը որ կը լսէ՛ իմ չէ ,
25 հապա Հօրը՝ որ զիս խրկեց : Ես

բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի որ ձեր
քովն եմ : Բայց Սխիթարիք՝ 26
Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ ա-
նունովս պիտի խրկէ , անիկայ ձեզի
բոլորը պիտի սորվեցնէ , և Ինչ
որ ձեզի բով մարդկանի պիտի բե-
րէ : Խաղաղութիւն կը թողում
ձեզի , իմ խաղաղութիւնս կու տամ՝
ձեզի : չի՛ թէ Ինչպէս որ աշխարհս
կու տայ՝ իս ձեզի կու տամ : սիր-
տերնիդ չխաղի ու չխախտայ :
Եւ ինչպէս որ ես բով ձեզի թէ Կ'եր-
թամ ու ձեզի կու գամ : Թե՛ որ
զիս սիրէր , պիտի ուրախանա-
լիք , թէ ես Հօրը քով կ'երթամ :
Ինչու որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ է :
Լա հիմակուց զիս ձեզած բով ձեզի ,
որ երբ որ բլլայ՝ հաստար : Եւ
29 ձեր հետը շատ պիտի չխախտի : Ին-
չու որ աս աշխարհիս իշխանը կու
գայ , և իմ վրաս բան մը չունի :
Սխիթար իմ աշխարհս դիտնայ որ ես
Հայրը կը սիրեմ , ու ինչպէս որ
Հայրը ինծի պատուիրեց , անանկ
կ'ընեմ : ելէք ամիկ երթանք :

ԳԼ . ԺԵ

Ես եմ ճշմարիտ որթը , և իմ
Հայրս մշակն է : Եմէն ճիւղ
որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերեր ,
կը կտրէ զանիկայ : և ամէնը որ պը-
տուղ կը բերէ , կը մարդէ զանի-
կայ , որ ալ աւելի պտուղ բերէ :
Գուր հիմակու ընէ մարտը էք ան
3 թաղով՝ որ ձեզի խօսեր եմ : Իմ
մէջն կեցէ՛ք ու ես ձեր մէջը : Ինչ-
պէս որ ճիւղը չընար ինքիւնն պը-
տուղ բերել , թէ որ սրթին վրայ
հաստատուած չըլլայ , նոյնպէս ալ
դուք չե՛ք կրնար , թէ որ իմ վրաս
հաստատուած չըլլար : Ես որթն
եմ ու դուք ճիւղերն ե՛ք : ան որ
իմ վրաս հաստատուած է՝ և ես ա-
նոր վրայ , անիկայ շատ պտուղ կը
բերէ , ինչու որ առանց ինծի բան
մը չէք կրնար ընել : Թե՛ որ մէկը
իմ վրաս հաստատուած չէ , անի-
կայ ճիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու
չորացած է : և կը ժողովն զանոնք
ու կրակը կը նետեն , ու կ'այրեն :
Թե՛ որ դուք իմ մէջն կենաք՝ և իմ

խօսքերս ալ ձեր մէջը կենան , Ինչ
որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք , ու պիտի
8 բլլայ ձեզի : Եսով իմ Հայրս փա-
ռաւորուեցաւ , որ դուք շատ պը-
տուղ բերէք , ու իմ աշակերտներս
բլլար :

9 Ինչպէս որ Հայրը զիս սիրեց , ես
ալ ձեզ սիրեցի : իմ սիրոյս մէջ
10 հասար կեցէ՛ք : Թե՛ որ իմ պա-
տուէրներս պահէք , իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կենար : Ինչպէս որ ես իմ
Հօրս պատուէրները պահեցի , և
11 անոր սիրոյս մէջը կեցեր եմ : Ես
բաները ձեզի խօսեցայ որ իմ ու-
րախութիւնս ձեր մէջը մնայ , ու ձեր
12 ուրախութիւնը լծան բլլայ : Ես է
իմ պատուէրս որ մէկզմէկ սիրէք ,
13 ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի : Եսկէ
աւելի մեծ սէր մէկը չընար ունե-
նալ , որ մէկը իր կիսնքը բարե-
14 կամեցուն համար զնէ : Գուր իմ
բարեկամներս էք , թէ որ ընկու-
բլլար ինչ որ ես ձեզի կը պատուի-
15 բեմ : Եսկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ , ինչու որ ծառան չի-
տեր իր տէրը ինչ կ'ընէ : հապա
եւ ձեզ բարեկամ անուանեցի , ին-
չու որ ան ամէն բանը որ իմ
Հօրմէս լսեցի՝ ձեզի իմացուցի :
16 Ձե՛ թէ դուք զիս ընտրեցիք , հա-
պա ես ձեզ ընտրեցի , ու դի՛ ձեզ ,
որ դուք երթաք և պտուղ բերէք ,
ու ձեր պտուղը մնայ : որպէս զի իմ
անունովս Ինչ որ Հօրմէն խնդրէր ,
17 ձեզի տայ : Ես կը պատուիրեմ
ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք :

18 Թե՛ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ ,
զիտե՛ք որ ձեզմէ տուա՛ զիս տուցի :
19 Թե՛ որ աշխարհէս եղած բլլայէք ,
աշխարհ իրենները կը սիրէր : Բայց
որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես
ձեզ աշխարհէն ընտրեցի , անոր հա-
20 մար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : Սխի-
թարիդ բերէք ան խօսքը որ ձեզի
բով թէ՛ Ծառան իր տիրոջմէն
մեծ չէ : Թե՛ որ զիս հալածեցին ,
ձեզ ալ պիտի հալածեն : Թե՛ որ
իմ խօսքս պահեցին , ձերն ալ պի-
21 տի պահեն : Բայց աս ամէն բա-
նը պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար , ինչու որ ճանաչան անիկայ

որ զիս խրկեց : Թե՛ որ ես եկած եմ
անոնց խօսած չըլլայի , անոնք մեզ
չէին ունենար : Բայց հիմա իրենց
մեզիս պատճառանք մը չունին :
Են որ զիս կ'ատէ , իմ Հայրս ալ
23 կ'ատէ : Թե՛ որ ան գործքերը ի-
24 ինց մէջը ըրած չըլլայի , որով ու-
րիշ մէկը չէ ըրած , անոնք մեզ
չէին ունենար : Բայց հիմա տեսան ,
ու ատեցին զիս ալ իմ Հայրս ալ :
Սակայն ու եղաւ որ կատարուի ան
25 խօսքը որ իրենց օրինացը մէջ դը-
րուած է թէ Զուր տեղը զիս ա-
տեցին : Բայց երբ որ Սխիթարի-
26 չը դայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի
խրկեմ , ան ճշմարտութեան Հո-
գին՝ որ Հօրմէն կ'երթէ , անիկայ ին-
ծի համար պիտի վկայէ : Եւ դուք
27 ալ կը վկայէք , ինչու որ սկիզբէն
ի վեր իմ հետս էք :

ԳԼ . ԺԶ

Ես բաները ձեզի խօսեցայ որ չգայ-
1 թակցիք : Իրենց ժողովարան-
2 ներէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ : ու
Ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամէն
ո՛վ որ ձեզ ապանէ , անանկ պիտի
սեպէ թէ Կատուծող պաշտօն կը մա-
տուցանէ : Եւ աս բաները Յե՛ 3
պիտի ընեն՝ անոր համար որ ոչ
Հայրը ճանաչան ոչ ալ զիս :
Բայց աս բաները ձեզի խօսեցայ 4
որ երբ Ժամանակը գայ՝ միտքներդ
բերէք թէ ես ըսի ձեզի , և աս բա-
ները սկիզբէն չըթի ձեզի , ինչու որ
եւ հետեւնիդ էի :

5 Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս
խրկողին քովը , և ձեզմէ մէկն ալ
հարցնէր ինծի թէ Ուր կ'եր-
թաս : Բայց որովհետեւ աս բան- 6
քը ձեզի խօսեցայ , ձեր սիրտը
տրամաւորութիւնով լեցաւ : Բայց եւ 7
ճշմարիտը կ'ըսեմ՝ ձեզի , աղէկ է
ձեզի թէ որ ես երթամ : քանզի
թէ որ ես չերթամ , Սխիթարիք 8
ձեզի չգար : հապա թէ որ երթամ ,
անիկայ ձեզի կը խրկեմ : Եւ ին- 9
չը երբ որ պիտի աշխարհը պիտի
քանդիմանէ մեզի համար և ար-
դարութեան համար ու դատա-
տանի համար : Մէկքի համար՝ որ

- 10 Ինծի շին հաստատար : Երգարու-
թեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով
կ'երթամ , և ալ զիս շէք տեսներ :
- 11 Իւ գատատառան համար՝ որ աս աշ-
խարհիս իշխանը գատատապարտուած
է : Չեղի տակաւին շատ բաներ
ունիմ ըսելու , բայց հիմա շէք կըր-
- 12 նար տանիլ : Իսկ երբոր ինքը՝
ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ
ձեզի , ինչու որ չէ՝ թէ ինքիւրմէն
պիտի խօսի , հասցա ինչ որ լսե՛
ան պիտի խօսի ու զայլքները ձե-
- 14 զի պիտի պատմէ : Ենիկայ զիս
պիտի փառաւորէ , ինչու որ իմինէս
պիտի առնէ ու ձեզի պատմէ : Են
- 15 ամէն բաները որ Հայրը ունի ,
իմ է : անոր համար ձեզի բոի թէ
իմինէս պիտի առնէ ու ձեզի պատ-
- 16 մէ : Բիշ մը աստենն՝ ալ զիս
պիտի շտեմնէք , և դարձեալ քիշ
մը աստենն զիս պիտի տեսներ ,
քանզի ես Հօրը կ'երթամ :
- 17 Եսոր համար աշակերտներէն ոմա
իրարու կ'ըսէին , Ի՞նչ է աս որ
մեզի կ'ըսէ թէ Բիշ մը աստենն՝
ալ զիս պիտի շտեմնէք , և դար-
- 18 ձեալ քիշ մը աստենն զիս պիտի
տեսներ : Եւ Բանդի ես Հօրը
կ'երթամ :
- 19 Ու կ'ըսէին , Ի՞նչ
պիտի բլրայ ան Բիշ մին ալը՝ որ
կ'ըսէ : շէնք զիտեր ինչ կը զը-
- 20 բուցէ : Իսկ Հիսուս զիմալով
որ կ'ուզեն իրեն հարցընել , բառ-
անոնց , Եսոր համար իրարու կը
հարցընէք , որ ըսի թէ Բիշ մը
աստենն՝ ալ զիս պիտի շտեմնէք ,
և դարձեալ քիշ մը աստենն զիս
- 21 պիտի տեսնէք : Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի , զուք պիտի լսաք
ու ողորտ , բայց աշխարհս պիտի
ուրախանայ : զուք պիտի տրամուր-
տակայն ձեր տրամութիւնը ուրա-
- 22 խութեան պիտի փոխուի : Ենիկ
մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրամու-
թիւն կ'ունենայ , ինչու որ իր ժա-
մը հասած է : Բայց երբոր ազան
ծնանի , ալ նեղութիւնը միայ ջը-
- 23 րանիւր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
մարդ մը ծնաւ : Իւ յիշատի զուք
հիմա տրամութիւն ունիք : Բայց ես

ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ , և ձեր
սիրտերը ուրախ պիտի բլրանն : ու
ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմ
պիտի չհանէ : Իւ ան օրը ինծի 23
բան մը պիտի չհարցընէք : Ճշմա-
րարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ
իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօ-
րմէն , պիտի տայ ձեզի : Ամեն 24
հիմա իմ անունովս բան մը ջը-
րանդեցիք : Խնդրեցիք ու պիտի
առնէք , որ ձեր ուրախութիւնը
ըման բլրայ : Ես բաները առակ- 25
ներով խօսեցայ ձեզի : Բայց ժա-
մանակ պիտի գայ , որ ալ ձեզի
առականերով պիտի շետիմ : հա-
պա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
տի պատմեմ ձեզի : Են օրը իմ 26
անունովս պիտի խնդրէք , և չեմ
ըսէր ձեզի թէ ես ձեզի համար պի-
տի աղաչեմ : Հօրը : Ինչու որ ին- 27
քը Հայրը ձեզ կը սիրէ , փասն զի
զուք զիս սիրեցիք , և հաստատեցիք
թէ ես Եստուծու երայ : Հօրմէն 28
երայ ու աշխարհ եկայ : նորէն կը
թողում աշխարհը և Հօրը կ'եր-
թամ :

Եսին անոր իր աշակերտները , 29
Եսն հիմա յայտնապէս կը խօսիս ,
և առակ մին ալ չես ըսէր : Հի- 30
մա խնցար որ ամէն բանը զիտես
և Բան ինչ ալ պէտք չէ որ մէկը քե-
զի հարցընէ : ասով կը հաստատեք
որ Եստուծու երար : Հիսուս պա- 31
տախան տուաւ անոնց ու ըսաւ :
Հիմա կը հաւատա՞ք : Եսն ժամն 32
նակ պիտի գայ , ու եկած ալ է ,
որ յիշատան պիտի բլրաք ամէն մե-
կը իր տեղը , ու զիս մինակ պիտի
թողուք : Բայց ես մինակ չեմ , ին- 33
չու որ Հայրը իմ հետս է : Ես
բաները ձեզի խօսեցայ , որ ինծմով
խաղաղութիւն ունենաք : աշխարհի
մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք ,
բայց քաջամարտ եղէք : ես աշխար-
հին յաղթեցի :

ԳԼ . ԺԵ

Հիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ , 1
իր աչքերը գեղ 'ի երկնքը վեր-
ջուց ու ըսաւ : Հայր՝ ժամանակը
հասեր է , փառաւորէ քու Արքիւ-
շ

որ քու. Որդիդ ալ քեզ փառա-
 2 ւորէ • Ինչպէս որ իրեն իշխանու-
 թիւն տուիր ամեն մարմնոյ վրայ,
 որ յախտեանական կեանք տայ ան
 3 ամենուն որ իրեն տուիր : Եւ
 աս է յախտեանական կեանքը, որ
 ճանչեան քեզ մի միայն ճշմարտ
 Եւստուածդ, ու Հիսուս Վերիստ-
 4 սը՝ որն որ դուն իրկեցիր : Եւ
 քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի,
 ան գործը որ ինծի տուիր բնելու :
 5 Ըմբռնուցի : Եւ Հիմա ո՞վ Հայր
 փառաւորէ՞ զիս քու քովդ ան
 փառքով՝ որ աշխարհի բլրալէն ա-
 6 ռած քովդ ունէի : Վառ անունդ
 յայտնի բրի ան մարդոցը՝ որոնք որ
 աշխարհէն ինծի տուիր • քու կդ-
 էին, ու ինծի տուիր անոնք : Եւ
 7 քու խօսքդ պահեցին : Հիմա
 զիտցան թէ ան ամեն բաները որ
 8 ինծի տուիր, քեզմէ են • Ինչու որ
 ան խօսքերը որ ինծի տուիր, եւ
 անոնց տուի, անոնք ալ բնդունե-
 ցին, եւ ճշմարտութեամբ իմացան
 որ եւ քեզմէ ելայ, ու հաւատացին
 9 թէ դուն իրկեցիր զիս : Եւ ա-
 նոնց համար կ'աղաչեմ • չէ թէ
 աշխարհի համար կ'աղաչեմ, հա-
 պա անոնց համար որոնք դուն ինծի
 տուիր, ինչու որ քու կդ են անոնք :
 10 Եւ ինչ որ իմն է, ան բոլորը
 քու կդ է, եւ ինչ որ քու կդ է, ան
 իմն է, ու եւ անոնքմով փառա-
 11 ւորուած եմ : Եւ ես ալ աշխար-
 հի մէջ լեմ, բայց անոնք աշխարհի
 մէջ են, ու եւ քեզի կու գամ •
 ո՞վ Սուրբ Հայր՝ քու անունով
 պահէ անոնք որ դուն ինծի տուիր,
 որպէս զի մէկ բլրան, ինտոր որ
 12 մէնք ձի ենք : Վաճի որ աշխար-
 հի մէջ անոնց հետ էի, եւ կը պա-
 հէի անոնք քու անունով • որոնք
 որ դուն ինծի տուիր, եւ պահեցի,
 եւ անոնքմէ մէկը չկորսուեցաւ,
 միայն թէ ան կորսուեան որդին, որ
 13 զրուածը կատարուի : Եւ Հիմա
 քեզի կու գամ, ու աշխարհի մէջ
 աս բաները կը խօսիմ, որ իմ ու-
 բախտութիւնս իրենց անձերուն մէջ
 14 կատարեալ ունենան : Եւ քու
 խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհս

անոնք ատեց • ինչու որ աշխարհէ
 չեն, ինչպէս որ եւ աշխարհէ չեմ :
 2 Եւ աղաչի որ անոնք աշխարհէն
 վերջընեն • հապա որ անոնք չարեն
 պահեն : Եւ անոնք աշխարհէ չեն, 16
 ինչպէս որ եւ աշխարհէ չեմ : Աբր- 17
 րէ անոնք բու ճշմարտութիւնով
 քու խօսքդ ճշմարտութիւն է,
 Ինչպէս որ դուն զիս աշխարհք խր- 18
 կեցիր, եւ ալ անոնք աշխարհք
 իրկեցի : Եւ անոնց համար եւ 19
 իմ անն կը սրբեմ, որ իրենք ալ
 ճշմարտութիւնով սրբացած բլրան
 Ինչ չէ թէ միեակ անոնց համար 20
 կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքով
 բոլոր ինծի հաւատացողներուն հա-
 մար ալ • Որ ամեն ալ մէկ բլ- 21
 րան, ինչպէս որ դուն ո՞վ Հայր՝
 իմ մէջ, ու եւ քու մէջ, որ ա-
 նոնք ալ մեր մէջ մէկ բլրան, որ-
 պէս զի աշխարհս հաւատայ թէ
 դուն իրկեցիր զիս : Եւ ան փառ- 22
 քը որ դուն ինծի տուիր՝ եւ անոնց
 տուի, որ մէկ բլրան ինչպէս որ
 մնայ մէկ ենք • (Եւ անոնց մէջ՝ եւ 23
 դուն իմ մէջ) • որ իրենք կատա-
 րեալ բլրան միութեան մէջ • ու
 աշխարհս զիտնայ թէ դուն իրկեցիր
 զիս, ու սիրեցիր անոնք՝ ինչպէս որ
 զիս սիրեցիր : Ո՞վ Հայր՝ անոնք 24
 որ դուն ինծի տուիր, կ'ուզեմ որ
 ուր որ եւ եմ, անոնք ալ իմ հետ
 բլրան, որպէս զի տեսնին իմ փառ-
 քըս որն որ ինծի տուիր • ինչու որ
 դուն զիս սիրեցիր աշխարհի սկիզ-
 քէն առաջ : Ո՞վ արդար Հայր՝ 25
 աշխարհս քեզ ճանչաւ, բայց եւ
 քեզ ճանչոյց, եւ ատոր ճանչան
 թէ դուն զիս իրկեցիր : Եւ քու 26
 անունդ անոնց ճանչուցի, ու պի-
 տի ճանչընեմ, որ ան սերը որով
 դուն զիս սիրեցիր, անոնց մէջ
 բլ- րայ, ու եւ ալ անոնց մէջը :

ԳԼ • ԺԸ

3 Խուս աս բաները բնելն ետե՛ 1
 իր աշակերտներուն հետ մէկ-
 տեղ Սեղրոն հեղեղատին անդի-
 կողմը ելաւ, ուր որ պարտեղ մը
 կար, որուն մէջը մտաւ խոր ու իր
 աշակերտները : Եւ 3ուդա ալ 2

որ զանիկայ պիտի մատնէր, զիտէր
ան տեղը: Ինչու որ Հիսուս չառ
անդամ իր աշակերտներուն հետ
3 մէկտեղ հոն ժողովուած էր: Ուս-
տի Հիսուս զիտէրէն դուրս
ու յաշակերտներէն և փարի-
սեցիներէն սպասաւորներ հետք առ-
նելով, ան տեղը եկաւ. հասնելով
ու յապտերներով և գէշերով:
4 Իսկ Հիսուս իր վաղ դարձ քրոջ
բաները գիտնալով՝ եկաւ ու ըսաւ
5 անոնց: Ո՛վ կը փնտռէր: Պա-
տարիսն տուին անոր: Կապովը-
ցի Հիսուսը: Ըսաւ. անոնց Հի-
սուս, Իսկ եմ: Հիսուս ալ որ
զանիկայ կը մատնէր՝ անոնց հետ
6 կայներ էր: Ու երբոր ըսաւ թէ
Իսկ եմ, ևս եւս զայցին ու գետնը
7 ինկան: Իսկ նորէն հարցուց ա-
նոնց: Ո՛վ կը փնտռէր: անոնք
ալ ըսին, Կապովըցի Հիսուսը:
8 Հիսուս պատասխան տուաւ: Զե-
ղի ըսի թէ Իսկ եմ: Եւստի թէ որ
զիտ կը փնտռէր, թո՛ղ տուէր ա-
9 տոնք որ երթան: Որ կատարուի
ան խօսքը որ ինքը ըսեր էր՝ թէ
Եւստի որ ինծի տուիր, անոնցմ
10 մէկն ալ չկորսնցուցի: Եւստի
նը Սիմոն Պետրոս որ տուր մը
ունէր, քանց անիկայ մը քահա-
նայապետին ծառային զարնելով՝ ա-
նոր աջ տկանը կտրեց հանդ: և
ան ծառային անունը Սաղոմոն էր:
11 Իսկ Հիսուս ըսաւ Պետրոսին,
Սաղոմոն ի՞նչ պատեանք գիր: ան գա-
ւաթով որ շարքը ինծի տուաւ,
պիտի չլսամ անիկայ:
12 Ուստի զիտէրէն դուրս ու
հազարապետը և Հրէից սպասա-
ւորները բռնեցին Հիսուսը ու
13 կապեցին: Իսկ առաջ զանիկայ Եւ-
ստի տարին, քանց ինքը ան
տարուան քահանայապետին Սա-
14 յափայցին անուն էր: Իսկ
Սաղոմոն էր, որ Հրէից խրատ
տուաւ թէ Եղիէ է որ մէկ մարդ
մը կորսուի ժողովուրդին համար:
15 Ու Հիսուսի ետեւէն կ'երթային
Սիմոն Պետրոս և ուրիշ աշակերտ
մը: և ան աշակերտը քահանայա-
պետին ծանուորը ըլլալով՝ Հիսու-

սի հետ քահանայապետին զատիք
մտաւ: Բայց Պետրոս դուրս գը-
րանք յոյժ կը կենար: Եւստի ե-
լաւ միտ աշակերտը որ քահանա-
յապետին ծանուորն էր, և ըսաւ
զանապետին, ու ներս մտցուց
Պետրոսը: Եւստի զանապետ
աղջիկը ըսաւ Պետրոսին: Ո՛րք
զո՞ւն ալ ան մարդուն աշակերտնե-
րէն եւ: ան ալ ըսաւ, Զեմ:
Իսկ ծառաները ու սպասաւորները
Հոն կայներ էին, և կրակ փառած
կը տոցնային: քանց յուրտ էր
Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր
ու կը տոցնար: Իսկ քահանայա-
պետը Հիսուսին հարցուց անոր
աշակերտներուն ու փարգապետու-
թեանը վրայով: Հիսուս պա-
տարիսն տուաւ անոր: Իսկ առ-
խարհին յայտնի խոսեցաւ: ևս ա-
մէն ասան ժողովարաններուն մէջ
ու տաճարին մէջ տրոջեցաւ, ու
որ բոլոր Հրէաները կը ժողովուէր,
ու ծածկարար ըսն մը խոսեցաւ:
Ինչո՞ւ ինծի կը հարցուն, քոզ-
21 ներսն հարցուր թէ Ինչ խոսեցաւ
իրենց: ահա Ինչ որ խոսեցաւ,
զիտն իրենք: Երբոր աս ըսաւ,
սպասաւորներէն մէկը որ հոն կայ-
22 ներ էր, Հիսուսին տարակ մը
զարկաւ՝ ըսելով: Եւստի պա-
տարիսն կու տաս քահանայապե-
տին: Հիսուս անոր պատասխա-
23 նեց: Թէ որ չար խոսեցաւ, վրայէ
չարին համար: հապա թէ որ բարի
խոսեցաւ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի:
Իսկ Եւստիանիկայ կապած՝ Սաղոմ-
24 փա քահանայապետին խրից: Սի-
մոն Պետրոսն ալ հոն կայներ էր ու
կը տոցնար: և ըսին իրեն, Սի-
մոն զո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն
եւ: անիկայ ուրաջաւ ու ըսաւ թէ
Զեմ: Իսկ քահանայապետին ծառա-
26 ներէն մէկն ալ՝ ան քահանայապե-
տին՝ որուն ախանջը Պետրոս կրտ-
սեր էր, ըսաւ, Զեմ որ ևս քիչ
տեսայ պարտեցին մէջը անոր հետ:
Եւստի Պետրոս նորէն ուրա-
27 ցաւ, և շուտ մը հաւը խոսեցաւ:
Ու Հիսուսը Սաղոմոնի պատեան
28 քահանայապետը տարին, և ու-

տաւու էր: ու իրենք պաշտօնը շը-
տան որ չաղծուէր: հապա որ զա-
29 տոնը ուտին: Ուստի Պետրոս
զուրս ելաւ անոնց ու ըսաւ: Ի՞նչ
ամբաստանութիւն կը ներկայցը-
30 նէր աս մարդուն գէմ: Պատաս-
խան տուին ու ըսին իրեն, Թէ որ
ստիկող շարագործ մը չըլլար, քե-
31 ղէ չէինք մատնէր զանիկայ: Եւս-
տիանը Պետրոս ըսաւ անոնց,
Կար առէք անիկայ, ու մեր օրէն-
քին համեմատ անոր դատաստանը
տեսէք: Հրէաները իրեն ըսին:
Սեղի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռ-
32 ցընել: Որ կատարուի Հիսուսի
խօսքը, որ ըսաւ, ինչպէս թէ
Ինչ մահով ինքը պիտի մեռնէր:
33 Իսկ Պետրոսն նորէն պաշտօնը մը-
տաւ, կանչեց Հիսուսը ու ըսաւ
անոր: Կո՞ւն եւ Հրէից թագա-
34 տը: Հիսուս պատասխան տուաւ
անոր: Եւստի զուս քիչմէ կը-
սեւ, թէ ինծի համար ուրիշներ
35 քիչի ըսին: Պատասխան տուաւ
Պետրոսը: Սիմոն եւ Հրէից
եմ: քու ապգ և քահանայապետ-
ները քիչ ինծի մատնեցին: Ի՞նչ
36 ըրած եւս դուն: Հիսուս պատաս-
խան տուաւ, Իմ թագաւորու-
թիւնս աս աշխարհէն չէ: Թէ որ
աս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւո-
րութիւնս, իմ սպասաւորներս կը
կուռնէին որ եւս Հրէից ձեռքը չը-
մանան իմ: բայց հիմա իմ թա-
37 գաւորութիւնս ասիէ չէ: Եւստի
տենը Պետրոս ըսաւ անոր, Ու-
րենի դուն թագաւոր մըն եւ: պա-
տարիսն տուաւ Հիսուս: Կո՞ւն
կըսես, քանց թագաւոր եմ եւ աս
ըսին համար ծնած եմ, և անոր
համար աշխարհք եկած, որ ճշմար-
տութեան համար վրայեմ: ան ա-
մէնը որ ճշմարտութենէն է, իմ
38 ճայնիս ախանջ կը դնէ: Պետրոս
ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ճշմարտու-
թիւնը, և աս ըսելով՝ նորէն դուրս
եկաւ: Հրէաներուն, և ըսաւ ա-
նոնց: Իսկ մէկ յանցանք մը չեմ
39 զանէր անոր վրայ: Բայց սովո-
րութիւն ունի որ մէկ քաղ մը
արձակեմ ձեզի զառկա: հիմա

կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը ար-
ձակեմ ձեզի: Եւստի անոնք
ալ նորէն աղաղակեցին ըսելով:
Սիմոն Պետրոս, քահանայա-
պետ մըն էր:
ԴՆ. ԴԹ.
Եւստիանը Պետրոս տուաւ Հի-
սուսը ու ձեռնեց: Օքնուոր-
ներն ալ փուշերէ պատկ հիւսկով
անոր գլուխը գրին, և անոր ծիրանի
հանգիւն մը հարցուցին: Ու կը-
սէին: Ողջոյն քեզ՝ Հրէից թագա-
ւոր: և ապա փնտրեց կը զարնէին
անոր: Պետրոսն նորէն դուրս
եկաւ ու ըսաւ անոնց, Եւստի անի-
կայ դուրս կը բերեմ ձեզի, որ
զիտնար թէ եւս անոր վրայ յան-
ցանք մը չեմ գտներ: Եւստիանը
Հիսուս դուրս եկաւ, փնտրեց սը-
սակ ու ծիրանի հանգիւն հարած:
և Պետրոս ըսաւ անոնց, Եւստի ան
մարդը: Կահանայապետները ու
սպասաւորները երբոր տեսան անի-
կայ, աղաղակեցին ու ըսին: Ինչ
հանգի ինչ հանգ [ստիկող]: Պե-
տրոս ըսաւ անոնց: Կո՞ւն առէք
ստիկող ու ինչ հանգիւն: Ինչ
որ եւս անոր վրայ յանցանք մը չեմ
գտներ: Հրէաները պատասխան
տուին իրեն: Սիմոն օրէնք ունի,
և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է
որ մեռնի, ինչու որ ինքզինքը Եւ-
ստիանը Ողջի ըրաւ: Երբոր Պե-
տրոս աս խօսքը լսեց, ալ աւելի
վախեցաւ: Ու նորէն պաշտօն
մտնելով՝ ըսաւ Հիսուսին: Ո՞ւստի
կից եւս դուն: բայց Հիսուս պա-
տարիսն տուաւ անոր: Ուստի
Պետրոս ըսաւ անոր: Ինծի հետ
ըլսա խօսիր: չեմ գիտեր որ եւս ինչ
խանութիւն ունիմ քեզ խաչը հա-
նելու, ու ինչպէս թէն ունիմ քիչ
արձակելու: Հիսուս պատասխան
տուաւ: Կո՞ւն իմ վրոս մէկ ինչ
խանութիւն մըն ալ չէիր ունենար,
թէ որ քեզի վրէն տրուած չը-
լար: անոր համար ան որ զիտ քեզի
մատնեց, անոր մեղքը աւելի մեծ
է: Եւստի եւս Պետրոս կը

- փնտռել թէ Բաղէն զանիկայ ար-
 ձակէ . բայց Հրէաները կ'աղա-
 զակէին ու կ'ըսէին , թէ որ ասո-
 կայ արձակես , կայսրին բարեկամը
 չես . ամէն ձով որ ինքզինքը թա-
 զաւոր կ'անուանէ , անիկայ կայս-
 13 րին հակառակ կը խափէ : Իսկ
 Պիղատոս երբոր աս խօսքը լսեց ,
 դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստա-
 բեմին վրայ ան տեղը որ Վարայա-
 տակ կ'ըսուէր , և Երբայեցերէն
 14 կ'ապստմա . (Օգտակին ուրբաթ
 էր ,) ու ըսէր փեղին ատեններն
 էր ,) և Հրէաներուն ըսաւ , Եհն
 15 ձեր թագաւորը : Բայց անոնք
 աղաղակեցին , Վերցո՛ւր՝ վերցո՛ւր ,
 խաչը հանէ ատիկայ . Պիղատոս
 ըսաւ անոնց , Ձեր թագաւորը
 խաչը հանեմ . քահանայապետնե-
 րը պատասխան տուին , Սենք
 կայսրէն 'ի զատ թագաւոր չու-
 16 նինք : Են ատենը անոնց ձեռքը
 տուաւ զանիկայ որ խաչուի :
 17 Ենոնք ալ առին Յիսուսը ու կը
 տանէին . և ինքք իր խաչը վեր-
 ցնելով , ելաւ Վաղաթի ը-
 ստած տեղը , որ Երբայեցերէն
 18 Վոդգոթմա կ'ըսուի . Հոն զանիկայ
 խաչը հանեցին , և անոր հետ ու-
 բիշ երկուք ալ մէկ գիւղն ու միւս
 գիւղն , և մէջտեղը Յիսուսը :
 19 Տախտակ մըն ալ գրեց Պիղատոս ,
 ու գրաւ խաչին վրայ , և այսպէս
 գրուած էր . ՅԻՍՈՒՍ ՆԵՒ-
 ՕՂՈՎԵՅԷ ԹԱԳԱՎՈՐ ՀԷ-
 20 ՐԷԼԻԿ : Եւ ան տախտակը Հը-
 բէաներէն շատերը կարդացին ,
 վասն զի քաղաքին մօտ էր ան տեղը՝
 ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ . ու
 գրուած էր Երբայեցերէն՝ Յոնա-
 21 րէն և Լատիներէն : Են ատենը
 Հրէից քահանայապետները Պի-
 ղատոսին ըսին , Սի գրե՛ր թա-
 զաւոր Հրէից , հապա թէ Եսքը
 ըսաւ , թագաւոր եմ Հրէից :
 22 Պիղատոս պատասխան տուաւ ,
 Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի :
 23 Եւ գիւտարները երբոր Յիսուսը
 խաչը հանեցին , անոր հանդերձ-
 ները առին , ու չորս բաժին բրինձ
 ամէն մէկ գիւտարին բաժին մը .

նաեւ պատմուածներ . իսկ պատմուած-
 նը առանց կարի իր փրէն 'ի փար
 բոլորը հիսուսած . Ուստի ըսին ի- 24
 բարու , Ետիկայ չպատուեն , հա-
 պա փծակ ձգեց ասոր վրայ թէ
 որո՞ւ պիտի բլլայ . որ կատարուի
 ան գրուածը որ կ'ըսէ , Իմ հա-
 զերձներս իրենց մէջ բաժնեցին ,
 և իմ պատմուածանիս վրայ փծակ
 ձգեցին . ահա գիւտարները աս բա-
 ձները բրին :

Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ 25
 էին իր մայրը և իր մօրը քոյրը
 Սարիամ՝ Աղեովպոսին քու ու
 Սարիամ՝ Մաղաղեւացին : Ուս- 26
 տի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը ,
 և ան աշակերտը որ կը սիրէր , որ
 մօրը կայներ էր , ըսաւ իր մօրը ,
 Ո՛վ կին ահա քու որդիդ : Եւ
 27 քը ըսաւ աշակերտին , Եհն քու
 մայրդ : և ան ժամանակէն աշակեր-
 տը զանիկայ իր քովը առաւ :

Եսկէ ետեւ Յիսուս գիտնալով 28
 թէ արդէն ամէն բան լինոյցած է ,
 (որպէս զի գրուածը կատարուի ,)
 ըսաւ , Եչարաւ եմ : Եւ հոն 29
 քայստով լեցուն տան մի կար .
 անոնք ալ քայստով սարունգ մը
 լեցնելով՝ զոպայի մշտիկի վրայ
 փաթեցին , անոր բերին մօտե-
 ցուցին : Ուստի Յիսուս երբոր 30
 քայստը առաւ , ըսաւ , Եհն քան
 կատարուեցաւ . ու գլուխը ծռելով
 հոգին աւանդեց :

Իսկ Հրէաները՝ որովհետեւ ուր- 31
 բաթ եր էր , որ չբլլայ թէ ան տար-
 միները խաչին վրայ միան մինչեւ
 շարաթի՝ օրը , (ինչու որ ան շարա-
 թիք մեծ որ էր ,) Պիղատոսին ա-
 ղաչեցին որ անոնց սրունքները կո-
 տորտան , ու վերցուին : Ուստի զե- 32
 նուորները եկան և առջինին սրունք-
 ները կտորտեցին , նաեւ միւսինը ,
 որ անոր հետ խաչը ելած էր : Բայց 33
 երբոր Յիսուսին եկան ու տեսան
 որ արդէն մեռած էր , անոր սրունք-
 ները փորտեցին . Հապա զե- 34
 նուորներէն մէկը զեղաղով անոր
 կողք խոցեց , և չուտ մը արին
 ու ջուր ելաւ : Եւ ան որ տեսաւ 35
 առ քանիքը վայեց , ու անոր վիշա-

- յոյ թիւնը ճամարիտ է, և ինքը գիտէ որ ճամարիտ կ'ըսէ, որ դուք [ալ]
- 36 հաւատարմ : Ինչու որ աս բաները եղաւ. որ կատարուի ան գրուածը թէ Լնոր մէկ ոսկորը պիտի չկու-
- 37 բուի : Եւ մէջքն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ թէ Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին :
- 38 Եսկէ ետեւ Հովսէփ որ Երիմա թիայէն էր, (Հիսուսի աշակերտ եղած՝ բոլոր զաղապարհ շրջաններուն վախճն,) աղաչեց Պիղատոսին, որ Հիսուսի մարմինը վերցընէ. Պիղատոս ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ. ու վերցուց Հիսուսի մարմինը : Կեղծեցաւ ալ եկաւ, (որ ինքը առաջուց գիշերով Հիսուսի եկեր էր,) ու քրտաւ. հա-
- 40 լուէի խառնուրդ մը : Եւ Հիսուսի մարմինը առին՝ ու խունկերով փաթթեցին զանիկայ կտաններու մէջ, ինչպէս որ Հրէայք սովորու-
- 41 թիւն ունին խաղելու : Եւ ան տեղը ուր որ խաչուեցաւ, պարտէյ մը կար, ու ան պարտէյին մէջ նոր գերեզման մը, որուն մէջք ամենին
- 42 մարդ գրուած չէր : Հրէաներուն ուրբաթին համար հոն գրին Հիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր :

ՊԵՏԻՄ

- 1 Եւ մէկարթի զըը Սարիամ Սաղապեղնային առտուանց դեռ չլուս-
- 2 ցած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին զանգէ վերցուած է : Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին և միւս աշակերտին՝ որն որ Հիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմք
- 3 գիտեր ո՞ւր գրին անիկայ : Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպ ՚ի գերեզմանը կու գային :
- 4 Ու երկուքն ալ մեկտեղ կը վազէին և միւս աշակերտը Պետրոսէն առեւի շուտ փախելով՝ անկէ ա-
- 5 ռաջ գերեզմանը եկաւ : Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւ-
- նեքը հոն կը կենային, բայց ինքը

- նեքս չմտաւ : Սիմոն Պետրոս ալ
- հասաւ, որ անոր ետեւէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտանները որ հոն կը կենային :
- Ու վարչամակը որ անոր գլուխն էր, 7
- առէն կտաններուն հետք չէր, հապա ծալած զատ մէկ կողմը դրած էր : Եւ ասանը նեքս մտաւ. միւս
- աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու հաւատաց : Ինչու որ դեռ գրուածը չէին գիտեր թէ Պետր է որ անիկայ մե-
- տեղներէն յարութիւն առնէ : Եւ 10
- քը աշակերտները նորէն իրենց դռնը գացին :
- Բայց Սարիամ գերեզմանին
- գուրը կայներ էր և կու լար, ու երբոր կու լար՝ դէպ ՚ի գերեզմանը ծռեցաւ նայելու : Եւ տեսաւ երկու
- հրէաւորներ ձերմակ հաղորդու-
- րով, որ նստեր էին ուր որ Հիսուսի մարմինը գրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին կողմէն : Եւ անոք իրեն ըսին, 13
- Սիմոն ինչո՞ւ կու լար : Ըսաւ աւանոց, Լնոր համար որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ գիտեր ո՞ւր գրին անիկայ : Եւ որ 14
- ըսաւ, ետին դարձաւ և տեսաւ Հիսուսը որ կայնէր էր, ու չէր գիտեր թէ Հիսուս է : Հիսուս ա-
- նոր ըսաւ, Սիմոն ինչո՞ւ կու լար, ո՞վ կը փնտռես : Ինքը կարծելով թէ անիկայ պարտիզպանն է, ըսաւ 15
- անոր, Տէր՝ թէ որ դուս վերցուցիր անիկայ, ըսէ ինձի՞ ո՞ւր գրեր ան, որ ես անիկայ առնեմ : Հիսուս ըսաւ անոր, Սարիամ. ան ալ դարձաւ ու [Երայեցեբէն] ա-
- նոր ըսաւ, Սարիամ, որ Սարգապետ ըսել է : Հիսուս ըսաւ ա-
- նոր, Ինձի մի՞ դպչեր, ինչու որ դեռ Հորս քովը երած չեմ : Հապա զնա եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Եւ կ'ըսէ իմ Հորս քովը ու ձեր Հօրը քովը, և իմ Բառուճոյս քովը ու ձեր Բառուճոյս քովը : Սա-
- րիամ Սաղապեղնային եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինքը Տէրը տեսաւ, և թէ անիկայ աս
- բաները իրեն զրուցեց :

- 19 Իւ. նոյն օրը մեկշարժի իրիկու-
նը՝ աշակերտներուն ժողովում տե-
ղին գոնեքը զոց բլլալով՝ Հրեա-
ներէն փախեալութուն համար, Հի-
սուս եկաւ և ~~անոնց~~ մէջտեղը կայնե-
ցաւ, ու բաւաւ անոնց, Խաղա-
20 զութիւն ձեզի: Իւ. աս բռնելով՝
իր ձեռքերը ու կոշից ցոյցոյց ա-
նոնց. աշակերտներն ալ ուրախա-
21 ցան՝ երբոր Տէրը տեսան: Իւ.
Հիսուս նորէն բաւաւ անոնց, Խա-
ղազութիւն ձեզի. ինչպէս որ
Հայրը զիս խրկեց, ևս ալ ձեզ
22 կը խրկեմ: Իւ. աս բռնելով՝ ~~անոնց~~
փայ փեց, ու բաւաւ անոնց, Ե-
23 ձեք Հոգին Սուրբ: Որոնց որ
մեղքերը թողոյք, թողումք բլլայ
անոնց. և որոնց որ ~~Դեպք~~ Խա-
բոնէք, բռնուած բլլայ:
- 24 Իսկ աստուծոյ խոսքն իւր-
կութեան ըստած թափանս անոնց
հետք չէր՝ երբոր Հիսուս եկաւ:
25 Ուստի միւս աշակերտները կ'ըսէին
անոր թէ Տէրը տեսանք. ան ալ
բաւաւ անոնց, թէ որ իր ձեռքի-
րուն փայ բռնուներուն նշանք չտես-
նեմ, ու մասս բռնուներուն տեղը
չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողք
չխոթեմ, չեմ հաւատար:
- 26 Իւ. թէ թը օրէն ետեւ դարձեալ
աշակերտները ներսն էին, թափ-
մաս ալ անոնց հետ. եկաւ Հի-
սուս՝ գոնեքը զոց բլլալով, ու
կայնեցաւ ~~անոնց~~ մէջտեղը և բաւաւ:
27 Խաղաղութիւն ձեզի: Իսկ քը բ-
աւաւ թափանսն: Սատգ հոս բեր
և նայէ՛ իմ ձեռքերս, ու բեր քու
ձեռքդ և իմ կողքս խոթէ, ու մի
բլլար անհատաւ, հապա հաւատա-
28 ցեալ: Իւ. թափանս ստատախան
տուաւ ու բաւաւ անոր: Իմ Տէրս
29 և իմ Եստուածս: Հիսուս բաւաւ
անոր, Որովհետեւ գոնե զիս տես-
տար, հաւատացիր. երբեք անոնց
որ տեսած չին ու կը հաւատան:
- 30 Իւ. Հիսուս շատ ուրիշ նշաններ
ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առ-
ջին, որ աս գրբիս մէջ գրուած
31 չեն: Իսկ աստեղ գրուեցան, որ
հաւատար թէ Հիսուսը Վերստան
է Եստուծոյ Որդին, և որ հա-

ւատարով կեանք ունենար անոր ա-
նունովը:

ԳԼ . ԻԵ

Իսկ ետեւ Հիսուս նորէն խրդեցը 1
իր աշակերտներուն յայտնեց Տի-
բերխայի ծովուն եզերքը, և ասանկ
յայտնեց: Ս'եկտեղ էին Սիմոն 3
Պետրոս ու թափանս Երկուսորեակ
ըստածը, և Եսայիսանայէլ որ Վա-
րդիայի Կանայ քաղաքէն էր, ու
Յակերեղոսի որդիքը և աշակերտ- 3
ներէն ուրիշ երկուք ալ: Սիմոն
Պետրոս բաւաւ անոնց, Իս ձուկ որ-
սալով կ'երթամ. ըսին անոր, Ս'ենք
ալ կու գամք քեզի հետ. երան և
չուտ մը նաւը մտան, ու ան գիշերը
քան մը ջրանցին: Ու երբոր ալ 4
առտու եղաւ, Հիսուս ծովուն ե-
զերքը կայնեք էր, բայց աշակերտ-
ները չճանչցան թէ Հիսուսն է:
Իսկ Հիսուս բաւաւ անոնց, Տղայք՝ 5
ուստեղը քան մը ունիք. ստատա-
խան տուին իրեն: Ս'է: Իւ. ը- 6
սաւ անոնց, Ուսկանք նաւին աջ
կողմը ձգեցէք ու պիտի գտնէք.
ուստի ձգեցին, և ձուկերուն շա-
տու թնկնէ՛ ալ չէին կրնար գտնի-
կայ քաղէ: Եւ աստեղ ան աշա- 7
կերտը օրն որ Հիսուս կը սիրէր,
բաւաւ Պետրոսին: Երկուք Տէրն է.
Իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց
թէ Տէրն է, վերսրկուն վրան ա- 8
ռաւ, ինչու որ մերկ էր, ու ծովը
նետուեցաւ: Իւ. միւս աշակերտ-
ները նաւակովը եկան, (ինչու որ
ցամաքէն հեռու էին, միայն թէ
երկու հարիւր կանդոնի չափ,)
և ուսկանք ձուկերովը կը քաղէ- 9
ին: Ու երբոր ցամաքը եկան, հոն
վառած կրակ տեսան, ու վրան
ձուկ դրուած, և հաց: Հիսուս 10
բաւաւ անոնց, Ինքէք աս ձուկե-
րէն որ գուք հիմա բռնեցէք: Սի- 11
մոն Պետրոս նաւը մտաւ, և ուս-
կանք ցամաքը քաղեց հարիւր յի-
սուսուորեք խոշոր ձուկերով լե-
ցուն. և այնչափ քան կար ու
չարտուեցաւ ուսկանք: Հիսուս 12
բաւաւ անոնց, Ինքէք ճնշ ըրէք.
ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր հա-

- մարմաներ անոր հարցընելու թէ
 Դուք ո՞վ ես . ինչու որ գիտեին
 13 **Թէ Տէրն է ։** Եւ ատենը Հիսուս
 եկաւ . ու ատաւ հացը և անոնց
 14 տուաւ . նընպէս ալ ձուլը ։ Եւ
 երբորդ անգամն է որ Հիսուս իր
 աշակերտներուն երեցաւ . միտելե-
 բէն յարութիւն ատենընելու ետեւ ։
 15 Ու երբոր ծառք բրին , Հիսուս
 ըսաւ Սիմոն Պետրոսին , Սիմոն
 Հովնանի որդին , զիս ատոնցմե
 աւելի կը սիրե՞ս . անիկայ ըսաւ
 անոր , Եւրո՞ Տէր , դուն գիտես որ
 քեզ կը սիրեմ . բաւ անոր ։ Եւ-
 16 բաժէ իմ՝ գառնուկներս ։ Կորէն
 երկրորդ անգամ ըսաւ անոր , Սի-
 մոն՝ Հովնանի որդին , զիս կը սի-
 րե՞ս . բաւ անոր , Եւրո՞ Տէր ,
 17 դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ .
 ըսաւ անոր , Երաժէ իմ՝ ոչխար-
 ներս ։ Ըսաւ անոր երրորդ ան-
 գամ , Սիմոն՝ Հովնանի որդին ,
 զիս կը սիրե՞ս . Պետրոս տրտմու-
 ցաւ . որ իրէր անգամ իբէն ըսաւ
 թէ Օհս կը սիրեմ . և ըսաւ ա-
 նոր , Տէր՝ դուն ամէն բան գիտես ,
 18 դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ .
 ըսաւ անոր Հիսուս ։ Երաժէ իմ՝
 ոչխարներս ։ Նշմարիտ ճշմարիտ
 կ'ըսեմ՝ քեզի , որ երբ դուն պա-
 տանի էիր , ինքիրմեդ գօտի կը կա-
 պէիր , ու կ'երթայիր ուր որ ու-
 գէիր . բայց երբոր ձերանաս , ձեռ-
 քերդ վեր պիտի բռնես , և ուրիշ
- քեզի գօտի պիտի կապէ . ու պիտի
 տանի ուր որ չես ուզեր ։ Եւ ըսաւ
 19 նը ըսաւ , յուցընելով թէ անիկայ
 ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԵս-
 տուած . ու երբոր աս զրուցեց ,
 ըսաւ անոր , Եկուր իմ՝ ետեւս ։
 20 Եւ Պետրոս դարձաւ ու տեսաւ
 ան աշակերտը որն որ Հիսուս կը
 սիրէր , որ ետեւէն կ'երթար , (որ
 նաեւ ընթերիւրն ատենը անոր կործ-
 քին վրայ ինկեր և ըսեր էր , **Տէր՝**
 ո՞վ է որ քեզ պիտի մատնէ .)
 21 Պետրոս անիկայ տեսնելով , ըսաւ
 Հիսուսին , Տէր՝ հապա տարիկայ
 ի՞նչ պէտք ըլլայ ։ Հիսուս ըսաւ
 22 անոր , Իմ որ ես ուզեմ որ ատի-
 կայ կենայ մինչև որ ես դամ , քու
 ի՞նչ հոգդ է . դուն իմ՝ ետեւս
 եկուր ։ Եւ աս խօսքը ելաւ եղ-
 23 բայցներուն մէջ . ի է ան աշակեր-
 տը պիտի շմոնի . տակայն Հիսուս
 չըսաւ անոր թէ պիտի մոտնի , հապա
 24 իմէ որ ես ուզեմ որ ատիկայ կենայ
 մինչև որ ես դամ , քու ի՞նչ հոգդ է ։
 Եսիկայ ան աշակերտն է , որ կը
 վկայէ աս բաներու համար , որ
 զրեց ալ աս բաները . ու գիտեմք
 որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է ։
 25 Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան ,
 որ Հիսուս ըսաւ , որոնք եթէ մե-
 իկի մէկիկ գրուած ըլլային , կար-
 ծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական
 պիտի չըլլար պարունակելու ան
 գիրքերը որ գրուած ըլլային ։ Եւ մէն ։

ԳՈՐԾՔ ԵՌԵՔԵԼՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Եւ զի պատմութիւնը ըրի , ո՞վ
 լծեփիլոս , ան ամէն բաներուն
 վրայ որ Հիսուս սկսաւ ընել և
 2 սորվեցընել . Սիմոն ան օրը որ
 Հոգւոյն Սրբոյ միջոցով պատուէր
 տուաւ իր ընտրած առաքեալնե-
 3 բուն , ու համարաձա . Որ անոնց
 ինքզինքը յուցուց կենդանի իր չար-
 չարանքներէն ետեւ շատ ապացոյց-
- ներով , յառաւուն օրուան մէջ ա-
 նոնց երեւնալով , ու Եստուծոյ թա-
 զաւորութեանը վրայ խօսելով ։
 4 Եւ անոնց հետ մէկտեղ գտնուած
 ատենը կ'ապսպրէր անոնց որ Ե-
 բրուսաղեմէն Հեռանան , հապա ըս-
 պասն Հօրը խոստմունքին , որ ան
 ինծմէ լսեցիք Գլուխ Եւսուս որ
 5 իրաւ Յովհաննէս Հոով մկրտեց ,
 բայց դուք ասկէ շատ օրեր չանցած՝
 Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուէք ։

- 6 Ենթեր ալ մեկտեղ դարձի կը հար-
ցընէին իրեն ու կ'ըսէին : Տէր՝
Խարսկէի թագաւորութիւնը առ
ժամանակին մէջ նորէն պիտի հաս-
7 տատեն : Եւ ըսաւ անոնց : Զեզի
շփեարեքիբ ժամերը և ժամանակ-
ները գիտնալը, որն որ Հայրը իր
8 իշխանութեանը մէջ գրաւ : Բայց
Հօգի Են Երբայ մեր վրայ եկած ա-
տենը զորոյ թիւն պիտի առնէր, ու
ինձի համար վիաներ պիտի բլլար
Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հրեա-
տանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև
9 երկիր ծայրերը : Եւ առ բաները
որ ըսաւ, երբոր անոնք կը նայէին,
համարաձաւ, և ամբ մը զանիկայ
10 անոնց աչքէն առաւ : Եւ քանի
որ աչքերէն տեսած դէպ 'ի երկին-
քը կը նայէին անոր իրթալուն վը-
րաւ, աչան երկու մարդ իրենց քով
կայնէյան ճերմակ հանդերձնով,
11 Որոնք նաև բախ : Ո'վ Պաղիւսայի
մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայնէր դէպ 'ի եր-
կինքը կը նայէր : աս Հիսուսը որ
ձեզմէ երկիրը համարաձաւ, ասանկ
պիտի զայ՝ ինչպէս որ անապ անոր
12 երկիրը երթար : Են ատենը Ե-
րուսաղէմ՝ զարձան Զիթնեայ բ-
տաւած լեռնէն, որ չարաթի օրումն
ճամբու չափ մօտ Երուսաղէմին :
13 Եւ երբոր ~~տաւած~~ մօտն, երան
վերանաւորը, որ որ կը բնակէին
Պետրոս և Հակոբոս, Հիովհաննէս
և Ենդրէաս, Փիլիպպոս և Թով-
մաս, Բարթեղիմէոս և Սաու-
թէոս, Հակոբոս Երեմիանն ու
Սիմոն Կարիանայոյդ և Հուդա
14 Հակոբեան : Եւնոք ամենը միա-
բանութեամբ միշտ աղօթքի ու ա-
ղաչանք կ'ընէին կնիկներուն հետ,
և Հիսուսի մարդ Մարիամն ու ա-
նոր եղբայրներուն հետ մեկտեղ :
15 Եւ ան օրերը երաւ Պետրոս ա-
շակերաններուն մէջը, (որ որ հա-
րեւ քան հոգիի չափ ժողովուած
բազմութիւն կար,) ու ըսաւ :
16 Մարդիկ եղբայրներ՝ պէտք էր որ
կատարուէր աս գրուածը, որն որ
առաջուց Հոգին Սուրբ Գաւիթին
բերնովը ըսաւ Հուդային համար՝
որ Հիսուսը բնակներուն առաջ-

նորդ եղաւ : Ինչու որ անիկայ մի-
գի հետ էր մեր համարներն մէջ, և
աս պաշտօնէս ան ~~լրամ~~ ին ունէր :
Ենիկայ անիւրա ու թեան վարչութիւն
18 աղարակ մը ստացաւ, ու գլխիւս
իշխարով մէջտեղէն ճեղգուեցաւ :
և իր ամեն փորձութիւնը դուրս թա-
փեցաւ : Եւ ~~առ~~ Բաւել Երուսա-
ղէմ բնակողներուն ամենուն յայտնի
եղաւ : Ենչև որ իրենց լեզուով
ան աղարակին անունը Եկեղեցամ
գրուեցաւ, այսինքն Երեան աղա-
րակ : Ինչու որ Սաղմոսայ գրքին
մէջ գրուած է թէ Ենոր բնակա-
րանք տաւրակ բլլայ, ու անոր մէջը
բնակող մը չբլլայ, և անոր պաշ-
տանք ուրիշը առնէ : Եւնոք
պէտք է որ աս մարդ ինքներն՝ որ
մեր հետը եղան ան բոլոր տաներ,
որ Տէր Հիսուս մէջերն մօտ ու
եղաւ, Հիովհաննէսին մկրտութե-
նէն սկսած՝ մինչև ան օրը որ մեզմէ
համարաձաւ, ասունցմէ մկր միգի
հետ վրայ բլլայ անոր յարութեա-
նը : Եւ երկու Հոգի կայնէցու-
ցին, Հիովսէփը՝ որ Կարաբայ կը
կոչուէր, որ Հուստոս ~~ալ~~ մակա-
նուանեցաւ, ու Սաուսթիան : Եւ
24 աղօթքի բնով բախ : Գաւն՝ սով
Տէր, որ ամենուն սիրտը գիտնու,
աս երկուքն մէկը որն որ բնորե-
ցիր, Դպէ յայտնէ : Եւ աս պաշ-
տանիս և առաքելութեանս վիճակը
առնէ, որ անկէ Հուդա ինկաւ
իր սեղը երթար : Եւ անոնց Բա-
ւել վիճակ ձեցին, ու վիճակը
Սաուսթիանին եղաւ, և անիկայ
սասնումէկ առաքելաց հետ սեպուե-
ցաւ :

ԳԼԻ Բ

Եւ Պենտեկոստէին օրը հասնե-
լուն՝ ամենքն ալ միարան մեկ-
տեղ էին : Եւ յանկարծակի եր-
կնքէն ձայն մը եղաւ սաստիա-
լունէ հոգի մը յայնին պէս, և բո-
լոր տունը լեցուց՝ ուր որ նստեր
էին : Եւ բաժնուած լեզուներ
երեցան իրենց որպէս թէ կրակէ,
ու ամեն մէկուն վրայ նստաւ : Եւ
ամենքն ալ Հոգւով Սրբով լե-

ցուեցան, ու սկսան ուրիշ լեզու-
ներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին
5 իրենց խօսիլ կուտար : Եւ Երու-
սաղիմի մէջ բնակած Հրեաներ
կային՝ աստուածաբան մարդիկ եր-
կնքին տակը եղած բոլոր ազգերէն
6 Եւնոք ~~առ~~ Եւ երբոր աս ձայնը
եղաւ, բազմութիւնը մեկտեղ և
կաւ ու խռովեցաւ : Ինչու որ կը
ընէին որ անոնք իրենց ամեն մէկուն
7 լեզուով կը խօսէին : Եւնոքն ալ
կը պանծանային ու կը պարծնային
և իրարու կ'ըսէին : Զէ՞ որ ան
ստանք ամեն ալ որ կը խօսին,
8 Պաղիւսայի են : Եւ Ի՞նչպէս կը
ընէր անը մեր ամեն մէկ լեզուով
9 որ անոր մէջը ճամբ ենք : Պարթեկ
և Մարք ու Երուսաղիս, և անոնք որ
կը բնակին Սիւրիոյ մէջ, և
Հրեաստանի ու Սաղարիկայի
մէջ, Պոնտոսի ու Բիթլիյի մէջ,
10 Փոնիկիայի և Պամփիլիայի մէջ,
Երկրորդի մէջ, և Պիւրնէի մօտ
Երեւանաց կողմերուն մէջ, և նաև
11 Հուստոսի պանդուխտներ, Թե-
Հրեաներ և թէ նորահասաներ,
Արեւմտայիներ և Երաբայիներ, կը
ընէր անոնցմէ որ մեր լեզուներով
կը խօսին Եստուածայ ամենքն ալ
12 ինքն : Եւ պանծանային ամենքն ալ
ու տարակուսած իրարու կ'ըսէին,
13 Ի՞նչ պիտի բլլայ աս : Ո'մանք ալ
ծաղը բնով կ'ըսէին թէ Ենոք
նոր գինիով լեզուեր են :
14 Բայց Պետրոս եղաւ տասնութ-
կին հետ մեկտեղ, ձայնը վերցուց
ու խօսեցաւ անոնց : Ո'վ Հրեայ
մարդիկ և դուք ամենքդ որ Երու-
սաղէմ կը բնակիք, աս ձեզի յայտ-
նի բլլայ, ու անկանց գրեթէ իմ
15 խօսքերուս : Բանցի չէ թէ ա-
ստքը գիտոված են, ինչպէս որ
դուք կը կարծէր : Ինչու որ Դե-
16 օրուան երրորդ ժամն է : Հագա
ստիկայ ան է որ Հովէլ մարգա-
17 թէին ձեռքովը ըսուեցաւ : Եւ պի-
տի բլլայ որ վերջէն օրերը կ'ըսէ
Եստուած, իմ Հոգիէս ամեն
մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ, ու
ձեր տղաքը և ձեր աղջիկները պի-
տի մարգարէանան, ու ձեր երկուս-

տարները տեսիլներ պիտի տես-
նեն, և ձեր ծերերը երազներ պիտի
տեսնեն : Եւ իմ ծառաներուս վրայ 18
ու իմ աղախիններուս վրայ ալ ան
օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ,
և պիտի մարգարէանան : Եւ վերը 19
երկիրը հրաշքներ պիտի ցուցը-
նեմ, ու վարը երկիրը նշաններ,
արիւն ու կրակ և ծուխ մտաւ-
խուղ : Երեւ խաւարի պիտի 20
դառնայ, և լուսինը արիւնի, զիս
Տէրոջ մեծ ու երեւելի օրը լեկած :
Եւ պիտի բլլայ որ ամեն ով որ 21
Տէրոջ անունը կանչէ, պիտի վեր-
կուի : Ո'վ Խարսկէայի մարդիկ՝ 22
լեզուք աս խօսքերը : Հիսուս Կա-
ղովքեցին՝ Եստուած ձեզի ցու-
ցուած մարդ մը զորութիւններով
ու հրաշքներով և նշաններով, որ
Եստուած անոր ձեռքովը ըսաւ ձեր
մէջը, ինտոր որ դուք ալ գիտէր :
Ենիկայ Եստուածոյ որոշած խորհրդ- 23
դովը և կանխադիտութեամբ մտա-
նուած բլլալով՝ առիթ ու անօ-
րէններու ձեռքով վրայի վրայ
գամեւով ապանեցիր : Որն որ 24
Եստուած յարուց՝ մահուան ցաւե-
րը քակելով : Բանցի նոր չէր որ
ինքը անկէ բռնուի : Ինչու որ 25
Գաւիթ անոր համար կ'ըսէ, Ե-
ւ առաջուց ամեն տուն Տէրը կը տես-
նէ իմ առջես, քանզի իմ աջ կողմն
է, որ շատանիմ : Ենոր համար 26
ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ
լեզուս ցնծայ, նաև իմ մարմնս
ալ յուսով պիտի հանգստանայ :
Ս'ան զի իմ անձս գերեզմանին մէջ 27
պիտի չեղողու, ու քու Սուրբիդ
ալ ապականութիւն տեսնէ պիտի
չտաս : Ահաջ ճամբաները ինձի 28
ճանցողցիր : քու երեսիդ ուրա-
խութիւնովը զիս պիտի լեցունես :
Մարդիկ եղբայրներ՝ արժան է հա- 29
մարձակ գորոցիլ ձեզի Գաւիթ
նահապետին համար, թէ մեռաւ
ու թաղուեցաւ : և անոր գերեզմա-
նը մինչև աս օրս մը մէջն է :
Երդ որովհետև անիկայ մարգարէ 30
էր, և գիտէր թէ Եստուած հա-
տաւ երդում ըրաւ իրեն, թէ իր
երկիւմանցը պտուղէն մարմնոյ կող-

թեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին համար :

- 11 Եւ յանի որ անիկայ Պետրոսին ու Հովհաննէսին յարիւր էր , բոլոր ժողովուրդը զարմացած մեկտեղ փայլեցին անոնց քովը ան սրահը որ
- 12 Սողոմոնինը կ'ըսուէր : Եւ տեսնելով Պետրոս , պատասխան տուաւ ժողովուրդին : Ո՛վ Խաղեկացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացիւր էք ասոր վրայ , կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ տընկած մեզի կը նայիք , որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբ կամ բարեպաշտութեամբ ասոր քայլել տուած բլմանք : Երբահամին ու Խառակին և Հնախորին Բատուածը մեր հայրերուն Բատուածը փառաւորեց իր Որդին Հիսուսը , որն որ դուք մանուկիք , և ուրացայ Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վճռեց
- 14 որ արձակէ : Բայց դուք ան Սուրբը և Երգարը ուրացայք , ու խնդրեցիք որ մարդասպան մարդ մը ձեզի շնորհ
- 15 հուի : Եւ կենաց Բառնորդը ըստ պաննեցիք , որ զանիկայ Բատուած մեռելներէն յարուց , որուն մենք
- 16 վկայ ենք : Եւ անոր անունը հաւատարմով , անոր անունը հատուտեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տեսնէք ու գիտէք , և ան հաւատքը որ անով է՝ աս առողջութիւնը ասոր տուաւ
- 17 ձեր ամենուն առջևը : Եւ հիմա եղբայրներ՝ գիտե՛մ որ չգիտնալով ըրիք , ինչպէս որ ձեր իշխաններն
- 18 ալ : Բայց Բատուած ինչ որ առաջուց իր բոլոր մարդարէներուն բերնովը յայտներ էր՝ Բրիտանոսի չարաշարուելուն վրայով , այսպէս կատարեց : Ուստի ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք , որ մեզքերնիդ ջնջուի : Որպէս զի սիրտանաց ժամանակները գան Տէրոջը երեսն , և առաջուց ձեզի քարուղծած Հիսուս Բրիտանոսը խրկէ :
- 21 Որ զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան ատենները՝ որ ամէն բաները կարգադրուին , որոնց համար Բատուած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարդարէներուն բերնովը խոսած է : Սոքա Քրիստոս հայրերուն ըսաւ թէ Ձեր Տէր Բատուածը ձեր

եղբայրներէն ինծի պէս մարդարէ մը պիտի հանէ ձեզի , անոր մոտիկ ըլնէ՛ք՝ ամէն ինչ որ ձեզի խօսի : Եւ

23 պիտի ըլնայ թէ ամէն ո՛վ որ ան մարդարէին մոտիկ ընէ , ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի : Եւ

24 բոլոր մարդարէները որ Սամուէլէն ի վեր խոսեցան , աս օրերուն հաւամար ալ խմացուցին : Դուք էր

25 մարդարէներուն որդիքը և ան ուստին , որ Բատուած մեր հայրերուն հետ ըսաւ , ու ըսաւ Երբահամին ,

Եւ յուսեռողովոյ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը , Բատուած

26 իր Որդին յարուցանելով առաջ ձեզի խրկեց զանիկայ որ ձեզ օրհնէ , ամէն մեկեքնիդ ձեր շարութիւններէն դարձնելով :

ԳԼՈՒԽ Գ.

Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին , քահանաները ու տաճարին իշխանը և սաղուկեցիները անոնց վրայ հասան , Վառարելով

2 որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցնէին , և Հիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն առնելը կը քարոզէին : Եւ ձեռք զարկին ա-

3 նոնց և բանտը դրին զանոնք մինչև հետեւեալ օրը , ինչու որ ալ իրիկուն էր : Բայց ան խօսքը ընդ-

4 ներէն շատերը հաւատացին , ու մարդոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ :

Ու եղաւ որ հետեւալ օրը մեկտեղ ժողովուրդեաց անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիրները Երուսաղեմի մէջ , Դեան Եննա քահանայապետը ու Սյուխարան և Հովհաննէսը ու Ղեզքամադրոսը և ան

6 ամէնը որ քահանայապետի ցեղէն էին : Եւ զանոնք մէջտեղը կայ-

7 նեցուցած՝ կը հարցընէին , Ի՞նչ զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք աս բանը : Եւ ատենը

8 Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած ըսաւ անոնց : Ո՛վ ժողովուրդին իշխանները և Խաղեկի ծերերը ,

9 թի՛ք որ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած բարիքին համար կը քընտուենք , թէ ինչ միջոցով անիկայ

- մանէ Վրբխտոսը պիտի յարուցանէ
 31 որ իր ամոռը նստի, ինքը կան-
 խաստութեամբ խօսեցաւ. Վրբխ-
 տոսի յարութեանը համար, թէ ա-
 նոր անկը զերեզմանը զմոզուեցաւ,
 և անոր մարմինը ապականութիւն
 32 չտեսաւ : Եւ Հիսուսը Վստուած
 յարուց, որուն մէջ ամէնք ամէնք ալ
 33 վկայ ենք : Ուստի Վստուծոյ ամ
 ձեռքովը բարձրանալով, ու Հո-
 գոյն Սրբոյ խոստմունքը Հօրմէն
 առնելով՝ տարածեց տիկայ, որ
 34 զուր հիմա կը տեսնէք և կը լսէք :
 Ինչու որ Վատիկ երկինքը չըլաւ,
 բաց ինքը կ'ըլէ : Տէրը իմ Տէ-
 րոջն ըսաւ : Վստի իմ աջ կողմն,
 35 Սիւնն որ յու թշնամիներդ ու-
 չերուդ պատուանդան զննէ :
 36 Ուստի բոլոր Խորալի տունը ճըշ-
 մարտապէս թող զիտնայ, որ Վս-
 տուած անիկայ Տէր ալ ըսաւ՝ Օ-
 ձեալ ալ, ան Հիսուսը որ զուր
 խաչելիք :
 37 Ուստի որ լսեցին՝ իրենց սրտե-
 րուն մէջ գգջացին, և ըսին Պետրո-
 սին ու Ֆրու առաքելներուն, Սար-
 38 զիկ եղբայրներ՝ ի՞նչ ընենք : Եւ
 Պետրոս ըսաւ անոնց, Բաշխա-
 րեցէք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող
 մկրտուի Հիսուս Վրբխտոսի անու-
 39 նովը մեղաց թողութեան համար,
 և Հոգոյն Սրբոյ պարզէր պիտի
 ընդունիք : Ինչու որ խոստմունքը
 40 Տէր Վստուածը պիտի կանչէ : Եւ
 ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն
 կու տար, ու կը յորդորէր շահաւ
 և կ'ըսէր, Եւ խոտորած ազգէն ինք-
 41 զինքնիւ ազատեցէք : Եւ անոնք
 որ սրտանց ընդունեցին անոր խօս-
 քերը, մկրտուեցան : ու ան օրը
 իրեք հազար հոգիի շափ աւելցան :
 42 Եւ միշտ առաքելոց վարդապետու-
 թեանը ետեւէ էին, ու միարանու-
 թեանը և հայ կտրելուն ու ա-
 ղօթքներուն :
 43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ին-
 կաւ և առաքելոց ձեռքովը շատ
 հրաշքներ ու նշաններ կը դոր-
 44 ծուէին : Ու բոլոր հաւատապէս

ները մկտեղ էին, և ամէն բա-
 ներին հասարակաց էր : Ուստու-
 45 ցրածքնին և ունեցած բաներնին
 կը ծախէին, ու անոնց վրէ
 բաժնէին ամենուն, որուն որ բան
 46 մը պէտք ըլլար : Եւ ամէն օր
 միարանութեամբ տաճարը երթա-
 լու ետեւէ էին, և տուներնին հայ
 կը կտրէին, ու կերակուրնին կ'ու-
 տէին ուրախութեամբ և միամտու-
 թեամբ սրտի : Եւ Վստուած կ'օրհ-
 47 նէին, ու բոլոր ժողովուրդին առ-
 ջնը ձորցր կը զանկնէ : և Տէրը
 օրէ օր փրկուածները կ'աւելընէր
 եկեղեցիին :

ԳԼ . Գ

Եւր Պետրոս ու Հովհաննէս ին-
 1 ներորդ ժամաւ աղօթքին տանը
 մկտեղ տաճարը կ'ելէին : Եւ
 2 իր մօրը որովայնէն կաղ ձեռք մարդ-
 մը կը բերուէր, որ զանիկայ ամէն
 օր տաճարին Վեղեցիկ կոչուած դը-
 րանը քով կը զնէին, որ տաճարը
 մոնողներէն ողորմութիւն խնդրէ :
 3 Եւ իկայ տեսնելով Պետրոսը և
 Հովհաննէսը որ տաճարը մոնելու
 վրայ էին, կ'աղաչէր որ ողորմու-
 4 թիւն առնէ : Իսկ Պետրոս Հովհ-
 աննէսին հետ մկտեղ անոր նա-
 5 յեցաւ ու ըսաւ : Սեղի նայէ : Եւ
 ալ դէպ ի անոնց դարձաւ ու կը
 յուսար անոնցմէ բան մը առնել :
 6 Եւ Պետրոս ըսաւ : Երժամ ու
 ոսկի շունիմ, հապա ինչ որ ու-
 նիմ՝ ան քեզի կու տամ : Վագրով-
 7 րեցի Հիսուս Վրբխտոսին անու-
 նովը ելլէր ու քալէ : Եւ անոր
 աջ ձեռքէն լոնեց՝ վերցուց զանի-
 8 կայ, ու խիղջն անոր ոտքին թա-
 թեկը ու կոծէրը զօրացան : Եւ
 վեր ջրաթկելով կայեցաւ ու կը
 քալէր, և անոնց հետ տաճարը
 մտաւ, քալելով ու ջրաթկելով և
 9 զՎստուած օրհնելով : Ու բոլոր
 ժողովուրդը տեսաւ անիկայ որ
 կը քալէր ու կ'օրհնէր զՎստուած :
 10 Եւ կը ձանձնային թէ անիկայ էր,
 որ ողորմութեան համար տաճարն
 Վեղեցիկ խաչած դրանը քով կը
 նստէր, և զարմանքով ու ապշու-

- 10 Բժշկուեցաւ, և Հայանի բլրայ ձեզի
ամենքնուդ. ու բոլոր Խորայէի
ժողովուրդին, որ Նազովիդի Հի-
սուս Վրիստոսի անունովը որն որ
զուր խաչեցիք, և որն որ Եստուած
մեռեցնելն յառուց, և անով
ասիկայ ձեր առջև Բժշկուած կեցեր
- 11 է: Երկայ է ան քարը ձեզմէ
շինողներէդ անարդասած, որ ան-
- 12 կիւնի գլուխ եղաւ. Եւ ուրիշ
մէկով մը փրկութիւն չկայ. ինչու
որ անկէ 'ի դատ ուրիշ անուն մը
չկայ երկնիքին տակը մարդոց մէջ
սրբուած, որ անով կարող բլրանք
- 13 փրկուելու: Իսկ անոնք Պիտրոսին
ու Հովհաննէսին համարձակութեա-
նը նայելով, և հասկընալով որ
տղէտ ու առանց ուսման մարդիկ
են, կը զարմանային. և խնայան
որ անոնք Հիսուսի հետ էին.
- 14 Ու ան Բժշկուած մարդը տեսնելով
որ անոնց հետ կայնէր էր, չէին
կրնար անոնց զէմ բան մը խոսիլ:
- 15 Եւ հրամայելով անոնց որ ստեա-
նէն դուրս ելլեն, իրարու հետ խոր-
- 16 հուրդ լալին, Եւ լալին, Ի՞նչը
նենք սա մարդոցը. ինչու որ Երու-
սաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտ-
նի է թէ ասոնց ձեռքովը երեւելի
հրաշք մը եղաւ, ու մէկը չենք
- 17 կրնար ուրանալ: Արայն թէ ժո-
ղովուրդին մէջ ալ աւելի չտարա-
ծուելու համար՝ սաստիկ սպառնա-
լիք բնենք անոնց, որ ան անունով
մէկըն ալ չբլրայ որ մարդու բան
- 18 խօսին: Եւ զանոնք կանչելով պա-
տուիրեցին անոնց որ ամենին չը-
խօսին և չտորիցրենն Հիսուսի ա-
- 19 նունովը: Բայց Պիտրոս ու Հով-
հաննէս պատասխան տուին անոնց
ու լոյն, թէ որ Եստուած առջև
ուղիք է որ Եստուած աւելի ձեզի
մօրիկ բնենք, դժւար դատեցէք:
- 20 Վ ամն զի մենք ան որ տեսանք ու-
- 21 լեցինք, չենք կրնար չխօսիլ: Իսկ
անոնք նորէն սպառնալիք բնեցն
ետեւ արձակեցին զանոնք, բան մը
չգտանելով թէ ինչպէս պատժեն զա-
նոնք ժողովուրդին համար, ինչու
որ ամենքն ալ զԵստուած կը վա-
ռաւորէին եղած բանին համար:

Վ ամն զի ան մարդը քառասուն տա- 22
րեկանէն աւելի էր, որուն վրայ սա
Բժշկութեան հրաշքը եղաւ:

Եւ անիւ արձակուելով՝ իրենց- 23
ներուն քովը եկան, ու պատմեցին
ինչ որ քահանայապետները և ծե-
րերը իրենց լալին: Եւ որքա՞ն ալ երբ- 24
որ բնեցին, միտարանութեամբ ձայ-
ներնին Եստուածոց վերջուցին՝ բոն-
լով: Եւ Սէր, զուն ևս ան Ես-
տուածը՝ որ երկնիքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները
ստեղծեցիր, Ար քու ծառայիդ Վա- 25
րիթին բերնովը խոսեցար: Ինչո՞ւ
հեծանտները խոսովութիւն բրին,
ու ժողովուրդները պարսպ բաներ
մտածեցին: Եւ իշխանները 26
պատարաստ կայնեցան, և իշխանները
մէկտեղ ժողովուեցան Տէրոջը դէմ
և անոր Օծեալին դէմ: Վանդի 27
արդարեւ [սա քաղաքիս մէջ] ժող-
վուեցան քու տուրը Արդւոյդ Հի-
սուսին վրայ՝ որն որ զուն սփեցիր,
Հերովդէս և Պօնտացի Պիղա- 28
սոս ազգերուն հետ ու Խորայէի
ժողովուրդներուն հետ, Ընե՛լ ինչ 29
որ քու ձեռքդ և խորհուրդդ սահ-
մանեց ստաճուց որ բլրայ: Եւ 29
հիմա ո՞վ Տէր նայէ անոնց սպառ-
նալիքներուն, ու չնորճէ քու ծա-
ռանքովդ որ բոլոր համարձակու-
թիւնով քու խորդ խօսիք, Վա- 30
նեւքդ երկնցքներով Բժշկելու, և
քու տուրը Արդւոյդ Հիսուսի ա-
նունովը նշաններ ու հրաշքներ ըլ-
լալու: Ու երբոր անոնք աղօթիք 31
բրին, շարժեցաւ ան տեղը՝ ու որ
ժողովուած էին, և ամենքը Հո-
ղւով Արբով լեցուեցան, ու Ես-
տուածոց խօսքը համարձակ կը խո-
սէին:

Եւ հաւատացեալներուն բող- 32
մութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի
ունէին: և անոնցմէ մէկը չէր բար
իր ստացուածներէն մէկուն համար՝
թէ իրն է, հապա իրենց ամէն
բաները հասարակաց կը սեպէին:
Եւ մեծ զորութիւնով առաքեալնե- 33
րը վկայութիւն կու տային Տէր
Հիսուսի յարութեանը, և անոնց
ամենուն վրայ մեծ շնորհք կար:

- 34 Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քա-
շող մը չկար , վասն զի անոնք որ
ազարակներու կամ տուններու տէր
էին , կը ծախէին և ծախուածնե-
րուն զինները կը բերէին , Ու ա-
ռաքելոց ոտքը կը դնէին . և ամէն
մէկուն իր կարօտութեանը նայելով
35 կը բաժնուէր : Իւ Յովսէփ որ
առաքեալներէն խառնարաս մակ-
անուանեցաւ , (որ կը թարգմա-
նուի Սխիւմարութեան որդի ,)
Վերադարձ , ծննդեամբ Արարացի ,
37 Ազարակ մը ունենալով՝ ծախեց
ու ստակը բերաւ առաքելոց ոտքը
գրաւ :

ԳԼ . Ե

- 1 Բայց մէկ մարդ մը Եսանիա ա-
նունով իր կնիւնը Սափիւրացին
չեւ մէկտեղ ստացուածք մը ծա-
2 խեց . Իւ անոր գինէն խորեց , որ
կնիկն ալ գիտէր , ու մէկ բաժինը
բերաւ առաքելոց ոտքը գրաւ :
3 Իւ Պետրոս ըսաւ , Եսանիա՛ ին-
չու Սառանան քու սիրտդ լեցուց ,
որ դուն Հոգւոյն Արդց սուս խա-
սիս , ու ազարակին գինէն խորես .
4 Զէ՞ որ քուկդ էր ան՝ քանի որ
կեցեր էր , ու ծախուած ալ՝ քու
իշխանութեանդ տակն էր . աս
բնէ է որ քու սրտիդ մէջ աս
բանը դրիր : Է՛ թէ մարդոց սուտ
5 խօսեցար , Հապա Եստուծոյ : Իւ
Եսանիա աս խօսքերը լսելով՝ ին-
կաւ . ու հոգի տուաւ . և մեծ վախ
ինկաւ ամենուն վրայ որ աս լսեցին :
6 Ու երեսասարդները ելան ու
պատմեցին անիկայ , և դուրս Հա-
7 նելով թաղեցին : Ու երբոր իրեր
ժամու չափ վրան անցաւ , անոր
կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր էր ,
8 ներս մտաւ . Իւ Պետրոս ըսաւ ա-
նոր , Ի՞նչ ինձի , ազարակը ան-
չափ քաշ ծախեցիք : ան ալ ը-
9 սաւ , Եսո՛ , այնչափ : Ու Պետ-
րոս ըսաւ անոր , Ես ի՞նչ է որ
դուք միաբանեցար Տէրոջն Հոգին
փորձելու . ահա՛ քու էրիկդ թա-
ղողներուն ոտքերը զբանը քոյն
էն , քեզ ալ դուրս պիտի Հանեն :
10 Իւ խելոյն անոր ոտքերուն քովը

- ինկաւ ու հոգի տուաւ . և երի-
տասարդները ներս մտնելով անի-
կայ մնուած գտան , ու Հանեցին
իր կնիւնը քովը թաղեցին : Իւ 11
մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղե-
ցիին վրայ ու ամենուն վրայ որ աս
բաները լսեցին :
Իւ առաքեալներուն ձեռքովը 12
չատ նշաններ ու հրաշքներ կ'ըլլա-
յին ժողովուրդին մէջ . և ամէնը
միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին
մէջն էին : Իւ ուրիշներէն մէկը 13
չէր համարձակեր անանց յարելու ,
Հապա ժողովուրդը կը մեծաբեր ա-
նանք : Իւ Տէրոջն Հաւատարմոյ 14
ները ալ աւելի կը շատնային ,
բազմութիւն էր իկմարդոց ու կնիկ-
ներու : Եսանի որ հիւանդները 15
հրապարակները կը Հանէին , և
պատգարակներով ու մահճիներով
կը դնէին , որ Պետրոսին անցնելու
ատենը՝ դո՛ւք անոր շուրջ անոնց
մէկուն վրայ Հանի : Ու շրջակայ 16
քաղաքներուն բազմութիւնը յերու-
սաղէմ՝ կը ժողովուր , հիւանդ-
ներ և պիղծ ոգիներէ նեղութիւն
կրողներ բերելով , որոնք ամեն ալ
կը բժշկուէին :
Ոտք ելաւ քահանայապետը և 17
բոլոր իր հետը եղողները , որոնք
սաղուկեցուց աղանդէն էին՝ նա-
խանձով լեցուած : Ու առաքեալ 18
ներուն ձեռք զարկին և Հասարա-
կաց բանտը դրին զանոնք : Բայց 19
Տէրոջն հրեշտակը գիւղերով բան-
տին դռները բացաւ , ու դուրս
Հանելով զանոնք՝ ըսաւ , Գացէ՛ք 20
և տաճարին մէջը կայնելով ժողո-
վուրդին խօսեցէ՛ք աս կենաց բոլոր
խօսքերը : Ու երբոր աս լսեցին , 21
տաճարը մօտան առտուանց և կը
ստրվեցնէին . իսկ քահանայապե-
տը եկաւ ու իր հետը եղողները՝
ու մէկտեղ կանչեցին ժողովը ու
Խարսկելի որդւոյն բոլոր ծերակոյ-
տը , և հալոյ խրիկցին բանտը՝ որ
զանոնք բերեն : Ու երբոր սպա- 22
սաւորները գացին , զանոնք բան-
տին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան
պատմեցին , Իւ ըսին թէ Բան- 23
տը ամէն զոռւշուրթիւնով գո-

- ցուած զմանք , ու պահապանները
զոններուն առջևը կանգնած , բայց
բանալով՝ ներքը մարդ չցտանք :
- 24 Ու երբոր Բէք քահանան և տա-
նարին իշխանը ու քահանայապետ-
ները լսեցին աս խօսքերը , կը զար-
մանային անոնց համար թէ ինչ :
- 25 պիտի ըլլայ ան : Իշ ժկը եկաւ
սրտովն անոնց թէ Լէւան ան մար-
դիկը որ բանար զբէք , տա-
նարը կայներ են և ժողովուրդին
- 26 կը սորվեցնեն : Են առնել իշ-
խանը սպասաւորներովը մէկանդ
զնաց զանոնք բերաւ առանց բո-
նութեան , քանզի ժողովուրդէն
կը փախնային որ չարկոծուին :
- 27 Ու բերին զանոնք առեանը կայնե-
ցուցին . և քահանայապետը ա-
- 28 նոնց հարցուց , Լսելով , Զե՛ որ
սասաթիկ պատու իրեցներ ձեզի որ
աս անունով չսորվեցնէք . և ահա
Երուսաղէմը ձեր ուսմունքովը լե-
ցուցիք , և ան մարդուն արիւնը
կ'ուզէք մեր վրայ բերել :
- 29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և
— Ի՛նչ առաքեալները ու բօխ , Լե-
ւան Լատուծոյ ֆաղանդիլ պէտք
է քան թէ մարդոց : Ս'եր հայրե-
րուն Լատուածը Հիսուսը յարուց ,
որն որ դուք փայտէն կախելով ըս-
պաններէր : Եւսիկից Լատուած իր
աջ ձեռքովը Բոաջնորդ ու փրկիչ
ըսաւ — բարձրացուց , Խաղկէին ա-
- 30 պաշխարութիւն և մեղաց թողու-
- 32 թիւն տալու : Իշ մէնք աս բա-
նկրուս համար անոր վիաներ ենք ,
ու Սուրբ Հոգին ալ՝ որն որ Լե-
տուած իրեն ֆաղանդ կըզնկրուն
- 33 տուաւ : Իշ անոնք — լսելով
խիստ կատեղեան , ու կը խորհէին
որ զանոնք մոռցնեն :
- 34 Իշ առեանին մէջ փարիսեցի մը
նորի փայ կըաւ՝ որուն անունը Պա-
մաղիէն էր , որխնայ փարզապետ մը՝
բոլոր ժողովուրդին առջևը պա-
տուաւ որ մէկը , ու հրաման ըրաւ
որ առաքեալները քիչ մը դուրս հա-
- 35 նեն . Իշ ըսաւ անոնց , Ո՛վ Խա-
ղայէլացի մարդիկ՝ դուք ձեզի զգու-
շացէ՛ք աս մարդոցը համար թէ ինչ :
- 36 պիտի ընէք . Վանդի աս օրերէն
- առաջ թիւդ աս երաւ , իրեն հա-
մար բնելով թէ Իշ-ի մէկ մըն է ,
ու թուով չորս հարիւրի լաի մար-
դիկ իրեն յարեցան . որ ինքը ըս-
պանուեցաւ , և ան ամենը որ իրեն
ֆաղանդեր էին՝ ցրուեցան ու ու-
շինչ կըան : Ենոր ետեւէն Հուդա
Պաղիսեացին երաւ աշխարհադիր ե-
ղած օրերը , և շատ ժողովուրդ իր
կողմը ձգեց . ինչն ալ կորսուե-
ցաւ , և ան ամենը որ իրեն ֆա-
ղանդեր էին՝ ցրուեցան եղան : Իշ
- 36 Հիմա ձեզի կ'ըզեմ , Լա մարդոցմ
մէկդ ի կեցէք ու թիւդ տուէք
զանոնք , ինչու որ եթէ աս խոր-
հուրդը կամ զորքը մարդոցմ է ,
պիտի քահուի : Հապա թէ որ
- 39 Լատուծմ է , լէք կրնար առիկայ
քահիկ , չըլլայ թէ Լատուծոյ զեմ
մարանչող ալ զանուիր : Իշ անոնք
- 40 հաւանութիւն տուին անոր . ու
առաքեալները կանչելով՝ ձեռեցին ,
և պատու իրելով որ Զե՛ն ալ Հի-
սուսի անունովը լիտսին , արձակե-
ցին զանոնք : Ենոնք ալ ժողով-
- 41 քին առջէն զայցին , ու բախանա-
լով որ Տէրոջ անունը համար
արժանի եղան անարդուելու : Իշ
- 42 ամեն օր տաճարը ու տուներուն մէջ
էին զապարեթ սորվեցնելն ու
Հիսուս Վրիստոսը քարոզելն :

ԳԼ . Ը

Իշ ան օրերը աշակերտները որ
շաղան , Հեղեմացիքը կող-
մէն տրտունջ մը եղաւ Երուսղեմոյ
զեմ , ինչու որ իրենց որբաքի-
ները ամեն օրուան ողբումն մա-
տակարարուելուն մէջ անաւս կ'ըլ-
լային : Իշ տասուերկուրը կան-
չեցին աշակերտներուն բազմութիւ-
նը ու ըլին : Ս'եղի չլայներ Լա-
տուծոյ խօսքը ձգել ու սեղաննե-
րու ծառայութիւն ընել : Ուստի
ն'զրայններ՝ ձեզմ ետքը հոգի ընա-
րեցէ՛ք Բարի վնայուած՝ Հողով
Սրբով և խնայութիւնով լեցուն ,
որ զանոնք աս գործիս վնայ զնենք :
Իշ միւր աղօթքի ու Լապոնջոյ
խօսքին պաշտօնին պարապինք : Եւ
աս խօսքը բոլոր բազմութեան առ-

- 5 Զեք հաճոյ երեցաւ . ու ընտրեցին
 Ստեփաննոսը՝ հաւատորով և . ու
 6 Գեղով Սրբով լեցուն մարդ մը , ու
 7 Փիլիպպոսը , և Պրոքորոսը , ու
 8 Նիկանորոսն , և Տիմոֆեան , ու
 9 Պարմենան և Նիկողայոս նորա-
 10 հաւատ Մոսիորացին . Եւ նոյն ա-
 11 ռաքեալներուն առջև կայնեցուցին .
 12 անոնք ալ ազօխք ընելով՝ ձեռքերնին
 13 անոնց վրայ դրին : Եւ Եստուծոյ
 14 խօսքը կ'աճէր , ու աշակերտներուն
 15 թիւը խոստ կը շատնար Երուսա-
 16 ղեմի մէջ . և քահանաներն մեծ
 17 բազմութիւն հաւատքին կը շա-
 18 ղանդէին :
 19 Եւ Ստեփաննոսը որ հաւատաւորով
 20 ու զգրութիւնով լցուած հաւք էն
 21 էր , մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ը-
 22 նէր ժողովուրդին մէջ : Բայց ու-
 23 մանք ան ժողովարանէն որ Եղատա-
 24 ցեւոյց , և Սիւրենացեոց ու Եղէր-
 25 սանդրացեոց Ժողովարան կ'ըսուէր ,
 26 և ահա որ Սիւրենացեան ու Երապէս
 27 էին , երան ու Ստեփաննոսին հետ
 28 փնտրանալով իւր իրենք . Եւ չէին
 29 կրնար դէմ դնել ան խնամու-
 30 թեանը ու հոգիին , որով կը խօ-
 31 սէր : Եւ ատենը հրապարակեցին
 32 քանի մը մարդիկ , որ ըսին թէ
 33 Ստեփաննոսը որ ասիական հայհոյա-
 34 կան խօսքեր կը խօսի Սոփիստիկան ու
 35 Եստուծոյ դէմ : Եւ զգոհեցին
 36 ժողովուրդը ու ձեռքերը և դպիր-
 37 ները , ու վրան հասնելով զինքը
 38 բռնեցին ու ատենը տարին : Եւ
 39 սուտ վեճեր կայնեցուցին , որոնք
 40 կ'ըսէին , Ես մարդը չղաղաբեր
 41 հայհոյական բաներ խօսելէն սուրբ
 42 տեղիս և օրէնքին դէմ : Վանդի
 43 լեցեմք ասիկէ որ կ'ըսէր թէ Ես
 44 Եստուծոյ հետեւը պիտի քակե-
 45 աս տեղը , ու պիտի փոխէ Սոփ-
 46 տիկան մեզի աւանդած սովորու-
 47 թիւնները : Եւ ատենը նստող-
 48 ներուն ամենը հրորոր անոր նայե-
 49 ցան , անոր երեսը հրեշտակի երեսի
 50 պէս տեսան :
 51 Եւ անիկայ ըսաւ . Մարդիկ 2
 52 եղբայրներ ու հայրեր՝ մոռիկ ըլլէք .
 53 փառաց Եստուածը մեր հօրը Եր-
 54 օրահաճեալ երեցաւ , քանի որ Մի-
 55 ծագեալի մէջ էր , դեռ Խառանի
 56 մէջ չընակած . և ըսաւ անոր ,
 57 Եւ ի՞նչ քու երկրէդ և քու ազգա- 3
 58 կաններէդ , ու եկէ՛ք ան երկիրը
 59 որ Ես քեզի պիտի ցուցնեմ : Եւ 4
 60 ատենը Վաղղէացեոց երկրէն ելլե-
 61 լով՝ Խառանի մէջ բնակեցաւ . և
 62 անոր հօրը միռնչէն ետեւ անկէ
 63 փոխադրեց զանիկայ աս երկիրը ,
 64 ու որ դուք հիմա կը բնակիք : 5
 65 Եւ ասոր մէջ անոր Ժառանգու-
 66 թիւն չուտաւ , ոչ ալ ոտքի քայլ
 67 մը տէր , բայց խոստացաւ որ ասի-
 68 կայ իրեն տայ իրեն կառուածք , և
 69 իրմէ ետեւ իր սերունդին , երբոր
 70 դեռ ինքը որդի չունէր : Եւ Ես 6
 71 սուած այսպէս խօսեցաւ թէ Եւնոր
 72 սերունդը օտար երկրի մէջ պան-
 73 դուխտ պիտի ըլլայ , ու պիտի ծա-
 74 ուայեցընեն անիկայ և շարժարեւ
 75 չորս հարիւր տարի : Եւ ան ազ- 7
 76 զը՝ որուն պիտի ծառայեն , Ես պի-
 77 տի դատեմ , ըսաւ Եստուած , և
 78 անկէ ետեւ պիտի ելլեն ու աս տեղը
 79 զիս պաշտեն : Եւ անոր թէպէտ 8
 80 տուրիւնն ուխտը տուաւ , ու ետքը
 81 Եւստուած Խառանը ծնաւ , և թիւ-
 82 փառաց զանիկայ ու թերորդ օրը .
 83 Խառան ալ Հակոբը ծնաւ ,
 84 Հակոբ ալ տասներեկու նահա-
 85 պետները : Եւ նահապետները 9
 86 Հովսէփին վրայ նախանձելով՝ Եւ-
 87 զիպտոս քաղաքու ծախեցին .
 88 բայց Եստուած անոր հետեւ էր ,
 89 և փրկեց զանիկայ իր ամէն նեղու- 10
 90 թիւններէն , և անոր շնորհք ու
 91 խնամտութիւն տուաւ Եգիպտոսի
 92 փարաւոն Թափառքին առջև . սն
 93 ալ զանիկայ իշխան դրաւ Եգիպ-
 94 տոսի ու իր բոլոր տանը վրայ : 11
 95 Եւ Եգիպտոսի և Վանանու բոլոր
 96 երկրին վրայ սով մը եկաւ , ու մեծ
 97 նեղութիւն , և մեր հայրերը ուտե-
 98 լիք չէին գտներ : Եւ Հակոբ 12
 99 երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ
 100 ցորեն կը գտնուի , աւֆի անգամին
 101 մեր հայրերը իրկեց : Եւ երկրորդ 13

- անդամին Հովսեփ իր եղբայրներուն ծանցյուց ինքզինքը . ու Հովսեփին ապա փարառնին յայտնի եղաւ :
- 14 Եւ Հովսեփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Հակոբը ու բոլոր ազգաւորսն , եօթանասունհինգ հոգի :
- 15 Եւ Հակոբ իշխարոտ իջաւ , ու մնաւ ինքը ու մեր հայրերը :
- 16 Եւ Սիբեմ տարուելով՝ ան զեղբայրսն մէջը դրուեցան , որն որ Բերահամ արծաթի գնով ծախուաւ իր Սիբեմի հօգուտ խնայի :
- 17 Որդիներն ։ Սէ երբոր մահացաւ խառնուրդն առնէր , որ Բառուած երգումով խառնացեր էր Բերահամին , ժողովուրդը աճեցաւ ու շատցաւ :
- 18 Եւ իշխարոտի մէջ , Սիբեմ որ ուրիշ թաղաւոր մը ելաւ՝ որ Հովսեփը չէր ծանօնար : Ենիկաց հրապարակեցուց մեր ազգին զեմ ու շարքարեց մեր հայրերը , մինչև անդամ սնունդ տղարը դուրս ձգել :
- 20 Եւ որ չապրին : Են ժամանակը Սիբեմ ալ ծնաւ , և Բառուածը առնէր զեղեցիկէն էր , որ իր հօրը տունը մեծցաւ իրեն ամիս : Սէ երբոր անիկաց դուրս ձգուեցաւ , փարառնին ապրիկը զանիկաց վերցուց , և իրեն իրրեւ որդի մեծցուց :
- 22 Սիբեմ իշխարոտացոյ բոլոր խնատութիւնովը վարժուեցաւ , և գորաւոր էր իր խօսքերովը ու գործքերովը : Սէ երբոր յատաւն տարեկան եղաւ , իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն Խարպէլի որդւոյը սցլելութիւն ընել : Սէ Խարպէլացիներէն մէկը հարաւահալուած տեսնելով՝ պաշտպանեց , և զրկուածին վրէժը առաւ : ան իշխարոտացին սպաննելով : Ալ կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի խնային որ Բառուած իր ձեռքովը առնուց սպառութիւն պիտի տար , բայց տեսնէր չխնայան : Սէ հետեւեալ որը անոնց գիտացը ելաւ՝ երբոր կը կուտէին , և խաղաղութիւն ընելու առիակը զանոնք , բոսկով , Սիբեմի դուր եղբայրներէն , ինչքէն մէկով կը զրկէր :
- 27 Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր , մերժեց զանիկաց ու ըսաւ : Սէ
- քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ : Սէ ալ սպաննել կուգեն , ինչպէս որ երկէ իշխարոտացին սպաննեցին : Եւ Սիբեմ ալ խոստէր ինչ վրայ փախաւ , ու Սաղիամու երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ , ուր որ երկու որդի ծնաւ : Եւ յատաւն տար ինչեղեն ետեւ անոր Սիբեմի ընտելութիւն : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 32 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 33 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 34 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 35 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 36 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 37 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 38 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 39 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :
- 40 Եւ ինչ պանդուխտ եղաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ : Սէ երբոր զանոնք ինչեղեն զոհարեցաւ , և ինչ պանդուխտ եղաւ :

երթան . քանզի ան Սովակսը որ
մեզ Լազիպատոսի երկրն հանեց ,
չենք գիտեր թե ինչ եղաւ անոր :
41 Լաւ ան օրերը որթ մը շինեցին , ու
կուռքին զո՛հ մատուցին , և իրենց
ձեռայրը գործքերովը կը զուարճա-
42 նային : Եստուած ալ երբեք զար-
ձուց , ու թողուց զանոնք որ երկնից
զորքը պաշտեն . ինչպէս որ գրուած
է մարգարեից գրքին մէջ , Սիթեկ
անապատին մէջ քառուռն տարի
զոհեր ու պատարապնէր մատուցիք
43 ինծի՝ ո՛վ Խարպէլի տունը . Լա
Սողոմոն վրանը առիք . ու ձեր
Հոռեմիա աստուծոյն աստղը , ան
պատկերները որ շինեցիք՝ անոնց
երկրպագութիւն ընելու . ես ալ
ձեզ Խորիքնէն անգին պիտի փո-
44 խաղրեմ : Ահայտ թեան խորանը
անապատին մէջ մեր հայրերուն
հետն էր , ինչպէս որ Սովակսին
հետ խտուղը հրաման ըրաւ՝ որ տե-
սած օրինակին պէս շինէ զանիկայ .
45 Որ մեր հայրերն ալ յաջորդարար
անոնով՝ Հնուին հետ ըրերին զա-
նիկայ ան ապցերուն կայուածքը ,
որոնք Եստուած փոքնտեց մեր հայ-
րերուն առջեւն մինչև Գաւիթին
46 օրերը , Որ Եստուծոյ առջևը ջը-
նորհք դատա , և ուղեց որ Հակո-
բին Եստուծոյն բնակարան մը գրա-
47 նէ : Աւ Սողոմոն անոր տուն մը
48 շինեց : Սողոմոն Խարճրեալը ձեռ-
քով շինուած տաճարներու մէջ ջը-
րնակիր , ինչպէս որ մարգարեն կ'ը-
49 սէ , Լերկները իմ աթոռս է , ու
երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-
դանն է . որպիսի տուն պիտի շինք
ինծի , կ'ըսէ Տէրը , կամ Թ'նչ
պիտի ըսայ իմ հանգստութեանս
50 տեղը . Զը որ աս ամենը իմ
51 ձեռքս շիներ է : Ո՛վ խտապա-
րանոյցներ ու սրտով և ախնջով
չթիւրհատուածներ , զուրք ամէն ա-
նակն ալ զուրք , Սարգարէներէն
52 մեր չհալածեցին ձեր հայրերը , ու
մեր չհալածեցին ձեր հայրերը , ու
սպաննեցին զանոնք որ առաջուց
պատմեցին ան Երգարեն գաղուն
համար , որ զուրք հիմա անոր մաս-

նիշները և սպաննողները եղար .
Դուր որ օրէնքը առիք հրեշտակ- 53
նե՛րուն մատակարարութեամբը՝ ու
չպահեցիք :

Լաւ անոնք աս բաները ընելով՝ 54
սրտերուն մէջ կը կատուէին ու
ակոսանքնին անոր վրայ կը կըր-
ճըտէին , Բայց անիկայ Հոգւով 55
Սրբով լեցուած՝ երկիրը նայեցաւ
և տեսաւ Եստուծոյ փառքը , ու
Հիսուսն ալ որ Եստուծոյ աջ կող-
մը կայներ էր , և ըսաւ : Ե՛սն կը
տեսնեմ՝ երկիրը բացուած , ու
Որդին մարդոյ՝ Եստուծոյ աջ կողմը
կայնած : Իսկ անոնք մեծածայն 56
աղաղակիրով՝ ականջներին զոցե-
ցին , և ամենը մէկն վարեցին ա-
նոր վրայ : Ու քաղաքէն դուրս
հանելով՝ կը քարկոծէին զառիկայ .
և վիանները իրենց հանդերձները
պահ կը գնէին երիտասարդի մը
ոտքերուն քովը , որ Սողոմ կ'ը-
սուէր : Լա կը քարկոծէին Սոռ- 58
փաննոսը , որ աղօթք կ'ընէր ու
կ'ըսէր , Տէ՛ր Հիսուս՝ ընդունի՛
իմ հոգիս : Ու ձեկան վրայ գա- 59
լով բարձրաձայն աղաղակեց , Տէ՛ր
աս մեղքը մի՛ սեպեր ատոնց . և
աս բռնելով ննչեց . Սողոմ ալ կա-
մակեց էր անոր սպաննուելուն :

ԳԼ . Ը

Լաւ ան օրը մեծ հալածում եղաւ . 1

Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղե-
ցին վրայ , և առաքեալներէն ի
զատ ամէնն ալ ցիրուցան եղան
Հրեաստանի ու Սամարիայի եր- 2
կիրներուն մէջ : Լա աստուածա-
վախ մարդիկ Սոսիփաննոսը վերցու-
ցին , ու անոր վրայ մեծ ողբ ըրին :
Բայց Սողոմ եկեղեցիին շատ վնաս 3
կու տար , տուններ կը մոռնէր ,
էրիկ ու կնիկ մարդիկները կ'բա-
շէր՝ բառնող գնել կու տար :

Լա ան ցիրուցան եղածները կը 4
պտըտէին ու խօսքը կը քարոզէին :
Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քա- 5
ղաքը ինչելով՝ Քրիստոսը կը քա-
րոզէր անոնց : Լա Ժողովուրդները 6
միարան հաւանութեամբ Փիլիպ-
պոսին ըսածներուն ուշադրութիւն

կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
7 Նշանները որ կ'ընէր : Ասան զի
շատ դիւսհարներէն պիղծող զինելով
մեծածայն աղաղակելով կ'ելլէին :
8 Եւ շատ անդամադոյններ ու կողեր
9 կը բժշուէին : Եւ մեծ ուրախու-
թիւնն եղաւ ան քաղաքին մէջ :
Իսկայ Սիմոն անուանող մարդ մը կար
որ առաջուց ան քաղաքին մէջ մե-
ղուի ինն կ'ընէր , ու Սամարացոյ
ազգի կ'ապնեցնէր , իրեն համար
10 բաւելով ինչ մեծ մէկ մըն է : Որ
անոր ուշադրութիւն կու տային
ամենն ալ պիտիէն մինչեւ մեծը ,
և կ'ըսէին , Իսկայ Սատուծոյ մեծ
11 [բաւած] գորութիւնն է : Շատ
ամանաակէ 'ի վեր կ'ախարդութիւն-
ներով զանոնք ապնեցնելուն հա-
մար՝ իրեն ուշադրութիւն կու տա-
12 լին : Իսկայ երբոր Փիլիպպոսին
հաւատադրին՝ որ Սատուծոյ թագա-
ւորութեանը ու Հիսուս Քրիստոսի
անուանը վրայով կը քարոզէր , կը
մկրտուէին ինչ է երկի մարդիկ և ինչ
13 կ'իյն մարդիկ : Եւ Սիմոն ինչն ալ
հաւատաց , ու մկրտուելով միշտ
Փիլիպպոսին հետ էր . և տեսնե-
լով ան նշանները ու մեծ գորու-
թիւնները որ կ'ըլլային , կը վար-
14 մանար : Իսկ Երուսաղէմի մէջ
եղող առաքելները երբոր լսեցին
թէ Սամարացիք Սատուծոյ խօսքը
ընդունէր են , Պետրոսը ու Հով-
15 հաննէսը անոնց խրիկային . Որոնք
իջնելով՝ ազօթք ըրին անոնց հա-
մար որ Սուրբ Հոգին առնեն .
16 (Ինչու որ զեռ անոնց մէկուն վրայ
իշած էր , հապա միայն Տէր Հի-
սուսի անուանողը մկրտուած էին .)
17 Եւ ասոնք ձեռքերէն զրին անոնց
վրայ , ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին :
18 Երբոր տեսաւ Սիմոն թէ առա-
քելները անոնց վրայ ձեռք դնելով՝
Սուրբ Հոգին կը տրուի , անոն-
19 ստակ մատուց ու բաւա : Ինչի ալ
առ իշխանութիւնը տուէք՝ որպէս
զե որոն վրայ ձեռք դնեմ , անիկայ
20 Սուրբ Հոգին առնէ : Իսկայ Պետ-
րոս բոլա անոր , Ինչ արժանի
քիւն հետ թող կորսուի : Ինչու
որ Սատուծոյ պարզեւ կարծեցիկ

1 թէ ատակով կ'առնուի ։ Գտն 21
 ատ րանին մէջ մասն ու րամին
 շունիս ։ ինչու որ քու սիրտդ Եւ
 տուծոյ առջեւ յետակ չէ ։ Ուս 22
 տի ատ քու շարտ լինելոյ զիջի
 եկուր ու Ետուծոյ առջէ ։ զու
 չէ ներսի քեզի քու սրտով 23
 խորհուրդը ։ Ինչու որ ես քեզ
 մտցնի գտնու լինան մէջ եւ անի
 րատ լինան կապին մէջ կը տես
 նեմ ։ Սինն սրտատախան տուա 24
 ու րատ ։ Գուր ինծի համար ա
 զմիջ ըրել ։ Տերօք ։ որ ատ ձեր
 րամանքին րան մը իմ զրատ չգայ ։
 Ենտր ալ վկայութիւն տարով Եւ 25
 տուծոյ խտրը խտնելն ետեւ ։ զար
 ձան խորտաղէմ ։ Եւ Սամարայոց
 շատ ճեղհերուն մէջ աւետարանը
 քարոզելին ։
 Եւ Տերօք հրեշտակը Փիլիպոս 26
 պոսին խտնելաւ ըսելով ։ Եւր ու
 զնա գուն հարստային կողմը ան
 ծամբան ։ որ Երուսաղէմն զէպ'ի
 Գաղա կ'իջնէ ։ որ անպատ Գե
 լէն ։ Եւ ալ երես զնայ ։ Եւ 27
 ահա Եթէ խոփապոյ ներքինի մարդ
 մը Եթէ խոփապոյ Կանդակա լու
 գուհին մէկ զքրտորը ։ որ ինքը
 անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր ։ որ
 Երուսաղէմ եկեր էր երկրպագու
 լինա ընելու ։ Եւ անի եւ կը 28
 դառնար ։ ու իր կարքը նստած
 Երայի մարդաբէին զէրէ կը կար
 դար ։ Եւ զոգին ըստ Փիլիպոս
 պոսին ։ Ստեղծը Եւ ատ կարին
 քովը գնա ։ Փիլիպպոս ալ վա
 զելով մտ գնաց ։ ու մտիկ կ'ընէր
 որ Երայի մարդաբէին զէրէ կը
 կարդար ։ Եւ ըստ ։ Կարդացած
 կը հասկնամաւ սրղեօք ։ Եւ ալ 31
 ըստ ։ Ենտր կրնամ ։ Հաւելու
 լեւ որ մէկը ինծի շատաշնորհ ։
 ու աղաչեց Փիլիպպոսին որ ելլէ
 իր քովը նստի ։ Եւ զքրին Դէ 32
 կարդացած տեղը առ էր ։ Ու լարի
 պէս մորթուելու տարուելաւ ։ ու
 իր խաղողին առջեւ մտնած ինչ
 գտնուէի պէս ։ անանի իր բերանը
 չըսանար ։ Իր խոնարհ լինանը 33
 մէջ իր դատարանը վերցուցելաւ ։
 Եւ անոր ապացատոյ մը ո՛ր պիտի

պատմէ . Ինչու որ անոր կեանքը
34 երկրէն կը վերցուի : Կերքինքն
պատասխան տուաւ . Փիլիպպոսին ու
ըստ : Կ'աղաւաճէ յեզնի , մարդա-
րէն որո՞ւ համար կ'ընէ աս . իրե՞ն
համար թէ մէկ ուրիշի մը հա-
35 մար : Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ , և զրքին աս խոսէն սկե-
լով . Հիսուսը քարոզից անոր :
36 Ու երբոր իջեց Ճամբան կ'երեւային ,
ջուրի մը յով , եկան . ու ըսաւ
Ներքինքն , Լո՛ւս ջուր , աւ ի՞նչ
բան գնս կ'արգիլէ մկրտուէլէն :
37 [Իւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր , թէ
որ քու բոլոր սրտովք կը հաւա-
տաս , կարելի է . անիկայ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ . Ար հաւա-
տամ թէ Հիսուս Ի՛րիստոս Ուր-
38 դի Լստուծոյ է :] Ու հրաման ըրաւ
որ կառքը կայնեցնեն . և երկու-
նին ալ ջուրը իջան՝ Փիլիպպոսը
ու Ներքինքն , և մկրտեց զանիկայ :
39 Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան , Տե-
րջը Հոգին յափտակեց Փիլիպպո-
սը , և աւ Ներքինքն զանիկայ շու-
սաւ , ու իր ծամբան կ'երթար
40 ուրախութեամբ : Բայց Փիլի-
պոս Եղովտոսի մէջ գտնուեցաւ .
ու պարտեալով բոլոր քաղաքներուն
ստեղծարան կը քարոզէր , մինչև որ
կըրք Սեաքիս եկաւ :

մուտք բան է քեզի խմանի դէմ
 կից դարձել : Ին ալ զողով ու
 ապաւինեամբ ըսաւ , Տէ՛ր՝ Ի՞նչ
 կ'ուզես որ ընեմ : Իւ Տէ՛րը շա-
 անոր : Լե՛րբ ու քաղաքը մտիւ ,
 և քեզի պիտի զընցուի ինչ որ
 պարտիս ընել . իսկ ան մարդիկը
 որ իր հետը կ'երթային , ապա-
 կեցիւ էին , ձայնը միայն կը լսէին ,
 բայց մէկը չէին տեսներ : Իւ
 Սոջու զետնէն ելաւ , ու բաց աչ-
 քերով մէկը շէր տեսներ . ուստի
 անոր ձեռքէն բռնեցին ու Վամնա-
 կոս մողոցին : Իւ իրեք օր կե-
 ցաւ առանց տեսնելու , և ոչ կե-
 բաւ , ոչ ալ խմել :
 Ու Ընանիա անունով աշակերտ
 մը կար Վամնակոսի մէջ . և Տէ՛րը
 տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ , Ընա-
 նիա . ան ալ ըսաւ , Տէ՛ր՝ ահա
 չուն եմ : Իւ Տէ՛րը շա-
 անոր ,
 Լե՛րբ ու զն ան փողոցը որ Ուղիշ
 կ'ըստի , և ձաւ Հոյդային տանը
 մէջ փնտռէ Սոջու անունով Տար-
 սնապի մը , վասն զի ահա անիկայ
 աղօթքը կ'ընէ . Ու տեսիլքի մէջ
 մարդը մը տեսաւ Ընանիա անունով՝
 բռն մտած և ձեռքը իր վրայ դը-
 րած , որ տեսնէ : Ընանիա ալ
 պատասխան տուաւ , Տէ՛ր շատե-
 լէն լսեցի ան մարդուն համար թէ
 երբեք չարիքներ ըրաւ քո տու-
 քերուդ : Երբեք ապրեալի մէջ . Իւ հոս
 ալ քահանայապետներէն իշխանու-
 թիւն ունի կապելու ան ամէնը , որ
 դու անունդ կը կանչեն : Իւ Տէ-
 րը ըսաւ անոր , Գնա՛ դուն , ինչու
 որ անիկայ ինձի ընտիր ամուս մըն
 , իմ անուն կրելու հեթանոս-
 րոնն ու թագաւորներուն և իս-
 րայէլի որդւոցը առջեւ . Վանգի
 անոր պիտի ցուցնեմ թէ որ-
 քի պէտք է իրեն իմ անունս
 մարդ ներութիւն կրել : Իւ
 անիա զնայ ու ան տունը մտաւ ,
 ձեռքերը անոր վրայ զնկով ըսաւ ,
 աւուղ եղբայր՝ Տէ՛րը զեա խրից ,
 Հիտաւը որ ճամբուն մէջ քեզի
 կցաւ երբոր կու գայիր , որպէս զի
 տեսիլքիդ ստանաս , ու Հո-
 ով Սրբով լեցուիս : Իւ շուտ

1 Բայց Սողոմ տակաւին Տէրոջը ա
չակերտներուն դէմ ապառնախ
ու մահ՝ փելով՝ քահանայապետի
2 քովը դնաց . Եւ անկէ թուղթե
ռակից Վամասկոս ժողովարաններ
դռնէլու , որ եթէ ան ճամբու
հետողներ գտնելու ըլլայ , էրի
մարդիկ կամ կնիկ մարդիկ կապա
3 լորտաղէմ բերէ . Իւ երբոր
կ'երթար , ու Վամասկոսին մօտե
ցաւ , յանկարծ իր բոլորտիբը եր
4 կիրէն լոյս մը փայլատակեց . Եւ
Թաք դեռնալ էլ յալով՝ մէկ ձայն
մը լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն . Սաւու
Սաւու , ինչո՞ւ զիս կը հարածես .
5 Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՞չ ես դուն
Տէր . և Տէրը ըսաւ , Ես եմ Յի
սուսը՝ որ դուն կը հարածես . զը-

- մը անոր աշխերէն թեմերու պէս
Բաբէր ինկան . և իսկոյն տեսաւ .
19 ու ելաւ . մկրտուեցաւ . Լա կերա-
կուր ուսելով՝ այժմ վրան եկաւ .
ու քանի մը օր Վամասկոսի մէջ
եղող աշակերտներուն հետք կեցաւ .
20 Լա անմիջապէս ժողովարաննե-
րուն մէջ կը քարոզէր Հիսուսը ,
թէ անիկայ է Վատուծոյ Արդին :
21 Լա ամէն լսողները Ռժապէս զար-
մայեր էին , ու կ'ըսէին , Վսիկայ
ան չէ՞ , որ Լորուսաղեմի մէջ կը
կործանէր անոնք որ աս անունը կը
կանչէին . և հոս ալ ան բանին հա-
մար եկած էր , որ զանոնք կապած՝
22 քահանայապետներուն տանի : Բայց
Սոլոն ալ առիկ կը գործնար , և
Վամասկոսի մէջ բնակող Հրեա-
ները կը պատգանձեցնէր , ապա-
ցուցանելով թէ Վրիստոսը ստի-
23 կայ է : Ու շատ օրեր անցնելէն
հոսք՝ Հրեաները խորհուրդ բրին
24 որ անիկայ սպաննեն : Բայց Սո-
լոնին յայտնուեցաւ անոնց նենդու-
թիւնը . և յորեկ ու զիշեր գըռ-
ները կը սպասէին որ անիկայ լա-
25 սաննեն : Իսկ աշակերտները գի-
շերով առին զանիկայ , ու զամբիւ-
ղով մը կտակելով՝ պատեն վար իջե-
ցուցին :
26 Երբոր Սոլոն Լորուսաղեմ եկաւ ,
կը ջանար աշակերտներուն յարե-
լու : Բայց ամէն ալ կը վախնա-
լին անիկէ , չհաւատալով թէ անի-
27 կայ աշակերտ էր : Բայց Բառնա-
բաս անիկայ առնելով՝ առաքեալ-
ներուն տարաւ , ու պատմեց անոնց
թէ բնչպէս ճամբուն վրայ Տէրը
տեսաւ , և թէ անոր հետ խօսեցաւ ,
և թէ բնչպէս Վամասկոսի մէջ հա-
մարձակ քարոզեց Հիսուսի անու-
28 նով : Ու Լորուսաղեմի մէջ անոնց
հետ կը մաներ ու կ'իյնէր : Տէր
Հիսուսի անունովը համարձակ քա-
29 րոզելով : Վասն Հերկուսիւսի
զէմ կը խօսէր և միճարանութիւն
կ'ընէր . անոնք ալ կը փնտռէին
30 անիկայ սպաննել : Իսկ եղբայր-
ները խմանալով՝ զանիկայ Ահարիա
Իջեցուցին , և անիկէ Տարսն խրե-
ցին զանիկայ :

Եւ ատենը եկեղեցիները բոլոր 31
Հրեաստանի և Վաղիկիայի ու Սա-
մարիայի մէջ խաղաղութիւն ունե-
ցան , և շինութիւն կ'ընդունէին ,
ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն
Արդոյ միտիմարութեամբը քաշելով
կ'աճէին :

Ու երբոր Պետրոս ամէն տեղ կը 32
պարտէր , Լիզոզեա բնակող սուր-
բերուն քովն ալ իջաւ : Լա հոն 33
մէկ մարդ մը գտաւ , որուն անունը
Լնեա էր , ու թէր տարիկ 'ի վեր
մահիճք պատկած անդամաւորք : Լա 34
բաս անոր Պետրոս : Լնեա՝ Հի-
սուս Վրիստոս քեզ կը բժշկէ .
եւրի ու քու անկողնոյ շխակ՝ ան
ալ չուս մը եկաւ : Լա Լիզո- 35
զեայի ու Սարսնի մէջ բնակողնե-
րուն ամէնը անիկայ տեսան , ու
Տէրոջը զարձան : Լա Հոպպէի 36
մէջ աշակերտ եղած կիւիկ մը կար-
նաններ Տարիմա , (որ թարգ-
մանուելով՝ Երթեմիկ կ'ըլլայ)
անիկայ լեզուած էր բարի գործըն-
քով ու ողորմութիւններով , որ ին- 37
քը հրեանդացաւ ու մնաւ : Լուս-
ցին անիկայ և վերի սենեակ մը
զրին : Ու Լիզոզեա Հոպպէին 38
մօտ էր . ուստի աշակերտները լա-
լով թէ Պետրոս հոն է , անոր
երկու մարդ խրկեցին , աղաչելով
որ չուշանայ իրենց գալու : Պետ- 39
րոս ալ ելաւ անոնց հետը եկաւ .
ու երբոր եկաւ , վերի սենեակը հա-
նցին զանիկայ , և բոլոր որդեա-
րները անոր բոլորովը կայնեցան ,
կու լացին ու կը ցուցնէին ան
բաճկոնները և հանգրձները որ
կ'ընէր Երթեմիկ , քանի որ իրենց
հետն էր : Պետրոս ալ ամէնը 40
զուրս հանելով՝ ծռնիկի վրայ եկաւ
ու աղօթք բար , և գէպ 'ի մար-
մինը դառնալով՝ լուա : Տարիմա՝
եւրի կայնէ . ան ալ իր աշխերը
բացաւ , ու Պետրոսը տեսնելով՝
Էլու շխտակ նստաւ , Լնեա ալ 41
ձեռքը անոր սուաւ , ու վերջոյ
զանիկայ . և սուրբերը ու որդեա-
րները կանչելով՝ անոնց առջեւ ողջ
կայնեցուց զանիկայ : Լա ու բաւը 42

բոլոր Հոպպէին մէջ իմացուեցաւ, և շատերը Տէրոջ հաւատացին :
 43 Եւ եղաւ որ ինքը շատ օրեր Հոպպէ կեցաւ Սիմոն անուանէ կաշի բանողի մը քով :

ԳԼՈՒԽ Ժ

- 1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար Առննիկոս անունով, հարիւրապետ՝ Խառաղի ըստած զուն:
- 2 զէն . Բարեպաշտ ու աստուածափախ իր բոլոր տունովը, որ ժողովարդին շատ ողորմութիւններ կուտար, և ամէն ատեն Մատուծոյ ա-
- 3 ղօթք կ'ընէր : Ընկիւյ օրուան ժամը իննին ատենները տեսիլքի մէջ Մատուծոյ հրէշտակը յայտնի տեսաւ, որ իր քովը մտաւ և իրեն
- 4 ըսաւ . Առննիկոս . Ան ալ անոր նայելով ու խիտ փախնալով, ըսաւ . Ե՞նչ է Տէր . ան ալ ըսաւ անոր, Վառ աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Մատուծոյ առջևը և
- 5 լան յիշատակի համար : Եւ հիմա Հոպպէ մարդիկ խրկէ, ու կանչէ Սիմոն անուանէ մէկը որ Պետրոս
- 6 մականունեալ է : Ընկիւյ իրեն հիւր կը կենայ Սիմոն անուանէ կաշի բանողի մը քով, որուն տունը ծո-
- 7 վան մօտ է : Ու երբոր գնաց ան հրէշտակը որ իր հետը կը խօսէր, իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու իր քովը սպասողներէն ալ բարե-
- 8 պաշտ գննուոր մը, Եւ բոլորը առնոց պատմելով՝ Հոպպէ խրկեց զանոնք :
- 9 Ու հետեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ երթալով՝ քաղաքին մօտեցան, Պետրոս ժամը վեցին ատեն ներք տանիքը ելաւ աղօթք ընելու :
- 10 Եւ խիտ անօթեկցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշ ընել . ու քանի որ բերանը պարտաւորութիւն կը տեսնէին, իր վրայ մօրի յափշտակու-
- 11 թիւն մը եկաւ : Եւ տեսաւ երկինքը բացուած, ու չորս ծալքէն կապուած ամեն մը մօծ կտաւի մը պէս, որ իջաւ երկրի վրայ : Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորստանի ներք ու գազանները և սողունները
- 13 ու երկնից թռչունները : Եւ ձայն

մը եկաւ իրեն : Եւ իր Պետրոս՝ մօրթէ ու կէր : Բայց Պետրոս ըսաւ . Վառ լիցի Տէր, ինչու որ ես ամենին պիղծ կամ անմարդ ըսն կերած չեմ : Եւ որն մէրկն ալ ձայն էլաւ իրեն, Եւ որ Մատուած մարդեց, զուն պիղծ մի՛ տեսիր : Ըսիկայ իրեր անգամ եղաւ, և ամենը երկնքը վերցաւ : Ու Պետրոս երբոր իր մօրին մէջ կը գարմանար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տեսիլքը, ահա Առննիկոսէն խրկուած մարդիկը Սիմոնին տունը հարցուցին, ու զբանը առջևը կայեցան : Եւ կանչելով կը հարցընէին թէ Սիմոն որ Պետրոս կ'ըսուի, հո՞ս կը կենայ : Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով կը մտածէր, Հոգին Մատուած անոր, Եւ իրեր մարդիկ քեզ կը փնտռեն : Ուստի ի՞նչ ի՞նչ, և անոնց հետը զնն առանց խղճահարութեան, ինչու որ ես խրկեցի անոնք : Պետրոս ալ ան մարդիկներուն քովը իջնելով՝ ըսաւ . Եւս ես եմ անիկայ որ դուք կը փնտռէք . ի՞նչ բանի համար եկած էք : Եւ նոր ալ ըսին, Առննիկոս հարիւրապետը՝ արդար և աստուածաժախ մարդ՝ բոլոր Հրէից աղգէն վկայուած՝ սուրբ հրէշտակէ մը հրաման տաւ, որ քեզ իր տունը կանչէ և քեզմէ խօսիք լսէ : Եւ ատենը ներս կանչեց առնոնք և իր քովը վար դրաւ : Ու հետեալ օրը Պետրոս ելաւ անոնց հետը զնայ, և քանի մին ալ Հոպպէն եղող եղբայրներէն իր հետը գացին : Ու հետեալ օրը Կեսարիա մօտ . Առննիկոս ալ իր ազգականները և մօրեմ բարեկամները կանչած՝ անոնց կը սպասէր : Ու երբոր Պետրոս ներս կը մտնէր, Առննիկոս անոր դիմացը ելաւ, ու անոր ոտքը ինչալով երկրպագութիւն կ'ընէր : Բայց Պետրոս անիկայ կանգնեցուց ու ըսաւ . Եւ ի՞նչ կայե՞ . ես ինքես ալ մարդ եմ : Եւ անոր հետը խօսակցելով ներս մտաւ, ու հոն շատ մարդիկ ժողովուած գտաւ : Եւ ը-

- սաւ. անոնց : Դուք գիտէք թէ ինչպէս
պէս ապօրինաւոր բան է Հրէայ
մարդու մը օտարացիի հետ հաղոր-
դակցութիւն ընելը կամ անոր մե-
տենալը : Բայց Մատուած ինծից տու-
ցող որ մարդիկներէն մէկուն պիղծ
կամ անմարդու շնորհ : Եւոր հա-
մար էս ալ որ կանուկեցայ՝ առանց
դէմ խօսելու. եկայ . Բայց հիմա կը
հարցնեմ , ինչ բանի համար գիտ
կանչեցիր : Առնեն ինչ ալ բաւ ,
29 Եւոր օր առած մինչեւ աս ժամն ծով
կը պահէի , ու ժամը իննիսն տանա
մէջ աղօթք կ'ընէի . և ասն փայ-
լուն հանդերձներով մարդ մը կայ-
նեցաւ առջեւ ու ըսաւ : Առնե-
30 լիս՝ քու աղօթքդ ըսուեցաւ , և
քու ողորմութիւններդ Մատուծոյ
առջեւ յիշուեցան : Սատի Բռն
31 խրի Հնոպակ , ու կանչէ՛ Սիմոն՝
որ Անտրոս ալ կ'ըսուի . անիկայ
ծովուն մօտ Սիմոն ~~անուան~~ կաշի
բանագի մը տանը մէջ իրեն հետ
կը կենայ . որ երբոր դայ , քիզի
32 պիտի խօսի : Սատի անմիջապէս
Բռնի խրիկի թիզի , դուն ալ ա-
ղէկ ըրիր որ եկար . և հիմա մենք
ամենքս Մատուծոյ առջեւ կեցիր ենք
ըսելու ան ամեն բաները , որ Մա-
տուծոյ հրամայուած է քիզի :
- 34 Պետրոս իր ընկերներ բացաւ ու
ըսաւ : Դժնարաւ թեմամբ կը հաս-
կընամ որ Մատուծոյ քովը աշտուո-
35 թիւն չկայ . Հապա ամեն ազգի
մէջ ան որ անիկ կը վախնայ ու
արդարութիւն կը գործէ , անոր
36 ընդունելի է : Են խօսքը որ Իս-
րայէլի որդիներ խրիկ Մատուծոյ
խաղաղութիւն քարոզելու Հիսուս
Վրիստոսի ձեռքով , (ասիկայ է
37 ամենուն Տէրը .) Դուք աղէկ գի-
տէք ան բանը , որ բոլոր Հրէաս-
տանի մէջ եղաւ Վաղիկեայէն սկը-
սած ան մկրտութիւնէն ետեւ որ
38 Հոյհաննէս քարոզէր . Հիսուսը
որ Նապարիթէն էր , որ Մատուած
զանիկայ օժէք Ստրը Հոյիով և
զօրութիւնով , որ պարտեցաւ բա-
րիւր ընելով , ու Սատանայէն բո-
լոր տանջուածները բժշկելով ,
քանիկ Մատուած իր հետն էր :

Իւ. մենք վրայ ենք ան ամեն բանե- 39
րուն որ ըրաւ. Հրէաստանի երկրին
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ , որն որ
փայտէն կախած սպաննեցին ալ :
Մատուած զանիկայ երբոր օրը յա- 40
րուց , և յայտնի բրաւ. զանիկայ ,
26 թէ ի՞նչ բոլոր ժողովուրդին , հա- 41
պա մեզի առաջեց Մատուծոյ վը-
կայ ըլլաւ. բնորոտածներու . որ
մենք իրեն հետ կերամք ու խմեցինք
ալ՝ անոր մկտիւններէն քարութիւն
տանիկէն ետքը : Իւ. Իբրը պա- 42
տուիրեց մեզի որ ժողովուրդին
քարոզէնք ու վկայութիւն տանք ,
թէ անիկայ է Մատուծոյ տահմա-
նուած՝ կենդանիներուն ու մեռե-
նիկուն զատաւորը : Եւոր կը 43
վկայեն բոլոր մարդարները թէ
ամեն իրեն հատապայտները իր ա-
նունովը մեղաց թողութիւն կ'առ-
նեն :

Ու երբոր Պետրոս աս խօսքերը 44
կը խօսէր , Հոյին Ստրը ինչա-
ամենուն վրայ , որովք խօսքը կը
ըլէին : Իւ. թմբատուածներէն 45
եղող հատապայտները , որովք
Պետրոսին հետը եկած էին , զար-
մացան որ հեթանոսներուն վրայ
ալ Հոյոյն Ստրը պարզեւ կը
ընցուէր : Վանդի կը ըլլին ա- 46
նոցմե որ ~~առիւ~~ ընցունելով կը
խօսէին , և զՄատուած կը փառա-
ւորէին : Են ասոնք Պետրոս 47
պատասխան տուաւ : Արնայ մէկը
ճուրը արդիւրէ որ ասոնք չմըն-
տուին , որովք Հոյին Ստրըն ալ
ընդունեցին մեզի պէս : Ու հրա- 48
ման ըրաւ որ Տէրոջ անունովը
մկրտուին . ան ասոնք իրեն աղա-
չեցին որ քանի մը օր հաւ մնայ :

ԳԼ . ԺԵ

Իւ. առաքեալները ու եղբայրները 1
որ Հրէաստանի կողմէն էին ,
ընեցին որ հեթանոսներն ալ Մա- 2
տուծոյ խօսքը ընդունեն ինչ : Ու
երբոր Պետրոս Երուսաղէմ ելաւ ,
թմբատուածներէն եղողները անոր
հետ կը վիճէին : Ու կ'ըսէին թէ 3
Վուսն անթմբատ մարդոց քով մը-
տար , և անոնց հետ հոյ կերար :

- 4 Պիտրոս ալ սկսաւ Բռնը կարգով
5 պատմել անոնց , ու ըսաւ , Եւ
Հոսիակ քաղաքը աղօթէր կ'ընէի ,
ու մտրի յախշտակութեան մէջ
տեսիլք մը տեսայ . մէկ աման մը
մեծ կտաւի պէս շորս ծայրերէն եր-
կնքէն կախուած ինչաւ , ու մինչեւ
6 ինծի հասաւ . Որուն վրայ աշխ
տնկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի
շողոտամանները , ու գաղանները ,
և սողունները , ու երկնից թռչուն-
7 ները : Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ը-
սէր ինծի , Եւ ինչ որ պիտի կամ
8 ու կ'ըր . Բայց ես ըսի : Վա-
րկից Տէր , ինչու որ պիտի կամ
անմարտի բան մը ամենին մասն չէ
9 իմ բերանս : Պատասխան տուաւ
ինծի երկրորդ անգամ աւ ձայնը
երկնքէն , Եւ որ Մատուած մար-
10 բնց , զուն պիտի մի սեպեր : Եւ
իրեք անգամ եղաւ , ու նորէն բո-
11 լորը երկինքը քաշուեցաւ : Եւ
ահա իսկոյն իրեք մարդ Սեսարիա-
յէն ինծի խրկուած Եւ իմ եղած
12 տանս առջեւ կեցան : Հոգին
ալ ինծի ըսաւ որ անոնց հետը
երթամ առանց խղճահարութեան .
աս վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ
գացին , ու մասնք ան մարդուն
13 տունը : Եւ անիկայ մեղի պատ-
մաց թէ ինտոր իր տանը մէջ հրեշ-
տակը տեսաւ . որ կայներ էր և
իրեն կ'ըսէր : Եւ որ խրկէ Հոսիակ
ու կանչէ Սիմոն որ Պիտրոս ալ
14 կը կուտի . Որ ան քեզի խաբար
պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս
15 դուն և բոլ բոլոր տունդ : Ու
երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին Սուրբ
անոնց վրայ ինչաւ , ինչպէս որ ա-
16 ռաճուց մեր վրայ ալ : Եւ ատենը
քիշեցի Տէրոյնը խօսքը որ կ'ըսէր ,
Հոգի հաննէս չնով մկրտեց , բայց
զորք Սուրբ Հոգիով պիտի մկր-
17 տուի : Ուստի թէ որ Մատուած
մի և նոյն շնորհքը տուաւ անոնց
ինչպէս որ մեզի ալ , երբոր Տէր
Հիսուս Վրիստոսի հաւատացին ,
ևս ո՞վ էի որ կարենայի Մատուած
18 դէմ դնել : Եւ բաները ընելով
ձայներին կորեցին , և Մատուած կը
ժառանգէրէն ու կ'ըսէին : Ուրեմն
- Մատուած հեթանոսներուն ալ կհնաց
համար ապաշխարութիւն տուաւ :
Եւ Ստեփանոսին Իստուաւը
վրայ եկած շնորհքին նշանները
եղածները մինչև փրկուիլէ ու Սիւր-
բոս և Մատիոք հասան , ու մէկու
մը Մատիոք խօսքը լին խօսեր ,
միայն թէ Հրեաներուն : Բայց
անոնցմէ ոմանք Սիւրբոյն և Սիւրբ-
նայի մարդիկ էին , որոնք երբոր
Մատիոք մտան , Հեթանոսացի հետ կը
խօսէին Տէր Հիսուսը քարոզելով :
Ու Տէրոյնը ձեռքը անոնց հետ էր ,
և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով
Տէրոյնը դարձան : Եւ անոնց վրա-
յով ալ լուր Երուսաղէմի եկեղե-
ցիին ականջը հասաւ . ու Բառնա-
լապը խրկեցին որ մինչև Մատիոք
երթայ . Որ երբոր եկաւ և Եւ
23 տուած շնորհքը տեսաւ , ուրախա-
ցաւ , ու կը յորդորէր ամենն ալ
որ յօժար սրտով Տէրոյնը հետ խ-
օսած մնան : Վանդի ինքը բարի
24 մարդ էր , ու լուրը Հոգիով և
հաւատալով լսեցին . ու Տէրոյնը շատ
ժողովուրդ աւելցաւ : Եւ որք Մատ-
25 նալաս Տարսոն ելաւ Սողոմոն
փնտուելու , և զանիկայ դանելով
Մատիոք բերաւ : Ու եղաւ որ ա-
26 նոյն լին տարի մը եկեղեցիին հետ
մէկուեղ ժողովուրդով , շատ ժողո-
վուրդի սորվեցուցին . ու պինտ ա-
ռաջ Մատիոքի մէջ աշակերտները
Վրիստոսի անուանեցան :
Եւ օրերը Երուսաղէմէն մարդա-
27 բնէր ինչն Մատիոք : Եւ անոնց
28 մէ մէկը Եղարոս անունով , ելաւ
իմացուց Հոգիին զօրութեամբ
թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր
աշխարհ , որ և եղաւ Սողոմոսին
օրերը : Եւ աշակերտները որոն-
29 ցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն
եկածին չափ Հրեաստանի մէջ բը-
նակող եղբայրներուն օգնութիւն
խրկեն : Որ կատարեցին ալ , երեց-
30 ներուն խրկելով Բառնալասին ու
Սողոմոսին ձեռքովը :
- ԳԼՈՒԽ ԺԲ
Եւ ատենները Հերովդէս Թագա- 1
ւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիին

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

- 1 Եւ Մատթորի մէջ եղած եկեղեցիէն
բանի մը մարդարէններ ու վար-
դապետներ կային , Բառնարաս
ու Շմաւոն որ Կիւղէր կ'ըսուէր ,
և Դուկիոս Արարնայի ու Սա-
նայն՝ Հերովդէս չորրորդապետին
- 2 անդակիցը , և Սողոմ : Երբոր
ատներ Տէրոջը պաշտօնին մէջն էին՝
և ծով կը պահէին , Հողին Սուրբ
բառ , Օտտեցէք ինծի Բառնա-
րասը և Սողոմը ան գործին համար ,
- 3 որուն ևս կանչէր Եմ ատներ : Ըն-
տոներ ծով պահելով և աղօթքը
նկելով , ձեռք զրին անոնց վրայ ու
խրկեցին :
- 4 Ընտը ալ Սուրբ Հողին խոր-
հուած՝ Արեւիկա ինն , ու անկէ
- 5 նստով Արարոս դային : Եւ Սա-
ղամբն համարելով՝ Հրէից ժողո-
ղաբաններուն մէջ Բառնայ խօսքը
կը բարոյէին , ու Հովհաննէս ալ
- 6 էրէնց սպասաւոր ունէին : Եւ պը-
տրտելով ան [բոլոր] կղզին մինչև
Պափոս , Հնդ գտան սուտ մարդարէ՝
Հրէից մեզ մը , որուն անունը
- 7 Բարեկասու էր . Որ ինքը փոխանորդ
բղէնին հետն էր , որ Բառնայ
Սերկիոս Պողոս , խելան մարդ
մը , առիկայ Բառնարասը և Սո-
ղոմը հրաւիրելով՝ ուղեց Բառնայ
- 8 խօսքը լսել : Սակայն անոնց դէմ
կեցաւ Լզղմաս մոզը , (Բանդի պա-
պէս կը թարգմանուի անոր անու-
նը ,) որ ե'ուզէր փոխանորդ բղէն-
ի
- 9 խը հաւատարէն դարձնել : Բայց
Սողոմ (որ Պողոս ալ Բառնայ ,)
Հողով Սուրբ լեցուած՝ աշտը
անոր վրայ անկեց , Ու ըսաւ . Ո՛վ
ամեն խաբէրայութիւնով և ամեն
խորանանկութիւնով լեցուած Սա-
ղամայի որդի՝ Թշմարի բոլոր ար-
դարութեան , պիտի չգաղաթն
Տէրոջը շխտակ ճախանները ծռելն :
- 11 Եւ հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու
փառք է . ու կողք պիտի ըլլաս ա-
տեն մը արեւը չոտնելով : Եւ
խելոյն անոր վրայ մէջ ու խաւար մը
իջաւ , ու պտրտելով առաջնորդ-
ի
- 12 կը փնտռէր : Ընտանը փոխա-

նորդ բղէնը աս բաները որ սո-
սաւ՝ հաւատաց , մեծապէս զար-
մանալով Տէրոջը վարդապետու-
թեանը վրայ :

Եւ Պողոս ու իր լնկերները Պա- 13
փսէն ելան , ու եկան Պափոսի-
լնայի Պերդէն . բայց Հովհաննէս
անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ
դարձաւ : Ընտը ալ Պերդէն 14
դային ու եկան Պափոսի ըն-
տիրը , և շարախօսեց ժողովու-
րան ժողովով՝ նստան : Ու օրն- 15
քը և մարդարէնները կարգացուէն
եան՝ ժողովրդապետները հաշտ
կեցին իրենց ու ըսին . Մարդիկ
եղբայրներ՝ թէ որ դուք ժողովու-
րին իստեալ , յորդորական խօսք մը
ունիք , խօսեցէք : Ընտանը 16
Պողոս ոտքի վրայ կայնելով , ձեռքը
շարժեց ու ըսաւ . Ո՛վ Խարպե-
լացի մարդիկ՝ և դուք որ Բառնայ
կը վախճաք , մոտիկ ըրէք : Ըս խա- 17
րայէլ ժողովուրդիս Բառնայ մեր
հայրերը ընտրեց , ու ժողովուրդը
բարձրացուց Լզղիստոսի երկրին մէջ
պանդխտութեան ատենը , և բարձր
բազուկով զանոք անկէ հանեց :
Ու քառասուն տարուան ժամանակի 18
չափ անապատին մէջ կերակրեց զա-
նոնք : Եւ Քանանու երկրին մէջ 19
եօթը ազգ կործանելով , անոնց
երկիրը իրենց տուաւ որ ժառան-
գեն : Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր 20
իսուն տարի չափ դառնաւ անոր
տուաւ անոնց մինչև Սամուէլ մար-
դարէն : Ու ետքը թագաւոր ու- 21
ղեցին . և Բառնայ Պափոսի որդին
Սաղոմը տուաւ անոնց՝ Բառնայ
մինի ցեղէն մարդ մը , բառնայ
տարի : Ու երբոր զանկայ փո- 22
խեց , Գաւիթը հանեց իրենց թա-
գաւոր , որուն համար վկայութիւն
տալով ըսաւ . Հիմա ինք որդին Գա-
ւիթը գտայ իմ սրտիս համեմատ
մարդ , որ իմ բոլոր կամքս պիտի
կատարէ : Ետք սերունդէն Ըն- 23
տան իր խորամուկեցին պէս Խա-
րայէլին՝ Փրկիչ Հիսուսը հանեց .
Եւ դեռ անիկայ իր պատմութեան 24
սած՝ Հովհաննէս առաջնայ Խար-
պէլը բոլոր ժողովուրդին ապաշխա-

- 2 մէկ քանիները շարադրելու : Եւ
Յովհաննէսին եղբայրը Հիսկորոսը :
- 3 սրով սպաննեց : Իւ տեսնելով որ
Հրէաներուն հաճելի է, անոր վրայ
Պետրոսն ալ բռնեց, ու բաղարջա-
- 4 կերաց օրերն էին : ՏՆանիկայ երբ-
որ բռնեց՝ բանտը դրաւ, և շորս
կարդ շորսակած գնուորներու քանձ-
նեց որ պահէն, և կ'ուզէր զատկէն
եստե ժողովուրդին հանել զանիկայ :
- 5 Իւստի Պետրոս բանտին մէջը պա-
հուած էր, բայց եկեղեցին անդա-
դար արջիք կ'ընէր Մատուծոյ անոր
- 6 համար : Իւ երբոր Հերովդէս ու-
զեց զանիկայ դուրս բերել, ան գի-
շերը Պետրոս երկու գնուորներու
մէջակցը կը գնանար՝ կրկին չղթա-
նելով կապուած : ու պահապանները
գրանը առնէր բանտը կը պահապա-
- 7 նէին : Եւ ահա Տէրոջը հրեշտա-
կը Էւստի վրան կայնեցաւ, ու տանը
մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետրոսին
կողք խթնելով՝ արթնցուց զանի-
կայ, ու ըսաւ : Եւստի՛ւ, ելի՛ր :
ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար
- 8 ինկան : Եւ հրեշտակը ըսաւ ա-
նոր : Գոտիդ կապէ՛ ու հոգա-
լիս քանիքդ հաղիւր : անիկայ
ալ այնպէս ըրաւ : և ըսաւ անոր :
Հանդերձդ վրանդ առ ու եկու՛ր խմ
- 9 ետեւ : Եւ ալ երկելով անոր
տեսէն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ
ան հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է,
հասաւ կը կարծէր թէ տեսիլք կը
տեսնէ : Իւ երբոր անոնք առաջին
ու երկրորդ պահապաններէն ան-
ցան, եկան մինչեւ երկաթի դուռը,
որ քաղաքին մէջ կը հանէր, որ
ան ինքիբով բացուեցաւ անոնց : և
անիկ երկելով՝ մէկ փողոց մը անցան :
հրեշտակն ալ խիղին անկէ զատուե-
- 11 ցաւ : Իւ Պետրոս ինքիկներին դա-
լով ըսաւ : Հիմա ճշմարտապէս
գիտեմ որ Տէրը իր հրեշտակը խր-
կեց, և աղանդեց զիս Հերովդէսին
ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին
- 12 բոլոր անկալութենէն : Եւ մտա-
ծելով՝ եկաւ Մարկոս բռուած Յով-
հաննէսին մօրը Մարիամին տունը,
ուր որ շատերը ժողովուած աղօթէր
- 13 կ'ընէին : Եւ ասեւ դուրսի դուռ-
ը որ զարկաւ : Հոգեզէ անունով
աղախին մը դնաց անհաջ գնելու :
Իւ երբոր Պետրոսին ձայնը ճան-
ցաւ, ու բախտ թեւէն դուռը շրա-
ցաւ, հասաւ ներս փողոցով պատ-
մեց թէ Պետրոս գրանը առնէր
Խենթեկեր և : բայց ինչը կը պըն-
դէր թէ անանկ է : անոնք ալ կ'ը-
սէին, Եւոր հրեշտակը պիտի բը-
լայ : Սակայն Պետրոս անդադար
կը զարնէր : ու երբոր բացին,
գնեցր տեսնելով աղջեցան : Բայց
անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց
որ լուռ կենան, ու պատմեց անոնց
թէ ինչպէս Տէրը գնեցր բանտէն
հանեց, և ըսաւ : Եւստի՛ւ ճշմար-
տապէս ու եղբայրներուն պատմեցէ՛ք :
և եկաւ ուրիշ տեղ գնաց : Իւ
երբոր առտու եղաւ, մեծ խափու-
թիւն կար գնուորներուն մէջ թէ
արդեօր ի՞նչ եղաւ Պետրոս :
Հերովդէս ալ երբոր ուզեց անիկայ՝
ու չցտաւ, պահապաններուն հար-
ցուփորձ բնկելով՝ հրաման ըրաւ որ
սպաննուին : և ինքը Հրէատուանէն
Սկարիա իջաւ, ու հաւ կը կենար :
- Եւ Հերովդէս խիստ թնամացած
էր Տիւրացիներուն ու Սիդոնացի-
ներուն հետ : անոնք ալ միարան
հաւանութեամբ իրեն եկան, ու
թագաւորին խաղաղութեան անտեղապե-
տը համոզելով՝ հաշտութիւն կը
խնդրէին : Ինչու որ իրենց երկիրը
թագաւորին ելիքէն տարուած կ'առ-
նէր : Եւ մէկ որոշուած օր մը
Հերովդէս թագաւորական հան-
դերձը հազած ու առեանք նստած՝
անոնց առեանքանութիւն կ'ընէր :
Ժողովուրդն ալ կ'ազգապէր, թէ
Եւստի՛ւ Մատուծոյ ձայն է, ու չէ
թէ մարդու : Եւ խիղին Տէրոջը
հրեշտակը զանիկայ զարկաւ, Եւ-
ստուծոյ փառք չտալուն համար : և
որդնալեց ըլլալով մեռաւ :
- Եւ Մատուծոյ խօսքը կ'աճէր ու
կը շատնար : Եւ Բառնարոս ու
Սողոս երբոր իրենց քանչեւաւոր պաշ-
տոնը ընդցուցին՝ Երուսաղէմէն
զարձան, Մարկոս բռուած Յով-
հաննէսն ալ հետեւին առնելով :

- 2 մէկ քանիները չարչարելու : Եւ
{ով} հաննէսին եղբայրը Հակոբոսը
3 սրով ապանեց : Ու տեսնելով որ
Հրեաներուն հաճելի է, անոր վրայ
Պետրոսն ալ բռնեց. ու բաղարջա-
4 կերպ օրերն էին : Օգնականը երբ-
որ բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս
կարգ շորտական պիւտոսքներու քանձ-
նեց որ պահէն, և կ'ուզէր դատելն
ետն ժողովուրդին հանել զանիկայ :
5 Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պա-
հուած էր, բայց եկեղեցին անդա-
դար աղօթքէ կ'ընէր Վատուծոյ անոր
6 համար : Ու երբոր Հերովդէս ու-
ղեց զանիկայ դուրս բերել, ան գի-
շերը Պետրոս երկու պիւտոսքներու
մէջտեղը կը քանաւար՝ կրկին չղծա-
նելով կապուած : ու պահապանները
գրանք առնէր բանտը կը պահպա-
7 նէին : Եւ ահա Տէրը հրեշտա-
կը իջաւ՝ վրան կայնցաւ, ու տանը
մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետրոսին
կողմ խփելով՝ արթնցոյց զանի-
կայ, ու թաւ : Եւ տեսնելով ելիր .
ու չղծանելը անոր ձեռքերէն վար
8 ինկան : Եւ հրեշտակը թաւ ա-
նոր, Պատիկ կապէլ ու հոգա-
լի մանկը ձողը հաղիր . անիկայ
ալ այնպէս ըրաւ . և ըսաւ անոր .
Հանդիպող վրայ առ ու եկնի իմ
9 ետեւ : Եւ ալ ելելով անոր
ետեւն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ
ան հրեշտակն եղած բանը իրաւ է,
հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը
10 տեսնէ : Ու երբոր անոնք առաջին
ու երկրորդ պահապաններէն ան-
ցան, եկան մինչեւ երկաթի դուռը,
որ քաղաքին մէջը կը հանէր, որ
ան ինքիբնէ բացուեցաւ անոնց . և
անիկ ելելով՝ մէկ փողոց մը անցան .
հրեշտակն ալ խելոյ անկէ դատուե-
11 յաւ : Ու Պետրոս ինքզինքին գա-
լով ըսաւ . Հիմա ճշմարտացե-
ղիանմ' որ Տէրը իր հրեշտակը խր-
կեց, և ազատեց զիս Հերովդէսին
ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին
12 բոլոր ակեկալութենէն : Եւ մոտ-
ձեւով՝ եկաւ Սարկոս ըսուած Հով-
հաննէսին մօրը Սարիսմոն տունը,
ուր որ շատերը ժողովուած աղօթք
13 կ'ընէին : Եւ որանց դուրսի դուռ-

որ որ զարկաւ, Հոսիցէ անունով
աղախին մը զնայ ականջ գնելու .
14 Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ծան-
ցաւ, ու բախտ թնեւն դուռը շա-
ղաւ, հապա ներս փազելով պատ-
մեց թէ Պետրոս գրանք առնէր
կայներ է : Իսկ անոնք բոլին անոր,
15 Խնայեցե՛ք ես . բայց ինքը կը պըն-
դէր թէ անանկ է . անոնք ալ կ'ը-
սէին : Եւոր հրեշտակը պիտի ը-
լայ : Սակայն Պետրոս անդադար
16 կը զարնէր . ու երբոր բացին,
գիտէր տեսնելով աղեղան : Բայց
17 անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց
որ լուս կենան, ու պատմեց անոնց
թէ ինչպէս Տէրը զինքը բանտէն
հանեց, և ըսաւ . Եսիկայ Հակո-
բոսին ու եղբայրներուն պատմեցէ՛ք .
և եկաւ ուրիշ տեղ գնաց : Ու
18 երբոր առտու եղաւ, միծ խոսիւ-
թիւն կար զպիւտոսքներուն մէջ թէ
արդեօր ի՞նչ եղաւ Պետրոս :
Հերովդէս ալ երբոր ուղեց անիկայ՝
19 ու չգտաւ, պահապաններուն հար-
ցութեամբ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ
սպաննուին . և ինքը Հրեշտակն
Պետրոս իջաւ, ու հասն կը կենար :
Եւ Հերովդէս իրաւ ինքնամեղած
20 էր Տիրացիներուն ու Սիլոնացի-
ներուն հետ . անոնք ալ միարան
հաւանութեամբ իրեն եկան, ու
թագաւորին խառնառաւ տեսեալե-
տը համոզելով՝ հաշտութիւն կը
11 խնդրէին : Ինչու որ իրենց երկրը
թագաւորին երկրէն ապրուստ կ'առ-
նէր : Եւ մէկ որոշուած որ մը
22 Հերովդէս թագաւորական հան-
դերձը հազած ու տեսանք նստած՝
անոնց ատենարանութիւն կ'ընէր :
Ժողովուրդն ալ կ'աղաղակէր, թէ
23 Սակայ Վատուծոյ ձայն է, ու չէ
թէ մարդու : Եւ խելոյն Տէրը
հրեշտակը զանիկայ զարկաւ, Վա-
տուծոյ փառք շտապէն համար . և
որդնալեց ըլլալով մեռաւ :
Եւ Վատուծոյ խօսքը կ'աճէր ու
24 կը շարժար : Եւ Վատնարոս ու
25 Սողոս երբոր իրենց քանչեւ պաշ-
տօնը ըննցոյցին՝ Լքուսաղեմէն
զարձան, Սարկոս ըսուած Հով-
հաննէսն ալ հետեւին անոնցով :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ Մտիորի մէջ եղած եկեղեցիէն
քանի մը մարդարեւեր ու վար-
դապետներ կային , Բառնարաս
ու Ըմասոն որ Կիւղեր կ'ըսուէր ,
և Դուկիոս Արիւնապի ու Սա-
նայեն Զերովեա չորրորդապետին
2 մենդակէրը , և Սօղոս : Երբոր
ասոնք Տերօն պաշտօնին մէջն էին
և ծով կը պահէին , Զողին Սուրբ
ըսաւ . Զատեցէք ինձի Բառնա-
րասը և Սօղոսը ան գործին համար ,
3 որուն ևս կանէր եմ ատենը : Են
ատենը ծով պահելով և աղօթքը ը-
նելով , ձեռք զրին աննոց վրայ ու
խրկեցին :
- 4 Ենոյ ալ Սուրբ Զողին խոր-
հուած Սեւեկիա ինն , ու անկէ
5 նստով Արարու զային : Եւ Սա-
ղամիսն հասնելով Զրէկի ժողո-
վարաններուն մէջ Բառնապի խօսքը
կը քարոզէին , ու Հովհաննէսն ալ
6 էրէնց սպասուոր ունէին : Եւ պը-
տրակով ան լոռը կողմն մինչև
Պափա , և ու զամսն սուտ մարգարէ
Զրէկի մեզ մը , որուն անունը
7 Բարեկիսու էր . Որ ինքը փոխանորդ
բղէւնին հետն էր , որ Բառնա-
պի խօսքիս Սօղոս , խնայի մարդ
մը . ապիւրջ Բառնարասը և Սօ-
ղոսը հրաւիրելով ուղկց Բառնապի
8 խօսքը լսել : Սաղամի աննոց զէմ
կեցաւ Եղիմիս մեզը , (քանզի այս-
պէս կը թարգմանուի անոր անու-
նը ,) որ կ'ուզէր փոխանորդ բղէւ-
9 ին հաւատքէն դարձնել : Բայց
Սօղոս (որ Սօղոս ալ Բառնա-
պի) Զողով Սրբով ընցուած աշխարհ
10 անոր վրայ անկեց , Ու ըսաւ . Ո՛վ
ամեն խաղաղութիւնով և ամեն
խորամանկութիւնով ընցուած Սա-
ղամի որդի թշնամի բոլոր ար-
դարութեան , պիտի չգաղարբիս
Տերօն շնորհ ձախմաները ծռելն :
11 Եւ Տիմա Տերօն ձեռքը աշն քու
վրայ է . ու կողք պիտի ըլլաս ա-
տեն մը արեւը շտանելով : Եւ
խնայն անոր վրայ մէջ ու խաւար մը
իմա : ու պարտելով առաջնորդ
12 կը վնասէր : Են ատենը փոխա-

նորդ բղէւնը աս բաները որ տե-
սաւ հաւատաց , միծաղես զար-
մանալով Տերօն վարդապետու-
թեանը վրայ :

Եւ Սօղոս ու իր ընկերները Պա- 13
փոսն ելան , ու եկան Պամփի-
լիայի Պերգէն . բայց Հովհաննէս
աննոցմէ զատուելով Երուսաղէմ
դարձաւ : Ենոյ ալ Պերգէն 14
զային ու եկան Պիսիդիայի Ըն-
տիորը , և շարաթ օրը ժողովա-
րանը մտնելով նստան : Ու օրէն 15
քը և մարգարէները կարդալուէին
և ուն ժողովրդապետները Բար-
կեցին իրենց ու ըսին . Մարդիկ
եղբայրներ թէ որ դուք ժողովուր-
դին Բառնապի խօսքը մը
ունիք , խօսեցէք : Են ատենը 16
Սօղոս ոտքի վրայ կայնելով , ձեռքը
շարժեց ու ըսաւ . Ո՛վ Խաղա-
լայի մարդիկ և դուք որ Բառնապի
կը վախճար , մտիկ բրէք : Եւ Իս- 17
րայէլ ժողովուրդիս Բառնապի մեր
հայրերը ընտրեց , ու ժողովուրդը
բարձրացուց Եղիպատոսի երկրին մէջ
պանդխտութեան ատենը , և բարձր
բազուկով զանոնք անկէ հանեց :
Ու քառասուն տարուան ժամանակի 18
չափ անապատին մէջ կերակրեց զա-
նոնք : Եւ Բառնապի երկրին մէջ 19
և օրէն ապց կործանելով , աննոց
երկիրը իրենց տուաւ որ Ժառան-
գէն : Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր 20
տարուան տարիի չափ զատուորներ
տուաւ աննոց մինչև Սամուէլ մար-
դարէն : Ու ետքը Թագաւոր ու 21
զեցին . և Բառնապի Արիւն որդին
Սաղամի տուաւ աննոց Բառնա-
պիի ցեղէն մարդ մը , քառասուն
տարի : Ու երբոր զանկից փո- 22
խեց , Բառնապի հանեց իրենց Թա-
գաւոր , որուն համար վնայութիւն
տալով ըսաւ . Հեռախօս որդին Բա-
ռնապի զտայ իմ սրտիս համեմատ
մարդ , որ իմ բոլոր կամքս պիտի
կատարէ : Եւոր սերունդէն Եւ- 23
տուած էր խառամունքին պէս Իս-
րայէլին Փրկիչ Հիսուսը հանեց .
Եւ զեւ անկից էր պաշտօնը շար- 24
սած Հովհաննէս առաջուց Խառ-
նիկ բոլոր ժողովուրդին ապաշխա-

- բոլորին միտնում էին, քարոզել .
- 25 Ու երբոր Հովհաննէս իր ընթացքը
կը կատարէր , բաւաւ Ո՛րդ կը
կարծէր թէ եմ . եւ Քիշտան
չեմ : Հասաւ անիկայ ահա իմ եւ
տեւեւ կու գայ , որ եւ արժանի չեմ
անոր ոտքերուն կոշիկները քակե-
- 26 րու : Ո՛րդ իկ եղապշներ՝ Բրաւ-
համի տոհմին որդիքը , ու անոնք
որ ձեր մէջը աստուածաբանք են ,
աս փրկութեան խօսքը ձեզի խրո-
- 27 կուեցաւ : Քանզի Լըրուսաղէմ
ընտիրողները եւ անոնք իշխանները
ոչ անիկայ ճանչցան , ոչ ալ մար-
դարէններուն ձայները , որ ամեն
շարափ օրերը կը կարգացունեն .
Հասաւ զանազան կատարեցին՝ զիսկ
- 28 զատապարտելով . Լու մահուան
պատճառ մին ալ չըտած՝ Պիղա-
տոսէն խնդրեցին որ անիկայ սպան-
- 29 նուի : Ու երբոր անոր համար
բոլոր գրուած բաները կատարե-
ցին , փայտէն վար իջեցընելով՝
- 30 զերեզմանի մէջ գրին : Բայց Բա-
սուած անիկայ քարոյց մտեկնե-
րէն . որ ինքը շատ օրեր երեցաւ-
- 31 անոնց , Որ իր հետը Վաղիկայէն
Լըրուսաղէմ ելեր էին , որոնք հիմա
անոր միաներն են ժողովուրդին առ-
- 32 ջնը : Ո՛րք ալ ձեզի կը քարո-
զենք ան խոտմունքը որ հայրերուն
33 եղած էր : Ար զանիկայ Բատուած
կատարեց մեզի որ անոնց զաւակ-
ներն ենք՝ Հիսուսը քարոյցանելով ,
ինչպէս որ երկրորդ սաղմոսին մէջն
ալ գրուած է : Վաւ իմ՝ Որդիս
- 34 եւ , եւ պատր քեզ ծնայ : Լու
որ զանիկայ մտեկներէն քարոյց ,
ու մէրթն ալ ապականութիւն պի-
տի չտեսնէ , տասնէ կ'ըսէ թէ
Չեզի պիտի տամ՝ Վաւ իմին հա-
շատարիմ՝ սուրբ Խաչմանեմէրը :
- 35 Ուստի ուրիշ ապաւոր մը մէջ ալ
կ'ըսէ : Վաւ Սուրբիդ ապակա-
նութիւն տեսնել պիտի չտաս :
- 36 Ինչու որ Վաւ իմի գարուն մէջ
Բատուածը կանայք ծառայելով՝ մե-
ռաւ , ու իր հայրերուն քովը գը-
րուեցաւ . եւ ապականութիւն տե-
- 37 սաւ : Բայց ան որ Բատուած քա-
րոյց , ապականութիւն չտեսաւ :
- Արեւմտ քարոյն ըլլայ ձեզի՝ մարդիկ 38
եղապշներ , որ ասոր միջոցով ձեզի
մեղաց խոզութիւն կը քարոզուի .
Լու ան ամեն բաններն՝ որ Ո՛րդիսն 39
օրերովը չերգար արդարանալ . ա-
սով՝ ամեն ի՞նչ որ հաստաց , կ'ար-
դարանայ : Բրդ գտուչաղէք որ 40
չըլլայ թէ ձեր վրայ դայ ան որ մար-
դարէններուն մէջ բուսած է , Դաւ 41
յեզէք անհամարձեցներ՝ եւ զարմա-
ցէք . ու ոչնչաղէք . ինչու որ
զործ մը պիտի ընեմ՝ ձեր օրերուն
մէջ , անանկ զործ մը՝ որ եթէ
մէկը ձեզի պատմէ , պիտի չհասա-
տայ :
- Ու երբոր անկէ դուրս ելան , 42
կ'աղաչէին որ հետեւալ շարափ
ալ նոյն խօսքերը իրենց խօսուի :
Լու ժողովուրդը երբոր արձակեցաւ , 43
Հրեաներն ու նորահաստ բարե-
պաշտներն շատերը Պողոսին ու
Բառնարասին ետեւէն կ'երթային .
որոնք կը խօսէին անոնց հետ , ու
կը յորդորէին զանոնք , որ միշտ
Բատուածը շնորհքին մէջը հաստատ
կենան : Լու հետեւալ շարափ 44
օրը զրեւիկէ բոլոր քաղաքը ժող-
վուեցաւ Բատուածը քաղաք բոլոր :
Իսկ Հրեաները երբոր տեսան ան 45
բազմութիւնը , նախանձով ըն-
ցուեցան , ու Պողոսի գրուածնե-
րուն դէմ կը խօսէին հակառակե-
լով ու հայեցութիւն ընելով :
Ըն տեսնէ Պողոս եւ Բառնարաս 46
համարձակեցան ու ըսին , Պէտք
էր որ առաջ ձեզի խօսուի Բատու-
ածը խօսքը , բայց որովհետեւ դուք
անիկայ կը մերժէք , ու ինքիներնիդ
յաւիտենական կենաց արժանի չէք
օնպիւր , ահա մեր հեթանոսնե-
րուն կը դառնանք : Ինչու որ 47
Տէրը տասնէ պատուիրած է մեզ .
Վեզ հեթանոսներուն ըջո զրի ,
որ դուք փրկութեան պատճառ ըլ-
լաւ մինչեւ երկրի ծայրերը : Բա 48
ընելով հեթանոսները կ'ուրախա-
նային , ու Բատուածը խօսքը կը
փառաւորէին . եւ որոնք որ յաւի-
տենական կենաց սահմանուած էին ,
հաւատացին : Ու Տէրոջ խօսքը 49
բոլոր զաւառը կը տարածուէր :

- 50) Բայց Հրեաները դրոշմեցին բարեպաշտ և պատուաւոր կնիկները ու քաղաքին մեծերը, և Պողոսին ու Ռառնարասին վրայ հալածանք հանելով՝ զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս բերին։
- 51) Եւ իրենց ոտքերուն փոշին անոնց գէմ թօթփելով՝ Իկոնիոն եկան։ Ու աշակերտները ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին։

ԳԼ . ԺԳ

- 1) Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ Հրեաներուն ժողովաբանը մտան, և այնպէս խօսեցան որ խիստ շատ Հրեաներ և Հնչոյներ հաւատացին։ Բայց Հաւատացող Հրեաները գրեկցին ու շարութեան գրեկեցին հեթանոսներուն սիրտը։
- 3) Եղբայրներուն գէմ՝ Իսկ անոնք շատ ժամանակ հռէկեալով՝ համարձակ կը քարոզէին Տէրոջմով, որ իր ջորհաց խօսքին կը վկայէր, և նշաններ ու հրաշքներ քնել կուտար անոնց ձեռքովը։ Իւ քաղաքին բազմութեանը մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ, ոմանք Հրեաներուն կողմէն եղան, ոմանք ալ առաքեալներուն։ Ու երբոր հելանտները և Հրեաները իրենց իշխաններովը հռէկէ յարձակեցան զանոնք նախատելու ու քարկծելու, Իրենք խմանալով Իկկայնացոյց քաղաքները փախան Իւստրա ու Դիորէ և չըջալցայ տեղումը, ու հոն աւետարանը կը քարոզէին։
- 7) Իւ Իւստրայի մէջ մարդ մը նրտակը էր ոտքերովը սկսար, իր մօրը որովայնէն կաղ ձեռք, որ բնաւ քաղած չէր։ Եւ իկկայ Պողոսին խօսքերը մոխի կ'ընէր. ան ալ աչքը անոր տնկելով և տեսնելով թէ բովելուելու հաւատք ունի, Բարձր ձայնով մը ըսաւ, Եւ իր ոտքերու գլխայ շխտակ կայնէ. ան ալ ցաթկելով կը քալէր, Իւ ժողովուրդները երբոր Պողոսին ըրածը տեսան ձայններէն վերցընելով Իւստրայնաւէն ըսին, Բառաւանքները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջը

են։ Ու Ռառնարասին Դիոս կը կանչէին, և Պողոսին Հերմէս, ինչու որ անիկայ էր զխաւոր խօսողը։ Իսկ քաղաքին առջնը և զած Դիոսին քուրմը ցուէր և պատկներ թերելով դռներուն առջեւ, բազմութեանը հետ մէկտեղ կ'ուզէր որ զոհ ընէ։ Բայց Ռառնարաս ու Պողոս առաքեալները երբոր լսեցին, իրենց հանդերձները պատռելով՝ դուրս ցաթկեցին բազմութեանը մէջ, և կ'աղաղակէին Ու կ'ըսէին, Եւրոպիայ ինչո՞ւ համար ատ բաները կ'ընէր. մենք ալ մեզի պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք մեզի որ ատ փոքր բաներէն կենդանի Բառածոյն դառնար, որ ինքը ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց մէջէն եղածները։ Որ անցած դարերուն մէջ թող տուաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները երթալու։ Բայց ամենայնիւ ինքզինքը առանց վկայութեան թողուց, բարեբարութիւնով երկինքէն մեզի անձրեւներ ու պողաբեր եղանակներ տալով, կերակուրենով և ուրախութիւնով մեր սիրտերը լեցընելով։ Ու ատ բաները լսելով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդները դադրեցընել, որ իրենց զոհ ընեն։

Սակայն Եւստիոն ու Իկոնիոնէն Հրեաներ հասան, և ժողովուրդները համոզեցին, և Պողոսը քարկծեցին ու քաղաքէն դուրս քաշեցին՝ կարծելով թէ մոռած է։ Բայց աշակերտները երբոր անոր բոլորտիքը պատեցին, Եւստրայն ու հետեւալ օրը Ռառնարասին հետ մէկտեղ Դիորէ ելաւ։ Իւ անոնք ան քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով, ու շատերը աշակերտ ընելով՝ Իւստրա և Իկոնիոն և Եւստիոն դարձան, Բաշակերտներուն սիրտերը հաւատաւորով, և յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքի մէջ. և Բիւստիոն թէ շատ ներդրութիւններով պէտք է մեզի Բառածոյ թագաւորութիւնը մոռնել։ Ու երբոր ա-

նոնց ամեն մէկ եկեղեցիին երէցներ
 ձեռնադրեցին , ծոմապահութեամբ
 աղօթք բնելով զանոնք յանձնեցին
 Տէրօջը՝ որուն հաւատացեր էին :
 23 Եւ Պիտիկիայի մէջէն պտտելով
 24 եկան Պամփուլիս , Պերդէի մէջ
 ալ Տէրօջ խոսքը խօսելէն ետե
 25 Վատիկա իջան : Ենկէ ալ նստով
 Վատիկա դացին , ուսկից որ Վատու
 ծոյ շորհրէին յանձնուած էին ան
 դործին համար որ կատարեցին :
 26 Ու երբոր եկան , եկեղեցին մէկ
 սեղ ժողովում պատմեցին ինչ որ
 Վատուած քրեւ էր իրենց հետ , և
 որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ
 27 բացեր էր : Ու հաշտ ժամանակ
 աշակերաններուն հետ կեցան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եւ մէկ քանիները Հրեաստանէն
 իջած՝ եղբայրներուն կը սորվե-
 ցնէին որ իշթէ Մովսէսին առե-
 քած սովորութեանը համեմատ չե-
 թ ըրիստոսէր , չէր կրնար փրկուիլ :
 2 Ուստի Պօղոս և Բարնաբաս անոնց
 դէմ շատ մը հակառակութիւն ու
 վեճ բնեղէն ետք , վճնեցին որ
 Պօղոս ու Բարնաբաս և մէկ քանի-
 ներն ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելին
 առաքեալներուն ու երէցներուն առ
 3 խնդրոյ համար : Եւնոք ալ եկե-
 ղեցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիսնիկէն
 ու Սամարիայէն անցնելով , հեթա-
 նոսք զարթի զայր կը պատմեն ,
 և մեծ ուրախութիւն կու տային
 4 բոլոր եղբայրներուն : Ու երբոր
 Երուսաղէմ հասան , եկեղեցիին ու
 առաքեալներէն և երէցներէն բնդ ու-
 նուեցան , և պատմեցին ինչ որ
 Վատուած քրեւ էր իրենց հետ :
 5 Փարիսեցոց աղանդէն հաւատա-
 ցեալներէն ոմանք ելան՝ ու կ'ըսէին
 թէ Պէտք է թրիստուէ անոնք ու
 պատուիրէլ որ Մովսէսի օրէնքը
 պահեն :
 6 Եւ առաքեալները ու երէցները
 ժողովուեցան առ բանիս վրայով խոր-
 7 հեղու : Եւ շատ վիճարանութիւն
 բլլալէն ետե՝ Պետրոս ոտքի վրայ
 ելաւ ու բառ անոնց , Մարդիկ
 եղբայրներ՝ զուք գիտէք որ առջի

օրերէն Վատուած զիւ ընտրեց մեր
 մէջէն , որ իմ բերնովս հեթանոս-
 ները աւետարանի խոսքը լսեն ու
 հաւատան : Եւ որոպէսն Վա- 8
 տուած վկայից անոնց , Հոգին
 Մուրըը տալով անոնց՝ ինչպէս որ
 մեզի ալ : Եւ մէկ խորութիւն 9
 մը չբառ մեր ու անոնց մէջ , հա-
 տարով անոնց սիրտերը մայրեւ-
 լով : Ուստի հիմա ինչո՞ւ Վա- 10
 տուած կը փորձէք , աշակերաններուն
 պարանոցին վրայ անասի լուծ մը
 դնելով , որ անիկայ ոչ մեր հայ-
 բերը՝ ոչ ալ մեր կրօնքը վերջը-
 նեւ : Բայց կը հաւատանք որ Տէր 11
 Հիսուսի շորհրովք կը փրկուինք
 մեք , ինչպէս որ անոնք ալ :

Եւ բոլոր ժողովուրդը լուս կե- 12
 ցաւ , ու մօտիկ կ'ընէր Բարնաբաս
 սին ու Պօղոսին , որոնք կը պատ-
 մէին թէ Վատուած մըշտի նշաններ
 ու հրաշքներ բերէր էր հեթանոսնե-
 րուն մէջ իրենց ձեռքով : Եւ ա- 13
 նոնք խօսքերնին կտրեւէն ետե՝ Հա-
 կոբոս պատասխան տուաւ ու բ-
 սաւ : Մարդիկ եղբայրներ՝ ինծի
 մօտիկ բլէք : Եւ մօտն պատմե- 14
 թէ Վատուած ինչպէս առաջ պ-
 ցելով ինչն բառ , որ հեթանոս-
 ներէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը
 համար : Եւ առ բանիս մարդա- 15
 րէից խօսքերն ալ կը միտարանին ,
 ինչպէս որ դրուած է : Եսկէ ետե 16
 պիտի գտնաւ՝ ու Դաւիթին
 ինկած խորանք նորէն պիտի շինեմ ,
 և անոր կործանուած տեղուանքը
 նորէն պիտի շինեմ , և կանդնեմ
 անիկայ : Ար մնայած մարդիկը Տէրը 17
 փնտռն , և բոլոր հեթանոսները՝
 որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է ,
 կ'ըսէ Տէրը՝ որ աս ամէն բաները կ'ը- 18
 նէ : Հայանի է Վատուոց իր բոլոր
 զործքերը աշխարհէս սկիզբէն հե- 19
 տէ : Ետք համար ես յարմար կը
 դատուի նեղութիւն չաալ անոնց
 որ հեթանոսներէն Վատուոց կը 20
 գտնան : Հապա թուղծ մը դը-
 րել անոնց՝ որ ետ կենան կոպ պը-
 ծու թիւններէն և պոսնիութենէ 21
 ու խեղդուածէ և արխնէ : Եւ
 շու որ Մովսէս հին դարերէն ի վեր

ամեն քաղաքի մէջ զինքը քարոզող-
ներ ունի , և ժողովարաններու . մէջ
ամեն չարամ օր կը կարդաչուի :

22 Են ատենը առաքելակերութիւն ու
երկններուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ
մէկտեղ աղէկ երեցաւ . որ իրենցմէ
մարդիկ ընտրելով Ենտիր խրկեն
Պօղոսին ու Նառնարասին հետ ,
Բարսարա մականուանալ Հնդան
և Եփրան՝ որոնք զլիսուոր մարդիկ

23 էն եղբայրներուն մէջ . Ու անոնց
ձեռքովը Բառքը ին խրկեցին պապէս
գրուած .

Ենտրեալներ ու երկններ և եղ-
բայրքի Ենտիրքի ու Սիւրբայի և
Արիւնիայի մէջ հեթանոսներէն եղած

24 եղբայրներուդ ողջին : Որովհետեւ
ընդիմ թէ ոմանք մեր մէջէն ելե-
լով՝ ձեզ խօսքերով խառնեցուցեր
և ձեր անձերը խախտել են ,
ըսելով թէ պէտք է թրխատուիլ
ու օրէնքը պահել , որ անոնց մէջ

25 ապառաժ չպատուիրեցինք : Ահի
միտմանով ետմը ժողովածներուս
աղէկ երեցաւ . որ մարդիկ ընտ-
րելով ձեզի խրկենք մեր սիրելիներ-
ուն Բառնարասին ու Պօղոսին

26 հետ , Որոնք մեր Տէր Հիսուս Բը-
րիտոսի անուանը համար անձերնին

27 մատնած մարդիկ են : Ուստի խը-
կեցինք Յուդան և Եփրան , որ
իրենք ալ ընտրով նոյն բաները

28 քեզ գրուցին : Ինչու որ աղէկ
երեցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի
ալ ձեր վրայ աւելի բեռ չցնեւ ,
աս հարկաւոր բաներէն ՚ի զատ :

29 Որ ետ կենաք կուսքերու զահա-
մէ և արխմէ ու խեղճաւածէ
և պոռնիկութենէ : որ աս բաներէն
ինքեմքինից պահելով աղէկ պիտի
ընէք : Ո՛ղջ եղեք :

30 Ենտր ալ ճամբայ գրուելով՝ Են-
տիր պայցին , և ժողովաբար մեկ-
տեղ ժողովելով թուղթ տուին : Իսկ

31 Ու երրոր կարդայցին , ուրախացան
32 ան միտքիմարով ետմը վրայ : Իսկ
Հուդա ու Եփրա՝ որ իրենք ալ

33 յորդորեցին եղբայրները՝ ու հաս-
տատեցին : Եւ ատեն մը հոն կե-
նալէն ետե՛ կը եղբայրներէն խաղաղու-

թեամբ ճամբայ գրուեցան առա-
քեալներուն դառնալ : Եւ 34

Եփրայցին աղէկ երեցաւ հոն մը-
նալ : Պօղոս ու Բառնարաս ալ 35
Ենտիրքի մէջ կը կենայցին , և ու-
րիշ շատերու հետ Տէրոյն խօսքը
կը սորվեցնէին ու կը քարոզէին :

Եւ քանի մը օրերէ ետե՛ Պօղոս 36
բաւ Բառնարասին , Գառնայք ու
պղցելով թին ընենք եղբայրներուն՝

ամեն մէկ քաղաքները , ուր որ Տէ-
րոյն խօսքը քարոզեցինք , և քե-
նէն թէ ինչպէս են : Իսկ Բառ- 37

նարաս կ'ուզէր որ Հոգիսմանն ալ
աննն , որ Սարկուս կ'ըսուէր .
Եւ 38

Եւ Պօղոս արժան չտեպեց որ
Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ զա-
տուողը ու իրենց հետը դործի չե-

կողը հետեւնին աննն : Եւ 39
Եւ Եւ զժողովին մը եղաւ ,
մինչև որ իրարմէ զատուեցան .
և Բառնարաս առաւ Սարկու-

սը ու նաւով Սիւրբուս գնաց : Պօ- 40
ղոս ալ Եփրան ընտրեց՝ ու ելաւ ,
եղբայրներէն Բառնարաս շնորհալը

յանձնուելով : Եւ Սիւրբայի ու 41
Արիւնիայի մէջ կը պարտէր , ու
եկեղեցիները կը հաստատէր :

ԳԼՈՒԽ ԺԵՂ

Եւ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա . 1

և ահա հոն աշակերտ մը կար
Տիմոթէոս անունով , որ հաւա-

տացեալ Հրէայ կնիան մը դաւա- 2
կէր , և հայրը Հիքնէ կ'ըսէր . Որ Լիւստրա

3 րացի ու Իկոնայի եղբայրներէն
ալ Բարքէ վկայուած էր : Պօղոս
ուզեց որ ասիկայ իր հետը ելլէ ,

և առաւ թրխառեց զանիկայ ան
տեղուանքը եղած Հրէաներուն հա- 4
մար : Ինչու որ ամեն ալ զիտէին

թէ անոր հայրը Հիքնէ էր : Ու
քաղաքներէն անցնելով , Լարուսա-

զէմ եղած առաքելներէն ու երեց-
ներէն ապապրուած հրամանները
կ'աւանդէին անոնց որ պահէն : 5

Իկեղեցիներն ալ հաւատորմ մէջ կը
հաստատուէին , և օրէ օր անոնց
թիւը կ'աւելնար : 6
Եւ Փոնիփիա ու Գաղատացոց
կողմերը պարտեցան . և Սուրբ

7 Եւ որպէս որպէս ելով որ Եւստի-
 8 անոնց : Եւ Սիւսիայի քովն անց-
 9 նելով Տրոպալոս իջան : Եւ Հն-
 10 զի : Ու երբոր ան տեսիլքը տե-
 11 թանք ու չխառն Սամսիլոսէ գա-
 12 լին : Եւ անկէ ալ Վիլիսպէլ , որ
 13 քին մէջ քանի մը օր կեցանք : Ու
 14 խոսեցին : Եւ լծիւստի քաղա-
 15 ու չափութիւն ընկել : Ու երբոր
 16 ինքն ծիրանախառն կին մը Լիլիա
 17 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 18 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 19 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 20 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 21 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 22 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 23 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 24 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 25 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 26 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 27 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 28 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 29 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 30 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 31 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 32 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 33 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն

նուազեց հրաման կ'ընեմ յեզի , Եւ
 19 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 20 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 21 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 22 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 23 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 24 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 25 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 26 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 27 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 28 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 29 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 30 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 31 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 32 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :
 33 ինքն ատկէ . և նոյն ժամանակ ելաւ :

33 տանը մէջն էին : Եւ առաւ զա-
 34 նոնք զիշերուան նոյն ժամանակ ու
 35 անոնց վերընքը լուսաց , և շուտ մի-
 36 լկրտուեցաւ ինքն ու բոլոր իրեն-
 37 ները : Եւ զանոնք իր տունը տա-
 38 նելով , անոնք առնէն սեղան դրաւ ,
 39 և բոլոր տունովը ուրախ եղաւ : Եւ
 40 տունը հաւատարմով : Ու երբոր
 41 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 42 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 43 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 44 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 45 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 46 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 47 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 48 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 49 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 50 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 51 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 52 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր
 53 առաւ զաւուստարմով : Ու երբոր

1 Եւ Սիւսիայի քովն անց-
 2 նելով Տրոպալոս իջան : Եւ Հն-
 3 զի : Ու երբոր ան տեսիլքը տե-
 4 թանք ու չխառն Սամսիլոսէ գա-
 5 լին : Եւ անկէ ալ Վիլիսպէլ , որ
 6 քին մէջ քանի մը օր կեցանք : Ու
 7 խոսեցին : Եւ լծիւստի քաղա-
 8 ու չափութիւն ընկել : Ու երբոր
 9 ինքն ծիրանախառն կին մը Լիլիա
 10 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 11 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 12 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 13 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 14 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 15 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 16 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 17 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 18 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 19 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 20 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 21 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 22 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 23 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 24 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 25 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 26 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 27 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 28 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 29 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 30 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 31 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 32 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն
 33 ինքն , որ աստուածաբան մէկ մըն

5 քիւրորդ էին : Եւ զաւուստա-
 6 րմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 7 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 8 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 9 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 10 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 11 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 12 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 13 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 14 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 15 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 16 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 17 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 18 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 19 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 20 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 21 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 22 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 23 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 24 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 25 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 26 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 27 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 28 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 29 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 30 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 31 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 32 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր
 33 զաւուստարմով : Ու երբոր զաւուստարմով : Ու երբոր

Դոնց Բնակարանին ասհմանն է
 Բը , զՆստուած փնտտելու ։ Որ 27
 Բըյայ ինչ Խաբարափելով զինքը
 զաննն ։ ինչպէս ։ Մը ամէն մէկն
 ալ հետու չէ ։ Ինչու որ անով 28
 Կապրինք և կը շարժինք ու կանք ,
 ինչպէս որ ձեր բանադրանքին
 մէկ քանինն ալ բոյն , Կանգի
 մէկը անոր ցիղէն ալ էնք ։ Իստի 29
 որովհետեւ Բստուածը ցիղէն էնք ,
 պէտք չէ որ անանկ սեղնիք ինչ
 Բստուածութիւնը ։ Ինչու բըյայ ու
 կիկի կամ փորձաբի կամ քարի ,
 որ մարդուս արարչատու ինչպէս ու
 ինչպէս քանդակուած է ։ Բըյ 30
 Բստուած աղիտութեան աստուծոյ
 անտես բնիկով , հիմա ամէն տեղ
 կը պատուիրէ զարդ մարդոց որ
 ապագայարն ։ Ինչու որ ինչ մէկ 31
 որ մը ասհմանն , որուն մէջ աշ-
 Խարհս արդարաւ ինչամի պիտի դա-
 ալ ան մարդուն ձեռքով , որն որ
 որովհետեւ , ու ամենուն հաստա-
 ցութիւն զանկից միտքներն յարա-
 քանիկով ։
 Իբրեւ մտեւրը յարաւ ինչ 32
 բնիկն , անանք ծաղը կ'ընեն , ու
 մանք ալ կ'ընեն ։ Բստուած
 համար ուրիշ անգամ մտիկ պիտի
 ընենք յիշել ։ Ինչ պարզաւ Պողոս 33
 անունը մէկն էրաւ ։ Ինչպէս քանի 34
 մը մարդիկ իրեն յարեւով հաս-
 տացին , որոնց մէջ էր Կիսիսիս
 Բրիտանացին , և Կամարիս անու-
 նով կ'ընէ մը , ու անոնց հետ ու
 բիւնէր ալ ։
 ԳԼ . ԺԼ
 Բստեւ և Կողոս Բիւնէրէն զա- 1
 տուելով Կորնթոս եկաւ , Ինչ 2
 մէկ Հըյայ մը գտաւ Բիւնէրէն ա-
 նունով ծննդաւոր Պոնտացի , որ
 էր Պրիսկիլա կնիկը հետ նոր ե-
 կեր էր Խապրիլէն , (Կողոսիւն
 համաձ հրամանին համար որ բըյ
 Հըյանիւր Հըյանին հետանաւ ,) 3
 ու անոնց քով զնայ , Ինչ որով
 հետեւ Ինչը արհեստակցի էր անոնց
 քովը կեցաւ ։ Եւ կը բանէր , ինչու-
 որ արհեստով վրանապարհ էին ։ 4
 Ինչ ամէն շարժաբի օրերը ժողովարա-

5 Եւ Յոյնները կը համազգէր : Ու երբ-
 որ Շիդա և Տիմօթէաս Մակեդո-
 նիայէն իջան , Պողոսի հոգին ե-
 րանգով վառուած ըլլալով , Հը-
 բեաններուն վրայութիւնով կը հաս-
 տատէր թէ Հիսուսը Վերհասո-
 6 է : Եւնոնք ալ երբոր դէմ կեցան
 ու կը հայհոյէին , ինքը հանգիւն-
 ները թօթփելով ըսաւ անոնց ,
 Չէր արեւորը ձեր դուստր , ևս ան-
 պարտ եմ . ասկէ ետեւ Տէրմանոս-
 7 ներուն պիտի երթամ : Եւ անկէ
 երթալով մտաւ մէկու մը տուն ,
 որուն անունը Տրուատոս էր . ա-
 տուածաւ մտնի ժողովը , որուն տունը
 8 ժողովարանին կից էր : Եւ ժո-
 ղովդպպեալուր Արիստոս իր բոլոր
 տունեղը հաւատաց Տէրոն . և
 Կորնթացիներէն շատերը լսելով
 9 հաւատացին ու մկրտուեցան : Եւ
 հիւշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ
 Պողոսին , Եթէ վախճարը հապա-
 10 խաւէ և լուռ մի կենար , Ինչու
 որ ևս քիզի հետ եմ , և մէկը քիզի
 գէմ պիտի չեղէ քիզի վնաս մը
 հասցընելու . քանզի աս քաղաքիս
 մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ :
 11 Եւ հռո տարի մը ու վեց ամիս կե-
 ցաւ , ու Բատուոնց խօսքը անոնց
 մէջ կը սորվեցընէր :
 12 Եւ Բաղայիայի փոխանորդ բը-
 դէշխին Վաղիմիսին օրերը Հըբէայի
 միաբանելով Պողոսին դէմ ելան ,
 13 և զանիկայ առեանը տարին , Բնե-
 լով թէ Բարկայ կը հրապուրէ
 մարդիկ օրէնքէն դուրս Բատուած
 14 պաշտելու : Ու երբոր Պողոս իր
 բնորոշ բանալու պատրաստ էր ,
 Վաղիմն ըսաւ . Հըբեաներուն , իմե-
 որ անիրաւութեան մը կամ չար
 զործքի մը համար ըլլար՝ ո՞վ Հը-
 բեաներ , արժան էր ինչի որ ձեզի
 15 մտիկ ընէի : Բայց թէ որ վեճը
 խօսքի ու անուններու և ձեր օրէն-
 քին վրայով է , դուք ձեզմէ տե-
 սէր . ինչու որ ևս ատանի բաներու
 16 դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր : Եւ
 17 զանոնք ատեանէն փոքնոց : Եւ
 ստանը բոլոր Յոյններ Ստոթենէս
 ժողովուրդապետը ընտելին ու ա-

տեսնին առհեր կը ծնէին . և աս
բաներուս քրտով Վաղին ընա-
հող չէր ընէր :

Պաշտ ալ տակաւին շատ մը օ- 18
րեր ձն մնալէն ետքը եղբայրներէն
հրաժարելով , նստով դէպ 'ի Սիւ-
րիա գնաց . ու իր հետն ալ Պրիս-
կիդա և Նիկիդաս , — — — Եւ եր-
բայի մէջ իւր գլուխը փորած , ին-
չու որ խոտաւոր էր . Ու Նիկիտոս 19
նոր հասաւ , անոնք հոն ձգեց , և
իմբը ժողովարանը մտնելով չը-
բէաներուն հետ կը խօսէր : Ի- 20
րեն կ'աղաչէին որ ալ տաւել ժա-
մանակ իրենց քովը մնայ , բայց
յանձնառու չեղաւ . Եւսպոս հրա- 21
ժարեցաւ անոնցմէ բսելով , Պէտր
է որ անպատճառ աս առաջնիկայ տա-
նը Նորուսաղեմի մէջ ընէմ . բայց
Մատուծոյ կաթնովը նորէն ձեկի կը
դառնամ . ու Նիկիտոսէն նստով 22
մտնելով Նոր — — — էր և և և
դեցիին բարեւ տուաւ , ու Խոս-
թաւ Մետիոք . Իս ատեն մը ձոն 23
կննալէն ետեւ եղաւ , ու կարգով
Վաղատացոյց երկիրը և Վոնիզիա
կը պտըտէր , ու բոլոր աշակերտու-
ները կը հաստատէր :

Իս Վաղտոս անունով չըբայ մը , 24
ծննդեամբ Վերքանդրայի մարտա-
տան մարդ մը եկաւ հասաւ Նիկե-
ոս . որ իմբը զգրաւոր էր — — —
դիբրերով . Եսիկայ Տերուն ճամ- 25
բուն մէջ փարձուած էր , և ջերմ
եռանդ հողի ունենալով , կը խօ-
սէր ու կը սորովցընէր ճշդութեամբ
Տերունը փայտի . բայց Խոս միայն
Յովհաննէսին մկրտութիւնը դի-
տէր . Եսիկայ սխալաւ ժողովարա- 26
նին մէջ համարձակ խօսիւ . ու
երբոր Նիկիդաս ու Պրիսկիդա լու-
ցին անկէ , ալ զանիկայ իրենց քու-
մք առին , և աւելի ճշգիւ Մատուծոյ
մամբան անոր հասկըրուցին . Ու 27
երբոր անիկայ ուղեց Նորայիս եր-
թալ , եղբայրները քաջակրեցին
զանկայ , ու հէր դրեցին ան տեղէ
աշակերտներուն որ զանիկայ ըն-
դառնին . որ հոն հասնելով շատ
օգտակար եղաւ շնորհքով հաւա-

28 տայիսներուն . Վանդի հրապա-
րակաւ սատարիկ կը յանդիմանէր
Հրէաները , --- գիրքերէն ցու-
ցնելով թէ Հիսուսը Վրիստոս
է :

ԳԼ . ԺԺ

- 1 Եւ յանի որ Վաղդու Աորնթոսի
մէջ էր , Պաղոս վերի կողմերը
պտտելով Լքիստոս եկաւ : Եւ յա-
2 նի մը աշակերտներ զանելով , Լ-
սուս անոնց , Լըբոր Հաստապէք՝
Սուրբ Հոգին առի՞ք արգեօք .
անոնք ալ բոին իրեն , Բայց մենք
լաւ ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի
3 կայ : Եւ բաւ անոնց , Հապա
կնշով մկրտուեցաք . անոնք ալ
բոին : Հովհաննէսին մկրտութիւն-
4 նովը , Պաղոս ալ բաւ , Հով-
հաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
թիւնով մկրտեց , ժողովուրդին բ-
սելով . թէ ան որ իրմէ ետքը պի-
տի գայ՝ անոր Հաստաւն , պսկնքն
5 Վրիստոս Հիսուսի : Աւ երբոր
աւ լսեցին , Տէր Հիսուսի անու-
6 նովը մկրտուեցան : Եւ Պաղոս
երբոր անոնց վրայ ձեռք դրաւ ,
Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ ,
Եւ լեզուներ կը խօսէին ու կը մար-
7 զարկանային : Եւ ան բոլոր մար-
դիկը տասուերկուսի չափ էին :
8 Աւ ժողովարանը մտնելով՝ իրեր
ամիս Համարձակութեամբ Լստու-
ծոյ թագաւորութեանը վրայով կը
9 խօսէր ու կը համոզէր : Իսկ
երբոր մէկ քանիները կը յամառէին
ու դէմ՝ կը դնէին բազմութեան
առջևը ան ճամբան բամբասելով ,
կեքը անոնցմէ հետեցաւ . Եւ աշա-
կերտները գտաւ , ու ամէն օր
Տիւրան առաւ մէկու մը դպրատա-
10 նը մէջ կը խօսէր : Եւ աւ Երկու-
տարի քիչէ՞ մինչև որ բոլոր Բիսպի
մէջ բնակող Հրէաները ու Հոյ-
11 ները Տէրոջը խօսքը լսեցին : Եւ
Լստուած նշանաւոր հրաշքներ կ'ը-
12 նէր Պաղոսին ձեռքովը . Ընանկ որ
անոր մարմնէն թաշկնախներ ու
դողոցներ կը տանէին հիւանդնե-
րուն , Եւ իրենց ցաւերէն կը բժշ-
կուէին , ու չար ոգիները կ'երէին :

Բայց աստանդական Հրէաներէն 13
մէկ քանիները որ երզմնեցողի-
էին , յանդգնեցան Տէր Հիսուսի
անունը կանչել անոնց վրայ որոնք
չար ոգիներ ունէին , Եւ կ'ըսէին ,
Հեղ կ'երզմնեցնենք Հիսուսով ,
որն որ Պաղոս կը յարողէ : Եւ 14
աս բանը ընողները Ակեա ըսաւ՝
Հրէայ յահանապետի մը եօթը
որդիքն էին : Իսկ չար ոգին պա- 15
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Հի-
սուս կը ճաննամ ու Պաղոսը գի-
տեմ , բայց դուք ո՞վ էք : Եւ 16
ան մարդը որուն ներսի դին էր չար
ոգին , անոնց վրայ ցաթկելով՝
բռնեց զանոնք ու յաղթեց , մինչև
որ ան տունէն մերկ ու վիրաւո-
րուած դուրս փախան : Եւ աս 17
բռնը Լքիստոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրէաներուն ու Հոյներուն յայտնի
եղաւ , Եւ անոնք ամենուն վրայ վախ
մը բնկաւ , ու Տէր Հիսուսի ա-
նունը կը միմարուէր : Եւ հա- 18
ւատապետներէն շատերը կու գա-
լին , ու կը խոստովանէին ու կը
պատմէին իրենց բրածները : Եւ 19
կախարդութեան հետեւողներուն չա-
տերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝
ամենուն առջև կ'այրէին . Եւ ա-
նոնց դինը հաշուեցին ու յիսուն
հազար արծաթ գաւաթէ զտան :
Եւ յայտն Տէրոջը խօսքը միծաղեա 20
կ'աճէր Եւ կը զօրանար :

Աւ երբոր աս բաները լսեցաւ , 21
Պաղոս միայրը դրաւ որ Մակեդո-
նիայէն ու Բարթիլայէն պտտելով՝
Լըբուսաղէմ երթայ . ու կ'ըսէր
թէ Հոն երթալէս ետքը պէտք է
ինծի որ Հոովմ ալ տեսնեմ : Եւ 22
իրեն սպասաւորութիւն ընողներէն
երկուքը Տիմոթէոսը ու Լըբուսաղէ
խրկեց Մակեդոնիա , ու ինքը ա-
տեն մըն ալ Բիսպի մէջ կեցաւ :

Եւ ան ատենները շատ խաղա- 23
թիւն եղաւ Տէրոջը ճամբուն հա-
մար : Վանդի Գնմաւորիս անու- 24
նով արծաթադործ մը Լըբուսիսին
փոքրիկ տաճարէն կը շինէր ար-
ծաթէ , ու քիչ չա՞ չէր բերէր
փարպետներուն . Որոնք սարկայ 25
մէկտեղ ժողովեց նոյն արհեստին

- բաներնեքուն չեո , ու ըսաւ ,
 26 Սնորդիկ՝ դուք գիտէք որ աս գործ-
 քն է մեր ըսճը . Եւ կը տեսնէք
 ու կը լսէք որ աս Պօղոսը չէ թէ
 միայն Լափեսացոյ , հապա գրէթէ
 բոլոր Լափեսաց շատ ժողովուրդ-
 ները համոզելով՝ մարերնին դար-
 ձուց , բեկով թէ Զեքով չե-
 27 նուածները աստուածներ չեն : Ուս-
 տի փառք կայ որ չէ թէ միայն աս
 մեր կողմը պիտի նախատուի , հա-
 պա մեծ աստուածուհւոյն Երտեմի-
 սին տաճարն ալ ոչինչ պիտի սե-
 պուի , և անոր մեծափառութիւնը
 պիտի խախտուի , որն որ բոլոր
 Լափա ու աշխարհք կը պաշտեն :
 28 Ու երբոր ալ լսեցին , բարկու-
 թեամբ լեցուած կը կանչուբուտէին
 ու կ'ըսէին : Սեծ է Լափեսացոյ
 29 Երտեմիսը : Եւ բոլոր քաղաքը
 խորհալով լեցուեցաւ . և յա-
 փըշտակելով՝ Վաղիտ ու Երիստաբ-
 րոս Սահկոյնացիները՝ Պօղոսին
 ճանապարհորդակիցները , ամեն
 30 մէկէն թէատորներ վազեցին : Իսկ
 Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուրդին
 մէջը մտնել , աշակերտները թող
 31 չտուին զինքը : Երապեաներն
 ալ ոմանք որ իր բարեկամներն է-
 ին , հաբ խրկելով իրեն կ'աղա-
 չէին որ չհամարձակի թէատորներ
 32 երթալու : Ուստի մէկը մէկ կերպ
 ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը
 կանչուբուտէին . ինչու որ ժողովքը
 չփոթուիթեան մէջ էր , և շատերը
 չէին գիտեր թէ ինչ բանի համար
 33 ժողովուած են : Եւ բազմութեանը
 մէջէն առաջ բերին Եղբանդրոսը ,
 որն որ Հրէայք առաջ բռնցին .
 Եղբանդրոս ալ ձեռքը շարժելով՝
 34 Եղբանդրոս որ ժողովուրդին պատա-
 յան տայ : Իսկ երբոր գիտցան
 թէ անիկայ Հրէայ է , ամենքը
 մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ
 կը կանչուբուտէին թէ Սեծ է Լա-
 35 փեսացոյ Երտեմիսը : Սակայն
 աստեաղապիրը բազմութիւնը հան-
 դարտեցնելով՝ ըսաւ : Ո՛վ Լափե-
 սացի մարդիկ՝ ո՞ր մարդն է որ ջը-
 դիտնայ թէ Լափեսացոյ քաղաքը
 մեծ Երտեմիսին և Դիոսէն ինկած

կուռքին տաճարին պաշտօնեան է :
 Ուրեմն աս որ անգիծելի բան մըն
 է , պէտք է ձեզի հանդարտ կենալ ,
 և յանդգնութեամբ բան մը ջընել :
 Դժադի դուք աս մարդիկը հոս բե-
 37 ըրէք , որոնք ո՛չ տաճար կողպտողներ
 են , ո՛չ ալ ձեր աստուածուհւոյն
 հայհոյանք բերն են : Ուստի թէ
 38 որ Դժմետրիոս և իր հետը եղած
 վարպեաները մէկու մը հետ բան մը
 ունին , դատի օրեր կան ու փո-
 խանդոք բռնէիս կայ . թող իրարու
 դէմ՝ ամբաստանութիւն բնեն .
 Հապա թէ որ ուրիշ բաներու
 39 համար է ձեր պահանջները , օրի-
 նաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի :
 Ինչու որ մենք ալ աս օրուան եղաւ
 40 չէն համար իրեւ խոշորոյ մար-
 դիկ սովորատանուելու փառքի մէջ
 ենք , քանզի պատճառ մը չկայ ու-
 թով կարող լիցանք աս խառնա-
 լոս բազմութեանը համար պա-
 տասխան տալ : Եւ ասանկ ընե-
 լով՝ ժողովքը արձակեց :

ՊԼ . Ի

Եւ աշմուկը դադարէն ետեւ Պօ- 1
 ղոս աշակերտները իրեն կան-
 չեց , ու հրամարական ողջոյն տա-
 լով ելաւ որ Սահկոյնիս երթայ :
 Եւ ան կողմերը պտուղէն ու
 2 շատ խորհրով զանազ յորդորէն
 ետեւ՝ Եղբադա եկաւ : Եւ հոս ի-
 3 ըրք ամիս կենալէն ետքը , Հրէա-
 ները իրեն դէմ նենգութեան խոր-
 հուրդ ըրին երբոր կ'ուզէր Սիրիս
 4 հրել . անոր համար որոշեց Սա-
 կեդոնիայի վրայն դառնալ : Ու
 մինչև Եփա իր հետը կ'երթար
 Բերիացի Պիտոսի արդէն Սոպատ-
 րոս , և Եմեսադոնիկիցներէն Ե-
 րիստաբրոս ու Սեկուսիոս , և
 Վաղիտ Սերքացին ու Տիոթեո-
 սը , և Եփացիք Տիքիկոս ու
 5 Տրոփիմոս : Երբոր առաջ դային
 ու Տրովադայի մէջ մեզե կը սպա-
 6 սէին : Երբ ալ բազարականքայ
 օրերէն ետեւ Փիլիպպէն նաւեցինք ,
 և հինգ օրուան մէջ Տրովադա և
 կանք անոնց քովը , ու հոն մօթը
 օր կեցանք :

- 7 Իւ մէկտար թի որը երբ որ ժող-
վուներ Լինը հաց կտրելու, Պողոս
անոնց կը քարոզէր, ինչու որ հե-
տեկաւ որը ձամբաց պիտի ելլէր .
և խօսքը երկրնցոց մինչև կէս գիւ-
8 շեր : Բ. շատ լապտերներ կային
ան վերի սենեակը՝ ուր որ մենք
9 ժողովուած Լինք : Իւ մէկ երի-
տասարդ մը Լուսինբոս անուն պա-
տուհանին վրայ նստած՝ խորունկ
քնոյ մէջ մտեր էր . երբոր Պողոս
խօսքը երկրնցոց, անիկայ խորունկ
քնով բռնուած՝ երբորդ զատիկունն
վար ինկաւ, ու զանիկայ միտած
10 վերջուցին : Իւ Պողոս վար իջ-
նելով՝ անոր վրայ ինկաւ, ու զրկեց
20 անոր ու կրակէր : Մի խոռովէր,
ինչու որ ասոր հոգին իր մէջն է :
11 Իւ վեր ելելով՝ հացը կտրեց ու
կերաւ . ու երկար խօսելով մինչև
12 առտու, ետքը Էլուս գնաց : Իւ
ան պատանին ողջ բերին ու մե-
13 ծապէս միտնաբուսեցան : Իսկ մենք
նստի մտնելով ձամբաց ելանք զեպ
ի Լասն, որ անիկ Պողոսը պիտի
ստնէինք : Ինչու որ անանկ սպրա-
պրբեր էր, որովհետեւ ինքը ցա-
14 մարով պիտի երթար : Բ. երբոր
Լասնի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, ա-
սինք անիկայ և Միտնիկն եկանք :
15 Ինչի ալ նստելով հետեկաւ որը
Վիտի գիմնացը հասանք . և միւս
որը Խամա հասանք, ու քեզ-
20 Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս որը
16 Միկիտոս եկանք . Ինչու որ Պողոս
միտքը զրեր էր որ նստով անցնի
Լափեստի քովն, որ չըլլայ թէ
Վիտի մէջ մամանակ անցնէ,
որովհետեւ կ'արտարար որ եթէ կա-
րելն է իրեն, Պենտակոստէին որը
Լորուսաղէմ ըլլայ :
17 Իւ Միկիտոսն Լափ Երկեց Լա-
փեսա ու եկեղեցիին երեքները կան-
20 չեց : Բ. երբոր իրեն կ'ան, ըստ
անոնց, Ղուր գրեւք որ ան առ-
ջն օրէն հետէ որ Լափա եկայ,
ինտը ձեր հետը վարուեցայ բոլոր
մամանակը . Բաղնայն խոնարհու-
19 թեամբ Տէրոջը ծառայելով, և շատ
արցունքով ու փորձութիւններով,
որ Լեկեց նեղութիւններէն ինծի
պատահեցան . Ինտը Լափալով 20
ևս չեկցայ օգտակար բաներուն բը-
նաւ մէկը ձեզի զրուցելն, ու ձեզի
հրապարակաւ և տան մէջ սորով-
21 չըլկեց և Հիւնաց քովն զեպ ի
Լասուած սպաշխարութեան հա-
մար, ու մեր Տէր Հիսուս Վերա-
ստի վրայ եղած հաւատքին հա-
մար : Իւ հիմա ահա ևս հոգով 22
կապուած՝ Լորուսաղէմ կ'երթամ,
և հոն ինչ որ ինծի պիտի պատա-
հի՝ չեմ գիտեր . Միայն թէ Լա- 23
զին Սուրբ ամեն քաղաքի մէջ քեզի
կը վրայէ ու կ'ըսէ թէ կային ու
նեղութիւններ ինծի կը սպասեն :
Լափ ևս բանի մը համար հոգ չեմ 24
ըներ, և իմ աննա պատուական չեմ
սեպեր, միայն թէ իմ ընթացքս
ու բախտութեամբ կատարեմ, և ան
պաշտօնը՝ որ Տէր Հիսուսն ստի
Լասուծոյ շնորհացը աւետարանին
վրայ ըլլալու : Իւ հիմա ահա ևս 25
գիտեմ որ ալ իմ երես պիտի չը-
սեաներ զուր ամենք, որ մէկը-
նիկ պտըտեցայ Լասուծոյ թագա-
ւորութիւնը քարոզելով : Սատի 26
առ օրս կը վրայեմ ձեզի, որ ևս
անպարտ եմ ամենուն արինն .
Ինչու որ ետ չեկցայ Լասուծոյ բո- 27
լոր կամը ձեզի յայտնելն : Բ. 28
ընն զգուշացէր ձեր անձերուն և
բոլոր հոտին, որուն վրայ Լոգին
Սուրբ ձեզ տեսուէր զրա՝ Լասու-
ծոյ եկեղեցին հովանելու, որն որ
իր արիննովը ստացաւ : Վանդի 29
գիտեմ որ իմ զատուելն ետքը ձեր
մէջ յափշտակող զայլեր պիտի
մտնեն, որ պիտի ջնապեն հոտին :
Իւ ձեզմէ ալ առանձն մարդիկ պիտի 30
եղն՝ որ ծուռ բաներ պիտի խո-
սին, աշակերաններ իրենց ետեւ
քաշելու համար : Սատի արթնն 31
կեցէր, և միտքերնիւ բերեք՝ որ
իրեր տարի գիշեր ու ցորեկ չգա-
զարեցայ ամեն մէկը արցունքով
խրատելն : Իւ հիմա Քրիստոսն 32
կը յանձնեմ ձեզ Լասուծոյ ու
անոր շնորհացը խօսքին, որ կարող
է շնելու և բոլոր սրբաւորներուն
հետ ձեզի մասնակցութիւն տալու :

- 33 Սէկու մը արծաթին կամ ոսկին
34 կամ հաղուստին չքանկացայ . 'Իսուս
ձեզմէ զիտէք որ ինծի և իմ հետ
եղողներուն պէտք եղածը աս ձեռ-
35 քերս հոգայցին : Եւն ըսն ձեզի
ցուցուցի , թէ ասանկ պէտք է աշ-
խատիլ ու տկարներուն օգնու-
թիւն ընել , և միտք բերել Տէր
Յիսուսի խօսքը , որ ինքը բտաւ ,
Եւն ին երանելի է տալը քան թէ
36 առնելը : Եւ աս որ բտաւ , անոնց
ամենուն հետ ծնկան վրայ դարձ
37 աղջիկ բոս : Եւմնքն ալ ստա-
տիկ կու ըլլին , ու Պօղոսի պա-
րանոցին վրայ կենալով զանիկայ կը
38 համբուրէին : Արտներն մանա-
ւանդ կը ցուէր ան խօսքին համար ,
որ կ'ըսէր թէ ալ պիտի չտեսնեն
իւր երեսը . և զանիկայ ճամբայ
զբին մինչև նստը երբեք չէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

- 1 Ու երբոր ելանք ու անոնցմէ զա-
տուեցանք՝ շտապ նստելով Աով
եկանք , և միւս օրը Հոգին , ու
2 անկէ Պատարա : Եւ նաւ մը
գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար , ու
անոր մէջը մանկելով՝ ճամբայ ելանք :
3 Եւ Աղարոս որ երեցու , զանիկայ
ձախ կողմերն թող տալով՝ դէպ
'ի Արիւս նաւացինք և Տիւրոս
եկանք , ինչու որ նստը հոն պիտի
4 թափէր էր բնոր : Եւ աշակերտ-
ները զանկելով՝ հօմը օր հոն կե-
ցանք , որոնք Սաւրէ Հոգիով կ'ը-
սէին Պօղոսին որ Երուսաղէմ չե-
5 լէ : Ու երբոր ան օրերը անցու-
ցինք , ելանք ու կ'երթայինք . ա-
ռին ալ կնիկներով ու տղաներով
մինչև քաղաքն զուր մեզ ճամբայ
զբին . և ծովուն եզերքը ծնկան
6 վրայ դարձով՝ աղջիկ բոսք : Ու
երբոր հրատարական ողջն տա-
լով՝ մենք նստը ելանք , անոնք ալ
7 տեղերնին դարձան : Իսկ մենք
Տիւրոսէն զարթուելով Պը-
ճամբորդութիւնը ընդցնելով Պը-
տողմանիս հասանք , ու եղբայրնե-
րը բարեկելով օր մը քովերնին կե-
8 ցանք : Եւ հետեւալ օրը անկէ
եկանք ու Աեսարիա եկանք , և Փի-

լիպպոս աւետարանին տունը մտա-
նելով , որ ինքը հօմնէն զի-
էր , անոր քովը կեցանք : Եւնիկայ 9
չորս կոյս աղջիկ ունէր , որ մար-
գարեւելիս կ'ընէին : Եւ հոն 10
չաս օրեր որ կեցանք , Հրեա-
տանէն մարգարէ մը ինչաւ Եղարոս
անունով . Ու երբոր մեզի եկաւ , 11
Պօղոսին զօտին տեսնելով իր ձեռ-
քերը ու ոտքերը կապեց , և ը-
տաւ , Եսանկ կ'ըսէ Հոգին Սաւր .
Եւ մարդը՝ որունն է աս զօտին ,
ասանկ պիտի կապեն Հրեաները
Երուսաղէմի մէջ , ու հեթանոս-
ներուն ձեռքը պիտի մտանն : Ու 12
երբոր աս ընցինք , աղաւթցնք մենք
ալ և տեղացիք ալ որ Երուսա-
ղէմ չէին : Իսկ Պօղոս պատաս- 13
խան տուաւ , Ինչ կ'ընէր , ին-
չու լար ու իմ սիրտս կը
ճմլէր . քանզի ես չեմ թէ միայն
Երուսաղէմի մէջ կապուելու , հա-
պա նաեւ մտնելու ալ պարտաւոր
եմ Տէր Յիսուսի անունը համար :
Եւ ինքը որ մտիկ չբաւ , լուս 14
կեցանք , ու բոնք Տէրոջը կանգը
թող բոսք :

Եւ ան օրերէն ետեւ պատրաս- 15
տուելով Երուսաղէմ ելանք : Ան- 16
տարացի աշակերտներն ալ մեկ քա-
նիները մեր հետը եկան , և Քիւսա-
րին նախնի աշակերտի մը՝ Աղարո-
սի Սնատնին , որուն քովը պիտի
կենայինք : Ու երբոր Երուսաղէմ 17
մտանք , Եղբայրները ուրախու-
թեամբ մեզ ընդունեցին : Եւ 18
հետեւալ օրը Պօղոս մեզի հետ
Հնակորոսին քովը գնաց , ու բոլոր
երեցներն ալ եկան : Եւ զանոնք 19
բարեկելով մի ըստ միով կը պատ-
մէր ինչ որ Եստուած հեթանոսնե-
րուն մէջը բոսա իր ճառարութիւն-
նով : Եւնք ալ ըսելով՝ փառք 20
կու տային Տէրոջը . և ըսին իրեն ,
Ալ տեսնե՞ս եղբայր՝ քանի՞ բնա-
ւոր հաւատացեալ Հրեաներ կան ,
ու ամենն ալ օրերէն նախանձաւոր
են : Բայց քու փոքրիկ իմացան 21
թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն
մէջ եղած Հրեաներուն Պաշտօն
ապստամբիլ կը սորվեցնես , և

- անկով որ տղայներն չմեղաւորեն , և
 սովորու թիւաներուն համեմատ չկա-
 22 րուին : Եւրդ ի՞նչ պիտի բլբայ .
 անշուտ բազմութիւն պիտի ժող-
 վուի , ինչու որ պիտի լսեն թէ եւ-
 23 կեր ես : Ստաի սա բանը բո՛ւ որ
 քեզի կ'ըսենք . Ո՛րք քոյր չորս
 մարդ կայ , որոնք իրենց վրայ ուխտ
 24 դրած են . Ընտըր ան՝ իրենց հետը
 մարդու՛ք , և անոնց համար ծախք
 բո՛ւ , որ իրենց զլուխը ածիլեն .
 որպէս զի ամեն ալ գիտնան թէ
 քու վրայովս խնայած բաներն են
 ոչինչ : և , հապա դուն ալ մէք հետը
 կը քալես օրերը պահելու մէջ :
 25 Բայց հաւատքի եկող հիմնանունե-
 րուն համար մենք թուղթ խրկե-
 ցինք՝ ինչպէս որ որոշեցինք , որ ա-
 նոնք բնաւ . սասանկ բաներ չպահեն .
 միայն թէ զգուշանան կուտերու զո-
 հուածէ ու արիւնէ . և խեղճուա-
 26 ծէ ու պոռնկութիւնէ : Ընտե-
 նը Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու
 հետեւեալ օրը անոնց հետ մար-
 բուած՝ տաճարը մտաւ , մարբու-
 թեան օրերը լճնալը ցուցնելու
 համար , մինչև որ անոնց ամեն մե-
 կուն համար պատարապ մատուցուե-
 ցաւ :
 27 Ու երբոր եօթը օրերը լճնալու
 վրայ էին , Բաւայի շէնքները գա-
 նիկայ տաճարին մէջ տեսնելով՝ բո-
 լոր բազմութիւնը խռովեցուցին ,
 և անոր ձեռք գարկած՝ կը կան-
 28 չուրտէին : Խորայեւցի մարդիկ
 օգնութեան հասէր . սա ան մարդն
 է՝ որ ամեն տեղ ժողովուրդին և
 օրէնքին ու սա տեղին զեմ՝ բան
 կը սորվեցնէ ամենուն : մինչև որ
 տաճարին մէջ Հիշիկեր ալ մտցուց ,
 29 և սա սուրբ տեղը պղծեց . (Ինչու
 որ առաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը
 իրեն հետ քաղաքին մէջ տեսը
 էին , և կը կարծէին թէ Պօղոս
 30 զանիկայ տաճարը մտցուց .) Ու-
 բոլոր քաղաքը շարժեցաւ , և ժո-
 ղովուրդը զիջուեցաւ , ու բռնեցին
 Պօղոսը տաճարէն դուրս քաղցին .
 և շուտ մը դռները գոցուեցան :
 31 Ու երբոր անոնք կ'ուզէին անիկայ
 սպաննել , լուր հասաւ զունդին

հաղարապետին թէ բոլոր Երուսա-
 զեմ՝ իրար անցեր է : Ընտե-
 32 միջապէս պնտոսներ և հարիւրա-
 պետներ առած՝ անոնց վրայ վաղց .
 անոնք ալ հաղարապետ ու զե-
 նուորները տեսնելով՝ Պօղոս ծե-
 ծելէն գողարեցան : Ընտե-
 33 հաղարապետը մտնելով՝ բռնեց
 զանիկայ , և հրաման բրաւ որ կը-
 կին չմտնուի կապին . ու կը հար-
 ցնէր թէ անիկայ ո՛ր է ու ի՞նչ
 34 բեր է : Եւ բազմութեանը մե-
 ջէն մէկը մէկ կերպ ու միւսը ու-
 բիշ կերպ բան կը կանչուրտէին .
 խի երբոր չերգաւ ան չիօթութե-
 նէն սողոյր գիտնալ , հրաման բ-
 րաւ որ զանիկայ բերդը տանին :
 35 Ու երբոր անդուխը հասաւ , ա-
 նանկ պատահեցաւ որ զնուորները
 վեր վերցնէն անիկայ՝ ժողովուրդին
 բռնութեամբ համար . Ինչու որ
 36 ժողովուրդին բազմութիւնը ետեւն
 կ'երթար , ու կ'ըսէին : Վերցնո՛ր
 անիկայ : Ու երբոր Պօղոս բերդը
 37 մտնելու վրայ էր , հաղարապետին
 լրաւ , Երդեայ կարեւրէ՛ւ որ քեզի
 բան մը խօսիմ : Ընտե-
 38 Հունարէն զիտեմ . Զե՛ որ դուն
 ան Երդեային ես , որ սա օրէնս
 առած չորս հազար սրիկայ մարդիկ
 սարսափեցուցին , ու անապատը
 հանեցին : Պօղոս ալ լրաւ , Եւ
 39 շէնք մարդ մին եմ Արիկիկոյ
 Տարսմեն , չէ՛ թէ աննան քաղա-
 քի մը քաղաքայի , ու կ'աղաչեմ
 քեզի՛ ինծի հրաման տուր որ ժողո-
 վուրդին խօսիմ :
 40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ ,
 Պօղոս անդուխին վրայ կայեցաւ՝
 ձեռքը շարժեց ժողովուրդին , ու
 երբոր աղէկ մը լուսութիւն եղաւ ,
 Երդեայիան լեզուով խօսեցաւ ա-
 նոնց , ու լրաւ :

ԳԼ . ԻԲ

Մարդիկ եղբայրներ և հայեր՝ ին-
 1 ծի՛ մօիկ բռէր որ հիմա ձեզի
 2 պատասխան կու տամ . (Երբոր
 լեզին որ Երդեայիան լեզուով կը
 խօսէր իրենց , ալ աւելի լուս կե-
 3 ցան . Եւ անիկայ լրաւ .) Եւ

- 1 Զբայ մարդ մըն եմ Արեւիկայ Տար-
 առնին մէջ ծնած՝ և աս քաղաքին
 մէջ Վամասդեկն ոտքը մեծցած,
 2 Դէ չայրենի օրէնքին ճշդութեանը
 պէս կրթուած, նամանձաւոր էի
 3 Նստածս՝ ինչպէս որ այսօր դուք
 4 ամենքդ էք: Որ ես էրիկ մարդիկ
 ու կնիկ մարդիկ կապելով, ու
 բանտերու մատնելով աս ճամբան
 5 Տալածեցի մինչև 'ի մահ: Ինչպէս
 որ քահանայապետն ալ կը վկայէ
 ինծի համար՝ և բոլոր ծերակցաւոր.
 որ իրենցմէ թողնուին ալ առնելով
 եղբայրներուն՝ Վամասկոս կ'երթա-
 լի, որ հոն եղածներն ալ կա-
 պուած Երուսաղէմ բերեմ՝ որ
 6 պատմութիւն: Ու եղաւ որ երբ
 կ'երթայի ու Վամասկոսին մօտե-
 ցայ, կէս օրուան դէմ յանկարծա-
 կի երկնքէն մեծ լոյս մը փայլա-
 7 տակից իմ բոլորաբար: Եւ գետինը
 ինկայ, ու ձայն մը լսեցի որ ինծի
 կ'ըսէր: Սաւուր՝ Սաւուր, ին-
 8 չճուր ցիւ կը հալածես: Եւ ալ
 պատմութեան տուի թէ 'Խուն ո՞վ
 ես՝ Տէր. ան ալ ինծի ըսաւ: Եւ
 9 ձիւստս 'Կաղովթեցին եմ, որ դուն
 կը հալածես: Բայց անոնք որ իմ
 հետս էին՝ լցար տեսան, ու փախով
 լքեցուցան, սակայն ինծի խոտողին
 10 ձայնը չլսեցին: Եւ ըսի, Ի՞նչ
 ընեմ՝ Տէր. և Տէրը ինծի ըսաւ.
 11 Ելի՛ր գնա՝ Վամասկոս, ու հոն
 քեզի պիտի զրուցուի ան ամէն բա-
 ներուն համար, որ սահմանուած է
 12 որ ընես: Ու երբ որ չէի տեսներ
 ան լոյսին փառքէն, հետս եզոզ-
 ները ձեռքէս բռնած՝ Վամասկոս
 13 մտայ: Եւ Նստաւոր անուն մարդ
 մը՝ օրէնքին համաձայն աստուածա-
 վան, ու Վամասկոս ընակող բոլոր
 14 Զրեաներէն բարե՛ վկայուած, ինծի ը-
 նկաւ, ու քովս կայնելով ինծի ը-
 րաւ: Սաւուր եղբայր, վէ՛ր նա-
 15 յէ: Եւ ալ նոյն ժամանակ վեր
 նայեցայ իրեն. և անիկայ ըսաւ.
 Ս'եր հայրերուն Նստածը առա-
 ճուց քեզ ընտրեց, որ իր կամքը
 ճանչնաւ ու ան Երգարը տեսնես,
 16 և անոր բերնէն ձայն լսես: Վանդի
 բոլոր մարդոց առջևը անոր վկայ
 պիտի ըլլաս ան բաներուն համար,
 որ տեսար ու լսեցիր: Եւ հիմա՝ 16
 ալ Ի՞նչ կ'ուշանաս, ելի՛ր միջո-
 տուէ ու մեղքերդ լուսն անոր ա-
 նունը կանչելով: Եւ եղաւ որ 17
 երբ որ Երուսաղէմ դարձայ ու տա-
 ճարին մէջ ազօթք կ'ընէի, մոյրի
 յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս,
 18 Եւ զնոր տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր,
 Երազդի՛ր՝ չուտով Երուսաղէմէն
 ելի՛ր, ինչու որ քու ինծի համար
 19 քա՛նք վկայութիւնդ պիտի չընդու-
 նին: Եւ ալ ըսի, Տէր՝ իրենք
 20 քեզ գիտեն թէ ես էի որ քեզի
 հաստատողները բանտը կը դնէի,
 և ժողովաբաններուն մէջ կը ծե-
 21 ծէի: Ու երբ որ քու Ստեփանոս
 վկայիդ արինը կը թափուէր, ես
 ինքնս ալ ներկայ էի և կամակից
 էի անոր սպաննուելուն: ու զանի-
 կայ սպաննողներուն համոզեմները
 ես կը պահէի: Եւ ինծի ըսաւ: 21
 Վնա, ինչու որ ես քեզ հետաւոր
 հեթանոսներուն պիտի խրկեմ:
 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ա- 22
 կանձ դրին իրեն, ետքը ձայներնին
 վերցուցին ու ըսին: Վերցուր աշ-
 խարհէն ասանկ մարդը: քանզի
 23 զնորը ատոր որջ մնալ: Ու երբ-
 որ կը կանչուըտէին ու հան-
 24 դերքնին կը նստէին, և փոշին դէպ
 'ի օդը կը ցանէին, Հազարապե-
 տը հրաման ըրաւ որ զանիկայ բեր-
 դը մոյրենն, ու ըսաւ որ ծեծով
 հարցուփորձ ընեն անոր, որ գիտնայ
 թէ ինչ յանցանքի համար անոր
 դէմ անանկ կը կանչուըտէին: 25
 Ու երբ որ կաշի կապելով զնոր
 կապեցին, Պօղոս վերակացու հա-
 ռիւրապետին ըսաւ: Երթա՛ն է
 26 ձեզի Հռովմայեցի ու չգտապար-
 տուած մարդ մը ծեծել: Հա-
 ռիւրապետը երբ որ ալ լսեց, գնաց
 հազարապետը պատմեց ու ըսաւ.
 Ի՞նչ պիտի ընես, ինչու որ աս
 մարդը Հռովմայեցի է: Հազա- 27
 րապետն ալ քովը գնաց ու ըսաւ
 անոր: Ըսէ՛ ինծի, դուն Հռով-
 մայեցի՞ր ես: ան ալ ըսաւ: Եւ յո՛ւ:
 Հազարապետը պատասխան տուաւ: 28
 Եւ շատ ստակով ձեռք բերի աս

- լով մեր ի պնայ ք. հարցուց թէ
 12-ը քան ունիս ինձի իմացընելու :
 20 Եւ անիկայ ըստու : Զբեռնեալ
 միաբանեցան քիզի աղաւելու որ
 վարդ Պողոսը առեաւոր ինչոցնիս :
 որպէս թէ կ'ուզեն առելի ճիշդ քրն-
 նութիւն մը ընել անոր վրայով :
 21 Բայց դուն անոնց մօտիկ չլինա : Ին-
 չու որ անոնցմէ յատուանեն առելի
 մարդիկ դարձանաւու եղած են ա-
 նոր համար : որոնք ինքզինքնին ա-
 նէկքի տակ գրին որ չուանեն ու-
 ժամեն : մինչեւ որ անիկայ ապանեն :
 ու հիմա պատրաստ են : և յոս
 22 Հրամանիդ կը սպասեն : Եւ առե-
 նը հազարապետը պատանին ճամ-
 բեց : պատուիրիչով թէ Ալկու մը
 մի բռնք որ աս բանը ինձի իմա-
 յոցիդ :
 23 Եւ հարիւրապետներն երկուքը
 կանչեց ու ըսաւ : Երկու հարիւր
 զինուոր պատրաստեցէք : ու Եօթա-
 նասուն ճիւղաւ և Երկու հարիւր
 զեղարդաւոր : որ մինչեւ Աւետրիա
 երթան զիշխուան ժամը իրերին :
 24 Եւ դրասանէր պատրաստեցէք : որ
 Պողոսը հեծցընեն ու տարհոգու-
 թեաւոր փեղեքս կուտակին տա-
 նին : Եւ թուղի մը գրեց աս
 25 որինակին պէս : Արդիտու Լիւ-
 սիաս՝ պատուական փեղեքս կուտա-
 26 կալիդ ողջն : Եւ մարդը Զբեռ-
 ներն բռնուէր էր : և անոնցմէ պի-
 տի սպանուէր : իսկ եւ զինուորնե-
 րով վրայ հասած՝ ազատեցի զանի-
 կայ : իմանալով որ Զոթիմակի է :
 28 Եւ ուղեւով պատճառը զիմանալ-
 որուն համար ատոր վրայ ամբաստա-
 նութիւն կ'ընէին : ինչոցի առի-
 կայ անոնց առեաւոր : Որ դուայ ամ-
 բաստանուած իրենց օրէկուն Գե-
 29 թեթեալ խնդիրներու համար : և
 ինչոցի ինչոցի ինչոցի :
 30 Եւ անոնք մը չունէր : Ու երբոր
 լուր առի որ Զբեռնեալ աս մարդուն
 համար սրտայայտ պիտի լարեն : իս-
 կոն քիզի իրեկցի : Հրաման ընելով
 ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առ-
 31 քեզ խօսին ասոր վրայով : Ո՞րք
 եղիդ :

մայուածին համեմատ առին Պողոսը
 ու զիշխուով Եւստիպատոս տարին :
 Եւ հետեալ օրը թողուցին ճիւղ- 32
 արները անոր հետը երթալու : ու
 իրենք բերդը դարձան : Եւ անոր 33
 ալ Աւետրիա մտան : ու թուղի մը
 կուտակալին տուին : և Պողոսը անոր
 առեւոր կայնեցուցին : Երբոր 34
 կարգայ : հարցուց թէ որ դատա-
 ղեն է : և իմանալով որ Ալիքիսա-
 լեն է : Բայց : Պիտի լսեմ քիզի՝ 35
 երբոր քու ամբաստանողներդ ալ
 դան : և հրաման ըրաւ որ զանիկայ
 Զերովեալին պալատը պահեն :

ՊԵՏԻՆԻ ԻՊ

- Եւ հինգ օրէն ետքը Եւստիպատոս 1
 համայնապետը ձերերուն հետ՝
 ու Տերափոս տնայնաւորստանի
 մը հետ իշաւ : և ասոր կուտակա-
 լին իմանուցին իրենց ամբաստան-
 2 թեան Պողոսին գէտ : Ու երբոր
 կանչեցին անիկայ : Տերափոս ըս-
 կաւ ամբաստանել ու ըսել : Ու-
 րով հետեւ յոս Զնաքովց շատ խա-
 զաղութիւն : ու յոս իմանալով աս
 ազգին բաներուն ազգի կարգադրու-
 թիւնը կը վայելէր : Եւ մէն գեր- 3
 պով ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ
 ըլլալով՝ շնորհակալ եղա՝ ո՞վ պա-
 տուական փեղեքս : Բայց ԶԵ- 4
 լայ որ ալ առելի Զանձութիւն
 տամ քիզի : կ'աղաչեմ որ քու
 յազարութիւնով մեզի սկանչ գը-
 նես : որ համաստարար պիտի ե-
 5 րթի : Ինչու որ մնալ աս մարդը
 դատմը ապականիչ և խաղաղար
 բոլոր Զբեռներուն որ աշխարհիս
 մէջ են : և Եւստիպատոս ազանդին
 առաջնորդ : Որ տաճարն ալ ու- 6
 զեց պղծել : որն որ բռնեցինք ու
 մեր օրէկցին համեմատ ուղեցինք
 դատաստանը ընել : Բայց Լիւ- 7
 սիաս հազարապետը եկաւ մեծ
 բռնութեամբ մեր ձեռքին տուա :
 Եւ հրաման ըրաւ որ անոր դատա- 8
 խաղները քիզի գան : որն որ դուն
 քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս առ-
 զի կանալ ու ամէն բաներուն : ու
 բոնց համար մնալ ամբաստանու-
 թիւն կ'ընենք ասոր վրայ : Զ- 9

քաղաքացիութեան իրաւունքը . և Պօղոս բաւ : Եւ բուն — Դէն 29 ծնած էմ : Ու անոնք որ իրեն հարցութեամբ պիտի ընէին , չուտ մը ևս կեցան իրմէն . և հազարապետն ալ վախճաւ , երբոր խնայաւ թէ Հոսիանայիցի է , և որովհետեւ զանիկայ կապեր էր :

30 Ու հետեւեալ որը ուզելով որ շտապէր գիտնայ թէ ինչ է Հրեաներուն բրած ամբաստանութիւնը անոր զէմ , արձիւնեց անիկայ , և հրաման բրաւ որ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը մէկտեղ զան . և Պօղոսը ինչպիսեւրով աւանդ առնէր կայնեցուց :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձնելով՝ ըսաւ . Սարգիս եղբայրներ , ևս բոլորովն բարի խղճմաներով կեանք վարեր եմ Եստուծոյ առջեւ մինչև աս որս : 2 Եւսեփա քահանայապետն ալ հրաման բրաւ իր քովը կայնողներուն 3 որ անոր բերնին վարեն : Եւ աւանդ Պօղոս բաւ անոր : Եստուած յեզի պիտի զարնէ՝ ծեփած պատ , որ դուն նստեր ևս օրէնքին համամաս զեւ դատելու , և օրէնքն դուրս հրաման կ'ընէ որ ինծի զարնեն : Եւ բոլորովն կայնողները ըսին : Եստուծոյ քահանայապետը 5 կը նախատես . Պօղոս ալ ըսաւ . Եղբայրներ՝ չէի գիտեր որ քահանայապետ է . ինչու որ զրուած է , Բայ ժողովուրդիդ իշխանին զէմ 6 արաքստութիւն մի՛ ըներ : Եւ Պօղոս գիտնալով որ մէկ եղբոր սաղուկեցիներ են ու միւսը փաւրիսեցիներ , կ'աղաղակէր ժողովքին մէջ , Սարգիս եղբայրներ , ևս փաւրիսեցի եմ՝ փաւրիսեցիի որդի . մեռելոց յարութիւնը յայնի հաւար կը դատուիմ : Ու երբոր աս ըսաւ , փաւրիսեցոց եւ սաղուկեցոց մէջ երկպառակիւթիւն ինչ կուէ , և բազմութիւնը բաժնուեցաւ : Բանդի սաղուկեցիք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և ոչ հրեշտակ ոչ ալ հոգի . բայց փաւրիսեցիք երկուքն ալ կը դատեն : Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ . ու փաւրիսեցոց կողմէն եղող զպիսները ոտքի վրայ կ'ընէին . Եւնք աս մտադուն ու կ'ըսէին . Սաղուկեցիք փաւրիսեցիք միմեկին վրայ չուտնէին որ ինչ ինչ զանիկայ անոնց մէջն յափշտակէին ու բոլոր ժողովքը 11 տեւալ զիշխը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ ու ըսաւ . Բաճապարտ եղիք՝ Պօղոս , զիսն զի ինչպէս որ Երեսուցեմի մէջ ինծի համար վեաւեցիք , անանկ պէտք է յեզի որ Հոսիանայ մէջ ալ վիպեցի :

12 Եւ երբոր առաւուր եղաւ , Հրեաներն ահա՛նք միարանեցան , ու ինքզինքնին անէծքի տակ զբին , բռնելով որ չուտնէ ու չամեն մինչև որ Պօղոսը սպաննէն : Եւ քատու 13 նէն առելի էին որ աս երգումը իրարու հետ բրին . Որ աստք քահանայապետներուն և ծերերուն զայցին ու բսին , Եւնէրով անիծեցիք անանկերիս՝ որ բան մը չուտնէք մինչև որ Պօղոսը սպաննէք : Սատի 15 դուք ժողովքին հետ մէկտեղ հաւարապետին խնացուցէք որ վաղը զանիկայ ձեզին ինչպիսեւ , որպէս թէ դուք առելի ճիշդ քննութիւն ընէ՛ կ'ուզէք անոր վրայով . և մենք անոր մաս զայնն առաջ պատրաստ ենք զանիկայ սպաննելու : Եւ Պօղոսին քրօնը որդին երբոր աս դաւաճանութիւնը լսեց , եկաւ բերդը մտաւ . ու Պօղոսին պատմեց . Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէկը իրեն կանչելով՝ ըսաւ , Ես պատանին հաղարապետին տար , ինչու որ բան մը ունի անոր խնայքներու : Եւ ալ առաւ զանիկայ և տարաւ 18 Սարգիսալովն ու ըսաւ . Բանասարկեալ Պօղոսը զեւ կանչեց , և աղաչեց որ աս պատմեն յեզի բերեմ , որ յեզի խօսելէք ունի : Եւ 19 հաղարապետը անոր ձեռքէն բռնե-

կարող են ըստ, ի՞նչ հետ խող
խնն, և թէ որ ան մարդուն վր-
այց յանդանը մը կայ, խող անոր
6 զէմ ամբաստանութիւն ընեն : Եւ
հոն ութը կամ տասը օրէն աւելի
չլինալով, Ահարիա ինչա . ու
հետեւեալ օրը ատենը նստելով՝
հրաման ըրաւ որ Պողոսը բերեն :
7 Ու երբոր անիկայ եկաւ, Լըուսա-
ղէմն իջնող Հրեաները անոր բա-
ղարիքը կայնելով, շատ ու ծանր
ամբաստանութիւններ կը բերէին
Պողոսի դէմ, որոնք չէին կրնար
8 ապացուցանել . Ինչու որ Պողոս
պատասխան կու տար թէ Ես ճշ
Հրեաներուն օրէնքին և ճշ տա-
նարին ճշ ալ կարբին դէմ յան-
9 ցած մը ըրած եմ : Բայց Փես-
տոս ուզելով որ Հրեաներուն ջը-
նորհր ընէ, պատասխան տուաւ
Պողոսին ու ըսաւ, Ա'ուզէս Լը-
ուսաղէմ ելիւ, և հոն սա բա-
ներուն վրայով իմ առէկս դա-
10 տուի : Պողոս ալ ըսաւ, Ապա-
րին ատենը կայնել եմ, ուր որ
պէտք է ինծի դատուիլ . ես Հրե-
աներուն անիրաւութիւն մը ըրած
չեմ, ինչպէս որ դուն ալ աղէկ
11 դիտես : Բանդի թէ որ անիրաւ-
ութիւն մը և մահուան արժանի
բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէն
չեմ քաշուիր . բայց թէ որ չկայ
ի՞նչ զոս ան բաներէն մէկն ալ՝ ու-
րոնց համար ասոնք ինծի դէմ ամ-
բաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չը-
կրնար զիս ասոնց շնորհել : Ապա-
12 րին կը բողոքեմ : Եւ ատենը Փես-
տոս խորհրդակցանայ հետը խօսելով
պատասխան տուաւ թէ Ապարին
բողոքեցիր, կարբին պիտի երթաս :
13 Եւ քանի մը որ անցնելէն ետեւ
Եգիպտոս թագաւորը և Բերի-
նիկէ Ահարիա եկան Փեստոսը
14 ողջունելու : Եւ շատ օրեր որ հոն
անցուցին, Փեստոս Պողոսին հա-
մար թագաւորին խնայուց ու ը-
սաւ, Հոն մարդ մը կայ՝ որն որ
Փեղերս բանտարկուած թողուցեր
15 է, Որուն վրայով՝ երբոր Լըուսա-
ղէմ դպի, քահանայապետները ու
Հրեից ծերերը խնայուցին ինծի :

և կը ինդրէին որ անոր դէմ դա-
տապարտութեան վճիռ բերուի : Ու
16 րոնց պատասխան տուի թէ Հը-
րովմայեցոց սովորութիւնը չէ
մարդ մը կորստեան շնորհել, միշ-
տն որ ամբաստանուածը ամբաստա-
նողները դիմացը չունենայ, ու ան
ամբաստանութեանը պատասխան
տալու պատահութիւն չտրուի ի-
րեն : Աստի երբոր անոնք ի՞նչ
հետ հոս եկան, ամենին չուշա-
ցուցի, հապա հետեւալ օրը ա-
տենը նստելով՝ հրաման քրի որ
մարդը բերեն . Եւոր դատարկա-
18 ներն ալ ներկայանալով, իմ կառ-
կած ըրած յանցանքներէս մէկն ալ
յստաջ չէին բերի . Հոպա մէկ
19 քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ
իրենց կրօնքին վրայ, և Հիսուս
անոնք մեռածի մը վրայ, որուն
համար Պողոս կ'ըսէր թէ եկնդանի
է : Ու երբոր տարակուսանքի մէջ
20 էի սա բանիս քննութեանը վրայով,
քրի թէ Ա'ուզէս Լըուսաղէմ եր-
թալ, և հոն սա բաներուն համար
դատուիլ : Բայց Պողոս երբոր
բողոքեց որ պահուի Ա'եհափառ
21 Կայսրին դիմացը ելիւ, հրաման
քրի որ զինքը պահեն՝ մինչեւ որ
Ապարին իրիկէ : Եւ Եգիպտոս
22 ըսաւ Փեստոսին, Ես ալ կ'ուզէի
սա մարդը մօտիկ ընել . ան ալ ը-
սաւ, Ա'աղը մօտիկ կ'ընես :
Ու հետեւալ օրը երբոր Եգիպ-
23 տոս ու Բերինիկէ մեծ հանդէսով
եկան՝ ու ատենը մօտն հազարա-
պետներով և քաղաքին պատուա-
ւոր մարդիկներով մէկտեղ, Փես-
տոս ալ հրաման ընելով բերին
Պողոսը : Եւ ըսաւ Փեստոս, Եգ-
24 րիպոս արքայ և դուք ալ բոլոր
մարդիկ որ մեր հետն էք, ստիկայ
կը տեսնէք . ասոր վրայով Հրեից
բոլոր բազմութիւնը ինծի ներկա
յացան Լըուսաղէմի մէջ և հոս
ալ, ու կ'աղաղակէին թէ Պէտք
չէ որ ալ ստիկայ ողջ մնայ : Բայց
25 ես որ հասկընայ թէ անիկայ մեռ-
նելու արժանի բան մը ըրած չէ, և
ինքը որ Ա'եհափառ Կայսրին բողո-
քեց, որոնցն որ խրկեմ զանիկայ :

- ընաներն ալ ամենք մէկ եղած՝ ըսին
 թէ Ելլողէս է :
- 10 Պատասխանաւ տուաւ Պողոս՝
 (երբոր կուտակալը անոր աչք ըրաւ
 որ խախ .) Վիտնալով որ շատ
 տարիներէ հետեւ դուն առ ազգին
 գատաւարն ես , աւելի յօժարու-
 թեամբ ինծի վերարեւելալ բանե-
 րուն համար պատասխան կու տամ :
- 11 Որովհետեւ կրնաս գիտնալ որ ես
 տառաւերկու օրէն աւելի չե՛ք քանի
 որ Երուսաղէմ՝ ելայ երկրպագու-
 12 թիւն ընելու : Եւ զիս տաճարին
 մէջ մէկու մը հետ փճարանութիւն
 ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
 մէկտեղ ժողոված չգտան , ո՛չ ալ
 13 ժողովարաններուն մէջ , Եւ ոչ
 քաղաքին մէջ . ո՛չ ալ կրնան ա-
 պացոյցանել ան բաները , որոնց
 համար հիմն ամբաստանութիւն
 14 կ'ընեն ինծի դէմ : Բայց աս կը
 խոտորվանիմ՝ քեզի թէ ան ճամ-
 րուն համեմատ որ ասոնք հերձուած
 կ'ըսեն , ես անանկ կը պաշտեմ իմ
 հայրենի Եստուածս , հաւատարմ
 ան ամեն բաներուն որ օրինաց ե
 15 մարդարեկից մէջ զրուած են : Եւ
 յոյս ունիմ առ Եստուած՝ ինտոր
 որ ասոնք ալ անկալութիւն ու-
 նին , որ մտելոց յարութիւն պի-
 տի ըլլայ , թէ՛ արգարներուն ե թէ՛
 16 մեղաւորներուն : Եւ ես առ բա-
 նիս համար կը ջանամ , որ ամեն
 ստուն մարդը խղճմամբ ունենամ
 Եստուծոյ առջեւ ու մարդոց առ-
 17 ջեւ : Երբ ես շատ տարիներէ
 ետեւ եկայ իմ ազգիս ողորմութիւն-
 ներ բերելու ու ընծաներ քաղա-
 18 Եսանկով քանի մը Եսիայի Հը-
 բաներ զիս տաճարին մէջը մար-
 19 րուած գտան՝ ո՛չ բազմութիւնով
 եր առջեւ դալ ու ամբաստանու-
 թիւն ընել , թէ որ իմ վրայովս
 20 ըսէ՛ւ՝ բան մը ունեին . Սոք թէ
 ասոնք իրենք թող ըսեն՝ ինչ ա-
 նիրաւութիւն գտան իմ վրաս ,
 21 երբոր ասեանք կայներ էի . Ի՞նչ
 թէ աս մէկ խօսքիս համար՝ որ երբ
 մեջերմիս կայներ էի , կանչեցի
 թէ Սեուելոց յարութեանը համար

եւ այսօր ձեզմէ կը հատուիմ :
 Եւ վիելիս ուրիշ անդամք թողուց
 22 անոնք , ինչու որ ազգի տեղեկու-
 թիւն ունէր ան ճամբուն վրայով .
 ու բուս : Երբոր Իիսիաս հագա-
 րապետը Հոս իջնէ , պիտի քննեմ
 23 ձեր դործը : Եւ հարիւրապետին
 հրամանն ըրաւ որ զանիկայ պահէ ,
 ե ընդարձակութիւն տայ , ու իրեն-
 ներէն մէկը շարդիլէ անոր սպասա-
 ւորութիւն ընելէն կամ անոր քովը
 երթալէն :

Եւ քանի մը օրէն ետեւ վիելիս
 24 եկաւ իր Վրուսիցա կնկանը հետ
 որ Հընայ էր , ու Պողոսը կանչել
 տուաւ , ե լսեց անկէ ան հաւատա-
 քին համար որ Վրիտոսս Հիսուսի
 վրայ է : Ու երբոր անիկայ ար-
 25 դարութեան ու ժուժկայութեան
 ե զայրու գատաստանին վրայով կը
 խօսէր , վիելիս զարհուրեալ պա-
 տասխան տուաւ : Դուն հիմն գնեմ ,
 ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես
 26 քեզ նորէն կը կանչեմ : Եւ ե
 յոյս ունէր որ Պողոսին կողմէն իրեն
 ստակ տրուի , անոր համար շատ
 անգամ կանչել կու տար զանիկայ
 ու հետը կը խօսակցէր : Բայց
 27 երբու տարի որ եղաւ , վիելիսին
 տեղը Պորբիտս վիստոսը եկաւ .
 վիելիս ալ Հընաներուն շնորհք
 ընել ուղեւով , Պողոսը կապուած
 թողուց :

ԳԼ . ԻԵ

Երբ երբոր վիստոս էր իշխանա-
 1 թեանը գատաւը հասաւ , իրեր
 օրէն ետեւ Կեսարիացէն Երուսա-
 դէմ եկաւ : Եւ քահանայապետը
 ու Հընից զվաւորները անոր ի-
 մացոյցին իբեջ ամբաստանութեանը
 2 Պողոսին դէմ , Եւ կ'աղաչէին ի-
 րեն ու շնորհք կը խնդրէին անոր
 դէմ , որ զանիկայ Երուսաղէմ բե-
 րել տայ . ու իրենք զարան կը
 պատրաստէին ճամբուն մէջ զանի-
 կայ սպաննելու : Բայց վիստոս
 պատասխան տուաւ , որ Պողոս
 Կեսարիայի մէջ պահուի , ե որ ին-
 3 քը շատ չանցած հոն պիտի եր-
 4 թար : Ուստի ձեզմէ որոնք որ
 5

14 Կ'անցնէին : Իւ. բառ առանձն լաւ

ցած՝ մերկայեց հով մը ելաւ անոր
զեւ՝ : որ Լաւաճիկէլուն կ'ըսուի :

15 Երբոր նաւը յարկաւորուեցաւ և
հովին զեւ՝ չկրցաւ գիմանալ : Եւ ոչ
տուած կ'երթայինք ու կու գայինք :

16 Լա զեւ ի մէկ փոքր կղզիի մը եւ
անի կողմը գիմելով՝ որ Աղօղա
կ'ըսուէր , հագին կրցանք մակոյկը

17 բռնել : Որն որ առին՝ ու օգնու-
թիւններ գործածելով նաւը տակէն
կապեցին : և մահնայով որ շըլ-
լայ թէ յորաննուտը իննան , առա-

18 թային ու կու գային : Լա սատիկ
ալեկած թիւան մէջ որ էինք , հե-
տեւաւ որը բեռերը զուրս նետե-

19 ցին : Ու երբոր օրը նաւին գոր-
ծիքները ձեռքովնա զուրս նետե-

20 ցինք : Ու երբոր շատ օրեր թշ-
տաք՝ թշ ալ սատղեր կ'երեւային ,
և փոթորիկը քիչ չէր վրանիս , ալ
բոլորովն մեր ազատուելու յոյսը

21 վերցաւ : Լա որովհետեւ շատ օրե-
րէ ի փր անօթի էին , ան առանք
Պօղոս անոնց մէջ կայնելով բառ ,
Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ
ինծի մոտիկ ընէիք ու Արեւելէն
չեմէիք , և սա տառապանքը ու

22 վնասը չգաշէիք : Ու հիմա ձեզ
կը յորդորեմ՝ որ սիրտ առնէք ,
քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս
մը պիտի չըլլայ՝ յայց միայն նաւին :

23 Եւ շուտ որ սա գիշեր երեցաւ ինծի
ան Մատթայն հրեշտակը , որ ես
Ընդուն եմ՝ ու զ'Ընդուն կը սրաշ-

24 տեմ , Լա բառ , Ս' փահնար ,
Պօլոս՝ Այսորին գիմայը պէտք է որ
երես գուն : և ահա Մատթա յե-
զի նորհեց ան առնելը՝ որ քու հետոյ

25 նաւին մէջն են : Ուստի մարդիկ
սիրտ առէք , ինչու որ ես կը հա-
ւատամ Մատթայն որ ասանկ պիտի
ըլլայ , ինչպէս որ ինծի գտուցուե-

26 ցաւ : Ս'այն թէ պէտք է որ մէկ
կղզի մը իյնանք :

27 Ու երբոր տառնու չորսերորդ գի-
շերն էր որ Արքիախան ծովուն մէջ
կը տարուբերէինք , կէս գիշերին

կը նշեցի՝ բառ զգուշացի գաւառ

ու քիւ մըն ալ յառաջ երթալով՝

նորէն ձգեցին , և տառնու հինգ զոր-

կալաք գաւառ : Ս' փահնայով որ

շըլլայ թէ յարբառ տեղու անք իյ-

նան , ետեի կողմէն չորս խաբիսն

ձգեցին , և ստաու ըլլալուն կը փա-

փաքէին : Իսկ նաւաւորները նա-

ւէն փախելու ուզելով՝ մակոյկը ծովը

իջեցուցին , պատանաւելով որպէս

թէ անհետ կողմէն ալ խաբիսներ

պիտի ձգեն : Իսկ Պօղոս բառ

հարկաւորան ու զինուորներուն :

Թէ որ ասանք նաւին մէջը չե-

նան՝ զուր չէր կրնար աղաթիլ :

Ըն առնելը զինուորները մակոյկին

չուանները կարեցին , և թողուցին

որ զուրս իյնայ : Ու երբոր առ-

տու ըլլալու վայր էր , Պօղոս կ'ա-

ղաշէր ամենուն որ կերակուր ու-

տեն , բաւելով : Եւ յոր տառնու չորս

օր է որ զուր սպասելով անօթի

մնայիք էք , ու բան մը կրած

չէք : Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի որ

կերակուր ուտէք , ինչու որ սա ալ

ձեր ազատութեանը համար է ,

քանզի ձեզմէ մէկուն զիւն մնայ մը

պիտի չկորսուի : Լա այսպէս լաւ-

լով , հաց տաւ , ու ամենուն առ-

ջիւր Մատթա մէ զոհացաւ , և կրա-

րելով սկսաւ ուտել : Լա ամեն

ալ սիրտ առին , ու իրենք ալ կե-

րակուր կրան : Լա նաւին մէջը

ամենքս երկու հարկու եօթ անասուն

ու վեց հոգի էինք : Երբոր կշառ-

ցան կերակուրով՝ նաւը թէ իջեցու-

ցին՝ ցորենը ծովը թափելով :

Ու երբոր տառնու ելաւ , ցամաքը

չէին ծանօնար , միայն թէ մէկ ծոց

մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ու-

նէր , ու կը խորհէին որ եթէ կա-

րելի է նաւը անոր մէջը մնան : Լա

խաբիսները կարելով՝ ծովը ձգե-

ցին , ու զեկերուն կապերը թող-

ցուցին , և ստապատուր հովին բա-

նալով՝ զեւ ի ան ծովեզերքը կ'եր-

թային : Լա անանկ տեղ մը իյ-

նայով որ երկու կողմը ծով էր ,

նաւը նստեցուցին , և նաւին առջի

գողմը խորով՝ անարար ծառք, ու և
տեղի նստել արհեստներն աստուր
13 թմենն կը բախուեր : Եփեսոսը
Ներն ալ խորհուրդ բրին որ կա-

պուածները պատենն, որ շրջայ թէ
43 մէկը լուայ ու փախէ : Բայց հա-
րիւրայկերը որ Պօղոսը ազատե-
կուգէր, արգիլեց գանձեր ան խոր-
հուրդէն, և հրաման ըրաւ ինչ ու-
րոնք որ կրնան լուայ, թող անոնք
առաջ նետուին ու յամայրը ելլեն :

44 Եւ միապաճները՝ ռմանք տախտակ-
ներով և ռմանք նաւին ուրիշ բա-
նէրովք և պայպէս ամենը ազատե-
ցան՝ յամայրը ելան :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

1 Ու երբոր ազատեցան՝ զխորան որ
ան կղզին անուրը Սելիոսէ էր .

2 և բարբարոսները քիչ մարդասի-
բութիւն շարժուցին մեզի . Եւնու-

որ կրակ փառեցին, և մեզ ամենքս
ալ բնդունեցին՝ վրանիս հասած
անձիւն ճամար ու յորտօն հա-

3 մար : Ու երբոր Պօղոս շատ մը
խոխ ժողովեց և կրակին վրայ դը-
րաւ, տալոր թմենն իմ մը ելաւ :

4 անոր ձեռքը բռնեց : Բարբարոս-
ներն ալ երբոր ան դադարը տեսան
անոր ձեռքին կախուած՝ իրարու
կ'ըսէին, Եւնուտ ստիկայ մար-
դաստան մըն է, որ թէկզեւ ծովէն
ազատեցաւ, Բայց իրաւունքը թող

5 շտաւաւ որ սպրի : Իսկ անիկայ
գաղանկը կրակին մէջը թօթփելով՝

6 իրեն մէկ փնաս մը չեղաւ : Ու ա-
նոնք կը տգտէին որ անիկայ ուռե-
նայ՝ կամ՝ յանկարծակի մեռած իյ-
նայ . բայց երբոր շատ մը սարսե-
ցին, ու տեսան որ իրեն փնաս մը

7 չեղաւ, կարծիքնին փոխելով, կ'ը-
սէին թէ աստուած մըն է : Եւ
ան տեղին բոլորաթիքը՝ կղզին զԵւ-
թաւոր մարդուն ազարակները կա-
րին, որուն անունը Պոպղոս էր,

8 Ու եղաւ որ Պոպղոսին հայրը Ջեր-
մով և թմանչով հիւընդցած պառ-
կած էր . ու Պօղոս անոր քովը

մտաւ, և ասկէ իջնալ իջնալ
զբան դրաւ . ու զիւնց ասկէ
10 Երբոր ասիկայ եղաւ, ասիք 9
հիւանդներ որ ան կղզին մէջ էր,

կու դային և կը բռնէին : Եւ
շատ պատիւներով ալ մեզ պա-
տուեցին, ու երթալու ատեննիս
պէտք եղած բաները տուին :

Եւ իրեք ամիսէն ետեւ Եղեք-
11 սանդրացի նաւով մը ճամրայ ե-

լանք, որ ձմեռը ան կղզին անցուցիւ
էր, ու Իստուրացու Նանք ու-

ներ : Եւ Սիրակուսա ինչեւով՝
12 իրեք օր շուկեցանք : Եւսկէ ալ
13 պտղոս մը բռնելով՝ Զոէգիոն հա-

սանք . և մէկ օրէն ետեւ որ հարաւ
փեց, երկրորդ օրը Պատիոնոս ե-

կանք : Ու հոն եղալորնք գտանք,
14 որոնք աղաչեցին որ ետքը օր իրենց
քովը մնանք . ու ետքը Զոէգիոն
կրկնեց :

Եւ անկէ եղալորները
15 երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ
դիմաւորելու ելան մինչեւ Բաբիոսի

վաճառանոցը ու Իրեք պանդոկնե-
րը . և Պօղոս անոնք տեսնելով,
գոհութիւն տուաւ Բատուծցի և
սիրտ առաւ :

Ու երբոր Զոէգիոն մտանք, հա-
16 ըխրապետը կապուածները զօրա-

պետին յանձնեց . իսկ Պօղոսին հը-
րաման եղաւ որ իր պահապան գի-

նուորին հետ զատ կենայ : Ու 17
եղաւ որ իրեք օրէն ետեւ անիկայ
Զրէից գլխաւորները կանչեց . ու

երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ անոնց,
Պարզիկ եղալորներ՝ ես ժողովուր-

դին կամ՝ հայրենական սովորու-
թեանց դէմ բան մը չըրած, Եւ

բուսաղեմէն կապուած՝ Զոէգիոյն-
ցուք ձեռքը մատուցեցայ : Որոնք
18 երբոր գիտ բռնեցին, ուղեցին որ
արձակեն, ինչու որ իմ վրաս մեռ-

նելու յանցանք մը չկար : Բայց
19 երբոր Զրէաները հակառակ կեցան,
պէտք եղաւ որ Պայսրին բողոքեմ,

չէ՝ թէ իմ ազգիս դէմ ամբաստա-
նութիւն մը ունեցողի պէս : Ուս-

տի աս պատճառով աղաչեցի որ
20 մեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ . ին-
չու որ Իսրայէլի յուսոյն համար ես
աս չղմտն վրաս ունիմ : Եւսկէ 21

կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ետևի կողմը արկններուն սաստիկու-
 42 թեմնէն կը քակուէր : Օխնուոր-
 ներն ալ խորհուրդ ըրին որ կապուածները սպանենն, որ չբլայ թէ
 43 մէկը լոյս աւ փախչէ : Բայց հա-
 բիրապետը որ Պաղտը ազատե-
 կ'ուզէր, արդիւնք գտնողն ան խոր-
 հուրդէն, և հրաման ըրաւ ի՞նչ ու-
 ըրնք որ կրնան լոյս, թող անոնք
 առաջ նետուին ու ցամաքը ելնն :
 44 Եւ մեայտաները՝ ոմանք տախտակ-
 ներով և ոմանք նաւին օդէն բա-
 ներով և այսպէս ամենը ազատե-
 ցան՝ ցամաքը ելան :

ՊԼ. ԻԸ

1 Ու երբոր ազատեցան՝ դիտցան որ
 ան կղզին անունը Սելիտէ էր .
 և բարբարոսները քիչ մարդասի-
 2 բութիւն քրոջուցին մկտի : Ինչու
 որ կրակ վառեցին, և մեզ ամենքս
 ալ ընդունեցին՝ վրանիս հասած
 անէրին համար ու ցուրտին հա-
 3 մար : Ու երբոր Պաղտս շատ մը
 խախ ժողովք և կրակին վրայ դը-
 րաւ, տալու թեմնէն ի՞նչ մը ելաւ
 4 անոր ձեռքը ընկեց : Բարբարոս-
 ներն ալ երբոր ան զաղաքը տեսան
 անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու
 կ'ընէին, Եւշուշտ ասիկայ մար-
 գասպան մին է, որ թէկէտ ծովէն
 ազատեցաւ, Բայց իրաւունքը թող
 5 չտուաւ որ սպրի : Իսկ անիկայ
 զազանը կրակին մէջ թօթվելով՝
 6 իրեն մէկ վնաս մը չկրաւ : Ու ա-
 նոնք կը սպասէին որ անիկայ ուռե-
 նայ՝ կամ յանկարծակի մուտած իշ-
 նայ . բայց երբոր շատ մը սպասե-
 ցին, ու տեսան որ իրեն վնաս մը
 չէկաւ, կարծիքին փոխելով, կ'ը-
 7 նէին թէ աստուած մին է : Եւ
 ան տեղին բոլորաբար կղզին զԵ-
 խաւոր մարդուն ազարակները կա-
 յին, որուն անունը Պոպզիտս էր,
 որ ինքը մեզ ընդունեց և իրեք օր
 հիւրասիրութեամբ իր քովը պահեց :
 8 Ու եղաւ որ Պոպզիտսին հայրը ջեր-
 մով և թանջքով հիւրընդցած պառ-
 կած էր . ու Պաղտս անոր քովը

մտաւ, և արդիւնք ընկելով ձեռքերը,
 վրան դրաւ . ու բռնեց զանիկայ :
 Ու երբոր ասիկայ եղաւ, ուրիշ 9
 հիւանդներ որ ան կղզին մէջ էին,
 կու գային և կը բռնուէին : Որոնք 10
 շատ պատիւներով ալ մեզ պա-
 տուեցին, ու երթալու ատեննիս
 պէտք եղած բանները տուին :
 Եւ իրեք ամիսէն ետեւ Բեկը 11
 սանդղացի նաւով մը ճամբայ ե-
 լանք, որ ձմեռը ան կղզին անցուցիւ
 էր, ու Վիտակուրացուց նաւը ու-
 նէր : Եւ Սիրակուսա իշնելով՝ 12
 իրեք օր ձաւ կեցանք : Ենկէ ալ 13
 պոպոս մը ընկելով՝ Հոգիտն հա-
 տանք . և մէկ օրէն ետեւ որ հարաւ
 փչեց, երկրորդ օրը Պատիողոս ե-
 կանք : Ու հոն եղբայրներ գտանք, 14
 որոնք աղաւելցին որ եօթը օր իրենց
 քովը մնանք . ու հարը Հոգիմ
 եկանք : Եւ անկէ եղբայրները 15
 երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ
 դիմաւորելու ելան մինչեւ Բափիոսի
 վաճառանոցը ու իրեք պանդոկնե-
 րը . և Պաղտս անոնք տեսնելով,
 գոհութիւն տուաւ Բատուոյ և
 սիրտ առաւ :
 Ու երբոր Հոգիմ մտանք, հա- 16
 բիրապետը կապուածները զօրա-
 պետին յանձնեց, իսկ Պաղտին իջ-
 բաման եղաւ որ իր պահասան պե-
 նուորին հետ զատ կենայ : Ու 17
 եղաւ որ իրեք օրէն ետեւ անիկայ
 Հրէից դիւանորները կանչեց . ու
 երբոր մէկտեղ եկան՝ ըստ անոնց
 Վարդիկ եղբայրներ՝ ես ժողովուր-
 դին կամ հայրենական սովորու-
 թեանց դէմ բան մը չըրած, Եւ
 բուսաղեմէն կապուած՝ Հոգիմայե-
 ցուոց ձեռքը մատնուեցայ : Որոնք 18
 երբոր վեր քննեցին, ուզեցին որ
 արձակեն, ինչու որ իմ վրաս մեռ-
 նելու յանցանք մը չկար : Բայց 19
 երբոր Հրէաները հակառակ կեցան,
 պէտք եղաւ որ Վարդին բողոքեմ,
 չէ թէ իմ ազգիս դէմ ամիստուս
 նուիրեմ որ ունեցողի պէս : Ուս- 20
 տի աս պատճառով աղաչեցի որ
 ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ : Ին-
 չու որ Խարպէլի յուսոյն համար ես
 աս շղթան վրաս ունիմ : Եւնոնք 21

- դիտուողս թեանք հասեր են, ձամբաց ելան ու Արեւելէն քաղերէն
- 14 կ'անցնէին : Եւ շատ ատեն շանջած՝ մերկալից հով մը ելան անոր գէմ : որ Լւսրակիկուն կ'ըսուի :
- 15 Երբոր նաւը քաղաւաղեցաւ և հովին գէմ չկրցաւ գիծանալ, թող տուած կ'երթայինք ու կու գայինք :
- 16 Եւ գէղ 'ի մէկ փոքր կղզիէ մը ետեւի կողմը գիծելով՝ որ Աղոզա կ'ըսուէր, հագին կրցանք մակոյկը
- 17 բռնել : Որն որ առին՝ ու օղնու թիւններ գործածելով նաւը տակէն կապեցին : և վախճալով որ չբլլայ թէ յորձանուտը իննան, առաջատար ինչոյցած՝ անանկ կ'երթային ու կու գային :
- 18 Եւ սաստիկ աշկոծու թեան մէջ որ էինք, հետեւալ որը բռնեցր զուրս նետեցին :
- 19 Ու երբորդ որը նաւին գործիքները ձեռքովն զուրս նետեցինք :
- 20 Ու երբոր շատ օրեր ոչ արեւ՝ ոչ ալ սաստիկ կ'երևային, և փոթորիկը քիչ չէր վրանիս, ալ բոլորովն մեր ազատուելու յոյսը
- 21 վերցաւ : Եւ որովհետեւ շատ օրեր 'ի վեր անօթի էին, ան ատենը Պօղոս անոնք մէջը կայեւրով ըսաւ : Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ ինծի մօտի բնէիք ու Արեւելէն շէնէիք, և սա տառապանքը ու
- 22 փնտքը շքաշէիք : Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ՝ որ սիրտ առնէք, քանզի ձեզմէ մէկուն անձին փնտ մը պիտի չբլլայ՝ բաց միայն նաւն :
- 23 Ինչու որ սա զիշեր երեցաւ ինծի ան Բատուծոյն հրեշտակը, որ ես Բնորն եմ ու զԲնիկայ կը պաշտեմ, Եւ բնաւ Որ վախճար, Պօղոս՝ Պպարին գիծացը պէտք է որ ելլես դու : և ահա Բատուած քեզն ձորհեց ան ամենք՝ որ քու հետդ
- 25 նաւն մէջն են : Ուստի՝ մարդիկ՝ սիրտ առէք, ինչու որ ես կը հաւատամ Բատուծոյն որ ասանկ պիտի ըլլայ, ինչպէս որ ինծի դուրսուցաւ : Ս'իայն թէ պէտք է որ մէկ կղզի մը ինձմը :
- 27 Ու երբոր տասնուչորսերորդ գիշերն էր որ Եգիպտոսն ծովուն մէջ կը տարուբերէինք, կես գիշերին

նաւապարները կը կտրծէին թէ մէկ երկրի մը մետեցեր են : Եւ զնոսաւ կը ձգելով՝ քան զքիտաւրի գտան : ու քիչ մըն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տասնուհինգ զբր կաւաքի գտան : Ու վախճալով որ չբլլայ թէ քարոտ տեղուտք ինչնան, ետեւի կողմէն շորս խաբխաւ ձգեցին, և առաւ քլլալուն կը փափարէին : Իսկ նաւապարները նաւէն փախչել ուզելով՝ մակոյկը ծովը ինչոյցին, պատձառելով որպէս թէ առջնի կողմէն ալ խաբխաներ պիտի ձգեն : Բայց Պօղոս ըսաւ : Հարկապակեմ ու զինու օրներուն : Թէ որ ատենը նաւն մէջը չկենան՝ դուք չէք կրնար ապաստել : Եւ ատենը զինուորները մակոյկէն շուանները կարեցին, և թողուցին որ դուրս ինչայ : Ու երբոր առաջատար վաղ էր, Պօղոս կ'աղաչէր ամենուն որ կերակուր ուտեն, բռնով : Եւ յոր տասնուչորս որ է որ դուք ապաստելով անօթի մնայեք էք, ու բան մը կերած չէք : Ուստի կ'աղաչեմ՝ ձեզի որ կերակուր ուտէք, ինչու որ սա ալ ձեր ազատութեանը համար է, քանզի ձեզմէ մէկուն զիւն մայ մը պիտի չկորսուի : Եւ պարկուտ բռնով, հաց առաւ, ու ամենուն առջնը Բատուծոյն գոհացաւ, և կրտրելով սկսաւ ուտել : Եւ ամենն ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կերակուր կերան : Եւ նաւն մէջը 37 ամենքս երկու հարիւր եօթանասունուփեց հողի էինք : Երբոր կշտան կերակուրով՝ նաւը թէթեցուցին՝ յորենը ծովը թափելով :

Ու երբոր առաւու եղաւ, ցամաքը չէին ձանձնար, միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ կարելի է նաւը անոր մէջը մղեն : Եւ խաբխաները կարելով՝ ծովը ձգեցին, ու զհեղուին կապերը թուրցուցին, և առաջատար հովին բանալով՝ դեպ 'ի ան ծովեզերքը կ'երթային : Եւ անանկ տեղ մը ինչնայով որ երկու կողմէն ծով էր, նաւը նստեցուցին, և նաւին առջնի

Հիտաւորութեանը հասարակ էն, ձառն
բայ ելան ու Արեւելին քովերին
14 Կանայեղին : Եւ շատ ատեն չան-
ցած՝ մերկայից հով մը ելաւ անոր
զեւ, որ Լաւապիկէն կ'ըստի :
15 Երբոր նաւը յաւաքուեցաւ, և
հովին զեւ չկրցաւ գիծանալ, ինոչ
տուած կ'երթայինք ու կու գոյնիք :
16 Եւ զեւ 'ի մէկ փոքր կղզի մը և
անի կողմը գիծելով՝ որ Աղտա
կ'ըսուէր, հասին կղզւոյ մակերկր
17 բռնել : Բայ որ ատին ու օդն
թիւններ գործածելով նաւը տակէն
կապելին : և փախաւով որ չըլ-
լայ թէ յորձանոտը ինան, ատա-
ղասաւ ինչոյցած՝ անանկ կ'եր-
18 թային ու կու գային : Եւ սատակ
աւելուած թեան մէջ որ էինք, հե-
տեւալ որը բեռները դուրս նետե-
19 ջին : Եւ երբոր օրը նաւին դո-
ծիքները ձեռքովն դուրս նետե-
20 ջինք : Եւ երբոր շատ օրեր ոչ
արեւ՝ ոչ ալ սառցեր կ'երևային,
և փոթորիկք քիչ չէր վրանիս, ալ
բոլորովին մեր ապատուելու յոյս
21 վերցաւ : Եւ որովհետեւ շատ օրե-
րէ 'ի փոք անօթի էին, ան ատեն
Պօղոս անոնց մէջ կայնելով ըստ,
Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ
ինձի մօտիկ ընէիք ու Արեւելն
չեղէիք, և առ տառապանք ու
22 վատք չքաշէիք : Եւ հիմա ձեզ
կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք,
քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վրաս
մը պիտի չըլլայ՝ բայց միայն նաւին :
23 Ինչու որ առ գիշեր երեցաւ ինձի
ան Բատուեցն հընչապէս, որ ես
Լնորն եմ՝ ու զԼնիկայ կը պաշ-
24 տեմ : Եւ ըստ, Ո՛ր փախաւ,
Պօղոս՝ Ապրիլի գիծնը պէտք է որ
երես դուն : և ահա Բատուած քե-
զե շնորհեց ան ամենք՝ որ քու հետ
25 նաւին մէջն են : Ուստի մարդիկ
սիրտ առէք, ինչու որ ես կը հա-
ւատամ Բատուեցի՝ որ ասանկ պիտի
ըլլայ, ինչպէս որ ինձի գրուեալ
26 լիս : Ո՛րպէս թէ պէտք է որ մէկ
կղզի մը ինանք :
27 Եւ երբոր տառուչորներդ գի-
շերն էր որ Եգիպտոսն ծովուն մէջ
կը տարուբերէիք, և կես գիշերին

նաւաւորները կը կարծէին թէ մէկ
երկրի մը մասնէն են : Եւ գնաւ
կը ձգելով՝ քանզի զրկաւոր դուրս
ու քիչ մըն ալ յառաջ ելիւնով՝
նորին ձգելին, և տառուչից զր-
կաւոր դուրս : Եւ փախաւով որ
չըլլայ թէ յաւաքու տեղումն էր ի-
նան, և անի կողմէն չորս խորհիս
չեղին, և աստու բոլորուն կը փա-
փաւէին : Իսկ նաւաւորները նա-
ւէն փախելու ուզելով՝ մակերկր ծով
ինչոյցին, պատճառելով որպէս
թէ ատենի կողմէն ալ խորհիսներ
պիտի ազնէն : Բայց Պօղոս ըստ
հարկաւորութեան ու զննորներուն,
թէ որ ատենք նաւին մէջ չե-
նան՝ դուք չէք կրնաւ ապաստել :
Եւ ասանք զննորները մակերկր
չուսները կտրելին, և թողուցին
որ դուրս գնայ : Եւ երբոր առ-
տու ըլլաւ ինչոյ էր, Պօղոս կ'ա-
ղաչէր ամենուն որ կերակուր ու-
տեն, բռնելով : Եւ յառ տառուչորս
որ է որ դուք ապաստելով անօթի
մնացիք էք, ու բան մը կրնա՞մ
չէք : Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի որ
կերակուր ուտէք, ինչու որ առ ալ
ձեր աղատութեանը համար է,
քանզի ձեզմէ մէկուն զլնէն մնալ մը
պիտի չերստի : Եւ պապալս բե-
28 լով, հաց տուաւ, ու ամենուն առ-
չէր Բատուեցի զոհեցաւ, և կըս-
տէրով սկսաւ ուտել : Եւ ամեն
ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կե-
րակուր կերան : Եւ նաւին մէջ
ամենքս երկու հարիւր եօթնասուն
ու ժեց հոգի էինք : Երբոր կշտա-
քան կերակուրով՝ նաւը թէ թեցու-
ցին՝ ցորենը ծովը թափելով :
Եւ երբոր ատուաւ եղաւ, ցամաքը
չէին ծանօտար, միայն թէ մէկ ծոց
մը կը նշմարէին որ ծովեզէր ու-
նէր, ու կը խորհէին որ եթէ կա-
րելէ և նաւը անոր մէջ մընէ : Եւ
խորհիսները կարելով՝ ծովը ձգե-
ցին, ու զեկերուն կապիւր թու-
ցուցին, և տառապանք հովին բա-
նալով՝ զեւ 'ի ան ծովեզէրը կ'եր-
թային : Եւ անանկ տեղ մը ի-
նալով որ երկու կողմը ծով էր,
նաւը նստեցուցին : և նաւին առ ձեւ

կողմը իրելով՝ անշարժ մնաց, ու և
տեկ կողմը ալեքներուն սաստիւ
42 թնէն կը քաղուէր : Եւ զննոր-
ներն ալ խորհուրդ քեզի որ կա-
պուածները սպաննեն, որ չըլլայ թէ
43 մէկը լուայ ու փախել : Բայց հա-
րկապետը որ Պօղոսը ապաստել
կ'ուզէր, արդիւնց պանոյր ան խոր-
հուրդէն, և հրաման ըստ թէ ու-
րոնք որ կրնան լուայ, թող անոնք
առաջ նստան ու ցամաքը ելնեն :
44 Եւ միայնակները՝ ամենք տախտակ-
ներով և ամենք նաւին առէն բա-
նալով : և պապալս ամենք ապաստե-
ցան՝ ցամաքը ելան :

ԳԵՐԴՆԵՐ ԵՌԵՄԻԱՆ

1 Եւ երբոր ապաստեցան՝ զիտրան որ
ան կղզիին անունը Սելիս էր,
և բարբարոսները քիչ մարդասի-
2 բռնելուն չքաղցուցին մեզ : Ինչու
որ կրակ փռուցին, և մեզ ամենքս
ալ ընդունելին՝ վրանիս հասած
անձրեկն համար ու յորտին հա-
3 մար : Եւ երբոր Պօղոս շատ մը
խախտ ժողովեց և կրակին վրայ դը-
րաւ, տաքութենէն իմ մը ելաւ՝
4 անոր ձեռքը բռնեց : Բարբարոս-
ներն ալ երբոր ան զազանք տեսան
անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու
կ'ըսէին, Ինչու շտ ասիկայ մար-
դաստան մըն է, որ թէպէտ ծովէն
ապաստեցաւ, բայց իրաւունքը թող
5 չտուաւ որ ապրի : Իսկ անիկայ
զազանք կրակին մէջ թափելով՝
6 իրեն մէկ վրաս մը չեղաւ : Եւ ա-
նոնք կը սպասէին որ անիկայ ուտե-
նայ՝ կամ յանկարծակի մեռած ի-
նայ : Բայց երբոր շատ մը սպասե-
ցին, ու տեսան որ իրեն վրաս մը
արծակին, կարծիքին փոխելով, կ'ը-
7 սէին թէ աստուած մըն է : Եւ
ան տեղին բոլորաբար կղզին զը-
խաւոր մարդուն ապարանները կա-
րէն, որուն անունը Պոպոլոս էր,
որ ինքը մեզ ընդունեց և իրեք օր
հիւրասիրութեամբ իր քովը պահեց :
8 Եւ եղաւ որ Պոպոլոսին հայրը ջեր-
մով և թանձրով հիւրը դրած պառ-
կած էր : ու Պօղոս անոր քով

մտաւ, և աղօթք ընելով ձեռքերը
վրան դրաւ ու բռնեց զանիկայ :
Եւ երբոր ասիկայ եղաւ, ուրիշ
9 հիւանդներ որ ան կղզին մէջն էին,
կու գային և կը բռնուէին : Բորոյ
10 շատ պատիւներով ալ մեզ պա-
տուցին, ու երթալու ատեննիս
պէտք եղած բաները տուին :
Եւ իրեք ամիսէն ետեւ Եղեք-
11 սանդրայի նաւով մը ձառնալ և
լանք, որ ձեռք ան կղզին անցուցի
էր, ու Դիոսկուրացոց նաւը ու-
նէր : Եւ Սիրակուսա ինչեղով՝
12 իրեք օր չու կեցանք : Ենկէ ալ
13 պողոս մը ընելով՝ Հուդիոն հա-
տանք : և մէկ օրէն ետեւ որ հարաւ
փեց, երկրորդ օրը Պատրիզոս և
կանք : Եւ հոն եղայրները գտանք,
14 որոնք աղաչեցին որ եօթը օր իրենց
քովը մնանք : ու ետքը Հոռով
կրնաք : Եւ անկէ եղայրները
15 երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ
գիծաւորելու ելան մինչեւ Կալիսոսի
փառաւորները ու Իրեք պանդոկե-
րը : և Պօղոս անոնք տեսնելով,
զոհութիւն տուաւ Բատուեցի և
սիրտ առաւ :
Եւ երբոր Հոռով մտանք, հա-
16 րկապետը կապուածները զօրա-
պետին յանձնեց : Իսկ Պօղոսին հը-
րաման եղաւ որ իր պահապան չե-
նուորին հետ գատ կենայ : Եւ
17 եղաւ որ իրեք օրէն ետեւ անիկայ
Հրեկ զիտաւորները կանչեց : ու
երբոր մէկտեղ եկան ըստ անոնց,
Սարգիս կղայրներ՝ եւ ժողովուր-
դին կամ հայրենական սովորու-
թեանց զեւ՝ բան մը չըրած, Եւ
բուստընէն կապուած՝ Հոռովայն-
ցոց ձեռքը մատնուեցաւ : Բորոյ
18 երբոր զեւ յանցին, ուղեցին որ
արծակին, ինչու որ իմ վրաս մեռ-
նելու յանցանք մը չեար : Բայց
19 երբոր Հրեաները հալաւալ կեցան,
պէտք եղաւ որ Սարգիս բողոքեմ,
չէ թէ իմ աղջիկ զեւ՝ ամբաստա-
նութիւն մը ունեցող պէս : Ուս-
20 տի առ պատճառով աղաչեցի որ
ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ : Ին-
չու որ Եսարայէն յուսոյն համար ես
առ շղթան վրաս ունիմ : Եւ որ

ալ բան իրեն : Սենք թու վրայովդ
 Հրէաստանն զի թուղիներ ա-
 ոխն , և զի եղրայրներն մեկը հաս
 զալով՝ թու վրայովդ չարութիւն
 22 մը պատմեց կամ խոսեցաւ : Բայց
 կ'աղաչենք որ ինչպէս թե զոն
 ինչ միտքի վրայ եւ . ինչու որ մենք
 աստ աղանդին վրայով տեղեկացած
 ենք՝ որ ամեն տեղ ասոր զէմ կը
 23 խոսին : Այս մեկ օր մը որդե-
 լով անոր՝ շատերը անոր գացին իր
 բնակած տեղը , որոնց Մատուծոյ
 խաղաւորութիւնը կը ծանուցանէր
 վրայութիւնով , և կը համոզէր
 դանտը Հիսուսի վրայով Սոփսիսին
 օրէնքին ու մարդարէններն՝ առտուր-
 նէ մինչև իրկուսն : Եւ ոմանք կը
 հաստատային բաժնեկրուն , ու ոմանք
 25 չէին հաստատար : Եւ իրարու հետ
 շտապանած զային՝ երբոր Պօղոս
 մեկ խօսք մը բնաւ , թէ Հոգին
 Սուրբ աղէկ խոսեցաւ մեր հայրե-
 րուն՝ Ասայի մարդարէնէն ձեռքովը ,
 26 Եւ բնաւ , Վնաւ աս ժողովուրդին

ու բնէ , Եւ խելով պիտի լսէ՝ ու
 չիմանար , և տեսնելով պիտի տես-
 նէ՝ ու չտեսնէ : Ինչու որ աս 27
 ժողովուրդին սիրտը թանկացաւ ,
 և ինչպէս ակամջներովը ծանր լսեցին ,
 ու աշխրհին զոյգեցին , որ շուրջ
 թէ ինչպէս աշխրհովը տեսնեն , ու
 տեսնենքներովը լսեն , և սրտերովը
 խանան , ու զարէի դան , և եւ
 թէ չիմէ՝ դաններ : Սատի յայտնի 28
 լլայ ձեզի որ Մատուծոյ փրկութիւ-
 նը հեթանոսներուն իրկուցաւ , և
 անոնք մտիկ պիտի բնեն : Աւեր- 29
 որ աս զրուցեց , Հրէաները զարս
 երան , շատ վնասարանութիւն ունե-
 նալով մեկնին :
 Եւ լսան երկու տարի իր փորձ- 30
 լով բռնած տուր կեցաւ : Եւ 31
 իրեն եկողներուն ամենը կ'ընդու-
 նէր : Ար յարազէր Մատուծոյ թա- 32
 զաւորութիւնը , և Տէր Հիսուս
 Վրիստոսի վրայով առանց արդի-
 լուելու կը սորվեցնէր ամենայն հա-
 մարակութեամբ :

ԹՈՒՒՂԹՈՒ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌՆԱՆԵԼՈՅՆ

ԵՌՆԱՆՈՒԹԵԱՅԵՅԻՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս՝ Հիսուսի Վրիստոսի ծա-
 ոայ՝ առաքեալ ըլլալ կան-
 չուած , Մատուծոյ աւետարանին
 2 համար որոշուած , (Են որ առա-
 ջուց իր մարդարէններուն ձեռքովը
 3 սուրբ գիրքերով խոստացաւ) Իր
 Որդոյն մեր Տէր Հիսուս Վրիս-
 տոսի վրայով՝ որ մարմնայ կողմանէ
 4 Դասիթի սերունդէն եղաւ , Են որ
 սրբութեան հոգին կողմանէ Որ-
 զի Մատուծոյ յայտնուեցաւ զօրու-
 թեամբ , մտնելներն յարութիւն
 5 առնելով : Արով շնորհք և առա-
 քելութիւն տոնիք՝ հաւատքի Գա-
 զանդութեան համար բոլոր ազգե-

րուն մէջ , անոր անուանը համար .
 Որ անոնց մէջ զուր ալ Հիսուս 6
 Վրիստոսի կանչուածներն էր : Չեր 7
 ամենուն որ Հոգի մէջ էր՝ Մա-
 տուծոյ սիրելիներուդ , սուրբ ըլլա-
 լալ կանչուածներուդ՝ շնորհք և
 խաղաղութիւն ձեզի Մատուծոյ մեր
 Հօրմէն ու Տէր Հիսուս Վրիստո-
 սէն :
 Եւ աս կը զօհանամ իմ Մատուծ- 8
 մա Հիսուս Վրիստոսի ձեռքովը
 ձեր ամենուն համար , որ ձեր հա-
 տաւորը բոլոր աշխարհ կը պատ-
 մուի : Վանդի վրայ է ինծի Մա- 9
 տուած , որն որ եւ կը պաշտեմ իմ
 հոգիովս որով որ Որդոյն աւետարա-
 նին մէջ , թէ ինչպէս անդադար 10

- 11 Անգի զարու : Բանդի կը փափա-
 քիմ՝ ձեզ տեսնելու , որ ձեզի հո-
 12 զի հաստատուիք . Բայնքն ձեր
 հետքը ես ալ միտնադարձ հաստատե-
 13 իմ ու ձեր փոխադարձ հաստատե-
 լիք : Սակայն ձեմ ուզեմ որ
 14 շնորհող բոլոր եղբայրներ՝ որ շատ
 անգամ ուզեցի զալ ձեզի , (և
 միշտ հիմա արդիւնեցայ ,) որ ձեր
 15 ձէն ալ պտուղ մը ունենամ ,
 ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
 16 ալ : Հիշելու ու խորհարտու-
 նելու , իմաստուններուն ու ան-
 միտներուն ալ պարտական եմ :
 17 Ուստի որքա՞նք որ ձեռքս կու գայ՝
 յո՞ւրաքանչիւր անգամ ձեզի ալ որ
 Հոգի մը մէջ էք՝ աւետարանը քա-
 ղողքու :
 18 Ինչու որ ես ամեն ձեմ սեպեր
 աւետարանը , վասն զի Եստուծոյ
 զօրութիւնն է ան բոլոր հաւատա-
 ցեալներուն փրկութեան համար ,
 շատե՞լ Հրեայն ու ետքը Հիւնին :
 19 Ինչու որ ամեն Եստուծոյ արդա-
 րութիւնը՝ որ է հաւատքն , հա-
 ւատքի համար կը յայտնուի . ին-
 20 տոր որ գրուած է թէ Երդարը
 հաւատքն պիտի ապրի :
 21 Բանդի Եստուծոյ բարկութիւնը
 երկինքն կը յայտնուի մարդոց բո-
 լոր ամբարշտութեանը և անիրա-
 ւութեանը վրայ , որոնք ճշմարտու-
 թիւնը անիրաւութեամբ բռնեցին :
 22 Սակայն Եստուծոյ վրայով գիտ-
 նալու բանը իրենց մէջ յայտնի է ,
 որովհետեւ Եստուծոյ անոնց յայտ-
 23 նեց , Ինչու որ իր աներեցեմ բա-
 ները աշխարհի սկիզբէն ստեղ-
 ծուածներուց կ'իմացնին կը տես-
 նուին , այսինքն է իր մշտնջենաւոր
 24 դրօշմութիւնը ու աստուծութիւ-
 նը , որպէս զի անպատասխանի մը-
 25 նան : Ինչու որ իրենք Եստուծոյ
 ճանձնալով՝ Եստուծոյ պէս չիմա-
 26 տեցին , կամ ճորջակող չեղան .
 հասցա իրենց խորհուրդներուն մէջ
 27 ունայնացան , և սիրտերնին անմի-
 տութիւնով խաւարեցաւ : Իրենք 22
 Խնայողուն ենք՝ ըսելով , յիմարե-
 28 ցան . Իս. անկող Եստուծոյ փառքը
 փոխեցին՝ նմանցնելով եղծանելի
 մարդու , և թռչուններու , ու
 29 չորքոտաններու . և սորուններու
 պատկերին : Ենթ համար Ես- 24
 տուած ալ պղծութեան մատնեց
 զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկու-
 թիւններով՝ իրենց մարմիննե-
 30 րը իրենց մէջ խալաւաւորեցաւ .
 Որոնք Եստուծոյ ճշմարտութիւն- 25
 նը սուտի հետ փոխեցին , ու
 երկրպագութիւն և պաշտօն մատու-
 ցին ստեղծուածներուն քան թէ
 Ստեղծողին , ան որ յախտան
 31 օրէնալ է : Եւն : Ենթ համար
 Եստուած զանոնք անարգ կիրքերու
 մատնեց , որ իրենց եղերը անգամ
 32 ընական պէտքը բնութեան զէմ ե-
 ղող պէտքէ՝ փոխեցին : Եւնիպէս 27
 ալ արունները ինկան ընական պէտ-
 քը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւ-
 նովը իրարու հետ վառուեցան . ա-
 33 թուները արուններու հետ խալաւ-
 աւորութիւն կը գործէին , և իրենց
 մարմինները վայլած հատուցումը
 իրենց վրայ կ'ընդունէին : Իս. ու 28
 րովհետեւ չուզեցին զԵստուծոյ իրենց
 գիտութեանը մէջ պահել , Ես-
 տուած ալ զանոնք անարգ խոր-
 34 հուրներու մատնեց անվայել բա-
 ներ ընելու : Որոնք ընդուած էին 29
 ամեն անիրաւութիւնով , պոռնը-
 կութիւնով , անզգամութիւնով ,
 սղաճութիւնով , շարութիւնով ,
 նախանձով ընդուն , մարդասպա-
 նութիւնով , հակառակութիւնով ,
 35 նենդութիւնով , չարարութիւն-
 նով , և էքն զոտներ , Չարախոս- 30
 ներ , Եստուած ատողներ , նախա-
 ատողներ , հարբաներ , անբարոս-
 ւաններ , չար բաներ , Զարդներ ,
 ծնողաց անհաղանդներ , Եւնիպէս 31
 ներ , ուխտ չպահողներ , անպութ-
 ներ , անհաւաններ , անողորմներ :
 Որոնք զիմանալով Եստուծոյ դա- 32
 տաստանը թէ անոնք որ ասանկ
 բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի
 են , չէ թէ միայն ան բաները կ'ը-

նեն, հապա բնողներուն հաւանութիւն ալ կու տան :

ԳԼ . Բ

- 1 Ուստի ձի մարդ՝ ձի որ բլաս զուն որ կը դատեն, պատասխան չունիս տալու . քանզի ինչ բանով որ ուրիշը կը դատեն, աւել քու անկող կը դատապարտեն, փասն զի զուն ալ որ կը դատեն,
- 2 նոյն բաները կ'ընեն : Բայց զիտներ որ Եստուծոյ դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ անոնց վրայ, որ անանկ բաներ կը գործեն :
- 3 Երդ՝ ձի մարդ, զուն որ ասանկ բաներ բնողները կը դատեն, և զուն նոյն բաները կ'ընեն, աս միտքեդ կ'անցնեն՝ թէ զուն Եստուծոյ դատաստանեն ազատ պիտի մնաս : Կամ թէ անոր պնշափ քաղցրութիւնը և համբերութիւնը ու երկայնմտութիւնը կ'արհամարհէս, չգիտնալով որ Եստուծոյ քաղցրութիւնը քիչ զեւ ի ապաշխարութիւն կ'առաջնորդէ :
- 5 Բայց զուն քու խտտութիւնով և անկողը սրտովդ քու անկող բարկութիւն կը գիցես՝ բարկութեան և Եստուծոյ արդար դատաստանին յայտնուելու օրուանը :
- 6 Համար . Են որ ամէն մէկուն իր գործքերուն փոխարէնը պիտի հատուցանէ : Հետեւեալ կեանք անոնց՝ որ բարի գործքերու մէջ համբերութիւնով, յարատեւելով, փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը ինքրեն : Բայց անոնց որ հակառակ են, և ճշմարտութեան անփաղանգ ու անիրատւութեան ֆաղանդած, բարկութիւն և սրամտութիւն՝ Եւղութիւն և տառապանք պիտի ըլլայ ամէն մարդու վրայ որ չար կը գործէ, առաջ Հրեային ու ետքը :
- 10 Հոյնին . Իսկ փառք ու պատիւ և խաղաղութիւն ան ամենուն որ բարի կը գործէ, առաջ Հրեային ու ետքը Հոյնին : Ինչու որ Եստուծոյ քովը աշտուտութիւն չկայ :
- 12 Վանդի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի կորսուին . և անոնք որ օրէն-

քի տակ մեղք գործեցին, օրէնքով պիտի դատուին : (Ինչու որ չէ թէ օրէնքը բողոքերը Եստուծոյ առջեւ արդար են, հապա օրէնքը կատարողները պիտի արդարանան) Կան զի հեթանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնականաբար օրէնքին գործքերը կը գործեն, օրէնք չունենալով՝ իրենց անձերուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան . Որ օրէնքին գործքը իրենց սրտին մէջ գրուած կը ցուցնեն իրենց խղճմաններին վրէպութեամբ, և իրենց խորհուրդներուն իբար յանգիմանելով՝ կամ իրաւունք տալով,) Են սր որ Եստուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Հիսուս Վերստոյն ձեռքով՝ իմ արդար անտարանիս համեմատ :

Են զուն Հրեայ բուեր և, և օրէնքին կոթերն են, ու Եստուծով կը պարծենան, Եւ աւել և կամը զիսն, ու տարբեր բաները կը զանազանեն՝ օրէնքն իստուած ըլլալով . Եւ քու անկող վրայ փառհաւթութիւն ունիս թէ կողերուն առաջնորդ են, խաւարածներուն լցո, Եւմիսաներուն խրատ տուող, տղայոց վարժապետ և թէ զիտութեան ու ճշմարտութեան կերպարանքը օրէնքն ունիս : Իսկ արդ զուն որ ընկերիդ կը սորվեցնեն, քու անկող չէս սորվեցնենք . որ կը քարոզեն գողութիւն չենել, կը գողնան . Որ կ'ընեն շնութիւն չենել, շնութիւն կ'ընեն . որ կը զգուիս կուռքերն, սրբապղծութիւն կ'ընեն . Որ օրէնքով կը պարծենան, օրինաւոր ըլլալով զԵստուած կ'անարդեն : Ինչու որ Եստուծոյ անունը ձեր պատճառովը հեթանոսաց մէջ կը հայհոյուի, ինչպէս որ գրուած է :

Երդ թրփատութիւնը չա՛հ կ'ունենայ, թէ որ օրէնքը պահեն . Իսկ թէ որ օրէնքին զեմ յանցաւոր են, քու թրփատութիւնդ անթրփատութիւն եղաւ : Ուստի թէ որ անթրփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ, չէ՞ որ անոր անթրփատութիւնը թրփատութիւն

27 պիտի սեպուի . Եւ ի բնէ եղած
անխիտութիւնը օրէնքը կատա-
րելով՝ պիտի դատապարտէ թեզ ,
որ գիրով ու թղթատութիւնով
28 օրէնքին յանդուր եւ : Ինչու որ
Հրէայ չէ ան որ դրսուանց է , և
թղթատութիւն չէ ան որ դրսուանց
29 մարմնով է . Հապա հրէայ ան է
որ ներսուանց է , և թղթատութիւն
սրտինը՝ հոգիով , ու չէ թէ գի-
րով . որուն գոյնութիւնը չէ թէ
մարդ իրենքն է , հապա Եստուծոյ :

ԳԼ . Գ

1 Իրենն Հրէան ի՞նչ աւելի բան
ունի , կամ թղթատութիւնն
2 ի՞նչ չա՛հ կայ : Հաս՝ ամեն
կերպով . պիտա առաջ ան որ Ես-
տուծոյ պատգամները անոնց հա-
3 տատայրեցու : Ինչո՞ք թէ որ -
նա՞նք ոմանք հաւատաւորն , ի՞նչ .
մի՞թէ անոնց անհաւատութիւնը
Եստուծոյ հաւատարմութիւնը կը
4 խախտէ՞ր . քան լիցի : Սակայն
Եստուծոյ ճշմարտութեան ըլլայ ,
և բոլոր մարդիկ՝ սուտ . ինչպէս որ
գրուած է : Որ ցու խաղաղութիւն
5 գուն յաղթես : Ուրեմն թէ որ
մեր անխիտութիւնը Եստուծոյ
արդարութիւնը յայտնի կը ցու-
ցնէ , ի՞նչ բանք . արդեօք ա-
նիրսն է Եստուծոյ որ էր բարկու-
6 թիւնը ինչպէս կը բերէ . (Սարգ-
կօրէն կ'ըսեմ .) քան լիցի . հա-
պա թէ չէ ի՞նչպէս Եստուծոյ պիտի
7 գտնէ աշխարհը : Ինչու որ եթէ
Եստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ սը-
տութիւնովս կ'աւելնայ իր փառքին
համար , ալ եւ ինչու մեղաւորի
8 մը պէս կը դատուիմ : Եւ ինչ-
համար պէտք չէ լուր , ինչպէս որ
ոմանք մեր վրայ չարածիտութիւն
ընելով կ'ըսեն թէ մենք կ'ըսենք ,
Չարք գործենք՝ որ բարին գայ .
որոնց դատապարտութիւնը իրա-
ւունքով է :

9 Ուստի ալ ի՞նչ քեռ . բանով
մը աւելի՞ ենք հիշատակելիք . ի-
րաւ որ բանով մըն ալ չէ . ինչու որ
առաջ մարդկայինք Հրէաները

և հեթանոսները . թէ ամենքը մե-
ղայ տակ են : Ինչպէս որ գրուած
է թէ Երգար մը չկայ՝ ոչ մէկ
հաս մը . Մէկը չկայ որ հասկը-
10 նայ , մէկը չկայ որ Եստուծոյ փն-
տրուէ : Եւստուծոյ խոտորեցան ,
12 մեկտեղ անպիտան եղան . աղէկու-
թիւնը ընող մը չկայ , մէկ մըն ալ
չկայ : Եւստուծոյ կողորդը իսկ գե-
13 թեպիսն է , իրենց լիզուովք ննդա-
ւոր եղան , իտեղու թոյն կայ անոնց
չթիւնքներուն տակը . Եւստուծոյ բե-
14 րանը անեծքով ու դաւնութեամբ
լիցուն է . Եւստուծոյ ոտքերը չուտ են
15 արիւն թափելու : Կործանում՝ և
16 թշուառութիւն իսկ իրենց ճամբա-
ներուն մէջը . Եւ խաղաղութիւն
17 ճամբան չճանչան : Եստուծոյ
18 փախ չկայ անոնց աշխարհն առջին :
Սակայն գիտենք որ օրէնքը ինչ որ
19 կ'ըսէ , անոնց կ'ըսէ՝ որ օրէնքին
տակն են . որպէս զի ամեն թերան
դոցուի , և բոլոր աշխարհ՝ դատա-
պարտուած ըլլայ Եստուծոյ առջին :
Ինչու որ անոր առջին մէկ մարմին
20 մը պիտի չարգարանայ օրէնքին
դործքերովս , քանզի օրէնքով է
մեզքը ճանչնալը :

Իսկ հիմա առանց օրէնքի Ես-
21 տուծոյ արդարութիւնը յայտնուած
է , օրէնքին և մարդարեններն վրա-
յուած ըլլալով : Եւստուծոյ
22 արդարութիւնը որ Հիսուս Քրիս-
տոսի հաւատքին է՝ ամեն հաւատա-
ցողներուն ու անոնց ամենուն վրայ
կ'ըլլայ , քանզի խաղաղութիւն չկայ .
Ինչու որ ամենքը մեզք գործեցին ,
23 և Եստուծոյ փառքն պակասած են :
Եւ անոր շնորհքովք ձի կ'արդա-
24 րանան Քրիստոս Հիսուսով եղած
փրկութեամբը . Որ զանիկայ ա-
25 ռաճուց սահմանեց Եստուծոյ՝ քա-
ւտութիւն ըլլալու անոր արիւնը
հաւատքով , Եստուծոյ երկայնաժու-
թիւնն ամենները առաջուց գոր-
ծուած մեղքերուն թողութիւնն տու-
լովք՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու
համար . Եւստուծոյ իր արդարու-
26 թիւնը առ ժամանակիս մէջ ցու-
ցնելու համար , որ ինքը արդար
ըլլայ , և արդարացնէ Հիսուսի

- 27 Հասարակն եղողը : Որքան Եր
մուտք պարծենայր . խախտեցաւ .
Եր օրէնքն , զործքերուն : 11
- 28 Ինչու որ կը սկսեցր թէ մարդը
Հասարակ կ'արդարանայ առանց
- 29 օրէնքին զործքերուն : Սխիւթ Եւ-
տուած միայն Զբեաներուն է ու
Հեթանոսներունը : 12
- 30 Թանտներուն ալ : Որովհետեւ
Ետուած մէկ է որ թիփառութիւն-
նը Հասարակն կ'արդարացնէ , և
անթիփառութիւնը Եւն Հասար-
ակը : Ստորի մէկը Հասարակը
օրէնքը կը խախտեն . քան թի-
ցի . Հասարակ օրէնքը կը Հասարա-
կենք :

ԳԼ . Դ

- 1 Որքան ինչ պիտի բռնէր թէ
դատաւ Երբանամ մեր նահա-
2 պետը մարմնի կողմանէ : Ինչու
որ եթէ Երբանամ զործքով ար-
գարացած ըլլար , Եւն Եւն պար-
ծանք կ'ունենար , բայց չէ թէ
3 Ետուածը առկեր : Բանդի գիր-
քը ինչ կ'ընէ . Երբանամ Եւ-
տուածը Հասարակ , և ան իրեն ար-
4 դարութիւն սկսուեցաւ : Բայց
ան որ զործ մը կ'ընէ , փարկը
չորհրդէ եղած չսկսուի որ անոր ,
5 Հասարակ պարտք : Իսկ ան որ չը-
զործէր , բայց կը Հասարակ անոր
որ ամբարիշտը կ'արդարացնէ ,
անոր Հասարակ իրեն արդարու-
6 թիւն կը սկսուի : Ինչպէս որ
Դաւիթ ալ կը դուրսէ մար-
դուն երանութիւնը , որուն Եւ-
տուած արդարութիւն կը սկսի
7 առանց զործքերու : Երանի ա-
նոնց կ'ընէ , որոնց անօրէնութիւն-
ները ներուեցան , և որոնց մեղքերը
8 ծածկուեցան : Երանի ան մար-
դուն որ Տէրը մեղք չսկսեց անոր :
9 Ստորի առ երանութիւնը թիփա-
ռութեան վրայ է , թէ անթիփա-
ռութեան վրայ ալ . քանզի կ'ընենք
թէ Հասարակ Երբանամն արդա-
10 րութիւն սկսուեցաւ : Որքան
խառն սկսուեցաւ . թիփառու-
թիւն մէկ եղած ատենը , թէ

- անթիփառութեան մէջ . չէ թէ
թիփառութեան մէջ , Հասարակ ան-
թիփառութեան : Ս . Եւն թիփ- 11
առութեան նշանը ատու . Եւն
անթիփառութեան ատենը Եւն
Եւն Հասարակ արդարութեանը
մէկ կ'ընէ , որ ինքը Հայր Եւն
ան թիփառ Հասարակութեանը որոնք
անթիփառութեան են , (անոնց ալ
արդարութիւն սկսուեցաւ Համար ,)
Եւն Հայր թիփառութեան չէ թէ 12
միտակ թիփառութեան եղողներուն ,
Հասարակ անոնց ալ որ մեր Հորը Եւ-
րահամին անթիփառութեան ատենի
Հասարակն չափաներուն մէջ կը
քայլեն : Ինչու որ Երբանամն և 13
անոր սերունդին աշխարհը ժառան-
գելու Համար Եւն խոտմունքը
չէ թէ օրէնքով եղաւ , Հասարակ Հա-
սարակն արդարութիւնով : Բանդի 14
եթէ օրէնքն եղողները ժառանգ
ընայն , Հասարակ փուճ պիտի ըն-
լար , և խոտմունքը պիտի խախ-
տէր : Ստանդ օրէնքը բարկու- 15
թիւն կը զործէ . քանզի Եւն որ
օրէնք չիտ , օրէնքանցութիւն ալ
չիտ : Ետը Համար Եւն Եւն 16
Հասարակն է , որ շորհրդով եղած
ըլլայ , խոտմունքը Հասարակութեան ըն-
լար . Համար բոլոր սերունդին , չէ
թէ միայն անոր որ օրէնքն է ,
Հասարակ անոր ալ որ Երբանամն
Հասարակն է , որ մեր ամենուն
Հայրն է , (Ինչպէս որ դրուած է 17
թէ Բեկ շատ ազգերու Հայր բրի)
Ետուածը առկեր , որուն ինքը Հա-
սարակ , ան որ միտակները կ'ող-
ջնցնեն , և չեղած բաները եղած-
ներու պէս կը կանչէ : Սր Եւն 18
սայրուելու բանին յուսով Հասար-
ակութեան ինչպէս , (Ինչպէս որ ըսուեցաւ
ալ թէ Բեկ սերունդը ասանկ
պիտի ըլլայ .) Եւն ինքը Հասարակ 19
Եւն մէկ չափարացած , շորհրդով իր
մարմնին արդէն մեծածի պէս ըն-
լարուն , (որովհետեւ ինքը Հայրն
տարեկանին չափ էր) Եւն ալ Սա-
սարակն արդարութեան միտակ ըլլաւ : 20
Եւն անՀասարակութեան շատաւ
կուսեցաւ Ետուածը խոտմունքն :

- Հասարակ Հասարակ զորացած Եւ-
տուածը փառաբանուաւ , Եւն իր մարմն
մէջ Հասարակ պահեց թէ ան որ
խոտաւ , ինքը կարող է ընելու 11
ալ : Ետը Համար իրեն արդա-
րութիւն սկսուեցաւ :
- 22 Բայց չէ թէ միտակ անոր Համար
զրուեցաւ որ իրեն սկսուեցաւ .
- 23 Հասարակ մեկ Համար ալ որոնց պի-
տի սկսուի , որ կը Հասարակ ա-
նոր որ միտակներն յարուց մեր Տէր
24 Հիտուալ : Եւն որ մեր յանձնացը
Համար մասնուեցաւ , և մեկ ար-
գարացնելու Համար յարութիւն
ատու :

ԳԼ . Ե

- 1 Ստորի մէկը Հասարակ արդարա-
ցած ըլլալով խաղաղութիւն
ունենալ Ետուածը Հետ մեր Տէրոյն
2 Հիտուալ Բրիտանի Զեպով . Որուն
միտակները ընդունելով Հասարակ
առ շորհրդի մատնաւ ալ , որուն
մէջ կ'ընէր ենք , և Ետուածը փա-
3 ռաց յուսով կը պարծենալ : Եւն
Եւն միայն այդպէս , Հասարակ նե-
ղութիւններուն մէջ կը պարծենալ .
Ինչու որ զիտենք թէ նեղութիւնը
4 Համարութիւն կը զործէ , Եւն
Համարութիւնը փորձառութիւն
5 ու փորձառութիւնը Եւն . Եւն
այդք անթիփառ չեղեր : Ինչու որ
Ետուածը սերը մեր սրտերուն մե-
ջը տարածուած է Եւն Եւն Սր-
բայ Զեպով , որ մեկ տրուե-
6 լաւ : Ստանդ Եւն երբոր Եւն միտակներ
տկար էինք , յարմար ժամանակին
Բրիտանու ամբարիշտներուն Համար
7 մատու : Ինչու որ արդարի մը Հա-
մար Հայրն կ'ըլլայ որ մէկը մե-
նի . (Բայց մեկ բարի մարդու մը
Համար կարելի է որ մէկը Համար-
Համար մեկուն .) Ստանդ Եւն
8 մեկը մեկուն . Ստանդ Եւն
տուած իր սերը որ մեր վրայ Եւն
յայտնեց , որ երբ դեռ մեղաւոր
9 էինք , Բրիտանու մեկը Համար մե-
տու . ուրիշն Հիմա որ իր արիւնտ-
մեղ արդարացանք , Եւն Եւն Եւն
մեղ պիտի ազատեցր Քարկութիւ-
10 նէն : Ստանդ Եւն որ թշնամի
եղած ատենին Ետուածը Հետ Հա-
20

- տուեցանք իր Սրբոյն մահով , որ-
չափ աւելի մեր Հաշտուած ատենը
պիտի ապրինք անոր կեանքով : Եւն 11
Եւն միայն Եւն , Հասարակ Ետուածով
ալ կը պարծենանք մեր Տէրոյն Եւ-
տուա Բրիտանի Զեպով , որով
Հիմա Հաշտութիւնը ընդունելով :
Ստանդ Եւն ինչպէս որ մեկ մարդ
մը մեղքը աշխարհը մատու , և ան
մեղքն մահը , և պնպէս ամեն
մարդոց վրայ տարածուեցաւ մա-
հը , քանզի ամենքը մեղանքին :
(Ստանդ Եւն միտակ օրէնքն ատենը 12
աշխարհի մէջ մեղք կար . բայց
մեղք չսկսուի որ որ օրէնք չը-
կայ : Ստանդ մահը Եւն մեղքն 13
Եւն Ստանդ թաղաւորեց , նաեւ Ե-
րանին յանցանքին նման չմեղանալը
ներուն վրայ ալ , որ ան օրէնքի էր
անոր որ կարեն պիտի գար : Բայց 15
չէ թէ ինչպէս յանցանքն անանկ
ալ շորհրդէ . Եւն որ եթէ մե-
կուն յանցանքով չատերը մեղան ,
ալ որչափ աւելի Ետուածը շորհ-
քը և ան պարզեց որ Հիտուա
Բրիտանու մեկ մարդուն շորհրդով
է , շատերուն վրայ աւելաւ : Եւն 16
չէ թէ Եւն պարզեց անանկ
պէս մեկ մը որ մեղանեց . Եւն
որ դատաւարան մեկ Եւն դատա-
պարտութեան մէջ Եւն . Բայց Եւն
նորհրդը շատ մեղքներն արդարու-
թիւն Եւն : Ստանդ Եւն որ 17
մեկ մարդուն մեղքով մահը թա-
ղաւորեց ան մեկով , որչափ աւելի
անոնք որ շորհրդի ու արդարութեան
պարզեցին առատութիւնը կ'առնեն ,
կենաց մէջ պիտի թաղաւորեն մեկ
Հիտուա Բրիտանի Զեպով :)
Եւն Եւն ինչպէս որ մեկուն յանցան- 18
քովը բոլոր մարդոց դատապարտու-
թեան վրայ Եւն , անանկ ալ մե-
կուն արդարութեանը բոլոր մար-
դոց կենաց արդարութեան շորհ-
քը Եւն : Ստանդ Եւն ինչպէս որ մեկ 19
Եւն . Ստանդ Եւն անՀասարակութեանը շա-
մարդուն մեղաւոր եղան , անանկ ալ
մեկուն Հաղանդութիւնով շատերը
արդար պիտի ըլլան : Ստանդ Եւն
Եւն մեղքն ինչպէս որ յանցան- 20
քը շատաց . Բայց Եւն որ աւելի

Հապա հաւատարմով զօրացած՝ Ես-
21 տուծոյ փառք տուաւ, Եւ իր մարին
մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ
խօսք տուաւ, ինքը կարող է ընելու
22 ալ: Ետոր համար իրեն արդա-
րութիւն սեպուեցաւ:
23 Բայց չէ թէ մինակ անոր համար
զրուեցաւ որ իրեն սեպուեցաւ:
24 Հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պի-
տի սեպուի, որ կը հաւատանք ա-
նոր որ մտերմութիւն յարուց մեր Տէր
25 Հիսուսը: Եւ որ մեր յանձնաւոր
համար մասնակցաւ, և մեզ ար-
դարացրեցաւ համար յարութիւն
առաւ: 3

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ստի մեր հաւատարմով արդարա-
ցած բլրաւով՝ խաղաղութիւն
ունիմք Եստուծոյ հետ մեր Տէրոջը
2 Հիսուս Քրիստոսի ձեռքով: Որուն
միջոցով ընդունեցինք հաւատարմով
ան շնորհքի մատնաթիւ ալ, որուն
մէջը կեցեր ենք, և Եստուծոյ փա-
3 ռաց յուսովը կը պարծնիք: Եւ
նչ միայն այդան, հապա նաեւ նե-
ղութիւններու մէջ կը պարծնիք:
4 Ինչու որ գիտենք թէ նեղութիւնը
համբերութիւն կը զործէ, Եւ
համբերութիւնը՝ փորձառութիւն,
5 ու փորձառութիւնը՝ յոյս: Եւ
յոյսը ամբիով չձգիր, Ինչու որ
Եստուծոյ սէրը մեր սրտերուն մէ-
ջը տարածուած է Հոգւոյն Արք-
րոյ ձեռքովը, որ մեզի տրուե-
6 ցաւ: Այսին զի երբոր մեր գեռ
տկար էինք, յարմար ժամանակին
Քրիստոս ամբարշտներուն համար
7 մուտաւ: Ինչու որ արդարի մը հա-
մար հապիւ կ'ըլլայ որ մէկը մու-
նի: (Բայց մէկ բարի մարդու մը
համար կարելի է որ մէկը համար-
8 ձակի մտնեցաւ) Այսին Ես-
տուած իր սէրը որ մեր վրայ առե-
ցայտնեց, որ երբ գեռ մեղաւոր
9 էինք, Քրիստոս մեզի համար մե-
տաւ: ուրիշն հիմա որ իր արիւն-
քով արդարացանք, որչափ աւելի իր-
մով պիտի ազատինք բարկութե-
10 նէն: Այսին զի թէ որ թշնամի
եղած ատեննիս Եստուծոյ հետ հաւ-

տակցանք իր Արդւոյն մահովը, որ-
չափ աւելի մեր հաւատուած ատենը
պիտի ապրինք անոր կեանքովը: Եւ
11 ինչ միայն ա, հապա Եստուծով
ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը Հի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը, որով
հիմա հաւատութիւնը ընդունեցինք:
Այսին զի ինչպէս որ մէկ մարդ է
12 մը մեղքը աշխարհք մտաւ, և ան
մեղքէն մահը, և այնպէս ամեն
մարդոց վրայ տարածուեցաւ մա-
հը: Եւ քանզի ամենքը մեղանշեցին:
(Այսին զի մինչև օրնիս ատենը
13 աշխարհի մէջ մեղք կար: Բայց
մեղք չսեպուի՝ որ որ օրերը չը-
կայ: Այսին մահը Եւստուծոյ մի-
14 չն Սոփիան թագաւորեց, նաեւ Ե-
ստուծոյ յանձնաւորին նման զմեզանող-
ներուն վրայ ալ, որ ան օրնակ էր
անոր որ կարէն պիտի գար: Բայց
15 չէ թէ ինչպէս յանձնաւոր անանկ
ալ շնորհքն է: Ինչու որ եթէ մե-
կուն յանձնաւորով շատերը մտան,
ալ որչափ աւելի Եստուծոյ շնորհ-
քը և ան պարզեւ որ Հիսուս
Քրիստոս մէկ մարդուն շնորհքովն
է, շատերուն վրայ աւելցաւ: Եւ
16 չէ թէ ա պարզեւ անանկ է՝ ինչ-
պէս մէկ մը որ մեղանշեց: Ինչու
որ զատատուան մէկ Դոգէն զատա-
պարտութեան մէջ Եստուծոյ շնորհքը
շատ մեղքներէն արդարու-
թեան տարաւ: Այսին զի թէ որ
17 մէկ մարդուն մեղքովը մահը թա-
ղաւորեց ան մեկովը, որչափ աւելի
անոնք որ շնորհքի ու արդարութեան
պարգեւին առատութիւնը կ'առնեն,
կենայ մէջ պիտի թագաւորեն՝ մէկ
Հիսուս Քրիստոսին ձեռքովը:)
18 Ուրիշն ինչպէս որ մեկուն յանձնա-
ւորով բոլոր մարդոց զատապարտու-
թեան Եստուծոյ շնորհքը, անանկ ալ մե-
կուն արդարութիւնովը բոլոր մար-
դոց կենայ արդարութեան շնորհք
19 Եւստուծոյ: Այսին զի ինչպէս որ մէկ
մարդուն անհաղանդութիւնովը շա-
տերը մեղաւոր եղան, անանկ ալ
մեկուն հաղանդութիւնովը շատերը
արդար պիտի ըլլան: Այսին օ-
20 րերը մեղքովը ինչպէս որ յանձնա-
ւոր շատնայ, բայց ուր որ աւելի

եղաւ մեղքը : ալ աւելի եղաւ չը-
 21 նորհրդը : Որ ինչպէս մեղքը թա-
 դաւորեց մահուամբ, անանկ ալ չը-
 նորհրդը թաղաւ որքան արդարաւ թեւամբ
 մինչեւ յաւիտենական կեանքը մեր
 Տէրոջն Հիսուս Վրիստոսի ձեռքովը :

ԳԼ . Զ

- 1 Եւ Հիմա ի՞նչ պիտի բռնէր . մեղ-
 քերու մէջ մնա՞նք արդեօք , որ
 2 շնորհքը չառնայ : Վասն լիցի .
 մենք որ մեղքին մեռանք , ի՞նչպէս
 3 զեւս անոր մէջը կենանք : Չէք
 գիտեր թէ մենք որ Հիսուս Վր-
 քիստոսով մկրտուեցանք , անոր
 4 մահուանը մկրտուեցանք : Ենոր
 Հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով
 մահուան համար , որ ինչպէս Վր-
 քիստոս Հօր փառքովը յարու թիւն
 առաւ մեռելներէն , անանկ ալ մենք
 կենաց նորոգութեան մէջ պտը-
 5 տինք : Ինչու որ եթէ մենք տըն-
 կակից եղանք անոր մահուանը նմա-
 նութիւնովը , նաեւ անոր յարու-
 թեանը նմանութիւնով ալ ինչ-
 6 պիտի բռնէր : Եւ գիտեմք որ
 մեր Հին մարդը չէր Հետը խա-
 չուեցաւ , որ մեղաց մարմինը փը-
 ճանայ , որ ասիկեւ ետեւ մեղքի չը-
 7 ծառայէր : Այսան զի ան որ փը-
 ժուած է մեղքէն արդարացած է :
 8 Երբ թէ երբ մենք Վրիստոսի Հետ
 մեռանք , կը Հաւատանք որ անոր
 9 Հետը պիտի ապրինք ալ : Վասնզի
 գիտենք որ Վրիստոս մեռելներէն
 յարու թիւն առած բոլորով նորէն
 չմեռնիր , ալ մահը անոր վրայ ին-
 10 խանութիւն չունի : Այսան զի յա-
 խի որ մեռաւ մեղքին մեռաւ մեկ
 անգամ , և որ կենդանի է Եւստու-
 11 ծոյ կենդանի է : Եսանկ ալ դուք
 ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպե-
 ղէք , բայց Եւստուծոյ կենդանի մեր
 Տէրոջն Վրիստոս Հիսուսի ձեռ-
 12 քովը : Ուստի ալ մեղքը չթա-
 դաւորէ՛ ձեր մահախնայու մարմինն
 վրայ , որ անոր ցանկութիւններուն
 13 ֆառանդէր : Իս. ձեր անգամները
 աներաւութեան գործէք բոլորով մե-
 լնծայէք մեղքին , Հապա ձեր ան-
 ձերը Եւստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս

թէ մեռելներէն ողջնցած . և ձեր
 անգամները արդարաւ թեւան դոր-
 ծիքներ՝ Եւստուծոյ : Վասնզի մեղ-
 քը վրանից պիտի չիշխէ . ինչու
 որ օրէնքի տակ չէք , Հապա շնոր-
 հաց տակ :

Ուրեմն ի՞նչ . մեղք գործէք 15
 որ օրէնքի տակ չենք , Հապա չը-
 նորհրդի տակ . յաւ լիցի : Չէք 16
 գիտեր թէ որուն որ անձերից
 ծառայ կ'ընծայէք ֆառանդէր ,
 ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը ֆա-
 զանդիք , թէ մեղքի՞նք մահուան
 ինչպէս , և թէ ֆառանդէր . որ
 արդարաւ թեւան : Իսկ զորս թիւն 17
 Եւստուծոյ , որ ի՞նչ գուր մեղաց
 ծառայ էք , սակայն սրտանց ֆա-
 զանդէրք ան փառապետութեան
 զաղափարին որ ձեզի յանձնուե-
 ցաւ : Ուստի դուք մեղքէն ազա- 18
 րդաւով՝ արդարութեան ծառայ ե-
 զաք : (Սարգուս սովորութեան պէս 19
 կ'ըսեմ՝ ձեր մարմինն տկարա-
 թեանը համար .) քանզի ինչպէս որ
 ձեր անգամները անօրէնութեան
 համար ընծայեցէք՝ պղծութեան և
 անօրէնութեան ծառաներ ըլլալով ,
 անանկ ալ Հիմա ձեր անգամները
 սրտութեան համար ընծայեցէք՝ ար-
 դարութեան ծառաներ ըլլալով :
 Այսան զի երբոր դուք մեղաց ծա- 20
 ռաներ էք , արդարութեան ան-
 զատ էք : Ուրեմն ան ժամանակը
 ի՞նչ պտուղ ունէք ան բաներէն՝
 սրտնայով Հիմա կ'սովորեք . ինչու
 որ անոնց վերջը մահ է : Իսկ 22
 Հիմա մեղքէն ազատուած և Եւ-
 տուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը
 ունէք սրտութիւնով , ու վերջը
 յաւիտենական կեանք : Վասնզի 23
 մեղաց փարձքը մահ է , բայց Եւ-
 տուծոյ ձրի պարգիւր յաւիտենական
 կեանք՝ մեր Տէրոջն Հիսուս Վրիս-
 տոսի ձեռքովը :

ԳԼ . Է

Սթիմէ չէք գիտեր եղբայրներ , 1
 (քանզի եւ օրէնքը գիտցողնե-
 րուն կը խախտէ ,) որ օրէնքը մար-
 դուս վրայ կ'իշխէ՛ ինչպէս ժամանակ
 որ ողջ է : Ինչու որ երբի ունե-

գող կ'իշխէ իր ողջ երկունք կա-
 պուած է օրէնքով . բայց թէ որ է-
 րիկը մեռնի , արձակուած է երկունք
 3 օրէնքէն : Ուրեմն քանի որ երիկը
 ողջ է , չուն պիտի ըստի՝ թէ որ
 ուրիշ երկունք մը ըլլայ . բայց թէ
 որ երիկը մեռնի , ան օրէնքէն ա-
 զատ կ'ըլլայ , անանկ որ շնացող
 չըլլար , թէ որ ուրիշ երկունք մը
 4 ըլլայ : Ուստի դուք ալ իմ եղ-
 բայրներս՝ Վրիստոսի մարմնովը
 օրէնքին մեռաք , որ ուրիշ մը ըլ-
 լաք , անոր որ մեռելներէն յարու-
 թիւն առեր է , որ Եւստուծոյ պը-
 5 տուղ բերող ըլլանք . Վասնզի
 քանի որ մենք մարմնով կ'ընք՝ մե-
 զաց կ'երբերը որ օրէնքով կ'ըլա-
 յին , մեր անգամներուն մէջը կը
 ներգործէին , որ մենք մահուան
 6 պտուղ բերենք : Իսկ Հիմա ան
 օրէնքէն արձակուեցանք . ինչու որ
 մեռանք անոր՝ որով բռնուած էինք ,
 որ մենք ծառայէնք Հոգւոյն նորո-
 գութեանը , և չէ՛ թէ զրոյն ֆու-
 թեանք :

Ուրեմն ի՞նչ բռնէք . օրէնքը
 մեղք է , յաւ լիցի . բայց եւ մեղ-
 քը չէի ճանչար , եթէ ոչ օրէն-
 քով . ինչպէս ցանկութիւնն ալ
 չէի գիտեր , թէ որ օրէնքը ըսած
 8 չըլլար , Սթի ցանկար : Իսկ մեղ-
 քը պատուիրանքէն առիթ առնե-
 լով՝ իմ մէջ բոլոր ցանկութիւն-
 ները գոյացուց . ինչու որ առանց
 9 օրէնքի մեղքը մեռած է : Իս ալ
 առանց օրէնքի տակն մը կենդանի
 էի . բայց երբոր պատուիրանքը
 չաւս հասաւ , մեղքը ողջնցաւ ,
 10 և եւս մեռայ . ու ան պատուիրանքը
 որ կենաց համար էր , նոյնը ինծի
 11 մահուան համար եղաւ : Ինչու
 որ մեղքը պատուիրանքէն առիթ
 առնելով՝ եւ խաբէց , ու անով
 12 մեղցուց : Ուստի օրէնքը սուրը
 է , ու պատուիրանքը սուրը և ար-
 դար ու բարի :

Ուրեմն բարին ինծի մեծ է եղաւ ,
 յաւ լիցի : Հապա մեղքը , որպէս
 զի երեւոյ մեղքը որ ան բարի բա-
 նով ինծի մահ գործեց , որ մեղքը
 պատուիրանքով աւելի մեղաւոր

ըլլայ : Այսան զի գիտենք որ օ- 14
 րէնքը Հոգւոր է , բայց եւ մարմ-
 նաւոր եմ՝ մեղքի տակ ծախուած :
 Վասնզի ինչ որ կ'ընեմ չեմ ճանչ- 15
 նար . չէ՛ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝
 ան կ'ընեմ , Հապա ինչ որ կ'ա-
 տեմ՝ ան կ'ընեմ : Իսկ թէ որ 16
 չուզածս կ'ընեմ , Հաւանութիւն
 կու տամ օրէնքին թէ բարի է :
 Իսկ արդ չէ՛ թէ եւ կ'ընեմ անի- 17
 կայ , Հապա մեղքը որ իմ ներսի
 զիս կը բնակի : Վասնզի գիտեմ 18
 որ իմ ներսիկիս՝ պոյնին իմ մար-
 մինիս մէջ մեկ բարի բան մը չը-
 նակիր . ինչու որ կամեցողութիւն
 կայ քովս , բայց բարին ի գործ
 զնկը չեմ գտներ : Վասնզի չէ՛ թէ 19
 բարին որ կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ , Հապա
 չարը որ չեմ ուզեմ՝ ան կ'ընեմ :
 Իսկ թէ եւ չուզած բանս կ'ընեմ , 20
 ալ չէ՛ թէ եւ կ'ընեմ անիկայ ,
 Հապա մեղքը՝ որ իմ ներսի զիս
 բնակած է : Ուստի եւ կը գտնեմ 21
 օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընկը կը
 կամենամ , չարը իմ քովս է :
 Այսան զի ներսի մարդուն նոյնիւր՝ 22
 Եւստուծոյ օրէնքին կը հաւանի .
 Իսկ ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ 23
 իմ անգամներուս մէջ՝ որ իմ միտ-
 քիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի ,
 և զիս զերի կ'ընէ մեղաց օրէնքին
 որ իմ անգամներուս մէջն է :
 Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես . ո՞վ 24
 զիս պիտի աղաւտէ աս մահացու
 մարմինն : Վահագնութիւն Եւստու- 25
 ծոյ մեր Տէրոջն Հիսուս Վրիստո-
 սի ձեռքովը . ուրեմն եւ ինչեմսմը-
 քով Եւստուծոյ օրէնքին կը ծառա-
 յեմ , ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին :

ԳԼ . Ը

Իսկ արդ զառապարտութիւն չը- 1
 կայ Վրիստոս Հիսուսով եղող-
 ներուն՝ որոնք մարմնաւոր կերպով
 չեն վարուիր : Ինչու որ Վրիստոս 2
 Հիսուսով կենաց Հոգիին օրէնքը
 զիս աղաւտեց մեղաց և մահուան
 օրէնքէն : Այսան զի ան որ անկա- 3
 րելի էր օրէնքին՝ որովհետեւ տկար
 էր մարմնով , Եւստուծոյ իր Որդին
 իրիկց մեղանշական մարմնի նմա-

նախկինում ու միջին համար , և
 դատապարտեց մեղքը ան մարմինն
 4 մէջ . Որ որնքին արդարութիւնը
 կատարուի միւր մէջ , որ մարմնա-
 տրապէս չենք քաղեր՝ հապա հո-
 5 զեւրապէս : Ինչու որ մարմնաւոր
 եղողները մարմինն բաները կը
 մտածեն , ու հոգեւոր եղողները
 6 հոգիին բաները : Ասան զի մարմ-
 նաւոր խորհուրդը մահ է , և հո-
 զեւր խորհուրդը կենսութիւն : Իսկ
 7 զոթիւն : Վանդի մարմնաւոր
 խորհուրդը Վատուծոյ գէմ թշուա-
 մութիւն է . ինչու որ Վատուծոյ
 8 օրէնքին չիտարանդիւր , մանաւանդ
 9 չիտար ալ : Ասան զի մարմնաւոր
 եղողները չեն կրնար Վատուծոյ հա-
 10 ճիւղը : Բայց զորք մարմնաւոր
 չէք , հապա հոգիւր , թէ որ Վա-
 տուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած
 է . իսկ թէ որ մէկը Վերիտոսի
 11 ձեռքին չունի , անիկայ անորը չէ :
 12 Եւ թէ որ Վերիտոս ձեր մէջն է ,
 ալ մարմնիւր միտած է մեղքի հա-
 մար , ու հոգին կենդանի է արդա-
 13 թութեան համար : Իսկ թէ որ
 Հիսուսը մեռելներէն յարուցանե-
 զին Հոգին ձեր մէջը բնակած է ,
 ալ անիկայ որ Վերիտոսը մեռել-
 14 ներէն յարուց , պիտի կենդանա-
 ցնէ ձեր մահկանացու մարմնին-
 15 ըր իր Հոգիւր որ ձեր մէջը կը
 բնակի :
 16 Բայց ուրեմն եղողները՝ պար-
 տապան ենք , չէ թէ մարմնին
 17 մարմնաւորապէս ապրելու . Ինչու
 որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու
 ըլլար , պիտի մեռնէր : Բայց թէ
 որ Հոգիւր մարմնին գործերը
 18 սպաննէք , պիտի ապրիք : Ասան
 զի որնք որ Վատուծոյ Հոգիւր
 կ'առաջնորդուին , անոնք Վատուծոյ
 19 որդիքն են : Ինչու որ զորք ծա-
 ուցութեան հոգին չստիւր կրկին
 20 վախճարու , հապա որդեգրութեան
 հոգին ստիւր , որ անով կը կան-
 21 ճնէր Երբայ Հայր : Դեպք ինչ
 Հոգին վրայութիւն կու տայ միւր
 հոգիին հետ , թէ մէկը Վատուծոյ
 22 որդիքն ենք . Եւ թէ որ որդիք ,
 ուրեմն ծառանդներ : Վատուծոյ մա-

նանդներ ու Վերիտոսի մտան-
 զակիցներ . որ եթէ էք չարարա-
 նայր կըտրդ ըլլաք , էք փառացն
 ալ հաղորդ ըլլաք :
 23 Ասան զի ես պատկազ կը դատեմ
 որ աս ժամանակիս չարարանքները
 բան մը չեն դալու փառքին քով ,
 որ մեղք պիտի յայտնուի : Ինչու
 24 որ ասեղծութեան ճանաչումն անկեա-
 լութիւնը Վատուծոյ որդեգր յայտ-
 նուելուն կը սպասէ : Ինչու որ
 25 ունայնութեան հաղանդեցան ստեղ-
 ծութեանը (չէ թէ իրենց կամ-
 26 քով , հապա անոր համար որ հա-
 ղանդեցուց) : Եւ յոսով՝ որ
 27 ստեղծութեանը իրենց ալ տպա-
 կանութեան ծառայութեանն անկե-
 28 ալ Վատուծոյ որդեգր փառա-
 տը արդարութեանը հաւան : Վան-
 29 զի զիտներ որ ամեն ստեղծութեանը
 մէջն հիմա մեկտեղ կը հառաչեն
 ու ծնանքուցաւ կը քաղեն : Եւ
 30 ինչ միայն այդտեղ , հապա մեկը ալ
 որ Հոգին անիկ պտուղը ունիք ,
 մեկը մեղք միւր աններուն մէջ կը
 31 հառաչեն որդեգրութեանն այդտե-
 32 լի մարմնին տպաւորութեանը ըս-
 պակով : Ինչու որ յոսով վեր-
 33 կուցանք : Բայց յայտն է որ կը տես-
 նախ յոյս չէ . փառն զի աս բանը
 որ կը տեսնէ մէկը ալ ինչեւ պիտի
 յոսայ : Հապա թէ որ շտեղծ
 34 բաներուն կը յոսանք , ալ համ-
 35 րեւութիւնով կը սպասենք անոր :
 36 Եւ անիկ ալ Հոգին օգնութեան կը
 37 համար միւր տկարութիւններուն .
 38 քանզի ինչ Բանն հաւար աղօթելու
 ներք ըստ արժանեղն , չենք զիտեր .
 39 Բայց ինքը Հոգին բարեխառ կ'ըլլայ
 մեղք համար անբարեխառ հառա-
 չանքներով : Եւ սիրտերը Վեր-
 27 նորդ զիտ Հոգիին ինչ խորհիւր .
 28 քանզի Վատուծոյ հառաչեց համեմատ
 բարեխառութեան կ'ընէ սուրբերուն
 համար :
 29 Սակայն զիտներ որ ամեն բաները
 բարեի գործակից կ'ըլլան անոնք որ
 Վատուծոյ կը սիրեն , որոնք անոր
 նախաաւանդութեանը կանչուած
 են : Ասան զի անոնք որ առաջ կը
 30 ծանօտան , առաջուց ալ սահմանեց

իր Որդեայ պատկերին կերպարա-
 նակից ըլլալու . որ անիկայ անդ-
 30 րանիկ ըլլայ շատ եղողներուն մէջ :
 31 Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց ,
 նաեւ կանչեց զանոնք : Եւ որոնք որ
 կանչեց , նաեւ արդարացուց զա-
 նոնք : Եւ որոնք որ արդարացուց ,
 32 նաեւ փառաւորեց զանոնք : Ուրեմն
 ի՞նչ ըսենք աս բաներուն համար .
 թէ որ Վատուծոյ միւր կողմն է՝ օգ-
 33 պիտի ըլլայ մեղք հակառակ : Եւ
 որ իր Որդեայ շնորհիւ , հապա միւր
 34 ամենուն համար մտանց զանիկայ ,
 ալ ի՞նչպէս անոր հետը ամեն բա-
 35 ները մեղք չարարելու : Ո՞րք է որ
 Վատուծոյ ընտրածներուն գէմ մե-
 36 զագիւր ըլլայ : Վատուծոյ է որ կ'ար-
 37 զարացնէ . Ուրեմն օգլ է որ կը
 զատապարտէ . Վերիտոս է որ
 մեռաւ , մանաւանդ թէ յարութիւն
 ալ առաւ , ու Վատուծոյ ալ կողմն
 է , որ նաեւ մեղք համար բարեխա-
 38 տութեան կ'ընէ : Ուրեմն օգլ պիտի
 զատէ մեղք Վերիտոսի սերն . տա-
 39 ռապանք , կամ նեղութիւնը ,
 կամ հարածները , կամ սո՞վք ,
 կամ մեղքութիւնը , կամ վտան-
 կը սպաննուիք , մեղքութեանն ոչ
 40 իսկ պէս կը սեպուիք :) Հա-
 պա աս ամեն բաներուն մէջ՝ ալ
 41 անիկ յայտնող կ'ըլլանք անով որ
 42 մեղք սիրեց : Ինչու որ ես հառ-
 տաւ գիտեմ թէ ինչ մահը , և
 ինչ կենսութեան , ու ինչ հրեշտակները ,
 և ինչ իշխանութիւնները , ու ինչ
 43 զօրութիւնները , և ինչ ներկայ բա-
 44 ները , ու ինչ գալու բաները , Եւ
 ինչ բարձրութիւնը , ու ինչ խո-
 45 րանդութիւնը , և ինչ մեղք ուրիշ
 արարած մը կրնայ մեղք զատել Վա-
 տուծոյ սերն , որ Վերիտոս Յի-
 սուս միւր Տէրութեամբ է :

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ստորեւ կ'ըսեմ Վերիտոսով .
 չեմ ստեր : (Իմ խիղճն ալ
 ինձի կը վրայէ Հոգիւր Որդիւր ,)
 2 Որ մեծ տրամաւորութեան է ինձի , ու
 3 իմ արախ անպակաս ցաւ : Վան-

զի ես ինքնա կը ինդրէի նզոված ըս-
 3 լալ Վերիտոսին՝ իմ մարմնի կող-
 մանէ եղողներուն ու ապախան-
 4 ներուն համար , Որոնք Խարայեա-
 յի են . որ իրենցն է որդեգրու-
 թիւնը ու փառքը և ուխտերը
 ու օրինադրութիւնը և պաշտո-
 5 յը ու խոստմունքները . Իրենցն
 են նահապետները , իրենցմէ էլ
 Վերիտոս ալ մարմնի կողմանէ
 6 որ ինքն է ամենուն վրայ Վատուծոյ
 7 օրէնքալ յաւիտեանս : Եւ մեծ
 8 Բայց ինչ իրք թէ Վատուծոյ խօսքը
 զեպիւր ինչպէս է . քանզի չէ թէ
 9 ամեն Խարայեալ եղողները Խարա-
 յեալի են : Եւ չէ թէ Երբայ
 10 մի սերունդ ըլլալուն համար ամե-
 նը որդիք են . հապա Խահակով
 11 յեղի սերունդ պիտի կուգի :
 12 Եւ ինչպէս չէ թէ անոնք որ մարմն-
 նի որդիք են , Վատուծոյ որդիք
 ալ են , հապա խոստմունքի որդի-
 9 յը սերունդ կը սեպուին : Ինչ-
 10 չու որ խոստմունքին խօսքը աս
 էր թէ Ես ամեն պիտի գամ ,
 ու Սառա որդի պիտի ունենայ :
 11 Եւ ինչ միայն պարան , հապա Ու-
 12 ռեկայէն ալ յայտն է որ յոյացաւ
 մէկ մը , այսինքն մեր Խահակ
 13 հօրուն . Ինչու որ որդեգր զեռ-
 չնած , և զեռ մէկ աղէկ կամ գէշ
 բան մը չգործած , (որ Վատուծոյ
 նախաաւանդութեանը պէս՝ 27 թէ
 12 միայն ընտրութեանը պէս՝ 28 թէ
 13 զործերէն , հապա անիկ որ կան-
 չնց) իրեն ըսուցաւ , թէ մեծը
 14 պղծութիւն պիտի ծառայէ : Ինչպէս
 որ գրուած է թէ Հակոբ սիրե-
 15 յի , Բայց Եսաւը ստեղծ :
 16 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . միթէ Ես-
 17 տուծոյ քով անխառնութեան կայ .
 18 քան ինչ : Ինչու որ Մովսէսին
 կ'ըսէ : Որու որ պիտի ողորմիմ
 կ'ողորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի
 19 զթամ՝ կը զթամ : Ուրեմն ինչ
 20 անիկ է որ կը կամի , ու ինչ անիկ
 որ կը վաղէ , հապա Վատուծոյ
 21 որ կ'ողորմի : Վանդի զիւրը փա-
 22 րաւորութեան կ'ընէ , Եւ որ համար
 վերջուցի , որ իմ զօրութեան քեզ
 մով ցուցնեմ , ու ըսողը կրկին

- 18 մէջ իմ անունս պատմութիւն : Սա-
տի որոս որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի , և
19 որն որ կ'ուզէ՝ կը խտտայրնէ : Սա-
րնն ինծի պիտի բան թէ Էւ-
թանն մեղադիր կ'ըլլայ . փան զի
մի անոր կամայք զէմ գրաւ :
20 Բայց դուն մի՛ ես մարդ՝ որ Բա-
տուծոյ զէմ պատասխան կու տաս .
միթէ՛ ատեղծուածը ի՞նչ Ստեղծողին
կրնայ ըսել թէ «Օհա ինչեւ ա-
21 տանկ շինեցիր» : Բարուր իշխա-
նութիւն չունի՞ր կաւին վրայ՝ նոյն
շարուածքն աման շինելու , մէկը
պատուոյ . և միւսը անարգանայ
22 համար : Հապա ի՞նչ ըսիք առ-
հիշ , թէ որ Բատուած ի՞նչ բարկու-
թիւնը յուրանէ՛ , ու ի՞նչ զորու-
թիւնը յայտնել ուզելով , շատ եր-
կայմտութեամբ համբերեց կոր-
սուելու պատրաստուած բարկու-
23 թեան ամաններուն : Իշ իմ որ իր
փառքին մեծութիւնը յայտնի ընել
ողորմելու ամաններուն վրայ , որոնք
որ փառքի համար ստաճուց պատ-
24 բաստեց : Բայց մեզ որ կանչեց ,
չէ՛ թէ միայն Հրեաներն , հապա
25 հեթանոսներն ալ . Ինչպէս Ով-
սէկն մէջ ալ կ'ըսէ , իմ ժողո-
վուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս
պիտի կանչեմ , ու սիրելի չեղողին՝
26 սիրելի : Իշ պիտի ըլլայ թէ ան
անոր որ անոնց բուռեցաւ թէ Գոթ
իմ ժողովուրդս չէք , հոն անոնք
Կենդանի Բատուծոյն որդիքը պի-
27 տի ըստին : Իսայի ալ Խառ-
շելին համար կ'աղագազէ , թմեկ
Խաղաղի որդուր թիւր ծովու ա-
ւազին պէս ըլլայ , հոն մնացորդ մը
28 պիտի ազատի : Բանդի Տէրը
համառու և կարճ բան մը կ'ընէ
արդարութեամբ . ինչու որ Տէրը
կարճ քան մը պիտի ընէ Երկրի վը-
29 րայ : Իշ ինչպէս որ Իսայի ա-
ռաջուց բաւ , թմեկ որ զորայ Տէ-
րը մեզ սերունդ մը թողուցած
չըլլար , մենք Սողոմոն պէս պիտի
ըլլայինք , ու Գոմորին պիտի նմա-
նէինք :
30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . թէ հե-
թանոսները որ արդարութեամբ չեն
հետեւեր՝ արդարութեամբ հասան ,

ան արդարութեամբ որ հաւատարմ
է . Բայց Խաղաղի որ արդարու-
թեամբ օրէնքին կը հետեւէր , ար-
դարութեամբ օրէնքին չհասաւ :
Ինչու համար . փան զի չէ՛ թէ
հաւատարմ , հապա որպէս թէ օրի-
նայ գործքերն ապաքինող .
ինչու որ զպիմակցութեան վէմն
վրայ զընդհան . Ինչպէս որ զը-
33 րուած է , Բայց Սիրելի մէջ զայ-
նակցութեամբ քար մը կը դնեմ
ու զընդհան վէմ մը . և ամեն մի
որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամշայ :

ԳԼ . Ժ

Երբայրներ՝ իմ սրտիս փափաքը 1
ու ազօնքը առ Բատուած Խա-
ղաղիին փրկութեան համար է : Ինչու 2
որ ես կը վայելեմ անոնց համար
թէ Բատուծոյ նախանշաւորութիւ-
նը ունին , բայց ոչ թէ զխոս-
3 թեամբ : Սա ան զի անոնք Բա-
տուծոյ արդարութիւնը չգիտնա-
լով , ու իրենց արդարութիւնը
հաստատել ուզելով , Բատուծոյ
արդարութեամբ չհազաճեցան :
4 Բանդի օրէնքին փախճանք Բրի-
տոն է ամեն հաւատացեալին ար-
դարութեան համար :
Ինչու որ Սոսիս օրէնքն եղած 5
արդարութիւնը կը ստորագրէ ,
թմեկ զանոնք կատարող մարդը ա-
նոնցմով պիտի ազդի : Բայց հա- 6
ւատքն եղած արդարութիւնը ա-
տանկ կ'ըսէ . Ս'ի՛ ըսեր քու սր-
տիդ մէջը , Ով՛ պիտի ելլէ եր-
կինքը , (այսինքն Բրիտանոս ին- 7
ցընելու .) Ասմ թէ Ով՛ պիտի
իջնէ անդունդը , (այսինքն Բրի- 8
տանոս մոտեցնելն հանելու :) Հա-
պա ի՞նչ կ'ըսէ . Խօսքը մօտ է ,
քու բերնիդ մէջը և քու սրտիդ 9
մէջն է , այսինքն հաւատարմ խոս-
քը որ մնայ կը քարոզեմ : Ինչու
որ եթէ քու բերնովք Յիսուսը Տէր
հաւատաս թէ Բատուած զանկից
մեռելներն յարուց , պիտի փը- 10
կուի . (Սա ան զի սրտով կը հա-
ւատայ մէկը արդարանալու , ու
բերնով կը խոստովանի փրկուե-

- 11 լուսն : Բանգի զիրքը կ'ըսէ : Եւ մէն ուր որ անոր հաւատացի պիտի
12 չամենայ : Ինչու որ խորութիւն չկայ շրջակային ու հոյնին մէջտեղը . վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է , առատ ամենուն որ իրեն կը կան-
13 չեն : Բանգի ուր որ Տէրըն ա- նունը կանչէ՝ պիտի փրկուի :
14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն որ չհաւատացին . կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝ ուրուն վրայով չսկսին . կամ ինտոր պիտի լսեն՝ առանց մէկու մը քա-
15 լողելուն : Կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն՝ թէ որ չսրկուին . ինչ- պէս որ գրուած է . Ինտոր զեղե-
16 տիս առեղններուն ոտքերը : Բայց ամենը փաղանդ չեղան աւետարա- նին . քանզի Լսայի կ'ըսէ : Տէր՝ ուր հաւատաց մեր քառա՞ լուսին :
17 Ուրեմն հաւատար լսելէն է , ու
18 լսելը Եստուծոյ խօսքն : Բայց կ'ըսեմ , Ս'իթէ չսկսին . մա- նասնոր Բոլոր երկիրը երաւ անոնց ֆիւնը , ու անոնց խօսքը մինչեւ
19 աշխարհի ծայրերը : Բայց կ'ը- սեմ , Ս'իթէ Խարայէլ չհիտցաւ . առաջ Սոփսէս կ'ըսէ : Եւ մեզ նախանձի պիտի զրգոնեմ անպիտան ժողովուրդով մը , ու անմիտ ազ- գով մը մեզ պիտի բարկացնեն :
20 Բայց Լսայի կը համարձակի ու կ'ըսէ , Եւ անոնց գանուեցայ՝ որ զիս չէին փնտռեր , յայտնի եղայ անոնց՝ որ զիս չէին հարցնել :
21 Սակայն Խարայէլին վրայով կ'ըսէ , Բոլոր որը իմ ձեռքերս երկընցնցի անֆաղանդ ու հախաւակող ժողո- վուրդի մը :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Ուրեմն կ'ըսեմ , Ս'իթէ Եստուած իր ժողովուրդը մերժեց . քա- լեցի . ինչու որ ես ալ Խարայէլացի եմ , Երբահամի սերունդէն՝ Բենի-
2 ամինի յեղէն : Զմերձեց Եստուած իր ժողովուրդը՝ որն որ ինքը առա- ջուց ձանդաղ . միթէ չէ՞ր գիտեր Լեւիային պարտութեանը մէջ՝ զիրքը

ի՞նչ կ'ըսէ . ինտոր անիկայ Խա- րայէլին համար դանդաւտ կ'ընէ Ես- տուծոյ , Էւթէ : Տէր՝ քու մարգա- 3
րէներդ մնացուցին ու քու սե- ղաններդ փլուցցին , ու մինակ ես մնացեր եմ , և իմ անձս կը փնտը- ուն : Բայց ի՞նչ կ'ըսէ անոր՝ 4
ատուածային պատասխանը . Ինձի թողուցի՝ Էթէ , եթէր հազար մարդիկ , որոնք Բահայէն ծնրադ- 5
րութիւն չբրին : Ենանկ ալ աս ատենս շնորհքին բնորութեանը համեմատ մնացորդ մը կայ . Լու- 6
թէ որ շնորհքով , ուրեմն ալ գործ- քերէն չէ . ապա թէ ոչ՝ շնորհքը ալ շնորհք չըլլար . իսկ թէ որ գործքերէն է , ալ շնորհք չէ . ապա թէ ոչ՝ գործք ալ գործ չըլլար : Ուրեմն ի՞նչ . Խարայէլ չհասաւ 7
ան բանին որ կը փնտռէր . բայց ընտրուածները հասան , ու մնա- 8
ցածները կուրցան , (Ինչպէս որ գրուած է , Եստուած անոնց թըմ- 9
րութեան ոգի տուաւ : աշխի՛ր ու ըննցմով պիտի չտեսնեն , ու ակամ- ներ՝ որոնցմով պիտի չլսեն) մինչեւ աս օրուան օրս : Եւ Կաւիթ 10
կ'ըսէ , Ենոնց սեղանը իրենց որո- ղայթ ու որս և զայթիակողութիւն ու հատուցում ըլլայ : Ենոնց աչ- 11
քերը մշտնաւ որ չտեսնեն , ու անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ : Ուրեմն կ'ըսեմ , Ս'իթէ անոր 12
համար անոնք յանցանք ըրին , որ կործանին . քաւ լիցի . հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսաց փրկու- 13
թիւն եղաւ , որ զերենք նախանձի զրգուէ : Ուստի թէ որ անոնք 14
յանցանքը աշխարհի մեծութիւն ե- ղաւ , ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթանոսներուն մեծութիւն , ալ 15
հրապի աւելի անոնց լրութիւնը : Բայց մեզի կ'ըսեմ հեթանոսնե-
րուդ : Որովհետեւ հեթանոսներուն առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մե-
ծարեմ . Որ գուցէ իմ մարմնս 14
եղաները նախանձի զրգուեմ , ու անոնցմէ մէկ քանիները ապրեցը-
նեմ : Ս'անս զի թէ որ անոնց 15
մերժուիլը աշխարհին հաշուութիւն է , հապա անոնց ընդունուիլը ի՞նչ

- պիտի բլայ, բայց եթէ մոռննէրն
 16 կենդանի բլալ : Բայ թէ որ
 երախայրն սուրբ է, նաե զան-
 զուածը . և թէ որ արմատը սուրբ
 17 է, ապա ճիւղերն ալ : Թէ որ
 ան ճիւղերն մէկ քանիններ կոտ-
 րեցան, ու զոն որ վայրենի ձիւնի
 էր՝ անոնց մէջ պատուատեցար,
 ու ձիւնիին արմատին և պարար-
 18 տութեանը հաղորդ եղար, ճիւղ-
 րերուն զէմ մի պարծենար . հապա
 թէ որ պարծենաս, չէ թէ զոն
 արմատը վեր բռնէր ևս, հապա ար-
 19 մատը քեզ : Ուրեմն պիտի բնա,
 ճիւղերը կոտրեցան որ ևս պա-
 20 տուատութիւն : Բայ չէ, անոնք ան-
 հատութիւնով կոտրեցան, ու
 զոն հաւատով հաստատուեցար, ու
 մի հպարտանար, հապա փախիր .
 21 Եւնու որ եթէ Եստուած բնական
 ճիւղերուն չանայց, զուցէ քեզի
 22 ալ չանայց : Ուստի տես Եստուած
 քաղցրութիւնը ու խառութիւնը,
 կործանուածներուն վրայ խառու-
 23 թիւնը և քու վրայ քաղցրութիւ-
 նը, թէ որ ան քաղցրութեանը
 մէջ կենաս . ապա թէ ոչ՝ զոն ալ
 24 պիտի կորուխ : Եւ անոնք ալ
 թէ որ իբեց անհատութեանը
 մէջ չկենան, պիտի պատուատին .
 Եւնու որ կարող է Եստուած անոնք
 25 չորսն պատուատել : Բանդի
 եթէ զոն թէ բնական է, միջ-
 րենի ձիւնիին կորուցար, ու ան
 բարի ձիւնիին վրայ որ թէ բը-
 նական չէր, պատուատուեցար, ալ
 որչափ աւելի անոնք որ բնական
 էին, պիտի պատուատին ի-
 26 րենց ձիւնիին վրայ : Այն զի
 չէմ ուզեր կորայրենի՝ որ չբառնար
 աս խորհուրդս, (որպէս զի ինք-
 զինքնիւ խառտուն չսեպէր .) որ
 լատ մասին կորութիւն եղաւ : Ես-
 27 րայէին, մինչև որ հեծանուններուն
 լատութիւնը մոռնէ : Եւ այսպէս բո-
 լոր Խորայէլ պիտի փրկուի : Եւն-
 պէս որ գրուած է, Սիոնէն պիտի
 զայ փրկիչը, ու հակորէն ամ-
 բարջութիւնները մէկդի պիտի
 27 գործնէ : Եւ աս է իմ ուխտս ա-
 նոնց, երբոր անոնց մուգները վեր-

ջնեն : Եւստարանին նայելով՝
 անոնք ինչամիտ են ձեր սիրոյն հա-
 մար : Բայ բնորութեանը նայելով՝
 սիրելի է իբեց հարցը սիրոյն հա-
 մար : Եւնու որ Եստուած զար-
 28 զեները ու կոշտը առանց զգա-
 նալու են : Այն զի ինչպէս որ
 զուր ալ ասին մի Եստուած չէր
 հաւատար, ու հիմա ողորմութիւն
 զոտը անոնք անհատութիւն
 նովը, Եւնու ալ անոնք հիմա ան-
 31 հատաւ եղան որ ձեր ողորմութիւն
 գործէ՝ անոնք ալ ողոր-
 մութիւն գանեն : Եւնու որ Ես-
 32 տուած ամեն ալ անհատութեան
 մէջ արդիւնց, որ ամենուն ողորմի
 33 Ու Եստուած մեծութեան ու
 խնայողութեան և զխառութեան խո-
 րունկութիւնը . ինչպէս անքանի
 են իր զատատանները, ու ան-
 34 զնից են իր ճամբաները : Այն
 զի թիւ գիտցաւ Տէրը միտքը .
 կամ թիւ անոր խորհրդակից եղաւ .
 35 Այն թիւ առաջուց անոր քան է
 տուաւ, որ փոխարէն իրեն տը-
 36 բուի : Եւնու որ ամեն բանն
 անկէ ու անով և անոր համար են .
 իրեն փառք յաւիտեանս : Եւնու :

ԳԼ . ԺԲ

Բայ կ'աղաչեմ ձեզի՝ Ողորմութեան՝
 Եստուած ողորմութեանը, որ
 ձեր մարմինները բնայէր կենդանի
 զոն մի սուրբ, Եստուած հաճելի,
 2 որ է ձեր բանաստեղծութեանը . Եւ-
 մի կերպարանիք աս աշխարհի
 կերպարանիք, հապա ձեր մարմն
 նորոգութեանը նորոգուեցէր, որ
 քնեք թէ ինչ է Եստուած կամ-
 3 քը, ան որ բարի ու հաճելի է
 կատարեալ է : Բանդի ինքնի տը-
 բուած շնորհքով և կ'ընեմ
 ձեր մէջը կողմ ամեն մէկուն,
 որ արժան եղածը մտածելն աւելի
 4 բան չմտածէ : Հապա զգատ կե-
 նալ մտածէ : Եւնու որ Եստուած
 ամեն մէկուն բաժնեց հաւատքին
 չափը : Այն զի ինչպէս որ մէկ
 մարմնի մէջ շատ անդամներ ու-
 5 նինք, ու ան ամեն անդամները մի
 և նոյն դործը չունին . Եւնու ալ

մենք չտուգրենքս մէկ մարմին մըն
ենք Վերիտոսով, և ամեն մէկերնիս
6 իրարու անդամներ ենք : Ուստի
մենք զանազան պարզները ունենա-
լով ան շնորհքին համեմատ որ մեզի
տրուած է, թէ որ մարդարեւու-
թիւն՝ հաստորին չափովք 4-րդու-
7 չենք : Թէ որ սպասաւորութիւն՝
սպասաւորութեան մէջ չլսենք : Թէ
ան որ կը սորվեցնէ՝ սորվեցնելու
8 ետեւէ չլսայ : Թէ ան որ կը յոր-
դորէ յորդորելու ետեւէ, ան որ կը
բաշխէ՝ պարզմանութեամբ չաշ-
խիւ, ան որ կ'ողորմի՝ յոժարու-
9 թեան քան : Արեւ տառնց կեղծաւո-
րութեան չլսայ, չարեն գգուելով
10 բարիքն յարելով : Եղբայրներու-
թեան մէջ իրարու վրայ զորովայն
եղիք : պատուելու մէջ իրարմ ան-
11 ջէք : Թէ անոր թէ թուլասիրտ
չըլլայ : Հոգիով բորբոքելք : Տե-
12 ընջը ծառայելք : Հեռով ուրախ
եղիք : Նեղութեան մէջ համբերե-
13 ջէք : ստեպ աղօթիքի կեցէք : Սուր-
բերուն պիտոյիցը հաղորդելք :
Հիւրասիրութեան ետեւէ եղիք :
14 Չեղջ հալածողները օրհնելք : օրհ-
15 նելք ու մի անիծէք : Խնդացող-
ներուն հետ խնդացէք, և լացող-
16 ներուն հետ լացէք : Իրարու վրայ
մի և նոյն խորհուրդը ունեցէք :
ամբարտաւանութիւն մի՛ ընէք,
հապա խնարհներուն հետ խնար-
հեցէք : Խնդեցնելիք խնամտունի
17 տեղ մի՛ դնէք : Չարութեան փո-
խարեն մէկուն չարութիւն մի՛ հա-
տուցանէք : ամեն մարդոց առջեւ
բարի բաներ ընելու՝ հոգ տարէք :
18 Ո՛րչափ որ կարելի է ձեզի՝ ամեն
մարդոց հետ խաղաղութիւն ունե-
19 ջէք : Արեւելիք՝ վրէժխնդրութիւն
մի՛ ընէք : ձեր անձերուն համար,
հապա բարկութեան տեղ սուեք :
Ինչու որ զրուած է, և վրէժխնդ-
րութիւնը իմն է, և պիտի հա-
տուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : Ուստի
թէ որ քու թշնամիդ անօթեցիք է՝
20 հոյ սուր անոր, և թէ որ ծարա-
ւէ՝ ընէր սուր անոր : քանզի սու-
նելով անոր գլխուն վրայ կրակի

կայծեր պիտի դիզես : Չարեն մի՛ 21
յաղթուիր, հապա բարիով յաղ-
թե՛ չարին :

ԳԼՈՒԽ ԺԿ

Ամեն մարդ է՝ վրան եղած իշխա- 1
նութիւններուն թող շնագան-
դի : վրան զի չկայ իշխանութիւն
մը որ Վատուծմէ չըլլայ : և անոնք
որ կան՝ Վատուծմէ կարգուած են :
Ուրեմն թի՛ որ իշխանութեան գէմ 2
կը կենայ, Վատուծոյ հրամանին գէմ
կը կենայ : և անոնք որ գէմ կը կե-
նան, անձերնուն դատապարտու-
թիւն կ'ընդունին : Ասան զի իշ- 3
խանները բարի գործքերու վախ
դուռն են, հապա չարերու : Կ'ու-
զե՞ս չմանալ իշխանութեանն :
բարի գործէ, ու անկէ գոյութիւն
պիտի ընդունիս : Ինչու որ անիկայ 4
Վատուծոյ սպասաւորն է քիչի բա-
րիի համար : քայք թէ որ դուն չար
կը գործես, վախցիր : Ինչու որ
դատարկ տեղը մէջքը թուր չէ կա-
պեր : քանզի Վատուծոյ սպասա-
ւորն է, և վրէժխնդի բարկու-
թիւն հասցնելու անոր վրայ՝ որ
չար կը գործէ : Վստ համար պէտք 5
է շնագանդ ըլլալ, չէ՛ թէ մի-
նակ բարկութեանը համար՝ հապա
խղճմտակի համար ալ : Ես պատ- 6
ճառով է որ սուրբ ալ կու տայ :
Ինչու որ Վատուծոյ սպասաւորներն
են ան նոյն բանին հոգ տանելու :
Ուստի հատուցէք պէտք եղածը ա- 7
մենուն : որուն որ սուրբ դուռն
է՝ սուրբը, որուն որ մարմն մարսը,
որուն որ վախ՝ վախնալը, որուն որ
պատիւ՝ պատիւը :
Ինչու մէկուն պարտական մի՛ 8
գտնուիք, միայն թէ մէկզմէկ սի-
րելու : վրան զի թի՛ որ ընկերը կը
սիրէ, օրէնքը կը կատարէ : Ինչու 9
որ ան Ս'ի շնորք, Ս'ի սպանա-
ները, Ս'ի գողանարը, Սուտ վը-
կայութիւն մի՛ ընէրը, Ս'ի ցան-
կարը, և ուրիշ բնչ պատուէր որ
կայ՝ Բոլորը առ խօսքին մէջ կը բո-
վանդակուի թէ Վրու ընկերդ սի-
րեսքու անձիդ պէս : Արեւ ընկերին 10

զէլութիւն չընէր . ուրեմն որչափն լըուսէր սէրն է :

- 11 Իւսայագէս Եֿֿէ՛ : զխոնալով աւտենա , որ հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթնանալու . ինչու որ հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ ան աւտենը որ հաւատացինք :
- 12 Վիճերը շատ անցած է ու ցորեկը մօտեցած . ուստի մեկզի բնենք խաւարին զործերը , ու վրանիս հազ :
- 13 Նինք լուսոյ զկերբը : Արպէս թէ ցորեկ աւտեն պարկեւտութեամբ պարտինք , չէ՛ թէ անառակութիւններով ու զինովութիւններով , ի չէ՛ թէ խառն՝ անկողիններով ու պղծութիւններով , ի չէ՛ թէ հակառակութիւնով ու նախանով . Հապա լըսէ՛ք հազէք Տէր Հիսուս Վրիստոսը , ու մարմնոյ խնամք մի տանիք ցանկութիւններու համար :

ՎԻՃ . ԺՎ

- 1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը բնորոնցէք՝ չէ՛ թէ տարակուսա :
- 2 Կան որոշմունքներով : Ո՛րք կը հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ուտել . և ան որ տկար է՝ կանանչէ :
- 3 Ղէն կ'ուտէ : Ինչ որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ , ու ան որ չուտեր՝ ուտողը թող չգատէ՝ . ինչու որ Վատուած զանիկայ ընդուններ է : Դուն ճովես որ ուրիշն ծառան կը գտնուի . Իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ'իյնայ . բայց պիտի կանգնի , ինչու որ Վատուած կարող է զանիկայ կանգնեցընել : Ո՛րք մեկ օրը ուրիշ օրէն աւելի կը սեպէ , ու մէկն ալ ամէն օրը Զէ՛ կը սեպէ . թող ամէն մարդ իր միտքը հաշտեցնէ : Ինչ որ կը հոգայ օրը , Տէրոջը կը հոգայ , և ան որ չհոգար օրը , Տէրոջը չհոգար . ու ան որ կ'ուտէ , Տէրոջը կ'ուտէ , քանզի Վատուած կը զոհանայ . և ան որ չուտէ , Տէրոջը չուտէր , ու Վատուած կը զոհանայ : Ինչու որ մեզմէ մէկը իր անձին համար չապրի , ու մէկը ինքզինքին համար չմտնիր : Վանդի թէ որ ապրինք , Տէրոջը համար կ'ապրինք ,

և թէ որ մեռնինք , Տէրոջը համար կը մեռնինք . ուրեմն թէ՛ ապրինք և թէ՛ մեռնինք , մենք Տէրոջն ենք : Պատն զի Վրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ու ապրեցաւ , որ աշխարհի մեռելներուն ու կենդանիներուն իշխէ : Իսկ դուն ինչու քու եղբայրդ կը դատես , կամ դուն ինչու քու եղբայրդ կ'անարգես . վասն զի ամէնքս ալ Վրիստոսի ատենանն առջնք պիտի կոչնինք : Ինչու որ գրուած է , Իսկ կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ամէն ծունկ ինծի պիտի ծոխ , և ամէն լեզու Վատուծոյ պիտի խոստովանի : Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Վատուծոյ հաշի պիտի տայ իր անձին համար : Ուստի ալ իրար չգատենք , հապա աւելի աւորուամբ բրէք մտքերնուդ մէջ՝ խոչ կամ զայլթակղութիւն չդնել եղբորդ : Վրիստոս ու հաւատաւորն ամէն Տէր Հիսուսով , որ մեկ բան մը ինքիւն պիղծ չէ , բայց ձով որ պիղծ կը սեպէ մեկ բան մը , անոր պիղծ է ան : Իսկ թէ որ կերակուրի համար քու եղբայրդ արտմի , ալ դուն սիրով չփարուցար . քու կերակուրովդ մի կորսնցընէր անիկայ՝ որուն համար որ Վրիստոս մեռաւ : Վերջ չբլայ որ ձեր բարիքն համար չար խոսն : Ինչու որ Վատուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ , հապա արդարութիւն և խաղաղութիւն ու ինդուլթիւն Հոգւով Արքով : Վանդի թէ որ մէկը աւ բաներով Վրիստոսի կը ծառայէ , անիկայ Վատուծոյ հաճելի է ու մարդոց զոհելի : Վայ ուրեմն խաղաղութեան և իրարու շնորհակամեան ետեւ բլանք : Չբլայ որ կերակուրի պատճառով Վատուծոյ զործը քահես . ամէն բան մարդու է . միայն թէ ան մարդուն է զէշ՝ որ աշխարհի զայլթակղութիւն տալով կ'ուտէ : Եղէկ է միս չուտել և զինի շերտ , ոչ ալ Բան Զ ԸԻ՛Լ , որով քու եղբայրդ կը զլըրի կամ կը զայլթակղի կամ կը տկարանայ : Դուն հաւատք ունիմ . անիկայրե-

9 զի պահէ Բստուծոյ առջևը . երանի
անոր որ իր անձը չդատապարտեր
23 անով՝ որ ինչոք կ'ընդունի : Բայց
ան որ խիղճ կ'ընէ , թէ որ ուտէ կը
10 դատապարտուի : Բայն զի չէ թէ
հաւատարմով կ'ապրէ . քանզի ինչ
բան որ հաւատարմով չէ , մեղք է :

ԳԼ . ԺԵ

1 Պէտք է մեզի որ կարող ենք ,
տկարներուն տկարութիւնը վեր-
11 ղընել , և չէ փոք մեր անձին
2 հաճոյ ըլլալ . Հապա մեզմէ ամեն
մէկը լինութեան համար իր ընկե-
րին հաճոյ ըլլայ բարի բաներու
3 մէջ : Բանցի Բրիստոս ալ չէ
թէ իր անձին հաճոյ եղաւ , հապա
3 ինչպէս որ գրուած է , Բեզ նա-
խատոյցներուն նախատիկները իմ
4 վրաս ինկան : Ասան զի ինչ որ
աւաճուց գրուեցաւ , մեր սորվելուն
համար գրուեցաւ , որ համարեալ
թիւնով ու Վիքրերուն միւսթա-
5 բութիւնովը յոյս ունենանք : Եւ
համարեալ թիւն ու միւսթաբութեան
Բստուածը տայ ձեզի իրարու
հետ մի և նոյն խորհուրդը ունենալ
Բրիստոս Հիսուսի առաջնի պէս .
6 Որ մէկ սրտով աւ մէկ բերնով
փառաւորէք զԲստուած ու մեր Տե-
րօնը Հիսուս Բրիստոսի Հայրը :
7 Ետը համար մեկզմէկ ընդունեցէք ,
ինչպէս որ Բրիստոս ալ մեզ ըն-
դունեց Բստուծոյ փառքին համար :
8 Բայց կ'ըսեմ թէ Հիսուս Բրիս-
տոս թիւքառութեան պաշտօնեայ
ըլլալը Բստուծոյ ճմարտութեանը
համար էր , որ նախահայրերուն Գը-
րոնք խոստմունքները հաստատէ :
9 Մեզիս հիմնադրողները ողորմու-
թեան համար զԲստուած փառա-
ւորեն . ինչպէս որ գրուած է ,
Ետը համար ազգերուն մէջ քեզ
պիտի գովեմ , և յուսնաւոր
10 սաղմոս պիտի երգեմ : Եւ դար-
ձեալ կ'ընէ թէ Ու ազգեր անոր
ժողովուրդին ուրախակից եղէք :
11 Եւ դարձեալ թէ Օրփեցէք Տերը
նով բոլոր ազգեր , ու գովեցէք ա-
նկիայ՝ ով բոլոր ժողովուրդներ :
12 Եւ դարձեալ Եսայի կ'ընէ : Հիս-

սէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ ,
ու ան որ ազգերուն իշխան պիտի
կայնի , ազգերը անոր պիտի յու-
սան : Ետը յուսոյ Բստուածը ձեզ
13 լեցնել բոլոր ուրախութիւնով ու
խաղաղութիւնով հաւատարմութեան
որ առատանար յուսով Հոգւոյն
Սրբոյ զօրութեամբը :

Եւ ինչն ալ հաստատուած եմ
14 ձեզի համար՝ իմ եղբայրներս , որ
դուք լեցուն էք բարութիւնով ,
լեցուած էք ամեն գիտութիւնով ,
և կրնայք մեկզմէկ խրատել : Սա
15 կայն մէկ կողմանէ համարձակարար
զրեցի ձեզի՝ իմ եղբայրներս , որ-
պէս թէ միտքերնիդ ձգեմ աւ քա-
նէրը ան շնորհքին պատմատգով՝ որ
Բստուած ինձի տրուած է , Որ ես
16 Հիսուս Բրիստոսի պաշտաւորը ըլ-
լամ հիմնադրողներուն մէջ , և Բս-
տուծոյ աւետարանը մատակարար-
եմ , որպէս զի հիմնադրող ըն-
ծայրիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ
Հոգիով սրբուելով : Ուստի Ես
17 տուծոյ քովը պարճանք ունիմ՝ Բը-
րիստոս Հիսուսով : Ինչու որ չեմ
18 համարձակիր խօսելու ան բաներէն
մէկը , որ Բրիստոս իմ ձեռքովս
գործած չէ հիմնադրողները նազան-
դեցրելու համար՝ խօսքով ու գործ-
քով , Եւ ձաններու ու հրաշքներու
19 զօրութիւնով , Բստուծոյ Հոգւոյն
զօրութիւնովը . անանկ որ ես Եւ-
րուսաղեմէն ախա՞ն և չըման ընելով
մինչև Իերիկացոյ կողմերը Բը-
րիստոսի աւետարանը լեցուցի : Եւ
20 նանկ ճանացի աւետարանը քարո-
զելու : Չէ թէ ուր որ Բրիստոսի
անունը յիշուած էր , որ չըլլայ թէ
մէկ ուրիշէ մը Գրոնք հիմն ժողո-
ջին . հապա ինչպէս որ գրուած
է , Թէ որոնց որ չպատմուեցաւ
21 անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն , ու
որոնք որ չանցնին՝ պիտի իմանան :
Նոր համար ալ շատ արգիլուեցայ
22 ձեզի դալէն : Բայց հիմա որ աս
23 կողմերս՝ ալ ինձի տեղ չկայ , ու
շատ տարիներէ 'ի վեր խիստ կը
փափայրիմ ձեզի դալու , Երբոր
24 գէպ 'ի Սպանիա երթամ՝ , կը յու-
սամ որ անցնելու տեսնու ձեզ տես-

դուրիւնը ամենուն հասած է .
 ուստի ձեր վայս ուրախ եմ . բայց
 կ'ուզեմ որ դուք իմաստուն բլլար
 բարիքն , ու միամիտ՝ չարքն :
 20 Եւ խաղաղութեան Կտուածք
 խորտակէ Սատանան շուտով ձեր
 ոտքին տակը : Ս'եր Տէր Հիսուս
 Վրիստոսի շորհքը ձեր հետք շալ :
 21 Բարե կ'ընէ ձեզի Տիմիթէոս իմ
 զործակիցս , եւ Վուկիոս ու Հասան
 եւ Սոսիպատրոս իմ ազգականներս :
 22 Բարե կ'ընէ ձեզի Տերօնով եւ
 ալ Տերտիոսս , որ առ թուղծը
 23 գրեցի :) Բարե կ'ընէ ձեզի Վա-
 յիոս իմ ու բոլոր եկեղեցիքն հիւր-
 քնկալ : Բարե կ'ընէ ձեզի Լա-
 բատոս՝ յաղաքիս գանձապետը ,

ու Սուարտոս Էղըայրը : Ս'եր 24
 Տէր Հիսուս Վրիստոսի շորհքը
 ձեր ամենուն հետք շալ : Եւ
 Եղդ անոր որ կարող է ձեզ 25
 հաստատել իմ աւետարանիս պէս ,
 ու Հիսուս Վրիստոսի քարոզու-
 թեանը պէս , առ խորհուրդին
 յայտնուելուն պէս , որ յախանա-
 կան ատեններն 'ի վեր ծածկուած
 էր : Եւ հիմա յայտնուեցաւ , ու 26
 մարգարէական զխրքերով յախան-
 նական Կտուածոյ հրամանովը բոլոր
 հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հա-
 լատրի Գաղանդելու համար , Ս'ի 27
 միայն իմաստուն Կտուածոյն Հիսուս
 Վրիստոսի ձեռքովը փառք յախ-
 անան : Եւնն :

ԵՌԵՄԻԱ ԹՈՒՆԴԻՍ

ՊՕԳՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԿՈՐԻՆԹԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս՝ Կտուածոյ կամբովը Հիսուս
 Վրիստոսի առաքեալ ըլլալ-
 կանչուած , ու Սոսիմենէս Էղըայրը ,
 2 Կորնթոսի մէջ եղած Կտուածոյ
 եկեղեցիքին՝ Վրիստոս Հիսուսով
 սրբուածներուն՝ սուրբեր ըլլալ-
 կանչուածներուն , առ ամենուն հետ՝
 որ ամեն տեղ մեր Տէր Հիսուս
 Վրիստոսի անունը կը կանեն ,
 3 իրենցը ու մերը . Չեզի շորհք
 եւ խաղաղութիւն Կտուածմէ մեր
 շօրմէն ու Տէր Հիսուս Վրիստո-
 սէն :
 4 Եւնն առն իմ Կտուածմէս ձեզի
 համար կը զոհանամ՝ Կտուածոյ շը-
 նորհքին վայս , որ ձեզի տրուած է
 5 Վրիստոս Հիսուսով . Որ դուք
 անով ամեն բանի մէջ հարստացար
 ամեն խօսքով ու ամենայն գիտու-
 ածմէս խօսքով . Ինչպէս որ Վրիստոսի
 6 թեամբս . Ինչպէս որ Քրիստոսի
 վայսութիւնը ձեր մէջը հաստա-
 7 տուեցաւ . Որ դուք բնա մէկ ըլ-

նորհքով մըն ալ շնուագէր՝ մեր
 Տէր Հիսուս Վրիստոսի յայտնու-
 լուն սպասելով . Որ նաեւ ձեզ պի- 8
 տի հաստատէ մինչեւ վերջը՝ անմե-
 ղազրելի ըլլալ մեր Տէր Հիսուս
 Վրիստոսի օրը : Հաւատարիմ 9
 է Կտուած , որ իրմով կանչուեցար
 հաղորդ ըլլալու իր որդւոյն՝ մեր
 Տէր Հիսուս Վրիստոսին :
 Չեզի կ'ազաւեմ եղայրներ՝ մեր 10
 Տէր Հիսուս Վրիստոսի անունովը ,
 որ մի եւ նոյն խօսքը ունենար ա-
 մենք , ու երկպառակութիւններ
 չըլլայ ձեր մէջը . հապա դուք մէկ
 միտքի ու մէկ խորհուրդի վայս
 հաստատուած ըլլար : Ինչու որ 11
 ձեզի համար ինծի լուր հասաւ Էղ-
 ղայրներ՝ Քղուէի գողութիւնը
 րէն , թէ ձեր մէջը հակառակու-
 թիւններ կայ : Հիմա առ կը զը- 12
 բուցեմ , որ ձեզմէ ամեն մէկը կ'ը-
 սէ եղեր թէ Լոս Պօղոսեան եմ ,
 ու Գառլ՝ թէ Լոս Սկրիպան , եւ
 Գառլ՝ թէ Լոս Սկրիպան , ու

- նեմ, ու ևն զմէ յուզարկուիմ հոն
 25 ևն զմէ լեցուիմ : Բայց հիմա Լը-
 26 րուսաղէմ կ'երթամ սուրբերուն
 ևն զմէ լեցուիմ : Եւ Երայելիք յամարե-
 27 ցան որ Լըրուսաղէմի մէջ եղած
 աղքատ սուրբերուն քիչ մը հա-
 28 զորդ ու թիւն ընեն : Հօտարեցան,
 ինչ որ անոնց պարտական ալ
 են : Ժամն զի թէ որ անոնց հոգեոր-
 29 բաներուն հազորդ եղան հիմանոս-
 ները, կը պարտաւորին որ հազոր-
 30 զուի թիւն ընեն անոնց մարմնաւոր
 բաներու մէջ ալ : Ուրեմն ասի-
 կաց կատարելով ու կրթելով անոնց
 31 աս պտուղը, ևն զմէ Սպանիա պիտի
 անցնիմ : Լը աս գիտեմ որ իմ
 32 ևն զի զայն տունս՝ Վրիտանիա ա-
 լետարանին լեցուն օրհնութիւնովը
 պիտի դամ :
- 33 Զեղի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր
 Տէր Հիսուս Վրիտանով, ու
 34 անոնց սիրովը, որ ինծի հետ
 պատկազմակից ըլլաք չէր աղօթե-
 35 աներուն մէջ առ Վատուած ինծի հա-
 36 մար, Որ Էրեմուսանի մէջ հաստա-
 37 քի չ'աղաչանդ օգնեմքն աղատուիմ,
 ու իմ Լըրուսաղէմ ընէլուս պատա-
 38 ւորութիւնս սուրբերուն ընդունելի
 39 ըլլայ : Որպէս զի Վատուածը կամ
 40 քովը ուրախութեամբ ևն զի զայնով
 41 ևն զի հետ հանդիմ : Լը խաղա-
 42 զուի թիւն Վատուածը ևն ամենուր
 43 հետը ըլլայ : Եւ մէն :
- ԴԼ ԺԹ
- 1 Զեղի կը յանձնեմ մեր Փրկէ քը-
 2 րը, որ Անբրայի եկեղեցիին ըս-
 3 պատարն է : Որ անիկայ ընդունելը
 Տէրոջմով ինչպէս որ սուրբերուն
 4 արժան է, և անոր իմամբ տանիք
 5 ինչ բանի մէջ որ ևն օգն-
 6 կարտի : քանզի ինքն ալ շատե-
 7 րուն իմամբ տարաւ, ու ինծի ալ :
 8 Բարե՛ք ըրէք Պրիսկէին ու Եկի-
 9 զան՝ Վրիտան Հիսուսով իմ
 10 զործակիցներուս : (Որոնք իմ
 11 կեանքին համար իրենց պարանոց-
 12 ները տուին : որ անոնցմէ չէ թէ
 13 միտակ ևն ինորհալ կ'ըլլամ :
- Հասցա հիմանաւորուն բոլոր եկե-
 14 ղեցիներն ալ :) Լը անոնց տանը
 15 մէջ եկեղեցիին ալ : Բարե՛ք ըրէք
 16 Լըպենտոս իմ սիրելիս, որ Ե-
 17 րայելցէն անոնց պտուղ մէն է Վը-
 18 րիտանի : Բարե՛ք ըրէք Սարիամին,
 19 որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ :
 20 Բարե՛ք ըրէք Ենդրոնիկոսին ու Հո-
 21 նիային իմ աղգականներուս և զե-
 22 րուի թիւն ընկերներուս, որոնք ա-
 23 ռաբեաներուն մէջ երեւելիներ են,
 24 որոնք ինծեմ ալ առաջ Վրիտանի
 25 եղան : Բարե՛ք ըրէք Ենդրիս իմ
 26 սիրելիս Տէրոջմով : Բարե՛ք ըրէք
 27 Սարիամոս մեր զործակիցին Վրի-
 28 տանով, ու Սարիս իմ սիրելիս :
 29 Բարե՛ք ըրէք Եպիֆանին որ ընտ-
 30 րեալ է Վրիտանով : Բարե՛ք ը-
 31 րէք անոնց որ Վրիտանով զոս-
 32 տունն են : Բարե՛ք ըրէք Է-
 33 րուի թիւն իմ աղգականիս : Բարե՛
 34 ք ըրէք անոնց որ Վարկէին տունն
 35 են Տէրոջմով : Բարե՛ք ըրէք Տրի-
 36 անէին ու Տրիստին Տէրոջմով
 37 աշխատողներուն : Բարե՛ք ըրէք
 38 Պրիսկէ սիրելիին, որ շատ աշ-
 39 խատեցաւ Տէրոջմով : Բարե՛ք ը-
 40 րէք Սուփոսին Տէրոջմով ընտ-
 41 րուածին, ու անոր մօրը և իմին :
 42 Բարե՛ք ըրէք Եսիկիսիտոսին, Փղե-
 43 ղին, Որմին, Լըման, Պատարային,
 44 Լըման, ու անոնց հետ եղող
 45 եղբայրներուն : Բարե՛ք ըրէք Փի-
 46 ղոյն ու Հոյիկային, Եւ Ողմ-
 47 պան ու անոնց հետ եղող բո-
 48 լոր սուրբերուն : Բարե՛ք ըրէք Ի-
 49 րարա սրբութեան համարով :
 50 Բարե՛ք կ'ընեն ևն զի Վրիտանի [բո-
 51 լոր] եկեղեցիները :
- Աղաչեմ ևն զեղբայրներ, որ
 52 զիտեք այնպիսիները՝ որոնք ևն
 53 սորիսմ վարդապետութենէն զուր
 54 հերձուածողութիւնն ու զայնով
 55 զուի թիւն կ'ընեն : և անոնցմէ
 56 եւ կեցեք : Եւ անոր անանիները
 57 մեր Տէրոջմով Վրիտանի շէն ծա-
 58 ւայեր, Հասցա իրենց որովայնին
 59 և անոյ խաղաղութեամբ ու զուի թիւն-
 60 ներով պարգաւմաներուն սիրտերը
 61 կը խաղան : Բանց ևն ինորհալ
 62 կ'ըլլամ :

ընդ որ մարդու սրտն մէջ չէ
 ինկեր, Եստուած գնալը սիրողներուն
 10 պատրաստից : Բայց Եստուած
 մեզի յայտնեց իր Հոգիով : Ինչու
 որ Հոգին ամեն բան կը գննէ,
 11 Եստուծոյ խորունկ բանքն ալ :
 Ստան գի մարդիկներէն ճշմ. գիտե
 մարդուն բաները, բայց միայն
 մարդուն հոգին որ իր մէջն է .
 անանկ ալ Եստուծոյ բաները
 մէկը չգիտեր, բայց միայն Ես-
 12 տուծով Հոգին : Իսկ մենք չէ՛
 թէ առ աշխարհիս հոգին առ-
 ոյնք, հապա ան Հոգին որ Ես-
 տուծմ է . որ մենք ճանչանք ան
 բաները որ Եստուծմ տրուեցաւ
 13 մեզի : Արժեք նաեւ կը խախնի,
 չէ թէ մարդկային իմաստութեան
 սորվեցուցած խաղերովը, հապա
 Հոգիին սորվեցուցածներովը, և
 հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ կը
 14 յարմարեցնենք : Իսկ ճշմարտ
 մարդը Եստուծոյ Հոգիին բաները
 չգնդուտի : Ինչու որ անոնք իրեն
 յիմարութիւն են, ու չընտր ալ
 գիտնալ, ինչու որ հոգեւոր կեր-
 15 պով կը գննուին : Բայց ան որ
 հոգեւոր է՝ ամեն բան կը գննէ, ու
 16 ինքը մէկէ մը չգննուիր : Վանդի
 ճշմ. դիտցաւ Տէրոջ միտքը, որ
 անոր խրատ տուող ալ ըլլայ : Բայց
 մենք Վերիտտոսի միտքը ունինք :

ԳԼՔ Գ

1 Եւ ևս Բղդայեանի՝ շիրջայ խափ-
 ձեղի որպէս թէ հոգեւորներու,
 հապա որպէս թէ մարմնաւորներու
 2 բու, Որպէս թէ Վերիտտով տը-
 ղացոյց . ձեզի կաթմ կեցուցի, և
 չէ՛ թէ կերակուր : Ինչու որ դեռ
 կարող չէիք, ու հիմա ալ տա-
 կաւին կարող չէք : Գասն զի դեռ
 3 մարմնաւոր էք : Որովհետեւ տա-
 կաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակա-
 ուսկութիւն և բաժանութիւն կան, ու մարդկո-
 չէ՛ որ մարմնաւոր էք, ու մարդկո-
 4 բէն կը քաշէք : Վանդի երբոր
 Զեդէ մէկը կ'ըսէ թէ Ես Պօղոս
 սեան եմ, և միւսը թէ Ես Վարդ-
 սեան եմ, չէ՞ որ մարմնաւոր էք :
 Եւրեմն ճշմ է Պօղոս կամ ո՛ր է

Վարդոս . Պաշտօնականք է, ու 5
 բնեցմով հաւատացիք . և ինչպէս
 որ Տէրը տուաւ. առնէց ամեն մէ- 6
 կուն : Ես անկեցի, Վարդոս չուր
 տուաւ, բայց Եստուած անկեցուց : 7
 Ուստի ո՛չ անկողը բան մըն է, և
 ճշմ. չուր տուողը, հապա Եստուած՝ 8
 որ անկեցուց : Տնկողը ու չուր
 տուողը մէկ են, և ամեն մէկը իր 9
 վարձքը պիտի առնէ իր աշխատու-
 թեանը չափովը : Ինչու որ մենք 10
 Եստուծոյ գործակից ենք, դուք Ես-
 տուծոյ մշակութիւնն էք, Եստու-
 ծոյ չինութիւնն էք : Եստուծոյ 11
 շնորհացը չափովը որ ինծի տրուե-
 ցաւ, իմաստուն ճարտարապետի
 մը պէս հիմ գրի, բայց առոր մըս
 չենողը ուրիշ է . միայն թէ ամեն 12
 մէկը թող գոյուշանայ թէ ինտոյ
 կը շինէ : Ինչու որ մէկը ալ ու- 13
 բիշ հիմ չընտր գնէլ գրուածն
 ի գաս, որ է Հիսուս Վերիտտոս :
 Թե որ մէկը աս հիմին մըս կը շինէ 14
 ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական քարեր՝
 փայտ՝ խոտ՝ եղէգ, Վե՛ն մէկուն 15
 գործը յայտնի պիտի ըլլայ . քան-
 զի օրը երևան պիտի հանէ, ինչու
 որ կրակով պիտի յայտնուի : և
 ամեն մէկուն գործին ինչ տեսակ 16
 ըլլալը կրակը պիտի փորձէ : Թե 17
 որ մէկուն շինած գործը միաւու ըլ-
 ցայ, ինքը վարձք պիտի առնէ .
 Եւ թէ որ մէկուն շինածը այրելու 18
 ըլլայ, անիկայ միաս պիտի քաշէ .
 բայց ինքը պիտի ազատի, սակայն
 անանկ՝ իբր թէ կրակի մէջէն :
 Չէ՛ք գիտեր որ Եստուծոյ տաճար 19
 էք դուք և Եստուծոյ Հոգին ձեր
 մէջը բնակած է : Թե որ մէկը 17
 Եստուծոյ տաճարը կ'ապականէ,
 Եստուած անիկայ պիտի ապականէ,
 ինչու որ Եստուծոյ տաճարը սուրբ
 է, որ դուք էք :
 Ըլլայ որ մէկը ինքզինքը խաբէ . 18
 թէ որ ձեզմէ մէկը գնեց իմաստուն
 կը սեպէ աս աշխարհիս մէջ, թող
 յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ .
 Ինչու որ աս աշխարհիս իմաստու- 19
 թիւնը Եստուծոյ առեւը յիմարու-
 թիւնն է . քան զի գրուած է թէ
 Եստուծոյ իմաստունները իրենց խո-

- բամանկու թեանք մէջ կը բռնէ :
- 20 Իս. դարձեալ թէ Տէրը զիս իմաստուններուն խորհուրդները , որ
- 21 ունայն են , իրենմէ մէկը թող
- 22 չպարծենայ մարդոցմով . Ինչու որ ամէն բան ձերն է , թէ՛ Պաղոս , թէ՛ Բարդոս , թէ՛ Սեփաս , թէ՛ աշխարհ , թէ՛ կեանքը , թէ՛ մահը , թէ՛ ներկայ բաները . և թէ՛ զարկները՝ ամէն բան ձերն է .
- 23 Գուր ալ Վերիտոսին էք , և Վերիտոս՝ Մատուցոյ :

ԳԼ . Գ

- 1 Թող մարդիկ մեզ ասանկ սեպն՝ որպէս թէ Վերիտոսի սպասաւորներն ու Մատուց խորհուրդներուն տնտեսները :
- 2 Ուստի տընտեսներուն մէջ կը փնտռուի որ մէկը հաւատարիմ գտնուի :
- 3 Բայց ինծի ասիկայ ոչինչ բան մըն է , որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց դատողութենէն , մանաւանդ որ ևս
- 4 ալ իմ աննչ չեմ գտներ . (Սաան զի ևս իմ անձիս փրայով բան մը չեմ գտներ . բայց չէ՛ թէ ասով կ'արդարանամ .) հապա զիս դատողը Տէրն է :
- 5 Ուրեմն ժամանակէն ասով դատուի թիւն մի՛ բնէք , մինչև որ զայ Տէրը՝ որ խաւարին զազանները 'ի յոյս պիտի հանէ , ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ . և ան ատենը ամէն մէկուն զուգութիւնը Մատուցմէ պիտի բլլայ :
- 6 Ետեք օրինակ բերի Քղայրներ՝ իմ փրաւ ու Բարդոսին վրայ ձեզի համար , որ զուրք մեզմէ սորվէք . Բարդոս զորածէն աւելի բան մը չխորհիլ , որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկու մը համար
- 7 ուրիշ մը գէմ : Վանդի ճով է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ առէլէն . և ի՞նչ ունի որ չես առեր զուն . և թէ որ ատիկո՛ր ինչ՞եւ չառածի պէս կը պարծենաս :
- 8 Երգէն կ'առաջած էք , արդէն հարուստացար , ասանց մեզի թաղաւորեցիք . և երանի՛ թէ թաղաւորէիք , որ մենք ալ ձեր հետը
- 9 թաղաւորէինք : Վանդի կարծեմ՝

թէ Մատուց յետիններ բրաւ մեղատաքեղներս մահապարտներու նըման . Ինչու որ տեսարան եղանք աշխարհի , և հրեշտակներուն ու մարդիկներուն : Սենք յիմարներ 10 ենք Վերիտոսի համար , և զուրք իմաստուններ Վերիտոսով . մենք տկար՝ և զուրք զօրաւոր . զուրք փառասերեալ՝ ու մենք անարգեալ : Ս'ինչէն աս օրուան ատենը կ'անօ 11 թեանք ալ , կը ծարաւ լինք ալ , մերկ ալ կը մնանք , կը ծեծու լինք ալ , աստանգական ալ կը պտըտինք , Իս. մեր ձեռքերովը գործերով 12 կ'աշխատինք . երբոր մեզ կը նախատեն կ'որհներ . երբոր կը հալածեն՝ կը համբերենք . Երբոր գէշ կը 13 խոսին՝ կ'աղաչենք . Իբրեւ զաշխարհի ազատեալ թիւնը՝ ամէնուն անարգը բլլալով մինչև հիմա : Ես բաները 14 կը գրեմ՝ չէ՛ թէ ձեզ անցըներու համար , հապա կը խրատեմ յեւսերկի որդիներուն պէս : Սաան 15 զի թէ և զուրք տասը հազար փարձապետներ ունենար Վերիտոսով , բայց չէ՛ թէ շատ հայրեր առէի : Ինչու որ Վերիտոս Հիւստոսով ևս 16 ձեզ ծնայ աւետարանողը : Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի՛ ինծի նմանող և զիք : Ետք համար ձեզի խրկեցի 17 Տիմոթէոսը , որ իմ սիրելի որդիս է՝ ու Տերոջմով հաւատարիմ . որ անիկայ ձեր միտքը պիտի ձգէ Վերիտոսով իմ բռնա՛ծ ճամբաներս , ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցընեմ : 18 Ս'էկ քանիները հպարտացան , որ պէս թէ ևս պիտի չգամ ձեզի : Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի՛ թէ 19 որ Տէրը կամենայ , և պիտի հասկընամ չէ՛ թէ հպարտացողներուն խաղերը , հապա զօրութիւնը : 20 Սաան զի Մատուց թաղաւորաւորութիւնը չէ՛ թէ խօսքով է , հապա զօրութիւնով : Ի՞նչպէս կ'ու 21 զէք , դաւաղանճով զամ ձեզի , թէ սիրով և հեղու թեան հողիով :

ԳԼ . Ե

Ես հասարակ կը ըստի ձեր մէջը 1
պրտնկութիւն ըլլալ , և անանկ

- պրոնելու թիւն՝ որ հեթանոսներուն
մէջ ալ չկայ : որպէս թէ մէկը իր
2 Տօրը կնիկը ունենայ : Ու դուք
հպարտացիր էք , և ոչ մանաւանդ
սուգ ըրիւր , որ ձեր մէջն վերցուի
3 աս բանը ընողը : Ինչու որ թէ
պէտ ևս մարմնով հեռու եմ , բայց
հոգիով ներկայ եմ . ուստի հիմա
որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի ,
4 որ աս բանը ընողը՝ Երբոր մեր Տէր
Հիսուս Վրիստոսի անունովը մէկ-
տեղ ժողովուրդ դուք՝ ու իմ հոգիս
մեր Տէր Հիսուս Վրիստոսի զօրու-
5 թիւնովը , Բնակը Սատանային
մատնէք՝ մարմինը կորսուելու հա-
մար , որ հոգին փրկուի Տէր Հի-
6 սուսի օրը : Եւ ձեր պարծանքը
աղէկ չէ . չէք գիտեր որ քիչ մը
խնորր լուր դանդաւած կը խնդրէ :
7 Սարքեցէք հին խնորը մէկդի , որ
ըլլաք նոր զանգուած , ինտոր որ
անխմբէք . ինչու որ Վրիստոս
մեր դատիկը մեզի համար գոհուե-
8 ցաւ : Ուստի տան կատարենք՝ չէ
թէ հին խնորով և չէ թէ չարու-
թեան ու անզգամութեան խնորովը ,
հապա անկեղծութեան ու ճշմար-
9 տութեան անխմբ հացովը : Վրե-
ցի ձեզի թուղթին մէջ , որ պոռ-
10 նիկներուն հետ չխառնուիք : Եւ
հիշէ՛ք թէ թէ աս աշխարհիս պոռ-
նիկներուն հետ , կամ ազաններուն
հետ , կամ յափառակողներուն հետ ,
կամ կոտորածներուն հետ . հապա
թէ չէ պէտք էր որ դուք աշխարհէս
11 դուրս ելլէիք : Բայց հիմա ձեզի
զբնիկ չխառնուիլ , այսինքն թէ որ
մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պրոնելի
ըլլաք , կամ ազա՛հ , կամ կուս-
պաշտ , կամ նախատող , կամ
զինով , կամ յափառակող , ա-
նանկին հետ հաց ալ չուտել :
12 Վասն զի ի՞նչ պէտք է ինծի դուր-
սիկներն ալ դատուել . չէ՞ որ դուք
13 ներսիները կը դատէք . Իսկ դուք
սիւնները Եստուած պիտի դատէ .
ուստի չարը ձեր մէջն վերցուցէք :

ԳԼՈՒԽ Գ

- 1 Չեզմէ մէկը թէ որ մէկ բան մը
ունենայ իր ընկերին հետ , կը

համարձակի՞ անիրաւներուն առջև
դատուիլ , ու չէ թէ սուրբներուն
առջև : Չէք գիտեր որ սուրբն- 2
ըլ պիտի դատեն աշխարհը . ու թէ
որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի ,
ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք ինչ
դատեր որոշելու : Չէք գիտեր որ 3
մենք հրեշտակներ պիտի դատենք .
ո՛ր կը մնան հապա աշխարհային
բաները : Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը 4
աշխարհային դատեր ունիք , եկե-
ղեցի՛ցն անարգները ձեզի դատաւոր
զրէք : Չեղ ամբողջելու համար 5
կը զրուցեմ . այնպիսիք որ ձեր
մէջը մէկ իմաստուն մը չկայ որ
կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր 6
եղբայրներուն մէջ . Հապա եղբայր
եղբոր հետ դատի կը մտնէ , ան
ալ անհաւատներուն առջև : Եւ 7
դարեւ բոլորովին յանգանք մըն է աս
ձեր մէջը , որ իրարու հետ դատեր
ունիք . ինչո՞ւ մանաւանդ դուք ա-
նիրաւութիւն չէք կրեր . ինչո՞ւ
մանաւանդ դուք զոկանք չէք քաշեր :
Հապա դուք անիրաւութիւն ու 8
զրկանք կ'ընէք , և ան ալ եղբայր-
ներուն : Չէք գիտեր որ անիրաւ- 9
ները Եստուծոյ արքայութիւնը պի-
տի չժառանգեն . մի՞ խարուիք ,
ոչ պրոնելիները՝ ոչ կուսպաշտնե-
րը՝ ոչ նապաստակները՝ Ո՛ւ իղայիւ- 10
նիք՝ ոչ արուպէտները՝ ոչ զո-
ղերը՝ ոչ ազանները՝ ոչ զինովնե-
րը՝ ոչ նախատողները ու ոչ յափա-
ռակողները Եստուծոյ թաղաւորու-
թիւնը պիտի չժառանգեն : Եւ 11
դուք մէկ քանիներդ անանկներ
էիք . բայց լուսացուեցաք , բայց
սրբուեցաք , բայց արդարացաք Տէր
Հիսուսի անունովը ու մեր Ես-
տուծոյ Հոգիովը :

Եւ մեն բան ինծի օրինաւոր է , 12
բայց չէ թէ ամեն բան օգտակար .
ամեն բան ինծի օրինաւոր է , բայց
ևս մէկ բանի մը իշխանութեան
տակ պիտի չըլլամ : Արեւակուր- 13
ները փորին համար է , փորն ալ
կերակուրներուն . բայց Եստուած
աս ալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ :
Իսկ մարմինը պրոնելութեան համար
չէ , հապա Տէրովը , ու Տէրը մար-

- 21 Շարաւոյ կանուեցար, հոգ չբայ
քեզի ։ Բայց թէ որ կրնաս ազատ
22 ըլլալ, ան ընտրէ ։ Այսին գի
ան ծառան որ Տէրոջնով կանուած
է, Տէրոջ ազատացեալն է անիւ
կայ ։ Նոյնքան ալ ան ազատոր որ
կանուած է, Բարիտոսի ծառան
23 է ։ Իսկ զնով ծախու առնուե
ցար, մարդոց ծառայ մի՛ ըլլար ։
24 Ի՞նչ պարհեր՝ ամեն մէկը ինչ Ի
շտով մէջ որ կանուեցաւ, թող
անոր մէջը կենայ Եստուծոյ առ
ջնը ։
25 Բայց կայսերուն համար Տէրոջմէն
հրաման մը չունիմ, միայն թէ Տէ
րոջմէն հաւատարիմ ըլլալու որո
մաթիւնն զտածի մը պէս խրատ կու
26 տամ ։ Արեւին եւ կը սեպեմ որ
ստիկայ աղէկ է հիմակուան նեղու
թեանը համար, աչքին աղէկ է
27 մարդու որ ստանկ ըլլայ ։ Ա
պուած եւ կնիւն, մի՛ փնտեր ար
ձակուիլ ։ արձակուած եւ կնիկ է,
28 մի՛ փնտեր կնիկ ։ Իսկ թէ որ ա
մուսանաս չմեղանչցիր, և թէ որ
կայր ամուսնանայ՝ չմեղանչեց ։ Բայց
անանկները մարմնոյ նեղութիւն պի
տի ունենան ։ ստիկայ եւ ձեզի կը
29 խնայեմ ։ Բայց աս կ'ըսեմ Եղ
բայներ, որ ժամանակը կարծրած
է ։ ալ անոնք որ կնիկ ունին, ա
30 նանկ ըլլան որպէս թէ չունին ։ Ի
նտոնք որ կու լան, որպէս թէ չն
լար ։ ու անոնք որ կը խնդան, որ
պէս թէ չն խնդար ։ և անոնք որ
ծախու կ'առնեն, որպէս թէ բան
31 է չունին ։ Իւ անոնք որ աշխարհ
կը գործածեն՝ որպէս թէ զէշ կեր
պով չեն գործածեր ։ ինչու որ աս
աշխարհիս կերպարանքը կ'անցնի ։
32 Բայց եւ կ'ուզեմ որ գութ անհոգ
ըլլար ։ Էն զէ չամուսնացած մար
33 ինչպէս Տէրոջը բաները կը հոգայ, թէ
ամուսնացածը աշխարհիս բաները
կը հոգայ, թէ ինտոր իր կնիկն
34 հաճելի ըլլայ ։ Իւ ամուսնացած
կնիկը ու կայր կը տարբերին Ի
բարմ ։ Ինչ որ կայր Տէրոջը բա
նեքը կը հոգայ ։ որ ինքը սուրբ
ըլլայ հոգւով ու մարմնով ։ Իսկ

ամուսնացած կնիկը աշխարհիս բա
նեքը կը հոգայ, թէ ինտոր իր էր
կանը հաճելի ըլլայ ։ Բայց աս բա
35 նը ձեր օգուտին համար կը գրու
ցեմ, չէ՛ թէ ձեր վրայ վարժ մը
ձգելու, հապա պարկեշտութեան
համար ու առանց գրադանայ Տէ
րոջը ծառայելու համար ։ Իսկ թէ
36 որ մէկը ամեն ինչ սեպէ իր կայսին
համար թէ որ չափը անցիր է, ու
պետք է անանկ ըլլալ, ինչ որ
կ'ուզէ՝ թող ընէ, մեղք չգործեր
։ թող ամուսնանան ։ Բայց ան որ
37 իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ,
ու իր վրայ հարկ մըն ալ չկայ, հա
պա իր կամքին վրայ իշխանութիւն
ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս
որոշէր է որ իր կայսը պահէ, աղէկ
կ'ընէ ։ Աստի ան որ Ինչ
38 կ'ամուսնացընէ, աղէկ կ'ընէ ։ ու
ան որ չամուսնացընէ, աւելի ա
ղէկ կ'ընէ ։ Կնիկը կապուած է՝
39 որչափ ժամանակ որ իր էրկիկը ողջ
է ։ հապա թէ որ իր էրկիկը մեռնի,
ազատ է ամուսնանալու որու որ ու
զէ, միայն թէ Տէրոջնով ։ Բայց
40 իմ դատումս նայելով աւելի երա
նելի է թէ որ անանկ կենայ ։ և
կարծեմ թէ եւ ալ Եստուծոյ Հ
զին ունիմ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

Բայց կոտ զոհերուն վրայով՝ գի
տներ որ ամենքս ալ գիտութիւն
ունինք ։ գիտութիւնը կը հպար
տացընէ, Բայց սերը չհնութիւն
կ'ընէ ։ Իւ թէ որ մէկը կը կարծէ
թէ բան մը գիտէ, գեռ բնաւ մէկ
բան մը չգիտէր՝ ինչպէս որ պետք
է գիտեալ ։ Իսկ թէ որ մէկը զԵ
տուած կը սիրէ ։ ինքը անկէ ճանչ
ցուած է ։ Աստի կոտ զոհուած
ները ուտելու վրայով՝ գիտներ որ
կուտքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ,
և որ մեկէն ի դաս ուրիշ Եստու
ած մը չկայ ։ Քանզի թէ և ըլլան ալ
անուշով աստուածներ՝ թէ երկին
քը ։ և թէ երկրիս վրայ, (ինչպէս
որ կան շատ աստուածներ ու շատ
տէրեր) Բայց մենք մէկ Եստուած
ունինք Հայրը, ուսկից եւ ամէն

- 14 մինին համար : Իւր Բատուած ոչ
Տէրը յարուց , մեզ ալ պիտի յա-
15 բուցանէ իր գործութիւնովը : Չէ՞ք
գիտեր որ ձեր մարմինները Վերիս-
տուի անդամներն են : ուստի Վերիս-
տուի անդամները առնելով՝ պոռ-
նիկի անդամները բռնէ . քաւ լինի :
16 Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի
կը մտնուայ , անոր ձեռք մէկ մարմին
կ'ըլլայ : քանզի Հինգէ՛ կ'ըսէ , Իւր-
եկուրը մէկ մարմին պիտի ըլլան :
17 Իսկ ան որ Տէրոջը կը մտնուայ ,
18 անոր ձեռք մէկ հոգի կ'ըլլայ : Պոռ-
նիկութենէն փախէ՛ք . առնէ մեզք որ
մարդ կը դործէ՛ իր մարմինէն դուրս
է . բայց ան որ կը պոռնիկի՛ իր մար-
19 մինին դէմ կը մեղանայ : Չէ՞ք
գիտեր որ ձեր մարմինները ստանար
են Սուրբ Հոգիին՝ որ ձեր մէջն է ,
որ անիկայ Բատուածն ունիք , ու
20 դուք ձեր անձինք Բռնող չէք : Վան-
գի գետով ծախու ստնտեկապ . ուս-
տի փառաւորեցէ՛ք զԲատուած ձեր
մարմիններուն ու հոգիներուն մէջը ,
որ Բատուծոյ են :

$$q \cdot l_1 = l_2$$

- 1 Երբ ան բաներուն համար որ զուր
քնծի զըզցիր, աղէկ է մար-
2 զուս որ կնիան չմտնեայ : Բայց
պոռնկութիւնը առիթն է համար
ամեն մարդ թող իր կնիկը ունե-
նայ, ու ամէն կնիկ իր էրիկը թող
3 ունենայ : Լէրիկը իր կնիկանը թող
պարտաւր մշտնէ, նոյնպէս կնիկն
4 ալ իր էրիկան : Արիկը իր մար-
մինին չիփսեր, հապա էրիկը . ա-
նանկ ալ էրիկը իր մարմինն չի-
5 խեր, հապա կնիկը : Անկողնի
մը զրկէք, եթէ ոչ միարանու-
թեամբ աստն մը լսովորի պարու-
պելու համար, ու նորէն իրարու
զարձէք, որ Սատանան ձեզ չփրձէ
ձեր անժուժկայութեանը համար :
6 Ես կը զրուցեմ թող տալով, և
7 չէ թէ հրամայելով : Վանդի կ'ու-
ղէի որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլ-
լային : Բայց ամէն մէկը իր պար-
զեր ունի Մատուծմ, մէկը ասանկ
8 ու միւսը անանկ : Բայց չամուս-
նանակ պարտաւրութիւն մը զերի
չէ . սակայն Մատուծ խաղաղութեան
կանչէց մեզ : Վանդի ինչ
զիտես զուս կընիկ զուցէ քու էրիկդ
պիտի ապրեցընես . կամ զուս ինչ
զիտես էրիկ զուցէ քու կնիկդ պի-
տի ապրեցընես : Արայն իմ ամէն
մէկուն ինչպէս որ Տէրը բամնայ,
ամէն մէկը ինչպէս որ Մատուծ
կանչէց, անանկ թող էրթնայ, ու
ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես ասանկ
պատուէր կու տամ :
Իմէ որ թրքիստուծ մէկը Լու-
սայի կանչուեցաւ, թող նորէն
անթիւս չըլլայ : չեթիստուծ-
ներէն մէկը կանչուեցաւ, թող
չեթիստուի : Ինչպէս որ թրքի-
ստութիւնը բան մը չէ, ու անթիւ-
ստութիւնը բան մը չէ : Հապա
Մատուծը պատու իրանքներուն պահ-
պանութիւնը պէտք է : Բայց ամէն
մէկը ինչ կուտամ մեջ որ կան-
չուեցաւ, թող անոր մէջը կենայ :
16
17
18
19
20

բաները, և մենք ալ անով. ու մէկ
Տէր Հիսուս Վրիստոս, որ անով
են ամեն բաները, ու մենք ալ ա-
7 նով: Բայց ամենուն քովը գի-
տութիւն չկայ. և ոմանք կուտրի
փրայով խղճմանք ունենալով՝ մին-
չէ հիմա կ'ուտեն կողոյ գոհուածի
պէս, և իրենց խղճմանքը որով-
8 հետեւ տկար է՝ կը պղծուի: Աս-
կայն իրաւորը մեզ Կոտուծոյ առ-
ջնը չկեցրենք. քանզի ոչ եթէ
ուտենք՝ կ'աւելնանք, և ոչ եթէ
9 չուտենք՝ կը պակսենք: Բայց ըզ-
ղոյն կեցէք, որ չբլայ թէ աս ձեր
իշխանութիւնը տկարներուն զայ-
10 թակցութիւն ըլլայ: Վանդի եթէ
մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն
ունիս, կ'աւստանի մէջ սեղան նըս-
տած, չէ՞ որ ան տկար մարդուն
խղճմանքը համարձակութիւն պի-
տի տանէ կողոյ գոհուածը ուտելու,
11 Եւ քու գիտութեամբդ ան տկար
կըցայցը կորսուի, որուն համար որ
12 Վրիստոս մեռաւ: Եւ այսպէս
կըցայցըներուն գէժ մեղանելով՝ ու
անոնց տկար խղճմանքը փրաւ որե-
ւով, Վրիստոսի գէժ կը մեղան-
13 չէք: Ուստի թէ որ կերակուր
կը զայթակղեցնէ իմ կըցայցս,
միտ պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ
իմ կըցայցս չպայթակղեցնեմ:

ԳԼ. Թ

1 **2**Պ որ ևս առաքեալ եմ. չէ՞ որ
ևս ազատ եմ. չէ՞ որ մեր Տէր
Հիսուս Վրիստոսը աւել տեսայ.
չէ՞ որ զուր էր իմ զործս Տէրոջ-
2 մով: Թեպէտ ուրիշներուն ա-
ռաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտա-
րակցոյ ձեզի եմ. ինչու որ իմ ա-
ռաքելութեանս կնիքը զուր էր Տէ-
3 րոջմով: Իմ պատասխանս անոնց
4 որ զիս կը քնեն՝ աս է. Սիթէ
մենք իշխանութիւն չունինք ու-
5 տելու ու խմելու: Սիթէ մենք
իշխանութիւն չունինք՝ Վրիստո-
սով քոր կող կնիք մը Բիւր-
պտողոյցներու, ինչպէս որ ուրիշ
առաքեալները ու Տէրոջը կըցայց-
6 ները ու կեփաս լ'ընեն: Սիթէ

ևս ու Վրիստոս միայն իշխա-
նութիւն չունինք չգործելու: Սիթէ
իր ապրուստովը զինուորութիւն
կ'ընէ. ո՞վ պղծ կը տնկէ, ու
անոր պտուղէն չուտի. կամ ո՞վ
ռչխարներ կ'արածէ ու ոչխար-
ներուն կաթէն չուտի: Սիթէ
մարդկորէն կը զրուցեմ աս բա-
նէրը, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյ-
նը կը զրուցէ: Վանդի Սիթէ
սին օրէնքին մէջն ալ զրուած է,
կալի մէջ աշխատող կ'ընէ զունչը
չկապեն: Սիթէ կեցրոն համար
Կոտուծոյ հոգն էր. **2**Պ որ մենա-
ւանդ մեզի համար կ'ընէ. փանդ
մեզի համար զրուեցաւ. որովհետեւ
ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յու-
սով հերկէ, և ան որ ջորներ կը
ծնծէ՝ պէտք է որ փայլելու յուսով
չէ՞: Թե՛ որ մենք ձեզի հոգեւոր
բաներ սիրմանցներ, մի՞շ բան
մըն է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր
բաներ չընենք: Թե՛ որ ուրիշները
ձեր փայ աս իշխանութիւնը ունին,
չէ՞ որ ալ աւելի մենք. բայց մենք
աս իշխանութիւնը չգործածեցինք,
չհապա ամեն բանի կը համբերենք,
որ Վրիստոսի աւետարանին առ-
գեղէ մը չըլլանք: **2**Պ գիտե՛ք
որ տաճարին մէջ աշխատողները
տաճարէն կ'ուտեն, ու անոնք որ
սեղանին պաշտօնեաներն են, սեղա-
նէն բաժին կ'առնեն: Կանի ալ
Տէրը հրաման տուաւ, որ աւետա-
րանը քարոզողները աւետարանէն
ապրին: Բայց ևս աս բաներուն
մէկը չգործածեցի, ոչ ալ աս
բաները զրկեցի որ ինծի ասանկ ըլ-
լայ. քանզի աւելի աղէկ է ինծի որ
մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ պար-
ծանքս պարտուի հանել: Ասան զի
թէ որ ևս աւետարանը քարոզեմ,
ինծի պարծանք մը չկայ: Ինչու որ
իմ փրաս հարկ մըն է. մանաւանդ
փայ է ինծի՝ թէ որ աւետարանը
չքարոզեմ: Ինչու որ եթէ ա-
սիկայ կամաւ ընեմ, փարձ կ'ունե-
նամ. իսկ եթէ աղամայ, ան ինծի
յանձնուած անտեսութիւն մըն է:
Ուրեմն ի՞նչ փարձ կ'ըլլայ ինծի.
ո՞ր քարոզելու ատենս

Վրիստոսի աւետարանը քրի տամ,
որ չբլայ թէ աւետարանին մէջ իմ
իշխանութիւնս գէշ կըրպով գոր-
ծածեմ: Վանդի թէ ևս ամենէն
ազատ էի, իմ անն ամենուն ծա-
նայ ըլի, որ շատերը չա՛հիմ:
20 **2**Պ անհրաժեշտ **2**Պ Էրեայի պէս
21 կ'ըլլայ՝ որ **2**Պ անհրաժեշտ չա՛հիմ. (Օ-
րէնքի տակ կողոյներուն հետ օրէնքի
տակ կողոյ պէս կ'ըլլայ, (չէ՞ թէ ևս
օրէնքի տակ էի,) որ օրէնքի տակ
կ'ըլլենք ու չա՛հիմ: օրէնքի տակ
չկողոյներուն հետ օրէնքի տակ չե-
ղող պէս կ'ըլլայ, (չէ՞ թէ ևս Եր-
տուծէ օրէնք չունէի, հապա Վը-
րիստոսի օրէնքին տակն է՞) որ
օրէնք չունեցողներն ալ չա՛հիմ:
22 Տկարներուն հետ տկարի պէս կ'ըլլայ,
որ աւարները չա՛հիմ. ամենուն
հետ ամեն բան կ'ըլլայ, որ ըլլայ թէ
23 ձեզ քանիները ապրեցնեմ: Եւ
ասիկայ աւետարանին համար կ'ը-
նեմ, որ անոր կցորդ ըլլամ:
24 **2**Պ գիտե՛ք որ առաքելներն մէջ
փայողները իրաւ կը փայեն ամենը,
բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը.
25 անանկ փայեցէք որ հասնիք: Եւ
ամեն ո՞վ որ կը մրցի ամեն բա-
նի մէջ չափաւորութիւն կը պա-
հէ. անոնք կ'ընեն ինչ որ անոնք
անհրաժեշտ, ու մենք՝ անհր-
աժեշտներն: Ուստի ևս անանկ կը
փայեն, չէ՞ թէ որպէս թէ անհր-
աժեշտութեամբ. ևս անանկ բռնա-
տուգութեամբ իշխանութիւն կ'ընեմ,
չէ՞ թէ որ-
մարտութիւն կ'ընեմ: Բայց իմ
պէս թէ հոյն ծնեմով. Բայց իմ
27 պէս թէ հոյն ծնեմով. Բայց իմ

ԳԼ. Թ

1 **2**Պ ուղի որ չգիտող ըլլաք
եղբայրներ, որ մեր հայրերը
2 ամենքն ալ ամենքն տանէ էին: Ու
ամենքն ալ ծովէն անցան, և ա-
մենքն ալ Սիթէնով մարտեցան
3 ամենքն ու ծովէն մէջ: Եւ ամենքն
ալ նոյն հոգեւոր կերակուրը կըրան.
4 Ու ամենքն ալ նոյն հոգեւոր խմե-
ւորը խմեցին, ինչու որ կը խմէին

ան հոգեւոր վէժն որ անոնց հետը
կ'երթար. ու ան վէժը Վրիստոս
էր: Բայց չէ՞ թէ անոնցմէ չա-
տերուն հաւանցաւ Կոտուծոյ ին-
չու որ անապատին մէջ փութա-
նկան: Ու ան բաները մեզի օրի-
նակ եղան, որ շար բաներու ցան-
կացող չըլլանք, ինտոր որ անոնք
ցանկացան: Ու ալ կուպալա-
7 ըլլաք, ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք
ինտոր որ գրուած է: Չորոգիւրդը
նստաւ ուտելու ու խմելու, ու և-
րան խաղալու: Եւ պոռնկութիւն
չընենք, ինտոր որ անոնցմէ ոմանք
պոռնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ
քանտուրներ հազար հոգի ինկան:
Եւ Վրիստոսը չփորձեց, ինչպէս
որ անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու
օմերէն ճարտուեցան: Եւ տըր-
10 տունը չընէք, ինտոր որ անոնցմէ
ոմանք տըրտունը ըլին, ու աստա-
11 կիւնէ ճարտուեցան: Բայց աս
ամեն բաները իրեւ օրինակ կը
պատահէր անոնց. իսկ մեզի որոնց
դարձրուն վերջը հասաւ, իրաւ
ըլլալու համար գրուեցաւ: Ուս-
12 տի ան որ կը սեպէ թէ ևս

Մեր համար, իմ սիրելեանս՝
կուպալալու թէնէ փայլէք: Որ-
պէս թէ իմաստուններու հետ կը
խօսիմ. զո՞ք դատեցէք ինչ որ կը
զրուցեմ: Օրփութեան դաւա-
16 թը որ մեր կ'օրէնք, չէ՞ որ Վը-
րիստոսի արեանը հաղորդութիւն
է. հացը որ մեր կը կարենք, չէ՞
որ Վրիստոսի մարմնին հաղորդու-
թիւնն է: Ինչու որ մենք շատեր-
17 նիս մէկ հաց՝ մէկ մարմն ենք,
փանդ գի ամենքս ալ ան մէկ հացն
կը փայլենք: Վայելէք մարմնա-
18ւոր Խաբայէլն. չէ՞ որ ան զուսած-
ւոր Խաբայէլն

- 19 Եւ : Սրբեմն ի՞նչ կ'ըսեմ , թէ
 կուտրը բան մըն է , կամ թէ կոտոյ
 20 զոհուածը բան մըն է : Բայց —
 ի՞նչ թէ ան բաները որ հեթա-
 նոսները զոհ կ'ընեն , զեկրուն կը
 զոհեն ու չէ՛ թէ Բառուծոյ , ու
 չեմ ուզեր որ զուր գեներուն հա-
 ղորդ ըլլար : չէք կրնար խմել Տե-
 21 թը : Չէք կրնար վայելիլ Տէրոջ
 սեղանին ու գեներուն սեղանին :
 22 Կախանձի՛ր զգոհնք Տէրը : միթէ
 մենք անկէ զորաւոր ենք :
 23 Բառն բան ինծի օրինաւոր է ,
 բայց չե՛ թէ ամեն բան օգտակար :
 ամեն բան ինծի օրինաւոր է , բայց
 չե՛ թէ ամեն բան շնորհիւն կ'ը-
 24 նէ : Չըլլայ որ մէկը Դոն իր ան-
 ձին զոհուի փնտռել , հապա իր
 25 ընկերինն ալ : Բառն ինչ որ բա-
 ցանդանոցին մէջ կը ծախուի՛ կե-
 րէք , ու յննութիւն մի ընէք
 26 խղճմանքի համար : Ինչու որ եր-
 կիրը իր լիութեամբը Տէրոջն է :
 27 Եւ թէ որ անհաւատներն մէկը
 մեզ իրաւունք հրաւիրէ , և ուզէք
 երթալ , ամեն ինչ որ առջնորդ
 զրուի՛ կերէք , ու յննութիւն մի
 28 ընէք խղճմանքի համար : Հապա
 թէ որ մէկը մեզի ըսէ թէ Բառիկայ
 կուտրի զոհուած է , ան արեւը իրեն
 համար որ Յեզե՛ խնայուց , ու խրդ-
 29 մանքի համար մի ուտէք : Սա-
 կայն խղճմանք կ'ըսեմ՝ չէ՛ թէ
 մերը , հապա ընկերներ : Բայց
 ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի
 30 դատուի ուրիշն խղճմանքին : Թե՛
 որ եւ շնորհակալութեամբ կը վայե-
 լեմ , ինչո՞ւ հայհոյում , որուն համար
 31 որ կը զոհանամ : Երբ թէ՛ ուտէք
 թէ խմէք և թէ ինչ զործ որ ընէք ,
 ամեն բան Բառուծոյ փառքին համար
 32 ըրէք : Կայտնակցութեան պատ-
 ճառ մի՛ ըլլար , ոչ Հեթանոսներուն ,
 ոչ Հեթանոսներուն և ոչ Բառու-
 33 ծոյ եկեղեցիին : Ինչպէս որ ես ալ
 ամեն կերպով ամենուն հաճոյ կ'ըլ-
 րամ , ու չեմ փնտռեր իմ անձիս
 օգուտը , հապա շատերունը՝ որ
 փրկուին :

ԳԼ . ԺԵ

Ինծի նմանող եղբք , ինչպէս որ
 ես ալ Բրիտանոսի : Երբ մեզ
 կը զօղեմ՝ Եղբայրներ , որ ամեն
 բանի մէջ զեւ կը յիշէք , ու ա-
 պրապրածներս կը բռնէք՝ ինտոր որ
 ես մեզի աւանդեցի : Բայց կ'ու-
 3 գեմ որ գիտնար թէ ամեն էրիկ
 մարդուն զլուխը Բրիտանոս է , ու
 կնկանը զլուխը՝ էրիկ մարդը , և
 Բրիտանոսի զլուխը Բառուած : Ե-
 4 մեն էրիկ մարդ որ զլուխ զոյգ ա-
 զօթքի կը կայնի կամ մարգա-
 րեւութիւն կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ
 իր զլուխը : Եւ ամեն կնիկ որ
 5 զլուխը բաց աղօթքի կը կայնի ,
 կամ մարգարէութիւն կ'ընէ , ան-
 պատիւ կ'ընէ իր զլուխը : Ինչու
 որ մի և նոյն բան իւր արդէս
 թէ անիւրած էր : Այսան զի թէ
 6 որ կնիկը շնածկուի , թող իր
 մարդին ալ կորէ : Հապա թէ որ
 անթիւն է կնկան մը իր մարդը կըտ-
 րել կամ անիւրել , թող ծած-
 կուի : Երբի մարդու պէտք չէ իր
 7 զլուխը ծածկել , ինչու որ Բառու-
 ծոյ պատկերը ու փառքն է : Բայց
 կնիկը եւ երկանը փառքն է : Կան-
 8 զի չէ՛ թէ էրիկ մարդը կնիկն է ,
 հապա կնիկը՝ էրիկ մարդն է : Ին-
 9 չու որ էրիկ մարդը լատիզմուցաւ
 կնկանը համար , հապա կնիկը՝ եր-
 կանը համար : Ես պատճառով պէտք
 10 է որ կնիկը իր գլխուն շուրջ գնէ
 հրէշտակներուն համար : Բայց ոչ
 11 էրիկը առանց էրիկ մարդու կ'ըլլայ ,
 ու ոչ էրիկ մարդը առանց կնկան՝
 Տէրոջմով : Այսան զի ինչպէս որ
 12 կնիկը էրիկ մարդն է , անանկ ալ
 էրիկ մարդը կնկան միջոցով , բայց
 13 ամենը Բառուծմէ : Կուր մեզմը՝
 դատեցէք . կը վայել՝ կնիկ մարդու
 զլուխը բաց աղօթքի կայնիլ Ես-
 14 առածոյ առջեւ : Չէ՛ որ բնու-
 թիւնն ալ կը սորվեցնէ մեզի որ
 էրիկ մարդ մը թէ որ երկար մա-
 15 զերով է , իրեն անարդանք է :
 Բայց կնիկը թէ որ երկար մարդու
 է , իրեն փառք է : Ինչու որ մա-
 զերը ծածկոյցի տեղ տրուած են

- 16 Իրեն : Սակայն թէ որ մէկը հա-
կառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք ա-
նանկ սովորութիւն չունինք, ոչ
ալ Մատուց եկեղեցիները :
- 17 Իսկ այս աս պատուիրակ Յիւ չեմ
գովինք : Ինչու որ մեր ժողովուրդը
չէ՛ թէ աղէկ՝ հապա գէշ արդիւնք
18 կ'ունենայ : Բանցի նախ՝ երբոր
մէկտեղ կը ժողովուրդ եկեղեցւոյն
մէջ, կը լսեմ որ բաժանուիւններ
կան մեր մէջը և ըստ մասին կը
19 հաւատամ : Այսին զի հարկաւ
մեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ
պիտի ըլլան, որ մեր մէջը եղող
20 ընտիրները երեւան : Ուստի դուր
որ մէկտեղ կը ժողովուրդ, ապա
Տէրունական ընթերիքը ուտել չէ :
- 21 Ինչու որ ուտելու ատենը ամէն մե-
կը առաջ իր ընթերիքը կ'առնէ .
ու մէկը անօթի կը մնայ, ու միւ-
22 լը կը զինովնայ : Սիկնէ ուտե-
լու ու խմելու համար տուն չու-
նի՞ք, կամ թէ Մատուց եկեղե-
ցի՞ն կ'անարդէք, և անթով կ'ը-
նէք չքաւորները . մեզի ի՞նչ ը-
սեմ : մեզ գովիմ . առ բանին
- 23 մէջ չեմ գովիր : Ինչու որ ես
Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ մեզի
ալ անանկեցի՝ թէ Տէր Հիսուս
իր մատուած գիշերը հայ առաւ .
- 24 Եւ գոհանալով՝ կարեց ու ըսաւ .
Եւէք ու կերէք, աս է իմ մար-
մինս որ մեզի համար կը կտրուի .
ստիկայ ըրէք զիս յիշելու համար :
25 Եւ այնպէս ալ գաւաթը ընթերիւն
ետեւ ու ըսաւ . Ես գաւա-
թը նոր ուխտ է իմ արիւնջի .
ստիկայ ըրէք քանի անգամ որ իւր-
մէջու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար :
- 26 Այսին զի քանի անգամ որ աս հա-
ցը ուտէք ու աս գաւաթը խմէք,
Տէրոջը մահը կը պատմէք, մինչև
27 որ ինքը գայ : Ուստի ո՞վ որ աս
հացը ուտէ կամ Տէրոջը գաւաթը
խմէ անարժանաբար, պարտական
պիտի ըլլայ Տէրոջը մարմնոյն և ա-
28 րեանք : Ուրեմն թող մարդ իր
անձը փորձէ, ու պարզէ ան հացին
ուտէ և ան գաւաթին խմէ :
29 Այսին զի ան որ անարժանաբար
կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին դա-

տապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը
խմէ : Ինչու որ Տէրոջը մարմինը
տրոշեք : Եսոր համար մեր մէջը 30
չատ հիւանդներ ու ցաւադարներ
կան, և շատեր ալ կը ննջեն :
Ինչու որ եթէ ինքզինքնիս դատելու 31
ըլլայինք, պիտի չդատուէինք : Իսկ 32
երբոր կը դատուինք, Տէրոջմէ կը
խրատուինք, որ աշխարհի հետ չը-
դատապարտուինք : Ուստի իմ՝ 23
եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժող-
վուրդ ուտելու, իրարու սպաս-
ցէք : Իսկ թէ որ մէկը անօթի 34
է, թող ի՞նչ տանը մէջ ուտէ, որ
ըլլայ թէ դատապարտութեան հա-
մար ժողովուրդ : Եւ ուրիշ բա- 35
ները՝ Յիւզ եկած ատենս պիտի պա-
տուիրեմ :

ԳԼՈՒԽ ԺԻՆ

- Իսկայ հոգեւոր պարզներուն վրա- 1
յով չեմ ուզէր՝ եղբայրներ ,
որ չգիտցող ըլլաք : Դուք գի- 2
տէք որ երբ հեթանոս էիք, մունջ
կուռքերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս
որ կ'առաջնորդուէիք : Ուստի 3
աս մեզի կ'իմացընեմ, թէ մէկը
ըլլաք որ Մատուց Հոգիովը խո-
սի՝ ու Հիսուսը նշովեալ կու-
չէ . և մէկն ալ չկրնար Հիսուսը
Տէր կուշի, եթէ ոչ Հոգեով
Սրբով : Եւ պարզները զա- 4
նազան են, բայց նոյն Հոգին
է : Եւս. պաշտօնները զանազան 5
են, բայց նոյն Տէրն է : Եւ այնպէս 6
ներդործութիւնները զանազան են,
բայց նոյն Մատուածն է՝ որ կը ներ-
գործէ ամէնը ամէն բանի մէջ :
Իսկ ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտ- 7
նութիւնը տրուած է օգուտի հա-
մար : Սէկու մը՝ Հոգիով իմաս- 8
տութեան խօսք տրուած է, ուրի-
շին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին
գոհած չափովը . Սիւսին հաւատը՝ 9
նոյն Հոգիովը . ուրիշին բռնու-
թեան պարզանք՝ նոյն Հոգիովը .
Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ , 10
ուրիշին՝ մարգարէութիւն , ուրի-
շին՝ հոգւոյ ընտրութիւն , ուրիշին
զանազան լիզուներ , ուրիշին լե-
զուներու թարգմանութիւն : Իսկ 11

աս ամենը մի է նոյն Հոգին կը
 ներգործէ , և ամէն մէկուն զատ
 զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս որ կ'ուզէ :

12 Վանդի ինչպէս որ մարմինը մէկ
 է ու շատ անգամներ ունի , և ան
 մարմինն բոլոր անգամները որ շատ
 են՝ մէկ մարմին են , անանկ ալ :

13 Վրիստոս : Ինչու որ մենք ա-
 մենքս մէկ Հոգիով մէկ մարմին
 բոլորով մկրտուեցանք , թէ՛ Հը-
 բաններ , թէ՛ Հիմնականներ , թէ՛
 ծառաներ , թէ՛ ազատներ , և ա-
 մենքս ալ մէկ Հոգիի խմբինք :

14 Ինչու որ մարմինը մէկ անգամ մը
 15 չէ , հապա շատ : Թե՛ որ ոտքը
 բռնէ : Որովհետեւ ես ձեռք չեմ՝
 մարմինն չեմ , չե՛ թէ անով ան
 16 մարմինն չէ : Եւ թէ որ ականջը
 բռնէ , Որովհետեւ ես աչք չեմ՝ մար-
 մինն չեմ , չե՛ թէ անով ան մար-
 17 մինն չէ : Թե՛ որ բոլոր մարմի-
 նըս աչք բլբլար , լսելիք ո՛ր պիտի
 բլբլար : Եւ թէ որ բոլորը լսելիք
 բլբլար , ո՛ր պիտի բլբլար հոտոտե-
 18 լերը : Բայց հիմա Մատուած ան-
 գամները զրա՞նք անոնց ամէն մէկը
 մարմինն մը , ինչպէս որ ինքը
 19 ուրիշ : Հապա թէ որ ամէնը
 մէկ անգամ բլբլար , մարմինը ո՛ր
 20 պիտի բլբլար : Բայց հիմա ան-
 գամները շատ են , ու մարմինը՝
 21 մէկ : Չկրնար աչքը բռնէ ձեռ-
 քին թէ՛ Վոսն ինձի պէտք չես .
 և ո՛չ դարձեալ գլուխը ոտքերուն
 22 թէ՛ Ինձի պէտք չէք : Սանաւանդ
 մարմինն ան անգամները որ շատ
 տկար կ'երևնան , աւելի հարկա-
 23 ւոր են . Ու մարմինն ա՛ն ուրիշ-
 քն որ յաւատ անպատիւ բլբլալ կը
 տկար , անոնց վրայ աւելի պա-
 տիւ կը դնենք : ու անոնք մեր
 անուայիլուչ անգամները աւելի վա-
 24 լիւրջութիւն ունին : Ու մեր վայե-
 լուչ անգամներուն բան մը պէտք
 չէ . բայց Մատուած մարմինը
 բարեխառնեց , ու պակասութիւն
 ունեցողին աւելի պատիւ տուաւ ,
 25 Որպէս զի մարմինն մեզ երկպա-
 ւակութիւն չըլլայ , հապա անգամ-
 ները մի է նոյն հոգը ունենան
 26 իրարու վրայ : Եւ թէ որ մէկ

անգամը ներգործիւն քաշէ , բոլոր
 անգամները կը ներգործ անոր հետը .
 և թէ որ փառաւորի մէկ անգամը ,
 բոլոր անգամները կ'ուրախանան
 անոր հետը : Բոլոր զոյգ Վրիս- 27
 տոսի մարմինն էք , ու մատուած-
 րապէս անգամները : Եւ 28
 Մատուած եկեղեցիին մէջ զրա՞նկ
 քանիները , նախ՝ առաքելներ ,
 երկրորդ՝ մարդարէներ , երրորդ՝
 վարդապետներ , ետքը հրաշքներ ,
 ետքը բժշկութիւններու պարզե-
 29 ներ , օգնութիւններ , կատարա-
 րութիւններ , լեզուներու տեսակ-
 ներ : Սիմէ ամէնը առաքելա- 29
 ներ են . միմէ ամէնը մարդարե-
 ներ են . միմէ ամէնը վարդա-
 պետներ են . միմէ ամէնը հրաշք-
 30 ներ ինչ հրաշքն . Սիմէ ամէնը
 բժշկութեան վարդապետն ունին .
 միմէ ամէնը լեզուներ կը խօսին .
 միմէ ամէնը թարգմանութիւն
 կ'ընեն :

Բայց զոյգ նախանձաւոր եղեք 31
 ան շնորհքներուն որ բաւազայն են .
 և ես՝ ալ աւելի քան ձա՞մար մը
 կը ցուցնեմ ձեզի :

ՊԼ . ԺԳ

Թե՛ որ մարդոց ու հրեշտակներուն 1
 լեզուները խօսիմ՝ և սեր չու-
 նենամ , ես ձայն տուող պղծնի
 2 պէս եղայ , կամ ֆիզիկոզ ծնողա-
 ներու պէս : Եւ թէ որ մարդա- 2
 րէութիւն ունենամ , ու հասկնամ
 ամէն խորհուրդները ու ամէն գի-
 տութիւնը , և թէ որ ունենամ
 ամէն հաւատքը մինչեւ լեւները տե-
 3 ղափոխելու , ու սեր չունենամ ,
 ոչինչ եմ : Եւ թէ որ իմ բոլոր
 ստացուածքս ազգաբանիւնս կեր-
 4 յնեմ , և իմ մարմինս պրոբելու-
 ւամ , և սեր չունենամ , օգուտ մը
 չեմ ունենար : Սերը երկայնամիտ
 է , քաղցր է . սերը շնախանձի ,
 5 սերը չգոտարանար , չհարստանար ,
 Վնայեալ վարձուք չունենար , իրե-
 նը չկնտուէր , բարկութեան չը-
 6 զրգուէր , չարութիւն չխորհէր ,
 Վնիրաւութեան վրայ չենդար ,
 հապա ճշմարտութեան խնդակից

7 կ'ըլլայ , Վնն բանի կը զիջանի ,
 ամէն բանի կը հաւատայ , ամէն
 բանի կը յուսայ , ամէն բանի կը
 8 համբերէ : Սերը բնաւ չիմար .
 բայց թէ որ մարդարէութիւններ
 ըստ՝ պիտի խախտին , թէ որ լե-
 9 զուներ՝ պիտի դադարին , թէ որ
 9 գիտութիւն՝ պիտի խախտին : Ին-
 չու որ շատէն քիչը գիտենք՝ ու
 10 Բայց երբոր կատարեալը գայ , ան
 ատենը շատէն քիչը պիտի խախ-
 11 տին : Երբոր տղայ էի տղայի պէս
 կը խօսէի , տղայի պէս կը խորհէի ,
 տղայի պէս համարում ունէի . բայց
 երբոր այր եղայ , տղայութեան բա-
 12 ները մէկդի ձգեցի : Վանդի հի-
 մա մենք որպէս թէ հայելի մէջ կը
 տեսնենք անոնց կերպով , բայց ան
 ատենը երես առ երես . հիմա շա-
 13 տեն քիչ մը տեսնեմ եմ , բայց ան
 ատենը անանկ պիտի ճանչնամ՝
 13 ինչպէս որ ճանչցուեցայ : Ուստի
 հիմա կը մնայ հաւատք՝ յոյս՝ սեր ,
 աս իրեքը , ու ատենց մեծագոյնը
 օկընէ :

ՊԼ . ԺԴ

1 Սիրոյ ետեւէն գացեք , ու հոգեւոր
 պարգևներուն նախանձաւոր եւ
 զիւր , մանաւանդ մարդարէութիւն
 2 ընկու : Սա՛ն զի ան որ օտար
 լեզուով կը խօսի՝ չէ՛ թէ մարդոց
 կը խօսի , հապա Մատուած . ինչու
 որ մէկը չկայ որ խմանայ , բայց ա-
 3 խօսի : Սակայն ան որ կը մար-
 դարէանայ , մարդոց կը խօսի չե-
 4 նութիւն ու յորդորանք և միմիա-
 5 ղութիւն քաղա՛ : Եւ որ օտար
 լեզուով կը խօսի , իր անձին չե-
 6 նութիւն կ'ընէ . ու ան որ կը մար-
 դարէանայ , եկեղեցւոյն շնորհք
 7 կ'ընէ : Սակայն որ զոյգ ամենայն
 լեզուներ խօսի , բայց մանաւանդ
 որ մարդարէութիւն ընէ , ինչու
 որ ալ աղէկ է ան որ կը լեզուներ
 8 բէսանայ , քան թէ ան որ լեզուներ
 կը խօսի . միայն թէ թարգմանելու
 9 ըլլայ , որ եկեղեցին շնորհքիւն
 պնէ :

Եւ հիմա հարցանեմ թէ որ ես 6
 ձեզի դամ լեզուներ խօսելով , թե՛նչ
 օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ թէ որ
 չխօսիմ ձեզի՝ կամ յայտնութիւն
 նով , կամ գիտութիւնով , կամ
 մարդարէութիւնով , կամ վարդա-
 պետութիւնով : Եւ ձայն տուող 7
 անկենդան բաները անգամ , թէ
 օրինակ և թէ քնար , եթէ ձայնիւ
 զանազանութիւն չընեն , թե՛նչպէս
 պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քը-
 8 նարով ֆլուտով : Ինչու որ եթէ
 փողն ալ անորոշ ձայն հանէ , ֆլու-
 9 տով պիտի պատրաստուի պատերազմ :
 Եւ անկ ալ զոյգ թէ որ լեզուով 9
 բացայայտ խօսք չգրուցէք , խօ-
 սուածք ինձոր պիտի հասկըցուի .
 ինչու որ օգին խօսողներ պիտի ըլ-
 10 լար : Եւ ան աշխարհի մէջ այնքան
 տեսակ ձայնի կան , և անոնց մէկը
 11 ատենց նշանակութեան չէ : Ուս-
 տի թէ որ ան ձայնին որոտութիւնը
 չգիտնամ , ես խօսողին բարբարոս
 մը պիտի ըլլամ , խօսողն ալ ինձի
 12 բարբարոս մը պիտի ըլլայ : Եւ անկ
 ալ զոյգ որովհետեւ հոգեւոր պար-
 13 գանքու նախանձաւոր էք , եկեղե-
 ցւոյն շնորհքները համար խնդրե-
 ցէք որ աւելնար նոյն պարգևնե-
 րէք : Եւ որ համար ան որ օտար 13
 լեզուով կը խօսի , աղօթք թող
 ընէ որ թարգմանէ ալ : Վանդի 14
 թէ որ ես աղօթք ընեմ օտար լե-
 զուով , իմ հոգիս աղօթք կ'ընէ ,
 բայց միտքս անպատու է : Ուրեմն 15
 թե՛նչ է . աղօթք ընեմ հոգիով ,
 աղօթք ընեմ մտաւորութեամբ ալ .
 տաղմուս երգեմ հոգիով , տաղմուս
 երգեմ մտաւորութեամբ ալ : Հա- 16
 պա թէ չէ՛ թէ որ դուս հոգիով
 օրհնութիւն ընես , անիկայ որ տը-
 գեւի տեղ կայներ է ինձոր Վնն
 պիտի բռնէ քու գոհութիւն տալու
 ատենդ . ինչու որ ան քու զու-
 17 ցածդ չիմանար : Որ թէպէտ դուս
 աղէկ գոհութիւն կ'ընես , բայց
 միտք չիմանութիւն չառնէր : Եւ 18
 տուածն կը գոհանամ որ ձեր ա-
 մենն աւելի լեզուներով կը խօ-
 սիմ . Բայց եկեղեցւոյն մէջ կ'ու- 19
 զեմ հինգ խօսք մտաւորութեամբս

- երեցաւ, որոնցմէ շատերը մինչեւ հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցին .
- 7 Ու ետքը երեցաւ Յակոբոսին, ետ-
- 8 քը բոլոր առաքելներուն : Ամենքն ետքը որպէս թէ վիտածի մը՝
- 9 ինծի ալ երեցաւ : Աման զի ես առաքելաբնութեան ամենէն յետինն եմ, որ արեւմտի ալ չեմ՝ առաքելաբնութեան, ինչու որ Աստուծոյ եկե-
- 10 ղեցին հալածեցի : Սիսիւս թէ Աստուծոյ շնորհքն եմ՝ ինչ որ եմ . և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարապ քան իջեցաւ, հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ . և չէ թէ ես, հապա Աստուծոյ ք-
- 11 նորհքը որ իմ հետս էր : Ուստի թէ ես և թէ անոնք սասանկ կը քա-
- րողենք, ու զուր ասանկ հաւատա-
- ցիր :
- 12 Ուրեմն թէ որ Վերիստոս կը քարոզուի՝ որ մեռելներէն յարու-
- թիւն առած է, ի՞նչպէս ձեզմէ մէկ քանիները կ'ըսեն թէ Սե-
- 13 ռեցոյ յարութիւն չկայ : Ինչ որ մեռելոց յարութիւն չկայ, ուրեմն Վերիստոս ալ յարութիւն առած
- 14 չէ . Իշ թէ որ Վերիստոս յարու-
- թիւն առած չէ, ուրեմն մեր քա-
- րողութիւնը պարապ է, ու ձեր
- 15 հաւատքն ալ պարապ է : Իշ մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները զրո-
- նուած կ'ըլլանք : որովհետեւ Աս-
- տուծոյ համար վկայութիւն տուինք թէ Եւրոք Բաբելոնէն յարուց Վեր-
- 16 իստոս : որ իստի չարացի զանի-
- կայ, թէ որ մեռելները յարութիւն
- 17 չեն առներ . Վանդի թէ որ մե-
- ռելները յարութիւն չեն առներ, Վերիստոս ալ յարութիւն առած
- 18 չէ : Իշ թէ որ Վերիստոս յարու-
- թիւն առած չէ, ձեր հաւատքը պարապ է, ու տակաւին ձեր մեղ-
- 19 քերուն մէջն էք : Վերապէս ալ Վերիստոսով ննջողները կորսուած
- 20 են : Ինչ որ միայն աս կեանքիս համար Վերիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդիկներէն աւելի
- 21 խղճալի ենք : Բայց հիմա Վերիստոս մեռելներէն յարութիւն առած
- 22 է՝ ննջեցեցոյ առջիկ պտուղը : Վրան մարդով ալ մեռելոց յարութիւնը :
- 23 Աման զի ինչպէս որ Ադամով ա-
- մենք կը մեռնին, անանկ ալ Վերիստոսով ամենը կենդանի պիտի ըլլան . Բայց ամեն մէկը իր կար-
- 24 զովք, առջի պտուղը Վերիստոս, ետքը Վերիստոսինները՝ իր զաւու-
- ստենք . Ենկէ ետեւ էր զայ վախ-
- 25 ճանը, երբոր թագաւորութիւնը պիտի տայ Աստուծոյ ու շօրը ձեռ-
- քը, երբոր խափանէ ամեն իշխա-
- նութիւնը և ամեն պետութիւնը ու զօրութիւնը : Ինչու որ անոր
- 26 պէտք է թագաւորութիւն ընել, մինչև որ բոլոր թշնամիները իր ոտքերուն տակը դնէ : Ահրջին
- 27 թէ Մենք քան անոր Զաղանդած է, յայտնի է թէ բայց ի անկէ՝ որ ամենը անոր Զաղանդեցուց : Ու
- 28 երբոր ամենը անոր Զաղանդը ըլլայ, ան առնելը Որդին ինքն ալ պիտի Զաղանդի անոր, որ իրեն Զաղան-
- 29 դեցուց ամենը, որպէս զի Աստուած ըլլայ ամենը ամեն բանի մէջ : Հապա թէ չէ, ի՞նչ պիտի ընեն
- 30 անոնք որ մեռելներուն համար կը մկրտուին : Թէ որ մեռելները բը-
- նաւ յարութիւն չառնեն, ինչո՞ւ ուրեմն անոնց համար կը մկրտուին . Ինչո՞ւ համար մենք ալ վստահ
- 31 մեջ կը մտնենք ամեն ժամ : Ահայ կը բերեմ ան պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Վերիստոս Հիստուս մեր Տէրօջմով, որ ես ամեն օր կը
- 32 մեռնիմ : Ինչ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման զաղանդեալ հի-
- մարանչեցայ, ի՞նչ օգուտ է ինծի, թէ որ մեռելները յարութիւն չառ-
- 33 նեն . ուտենք ու խմենք, ինչու որ վաղը կը մեռնինք : Սի խաբուիք . շար ընկերակցութիւնները աղէկ
- 34 բարբը կ'ապականեն : Արդարու թիւնով զգաստայէք, ու մեղք մի գործէք, ինչու որ քեզի ու մանր Աստուծոյ գիտութիւնը չու-
- նին . ձեզ ամբարշտելու համար կը դրուցնեմ :

- խօսիլ, որ ուրիշներուն ալ սոր-
վեցընեմ, քան թէ ըստ որ խո-
սեր օր-ը լեզուով :
- 20 Եւ զհայրենի միտքով տղայք մի-
բլլար, հապա չարութիւն Գիւն-
Լեւոն տղայք եղիք, ու միտքով չա-
21 փահան եղիք : Օրենքին մէջ զը-
րուած է թէ (Օտար լեզուներով
ու օտար ջրի ունքներով աս ժողո-
վուրդին հետ պիտի խօսիմ, սա-
կայն և այնպէս ինծի մօտիկ պիտի
22 չընեն, կ'ըսէ Տէրը : Արեւմտ լե-
զուները նշանի համար են՝ չէ թէ
հաստապցեալներուն, հապա ան-
հաստներուն, բայց մարդարեւ
թիւնը չէ թէ անհաստներուն :
- 23 Հապա հաստապցեալներուն : Երդ
թէ որ բոլոր եկեղեցին մեկտեղ
զայ, ու ամեն ալ օր-ը լեզուներ-
ով խօսելու բլլան, և շնո մօտեն
տղեւներ կամ անհաստներ, պի-
տի չըսեն թէ դուք խենթ եղիք :
- 24 Իսկ թէ որ ամեն ալ մարդարեւ-
նան, ու շնո մէկ անհաստ մը կամ
տղեւ մը մօտ, ամենն ալ կը
յանդիմանուի, ամենն ալ կը
25 քննուի : Աւ անոր սրտին ծածուկ
բաները յայտնի կ'ըլլան : և այսպէս
երեսի վրայ ինկած՝ Մատուց եր-
կրպագութիւն պիտի ընէ, ու
խոստովանի թէ իրաւքնէ Մատուած
ձեր մէջն է :
- 26 Աստի ի՞նչ է՝ եղբայրներ, երբ-
որ մեկտեղ կը ժողովուրք, ձեզմ
ամեն մէկը սաղմոս ունի, վարդա-
պետութիւն ունի, լեզու ունի,
յայտնութիւն ունի, թարգմանու-
թիւն ունի : ամենը շնոթեան
27 համար թող բլլայ : Թէ որ մէկը
օր-ը լեզու կը խօսի, Երկու հոգի,
և թէ շատը՝ իրեք Բող ըլլա, և ան
ալ մեկիկ մեկիկ, ու մէկը թող
28 թարգմանէ : Բայց թէ որ թարգ-
մանող չլլայ, եկեղեցւոյն մէջ լուս
թող կենայ, և ինքնիրեն ու Մա-
29 տուց թող խօսի : Իսկ մարդա-
րենքը երկու կամ իրեք հոգի թող
խօսին, ու միւսները թող քըն-
30 նութիւն ընեն : Հապա թէ որ
նստողներն ուրիշ մեկուն ալ ք-
ն յայտնուելու ըլլայ, ատա՛քնը
- թող լուս : Ինչու որ ամենք ալ 31
կրնար մեկիկ մեկիկ մարդարեւ-
նալ, որ ամենն ալ սորովն ու
ամենն ալ միտքով արուին : Եւ մար- 32
դարենքուն հոգիները մարդարեւ-
ներուն հասցանդ են : Ինչու որ 33
Մատուած խոսովութեան Մատու-
ցէ, հապա խաղաղութեան, ինչ-
պէս որ ստորերուն բոլոր եկեղեցի-
ներուն մէջ :
- Չէր կնիկները եկեղեցիներուն 34
մէջ լուս կենան, ինչու որ անոնց
հրաման չից խօսելու, հապա ինչ-
զանդ ըլլալու, ինչպէս որ օրենքն
ալ կ'ըսէ : Բայց թէ որ բան սոր- 35
վիլ կ'ուզեն, ասունք իրենց Երկ-
ներուն թող հարցընեն : քանզի
կնիկներուն անպակէ է եկեղեցւոյ
մէջ խօսիլ : Արեւմտ Մատուց 36
խօսիլ ձեզմ էլաւ, կամ թէ միայն
ձեզն հաստ : Թէ որ մէկը կը 37
կարծէ թէ ինքը մարդարեւ է, կամ
հոգեւոր, թող հաստապցեալ լինի
թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը
պատուէրներն են : Բայց թէ որ 38
մէկը աղէտ է, թող աղէտ ըլլայ :
Աստի եղբայրներ՝ մարդարեւ թիւն 39
ընելու նախանձաւոր եղիք, ու լե-
զուներ խօսիլն ալ մի՛ արդիւնք :
Եւ ամեն բան վայելութեամբ և 40
կարգաւ թող ըլլայ :

ԳԼ . ԺԵ

- Եւ զբայրենի ձեզի կ'իմացընեմ ան 1
աւետարանը որ ես ձեզի քարո-
զեցի, որ նաեւ ընդունեցիք ու ա- 2
նոր վրայ հաստատուած էք : Արեւ
կը վրկուրի ալ, թէ որ ամուր
բունք ան խօսքը որ ես ձեզի քարո-
զեցի, միայն է թէ պարապ անցը
հաստապցած չէք : Ինչու որ պիտի
ատաճ ես ձեզի աւանդեցի անիկոյ՝
որն որ ես ալ ընդունեցի, թէ 3
Բիթիստոս մեր միզեբերուն համար
մատաւ գիւրբերուն ըսածին համե-
մատ, Եւ թէ թաղուեցաւ ու 4
յարութիւն առաւ երբորդ օրը գիւր-
բերուն ըսածին համեմատ : Եւ թէ 5
երեցաւ Աիփատին, ու կարց տա-
սուերկութին : Երբը հինգ հարիւ- 6
րէն աւելի եղբայրներուն մեկտեղ

ամեն շնորհ թիւներու մէջ են , ան միտքով արուած ինքնով՝ որով մենք Մարտի մէջ կը միտքով արուինք : Վասն-
 5 զի ինչպէս որ Վերստոսի շարժա-
 քանքները մեր վրայ շատ եղան ,
 շնանապէս Վերստոսի ձեռքովը մեր
 միտքով արուած ինքն ալ շատ կ'ըլլայ :
 6 Եւ թէ շնորհ թիւն քաշենք , ձեր
 միտքով արուածներն ու փրկութեանը
 համար է , և թէ միտքով արուինք ,
 ձեր միտքով արուածներն ու փրկու-
 թեանը համար է , որ կը յաջողի
 համբերելով ան շարժարաններուն՝
 որոնցմով մենք ալ կը շարժարուինք :
 7 Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի
 համար , ինչու որ գիտենք թէ ին-
 տոր որ շարժարաններուն հաղորդ
 էք , անանկ ալ միտքով արուածներ
 8 չէ՞ք : Եւստի Վասն զի Վսիպի
 մէջ մեզի պատահած շնորհ թիւն-
 ներուն վրայով չեմ ուզեր որ չը-
 գիտցուի ըլլաք : Եղբայրներ , թէ
 9 Դէ կարողութեան շատ աւելի ծան-
 րարեանցանք , մենք որ կենսեր-
 նուս ալ անցյալ եղանք : Բայց մա-
 հուան վճիռը մենք իրանիս պահե-
 ղինք , որ ինքզինքնուս չապաւինինք ,
 հապա Մատուցող որ մեռելները կը
 10 յարուցանէ : Որ ինքը անանկ մեծ
 մահուան մեզ փրկեց ու կը փրկէ :
 11 Որուն կը յուսանք թէ տակաւին
 պիտի փրկէ , մեզի համար ձեր քո-
 աղօթքին օղնակներով թիւնովը : որ
 շատերուն առջեւն պատճառովը մե-
 զի եղած շնորհքին համար շատե-
 րէն գոհութիւն տրուի մեզի հա-
 մար :
 12 Ինչու որ մեր պարծանքը աս է ,
 մեր խղճմանքին վկայութիւնը թէ
 մենք Մատուցող առջեւ պարզմուն-
 թեամբ ու անկեղծութեամբ , և
 չէ՞ թէ մարմնաւոր իմաստութիւ-
 նովը , հապա Մատուցող շնորհ-
 քովը աշխարհի մէջ վարուեցանք ,
 13 Բայց աւելի զէպ 'ի ձեզի : Վասն-
 զի ուրիշ բան չենք գրեւ ձեզի ,
 հապա ան որ դուք կը կարգաւ ու-
 կը ճանչնաք : և կը յուսամ թէ
 14 մենք վերջը պիտի ճանչնաք : Ինչ-
 պէս որ քիչ շատ ճանչնաք մեզ ,
 որ ձեր պարծանքն էր , ինտոր որ

դուք ալ մերը , Տէր Հիսուսի օ-
 բը :
 15 Եւ աս վատահալութիւնով կ'ու-
 զէի առաջ ձեզի գալ , որ դուք
 երկրորդ անգամ շնորհք ընդունէք :
 16 Ու ձեզմէ անցնել զէպ 'ի Վակե-
 դոնի , և դարձեալ Վակեդոնիա-
 յէն ձեզի գալ , ու ձեզմէ ճամբայ
 17 զրուիլ զէպ 'ի Հրէաստան : Ուս-
 տի աս որ ևս մտածեցի , միտք թե-
 թե ուր ինչով շարժեցայ : Կամ թէ
 ան որ ևս կը խորհիմ , մարմնաւորա-
 պէս կը խորհիմ , որ իմ կողմն-
 նէս այն այն և ճշ ոչ ըլլայ : Ուս-
 18 կայն հաստատարիմ է Մատուցող ,
 որ մեր խօսքը ձեզի որ Հաստա-
 այն և ճշ էր : Ինչու որ Մատու-
 19 ցող Որդին Հիսուս Վերստոս որ
 մեզմով ձեզի քարոզեցաւ ,
 (ինքնով և Որդուանուով ու Տի-
 մոթեանով) , այն և ճշ չեղաւ :
 20 Հապա իր մէջը եղան այն : Վասն-
 զի որչափ որ Մատուցող աստուծոն-
 ները կան , իր մէջը Վասն են , ու իր
 մէջը Մատուցող Մատուցող փառքին
 համար մեր ձեռքովը : Բայց ան
 21 որ մեզ ձեզի հետ մեկտեղ Վերստ-
 ոսով հաստատեց , ու մեզ օծեց ,
 22 Մատուցող է : Որ մեզ կրկնեց ալ ,
 23 և Դէ աստուս Հոգւոյն զրուի մեր
 արտերուն մէջը : Բայց ևս զՎա-
 տուցող վրայ կը կանգնեմ իմ անձիս
 որ ձեզ իմացելուս համար տակաւին
 24 Վերստոս չեկայ : ասոյն չէ՞ թէ
 ձեր հաստատարի վրայ կը տիրապե-
 տենք , հապա գործակից ենք ձեր
 ուրախութեանը : Ինչու որ դուք
 հաստատարի կը կենաք :

ԳԼ . Բ

Սակայն ևս ինքնով աս որչեզի , որ
 1 նորէն տրամուծութիւնով չգամ ձե-
 2 զի : Ինչու որ եթէ ևս ձեզ տրամ-
 3 ձեցնեմ , ալ թէ է որ զիս պիտի
 ուրախացնէ , թէ չէ ան որ ինքնով
 կը տրամուծ : Ու աս զրեցի , որ
 4 չըլլայ թէ երբոր գամ՝ տրամու-
 թիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուսկից
 5 որ պէտք է ինքն ուրախ ըլլալ :
 6 քանզի ձեր ամենուն վրայ վատահ-
 7 արեւմէ Մատուցող առջեւ Վերստ-
 8 ոսով կը խոսինք :

4 ամենուն է : Ինչու որ շատ շե-
 ղութեան և սրտի տաղանդէ ևս
 ձեզի գրեցի շատ արցունքով : Էջ
 թէ՞ որ դուք տրամուծեք , հապա որ
 զիստեք ան սերը՝ որ ևս ունիմ
 աւելի ձեր վրայ :
 5 Բայց թէ որ մեզը տրամուցուց ,
 չէ՞ թէ զիս տրամուցուց , հապա
 ըստ մասին (որ Խոստ ծանր չեմեմ)
 6 ձեզ ամենուր : Եւ ինք է անանկ
 մարդուն ան պատիւը , որ շատե-
 7 րէն եղաւ : Ուստի ընդհանրապէս
 պէտք է աւելի շնորհ անոր ու
 միտքով , որ չըլլայ թէ անանկը
 8 աւելի տրամուծեն ընդհանր : Ուս-
 տի կ'աղաչուի ձեզ , որ անոր վրայ
 9 չէք սերը հաստատար : (Վասնզի ասոր
 համար ալ գրեցի , որ ձեզ փորձե-
 լով գիտնամ թէ ամեն բանի մէջ
 10 շնորհակտ էք : Եւ որուն որ դուք
 բան մը կը ներքէ , ևս ալ չէ ներքէ :
 11 Ինչու որ եթէ ևս ալ ներքէ , որու
 որ ներքէ՞ ձեզի համար է Վերստ-
 ոսի կողմնէ :) Որ չըլլայ թէ
 12 զրեցի մը կրկնեք Մատուցողն :
 13 Իմ հոգւոյն մէջ հանգստութիւն
 չունի , ինչու որ իմ Տիմոս եղ-
 14 արուցաւ Հաստա : Հապա անոնցմէ
 զրուի մեզ : Բայց գոհութիւն Մատուցող՝ որ
 15 Ինչու որ մենք Մատուցող առջեւ
 Վերստոսի անոյշ հոսն ենք քեզ
 16 րուաններուն մէջ և կորստածնե-
 լուան մէջ : Ոմանց մահուան
 17 զէպ 'ի մահ , և ոմանց կենդանու-
 թեան հոս զէպ 'ի կենսի : և աս
 18 բաներուն ո՞վ բաւական է : Վասն-
 զի մենք շատերուն պէս չենք , որ
 Մատուցող խօսքին խարդախութիւն
 կրենք : Հապա որպէս թէ անկեղ-
 19 ծութեամբ , հապա որպէս թէ Մա-
 տուցող Մատուցող առջեւ Վերստ-
 ոսով կը խոսինք :

ԳԼ . Գ

Կը սկսե՞նք նորէն անանկիս յանձն
 1 ընել : Կամ թէ ոմանց պէս
 պէտք է մեզի յանձնարարութեան
 2 թուղթեր ձեզի , կամ ձեզմէ :
 3 Հապա մեր թուղթը դուք էք ,
 մեր արտերուն մէջ գրուած , ճանչ-
 4 ցուած ու կարգացուած ամեն մար-
 դիկներն : Հայտնի ըլլալով որ
 5 դուք Վերստոսի թուղթն էք մեր
 սպասարարութիւնովը , չէ՞ թէ մե-
 6 լանով գրուած , հապա կենդանի
 Մատուցող Հոգիով , չէ՞ թէ քա-
 7 րեղէն տախտակներու վրայ , հապա
 սրտին մարմնեղէն տախտակներուն
 վրայ : Եւ ամենի վատահալութիւն
 8 ունիմ մեր Մատուցող վրայ Վերստ-
 ոսի ձեռքովը : Էջ թէ մենք ինչ-
 9 իրենիս բաւական ենք բան մը
 խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ , հա-
 10 պա մեր բաւականութիւնը Մա-
 տուցողն է : Որ մեզ բաւական ալ
 11 ըսաւ նոր կտակարանին պաշտօնա-
 12 ւոր ըլլալ , չէ՞ թէ զիրեն , հապա
 13 հոգին : Ինչու որ զիրեւ կը պար-
 ձէ , բայց հոգին կ'ապրեցնէ : Իսկ
 14 թէ որ քարերու վրայ գրուի փո-
 15 լուած մահուան պաշտօնը փառքով
 եղաւ , որ խորայնի որդիքը կարող
 16 չեղան Մոզեսին երեսը նայելու՝ ա-
 17 նոր երեսին փառալը համար , որ
 18 պիտի խափանուէր : Ուրեմն հոգի-
 19 թի պաշտօնը Խոսեցաւ աւելի փառ-
 20 թով պիտի ըլլայ : Ինչու որ և
 21 թէ զատապարտութեան պաշտօնը
 22 փառքով էր , Դուք աւելի արդա-
 23 րութեան պաշտօնը փառքով պիտի
 24 ըլլայ : Վասն զի ան որ փառաւոր
 25 էր , աս մասին փառաւոր չէ՞ զե-
 26 րանց փառքին պատճառովը :
 27 Վասնզի եթէ ան որ պիտի խափա-
 28 նուէր փառքով էր , Դուք աւելի
 29 ան որ կը կենայ՝ փառքով պարտի
 30 ըլլալ : Ուստի ամենի յոյս որ ու-
 31 նինք , շատ համարձակութեամբ կը
 32 վարուինք Դէ Խոսեցաւ իր երեսին
 33 թէ ինչպէս որ Մոզես իր երեսին
 34 վրայ ծածկող կը ձգէր , որ Խարա-
 35 յէն որդիքը ընային ան խափա-
 36 նուելու բաներուն վախճանին : Ուս-

- 9 Ներս. պէս՝ ու ճշմարտներ . Ենծա-
նոթներու պէս՝ և ծանոթներ . մեռ-
նոթներու պէս՝ և ահա կենդանի
ներ . պատժութեաններու պէս , ու
10 չապանութեաններ . Տրամաձաններու
պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղ-
քատներու պէս՝ ու չառները կը
հարստացրեանք . բան մը չունե-
ցողներու պէս՝ և ամեն բան ստա-
11 յած ենք : Սէր բերանը ձեզի
բացուած է՝ ով Կրնիմացիք , և
12 մեր սիրտը լայնցած : Դուք մեր
կողմէն չէք նեղուիք , հապա ձեր
— Ենծա — զիմոյն կողմէ կը նեղուիք :
13 Ուստի անոր հաստուցումը — Ենծա —
հաւոր (իբրեւ որդիներուս կը խո-
սիմ չէի ,) դուք ալ — Ենծա —
լայնցէք :
14 Ենծաւաններուն հետ ոտարա-
խառն լծակից մի բլար . քանզի
Խոնչ մասնակցութիւն ունի ար-
դարութիւնը անորեւնութեան հետ :
և Խոնչ հաղորդութիւն ունի լայն
15 խաւարին հետ . Իս. Խոնչ միա-
բանութիւն ունի Կրիստոս Ին-
չխարին հետ , կամ Խոնչ բաժին
ունի հաստացեալը անհատաբն
16 հետ . Իս. Խոնչ յարմարութիւն
ունի Եստուծոյ տաճարը կոչոյ հետ .
ժամանակի դուք կենդանի Եստուծոյ
տաճարն էք , ինչպէս որ Եստուծոյ
բառ . թէ Եստուծոյ մէջը պիտի բնա-
կիմ , ու անոց մէջը պիտի քայլեմ ,
և անոց Եստուծոյ պիտի բլարմ ,
ու անոց ինծի ժողովուրդ պիտի
17 բլարմ : Եսոր համար եղբ. անոց
մէջէն , ու զատուեցէք , կ'ըսէ Տե-
18 բր , և պիտի բանի մի գալիք . Ու
ևս ձեզ պիտի ընդունիմ , և ես
ձեզի — այր պիտի բլարմ , ու դուք
ինծի աղաքներ ու աղջիկներ պիտի
բլարմ՝ կ'ըսէ Եմնակալ Տեբր :

ԳԼ . Լ

- 1 Ուստի սիրելիք՝ որովհետեւ մեր
առ խոստամբանքներ ունինք , մեր
անձերը մարմնի ու հոգիի ամեն
Քրիստոսութեան մարքներ , և սրբ-
ութիւնը կատարելագործենք Ես-
տուծոյ վախով :
2 Ընդունեցէք մեզ . Ձեռք մը
Պատ չտուիք , ոչ մէկը եղծեցիք ,
և ոչ մէկը գրեցիք : Ընթ թէ
3 չեւ զատուարներու համար — կը
գրուցեմ . որովհետեւ ես առաջոց
բան եմ որ դուք մեր սիրտներուն
մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու չեւ
4 հետ : Եստուծոյ համար խոստ-
միւնն ձեր վրայ . չատ է իմ պար-
ծանքս ձեզի համար . լեցուն եմ
միտքիս արտիմիւնով , աւելցած եմ
ուրախութիւնով մեր ամեն նեղու-
5 թիւնը : Կատարեալ հաստացում , բնա-
մեր մարմնը հանդուստութիւն , չառ-
նեցաւ , հապա ամեն կողմանէ նե-
ղութիւն կը քայլէիք . զուրկէն
պատեղազմներ չաչն , — Ներսէս՝
վախեր , Եստուծոյ արտիմիւնով
6 Նարեկերը կը միտքով , մեզ մը
խիմիւնեց Եստուծոյ զարմով , Իս.
7 չէ թէ միայն անոր զարմով , հապա
ան միտքով արտիմիւնով ալ՝ որով
ինքը միտքով արտիմիւն էր ձեզով ,
երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձա-
8 յը , ձեր սղը , ձեր ինծի համար
— Ենծա — նախանձաւորութիւն ,
ստանկ որ ալ աւելի ուրախ եղայ :
Ինչու որ ինքէ ձեզ տրամեցուցի ա-
9 թիմովով , չեմ զղար , (թէ
զղարեմ էի) . քանզի կը տեսնեմ
որ ան թուղմը ձեզ տրամեցուց ,
թէ և ինչ մը առնէ : Երբ ու-
10 բախ եմ , չէ թէ՛ որ արամեցար ,
հապա որ աղաչեալութեան համար
տրամեցար . որովհետեւ դուք Ես-
տուծոյ առաջին պէս արամեցար , ա-
նանկ որ բանով մըն ալ մեզմէ փա-
11 չառէք : Ինչու որ Եստուծոյ առ-
առաջին պէս եղած արամութիւնը
փրկութեան համար աղաչեալութեան
թիւն կը գործէ , որ զղանալու
բան չէ . բայց աշխարհի տրամու-
թիւնը մահ կը գործէ : Կանգի
12 ահա առ բանը՝ որ դուք Եստուծոյ
առաջին պէս տրամեցար , ձեր մէջը
նրբաբի ճանք գործեց , նրբաբի չառ-
նեցաւ , նրբաբի արամութիւն ,
նրբաբի վախ , նրբաբի բաղձալը ,
նրբաբի նախանձաւորութիւն , որչափ
վրժիմեցրութիւն . ամեն կերպով
ինքնզննելից ցուցուցիք թէ առ բա-

- մէջ , որուն մէջ կը ծառայէր :
- 21 Վանդի սէ միայն Տէրոջն առնէր : Հապա մարդոց առնէն ալ բարի բաներ ընէր : Հոգ կը տանին :
- 22 Իւ անոնց հետք մեր եղբայրը խրկեցինք , որն որ շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ թաւարամիտ դառն էր . ու հիմա՝ ալ աւելի թաւարամիտ՝ ան մեծ փառահաճութիւնով :
- 23 Վրէ՛ ձեր վրայ առնէ : Բայց թէ որ Տիտոսին համար էլ չէր ընէր , աւելիկայ իմ բնկերս է , և ձեր մէջը իմ գործակիցս . իսկ թէ որ մեր եղբայրներուն համար , առնէ եկեղեցիներուն խրկածներն էն , -- Վերիս :
- 24 Երեսի փառքը : Սոսի ձեր փրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապրողըր ասոնց վրայ ցոյցուցէր եկեղեցիներուն առնէր :

ԳԼ . Ժ

- 1 Վանդի սուրբերուն բարութիւնը պաշտօնին վրայով բնծի աւելորդ է ձեզի գրել . Ինչու որ գիտեմ եւ ձեր թաւարամիտութիւնը , որուն վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնացոյ մէջ , թէ Բարդիսիւս անցած տարուքնէ հետեւ պատարաստ են . ու ձեր քառի նա :
- 3 Խանէր շատերը զրդուց : Իւ առնէ եղբայրները խրկեցի , որ մեր ձեզի համար պարծենալը աս մասին մէջ պարտաւ չեղէ : Ընդդէմ պատարաստ գանուիք ինչպէս որ բեր
- 4 եմ . Որ չորսը թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս գան ու ձեզ անարատատ զտնեն , ալ մեր (որ չրանք թէ գուք ,) ամօթով մնանք աս պարծանքին փառահաճութեան մէջ : Սոսի հարկան որ սեպիցի եղբայրներուն աղաչէ , որ առաջուց ձեզի գան ու առաջուց կարգի դնեն ան ձեր առաջուց ծանուցուած ընծան՝ որ պատրաստ ըլլայ , անանկ որ ընծայի պէս ըլլայ , ու չէ՛ թէ աղահաճութեան պէս :
- 6 Բայց ստիկայ էր ծանուցանել թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ՛ իւր նայելով պիտի քնէ : ու ան որ առաւարտութիւնով կը սերմանէ՛ առաւ
- 7 տութիւնով պիտի քնէ : Եւ մէջ

մէջ ինչպէս որ իշ սրտով կը թաւարէ , Էդ շնորհքս , չէ՛ թէ տրտմութեամբ կամ ստիկանով . ինչու որ Բատուած թաւարակամ տուողը կը սերէ : Բայց կարող է Բատուած բոլոր շնորհքներէ ձեզի առատութեն տալու : որ առնէ բանի մէջ առնէ տունը բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով , ամէն բարի գործքերով առատանար . Ինչպէս որ զրուած է : Տարածեց աւելորդութեան տուաւ . անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ : Իւ անիկայ որ սերմ ցանալին սերմ կը պարգեւէ : և կերակուրի համար հաց , ձեր սերմանքը պարգեւէ և աւելորդէ , ու ձեր արդարութեան պատգանբը շատցնէ . Որ առնէ բանի մէջ հարստանար առնէ կերպ առատութիւնով , որ մեր ձեռքով կը պատճառէ գոհութիւն : Եւ Բատուածը : Ինչու որ աս պաշտօնին մատակարարութիւնը չէ թէ միմեկի սուրբերուն պակասութիւնը լցընէրու . համար է , Հապա նա . աւելի շատցընելու Բատուածը գոհութիւն տալ . Երբոր աս քեզ պաշտօնին փորձով փառատութեն զԲատուած՝ Վերիսոսի աւետարանը խոստովանելուն . Հապա ձեռք ձեռք համար , և ան առատակեանութեանը համար որով հարգակցուցութիւն կ'ընէր անոնց ու ամէնուն . Իւ իրենց աղօթքը ձեզի համար Թաւարակէն , փառար ունենալով ձեր վրայ՝ Բատուածը գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր մէջն է : Եւ գոհութիւն Բատուածը՝ անոր չպատմուելու պարգեւին համար :

ԳԼ . Ժ

Բայց եւ Պողոս ձեզի կ'աղաչեմ : Վերիսոսի հեղու թիւնովը ու քաղցրութիւնովը , որ երես առ երես գրեալս առնէ խոնարհ եմ ձեր մէջ , բայց հետեւ կը համարձակիմ ձեզի . Կ'աղաչեմ՝ որ չորսը թէ մօտէն ալ համարձակիմ ան փառահաճութիւնովը՝ որով միայն ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով անանկ

կը կարծեն թէ մարմնաւորացէս
 3 կը քալենք : Վանդի թէկէս մար-
 մնի մէջ կը քալենք , բայց չէ՛
 թէ մարմնաւորացէս զինուորութիւն
 4 կ'ընենք . Եւշու որ մեր զինուո-
 րութեան զինքերը մարմնաւոր չեն ,
 հասցաւ Բատուձմէ զգրութիւն ա-
 ուած՝ տմբոցները քակելու . մենք
 5 խորհուրդներ կը քալենք , Եւ Բա-
 տուձոյ գիտութեանը գէժ բոլոր
 հպարտացած բարձր բաները , ու
 բոլոր միտքերը Վրիստոսի ֆազան-
 6 գիտութեանը գերի կ'ընենք : Եւ պատ-
 րաստութիւն ունինք վրէժ առնելու
 ամէն անֆազանգութեան , երբոր
 7 մեր ֆազանգութիւնը կատարեալ
 ըլլայ : Վուրսի երեսութիւն կը նա-
 լիք . թէ որ մէկը վատահ ըլլայ իր
 անձին վրայ՝ թէ ինքը Վրիստոսինն
 է , աւ նորէն ինքիւր խորհի՛ որ
 8 ինչպէս ինքը Վրիստոսինն է , ա-
 նանկ ալ մենք : Վանդի թէ որ
 աւելի ալ պարծենալու ըլլամ աւ
 մեր իշխանութեանը վրայով՝ որ
 9 Տէրը մեզի տուաւ . ձեզ չենկու ,
 ու չէ թէ քալելու համար , պիտի
 10 չափնում . Որ ամանի շնայում
 որպէս թէ ես թուղթեղով ձեզի
 վախ մը կը ձգեմ . Վանդի՛ Եւ
 11 թուղթեղը , կ'ըսէ Դիւ , ծանր
 աւ զորաւոր են , բայց աւոր մար-
 մնոյն երկոյթը տկար է , ու խոս-
 12 քը անարգ . Եւ ամանի մարդը աւ
 թող խորհի՛ , որ մենք հեռուէն
 ինչպէս որ ենք խոսքով մեր թուղ-
 13 թերով , մտնեն ալ ամանի պիտի
 ըլլան՝ գործով : Եւշու որ մենք
 14 ձեր համարձակիր մեր անձը կշիռի
 գնել ու բազմատու ռմանց հետ ,
 որ ինքզինքնին կը գողնն . բայց ա-
 նոք իրենցով իրենց անձերը չա-
 փելով , և պիտենք իրենց հետ բաշ-
 13 դատելով՝ չեն հասկնար : Բայց
 մենք չափէ դուրս բաներով պիտի
 չպարծենանք , հասցաւ ան կանոնին
 չափով , որ Բատուձմէ մեզի բաժն
 14 տուաւ մինչև ձեզի համեմու . Չէ
 թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած
 չենք , ու ինքզինքնիս չափէն աւելի
 կ'երկրնորենք : Ինչու որ Վրիս-
 տոսի աւետարանով մինչև ձեզի

հասանք : Եւ չէ՛ թէ չափէ դուրս
 15 բաներով՝ ուրիշներուն աշխատան-
 քովը կը պարծենանք : հասցաւ յոյս
 ունինք որ մեր հաւատքը աւելնա-
 լուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզմով
 16 աւելի ընդարձակինք , Չեզմէ ան-
 դիի կողմերը աւետարանը քարո-
 զելու , և չէ թէ պատրաստ բա-
 ներու վրայ պարծենալու ուրիշի մը
 կանոնով : Բայց ան որ կը պար-
 17 ձենայ , թող Տէրովնով պարծե-
 նայ : Ասան գի չէ՛ թէ ան որ իր
 18 անձը կը գողնէ , անիկայ է ընտ-
 րուածը , հասցաւ ան որ Տէրը զա-
 նիկայ կը գողնէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Երանի թէ քիչ մը ներքիւր իմ
 1 անմտութեան . և իրացընէ
 համբերեցք ինծի : Ասան գի մեր
 2 վրայ նախանձաւոր եմ . Բատուձոյ
 նախանձով . Ինչու որ ես ձեզ մէկ
 էրկան մը նանցեցի՝ մարուր կոյսի մը
 պէս Վրիստոսի դիմացը հանելու :
 3 Միայն թէ կը վախնամ՝ չեղքեմ թէ
 ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր
 խորամանկութիւնովը , անանկ ալ
 4 մեր միտքերը ապականին Վրիստոսի
 վրայ եղած միանմութեան , Ասան
 5 գի թէ որ մէկը գալու ըլլայ՝ և
 ուրիշ Հիսուս քարոզէ՛ որ մենք ան
 չքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի
 առնէ՛ որ չառիք , կամ ուրիշ
 աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած ,
 6 աւանդեցաւ աղէկ կը համբերէիք :
 Վանդի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ
 7 ամենէն երեւելի աւետարաններէն բա-
 նով մըն ալ պակաս չեմ : Եւ
 8 թէպէտ խօսքի կողմէ անիկթ եմ ,
 բայց չէ՛ թէ գիտութեան կողմէ :
 9 սակայն ամէն բանի մէջ բոլորովն
 անձերնիս ձեզի յայտնի ըրելու : Ու-
 թէ յայտնի գործած եղայ՝ որ Բա-
 տուձոյ աւետարանը ձեզի ձրի քա-
 րոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի ,
 10 որ դուր բարձրանար : Ուրիշ եւ
 11 կեղեցիները կողոպտեցի՝ առնացե-
 թողալ առնելով՝ ձեզի ծառայելու
 համար : Ու մեր քովը գտնուած
 12 ատեն՝ երբոր պակասութիւն մը ու-
 նեցայ , քեզի մէկուն ձանձրութիւն

չտուի . ինչու որ իմ պակասութիւնս
 ընդունին Սակեղոսիայէն եկող եղ-
 րայքները . և ամէն կերպով ձեզի
 ծանրութիւն տալէն իմ աննս պա-
 10 ճեցի ու պիտի պահեմ ալ : Բը-
 րիստոսի ձեռնարկութիւնը իմ ներսի
 զիս է , որ աս իմ պարծենալս պի-
 տի չխախտուի ինծմէ : Բայց
 11 կողմերը : Ինչո՞ւ . որպէս թէ չեմ
 սիրեր ձեզ . Եւ Մատուած գիտէ :
 12 Իսկայն ան որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ
 ալ , որ կարեմ անոնց պատճառը
 որոնք պատճառ կը փնտռեն , որ
 ինչ բանով կը պարծենան , իրենք
 13 ալ մեզի պէս գտնուին : Ինչու որ
 անանկները սուտ առարկաներ իա-
 րեայք բանորները , Բրիս-
 տոսի առարկաներուն կերպարանքը
 14 վրանին կ'առնեն : Իսկ զարմա-
 մը չէ . ինչու որ իբրեւ Սատանան
 15 չլուսար հրեշտակի կերպարանք
 կ'առնէ . Եւ մեծ բան մը չէ , որ
 անոր պաշտօնականներն ալ արդարու-
 թեան պաշտօնականներու նման կեր-
 պարանք կ'առնեն . որոնց վերջը ի-
 րենց զործերուն համեմատ պիտի
 16 ըլլայ : Դարձեալ կ'ընեմ , չըլլայ
 որ մէկը զիս անմիտ սեպէ , հապա
 թէ չէ՝ զոնէ անմիտի մը պէս զիս
 17 ընդունցէր , որ ես ալ քիչ մը
 պարծենամ : Եւ որ ես կը խօսիմ
 չէ՝ թէ Տէրոջը չեմ զգուս կը խօ-
 սիմ , հապա որպէս թէ անմիտու-
 թիւնով մը աս պարծենալուն վրա-
 18 տահու թիւնովը : Արովհետեւ շա-
 տերը մարմնոյ կողմանէ կը պար-
 ծենան , ես ալ պիտի պարծե-
 19 նամ : Բանցի զուր իմաստուն
 ըլլալով՝ յօժարութեամբ կը համ-
 20 րեւրէր անմիտներուն : Ինչու որ
 կը համբերէր , թէ որ մէկը ձեզ
 ծառայեցնէ , թէ որ մէկը չէր ըս-
 տացածրը ուտէ , թէ որ մէկը
 չէր ըստ ըստ առնէ , թէ որ մէկը
 չէր ըստ հարստանայ , թէ որ մէկը
 21 ձեր երեսին դարնէ : Բամահարմար
 ձեռով կը խօսիմ , իրը թէ մենք
 տկար ենք . բայց ինչ բանով որ
 մէկը պարծենալու կը համարձակի
 (անմիտութեամբ կը խօսիմ ,) ես
 22 ալ կը համարձակիմ : Եւնիք ինչ

բայց ինչ էն , ես ալ . Իսրայէլացի
 էն , ես ալ . Բրիստոսի սերունդ
 էն , ես ալ . Բրիստոսի պաշտօ-
 23 նեաներն են , (յիմարարար կը խօ-
 սիմ) ալ աւելի ես . աշխատանք
 ներով աւելի , ձեռներով՝ ալ աւե-
 լի , բանտարկութիւններով՝ աւե-
 լի , մահուան վախով՝ շատ ան-
 24 զամ . Եւ անանկն հինգ անգամ
 քառասունէն մէկ մը պակաս չէ՞ կե-
 25 ռայ : Իրեք անգամ ձեզեզով ձե-
 ծուեցայ . մէկ անգամ քարկոծուե-
 ցայ . իրեք անգամ նաւարկուե-
 թեան հանդիպեցայ . զիւր մը ու
 ցորեկ մը չեմ անդունդը մնացի .
 26 Եւ աս անգամ ճամբորդութեանց
 մէջ չեմ ընդհատուց . զետեղեն վը-
 տանդներ , աւազակներն վտանգ-
 ներ , ի՞նչ ապէս վտանգներ , հե-
 թանոններն վտանգներ , քաղաքի
 մէջ վտանգներ , անապատի մէջ
 վտանգներ , ծովու վրայ վտանգներ ,
 սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ
 իրեցէ՞ . Եւ անցի ու աշխատանքի
 27 մէջ , շատ անգամ քնահատու թեան
 մէջ , անօթութեան ու ծաղաւտ-
 թեան մէջ , շատ անգամ ծով կե-
 նայու . մէջ , զուրսի ու մերկու-
 թեան մէջ էի . Զգէ՛ արատքին
 28 Եւ ինչպէս , ամէն օրուան ըզ-
 րազմունքը՝ բոլոր Եկեղեցիներուն
 հօգը վրաս կը դիպէր : Եւ կը
 29 տկարանայ , ու ես չեմ տկարա-
 նար . Եւ կը զգայեմ , ու իմ
 սիրտս չըլլիր : Եւ որ պարծենալ
 30 պէտք ըլլայ , տկարութեանս բա-
 ներուն վրայ պարծենամ : Եւ
 31 տուած ե մեր Տէր Յիսուս Բրիս-
 տոսի Զայրը որ յախաւան օր-
 նեալ է , զիտէ որ սուտ չեմ գրու-
 ցիր : Բամասիրտի մէջ Բրիտա
 32 թագաւորին ազգապետը զիս բռնել
 ուղեւոր՝ Բամասիրտացի քաղաքը
 պահապաններ զրեւ էր . Եւ ես
 33 պատուահանէ մը զամբիւղով պա-
 րապէն վար թող տրուեցայ , ու
 անոր ձեռքէն փախայ :

ԳԼ . ԺԲ

Պարտենալ իրաւունք ինծի աւ 1
 նօզուտ է . միայն թէ Տէրոջը

տեսիլքով ըստ ու յայտնութիւնն
 2 ըստ զո՞ւ : Եւնիք մը զիտեմ
 Բրիստոսի տանտուջոր տարի ա-
 ռաջ , (Եթէ մարմնով է՞ չեմ
 զիտեր , և եթէ առանց մարմնի՞
 չեմ զիտեր , Եւտուած գիտէ ,)
 որ անանկ մէկը յախտակուեցաւ
 3 միշտ երբորդ երկնքը : Եւ զի-
 տեմ անանկ մարդ մը , (Եթէ մար-
 մնով և եթէ առանց մարմնի ,
 չեմ զիտեր , Եւտուած գիտէ ,)
 4 Ար զրախոր յախտակուեցաւ ու
 լից զպատմութեան խաղեր , որ մար-
 5 դու արժան չէ խօսիլ : Եւ ա-
 նանկին համար պիտի պարծենամ .
 բայց իմ անկա համար պիտի չը-
 պարծենամ , հապա միայն տկա-
 6 րութեան վրայ : Ինչու որ եթէ
 պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ պի-
 տի չըլլամ , որովհետեւ շիտակը
 պիտի գրեցնէ . բայց կը խնայեմ
 7 Եւնիք որ իմ վրաս կը տեսնէ , կամ
 որչափ որ իմ վրաս կը տեսնէ , կամ
 7 ինծի կը ըսէ : Եւ որ չըլլայ թէ
 ես հպարտանամ իմ սուտ յայտ-
 նութիւններուն համար , ինծի մար-
 մնի խոյնով մը տրուեցաւ՝ Սա-
 տանայի հրեշտակ մը զիս նշան-
 համար , որ չըլլայ թէ հպարտա-
 8 նամ : Եւտուած համար իրեք անգամ
 ազաւեցի Տէրոջը , որ մէկի ընէ
 9 ինծմէ : Եւ ըստ ինծի : Եւ չը-
 նորհա հերքեմ և քեզի : Ինչու որ
 իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ
 կը կատարուի . ուստի մեծ յօժա-
 րութեամբ աւելի իմ տկարութիւն-
 10 ներուն վրայ պիտի պարծենամ , որ
 Բրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս
 համար չէ : Եւտուած համար եմ
 ես տկարութիւններու , նախատի-
 ներու , տուապանքներու , հապա
 ծանցներու , ու նշանութիւններու
 Բրիստոսի համար : Ինչու որ երբ-
 11 քու կը տկարանամ , ան տեսնը զօ-
 րութիւն եմ : Եւ անմիտ եղայ պար-
 ծենալով . զուր ստիպեցի զիս .
 փան զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վա-
 յութիւն առնել , քանզի ես ե-
 րեւելի առաքեալներէն բանով մը
 պակաս չտանուեցայ , թէ ես եւ ոչ

Ինչ եմ : Եւնիք մեր մէջ աւ 12
 ուրեքալի նշաններ զործեցան ամէն
 համարութիւնով , նշաններով և
 պանակներով . ու զօրութիւն-
 ներով : Եւ ան զի ալ ի՞նչ կայ , 13
 որ անով պակաս զանուեցայ ուրիշ
 եկեղեցիներէն , միայն թէ անով՝ որ
 ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի . նե-
 րեցէ՛ք ինծի աս յայտնալը :
 Եւնիք աս երբորդ անգամ է որ կը 14
 պատրաստուիմ ձեզի զալու . և ես
 ձեզի ձանձրութիւն պիտի չտամ .
 ինչու որ ես ձեր աւելցած չեմ
 փնտռեր , հապա ձեզ . որովհետեւ
 որդիները պարտաւոր չեն ծնող-
 ներուն համար բան զիւր , հապա
 ծնողները՝ որդիներուն համար : 15
 Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախ
 պիտի ընեմ , ու ծախս պիտի ըլ-
 րամ ալ ձեր անկրուն համար , թէ
 պէտեւ ձեզ աւելի սիրելով չեմ
 քիչ սիրուիմ ալ :
 Եւնիք ինչ ըլլայ որ ես ձեզի 16
 ծանրութիւն մը չտուի , բայց չեմ
 Եւնիք ըսէ թէ իտրապէս ըլլալով
 նշանութեամբ ձեզ բռնեցի : Եւ 17
 թէ իմ ձեզի խրկածներուն մէջ
 ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցի՝
 ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցի՝
 18 Տիտոսին ազաւեցի , ու անոր հետ
 ան եղբայրը խրկեցի : Եւ թէ Տի-
 տոս ձեզմէ բան մը քաշեց . չէ՞ որ
 Եւնիք ալ նոյն հօդով քաշե-
 ցիք , չէ՞ որ նոյն ձանձրով պար-
 տնալը :
 Դարձեալ կը կարծէր որ ձեր 19
 առջին ճատագովութիւն կ'ընենք
 մեր աններուն . Եւտուած առջեւ
 Բրիստոսով կը խօսիմ . և ամէն
 բան սիրելի՛ ձեր շնորհակալ հա-
 մար է . Բանցի կը փանալ որ 20
 չըլլայ թէ երբոր զամ , ձեզ ու
 զամիս պէս չգտնեմ , և ես ալ ձե-
 զի ձեր չեզանքն պէս գտնուիմ .
 չըլլայ թէ չեմ Եւնիք Եւնիք ,
 նախանձներ , սրտմտութիւններ ,
 զրգուսութիւններ , շարժաւորութիւն-
 21 ներ , բանտարկութիւններ , ամբա-
 տանութիւններ , խռովութիւն-
 ներ . Եւնիք թէ երբոր նորէն
 զամ՝ իմ Եւտուածս զիս նկուն ընէ
 ձեր քով , ու սուր ընեմ՝ շատերուն

Համար՝ որ առաջուց մեզ գործեցին, ու չապախարեցին իրենց գործած պղծութիւններն և պոռնկութիւններն ու զիճութիւններն վրայ:

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Եւ երբորդ անդամ է որ մեզի կուգամ. երկու կամ իրեք վրաներու բերնէ պիտի Հաստատուի ա-
- 2 մեն բան: Եւ առջուց բեր կամ և երբեք առաջուց կը զրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը դառնամ) թէ և հիմա հետեւն կը գրեմ) առջի մեզանցողներուն և ուրիշ ամենուն, որ եթէ նորէն
- 3 դամ՝ պիտի չինայեմ: Որովհետեւ Վերիստոսի ինծմով խոսելուն ապա- յոյցը կը փնտրէ, որ ինքը մեր վրայ տկարացած չէ, Հապա մեր
- 4 մէջը զորացած է: Որ թէ կէտ խա- չուցաւ տկարութիւնով, բայց կենդանի է Եւ առաջուց զորութիւնով:
- 5 Զորութիւնով մեր մէջը: Փոր- մեցէ՛ք մեր աններք թէ Հաստատին մէջն էք: Բնեցէ՛ք մեր աններք: չէ՛ք զիտեք ինքզիններդ, որ Հի- սուս Վերիստոս մեր մէջն է, միայն
- 6 թէ որ խոտելի չըլլաք: Բայց կը

յուսամ որ պիտի դիմեաք ինչ մեծ խոտելի չեմք: Եւ կը խնդրեմ Եւստածմէ որ դուք մէկ շարք թիւն մը չընէք: Եւ թէ որ մենք ըստիւր երեկոյ, Հապա որ դուք բարին գործէք, թէ և մենք իրեն խոտելի ըլլանք: Ինչու որ ճշմարտութիւնն զեմ կարողութիւն մը չունինք, Հապա ճշմարտութիւնն Համար: Ուրախ եմք՝ երբոր մենք կը տկարա- նանք ու դուք զորաս որ կ'ըլլաք, և մենք ալ առ մեր Հաստատու- թիւնը Համար կ'աղօթենք: Ուստի ա կը գրեմ մեզի հետեւն, որ չըլլայ թէ երբոր դամ՝ ստատու- թիւնով վարուիմ ան իշխանու- թիւնը Համախառն, որ Տէրը ինծի տուաւ չինելու: Եւ չէ՛ թէ քակելու Համար:

Սերճապէս, և զորայնք՝ ո՞ղջ և զեք, Հաստատ կեցէք, միտքներու- ղեք, մարմնի կեցէք, խաղաղու- թիւն բերէք: Եւ սիրոյ ու խաղա- զութեան Եւստածմէ մեր հետը պիտի ըլլայ: Բարե՛ տուէք իրա- ըստ սուրբ Համարով: Բարե՛ կը- նեն մեզի բոլոր սուրբերը: Տէր Հիսուս Վերիստոսի շնորհքը և Եւստածմէ սերը ու Հոգւոյն Որբոյ Հաղորդութիւնը մեր ամենուն հետը շաւ: Եւ մեն:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՐԵԿԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԳԵՂԵՏԵՅԻՍ

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Պողոս առաքելու եղբ՝ չէ՛ թէ մարդոցմէ ու չէ՛ թէ մարդու- ձեւքով, Հապա Հիսուս Վերիստո- սի ձեւքով, և Հօր Եւստածմէ՝ որ զանկողն մտնելներն յարուց:
- 2 Եւ բոլոր եղբայրները որ իմ հետս եմ՝ Գաղատիոյ եկեղեցիներուդ:
- 3 Եւ շնորհք և խաղաղութիւն մեզի

Հօր Եւստածմէ ու մեր Տէր Հի- սուս Վերիստոսին, Եւ որ իր անձը առաւ մեր մեղքերուն Համար, որ մեզ փրկէ հիմախառն չար աշխար- հէն Եւստածմէ ու մեր Հօրը կա- մայը Համախառն: Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտեանք: Եւ մեն:

Սը զարմանամ որ պրպէս չու- տով ուրիշ աւետարանի կը փո- խախտէ անկէ՛ որ մեզ Վերիստոսի

- 7 շնորհալը լանջեց: Որ չկայ ուրիշ լուսնի: Միայն թէ կան ոմանք՝ որ մեզ կը խոտելցընեն, ու կ'ու- ղեն Վերիստոսի աւետարանը իսկ:
- 8 Զորեւ: Բայց թէ որ մենք կամ երկինքն հրեշտակ մը հայ աւետա- րանէ մեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք մեզի, նպովեալ
- 9 ըլլայ: Ինչպէս որ առաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն կ'ըսեմ: Թէ որ մէկը մեր ընդունածն ուրիշ ա- տկարան քարոզելու ըլլայ մեզի,
- 10 նպովեալ ըլլայ: Վանգի հիմա մարդիկնէ՛րը կը հաճեցընեն թէ զԵւստածմէ կամ մարդոց հաճե- լի ըլլալ կը փնտրեմ: Ինչու որ եթէ ևս տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Վերիստոսի ծառայ չէ՛ ըլլաք:

- 11 Սը ծանուցանեմ մեզի, եղբայր- ներ՝ ան աւետարանը՝ որ ինծմէ քա- ռոզուեցաւ, թէ անկողն մարդու- բան չէ: Որովհետեւ ևս ալ մար- դէ չառի անկողն, և հիմէ՛ն ալ շնորհքայ, Հապա Հիսուս Վերի- ստոսի յայտնութիւնն: Սա ման զի լսած էք դուք իմ առջի ժամանակի փարմանքս Հրեւութեան մէջ, ին- տո՞ր չափի դուք կը Հարածէի Եւ- տածմէ եկեղեցիներ՝ ու կը կործանէի զանկողն: Եւ իմ՝ հայրենի աւան- գութիւններուս խիստ նախանձա- ւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ Հասակակիցներն աւելի յա- ռաջողեմ էի Հրեւութեան մէջ:
- 15 Բայց երբոր ուզեց Եւստածմէ (որ որունց զեւ իմ մօր որովայնէն, և իր շնորհքով զեւ կանցնց) Ինծի իր Որդին յայտնել, որ զանկողն հիմնադրուց մէջ քարոզեմ, մեկն 'ի մեկ բան մը չիմացուցի մարմինն ու արինքն, Ու ալ Երուսաղէմ կըլլայ ինծմէ առաջ տարեալ եղբ- ներուն քով, Հապա Երարիա զայցի, ու նորէն Գամաղիտ դար- ևայ: Եւստածմէ իրեք տարեկն ետեւ Ե- րուսաղէմ կըլլայ Պետրոսը տեսնե- լու, և տամուհինդ առաքելներն
- 19 կեցայ: Սակայն առաքելներն ուրիշ մեկը չտեսայ, բայց միայն Հակոբոս՝ Տէրը եղբայրը: Բայց

առ որ կը օրեմ մեզի՝ ահա Եւստա- ծմէ առջեւ կը հաստատուի, որ առա- լեմ գրուցեք: Եւ մեկ ետքը կըլլայ Սիւրիայի ու Սիւրիկայի կողմերը: Եւ զիս զեմ առ զեմ՝ չէին ճանա- նար ան եկեղեցիները՝ որ Հրեւա- տանի մէջ էին Վերիստոսով: Սի- պր թէ անոնք լսած էին թէ Եւ որ առեմք մեզ կը Հարածէր, հի- մա ինքը ան Հաստատը կը քարա- ղէ՛ որ առեմ մը կը կործանէր: Ու ինծմով զԵւստածմէ կը փառաւորե- լին:

ԳԼ . Բ

- 1 Ետքը տամուսըս տարեկն ետեւ նորէն Երուսաղէմ կըլլայ Բատ- նարատն հետ՝ Տիմոն ալ մէկտեղ առնելով: Ու կըլլայ յայտնութիւն- նով, և անոնց իմացուցի ան աւե- տարանը՝ որ հիմնադրուց մէջ կը քարոզեմ, բայց առանձին ա- նոնց որ երեւելներ էին, որ չըլլայ թէ պարագայ տեղը վաղեմ կամ վաղած ըլլամ: Բայց չէ՛ թէ իմ հետս եղող Տիմոն ալ որ Հոյն էր, պարտաւորեցաւ թիմատուիլ: Մանաւանդ ներս սկզբուող սուս եղբայրներուն Համար՝ որոնք սահե- լով ներս մտան Վերիստոս Հիսուսով մեր ունեցած ազատութիւնը լսուե- սելու: Համար, որ մեզ ծառայեցը- նեն: Որ անոնց քիչ մը առեմ անգամ մտիկ չըրինք Փազանդելու, որ աւետարանին ճշմարտութիւնը Հաստատուն մնայ մեր մէջը: Բայց անմը որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ, ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ: Եւստածմէ մարդոց աշա- ռութիւն չընէր: Փան զի անանկ կարծուածները բան մը չիմացուցին ինծի: Հապա անոր հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթիմատներուն աւետարանը ինծի յանձնուած է, ինչպէս Պետրոսին ալ թիմա- տուածներունը: (Սա ման զի ան որ Պետրոսին յաջողեց թիմատուած- ներուն առաքելութիւն ընելու, ինծի ալ յաջողեց հիմնադրուցը- նը:) Ու երբոր ինծի տրուած չը- նորհքը գիտցան Հակոբոս ու Սի-

- փաս և Հօրհանձնէ՝ որոնք սխեմեր
սեպուած էին, աջ ձեռքերնին
տունին ինծի ու խառնարասին Ինչ-
չան հաղորդակցութեան, որ մենք
հեթանոսներուն մէջ Ինչ-չան, ու
10 անոնք իմ խառնարաններուն . Ինչպէս
թէ Լուսինն որ աշտարակները յի-
շենք . որ ես ալ փոյթ ունեցայ ան
11 բանը ընելու : Բայց երբոր Պետ-
րոս Մատիոք եկաւ, ես անոր գէտ
կեցայ . որովհետեւ ինքը մեղա-
12 գրուելու էր : Ինչու որ գեաւ Հա-
կորոսին քովն մէկ քանի հոգի
շեկած, ինքը հեթանոսներուն հետ
Հաղորդակցութեամբ կ'ուտէր . Բայց երբոր
եկան՝ մկդի կը քաշուէր, ու ինք-
զինքը կը գատէր, վախճալով ա-
նոնցմէ՝ որ իմ խառնարաններէն էին :
13 Եւ անոր հետ կեցողութեան
միւս Հրեաներն ալ, անանկ որ
Խառնարաս ալ անոնց կեցողաւ-
14 բութեանը ծոցեալ : Բայց ես երբոր
տեսայ որ աւետարանին ճշմարտու-
թեանը մէջ չիտակ չեն քալեր,
ամենուն առջին Պետրոս գրուեցե-
ղի, Եթէ դուն որ Հրեայես, հե-
թանոսի պէս ու չէ՛ թէ Հրեայի
պէս կ'ապրիս, ի՞նչպէս հեթանոս-
ները կը ստիպեն Հրեայի պէս վա-
15 բուելու : Ի՞նչ որ բուն Հրեայ
ենք, և չէ՛ թէ հեթանոսներէն մե-
16 զաւորներ, Եւ գիտնալով՝ որ մարդ-
օրէնքին զործքերէն չկրնար արդա-
բանալ, հապա Հիսուս Վերիտասի
հաւատքէն, մենք ալ Վերիտաս
Հիսուսի հաւատացիրք՝ որ արդա-
բանալք Վերիտասի հաւատքէն, և
չէ՛ թէ օրէնքին զործքերէն, որով-
հետեւ օրէնքին զործքերէն մէկ մար-
17 միւս մը պիտի չարդարանայ : Իսկ
եթէ մենք որ կ'ուզենք Վերիտա-
սով արդարանալ, մեղաւոր գրա-
նուիրք, ուրեմն Վերիտաս մեղաց
պաշտօնեանց եղաւ . քան լիցի
18 Վանդի թէ որ ես իմ քակած բա-
նէրս նորէն կը շինեմ, իմ անձս
19 յանդասոր կը ցուցընեմ : Ինչու
որ ես օրէնքով մտայ օրէնքին, որ
Մատուց կեղանի բլբլմ : Վը-
20 ըրտասի հետ խաչը ելայ : Եւ ալ
կեղանի եմ չէ՛ թէ ես հապա

Վերիտաս կեղանի է իմ մէջ .
բայց ես որ հիմա մարմնով կ'ապ-
րիմ՝ Մատուց Որդւոյն հաւատա-
քովը կ'ապրիմ՝ ան որ զիս սիրէ,
ու իր անձը ինծի համար մատնեց :
Եւ Մատուց Զօրհնքը չեմ խափա- 21
նէր . ինչու որ եթէ արդարութիւն
նը օրէնքէն էր, ուրեմն Վերիտաս
պարսպ տեղը մեռաւ :

ԳԼ . Գ

Ի՞նչ անմիտ վազատացիք՝ ո՞վ
մեզ հրապուրեց . որ մեր աշտե-
րուն առջեւ Հիսուս Վերիտաս
մեր մէջ խաչը ելած նկարագրուե-
ցաւ : Երկուց միայն կ'ուզեմ մեզ- 2
մէ սորոխել . Օրէնքին զործքե-
րովը դուք Հոգին առի՛ք թէ հա-
ւատքին լսելովը : Երգչափ ան- 3
միտ էր . հոգիով սկսեցիք, ու
հիմա մարմնով կը վերջանաք :
Երկուցի դիպումները պարսպ 4
տեղը մեր վրայէն անցան, (թէ որ
պարսպ ըլլայ ալ :) Ուստի ան 5
որ մեզի Հոգին բաշխեց, և մեր
մէջը զօրութիւններ զործեց, օրէն-
քի՞ն զործքերովն էր՝ թէ հաւատ- 6
քին լսելովը : Ինչպէս որ Երբա-
համ Մատուց հաւատաց, ու անոր
արդարութիւն սկսուեցաւ : Ու- 7
րեմն զիտուէր թէ անոնք որ հա-
ւատքէն են, անոնք են Երբահամի
որդիքը : Եւ զիրքը՝ առաջուց 8
գիտնալով թէ Մատուած հեթա-
նոսները հաւատով կ'արդարացը-
նէ, առաջուց աւետիս տուաւ Եր-
բահամին թէ Վեղինով պիտի օրհ- 9
նուին բոլոր ազգերը : Ուստի
անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրհնուին
հաւատացեալ Երբահամին հետ :
Ս' ան զի անոնք որ օրէնքին զործ- 10
քերէն են, անեծքի տակ են . ինչու
որ դրուած է թէ Երեմիայ ըստ
ամեն մարդ՝ որ օրէնքին զիրքը ա-
մեն դրուածներուն մէջ չկենար՝ որ
զանոնք կատարէ : Եւ թէ օրէն- 11
քով մէկը չկրնար արդարանալ
Մատուց առջեւ, ան յայտնի է .
քանզի Երգարը հաւատքէն պիտի
ապրի : Բայց օրէնքը հաւատքէն 12
չէ, հապա Ես որ կը կատարէ ան

- բաները՝ անտեղեկով պիտի ապրի :
- 13 Վերհաստ մեղ ծախու առաւ որեն-
քին անէծքէն ինքը մեղի համար ա-
նէծք ըլլալով : (Խնչու որ դրուած է
իւր Մեծեան է անամենք որ փայտէ
- 14 կը կախուի .) Որ Երրասհամին օրհ-
նութիւնը հեկանաներուն վրայ
ըլլայ Վերհաստ Հիսուսով . որ
մենք ալ Հոգւոյն խոստմունքը առ-
- 15 նենք հաւատարմով : Մարգուտ-
էրա-ճէտն պէս կը դրուցեմ՝ եղ-
բայրներ . իրաւ որ մարդու մը
հաստատած կտակը մէկը չխախտ-
- 16 պատուէր մը կ'աւելորեն : Երդ-
խոստմունքները Երրասհամին ու ա-
նոր սերունդին եղան . չբահր , իւ-
րաւ սերունդներուդ՝ որպէս իմէ
շատերու համար , հապա որպէս իմէ
մէկու մը համար , իւր քու սերուն-
- 17 դիդ , որ ան Վերհաստ է : Բայց
աս կը դրուցեմ . Ըն կտակը՝ որ
առաջուց Բառուծմէ հաստատուե-
ցաւ Վերհաստով , օրենքը չորս
հարիւր երեսուն տարիէն ետեւ որ
դրուեցաւ , չկրնար անփակը բնել՝
խոստմունքը խախտելու համար :
- 18 Սակայն զի իմէ որ ժառանգութիւնը
օրենքէն կ'ըլլայ , ուրեմն ալ խոստ-
մունքէն չէ . բայց Երրասհամին
խոստմունքով ճորճեց Բառուած :
- 19 Հապա ինչու համար է օրենքը .
խնայանայ համար փայտէն լաւ ,
(մինչեւ որ զայ ան սերունդը՝ որուն
որ խոստացուեր էր ,) չհեղատեմե-
րով տրուած՝ միջնորդէ մը ձեռ-
քով :
- 20 Բով : Բայց միջնորդ է մէկու մը
միջնորդ չէ . սակայն Բառուած մէկ
է : Ուրեմն օրենքը հաշտակ բան
էն է Բառուած խոստմունքներուն .
քան ըլլի . քանզի իմէ որ տրուած
ըլլար անանկ օրենք մը՝ որ կարող
ըլլար կենդանի բնելու , առաքելը
իրաւորէն արդարութիւնը օրենքէն
կ'ըլլար : Բայց զիբըր ամենը մեղ-
քի տակ զոյնց , որ խոստմունքը
Հիսուս Վերհաստի հաւատարմով տը-
- 22 բուի հաւատացեալներուն : Բայց
քանի որ հաւատարմ էր եկած , օ-
րենքին տակը զոյնցած կը պա-
հուէր , առաւելով ան հաւատարմին՝

- որ պիտի յայտնուէր : Ուրեմն ու- 24
րենքը մեր հաստատարակը եղաւ՝ Դ-
Վերհաստի Բեռնու , որ մենք հա-
ւատարմով արդարանանք : Բայց երբ- 25
որ հաւատարմ եկաւ , ալ գատուի-
րակի տակ չենք : Ինչու որ ամենք 26
ալ Բառուածը որդիք էք՝ Վերհաստ
Հիսուսի փայտէն եղած հաւատարմով ,
Վանդի դուք ամենքդ որ Վերհաստ- 27
սով մարտուեցաք , Վերհաստը զի-
րանիդ հազամ էք . Բայտ-ճէտն 28
նչ Հրեայ կայ , նչ ալ Չոյն . նչ
ծառայ կայ , նչ ալ ազատ . նչ
արու կայ , նչ ալ եղ . Խնչու որ
դուք ամենքդ ալ մէկ էք Վերհաստ 29
Հիսուսով : Հապա իմէ որ դուք
Վերհաստին էք , ուրեմն Երրաս-
համին սերունդն էք , ու իրաւ-
մունքին նայելով՝ ժառանգներ :

ԳԼՈՒԽ Դ

- Բայց ալ կը դրուցեմ՝ որպէս ժա- 1
մանակ որ ժառանգը տղայ է
ծառայել տարրերութիւն մը չու- 2
նի , իմէն ամենուն տերն է . Հա-
պա խնամակալներու ու հոգարար- 3
մունքերու տակ է՝ մինչեւ հորը որո-
շած ժամանակը : Բանկ ալ մենք 4
երբոր տղայ էինք , աշխարհիս սկզբ-
բունքներուն տակը ծառայ եղած
էինք : Բայց երբոր ժամանակը 4
ըլլուեցաւ , խրկեց Բառուած իր
Որդին՝ որ կ'ընէ մը եղաւ , ու օրեն- 5
քի տակ մտաւ . Որպէս զի օրենքի
տակ եղողները փրկէ , որ մենք որ- 6
դեկրութիւնը ընդունինք : Ինչ ու-
րովհետեւ դուք որդիք էք , Բա- 7
ռուած իր Որդին Հոգին ձեր սիր-
տերուն մէջ խրկեց , որ կ'աղաղակէ
Երբայ Հոգւոյ : Ուստի ալ ծառայ 7
չես , հապա որդի . ե իմէ որ որդի ,
ալ Բառուածը ժառանգը Վերհաստ- 8
սով : Բայց ան ատենը որ չէիք
գիտեր զԲառուած , կը ծառայէիք
անոնց՝ որոնք ՚ի բնէ Բառուածներ 9
չէին : Ուստիս հիմա որ ճանչցաք
զԲառուած՝ մանաւանդ որ դուք
Բառուածն ճանչցուեցաք , ինտո՞ր 1
նորեն կը դառնաք ան տկար ու չը-
քաւոր սկզբունքներուն , որոնց նո-
րէն կ'ուղէք ծառայութիւն բնել :

- 10 Օրհրը կը զանազանէր, ու ամա-
նէրը, և մամանակները ու տարե-
11 նէրը, և կը փախնամ ձեզմէ, որ
զուցլ պարագայ տեղը ձեր վրայ աշ-
խատած բլլամ :
- 12 Ինծի պաւ եղիք, ինչու որ ես
ալ ձեզի պէս եղայ, եղապրներ՝ ձե-
զի կ'աղաչեմ : Ղուք ինծի փնաս մը
13 հասուցած չէք : Ղիտեք զուք՝ որ
մարմնոյ տկարութեամբը ձեզի առ-
ջի աւելամ տեւտարանը քարոզեցի .
և իմ մարմնիս վրայ ի՞նչ փորձու-
- 14 թիւնս Չանարկեցիք ու չարհա-
մարհեցիք, հապա Մատուց հրեշ-
տակի մը պէս զիս ընդունեցիք :
- 15 Ղերխոտս Հիսուսի պէս : Սերեմ
Ի՞նչ էր ան ձեր երանութիւնը .
քանզի ես կը վկայեմ ձեզի, որ
եթէ կարելի էր՝ ձեր աշխերը պիտի
16 հանէիք ու ինծի տայիք : Սատի
ձեր թշնամի՞ն եղայ ձեզի ճշմարտոր
17 խոսելու համար : Ձեզի նախանձա-
ւոր են անոնք՝ չէ թէ բարիին,
և կ'ուզեն ձեզ արգիւծել, որ իրենց
18 նախանձաւոր բլլար : Սակայն աղէկ
է ամեն ատեն բարիին նախանձաւոր
բլլալ, ու չէ թէ միայն երբոր ձեր
19 մէջը բլլամ : Իմ որդեակներս՝ որ
ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը
քաշեմ, մինչեւ որ Ղերխոտս ձեր
20 մէջը ձեակերպի : Ղուզէի հիմա
ձեր մէջը ներկայ բլլալ, ու փոխել
իմ ձայնս : Ինչու որ ես ձեր վրայով
տարակուսած եմ :
- 21 Բռնէք ինծի, զուք որ օրէնքին
տակը կ'ուզէք բլլալ, օրէնքը չէ՞ք
22 լսի : Ղան զի զրուած է թէ
Ղորհաճա՞մ երկու որդի ունէր, մե-
կը՝ աղախինէն, ու միւսը՝ ազատ
կնիկէն : Բայց ան որ աղախինէն
23 էր՝ մարմնոյ կողմանէ ծնած էր, իսկ
ան որ ազատ կնիկէն՝ խոտմունքին
24 համեմատ : Սրա քանակը պլա-
րանօրէն կը մոկեալու : Ինչու որ
ատոնք են երկու կոտակարանները,
մեկը՝ Ղինաց լեռնէն՝ որ ծառայու-
թեան համար կը ծնանի, որ է
25 Հաղար : Ինչու որ Հաղար Ղ-
բարիայի մէջ Ղինաց լեռն է, և կը
համեմատ հիմակուան Ղբուսպե-
մէն՝ որ իր զաւակներովը մեկտեղ-

կը ծառայէ : Բայց վերի Ղբու- 26
սպղեմը ազատ է, որ մեր ամենուն
մայրն է : Ինչու որ զրուած է, 27
Ղ'վ չծնանող ամուլ՝ ցնծաւ : Ի՞նչ
ծննդական ցաւ չտաչող՝ զուլ՝ և
աղաղակէ՝ քանզի երեւէ ձգուա-
ծին աղաքները կրիկ ունեցողին քե-
զմէնքէն շատ պիտի բլլայ : Սատի 28
մինչ, Եղապրներ՝ խոհապիկն պէս
խոտմունքին որդիներն ենք : Բայց 29
ինչպէս որ ան ատենը մարմնոյ կող-
մանէ ծնածը կը հաղածէր զանկից
որ հողիին կողմանէ էր, անանկ ալ
հիմա : Սակայն զի՞նք Ի՞նչ կ'ը- 30
սէ : Ղնու հանէ ատ աղախինը
ու անոր որդին, ինչու որ աղախի-
նին որդին ազատ կնիկան որդւոյն
հետ մատանցուի ինչ պիտի շառ- 31
նէ : Սատի Եղապրներ՝ մինչ ա-
ղախինին զաւակները չենք, հապա
ազատին :

ԳԼ . Ե

Սատի ամուր կեղեք ան ազատու- 1
թիւնով՝ որով Ղերխոտս մեզ
ազատեց, և նորէն ծառայութեան
լուծի տակ մի՞ մտնէք : Բհն ես 2
Պաղոս կը գրուցեմ ձեզի, որ եթէ
թիւնատուք, Ղերխոտս ձեզի օ- 3
գուտ մը չմտնէ : Եւ զարձակ ա-
մեն թիւնատուող մարդու կը վա-
րժամ թէ պարտական է բոլոր օ- 4
րէնքը կատարելու : Խափանած էք
զուք Ղերխոտուն, որ օրէնքով
արդարանալ կ'ուզէք, — շնորհ- 5
քէն ինկած էք : Ինչու որ մինչ
Հողիով կը սպասեցր աղաքու- 6
թեան յոյսին հաւատքով : Ղան
զի Ղերխոտս Հիսուսի քով ճշ-
թիւնատութիւնը քանի մը կարող է,
ոչ ալ անթիւնատութիւնը, հապա
հաւատքը՝ որ սիրով Ղիզորմ կը
զրուի : Ղատ աղէկ կը փաղկէ 7
Ի՞նչ ձեզ ետ կեցողի՞ որ ճշմարտու-
թեան չհազանդէք : Եւ զրուոյն 8
անկէ չէ որ ձեզ կանչեց : Բիւ 9
մը խմորը բոլոր զանգուածը կը
խմորէ : Բայց ես յոր ունիմ ձեր 10
վրայ Տերութեամբ, որ ուրիշ խեղ
քան մի պիտի չխորհէք : և ան որ
ձեզ կը խառնեցեն, դատապար-

- տու թիւն պիտի կրէ՝ ո՞վ որ ըլլայ :
- 11 Սակայն ի զրայրներ՝ թէ որ ևս տա-
կաւին թիւփատութիւն կը քարո-
զեմ , ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ .
որեմն խաչին զայն սկզբութիւնը
- 12 խափանուած է : Երանք թէ բո-
լորովն կտրուէին անոնք որ ձեզ
կը խռովեցնեն :
- 13 Ա՛սան զի դուք ազատութեան
կանուած էք՝ եղբայրներ . միայն
թէ յէ՞ր ազատութիւնը մարմնոյ
քան՝ ինչո՞ւ պատճառ չըլլայ ,
հապա սիրով իրարու ծառայու-
- 14 թիւն ըրէք : Ինչու որ բոլոր օ-
րերը առ մէկ խօսքիս մէջ կը կա-
տարուի թէ Վրո. ընկերդ սիրես
- 15 քու անձիդ պէս : Հապա թէ որ
իրար խաճնէք և ուտէք , զգէ՛յ՝
կեցէք որ չըլլայ թէ իրարմ սպա-
- 16 ո՞հք : Ս՛րայն թէ ու կը զրու-
ցեմ . Հոգիով զացէք , ու մար-
մինին ցանկութիւնը պիտի լկատու-
- 17 ըէք : Ինչու որ մարմինը կը ցան-
կայ հոգիին հակառակ , ու հոգին
մարմինն հակառակ . և ասոնք ի-
րարու հակառակ են , որ չըլլայ թէ
- 18 ինչ որ կ'ուզէք՝ ան ընէք : Բաց
թէ որ Հոգիին կ'առաջնորդուիք ,
- 19 ալ օրերին տակը չէք : Երդ
մարմինն զօրծերը յայտնի են ,
որ ասոնք են . Զնութիւն , պոռ-
նըկութիւն , պղծութիւն , զիճու-
- 20 թիւն , Առաքալաւութիւն , կա-
խարդութիւն , թշնամութիւններ ,
կոխներ , նախանձներ , բարկու-
թիւններ , հակառակութիւններ ,
երկպառակութիւններ , բաժանում-
- 21 ներ , Չար նպատակներ , մարդա-
սպանութիւններ , զինուութիւն-
ներ , անառակութիւններ , ու ինչ
որ ասոնց նման են . որ հիմակոց
ես ձեզի կը զրուցեմ , ինչպէս ա-
ռաճուց ալ կը զրուցէի , որ ասանկ
բանք զօրծողները Վատուց ար-
քայութիւնը պիտի չթառանգեն :
- 22 Բաց Հոգիին պտուղը առ է . սէր ,
խնդութիւն , խաղաղութիւն , եր-
- 23 կայմտութիւն , Վաղորութիւն ,
բարութիւն , հաւատարմութիւն ,
հեղութիւն , ժուժկալութիւն . ա-
սանկ բաներուն զէմ՝ օրէնք չկայ :

Եւ անոնք որ Վրիստոսիններն են՝ 24
իշե՞ց մարմինը խաչ հանկցին բա-
կան կիրքերով ու ցանկութիւննե-
րով մեկտեղ . Թէ որ Հոգիով 25
կ'ապրինք , Հոգիին համամաս քա-
լենք : Անապրծ չըլլա՞նք մեկզմէկ 26
զրգոյնով , ու իրարու վրայ նա-
խանկով :

ԳԼ . Զ

Ե՛րբայրներ՝ թէ որ մէկը ցանկարծ 1
ինչ և իցէ ցանցանկով բոլո-
նուէլու ըլլայ , դուք որ հոգեւոր էք՝
անանկը հեղութեան հոգիով ուզ-
ղութեան ըրէք . քու անձիդ ալ
զցուցութիւնն քրէ որ չըլլայ թէ
փորձութեան մէջ ինչո՞ւ : Իրա- 2
րու նեղութիւնները կրեցէք , ու
անանկ Վրիստոսի օրէնքը կատա-
րեցէք : Վանգի թէ որ մէկը 3
ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ
ու չէ , անկիպ իր անձը կը խորէ :
Բաց ամեն մարդ իր զօրծը թող 4
կշռէ , ու ետքը միայն իր անձին
վրայ պարծանք ունենայ , և չէ թէ
ուրիշն վրայ : Ինչու որ ամեն 5
մէկը իր բեռը պիտի կրէ :
Խաբին աշակերտութիւն ընողը 6
ի՞ վարդապետը ամեն բարի բանե-
րու մասնակից ընէ : Ս՛ի իա- 7
րուիք՝ Վատուած ծաղը չըլլաք :
Ա՛սան զի ինչ որ մէկ մարդ մը կը 8
սերմանէ՝ նոյնը պիտի ֆէնէ . ան որ
իր մարմինն կը սերմանէ՝ ան մար-
մինն ապականութիւն պիտի հըն-
ձէ . ու ան որ Հոգիին կը սերմա-
նէ , ան Հոգիին յաւիտենական
կեանք պիտի ֆէնէ : Բաց բարի 9
զօրծէն չձանձրանա՞նք , քանզի
յարմար ժամանակին պիտի ֆէնէր՝
թէ որ չթուշնանք : Աստի քանի 10
որ ժամանակը ձեռքերնիս է , բարեք
ընէք ամենուն՝ մանաւանդ հասա-
քին ընտանիներուն :
'Ապեցէ՛ք՝ ինչպէս դիրքով զրե- 11
ցի ձեզի իմ՝ ձեռքով : Որով որ 12
կ'ուզեն մարմնոյ կողմանէ բարի ե-
րևալ , անոնք ձեզ կը սորիպն որ
թիւփատուիք , միայն որ Վրիստոսի
խաչին համար Հալածուին : Վրան 13
զի անոնք ալ որ թիւփատուած են :

իրենք օրենքը չեն պահեր, հապա
կ'ուզեն որ դուք թշխատուիք, որ
իրենք մեր մարմնովը պարծենան :
14 Բայց ես՝ քան լիցի որ պարծենամ,
հապա միայն մեր Տէր Հիսուս Վեր-
բառնալի խաչովը, որ անով աշ-
խարհ ինձի խաչը ելած է, և ալ
15 աշխարհի : Ինչու որ Վերբառնա-
լի խաչովը ինչ թշխատութիւնը
բան մըն է, ոչ ալ անթիփատու-
թիւնը : Հապա նոր ստեղծուած

ընտել է Բան : Իսկ ան ամենը որ 16
աս կանոնիս համարու էր քաղն,
խաղաղութիւն ու որդեմոխիւն ըն-
տել անոնց վրայ, ու Բառուծող Խա-
ղաղիւն վրայ : Եսկէ ետեւ մէկը 17
զիս ինձի շողմնեցրնէ : Ինչու որ
ես Տէր Հիսուսին վերջի նշանները
իմ մարմնովը վրայ կը կրեմ : Եւ զ- 18
բայրներ՝ մեր Տէր Հիսուս Վերբառնա-
լի շնորհքը մեր հոգիին հետը ըն-
տել : Եւն :

ԹՈՒՒՂԹԻ

ՊՕՂԱՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԵՓԵՍԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս՝ Հիսուս Վերբառնալի առա-
քայլը Բառուծող կամբովը, Ե-
փեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և
Վերբառնալի Հաւատացող-
2 ներուն : Հնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի՝ Բառուծող մեր Հօրմէն ու
Տէր Հիսուս Վերբառնալի :
3 Օրհնալ և Բառուած և մեր Տէր
Հիսուս Վերբառնալի Հայրը, ան որ
մեզ օրհնեց ամէն հոգեւոր օրհնու-
թիւններով՝ երկնաւորներուն մէջ
4 Վերբառնալի : Ինչպէս որ մեզ
անով աշխարհիս սկիզբէն առաջ
բնորեց, որ մենք սուրբ ու անա-
5 բառ ըլլանք իր անձի սիրով : Եւ
առաջուց մեզ սահմանեց իրեն օր-
դեգիր բոլորու Հիսուս Վերբառնալի
ձեռքովը իր կամբին հաճութեանը
6 պէս, Եւ փառաւոր շնորհքը դո-
ւութեանը համար, որով մեզ գար-
7 դարեց Արեւելին ձեռքովը : Որ ա-
նով փրկութիւն ունինք մենք իր
սրկանք միջոցով, մեզայ թողու-
թիւնը՝ իր շնորհքին ճոխութեանը
8 լափովը : Որ մեր վրայ աւելցուց
բոլոր խնամութեամբ ու գիտու-
9 թեամբ, Եւ ձեզ յայտնելով իր
կամբին խորհուրդը իր հաճութեանը

պէս, որն որ իր մէջը նախատես-
մանը էր : Որ ժամանակաց լը- 10
րանայուն անտեսութեանը մէջ
ամէն բան բաժանեցալէ Վերբառնա-
լի ինչ որ երկնայն ու ինչ որ
երկրի վրայ կայ, անով՝ Որով մենք 11
ալ ժառանգութիւն առինք՝ առա-
ջուց որդեւած ըլլալով անոր նա-
խատեսմանութիւնովը, որ ամէն
բան իր կամբին խորհուրդով ի գործ
կը դնէ : Որ մենք անոր փառքին 12
գովութիւն ըլլանք՝ առաջուց Վեր-
բառնալի վրայ յայտնեցնելու : Որուն 13
վրայ դուք ալ յաւատարմեք՝ երբ
ընցիք ճամբարութեան խաղը՝ մեր
փրկութեան առաքարանք, որուն
նաեւ հաւատարմով՝ խառնացեալ
Ասորը Հոգւոյն շնորհքով կրուե-
ցաք : Որ ան մեր ժառանգ ըլլա- 14
լուն գրան է մինչեւ ստացուածքին
փրկութիւնը՝ իր փառացը գովու-
թեանը համար :
Ուստի ես ալ երբոր ընցի Տէր 15
Հիսուսի վրայ ունեցած հաւատը-
նիւ, ու բոլոր սուրբերուն վրայ
յիւր աւելցած սէրը, Չեմ գաղա- 16
րիւր ձեզի համար գոհութիւն ընելէն
ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ յիշե-
լով : Որ մեր Տէր Հիսուս Վերբա- 17
ռնալի Բառուածը՝ փառաց Հայրը

այս ձեզի խնամութեան ու յայտ-
նութեան հոգին իր գիտութիւնովը :
18 Որպէս զի սրտեղբունդ աշխարհ լը-
սաւորուելով՝ զխնայ ինչ ինչ և
անոր ինչ կանոնուն յղալը, ու ինչ
և անոր ժառանգութեանը փառքին
19 ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, Եւ
ինչ և իր գործութեանը գերազանց
մեծութիւնը հաւատացեալներուս
մէջ՝ իր կարող գործութեանը գոր-
20 ճաղութեամբը, Որն որ Վերբա-
ռնալի վրայ ի գործ գրաւ, երբոր
զանիկայ մոտենելուն յարուց, ու
նաեւկուց իր աջ կողմը երկնային
21 մէջ Եւն իշխանութեան ու պե-
տութեան և գործութեան ու տէրու-
թեան վրայ՝ և ամէն անուան վրայ
որ կ'անուանի, չէ՛ ինչ միմակ աս
աշխարհիս մէջ, հապա զաղիքին
22 մէջ ալ : Եւ ամէն բան անոր ոտ-
քերուն տակը շաղանդեցուց, և
զանիկայ ամէն բանեւր վրայ եկե-
23 ղնելին գլուխ դրաւ, Որ ան անոր
մարմինն է, անոր լըսմը, որ կը
ընցնէ ամենը ամէն բանի մէջ :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ դուք որ յանցանքներու ու մեղ-
քերու մէջ մեռած էիք, Իսկ
2 ինչ քիչ անապաշտ : Որոնց մէջը ա-
տենոր կը քալէիք աս աշխարհիս
բնած ճամբովը, առաջուց ինչ
նախնայ իշխանին առաջին պէս,
ան ոգիին՝ որ հիմա ապստամբու-
թեան որդեւոր ներսի գին կը ներ-
3 գործէ : Որ ատենոր մենք ամենքս
ալ անոնց մէջ կը պտտեւինք մեր
մարմինին ցանկութիւններովը, և
ճարմինին ու մարմին ուղածը կը
կատարէինք : և բնութեանը բար-
կութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ու-
4 ընելը : Բայց Բառուած որ մեծ է
երկնային իշխանով՝ իր առաւ սիրոյն
5 համար՝ որով մեզ սիրեց, Երբոր
յանցանքներու մէջ մեռած էինք,
մեզ Վերբառնալի հետ կենդանացուց,
(դուք շնորհքով փրկուեց, ու ա-
6 Եւ անոր հետ Բառուածը, որ ան
նոր հետ նաեւկուց երկնաւորներուն
շնորհքով Բառուածը, Որ գա- 17
լու գարեւուն մէջը ցուցնէ իր ըն-

շնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝
Վերբառնալի Հիսուսով մեզի ցուցա-
ցած յաղորդութիւնովը : Սա ան զի 8
շնորհքով փրկուած էք դուք հա-
ւատքի միջոցով : և աս չէ՛ ինչ ձեզ-
մէ է, հապա Բառուծող պարզեւն է :
Չէ՛ ինչ գործքերն, որ մէկը չը- 9
պարծի : Ինչու որ մենք անոր հետ 10
աղաղած ենք, Վերբառնալի Հիսու-
սով ստեղծուած բարի գործքերու
համար, որոնց Բառուած առաջուց
պատրաստեց Բառ, որ անոնց մէջը
քալէինք :
Ուստի միտքերնիդ բերէք, որ 11
դուք ատեն մը մարմնով հիմա-
նանք ընտել, (սրտը անթիփա-
տութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ
թշխատութիւն կ'ըսուին մարմնի
մէջ ձեռքով եղած,) Որ ան ատե- 12
նը դուք առանց Վերբառնալի էիք,
ու հեռացած էիք Խաղաղէն քաղա-
քանցութեան, և օտարացած խառ-
մանքին ու խառնելուն, ու յոյս մըն
ալ չունէիք, և աշխարհի մէջ ա- 13
նաստուած էիք : Բայց հիմա Վեր-
բառնալի Հիսուսով դուք որ ատեն
մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք
Վերբառնալի արիւնովը : Սա ան զի 14
անիկայ է մեր խաղաղութիւնը, որ
երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջ տեղի
բաժանող պատը՝ այսինքն իրարու-
հետ ինչ ինչ շաղանդութիւն իր մար- 15
մնովը քակեց, Եւ հրամաններով
Ինչպէս պատուիրաններուն օրէնքը
խափանեց : որ իրմով ան երկուքը
մէկ նոր մարդ մը հաստատեւ, ու
այսպէս խաղաղութիւն ընէ : Եւ 16
երկուքն ալ մէկ մարմին ինչպէս հաշ-
տեցնէ Բառուծող հետ իր խաչովը :
Ինչու որ անով ապանեց ինչ անա-
թիւնը : Եւ եկաւ խաղաղութիւն 17
քարոզեց ձեզի՝ որ հեռուն էիք, ու
անոնց՝ որ մօտ էին : Վանդի անոր
ձեռքովը մենք երկուքիս ալ մէկ
Հոգիով Հօրը մօտենալու արարե- 18
ւա՛նք : Եւն ինչ : Ուրեմն ալ 19
ստիկ ետեւ դուք օտար ու պան-
դուխտ չէք, հապա սուրբերուն
քաղաքակցները և Բառուծող բն-
տանիքը, Եւ արեւանքներուն ու մար- 20
դարեւներուն հիման վրայ շինուած,

- որուած է Վրիստոսի պարզեան
 8 չափով : Ենոր համար կ'ըսէ թէ
 Բարձրը ելաւ , գերութիւնը գերի
 9 տուաւ : Են ելաւ ըսէ թէ՛ է ,
 միայն թէ՛ որ ինքը առաջ երկրին
 10 վարի կողմերը իջաւ : Են որ իջաւ
 նոյն ինչն է , որ բոլոր երկիրքներէն
 վեր ելաւ , որ ամեն բան լեցրնէ :
 11 Եւ ինքը մէկ քանին տուաւ ա-
 ռարեալներ ըստ : մէկ քանին
 մարդարեւներ , մէկ քանին աւետա-
 րանիւններ , մէկ քանին հովիւներ ու
 12 վարդապետներ : Ուրբերուն հաս-
 տատութեանը համար , պաշտօնին
 գործքին համար , Վրիստոսի մար-
 13 մնոյն չինութեանը համար : Ո՛րն-
 լի որ ամենք ալ համայնք հաւատո-
 ւին ու Եստուծոյ Որդին ճանչնա-
 լուն միասնաբանութեանը , կատարեալ
 մարդ բխարու , Վրիստոսի լման
 14 հասակին չափը ունենալու : Որ ալ
 ասիէ ետեւ տղար չըլլանք երերած ու
 վարդապետութեան ամեն հովիւրէն
 ասդին անդին տարութեամբ մար-
 ցոյ խարկութիւնով , որ խորա-
 մանկութեամբ կը խորեն մտըցըր-
 15 ներու : Հապա սիրով ճշմարտու-
 թեան հետեւելով՝ ամեն բան Ենով
 ամենցընենք՝ որ զլուխ է՝ այսինքն
 16 Վրիստոս : Որ անկէ բոլոր մարմն-
 նը մէկտեղ կազմուած՝ և ամեն յո-
 դուածները իրարու հաղորդուելով
 կցուած՝ ամեն մէկ մասին չափով
 ներդրածելով՝ մարմնին ամուս կու-
 տայ իրեն չինութեանը համար սի-
 17 րով : Ուստի առ կ'ըսեմ ու Տերմնով
 վայելութիւն կ'ընեմ՝ որ դուք մէկ-
 մին ալ անանկ չգալէք , ինչպէս որ
 ուրիշ չեթանոսները կը քալեն ի-
 18 թենց իմացողութիւնը խաւարած
 է , ու օտարացած են Եստուծոյ
 կեանքին , իրենց մէջը եղած տղի-
 տութեան պատճառով իրենց սրբ-
 19 տին կուրութեանը համար : Արժեք
 անդայ բխարով , ինքզինքին անա-
 ճակութեան տուին , ամեն կերպ
 սղծութիւն գործելու ազատութիւն
 20 տով : Իսկ դուք ասանկ չտրվե-

ցաք Վրիստոսը : Թե՛ որ անոր 21
 վրայով լսեցիք ու անկէ սորված
 էք , ինչպէս որ ճշմարտութիւնը
 չիստաի մէջ է : Որ ձեր վայելն 22
 մէկդի հանէք ան յէր առջի վար-
 մանքին պէս ելաւ՝ հին մարդը՝ խո-
 բերայ ցանկութիւններով ապակա-
 նուածը : Եւ ձեր միայնի հողիովը 23
 նորոգուիք , Եւ նոր մարդը վրա- 24
 նիդ հագնիք , ան որ Եստուծոյ
 պատկերն պէս ստեղծուած է ար-
 դարութիւնով ու ճշմարիտ սրբու-
 թիւնով : Ուստի տառութիւնը 25
 մէկդի ձգելով , ճշմարտութիւն
 խօսեցէք ամեն մէկերնիդ իր ըն-
 կերին հետ , ինչու որ մենք ի-
 րարու անդամներ ենք : Թե՛ որ 26
 բարկանայ՝ մեղք մի՛ գործէք : ա-
 բեր ձեր բարկութեանը վրայ մարը
 չմտնէ : Ու Սատանային տեղ մի՛ 27
 տայ : Են որ զողութիւն կ'ընէ , 28
 ալ թող չցոյնայ : այլ մանաւանդ
 ազէկ գործի մը պարսպելով՝ իր
 ձեռքերովը աշխատի , որ կարող
 ըլլայ տալ կարօտ եղողին : Ինչու 29
 ձեր բերնէն ապականեալ խօսք մը
 չելլէ : հապա ինչ որ աղէկ է՝
 պէտք եղած չինութեանը համար ,
 որ լսողներուն շնորհք տայ : Եւ 30
 Եստուծոյ Ուրբը Հոգին մի՛ տրտու-
 մեցնէք , որով դուք կնքուեցաք
 փրկութեան օրումը համար : Եւ 31
 մէն դառնութիւն և բարկութիւն
 ու սրամտութիւն և աղաղակ ու
 հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ամեն
 չարութիւններով մէկտեղ : Եւ 32
 իրարու հետ քնդոր եղէք , զի՛նք ,
 ներելով իրարու , ինչպէս որ Ես-
 տուած Վրիստոսով ներեց ձեզի :

ԳԼՈՒԽ Ե

Երբ Եստուծոյ նմանող եղէք սի- 1
 բեւի զաւակներու պէս : Եւ 2
 սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ Վր-
 իստոս ալ մեզ սիրեց , ու իր
 անձը մեզի համար մատնեց՝ անու-
 չահօտ պատարագ ու զոհ ըստ
 Եստուծոյ : Իսկ պոռնկութեան 3
 և ամեն իբր պղծութեան կամ
 ազատութեան անունը անդամ՝ չի-

որ անոր անկիւնին զլուսիք Հիսուս
21 Վերհասու է . Որով բոլոր շնորհ
մեկտեղ յարմարութեամբ կող-
մուած կ'անի սուրբ առնար մը կ'ըլ-
22 լայ Տէրութեով . Որ անով դուք ալ
մեկտեղ կը շնորհիք Վատուծոյ բը-
նակարան ըլլալու . Հոգեով Սբեով :

ԳԼ . Գ

1 Ուստի եւ Պողոս՝ Հիսուս Վերհա-
սուի կապուածը ձեզի հեթա-
2 նոսնակութիւն համար . Որ դուք ան-
շուշտ լսած էք Վատուծոյ շնորհքին
տնտեսութիւնը , որ ինծի տրուած
3 է ձեզի համար . Ուր ինծի ան խոր-
հուրդը յայտնուի իննով ցուցուե-
ցաւ . (ինչպէս առաջուց ալ ձեզի
4 համառոտարար զրեցի , Որով կըր-
նար կարգաւ ու միտք առնել իմ
տեղեկի ըլլալու Վերհասուի խոր-
5 հուրդին վրայով .) Որ ուրիշ դա-
րերուն մէջ մարդոց որդիներուն չե-
րեցաւ , ինտոր որ հիմա Հոգեով
Սբեով յայտնուեցաւ իր սուրբ ա-
ռաքեալներուն ու մարդաբներուն .
6 Որ Հեթանոսները Վերհասուով ժա-
ռանդակից ու մարմնակից եւ անոր
խոստմանքին հաղորդ ըլլան աւե-
7 տարանով . Որուն եւ սպասաւոր
եղայ Վատուծոյ շնորհաց պարգևին
համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ՝ իր
զօրութեամբ ներդրածութիւնովը ,
8 (ինծի որ ամեն սուրբերուն փոքրա-
զոյնն եմ , առ շնորհքը տրուեցաւ ,)
հեթանոսներուն մէջ Վերհասուի
անքննելի ճօնութիւնը քարոզելու ,
9 Իւ ամենը լուսաւորելու , որ հեթ-
անս թէ ինչ է ան խորհուրդին
տնտեսութիւնը , որ 'ի յախտեանից
ծածկուած էք Վատուծոյ քով , որ
10 ամեն բանը ստեղծեց . Որ հիմա
Վատուծոյ բազմատեսակ իմաստու-
թիւնը եկեղեցիին ձեռքովը յայտնի
ըլլայ երկները եղով իշխանութիւն
11 ներուն ու պետութիւններուն , Իւ
յախտեանական նախասահմանու-
թեանը համեմատ , որ բնաւ մեր
Տէրոջը Վերհասու Հիսուսի ձեռք-
12 վը . Որով մենք ալ համարձակու-
թիւն ու մօտեանալու արարման-թիւն

ունենք փառահալութեամբ՝ իրեն հա-
ւասարով :
Ուստի կ'աղաչեմ որ ձեռնարկուեց
13 իմ նկատութիւններուս պատճառովը ,
որ ձեզի համար են , եւ որ ձեր փառքն
են . Վասն համար ծնական վրայ
14 զալով մեր Տէր Հիսուս Վերհասուի
Հօրը առջեւ , Ուսկից որ բոլոր
15 ազգատոհմի երկինքի մէջ ու երկրի
վրայ անուն կ'առնէ , Սբեով որ
16 տայ ձեզի իր փառաց ճօնութեանը
չափովը՝ զօրութիւնով հաստա-
տուի իր Հոգեովը ներսի մարդուն
17 մէջ . Որ Վերհասու հաստատով մեր
սրտերուն մէջը բնակի , եւ դուք սի-
րով արմատացած ու հաստատուած
18 ըլլաք , Որ կարենաք հասկնալ
բոլոր սուրբերուն հետ մեկտեղ ,
թէ ինչ է լսելու ինն ու երկայ-
նութիւնը եւ խորութիւնը ու բարե-
19 րութիւնը . Եւ ինքն ճանաչալ
Վերհասուի սերը որ զիստութեան
զերպանց է , որ լլուրի Վատուծոյ
ամեն լլուրութեանովը , Երբ անոր
20 որ կարող է առատութեամբ բնեւ
ամեն բաներն աւելի որ մենք կը
ինչոյենք կամ կը խորհնք , ան գո-
րութեանովը որ մեր մէջը կը ներ-
21 գործուի . Իրեն փառք եկեղեցւոյն
մէջ Վերհասու Հիսուսով բոլոր
զարկերուն մէջ յախտեան յախ-
տեանից : Եւ մեն :

ԳԼ . Գ

Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի եւ որ Տէ-
1 րոջը համար կապուած եմ , որ
դուք այնպէս քայլէք ինչպէս որ կը
վայել ան կոչմանը որով կանչուե-
ցաք , Բոլոր խոնարհութիւնով ու
2 հեղու իննով , երկայնատեութեամբ ,
սիրով իրարու ներդառնալով .
3 Տղանալով Հոգւոյն Սբեով մտաբա-
նութիւնը խաղաղութեան կապովը
պահէ . Ո՛րչէ մարմին ու մէկ հո-
4 գի , ինչպէս որ կանչուեցաք մեր
կոչմանը մէկ յուսով . Տէրը մէկ
5 է , հաստաբը մէկ , միաբնութիւնը
մէկ . Ո՛րչէ եւ Վատուած եւ ամենուն
6 Հօրը , որ ամենուն վրայ ու ամե-
նուն հետ եւ ձեր ամենուն մէջն է :
Ինչոյ մեր ամեն մէկուն ալ շնորհք 7

- չուի մեր մէջը , (քննչակն որ կը
4 վայելի սուրբերուն ,) Լս. զարգելի
բանեմ կամ յիմարական խաղեր
կամ խեղդատակութիւն , որ չիւղ-
լիւն , այլ մանաւանդ դժգոյնութիւն .
5 Վանդի աս գիտէր , որ ամեն
պատնիկ կամ պիղծ կամ ազատ
որ կուտարաւ է , Վերստոս ու
Ետտու ծոյ խաղատարութեանք մէջ
6 ժառանգութիւն չունի : Զբոյս
որ մէկը ձեզ խաղէ փոքր խաղի-
նով , ինչու որ աս բաներուն հա-
մար Ետտու ծոյ քարկոյնութիւնը կու
զայ անհաղանդութեան որդւոյ վր-
7 աս : Ուստի անոնց հաղորդ մի
8 բոյս : Վանդի Եւէն ասուն մը
զուր խաղար էր , բայց հիմա լըս
էր Տէրոջնով . լըսայ որդիներու
9 պէս քարկոյն . Ինչու որ Հոգւոյն
պատուը ամեն Եւէն բարութիւնով
և արդարութիւնով ու հմարտու-
10 թիւնով է : Վանդի էր քննչակն
11 Տէրոջը համեմակն . Ու կըրոր մի
բոյս խաղար անպատու զործրե-
րուն , այլ մանաւանդ զանաւոր
12 զխանդակէր : Ինչու որ անոնց մէջ
զապատու զործուած բաները խա-
13 սին ալ ամեն է : Բայց ամեն
բան լըսող խանդուած լըսով լըսու-
նի կ'ըրայ . ինչու որ ամեն բան որ
14 լըսանի կ'ըրայ , լըս է : Ետտ
համար կ'ըսէ . Երբմընչիւր դուն
որ կը լըսանաս , և կանգնէ մեռել-
ներէն , ու Վերստոս քիզի լըս պի-
տի տայ :
- 15 Ուստի նայեցէր թէ ինչպէս լը-
զու չուի խաղար պիտի քարէր , չէ
16 թէ անմիտներու պէս , Հապա ի-
մաստուններու պէս . ժամանակը
ժախտու առէր , ինչու որ որեւէ չար
17 են : Ետտ համար անմիտ մի բո-
լըս , հապա խնդէր թէ քննչակն
18 Տէրոջը կամը : Լս. մի գիտով
նայ գիտով , որուն մէջ անասա-
կութիւն կայ , հապա Հոգիով
19 լըսուեցէր . Լս. սաղմուններով ու
որնութիւններով և հոգեւոր երգե-
րով մէջնիկ խաղակցելով , եր-
գեցէր ու սաղմուն բռնէր Տէրոջը մեր
20 որսերուն մէջ : Եւն ասուն ա-
մեն բանի համար զոհութիւն

- առէր Ետտու ծոյ ու Հոգի մեր Տէր
Վերստու Վերստոսի անունով :
- Իրարու նայող երբ Ետտու
ծոյ վախով : Կնիկները իրենց
երկներուն նայող բոյսն որ-
պէս թէ Տէրոջը . Ինչու որ է
երկը կնիկներ զլուին է , ինչ-
պէս որ Վերստոս ալ եկեղեցւոյն
զլուին է , ու ինչը մարմինն վեր-
կնի է : Ուստի ինչպէս որ եկե-
ղեցին նայող կ'ըրայ Վերստու-
սի , անոնի ալ կնիկները ամեն
բանի մէջ իրենց երկներուն :
Երկները սիրեցէր մեր կնիկները ,
ինչպէս որ Վերստոս ալ սիրեց ե-
կեղեցին , ու իր աներ մասնեց ա-
նոր համար . Որ զանիկայ սրէ ու
մարդէ աւագանին հոգի խաղով .
Որ ինք իր զինեցր փառաս որ կե-
ցնէ եկեղեցին , որ մէկ արատ մը
կամ խորշմութիւն կամ սրբէ ա-
նոնց պէս բան մը չունենայ , հապա
որ սուր ու անարատ բոյս : Եւն-
պէս ալ պէտք է որ երկները իրենց
կնիկները սիրեն իրենց մարմնե-
րուն պէս : ան որ իր կնիկը կը սի-
րէ իր աներ կը սիրէ : Ինչու որ
մէկը բնա իր աներ շատեր ,
հապա կը անուշանէ ու կը խնամ
զանիկայ , ինչպէս Տէրն ալ ե-
կեղեցին : Ժամն զի մէջ անոր մար-
մնին անդամներն են որ անոր մար-
մնին ու անոր ոսկորներն : Ետտ
համար մարդը պիտի ձգէ իր հոգը
ու մայրը , և իր կնիկներ պիտի լը-
րի : ու երկուրը մէկ մարմին պիտի
բոյս : Ես խորհուրդը մէջ է ,
բայց ես կը զլուցեմ Վերստոսի ու
եկեղեցիին վայրով : Սակայն ձեզ
մէ ամեն մէկն ալ իր կնիկը անունի
սիրէ որպէս թէ իր աներ , ու կնիկը
իր երկին անխաժուրթիւն ընէ :

ԳԼՈՒԹ

- Որպիւր մեր ծնողացը նայող ե-
ղեր Տէրոջնով , որ ան է ար-
ժանը : Պատուէր լըս. հոգը ու
մայրը , (որ ասին պատու իրանց
է խաղանդով ,) Որ քիզի ալէկ
բոյս , ու երկուր կնիկը ունենա
երկեր վայր : Լս. դուք , հոգեւոր

- 5 Դասակներ՝ Զապանդ եղիք ձեր
 մարմնու որ տէրերուն ահով ու դո-
 6 որպէս թէ Վերհառոսի : ԶԵ թէ
 մարդահաճոյի պէս աշխ առնէ ծա-
 7 կապէր ընելով : Հասարակեամբ
 8 զէ թէ մարդոց : Կիսմարով որ
 9 Կուրք ու տպանալիքը թնոյ տուէր,
 10 Ել ասիէ հասե եղբայրներս՝ զո-
 11 թեան կարողութիւնովը : Արա-
 12 ինչու որ մեր պատեհազմը արիւնի
 13 ինչու որ մեր պատեհազմը արիւնի
 14 ինչու որ մեր պատեհազմը արիւնի
- 15 Զապանդ . Բ. Զապանդ . Զա-
 16 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 17 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 18 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 19 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 20 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 21 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 22 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 23 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 24 Զապանդ . Զապանդ . Զա-
 25 Զապանդ . Զապանդ . Զա-

10. 11. 91, 10. 11. 91, 10. 11. 91

ՊՕԳ, ՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼ, ՈՅՆ

ይህ ቅጽ ለጥያቄዎችዎን ይጠቀሙ

ጥያቄው ነፃ

- 1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառաները, Քրիստոսի

տոս Հիսուսով բոլոր սուրբերուն՝
որ Վիլիսպեղեոց կողմին են՝ ե-
պիսկոպոսննրով՝ ու սարկաւաղնե-
րով • Շնորհք ու խաղաղութիւն

3 Արդ զհոգեման իմ Վատու ծնունդն անգամ որ ձեզ կը յիշեմ :
 4 (Երբ իմ ամեն ինչըրումս մէջ ձեր ամենուն համար ուրախութեանս անգամս կ'ընեմ ,) Եւ իստութեանս հաղորդ բարեկամս համար
 5 ամեն օրու ընկ մինչև հիմա . Եւ մասին փառս՝ բարեկամ իմ ան որ ձեր մէջ բարեկամս մը սկսեց ,
 6 մինչև հիմա Վերադարձի որք պիտի կատարեմ : Ինչպէս որ ինծի ար-
 7 ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ առ բանը խորհիլ՝ ձեզ չ'սրտիս մէջ
 8 ունենալուս համար իմ կապերուս մէջ ,
 9 եւ ամենայն ինծի իմ ջանքսն հաղորդ բարեկամս համար : Վան-
 10 զի վրայ է ինծի Վատու ծնունդն , որ ինչպէս փառար ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 11 Վերադարձի հիմա որ զոյն իմ ար-
 12 ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ առ բանը խորհիլ՝ ձեզ չ'սրտիս մէջ
 13 ունենալուս համար իմ կապերուս մէջ ,
 14 եւ ամենայն ինծի իմ ջանքսն հաղորդ բարեկամս համար : Վան-
 15 զի վրայ է ինծի Վատու ծնունդն , որ ինչպէս փառար ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 16 Վերադարձի հիմա որ զոյն իմ ար-

17 իսկ ասանք սիրոյ մար , ինչու որ զիսն իմ եւ ամենարանին հա-
 մար պատմութեանս ասանք կ'ընեմ :
 18 Եւ իմ իմ ար-
 19 ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ առ բանը խորհիլ՝ ձեզ չ'սրտիս մէջ
 20 ունենալուս համար իմ կապերուս մէջ ,
 21 եւ ամենայն ինծի իմ ջանքսն հաղորդ բարեկամս համար : Վան-
 22 զի վրայ է ինծի Վատու ծնունդն , որ ինչպէս փառար ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 23 Վերադարձի հիմա որ զոյն իմ ար-
 24 ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ առ բանը խորհիլ՝ ձեզ չ'սրտիս մէջ
 25 ունենալուս համար իմ կապերուս մէջ ,
 26 եւ ամենայն ինծի իմ ջանքսն հաղորդ բարեկամս համար : Վան-
 27 զի վրայ է ինծի Վատու ծնունդն , որ ինչպէս փառար ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 28 Վերադարձի հիմա որ զոյն իմ ար-
 29 ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ առ

30 րոտեցաւ Վերադարձի համար իմ իմ
 31 միայն անոր հաւատալ , հապա ա-
 32 նոր համար չարչարուիլ ալ : Եւ իմ
 33 պատմութեանս ասանք կ'ընեմ :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ուստի իմ որ Վերադարձի մի-
 2 իմ արտ իմ իմ մը կայ , իմ սիրոյ
 3 սիրտիս մը , իմ շնորհի հաղոր-
 4 զու իմ մը , իմ զիսն իմ ու
 5 որքան իմ մը , իմ ուրախու-
 6 իմ մը զիսն իմ իմ , նոյն խոր-
 7 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 8 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 9 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 10 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 11 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 12 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը
 13 իմ մը ունեցէք , մի եւ նոյն սերը

14 ներդրած կամենալու ու ընկել է
 15 համար իմ համար : Եւ իմ բան
 16 անանց արտաբերուաւ ու փնտրու-
 17 նա իմ իմ իմ : Եւ իմ
 18 անիմ ու անարտա՝ Վատու ծնունդն
 19 զիսն անանց մեղադրանքի կա-
 20 մակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ ,
 21 որքան մէջ զու լուսարեւնուս պէս
 22 կը փայլէր աշխարհիս մէջ : Եւ իմ
 23 խոտոր անոր իմ իմ իմ իմ իմ
 24 անոր իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
 25 իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
 26 իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
 27 իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
 28 իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ

կեցի որ զայդ զանկայ տանելով
նորէն ուրախ բլլար ։ ու եւ առանց
29 արամոյ ինեան բլլամ ։ Արեմն
բնդունեցէր անիկայ Տէրօջմոյ ա-
մեն ուրախութեամբ , ու անանկ-
նէրը պատուականներու կնքդը
30 բռնեցէր . Բանդի Բիւրատար
գործին համար մինչեւ մահուան մե-
տեկայ իր վեանքը վրանդի մէջ
կրկնով , որ ձեր ինքի ծառայելու
պահատութիւնը ինքը լեզուն ։

‘1、1 . ‘1、

1 Ուստի իմ եղբայրներս՝ ուրախ ե-
ղի՛ր Տէրոջմով . նոյն բաները
2 ու ձեզի սպասելովս թիւն է . Բզ-
գու չափէ՛ք չուներէն , զգու չափէ՛ք
չար մասիններէն , զգու չափէ՛ք կրճա-
3 տու թիւներէն : Ենչուս որ թիւքտուս
թիւներ մենք ենք , որ հոգիով Մա-
տուած կը պաշտենք , ու կը պար-
ծենանք Վրիտառու Հիւսուսով , և
մարմինի վրայ չէ փառահու թիւներս :
4 Թիւպետ ես ալ նոյն փառահու թիւներ
ունիմ մարմինի վրայ . թիւ որ ու-
րի՛ք մէկը կը կարծէ թէ փառահու
թիւն ունի մարմինի վրայ , ալ ա-
5 լելի ես . Ու թ որումս թիւա-
տուած , Խարայլիկ ազդէն , Բենիս-
մինի ցեղէն , Լորրայիցի Լորրայիցի-
ներէ , օրէնքին նաչելով փաբխեցի .
6 Նրախանձաւ որ բլլալը կողմանէ՛
կեկեղեցին կը հարած էր . օրէնքին
արդարու թիւանք կողմանէ աւարտաւ
7 էի : Բացց բնչ որ թնծի շահ էր ,
անիկայ Վրիտառուի համար փառ
8 սեպեցի : Իւ իբաւ բոյր բաներն
ալ փառ կը սեպմ իմ Տէրոջ
Վրիտառու Հիւսուսի գերազանց դի-
տու թիւանք համար . որում համար
ամեն բանէն գրեկեցայ , և ազու-
ցու թիւն կը սեպմ , որ Վրիտառոյ
9 շահ իմ , Ու իր մէջ զամու իմ , չէ
թէ իմ՝ արդարու թիւնս ունենամ
որ օրէնքէն է , հապա Վրիտառուի
հաւատարմով եղած արդարու թիւներ՝
10 որ Մատուծմէ է հաւատարմով . Ճանչ-
նարու անիկայ և անոր յարու թիւանք
գորու թիւներ ու անոր չարարանք-
ներուն հացորդ բլլալը , անոր մա-

Հոսան կերպարանդդ: ասնելով: • Որ
բայց իմ մեռն ընդուն քարո իմ եւ-
նը համեմ: Որ չէ իմ ես ար-
դէն ասեր եմ, կամ արդէն կատա-
րեալ եղեր եմ, հասկա ետեւ ին-
կամ եմ որ բռնեմ իջանդ, որուն
համար ալ բռնուեցայ: Վերադառ-
նայիս ան: ի գրպաններ ին չեմ
սեպեր որ բռներ եմ: Բայց մեկ
բան մը կայ, որ ետեւի եղածները
մոռցած եմ, ու ասելի եղածնե-
րուն կը գիտեմ: Վերադառնալով
Վերադառնալով մերկէն կոշտեմ միջանա-
կին կը փոխեմ: Ուստի մերկ ա-
մեռն որ կատարեալ ենք, ստիկայ
խորհրդ, ե իմ որ բան մը ուրիշ
կերպով խորհրդ բայց, զանիկայ
ալ ձեզի պիտի յայտնէ Բառուած: Ս-
խոյն իմ բն: Եւստի որ հոս
ենք: Նայն կանտինի համեմատ
բայեր, նայն խորհրդ որնե-
նանք: Ինձի նմանող եղիք: Եզ-
բայերն, ու նայեցէք անոնց որ
այնպէս կը քայնեն, ինտոր որ մեզ
ի՞նչ օրինակ ունիք: Ինչու որ
չստորի կը քայնեն, որոնց համար
չատ անդամ ձեզի կ'ըսէի, ե չիմն
բայով ալ կը գրուեմ: Եւստի
Վերադառնալ խաչին իմ նամակներուն
համար: Որ անոնց մերձը կորուստ
է, որոնց ստատածը ի՞նչ որո-
ւման է, ու անոնց փառք իրենց
ամենքն է, որոնք հոս երկրաւոր
ամենքը կը մոռնան: Բայց մեր
քաղաքականութիւնը երկիրն է,
ուստի ալ Փրկչին կը սպասենք: Տէր
Յիսուս Վերադառնալով: Որ պիտի
նորոգէ մեր խնարհ մարմինը իր
փառս որ մարմինին կերպարանա-
կից բաւարար, ան զորս իմ խնդրը որ
կերպով է ամենք իր ստիկ հաւան-
դեցնելու: 3

94 . 4.

Ուստի իմ սիրելի ու բաղձալի 1
 եղբայրներս՝ իմ ուրախութիւնս
 ու պատիւս, առանկ հաստատուն կե-
 ջեք Տէրջմով՝ սիրելիներս 2
 Լեւոյ խաղաղ կ'աղաչուի ու Սին-
 արեան խաղաղ կ'որոշէ՝ որ մի է նոյն

խորհուրդը ունենան Տերօղեմով
3 Իբրև քիզի ալ կ'աղաչեմք Է՛մ
Հաղապատ լծակիցս, զո՛ւն ալ օղ-
նական եղիբ անոնց, որոնք իմ
հետո աշխատեցան աւետարանին
մէջ Կղեմիանն և իմ ուրիշ գործ-
ծակիներուս հետ, որոնց անուն-
4 ները կենաց գրքին մէջն են ։ Ու-
րան եղիբ Տերօղեմով ամէն ատեն .
զորակաւ կ'րսեմք ուրան եղիբ ։
5 Չ'ըր բաղցրութիւնը ամէն մար-
դաց իմօղ յայտնի բլլայ . Տէրը
6 մեռ է ։ Բանի մը համար հօգ մի-
րնէր . հապա ամէն բանի մէջ ա-
զօթիքով ու աղաւանդով, զօհու-
թիւնով մէկտեղ ձեր ինդրութեամբը
7 Ետուծոյ յայտնի բլլայ ։ Լս Ես-
տուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն
մի որէ՛ միւր է, ձեր սիրտերը ու
միտքերը Վերստու Յիսուսով պի-
8 տի պահպանէ ։ Սէրնապէս, եղ-
բայեանք՝ բնէ որ ճշմարտութիւ-
նով է, բնէ որ պարկեշտութիւ-
նով է, բնէ որ արդարութիւնով,
բնէ որ մարտութիւնով, բնէ որ
սիրով, բնէ որ բարի համբաւով,
բնէ առաքմանութիւն և բնէ գո-
վաթիւն որ կայ, ան բաները խոր-
9 հեղէր ։ Ի՛նչ որ սորվեցաք ու ա-
սիք և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս,
ան բոլոր և և խաղաղութեան Ես-
տուածը ձեր հետք պիտի ըլլայ ։
10 Սենտովս ուրախացայ Տերօղ-
եմով, որ իմ վրաս ունեցած հոգեւ-
նիզ հիմա նորոգուեցաւ ։ Ինչպէս
որ կը հօգայիք ալ, միայն թէ
11 պատահութիւն չունէիք ։ Չ'է թէ
կարօտութեան համար կ'ընեմք
խնու որ ևս սորվեցայ զօհ ԸՄԱԼ
12 իմ գտնած օրհնակիս մէջ ։ Գլխ-

տեմ չ'ատ որութիւն չ'աշխարհ, զի-
տեմ չ'ատ ունենալք ։ ամէն բանի
մէջ ամէն կերպով աղէկ սորիք եմ
թէ կ'աւանալը, թէ անօթեանալը,
թէ չ'ատ ունենալը և թէ պակ-
տութիւն չ'աշխարհ ։ Եւ մէն բանի
կարող եմ անօղ՝ որ զեա զորա-
ցուց ։ Բացց աղէկ բոլոր որ իմ
նկեղութեանս մէջ իմից հաղորդ
եղաք ։ Գլխօք ալ գիտէք Փիղիպ-
պեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը
երբոր ևս Սաղկեղնիայէն ելայ,
մէկ եկեղեցի մըն ալ հետո հաղոր-
դութիւն չ'ըրաւ տարւոյ և անեկու-
կողմէ, հապա միշտի գուրք ։ Որ
թիւսագրեմիքի մէջ ալ մէկ երկու
անգամ իմից պէտք եղածը խրկե-
ցիք ։ Չ'է թէ ևս տուրք կը
փնտռեմ, հապա պտուղ կը փնտ-
ռեմ՝ որ ձեր Տաշիւն վրայ առեւ-
նայ ։ Բացց ևս ամէն բան առած
եմ ու առատօրէն ունիմ . լը-
ցուած եմ՝ Խչափարդ խառնի ձեռ-
քովը ձեր Խրիստոսը ընդունելով,
որ անուշ հոտ մըն է ընդունելի
պատարագ՝ Եստուծոյ հաճելի
։ Լս իմ Եստուածն ձեր ամէն պի-
տոյքը պիտի լեցընէ իր ճոխու-
թեանը շափովը փառքով, Վերիս-
տու Յիսուսի ձեռքովը ։ Երբ Ես-
տուծոյ ու մեր շօրք փառք յաւի-
տեանն յախաննից ։ Եւ մէն ։

Բարեւ բոլոր սուրբերուն 21
Վերստու Յիսուսով ։ Չեղի բա- 22
րե կ'ընեն իմ հետս եղող եղբայր-
ները ։ Չեղի բարե կ'ընեն բոլոր 23
սուրբերը, մանաւանդ անոնք որ
Կայսրին տունէն են ։ Տէր Հիւ- 24
սաս Վերստուսի շնորհքը ձեր ամե-
նուն հետը ըլլայ ։ Եւ մէն ։

10. 11. 1991

ԳՕԳ ՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԷՔՒ ԿԱԳՆՈՍԵՑԻՄ

ጊዜ በጥሩ ነ

1 Պողոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալը Բատուծոյ կամքովը, և
բայրնեբուն Քրիստոսով. ՇԸ-
նորհք և խաղաղութիւն ձեզի Եւ- 3

Տիմոթէոս եղբայրը , Կողոսսացի մէջ 2
եղող սուրբ ու հաստատացեալ եղ-
բայրներուն Վրիստոսով . Շու- 3
նորհք և խաղաղութիւն ձեռք Եւ-

տու ծով մեր Շորմէն և Տէր Հիսուս Վերադարձն ։

- Վաճառեան ձեզի համար աղօթիք
 րենելով՝ կը դահանանք Վատու ծով ու
 մեր Տէր Հիսուս Վերադարձն Շոր-
 4 մէն , Լսելով ձեր հաւատարմ' ք
 Վերադարձն Հիսուսի վրայ , և ան
 սէրը՝ որ բոլոր սուրբերուն վրայ
 5 քաշուի . Եւ յայնչ համար որ եր-
 կինդր կը պահուի ձեզի , որուն
 վրայով առաջուց լսեցիք աւետա-
 րանին ճշմարտութեան խօսքովք .
 6 Ար ձեզի հասաւ , ինչպէս որ բոլոր
 աշխարհ , ու պաշտօնք բխարով
 կ'աճի , ինտոր ձեր մէջն ալ , ան
 օրու րենն որ դուք լսեցիք ու ճանչ-
 ցար Վատու ծոյ շնորհք ճշմարտու-
 7 թիւնով . Ինչպէս որ ստղեկար
 մեր սիրելի ծառայակցէն՝ Լսպաի-
 րասէն , որ ձեզի համար հաւատա-
 րիմ պաշտանայ մըն է Վերադարձն .
 8 Ար ինչն ալ մեզի պատմեց ձեր սե-
 րը հոգիով ։
 9 Եւնոր համար մենք ալ ան օրու րեն
 որ լսեցինք՝ չենք դադարիք ձեզի
 համար աղօթիք րենելն ու խրնդ-
 րուածք մատուցանելն , որ կատա-
 րեայ բոլոր անոր կամքին գիտու-
 թեամբը՝ բոլոր իմաստութիւնով
 10 ու հոգեւոր հանձնարով . Ար դուք
 Տէրօք արժանի կերպով յալէք ա-
 մէն բանի մէջ զհաճեցնելով ,
 ամէն բարի գործերու մէջ պրա-
 ցարք բոլորով , ու ամէնորն Վա-
 11 տու ծոյ գիտու թիւնովք . Իր փառա-
 յոր գորու թիւնը համեմատ ամենայն
 ուժով ու ժողոված՝ բոլոր համբերու-
 թեան ու երկայնատեան համար
 12 ուրախութեամբ . Կ'աշանարով Շոր
 Վատու ծոյն , որ մեզ լուսոյ մէջ Բը-
 շուրտ ուրբերուն վիճակին մամա-
 13 կից բլուրու արժանացուց . Ար մեզ
 ապառեց խաւարին իշխանութեանն ,
 ու իր սիրելի Ողբոյն թագաւորու-
 14 թեամբ փախաղբեց . Ար անով
 մեր փրկութիւնն ունինք իր արիւ-
 15 ղով , աշխիւն միայն թողու թիւն .
 Ար ինքր աներկելի Վատու ծոյ պատ-
 16 անդրանիկը . Ինչու որ անով ամէն
 բան ստեղծուեցաւ , ինչ որ երկին-

քր ու ինչ որ երկրի վրայ , անոնք
 որ կ'երենան և անոնք որ չեն երե-
 նար , թէ՛ արժանեցրի՝ թէ՛ անբա-
 թի իշխաները՝ թէ՛ պատի թիւնեցրի՝
 թէ՛ իշխանութիւնեցրի . բոլոր բա-
 ներք անով ու անոր համար ստեղ-
 ծուեցան . Ար անիկոյ ամէն բանէն
 17 առաջ է , և ամէն բան անով հաս-
 տատ կը կենայ . Իր անիկոյ է
 18 մարմինն՝ աշխիւն եկեղեցւոյն գլու-
 թի . որ ինքր սկիզբն է մեռելնե-
 րէն անդրանիկը , որ ինքր բոլոր
 ամէն բանի մէջ ծախապատի .
 Ինչու որ Շորմէն հաճեցաւ որ Վա-
 19 տու ծոյն բոլոր լեցունու թիւն-
 նը անոր մէջ րենակի . Իր անով
 20 ամէնը հաշտեցրեւ իրեն հետ , խա-
 զաղու թիւն րենով անոր խաչին
 ճշմարտութեամբ արիւնով , թէ՛ երկրի
 վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ հոգեւոր
 21 Իր ձեզ ալ՝ որ ատեն մը ատա-
 րացած էիք , ու շար գործքերով
 թիւնեցրեւ չէք խորհուրդներով ,
 22 շնորհ մահուամբ , որ ձեզ անոր
 զիմացր սուրբ ու ամբիւն և անա-
 րատ կայեցրեւ . Թիւ որ կենար
 23 հաւատարմութեան հիմնուած ու հաս-
 տատ և առանց խախտելու աւե-
 տարանին յոյսն՝ որ լսեցիք , որ
 երկինքին տակը եղած բոլոր ստեղ-
 ծուածներուն յարապարկեց , որուն
 ևս Պողոս ապաւոր եղայ . Թիւ
 24 մա ուրախ եմ՝ թէ՛ ձեզի համար
 իշխան շարժարաններու վրայ , ու
 Վերադարձն իշխանութեանն
 պակասութիւնը իմ մարմինի մէջ
 կը լեցնեմ անոր մարմինին հա-
 25 մար , որ եկեղեցւոյն է . Որուն ևս
 ապաստուր եղայ Վատու ծոյ անա-
 տութիւնովք որ ինձի տրուեցաւ ձե-
 զի համար՝ Վատու ծոյ խօսքը բնան
 յարողելու , Եւ խորհուրդը՝ որ
 26 ծածկուած էր աշխիւն գարեբէն ու
 աղքատէն հետեւ , ու հիմա իր սու-
 րբերուն յոյսնուեցաւ . Որանց ու
 27 զից Վատու ամ գիտողներն , թէ՛ ինչ
 է առ խորհուրդի փառասոր ճա-
 խութիւնը հեթանոսներուն մէջ .
 որ ան Վերադարձն է ձեր մէջը՝ փա-
 28 ռայ յոյսը . Ար անիկոյ մեր կը

գործակերպ, ու ամեն մարդ կը խրատուենք, և կը սորվեցնենք ամեն մարդ բոլոր խնամտութիւնով, որ ամեն մարդ կատարեալ կեցընենք:

29 Վերադառնալ Յիսուսով. Սրտն հաւատք եւ ալ կ'աշխատեմ՝ չմտնելով իր ներքործութիւններ համեմատ որ գործութիւնով իմ մէջն ի գործ կը գործի:

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Վտնդի կ'ուզեմ որ գիտնար ինչ ինչպէս միմ անձկութիւնն ու նիւթ մեզի համար ու խաղիկեցող համար, ու ամեն անոնց համար որ իմ երես մարմնով չեն տեսեր:
- 2 Ար անոնց սիրտերը միտնալարին սիրով միացած, ու կատարեալ խնայողութեան բոլոր ճիշտութեանը հասնելու, առաջին շոր Վասուծոյ և Վերադառնալ խորհուրդին գիտութեանը:
- 3 Արտն ու մէջ խնամտութեանն ու գիտութեանն բոլոր զանաւոր սրտն ու ինչպէս կ'ըսեմ, որ չբոլոր ինչ մէկը հրապարակեան խաղերով մեզ մարդկային:
- 5 Ար ինչպէս մարմնով հետու եմ, բոլոր հոգեւոր մեզի հետ եմ, և կ'աշխատեմ երբոր մեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ, ու մեր հաստատութեան համարութիւնը Վերադառնալ փայլ:
- 6 Աստի ինչպէս որ բնականցիք Վերադառնալ Յիսուս Տէրը՝ անով յալեցէք, Վերադառնալ կատարած ու անոր փայլ շնորհած՝ և հաստատելով մէջ համարեանով ինչպէս որ սորվեցար, և անոր մէջ ամեն:
- 8 Եւ գործութիւնով, Օգոստոսով չբոլոր որ մէկը մեզ գերի վարէ փիլիսոփայութիւնով ու փոքր խաղութեան ինչպէս, որ մարդոց աւանդութեան պէս է աշխարհիս սկզբունքներուն պէս, և չէ ինչ Վերադառնալ Վերադառնալ Վերադառնալ:
- 9 Ինչպէս որ անոր մէջ կը բնակի Վասուծութեանն բոլոր լեզուութիւնը՝ մարմնապէս: Եւ գոյք ալ անով լրացած էք, որ ինչքը գլուխ է բոլոր իշխանութեանն ու պետութեանն:
- 10 Ար անով գոյք անձեան:

գործ ինչպէս ինչպէս ինչպէս ստեղծարար մեզայ մարմնը մերկանալով Վերադառնալ ինչպէս նախ. ինչպէս ինչպէս անոր հետ միասնութիւնով, որով նախ անոր հետ յարաբերութիւնն առիք Վասուծոյ գործութիւնը հաստատելով. որ ինչքը գործելուց մեզինքն յարաբերութիւնը որ առաջին լեզու յանդարձեալութեան մէջ ու մեր մարմնին անմարմնութեանը մէջ մեզմէ կ'ըսէ, կենդանացող անոր հետը. Եւ ամեն յանդարձեալը ներքեց մեզի, Ու հրամաններով Եւ մեզի հակառակ եղող մտապիւր որ մեզի գէտ կը կենար, չնչեց, գործելուց մէջ տեղին վարչող ու խաղափայլն փայլ զամեն. Եւ ինչպէս ինչպէս որ պետութիւնները մերկացող, ու յարմարեալ խաղափայլն յաղթելով անոնց անով:

Աստի ալ մէկը չգտեմ 16
 մեզ ուսումն կամ խմելու կամ տեսնելու կամ առաջարկելու. կամ շարաքներու կողմնէ. Արտն գալու բաներուն չուրն են: 17
 Բոլոր Եւ մարմնը Վերադառնալ է: 20
 Զբոլոր որ մէկը գրեթէ մեզ միջանակէն, որ ուզէ խնարհութիւնով ու հրեշտակներու կողմնով շտեմած բաներուն միջանակէն ըլլալ, իր մարմնին միտքով փոքր տեղը հապարտաբար: Եւ չունէ 19
 Գլուխը՝ ուսկից որ բոլոր մարմնը յաղաւթնելով ու խաղերով հաստատած ու մեկանց կըսեմ Վասուծոյ առաջնութիւնը կ'առնի: Իսկ ինչ 20
 գոյք Վերադառնալ հետ աւաղարհիս սկզբունքներուն միտք, ալ ինչպէս համար աշխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս առաջին կանոններու կը հաղանդել, Եւ ինչ: 21
 տեսնար, համար մի առնել, մի գոյքը: (Արտն ամենը ապահովութեան համար են գործածութեանը) մարդոց պատու իրանքներուն ու սորվեցող յաճանքներուն համեմատ, Արտն խնամտութեան կերպարանը 23
 մի ունին ինքնապէս կըմտնով ու խնարհութիւնով և մարմնի չանցելով, Եւ չէ ինչ պատիւի

մը — քիչ քիչ : Զատնայ մարմինը
յապեղցնելու ինչ ծառայութիւն :

ԳԼ . Գ.

- 1 Բայ թէ որ Վերիստոսի հետ յա-
րու թիւն առիք , ուրեմն վերի
բաները փնտռեցէք , ուր որ Վերիս-
տոս կը նստի Կատուծոյ աջ կողմը :
- 2 Սերի բաները մտածեցէք , չէ՛ թէ
3 առ երկրի միայնիկները : Ինչու
որ դուք միտաք , ու ձեր կեանքը
պահուած է Կատուծոյ քովը Վերիս-
տոսի հետ : Երբոր Վերիստոս մը
կեանքը յայտնուի , առ ատենը
դուք ալ անոր հետ փառքով
պիտի յայտնուիք :
- 5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամ-
ները սպաննեցէք . պոռնկութիւ-
նը , պղծութիւնը , առնուի՛ կերպը ,
չար ցանկութիւնը և ազատու-
թիւնը՝ որ կռակալուութիւն է .
- 6 Որոնց համար Կատուծոյ բարկու-
թիւնը անշաղկապութեան որդւոյ
7 վայ կու գայ . Որ ատեն մը դուք
ալ անոնց մէջը կը քալէիք , երբոր
8 անոնց մէջը կ'ապրէիք : Բայց հի-
մա մեկդ ձեզեցէք դուք ալ ան ա-
մեն . բարկութիւնը , սրամտու-
թիւնը , չարութիւնը , հպհցում-
թիւնը , անհամատ խօսքերը ձեր
- 9 բերաններէն : Իրարու սուտ մի
գրուցէք . հին մարդը իր գործքե-
10 լովը ձեր վրայն հանեցէք . Եւ
հազէք առ նորը գիտութիւնով
նորոգուած՝ իր Ստեղծողին պատ-
11 կերին պէս . Ուր որ Հիշն ու Հը-
րեայ , թրիստութիւն ու անթիւ-
փառութիւն , Իրարարոս , Սկիւ-
թայի , ծառայ լա՛մ ազատ չկայ .
հապա Վերիստոս է ամենը՝ և ամեն
12 բանի մէջ . Ուստի Կատուծոյ
ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներ-
ու պէս փրանիդ հազէք դուք ,
ողորմութիւնը , քաղցրութիւնը ,
խոնարհութիւնը , հեզութիւնը ,
- 13 երկայնմտութիւնը , Իրարու համ-
բերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ
մէկը մէկու մը դէմ արտունջ մը
ունենայ . ինչպէս որ Վերիստոս ձե-
14 ղե ներքի , անանկ ալ դուք : Եւ

առ ամեն բաներուն վրայ սէրը Հա-
4 փէ , որ կատարելութեան կապն
է . Ու Կատուծոյ խաղաղութիւնը 15
ձեր սրտերուն մէջը թաղարարէ ,
որ դուք անոր կանչուեցաք մէկ
մարմնով . ու զոհարող եղիք :
Վերիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի 16
առատապէս ամեն իմաստութիւնով՝
իրար սորվեցրնելու ու խրատելու ,
սաղմոսներով և օրհնութիւննե-
րով ու հոգեօր երգերով ձեր
սրտերուն մէջը շնորհքով զԿա-
տուծոս օրհնելու : Եւ ամեն ինչ 17
որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գործ-
քով , բոլորը Տէր Հիստոսի անու-
նովը քրիստոս , Կատուծոյ ու Հօրը
զօհոս թիւն մատուցանելով անոր
ձեռքովը :

Մերիկներ՝ շաղկապ եղիք ձեր է- 18
րկիներուն , ինչպէս որ կը վայել՝
Տէրոջմով : Երկիկներ՝ սիրեցէք 19
ձեր կնիկները , ու դառն մի՛ բլաք
անոնց : Մերիկներ՝ ամեն բանի մէջ 20
շաղկապ եղիք ձեր ծնողներուն :
Ինչու որ ան է Տէրոջն առնելը 21
հաճելի : Հայրեր՝ ձեր որդիները
մի՛ բարկացրնէք որ չվհատին : 22
Նոստաներ՝ ամեն բանի մէջ շա-
ղկապ եղէք ձեր մարմնաւոր սերե-
րուն : չէ թէ աշխի առնէ ծառայե-
լով մարդահաճաններու պէս , հապա
սրտի միամտութեամբ Տէրոջմով
վստմարդ : Ինչ որ կ'ընէք սր- 23
տանց բոլր , որպէս թէ Տէրոջն ու
չէ՛ թէ մարդոց , Պիանայով որ 24
ժառանգութեան հատուցումը Տէ-
րոջմով պիտի առնէք . ինչու որ Տէր
Վերիստոսին կը ծառայէք . Բայց 25
անօրէն իր անօրէնութեանը պա-
րիշտ պիտի ընդունի , և աշտու-
թիւն չկայ :

ԳԼ . Գ.

- Տէրեր՝ ձեր ծառաներուն իրա- 1
ւունք ու հաւատարմութիւն
տուէք , գիտնալով որ դուք ալ
Տէր ունիք երկիկներ :
- Հարունակ աղօթքի ետեւ ե- 2
ղիք , անոր մէջը աղթուն մալով
զոհութեամբ : Եղթիք բոլր նաեւ 3
մեզ համար , որ Կատուծոս խօսքին

- դուռ : բանայ մեղի Վրիստոսի խոր-
հուրդը խոսելու : որուն համար
4 կապուած ալ եմ : Որ յայտնի ը-
նեմ գանկիայ ինչպէս որ ինծի կը
5 վաղէ խօսիլ : Իոհնմուխեանի
փարուկէք գործիններուն հետ ,
6 ժամանակը ծախու առնելով : Չեք
խօսքքր ամէն ատեն շորհորով որդե-
հէ աղով համոզած ըլլայ , ու
գիտնար ի՞նչ ինչպէս կը վայել ձեզի
ամէն մէկուն պատասխան տալ :
- 7 Եւ իմ վրայովս բոլորը պիտի
խնայրնէ ձեզի Տիբիկոս սիրելի եղ-
բայրք և հաւատարիմ պաշտօնեան
8 ու ծառայողիքը Տէրոջմով . Որն
որ աս բանին համար ձեզի խոր-
հեցի , որ գիտնայ ձեր վրայով ,
9 ու ձեր սիրտերը միտքաբէ , Ո-
նեխմոս հաւատարիմ ու սիրելի
եղբայր հետ մեկտեղ որ ձեզմէ հե-
10 լ . իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի
խնայրնեն ինչ որ հոս կայ : Բարե-
կ'ընէ ձեզի Վրիստոսըս' իմ զե-
րուխեան ընկերս , և Սարկոս' Բառ-
նարասին եղբորդդին , (որուն հա-
մար պատուէր տուիք , ի՞նչ որ ձեզի
զալու ըլլայ , ընդունեցէք անկէպ)
- 11 Եւ Հիսուս' որ Հիսուսոս բնուած
է , որոնք իր փառութենէն են . ա-

սոնք միայն ինչ գործակից եղան
Բատուծոյ իմ աղաւորութեանը մէջ ,
որոնք ինծի միտքաբոյ իման եղան :
Բարե կ'ընէ ձեզի Եպափրաստ' Վր- 12
րիստոսի ծառան , որ ձեզմէ հե-
տէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի հա-
մար հանք ընելով , որ դուք կա-
տարեալ ու բնան կենայր Բատուծոյ
բոլոր կամայք մէջ : Բանդի անոր 13
վրայով եւ կը վայելեմ ի՞նչ շատ
նախանձաւորութիւն ունի ձեզի հա-
մար ու Լաւոյ իկէի և Հերայոյնի
մէջ եղողներուն համար : Բարե- 14
կ'ընէ ձեզի սիրելի Վուկաս բոլի-
կը ու Դիմանս : Բարե' բրեկ 15
եղբայրներուն' որ Լաւոյ իկիս են ,
և Դիմիասին ու անոր տանք մե-
ջի եկեղեցւոյն : Ու երբոր աս թուղ- 16
թը ձեր մէջը կարգադուր , Լա-
ւոյ իկեցւոյ եկեղեցւոյն մէջն ալ
կարդալ տուէք . և դուք ալ Լա-
ւոյ իկեցւոյն Էմիլ Բարկոյոյնին : 17
Օգոստոս եղբի քու սպասաւորու-
թեանդ' որ Տէրոջմով տուիք , որ
անիկայ կատարես : Եւ բարեք իմ 18
ձեռքիս Պողոսինն է . իմ կապերս
միտքերնիք ի՞նչ ըլլան : Շը-
նորհքը ձեզի հետ : Բմէն :

ԵՌԵՅԻՆ ԹՈՒՄԴԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԹԵՍԵՂՈՆԻԿԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Պողոս և Սիլուստոս ու Տիմո-
թէոս' թիստոզնիկեցւոց եկե-
ղեցւոյ շալր Բատուծով ու Տէր
2 Հիսուս Վրիստոսով . Շնորհք և
խաղաղութիւն ձեզի Բատուծմէ մեր
շօրմէն ու Տէր Հիսուս Վրիստո-
սէն :

Ար գոհանանք Բատուծմէ ամէն
ատեն ձեր ամենուն համար' ձեզ յի-
շուով մեր աղօթքներուն մէջը .

Բնդադար յիշելով ձեր հաւատ- 3
քին գործք ու սիրոյ աշխատութիւնը
և մեր Տէր Հիսուս Վրիստոսի յե-
սին համբերութիւնը' Բատուծոյ ու
մեր շօրը առնելու . Եւ գիտնալով' 4
Բատուծմէ սիրուած եղբայրներ' ձեր
ընտրութիւնը : Որ մեր աւետա-
րանը չէ ի՞նչ միմակ խօսքով եղաւ
ձեզի , հապա զօրութիւնով ալ և
շողով Սրբով ու շատ աղ- 5
գուութիւնով , ինչպէս որ գիտեք
ալ թէ ինտոր կեցանք ձեր մէջը

- 6 Զեզի համար : Դուք ալ մեզի ու
Տէրոջը նմանող բլրայով՝ բնդ ու
նեղիք խաբար շատ նեղութեան մէջ
Հոգւոյն Արքայ ու բախտ իմ խնայք :
- 7 Բանկի որ դուք որինակ եղար բոլոր
հաստապահներուն՝ որոնք Խանկե-
զ ունիայի ու Երայիայի մէջ են :
- 8 Ինչո՞ւ որ Զեզմէ հոշակուեցաւ Տէ-
րոջը խաբար , չէ իմ մինակ Խանկե-
զ ունիայի ու Երայիայի մէջ , հապա-
նակ առնն տեղ մեր հասապար որ
զեզ ի Բատուած Ե տարածուե-
ցաւ , անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի :
- 9 Բան մը խախտ : Բանդի իրենք
կը պատմեն մեզի համար , իմ քնչ-
պէս եղաւ մեր ձեռք մոտերը , և
քնչպէս դուք կուրծիքն Բատուածը
զարձար՝ կենդանի ու ճշմարիտ Բա-
տուածը ծառայելու , Լուսապետու-
- 10 տուածը Արքայն երկրներէն , որ ինքը
մեռններէն , յարազ դանիկայ՝ աշա-
քան էջիտուար , որ կ'աղաատէ մեզ
զալու բարկութենէն :

ԳԼ Բ

- 1 Բանդի եղբայրներ՝ դուք ինչնի-
քենիկ զխտէ մեր մէջը մոտերէ-
- 2 նիս՝ որ պարզող տեղը չեղաւ : Հա-
պա ստա՞ն փոխադրելի մէջ չար-
չարանք կրեցով ու անարդուելով՝
քնչպէս որ զխտէ , համարձակու-
թիւն բրնք մեր Բատուածով՝ մեզի
պատմելու Բատուածը աւետարանք
- 3 մեծ հակառակութեան մէջ : Ինչ-
ո՞ւ որ մեր յորդորանքը ոչ մար-
տութենէ և ու ոչ պղծութենէ :
- 4 և ոչ խաբար իմեանք : Հապա
քնչպէս որ մենք Բատուածը բնա-
րուեցանք ու աւետարանք Զեզ հա-
տապուեցաւ , այնպէս կը խոսնք ,
չէ իմ մարդոց հաճող բլրալու հա-
մար , հապա Բատուածը՝ որ մեր սիր-
- 5 տերը կը քննէ : Ինչո՞ւ որ մենք բը-
նա չորդորութիւն իմեան խոսքեր չը-
զործածեցինք , քնչպէս որ զխտէ ,
ոչ ալ աղաչու իմեան պատճառանք ,
- 6 Բատուած վրայ է , Լուսապետով
փառք շնորհակցինք , ոչ մեզմէ ,
- 7 ոչ ալ ուրիշներէն , թէեւ կրնա-
նք իրեն Բրիտանոսի առաքելա-
նք ծանրութիւն տալ : Բայց մենք

չեզ եղանք մեր մէջ , ինտոր որ
զայնակ մը իր երախաները կը խը-
նամէ : Կոյնպէս ու մենք մեր վրայ 8
փառք ունենալով կը լատարկնք ,
ոչ միայն Բատուածը աւետարանք
մեզի տալ , հապա մեր անանկ ալ :
Քնչո՞ւ որ դուք մեզի սիրելիներ և-
զար : Բանդի կը յիշէ և զբողո- 9
նէր՝ մեր աշխատութիւնք ու համար ,
որ մեզմէ մեկու մը ծանրութիւն
շտալու համար զիւրք ու չորեկ
զործելով , մեզի Բատուածը աւե-
տարանք քարոզեցինք : Դուք վրայ 10
էք , և Բատուած ալ իմ քնչպէս
սորու իմեանով ու արդարութիւնով
և անարատութիւնով փառելիանք
մեզի հետ՝ որ հաստապար : Ինչ- 11
պէս զխտէք ալ , որ մեզմէ առնն
մեկը՝ ինտոր հոյք մը իր սրբիները՝
Բանկէ կը յորդորենք ու կը վրա- 12
թառնենք և վրայու իմեան զոր
նէնք որ զեզ Բատուածը վրայածին
պէս քայլէք , ան որ մեզ իր ին-
զաւորութեանք ու փառքն կան- 13
չեց : Բար համար մենք ալ ան-
զապար կը զոհանանք Բատուած ,
որ մեզմէ Բատուածը խաբար բոլով
քնդ ունեցէք , չէ իմ քնչա մարդոց
խաբար , հապա ինտոր որ ճշմարտա-
պէս է , Բատուածը խաբար , որ Նաե 14
կը ներդործէ մեր մէջ որ կը հա-
ւատար : Բանդի դուք և զբողոնք՝
նմանող եղար Բատուածը եկեղեցի-
ներուն՝ որ Հրեաստանի մէջ են 15
Բրիտանոս էջիտուար , քնչո՞ւ որ
դուք ալ նոյն չարքանք կրե-
ցիք մեր համարողներէն , քնչպէս
որ անանք ալ Հրեաներէն : Երանք 16
Տէր էջիտուան ալ մեզուցին՝ մար-
զարենքն ալ , և մեզ հարածեցին ,
ու Բատուածը անհաճող՝ և բոլոր
մարդոց հակառակ են : Բա մեզ 17
կ'արդորեն հեթանոսներուն խոսքէն
անանց փրկութեանք համար , որ
իրենց մեղքերուն չափ լեցրեն
առնն ասուն , և բարկութիւնք ա-
նանց վրայ հասեր է մինչև վերջ :

Իսկ մենք և զբողոնք իրաւ յիշ
մը ասուն մեզմէ որ մարդներ երե-
տով ու չէ իմ սրտով , բայց ա-
ւելի ջանալիք մեր երեսը տեսնելու

- 18 մեծ փափարով : Եւոր համար եւ
Պաշտօն մէկ երկու անգամ ու գեղի
ձեզի գալ : Բայց Սատանան մեղ
19 արդիւնք : Ինչու որ ով է մեր
լոյսը կամ ուրախութիւնը կամ
ձեռնարկներն պատկեր : Եթէ ոչ
դուք մեր Տէր Հիսուս Քրիստոսի
20 առջեւ անոր զայն առեւն : Ու
բովհետեւ դուք էք մեր փափար եւ
ուրախութիւնը :

ԳԼ . Գ

- 1 Սատի ալ չկրնարով աւելի համ-
բերել , աղէկ երեցաւ մեզի մի-
2 նակ Բեթանյա մնալ : Եւ Տիմոթէոս
մեր եղբայրը ու Մատուց պաշտո-
նեան եւ մեր զործակիցը Քրիստոսի
աւետարանին մէջ խրկեցինք ձեզ
հաստատելու ու միախմբելու ձեր
3 հաւատքին համար : Որ առ նեղու-
թիւններուն մէջ ձեռք մէկը շտախ-
տի : Ինչու որ դուք խնդիրներն
զիտէք որ մենք առ բաներուն հա-
4 մար կեցիք ենք : Քանզի երբոր
մենք ձեր բովն էինք , առաջուց ձե-
զի կը գրուէինք թէ նեղութիւննե-
րու պիտի հանդիպինք , ինչպէս որ
5 եղաւ ալ , ու զիտէք : Եւոր հա-
մար եւ ալ չկրնարով աւելի համբե-
րել , Եւոր խրկեցի ձեր հաւատքը
զիսանայու , որ լոյսով թէ փորձող
ձեզ փորձած որ չլայ , եւ մեր աշխա-
6 տութիւնը պարսպ ըլլայ : Բայց
հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի
Եկաւ , ու ձեր հաւատքին եւ սիրոյն
աւետարան մեզի տուաւ , որ ամեն
ժամանակ մեր բարի յիշատակը
փոքրեւոր ունիք , եւ կը փափարիք
մեզ տեսնելու , ինչպէս որ մենք
7 ալ ձեզ , Եւոր համար Եղբայրներ
ձեր վրայ միախմբուեցանք մեր բո-
լոր վիշտերուն ու նեղութիւններուն
8 վրայ ձեր հաւատքով : Ինչու որ
հիմա կենդանի ենք մենք , թէ որ
դուք հաստատուէ կենար Տէրջնով :
9 Քանզի ինչ զոհութիւն կրնանք
մատուցանել Մատուց ձեր վրայով
ան ամեն արարութեանը համար
որ կ'ուրախանանք ձեզի համար մեր
10 Մատուց առջեւ : Եւ զիշեր ու
յորեկ խիստ շատ ազաւանք կ'ընենք

ձեր երես տեսնելու , ու ձեր հաւատ-
քին պահտութիւնները լեցունելու :
Բայց Մատուց ինքն ու մեր Հայ- 11
րը եւ մեր Տէրը Հիսուս Քրիստոս
մեր ծամբան զէպ 'ի ձեզի յաջող :
Եւ Տէրը ամենքն ու աւելորդ ձեր 12
սիրը իրարու վրայ ու ամենուն վրայ ,
ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ ունենա-
նք , հաստատելով ձեր սիրտը անա- 13
բատ սրբութեան մէջ Մատուց եւ
մեր Հորը առջեւ մեր Տէրջնը Հի-
սուս Քրիստոսի վրայ : Եւ ձեր իր
բոլոր սուրբերուն հետ մեկտեղ :

ԳԼ . Գ

- 1 Եւ հիմա , Եղբայրներ ձեզի կ'աղա-
չենք ու կը յորդորենք Տէր
Հիսուսով , որ ինչպէս մեզմէ ա-
սիք թէ ինտոր պէտք է ձեզի քա-
րել ու Մատուց հաճոյ ըլլալ , ալ
աւելի աւել շատնայ : Քան- 2
զի զիտէք թէ ինչ պատուներ
ստանք ձեզի Տէր Հիսուսով : Ին- 3
չու որ Մատուց կամքը առ է ա-
նձն ձեր սուրբ ըլլալ , որ դուք եւ
կենար պառնկու թեւեւ : Չկա՞ն 4
մէն մէկը զիտնայ իր ամանը սրբու-
թիւնով ու պատիւով ստանալ :
5 Չէ՞ թէ ցանկութեան կիրքով ինչ-
պէս հեծանանք որոր Մատուց
չեն ծանօտար : Չըլլայ որ ուր ըստին 6
մէջ չափէ անցնի ձեզ ու իր եղբայ-
րը զրկէ , ինչու որ Տէրը առ բոլոր
բաներուն համար վրէժիմը իր է :
Ինչպէս առաջուց ըսինք ձեզի ու
վրայութիւն տուինք : Ինչու որ 7
Մատուց մեզ պղծութեան չկան-
չեց , հապա սրբութեան : Սատի 8
ան որ կ'ամարդէ , չէ թէ անիկայ
մարդ մը կ'ամարդէ , հապա զՄա-
տուց՝ որ իր Սուրբ Հոգին ալ
մեզի տուաւ :
Բայց եղբայրսրութեան վրայով 9
պէտք չէ ձեզի բան զրկել , ինչու
որ դուք խնդիրներն Մատուց
ստոված էք մեզմէ սիրել : Եւ ի- 10
րաւ ստ բանը կ'ընէք դուք բոլոր
Մակեդոնիայի մէջ եղող ամեն եղ-
բայրներուն , սակայն կ'աղաչենք ձե-
զի Եղբայրներ՝ որ ալ աւելի տա-
տանայ : Եւ ջանք ընէք որ հաւ-

- զարտ կենայ, ու ամեն մէկընդ
 իր զորքը զործէ, ու ձեր ձեռքերու
 վր աշխատիք, (ինչպէս որ ձեզի
 պատուիրենցիր,) որ զուրբինն
 բուն հետը պարկեշտութեամբ վա-
 ռուի, ու բանի մը կարօտ չբար-
 12 շենք ուղեր հորայրներ՝ որ ազեւ
 բար անջնցեանքուն փայտով, որ
 չարամբք ինչպէս ուրիշներ՝ որոնք
 3 յայտ շունին : Վանդի իմ որ կը
 հաստատուի իմ Հիսուս մեռաւ ու
 յարութիւն տուաւ, անանկ ալ Մա-
 տաւան ինչպէս արեւը Հիսուս տով պի-
 14 տի բերէ անոր հետ : Այնտեղ զի առ
 կը գործենք ձեզի Տէրոջը խաղաղ-
 իմ մենք որ մենք Տէրոջը զարուս-
 տը ողջ կը մնանք, բնաւ անջնցաւ-
 15 ներէն առաջ պիտի չանցնինք : Ին-
 չու որ Տէրը ինչն ազգաբարձութեան
 հրամանով՝ հրեշտակապետին ձեռք-
 նով ու Բատուց փառովը երկինքէն
 պիտի իջնի, և Վերադարձով մե-
 տաւանքը առաջ յարութիւն պիտի
 տանեն : Արար մենք ալ որ ողջ
 մնացած ենք՝ աննոցմով մեկտեղ
 պիտի յաբխանք ինք անցերով
 Տէրոջը առջիկ ելլելու աղին մէջ, և
 անանկ յախտեան Տէրոջը հետ
 17 պիտի բլրանք : Աստի մեկտեղ
 միտիտարեցէք առ խաղաղութիւն :

ԳԼ . Ե

- 1 Բացց առ ժամերուն ու ժամանակ-
 ներուն համար եղբայրներ՝ պէտք
 2 չէ բան մը գրել ձեզի : Վանդի
 զուր ինքնիրենցի աղէկ գիտէք իմ
 Տէրոջը որը գիշերուան զողի պէս
 3 անանկ կը հասնի : Արար բնութե-
 բլրան իմ խաղաղութիւնն ու ապա-
 հալութիւնն է, ան աստեղը կորուս-
 տը յանկարծակի անոնց փայ պիտի
 հասնի, յիշին երկնայրը պէս, ու
 4 պիտի չազատին : Բացց զուր Եղ-
 բայրներ՝ խառարի մէջ չէք, որ առ
 որը զողի մը պէս ձեր փայ հասնի :
 5 Ինչու որ զուր ամենայր յուսոյ որդիք
 էր ու յորեկումն որդիք, գիշի-
 6 բուն շենք, խառարին շենք : Առ-
 բեմն չքնանանք ինչպէս որ ուրիշնե-
 րը, հապա արթնունն ու պատա ըն-
 7 լանք : Վանդի անոնք որ կը քնա-

նան՝ գիշերը կը քնանան, և անոնք
 որ կ'արթնան՝ գիշերը կ'արթնան :
 8 Բացց մենք որովհետեւ յորեկումն
 ենք, զոչապ բլրանք, և հաստատուին
 ու սիրոյն պահէք փառն հաղենք,
 ու փրկութեան յուսոյն սաղաւար-
 9 տը հաղենք : Ինչու որ Մա-
 տաւան մեզ բարկութեան համար
 չորոշեց, հապա փրկութիւն տաւ-
 նալու համար մեր Տէր Հիսուս
 10 Վերադարձի ձեռքովը : Որ ինքը մե-
 զի համար մեռաւ, որպէս զի իմ
 արթնուն բլրանք և իմ քնանանք,
 11 իր հետը մեկտեղ պարկեշտ : Անոր
 համար մեկտեղ միտիտարեցէք, և
 իրարու շնորհակալ տուէք, ինչպէս
 որ կ'ընէք ալ :

Այս ձեզի կ'աղաչենք Եղբայրներ՝
 12 որ ճանաչող ձեր աշխատանքները
 ու փրկականքները Տէրոջմով, ու
 13 ձեզի խրատ տուողները : Այս զա-
 նոնք մեծապէս պատուեցէք սիրով
 իրենց զործքին համար : Իրարու
 հետ խաղաղութիւն ունեցէք : Այս
 14 ձեզի կ'աղաչենք Եղբայրներ՝ անկարգ
 վարմունք ունեցողները խրատեցէք,
 փառասիրտները միտիտարեցէք,
 տկարներուն ձեռնածու եղէք, ա-
 մենուն ալ երկայնամիտ եղէք :
 15 Զգուշացէք՝ չբացց որ մէկը չա-
 րութեան փոխարէն չարութիւն հա-
 տալանք մէկու մը : Հապա ամեն
 աստի բարիքը բնութեան եղիք
 16 իմ իրարու, և իմ ամենուն : Ա-
 մեն աստի ուրախ եղիք : Անգա-
 17 զար աղօթք բրէք : Ամեն բանի
 18 մէջ զոհոթիւնն տուէք : Ինչու որ
 առ է Բատուց կամքը Վերադարձ
 Հիսուս տով ձեր փայ : Ուրիշ
 19 զին մի մարդ : Սարգարտու-
 20 ինքները մի արհամարհէք : Ա-
 մեն բան փորձեցէք, բարին ամեն
 21 բանեցէք : Ամեն տեսակ զէշ բա-
 22 ներէն էս կեցէք : Այս ինքը խա-
 23 զաղութեան Բատուածք մեզ բոլը-
 րովն սուրբ բնէ, ու ձեր բոլոր հո-
 զին և շունք ու մարմին անարատ
 պահուի քնէ մեր Տէր Հիսուս
 24 Վերադարձի զարու աստի : Այս
 լատարիմ է ան որ մեզ կանչեց, որ
 ինքը պիտի կատարէ ալ :

25 Եւ՝ զբայրենէր՝ աղօթէք բոլէք մեզի
26 Ըամանք : Բարեկամութիւնք բոլոր եղ-
բայրենեան սուրբ համբուրով :
27 Մի՛ բղմնեցնեմ՝ մեզ Տէրոջմով :

որ առ թուղթը բոլոր սուրբ եղ-
բայրենեան կարգացուի : Մեր 28
Տէր Հիսուս Բրիտանի շնորհքը
մեր հետը շնորհ : Ամեն :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՆԴԹ

ՊՕԳՆՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՆԱՅՆ

ԵՌ ԹԵՍԵՆՆԱՅՆԵՐԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս և Սիլուանոս ու Տիմոթէ-
ոս՝ թմաաղանթիկեցոյ եկեղե-
ցոյց մեր Հայր Եստուծով ու Տէր
2 Հիսուս Բրիտանով : Շնորհք
և խաղաղութիւն մեզի Եստուծով
մեր Հօրմէն ու Տէր Հիսուս Բը-
րիտանուն :
3 Պարտմբ ամեն ատեն Եստուծով
զոհանալ մեզի համար՝ Եղբայրներ ,
ինտոր որ կը վայելէ քանզի մեր
հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և
մեր ամեն մեկուն սէրը իրարու վրայ
4 կը շտանայ : Ենանկ որ մենք ալ
մեզմով կը պարճենամք Եստուծոյ
եկեղեցիներուն մէջ՝ մեր համբե-
րութեամբ ու հաւատքին համար
մեր բոլոր հալածանքներուն ու նե-
ղութիւններուն մէջ , որոնց որ դուք
5 կը համբերէք : Որ է Եստուծոյ
արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որ
զուրկ արժանանայ Եստուծոյ թա-
ղաւորութեամբ , որուն համար ալ
6 նեղութիւն կը կրէք : Բանդի
Եստուծոյ առջեւ իրաւունք է մեզի
նեղութիւն տառաջանալուն նեղութիւն
7 հատուցանել , Եւ մեզի նեղութիւն
կրողներու՝ մեզի հետ հանդիս ,
Տէր Հիսուսի երկնքէն յայտնուե-
լու ատենը իր զօրութեամբ հրեշտակնե-
րու արդար իր զօրութեամբ զին-
8 ատեն լուսնայմէ՝ որ Եստուծոյ շնոր-
հանքով , և որ մեր Տէր Հիսուս
Բրիտանի աւետարանին շնոր-
9 հանգիք : Որոք պիտի պատմուին
յաւիտենական ստատկութեամբ՝ Տէրո-
ջը երեսէն ու անոր զօրութեամբ

փառքէն , Երբոր քնքը զայ փա- 10
ռաւորուելու իր սուրբներուն մէջ ,
և հիանալի բարութեամբ հաւա-
տացեալներուն մէջ , (ինչու որ
մեր մկացութիւնը մեր մէջ հաւա-
տացուեցաւ ,) ան որը : Եւ 11
պատճառով ալ ամեն ատեն մեզի
համար աղօթք կ'ընենք , որ մեր
Եստուծոյ մեզ արժանի ընէ քե-
զմանք , և իր բարութեան բոլոր
հաճութիւնը կատարէ , ու հա-
ւատքին զորքը զօրութիւնով : Որ 12
մեր Տէր Հիսուս Բրիտանի ա-
նունը խառնարուի մեր մէջ , և
զուրկ ալ անոր մէջ՝ մեր Եստուծոյ
ու Տէր Հիսուս Բրիտանի շնոր-
հացը համեմատ :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Պաղաւնք մեզի Եղբայրներ՝ մեր
Տէր Հիսուս Բրիտանի զաղու-
տեանք՝ ու մեր անոր քովը ժող-
վուելուն համար , Չըւայ որ շուտ 2
մը խախտիք քեզ միտքէն , ու չըլ-
լայ որ խառնէք՝ ձեզ հոգիով ու ձե-
կարով , ձեզ ալ թուղթով մը
իր թէ մեզմէ քեզմէ , որպէս թէ
Տէրոջը որը եկած հասած բոլոր : 3
Չըւայ որ մեզ մեզ խառնէ մեզ
կերպով մը , ինչու որ առ շնորհք
քեզ թէ որ ապառաժութիւնը
առաջ չգայ , ու յայտնուի մեզ
մարդը՝ կորստեան որդին , Եւ հա- 4
կառակորդը հալաւորացած ամենուն
վրայ որ Եստուծոյ կրտսի կամ կը
պաշտուի , մինչև անկիւյ Եստուծոյ
տաճարին մէջ պիտի նստի , և ինք-
զները ցուցնեն թէ Եստուծոյ է :

Տէրբ' ու մէն կերպով մեղի խաղա-
ցախ խնայող ամեն ատեն : Տէրբ
մեր ամենուն հետք ըստ :

17 Եւ ողջ յեր իմ մեղքիս՝ Պաշտօնն

է , որ ամեն թուղթներուն մէջ նշան
է : ասանկ կը գրեմ : Սէր Տէր 18
Յիսուս Վերադարձի շնորհքը մեր
ամենուն հետք ըստ : Եւ մէն :

ԵՌԵՄԻԱՅ ԹՈՒՂԹ

ՊՕԳՈՍԻ ԵՌԵՄԵԱՆՈՅՆ

ԵՌՏԻՍԹՈՒԼՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Պաշտ' Յիսուս Վերադարձի առա-
ջեայր մեր Փրկիչ Եստուծոյ և
մեր յորսր եղող Վերադարձի Յիսուսի
2 հրամանովը : Տիմոթէոսի իմ հա-
րազատ որդւոյս հաւատքով : Չը-
նորհ' ողորմութիւն ու խաղա-
ցախ խնայող ամեն մեր Հօրմէն
և Վերադարձի Յիսուս մեր Տէրնմէն :
- 3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Լոփե-
սոս մնալու , երբոր ևս Մակեդո-
նիա կ'երթայի , որ պատուիրես
մեկ յանձնարարութեամբ չը-
4 տրուիցնել , Եւ ձայնի առա-
ջեանքու ու աղաչանքներու՝ որ
վերջ չունին : որոնք առիթ վէճեր
կը պատճառեն , քան թէ Եստուծոյ
հաշիւէ շնորհութիւնը՝ որ ՎՃԵՂ
5 հաւատքով : Իսկ պատուիրան-
քին վախճանք սեր է սուրբ սրբ-
տով ու բարի խղճմանքով և
6 անկեղծ հաւատքով : որոնցմէ խո-
տորկելով ամենք փոք խաղալու և
7 տեկ գացին : որոնց վարդապետ
բլաւ կ'ուզեն , Բայց իրեք շին
հասկնար կեն որ կը խօսին , մէ-
ալ ան բաները՝ որոնց համար տղ
8 կը կոխեն : Երդ զիսմէր որ օ-
րէկըր աղէկ է , թէ որ մէկը անի-
կայ օրինաւոր կերպով գործածելու
9 բլաց : Բայց աս թող զիսմէր որ
արդարներուն համար չէ օրէնքը :
Հապա անօրէններուն ու անխաղաղ-
ներուն համար , ամբարիշտներուն
և մեղաւորներուն , անպարտներուն
և պիղծերուն , հայր ու մայր զար-

նողներուն , մարդասպաններուն ,
Պաշտ' խնայողներուն , արուստներուն , 10
մարդ գողցողներուն , սուտարուց-
ներուն , սուտ երդում ընողներուն ,
և թէ ուրիշ ինչ որ հակառակ է
ողջամիտ վարդապետութեան , Որ 11
երանկի Եստուծոյ փառաւոր աւե-
տարանին համեմատ է , ան որ ինծի
յանձնուեցաւ : Եւ շնորհակալ եմ
անոր՝ որ զիս գորացուց , ոչնչեմ
Վերադարձի Յիսուս մեր Տէրնմէն , որ
հաւատարիմ սեպեղով զիս առ ըս-
պատարարութեանը մէջ գրաւ : Որ 13
առաջուց հայհոյիչ էի ու հալածող
և թշնամանող : բայց ողորմութիւն
դոստ , ինչու որ անհաւատութեան
մէջ չսխալեալով բրի : Եւ մեր Տէ- 14
րնմէն շնորհք խիստ շատ եղաւ ԲՅԷ
հաւատքով ու սիրով որ Վերադարձի
Յիսուսով է : Ես խօսքը հաւա- 15
տարիմ է ու բողբոջի ընդունե-
լութեան արժանի , որ Վերադարձի
Յիսուս աշխարհք եկաւ մեղաւոր-
ները փրկելու , որոնց գլուխը ևս
եմ : Բայց անոր համար ողորմա- 16
լութիւն դոստ , որ պիտա առաջ Յի-
սուս Վերադարձի իմ վրաս ցուցնէ
բողբոջ երկայնաւորութիւնը՝ օրինակ
ըստ անոնց որ պիտի հաւատա-
լին իրեն յախտնական կենաց հա- 17
մար : Երդ յախտնական թաւ-
զաւորին՝ որ անեղծ ու աներկայթ
է , մի միայն Եստուծոյն փառք ու
պատիւ յախտնական յախտնակց :
Եւ մէն :

Ես պատուէր կ'աւանդեմ քեզի՝ 18
իմ որդեակա Տիմոթէոս , քու վը-

- 12 մէջ հաստարիւմ : Սարկուազ-
երը մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան :
և իրենց զաւակներուն ու իրենց
աւանդ ազգի վերակացուն թիւն ընող
13 ըլլան : Վանդի անոնք որ սարկա-
ւազու թեան պաշտօնը ազգի կը
կատարեն , բարի աւտիման մը ի-
րենց կը շահին՝ ու Վերիստու Հի-
ստիսի վրայ եղած հաստարին մէջ
չափ համարման թիւն :
14 Եւ բաները կը գրեմ՝ քեզի ,
յուսարով մանրա քեզի գալ :
15 Բայց էթէ ու շահալու ըլլամ , որ
գիտնամ թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Եստուծոյ տանը մէջ պարտիլ , որ
կենդանի Եստուծոյ կեկեցին է ,
ճշմարտութեան սիւնը ու հաստա-
16 տութիւնը : Եւ յայտնապէս մեծ
է աստուածաբանութեան խորհուր-
դը . Եստուած մարմնով յայտ-
նուեցաւ , Հոգիով արդարացաւ ,
հրեշտակներուն իրեցաւ , հեթանոս-
տաց մէջ քարոզուեցաւ , աշխարհի
մէջ հաստացուեցաւ , ու փառքով
համարաւ :
ԳԼ . Դ

- 1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ընէ , թէ
կտրի աստեաները մէկ քանիները
հաստարէն պիտի ապստամբին , և
մարդկային ոգիներու ու դիւայ
ուսմանցներու ու չարութիւն պի-
2 տի տան , Սաախաներուն կեղծա-
ւորութեամբ , որոնց խղճմաները
3 խանձուած է . Որոնք ամուսնանա-
լեն պիտի արգիլեն , ու կտրի
պահեն կերակուրներն՝ որ Ես-
տուած ստեղծեր է որ հաստա-
ցեալները և ճշմարտութիւնը ճանչ-
ողները գոհութեամբ փայլեն :
4 Ինչու որ Եստուծոյ ամեն ստեղծա-
ծը բարի է ու մերժելու բան մը
չկայ , թէ որ գոհութեամբ ըն-
5 դունուի . Վանդի Եստուծոյ խոս-
քով ու աղօթքով կը սրբուի :
6 Եւ բաները կը արդիւններուն յիշեցը-
նելով՝ Հիստու Վերիստուի բարի
պաշտօնացի մը պիտի ըլլաս , ու
պիտի մանրա հաստարին խորհուր-
դը և ան բարի փարդապետութիւ-
7 նով , որուն հետեւող կըսէ : Բայց

պիղծ ու պառուական աստապել-
ներէն ևս կեցիր . և քու անձդ
աստուածաբանութեան փարձե-
ցուր . Ինչու որ մարմինն փար-
ժութիւնը քիչ բանի օգտակար է ,
բայց աստուածաբանութիւնը ամեն
բանի օգտակար է , որ թէ՛ շերկայ
և թէ՛ ապառնի կենաց խոստմանը
ունի : Եւ խօսքը հաստարիւմ է
և բոլորովին ընդունուելու արժանի :
Ինչու որ քուն ասոր համար կ'աչ-
խատենք ու նախատենք կը կրկնը ,
վասնի կենդանի Եստուծոյ յու-
սացիւն էր , որ ամեն մարդոց վրե-
կիչն է , մանաւանդ հաստացեալ-
ներուն : Եւ բաները պատուիրէ՝
ու սրբեցնէր : Զրկայ որ մէկը
քու մանկութիւնդ անարդէ . հա-
պա դուն օրինակ կըր հաստա-
ցեալներուն՝ խօսքով , փարմանքով ,
սիրով , հաստարով և մարքով :
Թեամբ , Ինչու որ ևս գամ՝
միտք դիր կարգալու , յորդորե-
լու , սրբեցնելու : Ենչոք մի
ըլլար քու վրայ եղած պարզեմ
վրայով , որ մարդարեւ թեամբ
քեզի արուեցաւ՝ երկցներուն ձեռ-
քերը ու վրայ դրուելով : Ե-
տանց վրայ խորհէ ու ատենց մէջը
պարապէ , որ քու յառաջագիտու-
թիւնդ ամենուն յայտնի ըլլայ :
Օգուշացիր քու անձիդ ու փար-
դապետութեանդ՝ ու միշտ ատենց
մէջը կեցիր . քանզի այդպէս ըն-
լով , քեզ ալ պիտի ապրեցընեն ,
ու անոնք ալ որ քեզի մասի կ'ը-
նեն :

ԳԼ . Ե

Ծերը աստիկ մի յանդիմաներ ,
հապա հոր պէս յորդորէ անէ-
լայ . երիտասարդները՝ հղապրելու
պէս , Պատաները՝ մայրերու պէս ,
դեռահասակ կնիկները՝ թոյրերու
պէս՝ ամեն կերպ մարքով թիւնով :
Որեւորները պատուէ՝ անոնք որ
ճշմարտապէս որդեարի են : Հա-
պա թէ որ մէկ որդեարի մը զա-
ւակներ կամ թոռներ ունենայ ,
թող անոնք առաջ սրբին իրենց
տանը մէջ որդիական գութ ցու-

- բայրիկ ատաղուց եղած մարդարևո-
թիւններուն համեմատ , որ անունը-
մով պատերազմիս ան բարի պա-
19 տերացի , Լուսնեանս հաստար-
ու մարտի խղճմանս , որն որ մէկ
քանիները իրենցմէ մէկդի ձգելով՝
նա ահա՛ թիւն կրեցին հաստարին
20 կողմանէ . Որոնցմէ են Հիմնա-
ու Եղերսանդրոս , որոնք եւ Սա-
տանային մանկեղի , որ սարկին հա-
հայտ թիւն չընէ :

ԳԼ . Բ

- 1 Երբ կ'աղաչեմ ամեն բանն ա-
ռա՛նք՝ աղօթք բնի , խնդ-
րուանք , աղաչանք , դո՛ւն թիւն
2 ամեն մարդոց համար , Ստեփանոս
թագաւորներուն եւ բոլոր իշխանա-
ւորներուն համար , որ խաղաղ ու
հանգարտ կեանք վարենք բոլորովն
աստուածաբաժան թիւնով ու պար-
3 կեշտութիւնով : Ինչու որ ան է
աղէկը ու ընդունին մեր Փրկիչ
4 Բատուծոյն առջեւ . Որ կ'ուզէ թէ
ամեն մարդիկ փրկուին ու ճշմար-
5 տութիւնը ճանչնալու զան : Վան-
դի մէկ Բատուած մը կայ , ու մէկ
միջնորդ մը Բատուծոյ ու մարդոց
մէջ՝ Վրիստոս Հիսուս մարդը ,
6 Որ իր անձը ամենուն տեղ փրկանք
տուա՛ն իր աստեմէ վաղու թիւն ըլ-
7 լալու . Որ եւ անոր քարոզիչ ու
ատաբեալ զրուեցայ , (ճշմարտ
կ'ըսեմ՝ Վրիստոսով Է սա տ չեմ
խօսիր ,) հեթանոսներուն վար-
զապետ Էռայ հաստարով ու ճշմար-
8 տութիւնով : Երբ կ'ուզեմ որ
էրկի մարդիկ ամեն տեղ աղօթք
ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցրնելով ա-
ռանց բարկութեան ու երկմու-
9 թեան : Այնպէս ալ կնիկները
վայելուչ հաղուստով , անթիւա-
ծու թեամբ եւ պարկեշտութեամբ
ինքզինքնին զարդարեն , չէ՛ թէ
հիստ ածքներով կամ ոսկիով կամ
մարգարտներով՝ կամ մեծածախ
10 հանդերձներով , Հապա բարի
գործքերով՝ ինտր որ կը վայել-
աստուածաբաշտութիւնը զաւանդ-
11 կնիկներուն : Անիկ մարդ թող սոր-
վէ լուսնութեամբ՝ ամենայն հաղան-

ութիւնով : Բայց կնիկ մարդու 12
հրաման չեմ տար սարկեցրնելու ,
նչ ալ էրկի մարդուն իշխելու ,
հապա լուսնեան : Ինչու որ 13
առաջ Եղամ՝ ասեղծուեցաւ , ա-
ւարք Լուսն : Լուսնով չեաւ 14
բուեցաւ , հապա կներ խաբուե-
ցաւ ու յանցանք գործեց : Սակայն 15
պիտի փրկուի անիկայ որդեծնու-
թեամբ , թէ որ կենան հաստարի
եւ սիրոյ ու սրբութեան մէջ պար-
կեշտութիւնով :

ԳԼ . Գ

- 1 Լուսնարք հաստարութեմ է , թէ որ
մէկը կ'աղաչուի թեան կը
յանկայ՝ աղէկ դործի կը յանկայ :
Ստար պէտք է կ'աղաչուի անա- 2
բատ բոլոր , մէկ կնիկ մը էրկի ,
զգաստ , խոհեմ , պարկեշտ , հի- 3
րաւոր , սարկեցրնող . Ո՛չ զինե-
մէ , նչ զարեղ , հապա հան-
զարտ , նչ կուտող , նչ արծա- 4
թեամբ . Որ իր տանը աղէկ վերա-
կացութիւն ընող բոլոր , իր զա-
ւանները հաղանդութեան մէջ պա- 5
հելով բոլոր ծանրաբարեցութեամբ .
(Հապա թէ որ մէկը իր տանը
վերապալութիւն ընելը չպիտայ ,
ի՛նչպէս Բատուծոյ եկեղեցին հո- 6
գարաթու պիտի բոլոր ,) Ո՛չ ալ
նորահաստ բոլոր , որ չբոլոր թէ
հաղարտանալով Սատանային դա-
տապարտութեան մէջ ինչոյ :
Հապա պէտք է անոր դուրսն եւ 7
զոգնեղեն ալ բարի վարչութիւն
ունենալ , որ չբոլոր թէ նախատին-
քի մէջ ու Սատանային որդայթիւն
մէջ ինչոյ :
Այնպէս ալ սարկաւ աղները ըն- 8
լան ծանրաբարեց , նչ երկեղու ,
նչ զինեղ , նչ անարդ չա՛հա- 9
նիկութեան ետեւ եղող . Հապա
հաստարին խորհուրդը պահէն մա-
քուր խղճմանքով : Լուսնարք 10
ալ առաջ թող փորձուին , ետքը՝
թէ որ անմեղադրելի գտնուին ,
սարկաւ աղութեան պաշտանք կա-
տարեն : Անանկ ալ անոնց կնիկ- 11
ները՝ ծանրաբարեց ըլլան , նչ շա-
րախտ , հապա զգաստ , ամեն բանի

ցնել, ու փոխարեն հաստիցանել ի-
րենց ծնողացը. ինչու որ ան է բարի
5 և ընդունելի Եստուծոյ առջևը : Բայց
ան որ ճամբարապետ որբնարի է ու
մինակ մնացած, իր լոյսը Եստուծոյ
փրկող դրած է, և զիշեր ցորեկ ա-
ղբիքի ու աղաւանդի կը պարապի :
6 Բայց փափկասը ~~պիտանել~~ կեն-
7 դանդին միտած է, և Լուսն Բա-
նիկը պատու իրէ՛ որ անարատ բը-
8 լան : Բայց ի՞նչ որ մէկը իրենե-
րուն ու մանտանող իր բնականացը
հող չտանիր, անիկայ հաստցը
նուրայած է, ու անհնչաւան մին ալ
9 զէջ է : Որբնարին ~~պիտանել~~
~~պիտանել~~ կարգը ի՞նչ սեպուի, որ
փափսուն տարուքն պակաս չէ,
10 մէկ էրկան մը կնիկ եղած, Բարի
գործերով փայտած : Ի՞նչ պա-
ւակներ մեծցուցած բլրաց, ի՞նչ հի-
բեր ընդունած բլրաց, ի՞նչ սուրբե-
րուն ոտքերը լուսնացած բլրաց, ի՞նչ
նեղեալներուն աղետ ի՞նչ բրած
բլրաց, ի՞նչ ամեն ~~պիտանել~~ բարեգոր-
ծութեան մէջ յարատեւած բլրաց :
11 Բայց զեռահասակ որբնարիները
մարմէ՛ : Բանդի երբոր Վրիստոսի
զէ՛ յանգնելով հետադարձ ի՞նչ
անձնատուր կ'ըլլան, ամենամանալ
12 կ'ուզեն : Լուսն գառապարտութիւն
կ'ընդունին, ինչու որ առջի հա-
13 տայնին մէկդի ձգեցին : Կան
ծոյլ լուսն կը սորվին, տունէ տուն
պտտողներ : Եւ ո՞չ միայն ծոյլ,
հապա շատախոսներ ու հետաքր-
քիրներ, և անպատեհ բաներ կը
14 խոսին : Ուստի կ'ուզեմ որ զեռա-
հասակ կնիկները ամենամանալ,
զատակներ ճնամին, անաշէն բլրան
ու նախատանաց պատմաւ չտան
15 հախառակորդին : Բանդի արդէն
ոմանը Ստամպոնէ տանէ երկաւը
16 խոտրեցան : Ի՞նչ որ հաւատա-
ցիալ էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը
որբնարիներ ունենայ, ի՞նչ ուղ-
ետ ի՞նչ բնէ անոնց, և եկեղեցին
չձանբարեկեն, որ ճամբարապետ որ-
բնարիներուն օգնութիւն ընէ :
17 Եղէկ վերակացութիւն ընող և-
րեցները կրին պատուոյ արժանի
թող սեպուին, մեծաւանդ անոնք

որ կ'աշխատին խոտր ~~պիտանել~~ ու
սորվեցնելով : Ինչու որ զիրքը
կ'ըսէ ի՞նչ Կաթի մէջ աշխատող է-
18 զին գունչը չկապեն : Եւ ի՞նչ Կա-
կը իր փարթիկն արժանի է : Կրկնի
փայտով ամբաստանութիւն մի՛ բն-
19 գունիր, բայց միայն Երկու կամ
իրկը վրաներով : Եւստի որ մեղք
20 կը գործեն, ամենուն առջևը լուսն
զիւննէ, որ ուրիշներ ալ փախան :
Վկայութիւն կը դնեմ Եստուծոյ
21 առջևը և Հիսուս Վրիստոսի ու
բնարեալ հրեշտակներուն, որ սա
բաները պահեն առանց նախապա-
շարհան, բան մը պատու ի՞նչ
չընելով : Եւստի մէկուն փայ
22 ձեռք չգնեն, և ուրիշներուն մե-
ղացը հաղորդ չըլլան : Գուն չեղ
մարտը պահէ :
Եսկէ ետեւ լոկ ճուր փախն, հա-
23 պա քիչ մին ալ զինքն գործածէ
քու ստամբսիդ ու յանձնա չիւան-
գութիւններուդ համար :
Կան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը
24 յայտնին, ու տառաջող դատաւ-
տանի հասած : Եւ կան որ իրենց
ետեւ կ'ընեն : Եւստի ալ ու
25 չանց բարի գործերը յայտնին :
ու անոնք որ ուրիշ կերպ բան մը
են, չեն կրնար ծածուկ մնալ :
ԳԼ . Բ
Եւ ամեն որ ծառայութիւն լուծի
1 տակ են, իրենց տները ամեն
պատուոյ արժանի սեպեն, որ Ես-
տուծոյ անունը ու փարզապետու-
թիւնը չհայհոյուի : Լուսն անոնք որ
2 հաւատացեալ տներ ունին, ի՞նչ
չարհամարհեն եղբայրներ բրաւուն
պատմաւար : Հապա տակի ծա-
ռայութիւն ընեն, ինչու որ անոնք
հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք
բարեբարութիւն ընելով մեջ մա-
3 նակից են : սա բաները սորվեցնէ
ու յորդորէ : Ի՞նչ որ մէկը ուրիշ
կերպ բան մը սորվեցնէ, ու մանկ
չընէ միւր Տէրոջն Հիսուս Վրիստո-
սի փարզապետութեանը որ ամեն
4 պաշտութեան համարու է, Եւստի
հաղորտացած է ու բան մը չգիտէ,

հապա վճարով ու հակառակու-
թիւններով ախտացած է : որոնց-
մէ կ'ըլլայ նախանձ, կռիւ, հայ-
հոյութիւններ, զէջ կոտորածներ,
5 Սպարով ապականած ու ճամբարա-
թիւնէն հեռացած մարդոց զարա-
նութիւնները, որոնք աստուած-
պաշտութիւնը չաշխատեցան ի՞նչ
մը կը սեպեն : անակներէն մէկդի
6 կեցիր : Սակայն աստուածապաշտու-
թիւնը զոհաւանդութիւնով մէկ-
տեղ մեծ շահաւանդութիւն մըն
7 է : Ինչու որ բան մը չընենք աշ-
խարհ, ու յայտնի է որ չեղ կրնար
8 անկէ բան մը տանիլ : Հապա
կերակուր ու հանդերձ ունենալով,
9 անոնցով բաւականանանք : Բայց
անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն,
կ'ընան փորձութեան ու որոգայ-
թի և շատ յիմարական ու փառա-
կար յանկութիւններու մէջ, որոնք
10 ստուտուի ու կորստեան մէջ կ'ըն-
չարութիւններուն արմատը ար-
ծափսիրութիւնն է : որուն մէկ
քանիները անձնատուր բլրացով
հաւատը մեղքեցան, ու քիչ-
զինքնին շատ ցաւերով խցեցին :
11 Բայց գուն չի մարդ Եստուծոյ՝
փափիք սա բաներէն, ու գնա ար-
դարութեան՝ աստուածապաշտու-
թիւնը հաւատքի սիրով համբերու-
թեան ու հեղութեան ետեւն :
12 Պատեւազմէ՛ հաւատքին բարի պա-
տեւագմը, բուն՝ յախտեան
կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար, և
շատ վրաներու առջև դաւանեցար

բարի դաւանութիւնը : Ար պա- 13
տու իրեմ՝ քիչի Եստուծոյ առջևը՝
որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Վր-
իստոս Հիսուսի ~~առջևը~~ որ Պոն-
տացի Պիղատոսին առջին փայտեց
բարի դաւանութիւնը : Ար գուն 14
ան պատուէրը ամբի՛ անարատ
պահեմ մինչև միւր Տէրոջն Հիսուս
Վրիստոսին յայտնութիւնը : Որն 15
որ իր աստեան պիտի յուցընէ՛ Լու-
րանքին ու մի միայն Հոգի, ի՞նչ
զաւորներուն խաղաղորդ ու տե-
16 ըրուն Տէրը : Ար ի՞նչ միտակ
ւանի անհնչութիւն՝ անմեղանկ
լուսն մէջ բնակած : որն որ մար-
զիկներէն մէկը չտեսաւ, ո՞չ ալ
տեսնելու կարող է, որուն պատի-
և գորութիւն յախտեան : Եւստի :
Եւ աշխարհի մէջ հարուստ է 17
զողներուն պատուէր տուր որ չը-
հպարտանան, և անստղծ հարստու-
թեան փայլ յայտնին չընեն, հա-
պա կենդանի Եստուծոյ փայլ՝ որ
ամեն բանը մեզի ստատուքն կու-
տայ փայտելու : Բարեք գործեն, 18
բարի գործերով հարստանան, ա-
ռատանան, և ~~առջևը~~ պիտի
հաղորդ ըլլան : Բարի հիմ գանձեն 19
անձներուն հանդերձեալին համար, որ
յախտեան կեանքը մեղք ձգեն :
Ո՛վ Տէրութեան ~~առջևը~~ որոնք 20
աւանդը պահէ, փախելով պիտի
ունայնարանութիւններէն և սուտ-
անուն գիտութեան հակառակու-
թիւններէն : Որն որ մէկ քանիները 21
դաւանելով՝ հաւատքն մեղքեցան :
Շնորհքը քու հետը լուսն : Եւստի :

ԵՐԿՐՈՐԻ ԹՈՒՂԹ

ՊՕԳՈՍԻ ԵՌԵՐԵԱԿԱՆՈՅՆ

ԵՌ ՏԻՄՈԹԵՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պոլոս Հիսուս Վրիստոսի առա-
քեալը Եստուծոյ կամովը կենաց
խոտանային պէս, որ Վրիստոս
Հիսուսով է, Տէրութեան սիրելի 2
որդիս՝ շնորհք, որորմութիւն է
խաղաղութիւն Հօր Եստուծոյն

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՌՏԵՍՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Պոչոս Եստոս ծոյ ծառայ և Հիսուս
Քրիստոսի առաքեալ : Ես-
տոս ծոյ բնաբնականութուն հաւատքին
ու աստուածաբանութեան հետ կից
էրդ ճշմարտութեանը գիտութեան :
2 Եւ համեմատ , Հայտնական կե-
նաց յուսով , որ ինչն անասան
Եստոս ամ խառնացաւ յաւանական
3 դարերէն առաջ , Բայց իր խաբը
իր ժամանակին յայտնեց թարգմ-
տութեամբ , որ ինչի յանձնու եղաւ
մեր Փրկիչ Եստոս ծոյ հրամանով ,
4 Տիտոսին ի հարազատ որդւոցս հա-
տարակոց հաւատարմով շնորհ և
խաղաղութիւն Հոր Եստոս ծոյն ու-
մեր Փրկիչն Տէր Հիսուս Քրիս-
տոսն :
5 Եսոր համար ևս յեղ Կրեոն
Թողնցի , որ ինչ պակաս բան որ
կայ , չիտես , ու ամեն մէկ քա-
ղաքի մէջ երեցներ կարգես , ինչպէս
6 որ ևս յեղի պատուիրցի . Թե՛ որ
մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կնկան
մը երկի , հաւատարմեալ գաւառներ
ունենայ , որ անտառնութեան հա-
մար ամբաստանուած՝ կամ անհա-
7 զանդ չըլլան : Ինչու որ եպիսկո-
պոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ
Եստոս ծոյ անտառնութեան պէս . Ի՛նչ յի-
շուցն , Ի՛նչ բարկացող , Ի՛նչ գի-
նեմով , Ի՛նչ զարնող , Ի՛նչ անարգ
շահախնդրութեան ետեւ եղող ,
8 Հապա հիւրասեր , բարեսէր , խո-
հեմ , արդար , սուրբ , ժուժկալ ,
9 Հաստատ բռնելով վարդապետու-
թեան հաւատարմութեամբ , որ կա-
րող ըլլայ որչափով վարդապետու-
թեանով յորդորել , և հակառակ
10 կեղծութիւնը յանդիմանել : Բանցի
կեղծութիւնը յանդիմանելով , ունայ-
չատ ևն անհապանդները , ունայ-
չատ թիւն խառնութիւն , ու միայն խա-
ռնութիւն , մանաւանդ անոնք որ

1 ինչպիսիս թեւէն են . Բրնձր պէտք 11
է պապանքեցընել , որ ամբողջ տու-
նիւր կը կործանեն , ու անպատէ
բաներ կը սորվեցնեն անարդ շա-
հախնդրութեան համար : Եւնայմ
մէկը զբուցից՝ որ իրենց բուն մար-
դարէն է , Կրեոնացիները միշտ
սուտըրուց է , չար զաւաններ ,
զատարկապարտներ : Ես վայր- 13
թիւնը ճշմարտ է . անոր համար
սատուի յանդիմանել անոնք , որ ա-
նորջանան հաւատքին մէջ . Ու չը- 14
նային Հրեական ստապեղներուն
և ճշմարտութեան հետացող մարդոց
պատուէրներուն : Եւնայմ բան մա- 15
յուր է մարտնչութեան , բայց պիղ-
ծեւուն ու անհաւատներուն մէկ բան
մը մարտնչէ , հապա անոնց միայն
ալ խղճմանքն ալ պղծուած են :
Կր խառնութեան թէ զԵստոս 16
ծանշան , և ինչ զործարգ կ'ու-
րանան , պիղծ ու անհապանդ ըլ-
լալովն , և ամեն բարի զործի
անպիտան :

ԳԼ . Բ

Բայց դուն խօսէ՛ ինչ որ կը վայել 1
որչափով վարդապետութեանը .
Ներքինըն զգաստ ըլլալ , ծան 2
բարարող , խոհեմ , որչափով՝ հա-
ւատքով , սիրով , համբերութիւ-
նով : Եւնայմ ալ պառաններուն ա- 3
նանկ վարմունք ունենալ , ինչպէս որ
կը վայել սրբութեան , ու բան-
տարկու ըլլալ , Ի՛նչ գինեմով , հապա
բարի խրատ տուող : Որ խրատեն 4
նորահասակ կնիկները՝ երկիւնքն սի-
րող , զաւակնին սիրող ըլլալ ,
խոհեմ , որչափով , անաշէն , բա- 5
րկործ , իրենց երկիւնքն շա-
ղանդ , որ չըլլայ թէ Եստոս ծոյ
խաբը հայհոյութի : Եւնայմ ալ 6
երիտասարդները յորդորել խոհեմ
ըլլալ . Եւնայմ կողմէ քու անհո բարի 7

- 12 ազատեց Տէրը : Իւր ամէն անունը որ կ'ուզեն տառապանքներ իմեամբ ապրիլ Վերադառալ Հիսուսով՝ հա-
- 13 լածանք պիտի կրեն : Բայց չար ու խարերայ մարդիկները չարու իմեան մէջ պիտի յառաջանան՝ մե-
- 14 լըցընելով ու մարերելով : Սակայն դուն հաստատուն կեցիր ան բանե-
րուն մէջ՝ որ սորվեցար ու հաւա-
- 15 սորված ես : Կան առ մանկութեանդ ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես , որոնք կրնան իմաստուն բնել քեզ փրկուելու՝ Վերադառալ Հիսուսի վրայ
- 16 եղած հաստատման : Բոլոր գիրքը Եստուծոյ շունչն է , և օգտակար է սորվեցընելու , յանդիմանելու , շիտկելու , ու արդարութեան խը-
- 17 բանելու համար : Որ Եստուծոյ մարդը կատարեալ բլրոյ՝ ամեն բա-
րի գործքերու պատրաստումն :

ԳԼ . Դ

- 1 Եւ վկայութիւնը կը գնեմ Եստուծոյ առջեւ և Հիսուս Վերադառալ , որ պիտի դատէ կենդանիները ու մեռելները իր յայտնուելուն ու ինքնագաւորութեանը
- 2 տունը : Խաբը քարոզէ՝ մտադրութեամբ հարգելով պարագայ տունին ու տունէն դուրս , յանդիմանէ , սատտէ , յորդորէ ամենայն երկայնատեմութեամբ ու փարդապէ-
- 3 տութեամբ : Ինչու՞ որ մամաշնակ պիտի զայ՝ որ ողջամիտ փարդապետութեամբ պիտի չհամբերեն : Հապա իրենց լսելիքին եւ թոր իրենց ցանկութեան իմանելուն համեմատ փարդապետներ պիտի
- 4 զիջեն իրենց : Իւր ճշմարտութեանն ականջներին պիտի դարձնեն , ու առապելներու ետեւ պիտի մե-
- 5 լորին : Բայց դուն ամեն բանի մէջ արթնոն կեցիր , նեղութիւններու համբերէ՝ , աւետարանիչի գործ գործէ , բու պաշտօնդ կա-
- 6 տարէ : Ինչու որ ես արդէն զոհ բլրալու նուիրում եմ՝ , ու իմ
- 7 մեկնելուս տունը հասեր է : Բարի պատեալովը պատեալովեցայ , ըն-
ծապքը կատարեցի , հաւատքը

պահեցի : Եսկէ ետե կայ կը մնայ 8
ինձի արդարութեան պատկը , որ Տէրը՝ արդար Վատարար պիտի հասուցանէ ինձի ան օրը , ու չէ՛ ինչ միանակ ինձի , հապա ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնուելը սիրեցին :

Տօնաբեր ըրէ շուտով ինձի գալու - Ինչու որ Դեմաս գիւ ինքուոյ ու 9
առ աշխարհք սիրեց , և զնայ լուսնադոնիկէ : Արեւիկէս հինգ Կա- 10
ղաթա , Տիտոս՝ Կաղմատա , Սիմակ Կուկաս իմ հետս է : 11
Սարկիսը առնէս քու հետդ բերես , ինչու որ ինձի օգտակար է ապա-
ստարութեան համար : Իւր ես 12
Տիգրիսը Լիւսիոս խրկեցի : Եւ 13
փերարկուն՝ որ Տրոփագա ինքուոյն ցի Կարպոսին թողէ , երբ որ գա-
րեր , զիրքենն ալ , մանաւնդ մտադարձները : Կարբին Էղէթ- 14
սանդ ընդ շատ շարութիւն ըրաւ ինձի : Տէրը անոր հասուցանէ իր գործքերուն համեմատ : Կուն 15
ալ անկէ զգուշանա , ինչու որ մեր խօսքերուն շատ զէմ կեցաւ : Եւ չի անգամ տեսնին առջեւ 16
պատասխան տալու՝ իմ կողմաշնէս մէկը չկայնեցաւ ինձի հետ , հապա ամենն ալ գիւ ինքու-
ցին : առ իրենց շնորհիւ : Բայց 17
Տէրը իմ թու կայնեցաւ ու գիւ զո-
րացուց , որ քարոզութիւնը իմ միջոցով լման բլրոյ , ու բո-
լոր հեթանոսները բռն : և ես առիւծին բերնէն ազատեցայ : Իւր 18
Տէրը ամեն շար գործէ պիտի ապատէ գիւ , և ապահովութեամբ իր երկայնքին ինքուոյն օրութեամբ պիտի հաղցնէ : իրեն փառ յա-
րաւանս յախտնեց : Եւմն :

Բարե տուր Պրիսկէն և Լիկի - 19
զառն , ու Բնեդիկոսոսին տանը : Լքաստոս Կորնիլիոսի մէջ մնայ : 20
և Տրոփիմոսը Սիւրիոսի մէջ ին-
քուոյն հիւանդացած : Տօնաբեր ըրէ 21
ձմեռէն առաջ գալ : Բարե կը-
նեն քեզի Լուրուզոս ու Պուդէս և Լիոս ու Կղզիա և բոլոր եղ-
բայքները : Տէր Հիսուս Վերա- 22
տու քու հոգիիդ հետ ըստ : 23
նորհրդը ձեզի հետ : Եւմն :

գործքերու օրինակ ցուցանելով ,
 8 թիւն , պարկեւորութիւն , Ողջամիտ
 ու անմեղադրելի խոր , որ հակա-
 ոակ կեցողք ամենայ , ու մեր վրայով
 9 չհաստատելուն արեւոյ իրենց
 տէրերուն հաղանդ բլրալ , և ամեն
 բանի մէջ համեմել . ու հակառա-
 10 կախանել , Ու խորոզներ , հապա
 բոլորովին բարի հաւատարմութիւն
 ցուցնեն , որ մեր վրեկիչ Եստու-
 ծոյ վարդապետութիւնը ամեն բանի
 11 մէջ զարգանեն : Ինչու որ Ես-
 տուծոյ վրեկարար շնորհքը բոլոր
 12 մարդոց երկցաւ . Որ մեզ կը
 խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու
 աշխարհային ցանկութիւնները ու-
 բանանք , և զգաստութիւնով ու
 արդարութիւնով և բարեպաշտու-
 թիւնով ապրինք առ աշխարհիս
 13 մէջ : Ու սպասենք ան երջանիկ
 յոյսին , և մեծ Եստուծոյ ու մեր
 վրեկիչ Հիսուս Վրիտաոսի փա-
 14 ռացը յայտնուելուն . Որ իր անձը
 մեզի համար տուաւ , որ մեզ ամեն
 անօրէնութենէ ազատէ , ու մարդ
 իրեն սեփական ժողովուրդ ընէ՝
 բարի գործքերու նախանշաւոր :
 15 Եւ բաները խօսէ՝ և յորդորէ՝ ու
 յանդիմանէ բոլորովին սաստելով .
 չըլլայ որ մեկը քեզ անարդէ :

ԳԼ . Գ

1 Եւնոց մի տրը ձգէ իշխանութիւն-
 ներուն և պետութիւններուն
 հաղանդիլ ու հարստակ բլրալ ,
 ու ամեն բարի գործքերու պատ-
 2 բաստ դանտիլ . Սէկու մը հայ-
 ճայութիւն չընէ , կուտարար չըլ-
 լալ . և հապա հեղաճոյս , ամեն
 մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
 3 ցուցնել : Ինչու որ մենք ալ ա-
 տեն մը անմիտ էինք , անհաղանդ ,
 մոլորեալ , և զանազան ցանկու-
 թիւններու ու հեշտութիւններու :

կը ծառայէինք . շարու թիւնով ու
 նախանշով կը փարուէինք , տակի
 էինք և մեկզմէկ հատկինք : Բայց
 4 երբոր մեր վրեկիչ Եստուծոյ քաղց-
 րութիւնը ու մարդասիրութիւնը
 5 յայտնուեցաւ , Չէ թէ արդարու-
 թիւնը գործքերէն՝ որ մենք բրինք ,
 հապա իր սղորմութիւններ համեմատ
 մեզ վրեկեց նորէն ծնանելու առ-
 6 զանին միջոցով ու Ուրբ Լողիին
 նորոգելով , Որն որ առատորէն
 թափեց մեր վրայ Հիսուս Վրիտաոս
 7 մեր վրեկին ձեռքով , Որ անոր
 շնորհքով արդարացած՝ յախտե-
 նական կենաց յուսով մասնակ բլ-
 8 րանք : Եւ խորք հաւատարիմ է .
 և կ'ուզեն որ ասոնք հաստատեն ,
 որ Եստուծոյ հաւատացողները հոգ
 տանին բարի գործքեր ընելու վրայ
 բլրալ . ասոնք են բարի ու մարդոց
 9 օգտակար բաները : Բայց զոն
 յիմարական վճերէն ու ազգահա-
 մարներէն ու հակառակութիւննե-
 րէն և օրէնքի վրայով եղած կոխ-
 10 ներէն մեկի կեցիք : Ինչու որ
 անօգուտ են ու անօրի . Լեւ-
 ձուածող մարդէն առաջին ու երկ-
 րորդ անգամ խրատելէն ետեւ Ես
 11 քաշուէ , Վրիտաոսով որ անանկը
 խոտորած է , և մեզք կը գործէ
 ինքզինքը դատապարտելով :

Երբոր Երտեման կամ Տիւրիկոր 12
 քեզ խրեմ , Զանք բոլ ինծի գա-
 լու Երկուսոյն , Ինչու որ միտքս
 13 զրի ձմեռը հոն անցընելու : Օհ-
 նաս օրինակներ ու Եպոզոր փու-
 թով ծամրայ դիր , և հոգ արաւել
 որ անոնց բան մը չարակի : Եւ
 14 մերթնելն ալ թող սորվեն բա-
 րի գործքեր ընելու վրայ բլրալ հար-
 կաւ որ պարագաներու մէջ , որ
 անպատշ չըլլան : Բարե կ'ընեն
 15 քեզի ամեն ալ որ իմ հետս են .
 բարե՛ տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն
 հաւատքով . շնորհքը ձեր ամենուն
 հետը ըստ : Եւ մեն :

ՊՕԴԱՍԻ ԵՌՆԻՏՈՒ

ԵՌ ՓԻԼԻՍՈՒՆ

1 Պօղոս Հիսուս Վրիտաոսի կա-
 պար՝ և Տիմոթէոս եղբայր ,
 2 յին , Եւ Եպիփան սիրելիին , ու
 Երբեկոյս մեր զննութեանցին , ու
 3 քառանգ մէջի եկեղեցիին . Եւ
 նորէք և խաղաղութիւն ձեզի Ես-
 տուծաւ մեր Զորմէն և Տէր Հիսուս
 Վրիտաոսին :
 4 Որ զոհանամ միտ իմ Եստու-
 ծաւ , քեզ իմ աղօթքներու մէջ
 5 յիշելով . Երբոր կը լսեմ յու
 սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
 Հիսուսի վրայ և բոլոր սուրբերուն
 6 վրայ . Որ քու հաւատքիդ հաղոր-
 դակցութիւնը պարարտ բլրայ ,
 Վրիտաոս Հիսուսով ձեր վրայ եղած
 ամեն բարութիւններ ծանցուելով :
 7 Վանդի շատ ուրախութիւն և միտ-
 թարութիւն ունինք քու սիրող
 վրայ , որ սուրբերուն սիրտերը քեզ
 մով հանգստացած են՝ եղբայր :
 8 Եսոր համար թէ Զատ համար-
 ձակութիւն ունիմ Վրիտաոսով
 9 վրեկելու . եղածք քեզի հրամայելու :
 Բայց յաւատ սիրոյ համար կ'աղա-
 ձեմ , անանկ մեկը բլրալով՝ ինտոր
 որ եմ ևս Պօղոս ձերացած , ու
 հիմա Հիսուս Վրիտաոսի համար
 10 կարուած ալ : Սաղաւն քեզի
 իմ որդւորս Ունեթմանի համար՝ որն
 որ իմ կապանքներու մէջ ծնայ .
 11 Որ ասուն մը անպիտան էր քեզի ,
 Բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ պի-
 12 տանի է . Երկուս կ'աղակցին .
 զոն ալ ընդունէ զանկիւյ՝ որ է
 13 իմ աղեկս . Որն որ կ'ուզէ ինծի
 քովս պահել , որ քու սեղծ ինծի
 սպասուորութիւն ընէ աւետարա-

նին կապանքներուն մէջ : Բայց 14
 առանց քու կամքիդ չուզեցի բան մը
 ընել , որ քու բարեբարութիւնդ
 իր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ ,
 հապա կամաւ : Վանդի զույց առ
 15 պատճառով անկիւյ քիւ մը ասուն
 զատուեցաւ , որ զանկիւյ յախ-
 տեան ունենաս : Չէ թէ ալ ծառա-
 16 յի մը պէս , հապա ծառայեն վեր-
 սիրելի եղոր պէս . և թէ որ ինծի
 պրպէս Եւսէմէն , որպէս աւելի պէ-
 17 թէ ըստ քեզի՝ թէ մարմնի կող-
 մանէ ու թէ Տէրոջ : Ուստի թէ
 որ զիս Եւսէմ հաղորդ կը սեպես ,
 18 ընդունէ անկիւյ՝ որպէս թէ զիս
 Եւս թէ որ քեզի անիրաւութիւն
 19 մը բրած է կամ պարտք մը ունի ,
 ան իմ հաշիւս անցուր : Եւ Պօ-
 զոս իմ ձեռքով զրկել , ևս կը
 վճարեմ . որ չըսեմ քեզի թէ զոն
 ալ քու անձդ ինծի պարտական
 20 ես : Եւս եղբայր՝ թող քեզմ
 ունենամ՝ առ օգուտը Տէրոյնով .
 21 հանգեցուր իմ աղեկս Տէրոյն-
 մով : Վաւ հաղանդութեանդ
 վատահամալով քեզի զրկել . քան-
 22 զի գիտեմ որ ըսածէս ալ աւելի
 պիտի ընես :

Վսկէ ի գատ ինծի ընտարան 23
 մին ալ պատրաստէ . Ինչու որ
 կը յուսամ թէ ձեր աղօթքնե-
 րուն միջոցով ձեզի պիտի շնոր-
 24 հուիմ : Բարե կ'ընէ ձեզի Եւ-
 պափրաս՝ իմ գերութեան ընկերս
 Վրիտաոս Հիսուսով : Եւս Սար- 24
 կոս՝ Վրիտաոսըս՝ յեմաս՝ յու-
 կաս՝ իմ գործակիցներս : Սէր 25
 Տէր Հիսուս Վրիտաոսի շնորհքը
 ձեր հոգիին հետը ըստ : Եւ մեն :

[ԳՕԳՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ]

ԵՌ ԵՐԵՐԵԼՈՅՆ

ԳՆՈՒԻ Ե

- 1 Եւստ Եւստերով ու շատ կերպերով
ատաճուց խոսելով Եւստուած
- 2 Հայրերուն հետ մարգարէներով, Եւս
տերի օրերս էր Որդիով խոսեցաւ
մեր հետը, որ զանկիւայ ամեն բանի
ժառանգ զրաւ, որ անով աշ-
- 3 Խարհչին ալ ստեղծեց. Որ անի-
կայ իր փառապը լցան է և իր էութեան
բուն պատկերը. ան որ իր
զօրութեան խոսքովը ամեն բան կը
բռնէ, իր անձովը մեր մեղքերը
սրբելով, բարձրելով Եւստուածայ
մեծութեանը աջ կողմը նստաւ:
- 4 Եւս այնչափ աւելի եղաւ. հրեշտակ-
ներէն, որչափ որ անոնցմէ աւելի
- 5 ազկի անուն ժառանգեց: Ինչու
որ հրեշտակներէն որոնք ըսաւ եր-
բէք, Գուց իմ Որդիս ես, ես
այսօր չեմ ծնայ. և զարձալ՝ Եւս
անոր Հայր պիտի ըլլամ, ու անի-
- 6 կայ ինծի Որդի պիտի ըլլայ. Եւս
զարձալ՝ երբոր անդամները աշ-
խարհք կը մտցնէ, կ'ըսէ. Եւս-
տուածայ բոլոր հրեշտակներն ալ ա-
նոր երկրպագութիւն թող ընեն:
- 7 Եւս հրեշտակներուն վրայով կ'ըսէ.
Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ'ը-
նէ, ու իր պաշտօնները կրակի
- 8 բոց: Սակայն Որդիին կ'ըսէ.
Վա՛ս. ամենուրեք Եւստուած՝ յաւի-
տեան յաւիտենից է. քու թա-
ղաւորութեան զաւապանդ ուղ-
- 9 զութեան զաւապան է. Երդարու-
թիւնը սիրեցիր ու անօրէնութիւ-
նը ստեղծիր. անոր համար ո՞վ
Եւստուած՝ քու Եւստուածդ ուրա-
խութեան եղով օծեց քեզ քու
լոկներէնդ աւելի: Եւս՝ Գունն ո՞վ
Տէր՝ սկիզբէն երկրին հիմերը դը-
րեր, ու երկիրը քու ձեռքերովդ
- 11 դրօժեր է. Եւսոր պիտի կորսուին,
բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս:

ու ամենը լաթի պէս պիտի մաշին,
Ու վերաբերուի պէս պիտի գաղարեւ
զանոնք՝ և պիտի փոխուին. բայց
դուն նոյն ինքն ես, ու քու տարի-
ներդ պիտի լպակին: Եւս հրեշ-
տակներէն որոնք ըսաւ երբէք, Եւս
աջ կողմն նստե՛լ, մինչեւ որ քու
թնամբներդ ոտքերուդ պատառն-
դան զնեմ: Զէ՞ որ անոնք ամենը
14 սպասաւորող հոգիներ են, որոնք
սպասաւորու թեան կը խրկուին ա-
նոնց համար՝ որ փրկու թիւն պիտի
ժառանգեն:

ԳՆՈՒՆ Բ

Եւսոր համար պէտք է մեղի՝ ալ ա-
ւելի ուշադրութիւն տալ. Դո-
րած բաներուն, որ բոլոր թէ եր-
բէք պակսիր: Ասան զի թէ որ
ան խօսքը որ հրեշտակներուն ձեռ-
քովը գրուցուեցաւ, հաստատուն
եղաւ, և ամեն յանցաւորութիւն
ու անխաղաղութիւն արդար հա-
տուցում առաւ, Հա՛տաւ մեր ին-
տը՝ պիտի ազատիր՝ թէ որ անհոգ
ըլլանք անանկ մեծ փրկութեան մը,
որ խոսելուն սկիզբը Տէրոջմէն ա-
ռաւ, ու լսողներուն ձեռքովը մեղի
հաստատուեցաւ. Եւստուած ալ
4 փայլեց նշաններով ու հրաշմանով
և զանազան գօրութիւններով ու
Սուրբ Հոգիին պարզութեամբ ին-
տոր որ ինքը կամեցաւ:

Ինչու որ լէ՛ թէ հրեշտակներուն
խաղաղեցուց ան զաւու աշխար-
հը, որուն վրայով մենք կը խո-
սինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը
փայլեց ու ըսաւ. Սարդը ի՞նչ
է՞ որ զանկիւայ կը յիշէս, կամ
մարդու որդին՝ որ անոր սցեկու-
թիւն կ'ընէս. Վի՛ն մը վար ըրի
զանկիւայ հրեշտակներէն, փառքով
ու պատուով պատկեցիր զանկիւայ,
և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ

- 8 կեցուցիր զանկիւայ. Եւսն բան անոր
ոտքերուն տակը խաղաղեցուցիր.
ուստի ամենը որ անոր խաղաղե-
ցուց, անոր խաղաղեցած բան մը
չեղեց. բայց հիմա դեռ շնոր տես-
- 9 ներ ամենը անոր խաղաղեցած. Սա-
ղաւն ինչու որ փառքով ու պա-
տուով պատկուած կը տեսնենք՝ որ
հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած
էր մահուան շարժարանքին համար,
որ Եւստուած շնորհքովը ամենուն
10 համար մահ չմտաւ: Որովհետեւ կը
փայլէր Սուրբ, (որուն համար ամենը
և անով ամեն բանի կողմէն է),
չառ որդիներ փառքին մէջ մտցնելու
տառնէր՝ անոնց փրկութեան Եւստու-
նորդը շարժարանքով կատարել:
- 11 Ասան զի ան որ կը սրբէ ու ան
որ կը սրբուի, ամենն ալ մէկ
մըն են. անոր համար ինքը ամեն
շնորհք երգար կուէլ զանոնք ըսե-
լով, Վա՛ս. անունդ եղբայրներուս
պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ
- 13 քեզ պիտի գովեմ: Եւս զարձալ
Եւս անոր պիտի յուսամ. ու զար-
ձալ՝ Եւսն ես ու ան զաւակները
- 14 որ Եւստուած ինծի տուաւ. Սուրբ
որովհետեւ զաւակները մարմինն ու
արխնին հաղորդ եղան, ինքն ալ
նմանապէս անոնց բամբակով եղաւ.
որ էր մահովը փճացնէ զանկիւայ որ
մահուան իշխանութիւնը ունէր,
այսինքն է Սատանան. Եւս ազատե-
15 զանոնք որ մահուան վախովը միշտ
ժառաղայութեան մէջ կ'ապրէին:
- 16 Վանդի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
չբռնէր, հապա Երբա՛համի սե-
17 բունդին ձեռք կը բռնէ: Եւսոր
համար պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ, որ ինքը
ողորմած ըլլայ ու հաստատարի՝ քա-
հանարարու Եւստուածայ կողմանէ,
ժողովուրդին մեղքերը քաշելու հա-
մար: Վանդի բնէ բանով որ ինքը
18 շարժարուեցաւ՝ փորձութիւն կ'ը-
լով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ
օգնական ըլլալ:

ԳՆՈՒՆ Գ

- 1 Սուրբ սուրբ եղբայրներ՝ երկնային
կողմանը մանակիցներ, նայե-

ցէք մեր դաւանութեանը Եւս-
տալին ու Վահանայապետին՝ Վը-
րիստոս ինչու որ Սուրբ Եւստուած
է անոր՝ որ զինքը դրաւ, ինչպէս
որ Սոփսեւ ալ՝ անոր բոլոր տանը
մէջ: Ինչու որ ինքը Սոփսեւն
3 չեղաւ աւելի փառքի արժանապա-
տը, որ աւելի պատու կուտէ
նայ քան շնորհք քան թէ տու-
նը: Վանդի ամեն տուն մէ-
4 կէ մը կը շինուի. բայց ան որ
ամեն բանից ըրաւ, Եւստուած է:
Եւս յիշատի Սոփսեւ անոր բոլոր
5 տանը մէջ հաստատարի՝ էր ծառայի
մը պէս՝ զրուցուելու բաներուն վրայ
ըլլալու համար: Բայց Վրիստոս
6 որդիի մը պէս իր տանը վրայ. ու
բուն տունը մենք ենք, միայն թէ
ան համարձակութիւնը և յոյսին
պարձարը մինչեւ վերջը հաստատ
բաններ:

Սուրբ ինչպէս որ կ'ըսէ Հոգին
7 Սուրբ, Եւսոր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, Զեր սիրտերը մի՛
8 խառնեցէք բարեկացնելու առնին
պէս անապատին մէջ փորձութեան
9 օրը. Սուրբ որ մեր հայրերը գիւ-
փորձեցին, քննեցին գիւ՝ թէ-
քառաւուն տարի իմ գործքերս տե-
10 սան. Եւսոր համար զգուցեցայ ան
ապգն, ու ըսի. Սուրբ միշտ
են սրտովին, և իմ ճամփաներս
11 ճանչցան անոնք. Սուրբ երդում
ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ
հանգիստս պիտի չմոռնան. Վա-
12 յեղէք եղբայրներ, չըլլայ որ ձեզմէ
մէկուն ներսի դին անհաստու-
թեան շար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ
13 ըլլալու կենդանի Եւստուածին: Հա-
պա ամեն օր մէկգմէկ յորդորեցէ՛ք
քանի որ այսօր կ'ըսուի, որ չըլլայ
թէ ձեզմէ մէկը խառնայ մեղքին
խառնութիւնովը: Վանդի մենք
14 Վրիստոսի մանակից եղած ենք,
միայն թէ ան հաստատութեան ըս-
կիցը մինչեւ վերջը պիտի բռնենք.
Վանի որ կ'ըսուի, Եւսոր թէ որ
15 անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիր-
տերը մի՛ խառնեցէք բարեկացնելու
լու առնին պէս. Վանդի ոմանք
16 լսեցին ու բարեկացուցին, բայց չէ

7 Կարգին պէս : Որ իր մարմինն
 արհրբր սաստիկ գոռումով ու ար-
 քայնով արթնիք և աղաչանք մա-
 տոյց անոր՝ որ կարող էր գինջը
 մեհումն ազատելու , ու լսուեցաւ :
 8 Իմեպէս ինչոր Որդի է , քաջ իր շար-
 շարանքներէն շաղանդու իմին սոր-
 9 վեցաւ : Ու երբոր կատարուեցաւ ,
 բոլոր իրեն շաղանդողներուն յախ-
 սենական փրկութեան պատճառ ե-
 10 ղաւ : Ու Մատուծմ կուուեցաւ Քա-
 շանայապետ Ու՛րխեղեկի կարգին
 11 պէս : Որուն վրայով շատ բնկիչ
 ունինք , որ դժուարին ալ է մեկ-
 նելու , ինչու որ ձեր լսելիքները
 12 բխողած են : Որ պէտք էր ձեզի
 ժամանակին նայելով սորվեցնող
 բլայ . բայց նորէն պէտք է ձեզի
 սորվիլ իմ բնչն : Մատուծմ պատ-
 դամներուն առջի սկզբունքները . ու
 դուք կաթի կարստ եղար , և չէ՛
 13 իմէ հաստատուն կերակուրի : Քան-
 զի ան ամէնք որ կաթնէկի է , ար-
 գարու իմեան խոսքին անշմուտ է ,
 14 որովհետեւ տղայ է : Բայց հա-
 տատուն կերակուրը կատարեալե-
 րուն է , որոնց պայարանքները սո-
 վորու իմեամբ կրթուած են բարին
 ու շարք գանազանելու :

ԳԼ . Գ

1 Ուտի Քրիստոսի վրայով առջի
 սորվելիքները ձեզեզով՝ կատա-
 րեալին գանք . առանց նորէն հիմ՝
 ձեզելու մեռած գործքներէն ապաշ-
 խարելու ու առ Մատուծմ հա-
 2 տար ունենալու : Եւ մկրտութիւն-
 ներուն վարդապետութեանը , ու
 ձեռք դնելուն , և մեռելներուն յա-
 րութեանը , ու յախտնական դա-
 3 տատանին : Եւ ապա պիտի ընենք ,
 իմ որ Մատուծմ հրաման տայ ,
 4 Ինչու որ անշար է մէկ անգամ
 լուսաորուածներուն որոնք երկնա-
 5 շար պարզեան համբ առին , ու
 շար պարզեան հաղորդ եղան , Եւ
 6 առին , իմ որ իման , նորէն աւ-
 պաշխարութիւնով նորոգուիլ . ու
 րովհետեւ կրկին Մատուծմ Որդին
 խաչը կը հանեն իրենց անձին , ու
 կը խոյստատակեն : Ինչու որ ան
 երկիրը՝ որ իր վրայ շատ անգամ
 եկած անձները կը խմէ , և ար-
 7 գինք կը բերէ պիտանի անոնց՝
 որոնց համար որ կը մեղակուի , Մա-
 տուծմ օրհնութիւն կ'ընդունի :
 Բայց ան որ փուշեր ու տատաններ
 կը բերէ՝ անպիտան է ու անէծքի
 մատ : և անոր վերջը պարտիլ է :
 Իսկ մենք սիրելիներ՝ ձեր վրայով
 9 լուսաղոյն և փրկութեան վերաբե-
 ընալ յոյսեր ունինք , իմէն առանկ
 կը խօսինք : Քանզի Մատուծմ
 10 անխաւ չէ , որ ձեր գործը մոռնայ ,
 ու ան սերը որ իր անուամբ համար
 ցուցուցիք , որ սուրբերուն ծառա-
 յելիքի ու կը ծառայէք :
 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմ
 11 ամէն մէկը նոյն հանքը ցուցնէ յոյ-
 սին հաստատուելուն մինչև վերջը :
 Որ դուք չհեղգամար , հապա նմա
 12 նոզ քաշ անոնց որ հատարով ու
 համբերութիւնով խոստանալները
 ժառանգեցին : Սառն գիւ երբոր
 13 Մատուծմ Մարահամին խոստանալ
 բրաւ , որովհետեւ իրմէ մեծը չկար՝
 որ անոր վրայ երդում բնէր , Իր
 14 անձին վրայ երդում բրաւ ու բրաւ :
 Եւ իմ օրհնելով պիտի օրհնեմ յեզ ,
 ու շաղկունքով պիտի շաղկունեմ
 յեզ : Եւ պարպէս համբերելով
 15 խոստանալին հասաւ : Քանզի
 16 մարդ իկ իրենցմէ մեծին վրայ երդում
 կ'ընեն , ու անոնց բոլոր հակառա-
 կութեանը հաստատ օձիւս որո-
 երդումն է : Որ անով Մատուծմ
 17 իր խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը
 ալ աւելի ցուցնէր ու գեղով խոստ-
 մունքին ժառանգաւորներուն , եր-
 դումը մեջ ձեց . Որ երկու ան-
 18 փոփոխելի բանելով՝ որոնցմով ան-
 կարելի է Մատուծմ սուս զրուցել ,
 հաստատուն միտիթարութիւն ու-
 նենանք մենք՝ որ ապաստանեցանք
 առջեւիս դրուած յոյսը ամբար բը-
 19 նելու : Որ ան յոյսը ունենանք իրեւ
 մէկ հաստատ ու անշարժ խաբիսիս
 մը մեր անձին , որ վարագուրին

քրք միտ կենդանի է անոնց համար
բարեի ու բոլորի :

- 26 Վասն զի մեզի հետ տասնի յա-
հանայր զեռ մը կը փայլէր , սուրբ
ամենիդ՝ անարատ՝ մեղաւորներէն
գոտաւ առ ու երկինքէն վեր բարձ-
27 բացած : որուն ամէն օր հարկ
չէ ինչպէս ~~առաջ~~ յահանայապետ-
ներուն՝ առաջ իր մեղքերուն համար
պատարագ մատուցանել , ու ետք
ժողովուրդին ~~հետեւ~~ համար ,
փառս զի ինքը մէկ անգամ մը բոա-
ւաբեկաց , իր անէր պատարագ մա-
28 տուցանելով : Ինչու որ օրէնքը
տնայրութիւնով պաշարուած մար-
դիկը յահանայապետ կը կարգէ ,
բայց երգու մին խաղը որ օրէնքէն
ետեւ էր , Սրբին՝ որ յախտեան
կատարեալ է :

ԳԼ . Է

- 1 Եւ գրուցած խաղերուս բովանդա-
կու թիւնը ~~առ~~ է . անանկ յա-
հանայապետ մը ունիք մեզի՝ որ ին-
քը երկինքը ~~Եւ~~ մեծութեան
նր ակնոյն աջ կողմը նստաւ .
2 Սրբաբանին պաշտմանայ , ու ճմա-
րիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց
3 և չէ թէ մարդ : Քանզի ամէն
յահանայապետ պատարագներ ու
գոհեր մատուցանելու համար որո-
շուած է . ուստի հարկ է որ ստիկայ
ալ բան մը ունենայ մատուցանելու :
4 Ար եթէ երկրի վրայ բոլոր , յահա-
նայ անգամ պիտի չըլլար , ինչու որ
կան յահանաներ՝ որոնք պատարագ-
ներ կը մատուցանեն օրէնքին համա-
5 մաս . (Ար անոնք երկնային բանե-
րուն նմանութիւնով ու շուրջը կը
ծառայեն , ինչպէս որ Սոփեան
հրամայուեցաւ՝ երբոր խորանը պի-
տի շինել . յանգի լաւաւ : Կայլ՝
որ լեւոր քեզի յուցուած օրինակին
6 պէս շինես ամենը .) Բայց հիմա
հետեւ ալ առիկ գերագանց պաշ-
տոնի մը հասաւ , որչափ որ լուա-
զոյն խառնանքներով հաստատուած
լուազոյն ուխտի մը միջնորդ է :
7 Ինչու որ եթէ առաջինը անմե-
ղադրեկն ըլլար , ~~առաջին~~ երկրորդին
8 տեղ չէր փնտռուեր : Քանզի կը

յանդիմանէ անոնք ու կ'ըսէ , Եւս
օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Խա-
ղայէի տանը հետ ու հետգայի տա-
նը հետ նոր ուխտ պիտի բնեմ ,
9 2Է թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց
հայրերուն հետ ըրի , ան օրը որ ա-
նոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եդիպ-
տասի երկրէն հանելու համար . ին-
չու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չի-
ցան , ևս ալ անհոգ եղայ անոնց
փաշով՝ կ'ըսէ Տէրը : Քանզի աս
10 է ան ուխտը՝ որ Խաղայէի տանը
հետ պիտի բնեմ ան օրերէն ետքը՝
կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց
միայն մէջ պիտի գնեմ , և անոնց
պոսին վրայ պիտի դրեմ՝ զանոնք ,
ու ևս անոնց Եստուած պիտի բը-
լամ , և անոնք ինծի ժողովուրդ
պիտի բլամ : Աւ բնաւ պիտի չը-
11 տարփեցնեն ամէն մէկը իր բն-
կերին , և ամէն մէկը իր եղբորը ,
բակով թէ Տէրը ճանչցիր . ինչու
որ անոնց պատիկէն մինչև մեջը ա-
մենը զիս պիտի ճանչնան : Վասն
12 զի ևս անոնց անիրաւութիւններուն
նկող պիտի բլամ , և անոնց մեղ-
քերը ու անօրէնութիւնները ալ
պիտի շինեմ :

Կոր ~~առաջին~~ լսելովք առաջինը 13
հինգոց , ու ան որ կը հինգոց և
կը ծերանայ , ալ կորստեան մաս է :

ԳԼ . Թ

- 1 Երգարե առաջին ~~առաջին~~ ալ ունէր
պաշտամունքին կանոնադրու-
թիւնները ու աշխարհային սուրբ
տեղը : Ինչու որ առաջին խորանը որ
2 Սրբութիւն կ'ըսուէր , ~~առաջին~~ կազ-
մուեցաւ , որուն մէջ կար աշտա-
նակը ու տեղանը և առաջաւորու-
թիւն հացը : Եւ երկրորդ փա-
3 ռագուրին ետին ան խորանը՝ որ
Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր .
4 Սրբուն մէջն էր ոսկի բուրձաւը ,
և ուխտին տապանակը ամէն կող-
մէն ոսկիով պատած . որուն մէջն
էր ոսկիէ սափորը մանանդով լե-
5 ջառ , և Մհարանին գաւազանը՝ որ
ճաղկեցաւ , և ուխտին տախտակ-
ները . Եւ անոր վրայէն փառաց
քերովէները՝ որ յաւուսթիւնին

- որ Բառուծոյ Արդին ուստի տակ ա-
ռաւ , և ուխտին արիւնք անմայրութ
սեպեց , որ անով ինքը սրբուեցաւ ,
և շնորհաց Հոգին նախատեց :
- 30 Վանդի գիտեմք անիկայ որ բաւա-
լան է վրէժիկն թիւնք , ևս պի-
տի հաստացանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . և
զարկեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր
- 31 ժողովուրդը : Սարսափելի բան է
կենդանի Բառուծոյ ձեռքը իշխալը :
- 32 Երգ միտքերնից բերեք ան առջի
սրերը՝ որ լուսաւորուելն ետե շատ
- 33 սատարի շարձարմաքներ կընցիք . Եր-
բեմն նախատիքներով ու փշտերով
խայտառակուած , երբեմն ալ ա-
տանկ փնտալի մէջ եղողներուն կը-
- 34 ջորդ բլալով : Ինչու որ իմ կապե-
րուս մէջ ինծի շարձարակից ե-
ղաւ , ու ձեր ստացուածքին կողմու-
տու իր ու բախտ թեւամբ բնդունե-
ցիք , գիտնալով որ լուսաղոյնն և
- 35 միայրն ստացուածքներ ունիք ձեզի
ձեր փառհաւթիւնը , որ ան մեծ
- 36 փառքի հատուցում ունի : Ինչու
որ պէտք է ձեզի համբերութիւն ,
որ Բառուծոյ կամբք բնեւով խոտա-
- 37 մունքը փայլէք : Վանդի ալ ասի
քիւ մը տանելն ան որ զալու է ,
պիտի զոյց ու պիտի չուանայ :
- 38 Եւ Երգարը հաւատքն պիտի ազ-
քի . ու թէ որ Դէլ ետ քաշուի ,
- 39 իմ հոգիս անոր չհաճիր : Բայց
մեք ետ չենք քաշուիր որ կոր-
սուինք , հապա կը հաւատանք որ
Դէր հոգին փրկուի :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Երգ հաւատքը լուսաւորուած բա-
ներուն հաստատութիւնը աւ շե-
րեցած բաներուն ապացոյցն է :
- 2 Ս անն զի անով առջինները վկայու-
թիւն բնդունեցին :
- 3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշ-
խարհքը Բառուծոյ խոսքով հա-
տատուեցաւ , ու աներեղթ բա-
ներէն աւ երեքսոսները եղան :
- 4 Հաւատքով Երէւ Սպենեկն ա-
ւելն աղէկ զոչ մատուց Բառուծոյ ,
որ անով վկայուեցաւ արդար բլ-
լալ . ինչու որ իր պատարաղնե-

րուն վրայ Բառուծմէ վկայութիւն
եղաւ ինքն . և անով թէպէտ մե-
ռաւ , Բայց տակաւին կը խոսի :

Հաւատքով Ինչո՞ք ինչո՞ւ փ- 5
խաղբուեցաւ , որ մեզ չտանէ .
ու Դէլ Դէլ չէր զանուէր , ինչու
որ Բառուծած փառազրկ զանիկայ
քանդի անոր փառազրկ եղն ասով
վկայուեցաւ թէ Բառուծոյ հաճելի
էր : Բայց ասանց հաւատքի ան- 6
շար է Բառուծոյ հաճոյ բլալը .
փանն զի ան որ Բառուծոյ կը մե-
տենայ , պէտք է որ հաւատաց թէ
Բառուծոյ կայ , և թէ վարձահա-
տաց կ'ըլլայ անոնց որ զնոց կը
վնասեն :

Հաւատքով Բայց պատգամ առ- 7
նելով Բառուծմէ՞ զեւ շերեքած
բաներուն համար , փախնալով տա-
պանը շինեց՝ իր տունը փրկելու
համար , որով աշխարհա զատա-
պարտեց , և ժառանգուոր եղաւ ան
արդարութեանը՝ որ հաւատքով
կ'ըլլայ :

Հաւատքով՝ Երբեք համ երբոր 8
կանչուեցաւ՝ մոռիկ բրաւ ան տեղը
երկու , որն որ ժառանգութիւն
պիտի տանէր . և երա զնայ , ու
չէր պիտեք թէ ուր կ'երկուց :
Հաւատքով պանդխտացաւ աւե- 9
տեայ երկրին մէջ՝ որպէս թէ տա-
րութեան մէջ , և փրաններու մէջ
բնակեցաւ Բառահալին ու Հաւորին
հետ մեկտեղ , որոնք իր հետ ժա-
ռանգորդ էին նոյն խոտամանքին .
Ինչու որ ինքը կը սպասէր ան հի- 10
մերով հաստատուած քաղաքին ,
որուն ճարտարապետը ու արարիչը
Բառուծ է :

Հաւատքով ինքը Ստան ալ 11
որդեմն-Երեւ սերմն տանելու զո-
րութիւն բնդունեց , և ասանք ան-
ցած հասակի մէջ զաւաճեց ծնաւ .
ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զը-
նիկայ՝ որ խոտամանքը բերէր :
Ստաի ան մեկէն ծնան , (ան ալ
մեռածի պէս ,) շատութեան կողմ
երկրի տատկերուն պէս , ու ծո- 12
մեղերքը եղած աւազին պէս ստանց
համբանքի :

Ստոր ամեն ալ հաւատքով մե- 13

- Թող շնորհ բացի լինիս : ու անընդ
խառնելու , և ծանր՝ բարեկամու առ
20 Ինչու որ մարդուն բարեկամ լինի , նոր
Եստուծոյ արգարտութիւնը չըս-
ծեր :
- 21 Սատի ամեն ազատեցութիւնը ու
չարութեան առաւելութիւնը մէկ-
դի նշանակում , չեղանակեամբ ընդու-
նեցէր յիշ մէջը սերտանաւած խառ-
քը , որ կրնայ ձեր հոգիները փրկե-
լի :
- 22 Ընդդ խառքը կատարողներ կ'ընէ ,
և չէ թէ միայն լազնիւ՝ ընդդիմանալ
23 խառքիւմ : Ինչու որ եթէ մէկը
միայն լազն բացի խառքին ու կա-
տարող չըլլայ , անխնայ նման է
մարդու մը՝ որ հայեցիկ մէջ աշխարհ
անկամ իր բնական երեսը կը գի-
նէ : Ինչու որ գիտելով սակաւ
24 ինքզինքը ու անցաւ զնայ , և չու-
մը մնացաւ թէ ինտոր մէկ մըն էր :
- 25 Ընդդ ան որ ազատութեան կատա-
րեալ օրէնքին աշխատելով կը
նայի , և անոր մէջ կը կենայ , աւ-
նիկայ Խառք լազն մնացող չըլ-
լալով՝ հապա գործը կատարող ,
երանելի պիտի բացի իր կատարե-
լուն մէջ : Թե՛ որ մէկը գիտէր
26 կրօնականը կը սեպէ ու իր լիպոյն
տանձն չընէ , հապա իր սիրտը կը
խառնէ , անամենի կրօնականութիւ-
նը փառ է : Եստուծոյ ու **Հոր**
27 քով մարդը ու անարատ կրօնաբե-
րութիւնը առ է : Արեւմտեան ու
արեւարմիկութեան տես երկուայ իրենց
նեղութեան տանը , ու անձը աւ-
նարատ պահել ախարհէն :

ՎԵՐԻՒՄ ԻՆ

- 1 Ի՞նչ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աշա-
տտութեան բռնէր մեր Տէր Հի-
սուս Վերստոսի հաւատքը , որ Խառք
2 փառայ Տէրն է : Վանդիկ թէ որ
ձեր մարդոյն մէջ մէկ մարդ մը
մանկութիւն ըլլայ՝ որ ունենայ ոսկի մա-
տանի և փառասոր հանդերձներ ,
հան մէկ աղքատ մըն ալ մանկու
3 ըլլայ աղատ հանդերձներով : Ին-
չոյիս անոր փայտ փառասոր հան-
դերձներ ունի , ու բոլոր թէ Վան
հոգ նստէ պատուով , և ան աղ-

քատին բոլոր թէ Վան հոգ
աղքի վայ կայնէ , կամ թէ Երես
նստէ պատուանդանիս քովը : 2
մէջը խառք թիւնէր ընդ ու չար
խառքի բռնէրու պատաստը չէր բե-
լար : Ստիկ բռնէր՝ սիրելի եղ- 5
բայրներս : չէ որ Եստուծոյ աշ-
խարհի աղքատները բնարկ , ա-
շխարհ հաւատքով հապա աւ Խառք ,
մատանդաւոր արդարութեանը , որ
գինը սիրողներուն խառնապատ :
Ընդդ դուք աղքատները անարկե- 6
ցիք : հապա աններ չէ՞ն որ ձեզ
կը հապառհարեն , ու ձեզ դա-
տատանարանները կը յառնէ : Ե- 7
նոր չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան բա-
րի անանք՝ որ ձեր գիտը կանչուած
է : Ընդ թէ որ դուք արքանա- 8
կան օրէնքը կը կատարէր Վերսին
քառն համեմատ թէ Վան ընկերոյ
սիրելի յառ անկիւղ պէս , աղկի կ'ը-
նէր : Ընդ թէ որ աշատութիւն 9
կ'ընէր , մեզ կը գործէր , ու ու-
րեւելն կը լազնիւմանիս օրինա-
գանցներու պէս : Վանդիկ սի՛ որ 10
բոլոր օրէնքը պահէ , ու մէկ բանի
մը մէջ լազնաւոր բոլոր , անխնայ ա-
մենաւոր պարտական **կ'ըլլայ** : **Ստի** 11
գի ան որ բաւ թէ Եստուծոյ
մը բռնէր , բաւ ալ թէ **ՄԵ** բա-
պաններ : ու ստի թէ որ լազն թիւն
ընէս ընդդ աղանա թիւն ընէս , օրե-
նարանց կ'ըլլաւ : Ենանիկ խառքի 12
և անանկ բոլոր՝ արդէն թէ աղատա-
նեան օրէնքով պիտի դատուի իր :
Վան գի դատատանը անորով՝ 13
պիտի բացի անոր որ արդեն թիւն
ընէր : և արդեն թիւնը կը պարեմ-
նայ դատատանին գիմար :

Ի՞նչ պատու է եղբայրներս , թէ 14
որ մէկը բոլ թէ հաւատք ունի ,
ու գործը չունենայ , միթէ հաւատ-
քը կրնայ փրկել զանիկայ : Թե՛ 15
որ եղբայր մը կամ քղր մը մերկ
ըլլայ՝ կամ օրուան կերակուրին կա-
րաւ : Աւ ձեզմէ մէկը անանց բոլ , 16
Վանդէր խառքութեամբ , տալ-
ցէր ու կտայցէր , և մարմնին
պէտք եղած բաները անանց չտար ,
Ի՞նչ պատու է : Եստուծոյ ալ հա- 17
ւատքը թէ որ Խառք գործ չունե-

21 Հիսուսը , որ յախտնական ուխտին արխնովը ոչխարներուն մեծ
 ժէջ հաստատել իր կամբը բնելու ,
 և ձեր մէջը իր առջնը հաճոյ Էղածը
 բնէ Հիսուս Վրիստոսի ձեռքովը ,
 որուն փառք յախտնան յախտե-
 նից : Եւ մէն :
 22 Ապա զանի մէկի Էղբայրներ՝ --
 յորդորական խօսքիս համբերել ,

ինչու որ համառատաբար զբեղի ձե-
 զի : Վիտղէք որ քիչ Էղբայրը 23
 Տիմոթէոս արքեպիսկոպոս է , որուն
 հետ ինչ որ շուտով զայ՝ պիտի
 տեսնեմ ձեզ : Բարե՛ք բոլեք ձեր 24
 բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր
 սուրբներուն : ձեզի բարե՛ կ'ընեն
 անոնք որ Խաղկայէն են : Ընորհ՝ 25
 քր ձեր ամենուն հետը քոյ : Եւ
 մէն :

ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԵԱՌԻՈՒ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԻ Ե

1 Հիսուսը՝ Բառուհոյ ու Տէր Հիսուս
 Վրիստոսի ծառան , առա-
 ուերկու յեղբերուդ՝ որ -- Էն խոջ
 յրուած էք , ողջնի :
 2 Եւ զբայրներ՝ բոլորովն ուրախու-
 թեան արժանի բան սեպեցէք ,
 երբոր կերպ կերպ փորձանքներու
 3 մէջ կ'իյնաք , Վիտնայով որ ձեր
 հաւատարմի փորձառութիւնը համ-
 4 բերութիւն կը դործէ : Բայց համ-
 բերութիւնը կատարեալ գործ թող
 ունենայ , որ կատարեալ ու ամբողջ
 բարք , ու բանի մը պակասութիւն
 չունենայ :
 5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը Ի-
 մաստութեան պակաս ըլլայ , թող
 ինչքէ Բառուծմէ՝ որ ամենուն ա-
 ռատապէս կու տայ ու շնորհակա-
 6 Է անոր պիտի տրուի : Բայց թէ
 հաւատարմի թող ինչքէ ու չեղի-
 մորի , փան զի ան որ երկմիտ է ,
 ծովուն հորմակոծեալ աւ տառա-
 7 նեալ օրէններուն նման է : Եւ
 մարդը թող չկարծէ որ Տէրօքմէ
 8 բան մը պիտի առնէ : Երկմիտ
 մարդը անհաստատ է իր բոլոր ձաժ-
 րանքներուն մէջ :
 9 Խոնարհ Էղբայրը իր բարձրու-
 10 թեանը վրայ թող պարծենայ : Եւ
 ան որ հարուստ է , իր խոնարհու-
 թեանը վրայ : Ինչու որ անիկայ

խոտի ծաղիկ մը պէս պիտի անց-
 նի : Բանդի արեւը տառախի տա- 11
 քութիւնով մը կը ծագի ու կը
 յամբեցնէ խոտը , և անոր ծաղիկը
 կը թափի , ու անոր երես թիւն զե-
 զեցիկութիւնն ալ կը կորսուի : ա-
 նանկ ալ հարուստը իր ձաժքանե-
 րուն մէջ պիտի թառամի :
 Երանելի է ան մարդը որ փոր- 12
 ձութեան կը համբերէ : Ինչու որ
 եթէ փորձուելով բնտիք գտնուի ,
 կենաց պատկը պիտի աղնի , որն քր
 Տէրը զինքը սիրողներուն խառա-
 յաւ : Զբոյս որ մէկը որ փոր- 13
 ձութեան մէջ է՝ բաժնի թէ Բա-
 տուծմէ կը փորձուի : Ինչու որ
 Բառուած չար բանեով չփորձուի ,
 ո՛ր ալ ինքը մէկը կը փորձէ :
 Ասկայն ամէն մէկը կը փորձուի իր 14
 յանկու թիւններէն հրապուրում ու
 խարում : Ենեկ Էտե ջանկու- 15
 թիւնը յրանայով , մեղք կը ծնա-
 նի : և մեղքը որ կատարուի , մահ
 կը ծնանի : Եւ խորուիք իմ 16
 սիրելի Էղբայրներս : Եւ մէկ բարի
 17 սուրբ ու ամէն կատարեալ պարզե-
 վերէն է , և լուսայ Հօրմէն կ'իջնէ ,
 որուն մէջ բնու փոփոխութիւն
 կամ դառնալու չորք մը չկայ : Իբ 18
 ուղեւոր մեզ ծնու ճշմարտութեան
 խօսքովը , որ մէկը իր ստեղծածնե-
 րուն երախայրի մը բլանք : Աւտի 19
 իմ սիրելի Էղբայրներս , ամէն մարդ

- 10 Երբ զբանք քոյր կայնէր է և զբայրենքս շարժարաններու ու համբերութեան օրինակ առէր մարդաբնէրը , որոնք Տէրոջը անունովը
- 11 Խոսեցան . Բայն համբերողներուն երանի կու տանք . Հորին համբերութիւնը լեցիւր զուր , և Տէրոջը անունովը խոսեցանք , որ Տէրը բարձրագոյն ու ողորմած է :
- 12 Երբ ամեն բանն առաջ եղբայրներս՝ երգում էինք , ոչ երկնքի վրայ՝ ոչ երկրի վրայ , ոչ ալ մէկ ուրիշ երգում մը . հապա ձեր այնքն այն բնայ , և ոչ ոչ : որ չբնայ իմ զատապարտութեան տակ ինքս :
- 13 Իմ որ ձեզմէ մէկը ներգոյն լինէր , աղօթք թող ընէ . իմ որ մէկը ուրախ է , ապմոս թող երգէ :
- 14 Գէ : Իմ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ է , եկեղեցիին եկցիները թող կանչէ , ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն , ու Տէրոջը անունովը եղով

ածեն զանիկայ . Ինչ հաստատով է- 15
 շնորհաբար պիտի փրկէ ինան .
 զի , ու Տէրը զանիկայ ուր պիտի
 հանէ . և իմ որ մէկը ալ զորեկ
 է , պիտի ներսի անոր : 26
 Երբ զանիկայները իրարու խոստովանեցնէր , ու ազնիւք բոլոր իրարու համար որ բովելու էր . աղօթքին Տէրմանող աղօթքը շատ ազգաստ-
 թիւն ունի : Աշխատ մեզի պէս 17
 կրկն ենթակայ մարդ մըն էր , ու աղօթք բոստ որ անկրկն չուր , և իրեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անկրկն չեկաւ : Ինչ նորին աղօթք 18
 բոստ՝ ու երկրորդ անգամ առաջ
 և երկրորդ իր պատ զբոստացուց :
 Երբ զայրենք՝ իմ որ ձեզմէ մէկը 19
 ճամբարում լինեն մարդի , ու մէկը
 զանիկայ զարթի բերէ , Գիտցած 20
 բնայ իմ ան որ մէկու որը իր մար-
 քութեան ճամբային կը դարձնէ ,
 հոգի մը մահուանէ կ'ապառնէ , ու
 մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ :

ԵՌԵՅՈՒՆ ԲՆԻՔԱՆԵՐԵԿԵՆ ԹՈՒՆՂԹՈՒ
 ԳԵՏՐՈՍԻ ԵՌԵՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Պետրոս՝ Հիսուս Վերիտոսի առաքելալ , օտարականներու դ որ յորտած էր Պետտոսի , Գաղատիայի , Կարպատիկայի , Բիթլիի ու Իսիականի մէջ , ընտրուած
- 2 Հօր Բառու ծոյ կանխադատութեանը համեմատ՝ Հոգիին սրբայրենութիւն , Հաղորդութեան և Հիսուս Վերիտոսի արեանը արեւելեան համար . Քորեք , և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատաց :
- 3 Օրհնալ է Բառուած ու մեր Տէր Հիսուս Վերիտոսի Հայրը , որ իր առաջադրութեանը համեմատ մեզ նորին ծնաւ . կենդանի յորի համար՝ Հիսուս Վերիտոսի մեռել-
 4 ներին յարութիւն առնելովը , Երեւոյն ու անարատ և անխառն

ժառանգութեանը համար՝ որ երկրորդ պահուած է ձեզի , Որ Բառու ծոյ զորս իմեանը պահպանուած էր հաւատարմ ան փրկութեանը համար՝ որ պատարաստուած է վերջին ժամանակը յայտնուելու . Որ առաջին անգամ ինքնապէս , իմ և իմ ընտրուած որ հարկը կը պահանջէ , ինչ մը առնեն տրամած էր զանազան փորձութիւններով . Երբ և զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը (որ կորստական տակին առնի պատուական է , իմ և անիկայ կրակով կը փորձուի ,) զանաք զօրութիւնով ու պատուով և փառքով Հիսուս Վերիտոսի յայտնուելու առաջինը . Ենթադրուած էր սիրելի , որ անիկայ հիմն չէր անանք , բայց կը հաւատար , և ուրախ էր անպատմելի ու փառաւորելու ինչ-

- 9 զօրիւնով . Զեր հաւատարմութեանը բնորոշութիւն , ոչ փնտռելով զփրկութիւնը : Որ ան փրկութեանը համար փնտռողին ու յանձնէին մարդաբնէրը՝ ոչ անոր մարդաբնէրը ձեզի շնորհաբար :
- 11 Երբ համար . Որ կը յանձնէ իմ երբ կամ ինչորոշ ատեն կ'իմացնէր իրենց մէջը եղած Վերիտոսի Հիսուսի որ առաջ կը վերջէր Վերիտոսի յարձարութիւն , ու անկէ ետեւ
- 12 փառաստորութիւն : Որոնց յայտնուելու , որ չէ իմ իրենց՝ հապա մեզի մատակարարեցին ան բանեք , ու ընդ իմն ձեզի պատմեալ կան անեղ ձեռքով՝ որ առաջարկեց յայտնուելու մեզի Հոգիով Որով որ երկրորդն իրկուեցաւ . որ ան բանեքում՝ չի յայտնուէր կը ջանկան անկատար չուր :
- 13 Որ ատի ձեր միտքներուն մէջըր զանաքում՝ արեւմտեան կեցած , կառարկայուելու յաւանք ան ձեր վրայ հաւանելու ջանքովը : Հիսուս Վերիտոսի յայտնուելու ատենը , Հիսուսի զանաքովը անկատար չուր : Երբ և իմ ձեր անորոշութեան ատենին առաջին ջանկան իմենեքովը փառաւորով :
- 15 Հապա ձեզ կանչող Ուրբին պէս զուր ալ անոր կեցիք յիշ բոլոր փորձանքներուն մէջ . Ինչու որ զբոստած է իմ Վերիտոսի կեցիք , ջանք
- 17 զի ես սուրբ եմ : Ինչ իմ որ Հոգի կը կոչէր անիկայ որ առանց պառաստանելու կը զատէ ամեն մէկուն զորեկին համեմատ , ուրին ձեր պանդխտութեան ժամանակը փառաւորով :
- 18 Իմ անեղութեան , Գիտնալով որ զուր չէ իմ ապականացու արժանութիւնը կամ անիկով փրկուեցաք ձեր հոգիներէն առանգուած թնայն ծանր
- 19 բաներէն , Հապա Վերիտոսի պատուական արեւմտեան արեւմտեան իմ իմ (որ կորստական տակին առնի պատուական է , իմ և անիկայ կրակով կը փորձուի ,) զանաք զօրութիւնով ու պատուով և փառքով Հիսուս Վերիտոսի յայտնուելու առաջինը . Ենթադրուած էր սիրելի , որ անիկայ հիմն չէր անանք , բայց կը հաւատար , և ուրախ էր անպատմելի ու փառաւորելու ինչ-
- 21 Որ անոր միջոցովը Բառու ծոյ հաւատարկեք , որ զանիկայ մեռնելէն յայտնուելու , և անոր փառաստորութիւն տուաւ . որ ձեր հաւատարմութիւն յայտնուելու

Բառու ծոյ վրայ բոլոր : Զեր ան 23
 ձեր մարդեղով Հոգիին միջոցովը
 ճամբարում լինեք : Հաղորդելով ,
 երբ զայրենքս լինեք մէջ անիկովը բուրով , սուրբ արտով մեկուկ
 պիտի սիրեցէք : Բարեկամ ծնած բուրով՝ չէ իմ ապականացու անոր
 մէջ , հապա անապականացու Բառու ծոյ կենդանի ու յաւանքովը
 խաղաղութիւն : Առաջին զի ամեն մեզիմն
 խաղաղութիւն է , և մարդուն յայտն փառաստորութիւնը խաղաղութիւն
 պէս . խաղաղ կը յայտնուի ու անոր ծաղիկը կը թափէր փիւր : Բայց 25
 Տէրոջը խաղաղ յաւանքում կը մնայ ,
 պարկեշտ է ան խաղաղութիւնը ,
 նով ձեզի յարգութեամբ :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Իրենն մէկը ձեզիմն ամեն շաբաթ իմենք ու ամեն խաղաղութիւնը ու կեցածս որոնք իմենեք , և նախանք ու ամեն յարգաստութիւնը , Կարծախմբ մեռնելով պէս 2
 բանական քան անխաղաղութիւն փառաւորեցէք , որ անով մեծաց
 [միշտ փրկութիւնը] , իմ որ Տէր 3
 ընդ յայտնը բոլորուն համար տալիք .
 Որուն մատնելով ան կենդանի 4
 մէջին , որ իմ պէս մարդ իրենքէն
 անարգութեամբ է , բայց Բառու ծոյ
 ընտրուած ու պատուական է , 5
 Դուք ալ կենդանի յարեք ու պէս
 չենուիք հոգեւոր տաճար մը ,
 սուրբ քահանայութիւն մը , Հիսուս 6
 Վերիտոսի ձեռքովը Բառու ծոյ
 հաճելի հոգեւոր պատարագներ մա-
 տուցանելու : Որով չեան զիբրին 6
 մէջն ալ կայ իմ Բայն Որին մէջ
 բնութիւն պատուական անկեան վեմ
 մը կը գնեմ : և մի որ անոր հա-
 տուաց , բնա պիտի ջաննայ :
 Որ անի ձեզի հաւատարկութեանը 7
 պատուական է ան , բայց անհա-
 տանելու ան յարբ որ չենողները
 անարգեցին , անիկայ անիկանք զը-
 լուիւր կաւ : Ինչ զորուն վեմ ու 8
 զայնակութեան խաղաղութիւնը կը
 չհաւատարկով խաղաղութիւնը կը
 չեն , որուն տաճարում ալ էին :
 Բայց զուր ընտիր ցեղ մըն էր , 9

թագաւորական քահանայութիւն ,
սուրբ ազգ , սեփական ժողովուրդ
մը , որ քարոզէր անոր ատարման
թիւնները , որ ձեզ խաւարէն իր
10 սրանցիկ լորին կանչէր . Որ ասան
մը ժողովուրդ չէիր , բայց չիմա
Մատուց ժողովուրդն էր . որ աւ
սանց ողորմութիւն էիր , բայց չի
մա ողորմութիւն գտար :
11 Որեկները կ'աղաչեմ , պան
դուխներու . և ասարկաններու
պէս մեկիկ կեցէր մարմնաւոր ցան
կութիւններէն , որ հոգիի զեմ կը
12 պատկերազմէն , Չեր փարմանքը հե
թանապ մէջ բարի պահէր , որ
ինչ բանով որ ձեզ շարագործնե
րու պէս կը բամբասեն , ձեր բարի
գործերը տեսնելով փառաստեմ
զՄատուած աչքելութեան որը :
13 Ուստի շաղկապեալ եղիք ամեն մարդ
կային սահմանադրութեան Տէրոջ
համար : Եւ թագաւորին վերնա
14 զոյն մեկու մը պէս , թեկ կուսա
կաններուն անոր կողմէն խրկուած
ներու պէս շարագործները պատմե
լու . և բարեկործանքը գովելու
15 համար : Ինչու որ Մատուց կամ
քր ասանկ է , որ բարեկործ քրա
րով անխելք մարդոց աղխտութիւնը
16 պապանակեցնէր . Բըսաներու պէս
քրքրով , և չէ թէ չէր ազատու
թիւնը շարութեան ծածկոյի մը
պէս զործածելով , հապա Մատու
17 ծոց ծառաներու պէս , Բմեր պա
տուեցէր . եղբայրութիւնը սիրե
ցէր . Մատուած փախցէր . թա
ղաւորը պատուեցէր :
18 Հայտաները ամեն բանի մէջ
փախով շաղկապ քրան իրենց տե
րութուն , չէ թէ միմեկ բարեկոր
ծութուն ու հեղեղուն , հապա ծան
19 տարարներուն ալ : Բանցիկ աւ
շնորհք մըն է , թէ որ մեկը աւ
Մատուած ունեցած խղճմանքով
անխելու տեղը կրած վիշտներուն համ
20 բերելու քրքր : Ասան զի ինչ
զովութիւն իրեն յետ , թէ որ
մեզ գործելով ձեռուիք ու համ
բերէր . հապա թէ որ բարիք գոր
ծելով շարքարութիւն ու համբերէր ,
ասիկայ Մատուծոց քով շնորհք մըն

է : Բանցիկ գուք աւ բանիս համար 21
կանչուեցաւ , որ Բերխառու ալ ձեզի
համար շարքարութեան , ու ձեզի
օրինակ թողուց որ իր շաղկապուն
հետեւիր . Որ ինքը մեզք մը շարք 22
ծեց , ու իր բերելուն մէջ նեղու
թիւն մը շարքուեցաւ . Որ կը նա
խատուէր . և փրկարէնը չէր նա
խատեր : Կը շարքարութիւն ու բա
պատնալիք չէր բնէր . հապա ինք
զինքը արդարութեամբ գտաւ ինք
23 շանները : Որ մեր մեզքերը իր
մարմնով խաղափայտեմ փայլ զի
ցուց : որ մենք մեզքերէն ազա
տելք ու արդարութեան համար
ապրելք . որուն վերքերով գուք
բովուեցաւ : Ինչու որ մարդկայ 25
ոչխարներու պէս էիր , բայց չիմա
ձեր հոգիներուն օրինակն ու Տէ
ստ լին գարնայ :

Գ.Լ. Գ.

Մանապէս կրիկները շաղկապ քր 1
րան իրենց կրիկներուն . որ է թէ
անմար խորին շաղկապ քրան ալ ,
ասանց խորին շաղկապ քրան կրիկներուն
փարմանքով , Տեսնելով ձեր եր
2 կի զած պարկեշտ փարք : Որ ի
րենց զարգարանքը չքրոյ գրան
մեղերու հիստուածքերով և ու
կրիկնու շարքերով կամ չէր համ
զերծներ հոգիներով . Հապա սր
4 տին ծածուկ մարդը անեղծութիւ
նով հեղ ու հանգարտ հոգիին
աւելուք քրքր քրքր , որ Մատուծոց
առջեւ խիստ պատու տեմէն է : Ին
չու որ ասանք սուրբ կրիկները որ
իրենց յոյսը Մատուծոց փայլ գրած
էին , անանկին աղաղակ կը զարգա
րէին իրենց կրիկներուն շաղկապ
քրքրով : Ինչպէս որ Սառա շա
6 զանգ էր Բերքահամբ , և գանկոյ
տէր կը կոչէր . որ գուք բարեկործ
քրքրով ու մեկ երկիզ մը չփա
նալով անոր գա տեմերը կ'ըլլար :
7 Մանապէս կրիկները խոհեմա
թիւնով անմար հետը բնակին ,
տկար անօթի պէս պատու տալով
կրիկներուն , իրեկ կենաց շնորհքին
ժառանգակցիներ , որ ձեր աղօթք
ներուն արեւելք չքրքր :

8 Սխալագլուստ մարդիկ մեկ հապ
փայլ քրքր , կարեկից , եղբայր սէր ,
9 ողորմած . շարքարութեան : Չքր
քր որ շարքութեան փրկարէն շա
րութիւն հաստատեցաւ , կամ աւ
խառնապ փրկարէն նախապէս
այլ բնիկապառն օրինակէր , դիա
նալով որ աւ բանիս համար կան
չուեցաւ , որ օրինակ թիւն ժառան
10 զէր : Ասան զի ան որ կ'ուզէ
կեանքը սիրել ու բարիք սիրել
նէր , իր լիքուն թող զաղբեղն
շարքութեան , ու իր շրթնակները
11 նեղութիւն խաղկէն . Չարութեան
եւ քաջութիւն ու բարութիւն բն
խաղաղութիւն փնտռէ և անոր ե
12 տեմէն երկուց , Ինչու որ Տէրոջ
աշխարհ արդարներուն փայլ է , ու
իր ականջները անմար աղօթքին .
բայց Տէրոջ երեսը շարքարմե
13 րուն փայլ է : Եւ ուզէ ձեզի շարք
մը պիտի հաղորդէ թէ որ գուք
14 բարիք հետեւ քրքր : Բայց թէ
որ արդարութեան համար շարքա
րութիւն ալ երանելի էր . և անմար
աշխարհ մը փրկար ու մը չփոխիր .
15 Հապա Տէր Մատուածը արեւմտե
մէջ սուրբ պահեցէր . և միշտ
պատարաստ եղիք հեղութեան ու եր
կի զածութեամբ պատասխան տա
լու ամենուն որ ձեր ունեցած քր
սին պատմաւոր մեկ կը շարքեն
16 Եւ բարի խղճմանք ունեցաւ , որ
ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն
իրեկ շարագործներ , անթով միան
անմար որ Բերխառու կրած ձեր
բարի փարմանքը կը պախարակէն :
17 Ինչու որ տեկի աղկէ Բարեկոր
ծութիւն բնակով շարքարութիւն
թէ որ Մատուծոց կամքը ան քրքր , քան
թէ շարագործութիւն բնակով :
18 Ասան զի Բերխառու ալ մեզքի հա
մար մեկ անգամ շարքարութեան ,
Բրդարը անարդարներուն փայլ , որ
մեկ Մատուծոց մտեցրէն . որ թէ
պէտ մուտ մարմնով , բայց կեն
19 զանի եղաւ հոգիով . Որով բանի
մէջ եղած հոգիներուն ալ գնաց ու
20 քարոզեց . Որով ասան մը ապրա
տանք էին , երբ որ Մատուծոց եր
կայմանութիւնը կը համբերէր անմար

Մարի օրերը երբ որ աստուծոյ կը
չեմէն էր : որուն մէջ քիչ անմար
այլանքն ու թէր հոգիի նախն
գան . Որ մեկ ալ ան օրինակին 21
պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրե
ցրէն , չէ թէ մարմնակն ուղոր
մեկիկ ձեղէր , հապա բարի խղճով
տեսչին փայլութիւնը աւ Մա
տուած , չիմա Բերխառու յոյ
րութիւնով . Որ անիկայ երկիկ 22
գտաւ Մատուծոց ալ կողմէն Եւ հո
րեւապանքը ու իշխանութիւնները
և գործութիւններ իրեն շաղկապ
քրքր :

Գ.Լ. Գ.

Ստի Բերխառու որ մեկի համար 1
շարքարութեան մարմնով , գուք
ալ նոյն մարդով զիմա օրեկէր .
փանդի անոր մարմնով շարքարութե
ան , մեզքէն գաղաթած է . Որ ալ 2
չէ թէ մարդոց ցանկութիւններուն
պէս հապա Մատուծոց կամքին պէս
ապրէր մարմնով մէջ մտապա 3
տեն : Ինչու որ Տէրոյ և մեկի կենաց
անցեալ ժամանակը , որուն մէջ հե
թանապներուն կամքը կատարեցինք ,
ու գիծութիւններով ցանկութիւն
ներով ցիմեցաւ թիւններով անա
ռակութիւններով արեւելք թիւն
ներով ու անորէն կատարու
թիւններով փարկեցաւ : Աս
4 բանիս կը պարմանան որ գուք նոյն
չափապանք անառակութեան մէջ
անմար հետ չէր փախր , ու հոգի
յոյն թիւն կ'ընէն . Որով պատա
5 խան պիտի տան անոր որ պատ
րաստ է դատելու կենդանիները ու
մեռելիները : Բանցիկ ասոր համար
մեռելիներուն ալ աւետարանը քա
6 թողուեցաւ , որ դատուի մարդոց
կողմէն մարմնով , ու կենդանի
քրքր Մատուծոց կողմէն հոգիով :
7 Ասիկայ ամեն բանին փրկանք
մտեցիր է . ուստի գգնատ եղիք
ու աղօթքի մէջ արթննալ կեցէր :
8 Եւ ամեն բանէն առաջ իրարու հետ
սրտանց սէր ունեցէր . Ինչու որ
սէրը մեզայ քաղմութիւնը կը
ծածկէ : Իրարու հիւրասիրու
9

14 Եւ իմ արդիւն Սարկոս ալ : Բայց
բն տակէ իրարու սիրոյ հասիտ :

Բայց իւրապէս իմ ինչ ձեռք տանու
հետ որ Վերիստոս հիստուսի մէջ
էր : Բայց :

ԵՐԿՐՈՐԷ ԸՆԴ ԶԵՆՐԱԿԱՆ ԲՈՒԹՅԱՆ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՌԱՐԵԼՆԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ իմ ան Պետրոս ձեռք տանու Վեր-
բիստոսի ձեռքով եւ տանու
յեղէ որ մեր հետք նշան պատուա-
կան հասարակն հասարակ մեր Բատու-
նայն ու վերջին հիստուս Վերիստոսի
2 արդարեւ իմ ինչով : Եւ որովհետեւ
իւրապէս իմ ինչ ձեռքով տանու
Բատու ձեռք ու մեր Տէրոջ հիստուսի
գիտու իմ ինչով :
3 Ինչպէս որ իմ աստուածային զո-
րու իմ ինչով կենաց եւ աստուածագա-
տու իմ ինչով վերաբերեալ ամէն բա-
նեցր մեզի տուաւ անոր գիտու-
նով իմ ինչով որ մեզ փառքով ու ա-
4 րարեալ իմ ինչով հրաւիրեց : Ու-
րանցմով ամենամեծ ու պատուական
խառնումներ տրուած են մեզի ,
որպէս զի աստուածային աստուածային
բնութեան հաղորդ բոլոր աշխար-
հի մէջ ցանկու իմ են յառաջ եկած
5 ապականութեան իմ են վախճանով : Ին-
չ որ բանիս համար բոլոր ճանքերնիդ
գրած՝ ձեր հասարակն վրայ տա-
րինու իմ ինչով ու երկուցէր , ու ասա-
րինու իմ ինչով վրայ գիտու իմ ինչով ,
6 Ինչ գիտու իմ ինչով վրայ ժողովուրդ-
նով ինչով , ու ժողովուրդնով վրայ
համբերու իմ ինչով , եւ համբերու-
նով վրայ աստուածագաւորու իմ ինչով ,
7 Ու աստուածագաւորու իմ ինչով վե-
րայ երկրորդութեան իմ ինչով , ու եր-
կրորդութեան իմ ինչով վրայ սեր :
8 Սակայն զի յանի որ աս բաները ձեր
վրայ կը գանտին ու կ'աճին , պա-
րայ ու անպատու չեն բնեց ձեռք
մեր Տէր հիստուս Վերիստոս ճանչ-
9 նալուն մէջ : Բայց որով որ
աս բաներս չկայ , անիկայ կայր ե

ու կարմնաւան , որ մոռցեր է իր
տաճի մեղքերն մոռցաւ իր : Եւ որ
10 համար՝ երկրորդն ալ ինչ ճանք բ-
րեք որ ձեր կոչումը ու բնութեւն
նով ինչով հաստատուէր : Ինչու որ աս
բնութիւն՝ բնութեւն պիտի չբերէր :
Վանդի պարզեալ ձեզի աստուածային
11 պիտի չմորհուր մեր Տէր ու վերջին
հիստուս Վերիստոս յաւիտեական
նով պարտութեան իմ ինչով մանկը :
Ուստի եւ միշտ աս բաները միշտ
12 յեղինակ ձեզի վրայով ցանցատու
պիտի չբոլոր : Ինչով գիտու իմ
հաստատուած էր ներկայ ճանք-
տու իմ ինչով վրայ : Ինչ իրաւունք
13 կը սեպեմ՝ իմ յանի որ աս մար-
մնիս մէջ եմ՝ մարմնիկ ձեզի
մեզ արեւմտեցնեմ : Վանդի գի-
14 տեմ որ եւ շատով աս իմ մարմնիս
պիտի մերկանամ , ինչպէս որ մեր
Տէր հիստուս Վերիստոս յայտնեց
նով : Ուստի պիտի ճանամ՝ որ
15 իմ աշխարհէ ելլելու հոգեւ ալ միշտ
կարող բոլոր աս բաները յիշելու :
Ինչու որ չէ իմ մեզ փարպետու-
16 իմ ինչով ճանամ աստուածային եւ
տեղ երեւոյնով՝ մեր Տէր հիստուս
Վերիստոսի գործ իմ ինչով ու գալու
տը ձեզի ցուցայն , հապա անոր
մեծափառութեան արանատու բլ-
րով : Սակայն զի ինչ ճանք Եւ
17 տուած փառք ու պատիւ տաւ ,
ան մեծափառութեան փառքն ա-
նանկ ձեռք մը գալով , իմ Բարեկ
է իմ սիրելի Արդիս , որուն համար
մեզ բեցնէր , որ անոր հետ եկեալ
18 սարք լեռան վրայ : Ինչ մարդա-
բեկական խոսքն ալ ունինք՝ որ ալ
19 հաստատուեալ է , ու աղէկ կ'ընէր

- 10 թիւն ցուցուցէր առանց տրտունջի
 ընելու : Եւ ընդ մէկը ինչ տեսակ
 շնորհք որ առաւ , անիկայ իրարու
 մատակարարեցէր Եւստուծոյ զանա-
 զան շնորհացը բարի տեսանեն-
 11 թուն պէս : Թե՛ որ մէկը խօսի ,
 Եւստուծոյ պատգամներուն պէս Եւս-
 տուծոյ , թե՛ որ մէկը մատակարարու-
 թիւն ընէ , որպէս թէ Եւստուծոյ
 շնորհած զորութիւնն Եւստուծոյ , որ
 ամեն բանի մէջ Եւստուած փառա-
 տորութիւնն Եւստուծոյ և զորու-
 թիւն յախտեանս յախտենից :
 Եւ ընդ :
- 12 Արեւելիներ՝ ոտար բան մը տեսէր
 ան ինչպէս ընէր , որ մէկ
 փորձելու համար կ'ըլլայ , որպէս
 թէ ոտար բան մը տեսէր հանդիպած
 13 է . Հապա ուրախ եղի՛ր քանի որ
 Վերադարձի շնորհակցեցիւն հա-
 զորք եղած էր , որ անոր փառքին
 յայտնուելու առեւն ալ զնոն-
 14 թէ համար ուրախանայ : Թե՛ որ
 Վերադարձի անուանը համար նա-
 խառնի , երանի էր . ինչու որ
 փառայի զորութիւնն Եւստուծոյ
 Հոգին ձեր փայլ հանգչած է . յի-
 րախ անոնց կողմանէ կը հայտնուի
 անիկայ , բայց ձեր կողմանէ կը
 15 փառաւորութիւն : Զբոսայ որ ձեզմ
 մէկը շարժարտի իրեն մարդա-
 պան , կամ զոգ , կամ շարժարտ ,
 կամ իրեն ուրիշին բանին խառ-
 16 նուց . Բայց թէ որ շարժարտ
 իրեն յարապակեաց թող չամչնայ ,
 հապա առ մասին թող Եւստուծոյ
 17 փառք տայ : Վանդի ժամանակ է
 որ պատահուան Եւստուծոյ տունէն
 սկստ . և թէ որ առաջ մեզմ ինչ
 առաջ , հապա անոնց վերջը ինչ
 պիտի ըլլայ՝ որոնք Եւստուծոյ տես-
 18 տարանին չեն շնորհակցիր : Եւ
 թէ որ արդարեւ դժուարաւ կը
 փրկուի , հապա ամբարիշտ ու մե-
 19 զաւորը զոր պիտի զանուի : Առ-
 տի անոնք որ Եւստուծոյ կամայք
 համեմատ կը շարժարտին , բարիք
 զորեւթ իրենց հոգիները թող
 անոր յանձնեն , իրեն հաւատարմ
 Կողմնորդն :

ԳԼ . Ե

- 2 Եւ մէկը եղող երկններուն կ'ա- 1
 զաւեմ . Եւ անոնց պէս երկը
 բոլորով , ու Վերադարձի շնորհակցե-
 ցի փայլ , և յայտնուելու հանգիւ- 2
 ձեալ փառքին մատակցի . Եւստուծոյ
 հոգի որ ձեր մէջն է՝ արածեցէր ,
 փրկարարութիւն ըլլէ թէ տես- 3
 մայ հապա կամայ , թէ թէ անարդ
 շահանդրութիւնամբ , հապա յա-
 ժարութիւնամբ : Եւ թէ փրկանե- 3
 թուն փայլ տիւրեւթ , հապա հոգին
 որքանակ բոլորով . Եւ Հոգի տայ 4
 տին երեցած տաներ փառայ ան-
 թառամ՝ պատիւ պիտի ընդունի :
 Կամեմտպէս զոր Եւստուծոյ 5
 ներ՝ շնորհակցի եղի՛ր ձեր բան . և
 ամենայն իրարու շնորհակցի բոլոր-
 10 թով՝ խնայելով ինչն հապա . ինչ-
 քան որ Եւստուած ամբարտաւանն
 բուն հակառակ կը կենայ , բայց
 խնայելով ձեր շնորհք իր տայ :
 11 Արեւն Եւստուծոյ հոգի և Եւստու-
 թակը խնայելով , որ մէկ ժա- 7
 մանակին բարեկամայն : Եւ առ-
 մեն հոգի անոր ձեռքէ , փանդի
 անիկայ մէկը համար կը հոգայ :
 Եւ թէ ան կեցէր , հակեցէր , ինչու 8
 որ ձեր հակառակորդը Կատանան
 մանչող առիւծի պէս կը պորտի ,
 ու կը փնտռէ թէ ո՞ր կողմ . Եւ 9
 բուն զէմ կեցէր հաւատարմ հա-
 տատուած , զիտարմ որ ձեր եղ-
 բայնեմ և աշխարհի մէջ նոյն
 շարժարտները կը կրեն :
- Եւ բոլոր շնորհայ Եւստուծոյ՝ որ 10
 մեզ իր յախտեանքան փառքին
 կանչի Վերադարձի հոգի և Եւստու-
 թի՝ քիչ մը առեւն նեղութիւն կը
 11 ընդունի , ինչու մէկ կատա-
 ընդ ընէ , հաւատարմ , զորայն և
 հիմնէ : Եւ ինչ փառք և զորութիւն 11
 յախտեանս յախտենից , Եւ ընդ :
- Արեւ անոն հաւատարմ կողմը 12
 և Եւստուծոյ (ինչպէս և կը կարծեմ ,)
 համեմատ մը մէկի զբեցի , յարգե-
 ընդ ու փայլելով՝ թէ սա է
 Եւստուծոյ շնորհակցի շնորհք , որուն
 մէջ հաւատարմ կեցի էր . Եւ ինչ 13
 կ'ընէ մէկը Եւստուծոյ մէջ եղած

14 Եւ իմ Եղիս Կարկուս ալ և Բա-
րս ասուէր իրարու սիրոյ հետ ին-
չով . իւրապէս իմ ինչ ձեռն ամենուն
հետ որ Վերիտաւն Հիւսուսի մէջ
էր և Բաւն :

ԵՐԿՐՈՐԷ ԸՆԴ ՀԵՐԵՍԿԵՆ ԹՈՒՆԴԼԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԸՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ ասան Պետրոս Հիսուս Վեր-
բիտաւն ծառայ և առաքելաւ ,
յնչ՝ որ մեր հետք նշն պատուա-
կան հաւատքին հասար մեր Ըստու-
ծոյն ու վերջէն Հիսուս Վերիտաւն
2 արդարաւ իմ ինովք . Ընթո՛ղք և
իւրապէս իմ ինչ ձեռն վրայ աւելնայ
Ըստուծոյ ու մեր Տէրո՛ղք Հիսուսի
գիտու իմ ինովք :
3 Ինչպէս որ իր աստուածային գո-
րս իմ ինչ կենաց և աստուածայն-
աւ իմ եան վերաբերեալ ամեն բա-
նէրը մեզի տուաւ անոր գիտու-
մ իմ ինովք՝ որ մեզ փառքով ու ա-
4 րարմուն իմ ինովք՝ հրաւիրեց . Ու-
րանցեմք ամենամեծ ու պատուական
խոստմանցներ արտած են մեզի ,
որպէս զի ասանցեմք աստուածային
բնութեանը հաղորդ բոլոր՝ աշխար-
հի մէջ ցանկու իմ ենն յոտա՛յ եկած
5 ապականու իմ ենն վախճելով : Եւ
աս բանիս համար բոլոր ճանդերնիդ
զրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առա-
քինու իմ ինչ աւելուցէր , ու ասա-
քինու իմ եան վրայ գիտու իմ ինչ ,
6 Եւ գիտու իմ եան վրայ ժամկալու-
մ իմ ինչ , ու ժամկալու իմ եան վրայ
համբերու իմ ինչ , և համբերու-
մ իմ եան վրայ աստուածապաշտու իմ ինչ ,
7 Ու աստուածապաշտու իմ եան վր-
այ կարգաբերու իմ ինչ , ու եզ-
րայրարու իմ եան վրայ սէր :
8 Այսան զի քանի որ աս բաները ձեր
վրայ կը գանուին ու կ'աճին , պա-
րապ ու անպատու չեն ընէր Քե-
մեր Տէր Հիսուս Վերիտաւն ճանչ-
9 նալուն մէջ : Բայց որով որով որ
աս բաներս չկայ , անիկայ կըր և

ու կարճատեւ , որ մեռցեր և իր
առջի մեղքերէն մաքրու իր : Եւ որ 10
համար՝ եղբայրներ տեղի ճանք բ-
նէր որ ձեր կոչումը ու բնարու-
մ իմ ինչ հաստատէր : Ինչու որ աս
բնելով՝ բնաւ պիտի չգիտցիր .
Վանգի պապէս ձեզի աստուարէն 11
պիտի չնորհուի մեր Տէր ու վերջի-
Հիսուս Վերիտաւն յախտեանական
մաքուս որով իմ ինչ մեռելը :
Ու ստի ևս միշտ աս բաները միշտ 12
քննելով ձեզիս վրայով գանդատու
պիտի չբրամ : Իմ են գիտէր և
հաստատուած էր ներկայ ճշմար-
տութեան վրայ : Եւ իրաւունք 13
կը սեպեմ իմ քանի որ աս մար-
մնիս մէջ եմ՝ մարերնիդ ձեզիով
ձեզ արթնցընեմ : Վանգի գի- 14
տեմ որ ևս չուտով աս իմ մարմնու
պիտի մերկանամ , ինչպէս որ մեր
Տէր Հիսուս Վերիտաւն յայտնեց
ինծի : Ու ստի պիտի ճանամ՝ որ 15
իմ աշխարհէ ելելէս ետքն ալ միշտ
կարող բոլոր աս բաները յիշելու :
Ինչու որ չէ իմ մեր վարպետու 16
մեծափառութեան աստապեքներու և
տեղ երթալով՝ մեր Տէր Հիսուս
Վերիտաւն գորու իմ ինչ ու զարու-
ար ձեզի ցուցոցներ , հապաւ անոր
մեծափառութեան անպատուութեւ բլ-
րով : Այսան զի ինքը Հոր Ըս- 17
տուծմ փառք ու պատիւ տուաւ ,
ան մեծ վայելու իմ եան փառքէն ա-
նանկ ձայն մը զարով , իմ Ետիկայ
է իմ սիրելի Արդիս , որուն հաւանք 18
մեր բնցներ , որ անոր հետ և ինք
սուրբ լիւանք վրայ : Եւ մարդա- 19
րէական խաղն ալ ունինք՝ որ տեղի
հաստատուն է , ու ալէկ կ'ընէր

- 10 թիւն զուգուցէք առանց տրտունջ
ընելու : Եւ ընկեր ինչ տեսակ
շնորհք որ առաւ , անխկայ իրարու
մատակարարելէք : Եւստուծոյ զանա-
11 զան շնորհացը բարի տեսնեն
բուն պէս : Ինչ որ մէկը խախտ
Եւստուծոյ պատգամներուն պէս էւ-
թեւ , թէ որ մէկը մատակարարու-
թիւն ընէ , որպէս թէ Եւստուծոյ
շնորհած զորո թիւնէն էւթեւ , որ
ամէն բանի մէջ Եւստուծոյ փառա-
ւորութի ճիշտութի Բրիտանի ան-
քոյր , որուն փառք և զորու-
թիւն յախտանա յախտենից .
Եւ ըն :
12 Սիրելիներ՝ օտար բան մի տեսէք
ան Եւթեւ-Եւթեւ բարբարք , որ ձեզ
փորձելու համար կ'ըլլայ , որպէս
թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած
13 է : Հապա ուրախ եղէք՝ քանի որ
Բրիտանի շարչարանքներուն հա-
ղթող եղած էք , որ անոր փառքին
յայրանուելու ատենն ալ յիծու-
14 թեամք ուրախանաք : Ինչ որ
Բրիտանի անուանը համար նա-
խատուիք , երանելի էք : Ինչու որ
փառայ[ի զորո թիւն] և Եւստուծոյ
Հոգին ձեր վրայ հանդիպած է . յի-
շուստ անոնց կողմանէ կը հարցնուի
անխկայ , բայց ձեր կողմանէ կը
15 փառաւորութի : Չըլլայ որ ձեզմ
մէկը շարչարութի իրբե մարդաս-
պան , կամ գող , կամ շարագործ ,
կամ իրբե ուրիշն բանին խա-
16 նուոյ . Բայց թէ որ շարչար-
իրբե քրիստոնեայ թող չամչենայ ,
հապա սա մասի թող Եւստուծոյ
17 փութոյ տայ : Բանդի ժամանակ է
որ զատաւանան Եւստուծոյ տունն
սկսի . և թէ որ առաջ մեզմէ չը
«Եւթեւ» , հապա անոնց վերջը ինչ
պիտի ըլլայ՝ որովք Եւստուծոյ առե-
18 տարանին շնն շաղանդիր : Եւ
թէ որ արդարը գիտարու կը
փրկուի , հապա ամբարիշտութի մե-
19 ղաւորը մի պիտի զանուի : Սո-
սի անոնք որ Եւստուծոյ կամայք
համեմատ կը շարչարուին , բարիք
զործելով իրենց հոգիները թող
անոր յանձնեն , իրբե հաւատարիմ
Աստուծոյն :

ՊԼ . Ե

- Չեր մէջը եղող երկններուն կ'ա- 1
ղաչեմ՝ Եւ անոնց պէս երկց
ըլլալով , ու Բրիտանի շարչարանա-
ցր վկայ , և յայրանուելու հանդեր-
2 ձեալ փառքին մատակարար . Եւստուծոյ
հապա որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք ,
փրակացու ըլլալով չէ թէ անա-
մայ հապա կամա , չէ թէ անարգ
հաշիւներու ինքամք , հապա յո-
3 ժարութեամք : Եւ թէ վիճակն
բուն վրայ տիրելով , հապա հառին
որինակ ըլլալով . Եւ Հոգու աղե- 4
տին երկցած ատենը փառայ ան-
թառամ որպէս պիտի ընդունիք :
Եւստուծոյ զորք երկուստարգ- 5
ներ՝ շաղանդ եղիք ձերբերուն . և
ամենք իրարու շաղանդ ըլլա-
լով՝ խնամարժեք թիւն հաղէք . ինչ- 6
չու որ Եւստուծոյ ամբարտաւանն
բուն հակառակ կը կենայ , բայց
խնամարշնկուն շնորհք կու տայ :
Ուրեմն Եւստուծոյ հոգը ձեռքին 7
տակը խնամարշնկէք , որ ձեզ ժա-
մանակին բարձրացնէ : Չեր ա-
մէն հոգը անոր ձեռքէք , փառն զի
անխկայ ձեզի համար կը հոգայ :
Եւ թիւն կեցէք , հակեցէք , ինչու 8
որ ձեր հակառակորդը Սատանան
մենչող առիծի պէս կը պրտուի ,
ու կը փնտսէ թէ ձի կըլէ . Ու 9
բուն զի՞մ կ'եցէք հաւատարմ հա-
տառուած , զիստալով որ ձեր եղ-
բայներն ալ աշխարհի մէջ նոյն
շարչարանքները կը կրեն :
Եւ բոլոր շնորհաց Եւստուծոյ՝ որ 10
մեզ իր յախտանակալ փառքին
կանչել Բրիտանու ճիշտութի անար-
«Եւթեւ» մը ատեն նկատ թիւն կը-
րեցնէք ետք , ինքը ձեզ կատա-
րեալ ընէ , հաստատե , զորացնէ ա-
հիմն : Եւրեն փառք և զորո թիւն 11
յախտանա յախտենից : Եւ ըն :
Սիրու անոն հաւատարիմ երբորը 12
անարգը (ինչպէս ևս կը կարծեմ ,)
համեմատ մը ձեզի զրկելի , յորդա-
րելով ու վիպելով՝ թէ սա է
Եւստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը , որուն
մէջը հաւատաւ կեցեր էք : Բարե 13
կ'ընէ ձեզի Բարեբնի մէջ եղած

- գրեմ' ձեզի՝ աղայներ , ինչու որ
 դուք ճանչցաք Հայրը : Վերջի
 ձեզի՝ Հայրեր , ինչու որ դուք ճանչ-
 ցաք անիկայ որ սկիզբն է : Վերջի
 ձեզի՝ երեսաստուգներ , ինչու որ
 դուք աւժով էք , և Եստուծոյ իւր
 քր ձեր մէջը կը բնակի , ու շարուն
 15 յաղթեցիք : Մի սիրէք աշխարհ
 հրա , ոչ ուր ինչ որ աշխարհիս մէջ
 է : Ինչ որ մէկը աշխարհը կը
 սիրէ , անոր չեք զիմ Հայր սէրը
 չեցոյ : Երանելի սաղմն իսն որ աշխարհ
 չի մէջ է , մարմնաց ցանկա ի իւնը
 ու աշուց ցանկա ի իւնը : և ու
 կեանքիս աշխարհաւ անա ի իւնը ,
 Հորմէն չէ , հապա ու աշխարհէն
 17 է : Եշխարհս ալ կ'անցնի , անոր
 ցանկա ի իւնն ալ : Բայց ան որ
 Եստուծոյ կամէք կը կատարէ , յա-
 խանան կը մնայ :
- 18 Մարդեաներ՝ վերջին ժամանակն
 է , ու ինչպէս որ յսկիք ինչ 'Ան-
 որ պիտի գայ , և արդէն շատ նեւեր
 եկած են : անկէ կ'իմանանք ինչ
 19 վերջին ժամանակն է : Մեզմէ երան
 ստեա , բայց մեզմէ չէին : ինչու
 որ երկէ մեզմէ բոլորն , մեր հետք
 պիտի մնային : հապա ԴՊԷ Իւն ,
 որ յայտնի բրան ինչ անոր սաղմն
 20 մեզմէ չէին : Բայց դուք անա-
 ի իւն անիւր Սարկն , ու սաղմն
 21 իսն զիտէք : Չգրեք ձեզի՝ իբր
 ինչ ճշմարտա ի իւնը չէք զիտէք ,
 հապա ինչ զիտէք անիկայ , ու նաեւ
 ինչ սաղմն սաղմն իսն ճշմարտա ի իւն
 22 նէ չէ : Ո՞վ է ստախոս , երկէ
 ոչ ան որ կ'աւանդի ինչ ճիտաւոր
 Վերիտան չէ , անիկայ ի 'Անոր որ
 23 կ'աւանդի Հայրն ու Որդին : Ե-
 մնն ո՞վ որ կ'աւանդի Որդին , ա-
 նիկայ Հայրն ալ չընդունիր : [Բայց
 24 ան որ կը խոստովանի Որդին , ա-
 նիկայ Հայրն ալ կ'ընդունի :] Ու-
 թինն ինչ որ դուք սկիզբէն բնակիք ,
 ինչ անիկայ ձեր մէջը բնակի : ինչ
 որ ան սկիզբէն բաժնիկ ձեր մէջը
 բնակի , դուք ալ Որդւոյն ու Հոր
 25 մէջ պիտի բնակիք : Եւ սակայ
 է ան խոստովանիր որ ինքը մեզի
 խոստացաւ , աշխարհ յախանալան
 26 կեանքը : Եւ բաները ձեզի գրեցի

ձեզ մարդեաներուն համար : Եւ 27
 ան անա ի իւնը որ դուք իրանն ին-
 չանեցիք , ձեր մէջը կը մնայ , ու
 պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ :
 հապա ինչպէս որ նոյն անա ի իւնը
 ձեզի կը սորվեցնէ սաղմն բանի գի-
 րարդ , և ճշմարտա և ու ստա չէ ,
 և ինչպէս որ անիկայ ձեզի սորվե-
 ցաւ , անոր մէջը կ'ընէ :

Ու հիմա սորվեալներ՝ անոր մէջ 28
 կ'ընէք , որ երբ անիկայ յայտնուի ,
 ձեր համարակաւ ի իւն ունենանք ,
 ու անկէ շատեանք իր գարու տա-
 նը : Ինչ որ զիտէք ինչ անիւն 29
 կայ արդար է , կ'իմանայ ինչ սաղմն
 ո՞վ որ արդարա ի իւն կը գործէ ,
 անկէ ծնած է :

ԳԼՈՒԽ Գ

Տեա՛ք Հայր բնակի սէր շորհեց 1
 մեզի , որ մնայ Եստուծոյ որդիք
 բանին : ասոր համար աշխարհ
 մեզ ճանչնար , ինչու որ գանիկայ
 ու ճանչցաւ : Մերկիներ՝ հիմա 2
 մնայ Եստուծոյ որդիքն ենք , և տա-
 կա ին յայտնի չէ ինչ ինչ պիտի
 բրանք : Բայց զիտենք որ երբ անիւն
 կայ յայտնուի , անոր պէս պիտի
 բրանք , զան չի անիկայ պիտի
 տեսնենք՝ ինչպէս որ է :

Եւ սաղմն ո՞վ որ սա յայտն անոր 3
 գայ ունի , ինչպէս կը մարդէ ,
 ինչպէս որ անիկայ մարդ է : Եւ 4
 մնն ո՞վ որ մեզք կը գործէ , անիւ-
 կայ անորանա ի իւնն ալ կը գործէ ,
 և քաւ մեզք անորանա ի իւնն է :
 Եւ զիտէք որ անիկայ անոր համար 5
 յայտնուեցաւ , որ մեր մեզքերը
 վերցնէ : ու իր մէջը մեզք չեցոյ :
 Եւ մնն ո՞վ որ անոր մէջը կը կենայ , 6
 մեզք չգործէր : սաղմն ո՞վ որ մեզք
 կը գործէ , գանիկայ տեսած չէ ու
 գանիկայ ճանչցած չէ : Որդեակ- 7
 ներ՝ մէկը ձեզ չտարէ : ան որ ար-
 զարու ի իւն կը գործէ՝ արդար է ,
 ինչպէս որ Ենիկայ արդար է : Եւ 8
 ան որ մեզք կը գործէ՝ Ստաւանդէն
 է , ինչու որ Ստաւանդ սկիզբէն
 ի վեր կը մեզանէ : ասոր համար
 Եստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ , որ

ՅՈՒՆԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՌԱՌԵԼՈՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Կենաց խանին վրայով որ սկիզբէն էր, որուն համար լսեցինք, որն որ մեր աշխարհը տեսանք, որուն նայեցանք ու մեր ձեռքերը չօշա-
- 2 փեցին. (Եւ կենարդ յայտնուեցաւ, ու տեսանք և կը փրկեինք ու ձեզի կը պատմենք ան յաւիտե-
- 3 քէն և մեզի յայտնուեցաւ.) Ըն որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք, որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենայք. և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է ու իր Արդարեւ Հիսուս Վերստանի
- 4 հետ: Եւ աս բաները կը գրենք ձեզի, որ ձեր ուրախութիւնը կա-
- 5 տարեալ ըլլայ:
- 6 Եւ ասիկայ է ան պատգամը որ իրեն լսեցինք ու ձեզի կը պատ-
- 7 մենք, թէ Եստուած լոյս է, ու անոր մէջ բնութեալ խաւար չկայ:
- 8 Թէ որ լսենք թէ Եստու հա-
- 9 զորդութիւն ունինք, ու խաւարի մէջ պարտինք, սուս կը գրուենք և ճշմարտութիւնը չենք բնոր:
- 10 Հապա թէ որ լուսայ մէջ քայլենք, ինչպէս որ անիկայ լուսայ մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ու-
- 11 նենանք, ու անոր Արդարեւ Հիսուս Վերստանի արեւնը մեզ ամեն մեզ-
- 12 քէ կը սրբէ: Թէ որ լսենք թէ Սէնք մեզք մը չունինք, ինչպէս որ իր խաւարէնք, ու մեր մէջը ճշ-
- 13 մարտութիւն չկայ: Թէ որ խա-
- 14 տգիտենք մեզքերեմ, հաստատ-
- 15 րեմ ու արդար է անիկայ մեր մեզ-
- 16 քերուն թողութիւն տալու, և մեզ ըրողը անիրաւութենէն սրբելու:
- 17 Թէ որ լսենք թէ Սէնք մը չոր-
- 18 ձեցինք, սուսորոյց կ'ընենք անի-
- 19 կայ, ու անոր խաւարը մեր մէջը չէ:

ԳԼ . Բ

- 1 Ի՞նչ որդեակներս՝ աս բաները ձեզի կը գրեմ որ մեզք չգործէք. և

թէ որ մեզք մեզք գործէք: Ըրող, Հօրը քով բարեհաա ունինք Հիս- 2
սուս Վերստան արդար. Եւ անի-
կայ մեր մեզքերուն քաւութիւն է, 3
և չէ՛ թէ միմեկ մարիններուն, հա-
պա բոլոր աշխարհին ալ:

Ու ասով զիտեցր թէ անիկայ 3
ճանչանք, թէ որ անոր պատուի-
րանքները պահենք: Ըն որ կ'ըսէ 4
թէ Ես անիկայ ճանչաց, ու անոր
պատուիրանքները չպահեմ, ստա-
խաւ է, և անոր մէջը ճշմարտու- 5
թիւն չկայ: Բայց ան որ անոր
խաւարը կը պահէ, իրաւքնէ իր 6
մէջը կատարեալ է Եստուծոյ սէրը:
ստով կը ճանչանք թէ անոր մէջն 7
ենք: Ըն որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը
կը բնակի, անանկ պէտք է որ քա- 8
լէ՛ ինտոր որ անիկայ քայլեց:

Ազգայնեք, չէ՛ թէ մեզ նոր պա- 9
տուիրանք մը կը գրեմ՝ ձեզի, հա-
պա ան հին պատուիրանքը որ բա-
կիցեմք ի վեր ունէիր. և հին 10
պատուիրանքը ան խալան է, որ
դուք սկիզբէն լսեցիք: Վարձեալ 11
նոր պատուիրանք մը կը գրեմ՝ ձե-
զի, որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու
ձեր մէջը: Ինչու որ խաւարը կ'անց-
նի, ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կ'ե-
րենայ: Ըն որ կ'ըսէ թէ լուսայ 12
մէջ է, ու իր Էդուարդը կ'առէ,
անիկայ տալու ին խաւարի մէջ է: 13
Ըն որ իր Էդուարդը կը սիրէ, լուսայ
մէջ կը բնակի, ու իր մէջը զոյգ-
թիւն կ'ուստի չկայ: Բայց ան որ 14
իր Էդուարդը կ'առէ, խաւարի մէջ
է ու խաւարի մէջ կը քայլէ, և
չոխեր թէ ուր կ'ըլլանք, ինչու
որ խաւարը անոր աշխարհը կու-
ցուցեր է:

Ար գրեմ ձեզի՝ իրդեակներ, ին- 15
չու որ ձեր մեզքերը թողութեմ են
անոր անուանը համար: Ար գրեմ 16
ձեզի՝ հայրեր, ինչու որ դուք ճանչ-
ցար անիկայ որ սկիզբէն է: Ար
գրեմ ձեզի՝ Երեստարդներ, ինչու
որ դուք չարին յաղթեցիք: Ար 17

ՅՈՒՆԵՍՈՒ ԵՌԵՐԵԿԱՅՆ

1 Երեւն Վարդա սերկին , որն որ
 2 Սերկին արեւի կ'ընէ որ ամեն
 կողմ յաւազութեան մէջ ու աստղի
 բոլոր , ինչպէս որ քան զոգիւր տը
 3 յաւազութեան մէջ է : Ինչու որ
 քան ու բախտացայ , էրբոր քանի մը
 եղբայրներ եկան , ու քան ճշմարտ
 4 կը քաջեն : Եւսկէ մեծ ու բախտ
 ինչն մը չուէիմ , որ կը լսեմ ինչ
 5 կը քաջեն : Սերկին դուն հասաւ
 աստիարակ կ'ընես , ինչ որ կ'ընես
 եղբայրներուն եւ աստիարակներն :
 6 Որովն եկեղեցիին ասէր վարդապետ
 քան սիրող վարդապետ , որ երբ աս
 աստիարակ կ'ընայ , դուն որ
 7 Ինչու որ Եւստիւս անուանը համար
 երան , ու չեմ անուններէն քան մը չեն
 8 ասներ : Ուստի մենք պարտաւոր
 ենք անանկները ընդունել , որ
 ճշմարտութեանը զործակից բոլորն :
 9 Եկեղեցիին զրեցի : Բայց Կիտոս
 րեփէն որ մէջինն աստիարակ բացաւ

կ'ուղի , մեզ ընդունելու : Եւստ 10
 համար ինչ որ պատմ , անոր բրած
 զործակից պիտի լինէմ , որ մեզի
 զեմ շարակցութեամբ շարախառն
 ինչն կ'ընէ : Եւ ասով այլ զործ չեւ
 11 րած ինչը ընդունելու եղբայրները ,
 ու անանք որ կ'ուղին ընդունել
 կ'արդիւն , ու եկեղեցիին ու կը
 12 անէ : Սերկին շարին նմանոյ
 մը բար , հազա բարին , ան որ
 բարիք կը զործէ , Եւստիւս մէկ է
 բայց ան որ շարիք կը զործէ ,
 անիկայ զԵւստիւս անանք չէ :
 Կեմարտին համար ամենն այլ կը
 13 վարդեն , քան իսկ ճշմարտութեանն
 այլ : մենք այլ կը վարդենք , եւ դուք
 զիսկ որ մեր վարդութեանը ճշմար
 րեմ է :
 14 Հասա քան ունի զրեցի , բայց
 չեմ ուղի մերանով ու զրեցի
 15 չեմ զրեւ : Սակայն յոյս ու
 նիւմ մտաւ քեզ անանկու , ու
 րեքան աս րեքան պիտի խախտը :
 16 Խաղաղութիւն չեմ , բարեկամ
 ներք չեմ քան կ'ընեն : քան
 րեմ քան բարեկամներուն ամեն մէ
 կուն անունովն :

ՅՈՒՆԵՍՈՒ ԵՌԵՐԵԿԱՅՆ

1 Յոգա Յիսուս Վրիտաութի ծա
 2 անց ու Յիսուսին եղբայրը ,
 3 մեզի որ Էսայր Եւստիւսն սրբ
 րում էր , եւ Յիսուս Վրիտաութին
 4 պահում ու կանչում : Ողորդու
 ինչն ու խաղաղութիւն եւ սէր
 5 մեր միայ շատայ :

Սերկինն որ բար ընդր վրաս
 աննկով մեզի զրեւ : հասարակայ
 վրկութեանը համար , ի՞նչ անչիւ
 հարկ սեպեցի մեզի զրեւ ու յոր
 զրեւ , որ միջիք ան հասարակ
 համար որ անգամ մը սուրբերուն
 աստիարակացաւ : Կանգի մէկ քանի
 մարդիկ զազաւի մտան , անանք որ
 աստիարակ աս զատապարտութեանը
 համար որուն ան էին , ամբարիշտ
 անք , որ մեր Եւստիւսն շարիք
 անատակութեան զարձուցին , եւ մի
 միայն Կեմարն ու մեր Տէր Յիսուս
 Վրիտաութի քան : Եւրդ կ'ու
 զեմ միայն ընդ րեւէ , ինչն ար

- 13 Եւ բաները զրկցի ձեզի՝ որ զիտ-
նաք թէ եւ յաւիտենական կեանք ու-
նիք զուրք՝ որ Կատուծոյ Արդւոյն
14 անուանը կը հաստատար : Եւ ան
համարձակութիւնը որ մինք անոր
քովը ունինք՝ աւ եւ , որ ինչ բան
որ խնդրելու ըլլանք իր կամքին հա-
15 մամատ կը լսէ մեզի : Եւ թէ որ
զիտանայ թէ մեզի կը լսէ , ինչ որ
խնդրելու ըլլանք , ~~ապա~~ կը զիտ-
նանք թէ կ'առնենք խնդրքնիս , որ
կը խնդրենք իրմէն :
- 16 Թե՛ որ մէկը անանկ որ իր եղ-
բայրը մեղք մը գործեց՝ չէ՛ թէ
մահացու , թող խնդրէ՛ ու Է-
~~րաւ~~ անոր կեանք պիտի տայ ան
մահացու չեղած մեղքը գործողին .
մեղք կայ որ մահացու եւ , չեմ՝ ըսեր

որ անոր համար խնդրէ : Եւ մէն 17
անիրաւութիւն մեղք է , եւ մեղք
կայ որ մահացու չէ :
Կիտենք որ ան ամենք որ Է- 18
տուծով ծնած է , մեղք չգործեր .
հապա ան որ Էտուծով ծնած է ,
իր անէր կը պահէ , ու չարք իրեն
չդպիր : Կիտենք որ մեկը Է- 19
տուծով ենք , ու բոլոր աշխարհք
չարին մէջն է : Եւ զիտենք որ 20
Էտուծոյ Արդին եկաւ , ու մե-
զի միայն տուաւ , որ ճշմարտոր
ձանձանք . եւ ան ճշմարտոր
մէջն ենք՝ իր Արդւոյն Հիտուս
Վերստոսի մէջ . առիկայ է ճրչ- 21
մարիտ Էտուած ու յաւիտենա-
կան կեանք : Արդեակներ ինք-
զինքնիւ կուսրերէն պահեցէք :

ՅՈՎ, ԷՆՆՈՒ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

- 1 Երեցէն՝ ընտրեալ Տիկնոջ ու անոր
որդիներուն , որ եւ ճշմարտու-
թեամբ կը սիրեմ , (եւ չէ՛ թէ
մինակ եւ , հապա ամենք ալ՝ որ
ճշմարտութիւնը կը ճանչնան ,)
2 Եւ ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր
մէջը կը մնայ , ու յաւիտեան մեր
3 հետը պիտի բլլայ : Եւ որչա՛ որ
զորմութիւն՝ խաղաղութիւն Հայր
Կատուծուն եւ Տէր Հիտուս Վը-
րստոսէն՝ Հօրը Արդինէն ձեր հետը
ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սի-
րով :
- 4 Եւ ատ ուրախ եղայ եւ , որ քու
որդիներէդ զտայ որ ճշմարտու-
թեամբ կը քալեն ան պատու իրան-
քին համեմատ , որ Հօրմէն առինք :
- 5 Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ՝ ո՞վ Տի-
կին , ո՞չ իրը թէ նոր պատու իրանք
մը քեզի կը դրեմ , հապա ան որ
սկիզբէն ունէինք , որ մեկըմէկ սի-
6 բենք : Եւ սէրը աւ եւ՝ որ անոր
պատու իրանքներուն համեմատ քա-
լենք . ու պատու իրանքը աւ եւ՝ որ
ինչպէս սկիզբէն ՚ի վեր լսեցիք ,
7 անոր համեմատ քալէք : Եւ չու որ

չառ մարերցուցիչներ կը ան աշխար-
հիս մէջ , որոնք Հիտուս Վերստոսը
մարմնով եկած չեն խառափանիր .
անանկ մէկը մարերցուցիչ ու Դեռ
է : Զգուշացէք ձեր անձերուն ,
որ աշխատանքնիս չկորսնցընենք ,
հապա որ ըմեն վարձք առնենք : Է-
մէն ո՞վ որ յանցանք կը գործէ ու
Վերստոսի վարդապետութեանը
մէջ չկենար , անիկայ Էտուած
չունի : ան որ Վերստոսի վարդա-
պետութեանը մէջ կը կենայ , ա-
նիկայ Հայրն ալ ունի՝ Արդին ալ :
Թե՛ որ մէկը ձեզի դայ ու աւ վար- 1
դապետութիւնը չբերէ , անիկայ
տուններնիւ մի ընդունիր , եւ անոր
Բարե մի լսէք : Վանդի ո՞վ որ 1
անոր Բարե կ'ըսէ , անոր չար
գործքերուն հաղորդ կ'ըլլայ :

Եւ ատ բան ունէի ձեզի գրելու :
Ըսցի չուգեցի թղթով ու մերանով
ՔիւէԼ . ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի
զամ , ու բերան աւ բերան խախմ ,
որ մեր ուրախութիւնը կատարեալ
ըլլայ : Բարե կ'ընեն քեզի քու
ընտրեալ քրոջը որդիքը :

Եւ ի վերջոյ՝ որ ետեւեմբարդէն էր Լուսինն, ու բառս, Լուս Տէրբ իւր իւրաքանչէր ստորեւորով եկան, Լուսինն զատաստանս ինկնու, ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց բրան ամբարշտու ինկանք բոլոր գործերուն համար, և բոլոր խառն խաղերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեզաւորները անոր գլխի խաւցան, Լուսնի տրանզիտէն առ ի յորիմ ինկողներ են, որոնք իրենց ջանկով ի ինկնելուն համեմատ կ'երթնան և իրենց բերանները ամբարատան խալեր կը գրուցեն և շա՛ի համար երեսնաշատ ի ինկնելն: Իսկ զորս՝ սիրելիներն 17
 ամբարիշտի բերեալ ան խալեր որ մեր Տէր Հիսուս Վերստառի առաքելութիւնն առաջագոյն զորոց եկան: Ար մեկէ կ'ըսէին ինկ Արքիմիտանակը՝ ծաղր բռնողներ պիտի բլան, որոնք իրենց ամբարիշտ ջանկով ինկնելուն համեմատ պիտի երթնան: Լուսնի ինքնակնէն զատող, չընշաւորներ են, որ չողին շունին Իսկ զորս՝ սիրելիներն անկնից ինկելով ձեր ամենատարբեր հատարին վայր, և Սուրբ չողիով ազգով բնելով, Լուսնից Լուսնու ծոց սիրոյն մէջ պահեցէր, մեր Տէր Հիսուս Վերստառի ողորմութեամբ ապաւելով յախանաւան կենաց համար: Իսկ խառն ինկնելով՝ ամենայն ողորմեցէր: Իսկ ամեն զախով ազատեցէր՝ կրակէն յախանալով շունին, առելով մարմնէն աղտոտանձ հանգ երան ալ: Իսկ անոր՝ որ կարող է մեկ անբիծ պահել, և իր փառքին առնելու անարատ կայնեցնել յնծու ինկնել, Խնք Փրկչին մի ամայն Լուսնուց լմեր Տէր Հիսուս Վերստառի ձեռքով՝ փառք ու մեծութիւն, զորոց ինկն ու իշխանութիւն [բոլոր գործերն առաջ,] և ինկն ու բոլոր գործերու մէջ, Լուսն:

304, 2-СВ/001 00-0-Р61, 03/0

LETTERS SUBMITTED TO THE EDITORIAL BOARD

9.1.01.1.1.1.

խաղալիս համար ու Յիսուս Քրիս-
տոսի վկայութիւններ համար : Եւ 10
Էրեւակի որը մեզին իմ վրաս եկան ,
ու ետեւէս մեծ անքն մը բռնչի փողի
մէջէ պէս , որ կ'ուզէր : Ինչ , որ 11
կը տեսնեն գրեթէ մը մէջ զրեւ , ու
իբրեւ ետէր , եկեղեցիներու , ու
Եփեսոսի , ու Ամփոսնիայի , և
Պիզիայի , ու Իտալոսի , և
Սարդիսի , ու Բիզանդիայի , և
Լատինիայի մէջ : Եւ Լատին 12
անքն անքն տեսնելու , որ ինծի կը
խաղա . ու երբոր զարնայ՝ ետէր
ուկեղեւ աշտանակներ տեսայ : Եւ 13
ետէր աշտանակներուն մէջ մէկը
Սարդիս մտնող նման՝ պնդանալ
պատմութեան մը հազար , ու կարծ-
քին վրայ ոսկի գտար մը կապած :
Եւ իր զրեւի ու մտքերը՝ բարեկ
պէս մտնակ -- ձիւնի պէս , ու իր
աշտերը՝ կրակի բոցի պէս : Եւ իր 14
աշտերը ոսկեպղնձի նման՝ արպէ
իւկ ֆողի մէջ կրակ զարնած , ու
իր անքն շատ ճուրճու անքնի պէս :
Եւ իր աշտերին մէջ ետէր աստղ 15
ունեւ , ու իր բոցները սրած երկր-
քան սուր մը կ'ելլէր , և իր երեսը
արեւու պէս էր՝ ու իր գործիքները
կը փայլէ : Եւ երբոր տեսայ անի- 16
կայ , իր սպար ինկայ մեռելի պէս :
ու իր աշտերը իմ վրաս զրաւ ու
բաւ ինծի , Սի փոխառ . եւ ետ
Եսայիսի ու Սի փոխառ : Եւ ես 17
կենդանի եմ , ու ես ան եմ որ մե-
տայ , և աշտ կենդանի եմ , յալ-
տանալ յալտանիկ : և ես անիւն
մահուան ու գոգոցին բանալիները :
[Աստի] զրեւ ինչ որ կը տեսնեն , 18
ան որ կայ ու ան որ ետքը պիտի
բլայ : Եւ իմ աստղերուն խորհուր- 19
զը՝ որ իմ աշտերին մէջ տեսար ,
և ետէր ոսկեղեւ աշտանակները ,
ան ետէր աստղերը ետէր եկեղե- 20
ցիներուն հրեշտակներն են , և ես

Ի՞նչ աշտանակները եօթը եկեղեցի-
ներն են :

Գ. Լ. Ի.

- 1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն
Հրեշտակին զբէ : Այսպէս կ'ը-
սէ անիկայ որ իր աջ ձեռքին մէջ
եօթը սատղերը ունի , ու եօթը
սակեղեն աշտանակներուն մէջը կը
- 2 պտտուի : Գիտեմ թու գործերը
և թու աշխատութիւնը ու թու
համբերութիւնը , և որ շարժումն
չիս կրնար տանիլ , ու փորձելի
անձը որ կ'ըսեն իմ իրենք առաւ-
քեալ են ու չեն , և դատար իմ
- 3 ստախոս են : Աւ համբերութիւն
ունենալով չիս կրեցիր իմ
անուան համար ու չիս ուրար :
- 4 Բայց լսելով զեմ բան մը ունիմ , որ
- 5 թու առջի սկըր ձեցելիք : Ա՛հ տղա
բեր Հիմա ուսկից որ ինկար , ու ա-
պաշխարէ և առաջի գործերը
բըն , և իմէ ոչ չուսով կու դամ
քեզի , ու թու աշտանակը իր տե-
ղէն պիտի շարժեմ իմ որ չապաշ-
- 6 խարիս : Բայց ստիկայ ունիս , որ
Նիկողայոսեանց գործերը կ'ատես ,
- 7 որոնք ևս ալ կ'ատեն : Են որ ա-
կանջ ունի թող ընէ իմ Հոգին
ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն : Են որ
կը յաղթէ՛ անոր ուսեղ պիտի տամ
կենաց ծառէն , որ Մատուծոյ դրախ-
տին մէջն է :
- 8 Եւ Քմբուռնայի մէջ եղած եկե-
ղեցւոյն Հրեշտակին զբէ , Այսպէս
կ'ըսէ Եւաջինը ու Վերջներ , որ
- 9 մնաւ ու կենդանալար : Գիտեմ
թու գործերը ու նեղութիւնը և
աղքատութիւնը , (բայց հարուստ
ես ,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ որ
կ'ըսեն իմ իրենք Հրեայ են ու
չեն , հապա Սատանայի ժողովք
մը : Բնաւ մի փոխնար ան բա-
ներէն որ պիտի կրես , ահա Բան-
- 10 տարիուն ձեպմէ մէկ քանիները բան-
տը պիտի ձգէ որ փորձուիք , և
տար որ նեղութիւն պիտի ունե-
նար , մինչեւ ի մահ հաւատարիմ
եղիր , ու քեզի կենաց պտակը պի-
- 11 տի տամ : Են որ ահանջ ունի
Թող ընէ իմ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ

եկեղեցիներուն : Են որ կը յաղ-
թէ՛ երկրորդ մահէն պիտի շինաստի :

Եւ Պերդամնի մէջ եղած եկե- 12
ղեցւոյն Հրեշտակին զբէ : Այսպէս
կ'ըսէ անիկայ որ սրած երկրեբուն
սուրը ունի : Գիտեմ թու գործ- 13
քերը , և իմ որ կը բնակիս՝ աշ-
խատ Սատանային սփռութիւն եղած
տեղը , ու իմ անունս կը պահես ,
և իմ հաւատարմ շուրջար ան ու
բերը անգամ՝ որ Ենիկայաւ իմ
հաւատարիմ վրաս ապանեա եղաւ
ներ մէջը , ու որ Սատանան կը
բնակի : Բայց քեզի զեմ քիչ մը 14
բան ունիմ , որ հոգ Բաղատմին
փարզապետութիւնը բնակներ ու-
նիս որ Բաղատմին սարկոյցայ Բարա-
քիէի որդոց առջիքը զայնակցու-
թիւնը զենէ , որ անոնք կուց գը-
հուածներ ուսեն ու պրոնկութիւն
ընեն : Եսանկ ալ գուն Նիկողայ- 15
ոսեանց փարզապետութիւնը բո-
նոցներ ունիս , որն որ ևս կ'ատեն :
[Աստի] ապաշխարէ և իմ ոչ չու- 16
տով կու դամ քեզի , ու իմ թեր-
նիս սրով պիտի պատերազմիմ ա-
նոնց հետ : Են որ անանջ ունի 17
թող ընէ իմ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն : Եւ որ կը յաղ-
թէ՛ պահուած մանանդէն ուսեղ
պիտի տամ անոր , ու ձեռնիկ խիճ
մը պիտի տամ անոր , և ան խիճին
զրոյ նոր անուն մը գրուած , որն որ
մէկը չգիտեր , բայց միայն ան՝ որ
կ'ընդունի :

Եւ Թաւատի մէջ եղած եկե- 18
ղեցւոյն Հրեշտակին զբէ : Այսպէս
կ'ըսէ Եստուծոյ Արդին , որ կրակի
բոցի պէս աշտեր ունի , ու իր սա-
քերը սակեղեցիներ նման են : Գի- 19
տեմ թու գործերը և սկըր ու
ծառայութիւնը , և թու հաւատար-
մ համբերութիւնը , և իմ թու
վերջին գործերը ստաճիւններէն շատ
են : Բայց քեզի զեմ բան մը ու- 20
նիմ , որ թող կու ստա Հիգարէի
կինը , որ ինքզինքը մարդարեւ Հի
կ'անուանէ , ու իմ ծառաներ մա-
լորդներով՝ կը սորվեցնէ պրոնկու-
թիւնը ընել և կուց զահուածներ
ուսեղ : Եւ ևս անոր ժամանակ 21

- տառի իր պատմկութեանը վրա : առաջագոյնը , որ չապաշխու էր .
- 22 Ենաւ եւ գամերկայ տնկողներ . իսկ ձկնա՝ , ու անոր հետ ընտի ինչ ընդները՝ մեծ նեղութեան մէջ , ինչ որ իրենց գործքերուն վրայ չապաշխարհեալ : Եւ անոր գտնակները մահա՞յ պիտի սպաննեմ : որոշողը կեղեցիկները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երկկամեքները ու սիրտերը կը քննեմ : և ամեն մկերեալ ձեր գործքերուն համեմատաւ պիտի հաստատուեմ : Բայց ձեզի կ'ըսեմ միտե՛րուդ որ թախտաբերի մէջ էր , ու տա փորձապետութիւնը չունի , որ ընտելցուցար Խառանդային խորանի բաները՝ (ինչպէս որ կ'ըսէ) : Զեր փայլուողի ծանրութիւնը չեմ եղիւ :
- 25 Հապաւ ան որ ունի՞ր պահէջը ,
- 26 Քննէ որ ես գտնի : Եւ ան որ կը յայտնէ ու իմ գործքերս մինչև փրկէր կը պահէ , անոր իշխանութիւնը պիտի տամ ազգերուն վրայ :
- 27 (Եւ պիտի հաժարէ գամերը երկաթի կապապանով : անոնք բարտի առ մանկերու պէս պիտի փշրուին :)
- 28 Ինտոր որ ես այ իմ Հորմաւ տառի : անոր պիտի տամ անուանան
- 29 աստղը : Են որ սկանձ ունի՞ իմոյ լսէ ինչ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ՊԵՆՆԻ

- 1 Եւ Խորդիկէի մէջ եղած եկեղեցիքն ինչ հրեշտակներ զրէ : Եւ յայտն կ'ըսէ անիկայ որ ունի Բառածոյ եօթը Հոգիները ու եօթը աստղերը : Գիտեմ՝ յու գործքերդ՝ որ գուն անուն ունիս թէ կենդանութիւնը և հաստատեմ մնացած բաները որ մեռնելու վրայ են , ինչու որ յու գործքերդ Բառածոյ տառնէր կտառերու չգտայ : Հիմա միտող լսել թէ ինչպէս ընդունիցիր ու լսելի , ու պահէ , և ապաշխարէ : բայց թէ որ արթննաւ նորա չորաս : զոգի պէս յու փառ պիտի գտնէ , ու ընտ պիտի չգիտնաս թէ որ ժաման քու փառ

- պիտի գտնէ : Խորդիքն յունի մի 4 տնկիցն ունիս Խորդիկէի մէջ , որոնք իրենց հանդիմաները չապաշխարհին , և ճիշտակներով պիտի պարտին ինչի հետ , յանգի տառնի են : Են որ կը յայտնէ 5 ճիշտակներ պիտի հաղնի : ու ես անոր անունը կենայ զիրքէն պիտի չառնեմ , և անոր անունը պիտի գտնանիմ իմ Հորա տառնի : անոր հրեշտակներուն տառնի : Են որ 6 սկանձ ունի՞ իմոյ լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
- Եւ փիղաղեղիկայի մէջ եղած 7 եկեղեցիքն հրեշտակներ զրէ : Եւ յայտն կ'ըսէ ան Խորդիքն ունի , որ քանայ ու մկեր զից որ զոյց , և կը զոյց ու մկեր զից որ բառայ : Գիտեմ՝ յու գործքերդ : անու լու 8 տառնից բացառած գուն մի զրի , որ մկեր չկրնար զոյցի : ինչու որ գուն չի՞ մի կարողութիւն ունիս , և իմ խառն պահէցիր : ու իմ անունաւ չառացար : Ենա եւ յեղի 9 կու տամ Խառանդային ժողովքէն եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ իրենք Հոգայ են , ու չեն , հապաւ տառ կ'ըսեն : ահա պիտի տեսնեմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւն ընեն յու ապերսուդ տառնի , և ճանչնան թէ ես յեղ փրկիցի : 10 Արով հետեւ իմ համբերութեանս խառն պահէցիր , ես այ յեղ պիտի պահեմ փորձութեան ժամանակը , որ պատարաստ է գտնու բար աշխարհի վրայ երկրիս երեսը բնակողները փորձելու համար : Ենա եւ չուտով կու գտնէ , ունեն 11 յառաջ առնէ , որ մկեր չառնէ յու պատկի : Են որ կը յայտնէ թէ անիկայ իմ Բառածոյ տառնութիւն մէջ սիւն մի պիտի ընեմ , ու այ զուրս պիտի չեղի : և անոր վրայ իմ Բառածոյ անունը պիտի զրեմ , ու իմ Բառածոյ յապարհի անունը , աշխարհ նոր Լքուտաղէ մի , որ երկնքէն իմ Բառածոյ կ'իջնէ , և իմ նոր անունա : Են որ 13 սկանձ ունի՞ իմոյ լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

- 14 Եւ Լատողիկէի մէջ եղած Եկեղեցիքն Հրեշտակին դրէ : Եւ յաղէս կ'ըսէ Եւնիք՝ Հաստատարիմ ու ճիշտ մարտա Սկան , Եւտու ծոյ արարաւ :
- 15 Ժոյ Խկիզբը . Վիտեմ քու . դարձ քերդ որ ոչ պաղ ես ու ոչ տար . երանի թէ պաղ բոլորիք :
- 16 Կամ տայ : Ստաի դուն որ կաղն ես , ու ոչ տար ոչ ալ պաղ , քեզ բերնէս դուրս փախեալ :
- 17 Ըս վրայ եմ . Վանդի կ'ըսես , Եւ Հարուստ եմ ու մեծցայ եւ բանի մը կարտու եմ . ու շէս գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուարտական ես :
- 18 Բարատ ու կոյր ու մերկ : Եւ քեզի խորհուրդ կու տամ . Խնծմէ կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախուաւ որ Հարստանաւ , ու ճերմակ Հանդերձներ՝ որ Հաղնիս , որ քու ամբիթաի մերկութիւնդ շերտնայ , եւ աչքերդ զեղ գիր որ տեսնես :
- 19 Եւ իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ . ուտաի նախանձաւոր եղիւր ու արագաբաժնի :
- 20 Եհն ես դուրս կ'ընենք եմ ու կը դարնեմ . թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուրս բանայ , անոր քովը պիտի մանեմ , ան ալ իմ Հետս :
- 21 Են որ կը յաղթէ , իմ Հետս իմ ամբոս նստել պիտի տամ անոր , քնտոր որ ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս Հետ անոր ամբոս նստայ :
- 22 Են որ ականջ ունի թող լսէ թէ Հողին Բնէ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ՊԻԼ . Պ

- 1 Եւ բաներէն ետքը տեսայ , եւ ահա երկնից մէջ բացուած դուռ մը կար , եւ առջի ձայնը որ լսեցի , փողի նման էր , որ ինծի Հետ կը խաւեր ու կ'ըսէր . Հնա երբ ուտակ ետքը բլրալու բաները քեզի ցուցնեմ : Եւ շուտ մը Հողին իմ վրաս եկաւ . եւ ահա ամբոս մը :
- 3 Դրուած էր երկնից մէջ . Ստաի թող մէկը նստեր էր . եւ նստողը յատկաւ ու սարդիոն քաշերու երևութիւն նման էր : Եւ ամբոսին բոլորաթիւր ծխածան՝ զրմէ ջուտաի երևութիւն նման . ու ամբոս

ոին բոլորաթիւր քաշուալու տեսնուեց , եւ ան ամբոսներուն վրայ քաշուալու երկնքներ նստեր էին ճերմակ Հանդերձներ Հագած , ու զլուխին ոսկիէ պատկերէր առնելու : Եւ ամբոսէն փայլաւներ ու ձայնը եւ որոտումներ կ'ելլէին , ու ամբոսին առջին ետքը Հաստ բարդացած կրակի դամբարանէր կ'ընէ , որունք Եւտու ծոյ ետքը Հողինէն եւ : Եւ ամբոսին առջին բիբն ապակեղէն ծոյ մը՝ ակնթանի ձեւան , եւ ամբոսին մէջը ու ամբոսին բոլորաթիւր շորս կենդանիներու ամէն մէկը լոյս լեցուն էին առջինէն ու ետեւէն : Եւ առջի կենդանին առիւծի նման էր , ու երկրորդ կենդանին՝ դուռաբակի նման , եւ երրորդ կենդանին մարդու երեսունէր , ու չորրորդ կենդանին՝ թռչող արծիւի նման : Եւ չորս կենդանիներուն ամէն մէկը շաւրճանակի վեց վեց ինն ունէր , ու ներսէն աչքերով լեցուն էին . ու շէն Հանդէր ոչ ցորեկը ոչ ալ գիշերը՝ բակով : Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ՝ Տէր Եւտուած Եւնի նակալ , որ էր եւ որ է որ պիտի զայ : Աւ երբոր ան կենդանիները փառք ու պատիւ եւ զոհու թիւն կու տային ամբոսին վրայ նստողին՝ որ կենդանի է յախտանա յախտնից , Վասնոր իրաւ երկնքներ ամբոսին վրայ նստողին առջին կ'իյնային ու երկրպագութիւն կ'ընէին յախտանա յախտնից կենդանի եղողին , եւ իրենց պատկերը ամբոսին առջին կը ձգէին՝ բակով : Երբ անի եւ՝ Տէր՝ փառք ու պատիւ եւ զորութիւն առնելու , ինչու որ ամէն բան դուն տեսչեցիր , ու քու կամայով եղան ուտակը ու եղան :

ՊԻԼ . Ե

Եւ ամբոսին վրայ նստողին աջ ձեռքը մէկ գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն զրուած , եւ ետքը ինքնուրոյց կ'ըսէ . Ստաի թող զորու որ Հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր . Ո՛ր ալ ժամի եւ սոս գիրքը բանալու

6 շարունակ զանազան չինոց ամիս . ու անոնց
 ——— շարաբաները կարգի՞ն
 7 մարդը կը զարնէ : Այս ան զորքը
 մարդիկ մահը պիտի փնտռեն ու
 պիտի շղանեն . և պիտի ուզեն
 մեռնիլ : ու մահը անոնցմէ պիտի
 8 մարտի : Այս մարտներուն նը-
 մանու թիւնը՝ պատերազմը պատ-
 րաստուած ձիերու պէս , ու անոնց
 զլուխներուն վրայ ոսկեղէն պատկ-
 ներու պէս , և անոնց երեսները
 9 մարդոց երեսներու պէս էր . Ա-
 անոնք մարդի ունէին կանանց մա-
 ղերուն պէս , ու անոնց ակոսները
 առիթնէրու . ——— պէս էր :
 10 Այս գրաշներ ունէին երկաթի կրակ-
 ներու պէս . ու անոնց թիւերուն
 ձայնը պատերազմը վաղող շատ
 ձիեր վը—— խորհրտու ձայնին պէս
 11 էր : Այս կարիձներու նման պղծե-
 րու ունէին , ու պղծներուն վրայ խոյ-
 թոց . և իշխանու թիւն ունէին
 չինոց ամիս մարդոց փնտռելու :
 12 Այս իրենց վրայ թագաւոր ունէին
 անգունոցին հրեշտակը , որուն ան-
 նունը իբրեւոյցէն Մարտի , և
 չինոց թագաւոր կ'ըստի Մարդոց
 13 Մէկ փայլ անցաւ . սակեւ ետե-
 ւան երկու փայլ ալ կու գան :
 14 Այս փղերորդ հրեշտակը փող
 ֆլէյտայի , ու ձայն մը լսեցի Մատու-
 թոյ առջիւ եղող ոսկի սեղանի
 15 շորս եղի իրենքն , Ար կ'ըս-
 տէր փղերորդ հրեշտակին որ փո-
 ռանէր : Իսկապէս մեծ գետին վրա
 կարուած շորս հրեշտակները ալ
 16 ձակե՞ : Այս ան շորս հրեշտակներ
 արձակուեցան , որ պատրաստու-
 ւէին մամի ու որումն և ամիս
 ու տարիի համար , որ մարդոց
 17 բոլոր մասը մեղցնեն : Այս ձի-
 ւոր զորքերուն համարները եր-
 րիւր բերուց էր , ու լսեցի ան-
 համարները : Այս տեսիլքին
 18 պատկաւ տեսայ ձիերը , ու ան-
 վրայ հեծնողները , որ ունէին հ-
 զին ու լսեցի իրենքն և Տճմի-
 րաշներ . և ձիերուն զլուխն
 19 առիւծներու զլուխներուն պէս
 20 անոնց բերնէն կրակ ու ծո-

ծնումբ կ'ելլեր : Աս երկր 17
[ուած] ներկն մարդոց երբորդ մասը
Թռաւ : պոթինքն կրակն ու ծո-
ւնն ու ծծումբ'ըն' որ անոնց
երկնն կ'ելլեր : Դնու որ անոնց 19
զորս թիւնք բերաններուն մէջն է
ու պոթինքն մէջ : քանդի անոնց
պոթերը ակերտ : նման էին , ու դր-
լս խնեք ունին որոնցմով կ'ը վե-
նաւին : Այս ուրիշ մարդիկ որ 20
աս հարուածներէն չպապանկան ,
իրենց ևևոացը դործքերն չապաշ-
խարհեցին , որ երկրպագու թիւն չը-
նեն զեկերուն' ու ասկիւ և արծաթէ
ու պղնձէ և քարէ ու փայտէ շի-
նուած կուռքերուն : որոնք զ
կրնան տեսնել , զայլ լսել ու
զայլ : Կ'ան չապաշխարհեցին 21
իրենց մարդասպանու թիւներէն ,
զայլ : Իրենց կախարդու թիւներէ-
րէն , զայլ : Իրենց պոռնկու թե-
նէն : և զայլ : Իրենց դողու թիւներէն :

$$q_1 l_1 = ds$$

Եւ տեսայ ու բիշ զքրտս որ հրեշ-
տակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր ,
ու ամաց հաղած էր և իր գլխուն
փայ ծխածան կար . ու իր երեսը
արևի պէս էր , և իր ապրիոր կրակի
սրինքու պէս . Եւ իր ձեռքը գրք-
բոյի մը ունէր բացուած . ու իր
աջ ոտը ծոփուն փայ զքաւ , և
ձաքնը՝ ցամաքին փայ . Եւ մեծ
ձայնով ազադակեց տախծի մը գո-
շերուն պէս . ու երբոր ազադակեց ,
եօթը որոտումները իրենց ձայնե-
րովը խտեցան : Աւ երբոր եօթը
որոտումները խտեցան , պիտի գը-
բէի . ու երկինքէն ձայն մը բռնի որ
կ'ըսէր , Այցի՛ ան բաները որ եօ-
թը որոտումները խտեցան , ու
զանոնք մի՛ գրեի : Եւ ան հրեշ-
տակը որ ծոփուն փայ ու ցամաքին
փայ կայտած տեսաւ , իր [աջ] ձեռքը
երկինքը վերցոյց . Աւ երգում
ըրաւ . Ես խտեանս Ես խտեանից Ան-
գանի Էդգընդ փայ , որ տեղեկեց
երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է ,
ու Էրկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է ,
և ծոփ ու ինչ որ անոր մէջն է ,

7 ըստ այս մասնանկ պիտի ընդունուի
 8 և ապա երկնեքորդ չհրապարակուի
 9 և Երեսն ծղի խորհուրդը պիտի առաջարկի
 10 և Երեսն ծղի խորհուրդը պիտի առաջարկի
 11 և Երեսն ծղի խորհուրդը պիտի առաջարկի

$$q \cdot l_+ = d \cdot l_+^2$$

1 Եւ ինծի մէկ եղէկ մը տրուեցաւ
զաւարանի պէտ, և հրեշտակէր
կոյններ էր ու կ'ըսէր ք Արիբ ու
շափէ՛ Կառուծոյ տաճարը ու սե-
ղանք՝ և անոր մէջ՝ երկրպագու-
2 թ իւն բնօրինակ : Ու զաւ թիւ
որ տաճարին դուրան է, ձգէ և մի-
շափէր ք ինչու որ անիկոյ հիւստ-
նանկերուն տրուած է, ու անոնք
սուրբ քաղաքը պիտի կոխկռտեն
3 քառասուն երկու ամիս : Եւ իմ
երկու վրաններուս զբաւեցնէ պիտի
տամ, և անոնք քու բճ հաղած հա-
ղար երկու հարիւր ու վաթսուն որ
4 մարդաբաւ թ իւն պիտի բնեն : Եւ
սոնք ան երկու ձիթենիները ու
երկու ալտանակներն են, որ երկրին
5 Տէրօնը առնէր կը կենան : Եւ
նիւ որ մէկը ուղէ անոնց միտաւ ը-
նեղ, անոնց բերաններէն կրակ
կ'ելլէ, ու իրենց թ շառմաները
կ'ուտէ ք և թէ որ մէկը ուղէ անոնց

Գրեալ ընել , պէտք է որ անհիշող
 սպասելու սպասանուի : Եւսմը իշխաւ : 6
 նա ի ինն աւելին էր կենցարցիկ :
 որ իրենց մարդասերութեան սրերը
 անեղի չգտայ : ու չորս բերան զիտ
 իշխանութիւնն աւելն : անեղի սրբին
 դարձնելու : և ամեն ինչու պատ-
 տաւ : անեղի իրենց գործերու :
 քանի անգամ որ ուզեն : Եւ Եր-
 որ իրենց զիտութիւնը կատարեն ,
 ան ամենը անցողիկ է Եր-դ գա-
 դանք անեղի չիտ պատահալով պիտի
 ընել , և անեղի պիտի յաղկել ու
 պիտի սպասեն անեղի : Եւ անեղի 8
 զիտը Եւ-ն ալ ան ան
 քաղաքին հրապարակին մէջ , որ
 հաղի արտալու կ'ըստի Սպաս ու
 Լոգիստիս , որ որ մեր Տէրն ալ
 իտաւու հայտ : Եւ մտաւոր բռնեղն
 ու յեղեղն և լիզանեղն ու աղ-
 զեղն պիտի տեսնեն անեղի զիտը
 իրեք ու կէս որ : ու ինչ պիտի
 չտան անեղի զիտը զիտ գմանեղն
 մէջ ինտելլու : Եւ անեղի որ 10
 էրկրի վրայ կ'ընելին , ու բախ
 պիտի բլանն ու ինչու անեղի վրայ
 մինչև անգամ իրարու ընծանեղ
 պիտի խրեն : ինչու որ աս էրկու
 մարդարեւերը էրկրի բնակիչները
 չարարեղին :
 Եւ իրեք ու կէս որեն Եւս 11
 տու մէ կենցարցիկ ինն հաղի մտա-
 անեղի մէջ , ու իրենց սպերուն
 վրայ կ'ընեղան : և անեղի տեսնող-
 ներուն վրայ մեծ վախ ինտա : Եւ 12
 էրկրեղն մեծ ձայն մը լսեղին , որ
 կ'ըստ անեղի , Եւ Եր Երկր հնա
 Եւ : և անեղի անեղի էրկրեղ
 վերայն : ու անեղի ինտալները
 անեղի տեսն : Եւ նոյն մտաւն 13
 մեծ էրկրաւոր մը կ'ըստ , ու քա-
 դարին տաներորդ մտա կ'ընան-
 ցա : և ան էրկրաւորեն Եւս Ե-
 հաղար մարդիկ մտան : ու մտա-
 ցաները վախով լիցուեղան ու
 վախ որ աս էրկրեղ Եւսու ձայն :
 Եւ Երկրորդ վրայ անալու : ու ան էր- 14
 րորդ վրայ չուտով կու գայ :
 Եւ Եւսներորդ հրեղակար վաղ 15
 Եւսու : ու էրկրեղի մէջ մեծ ձայ-
 ներ կ'ըն որ կ'ըսեն , Եւսու

- թաղապարտութիւնները մեր Տէրոջը
ու իր (Օծեալներ) եղան, և ինքը պի-
տի թաղապարտութիւններէն յառաջ
16 տնայից և իւր քառանկէն երկնե-
րը որ իրենց ամբողջութիւնը միայն
նստած էին Աստուծոյ առջեւ, և
բնեց երկններուն միայն ինքան, և
Աստուծոյ երկրպագութիւնը բոլին՝
17 բաւարար և Վեղի գոհութիւն կը մա-
տուցանենք՝ Վանական Տէր Մա-
տուած՝ որ եւ և որ էր, որ քա-
մեծ գորտութիւնը առիւր ու թա-
18 զաւարելիք և իւր ազգերը բարկա-
ցան. ու յառաջ բարկութիւնը եկաւ,
և մոռնալով ժամանակը՝ որ զա-
տուին, ու վարձը տաս քառ քա-
ռաներու զմարդարեւերուն և աւու-
րեւերուն ու յառաջ անունը վարձողնե-
րուն՝ պարտեւորութիւն ու մեծութիւն,
և երկրի ազգականիները ապակա-
նես:
- 19 Աւ երկնքի մէջ Աստուծոյ տա-
ճարը բացուեցաւ, և անոր ուխտին
տապանակը իր տաճարին մէջը երե-
ցաւ. ու եղան վայրակներ ու ձա-
ներ և որոտութիւն ու երկրա-
շարժ և խռով կարկուտ:

ԳԼ • ԺԵ

- 1 Աւ երկնքի մէջ մեծ նշան մը երե-
ցաւ. մեկ կնիկ մը արեւը իր
միջին տուած, ու լուսինը իր ոտը-
րուն տակը. և իր գլխուն միայն
2 տասուերկու տաղել պտակ մը և իւր
յոյն էր, ու երկնքի մէջ ըլլալով
և ծնանկու համար շատ նեղութիւն
քաշելով կը պոտար:
- 3 Աւ երկնքի մէջ ուրիշ նշան մը
երեցաւ, և ահա մեկ մեծ շատաղջիկ
վիշապ մը, որ ետքը գլուխ ու տա-
սը եղջիւր ունէր, և իր գլուխնե-
4 րուն միայն ետքը թագ և իւր անոր
պոչը երկնքի տաղելուն երբորդ
մասը կը քաշէր, ու անոր երկրի
միայն ձգեց. և վիշապը կեցեր էր
ան կնիկն ու առջեւ որ ծնանկու
վիշապ էր և որ երբոր ծնանի, անոր
5 զաւակը կըլէ: Աւ Բիւլ արու զա-
ւակ մը ծնաւ, որ երկնքի գաւա-
զանով պիտի հովուէր բոլոր ազգե-
րը. և անոր զաւակը յափշտա-

- կուեցաւ Աստուծոյ քովը. ու անոր
աթոռին քովը: Եւ կնիկը անու-
պատը փախաւ, ու որ որ անոր տեղ
պատարաստած էր Աստուծոյ, ու
հան կերակրուի հազար երկու հա-
րիւր ու վախտուն որ:
- Աւ երկնքի մէջ պատեւազմ եւ
7 զաւ. և Վիշապը ու իր հրեշտակնե-
րը վիշապին հետ պատեւազմեցան.
վիշապն ալ իր հրեշտակներով պա-
տեւազմեցաւ. Աւ շրջանը զէմ կե-
8 նայ, ու երկնքի մէջ՝ ալ տեղ
չգտնուեցաւ անոնց: Եւ ձաք ձե-
9 գուեցաւ մեծ վիշապը՝ ան առջի ու
ձեք որ Վանապիւր ու Սասանայ
կ'ըսուի, որ բոլոր աշխարհ մարդ-
ցուց. ու իր հրեշտակները իրեն
հետ ձաք ձեքուեցան երկրի միայն:
Եւ մեծ ձաք մը բնեցի երկնքի մէջ՝
10 որ կ'ըսէր, Հիմա եղաւ մեր Մա-
տուծոյ փրկութիւնը ու գորտութիւն-
ըր և թաղապարտութիւնը, ու անոր
(Օծեալին) իշխանութիւնը. ինչու
որ մեր եղբայրներուն զէմ շար խո-
տոր վար ձեռուեցաւ, որ անոնց զէմ
շարաստութիւնը կ'ըսէր մեր Մա-
տուծոյ առջեւ ցորեկ ու գիշեր:
Եւ անոր անոր յաղմեցին Վառ-
11 նուկին արխանգլ, ու իրենց վիշա-
պ թեւերը խաղաղը. և իրենց
կնիկը շարեցին մինչեւ ի մահ:
Եւ որ համար ուրախացէր իմ եր-
12 կնիք ու անոր մէջը բնակողներ.
վիշ երկրին ու մոխուն, որ Վան-
ապիւրն ձեցի իմա, որ շատ բար-
կութիւն ունի՝ զիտնալով որ քիչ
ժամանակ պիտի կենայ:
- Աւ երբոր վիշապը տեսաւ որ ին-
13 յըր երկրի միայն ձգուեցաւ, արու-
զասակ ծնանայ կնիկն ու ետեւ ին-
կաւ: Եւ ան կնիկն ու մեծ արծիւի
14 երկու թեւեր արուեցաւ, որ անու-
պատ իր տեղը թռչէ, ու որ պի-
տի կերակրուէր ժամանակ ու ժա-
մանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին
երեսէն: Եւ օձը իր բերնէն գետի
15 պէս ձուր փաղպուց կնիկն ու ետեւ,
որ զանիկայ հեղեղով բնեցմ:
16 Աւ երկիրը օրնեց կնիկն, ու երկիրը
իր բերանը բացաւ. և կնիք ան զե-
սը, որ վիշապը իր բերնէն վազ-

- մէկ կամք ունին , ու իրեն զորոյ թիւնը և իշխանութիւնը պատկան
- 14 կու տան : Եւսոյն Կառնուին չեա պիտի պատերազմին . և Կառնուկը անեղ պիտի յաղթէ , յաւեի տնիկոյ տէրերուն Տէրն և ու լազաւորներուն խնայաւորը . և անոր չեաք եղողները կանչուած ու բնա-
- 15 բուած և հաստատարիմ են : Ու բոսո իննի , Էն ճարհերը որ տեւսոր՝ որոնց վրայ պատնիկը նստիւ է , ժողովուրդներ են ու բազմութիւն :
- 16 Ներ և ազգեր ու լեզուներ : Լուստար կղզիները որ գտնուին վրայ տեսար , անոնք պիտի տանեն պոռնիկը , ու գտնիկոյ ամոյի ու մերկ պիտի բնեն , և անոր մարմնը պիտի ուտեն , ու գտնիկոյ կրակով
- 17 այրեն : Ինչու որ Լուստամ անեղ որոնն մէջը դրաւ , որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք բլրան , և իւրենց թաղաւորութիւնը դադարեն տան , մինչև որ Լուստայ խաւերը
- 18 կատարուին : Լու կնիկը որ տեսար , ան մեծ քաղաքն է , որ կը թաղաւորէ երկրի թաղաւորներուն վրայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

- 1 Լու տակ ետքը ուրիշ ճիւղաւակ մը տեսայ որ երկիկցեն կ'իջնէր , և մեծ իշխանութիւն ուներ , ու երկիրը անոր փառքն յուսաւորուե-
- 2 ցաւ : Լու զորաւոր Լայնով աղաղակեց՝ լսելով ք լսելու՝ ինկաւ մեծ Բարիւրն , և զեկրու բնակարան եղաւ , ու բոլոր պիղծ ոգիներու արդիւնեղ , և բոլոր պիղծ ու ա-
- 3 տելի թաղաններու փանդակ : Ինչու որ անոր կատաղի պոռնիկութեանը զինին խնկոյն բոլոր ազգերը , ու երկրի թաղաւորները անոր ճեա պոռնիկեցան , և երկրի փաճառահրմները անոր չափազանց զեղխու-
- 4 թեանն հարստացան : Ու երկինքին ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր : Լըլէք տար մէջէն իմ ժողովուրդս , որ տար մեղքերուն հաղորդ չըլլաք , ու տար հարստա-
- 5 ներէն Բաժնի շատներ : Ինչու որ

- տար մեղքերը մինչև երկինքը հասան կցուեցան , ու Լուստամ տար աներաւութիւններ յիւնց : Հա-
- 6 տալէք տար ինչպէս որ ինքը հասաւ : ու իր զորքերուն համեմատ կրկնապատիկ փառարժեկէր տարուան գաւաթը որ ինքը լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէր իրեն : Ու յափ որ փառաւորից զինքն և զեղխութեամբ տարեցաւ , արջափ ալ տանջանք և սուգ հասուցէր անոր : Ինչու որ իր որդին մէջը կ'ըսէ իմ Լու թաղաւորի կը նստիմ , ու որդեաքի չեմ , ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ : Էնք համար մէկ արուան մէջ պիտի գան տար հասարածները՝ մա՛ : ու սուգ և սոգ , ու կրակով պիտի այրի : Ինչու որ հզօր է Տէր Լուստամ որ գտնիկոյ դատեց : Ու երկրի թաղաւորները՝ որ տար չեա պոռնիկեցան ու հաւաքան , պիտի լան ու կոծեն տար վրայ երբոր տար հրակիզութեամբ ծախք տեսնեն : Լու տար տանջանքին փախեն ճեառն պիտի կայնին ու բան : Այնք վեց ժող , մեծ Բարիւրն յազար հզօր բազար , որ մէկ տեսնու մէջ եկաւ յաւ գատատանդ : Ու երկրի փա-
- 11 ճառականները պիտի որդան ու սուգ բնեն անոր վրայ , ինչու որ ալ մէկը ծախու շատներ անեղ փաճառք , Ոսկիի՝ ու արծաթի՝ և պատու տկան քարերու՝ ու մարդարիտներու՝ և բեհեգի՝ ու ծիրանիի՝ և մետաքսի՝ ու որդան կարմիրի փաճառքի՝ և ա-
- 12 մէն խունկի փայտերը՝ ու ամէն փղղոսկրեղ ամանները՝ և ամէն պատուական փայտէ ու զղնձ և երկաթէ ու մարմարիտէ ամանները , Լու կ'իմամներ՝ ու ամմմներ՝ և խաւեկերը՝ ու անուշահոտ կըր՝ ու կրնդբուկը՝ և զինին՝ ու ձէթը՝ և նաշի-
- 13 ճը՝ ու ջրերնր՝ և արջառները՝ ու ոչխարները՝ և ձիերը՝ ու կաւերը՝ և մարմնները ու մարդոց հոգինե-
- 14 րը : Լու քու հոգիդ ցանկացած պոռնիկերը լեզով գնաց , ու բոլոր չգեղ ու փայլուն բաները յեղով կորսուեցաւ , և ալ բնաւ պիտի չգտնու գտնուք : Ըս բաներուն
- 15

- միջատականները՝ որ անկէ հարբա-
տացած էին , հետեւեալ պիտի կայնին
անոր տանեանքին վախէն՝ լալով ու
16 սուղ ընելով : Բայտի բանն ,
Այն՝ մայմն թաղար՝ որ բեհեղ ու
ծիրանի եւ որդան կարմիր հագած
էիր , ու ոսկիով եւ պատուական
քարերով ու մարգարիտներով զար-
17 դարուած էիր : Ինչու որ այնքան
հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ
վճարու : Բայտն նաւաւարնե-
րը՝ եւ ան ամէնը որ նաւով տեղ
տեղ կ'երթան , ու նաւաստիները
եւ որոնք որ ծովու մէջ կը բանին ,
18 հետեւն կայնեցան : Ինչ տեսնելով
անոր հրկիզութեանը ծուխը , կա-
ղաղակէին ըսելով : Ո՞վ նման է
19 առ մեծ թաղարիս : Բայտի զը-
լուիններուն վրայ հող ջանեցին , եւ
լալով ու սուղ ընելով կ'աղաղա-
կէին ըսելով : Այն՝ մայմն ան մեծ
թաղարին , որուն մէջ իր պատուա-
կանութեան հարստացան ամենքը
որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ : Բն-
չու որ մէկ ժամու մէջ ամայացան :
20 Բերախաղէք անոր վրայ , Երկնք
ու սուրբ առաքելներ եւ մար-
դարէներ , որ Մատուած ձեր վրէժը
անկէ առաւ :
21 Ինչ մէկ զորսու որ հրեշտակ մը
բար մը առաւ սղորբիք մեծ աս-
նման , ու ծովը ձկնի՝ ըսելով : Եւ
սանկ ուժով վար պիտի ելուի ին-
քիցն մեծ քաղաք , ու ալ պիտի
22 չգտնուի : Ինչ քնարահարներուն ու
երաժիշտներուն եւ արեղահարներուն
ու փողահարներուն ձայնը ալ պի-
տի չլսուի քու մէջ , եւ արհեստի
վարպետ մը ալ ընաւ պիտի չգրո-
նուի քու մէջ , ու աղօրթիքն ձայնը
23 ալ պիտի չլսուի քու մէջ : Ինչ
ճրագին լըսը ալ պիտի չերեւայ քու
մէջ , ու փեսային ձայնը եւ հարսին
ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջ :
24 Քանզի քու վաճառականները երկ-
րի մեծամեծներն էին , ինչու որ
քու կախաղութիւնովդ բոլոր ազ-
գիւրը մոլորեցան : Ինչ մարգարե-
ներուն ու սուրբներուն ու երկրի
փայ բոլոր պայմանածներուն ա-
րեւը անոր մէջը զսնուեցաւ :

ԳԼ . ԺԹ

Ինչ ետքը շատ բազմութեան մեծ
1 ձայն մը լսեցի երկիրը՝ ըսելով :
Եւ ինչու . վրէժի թիւն ու փառք եւ
պատիւ ու զօրութիւն մեր Մատու-
2 ծոյն : Ինչու որ ճամբիս ու ար-
դար են անոր զատուտանները ,
քանզի զատեց ան մեծ պտուիկը ,
որ իր պտուկութիւնովը երկիրը
ապականեց , ու իր ծառաներուն
արեւան վրէժը անոր ձեռքէն պա-
3 հանցեց : Ինչ կրկին անգամ լալով :
Եւ ինչու . ու անոր ծուխը յալ-
տեանս յախտեցի կ'երկ : Ինչ
4 քաննու չորս երկնքներ ու չորս կեն-
դաններ ինկան ու երկրագոյտ-
ութիւն բրին Մատուծոյ՝ որ սփռու-
կը նստի , լսելով : Եւ ինչու , Եւ ի-
5 լալով : Ինչ սփռուին ձայն մը եւ
լալով ըսելով : Սեր Մատուծոյն
որ ճամբիս տուեալ իր բոլոր ծա-
ռաները , ու զո՞վ որ իրմէն կը
վախենա՞ պղծութիւնն ու մեծեր :
6 Ինչ լսեցի շատ լալով թեւեւ ձայնի
պէս՝ ու շատ քաղաքներ ձայնի պէս ,
ու սաստիկ որոտու մեկու ձայնի պէս՝
որ կ'ըսէին : Եւ ինչու , ինչու որ
մեր Մեծաւաղ Տէր Մատուածը
թաղաւորեց : Ինչ անոր եւ ուրա-
7 խանանք ու փառք տանք անոր ,
քանզի Վատնուկին հարսնիքը հա-
ստաւ , ու անոր կիներ ինքզինքը
պատրաստեց : Ինչ իրեն տրուե-
8 ցաւ որ մարդ ու լուսափայլ բե-
հեղ հագնի , (որ ան բեհեղ սուր-
բերուն արդարութիւնն է :) Ինչ
9 ինծի բաւ , Գրէ : Եւ քանզի են
անոր որ Վատնուկին հարսնուպը
ընթերթին կանչուած են , ու ինծի
բաւ : Եւ անոր են Մատուծոյ ճը-
մարիտ խաղերը : Ինչ ալ անոր
10 խաղերուն առջեւ ինկայ , որ անոր
երկրագոյտութիւնն ընեմ . ու բաւ
ինծի : Եւ զօրուայիք՝ մի ընէք : Եւ
11 ուր որ է՝ ու լաւ թաւ ծառայակից
եմ՝ ու քու եղբայրներուդ , որոնք
Հիսուսի վկայութիւնը ունին ,
Մատուծոյ երկրագոյտութիւնը
(ինչու որ Հիսուսի վկայութիւնը
մարդարեւութեան հողին է :)

- թեանը մէջ ելան , և սուրբերուն
բանակը ու սիրելի քաղաքը շորս
9 կողմէն պատեցին : Եւ երկինքէն
Մատուծմէ կրակ իջաւ , ու սպառեց
դանտեր . և բանտարկուն որ անտեր
մարդոց , և ձգուեցաւ կրակի ու
ծծումբի լիճին մէջ , ուր որ էր
10 դադանք , Եւ սուտ մարդարէն . ու
պիտի չարչարուն ջորակ ու գիշեր
յաւ խաւանս յաւ խոնկից :
- 31 Եւ մեծ ճերմակ ախոռ մը տե-
սայ , ու անոր վրայ մէկը նստած ,
որուն երեսէն երկիրը ու երկինքը
փախան , և տեղ չգտնուեցաւ ա-
12 նոնց : Եւ տեսայ պատիկ ու մեծ
մետեխներ՝ որ Մատուծոյ առջեւ
կայնած էին , ու գիւղերը բաղաւ-
քան , և ուրիշ գիւղեր մը բաղուե-
լաւ՝ արտինքն կենաց ճէրմ . և
գիւղերուն մէջը գրուածներէն մե-
ռելները դատուեցան իրենց գործ-
13 քերուն համեմատ : Եւ ծովը իր
մէջի մետեխները տուաւ , ու մահը
և զոճիւրը իրենց մէջի մետեխները
տուին : ու ամէն մէկը իրենց գործ-
քերուն համեմատ դատուեցան :
- 14 Եւ մահը ու զոճիւրը կրակի լիճին
մէջը ձգուեցան , ստիկայ է երկրորդ
15 մահը : Եւ ճով որ կենաց զբօն
մէջը գրուած չգտնուեցաւ , կրակի
լիճին մէջը ձգուեցաւ :

ԳԼ . ԻԵ

- 1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը
տեսայ . ինչու որ առջի երկին-
քը ու առջի երկիրը անցաւ : ու
2 ալ ծով չկար : Եւ սուրբ քաղա-
քը նոր Նշուածմէ տեսայ՝ որ եր-
կինքէն Մատուծմէ կ'իջներ , իր էր-
կանը համար դարձարուած հարսի
3 մը պէս պատրաստուած : Իւ էր-
կինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ը-
սէր . Եւհմ Մատուծոյ խորանը մար-
դոց մէջը , ու անիկայ անոնց հետ
պիտի բնակի . և անոնք անոր մո-
ղովորդը պիտի բլլան , և Եւ-
տուած խոր անոնց հետը պիտի
4 բլլայ Էբը անոնց Մատուծը . Եւ
Բնքը անոնց աշտերէն բոլոր ար-
ջաւորները պիտի սրբէ , ու ալ
- մահ պիտի չբլլայ , ճիւղ և ճիւ-
ղաղակ և ճիւղս պիտի բլլայ
անկէ ետեւ . ինչու որ անիի բաները
անցան : Եւ ան որ անիի ունի վրայ
կը նստէր , բաւաւ , Եւհմ ամէն բա-
նէրը նոր կ'ընեմ . ու բաւաւ ինծի
4 Գրէ՛ . ինչու որ աս խոսքերը ճշմա-
րիտ ու հաւատարիմ են : Եւ ան
բաւաւ ինծի : Եւհմ . ես եմ Եւհմ
ու () մէկա՝ սկիզբը ու վերջը . ես
ծարաւին ձրի պիտի տամ՝ կենաց
ջուրին աղբիւրէն : Եւ որ կը յաղկէ՛
7 ամէն բաները պիտի մատնող է .
ու ես անոր Մատուծմէ պիտի բլլամ ,
ան ալ ինծի որդի պիտի բլլայ :
Եւսայ փախուտներուն՝ ու անհաւատ
8 ներուն՝ և պիղծներուն՝ ու մարդա-
սպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝ և
կախարդներուն՝ ու կապալաւորնե-
րուն և բոլոր ստախտներուն բաժի-
նը կրակով ու ծծումբով փառած
լիճին մէջը պիտի բլլայ , որ է երկ-
րորդ մահը :
- Եւ ետիք վերջին հարուածներով
9 լեցուն ետիք սկստաւանները ունե-
ցող ետիք հրեշտակներէն մէկը
եկաւ , ու հետս խոսեցաւ ու բաւա-
լինծի , Եւհմ որ չուցրեմք լեզու հարսը՝
Պատնուկին կնիկը : Եւ հողիով
10 մէկ մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ
տարաւ գիս , և ցուցայ ինծի սուրբ
Նշուածմէ յաղաքը , որ երկինքէն
Մատուծմէ կ'իջներ . Իւ Մատուծոյ
11 փառքը ունէր , և անոր լուսաւո-
րութիւնը խիստ պատուական քարի
նման էր , անվանիի երեսիւնով
յապկա քարի պէս : Եւ անոր
12 պարիսպը մեծ ու բարձր էր , և
տասուերկու զոնէր ունէր , ու
զոներուն վրայ տասուերկու հրեշ-
տակներ կար , և Գաւերան զոյ
անուաններ զրուած էր՝ պարիսպն
Խա-
րայելի որդւոցը տասուերկու ջեղե-
րուն անանիւրը : Երեւեման կող-
13 մէն իրեր գուռ , ու հրախալցին
կողմէն իրեր գուռ , և հարաւ պին
կողմէն իրեր գուռ , ու արեւմտեան
կողմէն իրեր գուռ : Եւ յաղաքին
14 պարիսպը տասուերկու հիմք ունէր ,
ու անոնց վրայ՝ Պատնուկին տա-
սուերկու տապեալներուն տասուեր-

ՅԵՃՏՆՈՒԹԻՒՆ

11 թե՛ս. որ ժամանակը մտն է : Եւ
որ անխրատութիւն կ'ընէ՝ աւլ անխ-
րատութիւն թող ընէ : ու ան որ
ազատութիւն է աւլ ազատութիւն : և ան
որ արդար է աւլ արդարութիւն : ու
ան որ սուրբ է աւլ սուրբութիւն : և թմ
12 Եւ ան ևս չուտող կու գամ : և թմ
վարձքս թմ հետեւ է՝ ամեն մէկուն իր
զորքին համեմատ հատուցանելու :
13 Եւ եւ Վաթն և Օմէրա՝ առաջինը
ու վերջինը՝ սկիզբը և վախճանը :
14 Եւ անկեղծ են անոնք որ անոր պա-
տուիրանքները կը կատարեն : որ
իշխանութիւն ունենան կենաց ծա-
ռին վրայ : և զոնք ինչ ներս քաղա-
15 քը մտնեն : Իսկ զորս ալ թմ
հաւ չունենր ու կախարհները և
պոսնիկները ու ազանութիւն բ-
նողները և կոտորածները ու ան
ամենը որ ստուծ ինչ կը սիրէ և
կ'ընէ :
16 Եւ Յիսուս թմ հրեշտակս խոր-
կեղծ աս բաները և կ'ընէ վրայելու
և կ'ընէ ինչ որ ան թմ : և աս Վաթն ի

արմատը ու զի թմ է : ու անոր
անան պայծառ աստուգ : Եւ ան 17
զին ու հարսը կ'ընեն : Եւ ան
ան որ կը լսէ ինչ որ ան : Եւ ան
ու ան որ ծառա է ինչ որ ան : ու
ան որ կ'ուզէ՝ կենաց լուրս էր
անն :
Եւ կը վերցնէ ամենուն՝ որ աս 18
զրկիս մարգարէութեան խաղերը
կը լսէ : Ինչ որ մէկը ասանց վրայ
բան մը աւելորդէ : Եւ ան ան
անոր վրայ պիտի աւելորդէ ան հա-
րուածները որ աս զրկիս մէջ զր-
կուած են : Եւ ինչ որ մէկը աս 19
մարգարէութեան խաղերը
բան մը պակասցնէ : Եւ ան ան
անոր բաժինը պիտի պակասցնէ
կենաց զրկն և սուրբ քաղաքին՝ որ
աս զրկիս մէջ զրուած են : Եւ 20
բաներուն վրայ ինչ որ աստուգ կ'ը-
նէ : Եւ ան չուտող կու գամ : և
Եւ ան և կու գէ Տէր Յիսուս : Եւ 21
Տէր Յիսուս Վրդապետ ծառայ
և կ'ընէ ամենուն հետ ընդ : Եւ ան :

Ա. Ե. Բ.

ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՍԷՋ ՅԵՃՏՆՈՒՆ ԶԱՓԵՐՈՒՆ ,
ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

1. ԵՐԿՐՆՈՒԹԵՐՆ ԶԱՓԵՐ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

2. ՀԵՂԱՆԻԹՈՑ ԶԱՓԵՐ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

3. ԵՐԿՐՆՈՒԹԵՐ ԶԱՓԵՐ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

4. ԿՇԻՌՆԵՐ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

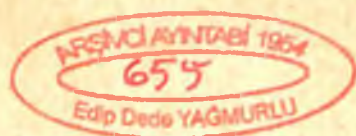
5. ԵՐԿՐՆՈՒԹԵՐ ԵՐԿՐՆՈՒԹԵՐ ՈՍԿԵ ԳՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

6. ՀՈՌԱՄԱՆՆԵՐՈՑ ԳՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ

Եւ ան	Եւ ան	Եւ ան
0. Եւ ան	0. Եւ ան	0. Եւ ան
1. Եւ ան	1. Եւ ան	1. Եւ ան
2. Եւ ան	2. Եւ ան	2. Եւ ան
3. Եւ ան	3. Եւ ան	3. Եւ ան
4. Եւ ան	4. Եւ ան	4. Եւ ան
5. Եւ ան	5. Եւ ան	5. Եւ ան
6. Եւ ան	6. Եւ ան	6. Եւ ան
7. Եւ ան	7. Եւ ան	7. Եւ ան
8. Եւ ան	8. Եւ ան	8. Եւ ան
9. Եւ ան	9. Եւ ան	9. Եւ ան
10. Եւ ան	10. Եւ ան	10. Եւ ան

* Յիշատակելու, յատկապէս հեղինակի մասին և արմատի, ամենք աւելի և ամենք պակաս
կը հաշուեն :

İBB Atatürk Kütüphanesi

★ 1 4 0 5 5 5 ★

